

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 347

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

56 tomas

2013 m. gruodžio 20 d.

Turinys

I Įstatymo galią turintys teisės aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1285/2013 dėl Europos palydovinės navigacijos sistemų įdiegimo ir eksploatavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 876/2002 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 1
- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1286/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos mokesčių sistemų veikimo gerinimo veiksmų programa („Fiscalis 2020“) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1482/2007/EB 25
- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo sukuriamą 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB ⁽¹⁾ 33
- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1288/2013, kuriuo sukuriamą Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir kuriuo panaikinami sprendimai Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB ⁽¹⁾ 50
- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1289/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus 74

Kaina: 15 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 ⁽¹⁾	81
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB ⁽¹⁾	104
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 1292/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo ⁽¹⁾	174
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1293/2013 dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) įsteigimo ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 ⁽¹⁾	185
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1294/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos muitinių veiksmų programa („Muitinė 2020“) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 624/2007/EB	209
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1295/2013, kuriuo sukuriamas programa „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) ir panaikinami sprendimai Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB ⁽¹⁾	221
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 dėl Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ir kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 283/2010/ES, nustatantis Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę <i>Progress</i> ⁽¹⁾	238
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1297/2013, kuriuo dėl tam tikrų finansų valdymo nuostatų, taikytinų tam tikroms valstybėms narėms, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, dėl įsipareigojimų panaikinimo taisyklių tam tikroms valstybėms narėms, dėl galutinio likučio mokėjimo taisyklių iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	253
★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1298/2013, kuriuo dėl finansinių asignavimų tam tikroms valstybėms narėms iš Europos socialinio fondo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	256
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1299/2013 dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų	259

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1285/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

dėl Europos palydovinės navigacijos sistemų įdiegimo ir eksploatavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 876/2002 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Europos palydovinės navigacijos politikos tikslas – aprūpinti Sąjungą dviem palydovinės navigacijos sistemomis – pagal Galileo programą sukurta sistema ir EGNOS sistema (toliau – sistemos). Šios sistemos kuriamos atitinkamai pagal Galileo ir EGNOS programas. Kiekvienos sistemos infrastruktūrą sudaro palydovai ir antžeminių stočių tinklas;

(2) Galileo programos tikslas – įdiegti ir eksploatuoti pirmąją pasaulinę palydovinės navigacijos ir padėties nustatymo

infrastruktūrą, specialiai suprojektuotą naudoti civiliniais tikslais, kurią gali naudoti įvairūs Europos ir pasaulio vieši ir privatūs subjektai. Pagal Galileo programą sukurta sistema veikia nepriklausomai nuo kitų sistemų, kurios yra ar galėtų būti sukurtos, ir taip prisideda, be kita ko, prie strateginės Sąjungos autonomijos, kaip pabrėžė Europos Parlamentas ir Taryba;

(3) EGNOS programos tikslas – gerinti veikiančių pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų (toliau – GNSS, angl. *Global Navigation Satellite Systems*) siunčiamų atvirų signalų ir pagal Galileo programą sukurtos sistemos atviro paslaugos signalų, kai jie pradės veikti, kokybę. Pagal EGNOS programą teikiamos paslaugos turėtų, teikiant tam prioritetą, apimti tas valstybių narių teritorijas, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje, šiuo tikslu įskaitant Azorų salas, Kanarų salas ir Madeirą;

(4) Europos Parlamentas, Taryba, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas nuolat reišė visapusišką paramą Galileo ir EGNOS programoms;

(5) Galileo ir EGNOS programų plėtojimui šiuo metu gerokai pažengus į priekį ir prasidėjus sistemų eksploatavimo etapui, būtina joms suteikti konkretų teisinį pagrindą, kuriuo remiantis būtų galima tenkinti jų reikmes, visų pirma valdymo ir saugumo reikmes, laikytis patikimo finansų valdymo reikalavimų ir skatinti sistemų naudojimą;

(6) sistemos yra transeuropinių tinklų infrastruktūros, kurios yra naudojamos gerokai platesniu nei valstybių narių nacionalinės sienos mastu. Be to, šių sistemų siūlomos paslaugos padeda plėtoti įvairiausių ekonominę ir socialinę veiklą, įskaitant transeuropinius tinklus transporto, telekomunikacijų ir energetikos infrastruktūrų srityse;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 179.

- (7) Galileo ir EGNOS programos yra pramonės politikos priemonės ir strategijos „Europa 2020“ dalis, kaip nurodyta 2010 m. lapkričio 17 d. Komisijos komunikate „Integruota globalizacijos eros pramonės politika. Didžiausias dėmesys – konkurencingumui ir tvarumui“. Jos taip pat nurodytos 2011 m. balandžio 4 d. Komisijos komunikate „Piliečiams naudingos Europos Sąjungos kosmoso strategijos rengimas“. Tos programos, kurių bendra vertė siekia maždaug 130 mlrd. EUR laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2034 m. yra labai naudingos Sąjungos ekonomikai ir piliečiams;
- (8) vis daugiau ekonomikos sektorių, ypač transporto, telekomunikacijų, žemės ūkio ir energetikos, vis dažniau naudojami palydovinėmis navigacijos sistemomis. Šios sistemos įvairiose srityse, pavyzdžiui, greitosios pagalbos, policijos, krizių ar sienų valdymo, gali būti naudingos ir viešosios valdžios institucijoms. Palydovinių navigacijos sistemų naudojimo plėtojimas duoda labai daug naudos ekonomikai, visuomenei ir aplinkai. Tokia socialinė ir ekonominė nauda gali būti suskirstyta į tris pagrindines kategorijas: tiesioginė nauda, susijusi su kosmoso rinkos augimu, tiesioginė nauda, susijusi su GNSS pagrįstų prietaikų ir paslaugų vartotojų rinkos augimu, ir netiesioginė nauda, susijusi su atsiradusiomis naujomis taikomosiomis programomis kituose sektoriuose ar technologijų perdavimu kitiems sektoriams, dėl kurių kuriamos naujos rinkos galimybės kituose sektoriuose, auga našumas visame pramonės sektoriuje ir užtikrinama nauda visuomenei, nes mažėja tarša ar didėja saugumo ir apsaugos lygiai;
- (9) todėl svarbu, kad Sąjunga remtų sistemomis pagrįstų prietaikų ir paslaugų plėtojimą. Tai leis Sąjungos piliečiams pasinaudoti sistemų privalumais ir užtikrinti, kad būtų išsaugotas visuomenės pasitikėjimas Galileo ir EGNOS programomis. Tinkama priemonė su GNSS pagrįstų prietaikų kūrimu susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai finansuoti yra Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (toliau – programa „Horizontas 2020“), sukurta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013⁽¹⁾. Tačiau labai konkrečiai parengiamoji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos dalis turėtų būti finansuojama iš Galileo ir EGNOS programoms pagal šį reglamentą skirto biudžeto, kai tokia veikla susijusi su pagrindiniais elementais, kaip antai su Galileo sistemomis suderinamais lustų rinkiniais ir imtuvais, kurie palengvina prietaikų plėtojimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Vis dėlto dėl tokio finansavimo neturėtų kilti rizika pagal programas sukurtų infrastruktūrų įdiegimui ar eksploatavimui;
- (10) kadangi palydovinė navigacija vis plačiau naudojama įvairiose veiklos srityse, nutraukus paslaugų teikimą šiuolaikinė visuomenė ir daug ekonominės veiklos vykdytojų galėtų patirti daug nuostolių. Be to, dėl savo strateginės svarbos palydovinės navigacijos sistemos yra itin pažeidžiamos infrastruktūros, kurias galėtų būti bandoma panaudoti piktavališkai. Šie veiksniai galėtų pakenkti Sąjungos, jos valstybių narių ir piliečių saugumui. Todėl pagal Galileo ir EGNOS programas sukurtų infrastruktūrų projektavimo, plėtojimo, įdiegimo ir eksploatavimo etapais reikėtų atsižvelgti į saugumo reikalavimus laikantis standartinės praktikos;
- (11) Galileo programa sudaryta iš jau baigto nustatymo etapo, plėtojimo ir suderinimo etapo, kuris turėtų baigtis iki 2013 m., įdiegimo etapo, kuris prasidėjo 2008 m. ir turėtų būti baigtas 2020 m., ir eksploatavimo etapo, kuris turėtų laipsniškai prasidėti 2014–2015 m. siekiant, kad sistema visiškai veiktų 2020 m. Pirmieji keturi veikiantys palydovai buvo sukonstruoti ir paleisti plėtojimo ir suderinimo etape, o visa palydovų sistema turėtų būti baigta įdiegimo etapu ir papildoma eksploatavimo etapu. Atitinkamai turėtų būti plėtojama ir eksploatuojama susijusi antžeminė infrastruktūra;
- (12) EGNOS programos eksploatavimo etapas prasidėjo 2009 m. spalio mėn. pradėjus teikti atvirąją paslaugą ir 2011 m. kovo mėn. – žmogaus gyvybės apsaugos paslaugą (angl. *Safety of Life*). Atsižvelgiant į techninius ir finansinius apribojimus ir remiantis tarptautiniais susitarimais, EGNOS sistemos teikiamų paslaugų geografinė aprėptis galėtų būti išplėsta į kitus pasaulio regionus, visų pirma į šalių kandidačių, trečiųjų šalių, kurios yra Bendro Europos dangaus narės, ir Europos kaimynystės politikos šalių teritorijas. Tačiau toks išplėtimas į kitus pasaulio regionus neturėtų būti finansuojamas iš Galileo ir EGNOS programoms pagal Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013⁽²⁾ skirtų biudžeto asignavimų ir dėl jo neturėtų būti atidedamas šios aprėpties išplėtimas į geografiniu požiūriu Europoje esančias valstybių narių teritorijas;
- (13) pirminis Galileo žmogaus gyvybės apsaugos paslaugos projektas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104)

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

reglamente (EB) Nr. 683/2008 ⁽¹⁾, buvo pertvarkytas, kad būtų užtikrintas jo sąveikumas su kitomis GNSS, veiksmingai reaguojama į žmogaus gyvybės apsaugos paslaugos naudotojų poreikius ir sumažintas reikiamos infrastruktūros sudėtingumas, rizika ir sąnaudos;

- (14) siekiant kuo labiau padidinti susidomėjimą EGNOS žmogaus gyvybės apsaugos paslauga, ji turėtų būti teikiama be tiesioginio naudotojo mokesčių. Kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1104/2011/ES ⁽²⁾, Galileo paslauga valstybinėms institucijoms (toliau - PVI) taip pat turėtų būti teikiama nemokamai šiems PVI užsakovams: valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai, Europos išorės veiksnių tarnybai (toliau - EIVT) ir Sąjungos agentūroms, jei jos yra gavusios atitinkamą leidimą. Mokesčių nebuvimas nereiškia, kad tai paveiks nuostatas dėl kompetentingos PVI institucijos veikimo išlaidų, kaip nustatyta Sprendime Nr. 1104/2011/ES;
- (15) siekiant veiksmingiau panaudoti teikiamas paslaugas, pagal Galileo ir EGNOS programas sukurtos sistemos, tinklai ir paslaugos turėtų būti suderinti bei sąveikūs tarpusavyje ir, kiek tai įmanoma, su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir su įprastinėmis navigacijos priemonėmis, kai toks suderinamumas ir sąveikumas nustatyti tarptautiniame susitarime nedarant poveikio strateginės autonomijos tikslui;
- (16) kadangi Sąjunga iš esmės užtikrina visą Galileo ir EGNOS programų finansavimą, ji turėtų būti viso materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pertvarkyto vykdant tas programas, savininkė. Siekiant, kad būtų visapusiškai gerbiamos pagrindinės su nuosavybe susijusios teisės, turėtų būti sudaryti tinkami susitarimai su dabartiniais savininkais, visų pirma dėl pagrindinių infrastruktūrų dalių ir jų saugumo. Turėtų būti suprantama, kad nuostatos dėl nematerialiojo turto nuosavybės, įtvirtintos šiame reglamente, neapima teisių į nematerialiųjų turtą, kuris pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus nėra perleidžiamas. Tokia Sąjungos nuosavybė neturėtų daryti poveikio Sąjungos galimybei, laikantis šio reglamento ir kai tai laikoma tikslinga atskirai įvertinus kiekvieną atvejį, suteikti tą turtą trečiosioms šalims arba juo disponuoti. Visų pirma Sąjunga turėtų galėti perleisti ar licencijuoti trečiosioms šalims su pagal Galileo ir EGNOS programas atliekamu darbu susijusias intelektualines nuosavybės teises. Siekiant palengvinti palydovinės navigacijos įsisavinimą

rinkoje, reikia užtikrinti, kad trečiosios šalys galėtų kuo veiksmingiau pasinaudoti visų pirma su Galileo ir EGNOS programomis susijusiomis Sąjungos intelektualinės nuosavybės teisėmis, įskaitant socialiniu ir ekonominiu lygmeniu;

- (17) šio reglamento nuostatos dėl nuosavybės netaikomos ne pagal Galileo ir EGNOS programas sukurtam ar pertvarkytam turtui. Vis dėlto kai kuriais atvejais toks turtas galėtų būti susijęs su programų vykdymo rezultatais. Siekiant skatinti naujų technologijų plėtojimą ne pagal Galileo ir EGNOS programas, Komisija turėtų skatinti trečiąsias šalis atkreipti jų dėmesį į atitinkamą nematerialiųjų turtą ir, kai tai būtų naudinga programoms, vesti derybas dėl tinkamo jo panaudojimo sąlygų;
- (18) Sąjunga turėtų visiškai finansuoti Galileo programos įdiegimo ir eksploatavimo etapus ir EGNOS programos eksploatavimo etapą. Vis dėlto pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ valstybės narės turėtų galėti remdamosi atitinkamais susitarimais skirti Galileo ir EGNOS programoms papildomų lėšų arba įnašus natūra, siekiant finansuoti papildomas programų dalis, susijusias su galimais konkrečiais atitinkamų valstybių narių tikslais. Trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos taip pat turėtų galėti paremti programas;
- (19) siekiant užtikrinti Galileo ir EGNOS programų tęstinumą ir stabilumą ir atsižvelgiant į jų europinį aspektą ir jų teikiamą Europos pridėtinę vertę, finansinio planavimo laikotarpiais reikia pakankamo ir nuoseklaus finansavimo. Taip pat reikia nurodyti sumą, kurios reikia laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. Galileo programos įdiegimo etapui pabaigti bei Galileo ir EGNOS programų eksploatavimo etapams finansuoti;
- (20) Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 skiriama ne daugiau kaip 7 071,73 mln. EUR dabartinėmis kainomis su Galileo ir EGNOS programomis susijusiems veiksams finansuoti laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. Siekiant aiškumo ir tam, kad būtų padedama lengviau kontroliuoti sąnaudas, ta bendra suma turėtų būti padalyta į įvairias kategorijas. Vis dėlto, siekiant lankstumo ir sklandaus programų įgyvendinimo, Komisija turėtų galėti perkelti lėšas iš vienos kategorijos į kitą. Programos veikla taip pat turėtų apimti sistemų ir jų veikimo apsaugą, įskaitant palydovų paleidimo metu. Šiuo atžvilgiu dalis išlaidų, skirtų tokią apsaugą užtikrinančioms paslaugoms, galėtų būti finansuojama iš Galileo ir EGNOS programoms skirto biudžeto, jeigu laikantis

⁽¹⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 dėl tolesnio Europos palydovinės navigacijos programų (EGNOS ir Galileo) įgyvendinimo (OL L 196, 2008 7 24, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1104/2011/ES dėl Galileo programos pagrindu sukurtos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos paslaugos valstybinėms institucijoms priegios tvarkos (OL L 287, 2011 11 4, p. 1).

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

griežtos sąnaudų valdymo politikos ir neviršijant didžiausios sumos, nustatytos Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, tam dar liktų lėšų. Toks įnašas turėtų būti naudojamas tik duomenims ir paslaugoms teikti, o ne infrastruktūrai pirkti. Šiuo reglamentu siekiant tęsti Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimą nustatomas finansinis paketas, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽¹⁾ 17 punkte;

- (21) šiame reglamente reikėtų apibrėžti veiklos kryptis, kurioms turi būti skiriami Sąjungos biudžeto asignavimai, skirti Galileo ir EGNOS programoms 2014–2020 m. laikotarpiu. Tokie asignavimai turėtų būti daugiausia skiriami su Galileo programos įdiegimo etapu susijusiai veiklai, įskaitant to etapo valdymo ir stebėsenos veiklai, taip pat veiklai, susijusiai su pagal Galileo programą sukurtos sistemos eksploatavimu, įskaitant išankstinius ar parengiamuosius tos programos eksploatavimo etapo darbus, taip pat veiklai, susijusiai su EGNOS sistemos eksploatavimu. Jie taip pat turėtų būti skiriami tam tikrai kitai veiklai finansuoti, kad būtų valdomi Galileo ir EGNOS programų tikslai ir jų siekiama, visų pirma pagrindinių elementų moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai paramai, kaip antai su Galileo sistemomis suderinamiems lustų rinkiniams ir imtuvams, įskaitant atitinkamus padėties nustatymo ir vientisumo stebėjimo programinės įrangos modulius. Tie elementai sudaro infrastruktūrų siūlomų paslaugų ir vartotojams skirtų prietaikų sąsajas ir palengvina prietaikų kūrimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Jų plėtojimas labai prisideda prie kuo didesnės socialinės ir ekonominės naudos užtikrinimo, nes sudaro palankesnes sąlygas siūlomų paslaugų įsisavinimui rinkoje. Komisija turėtų kiekvienais metais Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti vykdomos išlaidų valdymo strategijos ataskaitą;
- (22) svarbu pažymėti, kad į planuojamas 2014–2020 m. laikotarpio sistemų investicijų ir eksploatavimo sąnaudas nėra įtraukti jokie nenumatyti finansiniai išpareigojimai, kuriuos Sąjunga gali privalėti prisiimti, visų pirma išpareigojimai, susiję su atsakomybe, kylančia dėl paslaugų teikimo arba sistemų priklausymo Sąjungai, ypač bet kokio sistemų veikimo sutrikimo atveju. Komisija tų išpareigojimų atžvilgiu atlieka specifinę analizę;
- (23) taip pat reikėtų pabrėžti, kad šiame reglamente numatyti biudžeto išteklių nedengia programai „Horizontas 2020“ skirtomis lėšomis finansuotų darbų, pvz., susijusių su sistema sukurtų prietaikų plėtra. Tokie darbai padės

veiksmingiau panaudoti pagal Galileo ir EGNOS programas teikiamas paslaugas, užtikrinti didelę Sąjungos investicijų grąžą, kuri duos socialinės ir ekonominės naudos, ir padidinti praktines Sąjungos verslo subjektų žinias apie palydovinės navigacijos technologiją. Komisija turėtų užtikrinti skirtingiems programų aspektams skirtų finansavimo šaltinių skaidrumą ir aiškumą;

- (24) be to, pajamas iš sistemų, visų pirma gautas už komercinės paslaugos teikimą pasinaudojant pagal Galileo programą sukurta sistema, turėtų gauti Sąjunga, kad būtų iš dalies užtikrintas ankstesnių jos investicijų kompensavimas, ir tos pajamos turėtų būti naudojamos Galileo ir EGNOS programų tikslams paremti. Pajamų paskirstymo sistema taip pat galėtų būti nustatyta sutartyse, sudarytose su privataus sektoriaus subjektais;
- (25) siekiant išvengti didesnių nei numatyta sąnaudų ir vėlavimo, kurie pakenkė Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimui praityje, būtina dėti daugiau pastangų papildomų sąnaudų ir (arba) vėlavimo rizikai valdyti, kaip reikalavo Europos Parlamentas 2011 m. birželio 8 d. rezoliucijoje dėl Europos palydovinės navigacijos programų laikotarpio vidurio peržiūros: įgyvendinimo vertinimas, būsimi iššūkiai ir finansavimo perspektyvos ⁽²⁾ ir Taryba 2011 m. kovo 31 d. išvadose, bei kaip nurodyta 2011 m. birželio 29 d. Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“;
- (26) kad Galileo ir EGNOS programų viešasis valdymas būtų patikimas reikia, pirma, griežtai atskirti Komisijos, Europos GNSS agentūros ir Europos kosmoso agentūros (toliau – EKA) atsakomybės sritis ir užduotis ir, antra, laipsniškai pritaikyti valdymą sistemų eksploatavimo reikmėms;
- (27) kadangi Komisija atstovauja Sąjungai, kuri iš esmės vienintelė finansuoja Galileo ir EGNOS programas ir yra sistemų savininkė, Komisija turėtų būti atsakinga už tų programų įgyvendinimą ir užtikrinti jų bendrą priežiūrą. Ji turėtų valdyti pagal šį reglamentą programoms skirtas lėšas ir užtikrinti, kad visi su programomis susiję veiksmai būtų įgyvendinti, o Europos GNSS agentūros ir EKA atsakomybės sritys ir užduotys būtų aiškiai atskirtos. Šiuo tikslu be bendrosios atsakomybės užduočių ir kitų šiuo reglamentu jai pavestų užduočių reikėtų Komisijai paskirti konkrečias užduotis. Siekdama optimaliau panaudoti skirtingų suinteresuotųjų subjektų išteklius ir žinias,

⁽¹⁾ OL C 420 20.12.2013, p. 1

⁽²⁾ OL C 380 E, 2012 12 11, p. 84.

Komisija, laikydama Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, įgaliojimų delegavimo susitarimais turėtų galėti deleguoti tam tikras užduotis;

(28) atsižvelgiant į Galileo ir EGNOS programų sistemų antžeminės infrastruktūros svarbą ir šios infrastruktūros poveikį sistemų saugumui, infrastruktūros vietos nustatymas turėtų būti viena iš konkrečių užduočių, kurios priskiriamos Komisijai. Sistemų antžeminės infrastruktūros įdiegimas turėtų toliau vykti laikantis atviro ir skaidraus proceso. Tokios infrastruktūros vieta turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į geografinius ir techninius apribojimus, susijusius su optimaliu antžeminės infrastruktūros geografiniu paskirstymu ir tuo, kad galbūt jau esama įrengimų bei įrangos, kurie yra tinkami atitinkamoms užduotims vykdyti, taip pat užtikrinant, kad tenkinami su kiekviena antžeminės stotimi susiję saugumo poreikiai ir įvykdomi nacionaliniai kiekvienos valstybės narės saugumo reikalavimai;

(29) Europos GNSS agentūra buvo įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 912/2010 ⁽¹⁾, kad būtų pasiekti Galileo ir EGNOS programų tikslai ir atliktos tam tikros su tų programų pažanga susijusios užduotys. Ji yra Sąjungos agentūra, kuri priskiriama Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1605/2012 apibrėžtoms įstaigoms ir kuriai taikomi Sąjungos agentūroms nustatyti reikalavimai. Jai turėtų būti pavestos tam tikros užduotys, susijusios su programų saugumu ir su galimu jos paskyrimu kompetentinga PVI institucija. Ji taip pat turėtų prisidėti prie sistemų naudojimo sklaidos ir pardavimo, be kita ko, užmegzdama ryšius su pagal Galileo ir EGNOS programas teikiamų paslaugų naudotojais ir potencialiais naudotojais, ir ji turėtų rinkti informaciją apie jų poreikius ir palydovinės navigacijos rinkos raidą. Be to, ji turėtų atlikti užduotis, kurias Komisija jai patiki vienu ar keliais įgaliojimų delegavimo susitarimais, į kuriuos būtų įtrauktos kitos konkrečios su programomis susijusios įvairios užduotys, visų pirma su sistemų eksploatavimo etapais, įskaitant programų operacinį valdymą, prietaikų bei paslaugų sklaidą palydovinės navigacijos rinkoje ir pagrindinių elementų, susijusių su programomis, kūrimo sklaidą susijusias užduotis. Kad Sąjungai atstovaujanti Komisija galėtų visapusiškai naudotis kontrolės įgaliojimais, į tuos įgaliojimų delegavimo susitarimus turėtų būti įtrauktos bendrosios Europos GNSS agentūrai patikėtų lėšų administravimo sąlygos.

Siekiant užtikrinti Galileo ir EGNOS programų tęstinumą, atsakomybės už užduotis, susijusias su operaciniu tų programų valdymu ir jų eksploatavimu, perdavimas Europos GNSS agentūrai turėtų būti laipsniškas ir vykdomas tik sėkmingai atlikus tinkamą darbų

perdavimo peržiūrą ir tik tuo atveju, jei Europos GNSS agentūra yra pasirengusi prisiimti tokias užduotis. EGNOS programos atveju šis darbų perdavimas turėtų vykti 2014 m. sausio 1 d., o Galileo programos atveju – 2016 m.;

(30) dėl Galileo programos įdiegimo etapo Sąjunga turėtų sudaryti įgaliojimų delegavimo susitarimą, kuriame EKA nustatytų EKA užduotis tuo etapu. Sąjungai atstovaujanti Komisija turėtų dėti visas pastangas, kad tas įgaliojimų delegavimo susitarimas būtų sudarytas per šešis mėnesius nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos. Kad Komisija galėtų visapusiškai naudotis kontrolės įgaliojimais, į įgaliojimų delegavimo susitarimą turėtų būti įtrauktos bendrosios EKA patikėtų lėšų administravimo sąlygos. Veiklos, kurią finansuoja vienintelė Sąjunga, atžvilgiu tokios sąlygos turėtų užtikrinti atitinkamą kontrolės lygį, panašų į kontrolės lygį, kurio būtų reikalaujama, jei EKA būtų Sąjungos agentūra;

(31) dėl Galileo ir EGNOS programų eksploatavimo etapo Europos GNSS agentūra turėtų su EKA sudaryti darbinis susitarimus, kuriuose būtų nustatytos EKA užduotys kuriant ateities kartos sistemas ir teikiant techninę paramą naudojant esamą sistemų kartą. Tie susitarimai turėtų būti suderinami su Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012. Jie neturėtų apimti EKA vaidmens, susijusio su veikla mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, taip pat su ankstyvaisiais infrastruktūrų, sukurtų pagal Galileo ir EGNOS programas, raidos ir mokslinių tyrimų veiklos etapais. Tokia veikla turėtų būti finansuojama ne iš programoms skirtu biudžetu, o iš programai „Horizontas 2020“ skirtų lėšų;

(32) atsakomybė už Galileo ir EGNOS programų pažangą apima visų pirma atsakomybę už jų saugumą bei atsakomybę už sistemų ir jų eksploatavimo saugumą. Komisija už saugumą yra atsakinga net jei tam tikros su saugumu susijusios užduotys yra pavestos Europos GNSS agentūrai, išskyrus atvejį, kai taikomi Tarybos bendrieji veiksmai 2004/552/BUSP ⁽²⁾, kuriuos reikia persvarstyti, kad būtų atsižvelgta į Galileo ir EGNOS programų pokyčius, jų valdymą ir dėl Lisabonos sutarties atliktus Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pakeitimus. Komisijai pavesta nustatyti priemones, skirtas užtikrinti tinkamą skirtingų už saugumą atsakingų subjektų veiklos koordinavimą;

(33) taikant šį reglamentą, su saugumu susijusiais klausimais Komisija turėtų konsultuotis su atitinkamais valstybių narių saugumo ekspertais;

⁽¹⁾ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 912/2010, kuriuo įsteigiama Europos GNSS agentūra, panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1321/2004 dėl Europos palydovinės radijo navigacijos programų valdymo struktūrų sukūrimo ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 (OL L 276, 2010 10 20, p. 11).

⁽²⁾ 2004 m. liepos 12 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2004/552/BUSP dėl Europos palydovinės radijo navigacinės sistemos, turinčios įtakos Europos Sąjungos saugumui, veikimo aspektų (OL L 246, 2004 7 20, p. 30).

- (34) atsižvelgiant į specifinę EIVT patirtį ir jos nuolatinį bendradarbiavimą su trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų administracijomis, ji yra tinkama padėti Komisijai vykdyti tam tikras su sistemų bei Galileo ir EGNOS programų saugumu susijusias užduotis išorės santykių srityje pagal Tarybos sprendimą 2010/427/ES ⁽¹⁾. Komisija turėtų užtikrinti, kad EIVT visapusiškai dalyvautų jos veikloje įgyvendinant išorės santykių srčiai priskiriamas su saugumu susijusias užduotis. Tuo tikslu EIVT turėtų būti teikiama visa reikalinga techninė pagalba;
- (35) siekiant užtikrinti saugų keitimąsi informacija pagal šio reglamento taikymo sritį, atitinkamuose saugumo nuostatuose turėtų būti užtikrintas toks ES išlaptintos informacijos apsaugos lygis, kuris yra lygiavertis apsaugos lygiui, numatytam saugumo taisyklėse, nustatytose Komisijos sprendimo 2001/844/EB, EAPB, Euratomas ⁽²⁾ priede ir Tarybos saugumo taisyklėse, nustatytose Tarybos sprendimo 2013/488/ES ⁽³⁾ prieduose. Kiekviena valstybė narė turėtų užtikrinti, kad jos nacionaliniai saugumo nuostatai būtų taikomi visiems jos teritorijoje gyvenantiems fiziniams asmenims ir visiems jos teritorijoje įsisteigusiems juridiniams asmenims, kurie tvarko su Galileo ir EGNOS programomis susijusią ES išlaptintą informaciją. EKA saugumo nuostatai ir 2011 m. birželio 15 d. Vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai sprendimas ⁽⁴⁾ turėtų būti laikomi lygiavertiais saugumo taisyklėms, nustatytoms Sprendimo 2001/844/EB, EAPB, Euratomas priede ir saugumo taisyklėms nustatytoms Tarybos sprendimo 2013/488/ES prieduose;
- (36) šiuo reglamentu nedaromas poveikis esamoms ir būsimoms taisyklėms dėl teisės susipažinti su dokumentais, priimtomis pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 15 straipsnio 3 dalį. Be to, šis reglamentas neturėtų būti suprantamas kaip nustatantis valstybėms narėms pareigą nesilaikyti savo konstitucinių reikalavimų dėl teisės susipažinti su dokumentais;
- (37) siekiant paskirstyti Galileo ir EGNOS programoms skirtas Sąjungos lėšas, kurių viršutinės ribos Komisija neturėtų viršyti, turėtų būti taikomos veiksmingos viešųjų pirkimų procedūros ir, visų pirma derantis dėl sutarčių turėtų būti užtikrintas optimalus išteklių naudojimas, geros kokybės paslaugos, nenutrūkstamas programų tęstinumas, tinkamas rizikos valdymas ir nustatyto tvarkaraščio laikymasis. Atitinkama perkančioji organizacija turėtų stengtis laikytis tų reikalavimų;
- (38) kadangi Galileo ir EGNOS programos iš esmės finansuos Sąjunga, pagal tas programas vykdomi viešieji pirkimai turėtų atitikti Sąjungos viešųjų pirkimų taisykles, o jų svarbiausias tikslas visų pirma turėtų būti užtikrinti optimalų išteklių panaudojimą, kontroliuoti sąnaudas, mažinti riziką, gerinti veiksmingumą ir mažinti priklausomybę nuo vieno tiekėjo. Reikėtų užtikrinti atvirą ir sąžiningą konkurenciją visoje tiekimo grandinėje siekiant lygiavertes galimybes visų pirma naujiems rinkos dalyviams bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI) dalyvauti visuose pramonės lygmenyse. Turėtų būti vengiama galimo vieno tiekėjo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi ir ilgalaikės priklausomybės nuo vieno tiekėjo. Siekiant sumažinti su programomis susijusią riziką, išvengti priklausomybės nuo vieno tiekėjo ir užtikrinti geresnę bendrą programų ir jų sąnaudų bei tvarkaraščio laikymosi kontrolę, prireikus turėtų būti naudojami keli tiekimo šaltiniai. Be to, turėtų būti išsaugota ir skatinama Europos pramonės raida visose su palydovine navigacija susijusiose srityse, laikantis tarptautinių susitarimų, kurių šalimi yra Sąjunga. Kiek įmanoma, turėtų būti mažinama prasto sutarties vykdymo arba nevykdymo rizika. Tuo tikslu rangovai turėtų įrodyti sutarties vykdymo tvarumą priimtų įsipareigojimų ir sutarties trukmės atžvilgiu. Todėl perkančiosios organizacijos prireikus turėtų nustatyti reikalavimus dėl tiekimo ir paslaugų teikimo patikimumo.
- Be to, neskelbtino pobūdžio prekių ir paslaugų pirkimo atveju perkančiosios organizacijos gali nustatyti specialius reikalavimus tokiam pirkimui, visų pirma siekdamas užtikrinti informacijos saugumą. Sąjungos pramonei turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti ne Sąjungos šaltiniais, jeigu įrodoma, kad jų siūlomi tam tikri komponentai ir paslaugos yra gerokai kokybiškesni ir ekonomiškėsi; tokiu atveju vis dėlto atsižvelgiama į programų strateginį pobūdį ir Sąjungos saugumo bei eksporto kontrolės reikalavimus. Turėtų būti pasinaudota viešojo sektoriaus investicijomis, pramonės patirtimi ir žiniomis, įskaitant tas, kurios įgytos programų sukūrimo, plėtojimo ir suderinimo etapais, užtikrinant, kad nebūtų pažeistos taisyklės dėl konkursų tvarkos;
- (39) siekiant geriau įvertinti bendras produkto, paslaugos arba darbo, dėl kurio rengiamas konkursas, sąnaudas, įskaitant jo ilgalaikes veiklos sąnaudas, kai tinkama, viešojo pirkimo procedūros metu reikėtų atsižvelgti į bendras

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30).

⁽²⁾ 2001 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimas 2001/844/EB, EAPB, Euratomas, iš dalies keičiantis jos darbo tvarkos taisykles (OL L 317, 2001 12 3, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES išlaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

⁽⁴⁾ OL C 304, 2011 10 15, p. 7.

sąnaudas per naudingą produkto, paslaugos arba darbo, dėl kurio rengiamas konkursas, gyvavimo ciklą, taikant ekonominio efektyvumo metodą, pavyzdžiui, gyvavimo ciklo sąnaudų apskaičiavimą, vykdant viešąjį pirkimą, grindžiamą ekonomiškai naudingiausio konkurso sutarties skyrimo kriterijumi. Tuo tikslu perkančioji organizacija turėtų užtikrinti, kad metodika, kurią taikant ketinama apskaičiuoti produkto, paslaugos ar darbo naudingo gyvavimo ciklo sąnaudas, būtų aiškiai paminėta sutarties dokumentuose arba skelbime apie pirkimą ir kad ji sudarytų galimybę patikrinti, ar konkurso dalyvių pateikta informacija yra tiksli;

- (40) palydovinė navigacija yra sudėtinga ir nuolat besikeičianti technologija. Dėl to pagal Galileo ir EGNOS programas vykdant viešųjų pirkimų sutartis kyla netikrumų ir rizikos, nes tokios sutartys gali būti susijusios su ilgalaikiais išpareigojimais dėl įrangos arba paslaugų. Tos būdingos savybės reikalauja nustatyti specialias priemones, kurios būtų taikomos kartu su Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytais taisyklėmis. Todėl perkančioji organizacija turėtų galėti užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas, kai viena ar daugiau bendrovių prieš skelbiant konkursą jau turi konfidencialios informacijos apie su konkursu susijusią veiklą. Ji taip pat turėtų galėti sudaryti sąlyginę dalinę sutartį, laikantis tam tikrų sąlygų padaryti sutarties vykdymo pakeitimą arba net nustatyti mažiausią subrangos lygį. Galiausiai, dėl Galileo ir EGNOS programoms būdingų su technologijomis susijusių netikrumų, viešųjų pirkimų kainos ne visada gali būti tiksliai nustatytos, todėl pageidautina sutartis sudaryti specialia forma, kai nenurodama konkreti ir galutinė kaina, bet įtraukiamos Sąjungos finansinių interesų apsaugos sąlygos;
- (41) reikėtų pažymėti, kad pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 4 straipsnio 3 dalį, valstybės narės turėtų nesiiimti priemonių, kurios galėtų pakenkti Galileo ir EGNOS programoms arba paslaugoms. Taip pat reikėtų patikslinti, kad atitinkamos valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų jų teritorijose esančių antžeminių stočių apsaugą. Be to, valstybės narės ir Komisija turėtų dirbti kartu ir bendradarbiauti su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir reguliavimo institucijomis, kad užtikrintų galimybes saugiai naudotis radijo spektru, kurio reikia pagal Galileo programą sukurtai sistemai, siekiant, kad būtų iki galo išplėtos ir įdiegtos ta sistema pagrįstos prietaikos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 243/2012/ES ⁽¹⁾;
- (42) kadangi sistemos yra pasaulinio masto, labai svarbu, kad Sąjunga sudarytų susitarimus dėl Galileo ir EGNOS
- (43) reikėtų patvirtinti, kad Komisija, atlikdama kai kurias nereguliuojamojo pobūdžio užduotis, prireikus ir jei būtina gali prašyti tam tikrų nepriklausomų šalių techninės pagalbos. Kiti Galileo ir EGNOS programų viešajame valdyme dalyvaujantys subjektai taip pat gali pasinaudoti ta pačia technine pagalba vykdydami jiems pagal šį reglamentą patikėtas užduotis;
- (44) Sąjunga grindžiama pagarbos pagrindinėms teisėms principu ir visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose aiškiai pripažįstama pagrindinė teisė į privatumą ir asmens duomenų apsaugą. Vykdamas Galileo ir EGNOS programas reikėtų užtikrinti asmens duomenų ir privataus gyvenimo apsaugą;
- (45) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti saugomi proporcingomis priemonėmis per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir atitinkamais atvejais administracines bei finansines sankcijas pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;
- (46) būtina užtikrinti, kad Europos Parlamentas ir Taryba būtų reguliariai informuojami apie Galileo ir EGNOS programų vykdymą, ypač apie rizikos valdymą, sąnaudas, vykdymo terminus ir veiklos rezultatus. Be to, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija rengs susitikimus Galileo tarpinstitucinėje grupėje pagal Bendrą deklaraciją dėl Galileo tarpinstitucinės grupės, skelbiamą kartu su šiuo reglamentu;
- (47) Komisija, remdamasi sutartais rodikliais, turėtų įvertinti priemonių, kurių imtasi Galileo ir EGNOS programų tikslams pasiekti, našumą ir veiksmingumą;

⁽¹⁾ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiametė radijo spektro politikos programa (OL L 81, 2012 3 21, p. 7).

(48) siekiant užtikrinti sistemų bei jų veikimo saugumą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl aukšto lygio tikslų, būtinų sistemų saugumui ir jų veikimui užtikrinti. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(49) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁾;

(50) siekiant užtikrinti patikimą viešąjį valdymą, turi būti užtikrintas vientisas Galileo ir EGNOS programų valdymas, greitesnis sprendimų priėmimas ir vienodos galimybės gauti informaciją, todėl Europos GNSS agentūros ir EKA atstovai stebėtojų teisėmis turėtų galėti dalyvauti Europos GNSS programų komiteto (toliau – komitetas), įsteigto padėti Komisijai, veikloje. Dėl tų pačių priežasčių su Sąjunga tarptautinių susitarimų sudariusių trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų atstovai turėtų galėti dalyvauti komiteto veikloje, taikant saugumo apribojimus ir laikantis tokia susitarime nustatytų sąlygų. Šie Europos GNSS agentūros, EKA, trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų atstovai neturi teisės dalyvauti komiteto balsavimo procedūroje;

(51) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. įdiegti ir eksploatuoti palydovinės navigacijos sistemas, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes tam reikia daugiau finansinių ir techninių pajėgumų, nei jų gali skirti atskira valstybė narė, ir kadangi dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(52) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 876/2002⁽²⁾ įsteigta bendra įmonė Galileo nutraukė savo veiklą 2006 m. gruodžio 31 d. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 876/2002 turėtų būti panaikintas;

(53) atsižvelgiant į būtinybę įvertinti Galileo ir EGNOS programas, į reikalingų Reglamento (EB) Nr. 683/2008 pakeitimų apimtį ir siekiant aiškumo bei teisinio tikrumo, Reglamentas (EB) Nr. 683/2008 turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos pagal Europos palydovinės navigacijos programas sukurtų sistemų įdiegimo ir eksploatavimo taisyklės, visų pirma jų valdymo ir Sąjungos finansinio įnašo taisyklės.

2 straipsnis

Europos palydovinės navigacijos sistemos ir programos

1. Europos palydovinės navigacijos programos Galileo ir EGNOS apima visą veiklą, susijusią su Europos palydovinės navigacijos sistemų, t. y. pagal Galileo programą sukurtos sistemos ir EGNOS sistemos, sukūrimu, plėtojimu, suderinimu, įrengimu, eksploatavimu, atnaujinimu, tobulinimu ir jų saugumo bei sąveikumo užtikrinimu.

Tomis programomis taip pat siekiama užtikrinti kuo didesnę Europos palydovinės navigacijos sistemų socialinę ir ekonominę naudą, visų pirma skatinant tų sistemų naudojimą ir jomis pagrįstų prietaikų ir paslaugų plėtojimą.

2. Pagal Galileo programą sukurta sistema – civilių administruojama civilinė sistema ir autonominė pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (toliau – GNSS) infrastruktūra, sudaryta iš palydovų sistemos ir pasaulinio antžeminių stočių tinklo.

3. Sistema EGNOS – regioninės palydovinės navigacijos sistemos infrastruktūra, kuri stebi ir ištaiso atvirus signalus, kuriuos skleidžia veikiančios pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos, ir atvirosios paslaugos signalus, kurie bus skleidžiami iš pagal Galileo programą sukurtos sistemos, kai jie pradės veikti. Ji sudaryta iš antžeminių stočių ir kelių siųstuvų, įrengtų geostacionariuosiuose palydovuose.

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽²⁾ 2002 m. gegužės 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 876/2002 dėl bendros įmonės Galileo įsteigimo (OL L 138, 2002 5 28, p. 1).

4. Konkretūs Galileo programos tikslai – užtikrinti, kad pagal šią programą sukurtos sistemos skleidžiamus signalus būtų įmanoma panaudoti šioms funkcijoms:

- a) teikti atvirąją paslaugą, kuri vartotojui yra nemokama ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms;
- b) prisidėti, panaudojant Galileo programos atvirosios paslaugos signalus ir (arba) bendradarbiaujant su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis, prie vientisumo stebėjimo paslaugų, skirtų žmogaus gyvybės apsaugos prietaikų naudotojams, laikantis tarptautinių standartų;
- c) teikti komercinę paslaugą profesinėms ar komercinėms reikmėms skirtoms prietaikoms kurti, nes ji, palyginti su atvirąja paslauga, yra veiksmingesnė ir teikia didesnės papildomos naudos duodančių duomenų;
- d) teikti paslaugą valstybinėms institucijoms (toliau - PVI), skirtą tik valdžios institucijų įgaliotiems vartotojams, naudojamiems neskelbtino pobūdžio prietaikams, kurioms būtina užtikrinti aukšto lygio paslaugos tęstinumą; ši paslauga teikiama nemokamai valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai, EIVT ir tam tikrais atvejais tinkamai įgaliotoms Sąjungos agentūroms; teikiant šią paslaugą naudojami labai stiprūs koduoti signalai. Klausimas, ar taikyti mokestį kitiems PVI užsakovams, nurodytiems Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 2 straipsnyje, sprendžiamas kiekvienu atveju atskirai ir atitinkamos nuostatos nurodomos pagal to sprendimo 3 straipsnio 5 dalį sudarytuose susitarimuose;
- e) prisidėti prie sistemos COSPAS-SARSAT paieškos ir gelbėjimo paslaugos (toliau – SAR), nustatant nelaimės signalus, siunčiamus iš avarinių švyturių, ir persiunčiant jiems transliuojamus signalus.

5. Konkretūs EGNOS programos tikslai - užtikrinti, kad EGNOS sistemos skleidžiamus signalus būtų įmanoma panaudoti šioms funkcijoms:

- a) teikti atvirąją paslaugą, kuri vartotojui yra nemokama ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms toje zonoje, kurioje veikia EGNOS sistema;
- b) teikti komercinio pobūdžio duomenų perdavimo paslaugą, t. y. EGNOS *Data Access Service* (EDAS), skirtą skatinti kurti profesinėms ar komercinėms reikmėms skirtas prietaikas, nes ji, palyginti su atvirąja paslauga, yra veiksmingesnė ir teikia didesnės papildomos naudos duodančių duomenų;

- c) teikti žmogaus gyvybės apsaugos paslaugą (angl. *SoL*), skirtą vartotojams, kuriems saugumas yra ypač svarbus; ši paslauga, kuriai netaikomi tiesioginio naudotojo mokesčiai, visų pirma atitinka tam tikruose sektoriuose nustatytus tęstinumo, prieinamumo ir tikslumo reikalavimus ir turi patikimumo funkciją, leidžiančią veikimo zonoje išpėti vartotojus apie bet kokio pobūdžio triktį arba apie signalus „viršijamas leidžiamas nuokrypis“ sistemose, pagerintose naudojant EGNOS sistemą.

Prioritetas teikiamas tų funkcijų vykdymui valstybių narių teritorijose, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje.

EGNOS sistemos geografinė aprėptis gali būti išplėsta taip, kad apimtų kitus pasaulio regionus, ypač šalių kandidačių, trečiųjų šalių, esančių asocijuotomis Bendro Europos Dangaus narėmis, ir Europos kaimynystės politikos šalių teritorijas, jei tai techniškai įmanoma, ir remiantis tarptautiniais susitarimais. Tokio išplėtimo išlaidos, įskaitant susijusias eksploataavimo išlaidas, nedengiamos iš 9 straipsnyje nurodytų išteklių. Dėl tokio išplėtimo neturi vėluoti EGNOS sistemos geografinės aprėpties išplėtimas per visas valstybių narių teritorijas, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje.

3 straipsnis

Galileo programos etapai

Galileo programą sudaro šie etapai:

- a) 2001 m. pasibaigęs sukūrimo etapas, kurio metu buvo nustatyta sistemos struktūra ir apibrėžtos jos sudėtinės dalys;
- b) plėtojimo ir suderinimo etapas, kurį planuojama užbaigti ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. ir kuris apima pirmųjų palydovų konstravimą ir paleidimą, pirmosios antžeminės infrastruktūros įrengimą ir visus darbus bei operacijas, būtinus sistemai orbitoje suderinti;
- c) įdiegimo etapas, kurį siekiama užbaigti ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. ir kuris apima:
 - i) visos kosmoso infrastruktūros, ypač visų palydovų, kurie reikalingi 2 straipsnio 4 dalyje nurodytiems konkreitiems tikslams pasiekti, ir reikiamų atsarginių palydovų statymą, įrengimą ir apsaugą, taip pat susijusią plėtojimo techninę priežiūrą ir veiklą;
 - ii) visos antžeminės infrastruktūros, ypač infrastruktūros, kuri reikalinga palydovams valdyti ir palydovinės radijo navigacinės sistemos duomenims tvarkyti, paslaugų centrų ir kitų antžeminių centrų, statymą, įrengimą ir apsaugą, taip pat susijusią plėtojimo techninę priežiūrą ir veiklą;

- iii) pasirengimą eksploataavimo etapui, įskaitant parengiamąją veiklą, susijusią su 2 straipsnio 4 dalyje nurodytų paslaugų teikimu;
- d) eksploataavimo etapas, kuris apima:
 - i) kosmoso infrastruktūros valdymą, priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, plėtojimą ir apsaugą, įskaitant papildymo ir nusidėvėjimo valdymą;
 - ii) antžeminės infrastruktūros, visų pirma paslaugų centrų ir kitų antžeminių centrų, tinklų ir vietų, valdymą, priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, raidą ir apsaugą, įskaitant papildymo ir nusidėvėjimo valdymą;
 - iii) sistemos būsimų kartų ir 2 straipsnio 4 dalyje nurodytų paslaugų plėtojimą;
 - iv) su programa susijusias sertifikavimo ir standartizavimo operacijas;
 - v) 2 straipsnio 4 dalyje nurodytų paslaugų teikimą ir pardavimą;
 - vi) bendradarbiavimą su kitomis GNSS; ir
 - vii) visus kitus sistemai plėtoti ir programos sklandžiam veikimui užtikrinti reikalingus veiksmus.

Eksploataavimo etapas laipsniškai pradedamas 2014–2015 m., pradėjus teikti pirmines paslaugas atvirajai paslaugai, paieškos bei gelbėjimo paslaugai ir paslaugai valstybinėms institucijoms. Tos pirminės paslaugos palaipsniui tobulinamos, o 2 straipsnio 4 dalyje nurodytuose konkrečiuose tiksluose nurodytos kitos funkcijos palaipsniui įgyvendinamos siekiant ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. pasiekti visą veikimo pajėgumą.

4 straipsnis

EGNOS eksploataavimo etapas

EGNOS eksploataavimo etapas daugiausia apima:

- a) kosmoso infrastruktūros valdymą, priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, plėtojimą ir apsaugą, įskaitant papildymo ir nusidėvėjimo valdymą;
- b) antžeminės infrastruktūros, visų pirma tinklų, aikštelių ir paramos priemonių, valdymą, priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, plėtojimą ir apsaugą, įskaitant papildymo ir nusidėvėjimo valdymą;
- c) sistemos būsimų kartų ir 2 straipsnio 5 dalyje nurodytų paslaugų plėtojimą;

- d) su programa susijusias sertifikavimo ir standartizavimo operacijas;
- e) 2 straipsnio 5 dalyje nurodytų paslaugų teikimą ir pardavimą;
- f) visus sistemos ir jos eksploataavimo patikimumą užtikrinančius elementus;
- g) koordinavimo veiklą, susijusią su 2 straipsnio 5 dalies antroje ir trečioje pastraipose nurodytų konkrečių tikslų įvykdymu.

5 straipsnis

Sistemų suderinamumas ir sąveikumas

1. Pagal Galileo ir EGNOS programas sukurtos sistemos, tinklai ir paslaugos turi būti techniniu požiūriu tarpusavyje suderinti ir sąveikūs.

2. Pagal Galileo ir EGNOS programas sukurtos sistemos, tinklai ir paslaugos yra suderinti ir sąveikūs su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir įprastinėmis navigacijos priemonėmis, jei tokie suderinamumo ir sąveikumo reikalavimai yra nustatyti pagal 29 straipsnį sudarytame tarptautiniame susitarime.

6 straipsnis

Nuosavybė

Sąjunga yra viso materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pertvarkyto vykdam Galileo ir EGNOS programas, savininkė. Tuo tikslu su trečiosiomis šalimis prireikus sudaromi susitarimai dėl esamų nuosavybės teisių.

Komisija pagal tinkamą sistemą užtikrina optimalų šiame straipsnyje nurodyto turto naudojimą; visų pirma ji kuo veiksmingiau valdo su Galileo ir EGNOS programomis susijusias intelektinės nuosavybės teises, atsižvelgdama į poreikį saugoti Sąjungos intelektinės nuosavybės teises ir didinti jų vertę, saugoti visų suinteresuotųjų subjektų interesus ir darnaus rinkų bei naujų technologijų plėtojimo poreikį. Tuo tikslu ji užtikrina, kad į sutartis, sudarytas pagal Galileo ir EGNOS programas, būtų įtraukta galimybė trečiosioms šalims perduoti ar licencijuoti su pagal tas programas atliekamu darbu susijusias intelektinės nuosavybės teises.

II SKYRIUS

BIUDŽETO ĮNAŠAS IR TVARKA

7 straipsnis

Veikla

1. Pagal šį reglamentą Galileo ir EGNOS programoms įgyvendinti laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2020 m. skirti Sąjungos biudžeto asignavimai suteikiami siekiant finansuoti veiklą, susijusią su:

- a) Galileo programos įdiegimo etapo užbaigimu, kaip nurodyta 3 straipsnio c punkte;

- b) Galileo programos eksploatavimo etapu, kaip nurodyta 3 straipsnio d punkte;
- c) EGNOS programos eksploatavimo etapu, kaip nurodyta 4 straipsnyje;
- d) Galileo ir EGNOS programų valdymu ir stebėseną.

2. Galileo ir EGNOS programoms skirti Sąjungos biudžeto asignavimai pagal 9 straipsnio 2 dalį taip pat teikiami su pagrindinių elementų, kaip antai su Galileo sistemomis suderinamų lustų rinkinių ir imtuvų, moksliniais tyrimais ir technologine plėtra susijusiai veiklai finansuoti.

3. Galileo ir EGNOS programoms skirti Sąjungos biudžeto asignavimai taip pat padengia Komisijos išlaidas, susijusias su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, būtina programoms valdyti ir 2 straipsnio 4 ir 5 dalyje nurodytiems konkrečioms tikslams įgyvendinti. Tokios išlaidos gali būti išlaidos, patirtos visų pirma dėl:

- a) ekspertų tyrimų ir posėdžių;
- b) informavimo ir komunikacijos veiklos, įskaitant institucijų vykdomą komunikaciją apie prioritetines Sąjungos politikos kryptis, kai jos tiesiogiai susijusios su šio reglamento tikslais ir jomis visų pirma siekiama kurti sąveiką su kitomis atitinkamomis Sąjungos politikos sritimis;
- c) informacinių technologijų (toliau – IT) technologijų tinklų, kuriais siekiama apdoroti informaciją ar ją keisti;
- d) bet kokios kitos Komisijai suteiktos techninės ar administracinės pagalbos programų valdymui.

4. Galileo ir EGNOS programų ir įvairių tų programų etapų sąnaudas turi būti galima aiškiai nustatyti. Komisija, laikydama skaidraus valdymo principo, kasmet praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir 36 straipsnyje nurodytam komitetui (toliau – komitetas) apie Sąjungos lėšų, įskaitant rezervą nenumatytiems atvejams, skyrimą kiekvienai šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytai veiklai ir tų fondų panaudojimą.

8 straipsnis

Galileo ir EGNOS programų finansavimas

1. Pagal 9 straipsnį Sąjunga finansuoja su Galileo ir EGNOS programomis susijusią veiklą, nurodytą 7 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, siekdama pasiekti 2 straipsnyje nustatytus tikslus, nedarydama poveikio įnašams iš kitų finansavimo šaltinių, įskaitant nurodytuosius šio straipsnio 2 ir 3 dalyse.

2. Valstybės narės gali prašyti Galileo ir EGNOS programoms skirti papildomų lėšų, kuriomis tam tikrais atvejais būtų padengiamos papildomos dalys, su sąlyga, kad dėl tokių papildomų dalių atitinkamai programai nesukuriama finansinės ar techninės naštos arba neuždelsiamas jos įgyvendinimas. Remdamasi valstybės narės prašymu, Komisija pagal 36 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą nusprendžia, ar tos dvi sąlygos yra įvykdytos. Komisija praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui apie galimą šios dalies taikymo poveikį Galileo ir EGNOS programoms.

3. Galileo ir EGNOS programoms papildomų lėšų taip pat gali skirti trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos. 29 straipsnyje nurodytuose tarptautiniuose susitarimuose nustatomos jų dalyvavimo sąlygos ir tvarka.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytos papildomos lėšos priskiriamos išorinėms asignuotoms pajamoms pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnio 2 dalį.

9 straipsnis

Ištekliai

1. 7 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytos veiklos įgyvendinimui ir su ta veikla susijusiai rizikai padengti laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. skirtas finansinis paketas yra 7 071,73 mln. EUR dabartinėmis kainomis.

Metinius asignavimus tvirtina Europos Parlamentas ir Taryba, neviršydami daugiametės finansinės programos ribų.

Pirmoje pastraipoje nurodyta suma skirstoma į šias išlaidų kategorijas dabartinėmis kainomis:

- a) 7 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytai veiklai vykdyti – 1 930 mln. EUR;
- b) 7 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytai veiklai vykdyti – 3 000 mln. EUR;
- c) 7 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytai veiklai vykdyti – 1 580 mln. EUR;
- d) 7 straipsnio 1 dalies d punkte ir 7 straipsnio 3 dalyje nurodytai veiklai vykdyti – 561,73 mln. EUR.

2. Nedarant poveikio sumoms, skirtoms prietaikų plėtojimui remiantis programoje „Horizontas 2020 m.“ numatytais sistemomis, Galileo ir EGNOS programoms skirtais biudžeto asignavimais, įskaitant asignuotąsias pajamas, finansuojama 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta veikla, jei finansavimo suma neviršija 100 mln. EUR pastoviomis kainomis.

3. Komisija gali perkelti lėšas iš vienos išlaidų kategorijos į kitą, kaip nustatyta 1 dalies trečios pastraipos a–d punktuose, neviršijant 10 proc. 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos sumos. Kai perkeliama suma kartu sudaro daugiau kaip 10 proc. 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos sumos, Komisija konsultuojasi su komitetu, laikydama 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

Komisija praneša Europos Parlamentui ir Tarybai apie bet koki lėšų perkėlimą iš vienos išlaidų kategorijos į kitą.

4. Asignavimai vykdomi laikantis taikytinų šio reglamento ir Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nuostatų.

5. Galileo ir EGNOS programų biudžetiniai išpareigojimai asignuojami kasmetinėmis išmokų dalimis.

6. Komisija tvarko 1 dalyje nurodytus finansinius išteklius skaidriai ir ekonomiškai efektyviai. Komisija kiekvienais metais Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia vykdomos išlaidų valdymo strategijos ataskaitą.

10 straipsnis

Pajamos iš Galileo ir EGNOS programų

1. Pajamos iš sistemų eksploatavimo gauna Sąjunga, jos pervedamos į Sąjungos biudžetą ir priskiriamos Galileo ir EGNOS programoms, visų pirma 2 straipsnio 1 dalyje nurodytam tikslui. Jeigu paaiškėja, kad pajamos viršija pajamas, reikalingas programų eksploatavimo etapams finansuoti, skyrimo principas pritaikomas gavus Europos Parlamento ir Tarybos pritarimą remiantis Komisijos pasiūlymu.

2. Pajamų paskirstymo tvarka gali būti nustatyta sutartyse, sudarytose su privataus sektoriaus subjektais.

3. Palūkanos, gautos iš išankstinio finansavimo, suteikto už netiesioginį biudžeto vykdymą atsakingiems subjektams, skiriamos veiklai, nurodytai Komisijos ir atitinkamo subjekto sudarytame įgaliojimų delegavimo susitarime arba sutartyje. Laikantis patikimo finansų valdymo principo, už netiesioginį biudžeto vykdymą atsakingi subjektai atidaro sąskaitas, kuriose įmanoma identifikuoti lėšas ir jas atitinkančias palūkanas.

III SKYRIUS

VIEŠASIS GALILEO IR EGNOS PROGRAMŲ VALDYMAS

11 straipsnis

Galileo ir EGNOS programų valdymo principai

Viešasis Galileo ir EGNOS programų valdymas grindžiamas šiais principais:

- a) griežtas įvairių dalyvaujančių subjektų, visų pirma Komisijos, Europos GNSS agentūros ir EKA, užduočių ir atsakomybės paskirstymas, bendrą atsakomybę priskiriant Komisijai;
- b) sąžiningas a punkte nurodytų subjektų ir valstybių narių bendradarbiavimas;
- c) griežta programų kontrolė pagal jose numatytas atsakomybės sritis ir atsižvelgiant į Galileo ir EGNOS programų tikslus, taip pat užtikrinimas, kad visi dalyvaujantys subjektai griežtai laikytųsi nuostatų dėl sąnaudų ir vykdymo terminų;
- d) esamų struktūrų panaudojimo optimizavimas ir racionalizavimas siekiant išvengti techninių ekspertų veiklos dubliavimo;
- e) geriausia praktika laikomų projektų valdymo sistemų ir metodų naudojimas prižiūrint Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimą, atsižvelgiant į konkrečius reikalavimus ir pasiūlytant konkrečios srities ekspertų paramą.

12 straipsnis

Komisijos vaidmuo

1. Bendra atsakomybė už Galileo ir EGNOS programas tenka Komisijai. Ji valdo pagal šį reglamentą skirtas lėšas ir prižiūri visas su programomis susijusias veiklos įgyvendinimą, ypač sąnaudų, terminų vykdymo ir veiklos rezultatų aspektais.

2. Be 1 dalyje nurodytos bendros atsakomybės ir konkrečių užduočių, nurodytų šiame reglamente, Komisija:

- a) užtikrina aiškų užduočių paskirstymą tarp skirtingų Galileo ir EGNOS programose dalyvaujančių subjektų ir šiuo tikslu, visų pirma pasitelkdama įgaliojimų delegavimo susitarimus, paskiria atitinkamai 14 straipsnio 2 dalyje ir 15 straipsnyje nurodytas užduotis Europos GNSS agentūrai ir EKA;
- b) užtikrina, kad Galileo ir EGNOS programos būtų įgyvendintos laiku, neviršijant programoms skirtų lėšų ir laikantis 2 straipsnyje nustatytų tikslų.

Tuo tikslu ji nustato ir įgyvendina tinkamas priemones ir imasi struktūrinių veiksmų, kuriais siekiama nustatyti, kontroliuoti, mažinti bei stebėti su programomis susijusią riziką;

- c) Sąjungos vardu ir savo kompetencijos srityje palaiko santykius su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis;

d) valstybėms narėms ir Europos Parlamentui laiku teikia visą svarbią su Galileo ir EGNOS programomis susijusią informaciją, ypač informaciją apie rizikos valdymą, bendras sąnaudas, kiekvieno reikšmingo Galileo infrastruktūros vieneto metines eksploatavimo sąnaudas, pajamas, vykdymo terminus ir veiklos rezultatus, taip pat 11 straipsnio e punkte nurodytų projektų valdymo sistemų ir metodų įgyvendinimo apžvalgą;

e) įvertina galimybes skatinti ir užtikrinti Europos palydovinės navigacijos sistemų naudojimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose, be kita ko, analizuodama, kaip pasinaudoti sistemų teikiamais privalumais.

3. Siekiant sklandžiai įdiegti ir eksploatuoti Galileo programos etapus ir EGNOS programos eksploatavimo etapą, nurodytus atitinkamai 3 ir 4 straipsniuose, Komisija prireikus nustato priemones, skirtas:

a) valdyti ir sumažinti Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimui kylančią riziką;

b) apibrėžti lemiamus sprendimų priėmimo etapus, reikalingus programų įgyvendinimui stebėti ir vertinti;

c) nustatyti sistemų antžeminės infrastruktūros vietą laikantis saugumo reikalavimų ir vykdant atvirą ir skaidrų procesą bei užtikrinti jos veikimą;

d) nustatyti technines ir veikimo specifikacijas, kurių reikia 2 straipsnio 4 dalies b ir c punktuose nurodytoms funkcijoms atlikti ir užtikrinti sistemų raidą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

13 straipsnis

Sistemų ir jų veikimo saugumas

1. Komisija užtikrina Galileo ir EGNOS programų saugumą, įskaitant sistemų ir jų veikimo saugumą. Tuo tikslu Komisija:

a) atsižvelgia į poreikį užtikrinti, kad visose programose būtų vykdoma su saugumu susijusių reikalavimų ir standartų laikymosi priežiūra ir kad tie reikalavimai ir standartai būtų integruoti į visas programas;

b) užtikrina, kad bendras tų reikalavimų ir standartų poveikis padėtų sėkmingai siekti programų įgyvendinimo pažangos, visų pirma sąnaudų, rizikos valdymo ir vykdymo terminų požiūriu;

c) nustato įvairių dalyvaujančių subjektų veiklos koordinavimo priemones;

d) atsižvelgia į galiojančius saugumo standartus ir reikalavimus, kad nebūtų sumažintas bendras saugumo lygis ir nebūtų daromas poveikis esamų sistemų veikimui remiantis tais standartais ir reikalavimais.

2. Nedarant poveikio šio reglamento 14 ir 16 straipsniams ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsniui, Komisija pagal 35 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi aukšto lygio tikslai, būtini 1 dalyje nurodytam Galileo ir EGNOS programų saugumui užtikrinti.

3. Komisija nustato reikiamas technines specifikacijas ir kitas priemones, kad būtų įgyvendinti 2 dalyje nurodyti aukšto lygio tikslai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Pagal Sprendimo 2010/427/ES 2 straipsnio 2 dalį EIVT toliau padeda Komisijai vykdyti savo funkcijas išorės santykių srityje.

14 straipsnis

Europos GNSS agentūros vaidmuo

1. Laikydamosi Komisijos nustatytų gairių, Europos GNSS agentūra:

a) Galileo ir EGNOS programų saugumo srityje, nedarydama poveikio 13 ir 16 straipsniams:

i) per savo Saugumo akreditavimo valdybą užtikrina saugumo akreditavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 912/2010 III skyrių; atitinkamai ji inicijuoja saugumo procedūras, prižiūri jų laikymąsi ir atlieka sistemos saugumo auditą;

ii) užtikrina Galileo saugumo stebėsenos centro veikimą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 912/2010 6 straipsnio d punkte, laikydamosi šio reglamento 13 straipsnyje nurodytų standartų bei reikalavimų ir nurodymų pagal Bendruosius veiksmus 2004/552/BUSP;

b) atlieka Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 5 straipsnyje numatytas užduotis ir padeda Komisijai, kaip nurodyta to sprendimo 8 straipsnio 6 dalyje;

c) Galileo programos įdiegimo ir eksploataavimo etapais bei EGNOS programos eksploataavimo etapu prisideda prie 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų paslaugų sklaidos ir pardavimo, be kita ko, atlikdama būtiną rinkos analizę – visų pirma kasmet rengdama Europos GNSS agentūros rinkos ataskaitą dėl prietaikų ir paslaugų rinkos, užmezgdama glaudžius ryšius su sistemų naudotojais ir potencialiais naudotojais, kad surinktų informaciją apie jų poreikius, sekdamą palydovinės navigacijos vartotojų rinkų raidą ir parengdama 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų paslaugų įsisavinimo naudotojų bendruomenėje veiksmų planą, visų pirma apimančių atitinkamus veiksmus, susijusius su standartizavimu ir sertifikavimu.

2. Be to, Europos GNSS agentūra vykdo kitas su Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimu susijusias užduotis, įskaitant programų valdymo užduotis, ir yra už jas atskaitinga. Tas užduotis Komisija jai paveda įgaliojimų delegavimo susitarimu, priimtu remiantis sprendimu dėl įgaliojimų delegavimo pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punktą, ir jos apima:

- a) operacinę veiklą, įskaitant sistemų infrastruktūros valdymą, sistemų priežiūrą ir nuolatinį tobulinimą, sertifikavimo ir standartizavimo operacijas ir 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų paslaugų teikimą;
- b) plėtojimo ir įdiegimo veiklą tobulinant sistemas ir kuriant jų būsimas kartas bei pagalbą apibrėžiant paslaugų raidą, įskaitant viešuosius pirkimus;
- c) sistemomis pagrįstų prietaikų ir paslaugų plėtojimo sklaidą, taip pat informuotumo apie tokias prietaikas ir paslaugas didinimą, be kita ko, nustatant Europos kompetencijos GNSS prietaikų ir paslaugų srityje centrus, juos sujungiant ir koordinuojant jų tinklą, pasinaudojant viešojo ir privataus sektorių žiniomis ir įvertinant priemones, susijusias su tokia sklaida ir informuotumo didinimu;
- d) pagrindinių elementų, pavyzdžiui, su Galileo sistemomis suderinamų lustų rinkinių ir imtuvų plėtojimo sklaidą.

3. 2 dalyje nurodytu įgaliojimų delegavimo susitarimu Europos GNSS agentūrai suteikiama tinkamo lygmens autonomija ir įgaliojimai, pateikiant atskirą nuorodą į perkančiąją instituciją pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punktą ir 60 straipsnį. Be to, juo nustatomos bendrosios Europos GNSS agentūrai patikėtų lėšų administravimo sąlygos ir visų pirma įgyvendintini veiksmai, susiję finansavimas, administravimo tvarka, stebėsenos ir kontrolės priemonės, netinkamo sutarčių sąlygų dėl sąnaudų, vykdymo

terminų ir veiklos rezultatų vykdymo atveju taikomos priemonės ir su nuosavybės teise į visą materialųjį ir nematerialųjį turtą susijusios taisyklės.

Stebėsenos ir kontrolės priemonėmis visų pirma numatoma išankstinė išlaidų planavimo sistema, sistemingas Komisijos informavimas apie sąnaudas ir vykdymo terminus, o numatyto biudžeto, veiklos rezultatų ir vykdymo terminų neatitikimo atveju – taisomieji veiksmai, kuriais užtikrinamas infrastruktūros įdiegimas neviršijant skirto biudžeto.

4. Europos GNSS agentūra sudaro darbinus susitarimus su EKA, būtinus atitinkamoms šių agentūrų užduotims pagal šį reglamentą, susijusioms su Galileo ir EGNOS programų eksploataavimo etapu, vykdyti. Komisija praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui apie tokius Europos GNSS agentūros sudarytus darbinus susitarimus ir jų pokyčius. Tam tikrais atvejais Europos GNSS agentūra taip pat gali apsvarstyti galimybę kreiptis į kitus viešojo ar privataus sektoriaus subjektus.

5. Be 1 ir 2 dalyse nurodytų užduočių ir savo kompetencijos srityje Europos GNSS agentūra teikia Komisijai technines žinias ir visą informaciją, būtiną atlikti pagal šį reglamentą jai nustatytas užduotis, įskaitant informaciją, kurios reikia norint įvertinti 12 straipsnio 2 dalies e punkte nurodytą sistemų sklaidos ir naudojimo užtikrinimo galimybę.

6. Dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodyto sprendimo dėl įgaliojimų delegavimo konsultuojamasi su komitetu, laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros. Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui iš anksto pranešama apie įgaliojimų delegavimo susitarimus, kuriuos turi sudaryti Sąjunga, atstovaujama Komisijos, ir Europos GNSS agentūra.

7. Komisija praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui apie viešųjų pirkimų konkursų vertinimo tarpinius bei galutinius rezultatus ir apie sutartis su privataus sektoriaus subjektais, įskaitant su subranga susijusią informaciją.

15 straipsnis

Europos kosmoso agentūros vaidmuo

1. Dėl Galileo programos įdiegimo etapo, nurodyto 3 straipsnio c punkte, Komisija nedelsdama su EKA sudaro įgaliojimų delegavimo susitarimą, kuriame išsamiai nurodomos pastarosios užduotys, visų pirma susijusios su sistemos projektavimu, plėtojimu ir viešaisiais pirkimais. Įgaliojimų delegavimo susitarimas su EKA sudaromas remiantis sprendimu dėl įgaliojimų delegavimo, kurį Komisija priėmė pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punktą.

Igaliojimų delegavimo susitarime, kiek to reikia deleguotoms užduotims ir biudžetui vykdyti, nustatomos bendrosios EKA patikėtų lėšų administravimo sąlygos, visų pirma įgyvendintini veiksmai, susiję su sistemos projektavimu, plėtojimu ir viešaisiais pirkimais, susijęs finansavimas, administravimo tvarka, stebėsenos ir kontrolės priemonės, netinkamo sutarčių sąlygų dėl sąnaudų, vykdymo terminų ir veiklos rezultatų vykdymo atveju taikytinos priemonės ir su nuosavybe į visą materialųjį ir nematerialųjį turtą susijusios taisyklės.

Stebėsenos ir kontrolės priemonėmis visų pirma numatoma išankstinė išlaidų planavimo sistema, sistemingas Komisijos informavimas apie sąnaudas ir vykdymo terminus, o numatyto biudžeto, veiklos rezultatų ir vykdymo terminų neatitikimo atveju – taisomieji veiksmai, kuriais būtų užtikrinamas infrastuktūros įdiegimas neviršijant skirto biudžeto.

2. Dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sprendimo dėl igaliojimų delegavimo konsultuojamasi su komitetu, laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros. Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui iš anksto pranešama apie igaliojimų delegavimo susitarimą, kurį turi sudaryti Sąjunga, atstovaujama Komisijos, ir EKA.

3. Komisija praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir komitetui apie viešųjų pirkimų konkursų vertinimo tarpinius bei galutinius rezultatus ir apie sutartis su privataus sektoriaus subjektais, kurias turi sudaryti EKA, įskaitant su subranga susijusią informaciją.

4. 14 straipsnio 4 dalyje nurodytuose Europos GNSS agentūros ir EKA darbinuose susitarimuose, susijusiuose su Galileo ir EGNOS programų eksploatavimo etapu, nurodytu 3 straipsnio d dalyje ir 4 straipsnyje, aptariamas EKA vaidmuo tuo etapu ir jos bendradarbiavimas su Europos GNSS agentūra, visų pirma šiose srityse:

- a) sistemų būsimų kartų plėtojimo koncepcija, projektavimas, stebėsenos, pirkimas ir derinimas;
- b) techninė pagalba užtikrinant esamos kartos sistemų veikimą ir techninę priežiūrą.

Tais susitarimais laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Komisijos pagal 12 straipsnio 3 dalį nustatytų priemonių.

5. Nedarant poveikio igaliojimų delegavimo susitarimui ir atitinkamai 1 bei 4 dalyse nurodytiems darbiniais susitarimams, Komisija gali paprašyti EKA suteikti techninių žinių ir informacijos, būtinų jos užduotims pagal šį reglamentą vykdyti.

IV SKYRIUS

SAJUNGOS AR VALSTYBIŲ NARIŲ SAUGUMO ASPEKTAI

16 straipsnis

Bendrieji veiksmai

Tuo atveju, jeigu dėl sistemų veikimo gali kilti pavojus Sąjungos arba jos valstybių narių saugumui, taikomos Bendruosiuose veiksniuose 2004/552/BUSP nustatytos procedūros.

17 straipsnis

Taisyklių dėl išlaptintos informacijos taikymas

Šio reglamento taikymo srityje:

- a) kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos nacionaliniai saugumo nuostatai užtikrintų ES išlaptintos informacijos apsaugos lygį, kuris būtų lygiavertis apsaugos lygiui, kurį garantuoja saugumo taisyklės, nustatytos Sprendimo 2001/844/EB, EAPB, Euratomas priede, ir Tarybos saugumo taisyklės, nustatytos Sprendimo 2013/488/ES prieduose;
- b) valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie a punkte nurodytus nacionalinius saugumo nuostatus;
- c) trečiojoje šalyje gyvenantys fiziniai asmenys ir jose įsteigti juridiniai asmenys gali dirbti su ES išlaptinta ir su Galileo bei EGNOS programomis susijusia informacija, tik jeigu jiems tose šalyse taikomi saugumo nuostatai, kuriais užtikrinamas apsaugos lygis yra bent lygiavertis apsaugos lygiui, kurį numato Komisijos saugumo taisyklės, nustatytos Sprendimo 2001/844/EB, EAPB, Euratomas priede, ir Tarybos saugumo taisyklės, nustatytos Sprendimo 2013/488/ES prieduose. Trečiojo šalies arba tarptautinės organizacijos saugumo nuostatų lygiavertiškumas apibrėžiamas Sąjungos ir tos trečiojo šalies arba tarptautinės organizacijos susitarime dėl informacijos saugumo, laikantis SESV 218 straipsnyje numatytos tvarkos, ir atsižvelgiant į Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsnį;
- d) nedarant poveikio Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsniui ir pramoninio saugumo sritį reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Sprendimo 2001/844/EB, EAPB, Euratomas priede, fiziniam asmeniui ar juridiniam asmeniui, trečiajai šaliai arba tarptautinei organizacijai gali būti suteikta teisė naudotis ES išlaptinta informacija, jei tai laikoma būtina sprendžiant kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į tokios informacijos pobūdį ir turinį, gavėjo atitiktį principui „būtina žinoti“ ir įvertinant naudą Sąjungai.

V SKYRIUS

VIEŠIEJI PIRKIMAI

I SKIRSNIS

Bendrosios nuostatos, taikomos viešiesiems pirkimams, vykdomiems galileo programos įdiegimo ir eksploatavimo etapais ir egnos programos eksploatavimo etape

18 straipsnis

Bendrieji principai

Nedarant poveikio priemonėms, kurios būtinos esminiams Sąjungos saugumo interesams arba visuomenės saugumui arba siekiant įvykdyti Sąjungos eksporto kontrolės reikalavimus, Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 taikomas Galileo programos įdiegimo ir eksploatavimo etapais bei EGNOS programos eksploatavimo etape. Be to, Galileo programos įdiegimo ir eksploatavimo etapais ir EGNOS programos eksploatavimo etape taip pat taikomi šie bendrieji principai: atvira prieiga ir sąžininga konkurencija visoje pramoninio tiekimo grandinėje, viešųjų pirkimų konkursai rengiami laiku pateikiant skaidrią informaciją, aiški informacija apie taikytinas viešųjų pirkimų taisykles ir atrankos bei skyrimo kriterijus, ir aiškus bet kokios kitos svarbios informacijos, kuria sudaromos vienodos sąlygos visiems potencialiems pasiūlymų teikėjams, pateikimas.

19 straipsnis

Konkretūs tikslai

Viešųjų pirkimų procedūros metu perkančiosios organizacijos, skelbdamos konkursus, siekia šių tikslų:

- a) skatinti visų ekonominės veiklos subjektų, ypač naujų rinkos dalyvių ir MVĮ, be kita ko, raginant konkurso dalyvius naudoti subrangos veiklą, kiek įmanoma platesnio masto ir atviresnį dalyvavimą visoje Sąjungoje;
- b) vengti vieno tiekėjo galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi ir priklausomybės nuo vieno tiekėjo;
- c) pasinaudoti ankstesnėmis viešojo sektoriaus investicijomis ir įgyta patirtimi, taip pat pramonės patirtimi ir žiniomis, įskaitant tas, kurios įgytos Galileo ir EGNOS programų nustatymo, plėtojimo, suderinimo ir įdiegimo etapais, užtikrinant taisyklių dėl konkursų tvarkos laikymąsi;
- d) kai tinkama, naudotis keliais tiekimo šaltiniais, siekiant užtikrinti geresnę bendrą Galileo ir EGNOS programų, jų sąnaudų bei vykdymo terminų kontrolę;
- e) kai tinkama, atsižvelgti į bendras sąnaudas per naudingą produkto, paslaugos ar darbo, dėl kurio rengiamas konkursas, gyvavimo ciklą.

2 SKIRSNIS

Konkrečios nuostatos, taikomos viešiesiems pirkimams, vykdomiems galileo programos įdiegimo ir eksploatavimo etapais ir egnos programos eksploatavimo etape

20 straipsnis

Sąžiningos konkurencijos sąlygų nustatymas

Perkančioji organizacija imasi tinkamų priemonių, kad būtų nustatytos sąžiningos sąlygos, kai ankstesnis bendrovės dalyvavimas su konkurso tema susijusioje veikloje:

- a) dėl jai žinomos išslaptintos informacijos gali jai suteikti daug privalumų, o tai gali sukelti abejonių dėl vienodo požiūrio principo laikymosi; arba
- b) daro poveikį įprastinėms konkurencijos sąlygoms arba sutarčių skyrimo arba vykdymo nešališkumui ir objektyvumui.

Šios priemonės neturi iškraipyti konkurencijos ar pažeisti vienodo požiūrio principą ar informacijos apie įmones, jų verslo santykius ir sąnaudų struktūrą konfidencialumą. Tokiomis aplinkybėmis, tomis priemonėmis atsižvelgiama į numatytos sutarties pobūdį ir sąlygas.

21 straipsnis

Informacijos saugumas

Kai sudarant sutartis naudojama, reikalaujama pateikti ir (arba) jose pateikiama išslaptinta informacija, perkančioji organizacija konkurso dokumentuose nurodo būtinas priemones ir reikalavimus tos informacijos saugumui užtikrinti reikiamu lygiu.

22 straipsnis

Tiekimo patikimumas

Perkančioji organizacija konkurso dokumentuose nurodo reikalavimus dėl tiekimo ir paslaugų teikimo patikimumo vykdant sutartį.

23 straipsnis

Sąlyginės dalinės sutartys

1. Perkančioji organizacija gali sudaryti sąlyginę dalinę sutartį.
2. Sąlyginėje dalinėje sutartyje įtraukiama nekintama dalis, prie kurios pridėtas biudžetinis išpareigojimas, kuriuo tvirtai išpareigojama atlikti darbus ir tiekti prekes arba teikti paslaugas, dėl kurių susitarta pagal tą dalį, ir viena ar keletas tiek biudžeto, tiek vykdymo požiūriu sąlyginių dalių. Konkurso dokumentuose nurodomi sąlyginėms dalinėms sutartims būdingi elementai. Juose visų pirma apibrėžiamas sutarties dalykas, kaina arba jos nustatymo taisyklės ir pagal kiekvieną dalį numatyto darbų, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sąlygos.

3. Kiekvienos nekintamos dalies įsipareigojimai turi sudaryti nuoseklią visumą, kaip ir kiekvienos sąlyginės dalies įsipareigojimai, atsižvelgiant į visų ankstesnių dalių įsipareigojimus.

4. Kiekvienos sąlyginės dalies vykdymas pradedamas gavus perkančiosios organizacijos sprendimą, apie kurį pranešta rangovui pagal sutartyje nustatytas sąlygas. Kai sąlyginė dalis patvirtinama pavėluotai arba nepatvirtinama, rangovas gali gauti laukimo išmoką arba įsipareigojimų netesėjimo išmoką, jei tai numatyta sutartyje ir joje nustatytais sąlygomis.

5. Jei perkančioji organizacija pastebi, kad neužbaigti sutartyje numatyti kurios nors dalies darbai, netiektos prekės ar netiektos paslaugos, ji gali pareikalauti atlyginti nuostolius ir nutraukti sutartį, jei tai numatyta sutartyje ir joje nustatytais sąlygomis.

24 straipsnis

Išlaidų apmokėjimo sutartys

1. Perkančioji organizacija gali sudaryti visiško arba dalinio išlaidų apmokėjimo sutartį neviršijant aukščiausios kainos 2 dalyje nustatytais sąlygomis.

Pagal tokias sutartis mokėtiną kainą sudaro visų tiesioginių išlaidų, kurias patyrė rangovas vykdydamas sutartį, pavyzdžiui, darbo jėgos, medžiagų, vartojimo prekių ir sutarties vykdymui reikalingos įrangos bei infrastruktūros naudojimo išlaidų, apmokėjimas. Prie šių išlaidų pridedama nustatyto dydžio suma, kuria apmokamos netiesioginės išlaidos ir pelnas, arba suma, kuria padengiamos netiesioginės išlaidos ir skatinamoji premija, apskaičiuota atsižvelgiant į tikslų įgyvendinimo rezultatus ir vykdymo terminus.

2. Perkančioji organizacija gali sudaryti visiško arba dalinio išlaidų apmokėjimo sutartį, kai neįmanoma objektyviai ir tiksliai nustatyti fiksuotos kainos ir jei gali būti pagrįstai įrodyta, kad tokia fiksuota kaina būtų pernelyg didelė dėl su sutarties vykdymu susijusio netikrumo, nes:

- sutartyje nurodyti labai sudėtingi elementai arba elementai, kuriems reikia naudoti naują technologiją, ir dėl to gali kilti daug įvairios techninio pobūdžio rizikos; arba
- sutartyje nurodyti veiksmai dėl su veikla susijusių priežasčių turi būti pradėti nedelsiant, net jei dar neįmanoma tvirtai nustatyti visos fiksuotos galutinės kainos dėl didelės rizikos arba dėl to, kad sutarties vykdymas iš dalies priklauso nuo kitų sutarčių vykdymo.

3. Visiško arba dalinio išlaidų apmokėjimo sutarties aukščiausia kaina yra didžiausia mokėtina kaina. Ji gali būti viršyta

tik išskirtiniais tinkamai pagrįstais atvejais ir gavus išankstinį perkančiosios organizacijos sutikimą.

4. Visiško arba dalinio išlaidų apmokėjimo viešojo pirkimo procedūros sutarties dokumentuose nurodoma:

- sutarties rūšis, t. y., ar tai yra visiško, ar dalinio išlaidų apmokėjimo sutartis neviršijant aukščiausios kainos;
 - dalinio išlaidų apmokėjimo sutarties atveju – sutarties elementai, kuriems taikomos išlaidų apmokėjimo nuostatos;
 - bendra aukščiausia kaina;
 - sutarčių skyrimo kriterijai, kuriais remiantis turi būti galima įvertinti bendro preliminarus biudžeto, apmokėtinų išlaidų, tų išlaidų nustatymo tvarkos ir pasiūlyme nurodyto pelno patikimumą;
 - 1 dalyje nurodyto tiesioginėms išlaidoms taikytino papildymo metodika;
 - taisyklės ir procedūros, pagal kurias nustatomos konkurso dalyvio numatytos tinkamos finansuoti sutarties vykdymo išlaidos, laikantis 5 dalyje nustatytų principų;
 - apskaitos taisyklės, kurių turi laikytis konkurso dalyviai;
 - tuo atveju, kai dalinio išlaidų apmokėjimo sutartis keičiama sutartimi, kurioje nurodyta fiksuota galutinė kaina, tokio pakeitimo parametrai.
5. Rangovo nurodytos išlaidos vykdant visiško arba dalinio išlaidų apmokėjimo sutartį atitinka finansavimo reikalavimus tik tuo atveju, jei jos:

- faktiškai susidariusios sutarties vykdymo metu, išskyrus sutarčiai vykdyti būtinas įrangos, infrastruktūros ir nematerialaus turto sąnaudas, kurios gali būti laikomos atitinkančiomis finansavimo reikalavimus iki visos jų pirkimo vertės;
- nurodytos preliminariniame bendrame biudžete, kuris gali būti patikslintas pradinės sutarties pakeitimais;
- yra būtinos sutarčiai vykdyti;
- yra susijusios su sutarties vykdymu ir yra jai priskiriamos;

- e) yra lengvai nustatomos, patikrinamos, ištrauktos iš rangovo apskaitą ir apibrėžtos laikantis apskaitos standartų, nurodytų konkurso sąlygose ir sutartyje;
- f) atitinka taikytinų mokesčių ir socialinės srities teisės aktus;
- g) nepažeidžia sutarties sąlygų;
- h) yra pagrįstos, pateisinamos ir atitinka patikimo finansų valdymo reikalavimus, visų pirma dėl taupumo ir veiksmingumo.

Rangovas yra atsakingas už savo išlaidų apskaitą, už tinkamus apskaitos įrašus arba bet kurių kitą dokumentą, būtiną siekiant įrodyti, kad išlaidos, kurias jis prašo apmokėti, patirtos laikantis šiame straipsnyje nustatytų principų. Išlaidos, kurių rangovas negali pagrįsti, laikomos neatitinkančiomis finansavimo reikalavimus ir jas apmokėti atsisakoma.

6. Perkančioji organizacija, siekdama užtikrinti tinkamą išlaidų apmokėjimo sutarčių vykdymą, atlieka šias užduotis:

- a) nustato realiausią galimą aukščiausią kainą, tuo pačiu užtikrindama būtiną lankstumą techninio pobūdžio sunkumams įvertinti;
- b) keičia dalinio išlaidų apmokėjimo sutartį sutartimi, kurioje nurodyta fiksuota galutinė kaina, kai tik vykdam sutartį įmanoma nustatyti tokią fiksuotą galutinę kainą. Dėl tos priežasties ji nustato keitimo parametrus, kad būtų galima pakeisti patvirtintų išlaidų apmokėjimo sutartį sutartimi, kurioje nurodyta fiksuota galutinė kaina;
- c) įgyvendina stebėsenos ir kontrolės priemones, į kurias visų pirma įtraukta preliminarai išankstinio išlaidų planavimo sistema;
- d) nustato sutarčiai vykdyti tinkamus principus, priemones ir procedūras, visų pirma, kad būtų nustatytos ir patikrintos tinkamos finansuoti išlaidos, nurodytos rangovo ar jo subrangovų ir patirtos vykdam sutartį, ir kad būtų įvesti sutarties pakeitimai;
- e) tikrina, ar rangovas ir jo subrangovai atitinka sutartyje nurodytus apskaitos standartus ir ar laikosi prievolės pateikti apskaitos dokumentus, kuriuose būtų teisingai ir sąžiningai atspindėta apskaita;
- f) vykdam sutartį nuolat užtikrina d punkte nurodytų principų, priemonių ir procedūrų veiksmingumą.

25 straipsnis

Pakeitimai

Perkančioji organizacija ir rangovai gali pakeisti sutartį įtraukdami pakeitimą, jei pakeitimas atitinka visas toliau nurodytas sąlygas:

- a) nekeičia sutarties dalyko;
- b) nepažeidžia ekonominės sutarties pusiausvyros;
- c) juo nenustatomos sąlygos, kurios, jei būtų iš pradžių nurodytos sutarties dokumentuose, būtų suteikusios galimybę konkurse dalyvauti kitiems nei dalyvavusiems dalyviams arba pasirinkti kitą nei pasirinktasis pasiūlymą.

26 straipsnis

Subranga

1. Perkančioji organizacija reikalauja, kad konkurso dalyvis atitinkamų lygių subrangos pagrindais sutarties dalį konkurso tvarka pavestų vykdyti bendrovėms, nepriklausančioms konkurso dalyvio grupei, visų pirma naujiems rinkos dalyviams ir MVL.

2. Perkančioji organizacija reikiamą sutarties dalį, kuri būtų pavedama vykdyti subrangovams, išreiškia intervalu nuo mažiausios iki didžiausios procentinės dalies. Ji užtikrina, kad tokios procentinės dalys būtų proporcingos sutarties dalykui ir vertei, atsižvelgdama į atitinkamo veiklos sektoriaus pobūdį ir visų pirma konkurencines sąlygas ir nustatytą pramonės potencialą.

3. Jei konkurso dalyvis savo pasiūlyme nurodo, kad jis neketina pavesti subrangovams vykdyti jokios sutarties dalies arba ketina pavesti subrangovams vykdyti sutarties dalį, kuri būtų mažesnė nei 2 dalyje nurodyta mažiausia intervalo procentinė dalis, perkančiajai organizacijai jis pateikia tą pagrindžiančius motyvus. Perkančioji organizacija pateikia tą informaciją Komisijai.

4. Perkančioji organizacija per pagrindinės sutarties skyrimo procedūrą gali atmesti kandidato atrinktus subrangovus arba per sutarties vykdymo laikotarpį – atrinkto konkurso dalyvio subrangovus. Ji raštu pateikia savo atmetimo priežastis, kurios turi būti pagrįstos tik konkurso dalyvių, su kuriais sudaroma pagrindinė sutartis, atrinktais kriterijais.

VI SKYRIUS

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

27 straipsnis

Programavimas

Komisija priima metinę darbo programą, kurią sudaro veiksmų, kurių reikia imtis siekiant 2 straipsnio 4 dalyje nustatytų konkrečių Galileo programos tikslų pagal 3 straipsnyje nustatytus etapus ir 2 straipsnio 5 dalyje nurodytų konkrečių programos EGNOS tikslų, įgyvendinimo planas. Metinėje darbo programoje taip pat numatomas tų veiksmų finansavimas.

Tos įgyvendinimo priemonės priimamos laikantis 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

28 straipsnis

Valstybių narių veiksmai

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas geras Galileo ir EGNOS programų veikimas, įskaitant priemones, skirtas jų teritorijose įsteigtų antžeminių stočių apsaugai užtikrinti; šios priemonės turėtų būti bent lygiavertės priemonėms, kurių reikalaujama Europos ypatingos svarbos infrastruktūrai apsaugoti, kaip apibrėžta Tarybos direktyvoje 2008/114/EB⁽¹⁾. Valstybės narės nesiima jokių priemonių, kurios galėtų pakenkti programoms arba paslaugoms, teikiamoms jas eksploatuojant, visų pirma susijusioms su infrastruktūrų veikimo tęstinumu.

29 straipsnis

Tarptautiniai susitarimai

Sąjunga gali sudaryti susitarimus dėl Galileo ir EGNOS programų su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, laikydamasi SESV 218 straipsnyje nustatytos procedūros.

30 straipsnis

Techninė pagalba

12 straipsnio 2 dalyje nurodytoms techninio pobūdžio užduotims įvykdyti Komisija gali prašyti reikiamos techninės pagalbos, visų pirma kompetentingų kosmoso srities nacionalinių agentūrų pajėgumų bei žinių arba nepriklausomų ekspertų ir subjektų, galinčių atlikti objektyvią analizę ir pateikti nešališką nuomonę apie Galileo ir EGNOS programų vykdymą, pagalbą.

Programų viešajame valdyme dalyvaujantys subjektai, išskyrus Komisiją, visų pirma, Europos GNSS agentūra ir EKA, taip pat gali pasinaudoti ta pačia technine pagalba vykdydamos joms pagal šį reglamentą pavestas užduotis.

31 straipsnis

Asmens duomenų ir privatumo apsauga

1. Komisija užtikrina asmens duomenų bei privatumo apsaugą sistemų projektavimo, įdiegimo ir eksploatavimo etapais ir atitinkamų apsaugos priemonių įtraukimą į tas sistemas.

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo (OL L 345, 2008 12 23, p. 75).

2. Visi asmens duomenys, gauti įgyvendinant šiame reglamente numatytas užduotis ir veiksmus, tvarkomi laikantis asmens duomenų apsaugos srities taikomos teisės, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001⁽²⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB⁽³⁾.

32 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad vykdant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų saugomi taikant prevencines kovas su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veikla priemones, atliekant veiksmingus patikrinimus ir, jei nustatoma pažeidimų, atgautant nepagrįstai sumokėtas sumas ir prireikus skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, auditą remiantis dokumentų patikrinimais ir patikrinimais vietoje.

Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau – OLAF) gali, laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽⁴⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽⁵⁾ nustatytų nuostatų ir procedūrų, atlikti su tokiu finansavimu tiesiogiai arba netiesiogiai susijusių ekonominės veiklos vykdytojų tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos skyrimo, sprendimą dėl dotacijos skyrimo ar sutartį dėl Sąjungos lėšų skyrimo nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veikos atvejų.

Nedarant poveikio pirmai ir antrai pastraipoms, tarptautiniuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, susitarimuose bei sprendimuose dėl dotacijos ir sutartyse, sudaromose įgyvendinant šį reglamentą, įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokį auditą ir tyrimus, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją.

⁽²⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmens apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽³⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽⁴⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽⁵⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

33 straipsnis

Europos Parlamento ir Tarybos informavimas

1. Komisija užtikrina šio reglamento įgyvendinimą. Pateikdama preliminarų biudžeto projektą, kiekvienais metais Europos Parlamentui ir Tarybai ji pateikia Galileo ir EGNOS programų įgyvendinimo ataskaitą. Toje ataskaitoje pateikiama visa su programomis susijusi informacija, visų pirma informacija apie rizikos valdymą, bendrąsias išlaidas, metines veiklos išlaidas, įplaukas, vykdymo terminus ir veiklos rezultatus, kaip nurodyta 12 straipsnio 2 dalies d punkte, ir apie įgaliojimų delegavimo susitarimų, sudarytų pagal 14 straipsnio 2 dalį ir 15 straipsnio 1 dalį, veikimą. Ataskaitoje pateikiama:

- a) programoms skirtų lėšų skyrimo ir panaudojimo apžvalga, kaip nurodyta 7 straipsnio 4 dalyje;
 - b) informacija apie Komisijos taikomą išlaidų valdymo strategiją, kaip nurodyta 9 straipsnio 6 dalyje;
 - c) intelektinės nuosavybės teisių valdymo vertinimas;
 - d) projektų valdymo sistemų ir metodų, įskaitant rizikos valdymo sistemas ir metodus, kaip nurodyta 12 straipsnio 2 dalies d punkte, įgyvendinimo apžvalga;
 - e) priemonių, kurių imtasi siekiant didinti programų socialinę ir ekonominę naudą, vertinimas.
2. Komisija praneša Europos Parlamentui ir Tarybai apie viešųjų pirkimų konkursų vertinimo tarpinius bei galutinius rezultatus ir apie sutartis su privataus sektoriaus subjektais, kurias sudarė Europos GNSS agentūra ir EKA pagal atitinkamai 14 straipsnio 7 dalį ir 15 straipsnio 3 dalį.

Ji taip pat Europos Parlamentui ir Tarybai praneša apie:

- a) bet kokią lėšų perkėlimą iš vienos išlaidų kategorijos į kitą, atliekamą pagal 9 straipsnio 3 dalį;
- b) 8 straipsnio 2 dalies taikymo poveikį Galileo ir EGNOS programoms.

34 straipsnis

Šio reglamento taikymo peržiūra

1. Ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d. Komisija, siekdama priimti sprendimą dėl taikant šį reglamentą patvirtintų priemonių pratęsimo, pakeitimo ar taikymo sustabdymo, Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento įgyvendinimo vertinimo ataskaitą, kurioje vertinami:

- a) tų priemonių tikslų įgyvendinimo rezultatai ir poveikis;
- b) išteklių naudojimo veiksmingumas;
- c) Europos pridėtinė vertė.

Be to, vertinime aptariami su sistemomis susiję technologiniai pokyčiai, supaprastinimo galimybės, vidinis ir išorinis suderinamumas, visų tikslų aktualumas ir priemonių indėlis siekiant Sąjungos prioritetų, skirtų pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui. Joje atsižvelgiama į ankstesnių priemonių ilgalaikio poveikio vertinimo rezultatus.

2. Vertinant atsižvelgiama į pažangą, padarytą įgyvendinant konkrečius Galileo ir EGNOS programų tikslus, nustatytus atitinkamai 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse, ir remiamasi veiklos rodikliais, pavyzdžiui:

- a) dėl Galileo ir:
 - i) jos infrastruktūros įdiegimo:
 - veikiančių palydovų skaičius ir galimybės juos naudoti bei ant žemės turimų atsarginių palydovų skaičius, palyginti su įgaliojimų delegavimo susitarime nurodytų planuojamų palydovų skaičiumi;
 - faktiškai turimi antžeminės infrastruktūros elementai (kaip antai, antžeminės stotys ir kontrolės centrai), palyginti su numatomais;
 - ii) paslaugų lygio:
 - esamų paslaugų žemėlapis pagal kiekvieną paslaugą, palyginti su dokumentu, kuriame apibrėžiamos paslaugų specifikacijos;
 - iii) sąnaudų:
 - sąnaudų atitikties biudžetui indeksas, taikytinas dideliame programos sąnaudų punktu, grindžiamas santykiu, kuriuo faktinės sąnaudos palyginamos su biudžete numatytomis sąnaudomis;

iv) terminų vykdymo:

- terminų vykdymo indeksas, taikytinas dideliame programos punktu, grindžiamas iki tam tikro termino atliktam darbui biudžete numatytų sąnaudų ir iki to termino suplanuotam darbui biudžete numatytų sąnaudų palyginimu;

v) rinkos lygio:

- rinkos tendencija, pagrįsta tuo, kokį bendro imtuvų modelių skaičiaus, įtraukto į 14 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytą Europos GNSS agentūros rinkos ataskaitą, procentą sudaro Galileo ir EGNOS imtuvai;

b) dėl EGNOS ir:

i) jos aprėpties išplėtimo:

- aprėpties išplėtimo pažanga palyginti su susitartu aprėpties išplėtimo planu;

ii) paslaugų lygio:

- paslaugų prieinamumo indeksas, grindžiamas oro uostų, taikančių EGNOS grindžiamą artėjimo tūpti procedūrą, turinčių veikiančios statusą, skaičiumi, palyginti su bendru oro uostų, taikančių EGNOS grindžiamą artėjimo tūpti procedūrą, skaičiumi;

iii) sąnaudų:

- sąnaudų atitikties biudžetui indeksas, grindžiamas santykiu, kuriuo faktinės sąnaudos palyginamos su biudžete numatytomis sąnaudomis;

iv) terminų vykdymo:

- terminų vykdymo indeksas, grindžiamas iki tam tikro termino atliktam darbui biudžete numatytų sąnaudų ir iki to termino suplanuotam darbui biudžete numatytų sąnaudų palyginimu.

3. Su šio reglamento vykdymu susijusios įstaigos teikia Komisijai duomenis ir informaciją, būtinus atitinkamų veiksmų stebėsenai ir įvertinimui atlikti.

VII SKYRIUS

DELEGAVIMAS IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

35 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 13 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 13 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 13 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

36 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

4. Europos GNSS agentūros ir EKA atstovai stebėtojų teisėmis dalyvauja komiteto darbe, laikydamiesi jo darbo tvarkos taisyklėse nustatytų sąlygų.

5. Pagal 29 straipsnį Sąjungos sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose prireikus gali būti numatytas trečiųjų šalių arba tarptautinių organizacijų atstovų dalyvavimas komiteto darbe, laikantis jo darbo tvarkos taisyklėse nustatytų sąlygų.

6. Komitetas posėdžius rengia reguliariai, pageidautina keturis kartus per metus, kas ketvirtį. Komisija kiekviename posėdyje pateikia ataskaitą apie pažangą, padarytą įgyvendinant programas. Tose ataskaitose pateikiama bendra programų būklės ir pokyčių apžvalga, visų pirma rizikos valdymo, sąnaudų, terminų vykdymo ir veiklos rezultatų požiūriu. Bent kartą per metus į tas ataskaitas įtraukiami 34 straipsnio 2 dalyje nurodyti veiklos rodikliai.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*37 straipsnis***Panaikinimas**

1. Reglamentai (EB) Nr. 876/2002 ir (EB) Nr. 683/2008 panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Visos priemonės, patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 876/2002 arba Reglamentą (EB) Nr. 683/2008, lieka galioti.

3. Nuorodos į panaikintą Reglamentą (EB) Nr. 683/2008 laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir aiškinamos pagal priede pateiktą atitikties lentelę.

*38 straipsnis***Įsigaliojimas**

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Reglamentas (EB) Nr. 683/2008	Šis reglamentas
1 straipsnis	2 straipsnis
2 straipsnis	1 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	8 straipsnis
5 straipsnis	4 straipsnis
6 straipsnis	8 straipsnis
7 straipsnis	5 straipsnis
8 straipsnis	6 straipsnis
9 straipsnis	7 straipsnis
10 straipsnis	9 straipsnis
11 straipsnis	10 straipsnis
12 straipsnio 1 dalis	11 straipsnis
12 straipsnio 2 ir 3 dalys	12 straipsnis
13 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	13 straipsnis
13 straipsnio 4 dalis	16 straipsnis
14 straipsnis	17 straipsnis
15 straipsnis	27 straipsnis
16 straipsnis	14 straipsnis
17 straipsnis	18-26 straipsniai
18 straipsnis	15 straipsnis
19 straipsnio 1-4 dalys	36 straipsnis
19 straipsnio 5 dalis	35 straipsnis
20 straipsnis	31 straipsnis
21 straipsnis	32 straipsnis
22 straipsnis	33 straipsnis
23 straipsnis	
24 straipsnis	38 straipsnis
Priedas	1 straipsnis

Europos Parlamento,**Tarybos ir Europos Komisijos bendra deklaracija dėl GALILEO TARPINSTITUCINĖS GRUPĖS (GTP)**

1. Atsižvelgiant į Europos GNSS programų svarbą, unikalumą ir sudėtingumą, į tai, kad pagal šias programas sukurtos sistemos yra Sąjungos nuosavybė, į tai, kad programos visiškai finansuojamos iš Sąjungos biudžeto 2014–2020 m. laikotarpiu, Europos Parlamentas, Taryba ir Europos Komisija pripažįsta, kad visos trys institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti.
 2. GALILEO tarpinstitucinė grupė (GTP) sieks sudaryti palankesnes sąlygas kiekvienai institucijai vykdyti atitinkamas pareigas. Šiuo tikslu bus įsteigta GTP siekiant atidžiai stebėti:
 - a) Europos GNSS programų įgyvendinimo pažangą, visų pirma dėl susitarimų dėl viešųjų pirkimų ir sutarčių įgyvendinimo, pirmiausia susijusių su EKA;
 - b) tarptautinius susitarimus su trečiosiomis šalimis, nepažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio nuostatų;
 - c) palydovinės navigacijos rinkų kūrimą;
 - d) valdymo tvarkos efektyvumą ir
 - e) darbo programos metinę peržiūrą.
 3. Vadovaudamasi galiojančiomis taisyklėmis GTP laikysis konfidencialumo, visų pirma atsižvelgiant į tam tikrų duomenų konfidencialų ir „jautrų“ pobūdį.
 4. Komisija atsižvelgs į GTP išsakytą nuomonę.
 5. GTP sudarys septyni atstovai, iš kurių:
 - trys iš Tarybos,
 - trys iš Europos Parlamento,
 - vienas iš Komisijosir kurie reguliariai rengs posėdžius (iš esmės 4 kartus per metus).
 6. GTP nedaro įtakos nustatytai atsakomybei ar tarpinstituciniams santykiams.
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1286/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo nustatoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos mokesčių sistemų veikimo gerinimo veiksmų programa („Fiscalis 2020“) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1482/2007/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 ir 197 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) anksčiau nei 2014 m. taikyta daugiamete mokesčių srities veiksmų programa labai palengvino ir sustiprino mokesčių administratorių bendradarbiavimas Sąjungoje. Dalyvaujančių šalių mokesčių administratoriai pripažino, kad ta programa suteikė pridėtinės vertės, įskaitant Sąjungos valstybių narių ir mokesčių mokėtojų finansinių interesų apsaugai. Nustatytų ateinančio dešimtmečio iššūkių nepavyks įveikti, jei valstybės narės apsiribos tik savo administracinėmis teritorijomis ar aktyviai nebendradarbiaus su kitomis valstybėmis narėmis. Komisijos bendradarbiaujant su dalyvaujančiomis šalimis, įgyvendinama programa „Fiscalis“ valstybėms narėms siūloma tos bendradarbiavimo veiklos Sąjungos sistema, ir kuri yra ekonomiškai naudingesnė nei kiekvienai valstybei narei kurti atskiras bendradarbiavimo sistemas dvišaliu arba daugiašaliu pagrindu. Todėl reikėtų užtikrinti tos programos tęstinumą nustatant naują tos pačios srities programą;
- (2) pagal šį reglamentą įsteigta programa „Fiscalis 2020“ ir jos sėkmė yra itin svarbios esant dabartinei ekonominei padėčiai ir turėtų remti bendradarbiavimą mokesčių klausimais;
- (3) pagal „Fiscalis 2020“ vykdoma veikla, t. y. Europos informacinėmis sistemomis, kaip apibrėžta šiame reglamente (toliau – Europos informacinės sistemos), bendrais mokesčių administratorių pareigūnų veiksmais ir bendromis mokymo iniciatyvomis tikimasi prisidėti prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo, stiprinant vidaus rinkos veikimą, sukuriant sistemą, pagal kurią būtų remiama mokesčių administratorių administravimo gebėjimų stiprinimo veikla, ir skatinant techninę pažangą bei inovacijas. Sukūrus veiklos sistemą, kuria bus siekiama didinti

mokesčių administratorių darbo veiksmingumą, verslo konkurencingumą, skatinti užimtumą ir padėti apsaugoti Sąjungos valstybių narių ir mokesčių mokėtojų finansinius bei ekonominius interesus, pagal „Fiscalis 2020“ bus aktyviai gerinamas mokesčių sistemų veikimas vidaus rinkoje ir kartu prisidedama prie laipsniško esamų vidaus rinkos kliūčių ir iškraipymų panaikinimo;

- (4) „Fiscalis 2020“ taikymo sritį reikėtų suderinti su esamais poreikiais sutelkiant dėmesį į visus Sąjungos lygiu harmonizuotus mokesčius ir į kitus mokesčius, jeigu jie svarbūs vidaus rinkai ir valstybių narių administraciniam bendradarbiavimui;
- (5) siekiant remti trečiųjų šalių prisijungimo ir asociacijos procesą, „Fiscalis 2020“ turėtų būti leidžiama dalyvauti stojančiosioms šalims ir šalims kandidatėms bei potencialioms šalims kandidatėms ir šalims partnerėms pagal Europos kaimynystės politiką, jeigu įvykdytos tam tikros sąlygos ir jeigu jų dalyvavimu remiama tik pagal „Fiscalis 2020“ vykdoma veikla, skirta kovoti su mokesčiniu sukčiavimu bei mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu. Atsižvelgiant į vis didesnę pasaulio ekonomikos tarpusavio ryšių lygį, „Fiscalis 2020“ turėtų būti toliau numatyta galimybė pagal „Fiscalis 2020“ vykdomoje veikloje kviesti dalyvauti išorės ekspertus. Išorės ekspertai, kaip antai vyriausybinių institucijų atstovai, ekonominės veiklos vykdytojai ir jų organizacijos arba tarptautinių organizacijų atstovai turėtų būti kviečiami tik tuo atveju, kai jų įnašas laikomas esminiu siekiant pasiekti „Fiscalis 2020“ tikslus;
- (6) nustatant „Fiscalis 2020“ tikslus ir prioritetus atsižvelgta į problemas ir iššūkius, kuriuos mokesčių srityje reikės spręsti per ateinantį dešimtmetį. „Fiscalis 2020“ ir toliau turėtų tekti reikšmingas vaidmuo svarbiausiose srityse, tokiose kaip darnus mokesčių srities Sąjungos teisės įgyvendinimas, keitimosi informacija saugumo užtikrinimas ir administracinio bendradarbiavimo rėmimas ir mokesčių administratorių administracinių gebėjimų stiprinimas. Atsižvelgiant į nustatytą naujų iššūkių dinamiškumą, daugiau dėmesio reikėtų skirti kovos su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu rėmimui. Reikėtų atkreipti dėmesį taip pat į mokesčių administratorių administracinės naštos mažinimą, mokesčių mokėtojų mokesčių prievolių vykdymo išlaidų mažinimą ir dvigubo apmokesstinimo atvejų išvengimą;

(1) OL C 143, 2012 5 22, p. 48 ir OL C 11, 2013 1 15, p. 84.

- (7) veiklos lygiu pagal „Fiscalis 2020“ turėtų būti įgyvendinamos, ja remiantis turėtų veikti ir ja turėtų būti remiamos Europos informacinės sistemos ir administracinio bendradarbiavimo veikla, gerinami mokesčių pareigūnų gebėjimai ir kompetencija, gerinamas supratimas apie mokesčių srities Sąjungos teisę ir jos įgyvendinimas bei remiamas administracinių procedūrų tobulinimas, keitimasis geros administracinės praktikos pavyzdžiais ir jų platinimas. Tų tikslų turėtų būti siekiama daug dėmesio skiriant kovos su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu rėmimui;
- (8) anksčiau taikytos „Fiscalis 2020“ programos priemonės turėtų būti papildytos, siekiant tinkamai atsižvelgti į iššūkius, su kuriais kitą dešimtmetį susidurs mokesčių administratoriai, ir užtikrinti, kad jos būtų suderintos su Sąjungos teisės pakeitimais. „Fiscalis 2020“ turėtų apimti: dvišalę arba daugiašalę kontrolę ir kitas administracinio bendradarbiavimo formas, kaip nustatyta atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose administracinio bendradarbiavimo srityje, ekspertų grupes, viešojo administravimo darbuotojų gebėjimų stiprinimo veiksmus, teikiant konkretų ir specializuotą ugdomąjį vadovavimą mokesčių srityje valstybėms narėms, kurios susiduria su konkrečiomis ir išimtinėmis aplinkybėmis, kuriomis pateisinami tokie tiksliniai veiksmai, ir atitinkamais atvejais tyrimus bei bendrą komunikacinę veiklą, siekiant remti mokesčių srities Sąjungos teisės įgyvendinimą;
- (9) Europos informacinės sistemos atlieka itin svarbų vaidmenį užtikrinant mokesčių administratorių tarpusavio ryšius ir taip stiprinant mokesčių sistemas Sąjungoje, todėl jas reikėtų ir toliau finansuoti bei tobulinti pagal „Fiscalis 2020“. Be to, turėtų būti įmanoma į „Fiscalis 2020“ įtraukti naujas pagal Sąjungos teisę nustatytas su mokesčiais susijusias informacines sistemas. Europos informacinės sistemos, kai tinkama, turėtų būti pagrįstos bendro plėtojimo modeliais ir IT struktūra;
- (10) gerinant administracinį bendradarbiavimą platesniu mastu ir remiant kovą su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu Sąjungai gali būti naudinga sudaryti susitarimus su trečiosiomis šalimis, kad būtų sudarytos sąlygos toms šalims naudotis Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentais, siekiant remti saugų keitimąsi informacija tarpusavyje ir su valstybėmis narėmis dvišalių susitarimų mokesčių klausimais pagrindu;
- (11) pagal „Fiscalis 2020“ taip pat turėtų būti vykdoma bendra mokymo veikla. Įgyvendinant „Fiscalis 2020“ turėtų būti toliau remiami dalyvaujančių šalių veiksmai, kuriais stiprinami su mokesčiais susiję profesiniai gebėjimai ir žinios, gerinant bendrai kuriamą mokymo turinį, skirtą mokesčių pareigūnams ir ekonominės veiklos vykdytojams. Tuo tikslu dabartinį „Fiscalis 2020“ bendro mokymo metodą, kuris buvo daugiausia pagrįstas centrinės e. mokymosi programos plėtra, reikėtų plėtoti toliau, kad būtų galima parengti daugialypę Sąjungos paramos mokymui programą;
- (12) siekiant suderinti „Fiscalis 2020“ trukmę su Tarybos reglamente (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 ⁽¹⁾ nustatytos daugiameinės finansinės programos trukme, programą reikėtų įgyvendinti septynerius metus;
- (13) šiuo reglamentu nustatomas finansinis paketas visam „Fiscalis 2020“ laikotarpiui, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽²⁾ 17 punkte;
- (14) atsižvelgiant į 2010 m. Komisijos komunikate dėl biudžeto peržiūros nustatytą jos išpareigojimą derinti ir paprastinti finansavimo programas, išteklius reikėtų padalyti ir kitoms Sąjungos finansavimo priemonėms, jei numatyta pagal „Fiscalis 2020“ vykdoma veikla siekiama įvairioms finansavimo priemonėms bendrų tikslų, bet atmetant dvigubo finansavimo galimybę;
- (15) finansiniam šio reglamento įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti priimanamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ ir Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 ⁽⁴⁾;
- (16) dalyvaujančios šalys turėtų padengti „Fiscalis 2020“ nacionalinių elementų išlaidas, kurios apimtų, *inter alia*, Europos informacinių sistemų ne Sąjungos komponentus ir bet koki mokymą, kuris nėra bendrų mokymo iniciatyvų dalis;
- (17) atsižvelgiant į tai, kad svarbu, jog bendruose veiksmuose visapusiškai dalyvautų dalyvaujančios šalys, gali būti numatyta 100 % tinkamų finansuoti išlaidų bendro finansavimo norma, kai tai yra kelionės ir apgyvendinimo išlaidos, su renginių organizavimu ir dienpinigiais susijusios išlaidos, kai tai būtina siekiant visiškai įgyvendinti „Fiscalis 2020“ tikslus;

(1) 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiameitė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

(2) OL C 37, 20.12.2013, p. 1.

(3) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

(4) 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

- (18) Sąjungos finansinius interesus reikėtų apsaugoti tinkamomis priemonėmis per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažėdimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisėtai išmokėtų arba neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, atitinkamais atvejais, sankcijas;
- (19) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai parengti metines darbo programas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;
- (20) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti daugiametę programą siekiant gerinti mokesčių sistemų veikimą vidaus rinkoje, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes jos negali veiksmingai bendradarbiauti ir vykdyti koordinavimo, būtino tam tikslui pasiekti, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (21) įgyvendinti „Fiscalis 2020“ Komisijai turėtų padėti programos „Fiscalis 2020“ komitetas;
- (22) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas „Fiscalis 2020“ vertinti, iš pat pradžių turėtų būti nustatyta tinkama „Fiscalis 2020“ pasiektų rezultatų stebėsenos sistema. Komisija kartu su dalyvaujančiomis šalimis turėtų nustatyti koreguojamus rodiklius ir iš anksto nustatomus bazinius lygius pagal „Fiscalis 2020“ vykdomos veiklos rezultatams stebėti. Turėtų būti atliekamas vidurio laikotarpio vertinimas, kaip įgyvendinami „Fiscalis 2020“ tikslai, vertinamas jos efektyvumas ir jos pridėtinė vertė Europos lygiu. Be to, galutiniame vertinime turėtų būti vertinamas ilgalaikis „Fiscalis 2020“ poveikis ir tvarumo rezultatai. Turėtų būti užtikrintas visiškas skaidrumas reguliariai teikiant stebėsenos ataskaitas ir teikiant vertinimo ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (23) asmens duomenų tvarkymas, atliekamas valstybėse narėse įgyvendinant šį reglamentą ir prižiūrint valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms, visų pirma valstybių narių paskirtoms viešosioms nepriklausomoms valdžios institucijoms, reglamentuojamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB ⁽²⁾. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 45/2001 ⁽³⁾

reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas, kuri atlieka Komisija pagal šį reglamentą prižiūrint Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui. Kompetentingos valdžios institucijos turėtų keistis visa informacija arba ją perduoti laikydamosi asmens duomenų perdavimo taisyklių, nustatytų Direktyvoje 95/46/EB, o Komisija visa informacija turėtų keistis arba ją perduoti laikydamosi asmens duomenų perdavimo taisyklių, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 45/2001;

- (24) šis reglamentas pakeičia Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1482/2007/EB ⁽⁴⁾. Todėl tas sprendimas turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

1. Siekiant gerinti mokesčių sistemų veikimą vidaus rinkoje ir remti su juo susijusį bendradarbiavimą nustatoma daugiametė veiksmų programa „Fiscalis 2020“ (toliau – programa).

2. Programa apima laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) mokesčių administratorius – dalyvaujančių šalių valdžios institucijos ir kitos įstaigos, kurios atsako už mokesčių ar su mokesčiais susijusios veiklos administravimą;

2) išorės ekspertai:

a) vyriausybinių institucijų atstovai, įskaitant, atstovus iš programoje nedalyvaujančių šalių, pagal 3 straipsnio 2 dalį;

b) ekonominės veiklos vykdytojai ir organizacijos, atstovaujantios ekonominės veiklos vykdytojus;

c) tarptautinių ir kitų atitinkamų organizacijų atstovai;

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽²⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽³⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas

⁽⁴⁾ 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1482/2007/EB, nustatantis Bendrijos programą mokesčių sistemų veikimui vidaus rinkoje gerinti („Fiscalis 2013“) ir panaikinant sprendimą Nr. 2235/2002/EB (OL L 330, 2007 12 15, p. 1).

3) mokesčiai:

- a) Tarybos direktyvoje 2006/112/EB ⁽¹⁾ numatytas pridėtinės vertės mokestis;
- b) Tarybos direktyvoje 92/83/EEB ⁽²⁾ numatytas akcizas alkoholiui;
- c) Tarybos direktyvoje 2011/64/ES ⁽³⁾ numatytas akcizas tabako produktams;
- d) Tarybos direktyvoje 2003/96/EB ⁽⁴⁾ numatyti energetikos produktų ir elektros energijos mokesčiai;
- e) kiti mokesčiai, kuriems taikomas Tarybos direktyvos 2010/24/ES ⁽⁵⁾ 2 straipsnio 1 dalies a punktą, tiek, kiek jie svarbūs vidaus rinkai ir valstybių narių administraciniam bendradarbiavimui;

- 4) dvišalė arba daugiašalė kontrolė – suderintas vieno ar daugiau susijusių apmokestinamųjų asmenų mokesčių prievolių patikrinimas, kurį organizuoja dvi ar daugiau bendrų ar vienas kitą papildančių interesų turinčios dalyvaujančios šalys, iš kurių bent dvi yra valstybės narės.

3 straipsnis

Dalyvavimas programoje

1. Dalyvaujančios šalys – valstybės narės ir 2 dalyje nurodytos šalys su sąlyga, kad įvykdytos toje dalyje nustatytos sąlygos.
2. Programoje gali dalyvauti bet kuri iš šių šalių:
 - a) stojančiosios valstybės, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, kurioms taikoma pasirengimo narystei strategija, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus, bendrąsias nuostatas ir sąlygas, nustatytas atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose;
 - b) šalys partnerės pagal Europos kaimynystės politiką, su sąlyga, kad jos yra pakankamai suderinusios atitinkamus savo teisės aktus ir administracinius metodus su Sąjungos teisės aktais ir administraciniais metodais.

⁽¹⁾ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

⁽²⁾ 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus, struktūrų suderinimo (OL L 316, 1992 10 31, p. 21).

⁽³⁾ 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyva 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų (OL L 176, 2011 7 5, p. 24).

⁽⁴⁾ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

⁽⁵⁾ 2010 m. kovo 16 d. Tarybos direktyva 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdančiam reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis (OL L 84, 2010 3 31, p. 1).

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos šalys partnerės dalyvauja programoje pagal nuostatas, kurios kartu su tomis šalimis nustatomos sudarius bendruosius susitarimus dėl jų dalyvavimo Sąjungos programose. Jų dalyvavimu remiama tik pagal programą vykdoma veikla, skirta kovoti su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu.

4 straipsnis

Dalyvavimas pagal programą vykdomoje veikloje

Išorės ekspertai gali būti kviečiami prisidėti prie atrinktos pagal programą organizuojamos veiklos, kai būtina siekti 5 ir 6 straipsniuose nurodytų tikslų. Išorės ekspertus pasirenka Komisija ir dalyvaujančios šalys, atsižvelgdamos į jų gebėjimus, patirtį ir žinias, kurių reikia vykdyti konkrečią veiklą, bet kokį galimą interesų konfliktą ir užtikrindamos verslo atstovų ir kitų pilietinės visuomenės ekspertų atstovavimo pusiausvyrą. Pasirinktų išorės ekspertų sąrašas skelbiamas viešai ir nuolat atnaujinamas.

5 straipsnis

Bendrasis tikslas ir konkretus tikslas

1. Bendrasis programos tikslas – gerinti tinkamą mokesčių sistemų veikimą vidaus rinkoje, stiprinant dalyvaujančių šalių, jų mokesčių administratorių ir jų pareigūnų bendradarbiavimą.

2. Konkretus programos tikslas – remti kovą su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu bei Sąjungos mokesčių srities teisės įgyvendinimą užtikrinant keitimąsi informacija, remiant administracinį bendradarbiavimą bei prirėkus ir kai tinkama stiprinant dalyvaujančių šalių administracinius gebėjimus, siekiant padėti mažinti mokesčių administratorių administracinę našumą ir mokesčių mokėtojų mokesčių prievolių vykdymo išlaidas.

3. Šiame straipsnyje nurodytų tikslų įgyvendinimas vertinamas remiantis visų pirma atsižvelgiant į:

- a) bendrojo ryšių tinklo prieinamumą Europos informacinėms sistemoms ir visapusišką prieigą prie jo;
- b) dalyvaujančių šalių atsiliepimus apie pagal programą vykdomos veiklos rezultatus.

6 straipsnis

Programos veiklos tikslai ir prioritetai

1. Programos veiklos tikslai ir prioritetai yra:

- a) įgyvendinti, tobulinti, eksploatuoti ir remti mokesčiams skirtą Europos informacinę sistemą;
- b) remti administracinio bendradarbiavimo veiklą;
- c) gerinti mokesčių pareigūnų gebėjimus ir kompetenciją;

d) didinti supratimą apie mokesčių srities Sąjungos teisę ir jos įgyvendinimą;

e) remti administracinių procedūrų tobulinimą ir keitimąsi geriausiais administracinės praktikos pavyzdžiais.

2. 1 dalyje nurodytų tikslų ir prioritetų siekiama ypač daug dėmesio skiriant kovos su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir agresyviu mokesčių planavimu rėmimui.

II SKYRIUS

Finansavimo reikalavimus atitinkantys veiksmai

7 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

1. 14 straipsnyje nurodytoje metinėje darbo programoje nustatytomis sąlygomis pagal programą teikiama finansinė parama šių rūšių veiksams:

a) bendriems veiksams:

i) seminarams ir praktiniam mokymui;

ii) projektų grupėms, kurias paprastai sudaro ribotas šalių skaičius ir kurios veikia ribotą laikotarpį, siekdamos iš anksto nustatyto tikslo ir tiksliai aprašyto rezultato;

iii) dvišalei arba daugiašalei ūkinei kontrolei ir kitai pagal Sąjungos teisės aktus dėl administracinio bendradarbiavimo numatyta veikla, kurią organizuoja dvi arba daugiau dalyvaujančių šalių, į kurias įeina bent dvi valstybės narės;

iv) darbo vizitams, kuriuos rengia dalyvaujančios šalys arba kita šalis, siekdamos sudaryti sąlygas pareigūnams įgyti praktinės patirties ar žinių mokesčių klausimais, arba jas praplėsti;

v) ekspertų grupėms, būtent struktūrinio bendradarbiavimo formoms, kurios yra nenuolatines, jose sutelkiamą praktinę patirtis siekiant atlikti užduotis konkrečiose srityse, visų pirma Europos informacinių sistemų srityje, galimai naudojantis bendradarbiavimo internetu paslaugomis, administracine pagalba ir infrastruktūra bei įranga;

vi) viešojo administravimo gebėjimų stiprinimui ir paramos veiksams;

vii) tyrimams;

viii) ryšių projektams;

ix) visiems kitiems veiksams, kuriais remiami 5 ir 6 straipsniuose nustatyti bendrieji, konkretūs ir veiklos tikslai bei prioritetai, su sąlyga, kad tokių kitų veikslių būtinumas yra tinkamai pateisinamas;

b) Europos informacinių sistemų kūrimui: priedo A punkte nustatytų Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentų ir Sąjungos teisėje nustatytų naujų Europos

informacinių sistemų kūrimui, techninei priežiūrai, veikimui ir kokybės kontrolei, siekiant užtikrinti efektyvius mokesčių administratorių tarpusavio ryšius;

c) bendrai mokymo veiklai: bendrai rengiamiems mokymo veiksams, kuriais remiamas reikiamų su mokesčiais susijusių profesinių gebėjimų ir žinių tobulinimas.

Pirmos pastraipos a punkto iv papunktyje nurodyti darbo vizitai neturi trukti ilgiau nei vieną mėnesį. Trečiojoje šalyse rengiamų darbo vizitų atveju programos finansavimo reikalavimus atitinka tik kelionės ir pragyvenimo (apgyvendinimo ir dienpinigių) išlaidos.

Pirmos pastraipos a punkto v papunktyje nurodytas ekspertų grupes organizuoja Komisija, bendradarbiaudama su dalyvaujančiomis šalimis ir, nesant tinkamai pagrįstų priežasčių, jų darbo trukmė neviršija vienerių metų.

2. Ištekiai šiame straipsnyje nurodytiems finansavimo reikalavimus atitinkantiems veiksams skiriami išlaikant pusiausvyrą ir proporcingai realioms tų veikslių poreikiams.

3. Vertindama programą Komisija įvertina, ar reikia nustatyti biudžeto viršutinę ribą įvairiems finansavimo reikalavimus atitinkantiems veiksams.

8 straipsnis

Konkrečios bendrų veikslių įgyvendinimo nuostatos

1. Dalyvavimas 7 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytuose bendruose veiksliuose yra savanoriškas.

2. Dalyvaujančios šalys užtikrina, kad dalyvauti bendruose veiksliuose būtų skiriami tinkamo profilio ir kvalifikacijos, įskaitant kalbų mokėjimą, pareigūnai.

3. Dalyvaujančios šalys atitinkamais atvejais imasi būtinų priemonių informuotumui apie bendrus veiksmus didinti ir užtikrinti, kad būtų naudojamosi pasiektais rezultatais.

9 straipsnis

Konkrečios Europos informacinių sistemų įgyvendinimo nuostatos

1. Komisija ir dalyvaujančios šalys užtikrina priedo A punkte nurodytų Europos informacinių sistemų kūrimą, veikimą ir tinkamą techninę priežiūrą.

2. Bendradarbiaudama su dalyvaujančiomis šalimis Komisija koordinuoja priedo A punkte nurodytų Europos informacinių sistemų Sąjungos ir ne Sąjungos komponentų kūrimo ir veikimo aspektus, būtinus siekiant užtikrinti jų tinkamumą naudoti, tarpusavio sujungiamumą ir nuolatinių tobulinimų.

3. Priedo A punkte nurodytais Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentais nedalyvaujančios šalys gali naudotis su tomis šalimis sudariusios susitarimus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnį.

10 straipsnis

Konkrečios bendro mokymo veiklos įgyvendinimo nuostatos

1. Dalyvavimas 7 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoje bendroje mokymo veikloje yra savanoriškas.
2. Dalyvaujančios šalys užtikrina, kad dalyvauti bendroje mokymo veikloje būtų skiriami tinkamo profilio ir kvalifikacijos, įskaitant kalbų mokėjimą, pareigūnai.
3. Dalyvaujančios šalys atitinkamais atvejais į savo nacionalines mokymo programas įtraukia bendrai parengtą mokymo turinį, įskaitant e. mokymosi modulius, mokymo programas ir bendrai patvirtintus mokymo standartus.

III SKYRIUS

Finansinė programa

11 straipsnis

Finansinė programa

1. Programos įgyvendinimo finansinis paketas yra 223 366 000 EUR dabartinėmis kainomis.
2. Iš programai skirtų finansinių asignavimų taip pat gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, patikrinimo, audito ir vertinimo veikla, kurią reikia nuolat vykdyti valdant programą ir siekiant jos tikslų; visų pirma tyrimų, ekspertų susitikimų, informavimo ir komunikacinės veiklos, susijusios su šiame reglamente nustatytais tikslais, išlaidos, susijusios su IT tinklais, daugiausia dėmesio skiriant informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama programą.

Administracinių išlaidų dalis paprastai neturi viršyti 5 % bendrų programos išlaidų.

12 straipsnis

Intervencijos rūšys

1. Komisija įgyvendina programą pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.
2. Sąjungos finansinė parama 7 straipsnyje numatyti veiklai yra:
 - a) dotacijos;
 - b) viešojo pirkimo sutartys;
 - c) 4 straipsnyje nurodytų išorės ekspertų patirtų išlaidų kompensavimas.
3. Dotacijoms taikoma iki 100 proc. finansavimo reikalavimus atitinkančių išlaidų bendro finansavimo norma, kai tai yra kelionės ir apgyvendinimo išlaidos, su renginių organizavimu ir dienpinigiais susijusios išlaidos.

Ta norma taikoma visiems finansavimo reikalavimus atitinkamiems veiksams, išskyrus ekspertų grupes, nurodytas 7 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkto v papunktyje. Ekspertų grupėms taikytina bendro finansavimo norma, kai tiems veiksams reikia skirti dotacijas, nustatoma metinėse darbo programose.

4. Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentų išlaidos finansuojamos pagal programą. Dalyvaujančios šalys visų pirma padengia Europos informacinių sistemų ne Sąjungos komponentų įsigijimo, kūrimo, įdiegimo, techninės priežiūros ir kasdieninio veikimo išlaidas.

13 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija imasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad, kai įgyvendinami pagal šį reglamentą finansuojami veiksmai, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir tuo tikslu taikomos sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veikos prevencijos priemonės, atliekamos veiksmingos patikros bei, nustačius pažeidimų, susigrąžinamos neteisėtai išmokėtos sumos ir, jei reikia, taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios administracinės ir finansinės sankcijos.
2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, dokumentų auditą ir auditą vietoje.
3. Siekdama nustatyti, ar būta sukčiavimo, korupcijos arba kitos Sąjungos finansiniams interesams poveikį darančios neteisėtos veikos, susijusios su dotacijos susitarimu, sprendimu dėl dotacijos skyrimo arba sutartimi dėl finansavimo pagal šį reglamentą, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1073/1999 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽²⁾ nustatytais sąlygomis ir tvarka atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje.

IV SKYRIUS

Įgyvendinimo įgaliojimai

14 straipsnis

Darbo programa

Siekdama įgyvendinti programą Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, priima metines darbo programas, kuriose nustatomi siekiami tikslai, numatomi rezultatai, įgyvendinimo būdas ir jų bendra suma. Jose taip pat aprašomi numatomi finansuoti veiksmai, nurodoma kiekvienos rūšies veiklai skirta orientacinė lėšų suma ir pateikiamas preliminarus įgyvendinimo tvarkaraštis. Metinėse darbo programose nurodomi dotacijų prioritetai, esminiai vertinimo kriterijai ir didžiausia bendro finansavimo norma. Tie įgyvendinimo aktai grindžiami ankstesnių metų rezultatais ir priimami laikantis 15 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

⁽¹⁾ 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų (OL L 136, 1999 5 31, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ((OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

15 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

V SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimą

16 straipsnis

Pagal programą vykdomų veiksmų stebėseną

1. Bendradarbiaudama su dalyvaujančiomis šalimis Komisija atlieka programos ir pagal ją vykdomų veiksmų stebėseną.
2. Komisija ir dalyvaujančios šalys nustato kokybinius ir kiekybinius rodiklius ir kai to prireikia programos metu juos papildoma naujais rodikliais. Rodikliai naudojami siekiant įvertinti programos rezultatus pagal iš anksto nustatytus bazinius lygius.
3. Komisija 1 dalyje nurodytos stebėsenos rezultatus ir 2 dalyje nurodytus rodiklius skelbia viešai.
4. Stebėsenos rezultatai naudojami programos vertinimui pagal 17 straipsnį.

17 straipsnis

Vertinimas ir peržiūra

1. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai vidurio laikotarpio ir galutinio 2 ir 3 dalyse nurodytų klausimų vertinimo ataskaitas. Tų vertinimų rezultatai įtraukiami į sprendimus dėl galimo šios programos atnaujinimo, keitimo arba sustabdymo tolesniems laikotarpiais. Tuos vertinimus atlieka nepriklausomas išorės vertintojas.

2. Ne vėliau kaip 2018 m. birželio 30 d. Komisija parengia vidurio laikotarpio vertinimo ataskaitą apie pasiektus pagal programą vykdomų veiksmų tikslus, išteklių naudojimo veiksmingumą ir programos pridėtinę vertę Europos lygiu. Toje ataskaitoje papildomai vertinamas supaprastinimas ir tolesnis tikslų aktualumas bei programos įnašas įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetus.

3. Ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d. Komisija parengia galutinę 2 dalyje nurodytų klausimų ir ilgalaikio programos poveikio bei rezultatų tvarumo vertinimo ataskaitą.

4. Komisijos prašymu dalyvaujančios šalys jai pateikia visus turimus duomenis ir informaciją, kurių reikia rengiant jos laikotarpio vidurio ir galutinę vertinimo ataskaitas.

VI SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

18 straipsnis

Panaikinimas

Sprendimas Nr. 1482/2007/EB panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau finansiniams įsipareigojimams, susijusiems su veiksmais, vykdomais pagal tą sprendimą, jis toliau taikomas tol, kol minėti įsipareigojimai įvykdomi.

19 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

PRIEDAS

EUROPOS INFORMACINĖS SISTEMOS IR JŲ SĄJUNGOS KOMPONENTAI

A. Europos informacinės sistemos yra šios:

- 1) bendrasis ryšių tinklas / bendroji sistemų sąsaja (angl. *common communications network/common systems interface*, CCN/CSI – CCN2), CCN mail3, CSI bridge, http bridge, CCN LDAP ir susijusios priemonės, CCN saityno portalas, CCN stebėseną;
- 2) pagalbinės sistemos, visų pirma CCN taikomosios programos sąrankos priemonė, veiklos ataskaitų priemonė (angl. *activity reporting tool*, ART2), Mokesčių ir muitų sąjungos GD elektroninio projektų valdymo internetu priemonė (angl. *Taxud electronic management of project online*, TEMPO), paslaugų valdymo priemonė (angl. *service management tool*, SMT), vartotojų valdymo sistema (angl. *user management system*, UM), sistema BPM, prieinamumo prietaisų skydelis ir AvDB, IT paslaugų valdymo portalas, katalogų ir naudotojų prieigos valdymas;
- 3) programų informacinė ir ryšių erdvė (angl. *Programmes information and communication space*, PICS);
- 4) su PVM susijusios sistemos, visų pirma PVM informacijos mainų sistema (VIES) ir VAT *refund*, įskaitant pirminę taikomąją VIES programą, VIES stebėsenos priemonę, mokesčių statistikos sistemą, VIES-on-the-web, VIES-on-the-web sąrankos priemonę, VIES ir VAT *refund* testavimo priemones, PVM skaičių algoritmus, PVM elektroninių formų mainus, PVM e. paslaugoms (VoeS); VoeS testavimo priemonę, PVM elektroninių formų testavimo priemonę, mini „vieno langelio“ principu pagrįstą programą (angl. *mini one-stop-shop* (MoSS));
- 5) su išieškojimu susijusios sistemos, visų pirma reikalavimų išieškojimo elektroninės formos, suvienodinto dokumento, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą (angl. *uniform instrument permitting enforcement*, UIPE), elektroninės formos ir suvienodinta pranešimo forma (angl. *uniform notification form*, UNF);
- 6) su tiesioginiu apmokestinimu susijusios sistemos, visų pirma santaupų apmokestinimo sistema, santaupų apmokestinimo testavimo priemonė, tiesioginio apmokestinimo elektroninės formos, mokesčių identifikacinių numerių sistema TIN-on-the-web, mainai, susiję su Tarybos direktyvos 2011/16/ES ⁽¹⁾ 8 straipsniu, ir susijusios testavimo priemonės;
- 7) kitos su apmokestinimu susijusios sistemos, visų pirma Europos mokesčių duomenų bazė (TEDB);
- 8) akcizo sistemos, ypač akcizo duomenų mainų sistema (angl. *system for exchange of excise data*, SEED), akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema (angl. *Excise Movement and Control System*, EMCS), judėjimo tikrinimo sistemos (angl. *Movement Verification System*, MVS) elektroninės formos, testavimo taikomoji programa (TA);
- 9) kitos centrinės sistemos, ypač valstybių narių Mokesčių informacinė ir ryšių sistema (angl. *Taxation Information and Communication system*, TIC), savitarnos testavimo sistema (angl. *self-service testing system*, SSTS), su apmokestinimu susijusi statistikos sistema, centrinė taikomoji saityno formų programa, centrinė akcizo paslaugų ir valdymo informacinė sistema (angl. *central services / management information system for excise*, CS/MISE).

B. Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentai yra šie:

- 1) IT ištekliai, pvz., aparatinė įranga, programinė įranga ir sistemų tinklo ryšiai, įskaitant susijusių duomenų infrastruktūrą;
- 2) IT paslaugos, kurių reikia remiant sistemų plėtrą, techninę priežiūrą, gerinimą ir veikimą; ir
- 3) visi kiti elementai, kuriuos dėl veiksmingumo, saugumo ir racionalizavimo Komisija nustatė kaip bendrus dalyvaujantiems šalims.

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 15 d. Tarybos direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinanti Direktyvą 77/799/EEB (OL L 64, 2011 3 11, p. 1).

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1287/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo sukuriama 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 ir 195 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo mėn. Komisija priėmė komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (toliau – strategija „Europa 2020“). 2010 m. birželio mėn. komunikatą patvirtino Europos Vadovų Taryba. Strategija „Europa 2020“ yra atsakas į ekonomikos krizę, ja siekiama parengti Sąjungą kitam dešimtmėčiui. Joje nustatyti penki plataus užmojo tikslai klimato ir energijos, užimtumo, inovacijų, švietimo ir socialinės įtraukties srityse, kurie turi būti įgyvendinti ne vėliau kaip 2020 m., ir pagrindiniai ekonomikos augimo skatinimo veiksniai, kad Sąjunga taptų dinamiškesnė ir konkurencingesnė. Joje taip pat akcentuojama, kad svarbu padidinti Europos ekonomikos augimą ir tuo pačiu užtikrinti aukštą užimtumo lygį, mažo anglies dioksido kiekio, efektyviai išteklius ir energiją naudojančių technologijų ekonomiką ir socialinę sanglaudą. Mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVĮ) turėtų vaidinti svarbų vaidmenį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Jų vaidmenį parodo tai, kad MVĮ minimos šešiose iš septynių strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų;

(2) kad įmonėms, visų pirma MVĮ, tektų vienas iš svarbiausių vaidmenų užtikrinant Sąjungos ekonomikos augimą (o tai yra pagrindinis prioritetasis), 2010 m. spalio mėn. Komisija priėmė komunikatą „Integruota globalizacijos

eros pramonės politika. Didžiausias dėmesys – konkurencingumui ir tvarumui“, kuri 2010 m. gruodžio mėn. patvirtino Taryba. Tai yra strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva. Komunikate išdėstyta strategija, kuria siekiama skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą išlaikant ir remiant tvirtą, diversifikuotą ir konkurencingą Europos pramonės pagrindą, visų pirma gerinant pagrindines įmonių sąlygas ir stiprinant kelis vidaus rinkos aspektus, įskaitant su verslu susijusias paslaugas;

(3) 2008 m. birželio mėn. Komisija priėmė komunikatą „Visų pirma galvokime apie mažuosius. Europos iniciatyva „Small Business Act“, kuri 2008 m. gruodžio mėn. palankiai įvertino Taryba. Smulkiojo verslo akte (toliau – SVA) nustatyta visapusiška MVĮ politikos sistema, skatinamas verslumas ir įtvirtinamas principas „visų pirma galvokime apie mažuosius“, taikomas nustatant teisinį reguliavimą bei formuojant politiką, siekiant didesnio MVĮ konkurencingumo. SVA nustatyta dešimt principų ir politiniai bei teisėkūros veiksmai, kuriais siekiama skatinti MVĮ augimo ir darbo vietų kūrimo galimybes. Įgyvendinant SVA padedama siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Kai kurie su MVĮ susiję veiksmai jau nustatyti pavyzdinėse iniciatyvose;

(4) per tą laiką buvo atlikta SVA peržiūra, kurios rezultatai paskelbti 2011 m. vasario mėn.; remdamasi šia peržiūra Taryba 2011 m. gegužės 30 ir 31 d. priėmė išvadas. Toje peržiūroje apžvelgiamas SVA įgyvendinimas ir vertinami MVĮ, veikiančių dabartinėmis ekonomikos sąlygomis, kuriomis joms vis sunkiau gauti finansavimą ir patekti į rinkas, poreikiai. Peržiūroje bendrai aptariama per pirmuosius dvejus SVA įgyvendinimo metus padaryta pažanga, nustatomi nauji veiksmai, kuriais siekiama spręsti dėl ekonomikos krizės kilusius sunkumus, apie kuriuos pranešė suinteresuotieji subjektai, ir siūlomi būdai, kaip geriau suprasti ir įgyvendinti SVA, nustatant aiškų suinteresuotųjų subjektų vaidmenį ir pagrindinį vaidmenį skiriant verslo organizacijoms. Konkretūs įmonių ir MVĮ konkurencingumo programos tikslai turėtų atspindėti toje peržiūroje nustatytus prioritetus. Svarbu užtikrinti, kad tokios programos įgyvendinimas būtų derinamas su SVA įgyvendinimu.

Visų pirma veiksmams pagal konkrečius tikslus turėtų būti prisidėta prie pirmiau minėtų dešimties principų laikymosi ir naujų veiksmų, nustatytų atliekant SVA peržiūrą, įgyvendinimo;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 125.

⁽²⁾ OL C 391, 2012 12 18, p. 37.

- (5) Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ⁽¹⁾ nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa. Toje daugiametėje finansinėje programoje paaikškinama, kaip bus siekiama politikos tikslų, susijusių su ekonomikos augimo skatinimu ir darbo vietų kūrimu Europoje, mažo anglies dioksido kiekio ir labiau aplinką tausojančių technologijų ekonomikos kūrimu ir svarbiu pasaulyje Sąjungos vaidmeniu;
- (6) siekiant padėti didinti Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą ir tvarumą, remti veikiančias MVĮ, skatinti verslumo kultūrą ir MVĮ augimą, žinių visuomenės pažangą ir subalansuotą ekonomikos augimą grindžiamą vystymąsi, reikėtų sukurti įmonių ir MVĮ konkurencingumo programą (toliau – COSME programa);
- (7) įgyvendinant COSME programą pirmasis prioritetas turėtų būti teikiamas paprastinimo darbotvarkei pagal 2012 m. vasario 8 d. Komisijos komunikatą „2014–2020 m. daugiametės finansinės programos (DFP) paprastinimo darbotvarkė“. Sąjungos ir valstybių narių lėšų panaudojimą įmonių ir MVĮ konkurencingumui skatinti reikėtų geriau koordinuoti, kad būtų užtikrintas papildomumas, didesnis efektyvumas ir matomumas, taip pat didesnė biudžeto išlaidų sąveika;
- (8) Komisija išsipareigojo į Sąjungos išlaidų programas įtraukti klimato politiką ir su klimatu susijusiems tikslams skirti bent 20 proc. Sąjungos biudžeto lėšų. Svarbu užtikrinti, kad rengiant, planuojant ir įgyvendinant COSME programą būtų skatinamas klimato kaitos poveikio švelninimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos, taip pat rizikos prevencija. Šiame reglamente nustatytais priemonėmis turėtų būti padedama skatinti perėjimą prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos ir visuomenės, atsparių klimato kaitai;
- (9) Iš Tarybos sprendimo 2001/822/EB ⁽²⁾ darytina išvada, kad užjūrio šalių ir teritorijų subjektai bei institucijos turi teisę dalyvauti COSME programoje;
- (10) Sąjungos konkurencingumo politika siekiama nustatyti institucines ir politines priemones, kuriomis būtų sukurtas tvaraus įmonių, visų pirma MVĮ, augimo sąlygos. Konkurencingumo ir tvarumo užtikrinimas yra susijęs su galimybe pasiekti ir išlaikyti ekonominę įmonių konkurencingumą ir augimą laikantis tvaraus vystymosi tikslų. Didesnis našumas, įskaitant išteklių ir energijos našumą, yra pagrindinis tvaraus pajamų augimo šaltinis. Konkurencingumas taip pat priklauso nuo bendrovių gebėjimo visapusiškai išnaudoti galimybes, pavyzdžiui, vidaus rinkos teikiamas galimybes. Tai ypač svarbu MVĮ, kurios sudaro 99 proc. Sąjungos įmonių, kurioms tenka dvi iš trijų esamų darbo vietų privačiame sektoriuje ir kurios sukuria 80 proc. naujų darbo vietų ir daugiau kaip pusę bendros Sąjungos įmonių sukuriamos pridėtinės vertės. MVĮ yra labai svarbus ekonomikos augimo, užimtumo ir socialinės integracijos skatinimo veiksnys;
- (11) 2012 m. balandžio 18 d. Komisijos komunikate „Ekonomikos atsigavimas kuriant darbo vietas“ vertinama, kad politika, kuria skatinamas perėjimas prie ekologiškos ekonomikos, pavyzdžiui, efektyvus išteklių naudojimas, energijos vartojimo efektyvumas, ir klimato kaitos politika galėtų padėti ne vėliau kaip 2020 m. sukurti daugiau kaip 5 mln. darbo vietų, visų pirma MVĮ sektoriuje. Turint tai mintyje, konkrečius veiksmus pagal COSME programą galėtų sudaryti tvarių produktų, paslaugų, technologijų ir procesų kūrimo, taip pat veiksmingo išteklių ir energijos vartojimo ir įmonių socialinės atsakomybės skatinimas;
- (12) dėl rinkos, politinių ir institucinių trūkumų, mažinančių Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą, pastaruosius kelerius metus konkurencingumui buvo skiriama daug dėmesio formuojant Sąjungos politiką;
- (13) todėl COSME programa turėtų būti siekiama spręsti rinkos nepakankamumo problemą, dėl kurios mažėja Sąjungos ekonomikos konkurencingumas pasaulyje ir įmonių, visų pirma MVĮ, pajėgumas konkuruoti su kitų pasaulio šalių įmonėmis;
- (14) COSME programa visų pirma turėtų būti skirta MVĮ, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽³⁾. Taikydama šį reglamentą, Komisija turėtų konsultuotis su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant organizacijas, kurios atstovauja MVĮ. Itin daug dėmesio turėtų būti skiriama labai mažoms įmonėms, su amatais susijusioms įmonėms, savarankiškai dirbantiems asmenims, laisvųjų profesijų atstovams ir socialinėms įmonėms. Dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas potencialiems, naujiems ir jauniems verslininkams ir moterims verslininkėms, taip pat kitoms konkrečioms tikslinėms grupėms, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonėms, migrantams ir verslininkams, priklausantiems socialiai remtinoms ar pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, neįgaliesiems, ir įmonių perkėlimo, atskyrimo ar naujų įmonių steigimo bei galimybių sudarymo verslininkams iš naujo pradėti veiklą skatinimui;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

⁽²⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos („Užjūrio asociacijos sprendimas“) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

⁽³⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- (15) daugelis Sąjungos konkurencingumo problemų yra susijusios su MVĮ sunkumais gauti finansavimą, nes joms sunku įrodyti kreditingumą ir gauti rizikos kapitalo. Tie sunkumai turi neigiamos įtakos naujų įmonių lygiui bei kokybei ir įmonių augimui bei jų išsilaikymo lygiui, taip pat naujų verslininkų pasiruošimui perimti perspektyvias bendroves jų perdavimo arba paveldėjimo atveju. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1639/2006/EB⁽¹⁾ įdiegtos Sąjungos finansinės priemonės pasitvirtino turinčios pridėtinės vertės ir jų teikiamą naudą patyrė ne mažiau kaip 220 000 MVĮ. Siūlomų finansinių priemonių didesnė pridėtinė vertė Sąjungai, inter alia, yra susijusi su vidaus rizikos kapitalo rinkos stiprinimu ir visos Europos MVĮ finansų rinkos plėtojimu, taip pat klausimų, susijusių su rinkos problemomis, kurių negali išspręsti valstybės narės, sprendimu. Sąjungos veiksmai turėtų būti nuoseklūs ir suderinti ir jais turėtų būti papildomos MVĮ taikomos valstybių narių finansinės priemonės; jie turėtų turėti sverto poveikį ir užtikrinti, kad būtų išvengta rinkos iškraipymo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽²⁾. Subjektai, kuriems patikėtas veiksmų įgyvendinimas, turėtų užtikrinti papildomumą ir vengti dvigubo finansavimo Sąjungos lėšomis;
- (16) Komisija turėtų skirti dėmesio finansavimo, suteikto pasitelkus šio reglamento finansines priemones, matomumui, siekdama užtikrinti, kad būtų žinoma apie galimybę gauti Sąjungos paramą, ir kad suteikta parama būtų pripažįstama rinkoje. Be to, tuo tikslu finansų tarpininkams turėtų būti nustatyta prievolė aiškiai nurodyti galutiniams paramos gavėjams, kad tas finansavimas suteiktas pasitelkus finansines priemones pagal šį reglamentą. Komisija ir valstybės narės turėtų imtis tinkamų informacijos apie esamas finansines priemones sklaidos MVĮ ir tarpininkams priemonių, įskaitant pasitelkiant patogias vartotojui interneto sistemas. Tomis sistemomis, kurios galėtų apimti vieną bendrą portalą, neturėtų būti dubliuojamos veikiančios sistemos;
- (17) Europos įmonių tinklo (toliau – tinklas) pridėtinė vertė Europos MVĮ susijusi su „vieno langelio“ sistema, skirta verslui remti padedant įmonėms didinti jų konkurencingumą ir ieškoti verslo galimybių vidaus rinkoje ir už jos ribų. Metodikos, darbo metodų ir Europos masto nuostatų integravimas į paramos verslui paslaugų sritį įmanomas tik Sąjungos lygiu. Visų pirma tinklas padėjo MVĮ rasti bendradarbiavimo ar technologijų perdavimo partnerių vidaus rinkoje ir trečiojoje šalyje, gauti patarimų dėl Sąjungos finansavimo šaltinių, dėl Sąjungos teisės bei intelektinės nuosavybės ir dėl Sąjungos programų, kuriomis skatinamos ekologinės inovacijos ir tvari gamyba. Be to, per jį buvo teikiami atsiliepimai apie Sąjungos teisę ir standartus. Jo unikalus vaidmuo yra itin svarbus sprendžiant su informacijos asimetriškumu susijusias problemas ir mažinant su tarpvalstybiniais sandoriais susijusias išlaidas;
- (18) reikia nuolat dėti pastangas, kad toliau gerėtų tinklo paslaugų kokybė ir veiksmingumas, visų pirma MVĮ informuotumo didinimo ir su tuo susijusio naudojimosi siūlomomis paslaugomis srityje – reikia toliau integruoti internacionalizavimo ir inovacijų paslaugas, stiprinti tinklo ir regioninių bei vietos MVĮ suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, konsultuotis su priimančiosiomis organizacijomis ir aktyviau jas įtraukti, mažinti biurokratizmą, gerinti IT paramą ir didinti tinklo bei jo paslaugų matomumą tuose geografiniuose regionuose, kuriuos jis apima;
- (19) ribota tarptautinė MVĮ veiklos aprėptis tiek Europoje, tiek už jos ribų mažina konkurencingumą. Remiantis kai kuriais apskaičiavimais, šiuo metu eksportuoja arba per trejus pastaruosius metus tam tikrą laiką eksportavo 25 proc. Sąjungos MVĮ, kai tuo tarpu tik 13 proc. Sąjungos MVĮ reguliariai eksportuoja už Sąjungos ribų ir tik 2 proc. investavo už savo šalies ribų. Be to, 2012 m. atlikta Eurobarometro apklausa rodo neišnaudotą MVĮ augimo ekologinėse rinkose Sąjungoje ir už jos ribų potencialą, turint mintyje tarptautinę veiklą ir dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose. Atsižvelgdama į SVA, kuriuo Sąjunga ir valstybės narės raginamos remti MVĮ ir skatinti jas pasinaudoti už Sąjungos ribų augančiomis rinkomis, Sąjunga teikia finansinę paramą kelioms iniciatyvoms, pavyzdžiui, ES ir Japonijos bendradarbiavimo pramonės srityje centrai ir Kinijos MVĮ intelektinės nuosavybės teisių pagalbos tarnybai. Sąjungos pridėtinė vertė kuriama skatinant bendradarbiavimą ir teikiant paslaugas Europos lygmeniu, kuriomis papildomos, bet ne dubliuojamos valstybių narių pagrindinės prekybos skatinimo paslaugos ir kuriomis stiprinamos bendros viešųjų ir privačiųjų paslaugų teikėjų šioje srityje pastangos. Tokios paslaugos turėtų apimti informaciją apie intelektinės nuosavybės teises, standartus ir viešųjų pirkimų taisykles ir galimybes. Reikėtų visapusiškai atsižvelgti į 2011 m. gruodžio 6 d. Tarybos išvadų „Pramonės politikos įgyvendinimo stiprinimas visoje ES“ dėl Komisijos komunikato „Integruota globalizacijos eros pramonės politika. Didžiausias

(¹) 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1639/2006/EB dėl Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įsteigimo (2007–2013 m.) (OL L 310, 2006 11 9, p. 15).

(²) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

dėmesys – konkurencingumui ir tvarumui“ II dalį. Tuo atžvilgiu gerai apibrėžta Europos klasterių strategija turėtų papildyti nacionalines ir regionines pastangas skatinti klasterius siekti pažangumo ir tarptautinio bendradarbiavimo, atsižvelgiant į tai, kad MVĮ telkiamasis į klasterius gali būti itin svarbi priemonė, didinanti jų gebėjimą diegti naujoves ir pradėti veiklą užsienio rinkose;

- (20) siekdamas padidinti Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą, valstybės narės ir Komisija turi sukurti palankią verslo aplinką. Itin daug dėmesio turi būti skiriama MVĮ interesams ir sektoriams, kuriuose jos veikia aktyviausiai. Taip pat reikia Sąjungos lygmens iniciatyvų siekiant keistis informacija bei žiniomis Europos lygiu, o skaitmeninės paslaugos šioje srityje gali būti ypač ekonomiškai efektyvios. Tokiais veiksmais gali būti padedama plėtoti vienodas veiklos sąlygas MVĮ;
- (21) vidaus rinkos spragos, susiskaidymas ir bereikalinga biurokratinė našta neleidžia piliečiams, vartotojams ir įmonėms, visų pirma MVĮ, pasinaudoti visais šios rinkos teikiama privalumais. Todėl itin svarbu, kad valstybės narės, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija imtųsi suderintų veiksmų, kad pašalintų su įgyvendinimu, teisėkūra ir informavimu susijusius trūkumus. Laikydami subsidiarumo ir proporcingumo principų, valstybės narės, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija taip pat turėtų bendradarbiauti ir vengti bereikalingos MVĮ tenkančios administracinės ir reglamentavimo naštos bei ją sumažinti. Veiksmais pagal COSME programą, kuri yra vienintelė specialiai MVĮ skirta Sąjungos programa, turėtų būti prisidedama prie tų tikslų įgyvendinimo, visų pirma padedant gerinti pagrindines sąlygas įmonėms. Dedant šias pastangas svarbus vaidmuo turėtų tekti pagal COSME programą finansuojamoms tinkamumo patikroms ir poveikio vertinimams;
- (22) kitas konkurencingumui neigiamas įtakos turintis veiksnys yra gana menkas verslumas Sąjungoje. Tik 45 proc. Sąjungos piliečių (ir mažiau nei 40 proc. moterų) norėtų būti savarankiškai dirbančiais asmenimis, palyginti su 55 proc. gyventojų Jungtinėje Amerikos Valstijose ir 71 proc. Kinijoje (remiantis 2009 m. Eurobarometro apklausa verslumo klausimais). Remiantis SVA, dėmesys turėtų būti skiriamas visoms situacijoms, su kuriomis susiduria verslininkai, įskaitant steigimąsi, augimą, perkėlimą ir bankrotą (antra galimybė). Verslumo ugdymo skatinimas, taip pat tokios suderinamumo ir nuoseklumo didinimo priemonės, kaip lyginamieji standartai ir keitimasis gerąja praktika, sukuria didelę Sąjungos pridėtinę vertę;
- (23) programa „Erasmus jauniems verslininkams“ buvo pradėta siekiant suteikti naujiems verslininkams ar

asmenims, norintiems tapti verslininkais, galimybę įgyti verslo patirties ne savo valstybėje narėje ir tokiu būdu sudaryti jiems sąlygas sustiprinti savo verslumo gebėjimus. Siekdama tikslo pagerinti pagrindines verslumo ir verslo kultūros skatinimo sąlygas, Komisija turėtų galėti imtis priemonių, skirtų padėti naujiems verslininkams gerinti gebėjimą plėtoti verslumo praktinę patirtį, gebėjimus bei požiūrį ir didinti jų technologinius pajėgumus bei gerinti įmonės valdymą;

- (24) įvairiems su pasaulinio masto sunkumais susiduriantiems sektoriams, kuriuose didelę dalį įmonių sudaro MVĮ, sunkumų sukelia ir galimybių suteikia pasaulinė konkurencija, demografiniai pokyčiai, riboti išteklių ir naujos socialinės tendencijos. Pavyzdžiui, kad pasinaudotų neišnaudotomis didelėmis individualiems poreikiams pritaikytų, kūrybinių ir įtraukčių produktų paklausos galimybėmis, prisitaikyti turi dizainu grindžiami sektoriai. Kadangi šių sunkumų patiria visos šių sektorių Sąjungos MVĮ, būtina imtis Sąjungos lygiu suderintų veiksmų, siekiant skatinti didesnę augimą pasitelkiant iniciatyvas, kuriomis spartinamas naujų produktų ir paslaugų atsiradimas;
- (25) papildant veiksmus, kurių imamasi valstybėse narėse, COSME programa galima remti iniciatyvas tiek atskirus, tiek kelis sektorius apimančiose srityse, turinčiose didelio potencialo augti ir užtikrinti verslininkystę (ypač sektoriuose, kuriuose didelę dalį įmonių sudaro MVĮ), kuriomis spartinamas konkurencingų ir tvarių pramonės šakų, grindžiamų konkurencingiausiais verslo modeliais, patobulintais produktais ir procesais, organizacinėmis struktūromis arba pakeistomis vertės grandinėmis, atsiradimas. Kaip nurodyta 2010 m. birželio 30 d. Komisijos komunikate „Turistų lankomiausias žemynas – Europa. Nauja turizmo politika“, kurį 2010 m. spalio mėn. palankiai įvertino Taryba, turizmas yra svarbus Sąjungos ekonomikos sektorius. Šio sektoriaus įmonės tiesiogiai sukuria 5 proc. Sąjungos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP). Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) pripažįstama turizmo svarba ir nurodoma Sąjungos kompetencija šioje srityje. Europos turizmo iniciatyvos gali papildyti valstybių narių veiksmus skatinant palankios aplinkos kūrimą ir valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą, visų pirma keičiantis gerąja praktika. Veiksmai gali apimti turizmo žinių bazės gerinimą teikiant duomenis ir analizę bei tarpvalstybinių bendradarbiavimo projektų glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir tuo pačiu netaikant privalomų reikalavimų Sąjungos įmonėms plėtojimą;
- (26) COSME programoje nurodomi veiksmai tikslams siekti, bendras tiems tikslams įgyvendinti skirtas finansinis paketas, minimalus finansinėms priemonėms skirtas finansinis paketas, įvairių rūšių įgyvendinimo priemonės ir stebėsenos, vertinimo bei Sąjungos finansinių interesų apsaugos skaidrios priemonės;

- (27) COSME programa papildo kitas Sąjungos programas, pripažįstant, kad kiekviena priemonė turėtų būti taikoma pagal jai nustatytas konkrečias procedūras. Taigi tos pačios reikalavimus atitinkančios išlaidos neturėtų būti finansuojamos du kartus. Siekiant pridėtinės vertės ir didelio Sąjungos teikiamo finansavimo poveikio, reikėtų plėtoti glaudžią COSME programos, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1291/2013 ⁽¹⁾ (programa „Horizontas 2020“), Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽²⁾ (struktūriniai fondai) ir kitų Sąjungos programų sinergiją;
- (28) visose COSME programoje numatytose atitinkamose iniciatyvose ir veiksmuose turėtų būti atsižvelgta į skaidrumo ir lyčių lygių galimybių principus. Be to, tose iniciatyvose ir veiksmuose turėtų būti numatyta pagarba visų piliečių žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms;
- (29) dotacijos MVĮ turėtų būti teikiamos atlikus skaidrų procesą. Dotacijų skyrimas ir jų mokėjimas turėtų būti skaidrus, nebiurokratinis ir atitikti bendras taisykles;
- (30) šiame reglamente visam COSME programos įgyvendinimo laikotarpiui nustatomas finansinis paketas, kuris bus svarbiausias orientacinis dydis Europos Parlamentui ir Tarybai vykdamas metinę biudžetinę procedūrą, kaip apibrėžta Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽³⁾ 17 punkte;
- (31) siekiant užtikrinti, kad finansavimas būtų naudojamas tik rinkos, politiniams ir instituciniams trūkumams šalinti, ir siekiant išvengti rinkos iškraipymų, pagal COSME programą teikiamas finansavimas turėtų atitikti Sąjungos valstybės pagalbos taisykles;
- (32) Europos ekonominės erdvės susitarime ir asociacijos susitarimų protokoluose numatomas atitinkamų šalių dalyvavimas Sąjungos programose. Kitos trečiosios šalys programose turėtų turėti galimybę dalyvauti, kai tai numatyta pagal susitarimus ir procedūras;
- (33) svarbu užtikrinti patikimą COSME programos finansų valdymą ir kiek galima veiksmingesnį ir vartotojui patogiausią jos įgyvendinimą, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir COSME programos prieinamumą visiems dalyviams;
- (34) turėtų būti vykdoma COSME programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą, kad būtų galima ją koreguoti. Turėtų būti rengiama metinė jos įgyvendinimo ataskaita, kurioje būtų pristatoma padaryta pažanga ir planuojami veiksmai;
- (35) COSME programos įgyvendinimas turėtų būti stebimas kasmet, naudojant pagrindinius rodiklius, padedančius įvertinti rezultatus ir daromą poveikį. Šie rodikliai, įskaitant atitinkamas bazines vertes, turėtų būti minimalus COSME programos tikslų įgyvendinimo masto įvertinimo pagrindas;
- (36) Komisijos parengtoje tarpinėje ataskaitoje dėl to, ar pasiektas visų pagal COSME programą remiamų veiksmų tikslas, taip pat turėtų būti įvertinta, kodėl dalyvauja nedidelis MVĮ skaičius, kai tai nustatoma daugelyje valstybių narių. Atitinkamais atvejais valstybės narės galėtų atsižvelgti į tarpinės ataskaitos rezultatus formuodamos savo atitinkamą politiką;
- (37) Sąjungos finansiniai interesai viso išlaidų ciklo metu turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir prireikus administracines ir finansines sankcijas, remiantis Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;
- (38) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti metines COSME programos įgyvendinimo darbo programas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁴⁾. Kai kurie į metinę darbo programą įtraukti veiksmai apima veiksmų koordinavimą nacionaliniu lygiu. Tokiu atveju turėtų būti taikoma to reglamento 5 straipsnio 4 dalis;
- (39) pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl rodiklių papildymų, tam tikros konkrečios su finansinėmis priemonėmis susijusios informacijos pakeitimo ir orientacinių sumų pakeitimų, kurie kiekvienu atveju būtų didesni už tas sumas daugiau kaip 5 proc. finansinio paketo vertės. Ypač svarbu, kad

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽³⁾ OL C 373, 2012 12 20, p. 1.

⁽⁴⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(40) dėl teisinio tikrumo ir aiškumo Sprendimas Nr. 1639/2006/EB turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Dalykas

1 straipsnis

Sukūrimas

Sukuriama 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio Sąjungos veiksmų, kuriais siekiama didinti įmonių konkurencingumą, programa, kurioje ypatingas dėmesys skiriamas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVĮ) (toliau – COSME programa).

2 straipsnis

Termino apibrėžtis

Šiame reglamente MVĮ reiškia labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB.

3 straipsnis

Bendrieji tikslai

1. COSME programa prisidedama prie toliau nurodytų bendrųjų tikslų, ypač daug dėmesio skiriant konkrečioms Sąjungoje ir trečiojoje šalyse, dalyvaujančiose COSME programose pagal 6 straipsnį, įsisteigusių MVĮ poreikiams:

- didinti Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą ir tvarumą;
- skatinti verslumo kultūrą ir MVĮ steigimą bei augimą.

2. 1 dalyje nurodytų tikslų įgyvendinimas vertinamas pagal šiuos rodiklius:

- MVĮ veiklos rezultatai tvarumo požiūriu;
- pokyčiai, susiję su naujoms ir veikiančioms MVĮ tenkančia bereikalinga administracine ir reguliavimo našta;
- MVĮ, eksportuojančių Sąjungoje ar už Sąjungos ribų, dalies pokyčiai;
- MVĮ augimo pokyčiai;

e) Sąjungos piliečių, norinčių būti savarankiškai dirbančiais asmenimis, dalies pokyčiai.

3. Išsamus COSME programos rodiklių ir tikslų sąrašas išdėstytas priede.

4. COSME programa remiamas strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimas ir padedama siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslo. Visų pirma COSME programa padedama siekti pagrindinio tikslo, susijusio su užimtumu.

II SKYRIUS

Konkretūs tikslai ir veiklos sritys

4 straipsnis

Konkretūs tikslai

1. Konkretūs COSME programos tikslai:

- didinti MVĮ galimybes gauti finansavimą nuosavo kapitalo ir skolos forma;
- didinti galimybes patekti į rinkas, visų pirma Sąjungos viduje, bet taip pat pasaulio lygiu;
- gerinti pagrindines Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, įskaitant turizmo sektoriaus įmones, konkurencingumo ir tvarumo sąlygas;
- propaguoti verslumą ir verslumo kultūrą.

2. Įgyvendinant COSME programą remiamas įmonių poreikis prisitaikyti prie mažataršės, klimato kaitos poveikiui atsparios, efektyviai išteklius ir energiją naudojančios ekonomikos.

3. COSME programos poveikis siekiant 1 dalyje nurodytų konkrečių tikslų vertinamas pagal rodiklius, nustatytus priede.

4. 13 straipsnyje nurodytose metinėse darbo programose išsamiai apibūdinami visi veiksmai, kuriuos reikia įgyvendinti pagal COSME programą.

5 straipsnis

Biudžetas

1. COSME programos įgyvendinimo finansinis paketas – 2 298,243 mln. EUR dabartinėmis kainomis, iš kurių ne mažiau kaip 60 proc. skiriama finansinėms priemonėms.

Metiniai asignavimai nustatomi Europos Parlamento ir Tarybos daugiametės finansinės programos ribose.

2. Pagal šį reglamentą nustatyto finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su COSME programos valdymui ir jos tikslų įgyvendinimui reikalinga parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla. Visų pirma juo ekonomiškai efektyviai dengiamos tyrimų, ekspertų susitikimų, informavimo ir ryšių veiklos, įskaitant institucinių informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, kiek

jie susiję su bendraisiais COSME programos tikslais, išlaidos bei išlaidos, susijusias su IT tinklais, kurie daugiausia skirti informacijos apdorojimui ir keitimuisi ja, kartu su visomis kitomis techninės ir administracinės pagalbos išlaidomis, kurias Komisija patiria valdydama COSME programą.

Tos išlaidos neviršija 5 proc. visos finansinio paketo vertės.

3. COSME programos finansiniame pakete orientacinė 21,5 proc. finansinio paketo vertės dydžio suma skiriama konkrečiam tikslui, nurodytam 4 straipsnio 1 dalies b punkte, 11 proc. – konkrečiam tikslui, nurodytam 4 straipsnio 1 dalies c punkte ir 2,5 proc. – konkrečiam tikslui, nurodytam 4 straipsnio 1 dalies d punkte. Komisija gali nukrypti nuo šių orientacinių sumų, tačiau kiekvienu atveju ne daugiau kaip 5 proc. finansinio paketo vertės. Jei paaiškėtų, kad tą ribą reikia viršyti, Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų pakeistos tos orientacinės sumos.

4. Skirtos finansinės lėšos taip pat gali būti naudojamos techninės ir administracinės pagalbos, būtinos perėjimui nuo pagal Sprendimą Nr. 1639/2006/EB patvirtintų priemonių prie COSME programos užtikrinti, išlaidoms padengti. Jei reikia, asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2020 m. ir skirti panašioms išlaidoms padengti, kad būtų sudarytos galimybės administruoti veiksmus, nebaigtus ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.

6 straipsnis

Trečiųjų šalių dalyvavimas

1. COSME programoje gali dalyvauti:
 - a) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalys, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, pagal EEE susitarime nustatytas sąlygas ir kitos Europos šalys, kai tai numatyta pagal susitarimus ir procedūras;
 - b) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytas atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose;
 - c) Europos kaimynystės politikoje dalyvaujančios šalys, kai tai numatyta pagal susitarimus ir procedūras, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytas atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, asociacijos susitarimų protokoluose ir Asociacijos tarybos sprendimuose.

2. 1 dalyje nurodytoje šalyje įsisteigęs subjektas gali dalyvauti COSME programos dalyse, kuriose ta šalis dalyvauja pagal 1 dalyje apibūdintuose atitinkamuose susitarimuose nustatytas sąlygas.

7 straipsnis

Nedalyvaujančių šalių subjektų dalyvavimas

1. COSME programos dalyse, kuriose 6 straipsnyje nurodyta trečioji šalis nedalyvauja, gali dalyvauti toje šalyje įsisteigę subjektai. Kitose trečiojoje šalyje įsisteigę subjektai taip pat gali dalyvauti veiksmuose pagal COSME programą.

2. 1 dalyje nurodyti subjektai negali gauti Sąjungos finansinės paramos, išskyrus atvejus, kai tai svarbu COSME programai įgyvendinti, visų pirma Sąjungos įmonių konkurencingumo ir patekimo į rinką požiūriu. Ta išimtis netaikoma pelno siekiantiems subjektams.

8 straipsnis

Veiksmai, kuriais siekiama didinti MVĮ galimybes gauti finansavimą

1. Komisija remia veiksmus, kuriais siekiama didinti ir užtikrinti geresnes MVĮ galimybes gauti finansavimą jų steigimo, augimo ir perkėlimo etapais ir kurie papildo valstybių narių nacionalinio ir regioninio lygių MVĮ finansavimo priemones. Siekiant užtikrinti papildomumą tokie veiksmai glaudžiai derinami su veiksmais, vykdomais pagal sanglaudos politiką, programą „Horizontas 2020“ ir nacionaliniu ar regioniniu lygiu. Tokiais veiksmais siekiama skatinti tiek nuosavo kapitalo, tiek skolų finansavimo, kuris gali apimti pradinį finansavimą, finansavimą iš neformalių investuotojų ir kvazinuosavo kapitalo finansavimą, atsižvelgiant į rinkos paklausą ir atsiskant turto išpardavimo dalimis, panaudojimą ir pasiūlą.

2. Be 1 dalyje nurodytų veiksmų Sąjungos parama taip pat gali būti teikiama veiksams, kuriais siekiama gerinti tarpvalstybinį ir daugiašalį finansavimą, atsižvelgiant į rinkos paklausą, taip padedant MVĮ internacionalizuoti savo veiklą laikantis Sąjungos teisės.

Komisija taip pat gali apsvarstyti galimybę kurti novatoriškas finansines priemones, pavyzdžiui, visuomenės finansavimo (angl. crowdfunding) priemonę, atsižvelgdama į rinkos paklausą.

3. 1 dalyje nurodyti veiksmai išsamiai išdėstyti 17 straipsnyje.

9 straipsnis

Veiksmai, kuriais siekiama didinti galimybes patekti į rinkas

1. Siekiant didinti Sąjungos įmonių konkurencingumą ir galimybes patekti į rinkas, Komisija gali remti veiksmus, kuriais siekiama didinti MVĮ galimybes patekti į vidaus rinką, pavyzdžiui, informacijos teikimą (be kita ko, teikiant skaitmenines paslaugas) ir informuotumo apie, be kita ko, Sąjungos programas, teisę ir standartus didinimą.

2. Konkrečiomis priemonėmis siekiama padėti MVĮ patekti į rinkas už Sąjungos ribų. Tokias priemones gali sudaryti informacijos apie esamas patekimo į rinkas kliūtis ir verslo galimybės, viešuosius pirkimus ir muitinės procedūras teikimas ir paramos paslaugų standartų ir intelektinės nuosavybės teisių prioritetinėse trečiojoje šalyse klausimais gerinimas. Tomis priemonėmis papildoma, tačiau nedubliuojama pagrindinė valstybių narių vykdoma prekybos skatinimo veikla.

3. Veiksmams pagal COSME programą gali būti siekiama skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, įskaitant dialogus su trečiosiomis šalimis pramonės ir reglamentavimo klausimais. Konkrečiomis priemonėmis gali būti siekiama mažinti Sąjungos ir kitų šalių produktams taikomų reguliavimo sistemų skirtumus, siekiant prisidėti prie įmonių bei pramonės politikos plėtojimo ir prisidėti prie verslo aplinkos gerinimo.

10 straipsnis

Europos įmonių tinklas

1. Komisija remia Europos įmonių tinklą (toliau – tinklas) siekiant teikti integruotas paramos verslui paslaugas Sąjungos MVĮ, kurios siekia išnaudoti galimybes vidaus rinkoje ir trečiojoje šalyse. Per tinklą gali būti įgyvendinami šie veiksmai:

a) informavimo ir konsultavimo apie Sąjungos iniciatyvas ir teisę paslaugų teikimas; parama valdymo gebėjimams stiprinti siekiant didinti MVĮ konkurencingumą; parama siekiant gerinti MVĮ finansines žinias, įskaitant informavimo apie finansavimo galimybes, prieigą prie finansavimo ir atitinkamas konsultavimo bei kuravimo sistemas ir konsultavimo šiais klausimais paslaugas; priemonės MVĮ galimybėms gauti praktinių žinių energijos vartojimo efektyvumo, klimato ir aplinkos srityse didinti; ir Sąjungos finansavimo programų ir finansinių priemonių (įskaitant programą „Horizontas 2020“ bendradarbiaujant su nacionaliniais ryšių palaikymo centrais ir struktūriniais fondais) propagavimas;

b) palankesnių sąlygų tarpvalstybiniam verslo bendradarbiavimui, moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, technologijų ir žinių perdavimui ir technologijų bei inovacijų partnerystėms sudarymas;

c) ryšių kanalo tarp MVĮ ir Komisijos suteikimas.

2. Tinklas taip pat gali būti naudojamas siekiant teikti paslaugas kitų Sąjungos programų, pavyzdžiui, programos „Horizontas 2020“, vardu, įskaitant ir tikslines konsultavimo paslaugas, kuriomis MVĮ skatinamos dalyvauti kitose Sąjungos programose. Komisija užtikrina, kad įvairūs tinklui skirti finansiniai ištekliai būtų efektyviai koordinuojami ir kad tinklo kitų Sąjungos programų vardu teikiamos paslaugos būtų finansuojamos tų programų lėšomis.

3. Tinklo įgyvendinimas glaudžiai koordinuojamas su valstybėmis narėmis, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo laikantis subsidarumo principo.

Komisija vertina tinklą efektyvumo, valdymo ir kokybiškų paslaugų teikimo visoje Sąjungoje teikimo požiūriu.

11 straipsnis

Veiksmai, kuriais siekiama gerinti pagrindines Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumo ir tvarumo sąlygas

1. Komisija remia veiksmus, kuriais siekiama gerinti pagrindines Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumo ir tvarumo sąlygas, kad būtų galima padidinti nacionalinės ir regioninės politikos priemonių, kuriomis skatinamas Sąjungos įmonių konkurencingumas, tvarumas ir augimas, veiksmingumą, suderinamumą, koordinavimą ir nuoseklumą.

2. Komisija gali remti konkrečius veiksmus, kuriais siekiama gerinti pagrindines įmonių, visų pirma MVĮ, sąlygas mažinant bereikalingą administracinę ir reguliavimo naštą bei jos išvengiant. Tokius veiksmus gali sudaryti reguliariai atliekamas atitinkamų Sąjungos teisės poveikio MVĮ vertinimas (atitinkamais atvejais sudarant rezultatų suvestinę), parama nepriklausomų ekspertų grupėms ir keitimasis informacija bei gerąja praktika, be kita ko, sistemingai atliekamo MVĮ testo Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu srityje.

3. Komisija gali remti veiksmus, kuriais siekiama plėtoti naujas konkurencingumo ir verslo plėtros strategijas. Tokius veiksmus gali sudaryti:

a) priemonės, kuriomis būtų geriau rengiamos, įgyvendinamos ir vertinamos politikos priemonės, turinčios įtakos įmonių konkurencingumui ir tvarumui, be kita ko, keičiantis gerąja praktika pagrindinių sąlygų ir pasaulinio lygio klasterių bei verslo tinklų valdymo srityse; ir skatinant tarpvalstybinį klasterių ir verslo tinklų tarpusavio bendradarbiavimą, tvarių produktų, paslaugų, technologijų ir procesų plėtojimą, taip pat efektyvų išteklių bei energijos naudojimą ir įmonių socialinę atsakomybę;

b) priemonės, kuriomis nagrinėjami konkurencingumo politikos tarptautiniai aspektai, ir kuriose daugiausia dėmesio skiriama valstybių narių, COSME programoje dalyvaujančių kitų šalių ir Sąjungos pasaulinių prekybos partnerių politiniam bendradarbiavimui;

c) priemonės, kuriomis siekiama gerinti MVĮ politikos plėtojimą, sprendimus priimančių subjektų bendradarbiavimą, tarpusavio vertinimą ir valstybių narių tarpusavio keitimąsi gerąja praktika, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į turimus įrodymus ir suinteresuotųjų subjektų nuomones, visų pirma siekiant sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ pasinaudoti Sąjungos programomis ir priemonėmis pagal SVA veiksmų planą.

4. Komisija gali, pasitelkdama veiksmų koordinavimą, remti valstybių narių veiksmus, kuriais siekiama paspartinti konkurencingų rinkos potencialą turinčių pramonės sektorių atsiradimą. Tokia parama gali apimti veiksmus, kuriais skatinama keistis gerąja praktika ir kuriais nustatomi pramonės sektorių, visų pirma MVĮ, gebėjimų bei mokymo, visų pirma e. gebėjimų, poreikiai. Be to, ji gali apimti veiksmus, kuriais siekiama skatinti naujų verslo modelių diegimą ir MVĮ bendradarbiavimą naujose vertės grandinėse, taip pat atitinkamų naujų produktų ir paslaugų idėjų panaudojimą komerciniais tikslais.

5. Komisija gali papildyti valstybių narių veiksmus, kad padidintų Sąjungos MVĮ konkurencingumą ir tvarumą srityse, kurios pasižymi dideliu augimo potencialu, visų pirma tose, kuriose didelę dalį įmonių sudaro MVĮ, pavyzdžiui, turizmo sektoriuje. Tokia veikla gali apimti valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimo skatinimą, visų pirma pasitelkiant keitimąsi gerąja praktika.

12 straipsnis

Veiksmai, kuriais siekiama skatinti verslumą

1. Komisija padeda skatinti verslumą ir verslumo kultūrą gerindama pagrindines sąlygas, turinčias įtakos verslumo plėtojimui, ir, be kita ko, mažindama kliūtis steigti įmones. Komisija remia tvarioms įmonėms, naujai įsteigtoms įmonėms, augimui, įmonių perkėlimui, antrai galimybei (veiklos pradėjimui iš naujo), taip pat veiklos atskyrimui ir naujų įmonių steigimui palankią verslo aplinką ir kultūrą.

2. Itin daug dėmesio skiriama potencialiems, naujiems, jaunesiems verslininkams bei moterims verslininkėms, taip pat kitoms konkrečioms tikslinėms grupėms.

3. Komisija gali imtis tokių veiksmų kaip judumo programos naujiems verslininkams, kad būtų pagerintas jų gebėjimas plėtoti verslumo praktinę patirtį, gebėjimus bei požiūrį ir didinti jų technologinius pajėgumus bei gerinti įmonės valdymą.

4. Komisija gali remti valstybių narių priemones, kuriomis sudaromos verslumo ugdymo, mokymo, gebėjimų ir požiūrio lavinimo galimybės ir padedama jomis pasinaudoti, visų pirma potencialiems ir naujiems verslininkams.

III SKYRIUS

COSME programos įgyvendinimas

13 straipsnis

Metinės darbo programos

1. Siekdama įgyvendinti COSME programą Komisija priima metinės darbo programas pagal 21 straipsnio 2 dalyje nurodytą tikrinimo procedūrą. Kiekviena metinė darbo programa įgyvendinama šiame reglamente nustatyti tikslai ir jose išsamiai pateikiama ši informacija:

- a) finansuotinių veiksmų aprašymas, kiekvienu veiksmu siekiami tikslai, kurie atitinka 3 ir 4 straipsniuose išdėstytus bendrojo ir konkrečius tikslus, numatomi rezultatai, įgyvendinimo metodas, kiekvienam veiksmui skirta suma, bendra visiems veiksmams skirta suma ir preliminarus įgyvendinimo tvarkaraštis bei mokėjimų struktūra;
- b) atitinkami kokybiniai ir kiekybiniai kiekvienam veiksmui skirti rodikliai veiksmingumo siekiant rezultatų ir įgyvendinant atitinkamo veiksmo tikslus analizės ir stebėsenos tikslu;
- c) esminiai dotacijų ir susijusių priemonių vertinimo kriterijai, kurie nustatomi siekiant užtikrinti kuo geresnę COSME programą siektinų tikslų įgyvendinimą, ir didžiausia bendro finansavimo norma;
- d) atskiras išsamus skyrius dėl finansinių priemonių, kuriame pagal šio reglamento 14 straipsnį atsižvelgiama į informavimo prievolės pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, įskaitant tai, kaip numatoma paskirstyti finansinį paketą augimui skatinti skirtai nuosavo kapitalo priemonei ir paskolų garantijų priemonei, nurodytoms atitinkamai šio reglamento 14a ir 14b straipsniuose, ir pateikiama tokia informacija kaip garantijų dydis ir santykis su programa „Horizontas 2020“.

2. Komisija įgyvendina COSME programą pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

3. COSME programa įgyvendinama taip, kad būtų užtikrinta, kad remiamais veiksmais būtų atsižvelgta į būsimus pokyčius ir poreikius, visų pirma atlikus 15 straipsnio 3 dalyje nurodytą tarpinį vertinimą, ir kad jie būtų aktualūs besivystančioms rinkoms, ekonomikai ir atitiktų visuomenės pokyčius.

14 straipsnis

Paramos priemonės

1. Be priemonių pagal 13 straipsnyje nurodytas metines darbo programas, Komisija reguliariai įgyvendina paramos priemones, be kita ko:

- a) gerina atskirų sektorių ir tarpsektorinių problemų konkurencingumo srityje analizę ir stebėseną;
- b) nustato ir skleidžia gerąją praktiką bei politikos metodus ir toliau juos plėtoja;
- c) atlieka galiojančios teisės tinkamumo patikras ir įmonių konkurencingumui itin svarbių naujų Sąjungos priemonių poveikio vertinimą, siekdama nustatyti galiojančios teisės sritis, kurios turi būti supaprastintos, ir užtikrinti, kad MVĮ tenkanti našta būtų kuo labiau sumažinta tose srityse, kuriose siūlomos naujos teisėkūros priemonės;

d) atlieka įmonėms, visų pirma MVĮ, įtakos turinčių teisės aktų, pramonės politikos ir su konkurencingumu susijusių priemonių vertinimą;

e) skatina integruotas ir patogias vartotojui interneto sistemas, kuriose pateikiama informacija apie MVĮ svarbias programas, taip pat užtikrindama, kad jos nedubliuotų esamų portalų.

2. Bendros tų paramos priemonių išlaidos neviršija 2,5 proc. COSME programos finansinio paketo.

15 straipsnis

Stebėseną ir vertinimą

1. Komisija vykdo COSME programos įgyvendinimo ir valdymo stebėseną.

2. Komisija rengia metinę stebėsenos ataskaitą, kurioje nagrinėjamas remiamų veiksmų veiksmingumas ir efektyvumas finansinio įgyvendinimo, rezultatų, išlaidų ir, jei įmanoma, poveikio požiūriu. Ataskaitoje pateikiama informacija apie naudą gavėjams, jei įmanoma, kiekvieno kvietimo teikti paraišką atveju, informacija apie su klimato kaita susijusių išlaidų sumą ir paramos siekiant su klimato kaita susijusių tikslų poveikį, svarbūs duomenys apie didesnes arba mažesnes nei 150 000 EUR paskolas, išduotas pagal paskolų garantijų priemonę tokiu mastu, kad renkant tokią informaciją įmonėms, visų pirma MVĮ, nebūtų sukurta nepagrįsta administracinė našta. Stebėsenos ataskaitoje pateikiama metinė ataskaita dėl kiekvienos finansinės priemonės, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 8 dalį.

3. Ne vėliau kaip 2018 m. Komisija parengia tarpinę vertinimo ataskaitą dėl visų pagal COSME programą remiamų veiksmų tikslų įgyvendinimo (rezultatų ir poveikio lygiu), išteklių naudojimo efektyvumo ir jo europinės pridėtinės vertės, kad būtų galima priimti sprendimą dėl priemonių atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo. Tarpinėje vertinimo ataskaitoje taip pat nagrinėjamos paprastinimo galimybės, jų vidaus ir išorės suderinamumas, tolesnis visų tikslų aktualumas ir tai, kaip šiomis priemonėmis prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetų. Joje atsižvelgiama į ankstesnių priemonių ilgalaikio poveikio vertinimo rezultatus ir ja remiamasi priimant sprendimą dėl galimo tolesnių priemonių atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo.

4. Komisija parengia galutinę vertinimo ataskaitą dėl priemonių ilgalaikio poveikio ir poveikio tvarumo.

5. Visi dotacijų gavėjai ir kitos susijusios šalys, gavusios Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, pateikia Komisijai visus atitinkamų priemonių stebėsenai ir vertinimui atlikti tinkamus ir reikiamus duomenis bei informaciją.

6. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas ataskaitas ir paskelbia jas viešai.

IV SKYRIUS

Finansinės nuostatos ir finansinės paramos formos

16 straipsnis

Finansinės paramos formos

Sąjungos finansinė parama pagal COSME programą gali būti netiesiogiai įgyvendinama Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkte išvardytiems subjektams perduodant biudžeto vykdymo užduotis.

17 straipsnis

Finansinės priemonės

1. Finansinės priemonės pagal COSME programą, nustatytos pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 VIII antraštinę dalį, taikomos siekiant sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ gauti finansavimą jų steigimo, augimo ir perkėlimo etapuose. Finansines priemones sudaro nuosavo kapitalo priemonė ir paskolų garantijų priemonė. Skiriant lėšas toms priemonėms atsižvelgiama į finansinių tarpininkų rodomą paklausą.

2. MVĮ skirtos finansinės priemonės atitinkamais atvejais gali būti taikomos kartu su toliau nurodytomis priemonėmis ir gali jas papildyti:

a) kitos valstybių narių ir jų valdymo institucijų nustatytos finansinės priemonės, kurios finansuojamos nacionalinėmis ar regioninėmis lėšomis arba vykdomos su struktūriniais fondais susijusių veiklų pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies a punktą;

b) kitos valstybių narių ir jų valdymo institucijų nustatytos finansinės priemonės, kurios finansuojamos pagal nacionalines arba regionines programas vykdomos su struktūriniais fondais nesusijusių veiklų;

c) Sąjungos finansuojamos dotacijos, įskaitant pagal šį reglamentą.

3. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė ir paskolų garantijų priemonė, nurodytos atitinkamai 18 ir 19 straipsniuose, gali papildyti MVĮ skirtas finansines priemones, kurias valstybės narės taiko įgyvendindamos Sąjungos sanglaudos politiką.

4. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemone ir paskolų garantijų priemone galima atitinkamais atvejais sudaryti sąlygas sutelkti valstybių narių ir (arba) regionų, norinčių skirti dalį jiems skirtų struktūrinių fondų lėšų pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies a punktą, finansinius išteklius.

5. Finansinės priemonės gali duoti priimtinas pajamas kitų partnerių ar investuotojų tikslams pasiekti. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė gali veikti subordinaciniu pagrindu, bet ja turi būti siekiama išsaugoti iš Sąjungos biudžeto teikiamų lėšų vertę.

6. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė ir paskolų garantijų priemonė įgyvendinamos pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 VIII antraštinę dalį ir Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1268/2012 ⁽¹⁾.

7. Finansinės priemonės pagal COSME programą plėtojamos ir įgyvendinamos papildant finansines priemones, nustatytas MVĮ pagal programą „Horizontas 2020“, ir derinant jas tarpusavyje.

8. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnio 1 dalį subjektai, kuriems pavesta įgyvendinti finansines priemones, valdydami Sąjungos lėšas užtikrina Sąjungos veiksmų matomumą. Šiuo tikslu subjektas, kuriam patikėta ši veikla, užtikrina, kad finansų tarpininkai aiškiai informuotų galutinius paramos gavėjus, kad tas finansavimas suteiktas pasitelkus finansinių priemonių pagal COSME programą paramą. Komisija užtikrina, kad ex post paskelbta informacija paramos gavėjams pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnio 2 dalies e punktą būtų lengvai prieinama potencialiems galutiniams paramos gavėjams.

9. Gražinamos sumos, susidariusios pagal Sprendimu Nr. 1639/2006/EB nustatytą MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonės antrąją dalį ir gautos po 2013 m. gruodžio 31 d., pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnio 4 dalį priskiriamos šio reglamento 18 straipsnyje nurodytai augimui skatinti skirtai nuosavo kapitalo priemonei.

10. Finansinės priemonės įgyvendinamos pagal atitinkamas Sąjungos valstybės pagalbos taisykles.

18 straipsnis

Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė

1. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė įgyvendinama kaip viena bendros Sąjungos nuosavo kapitalo finansinės priemonės dalis, kuria nuo ankstyvojo etapo, įskaitant parengiamąjį etapą, iki augimo etapo remiamas Sąjungos įmonių augimas ir moksliniai tyrimai ir inovacijos. Bendra Sąjungos nuosavo kapitalo finansinė priemonė finansiskai remiama pagal programą „Horizontas 2020“ ir COSME programą.

2. Augimui skatinti skirtoje nuosavo kapitalo priemonėje didžiausias dėmesys skiriamas fondams, kurie teikia rizikos kapitalo ir mišrųjį finansavimą, visų pirma subordinuotąsias ir dalyvavimo paskolas įmonėms plėtos ir augimo etapuose, visų pirma toms, kurios veikia tarpvalstybiniu mastu, ir ja sudaroma galimybė investuoti į neseniai įsteigtus fondus, kartu taikant moksliniams tyrimams ir inovacijoms skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę pagal programą „Horizontas 2020“, ir teikti bendro investavimo priemonės neformaliems investuotojams. Finansavimo ankstyvajame etape atveju su augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemone susijusios investicijos neviršija

20 proc. visų Sąjungos investicijų, išskyrus kelių etapų fondų ir fondų fondų atveju, kai finansavimas pagal augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę ir moksliniams tyrimams ir inovacijoms skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę pagal programą „Horizontas 2020“ teikiamas proporcingai, remiantis fondų investavimo politika. Komisija gali nuspręsti pakeisti 20 proc. ribą, atsižvelgdama į kintančias rinkos sąlygas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Augimui skatinti skirtai nuosavo kapitalo priemonei taikoma ta pati įgyvendinimo sistema kaip ir moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms skatinti skirtai nuosavo kapitalo priemonei pagal programą „Horizontas 2020“.

4. Paramą pagal augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę sudaro vienos iš šių rūšių investicijos:

- tiesioginės Europos investicijų fondo ar kitų subjektų, kuriems patikėtas augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės įgyvendinimas Komisijos vardu, investicijos; arba
- Europos investicijų fondo ar kitų subjektų (įskaitant privačiojo ar viešojo sektorių valdytojus), kuriems Komisijos vardu patikėtas augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės įgyvendinimas, drauge su privačių ir (arba) viešųjų finansų įstaigų investuotojais nustatytos tarpvalstybiniu mastu investuojančių fondų fondų ar investicinių priemonių investicijos.

5. Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemone investuojama į tarpininkų rizikos kapitalo fondus, įskaitant fondų fondus, investuojančius į MVĮ paprastai jų plėtos ir augimo etapuose. Investicijos pagal augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę yra ilgalaikės, t. y. rizikos kapitalo fonduose paprastai užimančios 5–15 metų pozicijas. Bet kokiu atveju investavimas pagal augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę trunka ne ilgiau kaip 20 metų nuo susitarimo tarp Komisijos ir subjekto, kuriam patikėtas jų įgyvendinimas, pasirašymo.

19 straipsnis

Paskolų garantijų priemonė

1. Paskolų garantijų priemone užtikrinama:

- garantijų sistemų priešinės garantijos ir kiti rizikos pasidalijimo susitarimai, atitinkamais atvejais įskaitant bendras garantijas;
- tiesioginės garantijos ir kiti rizikos pasidalijimo susitarimai visiems kitiems finansų tarpininkams, kurie tenkina atitikties reikalavimams kriterijus, nurodytus 5 dalyje.

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

2. Paskolų garantijų priemonė įgyvendinama kaip Sąjungos įmonių augimui ir moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms skatinti skirtos bendros Sąjungos skolų finansinės priemonės dalis taikant tą pačią įgyvendinimo sistemą kaip skolos priemonės, skirtos moksliniams tyrimams ir inovacijoms skatinti pagal programą „Horizontas 2020“ MVĮ paklausa pagrįsta sistema (RSI II).

3. Paskolų garantijų priemonę sudaro:

a) skolų finansavimo garantijos (įskaitant subordinuotąsias ir dalyvavimo paskolas, išperkamąją nuomą arba banko garantijas); taip mažinami tam tikri finansavimą gauti siekiančių finansišškai pajėgių MVĮ sunkumai, atsirandantys dėl tariamos didelės jų rizikos arba pakankamo užstato neturėjimo;

b) MVĮ skolų finansinių portfelių pakeitimas vertybiniais popieriais; taip pagal atitinkamus rizikos pasidalijimo susitarimus su tikslinėmis įstaigomis sutelkiamas papildomas MVĮ skolų finansavimas. Tie pakeitimai sandoriai remiami su sąlyga, kad paramą teikiančios įstaigos didelę gaunamo likvidumo arba sutelkto kapitalo dalį per priimtina laikotarpį panaudos naujoms MVĮ paskoloms. Šio naujo skolų finansavimo dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į garantuotos portfelio rizikos dydį. Dėl šio dydžio ir laikotarpio deramasi atskirai su kiekviena paramą teikiančia įstaiga.

4. Paskolų garantijų priemonę įgyvendina Europos investicijų fondas ar kiti subjektai, kuriems patikėtas paskolų garantijų priemonės įgyvendinimas Komisijos vardu. Atskirų garantijų pagal paskolų garantijų priemonę terminas gali būti iki 10 metų.

5. Atitiktis reikalavimams pagal paskolų garantijų priemonę kiekvienam tarpininkui nustatoma remiantis jų veikla ir tuo, ar veiksmingai jie padeda MVĮ gauti finansavimą perspektyviems projektams. Paskolų garantijų priemonė gali naudotis tarpininkais, kurie remia verslą finansuodami, inter alia, materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimą, apyvartines lėšas, ir ja gali būti naudojamosi perkeliant įmonę. Su MVĮ skolų finansavimo portfelio pakeitimu vertybiniais popieriais susiję kriterijai apima atskirus ir daugelio pardavėjų bei daugelio šalių sandorius. Atitiktis reikalavimams grindžiama gerąja rinkos praktika, ypač susijusia su kredito kokybe ir vertybiniais popieriais pakeisto portfelio rizikos diversifikavimu.

6. Paskolų garantijų priemonė taikoma paskoloms, išskyrus vertybinių popierių portfelio paskolas, iki 150 000 EUR, kurių mokėjimo terminas – ne mažiau kaip 12 mėnesių. Paskolų garantijų priemonė taip pat taikoma didesnėms nei 150 000 EUR paskoloms tais atvejais, kai MVĮ, kurios tenkina atitiktis reikalavimams kriterijus pagal COSME programą, netenkina atitiktis reikalavimams kriterijų pagal programos

„Horizontas 2020“ skolos priemonės MVĮ liniją, ir kurių mokėjimo terminas – ne mažiau kaip 12 mėnesių.

Viršijus tą ribą finansų tarpininkų atsakomybė yra įrodyti, ar MVĮ atitinka reikalavimus pagal programos „Horizontas 2020“ skolos priemonės MVĮ liniją.

7. Paskolų garantijų priemonė parengiama taip, kad remiamų MVĮ ataskaitas būtų galima teikti pagal suteiktų paskolų skaičių ir dydį.

20 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija atitinkamomis priemonėmis užtikrina, kad įgyvendinant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir tuo tikslu taikomos sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veikos prevencijos priemonės, atliekamos veiksmingos patikros, nustačius pažeidimų susigrąžinamos neteisėtai išmokėtos sumos ir, jei reikia, taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios administracinės bei finansinės sankcijos.

2. Komisija arba jos atstovai ir Audito Rūmai turi įgaliojimus remdamiesi dokumentais ir patikrinimais vietoje atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų, subrangovų ir kitų trečiųjų šalių, kurie yra gavę Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, auditą.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau – OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimą vietoje, laikydamosi nuostatų ir procedūrų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽¹⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽²⁾, siekdama nustatyti, ar būta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų, turinčių neigiamos įtakos Sąjungos finansiniams interesams, susijusiems su dotacijos susitarimu arba sprendimu ar sutartimi, finansuojamais pagal šį reglamentą.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, į bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartis, dotacijų susitarimus bei dotacijų sprendimus, sudaromus ir priimamus įgyvendinant šį reglamentą, įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiama teisė atlikti tokių auditą ir tyrimus atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

V SKYRIUS

Komitetas ir baigiamosios nuostatos

21 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis. Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima, ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

22 straipsnis

Deleguotieji aktai

1. Komisijai pagal 18 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl priede nustatytų rodiklių papildymų, jeigu tie rodikliai galėtų padėti vertinti pažangą, padarytą įgyvendinant COSME programos bendruosius ir konkrečius tikslus.

2. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl tam tikros konkrečios su finansinėmis priemonėmis susijusios informacijos pakeitimų. Ta informacija yra susijusi su augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės investicijų dalimi palyginti su visomis Sąjungos investicijomis į rizikos kapitalo fondus ankstyvajame etape ir vertybiniais popieriais pakeisto portfelio sudėtimi.

3. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl 5 straipsnio 3 dalyje nurodytų orientacinių sumų pakeitimų, kurie kiekvienu atveju būtų didesni už tas sumas daugiau kaip 5 proc. finansinio paketo vertės, jei paaiškėtų, kad tą ribą reikia viršyti.

23 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 22 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2013 m. gruodžio 23 d..

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 22 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 22 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

24 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Sprendimas Nr. 1639/2006/EB panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Tačiau pagal Sprendimą Nr. 1639/2006/EB inicijuoti veiksmai ir su tais veiksmais susiję finansiniai išpareigojimai toliau reglamentuojami tuo sprendimu tol, kol jie bus įgyvendinti.

3. 5 straipsnyje nurodytos skirtos finansinės lėšos taip pat gali būti naudojamos techninės ir administracinės pagalbos, būtinos perėjimui nuo pagal Sprendimą Nr. 1639/2006/EB patvirtintų priemonių prie COSME programos užtikrinti, išlaidoms padengti.

25 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

PRIEDAS

BENDRŲJŲ IR KONKREČIŲ TIKSLŲ RODIKLIAI IR TIKSLAI

Bendrasis tikslas	1. Didinti Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą ir tvarumą	
A. Poveikio rodiklis ⁽¹⁾	Dabartinė padėtis	Ilgalaikis tikslas ir orientyras (2020 m.)
A.1. MVĮ veiklos rezultatai tvarumo požiūriu	Bus reguliariai vertinama, pavyzdžiui, pasitelkus Eurobarometro apklausas	Didesnė Sąjungos MVĮ, gaminančių ekologiškus, t. y. aplinką tausojančius, produktus ⁽²⁾ , dalis palyginti su baziniu lygiu (pradinis vertinimas)
A.2. Pokyčiai, susiję su naujoms ir veikiančioms MVĮ tenkančia bereikalinga administracine ir reguliavimo našta ⁽³⁾	Naujos MVĮ įsteigimo dienų skaičius 2012 m.: 5,4 darbo dienos	Aiškiai mažesnis naujos MVĮ įsteigimo dienų skaičius
	Įsteigimo išlaidos 2012 m.: 372 EUR	Aiškiai mažesnės vidutinės įsteigimo išlaidos Sąjungoje palyginti su baziniu lygiu
	Valstybių narių, kuriose laikotarpis, reikalingas norint gauti licencijas ir leidimus (įskaitant aplinkosaugos leidimus) pradėti ir vykdyti konkrečią įmonės veiklą, yra vienas mėnuo, skaičius: 2	Aiškiai didesnis valstybių narių, kuriose laikotarpis, reikalingas norint gauti licencijas ir leidimus (įskaitant aplinkosaugos leidimus) pradėti ir vykdyti konkrečią įmonės veiklą, yra vienas mėnuo, skaičius
	Valstybių narių, 2009 m. taikančių vieno langelio principą naujai steigiamoms įmonėms, kad verslininkai galėtų atlikti visas reikiamas procedūras (pvz., registracija, mokesčiai, PVM ir socialinė apsauga) per vieną administracinę fizinę (biuras) arba virtualią (internetas) įstaigą (arba per abi), skaičius: 18	Aiškiai didesnis valstybių narių, taikančių vieno langelio principą naujai steigiamoms įmonėms, skaičius
A.3. MVĮ, eksportuojančių Sąjungoje ar už Sąjungos ribų, dalies pokyčiai	25 proc. MVĮ eksportuoja ir 13 proc. MVĮ eksportuoja už Sąjungos ribų (2009 m.) ⁽⁴⁾	Didesnė eksportuojančių MVĮ dalis ir didesnė MVĮ, eksportuojančių už Sąjungos ribų, dalis palyginti su baziniu lygiu
Bendrasis tikslas	2. Skatinti verslumo kultūrą ir MVĮ steigimą bei augimą	
Poveikio rodiklis	Dabartinė padėtis	Ilgalaikis tikslas ir orientyras (2020 m.)
B.1. MVĮ augimo pokyčiai	2010 m. MVĮ sukūrė daugiau kaip 58 proc. visos Sąjungos bendrosios pridėtinės vertės	Didesnė MVĮ produkcijos (turinčios pridėtinės vertės) apimtis ir didesnis darbuotojų skaičius palyginti su baziniu lygiu
	Bendras MVĮ darbuotojų skaičius 2010 m.: 87,5 mln. (67 proc. Sąjungos privataus sektoriaus darbo jėgos)	
B.2. Sąjungos piliečių, kurie norėtų dirbti savarankiškai, dalies pokyčiai	Šis skaičius nustatomas atliekant Eurobarometro apklausą kas dvejus ar trejus metus. Naujausiais turimais duomenimis šis skaičius yra 37 proc. 2012 m. (45 proc. 2007 m. ir 2009 m.).	Didesnė Sąjungos piliečių, kurie norėtų dirbti savarankiškai, dalis palyginti su baziniu lygiu

Konkretus tikslas	Didinti MVĮ galimybes gauti finansavimą nuosavo kapitalo ir skolos forma	
C. Finansinės augimo skatinimo priemonės	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
C.1. Įmonių, gaunančių skolos finansavimą, skaičius	2012 m. gruodžio 31 d. duomenimis, 219 000 MVĮ paskoloms paskirta 13,4 mlrd. EUR (MVĮ garantijų priemonė)	Skirto finansavimo vertė nuo 14,3 mlrd. EUR iki 21,5 mlrd. EUR; finansavimą gaunančių įmonių, kurios naudojasi COSME programos garantijomis, skaičius nuo 220 000 iki 330 000
C.2. Rizikos kapitalo investicijų iš COSME programos skaičius ir bendra investicijų suma	2012 m. gruodžio 31 d. duomenimis, 289 MVĮ paskirta 2,3 mlrd. EUR rizikos kapitalui finansuoti (MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonė)	Rizikos kapitalo investicijų bendra vertė nuo 2,6 mlrd. EUR iki 3,9 mlrd. EUR; įmonių, kurios gauna rizikos kapitalo investicijas iš COSME programos, skaičius nuo 360 iki 540
C.3. Finansinis svertas	MVĮ garantijų priemonės finansinio svorto koeficientas: 1:32 MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonės finansinio svorto koeficientas: 1:6,7	Skolos priemonė: 1:20–1:30 Nuosavo kapitalo priemonė: 1:4–1:6 (5)
C.4. Augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės ir paskolų garantijų priemonės papildomumas	MVĮ garantijų priemonės papildomumas: 64 proc. galutinių paramos gavėjų nurodė, kad parama buvo itin svarbi ieškant jiems reikiamo finansavimo MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonės papildomumas: 62 proc. galutinių paramos pagal MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonę gavėjų nurodė, kad parama buvo itin svarbi ieškant jiems reikiamo finansavimo	Didesnė galutinių paramos gavėjų, kurie mano, kad gavo finansavimą pagal augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę ir paskolų garantijų priemonę, kurio jie nebūtų galėję gauti kitais būdais, dalis palyginti su baziniu lygiu

Konkretus tikslas	Didinti galimybes patekti į rinkas, visų pirma Sąjungos viduje, bet taip pat pasaulio lygiu	
D. Tarptautinis bendradarbiavimas pramonės srityje	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
D.1. Geresnio Sąjungos ir trečiųjų šalių taisyklių dėl pramonės produktų suderinimo atvejų skaičius	Vertinama, kad vykdant bendradarbiavimą reglamentavimo klausimais su pagrindiniais prekybos partneriais (JAV, Japonija, Kinija, Brazilija, Rusija, Kanada ir Indija) techninės taisyklės iš esmės suderintos vidutiniškai 2 atitinkamose srityse	Iš esmės suderintos techninės taisyklės su pagrindiniais prekybos partneriais (JAV, Japonija, Kinija, Brazilija, Rusija, Kanada ir Indija) 4 atitinkamose srityse
E. Europos įmonių tinklas	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
E.1. Pasirašytų partnerystės susitarimų skaičius	Pasirašyti partnerystės susitarimai: 2 475 (2012 m.)	Pasirašyti partnerystės susitarimai: 2 500 per metus
E.2. Tinklo pripažinimas tarp MVĮ	Tinklo pripažinimas tarp MVĮ bus įvertintas 2015 m.	Didesnis tinklo pripažinimas tarp MVĮ palyginti su baziniu lygiu
E.3. Klientų patenkinimo rodiklis (MVĮ, išreiškiančių patenkinimą ir nurodančių tam tikros tinklo suteiktos paslaugos pridėtinę vertę, procentinė dalis)	Klientų patenkinimo rodiklis (MVĮ, išreiškiančių patenkinimą ir nurodančių tam tikros paslaugos pridėtinę vertę, procentinė dalis): 78 proc.	Klientų patenkinimo rodiklis (MVĮ, išreiškiančių patenkinimą ir nurodančių tam tikros paslaugos pridėtinę vertę, procentinė dalis): > 82 proc.
E.4. MVĮ, kurioms teikiamos paramos paslaugos, skaičius	MVĮ, kurioms teikiamos paramos paslaugos, skaičius: 435 000 (2011 m.)	MVĮ, kurioms teikiamos paramos paslaugos, skaičius: 500 000 per metus
E.5. MVĮ, kurios naudojasi tinklo teikiamomis skaitmeninėmis paslaugomis (įskaitant elektronines informacijos paslaugas), skaičius	Skaitmeninėmis paslaugomis naudojasi 2 mln. MVĮ per metus	Skaitmeninėmis paslaugomis naudojasi 2,3 mln. MVĮ per metus

Konkretus tikslas	Gerinti pagrindines Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, įskaitant turizmo sektoriaus įmones, konkurencingumo ir tvarumo sąlygas	
F. Konkurencingumui didinti skirta veikla	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
F.1. Priimtų paprastinimo priemonių skaičius	5 paprastinimo priemonės per metus (2010 m.)	Ne mažiau kaip 7 paprastinimo priemonės per metus
F.2. Tinkamai pritaikyta reguliavimo sistema	Tinkamumo patikros pradėtos 2010 m. Vienintelė aktuali tinkamumo patikra iki šiol yra vykstantis bandomasis projektas, susijęs su transporto priemonių tipo patvirtinimu	COSME programos vykdymo metu turi būti pradėta iki 5 tinkamumo patikrų
F.3. Konkurencingumo patikrinimo tyrimus atliekančių valstybių narių skaičius	Konkurencingumo patikrinimo tyrimus atliekančių valstybių narių skaičius: 0	Aiškiai didesnis konkurencingumo patikrinimo tyrimus atliekančių valstybių narių skaičius
F.4. Veiksmai, kurių MVĮ ėmėsi efektyvaus išteklių naudojimo srityje (gali apimti energetiką, medžiagas ar vandenį, perdirbimą ir kt.)	Bus reguliariai vertinama, pavyzdžiui, pasitelkus Eurobarometro apklausas	Didesnė Sąjungos MVĮ, kurios ėmėsi bent vieno veiksmo, kad efektyviau naudotų išteklius (gali apimti energetiką, medžiagas ar vandenį, perdirbimą ir kt.), dalis palyginti su baziniu lygiu (pradinis vertinimas) Kas dvejus metus didesnė Sąjungos MVĮ, kurios planuoja įgyvendinti papildomus veiksmus efektyvaus išteklių naudojimo srityje (gali apimti energetiką, medžiagas ar vandenį, perdirbimą ir kt.), dalis palyginti su baziniu lygiu (pradinis vertinimas)
G. MVĮ politikos plėtojimas	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
G.1. MVĮ testą taikančių valstybių narių skaičius	MVĮ testą atliekančių valstybių narių skaičius: 15	Aiškiai didesnis MVĮ testą atliekančių valstybių narių skaičius
Konkretus tikslas	Gerinti pagrindines Sąjungos įmonių, visų pirma MVĮ, įskaitant turizmo sektoriaus įmones, konkurencingumo ir tvarumo sąlygas	
H. Turizmas	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
H.1. Dalyvavimas tarptautiniuose bendradarbiavimo projektuose	Po tris šalis viename projekte 2011 m.	Didesnis COSME programos finansuojamuose tarptautinio bendradarbiavimo projektuose dalyvaujančių valstybių narių skaičius palyginti su baziniu lygiu
H.2. Vietovių, kuriose taikomi pagal projektą „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“ skatinami tvaraus turizmo plėtros modeliai	Iš viso skirti 98 patraukliausios Europos turizmo vietovės apdovanojimai (vidutiniškai po 20 apdovanojimų per metus: 2007 m. – 10, 2008 m. – 20, 2009 m. – 22, 2010 m. – 25, 2011 m. – 21)	Daugiau kaip 200 vietovių, kuriose taikomi pagal projektą „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“ skatinami tvaraus turizmo plėtros modeliai (apie 20 kasmet)
I. Naujos verslo koncepcijos	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
I.1. Naujų produktų / paslaugų skaičius rinkoje	Bus reguliariai vertinama (iki šiol ši veikla buvo susijusi tik su riboto masto analitiniu darbu)	Didesnis bendras naujų produktų / paslaugų skaičius palyginti su baziniu lygiu (pradinis vertinimas)

Konkretus tikslas	Propaguoti verslumą ir verslumo kultūrą	
J. Verslumo rėmimas	Naujausias žinomas rezultatas (bazinis lygis)	Ilgalaikis tikslas (2020 m.)
J.1. Valstybių narių, įgyvendinančių sprendimus verslumo klausimais, grindžiamus pasitelkus programą nustatyta gerąja praktika, skaičius	Valstybių narių, įgyvendinančių sprendimus verslumo klausimais, skaičius: 22 (2010 m.)	Aiškiai didesnis valstybių narių, įgyvendinančių sprendimus verslumo klausimais, skaičius
J.2. Valstybių narių, įgyvendinančių sprendimus verslumo klausimais, skirtus potencialiems, jaunesiems, naujiems verslininkams ir moterims verslininkėms, taip pat kitoms konkrečioms tikslinėms grupėms, skaičius	Šiuo metu Moterų verslininkių kuravimo Europos tinkle dalyvauja 12 valstybių narių. Šiuo metu 6 valstybės narės ir 2 regionai turi konkrečią verslumo ugdymo strategiją, 10 valstybių narių yra integravusios su verslumo ugdymu susijusius nacionalinius tikslus į platesnę mokymosi visą gyvenimą strategiją, o 8 valstybėse narėse verslumo strategijos yra šiuo metu svarstomos	Aiškiai didesnis valstybių narių, įgyvendinančių sprendimus verslumo klausimais, skirtus potencialiems, jaunesiems, naujiems verslininkams ir moterims verslininkėms, taip pat kitoms konkrečioms tikslinėms grupėms, skaičius palyginti su baziniu lygiu

(¹) Šie rodikliai rodo įmonių ir pramonės politikos raidą. Už tikslų įgyvendinimą nėra atsakinga vien Komisija. Šios srities rezultatams įtakos taip pat turi įvairūs kiti nuo Komisijos kontrolės nepriklausantys veiksniai.

(²) Ekologiški produktai ir paslaugos yra tokie produktai ir paslaugos, kuriuos gaminant ir teikiant vyrauja siekis mažinti riziką aplinkai ir užterštumą bei sunaudojamus išteklius. Taip pat įtraukti produktai, turintys aplinkosauginių savybių (ekologiškai suprojektuoti, ekologiškai paženklinėti, ekologiškai pagaminti ir kuriuos sudaro didelė perdirbtų medžiagų dalis). Šaltinis – Flash Eurobarometer 342, „MVĮ, efektyvus išteklių naudojimas ir ekologiškos rinkos“.

(³) 2011 m. gegužės 31 d. Tarybos išvadose valstybės narės paragintos atitinkamais atvejais iki 2012 m. sutrumpinti naujų įmonių steigimo laiką iki 3 darbo dienų, o išlaidas sumažinti iki 100 EUR, taip pat iki 2013 m. pabaigos sutrumpinti laiką, per kurį būtų išduoti konkrečiai įmonės veiklai pradėti ir vykdyti reikalingi licencijos ir leidimai, iki trijų mėnesių.

(⁴) „Europos MVĮ internacionalizavimas“, EIM, 2010 m., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/files/internationalisation_of_european_smes_final_en.pdf

(⁵) 1 EUR iš Sąjungos biudžeto COSME programos vykdymo metu taps 20–30 EUR finansavimo ir 4–6 EUR nuosavo kapitalo investicijų.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1288/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo sukuriama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir kuriuo panaikinami sprendimai Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 straipsnio 4 dalį ir 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

(1) 2011 m. birželio 29 d. Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ raginama parengti vieną švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programą, kuria būtų reglamentuojami tarptautiniai aukštojo mokslo aspektai ir sujungiamos tokios veiksmų programos kaip Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1720/2006/EB ⁽⁴⁾ nustatyta Mokymosi visą gyvenimą veiksmų programa (Mokymasis visą gyvenimą), Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1719/2006/EB ⁽⁵⁾ nustatyta programa „Veiklus jaunimas“ (Veiklus jaunimas), Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1298/2008/EB ⁽⁶⁾ nustatyta programa „Erasmus

Mundus“ (Erasmus Mundus), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1905/2006 ⁽⁷⁾ nustatyta programa ALFA III, taip pat TEMPUS ir EDULINK programos, ir taip užtikrinti didesnę veiksmingumą, didesnę dėmesį strateginiams prioritetams ir įvairių bendros programos aspektų sinergijai. Be to, siūloma dar viena tos bendros programos (toliau – Programa) dalis, skirta sportui;

(2) iš dabartinių Mokymosi visą gyvenimą, Veiklaus jaunimo ir Erasmus Mundus programų tarpinio vertinimo ataskaitų ir viešų konsultacijų dėl būsimų Sąjungos veiksmų, susijusių su švietimu, įskaitant aukštąjį mokslą, mokymu ir jaunimu, matyti, kad tų sričių Europos lygmeniu bendradarbiavimo ir judumo poreikis išlieka didelis, o kai kuriais atvejais netgi auga. Vertinimo ataskaitose pabrėžta, kad labai svarbu užtikrinti glaudesnes Sąjungos programų ir švietimo, mokymo bei jaunimo politikos raidos sąsajas, išreikštas siekis Sąjungos veiklą struktūruoti labiau atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą principą ir raginama laikytis paprastesnio, vartotojui palankesnio ir lankstesnio požiūrio į tokių veiksmų įgyvendinimą bei pašalinti tarptautinių aukštojo mokslo bendradarbiavimo programų fragmentaciją;

(3) Programoje dėmesys turėtų būti sutelkiamas į galimybes pasinaudoti finansavimu ir į administracinių bei finansinių procedūrų skaidrumą, taip pat panaudojant informacines ir ryšių technologijas (toliau – IRT) ir skaitmeninimą. Programos sėkmei taip pat labai svarbu užtikrinti organizavimo ir valdymo racionalizavimą ir supaprastinimą ir nuolat koncentruoti dėmesį į administracinių sąnaudų sumažinimą;

(4) viešos konsultacijos dėl Sąjungos strateginių galimybių įgyvendinti naują Sąjungos kompetenciją sporto srityje ir Komisijos sporto parengiamųjų veiksmų vertinimo ataskaita parodė, kokios sritys galėtų būti laikomos prioritetinėmis Sąjungos veiklos sritimis ir kokios pridėtinės vertės duotų Sąjungos remiama veikla, padedanti Europos lygmeniu kaupti, dalytis ir skleisti patirtį ir žinias apie sporto srityje patiriamas problemas, su sąlyga, kad dėmesys visų pirma bus telkiamas į paprastus žmones;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 154.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 200.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1720/2006/EB, nustatantis veiksmų programą mokymosi visą gyvenimą srityje (OL L 327, 2006 11 24, p. 45).

⁽⁵⁾ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1719/2006/EB, nustatantis 2007–2013 m. programą „Veiklus jaunimas“ (OL L 327, 2006 11 24, p. 30).

⁽⁶⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1298/2008/EB, įkuriantis programą Erasmus Mundus (2009–2013 m.), skirtą gerinti aukštojo mokslo kokybę ir skatinti kultūrų tarpusavio supratimą bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis (OL L 340, 2008 12 19, p. 83).

⁽⁷⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę (OL L 378, 2006 12 27, p. 41).

- (5) pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija „Europa 2020“ apibrėžia ateinančio dešimtmečio Sąjungos ekonomikos tokio augimo strategiją, kurioje nustatyti penki didelio užmojo tikslai, kurie turi būti pasiekti ne vėliau kaip 2020 m., visų pirma švietimo srityje, kurioje siekiama mažinti mokyklos nebaigiančių asmenų skaičių, kad jų būtų mažiau kaip 10 proc., ir padidinti tretinį arba lygiavertį išsilavinimą įgijusių 30–34 metų amžiaus asmenų dalį bent iki 40 proc. Šioje strategijoje taip pat nustatyta pavyzdinių iniciatyvų, kaip antai „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“;
- (6) savo 2009 m. gegužės 12 d. išvadose Taryba paskelbė Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą („ET 2020“), kurioje nustatyti keturi strateginiai tikslai, kad būtų įveiktos likusios kliūtys žiniomis grindžiamos Europos kūrimui, o mokymasis visą gyvenimą taptų realybe;
- (7) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 8 ir 10 straipsnius ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 ir 23 straipsnius Programa skatina, be kita ko, moterų ir vyrų lygybę ir priemones kovai su diskriminacija dėl lyties, rasės, etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos. Įgyvendinant Programą reikia padidinti palankių sąlygų neturinčių ir pažeidžiamų grupių narių prieigos galimybes ir aktyviai spręsti klausimus, susijusius su specialiais neįgaliųjų mokymosi poreikiais;
- (8) tarptautinis Programos matmuo turėtų būti itin stiprus aukštojo mokslo srityje, siekiant ne tik didinti Europos aukštojo mokslo kokybę, siekiant platesnių „ET 2020“ tikslų ir užtikrinti Europos kaip studijų vietos patrauklumą, bet ir skatinti tarpusavio supratimą ir prisidėti prie tvaraus šalių partnerių aukštojo mokslo sistemų vystymosi bei platesnio masto jų socialinio ir ekonominio vystymosi, be kita ko, skatinant protų apykaitą, kai su šalių partnerių piliečiais vykdoma judumo veikla. Tuo tikslu turėtų būti skirtas finansavimas panaudojant vystomojo bendradarbiavimo priemonę (toliau – VBP), Europos kaimynystės priemonę (toliau – EKP), Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (angl. IPA) ir Partnerystės priemonę bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis (toliau – PP). Taip pat galėtų būti skiriamos lėšos iš Europos plėtros fondo (toliau – EPF) laikantis fondo valdymo procedūrų. Tų lėšų naudojimui turėtų būti taikomos šio reglamento nuostatos užtikrinant atitiktį atitinkamiems reglamentams, sukuriantiems tas priemones ir tą fondą;
- (9) savo 2009 m. lapkričio 27 d. rezoliucijoje dėl 2010–2018 m. Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos Taryba pabrėžė poreikį, kad visi jaunuoliai būtų laikomi visuomenės ištekliais, ir siekė palengvinti jų dalyvavimą jiems poveikį darančių politikos sričių plėtotės veikloje – to siekiama tęstiniu struktūriniu politikų, jaunimo ir visų lygmenų jaunimo organizacijų dialogu;
- (10) vienoje programoje sujungiant formalųjį mokymąsi, neformalųjį ugdymą ir savišvietą turėtų būti kuriama sąveika ir stiprinamas įvairių švietimo, mokymo ir jaunimo sektorių atstovų bendradarbiavimas. Įgyvendinant Programą reikėtų tinkamai atsižvelgti į specialius įvairių sektorių poreikius ir prireikus vietos ir regioninių valdžios institucijų vaidmenį;
- (11) siekdama remti judumą, lygias galimybes ir studijų meistriškumą, Sąjunga turėtų nustatyti bandomąją studentų paskolų garantijų sistemą, kuri padėtų studentams, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties, studijuoti magistrantūroje kitoje šalyje, kurioje galima dalyvauti Programoje (toliau – Programos šalis). Sistema turėtų būti prieinama finansų institucijoms, teikiančioms paskolas studentams palankiomis sąlygomis magistrantūros studijoms kitose Programos šalyse finansuoti. Ši papildoma ir novatoriška besimokančiųjų judumo priemonė neturėtų nei pakeisti jokios dabartinės dotacijų ar paskolų sistemos, kuria remiamas studentų judumas vietos, nacionaliniu ar Sąjungos lygmeniu, nei kliudyti sukurti bet kokią sistemą ateityje. Studentų paskolų garantijų sistema turėtų būti atidžiai stebima ir vertinama, ypač atsižvelgiant į jos diegimą įvairių šalių rinkose. Pagal 21 straipsnio 2 ir 3 dalis ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų būti pateikta laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita siekiant nustatyti politines tolesnio Studentų paskolų garantijų sistemos taikymo gaires;
- (12) valstybės narės turėtų dėti pastangas, kad būtų priimtos visos tinkamos teisinių ir administracinių kliūčių šalinimo priemonės ir būtų užtikrintas sklandus Programos veikimas. Tai apima, kai įmanoma, administracinių klausimų, dėl kurių kyla sunkumų gauti vizas ir leidimus gyventi, sprendimą. Pagal Tarybos direktyvą 2004/114/EB⁽¹⁾ valstybės narės raginamos nustatyti pagreintą priėmimo tvarką;

⁽¹⁾ 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų (OL L 375, 2004 12 23, p. 12).

- (13) 2011 m. rugsėjo 20 d. Komisijos komunikate „Europos aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkė. Ekonomikos augimo ir užimtumo rėmimas“ nustatyta sistema, pagal kurią Sąjunga, valstybės narės ir aukštojo mokslo institucijos gali bendradarbiauti, kad padidintų absolventų skaičių, švietimo kokybę ir kuo labiau padidintų aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų indėlį padedant valstybių narių ekonomikai ir visuomenei išbristi iš pasaulinės ekonomikos krizės;
- (14) norint geriau išspręsti jaunimo nedarbo problemą Sąjungoje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas tarptautiniam aukštojo mokslo ir profesinio mokymo įstaigų ir įmonių bendradarbiavimui, kad būtų padidintos studentų įsidarbinimo galimybės ir ugdomi verslo įgūdžiai;
- (15) 1999 m. birželio 19 d. 29 Europos šalių švietimo ministrų pasirašytoje Bolonijos deklaracijoje nustatytas tarpvyriausybinius procesas, kuriuo siekiama sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę ir kuris turėtų būti nuolat remiamas Sąjungos lygmeniu;
- (16) atnaujintame Kopenhagos procese (2011–2020 m.) apibrėžiamas ir plačiai pripažįstamas lemiamas profesinio rengimo ir mokymo vaidmuo siekiant daugelio strategijos „Europa 2020“ tikslų, ypač atsižvelgiant į jo teikiamas galimybes sprendžiant didelio nedarbo, ypač jaunimo nedarbo ir ilgalaikio nedarbo, Europoje problemą, skatinant mokymosi visą gyvenimą kultūrą, kovojant su socialine atskirtimi ir skatinant aktyvų pilietiškumą. Siekiant panaikinti švietimo ir mokymo metu įgytų žinių ir darbo srityje reikalingų įgūdžių ir gebėjimų neatitikimą ir padidinti jaunimo galimybes įsidarbinti, reikalingos kokybiškos stažuotės ir gamybinės praktikos, įskaitant ir labai mažose įmonėse bei mažosiose ir vidutinėse įmonėse;
- (17) būtina sustiprinti Europos mokyklų bendradarbiavimo, mokyklų darbuotojų ir besimokančių asmenų judumo intensyvumą ir mastą, kad būtų įgyvendinami komunikato „Gebėjimų ugdymas XXI amžiuje: Europos bendradarbiavimo mokyklų klausimais darbotvarkė“ prioritetai, visų pirma didinama Sąjungos mokyklinio ugdymo kokybė, ypač tokie aspektai kaip kompetencijos plėtotė, skatinamos vienodos galimybės ir ištrauktis švietimo sistemose ir institucijose bei stiprinama mokytojo profesija ir vadovavimas mokykloms bei jiems teikiama parama. Tokiomis aplinkybėmis tokiems strateginiams tikslams kaip mokyklos nebaigiančių asmenų skaičiaus mažinimas, pagrindinių įgūdžių ugdymo gerinimas bei ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros kokybės didinimas ir populiarinimas turėtų būti teikiama pirmenybė, kartu ir mokytojų ir mokyklų vadovų profesinės kompetencijos didinimui, vaikų iš migrantų arba nepalankioje socialinėje ar ekonominėje padėtyje esančių šeimų galimybių mokytis gerinimui;
- (18) atnaujinta Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkė, įtraukta į 2011 m. lapkričio 28 d. Tarybos rezoliuciją, siekiama suteikti visiems suaugusiems galimybių visą gyvenimą įgyti įgūdžių ir kompetencijų ir juos gerinti. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas daugelio nekvalifikuotų europiečių mokymosi galimybių gerinimui, ypač didinant raštingumą ir mokėjimą skaičiuoti ir skatinant taikyti lanksčius mokymosi būdus ir antros galimybės mokytis priemones;
- (19) Europos jaunimo forumas, nacionaliniai akademinio pripažinimo informacijos centrai (angl. – NARIC), „Eurydice“, „Euroguidance“ ir „Eurodesk“ tinklai, taip pat nacionaliniai iniciatyvos „eTwinning“ įgyvendinimo centrai, nacionaliniai Europass centrai ir kaimynystės šalių Nacionaliniai informacijos centrai yra būtini dalyviai siekiant Programos tikslų, visų pirma reguliariai teikiantys Komisijai naujausią informaciją, susijusią su savo veiklos sritimis ir padedantys skleisti Programos rezultatus Sąjungoje ir šalyse partnerėse;
- (20) reikėtų stiprinti bendradarbiavimą pagal Programą su švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityse veikiančiomis tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma su Europos Taryba;
- (21) norint prisidėti prie aukšto Europos integracijos studijų lygio vystymo visame pasaulyje ir reaguoti į didėjančių žinių apie Europos integracijos procesą ir jo raidą ir dialogo apie šį procesą ir jo raidą poreikį, svarbu skatinti šios srities mokymo, mokslinių tyrimų ir svarstymų kompetenciją remiant akademines institucijas, asociacijas, kurios veikia Europos integracijos srityje, ir asociacijas, siekiančias su Europos interesais susijusių tikslų, pasinaudojant „Jean Monnet“ programa;
- (22) siekiant aiškiai nustatyti atsakomybės už mokymosi visą gyvenimą strategijas ir politikos kryptis lygmenį ir atsižvelgti į visų lygių suinteresuotųjų subjektų idėjas ir susirūpinimą keliančius klausimus, labai svarbu stiprinti bendradarbiavimą pagal Programą su švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityse veikiančiomis pilietinės visuomenės organizacijomis nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis;

- (23) 2011 m. sausio 18 d. Komisijos komunikate „ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimas“ išdėstyta Komisijos siūloma Sąjungos lygmens veikla sporto srityje įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir nurodoma, kokių konkrečių veiksmų Komisija ir valstybės narės galėtų imtis, siekdamos padidinti sporto europinę tapatybę, tokiose srityse kaip visuomeninio sporto vaidmens stiprinimas, sporto ekonominio aspekto plėtotė ir sporto organizavimas. Taip pat būtina atsižvelgti į pridėtinę sporto, taip pat vietos sporto vertę ir į sporto įnašą į Sąjungos kultūrinį ir istorinį paveldą;
- (24) ypač didelį dėmesį reikia skirti mėgėjiškam sportui ir savanoriškai veiklai sporto srityje, atsižvelgiant į tai, kad jį itin svarbūs skatinant socialinę įtrauktį, lygias galimybes ir sveikatą gerinantį fizinį aktyvumą;
- (25) didesnis kvalifikacijų ir kompetencijos skaidrumas ir pripažinimas ir plačiau naudojamos Sąjungos skaidrumo užtikrinimo ir kvalifikacijos pripažinimo priemonės turėtų padėti didinti švietimo ir mokymo kokybę ir lengvinti su mokymusi visą gyvenimą susijusį judumą ir profesinį judumą visoje Europoje, tiek tarp šalių, tiek tarp sektorių. Suteikus galimybių susipažinti su kitose šalyse taikomais metodais, praktika ir technologijomis, išaugs galimybės įsidarbinti;
- (26) tuo tikslu rekomenduojama išplėsti vienos Sąjungos kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumo užtikrinimo priemonės (Europass), nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 2241/2004/EB ⁽¹⁾, Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registro (EQAR) ir Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacijos (ENQA), kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 2006/143/EB ⁽²⁾, Europos kvalifikacijų sandaros (EKS), kaip nustatyta 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje ⁽³⁾, Europos profesinio mokymo kreditų perkėlimo sistemos (ECVET), kaip nustatyta 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje ⁽⁴⁾, Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAVET), kaip nustatyta 2009 m. birželio
- 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje ⁽⁵⁾, ir Europos kreditų perkėlimo sistemos (ECTS) naudojimą;
- (27) siekiant veiksmingesnio plačiosios visuomenės informavimo ir tvirtesnio ryšio tarp Komisijos iniciatyva vykdomų komunikacijos veiksmų, šiuo reglamentu komunikacijos veiklai skirti ištekliai taip pat turėtų būti naudojami koordinuotai komunikacijos apie Sąjungos politikos prioritetus veiklai, jeigu ji susijusi su bendruoju šio reglamento tikslu;
- (28) būtina užtikrinti, kad visa pagal Programą vykdoma veikla sukurtų Europos pridėtinę vertę, papildytų valstybių narių pagal SESV 167 straipsnio 4 dalį vykdomą veiklą bei derėtų su kita Sąjungos veikla, visų pirma tokiose srityse kaip kultūra ir žiniasklaida, užimtumas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, pramonė ir įmonės, sanglaudos ir vystymosi politika, taip pat plėtros politika ir iniciatyvos, priemonės ir strategijos regioninės politikos ir išorės santykių srityje;
- (29) Programa siekiama užtikrinti teigiamą ir tvarų poveikį švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto sričių politikai ir praktikai. Tas sisteminis poveikis turėtų būti užtikrintas vykdant įvairius Programoje numatytus veiksmus ir veiklą, kuriais siekiama skatinti pokyčius instituciniu lygmeniu ir, prireikus, inovacijas sistemos lygmeniu. Nereikalaujama, kad atskiri projektai, kuriuos siekiama finansuoti pagal Programą, turėtų sisteminių poveikį. Sisteminio poveikio turėtų padėti siekti bendras tų projektų rezultatas;
- (30) norint efektyviai valdyti veiklą, įskaitant vertinimą ir stebėseną, reikia nustatyti specialius, išmatuojamus ir realistiškus veiklos rodiklius, iš kurių ilgainiui būtų matyti raidos tendencijos ir kurie atspindėtų intervencijos logiką;
- (31) Komisija ir valstybės narės turėtų gerinti IRT ir naujų technologijų naudojimą siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas dalyvauti švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto veikloje. Šie veiksmai galėtų apimti virtualų judumą, kuris turėtų papildyti, bet ne pakeisti besimokančiųjų judumą;

⁽¹⁾ 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 2241/2004/EB dėl bendros Bendrijos sistemos siekiant užtikrinti kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumą (Europasas) (OL L 390, 2004 12 31, p. 6).

⁽²⁾ 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija 2006/143/EB dėl tolesnio Europos bendradarbiavimo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę (OL L 64, 2006 3 4, p. 60).

⁽³⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL C 111, 2008 5 6, p. 1).

⁽⁴⁾ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomen-

⁽⁵⁾ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos sukūrimo (OL C 155, 2009 7 8, p. 1).

- (32) šiuo reglamentu nustatomas viso Programos įgyvendinimo laikotarpio finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai vykdant kasmetinę biudžeto sudarymo procedūrą turi būti svarbiausias orientacinis dydis, kaip apibrėžta Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽¹⁾ 17 punkte;
- (33) siekiant užtikrinti pagal Programą numatytos subjektų veiklai skirtos finansavimo paramos tęstinumą, Komisija pradiniu Programos etapu turėtų galėti su remiamų veiksmų įgyvendinimu tiesiogiai susijusias išlaidas laikyti atitinkančiomis finansavimo reikalavimus, net jei naudos gavėjas patyrė jas prieš pateikdamas paraišką dėl dotacijos;
- (34) būtina nustatyti veiklos kriterijus, kuriais būtų vadovaujama valstybėms narėms skiriant biudžeto lėšas nacionalinių agentūrų valdomai veiklai įgyvendinti;
- (35) šalys kandidatės, besirengiančios narystei Sąjungoje, ir Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) šalys, kurios priklauso Europos ekonominės erdvei (toliau – EEE), Sąjungos programose gali dalyvauti remdamosi bendraisiais susitarimais, Asociacijos tarybos sprendimais ar panašiais dokumentais;
- (36) Šveicarijos Konfederacija Sąjungos programose gali dalyvauti pagal su Sąjunga pasirašytus susitarimus;
- (37) užjūrio šalių ir teritorijų (toliau – UŠT) gyventojai ir kompetentingos UŠT viešosios ir (arba) privačiosios įstaigos ir institucijos gali dalyvauti programose pagal Tarybos sprendimą 2001/822/EB ⁽²⁾. Įgyvendinant Programą reikėtų atsižvelgti į su atokiausių Sąjungos regionų ir UŠT nutolimu susijusius apribojimus;
- (38) Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai 2011 m. gegužės 25 d. bendrame komunikate „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“, be kita ko, išklė tikslą toliau gerinti kaimynystės šalių dalyvavimą Sąjungos aukštojo mokslo srities judumo ir pajėgumų didinimo veikloje ir suteikti galimybę kaimynystės šalims dalyvauti būsiose švietimo programose;
- (39) Sąjungos finansiniai interesai per visą išlaidų ciklą turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir prireikus sankcijas. Nors Sąjungos išorės pagalbos finansavimo poreikis nuolat stiprėja, dėl Sąjungos ekonominės ir biudžeto padėties išteklių tokiai pagalbai yra riboti. Todėl Komisija turėtų siekti esamus išteklius naudoti kuo veiksmingiau ir tvariau, visų pirma nustatydamas tokias finansines priemones, kurios pritrauktų papildomo finansavimo;
- (40) siekiant padidinti galimybes pasinaudoti Programa, pavienių asmenų judumui remti numatytos dotacijos turėtų būti pritaikytos prie gyvenimo lygio ir pragyvenimo išlaidų priimančioje šalyje. Vadovaujantis nacionaline teise valstybės narės taip pat turėtų būti skatinamos toms dotacijoms netaikyti jokių mokesčių, įskaitant socialinius. Nuo tokių mokesčių turėtų būti atleidžiamos viešosios arba privačiosios įstaigos, teikiančios tokia finansinę paramą atitinkamiems asmenims;
- (41) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ savanoriškas darbas gali būti pripažintas kaip bendras finansavimas įnašais natūra;
- (42) savo 2011 m. birželio 29 d. komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ Komisija įsipareigojo supaprastinti Sąjungos finansavimą. Sukūrus bendrą švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programą, Programos valdymas turėtų tapti gerokai paprastesnis, racionalesnis, turėtų atsirasti didesnė sinergija. Programos įgyvendinimas turėtų dar labiau supaprastėti nustačius vienkartinį, vieneto sąnaudomis grindžiamų arba fiksuoto dydžio išmokų finansavimą ir sumažinus formalius ir biurokratinis reikalavimus, keliamus naudos gavėjams ir valstybėms narėms;
- (43) išlaidų panaudojimo ir kokybės gerinimas turėtų būti pagrindiniai principai, kuriais vadovaujantis būtų siekiama Programos tikslų, kartu užtikrinant geriausią finansinių išteklių panaudojimą;
- (44) svarbu, kad būtų užtikrintas patikimas Programos finansų valdymas ir ji būtų įgyvendinama kuo veiksmingiau ir naudotojui palankiausiu būdu, taip pat užtikrinant teisinį tikrumą ir Programos prieinamumą visiems dalyviams;
- (45) siekiant, kad Programos įgyvendinimo laikotarpiu būtų nedelsiant reaguojama į kintančias reikmes, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl nacionalinių agentūrų valdomos papildomos veiklos. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su

⁽¹⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1

⁽²⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(46) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁾;

(47) Programa turėtų apimti tris skirtingas sritis, o pagal šį reglamentą įsteigtas komitetas turėtų spręsti tiek horizontaliuosius, tiek su sektoriais susijusius klausimus. Valsitybės narės turi užtikrinti, kad atsižvelgiant į komiteto darbotvarkės klausimus į jo posėdžius būtų siunčiami atitinkami atstovai, o komiteto pirmininkas turi užtikrinti, kad posėdžių darbotvarkėse būtų aiškiai nurodytas atitinkamas sektorius ar sektoriai ir temos pagal kiekvieną sektorių, kurios bus nagrinėjamos kiekviename posėdyje. Prireikus ir laikantis komiteto darbo tvarkos taisyklių į komiteto posėdžius ad hoc kaip stebėtojus turėtų būti galima pakviesti dalyvauti išorės ekspertus, įskaitant socialinių partnerių atstovus;

(48) reikėtų užtikrinti tinkamą Programos užbaigimą, visų pirma kiek tai susiję su daugiamečio jos valdymo tęstinumu, pavyzdžiui, su techninės ir administracinės pagalbos finansavimu. Reikėtų užtikrinti, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. pagal ankstesnes programas vykdytai ir iki 2013 m. pabaigos neužbaigta veikla prireikus būtų teikiama techninė ir administracinė pagalba;

(49) kadangi šio reglamento tikslu, t. y. sukurti Programą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(50) todėl sprendimai Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB turėtų būti panaikinti;

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(51) siekiant užtikrinti pagal Programą numatytos finansavimo paramos tęstinumą, šis reglamentas turėtų būti taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d. Dėl skubos priežasčių šis reglamentas turėtų įsigaliooti kaip įmanoma greičiau po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Programos taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu sukurama Sąjungos veiksmų švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityse programa „Erasmus+“ (toliau – Programa).

2. Programa įgyvendinama laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Programa apima toliau nurodytas sritis, atsižvelgiant į įvairių sektorių valstybėse narėse struktūrą ir specialius poreikius:

a) visų lygmenų švietimą ir mokymą atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą perspektyvą, įskaitant bendrąjį lavinimą („Comenius“), aukštąjį mokslą („Erasmus“), tarptautinį aukštąjį mokslą („Erasmus Mundus“), profesinį rengimą ir mokymą („Leonardo da Vinci“) ir suaugusiųjų mokymąsi („Grundtvig“);

b) jaunimo („Veiklus jaunimas“) mokymąsi, ypač atsižvelgiant į neformalųjį ugdymą ir savišvietą;

c) sportą, visų pirma mėgėjišką sportą.

4. Programa apima tarptautinę veiklą, kuria siekiama remti Sąjungos išorės veiksmus, įskaitant jos vystymosi tikslus, pasitelkiant Sąjungos ir šalių partnerių bendradarbiavimą.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) mokymasis visą gyvenimą – bendrasis lavinimas, profesinis rengimas ir mokymas, neformalusis ugdymas ir savišvieti visais gyvenimo etapais, įskaitant konsultavimo ir orientavimo paslaugas, padedantys tobulinti asmeninius, pilietinius, kultūrinius, socialinius ir (arba) su užimtumu susijusius žinias, įgūdžius ir kompetencijas arba pagerinti dalyvavimą visuomenės veikloje;

- 2) neformalusis ugdymas – mokymasis vykdamas planuojamą veiklą (nustatant mokymosi tikslus ir laiką), kai mokantis teikiama tam tikra parama (pvz., studentų ir mokytojų ryšiai), tačiau neįtrauktas į formaliojo švietimo ir mokymo sistemą;
- 3) savišvieta – mokymasis vykdamas kasdienę su darbu, šeima ar laisvalaikiu susijusią veiklą, kuris nėra organizuojamas arba struktūruotas tikslų, laiko arba paramos mokantis požiūriu; besimokančiojo požiūriu jis gali būti atsitiktinis;
- 4) struktūrinis dialogas – dialogas su jaunimu ir jaunimo organizacijomis, kurio metu nuolat būtų bendrai apžvelgiami prioritetai, Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje įgyvendinimas ir tolesnė veikla;
- 5) tarpvalstybinis – jei kitaip nenurodyta – kiekvienas veiksmas, kuriame dalyvauja bent dvi Programos šalys, kaip nurodyta 24 straipsnio 1 dalyje;
- 6) tarptautinis – kiekvienas veiksmas, kuriame dalyvauja bent viena Programos šalis ir bent viena trečioji šalis (toliau – šalis partnerė);
- 7) judumas mokymosi tikslais – fizinis persikėlimas į šalį, kuri nėra nuolatinės gyvenamosios vietos šalis, studijuoti, mokytis ar gauti žinių neformaliojo ugdymo ir savišvietos būdu; tai gali būti stažuotės, gamybinės praktikos, jaunimo mainai, savanoriška veikla, dėstymas ar mokymas arba dalyvavimas profesinio tobulinimosi veikloje ir jis gali apimti parengiamuosius veiksmus, pvz., priimančiosios šalies kalbos kursus, taip pat siuntimą, priėmimą ir tolesnę susijusią veiklą;
- 8) bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais – tarpvalstybiniai ir tarptautiniai bendradarbiavimo projektai, kuriuose dalyvauja švietimo, mokymo ir (arba) jaunimo reikalų ir kitos organizacijos;
- 9) politinių reformų rėmimas – bet kokia veikla, kuria remiamas ir skatinamas švietimo ir mokymo sistemų modernizavimas, taip pat parama Europos jaunimo politikos plėtojimui valstybėms narėms bendradarbiaujant politiniu lygmeniu, visų pirma naudojantis atviruoju koordinavimo metodu ir struktūriniu dialogu su jaunimu;
- 10) virtualus judumas – įvairi informacinėmis ir ryšių technologijomis grindžiama organizacinio lygmens veikla, įskaitant e. mokymąsi, kuria padedama ar skatinama bendradarbiauti tarpvalstybinio ir (arba) tarptautiniu mastu mokymo(si) tikslais;
- 11) darbuotojai – asmenys, kurie kaip specialistai arba kaip savanoriai dalyvauja švietimo, mokymo ar jaunimo neformaliojo ugdymo veikloje; tai gali būti profesoriai, dėstytojai, bendrųjų ir specialybės dalykų mokytojai, mokyklų vadovai, su jaunimu dirbantys asmenys ir neakademiniai darbuotojai;
- 12) su jaunimu dirbantis asmuo – specialistas ar savanoris, dalyvaujantis neformaliojo ugdymo(si) veikloje ir teikiantis paramą jauniems žmonėms jų asmeninės socialinės ir profesinės raidos metu;
- 13) jaunimas – 13–30 m. amžiaus asmenys;
- 14) aukštojo mokslo institucija –
 - a) bet kokia aukštojo mokslo institucija, kuri, nepriklausomai nuo jos pavadinimo, pagal nacionalinę teisę ar praktiką teikia pripažįstamus kvalifikacinius ar mokslo laipsnius arba kitas pripažįstamas aukštojo mokslo kvalifikacijas;
 - b) bet kuri įstaiga, kuri pagal nacionalinę teisę arba praktiką įgyvendina profesinio rengimo ar mokymo programas, kurias baigus įgyjamas aukštasis išsilavinimas;
- 15) jungtinis laipsnis – laipsnis, suteikiamas baigus integruotą ne mažiau kaip dviejų aukštojo mokslo institucijų programą ir patvirtinamas vienu diplomu, kurį drauge išduoda ir parašais patvirtina visos programoje dalyvaujančios institucijos ir kuris oficialiai pripažįstamas tose šalyse, kuriose įsikūrusios dalyvaujančios institucijos;
- 16) dvigubas laipsnis arba dauginis laipsnis – laipsnis, kurį studentas gauna baigęs dviejų (dvigubas laipsnis) ar daugiau (dauginis laipsnis) aukštojo mokslo institucijų studijų programas ir kuris patvirtinamas atskirais kiekvienos dalyvaujančios institucijos diplomais;
- 17) jaunimo veikla – jaunų žmonių savarankiškai ar su grupe, visų pirma per jaunimo organizacijas, vykdoma nemokyklinė veikla (pavyzdžiui, jaunimo mainai, savanoriška veikla ar jaunimo mokymas), kuriai būdingas neformalusis ugdymas;
- 18) partnerystė – kelių skirtingose Programos šalyse įsikūrusių institucijų ir (arba) organizacijų susitarimas drauge vykdyti švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto reikalų europinę veiklą arba suburti formalų ar neformalų atitinkamos srities tinklą, pvz., įgyvendinti bendrus mokinių ir jų mokytojų mokymosi projektus vykdamas klasių mainus ir užtikrinant ilgalaikį individualų judumą, kurti intensyvias aukštojo mokslo programas ir užtikrinti regionų ir vietos institucijų bendradarbiavimą siekiant stiprinti regionų bendradarbiavimą, taip pat tarpvalstybinį; siekiant kokybiškesnės partnerystės tokia susitarime taip pat gali dalyvauti institucijos ir (arba) organizacijos iš šalių partnerių;

- 19) svarbiausi gebėjimai – bazinis žinių, įgūdžių ir nuostatų rinkinys, kurio reikia norint užtikrinti asmens saviraišką ir tobulėjimą, aktyvų pilietiškumą, socialinę įtrauktį ir užimtumą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 2006/962/EB ⁽¹⁾;
- 20) atvirasis koordinavimo metodas (toliau – AKM) – tarpvyriausybiniis bendradarbiavimo metodas, kurį taikydamos valstybės narės gali plėtoti nacionalinę politiką, padedančią siekti bendrų tikslų; Programoje AKM taikomas švietimui, mokymui ir jaunimo reikalams;
- 21) Sąjungos skaidrumo ir pripažinimo užtikrinimo priemonės – priemonės, padedančios suinteresuotiesiems subjektams suprasti, įvertinti ir atitinkamai pripažinti mokymosi rezultatus ir kvalifikacijas visoje Sąjungoje;
- 22) kaimynystės šalys – šalys ir teritorijos, kurias apima Europos kaimynystės politika;
- 23) dvikryptė karjera – aukšto lygio sportinio pasirengimo ir bendrojo išsilavinimo ar profesinės veiklos derinys;
- 24) mėgėjiškas sportas – organizuotas sportas, kuriuo vietos lygmeniu užsiima sportininkai mėgėjai, ir sportas visiems.

3 straipsnis

Europos pridėtinė vertė

1. Pagal Programą remiami tik tie veiksmai ir veikla, kurie gali sukurti Europos pridėtinę vertę ir padėti pasiekti 4 straipsnyje nurodytą bendrąjį tikslą.
2. Europos pridėtinė vertė iš Programos veiksmų ir veiklos visų pirma užtikrinama dėl jų:
- a) tarpvalstybinio pobūdžio, ypač dėl judumo ir bendradarbiavimo, kuriais siekiama tvaraus sisteminio poveikio;
- b) papildomumo ir sinergijos su kitomis nacionalinio, Sąjungos ir tarptautinio lygmens programomis ir politikos veikla;
- c) prisidėjimo prie veiksmingo Sąjungos skaidrumo ir pripažinimo priemonių naudojimo.

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija 2006/962/EB dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL L 394, 2006 12 30, p. 10).

4 straipsnis

Bendrasis Programos tikslas

Programa prisidedama siekiant:

- a) strategijos „Europa 2020“ tikslų, įskaitant pagrindinį tikslą švietimo srityje;
- b) Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos „ET 2020“ tikslų, įskaitant atitinkamus lyginamuosius standartus;
- c) tvaraus šalių partnerių aukštojo mokslo sistemų vystymosi;
- d) Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) bendrųjų tikslų;
- e) sporto, ypač mėgėjiško sporto, europinio matmens plėtotės laikantis Sąjungos darbo plano sporto srityje; ir
- f) europinių vertybių propagavimo pagal Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį.

II SKYRIUS

Švietimas ir mokymas

5 straipsnis

Konkreieji tikslai

1. Vadovaujantis bendraisiais Programos tikslais, kaip nurodyta 4 straipsnyje, visų pirma „ET 2020“ tikslais, taip pat remiant šalių partnerių tvarų vystymąsi aukštojo mokslo srityje, Programa siekiama šių konkrečių tikslų:
- a) kelti svarbiausių gebėjimų ir įgūdžių lygį, ypač atsižvelgiant į jų aktualumą darbo rinkai ir jų įnašą užtikrinant visuomenės sanglaudą, visų pirma teikiant daugiau judumo mokymosi tikslais galimybių ir užtikrinant geresnį švietimo ir mokymo sektorių ir darbo aplinkos bendradarbiavimą;
- b) skatinti kokybę, inovacijas, meistriškumą ir internacionalizavimą švietimo ir mokymo įstaigų lygiu, visų pirma plėtojant sustiprintą tarpvalstybinį švietimo ir mokymo paslaugų teikėjų ir kitų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą;
- c) remti Europos mokymosi visą gyvenimą erdvės, skirtos papildyti nacionalinio lygio politines reformas ir remti švietimo ir mokymo sistemų modernizaciją, kūrimą ir didinti informuotumą apie ją, visų pirma stiprinant politinį bendradarbiavimą, geriau naudojant Sąjungos skaidrumo bei pripažinimo priemones ir skleidžiant gerąją patirtį;

- d) didinti švietimo ir mokymo tarptautinių matmenį, visų pirma užtikrinant Sąjungos ir šalių partnerių įstaigų bendradarbiavimą profesinio rengimo ir mokymo srityje ir aukštojo mokslo lygmeniu didinant Europos aukštojo mokslo institucijų patrauklumą ir remiant Sąjungos ir šalių partnerių švietimo įstaigų judumo ir bendradarbiavimo tarp jų skatinimą ir tikslingai didinant šalių partnerių pajėgumus remiant Sąjungos išorės veiksmus, įskaitant vystymosi tikslus;
- e) gerinti kalbų mokymą(si) ir skatinti didelę Sąjungos kalbų įvairovę ir įvairių kultūrų supratimą;
- f) skatinti Europos integracijos studijų ir mokslinių tyrimų meistriskumą, visame pasaulyje vykdant „Jean Monnet“ veiklą, kaip nurodyta 10 straipsnyje.

2. Programos vertinimo tikslais I priede nustatomi 1 dalyje nurodyti su konkrečiais tikslais susiję išmatuojami ir tinkami rodikliai.

6 straipsnis

Programos veiksmai

1. Švietimo ir mokymo srityje Programos tikslų siekiama šių tipų veikla:
- a) pavienių besimokančiųjų asmenų judumas;
- b) bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais; ir
- c) politinių reformų rėmimas.
2. Specialioji „Jean Monnet“ veikla aprašyta 10 straipsnyje.

7 straipsnis

Pavienių asmenų judumas mokymosi tikslais

1. Pavienių asmenų judumu mokymosi tikslais siekiama šios veiklos Programos šalyse, kaip nurodyta 24 straipsnio 1 dalyje:
- a) visų aukštojo mokslo pakopų studentų, profesinio rengimo ir lavinimo studentų ir moksleivių bei gamybinę praktiką atliekančių asmenų judumo. Judumo tikslas gali būti studijos institucijoje partnerėje arba stažuotės ar patirties kaupimas atliekant gamybinę praktiką, vykdant padėjėjo arba stažuotojo užduotis užsienyje. Judumas, kurio tikslas – užsienyje baigti magistrantūros studijas, gali būti remiamas pagal studentų paskolų garantijų sistemą, nurodytą 20 straipsnyje;
- b) darbuotojų judumas Programos šalyse nurodytas 24 straipsnio 1 dalyje. Tai judumas mokymo, padėjėjams skirtos praktikos arba dalyvavimo kvalifikacijos kėlime užsienyje tikslais.

2. Šia veikla taip pat remiamas tarptautinis studentų ir aukštojo mokslo srities darbuotojų judumas į šalis partneres ir iš jų, įskaitant judumą, kuriuo siekiama kokybiškų programų, kurias baigus gaunamas jungtinis, dvigubas ar dauginis kvalifikacinis ar mokslo laipsnis, arba kuris organizuojamas paskelbus bendrą kvietimą teikti paraiškas.

8 straipsnis

Bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais

1. Bendradarbiavimu inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais siekiama:
- a) švietimo ir mokymo ar kituose susijusiuose sektoriuose veikiančių organizacijų ir (arba) įstaigų strateginės partnerystės, kuria siekiama plėtoti ir įgyvendinti bendras iniciatyvas ir skatinamas tarpusavio mokymasis bei dalijimasis patirtimi;
- b) darbo aplinkos bei švietimo ir mokymo institucijų partnerystės:
- visų pirma aukštojo mokslo institucijų ir darbo aplinkos žinių sąjungų, kuriomis siekiama suteikti reikiamų mokymosi galimybių ir taip skatinti kūrybiškumą, inovacijas, mokymąsi darbo vietoje ir verslumą, įskaitant naujų mokymo programų rengimą ir pedagogikos metodus;
 - sektorių igūdžių sąjungų, kuriose dalyvauja švietimo ir mokymo paslaugų teikėjai ir darbo aplinka, kuriomis siekiama didinti įsidarbinimo galimybes, prisidėti rengiant naujas tam tikram sektoriui aktualias ar tarpsektorines mokymo programas, plėtoti naujoviškus profesinio rengimo metodus ir diegti Sąjungos lygmens skaidrumo ir pripažinimo priemones;
- c) visiems švietimo ir mokymo sektoriams skirtų IT rėmimo platformų, įskaitant, visų pirma, „eTwinning“, padedančių mokytis vieniems iš kitų, skatinančių virtualų judumą ir dalijimąsi gerąja patirtimi, kuriomis galėtų naudotis dalyviai iš kaimynystės šalių.
2. Šia veikla taip pat remiama plėtra, pajėgumų didinimas, regioninė integracija, dalijimasis žiniomis ir modernizavimo veikla plėtojant Sąjungos ir šalių partnerių aukštojo mokslo institucijų tarptautinę partnerystę, visų pirma tam, kad būtų galima vykdyti tarpusavio mokymąsi ir bendrus švietimo projektus, taip pat skatinant regioninį bendradarbiavimą, visų pirma su kaimynystės šalimis, ir nacionalinių informacijos centrų veiklą.

9 straipsnis

Politinių reformų rėmimas

1. Politinių reformų rėmimas – tai Sąjungos lygmens veikla, susijusi su:

- a) Sąjungos švietimo ir mokymo politinės darbotvarkės įgyvendinimu taikant AKM bei Bolonijos ir Kopenhagos procesų plėtotę;
- b) Sąjungos skaidrumo ir pripažinimo užtikrinimo priemonių, visų pirma Sąjungos kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumo užtikrinimo priemonės (Europass), Europos kvalifikacijų sandaros (EKS), Europos kreditų perkėlimo sistemos (ECTS), Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET), Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAVET), Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registro (EQAR) ir Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacijos (ENQA) įgyvendinimu Programos šalyse partnerėse ir Sąjungos masto tinklų bei Europos nevyriausybinėse organizacijų (toliau – NVO), veikiančių švietimo ir mokymo srityje, rėmimu;
- c) politiniu dialogu švietimo ir mokymo srityse su atitinkamais Europos suinteresuotaisiais subjektais;
- d) NARIC, „Eurydice“ ir „Euroguidance“ tinklais, ir su nacionaliniais Europass centrais.

2. Šia veikla taip pat remiamas politinis dialogas su šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis.

10 straipsnis

„Jean Monnet“ veikla

„Jean Monnet“ veikla siekiama:

- a) populiarinti Europos integracijos studijas ir mokslinius tyrimus tarp viso pasaulio specialistų, mokslininkų, besimokančių asmenų ir piliečių, visų pirma suburiant „Jean Monnet“ profesūros narius ir plėtojant akademinę veiklą bei prisidedant prie kitos žinių kūrimo veiklos aukštojo mokslo institucijose;
- b) remti akademinę institucijų ar asociacijų, susijusių su Europos integracijos studijomis, veiklą ir „Jean Monnet“ kokybės ženklą;
- c) remti šias įstaigas, siekiančias europinės svarbos tikslo:
 - i) Florencijoje įsikūrusį Europos universitetinį institutą;
 - ii) Briugėje ir Natoline įsikūrusią Europos kolegiją;

iii) Mastrichte įsikūrusį Europos viešojo administravimo institutą (angl. EIPA);

iv) Tryre įsikūrusią Europos teisės akademiją;

v) Odensėje įsikūrusią Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūrą;

vi) Nicoje įsikūrusį Tarptautinį Europos mokymo centrą (CIFE);

d) skatinti akademinio pasaulio ir politikų politines diskusijas ir keitimąsi nuomonėmis apie Sąjungos politinius prioritetus.

III SKYRIUS

Jaunimas

11 straipsnis

Konkretieji tikslai

1. Vadovaujantis 4 straipsnyje apibrėžtos programos bendroju tikslu, visų pirma Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) tikslais, Programa siekiama šių konkrečių tikslų:

- a) kelti jaunimo, be kita ko, turinčio mažiau galimybių, svarbiausių gebėjimų ir įgūdžių lygį, taip pat skatinti juos dalyvauti demokratiname Europos gyvenime ir darbo rinkoje, skatinti aktyvų pilietiškumą, kultūrų dialogą, socialinę įtrauktį ir solidarumą, visų pirma jaunimui, su jaunimu ar jaunimo organizacijose dirbantiems asmenims bei jaunimo lyderiams teikiant daugiau judumo mokymosi tikslais galimybių ir užtikrinant geresnį jaunimo sektoriaus ir darbo rinkos ryšį;
- b) gerinti su jaunimu susijusios veiklos kokybę, visų pirma skatinant jaunimo srityje dirbančių organizacijų ir (arba) kitų suinteresuotųjų subjektų sustiprintą bendradarbiavimą;
- c) papildyti vietas, regionų ir nacionalinio lygmenų politines reformas ir remti žiniomis ir duomenimis grindžiamos jaunimo politikos plėtojimą ir neformaliojo ugdymo bei savišvietos pripažinimą, visų pirma stiprinant politinį bendradarbiavimą, geriau naudojant Sąjungos skaidrumo ir pripažinimo užtikrinimo priemones ir skleidžiant gerą patirtį;
- d) stiprinti jaunimo veiklos tarptautinį aspektą ir su jaunimu dirbančių asmenų ir organizacijų, kaip paramos jaunimui struktūrų, vaidmenį papildant Sąjungos išorės veiksmus, visų pirma skatinant Sąjungos ir šalių partnerių suinteresuotųjų subjektų ir tarptautinių organizacijų bendradarbiavimą ir judumą tarp jų ir užtikrinant tikslingą šalių partnerių pajėgumų didinimą.

2. Programos vertinimo tikslais I priede nustatomi 1 dalyje nurodyti su konkrečiais tikslais susiję išmatuojami ir tinkami rodikliai.

12 straipsnis

Programos veiksmi

Programos tikslų siekiama šių rūšių veikla:

- a) pavienių besimokančiųjų asmenų judumas;
- b) bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais;
- c) politinių reformų rėmimas.

13 straipsnis

Pavienių besimokančiųjų asmenų judumas

1. Pavienių besimokančiųjų asmenų judumo veiksmais remiamas:

- a) jaunimo, dalyvaujančio neformaliojo ugdymo ir savišvietos veikloje, judumas Programos šalyse; toks judumas gali vykti pasitelkiant jaunimo mainus ir savanorišką veiklą, vykdomą per Europos savanorių tarnybą, taip pat inovacinę veiklą remiantis galiojančiomis nuostatomis dėl judumo;
- b) su jaunimu ar jaunimo organizacijomis dirbančių asmenų ir jaunimo lyderių judumas; toks judumas gali vykti pasinaudojant mokymų ir tinklų kūrimo veikla.

2. Šiais veiksmais taip pat remiamas jaunuolių, su jaunimu susijusioje veikloje dalyvaujančių arba jaunimo organizacijose dirbančių asmenų ir jaunimo lyderių judumas į šalis partneres, visų pirma kaimynystės šalis, ir iš jų.

14 straipsnis

Bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais

1. Bendradarbiavimu inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais siekiama:

- a) strateginių partnerystių, kuriomis siekiama kurti ir įgyvendinti bendras iniciatyvas, be kita ko, jaunimo iniciatyvas ir pilietiškumo projektus, kuriomis siekiama skatinti aktyvų pilietiškumą, socialines inovacijas, dalyvavimą demokratiame gyvenime ir verslumą, pasitelkiant tarpusavio mokymąsi ir dalijimąsi patirtimi;

- b) kurti IT rėmimo platformas, sudarančias sąlygas tarpusavio mokymuisi, žiniomis grindžiamam darbui su jaunimu, virtualiam judumui ir dalijimuisi gerąja patirtimi.

2. Šia veikla taip pat remiamas vystymasis, gebėjimų ugdymas ir žinių mainai plėtojant Programos šalių ir šalių partnerių organizacijų partnerystę, visų pirma pasitelkiant tarpusavio mokymąsi.

15 straipsnis

Politinių reformų rėmimas

1. Paramos politinėms reformoms veiksmai apima veiklą, susijusią su:

- a) Sąjungos jaunimo politinės darbotvarkės įgyvendinimu naudojantis AKM;
- b) Sąjungos skaidrumo ir pripažinimo užtikrinimo priemonių, visų pirma „Youthpass“, įgyvendinimu Programos šalyse ir Sąjungos masto tinklų bei Europos jaunimo NVO rėmimu;

c) politiniu dialogu su atitinkamais Europos suinteresuotaisiais subjektais ir struktūriniu dialogu su jaunuoliais;

d) Europos jaunimo forumu, darbo su jaunimu plėtojimo išteklių centrais ir tinklu „Eurodesk“.

2. Šia veikla taip pat remiamas politinis dialogas su šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis.

IV SKYRIUS

Sportas

16 straipsnis

Konkretieji tikslai

1. Vadovaujantis 4 straipsnyje apibrėžtos Programos bendruoju tikslu ir Sąjungos darbo planu sporto srityje, Programoje daugiausia dėmesio skiriama mėgėjiškam sportui ir siekiama šių konkrečių tikslų:

- a) įveikti tokias tarpvalstybines grėsmes, kylančias sporto sąžiningumui, kaip dopingas, susitarimai dėl varžybų baigties, smurtas ir įvairaus pobūdžio netolerancija ir diskriminacija;
- b) skatinti ir remti gerą sporto valdymą ir dvikryptę sportininkų karjerą;
- c) skatinant visuomenę sportuoti ir užtikrinant vienodas galimybes sportuoti visiems, remti savanorišką veiklą sporto srityje ir socialinę įtrauktį, lygias galimybes ir informuotumą apie sveikatinamosios fizinės veiklos svarbą;

2. Programos vertinimo tikslais I priede nustatomi 1 dalyje nurodyti su konkrečiais tikslais susiję išmatuojami ir tinkami rodikliai.

17 straipsnis

Veiksmi

1. Bendradarbiavimo tikslų siekiama tarpvalstybine veikla, kuria daugiausia dėmesio skiriama mėgėjiškam sportui ir kuria remiama:

- a) bendradarbiavimo partnerystės projektai;
- b) Europos ne pelno siekiantys sporto renginiai, kuriuose dalyvauja kelios Programos šalys ir kuriais prisidedama prie 16 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų tikslų siekimo;
- c) politikos formavimo duomenų bazės stiprinimas;
- d) dialogas su Europos suinteresuotaisiais subjektais.

2. 1 dalyje nurodyta veikla gali pritraukti papildomas lėšas iš trečiųjų šalių, pavyzdžiui, privačių įmonių.

V SKYRIUS

Finansinės nuostatos

18 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimui nuo 2014 m. sausio 1 d. skirtas finansinis paketas yra 14 774 524 000 EUR dabartinėmis kainomis.

Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina metinius asignavimus atsižvelgdami į daugiametės finansinės programos nustatytas ribas.

2. 1 dalyje nurodyta suma skiriama toliau nurodytiems Programos veiksams numatant ne didesnę nei 5 proc. kiekvienos skirtos sumos lankstumo ribą:

- a) 77,5 proc. skiriama švietimo ir mokymo veiklai, iš jų skiriami šie minimalūs asignavimai:
 - i) 43 proc., t. y. 33,3 proc. viso biudžeto, aukštajam mokslui;
 - ii) 22 proc., t. y. 17 proc. viso biudžeto, profesiniam rengimui ir mokymui;
 - iii) 15 proc., t. y. 11,6 proc. viso biudžeto, mokykliniam ugdymui;

iv) 5 proc., t. y. 3,9 proc. viso biudžeto, suaugusiųjų mokymuisi;

b) 10 proc. skiriama su jaunimu susijusiai veiklai;

c) 3,5 proc. skiriama studentų paskolų garantijų sistemai;

d) 1,9 proc. skiriama „Jean Monnet“ veiklai;

e) 1,8 proc. skiriama sporto veiklai, iš kurių ne daugiau kaip 10 proc. – 17 straipsnio 1 dalies b punkte minėti veiklai;

f) 3,4 proc. skiriama nacionalinių agentūrų veiklos dotacijoms; ir

g) 1,9 proc. skiriama administracinėms išlaidoms padengti.

3. Bent 63 proc. 2 dalies a ir b punktuose nurodytų asignavimų skiriama pavienių besimokančiųjų asmenų judumui, bent 28 proc. – bendradarbiavimui inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais ir 4,2 proc. – politinėms reformoms remti.

4. Šalia 1 dalyje nurodyto finansinio paketo, siekiant skatinti tarptautinį aukštojo mokslo matmenį, papildomas finansavimas, kaip numatyta pagal įvairias išorės veiksmų priemones (Vystomojo bendradarbiavimo priemonę (VBP), Europos kaimynystės priemonę (EKP), Bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis partnerystės priemonę (PP) ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA)), skiriamas veiklai, susijusiai su besimokančiųjų judumu iš šalių partnerių arba į jas, ir bendradarbiavimui bei politiniam dialogui su tų šalių valdžios institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis. Tų lėšų naudojimas reglamentuojamas šio reglamento nuostatomis kartu užtikrinant suderinimą su reglamentais, atitinkamai reguliuojančiais tas išorės veiksmų priemones, o VBP atveju ir atitinkamą Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Paramos vystymuisi komiteto nustatytiems oficialios paramos vystymuisi kriterijams.

Lėšos skiriamos dviem daugiametėmis asignavimais: atitinkamai pirmiesiems ketveriems metams ir likusiems trejiems metams. Tų lėšų skyrimas nustatomas daugiametėme orientaciniame pirmoje pastraipoje nurodytų išorės veiksmų priemonių programavimo dokumente, atsižvelgiant į atitinkamų šalių poreikius ir prioritetus. Bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis prirėkus gali būti finansuojamas bendrai su tomis šalimis pagal drauge su jomis nustatytą tvarką.

Vykdam Programos šalių ir šalių partnerių studentų ir personalo judumo veiksmus, finansuojamus panaudojant VBP asignavimus, dėmesys sutelkiamas į sritis, kurios svarbios besivystančių šalių įtraukiam ir tvariam vystymuisi.

5. Iš Programai skirtų lėšų taip pat gali būti padengiamos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kuri yra būtina Programos valdymui ir jos tikslų įgyvendinimui, visų pirma išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais bei informavimo ir komunikacijos veikla, įskaitant organizacinės komunikacijos veiklą, susijusią su Sąjungos politiniais prioritetais ir juos atitinkančiu šio reglamento bendroju tikslu, taip pat išlaidos, susijusios su IT ir ypač su informacijos apdorojimu ir mainais, bei visos kitos techninės ir administracinės pagalbos, kurios Komisijai gali prireikti valdant Programą, išlaidos.

6. Iš finansinių asignavimų taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos užtikrinti sklandų perėjimą nuo sprendimų Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB patvirtintų priemonių prie Programos. Prireikus į biudžetą po 2020 m. galima įtraukti asignavimus analogiškoms išlaidoms padengti, kad būtų galima toliau vykdyti veiksmus ir veiklą, dar nebaigtus ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.

7. Pavienių besimokančiųjų asmenų judumui, kaip nurodyta 6 straipsnio 1 dalies a punkte ir 12 straipsnio a punkte, skirtos lėšos, kurias turi valdyti nacionalinė agentūra ar agentūros (toliau – nacionalinė agentūra), skirstomos remiantis tokiais kriterijais, kaip gyventojų skaičius, pragyvenimo išlaidos valstybėje narėje, atstumai tarp valstybių narių sostinių ir veiklos rezultatai. Pagal veiklos rezultatus, atsižvelgiant į 8 ir 9 dalyse nurodytus kriterijus, skiriama 25 proc. visų lėšų. 8 straipsnio 1 dalies a punkte ir 14 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų strateginių partnerystių lėšos, kurias turi paskirstyti ir valdyti nacionalinė agentūra, skiriamos remiantis kriterijais, kuriuos turi nustatyti Komisija, laikydamosi 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Tie kriterijai nustatymo metodai turi būti kiek įmanoma neutralūs valstybių narių skirtingų švietimo ir mokymo sistemų atžvilgiu, juos taikant turi būti vengiama didelių valstybėms narėms skirtų metinio biudžeto sumų sumažinimų skirtingais metais ir turi būti kuo labiau sumažinti pernelyg dideli skirtų lėšų lygio skirtumai.

8. Lėšos skirstomos remiantis veiklos rezultatais tokiu būdu, kad būtų siekiama skatinti veiksmingai ir efektyviai naudoti išteklius. Veiklos rezultatai vertinami remiantis kriterijais, kurie grindžiami naujausiais turimais duomenimis, ir daugiausia dėmesio skiriama visų pirma:

- a) per metus įgyvendintų veiksmų rezultatams; ir
- b) atliktų metinių išmokų lygiui.

9. Lėšos 2014 m. veikai skiriamos remiantis naujausiais turimais duomenimis, susijusiais su pagal Mokymosi visą gyvenimą, Veiklaus jaunimo ir Erasmus Mundus programas vykdomais veiksmais ir iki 2013 m. gruodžio 31 d. imtinai panaudoto biudžeto lygiu.

10. Programos parama gali būti teikiama pagal specifines novatoriškas finansavimo sąlygas, visų pirma pagal nustatytąsias 20 straipsnyje.

19 straipsnis

Specialiosios finansavimo sąlygos

1. Komisija įgyvendina Sąjungos finansinę paramą vadovaudamasi Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

2. Komisija kartu su šalimis partnerėmis ar jų organizacijomis ir agentūromis gali skelbti bendrus kvietimus teikti paraiškas dėl projektų, finansuojamų atitinkamais partnerių įnašais. Projektai gali būti vertinami ir atrinkami pagal bendrą vertinimo ir atrankos tvarką, dėl kurios susitaria atitinkamos finansuojančios agentūros, vadovaudamosi Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytais principais.

3. Viešieji subjektai, taip pat mokyklos, aukštojo mokslo institucijos ir švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto organizacijos, per pastaruosius dvejus metus daugiau kaip 50 proc. metinių pajamų gavusios iš valstybės, laikomi turinčiais reikalingus finansinius, profesinius ir administracinius pajėgumus Programos veiklai vykdyti. Iš jų nereikalaujama pateikti jokių papildomų tuos pajėgumus patvirtinančių dokumentų.

4. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 130 straipsnio 2 dalies ir tinkamai pagrįstais atvejais, Komisija gali išlaidas, kurios tiesiogiai susijusios su remiamų veiksmų įgyvendinimu ir kurios buvo patirtos per 2014 m. pirmuosius šešis mėnesius, laikyti atitinkančiomis finansavimo reikalavimus nuo 2014 m. sausio 1 d., net jei naudos gavėjas patyrė jas prieš pateikdamas paraišką dėl dotacijos.

5. Suma, nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 137 straipsnio 1 dalies c punkte, nelaikoma pavieniams asmenims teikiama besimokančiųjų judumo tikslais finansine parama.

20 straipsnis

Studentų paskolų garantijų sistema

1. Pagal studentų paskolų garantijų sistemą finansų tarpininkams suteikiamos dalinės paskolų garantijos palankiausiomis sąlygomis siekiant finansuoti studentus, kurie studijuoja antroje studijų pakopoje, pvz., magistrantūroje, Programos šalies, kaip nurodyta 24 straipsnio 1 dalyje, kuri nėra jų gyvenamoji šalis arba šalis, kurioje jie įgijo kvalifikaciją, leidžiančią dalyvauti magistro programoje, pripažintoje aukštojo mokslo institucijoje.

2. Pagal studentų paskolų garantijų sistemą suteiktos garantijos teikiamos naujoms reikalavimus atitinkančioms studentų paskoloms, kurios yra ne didesnės kaip 12 000 EUR vienu metų programai ir ne didesnės kaip 18 000 EUR dvejų metų programai, arba atitinkama suma vietos valiuta.

3. Studentų paskolų garantijų sistemos valdymas Sąjungos lygmeniu pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 pavedamas Europos investicijų fondui (toliau – EIF), remiantis įgaliojimo susitarimu su Komisija, kuriame išdėstytos išsamios taisyklės ir reikalavimai, susiję su studentų paskolų garantijų sistemos įgyvendinimu ir su atitinkamais šalių įsipareigojimais. Remdamasis šiuo pagrindu EIF sudaro sutartis su finansiniais tarpininkais, pvz., bankais, nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis studentams paskolas teikiančiomis įstaigomis arba kitomis pripažintomis finansų įstaigomis, ir stengiasi atrinkti finansinių tarpininką iš kiekvienos Programos šalies, kad studentams iš visų Programos šalių būtų užtikrinta nuosekli ir nediskriminacinė galimybė pasinaudoti studentų paskolų garantijų sistema.

4. Techninė informacija apie studentų paskolų garantijų sistemos veikimą pateikta II priede.

VI SKYRIUS

Veikla, rezultatai ir sklaida

21 straipsnis

Veiklos ir rezultatų stebėseną ir vertinimą

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, reguliariai stebi Programos įgyvendinimą ir rezultatus bei teikia apie juos ataskaitą siekiant išskeltų tikslų, visų pirma susijusių su:

- a) nauda Europai, nurodyta 3 straipsnyje;
- b) lėšų paskirstymu švietimo, mokymo ir jaunimo reikalų sektoriams, siekiant užtikrinti, kad iki Programos pabaigos būtų skirta pakankamai lėšų tvariam sisteminiam poveikiui užtikrinti;
- c) pagal išorės veiksmų priemones, kaip nurodyta 18 straipsnio 4 dalyje, skiriamų lėšų panaudojimu ir jų įnašu siekiant atitinkamų tų veiksmų priemonių tikslų ir užtikrinant jų principų laikymąsi.

2. Komisija šalia savo nuolatinės stebėsenos veiklos, ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d. pateikia laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą, kad galėtų įvertinti priemonių, kurių buvo imtasi Programos tikslams pasiekti, veiksmingumą, Programos efektyvumą ir jos Europos pridėtinę vertę, taip pat prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio reglamento dalinio keitimo. Laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitoje atsižvelgiama į Programos supaprastinimo mastą, jos vidaus ir išorės veiksmų suderinamumą, visų jos tikslų aktualumą ir priemonių, kurių buvo imtasi, indėlį įgyvendinant Strategiją „Europa 2020“. Joje taip pat atsižvelgiama į ankstesnių programų – Mokymosi visą gyvenimą, Veiklaus jaunimo, Erasmus Mundus ir kitų tarptautinių aukštojo mokslo programų – ilgalaikio poveikio vertinimo rezultatus.

3. Komisija pateikia 2 dalyje nurodytą laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

4. Nedarant poveikio VIII skyriuje nustatytiems reikalavimams ir 28 straipsnyje nurodytiems nacionalinių agentūrų įsipareigojimams, valstybės narės ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d. pateikia Komisijai Programos įgyvendinimo ir poveikio jų atitinkamose teritorijose ataskaitą.

5. Ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui galutinį Programos įvertinimą.

22 straipsnis

Informacijos perdavimas ir sklaida

1. Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis Komisija užtikrina informacijos perdavimą, viešinimą ir tolesnius veiksmus, susijusius su visais pagal Programą remiamais veiksmais ir veikla, bei ankstesnių Mokymosi visą gyvenimą, Veiklaus jaunimo ir Erasmus Mundus programų rezultatų sklaidą.

2. Veiksmais ir veikla remiamų projektų naudos gavėjai, kaip nurodyta 6, 10, 12, 17 ir 20 straipsniuose, turėtų užtikrinti tinkamą informacijos apie gautus rezultatus ir padarytą poveikį perdavimą ir sklaidą. Į ją gali įeiti tarpusavio informavimo apie judumo galimybes veikla.

3. 28 straipsnyje nurodytos nacionalinės agentūros parengia nuoseklią pagal Programą remiamos veiklos rezultatų veiksmingos sklaidos ir panaudojimo politiką ir padeda Komisijai skleisti informaciją apie Programą, įskaitant informaciją apie nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis valdomus veiksmus ir veiklą, ir apie jos rezultatus bei informuoja atitinkamas tikslines grupes apie jų šalyje vykdomus veiksmus.

4. Sektoriuose, kuriuose įgyvendinama Programa, veikiančios viešieji ir privatus subjektai informacijos perdavimo ir sklaidos tikslu vartoja pavadinimą „Erasmus+“. Skirtingiems Programos sektoriams naudojami šie pavadinimai:

- „Comenius“ siejama su mokykliniu ugdymu;
- „Erasmus“ siejama su visų rūšių aukštojo mokslo Programos šalyse;
- „Erasmus Mundus“ siejama su visų rūšių aukštojo mokslo veikla Programos šalyse ir šalyse partnerėse;
- „Leonardo da Vinci“ siejama su profesiniu rengimu ir mokymu;
- „Grundtvig“ siejama su suaugusiųjų mokymusi;

— „Veiklus jaunimas“ siejama su neformalioju ugdymu ir savišvieta jaunimo reikalų srityje;

— „Sportas“ siejama su veikla sporto srityje.

5. Informacijos perdavimo veikla taip pat prisidedama prie organizacinės komunikacijos veiklos, susijusios su Sąjungos politiniais prioritetais, jei jie yra susiję su šio reglamento bendruoju tikslu.

VII SKYRIUS

Galimybė dalyvauti Programoje

23 straipsnis

Prieiga

1. Bet kokios viešosios ar privačios įstaigos veikiančios švietimo, mokymo, jaunimo reikalų ir mėgėjiško sporto srityse gali kreiptis dėl finansavimo pagal Programą. 13 straipsnio 1 dalies a punkte ir 14 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos veiklos atvejais Programa skirta su jaunimu dirbančių jaunimo grupių, nors nebūtinai jaunimo organizacijų, dalyvavimui remti.

2. Komisija ir valstybės narės, įgyvendindamos Programą, be kita ko, atrenkant dalyvius ir skiriant stipendijas, užtikrina, kad būtų dedamos pastangos siekiant propaguoti socialinę įtrauktį ir paskatinti dalyvauti specialiųjų poreikių ar mažiau galimybių turinčius žmones.

24 straipsnis

Šalių dalyvavimas

1. Programoje gali dalyvauti šios šalys (toliau – Programos šalys):

- a) valstybės narės;
- b) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, įgyvendinančios pasirengimo narystei strategiją, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus, sąlygas ir tvarką, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose dokumentuose;
- c) EEE susitarimą pasirašiusios ELPA šalys pagal to susitarimo sąlygas;
- d) Šveicarijos Konfederacija pagal dvišalį susitarimą, kuris bus sudarytas su šia šalimi;
- e) tos šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika ir kurios yra sudariusios susitarimus su Sąjunga, pagal kuriuos numatyta galimybė joms dalyvauti Sąjungos programose, su sąlyga, kad su Sąjunga sudaromi dvišaliai susitarimai dėl jų dalyvavimo Programoje sąlygų.

2. Programos šalys vykdo tokius pačius išpareigojimus ir atlieka uždavinius, nustatytus šiame reglamente, kaip ir valstybės narės.

3. Pagal Programą remiamas bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis, visų pirma kaimynystės šalimis, vykdamas 6, 10 ir 12 straipsniuose nurodytą veiklą.

VIII SKYRIUS

Valdymo ir audito sistema

25 straipsnis

Papildomumas

Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina bendrą Programos suderinamumą ir papildomumą su:

- a) atitinkamų sričių, visų pirma kultūros ir žiniasklaidos, užimtumo, mokslinių tyrimų ir inovacijų, pramonės ir įmonių, sanglaudos ir vystymosi politika ir programomis, taip pat plėtros politika ir iniciatyvomis, priemonėmis ir strategijomis regioninės politikos ir išorės santykių srityje;
- b) kitais svarbiais švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto sričių Sąjungos finansavimo šaltiniais, visų pirma Europos socialiniu fondu ir kitomis finansinėmis priemonėmis, susijusiomis su užimtumu ir socialine įtrauktimi, Europos regioninės plėtros fondu bei Mokslinių tyrimų ir inovacijų pagrindų programa „Horizontas 2020“, taip pat su finansinėmis priemonėmis, susijusiomis su teisingumu ir pilietiškumu, sveikata, išorės bendradarbiavimo programomis ir pasirengimo narystei pagalba.

26 straipsnis

Įgyvendinimo institucijos

Programą nuosekliai įgyvendina šios institucijos:

- a) Sąjungos lygmeniu – Komisija;
- b) nacionaliniu lygmeniu Programos šalyse – nacionalinės agentūros.

27 straipsnis

Nacionalinė institucija

1. Sąvoka „nacionalinė institucija“ reiškia vieną ar daugiau nacionalinių institucijų pagal nacionalinę teisę ir praktiką.

2. Ne vėliau kaip 2014 m. sausio 22 d. valstybės narės per savo nuolatinę atstovybę oficialiu pranešimu praneša Komisijai apie asmenį (-is), teisiškai įgaliotą (-us) veikti jų vardu kaip nacionalinė institucija šio reglamento tikslais. Jeigu nacionalinė institucija Programos įgyvendinimo laikotarpiu pakeičiama, atitinkama valstybė narė nedelsdama ir laikydamasi tokios pačios tvarkos praneša apie tai Komisijai.

3. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų pašalintos teisinės ir administracinės kliūtys, trukdančios tinkamai įgyvendinti Programą, įskaitant, kai įmanoma, priemones, skirtas klausimams, dėl kurių kyla sunkumų gauti vizas, spręsti.

4. Ne vėliau kaip 2014 m. kovo 22 d. nacionalinė institucija paskiria nacionalinę agentūrą arba nacionalines agentūras. Tais atvejais, kai yra daugiau nei viena nacionalinė agentūra, valstybės narės nustato nacionaliniu lygmeniu taikomą tinkamą Programos įgyvendinimo koordinuoto valdymo mechanizmą, visų pirma siekiant užtikrinti nuoseklų ir ekonomiškai efektyvų Programos įgyvendinimą ir veiksmingus kontaktus su Komisija šioje srityje ir sudaryti palankesnes sąlygas galimam lėšų perdavimui iš vienos agentūros į kitą, tokiu būdu sudarant sąlygas lanksčiai veikti ir geriau panaudoti valstybėms narėms skirtas lėšas. Nedarant poveikio 29 straipsnio 3 daliai kiekviena valstybė narė nustato nacionalinės institucijos ir nacionalinės agentūros santykių organizavimą, taip pat užduotis, pavyzdžiui, nacionalinės agentūros metinės darbo programos sukūrimą.

Nacionalinė institucija pateikia Komisijai tinkamą ex ante atitikties vertinimą, kuriame nurodoma, ar nacionalinė agentūra atitinka Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkto v ir vi papunkčius ir 60 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, taip pat Komisijos delegaluotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012⁽¹⁾ 38 straipsnį bei Sąjungos reikalavimus, taikomus nacionalinių agentūrų vidaus kontrolės standartams, ir dotacijoms skirtų Programos lėšų valdymo taisykles.

5. Nacionalinė institucija skiria nepriklausomą audito įstaigą, kaip nurodyta 30 straipsnyje.

6. Nacionalinė institucija ex ante atitikties vertinimą grindžia savo ir (arba) nepriklausomos audito įstaigos, kaip nurodyta 30 straipsnyje, kontrolės ir audito rezultatais.

7. Jeigu paskirtoji Programos nacionalinė agentūra yra ta pati, kaip ankstesnių programų – Mokymosi visą gyvenimą ar Veiklaus jaunimo – nacionalinė agentūra, atliekant ex ante atitikties vertinimo kontrolę ir auditą galima vertinti tik tuos aspektus, kurie yra nauji ir būdingi Programai.

8. Nacionalinė institucija stebi ir prižiūri Programos valdymą nacionaliniu lygmeniu. Ji laiku informuoja Komisiją ir konsultuojasi su ja prieš priimdama bet kokius Programos valdymui didelį poveikį padaryti galinčius sprendimus, ypač susijusius su jos nacionaline agentūra.

9. Nacionalinė institucija teikia pakankamą bendrą savo nacionalinės agentūros veiklos finansavimą, kad būtų užtikrintas Programos valdymas vadovaujantis taikytinomis Sąjungos taisyklėmis.

10. Jeigu Komisija, atsižvelgdama į ex ante atitikties vertinimą, nepritaria siūlomai nacionalinei agentūrai, nacionalinė institucija užtikrina, kad būtų imtasi reikiamų taisomųjų veiksmų, kad nacionalinė agentūra atitiktų minimalius Komisijos nustatytus reikalavimus, arba paskiria kitą nacionalinę agentūrą.

11. Remdamasi metine nacionalinės agentūros valdymo deklaracija, nepriklausomos audito įstaigos nuomone ir Komisijos atlikta nacionalinės agentūros atitikties ir veiklos analize, nacionalinė institucija kiekvienais metais ne vėliau kaip spalio 31 d. pateikia Komisijai informaciją apie Programos veiklos stebėsenos ir priežiūros rezultatus.

12. Nacionalinė institucija atsako už tinkamą Sąjungos lėšų, kurias Komisija perveda nacionalinei agentūrai ir kurios skirtos veiklos pagal Programą dotacijoms, valdymą.

13. Nacionalinės agentūros įvykdytų pažeidimų, aplaidumo ar sukčiavimo arba rimtų nacionalinės agentūros veiklos trūkumų ar nepatenkinamų rezultatų atveju, dėl kurio Komisija gali reikšti pretenzijas nacionalinei agentūrai, nacionalinė institucija atsakinga už neišieškotų lėšų kompensavimą Komisijai.

14. 13 dalyje aprašytomis aplinkybėmis nacionalinė institucija savo iniciatyva arba Komisijos prašymu gali atšaukti nacionalinės agentūros įgaliojimus. Jei nacionalinė institucija norėtų atšaukti tuos įgaliojimus dėl kitų pateisinamų priežasčių, ji praneša apie tai Komisijai likus bent šešiesiems mėnesiams iki numatytos nacionalinės agentūros įgaliojimų pabaigos datos. Tokiais atvejais nacionalinė institucija ir Komisija oficialiai susitaria dėl specifinių ir savalaikių pereinamojo laikotarpio priemonių.

15. Atšaukus įgaliojimus, nacionalinė institucija įgyvendina reikiamas kontrolės priemones, susijusias su nacionalinei agentūrai, kurios įgaliojimai buvo atšaukti, perduotomis Sąjungos lėšomis, ir užtikrina, kad tos lėšos ir visi su Programos valdymu susiję dokumentai bei valdymo priemonės būtų tinkamai perduoti naujai nacionalinei agentūrai. Nacionalinė institucija teikia nacionalinei agentūrai, kurios įgaliojimai buvo atšaukti, reikiamą finansinę pagalbą, kad ši galėtų toliau įgyvendinti sutartinius įsipareigojimus Programos naudos gavėjų ir Komisijos atžvilgiu, kol tie įgaliojimai bus perduoti naujai nacionalinei agentūrai.

16. Komisijos prašymu nacionalinė institucija nustato įstaigas ar organizacijas, kurios galėtų būti laikomos atitinkančiomis reikalavimus dalyvauti konkrečioje Programos veikloje savo šalies teritorijoje, arba tokių įstaigų ar organizacijų rūšis.

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos delegaluotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

28 straipsnis

Nacionalinė agentūra

1. Terminas „nacionalinė agentūra“ reiškia vieną ar daugiau nacionalinių agentūrų pagal nacionalinę teisę ir praktiką.
2. Nacionalinė agentūra:
 - a) yra juridinis asmuo arba juridinio asmens statusą turinčio subjekto dalis, o jos veiklą reglamentuoja atitinkamos valstybės narės teisė; ministerija negali būti paskirta nacionaline agentūra;
 - b) turi pakankamus valdymo pajėgumus, darbuotojus ir infrastruktūrą, kad galėtų tinkamai atlikti savo uždavinius, užtikrinti veiksmingą Programos ir patikimą Sąjungos lėšų valdymą;
 - c) turi veiklos ir teises priemones, kad galėtų taikyti Sąjungos lygmeniu nustatytas administracinio, sutartinio ir finansinio valdymo taisykles;
 - d) teikia tinkamas finansines garantijas, už kurias, pageidautina, laiduoja valdžios institucija, atitinkančias Sąjungos lėšų, kurias ji turės valdyti, dydį;
 - e) skiriama visam Programos įgyvendinimo laikotarpiui.
3. Nacionalinė agentūra atsako už pagal toliau nurodytus Programos veiksmus įgyvendinamų projektų valdymą visais jų įgyvendinimo etapais, vadovaujantis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkto v ir vi papunkčiais ir Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 44 straipsniu:
 - a) pavienių besimokančiųjų asmenų judumą, išskyrus judumą, organizuojamą remiantis programomis, kurias baigus gaunamas jungtinis, dvigubas ar dauginis kvalifikacinis ar mokslo laipsnis, plataus masto savanoriškos veiklos projektus ir judumą taikant studentų paskolų garantijų sistemą;
 - b) strateginių partnerysčių veiklą, susijusią su bendradarbiavimu inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais;
 - c) mažos apimties veiklos, kuria remiamas struktūrinis dialogas jaunimo srityje pagal politinių reformų rėmimo veiklą, valdymą.
4. Nukrypstant nuo 3 dalies, 3 dalies b punkte nurodytų strateginių partnerysčių atranka ir sprendimų priėmimas gali būti vykdomi Sąjungos lygmeniu, jeigu sprendimas tuo tikslu priimamas laikantis 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, tačiau tik konkrečiais atvejais, kai yra aiškių priešasčių tokiam centralizavimui.

5. Nacionalinė agentūra perduoda dotacijas naudoms gavėjams pasirašius dotacijos susitarimą arba priėmus dotacijos sprendimą, kaip nustatyta Komisijos atitinkamai Programos veiklai.

6. Nacionalinė agentūra kasmet Komisijai ir savo nacionalinei institucijai teikia ataskaitą, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnio 5 dalyje. Nacionalinė agentūra atsako už Komisijos pastabų, pateiktų išanalizavus metinę valdymo deklaraciją ir nepriklausomą audito įstaigos nuomonę apie ją, įgyvendinimą.

7. Nacionalinė agentūra, negavusi išankstinio rašytinio nacionalinės institucijos ir Komisijos sutikimo, negali perduoti trečiajai šaliai jokių jai pavestų Programos ar biudžeto įgyvendinimo uždavinių. Nacionalinė agentūra – vienintelė institucija, atsakanti už trečiajai šaliai perduotus uždavinius.

8. Jeigu nacionalinės agentūros įgaliojimai atšaukiami, ta nacionalinė agentūra lieka teisiškai atsakinga už jos sutartinius įsipareigojimus Programos naudoms gavėjų ir Komisijos atžvilgiu, kol tie įgaliojimai bus perduoti naujai nacionalinei agentūrai.

9. Nacionalinė agentūra atsako už finansinių susitarimų, susijusių su ankstesnėmis Mokymosi visą gyvenimą ir Veiklaus jaunimo programomis ir tebegaliosiančių prasidėjus Programai, valdymą ir užbaigimą.

29 straipsnis

Europos Komisija

1. Komisija, gavusi iš nacionalinės institucijos ex ante atitikties vertinimą, nurodytą 27 straipsnio 4 dalyje, per du mėnesius priima, su tam tikromis išlygomis priima arba atmeta siūlomą nacionalinę agentūrą. Komisija neužmezga sutartinių santykių su nacionaline agentūra, kol ji nepriėmė ex ante atitikties vertinimo. Jeigu nacionalinė agentūra priimama su tam tikromis išlygomis, Komisija sutartyje su agentūra gali nustatyti proporcingas prevencines priemones.
2. Komisija, gavusi siūlomos Programos nacionalinės agentūros ex ante atitikties vertinimą, įformina teisinius įsipareigojimus, priištus finansiniais susitarimais, susijusiais su ankstesnėmis Mokymosi visą gyvenimą ir Veiklaus jaunimo programomis ir dar tebegaliosiančiais prasidėjus Programai.
3. Pagal 27 straipsnio 4 dalį dokumente, kuriuo reglamentuojami sutartiniai Komisijos ir nacionalinės agentūros santykiai:
 - a) nustatomi nacionalinių agentūrų vidaus kontrolės standartai ir dotacijoms skirtų Sąjungos lėšų, už kurias atsako nacionalinės agentūros, valdymo taisyklės;

b) nustatoma nacionalinės agentūros darbo programa, kurioje išdėstomi Sąjungos remiami nacionalinės agentūros valdymo uždaviniai;

c) nustatomi ataskaitų teikimo reikalavimai, kurių turi laikytis nacionalinė agentūra.

4. Komisija nacionalinei agentūrai kasmet skiria šias Programai įgyvendinti skirtas lėšas:

a) atitinkamos valstybės narės dotacijoms skirtas lėšas Programos veiklai, už kurios valdymą atsako nacionalinė agentūra, įgyvendinti;

b) finansinę paramą, skirtą nacionalinei agentūrai nustatytiems Programos valdymo uždaviniams įgyvendinti. Ji teikiama sumokant nustatyto dydžio išmoką nacionalinės agentūros veiklos išlaidoms padengti ir nustatoma remiantis Sąjungos dotacijoms skirtų lėšų, už kurias atsako nacionalinė agentūra, suma.

5. Komisija nustato nacionalinės agentūros darbo programos reikalavimus. Komisija nacionalinei agentūrai lėšų, skirtų Programai įgyvendinti, skiria tik tuomet, kai oficialiai patvirtina nacionalinės agentūros darbo programą.

6. Remdamasi nacionalinėms agentūroms keliamais atitiktis reikalavimais, nurodytais 27 straipsnio 4 dalyje, Komisija įvertina nacionalines valdymo ir kontrolės sistemas, visų pirma remdamasi nacionalinės institucijos jai pateiktu ex ante atitiktis vertinimu ir nepriklausomos audito įstaigos valdymo deklaracijos įvertinimu ir nepriklausomos audito įstaigos nuomone apie ją, atsižvelgdama į nacionalinės agentūros kasmet pateikiamą informaciją apie Programos stebėsenos ir priežiūros veiklą.

7. Įvertinusi metinę nacionalinės valdymo deklaraciją ir nepriklausomos audito įstaigos nuomonę, Komisija nacionalinei agentūrai ir nacionalinei institucijai pateikia savo nuomonę ir pastabas.

8. Jeigu Komisija metinę valdymo deklaraciją ar nepriklausomų auditorių nuomonę laiko nepriimtinais arba jeigu nacionalinė agentūra netinkamai įgyvendina Komisijos pateiktas pastabas, Komisija gali imtis bet kokių prevencinių ir taisomųjų priemonių, kurių reikia Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnio 4 dalyje.

9. Komisija, siekdama užtikrinti nuoseklų Programos įgyvendinimą visose Programos šalyse, rengia reguliarius nacionalinių agentūrų tinklo narių posėdžius.

30 straipsnis

Nepriklausoma audito įstaiga

1. Nepriklausoma audito įstaiga pateikia auditoriaus nuomonę apie metinę valdymo deklaraciją, nurodytą Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnio 5 dalyje.

2. Nepriklausoma audito įstaiga:

a) turi reikiamą profesinę kompetenciją, kad galėtų atlikti viešojo sektoriaus auditą;

b) užtikrina, kad atliekant auditą būtų vadovaujama tarptautiniais audito standartais;

c) užtikrina, kad nebūtų interesų konflikto su juridiniu asmeniu, kuriam nacionalinė agentūra priklauso. Visų pirma, ji yra funkciškai nepriklausoma nuo juridinio asmens, kuriam nacionalinė agentūra priklauso.

3. Nepriklausoma audito įstaiga teikia Komisijai ir jos atstovams bei Audito Rūmams visapusišką prieigą prie visų dokumentų ir ataskaitų, kurių reikia auditoriaus nuomonei apie metinę nacionalinės agentūros valdymo deklaraciją parengti.

IX SKYRIUS

Kontrolės sistema

31 straipsnis

Kontrolės sistemos principai

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad vykdamas pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų saugomi taikant priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir kitokiai neteisėta veiklai, atliekant veiksmingą kontrolę ir, jei nustatoma pažeidimų, išieškant nepagrįstai sumokėtas sumas ir prireikus skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas.

2. Komisija atsako už nacionalinių agentūrų vykdomų Programos veiksmų ir veiklos priežiūrą. Ji nustato minimalius reikalavimus, susijusius su nacionalinės agentūros ir nepriklausomos audito įstaigos vykdoma kontrole.

3. Nacionalinė agentūra atsako už pirminę dotacijos gavėjų vykdomų Programos veiksmų ir veiklos kontrolę, kaip nurodyta 28 straipsnio 3 dalyje. Tos kontrolės tikslas – pagrįstai patvirtinti, kad suteiktos dotacijos naudojamos numatytiems tikslams ir laikantis taikytinų Sąjungos taisyklių.

4. Nacionalinėms agentūroms pervedus Programos įgyvendinimui skirtas lėšas, Komisija užtikrina tinkamą kontrolės koordinavimą su nacionalinėmis institucijomis ir nacionalinėmis

agentūromis, remiantis bendro audito principu ir rizikos analize. Ši nuostata netaikoma Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (toliau – OLAF) atliekamiems tyrimams.

32 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų, subrangovų ir kitų trečiųjų šalių, gavusių Sąjungos lėšų, dokumentų auditą ir auditą vietoje. Jie taip pat gali atlikti nacionalinių agentūrų auditą ir jas kontroliuoti.

2. OLAF gali, laikydamasi Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽¹⁾ nustatytos procedūros, atlikti ekonominės veiklos vykdytojų, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusių su tokiu finansavimu, kontrolę ir inspektavimą vietoje, siekdama nustatyti, ar vykdant dotacijos susitarimą, dotacijos sprendimą ar sutartį dėl Sąjungos lėšų skyrimo nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos arba kitos neteisėtos veiklos atvejų.

3. Nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis organizacijomis ir dotacijų susitarimuose, dotacijų sprendimuose ir sutartyse, sudaromose įgyvendinant šį reglamentą, Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokį auditą bei vykdyti kontrolę ir inspektavimą vietoje.

X SKYRIUS

Įgaliojimų delegavimas ir įgyvendinimo nuostatos

33 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas Komisijai

Siekiant, kad užduotys būtų valdomos tinkamiausiu lygmeniu, Komisijai pagal 34 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl 28 straipsnio 3 dalies dalinių pakeitimų tik dėl papildomų veiksmų, už kurių valdymą atsako nacionalinės agentūros, nustatymo.

34 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 33 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami Programos įgyvendinimo laikotarpiui.

⁽¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 33 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 33 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

35 straipsnis

Programos įgyvendinimas

Komisija, siekdama įgyvendinti Programą, pagal 36 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato metines darbo programas. Kiekvienoje metinėje darbo programoje užtikrinama, kad 4, 5, 11 ir 16 straipsniuose nustatyti bendrieji ir konkretieji tikslai kasmet būtų nuosekliai įgyvendinami ir nurodoma, kokių rezultatų tikimasi, taip pat nustatomi įgyvendinimo metodai ir bendra jos suma. Metinėse darbo programose taip pat aprašomi finansuoti veiksmai, nurodomos skirtingiems veiksams skirtos sumos ir lėšų, skirtų nacionalinių agentūrų valdytinai veiklai įgyvendinti, paskirstymas valstybėms narėms ir preliminarus įgyvendinimo tvarkaraštis. Be kita ko, dotacijų atveju nustatoma didžiausia bendro finansavimo dalis, atsižvelgiant į tikslinių grupių ypatumus, visų pirma jų gebėjimus užtikrinti bendrą finansavimą ir galimybes pritraukti trečiųjų šalių finansavimą. Visų pirma veiksmų, kurie skirti organizacijoms, turinčioms ribotus finansavimo pajėgumus, nustatyta bendro finansavimo dalis turi būti mažiausiai 50 proc.

36 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Gali būti rengiami konkrečių sudėčių komiteto posėdžiai, kuriuose sprendžiami su atitinkamu sektoriumi susiję klausimai. Prireikus ir laikantis komiteto darbo tvarkos į posėdžius ad hoc kaip stebėtojai gali būti pakviesti dalyvauti išorės ekspertai, įskaitant socialinių partnerių atstovus.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

XI SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

37 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Sprendimai Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Veiksmai, 2013 m. gruodžio 31 d. arba anksčiau nei tą dieną pradėti remiantis sprendimais Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB, prireikus administruojami vadovaujantis šio reglamento nuostatomis.

3. Valstybės narės nacionaliniu lygmeniu užtikrina sklandų perėjimą nuo veiklos, vykdomos pagal ankstesnes mokymosi visą gyvenimą, jaunimo ir tarptautinio bendradarbiavimo aukštojo mokslo srityje programas, prie dabartinės Programos įgyvendinimo veiklos.

38 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

I PRIEDAS

PROGRAMOS VERTINIMO RODIKLIAI

Programa bus atidžiai stebima remiantis rodiklių, kuriais siekiama nustatyti, koku mastu buvo pasiekta Programos bendrųjų ir konkrečių tikslų, ir sumažinti administracinę našą ir sąnaudas, rinkiniu. Tuo tikslu bus renkami duomenys atsižvelgiant į šį pagrindinių rodiklių rinkinį:

Strategijos „Europa 2020“ pagrindinis tikslas švietimo srityje	Mažesnio lygio nei vidurinį išsilavinimą įgijusių ir niekur nesimokančių 18–24 metų amžiaus asmenų procentinė dalis
	30–34 metų amžiaus asmenų, įgijusių tretinį arba lygiavertį išsilavinimą, procentinė dalis
Judumo lyginamasis standartas, vadovaujantis Tarybos išvadomis dėl besimokančiųjų judumo lyginamojo standarto	Aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų, kurie su aukštojo mokslo studijomis ar mokymais susijusį laikotarpį (įskaitant stažuotčių laikotarpius) yra praleidę užsienyje, procentinė dalis
	18–34 metų amžiaus pirminio profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų, kurie su pirminiu profesiniu rengimu ir mokymu susijusių studijų ar mokymosi laikotarpį (įskaitant mokomosios praktikos laikotarpius) yra praleidę užsienyje, procentinė dalis
Kiekybinis (bendras)	Darbuotojų, kuriems pagal Programą teikiama parama, skaičius pagal šalis ir sektorius
	Specialiųjų poreikių ar mažiau galimybių turinčių dalyvių skaičius
	Organizacijų ir projektų skaičius ir tipas pagal šalis ir veiksmus
Švietimas ir mokymas	Mokinių, studentų ir stažuotojų, dalyvaujančių Programoje, skaičius, suskirstytas pagal šalis, sektorius, veiksmus ir lytį
	Aukštųjų mokyklų studentų, gaunančių paramą studijoms šalyje partnerėje, skaičius ir studentų iš šalių partnerių, atvykstančių studijuoti Programos šalyje, skaičius
	Šalių partnerių aukštojo mokslo institucijų, dalyvaujančių judumo ir bendradarbiavimo veikloje, skaičius
	„Euroguidance“ naudotojų skaičius
	Dalyvių, kurie už savo dalyvavimą Programoje gavo sertifikatą, diplomą ar kitos rūšies oficialų pripažinimo dokumentą, procentinė dalis
	Dalyvių, kurie teigia, kad pagerino savo svarbiausius gebėjimus, procentinė dalis
	Ilgalaikio judumo dalyvių, kurie teigia, kad pagerino savo kalbinius įgūdžius, procentinė dalis
	„Jean Monnet“
Jaunimas	Pagal Programą remiamuose judumo veiksmuose dalyvaujančių jaunuolių skaičius pagal šalis, veiksmus ir lytį
	Jaunimo organizacijų iš Programos šalių ir šalių partnerių, kurios dalyvauja tarptautinėje judumo ir bendradarbiavimo veikloje, skaičius
	Tinklo „Eurodesk“ naudotojų skaičius
	Dalyvių, kurie už savo dalyvavimą Programoje gavo sertifikatą, pvz., Youthpass, diplomą ar kitos rūšies oficialų pripažinimo dokumentą, procentinė dalis

	Dalyvių, kurie teigia, kad jie pagerino savo svarbiausius gebėjimus, procentinė dalis
	Savanoriška veikla užsiimančių dalyvių, kurie teigia, kad jie pagerino savo kalbinius įgūdžius, procentinė dalis
Sportas	Sporto organizacijų, kurios teikia prašymus dėl dalyvavimo Programoje ir joje dalyvauja, narių skaičius pagal šalis
	Procentinė dalis dalyvių, kurie pasinaudojo tarpvalstybinių projektų rezultatais siekdami: a) kovoti su grėsmėmis sportui; b) stiprinti gerą valdymą ir dvikryptę karjerą; c) didinti socialinę įtrauktį, lygias galimybes ir dalyvių skaičių.

II PRIEDAS

TECHNINĖ INFORMACIJA, SUSIJUSI SU STUDENTŲ PASKOLŲ GARANTIJŲ SISTEMA

1. Finansų tarpininkų atranka

Paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą finansų tarpininkai atrenkami laikantis geriausios rinkos praktikos, be kita ko, atsižvelgiant į:

- a) lėšų, kurias reikia skirti studentams finansuoti, dydį;
- b) laikantis minimalių skolinimo standartų, kaip nustatyta 2 dalyje, studentams siūlomas palankiausias sąlygas;
- c) visų Programos šalių gyventojų galimybę pasinaudoti finansavimu, kaip apibrėžta 24 straipsnio 1 dalyje;
- d) sukčiavimo prevencijos priemonės; ir
- e) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB ⁽¹⁾ laikymąsi.

2. Paskolų gavėjų apsauga

Toliau nurodomos apsaugos priemonės yra būtinos sąlygos ir finansų tarpininkai, norintys teikti pagal studentų paskolų garantijų sistemą garantuojamas paskolas studentams, privalo jas užtikrinti:

- a) nereikalaujama jokio užstato ar garantijos iš tėvų;
- b) paskolos teikiamos laikantis nediskriminavimo principo;
- c) per vertinimo procesą finansų tarpininkas, be kita ko, įvertina studento per didelio išsiskolinimo riziką, atsižvelgdamas į susikaupusios skolos dydį ir į visus teisinius sprendimus, susijusius su negrąžinta skola; ir
- d) paskola grąžinama taikant mišrųjų modelį, jungiantį standartizuotus mokėjimus hipotekos pagrindu ir socialinės apsaugos priemonės, visų pirma:
 - i) palūkanų normą, kuri yra daug mažesnė už rinkos normą;
 - ii) pradinį lengvatinį laikotarpį iki paskolos grąžinimo pradžios, kuris trunka mažiausiai 12 mėnesių po studijų programos baigimo, arba, jei nacionalinėje teisėje toks laikotarpis nenumatytas, nuostatą, pagal kurią nominalus paskolos grąžinimas turi būti atliktas tuo 12 mėnesių laikotarpiu;
 - iii) nuostatą dėl laikino paskolos grąžinimo sustabdymo bent 12 mėnesių laikotarpiui per visą paskolos laikotarpį, kurio gali prašyti studijas baigęs studentas, arba, jei nacionalinėje teisėje toks laikotarpis nenumatytas, nuostatą, pagal kurią nominalus paskolos grąžinimas turi būti atliktas tuo 12 mėnesių laikotarpiu;
 - iv) palūkanų atidėjimo galimybę studijų laikotarpiu;
 - v) draudimą mirties ar negalios atveju; ir
 - vi) baudų už išankstinį visą ar dalinį paskolos grąžinimą netaikymą.

Finansų tarpininkai gali pasiūlyti paskolos grąžinimą, priklausantį nuo pajamų, taip pat geresnes sąlygas, pvz., ilgesnius lengvatinius laikotarpius, ilgesnius paskolos grąžinimo sustabdymo laikotarpius arba vėlesnius mokėjimo terminus, kad būtų atsižvelgiama į specialius absolventų, pvz., tų, kurie toliau studijuoja doktorantūroje, poreikius arba suteikiama absolventams daugiau laiko susirasti darbą. Finansų tarpininkų atrankos procedūroje atsižvelgiama į tai, kad siūlomos tokios geresnės sąlygos.

3. Stebėseną ir vertinimas

Remiantis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 8 dalimi vykdoma studentų paskolų garantijų sistemos stebėseną ir atliekamas vertinimas, kaip nurodyta šio reglamento 21 straipsnyje.

⁽¹⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008 5 22, p. 66).

Šio proceso metu Komisija pateikia ataskaitą apie studentų paskolų garantijų sistemos poveikį paramos gavėjams ir aukštojo mokslo sistemoms. Komisija į savo ataskaitą įtraukia, inter alia, šiuos duomenis ir siūlomas susirūpinimą keliančių sričių valdymo priemones:

- a) studentų, gavusių paskolas, finansuojamas pagal studentų paskolų garantijų sistemą, skaičių, įskaitant duomenis apie jų mokslo užbaigimo lygį;
- b) finansų tarpininkų pagal sutartis išsipareigotų suteikti paskolų dydį;
- c) palūkanų normas;
- d) nesumokėtų skolų dydį ir išsipareigojimų nevykdymo lygį, įskaitant visas priemones, kurių finansų tarpininkai ėmėsi prieš tuos asmenis, kurie negrąžina savo paskolų;
- e) sukčiavimo prevencijos priemones, kurių ėmėsi finansų tarpininkai;
- f) remiamų studentų profilį, įskaitant jų socialinę ir ekonominę padėtį, studijuojamą dalyką, kilmės šalį ir šalį, į kurią jie vyksta, vadovaujantis nacionalinės teisės aktais dėl duomenų apsaugos;
- g) geografinę priemonės taikymo pusiausvyrą; ir
- h) geografinį finansų tarpininkų pasiskirstymą.

Jei prognozuotas diegimas rinkose arba finansų tarpininkų dalyvavimas nėra patenkinami, Komisija svarsto galimybę pasiūlyti tinkamus reglamentavimo pakeitimus, įskaitant teisėkūros pakeitimus, nepaisant pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 9 dalį Europos Parlamentui ir Tarybai suteiktų įgaliojimų.

4. Biudžetas

Biudžeto asignavimais padengiamos visos studentų paskolų garantijų sistemos sąnaudos, įskaitant mokėjimų išsipareigojimus dalyvaujantiems finansų tarpininkams, suteikiant dalines garantijas, ir valdymo mokesčius EIF.

Studentų paskolų garantijų sistemai skirtas biudžetas, kaip nurodyta 18 straipsnio 2 dalies c punkte, neturi viršyti 3,5 proc. viso Programos biudžeto.

5. Viešinimas ir informuotumo didinimas

Kiekvienas dalyvaujantis finansų tarpininkas, teikdamas informaciją galimybių turintiems studentams, prisideda prie studentų paskolų garantijų sistemos propagavimo. Tuo tikslu Komisija, be kita ko, nacionalinėms agentūroms Programos šalyse teikia reikiamą informaciją, kad sudarytų joms sąlygas veikti kaip informacijos apie studentų paskolų garantijų sistemą centrams.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1289/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies a punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastą teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) abipusiškumo mechanizmas, kuris turi būti įgyvendintas, jeigu trečioji šalis, įtraukta į Tarybos reglamento (EB) Nr. 539/2001 ⁽²⁾ II priede numatytą sąrašą, taiko vizos reikalavimą bent vienos valstybės narės piliečiams, turi būti patikslintas atsižvelgiant į tai, kad įsigaliojo Lisabonos sutartis, ir į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su antriniais teisiniais pagrindais. Be to, tą mechanizmą reikia patikslinti, kad Sąjunga galėtų solidariai pateikti atsaką, jei trečioji šalis, įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priedo sąrašą, taiko vizos reikalavimą bent vienos valstybės narės piliečiams;
- (2) gavusios pranešimą iš valstybės narės, kad į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priedo sąrašą įtraukta trečioji šalis taiko vizos reikalavimą tos valstybės narės piliečiams, visos valstybės narės turėtų reaguoti bendrai, tokiu būdu pateikdamos Sąjungos atsaką į situaciją, kuri daro poveikį visai Sąjungai ir sudaro galimybę jos piliečiams taikyti skirtingas sąlygas;
- (3) visiškas vizos reikalavimo abipusiškumas yra tikslas, kurio Sąjunga turėtų aktyviai siekti, plėtodama savo santykius su trečiosiomis šalimis, tokiu būdu prisidedama prie Sąjungos išorės politikos patikimumo ir nuoseklumo didinimo;
- (4) šiuo reglamentu turėtų būti nustatytas mechanizmas, kurį taikant būtų galima laikinai sustabdyti vizos reikalavimo

netaikymą į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priede pateiktą sąrašą įtrauktai trečiajai šaliai (sustabdymo mechanizmas) ekstremaliosios situacijos atveju, kai reikia skubiai reaguoti siekiant išspręsti bent vienos valstybės narės patiriamus sunkumus, ir atsižvelgiant į bendrą ekstremaliosios situacijos poveikį visai Sąjungai;

- (5) sustabdymo mechanizmo tikslais žymus ir staigus padaugėjimas reiškia, kad viršijama 50 procentų riba. Jis taip pat gali reikšti žemesnį padaugėjimą, jeigu Komisija jį laiko taikytinu konkrečiu atveju, apie kurį praneša atitinkama valstybė narė;
- (6) sustabdymo mechanizmo tikslais mažas patenkinimo procentas reiškia, kad patenkinama maždaug 3 arba 4 procentai prašymų suteikti prieglobstį. Jis taip pat gali reikšti aukštesnį patenkinimo procentą, jeigu Komisija jį laiko taikytinu konkrečiu atveju, apie kurį praneša atitinkama valstybė narė;
- (7) būtina vengti piktnaudžiavimo, kylancio dėl vizos reikalavimo netaikymo trečiosios šalies piliečių trumpalaikio buvimo atvejais, kai jie kelia grėsmę atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*) ir vidaus saugumui, ir su tuo piktnaudžiavimu kovoti;
- (8) šiuo reglamentu turėtų būti nustatytas teisinis pagrindas vizos reikalavimui arba to reikalavimo netaikymui subjektų, kuriuos atitinkamos valstybės narės pripažįsta tarptautinės teisės subjektais ir kurie nėra tarptautinės tarpyvriausybines organizacijos, išduotų kelionės dokumentų turėtojams;
- (9) kadangi Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1932/2006 ⁽³⁾ nustatytos pabėgėliams ir asmenims be pilietybės taikytinos taisyklės tokiems asmenims netaikomos, kai jie gyvena Jungtinėje Karalystėje arba Airijoje, būtina išaiškinti padėtį, susijusią su vizos reikalavimu tam tikrų Jungtinėje Karalystėje arba Airijoje gyvenančių pabėgėlių ir asmenų be pilietybės atžvilgiu. Šis reglamentas turėtų palikti galimybę valstybėms narėms savo nuožiūra priimti sprendimą dėl vizos reikalavimo netaikymo tos kategorijos asmenims, laikantis jų tarptautinių įsipareigojimų. Valstybės narės apie tokius sprendimus turėtų pranešti Komisijai;

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 81, 2001 3 21, p. 1).

⁽³⁾ 2006 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1932/2006, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 405, 2006 12 30, p. 23).

- (10) Reglamentu (EB) Nr. 539/2001 neturėtų būti daromas poveikis prieš to reglamento įsigaliojimo dieną Europos bendrijos sudarytų tarptautinių susitarimų, dėl kurių reikia nukrypti nuo bendrų vizų taisyklių, taikymui, kartu atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką;
- (11) siekiant užtikrinti, kad Europos Parlamentas ir Taryba tinkamai dalyvautų antrame abipusiškumo mechanizmo taikymo etape, atsižvelgiant į tai, kad vizos reikalavimo netaikymo sustabdymas visiems trečiosios šalies, įtrauktos į Reglamentu (EB) Nr. 539/2001 II priede pateiktą sąrašą, piliečiams yra ypač opus politinis klausimas ir į jo horizontalaus pobūdžio pasekmes valstybėms narėms, asocijuotosioms Šengeno šalims ir pačiai Sąjungai, visų pirma jų išorės santykiams ir bendram Šengeno erdvės veikimui, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl tam tikrų abipusiškumo mechanizmo elementų. Suteikiant tokius įgaliojimus Komisijai atsižvelgiama į politinių diskusijų dėl Sąjungos politikos dėl vizų Šengeno erdvėje poreikį. Be to, tai atspindi poreikį užtikrinti tinkamą skaidrumą ir teisinį tikrumą taikant abipusiškumo mechanizmą visiems atitinkamos trečiosios šalies piliečiams, visų pirma atliekant atitinkamą laikiną Reglamentu (EB) Nr. 539/2001 II priedo dalinį pakeitimą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (12) siekiant užtikrinti veiksmingą sustabdymo mechanizmo ir tam tikrų abipusiškumo mechanizmo nuostatų taikymą, visų pirma siekiant sudaryti sąlygas tinkamai atsižvelgti į visus atitinkamus veiksnius ir galimą tų mechanizmų taikymo poveikį, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su atitinkamos trečiosios šalies piliečių kategorijų, kuriems turėtų būti taikomas vizos reikalavimo netaikymo laikinas sustabdymas pagal abipusiškumo mechanizmą, nustatymu ir su įgaliojimais nustatyti to sustabdymo atitinkamą trukmę, taip pat įgaliojimai įgyvendinti sustabdymo mechanizmą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁾. Tokiems įgyvendinimo aktams priimti turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra;
- (13) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*⁽²⁾, patenkančios į Tarybos sprendimo 1999/437/EB⁽³⁾ 1 straipsnio B punkte nurodytą sritį;
- (14) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*⁽⁴⁾, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB⁽⁵⁾ 3 straipsniu;
- (15) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*⁽⁶⁾, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES⁽⁷⁾ 3 straipsniu;
- (16) šis reglamentas yra Šengeno *acquis* nuostatų, kurias įgyvendinant Jungtinė Karalystė nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2000/365/EB⁽⁸⁾, plėtojimas. Todėl Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį reglamentą, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(2) OL L 176, 1999 7 10, p. 36.

(3) 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

(4) OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

(5) 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

(6) OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

(7) 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

(8) 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 131, 2000 6 1, p. 43).

(1) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (17) šis reglamentas yra Šengeno *acquis* nuostatų, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB ⁽¹⁾, plėtojimas. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (18) todėl Reglamentas (EB) Nr. 539/2001 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 539/2001 iš dalies keičiamas taip:

1. 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Jeigu trečioji šalis, įtraukta į II priede pateiktą sąrašą, taiko vizos reikalavimą bent vienos valstybės narės piliečiams, taikomos šios nuostatos:

a) per 30 dienų laikotarpį nuo dienos, kai trečioji šalis įgyvendina vizos reikalavimą, arba tais atvejais, kai vizos reikalavimas, galiojantis 2014 m. sausio 9 d. toliau taikomas, per 30 dienų laikotarpį nuo tos dienos atitinkama valstybė narė apie tai raštu informuoja Europos Parlamentą, Tarybą ir Komisiją.

Tame pranešime:

- i) nurodoma vizos reikalavimo įgyvendinimo data ir atitinkamų kelionės dokumentų ir vizų tipai;
- ii) išsamiai paaiškinamos preliminarios priemonės, kurių atitinkama valstybė narė ėmėsi, siekdama užtikrinti bevizį režimą su atitinkama trečiąja šalimi, ir pateikiama visa susijusi informacija.

Informaciją apie tą pranešimą Komisija nedelsdama paskelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, įskaitant informaciją apie vizos reikalavimo įgyvendinimo datą ir atitinkamų kelionės dokumentų ir vizų tipus.

Jei prieš pasibaigiant šio punkto pirmoje pastraipoje nurodytam terminui trečioji šalis nusprendžia panaikinti vizos reikalavimą, pranešimas neteikiamas arba atšaukiamas, o informacija neskelbiama;

b) Komisija iš karto po a punkto trečioje pastraipoje nurodyto paskelbimo ir konsultuodamasi su atitinkama valstybe narė, imasi veiksmų su atitinkamos trečiosios šalies valdžios institucijomis, visų pirma politikos, ekonomikos ir prekybos srityse, kad vėl būtų vėl taikomas arba įvestas bevizis režimas, ir nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie tuos veiksmus;

c) jei per 90 dienų laikotarpį po a punkto trečioje pastraipoje nurodyto paskelbimo dienos ir nepaisant visų pagal b punktą atliktų veiksmų trečioji šalis nepanaikina vizos reikalavimo, atitinkama valstybė narė gali prašyti Komisijos sustabdyti vizos reikalavimo netaikymą tos trečiosios šalies tam tikrų kategorijų piliečiams. Kai valstybė narė pateikia tokį prašymą, ji apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą;

d) Komisija, svarstydamą, kokių tolesnių veiksmų imtis laikantis e, f arba h punkto, atsižvelgia į priemonių, kurių ėmėsi atitinkama valstybė narė, siekdama užtikrinti bevizį režimą susijusios trečiosios šalies atžvilgiu, rezultatus, į veiksmus, kurių imtasi laikantis b punkto, ir vizos reikalavimo netaikymo sustabdymo pasekmes Sąjungos ir jos valstybių narių išorės santykiams su atitinkama trečiąja šalimi;

e) jei atitinkama trečioji šalis nepanaikina vizos reikalavimo, Komisija ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo a punkto trečioje pastraipoje nurodytos paskelbimo dienos ir vėliau kas laikotarpį, ne ilgesnį nei šeši mėnesiai per bendrą laikotarpį, kuris negali trukti ilgiau nei iki dienos, kurią įsigalioja f punkte nurodytas deleguotasis aktas arba dėl jo pateikiamas prieštaravimas:

- i) atitinkamos valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva priima įgyvendinimo aktą, kuriuo laikinai sustabdomas vizos reikalavimo netaikymas tam tikrų kategorijų atitinkamos trečiosios šalies piliečiams ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui. Tame įgyvendinimo akte nustatoma data, ne vėliau kaip praėjus 90 dienų po jo įsigaliojimo, nuo kurios turi įsigaliojti vizos reikalavimo netaikymo sustabdymas, atsižvelgiant į valstybių narių konsulatų turimus išteklius. Priimdama vėlesnius įgyvendinimo aktus, Komisija gali pratęsti to sustabdymo laikotarpį papildomiems ne ilgesniems kaip šešių mėnesių laikotarpiais ir gali keisti atitinkamos trečiosios šalies piliečių, kurių atžvilgiu sustabdytas vizos reikalavimo netaikymas, kategorijas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 4a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Nedarant poveikio 4 straipsnio taikymui, sustabdymo laikotarpiais visi įgyvendinimo akte

⁽¹⁾ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

nurodytų atitinkamos trečiosios šalies kategorijų piliečiai, kirsdami valstybių narių išorines sienas, privalo turėti vizą; arba

- ii) 4a straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui pateikia ataskaitą, kurioje įvertinama padėtis ir nurodomos priežastys, dėl kurių ji nusprendė nesubdyti vizos reikalavimo netaikymo, ir apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

Toje ataskaitoje atsižvelgiama į visus susijusius veiksmus – tokius, kaip nurodyti d punkte. Remdamiesi ta ataskaita, Taryba ir Europos Parlamentas gali rengti politines diskusijas;

- f) jei per 24 mėnesių laikotarpį nuo a punkto trečioje pastraipoje nurodytos paskelbimo dienos atitinkama trečioji šalis nepanaikina vizos reikalavimo, Komisija pagal 4b straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo laikinai 12 mėnesių laikotarpiui sustabdomas II priedo taikymas tos trečiosios šalies piliečiams. Deleguotajame akte nustatoma data, ne vėliau kaip praėjus 90 dienų po jo įsigaliojimo, kurią įsigalioja II priedo taikymo sustabdymas, atsižvelgiant į valstybių narių konsulatų turimus išteklius, ir juo atitinkamai iš dalies keičiamas II priedas. Tas dalinis pakeitimas turi būti daromas prie atitinkamos trečiosios šalies pavadinimo įterpiant išnašą, kurioje nurodoma, kad vizos reikalavimo netaikymas sustabdomas tos trečiosios šalies atžvilgiu, ir nurodomas to sustabdymo laikotarpis.

Nuo II priedo taikymo atitinkamos trečiosios šalies piliečiams sustabdymo įsigaliojimo dienos arba tuo atveju, kai pagal 4b straipsnio 5 dalį pareiškiamas prieštaravimas dėl deleguotojo akto, bet kuris įgyvendinimo aktas, priimtas pagal e punktą dėl tos trečiosios šalies, nustoja galioti.

Tuo atveju, jei Komisija pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kaip nurodyta h punkte, šio punkto pirmoje pastraipoje nurodytas sustabdymo laikotarpis pratęsiamas šešiais mėnesiais. Toje pastraipoje nurodyta išnaša atitinkamai iš dalies pakeičiama.

Nedarant poveikio 4 straipsnio taikymui, to sustabdymo laikotarpiais atitinkamos trečiosios šalies piliečiai, kurių atžvilgiu taikomas deleguotasis aktas, kirsdami valstybių narių išorines sienas, privalo turėti vizą;

- g) į kitos valstybės narės pagal a punktą pateiktą paskesnę pranešimą dėl tos pačios trečiosios šalies pagal e arba f punktą priimtų priemonių tos trečiosios šalies

atžvilgiu taikymo laikotarpiu vykdomose procedūrose atsižvelgiama nepratešiant tuose punktuose nustatytų terminų ar laikotarpių;

- h) jei per šešių mėnesių laikotarpį nuo f punkte nurodyto deleguotojo akto įsigaliojimo dienos atitinkama trečioji šalis nepanaikina vizos reikalavimo, Komisija gali pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto iš dalies pakeisti šį reglamentą, kad nuoroda į trečiąją šalį iš II priedo būtų perkelta į I priedą;

- i) procedūros, nurodytos e, f ir h punktuose, nedaro poveikio Komisijos teisei bet kada pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų iš dalies keičiamas šis reglamentas siekiant perkelti nuorodą į atitinkamą trečiąją šalį iš II priedo į I priedą;

- j) kai atitinkama trečioji šalis panaikina vizos reikalavimą, atitinkama valstybė narė nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą, Tarybą ir Komisiją. Komisija nedelsdama paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pagal e arba f punktą priimtas įgyvendinimo arba deleguotasis aktas priimtas dėl atitinkamos trečiosios šalies nustoja galioti praėjus septynioms dienoms po šio punkto pirmoje pastraipoje nurodyto paskelbimo. Jei atitinkama trečioji šalis yra nustačiusi vizos reikalavimą dviejų ar daugiau valstybių narių piliečiams, įgyvendinimo ar deleguotasis aktas dėl tos trečiosios šalies nustoja galioti praėjus septynioms dienoms po pranešimo dėl paskutinės valstybės narės, kurios piliečiams buvo taikomas tos trečiosios šalies vizos reikalavimas, paskelbimo. F punkto pirmoje pastraipoje nurodyta išnaša išbraukiama, nustojus galioti atitinkamam deleguotajam aktui. Komisija nedelsdama paskelbia informaciją apie tą galiojimo pabaigą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jei atitinkama trečioji šalis panaikina vizos reikalavimą, bet atitinkama valstybė narė apie tai nepraneša pagal šio punkto pirmą pastraipą, Komisija savo iniciatyva nedelsdama paskelbia toje pastraipoje nurodytą pranešimą, ir taikoma šio punkto antra pastraipa.“;

- b) 5 dalis išbraukiama;

2. Įterpiami šie straipsniai:

„1a straipsnis

1. Nukrypstant nuo 1 straipsnio 2 dalies, susidarius ekstremaliajai situacijai vizos reikalavimo netaikymas trečiosios šalies, įtrauktos į II priede pateiktą sąrašą, piliečiams laikinai sustabdomas kaip kraštutinė priemonė pagal šį straipsnį.

2. Valstybė narė gali pranešti Komisijai, jei per šešių mėnesių laikotarpį, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu arba su paskutiniaisiais šešiais mėnesiais iki vizos reikalavimo netaikymo trečiosios šalies, įtrauktos į II priede pateiktą sąrašą, piliečiams įgyvendinimo dienos, ji susiduria su viena ar daugiau toliau nurodytų aplinkybių, dėl kurių susidaro ekstremalioji situacija, kurios ji pati negali ištaisyti, būtent kai žymiai ir staiga padaugėja:

- a) tos trečiosios šalies piliečių, esančių valstybės narės teritorijoje, bet neturinčių teisės joje būti;
- b) tos trečiosios šalies piliečių prašymų suteikti prieglobstį, kurių patenkinimo procentas yra mažas, ir dėl to padaugėjimo valstybės narės prieglobsčio sistema patiria ypatingų sunkumų;
- c) tos trečiosios šalies atmetų readmisijos prašymų dėl jos piliečių, kuriuos jai pateikė valstybė narė.

Su šešių mėnesių laikotarpio iki vizos reikalavimo netaikymo įgyvendinimo dienos, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, duomenimis lyginama tik septynerių metų laikotarpį nuo vizos reikalavimo netaikymo tos trečiosios šalies piliečiams įgyvendinimo dienos.

Pirmoje pastraipoje nurodytame pranešime pateikiamos priežastys, kuriuo pranešimas paremtas, jame pateikiami atitinkami duomenys bei statistika ir išsamiai paaiškinama, kokių preliminarių priemonių atitinkama valstybė narė ėmėsi situacijai ištaisyti. Komisija apie tokį pranešimą nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

3. Komisija pagal 2 dalį pateiktus pranešimus nagrinėja atsižvelgdama į:

- a) tai, ar esama 2 dalyje apibūdintų aplinkybių;
- b) valstybių narių, kurios patiria 2 dalyje aprašytos situacijos poveikį, skaičių;
- c) bendrą padaugėjimo, nurodyto 2 dalyje, poveikį migracijos padėčiai Sąjungoje, kaip matyti iš valstybių narių pateiktų duomenų;
- d) Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros, Europos prieglobsčio paramos biuro ar Europos policijos

biuro (Europol) parengtas ataskaitas, jei to reikia atsižvelgiant į aplinkybes konkrečiu pranešamu atveju;

- e) bendrą viešosios tvarkos ir vidaus saugumo klausimą, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe narė.

Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie savo nagrinėjimo rezultatus.

4. Jei Komisija, remdamasi 3 dalyje nurodytu nagrinėjimu ir atsižvelgdama į vizos reikalavimo netaikymo sustabdymo pasekmes Sąjungos ir jos valstybių narių išorės santykiams su atitinkama trečiąja šalimi ir glaudžiai bendradarbiaudama su ta trečiąja šalimi, siekdama rasti alternatyvių ilgalaikių sprendimų, nusprendžia, kad reikia imtis veiksmų, ji per tris mėnesius nuo pranešimo, nurodyto 2 dalyje, gavimo priima įgyvendinimo aktą dėl vizos reikalavimo netaikymo atitinkamos trečiosios šalies piliečiams laikino sustabdymo šešių mėnesių laikotarpiui. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 4a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Įgyvendinimo akte nustatoma data, nuo kurios įsigalioja vizos reikalavimo netaikymo sustabdymas.

Nedarant poveikio 4 straipsnio taikymui, to sustabdymo laikotarpiais atitinkamos trečiosios šalies piliečiai, kurių atžvilgiu taikomas deleguotasis aktas, kirsdami valstybių narių išorines sienas, privalo turėti vizą.

5. Iki įgyvendinimo akto, priimto pagal 4 dalį, galiojimo laikotarpio pabaigos Komisija, bendradarbiaudama su atitinkama valstybe narė, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą. Kartu su ataskaita gali būti teikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas šis reglamentas, siekiant nuorodą į atitinkamą trečiąją šalį iš II priedo perkelti į I priedą.

6. Pateikusi pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pagal 5 dalį, Komisija gali pratęsti pagal 4 dalį priimto įgyvendinimo akto galiojimą ne ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui. Sprendimas pratęsti įgyvendinimo akto galiojimą priimamas laikantis 4a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

1b straipsnis

Ne vėliau kaip 2018 m. sausio 10 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, kurioje įvertinamas 1 straipsnio 4 dalyje numatyto abipusiškumo mechanizmo ir 1a straipsnyje numatyto vizos reikalavimo netaikymo sustabdymo mechanizmo, veiksmingumas, ir prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas šis reglamentas. Dėl tokio pasiūlymo Europos Parlamentas ir Taryba priima sprendimą, laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros.“;

3. 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybė narė gali numatyti 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto vizos reikalavimo išimtis arba 1 straipsnio 2 dalyje nurodyto vizos reikalavimo netaikymo išimtis šiems asmenims:

- a) diplomatinė, tarnybinių ir (arba) pareiginių ar specialiųjų pasų turėtojams;
- b) civiliams orlaivių ir laivų įgulų nariams, atliekantiems savo pareigas;
- c) į krantą išlipantiems civiliams laivų įgulų nariams, kurie turi jūrininko tapatybės dokumentą, išduotą remiantis Tarptautinės darbo organizacijos 1958 m. gegužės 13 d. Konvencija Nr. 108 arba 2003 m. birželio 16 d. Konvencija Nr. 185 arba 1965 m. balandžio 9 d. Tarptautinės jūrų organizacijos konvencija dėl tarptautinės jūrų laivybos sąlygų lengvinimo;
- d) nelaimės arba avarijos atveju – įguloms ir pagalbos ar gelbėjimo misijų nariams;
- e) laivų, plaukiojančių tarptautiniuose vidaus vandenyse, civiliams įguloms nariams;
- f) tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų, kurių nare yra bent viena valstybė narė, ar kitų subjektų, kuriuos atitinkama valstybė narė pripažįsta tarptautinės teisės subjektais tų organizacijų ar subjektų pareigūnams išduotų kelionės dokumentų turėtojams.“;

b) 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„d) nedarant poveikio 1959 m. balandžio 20 d. Strasbūre pasirašytame Europos susitarime dėl vizų panaikinimo pabėgėliams nustatytiems reikalavimams, asmenims, turintiems pabėgėlio statusą, ir asmenims be pilietybės, taip pat kitiems jokios šalies pilietybės neturintiems asmenims, kurie gyvena Jungtinėje Karalystėje arba Airijoje ir turi Jungtinės Karalystės arba Airijos išduotus kelionės dokumentus, kuriuos pripažįsta atitinkama valstybė narė.“;

4. Įterpiami šie straipsniai:

„4a straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 182/2011 (*)

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3. Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima, ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

4b straipsnis

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 1 straipsnio 4 dalies f punkte nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 9 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 1 straipsnio 4 dalies f punkte nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 1 straipsnio 4 dalies f punktą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per keturis mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

(*) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).“.

2 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 539/2001 1a straipsnis, iš dalies pakeistas šiuo reglamentu, ir visų pirma jo 2 dalies antros pastraipos nuostatos taikomos taip pat ir trečiosioms šalims, kurių piliečių atžvilgiu vizos reikalavimo netaikymas buvo nustatytas anksčiau nei 2014 m. sausio 9 d.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1290/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 ir 183 straipsnius bei 188 straipsnio antrą pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ⁽⁴⁾, sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (toliau – programa „Horizontas 2020“). Tą reglamentą reikėtų papildyti dalyvavimo pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomuose netiesioginiuose veiksmuose ir jų veiksmų rezultatų naudojimo ir sklaidos taisyklėmis;

(2) programa „Horizontas 2020“ turėtų būti įgyvendinama siekiant tiesiogiai prisidėti prie pirmaujančios pramonės kūrimo, ūkio ir užimtumo augimo, taip pat piliečių gerovės Europoje, ir ji turėtų išreikšti 2010 m. spalio 6 d. Komisijos komunikato „Europa 2020“ pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ strateginę viziją, kurioje Komisija įsipareigoja iš esmės supaprastinti dalyvavimo taisykles;

⁽¹⁾ OL C 318, 2012 10 20, p. 1.

⁽²⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 111.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje)

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo nustatoma programa „Horizontas 2020“ – bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

(3) programa „Horizontas 2020“ turėtų palaikyti Europos mokslinių tyrimų erdvės, kurioje laisvai vyksta mokslininkų tyrėjų, mokslinių žinių ir technologijų apykaita, kūrimą ir veikimą stiprindama tiek Sąjungos ir valstybių narių bendradarbiavimą, tiek valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą, visų pirma taikant suderintą taisyklių rinkinį;

(4) šiame reglamente nustatytos dalyvavimo programoje „Horizontas 2020“ ir jos naudojimo bei sklaidos taisyklės (toliau – taisyklės) turėtų adekvačiai išreikšti Europos Parlamento rekomendacijas jo 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo ⁽⁵⁾, ir Tarybos rekomendacijas dėl administracinių ir finansinių reikalavimų supaprastinimo bendrosiose mokslinių tyrimų programose. Taisyklėmis turėtų būti tęsiamos supaprastinimo priemonės, kurios jau yra įgyvendinamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1982/2006/EB ⁽⁶⁾. Jomis turėtų būti atsižvelgta į 2010 m. lapkričio 12 d. ekspertų grupės galutinėje septintosios bendrosios programos tarpinio vertinimo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas ir jomis turėtų būti toliau galima mažinti dalyvių administracinę naštą ir finansinių nuostatų sudėtingumą, kad būtų sudarytos palankios sąlygos dalyvauti ir sumažintas finansinių klaidų skaičius. Taisyklėse taip pat reikėtų tinkamai atspindėti mokslininkų tyrėjų bendruomenės susirūpinimą ir pateiktas rekomendacijas, pareikštas diskusijose, inicijuotose 2010 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatu „Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas“ ir vėliau, 2011 m. vasario 9 d., paskelbta žaliaja knyga „Iššūkius paversti galimybėmis. Bendros strateginės ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos kūrimas“;

(5) programos „Horizontas 2020“ tarpinis įvertinimas turėtų apimti naujo finansavimo modelio įvertinimą, įskaitant jo poveikį finansavimo lygiams, dalyvavimui programoje „Horizontas 2020“ ir programos „Horizontas 2020“ patrauklumui;

(6) Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga turėtų užtikrinti, kad visiems potencialiems dalyviams kvietimo teikti pasiūlymus skelbimo metu būtų pateikiamos gairės ir informacija;

⁽⁵⁾ OL C 74 E, 2012 3 13, p. 34.

⁽⁶⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) (OL L 412, 2006 12 30, p. 1).

- (7) siekiant užtikrinti nuoseklumą kitų Sąjungos finansavimo programų atžvilgiu programa „Horizontas 2020“ turėtų būti įgyvendinama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 d.⁽¹⁾ ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012⁽²⁾, deramai atsižvelgiant į specifinį mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos pobūdį;
- (8) reikėtų laikytis integruoto požiūrio: sujungti veiklą, kurią apima Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintoji bendroji programa (2007–2013 m.), priimta Sprendimu Nr. 1982/2006/EB, Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa, įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1639/2006/EB⁽³⁾, ir Europos inovacijos ir technologijos institutas (toliau – EIT), įsteigtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 294/2008⁽⁴⁾, siekiant palengvinti dalyvavimo sąlygas, sukurti nuoseklesnį priemonių kompleksą, padidinti mokslinį ir ekonominį poveikį drauge išvengiant dubliavimosi ir išsiskaidymo. Siekiant užtikrinti nuoseklią sistemą, kuri turėtų palengvinti dalyvavimą iš programos „Horizontas 2020“ biudžeto Sąjungos finansavimą gaunančiose programose, įskaitant dalyvavimą EIT, bendrųjų įmonių ar kitų pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 187 straipsnį veikiančių struktūrų valdomose programose ir valstybių narių pagal SESV 185 straipsnį vykdomose programose, turėtų būti taikomos bendros taisyklės.

Tačiau reikėtų užtikrinti lanksčią galimybę priimti specialias taisykles, kai tą pateisina specialieji atitinkamų veiksmų poreikiai. Siekiant atsižvelgti į specialiuosius veiklos poreikius, nustatytus atitinkamame pagrindiniame įstaigų, įkurtų pagal SESV 187 straipsnį, akte, įgaliojimai priimti aktus pagal SESV 290 straipsnį turėtų būti deleguojami Komisijai. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

- (9) veiksmuose, kuriems taikomas šis reglamentas, turėtų būti gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų,

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽²⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

⁽³⁾ 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1639/2006/EB dėl Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įsteigimo (2007–2013 m.) (OL L 310, 2006 11 9, p. 15).

⁽⁴⁾ 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo (OL L 97, 2008 4 9, p. 1).

pripažįstamų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Tokie veiksmai turėtų atitikti visus teisinius išpareigojimus, įskaitant išpareigojimus pagal tarptautinę teisę, ir atitinkamus Komisijos sprendimus, kaip antai 2013 m. birželio 28 d. Komisijos pranešimą⁽⁵⁾, taip pat etinius principus, kurie apima bet kokio nesąžiningumo moksliniuose tyrimuose vengimą;

- (10) laikantis tarptautinio bendradarbiavimo tikslų, kaip išdėstyta SESV 180 ir 186 straipsniuose, turėtų būti skatinamas trečiojoje šalyse įsisteigusių teisės subjektų ir tarptautinių organizacijų dalyvavimas. Taisyklių įgyvendinimas turėtų atitikti pagal SESV 75 ir 215 straipsnius priimtas priemones ir tarptautinę teisę. Be to, įgyvendinant taisykles reikėtų tinkamai atsižvelgti į Sąjungos subjektų dalyvavimo atitinkamoje trečiųjų šalių programose sąlygas;
- (11) taisyklės turėtų sukurti nuoseklią, visapusišką ir skaidrią sistemą, kuri supaprastinant procedūras užtikrintų kuo veiksmingesnį įgyvendinimą, atsižvelgiant į tai, kad visiems dalyviams, ypač labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVĮ), reikia sudaryti galimybę lengvai įsitraukti į dalyvavimą. Finansinė Sąjungos pagalba galėtų būti teikiama įvairiomis formomis;
- (12) laikydamosi skaidrumo principo ir papildant Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012 nustatytą informavimo reikalavimą, Komisija turėtų skelbti atvirus kvietimus teikti pasiūlymus programos „Horizontas 2020“ interneto puslapiuose, naudodamosi specialiais informavimo kanalais, ir turėtų užtikrinti plačią jų sklaidą, be kita ko, per nacionalinius kontaktinius centrus, o jei pateikiamas prašymas, informaciją teikti prieinamu formatu, jeigu tai praktiniu požiūriu taikytina;
- (13) šiame reglamente nustatyti atrankos ir dotacijų skyrimo kriterijai turėtų būti taikomi skaidriai, remiantis objektyviais ir pamatuojamais parametrais, atsižvelgiant į bendrą programos „Horizontas 2020“ tikslą sukurti gerai veikiančią Europos mokslinių tyrimų erdvę
- (14) apskritai, laikotarpis nuo galutinės išsamių pasiūlymų pateikimo dienos iki susitarimų dėl dotacijų su pareiškėjais pasirašymo ar pranešimo jiems apie sprendimus dėl dotacijų pateikimo turėtų būti trumpesnis, nei numatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 numatytas laikotarpis. Tinkamai pagrįstais atvejais ir tais atvejais, kai veiksmus vykdo Europos mokslinių tyrimų taryba, turėtų būti leidžiamas ilgesnis laikotarpis;

⁽⁵⁾ OL C 205, 2013 7 19, p. 9.

- (15) Komisija turėtų ir toliau siekti supaprastinti procedūras pasinaudodama tobulesnių IT sistemų teikiamomis galimybėmis, pvz., toliau plėtoti dalyvių portalą, kuris turėtų veikti kaip centralizuota priemonė nuo kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo ir pasiūlymų pateikimo iki veiksmo įgyvendinimo, siekiant nustatyti vieno langelio tvarką. Sistema taip pat gali teikti informaciją pareiškėjams apie jų paraiškų tvarkymo eigą ir tvarkaraštį;
- (16) slaptų duomenų ir išlaptintos informacijos tvarkymas turėtų būti reglamentuojamas visa atitinkama Sąjungos teise, įskaitant institucijų vidaus taisykles, pavyzdžiui, Komisijos sprendimą 2001/844/EB, EAPB, Euratomas ⁽¹⁾, kuriame išdėstytos Europos Sąjungos išlaptintos informacijos saugumo nuostatos;
- (17) reikia nustatyti būtiniausius dalyvavimo reikalavimus, kurie būtų taikomi tiek kaip bendra taisyklė, tiek atsižvelgiant į veiksmų, vykdomų pagal programą „Horizontas 2020“, ypatumus. Visų pirma, turėtų būti nustatytos taisyklės dėl dalyvių skaičiaus ir jų įsisteigimo vietų. Kai veiksmė nedalyvauja valstybėje narėje įsisteigęs subjektas, turėtų būti siekiama SESV 173 ir 179 straipsniuose nustatytų tikslų;
- (18) pagal Tarybos sprendimą 2001/822/EB ⁽²⁾ užjūrio šalių bei teritorijų teisiniai subjektai atitinka reikalavimus, kad dalyvautų programoje „Horizontas 2020“, jeigu laikomasi joje nustatytų specialiųjų sąlygų;
- (19) Komisija turėtų svarstyti, kuriuo metu teikti kvietimus dėl pasiūlymų ir prašymus pateikti informaciją, atsižvelgdama, kai tai įmanoma, į įprastinius atostogų laikotarpius;
- (20) nepatenkintų pasiūlymų atveju Komisija turėtų informuoti atitinkamus pareiškėjus;
- (21) aiškūs ir skaidrūs konkrečiose srityse teikiamų kvietimų dėl pasiūlymų rengimo mechanizmai turėtų sudaryti vienodas sąlygas, didinti programos „Horizontas 2020“ patrauklumą ir didinti dalyvavimą;
- (22) Komisija visose programos „Horizontas 2020“ srityse turėtų vadovautis Europos gero administracinio elgesio kodekse nustatytais principais, nustatytais 2000 m. spalio 17 d. Komisijos sprendimo 2000/633/EB, EAPB, Euratomas ⁽³⁾ priede;
- (23) reikėtų nustatyti sąlygas, kuriomis Sąjungos finansavimas būtų teikiamas pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomų veiksmų dalyviams. Siekiant sumažinti esamų finansavimo taisyklių sudėtingumą reikėtų nustatyti supaprastintą išlaidų kompensavimo sistemą intensyviau naudojant vienkartines išmokas, nustatyto dydžio sumas ir vieneto įkainius;
- (24) šiame reglamente nustatytos kompensavimo normos nurodytos kaip maksimalios, kad būtų laikomasi reikalavimo negauti pelno ir bendro finansavimo principo ir kad dalyviai galėtų prašyti mažesnės normos. Tačiau iš esmės kompensavimo normos turėtų būti 100 % ar 70 %;
- (25) klasifikuojant technologinius mokslinius tyrimus, produktų kūrimą ir demonstracinę veiklą, turėtų būti atsižvelgta į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktus technologinio pasirengimo lygio apibrėžimus;
- (26) specifiniai mokslinių tyrimų ir inovacijų srities uždaviniai turėtų būti sprendžiami naujomis finansavimo formomis (pavyzdžiui, prizais, ikiprekybiniais viešaisiais pirkimais, inovacinių sprendimų viešaisiais pirkimais, MVĮ priemone ir spartaus inovacijų diegimo veiksmis), kurioms reikia specialiųjų taisyklių;
- (27) siekiant visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms sudaryti vienodas sąlygas, pagal programą „Horizontas 2020“ skiriamas finansavimas turėtų būti suderintas su valstybės pagalbos taisyklėmis, kad būtų užtikrintas efektyvus viešųjų lėšų panaudojimas ir būtų išvengta rinkos iškraipymų, pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus finansavimo išstūmimo, neefektyvių rinkos struktūrų kūrimo ar neefektyvių įmonių išlaikymo. Reikėtų būti atidiems siekiant užtikrinti, kad inovacijų veiksmų finansavimas neiškreiptų konkurencijos ir nesudarytų galimybių kištis į rinką be pakankamos priežasties;
- (28) finansiniai Sąjungos interesai turėtų būti ginami proporcingomis priemonėmis per visą išlaidų ciklą užtikrinant tinkamą pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyrą;
- (29) pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 taisyklėmis turėtų būti užtikrintas pagrindas plačiau taikyti gavėjų naudojamą įprastą sąnaudų apskaitos praktiką;

⁽¹⁾ 2001 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimas 2001/844/EB, EAPB, Euratomas, iš dalies keičiantis jos darbo tvarkos taisykles (OL L 317, 2001 12 3).

⁽²⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

⁽³⁾ 2000 m. spalio 17 d. Komisijos sprendimas 2000/633/EB, EAPB, Euratomas dėl Komisijos darbo tvarkos taisyklių dalinio pakeitimo (OL L 267, 2000 10 20, p. 63).

- (30) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1906/2006 ⁽¹⁾ įsteigtas ir Komisijos valdomas dalyvio garantijų fondas pasirodė esanti svarbi apsaugos priemonė, sumažinanti su išipareigojimų nevykdančių dalyvių mokėtinomis, bet negražinamomis sumomis susijusią riziką. Todėl reikėtų įsteigti naują dalyvio garantijų fondą (toliau – fondas). Siekiant užtikrinti veiksmingesnį valdymą ir geresnį dalyvių rizikos padengimą, fondas turėtų apimti veiksmus, vykdomus pagal Sprendimu Nr. 1982/2006/EB įsteigtą programą, pagal Tarybos sprendimu 2006/970/Euratomas ⁽²⁾ įsteigtą programą, pagal Tarybos sprendimu 2012/93/Euratomas ⁽³⁾ įsteigtą programą, taip pat pagal veiksmus, vykdomus pagal programą „Horizontas 2020“ ir Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1314/2013 ⁽⁴⁾. Fondas neturėtų apimti programų, kurias valdo subjektai, kurie nėra Sąjungos finansavimo įstaigos;
- (31) siekiant užtikrinti skaidrumą, Komisijai ar atitinkamoms finansavimo įstaigoms taikant šį reglamentą padėjusių ekspertų pavardės turėtų būti skelbiamos. Kai pavardės skelbimas galėtų kelti pavojų eksperto saugumui ar neliečiamumui arba neleistų tinkamai užtikrinti jo privatumo, Komisijai ar finansavimo įstaigoms reikėtų suteikti galimybę neskelbti tokios pavardės;
- (32) ekspertų asmens duomenys turėtų būti tvarkomi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 ⁽⁵⁾;
- (33) kad dalyviai tinkamai saugotų, panaudotų ir skleistų rezultatus, reikėtų nustatyti taisykles, kuriomis būtų reglamentuojamas tų rezultatų panaudojimas ir sklaida, ir numatyti galimybę nustatyti papildomo panaudojimo sąlygas Europos strateginiais interesais. Dalyviai, kurie yra gavę Sąjungos finansavimą ir kurie planuoja naudoti tokių finansavimą sukurtus rezultatus panaudoti pirmiausia trečiosiose šalyse, kurios nėra susijusios su programa „Horizontas 2020“, turėtų nurodyti, kuo Sąjungos finansavimas bus naudingas bendram Europos konkurencingumui (abipusiškumo principas), kaip nustatyta susitarime dėl dotacijos;
- (34) jeigu esama galimybių mokslinius tyrimus plėtoti kuriant naujoviškas medicinos technologijas (kaip antai vaistus, vakcinas ir medicinos diagnostikos priemones), kai tinkama, reikėtų imtis priemonių užtikrinant neatidėliojamą rezultatų panaudojimą ir sklaidą;
- (35) nors esamos Sąjungos paskolų ir akcinio kapitalo finansinės priemonės buvo sėkmingos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje bei ekonomikos augimo požiūriu, galimybė gauti rizikos finansavimą tebėra viena svarbiausių problemų, visų pirma novatoriškoms MVĮ. Kad šias priemones būtų galima naudoti kuo efektyviau, turėtų būti leidžiama paskolų ir akcinio kapitalo finansines priemones derinti tarpusavyje ir su dotacijomis, finansuojamomis iš Sąjungos biudžeto, įskaitant pagal programą „Horizontas 2020“. Be to, Komisija pirmiausia turėtų užtikrinti Sprendimu Nr. 1982/2006/EB nustatytos rizikos pasidalijimo finansinės priemonės tęstinumą ir pagal Sprendimą Nr. 1639/2006/EB nustatytos MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonės ankstyvosios investicijų dalies tęstinumą pasitelkiant šias priemones pakeičiančias paskolų ir akcinio kapitalo finansines priemones, nustatytas programa „Horizontas 2020“, atitinkamai, priemonę „Sąjungos paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms“ ir priemonę „Moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtos Sąjungos nuosavo kapitalo priemonės“. Šiuo požiūriu pajamos ir gražinamos sumos, sukuriamos pagal vieną iš tų finansinių priemonių, turėtų duoti tiesioginės naudos finansinėms priemonėms, nustatytoms pagal programą „Horizontas 2020“;
- (36) Komisija turėtų užtikrinti pakankamą MVĮ priemonės pagal programą „Horizontas 2020“ ir finansinių priemonių pagal programą „Horizontas 2020“ ir COSME programą, įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1287/2013 ⁽⁶⁾, taip pat bendrai su valstybėmis narėmis sukurtų programų ir priemonių, pavyzdžiui, bendros programos „Eurostars“ ⁽⁷⁾, tarpusavio papildomumą;
- (37) dėl teisinio tikrumo ir aiškumo Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 turėtų būti panaikintas,
- ⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1906/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisykles (2007–2013 m.) (OL L 391, 2006 12 30, p. 1).
- ⁽²⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 60).
- ⁽³⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/93/Euratomas dėl 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendrosios programos (OL L 47, 2012 2 18, p. 25).
- ⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 948).
- ⁽⁵⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).
- ⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo įsteigiama įmonių ir mažų bei vidutinių įmonių konkurencingumo programa (COSME) (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 33).
- ⁽⁷⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 743/2008/EB dėl Bendrijos dalyvavimo kelių valstybių narių įgyvendinamoje mokslinių tyrimų ir plėtros programoje, skirtoje remti mokslinius tyrimus ir plėtrą vykdančias mažąsias ir vidutines įmones (OL L 201, 2008 7 30, p. 58).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮVADINĖS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatomos dalyvavimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 vykdomuose netiesioginiuose veiksmuose, įskaitant dalyvavimą pagal to reglamento 9 straipsnio 2 dalį finansavimo įstaigų finansuojamuose netiesioginiuose veiksmuose, specialiosios taisyklės.

Šiuo reglamentu taip pat nustatomos rezultatų panaudojimo ir sklaidos taisyklės.

2. Laikantis šiame reglamente nustatytų specialiųjų taisyklių, taikomos atitinkamos Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamento (ES) Nr. 1268/2012 taisyklės.

3. Reglamentu (EB) Nr. 294/2008 arba bet kuriuo pagrindiniu aktu, kuriuo biudžeto vykdymo užduotys pavedamos finansavimo įstaigai pagal SESV 185 straipsnį, gali būti nustatomos taisyklės, kuriomis nukrypstama nuo šiame reglamente nustatytų taisyklių. Siekiant atsižvelgti į finansavimo įstaigų, įkurtų pagal SESV 187 straipsnį, specialiuosius veiklos poreikius ir taisykles, nustatytas atitinkamame pagrindiniame akte, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal -56 straipsnį dėl:

- a) dalyvavimo kvietimuose teikti pasiūlymus, kuriuos paskelbė finansavimo įstaigos, įkurtos aeronautikos srityje, sąlygų, siekiant sumažinti minimalų dalyvių skaičių, nustatytą 9 straipsnio 1 dalyje;
- b) tinkamumo gauti finansavimą, kaip nustatyta 10 straipsnyje, suteikiant finansavimo įstaigoms, įkurtoms biologinės pramonės sektorių ir naujoviškų vaistų srityje, galimybę riboti tinkamumą gauti finansavimą nustatant tam tikrus finansuoti tinkamų dalyvių tipus;
- c) taisyklių, reglamentuojančių rezultatų panaudojimą ir sklaidą, kuriomis finansavimo įstaigoms, įkurtoms naujoviškų vaistų srityje, sudaroma galimybė:

- i) išplėsti galimybes perduoti rezultatus ir pirminę informaciją bei išduoti licencijas susijusiems subjektams, pirkėjams ir visiems veiklą pratęsiantiems subjektams, laikantis susitarimo dėl dotacijos ir be 44 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų kitų dalyvių sutikimo;

- ii) leisti sudaryti konkrečius susitarimus dėl prieigos prie pirminės informacijos teisių siekiant vystyti rezultatus pardavimo tikslais ar perduoti pačius tyrimų rezultatus (tiesioginis panaudojimas), kaip nurodyta 48 straipsnio 2–4 dalyse;

- iii) papildyti taisykles nustatant nuostatas dėl nuosavybės ir prieigos prie duomenų, žinių ir informacijos, kurių nereikia norint pasiekti veiksmo tikslus ir kurie nebūtinai veiksmui įgyvendinti ar jį panaudoti (antrinė informacija), kaip nurodyta 41 straipsnio 2 dalyje ir 45–48 straipsniuose;

- iv) išplėsti panaudojimo taisyklių taikymą jas taikant kitiems tikslams, nei veiksmo įgyvendinimui (mokslinių tyrimų naudojimas) ar siekiant vystyti rezultatus pardavimo tikslais ar perduoti pačius tyrimų rezultatus (tiesioginis panaudojimas), kaip nurodyta 48 straipsnyje;

- v) nustatyti konkrečius kriterijus, pagal kuriuos leidžiama vienam dalyviui teikti sublicencijas kitam dalyviui tame pačiame veiksmo, kaip nurodyta 46 straipsnio 2 dalyje;

- vi) 24 straipsnio 2 dalyje nurodytoje konsorciumo sutartyje apibrėžtomis sąlygomis išplėsti tinkamomis sąlygomis, įskaitant finansines sąlygas, dalyvių, su jais susijusių subjektų ir trečiųjų šalių kaip licencijų turėtojų prieigos prie rezultatų ar antrinės informacijos teises kitais tikslais, nei veiksmui įgyvendinti (mokslinių tyrimų panaudojimas) arba siekiant vystyti rezultatus pardavimo tikslais ar perduoti pačius tyrimų rezultatus (tiesioginis panaudojimas), kaip nurodyta 46–48 straipsniuose;

- vii) nustatyti, kad tiesioginiam panaudojimui skirtos prieigos teisės priklauso nuo atitinkamų dalyvių tarpusavio susitarimo, kaip nurodyta 48 straipsnyje;

- viii) nustatyti, kad 43 straipsnio 2 dalyje nurodyta sklaida per mokslinius leidinius atviros prieigos teisės būdu yra neprivaloma;

- d) veiksmų finansavimo, sudarant finansavimo įstaigoms elektroninių komponentų ir sistemų srityje galimybę taikyti kompensavimo normas, skirtingas nei normos, nustatytos 28 straipsnio 3 dalyje, tais atvejais, kai viena ar daugiau valstybių narių bendrai finansuoja dalyvį ar veiksmą.

Finansavimo įstaiga, kuriai pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkto i arba ii papunktį pavestos biudžeto vykdymo užduotys, Komisijai sutikus gali taikyti taisykles, kurios nukrypsta nuo šiame reglamente nustatytų taisyklių, jeigu tai būtina dėl specialiųjų veiklos poreikių. Komisija tokiems atvejais duoda sutikimą tik jeigu tos taisyklės atitinka šiame reglamente nustatytus bendruosius principus.

4. Šis reglamentas netaikomas Jungtinio tyrimų centro (toliau – JTC) vykdomiems tiesioginiams veiksams.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) priegios teisės – teisės naudotis rezultatais ar pirmine informacija šiame reglamente nustatytais sąlygomis;
- 2) susijęs subjektas – teisės subjektas, kurį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja dalyvis arba kurį taip pat kaip ir dalyvį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja tas pats subjektas, arba kuris tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja dalyvį. Kontrolė gali būti vykdoma bet kokia forma, nustatyta 8 straipsnio 2 dalyje;
- 3) asocijuotoji šalis – trečioji šalis, kuri yra tarptautinio susitarimo su Sąjunga šalis, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 7 straipsnyje;
- 4) pirminė informacija – bet kokio pavidalo ar pobūdžio materialūs ar nematerialūs duomenys, praktinės žinios arba informacija, įskaitant teises, kaip antai intelektinės nuosavybės teises, kurios: i) priklauso dalyviams iki jų įsijungimo į veiksmą; ii) reikalingos veiksmui atlikti arba panaudoti veiksmo rezultatus; ir iii) dalyvių nurodomos pagal 45 straipsnį;
- 5) pagrindinis aktas – SESV 288 straipsnyje apibrėžta reglamento, direktyvos ar sprendimo forma Sąjungos institucijų priimtas teisės aktas, kuriuo sukuriama veiksmo teisinis pagrindas;
- 6) inovacinis veiksmas – veiksmas, kurį visų pirma sudaro veikla, kuria tiesiogiai siekiama sukurti naujų, pakeistų ar patobulintų produktų, procesų ar paslaugų planus ir sąlygas arba projektus. Šiuo tikslu ši veikla gali apimti prototipų kūrimą, testavimą, demonstravimą, bandomuosius projektus, didelio masto produktų patvirtinimą ir pakartotinių pateikimų rinkai;

- 7) koordinavimo ir paramos veiksmas – veiksmas, kurį didžiąja dalimi sudaro lydimosios priemonės, kaip antai standartizavimas, sklaida, informuotumo didinimas ir komunikacija, tinklų kūrimas, koordinavimo ar paramos paslaugos, dialogai dėl politikos ir savitarpio mokymosi veikla bei tyrimai, įskaitant naujos infrastruktūros projektavimo tyrimus, ir kuris taip pat gali apimti papildomą tinklų kūrimo ir programų koordinavimo skirtingose šalyse veiklą;
- 8) sklaida – viešas rezultatų atskleidimas bet kuriomis tinkamomis priemonėmis (išskyrus tas, kuriomis rezultatai apsaugomi arba panaudojami), įskaitant mokslines publikacijas bet kuria forma;
- 9) panaudojimas – rezultatų naudojimas tolesnėje mokslinių tyrimų veikloje, kuri skiriasi nuo veiklos, kurią apima atitinkamas veiksmas, arba rezultatų panaudojimas tobulinant, kuriant ir parduodant produktą ar procesą, arba kuriant ir teikiant paslaugą, arba vykdant standartizavimo veiklą;
- 10) teisingos ir pagrįstos sąlygos – tinkamos sąlygos, įskaitant galimas finansines sąlygas ar autorinio honoraro netaikymą, atsižvelgiant į konkrečias prašymo suteikti priegios teises aplinkybes, pavyzdžiui, rezultatų ar pirminės informacijos, dėl kurių prašoma priegios teisės, realią ar potencialią vertę ir (arba) numatomo panaudojimo mastą, trukmę ar kitas charakteristikas;
- 11) finansavimo įstaiga – įstaiga ar institucija, išskyrus Komisiją, kaip nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkte, kuriai Komisija paveda biudžeto vykdymo užduotis pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 9 straipsnio 2 dalį;
- 12) tarptautinė Europos intereso organizacija – tarptautinė organizacija, kurios narių daugumą sudaro valstybės narės ar asocijuotosios šalys ir kurios pagrindinis tikslas – skatinti mokslinį ir technologinį bendradarbiavimą Europoje;
- 13) teisės subjektas – bet koks fizinis ar juridinis asmuo, kuris įsteigtas ir atitinkamai pripažintas pagal nacionalinę teisę, Sąjungos teisę arba tarptautinę teisę bei kuris turi teisinį subjektiškumą ir veikdamas savo vardu gali naudotis teisėmis ir turėti pareigas;
- 14) ne pelno teisės subjektas – teisės subjektas, kuris pagal savo teisinę formą yra ne pelno siekiantis arba kuriam nustatyta teisinė ar įstatymų numatyta pareiga neskirstyti pelno savo akcininkams ar atskiriems nariams;

- 15) dalyvis – teisės subjektas, kuris vykdo veiksmą ar veiksmo dalį pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 ir pagal šį reglamentą Sąjungos ar kitos finansavimo įstaigos atžvilgiu turi teises ir pareigas;
- 16) programos bendrai finansuojamas veiksmas – veiksmas, finansuojamas dotacija, kurios pagrindinis tikslas yra papildyti atskirus kvietimus ar programas, finansuojamas mokslinių tyrimų ir inovacijų programas valdančių subjektų, kurie nėra Sąjungos finansavimo įstaigos. Programos bendrai finansuojamas veiksmas taip pat gali apimti papildomą tinklų kūrimo ir programų derinimo skirtingose šalyse veiklą;
- 17) ikiprekybiniai viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kurių objektas yra mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos, dalijantis rizika ir nauda rinkos sąlygomis ir konkurencingai kuriant naujoves etapais, kuriuose nupirkto mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos aiškiai atskirtos nuo galutinių produktų naudojimo komerciniais kiekiais;
- 18) inovacinių sprendimų viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kuriuose perkančiosios organizacijos veikia kaip masiniu būdu prekybai dar netiekiamų inovatyvių prekių ar paslaugų pirmieji klientai ir kurie gali apimti tinkamumo testavimą;
- 19) rezultatai – vykdamas veiksmą sukurti bet kokio pavidalo ar pobūdžio materialūs ar nematerialūs veiksmo rezultatai, pavyzdžiui, duomenys, žinios ar informacija, kuriuos galima saugoti arba ne, taip pat visos su jais susijusios teisės, įskaitant intelektinės nuosavybės teises;
- 20) MVĮ – labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽¹⁾;
- 21) darbo programa – specialiajai programai įgyvendinti Komisijos priimtas dokumentas pagal Tarybos sprendimo 2013/743/ES ⁽²⁾ 5 straipsnį;
- 22) darbo planas – finansavimo įstaigų, kurioms pavesta dalis programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 9 straipsnio 2 dalį, priimtas dokumentas, panašus į Komisijos darbo programą.

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties of 6 May 2003 (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Tarybos sprendimas 2013/743/ES, nustatantis specialią programą, įgyvendinančią bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 965).

2. Šiame reglamente subjektas, kuris neturi teisinio subjektiškumo pagal taikomą nacionalinę teisę, laikomas prilyginamu teisės subjektui, jei laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 131 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 1268/2012 198 straipsnyje nustatytų sąlygų.

3. Šiame reglamente dotacijų gavėjai nelaikomi finansavimo įstaigomis.

3 straipsnis

Konfidencialumas

Laikantis įgyvendinimo susitarimuose, sprendimuose ar sutartyse nustatytų sąlygų ir deramai atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktus dėl išlaptintos informacijos apsaugos ir prieigos prie jos, duomenys, žinios ir informacija, kuri vykdamas veiksmą perduota kaip konfidenciali, laikomi konfidencialiais.

4 straipsnis

Teiktina informacija

1. Nedarant poveikio 3 straipsniui, Komisija, gavusi prašymą, teikia Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ar agentūroms, valstybėms narėms ar asocijuotosioms šalims turimą naudingą informaciją apie Sąjungos finansavimą gavusio dalyvio veiksmo sukurtus rezultatus, jeigu įvykdytos abi šios sąlygos:

a) atitinkama informacija svarbi viešajai politikai;

b) dalyviai nepateikia pagrįstų ir pakankamų priežasčių atitinkamos informacijos nesuteikti.

Veiksmų pagal konkretų tikslą „Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės ir saugumo apsauga“ atveju Komisija, gavusi prašymą, teikia Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ar agentūroms arba valstybių narių nacionalinėms institucijoms turimą naudingą informaciją apie Sąjungos finansavimą gavusio dalyvio veiksmo sukurtus rezultatus. Komisija apie tokią teikimą praneša dalyviui. Valstybei narei ar Sąjungos institucijai, įstaigai, organui ar agentūrai paprašius teikti informaciją, Komisija apie tokią teikimą taip pat praneša visoms valstybėms narėms.

2. 1 dalyje numatytas informacijos teikimas nelaikomas Komisijos ar dalyvių teisių ar pareigų perdavimu gavėjui. Tačiau gavėjas tokią informaciją laiko konfidencialia, išskyrus atvejus, kai ji paskelbiama viešai arba ją paviešina dalyviai, arba kai ji buvo suteikta Komisijai be slaptumo apribojimų. Išlaptintos informacijos atžvilgiu taikomos Komisijos saugumo taisyklės.

5 straipsnis

Gairės ir informacija potencialiems dalyviams

Remiantis Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamentu (ES) Nr. 1268/2012 Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga užtikrina, kad skelbiant kvietimą teikti pasiūlymus visiems potencialiems dalyviams būtų pateikta pakankamai gairių ir informacijos, visų pirma taikytinas susitarimo dėl dotacijos pavyzdys.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

DALYVAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

6 straipsnis

Finansavimo formos

Laikantis Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 10 straipsnio finansavimas gali būti vienos ar kelių Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 numatytų formų, visų pirma dotacijų, prizų, viešųjų pirkimų ar finansinių priemonių formos.

7 straipsnis

Teisės subjektai, kurie gali dalyvauti veiksmuose

1. Veiksmuose gali dalyvauti visi teisės subjektai, nepriklausomai nuo jų įsisteigimo vietos, arba tarptautinės organizacijos, jei atitinkamos šiame reglamente ir atitinkamoje darbo programoje arba darbo plane nustatytos sąlygos.

2. Atitinkamoje darbo programoje gali būti apribotas trečiojoje šalyje įsisteigusių teisės subjektų dalyvavimas programoje „Horizontas 2020“ arba jos dalyse, kai valstybių narių teisės subjektų arba jų susijusių subjektų, įsisteigusių trečiojoje šalyje, dalyvavimą trečiosios šalies mokslinių tyrimų ir inovacijų programose Komisija laiko žalingu Sąjungos interesams.

3. Atitinkamoje darbo programoje arba darbo plane galima neleisti dalyvauti subjektams, kurie negali pateikti patenkinamų saugumo garantijų, įskaitant dėl darbuotojų patikimumo patikrinimo, kai jo reikia saugumo sumetimais.

4. JTC gali dalyvauti veiksmuose su tokiomis pat teisėmis ir pareigomis kaip ir valstybėje narėje įsisteigęs teisės subjektas.

8 straipsnis

Nepriklausomumas

1. Du teisės subjektai laikomi nepriklausomais vienas nuo kito, kai nei vienas iš jų nėra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas kito arba kai trečias subjektas tiesiogiai ar netiesiogiai nekontroliuoja jų abiejų.

2. 1 dalies tikslais kontrolė konkrečiai gali pasireikšti viena iš šių dviejų formų:

a) kai tiesiogiai ar netiesiogiai valdoma daugiau kaip 50 % atitinkamo teisės subjekto išleistojo kapitalo nominaliosios vertės arba to subjekto akcininkų ar partnerių balsavimo teisių dauguma;

b) kai tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai arba teisiškai naudojama atitinkamo teisės subjekto valdymo sprendžiamoji galia.

3. 1 dalies tikslais teisės subjektų kontroliuojamojo pobūdžio santykiais nelaikomi tokie santykiai:

a) tai pačiai viešajai investicinei korporacijai, instituciniam investuotojui arba rizikos kapitalo bendrovei tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso daugiau nei 50 % išleistojo kapitalo nominaliosios vertės arba akcininkų ar partnerių balsavimo teisių dauguma;

b) atitinkami teisės subjektai priklauso tai pačiai viešajai įstaigai arba yra jos prižiūrimi.

II SKYRIUS

Dotacijos

I Skirsnis

Dotacijų skyrimo procedūra

9 straipsnis

Dalyvavimo sąlygos

1. Taikomos tokios būtiniausios sąlygos:

a) veiksmė dalyvauja ne mažiau kaip trys teisės subjektai;

b) kiekvienas iš trijų teisės subjektų yra įsisteigęs skirtingoje valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje; ir

c) trys teisės subjektai, nurodyti b punkte, yra nepriklausomi vienas nuo kito, kaip apibrėžta 8 straipsnyje.

2. Kai vienas iš dalyvių yra JTC, tarptautinė Europos intereso organizacija arba pagal Sąjungos teisę įsteigtas subjektas, 1 dalies tikslais laikoma, kad jis yra įsisteigęs kitoje valstybėje narėje arba asocijuotojoje šalyje nei kiti to paties veiksmo dalyviai.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, minimali sąlyga yra vieno teisės subjekto, įsisteigusio valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje, dalyvavimas šiais atvejais:

- a) Europos mokslinių tyrimų tarybos mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmų;
- b) MVĮ priemonės, kai veiksmas turi aiškios Europos pridėtinės vertės;
- c) programos bendrai finansuojamų veiksmų; ir
- d) darbo programoje ar darbo plane numatytais pagrįstais atvejais.

4. Nukrypstant nuo 1 dalies, koordinavimo ir paramos veiksmų bei mokymo ir mobilumo veiksmų atveju minimali sąlyga – vieno teisės subjekto dalyvavimas.

5. Kai tai tinkama ir deramai pagrįsta, darbo programose ar darbo planuose gali būti numatyta papildomų sąlygų pagal specialius politikos reikalavimus arba pagal veiksmo pobūdį ar tikslus, įskaitant, *inter alia*, dalyvių skaičiaus, dalyvių tipo ir įsisteigimo vietos sąlygas.

10 straipsnis

Tinkamumas gauti finansavimą

1. Šie dalyviai laikomi atitinkančiais reikalavimus gauti Sąjungos finansavimą:

- a) valstybėje narėje arba asocijuotojoje šalyje įsisteigęs arba pagal Sąjungos teisę įsisteigęs teisės subjektas;
- b) tarptautinė Europos intereso organizacija;
- c) darbo programoje nurodytoje trečiojoje šalyje įsisteigęs teisės subjektas.

2. Kai dalyvauja tarptautinė organizacija arba trečiojoje šalyje įsisteigęs teisės subjektas, kurių nė vienas neatitinka reikalavimų gauti finansavimą pagal 1 dalį, Sąjungos finansavimas gali būti skiriamas, kai patenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- a) Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga dalyvavimą laiko būtinu veiksmui įgyvendinti;
- b) toks finansavimas teikiamas pagal dvišalį mokslo ir technologijų susitarimą arba kitus Sąjungos ir tarptautinės organizacijos arba – trečiojoje šalyje įsisteigusių subjektų atveju – šalies, kurioje įsisteigęs teisės subjektas, susitarimus.

11 straipsnis

Kvietimai teikti pasiūlymus

1. Kvietimai teikti pasiūlymus skelbiami pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamentą (ES) Nr. 1268/2012, visų pirma atsižvelgiant į skaidrumo, nediskriminavimo ir lankstumo poreikius, atitinkančius įvairialypį mokslinių tyrimų ir inovacijų sektorių pobūdį.

2. Išimties tvarka ir nedarant poveikio kitiems Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012 numatytiems atvejams, jei veiksmui nėra taikomos kvietimo teikti pasiūlymus taisyklės, kvietimai teikti pasiūlymus neskelbiami dėl koordinavimo ir paramos veiksmų ir dėl programos bendrai finansuojamų veiksmų, kuriuos turi vykdyti darbo programose ar darbo planuose nurodyti teisės subjektai.

3. Pagal atitinkamas Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012 nustatytas taisykles skiriama pakankamai laiko pasiūlymams parengti, skelbiamoje darbo programoje pakankamai iš anksto nurodomi būsimi kvietimai teikti pasiūlymus ir nustatomas pagrįstas laikotarpis nuo kvietimo teikti pasiūlymus skelbimo iki pasiūlymo pateikimo galutinio termino.

12 straipsnis

Jungtiniai kvietimai su trečiosiomis šalimis arba su tarptautinėmis organizacijomis

1. Siekiant drauge finansuoti veiksmus bendro intereso ir numatomos abipusės naudos prioritetinėse srityse, kai akivaizdi Sąjungos pridėtinė vertė, gali būti skelbiami jungtiniai kvietimai teikti pasiūlymus su trečiosiomis šalimis ar jų mokslinėmis ir technologinėmis organizacijomis ir agentūromis arba su tarptautinėmis organizacijomis. Pasiūlymai įvertinami ir atrankami laikantis sutartinių bendrų vertinimo ir atrankos procedūrų. Tokiose vertinimo ir atrankos procedūrose laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 VI antraštinėje dalyje nustatytų principų ir dalyvauja suderinta kiekvienos šalies paskirtų nepriklausomų ekspertų grupė.

2. Sąjungos finansavimą gaunantys teisės subjektai su Sąjunga ar atitinkama finansavimo įstaiga sudaro susitarimą dėl dotacijos. Tame susitarime dėl dotacijos aprašomas tų dalyvių ir dalyvaujančių teisės subjektų iš atitinkamų trečiųjų šalių atliktinas darbas.

3. Sąjungos finansavimą gaunantys teisės subjektai su dalyvaujančiais teisės subjektais, gaunančiais finansavimą iš atitinkamų trečiųjų šalių ar tarptautinių organizacijų, sudaro koordinavimo susitarimą.

13 straipsnis

Pasiūlymai

1. Pasiūlymuose pateikiamas rezultatų panaudojimo ir sklaidos plano projektas, jei tai numatyta darbo programoje arba darbo plane.

2. Kai tinka, pasiūlyme dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų pateikiama išsami informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat išsami informacija apie etikos patvirtinimus, kurie bus pateikti. Žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo klausimais institucijoms, organizacijoms ir mokslininkams tyrėjams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamų valstybių narių teisinę sistemą.

3. Pasiūlymas, kuriuo pažeidžiami etikos principai ar taikytini teisės aktai arba kuris neatitinka Sprendime Nr. 743/2013/ES, darbo programoje, darbo plane ar kvietime teikti pasiūlymus nustatytų sąlygų, gali būti bet kuriuo metu pašalintas iš vertinimo, atrankos ir dotacijų skyrimo procedūrų.

4. Kai taikytina ir nurodyta darbo programoje ar darbo plane, pasiūlymuose paaiškinama, kaip ir kokia apimtimi lyčių aspekto analizė yra aktuali numatyto projekto turiniui.

14 straipsnis

Etikos aspektų vertinimas

1. Komisija reguliariai vertina pasiūlymų, kurie kelia etikos klausimų, etikos aspektus. Tame vertinime tikrinama, kaip laikomasi etikos principų ir teisės aktų, o jei moksliniai tyrimai vykdomi ne Sąjungoje – ar tokie tyrimai būtų leidžiami valstybėje narėje.

2. Komisija užtikrina, kad etikos aspektų vertinimo procesas būtų kiek įmanoma skaidresnis ir vykdomas laiku išvengiant, kai tai įmanoma, pakartotinio dokumentų teikimo.

15 straipsnis

Atrankos ir dotacijų skyrimo kriterijai

1. Pateikti pasiūlymai vertinami remiantis šiais dotacijų skyrimo kriterijais:

a) pažangumo;

b) poveikio;

c) įgyvendinimo kokybės ir veiksmingumo.

2. Europos mokslinių tyrimų tarybos mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmų pasiūlymams taikomas tik 1 dalies a punkte nurodytas kriterijus.

3. Pasiūlymų dėl inovacinių veiksmų atveju 1 dalies b punkte nurodytam kriterijui gali būti taikomas aukštesnis vertinimo koeficientas.

4. Darbo programoje ar darbo plane nustatomos išsamesnės 1 dalyje nurodytų dotacijų skyrimo kriterijų taikymo taisyklės ir sukonkretinami vertinimo koeficientai ir ribinės vertės.

5. Prireikus ir kai tai atitinka kvietimo teikti pasiūlymus tikslus, Komisija apsvarsto galimybę taikyti dviejų etapų teikimo procedūrą, numatytą Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012.

6. Pasiūlymai suskirstomi pagal vertinimo rezultatus. Atranka vykdoma remiantis tuo suskirstymu.

7. Vertinimą atlieka nepriklausomi ekspertai.

8. Teisinio subjekto, nurodyto 11 straipsnio 2 dalyje, atveju ar kitomis tinkamai pagrįstomis išimtinėmis aplinkybėmis vertinimą galima vykdyti ir tokiu būdu, kuris nukrypsta nuo 7 dalies. Kiekvienu tokio vertinimo atveju Komisija pateikia valstybėms narėms išsamią informaciją apie naudotą vertinimo procedūrą ir jos rezultatus.

9. Kai veiksmui prašoma 500 000 EUR ar didesnio Sąjungos finansavimo, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga nacionalinę teisę atitinkančiomis priemonėmis iš anksto patikrina tik koordinatorių finansinį pajėgumą. Be to, kai, remiantis turima informacija, esama priežasčių abejoti koordinatoriaus ar kitų dalyvių finansiniu pajėgumu, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga patikrina jų finansinį pajėgumą.

10. Teisės subjektų, kurių tęstinumą garantuoja valstybė narė ar asocijuotoji šalis, arba aukštųjų bei vidurinių mokyklų finansinis pajėgumas netikrinamas.

11. Finansinį pajėgumą gali garantuoti bet kuris kitas teisės subjektas, kurio finansinis pajėgumas tuomet turi būti patikrintas pagal 9 dalį.

16 straipsnis

Vertinimo persvarstymo procedūra

1. Pareiškėjams, manantiems, kad jų pasiūlymas įvertintas ne pagal tvarką, nustatytą šiuo reglamentu, ne pagal atitinkamą darbo programą, darbo planą ar kvietimu teikti pasiūlymus nustatytą tvarką, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga taiko skaidrią vertinimo persvarstymo procedūrą.

2. Persvarstymo prašymas siejamas su konkrečiu pasiūlymu ir pasiūlymo koordinatoriaus pateikiamas per 30 dienų nuo dienos, kurią Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga informuoja koordinatorių apie vertinimo rezultatus.

3. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga yra atsakinga už 2 dalyje nurodyto prašymo nagrinėjimą. Nagrinėjami tik procedūriniai vertinimo aspektai, bet ne pasiūlymo pranašumas.

4. Iš Komisijos darbuotojų ar atitinkamos finansavimo įstaigos darbuotojų sudarytas vertinimo persvarstymo komitetas pateikia nuomonę dėl vertinimo eigos procedūrinių aspektų. Komitetui pirmininkauja Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos pareigūnas, dirbantis kitame padalinyje nei tas, kuris atsakingas už kvietimą teikti pasiūlymus. Komitetas gali rekomenduoti:

a) kad pasiūlymą iš naujo įvertintų pirmiausia ankstesniame vertinime nedalyvavę vertintojai;

b) patvirtinti pirminį vertinimą.

5. Remdamasi 4 dalyje nurodyta rekomendacija Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga priima sprendimą ir apie jį praneša pasiūlymo koordinatoriui. Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga tokį sprendimą priima nepagrįstai nedelsdama.

6. Persvarstymo procedūra nestabdo pasiūlymų, kurių persvarstymo neprašyta, atrankos eigos.

7. Persvarstymo procedūra neužkerta kelio kitiems veiksams, kurių dalyvis gali imtis pagal Sąjungos teisę.

17 straipsnis

Klausimai ir skundai

1. Komisija užtikrina, kad būtų nustatyta tvarka, pagal kurią dalyviai gali pateikti klausimus ar skundus, susijusius su jų dalyvavimu programoje „Horizontas 2020“.

2. Komisija užtikrina, kad informacija apie tai, kaip registruoti pastabas, klausimus ar skundus, būtų pateikta visiems dalyviams ir būtų skelbiama internete.

18 straipsnis

Susitarimas dėl dotacijos

1. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, pagal šį reglamentą parengia pavyzdinius Komisijos

ar atitinkamos finansavimo įstaigos ir dalyvių susitarimus dėl dotacijos. Jeigu reikia padaryti svarbių pavyzdinio susitarimo dėl dotacijos pakeitimų, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, atitinkamai jį patikslina.

2. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga su dalyviais sudaro susitarimą dėl dotacijos. Kurio nors subjekto pašalinimas ar pakeitimas prieš pasirašant susitarimą dėl dotacijos yra tinkamai motyvuojamas.

3. Susitarimu dėl dotacijos nustatomos dalyvių ir Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos teisės ir pareigos pagal šį reglamentą. Susitarimu taip pat nustatomos teisės subjektų, kurie tampa dalyviais įgyvendinant veiksmą, teisės ir pareigos, taip pat konsorciumo koordinatoriaus vaidmuo ir užduotys.

4. Remiantis darbo programos ar darbo plano reikalavimais, susitarimu dėl dotacijos gali būti nustatytos su prieigos teisėmis, panaudojimu ir sklaida susijusios dalyvių teisės ir pareigos, kuriomis būtų papildytos išdėstytosios šiame reglamente.

5. Susitarimas dėl dotacijos, kai tinka ir kiek įmanoma, parengiamas remiantis bendraisiais principais, nustatytais Komisijos rekomendacijoje dėl Europos mokslininkų chartijos ir dėl Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso, mokslinių tyrimų sąžiningumo principais, Komisijos rekomendacija dėl intelektualinės nuosavybės valdymo vykdant žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 16 straipsnyje nustatyty lyčių lygybės principu.

6. Susitarime dėl dotacijos, kai tinka, įrašomos nuostatos, kuriomis užtikrinamas etikos principų laikymasis, įskaitant nuostatas dėl nepriklausomos etikos tarybos įsteigimo ir dėl Komisijos teisės pasitelkiant nepriklausomus ekspertus atlikti etikos auditą.

7. Tinkamai pagrįstais atvejais pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 specifinės veiksmų dotacijos gali sudaryti pagrindų partnerystės dalį.

19 straipsnis

Sprendimai dėl dotacijų

Kai tinka ir tinkamai pagrįstais atvejais, Komisija pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 121 straipsnio 1 dalį arba atitinkama finansavimo įstaiga vietoj susitarimų dėl dotacijų sudarymo gali pranešti apie sprendimus dėl dotacijų. *Mutatis mutandis* taikomos šio reglamento nuostatos dėl susitarimų dėl dotacijų.

20 straipsnis

Laikas iki dotacijos suteikimo

1. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 128 straipsnio 2 dalį kvietimuose teikti pasiūlymus nurodoma planuojama data, iki kurios visi pareiškėjai informuojami apie jų paraiškų vertinimo rezultatus, ir orientacinė susitarimų dėl dotacijų pasirašymo ar pranešimo apie sprendimus dėl dotacijų data.

2. 1 dalyje nurodytos datos nustatomos remiantis šiais laikotarpiais:

- a) visų pareiškėjų informavimas apie jų paraiškų mokslinio vertinimo rezultatus – ne daugiau kaip per penkių mėnesių laikotarpį nuo galutinės išsamių pasiūlymų pateikimo datos;
- b) susitarimų dėl dotacijos su pareiškėjais pasirašymas arba pranešimas jiems apie sprendimus dėl dotacijos – ne daugiau kaip per trijų mėnesių laikotarpį nuo pareiškėjų, kuriems suteikta dotacija, informavimo datos.

3. 2 dalyje nurodyti laikotarpiai gali būti pratęsti EMTR veiksmų atveju ir išimtiniais tinkamai pagrįstais atvejais, visų pirma sudėtingų veiksmų, kai pateikta daug pasiūlymų arba kai to prašo pareiškėjai, atveju.

4. Dalyviams suteikiama pakankamai laiko, kad jie galėtų pateikti susitarimo dėl dotacijos pasirašymui reikalingą informaciją ir dokumentus. Komisija kuo skubiau priima sprendimus ir pateikia prašymus dėl informacijos. Kai tai įmanoma, vengiama pakartotinai teikti dokumentus.

21 straipsnis

Laikas iki išmokėjimo

Dalyviams mokama laiku pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012. Atlikus mokėjimą koordinatoriui, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga apie tai praneša dalyviams.

22 straipsnis

Saugi elektroninė sistema

Visas keitimasis informacija su dalyviais, įskaitant susitarimų dėl dotacijų sudarymą, pranešimą apie sprendimus dėl dotacijų ir visus jų pakeitimus, gali vykti pasitelkus elektroninę keitimosi informacija sistemą, kurią sukūrė Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1268/2012 179 straipsnyje.

II Skirsnis

Igyvendinimas

23 straipsnis

Veiksmų įgyvendinimas

1. Dalyviai įgyvendina veiksmus laikydamiesi visų šiame reglamente, Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, Reglamente (ES) Nr. 1268/2012, Sprendime 2013/743/ES, darbo programoje ar darbo plane, kvietime teikti pasiūlymus ir susitarime dėl dotacijos nustatytų sąlygų ir įsipareigojimų.

2. Dalyviai neprisiima su šiuo reglamentu arba susitarimu dėl dotacijos nesuderinamų įsipareigojimų. Jei dalyvis nesilaiko veiksmo techninio įgyvendinimo įsipareigojimų, kiti dalyviai laikosi įsipareigojimų be papildomo Sąjungos finansavimo, išskyrus atvejus, kai Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga aiškiai juos atleidžia nuo to įsipareigojimo. Įsipareigojimų nevykdančio dalyvio atveju Komisija pagal 39 straipsnio 3 dalies a punktą gali veiksmo koordinatoriui pervesti mokėtiną sumą iš Dalyvio garantijų fondo, nurodyto 38 straipsnyje. Laikantis su Dalyvių garantijų fondu susijusių nuostatų, kiekvienas dalyvis finansiškai atsakingas tik už savo paties skolą. Dalyviai užtikrina, kad Komisijai ar atitinkamai finansavimo įstaigai būtų tinkamu laiku pranešta apie visus įvykius, kurie galėtų smarkiai paveikti veiksmo įgyvendinimą arba Sąjungos interesus.

3. Dalyviai įgyvendina veiksmą ir tuo tikslu imasi visų būtinų ir pagrįstų priemonių. Jie reikiamu laiku disponuoja veiksmui įgyvendinti reikalingais ištekliais. Laikydamiesi susitarime dėl dotacijos nustatytų sąlygų jie gali kreiptis į trečiąsias šalis, įskaitant subrangovus, kad pastarieji atliktų veiksmo numatytą darbą, arba gali pasinaudoti trečiųjų šalių nepiniginio įnašo forma suteiktais ištekliais, kai to reikia veiksmui įgyvendinti. Už atliktą darbą dalyviai atsako Komisijai ar atitinkamai finansavimo įstaigai ir kitiems dalyviams.

4. Subrangos sutartys dėl tam tikrų veiksmo elementų atlikimo sudaromos tik susitarime dėl dotacijos numatytais atvejais ir deramai pagrįstais atvejais, kurie negalėjo būti aiškiai numatyti susitarimo dėl dotacijos įsigaliojimo momentu.

5. Trečiosios šalys, kurios nėra subrangovai, veiksmo numatytą darbą gali atlikti susitarime dėl dotacijos nustatytomis sąlygomis. Trečioji šalis ir darbas, kurį ji turi atlikti, nustatomi susitarime dėl dotacijos.

Tų trečiųjų šalių patirtos sąnaudos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu trečioji šalis atitinka visas šias sąlygas:

- a) jei būtų dalyviu, ji atliktų finansavimo reikalavimus;

b) ji yra susijęs subjektas arba su dalyviu turi teisinę sąsają, iš kurios aišku, kad bendradarbiavimas aprėpia daugiau nei šį veiksmą;

c) ji nurodyta susitarime dėl dotacijos;

d) ji laikosi dalyviui pagal susitarimą dėl dotacijos taikomų taisyklių dėl finansuoti tinkamų sąnaudų ir išlaidų kontrolės;

e) ji kartu su dalyviu prisiima solidariąją atsakomybę už Sąjungos įnašo sumą, atitinkančią trečiosios šalies deklaruotą sumą, jeigu to reikalauja Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga.

6. Trečiosios šalys taip pat gali dalyviui suteikti išteklių prisidedamos prie veiksmo nepiniginiais įnašais. Dėl tokio nemo-kamai suteikto įnašo trečiųjų šalių patirtos sąnaudos yra tinkamos finansuoti, jeigu jos atitinka susitarime dėl dotacijos nustatytas sąlygas.

7. Vykdamt veiksmą gali būti teikiama finansinė parama trečiosioms šalims Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012 nustatytais sąlygomis. Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 137 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos sumos gali būti viršytos, jei to reikia veiksmo tikslams pasiekti.

8. Dalyvių, kurios yra perkančiosios organizacijos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB⁽¹⁾, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB⁽²⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/81/EB⁽³⁾, vykdomi veiksmai gali apimti arba jų pirminis tikslas gali būti ikiprekybiniai viešieji pirkimai ir inovacinių sprendimų viešieji pirkimai, jei tai numatyta darbo programoje arba darbo plane ir reikalinga jam įgyvendinti. Tokiais atvejais dalyvių vykdomoms viešųjų pirkimų procedūroms taikomos šio reglamento 51 straipsnio 2, 4 ir 5 dalyse nustatytos taisyklės.

9. Dalyviai laikosi šalių, kuriose bus įgyvendinamas veiksmas, nacionalinės teisės aktų, reguliavimo ir etikos nuostatų. Tam

⁽¹⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 1).

⁽²⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

⁽³⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL L 216, 2009 8 20, p. 76).

tikrais atvejais dalyviai, prieš pradėdami veiksmą, prašo atitinkamų nacionalinių ar vietinių etikos komitetų patvirtinimo.

10. Bandymai su gyvūnais atliekami laikantis SESV 13 straipsnio ir atitinka reikalavimą pakeisti gyvūnų naudojimą mokslu tikslais, jį mažinti ir gerinti jo sąlygas laikantis Sąjungos teisės ir ypač Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/63/ES⁽⁴⁾.

24 straipsnis

Konsorciumas

1. Dalyvauti veiksmo norinčio konsorciumo nariai iš savo tarpo paskiria vieną koordinatorių, kuris nurodomas susitarime dėl dotacijos. Koordinatorius yra pagrindinis kontaktinis asmuo konsorciumo narių santykiuose su Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga, išskyrus atvejus, kai susitarime dėl dotacijos nurodyta kitaip, arba išsipareigojimų nevykdymo atveju pagal susitarimą dėl dotacijos.

2. Veiksme dalyvaujančio konsorciumo nariai sudaro vidinį susitarimą (toliau – konsorciumo susitarimas), kuriuo nustatomos jų teisės ir išsipareigojimai veiksmo vykdymo metu, laikantis susitarimo dėl dotacijos, išskyrus tinkamai pagrįstais atvejais, kurie numatyti darbo programoje, darbo plane arba kvietime teikti pasiūlymus, Komisija paskelbia gaires dėl pagrindinių klausimų, kuriuos dalyviai gali aptarti konsorciumo susitarime.

3. Konsorciumo susitarime, be kita ko, gali būti nustatyta:

a) konsorciumo vidaus darbo organizavimas;

b) Sąjungos finansavimo paskirstymas;

c) sklaidos, panaudojimo ir prieigos taisyklės, papildančios šio reglamento III antraštinės dalies I skyriuje nustatytas taisykles ir susitarimo dėl dotacijos nuostatas;

d) vidaus ginčų sprendimo tvarka;

e) dalyvių susitarimai dėl atsakomybės, žalos atlyginimo ir konfidencialumo.

⁽⁴⁾ 2010 m. rugsejo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/63/ES dėl mokslu tikslais naudojamų gyvūnų apsaugos (OL L 276, 2010 10 20, p. 33).

Konsorciumo nariai konsorciume gali sudaryti bet kokius susitarimus, kurie, jų manymu, būtų tikslingi, jeigu jie neprieštarauja susitarimui dėl dotacijos ar šiam reglamentui.

4. Konsorciumas gali pasiūlyti priimti ar pašalinti dalyvį arba pakeisti koordinatorių pagal atitinkamas susitarimo dėl dotacijos nuostatas, jei pokytis atitinka dalyvavimo sąlygas, nedaro neigiamo poveikio veiksmo įgyvendinimui ir nepažeidžia lygių galimybių principo.

III Skirsnis

Dotacijų formos ir finansavimo taisyklės

25 straipsnis

Dotacijų formos

Dotacijos gali būti teikiamos visomis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 123 straipsnyje numatytais formomis, atsižvelgiant į veiksmo tikslus.

26 straipsnis

Sąnaudų tinkamumas finansuoti

1. Sąlygos, kuriomis sąnaudos tinkamos finansuoti, apibrėžtos Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 126 straipsnyje. Pagal šio reglamento ir susitarimo dėl dotacijos nuostatas sąnaudos, kurias įgyvendinant veiksmą patyrė trečiosios šalys, gali būti tinkamos finansuoti.

2. Netinkamos finansuoti sąnaudos neatitinka 1 dalies sąlygų, įskaitant visų pirma nuostatas dėl galimų būsimų nuostolių ar mokesčių, valiutos keitimo nuostolių, su kapitalo grąža susijusių sąnaudų, pagal kitą Sąjungos veiksmą ar programą kompensuojamų sąnaudų, skolos ir skolos aptarnavimo mokesčių bei per didelių ar neapgalvotų išlaidų.

27 straipsnis

Tiesioginės finansuoti tinkamos personalo sąnaudos

1. Nedarant poveikio 26 straipsnyje nustatytioms sąlygoms, tiesioginės finansuoti tinkamos personalo sąnaudos apima tik atlyginimus kartu su socialinio draudimo įmokomis ir kitas pagal nacionalinę teisę ar darbo sutartį numatytas išlaidas, įskaitomas į veiksmui vykdyti paskirto personalo atlyginimą.

2. Nedarant poveikio 26 straipsnyje nustatytioms sąlygoms, papildomas veiksmui vykdyti paskirtų dalyvių, kurie yra ne pelno teisės subjektai, personalo atlyginimas, įskaitant mokėjimus pagal papildomas sutartis (neatsižvelgiant į jų pobūdį), neviršijantis 3 dalyje nustatytos sumos, gali būti taip pat laikomas tiesioginėmis finansuoti tinkamomis personalo sąnaudomis, jei jis atitinka šias papildomas sąlygas:

a) jis mokamas laikantis įprastos dalyvio atlyginimo mokėjimo praktikos ir nuosekliai mokamas tais atvejais, kai reikalingas tos pačios rūšies darbas ar tos pačios rūšies ekspertinės žinios;

b) papildomų mokėjimų apskaičiavimo kriterijai yra objektyvūs ir dalyvis juos taiko bendrai, nepriklausomai nuo naudojamo finansavimo šaltinio.

3. Papildomas atlyginimas gali būti tinkamas finansuoti iki 8 000 EUR per metus vienam asmeniui. Asmeniui, kurio veikla nėra vien tik atitinkamo veiksmo vykdymas, taikomas valandinis limitas. Valandinis limitas apskaičiuojamas 8 000 EUR padalijant iš darbo valandų per metus skaičiaus, apskaičiuoto pagal 31 straipsnį.

28 straipsnis

Veiksmo finansavimas

1. Veiksmo finansavimas neviršija visos finansuoti tinkamų sąnaudų sumos, atėmus veiksmo pajamų sumą.

2. Veiksmo pajamomis laikomi:

a) ištekliai, kuriuos dalyviams suteikia trečiosios šalys atlikdamos nemokamus finansinius pervedimus ar nepiniginis įnašus, kurių vertę dalyvis deklaravo kaip finansuoti tinkamas sąnaudas, jeigu trečioji šalis juos skyrė konkrečiai veiksmui įgyvendinti;

b) iš veiksmo gautos įplaukos, išskyrus įplaukas, gautas naudojant veiksmo rezultatus;

c) įplaukos, gautos pardavus pagal susitarimą dėl dotacijos įgytą turtą, neviršijant sąnaudų sumos, kurią dalyvis iš pradžių pateikė padengti pagal veiksmą.

3. Visoms finansuojamoms veiksmo veikloms taikoma vienoda finansuoti tinkamų sąnaudų kompensavimo norma. Didžiausia norma nustatoma darbo programoje arba darbo plane.

4. Programos „Horizontas 2020“ dotacija gali siekti iki 100 % visų finansuoti tinkamų veiksmo sąnaudų, nedarant poveikio bendro finansavimo principui.

5. Programos „Horizontas 2020“ dotacija neviršija 70 % visų finansuoti tinkamų veiksmo sąnaudų, kai įgyvendinami inovaciniai veiksmai ir pagal programą bendrai finansuojami veiksmai.

Nukrypstant nuo 3 dalies, inovacinių veiksmų atveju programos „Horizontas 2020“ dotacija ne pelno teisės subjektams gali siekti iki 100 % visos finansuoti tinkamų sąnaudų sumos, nedarant poveikio bendro finansavimo principui.

6. Šiame straipsnyje nustatytos kompensavimo normos taip pat taikomos veiksams, kuriuose visas veiksmas ar jo dalis finansuojama nustatyto dydžio sumomis, taikant vieneto įkainius ar vienkartinėmis išmokomis.

29 straipsnis

Netiesioginės sąnaudos

1. Netiesioginės tinkamos finansuoti sąnaudos nustatomos visoms tiesioginėms tinkamoms finansuoti sąnaudoms pritaikant 25 % nustatyto dydžio normą, neįskaiciuojant tiesioginių finansuoti tinkamų subrangos sąnaudų ir trečiųjų šalių suteiktų išteklių, kurie nenaudojami gavėjo patalpose, taip pat finansinės paramos trečiosioms šalims.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, kai numatyta darbo programoje ar darbo plane, netiesioginės sąnaudos gali būti deklaruotos kaip vienkartinė išmoka ar vieneto įkainis.

30 straipsnis

Finansavimo dydžių vertinimas

Programos „Horizontas 2020“ tarpiniame vertinime, be kita ko, pateikiamas įvairių elementų, kurie įdiegti naujais šio reglamento 27, 28 ir 29 straipsniuose nustatytais finansavimo dydžiais, poveikio vertinimas siekiant įvertinti, ar laikantis naujo požiūrio iškilo nepageidaujamų aplinkybių, dėl kurių kyla neigiamas poveikis programos „Horizontas 2020“ patrauklumui.

31 straipsnis

Metinės darbo valandos

1. Finansuoti tinkamos personalo sąnaudos apima tik asmenų, tiesiogiai atliekančių veiksmu numatytą darbą, faktiškai dirbtas valandas. Dalyvis pateikia faktinių darbo valandų įrodymą, paprastai per laiko registravimo sistemą.

2. Asmenų, kurių veikla yra tik veiksmo vykdymas, darbo laiko registruoti nereikalaujama. Tokiais atvejais dalyvis pasirašo deklaraciją, kuria patvirtina, kad to asmens veikla yra tik veiksmo vykdymas.

3. Susitarime dėl dotacijos nurodomi:

- a) minimalūs laiko registravimo sistemos reikalavimai;
- b) galimybė pasirinkti nustatytą metinių darbo valandų skaičių ir metinių darbo valandų skaičiaus nustatymo metodą,

naudotiną darbuotojų valandiniams įkainiams apskaičiuoti, atsižvelgiant į įprastinę dalyvio apskaitos praktiką.

32 straipsnis

Atlyginimo negaunantys MVĮ savininkai ir fiziniai asmenys

Be atlyginimo dirbantys MVĮ savininkai ir kiti be atlyginimo dirbantys fiziniai asmenys gali nustatyti personalo sąnaudas remdamiesi vieneto įkainiais.

33 straipsnis

Vieneto įkainiai

1. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 124 straipsnį Komisija gali nustatyti vieneto įkainių nustatymo metodiką, pagrįstą:

- a) statistiniais duomenimis ar panašiomis objektyviomis priemonėmis;
- b) audituoti tinkamais dalyvio ankstesniais duomenimis.

2. Tiesioginės finansuoti tinkamos personalo sąnaudos gali būti padengtos remiantis vieneto įkainiais, nustatytais pagal įprastinę dalyvio sąnaudų apskaičiavimo praktiką, jeigu jos atitinka visus šiuos kriterijus:

- a) jos apskaičiuojamos remiantis dalyvio bendrosiose sąskaitose užregistruotomis visomis faktinėmis personalo sąnaudomis, kurias dalyvis gali patikslinti, remdamasis į biudžetą įtrauktais ar numatomais elementais pagal Komisijos apibrėžtas sąlygas;
- b) jos atitinka 26 ir 27 straipsnius;
- c) jos užtikrina, kad laikomasi reikalavimo negauti pelno ir išvengti dvigubo sąnaudų finansavimo;
- d) jos apskaičiuojamos tinkamai atsižvelgiant į 31 straipsnį.

34 straipsnis

Finansinės atskaitomybės pažyma

Finansinės atskaitomybės pažyma apima visą dotacijos sumą, kurios dalyvis prašo kaip faktinių sąnaudų kompensavimo ir pagal 33 straipsnio 2 dalyje nurodytus vieneto įkainius, išskyrus sumas, deklaruotas remiantis vienkartinėmis išmokomis, nustatyto dydžio sumomis ir vieneto įkainiais, kurios nėra sumos, nustatytos remiantis dalyvio įprastine sąnaudų apskaitos praktika. Pažyma pateikiama tik tuo atveju, kai prašant sumokėti dotacijos likutį suma yra lygi ar didesnė nei 325 000 EUR.

35 straipsnis

Metodikos pažyma

1. Dalyviai, kurie apskaičiuoja ir prašo kompensuoti tiesiogines personalo sąnaudas pagal vieneto įkainius pagal 33 straipsnio 2 dalį, Komisijai gali pateikti metodikos pažymą. Ta metodika atitinka 33 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas ir susitarimo dėl dotacijos reikalavimus.

2. Kai Komisija metodikos pažymą priima, ji galioja visiems pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 finansuojamiems veiksams; ja remdamasis dalyvis apskaičiuoja ir prašo kompensuoti sąnaudas. Priėmusi metodikos pažymą, Komisija priimtai metodikai nepriskiria jokių sisteminių ar pasikartojančių klaidų.

36 straipsnis

Pažymas suteikiantys auditoriai

1. 34 ir 35 straipsniuose nurodytas finansinės atskaitomybės pažymas ir metodikos pažymas išduoda nepriklausomas auditorius, kuris turi kvalifikaciją atlikti teisės aktuose nustatytą apskaitos dokumentų auditą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/43/EB⁽¹⁾ ar panašius nacionalinius reguliavimo aktus, arba kompetentingas nepriklausomas valstybės tarnautojas, kurio teisinį veiksnumą atlikti dalyvio auditą patvirtino atitinkamos nacionalinės valdžios institucijos ir kuris nedalyvavo rengiant finansines atskaitas.

2. Komisijos, Audito Rūmų ar Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (toliau – OLAF) prašymu finansinės atskaitomybės ir metodikos pažymas išdavęs auditorius leidžia susipažinti su patvirtinamaisiais dokumentais ir audito darbiniais dokumentais, kuriais remiantis buvo išduota finansinės atskaitomybės arba metodikos pažyma.

37 straipsnis

Sudėtinis finansavimas

Veiksmui, kuriam skirta Sąjungos biudžeto dotacija, gali būti skiriama dotacija ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, jeigu dotacijomis nekompensuojami tie patys sąnaudų elementai.

IV Skirsnis

Garantijos

38 straipsnis

Dalyvio garantijų fondas

1. Įsteigiamas Dalyvio garantijų fondas (toliau – Fondas), kurio lėšomis pagal šiame reglamente nustatytas taisykles

⁽¹⁾ 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinti Tarybos direktyvą 84/253/EEB (OL L 157, 2006 6 9, p. 87).

dengiama Sąjungai priklausančių lėšų nesugrąžinimo rizika, susijusi su veiksmis, finansuojamais Komisijos dotacijomis pagal Sprendimą Nr. 1982/2006/EB ir Komisijos ar Sąjungos finansavimo įstaigų dotacijomis pagal programą „Horizontas 2020“. Fondas pakeičia ir perima pagal Reglamentą (EB) Nr. 1906/2006 įsteigtą Dalyvio garantijų fondą.

2. Fondas veikia pagal 39 straipsnį. Fonde susikaupusios palūkanos įtraukiamos į Fondą ir skiriamos išimtinai 39 straipsnio 3 dalyje nustatytiems tikslams.

3. Kai palūkanų neužtenka padengti 39 straipsnio 3 dalyje aprašytoms operacijoms, Fondas nenaudojamas, ir Komisija ar atitinkama Sąjungos finansavimo įstaiga tiesiogiai iš dalyvių ar trečiųjų šalių susigrąžina skolos sumą.

4. Fondas laikomas pakankama garantija pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012. Iš dalyvių negali būti priimama ar reikalaujama papildomos garantijos ar užstato, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje aprašytu atveju.

5. Pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomų veiksmų dalyviai, kurių riziką dengia Fondas, įneša veiksmui skiriamo Sąjungos finansavimo 5 % dydžio įnašą. Pabaigus veiksmą, į Fondą įnešta suma per koordinatorių grąžinama dalyviams.

6. Dalyvių 5 dalyje nustatyto įnašo į Fondą dydis gali būti sumažintas, remiantis tarpiniu programos „Horizontas 2020“ vertinimu.

39 straipsnis

Fondo veikimas

1. Fondą valdo Sąjunga, atstovaujama Komisijos, kuri dalyvių vardu atlieka vykdomojo atstovo funkcijas susitarime dėl dotacijos nustatytais sąlygomis.

Komisija gali valdyti Fondą tiesiogiai arba pavesti finansinį Fondo valdymą Europos investiciniam bankui arba atitinkamai finansų įstaigai (toliau – bankas-depozitorius). Bankas-depozitorius valdo Fondą pagal Komisijos nurodymus.

2. Dalyvių įnašas į Fondą gali būti išskaičiuotas iš pradinės išankstinio finansavimo sumos ir sumokėtas į Fondą dalyvių vardu.

3. Kai dalyvis privalo sumokėti Sąjungai priklausancias sumas, Komisija, nedarydama poveikio sankcijoms, kurios gali būti taikomos išsipareigojimų nevykdančiam dalyviui, gali imtis vieno iš šių veiksmų:

- a) pervesti ar nurodyti bankui-depozitoriui tiesiogiai pervesti iš Fondo mokėtiną sumą veiksmo koordinatoriui. Tas pervedimas atliekamas po to, kai įsipareigojimo nevykdęs dalyvis baigia dalyvavimą ar jo dalyvavimas nutraukiamas, jei veiksmas tebevykdomas, o likusieji dalyviai sutinka veiksmą įgyvendinti laikydamiesi tų pačių tikslų. Iš Fondo pervestos sumos laikomos Sąjungos finansiniu įnašu;
- b) faktiškai susigrąžinti tą sumą iš Fondo.

Komisija Fondo naudai išduoda vykdomąjį raštą sumoms iš to dalyvio ar trečiosios šalies susigrąžinti. Laikydamosi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, Komisija tuo tikslu gali priimti sprendimą dėl lėšų susigrąžinimo.

4. Susigrąžintos sumos yra Fondui priskirtos įplaukos, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnio 4 dalyje. Įsisavinus visas dotacijas, kurių riziką dengia Fondas, visas Fonde likusias sumas Komisija susigrąžina ir įtraukia jas į Sąjungos biudžetą, laikydamosi teisėkūros institucijos sprendimų.

III SKYRIUS

Ekspertai

40 straipsnis

Nepriklausomų ekspertų skyrimas

1. Komisija ir, kai tinka, finansavimo įstaigos gali paskirti nepriklausomus ekspertus, kurie vertintų pasiūlymus pagal 15 straipsnį arba konsultuotų ar padėtų:

- a) vertinant pasiūlymus;
- b) vykdamas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, taip pat pagal ankstesnes mokslinių tyrimų ir (arba) inovacijų programas vykdomų veiksmų įgyvendinimo stebėseną;
- c) įgyvendinant Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką ar programas, įskaitant programą „Horizontas 2020“, taip pat kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę ir užtikrinant jos veikimą;
- d) vertinant mokslinių tyrimų ir inovacijų programas;
- e) formuojant Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, įskaitant būsimų programų rengimą.

2. Nepriklausomi ekspertai parenkami remiantis jų gebėjimais, patirtimi ir žiniomis, tinkamomis jiems paskirtoms

užduotims atlikti. Jei nepriklausomi ekspertai turi dirbti su išslaptinta informacija, prieš juos skiriant reikia atlikti atitinkamą patikimumo patikrinimą.

Siekiant sudaryti kandidatų duomenų bazę, nepriklausomi ekspertai nustatomi ir atrenkami pagal kandidatūrų teikimo kvietimus, skirtus fiziniams asmenims arba atitinkamoms organizacijoms, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų agentūroms, mokslinių tyrimų įstaigoms, universitetams, standartizavimo organizacijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ar įmonėms.

Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali atrinkti bet kurią tinkamą kvalifikaciją turintį asmenį, neįtrauktą į duomenų bazę, kai mano, kad tai reikalinga, tinkamai pagrįstais atvejais ir taikydama skaidrumo principą.

Skirdama nepriklausomus ekspertus Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga imasi atitinkamų priemonių siekdama užtikrinti, kad ekspertų ir vertinimo grupių sudėtis būtų subalansuota įvairios kvalifikacijos, patirties, žinių, geografinės įvairovės ir lyties požiūriu, ir atsižvelgiant į padėtį veiksmo srityje. Atitinkamais atvejais taip pat turi būti siekiama išlaikyti privačiojo ir viešojo sektorių pusiausvyrą.

Skirdama nepriklausomus ekspertus Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali paprašyti patariamųjų organų konsultacijos. Europos mokslinių tyrimų tarybos mažai tirtų sričių veiksmams Komisija skiria ekspertus remdamasi Europos mokslinių tyrimų tarybos mokslo komiteto pasiūlymu.

3. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga užtikrina, kad ekspertas, kuriam kilo interesų konfliktas, susijęs su klausimu, kuriuo jis prašomas pateikti nuomonę, nevertintų to konkretaus klausimo, nekonsultuotų ar nepadėtų jį sprendžiant.

4. Visas keitimasis informacija su nepriklausomais ekspertais, įskaitant susitarimų dėl jų skyrimo sudarymą ir visus jų pakeitimus, gali vykti pasitelkus elektronines keitimosi informacija sistemas, kurias sukūrė Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1268/2012 287 straipsnio 4 dalyje.

5. Bent kartą per metus Komisijos ar atitinkamos finansavimo įstaigos interneto svetainėje skelbiami individualiai paskirtų ekspertų, kurie padėjo Komisijai ar finansavimo įstaigoms įgyvendinant Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 ir Sprendimą 2013/743/ES, vardai ir pavardės bei jų kompetencijos sritys. Tokia informacija renkama, tvarkoma ir skelbiama vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 45/2001.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

REZULTATŲ PANAUDOJIMO IR SKLAIDOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Dotacijos

I Skirsnis

Rezultatai

41 straipsnis

Rezultatų nuosavybė

1. Rezultatai priklauso juos sukūrusiam dalyviui.

2. Kai rezultatus kartu sukuria keli veiksmo dalyviai ir kai jų atitinkamas įnašas į bendrus rezultatus negali būti tiksliai nustatytas arba kai tokių bendrų rezultatų neįmanoma atskirti atitinkamų intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos prašymo, įgijimo ar išsaugojimo tikslais, tokių rezultatų nuosavybė yra bendra. Laikydamiši išpareigojimų pagal susitarimą dėl dotacijos bendrasavininkiai sudaro susitarimą dėl tos bendros nuosavybės paskirstymo ir naudojimosi ja sąlygų. Bendrasavininkiai gali susitarti nebesinaudoti bendros nuosavybės teisėmis; jie gali nuspręsti pasirinkti alternatyvią tvarką, *inter alia*, perduoti savo nuosavybės teises vienam savininkui, suteikiant kitiems dalyviams prievolės teises, kai rezultatai sukuriami.

Jeigu bendros nuosavybės susitarime nenustatyta kitaip, kiekvienas iš bendrasavininkių turi teisę suteikti trečiosioms šalims neišimtinės licencijas naudotis bendrai turimais rezultatais be teisės į sublicenciją, jeigu laikomasi šių sąlygų:

- a) kitiems bendrasavininkiams pranešama iš anksto;
- b) kitiems bendrasavininkiams suteikiama teisinga ir pagrįsta kompensacija.

3. Jeigu darbuotojai ar kita dalyviui dirbanti šalis turi teisę pareikalauti teisių į sukurtus rezultatus, atitinkamas dalyvis užtikrina, kad tomis teisėmis būtų galima naudotis nepažeidžiant dalyvio išpareigojimų pagal susitarimą dėl dotacijos.

42 straipsnis

Rezultatų apsauga

1. Jeigu rezultatai gali būti (arba pagrįstai manoma, kad jie gali būti) panaudojami komercinėje ar pramoninėje veikloje, dalyvis, kuriam tie rezultatai priklauso, ištiria jų apsaugos galimybes. Jei pagal aplinkybes tai įmanoma, tikslinga ir pagrįsta,

dalyvis deramai apsaugo juos tinkamą laikotarpį tinkamoje teritorijoje deramai atsižvelgdamas į savo teisėtus interesus ir į teisėtus kitų veiksmo dalyvių interesus, ypač komercinius interesus.

2. Kai Sąjungos finansavimą gavęs dalyvis neketina apsaugoti savo sukurtų rezultatų ne dėl to, kad tai neįmanoma pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę arba kad jis neturi komercinio ar pramoninio panaudojimo potencialo, ir išskyrus atvejus, kai siekdamas apsaugoti rezultatus dalyvis ketina juos perduoti kitam valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje įsisteigusiam teisės subjektui, tas dalyvis informuoja Komisiją arba atitinkamą finansavimo įstaigą prieš pradėdamas tų rezultatų sklaidą. Komisija Sąjungos vardu arba atitinkama finansavimo įstaiga, gavusi atitinkamo dalyvio sutikimą, gali perimti tų rezultatų nuosavybę ir imtis reikiamų veiksmų, kad užtikrintų adekvačią jų apsaugą.

Dalyvis gali atsisakyti duoti sutikimą, tik jei įrodo, kad jo teisėtiems interesams būtų padaryta reikšminga žala. Su tais rezultatais susijusi sklaida negali būti vykdoma, kol Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga nepriėmė sprendimo neperimti rezultatų nuosavybės arba kol nenusprendė pati perimti nuosavybę ir kol nesiėmė reikiamų veiksmų jų apsaugai užtikrinti. Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga priima tokį sprendimą nepagrįstai nedelsdama. Susitarime dėl dotacijos tam nustatomos laiko ribos.

3. Kai Sąjungos finansavimą gavęs dalyvis ketina atsisakyti rezultatų apsaugos arba ketina nebesiekti tokios apsaugos pratęsimo ne dėl komercinio ar pramoninio panaudojimo potencialo stokos laikotarpiu, kuris neviršija penkerių metų po likučio apmokėjimo, jis informuoja Komisiją arba atitinkamą finansavimo įstaigą, kuri gali tęsti ar plėsti apsaugą perimdama tų rezultatų nuosavybę. Dalyvis gali atsisakyti duoti sutikimą tik tuo atveju, jei įrodo, kad jo teisėtiems interesams būtų padaryta reikšminga žala. Susitarime dėl dotacijos tam nustatomos laiko ribos.

43 straipsnis

Rezultatų panaudojimas ir sklaida

1. Kiekvienas Sąjungos finansavimą gavęs dalyvis deda visas pastangas, kad panaudotų turimus rezultatus arba kad tuos rezultatus panaudotų kitas teisės subjektas, visų pirma perduodamas ir licencijuodamas rezultatus pagal 44 straipsnį.

Susitarime dėl dotacijos nustatomi visi papildomi naudojimo išpareigojimai. Mokslinio tyrimo, kuriuo potencialiai sprendžiami svarbūs visuomenės uždaviniai, atveju papildomi panaudojimo išpareigojimai gali apimti licencijavimą neišimtinėmis sąlygomis. Visi tokie papildomi išpareigojimai nurodomi darbo programoje ar darbo plane.

2. Laikydamasis su intelektinės nuosavybės apsauga, saugumo taisyklėmis ar teisėtai interesais susijusių apribojimų kiekvienas dalyvis tinkamomis priemonėmis kuo greičiau vykdo jam priklausančių rezultatų sklaidą. Susitarime dėl dotacijos tam gali būti nustatomos laiko ribos.

Susitarime dėl dotacijos nustatomi visi papildomi sklaidos išpaigojimai ir jie nurodomi darbo programoje ar darbo plane.

Kalbant apie rezultatų sklaidą per mokslinius leidinius, atvira prieiga taikoma laikantis susitarime dėl dotacijos nustatytų sąlygų. Su atvira prieiga prie mokslinių leidinių, parengtų remiantis pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamais moksliniais tyrimais, susijusios išlaidos, patirtos veiksmo vykdymo metu, yra tinkamos finansuoti pagal susitarimo dėl dotacijos sąlygas. Deramai atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 18 straipsnį, susitarime dėl dotacijos nenumatomos sąlygos dėl atviros prieigos prie leidinių; dėl to pasibaigus veiksmui atsirastų papildomų leidybos sąnaudų.

Kalbant apie mokslinių tyrimų duomenų sklaidą, susitarime dėl dotacijos, atsižvelgiant į atvirą prieigą prie mokslinių tyrimų duomenų ir jų apsaugą, gali būti nustatytos sąlygos, kuriomis suteikiama atvira prieiga prie tokių rezultatų, ypač Europos mokslinių tyrimų tarybos mažai tirtų sričių mokslinių tyrimuose ir ateities ir besiformuojančių technologijų (toliau – ABT) mokslinių tyrimuose ar kitose atitinkamose srityse, atsižvelgiant į teisėtus dalyvių interesus ir visus apribojimus, kylančius dėl duomenų apsaugos taisyklių, saugumo taisyklių ar intelektinės nuosavybės teisių. Tokiais atvejais darbo programoje arba darbo plane nurodoma, ar reikia vykdyti mokslinių tyrimų duomenų sklaidą taikant atvirą prieigą.

Kitiems dalyviams iš anksto pranešama apie sklaidos veiklą. Gavęs pranešimą dalyvis gali prieštarauti tik įrodęs, kad numatoma sklaida būtų padaryta reikšminga žala su jo rezultatais ar pirmine informacija susijusiems jo interesams. Tokiais atvejais sklaida gali būti vykdoma tik ėmusi atitinkamų veiksmų tems teisėtiems interesams apsaugoti. Susitarime dėl dotacijos tam nustatomos laiko ribos.

3. Kad Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga galėtų vykdyti stebėseną ir sklaidą, dalyviai pateikia visą informaciją apie su panaudojimu ir sklaida susijusią savo veiklą ir pateikia reikiamą dokumentaciją susitarime dėl dotacijos nustatytomis sąlygomis. Atsižvelgiant į teisėtus informaciją pateikusių dalyvių interesus, tokia informacija skelbiama viešai. Susitarime dėl dotacijos, *inter alia*, nustatomos su tokiais ataskaitų teikimo išpaigojimais susijusios laiko ribos.

4. Visose patento paraiškose, standartuose, publikacijose ar kitaip skleidžiant rezultatus, taip pat ir elektroniniu pavidalu,

jei įmanoma, nurodoma (gali būti naudojamos vaizdinės priemonės), kad veiksmą finansiškai parėmė Sąjunga. Tos nuorodos sąlygos nustatomos susitarime dėl dotacijos.

44 straipsnis

Rezultatų perdavimas ir licencijavimas

1. Dalyvis, perduodamas rezultatų nuosavybę, jų perėmėjui perduoda su rezultatais susijusius susitarime dėl dotacijos nustatytus išpaigojimus, įskaitant išpaigojimą perduoti tuos išpaigojimus vėlesniam teisių perėmėjui.

Nedarant poveikio susijungimams ir išigijimams taikomais įstatymais ar kitais teisės aktais nustatytiems konfidencialumo išpaigojimams, kai dalyvis ketina perduoti rezultatus, kol kiti dalyviai dar turi prieigos prie rezultatų teises arba vis dar gali prašyti suteikti šias teises, jis turi kitus dalyvius iš anksto išpėti, taip pat suteikti pakankamai informacijos apie naująjį rezultatų savininką, kad kiti dalyviai galėtų išsinagrinėti, kaip numatomas perdavimas paveiks galimybę pasinaudoti prieigos prie rezultatų teisėmis.

Po pranešimo dalyvis gali prieštarauti nuosavybės perdavimui, jei įrodo, kad ketinamas perdavimas neigiamai paveiktų jo galimybę naudotis prieigos teisėmis. Tokiu atveju perdavimas negali įvykti tol, kol atitinkami dalyviai nepasiekė susitarimo. Susitarime dėl dotacijos tam nustatomos laiko ribos.

Kiti dalyviai iš anksto raštu susitarę gali atsisakyti savo teisės į išankstinį pranešimą ir į prieštaravimą vieno dalyvio nuosavybės teisės perdavimui konkrečiai nurodytai trečiajai šaliai.

2. Jei galima naudotis prieigos prie rezultatų teisėmis, o dalyvis, kuriam priklauso rezultatai, vykdo visus papildomus naudojimosi išpaigojimus, jis bet kokiam teisės subjektui gali suteikti licencijas ar kitaip suteikti teisę jais naudotis, įskaitant išimtinę teisę. Išimtinės naudojimosi rezultatais licencijos gali būti suteikiamos, jeigu visi kiti atitinkami dalyviai sutinka atsisakyti naudojimosi teisių.

3. Susitarime dėl dotacijos gali būti numatyta, kad Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali prieštarauti rezultatų, kuriuos sukūrė Sąjungos finansavimą gavę dalyviai, nuosavybės perdavimui arba išimtinės licencijos suteikimui trečiosioms šalims, išsisteigusioms su programa „Horizontas 2020“ nesusijusioje trečiojoje šalyje, jeigu mano, kad išimtinės licencijos suteikimas ar nuosavybės perdavimas neatitinka Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimo interesų arba yra nesuderinamas su etikos principais ar saugumo nuostatomis.

Tokiais atvejais, kol Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga nėra įsitikinusi, kad bus imtasi atitinkamų apsaugos priemonių, nuosavybės teisės neperduodamos ir išimtinė licencija neišduodama.

Tam tikrais atvejais susitarime dėl dotacijos numatoma, kad Komisijai ar atitinkama finansavimo įstaigai turi būti iš anksto pranešama apie kiekvieną tokį nuosavybės perdavimą ar išimtinės licencijos suteikimą. Susitarime dėl dotacijos tam nustatomos laiko ribos.

II Skirsnis

Prieigos prie pirminės informacijos ir rezultatų teisės

45 straipsnis

Pirminė informacija

Dalyviai bet kuriuo būdu raštiškame susitarime nurodo su savo veiksmu susijusią pirminę informaciją.

46 straipsnis

Prieigos teisių principai

1. Visi prašymai pasinaudoti prieigos teisėmis arba prieigos teisių atsisakymai pateikiami raštu.
2. Jei rezultatų ar pirminės informacijos, prie kurių prašoma prieigos, savininkas nėra susitaręs kitaip, prieigos teisės neapima teisės į sublicenciją.
3. Iki susitarimo dėl dotacijos sudarymo to paties veiksmo dalyviai vienas kitą informuoja apie visus teisinius apribojimus ar ribas, kuriomis ribojama prieigos prie jų pirminės informacijos teisė. Susitarimuose dėl pirminės informacijos, kuriuos vėliau sudaro dalyvis, užtikrinama, kad galima būtų naudotis visomis prieigos teisėmis.
4. Dalyvavimo veiksmė pabaiga nedaro poveikio tokio dalyvio išsipareigojimui suteikti prieigą pagal susitarime dėl dotacijos nustatytas sąlygas.
5. Konsorciumo susitarime gali būti numatyta, kad dalyviui, kuris nevykdo išsipareigojimų ir jų nepradeda vėl vykdyti, atimamos prieigos teisės.

47 straipsnis

Igyvendinimui skirtos prieigos teisės

1. Dalyvis naudojasi prieigos prie kito dalyvio rezultatų tame pačiame veiksmė teisėmis, jeigu tų rezultatų jam reikia veiksmė numatytam jo darbui atlikti.

Tokia prieiga suteikiama be autorinio honoraro.

2. Dalyvis naudojasi prieigos prie kito dalyvio pirminės informacijos tame pačiame veiksmė teisėmis, jeigu tos pirminės

informacijos jam reikia jo veiksmė numatytam darbui atlikti ir laikydamasis apribojimų ar ribų pagal 46 straipsnio 3 dalį.

Tokia prieiga suteikiama be autorinio honoraro, nebent prieš prisijungdami prie susitarimo dėl dotacijos dalyviai susitarė kitaip.

48 straipsnis

Panaudojimui skirtos prieigos teisės

1. Dalyvis naudojasi prieigos prie kito dalyvio rezultatų tame pačiame veiksmė teisėmis, jeigu tų rezultatų jam reikia tam, kad pasinaudotų savo rezultatais.

Laikantis susitarimo, tokia prieiga suteikiama teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis.

2. Dalyvis naudojasi prieigos prie kito dalyvio pirminės informacijos tame pačiame veiksmė teisėmis, jeigu tos pirminės informacijos jam reikia tam, kad pasinaudotų savo rezultatais, ir laikydamasis apribojimų ar ribų pagal 46 straipsnio 3 dalį.

Laikantis susitarimo, tokia prieiga suteikiama teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis.

3. Jei konsorciumo susitarime nenurodyta kitaip, valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje įsisteigęs susijęs subjektas taip pat turi prieigos prie rezultatų teises ir, laikantis visų apribojimų ar ribų pagal 46 straipsnio 3 dalį, prieigos prie pirminės informacijos teises teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis, jei tų rezultatų ir pirminės informacijos reikia tam, kad būtų galima pasinaudoti dalyvio, su kuriuo jis susijęs, sukurtais rezultatais. Jei nesutaroma kitaip pagal 46 straipsnio 2 dalį, prašymas dėl tokių prieigos teisių pateikiamas tiesiogiai dalyviui, kuriam priklauso rezultatai ar pirminė informacija, ir jis tiesiogiai suteikia tokias teises.

4. Prašymas dėl prieigos pagal 1, 2 ar 3 dalis gali būti teikiamas per vienus metus nuo veiksmė pabaigos, nebent dalyviai susitaria dėl skirtingo laikotarpio.

49 straipsnis

Sąjungos ir valstybių narių prieigos teisės

1. Sąjungos institucijos, įstaigos, organai ar agentūros tinkamai pagrįstu Sąjungos politikos ar programų plėtojimo, įgyvendinimo ir stebėsenos tikslu turi prieigos tik prie Sąjungos finansavimą gavusio dalyvio rezultatų teises. Tokios prieigos teisės suteikiamos tik nekomerciniam ir nekonkurenciniam naudojimui.

Tokia prieiga suteikiama be autorinio honoraro.

2. Veiksmų įgyvendinant konkretų tikslą „Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės ir saugumo apsauga“, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 I priedo III dalyje, atveju, Sąjungos institucijos, įstaigos, organai ir agentūros, taip pat valstybių narių nacionalinės valdžios institucijos šios srities politikos ar programų plėtojimo, įgyvendinimo ir stebėsenos tikslais turi reikalingas prieigos prie Sąjungos finansavimą gavusio dalyvio rezultatų teises. Tokios prieigos teisės suteikiamos tik nekomerciniam ir nekonkurenciniam naudojimui. Tokios prieigos teisės suteikiamos be autorinio honoraro ir pagal dvišalį susitarimą, kuriuo apibrėžiamos konkrečios sąlygos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad tos teisės bus naudojamos tik numatytu tikslu ir kad bus nustatyti atitinkami konfidencialumo išpareigojimai. Tokios prieigos teisės netaikomos dalyvio pirminei informacijai. Prašančioji valstybė narė, Sąjungos institucija, įstaiga, organas ar agentūra apie tokius prašymus praneša visoms valstybėms narėms. Išlaptintos informacijos atžvilgiu taikomos Komisijos saugumo taisyklės.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

SPECIALIOS NUOSTATOS

50 straipsnis

Prizai

1. Sąjungos finansavimas gali būti teikiamas kaip prizai, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 VII antraštinėje dalyje ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012.

2. Prizai teikiami su sąlyga, kad prisiimami atitinkami viešimo išpareigojimai. Rezultatų sklaidai taikoma šio reglamento III antraštinė dalis. Darbo programoje ar darbo plane gali būti nustatyti specialūs išpareigojimai dėl panaudojimo ir sklaidos.

51 straipsnis

Viešieji pirkimai, ikiprekybiniai viešieji pirkimai ir inovacinių sprendimų viešieji pirkimai

1. Viešiesiems pirkimams, kuriuos savo vardu ar kartu su valstybėmis narėmis vykdo Komisija, taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, nustatytos Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir Reglamente (ES) Nr. 1268/2012.

2. Sąjungos finansavimas gali vykti kaip Komisijos ar atitinkamos finansavimo įstaigos savo vardu arba kartu su valstybių narių ir asocijuotųjų šalių perkančiosiomis organizacijomis vykdomi ikiprekybiniai viešieji pirkimai ar inovacinių sprendimų viešieji pirkimai.

Viešųjų pirkimų procedūros:

a) atitinka skaidrumo, nediskriminavimo, vienodų galimybių, patikimo finansų valdymo, proporcingumo principus, konkurencijos taisyklės ir, kai taikoma, direktyvas

2004/17/EB, 2004/18/EB ir 2009/81/EB arba, kai Komisija veikia savo vardu, Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;

b) gali numatyti specialias sąlygas, pavyzdžiui, kad vieta, kur turėtų būti įgyvendinama ikiprekybiniais viešaisiais pirkimais užsakoma veikla, gali būti tik valstybių narių ir su programa „Horizontas 2020“ susijusių šalių teritorijoje, kai tai galima tinkamai pagrįsti veiksmų tikslais;

c) gali leisti pagal tą pačią procedūrą skirti kelias sutartis („kelių sutarčių skyrimas“);

d) numato sutarčių skyrimą pasiūlymui (-ams), kuriame (-iuose) pateikiamas geriausias ekonominis pasiūlymas.

3. Jei konkurso kvietime nenurodyta kitaip, rezultatai, sukurti Komisijai vykdant viešuosius pirkimus, priklauso Sąjungai.

4. Siekiant užtikrinti kuo didesnę rezultatų įdiegimą ir išvengti nesąžiningo pranašumo, sutartyse dėl ikiprekybinių viešųjų pirkimų numatomos specialios nuostatos dėl nuosavybės, prieigos teisių ir licencijavimo. Rangovui, kuris sukuria ikiprekybinių viešųjų pirkimų rezultatus, priklauso bent jau su jais susijusios intelektinės nuosavybės teisės. Perkančiosioms organizacijoms priklauso bent jau prieigos prie rezultatų, naudojamų savo reikmėms, teisės nemokant autorinio honoraro ir teisė suteikti trečiosioms šalims neišimtinės licencijas naudotis rezultatais teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis be teisės į sublicenciją arba reikalauti, kad dalyvaujantieji rangovai suteiktų trečiosioms šalims tokias neišimtinės licencijas. Jei rangovas per sutartyje nustatytą laikotarpį po ikiprekybinių viešųjų pirkimų komerciškai nepanaudoja rezultatų, jis perduoda visą rezultatų nuosavybę perkančiosioms organizacijoms.

5. Siekiant užtikrinti kuo didesnę rezultatų įdiegimą ir išvengti nesąžiningo pranašumo, sutartyse dėl inovacinių sprendimų viešųjų pirkimų gali būti įrašomos specialios nuostatos dėl nuosavybės, prieigos teisių ir licencijavimo.

52 straipsnis

Finansinės priemonės

1. Finansinės priemonės gali būti bet kurios Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 VIII antraštinėje dalyje nurodytos formos ir yra pagal jį įgyvendinamos; jos gali būti suderinamos tarpusavyje ir su iš Sąjungos biudžeto finansuojamomis dotacijomis, įskaitant pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013.

2. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 6 dalies antros pastraipos, įplaukos ir metinės grąžinamos sumos, gautos naudojantis pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 įsteigta finansine priemone, pagal Reglamento Nr. 966/2012 21 straipsnio 4 dalį priskiriamos tai finansinei priemonei.

3. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 6 dalies antros pastraipos, įplaukos ir metinės grąžinamosios sumos, gautos naudojantis Sprendimu Nr. 1982/2006/EB įsteigta rizikos pasidalijimo finansine priemone ir Sprendimu Nr. 1639/2006/EB įsteigta MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonės ankstyvąja investicijų dalimi (GIF1), pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnio 4 dalį priskiriamos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 jas pakeičiančioms finansinėms priemonėms.

53 straipsnis

MVĮ priemonė

1. Tik MVĮ gali kreiptis dėl kvietimų teikti pasiūlymus, paskelbtų pagal specialią MVĮ priemonę, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 22 straipsnyje. Jos gali kooperotis su kitomis bendrovėmis ir su mokslinių tyrimų organizacijomis ar universitetais.

2. Kai bendrovė patvirtinama kaip MVĮ, tas teisinis statusas laikomas galiojančiu per visą projekto trukmės laikotarpį, net jei bendrovė dėl augimo vėliau viršija ribas, nustatytas MVĮ apibrėžtyje.

3. MVĮ priemonės arba MVĮ skirtų finansavimo įstaigų ar Komisijos skiriamų dotacijų atveju susitarime dėl dotacijos gali būti numatytos specialios nuostatos, visų pirma dėl nuosavybės, priegios teisių, naudojimosi ir sklaidos.

54 straipsnis

Spartus inovacijų diegimas

1. Pagal 7 straipsnį spartaus inovacijų diegimo veiksmė gali dalyvauti bet kuris teisės subjektas. Pagal spartaus inovacijų diegimo priemonę finansuojami veiksmai yra inovaciniai veiksmai. Spartaus inovacijų diegimo konkurse gali būti teikiami pasiūlymai, susiję su visomis technologijų sritimis pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“, nustatytas Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 I priedo II dalies 1 punkte, arba su bet kuriais konkrečiais visuomenės uždaviniais pagal prioritetą „Visuomenės uždaviniai“, nustatytais to reglamento I priedo III dalies 1–7 punktuose.

2. Pasiūlymai gali būti teikiami bet kuriuo metu. Komisija nustato tris pasiūlymų vertinimo terminus per metus. Laikotarpis tarp to termino ir susitarimo dėl dotacijos pasirašymo

arba pranešimo apie sprendimą dėl dotacijos neviršija šešių mėnesių. Pasiūlymai suskirstomi pagal įgyvendinimo poveikį, kokybę bei veiksmingumą ir pažangumą, poveikio kriterijui taikant aukštesnį vertinimo koeficientą. Viename veiksmė dalyvauja ne daugiau kaip penki teisės subjektai. Dotacijos suma neviršija 3 mln. EUR.

55 straipsnis

Kitos specialios nuostatos

1. Kai veiksmo dalis yra su saugumu susijusi veikla, susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos, visų pirma susijusios su ikiprekybiniais viešaisiais pirkimais, inovacinių sprendimų viešaisiais pirkimais, konsorciumo sudėties pasikeitimais, išlaptinta informacija, rezultatų panaudojimu, sklaida, vieša prieiga prie mokslinio tyrimo publikacijų, rezultatų perdavimu ir licencijavimu.

2. Kai veiksmė remiama esama ar nauja mokslinių tyrimų infrastruktūra, susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos dėl infrastruktūros naudotojų ir naudotojų priegios prie jos.

3. Europos mokslinių tyrimų tarybos mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmų atveju susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos, visų pirma dėl priegios teisių, perkeliavimo ir sklaidos, arba nuostatos, susijusios su dalyviais, mokslininkais tyrėjais ir su bet kuria su veiksmu susijusia šalimi.

4. Mokymo ir judumo veiksmų atveju susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos dėl išpareigojimų, susijusių su mokslininkais tyrėjais, kurie gauna naudos iš veiksmo, nuosavybe, priegios teisėmis ir perkeliavimu.

5. Koordinavimo ir paramos veiksmų atveju susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos, visų pirma dėl nuosavybės, priegios teisių, rezultatų naudojimo ir sklaidos.

6. ETI „Žinių ir inovacijų bendrijų“ atveju susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos specialios nuostatos, visų pirma dėl nuosavybės, priegios teisių, naudojimo ir sklaidos.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 1 straipsnio 3 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami programos „Horizontas 2020“ trukmės laikotarpiui.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 1 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 1 straipsnio 3 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

57 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, šis reglamentas neturi įtakos atitinkamų veiksmų tęsimui ar pakeitimui, įskaitant visišką arba dalinį nutraukimą, kol jie bus užbaigti, arba iki finansinės paramos, kurią Komisija ar finansavimo įstaigos skiria pagal Sprendimą Nr. 1982/2006/EB ar bet kuriuos kitus tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d. taikomus teisės aktus, skyrimo – tie teisės aktai toliau taikomi atitinkamiems veiksams iki jų užbaigimo.

3. 2013 m. gruodžio 31 d. visos Reglamentu (EB) Nr. 1906/2006 įsteigto Dalyvio garantinio fondo lėšos, taip pat visos jo teisės ir įsipareigojimai perkeliama į Fondą. Pagal Sprendimą Nr. 1982/2006/EB vykdomų veiksmų dalyviai, kurie susitarimus dėl dotacijos pasirašo po 2013 m. gruodžio 31 d., moka įnašus į Fondą.

58 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1291/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“
(2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

vykdant veiklą turėtų būti siekiama skatinti geriau išnaudoti inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros politikos galimybes pramonėje;

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač jos 173 straipsnio 3 dalį ir 182 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos tikslas yra sustiprinti savo mokslinę ir technologinę bazę kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę (toliau – EMTE), kurioje gali laisvai judėti mokslininkai tyrėjai, mokslinės žinios ir technologijos, taip pat skatina, kad Sąjunga stengtųsi tapti žinių visuomene ir labiau konkurencinga bei tvaresne ekonomika jos pramonės atžvilgiu. Siekdama to tikslo Sąjunga turėtų imtis veiklos, kad būtų vykdoma mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstracinė ir inovacijų veikla, skatinamas tarpautinis bendradarbiavimas, platinami ir optimizuojami rezultatai, taip pat skatinamas mokymas bei judumas;
- (2) Sąjungos tikslas taip pat yra užtikrinti Sąjungos pramonės konkurencingumui būtinas sąlygas. Šiuo tikslu

- (3) Sąjunga yra įsipareigojusi įgyvendinti strategiją „Europa 2020“, kurioje iškelti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslai, pabrėžiama mokslinių tyrimų ir inovacijų, kurie yra vieni iš pagrindinių socialinio ir ekonominio klestėjimo bei aplinkos tvarumo užtikrinimo veiksniai, svarba, be to, joje Sąjunga iškelia sau tikslą padidinti išlaidas moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, kad būtų pritrauktos privačios investicijos ir jos sudarytų iki dviejų trečdalių visų investicijų, ir kad tokiu būdu ne vėliau kaip 2020 m. bendra išlaidų suma sudarytų 3 % bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP), ir parengti inovacijų intensyvumo rodiklį. Sąjungos bendrasis biudžetas turėtų atspindėti šį plataus užmojo tikslą siekiant, kad būtų vis daugiau finansuojamos į ateitį orientuotos investicijos, pavyzdžiui, moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos. Atsižvelgiant į šias aplinkybes strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ išdėstoma strateginė ir integruota mokslinių tyrimų ir inovacijų koncepcija, nustatoma sistema bei tikslai, kurių siekiant turėtų būti naudojamas būsimas Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas. Be to, moksliniai tyrimai ir inovacijos yra svarbūs kitų strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų, visų pirma „Tausiai išteklius naudojančios Europos“, „Globalizacijos erai pritaikytos pramonės politikos“ ir „Europos skaitmeninės darbotvarkės“, taip pat kitų politikos tikslų, pavyzdžiui, klimato ir energetikos politikos, įgyvendinimo veiksniai. Siekiant su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijusių strategijos „Europa 2020“ tikslų svarbus vaidmuo tenka ir sanglaudos politikai: ji gali padėti stiprinti pajėgumus ir sudaryti pažangumui būtinas sąlygas;

- (4) 2010 m. spalio 19 d. Komisijos komunikate „ES biudžeto peržiūra“ pateikti svarbūs principai, kuriais turėtų būti grindžiamas būsimas Sąjungos bendrasis biudžetas, būtent pirmenybė Sąjungos pridėtinę vertę iš tikrųjų užtikrinančioms priemonėms, didesnis orientavimasis į rezultatus ir viešojo bei privačiojo sektorių finansavimo naudojimas. Jame taip pat pasiūlyta visas Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų priemones sujungti į bendrą strateginę programą;

- (5) 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje ⁽⁴⁾ Europos Parlamentas paragino iš esmės supaprastinti Sąjungos

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 111.⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 143.⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas.⁽⁴⁾ OL C 74 E, 2012 3 13, p. 34.

mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą, 2011 m. gegužės 12 d. rezoliucijoje ⁽¹⁾ pabrėžė Inovacijų sąjungos svarbą pertvarkant Europą pasaulyje po krizės, 2011 m. birželio 8 d. rezoliucijoje ⁽²⁾ atkreipė dėmesį į svarbiam išvada, kurias būtina padaryti po tarpinio Septintosios bendrosios programos įvertinimo, o 2011 m. rugsėjo 27 d. rezoliucijoje ⁽³⁾ pritarė bendros strateginės mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos koncepcijai;

- (6) 2010 m. lapkričio 26 d. Taryba paragino, kad būsimoje finansavimo Sąjungos lėšomis programose daugiau dėmesio būtų skiriama strategijos „Europa 2020“ prioritetams, būtų sprendžiami visuomenės uždaviniai bei klausimai svarbiausių technologijų srityje, sudaromos palankesnės sąlygos bendriems moksliniams tyrimams ir pramonės poreikiais grindžiamiems tyrimams, racionalizuojamos priemonės, iš esmės supaprastinamos galimybės gauti tokį finansavimą, sutrumpinama pateikimo rinkai trukmė ir dar labiau didinamas pažangumas;
- (7) 2011 m. vasario 4 d. susitikime Europos Vadovų Taryba pritarė Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo bendros strateginės sistemos koncepcijai, kurios paskirtis – didinti tokio finansavimo nacionaliniu ir Sąjungos lygiu efektyvumą, ir paragino Sąjungą skubiai pašalinti likusias kliūtis, kurios trukdo pritraukti talentų ir investicijų, kad ne vėliau kaip 2014 m. būtų baigta kurti EMTE ir iš tiesų pradėtų veikti bendra žinių, mokslinių tyrimų ir inovacijų rinka;
- (8) 2011 m. vasario 9 d. Komisijos žaliojoje knygoje „Iššūkius paversti galimybėmis. Bendros strateginės ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos kūrimas“ nustatyti pagrindiniai klausimai, kaip siekti 2010 m. spalio 19 d. Komisijos komunikate nustatytų plataus užmojo tikslų, ir pradėtos plataus masto konsultacijos, kuriose dalyvavę suinteresuotieji subjektai ir Sąjungos institucijos iš esmės pritarė toje žaliojoje knygoje pateiktoms idėjoms;
- (9) nuoseklaus strateginio požiūrio svarba taip pat pabrėžta 2011 m. birželio 3 d. paskelbtoje Europos mokslinių tyrimų erdvės ir inovacijų komiteto (toliau – EMTEIK) nuomonėje, 2011 m. birželio 30 d. Regionų komiteto nuomonėje ⁽⁴⁾ ir 2011 m. liepos 13 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonėje ⁽⁵⁾;
- (10) savo 2011 m. birželio 29 d. komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ Komisija pasiūlė sritims, kurioms taikyta Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintoji bendroji programa (2007–2013 m.) (toliau – Septintoji

bendroji programa), priimta Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1982/2006/EB ⁽⁶⁾, Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos (2007–2013 m.), įsteigtos Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1639/2006/EB ⁽⁷⁾, inovacijų daliai bei Europos inovacijos ir technologijos institutui (toliau – EIT), įsteigtam Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 294/2008 ⁽⁸⁾, taikyti vieną bendrą strateginę mokslinių tyrimų ir inovacijų programą ir taip prisidėti siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo – lėšas moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai padidinti tiek, kad jos ne vėliau kaip 2020 m. sudarytų 3 % BVP. Tame komunikate Komisija taip pat išipareigojo klimato kaitos klausimą įtraukti į Sąjungos išlaidų programas ir ne mažiau kaip 20 % Sąjungos bendrojo biudžeto skirti su klimato kaita susijusiems tikslams.

Klimato politika ir efektyvus išteklių naudojimas – tai vienas kitą papildantys tikslai siekiant darnaus vystymosi. Konkretūs tikslai, susiję su šiais abiem bendraisiais tikslais, turėtų būti papildomi kitais šiuo reglamentu įsteigtos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (toliau – programa „Horizontas 2020“) konkrečiais tikslais. Taigi prognozuojama, kad ne mažiau kaip 60 % viso programos „Horizontas 2020“ biudžeto turėtų būti susiję su darniu vystymusi. Be to, tikimasi, kad su klimatu susijusios išlaidos turėtų viršyti 35 % viso programos „Horizontas 2020“ biudžeto, įskaitant tarpusavyje suderinamas priemones efektyvesniam išteklių naudojimui užtikrinti. Komisija turėtų teikti informaciją apie pagalbos, susijusios su klimato kaitos tikslų siekimu, mastą ir rezultatus. Su klimatu susijusios išlaidos pagal programą „Horizontas 2020“ turėtų būti kontroliuojamos laikantis tame komunikate nustatytos metodikos;

- (11) programoje „Horizontas 2020“ daugiausia dėmesio skiriama trimis prioritetams, t. y. pažangiam mokslui siekiant stiprinti pasaulinio lygio Sąjungos mokslo pažangumą, pramonės pirmavimo skatinimui, kad būtų remiamas verslas, įskaitant labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones (toliau – MVI), ir inovacijoms bei visuomenės uždavinių sprendimui siekiant tiesiogiai spręsti strategijoje „Europa 2020“ nurodytas užduotis ir šiuo tikslu remiant visą sritį – nuo mokslinių tyrimų iki rinkos – apimančią veiklą. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti remiami visi mokslinių tyrimų ir inovacijų grandinės etapai, įskaitant netechnologines bei socialines inovacijas ir rinkai artimesnę veiklą, inovacijų ir mokslinių tyrimų veiksmams nustatant skirtingą finansavimo normą remiantis tuo, kad kuo arčiau rinkos yra remiama veikla, tuo daugiau papildomo finansavimo turėtų būti gaunama iš kitų šaltinių. Rinkai artimesnė

⁽¹⁾ OL C 377 E, 2012 12 7, p. 108.

⁽²⁾ OL C 380 E, 2012 12 11, p. 9.

⁽³⁾ OL C 56 E, 2013 2 26, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 259, 2011 9 2, p. 1.

⁽⁵⁾ OL C 318, 2011 10 29, p. 121.

⁽⁶⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) (OL L 412, 2006 12 30, p. 1).

⁽⁷⁾ 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1639/2006/EB dėl Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įsteigimo (2007–2013 m.) (OL L 310, 2006 11 9, p. 15).

⁽⁸⁾ 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo (OL L 97, 2008 4 9, p. 1).

- veikla apima novatoriškas finansines priemones ir šia veikla siekiama patenkinti įvairiausių Sąjungos politikos sričių poreikius, daugiausia dėmesio skiriant plačiausiam įmanomam vykdančiam remiamą veiklą įgytų žinių panaudojimui prieš pradėdant tas žinias naudoti komerciniais tikslais. Programos „Horizontas 2020“ prioritetai taip pat turėtų būti remiami pagal Branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo programą, sukurtą Tarybos reglamentu (Euratomas) Nr. 1314. ⁽¹⁾;
- (12) programa „Horizontas 2020“ turėtų būti atvira naujiems dalyviams siekiant užtikrinti platų ir puikų bendradarbiavimą su partneriais iš visos Sąjungos ir siekiant užtikrinti integruotą EMTE;
- (13) Jungtinis tyrimų centras (toliau – JTC) turėtų teikti Sąjungos politikai įgyvendinti reikalingą vartotojų poreikius atitinkančią mokslinę ir techninę paramą, kartu lanksčiai reaguodamas į naujas politikos reikmes;
- (14) atsižvelgdamos į mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo žinių trikampį, žinių ir inovacijos bendrijos (toliau – ŽIB) prie EIT turėtų aktyviai prisidėti siekiant programos „Horizontas 2020“ tikslų (įskaitant visuomenės uždavinius), visų pirma integruodamos mokslinius tyrimus, inovacijas ir švietimą. Savo aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje EIT turėtų skatinti verslumą. Visų pirma jis turėtų skatinti pažangų verslininkų mokymą ir remti naujų įmonių steigimą ir atsiskyrimą;
- (15) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 182 straipsnio 1 dalį programoje „Horizontas 2020“ nustatoma didžiausia bendra suma ir nustatomos išsamios Sąjungos finansinio dalyvavimo joje taisyklės bei atitinkamos kiekvienai iš numatytų veiklos krypčių tenkančios dalys;
- (16) šiuo reglamentu visam programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiui nustatomas finansinis paketas, kuris turi būti svarbiausias orientacinis dydis, kuriuo kasmet sudarydami biudžetą vadovaujasi Europos Parlamentas ir Taryba, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽²⁾ 17 punkte; [buvusi 17 konstatuojamoji dalis]
- (17) tinkama mokslinių tyrimų infrastruktūrai skirta biudžeto dalis turėtų būti skirta e. infrastruktūrai;
- (18) veikla, kuria siekiama konkrečiau tikslo „Ateities ir besiformuojančios technologijos (ABT)“, turėtų papildyti veiklą, kuri vykdoma pagal kitas programos „Horizontas 2020“ sritis, ir visais įmanomais atvejais turėtų būti siekiama sinergijos;
- (19) tikslinga užtikrinti tinkamą programos „Horizontas 2020“ ir jos pirmtakių programų užbaigimą, visų pirma toliau vykdančias šią programų valdymo priemones, pvz., techninės ir administracinės pagalbos finansavimą;
- (20) supaprastinimas yra vienas iš pagrindinių programos „Horizontas 2020“ tikslų, į kurią turėtų būti visapusiškai atsižvelgta kuriant programą, nustatant taisykles, valdant jos lėšas ir ją įgyvendinant. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti siekiama paskatinti aktyvų universitetų, mokslinių tyrimų centrų, pramonės ir visų pirma MVĮ dalyvavimą ir priimti naujus dalyvius; pagal šią programą moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirta visų rūšių parama sujungiama į vieną bendrą strateginę programą, į kurią įtrauktos supaprastintos paramos formos ir kuri grindžiama dalyvavimo taisyklėmis, kurių principai taikomi visiems pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomiems veiksams. Paprastesnės finansavimo taisyklės turėtų sumažinti administracines dalyvavimo sąnaudas ir padėti išvengti finansinių klaidų ir jas mažinti;
- (21) programa „Horizontas 2020“ turėtų būti padedama siekti Europos inovacijų partnerystės tikslų, remiantis pavyzdine iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, suburiant visus suinteresuotuosius visos mokslinių tyrimų ir inovacijų grandinės subjektus, siekiant racionalizuoti, supaprastinti ir geriau koordinuoti priemones ir iniciatyvas;
- (22) siekiant sustiprinti mokslo ir visuomenės ryšius bei padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti skatinamas sąmoningas piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas sprendžiant mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimus, t. y. turėtų būti populiarinamas mokslinis švietimas, sudaromos palankios sąlygos gauti mokslinių žinių, rengiamos patikimos mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkės, į kurias įtraukiami piliečiams ir pilietinei visuomenei rūpimi klausimai ir kuriomis patenkinami jų lūkesčiai, ir jiems sudaromos palankios sąlygos dalyvauti programos „Horizontas 2020“ veikloje. Piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas turėtų būti susietas su visuomenės informavimo veikla siekiant paskatinti ir išlaikyti visuomenės paramą programai „Horizontas 2020“;
- (23) turėtų būti užtikrinama tinkama pusiausvyra tarp mažų ir didelių projektų, susijusių su prioritetu „Visuomenės uždaviniai“ ir konkrečiu tikslu „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 948).

⁽²⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

- (24) įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ reikėtų reaguoti į kintančias mokslo ir technologijų, pramonės, politikos ir visuomenės galimybes ir poreikius. Iš esmės, darbotvarkės turėtų būti rengiamos glaudžiai bendradarbiaujant su visų susijusių sektorių suinteresuotaisiais subjektais ir būti pakankamai lanksčios, kad būtų galima atsižvelgti į naujus pokyčius. Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiu nuolat turėtų būti naudojamos išorės konsultacijomis, be kita ko, naudojantis atitinkamomis struktūromis, pavyzdžiui, Europos technologijų platformomis, bendromis programavimo iniciatyvomis, Europos inovacijų partnerystėmis, taip pat mokslo grupių, pavyzdžiui, Sveikatos mokslo grupės, konsultacijomis;
- (25) plėtojant veiklą pagal programą „Horizontas 2020“, turėtų būti skatinama moterų ir vyrų lygybė mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, visų pirma šalinant pagrindines lyčių nelygybės priežastis, išnaudojant visą abiejų lyčių mokslininkų tyrėjų potencialą bei įtraukiant lyčių aspektą į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį, taip pat skiriant ypatingą dėmesį lyčių pusiausvyros užtikrinimui vertinimo komisijose ir kituose atitinkamuose patariamuosiuose bei ekspertų organuose, atsižvelgiant į padėtų atitinkamų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, kad būtų gerinama mokslinių tyrimų kokybė ir skatinamos inovacijos. Šia veikla taip pat turėtų būti siekiama įgyvendinti su moterų ir vyrų lygybe susijusius principus, nustatytus Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsniuose ir SESV 8 straipsnyje;
- (26) įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti didinamas mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumas Sąjungoje. Deramas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos mokslininkų chartijai ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodeksui, pateiktiems 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacijoje ⁽¹⁾, taip pat kitoms svarbioms orientacinėms sistemoms, kurios nustatytos EMTE reikmėms patenkinti, kartu atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį;
- (27) kad būtų galima konkuruoti pasaulio mastu, veiksmingai spręsti svarbiausius visuomenės uždavinius ir pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslus, Sąjunga turėtų visapusiškai pasinaudoti turimais žmogiškaisiais ištekliais. Todėl programa „Horizontas 2020“ turėtų būti prisidedama įgyvendinant EMTE, skatinant sudaryti pagrindines sąlygas, kuriomis Europos mokslininkams tyrėjams būtų padedama likti Europoje ar į ją sugrįžti, pritraukti mokslininkus tyrėjus iš viso pasaulio ir padaryti Europą patrauklesnę geriausiems iš jų;
- (28) siekiant didinti žinių srautus ir naudojimąsi jomis, turėtų būti užtikrinta atvira prieiga prie mokslinių publikacijų.
- Be to, turėtų būti skatinama atvira prieiga prie mokslinių tyrimų duomenų, gautų atlikus viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus pagal programą „Horizontas 2020“, atsižvelgiant į apribojimus, susijusius su privatumu, nacionaliniu saugumu ir intelektualinės nuosavybės teisėmis;
- (29) vykdamą pagal programą „Horizontas 2020“ remiamą mokslinių tyrimų ir inovacinę veiklą turėtų būti laikomasi pagrindinių etikos principų. Turėtų būti atsižvelgiama į Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės nuomones. Vykdamą mokslinių tyrimų veiklą taip pat turėtų būti atsižvelgiama į SESV 13 straipsnį ir moksliniams tyrimams ir bandymams turėtų būti mažiau naudojami gyvūnai, ilgainiui siekiant atsisakyti jų naudojimo. Visa veikla turėtų būti vykdoma užtikrinant žmonių sveikatos aukšto lygio apsaugą pagal SESV 168 straipsnį;
- (30) programoje „Horizontas 2020“ turėtų būti deramai atsižvelgiama į vienodų sąlygų sudarymą ir nediskriminavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų turinio atžvilgiu visais mokslinių tyrimų ciklo etapais;
- (31) Komisija neragina naudoti žmogaus embriono kamieninių ląstelių. Žmogaus kamieninės ląstelės – suaugusio žmogaus ar embriono – naudojamos (jei tai daroma) remiantis mokslininkų sprendimu, priimtu atsižvelgiant į tikslus, kuriuos jie nori pasiekti, ir taikomi griežti etikos principai. Neturėtų būti finansuojamas nė vienas su žmogaus embriono kamieninių ląstelių naudojimu susijęs projektas, kuriam valstybės narės nesuteikė reikalingų patvirtinimų. Neturėtų būti finansuojama jokia visose valstybėse narėse uždrausta veikla. Jokia veikla neturėtų būti finansuojama valstybėje narėje, kur tokia veikla yra uždrausta;
- (32) kad būtų pasiektas didžiausias poveikis, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti plėtojama glaudi sinergija su kitomis Sąjungos programomis, pavyzdžiui, švietimo, kosmoso, aplinkos, energetikos, žemės ūkio ir žuvininkystės, konkurencingumo ir MVĮ, vidaus saugumo, kultūros ir žiniasklaidos srityse;
- (33) tiek programą „Horizontas 2020“, tiek sanglaudos politiką siekiama išsamiau suderinti su strategijos „Europa 2020“ tikslais. Šiam požiūriui reikia didesnės programos „Horizontas 2020“ ir sanglaudos politikos sinergijos. Todėl programa „Horizontas 2020“ taip pat turėtų būti plėtojami glaudūs ryšiai su Europos struktūriniais ir investicijų fondais, nes tai gali ypač padėti stiprinti vietas, regioninių ir nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus, ypač atsižvelgiant į pažangiosios specializacijos strategijas;

⁽¹⁾ OL L 75, 2005 3 22, p. 67.

- (34) MVĮ suteikia daug galimybių inovacijoms, augimui ir darbo vietų kūrimui Europoje. Todėl MVĮ, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽¹⁾, turi aktyviai dalyvauti įgyvendinant programą „Horizontas 2020“. Taip turėtų būti prisidedama siekiant Smulkiojo verslo akto tikslų, kaip nustatyta 2008 m. birželio 25 d. Komisijos komunikate „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ Europos iniciatyva „Small Business Act“. Programa „Horizontas 2020“ turėtų būti suteikiama daug įvairių priemonių, kuriomis įvairiais inovacijų ciklo etapais gali būti remiama MVĮ mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla ir jų gebėjimai;
- (35) Komisija turėtų atlikti įvertinimus ir užfiksuoti MVĮ dalyvavimo programoje „Horizontas 2020“ aktyvumą. Jei nepasiekiamas 20 % viso bendro konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetui „Visuomenės uždaviniai“ skirto biudžeto, tenkančio MVĮ, tikslas, Komisija turėtų išnagrinėti tokios padėties priežastis ir nedelsiant pasiūlyti tinkamas naujas priemones, kaip sudaryti sąlygas MVĮ padidinti jų dalyvavimą;
- (36) įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ gali būti rengiamos papildomos programos, kuriose gali dalyvauti tik tam tikros valstybės narės, Sąjunga gali dalyvauti kelių valstybių narių įgyvendinamose programose arba gali būti steigiamos bendros įmonės ar taikomos kitos SESV 184, 185 ir 187 straipsniuose nurodytos priemonės. Tokios papildomos programos turėtų būti nustatomos ir įgyvendinamos atvirai, skaidriai ir efektyviai;
- (37) kad būtų sutrumpintas idėjų pateikimo rinkai procesas, naudojant požiūrį „iš apačios į viršų“ ir siekiant, kad programoje „Horizontas 2020“ aktyviau dalyvautų pramonės subjektai, MVĮ ir pirmą kartą paraišką teikiantys subjektai, turėtų būti įgyvendinta spartaus inovacijų diegimo bandomoji programa, įgyvendinama siekiant konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir įtraukta į prioritetą „Visuomenės uždaviniai“. Ja turėtų būti skatinamos privačiojo sektoriaus investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas, skatinami moksliniai tyrimai ir inovacijos, daugiausia dėmesio skiriant vertės kūrimui, ir paspartintas technologijų plėtojimas kuriant novatoriškus produktus, procesus ir paslaugas;
- (38) įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti pripažįstamas unikalus universitetų vaidmuo Sąjungos mokslo ir technologijų bazėje, nes jie yra pažangios aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų įstaigos, kurioms tenka esminis vaidmuo susiejant Europos aukštojo mokslo erdvę ir EMTE;
- (39) siekiant didžiausio galimo Sąjungos finansavimo poveikio, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti plėtojama glaudesnė sinergija, taip pat ir viešojo sektoriaus subjektų partnerystių pavidalu, su tarptautinėmis, nacionalinėmis ir regioninėmis programomis, kuriomis remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos. Šiomis aplinkybėmis įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti skatinamas optimalus išteklių naudojimas ir išvengiama bereikalingo dubliavimo;
- (40) didesnis poveikis taip pat turėtų būti pasiektas derinant programos „Horizontas 2020“ ir privačiojo sektoriaus lėšas, naudojamas pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės svarbiausiose srityse, kuriose moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų padėti siekti platesnių Europos konkurencingumo tikslų, pritraukti privačių investicijų ir padėti spręsti visuomenės uždavinius. Tos partnerystės turėtų būti grindžiamos ilgalaikiu įsipareigojimu, įskaitant subalansuotą visų partnerių įnašą, turėtų būti atsiskaitoma už jų tikslų pasiekimą ir jos turėtų būti suderinamos su Sąjungos strateginiais tikslais, susijusiais su moksliniais tyrimais, technologine plėtra ir inovacijomis. Tų partnerystės valdymas ir veikimas turėtų būti atviras, skaidrus, veiksmingas ir efektyvus ir suteikti galimybę dalyvauti įvairiems suinteresuotiesiems subjektams, vykdančioms veiklą savo konkrečioje srityje. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės kaip jungtinės technologijų iniciatyvos, pradėtos pagal Septintąją bendrąją programą, gali būti tęsiamos naudojant labiau jų tikslui pritaikytas struktūras;
- (41) įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ turėtų būti skatinamas bendrais interesais ir abipusės naudos principu grindžiamas bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis. Tarptautinis bendradarbiavimas mokslo, technologijų ir inovacijų srityje turėtų padėti siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų – stiprinti konkurencingumą, padėti spręsti visuomenės uždavinius ir remti Sąjungos išorės ir vystymosi politiką, be kita ko, užtikrinant sinergiją su išorės programomis ir padedant vykdyti Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus, pavyzdžiui, siekti Jungtinių Tautų Tūkstantmečio vystymosi tikslų. Tarptautinio bendradarbiavimo veikla turėtų būti išlaikyta bent Septintosios bendrosios programos lygiu;
- (42) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms, finansavimas pagal programą „Horizontas 2020“ turėtų būti teikiamas pagal valstybės pagalbos taisyklės, kad būtų užtikrintas viešųjų išlaidų efektyvumas ir išvengiama rinkos iškreipimo, pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus finansavimo išstūmimo, neefektyvių rinkos struktūrų kūrimo ar neefektyvaus verslo išlaikymo;

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- (43) 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Taryba pripažino, kad reikia taikyti naują kontrolės ir rizikos valdymo Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo srityje koncepciją, ir paragino rasti naują pusiausvyrą tarp pasitikėjimo ir kontrolės bei tarp rizikavimo ir rizikos vengimo. 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo Europos Parlamentas paragino imtis pragmatinių postūmių siekiant administracinio ir finansinio supaprastinimo, ir pareiškė, kad Europos mokslinių tyrimų finansavimo valdymas turėtų būti labiau pagrįstas pasitikėjimu ir rizikos toleravimu dalyvių atžvilgiu. Septintosios bendrosios programos tarpinio vertinimo ataskaitoje daroma išvada, kad, norint padaryti kokybinį šuolį supaprastinimo srityje, reikia radikalesnio požiūrio ir kad reikia atkurti rizikos ir pasitikėjimo pusiausvyrą;
- (44) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti proporcingomis priemonėmis saugomi per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, atitinkamais atvejais, sankcijų taikymą. Patikslinta kontrolės strategija, kurios pagrindinis principas bus jau ne klaidų dažnumo mažinimas, o rizika grindžiama kontrolė ir sukčiavimo atvejų nustatymas, turėtų sumažinti kontrolės našumą dalyviams;
- (45) svarbu užtikrinti patikimą programos „Horizontas 2020“ finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir naudotojams priimtinesniu būdu, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir programos „Horizontas 2020“ prieinamumą visiems dalyviams. Būtina užtikrinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽¹⁾ ir supaprastinimo bei geresnio reglamentavimo reikalavimų laikymąsi;
- (46) norint užtikrint veiksmingą veiklos valdymą, įskaitant vertinimą ir stebėseną, reikia parengti konkrečius veiklos rodiklius, kuriuos būtų galima išmatuoti laiko atžvilgiu, kurie būtų realistiški ir atspindėtų intervencinių priemonių logiką ir kurie būtų susiję su tinkama tikslų ir veiklos rūšių hierarchija. Turėtų būti įdiegti tinkami programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo ir stebėsenos koordinavimo mechanizmai, taip pat atliekama EMTE pažangos, laimėjimų ir veikimo stebėseną;
- (47) ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje, atliekant programos „Horizontas 2020“ tarpinį vertinimą, turėtų būti atliktas nuodugnus esamų ir naujų viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerysčių, įskaitant jungtines technologijų iniciatyvas, įvertinimas, kuris turėtų apimti, *inter alia*, jų atvirumo, skaidrumo ir efektyvumo analizę. Atliekant tą įvertinimą turėtų būti atsižvelgta į EIT vertinimą, kaip nurodyta

Reglamente (EB) Nr. 294/2008, kad būtų sudarytos sąlygos atlikti vertinimą remiantis bendrais principais;

- (48) kadangi programos „Horizontas 2020“ tikslų, būtent stiprinti bendrą mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemą ir koordinuoti veiklą visoje Sąjungoje, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi, siekiant išvengti dubliavimo, išlaikyti kritinę masę pagrindinėse srityse ir užtikrinti, kad viešojo finansavimo lėšos būtų naudojamos optimaliai, tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, programa „Horizontas 2020“ neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (49) dėl teisinio tikrumo ir aiškumo Sprendimas Nr. 1982/2006/EB turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu sukuriamą bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (toliau – programa „Horizontas 2020“) ir nustatoma sistema, kuria reglamentuojama Sąjungos parama mokslinių tyrimų ir inovacinei veiklai, taip stiprinant Europos mokslo ir technologijų bazę ir skatinant suteikti naudos visuomenei, taip pat geriau išnaudoti inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros politikos ekonominį ir pramoninį potencialą.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla – visų rūšių mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstracinė ir inovacinė veikla, įskaitant bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinimą, rezultatų sklaidą ir optimizavimą, taip pat mokslininkų tyrėjų aukštos kokybės mokymo ir judumo Sąjungoje skatinimą;
- 2) tiesioginiai veiksmai – mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla, kurią Komisija vykdo per savo Jungtinį tyrimų centrą (toliau JTC);

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- 3) netiesioginiai veiksmai – dalyvių vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla, kuriai Sąjunga skiria finansinę paramą;
- 4) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė – partnerystė, kai privačiojo sektoriaus partneriai, Sąjunga ir, tam tikrais atvejais, kiti partneriai, pavyzdžiui, viešojo sektoriaus įstaigos, išsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą;
- 5) viešojo sektoriaus subjektų partnerystė – partnerystė, kai viešojo sektoriaus įstaigos ar viešųjų paslaugų srityje veikiančios įstaigos vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiais išsipareigoja su Sąjunga bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą;
- 6) mokslinių tyrimų infrastruktūra – įrenginiai, išteklių ir paslaugos, kuriuos naudoja mokslinių tyrimų bendruomenės vykdydamos mokslinius tyrimus ir skatindamos inovacijas savo srityse. Atitinkamais atvejais infrastruktūra gali būti naudojama ne tik moksliniams tyrimams, bet ir, pavyzdžiui, švietimo ar viešųjų paslaugų tikslais. Ji apima svarbią mokslinę įrangą ar prietaisų rinkinius, žiniomis grindžiamus išteklius (pavyzdžiui, kolekcijas, archyvus ar mokslinius duomenis), e. infrastruktūrą (pavyzdžiui, duomenis bei skaičiavimo sistemas ir ryšių tinklus) ir visą kitą unikalaus pobūdžio infrastruktūrą, kuri yra būtina pažangumui mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje užtikrinti. Tokia infrastruktūra gali būti vienoje vietoje, virtuali arba paskirstyta;
- 7) pažangiosios specializacijos strategija – pažangiosios specializacijos strategija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 2 straipsnio 3 punkte.

3 straipsnis

Programos „Horizontas 2020“ sukūrimas

Programa „Horizontas 2020“ sukuriama laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

4 straipsnis

Sąjungos pridėtinė vertė

Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ kuo labiau padidinama Sąjungos pridėtinė vertė ir poveikis, o daugiausia dėmesio skiriama tiems tikslams ir veiklai, kurių veikdamos pavieniui

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

valstybės narės negali veiksmingai pasiekti ir vykdyti. Programai „Horizontas 2020“ tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“ (toliau – strategija „Europa 2020“), nes šioje programoje numatyta Sąjungos pažangiųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo bendra strateginė programa; taigi ji padeda telkti privačiojo ir viešojo sektorių investicijas, sudaryti naujų darbo vietų kūrimo galimybes ir užtikrinti ilgalaikį Europos tvarumą, ekonomikos augimą, ekonominę vystymąsi, socialinę įtrauktį ir pramonės konkurencingumą, taip pat spręsti visuomenės uždavinius visoje Sąjungoje.

5 straipsnis

Bendrasis tikslas, prioritetai ir konkretūs tikslai

1. Bendrasis programos „Horizontas 2020“ tikslas – Sąjungoje padėti kurti žiniomis ir inovacijomis grindžiamą visuomenę ir ekonomiką, pritraukiant papildomų lėšų moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms ir padedant pasiekti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslus, įskaitant tikslą, kad investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą Sąjungoje ne vėliau kaip 2020 m. pasiektų 3 % BVP. Tokiu būdu ja remiamas strategijos „Europa 2020“ ir kitų sričių Sąjungos politikos įgyvendinimas, taip pat padedama užtikrinti, kad būtų baigta kurti ir imtų veikti Europos mokslinių tyrimų erdvė (toliau – EMTE). Pirmasis atitinkamų veiklos rodiklių, naudojamų bendrojo tikslo įgyvendinimo pažangai vertinti, rinkinys pateiktas I priedo įžangoje.

2. 1 dalyje nustatyto bendrojo tikslo siekiama remiantis trimis vienas kitą papildančiais prioritetais, skirtais šioms temoms:

- a) pažangus mokslas;
- b) pramonės pirmavimas;
- c) visuomenės uždaviniai.

Konkretūs tikslai, atitinkantys kiekvieną iš tų trijų prioritetų, kartu su bendromis veiklos kryptimis nustatyti I priedo I–III dalyse.

3. 1 dalyje nustatyto bendrojo tikslo taip pat siekiama per konkrečius tikslus „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“, nustatytus atitinkamai I priedo IV ir V dalyse kartu su bendros veiklos kryptimis.

4. JTC, bendradarbiaudamas su atitinkamais nacionaliniais ir regioniniais mokslinių tyrimų suinteresuotaisiais subjektais tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, pažangiosios specializacijos strategijų kūrimo atveju, teikia Sąjungos politikai įgyvendinti reikalingą mokslinę ir techninę pagalbą ir taip padeda siekti atitinkamai 1 ir 2 dalyse nustatyto bendrojo tikslo ir prioritetų. Konkretūs tikslai ir bendros veiklos kryptys nustatyti I priedo VI dalyje.

5. Europos inovacijos ir technologijos institutas (toliau – EIT) padeda siekti atitinkamai 1 ir 2 dalyse nustatyto bendrojo tikslo ir prioritetų bei konkretaus tikslo integruoti aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį. Atitinkami EIT veiklos rodikliai nustatyti I priedo išangoje, o konkretus tikslas kartu su bendromis veiklos kryptimis nustatyti I priedo VII dalyje.

6. Laikantis prioritetų, konkrečių tikslų ir bendrų veiklos krypčių, nurodytų 2 ir 2a dalyse, gali būti atsižvelgiama į naujus ir nenumatytus poreikius, atsirandančius programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiu. Tai deramai pagrįstais atvejais gali būti reagavimas į naujas galimybes, krizes ir grėsmes, taip pat reagavimas į su naujų sričių Sąjungos politikos plėtojimu susijusius poreikius.

6 straipsnis

Biudžetas

1. Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimui skirtą finansinį paketą sudaro 77 028,3 mln. EUR dabartinėmis kainomis, iš kurių daugiausia 74 316,9 mln. EUR skiriama veiklai pagal SESV XIX antraštinę dalį.

Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina metinius asignavimus atsižvelgdami į daugiametės finansinės programos nustatytas ribas.

2. Veiklai pagal SESV XIX antraštinę dalį skirta suma šio reglamento 5 straipsnio 2 dalyje nustatytiems prioritetams paskirstoma taip:

- a) „Pažangus mokslas“ – 24 441,1 mln. EUR dabartinėmis kainomis;
- b) „Pramonės pirmavimas“ – 17 015,5 mln. EUR dabartinėmis kainomis;
- c) „Visuomenės uždaviniai“ – 29 679 mln. EUR dabartinėmis kainomis.

Didžiausia bendra Sąjungos finansinio įnašo iš programos „Horizontas 2020“ lėšų suma, skiriama konkrečioms 5 straipsnio 3 dalyje nustatytiems tikslams ir JTC nebranduoliniams tiesioginiams veiksams yra tokia:

- i) „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ – 816,5 mln. EUR dabartinėmis kainomis;
- ii) „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ – 462,2 mln. EUR dabartinėmis kainomis;
- iii) „JTC nebranduoliniai tiesioginiai veiksmai“ – 1 902,6 mln. EUR dabartinėmis kainomis.

Orientacinis paskirstymas 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytiems prioritetams ir konkrečioms tikslams nustatytas II priede.

3. EIT finansuojamas skiriant jam iš programos „Horizontas 2020“ lėšų ne daugiau kaip 2 711,4 mln. EUR dabartinėmis kainomis įnašą, kaip nustatyta II priede.

4. Iš programai „Horizontas 2020“ skirto finansinio paketo gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su programai „Horizontas 2020“ valdyti ir jos tikslams pasiekti būtina parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, visų pirma su tyrimais ir ekspertų susitikimais susijusios išlaidos, kiek jos susijusios su programos „Horizontas 2020“ tikslais, išlaidos, susijusios su informacinių technologijų tinklais, daugiausia skirtais informacijos tvarkymui ir mainams, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama programą „Horizontas 2020“.

Jei būtina ir tinkamai pagrįsta, asignavimai gali būti įtraukti į programos „Horizontas 2020“ biudžetą po 2020 m. ir būti skirti techninės ir administracinės pagalbos išlaidoms padengti, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmy, dar nebaigtų ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d., administravimui. Pagal programą „Horizontas 2020“ nefinansuojama „Galileo“ programos „Copernicus“ programos arba Europos bendros įmonės ITER statyba ir eksploatavimas.

5. Kad būtų galima reaguoti susiklosčius nenumatytoms aplinkybėms arba atsiradus naujiems poreikiams ir poreikiams, Komisija, atsižvelgdama į atliktą 32 straipsnio 3 dalyje nurodytą programos „Horizontas 2020“ tarpinį įvertinimą ir 32 straipsnio 2 dalyje nurodytas EIT peržiūros rezultatus, per kasmetę biudžetinę procedūrą gali peržiūrėti šio straipsnio 2 dalyje prioritetams ir konkrečioms tikslams „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ nustatytas sumas ir orientacinį paskirstymą pagal konkrečius šių prioritetų tikslus, nustatytus II priede, ir šio straipsnio 3 dalyje nurodytą EIT skirtą įnašą. Komisija tokiomis pačiomis sąlygomis taip pat gali perskirstyti prioritetams ir konkrečioms tikslams, taip pat EIT, skirtus asignavimus neviršijant didžiausios 7,5 % bendros pradinės kiekvienam prioritetui ir konkrečioms tikslams „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ paskirtos asignavimų sumos, neviršijant didžiausios 7,5 % pradinės orientacinės kiekvienam konkrečiam tikslui paskirtos asignavimų sumos ir neviršijant didžiausios 7,5 % EIT skirto įnašo sumos. Toks perskirstymas neleidžiamas JTC tiesioginiams veiksams šio straipsnio 2 dalyje nustatytos sumos atžvilgiu.

7 straipsnis

Trečiųjų šalių asocijavimas

1. Programoje „Horizontas 2020“ asocijuotų šalių teisėmis gali dalyvauti:

- a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir galimos kandidatės; jos laikosi tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrųjų principų ir bendrųjų nuostatų ir sąlygų, nustatytų atitinkamuose asociacijos tarybų bendruosiuose susitarimuose ir sprendimuose ar panašiuose susitarimuose;

b) Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) narės arba Europos kaimynystės politikos šalys ar teritorijos, kurios atitinka visus toliau išvardytus kriterijus:

- i) geri mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumai;
- ii) geri dalyvavimo Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programose rezultatai;
- iii) sąžiningas ir teisingas intelektinės nuosavybės teisių tvarkymas;

c) Septintosios bendrosios programos asocijuotosios šalys arba teritorijos.

2. Konkrečios asocijuotųjų šalių dalyvavimo programoje „Horizontas 2020“ sąlygos, įskaitant finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal asocijuotosios šalies BVP, nustatomos tarptautiniuose Sąjungos ir asocijuotųjų šalių susitarimuose.

ELPA valstybių, kurios yra Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) susitarimo šalys, asocijavimo sąlygos atitinka to susitarimo nuostatas.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGYVENDINIMAS

I SKYRIUS

Įgyvendinimas, valdymas ir paramos rūšys

8 straipsnis

Įgyvendinimas naudojant specialiąją programą ir EIT skirtą įnašą

Programa „Horizontas 2020“ įgyvendinama naudojant konsoliduotą specialiąją programą, sukurtą Tarybos sprendimu Nr. 743/2013 ⁽¹⁾, kurioje nurodomi tikslai ir išsamios įgyvendinimo taisyklės, ir naudojant EIT skirtą finansinį įnašą.

Specialiojoje programoje numatoma po vieną dalį kiekvienam iš trijų 5 straipsnio 2 dalyje nustatytų prioritetų, viena kiekvienam iš 5 straipsnio 3 dalyje nurodytų konkrečių tikslų ir viena dalis skiriama JTC nebranduoliniams tiesioginiams veiksams.

Vykdomas veiksmingas trijų programos „Horizontas 2020“ prioritetų veiklos koordinavimas.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas Nr. 743/2013 dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), sukūrimo, kuriuo panaikinami sprendimai 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB ir 2006/975/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 965).

9 straipsnis

Valdymas

1. Komisija įgyvendina programą „Horizontas 2020“ vadovaudamasi Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

2. Komisija taip pat gali patikėti dalį programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo finansavimo įstaigoms, nurodytoms Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkte.

10 straipsnis

Sąjungos paramos rūšys

1. Pagal programą „Horizontas 2020“ remiami netiesioginiai veiksmai taikant vienos ar kelių rūšių finansavimo priemones, numatytas Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, visų pirma dotacijas, apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones. Finansinės priemonės turėtų būti pagrindinė rinkai artimos veiklos, kuri remiama pagal programą „Horizontas 2020“, finansavimo forma.

2. Pagal programą „Horizontas 2020“ taip pat remiami JTC vykdomi tiesioginiai veiksmai.

3. Kai JTC vykdomais tiesioginiais veiksmais prisidedama prie pagal SESV 185 arba 187 straipsnį nustatytų iniciatyvų, šis įnašas nėra laikomas toms iniciatyvoms skirtu finansinio įnašo dalimi.

11 straipsnis

Dalyvavimo ir rezultatų sklaidos taisyklės

Netiesioginiams veiksams taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1290/2013 ⁽²⁾ nustatytos dalyvavimo ir rezultatų sklaidos taisyklės.

II SKYRIUS

Programavimas

I skirsnis

Bendrieji principai

12 straipsnis

Išorės konsultacijos ir visuomenės įtraukimas

1. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ atsižvelgiama į konsultacijas ir informaciją, kurių šaltiniai yra nepriklausomos aukšto lygio ekspertų patariamąsios grupės, Komisijos sudarytos iš plataus rato suinteresuotųjų subjektų, įskaitant mokslinių tyrimų, pramonės ir pilietinės visuomenės atstovus, kurios užtikrina būtiną tarpdalykinę ir tarpsektorinę perspektyvą, atsižvelgiant į atitinkamas esamas Sąjungos, nacionalinio ir regioninio lygių iniciatyvas. Kita informacija bus teikiama naudojantis

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 81).

dialogo struktūromis, sukurtomis pagal tarptautinius mokslo ir technologijų susitarimus, prognozavimo veikla, tikslinėmis viešosiomis konsultacijomis, įskaitant, atitinkamais atvejais, konsultacijas su nacionalinėmis ir regioninėmis valdžios institucijomis arba suinteresuotaisiais subjektais, ir skaidriais bei interaktyviais procesais, kuriais užtikrinamas atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimas.

Atitinkamais atvejais taip pat atsižvelgiama į Europos mokslinių tyrimų erdvės ir inovacijų komiteto (toliau – EMTEIK), kitų su EMTE susijusių grupių ir Įmonių politikos grupės (toliau – IPG) rekomendacijas dėl strateginių prioritetų nustatymo ir rengimo.

2. Taip pat visapusiškai atsižvelgiama į, *inter alia*, EIT, Europos technologijų platformų ir Europos inovacijų partnerystės parengtų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių atitinkamus aspektus, taip pat į konsultacijas su mokslo grupėmis, pavyzdžiui, Sveikatos mokslo grupe.

13 straipsnis

Sinergija su nacionalinėmis programomis ir bendras programavimas

1. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ atsižvelgiama į poreikį kurti nacionalinių ir Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų programų atitinkamą sinergiją ir papildomumą, pavyzdžiui, tose srityse, kur koordinuojama naudojantis bendromis programavimo iniciatyvomis.

2. Sąjungos parama bendro programavimo iniciatyvoms gali būti svarstoma teikti naudojantis 26 straipsnyje nurodytų priemonių teikiama pagalba, laikantis tokioms priemonėms nustatytų sąlygų ir kriterijų.

14 straipsnis

Kompleksiniai klausimai

1. Užtikrinami programos „Horizontas 2020“ prioritetų tarpusavio ir vidaus ryšiai ir sąsajos. Ypač daug dėmesio šiuo atžvilgiu skiriama:

- a) svarbiausių didelio poveikio ir pramonės technologijų, taip pat ateities ir besiformuojančių technologijų, kūrimui bei taikymui;
- b) sritims, susijusioms su atradimo pritaikymu rinkoje;
- c) tarpdalykiniams ir tarpsektoriniams moksliniams tyrimams ir inovacijoms;
- d) socialiniams, ekonominiams ir humanitariniams mokslams;
- e) klimato kaitai ir darniam vystymuisi;

- f) EMTE ir pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ veikimo ir sukūrimo skatinimui;
- g) paramos pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ pagrindinėms sąlygoms;
- h) indėliui į visas atitinkamas strategijos „Europa 2020“ pavyzdines iniciatyvas (įskaitant Europos skaitmeninę darbotvarkę);
- i) mokslinių tyrimų ir inovacijų dalyvių skaičiaus didinimui visoje Sąjungoje ir pagalbai siekiant sumažinti mokslinių tyrimų ir inovacijų atotrūkį Europoje;
- j) tarptautiniams pažangių mokslininkų tyrėjų ir novatorių tinklams, pavyzdžiui, Europos bendradarbiavimui mokslo ir technologijų srityje (toliau – COST);
- k) bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis;
- l) atsakingiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms įtraukiant lyties aspektą;
- m) MVĮ dalyvavimui mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje ir platesniam privačiojo sektoriaus dalyvavimui;
- n) mokslinių tyrimų profesijos patrauklumo didinimui; ir
- o) palankesnių sąlygų mokslininkų tyrėjų tarpvalstybiniam ir tarpsektoriniam judumui sudarymui.

2. Jeigu parama teikiama netiesioginiam veiksmui, kuris labai svarbus keliems prioritetams ar 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytiems konkrečioms tikslams, tam veiksmui skirtas finansinis įnašas gali būti nustatomas derinant sumas, paskirtas kiekvienam atitinkamam prioritetui arba konkrečiam tikslui.

15 straipsnis

Kintantis mokslo, technologijų, inovacijų, ekonomikos ir visuomenės pobūdis

Programa „Horizontas 2020“ įgyvendinama užtikrinant, kad remiami prioritetai ir veiksmai atitiktų kintančius poreikius ir būtų atsižvelgiama į kintantį mokslo, technologijų, inovacijų, ekonomikos ir visuomenės pobūdį globalizuotame pasaulyje, kai inovacijos apima verslo, organizacinius, technologinius, visuomeninius ir aplinkos aspektus. Teikiant pasiūlymus keisti programoje „Horizontas 2020“ numatytus prioritetus ir veiksmus atsižvelgiama į 12 straipsnyje nurodytas išorės konsultacijas, taip pat į 32 straipsnio 3 dalyje nurodytame tarpiniame vertinime pateiktas rekomendacijas.

16 straipsnis

Lyčių lygybė

Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ užtikrinamas veiksmingas lyčių lygybės skatinimas, o formuojant mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį atsižvelgiama į lyčių aspektą. Ypač daug dėmesio skiriama tam, kad vertinimo komisijose ir tokiuose organuose, kaip patariamąsios grupės ir ekspertų grupės, būtų užtikrinta lyčių pusiausvyra, atsižvelgiant į padėtį atitinkamų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

Lyčių aspektas tinkamai integruojamas į strategijų, programų ir projektų mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį, ir į jį tinkamai atsižvelgiama visais mokslinių tyrimų ciklo etapais.

17 straipsnis

Mokslininkų tyrėjų karjera

Programa „Horizontas 2020“ įgyvendinama pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo prisidedama prie mokslininkams tyrėjams palankios bendrosios rinkos stiprinimo ir mokslininkų tyrėjų karjeros patrauklumo didinimo visoje Sąjungoje EMTE srityje, atsižvelgiant į daugumos programa remiamų veiksmų tarptautinį pobūdį.

18 straipsnis

Atviroji prieiga

1. Užtikrinama atvira prieiga prie mokslinių publikacijų, parengtų vykdant pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamus mokslinius tyrimus. Ji įgyvendinama laikantis Reglamento (ES) Nr. 1290/2013.

2. Skatinama atvira prieiga prie mokslinių tyrimų, finansuojamų pagal programą „Horizontas 2020“, duomenų. Ji įgyvendinama laikantis Reglamento (ES) Nr. 1290/2013.

19 straipsnis

Etikos principai

1. Visa pagal programą „Horizontas 2020“ vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla atliekama laikantis etikos principų ir atitinkamų nacionalinių, Sąjungos ir tarptautinių teisės aktų, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Europos žmogaus teisių konvenciją bei jos papildomus protokolus.

Ypač daug dėmesio skiriama proporcingumo principui, teisei į privatų gyvenimą, teisei į asmens duomenų apsaugą, teisei į asmens fizinę ir psichinę neliečiamybę, teisei į nediskriminavimą ir poreikiui užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

2. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla yra skirta tik civilinėms reikmėms.

3. Nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:

a) mokslinių tyrimų veikla, skirta žmonių klonavimui reprodukcijos tikslais;

b) mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama pakeisti žmogaus genetinį paveldą, dėl ko šie pakeitimai gali tapti paveldimi⁽¹⁾;

c) mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama kurti žmogaus embrionus tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių gavimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

4. Žmonių kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinio pasiūlymo turinį ir į susijusių valstybių narių teisinę sistemą. Mokslinių tyrimų veikla, kuri draudžiama visose valstybėse narėse, nefinansuojama. Jokia veikla nefinansuojama valstybėje narėje, kur tokia veikla yra uždrausta.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytos mokslinių tyrimų sritys gali būti peržiūrėtos atliekant 32 straipsnio 3 dalyje nustatytą tarpinį vertinimą ir atsižvelgiant į mokslo pažangą.

20 straipsnis

Papildomumas su kitomis Sąjungos programomis

Programa „Horizontas 2020“ įgyvendinama taip, kad papildytų kitas Sąjungos finansavimo programas ir politikos kryptis, įskaitant Europos struktūrinius ir investicijų fondus (toliau – ESI fondai), bendrą žemės ūkio politiką, įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programą (COSME) (2014–2020 m.), programą „Erasmus+“ ir programą „Life“.

21 straipsnis

Sinergija su ESI fondais

Programa „Horizontas 2020“ prisidedama ne tik prie Sąjungos, nacionalinės ir regioninės struktūrinės politikos, bet ir prie mokslinių tyrimų ir inovacijų atotrūkio panaikinimo Sąjungoje, skatinant sinergiją su ESI fondais. Kai tai įmanoma, galima naudotis sudėtinu finansavimu, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1290/2013.

⁽¹⁾ Gali būti finansuojami moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu.

II skirsnis

25 straipsnis

Konkrečios veiksmų sritys**Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės**

22 straipsnis

Labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės

1. Ypač daug dėmesio skiriama tam, kad per visą programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpį būtų užtikrintas pakankamas labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) dalyvavimas ir mokslinių tyrimų bei inovacijų poveikis joms. Kaip viena iš vertinimo ir stebėsenos priemonių atliekamas MVĮ dalyvavimo kiekybinis ir kokybinis vertinimas.

2. Be geresnių sąlygų MVĮ naudotis visomis atitinkamomis programos „Horizontas 2020“ teikiamomis galimybėmis sudarymo, imamasi konkrečių veiksmų. Visų pirma pagal vieną centralizuotą valdymo sistemą sukuriama speciali MVĮ priemonė, skirta visų rūšių MVĮ, turinčioms inovacijų potencialą plačiaja prasme; ji įgyvendinama visų pirma pagal principą „iš apačios į viršų“ vykdant nuolatinį atvirą konkursą, pritaikytą MVĮ poreikiams, kaip nustatyta I priedo II dalies 3.3 punkto a papunktyje, konkrečiame tikslu „Inovacijos MVĮ“. Ta priemone atsižvelgiama į I priedo II dalies 1 punkte nustatytą konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir kiekvieną iš I priedo III dalies 1–7 punktuose nustatytų prioritetų „Visuomenės uždaviniai“ konkrečių tikslų, ir ji nuosekliai įgyvendinama.

3. Taikant 1 ir 2 dalyse nustatytą integruotą požiūrį ir užtikrinant procedūrų supaprastinimą ne mažiau kaip 20 % viso bendro konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetui „Visuomenės uždaviniai“ skirto biudžeto turėtų tekti MVĮ.

4. Ypač daug dėmesio skiriama pakankamam 25 straipsnyje nurodytam MVĮ atstovavimui viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse.

23 straipsnis

Bendradarbiavimo projektai ir partnerystės programos

Programa „Horizontas 2020“ turėtų būti įgyvendinama visų pirma per tarptautinius bendradarbiavimo projektus, rengiamus skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus pagal programos „Horizontas 2020“ darbo programas, numatytas Tarybos sprendime Nr. 743/2013. Tuos projektus papildys viešojo ir privačiojo sektorių subjektų ir viešojo sektoriaus subjektų partnerystės. Partnerystės bus kuriamos dalyvaujant valstybėms narėms ir jomis nustatomi partnerystės vidaus valdymo principai.

24 straipsnis

Spartus inovacijų diegimas

Spartus inovacijų diegimas įgyvendinamas vykdant didelės apimties bandomąjį projektą laikantis Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 54 straipsnio, paskelbiant spartaus inovacijų diegimo konkursą, pradedant 2015 m.

1. Programa „Horizontas 2020“ gali būti įgyvendinama naudojantis viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis, jei visi atitinkami partneriai išpareigoja remti Sąjungos konkurencingumui ir pramonės pirmavimui strategiškai svarbios pasirengimo veikti konkurencinėje aplinkoje mokslinių tyrimų ir inovacinės veiklos plėtrą ir įgyvendinimą arba spręsti konkrečius visuomenės uždavinius. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės įgyvendinamos taip, kad nebūtų kliudoma visapusiškai dalyvauti geriausiems Europos subjektams.

2. Dalyvaudama viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse Sąjunga naudojami jau turimomis efektyviomis valdymo struktūromis, ir šis dalyvavimas gali būti vienos iš šių formų:

- a) Sąjungos finansiniai įnašai bendroms įmonėms, įsteigtoms remiantis SESV 187 straipsniu pagal Septintąją bendrąją programą, jei atliekami jų pagrindinių aktų pakeitimai, naujoms viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms, įsteigtoms remiantis SESV 187 straipsniu, ir kitoms finansavimo įstaigoms, nurodytoms Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnio 1 dalies c punkto iv ir vii papunkčiuose. Šios rūšies partnerystės įgyvendinamos tik tada, kai siekiamų tikslų apimtis ir reikalingų išteklių mastas tai pateisina, visapusiškai atsižvelgiant į atitinkamus poveikio įvertinimus ir tais atvejais, kai pasirinkus kitų rūšių partnerystes nebūtų pasiekti tikslai arba nebūtų sukuriamas būtinas svarto poveikis;
- b) 1 dalyje nurodytų partnerių sutartinių susitarimų, kuriuose nurodyti partnerystės tikslai, atitinkami partnerių išpareigojimai, pagrindiniai veiklos rodikliai ir rezultatai, kurie turi būti pasiekti, įskaitant mokslinių tyrimų ir inovacinės veiklos, kuriai reikalinga pagal programą „Horizontas 2020“ teikiama parama, nustatymą, sudarymas.

Siekiant įtraukti suinteresuotuosius partnerius, įskaitant, atitinkamai atvejais, galutinius vartotojus, universitetus, MVĮ ir mokslinių tyrimų įstaigas, viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms galimybė naudotis viešosiomis lėšomis suteikiama taikant skaidrius procesus, daugiausia skelbiant konkursus, kuriems taikomos dalyvavimo taisyklės turi atitikti programos „Horizontas 2020“ taisykles. Naudojimosi konkurso būdu išimtytys turėtų būti tinkamai pagrįstos.

3. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės nustatomos ir įgyvendinamos atvirai, skaidriai ir efektyviai. Jų nustatymas grindžiamas visais šiais kriterijais:

- a) Sąjungos lygio veiksmo ir pasirinktos naudotinos priemonės pridėtinės vertės įrodymas;
- b) poveikio pramonės konkurencingumui, darbo vietų kūrimui, tvariam augimui ir socialiniams ir ekonominiams klausimams, įskaitant visuomenės uždavinius, mastas, įvertintas atsižvelgiant į aiškiai nurodytus ir išmatuojamus tikslus;

- c) ilgalaikiai visų partnerių įsipareigojimai, įskaitant subalansuotą indėlį, grindžiami bendra vizija ir aiškiai apibrėžtais tikslais;
- d) naudojamų išteklių mastas ir gebėjimas gauti papildomų investicijų moksliniams tyrimams ir inovacijoms;
- e) aiškus kiekvieno partnerio vaidmens apibrėžimas ir sutarti pagrindiniai veiklos rodikliai pasirinktu laikotarpiu;
- f) papildomumas su kitomis programos „Horizontas 2020“ dalimis ir suderinimas su Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų strateginiais prioritetais, ypač strategijos „Europa 2020“ prioritetais.

Atitinkamais atvejais viešųjų ir privačiųjų subjektų partnerystėmis užtikrinamas papildomumas tarp valstybių narių prioritetų ir veiksmų ir dalyvavimas.

4. Mokslinių tyrimų prioritetai, kurių siekiama įgyvendinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, atitinkamais atvejais gali būti įtraukiami į reguliarius konkursus pagal programos „Horizontas 2020“ darbo programas, kad būtų plėtojama nauja sinergija su strateginės svarbos mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla.

26 straipsnis

Viešojo sektoriaus subjektų partnerystės

1. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ atitinkamais atvejais padedama stiprinti viešojo sektoriaus subjektų partnerystes, kai Sąjungoje bendrai įgyvendinami veiksmai regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu.

Ypač daug dėmesio skiriama valstybių narių bendro programavimo iniciatyvoms. Bendro programavimo iniciatyvose, remiamose pagal programą „Horizontas 2020“, gali dalyvauti bet kuri valstybė narė ar asocijuotoji šalis.

2. Viešojo sektoriaus subjektų partnerystės gali būti remiamos pagal vieną ar kelis 5 straipsnio 2 dalyje nustatytus prioritetus, visų pirma:

- a) taikant ERA–NET priemonę, naudojant dotacijas, kuriomis remiamos viešojo sektoriaus subjektų partnerystės – jų įsisteigimo, tinklo struktūrų kūrimo veikla, bendros veiklos planavimas, vykdymas ir koordinavimas, taip pat per metus skiriant papildomą Sąjungos finansavimą ne daugiau kaip vienam bendram kvietimui teikti pasiūlymus ir tarptautinio pobūdžio veiksams;

- b) Sąjungos dalyvavimu programose, kurias pagal SESV 185 straipsnį įgyvendina kelios valstybės narės, kai dalyvavimas pateisinamas siekiamų tikslų apimtimi ir reikiamų išteklių mastu.

Taikant pirmos pastraipos a punktą papildomas finansavimas skiriamas su sąlyga, kad įrodoma Sąjungos lygio veiksmų pridėtinė vertė ir bendruose kvietimuose teikti pasiūlymus ir bendruose veiksmuose dalyvaujantys subjektai iš anksto prisiima orientacinius finansinius įsipareigojimus teikti piniginius ir nepiniginius įnašus. Vienas iš ERA-NET priemonės tikslų gali būti, kai tai galima, suderinti bendrai skelbiamų kvietimų teikti pasiūlymus ir bendrų veiksmų taisykles ir įgyvendinimo sąlygas. Šią priemonę taip pat galima naudoti norint pasirengti iniciatyvai pagal SESV 185 straipsnį.

Pirmos pastraipos b punkto tikslais tokios iniciatyvos siūlomos tik tais atvejais, kai reikia turėti specialią įgyvendinimo struktūrą ir kai dalyvaujančios šalys yra ryžtingai nusiteikusios užtikrinti integravimą mokslo, valdymo ir finansiniu lygiais. Be to, pasiūlymai dėl tokių iniciatyvų nustatomi remiantis visais šiais kriterijais:

- a) aiškus siektino tikslo apibrėžimas ir jo aktualumas programos „Horizontas 2020“ ir platesniems Sąjungos politikos tikslams;
- b) orientaciniai dalyvaujančių šalių piniginiai arba nepiniginiai finansiniai įsipareigojimai, įskaitant išankstinius įsipareigojimus suderinti tarptautiniams moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtas nacionalines ir (arba) regionines investicijas ir, atitinkamais atvejais, sujungti išteklius;
- c) Sąjungos lygio veiksmų pridėtinė vertė;
- d) su atitinkamų programų dydžiu ir jų skaičiumi susijusi kritinė masė, veiklos panašumas ar papildomumas ir atitinkamų mokslinių tyrimų, kuriuos jos aprėpia, dalis;
- e) SESV 185 straipsnio tinkamumas siekiant tikslų.

27 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 2 straipsnio 1 dalies 13 punkte apibrėžti teisiniai subjektai, įsteigti trečiojoje šalyje, turi teisę dalyvauti netiesioginiuose programos „Horizontas 2020“ veiksmuose tame reglamente nustatytais sąlygomis. Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinamas ir įtraukiamas į programą „Horizontas 2020“ visų pirma siekiant šių tikslų:

- a) didinti Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangumą ir patrauklumą bei jos ekonomikos ir pramonės konkurencingumą;

b) veiksmingai spręsti bendrus visuomenės uždavinius;

c) remti Sąjungos išorės ir vystymosi politikos tikslus papildant išorės ir vystymosi programas, įskaitant tarptautinius įsipareigojimus ir su jais susijusius tikslus, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų Tūkstantmečio vystymosi tikslų pasiekimą. Bus ieškoma sinergijos su kitų sričių Sąjungos politika.

2. Tiksliniai veiksmai, kuriais siekiama skatinti bendradarbiavimą su konkrečiomis trečiosiomis šalimis ar trečiųjų šalių grupėmis, įskaitant Sąjungos strategines partneres, įgyvendinami remiantis strateginiu požiūriu, taip pat bendru interesu, prioritetais ir abipuse nauda, atsižvelgiant į jų mokslinius ir technologinius pajėgumus ir konkrečius poreikius, rinkos galimybes ir numatomą tokių veiksmų poveikį.

Turėtų būti skatinama ir, atitinkamais atvejais, stebima abipusė prieiga prie trečiųjų šalių programų. Siekiant kuo labiau padidinti tarptautinio bendradarbiavimo poveikį, skatinamas valstybių narių ir asocijuotųjų šalių iniciatyvų koordinavimas ir sinergija. Bendradarbiavimo pobūdis gali skirtis priklausomai nuo konkrečių šalių partnerių.

Nustatant bendradarbiavimo prioritetus atsižvelgiama į Sąjungos politikos pokyčius, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis galimybes ir sąžiningo bei teisingo intelektinės nuosavybės teisių traktavimo.

3. Be to, pagal programą „Horizontas 2020“ vykdoma horizontalioji ir kompleksinė veikla, kuria skatinama strateginė tarptautinio bendradarbiavimo plėtra.

28 straipsnis

Informavimas, komunikacija, naudojimasis rezultatais ir jų sklaida

Komisija vykdo su programa „Horizontas 2020“ susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus, įskaitant komunikacijos priemones, susijusias su remiamais projektais ir rezultatais. Visų pirma ji laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms.

Komunikacijai skirta programos „Horizontas 2020“ biudžeto lėšų dalimi taip pat padengiamas institucinis informavimas apie Sąjungos politikos prioritetus, kiek jie susiję su šio reglamento bendrojo tikslu.

Informacijos sklaida ir komunikacijos veikla yra neatskiriama visų veiksmų, kurie remiami pagal programą „Horizontas 2020“, dalis. Informacija ir komunikacija apie programą „Horizontas 2020“, be kita ko, apie remiamus projektus, yra pateikiama ir prieinama skaitmeniniu pavidalu.

Be to, remiami šie konkretūs veiksmai:

a) iniciatyvos, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą pagal programą „Horizontas 2020“, visų pirma tiems regionams ar tų tipų dalyviams, kuriems palyginti mažai atstovaujama;

b) tikslinė parama projektams ir konsorciumams, siekiant jiems užtikrinti adekvačią galimybę naudotis būtinais gebėjimais, kad būtų galima optimizuoti komunikaciją ir rezultatų panaudojimą bei sklaidą;

c) veiksmai, kuriais sujungiami ir platinami kelių projektų rezultatai, įskaitant projektus, kurie gali būti finansuojami iš kitų šaltinių, siekiant sukurti vartotojams patogias naudoti duomenų bazes ir parengti ataskaitas su pagrindinių nustatytų faktų santraukomis, taip pat, atitinkamais atvejais, komunikacija ir sklaida mokslo bendruomenei, pramonės sektoriui ir plačiajai visuomenei;

d) politiką formuojantiems asmenims, įskaitant standartizavimo įstaigas, skirta sklaida, siekiant skatinti, kad atitinkamos įstaigos tarptautiniu, Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygiu naudotųsi su politika susijusiais rezultatais;

e) iniciatyvos, kurias įgyvendinant būtų skatinamas dialogas ir diskusijos su visuomene su mokslu, technologijomis ir inovacijomis susijusiais klausimais, įtraukiant mokslinių tyrimų bei inovacijų bendruomenę ir pilietinės visuomenės organizacijas, ir skatinama naudotis socialine žiniasklaida ir kitomis inovacinėmis technologijomis bei metodikomis, ypač siekiant padėti gerinti visuomenės informavimą apie mokslinių tyrimų ir inovacijų naudą sprendžiant visuomenės uždavinius.

III SKYRIUS

Kontrolė

29 straipsnis

Kontrolė ir auditas

1. Šiam reglamentui įgyvendinti parengiama tokia kontrolės sistema, kuri suteiktų pagrįstą garantiją dėl rizikos, susijusios su operacijų veiksmingumu ir efektyvumu bei pagrindinių sandorių teisėtumu ir tvarkingumu, pakankamo sumažinimo ir tinkamo jos valdymo, atsižvelgiant į daugiamečių programų pobūdį ir susijusių mokėjimų pobūdį.

2. Taikant kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitokias visais lygiais vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač dalyviams, kad programos „Horizontas 2020“ tikslai galėtų būti pasiekti ir būtų pritraukti pažangiausi mokslininkai tyrėjai bei novatoriškiausios įmonės.

3. Pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų audito strategija, kuri yra kontrolės sistemos dalis, grindžiama visos programos „Horizontas 2020“ išlaidų reprezentatyvaus ėminio finansiniu auditu. Tas reprezentatyvus ėminys papildomas rinkiniu, sudarytu įvertinus su išlaidomis susijusią riziką.

Pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų auditas atliekamas nuosekliai, laikantis ekonomijos, efektyvumo ir veiksmingumo principų, taip siekiant kuo labiau sumažinti audito našatą dalyviams.

30 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų, jog įgyvendinant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir tuo tikslu taikomos sukčiavimo, korupcijos ir bet kurios kitos neteisėtos veikos prevencijos priemonės, atliekamos veiksmingos patikros, nustatčius pažeidimų susigražinamos neteisėtai išmokėtos sumos ir, atitinkamais atvejais, taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios administracinės ir finansinės sankcijos.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal programą „Horizontas 2020“, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

Nedarant poveikio 3 daliai, Komisija auditą gali atlikti ne vėliau kaip praėjus dvejiems metams po likučio sumokėjimo.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau – OLAF) gali, laikydama Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽¹⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽²⁾ nustatytų nuostatų ir procedūrų, atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimą vietoje, kad nustatytų, ar pagal programą „Horizontas 2020“ vykdant susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos ar sutartį būtų Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar bet kurios kitos neteisėtos veiklos atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, į bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis ir su tarptautinėmis organizacijomis, susitarimus dėl dotacijų, sprendimus dėl dotacijų ir sutartis, sudaromus ir priimamus įgyvendinant šį reglamentą,

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokį auditą ir tyrimus, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją.

IV SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimą

31 straipsnis

Stebėseną

1. Komisija kiekvienais metais atlieka programos „Horizontas 2020“, jos specialiosios programos ir EIT veiklos įgyvendinimo stebėseną. Ta stebėseną, kuri grindžiama kiekybiniais ir, atitinkamais atvejais, kokybiniais duomenimis, apima informaciją apie kompleksines temas, pavyzdžiui, socialinius, ekonominius ir humanitarinius mokslus, tvarumą ir klimato kaitą, įskaitant informaciją apie su klimatu susijusių išlaidų sumą, MVĮ dalyvavimą, privačiojo sektoriaus dalyvavimą, lyčių lygybę, dalyvių skaičiaus didinimą ir pažangą siekiant veiklos rodiklių. Stebėseną taip pat apima informaciją apie viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms bei viešojo sektoriaus subjektų partnerystėms, įskaitant bendro programavimo iniciatyvas, skirtas finansavimo apimtį. Viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystėms finansavimo stebėseną atitinkamais atvejais vykdoma glaudžiai konsultuojantis su dalyviais.

2. Komisija praneša ir viešai paskelbia tos stebėsenos rezultatus.

32 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami pakankamai iš anksto, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimančioms sprendimams.

2. Ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d. Komisija, padedama taikant skaidrią procedūrą atrinktų nepriklausomų ekspertų, atlieka EIT peržiūrą, atsižvelgdama į Reglamento (EB) Nr. 294/2008 16 straipsnyje numatytą įvertinimą. ŽIB konkursas 2018 m. skelbiamas atsižvelgiant į teigiamus tos peržiūros rezultatus. Atliekant vertinimą vertinama EIT padaryta pažanga, atsižvelgiant į visus šiuos rodiklius:

- a) vartojimo lygis ir efektyvumas panaudojant pagal šio reglamento 6 straipsnio 3 dalį asignuotas lėšas, atskiriant sumą, panaudotą pirmo etapo ŽIB kūrimui, ir parengiamojo etapo investicijų poveikį vėlesniems etapams, EIT gebėjimas pritraukti lėšas iš ŽIB partnerių, ypač iš privačiojo sektoriaus, kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 294/2008;
- b) EIT ir ŽIB indėlis įgyvendinant prioritetą „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ bei veiklos rodikliai, įvertinti remiantis I priede apibrėžtais rodikliais;
- c) EIT ir ŽIB indėlis į aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų integravimą;

d) ŽIB gebėjimas integruoti atitinkamus naujus partnerius, jeigu jie gali suteikti pridėtinės vertės.

3. Ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d., atsižvelgdama į Septintosios bendrosios programos *ex post* vertinimą, kuris turi būti užbaigtas ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d., ir EIT vertinimą, Komisija, padedama taikant skaidrią procedūrą atrinktų nepriklausomų ekspertų, parengia tarpinį programos „Horizontas 2020“, jos specialiosios programos, įskaitant Europos mokslinių tyrimų tarybą (toliau – EMTT) įvertinimą ir EIT veiklos įvertinimą.

Atliekant tarpinį vertinimą, vertinama pažanga pagal įvairias programos „Horizontas 2020“ dalis, atsižvelgiant į visus šiuos aspektus:

- a) programos „Horizontas 2020“ tikslų įvykdymą (vertinami rezultatai ir pažanga siekiant poveikio, atitinkamais atvejais remiantis specialiosios programos II priede nurodytais rodikliais) ir tolesnį visų susijusių priemonių aktualumą;
- b) efektyvumą ir išteklių naudojimą, ypač atkreipiant dėmesį į kompleksinius klausimus ir kitus 14 straipsnio 1 dalyje nurodytus elementus; ir
- c) Sąjungos pridėtinę vertę.

Atliekant tarpinį įvertinimą atliekamas nuodugnus esamų ir naujų viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystė, įskaitant JTI, įvertinimas, kuris apima, *inter alia*, jų atvirumo, skaidrumo ir efektyvumo analizę. Atliekant tą įvertinimą atsižvelgiama į EIT vertinimą, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 294/2008 16 straipsnyje, kad būtų sudarytos sąlygos atlikti vertinimą remiantis bendrais principais.

Atliekant tarpinį įvertinimą atliekamas nuodugnus spartaus inovacijų diegimo įvertinimas, kuris apima, *inter alia*, jo įnašo inovacijų srityje, pramonės sektoriaus dalyvavimo, naujų pareiškėjų dalyvavimo, veiklos efektyvumo ir finansavimo ir privačių investicijų pritraukimo įvertinimą. Tolesnis spartaus inovacijų diegimo įgyvendinimas nustatomas remiantis vertinimo rezultatais ir gali būti atitinkamai koreguojamas ar išplečiamas.

Atliekant tarpinį įvertinimą atsižvelgiama į aspektus, susijusius su mokslinių tyrimų rezultatų sklaida ir panaudojimu.

Atliekant tarpinį vertinimą taip pat atsižvelgiama į tolesnio supaprastinimo galimybes ir aspektus, susijusius su visų regionų ir privačiojo sektoriaus dalyvių, visų pirma MVĮ, galimybėmis pasinaudoti finansavimu, taip pat lyčių pusiausvyros skatinimo apimtimi. Atliekant įvertinimą papildomai atsižvelgiama į priemonių indėlį užtikrinant strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimą, ankstesnių priemonių ilgalaikio poveikio rezultatus, taip pat sinergijos ir sąveikos su kitomis Sąjungos finansavimo programomis, įskaitant ESI fondus, mastą.

Atliekant tarpinį įvertinimą atliekamas nuodugnus programos „Horizontas 2020“ finansavimo modelio vertinimas atsižvelgiant, *inter alia*, į šiuos rodiklius:

- dalyvių, kurie turi aukščiausios klasės mokslinių tyrimų infrastruktūrą arba jau yra naudoję išsamaus sąnaudų apskaičiavimo sistemą įgyvendinant Septintąją bendrąją programą, dalyvavimą;
- supaprastinimą, skirtą dalyviams, kurie turi aukščiausios klasės mokslinių tyrimų infrastruktūrą arba jau yra naudoję išsamaus sąnaudų apskaičiavimo sistemą įgyvendinant Septintąją bendrąją programą;
- gavėjų įprastos apskaitos praktikos priimtinumą;
- Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 27 straipsnyje nurodytą papildomų atlyginimų darbuotojams taikymo mastą.

Tarpiniame įvertinime atitinkamais atvejais atsižvelgiama į informaciją apie veiksmų derinimą su valstybių narių vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacine veikla, įskaitant veiklą tose srityse, kuriose esama bendro programavimo iniciatyvų.

4. Ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija, padedama taikant skaidrią procedūrą atrinktų nepriklausomų ekspertų, parengia programos „Horizontas 2020“, jos specialiosios programos ir EIT veiklos *ex-post* įvertinimą. Tas įvertinimas apima pagrindimą, įgyvendinimą ir pasiekimus bei ilgalaikį priemonių poveikį ir tvarumą, o tokio įvertinimo rezultatai naudojami priimančiam sprendimui dėl galimo bet kokios tolesnės priemonės atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo. Atliekant įvertinimą atsižvelgiama į aspektus, susijusius su mokslinių tyrimų rezultatų sklaida ir panaudojimu.

5. Programos „Horizontas 2020“ bendrojo tikslo įgyvendinimo pažangai vertinti naudojami veiklos rodikliai ir EIT veiklos rodikliai, nustatyti I priedo išangoje, ir specialiojoje programoje nustatytų konkrečių tikslų veiklos rodikliai, įskaitant atitinkamas bazines vertes, yra programos „Horizontas 2020“ tikslų įgyvendinimo masto vertinimo būtiniausias pagrindas.

6. Tam tikrais atvejais ir jei įmanoma, valstybės narės pateikia Komisijai duomenis ir informaciją, kurių reikia, kad būtų įmanoma vykdyti atitinkamų priemonių stebėseną ir jas įvertinti.

7. Išvadas dėl šiame straipsnyje nurodytų įvertinimų, kartu su savo pastabomis, Komisija perduoda Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Sprendimas Nr. 1982/2006/EB panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.
2. Nepaisant 1 dalies, veiksmus, pradėtus pagal Sprendimą Nr. 1982/2006/EB, ir su tais veiksmis susijusius finansinius įsipareigojimus ir toliau reglamentuoja tas sprendimas, kol veiksmai užbaigiami.
3. Iš šio reglamento 6 straipsnyje nurodyto finansinio paketo taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurių reikia, kad būtų užtikrintas perėjimas nuo priemonių, patvirtintų pagal Sprendimą Nr. 1982/2006/EB iki programos „Horizontas 2020“.

34 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

I PRIEDAS

Bendros konkrečių tikslų ir veiklos kryptys

Programos „Horizontas 2020“ bendrasis tikslas – visoje Sąjungoje kurti žiniomis ir inovacijomis pagrįstą visuomenę ir pasaulyje pirmaujančią ekonomiką, kartu siekiant užtikrinti darnų vystymąsi. Ji padės įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ ir kitų sričių Sąjungos politiką, taip pat baigti kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę (toliau – EMTE) ir užtikrinti jos veikimą.

Šio bendrojo tikslo įgyvendinimo pažangai vertinti naudojami tokie veiklos rodikliai:

- strategijos „Europa 2020“ mokslinių tyrimų ir plėtros tikslas (3 % BVP)
- inovacijų rezultatų rodiklis strategijos „Europa 2020“ kontekste ⁽¹⁾;
- dirbančių asmenų dalis, kurią sudaro mokslininkai tyrėjai.

Šio bendrojo tikslo siekiama įgyvendinant tris skirtingus, tačiau vienas kitą papildančius prioritetus, kurių kiekvieną sudaro konkretūs tikslai. Jie bus įgyvendinami nenutrūkstamai, kad būtų skatinama veiklos siekiant skirtingų konkrečių tikslų sąveika, vengiama bet kokio veiklos dubliavimosi ir stiprinamas jų bendras poveikis.

Jungtinis tyrimų centras (toliau – JTC) padeda siekti programos „Horizontas 2020“ bendrojo tikslo ir prioritetų bei konkretaus tikslo teikti į vartotojų poreikius orientuotą mokslinę ir techninę pagalbą formuojant Sąjungos politiką.

Europos inovacijos ir technologijos institutas (toliau – EIT) padeda siekti programos „Horizontas 2020“ bendrojo tikslo ir prioritetų bei konkretaus tikslo integruoti aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį. EIT veiklos vertinimo rodikliai yra šie:

- į žinių ir inovacijų bendrijas (toliau – ŽIB) integruotos universitetų, verslo ir mokslinių tyrimų organizacijos;
- bendradarbiavimas žinių trikampyje siekiant sukurti inovatyvius produktus, paslaugas ir procesus.

Šiame priede nustatytos 5 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse nurodytų konkrečių tikslų ir veiklos bendros kryptys.

Programos „Horizontas 2020“ kompleksiniai klausimai ir paramos priemonės

Kompleksiniai klausimai, kurių preliminarus sąrašas pateikiamas 14 straipsnyje, bus propaguojami kartu įgyvendinant trijų prioritetų konkrečius tikslus, atsižvelgiant į tai, ko reikės naujoms žinioms, bendrosioms kompetencijoms ir dideliems technologiniams proveržiams kurti bei siekiant iš žinių gauti ekonominės ir visuomeninės naudos. Be to, daugeliu atveju turės būti parengti tarpdalykiniai sprendimai, apimantys daugelį programos „Horizontas 2020“ konkrečių tikslų. Programa „Horizontas 2020“ bus skatinami veiksmai, kuriais sprendžiami tokie kompleksiniai klausimai, be kita ko, efektyviai siejant biudžetus.

Socialiniai ir humanitariniai mokslai

Moksliniai tyrimai socialinių ir humanitarinių mokslų srityje bus visiškai integruoti į kiekvieną iš programos „Horizontas 2020“ prioritetų ir į kiekvieną konkretų tikslą; jie padės kurti politikos formavimui tarptautiniu, Sąjungos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu skirtą duomenų bazę. Visuomenės uždavinių srityje socialiniai ir humanitariniai mokslai bus integruojami kaip svarbus veiklos, reikalingos kiekvienam iš visuomenės uždavinių spręsti, elementas siekiant padidinti jos poveikį. Konkrečiu tikslu visuomenės uždavinių srityje „Europa kintančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė“ bus remiami moksliniai tyrimai socialinių ir humanitarinių mokslų srityje daug dėmesio skiriant įtraukiai, novatoriškai ir mąstančiai visuomenei.

Mokslas ir visuomenė

Vykdam programos „Horizontas 2020“ veiklą, kuria remiamas sąmoningas piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas moksliniuose tyrimuose ir inovacijose, stiprinami mokslo ir visuomenės ryšiai, taip pat atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų, informuotumo apie mokslą ir mokslo kultūros propagavimas ir didinamas visuomenės pasitikėjimas mokslu.

⁽¹⁾ COM(2013)0624.

Lyčių aspektas

Sąjunga yra įsipareigojusi propaguoti lyčių lygybę mokslo ir inovacijų srityse. Programoje „Horizontas 2020“ lyčių aspektas bus nagrinėjamas kaip kompleksinis klausimas siekiant ištaisyti moterų ir vyrų dalyvavimo disbalansą bei integruoti lyčių aspektą į mokslinių tyrimų ir inovacijų programavimą bei turinį.

MVĮ

Programa „Horizontas 2020“ MVĮ bus integruotai skatinamos dalyvauti įgyvendinant visus konkrečius tikslus ir bus remiamas jų dalyvavimas. Pagal 22 straipsnį pagal konkretų tikslą „Inovacijos MVĮ“ (MVĮ skirta priemonė) nustatytos priemonės taikomos įgyvendinant konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetą „Visuomenės uždaviniai“.

Spartus inovacijų diegimas

Sparčiu inovacijų diegimu, kaip nustatyta 24 straipsnyje, bus remiama inovacinė veikla pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetą „Visuomenės uždaviniai“, nuolat rengiant atvirusius konkursus pagal principą „iš apačios į viršų“, o „laikotarpiui iki dotacijos suteikimo“ neviršija šešių mėnesių.

Dalyvių skaičiaus didinimas

Nors pastaruoju metu buvo užtikrinta tam tikra valstybių narių mokslinių tyrimų ir inovacijų potencialo konvergencija, jis tebėra labai skirtingas ir esama didelio atotrūkio tarp „inovacijų srities lyderių“ ir „nedaug pažengusių novatorių“. Veikla turi padėti sumažinti atotrūkį Europoje mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje skatinant sinergiją su Europos struktūriniais ir investicijų fondais (toliau – ESI fondai), taip pat imantis konkrečių priemonių, kad prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityse pasiekiančiuose regionuose būtų užtikrinamas pažangumas ir taip užtikrinamas didesnis programos „Horizontas 2020“ dalyvių skaičius, tokiu būdu prisidedant prie EMTE kūrimo.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Būtina tarptautiniu mastu bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis, regioninėmis ar pasaulinėmis organizacijomis, kad būtų efektyviai siekiama daugelio konkrečių programoje „Horizontas 2020“ nustatytų tikslų. Tarptautinis bendradarbiavimas yra labai svarbus mažai tirtų sričių ir fundamentiniams moksliniams tyrimams, kad būtų išnaudotos atsirandančios mokslo ir technologijų teikiamos galimybės. Bendradarbiauti būtina norint spręsti visuomenės uždavinius ir didinti Europos pramonės konkurencingumą. Be to, šio visuotinio bendradarbiavimo stiprinimui labai svarbus yra mokslininkų tyrėjų ir inovacijų personalo tarptautinio judumo skatinimas. Tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse yra vienas svarbiausių Sąjungos pasaulinių įsipareigojimų aspektų. Todėl tarptautinis bendradarbiavimas bus skatinamas pagal kiekvieną iš trijų programos „Horizontas 2020“ prioritetų. Be to, bus remiami specialieji horizontalieji veiksmai siekiant užtikrinti darnų ir veiksmingą tarptautinio bendradarbiavimo visose programos „Horizontas 2020“ srityse plėtojimą.

Darnus vystymasis ir klimato kaita

Programa „Horizontas 2020“ bus skatinama ir remiama veikla, kuria siekiama pasinaudoti Europos pirmavimu konkuruojant dėl naujų procesų ir technologijų, kuriais propaguojamas darnus vystymasis bendrąja prasme ir kovojama su klimato kaita, kūrimo. Toks horizontalus požiūris, visapusiškai integruotas į visus programos „Horizontas 2020“ prioritetus, padės Sąjungai klestėti mažo anglies dioksido kiekio ir ribotų išteklių pasaulyje ir tuo pačiu kurti efektyvaus išteklių naudojimo, tvarią bei konkurencingą ekonomiką.

Atradimų pritaikymas rinkai

Visą programos „Horizontas 2020“ vykdymo laikotarpį pritaikymo veiksmais siekiama užtikrinti atradimų pritaikymą rinkai, visais tinkamais atvejais panaudojant ir komercializuojant idėjas. Veiksmai turėtų būti pagrįsti plačia inovacijų koncepcija ir skatinti tarpsektorines inovacijas.

Kompleksinės paramos priemonės

Kompleksiniams klausimams spręsti bus pasitelkiamos horizontalios paramos priemonės, įskaitant paramą: mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumo didinimui, be kita ko, įskaitant bendrus Europos mokslininkų chartijos principus; faktinių duomenų bazės stiprinimui ir EMTE (įskaitant penkias EMTE iniciatyvas) bei Inovacijų sąjungos plėtrai bei paramai joms; paramos Inovacijų sąjungai pagrindinių sąlygų, įskaitant Komisijos rekomendacijos dėl intelektinės nuosavybės valdymo⁽¹⁾ principus, tobulinimui ir galimybių sukurti Europos intelektinės nuosavybės teisių vertinimo priemonę nagrinėjimui; pažangių mokslininkų tyrėjų ir inovacijų kūrėjų tarptautinių tinklų, kaip antai COST, administravimui ir koordinavimui.

⁽¹⁾ Komisijos rekomendacija dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso (2008 m. balandžio 10 d. dokumentas Nr. C(2008) 1329).

I DALIS

PRIORITETAS „Pažangus mokslas“

Šia dalimi siekiama sustiprinti ir išplėsti Sąjungos mokslo bazės pažangumą ir konsoliduoti EMTE taip, kad Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema taptų konkurencingesne pasaulyje. Ją sudaro keturi konkretūs tikslai:

- a) Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT) teikia patrauklų ir lankstų finansavimą, kad talentingi ir kūrybingi pavieniai mokslininkai tyrėjai ir jų grupės galėtų tirti perspektyviausias mokslo sritis, rengiant visos Sąjungos masto konkursą.
- b) Igyvendinant tikslą „Ateities ir besiformuojančios technologijos“ (ABT) remiami bendrai vykdomi moksliniai tyrimai siekiant išplėsti Europos pajėgumus kurti pažangias ir tradicinę mokslo paradigmą keičiančias inovacijas. Taip skatinamas bendradarbiavimas tarp mokslo disciplinų, susijęs su visiškai naujomis, su didele rizika susijusiomis idėjomis, ir paspartinamas perspektyviausių naujų mokslo sričių ir technologijų plėtojimas bei atitinkamų mokslo bendruomenių susidarymas Sąjungoje.
- c) Igyvendinant tikslą „Marijos Sklodovskos Kiuri veiksmai“ organizuojamas pažangus ir novatoriškas su moksliniais tyrimais susijęs mokymas, užtikrinamos viliojančios karjeros ir žinių mainų galimybės pasitelkiant tarpvalstybinį ir tarpsektorinį mokslininkų tyrėjų judumą, siekiant kuo geriau juos parengti spręsti dabartinius ir būsimus visuomenės uždavinius.
- d) Igyvendinant tikslą „Mokslinių tyrimų infrastruktūra“ plėtojama ir remiama pažangi Europos mokslinių tyrimų infrastruktūra ir jai padedama prisidėti prie EMTE, didinant jos inovacijų potencialą, pritraukiant pasaulinio masto mokslininkus tyrėjus ir apmokant žmogiškąjį kapitalą, visa tai papildant susijusia Sąjungos politika ir tarptautiniu bendradarbiavimu.

Įrodyta, kad kiekvienas iš tų tikslų sukuria didelę Sąjungos pridėtinę vertę. Visos tos veiklos rūšys sudaro veiksmingą ir subalansuotą veiklos rinkinį, kuris kartu su nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu vykdoma veikla aprėpia Europos poreikius, susijusius su pažangiu mokslu ir technologijomis. Sujungus tas veiklos rūšis į vieną programą, veiklą bus galima vykdyti nuosekliau, racionaliau, paprasčiau ir tikslingiau, kartu išlaikant tęstinumą, kuris svarbus tos veiklos veiksmingumui.

Ši veikla natūraliai nukreipta į ateitį, ją vykdant užtikrinamas ilgalaikis igūdžių ugdymas, daug dėmesio skiriama būsimai mokslo, technologijų, mokslininkų tyrėjų ir inovacijų kartai, teikiama parama būsimiems talentams visoje Sąjungoje ir asocijuotosiose šalyse, taip pat pasaulyje. Atsižvelgiant į mokslinį veiklos pobūdį ir tai, kad jos finansavimas iš esmės grindžiamas principu „iš apačios į viršų“ ir orientuotas į tyrėjus, Europos mokslo bendruomenei teks svarbus vaidmuo pasirenkant mokslinių tyrimų kryptis pagal programą „Horizontas 2000“.

II DALIS

PRIORITETAS „Pramonės pirmavimas“

Šia dalimi siekiama paspartinti technologijų ir inovacijų, kuriomis bus grindžiamas ateities verslas ir kurios padės novatoriškoms Europos MVĮ išsiplėsti ir tapti pasaulyje pirmaujantiomis bendrovėmis, plėtrą. Ją sudaro trys konkretūs tikslai:

- a) Igyvendinant tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ užtikrinama speciali parama informacinių ir ryšių technologijų (IRT), nanotechnologijų, pažangiųjų medžiagų, biotechnologijos, pažangiosios gamybos ir perdirbimo bei kosmoso moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir demonstracinei veiklai bei atitinkamais atvejais standartizacijai ir sertifikavimui. Daugiausia dėmesio bus skiriama skirtingų technologijų sąveikai ir konvergencijai bei jų santykiui su visuomenės uždaviniais. Visose šiose srityse atsižvelgiama į vartotojų poreikius.
- b) Igyvendinant tikslą „Prieiga prie rizikos finansavimo“ siekiama pašalinti su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra bei inovacijomis susijusių bendrovių ir projektų paskolų ir akcinio kapitalo finansavimo priemonių trūkumą visais plėtos etapais. Igyvendinant šį tikslą, kartu taikant įmonių ir mažųjų bei vidutinių įmonių konkurencingumo programoje (COSME) (2014–2020 m.) numatytą nuosavo kapitalo priemonę, remiamas Sąjungos lygio rizikos kapitalo plėtojimas.
- c) Igyvendinant tikslą „Inovacijos MVĮ“ teikiama MVĮ pritaikyta parama siekiant skatinti visų formų inovacijas MVĮ, visų pirma tose įmonėse, kurios turi galimybių plėstis ir tapti tarptautinėmis bendrovėmis – veikti bendrojoje rinkoje ir kitose rinkose.

Vykdamą veiklą laikomasi verslo principais grindžiamos darbotvarkės. Formuojant konkrečių tikslų „Prieiga prie rizikos finansavimo“ ir „Inovacijos MVĮ“ biudžetą bus laikomasi paklausa ir principu „iš apačios į viršų“ pagrįstos logikos. Tie biudžetai papildomi naudojant finansines priemones. MVĮ skirta priemonė įgyvendinama visų pirma laikantis principo „iš apačios į viršų“, pritaikyto MVĮ poreikiams, atsižvelgiant į prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ konkrečius tikslus ir konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“.

Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ MVĮ dalyvavimo atžvilgiu bus laikomasi integruoto požiūrio, atsižvelgiant, *inter alia*, į jų poreikius žinių ir technologijų perdavimo srityje, kuriuo remiantis iš bendrų sujungtų biudžetų, skirtų visiems konkrečioms prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ tikslams ir konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“, ne mažiau kaip 20 % turėtų būti paskirta MVĮ.

Įgyvendinant konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ laikomasi technologijomis grindžiamo požiūrio, kad būtų kuriamos didelio poveikio technologijos, kurias būtų galima naudoti įvairiose srityse, pramonės sektoriuose ir teikiant paslaugas. Šių technologijų prietaikos siekiant spręsti visuomenės uždavinius remiamos taip pat pagal prioritetą „Visuomenės uždaviniai“.

III DALIS

PRIORITETAS „Visuomenės uždaviniai“

Įgyvendinant šią dalį tiesiogiai siekiama politikos prioritetų ir sprendžiami joje nurodyti visuomenės uždaviniai, kurie nustatyti strategijoje „Europa 2020“ ir kuriais siekiama skatinti, kad būtų užtikrinta mokslinių tyrimų ir inovacijų pastangų kritinė masė, būtina Sąjungos politikos tikslams pasiekti. Finansavimas visų pirma skiriamas šiems konkrečioms tikslams:

- a) sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė;
- b) apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos bei vidaus vandenų srityse ir bioekonomika;
- c) saugi, švari ir efektyviai naudojama energija;
- d) išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos;
- e) kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos;
- f) Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė;
- g) Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga.

Vykdamą bet kokią veiklą laikomasi uždaviniais grindžiamo požiūrio, kuris gali apimti fundamentinius tyrimus, taikomojus tyrimus, žinių perdavimą ar inovacijas, daugiausia dėmesio skiriant politikos prioritetams, iš anksto aiškiai nepasirenkant plėtotinų technologijų ar sprendimų. Bus skiriama dėmesio ne tik technologiniams sprendimams, bet ir netechnologinėms ir organizacinėms, taip pat sistemų inovacijoms ir viešojo sektoriaus inovacijoms. Pirmiausia akcentuojamas siekis skirtingose srityse, technologijose, mokslo disciplinose ir mokslinių tyrimų infrastruktūroje sutelkti kritinę išteklių ir žinių masę, kad būtų sprendžiami uždaviniai. Ši veikla aprėpia visą ciklą nuo fundamentinių tyrimų iki pateikimo rinkai, pirmenybę iš naujo teikiant su inovacija susijusiai veiklai, pvz., bandymui, demonstracinei veiklai, bandymo įrenginiams, paramai viešiesiems pirkimams, kūrimui, į galutinį vartotoją orientuotoms inovacijoms, socialinėms inovacijoms, žinių perdavimui, inovacijų įsisavinimui rinkoje ir standartizacijai.

IV DALIS

KONKRETUS TIKSLAS „PAŽANGOS SKLEIDIMAS IR DALYVIŲ SKAIČIAUS DIDINIMAS“

Konkrečiu tikslu „Pažangos sklaidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ siekiama visapusiškai išnaudoti Europos talentų banko potencialą ir užtikrinti, kad inovacijomis grindžiamos ekonomikos nauda būtų kuo labiau padidinta ir tinkamai paskirstyta visoje Sąjungoje laikantis pažangumo principo.

V DALIS

KONKRETUS TIKSLAS „MOKSLAS DALYVAUJANT VISUOMENEI IR JAI SKIRTAS MOKSLAS“

Konkrečiu tikslu „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ siekiama užmegzti veiksmingą mokslo srities atstovų ir visuomenės bendradarbiavimą, įdarbinti naujus talentus mokslo srityje ir susieti pažangiąją mokslinę kompetenciją su socialiniu sąmoningumu ir atsakomybe.

VI DALIS

TIESIOGINIAI NEBRANDUOLINIAI JUNG TINIO TYRIMO CENTRO (JTC) VEIKSMAI

JTC veikia glaudžiai susijusi su programa „Horizontas 2020“ siekiant užtikrinti tvirtą, duomenimis pagrįstą paramą įvairių sričių Sąjungos politikai. Ši veikla vykdoma atsižvelgiant į vartotojų poreikius ir ją papildo į ateitį nukreipta veikla.

VII DALIS

EUROPOS INOVACIJOS IR TECHNOLOGIJOS INSTITUTAS (EIT)

EIT atlieka pagrindinį vaidmenį sutelkdamas pažangius mokslinius tyrimus, inovacijas ir aukštąjį mokslą, ir tokiu būdu integruodamas žinių trikampį. EIT tai atlieka pirmiausia pasitelkdamas ŽIB. Be to, jis užtikrina, kad patirtimi būtų dalinamasi tarp ŽIB ir už jų ribų, pasitelkiant tikslingas sklaidos ir keitimosi žiniomis priemones, taip skatinant greitesnį inovacijų modelių įsisavinimą visoje Sąjungoje.

I DALIS

PAŽANGUS MOKSLAS**1. Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)****1.1. Konkretus tikslas**

Konkretus tikslas – padidinti Europos mokslinių tyrimų pažangumą, dinamiškumą ir kūrybingumą.

Europos lygiu nustatytas siekis pereiti prie naujo ekonomikos modelio, pagrįsto pažangiu, tvariu ir integraciniu augimu. Tokiai transformacijai reikės ne tik patobulinti atskiras esamas technologijas ir pagerinti žinias. Tam reikės daug didesnių pajėgumų fundamentiniams tyrimams ir mokslu grindžiamoms inovacijoms, skatinamoms visiškai naujų žinių; jis leistų Europai pirmą kartą užtikrinti mokslinės ir technologinės paradigmos pokyčius, kurie bus pagrindiniai našumo augimo, konkurencingumo, gerovės, darnaus vystymosi ir socialinės pažangos ateities pramonės šakose ir sektoriuose veiksmi. Tokie paradigmos pokyčiai istoriškai atsiranda iš viešojo sektoriaus mokslinės bazės prieš padedant pamatus visiškai naujoms pramonės šakoms ir sektoriams.

Pasaulinio masto inovacijos yra glaudžiai susijusios su pažangiu mokslu. Europa, kažkada buvusi neginčijama lyderė, dabar atsilieka rungtyne dėl pažangiausio mokslo ir didžiausių po karo įvykusių technologinių proveržių atžvilgiu jai tenka antraeilis vaidmuo, palyginti su Jungtinėmis Valstijomis. Nors Sąjungoje tebėra išleidžiama daugiausia mokslinių publikacijų pasaulyje, Jungtinėse Valstijose publikuojama dvigubai daugiau įtakingiausių žurnalų (šie patenka į 1 % dažniausiai cituojamųjų). Be to, tarptautinis universitetų reitingas rodo, kad JAV universitetai užima pirmąsias vietas. Be to, 70 % pasaulio Nobelio prizo laimėtojų yra iš Jungtinių Valstijų.

Vienas iš iššūkių aspektų yra tai, kad nors Europa ir Jungtinės Valstijos investuoja panašias pinigų sumas į savo viešojo sektoriaus mokslines bazes, Sąjungoje esama beveik tris kartus daugiau viešojo sektoriaus mokslininkų tyrėjų, o tai reiškia, kad vienam mokslininkui tyrėjui tenkančios investicijos yra gerokai mažesnės. Be to, JAV finansavimas siejamas su griežtesne atranka, skiriant išteklius geriausiems mokslininkams tyrėjams. Tai paaiškina, kodėl Sąjungos viešojo sektoriaus mokslininkų tyrėjų vidutinis našumas yra mažesnis, o kartu jie daro mažesnę bendrą mokslinę įtaką, nei jų daug mažesnis kolegų skaičius JAV.

Kitas svarbus uždavinio aspektas yra tai, kad daugelio Europos valstybių viešojo ir privačiojo sektorių sąlygos geriausiems mokslininkams tyrėjams vis dar nėra pakankamai patrauklios. Jauniems talentingiems mokslininkams tyrėjams gali prireikti daugelio metų, kol jie tampa nepriklausomais mokslininkais. Todėl Europos mokslinių tyrimų potencialas labai švaistomas: atidedamas ir kai kuriais atvejais net stabdomas naujos mokslininkų tyrėjų kartos iškilimas – tokios, kuri galėtų pasiūlyti naujų idėjų ir energijos – o pažangiausi mokslininkai tyrėjai yra priversti ieškoti geresnių karjeros galimybių kitur.

Be to, dėl šių veiksnių Europa tampa palyginti nepatrauklia pasaulinėje konkurencijoje dėl mokslinių talentų.

1.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

EMTT sukurta siekiant suteikti geriausiems Europos mokslininkams tyrėjams (tiek moterims, tiek vyrams) reikiamus išteklius, kad jiems būtų lengviau konkuruoti pasauliniu mastu, finansuojant individualias grupes visos Europos mastu rengiamų konkursų pagrindu. Ji veikia autonomiškai, kaip nepriklausoma mokslinių tyrimų taryba, kurią sudaro geriausias reputacijos bei kompetencijos mokslininkai, inžinieriai, ir mokslo specialistai, įvairių amžiaus

grupių moterys ir vyrai; ji nustato bendrą mokslinę strategiją ir turi visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl finansuojamų mokslinių tyrimų rūšių. Tai yra pagrindinės EMTT ypatybės, kuriomis užtikrinamas jos mokslinės programos veiksmingumas, jos veiklos ir tarpusavio peržiūros proceso kokybė, taip pat jos patikimumas mokslo bendruomenėje.

EMTT – visoje Europoje konkursų pagrindu veikianti įstaiga – gali pritraukti daugiau talentų ir idėjų, negu būtų imanoma pagal nacionalinę sistemą. Geriausi mokslininkai tyrėjai ir puikiausios idėjos konkuruoja tarpusavyje. Pareiškėjai žino, kad jie turi pasiekti geriausių rezultatų, o atlygis yra lankstus finansavimas vienodomis konkurencijos sąlygomis, nepriklausomai nuo vietos lygio kliūčių ar nacionalinio finansavimo galimybių.

Todėl tikimasi, kad EMTT finansuojami mažai tirtų sričių moksliniai tyrimai turės nemažą tiesioginį poveikį pažangai mažai tirtose srityse atveriant kelią naujiems ir dažnai netikėtiems moksliniams bei technologiniams rezultatams bei naujoms mokslinių tyrimų sritims, kurios galiausiai gali padėti atsirasti visiškai naujoms idėjoms, kurios skatins inovacijas ir verslo išradinumą bei padės spręsti visuomenės uždavinius. Šiuo puikių individualių mokslininkų ir novatoriškų idėjų sutelkimu grindžiamas kiekvienas inovacijų grandinės etapas.

Be EMTT tiesiogiai finansuojamų mokslininkų tyrėjų ir projektų, EMTT daro reikšmingą struktūrinį poveikį, nes sukuriama galingas postūmis siekti bendros Europos mokslinių tyrimų sistemos kokybės. EMTT finansuojamų projektų ir mokslininkų tyrėjų tikslas aiškus ir įkvepiantis – atlikti mažai tirtų sričių mokslinius tyrimus Europoje, pagerinti jų padėtį ir padidinti patrauklumą geriausiems mokslininkams tyrėjams pasauliniu mastu. Prestižas, susijęs su EMTT dotacijų gavėju priėmimu ir susijęs „pažangumo antspaudas“ didina konkurenciją tarp Europos universitetų ir kitų mokslinių tyrimų organizacijų siūlant patraukliausias sąlygas geriausiems mokslininkams tyrėjams. Be to, nacionalinių sistemų ir individualių tyrimo institucijų gebėjimu pritraukti ir priimti EMTT dotacijų laimėtojus nustatomas kriterijus, kuris leidžia joms įvertinti savo stipriąsias ir silpnąsias puses ir atitinkamai pakeisti savo politiką ir praktiką. Taigi EMTT finansavimas papildo Sąjungos nacionaliniu ir regioniniu lygiu dedamas pastangas vykdyti reformas, didinti gebėjimus ir išnaudoti visą Europos mokslinių tyrimų sistemos potencialą ir patrauklumą.

1.3. Bendros veiklos kryptys

EMTT pagrindinė veikla – teikti patrauklų ilgalaikį finansavimą remiant pažangiausias tyrejus ir jų mokslinių tyrimų grupes, kad šie galėtų vykdyti novatoriškus didelio pelningumo / didelio rizikingumo mokslinius tyrimus.

EMTT finansavimas teikiamas pagal toliau išvardytus nusistovėjusius principus. Mokslo pažangumas yra vienintelis kriterijus, pagal kurį teikiamos EMTT dotacijos. EMTT veikia pagal principą „iš apačios į viršų“ be iš anksto nustatytų prioritetų. EMTT dotacijas gali gauti individualios bet kokio amžiaus, lyties ir bet kokios pasaulio šalies mokslininkų tyrėjų, dirbančių Europoje, grupės. EMTT siekia skatinti sveiką konkurenciją Europoje, remdamasi patikimomis, skaidriomis ir nešališkomis vertinimo procedūromis, kuriomis visų pirma būtų sprendžiama galimo šališkumo lyčių atžvilgiu problema.

EMTT pirmenybę teikia visų pirma pagalbai geriausiems pradedantiems mokslininkams tyrėjams, turintiems pažangių idėjų, kad jie galėtų tapti nepriklausomi, teikdama tinkamą paramą itin svarbiame etape, kai jie sudaro ar stiprina savo mokslinių tyrimų grupę arba programą. Be to, EMTT toliau teiks atitinkamo lygio paramą pripažintiems mokslininkams tyrėjams.

EMTT taip pat prireikus teikia paramą naujiems darbo metodams mokslo pasaulyje, kurie galėtų paskatinti proveržį užtikrinančius rezultatus ir sudaryti palankesnes sąlygas jos finansuojamų mokslinių tyrimų komercinio ir socialinio inovacijų potencialo tyrinėjimui.

Todėl ne vėliau kaip 2020 m. EMTT turi siekti, kad geriausi mokslininkai tyrėjai dalyvautų EMTT konkursuose, kad EMTT finansavimas skatintų aukščiausios kokybės mokslinių publikacijų leidimą ir didelio visuomeninio ir ekonominio galimo poveikio mokslinių tyrimų rezultatus ir kad EMTT itin prisidėtų prie to, kad Europoje būtų sukurta patrauklesnė aplinka geriausiems pasaulio mokslininkams. Visų pirma, EMTT turi siekti išmatuojamo 1 % pasaulio dažniausiai cituojamų publikacijų Sąjungos dalies padidinimo. Be to, EMTT turi siekti pastebimo jos finansuojamų pažangiausių mokslininkų tyrėjų ne iš Europos skaičiaus padidėjimo. EMTT dalijasi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais su regioninėmis ir nacionalinėmis mokslinių tyrimų finansavimo agentūromis, kad paskatintų remti pažangius mokslininkus tyrejus. Be to, EMTT toliau didina savo programų matomumą.

EMTT mokslinė taryba toliau nuolat stebės EMTT veiklą ir vertinimo procedūras, ir svarstys, kaip geriausia pasiekti jos tikslų taikant dotacijų sistemas, kuriomis pabrėžiamas veiksmingumas, aiškumas, stabilumas ir paprastumas tiek paraiškų gavėjams, tiek įgyvendinant ir valdant šias sistemas, ir prireikus tenkinant išskylančius poreikius. Ji siekia išlaikyti ir toliau tobulinti EMTT pasaulinio lygio tarpusavio peržiūros sistemą, pagrįstą visiškai skaidriu, sąžiningu ir nešališku pasiūlymų tvarkymu, kad galėtų nustatyti novatorišką mokslo pažangumą, novatoriškas idėjas ir atrasti

talentus, nepaisant mokslininko tyrėjo lyties, pilietybės, institucijos ar amžiaus. Galiausiai, EMTT toliau atlieka savo strateginę analizę, kad galėtų pasiruošti veiklai ir ją remti, palaikyti glaudžius ryšius su mokslo bendruomene, regioninėmis bei nacionalinėmis finansavimo agentūromis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, ir siekti, kad jos veikla galėtų papildyti vykdomus kitų lygių mokslinius tyrimus.

EMTT užtikrins, kad pranešimai apie jos veiklą ir rezultatus mokslo bendruomenei ir plačiajai visuomenei būtų skaidrūs, ir nuolat atnaujina duomenis apie finansuojamus projektus.

2. Ateities ir besiformuojančios technologijos (ABT)

2.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – skatinti visiškai naujas technologijas, kurios gali atverti naujas mokslinių žinių ir technologijų sritis ir prisidėti prie naujos kartos Europos pramonės kūrimo, remiantis moksliniais pagrindais tyrinėjant naujas ir labai rizikingas idėjas. Teikiant lankscią paramą įvairaus masto į tikslus orientuotiems ir tarpdalykiniams bendriems moksliniams tyrimams ir taikant novatorišką mokslinių tyrimų praktiką siekiama nustatyti ir išnaudoti ilgalaikę naudą piliečiams, ekonomikai ir visuomenei teikiančias galimybes. ABT sukurs Sąjungos pridėtinę vertę vykdant mažai tirtų sričių šiuolaikinius mokslinius tyrimus.

Igyvendinant ABT tikslą skatinami moksliniai tyrimai ir technologijos, aprėpiantys daugiau, nei tai, kas žinoma, priimtina ar plačiai pripažinta, ir skatinamas naujoviškas, ateities vizija pasižymintis mąstymas, siekiant atverti daug žadančius kelius galingų naujų technologijų kryptimi, kurių dalis galėtų išsivystyti į ateinančių dešimtmečių pirmaujančias technologines ir intelektualines paradigmas. ABT skatinamos pastangos ieškoti nedidelio masto mokslinių tyrimų galimybių visose srityse, įskaitant naujas temas ir didelius mokslinius ir technologinius uždavinius, kuriems spręsti reikia glaudaus bendradarbiavimo vykdant programas Europoje ir už jos ribų. Šio požiūrio pagrindas yra mokslo pažangumas, ir jis apima pirma konkurencijos kylančių idėjų, kaip formuoti technologijų ateitį, ištyrimą, sudarant sąlygas visuomenei ir pramonės sektoriui gauti naudos iš daugiadalykinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje, kuris turi būti vykdomas Europos lygiu kuriant ryšį tarp mokslu grindžiamų mokslinių tyrimų ir visuomenės tikslais ir uždaviniais ar pramonės konkurencingumu grindžiamų mokslinių tyrimų.

2.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Radikalūs transformacinio poveikio proveržiai vis dažniau yra susiję su intensyviu tarpdalykiniu bendradarbiavimu mokslo ir technologijų srityje (pavyzdžiui, informacijos ir komunikacijos, biologijos, bioinžinerijos ir robotikos, chemijos, fizikos, matematikos, medicininio modeliavimo, Žemės sistemų mokslų, medžiagų tyrimų, neurologijos ir kognityvistikos, socialinių mokslų ar ekonomikos), taip pat meno, elgsenos mokslų ir humanitarinių mokslų srityje. Tam gali prireikti ne tik pažangumo mokslo ir technologijų srityje, bet ir naujo požiūrio bei naujų ryšių tarp labai įvairių mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų.

Tam tikros idėjos gali būti vystomos smulkiu mastu, tačiau kitos gali kelti tiek uždavinių, kad joms spręsti reikia didelių ilgalaikių bendradarbiavimo pastangų. Stipriausios ekonomikos pasaulio šalys tai pripažino, ir vis didėja pasaulinė konkurencija siekiant nustatyti ir plėtoti atsirandančias technologines galimybes dar mažai tirtose srityse, nes tai gali padaryti didelį poveikį inovacijoms ir suteikti naudos visuomenei. Veiksmingumo tikslais gali prireikti šių rūšių veiklą greitai išplėtoti dideliu mastu bendromis Europos lygio pastangomis, siekiant bendrų tikslų tam, kad būtų sukurta kritinė masė, skatinama sinergija ir būtų pasiekta optimaliausio sverto poveikio.

Vykdant ABT imamas įvairių mokslu grindžiamų inovacijų: nuo nedidelių, ankstyvo etapo, vos užsimezgusių ir trapių idėjų tyrinėjimų, „iš apačios į viršų“ siekti naujų mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenių kūrimo transformatyvių besiformuojančių mokslinių tyrimų srityse ir didelių bendradarbiavimu grindžiamų mokslinių tyrimų iniciatyvų, sukurtų pagal mokslinių tyrimų darbotvarkę, kuria siekiama didelių užmojų ir ateities vizija pagrįstų tikslų. Kiekvienas iš šių trijų veiklos lygių turi savo konkrečią vertę ir kartu vienas kitą papildo ir tarpusavyje sąveikauja. Pavyzdžiui, nedidelio masto tyrinėjimai gali atskleisti poreikius kurti naujas temas, o tai gali paskatinti atitinkamais veiksnių planais pagrįstą didelio masto veiklą. Jie gali apimti daug įvairių moksliniuose tyrimuose dalyvaujančių asmenų, įskaitant jaunus mokslininkus tyrėjus ir moksliniuose tyrimuose aktyviai dalyvaujančias MVĮ bei suinteresuotųjų subjektų bendruomenes (pilietinę visuomenę, politiką formuojančius asmenis, pramonės atstovus ir viešojo sektoriaus mokslininkus tyrėjus), kurie rengia, brandina ir įvairina besiformuojančių mokslinių tyrimų darbotvarkes.

2.3. Bendros veiklos kryptys

Kadangi ABT siekiama ateities vizijos, transformacijos ir netradiciškumo, jos veikla pagrįsta skirtinga logika – nuo visiškai atviros iki įvairaus temų, bendruomenių ir finansavimo struktūrizavimo.

Veikla turi suteikti aiškesnę formą įvairiai veiklos vykdymo logikai, tinkamu mastu nustatant ilgalaikės naudos poreikiams, ekonomikai ir visuomenei galimybes ir jomis naudojantis:

- a) Skatindama naujas idėjas (programa „FET Open“), ABT programa padeda remti ankstyvųjų etapų mokslo ir technologijų tyrimus, kuriuos vykdant tiriami nauji pagrindai visiškai naujoms ateities technologijoms, metant iššūkį dabartinėms paradigmoms ir išžengiant į nežinomas sritis. Principu „iš apačios į viršų“ pagrįsta atrankos procedūra yra atvira visoms mokslinių tyrimų idėjoms ir apima įvairovę grindžiamą tikslinių projektų portfelį. Bus labai svarbu iš anksto nustatyti vilčių teikiančias naujas sritis, pokyčius ir tendencijas, taip pat pritraukti naujų subjektų, turinčių didelį potencialą tyrimų ir inovacijų srityje.
- b) Padėdama plėtoti naujai besiformuojančias temas ir bendruomenes (programa „FET Proactive“) ABT, glaudžiai tai siejant su visuomenės uždavinių ir pramonės pirmavimo temomis, nagrinėja nemažai daug žadančių bandomųjų mokslinių tyrimų temų, kuriuose gali būti sukurta kritinė tarpusavyje susijusių projektų masė ir kurie kartu sudaro plačią ir įvairių temų tyrimo bazę ir kuria Europos žinių fondą.
- c) Padėdama spręsti dideles tarpdalykines mokslo ir technologijų problemas (programa „FET Flagships“) ABT, visapusiškai atsižvelgdama į ABT parengiamųjų projektų rezultatus, remia plataus užmojo didelius mokslinius ir technologinius tyrimus, kuriais siekiama mokslinio ir technologinio proveržio tose srityse, kurios nurodomos kaip svarbios taikant atvirą ir skaidrią procedūrą, kurioje dalyvauja valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai. Tokiai veiklai galėtų būti naudingas Europos, nacionalinių ir regioninių darbotvarkių derinimas. Mokslo pažanga turėtų tapti stipriu ir plačiu pagrindu ateities technologinėms inovacijoms ir jų taikymui ekonomikoje, taip pat teikti naujų privalumų visuomenei. Ši veikla vykdoma naudojant turimas finansavimo priemones.

40 % ABT išteklių bus skirta programai „FET Open“.

3. **Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai**

3.1. *Konkretus tikslas*

Konkretus tikslas – užtikrinti Europos intelektualinio kapitalo optimalią plėtrą ir dinamišką panaudojimą, siekiant sukurti, plėtoti ir perduoti naujus išradimus, žinias bei inovacijas ir taip išnaudoti visą Europos potencialą visuose sektoriuose ir regionuose.

Gerai apmokyti, dinamiški ir kūrybingi mokslininkai tyrėjai yra itin svarbūs kuriant aukščiausios kokybės mokslą ir produktyviausias moksliniais tyrimais paremtas inovacijas.

Nors Europoje yra didelė ir įvairi mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje veikiančių kvalifikuotų žmogiškųjų išteklių bazė, ją nuolat reikia papildyti, gerinti ir pritaikyti prie greitai kintančių darbo rinkos poreikių. 2011 m. tik 46 % šių žmonių dirbo verslo sektoriuje, t. y. daug mažiau palyginti su Europos pagrindinėmis konkurentėmis ekonomikos srityje, pvz. Kinija (69 %), Japonija (73 %) ir Jungtinėmis Valstijomis (80 %). Be to, dėl demografinių veiksnių neproporcingas skaičius mokslininkų tyrėjų per artimiausius kelerius metus pasieks pensinį amžių. Kartu su dideliu aukštos kokybės mokslinių tyrimų darbo vietų poreikiu didėjant Europos ekonomikos mokslinių tyrimų intensyvumui, tai bus viena iš didžiausių problemų, su kuria ateityje susidurs Europos mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo sistemos.

Būtina reforma turi prasidėti pirmaisiais mokslininkų tyrėjų karjeros etapais, jų doktorantūros studijų ar analogiškų pouniversitetinių studijų metu. Europa turi išplėtoti pažangias, novatoriškas mokymo sistemas, kurios būtų suderintos su labai konkurencingais ir vis labiau tarpdalykiniais mokslinių tyrimų ir inovacijų reikalavimais. Bus reikalingas verslo atstovų, įskaitant MVĮ ir kitus socialinius ir ekonominius subjektus, aktyvus dalyvavimas siekiant suteikti mokslininkams tyrėjams kompleksinių inovacinių ir verslo išradimų, reikalingų ateities darbo vietose, ir juos skatinti apsvaistinti karjeros pramonės sektoriuje ar inovatyviausiose įmonėse galimybes. Tai taip pat bus svarbu skatinant šių mokslininkų tyrėjų judumą, nes kol kas jis tebėra pernelyg kuklus: 2008 m. tik 7 % Europos doktorantų mokėsi kitoje valstybėje narėje, o tikslas yra ne vėliau kaip 2030 m. pasiekti 20 %.

Ši reforma turi būti vykdoma kiekviename mokslininkų tyrėjų karjeros etape. Labai svarbu padidinti mokslininkų tyrėjų judumą visais lygiais, įskaitant judumą karjeros viduryje, ne tik tarp skirtingų šalių, bet taip pat tarp privataus ir viešojo sektoriaus. Tai sukuria stiprų postūmį mokytis ir ugdyti naujus išradimus. Tai taip pat yra vienas iš pagrindinių skirtingų šalių mokslininkų, mokslinių tyrimų centrų ir pramonės šakų tarpusavyje bendradarbiavimo veiksnių. Žmogiškasis veiksnys yra tvaraus bendradarbiavimo, kuris yra pagrindinis novatoriškos ir kūrybingos Europos, galinčios įveikti visuomenės uždavinius, pagrindas ir yra esminis veiksnys siekiant įveikti nacionalinės

politikos fragmentaciją. Bendradarbiavimas ir keitimasis žiniomis per individualų judumą visais karjeros etapais ir keičiantis aukštos kvalifikacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų darbuotojais yra itin svarbus Europai siekiant grįžti prie tvaraus augimo, spręsti visuomenės uždavinius ir tokiu būdu prisidėti prie mokslinių tyrimų ir inovacijų gebėjimų skurtumų mažinimo.

Šiomis aplinkybėmis programa „Horizontas 2020“ turėtų taip pat skatinti mokslininkų tyrėjų karjeros plėtojimą ir judumą geresnėmis sąlygomis, kurios turi būti apibrėžtos programos „Horizontas 2020“ dotacijų perkėlimumo atžvilgiu.

Vykdamas „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmus“ bus užtikrintos veiksmingos lygios galimybės vyrų ir moterų mokslininkų tyrėjų judumui, be kita ko, pasitelkiant konkrečias priemones kliūtims šalinti.

Jei Europa siekia prilygti savo konkurentams mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, ji turi paskatinti daugiau jaunų moterų ir vyrų pradėti mokslininko tyrėjo karjerą ir sukurti labai palankias sąlygas bei aplinką moksliniams tyrimams ir inovacijoms. Talentingiausi asmenys iš Europos ir kitur turėtų matyti Europą kaip išskirtinę vietą, kurioje galima dirbti. Lyčių lygybės, aukštos kokybės ir patikimo užimtumo bei darbo sąlygos ir pripažinimas yra esminiai aspektai, kurie turi būti nuosekliai užtikrinti visoje Europoje.

3.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Vien tik Sąjungos ar atskirų valstybių narių finansavimu šios problemos išspręsti nebus galima. Nors valstybės narės ėmėsi reformų, kad patobulintų savo aukštojo mokslo įstaigas ir modernizuotų savo mokymo sistemas, pažanga Europoje vis dar netolygi, tarp šalių esama didelių skirtumų. Mokslinis ir technologinis viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas Europoje iš esmės išlieka silpnokas. Tą patį galima pasakyti ir apie lyčių lygybę ir pastangas pritraukti studentus bei mokslininkus tyrėjus ne iš EMTE. Šiuo metu apie 20 % doktorantų Sąjungoje yra trečiųjų šalių piliečiai, o apie 35 % Jungtinių Valstijų doktorantų atvyksta iš užsienio. Norint paspartinti šį pokytį, Sąjungos lygiu reikia taikyti strategiją, kuri peržengia valstybių sienas. Sąjungos finansavimas yra labai svarbus siekiant kurti paskatas ir skatinti būtinas struktūrines reformas.

Igyvendinant „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmus“ padaryta didelė pažanga skatinant ir tarpvalstybinį, ir tarpsektorinį judumą ir atveriant kelią mokslinei karjerai Europos ir tarptautiniu lygiu, suteikiant puikias užimtumo ir darbo sąlygas laikantis Europos mokslininkų chartijos ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso principų. Valstybės narės neturi nieko panašaus, kas galėtų prilygti pagal mastą, apimtį, finansavimą, tarptautinį pobūdį, žinių kūrimą ir perdavimą. Šiais veiksmais sustiprinti išteklių tų įstaigų, kurios gali pritraukti mokslininkus tyrėjus tarptautiniu lygiu ir taip paskatinti kompetencijos centrų plitimą visoje Sąjungoje. Veiksmai yra sėkmingas pavyzdys su dideliu struktūriniu poveikiu, pasiektu skleidžiant gerą patirtį nacionaliniu lygiu. Principas „iš apačios į viršų“, kuriuo pagrįsti „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“, taip pat suteikė daugeliui tų įstaigų galimybę mokyti naujos kartos mokslininkus tyrėjus, galinčius spręsti visuomenės uždavinius, ir tobulinti jų įgūdžius.

Toliau plėtojant „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmus“, bus ženkliai prisidėta prie EMTE plėtojimo. Atsižvelgiant į visoje Europoje veikiančią konkurenciją grindžiamą finansavimo sistemą, kartu laikantis subsidiarumo principo, „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmais“ bus paskatintas naujų kūrybingų ir inovacinių mokymo rūšių sukūrimas, pvz., jungtinė ar daugiakryptė doktorantūra ir pramonės srities doktorantūra, įtraukiant mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo sričių atstovus, kurie turės konkuruoti pasaulio mastu dėl reputacijos pažangumo srityje. Teikiant Sąjungos finansavimą geriausios mokslinių tyrimų ir mokymo programoms pagal novatoriškos doktorantūros Europoje principus, šiais veiksmais taip pat bus skatinama platesnio masto sklaida ir susidomėjimas siekiant struktūriškesnio doktorantūros lygio mokymo.

Dotacijos pagal „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmus“ taip pat bus suteikiamos patyrusių mokslininkų tyrėjų ir inžinierių laikinam judumui iš viešųjų institucijų į privatųjį sektorių ar atvirkščiai, taip skatinant ir remiant universitetus, mokslinių tyrimų centrus ir įmones bei kitus socialinius ir ekonominius subjektus jų tarpusavio bendradarbiavimo Europos ir tarptautiniu lygiais srityje. Nusistovėjusios, skaidrios ir teisingos vertinimo sistemos pagalba vykdamas „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmus“ aukšto lygio mokslinių tyrimų ir inovacijų srities talentai bus nustatyti tarptautiniame konkurse, kuris yra prestižinis ir todėl suteikia mokslininkams tyrėjams motyvaciją siekti karjeros Europoje.

Visuomenės uždaviniai, kuriuos nagrinės aukštos kvalifikacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų srities darbuotojai, nėra tik Europos problemos. Tai yra tarptautiniai milžiniško sudėtingumo ir apimties iššūkiai. Geriausi Europos ir pasaulio mokslininkai tyrėjai turi dirbti kartu įvairiose šalyse, sektoriuose ir srityse. „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmais“ šiuo atžvilgiu teks esminis vaidmuo, nes bus remiami darbuotojų mainai, kurie skatins bendrą mąstymą keičiantis žiniomis tarptautiniu ir tarpsektoriniu lygiais, o tai labai svarbu atviroms inovacijoms.

„Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ bendras finansavimas bus labai svarbus siekiant padidinti Europos talentų skaičių. Kiekybinį ir struktūrinį Sąjungos veiksmų poveikį bus galima padidinti panaudojant tiek viešąjį, tiek privatųjį regioninį, nacionalinį ir tarptautinį finansavimą kuriant naujas programas su panašiais ir vienas kitą papildančiais tikslais bei pritaikant egzistuojančias programas tarptautiniam ir tarpsektoriniam mokymui, judumui ir karjeros plėtojimui. Tokiu mechanizmu bus sukurti stipresni ryšiai tarp mokslinių tyrimų bei švietimo nacionaliniu ir tokios pat veiklos Sąjungos lygiu.

Visa veikla siekiant spręsti šį uždavinį bus prisidėta kuriant Europoje visai naują požiūrį, kuris yra esminis kūrybingumui ir inovacijoms. „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ finansavimo priemonėmis bus sustiprintas išteklių telkimas Europoje ir taip bus pagerintas mokslininkų tyrėjų mokymų, judumo ir karjeros plėtojimo koordinavimas ir valdymas. Veiksmams bus prisidėta siekiant politikos tikslų, nustatytų pavyzdinėse iniciatyvose „Inovacijų sąjunga“, „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“ ir jie bus gyvybiškai svarbūs siekiant EMTE paversti tikrove. Todėl „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ bus rengiami užtikrinant glaudžią sinergiją su kitomis programomis, kuriomis remiami šie politikos tikslai, įskaitant programą „Erasmus+“ ir EIT ŽIB.

3.3. Bendros veiklos kryptys

a) Naujų įgūdžių skatinimas rengiant aukštos kokybės pirminį mokslininkų tyrėjų mokymą

Tikslas – parengti naują kūrybingų ir novatoriškų mokslininkų tyrėjų kartą, kurie galėtų savo žinias ir idėjas paversti gaminiais ir paslaugomis, naudingais Sąjungai tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu.

Pagrindinė veikla yra teikti pažangų ir novatorišką mokymą pradedantiems mokslininkams tyrėjams, turintiems aukštesnį nei bakalauro laipsnio išsilavinimą per tarpdalykinius projektus, įskaitant kuravimo sistemas, skirtas žinioms ir patirčiai tarp mokslininkų tyrėjų perduoti, ar doktorantūros programas, kuriomis padedama mokslininkams tyrėjams plėtoti jų mokslinę karjerą ir kuriose dalyvauja universitetai, mokslinių tyrimų įstaigos, mokslinių tyrimų infrastruktūra, verslo subjektai, MVĮ bei kitos socialinės ir ekonominės grupės iš skirtingų valstybių narių, asocijuotųjų šalių ir (arba) trečiųjų šalių. Tai pagerins jaunų aukštesnį nei bakalauro laipsnio išsilavinimą turinčių mokslininkų tyrėjų karjeros galimybes viešajame ir privačiajame sektoriuose.

b) Mokslo pažangumo puoselėjimas skatinant judumą tarp valstybių ir sektorių

Tikslas – stiprinti patyrusių mokslininkų tyrėjų kūrybinį ir inovacijų potencialą visais karjeros lygiais sudarant judumo tarp valstybių ir tarp sektorių galimybes.

Pagrindinė veikla yra skatinti patyrusius mokslininkus tyrėjus plėsti arba gilinti savo įgūdžius pasitelkiant judumą, atveriant kelią patrauklioms karjeros galybėms universitetuose, mokslinių tyrimų įstaigose, mokslinių tyrimų infrastruktūroje, verslo įmonėse, MVĮ ir kitose socialinėse ir ekonominėse grupėse visoje Europoje ir už jos ribų. Tai turėtų padidinti privačiojo sektoriaus inovatyvumą ir paskatinti tarpsektorinį judumą. Taip pat remiamos galimybės mokytis ir įgyti naujų žinių trečiosios šalies aukšto lygio mokslinių tyrimų įstaigoje, pratęsti mokslininko tyrėjo karjerą po pertraukos ir (iš naujo) integruoti mokslininkus tyrėjus į ilgalaikes mokslinių tyrimų darbo vietas Europoje, be kita ko, jų kilmės šalyje, jiems įgijus tarpvalstybinio / tarptautinio judumo patirties, apimančios sugrįžimo ir integravimosi iš naujo aspektus.

c) Inovacijų skatinimas keičiantis žiniomis

Tikslas – sustiprinti bendradarbiavimą tarp valstybių ir tarp sektorių mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, keičiantis mokslinių tyrimų ir inovacijų darbuotojais, kad būtų galima geriau spręsti globalius uždavinius.

Pagrindinė veikla yra remti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities darbuotojų mainus tarp partnerystės siejamų universitetų, mokslinių tyrimų įstaigų, mokslinių tyrimų infrastruktūros, verslo įmonių, MVĮ ir kitų socialinių ir ekonominių grupių Europoje ir visame pasaulyje. Tai apims skatinimą bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis.

d) Struktūrinio poveikio didinimas per bendrą veiklos finansavimą

Tikslas – pritraukiant papildomas lėšas padidinti kiekybinį ir struktūrinį „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ poveikį ir nacionaliniu lygiu skatinti mokslo pažangumą mokslininkų tyrėjų mokymo, judumo ir karjeros plėtojimo srityse.

Pagrindinė veikla vykdoma pasitelkiant bendro finansavimo mechanizmą, siekiant skatinti tiek viešąsias, tiek privačiąsias regionines, nacionalines ir tarptautines organizacijas kurti naujas programas ir pritaikyti esamas programas tarptautiniam ir tarpsektoriniam mokymui, judumui ir karjeros plėtojimui. Taip Europoje bus padidinta mokslininkų tyrėjų mokymo kokybė visais karjeros etapais, įskaitant doktorantūrą, paskatintas laisvas

mokslininkų tyrėjų ir mokslo žinių judėjimas Europoje, sudarytos sąlygos patraukliai karjerai mokslinių tyrimų srityje sudarant atviro įdarbinimo ir palankias darbo sąlygas, remiamas mokslinių tyrimų ir inovacijų srities bendradarbiavimas tarp universitetų, mokslinių tyrimų įstaigų ir įmonių, taip pat remiamas bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis.

e) Konkretūs paramos ir politikos veiksmai

Tiksmai – stebėti pažangą, nustatyti „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmų“ trūkumus ir kliūtis jiems vykdyti bei padidinti jų poveikį. Šiuo atžvilgiu kuriami rodikliai ir analizuojami duomenys, susiję su mokslininkų tyrėjų judumu, igūdžiais, karjera ir lyčių lygybe, siekiant sinergijos ir glaudaus veiklos derinimo įgyvendinant politinės paramos veiksmus mokslininkų tyrėjų, jų darbdavių ir finansuotojų atžvilgiu pagal konkretų tikslą „Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė“. Be to, šia veikla siekiama didinti informuotumą apie mokslininkų tyrėjų karjeros reikšmę ir patrauklumą ir skleisti „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmis“ remiamų mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatus.

4. Mokslinių tyrimų infrastruktūra

4.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – aprūpinti Europą pasaulinio lygio infrastruktūra, kuri būtų prieinama visiems mokslininkams tyrėjams Europoje ir už jos ribų ir kuri visiškai panaudotų jos mokslinės pažangos ir inovacijų potencialą.

Mokslinių tyrimų infrastruktūra yra vienas iš svarbiausių Europos konkurencingumo veiksnių įvairiose mokslo srityse ir itin svarbus mokslu grindžiamų inovacijų aspektas. Moksliniai tyrimai daugelyje sričių yra neįmanomi neturint prieigos prie superkompiuterių, analitinės įrangos, naujų medžiagų spinduliuotės šaltinių, švartų patalpų ir pažangių matavimo prietaisų nanotechnologijoms, specialiai įrengtų biologijos ir medicinos tyrimų laboratorijų, genomikos ir socialinių mokslų duomenų bazių, observatorijų ir jutiklių Žemės mokslams ir aplinkai, sparčiojo plačiajuosčio ryšio tinklų duomenų perdavimui ir kt. Mokslinių tyrimų infrastruktūra būtina siekiant vykdyti mokslinius tyrimus, kuriais bandoma spręsti didelius visuomenės uždavinius. Ja skatinamas tarpvalstybinis ir tarpdalykinis bendradarbiavimas, kuriama vientisa ir atvira Europos virtualiųjų mokslinių tyrimų erdvė. Ji skatina žmonių ir idėjų judumą, suburia geriausius mokslininkus iš Europos ir viso pasaulio ir plečia mokslinio švietimo galimybes. Ji skatina mokslininkus tyrėjus ir inovacines bendroves kurti moderniausias technologijas. Tokiu būdu ji stiprina Europos aukštųjų technologijų novatorišką pramonę. Ji sudaro sąlygas pažangumui Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenėse ir gali tapti puikia mokslo demonstravimo plačiam visuomenės priemonė.

Remdamasi bendrai sutartais kriterijais Europa turi nustatyti tinkamą stabilų pagrindą mokslinių tyrimų infrastruktūrai kurti, išlaikyti ir eksploatuoti, kad jos moksliniai tyrimai išliktų pasaulinio lygio. Tam reikia esminio ir veiksmingo Sąjungos, nacionalinių ir regioninių rėmėjų bendradarbiavimo, todėl stipriais ryšiais su sanglaudos politika bus siekiama užtikrinti sąveiką ir nuoseklų požiūrį.

Šiuo konkrečiu tikslu įgyvendinamas vienas svarbiausių pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ įsipareigojimų, kuriuo pabrėžiama, kokią didelę reikšmę turi pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūra sudarant sąlygas novatoriškiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms. Šia iniciatyva pabrėžiama, kad siekiant sukurti ir valdyti mokslinių tyrimų infrastruktūrą reikia suburti išteklius visos Europos ir, tam tikrais atvejais, pasaulio lygiu. Be to, pavyzdinėje iniciatyvoje „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ pabrėžiamas poreikis stiprinti Europos elektroninę infrastruktūrą ir inovacijų diegimo grupių kūrimo svarba siekiant Europos inovacinio pranašumo.

4.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Moderniausia mokslinių tyrimų infrastruktūra tampa vis sudėtingesnė ir brangesnė, dažnai reikalauja skirtingų įrengimų, paslaugų ir duomenų šaltinių integravimo ir didelio masto tarpvalstybinio bendradarbiavimo. Nė viena šalis neturi pakankamai išteklių visai mokslinių tyrimų infrastruktūrai, kurios jai reikia, remti. Dėl Europos požiūrio į mokslinių tyrimų infrastruktūrą pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, nuolat rengiant ir įgyvendinant Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros strategijų forumo (toliau – EMTIS) gaires infrastruktūrai, integruojant ir diegiant nacionalinę mokslinių tyrimų įrangą ir plėtojant elektroninę infrastruktūrą, kuria grindžiama atvira skaitmeninė EMTE. Mokslinių tyrimų infrastruktūros tinklai Europoje stiprina jos žmogiškųjų išteklių bazę, teikdami naujai mokslininkų tyrėjų ir inžinierių kartai pasaulinio lygio mokymus ir skatindami tarpdalykinį bendradarbiavimą. Bus skatinama sinergija su „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmis“.

Mokslinių tyrimų infrastruktūros tolesnė plėtra ir platesnis naudojimas Europos lygiu labai prisidės prie EMTE kūrimo. Nors valstybėms narėms toliau tenka pagrindinis vaidmuo plėtojant ir finansuojant mokslinių tyrimų infrastruktūrą, Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį remdama Europos lygio infrastruktūrą, pavyzdžiui, skatindama Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros koordinavimą, skatindama naujos ir integruotos įrangos kūrimą, sudarydama sąlygas naudotis nacionaliniais ir Europos infrastruktūros objektais ir jas remdama ir užtikrindama, kad regioninė, nacionalinė, Europos ir tarptautinė politika būtų nuosekli ir veiksminga. Būtina vengti pastangų dublimosi bei susiskaitymo, skatinti darnų ir veiksmingą įrangos naudojimą ir prireikus sutelkti išteklius, kad Europa taip pat galėtų įgyti ir naudoti pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūrą.

Dėl IRT mokslo srityje vyksta tam tikri pokyčiai – sudaromos sąlygos bendradarbiauti nuotoliniu būdu, apdoroti labai didelius duomenų kiekius, atlikti bandymus taikant „in silico“ metodą ir naudotis toli esančiais ištekliais. Todėl moksliniai tyrimai vis dažniau vykdomi tarpvalstybinio mastu, jie vis dažniau tampa tarpdalykiniai, o tam reikia naudotis IRT infrastruktūra, kuri neapsiriboja viena valstybe, kaip ir pats mokslas.

Užtikrinus pelningumą pagal mastą ir apimtį dėl Europos požiūrio į mokslinių tyrimų infrastruktūros, įskaitant elektroninę infrastruktūrą, įdiegimą, naudojimą ir valdymą, bus svariai prisidėta prie Europos mokslinių tyrimų inovacijų potencialo plėtros ir bus padidintas Sąjungos konkurencingumas tarptautiniu lygiu.

4.3. Bendros veiklos kryptys

Veikla siekiama plėtoti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrą 2020 m. ir vėliau, skatinant inovacijų potencialą ir žmogiškuosius išteklius, ir stiprinant Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros politiką.

a) Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtra 2020 m. ir vėliau

Tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas ir remti veiksmus susijusius su: 1) EMTIS ir kitos pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūros parengimu, įgyvendinimu ir veikimu, įskaitant regioninių partnerių įrangos plėtojimą tuo atveju, jei Sąjungos dalyvavimu sukuriama didelė pridėtinė vertė; 2) visai Europai ir regionams svarbios nacionalinės ir regioninės mokslinių tyrimų infrastruktūros integravimu ir tarptautine prieiga prie jos, kad Europos mokslininkai galėtų ja naudotis, nepriklausomai nuo savo buvimo vietos, atlikdami aukščiausio lygio mokslinius tyrimus; 3) elektroninės infrastruktūros kūrimu, diegimu ir panaudojimu siekiant užtikrinti pasaulinio lygio gebėjimus tinklų kūrimo, skaičiavimo ir mokslinių duomenų srityse.

b) Mokslinių tyrimų infrastruktūros ir jos žmogiškųjų išteklių inovacijų potencialo skatinimas

Tikslas – skatinti, kad mokslinių tyrimų infrastruktūra ankstyvame etape perimtų ar plėtotų pažangiąsias technologijas, skatintų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros partnerystes, palengvintų mokslinių tyrimų infrastruktūros pramoninį panaudojimą ir skatintų inovacijų diegimo grupių kūrimąsi. Šia veikla taip pat remiamas mokslinių tyrimų infrastruktūrą valdančių ir administruojančių darbuotojų mokymas ir (arba) mainai.

c) Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros politikos ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas

Tikslas – remti partnerystes tarp atitinkamų politiką formuojančių asmenų ir finansavimo įstaigų, orientacines ir stebėsenos priemones, skirtas sprendimų priėmimui, taip pat tarptautinio bendradarbiavimo veiklą. Gali būti remiama Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros tarptautinių santykių veikla.

Tikslų, nustatytų pagal b ir c punktų veiklos kryptis, siekiama tam skirtais veiksmais, taip pat atitinkamai atvejais pagal a punkto veiklos kryptį atliekamais veiksmais.

II DALIS

PRAMONĖS PIRMAVIMAS

1. Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas

Konkretus tikslas – vykdant mokslinius tyrimus ir kuriant inovacijas išlaikyti ir vystyti pasaulinį pirmavimą didelio poveikio technologijų ir kosmoso srityse, kuriomis grindžiamas įvairių esamų ir besiformuojančių pramonės šakų ir sektorių konkurencingumas.

Pasaulinė verslo aplinka sparčiai kinta, taigi dėl strategijos „Europa 2020“ tikslų Europos pramonei atsiranda iššūkių ir galimybių. Europai reikia spartinti inovacijas, sukauptas žinias naudojant tam, kad būtų tobulinami ir gerinami esami bei kuriami nauji produktai, paslaugos ir rinkos, daugiausia dėmesio ir toliau skiriant kokybei ir tvarumui. Inovacijos turėtų būti naudojamos plačiausia prasme, o jų naudojimas turėtų apimti ne vien technologijas, bet ir verslo, organizacinius ir socialinius aspektus.

Norint toliau pirmą kartą pasaulinėje konkurencijoje tvirta technologijų baze ir pramonės pajėgumais, reikia daugiau strategiškai investuoti į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą, patvirtinimą ir bandymus IRT, nanotechnologijų, pažangiųjų medžiagų, biotechnologijos, pažangiosios gamybos ir perdirbimo bei kosmoso srityse.

Europos pramonės sėkmingas didelio poveikio technologijų įvaldymas, integravimas ir panaudojimas yra vienas iš svarbiausių veiksnių didinant Europos produktyvumą ir inovacijų pajėgumus, užtikrinant Europos pažangią, tvirtą ir konkurencingą ekonomiką, pasaulinį pirmavimą aukštųjų technologijų prietaikų sektoriuose ir gebėjimą plėtoti veiksmingus ir tvirtus visuomenės uždavinių sprendimus. Dėl tokios veiklos skvarbumo per papildomus išradimus, prietaikus ir paslaugas gali būti paskatinta tolesnė pažanga, taip iš šių technologijų, palyginti su bet kokia kita sritimi, gaunant didesnę investicinę grąžą.

Šie veiksmai padės siekti pavyzdinių iniciatyvų „Inovacijų sąjunga“, „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ ir strategijos „Europa 2020“ „Europos skaitmeninės darbotvarkės“, taip pat Sąjungos kosmoso politikos tikslų.

Kitų programos „Horizontas 2020“ veiklos kryptių papildymas

Pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ vykdoma veikla pirmiausia bus grindžiama mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkėmis, kurios dažniausiai atviri ir skaidriai nustatomos dalyvaujant pramonės ir verslo, įskaitant MVĮ, atstovams kartu su mokslinių tyrimų bendruomene ir valstybėmis narėmis, daug dėmesio skiriant privačiojo sektoriaus investicijų pritraukimui ir inovacijoms.

Didelio poveikio technologijų integravimas į visuomenės uždavinių sprendimą remiamas sprendžiant atitinkamus uždavinius. Didelio poveikio technologijų prietaikos, kurios nėra priskirtinos prioritetui „Visuomenės uždaviniai“, tačiau kurios yra svarbios Europos pramonės konkurencingumo didinimui, remiamos pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“. Turėtų būti siekiama tinkamo veiksmų derinimo su prioritetais „Pažangus mokslas“ ir „Visuomenės uždaviniai“.

Bendras požiūris

Šis požiūris apima ir darbotvarkėje nustatytas veiklos rūšis, ir atviresnes sritis, kad būtų propaguojami novatoriški projektai ir proveržio sprendimai, ir jis taikomas visai vertės grandinei, įskaitant mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, didelio masto bandomąją ir demonstracinę veiklą, testavimo bazines ir „gyvasias laboratorijas“, prototipų gamybą ir produktų patvirtinimą bandomosiose linijose. Veikla siekiama didinti pramonės konkurencingumą skatinant pramonę, visų pirma MVĮ, daugiau investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, pasiteikiant atviruosius konkursus. Tinkamas dėmesys bus skiriamas mažo ir vidutinio masto projektams.

Integruotas požiūris į didelio poveikio technologijas

Svarbus konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ elementas yra bazinės didelio poveikio technologijos, kurios apibrėžiamos kaip mikro ir nanoelektronika, fotonika, nanotechnologijos, biotechnologijos, pažangiosios medžiagos ir pažangiosios gamybos sistemos⁽¹⁾. Šios daug dalykų apimančios žinioms ir investicijoms imlios technologijos apima daug skirtingų sektorių ir sudaro sąlygas Europos pramonės žymiam konkurenciniam pranašumui, kad būtų skatinamas ekonomikos augimas ir kuriamos naujos darbo vietos. Integruotas požiūris, kuriuo skatinami deriniai, konvergencija ir bazinių didelio poveikio technologijų tarpusavio sąveikos poveikis įvairiems inovacijų ciklams ir vertės kūrimo grandinėms, gali duoti perspektyvių mokslinių tyrimų rezultatų ir atverti kelią naujoms pramonės technologijoms, produktams, paslaugoms ir naujoviškoms prietaikoms (pvz. kosmoso, transporto, žemės ūkio, žuvininkystės, miškininkystės, aplinkos, maisto, sveikatos apsaugos ir energetikos srityse). Todėl dažna bazinių didelio poveikio technologijų ir kitų pramoninių daug galimybių teikiančių technologijų tarpusavio sąveika bus lanksčiai panaudota kaip svarbus inovacijų šaltinis. Tai papildys paramą bazinių didelio poveikio technologijų moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kurią gali teikti nacionalinės ar regioninės valdžios institucijos iš sanglaudos politikos fondų lėšų pagal pažangiosios specializacijos strategijas.

Inovacijoms reikia intensyvesnių įvairias technologijas apimančių mokslinių tyrimų pastangų. Todėl daugiadalykiniai ir įvairias bazines didelio poveikio technologijas apimantys projektai turėtų būti prioriteto „Pramonės pirmavimas“ dalimi. Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo struktūra, kuria remiamos bazinės didelio poveikio technologijos ir kompleksiniai bazinių didelio poveikio technologijų veiksmai (įvairios bazinės didelio poveikio technologijos), turėtų užtikrinti sinergiją ir veiksmingą veiklos sprendžiant problemas, įskaitant visuomenės uždavinius, koordinavimą. Be to, prireikus reikia siekti sinergijos tarp bazinių didelio poveikio technologijų veiksmų ir veiksmų pagal 2014–2020 m. sanglaudos politiką, taip pat sinergijos su EIT.

⁽¹⁾ COM(2009)0512.

Visų didelio poveikio ir pramonės technologijų, įskaitant bazines didelio poveikio technologijas, atžvilgiu vienas iš pagrindinių tikslų bus skatinti technologijų sąveiką ir sąveiką su prietaikomis, kuriomis sprendžiami visuomenės uždaviniai. Į tai bus visapusiškai atsižvelgta rengiant ir įgyvendinant darbotvarkes ir prioritetus. Todėl reikia, kad nustatant ir įgyvendinant prioritetus visapusiškai dalyvautų skirtingų lūkesčių turintys suinteresuotieji subjektai. Tam tikrais atvejais taip pat reikės veiksmų, kurie bendrai finansuojami pagal per didelio poveikio ir pramonės technologijų tikslą ir sprendžiant atitinkamus visuomenės uždavinius. Tai galėtų apimti bendrą finansavimą viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms, kuriomis siekiama kurti technologijas, skatinti inovacijas ir taikyti tokias technologijas sprendžiant visuomenės uždavinius.

IRT tenka svarbus vaidmuo, nes jos teikia pagrindinę bazinę infrastruktūrą, technologijas ir sistemas gyvybiškai svarbiems ekonominiams bei socialiniams procesams ir naujiems privačiojo bei viešojo sektoriaus produktams ir paslaugoms. Europos pramonė ir toliau turi būti IRT technologinio vystymosi priešakyje daugeliui technologijų įžengiant į naują proveržio etapą ir atveriant naujas galimybes.

Kosmoso sektorius sparčiai vystosi ir daugeliui šiuolaikinės visuomenės sričių teikia gyvybiškai svarbią informaciją, tenkina visuomenės pagrindinius poreikius, sprendžia visuotinius mokslinius klausimus ir užtikrina Sąjungos kaip vienos iš pagrindinių dalyvių poziciją tarptautinėje arenoje. Kosmoso moksliniai tyrimai yra visos kosmoso vykdomos veiklos pagrindas, tačiau jie šiuo metu vykdomi pagal valstybių narių, Europos kosmoso agentūros vykdomas programas arba pagal Sąjungos bendrąsias mokslinių tyrimų programas. Pagal SESV 189 straipsnį reikia Sąjungos lygio veiksmų ir investicijų į kosmoso mokslinius tyrimus siekiant išlaikyti konkurencinį pranašumą, apsaugoti Sąjungos kosmoso infrastruktūrą ir programas, pavyzdžiui, „Copernicus“ ir GALILEO bei ateityje išsaugoti Europos vaidmenį kosmoso srityje.

Be to, inovacinės vartotojų grandies paslaugos ir patogios vartotojui prietaikos, naudojančios iš kosmoso gautą informaciją, yra svarbus augimo ir darbo vietų kūrimo šaltinis, o jų plėtojimas suteikia Sąjungai svarbią galimybę.

Partnerystės kūrimas ir pridėtinė vertė

Europa gali užtikrinti kritinę masę pasitelkdama partnerystes, grupes ir tinklus, standartizavimą, skatindama įvairių mokslinių ir technologinių disciplinų bei sektorių, kurių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtos poreikiai panašūs, bendradarbiavimą, taip sudarydama sąlygas proveržiams, naujoms technologijoms ir novatoriškiems sprendimams produktų, paslaugų ir procesų srityse.

Visi šie aspektai labai svarbūs sprendžiant konkurencingumo klausimą: mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių rengimas ir įgyvendinimas, be kita ko, taikant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, tai pat užmezgant veiksmingus pramonės ir akademinės bendruomenės ryšius, pritraukiant papildomas investicijas, suteikiant prieigą prie rizikos finansavimo, standartizuojant ikiprekybinius viešuosius pirkimus ir novatoriškų produktų bei paslaugų viešuosius pirkimus ir juos remiant.

Šiuo atžvilgiu taip pat reikia tvirtų ryšių su EIT, siekiant ugdyti ir skatinti didžiausius verslumo talentus ir spartinti inovacijas, kartu suburiant asmenis iš įvairių šalių, mokslo sričių ir organizacijų.

Bendradarbiaujant Sąjungos lygiu taip pat galima padidinti prekybos galimybes remiant naujai atsirandantiems produktams ir paslaugoms bei technologijoms skirtų Europos ar tarptautinių standartų rengimą. Tokių standartų rengimas, pasikonsultavus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant mokslo ir pramonės srities suinteresuotuosius subjektus, galėtų padaryti teigiamą poveikį. Bus skatinama standartizavimo ir sąveikos, saugos bei išankstinio reguliavimo rėmimo veikla.

1.1. Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)

1.1.1. Konkretus IRT srities tikslas

Pagal pavyzdinę iniciatyvą „Europos skaitmeninė darbotvarkė“⁽¹⁾ konkretus IRT mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas – sudaryti sąlygas Europai remti, kurti ir naudoti IRT pažangos teikiamas galimybes savo piliečių, verslo ir mokslo bendruomenių labui.

⁽¹⁾ COM(2010)0245.

Turėdama didžiausią pasaulio ekonomiką ir užimdama didžiausią dalį pasaulinėje IRT rinkoje, kurios vertė 2011 m. viršijo 2 600 mlrd. EUR (2 600 000 000 000 EUR), Europa turėtų pelnytai tikėtis, kad jos verslas, vyriausybės, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros centrai bei universitetai vadovautų Europos ir pasaulio masto pokyčiams IRT srityje, kad augtų naujas verslas ir būtų daugiau investuojama į IRT inovacijas.

Ne vėliau kaip 2020 m. Europos IRT sektorius turėtų bent jau išlaikyti pasaulinės IRT rinkos dalį, kuri 2011 m. sudarė apytikriai trečdalį rinkos. Europoje taip pat turėtų vystytis novatoriškos IRT įmonės, kad vieną trečdalį iš visų IRT moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai Sąjungoje verslo skiriamų investicijų, kurios 2011 m. sudarė daugiau nei 35 mlrd. EUR per metus, investuotų per paskutinius du dešimtmečius sukurtos bendrovės. Tam reiktų gerokai padidinti viešąsias investicijas į IRT mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą taip, kad būtų pritraukta privačių investicijų ir pasiektas tikslas per ateinančią dešimtmetį padidinti investicijas; be to, reiktų sukurti gerokai daugiau Europos pasaulinio lygio IRT kompetencijos centrų ir grupių.

Norint įvaldyti vis sudėtingesnes daug dalykų apimančias technologijų ir verslo grandines IRT srityje, reikia partnerystės, rizikos pasidalijimo ir kritinės masės sutelkimo visoje Sąjungoje. Veiksmais Sąjungos lygiu turėtų būti padedama pramonei plėtoti bendrosios rinkos perspektyvą ir pasiekti masto ir įvairovės ekonomijos. Telkiant bendradarbiavimą prie bendrų atvirų technologijų platformų, turinčių sklaidos ir pritraukimo poveikį, bus sudaromos sąlygos įvairiems suinteresuotiesiems subjektams gauti naudos iš naujų pokyčių ir kurti tolesnes inovacijas. Sąjungos lygio partnerystės taip pat padeda pasiekti bendrą sutarimą, o tarptautiniams partneriams jos yra matomas ryšių punktas; be to, jomis bus remiamas standartų ir sąveiką užtikrinančių standartų kūrimas Sąjungoje ir pasauliniu mastu.

1.1.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Daugelyje privačių ir viešųjų rinkų ir sektorių inovacijos ir konkurencingumas grindžiami IRT ir jomis sudaromos sąlygos mokslo pažangai visose disciplinose. Per ateinančią dešimtmetį visose gyvenimo srityse bus vis labiau pastebimas pokyčius lemiantis skaitmeninių technologijų ir IRT komponentų, infrastruktūros ir paslaugų poveikis. Kompiuterių, ryšių ir duomenų saugojimo išteklių per ateinančius metus toliau plis. Davikliai, prietaisai ir informaciniai patobulinti prietaisai gamins milžiniškus informacijos ir duomenų kiekius, be kita ko, realiuoju laiku, nuotoliniu veiksmu taps įprastu dalyku ir bus sudarytos sąlygos pasauliniu lygiu išnaudoti verslo procesus bei tvarios gamybos vietas sudarant sąlygas įvairių paslaugų ir prietaikų sukūrimui.

Naudojant IRT bus teikiama daug svarbių komercinių bei viešųjų paslaugų ir vykdomi visi svarbiausi žinių įgijimo procesai mokslo, mokymo, verslo ir kultūros bei kūrybos sektoriuose, taip pat viešajame sektoriuje; dėl IRT visa tai bus labiau prieinama. IRT suteiks svarbiausią gamybos ir verslo procesų, ryšių ir sandorių infrastruktūrą. Be to, IRT bus nepakeičiamas padedant spręsti pagrindinius visuomenės uždavinius, jos bus naudojamos kituose visuomenės procesuose, pvz., formuojant bendruomenės, vartotojų elgseną, dalyvavimą politikoje ir vykdamas viešąjį valdymą, pvz., panaudojant socialinę žiniasklaidą ir visuomenės informavimo platformas bei priemones. Siekiant parengti konkurencingus sprendimus itin svarbu remti ir integruoti mokslinius tyrimus, grindžiamus į vartotoją orientuota perspektyva.

Sąjungos parama IRT moksliniams tyrimams ir inovacijoms svariai prisidedama prie naujos kartos technologijų ir prietaikų kūrimo, nes tai sudaro didelę visų bendriems vidutinės ir aukštos rizikos moksliniams tyrimams ir inovacijoms tenkančių išlaidų Europoje dalį. Norint sutelkti kritinę masę, kad būtų pasiektas proveržis ir plačiau įsisavinami bei geriau naudojami novatoriški sprendimai, produktai ir paslaugos, viešosios investicijos Sąjungos lygiu į IRT mokslinius tyrimus ir inovacijas buvo ir yra labai svarbios. Joms ir toliau tenka vienas iš pagrindinių vaidmenų kuriant atviras platformas ir visoje Sąjungoje taikomas technologijas, testuojant ir bandant inovacijas tikroje Europos lygio aplinkoje ir optimizuojant išteklius, kai sprendžiami Sąjungos konkurencingumo klausimai ir bendri visuomenės uždaviniai. Dėl Sąjungos paramos IRT moksliniams tyrimams ir inovacijoms taip pat sudaromos sąlygos aukštųjų technologijų MVĮ augti ir naudotis visos Sąjungos rinkomis. Tokia parama stiprina Sąjungos mokslininkų ir inžinierių bendradarbiavimą bei mokslo pažangumą, didina sinergiją su nacionaliniais biudžetais ir tarp jų, tampa pagrindu bendradarbiauti su partneriais už Europos ribų.

Vienas po kito atlikti IRT veiklos, vykdomos pagal Septintąją bendrąją programą, vertinimai rodo, kad tikslinės Sąjungos lygio investicijos į IRT mokslinius tyrimus ir inovacijas padėjo užtikrinti pramonės pirmavimą įvairiose srityse (pavyzdžiui, judriojo ryšio ir saugai užtikrinti skirtų IRT sistemų) ir spręsti su energijos vartojimo efektyvumu, sveikatos apsauga, apsirūpinimo maistu saugumu, transportu ar demografiniais pokyčiais susijusius uždavinius. Sąjungos investicijomis į IRT mokslinių tyrimų infrastruktūrą Europos mokslininkams tyrėjams buvo suteikta geriausia pasaulyje tinklų kūrimo ir kompiuterinė įranga.

1.1.3. Bendros veiklos kryptys

Su IRT pramoniniu ir technologiniu pirmavimu susiję uždaviniai sprendžiami vykdant kelių rūšių veiklą, kuri apima bendrąsias IRT mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, visų pirma šiose srityse:

- a) Nauja komponentų ir sistemų karta: pažangiųjų, įterptųjų ir efektyviai energiją bei išteklius naudojančių komponentų ir sistemų kūrimas;
- b) Naujos kartos skaičiavimo sistemos: pažangiosios ir saugios kompiuterinės sistemos ir technologijos, įskaitant nuotolinių kompiuterinių išteklių paslaugas;
- c) Ateities internetas: programinė įranga, kompiuterinė įranga, infrastruktūra, technologijos ir paslaugos.
- d) Turinio technologijos ir informacijos valdymas: skaitmeniniam turiniui, kultūros ir kūrybingumo pramonei skirtos IRT.
- e) Pažangiosios sąsajos ir robotai: robotai ir išmaniosios erdvės.
- f) Mikro ir nanoelektronika ir fotonika: bazinės didelio poveikio technologijos, susijusios su mikro ir nanoelektronika ir fotonika, taip pat apimančios kvantines technologijas.

Šios šešios pagrindinės veiklos kryptys turėtų patenkinti visus poreikius, atsižvelgiant į Europos pramonės konkurencingumą pasaulio mastu. Prie šių krypčių galima priskirti pramonės pirmavimą kuriant bendrus IRT grindžiamus sprendimus, produktus ir paslaugas, kurių reikia sprendžiant pagrindinius visuomenės uždavinius, taip pat prietaikomis grindžiamų IRT mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kurios bus remiamos kartu sprendžiant atitinkamą visuomenės uždavinį. Atsižvelgiant į nuolatinį technologijų tobulėjimą visose gyvenimo srityse, šiuo požiūriu bus svarbi žmonių ir technologijų sąveika, ir šiai sričiai bus skirta pirmiau minėtų prietaikomis grindžiamų IRT mokslinių tyrimų dalis.

Šios šešios veiklos kryptys taip pat apima konkrečią IRT mokslinių tyrimų infrastruktūrą, pvz., eksperimentams skirtas „gyvąsias laboratorijas“, ir pagrindinėms bazinėms didelio poveikio technologijoms skirtą infrastruktūrą bei tokių technologijų integravimą į pažangiuosius produktus ir novatoriškas išmaniąsias sistemas, įskaitant įrangą, priemones, paramos paslaugas, švarias patalpas ir galimybę naudotis liejyklomis prototipų gamybai.

Programa „Horizontas 2020“ bus remiami IRT sistemų moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra visapusiškai gerbiant fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma jų teisę į privatumą.

1.2. Nanotechnologijos

1.2.1. Konkretus nanotechnologijų srities tikslas

Konkretus nanotechnologijų mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas yra užtikrinti Europos Sąjungos pirmavimą šioje sparčiai augančioje pasaulinėje rinkoje, skatinant mokslinę ir technologinę pažangą ir investicijas į nanotechnologijas ir jų įsisavinimą perkeltiant į didelės pridėtinės vertės konkurencingus produktus ir paslaugas įvairiose prietaikose ir sektoriuose.

Atsižvelgiant į nanotechnologijų naudą vartotojams, gebėjimą pagerinti gyvenimo kokybę, sveikatos priežiūrą ir indėlį į darnų vystymąsi bei į didelį potencialą, susijusį su našumo didinimo ir efektyvesnio išteklių naudojimo sprendimais, kurie anksčiau buvo neprieinami, ne vėliau kaip 2020 m. nanotechnologijos taps vyraujančiomis, t. y. bus neatskiriamai integruotos į daugumą technologijų ir prietaikų.

Europa taip pat privalo nustatyti pasaulines gaires dėl saugaus ir atsakingo nanotechnologijų naudojimo ir valdymo, užtikrinant didelę grąžą visuomenei ir pramonei, taip pat aukštus saugos ir tvarumo standartus.

Produktai su integruotomis nanotechnologijomis – pasaulinė rinka, kurios Europa negali sau leisti ignoruoti. Produktų, kuriuose nanotechnologijos yra svarbiausia dalis, rinkos vertė ne vėliau kaip 2015 m. pasieks 700 mlrd. EUR, o ne vėliau kaip 2020 m. – 2 trilijonus EUR; atitinkamai šioje rinkoje bus 2 ir 6 milijonai darbo vietų. Europos nanotechnologijų bendrovės turėtų išnaudoti tokį dviženklį rinkos augimą ir turėti galimybių ne vėliau kaip 2020 m. užimti bent jau dabar Europos užimamai pasaulinio mokslinių tyrimų finansavimo daliai lygią rinkos dalį (t. y. ketvirtadalį).

1.2.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Nanotechnologijas sudaro daug besivystančių technologijų, kurių potencialas įrodytas ir kurios daro revoliucinį poveikį, pvz., medžiagoms, IRT, transporto judumui, gamtos mokslams, sveikatos priežiūrai (įskaitant gydymą), vartojimo prekėms ir gamybai – po to, kai moksliniai tyrimai tampa novatoriškais, tvariais ir konkurencingais produktais ir gamybos procesais.

Nanotechnologijoms tenka labai svarbus vaidmuo sprendžiant strategijoje „Europa 2020“ nustatytus uždavinius. Sėkmingas šių svarbių bazinių didelio poveikio technologijų panaudojimas padės didinti Sąjungos pramonės konkurencingumą, nes sudarys sąlygas atsirasti novatoriškiems ir patobulintiems produktams ar efektyvesniems procesams ir padės spręsti šiandienos ir būsimus visuomenės uždavinius.

Pasaulinis nanotechnologijų mokslinių tyrimų finansavimas padvigubėjo nuo 6,5 mlrd. EUR 2004 m. iki apytikriai 12,5 mlrd. EUR 2008 m.; Sąjungai teko apytikriai ketvirtadalis šios sumos. Sąjunga yra pripažinta nanomokslų ir nanotechnologijų mokslinių tyrimų lyderė: ne vėliau kaip 2015 m. Sąjungoje turėtų veikti apie 4 000 šios srities bendrovių. Šis pirmavimas mokslinių tyrimų srityje turi būti išlaikytas ir padidintas, o vėliau juo turi būti pasinaudota praktikoje ir komercializavimo srityje.

Dabar Europai reikia išsaugoti savo poziciją pasaulinėje rinkoje ir ją sutvirtinti skatinant įvairių vertės grandinių ir įvairių pramonės sektorių plataus masto bendradarbiavimą siekiant vis daugiau šių technologijų diegti į saugius, tvarius ir perspektyvius komercinius produktus. Kyla rizikos vertinimo ir valdymo bei atsakingo valdymo klausimai, kurie yra svarbūs veiksniai, galintys nulemti būsimą nanotechnologijų poveikį visuomenei, aplinkai ir ekonomikai.

Taigi vykdant veiklą daugiausia dėmesio skiriama plačiai paplitusiai, atsakingai ir tvariai nanotechnologijų prietaikai ekonomikoje, kad būtų sudarytos sąlygos gauti naudą, turinčią didelį poveikį visuomenei ir pramonei. Siekiant užtikrinti potencialias galimybes, įskaitant naujų bendrovių ir naujų darbo vietų kūrimą, vykdant mokslinius tyrimus turėtų būti sukurtos būtinos priemonės, kuriomis būtų galima tinkamai įgyvendinti standartizavimą ir reguliavimą.

1.2.3. Bendros veiklos kryptys

a) Naujos kartos nanomedžiagų, nanoprietaisų ir nanosistemų kūrimas

Siekiami sukurti visiškai naujus produktus, kurie padėtų rasti tvarius sprendimus įvairiuose sektoriuose.

b) Saugaus ir tvaraus nanotechnologijų kūrimo ir taikymo užtikrinimas

Mokslinių žinių apie galimą nanotechnologijų ir nanosistemų poveikį sveikatai ar aplinkai gerinimas ir priemonių rizikai vertinti bei valdyti per visą gyvavimo ciklą sukūrimas, įskaitant standartizavimo aspektus.

c) Visuomenės aspekto nanotechnologijose vystymas

Dėmesio sutelkimas į nanotechnologijų valdymą siekiant naudoti visuomenei ir aplinkai.

d) Veiksminga ir tvari nanomedžiagų, sudedamųjų dalių ir sistemų sintezė ir gamyba

Dėmesys skiriamas naujoms operacijoms, išmaniajam naujų ir esamų procesų integravimui, įskaitant technologijų konvergenciją, ir proporcingam didinimui, siekiant didelio tikslumo plataus masto produktų gamybos ir lanksčių bei daugiafunkcinių įmonių įrengimo, kurie užtikrintų veiksmingą žinių perdavimą ir panaudojimą pramonės inovacijoms.

e) Pajėgumų didinimo metodų, matavimo metodų ir įrangos plėtojimas ir standartizavimas

Dėmesys skiriamas pagrindinėms technologijoms, kuriomis remiamas saugių sudėtinių nanomedžiagų ir nanosistemų kūrimas ir teikimas rinkai.

1.3. Pažangiosios medžiagos

1.3.1. Konkretus pažangiųjų medžiagų srities tikslas

Konkretus pažangiųjų medžiagų mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas – sukurti naujų funkcijų ir geresnių eksploatavimo charakteristikų turinčių medžiagų, kad būtų galima kurti konkurencingesnius ir saugesnius produktus, kurie daro kuo mažesnę poveikį aplinkai ir išteklių naudojimui.

Medžiagos yra pramonės inovacijų esmė ir svarbiausias galimybių šaltinis. Naujų funkcijų ir geresnių eksploatavimo charakteristikų turinčios pažangiosios medžiagos, kurioms sukurti reikia daugiau žinių, yra būtinos pramonės konkurencingumui ir darniam vystymuisi užtikrinti įvairiose taikymo srityse ir sektoriuose.

1.3.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Kuriant geresnių eksploatavimo charakteristikų ir tvarius produktus bei procesus ir norint pakeisti ribotus išteklius reikia naujų pažangiųjų medžiagų. Naudojant tokias medžiagas iš dalies įmanoma išspręsti mūsų pramonės ir visuomenės uždavinius, nes jų eksploatavimo charakteristikos yra geresnės, sunaudojama mažiau išteklių ir energijos, o produktai, kuriuose yra tokių medžiagų, yra tvaresni per visą jų gyvavimo ciklą.

Prietaika grindžiama plėtra dažnai susijusi su visiškai naujų medžiagų, pritaikytų užtikrinti numatytas eksploataavimo charakteristikas, kūrimu. Tokios medžiagos yra svarbi didelės vertės gamybos tiekimo gandinės sudedamoji dalis. Jomis taip pat grindžiama kelių technologijos sričių (pvz., sveikatos priežiūros technologijų, biomokslų, elektronikos ir fotonikos) ir beveik visų rinkos sektorių pažanga. Šios medžiagos yra svarbus produktų vertę didinantis ir jų charakteristikas gerinantis veiksnys. Apskaičiuota, kad pažangiųjų medžiagų vertė ir poveikis yra dideli, t. y. metinė augimo sparta – apie 6 %, o numatomas rinkos dydis ne vėliau kaip 2015 m. būtų apytikriai 100 mlrd. EUR.

Medžiagos kuriamos taikant viso gyvavimo ciklo požiūrį – nuo prieinamų medžiagų tiekimo iki jų sunaudojimo pabaigos („nuo lopšio iki lopšio“) – ir laikantis novatoriško požiūrio, kad būtų kuo labiau sumažinti jų pakeitimui reikalingi ištekliai (įskaitant energijos išteklius) arba kuo labiau sumažintas neigiamas poveikis žmonėms ir aplinkai. Taip pat nagrinėjama: nenutrūkstamasis naudojimas, perdirbimas ar antrinis medžiagų naudojimas pasibaigus jų tinkamumo naudoti ciklui ir susijusios visuomeninės inovacijos, pavyzdžiui, vartotojų elgesio pokyčiai ir nauji verslo modeliai.

Siekiant spartinti pažangą, skatinamas daugiadalykio ir konvergencinio požiūrio taikymas, įtraukiant chemiją, fiziką, inžinerijos mokslus, teorinį ir kompiuterinį modeliavimą, biologijos mokslus ir kaskart kūrybingesnį pramoninį dizainą.

Skatinamas naujų žaliųjų inovacijų sąjungų ir pramonės bendradarbiavimas, kad pramonė galėtų įvairinti savo veiklą ir plėsti savo verslo modelius, pakartotinai naudodama savo atliekas naujos produkcijos gamybai.

1.3.3. Bendros veiklos kryptys

a) Kompleksinės ir didelio poveikio medžiagų technologijos

Medžiagų dizaino, funkcinių medžiagų, daugiafunkcinių medžiagų, kurioms sukurti reikia daugiau žinių, kurios pasižymi naujomis funkcijomis ir geresnėmis savybėmis, ir struktūrinių medžiagų moksliniai tyrimai, skirti inovacijoms visuose pramonės sektoriuose, įskaitant kūrybos pramonę.

b) Medžiagų kūrimas ir perdirbimas

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą, saugų ir darnų vystymąsi ir gamybos apimties didinimą, kad būtų sudarytos sąlygos pramoninei būsimų projektavimu grindžiamų produktų gamybai siekiant Europoje užtikrinti medžiagų valdymą be atliekų.

c) Medžiagų sudedamųjų dalių valdymas

Naujų ir novatoriškų medžiagų bei jų sudedamųjų dalių ir sistemų kūrimo metodų moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra.

d) Tvariai, efektyviai išteklius naudojančiai ir nedaug teršalų išskiriančiai pramonei skirtos medžiagos

Naujų produktų bei prietaikų, verslo modelių ir atsakingos vartotojų elgsenos plėtojimas, kuriuo mažinama energijos paklausa ir sudaromos palankesnės sąlygos gamybai, kurios metu išskiriamas mažas anglies dioksido kiekis.

e) Kūrybinėms pramonės šakoms, įskaitant paveldą, skirtos medžiagos

Konvergencinių technologijų kūrimas ir plėtra siekiant sudaryti naujų verslo galimybių, įskaitant istoriniu ar kultūriniu požiūriu vertingų medžiagų išsaugojimą bei atkūrimą, taip pat naujoviškas medžiagas.

f) Metrologija, charakterizavimas, standartizavimas ir kokybės kontrolė

Technologijų, pavyzdžiui, charakterizavimo, neardomojo vertinimo, nuolatinio vertinimo ir stebėsenos, prognozėmis grindžiamo veiklos modeliavimo, skatinimas, siekiant pažangos ir poveikio medžiagotyros ir inžinerijos srityse.

g) Medžiagų naudojimo optimizavimas

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, siekiant iširti medžiagų naudojimo pakaitalus ir alternatyvas, novatoriškus požiūrius į verslo modelius ir svarbiausių išteklių nustatymą.

1.4. *Biotechnologijos*

1.4.1. Konkretus biotechnologijų srities tikslas

Konkretus biotechnologijų mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas – kurti konkurencingus, tvarius, saugius ir novatoriškus pramonės produktus ir procesus bei padėti skatinti inovacijas keliuose Europos sektoriuose, pvz., žemės ūkio, miškininkystės, maisto, energetikos, chemijos ir sveikatos bei žinių bioekonomikos.

Stiprus mokslinis, technologinis ir inovacinis biotechnologijų pagrindas padės užtikrinti Europos pramonės pirmavimą taikant šią didelio poveikio technologiją. Šią poziciją dar labiau sustiprins sveikatos ir saugos vertinimo integravimas, technologijos naudojimo poveikio ekonomikai ir aplinkai vertinimas ir bendrosios bei konkrečios rizikos diegiant biotechnologijas valdymo aspektai.

1.4.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Atsižvelgiant į gausėjančias žinias apie gyvąsias sistemas, naudojant biotechnologijas galima sukurti naujas priemaitas ir sustiprinti Sąjungos pramonės pagrindą bei jos inovacinius pajėgumus. Didėjančią biotechnologijų svarbą patvirtinančiais pavyzdžiais laikytinos pramoninės prietaikos, įskaitant augalinius vaistus, maisto ir pašaro gamybą ir biochemines medžiagas; pastarųjų rinkos dalis ne vėliau kaip 2015 m. turėtų padidėti iki 12–20 % cheminių medžiagų gamybos rinkos. Dėl biologinių sistemų atrankumo ir efektyvumo biotechnologijų srityje taip pat taikomi kai kurie iš vadinamųjų dvylikos Žaliosios chemijos principų. Galimą Sąjungos įmonėms tenkančią ekonominę naštą galima sumažinti biotechnologijos procesų ir biologinių produktų teikiamas galimybes naudojant išmetamam CO₂ kiekiui sumažinti (apskaičiuota, kad ne vėliau kaip 2030 m. kasmet bus išmetama 1 – 2,5 mlrd. tonų CO₂).

Europos biofarmacijos sektoriuje jau beveik 20 % esamų vaistų ir iki 50 % naujų vaistų pagaminama naudojant biotechnologijas. Biotechnologijoms teks itin svarbus vaidmuo pereinant prie bioekonomikos, kai bus kuriami nauji pramonės procesai. Biotechnologijos taip pat suteikia naujų galimybių plėtoti tausų žemės ūkį, akvakultūrą ir miškininkystę ir išnaudoti didelį jūrų išteklių potencialą siekiant kurti novatoriškas pramonės, sveikatos, energetikos, chemijos ir aplinkos sričių priemaitas. Numatoma, kad besikuriantis jūros (mėlynųjų) biotechnologijų sektorius turėtų plėstis apie 10 % per metus.

Kiti svarbūs inovacijų šaltiniai atsiranda mezgantis biotechnologijų ir kitų didelio poveikio bei konvergencinių technologijų, visų pirma nanotechnologijų ir IRT, ryšiams; tokias inovacijas būtų galima pritaikyti, pavyzdžiui, matavimo ir diagnostikos srityse.

1.4.3. Bendros veiklos kryptys

a) Pažangiausių biotechnologijų, kurios yra vienas iš svarbiausių būsimų inovacijų veiksmų, kūrimo skatinimas

Naujų technologijos sričių (pvz., sintetinės biologijos, bioinformatikos ir sistemų biologijos), kurios teikia daug vilčių novatoriškų produktų ir technologijų bei visiškai naujų prietaikų kūrimo srityje, plėtojimas.

b) Biotechnologijomis grindžiami pramoniniai produktai ir procesai

Pramoninių biotechnologijų ir pramoninio masto biologinių procesų projektavimo kuriant konkurencingus pramoninius produktus ir tvarius procesus (pvz., chemijos, sveikatos, kalnakasybos, energetikos, celiuliozės ir popieriaus, šviesolaidinių produktų ir medienos, tekstilės, krakmolo, maisto perdirbimo srityse) ir jų aplinkosauginio bei sveikatos aspektų, įskaitant valymo operacijas, plėtojimas.

c) Novatoriškos ir konkurencingos platformų technologijos

Platformų technologijų (pvz., genomikos, metagenomikos, proteomikos, metabolomikos, molekulinų priemonių, ekspresijos sistemų, fenotipo nustatymo platformų ir ląstelėmis pagrįstų platformų) plėtojimas siekiant užtikrinti daugelio sektorių, kurie turi poveikio ekonomikai, pirmavimą ir konkurencinį pranašumą.

1.5. Pažangioji gamyba ir perdirbimas

1.5.1. Konkretus tikslas

Konkretus pažangiosios gamybos ir perdirbimo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas – pakeisti šiandienos gamybos įmones, sistemas ir procesus. Tai bus daroma, *inter alia*, pasitelkiant pagrindines didelio poveikio technologijas, siekiant taikyti imlesnes žinioms, tvaresnes, tausiau išteklius naudojančias ir efektyviau energiją vartojančias, kelis gamybos sektorius aprėpiančias gamybos ir perdirbimo technologijas, ir taip bus sukuriama daugiau novatoriškų produktų, procesų ir paslaugų. Sudarant sąlygas kurti naujus tvarius produktus, procesus bei paslaugas ir konkurencingai juos taikyti, bei pažangioji gamyba ir perdirbimas taip pat itin svarbūs siekiant prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ tikslų.

1.5.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Gamybos sektorius yra labai svarbus Europos ekonomikos sektorius, kuriame pagaminama apie 17 % BVP ir kuriame 2007 m. Europos Sąjungoje buvo apie 22 mln. darbo vietų. Sumažinus ekonomines kliūtis prekybai ir pasinaudojus ryšių technologijų teikiama galimybėmis gamybai sukuriama stipri konkurencija, todėl ji perkeliama į šalis, kuriose bendrosios sąnaudos yra mažiausios. Todėl Europos požiūris į gamybą turi pasikeisti iš esmės, nes tik taip šis sektorius išliks konkurencingas pasaulio rinkoje; programa „Horizontas 2020“ gali padėti suburti visus susijusius suinteresuotuosius subjektus šiam tikslui pasiekti.

Europa turi didinti Sąjungos lygio investicijas, kad išlaikytų Europos pirmavimą ir kompetenciją gamybos technologijų srityje, pereiti prie didelės vertės, žinioms imlių prekių gamybos ir taip sukurti sąlygas bei aktyvus, reikalingus norint užtikrinti tvarią gamybą ir teikti su pagamintu produktu susijusias paslaugas visą jo naudojimo laikotarpį. Daug išteklių reikalaujanti gamyba ir perdirbimo pramonės sektoriai turi toliau Sąjungos lygiu telkti išteklius ir žinias bei didinti investicijas į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas, kad užtikrintų tolesnę perėjimą prie konkurencingos, mažo anglies dioksido kiekio technologijų, efektyviai išteklius naudojančios ir tvarios ekonomikos, ir būtų laikomasi sutartų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo pramonės sektoriuose visoje Sąjungoje iki 2050 m. normų⁽¹⁾.

Vykdydama tvirtą Sąjungos politiką, Europa užtikrintų esamų pramonės sektorių plėtrą ir pasirūpintų naujais būsimais pramonės sektoriais. Apytiksliai apskaičiuota, kad pažangiųjų gamybos sistemų sektoriaus vertė ir poveikis yra dideli: numatoma, kad ne vėliau kaip 2015 m. rinkos dydis bus apie 150 mlrd. EUR, o bendra metinė augimo norma – apie 5 %

Siekiant išlaikyti gamybos ir perdirbimo pajėgumus Europoje, labai svarbu išsaugoti žinias ir kompetenciją. Vykdam mokslinių tyrimų ir inovacinę veiklą daugiausia dėmesio skiriama tvariai ir saugiai gamybai ir perdirbimui, būtinų techninių inovacijų diegimui ir vartotojų poreikių tenkinimui, siekiant gaminti žinioms imlius produktus ir teikti žinioms imlias paslaugas, kuriems sunaudojama mažai medžiagų ir energijos.

Europa šias didelio poveikio technologijas ir žinias taip pat turi perkelti į kitus gamybos sektorius, pvz., statybos sektorių, kuris yra vienas iš pagrindinių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinių; su statyba susijusiai veiklai tenka apie 40 % viso Europoje suvartojamos energijos kiekio, o išmetamas CO₂ kiekis sudaro 36 %. Šiame statybos sektoriuje sukuriama 10 % BVP ir jame Europoje yra 16 milijonų darbo vietų 3 milijonuose įmonių, iš kurių 95 % yra MVĮ, todėl, siekiant sumažinti šio sektoriaus poveikį aplinkai, jame turi būti naudojamos novatoriškos medžiagos ir gamybos metodai.

1.5.3. Bendros veiklos kryptys

a) Ateities gamykloms skirtos technologijos

Tvaraus pramonės augimo skatinimas Europoje sudaro palankesnes sąlygas strateginiam perėjimui nuo išlaidomis grindžiamos gamybos prie metodo, kurį taikant būtų efektyviai naudojami išteklių ir sukuriama didelė pridėtinė vertė produktai bei plėtojama IRT grindžiama pažangi ir naši gamyba integruotoje sistemoje.

b) Technologijos, sudarančios palankias sąlygas kurti energiją tausojančias sistemas ir statyti energiją tausojančius pastatus, darančius nedidelį poveikį aplinkai

Suvartojamo energijos kiekio ir išmetamo CO₂ kiekio mažinimas vykdam tvarių statybos technologijų ir sistemų mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir jas diegiant, darant poveikį visai vertės grandinei ir mažinant bendrą pastatų poveikį aplinkai.

⁽¹⁾ COM(2011)0112.

- c) Tvarios, efektyviai išteklius naudojančios ir mažo anglies dioksido kiekio technologijos daug energijos suvartojančiuose perdirbimo pramonės sektoriuose

Perdirbimo pramonės sektorių konkurencingumo didinimas iš esmės gerinant išteklių ir energijos vartojimo efektyvumą ir mažinant tokios pramoninės veiklos poveikį aplinkai visoje vertės grandinėje, skatinant mažo anglies dioksido kiekio technologijų diegimą, tvaresnių pramonės procesų taikymą ir atitinkamais atvejais atsinaujinančiųjų energijos šaltinių integravimą.

- d) Nauji tvarūs verslo modeliai

Koncepcijų ir metodikų, skirtų lankstiems žiniomis pagrįstiems verslo modeliams, rengimas atsižvelgiant į poreikius, įskaitant produktyvaus alternatyvių išteklių panaudojimo metodus.

1.6. Kosmosas

1.6.1. Konkretus kosmoso srities tikslas

Konkretus kosmoso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslas – skatinti kurti ekonomiškai efektyvų, konkurencingą ir inovacinį kosmoso sektorių (įskaitant MVĮ) bei mokslinių tyrimų bendriją, kad būtų kuriama ir naudojama su kosmosu susijusi infrastruktūra ir taip siekiama būsimų Sąjungos politikos bei visuomenės poreikių.

Europos viešojo ir privačiojo kosmoso sektorių stiprinimas remiant kosmoso mokslinius tyrimus ir inovacijas yra itin svarbus norint išlaikyti ir apsaugoti Europos gebėjimą naudotis kosmosu, kad būtų remiama įvairių sričių Sąjungos politika, tarptautiniai strateginiai interesai ir esamų bei naujų kosmosą tiriančių tautų konkurencingumas. Veiksmai Sąjungos lygiu bus vykdomi kartu su valstybių narių ir Europos kosmoso agentūros (toliau – EKA) kosmoso mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama užtikrinti įvairių subjektų veiklos papildomumą.

1.6.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Su kosmosu susijusi veikla yra svarbi, tačiau dažnai nematoma įvairių paslaugų ir produktų, kurie yra itin svarbūs šiandienos visuomenei (pvz., navigacija ir ryšio priemonės, taip pat orų prognozė ir geografinė informacija, gaunama stebint Žemę iš palydovų), teikėja. Politikos formavimas ir vykdymas Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygiu vis labiau priklauso nuo informacijos, kuri gaunama iš kosmoso. Pasaulinis kosmoso sektorius sparčiai auga ir apima naujus regionus (pvz., Kiniją, Pietų Ameriką ir Afriką). Europos pramonė šiandien yra svarbi aukščiausios klasės komercinių ir mokslinių palydovų eksportuotoja. Stiprėjanti pasaulinė konkurencija kelia grėsmę Europos padėčiai šiame sektoriuje.

Taigi Europa suinteresuota užtikrinti, kad jos pramonė toliau klestėtų šiame negailestingos konkurencijos valdomame sektoriuje. Be to, naudojantis Europos moksliniais palydovais ir zondais gautais duomenimis per pastaruosius dešimtmečius Žemės mokslų ir fundamentaliosios fizikos, astronomijos bei planetologijos srityse pavyko padaryti kai kuriuos iš svarbiausių mokslinių atradimų. Be to, novatoriškos kosmoso technologijos, pavyzdžiui, robotų technologijos, prisidėjo prie žinių ir technologijų pažangos Europoje. Europos kosmoso sektorius, kuriam būdingi šie nepaprasti gebėjimai, yra labai svarbus sprendžiant strategijoje „Europa 2020“ nurodytus uždavinius.

Su kosmosu susiję pajėgumai, kurie yra itin svarbūs Europos visuomenei, yra grindžiami moksliniais tyrimais, technologijų plėtra ir inovacijomis. Jungtinės Valstijos apie 25 % kosmosui skiriamo jų biudžeto išleidžia moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, o Sąjunga šioms tikslams išleidžia mažiau nei 10 %. Be to, kosmoso moksliniai tyrimai Sąjungoje vykdomi pagal valstybių narių nacionalines programas, EKA programas ir Sąjungos bendrąsias mokslinių tyrimų programas.

Kad Europa neprarastų technologinio ir konkurencinio pranašumo ir gautų naudą iš savo investicijų, atsižvelgiant į SESV 4 straipsnio 3 dalį ir 189 straipsnį, reikia imtis Sąjungos lygio veiksmų siejant juos su valstybių narių ir EKA, kuri nuo 1975 m. tarpvyriausybiniu pagrindu EKA valstybių narių vardu valdo pramoninių palydovų kūrimo ir tolimųjų kosminių skrydžių veiklą, kosmoso tiriamąją veiklą. Be to, Sąjungos lygio veiksmų taip pat reikia imtis siekiant skatinti geriausių mokslininkų tyrėjų iš visų valstybių narių dalyvavimą ir mažinti kliūtis kurti bendrus kelių valstybių vykdomus su kosmosu susijusių mokslinių tyrimų projektus.

Be to, informacija, kuri surenkama naudojantis Europos palydovais, suteiks didesnes galimybes toliau plėtoti novatoriškas su palydovais susijusias paslaugas. Ši veikla yra būdinga MVĮ veiklos sektoriui, todėl ji turėtų būti remiama mokslinių tyrimų ir inovacijų priemonėmis, siekiant visapusiškai pasinaudoti šia galimybe, visų pirma itin didelėmis dviem Sąjungos programoms „Galileo“ ir „Copernicus“ skirtomis investicijomis.

Kosmosas, žinoma, peržengia žemės sienas ir suteikia nepaprastas pasaulinio lygio galimybes, todėl atsiranda sąlygos rengti didelio masto projektus, kurie įgyvendinami bendradarbiaujant tarptautiniu lygiu. Norint artimiausiais dešimtmečiais aktyviai dalyvauti tokiuose tarptautiniuose su kosmosu susijusiuose projektuose, būtina vykdyti bendrą Europos kosmoso politiką ir Europos lygiu vykdyti kosmoso mokslinių tyrimų ir inovacinę veiklą.

Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ atliktini kosmoso moksliniai tyrimai ir inovacijos suderinti su Sąjungos kosmoso politikos prioritetais ir Europos veiksmų programų poreikiais, kuriuos nuolat apibrėžia Taryba ir Komisija ⁽¹⁾.

Europos kosmoso infrastruktūra, kaip antai „Copernicus“ ir „Galileo“ programos, yra strateginė investicija, ir būtina plėtoti novatoriškas vartotojams skirtas prietaikas. Šiuo tikslu kosmoso srities technologijų taikymas remiamas atitinkamais atvejais remiantis prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ konkrečiais tikslais, siekiant užtikrinti socialinę ir ekonominę naudą, investicijų grąžą bei Europos pirmavimą vartotojams skirtų prietaikų srityje.

1.6.3. Bendros veiklos kryptys

a) Europos konkurencingumo, nepriklausomumo ir inovacijų Europos kosmoso sektoriuje užtikrinimas

Šis tikslas aprėpia konkurencingo, tvaraus ir verslaus kosmoso sektoriaus užtikrinimą ir tolesnę plėtrą bei pasaulinio lygio kosmoso mokslinių tyrimų bendrijos subūrimą, siekiant išlaikyti ir stiprinti Europos pirmavimą ir nepriklausomumą kosmoso sistemose, skatinti kosmoso sektoriaus inovacijas ir suteikti galimybę diegti iš kosmoso gautais duomenimis grindžiamas antžemines inovacijas, pvz., naudojant nuotolinio matavimo ir navigacijos duomenis.

b) Pažangos kosmoso technologijų srityje užtikrinimas

Šia veikla siekiama plėtoti pažangias ir didelio poveikio kosmoso technologijas ir veiklos koncepcijas – nuo idėjos iki demonstravimo kosmose. Tai apima technologijas, kuriomis sudaromos sąlygos naudotis kosmosu, technologijas, skirtas kosminių įrenginių apsaugai nuo tokių grėsmių kaip nuolaužos ir saulės žybsniai, taip pat skirtas palydoviniam telekomunikacijų ryšiui, navigacijai ir nuotoliniam matavimui. Pažangių kosmoso technologijų kūrimui ir taikymui reikia nuolatinio aukštos kvalifikacijos inžinierių ir mokslininkų švietimo ir mokymo, taip pat glaudaus jų ir kosmoso prietaikų vartotojų tarpusavio ryšio.

c) Galimybių panaudoti palydovais gautus duomenis sudarymas

Iš Europos palydovų gautus duomenis būtų galima plačiau panaudoti (moksliniais, visuomeniniais ar komerciniais tikslais), jeigu būtų dedama daugiau pastangų apdoroti, archyvuoti, patvirtinti, standartizuoti ir tvariai pateikti iš palydovų gautus duomenis, taip pat remti su tais duomenimis susijusių naujų informacinių produktų ir paslaugų kūrimą, atsižvelgiant į SESV 189 straipsnį, įskaitant inovacijas tvarkant, platinant ir tarpusavyje susiejant duomenis, visų pirma skatinant prieigą prie Žemės mokslų duomenų ir metaduomenų ir keitimąsi jais. Šia veikla taip pat galima užtikrinti didesnę investicijų į kosmoso infrastruktūrą grąžą ir prisidėti sprendžiant visuomenės uždavinius, ypač tuo atveju, kai veiksmai koordinuojami pasauliniu lygiu, pvz., pasitelkiant Pasaulinę Žemės stebėjimo sistemų sistemą (toliau – GEOSS), visų pirma visapusiškai panaudojant „Copernicus“ programą, kuri yra svarbiausias jos Europos indėlis, Europos palydovinės navigacijos programą „Galileo“ arba klimato kaitos klausimams skirtą Tarpvyriausybinę klimato kaitos komisiją. Bus remiamas spartus šių inovacijų diegimas atitinkamose prietaikose ir sprendimų priėmimo procesuose. Tai taip pat apima duomenų panaudojimą tolesniems moksliniams tyrimams.

d) Galimybių vykdyti Europos mokslinius tyrimus, kuriais remiamos tarptautinės partnerystės kosmoso srityje, sudarymas

Su kosmosu susijusios iniciatyvos iš esmės yra pasaulinio pobūdžio. Ši ypatybė visų pirma būdinga, pavyzdžiui, informavimo apie padėtį kosmose sistemai (SSA) ir daugeliui kosmoso mokslo ir tyrinėjimo projektų. Vykstant tokias tarptautines partnerystes sukuriama vis daugiau pažangiųjų kosminių technologijų. Galimybės naudotis šiomis technologijomis užtikrinimas yra Europos mokslininkų tyrėjų ir pramonės veiklos sėkmei svarbus veiksnys. Šiam tikslui pasiekti itin svarbu kurti ir įgyvendinti ilgalaikius veiksmų planus ir derinti veiklą su tarptautiniais partneriais.

2. Prieiga prie rizikos finansavimo

2.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – padėti šalinti rinkos trūkumus, susijusius su prieiga prie moksliniams tyrimams ir inovacijoms skiriamo rizikos finansavimo.

⁽¹⁾ COM(2011)0152.

Mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje investavimo padėtis yra labai nepalanki, visų pirma novatoriškoms MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms, kurios turi didelį augimo potencialą. Nustatyta keletas didelių rinkos trūkumų teikiant finansavimą, nes paprastai inovacijos, kurios reikalingos siekiant politikos tikslų, yra pernelyg rizikingos, kad rinka šią riziką prisiimtų, todėl pasinaudojama ne visa galima platesnio masto nauda visuomenei.

Skolos priemonė ir nuosavo kapitalo priemonė padės įveikti tokias problemas, nes bus gerinami atitinkamos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos finansavimo ir rizikos profiliai. Tai savo ruožtu sudarys sąlygas įmonėms ir kitiems gavėjams lengviau gauti paskolas, garantijas ir kitų rūšių rizikos finansavimą, paskatins investuoti ankstyvajame etape ir plėsti esamus bei naujus rizikos kapitalo fondus, pagerins žinių perdavimą ir intelektinės nuosavybės rinką, į rizikos kapitalo rinką pritrauks lėšas ir apskritai paskatins pereinamąjį procesą nuo naujų produktų ir paslaugų sumanymo, jų kūrimo ir demonstravimo prie jų pateikimo rinkai.

Apskritai dėl to padidės privačiojo sektoriaus noras investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas ir taip bus padedama siekti vieno iš pagrindinių strategijos „Europa 2020“ tikslų – ne vėliau kaip dešimtmečio pabaigoje į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą investuoti 3 % Sąjungos BVP, iš kurių du trečdalius turėtų investuoti privatusis sektorius. Naudojant finansines priemones taip pat bus padedama siekti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities tikslų visuose sektoriuose ir politikos srityse, kurie yra itin svarbūs sprendžiant visuomenės uždavinius, didinant konkurencingumą ir remiant tvarų, integracinį augimą ir aplinkos bei kitų viešųjų gėrybių teikimą.

2.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Siekiant padidinti tikimybę, kad bus suteiktos paskolos ir garantijos ir pasiekti mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos tikslai, reikia moksliniams tyrimams ir investicijoms skirtos Sąjungos lygio skolos priemonės. Tikėtina, kad šiuo metu rinkoje esantis rizikingoms investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas skiriamų paskolų ir garantijų paklausa ir pasiūlos atotrūkis, dėl kurio buvo priimta dabartinė rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (toliau – RPPF), išliks, o komerciniai bankai ir toliau vengs teikti su didesne rizika susijusias paskolas. Nuo 2007 m. vidurio, kai RPPF buvo pradėta taikyti, šios priemonės paskolų finansavimo paklausa yra didelė: pirmame etape (2007–2010 m.) jos naudojimas numatytas pradines apimtis viršijo daugiau nei 50 %, vertinant pagal patvirtintų aktyvių paskolų skaičių (7,6 mlrd. EUR, palyginti su planuotais 5 mlrd. EUR).

Be to, bankams paprastai trūksta gebėjimų įvertinti žinių turtą, pvz., intelektinę nuosavybę, todėl jie dažniausiai nenori investuoti į žiniomis pagrįstas bendroves. Dėl to daugelis įsisteigusių novatoriškų bendrovių – stambių ir smulkių – negali gauti paskolų su didesne rizika susijusiai mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai. Komisija užtikrins, kad kuriant ir įgyvendinant jos priemonę (-es) (tai bus daroma bendradarbiaujant su vienu ar keliais įgaliotaisiais subjektais, laikantis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, būtų atsižvelgiama į atitinkamą technologinės ir finansinės rizikos lygį ir rūšis, siekiant patenkinti nustatytus poreikius.

Šie rinkos trūkumai iš esmės atsiranda dėl neapibrėžtumo, netinkamai pateikiamos informacijos ir didelių sąnaudų, susijusių su mėginimais spręsti šiuos klausimus: neseniai įsisteigusių įmonių veiklos duomenys yra pernelyg negausūs, kad atitiktų galimų skolintojų reikalavimus; dažnai net senokai įsisteigusios įmonės negali pateikti pakankamai informacijos, o pradėdant investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas nėra visiško užtikrintumo, kad veiklos rezultatas bus sėkminga inovacija.

Be to, įmonės, kurios dar tik rengia koncepcijas ar veiklą vykdo naujose srityse, paprastai neturi pakankamai turto, kurį gali įkeisti. Kita kliūtis: net ir tuo atveju, kai vykdomas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą yra sukuriamas komercinis produktas ar procesas, nėra visiško užtikrintumo, kad vien tik veiklą vykdanči įmonė galės pasinaudoti šio produkto ar proceso teikiama nauda.

Kalbant apie Sąjungos pridėtinę vertę, skolos priemonė padės pašalinti rinkos trūkumus, kurie kliudo privačiam sektoriui tinkamiausiu lygiu investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Įgyvendinant šią priemonę bus suteikiama galimybė sutelkti būtiną išteklių kiekį iš Sąjungos biudžeto ir, atsižvelgiant į rizikos pasidalijimą, iš finansų įstaigos (-ų), kuriai (-ioms) patikėtas jos įgyvendinimas. Ši priemonė paskatins įmones į mokslinius tyrimus ir inovacijas investuoti daugiau savų lėšų nei jos būtų investavusios kitu atveju. Be to, skolos priemonė padės viešojo ir privačiojo sektorių organizacijoms sumažinti riziką, susijusią su ikiprekybiniais viešaisiais pirkimais arba novatoriškų produktų ir paslaugų viešaisiais pirkimais.

Sąjungos lygiu būtina sukurti moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtą nuosavo kapitalo priemonę, kuri padėtų didinti nuosavo kapitalo finansavimo prieinamumą investicijoms veiklos pradžios ir augimo etapuose, ir kuri paskatintų Sąjungos rizikos kapitalo rinkos plėtrą. Technologijų perdavimo ir veiklos pradžios etapuose naujos bendrovės patenka į vadinamąjį „mirties slėnį“: moksliniams tyrimams skirtos viešosios dotacijos nutraukiamos ir nėra jokių galimybių pritraukti privatų finansavimą. Viešoji parama, kuria siekiama pritraukti privačiojo sektoriaus investicijų parengiamuoju ir veiklos pradžios etapais, taip norint pašalinti minėtą spragą, šiuo metu teikiama pernelyg nenuosekliai ir su pertrūkiais arba jos valdymui trūksta reikalingos praktinės patirties. Be to, dauguma Europos rizikos kapitalo fondų yra per maži, kad jų lėšomis būtų skatinamas nuolatinis novatoriškų bendrovių augimas, ir neturi kritinės masės, kad galėtų specializuotis ir veikti tarpvalstybiniu mastu.

Pasekmės yra rimtos. Prieš finansų krizę Europos rizikos kapitalo fondai į MVĮ investuodavo apie 7 mlrd. EUR per metus, o 2009 m. ir 2010 m. investuota 3–4 mlrd. EUR. Sumažėjęs rizikos kapitalo finansavimas turėjo įtakos naujai įsteigtų įmonių, į kurias rizikos kapitalo fondai investuodavo, skaičiui: 2007 m. rizikos kapitalo finansavimą gavo apytiksliai 3 000 MVĮ, o 2010 m. – tik apie 2 500 MVĮ.

Kalbant apie Sąjungos pridėtinę vertę, moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirta nuosavo kapitalo priemonė papildys nacionalines ir regionines sistemas, kurios negali būti taikomos tarpvalstybinėms investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Veiklos pradžios etape sudaryti susitarimai taip pat turės parodomąjį poveikį, kuris gali būti naudingas viešojo ir privačiojo sektorių investuotojams visoje Europoje. Augimo etape tik Europos lygiu įmanoma užtikrinti būtiną privačiojo sektoriaus investuotojų, kurie svarbūs užtikrinant savarankiškos rizikos kapitalo rinkos veikimą, skaičių ir aktyvų dalyvavimą.

Skolos ir nuosavo kapitalo priemonės, kurias papildo kartu su jomis taikomos priemonės, padės siekti programos „Horizontas 2020“ politikos tikslų. Šiuo tikslu jos bus taikomos siekiant konsoliduoti Europos mokslo bazę ir gerinti jos kokybę, skatinti verslui skirtus mokslinius tyrimus bei inovacijas ir spręsti visuomenės uždavinius, daugiausia dėmesio skiriant bandomajai, demonstracinei veiklai, bandymo įrenginiams ir įsisavinimui rinkoje. Reikėtų numatyti konkrečius paramos veiksmus, pvz., MVĮ informavimo ir įgūdžių lavinimo veiklą. Prireikus šios veiklos planavimo ir įgyvendinimo klausimais galima konsultuotis su regioninėmis valdžios institucijomis, MVĮ asociacijomis, prekybos rūmais ir atitinkamais finansiniais tarpininkais.

Be to, šios priemonės padės siekti kitose programose ir politikos srityse, pvz., bendros žemės ūkio politikos, klimato politikos (perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos ir prisitaikymo prie klimato kaitos) ir bendros žuvininkystės politikos srityse, nustatytų mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslų. Įgyvendinant 2014–2020 m. bendrą strateginę sanglaudos politikos programą, kurioje numatytas didesnis finansinių priemonių vaidmuo, bus plėtojamas papildomumas su nacionalinėmis ir regioninėmis finansinėmis priemonėmis.

Renkiant skolos ir nuosavo kapitalo priemones atsižvelgiama į poreikį šalinti konkrečius rinkos trūkumus ir užtikrinti charakteristikas (pvz., dinamiškumo laipsnį ir bendrovių kūrimo spartą) ir šių bei kitų sričių finansavimo reikalavimus, nesukeliant rinkos iškraipymų. Naudojant finansines priemones turi būti sukuriama akivaizdi Europos pridėtinė vertė ir turėtų būti sukuriamas svarto poveikis bei papildomos nacionalinės priemonės. Atsižvelgiant į kintančias ekonomines sąlygas, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ galima koreguoti šioms priemonėms skiriamą biudžeto asignavimų paskirstymą.

Nuosavo kapitalo priemonė ir MVĮ skirta skolos priemonės linija bus įgyvendinamos kaip dviejų Sąjungos finansinių priemonių, pagal kurias MVĮ moksliniams tyrimams ir inovacijoms bei augimui skatinti teikiamas nuosavas kapitalas ir skolinamos lėšos, kartu taikant COSME numatytas nuosavo kapitalo ir skolos priemones, dalis. Bus užtikrintas programų „Horizontas 2020“ ir COSME tarpusavio papildomumas.

2.3. Bendros veiklos kryptys

- a) Skolos priemonė, pagal kurią teikiamas moksliniams tyrimams ir inovacijoms skiriamas skolos finansavimas: „Sąjungos paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms“

Siekiama sudaryti geresnes sąlygas pasinaudoti skolos finansavimu – paskolomis, garantijomis, priešpriešinėmis garantijomis ir kitų rūšių skolos ir rizikos finansavimu – viešojo ir privačiojo sektorių subjektams bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms, kurie vykdo mokslinių tyrimų ir inovacinę veiklą, kuriai sėkmingai užbaigti būtinos rizikingos investicijos. Daugiausia dėmesio skiriama paramai moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kurie turi didelį pažangumo potencialą.

Kadangi vienas iš programos „Horizontas 2020“ tikslų – padėti mažinti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei inovacijų atotrūkį, padedant teikti rinkai naujus ar tobulesnius produktus ir paslaugas, ir atsižvelgiant į itin svarbų koncepcijos įrodymų etapo vaidmenį žinių perdavimo procese, galima nustatyti mechanizmus, suteikiančius galimybę finansuoti koncepcijos įrodymų etapus, kurie būtini siekiant patvirtinti perduodamų mokslinių tyrimų rezultatų ar išradimų svarbą, aktualumą ir būsimą novatorišką poveikį.

Tiksliniai galutiniai gavėjai, jei įmanoma, turi būti įvairaus dydžio teisės subjektai, galintys skolintis ir grąžinti pinigus, visų pirma MVĮ, gebančios kurti inovacijas ir sparčiai plėstis, vidutinės kapitalizacijos įmonės ir stambios įmonės, universitetai ir mokslinių tyrimų įstaigos, mokslinių tyrimų infrastruktūros ir inovacijų infrastruktūros objektai, viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės ir specialiosios paskirties įmonės ar projektai.

Skolos priemonės finansavimą sudaro dvi pagrindinės dalys:

- 1) Paklausa. Paskolų ir garantijų teikimas laikantis pirmumo principo, konkrečią paramą teikiant tokiems gavėjams kaip MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonės. Ši dalis susieta su nuolatiniu ir nenutrūkstamu pagal RPF teikiamų paskolų augimu, kurį atspindi paklausa. Pagal MVĮ skirtą liniją remiama tokia veikla, kurios paskirtis – suteikti MVĮ ir kitiems subjektams, kurių veikla grindžiama moksliniais tyrimais ir technologine plėtra ir (arba) inovacijomis, daugiau galimybių gauti finansavimą. Tai galėtų apimti MVĮ priemonės trečios pakopos paramą, atsižvelgiant į paklausos lygį.
- 2) Prioritetai. Pirmenybė teikiama politikos sritims ir pagrindiniams sektoriams, kurie yra itin svarbūs sprendžiant visuomenės uždavinius, didinant pirmavimą pramonės srityje ir konkurencingumą, remiant tvarų, mažo anglies dioksido kiekio technologijomis grindžiamą ir integracinį augimą ir teikiant aplinkos bei kitas viešąsias gėrybes. Ši dalis padeda Sąjungai atsižvelgti į sektoriaus politikos tikslų aspektus, susijusius su moksliniais tyrimais ir inovacijomis.

- b) Nuosavo kapitalo priemonė, pagal kurią teikiamas moksliniams tyrimams ir inovacijoms skiriamas nuosavo kapitalo finansavimas: „Moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtos Sąjungos nuosavo kapitalo priemonės“

Siekama padėti pašalinti Europos rizikos kapitalo rinkos trūkumus ir suteikti nuosavo kapitalo bei kvazinuosavo kapitalo, kad būtų patenkinami novatoriškų įmonių plėtros ir finansavimo poreikiai nuo parengiamojo etapo iki augimo ir plėtros. Daugiausia dėmesio skiriama paramai programoje „Horizontas 2020“ nustatytiems tikslams ir susijusioms politikos sritims.

Tiksliniai galutiniai gavėjai, jei įmanoma, turi būti įvairaus dydžio įmonės, kurios vykdo inovacinę veiklą arba ją pradeda, visų pirma novatoriškos MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonės.

Nuosavo kapitalo priemonė bus skirta pradinį etapų rizikos kapitalo fondams ir fondų fondams, kurie pavienėms portfelio įmonėms teikia rizikos kapitalą ir kvazinuosavą kapitalą (įskaitant tarpinio pobūdžio kapitalą). Pagal šią priemonę taip pat bus galima skirti plėtros ir augimo etapų investicijų, kartu taikant COSME numatytą augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę, siekiant užtikrinti paramos tęstinumą bendrovių veiklos pradžios ir plėtros etapais.

Taikant nuosavo kapitalo priemonę, kuri visų pirma bus grindžiama paklausa, turi būti taikomas portfelio metodas, pagal kurį rizikos kapitalo fondai ir kiti panašūs tarpininkai atrenka bendroves, į kurias bus investuojama.

Lėšas galima skirti tais atvejais, kai siekiama padėti siekti konkrečių politikos tikslų, pavyzdžiui, su nustatytais visuomenės uždaviniais susijusių tikslų, o tai darant remiamasi teigiama Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos (2007–2013 m.) patirtimi, susijusia su lėšų skyrimu ekologinėms inovacijoms.

Pagal veiklos pradžios liniją, kurią įgyvendinant remiami parengiamasis ir pradinis etapai, suteikiama galimybė nuosavą kapitalą, be kita ko, investuoti į žinių perdavimo organizacijas ir panašias įstaigas remiant technologijų perdavimą (įskaitant mokslinių tyrimų rezultatų ir išradimų, padarytų viešųjų mokslinių tyrimų srityje, perdavimą gamybos sektoriui, pvz., įrodant koncepciją), į pradinio kapitalo fondus, tarpvalstybinio parengiamojo ir pradinio kapitalo fondus, neformalių investuotojų bendro finansavimo priemones, intelektinės nuosavybės turtą, intelektinės nuosavybės teisių mainų ir prekybos jomis platformas ir pradinio etapo rizikos kapitalo fondus bei fondų fondus, veikiančius tarpvalstybiniu mastu ir investuojančius į rizikos kapitalo fondus. Tai galėtų apimti MVĮ priemonės trečios pakopos paramą, atsižvelgiant į paklausos lygį.

Pagal augimo liniją plėtros ir augimo etapų investicijos skiriamos kartu su COSME numatytos augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės lėšomis, įskaitant investicijas į privačiojo ir viešojo sektorių fondų fondus, veikiančius tarpvalstybiniu mastu ir investuojančius į rizikos kapitalo fondus, kurių dauguma didžiausią dėmesį skirs temoms, kuriomis remiami strategijos „Europa 2020“ tikslai.

3. Inovacijų diegimas MVĮ

3.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – skatinti tvarų ekonomikos augimą didinant inovacijų MVĮ skaičių, tenkinant įvairius šių įmonių su inovacijomis susijusius poreikius per visą bet kurios rūšies inovacijų ciklą ir taip kuriant daugiau sparčiai augančių, tarptautiniu mastu veiklą vykdančių MVĮ.

Atsižvelgiant į pagrindinį MVĮ vaidmenį Europos ekonomikoje, MVĮ vykdomi moksliniai tyrimai ir inovacijos bus labai svarbūs norint didinti konkurencingumą, skatinti ekonomikos augimą bei darbo vietų kūrimą ir taip įgyvendinti strategijoje „Europa 2020“, visų pirma jos pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“, nustatytus tikslus.

Tačiau, nors MVĮ tenka didelė ekonomikos ir užimtumo rinkos dalis, o jų inovacijų potencialas yra didelis, šioms įmonėms kyla kelių rūšių sunkumų, trukdančių joms diegti daugiau inovacijų ir tapti konkurencingesnėms, įskaitant finansinių išteklių ir galimybių gauti finansavimą stygių, inovacijų valdymo igūdžių stoką, tinklų kūrimo ir bendradarbiavimo su išorės subjektais trūkumus ir nepakankamą viešųjų pirkimų naudojimą skatinant inovacijas MVĮ. Nors Europoje yra apytikriai tiek pat veiklą pradedančių bendrovių kaip Jungtinėse Valstijose, Europos MVĮ daug sunkiau tapti stambiais bendrovėmis nei JAV MVĮ. Tarptautinė verslo aplinka, susieta vis glaudesnėmis vertės grandinėmis, dar labiau padidina sunkumus Europos MVĮ. MVĮ turi didinti savo mokslinių tyrimų vykdymo ir inovacijų diegimo pajėgumą. Jeigu jos nori sėkmingai konkuruoti greitai kintančiose pasaulinėse rinkose, jos turi sparčiau ir didesniu mastu kurti naujas žinias ir verslo idėjas, jas panaudoti ir pateikti rinkai. Reikia rasti būdų, kaip paskatinti daugiau inovacijų MVĮ ir taip didinti jų konkurencingumą, tvarumą ir plėtrą.

Siūlomais veiksmais siekiama papildyti nacionalinę ir regioninę verslo inovacijų politiką ir programas, skatinti bendradarbiavimą tarp MVĮ (įskaitant tarpvalstybinį bendradarbiavimą), įmonių grupių ir kitų su inovacijomis susijusių dalyvių Europoje, kad būtų panaikinta mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei sėkmingo įsitvirtinimo rinkoje neatitiktis, sukurti verslo inovacijoms palankesnes sąlygas (įskaitant su paklausa susijusias priemones ir priemones, kuriomis siekiama didinti žinių perdavimą) bei teikti paramą atsižvelgiant į kintantį inovacijų procesų būdį, naujas technologijas, rinkas ir verslo modelius.

Siekiant užtikrinti sinergiją ir nuoseklumą, bus stiprinami ryšiai su atskirų sričių Sąjungos pramonės politika, visų pirma COSME ir sanglaudos politikos fondais.

3.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

MVĮ yra itin svarbios inovacijų kūrėjos, nes jos geba naujas idėjas sparčiai ir veiksmingai paversti sėkmingu verslu. Jos yra svarbios žinių sklaidimo priemonės, kurios mokslinių tyrimų rezultatus pateikia rinkai. MVĮ tenka vienas iš svarbiausių vaidmenų technologijų ir žinių perdavimo procesuose, jos padeda rinkai perduoti inovacijas, sukurtas mokslinius tyrimus vykdant universitetuose, mokslinių tyrimų įstaigose ir mokslinius tyrimus atliekančiose bendrovėse. Pastarieji dvidešimt metų parodė, kad novatoriškos MVĮ padėjo atnaujinti ištus sektorius ir sukurti naujų pramonės šakų. Be sparčiai augančių įmonių negalima plėtoti naujų pramonės šakų ir paspartinti struktūrinių pokyčių, kurių būtinai reikia Europai, kad joje būtų sukurta žinių ir tvari ekonomika, kuriai būdingas tvarus augimas ir aukštos kokybės darbo vietos.

MVĮ veiklą vykdo visuose ekonomikos sektoriuose. MVĮ dalis Europos ekonomikoje yra didesnė nei kituose regionuose, pvz., Jungtinėse Valstijose. Visų rūšių MVĮ gali kurti inovacijas. MVĮ reikia skatinti ir remti, kad jos investuotų į mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat didinti jų pajėgumus valdyti inovacijų procesus. Imdamosi šios veiklos MVĮ turėtų gebėti pasinaudoti visu vidaus rinkos inovacijų potencialu ir EMTE, kad Europoje ir už jos ribų būtų kuriamos naujos verslo galimybės ir padedama spręsti pagrindinius visuomenės uždavinius.

Jeigu MVĮ dalyvauja Sąjungos atliekamuose moksliniuose tyrimuose ir kuriant inovacijas, didėja MVĮ mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei technologijų pajėgumai, MVĮ gebėjimas kurti, diegti ir naudoti naujas žinias, gerinamas naujų sprendimų ekonominis panaudojimas, skatinamas inovacijų diegimas į produktus, paslaugas ir verslo modelius, remiama verslo veikla didesnėse rinkose, MVĮ žinių tinklai tampa tarptautiniais. MVĮ, kuriose taikoma tinkama inovacijų valdymo sistema, dažnai pasikliauja išorės kompetencija ir kvalifikacijomis, todėl jų veiklos rodikliai būna geresni nei kitų įmonių.

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas yra svarbus MVĮ taikomos inovacijų strategijos aspektas, siekiant įveikti kai kurias su šių įmonių dydžiu susijusias sunkumus, pvz., gauti galimybę naudotis technologinėmis ir mokslo žiniomis bei patekti į naujas rinkas. Šis bendradarbiavimas padeda idėjas paversti pelnu ir bendrovės plėtra bei kartu padidinti privačiojo sektoriaus investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas.

Regioninės ir nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų programos, kurios dažnai remiamos pagal Europos sanglaudos politiką, yra itin svarbios MVĮ remimo priemonės. Visų pirma sanglaudos politikos fondams tenka vienas iš pagrindinių vaidmenų plėtojant pajėgumus ir sudarant sąlygas MVĮ siekti pažangumo, kad MVĮ galėtų parengti pažangius projektus, kurie gali konkuruoti dėl pagal programą „Horizontas 2020“ teikiamo finansavimo. Vis dėlto finansavimas MVĮ vykdomai tarpvalstybinei mokslinių tyrimų ir inovacinei veiklai, šios veiklos rezultatų

sklaidai visoje Sąjungoje ir novatoriškų sprendimų diegimui ar tarpvalstybinėms inovacijų paramos paslaugoms teikiama tik keliomis nacionalinėmis ir regioninėmis programomis. Sunkiai sekasi užtikrinti teminiu požiūriu neapribotą paramą MVĮ, kad, laikantis bendrovių inovacijų strategijų, būtų įgyvendinti tarptautiniai projektai. Todėl būtina imtis Sąjungos lygio veiksmų, kurie papildytų nacionalinio ir regiono lygių veiklą, ir taip padidinti šios veiklos poveikį bei pradėti taikyti mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimo sistemas.

3.3. Bendros veiklos kryptys

a) MVĮ paramos integravimas, visų pirma taikant specialią priemonę

Parama MVĮ teikiama visose programos „Horizontas 2020“ srityse. Šiuo tikslu MVĮ turi būti nustatytos geresnės sąlygos dalyvauti programoje „Horizontas 2020“. Be to, naudojant specialią MVĮ priemonę visą inovacijų ciklą apimanti parama teikiama etapais ir nenutrūkstamai. MVĮ priemonė skirta visų rūšių novatoriškoms MVĮ, kurios turi didelių užmojų plėstis, augti ir patekti į tarptautines rinkas. Ši parama skiriama visų rūšių inovacijoms, įskaitant paslaugas, su technologijomis nesusijusias ir socialines inovacijas, jeigu konkrečia veikla kuriama akivaizdi Europos pridėtinė vertė. Siekiama plėtoti MVĮ potencialą diegti inovacijas ir juo pasinaudoti šalinant pradinio etapo didelės rizikos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo spragą, skatinant inovacijas ir didinant privačiojo sektoriaus vykdomą mokslinių tyrimų rezultatų pateikimą rinkai.

Ši priemonė bus vykdoma taikant vieną centralizuotą valdymo sistemą, negriežtą administravimo tvarką ir vieno langelio principą. Ji įgyvendinama visų pirma nuolat vykdant atvirus konkursus pagal metodą „iš apačios į viršų“.

Visiems su prioritetu „Visuomenės uždaviniai“ ir konkrečiu tikslu „Pirmavimu kuriant didelio poveikio bei pramonės technologijas“ susijusiems konkretiems tikslams bus taikoma specialioji MVĮ priemonė ir tam bus skiriamos lėšos.

b) Parama daug mokslinių tyrimų atliekančioms MVĮ

Siekiama skatinti mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą vykdančias MVĮ diegti į tarpvalstybinės rinkos poreikius orientuotas inovacijas. Konkretūs veiksmai skiriami bet kuriame sektoriuje veikiančioms daug mokslinių tyrimų atliekančioms MVĮ, kurios įrodo gebančios projektų rezultatus panaudoti komercinėms reikmėms. Šie veiksmai bus grindžiami programa „Eurostars“.

c) MVĮ pajėgumo diegti inovacijas didinimas

Remiama tarpvalstybinė veikla, kurią vykdant padedama įgyvendinti ir papildyti MVĮ skirtas konkrečias visų sričių programos „Horizontas 2020“ priemones, visų pirma tas priemones, kurias taikant didinamas MVĮ pajėgumas diegti inovacijas. Prireikus ši veikla derinama su panašiomis nacionalinėmis priemonėmis. Numatomas glaudus bendradarbiavimas su nacionalinių informacijos centrų (NIC) tinklu ir Europos įmonių tinklu (EIT).

d) Parama į rinką orientuotoms inovacijoms

Remiamos į rinką orientuotos inovacijos siekiant gerinti pagrindines inovacijų diegimo sąlygas, ir šalinamos konkrečios kliūtys, visų pirma trukdančios novatoriškoms MVĮ augti.

III DALIS

VISUOMENĖS UŽDAVINIAI

1. Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė

1.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – užtikrinti geresnę sveikatą visą gyvenimą ir didinti visų žmonių gerovę.

Geresnė sveikata visą gyvenimą ir visų žmonių gerovė (vaikų, suaugusiųjų ir vyresnio amžiaus žmonių), aukštos kokybės, ekonomiškai tvarios ir novatoriškos sveikatos ir priežiūros sistemos, kurios yra socialinės apsaugos sistemų dalis, ir naujų darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo galimybės – tai paramos, numatytos moksliniams tyrimams ir inovacijoms, tikslai, kurių siekiama sprendžiant šį uždavinį ir kuriuos įgyvendinant bus labai padedama vykdyti strategiją „Europa 2020“.

Su Sąjungos sveikatos ir socialinės priežiūros sistemomis susijusios išlaidos didėja, todėl norint teikti visoms amžiaus grupėms skirtas priežiūros ir prevencijos paslaugas tenka skirti vis daugiau lėšų. Numatoma, kad vyresnių nei 65 m. Europos gyventojų skaičius nuo 85 mln. (2008 m.) beveik padvigubės ir ne vėliau kaip 2060 m. tokių gyventojų bus 151 mln., o vyresnių nei 80 m. gyventojų skaičius tuo pačiu laikotarpiu padidės nuo 22 iki 61 mln. Šias išlaidas sumažinti ar apriboti jų didėjimą, kad jos netaptų pernelyg didelės, iš dalies gali pavykti užtikrinant geresnę sveikatą visą gyvenimą ir visų žmonių gerovę, t. y. vykdant veiksmingą ligų ir negalios prevenciją, gydymą ir kontrolę.

Negalią, prastą sveikatą, išėjimą į pensiją dėl sveikatos priežasčių ir ankstyvą mirtį dažnai sukelia lėtiniai negalavimai ir ligos, dėl kurių atsiranda daug socialinių ir ekonominių išlaidų.

Nuo širdies ir kraujagyslių ligų Sąjungoje kasmet miršta daugiau nei 2 mln. žmonių, o ekonomikoje dėl šių mirčių išleidžiama daugiau nei 192 mlrd. EUR; vėžys sukelia ketvirtadalį visų mirčių ir yra pagrindinė 45–64 m. amžiaus žmonių mirties priežastis. Daugiau nei 27 mln. žmonių Sąjungoje serga diabetu, o daugiau nei 120 mln. – reumatu, raumenų ir kaulų sistemos ligomis. Retosios ligos tebėra vienas iš pagrindinių spręstinių uždavinių, jomis visoje Europoje serga apytikriai 30 mln. žmonių. Su smegenų veiklos sutrikimais (įskaitant tuos sutrikimus, kurie turi įtakos psichinei sveikatai, tačiau ne tik juos, įskaitant depresiją) susijusios bendros išlaidos sudaro 800 mlrd. EUR. Apskaičiuota, kad vien smegenų veiklos sutrikimus Sąjungoje patiria 165 mln. žmonių, o dėl to išleidžiama 118 mlrd. EUR. Tikėtina, kad šios sumos ir toliau sparčiai augs visų pirma dėl Europos visuomenės senėjimo ir dėl susijusio neurodegeneracinių ligų atvejų skaičiaus augimo. Kai kuriuos iš šių susirgimų lemia aplinkos, profesiniai, gyvenimo būdo ir socialiniai bei ekonominiai veiksniai; apytiksliai įvertinta, kad su šiais veiksniais galima sieti iki vieno trečdalis pasauliui tenkančios ligų naštos.

Visuotinį susirūpinimą kelia infekcinės ligos (pvz., ŽIV/AIDS, tuberkuliozė ir maliarija), kurios pasaulio mastu atitinka 41 % 1,5 mlrd. dėl neįgalumo pakoreguotų gyvenimo metų (iš jų Europoje – 8 %). Visuotinį susirūpinimą taip pat kelia su skurdu susijusios ir apleistos ligos. Be to, turi būti rengiamasi kylančioms epidemijoms, pasikartojančioms infekcinėms ligoms (įskaitant su vandeniu susijusias ligas) ir didėjančio atsparumo antimikrobinėms medžiagoms grėsmei. Reikėtų atsižvelgti į gyvūnų pernešamų ligų riziką.

Tuo tarpu vaistų ir vakcinų kūrimo procesai vis labiau brangsta ir tampa vis mažiau veiksmingi. Veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti, kad vaistų ir vakcinų kūrimo procesas būtų sėkmingesnis, apima alternatyvius metodus, kuriais siekiama pakeisti klasikinius saugos ir efektyvumo bandymus. Būtina imtis spręsti nuolatinės nelygybės sveikatos priežiūros srityje klausimą ir patenkinti konkrečių gyventojų grupių (pvz., sergančių retosiomis ligomis) poreikius bei visiems europiečiams, nepaisant jų amžiaus ar kilmės, užtikrinti galimybę naudotis veiksmingomis ir kokybiškomis sveikatos ir priežiūros sistemomis.

Sveikatai ir gerovei įtakos taip pat turi ir kiti veiksniai, pvz., mityba, fizinis aktyvumas, turtas, įtrauktis, išpareigojimai, socialinis kapitalas ir darbas, todėl būtina laikytis holistinio požiūrio.

Dėl ilgesnės tikėtinos gyvenimo trukmės amžiaus ir visuomenės struktūra Europoje keisis. Todėl moksliniai tyrimai, kuriais palaikoma geresnė sveikata visą gyvenimą, vyresnių žmonių aktyvumas ir visų žmonių gerovė, bus sėkmingo visuomenių prisitaikymo prie demografinių pokyčių pagrindas.

1.2. *Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė*

Nacionalinės sienos neužkerta kelio ligoms ir negaliai. Reikiamo Europos lygio moksliniais tyrimais, technologine plėtra ir inovacijomis, bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir įtraukiant visus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant pacientus ir galutinius vartotojus, gali ir turėtų būti iš esmės prisidedama sprendžiant šiuos pasaulinio masto uždavinius, taip siekiant įgyvendinti Jungtinių Tautų Tūkstantmečio vystymosi tikslus, užtikrinti geresnę sveikatą ir visų žmonių gerovę bei suteikti Europai galimybę pirmauti sparčiai kintančiose pasaulinėse sveikatos ir gerovės inovacijų rinkose.

Minėtų uždavinių sprendimas priklauso nuo mokslinių tyrimų, kuriais siekiama gilinti mūsų pagrindines žinias apie veiksmus, kurie lemia sveikatą, ligas, negalią, sveikas darbo sąlygas, augimą ir senėjimą (įskaitant tikėtiną gyvenimo trukmę), pažangumo bei nuotrūkstamo ir plataus masto igytų ir turimų žinių pavertimo novatoriškais, įvairaus masto, veiksmingais, prieinamais ir saugiais produktais, strategijomis, intervencijos priemonėmis ir paslaugomis. Be to, šių uždavinių aktualumas Europoje ir daugeliu atvejų visame pasaulyje verčia imtis veiksmų, kuriais būtų užtikrinama ilgalaikė ir koordinuota parama pažangių, daugiadalykinių ir daugiasektoriinių grupių bendradarbiavimui. Ši uždavinį taip pat būtina spręsti socialinių, ekonominių ir humanitarinių mokslų aspektais.

Analogiškai, šio uždavinio sudėtingumas ir jo sudedamųjų dalių tarpusavio priklausomybė verčia imtis veiksmų Europos lygiu. Daugelis metodų, priemonių ir technologijų taikomi daugelyje mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių, kurios susijusios su šiuo uždaviniu, todėl juos tinkamiausia būtų remti Sąjungos lygiu. Šios sritys apima ligos molekulinio pagrindo supratimą, novatoriškų gydymo strategijų ir naujų modelių sistemų nustatymą, daugiadalykinę fizikos, chemijos ir sistemų biologijos žinių taikymą, ilgalaikių kohortinių tyrimų plėtojimą ir klinikinių bandymų atlikimą (be kita ko, daugiausia dėmesio skiriamas vaistų kūrimui ir jų poveikiui visose amžiaus grupėse), klinikinę „-omikos“ technologijų, sisteminės biomedicinos naudojimą ir IRT kūrimą ir jų taikymą sveikatos priežiūros praktikoje, visų pirma e. sveikatos srityje. Konkrečių gyventojų grupių poreikius taip pat geriausiai galima tenkinti integruotai, pvz., kuriant grupinę ir (arba) tikslią mediciną, gydant retąsias ligas ir pateikiant kasdienį gyvenimą palengvinančią aplinką ir nepriklausomas gyvenimo sąlygas užtikrinančius sprendimus.

Kad Sąjungos lygio veiksmų poveikis būtų kuo didesnis, parama bus teikiama visų rūšių mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacinei veiklai nuo fundamentaliųjų mokslinių tyrimų, pritaikant žinias apie ligas naujoms gydymo priemonėms, iki plataus masto tyrimų, bandomosios ir demonstracinės veiklos, sutelkiant privačiojo sektoriaus investicijas; iki viešųjų ir ikiprekybinių naujų produktų ir paslaugų ir įvairaus masto sprendimų pirkimo, kurie prireikūs būtų sąveikūs ir pagrįsti apibrėžtais standartais ir (arba) bendromis gairėmis. Šiomis suderintomis Europos lygio pastangomis bus didinami moksliniai pajėgumai sveikatos mokslinių tyrimų srityje ir prisidedama prie tolesnio EMTE plėtojimo. Prireikūs šios pastangos taip pat bus siejamos su veikla, kuri plėtojama įgyvendinant programą „Sveikata ekonomikos augimui skatinti“, bendras programavimo iniciatyvas, įskaitant iniciatyvas „Neurodegeneracinių ligų moksliniai tyrimai“, „Sveika mityba – sveikas gyvenimas“, „Atsparumas antimikrobinėms medžiagoms“ bei „Ilgesnis gyvenimas, geresnis gyvenimas“, ir Europos inovacijų partnerystę vyresnių žmonių aktyvumo ir sveikatos srityje.

Sveikatos mokslo grupė bus mokslinis suinteresuotųjų subjektų centras, rengiantis mokslinių tyrimų duomenis sprendžiant šį visuomenės uždavinį. Ši mokslinė grupė teiks nuoseklią tikslią su šiuo visuomenės uždaviniu susijusių kliūčių ir galimybių vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas mokslinę analizę, padės nustatyti savo mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetus bei skatins visos Sąjungos mokslininkus joje dalyvauti. Aktyviai bendradarbiaudama su suinteresuotaisiais subjektais, ji padės kurti pajėgumus ir skatinti dalytis žiniomis bei glaudžiau bendradarbiauti šioje srityje visoje Sąjungoje.

1.3. Bendros veiklos kryptys

Veiksmingas sveikatos ugdymas, pagrįstas patikima faktinių duomenų baze, užkerta kelią ligoms, padeda užtikrinti gerovę ir yra ekonomiškai efektyvus. Sveikatos ugdymas, vyresnių žmonių aktyvumas, gerovė ir ligų prevencija taip pat priklauso nuo sveikatą lemiančių veiksnių supratimo, veiksmingų profilaktinių priemonių, veiksmingos sveikatos priežiūros, ligų stebėsenos ir pasirengimo joms gydyti bei efektyvių atrankinės patikros programų. Veiksmingai ugdyti sveikatą taip pat padeda geresnės informacijos piliečiams teikimas, kuris skatina atsakingai rinktis sveikatą lemiančius veiksmus.

Sėkmingos pastangos išvengti ligų, negalios, silpnumo ir sutrikusių funkcijų, anksti juos diagnozuoti, valdyti ir gydyti grindžiamos esminiu juos lemiančių veiksnių ir priežasčių, procesų ir poveikio, taip pat veiksmų, kurie lemia gerą sveikatą ir gerovę, supratimu. Norint geriau suprasti sveikatą ir ligas, reikės glaudžiai sieti fundamentinius, klinikinius, epidemiologinius bei socialinius ir ekonominius mokslinius tyrimus. Veiksmingi duomenų mainai, standartizuotas duomenų tvarkymas ir šių duomenų susiejimas su plataus masto kohortiniais tyrimais taip pat labai svarbūs, be to, svarbus mokslinių tyrimų rezultatų perkėlimas į klinikinę sritį, visų pirma atliekant klinikinius tyrimus, kurie turėtų būti skirti visoms amžiaus grupėms siekiant užtikrinti, kad vaistai būtų pritaikyti joms vartoti.

Suaktyvėjusios senosios infekcinės ligos, įskaitant tuberkuliozę, ir padidėjęs sergamumas ligomis, kurių galima išvengti skiepijantis, dar kartą patvirtina visapusiško požiūrio į su skurdu susijusias ir apleistas ligas poreikį. Be to, didėjanti atsparumo antimikrobinėms medžiagoms problema verčia laikytis panašaus visapusiško požiūrio.

Siekiant prevencijos ir gydymo metodus pritaikyti prie pacientų poreikių, reikėtų plėtoti tikslią mediciną, kuri turi būti grindžiama ankstyva ligų diagnostika. Vienas iš visuomenės uždavinių – prisitaikyti prie naujų reikalavimų, kuriuos sveikatos ir priežiūros sektoriaus kelia visuomenės senėjimas. Norint, kad visoms amžiaus grupėms būtų toliau veiksmingai teikiamos sveikatos ir priežiūros paslaugos, reikia dėti pastangas siekiant tobulinti sprendimų priėmimą prevencijos ir gydymo srityse, nustatyti geriausią praktiką sveikatos ir priežiūros sektoriuose, remti jos pavyzdžių sklaidą ir integruotąją priežiūrą. Būtina geriau suprasti senėjimo procesus ir su amžiumi susijusių ligų prevenciją, kad Europos piliečiai išliktų sveiki ir aktyvūs visą gyvenimą. Taip pat svarbu plačiai diegti technologines, organizacines ir socialines inovacijas, suteikiančias galimybę visų pirma vyresnio amžiaus žmonėms, lėtinėmis ligomis sergantiems žmonėms ir neįgaliesiems išlikti aktyviems ir nepriklausomiems. Šie veiksmai padės didinti šių žmonių fizinę, socialinę ir psichinę gerovę bei pailginti šios gerovės trukmę.

Visa ši veikla vykdoma taip, kad būtų užtikrinama parama viso mokslinių tyrimų ir inovacijų ciklo metu, didinamas Europos pramonės sektorių konkurencingumas ir kuriamos naujos rinkos galimybės. Daug dėmesio taip pat

bus skiriama visų su sveikatos priežiūra susijusių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant pacientus ir pacientų organizacijas bei sveikatos priežiūros ir rūpybos paslaugų teikėjus, dalyvavimo skatinimui, siekiant parengti mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę, kuri aktyviai įtrauktų piliečius ir atspindėtų jų poreikius bei lūkesčius.

Konkrete veikia apima: sveikatą lemiančių veiksnių (įskaitant mitybą, fizinį aktyvumą ir su lytimi susijusius veiksnius bei aplinkos, socialinius ir ekonominius, profesinius ir su klimatu susijusius veiksnius) supratimą; geresnį sveikatos ugdymą ir ligų prevencijos didinimą; ligų supratimą, diagnostikos ir prognozavimo gerinimą; veiksmingų prevencijos ir atrankinės patikros programų kūrimą ir polinkio susirgti tam tikromis ligomis vertinimo tobulinimą; infekcinių ligų priežiūros ir pasirengimo kovoti su epidemijomis bei naujomis ligomis gerinimą; naujų ir veiksmingų profilaktinių ir gydomųjų vakcinų ir vaistų kūrimą; *in silico* metodo naudojimą medicinoje siekiant gerinti ligų kontrolę ir jų prognozavimą; regeneracinės medicinos plėtojimą bei pritaikytų gydymo priemonių kūrimą ir ligų gydymą, įskaitant palaikomąją mediciną; žinių perkėlimą į klinikinę praktiką ir įvairaus masto inovacinę veiklą; informacijos apie sveikatą gerinimą ir tinkamesnį sveikatos, kohortinių ir administracinių duomenų rinkimą ir naudojimą; standartizuotą duomenų analizę ir metodus; vyresnių žmonių aktyvumą bei savarankišką gyvenimą ir kasdienį gyvenimą palengvinančią aplinką; asmenų informuotumą ir galimybių patiems rūpintis savo sveikata suteikimą; integruotosios priežiūros skatinimą, įskaitant psichologinius ir socialinius aspektus; mokslinių priemonių ir metodų tobulinimą siekiant remti politikos formavimą ir reguliavimo poreikius; sveikatos priežiūros paslaugų teikimo veiksmingumo ir efektyvumo optimizavimą; bei sveikatos priežiūros skirtumų ir nelygybės šioje srityje mažinimą priimančiais faktais duomenimis grindžiamus sprendimus ir skleidžiant geriausios praktikos pavyzdžius bei naudojant inovacines technologijas ir metodus. Siekiant užtikrinti, kad rezultatai būtų galima kuo greičiau naudotis ir juos pritaikyti praktikoje, būtina skatinti sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus aktyviai dalyvauti.

2. **Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivyno bei vidaus vandenų srityse ir bioekonomika**

2.1. *Konkretus tikslas*

Konkretus tikslas – užtikrinti pakankamą saugaus, sveiko ir aukštos kokybės maisto ir kitų biologinių produktų tiekimą kuriant našias, tvarias ir efektyviai išteklius naudojančias pirminės gamybos sistemas, remiant susijusias ekosistemų funkcijas ir biologinės įvairovės atkūrimą, taip pat konkurencingas ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias tiekimo, perdirbimo ir pardavimo grandines. Tai paspartins perėjimą prie tvarios Europos bioekonomikos šalinant naujų technologijų ir jų diegimo atotrūkį.

Per artimiausius dešimtmečius Europai teks susidurti su didesne konkurencija dėl riboto kiekio ir neatsinaujinančių gamtos išteklių, su klimato kaitos poveikiu, visų pirma pirminės gamybos sistemoms (žemės ūkiui, įskaitant gyvulininkystę ir sodininkystę, miškininkystei, žuvininkystei ir akvakultūrai) ir poreikiu užtikrinti tvarų, saugų ir patikimą maisto tiekimą Europos ir gausėjantiems pasaulio gyventojams. Numatoma, kad norint ne vėliau kaip 2050 m. išmaitinti 9 mlrd. Žemės gyventojų maisto tiekimą teks padidinti 70 %. Žemės ūkio sektorius į aplinką išmeta apie 10 % Sąjungoje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, ir nors šis kiekis Europoje mažėja, numatoma, kad bendras žemės ūkio sektoriaus išmetamų šių dujų kiekis pasaulyje ne vėliau kaip 2030 m. padidės iki 20 %. Be to, mažėjant iškastiniams anglies ištekliams (numatoma, kad naftos ir skystųjų dujų gavyba ne vėliau kaip 2050 m. sumažės apie 60 %), Europai reikės užtikrinti pakankamą ir tvarų žaliavų, energijos ir pramonės produktų tiekimą ir kartu išlaikyti savo konkurencingumą. Sunkiai sprendžiamas ir daug kainuojantis yra biologinių atliekų klausimas (apskaičiuota, kad Sąjungoje per metus susidaro iki 138 mln. tonų šių atliekų, iš kurių 40 % yra išvežamos į sąvartynus), nors šios atliekos gali turėti didelę pridėtinę vertę.

Pvz., apskaičiuota, kad išsivysčiusiose šalyse 30 % viso pagaminamo maisto produktų kiekio yra išmetama. Reikia didelių pakeitimo priemonių, kad ne vėliau kaip 2030 m. šis kiekis Sąjungoje būtų sumažintas 50 %⁽¹⁾. Be to, valstybių sienos negali sustabdyti gyvūnų ir augalų kenkėjų bei ligų (įskaitant zoonozes) ir maiste esančių patogenų patekimo ir plitimo. Nors reikia imtis veiksmingų nacionalinių prevencijos priemonių siekiant užtikrinti pagrindinę kontrolę ir veiksmingą bendrosios rinkos veikimą, yra būtini Sąjungos lygio veiksmai. Uždavinys yra sudėtingas ir daro poveikį daugeliui įvairių tarpusavyje susijusių sektorių, o jį sprendžiant reikia laikytis holistinio ir sisteminio požiūrio.

⁽¹⁾ COM(2011)0112.

Norint patenkinti saugaus ir sveiko maisto produktų tiekimo, biologinių medžiagų, biodegalų ir biologinių produktų paklausą rinkoje – nuo vartotojams skirtų produktų iki dideliais kiekiais perduodamų cheminių medžiagų – kaskart reikia vis daugiau biologinių išteklių. Tačiau šių produktų gamybai reikalingi sausumos ir vandens ekosistemų pajėgumai yra riboti (nors juos naudoti norima įvairiems tarpusavyje konkuruojantiems tikslams) ir jie dažnai nėra valdomi optimaliai – tai liudija, pvz., smarkiai sumažėjęs anglies kiekis dirvoje ir dirvos derlingumas bei išsekvoti žuvų ištekliai. Dar iki galo neišnaudojama galimybė skatinti dirbamosios žemės, miškų, jūrų ir gėlo vandens ekosistemų funkcijas, integruojant agronomijos, aplinkos ir socialinius tikslus į tvarią gamybą ir vartojimą.

Biologinių išteklių ir ekosistemų potencialas galėtų būti panaudojamas kur kas tvariau, efektyviau ir labiau integruotai. Pavyzdžiui, būtų galima geriau panaudoti iš žemės ūkio ir miškų gaunamos biomasės ir žemės ūkio, vandens bei pramonės veiklos atliekų, taip pat komunalinės kilmės atliekų potencialą.

Iš esmės reikia užtikrinti perėjimą prie optimalaus ir atsinaujinančio biologinių išteklių naudojimo ir tausių pirminės gamybos bei perdirbimo sistemų, kuriose mažesnėmis sąnaudomis galima pagaminti daugiau maisto produktų, ląstelienos ir kitų biologinių produktų darant kuo mažesnę poveikį aplinkai ir išmetant kuo mažesnę šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, gerinant ekosistemos funkcijas, neišmetant jokių atliekų ir užtikrinant tinkamą visuomeninę naudą. Siekiama sukurti maisto gamybos sistemas, kurios stiprintų, gerintų ir puoselėtų išteklių bazę ir galėtų užtikrinti tvarios gerovės kūrimą. Būtina geriau suvokti ir plėtoti priemones, kurias pasitelkiant yra gaminami, platinami, parduodami, vartojami ir reguliuojami maisto produktai. Viena iš pagrindinių priemonių siekiant šių tikslų Europoje ir už jos ribų – itin svarbios pastangos tarpusavyje siejant mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat nuolatinis politinių, socialinių, ekonominių ir kitų suinteresuotųjų subjektų grupių dialogas.

2.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė ir akvakultūra bei biologinės pramonės sektoriai yra pagrindiniai sektoriai, kuriais grindžiama bioekonomika. Bioekonomika yra didelė ir besiplečianti rinka, kuri vertinama daugiau kaip 2 trln. EUR, joje yra 20 mln. darbo vietų, o 2009 m. joje dirbo 9 % visų Sąjungos darbuotojų. Investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas sprendžiant šį visuomenės uždavinį padės Europai užsitikrinti pirmavimą atitinkamose rinkose ir pasiekti strategijoje „Europa 2020“ ir jos pavyzdinėse iniciatyvose „Inovacijų sąjunga“ ir „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ nustatytus tikslus.

Tinkamai veikianti Europos bioekonomika – apimanti tvarią iš žemės, žuvininkystės ir akvakultūros gaunamų atsinaujinančiųjų išteklių gamybą ir jų pavertimą maisto produktais, pašarais, ląsteliena, biologiniais produktais ir bioenergija bei susijusiomis viešosiomis gėrybėmis – sukurs didelę Sąjungos pridėtinę vertę. Greta į rinką orientuotos funkcijos bioekonomika taip pat palaiko daug įvairių viešųjų gėrybių funkcijų, biologinės įvairovės ir ekosistemos funkcijų. Tvariai valdoma ji gali sumažinti pirminės gamybos ir visos tiekimo grandinės poveikį aplinkai. Ji gali padidinti jų konkurencingumą, Europos pasitikėjimą savo jėgomis ir suteikti įsidarbinimo bei verslo galimybių, kurios yra itin svarbios kaimo ir pakrančių regionų plėtrai. Su apsirūpinimo maistu saugumu, tvariu žemės ūkiu ir ūkininkavimu, vandens aplinkos produktų gamyba, miškininkystė ir apskritai bioekonomika susiję uždaviniai yra europinio ir pasaulinio masto. Būtina imtis Sąjungos lygio veiksmų siekiant suburti grupes, galinčias užtikrinti reikiamą masą ir kritinę masę, kad būtų papildomos vienos valstybės narės ar valstybių narių grupių pastangos. Laikantis požiūrio, kad būtina įtraukti daug dalyvių, bus užtikrinama reikiama abipusiai naudinga mokslininkų tyrėjų, įmonių, ūkininkų ir (arba) gamintojų, konsultantų ir galutinių vartotojų sąveika. Veiksmai Sąjungos lygiu taip pat būtini siekiant užtikrinti nuoseklumą šį uždavinį sprendžiant visuose sektoriuose ir jį glaudžiai siejant su atitinkamų sričių Sąjungos politika. Mokslinius tyrimus ir inovacijas koordinuojant Sąjungos lygiu bus skatinamos reikiamos permainos Sąjungoje ir padedama jas paspartinti.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos bus susiję su įvairių sričių Sąjungos politika ir atitinkamais tikslais, įskaitant bendrą žemės ūkio politiką (visų pirma kaimo plėtros politiką, bendro programavimo iniciatyvas, įskaitant iniciatyvas „Žemės ūkis, aprūpinimas maistu ir klimato kaita“, „Sveika mityba – sveikas gyvenimas“ ir „Sveikos ir produktyvios jūros bei vandenynai“), Europos žemės ūkio našumo ir tvarumo inovacijų partnerystę ir Vandens srities Europos inovacijų partnerystę, bendrą žuvininkystės politiką, integruotą jūrų politiką, Europos klimato kaitos programą, Vandens pagrindų direktyvą⁽¹⁾, Jūrų strategijos pagrindų direktyvą⁽²⁾, ES miškininkystės veiksmų planą, dirvožemio apsaugos teminę strategiją, 2020 m. Sąjungos biologinės įvairovės strategiją, strateginį energetikos technologijų planą, Sąjungos inovacijų ir pramonės politiką, išorės ir pagalbos vystymuisi politiką, augalų sveikatos

⁽¹⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽²⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

strategijas, gyvūnų sveikatos ir gerovės strategijas ir reguliavimo sistemas, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką, sveikatą ir užtikrinti saugą, skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir su klimatu susijusius veiksmus bei sumažinti atliekų kiekį. Į susijusias Sąjungos politikos sritis geriau integravus visą ciklą – nuo fundamentinių mokslinių tyrimų iki inovacijų – gerokai padidės Sąjungos pridėtinė vertė, bus užtikrintas svarto poveikis, padidės visuomeninė svarba, bus teikiami sveiko maisto produktai ir padedama toliau plėtoti tvarų žemės, jūrų ir vandenynų valdymą ir bioekonomikos rinkas.

Siekiant remti su bioekonomika susijusias Sąjungos politikos sritis ir palengvinti mokslinių tyrimų ir inovacijų valdymą ir stebėseną, bus vykdomi socialiniai ir ekonominiai moksliniai tyrimai ir perspektyvi veikla, susiję su bioekonomikos strategija, įskaitant rodiklių, duomenų bazių, modelių, prognozavimo ir prognozių plėtojimą bei iniciatyvų poveikio ekonomikai, visuomenei ir aplinkai vertinimą.

Uždavinių sprendimu grindžiami veiksmai, visų pirma susiję su socialine, ekonomine ir aplinkosaugine nauda bei su bioekonomika susijusių sektorių ir rinkų modernizavimu, remiami vykdam daugiadalykinius mokslinius tyrimus, skatinant inovacijas ir kuriant naujas strategijas, praktiką, tvarius produktus ir procesus. Taip pat siekiama laikytis plataus požiūrio į inovacijas – nuo technologinių, ne technologinių, organizacinių, ekonominių ir socialinių inovacijų iki pvz., technologijų perdavimo būdų, naujoviškų verslo modelių, prekės ženklų kūrimo ir paslaugų. Būtina pripažinti ūkininkų ir MVĮ galimybes prisidėti prie inovacijų. Nustatant požiūrį į bioekonomiką atsižvelgiama į vietos žinių ir įvairovės svarbą.

2.3. Bendros veiklos kryptys

a) Tvarus žemės ūkis ir miškininkystė

Siekiama užtikrinti pakankamą maisto produktų, pašarų, biomasės ir kitų žaliavų tiekimą, kartu Europoje ir visame pasaulyje išsaugant gamtos išteklius, kaip antai vandenį, dirvožemį ir biologinę įvairovę, ir stiprinant ekosistemų funkcijas, įskaitant kovai su klimato kaita skirtas ir ją mažinančias priemones. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama gerinti žemės ūkio produktų kokybę ir jų vertę kuriant tvaresnę ir našesnę žemės ūkį, įskaitant gyvulininkystės ir miškininkystės sistemas, kurios yra įvairios, atsparios ir efektyviai naudoja išteklius (išmeta mažai anglies dioksido ir reikalauja mažai išorinių sąnaudų ir naudoja mažai vandens), saugo gamtos išteklius, sukuria mažiau atliekų ir gali prisitaikyti prie kintančios aplinkos. Be to, daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama plėtoti kaimo gyventojų gerovę užtikrinančias ir tvarų vartojimą skatinančias paslaugas, koncepcijas ir politiką.

Miškininkystės srityje visų pirma siekiama tvariai gaminti biomasę ir biologinius produktus ir užtikrinti ekosistemų funkcijas tinkamai atsižvelgiant į ekonominius, ekologinius ir socialinius miškininkystės aspektus. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama toliau plėtoti efektyvaus išteklių naudojimo miškininkystės sistemų, kurios yra svarbios didinant miškų atsparumą bei biologinės įvairovės apsaugą ir gali patenkinti padidėjusią biomasės paklausą, našumą ir tvarumą.

Be to, bus atsižvelgiama į funkcinių augalų ir sveikatos bei gerovės sąveiką, taip pat į sodininkystės ir miškininkystės galimybių panaudojimą miestų žaliųjų zonų plėtrai.

b) Tvarus ir konkurencingas žemės ūkio maisto produktų sektorius siekiant saugios ir sveikos mitybos

Siekiama patenkinti piliečių poreikius ir užtikrinti aplinką saugiams, sveikiems ir įperkamiems maisto produktams gaminti bei pasiekti, kad maisto produktų ir pašarų perdirbimas, jų platinimas ir vartojimas būtų tvaresni, o maisto produktų sektorius – konkurencingesnis, kartu atsižvelgiant į kultūrinį maisto kokybės aspektą. Daugiausia dėmesio skiriama visiems prienamiems sveikiems ir saugiams maisto produktams, pagrįsto pasirinkimo galimybių suteikimui vartotojams, geresnei sveikatai užtikrinti skirtiems mitybos sprendimams bei inovacijoms ir konkurencingiems maisto produktų perdirbimo metodams, kuriems reikia mažiau išteklių ir priedų bei kuriuos gaminant gaunama mažiau šalutinių produktų, susidaro mažiau atliekų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

c) Gyvųjų vandens išteklių potencialo panaudojimas

Siekiama valdyti, tvariai išnaudoti ir palaikyti gyvuosius vandens išteklius, kad naudojantis Europos vandenynais, jūromis ir vidaus vandenimis būtų teikiama kuo didesnė socialinė ir ekonominė nauda ir (arba) pelnas, kartu užtikrinant biologinės įvairovės apsaugą. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama optimaliai prisidėti prie maisto produktų tiekimo užtikrinimo, pasaulio ekonomikos sąlygomis plėtojant tvarią ir aplinkai nekenksmingą žuvininkystę, tvariam prekes ir paslaugas teikiančių ekosistemų valdymui, konkurencingai ir aplinkai nekenkiančiai Europos akvakultūrai ir su jūra ir laivyba susijusių inovacijų skatinimui naudojant biotechnologijas, kad būtų skatinamas pažangus „mėlynasis“ augimas.

d) Tvarūs ir konkurencingi biologinės pramonės sektoriai ir Europos bioekonomikos plėtojimo rėmimas

Siekiama skatinti mažai anglies dioksido išmetančius, efektyviai išteklius naudojančius, tvarius ir konkurencingus Europos biologinės pramonės sektorius. Daugiausia dėmesio skiriama veiksniams, kuriais siekiama skatinti žinių bioekonomiką, šiuo tikslu įprastus pramonės procesus ir produktus keičiant į biologiniais išteklių bei efektyviu energijos naudojimu grindžiamus pramonės procesus ir produktus, kuriant integruotas antros ir vėlesnės kartos biologinio atliekų perdirbimo įmones, optimizuojant pirminės gamybos biomasės, įskaitant liekanas, biologinių atliekų ir biologinės pramonės sektorių šalutinių produktų naudojimą, atveriant naujas rinkas ir šiuo tikslu remiant standartizavimo ir sertifikavimo sistemas, taip pat reguliavimo, demonstracinę ir (arba) tyrimų vietoje veiklą, tačiau kartu atsižvelgiant į bioekonomikos daromą poveikį žemės naudojimui ir žemės naudojimo pokyčius, taip pat į pilietinės visuomenės nuomonę ir susirūpinimą jai keliančius klausimus.

e) Kompleksiniai jūrų ir jūrininkystės moksliniai tyrimai

Siekiama didinti Sąjungos jūrų ir vandenynų poveikį visuomenei ir ekonomikos augimui tausiai naudojant jūrų išteklius, naudojant įvairius jūrų energijos išteklius ir įvairiais būdais panaudojant jūrų išteklius.

Daugiausia dėmesio skiriama veiksniams, susijusiems su jūrų ir jūrininkystės moksliniais ir technologiniais uždaviniais, siekiant panaudoti įvairiuose jūrų ir jūrininkystės pramonės sektoriuose esančias jūrų ir vandenynų galimybes ir kartu apsaugoti aplinką bei prisitaikyti prie klimato kaitos. Sprendžiant visus su programa „Horizontas 2020“ susijusius uždavinius ir visuose šios programos įgyvendinimo prioritetuose bus vadovaujama suderintu strateginiu požiūriu į jūrų ir jūrininkystės mokslinius tyrimus, todėl bus lengviau įgyvendinti atitinkamų sričių Sąjungos politiką, kad būtų pasiekti svarbiausi mėlynojo augimo tikslai.

3. Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija

3.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – užtikrinti perėjimą prie patikimos, prieinamos, visuomenei priimtinos, tvarios ir konkurencingos energetikos sistemos, kuria siekiama sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, atsižvelgiant į mažėjantį išteklių kiekį, didėjančius energijos poreikius ir klimato kaitą.

Sąjunga išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne vėliau kaip 2020 m. ketina sumažinti 20 %, palyginti su 1990 m. lygiu, ir toliau ne vėliau kaip 2050 m. sumažinti 80–95 %. Be to, iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagaminamos energijos kiekis 2020 m. turėtų sudaryti 20 % galutinio sunaudojamo energijos kiekio, o tikslinis energijos vartojimo efektyvumo rodiklis turėtų būti 20 %. Norint pasiekti šiuos tikslus reikės iš esmės pertvarkyti visą energetikos sistemą užtikrinant mažą išmetamo anglies dioksido kiekį ir iškastiniam kurui alternatyvių rūšių kūrimą, energetinį saugumą ir energijos prieinamumą, kartu didinant Europos ekonomikos konkurencingumą. Europai reikia dar daug nuveikti siekiant šio bendro tikslo. 80 % Europos energetikos sistemos kol kas tebėra priklausoma nuo iškastinio kuro, o šis sektorius išmeta 80 % viso Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Siekiant ilgalaikių Sąjungos kovos su klimato kaita ir energetikos politikos tikslų, tikslinga didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijai, galutinio energijos vartojimo efektyvumui, pažangiesiems elektros energijos tinklams ir energijos kaupimo veiklai skirtą biudžeto dalį, palyginti su Septintąja bendrąja programa, taip pat didinti pagal programą „Pažangi energetika Europai“, kuri įgyvendinama vykdant Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą (2007–2013 m.), vykdomai energetikos inovacijų įsisavinimo rinkoje veiklai skirtą biudžetą. Siekiama, kad bendra šiai veiklai skirta lėšų suma sudarytų bent 85 % šiam visuomenės uždaviniui skirtu biudžetu. Kiekvienais metais 2,5 % Sąjungos BVP išleidžiama energijos importui, ir tikėtina, kad šis kiekis didės. Esant tokiai tendencijai, iki 2050 m. susiformuotų visiškai priklausomybė nuo naftos ir dujų importo. Dėl kintančių energijos kainų pasaulio rinkoje ir susirūpinimo tiekimo saugumu Europos pramonės sektoriai ir vartotojai vis didesnę savo pajamų dalį išleidžia energijai. Europos miestams tenka 70–80 % ⁽¹⁾ viso Sąjungoje suvartojamo energijos kiekio ir apytikriai tokia pat dalis išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.

Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. plane ⁽²⁾ užsime-nama, kad tikslingo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo uždavinys iš esmės turės būti sprendžiamas Sąjungos teritorijoje. Todėl iki 2050 m. elektros energijos gamybos sektoriuje išmetamą CO₂ dujų kiekį tėtų sumažinti daugiau kaip 90 %, pramonėje – daugiau kaip 80 %, transporto sektoriuje – ne mažiau kaip 60 %, o gyvenamųjų namų sektoriuje ir paslaugų sektoriuje – apie 90 %. Iš šio plano taip pat matyti, kad, be kita ko, trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu gamtinės dujos gali prisidėti prie energetikos sistemos pertvarkymo, kartu taikant anglies dioksido surinkimo ir saugojimo technologiją.

Siekiami su tokiu plačiu užmoju sumažinti išmetamų CO₂ dujų kiekį, į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą, demonstravimą ir veiksmingų, saugių, užtikrintų ir patikimų bei mažą anglies dioksido kiekį išmetančių energijos technologijų ir paslaugų, įskaitant dujas, elektros energijos saugojimą ir mažų ir labai mažų energetikos sistemų diegimą, pateikimą rinkai prieinamomis kainomis privaloma investuoti daug lėšų. Šios investicijos turi būti derinamos su netechnologinėmis priemonėmis, susijusiomis su tiekimu ir paklausa, be kita ko, inicijuojant dalyvavimo procesus ir įtraukiant vartotojus. Visos šios priemonės turi būti įtrauktos į integruotą ir tvarią mažo anglies dioksido kiekio išmetimo politiką, įskaitant bazinių dujų didelio poveikio technologijų diegimą, visų pirma IRT spren-dimų ir pažangios gamybos, perdirbimo ir medžiagų naudojimą. Siekiama parengti ir sukurti efektyviai energiją

⁽¹⁾ 2008 m. pasaulio energetikos apžvalga, EBPO, Tarptautinė energetikos agentūra, 2008 m.

⁽²⁾ COM(2011)0112.

naudojančias technologijas ir paslaugas, įskaitant atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą, kurias būtų galima plačiai įsisavinti Europos ir tarptautinėse rinkose, bei užtikrinti pažangų paklausos valdymą atviroje ir skaidrioje prekybos energija rinkoje ir sukurti saugias ir pažangias energijos vartojimo efektyvumo valdymo sistemas.

3.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Naujos technologijos ir sprendimai savo kaina ir patikimumu turi konkuruoti su jau seniai naudojamomis energetikos sistemomis ir technologijomis. Siekiant šiuos naujus, mažiau aplinkai kenksmingus, mažą anglies dioksido kiekį išmetančius, efektyvesnius energijos šaltinius reikiamu mastu paversti komerciškai priimtinais, neįmanoma išsiversti be mokslinių tyrimų ir inovacijų. Nei pramonės sektorius, nei atskiros valstybės narės nėra pajėgios priimti išlaidas ir riziką, kurių pagrindiniai veiksniai (perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, energijos už įperkama kainą tiekimas ir jos tiekimo saugumas) nėra susiję su rinka.

Siekiant paspartinti šių veiksmų diegimą, reikės Sąjungos lygiu laikytis strateginio požiūrio, kuris apimtų energijos tiekimą, energijos paklausą ir naudojimą pastatuose, paslaugas, naudojimą namų ūkiuose, transportą ir pramonės vertės grandines. Tam reikės derinti išteklius visoje Sąjungoje, įskaitant sanglaudos politikos fondus, visų pirma įgyvendinant nacionalines ir regionines pažangiosios specializacijos strategijas, apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, vykdant viešuosius pirkimus ir taikant kitus finansavimo mechanizmus. Taip pat reikės parengti atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo reguliavimo ir diegimo politiką, pritaikytą techninę pagalbą ir pajėgumų kūrimo programą, kad būtų pašalintos netechnologinės kliūtys.

Toks strateginis požiūris numatytas strateginiame energetikos technologijų plane (toliau – SET planas). Jame nustatyta ilgalaikė darbotvarkė, kurią taikant būtų šalinamos pagrindinės inovacijų kliūtys, su kuriomis energetikos technologijos susiduria mažai tirtų mokslinių tyrimų ir mokslinių tyrimų bei technologinės plėtros ir (arba) koncepcijos įrodymų etapais bei demonstravimo etapu, kai bendrovės ieško kapitalo, kad galėtų finansuoti didelius išskirtinius projektus ir pradėti pateikimo rinkai procesą. Bus atsižvelgiama ir į naujas besiformuojančias proveržį skatinančias technologijas.

Apskaičiuota, kad SET planui visapusiškai įgyvendinti per ateinančius 10 metų reikės 8 mlrd. EUR per metus⁽¹⁾. Tai gerokai viršija pavienių valstybių narių ar vien mokslinių tyrimų ir pramonės sektorių suinteresuotųjų subjektų galimybes. Reikia Sąjungos lygiu investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas bei kartu telkti visos Europos pastangas užtikrinant bendrą įgyvendinimą ir dalijantis rizika bei pajėgumais. Todėl Sąjungos skiriamas energetikos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas papildo valstybių narių veiklą, pirmenybę teikiant pažangioms technologijoms ir tai veiklai, kurią vykdant sukuriamą akivaizdžią Sąjungos pridėtinę vertę, visų pirma veiklai, kuri gali iš tikrųjų pritraukti nacionalinius išteklius ir sukurti darbo vietų Europoje. Sąjungos lygiu vykdoma veikla taip pat remiamos su didele rizika susijusios ir daug kainuojančios ilgalaikės programos, kurių nepajėgtų įgyvendinti pavienės valstybės narės, telkiamos pastangos siekiant sumažinti investavimo riziką vykdant didelio masto veiklą, pvz., pramoninį demonstravimą, ir rengiami visą Europą apimantys sąveikūs energetikos sprendimai.

Įgyvendinus SET planą, kuris yra Europos energetikos politikos mokslinių tyrimų ir inovacijų ramsis, padidės tiekimo Sąjungai saugumas ir bus paspartintas perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, bus padedama mokslinių tyrimų ir inovacijų programoms susieti su transeuropinėmis ir regioninėmis investicijomis į energetikos infrastruktūrą bei padidės investuotojų ryžtas skirti kapitalą ilgalaikiams projektams ir su didele technologine ir rinkos rizika susijusiems projektams. Taip bus sukuriama galimybė diegti inovacijas į mažas ir dideles bendroves bei padėti joms tapti ar išlikti konkurencingoms pasaulio rinkose, kuriose energetikos technologijoms galimybių yra labai daug ir jų vis daugėja.

Tarptautinėje arenoje Sąjungos lygio veiksmis sukuriamą kritinę masę, reikalingą norint patraukti kitų technologijų srities lyderių dėmesį, skatinti tarptautines partnerystes ir taip siekti Sąjungos tikslų. Tarptautiniams partneriams bus lengviau bendrauti su Sąjunga imantis bendrų veiksmų, jeigu jais užtikrinama abipusė nauda ir interesai.

Todėl veiksmai, kurių imamasi sprendžiant šį visuomenės uždavinį, bus technologinis pagrindas, kuriuo grindžiama Europos energetikos ir klimato politika. Juos vykdant taip pat bus prisidedama kuriant pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ energetikos srityje ir siekiant politikos tikslų, kurie apibrėžti pavyzdinėse iniciatyvose „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ ir „Europos skaitmeninė darbotvarkė“.

⁽¹⁾ COM(2009)0519.

Su branduolių dalijimusi ir jų sintezės energija susijusi mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla vykdoma pagal Euratomo programą, sukurtą Reglamentu (Euratomas) Nr. 1314/2013. Prireikus reikėtų numatyti galimą šio visuomenės uždavinio ir Euratomo programos sinergiją.

3.3. Bendros veiklos kryptys

a) Energijos suvartojimo ir anglies dioksido išmetimo rodiklio mažinimas užtikrinant pažangų ir tausų naudojimą

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su naujų koncepcijų, netechnologinių sprendimų, efektyvesnių, socialiai priimtinių ir įperkamų technologijų komponentų ir sistemų, kuriose įdiegti pažangieji elementai, moksliniais tyrimais ir realaus masto bandymais, siekiant užtikrinti energijos valdymą realiuoju laiku naujuose ir esamuose beveik anglies dioksido neišskiriančiuose, beveik energijos nenaudojančiuose ir teigiamos energijos pastatuose, renovuotuose pastatuose, miestuose ir rajonuose, šildymo ir vėsinimo reikmėms naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, užtikrinti itin efektyvų išteklių naudojimą pramonėje ir paskatinti bendroves, namų ūkius, bendrijas ir miestus masiškai taikyti efektyvaus energijos naudojimo ir energijos taupymo sprendimus ir paslaugas.

b) Pigios elektros energijos, kurią gaminant išmetama mažai anglies dioksido, tiekimas

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su novatoriškų atsinaujinančiųjų energijos išteklių, veiksmingų ir lanksčių nedaug anglies dioksido į aplinką išskiriančių iškastinę energiją naudojančių elektrinių ir anglies dioksido surinkimo bei saugojimo arba pakartotinio CO₂ dujų naudojimo technologijų, suteikiančių galimybę rinktis platesnio masto, pigesnes ir aplinkai nekenksmingas technologijas, kurių konversijos efektyvumas didesnis ir kurios yra labiau prieinamos įvairiai rinkos ir naudojimo aplinkai, moksliniais tyrimais, technologine plėtra ir demonstravimu realiu mastu.

c) Alternatyvus kuras ir mobilieji energijos šaltiniai

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su technologijų ir vertės grandinių moksliniais tyrimais, technologine plėtra ir realaus masto demonstravimu, siekiant elektros ir šilumos energijai, žemės, jūrų ir oro transportui naudojamą bioenerziją ir kitų rūšių alternatyvų kurą paversti konkurencingesniu ir tvaresniu, užtikrinant efektyvesnės energijos konversijos potencialą, sutrumpinti vandenilio ir kuro elementų pateikimo rinkai trukmę ir pasiūlyti naujų priemonių, turinčių ilgalaikį brandos potencialą.

d) Bendras pažangus Europos elektros tinklas

Daugiausia dėmesio skiriama mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir realaus masto demonstravimo veiklai, susijusiai su naujomis pažangiomis elektros energijos tinklų technologijomis, atsargų užtikrinimo ir balansavimo technologijomis, kurios suteikia galimybę užtikrinti didesnę lankstumą ir efektyvumą, įskaitant įprastas elektrines, lanksčių energijos saugojimu, sistemomis ir rinkos schemomis, kurias taikant įprastomis ir nepaprastosios padėties sąlygomis būtų galima planuoti, stebėti, kontroliuoti ir saugiai eksploatuoti sąveikius tinklus, įskaitant standartizacijos klausimus, atviroje, anglies dioksido neišmetančioje, aplinkos požiūriu tvarioje, atsparioje klimato poveikiui ir konkurencingoje rinkoje.

e) Naujos žinios ir technologijos

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su netaršios, saugios ir tvarios energetikos technologijų daugia-dalykiniais moksliniais tyrimais (įskaitant modeliavimą) ir bendru Europos masto mokslinių tyrimų programų ir pasaulinio lygio infrastruktūros įgyvendinimu.

f) Tvirtas sprendimų priėmimas ir visuomenės dalyvavimas

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama rengti priemones, metodus, modelius ir į ateitį orientuotus bei perspektyvius scenarijus, kurie būtini norint užtikrinti tvirtą ir skaidrų politikos formavimo rėmimą, įskaitant su visuomenės ir vartotojų dalyvavimu, poveikiu aplinkai ir tvarumo vertinimu susijusią veiklą, padedančią geriau suprasti su energetika susijusias socialines ir ekonomines tendencijas bei perspektyvas.

g) Energetikos inovacijų įsisavinimas rinkoje remiantis programa „Pažangi energetika Europai“

Vykdamą veiklą bus remiama pagal programą „Pažangi energetika Europai“ vykdoma veikla ir ši veikla bus toliau plėtojama. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su taikomosiomis inovacijomis ir standartų skatinimu, siekiant palengvinti energetikos technologijų ir paslaugų įsisavinimą rinkoje, pašalinti netechnologines kliūtis bei paspartinti ekonomiškai efektyvų Sąjungos energetikos politikos įgyvendinimą. Dėmesys taip pat bus skiriamas inovacijoms, kuriomis siekiama pažangiai ir tvariai naudoti esamas technologijas.

4. Išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos

4.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – sukurti efektyviai išteklius naudojančią, klimatui ir aplinkai nekenksmingą, saugią ir vientisą Europos transporto sistemą, kuri tenkintų visų piliečių, ekonomikos ir visuomenės poreikius.

Europa turi derinti didėjančius savo piliečių ir prekių judumo poreikius bei kintančius poreikius, kuriuos suformavo nauji demografiniai ir visuomenės uždaviniai, su būtinais ekonominės veiklos rezultatais ir būtinybe sukurti efektyvaus energijos vartojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų visuomenę bei klimato kaitai atsparią ekonomiką. Nepaisant transporto sektoriaus plėtos jame turi būti gerokai sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir kitas neigiamas šio sektoriaus poveikis aplinkai, be to, turi būti panaikinta šio sektoriaus priklausomybė nuo naftos ir kitų rūšių iškastinio kuro, kartu išlaikant didelį efektyvumą ir judumą bei skatinant teritorinę sanglaudą.

Tvarų judumą galima užtikrinti tik iš esmės pertvarkius transporto, įskaitant viešąjį transportą, sistemą, diegiant naujausius transporto mokslinių tyrimų laimėjimus, plataus masto inovacijas bei visoje Europoje suderintai diegiant ekologiškesnes, saugesnes, patikimesnes ir pažangesnes transporto sistemas.

Atliekant mokslinius tyrimus ir diegiant inovacijas turi būti tikslingai ir tinkamu laiku užtikrinama pažanga visų rūšių transporto srityse, leisianti pasiekti pagrindinius Sąjungos politikos tikslus, kartu skatinant ekonominį konkurencingumą, remiant perėjimą prie klimatui atsparios, efektyvaus energijos vartojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir išlaikant pirmavimą pasaulinėje rinkoje tiek paslaugų sektoriuje, tiek gamybos pramonės sektoriuje.

Nors moksliniams tyrimams, inovacijoms ir jų diegimui reikės daug investicijų, nepadidinus visos transporto ir judumo sistemos tvarumo ir neišlaikius Europos technologinio pirmavimo transporto srityje, ilguoju laikotarpiu patiriamos visuomeninės, ekologinės ir ekonominės sąnaudos bus pernelyg didelės ir bus žalingų pasekmių darbo vietoms Europoje ir ilgalaikiam ekonomikos augimui.

4.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Transporto sektorius yra vienas iš pagrindinių Europos ekonomikos konkurencingumo ir augimo veiksnių. Jis užtikrina žmonių ir prekių judumą, kuris yra būtinas integruotoje Europos bendrojoje rinkoje, teritorinę sanglaudą bei atvirą ir integracinę visuomenę. Transporto sektorius gamybinių pajėgumų ir teikiamų paslaugų kokybės atžvilgiu yra vienas iš vertingiausių Europos segmentų, o jo vaidmuo daugelyje pasaulio rinkų yra pagrindinis. Transporto pramonė ir transporto įrangos gamyba kartu sudaro 6,3 % Sąjungos BVP. Atsižvelgiant į prekybą, paslaugas ir darbuotojų judumą, bendras transporto sektoriaus įnašas į Sąjungos ekonomiką yra dar didesnis. Be to, Europos transporto pramonė patiria vis didesnę konkurenciją su kitų pasaulio regionų transporto pramone. Siekiant ateityje išlaikyti Europos gebėjimą konkuruoti ir sumažinti dabartinės mūsų transporto sistemos trūkumus bus reikalingos proveržio technologijos.

Transporto sektorius išmeta daug šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ir šio sektoriaus veikla sudaro beveik ketvirtadalį viso išmetamo dujų kiekio. Jis daug prisideda ir prie kitų su oro užterštumu susijusių problemų. 96 % transporto sektoriaus vis dar priklauso nuo iškastinio kuro. Itin svarbu sumažinti šį poveikį aplinkai tikslingai tobulinant technologijas, atsižvelgiant į tai, kad kiekviena transporto rūšis susiduria su įvairiais sunkumais ir visoms joms būdingi skirtingi technologijų integravimo ciklai. Be to, vis didesni susirūpinimą kelia transporto spūstys, sistemos dar nėra pakankamai išmanios, kitos galimybės pereiti prie tvaresnių rūšių transporto ne visuomet yra patrauklios, žūčių keliuose skaičius (34 000 per metus) Sąjungoje tebėra labai didelis, piliečiai ir verslas pageidauja visiems prieinamos, saugios ir patikimos transporto sistemos. Miestams kyla specifinių uždavinių ir atsiranda galimybių, susijusių su transporto tvarumu ir geresne gyvenimo kokybe.

Jeigu numatoma Europos eismo plėtra kelis dešimtmečius nesikeis, eismas Europoje gali patekti į akliavietę, o jo ekonominės sąnaudos bei poveikis visuomenei gali pasidaryti nebeapakeliami ir turėti neigiamų pasekmių ekonomikai ir visuomenei. Jei ir ateityje išsilaikys ankstesnės tendencijos, numatoma, kad per kitus 40 metų keleivio nuvažiuojamų kilometrų skaičius padvigubės, o oro transporto sektoriuje šis skaičius didės du kartus greičiau. Išmetamas CO₂ kiekis ne vėliau kaip 2050 m. padidės 35 %⁽¹⁾. Su transporto spūstimis susijusios išlaidos padidės maždaug 50 % (iki beveik 200 mlrd. EUR per metus). Su avarijomis susijusios išorės išlaidos, palyginti su 2005 m., padidės maždaug 60 mlrd. EUR.

(1) Komisijos baltoji knyga „Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“ COM(2011)0144.

Todėl įprastinio veiklos scenarijaus rinktis negalima. Vykdam mokslinius tyrimus ir diegiant inovacijas, grindžiamas politikos tikslais ir sutelktas į pagrindinius uždavinius, bus gerokai prisidedama siekiant Sąjungos tikslų, t. y. užtikrinti, kad pasaulio temperatūra nepadidėtų daugiau kaip 2 °C, 60 % sumažinti transporto sektoriuje išmetamų CO₂ dujų kiekį, gerokai sumažinti su transporto spūstimis ir avarijomis susijusias išlaidas, o ne vėliau kaip 2050 m. pasiekti, kad keliuose beveik nebežūt žmonės⁽¹⁾.

Taršos, transporto spūsčių, saugos ir saugumo problemos būdingos visoms Sąjungos šalims, todėl joms spręsti reikia imtis Europos lygmens bendradarbiavimo priemonių. Transporto priemonėms⁽¹⁾, infrastruktūrai ir eismo valdymui skirtų naujų technologijų kūrimo ir jų bei inovacinių sprendimų diegimo spartinimas bus pagrindinė priemonė siekiant Sąjungoje sukurti mažiau aplinką teršiančią, saugesnę, patikimesnę, prieinamesnę ir efektyvesnę intermodalinę bei daugiamodalinę vežimo sistemą, pasiekti rezultatų, kurie būtini siekiant sumažinti klimato kaitą ir padidinti efektyvų išteklių naudojimą, ir išlaikyti Europos pirmavimą su transportu susijusių produktų ir paslaugų pasaulio rinkose. Šių tikslų neįmanoma pasiekti pavieniais nacionaliniais veiksmais.

Sąjungos lygiu vykdomas su transportu susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas pirmenybę teikiant veiklai, kuria sukuriama neabejotina Europos pridėtinė vertė, papildys valstybių narių veiksmus. Tai reiškia, kad daugiausia dėmesio bus skirta toms prioritetinėms sritims, kurios atitinka Europos politikos tikslus, kuriose būtina užtikrinti kritinę veiksmų masę, kuriose europiniai sąveikūs arba daugiamodaliniai integruoti transporto sprendimai gali padėti pašalinti kliūtis transporto sistemoje arba kuriose pastangas telkiant tarptautiniu lygiu ir geriau panaudojant esamus mokslinių tyrimų rezultatus bei juos veiksmingai platinant galima sumažinti investavimo į mokslinius tyrimus riziką, sukurti pradinis bendrojo standartus ir sutrumpinti mokslinių tyrimų rezultatų pateikimo rinkai trukmę.

Mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla apima įvairias iniciatyvas, įskaitant atitinkamas viešojo ir privatačio sektorių partnerystes, kurios aprėpia visą inovacijų grandinę ir kuriomis laikomasi integruoto požiūrio į novatoriškus sprendimus transporto srityje. Panaudoti rezultatus rinkoje ypač padėtų šių rūšių veikla: moksliniams tyrimams ir inovacijoms taikomas programinis metodas, demonstraciniai projektai, panaudojimo rinkoje veikla ir pagalba įgyvendinant standartizavimo, reguliavimo ir inovacines pirkimo strategijas. Be to, į veiklą įtraukus suinteresuotuosius subjektus ir pasinaudojus jų žiniomis būtų padedama pašalinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų rezultatų ir jų diegimo transporto sektoriuje.

Investuojant į mokslinius tyrimus ir inovacijas, kuriomis siekiama kurti mažiau aplinką teršiančią, išmanesnę ir visiškai integruotą patikimą transporto sistemą, bus svariai prisidedama siekiant strategijos „Europa 2020“ ir jos pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ tikslų. Šia veikla bus padedama įgyvendinti baltąją knygą „Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“. Vykdam šią veiklą taip pat bus prisidedama siekiant politikos tikslų, iškeltų pavyzdinėse iniciatyvose „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ ir „Europos skaitmeninė darbotvarkė“. Ši veikla taip pat bus siejama su atitinkamomis bendro programavimo iniciatyvomis.

4.3. Bendros veiklos kryptys

Veikla bus organizuojama taip, kad atitinkamai būtų galima taikyti integruotą ir konkrečioms vežimo rūšims pritaikytą požiūrį. Siekiant atsivėlgti į kiekvienos transporto rūšies specifiką ir holistinį uždavinių pobūdį, reikės užtikrinti daugiamečių matomumą ir tęstinumą, taip pat parengti atitinkamas su transportu susijusių Europos technologijų platformų strategines mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes.

a) Aplinką tausojantis ir efektyviai išteklius naudojantis transportas

Siekiami kuo labiau apriboti transporto sistemų poveikį klimatui ir aplinkai (įskaitant akustinę ir oro taršą), gerinant jų kokybę ir didinant gamtos išteklių ir kuro naudojimo transporto sektoriuje efektyvumą ir mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bei priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama mažinti išteklių, ypač iškastinio kuro, naudojimą, išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir triukšmo lygį, taip pat didinti transporto ir transporto priemonių efektyvumą; paspartinti naujos kartos netaršių (elektra, vandeniliu varomų ir kitų mažataršių arba visai neteršiančių) transporto priemonių kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai, be kita ko, kuriant proveržio variklius, energijos kaupimo technologijas ir infrastruktūrą bei juos optimizuojant; ištirti alternatyvių ir tausių degalų bei novatoriškų ir efektyvesnių varymo ir valdymo sistemų galimybes, įskaitant degalų infrastruktūrą ir įkrovimą, ir jomis pasinaudoti; optimizuoti infrastruktūros planavimą ir naudojimą, šiuo tikslu taikant intelektines transporto sistemas, logistiką ir išmaniąją įrangą; ir didinti paklausos valdymo naudojimą ir viešojo ir nevariklinio transporto bei intermodalinių mobilumo grandinių naudojimą, visų pirma miestuose. Bus skatinamos inovacijos, kuriomis siekiama, kad visos transporto rūšys taptų mažataršės arba visai neterštos.

⁽¹⁾ Terminas „transporto priemonės“ suprantamas plačiąja prasme; jis apima visas transporto priemones.

b) Didesnis judumas, mažesnės transporto spūstys, daugiau saugos ir saugumo

Siekiami didėjančius judumo poreikius suderinti su geresniu transporto srautų sklandumu, šiuo tikslu diegiant inovacines, nenutrūkstamas, intermodalines, integracines, prieinamas, įperkamas, saugias, patikimas, sveikas ir atsparias transporto sistemas.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama mažinti transporto spūstis, gerinti prieigą, sąveikumą ir didinti keleivių galimybes rinktis bei tenkinti naudotojų poreikius, šiuo tikslu plėtojant ir skatinant transporto nuo durų iki durų, judumo valdymo ir logistikos integravimą, didinti intermodalumą ir diegti išmanaus planavimo bei valdymo sistemas, taip pat radikaliai mažinti eismo nelaimės ir mažinti saugumui kylančių grėsmių poveikį.

c) Europos transporto pramonės pirmavimas pasaulyje

Tikslas yra padidinti Europos transporto gamybos pramonės ir susijusių paslaugų, įskaitant logistikos procesus, priežiūrą, remontą, rekonstravimą ir antrinį perdirbimą, konkurencingumą ir pagerinti veiklos rodiklius, išsaugojant Europos pirmavimą tam tikrose srityse (pvz., aeronautikoje).

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama kurti kitos kartos inovacines oro, vandens ir sausumos transporto priemones, užtikrinti tvarią novatoriškų sistemų ir įrangos gamybą ir ruošti pagrindą ateities transporto priemonėms, šiuo tikslu kuriant naujas technologijas, koncepcijas bei konstrukcijas, išmanias kontrolės sistemas ir sąveikius standartus, efektyvius gamybos procesus, novatoriškas paslaugas bei sertifikavimo procedūras, trumpinant kūrimo trukmę ir mažinant su gyvavimo ciklu susijusias išlaidas, nesumažinant eksploataavimo saugos ir saugumo.

d) Politikos formavimo reikmėms skirti socialiniai ir ekonominiai ir elgsenos moksliniai tyrimai bei į ateitį orientuota veikla

Siekiami padėti geriau formuoti politiką – tai būtina norint paskatinti inovacijas ir norint spręsti su transportu susijusius uždavinius bei patenkinti su juo susijusius visuomenės poreikius.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama suprasti su transportu susijusį socialinį ir ekonominį poveikį, tendencijas ir perspektyvas, įskaitant būsimos paklausos raidą, o politiką formuojantiems asmenims pateikti įrodymais pagrįstų duomenų bei analizių. Taip pat bus skiriamas dėmesys vykdam šią veiklą gautų rezultatų sklaidai.

5. Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavų tiekimas

5.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas yra sukurti efektyviai išteklius ir vandenį naudojančią ir klimato kaitos poveikiui atsparią ekonomiką bei visuomenę, užtikrinti gamtos išteklių ir ekosistemų apsaugą ir tvarų valdymą ir tvarų žaliavų tiekimą bei naudojimą, siekiant patenkinti didėjančio pasaulio gyventojų skaičiaus poreikius, taisyti naudojantis planetos gamtos ištekliais ir ekosistemomis. Vykdam veiklą bus padedama didinti Europos konkurencingumą bei žaliavų tiekimo užtikrinimą ir gerovę bei užtikrinti aplinkosauginį naudingumą, atsparumą ir tvarumą, siekiant, kad vidutinis visuotinis atšilimas neviršytų 2 °C bei sudarant sąlygas ekosistemoms ir visuomenei prisitaikyti prie klimato kaitos ir kitų aplinkos pokyčių.

Per XX a. iškastinio kuro naudojimo ir materialinių išteklių gamybos mastas pasaulyje padidėjo dešimt kartų. Ši tariai gausių ir pigių išteklių era baigiasi. Žaliavoms, vandeniui, orui, biologinei įvairovei, žemės, vandens ir jūrų ekosistemoms daromas neigiamas poveikis. Daugelis svarbiausių pasaulio ekosistemų išgyvena nuosmukį, o iki 60 % jų funkcijų naudojamos netausiai. Sąjungoje kiekvienais metais vienam asmeniui sunaudojama maždaug 16 tonų medžiagų, iš kurių 6 tonos virsta atliekomis, o pusė šio kiekio patenka į sąvartynus. Pasaulinė išteklių paklausa nuolat didėja, nes daugėja gyventojų ir atsiranda poreikių, visų pirma besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių vidutinės pajamos gaunantiems gyventojams. Būtina atsieti ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo.

Vidutinė Žemės paviršiaus temperatūra per pastaruosius 100 metų padidėjo maždaug 0,8 °C, ir numatoma, kad iki XXI a. pabaigos ji padidės dar 1,8–4 °C (palyginti su vidutine 1980–1999 m. temperatūra) ⁽¹⁾. Su šiais pokyčiais siejamas tikėtinas poveikis gamtai ir žmonėms kels pavojų planetai ir jos gebėjimui prisitaikyti bei grėsmę būsimai ekonomikos plėtrai ir žmonių gerovei.

⁽¹⁾ Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos 4-oji vertinimo ataskaita, 2007 m. (www.ipcc.ch).

Didėjantis klimato kaitos poveikis ir aplinkos problemos, pvz., vandenynų rūgštėjimas, vandenynų cirkuliacijos pokyčiai, padidėjusi jūrų vandens temperatūra, Arkties ledynų tirpimas ir sumažėjęs jūros vandens druskingumas, dirvožemio blogėjimas ir žemės naudojimas, dirvos derlingumo mažėjimas, vandens trūkumas, sausras ir potvyniai, seisminiai ir vulkaniniai pavojai, geografinio rūšių pasiskirstymo pokyčiai, cheminė tarša, išteklių poreikio didėjimas ir biologinės įvairovės nykimas, patvirtina, kad planeta artėja prie savo tvarumo ribų. Pavyzdžiui, jeigu nebus didinamas visų sektorių efektyvumas, be kita ko, pasitelkiant novatoriškas vandens sistemas, numatoma, kad vandens paklausa jo pasiūlą per 20 metų viršytų 40 %, o tai sukeltų didelį vandens trūkumą ir stygių. Miškai nyksta nerimą keliančiu greičiu – per metus prarandama maždaug 5 mln. hektarų miško. Išteklių sąveika gali kelti sistemingą riziką – vieno išteklių išieškojimas tampa negrįžtamą kitų išteklių ir ekosistemų griūtį sukeliančiu veiksniu. Atsižvelgiant į dabartines tendencijas, norint išlaikyti augantį pasaulio gyventojų skaičių 2050 m. reikės daugiau nei dviejų Žemės dydžio planetų.

Tvarus žaliavų tiekimas ir efektyvus žaliavų valdymas, įskaitant jų žvalgymą, gavybą, perdirbimą, pakartotinį naudojimą, antrinį perdirbimą ir pakaitalų naudojimą, yra esminis modernių visuomenių ir jų ekonomikos veikimo požymis. Europos sektoriai, pvz., statybos, chemijos, automobilių, orlaivių ir erdvėlaivių, mašinų gamybos ir įrangos sektoriai, kurie sukuria maždaug 1,3 trilijono dydžio EUR bendrą pridėtinę vertę ir kuriuose dirba apie 30 mln. darbuotojų, negali veiklos vykdyti be žaliavų. Tačiau Sąjungai tiekti žaliavas darosi vis sunkiau. Be to, Sąjunga labai priklauso nuo strategiškai svarbių žaliavų importo, kuriam nerimą keliančiu mastu poveikį daro rinkos iškraipymai.

Be to, Sąjunga kol kas turi vertingų mineralinių iškasenų atsargų, kurių žvalgymas, gavyba ir perdirbimas riboti, nes trūksta tinkamų technologijų, neadekvačiai valdomas atliekų ciklas, trūksta investicijų ir trukdo padidėjusi pasaulinė konkurencija. Kadangi žaliavos svarbios Europos konkurencingumui, jos ekonomikai ir jų naudojimui kuriant novatoriškus produktus, tvarus žaliavų tiekimas ir efektyviai išteklius naudojantis žaliavų valdymas yra nepaprastai svarbus Sąjungos uždavinys.

Ekonomikos galimybės prisitaikyti ir būti atsparesnei klimato kaitai bei efektyviau naudoti išteklius ir kartu išlikti konkurencingai priklauso nuo visuomeninio, ekonominio, organizacinio ir technologinio pobūdžio ekologinių inovacijų gausos. Pasaulinė ekologinių inovacijų rinkos vertė yra apie 1 trilijoną EUR per metus (manoma, kad jos vertė ne vėliau kaip 2030 m. padidės tris kartus), todėl ekologinės inovacijos yra viena iš pagrindinių galimybių skatinti Europos ekonomikos konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą.

5.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Norint pasiekti Sąjungos ir tarptautinius tikslus, kad būtų sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis bei koncentracija, susidoroti su klimato kaitos poveikiu, reikia pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų visuomenės ir parengti ir įdiegti ekonomiškai efektyvius ir tvarius technologinius ir netechnologinius sprendimus, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemonės, taip pat geriau suprasti, kaip visuomenė reaguoja į šiuos uždavinius. Sąjungos ir pasauline politikos sistema turi būti užtikrinama ekosistemų ir biologinės įvairovės apsauga, jos vertinamos ir atitinkamai atkuriamos siekiant išsaugoti jų gebėjimą ateityje teikti išteklius ir paslaugas. Reikia spręsti su vandeniu susijusias problemas kaimuose, miestuose ir pramonės srityje, kad būtų skatinamos vandens sistemų inovacijos bei efektyvus išteklių naudojimas ir saugomos vandens ekosistemos. Moksliniai tyrimai ir inovacijos gali padėti užtikrinti patikimą ir tvarią prieigą prie sausumoje ir jūros dugne esančių žaliavų ir jų eksploatavimą, be to, gerokai sumažinti išteklių naudojimą ir švaistymą.

Todėl Sąjungos veiksmais daugiausia dėmesio skiriama tam, kad būtų remiami pagrindiniai Sąjungos tikslai ir politikos kryptys, apimančios visą inovacijų ciklą ir žinių trikampio elementus, įskaitant strategiją „Europa 2020“, pavyzdines iniciatyvas „Inovacijų sąjunga“, „Globalizacijos eros pramonės politika“, „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ ir „Efektyviai išteklius naudojanči Europa“ bei atitinkamą veiksmų planą ⁽¹⁾, Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planą, baltąją knygą „Prisitaikymas prie klimato kaitos. Europos veiksmų programos kūrimas“ ⁽²⁾, Žaliavų iniciatyvą ⁽³⁾, Sąjungos tvaraus vystymosi strategiją ⁽⁴⁾, Integruotą jūrų politiką Sąjungai ⁽⁵⁾, Jūrų strategijos pagrindų direktyvą, Vandens pagrindų direktyvą ir ja paremtas direktyvas, Potvynių direktyvą ⁽⁶⁾, Ekologinių inovacijų veiksmų planą ir bendrąją Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programą iki 2020 m. ⁽⁷⁾ Prireikus šie veiksmai turi būti siejami su atitinkamomis Europos inovacijų partnerystėmis ir bendromis programavimo iniciatyvomis. Šiais veiksmais stiprinamas visuomenės gebėjimas didinti atsparumą aplinkos ir klimato pokyčiams bei užtikrinti žaliavų prieinamumą.

(1) COM(2011)0571.

(2) COM(2009)0147.

(3) COM(2011)0025.

(4) COM(2009)0400.

(5) COM(2007)0575.

(6) 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/60/EB dėl potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo (OL L 288, 2007 11 6, p. 27).

(7) COM(2012)0710.

Atsižvelgiant į klimato ir aplinkos tarptautinį bei pasaulinį pobūdį, jų mastą ir sudėtingumą bei tarptautinį žaliavų tiekimo grandinės pobūdį, veikla turi būti vykdoma Sąjungos lygiu ir už Sąjungos ribų. Kadangi būtinausi moksliniai tyrimai yra daugiadalykiniai, siekiant sėkmingai ir tvariai išspręsti šį uždavinį, privaloma sujungti papildomas žinias ir išteklius. Norint sumažinti naudojamą išteklių kiekį ir poveikį aplinkai, tačiau kartu padidinti konkurencingumą, teks imtis ryžtingų visuomenės ir technologijos permainių, kad būtų pereita prie tvarių gamtos ir žmonių gerovės santykiu grindžiamos ekonomikos. Koordinuojama mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla padidins supratimą apie klimato bei aplinkos pokyčius ir padės juos prognozuoti taikant sistemingą ir įvairius sektorius aprėpiantį požiūrį, sumažins neapibrėžtumą, nustatys ir įvertins pažeidžiamas vietas, riziką, išlaidas ir galimybes bei išplės visuomenės ir politikos atsako bei sprendimų įvairovę ir padidins jų veiksmingumą. Vykdoma veikla taip pat bus siekiama pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatus ir jų sklaidą, siekiant remti politikos formavimo procesą, ir visų lygių visuomenės dalyviams suteikti galią aktyviai dalyvauti šiame procese.

Siekiant spręsti žaliavų prieinamumo klausimą privaloma imtis suderintos mokslinių tyrimų ir inovacinės veiklos, aprėpiančios daugelį disciplinų ir sektorių, kad būtų parengti saugūs, ekonomiškai pagrįsti, ekologiški ir socialiniu atžvilgiu priimtini sprendimai visose vertės kūrimo grandyse (išteklių žvalgymas, gavyba, perdirbimas, projektavimas, tausios naudojimas ir pakartotinis naudojimas, antrinis perdirbimas bei pakaitalų taikymas). Šiose srityse diegiant inovacijas būtų suteikiamos galimybės ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui bei novatoriškoms pasirinkimams, aprėpiančioms mokslą, technologiją, ekonomiką, visuomenę, politiką ir valdymą. Todėl pradėtos Europos inovacijų partnerystės vandens ir žaliavų srityse.

Atsakingos ekologinės inovacijos gali suteikti naujų vertingų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo galimybių. Sprendimai, parengti Sąjungos lygiu imantis veiksmų, pašalins pagrindines grėsmes, kylančias pramonės konkurencingumui, ir užtikrins spartų įsisavinimą ir pakartotinį naudojimą bendrojoje rinkoje bei už jos ribų. Taip bus užtikrinamas perėjimas prie ekologiškos ekonomikos, kurioje atsižvelgiama į tausų išteklių naudojimą. Partneriai šiam tikslui bus tarptautinę, Europos ir nacionalinę politiką formuojantys asmenys, tarptautinės ir valstybių narių atliekamos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos, Europos verslas ir pramonė, Europos aplinkos agentūra ir nacionalinės aplinkos agentūros bei kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai.

Be dvišalio ir regioninio bendradarbiavimo, Sąjungos lygio veiksmais taip pat bus remiami susiję tarptautiniai veiksmai ir iniciatyvos, įskaitant Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC), Tarpvyriausybės biologinės įvairovės ir ekosistemų platformos (IPBES) ir Žemės stebėjimo grupės (GEO) veiklą.

5.3. Bendros veiklos kryptys

a) Kova su klimato kaita ir prisitaikymas prie jos

Siekama plėtoti ir įvertinti novatoriškas, ekonomiškai efektyvias ir tvarias prisitaikymo prie klimato kaitos bei jos švelninimo priemones ir strategijas, skirtas CO₂ ir kitoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms ir aerozoliams, kuriose atkreipiamas dėmesys į technologinius ir netechnologinius ekologiškus sprendimus, pasitelkiant įrodymus, kuriais remiantis būtų galima iš anksto imtis pagrįstų ir efektyvių veiksmų, ir sukuriant būtinų kompetencijų tinklą. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama didinti supratimą apie klimato kaitą ir su ekstremaliais įvykiais ir staigiais su klimatu susijusiais pokyčiais susijusią riziką, kad būtų teikiamos patikimos klimato prognozės, vertinti poveikį pasauliniui, regioniniam ir vietos lygiu ir pažeidžiamas vietas ir rengti novatoriškas, ekonomiškai efektyvias prisitaikymo prie klimato kaitos priemones ir rizikos prevencijos bei valdymo priemones, ir remti klimato kaitos švelninimo politiką ir strategijas, įskaitant tyrimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama kitiems sektoriams skirtų politikos sričių poveikiui.

b) Aplinkos apsauga, tausios gamtos išteklių, vandens, biologinės įvairovės ir ekosistemų valdymas

Siekama suteikti žinių ir priemonių, skirtų taip valdyti ir saugoti gamtos išteklius, kad būtų pasiekta ribotų išteklių ir dabartinių bei būsimų visuomenės bei ekonomikos poreikių tvari pusiausvyra. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama gilinti mūsų žinias apie biologinę įvairovę ir ekosistemų veikimą, jų sąveiką su socialinėmis sistemomis bei jų svarbą palaikant ekonomiką ir žmonių gerovę, plėtoti integruotus metodus, skirtus su vandeniu susijusiems uždaviniams spręsti ir pereiti prie tvaraus vandens išteklių ir paslaugų valdymo bei naudojimo, ir teikti žinias bei priemones, kurios reikalingos priimant veiksmingus sprendimus ir įtraukiant visuomenę.

c) Tvaraus ne energetinių ir ne žemės ūkio žaliavų tiekimo užtikrinimas

Siekama išplėsti žinias apie žaliavas ir parengti inovacinius sprendimus, leisiančius ekonomiškai veiksmingai, efektyviai naudojant išteklius ir nedarant žalos aplinkai žvalgyti, išgauti, apdoroti, naudoti ir pakartotinai naudoti, perdirbti ir atgauti žaliavas bei jas pakeisti ekonomiškai priimtiniais ir aplinkos požiūriu tvariais, aplinkai mažesnę poveikį darančiais pakaitalais, įskaitant uždarojo ciklo procesus ir sistemas. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama gilinti žinias apie žaliavų prieinamumą, skatinti tvarų ir veiksmingą

žaliavų, įskaitant sausumos ir jūros mineralinius išteklius, tiekimą, naudojimą ir pakartotinį naudojimą, ieškoti pakaitalų svarbiausioms žaliavoms ir gerinti visuomenės žinias apie žaliavas ir su jomis susijusias kvalifikacijas.

d) Sąlygų perėjimui prie ekologiškos ekonomikos ir visuomenės sudarymas taikant ekologines inovacijas

Siekiama skatinti visų formų ekologinių inovacijų, kurios leidžia pereiti prie ekologiškos ekonomikos, diegimą. Veikla bus grindžiama, *inter alia*, veiksmais, kurių imtasi pagal Ekologinių inovacijų programą, juos sustiprinant, o daugiausia dėmesio bus skiriama ekologiškų inovacinių technologijų, procesų, paslaugų ir produktų stiprinimui, įskaitant būdų, kaip sumažinti gamybai ir vartojimui reikalingų žaliavų kiekį, paiešką, su tuo susijusių kliūčių įveikimą, bei jų išsivainimo ir naudojimo rinkoje skatinimui, ypač daug dėmesio skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms, novatoriškos politikos, tvarių ekonominių modelių ir visuomenės permainų rėmimui, ekologiškos ekonomikos kūrimo pažangos nustatymui ir vertinimui ir efektyvaus išteklių naudojimo skatinimui, pasitelkiant skaitmenines sistemas.

e) Išsamių bei tvarių aplinkos pasaulinio stebėjimo ir informavimo sistemų kūrimas

Siekiama užtikrinti šiam uždaviniui spręsti būtinų ilgalaikių duomenų ir informacijos teikimą. Vykdamat veiklą daugiausia dėmesio skiriama žemės stebėjimo ir stebėsenos nuotoliniu būdu ir atliekant matavimus *in situ* pajėgumams, technologijoms ir duomenų infrastruktūrai, kuriais naudojantis galima nenutrūkstamai ir laiku teikti tikslią informaciją ir sudaromos galimybės daryti prognozes ir prielaidas. Turi būti skatinama laisva, atvira ir neribojama prieiga prie sąveikių duomenų ir informacijos. Vykdamat veiklą turi būti padedama apibrėžti būsimą programos „Copernicus“ veiklą ir didinti „Copernicus“ duomenų naudojimą mokslinių tyrimų veikloje.

f) Kultūros paveldas

Tikslas – ištirti strategijas, metodikas ir priemones, reikalingas sudaryti sąlygas dinamiškam ir tvariam kultūros paveldui Europoje kurti reaguojant į klimato kaitą. Įvairių fizinių formų kultūros paveldas yra atsparių bendruomenių, reaguojančių į daugialypius pokyčius, gyvenimo kontekstas. Vykdamat mokslinius tyrimus kultūros paveldo srityje reikia taikyti daugiadalykinį požiūrį siekiant geriau suprasti istorinę medžiagą. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama nustatyti atsparumo lygius vykdamat stebėjimą, stebėseną ir modeliuojant, taip pat pasiekti geresnį supratimą apie tai, kaip bendruomenės supranta klimato kaitą ir seisminius bei vulkaninius pavojus ir į juos reaguoja.

6. Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė

6.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas yra plėtoti geresnį supratimą apie Europą, teikti sprendimus ir remti įtraukią, novatorišką ir mąstančią Europos visuomenę, vykstant precedento neturintiems pokyčiams ir stiprėjant pasaulio regionų tarpusavio sąveikai.

Europai iškilę sudėtingų socialinių ir ekonominių uždavinių, kurie didele dalimi lemia Europos bendrą ateitį. Jie yra didėjanti ekonominė ir kultūrinė tarpusavio priklausomybė, gyventojų senėjimas ir demografiniai pokyčiai, socialinė atskirtis ir skurdas, integracija ir dezintegracija, nelygybė ir migracijos srautai, didėjanti skaitmeninė atskirtis, inovacijų kultūros ir kūrybiškumo visuomenėje bei įmonėse skatinimas, ir mažėjantis pasitikėjimas demokratinėmis institucijomis ir mažėjantis piliečių tarpusavio pasitikėjimas valstybių narių ir platesniu mastu. Šie uždaviniai yra labai sudėtingi, todėl juos spręsti reikia taikant bendrą požiūrį Europos mastu, grindžiamą bendromis mokslinėmis žiniomis, kurias gali suteikti, pavyzdžiui, socialiniai ir humanitariniai mokslai.

Sąjungoje kol kas nepanaikinta didelė nelygybė tarp šalių ir pačiose šalyse. Pagal 2011 m. žmogaus socialinės raidos indeksą suvestinės sveikatos, išsilavinimo ir pajamų vertinimo priemonės vertė valstybėse narėse svyruoja nuo 0,771 iki 0,910, taigi ji patvirtina didelius šalių skirtumus. Taip pat nepanaikinta didelė lyčių nelygybė: pvz., Sąjungoje vyrai kol kas gauna vidutiniškai 17,8 % didesnę atlyginimą⁽¹⁾. Vienam iš šešių Sąjungos piliečių (apie 80 mln. žmonių) 2011 m. grėsė skurdas. Per paskutinius du dešimtmečius padidėjo jaunimo ir šeimų su vaikais skurdas. Daugiau nei 20 % jaunimo neturi darbo. 150 mln. europiečių (apie 25 %) niekada nėra naudojęsi internetu ir gali niekada neįgyti reikiamo skaitmeninio raštingumo. Taip pat išplito politinis abejingumas ir griežtas skirstymas per rinkimus, o tai rodo susvyravusį piliečių pasitikėjimą dabartinėmis politinėmis sistemomis.

(1) COM(2010)0491.

Minėti skaičiai leidžia daryti prielaidą, kad tam tikros socialinės grupės ir bendruomenės niekada nepajunta socialinio ir ekonominio vystymosi naudos ir (arba) nedalyvauja demokratinės politikos procesuose. Tokia nelygybė ne tik užgniaužia visuomenės vystymąsi, bet ir kliudo Sąjungos šalių ekonomikai bei mažina mokslinių tyrimų ir inovacijų kūrimo pajėgumus šalių viduje ir tarp jų.

Pagrindinis uždavinys mažinant nelygybę bus skatinti tokią aplinką, kurioje galėtų kartu gyvuoti ir viena kitą praturtinti europinė, nacionalinė ir etninė tapatybės.

Be to, numatoma, kad 2030 m. vyresnių nei 65 metų amžiaus Europos gyventojų skaičius pasieks 124 mln., t. y. svariai padidės 42 % nuo 2010 m., kai šis skaičius buvo 87 mln. Tai – didelis uždavinys ekonomikai, visuomenei ir viešųjų finansų tvarumui.

Europos našumo ir ekonominio augimo lygis keturis dešimtmečius santykinai mažėjo. Be to, pasaulyje Europos pranašumas kuriant žinias ir diegiant inovacijas, palyginti su pagrindinėmis besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis, pvz., Brazilija ir Kinija, sparčiai nyksta. Nors Europa turi pajėgią mokslinių tyrimų bazę, ji turi šią bazę paversti veiksminga novatoriškų prekių ir paslaugų kūrimo priemone.

Gerai žinoma, kad Europa turi daugiau investuoti į mokslą ir inovacijas ir kad ji taip pat turės koordinuoti šias investicijas geriau nei praityje. Per finansų krizę daug ekonominių ir socialinių skirtumų Europoje dar labiau išryškėjo ir, atrodo, kad daugumoje Sąjungos šalių reikės nemažai laiko, kol ekonomikos augimo tempai vėl taps tokie, kokie jie buvo iki krizės. Dabartinė krizė taip pat rodo, kad sudėtinga rasti valstybių narių ir jų interesų įvairovę atspindinčių būdų krizių keliamoms problemoms įveikti.

Šios problemos turi būti sprendžiamos kartu, novatoriškai ir pasitelkiant įvairias disciplinas, nes jų sąveika yra sudėtinga ir dažnai netikėta. Inovacijos gali susilpninti įtrauktį, kaip rodo, pavyzdžiui, skaitmeninės atskirties ar darbo rinkos segmentacijos reiškiniai. Socialinės inovacijos ir socialinis pasitikėjimas kartais būna sunkiai suderinami politikos priemonėse, pvz., socialiniu atžvilgiu pažeidžiamuose didelių Europos miestų rajonuose. Be to, inovacijas derinant su kintančiais piliečių poreikiais politiką formuojantiems asmenims ir ekonominiams bei socialiniams subjektams tenka ieškoti naujų atsakymų, kuriais nepaisoma tarp sektorių, veiklos, prekių ar paslaugų nusistovėjusių ribų. Interneto, finansų sistemų, senėjančios ekonomikos ir ekologiškos visuomenės plitimas akivaizdžiai rodo, kad reikia mąstyti ir imtis spręsti šiuos uždavinius vienu metu atsižvelgiant į jų įtraukties gebą ir novatoriškumą.

Šiems uždaviniams būdingas sudėtingumas ir kintantys poreikiai verčia imtis novatoriškų mokslinių tyrimų, kurti naujas išmaniąsias technologijas, procesus ir metodus, socialinių inovacijų mechanizmus, suderintus veiksmus ir formuoti įvairių sričių politiką, kuri numatytų esminius pokyčius Europoje ar jiems darytų įtaką. Reikia iš naujo suvokti, kokie veiksniai lemia inovacijas. Be to, reikia suprasti su šiais uždaviniais susijusias pagrindines tendencijas ir daromą poveikį ir dar kartą atrasti ar išrasti sėkmingas solidarumo, elgesio, koordinavimo ir kūrybiškumo formas, kurios Europą, palyginti su kitais pasaulio regionais, daro išskirtinę dėl to, kad jos visuomenė yra įtrauki, novatoriška ir mąstanti.

Taip pat, bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, būtina laikytis labiau strateginio požiūrio, kuris grindžiamas geresniu Sąjungos praeities ir jos, kaip pasaulinio masto subjekto, dabartinio ir būsimo vaidmens supratimu.

6.2. *Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė*

Šiais uždaviniais peržengiamos nacionalinės sienos, todėl juos sprendžiant reikia atlikti sudėtingesnes lyginamąsias analizes, kad būtų sukurtas pagrindas geriau suvokti valstybių narių ir Europos politiką. Tokios lyginamosios analizės turėtų apimti judumo (žmonių, prekių, paslaugų ir kapitalo), tačiau taip pat kompetencijų, žinių ir idėjų) klausimus ir institucijų bendradarbiavimo, kultūrų sąveikos ir tarptautinio bendradarbiavimo formas. Jeigu šie uždaviniai nebus geriau suprasti ir numatomi, globalizacijos jėgos vers ir Europos šalis, užuot bendradarbiavus, vienas su kitomis konkuruoti, tokiu būdu veikiau pabrėžiant Europos skirtumus nei bendrumą ir tinkamą bendradarbiavimo bei konkurencijos pusiausvyrą. Šiuos labai svarbius klausimus, įskaitant socialinius ir ekonominius uždavinius, sprendžiant tik nacionaliniu lygiu kyla pavojus neefektyviai naudoti išteklius, problemas perkelti į kitas Europos ir ne Europos šalis, taip pat dar labiau padidinti socialinę, ekonominę bei politinę įtampą, kuri gali daryti tiesioginį poveikį Sutartyse, visų pirma Europos Sąjungos sutarties I antraštinėje dalyje, nustatytiems su jos vertybėmis susijusiems tikslams.

Siekiant suprasti, išanalizuoti ir sukurti integracinę, novatorišką ir mąstančią visuomenę, Europai reikia imtis veiksmų, kuriais atskleidžiamas bendrų idėjų apie Europos ateitį potencialas siekiant kurti naujas žinias, technologijas ir pajėgumus. Įtraukius visuomenės sampratose kultūrų, regionų ir socialinių bei ekonominių sąlygų įvairovę pripažįstama kaip Europos pranašumas. Europos įvairovę reikia paversti inovacijų ir vystymosi šaltiniu. Šios pastangos Europai padės spręsti jai iškilusius uždavinius ne tik Europos viduje, bet ir tarptautinėje arenoje – kaip pasaulinio masto subjektui. Savo ruožtu šitaip bus padedama valstybėms narėms pasinaudoti kitur sukauptą patirtimi ir suteikiama joms galimybė geriau pasirinkti savo konkrečius veiksmus atsižvelgiant į šioms valstybėms būdingas aplinkybes.

Todėl sprendžiant šį visuomenės uždavinį pagrindinis tikslas bus skatinti Sąjungos šalis, pasaulio valstybes ir atitinkamas mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenes novatoriškai bendradarbiauti. Turėtų būti sistemingai siekiama remti socialinių ir technologinių inovacijų procesus, skatinti pažangų ir piliečių dalyvavimu grindžiamą viešą administravimą ir faktiniais duomenimis grindžiamą informavimą bei politikos formavimą, kad visų šių rūšių veikla taptų aktualesnė politika formuojantiems asmenims, socialiniams ir ekonominiams subjektams bei piliečiams. Moksliniai tyrimai ir inovacijos bus būtina išankstinė Europos įmonių ir paslaugų konkurencingumo sąlyga, daugiausia dėmesio skiriant tvarumui, švietimo pažangai, užimtumo didinimui ir skurdo mažinimui.

Šiam uždaviniui skiriamomis Sąjungos lėšomis bus remiamas pagrindinių sričių Sąjungos politikos, ypač strategijos „Europa 2020“ tikslų, formavimas, vykdymas ir pritaikymas. Prireikus ir atitinkamais atvejais tai bus siejama su bendro programavimo iniciatyvomis, įskaitant „Kultūros paveldą“, „Ilgesnį gyvenimą, geresnį gyvenimą“ ir „Miestų Europą“, o veiksmai bus koordinuojami su JTC tiesioginiais veiksmais.

6.3. Bendros veiklos kryptys

6.3.1. Įtrauki visuomenė

Siekiama geriau suvokti visuomeninius pokyčius Europoje, jų poveikį socialinei sanglaudai ir analizuoti bei plėtoti socialinę, ekonominę bei politinę įtrauktį ir teigiamą kultūrų sklaidą Europoje ir su tarptautiniais partneriais, šiuo tikslu plėtojant pažangų mokslą ir tarpdalykinę sąveiką, technologijų pažangą bei organizacines inovacijas. Pagrindiniai su Europos socialinės sanglaudos ir gerovės modeliais susiję spręstini uždaviniai yra, *inter alia*, migracija, integracija, demografiniai pokyčiai, senėjanti visuomenė, negalia, švietimas ir mokymasis visą gyvenimą, taip pat skurdo mažinimas ir socialinė atskirtis, atsižvelgiant į skirtingus regionų ir kultūrų ypatumus.

Moksliniai tyrimai socialinių ir humanitarinių mokslų srityse yra labai svarbūs, nes jais analizuojami pokyčiai laiko ir vietos atžvilgiu ir jie sudaro galimybę tirti įsivaizduojamą ateitį. Europa turi ilgą bendrą tiek bendradarbiavimo, tiek konfliktų istoriją. Jos dinamiškos kultūros sąveikos suteikia įkvėpimo ir galimybių. Reikia vykdyti mokslinius tyrimus siekiant suprasti įvairių bendruomenių, regionų ir tautų tapatybę ir ryšį. Moksliniais tyrimais politiką formuojantiems asmenims bus padedama parengti tokią politiką, kuria būtų skatinamas užimtumas, kovojama su skurdu ir užkertamas kelias plisti įvairių formų susiskaidymui, konfliktams ir politinei bei socialinei atskirčiai, diskriminacijai ir nelygybei, pvz., lyčių ir kartų nelygybei, diskriminacijai dėl negalios ar etninės kilmės, skaitmeinei arba inovacinei atskirčiai Europos visuomenėje ir kituose pasaulio regionuose. Jie visų pirma turėtų padėti įgyvendinti ir pritaikyti strategiją „Europa 2020“ ir platesnius išorės veiksmus, kurių imasi Sąjunga.

Daugiausia dėmesio skiriama veiksmai, kuria siekiama suprasti ir skatinti arba įgyvendinti:

- a) mechanizmus, kuriais skatinamas pažangus, tvarus ir integracinis augimas;
- b) patikimas organizacijas, praktiką, paslaugas ir politiką, kurių reikia atspariai, integracinei, dalyvavimu grindžiamai, atvirai ir kūrybiškai visuomenei Europoje kurti, visų pirma atsižvelgiant į migraciją, integraciją ir demografinius pokyčius;
- c) Europos, kaip pasaulinio masto subjekto, vaidmenį, visų pirma žmogaus teisių ir pasaulinio teisingumo srityse;
- d) tvarios ir integracinės aplinkos propagavimą pasitelkiant inovacinius teritorijų ir miestų planavimo ir projektavimo metodus.

6.3.2. Novatoriška visuomenė

Siekiama Europoje skatinti kurti novatorišką visuomenę ir formuoti novatorišką politiką, šiuo tikslu įtraukiant piliečius, pilietinės visuomenės organizacijas, įmones ir vartotojus į mokslinių tyrimų ir inovacinę veiklą bei propaguojant suderintą mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, atsižvelgiant į globalizacijos poveikį ir poreikį skatinti griežčiausius etikos standartus. Tam tikra parama bus teikiama EMTE plėtrai ir inovacijų diegimo pagrindinių sąlygų sudarymui.

Kultūrinės ir visuomenės žinios yra labai svarbus kūrybiškumo ir inovacijų, įskaitant verslo, viešojo sektoriaus ir socialines inovacijas, šaltinis. Daugeliu atvejų socialinės ir vartotojų skatinamos inovacijos taip pat atsiranda anksčiau nei išplėtojamos inovacinės technologijos, paslaugos ir ekonomikos procesai. Kūrybos pramonė yra labai svarbus išteklius sprendžiant visuomenės uždavinius ir skatinant konkurencingumą. Socialinių ir technologijų inovacijų tarpusavio ryšiai yra sudėtingi ir dažniausiai nevyksta lygiagrečiai, todėl reikia toliau vykdyti mokslinius tyrimus, įskaitant tarpsektorinius ir daugiadalykinius mokslinius tyrimus, susijusius su visų rūšių finansuojamų inovacijų ir veiklos plėtojimu, siekiant paskatinti jų veiksmingą plėtojamą ateityje.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama:

- a) stiprinti mokslinių duomenų bazę ir paramą pavyzdinei iniciatyvai „Inovacijų sąjunga“ bei EMTE;
- b) nagrinėti naujų formų inovacijas, ypač daug dėmesio skiriant socialinėms inovacijoms bei kūrybiškumui, ir gilinti supratimą apie tai, kaip įvairių formų inovacijos kuriamos, susilaukia sėkmės ar žlunga;
- c) naudotis visų kartų inovacijų, kūrybiniu ir gamybos potencialu;
- d) skatinti nuoseklų ir veiksmingą bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis.

6.3.3. Mąstanti visuomenė. Kultūrinis paveldas ir europinė tapatybė

Siekiama prisidėti prie Europos intelektualinio pagrindo supratimo: jos istorijos ir daugelio europinių ir ne europinių veiksmų, kurie suteikia įkvėpimo mūsų šiandieniniame gyvenime. Vienas Europos bruožų – jos tautų (įskaitant mažumas ir čiabuvius), tradicijų, regionų ir nacionalinių tapatybių įvairovė, taip pat skirtingi ekonomikos ir visuomenės išsivystymo lygiai. Migracija ir judumas, žiniasklaida, pramonė ir transportas prisideda prie požiūrių ir gyvenamųjų įvairovės. Ši įvairovė ir jos teikiamos galimybės turėtų būti pripažintos ir į jas turėtų būti atsižvelgta.

Europos bibliotekose, įskaitant skaitmenines bibliotekas, archyvuose, muziejuose, galerijose ir kitose viešosiose įstaigose sukauptose kolekcijose yra gausybė netyrinėtų dokumentų ir objektų lobių. Šie archyviniai išteklių kartu su nematerialiu paveldu atspindi ne tik atskirų valstybių narių istoriją, bet ir bendrą Sąjungos per ilgus metus sukauptą paveldą. Pasitelkiant taip pat ir naujas technologijas, mokslininkams tyrėjams ir piliečiams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su šia medžiaga, kad per praeities archyvus jie galėtų pažvelgti į ateitį. Tokių formų kultūros paveldo prieinamumas ir jo apsauga reikalingi siekiant užtikrinti Europos kultūrose ir tarp jų egzistuojančių ryšių gyvybingumą, ir taip būtų prisidedama prie tvaraus ekonomikos augimo.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama:

- a) tyrinėti Europos paveldą, atminimą, tapatybę, integraciją bei kultūrų sąveiką ir vertimus, įskaitant jų demonstravimą kultūros ir mokslo kolekcijose, archyvuose ir muziejuose, kad išsamiau aiškinant praeitį būtų geriau žinoma ir suprantama dabartis;
- b) atlikti Europos šalių ir regionų istorijos, literatūros, meno, filosofijos ir religijų mokslinius tyrimus, taip pat jų poveikio šiuolaikinei Europos įvairovei mokslinius tyrimus;
- c) atlikti Europos vaidmens pasaulyje, tarpusavio įtakos ir ryšių tarp pasaulio regionų mokslinius tyrimus, taip pat pažvelgti į Europos kultūras iš šalies.

7. Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga

7.1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas yra skatinti užtikrinti saugią Europos visuomenę vykstant precedento neturintiems pokyčiams ir stiprėjant pasaulio regionų tarpusavio sąveikai bei grėsmėms, tuo pačiu stiprinant Europos laisvės ir teisingumo kultūrą.

Europa dar niekada nebuvo tokia taiki, o Europos Sąjungos piliečių saugumo lygis yra gerokai aukštesnis, palyginti su kitomis pasaulio šalimis. Kita vertus, Europa išlieka pažeidžiama nuolat didėjančios globalizacijos sąlygomis, kuriomis visuomenė susiduria su vis didesnėmis ir sudėtingesnėmis grėsmėmis ir iššūkiais saugumui.

Didelio masto karinių agresijų grėsmė sumažėjo ir saugumo problemos yra susijusios su naujomis daugialypėmis, tarpusavyje susijusiomis ir tarpvalstybinėmis grėsmėmis. Reikia atsižvelgti į tokius aspektus kaip žmogaus teisės, aplinkos būklės blogėjimas, politinis stabilumas ir demokratija, socialiniai klausimai, kultūrinė ir religinė tapatybė arba migracija. Šia prasme vidiniai ir išoriniai saugumo aspektai yra neatskiriama susiję. Kad Sąjunga galėtų apsaugoti laisvę ir užtikrinti saugumą, būtina veiksmingai reaguoti į grėsmes taikant visapusišką ir inovacinį saugumo priemonių rinkinį. Moksliniai tyrimai ir inovacijos gali atlikti labai svarbų pagalbinį vaidmenį, nors vien tik jais negalima užtikrinti saugumo. Mokslinių tyrimų ir inovacinė veikla turėtų būti siekiama suprasti ir nustatyti grėsmes saugumui, jų išvengti, nuo jų atgrasyti, joms pasirengti ir nuo jų apsaugoti. Be to, saugumo srityje kyla pagrindinių iššūkių, kurių negalima įveikti taikant nepriklausomas ir tam tikram sektoriui būdingas priemones, o veikiau reikia platesnio užmojo, suderintų ir visa apimančių metodų.

Piliečiams vis didesnę riziką kelia įvairių formų grėsmės, pvz., nusikaltimai, smurtas, terorizmas, gaivalinės ir žmogaus sukeltos nelaimės, kibernetiniai išpuoliai ar privatumo pažeidimai bei kitų formų socialiniai ir ekonominiai pažeidimai.

Apskaičiuota, kad gali būti, jog kiekvienais metais Europoje apie 75 mln. asmenų tampa tiesioginėmis nusikaltimų aukomis⁽¹⁾. Įvertinta, kad 2010 m. su nusikaltimais, terorizmu, neteisėta veika, smurtu ir nelaimėmis susijusios tiesioginės išlaidos Europoje sudarė ne mažiau kaip 650 mlrd. EUR (apie 5 % Sąjungos BVP). Terorizmas turėjo prazūtingų padarinių keliose Europos dalyse ir visame pasaulyje; jis pasiglemžė daug gyvybių ir sukėlė didelių ekonominių nuostolių. Jis taip pat padarė labai didelį kultūrinį poveikį ir poveikį visam pasauliui.

Piliečiai, bendrovės ir institucijos vis aktyviau naudojami skaitmenine sąveika ir sandoriais socialinėje, finansinėje ir komercinėje gyvenimo srityse, tačiau interneto plėtra suteikia galimybę kiekvienais metais įvykdyti milijardų eurų vertės kibernetinius nusikaltimus, kibernetinius išpuolius prieš ypatingos svarbos infrastruktūros objektus ir pažeisti asmenų ar subjektų privatumą visame žemyne. Tikėtina, kad pasikeitęs nesaugumo kasdieniame gyvenime pobūdis ir suvokimas gali daryti poveikį piliečių pasitikėjimui ne tik institucijomis, bet ir vieni kitais.

Siekiant numatyti šias grėsmes, užkirsti joms kelią ir jas valdyti, reikia suprasti jų priežastis, sukurti ir taikyti inovacines technologijas, sprendimus, numatymo priemones ir žinias, skatinti tiekėjų ir naudotojų bendradarbiavimą, rasti civilinės saugos sprendimus, pagerinti Europos saugumo pramonės ir paslaugų, įskaitant IRT, konkurencingumą ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui privatumu ir žmogaus teisių pažeidimams internete ir kitur bei kovoti su jais, tuo pačiu užtikrinant Europos piliečių individualias teises ir laisvę.

Siekiant intensyviau geresnį įvairių rūšių pagalbos tarnybų tarpvalstybinį bendradarbiavimą, dėmesį reikėtų skirti sąveikumui ir standartizacijai.

Galiausiai, saugumo politika turėtų būti siejama su įvairių rūšių socialine politika, todėl atliekant šį uždavinį svarbu moksliniuose saugumo tyrimuose daugiau dėmesio skirti socialiniam šio visuomenės uždavinio aspektui.

Bet kokia veikla, kurios imamasi sprendžiant šį uždavinį užtikrinti Europos piliečių saugumą, turi būti grindžiama pagarba pagrindinėms vertybėms, tokioms kaip laisvė, demokratija, lygybė ir teisinės valstybės principas.

7.2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Sąjunga bei jos piliečiai, pramonė ir tarptautiniai partneriai susiduria su įvairiomis grėsmėmis saugumui, pavyzdžiui, nusikaltimais, terorizmu, nelegaliu gabenimu ir masinėmis kritinėmis situacijomis, kurias sukelia gaivalinės arba žmogaus sukeltos nelaimės. Šios grėsmės gali neapsiriboti viena valstybe ir sukelti pavojų fiziniams objektams arba kibernetinei erdvei, o išpuoliai gali būti vykdomi iš įvairių šaltinių. Pavyzdžiui, išpuoliai prieš valdžios institucijų ir privačių subjektų informacines ar ryšių sistemas ne tik pažeidžia piliečių pasitikėjimą informacinėmis ir ryšių sistemomis, dėl jų patiriama tiesioginių finansinių nuostolių ir prarandamos verslo galimybės, tačiau jie taip pat gali stipriai paveikti ypatingos svarbos infrastruktūros objektus ir paslaugas, pavyzdžiui, energijos, aviacijos ir kito transporto, vandens ir maisto tiekimo, sveikatos, finansų ir telekomunikacijų srityse.

Šios grėsmės galėtų kelti pavojų vidiniams mūsų visuomenės pagrindams. Technologijos ir kūrybiškas projektavimas gali svariai prisidėti prie bet kokių reagavimo veiksmų. Tačiau nauji sprendimai turėtų būti kuriami atsižvelgiant į priemonių tinkamumą ir adekvatumą visuomenės poreikiams, visų pirma piliečių pagrindinių teisių ir laisvių užtikrinimo atžvilgiu.

Galiausiai, atsižvelgiant į Europos dalį sparčiai augančioje pasaulio saugumo rinkoje, saugumas taip pat yra vienas iš pagrindinių ekonomikos uždavinių. Atsižvelgiant į galimą kai kurių grėsmių poveikį paslaugoms, tinklams arba verslui, tapo itin svarbu diegti adekvatus saugumo sprendimus siekiant apsaugoti ekonomiką ir Europos gamybos konkurencingumą. Valstybių narių bendradarbiavimas, taip pat jų bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis yra šio uždavinio dalis.

Taigi šiam visuomenės uždaviniui skiriamomis Sąjungos lėšomis moksliniams tyrimams ir inovacijoms bus remiamas pagrindinių sričių Sąjungos politikos, visų pirma strategijos „Europa 2020“ tikslų, bendros užsienio ir saugumo politikos, Sąjungos vidaus saugumo strategijos ir pavyzdinės iniciatyvos „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, formavimas, įgyvendinimas ir pritaikymas. Veikla bus koordinuojama su JTC tiesioginiais veiksmis.

⁽¹⁾ COM(2011)0274.

7.3. Bendros veiklos kryptys

Siekiami remti Sąjungos vidaus ir išorės saugumo politiką bei užtikrinti kibernetinį saugumą, pasitikėjimą ir privatumą bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kartu didinant Sąjungos saugumo pramonės ir paslaugų, įskaitant IRT, konkurencingumą. Vykdamas veiklą, be kita ko, daug dėmesio bus skiriama kitos kartos inovacinių sprendimų moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, kuriant naujas koncepcijas, konstrukcijas bei sąveikius standartus. Tai bus daroma kuriant inovacines technologijas ir priemones, kuriomis panaikinamos saugumo spragos ir sumažinama grėsmių saugumui rizika.

Šie į pagrindinę užduotį orientuoti veiksmai bus grindžiami įvairių galutinių naudotojų (piliečių, įmonių, pilietinės visuomenės organizacijų, administracijų, įskaitant nacionalines ir tarptautines institucijas, civilinės saugos, teisėsaušagos, pasienio tarnybas ir pan.) poreikiais, siekiant atsizvelgti į grėsmių saugumui raidą, privatumo apsaugą ir būtinus visuomenės aspektus.

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama:

- a) kovoti su nusikalstamumu, neteisėta prekyba ir terorizmu, be kita ko, siekiant suprasti terorizmo idėjas ir įsitikinimus bei kovoti su jais;
- b) apsaugoti ypatingos svarbos infrastruktūros objektus, tiekimo grandines ir transporto rūšis bei didinti jų atsparumą;
- c) stiprinti saugumą pasitelkiant sienų valdymą;
- d) didinti kibernetinį saugumą;
- e) didinti Europos atsparumą krizėms ir nelaimėms;
- f) užtikrinti privatumą ir laisvę, taip pat ir internete, ir gerinti visuomenės teisinį bei etinį supratimą apie visas saugumo, rizikos ir valdymo sritis;
- g) didinti sistemų standartizavimą ir sąveikumą, įskaitant ekstremaliųjų situacijų tikslais;
- h) remti Sąjungos išorės saugumo politiką, įskaitant konfliktų prevenciją ir taikos kūrimą.

IV DALIS

PAŽANGOS SKLEIDIMAS IR DALYVIŲ SKAIČIAUS DIDINIMAS

1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas – visapusiškai išnaudoti Europos talentų potencialą ir užtikrinti, kad inovacijomis grindžiamos ekonomikos nauda būtų kuo didesnė ir plačiai paskirstyta visoje Sąjungoje laikantis pažangumo principo.

Nors pastaruoju metu matoma atskirų valstybių ir regionų inovacinės veiklos rezultatų panašėjimo tendencija, vis dar esama didelių skirtumų tarp valstybių narių. Be to, apribojant nacionalinius biudžetus kyla pavojus, kad dėl dabartinės finansų krizės atotrūkis dar padidės. Norint užtikrinti Europos konkurencingumą ir jos gebėjimą susidoroti su visuomenės uždaviniais ateityje, būtina išnaudoti Europos talentų potencialą ir maksimaliai padidinti inovacijų teikiamą naudą bei jos sklaidą visoje Sąjungoje.

2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Siekiant, kad Europoje būtų daroma pažanga kuriant tvarią, integracinę ir pažangią visuomenę, reikia kuo geriau pasinaudoti Sąjungoje turimomis žiniomis ir nepanaudotu mokslinių tyrimų ir inovacijų srities potencialu.

Puoselejant ir sujungiant kompetencijos centrus siūloma veikla padės stiprinti EMTE.

3. Bendros veiklos kryptys

Konkrečia veikla bus sudaromos palankios galimybės skleisti pažangą ir didinti dalyvių skaičių. Tai bus daroma pasitelkiant šiuos veiksmus:

- susiejant pažangias mokslinių tyrimų institucijas ir prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtos ir inovacijų srityje pasiekiančius regionus, taip siekiant sukurti naujus (arba gerokai atnaujinti esamus) kompetencijos centrus valstybėse narėse ir regionuose, kuriuose pasiekama prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtos ir inovacijų srityje;

- vykdamt porinę mokslinių tyrimų institucijų veiklą, taip siekiant gerokai sustiprinti konkrečią mokslinių tyrimų sritį augančioje institucijoje, užtikrinant sąsajas su bent dviem tarptautiniu mastu konkrečioje srityje pirmaujančiomis institucijomis;
- steigiant „EMTE katedras“, kad išskirtiniai mokslininkai būtų pritraukti į institucijas, turinčias akivaizdų pažangių mokslinių tyrimų potencialą, siekiant padėti šioms institucijoms atskleisti visą tokį potencialą ir taip sukurti vienodas sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms EMTE. Reikėtų ištirti galimybes užtikrinti sinergiją su Europos mokslinių tyrimų tarybos veikla;
- pasitelkiant politikos rėmimo priemonę, siekiant pagerinti nacionalinių / regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų kūrimą, įgyvendinimą ir vertinimą;
- remiant pažangių mokslininkų tyrėjų ir inovacijų kūrėjų, kurie nepakankamai dalyvauja Europos ir tarptautiniuose tinkluose, įskaitant COST, galimybę naudotis tarptautiniais tinklais;
- stiprinant nacionalinių informacijos centrų tarptautinių tinklų administracinius ir operacinius pajėgumus (be kita ko, pasitelkiant mokymus), kad jie galėtų suteikti daugiau paramos potencialiems dalyviams.

V DALIS

MOKSLAS DALYVAUJANT VISUOMENEI IR JAI SKIRTAS MOKSLAS

1. Konkretus tikslas

Tikslas – užmegzti veiksmingą mokslo ir visuomenės sąveiką, rasti naujų talentų, kurie galėtų dirbti mokslo srityje, ir susieti pažangiąją mokslinę kompetenciją su visuomenės informuotumu ir atsakomybe.

2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Europos mokslo ir technologijų sistemos tvirtumas priklauso nuo jos gebėjimo panaudoti talentus ir idėjas, nepriklausomai nuo to, kur jų esama. Tai galima pasiekti tik užmezgus produktyvų ir turiningą mokslininkų ir visuomenės dialogą bei aktyvų bendradarbiavimą siekiant užtikrinti, kad moksliniai projektai būtų įgyvendinami atsakingiau, ir sudaryti galimybes plėtoti piliečiams aktualesnes politikos kryptis. Dėl sparčios šiuolaikinių mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangos iškilo svarbių etinių, teisinių ir socialinių klausimų, darančių poveikį mokslo ir visuomenės santykiui. Mokslo ir visuomenės sąveikos gerinimo siekiant platesnės socialinės ir politinės paramos mokslui ir technologijoms visose valstybėse narėse klausimas yra vis svarbesnis ir dėl dabartinės ekonomikos krizės tapo dar opesnis. Viešosioms investicijoms į mokslą būtina plati visuomenės ir politikų, puoselėjančių tas pačias mokslo vertybes, išmanančių apie jo procesus bei juose dalyvaujančių ir pripažįstančių mokslo indėlį į žinias, visuomenę ir ekonominę pažangą, parama.

3. Bendros veiklos kryptys

Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuria siekiama:

- a) didinti karjeros mokslo ir technologijų srityse patrauklumą besimokantiejiems ir skatinti tvarų mokyklų, mokslinių tyrimų institucijų, pramonės ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimą;
- b) skatinti lyčių lygybę, visų pirma palaikant mokslinių tyrimų institucijų veiklos organizavimo ir mokslinių tyrimų veiklos turinio bei formos struktūrinius pokyčius;
- c) įtraukti visuomenę nagrinėjant mokslo ir inovacijų klausimus, strategijas ir veiklą, siekiant atsižvelgti į piliečių interesus bei vertybes ir pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų kokybę, padidinti jų aktualumą, socialinį priimtumą ir tvarumą įvairiose veiklos srityse – pradedant socialinėmis inovacijomis ir baigiant tokiomis sritimis kaip biotechnologija ir nanotechnologija;
- d) skatinti piliečius įsitraukti į mokslo veiklą dalyvaujant formaliajame ir neformaliajame mokslo švietime ir remti mokslo žiniomis pagrįstos veiklos sklaidą, visų pirma mokslo centruose ir kitais tinkamais kanalais;
- e) plėtoti viešojo sektoriaus finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų prieinamumą ir naudojimą;
- f) plėtoti atsakingai vykdomų mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangos valdymą, kuriame galėtų dalyvauti visi suinteresuotieji subjektai (mokslininkai tyrėjai, valdžios institucijos, pramonė ir pilietinės visuomenės organizacijos) ir kuriuo būtų atsižvelgiama į visuomenės poreikius ir reikalavimus bei skatinti mokslinių tyrimų ir inovacijų etikos sistemą;

g) vykdant mokslinius tyrimus ir inovacinę veiklą imtis reikiamų ir proporcingų atsargumo priemonių, tuo tikslu numatant ir įvertinant galimą poveikį aplinkai, sveikatai ir saugai;

h) gilinti žinias apie su mokslu susijusios informacijos perdavimą siekiant padaryti mokslininkų, žiniasklaidos priemonių ir visuomenės bendravimą kokybiškesnį ir veiksmingesnį.

VI DALIS

NEBRANDUOLINIAI TIESIOGINIAI JUNG TINIO TYRIMŲ CENTRO (JTC) VEIKSMAI

1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas yra Sąjungos politikos formavimo reikmėms teikti vartotojų poreikius atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą, lanksčiai reaguojant į naujus politikos poreikius.

2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Sąjunga parengė plataus užmojo politikos darbotvarkę iki 2020 m., kurioje aptariamas sudėtingų ir susijusių uždavinių rinkinys, pvz., tausūs išteklių valdymas ir konkurencingumas. Norint šiuos uždavinius sėkmingai išspręsti būtina turėti patikimų mokslinių duomenų, kurie apimtų įvairias mokslines disciplinas ir kuriais remiantis būtų galima patikimai įvertinti politikos galimybes. JTC, kuris atlieka Sąjungos politikos mokslinio konsultavimo funkciją, užtikrins būtiną mokslinę ir techninę pagalbą visais politikos formavimo etapais – nuo koncepcijos parengimo iki įgyvendinimo ir įvertinimo. Siekdamas prisidėti prie šio konkretaus tikslo savo mokslinius tyrimus JTC visų pirma orientuos į Sąjungos politikos prioritetus ir stiprins kompleksinę kompetenciją ir bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis.

JTC nepriklausomumas nuo konkrečių interesų (privatų ar nacionalinių) kartu su jo atliekama mokslinio techninio konsultavimo funkcija suteikia jam galimybę sudaryti palankesnes sąlygas būtinam bendram suinteresuotųjų subjektų ir politiką formuojančių asmenų sutarimui. Valstybės narės ir Sąjungos piliečiai gauna naudos iš JTC atliekamų mokslinių tyrimų, visų pirma, pvz., sveikatos ir vartotojų apsaugos, aplinkos, saugos ir saugumo bei krizių ir nelaimių valdymo srityse.

Konkrečiau, valstybės narės ir regionai taip pat gaus naudos iš paramos, teikiamos jų pažangiosios specializacijos strategijoms.

JTC yra neatskiriama EMTE dalis, ir jis toliau aktyviai remis šios erdvės veikimą bei šiuo tikslu glaudžiai bendradarbiaus su ta pačia veikla užsiimančiais subjektais ir suinteresuotaisiais subjektais, pasitelkdamas kuo atviresnę priegią prie savo priemonių bei mokslininkų tyrėjų mokymus ir glaudžiai bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis ir tarptautinėmis institucijomis, siekiančiomis panašių tikslų. Šiomis priemonėmis taip pat bus skatinama naujų valstybių narių ir asocijuotųjų šalių integracija; JTC toliau organizuos specialius joms skirtus mokymo kursus, susijusius su Sąjungos teisės aktų moksliniu ir techniniu pagrindu. JTC nustatys koordinavimo ryšius su kitais atitinkamais programos „Horizontas 2020“ konkrečiais tikslais. Siekdamas papildyti savo tiesioginius veiksmus ir toliau integruotis į EMTE bei joje kurti tinklus, JTC taip pat gali dalyvauti netiesioginiuose programos „Horizontas 2020“ veiksmuose ir taikant koordinavimo priemones tose srityse, kuriose jis turi atitinkamos kompetencijos Sąjungos pridėtinę vertę sukurti.

3. Bendros veiklos kryptys

Vykdydamas su programa „Horizontas 2020“ susijusią veiklą JTC daugiausia dėmesio skirs Sąjungos politikos prioritetams ir su jais susijusiems visuomenės uždaviniams. Ši veikla derinama su strategijos „Europa 2020“ tikslais bei su 2014–2020 m. Daugiametės finansinės programos antraštėmis „Saugumas ir pilietybė“ ir „Europos vaidmuo pasaulyje“.

Pagrindinės JTC kompetencijos sritys bus energetika, transportas, aplinka ir klimato kaita, žemės ūkis ir apsirūpinimo maistu saugumas, sveikata ir vartotojų apsauga, informacinės ir ryšių technologijos, etaloninės medžiagos, sauga ir saugumas (įskaitant „Euratomo“ programos branduolinės saugos ir saugumo dalį). JTC veikla šiose srityse bus vykdoma atsižvelgiant į atitinkamas iniciatyvas regionų, valstybių narių arba Sąjungos lygiu, siekiant suformuoti EMTE.

Šios kompetencijos sritys bus gerokai išplečiamos pajėgumais, leidžiančiais apimti visą politikos ciklą ir įvertinti politikos galimybes. Tai yra:

a) numatymas ir prognozės: aktyvus strateginis žinių apie tendencijas ir įvykius mokslo, technologijų ir visuomenės srityse bei galimą jų poveikį valstybės politikai rinkimas;

- b) ekonomika: teikiamos integruotos paslaugos, apimančios mokslinius techninius ir makroekonominis aspektus;
- c) modeliavimas: pirmenybė teikiama tvarumui ir ekonomikai, o Komisijai suteikiama galimybė mažiau priklausyti nuo išorės rangovų tais atvejais, kai reikia atlikti svarbią scenarijų analizę;
- d) politikos analizė: siekiant užtikrinti įvairius sektorius aprėpiančią politikos galimybių tyrimą;
- e) poveikio vertinimas: politikos galimybes pagrindžiančių mokslinių duomenų pateikimas.

JTC turi toliau siekti mokslinių tyrimų pažangumo ir plataus pobūdžio sąveikos su mokslinių tyrimų institucijomis, kad galėtų teikti patikimą ir išsamią mokslinę ir techninę pagalbą politikos formavimo reikmėms. Tuo tikslu JTC stiprins bendradarbiavimą su Europos ir tarptautiniais partneriais, *inter alia*, dalyvaudamas netiesioginiuose veiksmuose. Be to, jis taip pat atliks žvalgomojus mokslinius tyrimus ir atrankiniu būdu ugdys kompetenciją naujose politikai aktualiose srityse.

JTC prioritetai yra:

3.1. Pažangus mokslas

Vykdyti mokslinius tyrimus, siekiant išplėsti politikos formavimo reikmėms reikalingą mokslinių duomenų bazę ir tirti naujas mokslo bei technologijų sritis, be kita ko, taikant žvalgomųjų mokslinių tyrimų programą.

3.2. Pramonės pirmavimas

Padėti didinti Europos konkurencingumą, remiant standartizavimo procesą bei standartus: atlikti mokslinius tyrimus prieš pradėdant rengti standartus, kurti etalonines medžiagas ir matavimo priemones, derinti metodus penkiose pagrindinėse srityse (energetika, transportas, pavyzdinė iniciatyva „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, saugumas ir sauga, vartotojų apsauga). Atlikti naujų technologijų tokiose srityse, kaip energetika ir transportas bei sveikata ir vartotojų apsauga, saugos vertinimus. Padėti sudaryti palankesnes sąlygas kosmoso technologijų ir duomenų naudojimui, standartizavimui ir patvirtinimui, visų pirma sprendžiant visuomenės uždavinius.

3.3. Visuomenės uždaviniai

a) Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė

Padėti užtikrinti sveikatos ir vartotojų apsaugą, teikiant mokslinę bei techninę pagalbą tokiose srityse kaip maisto produktai, pašarai ir vartotojų produktai, aplinka ir sveikata, sveikatos problemų diagnostika ir tikrinimas, mityba ir mitybos režimas.

b) Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos bei vidaus vandenų srityse ir bioekonomika

Remti Europos žemės ūkio ir žuvininkystės politikos formavimą, įgyvendinimą ir stebėseną, įskaitant maisto produktų saugą ir tiekimo užtikrinimą bei bioekonomikos plėtojimą, pasitelkiant, be kita ko, javų derliaus prognozes, techninę ir socialinę bei ekonominę analizę bei modeliavimą, ir puoselėti švarias ir produktyvias jūras.

c) Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija

Klimato ir energetikos „20-20-20“ tikslus paremti moksliniais tyrimais, susijusiais su technologiniais ir ekonominiais energijos tiekimo aspektais, energijos vartojimo efektyvumu, mažo anglies dioksido kiekio technologijomis ir energetikos ir (arba) elektros energijos perdavimo tinklais.

d) Išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos

Paremti tvaraus, saugaus ir patikimo asmenų ir prekių judėjimo srities Sąjungos politiką laboratoriniais tyrimais, modeliavimu ir stebėsenos metodais, įskaitant mažo anglies dioksido kiekio transporto technologijas, pvz., elektrifikavimą, aplinkos netaršiančias ir taupias transporto priemones, pakaitinius degalus ir išmaniąsias judumo sistemas.

e) Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos

Ištirti įvairius sektorius aprėpiančius uždavinius, susijusius su tvariu gamtos išteklių valdymu, pasitelkiant pagrindinių aplinkos kintamųjų stebėseną bei parengiant integruotą tvarumo vertinimo modeliavimo sistemą.

Remti išteklių naudojimo efektyvumą, išmetamųjų teršalų mažinimą ir tvarų žaliavų tiekimą, pasitelkiant aplinkos neteršiančių gamybos procesų, technologijų, produktų ir paslaugų integruotą socialinį, aplinkos ir ekonominį vertinimą.

Prisidėti prie Sąjungos vystymosi politikos tikslų moksliniais tyrimais, siekiant užtikrinti reikiamą pagrindinių išteklių tiekimą ir daugiausia dėmesio skiriant aplinkos bei išteklių parametru stebėjimui, su maisto sauga ir jo tiekimo užtikrinimu susijusiai analizei ir žinių perdavimui.

f) Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė

Prisidėti įgyvendinant pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ ir stebėti jos įgyvendinimą, šiuo tikslu atliekant mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimo veiksmų bei kliūčių makroekonominės analizės ir rengiant metodus, rezultatų suvestines ir rodiklius.

Remti EMTE, šiuo tikslu stebint jos veikimą bei analizuojant kai kurių pagrindinių EMTE elementų skatinimo veiksmus ir kliūtis ir pasitelkiant mokslinių tyrimų tinklų kūrimą, mokymus ir galimybę vartotojams valstybės narėse ir šalyse kandidatėse bei asocijuotosiose šalyse naudotis JTC priemonėmis ir duomenų bazėmis.

Prisidėti siekiant pagrindinių pavyzdinės iniciatyvos „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ tikslų, pasitelkiant kiekybines ir kokybines ekonominių bei socialinių aspektų analizės (Skaitmeninė ekonomika, Skaitmeninė visuomenė, Skaitmeninis gyvenimas).

g) Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga

Didinti vidaus saugą ir saugumą, nustatant bei įvertinant ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, kurie yra svarbūs visuomenei būtinų funkcijų komponentai, pažeidžiamumą ir pasitelkiant su skaitmenine tapatybe susijusių technologijų veikimo ir socialinių bei etinių parametru vertinimą. Spręsti pasaulinio masto saugumo uždavinius, įskaitant naujas ar mišraus pobūdžio grėsmes, pasitelkiant pažangių informacijos rinkimo ir analizės bei krizių valdymo priemonių plėtojimą.

Pagerinti Sąjungos gebėjimą valdyti gamtines ir žmogaus sukeltas nelaimes tobulinant infrastruktūros stebėjimą bei plėtojant bandymų infrastruktūrą ir pasaulines ankstyvojo išpėjimo apie įvairias grėsmes ir rizikos valdymo informacijos sistemas, naudojant palydovines Žemės stebėjimo sistemas.

VII DALIS

EUROPOS INOVACIJOS IR TECHNOLOGIJOS INSTITUTAS (EIT)

1. Konkretus tikslas

Konkretus tikslas yra integruoti aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį, taip sustiprinant Sąjungos inovacijų pajėgumus ir sprendžiant visuomenės uždavinius.

Europa susiduria su įvairiais struktūriniais trūkumais, kurie yra susiję su inovacijų pajėgumais ir gebėjimu teikti naujas paslaugas, produktus ir vykdyti procesus, o tai varžo tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Tarp pagrindinių klausimų – palyginti menkas talentų pritraukimas ir jų išlaikymas Europoje, nepakankamas turimų mokslinių tyrimų galimybių išnaudojimas kuriant ekonominę ar socialinę vertę, nepakankamas mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas rinkoje, žemas verslo aktyvumo ir polinkio į verslumą lygis, mažai privačiojo sektoriaus investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, pavyzdinių mokslinių tyrimų centrų išteklių, įskaitant žmogiškuosius išteklius, lygis, kurio nepakanka siekiant konkuruoti pasaulyje, ir aukštąjį mokslą, mokslinius tyrimus ir inovacijas apimančio žinių trikampio kontekste bendradarbiauti Europos lygiu trukdantis pernelyg didelis kliūčių skaičius.

2. Pagrindimas ir Sąjungos pridėtinė vertė

Jeigu Europa nori konkuruoti tarptautiniu lygiu, minėti struktūriniai trūkumai turi būti pašalinti. Nurodyti elementai būdingi visoms Sąjungos valstybėms narėms ir turi įtakos visos Sąjungos inovaciniam pajėgumui.

EIT spręs šiuos klausimus, inicijuodamas struktūrinius pokyčius Europos inovacijų erdvėje. Jis to sieks skatindamas aukščiausio lygio aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų integraciją, visų pirma pasitelkdamas savo žinių ir inovacijų bendrijas (ŽIB), taip kurdamas inovacijoms palankią naują aplinką, remdamas naują verslių žmonių kartą ir skatindamas naujų novatoriškų įmonių steigimą ir atsiskyrimą. Vykdydamas šią veiklą EIT visomis išgalėmis padės siekti strategijos „Europa 2020“ (visų pirma, pavyzdinių iniciatyvų „Inovacijų sąjunga“ ir „Judus jaunimas“) tikslų.

Be to, EIT ir ŽIB turėtų siekti programos „Horizontas 2020“ prioritetų tarpusavio sinergijos bei sąveikos ir sinergijos bei sąveikos su kitomis atitinkamomis iniciatyvomis. Visų pirma, EIT, pasitelkdamas ŽIB, padės siekti konkrečių prioritetų „Visuomenės uždaviniai“ ir pavyzdinės iniciatyvos „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ tikslų.

Švietimo ir verslumo susiejimas su moksliniais tyrimais ir inovacijomis

EIT pasižymi tuo, kad turi susieti aukštąjį mokslą ir verslumą su moksliniais tyrimais ir inovacijomis kaip vienos bendros Sąjungos ir platesnio masto inovacinės grandinės grandis, todėl rinkoje, *inter alia*, turėtų gausėti inovacinių paslaugų, produktų ir procesų.

Verslo principai ir rezultatais grindžiamas metodas

EIT, pasitelkdamas savo ŽIB, veiklą vykdo vadovaudamasis verslo principais ir taikydamas rezultatais grindžiamą metodą. Labai svarbu turėti stiprų vadovą, todėl kiekvienai ŽIB vadovauja vykdomasis direktorius. ŽIB partneriams atstovauja atskiri teisės subjektai, siekiant užtikrinti, kad sprendimai būtų priimami racionaliau. ŽIB turi parengti aiškiai apibrėžtus metinius veiklos planus, kuriuose išdėstyta daugiametė strategija ir įtrauktas plataus užmojo veiksmų rinkinys, aprėpiantis švietimą ir verslo steigimą; planai grindžiami aiškiais tikslais ir tikėtinais rezultatais, siekiama poveikio ir rinkai, ir visuomenei. Dabartinės ŽIB dalyvavimo, vertinimo ir stebėsenos taisyklės suteikia galimybę sprendimus priimti sparčiai, vadovaujantis verslo principais. Verslas ir verslininkai turėtų atlikti svarbų vaidmenį skatindami ŽIB veiklą, o ŽIB turėtų būti pajėgios sutelkti verslo sektoriaus investicijas ir ilgalaikius įsipareigojimus.

Susiskaidymo pašalinimas naudojant ilgalaikę integruotą partnerystę

EIT ŽIB yra labai integruoti subjektai, atvirai, atskaitingai ir skaidriai suburiantys pažangumu garsėjančius partnerius iš pramonės, įskaitant MVĮ, aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir technologijų institutų. ŽIB suteikia galimybę partneriams iš visos Sąjungos ir kitų šalių suformuoti naujas, kelias sritis aprėpiančias konfigūracijas, optimizuoti turimus išteklius ir sukurti prieigą prie naujų verslo galimybių pasitelkiant naujas vertės grandines, imantis rizikingesnių ir platesnio užmojo uždavinių. ŽIB priima naujus narius, įskaitant MVĮ, suteikiančius partnerystei pridėtinės vertės.

Pagrindinio Europos inovacijų turto: talentingų jos žmonių, puoselėjimas

Talenta yra pagrindinė inovacijos sudedamoji dalis. EIT ugdo žmones ir skatina jų tarpusavio ryšius, savo inovacijų modelyje svarbiausią vaidmenį suteikdamas studentams, mokslininkams tyrėjams ir verslininkams. EIT ugdytų verslumo ir kūrybiškumo kultūrą, o talentingiems žmonėms sudarys sąlygas gauti tarpdalykinį išsilavinimą, pasitelkdamas EIT ženklu pažymėtas magistrantūros ir doktorantūros programas, kurios turėtų tapti tarptautiniu mastu pripažintu pažangumo ženklu. Vykdydamas šią veiklą EIT labai skatina judumą ir mokymą žinių trikampyje.

3. Bendros veiklos kryptys

EIT savo veiklą vykdo daugiausia pasitelkdamas ŽIB, visų pirma srityse, kurios tikrai turi inovacinio potencialo. Apskritai ŽIB gali iš esmės savarankiškai pasirinkti savo strategiją ir veiklą, tačiau yra keletas visoms ŽIB bendrų inovacinių ypatybių, kurių atžvilgiu siekiama koordinavimo ir sinergijos. Be to, EIT savo poveikį didins skleidamas geros praktikos pavyzdžius žinių trikampio integravimo ir verslumo plėtojimo srityse, įtraukdamas atitinkamus naujus partnerius į tas sritis, kuriose jie gali suteikti pridėtinės vertės, ir aktyviai puoselėdamas naują žinių mainų kultūrą.

a) Aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacinės veiklos perkėlimas ir taikymas kuriant naujas verslo galimybes

EIT siekia sukurti aplinką, kurioje būtų plėtojamas inovacinis žmonių potencialas ir panaudojamos jų idėjos neatsižvelgiant į jų vietą inovacijų kūrimo grandinėje. Taip EIT padės šalinti „Europos paradoksą“, kai pažangių mokslinių tyrimų pajėgumai išnaudojami toli gražu ne visapusiškai. Šia savo veikla EIT padeda idėjas pateikti rinkai. Daugiausia pasitelkdamas savo ŽIB ir pirmenybę teikdamas verslumo skatinimui EIT sukurs naujų verslo galimybių ne tik jau veikiančiose įmonėse, bet ir skatinant naujų įmonių steigimą bei atsiskyrimą. Daugiausia dėmesio bus skiriama visų rūšių inovacijoms, įskaitant technologines, socialines ir netechnologines inovacijas.

b) Pažangūs ir inovacijomis grindžiami moksliniai tyrimai svarbiausiose ekonominėse ir visuomeninėse srityse

Igyvendindamas savo strategiją ir vykdydamas veiklą EIT pirmenybę teikia sritims, kurios tikrai turi inovacinio potencialo ir yra aiškiai susijusios su visuomenės uždaviniais, įvardytais programoje „Horizontas 2020“. Visapusiškai spręsdamas pagrindinius visuomenės uždavinius EIT skatins tarpdalykinių ar daugiadalykinių metodų taikymą ir padės sutelkti ŽIB partnerių mokslinių tyrimų veiklą.

c) Talentingų, kvalifikuotų ir verslių žmonių ugdymas pasitelkiant švietimą ir mokymą

EIT turi visiškai integruoti švietimą ir mokymą visais karjeros etapais ir remti naujų bei inovacinių mokymo programų rengimą bei sudaryti jam palankesnes sąlygas, kad būtų atsižvelgiama į su sudėtingais visuomeniniais ir ekonominiais uždaviniais susijusių naujų profilių poreikį. Šiuo tikslu EIT vaidins svarbų vaidmenį valstybėse narėse propaguojant naujus bendrus arba sudėtinius mokslo laipsnius ir diplomus, laikantis subsidiarumo principo.

EIT taip pat atliks svarbų vaidmenį siekiant derinti „verslumo“ koncepciją, šiuo tikslu pasitelkdamas savo švietimo programas, kuriomis skatinamas verslumas daug žinių reikalaujančioje aplinkoje, siekiant remti inovacinius mokslinius tyrimus ir prisidėti prie visuomenei svarbių sprendimų.

d) Geriausios praktikos pavyzdžių sklaida ir sistemingi žinių mainai

EIT siekia propaguoti naujus inovacijų metodus ir kurti bendrą inovacijų ir žinių perdavimo kultūrą, be kita ko, mažosiose ir vidutinėse įmonėse. Tai, *inter alia*, galima pasiekti dalijantis įvairia ŽIB patirtimi, šiam tikslui pasitelkiant įvairius sklaidos mechanizmus, pvz., suinteresuotųjų subjektų centrą ir stipendijų programą

e) Tarptautinis aspektas

EIT veikia atsižvelgdamas į pasaulinę aplinką, kurioje jis vykdo savo veiklą, ir padeda užmegzti ryšius su pagrindiniais tarptautiniais partneriais pagal 27 straipsnio 2 dalį. Keldamas kompetencijos centrų lygį ir šiuo tikslu pasitelkdamas ŽIB bei kurdamas naujas švietimo galimybes, EIT sieks Europą padaryti patrauklesnę talentingiems užsieniečiams.

f) Platesnio europinio poveikio skatinimas naudojant inovacinį finansavimo modelį

EIT svariai prisidės siekiant programos „Horizontas 2020“ tikslų, visų pirma sprendamas visuomenės uždavinius taip, kad papildytų kitas šiose srityse taikomas iniciatyvas. Pagal programą „Horizontas 2020“ jis išbandys naujus ir supaprastintus finansavimo ir valdymo metodus, taigi jam Europos inovacijų erdvėje teks novatoriškas vaidmuo. Dalis metinio įnašo bus skiriama ŽIB atsižvelgiant į konkurencingumą. EIT taikomas finansavimo metodas bus tvirtai grindžiamas stipriu sverto poveikiu, telkiant ir viešojo, ir privačiojo sektorių lėšas nacionaliniu ir Sąjungos lygiais, ir apie jį bus skaidriai informuojamos valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai. Be to, EIT naudos visiškai naujas tikslinės paramos priemones, taikomas individualiai veiklai, šiuo tikslu pasitelkdamas EIT fondą.

g) Regioninės plėtros susiejimas su Europos galimybėmis

Pasitelkdamas ŽIB ir jų koordinavimo centrus – kompetencijos centrus, kurie suburia aukštojo mokslo įstaigas, mokslinių tyrimų įstaigas ir verslo partnerius tam tikroje geografinėje vietoje – EIT taip pat bus susiejamas su regionine politika. Visų pirma EIT turi užtikrinti geresnę aukštojo mokslo institucijų, darbo rinkos ir regioninių inovacijų bei ekonomikos augimo sąsają, atsižvelgdamas į regionines ir nacionalines pažangiosios specializacijos strategijas. Vykdydamas šią veiklą jis padės siekti Sąjungos sanglaudos politikos tikslų.

II PRIEDAS

Biudžeto paskirstymas

Orientacinis programos „Horizontas 2020“ biudžeto paskirstymas:

	Mln. EUR dabartinėmis kainomis
I Pažangus mokslas:	24 441,1
1. Europos mokslinių tyrimų taryba	13 094,8
2. Ateities ir besiformuojančios technologijos	
3. „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“	6 162
4. Mokslinių tyrimų infrastruktūra	2 488
II Pramonės pirmavimas:	17 015,5
1. Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas (*), (***)	13 557
2. Prieiga prie rizikos finansavimo (**)	2 842,3
3. Inovacijos MVĮ (***)	616,2
III Visuomenės uždaviniai (****):	29 679
1. Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė	7 471,8
2. Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos bei vidaus vandenų srityse ir bioekonomika	3 851,4
3. Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija	5 931,2
4. Išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos	6 339,4
5. Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos	3 081,1
6. Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė	1 309,5
7. Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga	1 694,6
IV Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas	816,5
V Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas	462,2
VI Nebranduoliniai tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro (JTC) veiksmai	1 902,6
VII Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)	2 711,4
IŠ VISO	77 028,3

(*) Įskaitant 7 711 mln. EUR informacinėms ir ryšių technologijoms (IRT), iš kurių 1 594 mln. EUR fotonikai ir mikro- bei nanoelektronikai, 3 851 mln. EUR nanotechnologijoms, pažangiosioms medžiagoms ir pažangiajai gamybai bei perdirbimui, 516 mln. EUR biotechnologijai ir 1 479 mln. EUR kosmoso sričiai. Taigi didelio poveikio technologijoms remti bus skirta 5 961 mln. EUR.

(**) Apie 994 mln. EUR iš šios sumos gali būti skirta Strateginio energetikos technologijų plano (SET plano) projektams įgyvendinti. Apie trečdalis šios sumos gali būti skirta MVĮ.

(***) Laikantis tikslo MVĮ skirti ne mažiau kaip 20 % viso bendro konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetui „Visuomenės uždaviniai“ skirto biudžeto, ne mažiau kaip 5 % to bendro biudžeto iš pradžių bus skirta specialiai MVĮ priemonei. Ne mažiau kaip 7 % viso konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetui „Visuomenės uždaviniai“ skirto biudžeto bus skiriama specialiai MVĮ priemonei šią sumą paskirstant per programos „Horizontas 2020“ laikotarpį.

(****) Spartaus inovacijų diegimo bandomosios programos veiksmai bus finansuojami pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir pagal atitinkamus prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ konkrečius tikslus. Bus parengta pakankamai projektų, kad būtų galima visapusiškai įvertinti spartaus inovacijų diegimo projektą.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1292/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus teisėkūros procedūra priimamo akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

(1) pagal pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“ Europos inovacijos ir technologijos institutui (toliau - EIT) suteikiamas svarbus vaidmuo – prisidėti prie daugelio pavyzdinių iniciatyvų;

(2) laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2020 m. EIT turėtų padėti siekti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ⁽³⁾ įsteigtos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (toliau - programa „Horizontas 2020“) tikslų integruodamas aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų trikampį;

(3) siekiant programos „Horizontas 2020“ dalyviams užtikrinti nuoseklų pagrindą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013 ⁽⁴⁾ (toliau - dalyvavimo taisyklės) turėtų būti taikomas EIT;

(4) intelektinės nuosavybės teisių valdymo taisyklės yra apibrėžtos dalyvavimo taisyklėse;

(5) trečiųjų šalių asocijavimo taisyklės nustatytos programoje „Horizontas 2020“;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 122.

⁽²⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104.

⁽⁴⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės, Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 81.

(6) EIT, vykdydamas veiklą aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, turėtų skatinti verslumą. Visų pirma jis turėtų skatinti aukščiausios kokybės verslumo ugdymą ir teikti paramą naujų ir atsiskiriančių įmonių kūrimui;

(7) EIT turėtų palaikyti tiesioginį ryšį su nacionaliniais ir regionų atstovais bei kitais inovacijų grandinės suinteresuotaisiais subjektais, o tai būtų naudinga abiem pusėms. Siekiant sudaryti sąlygas tokiam dialogui ir sistemingesniam dalijimuisi informacija, turėtų būti įsteigtas EIT suinteresuotųjų subjektų forumas, vienijantis suinteresuotuosius subjektus horizontaliais klausimais. EIT turėtų vykdyti atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams skirtą informavimo ir komunikacijos veiklą;

(8) EIT turėtų skatinti tinkamai subalansuotą įvairių žinių trikampio veikėjų, dalyvaujančių žinių ir inovacijų bendrijų (toliau - ŽIB) veikloje, dalyvavimą. Be to, jis turėtų skatinti aktyvų privataus sektoriaus, visų pirma labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau - MVI), dalyvavimą;

(9) turėtų būti apibrėžtas EIT indėlio į ŽIB mastas ir aiškiai nustatyta, iš kokių šaltinių gaunami ŽIB finansiniai ištekliai.

(10) EIT struktūra turėtų būti supaprastinta. Turėtų būti racionalizuota EIT valdybos veikla ir aiškiai nustatyti atitinkami valdybos ir direktoriaus vaidmenys ir užduotys;

(11) naujos ŽIB, įskaitant jų prioritėtines sritis, struktūrą ir atrankos procedūros laiką, turėtų būti steigiamos vadovaujantis tuo, kas nustatyta Strateginėje inovacijų darbotvarkėje, taikant atvirą, skaidrią ir konkurencingą procedūrą;

(12) ŽIB turėtų plėsti savo švietimo veiklą, skirtą Sąjungos gebėjimų bazei pagerinti, organizuodamos profesinio mokymo ir kitus tinkamus mokymo kursus;

(13) būtina, kad Komisija ir EIT bendradarbiautų atliekant ŽIB stebėseną ir vertinimus, kad būtų užtikrinama atitiktis bendrai Sąjungos lygmens stebėsenos ir vertinimo sistemai. Visų pirma, turėtų būti nustatyti aiškūs ŽIB ir EIT stebėsenos principai;

- (14) ŽIB turėtų siekti sąveikos su atitinkamomis Sąjungos, nacionalinėmis ir regioninėmis iniciatyvomis;
- (15) siekiant užtikrinti platesnį organizacijų iš skirtingų valstybių narių dalyvavimą ŽIB, organizacijos partnerės turėtų būti įsteigiamos bent trijose skirtingose valstybėse narėse;
- (16) EIT ir ŽIB turėtų plėtoti informacinę veiklą ir skleisti geriausią praktiką, įskaitant, pasitelkdamas regioninę inovacijų sistemą;
- (17) EIT turėtų nustatyti ŽIB veiklos finansavimo, stebėsenos ir vertinimo kriterijus ir procedūras iki ŽIB atrankos proceso pradžios;
- (18) EIT trejų metų darbo programoje turėtų būti atsižvelgiama į Komisijos nuomonę dėl EIT konkrečių tikslų, kaip nustatyta programoje „Horizontas 2020“, ir į jų papildomumą, susijusį su Sąjungos politikos tikslais ir priemonėmis;
- (19) EIT, būdamas programos „Horizontas 2020“ dalis, prisidės prie klimato kaitos išlaidų įtraukimo, kaip apibrėžta programoje „Horizontas 2020“;
- (20) EIT vertinimu turėtų būti laiku prisidėta prie programos „Horizontas 2020“ vertinimo 2017 m. ir 2023 m.;
- (21) Komisija turėtų stiprinti savo vaidmenį stebėdama konkrečių EIT veiklos aspektų įgyvendinimą;
- (22) šiuo reglamentu nustatomas finansinis paketas visam programos „Horizontas 2020“ galiojimo laikotarpiui, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽¹⁾ 17 punkte. Finansinis įnašas EIT turėtų būti skiriamas iš programos „Horizontas 2020“;
- (23) priešingai nei iš pradžių manyta, EIT fondui nebus skiriama tiesioginė parama iš Sąjungos biudžeto ir nebus taikoma Sąjungos biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra;
- (24) dėl aiškumo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 294/2008 ⁽²⁾ priedas turėtų būti pakeistas nauju priedu;
- (25) todėl Reglamentas (EB) Nr. 294/2008 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 294/2008 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punktas pakeičiamas taip:

„1. Inovacijos – procesas, įskaitant jo rezultatus, kuriuo naujomis idėjomis atsiliepiama į visuomeninius ar ekonominius poreikius ir paklausą, ir sukuriami nauji produktai, paslaugos ar verslo ir organizaciniai modeliai, kurie yra sėkmingai pateikiami į esamą rinką arba kurių pagrindū gali būti sukurtos naujos rinkos ir kurie yra naudingi visuomenei;“;

b) 2 punktas pakeičiamas taip:

„2. Žinių ir inovacijų bendrija (toliau – ŽIB) - strateginio tinklo formos autonomiška aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų organizacijų, bendrovių ir kitų suinteresuotųjų subjektų partnerystė vykdant inovacijų procesą, neatsižvelgiant į jos tikslų teisinę formą, pagrįsta bendru vidutinės trukmės ir ilgalaikiu inovacijų planavimu siekiant įveikti EIT iššūkius ir prisidėti prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ^(*) („Horizontas 2020“), nustatytų tikslų įgyvendinimo;

^(*) 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (OL L 347, 2013 12 20, p. 104).“

c) 3 punktas pakeičiamas taip:

„3. Koordinavimo centras – geografinis rajonas, kuriame yra pagrindiniai žinių trikampio partneriai ir kuriame jie gali nesunkiai bendrauti, taip sutelkdami ŽIB veiklą tame rajone;“;

d) 4 punktas išbraukiamas;

e) 5 punktas pakeičiamas taip:

„5. Organizacija partnerė - bet kuri organizacija, kuri yra ŽIB narė, ir kuri, visų pirma, apima aukštojo mokslo įstaigas, mokslinių tyrimų organizacijas, valstybines ar privačias bendroves, finansų įstaigas, regioninės ir vietos valdžios institucijas, fondus ir ne pelno organizacijas;“;

⁽¹⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

⁽²⁾ 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo (OL L 97, 2008 4 9, p. 1).

f) 9 punktą pakeičiamas taip:

„9. Strateginė inovacijų darbotvarkė (toliau -SID) – politikos dokumentas, kuriame pateikiamos prioritetingos EIT sritys ir ilgalaikė EIT būsimų iniciatyvų strategija, įskaitant septynerių metų laikotarpiui planuojamos veiklos aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse apžvalgą;“;

g) papildomas šiuo punktu:

„9a. Regioninė inovacijų sistema (toliau -RIS) – informavimo sistema, skirta aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų organizacijų, bendrovių ir kitų suinteresuotųjų subjektų partnerystėms, kuria siekiama skatinti inovacijas visoje Sąjungoje;“;

h) papildomas šiais punktais:

„10. Suinteresuotųjų subjektų forumas – platforma, atvira nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijų atstovams, organizuotoms interesų grupėms ir individualiems verslo, aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų sričių subjektams, asociacijoms, pilietinės visuomenės ir grupių organizacijoms bei kitoms suinteresuotosioms žinių trikampio šalims;“;

11. ŽIB pridėtinės vertės veikla – organizacijų partnerių arba, jei taikytina, ŽIB teisinių subjektų veikla, kuria siekiama padėti integruoti aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį, įskaitant ŽIB įsteigimą, administravimą ir koordinavimą ir kuria prisidedama prie bendrų EIT tikslų įgyvendinimo.“.

2) 3 straipsnis pakeičiamas taip:

„3 straipsnis

Misija ir tikslai

EIT misija – prisidėti prie tvaraus Europos ekonominio augimo ir konkurencingumo stiprinant valstybių narių ir Sąjungos inovacinius gebėjimus, kad būtų sprendžiami svarbiausi Europos visuomenei kylantys iššūkiai. Jis to siekia skatindamas tarpusavio sąveiką ir bendradarbiavimą bei integruodamas aukščiausių standartų veiklą aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, taip pat skatindamas verslumą.

Laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2020 m. EIT bendrieji ir konkretūs tikslai bei rezultatų rodikliai apibrėžti prognozoje „Horizontas 2020“.

3) 4 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:

a) a punktas pakeičiamas taip:

„a) valdyba, kurią sudaro aukšto lygio nariai, turintys patirties aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslo srityse. Ji atsakinga už vadovavimą EIT veiklai, ŽIB atranką, paskyrimą ir vertinimą bei visus kitus strateginius sprendimus. Jai padeda vykdomasis komitetas;“;

b) b punktas išbraukiamas;

c) c punktas pakeičiamas taip:

„c) valdybos paskirtas direktorius, kuris atsako valdybai už EIT administracinį ir finansų valdymą ir kuris yra EIT teisinis atstovas;“.

4) 5 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:

a) a punktas pakeičiamas taip:

„a) pagal SID nustato savo pagrindinius prioritetus ir veiklą;“;

b) c punktas pakeičiamas taip:

„c) prioritetingose srityse atranka ir paskiria ŽIB pagal 7 straipsnį, susitarimu nustato jų teises ir pareigas, teikia joms tinkamą paramą, taiko tinkamas kokybės kontrolės priemones, nuolat stebi ir periodiškai vertina jų veiklą, užtikrina tinkamą koordinavimo lygį ir sudaro palankias sąlygas ŽIB komunikacijai ir teminiam bendradarbiavimui;“;

c) f punktas pakeičiamas taip:

„f) skatina geriausios praktikos skleidimą žinių trikampio integravimo tikslais, įskaitant tarp ŽIB, kad būtų plėtojama bendra inovacijų ir žinių perdavimo kultūra, ir ragina dalyvauti informavimo veikloje, įskaitant dalyvavimą RIS;“;

d) h punktas pakeičiamas taip:

„h) skatina daugiadalykius inovacijų metodus, įskaitant technologinių, socialinių ir netechnologinių sprendimų, organizacinių metodų ir naujų verslo modelių integravimą;“;

e) papildoma šiais punktais:

- „i) kai tinkama, užtikrina EIT veiklos ir kitų Sąjungos programų papildomumą ir sinergiją;
- j) skatina ŽIB kaip puikias inovacijų partneres Sąjungoje ir už Sąjungos ribų;
- k) įsteigia suinteresuotųjų subjektų forumą, kad informuotų apie EIT veiklą, savo patirtį, geriausią praktiką ir indėlį į Sąjungos inovacijų, mokslinių tyrimų ir švietimo politiką bei tikslus, ir kad leistų suinteresuotiesiems subjektams pateikti savo nuomonę. Suinteresuotųjų subjektų forumo posėdis rengiamas bent kartą per metus. Suinteresuotųjų subjektų forumo posėdyje valstybių narių atstovai posėdžiauja specialios sudėties, kad būtų užtikrinta tinkama komunikacija ir informacijos srautai su EIT, ir kad jie būtų informuojami apie pasiekimus, galėtų teikti EIT ir ŽIB patarimus ir dalytis su jais patirtimi. Valstybių narių atstovų specialia sudėtimi suinteresuotųjų subjektų forumo taip pat užtikrinama EIT bei ŽIB veiklos ir nacionalinių programų bei iniciatyvų atitinkama sąveika ir papildomumas, įskaitant ŽIB veiklos potencialų nacionalinį bendrą finansavimą.“.

5) 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

i) b punktas pakeičiamas taip:

- „b) pagrindinių ekonomikos ir visuomenės interesų sričių pažangiuosius ir inovatyvius mokslinius tyrimus, remdamosi Europos ir nacionalinių mokslinių tyrimų rezultatais, kurie gali padėti stiprinti Europos konkurencingumą tarptautiniu lygmeniu ir rasti svarbiausių iššūkių, iškilusių Europos visuomenei, sprendimus;“;

ii) c punktas pakeičiamas taip:

- „c) magistrantūros ir doktorantūros pakopų švietimo ir mokymo veiklą, taip pat rengia profesinio rengimo kursus tų dalykų, kurie gali patenkinti būsimus Europos socialinius ir ekonominius poreikius, ir kuriais išplečiama Sąjungos talentų bazė, skatinama plėtoti su inovacijomis susijusius gebėjimus, gerinti vadybos bei verslumo gebėjimus, didinti tyrėjų bei studentų judumą ir skatinti EIT absolventų ir jo rengiamuose mokymuose dalyvavusių asmenų dalijimąsi žiniomis, kuravimą ir jungimąsi į tinklus;“

iii) d punktas pakeičiamas taip:

- „d) informavimo veiklą ir geriausios praktikos inovacijų sektoriuje sklaidą, daugiausia dėmesio skirdamos aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir verslo, įskaitant paslaugų ir finansų sektorius, bendradarbiavimo vystymui;“;

iv) papildoma šiuo punktu:

- „e) kai tinkama, siekti ŽIB veiklos ir esamų Europos, nacionalinių ir regioninių programų sąveikos ir papildomumo.“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. ŽIB savarankiškai priima sprendimus dėl vidaus organizavimo ir sudėties bei dėl tikslios darbotvarkės ir darbo metodų. Visų pirma, ŽIB:

- a) nustato valdymo tvarką, kuri atspindi aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį;
- b) siekia būti atvira naujiems nariams, kai jie partnerystei suteikia pridėtinės vertės;
- c) veikia atvirai ir skaidriai pagal savo vidaus taisykles;
- d) nustato verslo planus kartu su tikslais ir pagrindiniais veiklos rodikliais;
- e) parengia finansinio tvarumo strategiją.“.

6) 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. EIT, atlikusi konkurencingą, atvirą ir skaidrią procedūrą, atrenka partnerystes ir paskiria jas ŽIB. EIT patvirtina ir paskelbia išsamius ŽIB atrankos kriterijus, grindžiamus kompetencijos ir inovacijų aktualumo principais. Atrankos procese dalyvauja išorės ir nepriklausomi ekspertai.“;

b) įterpiama ši dalis:

„1a. EIT, atsižvelgdamas į SID apibrėžtas prioritetines sritis ir nustatytą tvarkaraštį, pradeda ŽIB atranką ir skyrimą.“;

c) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Laikantis 1 dalyje nurodytų principų, ŽIB atrankos kriterijai, be kita ko, apima šiuos kriterijus:

- a) dabartinius ir potencialius partnerystės inovacinius gebėjimus, įskaitant verslumą, ir jos kompetenciją aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijos srityse;
- b) partnerystės gebėjimus siekti SID tikslų ir taip prisidėti įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ bendrus tikslus ir prioritetus;
- c) daugiadalykius inovacijų metodus, įskaitant technologinių, socialinių ir netechnologinių priemonių integravimą;
- d) partnerystės gebėjimus užtikrinti tvarų ir ilgalaikį nepriklausomą finansavimą, įskaitant pakankamai didelį ir vis didėjantį privačiojo sektoriaus, pramonės ir paslaugų sektoriaus įnašą;
- e) tinkamai subalansuotą partnerystėje dalyvaujančių organizacijų, veikiančių aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampyje, pasiskirstymą;
- f) atitinkamam sektoriui būdingos intelektinės nuosavybės valdymo planą, įskaitant tai, kaip atsižvelgta į įvairių organizacijų partnerių įnašą;
- g) priemonės, kuriomis remiamas privataus sektoriaus, įskaitant finansų sektorių ir ypač MVĮ, dalyvavimas ir bendradarbiavimas su juo bei naujų veiklą pradedančių įmonių, atsiskyrusių įmonių ir MVĮ sukūrimas, siekiant ŽIB veiklos rezultatus panaudoti komerciniais tikslais;
- h) kai tinkama, pasirengimą nustatyti konkrečias ryšių palaikymo ir bendradarbiavimo su viešuoju ir trečiųjų šalių sektoriais priemones;
- i) pasirengimą palaikyti ryšius su kitomis organizacijomis ir tinklais, kurie nėra ŽIB, siekiant dalintis geriausia praktika ir kompetencija;
- j) pasirengimą parengti konkrečius pasiūlymus dėl sąveikos su Sąjungos ar kitomis susijusiomis iniciatyvomis.“;

d) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Būtina ŽIB įsteigimo sąlyga – steigiant ŽIB turi dalyvauti bent trys organizacijos partnerės, įsteigusios bent trijose skirtingose valstybėse narėse. Visos tokios organizacijos partnerės turi būti viena nuo kitos nepriklausomos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1290/2013 8 straipsnyje (*).

(*) 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (OL L 347 2013 12 20, p. 81).“;

e) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Papildant 3 dalyje nustatytą sąlygą, bent du trečdaliai ŽIB sudarančių organizacijų partnerių turi būti įsteigtos valstybėse narėse. Kiekvienai ŽIB turi priklausyti bent viena aukštojo mokslo įstaiga ir viena privati bendrovė.“;

f) papildomas šia dalimi:

„5. EIT, prieš pradėdamas naujų ŽIB atrankos procedūrą, patvirtina ir paskelbia ŽIB veiklos finansavimo, stebėsenos ir vertinimo kriterijus ir tvarką. Apie juos nedelsiant informuojama specialios sudėties valstybių narių atstovai suinteresuotųjų subjektų forume.“.

7) įterpiami šie straipsniai:

„7a straipsnis

ŽIB vertinimo ir stebėsenos principai

EIT, remdamasis pagrindiniais veiklos rodikliais, nustatytais, *inter alia*, Reglamente (ES) Nr. 1291/2013 ir SID, bei bendradarbiaudamas su Komisija, organizuoja nuolatinę kiekvienos ŽIB veiklos stebėseną ir periodinį našumo, rezultatų ir poveikio išorės vertinimą. Apie tokių stebėsenos ir vertinimo rezultatus pranešama Europos Parlamentui ir Tarybai ir jie padaromi viešai prieinamais.

7b straipsnis

ŽIB veiklos trukmė, tęstinumas ir užbaigimas

1. Priklausomai nuo nuolatinės stebėsenos ir periodinio vertinimo rezultatų ir konkrečių sričių ypatumų, ŽIB paprastai veiklą vykdo nuo septynerių iki penkiolikos metų.

2. EIT gali sudaryti partnerystės pagrindų susitarimą su ŽIB pradiniam septynerių metų laikotarpiui.

3. Valdyba gali nuspręsti pratęsti partnerystės pagrindų susitarimą su ŽIB pasibaigus nustatytam pradiniam laikotarpiui, laikydamasi 19 straipsnyje nurodyto finansinio paketo ribų, jei tai yra tinkamiausias būdas pasiekti EIT tikslus.

4. Jei ŽIB veiklos vertinimo rezultatai yra nepatenkinami, valdyba imasi tinkamų priemonių, įskaitant jos finansinės paramos sumažinimą, pakeitimą ar atšaukimą arba susitarimo nutraukimą.“.

8) Į 8 straipsnio 2 dalį įterpiamas šis punktas:

„aa) skleisti geriausių horizontalių problemų sprendimo praktiką.“.

9) 10 straipsnis išbraukiamas.

10) 13 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Prieš pradėdamas konkursą dėl ŽIB atrankos, EIT paskelbia savo darbo tvarkos taisykles, 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas savo specifines finansines taisykles ir 7 straipsnyje nurodytus išsamius ŽIB atrankos kriterijus.“.

11) 14 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. ŽIB finansavimo šaltiniai visų pirma yra:

- a) organizacijų partnerių įnašai, sudarantys esminę finansavimo šaltinio dalį;
- b) savanoriški valstybių narių, trečiųjų šalių ar jų viešosios valdžios institucijų įnašai;
- c) tarptautinių organizacijų ar institucijų įnašai;
- d) pajamos iš ŽIB nuosavo turto ir veiklos ir iš intelektualinės nuosavybės teisių;
- e) sukaupto kapitalo įnašai, įskaitant EIT fondo valdomas pajamas;
- f) asmenų, institucijų, fondų ar kitų nacionalinių įstaigų palikimai, aukos ir įnašai;
- g) EIB įnašas;
- h) finansinės priemonės, įskaitant iš Sąjungos bendrojo biudžeto finansuojamas priemones.

Įnašai gali būti ir nepiniginiai.“;

b) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. EIT įnašas į ŽIB gali apimti iki 100 proc. visų ŽIB papildomos naudos veiklos tinkamų finansuoti sąnaudų.“;

c) papildomas šiomis dalimis:

„6. EIT įnašas vidutiniškai neviršija 25 proc. viso ŽIB finansavimo.

7. EIT nustato konkurencingą atitinkamos savo finansinio įnašo į ŽIB dalies skyrimo peržiūros mechanizmą. Jis apima ŽIB verslo planų ir vykdančią nuolatine stebėseną nustatytų veiklos rezultatų vertinimą.“.

12) 15 straipsnis pakeičiamas taip:

„15 straipsnis

Programavimas ir ataskaitos

1. EIT tvirtina trejų metų atnaujinamąją darbo programą, grindžiamą patvirtinta SID, kurioje nurodomi pagrindiniai EIT ir ŽIB prioritetai ir planuojama veikla, įskaitant numatomus finansavimo poreikius ir šaltinius. Joje taip pat nurodomi atitinkami ŽIB ir EIT veiklos stebėsenos rodikliai, naudojami rezultatus orientuotu metodu. EIT pateikia Komisijai preliminarį trejų metų atnaujinamąją darbo programą ne vėliau kaip tų metų, kurie pasibaigia dveji metai iki aptariamos trejų metų darbo programos įsigaliojimo dienos (kiekvienų N-2 metų), gruodžio 31 d.

Komisija, atsižvelgdama į programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus konkrečius EIT tikslus ir papildomumą, susijusį su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir priemonėmis, per tris mėnesius nuo darbo programos pateikimo pateikia savo nuomonę. EIT tinkamai atsižvelgia į Komisijos nuomonę, o jei su Komisijos nuomone nesutinka, pagrindžia savo poziciją. EIT galutinę darbo programą perduoda susipažinti Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui. Pateikus prašymą, direktorius galutinę darbo programą pateikia atsakingam Europos Parlamento komitetui;

2. EIT kiekvienais metais ne vėliau kaip birželio 30 d. tvirtina metinę ataskaitą. Ataskaitoje nurodoma EIT ir ŽIB praėjusiais kalendoriniais metais vykdyta veikla ir įvertinami rezultatai, atsižvelgiant į nustatytus tikslus, rodiklius ir grafiką, su vykdyta veikla susijusi rizika, išteklių panaudojimas ir bendra EIT veikla. EIT perduoda metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai ir bent kartą per metus informuoja juos apie EIT veiklą, jo indėlį įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ ir Sąjungos inovacijų, mokslinių tyrimų bei švietimo politiką ir tikslus.“.

13) 16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 2 dalyje žodis „penkerius“ pakeičiamas žodžiu „trejus“;
- b) įterpiama ši dalis:

„2a. Pasitelkdama nepriklausomus ekspertus Komisija, siekdama įvertinti, kaip EIT sekasi siekti nustatytų tikslų, nustatyti veiklos įgyvendinimui įtakos turinčius veiksnius ir atpažinti geriausiąją praktiką, gali atlikti kitus strateginės svarbos temų ar klausimų vertinimus. Tą darydama Komisija visapusiškai atsižvelgia į administracinę poveikį EIT ir ŽIB.“

14) 17 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. SID apibrėžiamos EIT prioritetinės sritys ir ilgalaikė strategija bei pateikiamas jo socialinio ir ekonominio poveikio bei gebėjimų sukurti didžiausią su inovacijomis susijusią pridėtinę vertę įvertinimas. SID turi būti atsižvelgiama į 16 straipsnyje nurodytos EIT stebėsenos ir vertinimo rezultatus.“

- b) įterpiama ši dalis:

„2a. SID apima EIT veiklos ir kitų Sąjungos iniciatyvų, priemonių ir programų galimos ir atitinkamos sąveikos ir papildomumo analizę.“

- c) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Komisijos pasiūlymu Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina SID laikydamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 173 straipsnio 3 dalies.“

15) 19 straipsnis pakeičiamas taip:

„19 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai

1. Finansinis paketas iš programos „Horizontas 2020“, skirtas šio reglamento įgyvendinimui laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d., yra 2 711,4 mln. EUR dabartinėmis kainomis.

2. Ta suma per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausias orientacinis dydis, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio

susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 17 punkte (*).

3. Europos Parlamentas ir Taryba leidžia naudoti metinius asignavimus laikantis daugiametėje finansavimo programoje nustatytų ribų. EIT finansinis įnašas ŽIB teikiamas pagal šį finansinį paketą.

(*) OL C 373, 2013 12 20, p. 1.“

16) 20 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Valdyba priima sąmatos projektą, prie kurio kartu pridedamas personalo plano projektas ir preliminari trejų metų atnaujinamoji darbo programa ir ne vėliau kaip N-2 metų gruodžio 31 d. pateikia juos Komisijai.“

- b) 20 straipsnio 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Remdamasi šia sąmata Komisija į Sąjungos bendrojo biudžeto projektą įtraukia numatomą sumą, kurią ji laiko būtina subsidijai iš bendrojo biudžeto išmokėti.“

17) 21 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) įterpiama ši dalis:

„1a. Finansinis įnašas į EIT bus įgyvendinamas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013 ir Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013.“

- b) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Tarybai rekomendavus, Europos Parlamentas anksčiau nei N + 2 metų gegužės 15 d. patvirtina, kad direktorius įvykdė N metų EIT biudžetą.“

18) 22 straipsnio 4 dalis išbraukiama.

19) įterpiamas šis straipsnis:

„22a straipsnis

EIT veiklos nutraukimas

Jei EIT veikla nutraukiama, jo likvidavimas vykdomas prižiūrint Komisijai laikantis taikytinų teisės aktų. Susitarimuose su ŽIB ir EIT fondo steigimo akte nustatomos atitinkamos tokią padėtį reglamentuojančios nuostatos.“

2 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 294/2008 priedas pakeičiamas šio reglamento priedu.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

PRIEDAS

Europos inovacijos ir technologijos instituto įstatai

1 SKIRSNIS

VALDYBOS SUDĖTIS

1. Valdybą sudaro skiriami ir atstovaujantys nariai.
2. Valdybą sudaro 12 Komisijos skiriamų narių, išlaikant verslo, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų srityje patirtį turinčių narių pusiausvyrą. Nariai skiriami ketverių metų kadencijai, kuri negali būti pratęsta.

Prireikus valdyba Komisijai pateikia pasiūlymą skirti naują (-us) narį (-ius). Kandidatas (-ai) pasirenkamas (-i) remiantis skaidrios ir atviros procedūros, kuri apima konsultavimąsi su suinteresuotaisiais subjektais, rezultatais.

Komisija atsižvelgia į aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslo sričių atstovų bei lyčių ir geografinę pusiausvyrą, ir aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų aplinkos vertinimą visoje Sąjungoje.

Komisija skiria narį (-ius) ir informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie atrankos procesą ir galutinę tų valdybos narių paskyrimą.

Jei kuris nors paskirtas narys negali eiti pareigų iki kadencijos pabaigos, jo kadencijai užbaigti skiriamas pakaitinis narys, laikantis tokios pačios procedūros, kuri buvo taikyta pareigų negalinčio eiti valdybos nario atžvilgiu. Pakaitinį narį, ėjusį pareigas ne ilgiau kaip dvejus metus, valdybos prašymu Komisija gali skirti papildomai ketverių metų kadencijai.

Pereinamoju laikotarpiu valdybos nariai, kurie buvo iš pradžių paskirti šešerių metų laikotarpiui užbaigia savo kadenciją. Iki to laiko yra 18 skiriamų narių. Per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos vieną trečdalį iš dvylikos 2012 m. paskirtų narių valdyba, Komisijai patvirtinus, pasirenka dvejų metų kadencijai, vieną trečdalį – ketverių metų kadencijai ir vieną trečdalį – šešerių metų kadencijai.

Išimtinėmis ir tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, siekiant išsaugoti valdybos vientisumą, Komisija savo iniciatyva gali nutraukti valdybos nario kadenciją.

3. ŽIB iš savo organizacijų partnerių išrenka tris atstovaujančius narius. Šių narių kadencija trunka dvejus metus ir gali būti vieną kartą pratęsta. Nariams išstojus iš ŽIB jų kadencija nutraukiama.

Atstovaujančių narių rinkimo ir pakeitimo sąlygas bei procedūras tvirtina valdyba remdamasi direktoriaus siūlymu. Šiuo mechanizmu užtikrinama, kad būtų tinkamai atspindima įvairovė ir atsižvelgiama į ŽIB vystymąsi.

Pereinamoju laikotarpiu atstovaujantys nariai, kurie buvo išrinkti iš pradžių trejų metų laikotarpiui, užbaigia savo kadenciją. Iki to laiko yra keturi atstovaujantys nariai.

4. Valdybos nariai nepriklausomai ir skaidriai vykdo veiklą vadovaudamiesi EIT interesais, gindama jo tikslus ir misiją, tapatybę, savarankiškumą ir darną.

2 SKIRSNIS

VALDYBOS PAREIGOS

Valdyba priima reikiamus strateginius sprendimus, visų pirma:

- a) remdamasi direktoriaus pasiūlymu tvirtina EIT Strateginės inovacijų darbotvarkės (SID) projektą, trejų metų atnaujinamąją darbo programą, biudžetą, metines finansines ataskaitas ir balansą bei metinę veiklos ataskaitą;
- b) remdamasi direktoriaus pasiūlymu tvirtina ŽIB veiklos finansavimo, stebėsenos ir vertinimo kriterijus ir procedūras;
- c) tvirtina ŽIB atrankos tvarką;

- d) išrenka partnerystę ir jai suteikia ŽIB statusą bei prireikus tokį paskyrimą atšaukia;
- e) užtikrina nuolatinį ŽIB veiklos vertinimą;
- f) patvirtina savo darbo tvarkos taisykles, vykdomojo komiteto darbo tvarkos taisykles ir EIT specifines finansines taisykles;
- g) Komisijai sutikęs, nustato tinkamus valdybos ir vykdomojo komiteto narių išmokas; tokių išmokų dydis nustatomas pagal panašius mokėjimus valstybėse narėse;
- h) tvirtina vykdomojo komiteto ir direktoriaus atrankos tvarką;
- i) skiria ir prireikus atleidžia direktorių ir naudojami jo atžvilgiu drausminiais įgaliojimais;
- j) skiria apskaitos pareigūną ir vykdomojo komiteto narius;
- k) priima gero elgesio kodeksą dėl interesų konfliktų;
- l) prireikus steigia patariamąsias grupes, kurių veiklos trukmė gali būti ribota;
- m) įsteigia vidaus audito padalinį pagal Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2343/2002 ⁽¹⁾;
- n) turi įgaliojimus steigti fondą, kurio konkretus tikslas - skatinti ir remti EIT veiklą;
- o) priima sprendimą dėl kalbų vartojimo politikos, atsižvelgdama į esamus daugiakalbystės principus ir praktinius reikalavimus EIT veiklai;
- p) skatina EIT pasaulio mastu, didindama instituto patrauklumą ir siekdama, kad jis taptų pasaulinio lygio kompetencijos įstaiga aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse.

3 SKIRSNIS

VALDYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

1. Valdyba savo pirmininką renka iš paskirtų narių. Pirmininkas skiriamas dvejimms metams ir jo kadencija gali būti pratęsta vieną kartą.
2. Nedarant poveikio 3 dalies taikymui, valdyba sprendimus priima paprasta balsavimo teise turinčių narių balsų dauguma.

Vis dėlto sprendimai pagal 2 skirsnio a, b, c, i ir o punktus ir pagal šio skirsnio 1 dalį priimami visų jo balsavimo teise turinčių narių dviejų trečdalių balsų dauguma.
3. Atstovaujantys nariai negali balsuoti dėl sprendimų, priamamų pagal 2 skirsnio b, c, d, e, f, g, i, j, k, o ir p punktus.
4. Valdyba rengia eilinius posėdžius bent tris kartus per metus ir neeilinį posėdį, rengiamą valdybos pirmininko arba bent vieno trečdaliu visų valdybos narių prašymu.
5. Valdybai padeda vykdomasis komitetas. Vykdomąjį komitetą sudaro trys paskirti nariai ir valdybos pirmininkas, kuris kartu yra ir vykdomojo komiteto pirmininkas. Tris vykdomojo komiteto narius, išskyrus pirmininką, iš paskirtų valdybos narių išrenka valdyba. Valdyba tam tikras užduotis gali pavesti atlikti vykdomajam komitetui.

4 SKIRSNIS

DIREKTORIUS

1. Direktoriumi skiriamas asmuo, turintis patirties ir gerą reputaciją EIT veiklos srityse. Valdyba skiria direktorių ketverių metų laikotarpiui. Valdyba, manydama, kad tai būtų geriausias sprendimas vadovaujantis EIT interesais, gali pratęsti kadenciją vieną kartą ketveriais metais.

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2343/2002 dėl finansinio pagrindų reglamento, skirto įstaigoms, minėtoms Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento 185 straipsnyje (OL L 357, 2002 12 31, p. 72).

2. Direktorius atsako už kasdienį EIT valdymą ir yra jo teisinis atstovas. Jis atskaitingas valdybai ir nuolat jai teikia ataskaitas apie EIT veiklos vykdymą.
3. Direktorius visų pirma:
 - a) organizuoja EIT veiklą ir jai vadovauja;
 - b) teikia paramą valdybos ir vykdomojo komiteto darbui bei teikia sekretoriato paslaugas jų posėdžiams, taip pat teikia visą jų pareigoms vykdyti būtiną informaciją;
 - c) rengia SID projektą, preliminarią trejų metų atnaujinamąją darbo programą, kasmetinės ataskaitos projektą ir kasmetinio biudžeto projektą bei pateikia juos valdybai;
 - d) rengia ir administruoja ŽIB atrankos procesą ir užtikrina, kad įvairūs to proceso etapai vyktų skaidriai ir objektyviai;
 - e) rengia, veda derybas ir sudaro sutartis su ŽIB;
 - f) organizuoja suinteresuotųjų subjektų forumą, įskaitant specialios sudėties valstybių narių atstovus;
 - g) užtikrina, kad būtų taikomos su EIT veikla susijusios veiksmingos stebėsenos ir vertinimo procedūros pagal šio reglamento 16 straipsnį;
 - h) atsako už administracinius ir finansinius klausimus, įskaitant EIT biudžeto vykdymą, tinkamai atsižvelgdamas į vidaus audito padalinio nuomonę;
 - i) atsako už visus su darbuotojais susijusius klausimus;
 - j) pateikia kasmetinių finansinių ataskaitų ir balanso projektus vidaus audito padaliniiui, o vėliau – per vykdomąjį komitetą – valdybai;
 - k) užtikrina, kad EIT vykdytų pareigas, susijusias su jo sudarytomis sutartimis ir susitarimais;
 - l) užtikrina veiksmingus ryšius su Sąjungos institucijomis;
 - m) nepriklausomai ir skaidriai vykdo veiklą vadovaudamasis EIT interesais, gindamas jo tikslus ir misiją, tapatybę, savarankiškumą ir darną.

5 SKIRSNIS

EIT PERSONALAS

1. EIT personalą sudaro tiesiogiai EIT pagal terminuotas sutartis įdarbinti darbuotojai. Direktoriumi ir EIT personalui taikomos kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygos.
 2. Į EIT ribotam laikotarpiui gali būti deleguojami ekspertai. Valdyba tvirtina nuostatas, pagal kurias deleguotiems ekspertams sudaromos galimybės dirbti EIT ir kuriomis nustatomos jų teisės bei pareigos.
 3. Personalo atžvilgiu EIT naudojasi institucijos, kuriai suteikta teisė sudaryti sutartis su savo darbuotojais, įgaliojimais.
 4. Iš darbuotojo gali būti pareikalauta atlyginti žalą (visą ar jos dalį) EIT, atsiradusią dėl sunkaus nusižengimo, padaryto einant pareigas, arba dėl su pareigomis susijusio sunkaus nusižengimo.
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1293/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) įsteigimo ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 614/2007

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo teisės akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos aplinkos ir klimato politika bei teisės aktais buvo labai pagerinta aplinkos būklė. Vis dėlto tebėra neišspręstų didelių aplinkos ir klimato iššūkių, ir, jei jie nebus įveikiami, tai turės reikšmingų padarinių Sąjungai;
- (2) tų aplinkos ir klimato iššūkių, atsižvelgiant į jų mastą ir sudėtingumą, sprendimas turėtų būti visų pirma finansuojami pagal svarbiausias Sąjungos finansavimo programas. Savo 2011 m. birželio 11 d. komunikate „Strategijos „2020 m. Europa“ biudžetas“ pripažinusi klimato kaitos problemą, Komisija nurodė ketinanti su klimatu susijusią Sąjungos biudžeto dalį padidinti bent 20 % indėliais iš įvairių politikos sričių. Šis reglamentas turėtų prisidėti prie to tikslo įgyvendinimo;
- (3) tomis Sąjungos finansavimo programomis negali būti patenkinti visi specifiniai su aplinka ir klimato politika susiję poreikiai. Aplinkos ir klimato politikos atžvilgiu reikia laikytis ypatingo požiūrio, kad būtų pašalintos problemos, susijusios su nevienoda jų tikslų integracija į

valstybių narių praktiką, nevienodu ir netinkamu teisės aktų įgyvendinimu valstybėse narėse ir nepakankama informacijos apie politikos tikslus sklaida bei jų skatinimu. Tikslinga numatyti tolesnius programos, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 614/2007 ⁽⁴⁾, veiksmus ir priimti naują reglamentą. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti įsteigta speciali aplinkos ir klimato politikos finansavimo programa (toliau - LIFE programa). Siekiant, kad Sąjungos finansavimu būtų užtikrintas esminis poveikis, turėtų būti vystoma glaudi LIFE programos ir kitų Sąjungos finansavimo programų sąveika ir jų papildomumas;

- (4) aplinkos išteklių Sąjungoje yra pasiskirstę nevienodai, tačiau jų teikiama nauda yra susijusi su visa Sąjunga ir yra juntama visoje Sąjungoje. Atsižvelgiant į Sąjungos pareigą saugoti tuos išteklius, reikia nuosekliai taikyti solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo principus, kurie reikalauja, kad kai kurios Sąjungos aplinkos ir klimato problemos būtų sprendžiamos geriau regionų ar vietos lygmeniu. Nuo 1992 m. LIFE programos atliko labai svarbų vaidmenį siekiant geresnio solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo, kad būtų išsaugotas bendras Sąjungos aplinkos turtas – aplinka ir klimatas. LIFE programa turėtų ir toliau atlikti tą vaidmenį;
- (5) atsižvelgiant į LIFE programos ypatybes ir dydį, ja neįmanoma išspręsti visų aplinkos ir klimato problemų. Todėl ja veikiau turėtų būti siekiama atlikti katalizatoriaus vaidmenį siekiant paskatinti politikos kūrimo ir įgyvendinimo pokyčius ir tuo tikslu numatyti bei skleisti sprendinius ir geriausią praktiką aplinkos ir klimato tikslams pasiekti ir skatinti naujoviškas technologijas aplinkosaugos ir kovos su klimato kaita srityje. Dedant tas pastangas, pagal LIFE programą turėtų būti remiamas bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“, įsteigtos Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu ⁽⁵⁾ (toliau -7-oji aplinkosaugos veiksmų programa) įgyvendinimas;

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 111.

⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 61.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2007 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 614/2007 dėl aplinkos finansinio instrumento (LIFE +) (OL L 149, 2007 6 9, p. 1).

⁽⁵⁾ Europos Parlamento ir 20 lapkričio 2013 Tarybos sprendimas dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“

- (6) šiuo reglamentu nustatomas 3 456 655 EUR finansinis paketas dabartinėmis kainomis, kuris sudaro 0,318 % visos išipareigojimų asignavimų sumos, nurodytos Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ⁽¹⁾, visam LIFE programos galiojimo laikotarpiui, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2d. Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽²⁾ 17 punkte;
- (7) vadovaujantis 1997 m. gruodžio mėn. Liuksemburge ir 2003 m. birželio mėn. Salonikuose posėdžiavusios Europos Vadovų Tarybos išvadamis, šalims kandidatėms ir Vakarų Balkanų šalims, dalyvaujančioms stabilizavimo ir asociacijos procese, taip pat šalims, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, turėtų būti suteikta galimybė dalyvauti Sąjungos programose laikantis sąlygų, nustatytų atitinkamuose su tomis šalimis sudarytuose dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose;
- (8) pagal Tarybos sprendimą 2001/822/EB ⁽³⁾ (Užjūrio asociacijos sprendimas), asmenys iš užjūrio šalies ar teritorijos (toliau - UŠT) ir, kai taikoma, iš atitinkamos viešos ir (arba) privačios UŠT tarnybos ir institucijos gali dalyvauti įgyvendinant Sąjungos programas vadovaudamiesi tos programos taisyklėmis ir tikslais, taip pat valstybei narei, su kuria susijusi UŠT, taikomomis procedūromis;
- (9) kad su aplinka ir klimato politika susijusios investicijos Sąjungoje būtų veiksmingos, tam tikrą veiklą reikia įgyvendinti už jos ribų. Tas investicijas ne visada įmanoma finansuoti pagal Sąjungos išorės politikos finansines priemones. Intervencinės priemonės šalyse, kurios tiesiogiai nedalyvauja LIFE programoje ir tose šalyse įsikūrusių juridinių asmenų dalyvavimas pagal LIFE programą finansuojamose priemonėse turėtų būti įmanomas išimties tvarka, su sąlyga, kad jos įvykdo šiame reglamente nustatytas sąlygas;
- (10) šiame reglamente taip pat reikėtų numatyti bendradarbiavimo su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir paramos joms teikimo sistemą, siekiant atsakyti į aplinkos ir klimato politikos poreikius, kurių neapima išorės politikos finansinės priemonės, kaip antai tam tikrus tyrimus;
- (11) aplinkos ir klimato reikalavimus reikėtų integruoti į Sąjungos politiką ir veiklą. Todėl LIFE programa turėtų papildyti kitas Sąjungos finansavimo programas, įskaitant Europos regioninės plėtros fondą ⁽⁴⁾, Europos socialinį fondą ⁽⁵⁾, Sanglaudos fondą ⁽⁶⁾ ir Europos žemės ūkio garantijų fondą ⁽⁷⁾, Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai ⁽⁸⁾, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondą ir programą „Horizontas 2020“–Bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą ⁽⁹⁾ (toliau - programa „Horizontas 2020“).

Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti tokią papildomumą visais lygmenimis. Norint užtikrinti papildomumą Sąjungos lygmeniu, būtina užtikrinti LIFE programos ir pagal Bendrą strateginę programą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁰⁾ (toliau - Bendrųjų nuostatų reglamentas), bendrai valdomų Sąjungos finansavimo programų struktūrinį bendradarbiavimą, visų pirma siekiant skatinti veiklos, kuria papildomi integruotieji projektai arba remiami pagal LIFE programą suformuluoti sprendimai, metodai ir principai, finansavimą. LIFE programa taip pat turėtų būti skatinama diegti programos „Horizontas 2020“ mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo rezultatus. Tokiomis aplinkybėmis pagal ją turėtų būti siūlomos projektų, teikiančių aiškią naudą aplinkai ir klimatui, bendro finansavimo galimybės, siekiant užtikrinti LIFE programos ir „Horizontas 2020“ programos sąveiką. Koordinavimas yra būtinas, siekiant išvengti dvigubo finansavimo. Komisija turėtų imtis veiksmų, kad apsaugotų projektų paramos gavėjus nuo sutampančios papildomos administracinės naštos, kylančios dėl atskaitų teikimo pareigų pagal skirtingas finansines priemones. Siekiant užtikrinti aiškumą ir praktinį integruotųjų projektų pagal LIFE programą įvykdymą, ankstyvuojū etapu turėtų būti nustatyta galima bendradarbiavimo tvarka. Valstybės narės turėtų numatyti nuorodą į tokią tvarką savo

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

⁽²⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

⁽³⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (Užjūrio asociacijos Sprendimas) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 289).

⁽⁵⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 470).

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1300/2013 dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1084/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 281).

⁽⁷⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽⁸⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005.

⁽⁹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamą bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p.).

⁽¹⁰⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

partnerystės susitarimuose, ir siekiant užtikrinti, kad rengiant veiklos ar kaimo plėtros programas būtų atsižvelgta į integruotųjų projektų pranašumus;

- (12) tarp svarbiausių Sąjungos iššūkių ir toliau yra pastangos sustabdyti biologinės įvairovės nykimą ir jį sustabdyti, išteklių naudojimo efektyvumo didinimas, kartu sprendžiant aplinkos ir sveikatos problemas. Norint spręsti šiuos iššūkius, reikalingos didesnės pastangos Sąjungos lygiu, kad būtų pasiūlyti sprendimai ir užtikrinama geriausia praktika, padėsiantys pasiekti 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikato „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (toliau - strategija „Europa 2020“) uždavinius. Be to, pagerėjęs valdymas, visų pirma didinant informuotumą ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą, yra labai svarbus norint pasiekti aplinkos tikslus. Todėl pagal Aplinkos paprogramę turėtų būti numatytos trys prioritetinės veiksmų sritys: aplinkos ir išteklių naudojimo efektyvumo, gamtos ir biologinės įvairovės ir aplinkos valdymo bei informavimo. Pagal LIFE programą finansuojamais projektais turėtų būti galima prisidėti prie konkrečių daugiau nei vienos iš nurodytų prioritetinių sričių tikslų įgyvendinimo ir užtikrinti, kad į veiklą įsitrauktų daugiau nei viena valstybė narė;

- (13) 2011 m. rugsėjo 20 d. Komisijos komunikate „Efektyvus išteklių naudojimo Europos planas“ siūlomi orientyrai ir veiksmai, kurie reikalingi, kad Sąjunga užtikrintų efektyvų išteklių naudojimą ir tvarų augimą. Todėl pagal prioritetinę sritį „Aplinka ir efektyvus išteklių naudojimas“ turėtų būti remiamas veiksmingas viešojo ir privačiojo sektorių vykdomas Sąjungos aplinkos politikos įgyvendinimas, visų pirma aplinkos sektoriuose, įtrauktuose į Efektyvus išteklių naudojimo Europos planą, padedant lengviau kurti naujus sprendimus ir geriausią praktiką bei jais dalytis. Atsižvelgdama į tai, Komisija turėtų užtikrinti nuoseklumą ir stengtis, kad veiksmams nebūtų kartojama tai, kas numatyta pagal programą „Horizontas 2020“;

- (14) 2011 m. gegužės 3 d. Komisijos komunikate „Biologinė įvairovė – mūsų gyvybės draudimas ir gamtinis turtas. ES biologinės įvairovės strategija iki 2020 m.“ (toliau – Sąjungos biologinės įvairovės strategija iki 2020 m.) nustatytos užduotys, kad būtų sustabdytas biologinės įvairovės nykimas. Tos užduotys apima, *inter alia*, visišką

1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB ⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB ⁽²⁾ įgyvendinimą, taip pat ekosistemų bei jų paslaugų išlaikymą ir atkūrimą. LIFE programa turėtų padėti įgyvendinti tas užduotis. Todėl pagal prioritetinę sritį „Gamta ir biologinė įvairovė“ daugiausia dėmesio reikėtų skirti tinklo Natura 2000, įsteigto pagal Direktyva 92/43/EEB, įgyvendinimui ir valdymui (visų pirma pagal tos direktyvos 8 straipsnį parengtų prioritetinių veiksmų programų atžvilgiu), geriausios praktikos biologinės įvairovės ir direktyvų 92/43/EB ir 2009/147/EB srityje kūrimui bei sklaidai, taip pat platesniems biologinės įvairovės iššūkiams, nurodytiems Sąjungos biologinės įvairovės strategijoje iki 2020 m.;

- (15) LIFE programos indėlis siekiant patenkinti metines tinklo Natura 2000 finansavimo reikmes turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į biologinei įvairovei skirtas išlaidas, numatytas pagal kitus Sąjungos fondus. Ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas integruotiesiems projektams pagal LIFE programą, kaip koordinuotam tinklo Natura 2000 finansavimo mechanizmui, atsižvelgiant į jų potencialą daryti įtaką fondams ir padidinti lėšų gamtai ir biologinei įvairovei, skirtų iš kitų Sąjungos fondų, įsisavinimo pajėgumą;

- (16) miškams tenka svarbus vaidmuo aplinkos ir klimato (pvz., biologinės įvairovės, vandens, dirvožemio ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos) srityje. Miškai ir dirvožemis padeda reguliuoti klimatą, nes juose iš atmosferos sugeriamas anglies dioksidas (CO₂) ir kaupiami didžiuliai anglies kiekiai. Kad šis vaidmuo būtų optimizuotas, būtina teikti aktualius suderinamus duomenis ir informaciją. Todėl šis reglamentas taip pat turėtų būti pagrindas remti aplinkos ir klimato veiksmų, susijusių su miškais ir dirvožemiu, įskaitant kiek tai susiję su jų stebėseną, sąveiką. Didesnė sąveiką būtina ir tokiose srityse kaip vandens trūkumas ir sausras, taip pat potvynių grėsmės valdymas;

- (17) siekiant optimizuoti LIFE programos išteklių panaudojimą, reikėtų skatinti veiksmų pagal Aplinkos paprogramę, visų pirma skirtų biologinei įvairovei išsaugoti, ir priemonių pagal Klimato politikos paprogramę, skirtų klimato kaitos poveikiui mažinti ir prie jo prisitaikyti, sąveiką;

⁽¹⁾ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių

⁽²⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

- (18) 2011 m. gruodžio 15 d. Komisijos komunikate „Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas“ (2050 m. planas“) buvo pripažinta, kad naujų klimato kaitos švelninimo principų išmėginimas ir toliau būtų labai svarbus pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos. Be to, reikia užtikrinti, kad prisitaikymas prie klimato kaitos būtų Sąjungos prioritetas įvairiose srityse. Be to, bendras valdymo skatinimas ir informuotumo didinimas taip pat labai svarbus, kad būtų pasiekti konstruktyvūs rezultatai ir užtikrintas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas. Todėl pagal Klimato politikos paprogramę turėtų būti remiamos pastangos, kuriomis prisidedama prie veiksmų trijose prioritėtinėse srityse: klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato valdymo bei informavimo. Pagal LIFE programą finansuojamais projektais turėtų būti galima prisidėti prie daugiau nei vienos konkrečios iš nurodytų prioritėtinių sričių tikslų įgyvendinimo ir įtraukti į veiklą daugiau nei vieną valstybę narę;
- (19) pagal prioritėtinę sritį „Klimato kaitos švelninimas“ turėtų būti padedama rengti ir įgyvendinti su klimatu susijusią Sąjungos politiką ir teisės aktus, visų pirma šiltnamio dujų stebėsenos ir ataskaitų teikimo, su žemės naudojimu susijusios politikos, žemės paskirties keitimo ir miškininkystės, natūralių anglies junginių saugyklų apsaugos, prekybos taršos leidimais sistemos, valstybių narių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išlakas, anglies dioksido sugavimo ir saugojimo, atsinaujinančiosios energijos, energijos naudojimo efektyvumo, transporto ir kuro, ozono sluoksnio apsaugos ir fluorintų dujų srityse. Manytina, kad anglies dioksido surinkimo ir saugojimo infrastruktūros statyba nepatenka į LIFE programos taikymo sritį ir todėl ji negali būti remiama;
- (20) pirmieji klimato kaitos padariniai jau matomi Europoje ir visame pasaulyje, kaip antai ekstremalios oro sąlygos, dėl kurių kyla potvyniai ir sausros, kylanti temperatūra ir jūros lygis. Todėl prioritėtinė sritis „Prisitaikymas prie klimato kaitos“ turėtų padėti gyventojams, ekonomikos sektoriams ir regionams prisitaikyti prie tokio poveikio, taikant konkrečias prisitaikymo priemones ir strategijas, siekiant didinti Sąjungos atsparumą. Šioje srityje įgyvendinami veiksmai turėtų papildyti veiksmai, kurie gali būti finansuojami pagal civilinės saugos finansinę priemonę, įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1313/2013/ES⁽¹⁾. Manytina, kad stambios infrastruktūros statyba nepatenka į programos LIFE taikymo sritį ir todėl ji negali būti remiama;
- (21) išsamus aplinkos ir klimato srities politikos ir teisės aktų įgyvendinimas yra neatsiejamas nuo geresnio valdymo, geresnio suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo ir informacijos sklaidos gerinimo tikslo. Todėl pagal prioritėtinę sritį „Valdymas ir informavimas“ abiejuose paprogramiuose turėtų būti remiamas bendradarbiavimo platformų kūrimas ir dalijimasis geriausia praktika, kad būtų veiksmingiau vykdomi reikalavimai ir užtikrinamas jų įgyvendinimas, įskaitant mokymų programas teisėjams ir prokurorams, ir turėtų būti užsitikrinama visuomenės ir suinteresuotųjų subjektų parama Sąjungos politikos formavimo pastangoms aplinkos ir klimato srityse. Visų pirma turėtų būti remiamas žinių bazės ir geriausios praktikos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo srityje sklaidos gerinimas, informuotumo didinimas ir visuomenės dalyvavimas, galimybė gauti informaciją ir kreiptis į teismą aplinkos klausimais;
- (22) pagal šį reglamentą paramą reikėtų teikti laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽²⁾. Pagal LIFE programą finansuojami projektai turėtų atitikti tinkamumo ir skyrimo kriterijus, siekiant užtikrinti kuo geresnį Sąjungos lėšų panaudojimą ir pridėtinę vertę Sąjungai suteikimą. Vertindama pridėtinę vertę Sąjungai, Komisija ypatingą dėmesį turėtų skirti, kai taikoma, prioritėtinėms sritims, projektų galimybei būti pakartotiems ir perkeltiems, jų rezultatų tvarumui ir indėliui siekiant bendrų ir konkrečių prioritėtinių sričių tikslų, taip pat teminiams prioritėtams, įgyvendinamiems per projektų temas. Turėtų būti skatinami projektai, darantys tarpsektorinį poveikį. Komisija taip pat turėtų skatinti naudoti žaliuosius viešuosius pirkimus, visų pirma įgyvendinant projektus;
- (23) kad būtų išsaugotos vienodos veiklos sąlygos visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms ir išvengta nepagrįsto konkurencijos iškreipimo, pagal LIFE programą numatytas finansavimas, kai taikytina, turėtų būti skiriamas rinkos trūkumams pašalinti. Be to, tais atvejais, kai finansavimas yra valstybės pagalba pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau - SESV) 107 straipsnio 1 dalį, finansavimas turėtų būti teikiamas laikantis valstybės pagalbos taisyklių, jog nebūtų iškreipiama rinka, kaip antai išstumiant privatųjį finansavimą, kuriant

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 924).

⁽²⁾ Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- neveiksmingas rinkos struktūras ar išsaugant neefektyvias bendroves; finansavimas negali būti skiriamas, kol nėra patvirtintas Komisijos pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, nebent atitiktų pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 994/98 ⁽¹⁾ priimtą reglamentą;
- (24) kad būtų geriau įgyvendinama aplinkos ir klimato politika bei didinama klimato ir aplinkos tikslų integracija į kitas politikos sritis, LIFE programa turėtų skatinti projektus, kuriais remiami integruoti požiūriai į aplinkos ir klimato srities teisės aktų bei politikos įgyvendinimą. Tokiais integruotaisiais projektais turėtų būti naudojamasi kaip konkrečiais būdais, skirtais aplinkos ir klimato tikslų integracijai į kitų sričių Sąjungos politiką ir į bendras Sąjungos išlaidas skatinant vadovaujantis strategija „Europa 2020“. Jie turėtų suteikti geros veiksmingo ir gerai koordinuoto Sąjungos aplinkos ir klimato politikos įgyvendinimo valstybėse narėse ir regionuose praktikos pavyzdžius. Pagal Aplinkos paprogramę integruotaisiais projektais visų pirma turėtų būti siekiama, kad būtų įgyvendinama Sąjungos biologinės įvairovės strategija iki 2020 m., ypač atsižvelgiant į Direktyva 92/43/EEB įsteigto tinklo Natura 2000 veiksmingą valdymą ir konsolidavimą, tuo tikslu įgyvendinant prioritетines veiksmų programas, parengtas pagal tos direktyvos 8 straipsnį, taip pat kad būtų įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB ⁽²⁾ ir atliekų ir oro klausimus reglamentuojantys teisės aktai;
- (25) nors integruotaisiais projektais daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama nustatytoms temoms, jie turėtų būti daugiatiksliais įgyvendinimo mechanizmais (pvz., siekiant naudoti aplinkai ir gebėjimų ugdymo), kurie leidžia pasiekti rezultatus kitose politikos srityse, visų pirma jūrų aplinkos srityje, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB ⁽³⁾ tikslų. Integruotuosius projektus galima būtų numatyti ir kitose aplinkai skirtose srityse. Klimato politikos paprogramės atveju tie projektai daugiausia turėtų būti susiję su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymo prie jo strategijomis bei veiksmų planais;
- (26) integruotaisiais projektais turėtų būti remiamos tik tam tikrų rūšių veikla ir priemonės, o kita veikla, papildanti į projektą įtrauktą veiklą, turėtų būti finansuojama iš kitų Sąjungos finansavimo programų, taip pat ir nacionalinėmis, regionų ir privačiojo sektoriaus lėšomis. Teikiant finansavimą pagal LIFE programą turėtų būti išnaudojama įvairių Sąjungos finansavimo šaltinių sąveika ir užtikrinamas jų nuoseklumas, strategiškai sutelkiant dėmesį į aplinką ir klimatą kartu užtikrinant, kad procedūros būtų supaprastintos;
- (27) integruotieji projektai, kuriuos vykdant didelis dėmesys skiriamas Sąjungos aplinkos ir klimato srities teisės aktų ir politikos įgyvendinimui vadovaujantis integruotaisiais požiūriais, reikalauja imtis veiksmų visoje Sąjungoje ir visuose sektoriuose, kurie aptariami šiame reglamente. Dėl to į atrankos procesą reikia įtraukti paskirstymo elementą, kad būtų galima lengviau užtikrinti geografinę pusiausvyrą, o valstybės narės turi stengtis – jei būtina, gaudamos paramą pagal LIFE programos techninės pagalbos projektą – programavimo laikotarpiu parengti ir pasiūlyti bent vieną integruotąjį projektą;
- (28) atsižvelgiant į integruotųjų projektų požiūrio naujoviškumą, suinteresuotieji subjektai, kai būtina, turėtų būti remiami, t. y. gauti techninę pagalbą. Paraiškų teikimo etapas turėtų būti palengvintas taikant dviejų etapų paraiškų teikimo procedūrą. Pirmuoju etapu finansiniame plane turėtų būti nurodyta, kurie kiti Sąjungos, nacionaliniai ar privatus finansavimo šaltiniai turi būti mobilizuoti ir kokių mastu tai turi būti daroma. Tik antruoju etapu turėtų būti reikalaujama ketinimų laiško bent iš vieno kito finansavimo šaltinio siekiant užtikrinti, kad būtų įvykdytas reikalavimas mobilizuoti papildomą finansavimo šaltinį. Skyrimo etapu turėtų būti atsižvelgta į kitų Sąjungos lėšų mobilizavimo mastą;
- (29) integruotųjų projektų sėkmė priklauso nuo glaudaus nacionalinių, regioninių ir vietos institucijų bendradarbiavimo su nevalstybiniais subjektais, kuriems aktualūs LIFE programos tikslai. Todėl turėtų būti vadovujamasi sprendimų, susijusių su projektų rengimu, įgyvendinimu, vertinimu ir stebėseną, skaidrumo ir atskleidimo principais;
- (30) kai tai susiję su Aplinkos paprogramės projektais (išskyrus integruotuosius projektus), pagal solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo principus visoms valstybėms narėms turėtų būti užtikrintas proporcingas lėšų paskirstymas pirmosios daugiametės darbo programos trukmės laikotarpiu nustatant orientacinius nacionalinius asignavimus;
- (31) siekiant ugdyti valstybių narių dalyvavimo LIFE programoje gebėjimus, kiekvienai atitinkamai valstybei narei turėtų būti suteiktas garantuotasis finansavimas, skirtas gebėjimų ugdymo projektams. Toks finansavimas turėtų būti skiriamas remiantis gebėjimų ugdymo planu, dėl kurio susitarta ir kuriame išdėstyta, kokių veiksmų ketinama imtis ir koks finansavimas yra reikalingas;

⁽¹⁾ 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998 5 14, p. 1).

⁽²⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽³⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

- (32) kokybė turėtų būti svarbiausias kriterijus, kuriuo LIFE programos kontekste būtų vadovujamasi projekto vertinimo ir skyrimo proceso metu. Paskirstymo elementai, nustatyti siekiant atspindėti geografinę pusiausvyrą, yra orientacinio pobūdžio ir neturėtų reikšti, kad kiekvienai valstybei narei bus užtikrintos lėšos ar asignavimai;
- (33) Sąjunga yra Jungtinių Tautų ekonomikos komisijos Europai (UNECE) konvencijos dėl galimybės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimanant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (toliau - Orhuso konvencija) šalis. Todėl reikėtų remti nevyriausybinės organizacijas (toliau - NVO) ir ne pelno organizacijų, siekiančių bendros Sąjungos svarbos tikslo, tinklus, nes jie veiksmingai remia Orhuso konvencijos tikslų įgyvendinimą politikos formavimo procese pristatydamos Sąjungos piliečių nuomonę ir jiems susirūpinimą keliančius klausimus ir remdamos politikos įgyvendinimą, taip pat didina informuotumą apie problemas, susijusias su aplinka ir klimatu, ir apie atitinkamas politikos priemones. Pagal LIFE programą tinkama remti įvairias NVO ir ne pelno organizacijų, siekiančių bendros Sąjungos svarbos tikslo, tinklus, visų pirma veikiančius aplinkos arba klimato politikos srityje, konkurencingai ir skaidriai skiriant veiklos dotacijas, kad jie galėtų veiksmingai prisidėti prie Sąjungos politikos, taip pat skatinti ir stiprinti Sąjungos aplinkos ir klimato tikslų įgyvendinimą ir vykdymą bei ugdyti ir stiprinti jų gebėjimus, kad jos taptų efektyvesnėmis partnerėmis;
- (34) kad tinkamai vykdytų inicijavimo vaidmenį aplinkos ir klimato politikos kūrimo bei įgyvendinimo srityje, LIFE programos išteklius Komisija turėtų naudoti Sąjungos aplinkos ir klimato politikai ir teisės aktams inicijuoti, įgyvendinti ir paprastinti, įskaitant paslaugų ir prekių pirkimą. Ryšių veiklai pagal šį reglamentą skiriami finansiniai ištekliai turėtų būti skirti ir instituciniam informavimui apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat apie visų svarbiausių Sąjungos aplinkos ir klimato srities teisės aktų įgyvendinimo ir perkėlimo į nacionalinę teisę padėti;
- (35) dabar rinkoje susidaręs atotrūkis tarp paskolų, nuosavo kapitalo ir rizikos kapitalo paklausos ir pasiūlos finansų krizės sąlygomis gali ir toliau neišnykti, todėl tinkama leisti naudoti finansinėmis priemonėmis remti projektus, kuriais aplinkos ar klimato srityse būtų galima gauti pajamų. Pagal LIFE programą remiamas finansines priemones reikėtų naudoti konkrečioms rinkos poreikiams tenkinti efektyviai naudojant sąnaudas, laikantis programos tikslų ir neišstumiant privačiojo finansavimo.
- Finansines priemones turėtų būti galima derinti su dotacijomis, finansuojamomis iš Sąjungos biudžeto, įskaitant ir pagal šį reglamentą;
- (36) atsižvelgiant į ankstesnių LIFE programų taikymo patirtį, iškiilo poreikis daugiausia pastangų skirti konkrečioms aplinkos ir klimato politikos prioritetams bei veiksmų sritims. Tie teminiai prioritetai neturėtų būti baigtiniai, kad pareiškėjai galėtų teikti pasiūlymus kitose srityse ir įtraukti naujas idėjas, kaip reaguoti į naujus iššūkius. Daugiametės programos turėtų būti ir lanksčios, kad būtų galima pasiekti LIFE programos užduotis bei tikslus, kartu užtikrinant būtiną projektų temų, pagal kurias įgyvendinami teminiai prioritetai, stabilumą galimiems pareiškėjams, kad jie galėtų planuoti, rengti ir teikti pasiūlymus. Pirmoji daugiametė darbo programa turėtų galioti ketverius metus, o po jos turėtų būti vykdoma antroji trejų metų trukmės darbo programa. Į abi darbo programas turėtų būti įtrauktas nebaigtinis projektų temų, pagal kurias įgyvendinami teminiai prioritetai, sąrašas;
- (37) kaip matyti iš ankstesnių LIFE programų patirties, svarbų vaidmenį atlieka LIFE nacionaliniai kontaktiniai punktai, visų pirma teikdami pagalbą pareiškėjams ir paramos gavėjams teikimu, taip prisidedami prie sėkmingo programos įgyvendinimo. Todėl LIFE nacionalinių ir regioninių informacinių punktų sistema turėtų tęsiamą, ir prireikus, stiprinama, visų pirma valstybėse narėse, kuriose įgyvendinama mažai projektų, o Komisijos ir LIFE nacionalinių kontaktinių punktų, taip pat LIFE nacionalinių ir regioninių kontaktinių punktų bendradarbiavimas tyrėtų būti stiprinamas. Ankstesnių LIFE programų patirtis taip pat parodė, kad svarbu užtikrinti veiksmingą projektų rezultatų ir tinklų kūrimo veiklos sklaidą siekiant padidinti LIFE programos svoro poveikį ir jos pridėtinę vertę Sąjungai, pirmiausia rengiant seminarus, praktinius seminarus ir imantis kitų veiksmų, kuriais Sąjungoje būtų siekiama keistis patirtimi, žiniomis ir gera praktika. Todėl Komisija turėtų tęsti ir stiprinti tikslingą sklaidos veiklą, įskaitant veiksmus, kuriais ypatingas dėmesys būtų skirtas integruotiesiems projektams, visų pirma valstybėse narėse, kuriose įgyvendinama mažai projektų, ir specifiniuose sektoriuose, taip pat skatinti LIFE programos paramos gavėjų ir kitų asmenų tarpusavio bendradarbiavimą ir patirties mainus. Komisija, naudodamasi tinkamomis žiniasklaidos priemonėmis ir technologijomis, taip pat turėtų toliau reguliariai skelbti pagal LIFE programą finansuojamų projektų sąrašą, įskaitant trumpą tikslų ir pasiektų rezultatų apibūdinimą ir panaudotų išlaidų suvestinę;

- (38) siekiant supaprastinti LIFE programą ir sumažinti pareiškėjams bei paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą, reikėtų dažniau taikyti vienodo dydžio normas ir vienkartinės sumas, neatsisakant galimybės finansuoti PVM ir nuolatiniam personalui skirtų išlaidų, kaip nustatyta pagal Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytas sąlygas. Remiantis dabartine praktika, valstybės organizacijų (kaip koordinuojančiojo paramos gavėjo ir (arba) asocijuotojo paramos gavėjo) indėlio į projektą suma turėtų bent 2 % viršyti nacionalinių administracijų darbuotojų, atsakingų už projektą, atlyginimų išlaidų sumą. Sąjungos lėšos neturėtų būti naudojamos nacionaliniams biudžetams subsidijuoti, pvz., su PVM susijusioms sąnaudoms padengti. Vis dėlto turima informacija apie tai, kokio dydžio Sąjungos lėšos naudojamos PVM padengti, ribota. Todėl Komisija LIFE programos laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimuose turėtų pateikti PVM kompensacijų kiekvienoje valstybėje narėje, dėl kurių galutiniu mokėjimo etapu yra kreipėsi projekto paramos pagal LIFE programą gavėjai, apžvalga;
- (39) turėtų būti nustatytas tokio dydžio maksimalus bendras finansavimas, koks būtinas veiksmingam pagal LIFE programą teikiamos paramos lygiui išlaikyti;
- (40) LIFE programa ir jos paprogramės turėtų būti reguliariai stebimi ir vertinami, remiantis atitinkamais veiklos rodikliais, kad būtų galima daryti pakeitimus, įskaitant bet kokią būtiną teminių prioritetų peržiūrą. Komisija, toliau apibrėždama programų ir projektų vertinimo veiklos rodiklius, turėtų ypatingą dėmesį atkreipti į kokybės stebėseną, kuris būtų pagrįstas veiklos rodikliais, taip pat laukiamais rezultatais ir poveikiu. Be to, Komisija turėtų pasiūlyti ilgalaikės projektų sėkmės stebėsenos metodą, visų pirma gamtos ir biologinės įvairovės prioritetinėje srityje. Kad būtų atskleista galima abiejų paprogramių bendra nauda klimato veiksams ir biologinei įvairovei ir kad būtų teikiama informacija apie išlaidų lygį, stebint LIFE programą turėtų būti stebimos su klimatu susijusios išlaidos ir su biologine įvairove susijusios išlaidos, kaip apibrėžta komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“. Tokia stebėseną turėtų būti grindžiamas paprasta metodika, priskiriant išlaidas vienai iš trijų kategorijų: tik su klimatu ir (arba) biologine įvairove (100 %) susijusioms išlaidoms, su klimatu ir (arba) biologine įvairove (40 %) labai susijusioms išlaidoms ir su klimatu ir (arba) biologine įvairove (0 %) nesusijusioms išlaidoms. Tokia metodika nereiškia, kad prireikus turėtų būti atsisakoma taikyti tikslesnę metodiką;
- (41) atsižvelgiant į ilgametę Komisijos patirtį LIFE programos ir projektų valdymo srityje, taip pat į teigiamą LIFE programos paramos gavėjų patirtį, susijusią su išorės stebėsenos grupėmis, už LIFE programos valdymą turėtų toliau būti atsakinga Komisija. Turėtų būti atlikta bet kurio LIFE programos ir projektų valdymo struktūros pasikeitimo ekonominės naudos *ex ante* analizė ir ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas siekiui užtikrinti tinkamas ir visapusiškas ekspertines žinias, visų pirma gamtos ir biologinės įvairovės prioritetinėje srityje;
- (42) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti ginami proporcingomis priemonėmis visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisėtai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, kai taikytina, sankcijas;
- (43) kad būtų užtikrintas kuo geriausias Sąjungos fondų panaudojimo įvertinimas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl veiklos rodiklių, taikomų Aplinkos paprogramės teminiams prioritetams ir Klimato politikos paprogramės prioritetinėms sritims, III priede nustatytų teminių prioritetų keitimo ir projektų, kuriais remiamas gamtos ir biologinės įvairovės išsaugojimas, dotacijoms skirto biudžeto procentinės dalies padidinimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (44) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, susijusias su daugiamečių darbo programų patvirtinimu, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁾;
- (45) jei Aplinkos ir klimato politikos LIFE programos komitetas nepateikia nuomonės dėl įgyvendinimo akto projekto, Komisija, atsižvelgdama į Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, neturėtų priimti įgyvendinimo akto projekto. Naudojimasis šia procedūra turėtų būti pagrįstas, *inter alia*, būtinybe įvertinti proporcingą lėšų paskirstymą integruotiesiems projektams, visų pirma maksimalią sumą, kuri gali būti skirta vienam integruotajam projektui;

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(46) siekiant užtikrinti veiksmingą perėjimą nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (EB) Nr. 614/2007 prie LIFE programos, reikia toliau stebėti, tikrinti ir kokybės atžvilgiu vertinti veiklą, finansuojamą pagal tą reglamentą pasibaigus jo galiojimui;

(47) LIFE programos pridėtinė vertė išplaukia iš jos principų specifikos ir ja skiriamo dėmesio, dėl kurios pagal ją atliekamos intervencinės priemonės yra ypač pritaikytos prie aplinkos ir klimato poreikių. LIFE programa gali padėti įgyvendinti aplinkos politiką veiksmingiau nei valstybėms narėms imantis individualių veiksmų, nes geriau sutelkiami išteklių ir patirtis. Be to, šia programa užtikrinamas pagrindas plėtoti geriausią praktiką bei žinias ir jomis keistis, taip pat gerinti, skatinti ir spartinti *acquis* įgyvendinimo pokyčius, ugdyti gebėjimus, remti privačius subjektus, bandančius nedidelio masto technologijas ir sprendinius, visų pirma MVĮ pagalba, ir suteikti galimybę valstybėms narėms bei suinteresuotiesiems subjektams mokytis vieniems iš kitų. Be to, LIFE programa užtikrinama Sąjungos ir nacionalinių fondų sąveika, kartu pritraukiamos papildomos privačiojo sektoriaus lėšos – taip didinama Sąjungos intervencijos darba ir skatinamas vienosios *acquis* įgyvendinimas;

(48) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. padėti įgyvendinti ir plėtoti Sąjungos aplinkos ir klimato politiką ir teisės aktus, įskaitant aplinkos ir klimato tikslų integravimą į kitą politiką, taip pat skatinti geresnę valdymą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šis reglamentas neviršija to, kas būtina tiems tikslams pasiekti;

(49) todėl Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ;

I ANTRAŠTINĖ DALIS

APLINKOS IR KLIMATO POLITIKOS PROGRAMA (LIFE)

1 straipsnis

Įsteigimas

Šiuo reglamentu įsteigiama aplinkos ir klimato politikos programa, apimanti laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. (toliau - LIFE programa).

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) bandomieji projektai – projektai, kuriuos vykdant taikoma dar netaikyta arba neišbandyta technika ar metodas arba jie nebuvo taikyti ar išbandyti kitur, kuriuos vykdant gali būti užtikrinta nauda aplinkos ar klimato srityje, palyginti su esama geriausia praktika, ir kuriuos vėliau didesniu mastu galima taikyti panašiose situacijose;
- b) parodomieji projektai – projektai, kuriuos vykdant praktikoje įgyvendinami, bandomi, vertinami ir skleidžiami nauji arba vykdant konkretų projektą (kaip antai geografinėmis, ekologinėmis ar socialinėmis arba ekonominėmis aplinkybėmis) nežinomi veiksmai, metodika ar principai ir kurie galėtų būti taikomi kitais atvejais panašiomis aplinkybėmis;
- c) geriausios praktikos projektai – projektai, kuriuos vykdant taikoma tinkama, ekonomiškai efektyvi ir pažangiausia technika, metodai ir principai, atsižvelgiant į konkrečias projekto aplinkybes;
- d) integruotieji projektai – projektai, kuriuos vykdant didelėje teritorijoje, visų pirma regioniniu, keleto regionų, nacionaliniu arba tarptautiniu mastu, įgyvendinami aplinkos arba klimato planai ar strategijos, kurių reikalaujama pagal konkrečius Sąjungos aplinkos ar klimato srities teisės aktus, kurie parengiami pagal kitus Sąjungos teisės aktus arba kuriuos parengia valstybių narių valdžios institucijos, visų pirma gamtos srityje, įskaitant, *inter alia*, tinklo Natura 2000 valdymą, vandens, atliekų, oro, taip pat klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos sritis, kartu užtikrinant suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir skatinant koordinavimą su bent vienu kitu atitinkamu Sąjungos, nacionaliniu ar privačiu finansavimo šaltiniu ir jo mobilizavimą;
- e) techninės pagalbos projektai – projektai, kuriuos vykdant veiklos dotacijomis teikiama finansinė parama, skirta padėti pareiškėjams parengti integruotuosius projektus ir visų pirma užtikrinti, kad tie projektai atitiktų LIFE programos tvarkaraštį, techninius ir finansinius reikalavimus derinant su 8 straipsnio 3 dalyje nurodytais fondais;
- f) gebėjimų ugdymo projektai – projektai, veiklos dotacijų būdu teikiantys finansinę paramą veiksams, būtiniais ugdyti valstybių narių gebėjimus, įskaitant LIFE nacionalinius ar regioninius kontaktinius punktus, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės galėtų veiksmingiau dalyvauti įgyvendinant LIFE programą;

- g) parengiamieji projektai – projektai, kuriuos Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, pirmiausia identifikuoja siekdama paremti konkrečius Sąjungos aplinkos ar klimato politikos ir teisės aktų rengimo bei įgyvendinimo poreikius;
- h) informavimo, informuotumo didinimo ir sklaidos projektai – projektai, kuriais siekiama palaikyti ryšius, skleisti informaciją ir didinti informuotumą aplinkosaugos ir klimato politikos paprogramių srityse.

3 straipsnis

Bendrieji tikslai ir veiklos rodikliai

1. LIFE programa visų pirma siekiama šių bendrųjų tikslų:
- a) padėti pereiti prie kimatui atsparios mažo anglies dioksido kiekio ir efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos, aplinkos kokybės apsaugos bei gerinimo ir biologinės įvairovės nykimo sustabdymo, įskaitant paramą tinklui Natura 2000 ir kovą su ekosistemų nykimu;
- b) gerinti Sąjungos aplinkos ir klimato politikos bei teisės aktų rengimą, įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą, taip pat greičinti ir skatinti bei remti aplinkos ir klimato tikslų integravimą ir įtraukimą į kitas Sąjungos politikos sritis bei viešojo ir privačiojo sektorių praktiką, įskaitant šių sektorių pajėgumo didinimą;
- c) remti geresnį aplinkos ir klimato valdymą visais lygmenimis, įskaitant didesnę pilietinės visuomenės, NVO ir vietos subjektų dalyvavimą;
- d) remti 7-osios aplinkos veikslių programos įgyvendinimą.

Siekdama tų tikslų LIFE programa prisideda prie tvarios plėtos ir strategijos „Europa 2020“ tikslų bei užduočių, taip pat prie atitinkamų Sąjungos aplinkos ir klimato politikos strategijų ir planų įgyvendinimo.

2. 1 dalyje nustatytų bendrųjų tikslų siekiama vadovaujantis šiomis paprogramėmis:

- a) Aplinkos paprogramė;
- b) Klimato politikos paprogramė.

3. LIFE programos įgyvendinimas visų pirma vertinamas pagal šiuos rodiklius:

- a) kiek tai susiję su 1 dalies a punkte nurodytu bendroju tikslu - pagal siejamą padėties aplinkos ir klimato srityje pagerinimą įgyvendinant tikslą prisidėti prie biologinės įvairovės

nykimo sustabdymo, su programos įgyvendinimu siejamas padėties aplinkos srityje pagerinimas vertinamas pagal tai, kokia tinklo Natura 2000 procentinė dalis atkurta arba pradėta tinkamai valdyti, koks atkurtas plotas ir kokio tipo atkurtos ekosistemos, pagal buveinių bei rūšių, kurių atžvilgiu imamasi veikslių siekiant pagerinti apsaugos būklę, skaičių ir tipą;

- b) kiek tai susiję su 1 dalies b punkte nurodytais su kūrimu ir įgyvendinimu susijusiais bendraisiais tikslais - pagal sukurtų arba intervencinių priemonių, kurių buvo imtasi, ir kuriomis pagal Sąjungos aplinkos ar klimato politiką ir teisės aktus įgyvendinami planai, programos ar strategijos, skaičių ir intervencinių priemonių, kurias tinka pakartoti arba perduoti, skaičių;
- c) kiek tai susiję su 1 dalies b punkte nurodytais su integracija ir įtraukimu susijusiais bendraisiais tikslais - pagal intervencinių priemonių, kurias vykdant užtikrinama sąveika arba kurios įtrauktos į kitas Sąjungos finansavimo programas ar integruotos į viešojo arba privačiojo sektoriaus praktiką, skaičių;
- d) kiek tai susiję su 1 dalies c punkte nurodytu bendroju tikslu - pagal intervencinių priemonių, skirtų geresniam valdymui, informacijos sklaidai ir informuotumo aplinkos ir klimato aspektais didinimui užtikrinti, skaičių.

Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 29 straipsnį priimti deleguotuosius aktus toliau apibrėžti veiklos rodiklius, atsižvelgiant į jų taikymą teminėms sritims ir teminiams prioritetams, nurodytiems atitinkamai 9 straipsnyje ir III priedo (Aplinkos paprogramės) ir 13 straipsnyje (Klimato politikos paprogramė).

4 straipsnis

Biudžetas

1. LIFE programos įgyvendinimo finansinis paketas 2014–2020 m. laikotarpiui yra 3 456 655 000 EUR dabartinėmis kainomis, o tai atitinka 0,318 % visos įsipareigojimų asignavimų sumos, nurodytos Reglamente (ES) Nr. 1311/2013.

Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina metinius asignavimus atsižvelgdami į daugiametėje finansavimo programoje nustatytas ribas.

2. Paprogramių biudžetas yra toks:

- a) 2 592 491 250 EUR iš viso 1 dalyje nurodyto finansinio paketo skiriama Aplinkos paprogramei;

- b) 864 163 750 EUR iš viso 1 dalyje nurodyto finansinio paketo skiriama Klimato politikos paprogramei.

5 straipsnis

Trečiųjų šalių dalyvavimas LIFE programoje

LIFE programoje gali dalyvauti šios šalys:

- a) Europos laisvosios prekybos asociacijos šalys, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo šalys;
- b) šalys kandidatės, potencialios šalys kandidatės ir į Sąjungą stojančios šalys;
- c) šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika;
- d) šalys, tapusios Europos aplinkos agentūros narėmis pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 933/1999 ⁽¹⁾.

Tokiam dalyvavimui taikomos atitinkamuose dvišaliuose arba daugiašaliuose susitarimuose, kuriuose įtvirtinti tų trečiųjų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrieji principai, nustatytos sąlygos.

6 straipsnis

Veikla už Sąjungos ribų arba užjūrio šalyse ir teritorijose

1. Nedarant poveikio 5 straipsnio taikymui, LIFE programos lėšomis gali būti finansuojama veikla už Sąjungos ribų ir užjūrio šalyse ir teritorijose (UŠT), kaip nustatyta Sprendime 2001/822/EB (Užjūrio asociacijos sprendimas), su sąlyga, kad tokia veikla yra būtina Sąjungos aplinkos ir klimato tikslams pasiekti ir valstybės narės teritorijose, kurioms taikomos Sutartys, įgyvendinamų intervencinių priemonių veiksmingumui užtikrinti.

2. Ne Sąjungoje įsteigtas juridinis asmuo gali dalyvauti 18 straipsnyje nurodytuose projektuose, jeigu projektą koordinuojantis lėšų gavėjas yra įsikūręs Sąjungoje, o ne Sąjungoje vykdytina veikla atitinka šio straipsnio 1 dalies reikalavimus.

7 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

Įgyvendinant LIFE programą prireikus gali būti bendradarbiaujama su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir su jų institucijomis ir įstaigomis, jei to reikia 3 straipsnyje nustatytiems bendriesiems tikslams įgyvendinti.

⁽¹⁾ 1999 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 933/1999, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 1210/90 dėl Europos aplinkos agentūros bei Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo įkūrimo (OL L 117, 1999 5 5, p. 1).

8 straipsnis

Papildomumas

1. Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad pagal LIFE programą teikiama parama atitiktų Sąjungos politiką bei prioritetus ir papildytų kitas Sąjungos finansines priemones, tačiau kartu būtų užtikrinamas supaprastinimo priemonių įgyvendinimas.

2. Pagal LIFE programą finansuojama veikla atitinka Sąjungos ir nacionalinę teisę, įskaitant Sąjungos valstybės pagalbos taisykles. Visų pirma apie finansavimą pagal LIFE programą, kuri pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį priskiriama valstybės pagalbai, valstybės narės praneša Komisijai ir tokio finansavimo negalima įgyvendinti, kol Komisija jo nepatvirtina pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, nebent jis atitinka reglamentą, priimtą pagal Reglamento (EB) Nr. 994/98 2 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį.

3. Pagal joms tenkančias atitinkamas atsakomybės sritis Komisija ir valstybės narės užtikrina koordinavimą tarp LIFE programos ir Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, kad būtų sukurta sąveika, visų pirma įgyvendinant integruotuosius projektus, ir būtų remiamas sprendimų, metodų ir požiūrių, sukurtų pagal LIFE programą, naudojimas. Toks koordinavimas vykdomas pagal sistemą, sukurtą remiantis Bendrųjų nuostatų reglamentu, ir Bendrąja strategine programa ir partnerystės susitarimuose nustatytais ir mechanizmais, kaip reikalaujama pagal tą reglamentą.

4. Komisija taip pat užtikrina nuoseklumą bei sąveiką ir siekia, kad LIFE programa nesidubliuotų su kita Sąjungos politika ir finansinėmis priemonėmis, visų pirma su programa „Horizontas 2020“ ir programomis, vykdomomis pagal Sąjungos išorės veiksmus.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PAPROGRAMĖS

1 SKYRIUS

Aplinkos paprogramė

9 straipsnis

Aplinkos paprogramės prioritetinės sritys

1. Aplinkos paprogramės prioritetinės sritys yra šios trys sritys:

- a) aplinkos ir išteklių naudojimo efektyvumas;

b) gamta ir biologinė įvairovė;

c) aplinkos valdymas ir informavimas.

2. 1 dalyje išvardytos prioritutinės sritys apima III priede nurodytus teminius prioritetus.

Prireikus Komisijai pagal 29 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomi, išbraukiami ar iš dalies keičiami III priede nustatyti teminiai prioritetai vadovaujantis šiais kriterijais:

a) 7-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje nustatytais prioritetais;

b) konkrečiais kiekvienai 10, 11 ir 12 straipsniuose nurodytai prioritetinei sričiai nustatytais tikslais;

c) patirtimi, įgyta įgyvendinant 24 straipsnyje nurodytą daugia-
metę darbo programą;

d) patirtimi, įgyta įgyvendinant integruotuosius projektus;

e) prioritetais, nustatytais remiantis naujais Sąjungos aplinkos teisės aktais, kurie buvo priimti po 2013 m. gruodžio 23 d.; arba

f) patirtimi, sukaupta esamų Sąjungos aplinkos teisės aktų ir politikos įgyvendinimo srityje.

Komisija peržiūri ir prireikus persvarsto III priede nustatytus teminius prioritetus ne vėliau kaip iki LIFE programos laikotarpio vidurio vertinimo, nurodyto 27 straipsnio 2 dalies a punkte.

3. Bent 55 % biudžeto išteklių, numatytų projektams, kurie pagal Aplinkos paprogramę remiami veiklos dotacijomis, skiriama projektams, kuriais remiamas gamtos ir biologinės įvairovės išsaugojimas.

4. Komisijai pagal 29 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus siekiant daugiausia 10 % padidinti šio straipsnio 2 dalyje nurodytą procentinę dalį, jei visos lėšos, kurių dvejus metus iš eilės prašyta teikiant pasiūlymus, patenkančius į gamtos ir biologinės įvairovės prioritutinę sritį, ir kurios atitinka minimalius kokybės reikalavimus, daugiau negu 20 % viršija atitinkamą dvejims prieš tuos metus einantiems metams apskaičiuotą sumą.

10 straipsnis

Prioritutinės srities „Aplinka ir išteklių naudojimo efektyvumas“ konkretūs tikslai

Aplinkos paprogramės prioritutinės srities „Aplinka ir išteklių naudojimo efektyvumas“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

a) plėtoti, bandyti ir demonstruoti su aplinkos srities iššūkiais susijusią politiką arba valdymo principus, geriausių praktiką ir sprendimus, įskaitant naujoviškų technologijų vystymą ir demonstravimą, kurie tinkami kartoti, perduoti ar integruoti (taip pat ir aplinkos ir sveikatos ryšio atžvilgiu), ir kuriuos taikant remiama efektyvaus išteklių naudojimo politika ir teisės aktai, įskaitant Efektyviai išteklius naudojančios Europos veiksmų planą;

b) remti integruotų principų, skirtų planų ir programų įgyvendinimui pagal Sąjungos aplinkos politiką ir teisės aktus, taikymą, plėtojimą, bandymą ir demonstravimą, visų pirma vandens, atliekų ir oro klausimais;

c) gerinti žinių bazę Sąjungos aplinkos politikos ir teisės aktų kūrimo, įgyvendinimo, analizės, stebėsenos ir vertinimo srityse, taip pat veiksmų, poveikio ir reakcijos, turinčios įtakos aplinkai Sąjungoje ir už jos ribų, analizės ir stebėsenos srityse.

11 straipsnis

Prioritutinės srities „Gamta ir biologinė įvairovė“ konkretūs tikslai

Aplinkos paprogramės prioritutinės srities „Gamta ir biologinė įvairovė“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

a) padėti plėtoti ir įgyvendinti Sąjungos politiką ir teisės aktus gamtos ir biologinės įvairovės srityje, įskaitant Sąjungos biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m., direktyvas 92/43/EEB ir 2009/147/EB, visų pirma taikant, plėtojant, bandant ir demonstruojant principus, geriausių praktiką ir sprendimus;

b) remti tolesnę pagal Direktyvos 92/43/EEB 3 straipsnį sukurto tinklo Natura 2000 plėtrą, įgyvendinimą ir valdymą, visų pirma integruotų principų taikymą, skirtų įgyvendinti pagal tos direktyvos 8 straipsnį parengtas prioritutinės veiksmų programas, plėtrą, bandymą ir demonstravimą;

c) gerinti žinių bazę Sąjungos gamtos ir biologinės įvairovės politikos ir teisės aktų kūrimo, įgyvendinimo, analizės, stebėsenos ir vertinimo srityse, taip pat veiksmų, poveikio ir reakcijos, darančios poveikį gamtai ir biologinei įvairovei Sąjungoje ir už jos ribų, vertinimo ir stebėjimo srityse.

12 straipsnis

Prioritutinės srities „Aplinkos valdymas ir informavimas“ konkretūs tikslai

Aplinkos paprogramės prioritutinės srities „Aplinkos valdymas ir informavimas“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

- a) skatinti didesnę informuotumą aplinkos klausimais, be kita ko, skatinti visuomenę ir suinteresuotuosius subjektus remti Sąjungos politikos kūrimą aplinkos srityje, taip pat skatinti žinias tvarios plėtros srityje ir naujus tausaus vartojimo modelius;
- b) remti aplinkos srities informacijos perdavimą, valdymą ir sklaidą, padėti keistis žiniomis apie sėkmingus su aplinka susijusius sprendimus ir praktiką, įskaitant suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo platformų kūrimą ir mokymą;
- c) skatinti ir prisidėti prie veiksmingesnio Sąjungos aplinkos srities teisės aktų laikymosi ir jų įgyvendinimo, visų pirma skatinant geriausios praktikos ir politikos metodų plėtrą ir sklaidą;
- d) skatinti geresnę aplinkos valdymą, plečiant suinteresuotųjų subjektų, įskaitant NVO, dalyvavimą konsultavimosi politikos klausimais ir jos įgyvendinimo srityse.

2 SKYRIUS

Klimato politikos paprogramė

13 straipsnis

Klimato politikos paprogramės prioritetinės sritys

Klimato politikos paprogramės prioritetinės sritys yra šios trys sritys:

- a) klimato kaitos švelninimo;
- b) prisitaikymo prie klimato kaitos;
- c) klimato valdymo ir informavimo.

14 straipsnis

Prioritetinės srities „Klimato kaitos švelninimas“ konkretūs tikslai

Siekiant prisidėti prie šiltnamio dujų išlakų mažinimo, prioritetinės srities „Klimato kaitos švelninimas“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

- a) padėti įgyvendinti ir plėtoti Sąjungos klimato kaitos švelninimo politiką ir teisės aktus, įskaitant integravimą į visas politikos sritis, visų pirma kuriant, bandant ir demonstruojant klimato kaitos švelninimo politikos arba valdymo principus, geriausią praktiką ir sprendimus;
- b) gerinti žinių bazę veiksmingų klimato kaitos švelninimo veiksnių ir priemonių kūrimo, analizės, stebėsenos, vertinimo ir įgyvendinimo srityse bei didinti gebėjimą tas žinias taikyti praktiškai;

- c) padėti kurti ir įgyvendinti integruotus principus, kaip antai skirtus klimato kaitos švelninimo strategijoms ir veiksnių planams vietos, regioniniu arba nacionaliniu lygmeniu;
- d) prisidėti prie naujoviškų klimato kaitos švelninimo technologijų, sistemų, metodų ir priemonių, kurie yra tinkami atkartoti, perduoti ar integruoti, kūrimo ir demonstravimo.

15 straipsnis

Prioritetinės srities „Prisitaikymas prie klimato kaitos“ konkretūs tikslai

Siekiant prisidėti prie pagalbos veiksnių, kuriuos vykdant padidėtų atsparumas klimato kaitai, prioritetinės srities „Prisitaikymas prie klimato kaitos“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

- a) prisidėti prie Sąjungos prisitaikymo politikos dėl klimato kaitos kūrimo ir įgyvendinimo, įskaitant integravimą į visas politikos sritis, visų pirma kuriant, bandant ir demonstruojant prisitaikymo prie klimato kaitos politikos arba valdymo principus, geriausią praktiką ir sprendimus, taip pat, kai tinkama, ekosisteminio požiūriu pagrįstus principus;
- b) gerinti žinių bazę veiksmingų prisitaikymo prie klimato kaitos veiksnių ir priemonių kūrimo, analizės, stebėsenos, vertinimo ir įgyvendinimo srityse, prioritetą teikiant, kai tinkama, tiems veiksniams ir priemonėms, kurių imantis taikomas ekosisteminio požiūriu pagrįstas principas, taip pat didinti gebėjimą tas žinias taikyti praktiškai;
- c) padėti kurti ir įgyvendinti integruotus principus, pvz., taikytinus prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoms ir veiksnių planams vietos, regioniniu arba nacionaliniu lygmeniu, kai tinkama, prioritetą teikiant ekosistema pagrįstiems principams;
- d) prisidėti prie naujoviškų prisitaikymo prie klimato kaitos technologijų, sistemų, metodų ir priemonių, kurie yra tinkami atkartoti, perduoti ar integruoti, kūrimo ir demonstravimo.

16 straipsnis

Prioritetinės srities „Klimato valdymas ir informavimas“ konkretūs tikslai

Prioritetinės srities „Klimato valdymas ir informavimas“ konkretūs tikslai visų pirma yra šie:

- a) remti informuotumo klimato klausimais didinimą, įskaitant visuomenės ir suinteresuotųjų subjektų paramos Sąjungos klimato politikos kūrimui skatinimą, taip pat skatinti tvarios plėtros pažinimą;

- b) remti informacijos klimato srityje perdavimą, valdymą ir sklaidą, taip pat padėti dalytis žiniomis apie sėkmingus klimato sprendimus ir praktiką, įskaitant suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo platformų kūrimą, ir rengti mokymus;
- c) skatinti ir prisidėti prie veiksmingesnio Sąjungos klimato srities teisės aktų laikymosi ir jų įgyvendinimo, visų pirma skatinant geriausios praktikos ir politikos principų plėtrą bei sklaidą;
- d) remti geresnį klimato valdymą, plečiant suinteresuotųjų subjektų, įskaitant NVO, dalyvavimą konsultavimosi politikos klausimais ir jos įgyvendinimo srityse.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS

1 SKYRIUS

Finansavimas

17 straipsnis

Finansavimo rūšys

1. Sąjungos finansavimas gali teikiamos šiomis teisinėmis formomis:

- a) dotacijos;
- b) viešųjų pirkimų sutartys;
- c) įnašai į finansines priemones vadovaujantis nuostatomis dėl finansinių priemonių pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, visų pirma jo 139 ir 140 straipsnius, ir pagal konkrečiuose Sąjungos aktuose nustatytus su veikla susijusius reikalavimus;
- d) bet kurios kitos intervencinės priemonės, reikalingos įgyvendinti 3 straipsnyje nustatytus bendruosius tikslus.

2. Komisija įgyvendina šį reglamentą laikydamasi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

3. Finansavimas pagal šį reglamentą, kuris priskiriamas valstybės pagalbai pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, įgyvendinamas nuosekliai laikantis atitinkamų Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių.

4. Bent 81 % LIFE programos biudžeto išteklių skiriama projektams, kurie remiami veiksmų dotacijomis, arba, kai tinkama, 1 dalies c punkte nurodytomis finansinėmis priemonėmis.

Taikydama Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 140 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytą *ex ante* vertinimą, Komisija gali įtraukti tas finansines priemones į 24 straipsnyje nurodytą daugiametę darbo programą.

5. Integruotiesiems projektams gali būti skirta daugiausia 30 % biudžeto išteklių, pagal 4 dalį skirtų veiksmų dotacijoms. Ta maksimali procentinė dalis iš naujo įvertinama atliekant 27 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą LIFE programos laikotarpio vidurio vertinimą ir, prireikus, kartu pateikiamas teisėkūros pasiūlymas.

18 straipsnis

Projektai

Veiksmų dotacijomis gali būti finansuojami šie projektai:

- a) bandomieji projektai;
- b) parodomieji projektai;
- c) geriausios praktikos projektai;
- d) integruotieji projektai;
- e) techninės pagalbos projektai;
- f) gebėjimų ugdymo projektai;
- g) parengiamieji projektai;
- h) informavimo, informuotumo didinimo ir sklaidos projektai;
- i) visi kiti projektai, kurie reikalingi siekiant įgyvendinti 3 straipsnyje nustatytus bendruosius tikslus.

19 straipsnis

Finansavimo tinkamumo ir skyrimo kriterijai ir projektų atranka

1. 18 straipsnyje nurodyti projektai turi atitikti finansavimo tinkamumo kriterijus, kurie grindžiami 2 straipsnyje nustatytais terminų apibrėžtimis, ir šiuos skyrimo kriterijus:

- a) jie yra svarbūs Sąjungai, nes jais labai prisidedama prie vieno iš 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų LIFE programos tikslų, taip pat prie 9 straipsnyje išvardytų prioritetinių sričių konkrečių tikslų, III priede išdėstytų teminių prioritetų arba 13 straipsnyje išvardytų prioritetinių sričių konkrečių tikslų įgyvendinimo;
- b) jie yra techniškai bei finansiškai darnūs ir juos vykdant taikomas ekonominio efektyvumo principas; ir
- c) jų įgyvendinimas yra patikimas.

2. Projektai skiriami atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka minimalius kokybės reikalavimus laikantis atitinkamų Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nuostatų.

3. Pagal vieną prioritetinę sritį LIFE programos lėšomis finansuojamais projektais turi būti vengiama pakenti kitos prioritetinės srities numatytiems aplinkos ar klimato politikos tikslams ir, kai įmanoma, turi būti skatinama įvairių tikslų sąveika ir žalieji viešieji pirkimai.

4. Komisija užtikrina integruotųjų projektų geografinę pusiausvyrą preliminariai skirdama kiekvienai valstybei narei bent tris integruotuosius projektus ir 1 straipsnyje nurodytu LIFE programavimo laikotarpiu užtikrindama bent vieną integruotąjį projektą pagal Aplinkos paprogramę ir bent vieną integruotąjį projektą pagal Klimato politikos paprogramę.

Integruotieji projektai paskirstomi siekiant įgyvendinti pagal 24 straipsnio 2 dalies c punktą nustatytus kiekvienos iš 2 straipsnio d punkte nurodytų sričių užduotis.

Siekiant įvertinti, ar įgyvendinamas reikalavimas mobilizuoti Sąjungos, nacionalines ar privačias lėšas, nurodytas 2 straipsnio d punkte, pasiūlymai dėl integruotųjų projektų teikiami kartu su:

- a) pirmuoju paraiškos teikimo proceso etapu – finansinis planas; ir
- b) antruoju paraiškos teikimo proceso etapu – bent vienas ketinimų laiškas, kuriame nurodoma, koku mastu turi būti mobilizuoti kiti atitinkami Sąjungos, nacionaliniai ar privatūs finansavimo šaltiniai, ir įvardijami tokie finansavimo šaltiniai.

5. Komisija užtikrina kitų projektų, t. y. ne pagal Aplinkos paprogramę pateiktų integruotųjų, projektų, geografinę pusiausvyrą pirmosios daugiametės darbo programos trukmės laikotarpiu proporcingai paskirstydama lėšas visoms valstybėms narėms, t. y. orientacinius nacionalinius asignavimus, nustatytus pagal I priede įtvirtintus kriterijus. Kai orientaciniai nacionaliniai asignavimai netaikomi, projektai atrinkami išimtinai atsižvelgiant į privalumus.

6. Jei bendram finansavimui skirtų lėšų suma, būtina valstybės narės pateiktiems kitiems projektams (ne integruotiesiems projektams), kurie yra įtraukti į Komisijos po atrankos procedūros parengtą sąrašą, finansuoti yra mažesnė negu tai valstybei narei numatytas orientacinis asignavimas, Komisija, su sąlyga, kad įvykdomos 1 ir 2 dalyse nustatytos sąlygos, to nacionalinio orientacinio asignavimo likutį panaudoja tiems kitų valstybių narių pateiktiems projektams, neskaitant projektų UŠT, bendrai finansuoti, kuriais labiausiai prisidedama prie 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų tikslų siekio.

Pateikdama projektų, kuriuos ketinama bendrai finansuoti, sąrašą, Komisija praneša LIFE aplinkos ir klimato politikos programos komitetui, kaip ji atsižvelgė į paskirstymo kriterijus, nustatytus pagal 4 ir 5 dalis.

7. Komisija ypatingą dėmesį skiria tarptautiniams projektams, kai tarptautinis bendradarbiavimas yra svarbus siekiant užtikrinti aplinkos apsaugos bei klimato tikslus, ir siekia, kad bent 15 % projektams numatytų biudžeto lėšų būtų skiriama tarptautiniams projektams. Komisija turi apsvarstyti galimybę finansuoti tarptautinius projektus net ir tais atvejais, kai vienos ar daugiau valstybių narių, dalyvaujančių įgyvendinant šiuos tarptautinius projektus, orientacinio nacionalinio asignavimo likutis yra viršytas.

8. Pirmosios daugiametės darbo programos metu valstybė narė gali gauti iki 1 000 000 EUR dydžio finansavimą vienam gebėjimų ugdymo projektui, su sąlyga, kad ji atitinka vieną iš šių kriterijų:

- a) vidutinis valstybės narės jai skirto orientacinio nacionalinio asignavimo įsisavinimo lygis 2010, 2011 ir 2012 m., nustatytas remiantis Reglamento (EB) Nr. 614/2007 6 straipsniu, nesiekia 70 %;
- b) valstybės narės BVP vienam gyventojui 2012 m. nesiekia 90 % Sąjungos vidurkio; arba
- c) valstybė narė įstojo į Sąjungą po 2013 m sausio 1 d.

Antrosios daugiametės darbo programos metu valstybė narė gali gauti iki 750 000 EUR dydžio finansavimą vienam gebėjimų ugdymo projektui, su sąlyga, kad ji atitinka šiuos kriterijus:

- a) vidutinis valstybės narės jai skirto orientacinio nacionalinio asignavimo, nurodyto 3a dalyje, įsisavinimo lygis 2014, 2015 ir 2016 m. nesiekia 70 %; ir
- b) vidutinis valstybės narės jai skirto orientacinio nacionalinio asignavimo įsisavinimo lygis 2014, 2015 ir 2016 m., palyginti su vidutiniu įsisavinimo lygiu 2010, 2011 ir 2012 m., padidėjo.

Kad atitiktų gebėjimų ugdymo projektų finansavimo kriterijus, valstybė narė atitinkamos daugiametės darbo programos laikotarpiu išsipareigoja išsaugoti LIFE programai skirtus išteklius, įskaitant, *inter alia*, personalo skaičių, kuris negali būti mažesnis už personalo skaičių buvusį 2012 m. Tas išsipareigojimas įtraukiamas į 9 dalyje nurodytą gebėjimų ugdymo planą.

Taikant išimtį nuo pirmos ir antros pastraipų nuostatų dėl finansavimo tinkamumo kriterijų, visos LIFE programos trukmės laikotarpiu valstybė narė nelaikoma atitinkančia gebėjimų ugdymo projektų finansavimo reikalavimus, jei jos BVP vienam gyventojui 2012 m. viršijo 105 % Sąjungos vidurkio. Gebėjimų ugdymo projektų finansavimas ribojamas: vienos daugiametės darbo programos laikotarpiu finansuojamas vienas kiekvienos valstybės narės projektas.

9. Komisija parengia greitą visiems gebėjimų ugdymo projektams taikytiną skyrimo procedūrą. Su tokiais gebėjimų ugdymo projektais susijusios paraiškos gali būti teikiamos nuo 2013 m. gruodžio 23 d.. Paraiškos grindžiamos gebėjimų ugdymo planu; dėl jo turi susitarti valstybė narė ir Komisija ir jame turi būti paaiškinti intervenciniai veiksmai, kuriuos ketinama finansuoti pagal LIFE programą, siekiant vystyti valstybės narės gebėjimus sėkmingai teikti paraiškas projektams pagal Aplinkos ir Klimato politikos paprogramius finansuoti. Tokie intervenciniai veiksmai gali apimti toliau nurodytuosius, tačiau vien jai neapsiriboja:

- a) naujų darbuotojų įdarbinimą ir LIFE nacionaliniams ar regioniniams kontaktiniams punktam skirtus mokymus;
- b) palankesnių sąlygų patirties ir geriausios praktikos mainams užtikrinimą bei projektų pagal LIFE programą rezultatų sklaidos ir panaudojimo skatinimą;
- c) mokytojų mokymo metodus;
- d) valstybių narių viešosios valdžios institucijų tarpusavio mainų ir komandiruočių programas, visų pirma geriausių darbuotojų mainus.

Intervenciniai veiksmai, įtraukti į gebėjimų ugdymo planą, gali apimti ekspertų samdymą *ad hoc* techninių ir su procesais susijusių gebėjimų spragoms užpildyti, tačiau neapima ekspertų, kurių pagrindinė funkcija – rengti pasiūlymų, susijusių su kasmetiniais kvietimais teikti paraiškas, projektus, samdymo.

Gebėjimų ugdymo plane taip pat nurodoma tokių intervencinių veiksmų kaina.

20 straipsnis

Bendro finansavimo normos ir išlaidų projektams tinkamumas finansuoti

1. Didžiausia 18 straipsnyje nurodytų projektų bendro finansavimo norma yra:

- a) pirmosios daugiametės darbo programos trukmės laikotarpiu – iki 60 % tinkamų finansuoti išlaidų visiems projektams, išskyrus nurodytuosius c punkte, finansuojamiems pagal abu – Aplinkos ir Klimato politikos – paprogramius;
- b) antrosios daugiametės darbo programos trukmės laikotarpiu – iki 55 % tinkamų finansuoti išlaidų visiems projektams, išskyrus nurodytuosius c punkte, finansuojamiems pagal abu – Aplinkos ir Klimato politikos – paprogramius;

c) visos LIFE programos trukmės laikotarpiu:

- i) iki 60 % tinkamų finansuoti išlaidų projektams, nurodytiems 18 straipsnio d, e ir g punktuose;

ii) atsižvelgiant į iii punktą – iki 60 % tinkamų finansuoti išlaidų projektams pagal Aplinkos paprogramio gamtos ir biologinės įvairovės prioritetinę sritį;

iii) iki 75 % tinkamų finansuoti išlaidų projektams, kurie finansuojami pagal Aplinkos paprogramės gamtos ir biologinės įvairovės prioritetinę sritį ir kurie susiję su prioritetinėmis buveinėmis ar rūšimis, siekiant įgyvendinti Direktyvą 92/43/EEB, arba su paukščių rūšimis, kurių finansavimą pripažįsta prioritetiniu pagal Direktyvos 2009/147/EEB 16 straipsnį įsteigtas Prisitaikymo prie techninės ir mokslinės pažangos komitetas, kai tai būtina įgyvendinti išsaugojimo tikslą;

iv) iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų projektams, nurodytiems 18 straipsnio f punkte.

2. Išlaidų tinkamumo finansuoti sąlygos nustatytos Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 126 straipsnyje. Tokios išlaidos apima PVM ir personalo išlaidas.

Komisija, atlikdama LIFE programos laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimus, pateikia PVM kompensacijų kiekviename valstybėje narėje, dėl kurių galutiniu mokėjimo etapu yra kreipėsi projekto pagal LIFE programą paramos gavėjai, apžvalgą.

3. 18 straipsnyje nurodytų projektų išlaidos, susijusios su žemės pirkimu, laikomos tinkamomis finansuoti Sąjungos lėšomis, su sąlyga, kad:

a) tokiu pirkimu bus prisidėta prie tinklo Natura 2000, įsteigto pagal Direktyvos 92/43/EEB 3 straipsnį, vientisumo padidinimo, išsaugojimo ir atkūrimo, įskaitant gerinant susisiekimą kuriant koridorius, tarpinius susitarimus arba kitus žaliosios infrastruktūros elementus;

b) žemės pirkimas yra vienintelis arba ekonomiškai efektyviausias būdas pasiekti norimą išsaugojimo rezultatą;

c) nusipirkta žemė ilgainiui rezervuojama naudojimui, kuris atitinka 11, 14 arba 15 straipsnyje nustatytus tikslus, ir

d) atitinkama valstybė narė perdavimo ar kitokiu būdu užtikrina ilgalaikį tokios žemės perdavimą gamtos išsaugojimo reikmėms.

21 straipsnis

Veiklos dotacijos

1. Iš veiklos dotacijų padengiamos tam tikros ne pelno subjektų, siekiančių bendros Sąjungos svarbos tikslo ir visų pirma veikiančių aplinkos arba klimato srityse ir dalyvaujančių rengiant, įgyvendinant Sąjungos politiką bei teisės aktus ir užtikrinant jų įgyvendinimą, veiklos ir administracinės išlaidos.

2. Didžiausia Sąjungos bendro finansavimo norma skiriant šio straipsnio 1 dalyje nurodytas veiklos dotacijas yra 70 % tinkamų finansuoti išlaidų.

22 straipsnis

Kitos veiklos rūšys

Pagal LIFE programą gali būti finansuojama veikla, kurią Komisija įgyvendina remdama Sąjungos aplinkos ir klimato politikos bei teisės aktų inicijavimą, įgyvendinimą ir integravimą, siekiant, kad būtų įgyvendinti 3 straipsnyje nustatyti bendrieji tikslai. Tokia veikla gali apimti:

- a) informavimą ir ryšių palaikymą, įskaitant informuotumo didinimo kampanijas. Informacijos sklaidai pagal šį reglamentą skiriami finansiniai ištekliai apima ir bendrą informavimą apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat apie visų svarbiausių Sąjungos teisės aktų dėl aplinkos ir klimato įgyvendinimo bei perkėlimo į nacionalinę teisę padėtį;
- b) tyrimus, modeliavimą ir scenarijų kūrimą;
- c) projektų, politikos, programų ir teisės aktų rengimą, įgyvendinimą, stebėseną, patikrą ir vertinimą;
- d) darbo grupes, konferencijas ir susitikimus;
- e) tinklų kūrimą ir geriausios praktikos programas;
- f) visą kitą veiklą, kurios reikia įgyvendinti 3 straipsnyje nustatytus bendruosius tikslus.

23 straipsnis

Paramos gavėjai

Pagal LIFE programą gali būti finansuojami viešieji ir privatieji subjektai.

Siekiant, kad būtų užtikrintas LIFE programos matomumas, paramos gavėjai skelbia informaciją apie LIFE programą ir jų projektų rezultatus bei visuomet pamini gautą Sąjungos paramą. II priede pavaizduotas LIFE programos logotipas naudojamas vykdant bet kokią informacijos sklaidos veiklą ir vaizduojamas ant stendų strateginėse visuomenei matomose vietose. Visos ilgalaikės prekės, įsigytos įgyvendinant LIFE programą, žymimos LIFE programos logotipu, nebent Komisija nurodytų kitaip.

2 SKYRIUS

Įgyvendinimo priemonės

24 straipsnis

Daugiametės darbo programos

1. Komisija įgyvendinimo aktais priima LIFE programos daugiametės darbo programas. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 30 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

Pirmosios daugiametės darbo programos trukmė – ketveri metai; antrosios daugiametės darbo programos trukmė – treji metai.

2. Atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus bendruosius tikslus, kiekvienoje daugiametėje darbo programoje nurodoma ši informacija:

- a) lėšų paskirstymas tarp prioritetinių sričių ir tarp skirtingų finansavimo rūšių kiekvienos paprogramės atveju vadovaujantis 9 straipsnio 3 dalimi ir 17 straipsnio 4 ir 5 dalimis. Nevykdomas joks papildomas išankstinis projektų veiksmų dotacijų paskirstymas įvairioms prioritetinėms sritims arba kiekvienai prioritetinei sričiai, išskyrus techninės pagalbos projektus ir gebėjimų ugdymo projektus;
- b) projektų temos, kuriomis vadovaujantis įgyvendinami III priede nustatyti teminiai prioritetai, skirti projektams, kurie turi būti finansuojami per daugiametės darbo programos laikotarpį;
- c) kiekvienos prioritetinės srities ir projektų rūšies kokybiniai ir kiekybiniai rezultatai, rodikliai ir užduotys daugiametės darbo programos laikotarpiu, vadovaujantis veiklos rodikliais pagal 3 straipsnio 3 dalį, ir konkrečiais tikslais, nustatytais kiekvienai 10, 11, 12, 14, 15 ir 16 straipsniuose nurodytai prioritetinei sričiai;
- d) projektų atrankos procedūros techninė metodika, taip pat atrankos ir dotacijų skyrimo kriterijai, vadovaujantis šio reglamento 2 ir 19 straipsniais ir atitinkamomis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nuostatomis;
- e) orientacinės kvietimų teikti pasiūlymus lentelės daugiametės darbo programos laikotarpiu.

3. Komisija, atsižvelgdama į daugiametės darbo programas, skelbia kasmetinius kvietimus teikti paraiškas, susijusias su 9 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnyje išvardytomis prioritetinėmis sritimis. Komisija užtikrina, kad nepanaudotos lėšos, skirtos konkrečiam kvietimui teikti paraiškas, būtų perskirstytos skirtingiems projektų tipams, nurodytiems 18 straipsnyje.

4. Komisija įgyvendinimo aktu peržiūri daugiametę darbo programą vėliausiai iki LIFE programos laikotarpio vidurio vertinimo. Tas įgyvendinimo aktas priimamas pagal 30 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

25 straipsnis

Įgyvendinimo metodai

Komisija įgyvendina veiklą siekdama šio reglamento 3 straipsnyje nurodytų bendrųjų tikslų pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 58 straipsnyje nustatytus biudžeto įgyvendinimo metodus, visų pirma taikydama tiesioginį arba netiesioginį centralizuotą valdymą arba bendrą valdymą kartu su tarptautinėmis organizacijomis.

26 straipsnis

Administracinė ir techninė pagalba

LIFE programos lėšomis taip pat gali būti finansuojamos būtinos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito, ryšių ir vertinimo veikla, tiesiogiai būtina LIFE programai valdyti ir 3 straipsnyje nustatytiems jos bendriesiems tikslams įgyvendinti.

Komisija, bendradarbiaudama su LIFE nacionaliniais kontaktiniais punktais, reguliariai rengia seminarus ir praktinius seminarus, skelbia pagal LIFE programą finansuojamų projektų sąrašus ir vykdo kitokią veiklą, skirtą patirties, žinių ir geriausios praktikos, susijusių su visais projektais, mainams ir projektų rezultatų sklaidai ir perdavimui visoje Sąjungoje skatinti. Tuo tikslu Komisija vykdo veiksmus, skirtus projektų rezultatams tarp LIFE programos paramos gavėjų ir ne tik tarp jų platinti, ir prirėkus ypatingą dėmesį skiria valstybėms narėms, kuriose LIFE programos lėšos įsisavinamos menkai ir taip pat skatina su baigtais ar tebevykdomais projektais susijusią komunikacijos ir bendradarbiavimo veiklą, į kurią įtraukiami nauji tos pačios srities projektų paramos gavėjai, pareiškėjai ar suinteresuotieji subjektai.

Bent kas dvejus metus Komisija taip pat organizuoja specialius seminarus, praktinius seminarus arba prirėkus kitas veiklos rūšis, kad palengvintų keitimąsi patirtimi, žiniomis ir geriausia praktika, susijusia su integruotųjų projektų kūrimu, rengimu ir įgyvendinimu, taip pat su pagalbos, teikiamos vykdant techninės pagalbos projektus, veiksmingumu. Toje veikloje dalyvauja kitas Sąjungos lėšas tvarkančios nacionalinės ar regioninės valdymo institucijos ir kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai.

27 straipsnis

Stebėseną ir vertinimas

1. Komisija reguliariai stebi LIFE programos (ir jos paprogramių) įgyvendinimą, įskaitant su klimatu susijusias išlaidų ir su biologine įvairove susijusių išlaidų sumą, ir teikia įgyvendinimo ataskaitas. Be to, ji vertina LIFE programos ir kitų papildomų Sąjungos programų, visų pirma jų paprogramių, sąveiką. Remdamasi I priede nustatytais kriterijais Komisija apskaičiuoja

orientacinius nacionalinius asignavimus antrosios daugiametės darbo programos trukmės laikotarpiu išimtinai valstybių narių veiklos rezultatų lyginamosios analizės tikslais.

2. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui pateikia:

a) ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d. – išorės ir nepriklausomą LIFE programos (ir jos paprogramių) laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą, įskaitant kokybinius ir kiekybinius jos įgyvendinimo aspektus, su klimatu susijusių išlaidų ir su biologine įvairove susijusių išlaidų sumą, mastą, kuriuo pasiekta tikslų tarpusavio sąveika, ir jos papildomumą kitų atitinkamų Sąjungos programų atžvilgiu, visų priemonių tikslų įgyvendinimą (jei įmanoma, rezultatų ir poveikio lygiu), išteklių naudojimo efektyvumą ir programos pridėtinę vertę Sąjungai, siekiant priimti sprendimą dėl priemonių pratęsimo, keitimo ar sustabdymo. Į tą laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą taip pat įtraukiama kiekybinė ir kokybinė LIFE programos indėlio gerinant buveinių ir rūšių, išvardytų direktyvose 92/43/EB ir 2009/147/EB, analizė. Be to, atliekant vertinimą atsižvelgiama į paprastinimo galimybes, vidaus ir išorės darną, nuolatinį visų tikslų aktualumą, taip pat tai, kaip pagal LIFE programą numatytais priemonėmis prisidedama prie strategijos „2020 m. Europa“ tikslų ir užduočių bei tvaraus vystymosi. Joje atsižvelgiama į LIFE+ ilgalaikio poveikio vertinimo rezultatus. Kartu su laikotarpio vidurio ataskaita Komisija pateikia savo pastabas, įskaitant tai, kaip į laikotarpio vidurio išvadas bus atsižvelgta įgyvendinant LIFE programą, visų pirma į tai, koku mastu turi būti koreguojami III priede nustatyti teminiai prioritetai.

Laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita apima išsamų integruotųjų projektų apimtį ir paklausos kokybę, planavimo ir įgyvendinimo vertinimą arba šis vertinimas pateikiamas kartu su ta ataskaita. Ypatingas dėmesys skiriamas užtikrintai ar tikėtinau integruotųjų projektų sėkmei siekiant daryti svėro poveikį kitų Sąjungos fondų atžvilgiu visų pirma atkreipiant dėmesį į didesnio suderinamumo su kitomis Sąjungos finansavimo priemonėmis naudą, į tai, koku mastu buvo įtraukti suinteresuotieji subjektai, ir į tai, koku mastu integruotieji projektai apima arba, kaip tikimasi, apims ankstesnius projektus pagal LIFE+;

b) ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. – išorės ir nepriklausomą vertinimo *ex post* ataskaitą, į kurią įtraukiama LIFE programos (ir jos paprogramių) įgyvendinimas ir rezultatai, įskaitant su klimatu susijusių išlaidų ir su biologine įvairove susijusių išlaidų sumą, koku mastu įgyvendinant visą LIFE programą ir kiekvieną iš jos paprogramių pasiekti jų tikslai, koku mastu užtikrinta įvairių tikslų tarpusavio sąveika ir

koku mastu įgyvendinant LIFE programą prisidėta prie strategijos „2020 m. Europa“ tikslų ir užduočių įgyvendinimo. *Ex-post* vertinimo ataskaitoje taip pat vertinama, koku mastu užtikrintas aplinkos ir klimato politikos tikslų įtraukimas į kitų sričių Sąjungos politiką ir, kiek įmanoma, įvertinta ekonominė nauda, užtikrinta įgyvendinant LIFE programą, taip pat poveikis ir pridėtinė vertė dalyvaujančioms bendruomenėms.

3. Komisija viešai skelbia pagal šį straipsnį atliktų vertinimų rezultatus.

28 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad įgyvendinant pagal šį reglamentą finansuojamą veiklą būtų saugomi Sąjungos finansiniai interesai ir kad tuo tikslu būtų taikomos prevencinės kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veika priemonės, vykdomi veiksmingi patikrinimai, ir, jei nustatoma pažeidimų, atgaunamos neteisėtai išmokėtos sumos ir prireikus skiriamos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios administracinės bei finansinės sankcijos.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal LIFE programą, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

Tarybos reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽¹⁾ nustatyta tvarka Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau - OLAF) gali atlikti ekonominės veiklos vykdytojų, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusių su tokiu finansavimu, patikrinimus ir inspektavimą vietoje, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos skyrimo, sprendimą dėl dotacijos skyrimo ar sutartį dėl Sąjungos lėšų skyrimo nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veikos atveju.

Nedarant poveikio pirmos ir antros pastraipų taikymui, bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis organizacijomis, taip pat susitarimuose dėl dotacijų skyrimo, sprendimuose dėl dotacijų skyrimo ir sutartyse, sudaromose įgyvendinant šį reglamentą, Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokių auditą, patikrinimus ir inspektavimą vietoje.

3. Sąjungos lėšų gavėjai penkerius metus nuo paskutinio mokėjimo pagal bet kurį projektą saugo Komisijai pateiktinus visus patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su to projekto išlaidomis.

⁽¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 3 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2013 m. gruodžio 23 d..

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 3 dalyje ir 9 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytus įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 3 straipsnio 3 dalį ir 9 straipsnio 2 ir 4 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

30 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda LIFE aplinkos ir klimato politikos programos komitetas. Tas komitetas – komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

31 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 panaikinamas nuo 2014 sausio 1 d.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

32 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

1. Nepaisant 31 straipsnio pirmos pastraipos, priemonėms, pradėtoms taikyti anksčiau nei 2014 m. sausio 1 d. pagal Reglamentą (EB) Nr. 614/2007, iki jų užbaigimo toliau taikomas tas reglamentas, ir jos atitinka tame reglamente nustatytas technines nuostatas. Šio reglamento 30 straipsnio 1 dalyje nurodytas komitetas Reglamento (EB) Nr. 614/2007 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą komitetą pakeičia nuo 2013 m. gruodžio 23 d..

2. LIFE programos lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, įskaitant bet kokią privalomą stebėseną, perdavimą ir vertinimą, kurio pagal Reglamentą (EB) Nr. 614/2007 reikalaujama imtis tam reglamentui nustojus galioti, siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (EB) Nr. 614/2007, prie LIFE programos.

3. Po 2020 m. gruodžio 31 d. stebėsenos, ryšių ir audito priemonėms įgyvendinti reikalingos finansinio paketo sumos laikomos patvirtintomis tik jei jos atitinka nuo 2021 m. sausio 1 d. taikytiną finansinę programą.

4. Asignavimai, atitinkantys asignuotąsias pajamas, gautas susigrąžinus nepagrįstai išmokėtas sumas pagal Reglamentą (EB) Nr. 614/2007, naudojamos pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnį LIFE programai finansuoti.

33 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

I PRIEDAS

Orientacinių nacionalinių asignavimų projektams, kurie nėra integruotieji projektai ir kurie teikiami pagal Aplinkos paprogramę, nustatymo kriterijai

Remdamasi solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo principais, Komisija visoms valstybėms narėms paskirsto 1 straipsnyje nurodytu LIFE programavimo laikotarpiu numatytas lėšas, skirtas projektams, kurie nėra integruotieji projektai, remdamasi šiais kriterijais:

a) gyventojų skaičiumi:

- i) visą kiekvienos valstybės narės gyventojų skaičių (50 % vertinimo); ir
- ii) kiekvienos valstybės narės gyventojų tankumą – iki Sąjungos gyventojų tankumo vidurkio, padauginto iš dviejų, ribos (5 % vertinimo);

b) gamta ir biologine įvairove:

- i) bendrą tinklo Natura 2000 teritorijų plotą kiekvienoje valstybėje narėje, išreikštą procentine visų tinklo Natura 2000 teritorijų dalimi (25 % vertinimo); ir
 - ii) valstybės narės teritorijos dalį, kurią užima tinklo Natura 2000 teritorijos (20 % vertinimo).
-

II PRIEDAS

LIFE programos logotipas

—

III PRIEDAS

Aplinkos paprogramės teminiai prioritetai, nurodyti 9 straipsnyje

A. Prioritetinė sritis „Aplinka ir išteklių naudojimo efektyvumas“:

- a) su vandeniu, įskaitant jūrų aplinką, susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant įgyvendinti konkrečius su vandeniu susijusius tikslus, nustatytus Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane ir 7-ojoje aplinkos veiksmų programoje, visų pirma:
- i) integruoti Direktyvos 2000/60/EB įgyvendinimo principai;
 - ii) veikla siekiant įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/60/EB ⁽¹⁾;
 - iii) veikla siekiant įgyvendinti Direktyvos 2008/56/EB priemonių programą, kad būtų užtikrinta gera jūrų vandenų aplinkos būklė;
 - iv) veikla, siekiant užtikrinti saugų ir veiksmingą vandens išteklių naudojimą, gerinti kiekybinę vandentvarką, išsaugoti aukštą vandens kokybę lygį ir vengti netinkamo vandens išteklių naudojimo ir jų būklės blogėjimo.
- b) su atliekomis susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant įgyvendinti konkrečius su atliekomis susijusius tikslus, nustatytus Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane ir 7-ojoje aplinkos veiksmų programoje, pirmiausia:
- i) integruotus su atliekomis susijusių planų ir programų įgyvendinimo principus;
 - ii) veikla siekiant įgyvendinti ir vystyti Sąjungos teisės aktus dėl atliekų, ypatingą dėmesį skiriant pirmiesiems žingsniams Sąjungos atliekų tvarkymo hierarchinės tvarkos srityje (prevencija, pakartotinis naudojimas ir perdirtimas);
 - iii) veikla, susijusi su išteklių veiksmingumu ir produktų gyvavimo ciklo poveikiu, vartojimo modeliais ir ekonomikos dematerializavimu;
- c) su išteklių, įskaitant dirvožemį ir miškus, veiksmingumu, taip pat ekologiška ir antrinių žaliavų panaudojimu grindžiama ekonomika susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant įgyvendinti Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planą ir 7-ąją aplinkos veiksmų programą, kurios neapima kiti šiame priede nurodyti teminiai prioritetai, visų pirma:
- i) veiksmus, susijusius su pramonės simbioze ir žinių perdavimu, taip pat naujų modelių vystymu siekiant pereiti prie antrinių žaliavų panaudojimu grindžiamos ir ekologiškos ekonomikos;
 - ii) veikla siekiant įgyvendinti Dirvožemio apsaugos teminę strategiją (2006 m. rugsėjo 22 d. Komisijos komunikatas „Dirvožemio apsaugos teminė strategija“), ypatingą dėmesį skiriant dirvožemio švelninimui ir sandariniui, taip pat geresniam žemės naudojimui;
 - iii) veikla, susijusi su miškų stebėsenos ir informacinėmis sistemomis, taip pat su miško gaisrų prevencija;
- d) su aplinka ir sveikata, įskaitant chemines medžiagas ir triukšmą, susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant paremti pagal 7-ąją aplinkos veiksmų programą numatytų konkrečių su aplinka ir sveikatos apsauga susijusių tikslų įgyvendinimą, visų pirma:
- i) veikla siekiant paremti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 ⁽²⁾ (REACH) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 ⁽³⁾ (Biocidinių produktų reglamentas) įgyvendinimą, kad būtų užtikrintas saugesnis, tausėnis ar ekonomiškėsnis cheminių medžiagų (įskaitant nanomedžiagas) naudojimas;

⁽¹⁾ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/60/EB dėl potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo (OL L 288, 2007 11 6, p. 27).

⁽²⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 27).

⁽³⁾ 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL L 167, 2012 6 27, p. 1).

- ii) veikla siekiant paremti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/49/EB ⁽¹⁾ (Triukšmo direktyva) įgyvendinimo palengvinimą ir užtikrinti tokį triukšmo lygį, kad nebūtų daromas didelis neigiamas poveikis žmonių sveikatai ir ja rizikuojama;
 - iii) veikla siekiant paremti didelių nelaimių išvengimą, visų pirma palengvinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/18/ES ⁽²⁾ (Seveso III direktyva) įgyvendinimą.
- e) su oro kokybe ir išlakomis, įskaitant miestų aplinkoje, susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant paremti konkrečių su oru ir išlakomis susijusių Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plano ir 7-osios aplinkos veiksmų programos tikslų įgyvendinimą, visų pirma:
- i) integruotus teisės aktų dėl oro kokybės įgyvendinimo principus;
 - ii) veikla siekiant paremti Sąjungos oro kokybės ir atitinkamų su išlakomis susijusių standartų, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/81/EB ⁽³⁾ (Atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų direktyva), laikymosi palengvinimą;
 - iii) veikla siekiant paremti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES ⁽⁴⁾ (Pramoninių išmetamų teršalų direktyva) įgyvendinimo stiprinimą, ypatingą dėmesį skiriant geriausių prieinamų gamybos būdų apibrėžčiai ir įgyvendinimo procesui, lengvos prieigos prie informacijos užtikrinimui ir Pramoninių išmetamų teršalų direktyvos indėliui į inovacijas.

B. Prioritetinė sritis „Gamta ir biologinė įvairovė“:

- a) su gamta susiję teminiai prioritetai: veikla siekiant įgyvendinti direktyvas 92/43/EEB ir 2009/147/EB, visų pirma:
- i) veiklą, kurios tikslas – gerinti Sąjungai svarbių buveinių ir rūšių, įskaitant jūrų buveines ir rūšis ir paukščių rūšis, išsaugojimo padėtį;
 - ii) veikla siekiant paremti tinklo Natura 2000 biologijos ir geografijos seminarus;
 - iii) integruoti prioritetinių veiksmų programų įgyvendinimo principai.
- b) su biologine įvairove susiję teminiai prioritetai: veiksmai siekiant įgyvendinti Sąjungos biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m., visų pirma:
- i) veiksmai, kurių tikslas – prisidėti prie 2 užduoties įgyvendinimo;
 - ii) veiksmai, kurių tikslas – prisidėti prie 3, 4 ir 5 užduočių įgyvendinimo.

C. Prioritetinė sritis „Aplinkosaugos valdymas ir informavimas“:

- a) informavimo, komunikacijos ir informuotumo didinimo kampanijos vadovaujantis 7-osios aplinkos veiksmų programos prioritetais;
- b) veikla siekiant paremti veiksmingos kontrolės procesą, atitikties skatinimo priemones, susijusias su Sąjungos aplinkos teisės aktais ir remti informavimo sistemas bei informavimo priemones, susijusias su Sąjungos aplinkos teisės aktų įgyvendinimu.

⁽¹⁾ 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo (OL L 189, 2002 7 18, p. 12).

⁽²⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (OL L 197, 2012 7 24, p. 1).

⁽³⁾ 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/81/EB dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų (OL L 309, 2001 11 27, p. 22).

⁽⁴⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

Komisijos pareiškimai

Didžiausia suma, kurią galima skirti vienam integruotam projektui

Europos Komisijai labai svarbu užtikrinti, kad lėšos integruotiems projektams būtų paskirstomos tolygiai ir taip būtų sudarytos sąlygos finansuoti kuo daugiau integruotų projektų ir užtikrinti tolygų jų pasiskirstymą valstybėse narėse. Todėl Komisija per darbo programos projekto aptarimą su LIFE komiteto nariais pasiūlys didžiausią sumą, kurią galima skirti vienam integruotam projektui. Šis pasiūlymas bus pateiktas kaip projektų atrankos metodikos, kurią reikia priimti pagal daugiametę darbo programą, elementas.

Lėšų skyrimas biologinės įvairovės apsaugai užjūrio šalyse ir teritorijose

Europos Komisija daug dėmesio skiria užjūrio šalių ir teritorijų aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugai. Tai patvirtina Užjūrio asociacijos sprendimo pasiūlymas, kuriame šie sektoriai įtraukiami į sričių, kuriose Europos Sąjunga ir UŠT bendradarbiauja, sąrašą, ir nurodoma įvairi šių sričių veikla, kuriai galėtų būti skiriamas Europos Sąjungos finansavimas.

Parengiamoji veikla BEST buvo sėkminga iniciatyva, kuria užjūrio šalyse ir teritorijose pasiekta apčiuopiamų rezultatų biologinės įvairovės ir ekosistemų srityse. Kadangi BEST įgyvendinimas artėja prie pabaigos, Europos Komisija ketina tęsti veiklą pasitelkusi naujas priemones, būtent vystomojo bendradarbiavimo priemonės visuotinių viešųjų gėrybių ir uždavinių programą.

Šią konkrečią galimybę skirti lėšų biologinės įvairovės apsaugai užjūrio šalyse ir teritorijose papildys galimybės, numatytos 2014–2020 m. programos LIFE 6 straipsnyje.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1294/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo nustatoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos muitinių veiksmų programa („Muitinė 2020“) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 624/2007/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 33 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

(1) daugiamečių iki 2014 m. taikyta muitinių veiksmų programa labai padėjo sudaryti palankesnes sąlygas muitinių bendradarbiavimui Sąjungoje ir jį sustiprinti. Daugelis muitinės srities veiksmų yra tarpvalstybinio pobūdžio, juose dalyvauja ir jų poveikį patiria visos valstybės narės, todėl pavienės valstybės narės negali jų įgyvendinti veiksmingai ir efektyviai. Komisijos įgyvendinama Sąjungos muitinės programa valstybėms narėms suteikiama minėtos bendradarbiavimo veiklos plėtojimo sistema – sąnaudų požiūriu tai veiksmingiau, nei kiekvienai valstybei narei dvišaliu ar daugiašaliu pagrindu kurti savo atskirą bendradarbiavimo sistemą. Todėl tikslinga užtikrinti ankstesnės daugiamečių programos tęstinumą muitinei nustatant naują tos pačios srities programą „Muitinė 2020“ (toliau – Programa);

(2) veikla pagal Programą, t. y. Europos informacinėmis sistemomis, bendrais muitinių pareigūnų veiksmais ir bendro mokymo iniciatyvomis bus prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo stiprinant vidaus rinkos veikimą. Pagal Programą bus kuriama veiklos sistema, kuria bus siekiama didinti muitinių darbo veiksmingumą ir jas

modernizuoti, didinti įmonių konkurencingumą, skatinti užimtumą, racionalizuoti ir koordinuoti valstybių narių veiksmus, kuriais siekiama apsaugoti jų ir Sąjungos finansinius bei ekonominius interesus, todėl bus aktyviai gerinamas muitų sąjungos veikimas, kad įmonės ir piliečiai galėtų naudotis visomis vidaus rinkos ir pasaulinės prekybos teikiamomis galimybėmis;

(3) siekiant remti stojimo ir trečiųjų šalių asociacijos procesą, Programoje, įvykdžius tam tikras sąlygas, turėtų būti leidžiama dalyvauti stojančioms šalims ir potencialioms kandidatėms, taip pat potencialioms šalims partnerėms. Atsižvelgiant į vis intensyvesnius pasaulio ekonomikos tarpusavio ryšius, Programoje turėtų būti toliau numatoma galimybė tam tikroje veikloje pasitelkti išorės ekspertus, pavyzdžiui, trečiųjų šalių pareigūnus, tarptautinių organizacijų atstovus arba ekonominės veiklos vykdytojus. Išorės ekspertų dalyvavimas laikomas būtinu, kai be jų ekspertų dalyvavimo negali būti pasiekti Programos tikslai. Įsteigus Europos Išorės Veiksmų Tarnybą, pavaldžią Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, sudaromos palankesnės sąlygos tiek dvišaliu, tiek daugiašaliu pagrindu koordinuoti ir derinti politiką srityje, kuri yra svarbus Sąjungos išorės strategijų ir veiklos elementas;

(4) nustatant Programos tikslus reikėtų atsižvelgti į problemas ir uždavinius, kuriuos muitinės turės spręsti per ateinančią dešimtmetį. Programai ir toliau turėtų tekti vaidmuo gyvybiškai svarbiose srityse, pavyzdžiui, darnaus Sąjungos teisės muitinės ir susijusiais klausimais įgyvendinimas. Be to, Programoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama Sąjungos finansinių ir ekonominių interesų apsaugai ir saugos bei saugumo užtikrinimui. Tai turėtų apimti, *inter alia*, nacionalinių ir Sąjungos rinkos stebėsenos institucijų ir muitinių bendradarbiavimą ir informacijos telkimą. Programa taip pat turėtų būti skirta palankesnių sąlygų prekybai sudarymui, *inter alia*, bendradarbiaujant kovoje su sukčiavimu ir didinant muitinių administracinius gebėjimus. Šiuo požiūriu turėtų būti atlikta aptikimo įrangos ir susijusių technologijų sąnaudų ir naudos analizė, kad po 2020 m. muitinėms būtų lengviau įsigyti modernių muitinės kontrolės priemonių. Taip pat turėtų būti nagrinėjami būdai, kaip sudaryti palankesnes sąlygas modernių muitinės kontrolės priemonių įsigijimui, įskaitant bendrus viešuosius pirkimus;

(5) įsitikinta, kad iki 2014 m. taikytos Programos priemonės buvo tinkamos, todėl jos turėtų būti išlaikytos. Atsižvelgiant į struktūriškesnio operatyvaus bendradarbiavimo poreikį, turėtų būti įtraukta papildomų priemonių: iš Sąjungos ir nacionalinių ekspertų sudaromos ekspertų

⁽¹⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

grupės, kurioms pavesta kartu vykdyti užduotis konkrečiose srityse, ir vykdomi viešieji administracinių gebėjimų stiprinimo veiksmai, kuriais turėtų būti teikiama specializuota parama toms dalyvaujančioms šalims, kuriose reikia stiprinti administracinius gebėjimus;

- (6) Europos informacinėms sistemoms tenka gyvybiškai svarbus vaidmuo stiprinant Sąjungos muitų sistemas, todėl jas reikėtų ir toliau finansuoti pagal Programą. Be to, turėtų būti numatyta galimybė į Programą įtraukti naujas pagal Sąjungos teisę sukurtas su muitine susijusias informacines sistemas. Europos informacinės sistemos atitinkamais atvejais turėtų būti grindžiamos bendrais plėtojimo modeliais ir IT struktūra, kad būtų didinamas muitinės administracijos lankstumas ir veiksmingumas;
- (7) pagal Programą taip pat turėtų būti vykdomas žmogiškųjų išteklių gebėjimų ugdymas rengiant bendro mokymo kursus. Muitinių pareigūnai turi plėsti ir atnaujinti žinias bei įgūdžius, kad galėtų tenkinti Sąjungos poreikius. Programa turėtų būti itin svarbi žmogiškųjų išteklių gebėjimams stiprinti teikiant vis daugiau paramos mokymui, kuris skirtas muitinės pareigūnams ir ekonominės veiklos vykdytojams. Tuo tikslu dabartinį Sąjungos bendro mokymo metodą, kuris buvo daugiausia pagrįstas centrinės e. mokymosi programos plėtojimu, reikėtų plėtoti toliau, kad būtų galima parengti daugialypę Sąjungos paramos mokymui programą;
- (8) Programoje deramas dėmesys ir pakankama jos biudžeto dalis turėtų būti skiriama esamų muitinių Europos informacinių sistemų veikimui ir naujų Europos informacinių sistemų kūrimui, nes tai būtina Sąjungos muitinės kodeksui įgyvendinti. Kartu pakankamai lėšų turėtų būti skirta veiklai, kurioje dalyvauja su muitine dirbantys pareigūnai, ir žmogiškųjų išteklių gebėjimų ugdymui. Be to, šioje Programoje turėtų būti numatytas tam tikras biudžeto lankstumas, kad būtų galima reaguoti į politikos prioritetų pokyčius;
- (9) siekiant suderinti Programos trukmę su Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ⁽¹⁾, nustatytos daugiametės finansinės programos trukme, programa turėtų būti įgyvendinama septynerių metų laikotarpiu;
- (10) šis reglamentas visam Programos laikotarpiui nustato finansinį paketą, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia

orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽²⁾ 17 punkte;

- (11) atsižvelgiant į 2010 m. spalio 19 d. komunikate "ES biudžeto peržiūra" nustatytą Komisijos išpareigojimą derinti ir supaprastinti finansavimo programas, reikėtų dalytis ištekliais su kitomis Sąjungos finansavimo priemonėmis, jei numatyta veikla pagal Programą siekiama įvairioms finansavimo priemonėms bendrų tikslų, bet atmetant dvigubo finansavimo galimybę. Siekiant remti muitų sąjungos veikimą, veiksmais pagal Programą reikėtų užtikrinti darnų Sąjungos išteklių naudojimą;
- (12) finansiniam šio reglamento įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti priimanamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ ir Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 ⁽⁴⁾;
- (13) Sąjungos finansinius interesus reikėtų tinkamomis priemonėmis apsaugoti per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisėtai išmokėtų arba neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, atitinkamais atvejais, sankcijas;
- (14) siekiant, kad reikalavimų besilaikančios ir patikimos įmonės gautų didžiausią naudą iš muitinių elektroninio administravimo procedūrų supaprastinimo ir kad būtų tikslingai aptinkami pažeidimai, itin svarbu bendradarbiauti racionaliai vertinant riziką;
- (15) kad būtų užtikrintos vienodos šio reglamento įgyvendinimo sąlygos, Komisijai reikėtų suteikti įgyvendinimo įgaliojimus nustatyti metines darbo programas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁵⁾;

⁽²⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽⁴⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

⁽⁵⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

(16) siekiant tinkamai reaguoti į politikos prioritetų pokyčius, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiami rodikliai, pagal kuriuos nustatoma, ar pasiekti konkretūs tikslai, ir iš dalies keičiamos kiekvienos rūšies veiksmams skirtos orientacinės sumos. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(17) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti daugiametę programą siekiant gerinti muitų sąjungos veikimą, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes jos negali veiksmingai vykdyti Programai įgyvendinti būtino bendradarbiavimo ir koordinavimo, o dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(18) įgyvendinti Programą Komisijai turėtų padėti programos „Muitinė 2020“ komitetas;

(19) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas Programai įvertinti, iš pat pradžių turėtų būti nustatyta tinkama pagal Programą pasiektų rezultatų stebėsenos sistema. Turėtų būti atliekamas vidurio laikotarpio įvertinimas, kaip įgyvendinami Programos tikslai, įvertinamas jos efektyvumas ir jos pridėtinė vertė Europos lygiu. Be to, galutiniam įvertinimui turėtų būti vertinamas ilgalaikis Programos poveikis ir tvarumo rezultatai. Turėtų būti užtikrintas visiškas skaidrumas, numatant reguliarių stebėsenos ir vertinimo ataskaitų teikimą Europos Parlamentui ir Tarybai. Tas vertinimas turėtų būti grindžiamas rodikliais, kuriais Programos rezultatai įvertinami pagal iš anksto nustatytus bazinius lygius. Rodikliais, *inter alia*, turėtų būti įvertinama, kiek laiko bendrasis ryšių tinklas veikia be sistemos sutrikimų, nes tai yra visų Europos informacinių sistemų tinkamo veikimo sąlyga, kad muitinės galėtų veiksmingai bendradarbiauti muitų sąjungoje;

(20) asmens duomenų tvarkymą, kuris atliekamas valstybėse narėse įgyvendinant šį reglamentą, prižiūrint valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms, visų pirma valstybių narių paskirtoms viešosioms nepriklausomoms institucijoms, reglamentuoja Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB⁽¹⁾. Asmens duomenų tvarkymą, kurį atlieka Komisija pagal šį reglamentą, prižiūrint

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, reglamentuoja Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 45/2001⁽²⁾. Kompetentingos valdžios institucijos visa informacija keistis arba ją perduoti turėtų laikydamosi asmens duomenų perdavimo taisyklių, nustatytų Direktyvoje 95/46/EB, o Komisija visa informacija turėtų keistis arba ją perduoti laikydamosi asmens duomenų perdavimo taisyklių, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 45/2001;

(21) šiuo reglamentu pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 624/2007/EB⁽³⁾. Todėl tas sprendimas turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Siekiant remti muitų sąjungos veikimą šiuo reglamentu nustatoma daugiametė veiksmų programa „Muitinė 2020“ (toliau – Programa).

2. Programa įgyvendinama laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamos šios terminų apibrėžtys:

1) muitinės – už muitinės taisyklių taikymą atsakingos institucijos;

2) išorės ekspertai:

a) vyriausybinių institucijų atstovai, be kita ko, iš Programoje nedalyvaujančių šalių, remiantis 3 straipsnio 2 dalimi,

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽²⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos ES institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽³⁾ 2007 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 624/2007/EB, nustatantis Bendrijos muitinių veiksmų programą (Muitinė 2013) (OL L 154, 2007 6 14, p. 25).

- b) ekonominės veiklos vykdytojai ir juos atstovaujanti organizacijos,
- c) tarptautinių ir kitų atitinkamų organizacijų atstovai.

3 straipsnis

Dalyvavimas Programoje

1. Dalyvaujančios šalys – valstybės narės ir 2 dalyje nurodytos šalys, jei įvykdytos toje dalyje nustatytos sąlygos.
2. Programoje gali dalyvauti bet kuri iš šių šalių:
 - a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės, kurioms taikoma pasirengimo narystei strategija, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus, bendrąsias nuostatas ir sąlygas, nustatytas atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose;
 - b) Europos kaimynystės politikos šalys partnerės, jei tos šalys yra pakankamai suderinusios atitinkamus savo teisės aktus ir administracinius metodus su Sąjungos teisės aktais ir metodais.

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos šalys partnerės dalyvauja Programoje pagal nuostatas, kurios kartu su tomis šalimis nustatomos sudarius bendruosius susitarimus dėl jų dalyvavimo Sąjungos programose.

4 straipsnis

Indėlis į veiklą pagal Programą

Išorės ekspertai gali būti kviečiami prisidėti prie atrinktos pagal Programą organizuojamos veiklos, jei tai būtina 5 ir 6 straipsniuose nurodytiems tikslams pasiekti. Išorės ekspertus parenka Komisija kartu su dalyvaujančiomis šalimis, atsižvelgdami į jų gebėjimus, patirtį ir žinias, kurių reikia konkrečiai veiklai.

5 straipsnis

Bendrasis tikslas ir konkretūs tikslai

1. Bendras Programos tikslas yra remti muitų sąjungos veikimą ir modernizavimą siekiant stiprinti vidaus rinką vykdant dalyvaujančių šalių, jų muitinių ir pareigūnų bendradarbiavimą. Bendrojo tikslo siekiama pasiekiant konkrečius tikslus.
2. Konkretūs tikslai yra parama muitinėms, kad būtų apsaugomi Sąjungos ir valstybių narių finansiniai ir ekonominiai

interesai, įskaitant kovą su sukčiavimu ir intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, didinama sauga ir saugumas, apsaugomi piliečiai ir aplinka, gerinami muitinių administraciniai gebėjimai ir didinamas Europos įmonių konkurencingumas.

Tų konkrečių tikslų pasiekama visų pirma:

- a) vykdant kompiuterizavimą;
- b) užtikrinant modernius ir suderintus metodus muitinės procedūrų ir kontrolės srityje;
- c) sudarant palankias sąlygas teisėtai prekybai;
- d) sumažinant reikalavimų laikymosi sąnaudas bei administracinę naštą; ir
- e) gerinant muitinių veikimą.

3. Konkrečių tikslų įgyvendinimas vertinamas remiantis I priede išvardytais rodikliais. Prireikus tie rodikliai Programos laikotarpiu gali būti tikslinami.

Komisijai pagal 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl I priede nustatyto rodiklių sąrašo pakeitimo.

6 straipsnis

Veiklos tikslai

Programos veiklos tikslai yra šie:

- a) remti Sąjungos teisės aktų ir politikos muitinės srityje rengimą, darnų taikymą ir veiksmingą įgyvendinimą;
- b) plėtoti, tobulinti, eksploatuoti ir remti muitinėms skirtas Europos informacinės sistemas;
- c) nustatyti, plėtoti bei taikyti geriausią darbo praktiką ir administracines procedūras bei jomis dalytis, visų pirma atlikus lyginamąją analizę;
- d) gerinti muitinės pareigūnų gebėjimus ir kompetenciją;
- e) gerinti muitinių ir tarptautinių organizacijų, trečiųjų šalių, kitų vyriausybinių institucijų, įskaitant Sąjungos ir nacionalines rinkos priežiūros institucijas, ekonominės veiklos vykdytojų ir juos atstovaujančių organizacijų bendradarbiavimą.

II SKYRIUS

REIKALAVIMUS ATITINKANTYS VEIKSMAI

7 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

14 straipsnyje nurodytoje metinėje darbo Programoje nustatytais sąlygomis pagal programą teikiama finansinė parama šių rūšių veiksams:

a) bendriems veiksams:

- i) seminarams ir praktiniam mokymui;
- ii) projektų grupėms, kurias paprastai sudaro ribotas valstybių skaičius ir kurios veikia tam tikrą laikotarpį siekdamos iš anksto nustatyto tikslo ir tiksliai apibrėžto rezultato, įskaitant koordinavimą ar lyginamąją analizę;
- iii) darbo vizitams, kuriuos rengia dalyvaujančios šalys arba kita šalis, siekdamos sudaryti sąlygas pareigūnams įgyti praktinės darbo patirties ar žinių mutinės klausimais, arba jas praplėsti; jei darbo vizitai rengiami trečiojoje šalyje, Programos reikalavimus atitinka tik kelionės ir pragyvenimo (apgyvendinimo ir dienpinigių) išlaidos;
- iv) stebėsenai, kurią vykdo iš Komisijos pareigūnų ir dalyvaujančių šalių pareigūnų sudarytos jungtinės grupės, siekdamos analizuoti mutinių praktiką, nustatyti taisyklių įgyvendinimo sunkumus ir, atitinkamais atvejais, teikti Sąjungos taisyklių ir darbo metodų pritaikymo pasiūlymus;
- v) ekspertų grupėms, kurios yra struktūrinė bendradarbiavimo forma; jos yra nenuolatinės arba nuolatinės ir jose sutelkiama praktinė patirtis siekiant atlikti užduotis konkrečiose srityse arba vykdyti su veikla susijusias funkcijas, prirėikus naudojantis bendradarbiavimo internetu paslaugomis, administracine pagalba ir infrastruktūra bei įranga;
- vi) mutinės administracinių gebėjimų stiprinimui ir pagalbiniams veiksams;
- vii) tyrimams;
- viii) bendrai plėtojamiems informavimo veiksams;
- ix) visai kitai veiklai, kuria remiami 5 ir 6 straipsniuose nustatyti bendrieji, konkretieji ir veiklos tikslai.

b) IT pajėgumams didinti: II priedo A skirsnyje nurodytų Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentų ir pagal Sąjungos teisę sukurtų naujų Europos informacinių sistemų plėtojimui, techninei priežiūrai, veikimui ir kokybės kontrolei;

c) žmogiškųjų išteklių gebėjimams ugdyti: bendro mokymo veiksams, kuriais remiamas būtinų su mutine susijusių profesinių gebėjimų ir žinių įgijimas.

8 straipsnis

Konkrečios bendrų veiksmų įgyvendinimo nuostatos

1. Dalyvavimas 7 straipsnio a punkte nurodytuose bendruose veiksniuose yra savanoriškas.
2. Dalyvaujančios šalys užtikrina, kad dalyvauti bendruose veiksniuose būtų skiriami tinkamo profilio ir kvalifikacijos pareigūnai.
3. Dalyvaujančios šalys atitinkamais atvejais imasi bendriems veiksams įgyvendinti būtinų priemonių, visų pirma didindamos informuotumą apie tuos veiksmus ir užtikrindamos optimalų pasiektų rezultatų naudojimą.

9 straipsnis

IT pajėgumų didinimo specialiosios įgyvendinimo nuostatos

1. Komisija ir dalyvaujančios šalys užtikrina II priedo A skirsnyje nurodytų Europos informacinių sistemų kūrimą, veikimą ir tinkamą techninę priežiūrą.
2. Bendradarbiaudama su dalyvaujančiomis šalimis Komisija koordinuoja II priedo B skirsnyje išvardintų Sąjungos komponentų ir II priedo C skirsnyje apibūdintų Sąjungai nepriklausančių komponentų, taip pat II priedo A skirsnyje nurodytų Europos informacinių sistemų kūrimo ir veikimo aspektus, būtinus siekiant užtikrinti šių komponentų tinkamumą naudoti, tarpusavio sujungimą ir nuolatinį tobulinimą.
3. Sąjunga padengia Sąjungos komponentų įsigijimo, plėtojimo, diegimo, techninės priežiūros ir kasdienio veikimo išlaidas. Sąjungai nepriklausančių komponentų įsigijimo, plėtojimo, diegimo, techninės priežiūros ir kasdienio veikimo išlaidas padengia dalyvaujančios šalys.

10 straipsnis

Žmogiškųjų išteklių gebėjimų ugdymo specialiosios įgyvendinimo nuostatos

1. Dalyvavimas 7 straipsnio c punkte nurodytuose bendro mokymo veiksniuose yra savanoriškas.

2. Dalyvaujančios šalys atitinkamai atvejais į savo nacionalines mokymo programas įtraukia bendrai parengtą mokymo turinį, įskaitant elektroninio mokymosi modulius, mokymo programas ir bendrai sutartus mokymo standartus.

3. Dalyvaujančios šalys užtikrina savo pareigūnų dalyvavimą pirminio ir tęstinio mokymo kursuose, kurie būtini siekiant įgyti mokymo programose nustatytus bendruosius profesinius gebėjimus ir žinias.

4. Dalyvaujančios šalys pasirūpina kalbų mokymu, kuris būtinas, kad pareigūnų kalbų mokėjimo lygis būtų pakankamas, kad jie galėtų dalyvauti Programoje.

III SKYRIUS

FINANSINĖ STRUKTŪRA

11 straipsnis

Finansinė struktūra

1. Programos įgyvendinimo finansinis paketas 2014–2020 m. laikotarpiui yra 522 934 000 EUR dabartinėmis kainomis.

Europos Parlamentas ir Taryba leidžia naudoti metinius asignavimus laikantis daugiametėje finansavimo programoje nustatytų ribų.

2. Iš Programai skirto finansinio paketo 7 straipsnyje išvardytiems reikalavimus atitinkantiems veiksams orientacinės sumos skiriamos laikantis III priede kiekvienos rūšies veiksams nustatytų procentinių dalių. Komisija gali nukrypti nuo tame priede nustatyto orientacinio lėšų paskirstymo, tačiau negali padidinti paskirtos finansinio paketo dalies daugiau kaip 10 % kiekvienos rūšies veiksams.

Jeį paaškėtų, kad tą ribą reikia viršyti, Komisijai pagal 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiamas III priede nustatytas orientacinis lėšų paskirstymas.

12 straipsnis

Intervencijos rūšys

1. Komisija įgyvendina Programą laikydamasi Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

2. Sąjungos finansinė parama 7 straipsnyje numatytiems reikalavimus atitinkantiems veiksams yra:

- a) dotacijos;
- b) viešojo pirkimo sutartys;
- c) 4 straipsnyje nurodytų išorės ekspertų patirtų išlaidų kompensavimas.

3. Dotacijoms taikoma iki 100 % tinkamų finansuoti sąnaudų bendro finansavimo norma, skirta dienpinigių, kelionės ir apgyvendinimo išlaidoms ir su renginių organizavimu susijusioms išlaidoms padengti.

Taikytina bendro finansavimo norma, kai veiklai būtina skirti dotacijas, nurodoma metinėse darbo programose.

4. Iš Programai skirtų finansinių asignavimų taip pat gali būti dengiamos:

- a) išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kurios reikia valdant Programą ir siekiant jos tikslų, visų pirma išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veikla, įskaitant organizacinės komunikacijos veiklą, informuojant apie Sąjungos politikos prioritetus, jei jie yra susiję su Programos tikslais;
- b) išlaidos, susijusios su IT tinklais, ypač su informacijos apdorojimu ir mainais; ir
- c) visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Programą.

13 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija atitinkamomis priemonėmis užtikrina, kad, įgyvendinant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir tuo tikslu taikomos sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veikos prevencijos priemonės, atliekamos veiksmingos patikros, nustatčius pažeidimų susigrąžinamos neteisėtai išmokėtos sumos ir, atitinkamai atvejais, taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios administracinės bei finansinės sankcijos.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal Programą, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali, laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB)

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

Nr. 2185/96 ⁽¹⁾ nustatytų nuostatų ir procedūrų, atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, kad nustatytų, ar vykdytą susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos arba sutartį dėl finansavimo Sąjungos lėšomis būtų Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios sukčiavimo, korupcijos arba kitos neteisėtos veiklos atvejų.

IV SKYRIUS

ĮGYVENDINIMO ĮGALIOJIMAI

14 straipsnis

Darbo programa

1. Siekdama įgyvendinti Programą Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato metines darbo programas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Kiekviena metine darbo programa Programos tikslai bus įgyvendinami nustatant:

a) veiksmus, atitinkančius 5 ir 6 straipsniuose nustatytus bendruosius, konkrečius ir veiklos tikslus, ir įgyvendinimo metodą, įskaitant, atitinkamai atvejais, 7 straipsnio a punkto v papunktyje nurodytų ekspertų grupių sudarymo tvarką ir numatomus rezultatus;

b) biudžeto suskirstymą pagal veiksmų rūšis;

c) dotacijų bendro finansavimo normą, kaip nurodyta 12 straipsnio 3 dalyje.

2. Rengdama metinę darbo programą Komisija atsižvelgia į bendrą su muitų politika susijusį požiūrį. Tas požiūris reguliariai peržiūrimas ir nustatomas Komisijai ir valstybėms narėms bendradarbiaujant Muitų politikos grupėje, kurią sudaro valstybių narių muitinių vadovai arba jų atstovai ir Komisijos atstovai.

Komisija reguliariai informuoja Muitų politikos darbo grupę apie Programos įgyvendinimo priemones.

15 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

⁽¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

2. 5 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje ir 11 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje ir 11 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytus įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 5 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą ir 11 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nepareikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

16 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

V SKYRIUS

STEBĖSENA IR VERTINIMAS

17 straipsnis

Veiksmų pagal Programą stebėsena

1. Komisija, bendradarbiaudama su dalyvaujančiomis šalimis, stebi Programos ir veiksmų pagal ją įgyvendinimą remdamasi I priede nurodytais rodikliais.

2. Komisija viešai skelbia stebėsenos rezultatus.

3. Stebėsenos rezultatai naudojami Programai įvertinti pagal 18 straipsnį.

18 straipsnis

Vertinimas

1. Komisija teikia Europos Parlamentui ir Tarybai vidurio laikotarpio ir galutinio Programos įvertinimo ataskaitą apie 2 ir 3 dalyse nurodytus klausimus. To įvertinimo rezultatai, įskaitant nustatytus didelius trūkumus, įtraukiami į sprendimus dėl galimo tolesnio Programos atnaujinimo, keitimo arba sustabdymo. Tą vertinimą atlieka nepriklausomas išorės vertintojas.

2. Ne vėliau kaip iki 2018 m. liepos 30 d. Komisija parengia vidurio laikotarpio įvertinimo ataskaitą apie pasiektus veiksmų pagal Programą tikslus, išteklių naudojimo veiksmingumą ir Programos pridėtinę vertę Europos lygiu. Toje ataskaitoje papildomai vertinamas supaprastinimas ir tolesnis tikslų aktualumas, taip pat Programos įnašas įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetus.

3. Ne vėliau kaip iki 2021 m. gruodžio 31 d. Komisija parengia galutinę 2 dalyje nurodytų klausimų, taip pat ilgalaikio Programos poveikio ir rezultatų tvarumo įvertinimo ataskaitą.

4. Dalyvaujančios šalys Komisijos prašymu teikia visus duomenis ir informaciją, kurių reikia rengiant vidurio laikotarpio ir galutinę įvertinimo ataskaitas.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19 straipsnis

Panaikinimas

Sprendimas Nr. 624/2007/EB panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau finansiniams išpareigojimams, susijusiems su veiksmis, vykdomais pagal tą sprendimą, jis toliau taikomas tol, kol minėti išpareigojimai įvykdomi.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

I PRIEDAS

Rodikliai

Ar pasiekti 5 straipsnio 2 dalyje nurodyti konkretūs tikslai, vertinama remiantis šiais rodikliais:

- a) veiksmų pagal Programą dalyvių ir programos naudotojų atsiliepimų rodikliu bus vertinama Programos suinteresuotųjų subjektų nuomonė apie veiksmų pagal Programą poveikį, *inter alia*, šiais aspektais:
 - i) veiksmų pagal Programą poveikis tinklų kūrimui;
 - ii) veiksmų pagal Programą poveikis bendradarbiavimui;
- b) užbaigus veiklą pagal Programą parengtų gairių ir rekomendacijų, susijusių su šiuolaikiniais ir suderintais munitinės procedūrų metodais, skaičius;
- c) Bendro ryšių tinklo Europos informacinių sistemų rodikliu, pagal kurį bus vertinamos galimybės naudotis bendruoju tinklu, kuris yra būtinas Europos munitinės informacinių sistemų veikimui. Tinklu turėtų būti galima naudotis 98 % laiko;
- d) Sąjungos teisės aktų ir politikos taikymo ir įgyvendinimo rodikliu, pagal kurį bus vertinama pažanga rengiant, taikant ir įgyvendinant Sąjungos teisės aktus ir politiką munitinės srityje, *inter alia*, remiantis:
 - i) šioje srityje surengtų veiksmų pagal Programą, visų pirma susijusių su intelektinės nuosavybės teisių apsauga, su saugos ir saugumo klausimais, su kova su sukčiavimu ir su tiekimo grandinės saugumu, skaičiumi;
 - ii) užbaigus tuos veiksmus parengtų rekomendacijų skaičiumi;
- e) galimybės naudotis Europos informacine sistema rodikliu, pagal kurį bus vertinama galimybė naudotis IT munitinės prietaikų Sąjungos komponentais. Jais turėtų būti galima naudotis 97 % laiko darbo valandomis ir 95 % laiko kitu metu;
- f) geriausios praktikos ir gairių rodikliu, pagal kurį bus vertinama geriausios darbo praktikos pavyzdžių ir administracinių procedūrų nustatymo, plėtojimo, dalijimosi jais ir jų taikymo raida, *inter alia*, remiantis:
 - i) šioje srityje surengtų veiksmų pagal Programą skaičiumi;
 - ii) gairių ir geriausios praktikos pavyzdžių, kuriais pasikeista, skaičiumi;
- g) mokymosi rodikliu, pagal kurį bus vertinama pažanga įgyvendinant veiksmus pagal Programą, kuriais siekiama stiprinti munitinės pareigūnų gebėjimus ir kompetenciją, *inter alia*, remiantis:
 - i) pareigūnų, kurie buvo mokomi naudojant bendrą Sąjungos mokymo medžiagą, skaičiumi;
 - ii) Programos e. mokymosi modulių atsisiuntimo kartų skaičiumi;
- h) bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis rodikliu, pagal kurį bus nustatyta, kaip Programa remiamos kitos valdžios institucijos, kurios nėra valstybių narių munitinės institucijos, suskaičiuojant, keliais veiksmis pagal Programą padedama siekti to tikslo.

II PRIEDAS

Europos informacinės sistemos ir jų Sąjungos ir Sąjungai nepriklausantys komponentai

A. Europos informacinės sistemos yra šios:

- 1) bendrasis ryšių tinklas / bendroji sistemų sąsaja (angl. *common communications network/common systems interface*, CCN/CSI – CCN2), CCN mail3, CSI tiltas, http tiltas, CCN LDAP ir susijusios priemonės, CCN saityno portalas, CCN stebėseną;
- 2) pagalbinės sistemos, visų pirma CCN taikomosios programos sąrankos priemonė, veiklos ataskaitų priemonė (angl. *Activity Reporting Tool*, ART2), Mokesčių ir muitų sąjungos GD elektroninio projektų valdymo internetu priemonė (angl. *Taxud Electronic Management of Project Online*, TEMPO), paslaugų valdymo priemonė (angl. *Service Management Tool*, SMT), vartotojų valdymo priemonė (angl. *User Management System*, UM), sistema BPM, prieinamumo prietaisų skydelis ir AvDB, IT paslaugų valdymo portalas, katalogų ir naudotojų prieigos valdymas;
- 3) programos informacinė ir ryšių erdvė (angl. *Programme information and communication space*, PICS);
- 4) muitais apmokestinamų prekių gabenimo sistemos, ypač (Naujoji) kompiuterizuota tranzito sistema (N)CTS), Rusijai skirta NCTS TIR, eksporto kontrolės sistema (ECS) ir importo kontrolės sistema (ICS). Pagalbinės šių sistemų taikomosios programos arba komponentai yra šie: duomenų mainų su trečiosiomis šalimis sistema (*SPEED bridge*), *SPEED Edifact Converter Node* (SPEED-ECN), standartinė SPEED testavimo taikomoji programa (SSTA), standartinė tranzito testavimo taikomoji programa (STTA), tranzito testavimo taikomoji programa (TTA), centrinė paslaugų ir bazinių duomenų sistema (CSRD2) bei centrinė paslaugų ir valdymo informacijos sistema (CS/MIS);
- 5) Bendrijos rizikos valdymo sistema (CRMS), apimanti rizikos informacijos formas (RIF) ir bendrų profilių CPCA funkcines sritis;
- 6) ekonominės veiklos vykdytojų sistema (EOS), apimanti ekonominės veiklos vykdytojų registravimo ir identifikavimo (EORI), įgaliojimų ekonominių operacijų vykdytojų (AEO), reguliarių vežimo paslaugų (RSS) ir abipusio pripažinimo su šalimis partnerėmis funkcines sritis; *Generic Web Service* yra pagalbinis šios sistemos komponentas;
- 7) tarifo sistema (TARIC3), kuri yra bazinių duomenų sistema, naudojama kitose taikomosiose programose, pvz., kvotų valdymo sistemoje (QUOTA2), stebėjimo valdymo ir stebėsenos sistemoje (SURV2), Europos privalomosios tarifinės informacijos sistemoje (EBT13), Europos cheminių medžiagų muitinės registre (ECICS2). Kombinuotosios nomenklatūros (KN) ir sustabdymo (*Suspensions*) taikomosiomis programomis valdoma teisinė informacija, tiesiogiai susijusi su tarifo sistema;
- 8) kontrolės taikomosios programos, visų pirma prekių pavyzdžių valdymo sistema (angl. *Specimen Management System*, SMS) ir perdirbimo procedūrų informacinė sistema (angl. *Information System for Processing Procedures*, ISPP);
- 9) kovos su klastojimu ir piratavimu sistema (COPIS);
- 10) duomenų platinimo sistema (DDS2), kuria valdoma visa informacija, su kuria visuomenė gali susipažinti internetu;
- 11) kovos su sukčiavimu informacinė sistema (AFIS); ir
- 12) bet kokios kitos sistemos, įtrauktos į daugiametį strateginį planą, numatytą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 70/2008/EB ⁽¹⁾ 8 straipsnio 2 dalyje, ir to plano perėmėjai.

B. Europos informacinių sistemų Sąjungos komponentai yra šie:

- 1) IT išteklių, pvz., aparatinė įranga, programinė įranga ir sistemos tinklo ryšiai, įskaitant susijusią duomenų infrastruktūrą;

⁽¹⁾ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 70/2008/EB dėl nepopierinės muitinės ir verslo aplinkos (OL L 23, 2008 1 26, p. 21).

-
- 2) IT paslaugos, būtinos remiant sistemų plėtrą, techninę priežiūrą, tobulinimą ir eksploatavimą; ir
 - 3) visi kiti elementai, kuriuos dėl veiksmingumo, saugumo ir racionalizavimo Komisija nustatė kaip bendrus dalyvaujančioms šalims.
- C. Sąjungai nepriklausantys Europos informacinės sistemos komponentai apima visus komponentus, kurie nėra priskirti Sąjungos komponentams B skirsnyje.
-

III PRIEDAS

Lėšų orientacinis paskirstymas

Lėšų, kurios gali būti skiriamos reikalavimus atitinkantiems 7 straipsnyje išvardintiems veiksams, orientacinis paskirstymas yra toks:

Veiksmų tipas	Finansinio paketo dalis (%)
Bendrieji veiksmai	Ne daugiau kaip 20 %
IT pajėgumų didinimas	Ne mažiau kaip 75 %
Žmogiškųjų išteklių gebėjimų ugdymas	Ne daugiau kaip 5 %

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1295/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo sukuriama programa „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) ir panaikinami sprendimai
Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį, 167 straipsnio 5 dalies pirmą įtrauką ir 173 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), kuria siekiama glaudesnės Europos tautų sąjungos, nustatytas Sąjungos uždavinys, be kita ko, prisidėti prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, geriant jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir drauge sudarant sąlygas, kurių reikia Sąjungos pramonės konkurencingumui užtikrinti. Todėl Sąjunga prirėmus remia ir papildo valstybių narių veiklą, susijusią su kultūrų ir kalbų įvairove pagal SESV 167 straipsnį ir 2005 m. UNESCO konvenciją dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo (toliau – 2005 m. UNESCO konvencija), didina kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumą ir teikia pagalbą prisitaikyti prie pramonės permainų;
- (2) Sąjungos parama kultūros ir kūrybos sektoriams visų pirma grindžiama patirtimi, įgyta įgyvendinant Sąjungos programas, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1718/2006/EB ⁽⁴⁾ (toliau – programa „MEDIA“), Europos Parlamento ir Tarybos sprendime

Nr. 1855/2006/EB ⁽⁵⁾ (toliau – programa „Kultūra“) ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1041/2009/EB ⁽⁶⁾ (toliau – programa „MEDIA Mundus“). Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1622/2006/EB ⁽⁷⁾ (toliau – Europos kultūros sostinių veiksmi) ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1194/2011/ES ⁽⁸⁾ (toliau – Europos paveldo ženklo veiksmi) taip pat prisidedama prie Sąjungos paramos kultūros ir kūrybos sektoriams;

- (3) Komisijos komunikate „Europos kultūros globalizuotame pasaulyje darbotvarkė“, kuri Taryba patvirtino savo 2007 m. lapkričio 16 d. rezoliucijoje ⁽⁹⁾, o Europos Parlamentas – savo 2008 m. balandžio 10 d. rezoliucijoje ⁽¹⁰⁾, nustatyti būsimi Sąjungos veiklos kultūros ir kūrybos sektoriuose tikslai. Ja siekiama puoselėti kultūrų įvairovę ir skatinti kultūrų dialogą, remti kultūrą, kaip kūrybiškumo katalizatorių įgyvendinant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją ir kaip labai svarbų Sąjungos tarptautinių santykių aspektą;
- (4) atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, visų pirma į jos 11, 21 ir 22 straipsnius, kultūros ir kūrybos sektoriai labai prisideda prie kovos su bet kokios formos diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl rasės ir ksenofobiją, ir yra svarbi saviraiškos laisvės ir kultūrų bei kalbų įvairovės užtikrinimo skatinimo platforma;
- (5) 2007 m. kovo 18 d. įsigaliojusioje 2005 m. UNESCO konvencijoje, kurios Šalis yra Sąjunga, pabrėžiama, kad kultūrinė veikla, kultūros vertybės ir paslaugos yra ekonominio ir kultūrinio pobūdžio, nes perteikia identitetą, vertybes ir prasmę, todėl neturėtų būti manoma, kad jos turi vien tik komercinę vertę. Ta konvencija siekiama skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, įskaitant tarptautinius bendros gamybos ir platinimo susitarimus, ir solidarumą, kad būtų prisidedama prie visų šalių ir pavienių asmenų kultūrinės raiškos. Joje taip pat teigiama, kad tinkamas dėmesys turi būti skiriamas įvairių socialinių grupių, įskaitant mažumoms priklausančius asmenis,

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 35.

⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 156.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1718/2006/EB dėl Europos audiovizualinio sektoriaus rėmimo programos (MEDIA 2007) įgyvendinimo (OL L 327, 2006 11 24, p. 12).

⁽⁵⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1855/2006/EB, nustatantis programą „Kultūra“ (2007–2013 m.) (OL L 372, 2006 12 27, p. 1).

⁽⁶⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1041/2009/EB dėl bendradarbiavimo su trečiųjų valstybių specialistais audiovizualinėje srityje programos („MEDIA Mundus“) sukūrimo (OL L 288, 2009 11 4, p. 10).

⁽⁷⁾ 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1622/2006/EB, nustatantis Bendrijos veiksmą dėl Europos kultūros sostinės renginių 2007–2019 m. (OL L 304, 2006 11 3, p. 1).

⁽⁸⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1194/2011/ES dėl Europos Sąjungos veiksmų, susijusių su Europos paveldo ženklais (OL L 303, 2011 11 22, p. 1).

⁽⁹⁾ OL C 287, 2007 11 29, p. 1.

⁽¹⁰⁾ OL C 247 E, 2009 10 15, p. 32.

išskirtinėms aplinkybėms ir poreikiams. Taigi, vadovaujantis ta konvencija, per kultūros ir kūrybos sektorių rėmimo programą turėtų būti skatinama kultūrų įvairovė tarptautiniu lygmeniu;

- (6) materialiojo ir nematerialiojo kultūros paveldo puoselėjimas, atsižvelgiant į, *inter alia*, 2003 m. UNESCO nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją ir 1972 m. UNESCO pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvenciją, taip pat turėtų prisidėti prie atitinkamų vietų vertės didinimo kartu užtikrinant žmonių atsakomybės jausmą už tokių vietų kultūrinę ir istorinę vertę;
- (7) Komisijos komunikate „2020 m. Europa – Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (toliau – strategija „Europa 2020“) nustatyti strateginiai veiksmai, kuriais siekiama pažangios, tvarios ir integracinės Sąjungos ekonomikos, taip pat didelio užimtumo, produktyvumo ir socialinės sanglaudos. Tame komunikate Komisija pažymėjo, kad Sąjungai reikia sudaryti patrauklesnes sąlygas inovacijoms ir kūrybiškumui skatinti. Atsižvelgiant į tai, kultūros ir kūrybos sektoriai yra novatoriškų idėjų, kurios gali būti įgyvendintos kuriant produktus ir paslaugas, kuriais skatinamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas ir padedama spręsti su visuomeniniais pokyčiais susijusias problemas, šaltiniu. Be to, kompetenciją ir konkurencingumą tuose sektoriuose visų pirma lėmė menininkų, kūrėjų ir specialistų pastangos, kurias reikia skatinti. Tuo tikslu kultūros ir kūrybos sektoriams reikėtų suteikti daugiau finansavimo galimybių;
- (8) Taryba išvadamis dėl menininkams ir kultūros specialistams skirtų judumo informacijos tarnybų ⁽¹⁾ patvirtino menininkų ir kultūros specialistų judumo reikšmę Sąjungai ir siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, taip pat paragino valstybes nares ir Komisiją atitinkamose kompetencijos srityse ir tinkamai laikantis subsidiarumo principo sudaryti palankesnes sąlygas teikti išsamią ir tikslią informaciją Sąjungoje judėti siekiantiems menininkams ir kultūros specialistams;
- (9) siekiant prisidėti prie bendros kultūros erdvės didinimo svarbu skatinti tarpvalstybinį kultūros veikėjų ir kūrėjų judumą ir tarpvalstybinę kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų, įskaitant audiovizualinius kūrinius bei gaminius, sklaidą, tokiu būdu skatinant kultūrinius mainus ir kultūrų dialogą;
- (10) programų MEDIA, „Kultūra“ ir „MEDIA Mundus“ įgyvendinimas buvo nuolat stebimas, jos buvo vertinamos nepriklausomų vertintojų, vyko viešos konsultacijos dėl jų ateities; tai parodė, kad tos programos atlieka labai svarbų vaidmenį saugant ir puoselėjant Europos kultūrų ir kalbų įvairovę ir kad jos yra svarbios kultūros ir kūrybos sektorių poreikiams. Be to, ta stebėsenos, vertinimo ir konsultacijų veikla bei įvairūs nepriklausomi tyrimai, visų pirma kultūros ir kūrybinės pramonės verslininkystės aspekto tyrimas, parodė, kad kultūros ir kūrybos sektoriuose kyla tokios pačios problemos, susijusios su greitais pokyčiais dėl perėjimo prie skaitmeninių technologijų ir globalizacijos, su kalbine įvairove susijusio rinkos susiskaidymo, finansavimo sunkumais, sudėtingomis administracinėmis procedūromis ir palyginamų duomenų trūkumu, kurias galima išspręsti ėmusi Sąjungos lygmens veiksmų;
- (11) natūralu, kad Europos kultūros ir kūrybos sektorių įvairovė yra nacionalinio ir lingvistinio pobūdžio, ir tai lemia turtingą ir iš esmės nepriklausomą kultūrinį kraštovaizdį ir leidžia pasireikšti skirtingoms Europos paveldo kultūrinėms tradicijoms. Vis dėlto dėl tokios įvairovės taip pat kyla daug kliūčių, kurios trukdo sklandžiai tarpvalstybinei kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų sklaidai ir kultūros veikėjų bei kūrėjų judumui Sąjungoje ir už jos ribų, ir dėl to gali atsirasti netolygus geografinis pasiskirstymas ir – galiausiai – menkesnis vartotojų pasirinkimas;
- (12) atsižvelgiant į tai, kad Europos kultūros ir kūrybos sektoriams būdinga kalbų įvairovė, dėl kurios kai kuriuose sektoriuose esama susiskaidymo pagal kalbas, siekiant užtikrinti kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų, taip pat audiovizualinių kūrinių sklaidą itin svarbu pasirūpinti subtitravimu, dubliavimu ir garsiniais aprašymais;
- (13) perėjimas prie skaitmeninių technologijų daro didžiulį poveikį kultūros ir kūrybos prekių ir paslaugų gamybos, sklaidos, prieigos, vartojimo ir finansinio įvertinimo būdams. Nors pripažįstamas poreikis siekti naujos vis didesnės prieigos prie kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų, tinkamo atlyginimo menininkams ir kūrėjams ir naujų verslo modelių atsiradimo pusiausvyros, su perėjimu prie skaitmeninių technologijų susiję pokyčiai Europos kultūros ir kūrybos sektoriams ir apskritai Europos visuomenei teikia didelių galimybių. Mažesnės platinimo išlaidos, nauji sklaidos kanalai, naujos ir didesnės auditorijos potencialas ir naujos nišinių produktų galimybės gali palengvinti prieigą ir padidinti kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų sklaidą visame pasaulyje. Kad būtų visapusiškai išnaudotos tos galimybės ir prisitaikyta prie sąlygų, kurias nulėmė perėjimas prie skaitmeninių technologijų ir globalizacija, kultūros ir

⁽¹⁾ OL C 175, 2011 6 15, p. 5.

- kūrybos sektoriuose reikia ugdyti naujus įgūdžius ir reikauti didesnių finansavimo galimybių siekiant atnaujinti įrangą, kurti naujus gamybos ir platinimo metodus ir pritaikyti jų verslo modelius;
- (14) dabartinė platinimo praktika – filmų finansavimo sistemos pagrindas. Tačiau didėja reikmė skatinti patrauklios teisėtos internetinės pasiūlos atsiradimą ir inovacijas. Todėl norint, kad atsirastų naujų verslo modelių, būtina skatinti naujus platinimo modelius;
- (15) dėl didelių skaitmeninės įrangos išlaidų kino teatrų skaitmeninimas yra svarbus klausimas daugeliui mažų kino teatrų, ypač vieną ekraną turinčių kino teatrų, operatoriams. Nors valstybėms narėms priklauso pagrindinė kompetencija kultūros srityje, taigi jos turėtų tą klausimą ir toliau spręsti atitinkamai nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, yra finansavimo galimybių panaudojant Sąjungos programas ir fondus, ypač tuos, kuriais siekiama užtikrinti vietos ir regioninių vystymąsi;
- (16) siekiant formuoti auditoriją, ypač įtraukiant jaunimą, reikia, kad Sąjunga specialiai išpareigotų remti visų pirma gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir kino srities raštingumą;
- (17) viena iš didžiausių problemų, su kuriomis susiduria kultūros ir kūrybos sektorių veiklos vykdytojai, visų pirma labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės (toliau – MVI) ir labai mažos, mažos ir vidutinės organizacijos, įskaitant ne pelno ir nevyriausybinės organizacijas, – sudėtinga prieiga prie finansavimo šaltinių, kurių reikia veiklai ir augimui finansuoti, konkurencingumui išlaikyti bei didinti ir tarptautinei veiklai plėtoti. Nors ta problema iš esmės aktuali visoms MVI, tačiau kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančių įmonių padėtis gerokai sudėtingesnė, nes didelę jų turto dalį sudaro nematerialusis turtas, veikla yra unikali ir įmonės, kad galėtų diegti naujoves, neišvengiamai turi rizikuoti ir eksperimentuoti. Finansų sektorius taip pat turi suprasti ir remti tokią riziką;
- (18) Europos kūrybos pramonės aljansas – tai bandomasis projektas ir tarpsektorinė iniciatyva, pirmiausiai skirta kūrybos pramonei politiniu lygmeniu remti. Ja siekiama į kūrybos pramonę pritraukti papildomų lėšų ir didinti kūrybos pramonės paslaugų paklausą kitose pramonės šakose ir sektoriuose. Bus išbandytos naujos kūrybos pramonės inovacijų rėmimo priemonės ir siekiama prisidėti prie dalijimosi žiniomis platformos, kurioje dalyvauja Europos, nacionaliniai ir regioniniai suinteresuotieji subjektai;
- (19) sujungus kultūros ir kūrybos sektoriuose šiuo metu vykdomas Sąjungos programas MEDIA, „Kultūra“ ir „MEDIA Mundus“ ir parengus vieną išsamią programą (toliau – Programa) būtų veiksmingiau remiamos MVI ir labai mažos, mažos ir vidutinės organizacijos, kad galėtų pasinaudoti perėjimo prie skaitmeninių technologijų ir globalizacijos teikiamomis galimybėmis ir joms būtų padedama spręsti problemas, šiuo metu lemiančias rinkos susiskaidymą. Kad ji būtų veiksminga, Programa turėtų būti atsižvelgiama į skirtingų sektorių specifinį pobūdį, jų skirtingas tikslines grupes ir konkrečius poreikius, dvejose atskirose paprogramėse ir tarpsektorinėje paprogramėje laikantis konkrečiai pritaikyto požiūrio. Ypač svarbu užtikrinti Programos ir nacionalinių bei regioninių pažangiosios specializacijos strategijų įgyvendinimo sinergiją. Tuo tikslu pagal Programą skirtingiems kultūros ir kūrybos sektoriams turėtų būti nustatyta nuosekli paramos struktūra, kurią sudarytų finansine priemone papildyta dotacijų sistema;
- (20) Programoje turėtų būti atsižvelgiama į dvilypį kultūros ir kultūrinės veiklos pobūdį, pripažįstant kultūros savaiminę bei meninę vertę ir tų sektorių ekonominę vertę, įskaitant jų platesnį visuomeninį įnašą kūrybiškumo, inovacijų ir socialinės įtraukties srityse;
- (21) įgyvendinant Programą turėtų būti atsižvelgiama į savaiminę kultūros vertę ir į specifinį kultūros ir kūrybos sektorių pobūdį, taip pat į ne pelno organizacijų ir pagal paprogramę „Kultūra“ vykdomų projektų svarbą;
- (22) individuali finansinė priemonė – kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė (toliau – garantijų priemonė) turėtų suteikti galimybę kultūros ir kūrybos sektoriams nevaržomai plėstis ir ypač turėtų pakankamai skatinti imtis naujų veiksmų ir kurti naujas galimybes. Atrinkti finansiniai tarpininkai turėtų veikti siekdami naudoti kultūros ir kūrybos projektams, kad būtų užtikrinta subalansuota paskolų portfelių sistema atsižvelgiant į geografinę aprėptį ir atstovavimą sektoriams. Be to, viešosios ir privačiosios organizacijos atlieka svarbų vaidmenį toje srityje siekiant pagal garantijų priemonę taikyti platų požiūrį;
- (23) finansavimas turėtų būti skiriamas ir Europos kultūros sostinių ir Europos paveldo ženklų administravimo veiksmams, nes jie padeda stiprinti priklausymo bendrai kultūros erdvei jausmą, skatinti kultūrų dialogą ir tarpusavio supratimą ir didinti kultūros paveldo vertę;

- (24) be valstybių narių ir užjūrio šalių ir teritorijų, kurios atitinka dalyvavimo Programoje reikalavimus remiantis Tarybos sprendimo 2001/822/EB ⁽¹⁾ 58 straipsniu, Programoje tam tikromis sąlygomis taip pat turėtų galėti dalyvauti Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) susitarimą pasirašiusios Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) šalys ir Šveicarijos Konfederacija. Stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, įgyvendinančios pasirengimo narystei strategiją, taip pat šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, taip pat turėtų galėti dalyvauti Programoje, tačiau jos negali pasinaudoti garantijų priemone;
- (25) be to, pagal Programą turėtų būti galima dalyvauti dvišalėje ar daugiašalėje bendradarbiavimo veikloje su trečiosiomis šalimis, tam skiriant papildomą finansavimą, kuris turi būti nustatytas, ir sudarant konkrečius susitarimus, dėl kurių bus tariamasi su susijusiomis šalimis;
- (26) turėtų būti stiprinamas Programos ir tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, UNESCO, Europos Tarybos, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ir Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO), bendradarbiavimas kultūros ir audiovizualinėje srityse;
- (27) būtina užtikrinti, kad visa pagal Programą vykdomi veiksmai ir veikla teiktų Europos pridėtinės vertės, papildytų valstybių narių veiklą ir atitiktų SESV 167 straipsnio 4 dalį bei derėtų su kita Sąjungos veikla, visų pirma tokiose srityse kaip švietimas, užimtumas, vidaus rinka, įmonės, jaunimas, sveikata, pilietybė ir teisingumas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, pramonės ir sanglaudos politika, turizmas ir išorės santykiai, prekyba ir vystymasis bei skaitmeninė darbotvarkė;
- (28) laikantis veiklos rezultatų vertinimo principų, Programos stebėsenos ir vertinimo procedūros, be kita ko, turėtų apimti išsamias metines ataskaitas ir konkrečius, išmatuojamus, pasiekiamus, aktualius ir savalaikius tikslus bei rodiklius, įskaitant kokybinius rodiklius. Stebėsenos ir vertinimo procedūrose turėtų būti atsižvelgta į atitinkamų subjektų, pavyzdžiui, Eurostato ir UNESCO Statistikos instituto, atliktą darbą ir į projekto ESS–net Culture rezultatus. Tame kontekste audiovizualinio sektoriaus atžvilgiu turėtų būti tęsiamas Sąjungos dalyvavimas Europos audiovizualinės observatorijos (toliau – Observatorija) veikloje;
- (29) siekiant užtikrinti tinkamą Programos stebėseną ir vertinimą visu jos įgyvendinimo laikotarpiu, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl papildomų kiekybinių ir kokybinių rodiklių priėmimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (30) 2010 m. liepos 30 d. Komisijos ataskaitoje dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimų, kuriais iš dalies keičiami Europos mokymosi visą gyvenimą, kultūros, jaunimo ir pilietiškumo programų teisiniai pagrindai, poveikio teigiama, kad dėl gerokai spartesnių valdymo procedūrų padidėjo programų veiksmingumas. Ypač reikėtų stengtis užtikrinti, kad būtų toliau paprastinamos administracinės ir finansinės procedūros, taip pat taikant patikimas, objektyvias ir reguliarias atnaujinamas sistemas, kuriomis nustatomos vienkartinės išmokos, vieneto sąnaudos ir finansavimas nustatyto dydžio suma;
- (31) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁾;
- (32) vadovaujantis Tarybos reglamentu (EB) Nr. 58/2003 ⁽³⁾, Komisija nuo 2009 m. pavedė Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai vykdyti veiklą, susijusią su Sąjungos švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros veiksmų programos valdymu. Todėl Komisija, remdamasi ekonominės naudos analize, gali Programos įgyvendinimui pasitelkti dabartinę vykdomąją įstaigą, kaip numatyta tame reglamente;
- (33) šiuo reglamentu visu programos įgyvendinimo laikotarpiu nustatomas finansinis paketas, kuris yra svarbiausias orientacinis dydis, kuriuo kasmet, vykdydami metinę biudžeto procedūrą, vadovaujasi Europos Parlamentas ir

⁽¹⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽³⁾ 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 58/2003, nustatantis vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus (OL L 11, 2003 1 16, p. 1).

- Taryba, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽¹⁾ 17 punkte;
- (34) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti apsaugoti taikant proporcingas priemones viso išlaidų ciklo metu, įskaitant priemones, skirtas pažeidimų prevencijai, nustatymui ir tyrimui, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimui ir prireikus administracinių ir finansinių sankcijų taikymui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽²⁾ (toliau – Finansinis reglamentas);
- (35) atsižvelgiant į Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (toliau – OLAF) reikalavimus ir į Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 ⁽³⁾ bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽⁴⁾, reikėtų parengti ir įgyvendinti atitinkamas sukčiavimo prevencijos ir prarastų, pervestų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimo priemones;
- (36) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. saugoti, plėsti, puoselėti Europos kultūrų ir kalbų įvairovę, taip pat puoselėti Europos kultūros paveldą bei didinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių, ypač audiovizualinio sektoriaus, konkurencingumą, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl tarpvalstybinio ir tarptautinio Programos pobūdžio, o dėl jos masto ir tikėtino poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (37) todėl sprendimai Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB turėtų būti panaikinti;
- (38) pereinant nuo programų MEDIA, „Kultūra“ ir „MEDIA Mundus“ prie Programos, turėtų būti numatytos pereinamojo laikotarpio priemonės;
- (39) siekiant užtikrinti pagal Programą numatytos finansavimo paramos tęstinumą, Komisija turėtų galėti su remiamų veiksmų ir veiklos įgyvendinimu tiesiogiai susijusias išlaidas laikyti atitinkančiomis finansavimo reikalavimus, net jei naudos gavėjas patyrė jas prieš pateikdamas paraišką dėl dotacijos;
- (40) siekiant užtikrinti pagal Programą numatytos finansavimo paramos tęstinumą, šis reglamentas turėtų būti taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d. Dėl skubos priežasčių šis reglamentas turėtų įsigaliooti kaip įmanoma greičiau po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Sukūrimas ir trukmė

1. Šiuo reglamentu sukuriama Europos kultūros ir kūrybos sektorių rėmimo programa „Kūrybiška Europa“ (toliau – Programa).

2. Programa įgyvendinama laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) kultūros ir kūrybos sektoriai – visi sektoriai, kurių veikla grindžiama kultūros vertybėmis ir (arba) menine ir kita kūrybine raiška, nesvarbu, ar ta veikla orientuota į rinką, kokios rūšies struktūra naudojama tai veiklai vykdyti ir kaip ta struktūra finansuojama. Ta veikla apima kultūrinę, meninę ar kitokią kūrybinę raišką ikūnijančių prekių ir paslaugų plėtojimą, kūrimą, gamybą, sklaidą ir išsaugojimą bei susijusias funkcijas, kaip antai švietimą ar valdymą. Kultūros ir kūrybos sektorius, be kita ko, sudaro architektūra, archyvai, bibliotekos ir muziejai, dailieji amatai, audiovizualinė kūryba (įskaitant filmus, televiziją, vaizdo žaidimus ir daugialypę terpę), materialusis ir nematerialusis kultūros paveldas, dizainas, festivaliai, muzika, literatūra, scenos menai, leidyba, radijas ir vaizduojamieji menai;

2) MVĮ – labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ OL C 420, 20 12 2013, p. 1

⁽²⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽³⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽⁴⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽⁵⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

3) dalyvaujantys finansiniai tarpininkai – finansiniai tarpininkai, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 139 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, atrinkti pagal garantijų priemonę vadovaujantis Finansiniu reglamentu ir šio reglamento I priedu, kurie teikia arba ketina teikti:

- a) paskolas kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančioms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms (Europos Investicijų Fondo (toliau – EIF) garantijos); arba
 - b) paskolų garantijas kitiems finansiniams tarpininkams, teikiantiems paskolas kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančioms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms (priešpriešinės EIF garantijos);
- 4) pajėgumus didinantys subjektai – subjektai, galintys teikti ekspertines žinias pagal I priedą, kad dalyvaujantys finansiniai tarpininkai galėtų veiksmingai įvertinti su kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančiomis MVĮ ir labai mažomis, mažomis ir vidutinėmis organizacijomis ir jų projektais susijusius specifinius aspektus ir riziką.

3 straipsnis

Bendrieji tikslai

Bendrieji Programos tikslai yra:

- a) saugoti, plėsti ir puoselėti Europos kultūrų ir kalbų įvairovę, taip pat puoselėti Europos kultūros paveldą;
- b) didinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių, visų pirma audiovizualinio sektoriaus, konkurencingumą, kad būtų remiamas pažangus, tvarus ir integracinis augimas.

4 straipsnis

Konkretūs tikslai

Konkretūs Programos tikslai yra:

- a) didinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumus vykdyti veiklą tarpvalstybinio ir tarptautinio mastu;
- b) skatinti tarpvalstybinę kultūros kūrinių bei kūrybinių darbų sklaidą ir tarpvalstybinį kultūros subjektų bei kūrėjų, ypač menininkų, judumą, taip pat siekti naujų ir platesnių auditorijų ir didinti kultūros kūrinių bei kūrybinių darbų prieinamumą Sąjungoje ir už jos ribų, ypač daug dėmesio skiriant vaikams, jaunimui, neįgaliesiems ir nepakankamai atstovaujamos grupėms;
- c) tvariai didinti finansinius kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančių MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų pajėgumus, stengiantis užtikrinti, kad geografinė aprėptis ir atstovavimas sektoriams būtų subalansuoti;

d) skatinti politikos plėtojimą, inovacijas, kūrybiškumą, auditorijos formavimą ir naujus verslo bei valdymo modelius remiant tarpvalstybinį politinį bendradarbiavimą.

5 straipsnis

Europos pridėtinė vertė

1. Pripažįstant kultūros savaiminę ir ekonominę vertę pagal Programą remiami veiksmai ir veikla, kuriuos vykdant sukuriama Europos pridėtinė vertė kultūros ir kūrybos sektoriuose. Ji padeda siekti strategijos „Europa 2020“ ir jos pavyzdinių iniciatyvų tikslų.

2. Europos pridėtinė vertė užtikrinama pasitelkiant vieną ar kelis iš šių veikslių:

- a) tarpvalstybinį veikslių ir veiklos, kurie papildo regionines, nacionalines, tarptautines ir kitas Sąjungos programas bei politikos kryptis, pobūdį ir tokių veikslių ir veiklos poveikį kultūros ir kūrybos sektoriams, taip pat piliečiams ir jų žinioms apie kitų šalių kultūras;
- b) tarpvalstybinio kultūros ir kūrybos sektorių veiklos vykdytojų, įskaitant menininkus, audiovizualinės srities specialistus, kultūros ir kūrybos sektorių organizacijas ir audiovizualinio sektoriaus veiklos vykdytojus, bendradarbiavimo plėtrą ir skatinimą, ypatingą dėmesį skiriant skatinimui išsamiau, sparčiau, veiksmingiau ir ilgesnį laikotarpį spręsti pasaulines problemas;
- c) masto ekonomiją ir kritinę masę, kurią generuoja Sąjungos parama, ir papildomų lėšų pritraukimo galimybes;
- d) vienodesnes sąlygas Europos kultūros ir kūrybos sektoriams, atsižvelgiant į ribotą gamybos pajėgumų šalis ir (arba) nedidelę geografinę ir (arba) kalbinę teritoriją užimančias šalis ar regionus.

6 straipsnis

Programos struktūra

Programą sudaro:

- a) paprogramė MEDIA;
- b) paprogramė „Kultūra“;
- c) tarpsektorinė paprogramė.

7 straipsnis

Paprogramių logotipai

1. Komisija užtikrina Programos viešinimą, naudodama logotipus, kurie priskiriami atitinkamai kiekvienai paprogramei.
2. Paprogramės MEDIA naudos gavėjai naudoja logotipą, kuris nustatytas II priede. Komisija parengia išsamias to logotipo naudojimo taisykles ir apie tai informuoja naudos gavėjus.
3. Paprogramės „Kultūra“ naudos gavėjai naudoja logotipą, kurį nustato Komisija. Komisija parengia išsamias to logotipo naudojimo taisykles ir apie tai informuoja naudos gavėjus.
4. Komisija ir 16 straipsnyje nurodyti programos „Kūrybiška Europa“ centrai taip pat turi teisę naudoti paprogramių logotipus.

8 straipsnis

Galimybė dalyvauti Programoje

1. Įgyvendinant Programą tarptautiniu lygmeniu skatinama kultūrų įvairovė, vadovaujantis 2005 m. UNESCO konvencija.
2. Programoje gali dalyvauti valstybės narės.
3. Nedarant poveikio 4 daliai Programoje gali dalyvauti toliau nurodytos šalys, jei jos skiria papildomų asignavimų, o paprogramės MEDIA atveju laikosi sąlygų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/13/ES ⁽¹⁾:
 - a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, įgyvendinančios pasirengimo narystei strategiją, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus, sąlygas ir tvarką, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose;
 - b) ELPA šalys, kurios yra EEE susitarimo šalys, pagal tą susitarimą;
 - c) Šveicarijos Konfederacija pagal dvišalį susitarimą, kuris bus sudarytas su ta šalimi;
 - d) šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, pagal su tomis šalimis pasirašytuose bendruosiuose susitarimuose dėl jų dalyvavimo Sąjungos programose nustatytą tvarką.

⁽¹⁾ 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).

4. 3 dalies a ir d punktuose nurodytos šalys nedalyvauja garantijų priemonėje.

5. Įgyvendinant Programą gali būti vykdoma dvišalė ar daugiašalė bendradarbiavimo su pasirinktomis šalimis arba regionais veikla, jei tos šalys arba regionai skiria papildomų asignavimų ir su jais susitariama dėl konkrečios tvarkos.

6. Įgyvendinant Programą leidžiama vykdyti bendradarbiavimo veiklą ir bendrus veiksmus su Programoje nedalyvaujančiomis šalimis ir su kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančiomis tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, UNESCO, Europos Taryba, EBPO ar PINO, jei tokia bendra veikla padeda siekti Programos tikslų.

II SKYRIUS

Paprogramė MEDIA

9 straipsnis

Paprogramės MEDIA prioritetai

1. Siekiant didinti Europos audiovizualinio sektoriaus pajėgumus veiklą vykdyti tarpvalstybiniu mastu, nustatomi šie prioritetai:
 - a) sudaryti palankesnes sąlygas audiovizualinės srities specialistams įgyti gebėjimų ir kompetencijos ir juos ugdyti, taip pat plėtoti tinklus, be kita ko, naudojant skaitmenines technologijas, kad būtų užtikrintas prisitaikymas prie rinkos vystymosi, išbandant naujus auditorijos formavimo metodus ir naujus verslo modelius;
 - b) didinti audiovizualinio sektoriaus veiklos vykdytojų gebėjimus kurti tokius Europos audiovizualinius kūrinius, kurie galėtų būti platinami visoje Sąjungoje ir už jos ribų, ir sudaryti geresnes sąlygas Europos ir tarptautinei bendrai gamybai, įskaitant su televizijos transliuotojais;
 - c) skatinti įmonių tarpusavio mainus, suteikiant audiovizualinio sektoriaus veiklos vykdytojams daugiau galimybių patekti į rinką ir naudotis verslo priemonėmis, kad jų projektai būtų labiau populiarinami Sąjungos ir tarptautinėse rinkose.
2. Siekiant skatinti tarpvalstybinę sklaidą, nustatomi šie prioritetai:
 - a) vykdant audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinę rinkodarą, plėtojant prekės ženklus, sklaidos ir rodymo veiklą, remti filmų rodymą kino teatruose;
 - b) pasitelkus visas kitas ne teatro platformas skatinti audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinę rinkodarą, prekių ženklų plėtojimo ir sklaidos veiklą;

- c) remti auditorijos formavimą kaip domėjimosi Europos audiovizualiniais kūrinių skatinimo ir galimybių susipažinti su šiais kūrinių gerinimo priemonę, visų pirma skatinant viešinimą, renginius, kino srities išmanymą ir kino festivalius;
- d) skatinti naujus platinimo modelius, kad atsirastų naujų verslo modelių.

10 straipsnis

Paprogramės MEDIA rėmimo priemonės

Siekiant įgyvendinti 9 straipsnyje nustatytus prioritetus, įgyvendinant paprogramę MEDIA remiama:

- a) įvairiausių mokymo priemonių, kuriomis audiovizualinės srities specialistai skatinami įgyti gebėjimų ir kompetencijos ir juos gerinti, kūrimas, žinių dalijimosi ir tinklų kūrimo iniciatyvos, įskaitant skaitmeninių technologijų integraciją;
- b) Europos audiovizualinių kūrinių, ypač filmų ir televizijai skirtų kūrinių, pvz., vaidybinių, dokumentinių, vaikams skirtų ir animacinių filmų, taip pat interaktyvių kūrinių, pvz., vaizdo žaidimų ir daugialypės terpės objektų, kuriuos būtų galima platinti tarpvalstybiniu mastu, kūrimas;
- c) veikla, kuria siekiama remti Europos audiovizualinių kūrinių gamybos įmones, ypač nepriklausomas gamybos įmones, siekiant sudaryti geresnes sąlygas Europos ir tarptautinei bendrai audiovizualinių kūrinių, įskaitant televizijai skirtus kūrinius, gamybai;
- d) veikla, kuria Europos ir tarptautiniams bendrą gamybą vykdančioms partneriams padedama susitikti ir (arba) teikti netiesioginę paramą bendrai audiovizualinių kūrinių gamybai per tarptautinius bendros gamybos fondus Programoje dalyvaujančioje šalyje;
- e) palankesnių sąlygų dalyvauti specialistams skirtuose audiovizualinio sektoriaus prekybos renginiuose bei rinkose ir naudotis internetinėmis verslo priemonėmis Sąjungoje ir už jos ribų sudarymas;
- f) kitų Europos šalių filmų platinimo pasitelkiant filmų rodomą kino teatruose ir kitas platformas bei tarptautinės prekybos rėmimo sistemų kūrimas, visų pirma audiovizualinių kūrinių subtitravimas, dubliavimas ir garsinis komentavimas;
- g) palankesnių sąlygų platinti Europos filmus pasaulyje, o užsienio filmus Sąjungoje naudojantis visomis platinimo platformomis sudarymas vykdant tarptautinius bendradarbiavimo projektus audiovizualiniame sektoriuje;
- h) Europos kino teatrų, kuriuose didelę dalį rodomų filmų sudaro kitų Europos šalių filmai, operatorių tinklas;
- i) iniciatyvos, kuriomis pristatoma ir propaguojama Europos audiovizualinių kūrinių, įskaitant trumpametražius filmus, įvairovė, pvz., festivaliai ir kiti reklamos renginiai;
- j) veikla, kuria siekiama skatinti kino srities išmanymą, didinti auditorijos žinias apie Europos audiovizualinius kūrinius, taip pat audiovizualinį ir kinematografinį paveldą ir susidomėjimą jais, visų pirma tarp jaunimo;
- k) novatoriški veiksmai, kuriais išbandomi nauji verslo metodai ir priemonės tose srityse, kurias veikiausiai paveiks skaitmeninių technologijų įdiegimas ir naudojimas.

11 straipsnis

Europos audiovizualinė observatorija

1. Programos vykdymo laikotarpiu Sąjunga yra Observatorijos narė.
2. Sąjungai dalyvaujant Observatorijos veikloje prie paprogramės MEDIA prioritetinių tikslų siekimo prisidedama:
 - a) skatinant skaidrumą ir sudarant vienodas sąlygas susipažinti su teisine ir finansine informacija, taip pat informacija apie rinkas, taip pat teikiant pagalbą lyginant teisinę ir statistinę informaciją;
 - b) teikiant duomenis ir atliekant rinkos analizę, kurie naudingi kuriant paprogramės MEDIA veiksmų kryptis ir vertinant jų poveikį rinkai.
3. Palaikant santykius su Observatorija Sąjungai atstovauja Komisija.

III SKYRIUS

Paprogramė „Kultūra“

12 straipsnis

Paprogramės „Kultūra“ prioritetai

1. Siekiant didinti kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumus veiklą vykdyti tarpvalstybiniu mastu, nustatomi šie prioritetai:
 - a) remti veiksmus, padedančius kultūros ir kūrybos sektorių veikėjams įgyti įgūdžių, kompetencijos ir žinių, kurios padeda stiprinti kultūros ir kūrybos sektorius, taip pat skatinti prisitaikyti prie skaitmeninių technologijų ir išbandyti naujoviškus auditorijos formavimo metodus ir naujus verslo ir valdymo modelius;

b) remti veiksmus, padedančius kultūros ir kūrybos sektorių veikėjams bendradarbiauti tarptautiniu mastu ir dirbti bei plėtoti tarptautinę veiklą Sąjungoje ir už jos ribų, kai įmanoma vadovaujantis ilgalaikėmis strategijomis;

c) padėti stiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių organizacijas ir tarptautinių tinklų kūrimą, kad būtų lengviau naudotis profesinėmis galimybėmis.

2. Siekiant skatinti tarpvalstybinę sklaidą ir judumą, nustatomi šie prioritetai:

a) remti tarptautines gastroles, renginius, parodas ir festivalius;

b) remti Europos literatūros sklaidą siekiant užtikrinti kuo geresnes galimybes su ja susipažinti;

c) remti auditorijos formavimą ir taip skatinti domėtis Europos kultūros kūrinių ir kūrybinių darbais, materialiuoju ir nematerialiuoju kultūros paveldu, taip pat gerinti galimybes su jais susipažinti.

13 straipsnis

Paprogramės „Kultūra“ rėmimo priemonės

1. Siekiant įgyvendinti 12 straipsnyje nustatytus prioritetus, įgyvendinant paprogramę „Kultūra“ remiama:

a) tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektai, kuriais sektorinei arba tarpsektorinei veiklai vykdyti suburiamos įvairių šalių kultūros ir kūrybos sektorių organizacijos;

b) veikla, kurioje dalyvauja kultūros ir kūrybos sektorių organizacijų iš įvairių šalių Europos tinklai;

c) organizacijų, turinčių europinę perspektyvą, veikla, kuria skatinama ugdyti naujus talentus ir skatinti tarpvalstybinį kultūros ir kūrybos sektorių veikėjų judumą ir kūrinių sklaidą, galinti daryti plataus masto ilgalaikį poveikį kultūros ir kūrybos sektoriams;

d) grožinės literatūros vertimas ir tolesnis populiarinimas;

e) speciali veikla, kuria siekiama populiarinti Europos kultūrų turtingumą ir įvairovę, skatinti kultūrų dialogą ir tarpusavio supratimą, įskaitant Sąjungos kultūros apdovanojimus, Europos kultūros sostinių veiksmą ir Europos paveldo ženklų veiksmą.

2. 1 dalyje nustatytomis priemonėmis visų pirma remiami projektai, kuriais nesiekama pelno.

IV SKYRIUS

Tarpsektorinė paprogramė

14 straipsnis

Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė

1. Komisija nustato kultūros ir kūrybos sektoriams skirtą garantijų priemonę.

Garantijų priemonė įgyvendinama kaip savarankiška priemonė ir nustatoma bei valdoma pagal Finansinio reglamento VIII antraštinę dalį.

2. Garantijų priemonės prioritetai yra:

a) sudaryti palankesnes sąlygas kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančioms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms gauti finansavimą;

b) didinti dalyvaujančių finansinių tarpininkų pajėgumą įvertinti su kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančiomis MVĮ ir labai mažomis, mažomis ir vidutinėmis organizacijomis ir jų projektais susijusią riziką, be kita ko, teikiant techninę pagalbą, gilinant žinias ir taikant tinklų kūrimo priemones.

Prioritetai įgyvendinami pagal I priedą.

3. Kaip nustatyta Finansinio reglamento 139 straipsnio 4 dalyje, Komisija garantijų priemonę įgyvendina netiesioginiu valdymu, pavesdama užduotis EIF, kaip nurodyta to reglamento 58 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunktyje, atsižvelgiant į Komisijos ir EIF susitarime nustatytas sąlygas.

15 straipsnis

Tarpvalstybinis politikos sričių bendradarbiavimas

1. Siekiant paskatinti tarpvalstybinį politikos sričių bendradarbiavimą, pagal tarpsektorinę paprogramę remiama:

a) su kultūros ir kūrybos sektorių tobulinimu susijusių kultūros ir kūrybos sektorių organizacijų ir politikos formuotojų tarpvalstybinio masto dalijimasis patirtimi ir žiniomis apie naujus verslo ir valdymo modelius, savitarpio mokymąsi ir tinklų kūrimą, atitinkamais atvejais skatinant skaitmeninių tinklų kūrimą;

b) rinkos duomenų rinkimas, tyrimai, darbo rinkos ir įgūdžių poreikių analizė, Europos ir nacionalinių kultūros politikos sričių analizė ir statistiniai tyrimai, pagrįsti kiekvienam sektoriui būdingomis priemonėmis ir kriterijais bei vertinimais, įskaitant visų Programos poveikio aspektų įvertinimą;

c) Observatorijos Sąjungos dalyvio mokesčio sumokėjimas, siekiant paskatinti rinkti ir analizuoti audiovizualinio sektoriaus duomenis;

- d) kūrinių finansavimo, sklaidos ir finansinio įvertinimo naujų tarpsektorinių verslo modelių testavimas;
- e) konferencijos, seminarai ir politinis dialogas, be kita ko, kultūrinio raštingumo ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis srityje, atitinkamais atvejais skatinant skaitmeninių tinklų kūrimą;
- f) 16 straipsnyje nurodyti programos „Kūrybiška Europa“ centrai ir jų užduočių vykdymas.

2. Ne vėliau kaip 2014 m. birželio 30 d. Komisija atlieka galimybių studiją, kurioje tiriamos galimybės rinkti ir analizuoti kultūros bei kūrybos sektorių, išskyrus audiovizualinį sektorių, duomenis, ir tos studijos rezultatus pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

Priklausomai nuo galimybių studijos rezultatų Komisija gali pateikti pasiūlymą dėl atitinkamo šio reglamento dalinio keitimo.

16 straipsnis

Programos „Kūrybiška Europa“ centrai

1. Programoje dalyvaujančios šalys kartu su Komisija pagal nacionalinę teisę ir praktiką įsteigia programos „Kūrybiška Europa“ centrus (toliau – programos „Kūrybiška Europa“ centrai).
2. Komisija remia programos „Kūrybiška Europa“ centrų tinklą.
3. Programos „Kūrybiška Europa“ centrai, atsižvelgdami į kiekvienam sektoriui būdingas savybes, atlieka šias užduotis:
 - a) teikia informaciją apie Programą ir ją populiarina savo šalyje;
 - b) padeda kultūros ir kūrybos sektoriams įgyvendinti Programą ir teikia pagrindinę informaciją apie kitas atitinkamas galimybes gauti paramą, numatytas Sąjungos politikoje;
 - c) skatina tarpvalstybinį bendradarbiavimą kultūros ir kūrybos sektoriuose;
 - d) remia Komisiją teikdami pagalbą, susijusią su Programoje dalyvaujančių šalių kultūros ir kūrybos sektoriais, pavyzdžiui, teikdami turimus duomenis apie tuos sektorius;
 - e) padeda Komisijai užtikrinti tinkamą informacijos apie Programos rezultatus ir poveikį perdavimą ir sklaidą;

- f) užtikrina informacijos apie gautą Sąjungos finansavimą ir pasiektus rezultatus jų šalyje perdavimą ir sklaidą.

4. Komisija, vykdydama reguliarią ir nepriklausomą stebėseną ir atlikdama vertinimą, kartu su valstybėmis narėmis užtikrina programos „Kūrybiška Europa“ centrų paslaugų kokybę ir rezultatus.

V SKYRIUS

Veiklos rezultatai ir sklaida

17 straipsnis

Suderinamumas ir papildomumas

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina bendrą Programos suderinamumą ir papildomumą su:

- a) atitinkamų sričių Sąjungos politika, pvz., švietimo, užimtumo, sveikatos, vidaus rinkos, skaitmeninės darbotvarkės, jaunimo, pilietiškumo, išorės ryšių, prekybos, mokslinių tyrimų ir inovacijų, įmonių, turizmo, teisingumo, plėtros ir vystymosi sričių politika;
- b) kitais svarbiais kultūros ir žiniasklaidos politikos sričių Sąjungos finansavimo šaltiniais, visų pirma Europos socialiniu fondu, Europos regioninės plėtros fondu ir mokslinių tyrimų ir inovacijų programomis, taip pat su finansinėmis priemonėmis, susijusiomis su teisingumu ir pilietiškumu, išorės bendradarbiavimo programomis ir pasirengimo narystei priemonėmis.

2. Šis reglamentas taikomas ir įgyvendinamas nedarant poveikio tarptautiniams Sąjungos įsipareigojimams.

18 straipsnis

Stebėseną ir vertinimas

1. Komisija užtikrina reguliarią Programos stebėseną ir išorinį vertinimą naudojant toliau nustatytus kokybinius ir kiekybinius veiklos rodiklius:

a) 3 straipsnyje nurodytų bendrųjų tikslų rodikliai:

ii) užimtumo kultūros ir kūrybos sektoriuose lygis, pokytis ir dalis, taip pat bendrojo vidaus produkto dalis;

ii) asmenų, turinčių prieigą prie Europos kultūros kūrinių ir kūrybinių darbų, įskaitant, kai įmanoma, darbus iš užsienio šalių, skaičius;

- b) 4 straipsnio a punkte nurodyto konkrečiojo tikslo rodikliai:
- i) kultūros ir kūrybos sektorių organizacijų tarptautinės veiklos mastas ir užmegztų tarpvalstybinių partnerystės skaičius;
 - ii) pagal Programą remiamų mokymosi projektų ir veiklos, kuriais pagerinta kultūros ir kūrybos sektorių veikėjų, įskaitant audiovizualinės srities specialistus, kompetencija ir padidintos jų galimybės įsidarbinti, skaičius;
- c) 4 straipsnio b punkte nurodyto konkrečiojo tikslo rodikliai, susiję su paprograme MEDIA:
- i) kitų Europos šalių filmų, rodytų Europos kino teatruose, ir Europos filmų, rodytų pasaulio kino teatruose (10 svarbiausių ne Europos rinkų) žiūrovų skaičius;
 - ii) Europos audiovizualinių kūrinių procentinė dalis kino teatruose, televizijoje ir skaitmeninėse platformose;
 - iii) asmenų valstybėse narėse, turinčių prieigą prie kitų Europos šalių audiovizualinių kūrinių, skaičius ir asmenų Programoje dalyvaujančiose šalyse, turinčių prieigą prie Europos audiovizualinių kūrinių, skaičius;
 - iv) Sąjungoje ir Programoje dalyvaujančiose šalyse pagamintų Europos vaizdo žaidimų skaičius;
- d) 4 straipsnio b punkte nurodyto konkrečiojo tikslo rodikliai, susiję su paprograme „Kultūra“:
- i) pagal Programą remiamuose projektuose tiesiogiai ir netiesiogiai dalyvavusių žmonių skaičius;
 - ii) vaikams, jaunimui ir nepakankamai atstovaujamos grupės skirtų projektų skaičius ir apytikris dalyvavusių žmonių skaičius;
- e) 4 straipsnio c punkte nurodyto konkrečiojo tikslo rodikliai:
- i) paskolų, garantuojamų taikant garantijų priemonę, dydis pagal MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų kilmės šalį, dydį ir sektorius;
 - ii) paskolų, kurias suteikė dalyvaujantys finansiniai tarpininkai, dydis pagal kilmės šalį;
 - iii) dalyvaujančių finansinių tarpininkų skaičius ir geografinis pasiskirstymas;
 - iv) MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų, kurios yra garantijų priemonės naudos gavėjos, skaičius pagal kilmės šalį, dydį ir sektorius;
- v) vidutinis negrąžinamų paskolų rodiklis;
- vi) garantuojamomis paskolomis pasiektas svėro poveikis orientacinio svėro poveikio atžvilgiu (1:5,7);
- f) 4 straipsnio d punkte nurodyto konkrečiojo tikslo rodikliai:
- i) valstybių narių, nacionalinės politikos plėtotės srityje taikančių atvirąjį koordinavimo metodą, skaičius;
 - ii) naujų iniciatyvų skaičius bei politikos sričių rezultatai.
2. Įgyvendinant Programą atsižvelgiama į stebėsenos ir vertinimo proceso rezultatus.
3. Komisija ne tik užtikrina reguliarią Programos stebėseną, bet ir parengia laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą, grindžiamą išorinio nepriklausomo vertinimo ataskaita, kurioje:
- a) nurodomi kokybiniai ir kiekybiniai aspektai, kad būtų galima įvertinti Programos veiksmingumą įgyvendinant jos tikslus, Programos veiksmingumą bei jos teikiamą Europos pridėtinę vertę;
 - b) atsižvelgiama į tokius aspektus kaip Programos supaprastinimo mastas, jos vidaus ir išorės veiksmų suderinamumas, visų jos tikslų aktualumas ir priemonių indėlis siekiant Sąjungos prioritetų, susijusių su pažangiu, tvariu ir integraciniu augimu;
 - c) atsižvelgiama į sprendimų Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB ilgalaikio poveikio vertinimo rezultatus.
4. Komisija ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai 3 dalyje nurodytą laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą.
5. Remdamasi galutiniu išorės nepriklausomu vertinimu, Komisija parengia galutinę vertinimo ataskaitą, kurioje vertina Programos ilgalaikį poveikį ir tvarumą, remdamasi atrinktais kiekybiniais ir kokybiniais rodikliais. 4 straipsnio c punkte nurodyto konkrečiojo tikslo atžvilgiu Komisija taip pat įvertina garantijų priemonės poveikį kultūros ir kūrybos sektorių MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų galimybėms gauti bankų paskolas ir susijusias išlaidas.
6. Ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai 5 dalyje nurodytą galutinę vertinimo ataskaitą.

19 straipsnis

Informavimas ir sklaida

1. Komisija Programoje dalyvaujančioms šalims teikia informaciją apie projektus, kuriems suteiktas Sąjungos finansavimas, perduodama atrankos sprendimus per dvi savaites nuo jų priėmimo.
2. Pagal Programą remiamų projektų naudos gavėjai užtikrina informacijos apie jų gautą Sąjungos finansavimą ir pasiektus rezultatus perdavimą ir sklaidą.
3. Komisija užtikrina, kad atitinkama informacija būtų perduota programos „Kūrybiška Europa“ centrams.

VI SKYRIUS

Deleguotieji aktai

20 straipsnis

Igaliojimų delegavimas Komisijai

Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami igaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomi 18 straipsnio 1 dalyje nustatyti kokybiniai ir kiekybiniai veiklos rodikliai.

21 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 20 straipsnyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami Programos įgyvendinimo laikotarpiui.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 20 straipsnyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 20 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareikia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

VII SKYRIUS

Igyvendinimo nuostatos

22 straipsnis

Programos įgyvendinimas

1. Komisija Programą įgyvendina vadovaudamasi Finansiniu reglamentu.
2. Komisija priimdama įgyvendinimo aktus patvirtina metinę darbo programą, susijusią su paprogramėmis ir tarpsektorine paprograme. Komisija metinėje darbo programoje užtikrina, kad 3 ir 4 straipsniuose nustatyti bendrieji ir konkretūs tikslai bei 9 ir 12 straipsniuose nustatyti prioritetai būtų kasmet nuosekliai įgyvendinami, ir nustato, kokių rezultatų tikimasi, taip pat nustato įgyvendinimo metodą ir bendrą turimų lėšų sumą. Metinėje darbo programoje taip pat aprašomos finansuotinos priemonės, nurodomos kiekvienai priemonei skirtos sumos ir preliminarus įgyvendinimo tvarkaraštis.

Be kita ko, metinėje darbo programoje nustatomi prioritetai, tinkamumo ir atrankos bei sutarčių sudarymo kriterijai ir maksimali bendro finansavimo dalis. Finansinė pagal Programą teikiama parama gali siekti daugiausiai 80 proc. remiamos veiklos įgyvendinimo išlaidų.

Metinėje darbo programoje nurodomi garantijų priemonės atveju taikomi finansinių tarpininkų tinkamumo ir atrankos kriterijai, nepatvirtinimo kriterijai, susiję su dalyvaujantiems finansiniams tarpininkams pateiktų projektų turiniu, metiniai asignavimai EIF ir pajėgumus didinančių subjektų tinkamumo, atrankos ir sutarčių sudarymo kriterijai.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 23 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Komisija priima bendrąsias Programos įgyvendinimo gaires laikydamosi 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

23 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas (toliau – programos „Kūrybiška Europa“ komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Programos „Kūrybiška Europa“ komitetas gali rengti tam tikros sudėties posėdžius konkreitiems klausimams, susijusiems su paprogramėmis ir tarpsektorine paprograme, spręsti.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

24 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Programos įgyvendinimo nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu finansinis paketas yra 1 462 724 000 EUR dabartinėmis kainomis.

Metinius asignavimus tvirtina Europos Parlamentas ir Taryba, neviršydami daugiametės finansinės programos ribų.

2. 1 dalyje nurodytas finansinis paketas skirstomas taip:

a) ne mažiau kaip 56 proc. lėšų skiriama papročgramei MEDIA;

b) ne mažiau kaip 31 proc. lėšų skiriama papročgramei „Kultūra“;

c) ne daugiau kaip 13 proc. lėšų skiriama tarpsektorinei papročgramei, iš jų ne mažiau kaip 4 proc. lėšų skiriama 15 straipsnyje išvardytoms tarpvalstybinio bendradarbiavimo priemonėms ir programos „Kūrybiška Europa“ centrams.

3. Su programos įgyvendinimu susijusios administracinės išlaidos sudaro 2 dalyje nustatytų asignavimų dalį ir visa tų išlaidų suma neturi viršyti 7 proc. Programos biudžeto, iš kurių 5 proc. skiriami papročgramei MEDIA įgyvendinimui, o 2 proc. – papročgramei „Kultūra“ įgyvendinimui.

4. Iš 1 dalyje nurodyto finansinio paketo gali būti padengiamos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kuri yra būtina Programos valdymui ir jos tikslų įgyvendinimui, visų pirma išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veikla, įskaitant institucinės komunikacijos veiklą, susijusią su Sąjungos politiniais prioritetais, susietais su Programos bendraisiais tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su IT tinklais, ypač skirtais informacijos apdorojimui ir mainams, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patyrė valdydama Programą.

5. Iš 1 dalyje nurodyto finansinio paketo gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos užtikrinti perėjimą nuo sprendimų Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB patvirtintų priemonių prie šio reglamento.

Prireikus į biudžetą po 2020 m. galima įtraukti asignavimus analogiškomis išlaidoms padengti, kad būtų galima toliau vykdyti ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. dar nebaigtus veiksmus.

6. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 130 straipsnio 2 dalies ir tinkamai pagrįstais atvejais su remiamų veiksmų ir veiklos įgyvendinimu tiesiogiai susijusias išlaidas Komisija gali laikyti atitinkančiomis reikalavimus, net jei naudos gavėjas patyrė jas prieš pateikdamas paraišką dėl dotacijos.

25 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų, jog įgyvendinant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir taikomos sukčiavimo, korupcijos ir bet kokios kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemonės, vykdomi veiksmingi patikrinimai ir inspektavimai, o nustatius pažeidimus – susigrąžinamos nepagrįstai išmokėtos sumos ir prireikus taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios administracinės ir finansinės sankcijos.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, pagal Programą gavusių Sąjungos lėšų, dokumentų auditą ir patikrinimus bei inspektavimus vietoje.

3. OLAF pagal Reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 pateiktas nuostatas ir tvarką gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar būta su susitarimu dėl dotacijos, sprendimu dėl dotacijos ar sutartimi, kurie finansuojami pagal Programą, susijusio sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, turinčios neigiamos įtakos Sąjungos finansiniams interesams, atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis bei tarptautinėmis organizacijomis, sutartyse, susitarimuose ir sprendimuose dėl dotacijos, sudaromuose įgyvendinant šį reglamentą, pateikiamos nuostatos, pagal kurias Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti auditą ir tyrimus atitinkamose jų kompetencijos srityse.

VIII SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

26 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostata

1. Sprendimai Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Veikla, pradėta ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. remiantis 1 dalyje nurodytais sprendimais, iki jos užbaigimo toliau administruojama pagal tuos sprendimus.

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

I PRIEDAS

KULTŪROS IR KŪRYBOS SEKTORIŲ GARANTIJŲ PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TVARKA

Pagal garantijų priemonę teikiama finansinė parama yra skirta kultūros ir kūrybos sektoriuose veikiančioms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms, pritaikyta pagal konkrečius sektorių poreikius ir atitinkamai įvardyta.

1. Užduotys

Pagal garantijų priemonę:

- a) teikiamos garantijos dalyvaujantiems finansiniams tarpininkams iš bet kurios su garantijų priemone susijusioje veikloje dalyvaujančios šalies;
- b) dalyvaujantiems finansiniams tarpininkams teikiamos papildomos ekspertinės žinios, kad jie galėtų įvertinti riziką, susijusią su MVĮ ir labai mažomis, mažomis ir vidutinėmis organizacijomis ir jų kultūros bei kūrybos projektais.

2. Dalyvaujančių finansinių tarpininkų atranka

EIF atranka dalyvaujančius finansinius tarpininkus pagal geriausią rinkos praktiką ir konkretų tikslą, nurodytą 4 straipsnio c punkte. Atrankos kriterijai visų pirma apima:

- a) lėšų, skirtų MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų skolos finansavimui, dydį;
- b) rizikos valdymo politiką, taikomą skolinimo operacijoms, visų pirma kultūrinių ir kūrybinių projektų atžvilgiu;
- c) gebėjimą sukurti diversifikuotą paskolų portfelį ir pasiūlyti rinkodaros ir rėmimo planą įvairiuose regionuose ir sektoriuose veikiančioms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms.

3. Garantijų priemonės taikymo trukmė

Pavienių garantijų terminas gali būti iki 10 metų.

Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 3 dalies i punktą suteikus garantijas grąžinami mokėjimai priskiriami garantijų priemonei ne ilgesniam nei išpareigojimų laikotarpiui, prie jo pridėjus 10 metų. Pagal atitinkamų įgaliojimo susitarimų nuostatas grąžinami mokėjimai, susiję su programos MEDIA gamybos garantinio fondo operacijomis, numatytomis anksčiau nei 2014 m., priskiriami 2014–2020 m. laikotarpio garantijų priemonei. Komisija informuoja valstybes nares apie tokį priskyrimą per programos „Kūrybiška Europa“ komitetą.

4. Pajėgumų didinimas

Pajėgumų didinimas pagal garantijų priemonę reiškia ekspertinių žinių teikimą dalyvaujantiems finansiniams tarpininkams, siekiant pagerinti jų supratimą apie kultūros ir kūrybos sektorius (tokius aspektus, kaip nematerialų įkeičiamo turto pobūdį, rinkos, kuriai trūksta kritinės masės, dydį ir produktų bei paslaugų prototipinį pobūdį), taip pat suteikimą kiekvienam finansiniam tarpininkui papildomų žinių portfelių kūrimo ir rizikos, susijusios su kultūros ir kūrybos projektais, vertinimo srityje.

Pajėgumų didinimui skirtos lėšos neviršija 10 proc. garantijų priemonei skirto biudžeto.

EIF garantijų priemonės vardu ir prižiūrint Komisijai atranka pajėgumų didinimo paslaugas teikėjus, taikydamas viešą ir atvirą viešųjų pirkimų procedūrą ir remdamasis tokiais kriterijais kaip patirtis finansuojant kultūros ir kūrybos sektorius, ekspertinės žinios, geografinė aprėptis, pajėgumai ir rinkos žinios.

5. Biudžetas

Iš biudžeto skiriamos lėšos turi padengti visas garantijų priemonės sąnaudas, įskaitant mokėjimo prievolės dalyvaujantiems finansiniams tarpininkams, pvz., dėl garantijų patiriamus nuostolius, Sąjungos išteklius administruojančio EIF administravimo mokesčius bei kitas reikalavimus atitinkančias sąnaudas ar išlaidas.

6. Viešinimas ir informuotumo didinimas

EIF prisideda prie garantijų priemonės propagavimo, kad ji taptų Europos bankų sektoriaus dalimi. Be to, kiekvienas dalyvaujantis finansinis tarpininkas ir EIF užtikrina tinkamą pagal garantijų priemonę suteikiamos paramos viešumą ir skaidrumą teikdami informaciją apie finansines galimybes tikslinėms MVĮ ir labai mažoms, mažoms ir vidutinėms organizacijoms.

Tuo tikslu Komisija, *inter alia*, teikia programos „Kūrybiška Europa“ centrų tinklui informaciją, kuri reikalinga jų užduotims vykdyti.

7. Paskolų rūšys

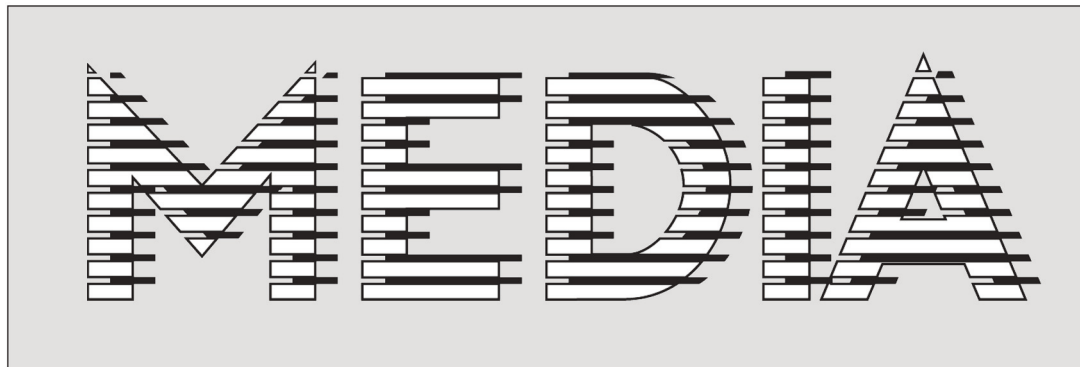
Paskolų, kurioms taikoma garantijų priemonė, rūšys visų pirma apima:

- a) investicijas į materialųjį ar nematerialųjį turtą;
- b) verslo perdavimą;
- c) apyvartines lėšas (pvz., laikiną finansavimą, trūkstamų lėšų finansavimą, grynųjų pinigų srautus, kredito linijas).

II PRIEDAS

PAPROGRAMĖS MEDIA LOGOTIPAS

Paprogramės MEDIA logotipas yra šis:

—

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1296/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

dėl Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ir kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 283/2010/ES, nustatantis Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę *Progress*

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 46 straipsnio d punktą, 149 straipsnį, 153 straipsnio 2 dalies a punktą ir 175 straipsnio trečią pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami prastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) pagal 2011 m. birželio 29 d. Komisijos komunikatą „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“, kuriame rekomenduojama racionalizuoti ir supaprastinti Sąjungos finansavimo priemones ir skirti daugiau dėmesio Sąjungos pridėtinai vertei, poveikiui bei rezultatams, šiuo reglamentu sukuriama Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programa (toliau – programa), pagal kurią bus tęsiama ir plėtojama veikla, vykdyta remiantis Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1672/2006/EB ⁽⁴⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 492/2011 ⁽⁵⁾ ir atitinkamu Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2012/733/ES ⁽⁶⁾ bei Europos Parlamento ir

Tarybos sprendimu Nr. 283/2010/ES ⁽⁷⁾, kuriuo nustatyta Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė (toliau – priemonė);

- (2) 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos siūlomai darbo vietų kūrimo ir pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijai „Europa 2020“ (toliau – strategija „Europa 2020“), kurioje nustatyti penki pagrindiniai tikslai (iš jų trys yra skirti atitinkamai užimtumui, kovai su skurdu ir socialine atskirtimi ir švietimui) ir septynios pavyzdinės iniciatyvos, ir kuri yra nuosekli kito dešimtmečio politikos programa. Europos Vadovų Taryba pasisakė už visišką Sąjungos priemonių ir politikos kryptį sutelkiamą siekiant bendrųjų tikslų, o valstybių narių paprašė labiau koordinuoti savo veiksmus;

- (3) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 148 straipsnio 4 dalį 2010 m. spalio 21 d. Taryba priėmė užimtumo politikos gaires, kurios kartu su valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendromis gairėmis, priimtomis pagal SESV 121 straipsnį, sudaro strategijos „Europa 2020“ integruotas gaires. Programa turėtų padėti siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų, ypač užimtumo gairėse apibrėžtų skurdo mažinimo ir užimtumo tikslų. Tuo tikslu programa turėtų padėti įgyvendinti pavyzdines iniciatyvas, visų pirma Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planą, Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkę, iniciatyvą „Judus jaunimas“ ir jaunimo užimtumo srities dokumentų rinkinį;

- (4) pagal strategijos „Europa 2020“ pavyzdines iniciatyvas „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planą“ ir „Inovacijų sąjungą“ socialinės inovacijos laikomos veiksminga priemone socialinėms problemoms, atsiradusioms dėl senėjančios visuomenės, skurdo, nedarbo, naujų darbo ir gyvenamosios modelių, spręsti ir piliečių socialinio teisingumo, švietimo bei sveikatos priežiūros lūkesčiams tenkinti. Deramai atsižvelgiant į regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį, programa turėtų būti remiami veiksmai, skirti skatinti socialines inovacijas, kuriomis būtų siekiama patenkinti netenkinamus arba nepakankamai tenkinamus socialinius poreikius, susijusius su kova su skurdu ir socialine atskirtimi, skatinti aukštą kokybiško ir tvaraus užimtumo lygį, užtikrinti pakankamą socialinę apsaugą, kuria užkertamas kelias skurdui, gerinti darbo sąlygas ir didinti pažeidžiamų žmonių galimybes dalyvauti mokyme. Be to, programa

⁽¹⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 88.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 167.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽⁴⁾ 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1672/2006/EB, nustatantis Bendrijos užimtumo ir socialinio solidarumo programą „Progress“ (OL L 315, 2006 11 15, p. 1).

⁽⁵⁾ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011 5 27, p. 1).

⁽⁶⁾ 2012 m. lapkričio 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2012/733/ES, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 492/2011 nuostatos dėl laisvų darbo vietų ir darbo ieškančių asmenų nustatymo ir EURES pertvarkymo (OL L 328, 2012 1 28, p. 21).

⁽⁷⁾ 2010 m. kovo 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 283/2010/ES, nustatantis Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę (OL L 87, 2010 4 7, p. 1).

- turėtų būti skatinama tarptautinė viešojo, privačiojo ir trečiojo sektorių subjektų partnerystė bei tinklai ir remiamas jų dalyvavimas kuriant ir įgyvendinant naujus metodus būtiniams socialiniams poreikiams tenkinti ir socialinėms problemoms spręsti;
- (5) programa visų pirma turėtų padėti, imantis socialinės politikos eksperimentų, nustatyti, vertinti ir plėtoti novatoriškus sprendimus bei jų praktinį įgyvendinimą siekiant, kai būtina, padėti valstybėms narėms didinti savo darbo rinkų efektyvumą ir toliau tobulinti savo socialinės apsaugos ir įtraukties politiką. Socialinės politikos eksperimentai – tai socialinių inovacijų praktiniai bandymai vykdant projektus. Jie sudaro sąlygas rinkti įrodymus apie galimybes įgyvendinti socialines inovacijas. Turėtų būti įmanoma sėkmingas idėjas įgyvendinti platesniu mastu teikiant finansinę paramą iš Europos socialinio fondo (ESF), taip pat iš kitų šaltinių;
- (6) atvirasis koordinavimo metodas, kaip priemonė, kurios lankstumas ir veikimo veiksmingumas jau patvirtintas užimtumo ir socialinės politikos srityse, turėtų būti plačiai taikomas ir jam turėtų ir toliau duoti naudos veiksmai, remiami pagal programą;
- (7) siekiant pažangos socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu tvaraus vystymosi srityje Europoje reikės numatyti ir ugdyti naujus įgūdžius ir gebėjimus, kurie padės gerinti darbo vietų kūrimo sąlygas, užimtumo kokybę ir darbo sąlygas vykdant susijusių švietimo, darbo rinkos ir socialinę politiką siekiant pramonės ir paslaugų keitimosi. Todėl programa turėtų būti skatinamas kokybiškų ir tvarių „žaliųjų“ (ekologiškų), „baltųjų“ (sveikatos apsaugos ir socialinių paslaugų) darbo vietų ir darbo vietų IRT srityje kūrimas ir atitinkamų naujų įgūdžių ir gebėjimų, reikalingų naujoms kokybiškoms ir tvarioms darbo vietoms, numatymas ir ugdytas susiejant užimtumą ir socialinę politiką su pramonės ir struktūrine politika ir remiant perėjimą prie efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Ypač programa turėtų būti skatinama ieškoti naujų darbo vietų kūrimo potencialo įgyvendinant viešojo sektoriaus ekologiškas ir socialines investicijas ir vietines bei regionines užimtumo iniciatyvas;
- (8) programoje atitinkamais atvejais dėmesys turėtų būti skiriamas teritoriniam nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties aspektui, ypač didėjančiai regionų nelygybei ir nelygybei regionuose, kaimo vietovių ir miestų nelygybei ir nelygybei miestuose;
- (9) būtina konsoliduoti socialinius vidaus rinkos aspektus. Atsižvelgiant į poreikį didinti pasitikėjimą vidaus rinka, įskaitant laisvą paslaugų judėjimą paisant darbuotojų teisių, būtina užtikrinti vienodas darbuotojų ir verslininkų teises į judėjimo Sąjungos teritorijoje laisvę;
- (10) pagal strategiją „Europa 2020“, programa turėtų būti nuosekliai siekiama skatinti kokybišką ir tvarų užimtumą, taip pat kovoti su socialine atskirtimi ir skurdu ir vykdyti jų prevenciją kartu atsižvelgiant į moterų ir vyrų lygybę. Programos įgyvendinimas turėtų būti racionalizuotas ir supaprastintas pirmiausia nustatant bendrų nuostatų rinkinį, *inter alia*, bendruosius tikslus, stebėsenos ir vertinimo reikalavimus. Pagal programą didžiausią dėmesį reikėtų skirti projektams, turintiems aiškios Sąjungos pridėtinės vertės, nepriklausomai nuo jų apimties. Kad būtų sumažinta administracinė našta, programa turėtų būti remiamas tinklų ir partnerysčių kūrimas ir plėtra. Be to, reikėtų plačiau taikyti supaprastintus išlaidų metodus (vienkartinės sumos ir fiksuoto dydžio finansavimas), ypač įgyvendinant judumo programas ir kartu užtikrinti proceso skaidrumą. Mikrofinansų teikėjams Sąjungos lygmeniu programa turėtų būti vienas langelis finansuojant mikrokreditus ir socialinį verslumą, didinant galimybes skolintis ir teikiant techninę pagalbą;
- (11) atsižvelgiant į tai, kad programai numatytas ribotas lėšų kiekis ir kad šios lėšos paskirstomos skirtingoms kryptims, finansavimo prioritetas turėtų būti teikiamas struktūrų, kurios turėtų aiškų didinamąjį poveikį ir kuriomis galėtų būti naudojamosi įgyvendinant kitą veiklą ir iniciatyvas, kūrimui. Reikėtų taip pat nustatyti tinkamas priemones siekiant išvengti bet kokios sutapimo su kitų fondų ir programų, ypač ESF, veikla arba dvigubo finansavimo galimybės;
- (12) Sąjunga turėtų vadovautis patikimais analitiniais šaltiniais grindžiamu žinių fondu siekdama remti užimtumo ir socialinės politikos formavimą, ypatingą dėmesį skiriant finansų ir ekonomikos krizių poveikiui. Turint tokią žinių fondą, nacionalinės priemonės įgytų daugiau vertės, nes jos būtų vertinamos visos Sąjungos kontekste, būtų galima lyginti renkamus duomenis, kurti statistikos priemonės bei metodus ir rengti bendrus rodiklius siekiant nuodugniai išsiaiškinti užimtumo ir socialinės politikos padėtį bei darbo sąlygas visoje Sąjungoje ir užtikrinti, kad būtų atliekamas kokybiškas programų ir politikos kryptų tinkamumo bei veiksmingumo vertinimas siekiant, *inter alia*, strategijos „Europa 2020“ tikslų;

- (13) Sąjunga turi išskirtinių galimybių sukurti platformą programoje dalyvaujančioms šalims vykdyti mainus ir abipusį mokymąsi užimtumo, socialinės apsaugos, socialinės įtraukties ir socialinio verslumo srityse. Kai yra žinių apie kitų šalių vykdomą politiką ir jos rezultatus, įskaitant žinias, gautas atlikus socialinės politikos eksperimentus vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis, politikos formuotojai turi daugiau galimybių rinktis ir taip skatinamos naujos politikos kryptys;
- (14) pastangos užtikrinti būtinausių standartų taikymą ir nuolatinį darbo sąlygų Sąjungoje gerėjimą yra esminis Sąjungos socialinės politikos bruožas. Sąjungai tenka svarbus vaidmuo – užtikrinti, kad teisės aktų sistema būtų derinama prie besikeičiančių darbo modelių ir naujų pavojų sveikatai bei saugai atsižvelgiant į deramą darbą ir pažangaus reglamentavimo principus. Sąjungai taip pat tenka svarbus vaidmuo finansuojant priemones, kurios turėtų padidinti atitiktį darbo standartams pagal ratifikuotas Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas ir Sąjungos darbuotojų teisių apsaugos taisyklėms. Tai visų pirma taikytina priemonėms informuotumui didinti (pvz. naudojant socialinį ženklą), informacijai platinti ir debatams apie pagrindines su darbo sąlygomis susijusias problemas ir politikos klausimus skatinti, įskaitant socialinių partnerių ir kitų suinteresuotųjų subjektų debatus, taip pat remiant darbo ir šeimos gyvenimo derinimo priemones, inicijuojant prevencinius veiksmus ir skatinant prevencinę kultūrą darbuotojų sveikatos ir saugos srityje;
- (15) skatinant kokybišką užimtumą ir kovojant su socialine atskirtimi ir skurdu, taip pat kovojant su nedarbu esminį vaidmenį atlieka socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės organizacijos. Taigi socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės organizacijos, kai tikslinga, turėtų mokytis vieni iš kitų ir dalyvauti rengiant, įgyvendinant ir skleidžiant naujas politikos priemones. Komisija turėtų informuoti Sąjungos socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas apie programos įgyvendinimo rezultatus ir keistis su jais nuomonėmis;
- (16) Sąjunga išpareigojo skirti daugiau dėmesio socialiniams globalizacijos aspektams ir kovoti su socialiniu dempingu, todėl ji ne tik programoje dalyvaujančiose šalyse, bet ir tarptautiniu lygmeniu propaguoja deramą darbą ir darbo normas – tiesiogiai per savo santykius su trečiosiomis šalimis arba netiesiogiai, bendradarbiaudama su tarptautinėmis organizacijomis. Todėl, siekiant programos tikslų, būtina palaikyti atitinkamus santykius su programoje nedalyvaujančiomis trečiosiomis šalimis atsižvelgiant į bet kokius svarbius jų susitarimus su Sąjunga. Šiuo tikslu tų trečiųjų šalių atstovai galėtų dalyvauti bendrus interesus atitinkančiuose renginiuose (pavyzdžiui, konferencijose, seminaruose, praktiniuose seminaruose), kuriuos organizuoja programoje dalyvaujančios šalys. Taip pat reikėtų plėtoti bendradarbiavimą su susijusiomis tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma TDO ir kitomis atitinkamomis Jungtinių Tautų institucijomis, Europos Taryba ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), siekiant atsižvelgti į tokių organizacijų vaidmenį įgyvendinant programą;
- (17) pagal SESV 45 ir 46 straipsnius Reglamente (ES) Nr. 492/2011 priimtos nuostatos, kuriomis, užtikrinant glaudų valstybių narių centrinių užimtumo tarnybų bendradarbiavimą tarpusavyje ir su Komisija, siekiama darbuotojų judėjimo laisvės be diskriminacijos. EURES, kuris yra Europos užimtumo tarnybų tinklas, turėtų būti gerinamas darbo rinkų veikimas, sudarant palankesnes sąlygas savanoriškam geografiniam tarptautiniam darbuotojų judumui tarp valstybių, didinant darbo rinkos skaidrumą, užtikrinant, kad laisvos darbo vietos būtų užimtos, o darbo prašymai patenkinti, ir remiant darbuotojų atrankos, įdarbinimo, profesinio orientavimo ir konsultavimo paslaugas nacionaliniu bei tarpvalstybiniu lygmenimis. Taip būtų padedama siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Valstybės narės turėtų būti raginamos integruoti EURES paslaugas, kad jos, kai tinkama, būtų prieinamos vieno langelio sistemoje;
- (18) EURES tinklo veiklos sritį reikėtų išplėsti – įtraukti tikslinių judumo programų, paskelbus kvietimus teikti paraišką, rengimą ir rėmimą Sąjungos lygmeniu siekiant užpildyti laisvas darbo vietas ten, kur nustatytas darbuotojų trūkumas. Tos programos pagal SESV 47 straipsnį turėtų padėti palengvinti savanorišką jaunų darbuotojų judumą Sąjungoje. Tikslinės judumo programos, pavyzdžiui, programos, grindžiamos parengiamuoju veiksmu „Tavo pirmasis EURES darbas“, turėtų sudaryti geresnes sąlygas jauniems žmonėms pasinaudoti įsidarbinimo galimybėmis ir gauti darbą kitoje valstybėje narėje, ir taip pat turėtų skatinti darbdavius kurti darbo vietas jauniems judiems darbuotojams. Vis dėlto judumo programomis Sąjungai ir valstybėms narėms neturėtų būti trukdoma padėti jauniems žmonėms rasti darbą savo šalyje;
- (19) daugelyje pasienio regionų EURES tarpvalstybinės partnerystės atlieka svarbų vaidmenį kuriant tikrą Europos darbo rinką. Į EURES tarpvalstybines partnerystes įtraukiamos bent dvi valstybės narės arba valstybė narė ir kita dalyvaujanti šalis. Taigi jos yra aiškiai horizontalaus pobūdžio ir teikia Sąjungos pridėtinę vertę. Todėl EURES tarpvalstybinės partnerystės turėtų būti ir toliau remiamos pagal horizontaliąsias Sąjungos priemones, kurias turėtų būti galima papildyti nacionaliniais ištekliais arba ESF lėšomis;

- (20) vertinant EURES veiklą turėtų būti atsižvelgiama į kokybinius ir kiekybinius kriterijus. Kadangi išvykus iš vienos valstybės narės įsidarbinama kitoje, atsižvelgiant į nuolat kintančią padėtį darbo rinkoje ir susijusius judumo modelius, atliekant vertinimą dėmesys turėtų būti skiriamas ne tik atvykstančių ir išvykstančių darbuotojų įsidarbinimui atskirose valstybėse narėse, bet ir ypač apibendrintiems duomenims Sąjungos lygmeniu. Be to, nereikėtų užmiršti, kad konsultavimas nebūtinai duoda apčiuopiamų rezultatų judumo arba įdarbinimo srityse;
- (21) strategijoje „Europa 2020“, ypač jos 7-ojoje gairėje, numatytoje Tarybos sprendime 2010/707/ES ⁽¹⁾, pažymima, kad pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui yra būtini savisamda ir verslumas;
- (22) sunkumai gauti paskolas, nuosavo ar iš dalies nuosavo kapitalo stoka yra viena didžiausių verslo pradžios kliūčių, ypač asmenims, kurie labiausiai atskirti nuo darbo rinkos. Šioje srityje Sąjunga ir jos valstybės narės turi dėti daugiau pastangų, kad mikrofinansų skyrimas ir galimybė juos gauti pagerėtų ir juos gautų tie, kuriems jų reikia labiausiai, ypač bedarbiai, moterys ir pažeidžiami asmenys, norintys įsteigti arba išplėsti labai mažas įmones arba verstis savarankiška veikla, tačiau negalintys gauti paskolos. Be to, labai mažos įmonės Sąjungoje sudaro daugumą naujai įsteigtų bendrovių. Todėl mikrokreditai turėtų suteikti galimybę įgyti pridėtinės vertės ir greitai pasiekti konkrečių rezultatų. Siekiant šio tikslo 2010 m. žengtas pirmas žingsnis – Europos Parlamentas ir Taryba patvirtino priemonę „Progress“. Reikėtų teikti daugiau informacijos apie mikrofinansavimo galimybes Sąjungoje ir valstybėse narėse, kad ji lengviau pasiektų tuos, kuriems mikrofinansavimo reikia;
- (23) mikrofinansavimas ir parama socialiniam verslumui turėtų pasiekti potencialius gavėjus ir turėtų turėti ilgalaikį poveikį. Jie turėtų padėti užtikrinti aukštą kokybiško ir tvaraus užimtumo lygį ir tapti ekonomikos ir vietos plėtros politikos skatinamuoju veiksmu. Siekiant kuo labiau padidinti perspektyvių įmonių steigimo galimybes, su mikrofinansavimu ir socialiniu verslumu susijusius veiksmus galėtų papildyti kuravimo ir mokymo programos ir visa reikiama informacija, kurios turėtų būti nuolat atnaujinamos ir atitinkamam finansavimo teikėjui užtikrinus – prieinamos visuomenei. Siekiant šio tikslo labai svarbu, kad prireikus būtų skiriamas atitinkamas finansavimas, visų pirma iš ESF;
- (24) siekiant, kad naujoje Sąjungos mikrofinansų rinkoje mikrofinansavimas būtų lengviau prieinamas, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikatą „Europos mikrokreditų plėtojimo iniciatyva augimui ir užimtumui remti“ ir 2008 m. liepos 25 d. Komisijos ataskaitą „Moteryų novatorių ir verslumo skatinimas“, būtina stiprinti mikrofinansų teikėjų, visų pirma nebankinių mikrofinansų įstaigų, institucinius gebėjimus;
- (25) socialinė ekonomika ir socialinis verslumas sudaro neatsiejamą įvairovę grindžiamos Europos socialinės rinkos ekonomikos dalį ir atlieka svarbų vaidmenį Europoje užtikrinant didesnę socialinę konvergenciją. Jie grindžiami solidarumo ir atsakomybės, individų ir socialinių tikslų pirmenybės prieš kapitalą, socialinės atsakomybės skatinimo, socialinės sanglaudos ir socialinės įtraukties principais. Siūlydamos novatoriškus sprendimus, socialinės įmonės gali skatinti socialinius pokyčius, propaguodamos įtraukias darbo rinkas ir visiems prieinamas socialines paslaugas. Tokiu būdu jos svariai prisidėtų siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Programa turėtų būti pagerinta socialinių įmonių prieiga prie įvairių rūšių finansavimo taikant tinkamas priemones, kad būtų patenkinti jų konkretūs finansiniai poreikiai per visą jų gyvavimo ciklą;
- (26) siekiant pasinaudoti tokių subjektų kaip Europos investicijų banko grupės, patirtimi, mikrofinansų ir socialinio verslumo iniciatyva turėtų būti netiesiogiai įgyvendinama Komisijos, biudžeto vykdymo užduotis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽²⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) reikalavimus patikinti tokiems subjektams. Naudojant Sąjungos išteklius sutelkiama tarptautinių finansų įstaigų ir kitų investuotojų parama, kuriama valstybių narių ir Sąjungos veiksmų sąveika ir apibendrinami metodai. Tokiu būdu padidinamos tam tikrų rizikos grupių ir jaunimo finansavimo ir mikrofinansų teikimo šioms grupėms galimybės. Taip pat padidinamos labai mažų įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų ir socialinių įmonių finansavimo galimybės. Taip Sąjungos įnašu padedama plėtoti besikuriantį socialinio verslo sektorių ir mikrofinansų rinką Sąjungoje, skatinama tarpvalstybinė veikla. Sąjungos veiksmais turėtų būti papildomos valstybių narių mikrofinansų ir socialinio verslumo finansavimo priemonės. Subjektai, kuriems patikėtas veiksmų įgyvendinimas, turėtų užtikrinti Sąjungos pridėtinę vertę ir išvengti dvigubo finansavimo Sąjungos lėšomis;

⁽¹⁾ 2010 m. spalio 21 d. Tarybos sprendimas 2010/707/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 308, 2010 11 24, p. 46).

⁽²⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- (27) atsižvelgiant į strategiją „Europa 2020“, programa turėtų padėti spręsti opią jaunimo nedarbo problemą. Todėl jauniems asmenims turėtų būti suteikta ateities perspektyva ir galimybė atlikti esminį vaidmenį vystant Europos visuomenę ir ekonomiką, o tai ypač svarbu krizės laikais;
- (28) įgyvendinant programą taip pat turėtų būti siekiama atkreipti dėmesį į ypatingą mažų įmonių vaidmenį ir svarbą mokant, semiantis patirties ir tradicinių žinių, taip pat užtikrinant jaunimo galimybes pasinaudoti mikrofinansų paslaugomis. Programa turėtų būti sudaromos palankesnės sąlygos valstybėms narėms ir kitoms programoje dalyvaujančioms šalims keistis geriausia patirtimi visose tose srityse;
- (29) programos veiksmams turėtų būti siekiama padėti valstybėms narėms ir darbo rinkos veikėjams įgyvendinti 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendaciją ⁽¹⁾ dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos įkūrimo. Toje rekomendacijoje nurodoma, kad visi jaunuoliai iki 25 metų amžiaus per keturių mėnesių laikotarpį nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo turėtų gauti gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, atlikti gamybinę praktiką arba stažuotę. Programa turėtų palengvinti valstybių narių ir kitų programoje dalyvaujančių šalių keitimąsi geriausia praktika šioje srityje;
- (30) pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 3 straipsnio 3 dalį ir SESV 8 straipsnį būtina užtikrinti, kad programa būtų skatinama vyrų ir moterų lygybė visose jos veiklos kryptyse ir srityse, taip pat ir integruojant lyčių aspektą ir, kai tinkama, imamasi konkrečių veiksmų moterų užimtumui ir socialinei įtraukčiai skatinti. Pagal SESV 10 straipsnį programa turėtų užtikrinti, kad gyvendinant jos prioritetus turėtų būti prisidedama prie kovos su diskriminacija dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar lytinės orientacijos. Siekiant nustatyti, kaip programos veikloje sprendžiami nediskriminavimo klausimai, reikėtų tai stebėti ir vertinti;
- (31) programoje „Progress“ laikotarpiu 2007–2013 m. yra skirsniai „Kova su diskriminacija ir įvairovė“ ir „Lyčių lygybė“, kurie turi būti įtraukti į 2014–2020 m. Teisių, lygybės ir pilietybės programą ir toliau pagal ją plėtojami. Tačiau labai svarbu vykdant visas šioje programoje numatytas susijusias iniciatyvas ir veiksmus ir toliau skirti daug dėmesio moterų ir vyrų lygybei ir kovai su diskriminacija, ypač moterų darbuotojų aktyvumo didinimui, jų darbo sąlygų gerinimui ir geresnio profesinės veiklos ir asmeninio gyvenimo derinimo skatinimui;
- (32) pagal SESV 9 straipsnį ir strategijos „Europa 2020“ tikslus programa turėtų padėti pasiekti aukštą kokybiško ir tvaraus užimtumo lygį, užtikrinti tinkamą socialinę apsaugą ir kovoti su skurdu bei socialine atskirtimi, taip pat joje turėtų būti atsižvelgiama į reikalavimus, susijusius su aukštu žmonių sveikatos apsaugos lygiu;
- (33) programa turėtų būti papildytos kitos Sąjungos programos, o kiekviena priemonė turėtų būti taikoma pagal jai nustatytas konkrečias procedūras. Taigi tos pačios tinkamos finansuoti išlaidos neturėtų būti finansuojamos dvigubai. Siekiant pridėtinės vertės ir didelio Sąjungos finansavimo poveikio, reikėtų plėtoti glaudžią programos, kitų Sąjungos programų ir struktūrinių fondų, ypač ESF ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos, sąveiką. Programa turėtų papildyti kitas Sąjungos programas ir iniciatyvas, kuriose pagrindinis dėmesys skiriamas kovai su jaunimo nedarbu;
- (34) programa turėtų būti įgyvendinama taip, kad kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija ar institucijos turėtų daugiau galimybių dalyvauti siekiant programos tikslų;
- (35) siekiant veiksmingiau komunikuoti su plačiąja visuomene ir siekiant komunikacijos veiksmų, kurių imamasi Komisijos iniciatyva, tvirtesnės sąveikos, pagal šią programą informavimo ir komunikacijos veiklai skiriamomis lėšomis taip pat turėtų būti prisidedama prie korporacinio informavimo apie su šios programos bendraisiais tikslais susijusius Sąjungos politinius prioritetus ir informacijos apie tuos prioritetus teikimo;
- (36) šiuo reglamentu visu programos laikotarpiu nustatomas finansinis paketas, kuris yra svarbiausias orientacinis dydis, kuriuo kasmet, vykdydami metinę biudžeto procedūrą, vadovaujasi Europos Parlamentas ir Taryba, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžeto drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 17 punkte ⁽²⁾;
- (37) Sąjungos finansiniai interesai viso išlaidų ciklo metu turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir prireikus sankcijas, remiantis Finansiniu reglamentu;

⁽¹⁾ 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 120, 2013 4 26, p. 1).

⁽²⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1

(38) siekiant užtikrinti, kad programa būtų pakankamai lanksti ir galėtų reaguoti į kintančius poreikius ir atitinkamus politikos prioritetus per jos galiojimo laikotarpį, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl lėšų perskyrimo tarp programos krypčių ir atskiriems teminiams programos krypčių skirsniams. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus, Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų tuo pačiu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(39) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁾;

(40) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali pačios deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga pagal savo kompetenciją gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ;

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu sukuriama Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programa (toliau – programa), kuria siekiama prisidėti prie strategijos „Europa 2020“, įskaitant jos pagrindinius tikslus, integruotąsias gaires ir pavyzdines iniciatyvas, įgyvendinimo teikiant finansinę paramą, kad būtų pasiekti Sąjungos tikslai aukšto kokybiško ir tvaraus užimtumo lygio skatinimo, tinkamos ir deramos socialinės apsaugos užtikrinimo, kovos su socialine atskirtimi ir skurdu bei darbo sąlygų gerinimo srityse.

2. Programa vykdoma nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente:

1) socialinė įmonė – įmonė, kuri nepriklausomai nuo jos teisinės formos:

a) pagal savo įstatus, statutą ar bet kokį kitą teisinį dokumentą, kuriuo ji įsteigta, siekia pagrindinio tikslo – išmatuojamo ir teigiamo socialinio poveikio, o ne pelno savininkams, nariams ar akcininkams, kai įmonė:

i) teikia socialinės gražos duodančias paslaugas ar gamina socialinės gražos duodančias prekes ir (arba)

ii) gamina prekes arba teikia paslaugas tokiu būdu, kad būtų siekiama socialinio pobūdžio tikslo;

b) naudoja savo pelną pirmiausia pagrindiniam tikslui siekti ir yra nustačiusi iš anksto apibrėžtas procedūras ir taisykles, taikytinas bet kuriam pelno paskirstymui akcininkams ir savininkams, kuriomis užtikrinama, kad toks paskirstymas netrukdytų siekti pagrindinio tikslo; ir

c) yra versliai, atskaitingai ir skaidriai administruojama, visų pirma įtraukiant darbuotojus, klientus ir suinteresuotuosius subjektus, kuriems įmonės verslas daro poveikį;

2) mikrokreditas – ne didesnė kaip 25 000 EUR paskola;

3) labai maža įmonė – įmonė, įskaitant savarankiškai dirbantį asmenį, kurioje dirba mažiau kaip 10 asmenų, kurios metinė apyvarta ir metinis balansas neviršija 2 mln. EUR, pagal Komisijos rekomendaciją 2003/361/EB⁽²⁾;

4) mikrofinansai – tai yra garantijos, mikrokreditai, nuosavas ir iš dalies nuosavas kapitalas asmenims ir labai mažoms įmonėms, kurie turi sunkumų gauti paskolą;

5) socialinės inovacijos – inovacijos, kurių tikslai ir poreikiai yra socialiniai, ir visų pirma tos inovacijos, kurios susijusios su naujų idėjų (produktų, paslaugų ir modelių), kurios kartu tenkina socialinius poreikius ir kuria naujus socialinius santykius ar bendradarbiavimą, kūrimu ir įgyvendinimu, tokiu būdu teikiant naudą visuomenei ir skatinant jos gebėjimą veikti;

⁽²⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- 6) socialinės politikos eksperimentai – politikos priemonės, kuriomis teikiamas novatoriškas atsakas į socialinius poreikius, kurios įgyvendinamos nedideliu mastu ir tokiomis sąlygomis, kuriomis sudaroma galimybė įvertinti jų poveikį, prieš pakartojant jas platesniu mastu, jei rezultatai pasiteisintų.

3 straipsnis

Programos struktūra

1. Skiriamos trys viena kitą papildančios programos kryptys:

- a) „Progress“ kryptis, pagal kurią, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir viešosiomis ir privačiosiomis įstaigomis, remiamas 1 straipsnyje nurodytų Sąjungos priemonių ir politikos ir atitinkamų Sąjungos teisės aktų rengimas, įgyvendinimas, stebėjimas bei vertinimas ir kuria skatinamas įrodymais grindžiamas politikos formavimas, socialinės inovacijos ir socialinė pažanga;
- b) EURES kryptis, pagal kurią remiama EURES, t. y. EEE valstybių ir Šveicarijos Konfederacijos paskirtų specializuotų tarnybų, ir socialinių partnerių, kitų užimtumo paslaugų teikėjų ir kitų suinteresuotųjų šalių veikla siekiant plėsti keitimąsi informacija bei jos sklaidą ir kitokio pobūdžio bendradarbiavimą, pavyzdžiui, tarpvalstybines partnerystes, kurio tikslas – skatinti savanorišką geografinį darbuotojų judumą teisingomis sąlygomis ir prisidėti prie aukšto geros kokybės ir tvaraus užimtumo lygio;
- c) mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptis, pagal kurią didinamas finansavimo prieinamumas juridiniams ir fiziniams asmenims ir jų galimybės jį gauti, pagal 26 straipsnį.

2. Šios antraštinės dalies bendrosios nuostatos taikomos visoms trimis 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytoms kryptims, kartu su konkrečiomis II antraštinės dalies nuostatomis.

4 straipsnis

Bendrieji programos tikslai

1. Programa siekiama šių bendrųjų tikslų:

- a) stiprinti visų lygmenų politikos formuotojų atsakomybę už Sąjungos tikslų 1 straipsnyje nurodytose srityse įgyvendinimą ir siekti, kad Sąjungos ir valstybių narių lygmenimis būtų imamasi konkrečių, koordinuotų ir novatoriškų veiksmų, glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, taip pat pilietinės visuomenės organizacijomis ir viešosiomis bei privačiomis įstaigomis;
- b) visų pirma skatinant deramą darbą ir deramas darbo sąlygas, prevencinę kultūrą darbuotojų sveikatos ir saugos srityje, teisingesnį profesinės veiklos ir asmeninio gyvenimo derinimą, gerą valdymą siekiant socialinių tikslų, įskaitant

konvergencijos tikslą, taip pat abipusį mokymąsi ir socialines inovacijas remti tinkamų, prieinamų ir veiksmingų socialinės apsaugos sistemų bei darbo rinkų plėtojimą ir sudaryti palankesnes sąlygas politikos reformoms 1 straipsnyje nurodytose srityse;

- c) užtikrinti, kad 1 straipsnyje nurodytas sritis reglamentuojantys Sąjungos teisės aktai būtų veiksmingai taikomi ir prireikus prisidėti modernizuojant Sąjungos teisę pagal deramo darbo principus ir atsižvelgiant į pažangaus reglamentavimo principus;

- d) kuriant aukštos kokybės, įtraukias, atviras ir visiems prieinamas Sąjungos darbo rinkas, skatinti savanorišką geografinį darbuotojų judumą tinkamomis sąlygomis ir didinti užimtumo galimybes, kartu užtikrinant darbuotojų teises, įskaitant judėjimo laisvę visoje Sąjungoje;

- e) didinant mikrofinansavimo galimybes pažeidžiamiesiems asmenims, norintiems įsteigti labai mažą įmonę, ir veikiančioms labai mažoms įmonėms, taip pat gerinant socialinių įmonių finansavimo galimybes skatinti užimtumą ir socialinę įtrauktį;

2. Siekiant tų tikslų, visų programos kryptių ir veiksmų uždaviniai yra:

- a) ypatingą dėmesį skirti pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, jaunimui;

- b) skatinti moterų ir vyrų lygybę, taip pat ir integruojant lyčių aspektą ir prireikus atsižvelgti į lyčių aspektą sudarant biudžetą;

- c) kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba lytinės orientacijos;

- d) nustatant ir įgyvendinant Sąjungos politikos kryptis bei veiksmus, skatinti aukštą geros kokybės ir tvaraus užimtumo lygį, užtikrinti tinkamą ir deramą socialinę apsaugą, kovoti su ilgalaikiu nedarbu, skurdu ir socialine atskirtimi.

5 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu finansinis paketas yra 919 469 000 EUR (dabartinėmis kainomis).

2. Preliminarios procentinės dalys 3 straipsnio 1 dalyje nustatytoms programos kryptims paskirstomos taip:

- a) „Progress“ kryptčiai – 61 proc.;

b) EURES kryptiniai – 18 proc.;

c) mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptiniai – 21 proc.

3. Iki 2 proc. 1 dalyje nurodyto finansinio paketo Komisija gali panaudoti veiklos išlaidoms, susijusioms su parama programos įgyvendinimui, finansuoti.

4. Siekiant abipusės naudos Komisijai ir paramos gavėjams, Komisija gali naudotis 1 dalyje nurodytu finansiniu paketu techninės ir (arba) administracinės paramos išlaidoms finansuoti, visų pirma susijusioms su auditu, vertimo užsakomosiomis paslaugomis, ekspertų susirinkimais bei informavimo ir komunikacijos veikla.

5. Daugiametėje finansinėje programoje nustatytų ribų neviršijančius metinius asignavimus tvirtina Europos Parlamentas ir Taryba.

6 straipsnis

Bendri veiksmai

Programos veiksmai gali būti įgyvendinami bendrai su kitomis Sąjungos priemonėmis, jei jie atitinka ir programos, ir kitų atitinkamų priemonių tikslus.

7 straipsnis

Nuoseklumas ir papildomumas

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina, kad pagal programą vykdoma veikla derėtų su kitais Sąjungos veiksmais, pavyzdžiui, su Europos struktūrinių ir investicijų fondų veikla (toliau – ESIF), kaip nurodyta Bendroje strateginėje programoje, kuri nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾, ir visų pirma su ESF veikla, ir ją papildytą.

2. Programa papildomas kitos Sąjungos programos, nedarant poveikio konkrečioms tų programų procedūroms. Tos pačios tinkamos finansuoti išlaidos nefinansuojamos dvigubai; be to, plėtojama glaudi programos, kitų Sąjungos programų ir ESIF, ypač ESF, sąveika.

3. Pagal programą remiama veikla turi atitikti Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus, įskaitant valstybės pagalbos taisyklės ir pagrindines TDO konvencijas.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

4. Nuoseklumas ir papildomumas taip pat užtikrinami aktyviai įsitraukiant vietos bei regioninėms valdžios institucijoms.

8 straipsnis

Bendradarbiavimas su atitinkamais subjektais

Komisija užmezga reikiamus ryšius su Užimtumo komitetu, Socialinės apsaugos komitetu, Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu, Pramonės darbo santykių generalinių direktorių grupe ir Darbuotojų judėjimo laisvės patariamuoju komitetu, siekdama užtikrinti, kad jie būtų reguliariai ir tinkamai informuojami apie programos įgyvendinimo pažangą. Komisija taip pat informuoja kitus komitetus, kurių darbo sritys apima programai svarbias politikos kryptis, priemones ir veiksmus.

9 straipsnis

Rezultatų sklaida ir informavimas

1. Komisija informuoja Sąjungos suinteresuotuosius subjektus, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, apie programos įgyvendinimo rezultatus ir ragina keistis nuomonėmis ta tema.

2. Pagal programą įgyvendinamų veiksmų rezultatai, siekiant kuo didesnio jų poveikio, tvarumo ir Sąjungos pridėtinės vertės, reguliariai ir tinkamai skelbiami ir platinami Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialiniam komitetui ir Regionų komitetui, taip pat socialiniams partneriams ir visuomenei.

3. Informavimo veikla taip pat prisidedama prie korporacinio informavimo apie Europos Sąjungos politinius prioritetus, susijusius su šio reglamento bendraisiais tikslais, ir visuomenei teikiama informacija apie tuos prioritetus.

10 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Komisija administruoja programą laikydamasi Finansinio reglamento.

2. Susitarime dėl dotacijos nurodoma, kuri Sąjungos finansinio įnašo dalis bus grindžiama faktinių tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimu, o kuri – fiksuoto dydžio sumomis, vieneto įkainiais arba vienkartinėmis išmokomis.

11 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija imasi atitinkamų prevencinių priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad įgyvendinant pagal šią programą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, korupcijos ir kitokios neteisėtos veiklos, šiuo tikslu atlikdama veiksmingas patikras, o nustačiusi

pažeidimų, susigrąžindama, pirmiausia įskaitymo būdu, neteisingai išmokėtas sumas ir atitinkamais atvejais taikydamą veiksmingą, proporcingą ir atgrasomąsias sankcijas pagal SESV 325 straipsnį, Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽¹⁾ ir Finansinį reglamentą

2. Komisija arba jos atstovai ir Audito Rūmai turi įgaliojimus atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, kurie yra gavę Sąjungos lėšų pagal programą, dokumentų auditą ir patikras vietoje.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽²⁾ ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽³⁾ nuostatų ir juose nustatytų procedūrų, gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir patikras vietoje, siekdama nustatyti, ar būta su susitarimu ar sprendimu dėl dotacijos arba sutartimi, finansuojamų pagal programą, susijusio sukčiavimo, korupcijos ar bet kokios kitokios neteisėtos veikos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, sutartyse, susitarimuose ir sprendimuose dėl dotacijų, kurie sudaromi įgyvendinant šią programą, numatomos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti auditą ir tyrimus, nurodytus tose dalyse, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją.

12 straipsnis

Stebėseną

Siekdama reguliariai stebėti programą ir padaryti reikiamus jos politikos bei finansavimo prioritetų pakeitimus, Komisija parengia pirmuosius metus apimančią pradinę kokybinę ir kiekybinę stebėjimo ataskaitą, o vėliau parengia tris ataskaitas, apimančias iš eilės einančius dvejų metų laikotarpius ir teikia tas ataskaitas Europos Parlamentui bei Tarybai. Ataskaitos taip pat perduodamos susipažinti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui. Ataskaitose išdėstomi programos rezultatai ir aprašoma, kaip jos veikloje taikyti moterų ir vyrų lygybės ir lyčių aspekto integravimo principai ir kaip spręsti kovos su diskriminacija, įskaitant prieinamumą, klausimai. Siekiant padidinti programos skaidrumą, ataskaitos skelbiamos viešai.

⁽¹⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽²⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽³⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

13 straipsnis

Vertinimas

1. Ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d. turi būti atliktas programos laikotarpio vidurio vertinimas, siekiant pagal kiekybinius ir kokybinius rodiklius įvertinti programos tikslų įgyvendinimo pažangą, atsižvelgti į socialinę aplinką Sąjungoje ir visus didelius Sąjungos teisės aktais padarytus pokyčius, nustatyti, ar veiksmingai naudojami programos ištekliai, ir įvertinti jos Sąjungos pridėtinę vertę. To laikotarpio vidurio vertinimo rezultatai pateikiami Europos Parlamentui ir Tarybai.

2. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodytas vertinimas arba bet koks vertinimas, atliktas pagal Sprendimo Nr. 1672/2006/EB 19 straipsnį arba Sprendimo Nr. 283/2010/ES 9 straipsnį, atskleidžia svarbius programos trūkumus, Komisija, jei tikslinga, pateikia pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai, įskaitant dėl atitinkamų programos pakeitimų, kuriame būtų atsižvelgta į vertinimo rezultatus.

3. Prieš pateikdama pasiūlymą pratęsti programą po 2020 m. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui 2014–2020 m. laikotarpio programos koncepcijos privalumų ir trūkumų vertinimą.

4. Ne vėliau kaip iki 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija atlieka *ex post* vertinimą, kurio metu įvertina programos poveikį ir Sąjungos pridėtinę vertę, ir pateikia to vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Ataskaita skelbiama viešai.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

KONKREČIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU PROGRAMOS KRYPTIMIS

I SKYRIUS

„Progress“ kryptis

14 straipsnis

Teminiai skirsniai ir finansavimas

1. Pagal „Progress“ kryptį remiami veiksmai, nurodyti viename ar daugiau teminių skyrių, išvardytų a, b ir c punktuose. Per visą programos laikotarpį 5 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta asignavimų procentinė dalis preliminariai paskirstoma tarp įvairių skirsnių laikantis šių mažiausių procentinių dydžių:

- užimtumas, visų pirma kovojant su jaunimo nedarbu, – 20 proc.;
- socialinė apsauga, socialinė įtrauktis ir skurdo mažinimas bei prevencija – 50 proc.;
- darbo sąlygos – 10 proc.

Likusi dalis paskirstoma vienam ar daugiau a, b arba c punktuose nurodytų teminių skirsnių arba jų deriniui.

2. 15–20 proc. visos sumos „Progress“ krypties ir visuose jos skirtinguose teminiuose skirsniuose skiriama socialiniams eksperimentams, kaip novatoriškų sprendimų bandymo ir vertinimo, siekiant vėliau juos taikyti platesniu mastu, metodui, skatinti.

15 straipsnis

Konkretūs tikslai

Be 4 straipsnyje nustatytų bendrųjų tikslų, nustatomi programos „Progress“ krypties konkretūs tikslai:

- a) rinkti ir platinti aukštos kokybės palyginamus analitinius duomenis, siekiant užtikrinti, kad Sąjungos politika 1 straipsnyje nurodytose srityse būtų grindžiama patikimais įrodymais ir atitiktų poreikius, problemas bei sąlygas atskirose valstybėse narėse ir kitose programoje dalyvaujančiose šalyse;
- b) sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingam ir įtraukiam dalijimuisi informacija, abipusiam mokymuisi ir dialogui apie Sąjungos politiką 1 straipsnyje nurodytose srityse Sąjungos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiais, siekiant padėti valstybėms narėms ir kitoms programoje dalyvaujančioms šalims formuoti savo politiką ir valstybėms narėms įgyvendinti Sąjungos teisės aktus;
- c) teikti finansinę paramą, skirtą išbandyti socialinės ir darbo rinkos politikos inovacijas ir, kai būtina, didinti pagrindinių veikėjų gebėjimą rengti ir įgyvendinti socialinės politikos eksperimentus ir sudaryti sąlygas naudotis susijusiomis žiniomis ir patirtimi;
- d) teikti Sąjungos ir nacionalinėms organizacijoms finansinę paramą, siekiant padidinti jų gebėjimus plėtoti, skatinti ir remti 1 straipsnyje nurodytų Sąjungos priemonių ir politikos bei atitinkamų Sąjungos teisės aktų įgyvendinimą.

16 straipsnis

Veiksmų rūšys

Pagal „Progress“ kryptį gali būti finansuojami toliau nurodytų rūšių veiksmai.

1. Analitinė veikla:

- a) duomenų ir statistinių duomenų rinkimas, atsižvelgiant į kokybinius ir kiekybinius kriterijus, taip pat bendrų metodikų, klasifikacijų, mikrosimuliacijų priemonių, rodiklių ir kriterijų, tam tikrais atvejais suskirstytų pagal lytį ir amžių, rengimas;

b) apklausos, tyrimai, analizės ir ataskaitos, taip pat ekspertų tinklų finansavimas ir kompetencijos teminių skirsnių srityje plėtojimas;

c) kokybiniai ir kiekybiniai įvertinimai ir poveikio įvertinimai, kuriuos atlieka viešosios ir privačiosios įstaigos;

d) Sąjungos teisės perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo stebėseną ir vertinimą;

e) socialinės politikos eksperimentų, kaip novatoriškų sprendimų bandymo ir vertinimo, siekiant vėliau juos taikyti platesniu mastu, metodo, rengimas ir vykdymas;

f) tos analitinės veiklos rezultatų sklaida.

2. Abipusio mokymosi, informavimo ir platinimo veikla:

a) keitimasis gerosios praktikos pavyzdžiais, novatoriškais metodais ir patirtimi bei jų sklaidimas, tarpusavio vertinimai, lyginamoji analizė ir abipusis mokymasis Europos lygiu;

b) Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės organizuojami renginiai, konferencijos ir seminarai;

c) teisininkų ir politikos specialistų mokymas;

d) vadovų, ataskaitų ir mokomosios medžiagos rengimas ir publikavimas ir informavimo, komunikacijos ir nušvietimo žiniasklaidoje veikla, susijusi su pagal programą remiamomis iniciatyvomis;

e) informavimo ir komunikacijos veikla;

f) informacinių sistemų kūrimas ir priežiūra siekiant keistis informacija apie Sąjungos politiką ir teisės aktus bei apie darbo rinką, ir tokią informaciją skleisti.

3. Parama, susijusi su:

a) pagrindinių Sąjungos lygmens tinklų, kurių veikla yra susijusi su „Progress“ kryptimi ir padeda siekti jos tikslų, veiklos sąnaudomis;

b) nacionalinių administracijų ir valstybių narių paskirtų specialių tarnybų, atsakingų už geografinio judumo skatinimą, ir mikrokreditų teikėjų gebėjimų stiprinimą;

c) nacionalinių pareigūnų darbo grupių Sąjungos teisės įgyvendinimui stebėti organizavimu;

- d) specializuotų įstaigų ir kitų susijusių suinteresuotųjų subjektų, nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų ir Europos lygmens užimtumo tarnybų tinklų kūrimu ir bendradarbiavimu;
- e) Europos lygmens stebėjimo centrų, įskaitant tuos, kurie susiję su teminiais skirsniais, finansavimu;
- f) nacionalinių administracijų personalo mainais.

17 straipsnis

Sąjungos bendras finansavimas

Kai veikla pagal „Progress“ kryptį finansuojama remiantis kvietimu teikti paraiškas, jai gali būti suteiktas Sąjungos bendras finansavimas, kuris paprastai neviršija 80 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Šią viršutinę ribą viršijanti finansinė parama suteikiama tik tinkamai pagrįstomis išimtinėmis aplinkybėmis.

18 straipsnis

Dalyvavimas

1. „Progress“ krypties veikloje gali dalyvauti:
 - a) valstybės narės;
 - b) EEE šalys pagal EEE susitarimą ir ELPA valstybės narės;
 - c) šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės pagal bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytas su jais sudarytuose bendruosiuose susitarimuose dėl jų dalyvavimo Sąjungos programose.
2. „Progress“ krypties veikloje gali dalyvauti visos viešosios ir (arba) privačiosios įstaigos, kiti subjektai ir institucijos, visų pirma:
 - a) nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos;
 - b) užimtumo tarnybos;
 - c) pagal Sąjungos teisę numatytos specializuotos įstaigos;
 - d) socialiniai partneriai;
 - e) nevyriausybinės organizacijos;
 - f) aukštojo mokslo įstaigos ir mokslinių tyrimų institutai;
 - g) vertinimo, įskaitant poveikio vertinimą, specialistai;
 - h) nacionalinės statistikos tarnybos;
 - i) žiniasklaida.

3. Komisija gali bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma su Europos Taryba, EBPO, TDO ir kitomis Jungtinių Tautų institucijomis, taip pat su Pasaulio banku.

4. Komisija gali bendradarbiauti su programoje nedalyvaujančiomis trečiosiomis šalimis. Tokių trečiųjų šalių atstovai gali dalyvauti bendrus interesus atitinkančiuose renginiuose (pavyzdžiui, konferencijose, praktiniuose užsiėmimuose ir seminaruose) programoje dalyvaujančiose valstybėse, o jų dalyvavimo išlaidos gali būti dengiamos programos lėšomis.

II SKYRIUS

EURES kryptis

19 straipsnis

Teminiai skirsniai ir finansavimas

Pagal EURES kryptį remiami veiksmai, nurodyti viename ar daugiau teminių skirsnių, išvardytų a, b ir c punktuose. Per visą programos laikotarpį 5 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta asignavimų procentinė dalis preliminariai paskirstoma tarp įvairių skirsnių laikantis šių mažiausių procentinių dydžių:

- a) informavimo apie laisvas darbo vietas, darbo prašymų ir visos susijusios informacijos, skirtos darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams, skaidrumas – 32 proc.;
- b) darbuotojų atrankos ir įdarbinimo paslaugų užpildant laisvas darbo vietas ir patenkinant darbo prašymus Sąjungos lygmeniu, visų pirma tikslinių judumo programų, plėtojimas – 30 proc.;
- c) tarpvalstybinės partnerystės – 18 proc.

Likusi dalis paskirstoma vienam ar daugiau a, b arba c punktuose nurodytų teminių skirsnių arba jų deriniui.

20 straipsnis

Konkretūs tikslai

Kartu su 4 straipsnyje nustatytais bendraisiais tikslais nustatomi EURES krypties konkretūs tikslai:

- a) užtikrinti atitinkamai darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams teikiamos informacijos apie laisvas darbo vietas ir darbo prašymų tvarką, atitinkamos informacijos ir konsultacijų, taip pat bet kokios susijusios informacijos, pavyzdžiui, apie gyvenimo ir darbo sąlygas, skaidrumą. To siekiama dalijumusi ir sklaida tarptautiniu, tarpregioniniu ir tarpvalstybinu lygmenimis naudojantis įprastais sąveikiomis būdais skelbimams apie laisvas darbo vietas ir darbo prašymams teikti, taip pat kitomis tinkamomis priemonėmis, kaip antai teikiant individualias konsultacijas ir kuruojant, ypač žemos kvalifikacijos asmenis;

- b) remti EURES darbuotojų atrankos ir įdarbinimo paslaugų dėl geros kokybės ir tvarių laisvų darbo vietų užpildymo ir darbo prašymų patenkinimo, teikimą; EURES paslaugų rėmimas apima įvairius įdarbinimo etapus, pradedant parengimu įsidarbinti ir baigiant pagalba įsidarbinusiems asmenims, siekiant, kad darbo ieškantis asmuo sėkmingai integruotųsi į darbo rinką; tokios paramos paslaugos gali apimti tikslines judumo programas, kuriomis siekiama užpildyti laisvas darbo vietas tam tikrame sektoriuje, profesijoje, šalyje ar šalių grupėje arba skirtas konkrečioms darbuotojų grupėms, kaip antai jauniems žmonėms, kurie linkę būti judūs, kai nustatytas akivaizdus ekonominis poreikis.

21 straipsnis

Veiksmų rūšys

Pagal EURES kryptį gali būti finansuojami veiksmai, skatinantys savanorišką asmenų judumą tinkamomis sąlygomis Sąjungoje, ir veiksmai, šalinantys judumo kliūtis, visų pirma:

- a) EURES tarpvalstybinių partnerystės plėtojimas ir veikla, kai to prašo tarnybos, kurios pagal teritoriją atsakingos už pasienio regionus;
- b) informacijos teikimas, konsultavimo, darbuotojų atrankos ir įdarbinimo paslaugų teikimas tarpvalstybiams darbuotojams;
- c) daugiakalbės skaitmeninės platformos, reikalingos darbo vietoms užpildyti ir darbo prašymams patenkinti, kūrimas;
- d) tikslinių judumo programų paskelbus kvietimus teikti paraiškas rengimas siekiant užpildyti laisvas darbo vietas ten, kur nustatytas darbuotojų trūkumas, ir (arba) siekiant padėti darbuotojams, kurie linkę būti judūs, ir tais atvejais, kai nustatytas akivaizdus ekonominis poreikis;
- e) EURES veikėjų mokymasis vieniems iš kitų ir EURES konsultantų mokymas, įskaitant EURES tarpvalstybinės partnerystės konsultantus;
- f) informavimo ir komunikacijos veikla, skirta informuotumui apie geografinio ir profesinio darbuotojų judumo naudą bendrai ir apie EURES veiklą ir teikiamas paslaugas didinti.

22 straipsnis

Sąjungos bendras finansavimas

Kai veikla pagal EURES kryptį finansuojama remiantis kvietimu teikti paraiškas, jai gali būti suteiktas Sąjungos bendras finansavimas, kuris paprastai neviršija 95 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Šią viršutinę ribą viršijanti finansinė parama suteikiama tik tinkamai pagrįstomis išimtinėmis aplinkybėmis.

23 straipsnis

Judumo modelių stebėseną

Siekdama nustatyti neigiamą poveikį, atsirandantį dėl geografinio judumo Sąjungos viduje, ir jo išvengti, Komisija kartu su valstybėmis narėmis pagal Reglamento (ES) Nr. 492/2011 12 straipsnį nuolat stebi judumo srautus ir modelius.

24 straipsnis

Dalyvavimas

1. EURES krypties veikloje gali dalyvauti:
 - a) valstybės narės;
 - b) EEE šalys pagal EEE susitarimą ir Šveicarijos Konfederacija pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo ⁽¹⁾.

2. EURES krypties veikloje gali dalyvauti visos dalyvavimo EURES sąlygas tenkinančios įstaigos, kiti subjektai ir valstybės narės arba Komisijos paskirtos institucijos, kaip nustatyta Komisijos įgyvendinimo sprendime 2012/733/ES. Tokios įstaigos, subjektai ir institucijos pirmiausia yra:
 - a) nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos;
 - b) užimtumo tarnybos;
 - c) socialinių partnerių organizacijos ir kitos suinteresuotosios šalys.

III SKYRIUS

Mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptis

25 straipsnis

Teminiai skirsniai ir finansavimas

Pagal mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį remiami veiksmai, nurodyti viename ar daugiau iš a ir b punktuose išvardytų teminių skirsnių. Per visą programos laikotarpį 5 straipsnio 2 dalies c punkte nurodyta asignavimų procentinė dalis preliminariai paskirstoma tarp įvairių skirsnių laikantis šių mažiausių procentinių dydžių:

- a) pažeidžiamų grupių ir labai mažų įmonių mikrofinansavimas – 45 proc.;
- b) socialinis verslumas – 45 proc.;

⁽¹⁾ OL L 114, 2002 4 30, p. 6.

Likusi dalis paskirstoma a arba b punktuose nurodytiems teminiams skirsniams arba jų deriniui.

26 straipsnis

Konkretūs tikslai

Kartu su 4 straipsnyje nustatytais bendraisiais tikslais nustatomi mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties konkretūs tikslai:

a) didinti mikrofinansavimo prieinamumą ir galimybes jį gauti:

i) pažeidžiamiems asmenims, kurie prarado arba kuriems gresia pavojus prarasti darbą arba kuriems sunku patekti ar sugrįžti į darbo rinką, arba asmenims, kuriems gresia socialinė atskirtis arba kurie yra socialiai atskirti ir kurie neturi palankių sąlygų pasinaudoti įprastos kredito rinkos paslaugomis ir nori įsteigti arba išplėsti savo labai mažą įmonę;

ii) labai mažoms įmonėms, ypač toms, kuriose dirba a punkte nurodyti asmenys, tiek steigimosi, tiek plėtros etapais;

b) stiprinti mikrokreditų teikėjų institucinius gebėjimus.

c) remti socialinių investicijų rinkos plėtojimą ir socialinėms įmonėms sudaryti palankesnes galimybes gauti finansavimą, sudarant socialinėms įmonėms, kurių metinė apyvarta neviršija 30 mln. EUR arba metinis balansas neviršija 30 mln. EUR ir kurios pačios nėra kolektyvinio investavimo subjektai, galimybę įgyti nuosavo kapitalo, iš dalies nuosavo kapitalo, paskolų priemonių ir subsidijų iki 500 000 EUR.

Siekdamos užtikrinti papildomumą, Komisija ir valstybės narės savo atitinkamose kompetencijos srityse glaudžiai koordinuoja šiuos veiksmus su sanglaudos politikos ir nacionalinės politikos veiksmais.

27 straipsnis

Veiksmų rūšys

Pagal mikrofinansų ir socialinių įmonių kryptį gali būti finansuojamos mikrofinansų ir socialinės įmonės, įskaitant paramą institucinių pajėgumų stiprinimui, ypač naudojant Finansinio reglamento pirmos dalies VIII antraštinėje dalyje nurodytas finansines priemones ir dotacijas.

28 straipsnis

Dalyvavimas

1. Mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties veikloje gali dalyvauti 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų valstybių nacionalinio, regioninio arba vietos lygmens viešosios ir privačiosios įstaigos, kurios tose šalyse:

a) teikia mikrofinansavimą asmenims ir labai mažoms įmonėms ir (arba)

b) finansuoja socialines įmones.

2. Komisija užtikrina, kad ši kryptis nediskriminuojant būtų prieinama visoms valstybių narių viešosioms ir privačiosioms įstaigoms.

3. Kad parama pasiektų galutinius jos gavėjus ir kad steigiamos labai mažos įmonės būtų konkurencingos ir perspektyvios, 1 dalies a punkte nurodytą veiklą vykdančios viešosios ir privačiosios įstaigos glaudžiai bendradarbiauja su įstaigomis, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, kurios atstovauja mikrokreditais teikiamos paramos galutinių gavėjų interesams, ir su įstaigomis, kurias remia ESF, ir tiems galutiniams gavėjams siūlo kuravimo ir mokymo programas. Šiuo atžvilgiu užtikrinama pakankama šių paramos gavėjų priežiūra, tiek prieš įsteigiant labai mažą įmonę, tiek po jos įsteigimo.

4. 1 dalies a punkte nurodytą veiklą vykdančios viešosios ir privačiosios įstaigos laikosi aukštų valdymo, administravimo ir vartotojų apsaugos standartų pagal Europos mikrokreditų teikėjų gero elgesio kodeksą ir stengiasi, kad asmenys ir įmonės per daug neįsiskolintų, pavyzdžiui, imdami kreditus, teikiamus su didelėmis palūkanomis ir tokiomis sąlygomis, dėl kurių asmenys ar įmonės gali tapti nemokūs.

29 straipsnis

Finansinis įnašas

Išskyrus bendrus veiksmus, iš mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties skiriamų finansinių asignavimų taip pat padengiamos visos pagal finansines priemones įgyvendinamų veiksmų išlaidos, įskaitant mokėjimo išpareigojimus finansiniams tarpininkams, pavyzdžiui, dėl garantijų patiriamus nuostolius, Sąjungos išteklius administruojančių subjektų administravimo mokesčius ir kitas reikalavimus atitinkančias išlaidas.

30 straipsnis

Valdymas

1. Siekdama įgyvendinti 27 straipsnyje nurodytas priemones ir dotacijas, Komisija gali sudaryti susitarimus su Finansinio reglamento 139 straipsnio 4 dalyje išvardytais subjektais, ypač su Europos investicijų banku ir Europos investicijų fondu. Tokiuose susitarimuose išdėstomos išsamios tiems subjektams patiktų užduočių vykdymo nuostatos, įskaitant nuostatas, numatančias būtinybę užtikrinti papildomumą ir koordinavimą su esamomis Sąjungos ir nacionalinėmis finansinėmis priemonėmis ir proporcingai paskirstyti išteklius valstybėms narėms ir kitoms dalyvaujančioms šalims. Finansinės priemonės pagal Finansinio reglamento Pirmos dalies VIII antraštinę dalį gali būti įgyvendinamos pasitelkiant tam skirtą investavimo priemonę, kuri gali būti finansuojama programos lėšomis, kitų investuotojų arba abiejų.

2. Pagal 1 dalyje nurodytą tam tikros paskirties finansavimo priemonę gali būti, *inter alia*, teikiamos paskolos, nuosavas kapitalas ir rizikos dalijimosi priemonės tarpininkams ir (arba) tiesioginis finansavimas socialinėms įmonėms. Nuosavas kapitalas, be kita ko, gali būti teikiamas kaip atviras dalyvavimas kitų įmonių kapitale, neskelbiamosios akcijos, akcininkų paskolos, taip pat siūlant investuotojams išleistus įvairių tipų dalyvavimo kitų įmonių kapitale derinius.

3. Atitinkamos sąlygos, pavyzdžiui, mikrokreditų, tiesiogiai arba netiesiogiai remiamų pagal šią kryptį, palūkanų normos, atspindi paramos naudą ir yra pagrindžiamos atsižvelgiant į pagrindinę riziką ir faktines finansavimo išlaidas, susijusias su kreditu.

4. Pagal Finansinio reglamento 140 straipsnio 6 dalį, pagal vieną finansinę priemonę atlikti metiniai grąžinimai priskiriami tai finansinei priemonei iki 2024 m. sausio 1 d., o pajamos įtraukiamos į Sąjungos bendrąjį biudžetą iš jų atėmus administravimo išlaidas ir mokesčius. Jei finansinės priemonės jau buvo įtrauktos į ankstesnę daugiametę finansinę programą laikotarpiu 2007–2013 m., kasmet grąžinamos sumos ir gautos pajamos, kurios yra ankstesniu laikotarpiu pradėtų operacijų rezultatas, priskiriamos einamojo laikotarpio finansinei priemonei.

5. Baigus galioti susitarimams su 1 dalyje nurodytais subjektais arba pasibaigus investavimo pagal specialiąją investavimo priemonę laikotarpiui, Sąjungai grąžintinas likutis grąžinamas į Sąjungos bendrąjį biudžetą.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai ir, atitinkamai atvejais, jų fondų valdytojai raštu sudaro susitarimus su 28 straipsnyje nurodytomis viešosiomis ir privačiosiomis įstaigomis. Tokiuose susitarimuose nustatoma viešųjų ir privačių mikrokreditų teikėjų pareiga panaudoti pagal mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį skirtus išteklius siekiant 26 straipsnyje nustatytų tikslų ir teikti informaciją rengiant 31 straipsnyje nurodytas metines įgyvendinimo ataskaitas.

31 straipsnis

Igyvendinimo ataskaitos

1. 30 straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai ir, atitinkamai atvejais, jų fondų valdytojai Komisijai siunčia metines įgyvendinimo ataskaitas, kuriose nurodo remiamą veiklą ir aprašo jos finansinį įgyvendinimą, lėšų ir investicijų paskirstymą bei prieinamumą pagal sektorius, geografinę zoną ir gavėjų rūšis. Tose ataskaitose taip pat nurodomos priimtose arba atmetose paraiškos, susijusios su kiekvienu konkrečiu tikslu, ir atitinkamų viešųjų ir privačiųjų įstaigų sudarytos sutartys, finansuoti veiksmai ir rezultatai, įskaitant socialinį poveikį, sukurtas darbo vietas ir paramos tvarumą. Komisija siunčia tas ataskaitas Europos Parlamentui susipažinti.

2. Šiose metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikta informacija remiamasi rengiant 12 straipsnyje nurodytas dvejų metų stebėjimo ataskaitas. Į tokias stebėsenos ataskaitas įtraukiamos Sprendimo Nr. 283/2010/ES 8 straipsnio 3 dalyje nurodytos

metinės ataskaitos, išsamiai pranešama apie informavimo veiklą ir pateikiama informacija apie tai, kaip ši priemonė papildoma kitas Sąjungos priemones, visų pirma ESF.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

DARBO PROGRAMOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32 straipsnis

Darbo programos

Komisija priima įgyvendinimo aktus, nustatydamą darbo programas, apimančias tris kryptis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 36 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Darbo programos, kai tinkama, yra trejų metų nenutrūkstamam laikotarpiui ir joje pateikiamas finansuotųjų veiksmų aprašymas, Sąjungos remtinų veiksmų atrankos procedūros, geografinė aprėptis, tikslinė grupė ir orientacinis įgyvendinimo laikotarpis. Darbo programose taip pat nurodoma kiekvienam konkrečiam tikslui paskirta suma ir pateikiamas lėšų perskirstymas pagal 33 straipsnį. Darbo programose sustiprinamas Programos nuoseklumas nurodant sąsajas tarp trijų kryptių.

33 straipsnis

Lėšų perskirstymas kryptims ir atskiriems teminiams kryptių skirsniams

Komisijai pagal 34 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl lėšų perskirstymo kryptims ir atskiriems teminiams kiekvienos krypties skirsniams, kai lėšos daugiau nei 5 proc. ir mažiau nei 10 proc. viršija kiekvienu atveju nustatytas sumas, jei to reikia atsižvelgiant į socialines ir ekonomines aplinkybes arba 13 straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio vidurio vertinimo išvadas. Lėšų perskirstymas teminiams kiekvieno skirsnio prioritetams atspindi 32 straipsnyje nurodytose darbo programose.

34 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 33 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 33 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 33 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

35 straipsnis

Papildomos įgyvendinimo priemonės

Programai įgyvendinti būtinos priemonės, pavyzdžiui, programos vertinimo kriterijai, įskaitant su ekonominiu efektyvumu susijusius kriterijus, taip pat rezultatų sklaidos ir perdavimo tvarka, priimamos laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

36 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

37 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Iki 2014 m. sausio 1 d. pagal Sprendimą Nr. 1672/2006/EB pradėti vykdyti veiksmai, nurodyti jo 4, 5 ir 6 straipsniuose,

toliau vykdomi pagal šį sprendimą. Vykdamas šiuos veiksmus, Komisijai padeda šio reglamento 36 straipsnyje nurodytas komitetas.

38 straipsnis

Vertinimas

1. 13 straipsnio 4 dalyje nurodytas galutinis vertinimas apima Sprendimo Nr. 283/2010/ES 9 straipsnyje nurodytą galutinį vertinimą.

2. Komisija ne vėliau kaip po metų nuo susitarimo (-ų) su subjektais galiojimo pabaigos atlieka mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties specialų galutinį vertinimą.

39 straipsnis

Sprendimo Nr. 283/2010/ES daliniai pakeitimai

Sprendimas Nr. 283/2010/ES iš dalies keičiamas taip:

1) 5 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Pasibaigus priemonės galiojimo trukmei, Sąjungai gražintinas likutis skiriamas mikrofinansams ir paramai socialinėms įmonėms pagal 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1296/2013 dėl Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) (*).

(*) OL L 347, 2013 12 20, p. 238“;

2) 8 straipsnio 3 ir 4 dalys išbraukiamos.

40 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1297/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo dėl tam tikrų finansų valdymo nuostatų, taikytinų tam tikroms valstybėms narėms, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, dėl įsipareigojimų panaikinimo taisyklių tam tikroms valstybėms narėms, dėl galutinio likučio mokėjimo taisyklių iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

(1) beprecedentė užsitęsusi pasaulinė finansų krizė ir ekonomikos nuosmukis gerokai pakenkė ekonomikos augimui bei finansiniam stabilumui ir labai pablogino kai kurių valstybių narių finansinę, ekonominę ir socialinę padėtį. Tam tikros valstybės narės patiria didelių sunkumų arba joms tokie sunkumai gresia (visų pirma jų ekonomikos augimo ir finansinio stabilumo užtikrinimo problemos ir jų deficito ir skolos rodiklių pablogėjimas); tai iš dalies lemia ir tarptautinės ekonominės bei finansinės sąlygos;

(2) nors neigiamiems finansų krizės padariniams sušvelninti jau imtasi svarbių priemonių, įskaitant teisės aktų sistemos pakeitimus, tos krizės poveikis realiajai ekonomikai, darbo rinkai ir piliečiams yra plačiai juntamas. Nacionaliniams finansiniams ištekliams tenkanti našta vis didėja ir turėtų būti nedelsiant imtasi tolesnių veiksmų tokiai naštai mažinti maksimaliai ir optimaliai panaudojant struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo (toliau – fondai) lėšas. Atsižvelgiant į ilgalaikius finansinius

sunkumus būtina pratęsti priemonių, patvirtintų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1311/2011, taikymą ⁽³⁾. Tos priemonės buvo patvirtintos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 122 straipsnio 2 dalį bei 136 ir 143 straipsnius;

(3) siekiant palengvinti Sąjungos finansavimo valdymą, padėti spartinti investicijas valstybėse narėse ir regionuose ir didinti ekonomikos finansavimo galimybes, Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 ⁽⁴⁾ buvo iš dalies pakeistas Reglamentu (ES) Nr. 1311/2011, leidžiant tarpinius mokėjimus iš fondų padidinti suma, kuri atitiktų kiekvienos prioritutinės krypties esamos bendrojo finansavimo normos padidinimą dešimčia procentinių punktų valstybėms narėms, patiriančioms didelių finansinio stabilumo sunkumų ir prašiusioms leisti pasinaudoti šia priemone;

(4) Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 77 straipsnio 6 dalimi leidžiama taikyti padidintą bendro finansavimo normą iki 2013 m. gruodžio 31 d. Tačiau kadangi valstybės narės ir toliau patiria didelių finansinio stabilumo sunkumų, padidintos bendro finansavimo normos taikymo laikotarpio nereikėtų baigti 2013 m. gruodžio 31 d.;

(5) vadovaujantis Europos Vadovų Tarybos 2013 m. vasario 7–8 d. išvadamis ir kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽⁵⁾ 22 straipsnyje, 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu bus taikoma 10 procentinių punktų didesnė bendrojo finansavimo norma – tai galios iki 2016 m. birželio 30 d., kai bus peržiūrėta padidinimo galimybė. Kadangi 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpiai sutampa, būtina užtikrinti, kad finansinę paramą

⁽³⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1311/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 nuostatos, susijusios su tam tikromis nuostatomis dėl finansų valdymo ir skirtomis tam tikroms valstybėms narėms, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms gresia tokie sunkumai (OL L 337, 2011 12 20, p. 5).

⁽⁴⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽⁵⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 19 d. nuomonė (OL C 341, 2013 11 21, p. 27).

⁽²⁾ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas.

abiem laikotarpiais gaunančios valstybės narės būtų traktuojamos nuosekliai ir vienodai. Todėl šios finansinė parama gaunančios valstybės narės turėtų turėti galimybę pasinaudoti padidinta bendrojo finansavimo norma iki laikotarpio, kai galima teikti reikalavimus atitinkančias paraiškas, pabaigos, ir savo prašymuose prašyti patikslinto galutinio apmokėjimo net ir tuo atveju, kai finansinė parama nebeteikiama;

- (6) Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 siekiama prisidėti užtikrinant reikiamą finansavimo iš Sanglaudos fondo koncentraciją mažiausiai išsivysčiusiuose regionuose ir valstybėse narėse. Siekiant prisidėti prie vidutinio pagalbos vienam gyventojui intensyvumo skirtumų, atsirandančių dėl viršutinių ribų nustatymo, sumažinimo, nustatoma, kad kiekvienai atskirai valstybei narei iš fondų pagal būsimus reglamentus pervedamų lėšų maksimali suma sudarys 2,35 proc. tos valstybės narės BVP. Didžiausia suma turi būti nustatoma kasmet ir prireikus dėl jos turi būti proporcingai mažinami visi tai valstybei narei skirti pervedimai (išskyrus skirtus geriau išsivysčiusiems regionams ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui), kad būtų pasiektas didžiausias pervedimų lygis. Valstybėms narėms, įstojusioms į Sąjungą iki 2013 m., jei jų realaus BVP augimo vidurkis 2008–2010 m. laikotarpiu buvo mažesnis negu –1 proc., didžiausias pervedimų lygis turi sudaryti 2,59 proc. jų BVP;
- (7) Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 nustatoma asignavimų valstybėms narėms viršutinė riba – 110 proc. jų realiosios vertės 2007–2013 m. laikotarpiu. Valstybės narės, kurioms bus taikomas didžiausios sumos nustatymas, dar reikia apsaugoti nuo automatinio išpareigojimų skirti asignavimus panaikinimo 2017–2013 m. laikotarpiu pavojaus;
- (8) 2013 m. vasario 8 d. išvadose Europos Taryba paragino Komisiją ieškoti praktinių sprendimų, kad būtų galima sumažinti automatinio fondų išpareigojimo iš 2007–2013 m. nacionalinio programos biudžeto skirti lėšas Rumunijai ir Slovakijai panaikinimo pavojų, įskaitant Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 dalinį pakeitimą;
- (9) Europos Taryba taip pat pabrėžė būtinybę užtikrinti visose išlaidų kategorijose numatytų mokėjimų tinkamą valdymą ir struktūrą, kad būtų galima mažinti neįvykdytų biudžeto išpareigojimų, visų pirma visose išlaidų kategorijose taikant automatinio išpareigojimų panaikinimo taisykles. Taigi išpareigojimų panaikinimo taisyklių nuostatos valstybėms narėms, kurioms taikoma Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatyta didžiausia suma,

turėtų būti suderintos atsižvelgiant į tos sumos poveikį neįvykdytiems biudžeto išpareigojimams;

- (10) automatinio 2011–2012 m. biudžeto išpareigojimų panaikinimo apskaičiavimo terminą reikia nukelti metais vėliau, tačiau 2012 m. biudžeto išpareigojimai, neįvykdyti iki 2015 m. gruodžio 31 d., turi būti pagristi iki 2015 m. gruodžio 31 d. Tas nukėlimas padės geriau išsivystinti finansavimą, skirtą valstybių narių, kurių būsimiems sanglaudos politikos asignavimams taikoma didžiausia suma negali viršyti 110 proc. jos realios vertės 2007–2013 m. laikotarpiu, veiksmų programoms. Šis lankstumas būtinas norint išjudinti lėtesnį negu tikėtasi programų įgyvendinimą, visų pirma minėtose valstybėse narėse;
- (11) nustatant galutinio likučio sumą, kurią ketinama išmokėti pagal veiksmų programas siekiant optimizuoti fondų lėšų išsavinimą, turėtų būti taikomas ribotas fondų paramos maksimalios sumos kiekvienai prioritetinei kryptčiai koregavimas;
- (12) atsižvelgiant į precedentų neturintį krizės pobūdį, reikia skubiai patvirtinti paramos priemones, todėl tikslinga, kad šis reglamentas įsigaliotų tą pačią dieną, kai jis bus paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
- (13) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 iš dalies keičiamas taip:

1) 77 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

„2. Nukrypstant nuo 53 straipsnio 2 dalies, nuo 53 straipsnio 4 dalies antro sakinio ir nuo III priede nustatytų viršutinių ribų, tarpiniai mokėjimai ir galutinio likučio mokėjimai padidinami suma, atitinkančia kiekvienai prioritetinei kryptčiai taikytinos bendrojo finansavimo normos padidinimą 10 procentinių punktų, tačiau neviršijančia 100 proc., kuri turi būti taikoma reikalavimus atitinkančių išlaidų sumai, pastaruoju metu deklaruotai kiekvienoje patvirtintoje išlaidų ataskaitoje, pateiktoje iki programavimo laikotarpio pabaigos, kai, 21 m. gruodžio 2013 d. valstybė narė atitinka vieną iš šių sąlygų:

- a) finansinė parama jai teikiama pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 407/2010 (*) arba iki to reglamento įsigaliojimo finansinę paramą jai teikė kitos euro zonos valstybės narės;
- b) vidutinio laikotarpio finansinė parama jai teikiama pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002 (**);
- c) finansinė parama jai teikiama pagal Europos stabilumo mechanizmo kūrimo sutartį šiai įsigaliojus.

(*) 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (OL L 118, 2010 5 12, p. 1).

(**) 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002, dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1);

b) 6 dalis išbraukiama;

c) pridedama ši dalis:

„12. Nukrypstant nuo 10 dalies, Sąjungos įnašas vykdant galutinio likučio mokėjimus kiekvienai prioritetinei kryptčiai neviršija kiekvienai prioritetinei kryptčiai skiriamos fondų paramos maksimalios sumos daugiau negu 10 proc., kaip nustatyta Komisijos sprendime,

kuriuo patvirtinama veiksmų programa. Vis dėlto Sąjungos įnašas vykdant galutinio likučio mokėjimus neviršija paskelbto viešojo įnašo ir kiekvieno fondo paramos kiekvienai veiksmų programai maksimalios sumos, kaip nustatyta Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama veiksmų programa.“;

2) 93 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiama ši dalis:

„2b. Nukrypstant nuo 1 dalies pirmos pastraipos ir 2 dalies, valstybėms narėms, kurių būsimiems sanglaudos politikos asignavimams taikoma didžiausia suma 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu negali viršyti 110 proc. jų realios vertės 2007–2013 m. laikotarpiu, 1 dalyje nurodytas terminas yra trečių metų gruodžio 31 d., skaičiuojant nuo metinio biudžetinio išipareigojimo, prisiimto nuo 2007 m. iki 2012 m. pagal jų veiksmų programas, metų.“;

b) 3 dalis papildoma šia pastraipa:

„Pirmosios pastraipos nuostatos netaikomos 2b dalyje nustatytam terminui dėl toje dalyje nurodytų valstybių narių 2012 m. biudžeto išipareigojimų.“.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas priivalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. LEŠKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1298/2013

2013 m. gruodžio 11 d.

kuriuo dėl finansinių asignavimų tam tikroms valstybėms narėms iš Europos socialinio fondo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) atsižvelgiant į derybas dėl 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos, reikėtų išspręsti tam tikrus klausimus, susijusius su galutiniais derybų rezultatais;
- (2) 2013 m. birželio 27–28 d. vykusiam susitikime Europos Vadovų Taryba svarstė, kad reikėtų rasti biudžetinį sprendimą siekiant išspręsti tuos klausimus, susijusius su labiausiai nukentėjusiomis valstybėmis narėmis, būtent Prancūzija, Italija ir Ispanija;
- (3) atsižvelgiant į esamą ekonomikos krizę, siekiant sustiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę Sąjungos sanglaudą, taip pat padėti spręsti konkrečias nedarbo, visų pirma jaunimo nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties problemas Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje, reikėtų padidinti Europos socialinio fondo (ESF) 2013 m. asignavimus toms valstybėms narėms;
- (4) siekiant nustatyti pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 ⁽²⁾ I priedą atitinkamoms valstybėms narėms

skirtas sumas, reikėtų atnaujinti nuostatas, kuriomis nustatomi bendri fondų išteklių trims tikslams, kurių jie padeda siekti, ir to reglamento II priedą, kuriame nustatyti kriterijai ir metodologija, pagal kuriuos preliminariai paskirstomi metiniai išipareigojimų asignavimai kiekvienai valstybei narei;

- (5) siekiant užtikrinti didesnių 2013 m. išipareigojimų asignavimų veiksmingumą ir palengvinti veiklos programų įgyvendinimą, reikėtų atsižvelgti į atitinkamų valstybių narių gebėjimą įsisavinti fondų lėšas, skirtas konvergencijos ir regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslams;
- (6) siekiant suteikti pakankamai laiko veiklos programoms įsisavinti papildomus ESF asignavimus, taip pat būtina pratęsti biudžetinių išipareigojimų dėl veiklos programų, kurioms bus skirtos Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 II priede numatytos naujos sumos, terminą;
- (7) atsižvelgiant į tai, kad tie išipareigojimų asignavimai yra susiję su 2013 m., šis reglamentas turėtų įsigalioji nedelsiant;
- (8) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 iš dalies keičiamas taip:

1) 18 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Fondų išipareigojimams 2007–2013 m. laikotarpiu turimos lėšos 2004 m. kainomis yra 308 542 551 107 EUR; jų paskirstymas kiekvieniems metams pateikiamas I priede.“;

⁽¹⁾ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. II priedo 12–30 punktuose ir 32 punkte nurodytos sumos yra įskaičiuotos į 19, 20 ir 21 straipsniuose nurodytas sumas ir jas reikia aiškiai nurodyti programavimo dokumentuose.“;

2) 19 ir 20 straipsniai pakeičiami taip:

„19 straipsnis

Konvergencijos tikslui skirtos lėšos

Visa lėšų suma Konvergencijos tikslui sudaro 81,53 % 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų (t. y. iš viso 251 543 760 146 EUR) ir yra paskirstoma skirtingomis sudedamosiomis dalimis taip:

- a) 70,50 % (t. y. iš viso 177 338 880 991 EUR) 5 straipsnio 1 dalyje nurodytam finansavimui; preliminariai skirstant lėšas valstybėms narėms vadovaujamosi šiais kriterijais: finansavimo reikalavimus atitinkančių gyventojų skaičius, regiono gerovė, nacionalinė gerovė ir nedarbo lygis;
- b) 4,98 % (t. y. iš viso 12 521 289 405 EUR) 8 straipsnio 1 dalyje nurodytai konkrečiai pereinamojo laikotarpio paramai; preliminariai skirstant lėšas valstybėms narėms vadovaujamosi šiais kriterijais: finansavimo reikalavimus atitinkančių gyventojų skaičius, regiono gerovė, nacionalinė gerovė ir nedarbo lygis;
- c) 23,23 % (t. y. iš viso 58 433 589 750 EUR) 5 straipsnio 2 dalyje nurodytam finansavimui; preliminariai skirstant lėšas valstybėms narėms vadovaujamosi šiais kriterijais: gyventojų skaičius, nacionalinė gerovė ir regiono plotas;
- d) 1,29 % (t. y. iš viso 3 250 000 000 EUR) 8 straipsnio 3 dalyje nurodytai konkrečiai pereinamojo laikotarpio paramai.

5) I priedas pakeičiamas taip:

„I PRIEDAS

Metinis 2007–2013 m. įsipareigojimų asignavimų paskirstymas (nurodyta 18 straipsnyje)

(EUR, 2004 m. kainomis)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
42 863 000 000	43 318 000 000	43 862 000 000	43 860 000 000	44 073 000 000	44 723 000 000	45 843 551 107“;

6) II priedas papildomas šiuo punktu:

20 straipsnis

Regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslui skirtos lėšos

Visa lėšų suma Regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslui sudaro 15,96 % 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų (t. y. iš viso 49 239 337 841 EUR) ir paskirstoma skirtingomis sudedamosiomis dalimis taip:

- a) 78,91 % (t. y. iš viso 38 854 031 211 EUR) 6 straipsnyje nurodytam finansavimui; preliminariai skirstant lėšas valstybėms narėms vadovaujamosi šiais kriterijais: finansavimo reikalavimus atitinkančių gyventojų skaičius, regiono gerovė, nedarbo lygis, užimtumo lygis ir gyventojų tankumas; ir
- b) 21,09 % (t. y. iš viso 10 385 306 630 EUR) 8 straipsnio 2 dalyje nurodytai konkrečiai pereinamojo laikotarpio paramai; preliminariai skirstant lėšas valstybėms narėms vadovaujamosi šiais kriterijais: finansavimo reikalavimus atitinkančių gyventojų skaičius, regiono gerovė, nacionalinė gerovė ir nedarbo lygis“;

3) 21 straipsnio 1 dalies įžanginis sakinyss pakeičiamas taip:

„Visa lėšų suma Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui sudaro 2,51 % 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų (t. y. iš viso 7 759 453 120 EUR) ir, išskyrus II priedo 22 punkte nurodytą sumą, paskirstomos skirtingomis sudedamosiomis dalimis taip“;

4) 75 straipsnyje įterpiama ši 1b dalis:

„1b. Nukrypstant nuo 1 dalies, biudžetiniai įsipareigojimai dėl II priedo 32 punkte nurodytų sumų prisiimami iki 2014 m. birželio 30 d.“;

skirta Prancūzijai, 25 102 658 EUR – Italijai ir 16 735 105 EUR – Ispanijai.“.

2 straipsnis

„32. 2013 m. papildomas 125 513 290 EUR paketas iš ESF bus paskirstytas taip: 83 675 527 EUR bus

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimtas Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1299/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 178 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo teisės akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 176 straipsnyje nustatyta, kad Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paskirtis – padėti ištaisyti pagrindinius Sąjungos regionų pusiausvyros sutrikimus. Pagal tą straipsnį ir SESV 174 straipsnio antrą ir trečią pastraipus ERPF turi padėti mažinti įvairių regionų išsivystymo skirtumus ir atsilikimą nepalankiausias sąlygas turinčiuose regionuose, iš kurių ypatingas dėmesys turi būti skirtas kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio paveiktoms vietovėms ir didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turintiems regionams, pvz., labiausiai į šiaurę nutolusiems regionams, kuriuose ypač mažas gyventojų tankumas, ir saloms, pasienio bei kalnuotiems regionams;

(2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ nustatomos ERPF, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui (ESF), Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) taikytinos bendros

nuostatos. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1301/2013 ⁽⁴⁾ nustatomos konkrečios nuostatos, susijusios su veiklos rūšimis, kurias gali remti ERPF, ir apibrėžiami tos veiklos tikslai. Tie reglamentai nevisiškai pritaikyti prie specialių poreikių siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo, kuomet bendradarbiaujant bent dviem valstybėms narėms arba vienai valstybei narei ir trečiajai šaliai. Todėl būtina nustatyti konkrečiai su Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslu susijusias taikymo sritis, geografinės aprėpties, finansinių išteklių, lėšų telkimo pagal temas ir investavimo prioritetų, programavimo, stebėsenos ir vertinimo, techninės paramos, tinkamumo finansuoti, valdymo, kontrolės ir paskyrimo, trečiųjų šalių dalyvavimo bei finansų valdymo nuostatas;

(3) siekiant padidinti Sąjungos sanglaudos politikos pridėtinę vertę, konkrečiomis nuostatomis turėtų būti siekiama gerokai supaprastinti tvarką visais tais susijusiais lygmenimis: paramos gavėjų, programavimo institucijų, programoje dalyvaujančių valstybių narių vietos, regioninio ar nacionalinio lygmens institucijų, jei taikoma, bei trečiųjų šalių ir Komisijos;

(4) siekiant remti darnią Sąjungos teritorijos plėtrą skirtingais lygmenimis, pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą ERPF turėtų remti tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarp-regioninį bendradarbiavimą;

(5) tarpvalstybiniu bendradarbiavimu reikėtų siekti spręsti kartu pasienio regionuose nustatytas bendras problemas, pvz., prasto prieinamumo, visų pirma kalbant apie galimybes naudotis informacinių bei ryšio technologijų (IRT) ir transporto infrastruktūrą, nykstančių vietos pramonės šakų, ir netinkamos verslui aplinkos, vietos ir regionų administracinių institucijų tinklų trūkumo, žemo mokslinių tyrimų ir inovacijų ir IRT perėmimo lygio, aplinkos taršos, rizikos prevencijos, neigiamo požiūrio į kaimyninės šalies piliečius ir reikėtų siekti išnaudoti nepanaudotas pasienio srities galimybes (tarpvalstybinių mokslinių tyrimų ir inovacijų infrastruktūros ir branduolių kūrimo, tarpvalstybinės darbo rinkos integracijos, švietimo įstaigų, įskaitant universitetus, arba sveikatos centrų bendradarbiavimo), kartu gerinant bendradarbiavimo procesą, siekiant darnios Sąjungos plėtros;

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 49.

⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 96.

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 289).

- (6) tarptautiniu bendradarbiavimu reikėtų siekti didinti bendradarbiavimą veiksmais, kuriais skatinama su Sąjungos sanglaudos politikos prioritetais susijusi integruota teritorinė plėtra, ir turėtų taip pat apimti į tarpvalstybinio bendradarbiavimo programas neįtrauktą jūrinį tarpvalstybinį bendradarbiavimą;
- (7) tarpregioniniu bendradarbiavimu reikėtų siekti didinti sanglaudos politikos veiksmingumą skatinant regionų dalijimąsi patirtimi teminių tikslų ir miesto plėtros klausimais, įskaitant miesto ir kaimo ryšius, gerinti teritorinio bendradarbiavimo programų bei veiksmų įgyvendinimą ir skatinti tendencijų teritorinės sanglaudos srityje analizę vykdant tyrimus, renkant duomenis ir įgyvendinant kitas priemones. Keitimasis su teminiais tikslais susijusia patirtimi iš esmės turėtų patobulinti veiksmų programų rengimą ir įgyvendinimą pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, tačiau atitinkamais atvejais ir programų rengimą ir įgyvendinimą pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, taip pat paskatinti bendrai naudingą novatoriškų mokslinių tyrimų vykdančių branduolių bendradarbiavimą ir tyrėjų bei mokslinių tyrimų institucijų mainus išsivysčiusiose ir mažiau išsivysčiusiose regionuose, atsižvelgiant į patirtį, įgytą, vykdant programą „Žinių regionas“ ir „Mokslinių tyrimų potencialas konvergencijos ir atokiausiuose regionuose“ pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą;
- (8) reikėtų nustatyti objektyvius kriterijus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti reikalavimus atitinkančius regionus ir vietoves. Todėl reikalavimus atitinkančius regionus ir vietoves nustatant Sąjungos lygmeniu reikėtų remtis bendra regionų klasifikavimo sistema, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1059/2003 ⁽¹⁾;
- (9) tarpvalstybinio bendradarbiavimu reikėtų remti prie sausumos arba jūrų sienų esančius regionus. Remdamasi ankstesnių programavimo laikotarpių patirtimi, Komisija turėtų parengti tarpvalstybinių teritorijų, kurios turėtų paprasčiau gauti paramą pagal tarpvalstybinio bendradarbiavimo programas, sąrašą. Sudarydama tą sąrašą, Komisija turėtų atsižvelgti į pritaikymus, kurių reikia siekiant užtikrinti darną, ypač dėl sausumos ir jūrų sienų, ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpio programų tęstinumą įgyvendinimo teritorijose. Tokiais pritaikymais galima būtų sumažinti arba padidinti esamas programų įgyvendinimo teritorijas arba tarpvalstybinių bendradarbiavimo programų skaičių, ir tuo pačiu galima būtų sudaryti galimybes geografinėi sanklodai;
- (10) Komisija turėtų apibrėžti tarptautinio bendradarbiavimo sritis, atsižvelgdama į reikiamus integruotos teritorinės plėtros skatinimo veiksmus. Apibrėždama tas sritis, Komisija turėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą vykdant ankstesnes programas, ir atitinkamais atvejais į makroregionines ir jūros baseino strategijas;
- (11) siekiant užtikrinti, kad visi regionai Sąjungoje galėtų gauti naudos iš keitimosi patirtimi ir gerąja praktika, tarpregioninio bendradarbiavimo programos turėtų apimti visą Sąjungą;
- (12) būtina toliau remti arba prireikus užmegzti tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą su Sąjungos kaimyninėmis trečiosiomis šalimis, nes toks bendradarbiavimas yra svarbi regioninės plėtros politikos priemonė, ir turėtų būti naudingas su trečiosiomis šalimis sienas turinčių valstybių narių regionams. Todėl ERPF turėtų teikti paramą tarpvalstybinėms ir jūros baseino programoms pagal būsimą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą dėl Europos kaimynystės priemonės 2014–2020 m. laikotarpiu (toliau – EKP teisėkūros procedūra priimamas aktas) ir pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP II) remiantis būsimu Sąjungos teisėkūros procedūra priimamu aktu dėl Pasirengimo narystei pagalbos priemonės 2014–2020 m. laikotarpiu (toliau – PNPP II teisėkūros procedūra priimamas aktas);
- (13) be intervencijų prie išorės sienų, remiamų Sąjungos išorės politikos priemonėmis, taikomomis pasienio regionuose Sąjungoje ir už jos ribų, turėtų būti įmanoma, kad ERPF remtų bendradarbiavimo programas, skirtas regionams Sąjungoje ir kai kuriais atvejais už jos ribų, jei už Sąjungos ribų esantiems regionams netaikomos išorės politikos priemonės, nes jie nėra apibrėžti, kaip paramą gaunantioms šalys arba tokių išorės bendradarbiavimo programų parengti negalima. Tačiau reikia užtikrinti, kad ERPF parama, skirta veiksams, įgyvendinamiems trečiųjų šalių teritorijoje, būtų visų pirma naudinga Sąjungos regionams. Atsižvelgdama į tuos apribojimus, Komisija, sudarydama tarpvalstybinių ir tarptautinių programų įgyvendinimo teritorijų sąrašus, taip pat turėtų įtraukti trečiojoje šalyje esančius regionus;
- (14) būtina nustatyti kiekvienam iš skirtingų Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo komponentų skiriamus išteklius ir toliau daugiausia jų skiriančią tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, taip pat būtina nustatyti kiekvienos valstybės narės dalį, kai numatoma bendra suma tarpvalstybiniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui, ir valstybių narių turimas galimybes, susijusias su tų komponentų lankstumu, užtikrinant pakankamą finansavimą atokiausių regionų bendradarbiavimui;

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

- (15) Sąjungos regionams būtų naudinga nustatyti ERPF paramos išorės politikos priemonėms, tokioms kaip EKP ir PNPP II, organizavimo mechanizmą, įskaitant atvejus, kai išorės bendradarbiavimo programų patvirtinti negalima arba jos turi būti nutrauktos. Taikant tą mechanizmą turėtų būti siekiama užtikrinti optimalų veikimą ir kuo didesnę tų priemonių suderinamumą;
- (16) didžioji ERPF finansavimo tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo programoms dalis turėtų būti skiriama ribotam teminių tikslų skaičiui siekiant kuo didesnio sanglaudos politikos poveikio visoje Sąjungoje. Vis dėlto siekiant kuo daugiau naudoti iš tarpregioninio bendradarbiavimo siekiant didinti sanglaudos politikos veiksmingumą pirmiausia pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą ir atitinkamais atvejais pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, veiklos sutelkimą pagal tarpregioninio bendradarbiavimo programą siekiant teminių tikslų turėtų atspindėti ne ribotas teminių tikslų skaičius, bet kiekvieno veiksmo tikslas. Vykdamas kitas tarpregioninio bendradarbiavimo programas, lėšų telkimas pagal temas turėtų būti pagrįstas su konkrečia jų aprėptimi;
- (17) siekdamas įgyvendinti siekius ir tikslus, nustatytus Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, ERPF pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą turėtų padėti siekti teminių tikslų: plėtoti žiniomis, moksliniais tyrimais ir inovacijomis pagrįstą ekonomiką, be kita ko, stiprinant įmonių, ypač MVĮ, bendradarbiavimą ir skatinant tarpvalstybinių informacijos mainų sistemų IRT srityje kūrimą, skatinti ekologiškesnę, labiau išteklius tausojančią ir konkurencingesnę ekonomiką, be kita ko, remiant tvarų tarpvalstybinį judumą, skatinti didelį užimtumą, kuriuo būtų užtikrinama socialinė ir teritorinė sanglauda, be kita ko, vykdamas veiklą, kuria remiamas tvarus turizmas, kultūra ir gamtos paveldas, kaip teritorinės strategijos dalis, siekiant augimo, kurio metu būtų didinamas ir užimtumas, taip pat ugdyti administracinius gebėjimus. Vis dėlto investavimo prioritetų pagal įvairius teminius tikslus sąrašą reikėtų pritaikyti prie konkrečių Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo poreikių, nustatant papildomus investavimo prioritetus, ypač tuos, kuriais sudaromos sąlygos tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje tęsti teisinį ir administracinį bendradarbiavimą, piliečių ir institucijų bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą užimtumo, mokymo, bendruomenių integracijos ir socialinės įtraukties srityse vykdamas tarpvalstybinę veiklą ir rengiant bei koordinuojant makroregioninę ir jūros baseino regiono strategiją pagal tarptautinį bendradarbiavimą. Be to, tam tikrų tarpregioninio bendradarbiavimo programų atveju turėtų būti nustatyti specialūs ar papildomi investavimo prioritetai siekiant atsižvelgti į konkrečią jų veiklą;
- (18) įgyvendinant teminį socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu tikslą ir atsižvelgiant į jo praktinę svarbą, reikia užtikrinti, kad vykdamas tarpvalstybinę Šiaurės Airijos ir Airijos pasienio grafysčių taikos ir susitaikymo PEACE programą, ERPF lėšomis taip pat būtų prisidedama skatinant susijusių regionų socialinį ir ekonominį stabilumą, visų pirma veiksmais, kuriais siekiama skatinti bendruomenių sanglaudą. Atsižvelgiant į tos tarpvalstybinės programos ypatybes, tai tarpvalstybinei programai neturėtų būti taikomos tam tikros šiame reglamente nustatytos veiksmų atrankos taisyklės;
- (19) siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo vykdomų bendradarbiavimo programų turinio reikalavimus reikia pritaikyti prie jų ypatingų poreikių. Todėl tuose reikalavimuose taip pat turėtų būti pateikti veiksmingo įgyvendinimo dalyvaujančių valstybių narių teritorijoje elementai, pvz., susiję su įstaigomis, atsakingomis už auditą ir kontrolę, jungtinio sekretoriato įsteigimo tvarka ir atsakomybės paskyrimas finansinių pataisų atveju. Kai valstybės narės ir regionai dalyvauja įgyvendinant makroregionines ir jūros baseino strategijas, atitinkamose bendradarbiavimo programose turėtų būti nustatyta, kaip intervencijomis galima būtų prisidėti įgyvendinant tokias strategijas. Be to, dėl tarpregioninio bendradarbiavimo programų horizontaliojo pobūdžio tokių bendradarbiavimo programų turinį reikėtų pritaikyti, ypač paramos gavėjo arba paramos gavėjų apibrėžtį pagal dabartines programas INTERACT ir ESPON;
- (20) siekdamas padidinti ERPF paramos bendradarbiavimo programoms, patvirtintoms pagal šį reglamentą, į kurias įtraukti atokiausi regionai, kurių gali papildyti finansavimas iš Europos plėtros fondo (EPF), EKP, PNPP II ir Europos investicijų banko (EIB), koordinavimą, valstybės narės ir trečiosios šalys arba užjūrio šalys ar teritorijos (pastarosios toliau vadinamos teritorijomis), dalyvaujančios tokiose bendradarbiavimo programose, turėtų nustatyti koordinavimo mechanizmus pagal tose bendradarbiavimo programose nustatytas taisykles;
- (21) tikslinga įtraukti trečiąsias šalis ar teritorijas, kurios, joms priėmus kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programose, rengia tokias programas. Šiame reglamente turėtų būti nustatyta speciali tokio įtraukimo tvarka. Nukrypstant nuo standartinės tvarkos, kai bendradarbiavimo programose dalyvauja atokiausi regionai ir trečiosios šalys ar teritorijos, dalyvaujančios valstybės narės, prieš pateikdamos programas Komisijai, turėtų pasikonsultuoti su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ar teritorijomis. Kad trečiųjų šalių ar teritorijų dalyvavimas bendradarbiavimo programose būtų veiksmingesnis ir pragmatiškesnis,

- turėtų taip pat būti įmanoma sutarimą dėl bendradarbiavimo programų turinio ir galimo trečiųjų šalių ar teritorijų įnašo išreikšti oficialiai patvirtintuose konsultaciniuose posėdžiuose su tokiomis trečiosiomis šalimis ar teritorijomis arba regioninio bendradarbiavimo organizacijų svarstymų protokoluose. Atsižvelgiant į pasidalijamojo valdymo ir supaprastinimo principus, bendradarbiavimo programų patvirtinimo procedūra turėtų būti tokia, kad Komisija patvirtintų tik esminius bendradarbiavimo programų elementus, o kitus elementus turėtų patvirtinti dalyvaujanti valstybė narė arba valstybės narės. Siekiant teisinio tikrumo ir skaidrumo, būtina užtikrinti, kad tais atvejais, kai dalyvaujanti valstybė narė ar valstybės narės iš dalies pakeičia bendradarbiavimo programos elementą, kuriam pakeisti nereikalingas Komisijos patvirtinimas, tos programos vadovaujančioji institucija apie tokį iš dalies keičiantį sprendimą praneštų Komisijai per vieną mėnesį nuo to iš dalies keičiančio sprendimo dienos;
- (22) pagal Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją Europos struktūriniais ir investicijų fondais reikėtų užtikrinti kompleksiškesnį ir įtraukesnį vietos problemų sprendimo metodą. Siekiant sustiprinti tokį metodą, ERPF parama pasienio regionuose turėtų būti koordinuojama su EŽŪFKP ir EJRŽF parama, prireikus dalyvaujant pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1302/2013 ⁽¹⁾ įsteigtoms Europos teritorinio bendradarbiavimo grupėms (ETBG), jei vietos plėtra yra vienas iš jų tikslų;
- (23) remiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpio patirtimi, reikėtų paaiškinti ir pagerinti veiksmų atrankos sąlygas siekiant užtikrinti, kad būtų atrenkami tik tikrai bendri veiksmai. Atsižvelgiant į išskirtines atokiausių regionų ir trečiųjų šalių ar teritorijų bendradarbiavimo programų aplinkybes ir savybes, reikėtų nustatyti ir priderinti lengvesnes bendradarbiavimo sąlygas, susijusias su veiksmų vykdymu pagal šias programas. Reikėtų apibrėžti vienintelį paramos gavėjų terminą ir tokiems paramos gavėjams turėtų būti leidžiama patiems atlikti bendradarbiavimo veiksmus;
- (24) reikėtų nurodyti tiksliai pagrindinių paramos gavėjų, kuriems tenka visa atsakomybė už veiksmų įgyvendinimą, pareigas;
- (25) įgyvendinimo ataskaitų reikalavimai turėtų būti pritaikyti programų vykdymo bendradarbiaujant ypatumams ir
- atspindėti programų įgyvendinimo ciklą. Siekiant užtikrinti patikimą valdymą, turėtų būti įmanoma metinę peržiūrą rengti raštu;
- (26) pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 vadovaujančioji institucija turėtų užtikrinti, kad bendradarbiavimo programų vertinimas būtų vykdomas vadovaujantis vertinimo planu ir apimtų tų programų efektyvumą, našumą ir poveikio vertinimą. Bent kartą per programavimo laikotarpį atliekant vertinimą turėtų būti nustatyta, kaip suteikta parama padėjo pasiekti programos tikslų. Į tokius vertinimus turėtų būti įtraukta informacija apie bet kokius programavimo laikotarpiu siūlomus patikslinimus;
- (27) šio Reglamento priede reikėtų nustatyti bendrųjų produkto rodiklių, nustatytų atsižvelgiant į bendradarbiavimo programų ypatumus, rinkinį siekiant palengvinti programos įgyvendinimo pažangos vertinimą. Tuos rodiklius turėtų papildyti konkrečios programos rezultato rodikliai ir, atitinkamai atvejais, konkrečios programos produkto rodikliai;
- (28) atsižvelgiant į tai, kad programose dalyvauja daugiau nei viena valstybė narė ir todėl padidėja administracinės išlaidos, ypač susijusios su kontrole ir vertimu, viršutinė techninės paramos išlaidų riba turėtų būti aukštesnė už ribą, nustatytą pagal investicijų ir ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą. Siekiant kompensuoti didesnes administracines išlaidas, valstybės narės turėtų būti raginamos, kai įmanoma, mažinti administracinę našta, kai įgyvendinami bendri projektai. Be to, bendradarbiavimo programoms, kurioms skiriama ribota ERPF parama, reikėtų skirti tam tikrą minimalią sumą techninei paramai, kuri galėtų viršyti 6 proc., kad būtų galima užtikrinti pakankamą veiksmingos techninės paramos veiklos finansavimą;
- (29) atsižvelgiant į tai, kad programose dalyvauja daugiau nei viena valstybė narė, Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatyta bendroji taisyklė, kad kiekviena valstybė narė turi priimti savo nacionalines išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles, netinka siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo. Remiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpio patirtimi, reikėtų nustatyti aiškia išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklių hierarchiją, kuria būtų skatinama turėti išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles, nustatytas Sąjungos lygmeniu, ar visai bendradarbiavimo programai, siekiant išvengti bet kokio galimo skirtingų reglamentų, taip pat reglamentų ir nacionalinių taisyklių nesuderinamumo arba prieštaravimų. Visų pirma Komisija, remdamasi 2007–2013 m. programavimo laikotarpio patirtimi, turėtų priimti išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles, pagrįstas šiame reglamente nustatytomis išlaidų kategorijomis;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1302/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) atsižvelgiant į patikslintas, supaprastintas ir pagerintas tokių grupių steigimo ir jų veikimo sąlygas (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 303).

- (30) atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinant veiksmus dažnai dalyvauja darbuotojai iš daugiau nei vienos valstybės narės, ir į veiksmų, kuriuose išlaidos darbuotojams yra svarbus aspektas, skaičių, turėtų būti taikoma fiksuotoji išlaidų darbuotojams norma, paremta kitomis tiesioginėmis bendradarbiavimo veiksmų išlaidomis, tokiu būdu išvengiant atskiros tokių veiksmų valdymo apskaitos;
- (31) reikėtų supaprastinti su veiksmų už programų įgyvendinimo teritorijos vieta susijusias lankstumo taisykles. Be to, būtina remti ir palengvinti, nustatant konkrečią tvarką, veiksmingą tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą su Sąjungos kaimyninėmis trečiosiomis šalimis ar teritorijomis, kai to reikia, užtikrinti, kad valstybių narių regionų plėtrai būtų teikiama veiksminga pagalba. Atitinkamai išskirtiniais atvejais ir tam tikromis sąlygomis tinka leisti paramą iš ERPF veiksmams ne programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalyje ir kaimyninių trečiųjų šalių teritorijoje, kai tie veiksmai naudingi Sąjungos regionams;
- (32) valstybės narės turėtų būti skatinamos patikėti vadovaujančiosios institucijos funkcijas ETBG arba perduoti tokiai grupei atsakomybę už bendradarbiavimo programos dalies, susijusios su tos ETBG apimama teritorija, valdymą;
- (33) vadovaujančioji institucija turėtų įsteigti jungtinį sekretoriatą, kuris, *inter alia*, pareiškėjams turėtų teikti informaciją apie paramą, tvarkytų projektų paraiškas ir padėtų paramos gavėjams įgyvendinti jų veiksmus;
- (34) vadovaujančiosios institucijos turėtų būti atsakingos už Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatytas funkcijas, įskaitant valdymo tikrinimus, siekiant užtikrinti vienodus standartus visoje programos įgyvendinimo teritorijoje. Tačiau jei vadovaujančiąja institucija paskiriama ETBG, tokius patikrinimus turėtų atlikti vadovaujančioji institucija arba jie turėtų būti atliekami jos atsakomybe bent tose valstybėse narėse ir trečiuosiose šalyse ar teritorijose, iš kurių yra atvykę ETBG nariai, o tikrintojų paslaugomis turėtų būti naudojamos tik likusiose valstybėse narėse ir trečiuosiose šalyse ar teritorijose. Net jei nepaskiriama ETBG, dalyvaujančios valstybės narės turėtų įgalinti vadovaujančiąją instituciją atlikti tikrinimus visoje programos įgyvendinimo teritorijoje;
- (35) tvirtinančiosios institucijos turėtų būti atsakingos už tvirtinančiųjų institucijų funkcijas, nustatytas Reglamente (ES) Nr. 1303/2013. Valstybės narės turėtų turėti galimybę paskirti vadovaujančiąją instituciją taip pat vykdyti tvirtinančiosios institucijos funkcijas;
- (36) viena audito institucija turėtų būti atsakinga už audito institucijos funkcijų, nustatytų Reglamente (ES) Nr. 1303/2013, vykdymą, siekiant užtikrinti vienodus standartus visoje programos įgyvendinimo teritorijoje. Kai tai neįmanoma, programos audito institucijai turėtų padėti auditorių grupė;
- (37) siekiant, kad būtų sustiprinta Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda ir padidintas jos sanglaudos politikos veiksmingumas, trečiosioms šalims turėtų būti leidžiama dalyvauti, prisidedant prie PNPP II ir EKP lėšų, vykdan tarptautines ir tarpregionines bendradarbiavimo programas. Tačiau pagal tokias programas bendrai finansuojamais veiksmais turėtų būti toliau siekiama sanglaudos politikos tikslų, net jeigu jie iš dalies arba visiškai įgyvendinami už Sąjungos teritorijos ribų. Todėl įnašas į Sąjungos išorės veiksmų tikslus tėra tik papildomas, kadangi bendradarbiavimo programų svorio centras turėtų būti nustatomas pagal teminius tikslus ir sanglaudos politikos investavimo prioritetus. Kad būtų užtikrintas veiksmingas trečiųjų šalių dalyvavimas bendradarbiavimo programose, kurios valdomos pagal pasidalijamojo valdymo principą, programos įgyvendinimo sąlygos turėtų būti išdėstytos pačiose bendradarbiavimo programose ir, jei reikalinga, finansavimo susitarimuose, kuriuos sudaro Komisija, kiekvienos iš trečiųjų šalių vyriausybės ir valstybė narė, kurioje veikia atitinkamos bendradarbiavimo programos vadovaujančioji institucija. Programos įgyvendinimo sąlygos turėtų atitikti taikytiną Sąjungos teisę ir, atitinkamais atvejais, dalyvaujančių valstybių narių nacionalines teisės nuostatas, susijusias su jos taikymu;
- (38) reikėtų nustatyti aiškią paramos gavėjų, pagrindinio paramos gavėjo, vadovaujančiosios institucijos ir Komisijos finansinės atsakomybės, susijusios su sumų susigrąžinimu dėl pažeidimų, grandinę. Reikėtų priimti nuostatą dėl valstybių narių atsakomybės tuo atveju, kai sumų negalima susigrąžinti;
- (39) remiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpio patirtimi, reikėtų nustatyti aiškią ne eurais patiriamų išlaidų perskaičiavimo išimtį, taikant kuo artimesnį išlaidų patyrimo momentui arba to mėnesio, per kurį išlaidos buvo pateiktos patikrinimui ar mėnesio, per kurį apie išlaidas buvo pranešta pagrindiniam paramos gavėjui, valiutos mėnesinį kursą. Su bendrais bendradarbiavimo veiksmais susijusius finansavimo planus, ataskaitas ir apskaitas jungtiniam sekretoriatui, programų institucijoms ir stebėsenos komitetui reikėtų pateikti tik eurais. Reikėtų patikrinti perskaičiavimo tikslumą;

- (40) siekiant nustatyti konkrečias taisykles, pagal kurias iš dalies keičiami bendrieji produkto rodikliai ir konkrečias taisykles dėl išlaidų tinkamumo finansuoti, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl dalinio bendrųjų produkto rodiklių sąrašo, nustatyto šio reglamento priede, keitimo ir dėl konkrečių bendradarbiavimo programų išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklių. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus, Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (41) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai reikėtų suteikti įgyvendinimo įgaliojimus, susijusius su tarpvalstybinių teritorijų ir tarptautinių teritorijų sąrašais, su visų bendradarbiavimo programų sąrašu ir su visa kiekvienai programai skirtos ERPF paramos bendra suma, su intervencinių veiksmų kategorijų nomenklatūros ir su bendradarbiavimo programų modeliais bei įgyvendinimo ataskaitomis. Tie įgaliojimai turėtų būti vykdomi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;
- (42) Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti sprendimus, kuriais patvirtinami tam tikri bendradarbiavimo programų aspektai ir visi vėlesni tų aspektų daliniai pakeitimai;
- (43) tačiau šis reglamentas neturėtų turėti įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1080/2006 ⁽²⁾ arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d. tolesniam teikimui arba keitimui. Tas reglamentas ar tokie kiti taikytini teisės aktai po 2013 m. gruodžio 31 d. turėtų būti toliau taikomi tai paramai arba susijusiems veiksams iki jų galiojimo pabaigos. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 pateiktos ar patvirtintos paraiškos dėl paramos gavimo turėtų galioti ir toliau;
- (44) kadangi šio reglamento tikslo, t.y. didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ištaisant pagrindinius Sąjungos regionų pusiausvyros sutrikimus, valstybės

narės negali deramai pasiekti dėl įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumų, nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimo ir valstybių narių bei regionų finansinių išteklių ribotumo, bet dėl siūlomo veiksmo masto ir pobūdžio to tikslo geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

- (45) siekiant užtikrinti šiuo reglamentu nustatytų priemonių skubų taikymą, šis reglamentas turėtų įsigaliooti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir aprėptis

1. Šiuo reglamentu nustatoma ERPF aprėptis Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo atžvilgiu ir nustatomos specialiosios su tuo tikslu susijusios nuostatos.

2. Šiame reglamente, atsižvelgiant į Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, apibrėžiami prioritetiniai ERPF tikslai ir organizacija, valstybių narių ir regionų tinkamumo ERPF paramai gauti kriterijai, esami ERPF paramos finansiniai ištekliai ir jų paskyrimo kriterijai.

Taip pat nustatomos nuostatos, kurios būtinos siekiant užtikrinti veiksmingą Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtų veiksmų programų (toliau – bendradarbiavimo programos) įgyvendinimą, stebėseną, finansų valdymą ir kontrolę, įskaitant atvejus, kai tokiose bendradarbiavimo programose dalyvauja trečiosios šalys.

3. Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 ir Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 I skyrius taikomi Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui ir pagal jį įgyvendinamoms bendradarbiavimo programoms, išskyrus šiame reglamente konkrečiai nurodytus atvejus arba kai tos nuostatos gali būti taikomos tik investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui.

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽²⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1783/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 1).

2 straipsnis

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo komponentai

Pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą ERPF remia šiuos komponentus:

- 1) tarpvalstybinį gretimų regionų bendradarbiavimą siekiant skatinti integruotą regioninę kaimyninių prie sausumos ir jūrų sienų regionų dviejose arba daugiau valstybėse narėse arba kaimyninių pasienio regionų bent vienoje valstybėje narėje ir vienoje prie Sąjungos išorės sienos esančioje trečiojoje šalyje plėtrą, išskyrus tą, kuri įtraukta į bendradarbiavimo programas pagal Sąjungos išorės finansines priemones;
- 2) tarptautinį bendradarbiavimą didesniuose tarptautiniuose regionuose, dalyvaujant nacionaliniams, regioniniams ir vietos partneriams, kuris taip pat apima tarpvalstybinį bendradarbiavimą jūrose, kai jis nepriskiriamas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, siekiant užtikrinti didesnę teritorinę tų teritorijų integraciją;
- 3) tarpregioninį bendradarbiavimą siekiant didinti sanglaudos veiksmingumą skatinant:
 - a) visos Sąjungos partnerių dalijimąsi patirtimi dėmesį telkiant į teminius tikslus, įskaitant SESV 174 straipsnyje nurodytų regionų vystymąsi, į gerosios patirties nustatymo ir sklaidimo klausimus, siekiant perkelti šią patirtį pirmiausia į veiksmų programas pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, taip pat atitinkamais atvejais – į bendradarbiavimo programas;
 - b) dalijimąsi tvarios miestų plėtros, įskaitant miesto ir kaimo ryšius, gerosios patirties nustatymo, perdavimo ir sklaidimo patirtimi;
 - c) su bendradarbiavimo programų bei veiksmų įgyvendinimu ir naudojimu ETBG susijusios gerosios patirties ir novatoriškų metodų nustatymo, perdavimo ir sklaidimo patirties mainus;
 - d) vystymosi tendencijų analizę teritorinės sanglaudos tikslų, įskaitant ekonominės ir socialinės sanglaudos teritorinius aspektus, atžvilgiu ir darnią Sąjungos teritorijos plėtrą atliekant tyrimus, renkant duomenis ir kitomis priemonėmis.

3 straipsnis

Geografinė aprėptis

1. Remtini tarpvalstybinio bendradarbiavimo regionai yra Sąjungos NUTS 3 lygio regionai palei visas vidaus ir išorės sausumos sienas, išskyrus tuos, kurie įtraukti į pagal Sąjungos

išorės finansines priemones vykdomas programas, ir visi Sąjungos NUTS 3 lygio regionai palei jūrines sienas, tarp kurių yra daugiausia 150 km, neatmetant galimybės tai koreguoti, siekiant užtikrinti bendradarbiavimo programos sričių, nustatytą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui, darną ir tęstinumą.

Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, nustatantį pagal bendradarbiavimo programas suskirstytą remtinių tarpvalstybinių teritorijų sąrašą. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

Tame sąrašė taip pat nurodomi tie Sąjungos NUTS 3 lygio regionai, į kuriuos buvo atsižvelgta skiriant ERPF paramą tarpvalstybiniam bendradarbiavimui prie visų vidaus sienų ir tų išorės sienų, kuriose taikomos Sąjungos išorės finansinės priemonės, pvz., EKP pagal EKP teisėkūros procedūra priimamą aktą ir PNPP II pagal PNPP II teisėkūros procedūra priimamą aktą.

Pateikdamos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų projektus valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais ir siekdamos užtikrinti tarpvalstybinių teritorijų suderinamumą gali prašyti įtraukti kitus nei antroje pastraipoje nurodytame sprendime išvardyti NUTS 3 lygio regionus į atitinkamą tarpvalstybinio bendradarbiavimo teritoriją.

Susijusios valstybės narės ar valstybių narių prašymu, siekdama palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą prie atokiausių regionų jūrų sienų ir nedarant poveikio pirmos pastraipos nuostatoms, Komisija gali į antroje pastraipoje nurodytą sprendimą gali įtraukti NUTS 3 lygio regionus, esančius atokiausiuose regionuose prie jūrų sienų, kai juos skiria daugiau nei 150 km, kaip tarpvalstybines teritorijas, galinčias gauti paramą iš atitinkamų tų valstybių narių asignavimų.

2. Nedarant poveikio 20 straipsnio 2 ir 3 dalims tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos gali apimti regionus Norvegijoje ir Šveicarijoje ir taip apimti Lichtenšteina, Andorą, Monaką ir San Mariną bei su atokiausiais regionais besiribojančias trečiąsias šalis ar teritorijas, kurie visi yra lygiaverčiai NUTS 3 lygio regionams.

3. Tarptautinio bendradarbiavimo atžvilgiu Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, nustatantį pagal bendradarbiavimo programas suskirstytą remtinių tarptautinių teritorijų sąrašą, į kurį įtraukiami NUTS 2 lygio regionai, užtikrindama, kad pagal ankstesnes programas vykdytas bendradarbiavimas didesnėse susijusiose teritorijose bus tęsiamas, ir atsižvelgdama į makroregionines ir jūros baseino strategijas. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

Pateikdamos tarptautinio bendradarbiavimo programų projektus valstybės narės gali prašyti į tam tikrą tarptautinio bendradarbiavimo teritoriją įtraukti kitus NUTS 2 lygio regionus, esančius šalia regionų, kurie nustatyti pirmoje pastraipoje nurodytame sprendime. Valstybės narės nurodo tokio prašymo priežastis.

4. Nedarant poveikio 20 straipsnio 2 ir 3 dalims tarptautinio bendradarbiavimo programos gali apimti regionus abiejuose šių trečiųjų šalių ar teritorijų:

a) šio straipsnio 2 dalyje nurodytų trečiųjų šalių ar teritorijų;

b) Farerų salų ir Grenlandijos.

Nedarant poveikio 20 straipsnio 2 ir 3 dalims, tarptautinio bendradarbiavimo programos taip pat gali apimti regionus trečiojoje šalyje kurioms taikomos Sąjungos išorės finansinės priemonės, pavyzdžiui, EKP pagal EKP teisėkūros procedūra priimtą aktą, įskaitant atitinkamus Rusijos Federacijos regionus, ir PNPP II pagal PNPP II teisėkūros procedūra priimtą aktą, regionus. EKP ir PNPP II paramą toms programoms atitinkantys metiniai asignavimai skiriami, jei programomis tinkamai siekiama atitinkamų išorės bendradarbiavimo tikslų.

Tokie regionai yra lygiaverčiai NUTS 2 lygio regionams.

5. ERPF parama tarpregioniniam bendradarbiavimui apima visą Sąjungos teritoriją.

Nedarant poveikio 20 straipsnio 2 ir 3 dalims, tarpregioninio bendradarbiavimo programos gali apimti trečiųjų šalių ar teritorijų, nurodytų šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose, visumą arba jų dalį.

6. Informavimo tikslais trečiųjų šalių regionai ar teritorijos, nurodyti 2 ir 4 dalyse, įtraukiami į 1 ir 3 dalyse nurodytus sąrašus.

7. Tinkamai pagrįstais atvejais, kad būtų padidintas programų įgyvendinimo veiksmingumas, atokiausi regionai gali sujungti vienai teritorinio bendradarbiavimo programai ERPF lėšas, skirtas tarpvalstybiniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui, įskaitant papildomus 4 straipsnio 2 dalyje nustatytus asignavimus, laikydamiesi visų tų asignavimų atžvilgiu taikomų taisyklių.

4 straipsnis

Lėšos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui

1. Lėšos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui sudaro 2,75 proc. visų esamų 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo biudžetinių išpareigojimų

lėšų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 91 straipsnio 1 dalyje (t. y., iš viso 8 948 259 330 EUR) ir paskirstomos taip:

a) 74,05 proc. (t. y., iš viso 66 266 317 602 EUR) tarpvalstybiniam bendradarbiavimui;

b) 20,36 proc. (t. y., iš viso 1 821 627 570 EUR) tarptautiniam bendradarbiavimui;

c) 5,59 proc. (t. y., iš viso 5 000 000 004 EUR) tarpregioniniam bendradarbiavimui.

2. Kalbant apie programas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, atokiausiems regionams skiriama ne mažiau kaip 150 proc. ERPF paramos, gautos 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu bendradarbiavimo programoms. Be to, 50 000 000 EUR suma iš tarpregioninio bendradarbiavimo asignavimų atidedama atokiausių regionų bendradarbiavimui. Atsižvelgiant į lėšų telkimą pagal temas, tiems papildomiems asignavimams taikoma 6 straipsnio 1 dalis.

3. Komisija kiekvienai valstybei narei praneša 1 dalies a ir b punktuose nurodytų visų tarpvalstybiniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui skirtų jos sumų dalį, suskirstytą pagal metus. Gyventojų skaičius teritorijose, nurodytose 3 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir 3 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje, taikomas kaip paskirstymo kiekvienai valstybei narei kriterijus.

Remdamasi pagal pirmą pastraipą praneštomis sumomis, kiekviena valstybė narė informuoja Komisiją, ar ir kaip ji pasinaudojo 5 straipsnyje numatyta perkėlimo galimybe, ir apie galutinę lėšų paskirstymą tarp tarpvalstybinių ir tarptautinių programų, kuriose valstybė narė dalyvauja. Komisija, remdamasi valstybių narių pateikta informacija, įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriame pateikiamas visų bendradarbiavimo programų sąrašas ir kuriame nurodoma visos kiekvienai programai skirtos ERPF paramos bendra suma. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

4. ERPF įnašą tarpvalstybinėms ir jūros baseinų programoms pagal EKP ir tarpvalstybinėms programoms pagal PNPP II nustato Komisija ir susijusios valstybės narės. ERPF įnašas, nustatytas kiekvienai valstybei narei, vėliau neperskirstomas susijusioms valstybėms narėms.

5. ERPF parama atskiroms tarpvalstybinėms ir jūros baseino programoms pagal EKP ir tarpvalstybinėms programoms pagal PNPP II suteikiama, jei pagal EKP ir PNPP II suteikiama bent lygiavertė suma. Ta lygiavertė suma negali viršyti didžiausios EKP teisėkūros procedūra priimtame akte arba PNPP II teisėkūros procedūra priimtame akte nustatytos sumos.

6. ERPF paramą tarpvalstybinėms ir jūros baseino programoms pagal EKP ir tarpvalstybinėms programoms pagal PNPP II atitinkantys metiniai asignavimai įtraukiami į atitinkamas 2014 biudžetinių metų priemonių biudžeto eilutes.

7. 2015 ir 2016 m. ERPF metiniai asignavimai programoms pagal EKP ir PNPP II, dėl kurių Komisijai birželio 30 d. nepateiktos programos pagal tarpvalstybines ir jūros baseinų programas taikant EKP ir pagal jūros baseinų programas taikant PNPP II, ir kurie neperskirstyti kitai programai, pateiktai pagal tą pačią išorės bendradarbiavimo programų kategoriją, skiriami vidaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo programoms pagal 1 dalies a punktą, kuriose dalyvauja susijusi valstybė narė ar valstybės narės.

Jei 2017 m. birželio 30 d. vis dar yra Komisijai nepateiktų programų pagal tarpvalstybines ir jūros baseinų programas taikant EKP ir pagal tarpvalstybines programas taikant PNPP II, visas 4 dalyje nurodytas ERPF įnašas likusiems metams iki 2020 m. toms programoms, kuris nebuvo perskirtas kitai patvirtintai programai toje pačioje išorės bendradarbiavimo kategorijoje, skiriamas 1 dalies a punkte nurodytoms vidaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo programoms, kuriose dalyvauja susijusi valstybė narė ar valstybės narės.

8. Vadovaujantis taikytinomis taisyklėmis ir procedūromis, bet kurios 4 dalyje nurodytos Komisijos patvirtintos tarpvalstybinės ir jūros baseino programos nutraukiamos arba programoms skirta lėšų suma sumažinama, visų pirma jei:

- a) nė viena programoje dalyvaujanti šalis partnerė iki vadovaujantis EKP teisėkūros procedūra priimtu aktu ar PNPP II teisėkūros procedūra priimtu aktu nustatyto termino nepasirašo atitinkamo finansavimo susitarimo; arba
- b) programos negalima įgyvendinti taip, kaip planuota, dėl joje dalyvaujančių šalių santykių problemų.

Tokiais atvejais 4 dalyje nurodytas ERPF įnašas, atitinkantis dar nepriskirtas metines išmokas arba tais pačiais biudžetinėmis metais visiškai arba iš dalies išpareigojimams priskirtas ir panaikintas metines išmokas, kurios nebuvo perskirtos kitai tos pačios išorės bendradarbiavimo programų kategorijos programai, susijusios valstybės narės ar valstybių narių prašymu skiriamas vidaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo programoms pagal 1 dalies a punktą, kuriose susijusi valstybė narė ar valstybės narės dalyvauja.

9. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 1 dalį įsteigtam komitetui Komisija pateikia metinę tarpvalstybinių ir jūros baseino programų pagal EKP ir tarpvalstybinių programų pagal PNPP II, prie kurių ERPF prisideda pagal šį straipsnį, finansinio įgyvendinimo santrauką.

5 straipsnis

Perkėlimo galimybė

Kiekviena valstybė narė gali iki 15 proc. savo finansinių asignavimų, skirtų kiekvienam iš 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytų komponentų, perkelti iš vieno iš tų komponentų į kitą.

II SKYRIUS

Lėšų telkimas pagal temas ir investavimo prioritetai

6 straipsnis

Lėšų telkimas pagal temas

1. Bent 80 proc. ERPF asignavimų, skirtų kiekvienai tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir tarptautinei programai, sutelkiama ne daugiau kaip keturiems teminiams tikslams, iš nustatytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje, įgyvendinti.

2. Tarpregininio bendradarbiavimo programoms, nurodytoms šio reglamento 2 straipsnio 3 punkto a papunktyje, galima parinkti visus teminius tikslus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje.

7 straipsnis

Investavimo prioritetai

1. ERPF pagal Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 3 straipsnyje nustatytą jo aprėptį prisideda siekiant Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytų teminių tikslų vykdant bendrus veiksmus pagal tarpvalstybinio, tarptautinio ir tarpregininio bendradarbiavimo programas. Be Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 5 straipsnyje nustatytų investavimo prioritetų ERPF lėšomis taip pat gali būti remiami šie investavimo prioritetai pagal teminius tikslus, nurodytus kiekvienam Europos teritorinio bendradarbiavimo komponentui:

- a) tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje:
 - i) tvaraus ir kokybiško užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas, integruojant tarpvalstybines darbo rinkas, įskaitant tarpvalstybinį judumą, bendras vietos užimtumo iniciatyvas, informavimo ir konsultacijų paslaugas ir bendrą mokymą;
 - ii) socialinės įtrauktiems skatinimas, kova su skurdu ir bet kokia diskriminacija, skatinant lyčių lygybę, vienodas galimybes ir bendruomenių integraciją tarpvalstybiniu mastu;
 - iii) investicijos į švietimą, mokymą ir profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą, rengiant ir įgyvendinant bendras švietimo, profesinio mokymo ir mokymo sistemas;

- iv) valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas, skatinant teisinį ir administracinį bendradarbiavimą bei piliečių ir institucijų bendradarbiavimą.
- b) tarptautinio bendradarbiavimo srityje: valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas, rengiant ir koordinuojant makroregionines ir jūros baseino strategijas;
- c) tarpregioninio bendradarbiavimo srityje: valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas:
- i) skleidžiant gerą patirtį ir žinias ir pasinaudojant keitimosi patirtimi tvarios miestų plėtros klausimais, įskaitant miesto bei kaimo ryšius, rezultatais pagal 2 straipsnio 3 punkto b papunktį.
 - ii) skatinant patirties mainus, kad būtų galima padidinti teritorinio bendradarbiavimo programų ir veiksmų efektyvumą ir naudojimąsi ETBG pagal 2 straipsnio 3 punkto c papunktį;
 - iii) stiprinant įrodymų bazę, kad būtų galima padidinti sanglaudos politikos veiksmingumą ir padėti pasiekti teminius tikslus vykdant vystymosi tendencijų analizę pagal 2 straipsnio 3 punkto d papunktį;
2. Tarpvalstybinės PEACE programos atveju ir pagal teminių socialinės įtraukties skatinimo ir kovos su skurdu ir bet kokia diskriminacija tikslą ERPF taip pat prisideda skatinant socialinį ir ekonominį stabilumą atitinkamuose regionuose, visų pirma veiksmis siekiant skatinti bendruomenių sanglaudą.

III SKYRIUS

Programavimas

8 straipsnis

Bendradarbiavimo programų turinys, tvirtinimas ir keitimas

1. Bendradarbiavimo programą sudaro prioritetinės kryptys. Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 59 straipsniui, prioritetinė kryptis atitinka teminį tikslą, o ją sudaro vienas arba keli to teminio tikslo investavimo prioritetai pagal šio reglamento 6 ir 7 straipsnius. Prireikus ir norint padidinti jos poveikį ir veiksmingumą, taikant teminiu požiūriu nuoseklų integruotą metodą siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų, prioritetinė kryptis tinkamai pagrįstais atvejais gali apimti vieną arba kelis papildančius skirtingų teminių tikslų investavimo prioritetus, kad būtų maksimaliai prisidėta prie tos prioritetinės krypties.

2. Bendradarbiavimo programa prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos siekio ir joje išdėstoma:

- a) pasirinktų teminių tikslų, atitinkamų investavimo prioritetų ir finansinių asignavimų pagrindimas atsižvelgiant į Bendrąją strateginę programą, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 I priede ir remiamasi poreikių visoje programos įgyvendinimo teritorijoje analize bei kaip atsakas tokiems poreikiams pasirinkta strategija, kurioje prireikus aptariami trūkštami tarpvalstybinės infrastruktūros ryšiai ir atsižvelgiama į *ex ante* vertinimo, atlikto pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 55 straipsnį, rezultatus;
- b) pagal kiekvieną prioritetinę kryptį, išskyrus techninę paramą:
 - i) investavimo prioritetai ir atitinkami konkretūs tikslai;
 - ii) siekiant užtikrinti geresnį programavimo orientavimą į rezultatus, tikėtini konkrečių tikslų įgyvendinimo rezultatai ir atitinkami rezultato rodikliai, nurodant jų atskaitinę vertę ir siektiną vertę, atitinkamais atvejais išreikštą kiekybiniais rodikliais, laikantis 16 straipsnio;
 - iii) pagal kiekvieną investavimo prioritetą remtinų veiksmų rūšies bei pavyzdžių ir jų tikėtino indėlio siekiant i punkte nurodytų konkrečių tikslų, įskaitant pagrindinius veiksmų atrankos principus, apibūdinimas, taip pat, jei reikia, pagrindinių tikslinių grupių, konkrečių tikslinių teritorijų, paramos gavėjų tipų nustatymas, planuojamas finansinių priemonių naudojimas ir dideli projektai;
 - iv) pagal kiekvieną investavimo prioritetą bendrieji ir konkretios programos produkto rodikliai, įskaitant kiekybinę siektiną vertę, kuriais, kaip tikimasi, bus prisidėta siekiant rezultatų, laikantis 16 straipsnio;
 - v) įgyvendinimo etapų ir finansinių bei produkto rodiklių, ir kai tinkama, rezultato rodiklių, kurie būtų naudojami kaip rezultatų plano orientyrai ir tikslai, nustatymas pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 21 straipsnio 1 dalį ir to reglamento II priedą;
 - vi) atitinkamais atvejais planuojamos techninės paramos panaudojimo santrauka, įskaitant, jei reikia, veiksmus, skirtus valdant ir kontroliuojant programas dalyvaujančių valdžios institucijų ir paramos gavėjų administraciniam gebėjimams stiprinti ir, jei reikia, veiksmus, skirtus atitinkamų partnerių administraciniam gebėjimams stiprinti, kad jie galėtų dalyvauti įgyvendinant programas;

- vii) atitinkamos intervencinių veiksmų kategorijos, pagrįstos Komisijos patvirtinta nomenklatūra, ir programuojamų lėšų preliminarius paskirstymas;
- c) pagal kiekvieną prioritetinę kryptį, susijusią su technine parama:
- i) konkretūs tikslai;
 - ii) tikėtini kiekvieno konkretaus tikslo įgyvendinimo rezultatai ir, kai tai objektyviai pateisinama atsižvelgiant į veiksmų turinį, atitinkami rezultato rodikliai, nurodant jų atskaitinę vertę ir siektiną vertę, laikantis 16 straipsnio;
 - iii) remtinių veiksmų ir jų tikėtino indėlio siekiant i punkte nurodytų konkrečių tikslų apibūdinimas;
 - iv) produkto rodikliai, kuriais, kaip tikimasi, bus prisidėta siekiant rezultatų;
 - v) atitinkamos intervencinių veiksmų kategorijos, pagrįstos Komisijos patvirtinta nomenklatūra, ir programuojamų lėšų preliminarius paskirstymas;

Tais atvejais, kai prioritetinei kryptčiai ar kryptims skirtas Sąjungos įnašas, susijęs su technine parama įgyvendinant bendradarbiavimo programą, neviršija 15 000 000 EUR, ii punktas netaikomas;

- d) finansavimo planas, kurį sudaro šios lentelės (neišskirstant pagal dalyvaujančias valstybes nares):
- i) lentelė, kurioje remiantis taisyklėmis dėl bendro finansavimo dydžių, nustatytomis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 60, 120 ir 121 straipsniuose, pagal metus suskirstoma iš ERPF numatoma skirti bendra finansinių asignavimų suma;
 - ii) lentelė, kurioje nurodyta bendra viso programavimo laikotarpio ERPF paramos finansinių asignavimų ir nacionalinio bendro finansavimo suma pagal kiekvieną bendradarbiavimo programą ir prioritetinę kryptį. Prioritetinių kryptčių, apimančių skirtingų teminių tikslų investavimo prioritetus, atveju lentelėje nurodoma visa finansinių asignavimų suma ir nacionalinio bendro finansavimo suma pagal kiekvieną atitinkamą teminį tikslą. Jeigu nacionalinį bendrą finansavimą sudaro viešasis ir privatusis bendras finansavimas, lentelėje nurodomos preliminarios viešojo ir privačiojo finansavimo dalys. Joje informavimo tikslais nurodomi bet koks programoje dalyvaujančių trečiųjų šalių įnašas ir numatoma EIB dalyvavimo dalis;
- e) didelių projektų, kuriuos planuojama įgyvendinti programavimo laikotarpiu, sąrašas.

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl pirmos pastraipos b punkto vii papunktyje ir c punkto v papunktyje nurodytos nomenklatūros. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Atsižvelgiant į bendradarbiavimo programos turinį ir tikslus, jeje aprašomas integruotas teritorinio vystymosi metodas, taip pat SESV 174 straipsnio 3 dalyje nurodytų regionų ir teritorijų atžvilgiu, atsižvelgiant į dalyvaujančių valstybių narių partnerystės sutartis, ir parodoma, kaip ta bendradarbiavimo programa padeda pasiekti jos tikslų ir tikėtinų rezultatų, ir, kai tinkama, taip pat nurodoma:

- a) požiūris į bendruomenės inicijuotų vietos vystymosi priemonių naudojimą ir principai, kuriais remiantis nustatomos sritys, kuriose tai bus įgyvendinama;
- b) principai, kuriais remiantis nustatomos miestų vietovės, kuriose turės būti įgyvendinti integruoti tvarios miestų plėtros veiksmai, ir preliminarius ERPF paramos tokiems veiksams asignavimai;
- c) požiūris į integruotų teritorinių investicijų priemones, nurodytos 11 straipsnyje, naudojimą, išskyrus atvejus, kuriems taikomas b punktas, ir jų preliminarius finansiniai asignavimai pagal kiekvieną prioritetinę kryptį;
- d) atvejais, kai valstybės narės ir regionai dalyvauja vykdant makroregionines ir jūros baseino strategijas, planuojamų intervencijų indėlis pagal bendradarbiavimo programą į tas strategijas priklausomai nuo atitinkamos valstybės narės nustatytų programos įgyvendinimo teritorijos poreikių ir, kai taikoma, atsižvelgiant į strategiškai svarbius projektus, nurodytus tose strategijose.

4. Bendradarbiavimo programoje taip pat nurodoma:

- a) įgyvendinimo nuostatos, kuriose:
 - i) nurodoma vadovaujančioji institucija, jei reikia, tvirtinančioji institucija ir audito institucija;
 - ii) nurodoma viena arba kelios institucijos, kurioms pavesta vykdyti kontrolės užduotis;
 - iii) nurodoma viena arba kelios institucijos, paskirtos atsakingomis už audito užduočių vykdymą;
 - iv) nustatoma jungtinio sekretoriato steigimo tvarka;
 - v) išdėstoma valdymo ir kontrolės priemonių aprašo santrauka;

vi) išdėstomas atsakomybės paskirstymas tarp dalyvaujančių valstybių narių tuo atveju, kai vadovaujančioji institucija arba Komisija nustato finansines pataisas.

b) įstaiga, kuriai Komisija turi pervesti mokėjimus;

c) veiksmai, kurių buvo imtasi siekiant į bendradarbiavimo programos rengimą įtraukti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnyje nurodytus partnerius, ir tų partnerių vaidmuo rengiant ir įgyvendinant bendradarbiavimo programą, taip pat jų dalyvavimas stebėsenos komiteto veikloje.

5. Atsižvelgiant į partnerystės sutarties turinį ir valstybių narių institucinę ir teisinę struktūrą, bendradarbiavimo programoje taip pat išdėstoma:

a) priemonės, kuriomis užtikrinamas veiksmingas ERPF, ESF, Sanglaudos fondo, EŽŪFKP ir EJŽF koordinavimas tarpusavyje ir su kitomis Sąjungos bei nacionalinėmis finansavimo priemonėmis, įskaitant koordinavimą ir galimą derinimą su Europos infrastruktūros tinklų priemone pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013⁽¹⁾, EKP, EPF ir PNPP II, taip pat EIB, atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 I priede pateiktas nuostatas, tais atvejais, kai valstybės narės ir trečiosios šalys ar teritorijos dalyvauja bendradarbiavimo programose, pagal kurias naudojami ERPF asignavimai atokiausiems regionams ir EPF lėšos, atitinkamo lygmens koordinavimo priemonės, kad būtų lengviau veiksmingai koordinuoti tų asignavimų ir lėšų panaudojimą;

b) paramos gavėjų administracinės naštos įvertinimo santrauka ir, jei reikia, planuojami veiksmai su preliminariu administracinės naštos mažinimo tvarkaraščiu.

6. 2 dalies pirmos pastraipos a punkte ir b punkto i–vii papunkčiuose, 3 dalyje ir 5 dalies a punkte nurodyta informacija pritaikoma prie bendradarbiavimo programų ypatumų pagal šio reglamento 2 straipsnio 3 punkto b, c ir d papunkčius. 2 dalies pirmos pastraipos e punkte ir 5 dalies b punkte nurodyta informacija neįtraukiama į bendradarbiavimo programas pagal šio reglamento 2 straipsnio 3 punkto c ir d papunkčius.

7. Prireikus ir atsižvelgiant į atitinkamų valstybių narių tinkamai pagrįstą vertinimą, susijusį su jų svarba programos turiniui ir tikslams, kiekvienoje bendradarbiavimo programoje nurodomos:

⁽¹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriamas Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

a) konkrečios priemonės, kaip atrenkant veiksmus atsižvelgti į aplinkos apsaugos reikalavimus, efektyvų išteklių naudojimą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, atsparumą nelaimėms ir rizikos prevenciją ir valdymą;

b) konkrečios priemonės, kaip rengiant, planuojant ir įgyvendinant bendradarbiavimo programą skatinti lygias galimybes, užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba lytinės orientacijos, ypač galimybių naudotis finansavimu srityje, atsižvelgiant į įvairių tikslinių diskriminavimo rizikos grupių poreikius ir ypač į poreikį daugiau galimybių suteikti neįgaliesiems;

c) kaip bendradarbiavimo programa prisidedama prie moterų ir vyrų lygybės skatinimo, ir, jei reikia, nustatoma, kaip užtikrinti lyčių lygybės aspektų integravimą programos ir veiksmo lygmenimis.

Pirmos pastraipos a ir b punktai netaikomi bendradarbiavimo programoms, įgyvendinamoms pagal 2 straipsnio 3 punkto b, c ir d papunkčius.

8. Bendradarbiavimo programose pagal 2 straipsnio 3 punkto c ir d papunkčius nustatomas tokios bendradarbiavimo programos paramos gavėjas arba paramos gavėjai ir gali būti nustatoma subsidijų skyrimo tvarka.

9. Dalyvaujančios valstybės narės ir trečiosios šalys ar teritorijos, jei jos priėmė pasiūlymą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, jei taikoma, sutikimą su bendradarbiavimo programos turiniu raštu patvirtina prieš ją pateikiant Komisijai. Į šį sutikimą taip pat įtraukiamas visų programoje dalyvaujančių valstybių narių ir, atitinkamais atvejais, trečiųjų šalių ar teritorijų išsipareigojimas užtikrinti bendrą finansavimą, kurio reikia bendradarbiavimo programai įgyvendinti, ir, atitinkamais atvejais, trečiųjų šalių ar teritorijų išsipareigojimas dėl finansinio įnašo.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, jei bendradarbiavimo programose dalyvauja atokiausi regionai ir trečiosios šalys ar teritorijos, susijusios valstybės narės, prieš pateikdamos bendradarbiavimo programas Komisijai, konsultuojasi su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ar teritorijomis. Tuo atveju susitarimai dėl bendradarbiavimo programų turinio ir galimo trečiųjų šalių ar teritorijų indėlio taip pat gali būti išreikšti oficialiai patvirtintuose konsultacijų susitikimų su trečiosiomis šalimis ar teritorijomis protokoluose arba regioninių bendradarbiavimo organizacijų svarstymų protokoluose.

10. Dalyvaujančios valstybės narės ir trečiosios šalys ar teritorijos, jei jos priėmė pasiūlymą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, parengia bendradarbiavimo programų projektus pagal Komisijos priimtą modelį.

11. Komisija 10 dalyje nurodytą modelį priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

12. Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo patvirtinami visi aspektai (be kita ko, visi būsimi pakeitimai), patenkantys į šio straipsnio taikymo sritį, išskyrus aspektus, patenkančius į šio straipsnio 2 dalies b punkto vii papunkčio, 2 dalies c punkto v papunkčio, 2 dalies e punkto, 4 dalies a punkto i papunkčio, 4 dalies c punkto ir 5 ir 7 dalių taikymo sritį, už kuriuos ir toliau yra atsakingos dalyvaujančios valstybės narės.

13. Vadovaujančioji institucija per vieną mėnesį nuo to iš dalies keičiančio sprendimo datos praneša Komisijai apie bet kokią sprendimą, kuriuo iš dalies keičiami į Komisijos sprendimo, nurodyto 12 dalyje, taikymo sritį nepatenkantys bendradarbiavimo programos aspektai. Iš dalies keičiančiame sprendime nurodoma jo įsigaliojimo data, kuri negali būti ankstesnė už jo priėmimo datą.

9 straipsnis

Bendrasis veiksmų planas

Kai ETBG, kaip paramos gavėjos, atsakomybe vykdomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 104 straipsnio 1 dalyje nurodytas bendrasis veiksmų planas, bendradarbiavimo programos jungtinio sekretoriato darbuotojai ir ETBG asamblėjos nariai gali tapti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 108 straipsnio 1 dalyje nurodyto valdymo komiteto nariais. ETBG asamblėjos nariai nesudaro valdymo komiteto narių daugumos.

10 straipsnis

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 32 straipsnį gali būti įgyvendinama tarpvalstybinio bendradarbiavimo programose, jei vietos plėtros grupės sudaro bent dvejų šalių, iš kurių viena yra valstybė narė, atstovai.

11 straipsnis

Integruotos teritorinės investicijos

Bendradarbiavimo programų tarpinė institucija, valdanti ir įgyvendinanti integruotas teritorines investicijas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 36 straipsnio 3 dalyje, yra arba pagal vienos iš programoje dalyvaujančių šalių teisę įsteigtas juridinis asmuo, jei ją įsteigia bent dvejų programoje dalyvaujančių šalių valdžios institucijos ar asmenys, arba ETBG.

12 straipsnis

Veiksmų atranka

1. Veiksmus pagal bendradarbiavimo programas atranka stebėsenos komitetas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 47 straipsnyje. Tas stebėsenos komitetas gali įsteigti valdymo komitetą, kuris jo atsakomybe vykdytų veiksmų atranką.

2. Atrinktuose tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo veiksmuose dalyvauja bent dvejų programoje dalyvaujančių šalių paramos gavėjai, iš kurių bent vienas yra iš valstybės narės. Veiksmas gali būti įgyvendinamas vienoje šalyje, jei nustatytas tarpvalstybinis ar tarptautinis poveikis ir nauda.

Tarpregioninio bendradarbiavimo veiksmuose, nurodytuose 2 straipsnio 3 punkto a ir b papunkčiuose, dalyvauja bent trijų šalių paramos gavėjai, iš kurių bent dvi yra valstybės narės.

Pirmoje pastraipoje nustatytos sąlygos netaikomos veiksmams pagal PEACE tarpvalstybinę Šiaurės Airijos ir Airijos pasienio grafysčių taikos ir susitaikymo rėmimo programą, kaip nurodyta 7 straipsnio 2 dalyje.

3. Nepaisant 2 dalies, ETBG arba kitas pagal vienos iš dalyvaujančių šalių įstatymus įsteigtas juridinis asmuo gali būti vienintelis paramos veiksmui gavėjas, jei tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo atveju jį įsteigia bent dvejų, o tarpregioninio bendradarbiavimo atveju – bent trijų dalyvaujančių šalių valdžios institucijos ar asmenys.

Juridinis asmuo, kuris įgyvendina finansinę priemonę arba, jei taikytina, fondų fondą, gali būti vienintelis paramos veiksmui gavėjas jo sudėčiai netaikant pirmoje pastraipoje numatytų reikalavimų.

4. Paramos gavėjai bendradarbiauja rengdami ir įgyvendindami veiksmus. Be to, jie bendradarbiauja sutelkdami darbuotojus veiksmams įgyvendinti arba finansuodami veiksmus, arba abiem atvejais.

Kai vykdomi veiksmi pagal atokiausių regionų ir trečiųjų šalių ar teritorijų programas, paramos gavėjai turi bendradarbiauti tik dviejose iš pirmoje pastraipoje nurodytų sričių.

5. Kiekvienos veiksmo atveju vadovaujančioji institucija pateikia pagrindiniam arba vieninteliam paramos gavėjui dokumentą, kuriame nurodytos paramos veiksmui sąlygos, įskaitant specialius su produktais arba paslaugomis, kuriuos reikia teikti pagal šį veiksmą, susijusius reikalavimus, finansavimo planą ir įgyvendinimo terminą.

13 straipsnis

Paramos gavėjai

1. Jei bendradarbiavimo programoje egzistuoja du arba daugiau paramos veiksmui gavėjų, vieną iš jų visi jie paskiria pagrindiniu paramos gavėju.

2. Pagrindinis paramos gavėjas:

- a) nustato sąlygas su kitais paramos gavėjais sutartyje, apimančioje nuostatas, kuriomis, *inter alia*, užtikrinamas patikimas veiksmui skirtų lėšų valdymas, įskaitant nepagrįstai sumokėtų sumų susigrąžinimą;
- b) prisiima atsakomybę už viso veiksmo įgyvendinimo užtikrinimą;
- c) įsitikina, kad visų paramos gavėjų nurodytos išlaidos būtų patirtos įgyvendinant veiksmą ir atitiktų visų paramos gavėjų sutartą veiklą ir vadovaujančiosios institucijos pateiktą dokumentą pagal 12 straipsnio 5 dalį;
- d) užtikrina, kad kitų paramos gavėjų nurodytas išlaidos būtų patikrintos tikrintojų ar tikrintojų, jei šį tikrinimą atlieka ne vadovaujančioji institucija pagal 23 straipsnio 3 dalį.

3. Jei pagal 2 dalies a punktą nustatytoje sąlygoje nurodyta kitaip, pagrindinis paramos gavėjas užtikrina, kad kiti paramos gavėjai kuo greičiau gautų visą fondų įnašo sumą. Neatimamos ir neišskaičiuojamos jokios sumos ir neimamas joks specialus mokestis arba kitas lygiavertis mokestis, dėl kurio sumažėtų ta kitiems paramos gavėjams skirta suma.

4. Pagrindiniai paramos gavėjai turi būti įsisteigę valstybėje narėje, dalyvaujančioje bendradarbiavimo programoje. Tačiau valstybės narės ir trečiosios šalys ar teritorijos, dalyvaujančios bendradarbiavimo programoje, gali susitarti, kad pagrindinis paramos gavėjas būtų įsisteigęs trečiojoje šalyje ar teritorijoje, dalyvaujančioje toje bendradarbiavimo programoje, jei vadovaujančioji institucija yra įsitikinusi, kad pagrindinis paramos gavėjas gali atlikti 2 ir 3 dalyse nustatytas užduotis ir kad įvykdyti valdymo, tikrinimo ir audito reikalavimai.

5. Vieninteliai paramos gavėjai turi būti registruoti valstybėje narėje, dalyvaujančioje bendradarbiavimo programoje. Tačiau jie gali būti registruoti valstybėje narėje, nedalyvaujančioje programoje, jei laikomasi 12 straipsnio 3 dalyje nustatytų sąlygų.

IV SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimą

14 straipsnis

Įgyvendinimo ataskaitos

1. Ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 31 d. ir kiekvienų vėlesnių metų tą pačią dieną, įskaitant 2023 m., gegužės 31 d. vadovaujančioji institucija Komisijai pateikia metinę įgyvendinimo ataskaitą, laikydama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 dalies. 2016 m. teikiama įgyvendinimo ataskaita apima 2014 ir 2015 finansinius metus, taip pat laikotarpį nuo išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios iki 2013 m. gruodžio 31 d.

2. 2017 m. ir 2019 m. pateiktoms ataskaitoms 1 dalyje nurodytas terminas yra birželio 30 d.

3. Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama informacija apie:

a) bendradarbiavimo programos įgyvendinimą laikantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 2 dalies;

b) atitinkamais atvejais, didelių projektų ir bendrųjų veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo pažangą.

4. 2017 m. ir 2019 m. pateiktose metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama ir įvertinama atitinkamai Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodyta informacija ir informacija, nurodyta šio straipsnio 2 dalyje, kartu su šia informacija:

a) vertinimo plano įgyvendinimo pažanga ir paskesni veiksmai, kurių imtasi dėl per vertinimą nustatytų faktų;

b) pagal komunikacijos strategiją taikytų informavimo ir viešinio priemonių rezultatai;

c) partnerių dalyvavimas įgyvendinant, stebint ir vertinant bendradarbiavimo programą.

2017 m. ir 2019 m. pateiktose metinėse įgyvendinimo ataskaitose, atsižvelgiant į kiekvienos bendradarbiavimo programos turinį ir tikslus, gali būti pateikta ir įvertinta ši informacija:

a) pažanga įgyvendinant teritorinės plėtros integruotąjį metodą, įskaitant tvarią miestų plėtrą ir bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą pagal bendradarbiavimo programą;

- b) pažanga įgyvendinant veiksmus, siekiant stiprinti institucijų ir paramos gavėjų gebėjimus administruoti ERPF ir juo naudotis;
- c) tam tikrais atvejais indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas;
- d) konkretūs veiksmai, kurių imtasi puoselėjant vyrų ir moterų lygybę, skatinant nediskriminavimą, pirmiausia susijusį su prieiga neįgaliesiems, ir įvykdyti susitarimai lyčių aspektą įtraukti į bendradarbiavimo programas ir veiksmus;
- e) veiksmai, kurių imtasi tvariai plėtrai skatinti;
- f) socialinės inovacijos srities veiksmų įgyvendinimo pažanga;

5. Metinės ir baigiamosios įgyvendinimo ataskaitos rengiamos remiantis Komisijos įgyvendinimo aktais patvirtintomis formomis. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal patariamąją procedūrą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 150 straipsnio 2 dalyje.

15 straipsnis

Metinė peržiūra

Metinės peržiūros posėdis organizuojamas pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 51 straipsnį.

Jeigu pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 51 straipsnio 3 dalį metiniai peržiūros posėdžiai neorganizuojami, kasmetinė peržiūra gali būti atliekama raštu.

16 straipsnis

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo rodikliai

1. Šio reglamento priede nustatyti bendrieji produkto rodikliai, konkrečios programos rezultato rodikliai ir, jei reikia, konkrečios programos produkto rodikliai taikomi pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio 4 dalį ir šio reglamento 8 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkto ii bei iv papunkčius ir c dalies ii ir iv papunkčius.
2. Bendriesiems ir konkrečios programos produkto rodikliams nustatoma nulinė pradinė reikšmė. 2023 m. nustatomos tų rodiklių kaupiamosios kiekybinės siektinos vertės.
3. Konkrečios programos rezultato rodikliams, susijusiems su investavimo prioritetais, atskaitinė vertė pasirenkama remiantis naujausiais turimais duomenimis, o tikslai nustatomi 2023 metams. Tikslus galima išreikšti kiekybiškai arba kokybiškai.

4. Komisijai pagal 29 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų keičiamas bendrųjų produkto rodiklių sąrašas, pateiktas priede, siekiant pagrįstais atvejais atlikti koregavimus ir užtikrinti veiksmingą programos įgyvendinimo pažangos vertinimą.

17 straipsnis

Techninė parama

ERPF techninei paramai skiriamos sumos riba yra 6 proc. visos bendradarbiavimo programai skirtos sumos. Kai programos bendri asignavimai neviršija 50 000 000 EUR, ERPF techninei paramai skiriamos sumos riba yra 7 proc. visos bendradarbiavimo programai skirtos sumos, bet ne mažiau kaip 1 500 000 EUR ir ne daugiau kaip 3 000 000 EUR.

V SKYRIUS

Tinkamumas finansuoti

18 straipsnis

Išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklės

1. Komisija pagal 29 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant nustatyti konkrečias bendradarbiavimo programų išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles, susijusias su išlaidomis darbuotojams, biuro ir administracinėmis išlaidomis, kelionės ir apgyvendinimo išlaidomis, išorės ekspertų ir paslaugų išlaidomis bei įrangos išlaidomis. Apie pagal 29 straipsnį priimtus deleguotuosius aktus Komisija ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 22 d. vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
2. Nedarydamos poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65–71 straipsniuose, Reglamente (ES) Nr. 1301/2013, šiame reglamente arba šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose arba jų pagrindu nustatytoms tinkamumo finansuoti taisyklėms, dalyvaujančios valstybės narės stebėsenos komitete nustato visos bendradarbiavimo programos tinkamumo finansuoti papildomas taisykles.
3. Į Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65–71 straipsniuose, Reglamente (ES) Nr. 1301/2013, šio straipsnio 1 dalyje nurodytame deleguotajame akte arba jų pagrindu arba dalyvaujančių valstybių narių pagal šio straipsnio 2 dalį kartu nustatytose taisyklėse nustatytų tinkamumo finansuoti taisyklių taikymo sritį nepatenkančiais klausimais taikomos valstybės narės, kurioje patiriamos išlaidos, nacionalinės taisyklės.

19 straipsnis

Išlaidos darbuotojams

Veiksmo išlaidas darbuotojams sąnaudas galima apskaičiuoti kaip fiksuotąją iki 20 proc. tiesioginių sąnaudų, išskyrus išlaidas darbuotojams, normą.

20 straipsnis

Bendradarbiavimo programų veiksmų tinkamumas finansuoti atsižvelgiant į vietovę

1. Taikant 2 ir 3 dalyse nustatytas leidžiančias nukrypti nuostatas, veiksmai pagal bendradarbiavimo programas vykdomi programos įgyvendinimo teritorijos dalyje, apimančioje Sąjungos teritoriją (toliau – programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalis).

2. Vadovaujančioji institucija gali sutikti, kad visi veiksmai arba jų dalis būtų įgyvendinami ne programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalyje, jei įvykdytos visos toliau nurodytos sąlygos:

- a) veiksmas naudingas programos įgyvendinimo teritorijai;
- b) bendra pagal bendradarbiavimo programą veiksams ne programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalyje paskirta suma neviršija 20 proc. ERPF paramos programos lygmeniu arba 30 proc., jei tai bendradarbiavimo programos, kurių programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalį sudaro atokiausi regionai;
- c) bendradarbiavimo programos institucijos įvykdo su veiksmu susijusius vadovaujančiosios ir audito institucijų išpareigojimus, susijusius su valdymu, kontrole ir auditu, arba jos sudaro sutartis su valstybės narės arba trečiosios šalies ar teritorijos, kurioje įgyvendinamas veiksmas, institucijomis.

3. Techninės paramos, reklaminės veiklos ir gebėjimų stiprinimo veiksmų išlaidos gali būti patiriamos ne programos įgyvendinimo teritorijos Sąjungos dalyje, jei įvykdomos 2 dalies a ir c punktų sąlygos.

VI SKYRIUS

Valdymas, kontrolė ir paskyrimas

21 straipsnis

Institucijų paskyrimas

1. Bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės, taikydamos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 123 straipsnio 1 dalį, paskiria vieną vadovaujančiąją instituciją, taikydamos to reglamento 123 straipsnio 2 dalį – vieną tvirtinančiąją instituciją ir taikydamos to reglamento 123 straipsnio 4 dalį – vieną audito instituciją. Vadovaujančioji institucija ir audito institucija turi būti toje pačioje valstybėje narėje.

Bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės gali paskirti vadovaujančiąją instituciją būti atsakinga ir už tvirtinančiosios institucijos funkcijų atlikimą. Tokiu paskyrimu nedaroma poveikio dalyvaujančių valstybių narių su finansinių pataisų taikymu susijusių išpareigojimų paskirstymui, kaip nustatyta bendradarbiavimo programoje.

2. Tvirtinančioji institucija gauna Komisijos mokamas išmokas ir paprastai jas išmoka pagrindiniams paramos gavėjams pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 132 straipsnį.

3. Vadovaujančiosios institucijos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos paskyrimo procedūrą, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 1303/2013, 124 straipsnyje, vykdo valstybės narė, kurioje yra įsisteigusi institucija.

22 straipsnis

Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė

Bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės gali naudotis ETBG, siekdamos perduoti tai grupei atsakomybę už tos bendradarbiavimo programos arba jos dalies valdymą, visų pirma suteikdamos jai vadovaujančiosios institucijos pareigas.

23 straipsnis

Vadovaujančiosios institucijos funkcijos

1. Nedarant poveikio šio straipsnio 4 daliai, bendradarbiavimo programos vadovaujančioji institucija vykdo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 125 straipsnyje nustatytas funkcijas.

2. Pasikonsultavusi su bendradarbiavimo programoje dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis, vadovaujančioji institucija įsteigia jungtinį sekretoriatą.

Jungtinis sekretoriatas padeda vadovaujančiajai institucijai ir stebėsenos komitetui vykdyti atitinkamas funkcijas. Jungtinis sekretoriatas taip pat teikia galimiems paramos gavėjams informaciją apie finansavimo galimybes pagal bendradarbiavimo programas ir padeda paramos gavėjams įgyvendinti veiksmus.

3. Jei vadovaujančiąją instituciją paskiriama ETBG, tikrinimus pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 125 straipsnio 4 dalies a punktą atlieka vadovaujančioji institucija arba tikrinimai atliekami jos atsakomybe bent tų valstybių narių ir trečiųjų šalių ar teritorijų, iš kurių yra ETBG narių, atžvilgiu.

4. Jei vadovaujančioji institucija neatlieka tikrinimų pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 125 straipsnio 4 dalies a punktą visoje programos įgyvendinimo teritorijoje, arba kai vadovaujančiosios institucijos arba jos atsakomybe tų valstybių narių ir trečiųjų šalių ar teritorijų, iš kurių yra ETBG narių, tikrinimai pagal 3 dalį neatliekami, kiekviena valstybė narė arba trečioji šalis ar teritorija, jei ji priėmė kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, paskiria instituciją arba asmenį, atsakingą už tokius tikrinimus, susijusius su paramos gavėjais jos teritorijoje (toliau – tikrintojas (-ai)).

Pirmoje pastraipoje nurodyti tikrintojai gali būti tos pačios už tokius bendradarbiavimo programų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą tikrinimą arba, trečiųjų šalių atveju, už palyginamus tikrinimus pagal Sąjungos išorės politikos priemones atsakingos institucijos.

Vadovaujančioji institucija įsitikina, kad kiekvieno vykdančios veiksmus dalyvaujančio paramos gavėjo išlaidas patikrinę paskirtasis tikrintojas.

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad paramos gavėjo išlaidos galėtų būti patikrintos per trijų mėnesių laikotarpį nuo tos dienos, kai atitinkamas paramos gavėjas pateikė dokumentus.

Kiekviena valstybė narė arba kiekviena trečioji šalis, jei ji priėmė kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, atsako už jos teritorijoje atliekamus tikrinimus.

5. Jei bendrai finansuojamų produktų arba paslaugų teikimą galima patikrinti viso veiksmo atžvilgiu, tikrinimą atlieka valstybės narės, kurioje įsisteigęs pagrindinis paramos gavėjas, vadovaujančioji institucija arba tikrintojas.

24 straipsnis

Tvirtinančiosios institucijos funkcijos

Bendradarbiavimo programos tvirtinančioji institucija vykdo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 126 straipsnyje nustatytas funkcijas.

25 straipsnis

Audito institucijos funkcijos

1. Bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės ir trečiosios šalys gali įgalioti audito instituciją visoje bendradarbiavimo programos teritorijoje tiesiogiai vykdyti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 127 straipsnyje nurodytas funkcijas. Jos nurodo, kada audito institucijai turi padėti valstybės narės arba trečiosios šalies auditorius.

2. Jei audito institucija neturi 1 dalyje nurodytų įgaliojimų, jai padeda auditorių grupė, kurią sudaro kiekvienos bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės arba trečiosios šalies atstovai ir kuri atlieka Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 127 straipsnyje nurodytas funkcijas. Kiekviena valstybė narė arba kiekviena trečioji šalis, jei ji priėmė kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, atsako už jos teritorijoje atliekamus auditus.

Kiekvienas atstovas iš kiekvienos bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės ar trečiosios šalies yra atsakingas už tai, kad būtų pateikti su išlaidomis jo teritorijoje susiję faktiniai duomenys, kurių reikia audito institucijai vertinimui atlikti.

Auditorių grupė sudaroma per tris mėnesius nuo bendradarbiavimo programos patvirtinimo sprendimo. Ji parengia savo darbo tvarkos taisykles ir jai pirmininkauja bendradarbiavimo programos audito institucija.

3. Vykdydami pareigas auditoriai yra nepriklausomi nuo tikrintojų, atliekančių tikrinimus pagal 23 straipsnį.

VII SKYRIUS

Trečiųjų šalių dalyvavimas tarptautinio ir tarpregioninio bendradarbiavimo programose

26 straipsnis

Trečiųjų šalių dalyvavimo įgyvendinimo sąlygos

Taikytinos programos įgyvendinimo sąlygos, kuriomis reglamentuojamas finansų valdymas, taip pat trečiųjų šalių dalyvavimo programavimas, stebėseną, vertinimas ir kontrolė, prie tarptautinio ir tarpregioninio bendradarbiavimo programų pridedant PNPP II ar EKP lėšomis, nustatomos atitinkamoje bendradarbiavimo programoje ir taip pat, prireikus, finansavimo susitarime, kurį sudaro Komisija, susijusių trečiųjų šalių vyriausybės ir valstybė narė, kurioje veikia atitinkamos bendradarbiavimo programos vadovaujančioji institucija. Programos įgyvendinimo sąlygos atitinka Sąjungos sanglaudos politikos taisykles.

VIII SKYRIUS

Finansų valdymas

27 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai, išmokos ir susigrąžinimas

1. ERPF parama bendradarbiavimo programoms mokama į vieną sąskaitą, kuri nėra suskirstyta į nacionalines subsąskaitas.

2. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad visos dėl pažeidimo sumokėtos sumos būtų susigrąžintos iš pagrindinio arba vienintelio paramos gavėjo. Paramos gavėjai grąžina pagrindiniam paramos gavėjui visas nepagrįstai sumokėtas sumas.

3. Jei pagrindiniam paramos gavėjui nepavyksta susigrąžinti sumų iš kitų paramos gavėjų arba jei vadovaujančiajai institucijai nepavyksta susigrąžinti sumų iš pagrindinio arba vienintelio paramos gavėjo, valstybė narė arba trečioji šalis, kurios teritorijoje yra įsisteigęs arba, ETBG atveju, yra registruotas atitinkamas paramos gavėjas, vadovaujančiajai institucijai grąžina tam paramos gavėjui visą nepagrįstai sumokėtą sumą. Vadovaujančioji institucija yra atsakinga už atitinkamų sumų grąžinimą į Sąjungos bendrąjį biudžetą atsižvelgiant į atsakomybės paskirstymą tarp dalyvaujančių valstybių narių, kaip nustatyta bendradarbiavimo programoje.

28 straipsnis

Euro naudojimas

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 133 straipsnio, ne eurais patirtas išlaidas paramos gavėjai perskaičiuoja eurais pagal Komisijos nustatytą mėnesio keitimo kursą tą mėnesį, kurį:

- a) tos išlaidos patirtos;
- b) tos išlaidos pateiktos vadovaujančiajai institucijai arba tikrintojui tikrinti pagal šio reglamento 23 straipsnį; arba
- c) apie tas išlaidas buvo pranešta pagrindiniam paramos gavėjui.

Pasirinktas metodas nustatomas bendradarbiavimo programoje ir taikomas visiems paramos gavėjams.

Perskaičiavimą tikrina valstybės narės arba trečiosios šalies, kurioje įsisteigęs paramos gavėjas, vadovaujanti institucija arba tikrintojas.

IX SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

29 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 16 straipsnio 4 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami nuo 2013 m. gruodžio 21 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 16 straipsnio 4 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis neturi poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
R. ŠADŽIUS

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 16 straipsnio 4 dalį ir 18 straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad neprieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

30 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1080/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d. tęsimui ar keitimui, įskaitant visos paramos ar jos dalies nutraukimą. Tas reglamentas ar tokie kiti taikytini teisės aktai toliau taikomi tai paramai ar susijusiems veiksams po 2013 m. gruodžio 31 d. iki jų pabaigos. Šioje dalyje parama apima veiksmų programas ir didelės apimties projektus.

2. Prieš 2014 m. sausio 1 d. pagal Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 pateiktos arba patvirtintos paraiškos dėl paramos gavimo ir toliau galioja.

31 straipsnis

Peržiūra

Europos Parlamentas ir Taryba peržiūri šį reglamentą ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. SESV 178 straipsnyje nustatyta tvarka.

32 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4, 27 ir 28 straipsniai taikomi nuo 2014 m. sausio 1 d.

PRIEDAS

EUROPOS TERITORINIO BENDRADARBIAVIMO TIKSLO BENDRIEJI PRODUKTO RODIKLIAI

	VIENETAS	PAVADINIMAS
Pelningos investicijos		
	įmonės	Paramą gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Subsidijas gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Finansavimą, išskyrus subsidijas, gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Paramą gavusių naujų įmonių skaičius
	įmonės	Įmonių, dalyvaujančių tarpvalstybiniuose, tarptautiniuose arba tarpregioniniuose mokslinių tyrimų projektuose, skaičius
	organizacijos	Mokslo tiriamųjų institucijų, dalyvaujančių tarpvalstybiniuose, tarptautiniuose arba tarpregioniniuose mokslinių tyrimų projektuose, skaičius
	EUR	Pivačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos)
	EUR	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (ne subsidijos)
	visos darbo dienos ekvivalentai	Užimtumo padidėjimas paramą gavusiose įmonėse
Tvarus turizmas	apsilankymai per metus	Numatomo apsilankymų paramą gavusiuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų lankytinose vietose skaičiaus padidėjimas
IRT infrastruktūra	namų ūkiai	Papildomas namų ūkių, turinčių bent 30 Mbps plačiajuostę prieigą, skaičius
Transportas		
Geležinkeliai	kilometrai	Bendras naujų geležinkelio linijų ilgis
		iš jų: TEN-T
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų geležinkelio linijų ilgis
		iš jų: TEN-T
Keliai	kilometrai	Bendras naujai nutiestų kelių ilgis
		iš jų: TEN-T
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis
		iš jų: TEN-T
Miestų transportas	kilometrai	Bendras naujų arba pagerintų tramvajų ir metro linijų ilgis
Vidaus vandenų keliai	kilometrai	Bendras naujų arba pagerintų vidaus vandenų kelių ilgis
Aplinka		
Kietosios atliekos	tonos per metus	Papildomas atliekų perdirbimo pajėgumas

	VIENETAS	PAVADINIMAS
Vandentieka	asmenys	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis vandentiekos paslaugomis, skaičius
Nuotekų apdorojimas	gyventojų ekvivalentas	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis nuotekų valymo paslaugomis, skaičius
Rizikos prevencija ir valdymas	asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos apsaugos nuo potvynių priemonės, skaičius
	asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos miškų gaisrinės saugos priemonės, skaičius
Žemės rekultivavimas	hektarai	Bendras rekultivuotos žemės plotas
Gamta ir biologinė įvairovė	hektarai	Buveinių, gavusių paramą siekiant užtikrinti geresnę apsaugos būklę, plotas
Moksliniai tyrimai, inovacijos		
	visos darbo dienos ekvivalentai	Naujų tyrėjų skaičius paramą gavusiuose subjektuose
	visos darbo dienos ekvivalentai	Tyrėjų, dirbančių pagerintoje infrastruktūros bazėje, skaičius
	įmonės	Su mokslo tiriamosiomis institucijomis bendradarbiaujančių įmonių skaičius
	EUR	Privčiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams
	įmonės	Įmonių, gavusių paramą siekiant, kad jos pateiktų naujų rinkos produktų, skaičius
	įmonės	Įmonių, gavusių paramą siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius
Energetika ir klimato kaita		
Atsinaujinantieji energijos ištekliai	megavatai	Papildomas atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumas
Energijos vartojimo efektyvumas	namų ūkiai	Geresnei energijos vartojimo efektyvumo klasei priskiriamų namų ūkių skaičius
	kWh per metus	Mažesnis metinis viešuosiuose pastatuose suvartotos pirminės energijos kiekis
	vartotojai	Papildomų energijos vartotojų, prisijungtų prie pažangiųjų elektros energijos tinklų, skaičius
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas	CO ₂ ekvivalento tonos	Numatomas metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas
Socialinė infrastruktūra		
Vaikų priežiūra ir švietimas	asmenys	Paramą gavusios vaikų priežiūros arba švietimo infrastruktūros pajėgumas
Sveikata	asmenys	Gyventojų, kurie gali naudotis pagerintomis sveikatos paslaugomis, skaičius
Konkretūs miestų plėtros rodikliai		
	asmenys	ričių, kuriose taikomos integruotos miestų plėtros strategijos, gyventojų skaičius
	kvadratiniai metrai	Atviros erdvės, sukurtos arba atnaujintos miestų teritorijose

	VIENETAS	PAVADINIMAS
	kvadratiniai metrai	Viešieji arba komerciniai pastatai, pastatyti arba atnaujinti miestų teritorijose
	gyvenamieji būstai	Atnaujinti gyvenamieji būstai miestų teritorijose
Darbo rinka ir mokymas ⁽¹⁾		
	asmenys	Tarpvalstybinių judumo iniciatyvų dalyvių skaičius
	asmenys	Bendrų vietos užimtumo iniciatyvų ir bendro mokymo dalyvių skaičius
	asmenys	Projektų, kuriais tarpvalstybiniu mastu skatinama lyčių lygybė, lygios galimybės ir socialinė įtrauktis, dalyvių skaičius
	asmenys	Bendrų švietimo ir mokymo schemų, kuriomis siekiama tarpvalstybiniu mastu remti jaunimo užimtumą, švietimo galimybes ir aukštąjį mokslą bei profesinį rengimą, dalyvių skaičius

⁽¹⁾ Prireikus informacija apie dalyvius bus teikiama atsižvelgiant į jų padėtį darbo rinkoje, nurodant, ar jie yra dirbantys ar nedirbantys asmenys, ilgalaikiai bedarbiai, neaktyvūs ar neaktyvūs ir nesimokantys asmenys.

Bendras Europos Parlamento ir Tarybos pareiškimas dėl ERPF reglamento 6 straipsnio, Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) reglamento 15 straipsnio ir Sanglaudos fondo reglamento 4 straipsnio taikymo

Europos Parlamentas ir Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija užtikrina ES teisės aktų leidėjams, jog bendri išdirbio rodikliai, susiję su ERPF reglamentu, ETB reglamentu ir Sanglaudos fondo reglamentu, kurie turi būti įtraukti į atitinkamai kiekvieno reglamento priedą, yra ilgo parengiamojo proceso, kuriame dalyvavo tiek Komisijos, tiek valstybių narių vertinimo ekspertai, rezultatas, ir tikimasi, kad jie nekis.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1300/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnio antrą pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad Sąjunga turi plėtoti ir vykdyti savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Todėl Sanglaudos fondas, įsteigtas šiuo reglamentu, turėtų teikti finansavimą aplinkos apsaugos ir transeuropinių tinklų projektams transporto infrastruktūros srityje;

(2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ nustatomos Europos regioninės plėtros fondui (ERPF), Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendros nuostatos. Tas reglamentas yra naujas Europos struktūrinių ir investicijų fondų, įskaitant Sanglaudos

fondą, veiklos pagrindas. Todėl būtina aiškiai apibrėžti Sanglaudos fondo uždavinius atsižvelgiant į tą veiklos pagrindą ir į SESV nustatytą Sanglaudos fondo tikslą;

(3) turėtų būti nustatytos konkrečios nuostatos dėl veiklos rūšių, kurias Sanglaudos fondas gali remti, kad būtų prisidedama prie investavimo prioritetų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 nustatytus teminius tikslus;

(4) pasitelkusi Sanglaudos fondą, Sąjunga turėtų galėti prisidėti prie veiksmų, kuriais įgyvendinami jos aplinkos politikos tikslai pagal SESV 11 ir 191 straipsnius, t. y. energijos vartojimo efektyvumas ir atsinaujinančioji energija, taip pat prie veiksmų transeuropiniams tinklams nepriklausančiuose transporto sektoriuose, geležinkelių, upių ir jūrų transporto, įvairiarūšio vežimo sistemų ir jų sąveikos, kelių, jūrų ir oro eismo valdymo, netaršaus miesto transporto ir viešojo transporto srityse;

(5) reikėtų priminti, kad tuo atveju, jei dėl priemonių, grindžiamų SESV 192 straipsnio 1 dalimi, patiriama išlaidų, kurios laikomos neproporcingai didelėmis valstybės narės valdžios institucijoms, ir pagal SESV 192 straipsnio 5 dalį teikiamas Sanglaudos fondo finansavimas, vis tiek turi būti taikomas principas „teršėjas moka“;

(6) Sanglaudos fondo remiami transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) projektai turi atitikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1315/2013 ⁽⁴⁾ nustatytas gaires. Siekiant sutelkti pastangas tuo tikslu, pirmenybė turėtų būti teikiama bendro intereso projektams, kaip apibrėžta tame reglamente;

(7) investicijoms, kuriomis siekiama mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susidarantį vykdant veiklą, išvardytą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB ⁽⁵⁾ I priede, neturėtų būti galima skirti paramos iš Sanglaudos fondo, nes joms jau skiriama parama pagal tą direktyvą. Ta išimtis neturėtų apriboti galimybės naudoti Sanglaudos fondą remti veiklai, kuri

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 38.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 143.

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 661/2010/ES (OL L 348, 2013 12 20, p. 1).

⁽⁵⁾ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

neišvardyta Direktyvos 2003/87/EB I priede, net jeigu tą veiklą vykdo tie patys ekonominės veiklos vykdytojai, ir apima veiklą, tokia kaip su energijos vartojimo efektyvumu susijusios investicijos į bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą, centralizuoto šilumos tiekimo tinklus, pažangaus elektros energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemas, ir priemones, kuriomis siekiama mažinti oro taršą, net jeigu viena iš tokios veiklos netiesioginių pasekmių yra sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis arba jeigu ta veikla yra išvardyta nacionaliniame plane, nurodytame Direktyvoje 2003/87/EB;

- (8) Sanglaudos fondo parama negali būti skiriama investicijoms į būstą, nebent būtų skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ar atnaujinančiosios energijos naudojimas, kadangi jos nepatenka į SESV apibrėžtą Sanglaudos fondo paramos teikimo sritį;
- (9) siekiant paspartinti transporto infrastruktūros gerinimą visoje Sąjungoje, Sanglaudos fondo lėšomis turėtų būti remiami Europos pridėtinę vertę turintys transporto infrastruktūros projektai, numatyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1316/2013 ⁽¹⁾, skiriant bendrą 10 000 000 000 EUR sumą. Paramos tiems projektams skyrimas iš Sanglaudos fondo turėtų atitikti pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 92 straipsnio 6 dalį nustatytas taisykles. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013, galimybė gauti paramą turėtų būti suteikta tik toms valstybėms narėms, kurios atitinka finansavimui iš Sanglaudos fondo gauti keliamus reikalavimus, taikant tam fondui nustatytas bendro finansavimo normas;
- (10) svarbu užtikrinti, kad skatinant rizikos valdymo investicijas būtų atsižvelgiama į konkrečią riziką regiono, tarpvalstybinio ir tarptautinio lygiu;
- (11) siekiant išvengti veiksmų dubliavimosi ir užtikrinti optimalų skirtingų rūšių infrastruktūros objektų sujungimą vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygiu bei visoje Sąjungoje, reikėtų užtikrinti Sanglaudos fondo, ERPF, Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) tikslo ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) lėšomis remiamų intervencijų papildomumą ir sąveiką;
- (12) siekiant atsižvelgti į specialius Sanglaudos fondo poreikius ir vadovaujantis Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija, būtina pagal kiekvieną Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatytą teminių tikslų nustatyti Sanglaudos fondui būdingus veiksmus kaip investavimo prioritetus. Tuose investavimo prioritetuose turėtų būti nustatomi išsamūs tikslai, kurie vienas kitam neprieštarauja ir prie kurių įgyvendinimo turi prisidėti Sanglaudos fondas. Tokiais investavimo prioritetais reikėtų remtis apibrėžiant konkrečius veiksmų programų tikslus, kuriais atsižvelgiama į programos teritorijos poreikius ir ypatybes. Siekiant padidinti lankstumą ir sumažinti administracinę našatą numatant bendro įgyvendinimo galimybę, pagal atitinkamus teminius tikslus reikėtų suderinti ERPF ir Sanglaudos fondo investavimo prioritetus;
- (13) šio reglamento priede turėtų būti nustatytas bendrųjų produkto rodiklių rinkinys bendrai veiksmų programų įgyvendinimo pažangai Sąjungos lygmeniu vertinti. Tie rodikliai turėtų atitikti investavimo prioritetą ir veiksmo, kurie remiami pagal šį reglamentą ir atitinkamas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatas, rūšį. bendruosius produkto rodiklius reikėtų papildyti konkrečios programos rezultato rodikliais ir, atitinkamais atvejais, konkrečios programos produkto rodikliais;
- (14) siekiant iš dalies pakeisti šio reglamento tam tikrus neesminius elementus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, pagal SESV 290 straipsnį, kuriais būtų galima iš dalies keisti šio reglamento I priede nustatytą bendrųjų produkto rodiklių sąrašą. Labai svarbu, kad parengiamųjų darbų metu Komisija rengtų tinkamas konsultacijas, įskaitant konsultacijas su ekspertais. Komisija, rengdama ir ruošdama deleguotuosius aktus, turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai laiku ir tuo pačiu metu būtų deramai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (15) kadangi šio reglamento tikslo, t.y. stiprinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą skatinant tvarų vystymąsi, valstybės narės negali deramai pasiekti, bet dėl įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumų masto, nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimo ir valstybių narių ir regionų finansinių išteklių ribotumo to tikslo galima geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina siekiant nurodyto tikslo;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo įsteigiama Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

- (16) kadangi šiuo reglamentu pakeičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006⁽¹⁾, tas reglamentas turėtų būti panaikintas. Tačiau šis reglamentas neturėtų turėti įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1084/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., tolesniam teikimui arba keitimui. Tas reglamentas ir tokie kiti taikytini teisės aktai turėtų būti toliau taikomi po 2013 m. gruodžio 31 d. tai paramai arba susijusiems veiksams iki jų galiojimo pabaigos. Turėtų toliau galoti pagal Reglamentą (EB) Nr. 1084/2006 pateiktos arba patvirtintos paraiškos skirti paramą;
- (17) siekiant užtikrinti šiuo reglamentu nustatytų priemonių skubų taikymą, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,
- c) investicijos į būstų sektorių, nebent susijusį su energijos vartojimo efektyvumo ar atsinaujinančiosios energijos naudojimo skatinimu;
- d) tabako ir tabako gaminių gamyba, perdirbimas ir prekyba;
- e) sunkumų patiriančios įmonės, kaip apibrėžta Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėse;
- f) investicijos į oro uostų infrastruktūrą, nebent jos būtų susijusios su aplinkos apsauga arba kartu būtų vykdomos investicijos, kurių reikia siekiant sušvelninti ar sumažinti neigiamą oro uostų infrastruktūros poveikį aplinkai.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

3 straipsnis

1 straipsnis

Sanglaudos fondo įsteigimas ir dalykas

1. Sanglaudos fondas įsteigiamas siekiant stiprinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą skatinant tvarų vystymąsi.
2. Šiuo reglamentu nustatomi Sanglaudos fondo uždaviniai ir jo paramos teikimo sritis atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 89 straipsnyje numatytą investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą.

Sanglaudos fondo parama transporto infrastruktūros projektams, vykdomiems pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę

Sanglaudos fondo lėšomis remiami Europos pridėtinę vertę turintys transporto infrastruktūros projektai, numatyti Reglamente (ES) Nr. 1316/2013, skiriant 10 000 000 000 EUR sumą pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 92 straipsnio 6 dalį.

2 straipsnis

4 straipsnis

Sanglaudos fondo paramos teikimo sritis

1. Užtikrinant tinkamą pusiausvyrą ir atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės konkrečius poreikius investicijų bei infrastruktūros srityse, Sanglaudos fondo lėšomis remiama:

- a) investicijos į aplinką, įskaitant sritis, susijusias su tvariu vystymusi ir energetika, kurios turi aplinkosauginės naudos;
- b) TEN-T pagal Reglamentu (ES) Nr. 1315/2013 priimtas gaires;
- c) techninė parama.

2. Sanglaudos fondo lėšomis neremiamas:

- a) atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas ar statyba;
- b) investicijos, kuriomis siekiama mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išmetamą vykdant veiklą, išvardintą Direktyvos 2003/87/EB I priede;

Investavimo prioritetai

Sanglaudos fondo lėšomis remiami šie investavimo prioritetai, atitinkantys Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytus teminius tikslus, atsižvelgiant į to reglamento 15 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje ir partnerystės sutartyje išdėstytus vystymosi poreikius ir augimo potencialą:

- a) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas:
- i) skatinant energijos, gaunamos iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamybą ir paskirstymą;
- ii) skatinant energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiosios energijos vartojimą įmonėse;
- iii) remiant energijos vartojimo efektyvumą, pažangų energijos valdymą ir atsinaujinančiosios energijos vartojimą viešojo infrastruktūroje, įskaitant viešuosius pastatus, ir būstų sektoriuje;
- iv) plėtojant ir diegiant žemoje ir vidutinėje įtampoje veikiančias pažangiąsias paskirstymo sistemas;

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006, įsteigiantis Sanglaudos fondą ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1164/94 (OL L 210, 2006 7 31, p. 79).

- v) skatinant anglies dioksido kiekio mažinimo visų rūšių teritorijose, ypač miesto teritorijose, strategijas, taip pat skatinant tvarų, įvairiarūšį judumą miestuose ir su švelninimu susijusias prisitaikymo priemones;
- vi) skatinant didelio efektyvumo bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą, grindžiamą naudingosios šilumos paklausa;
- b) prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, rizikos prevencija ir valdymas:
- i) remiant prisitaikymo prie klimato kaitos investicijas, įskaitant ekosistemomis grindžiamus metodus;
- ii) skatinant investicijas, skirtas mažinti konkrečią riziką, užtikrinti geresnį atsparumą nelaimėms ir parengti nelaimių valdymo sistemas;
- c) aplinkos išsaugojimas bei apsauga ir išteklių veiksmingumo skatinimas:
- i) investuojant į atliekų sektorių, siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos srities *acquis* reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nurodytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus;
- ii) investuojant į vandens sektorių, siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos srities *acquis* reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nurodytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus;
- iii) apsaugant ir atkuriant biologinę įvairovę ir dirvožemį ir skatinant ekosistemų funkcijas, taip pat vykdant su tinklu „Natura 2000“ susijusius veiksmus, bei žaliąją infrastruktūrą;
- iv) imantis miestų aplinkos gerinimo veiksmų, veiksmų atgaivinti miestus, atgaivinti ir išvalyti apleistus pramoninius miesto rajonus (įskaitant pertvarkomas teritorijas), mažinti oro taršą ir skatinti triukšmo mažinimo priemones;
- d) tvaraus transporto skatinimas ir silpnųjų vietų pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas:
- i) remiant įvairiarūšę bendrą Europos transporto erdvę ir investuojant į TEN-T;
- ii) kuriant ir tobulinant aplinką tausojančias, taip pat mažai triukšmo skleidžiančias, ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias transporto sistemas, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, įvairiarūšes jungtis ir oro uostų infrastruktūrą, siekiant skatinti tvarų regionų ir vietos judumą;
- iii) kuriant ir atkuriant visa apimančias, kokybiškas ir sąveikas geležinkelių sistemas ir skatinant triukšmo mažinimo priemones;
- e) valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas veiksmais, stiprinančiais su Sanglaudos fondo įgyvendinimu susijusių viešojo administravimo įstaigų ir viešųjų tarnybų institucinius gebėjimus ir veiksmingumą.

5 straipsnis

Rodikliai

1. Šio reglamento I priede pateikti bendrieji produkto rodikliai, konkrečios programos rezultato rodikliai ir, jei reikia, konkrečios programos produkto rodikliai taikomi pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio 4 dalį ir 96 straipsnio 2 dalies b punkto ii ir iv papunkčius ir 96 straipsnio 2 dalies c punkto ii ir iv papunkčius.
2. Bendriesiems ir konkrečios programos produkto rodikliams nustatoma nulinė pradinė reikšmė. Nustatomos tų rodiklių kaupiamosios kiekybinės siektinos reikšmės 2023 metams.
3. Konkrečios programos rezultato rodikliams, susijusiems su investavimo prioritetais, pradinė reikšmė nustatoma remiantis naujausiais turimais duomenimis, o siektinos reikšmės nustatomos 2023 metams. Siektinos reikšmės gali būti išreikštos kiekybiškai arba kokybiškai.
4. Komisijai pagal 7 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamas bendrųjų produkto rodiklių sąrašas, pateiktas I priede, siekiant pagrįstais atvejais atlikti pataisymus, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą veiksmų programų įgyvendinimo pažangos vertinimą.

6 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1084/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., tolesniam teikimui ar keitimui, įskaitant visos paramos ar jos dalies teikimo nutraukimą. Tas reglamentas ir tokie kiti taikytini teisės aktai toliau taikomi po 2013 m. gruodžio 31 d. tai paramai arba susijusiems veiksams iki jų galiojimo pabaigos. Šioje dalyje parama apima veiksmų programas ir didelės apimties projektus.

2. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1084/2006 pateiktos arba patvirtintos paraiškos skirti paramą ir toliau galioja.

7 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 5 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami nuo 2013 m. gruodžio 21 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5 straipsnio 4 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 5 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos

Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

8 straipsnis

Panaikinimas

Nedarant poveikio šio reglamento 6 straipsniui, Reglamentas (EB) Nr. 1084/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

9 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. Europos Parlamentas ir Taryba peržiūri šį reglamentą SESV 177 straipsnyje nustatyta tvarka.

10 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

R. ŠADŽIUS

I PRIEDAS

SANGLAUDOS FONDO BENDRIEJI PRODUKTO RODIKLIAI

	VIENETAS	PAVADINIMAS
Aplinka		
Kietosios atliekos	Tonos per metus	Papildomi atliekų perdirbimo pajėgumai
Vandentieka	Asmenys	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis vandentiekos paslaugomis, skaičius
Nuotekų valymas	Gyventojų ekvivalentas	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis nuotekų valymo paslaugomis, skaičius
Rizikos prevencija ir valdymas	Asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos apsaugos nuo potvynių priemonės, skaičius
	Asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos miškų gaisrinės saugos priemonės, skaičius
Žemės rekultivavimas	Hektarai	Bendras rekultivuotos žemės plotas
Gamta ir biologinė įvairovė	Hektarai	Buveinių, gavusių paramą siekiant užtikrinti geresnę apsaugos būklę, plotas
Energetika ir klimato kaita		
Atsinaujinantieji energijos ištekliai	MW	Papildomi atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumai
Energijos vartojimo efektyvumas	Namų ūkiai	Namų ūkių, priskirtų geresnei energijos vartojimo efektyvumo klasei, skaičius
	kWh per metus	Sumažėjęs metinis viešuosiuose pastatuose suvartotos pirminės energijos kiekis
	Vartotojai	Papildomų prie pažangiųjų tinklų prisijungtų energijos vartotojų skaičius
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas	CO ₂ ekvivalento tonos	Numatomas metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas
Transportas		
Geležinkeliai	kilometrai	Bendras naujų geležinkelio linijų ilgis
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų geležinkelio linijų ilgis
Keliai	kilometrai	Bendras naujai nutiestų kelių ilgis
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis
Miestų transportas	kilometrai	Bendras naujų arba pagerintų tramvajų ir metro linijų ilgis
Vidaus vandenų keliai	kilometrai	Bendras naujų ar pagerintų vidaus vandenų kelių ilgis

II PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Reglamentas (EB) Nr. 1084/2006	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	—
4 straipsnis	—
—	3 straipsnis
—	4 straipsnis
—	5 straipsnis
5 straipsnis	6 straipsnis
5a straipsnis	—
—	7 straipsnis
6 straipsnis	8 straipsnis
7 straipsnis	9 straipsnis
8 straipsnis	10 straipsnis

Bendras Europos Parlamento ir Tarybos pareiškimas dėl ERPF reglamento 6 straipsnio, ETB reglamento 15 straipsnio ir Sanglaudos fondo reglamento 4 straipsnio taikymo

Europos Parlamentas ir Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija užtikrina ES teisės aktų leidėjams, jog bendri išdirbio rodikliai, susiję su ERPF reglamentu, ETB reglamentu ir Sanglaudos fondo reglamentu, kurie turi būti įtraukti į atitinkamai kiekvieno reglamento priedą, yra ilgo parengiamojo proceso, kuriame dalyvavo tiek Komisijos, tiek valstybių narių vertinimo ekspertai, rezultatas, ir tikimasi, kad jie nekis.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1301/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 178 ir 349 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 176 straipsnyje nustatyta, kad Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paskirtis – padėti ištaisyti pagrindinius Sąjungos regionų pusiausvyros sutrikimus. Pagal tą straipsnį ir SESV 174 straipsnio antrą ir trečią pastraipus ERPF turi padėti mažinti įvairių regionų išsivystymo skirtumus ir mažinti nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą, iš kurių ypatingą dėmesį reikia skirti didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turintiems regionams, pvz., labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams ir saloms, pasienio ir kalnuotoms vietovėms;

(2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ nustatomos ERPF, Europos socialiniam

fondui (ESF), Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendros nuostatos;

(3) reikėtų nustatyti konkrečias nuostatas, susijusias su veiklos, kurią būtų galima finansuoti iš ERPF, kad būtų prisidėta prie investavimo prioritetų pagal Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatytus teminius tikslus, rūšimis. Kartu reikėtų apibrėžti ir paaiškinti į ERPF paramos teikimo sritį nepatenkančią veiklą, įskaitant investicijas, kuriomis siekiama mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išskiriamą vykdant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB ⁽⁴⁾ I priede išvardintą veiklą. Siekiant išvengti pernelyg didelio finansavimo, tokių investicijų neturėtų būti galima finansuoti ERPF lėšomis, kadangi jau gaunama finansinė nauda joms taikant Direktyvą 2003/87/EB. Ta išimtimi neturėtų būti apribota galimybė naudoti ERPF lėšas remti veiklą, kuri neišvardinta Direktyvos 2003/87/EB I priede, finansuoti, net jeigu tą veiklą vykdo tie patys ekonominės veiklos vykdytojai ir ji apima tokią veiklą kaip investicijos į energijos vartojimo efektyvumą rajonų šildymo tinkluose, pažangias energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemas, ir priemones, kuriomis siekiama mažinti oro taršą, net jeigu vienas iš tokios veiklos netiesioginių poveikių yra išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas arba jeigu ta veikla yra įtraukta į nacionalinį planą, nurodytą Direktyvoje 2003/87/EB;

(4) būtina nurodyti, kokia papildoma veikla gali būti finansuojama ERPF lėšomis siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) tikslo;

(5) ERPF turėtų prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimo, kartu užtikrindamas didesnę ERPF paramos sutelkimą Sąjungos prioritetams. Priklausomai nuo to, kuri regionų kategorija yra remiama, ERPF lėšas pagal Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą reikėtų sutelkti moksliniams tyrimams ir inovacijoms, informacinėms bei ryšių technologijoms (IRT), mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos propagavimui. Tos lėšos turėtų būti sutelktos pagal temas nacionaliniu lygmeniu, tuo pačiu užtikrinant lankstumą veiksmų programų lygiu ir tarp skirtingų regionų kategorijų. Prireikus lėšų telkimas pagal temas galėtų būti pakoreguotas, kad būtų atsižvelgta į Sanglaudos fondo lėšas, skirtas remti investavimo prioritetus, susijusius su perėjimu prie mažo

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 44.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 114.

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽⁴⁾ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, ir nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1300/2013 ⁽¹⁾. Nustatant teminio lėšų sutelkimo lygį reikėtų atsižvelgti į regiono išsivystymo lygį, jei taikoma, į Sanglaudos fondo lėšų indėlį ir konkrečius regionų, kurių BVP vienam gyventojui, naudojamas kaip tinkamumo finansuoti kriterijus 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu buvo mažesnis nei 75 proc. ES-25 BVP vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, regionų, kuriems nuspręsta laipsniškai panaikinti paramą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, ir tam tikrų NUTS 2 lygmens regionų, kuriuos sudaro tik salose esančios valstybės narės arba salos, poreikius;

- (6) turėtų būti įmanoma, kad parama iš ERPF pagal investavimo prioritetą „bendruomenės inicijuota vietos plėtra“ būtų prisidedama siekiant visų teminių tikslų, nurodytų šiame reglamente;
- (7) kad būtų atsižvelgta į konkrečius ERPF poreikius ir pagal Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją“ būtina pagal kiekvieną Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatytą teminį tikslą nustatyti ERPF būdingus veiksmus kaip investavimo prioritetus. Tais investavimo prioritetais turėtų būti nustatomi išsamūs tikslai, kurie nėra nesuderinami, prie kurių ERPF turi prisidėti. Tokiais investavimo prioritetais reikėtų remtis apibrėžiant konkrečius programų tikslus, kuriais atsižvelgiama į programos teritorijos poreikius ir ypatybes;
- (8) reikia skatinti MVĮ inovacijas ir vystymą besiformuojančiose srityse, susijusiose su Europos lygmens ir regioniniais uždaviniais, tokiose kaip kūrybos ir kultūros pramonė, naujoviškos paslaugos, tenkinant naujus visuomenės poreikius, ar su produktais ir paslaugomis, susijusiais su senėjančia visuomene, priežiūra ir sveikata, ekologinėmis inovacijomis, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika ir efektyviu išteklių naudojimu;
- (9) siekiant kuo labiau padidinti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities investicijų, visiškai ar iš dalies finansuojamų iš Sąjungos biudžeto, pridėtinę vertę, pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 bus siekiama užtikrinti visų pirma ERPF veiklos ir Bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ sąveiką, drauge paisant skirtingų jų tikslų;

- (10) svarbu užtikrinti, kad skatinant rizikos valdymo investicijas būtų atsižvelgiama į konkrečią riziką regiono, tarpvalstybinio ir tarptautiniu lygmenimis;
- (11) siekiant, kad tvaraus turizmo, kultūros ir gamtos paveldo rėmimo veikla būtų kuo labiau prisidedama siekiant tikslo remti užimtumui palankų ekonomikos augimą, ši veikla turėtų būti įtraukta į konkrečioms teritorijoms taikomą teritorinę strategiją, įskaitant nuosmukį patiriančių pramoninių regionų pertvarkymą. Be to, parama tokiai veiklai turėtų būti prisidedama prie inovacijų ir IRT naudojimo skatinimo, MVĮ, aplinkosaugos ir efektyvaus išteklių naudojimo arba socialinės įtraukties skatinimo;
- (12) siekiant skatinti tvarų regioninį ar vietos judumą arba mažinti oro ir akustinę taršą, reikia skatinti sveikatai naudingas, tvarias ir saugias transporto rūšis. ERPF lėšomis remiamomis investicijomis į oro uostų infrastruktūrą turėtų būti skatinamas ekologiškai tvarus oro transportas, be kita ko, didinant regioninį judumą sujungiant antrinius ir tretinius mazgus su transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) infrastruktūra, taip pat per daugiarašius mazgus;
- (13) siekdamas skatinti siekti Sąjungos nustatytų energetikos ir kovos su klimato kaita tikslų, kaip Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos dalies, ERPF lėšomis turėtų būti remiamos investicijos, kuriomis siekiama skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir tiekimo saugumą valstybėse narėse, be kita ko, plėtojant pažangaus energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemas, taip pat integruojant paskirstytą gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Kad galėtų patenkinti savo tiekimo saugumo reikalavimus ir užtikrintų suderinamumą su savo tikslais pagal Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, valstybės narės turėtų turėti galimybę investuoti į energetikos infrastruktūros objektus, atitinkančius jų pasirinktą energijos rūšių derinį;
- (14) MVĮ, kurios gali būti ir socialinės ekonomikos įmonės, turėtų turėti tą pačią reikšmę, kuri nustatyta Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, būtent turėtų apimti labai mažas įmones, mažąsias ar vidutines įmones, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽²⁾;
- (15) siekiant skatinti socialinę įtrauktį ir kovoti su skurdą, ypač socialiai atskirtose bendruomenėse, reikia pagerinti

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1300/2013 dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 281).

⁽²⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- prieigą prie socialinių, kultūros ir poilsio paslaugų sukuriant mažo masto infrastruktūrą, atsižvelgiant į konkrečius neįgalųjų ir pagyvenusius asmenų poreikius;
- (16) bendruomenių paslaugos turėtų apimti visų formų namie, šeimoje, gyvenamojoje vietoje teikiamas paslaugas ir kitas bendruomenės paslaugas, kuriomis remiama visų asmenų teisė gyventi bendruomenėje, turėti vienodas pasirinkimo galimybes ir siekiama išvengti izoliacijos ar atskyrimo nuo bendruomenės;
- (17) siekiant padidinti lankstumą ir sumažinti administracinę naštą numatant bendro įgyvendinimo galimybę, turėtų būti suderinti ERPF ir Sanglaudos fondo investavimo prioritetai pagal atitinkamus teminius tikslus;
- (18) šio reglamento priede turėtų būti nustatytas bendrųjų produkto rodiklių rinkinys bendrai programų įgyvendinimo pažangai Sąjungos lygmeniu vertinti. Tie rodikliai turėtų atitikti investavimo prioritetą ir veiksmų, kurie remiami pagal šį reglamentą ir atitinkamas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatas, rūšį. Tuos bendruosius produkto rodiklius reikėtų papildyti konkrečios programos rezultato rodikliais ir, kai tinkama, konkrečios programos produkto rodikliais;
- (19) atsižvelgiant į tvarią miestų plėtrą manoma, kad būtina remti integruotuosius miestų vietovėms, įskaitant funkcines miestų zonas, poveikį darančių ekonomikos, aplinkos, klimato, demografinių ir socialinių iššūkių sprendimo veiksmus, atsižvelgiant į poreikį skatinti miesto ir kaimo ryšius. Miesto vietovių, kuriose turi būti vykdomi integruotieji tvarios miestų plėtros veiksmai, atrankos kriterijai ir orientacinės tiems veiksams skiriamos sumos turėtų būti nustatytos partnerystės sutartyje, tam tikslui nacionaliniu lygmeniu skiriant mažiausiai 5 proc. ERPF lėšų. Miesto valdžios institucijoms suteikiamų bet kokių įgaliojimų vykdyti funkcijas aprėpti turėtų nustatyti vadovaujančioji institucija, pasikonsultavusi su miesto valdžios institucija;
- (20) naujiems Sąjungos lygmeniu svarbiems ir su tvaria miestų plėtra susijusių iššūkių sprendimams nustatyti arba išbandyti ERPF turėtų remti novatoriškus veiksmus tvarios miestų plėtros srityje;
- (21) siekiant stiprinti programų vykdytojų ir organų, atsakingų už tvarios miestų plėtros strategijų ir novatoriškų veiksmų tvarios miestų plėtros srityje įgyvendinimą, gebėjimus, tinklus ir keitimąsi patirtimi ir papildyti esamas programas ir įstaigas, reikia sukurti Sąjungos lygmens miestų plėtros tinklą;
- (22) ERPF turėtų spręsti 1994 m. Stojimo akto Protokole Nr. 6 dėl specialių nuostatų, skirtų struktūrinių fondų sistemos 6 tikslui Suomijoje ir Švedijoje, nurodytų itin retai apgyvendintų teritorijų problemas, susijusias su galimybe patekti į dideles rinkas ir nutolimu nuo jų. ERPF turėtų taip pat mažinti konkrečius kai kurių salų, pasienio regionų, kalnuotų vietovių ir retai apgyvendintų teritorijų, kuriose dėl geografinės padėties plėtra lėtesnė, patiriamus sunkumus siekiant remti tvarią jų plėtrą;
- (23) ypač daug dėmesio reikėtų skirti atokiausiems regionams, t. y. patvirtinant priemones pagal SESV 349 straipsnį išimties tvarka reikėtų išplėsti ERPF paramos teikimo sritį – į ją įtraukti veiklos pagalbą, susijusią su papildomų išlaidų, atsirandančių dėl tų regionų konkrečios ekonominės ir socialinės padėties, kuri dar pasunkėja dėl trūkumų, susijusių su SESV 349 straipsnyje nurodytais veiksniais, visų pirma, atokumo, izoliuotumo, mažumo, sunkių topografinių ir klimato sąlygų, ekonominio priklausomumo nuo kelių produktų, o šių veiksmių pastovumas ir derinys labai riboja šių regionų plėtrą, kompensavimu. Valstybių narių tomis aplinkybėmis suteiktai veiklos pagalbai netaikoma SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta informavimo prievolė, jei tuo metu, kai ji suteikiama, ji atitinka sąlygas, nustatytas reglamentu, pagal kurį tam tikros pagalbos rūšys suderinamos su vidaus rinka taikant SESV 107 ir 108 straipsnius ir kuris priimtas pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 994/98 ⁽¹⁾;
- (24) vadovaujantis 2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis ir atsižvelgiant į konkrečius tikslus, nustatytus SESV dėl atokiausių regionų, nurodytų SESV 349 straipsnyje, Europos Vadovų Tarybos sprendimu 2012/419/ES ⁽²⁾ buvo pakeistas Majoto statusas – nuo 2014 m. sausio 1 d. jis tampa nauju atokiausiu regionu. Siekiant palengvinti ir skatinti sutelktą ir greitą Majoto infrastruktūros plėtrą, išimties tvarka turėtų būti įmanoma, kad bent 50 proc. Majoto paketo ERPF lėšų dalies būtų skirta penkiems Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nustatytiems teminiams tikslams;

⁽¹⁾ 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998 5 14, p. 1).

⁽²⁾ 2012 m. liepos 11 d. Europos Vadovų sprendimas 2012/419/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Majoto statusas Europos Sąjungos atžvilgiu (OL L 204, 2012 7 31, p. 131).

(25) siekiant papildyti šį reglamentą tam tikrais neesminiais elementais, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su novatoriškų veiksmų atrankos ir valdymo kriterijais. Tokie įgaliojimai turėtų būti deleguojami Komisijai taip pat dėl šio reglamento I priedo dalinio keitimo, jei pagrįsta, siekiant užtikrinti veiksmingą veiksmų programų įgyvendinimo pažangos vertinimą. Labai svarbu, kad parengiamųjų darbų metu Komisija rengtų tinkamas konsultacijas, įskaitant konsultacijas su ekspertais. Rengdama deleguotųjų teisės aktų projektus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai laiku ir tuo pačiu metu būtų deramai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(26) kadangi šio reglamento tikslo, t.y. didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ištaisant pagrindinius Sąjungos regionų pusiausvyros sutrikimus, valstybės narės negali deramai pasiekti, bet dėl įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumų, nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimo ir valstybių narių bei regionų finansinių išteklių ribotumo to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(27) šiuo reglamentu pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 ⁽¹⁾. Todėl, siekiant aiškumo, Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 turėtų būti panaikintas. Tačiau šis reglamentas neturėtų turėti įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1080/2006 arba bet kokiais kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., tolesniam teikimui arba keitimui. Tas reglamentas arba tokie kiti taikytini teisės aktai turėtų būti toliau taikomi tai paramai arba susijusiems veiksams po 2013 m. gruodžio 31 d. iki jų galiojimo pabaigos. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 pateiktos ar patvirtintos paraiškos dėl paramos gavimo turėtų galioti ir toliau;

(28) siekiant užtikrinti šiame reglamente nustatytų priemonių skubų taikymą, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

Šiame reglamente nustatomos Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) uždaviniai, jo paramos teikimo sritis investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo bei Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo atžvilgiu ir konkrečios nuostatos, susijusios su ERPF parama siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo.

2 straipsnis

ERPF uždaviniai

ERPF prisideda prie paramos, kuria siekiama didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą – ištaisant pagrindinius Sąjungos regionų pusiausvyros sutrikimus, finansavimo, pasitelkiant tvarią regionų ekonomikos plėtrą ir struktūrinį prisitaikymą, įskaitant nuosmukį patiriančių pramoninių regionų ir atsiliekančių regionų pertvarkymą.

3 straipsnis

Paramos iš ERPF teikimo sritis

1. ERPF lėšomis remiama toliau nurodyta veikla, kad būtų prisidėta prie 5 straipsnyje išdėstytų investavimo prioritetų:

- a) pelningos investicijos, kuriomis padedama kurti ir išsaugoti tvarias darbo vietas teikiant tiesioginę pagalbą investicijoms į MVĮ;
- b) pelningos investicijos, neatsižvelgiant į susijusios įmonės dydį, kuriomis prisidedama prie 5 straipsnio 1 ir 4 punktuose nustatytų investavimo prioritetų ir, kai tai susiję su stambių įmonių ir MVĮ bendradarbiavimu, 5 straipsnio 2 punkte nustatytų investavimo prioritetų;
- c) investicijos į piliečiams teikiamų pagrindinių paslaugų infrastruktūrą energetikos, aplinkos, transporto ir IRT srityse;
- d) investicijos į socialinę, sveikatos, mokslinių tyrimų, inovacijų, verslo ir švietimo infrastruktūrą;
- e) investicijos į vidaus potencialo plėtojimą pasitelkiant kapitalo investicijas į įrangą ir nedidelius infrastruktūros objektus, taip pat į nedidelius kultūros ir tvaraus turizmo infrastruktūros objektus, paslaugas įmonėms, paramą mokslinių tyrimų ir inovacijų įstaigoms ir investicijas į technologijas ir taikomuosius mokslinius tyrimus įmonėse;

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1783/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 1).

- f) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų kompetentingų regioninių, vietos valdžios, miesto ir kitų valdžios institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių bei atitinkamų pilietinei visuomenei atstovaujančių subjektų tinklų kūrimas, bendradarbiavimas ir dalijimasis patirtimi, tyrimai, parengiamieji veiksmai ir gebėjimų stiprinimas.
2. Atsižvelgiant į Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, ERPF lėšomis taip pat gali būti remiamas dalijimasis įranga ir žmogiškaisiais išteklių bei visų rūšių infrastruktūra tarp valstybių visuose regionuose.
3. ERPF lėšomis neremiama:
- a) atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas ar statybos;
- b) investicijos, kuriomis siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išmetamą vykdant veiklą, išvardintą Direktyvos 2003/87/EB I priede;
- c) tabako ir tabako gaminių gamyba, perdirbimas ir prekyba;
- d) sunkumų patiriančios įmonės, kaip apibrėžta Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėse;
- e) investicijos į oro uostų infrastruktūrą, nebent jos būtų susijusios su aplinkos apsauga arba kartu būtų vykdomos investicijos, kurių reikia siekiant sušvelninti ar sumažinti neigiamą oro uostų infrastruktūros poveikį aplinkai.
- i) bent 60 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytiems dviem ar daugiau teminių tikslų; ir
- ii) bent 15 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 4 punkte nustatytam teminiam tikslui;
- c) mažiau išsivysčiusiuose regionuose:
- i) bent 50 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytiems dviem ar daugiau teminių tikslų; ir
- ii) bent 12 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 4 punkte nustatytam teminiam tikslui.

Šio straipsnio tikslu regionai, kurių BVP vienam gyventojui 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, kaip tinkamumo finansuoti kriterijus, buvo mažesnis nei 75 proc. ES-25 BVP ataskaitiniu laikotarpiu, ir regionai, kuriems nuspręsta laipsniškai panaikinti paramą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, bet kurie 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu atitinka labiau išsivysčiusių regionų finansavimo reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 90 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkte, laikomi pereinamojo laikotarpio regionais.

Šio straipsnio tikslu visi NUTS 2 lygmens regionai, kuriuos sudaro tik salose esančios valstybės narės arba salos, esančios valstybių narių, gaunančių Sanglaudos fondo paramą, teritorijos dalis ir visi atokiausi regionai, laikomi mažiau išsivysčiusiais regionais.

4 straipsnis

Lėšų telkimas pagal temas

1. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje išdėstyti teminiai tikslai ir šio reglamento 5 straipsnyje nurodyti atitinkami investavimo prioritetai, prie kurių pagal Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą gali prisidėti ERPF, sutelkiami taip:
- a) labiau išsivysčiusiuose regionuose:
- i) bent 80 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytiems dviem ar daugiau teminių tikslų; ir
- ii) bent 20 proc. visų ERPF lėšų nacionaliniu lygmeniu skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 4 punkte nustatytam teminiam tikslui;
- b) pereinamojo laikotarpio regionuose:
2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, regionų kategorijai skiriama mažiausia ERPF paramos dalis gali būti mažesnė nei nurodyta toje dalyje, su sąlyga, kad toks sumažinimas kompensuojamas didesne dalimi, skirta kitoms regionų kategorijoms. Visoms regionų kategorijoms skirtų sumų, atitinkamai Reglamento (ES) Nr. 1300/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytiems teminiams tikslams ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 4 punkte nustatytam teminiam tikslui bendra suma nacionaliniu lygmeniu atitinkamai neturi būti mažesnė už sumą, gautą nacionaliniu lygmeniu pritaikius šio straipsnio 1 dalyje nustatytas mažiausias ERPF paramos dalis.
3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, Sanglaudos fondo lėšos, skirtos Reglamento (ES) Nr. 1300/2013 4 straipsnio a punkte nustatytiems investavimo prioritetams remti, gali būti skaičiuojamos taip, kad susidarytų šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkto ii papunktyje, b punkto ii papunktyje ir c punkto ii papunktyje nustatytos minimalios dalys. Tokiu atveju šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkto ii papunktyje nurodyta dalis padidinama iki 15 proc. Atitinkamai atvejais tos lėšos skirtingoms regionų kategorijoms paskirstomos proporcingai remiantis jų santykinėmis atitinkamos valstybės narės bendro gyventojų skaičiaus dalimis.

5 straipsnis

Investavimo prioritetai

ERPF lėšomis remiami šie investavimo prioritetai, atitinkantys Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytus teminius tikslus, atsižvelgiant į to reglamento 15 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje ir partnerystės sutartyje nurodytus vystymosi poreikius ir augimo potencialą:

- 1) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas:
 - a) tobulinant mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) infrastruktūrą, lavinant MTI gebėjimus tobulinti kompetenciją ir skatinant kompetencijos centrus, ypač Europos svarbos;
 - b) skatinant verslo investicijas į MTI ir plėtojant įmonių, mokslinių tyrimų ir inovacijų centrų ir aukštojo mokslo sektoriaus ryšius bei sąveiką, visų pirma skatinant investicijas į produktų ir paslaugų plėtrą, technologijų perdavimą, socialines inovacijas, ekologines inovacijas ir viešosioms paslaugoms teikti skirtas inovacijas, paklausos generavimą, tinklų kūrimą, grupių ir atviras inovacijas naudojantis pažangiąja specializacija, taip pat skatinant technologinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, bandomąsias linijas, ankstyvo produktų patvirtinimo veiksmus ir pažangiosios gamybos pajėgumus ir pirminę gamybą, visų pirma didelio poveikio technologijų, bei bendrosios paskirties technologijų sklaidą;
- 2) IRT prieinamumo ir naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas:
 - a) plečiant plačiajuosčio ryšio diegimą ir diegiant didelės spartos tinklus, taip pat remiant skaitmeninei ekonomikai skirtų besiformuojančių technologijas ir tinklų patvirtinimą;
 - b) tobulinant IRT produktus ir paslaugas, elektroninę prekybą ir didinant IRT paklausą;
 - c) tobulinant taikomas IRT e. valdžios, e. mokymosi, e. įtraukties, e. kultūros ir e. sveikatos programas;
- 3) MVĮ konkurencingumo didinimas:
 - a) skatinant verslumą, ypač sudarant palankesnes sąlygas pritaikyti naujas idėjas ekonominei veiklai, ir naujų įmonių steigimą, taip pat pasitelkiant verslo inkubatorius;
 - b) kuriant ir įgyvendinant naujus MVĮ verslo modelius, ypač internacionalizavimo;
- c) remiant pažangių produktų ir paslaugų plėtojimo pajėgumų kūrimą ir stiprinimą;
- d) remiant MVĮ pajėgumus augti regioninėse, nacionalinėse ir tarptautinėse rinkose ir dalyvauti inovacijų procesuose;
- 4) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas:
 - a) skatinant energijos, gaunamos iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamybą ir paskirstymą;
 - b) skatinant energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiosios energijos naudojimą įmonėse;
 - c) remiant energijos vartojimo efektyvumą, pažangų energijos valdymą ir atsinaujinančiosios energijos vartojimą viešojoje infrastruktūroje, įskaitant viešuosius pastatus, ir būstų sektoriuje;
 - d) plėtojant ir diegiant žemoje ir vidutinėje įtampoje veikiančias pažangiąsias paskirstymo sistemas;
 - e) skatinant anglies dioksido kiekio mažinimą visų rūšių teritorijose, ypač miesto teritorijose, strategijas, taip pat skatinant tvarų ir įvairiūrų judumą miestuose ir su švelninimu susijusias prisitaikymo priemones;
 - f) skatinant mokslinius tyrimus ir inovacijas mažo anglies dioksido kiekio technologijų srityje ir tokių technologijų diegimą;
 - g) skatinant didelio efektyvumo bendros šilumos ir elektros energijos gamybą, grindžiamą naudingosios šilumos paklausa;
- 5) prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, rizikos prevencija ir valdymas:
 - a) remiant prisitaikymo prie klimato kaitos investicijas, įskaitant ekosistemomis grindžiamus metodus;
 - b) skatinant investicijas, skirtas mažinti konkrečią riziką, užtikrinti geresnį atsparumą nelaimėms ir parengti nelaimių valdymo sistemas;
- 6) aplinkos išsaugojimas bei apsauga ir išteklių veiksmingumo skatinimas;

- a) investuojant į atliekų sektorių, siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos sritys acquis reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nurodytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus;
- b) investuojant į vandens sektorių, siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos sritys acquis reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nurodytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus;
- c) išsaugojant, apsaugojant, propaguojant ir plėtojant gamtinį ir kultūrinį paveldą;
- d) apsaugant ir atkuriant biologinę įvairovę ir dirvožemį ir skatinant ekosistemų funkcijas, taip pat vykdant su tinklu „Natura 2000“ susijusius veiksmus, bei žaliąją infrastruktūrą;
- e) imantis veiksmų gerinti miestų aplinką, atgaivinti miestus, atgaivinti ir išvalyti apleistus pramoninius miesto rajonus (įskaitant pertvarkomas teritorijas), mažinti oro taršą ir skatinti triukšmo mažinimo priemones;
- f) skatinant inovacines technologijas, siekiant gerinti aplinkos apsaugą ir išteklių vartojimo efektyvumą atliekų ir vandens sektoriuose, dirvožemio atžvilgiu ar mažinti oro taršą;
- g) remiant pramonės perėjimą prie efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos, skatinant ekologiškai tvarų ekonomikos augimą, ekologines inovacijas ir aplinkosauginio veiksmingumo valdymą viešajame ir privačiame sektoriuose;
- 7) tvaraus transporto skatinimas ir silpnųjų vietų pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas:
- a) remiant įvairiarūšę bendrą Europos transporto erdvę ir investuojant į TEN-T;
- b) didinant regionų judumą prie TEN-T infrastruktūros prijungiant antrinius ir tretinius transporto mazgus, įskaitant daugiarūšius transporto mazgus;
- c) kuriant ir tobulinant aplinką tausojančias, taip pat mažai triukšmo skleidžiančias, ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias transporto sistemas, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, daugiarūšes jungtis ir oro uostų infrastruktūrą, siekiant skatinti tvarų regionų ir vietos judumą;
- d) kuriant ir atkuriant visa apimančias, kokybiškas ir sąveikas geležinkelių sistemas ir skatinant triukšmo mažinimo priemones;
- e) gerinant energijos vartojimo efektyvumą ir tiekimo patikimumą plėtojant pažangiąsias energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemas ir integruojant paskirstytą atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą;
- 8) tvaraus ir kokybiško užimtumo ir darbo jėgos judumo skatinimas:
- a) remiant verslo inkubatorių kūrimą ir teikiant investicinę paramą savarankiškam darbui, labai mažoms įmonėms ir įmonių steigimui;
- b) remiant užimtumui palankų ekonomikos augimą ir kuriant vidinį potencialą, kaip teritorinės strategijos konkrečioms vietovėms dalį, įskaitant nuosmukį patiriančių pramoninių regionų pertvarkymą ir specifinių gamtos ir kultūros išteklių prieinamumo bei jų plėtojimo gerinimą;
- c) remiant vietos plėtros iniciatyvas ir pagalbą struktūroms, kuriomis užtikrinamos vietos bendruomenės paslaugos siekiant kurti darbo vietas, jei šie veiksmi nepatenka į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1304/2013 ⁽¹⁾ taikymo sritį;
- d) investuojant į įdarbinimo tarnybų infrastruktūrą;
- 9) socialinės įtraukties skatinimas, kova su skurdu bei bet kokia diskriminacija:
- a) investuojant į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą, kuria prisidedama prie nacionalinės, regionų ir vietos plėtros, mažinant nelygybę sveikatos atžvilgiu, skatinant socialinę įtrauktį suteikiant geresnę prieigą prie socialinių, kultūrinių ir rekreacinių paslaugų ir pereinant nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų;
- b) suteikiant paramą fiziniam, ekonominiam ir socialiniam nepasiturinčių miestų ir kaimų vietovių bendruomenių atnaujinimui;
- c) remiant socialines įmones;
- d) investuojant į bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijas;
- 10) investicijos į švietimą, mokymą ir profesinį ugdymą siekiant suteikti igūdžių ir užtikrinti mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 470).

11) valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas veiksmais, stiprinančiais su ERPF įgyvendinimu susijusių viešojo administravimo įstaigų ir viešųjų tarnybų institucinius gebėjimus ir veiksmingumą, ir remiant veiksnius, vykdomus pagal ESF, kuriais stiprinami viešojo administravimo instituciniai gebėjimai ir veiksmingumas.

6 straipsnis

Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo rodikliai

1. Šio reglamento I priede pateikti bendrieji produkto rodikliai, konkrečios programos rezultato rodikliai ir, jei reikia, konkrečios programos produkto rodikliai taikomi pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio 4 dalį ir 96 straipsnio 2 dalies b punkto ii ir iv papunkčius bei 96 straipsnio 2 dalies c punkto ii ir iv papunkčius.

2. Bendriesiems ir konkrečios programos produkto rodikliams nustatoma nulinė pradinė reikšmė. Nustatomos tų rodiklių kaupiamosios kiekybinės siektinos reikšmės 2023 metams

3. Konkrečios programos rezultato rodikliams, susijusiems su investavimo prioritetais, pradinė reikšmė nustatoma remiantis naujausiais turimais duomenimis, o siektinos reikšmės nustatomos 2023 metams. Siektinos reikšmės gali būti išreikštos kiekybiškai arba kokybiškai.

4. Komisijai pagal 14 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamas bendrųjų produkto rodiklių sąrašas, pateiktas I priede, siekiant pagrįstais atvejais atlikti pataisymus, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą veiksmų programų įgyvendinimo pažangos vertinimą.

II SKYRIUS

Konkrečios nuostatos dėl tam tikrų teritorinių aspektų

7 straipsnis

Tvari miestų plėtra

1. ERPF lėšomis per veiksmų programas remiama tvari miestų plėtra taikant strategijas, kuriomis nustatomi integruotieji veiksmai ekonominėms, aplinkos, klimato, demografinėms ir socialinėms miestų vietovių problemoms spręsti, atsižvelgiant į poreikį skatinti glaudesnius miestų ir kaimų ryšius.

2. Tvari miestų plėtra vykdoma pasinaudojant Integruotuosius teritorinėmis investicijomis, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 36 straipsnyje, arba pagal konkrečią

veiksmų programą, arba pagal konkrečią prioritetinę kryptį, remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 96 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punktu.

3. Atsižvelgdama į savo konkrečią teritorinę padėtį, kiekviena valstybė narė savo partnerystės sutartyje nustato miesto teritorijų, kuriose reikėtų įgyvendinti integruotuosius tvarios miestų plėtros veiksmus, atrankos principus ir orientacinius asignavimus tiems veiksams nacionaliniu lygmeniu.

4. Bent 5 proc. pagal Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslą nacionaliniu lygmeniu skirtų ERPF lėšų skiriama integruotiesiems tvarios miestų plėtros veiksams, kuriuos įgyvendinant miestai, subregionai ar vietos institucijos, atsakingos už tvarių miesto strategijų įgyvendinimą (toliau – miestų valdžios institucijos) būtų atsakingos bent už su veiksmais atranka pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 123 straipsnio 6 dalį arba, jei tinkama, pagal to reglamento 123 straipsnio 7 dalį susijusias užduotis. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems tikslams skiriama preliminari suma numatoma atitinkamoje veiksmų programoje arba programose.

5. Vadovaujančioji institucija, pasitarusi su miesto valdžios institucija, nustato miesto valdžios institucijų funkcijų, susijusių su integruotų tvarios miestų plėtros veiksmų valdymu, apimtį. Vadovaujančioji institucija savo sprendimą oficialiai įtvirtina raštu. Vadovaujančioji institucija gali pasilikti teisę atlikti galutinį tinkamumo finansuoti veiksmus patikrinimą prieš jų patvirtinimą.

8 straipsnis

Novatoriški veiksmai tvarios miestų plėtros srityje

1. Komisijos iniciatyva ERPF lėšomis gali būti remiami novatoriški veiksmai tvarios miestų plėtros srityje pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 92 straipsnio 8 dalį. Tokie veiksmai apima tyrimus ir bandomuosius projektus, kuriais siekiama nustatyti arba išbandyti Sąjungos lygmeniu svarbius ir su tvaria miestų plėtra susijusių iššūkių sprendimus. Komisija ragina rengiant ir įgyvendinant novatoriškus veiksmus įtraukti atitinkamus partnerius, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnio 1 dalyje.

2. Nukrypstant nuo šio reglamento 4 straipsnio, novatoriškiems veiksams skirtomis lėšomis gali būti finansuojama visa Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytiems teminiams tikslams ir šio reglamento 5 straipsnyje nustatytiems atitinkamiems investicijų prioritetams įgyvendinti būtina veikla.

3. Komisijai pagal 14 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės dėl ERPF lėšomis pagal šį reglamentą remiamų novatoriškų veiksmų atrankos ir valdymo principų.

9 straipsnis

Miestų plėtros tinklas

1. Komisija pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 58 straipsnį įsteigia miestų plėtros tinklą, siekiant skatinti gebėjimų stiprinimą, tinklų kūrimą ir dalijimąsi patirtimi Sąjungos lygmeniu tarp miestų valdžios institucijų, atsakingų už tvarių miestų strategijų įgyvendinimą pagal šio reglamento 7 straipsnio 4 ir 5 dalis ir valdžios institucijų, atsakingų už novatoriškų veiksmų tvarios miestų plėtros srityje įgyvendinimą pagal šio reglamento 8 straipsnį.

2. Miestų plėtros tinklo veikla papildo veiklą, kuri vykdoma tarpregioninio bendradarbiavimo srityje, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1299/2013 ⁽¹⁾ 2 straipsnio 3 punkto b papunkčiu.

10 straipsnis

Gamtinių arba demografinių trūkumų turinčios vietovės

Reglamento (ES) Nr. 1303/2013, 121 straipsnio 4 punkte nurodytas didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčias vietas apimančiose veiksmų programose, bendrai finansuojamose iš ERPF, ypatingas dėmesys skiriamas tų vietovių specifiniams sunkumams spręsti.

11 straipsnis

Labai retai apgyvendinti toliausiai į šiaurę esantys regionai

4 straipsnis netaikomas specialiems papildomiems asignavimams, skirtiems labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams. Tie asignavimai skiriami Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3, 4 ir 7 punktuose išdėstytų teminių tikslų įgyvendinimui.

12 straipsnis

Atokiausi regionai

1. 4 straipsnis netaikomas specialiems papildomiems asignavimams, skirtiems atokiausiems regionams. Tais asignavimais padengiamos papildomos išlaidos, susijusios su SESV 349 straipsnyje nurodytais atokiausių regionų ypatumais ir ribotomis galimybėmis, remiant:

- a) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytus teminius tikslus;
- b) krovinio transporto paslaugas ir pagalbą transporto paslaugų veiklai pradėti;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1299/2013 dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 259).

c) veiksmus, susijusius su sandėliavimo apribojimais, per didelėmis gamybos priemonėmis ir priežiūra bei žmogiškojo kapitalo trūkumu vietos rinkoje.

2. 1 dalyje nurodyti specialūs papildomi asignavimai taip pat gali būti naudojami padėti finansuoti veiklos pagalbą ir išlaidas, susijusias su viešųjų paslaugų teikimo išipareigojimais ir sutartimis atokiausiuose regionuose.

3. Suma, kuriai taikoma bendro finansavimo norma, yra proporcinga 1 dalyje nurodytoms paramos gavėjo patirtoms papildomoms išlaidoms tik veiklos pagalbos ir išlaidų, susijusių su viešųjų paslaugų teikimo išipareigojimais ir sutartimis, atveju, bet gali apimti visas tinkamas finansuoti išlaidas investicinių išlaidų atveju.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti specialūs papildomi asignavimai nenaudojami remti:

- a) veiksmus, susijusius su produktais, išvardintais SESV I priede;
- b) pagalbą transportuojant asmenis, kuri yra leidžiama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies a punktą;
- c) atleidimą nuo mokesčių ir socialinių įmokų.

5. Nukrypstant nuo 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktų, ERPF lėšomis gali būti remiamos pelningos investicijos į įmones atokiausiuose regionuose, nepriklausomai nuo tų įmonių dydžio.

6. 4 straipsnis netaikomas Majoto regionui, kaip atokiausiam regionui SESV 349 straipsnio prasme, skirto paketo ERBF daliai, ir bent 50 proc. tos ERPF dalies skiriama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1, 2, 3, 4 ir 6 punktuose nustatytiems teminiams tikslams.

III SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

13 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1080/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., tolesniam teikimui arba keitimui, įskaitant visos paramos arba jos dalies teikimo nutraukimą. Tas reglamentas ir tokie kiti taikytini teisės aktai toliau taikomi po 2013 m. gruodžio 31 d. tai paramai arba susijusiems veiksams iki jų galiojimo pabaigos. Šioje dalyje parama apima veiksmų programas ir didelės apimties projektus.

2. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 pateiktos arba patvirtintos paraiškos skirti paramą ir toliau galioja.

14 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 6 straipsnio 4 dalyje ir 8 straipsnio 3 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami nuo 2013 m. gruodžio 21 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 6 straipsnio 4 dalyje ir 8 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 6 straipsnio 4 dalį ir 8 straipsnio 3 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
R. ŠADŽIUS

dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

15 straipsnis

Panaikinimas

Nedarant poveikio šio reglamento 13 straipsniui, Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

16 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. Europos Parlamentas ir Taryba peržiūri šį reglamentą SESV 177 straipsnyje nustatyta tvarka.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

12 straipsnio 6 dalis taikoma nuo 2014 m. sausio 1 d.

I PRIEDAS

BENDRIEJI ERPF PARAMOS PRODUKTO RODIKLIAI PAGAL INVESTICIJŲ Į EKONOMIKOS AUGIMĄ IR DARBO VIETŲ KŪRIMĄ TIKSLĄ (6 STRAIPSNIS)

	VIENETAS	PAVADINIMAS
Pelningos investicijos		
	įmonės	Paramą gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Subsidijas gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Finansavimą, išskyrus subsidijas, gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius
	įmonės	Paramą gavusių naujų įmonių skaičius
	EUR	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos)
	EUR	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (ne subsidijos)
	visos darbo dienos ekvivalentai	Užimtumo padidėjimas paramą gavusiose įmonėse
Tvarus turizmas	apsilankymai per metus	Numatomo apsilankymų paramą gavusiuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų lankytinose vietose skaičiaus padidėjimas
IRT infrastruktūra	namų ūkiai	Papildomas namų ūkių, turinčių bent 30 Mbps plačiajuostę prieigą, skaičius
Transportas		
Geležinkeliai	kilometrai	Bendras naujų geležinkelio linijų ilgis iš jų: TEN-T
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų geležinkelio linijų ilgis iš jų: TEN-T
Keliai	kilometrai	Bendras naujai nutiestų kelių ilgis iš jų: TEN-T
	kilometrai	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis iš jų: TEN-T
Miestų transportas	kilometrai	Bendras naujų arba pagerintų tramvajų ir metro linijų ilgis
Vidaus vandens keliai	kilometrai	Bendras naujų arba pagerintų vidaus vandenų kelių ilgis
Aplinka		
Kietosios atliekos	tonos per metus	Papildomi atliekų perdirbimo pajėgumai
Vandentieka	asmenys	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis vandentiekos paslaugomis, skaičius
Nuotekų valymas	gyventojų ekvivalentas	Papildomas gyventojų, besinaudojančių pagerintomis nuotekų valymo paslaugomis, skaičius
Rizikos prevencija ir valdymas	asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos apsaugos nuo potvynių priemonės, skaičius
	asmenys	Gyventojų, kuriems yra naudingos miškų priešgaisrinės apsaugos priemonės, skaičius

	VIENETAS	PAVADINIMAS
Žemės rekultivavimas	hektarai	Bendras rekultivuotos žemės plotas
Gamta ir biologinė įvairovė	hektarai	Buveinių, gavusių paramą siekiant užtikrinti geresnę apsaugos būklę, plotas
Moksliniai tyrimai, inovacijos		
	visos darbo dienos ekvivalentai	Naujų tyrėjų skaičius paramą gavusiuose subjektuose
	visos darbo dienos ekvivalentai	Tyrėjų, dirbančių pagerintoje mokslinių tyrimų infrastruktūros bazėje, skaičius
	įmonės	Įmonių, bendradarbiaujančių su mokslinių tyrimų institucijomis, skaičius
	EUR	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams
	įmonės	Įmonių, gavusių paramą siekiant, kad jos pateiktų naujų rinkos produktų, skaičius
	įmonės	Įmonių, gavusių paramą siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius
Energetika ir klimato kaita		
Atsinaujinantieji energijos išteklių	MW	Papildomi atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumai
Energijos vartojimo efektyvumas	namų ūkiai	Namų ūkių, priskirtų geresnei energijos vartojimo efektyvumo klasei, skaičius
	kWh per metus	Sumažėjęs metinis viešuosiuose pastatuose suvartotos pirminės energijos kiekis
	vartotojai	Papildomų prie pažangiųjų tinklų prijungtų energijos vartotojų skaičius
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas	CO ₂ ekvivalento tonos	Numatomas metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas
Socialinė infrastruktūra		
Vaikų priežiūra ir švietimas	asmenys	Paramą gavusios vaikų priežiūros arba švietimo infrastruktūros pajėgumas
Sveikata	asmenys	Gyventojų, kurie gali naudotis pagerintomis sveikatos paslaugomis, skaičius
Konkretūs miestų plėtros rodikliai		
	asmenys	Sričių, kuriose taikomos integruotos miestų plėtros strategijos, gyventojų skaičius
	kvadratiniai metrai	Atviros erdvės, sukurtos arba atnaujintos miestų vietovėse
	kvadratiniai metrai	Viešieji arba komerciniai pastatai, pastatyti arba atnaujinti miestų vietovėse
	gyvenamieji būstai	Atnaujinti gyvenamieji būstai miestų vietovėse

II PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
—	4 straipsnis
4 straipsnis	5 straipsnis
5 straipsnis	5 straipsnis
6 straipsnis	—
7 straipsnis	—
—	6 straipsnis
8 straipsnis	7 straipsnis
—	8 straipsnis
—	9 straipsnis
9 straipsnis	—
10 straipsnis	10 straipsnis
—	11 straipsnis
11 straipsnis	12 straipsnis
12 straipsnis	—
13 straipsnis	—
14 straipsnis	—
15 straipsnis	—
16 straipsnis	—
17 straipsnis	—
18 straipsnis	—
19 straipsnis	—
20 straipsnis	—
21 straipsnis	—
22 straipsnis	13 straipsnis
—	14 straipsnis
23 straipsnis	15 straipsnis
24 straipsnis	16 straipsnis
25 straipsnis	17 straipsnis

Bendras Europos Parlamento ir Tarybos pareiškimas dėl ERPF reglamento 6 straipsnio, ETB reglamento 15 straipsnio ir Sanglaudos fondo reglamento 4 straipsnio taikymo

Europos Parlamentas ir Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija užtikrina ES teisės aktų leidėjams, jog bendri išdirbio rodikliai, susiję su ERPF reglamentu, ETB reglamentu ir Sanglaudos fondo reglamentu, kurie turi būti įtraukti į atitinkamai kiekvieno reglamento priedą, yra ilgo parengiamojo proceso, kuriame dalyvavo tiek Komisijos, tiek valstybių narių vertinimo ekspertai, rezultatas, ir tikimasi, kad jie nekis.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1302/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) atsižvelgiant į patikslintas, supaprastintas ir pagerintas tokių grupių steigimo ir jų veikimo sąlygas

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1082/2006 ⁽³⁾, Komisija 2011 m. liepos 29 d. priėmė ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl to reglamento taikymo; Toje ataskaitoje Komisija paskelbė apie savo ketinimą pasiūlyti keletą Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 pakeitimų, kad būtų supaprastintas ETBG steigimas ir veikla, taip pat apie savo ketinimą pasiūlyti paaiškinti tam tikras galiojančias nuostatas. Kliūtys steigti naujas ETBG turėtų būti pašalintos, kartu turėtų būti užtikrintas jau įsteigtų ETBG veiklos tęstinumas ir supaprastintas jų veikimas, nes taip bus galima platesniu mastu naudoti ETBG bei prisidėti prie geresnio viešųjų įstaigų politinio nuoseklumo ir bendradarbiavimo nesukuriant papildomos naštos nacionalinėms ar Sąjungos administracijoms;

(2) dėl ETBG steigimo turėtų spręsti grupės nariai ir jų nacionalinės valdžios institucijos; Sąjungos lygmeniu ETBG steigimas nėra automatiškai siejamas su jokia teisine ar finansine nauda;

(3) Lisabonos sutartyje į sanglaudos politiką įtrauktas teritorinis aspektas, o terminas „Bendrija“ pakeistas terminu „Sąjunga“. Todėl turėtų pasikeisti Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 terminologija;

(4) ETBG gali turėti potencialo dar labiau skatinti ir užtikrinti harmoningą visos Sąjungos vystymąsi ir ypač ekonominę, socialinę ir teritorinę jos regionų sanglaudą, taip pat prisidėti siekiant 2020 m. Europa, pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos (toliau - strategija „Europa 2020“) tikslų. ETBG taip pat gali teigiamai prisidėti prie regionų, kurie susiduria su didelėmis ir nuolatinėmis gamtinėmis ar demografinėmis problemomis, įskaitant specifinę atokiausių regionų padėtį, teritorinio bendradarbiavimo kliūčių mažinimo ir gali būti itin naudingos stiprinant trečiųjų šalių, užjūrio šalių ir teritorijų (toliau - UŠT), ir Sąjungos pasienio regionų bendradarbiavimą, taip pat naudojant Sąjungos išorės bendradarbiavimo programas;

(5) iki šiol įgyta ETBG patirtis rodo, kad ETBG kaip teisinė priemonė taip pat naudojama bendradarbiavimui užtikrinti įgyvendinant kitą Sąjungos politiką nei sanglaudos politika, įskaitant įgyvendinamas programas ar jų dalis, kurioms naudojama ne sanglaudos politikos, o kita Sąjungos finansinė parama. ETBG veiksmingumas ir efektyvumas turėtų būti padidintas išplečiant ETBG pobūdį, šalinant nuolatinės kliūtis ir palengvinant ETBG kūrimą ir veiklą kartu išsaugant valstybėms narėms galimybę riboti veiksmus, kuriuos ETBG gali vykdyti be Sąjungos finansinės paramos. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1082/2006 ETBG kiekvienoje valstybėje narėje užtikrintas didžiausias teisnumas, suteikiamas juridiniams asmenims pagal tos valstybės narės nacionalinės teisės aktus, įskaitant galimybę sudaryti susitarimus su kitomis ETBG ar kitais juridiniais asmenimis siekiant vykdyti bendrus bendradarbiavimo projektus, kad, *inter alia*, būtų užtikrintas veiksmingasis makroregioninių strategijų įgyvendinimas;

(6) pagal savo pobūdį ETBG veikia daugiau nei vienoje valstybėje narėje. Dėl to pagal Reglamentą (EB) Nr. 1082/2006 nustatyta galimybė, kuria naudojantis ETBG susitarime ir įstatuose leidžiama nurodyti tam tikrais klausimais taikytiną teisę. Turėtų būti patikslinta, kokiais atvejais pagal tame reglamente nustatytą taikomos teisės hierarchiją tokie nurodymai turi suteikti viršenybę valstybių narių, kuriose yra ETBG registruota buveinė, nacionalinės teisės aktams. Be to, Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 nuostatos dėl taikomos teisės turėtų būti taikomos ir ETBG veiksmams bei veiklai, kurių teisinį vertinimą kiekvienu atskiru atveju atlieka valstybės narės;

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 53.

⁽²⁾ OL C 113, 2012 4 18, p. 22.

⁽³⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19)

(7) skirtingose valstybėse narėse vietos ir regionų institucijų statusas skiriasi, todėl vienoje valstybėje narėje šių institucijų kompetencija gali būti regioninė, o kitose, visų

pirma mažesnė arba centralizuotose valstybėse narėse, – nacionalinė. Todėl nacionalinės valdžios institucijos turėtų galėti tapti ETBG narėmis kartu su pačia valstybe nare;

- (8) kadangi Reglamente (EB) Nr. 1082/2006 nurodyta, kad pagal privatinę teisę įsteigtos įstaigos gali tapti ETBG narėmis, jei jos laikomos viešosios teisės reglamentuojamomis įstaigomis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB ⁽¹⁾, ETBG ateityje turėtų būti galima naudoti viešosioms paslaugoms bendrai valdyti, ypatingą dėmesį skiriant visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms ar infrastruktūrai. Todėl kiti privatinės arba viešosios teisės reglamentuojami subjektai taip pat gali tapti ETBG nariais. Tai taip pat turėtų būti taikoma valstybės įmonėms, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB ⁽²⁾, ir įmonėms, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas tokiose srityse, kaip švietimas ir mokymai, medicininė priežiūra, socialiniai poreikiai, susiję su sveikatos ir ilgalaikė priežiūra, vaikų priežiūra, galimybe įsidarbinti ir vėl integruotis į darbo rinką, socialiniu būstu, taip pat pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų priežiūros ir socialinės įtraukties paslaugomis;
- (9) Į Reglamentą (EB) Nr. 1082/2006 neįtrauktos išsamios taisyklės dėl trečiųjų šalių subjektų dalyvavimo pagal tą reglamentą įsteigtoje ETBG, t. y. kai ją įsteigia nariai iš bent dviejų valstybių narių. Atsižvelgiant į tai, kad toliau derinamos taisyklės, kuriomis reglamentuojamas vienos ar daugiau valstybių narių ir vienos ar daugiau trečiųjų šalių bendradarbiavimas – daugiausia tarpvalstybinio bendradarbiavimo pagal Europos kaimynystės priemonę (EKP) ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP II) pagrindu, tačiau taip pat papildomo finansavimo Europos plėtros fondo lėšomis ir tarptautinio bendradarbiavimo vadovaujantis Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslu, pagal kurį lėšos, skirtos pagal EKP ir PNPP II, turi būti pervedamos siekiant telkti tokius ir Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) pagal jungtines bendradarbiavimo programas skirtus asignavimus, kontekste – turėtų būti aiškiai numatytas narių iš trečiųjų šalių, esančių valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje dalyvavimas bent dviejų valstybių narių

įsteigtose ETBG. Tai turėtų būti įmanoma, jei tai leidžiama pagal trečiųjų šalių teisės aktus arba bent vienos iš dalyvaujančių valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimus;

- (10) siekiant stiprinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir tuo tikslu siekiant didinti visų pirma teritorinio bendradarbiavimo, įskaitant tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarpregioninį ETBG narių bendradarbiavimą vienoje ar daugiau sričių, veiksmingumą, trečiosioms šalims, esančioms valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje, turėtų būti leidžiama dalyvauti ETBG. Todėl pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo programas Sąjungos lėšomis bendrai finansuojamais veiksmais, net jeigu jie yra įgyvendinami iš dalies arba visiškai už Sąjungos teritorijos ribų ir todėl ETBG veikla taip pat yra vykdoma bent tam tikru mastu ne Sąjungos teritorijoje, turėtų būti toliau siekiama Sąjungos sanglaudos politikos tikslų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir kai taikoma, ETGB, turinčių narių ir iš trečiųjų šalių, esančių bent vienos valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje, veiklos indėlis siekiant Sąjungos išorės veiksmų politikos, pvz., vystomojo bendradarbiavimo ar ekonominio, finansinio ir techninio bendradarbiavimo, tikslų tėra šalutinis, nes atitinkamomis bendradarbiavimo programomis ir, savo ruožtu, tos ETBG veikloje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama Sąjungos sanglaudos politikos tikslams. Vadinasi, vystomojo bendradarbiavimo ar ekonominio, finansinio ir techninio bendradarbiavimo tikslai, kuriuos tarpusavyje įgyvendina tik viena valstybė narė, įskaitant jos atokiausius regionus, ir viena ar daugiau trečiųjų šalių, tik papildoma sanglaudos politika grindžiamus teritorinio bendradarbiavimo tikslus, kuriuos tarpusavyje įgyvendina valstybės narės, įskaitant jų atokiausius regionus. Todėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 175 straipsnio trečia pastraipa yra pakankamas teisinis pagrindas šiam reglamentui priimti;
- (11) gavus UŠT nacionalinių, regioninių, subregioninių ir vietos valdžios institucijų ir organizacijų ir, kai tinkama, kitų viešųjų įstaigų ar institucijų, įskaitant viešųjų paslaugų teikėjus, leidimą dalyvauti ETBG remiantis Tarybos sprendimu 2013/755/ES ⁽³⁾ ir atsižvelgiant į tai, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu specialus papildomas finansinis asignavimas pagal daugiametę finansinę programą turi sustiprinti atokiausių Sąjungos regionų ir kaimyninių trečiųjų šalių bei kai kurių UŠT, išvardytų SESV II priede, esančių tų atokiausių regionų kaimynystėje, bendradarbiavimą, galimybė naudotis ETBG teisine priemone turėtų būti sudaryta ir nariams iš UŠT. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir skaidrumą, turėtų būti nustatytos specialios narių iš UŠT prisijungimo prie ETBG patvirtinimo procedūros, įskaitant, kai būtina, specialias taisykles dėl atitinkamai ETBG, kurioje yra ir narių iš UŠT, taikytinos teisės;

⁽¹⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

⁽²⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas 2013/755/ES dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 344, 19.12.2013, p. 1).

- (12) Reglamente (EB) Nr. 1082/2006 susitarimas, kuriame išdėstyta būsimų ETBG sudėtis, atskiriamas nuo įstatų, kuriuose nustatyta įgyvendinimo veikla. Vis dėlto pagal tą reglamentą šiuo metu įstatuose turi būti pateiktos visos susitarimo nuostatos. Nors ir susitarimas, ir įstatai yra siunčiami valstybėms narėms, jie yra atskiri dokumentai, ir patvirtinimas turėtų būti reikalingas tik priimant susitarimą. Be to, kai kurie šiuo metu į įstatus įtraukti aspektai turėtų būti perkelti į susitarimą;
- (13) steigiant ETBG įgyta patirtis rodo, kad valstybės narės retai baigia patvirtinimo procedūrą per nustatytuosius tris mėnesius. Todėl tas laikotarpis turėtų būti pailgintas iki šešių mėnesių. Kita vertus, siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, pasibaigus šiam laikotarpiui turėtų būti laikoma, kad susitarimas patvirtinamas nebyliu sutikimu, kai taikoma, vadovaujantis atitinkamų valstybių narių nacionaline teise, įskaitant jų atitinkamus konstitucinius reikalavimus. Tačiau valstybė narė, kurioje turi būti siūlomos ETBG registruota buveinė, turėtų oficialiai patvirtinti susitarimą. Nors valstybės narės turi galėti taikyti nacionalines galimo nario dalyvavimo ETBG patvirtinimo procedūros taisykles arba, vadovaudamasi nacionalinėmis taisyklėmis, kuriomis įgyvendinamas Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006, parengti specialias taisykles, neturėtų būti nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo nuostatos dėl nebylaus sutikimo pasibaigus šešiesiems mėnesiams, išskyrus šiame reglamente nurodytus atvejus;
- (14) turėtų būti nustatyti pagrindai, kuriais remiantys valstybės narės gali atsisakyti patvirtinti galimo nario dalyvavimą ar susitarimą. Vis dėlto, sprendžiant dėl to patvirtinimo neturėtų būti atsižvelgiama į nacionalinę teisę, kurioje reikalaujama taikyti kitokias taisykles ir procedūras nei nustatytos Reglamente (EB) Nr. 1082/2006;
- (15) kadangi Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 negali būti taikomas trečiojoje šalyje, valstybė narė, kurioje siūloma įsteigti ETBG registruotą buveinę, tvirtinama galimų narių iš trečiųjų šalių, įsteigtų pagal tų trečiųjų šalių teisės aktus, dalyvavimą, turėtų įsitikinti, konsultuodamasi su tomis valstybėmis narėmis, pagal kurių įstatymus įsteigti kiti galimi ETBG nariai, kad trečioji šalis taikė sąlygas ir procedūras, lygiavertes nustatytosioms Reglamente (EB) Nr. 1082/2006 arba veikė pagal tarptautinius dvišalius ar daugiašalius susitarimus tarp Europos Tarybos valstybių narių (nesvarbu, ar jos yra Sąjungos valstybės narės), sudarytus remiantis 1980 m. gegužės 21 d. Madride pasirašyta Europos konvencija dėl pasienio bendradarbiavimo tarp teritorinių bendrijų ir valdžios organų ir pagal ją priimtais papildomais protokolais. Taip pat turėtų būti nurodyta, kad tais atvejais, kai dalyvauja kelios Sąjungos valstybės narės ir viena ar daugiau trečiųjų šalių, turėtų pakakti, kad tokį susitarimą sudarytų atitinkama trečioji šalis ir viena dalyvaujanti Sąjungos valstybė narė;
- (16) siekiant skatinti prie veikiančios ETBG prisijungti naujus narius, turėtų būti supaprastinta susitarimų pakeitimo tvarka. Vadinasi, naujo nario iš susitarimą jau patvirtinusios valstybės narės atveju apie tokius pakeitimus reikėtų pranešti tik tai valstybei narei, pagal kurios įstatymus įsteigtas naujas galimas narys, ir valstybei narei, kurioje yra ETBG registruota buveinė, o ne visoms dalyvaujančioms valstybėms narėms. Apie tolesnius susitarimo pakeitimus turėtų būti pranešama visoms susijusioms valstybėms narėms. Tačiau toks keitimo procedūros supaprastinimas neturėtų būti taikomas tuo atveju, kai naujas galimas narys yra iš susitarimo dar nepatvirtinusios valstybės narės, trečioji šalis arba UŠT, nes būtina, visas dalyvaujančias valstybes nares įgalinti patikrinti, ar toks prisijungimas atitinka jų viešąjį interesą arba viešąją politiką;
- (17) atsižvelgiant į Sąjungos valstybių narių ir UŠT ryšius, tos valstybės narės turėtų dalyvauti galimų narių iš UŠT dalyvavimo patvirtinimo procedūrose. Atsižvelgiant į specifinius valstybės narės ir UŠT valdymo santykius, valstybė narė turėtų arba pritarti galimo nario dalyvavimui, arba pateikti valstybei narei, kurioje yra siūloma registruoti ETBG buveinę, rašytinį patvirtinimą, kad UŠT kompetentingos institucijos pritarė galimo nario dalyvavimui vadovaudamasi sąlygomis ir procedūromis, lygiavertėmis Reglamente (EB) No 1082/2006 nustatytoms sąlygoms ir procedūroms. Tokia pat procedūra turėtų būti taikoma tuo atveju, kai galimas narys iš UŠT pageidauja prisijungti prie veikiančios ETBG;
- (18) kadangi įstatuose nebeturi būti visų susitarimo nuostatų, ir susitarimas, ir įstatai turėtų būti įregistruojami ir (arba) paskelbiami. Be to, siekiant skaidrumo, pranešimas apie sprendimą įsteigti ETBG turėtų būti paskelbtas Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje. Siekiant nuoseklumo tame pranešime turėtų būti Reglamento (EB) Nr. 1082/2006, iš dalies pakeisto šiuo reglamentu, priede nustatyta informacija;
- (19) ETBG paskirtis turėtų būti išplėsta siekiant sudaryti geresnes teritorinio bendradarbiavimo sąlygas ir apskritai jį skatinti, įskaitant strateginį planavimą bei regioninių ir vietos klausimų sprendimo valdymą atsižvelgiant į sanglaudos politiką ir kitas Sąjungos politikos sritis, taip prisidedant prie strategijos „Europa 2020“ arba makroregioninių strategijų įgyvendinimo. Todėl ETBG turėtų turėti galimybę įgyvendinti veiksmus naudodamasi ne pagal Sąjungos sanglaudos politiką teikiama finansine parama. Be to, turėtų būti reikalaujama, kad visi nariai iš kiekvienos atstovaujamos valstybės narės ar trečioji šalis turėtų veiksmingam ETBG veikimui reikiamą kompetenciją, nebent valstybė narė ar trečioji šalis patvirtina nario,

- įsteigto pagal jos nacionalinę teisę, dalyvavimą net ir tuo atveju, kai narys neturi kompetencijos atlikti visų susitarime nurodytų užduočių;
- (20) ETBG kaip teisine priemone nesiekama pažeisti Europos Tarybos *acquis* numatytos sistemos, pagal kurią siūlomos skirtingos galimybės ir sistemos, kurias naudojamos regionų ir vietos valdžios institucijos gali bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu, įskaitant neseniai sukurtas Europos regionų bendradarbiavimo grupes ⁽¹⁾, nei numatyti konkrečių bendrų taisyklių, kuriomis būtų vienodai reglamentuojamos visos tokios priemonės visoje Sąjungoje;
- (21) ir konkrečios ETBG užduotys, ir valstybių narių galimybė apriboti ETBG veiksmus, kuriuos šios grupės gali vykdyti be finansinės Sąjungos paramos, turėtų būti suderintos su nuostatomis, kuriomis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu reglamentuojami ERPF, Europos socialinis fondas ir Sanglaudos fondas;
- (22) nors Reglamente (EB) Nr. 1082/2006 nustatyta, kad ETBG užduotys negali būti susijusios su, be kita ko, reguliavimo įgaliojimais, kurių teisinės pasekmės skirtingose valstybėse narėse gali skirtis, ETBG asamblėja turėtų galėti – jei taip konkrečiai numatyta pagal susitarimą ir jei tai atitinka Sąjungos ir nacionalinę teisę – nustatyti ETBG valdomo infrastruktūros objekto naudojimo sąlygas ar sąlygas, pagal kurias gali būti teikiamos visuotinės ekonominės svarbos paslaugos, įskaitant tarifus ir mokesčius naudotojams;
- (23) prie ETBG leidus prisijungti nariams iš trečiųjų šalių arba UŠT, susitarime turėtų būti nurodyta šių narių dalyvavimo tvarka;
- (24) susitarime be apskritai taikytinos teisės, kaip nustatyta Reglamente (EB) No 1082/2006 2 straipsnyje, turėtų būti išvardyti Sąjungos ir nacionalinė teisė, taikoma ETBG. Be to, ta nacionalinė teisė galėtų būti tos valstybės narės, kurioje ETBG organai vykdo savo įgaliojimus, teisė ypač tais atvejais, kai darbuotojai, tiesiogiai pavaldūs direktoriui, dirba ne toje valstybėje narėje, kurioje registruota ETBG buveinė. Susitarime taip pat turėtų būti išvardyta taikytina Sąjungos ir nacionalinė teisė, tiesiogiai susijusi su ETBG veikla, vykdoma atsižvelgiant į susitarime nurodytas užduotis, įskaitant kai ETBG valdo visuotinės svarbos viešąsias paslaugas ar infrastruktūrą;
- (25) šiame reglamente neturėtų būti nagrinėjamos su tarpvalstybiniais viešaisiais pirkimais susijusios problemos, su kuriomis susiduria ETBG;
- (26) atsižvelgiant į ETBG darbuotojams taikomų taisyklių ir principų, pagal kuriuos susitariama dėl personalo valdymo ir įdarbinimo tvarkos svarbą, jie turėtų būti nurodyti susitarime, o ne įstatuose. Turėtų būti galima numatyti, kad susitarime būtų galima nustatyti įvairias galimybes pasirinkti ETBG darbuotojams taikytinas taisykles. Konkreti personalo valdymo ir įdarbinimo tvarka turėtų būti nustatyta įstatuose;
- (27) valstybės narės turėtų labiau išnaudoti galimybes, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 ⁽²⁾, kad galėtų bendru sutarimu nustatyti pagal tą reglamentą taikytiną teisės aktų išimtis, atsižvelgiant į tam tikrų asmenų arba tam tikrų asmenų kategorijų interesus, ir laikyti ETBG darbuotojus tokios kategorijos asmenimis;
- (28) atsižvelgiant į tvarkos, susijusios su nario atsakomybe svarbą, ta tvarka turėtų būti numatyta susitarime, o ne įstatuose;
- (29) tais atvejais, kai ETBG išskirtinis tikslas yra valdyti pagal ERPF remiamą bendradarbiavimo programą ar jos dalį arba kai ETBG sprendžia su tarpregioniniu bendradarbiavimu arba tinklais susijusius klausimus, neturėtų būti reikalaujama pateikti informacijos apie teritoriją, kurioje ETBG gali vykdyti savo užduotis. Pirmuoju atveju teritorijos apimtis turėtų būti apibrėžta ir, kai tinkama, pakeista atitinkamoje bendradarbiavimo programoje. Antruoju – reikalavimas pateikti tokią informaciją, kuris daugiausia keliamas neesminei veiklai, trukdytų naujiems nariams prisijungti prie tarpregioninio bendradarbiavimo arba tinklų;
- (30) turėtų būti patikslinta, pirma, įvairūs susitarimai dėl viešųjų lėšų valdymo kontrolės ir, antra, ETBG atskaitomybės audito tvarka;
- (31) ETBG, kurių narių atsakomybė ribota, turėtų būti aiškiau atskirtos nuo tų grupių, kurių narių atsakomybė neribota. Be to, kad ETBG, kurių narių atsakomybė ribota, galėtų įgyvendinti veiklą, dėl kurios galėtų atsirasti skolų, valstybėms narėms turėtų būti leista reikalauti, kad tokios ETBG užtikrintų atitinkamą su jų veikla susijusios rizikos draudimą arba kad tokios ETBG būtų užtikrintos atitinkama finansinė garantija;

⁽¹⁾ Protokolas Nr. 3 dėl Europos konvencijos dėl pasienio bendradarbiavimo tarp teritorinių bendrijų ir valdžios organų, susijęs su Europos regionų bendradarbiavimo grupėmis, pateiktas pasirašyti 2009 m. lapkričio 16 d.

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 200, 2004 6 7, p. 1)

- (32) valstybės narės turėtų pateikti Komisijai bet kokias nuostatas, priimtas siekiant įgyvendinti Reglamentą (EB) Nr. 1082/2006, visus jų pakeitimus. Siekiant pagerinti valstybių narių, Komisijos ir Regionų komiteto keitimąsi informacija ir veiklos koordinavimą, Komisija turėtų perduoti tokias nuostatas valstybėms narėms ir Regionų komitetui. Regionų komitetas įsteigė ETBG platformą, kuria visiems suinteresuotiesiems subjektams suteikiama galimybė dalytis patirtimi, gerosios patirties pavyzdžiais ir gerinti informavimą apie ETBG galimybes bei uždavinius ir kuria sudaromos sąlygos dalytis patirtimi ETBG steigimo teritoriniu lygmeniu srityje bei gerą patirtimi, susijusia su teritoriniu bendradarbiavimu;
- (33) turėtų būti nustatytas naujas galutinis terminas parengti pranešimą apie Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 taikymą. Atsižvelgiant į Komisijos siekį formuoti įrodymais grindžiamą politiką, tame pranešime turi būti vertinami tokie aspektai, kaip efektyvumas, veiksmingumas, aktualumas Europos pridėtinė vertė, supaprastinimo galimybės ir tvarumas. Efektyvumas *inter alia* turėtų apimti įvairių Komisijos tarnybų pastangas ir Komisijos bei kitų įstaigų, pvz., Europos išorės veiksmų tarnybos, pastangas skleisti žinias apie ETBG priemonę. Komisija turėtų perduoti tą pranešimą Europos Parlamentui, Tarybai ir, pagal SESV 307 straipsnio pirmą pastraipą, Regionų komitetui. Tas pranešimas turėtų būti perduotas ne vėliau kaip 2018 m. rugpjūčio 1 d.
- (34) pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus nustatančius rodiklių, kuriais remiantis vertinamas Reglamentas (EB) Nr. 1086/2006 ir rengiama jo taikymo ataskaita, sąrašą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (35) veikiančios ETBG neturėtų būti įpareigosios pakeisti savo susitarimą ir įstatus pagal šiuo reglamentu padarytus Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 pakeitimus;
- (36) būtina nurodyti, koks taisyklių rinkinys turėtų būti taikomas tų ETBG, kurių patvirtinimo procedūra buvo pradėta prieš šio reglamento taikymo pradžios datą, patvirtinimui;
- (37) norint pritaikyti esamas nacionalines taisykles, kad būtų galima įgyvendinti šį reglamentą prieš pateikiant Komisijai programas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, šis reglamentas turėtų būti pradėtas taikyti

praėjus šešiams mėnesiams nuo jo įsigaliojimo dienos. Pritaikydamos savo šiuo metu galiojančias nacionalines taisykles, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų paskirtos už ETBG tvirtinimą atsakingos kompetentingos institucijos ir kad vadovaujantis jų teisine ir administracine tvarka tos institucijos būtų tos pačios įstaigos, kurios, remiantis Reglamento (EB) No 1082/2006 4 straipsniu, yra atsakingos už pranešimų priėmimą;

- (38) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. patobulinti tokią teisinę priemonę kaip ETBG, valstybės narės negali pačios deramai pasiekti, o jo tiksliau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidarumo principą. Vadovaujantis proporcingumo principu, kaip nustatyta tame straipsnyje, šiuo reglamentu numatomama nieko, kas nėra būtina siekiant šio tikslo, o pagal kiekvienos valstybės narės konstitucinę sistemą naudotis ETBG nėra privaloma;
- (39) todėl Reglamentas (ES) Nr. 1082/2006 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 daliniai pakeitimai

Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 iš dalies keičiamas taip:

1. 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė (toliau – ETBG) gali būti įsteigta Sąjungos teritorijoje šiame reglamente numatytais sąlygomis ir tvarka.

2. ETBG tikslas – sudaryti geresnes pirmiausia 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto jos narių teritorinio bendradarbiavimo, įskaitant tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą, sąlygas ir jį skatinti, kad būtų sustiprinta Sąjungos ekonominė ir socialinė sanglauda.“;

b) Papildomas šia dalimi:

„5. ETBG registruota buveinė yra valstybėje narėje, pagal kurios teisės aktus įsteigtas bent vienas ETBG narys.“;

2. 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. ETBG organų veiksmai reglamentuojami:

- a) šiuo reglamentu;
- b) 8 straipsnyje nurodytu susitarimu, kai tai aiškiai nurodyta pagal šį reglamentą; ir
- c) pagal šį reglamentą nereglamentuojamų ar iš dalies reglamentuojamų klausimų srityje – valstybių narių, kuriose yra ETBG registruota buveinė, nacionaline teise.

Kai būtina nustatyti taikytiną teisę pagal Sąjungos teisę ar tarptautinę privatinę teisę, ETBG laikoma valstybės narės, kurioje yra jos registruota buveinė, subjektu.“;

b) įterpiama ši dalis:

„1a. ETBG veikla, Sąjungos teritorijoje vykdoma atliekant 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas užduotis, reglamentuojama taikytina Sąjungos teise ir nacionaline teise, kaip nustatyta 8 straipsnyje nurodytame susitarime.

ETBG veikla, kuri yra bendrai finansuojama iš Sąjungos biudžeto, turi atitikti taikytinoje Sąjungos teisėje ir su tos Sąjungos teisės taikymu susijusioje nacionalinėje teisėje nustatytus reikalavimus.“;

3. 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„1. ETBG nariais gali tapti šie subjektai:

- a) valstybės narės arba nacionalinio lygmens institucijos;
- b) regioninės institucijos;
- c) vietos institucijos;
- d) valstybės įmonės, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB (*) 2 straipsnio 1 dalies b punkte, arba viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB (**) 1 straipsnio 9 punkto antroje pastraipoje;
- e) įmonės, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas laikantis taikomos Sąjungos ir nacionalinės teisės nuostatų;

f) trečiųjų šalių nacionalinės, regioninės arba vietos valdžios institucijos ar įstaigos arba valstybės įmonės, lygiavertės d punkte nurodytosioms, laikantis 3a straipsnyje nustatytų sąlygų.

(*) 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 1).

(**) 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. ETBG sudaro nariai, esantys ne mažiau kaip dviejų valstybių narių teritorijoje, išskyrus atvejus, nurodytus 3a straipsnio 2 ir 5 dalyse.“;

4. įterpiamas šis straipsnis:

„3a straipsnis

Narių iš trečiųjų šalių ar užjūrio šalių ar teritorijų (UŠT) prisijungimas

1. Pagal 4 straipsnio 3a dalį ETBG gali sudaryti nariai iš ne mažiau kaip dviejų valstybių narių teritorijų ir vienos ar daugiau trečiųjų šalių, esančių bent vienos iš tų valstybių narių, įskaitant jų atokiausius regionus, kaimynystėje, kai tos valstybės narės ir trečiosios šalys kartu vykdo teritorinio bendradarbiavimo veiksmus arba įgyvendina Sąjungos remiamas programas.

Šiame reglamente trečioji šalis arba UŠT laikoma esančia valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje, jei trečioji šalis arba UŠT ir ta valstybė narė turi bendrą sausumos sieną arba jei trečioji šalis ir UŠT, ir valstybė narė atitinka bendros jūrų tarpvalstybinės ar tarptautinės programos kriterijus pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą arba atitinka kitos tarpvalstybinės, jūrų kirtimo ar jūrų baseino bendradarbiavimo programos kriterijus, įskaitant atvejus, kai jos skiriamos tarptautinių vandenų.

2. ETBG gali sudaryti nariai esantys tik vienos valstybės narės teritorijoje ir vienoje ar daugiau trečiųjų šalių, esančių tos valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje, kai atitinkama valstybė narė mano, kad ta ETBG atitinka jos teritorinio bendradarbiavimo tarpvalstybinio ar tarptautinio bendradarbiavimo kontekste arba dvišalių santykių su atitinkamomis trečiosiomis šalimis mastą.

3. 1 ir 2 dalių taikymo tikslais trečiosios šalys, esančios valstybės narės, įskaitant jos atokiausius regionus, kaimynystėje, apima jūrų sienas tarp atitinkamų šalių.

4. Pagal 4a straipsnį ir laikantis šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų ETBG taip pat gali sudaryti nariai esantys vienos ar daugiau valstybių narių teritorijoje, įskaitant jų atokiausius regionus, ir vienoje ar daugiau UŠT, nepriklausomai nuo to, ar tokios ETBG sudėtyje yra narių iš vienos ar daugiau trečiųjų šalių.

5. Pagal 4a straipsnį ir laikantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų ETBG taip pat gali sudaryti nariai, esantys tik vienos valstybės narės teritorijoje, įskaitant jos atokiausius regionus, ir vienoje ar daugiau UŠT, nepriklausomai nuo to, ar tokios ETBG sudėtyje yra narių iš vienos ar daugiau trečiųjų šalių.

6. ETBG nėra įsteigiama tik tarp narių iš valstybės narės ir vienos ar daugiau UŠT, susijusių su ta pačia valstybe nare.“;

5. 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Galimam nariui pranešus pagal 2 dalį, tą pranešimą gavusi valstybė narė, atsižvelgdama į savo konstitucinę sąrangą, patvirtina galimo nario dalyvavimą ETBG ir susitarimą, išskyrus atvejus, kai, tos valstybės narės nuomone:

a) toks dalyvavimas ar susitarimas nėra suderinamas su bet kuriuo iš šių elementų:

i) šiuo reglamentu;

ii) kita Sąjungos teise, susijusia su ETBG veiksmis ir veikla,

iii) nacionaline teise, susijusia su galimo nario įgaliojimais ir kompetencija;

b) toks dalyvavimas nėra pagrįstas dėl priešasčių, susijusių su tos valstybės narės viešuoju interesu arba viešąja tvarka; arba

c) įstatai neatitinka susitarimo.

Nepatvirtinimo atveju valstybė narė išdėsto nepatvirtinimo priežastis, ir, kai tinkama, pasiūlo būtinus susitarimo pakeitimus.

Valstybė narė priima sprendimą dėl patvirtinimo per šešių mėnesių laikotarpį nuo pagal 2 dalį pateikto pranešimo gavimo dienos. Jei pranešimą gavusi valstybė narė nepaprieštarauja per tą laikotarpį, galimo nario dalyvavimas ir susitarimas laikomi patvirtintais. Tačiau kad ETBG galėtų būti įsteigta, valstybė narė, kurioje turi būti siūlomos ETBG registruota buveinė, oficialiai patvirtina susitarimą.

Dėl bet kokio valstybės narės prašymo pateikti papildomos informacijos, trečioje pastraipoje nurodytas terminas sustabdomas. Sustabdymo laikotarpis pradedamas skaičiuoti dieną po to, kai valstybė narė išsiuntė savo pastabas galimam nariui, ir tęsiasi tol, kol galimas narys atsako į pastabas.

Tačiau trečioje pastraipoje nurodytas terminas nestabdomas, jei galimas narys atsakymą į valstybės narės pastabas pateikia per dešimt darbo dienų nuo sustabdymo laikotarpio pradžios.

Sprendamos dėl galimo nario dalyvavimo ETBG, valstybės narės gali taikyti savo nacionalines taisykles.“;

b) įterpiama ši dalis:

„3a. Jei ETBG galimi nariai yra iš vienos ar daugiau trečiųjų šalių, valstybė narė, kurioje turi būti siūlomos ETBG registruota buveinė, konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis valstybėmis narėmis, įsitikina, kad tenkinamos 3a straipsnyje nustatytos sąlygos ir kad trečioji šalis patvirtino galimo nario dalyvavimą pagal:

a) sąlygas ir procedūras, lygiavertes šiame reglamente nustatytoms sąlygoms ir procedūroms; arba

b) bent vienos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus įsteigtas galimas narys, ir tos trečiosios šalies sudarytą susitarimą.“;

c) 5 ir 6 dalys pakeičiamos taip:

„5. Nariai susitaria dėl 8 straipsnyje nurodyto susitarimo, užtikrindami suderinamumą su patvirtinimu pagal šio straipsnio 3 dalį.

6. ETBG praneša valstybėms narėms, pagal kurių teisės aktus įsteigti jos nariai, apie bet kokią susitarimo ar įstatų pakeitimą. Bet koks susitarimo pakeitimas,

išskyrus išimtinai naujo nario prisijungimo, reglamentuojamo 6a dalies a punkte, atvejus, patvirtinamas tų valstybių narių šiame straipsnyje nustatyta tvarka.“;

d) Papildomas šia dalimi:

„6a. Tuo atveju, kai prie veikiančios ETBG prisijungia naujų narių, taikomos šios nuostatos:

- a) jei prisijungia naujas narys iš valstybės narės, kuri jau patvirtino susitarimą, tokį prisijungimą patvirtina tik ta valstybė narė, pagal kurios teisės aktus yra įsteigtas naujasis narys, vadovaudamasi 3 dalyje nustatyta tvarka, ir apie jį pranešama valstybei narei, kurioje yra ETBG registruota buveinė;
- b) jei prisijungia naujas narys iš valstybės narės, kuri dar nėra patvirtinusi susitarimo, taikoma 6 dalyje nustatyta tvarka;
- c) jei prie esamos ETBG prisijungia naujas narys iš trečiosios šalies, tokį prisijungimą tikrina ta valstybė narė, kurioje yra ETBG registruota buveinė, vadovaudamasi 3a dalyje nustatyta tvarka.“;

6. Įterpiamas šis straipsnis:

„4a straipsnis

Narių iš UŠT dalyvavimas

Galimo ETBG nario iš UŠT atveju valstybė narė, su kuria yra susijusi UŠT, įsitikina, kad įvykdytos 3a straipsnyje nustatytos sąlygos, ir, atsižvelgdama į savo ryšį su UŠT:

- a) patvirtina galimo nario dalyvavimą pagal 4 straipsnio 3 dalį; arba
- b) raštu patvirtina valstybei narei, kurioje turi būti siūlomos ETBG registruota buveinė, kad UŠT kompetentingos institucijos patvirtino galimo nario dalyvavimą laikydamosi sąlygų ir procedūrų, lygiaverčių šiame reglamente nustatytoms sąlygoms ir procedūroms.“;

7. 5 straipsnis pakeičiamas taip:

„5 straipsnis

Juridinio asmens statuso įgijimas ir skelbimas Oficialiajame leidinyje

1. Susitarimas ir įstatai bei visi vėlesni jų pakeitimai įregistruojami ir (arba) paskelbiami valstybėje narėje, kurioje

yra atitinkamos ETBG registruota buveinė, laikantis tos valstybės narės taikomos nacionalinės teisės. ETBG įgyja juridinio asmens statusą susitarimo ir įstatų registracijos ar paskelbimo dieną, atsižvelgiant į tai, kas įvyksta anksčiau. Nariai informuoja atitinkamas valstybes nares ir Regionų komitetą apie susitarimo ir įstatų įregistravimą ir paskelbimą.

2. ETBG užtikrina, kad per dešimt darbo dienų nuo susitarimo ir įstatų įregistravimo ar paskelbimo Regionų komitetui būtų nusiųstas prašymas, parengtas pagal šio reglamento priede pateiktą šabloną. Tada Regionų komitetas perduoda Europos Sąjungos leidinių biurui tą prašymą, kad Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje būtų paskelbtas pranešimas apie ETBG įsteigimą, kartu su informacija, nurodyta šio reglamento priede.“;

8. 6 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Nepaisant šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių nuostatų, tais atvejais, kai 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos ETBG užduotys apima veiksmus, kuriuos bendrai finansuoja Sąjunga, taikomi atitinkami teisės aktai, kuriais reglamentuojama Sąjungos suteiktų lėšų kontrolė.“;

9. 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

„2. ETBG veikia neviršydamą jai patiktų užduočių, t.y. sąlygų teritoriniam bendradarbiavimui, siekiant didesnės ekonominės, socialinės ir teritorinės Sąjungos sanglaudos, sudarymas ir jo skatinimas bei vidaus rinkos kliūčių pašalinimas. Kiekvieną užduotį nustato jos nariai, kadangi jos priklauso kiekvieno iš narių kompetencijai, išskyrus atvejus, kai valstybė narė ar trečioji šalis patvirtina pagal jos nacionalinę teisę įsteigto nario dalyvavimą, net jei tas narys neturi kompetencijos atlikti visas susitarime nurodytas užduotis.

3. ETBG gali vykdyti konkrečius savo narių teritorinio bendradarbiavimo veiksmus pagal 1 straipsnio 2 dalyje nustatytą tikslą, Sąjungai teikiant finansinę paramą arba jos neteikiant.

Visų pirma, ETBG užduotys gali būti susijusios su teritorinio bendradarbiavimo programų ar jų dalių įgyvendinimu arba veiksmy, kuriuos Sąjunga remia per Europos regioninės plėtros fondą, Europos socialinį fondą ir (arba) Sanglaudos fondą, įgyvendinimu.

Valstybės narės gali apriboti užduotis, kurias ETBG gali vykdyti be finansinės Sąjungos paramos. Tačiau, nedarant poveikio 13 straipsniui, valstybės narės negali pašalinti užduočių, kurios yra susijusios su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1299/2013 (*) 7 straipsnyje nurodytais investavimo prioritetais.

(*) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1299/2013 dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų (OL 347 20.12.2013, p. 259).“;

b) 4 dalis papildoma šia pastraipa:

„Tačiau, pagal taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę, ETBG asamblėja, nurodyta 10 straipsnio 1 dalies a punkte, gali nustatyti ETBG valdomo infrastruktūros objekto naudojimo sąlygas arba sąlygas, pagal kurias teikiamos visuotinės ekonominės svarbos paslaugos, įskaitant tarifus ir mokesčius naudotojams.“;

10. 8 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Susitarime nurodoma:

- a) ETBG pavadinimas ir jos registruota buveinė;
- b) teritorijos, kurioje ETBG gali vykdyti savo užduotis, dydis;
- c) ETBG tikslas ir užduotys;
- d) ETBG egzistavimo trukmė ir jos likvidavimo sąlygos;
- e) ETBG narių sąrašas;
- f) ETBG organų sąrašas ir jų atitinkama kompetencija;
- g) susitarimo interpretavimo ir vykdymo užtikrinimo tikslais taikytina Sąjungos teisė ir valstybės narės, kurioje yra ETBG registruota buveinė, nacionalinė teisė;
- h) taikytina Sąjungos teisė ir valstybės narės, kurioje ETBG organai vykdo veiklą, nacionalinė teisė;
- i) jei taikoma, narių iš trečiųjų šalių ar UŠT dalyvavimo tvarka, įskaitant taikytinos teisės nustatymą, tuo atveju, kai ETBG vykdo užduotis trečiojoje šalyje ar UŠT;

j) taikytina Sąjungos ir nacionalinė teisė, tiesiogiai susijusi su ETBG veikla, vykdoma pagal susitarime nurodytas užduotis;

k) ETBG darbuotojams taikomos taisyklės, taip pat principai, pagal kuriuos susitariama dėl personalo valdymo ir įdarbinimo procedūrų;

l) ETBG ir jos narių atsakomybės nustatymo tvarka pagal 12 straipsnį;

m) atitinkama abipusio pripažinimo, įskaitant pripažinimą viešųjų lėšų valdymo kontrolės srityje, tvarka; ir

n) įstatų priėmimo ir susitarimo keitimo procedūros, atitinkančios 4 ir 5 straipsniuose nurodytas pareigas.

3. Tais atvejais, kai ETBG užduotys yra susijusios tik su bendradarbiavimo programos ar jos dalies valdymu pagal Reglamentą (ES) Nr. 1299/2013 arba kai ETBG sprendžia su tarpregioniniu bendradarbiavimu arba tinklais susijusius klausimus, 2 dalies b punkte nurodytos informacijos pateikti nereikalaujama.“;

11. 9 straipsnis pakeičiamas taip:

„9 straipsnis

Įstatai

1. ETBG įstatus remdamiesi jos susitarimu ir juo vadovaudamiesi vieningai priima jos nariai.
2. ETBG įstatuose nurodoma bent jau ši informacija:
 - a) jos organų veikla ir jų kompetencija, taip pat narių atstovų skaičius atitinkamuose organuose;
 - b) sprendimų priėmimo procedūros;
 - c) jos darbo kalba (-os);
 - d) jos veikimo tvarka;
 - e) jos procedūros, susijusios su personalo valdymu ir įdarbinimu;
 - f) narių finansinių įnašų teikimo tvarka;
 - g) jos nariams taikomos apskaitos bei biudžeto taisyklės;
 - h) nepriklausomo jos atskaitomybės išorės auditoriaus paskyrimas; ir

- i) įstatų pakeitimo tvarka, atitinkanti 4 ir 5 straipsniuose nurodytas pareigas.“;
12. 11 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:
- „2. Jos atskaitomybės, įskaitant, kai to reikalaujama, pridedamą metinę ataskaitą, rengimas bei tos atskaitomybės auditas ir paskelbimas reglamentuojamas valstybės narės, kurioje yra ETBG registruota buveinė, nacionalinės teisės.“;
13. 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- a) 1 dalis papildoma šia pastraipa:
- „ETBG yra atsakinga už visas savo skolas.“;
- b) 2 dalis pakeičiama taip:
- „2. Nedarant poveikio 3 dalies nuostatomis, jei ETBG turto nepakanka jos išsipareigojimams įvykdyti, jos nariai yra atsakingi už bet kokio pobūdžio ETBG skolas, kiekvieno nario atsakomybės dalį nustatant proporcingai jo finansiniam įnašui. To finansinio įnašo teikimo tvarka nustatoma įstatuose.
- Įstatuose ETBG nariai gali numatyti, kad kai nebebus ETBG nariai, jie išliks atsakingi už išsipareigojimus, atsiradusius dėl ETBG veiklos jų narystės laikotarpiu.
- 2a. Jeigu bent vieno ETBG nario iš valstybės narės atsakomybė yra ribota pagal nacionalinę teisę, pagal kurią jis yra įsteigtas, kiti nariai taip pat gali numatyti susitarime apriboti savo atsakomybę tuo atveju, kai tai jiems leidžiama pagal nacionalinę teisę, kuria įgyvendinamas šis reglamentas.
- Į ETBG, kurios narių atsakomybė yra ribota, pavadinimą įtraukiami žodžiai „ribotos atsakomybės“.
- Reikalavimai, kad ETBG, kurios narių atsakomybė yra ribota, susitarimas, įstatai ir atskaitomybė būtų skelbiami, yra bent tokie pat, kaip reikalaujama kitų juridinių asmenų, kurių narių atsakomybė ribota pagal valstybės narės, kurioje yra tos ETBG registruota buveinė, įstatymus, atveju.
- Jeigu ETBG narių atsakomybė yra ribota, bet kuri atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad ETBG turėtų atitinkamą draudimą arba kad jos būtų užtikrintos valstybėje narėje įsteigto banko ar kitos finansų įstaigos suteikta garantija, arba kad jai būtų taikoma kaip garantija viešojo subjekto arba valstybės narės suteikta priemonė, siekiant kad būtų padengta su ETBG veikla susijusi rizika.“;
14. 15 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą pakeičiama taip:
- „2. Jei šiame reglamente nenumatyta kitaip, sprendžiant ginčus, kuriuose dalyvauja ETBG, taikoma Sąjungos teisė, kuria reglamentuojama jurisdikcija. Tokioje Sąjungos teisėje nenumatytais atvejais teismai, turintys kompetenciją spręsti ginčus, yra valstybės narės, kurioje yra ETBG registruota buveinė, teismai.“;
15. 16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- a) 1 dalis pakeičiama taip:
- „1. Valstybės narės priima tinkamas nuostatas, kad užtikrintų veiksmingą šio reglamento taikymą, taip pat nustato kompetentingas institucijas, atsakingas už patvirtinimo procedūrą pagal savo teisinę ir administracinę tvarką.
- Kai to reikalaujama pagal valstybės narės nacionalinę teisę, ta valstybė narė gali sudaryti išsamų užduočių, kurias pagal jos įstatymus įsteigti ETBG nariai, kaip apibrėžta 3 straipsnio 1 dalyje, jau turi, sąrašą, susijusį su teritoriniu bendradarbiavimu toje valstybėje narėje.
- Valstybė narė pateikia Komisijai visas pagal šį straipsnį priimtas nuostatas arba jų pakeitimus. Komisija perduoda tas nuostatas kitoms valstybėms narėms ir Regionų komitetui.“;
- b) įterpiama ši dalis:
- „1a. 1 dalyje nurodytomis nuostatomis tiek, kiek jos yra susijusios su valstybe nare, su kuria yra susijusi UŠT, užtikrinamas, atsižvelgiant į jos ryšį su ta UŠT, ir veiksmingas šio reglamento taikymas tos UŠT, esančios kitų valstybių narių ar jų atokiausių regionų kaimynystėje, atžvilgiu.“;
16. 17 straipsnis pakeičiamas taip:
- „17 straipsnis
- Ataskaita**
- Ne vėliau kaip 2018 m. rugpjūčio 1 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Regionų komitetui perduoda šio reglamento taikymo ataskaitą, kurioje, remiantis rodikliais, įvertinamas jo efektyvumas, veiksmingumas, aktualumas, Europos pridėtinė vertė ir supaprastinimo galimybės.

Komisijai pagal 17a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose nustatomas pirmoje pastraipoje nurodytų rodiklių sąrašas.“;

17. Papildomas šiuo straipsniu:

„17a straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 17 straipsnio antroje pastraipoje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2013 m. gruodžio 21 d..

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 17 straipsnio antroje pastraipoje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 17 straipsnio antrą pastraipą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas trimis mėnesiais.“.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

2 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. ETBG, įsteigtų anksčiau nei 2013 m. gruodžio 21 d., susitarimas ir įstatai neprivalo būti pakeisti pagal šiuo reglamentu iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 nuostatas.

2. ETBG, kurioms pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 4 straipsnį nustatyta procedūra buvo pradėta taikyti prieš 2014 m. balandžio 22 d. ir kurias telieka įregistruoti arba paskelbti pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 5 straipsnį, atveju, susitarimas ir įstatai įregistruojami ir (arba) paskelbiami pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006, prieš jį iš dalies pakeičiant šiuo reglamentu, nuostatas.

3. ETBG, kurioms pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 4 straipsnį nustatyta procedūra buvo pradėta taikyti anksčiau nei prieš šešis mėnesius prieš 2014 m. balandžio 22 d., patvirtinamos pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 nuostatas, prieš jį iš dalies pakeičiant šiuo reglamentu.

4. ETBG, kurioms pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 4 straipsnį nustatyta procedūra buvo pradėta taikyti prieš 2014 m. balandžio 22 d., išskyrus tas, kurios nurodytos šio straipsnio 2 ir 3 dalyse, patvirtinamos pagal šiuo reglamentu iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 nuostatas.

5. Valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 22 d. pateikia Komisijai būtinus nacionalinių nuostatų, priimtų pagal Reglamento (EB) Nr. 1082/2006, iš dalies pakeisto šiuo reglamentu, 16 straipsnio 1 dalį, pakeitimus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Jis taikomas nuo 2014 m. balandžio 22 d..

Tarybos vardu
Pirmininkas
R. ŠADŽIUS

III. PAPILDOMA INFORMACIJA APIE GRUPĖS PAVADINIMĄ (jei taikoma)

Pavadinimo kalba (pažymėti atitinkamos kalbos kodą)												
BG	ES	CS	DA	DE	ET	EL	EN	FR	GA	HR	IT	LV
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
LT	HU	MT	NL	PL	PT	RO	SK	SL	FI	SV	Kita: _____	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Visas pavadinimas (jei taikoma): _____												
Sutrumpintas pavadinimas (jei taikoma): _____												

----- III dalis kartojama tiek kartų, kiek reikia -----

IV. NARIAI*

IV. 1) Iš viso grupėje narių*: ☐ ☐ ☐

IV. 2) Informacija apie narį*		
Oficialus pavadinimas*:		
Pašto adresas:		
Miestas:	Pašto kodas:	Šalis*:
Kontaktinis (-iai) asmuo (-ys):	Telefonas:	
Skirta:		
El. paštas:	Faksas:	
Interneto svetainės adresas (-ai) (jei taikoma)		

Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl informuotumo didinimo ir ETBG reglamento 4 bei 4a straipsnių

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitaria dėti geriau koordinuotas pastangas informuotumui institucijose ir valstybėse narėse didinti, siekdami padidinti galimybės naudotis ETBG kaip papildoma priemone, numatyta teritoriniam bendradarbiavimui visose Sąjungos politikos srityse, matomumą.

Šiomis aplinkybėmis Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija ragina valstybes nares pirmiausia imtis atitinkamų bendradarbiavimo ir komunikacijos tarp skirtingų valstybių narių nacionalinių valdžios institucijų veiksmų, kad būtų užtikrinta aiški, veiksminga ir skaidri leidimų kurti naujas ETBG suteikimo tvarka nustatytu laikotarpiu.

Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl ETBG reglamento 1 straipsnio 9 dalies

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitaria, kad taikant iš dalies keičiamo Reglamento (ES) Nr. 1082/2006 9 straipsnio 2 dalies i punktą valstybės narės stengsis, kad vertinant ETBG darbuotojams taikytinas taisykles, kaip pasiūlyta susitarimo projekte, būtų apsvarstyti įvairūs galimi ETBG pasirinktini įdarbinimo tvarkos būdai, laikantis tiek privatinės, tiek viešosios teisės nuostatų.

Jei ETBG darbuotojų darbo sutartys reglamentuojamos remiantis privatinės teisės nuostatomis, valstybės narės taip pat atsižvelgs į atitinkamą ES teisę, pvz., 2008 m. birželio 17 d. EP ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I), taip pat į kitų valstybių narių, atstovaujimų ETBG, susijusių teisinę praktiką.

Be to, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija supranta, kad jeigu ETBG darbuotojų darbo sutartys reglamentuojamos remiantis viešosios teisės nuostatomis, bus taikomos tos valstybės narės, kurioje įsikūręs atitinkamas ETBG organas, nacionalinės viešosios teisės normos. Tačiau gali būti taikomos valstybės narės, kurioje užregistruota ETBG, nacionalinės viešosios teisės normos ETBG darbuotojų, kuriems tos taisyklės jau buvo taikomos prieš jiems tampant ETBG darbuotojais, atžvilgiu.

**Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl Regionų komiteto vaidmens
ETBG platformos veikloje**

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija atsižvelgia į vertingą Regionų komiteto atliekamą darbą pagal jo vadovaujamą ETBG platformą ir skatina Regionų komitetą toliau stebėti jau sukurtą ir dar besikuriančių ETBG veiklą, organizuoti keitimąsi geriausia patirtimi ir nustatyti bendrus uždavinius.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1303/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę ⁽³⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174 straipsniu nustatyta, kad, norėdama stiprinti savo ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, Sąjunga turi siekti mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų arba salų atsilikimą, ir kad ypatingą dėmesį reikia skirti kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms ir didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turintiems vietovėms. SESV 175 straipsnyje nurodyta, kad Sąjunga šių tikslų turi siekti Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, Orientavimo skyriaus, Europos socialinio fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Europos investicijų banko veiksmis ir kitomis priemonėmis;
- (2) siekiant geriau koordinuoti ir derinti pagal sanglaudos politiką fondų teikiamą paramą, būtent Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Europos socialinio fondo (ESF), Sanglaudos fondo su kaimo plėtrai skirtą fondą,

būtent Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), taip pat jūrų bei žuvininkystės sektoriaus fondo, būtent Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) V antraštinėje dalyje numatytais priemonėmis, finansuojamomis pagal pasidalijamąjį valdymą, teikiama parama, reikėtų nustatyti visiems šiems fondams (toliau – Europos struktūriniai ir investicijų fondai, ESI fondai) taikomas bendras nuostatas. Be to, šiuo reglamentu nustatomos ERPF, ESF ir Sanglaudos fondai taikomos bendrosios nuostatos, bet jos netaikomos EŽŪFKP ir EJRŽF, taip pat bendrosios nuostatos, taikomos ERPF, ESF, Sanglaudos fondai ir EJRŽF, bet netaikomos EŽŪFKP. Dėl kiekvieno ESI fondo ypatybių reikėtų atskiruose reglamentuose nustatyti konkrečias taisykles, taikomas kiekvienam ESI fondui bei Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui pagal ERPF;

- (3) remdamosi 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis, pagal kurias priimta Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija, Sąjunga ir valstybės narės turėtų siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, kartu skatindamos darnų Sąjungos vystymąsi ir mažindamos regionų skirtumus. ESI fondai turėtų atlikti svarbų vaidmenį siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų;
- (4) bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) srityje suderinus ir suvienodinus BŽŪP pirmojo ramsčio (Europos žemės ūkio garantijų fondo – EŽŪGF) ir antrojo ramsčio (EŽŪFKP) valdymo ir kontrolės taisykles jau pasiekta reikšmingos sąveikos. Todėl reikėtų ir toliau išlaikyti tvirtą EŽŪGF ir EŽŪFKP sąsają ir išsaugoti valstybėse narėse jau nustatytas struktūras;
- (5) atokiausiems regionams turėtų būti taikomos specialios priemonės ir skiriamas papildomas finansavimas, kad būtų atsižvelgta į jų struktūrinę socialinę ir ekonominę padėtį ir kartu į trūkumus, susijusius su SESV 349 straipsnyje nurodytais veiksniais;
- (6) labiausiai į šiaurę nutolusiems retai apgyvendintiems regionams turėtų būti taikomos specialios priemonės ir skiriamas papildomas finansavimas, kad būtų kompensuojami dideli gamtiniai arba demografiniai trūkumai, nurodyti 1994 m. Stojimo akto Protokolo Nr. 6 2 straipsnyje;

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 30, OL C 44, 2013 2 15, p. 76 ir OL C 271, 2013 9 19, p. 101.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 58 ir OL C 17, 2013 1 19, p. 56.

⁽³⁾ OL C 47, 2011 2 17, p. 1, OL C 13, 2013 1 16, p. 1, ir OL C 267, 2013 9 17, p. 1.

- (7) siekiant užtikrinti tinkamą ir nuoseklų nuostatų aiškinimą ir prisidėti prie teisinio tikrumo valstybėms narėms ir paramos gavėjams, būtina apibrėžti tam tikrus šiame reglamente vartojamus terminus;
- (8) jeigu pagal šį reglamentą nustatomas terminas, per kurį Komisija turi priimti ar iš dalies pakeisti sprendimą, terminas tokiam sprendimui priimti ar iš dalies pakeisti neturėtų apimti laikotarpio, kuris prasideda tą dieną, kai Komisija nusiunčia savo pastabas valstybei narėi, ir tęsiasi tol, kol valstybė narė atsako į tas pastabas;
- (9) šį reglamentą sudaro penkios dalys: Pirmojoje dalyje apibrėžiamas dalykas ir nustatomos apibrėžtys, Antrojoje dalyje – visiems ESI fondams taikomos taisyklės, Trečiojoje dalyje – tik ERPF, ESF ir Sanglaudos fondui (toliau – fondai) taikomos nuostatos, Ketvirtojoje – tik fondams ir EJRŽF taikomos nuostatos, ir Penktojoje – baigiamosios nuostatos. Siekiant užtikrinti nuoseklumą aiškinant skirtingas šio reglamento dalis ir nuoseklumą tarp šio reglamento ir konkreitiems fondams skirtų reglamentų, svarbu aiškiai nustatyti santykius tarp jų. Be to, konkreitiems fondams taikomos taisyklės gali būti papildančios, tačiau jomis nuo šio reglamento atitinkamų nuostatų galėtų būti nukrypstama tik tuomet, kai toks nukrypimas aiškiai numatytas šiame reglamente;
- (10) pagal SESV 317 straipsnį, taip pat atsižvelgiant į pasidalijamojo valdymo principą, reikėtų nustatyti sąlygas, leidžiančias Komisijai vykdyti savo išsipareigojimus, susijusius su Sąjungos biudžeto vykdymu, ir patikslinti bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis išsipareigojimus. Tos sąlygos turėtų suteikti Komisijai galimybę įsitikinti, kad valstybės narės naudojasi ESI fondais teisėtai, tvarkingai ir laikydamosi patikimo finansų valdymo principo, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽¹⁾ (toliau – Finansinis reglamentas). Valstybės narės atitinkamu teritoriniu lygmeniu, atsižvelgdamos į savo institucinę, teisinę ir finansinę sistemą, ir jų tam tikslui paskirtos įstaigos turėtų būti atsakingos už programų rengimą ir įgyvendinimą. Tomis sąlygomis taip pat turėtų būti užtikrinama, kad būtų skiriama dėmesio būtinybei užtikrinti atitinkamos Sąjungos intervencinės veiklos papildomumą ir nuoseklumą, laikomasi proporcingumo principo ir atsižvelgiama į bendrą tikslą mažinti administracinę našta;
- (11) partnerystės sutarties ir kiekvienos programos atveju kiekviena valstybė narė turėtų užmegzti partnerystės

ryšius su regionų, vietos, miestų ir kitų kompetentingų valdžios institucijų atstovais, ekonominiais ir socialiniais partneriais, ir kitomis atitinkamomis pilietinei visuomenei atstovaujančiomis įstaigomis, įskaitant aplinkosaugos srities partnerius, nevyriausybinės organizacijas ir už socialinės įtraukties, lyčių lygybės ir kovos su diskriminavimu skatinimą atsakingomis įstaigomis, įskaitant, atitinkamais atvejais, tokių institucijų ir įstaigų jungtines organizacijas. Tokia partneryste siekiama užtikrinti daugiapakopio valdymo ir taip pat subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymąsi, užtikrinti, kad atsižvelgiama į valstybių narių skirtingų institucinių ir teisinių sistemų ypatybes, taip pat užtikrinti, kad suinteresuotieji subjektai būtų atsakingi už planuojamus intervencinius veiksmus, ir naudotis atitinkamų veikėjų teorine ir praktine patirtimi. Valstybės narės turėtų nustatyti atitinkamus geriausiai atstovaujančius partnerius. Tarp tų partnerių turėtų būti institucijos, organizacijos ir grupės, kurios gali daryti įtaką rengiant ir įgyvendinant programas arba kurioms programų rengimas ir įgyvendinimas galėtų daryti poveikį. Šiuo atveju taip pat turėtų būti įmanoma valstybėms narėms, prireikus, atitinkamais partneriais skirti jungtines organizacijas, t. y. atitinkamų regionų, vietos ir miestų valdžios institucijų ar kitų įstaigų asociacijas, federacijas ar konfederacijas, remiantis taikytina nacionaline teise ir praktika.

Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo nustatomas Europos partnerystės elgesio kodeksas, siekiant paremti valstybes nares ir joms sudaryti geresnes sąlygas organizuoti partnerystę, kad būtų užtikrintas nuoseklus atitinkamų partnerių dalyvavimas rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant partnerystės sutartis bei programas. Tas priimtas deleguotasis aktas jokiomis aplinkybėmis neturėtų galioti ir būti aiškinamas atgaline data ar juo neturėtų būti remiamasi norint nustatyti pažeidimus, dėl kurių turi būti atliekamos finansinės pataisos. Priimtas deleguotasis aktas neturėtų nurodyti taikymo pradžios datos, ankstesnės nei jo priėmimo data. Priimtu deleguotuoju aktu turėtų būti suteikiama galimybė valstybėms narėms nuspręsti dėl tinkamiausios išsamios partnerystės įgyvendinimo tvarkos, paisant savo institucinės ir teisinės sistemos, taip pat pagal savo nacionalinę ir regioninę kompetenciją, jei pasiekiami šiuo reglamentu nustatyti tikslai;

- (12) ESI fondų veikla ir jų remiami veiksmai turėtų atitikti taikomas Sąjungos ir susijusias nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis tiesiogiai arba netiesiogiai įgyvendinamas šis reglamentas ir konkrečiam fondui taikomos taisyklės;

- (13) stengdamasi stiprinti ekonominę, teritorinę ir socialinę sanglaudą, Sąjunga visais ESI fondų paramos įgyvendinimo etapais turėtų siekti naikinti nelygybę, skatinti vyrų ir moterų lygybę ir integruoti lyčių aspektą, taip pat kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės ar etninės

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2 straipsnyje, SESV 10 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje, ypač atsižvelgiant į prieinamumą neįgaliesiems, taip pat Pagrindinių teisių chartijos 5 straipsnio 2 dalyje, kurioje numatyta, kad niekas negali būti verčiamas dirbti priverčiamąjį ar privalomąjį darbą;

- (14) ESI fondų tikslų turėtų būti siekiama atsižvelgiant į darnų vystymąsi ir Sąjungos skatinamą siekį išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, kaip nustatyta SESV 11 straipsnyje ir 191 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į principą „teršėjas moka“. Tuo tikslu valstybės narės, taikydamos Komisijos įgyvendinimo aktu, kuriuo atsižvelgiama į proporcingumo principą, patvirtintą metodiką, pagrįstą intervencinės veiklos kategorijomis, prioritetinėmis sritimis ar priemonėmis, turėtų teikti informaciją apie paramą klimato kaitos tikslams, laikantis siekio skirti bent 20 proc. Sąjungos biudžeto tiems tikslams;
- (15) siekiant prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir prie konkrečių fondų uždavinių pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus, įskaitant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, ESI fondų parama turėtų būti sutelkta į ribotą bendrų teminių tikslų skaičių. Konkreti kiekvieno ESI fondo taikymo sritis turėtų būti nustatoma konkrečiam fondui taikomose taisyklėse. Ją turėtų būti galima apriboti tik kai kuriais šiuo reglamentu nustatytais teminiais tikslais;
- (16) siekiant didinti paramą iš ESI fondų ir valstybėms narėms ir regionams nustatyti strateginius orientacinius principus norint palengvinti programavimo procesą, reikėtų nustatyti Bendrą strateginę programą (BSP). Pasitelkiant BSP turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos sektorių ir teritorinių lygmenimis koordinuoti Sąjungos intervencinę veiklą pasitelkus ESI fondus ir pagal kitas susijusias Sąjungos politikos sritis ir priemones vykdomus veiksmus, remiantis Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos uždaviniais ir tikslais ir atsižvelgiant į pagrindines skirtingų teritorijų rūšių teritorines problemas;
- (17) BSP reikėtų nustatyti, kaip ESI fondais turi būti prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos, integruoto ESI fondų naudojimo skatinimo tvarkos, ESI fondų koordinavimo su kitomis susijusiomis Sąjungos politikos sritimis ir priemonėmis

tvarkos, horizontaliųjų principų, ir ESI fondų įgyvendinimo bendrųjų politikos tikslų, pagrindinių teritorinių uždavinių sprendimo tvarkos ir ESI fondų bendradarbiavimo veiklos prioritetinių sričių;

- (18) valstybės narės ir regionai vis dažniau susiduria su problemomis, susijusiomis su globalizacijos poveikiu, susirūpinimą keliančiais aplinkos ir energetikos klausimais, gyventojų senėjimu ir demografiniais pokyčiais, technologiniais pokyčiais ir inovacijų poreikiu bei socialine nelygybe. Dėl tokių problemų sudėtingumo ir tarpusavio sąsajos reikėtų integruoti kelių sektorių ir įvairių lygmenų ESI fondų remiamus sprendimus. Šiomis aplinkybėmis ir siekiant padidinti politikos priemonių veiksmingumą ir efektyvumą turėtų būti galima ESI fondus sujungti į integruotus paketus, kurie būtų pritaikyti konkrečioms teritoriniams poreikiams;
- (19) tikėtina, kad dėl mažėjančio dirbančių gyventojų skaičiaus ir didėjančios į pensiją išėjusių asmenų dalies bendrame gyventojų skaičiuje, taip pat problemų, susijusių su gyventojų sklaida, ir toliau kils sunkumų, *inter alia*, valstybių narių švietimo ir socialinės paramos sistemose, o dėl šios priežasties – ir Sąjungos ekonomikos konkurencingumui. Prisitaikymas prie tokių demografinių pokyčių yra viena iš pagrindinių problemų, su kuriomis ateityje susidurs valstybės narės ir regionai, todėl regionai, kuriems demografinis pokytis turi itin didelio poveikio, šiam klausimui turėtų būti skirti ypač didelė dėmesį;
- (20) remdamasi BSP kiekviena valstybė narė, bendradarbiaudama su savo partneriais ir palaikydama dialogą su Komisija, turėtų parengti partnerystės sutartį. Partnerystės sutartimi BSP nustatyti elementai turėtų būti patikslinti atsižvelgiant į nacionalines sąlygas ir nustatyti tvirti įsipareigojimai planuojant ESI fondų veiklą siekti Sąjungos tikslų. Partnerystės sutartyje reikėtų nustatyti tvarką, kuria užtikrinamas derėjimas su Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija ir su konkrečių fondų uždaviniais pagal jiems Sutartimi nustatytus tikslus, veiksmingo ir efektyvaus ESI fondų įgyvendinimo užtikrinimo tvarką ir partnerystės principo ir integruoto požiūrio į teritorinį vystymąsi taikymo tvarką; Reikėtų atskirti pagrindinius partnerystės sutarties, dėl kurio sprendimą turi priimti Komisija, elementus nuo kitų elementų, dėl kurių Komisijos sprendimas nereikalingas ir kuriuos iš dalies keisti gali valstybė narė. Būtina numatyti specialią partnerystės sutarties ir programų pateikimo ir tvirtinimo tvarką, jei vieno ar daugiau konkrečiam fondui taikomų reglamentų įsigaliojimas būtų atidėtas arba būtų numatoma, kad įsigaliojimas bus atidėtas. Taigi turėtų būti numatytos nuostatos, pagal kurias būtų leidžiama pateikti ir patvirtinti partnerystės sutartį net ir tuo atveju, jei trūktų tam tikrų su ESI fondu (-ais) susijusių elementų, kuriems atidėjimas turėjo poveikio, ir vėliau, įsigaliojus konkrečiam fondui (-ams) taikomam

(-iems) reglamentui (-ams), kurio (-ių) įsigaliojimas buvo atidėtas, pateikti peržiūrėtą partnerystės sutartį. Kadangi ESI fondų lėšomis bendrai finansuojamos programos, kurioms toks atidėjimas turi poveikio, šiuo atveju turėtų būti pateiktos ir patvirtintos tik po to, kai įsigalioja atitinkamam konkrečiam fondui taikomas reglamentas, turėtų būti nustatytas ir atitinkamas programų, kurioms buvo daromas poveikis, pateikimo terminas;

(21) valstybės narės turėtų sutelkti paramą, kad užtikrintų svarų indėlį siekiant Sąjungos tikslų, atsižvelgdamos į savo konkrečius nacionalinius ir regioninius vystymosi poreikius. Siekiant užtikrinti, kad būtų sudarytos veiksmingam ir efektyviam Sąjungos paramos panaudojimui reikalingos esminės sąlygos, reikėtų nustatyti *ex ante* sąlygas, taip pat glaustą ir išsamų objektyvių jų vertinimo kriterijų rinkinį. Šiuo tikslu *ex ante* sąlyga turėtų būti taikoma atitinkamos programos prioritetui tik tuo atveju, jei ji turi tiesioginę bei tikrą sąsają su efektyviu ir veiksmingu investicinio prioriteto arba Sąjungos prioriteto konkrečios tikslų įgyvendinimu bei daro jam tiesioginį poveikį, atsižvelgiant į tai, kad ne kiekvienas konkretus tikslas būtinai yra susijęs su *ex ante* sąlyga, nustatyta konkrečiam fondui taikomose taisyklėse. Atliekant vertinimą, ar *ex ante* sąlyga taikytina, prirėkus turėtų būti atsižvelgiama į proporcingumo skiriamos paramos lygiui principą. Valstybė narė, rengdama programas ir, atitinkamai atvejais, partnerystės sutartį, turėtų įvertinti, ar taikytinos *ex ante* sąlygos įvykdytos. Komisija turėtų patikrinti valstybės narės pateiktos informacijos nuoseklumą ir adekvatumą. Neįvykdžius taikytinos *ex ante* sąlygos iki nustatyto termino, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai sustabdyti tarpinius mokėjimus atitinkamiems programos prioritetams, laikantis tiksliai apibrėžtų sąlygų;

(22) Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, 2019 m. turėtų atlikti veiklos rezultatų peržiūrą, grindžiamą veiklos rezultatų planu. Reikėtų nustatyti kiekvienos programos veiklos rezultatų planą, kad per 2014-2020 m. programavimo laikotarpį (toliau – programavimo laikotarpis) būtų galima stebėti pažangą įgyvendinant kiekvienam prioritetui nustatytus tikslus ir uždavinius. Siekiant užtikrinti, kad Sąjungos biudžetas nebūtų naudojamas išlaidžiai arba neveiksmingai, jeigu yra įrodymų, kad didelės dalies veiklos rezultatų plane nustatytų orientyrų, susijusių tik su finansiniais rodikliais, produkto rodikliais ir pagrindiniais įgyvendinimo etapais, pagal prioritetą pasiekti nepavyko dėl aiškiai nustatytų įgyvendinimo trūkumų, apie kuriuos Komisija anksčiau pranešė, o valstybė narė nesiėmė būtinų taisomųjų veiksmų, Komisija turėtų galėti sustabdyti mokėjimus programai arba programavimo laikotarpio pabaigoje pritaikyti finansines pataisas. Taikant finansines pataisas reikėtų, deramai laikantis proporcingumo principo, atsižvelgti į lėšų panaudojimo lygį ir išorės veiksnius, dėl

kurių nepavyko pasiekti tikslų. Nereikėtų taikyti finansinių pataisų, jei tikslų nepavyko pasiekti dėl socialinių, ekonominių ar su aplinka susijusių veiksmų poveikio, esminių ekonomikos ar aplinkos sąlygų valstybėse narėse pasikeitimų arba dėl *force majeure* priežasčių, darančių didelį poveikį atitinkamų prioritetų įgyvendinimui. Į rezultato rodiklius nereikėtų atsižvelgti sustabdymo arba finansinių pataisų tikslais;

(23) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas daugiau dėmesio skirti veiklos rezultatams ir Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų įgyvendinimui, reikėtų sukurti kiekvienos valstybės narės veiklos lėšų rezervą, kurį sudarytų 6 proc. bendro asignavimo investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui, taip pat EŽŪFKP ir priemonių, finansuojamų pagal padalijamąjį valdymą pagal būsimą Sąjungos teisės aktą, kuriuo nustatomos finansinės paramos jūrų reikalų ir žuvininkystės politikai sąlygos 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu (EJRŽF reglamentas). Programos pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą yra įvairialypės ir įgyvendinamos daugiašaliu pagrindu, todėl veiklos lėšų rezervas joms neturėtų būti kuriamas. Apskaičiuojant veiklos lėšų rezervą neatsižvelgiama į lėšas Jaunimo užimtumo iniciatyvai (JUI), kaip nustatyta veiksmų programoje vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1304/2013⁽¹⁾ (ESF reglamentas), Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai, iš BŽŪP pirmo ramsčio EŽŪFKP perkeltas lėšas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1307/2013⁽²⁾, EŽŪFKP 2013 ir 2014 m. kalendoriniais metais perkeltas lėšas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009⁽³⁾ nuostatas dėl 2013 m. tiesioginių išmokų savanoriško patikslinimo ir dėl lėšų perkėlimo EŽŪFKP, Europos infrastruktūros tinklų priemonei iš Sanglaudos fondo perkeltas lėšas, Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondui, kaip nustatyta būsimajame Sąjungos teisės akte, perkeltas lėšas; taip pat inovatyvius tvarios miestų plėtros veiksmus;

(24) reikalingas glaudesnis sanglaudos politikos ir Sąjungos ekonomikos valdymo ryšys, kad būtų užtikrinta, kad

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 470).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos schemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 608).

⁽³⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

ESI fondų išlaidų veiksmingumas būtų pagrįstas patikima ekonomikos politika ir kad prireikus ESI fondų paramą būtų galima perskirstyti valstybės narės ekonominėms problemoms spręsti. Pagal pirmą priemonių, ESI fondų veiksmingumą susiejančių su patikimu ekonomikos valdymu, dalį Komisija turėtų galėti paprašyti iš dalies pakeisti partnerystės sutartį ir programas, kad galėtų remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą arba kuo labiau padidinti ESI fondų poveikį finansinę paramą gaunančių valstybių narių ekonomikos augimui ir konkurencingumui. Programavimas turėtų būti keičiamas tik tais atvejais, kai tai iš tiesų padarytų tiesioginį poveikį atitinkamose Tarybos rekomendacijose nustatytų problemų sprendimui pagal ekonomikos valdymo mechanizmus siekiant išvengti dažno programavimo keitimo, nes taip kenkiama fondų valdymo nuspėjamumui. Pagal antrą priemonių, ESI fondų veiksmingumą susiejančių su patikimu ekonomikos valdymu, dalį tais atvejais, kai valstybė narė nesiiama efektyvių ekonomikos valdymo veiksmų, Komisija turėtų pateikti pasiūlymą Tarybai sustabdyti visus tos valstybės narės programoms numatytus išsipareigojimus ar mokėjimus arba jų dalį. Būtina nustatyti skirtingas išsipareigojimų vykdymo ir mokėjimų sustabdymo procedūras. Nepaisant to, abiem atvejais Komisija, pateikdama pasiūlymą dėl sustabdymo, turėtų atsižvelgti į visą atitinkamą informaciją ir tinkamai atsižvelgti į visus elementus, susijusius su nuomonėmis, pareikštomis vykstant struktūriniam dialogui su Europos Parlamentu.

Sustabdymo apimtis ir lygis turėtų būti proporcingi ir veiksmingi bei juos priimant valstybėms narėms turėtų būti taikomas vienodas požiūris. Be to, taikant sustabdymą turėtų būti atsižvelgiama į atitinkamos valstybės narės ekonomines ir socialines aplinkybes bei į galimą bendrą poveikį valstybės narės ekonomikai atlikus įvairius perviršinio deficito procedūros ir perviršinio disbalanso procedūros veiksmus;

- (25) Pagal prie ES sutarties ir SESV pridėtą Protokolą Nr. 15 dėl tam tikrų su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste susijusių nuostatų, tam tikros nuostatos dėl perviršinio deficito ir susijusių procedūrų netaikomos Jungtinei Karalystei. Todėl nuostatos dėl visų ar dalies mokėjimų ir išsipareigojimų sustabdymo Jungtinei Karalystei yra netaikomos;
- (26) Dėl ypatingai didelės bendro finansavimo principo svarbos ESI fondų įgyvendinimui siekiant užtikrinti atsakomybę už vietos politiką, atsižvelgiant į proporcingą sustabdymo taikymą, visus sprendimus dėl sustabdymo pagal antrą priemonių, ESI fondų veiksmingumą susiejančių su patikimu ekonomikos valdymu, dalį reikėtų

priimti atsižvelgiant į konkrečius atitinkamai valstybei narei taikytinus reikalavimus siekiant teikti bendrą finansavimą programoms, finansuojamoms ESI fondų lėšomis. Sustabdymas turėtų būti panaikintas ir atitinkama valstybė narė vėl turėtų galėti naudotis lėšomis, kai tik ji imasi reikiamų veiksmų;

- (27) ESI fondų paramą reikėtų įgyvendinti pasitelkiant programas, apimančias programavimo laikotarpį pagal partnerystės sutartį. Programoms turėtų rengti valstybės narės, remdamosi procedūromis, kurios yra skaidrios, paisydamos savo institucinės ir teisinės sistemos. Valstybės narės ir Komisija turėtų bendradarbiauti, kad užtikrintų ESI fondų programavimo sąlygų koordinavimą ir nuoseklumą. Kadangi programų turinys glaudžiai susijęs su partnerystės sutarties turiniu, programoms reikėtų pateikti per tris mėnesius nuo partnerystės sutarties pateikimo. Programoms pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą pateikti turėtų būti numatytas galutinis devynių mėnesių terminas nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, siekiant atsižvelgti į tai, kad tos programos įgyvendinamos daugiašaliu pagrindu. Visų pirma, reikėtų atskirti pagrindinius partnerystės sutarties ir programų, dėl kurių sprendimą turėtų priimti Komisija, elementus nuo kitų elementų, dėl kurių Komisijos sprendimas nereikalingas ir kuriuos iš dalies keisti gali valstybės narės. Programuojant turėtų būti užtikrintas derėjimas su BSP ir partnerystės sutartimi, ESI fondų veiksmų koordinavimas ir koordinavimas su kitomis taikomomis finansavimo priemonėmis bei, prireikus, EIB veiksmams;
- (28) siekiant užtikrinti programų, remiamų iš įvairių ESI fondų, nuoseklumą, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos, būtina nustatyti bendrus būtiniausius reikalavimus dėl programų turinio, kuriuos gali papildyti konkrečiam fondui taikomos taisyklės, kad būtų atsižvelgta į kiekvieno ESI fondo konkretų pobūdį;
- (29) būtina nustatyti aiškias Komisijos taikomas programų vertinimo, priėmimo ir pakeitimo procedūras. Siekiant užtikrinti partnerystės sutarties ir programų nuoseklumą, reikėtų nurodyti, kad programos, išskyrus programas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, negali būti patvirtintos tol, kol Komisija nepriima sprendimo, kuriuo patvirtinama partnerystės sutartis. Norint sumažinti valstybėms narėms tenkančią administracinę naštą, Komisijai patvirtinus tam tikrų programos dalių pakeitimą, atitinkamos partnerystės sutarties dalys turėtų būti pakeistos automatiškai. Be to, reikėtų užtikrinti ir skubų JUI skirtų lėšų panaudojimą nustatant specialias ESF reglamente nurodytų JUI skirtų veiksmų programų pateikimo ir patvirtinimo procedūros taisykles;

- (30) siekiant optimizuoti mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje vykdomų investicijų, kurios visiškai arba iš dalies finansuojamos iš Sąjungos bendrojo biudžeto, pridėtinę vertę, visų pirma reikėtų siekti ESI fondų ir programos „Horizontas 2020“ veikimo sąveikos, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1291/2013⁽¹⁾, atsižvelgiant į skirtingus jų tikslus. Pagrindiniai tos sąveikos užtikrinimo būdai turėtų būti fiksuoto tinkamų finansuoti programos „Horizontas 2020“ išlaidų dydžio pripažinimas panašaus veiksmo ir paramos gavėjo atveju ir galimybė, įgyvendinant tą patį veiksmą, derinti pagal skirtingas Sąjungos priemones teikiamą finansavimą, įskaitant ESI fondus ir programą „Horizontas 2020“, išvengiant dvigubo finansavimo. Siekiant stiprinti nacionalinių ir regioninių subjektų mokslinių tyrimų ir inovacijų gebėjimus ir norint pasiekti tikslą laipsniškai plėtoti kompetenciją („kompetencijos laiptai“) mažiau išsivysčiusiuose regionuose bei prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtos ir inovacijų (MTTPI) srityse pasiekiančiose valstybėse narėse ir regionuose, reikėtų užtikrinti glaudžią ESI fondų ir programos „Horizontas 2020“ sąveiką visose atitinkamose programos prioritetinėse srityse;
- (31) prie SESV ekonominės ir socialinės sanglaudos tikslų pridėta ir teritorinė sanglauda, todėl reikia atkreipti dėmesį į miestų, funkcinį geografinių ir subregioninių vietovių, kurios susiduria su specifinėmis geografinėmis arba demografinėmis problemomis, vaidmenį. Šiuo tikslu ir siekiant geriau sutelkti vietos lygmens galimybes, reikia stiprinti bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą ir sudaryti jai palankesnes sąlygas, nustatant visiems atitinkamiems ESI fondams bendras taisykles ir užtikrinant glaudų koordinavimą. Bendruomenės inicijuotos vietos plėtos proceso metu reikėtų atsižvelgti į vietos poreikius ir galimybes, taip pat susijusias socialines ir kultūrinės ypatybes. Labai svarbu, kad kurti ir įgyvendinti bendruomenės inicijuotos vietos plėtos strategijas būtų patikėta vietos veiklos grupėms, atstovaujančioms bendruomenės interesams. Išsamią teritorijų ir gyventojų, kuriems taikomos bendruomenės inicijuotos vietos plėtos strategijos, apibrėžimo tvarką reikėtų numatyti atitinkamose programose pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles;
- (32) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas realiai integruoti bendruomenės inicijuotos vietos plėtos veiklą į programavimo procesą, tokia veikla gali būti priskiriama vienam teminiam tikslui – arba skatinti socialinę įtrauktį ir kovoti su skurdu, arba skatinti užimtumą ir remti darbo jėgos judumą, nepaisant to, kad veiksmams, finansuojamais kaip bendruomenės inicijuotos vietos plėtos dalis, galėtų būti prisidedama siekiant visų kitų teminių tikslų;
- (33) kai miestų arba teritorinio vystymosi strategijoje reikalaujama laikytis integruoto požiūrio, nes investicijos skiriamos pagal daugiau negu vieną vienos arba daugiau veiksmų programų prioritetinę kryptį, fondų remiamą veiklą, kuriai gali būti papildomai skiriamas EŽŪFKP ar EJRŽF finansavimas, turėtų būti galima vykdyti kaip integruotą teritorinę investiciją pagal veiksmų programą ar programas;
- (34) finansinės priemonės tampa vis svarbesnės, nes jomis stiprinamas ESI fondų poveikis, jomis galima derinti įvairių formų viešąsias ir privačiąsias lėšas, skirtas viešosios politikos tikslams remti, ir dėl atsinaujinančio finansinių lėšų srauto ta parama yra tausesnė ilgesniu laikotarpiu;
- (35) ESI fondų remiamos finansinės priemonės turėtų būti naudojamos konkrečioms rinkos poreikiams tenkinti ekonomiškai efektyviu būdu, laikantis programų tikslų, ir tokios priemonės neturėtų išstumti privataus finansavimo. Todėl sprendimas paramos priemones finansuoti naudojant finansines priemones turėtų būti priimamas remiantis *ex ante* vertinimu, kurį atlikus nustatytas rinkos nepakankamumas arba nepakankamai optimali investavimo aplinka ir apskaičiuotas reikalingas viešųjų investicijų dydis ir apimtis. Šiame reglamente turėtų būti aiškiai apibrėžti esminiai *ex ante* vertinimo elementai. Atsižvelgiant į išsamų *ex ante* vertinimo pobūdį, turėtų būti numatyta, kad *ex ante* vertinimas atliekamas etapais ir kad *ex ante* vertinimas peržiūrimas ir atnaujinamas įgyvendinimo metu;
- (36) finansinės priemonės turėtų būti rengiamos ir įgyvendinamos taip, kad kuo labiau skatintų dalyvauti privačiojo sektoriaus investuotojus ir finansų įstaigas, tinkamai pasidalijus riziką. Kad finansinės priemonės privačiam sektoriui būtų pakankamai patrauklios, yra labai svarbu, kad jos būtų lanksčiai rengiamos bei įgyvendinamos. Todėl vadovaujančiosios institucijos turėtų pasirinkti tinkamiausias finansinių priemonių įgyvendinimo formas tikslinių regionų konkrečioms poreikiams tenkinti, siekdamas atitinkamos programos tikslų, atsižvelgdamos į *ex ante* vertinimo rezultatus ir laikydamosi taikomų valstybės pagalbos taisyklių. Tam tikrais atvejais toks lankstumas taip pat turėtų apimti galimybę per tinkamumo finansuoti laikotarpį pakartotinai panaudoti dalį grąžintų lėšų, siekiant pirmumo tvarka atlyginti privačiojo sektoriaus investuotojams arba viešojo sektoriaus investuotojams, kurie veikia pagal rinkos ekonomikos investavimo principą. Atlyginant pirmumo tvarka turėtų būti atsižvelgiama į rinkos standartus ir užtikrinama, kad visa valstybės pagalba atitiktų taikomą Sąjungos ir nacionalinę teisę ir būtų ribojama iki mažiausios būtinos sumos siekiant kompensuoti privačiojo kapitalo trūkumą, atsižvelgiant į rinkos nepakankamumą arba nepakankamai optimalią investavimo aplinką;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

- (37) siekiant atsižvelgti į tai, kad gali prireikti grąžinti pagal finansines priemones teikiamą paramą, ir norint užtikrinti suderinamumą su rinkos praktika, galutiniams naudos gavėjams investicijų į nuosavą kapitalą ir kvazi-nuosavą kapitalą, paskolų, garantijų arba kitų rizikos pasidalijimo priemonių forma teikiama ESI fondų parama turėtų galėti apimti visas galutinių naudos gavėjų įvykdytas investicijas, neatskiriant su PVM susijusių išlaidų. Atitinkamai tik tais atvejais, kai finansinės priemonės derinamos su subsidijomis, būdas, kaip atsižvelgiama į PVM galutinio naudos gavėjo lygmeniu, turėtų būti svarbus nustatant, ar su subsidija susijusios išlaidos tinkamos finansuoti;
- (38) tais atvejais, kai iš tam tikrų investicijos dalių negaunama tiesioginės finansinės grąžos, galėtų būti pagrįsta finansines priemones derinti su parama subsidijomis tokiu mastu, kiek leidžiama pagal taikomas valstybės pagalbos taisykles, siekiant, kad projektai būtų ekonominiu požiūriu tvarūs. Reikėtų nustatyti konkrečias sąlygas, kad tokiais atvejais būtų užkirstas kelias dvigubam finansavimui;
- (39) siekiant užtikrinti, kad finansinėms priemonėms dėl MVĮ skirtos lėšos pasiektų veiksmingą ir efektyvią naujo MVĮ skolų finansavimo kritinę masę, tas lėšas turėtų būti galima naudoti visoje atitinkamos valstybės teritorijoje neatsižvelgiant į regionų kategorijas. Vis dėlto taip pat turėtų būti įmanoma valstybės narės ir EIB derybose dėl finansavimo susitarimo numatyti proporcingos dalies grąžinimą tos pačios valstybės narės regionui arba regionų grupei pagal atskirai kiekvienam ERPF ir EŽŪFKP finansiniam įnašui nustatytą bendrą specialią nacionalinę programą;
- (40) valstybių narių įnašus dėl bendrų neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais finansinių priemonių, skirtų MVĮ, reikėtų paskirstyti 2014, 2015 ir 2016 m., o sumų, kurias EIB turi mokėti valstybės narės, mokėjimo grafiką reikėtų atitinkamai nustatyti finansavimo susitarime, laikantis vyraujančios bankų praktikos ir siekiant paskirstyti poveikį mokėjimų asignavimams kiekvienais atskirais metais;
- (41) pakeitimo vertybiniais popieriais atveju užbaigiant programą reikėtų užtikrinti, kad bent suma, kuri atitinka Sąjungos įnašą, būtų panaudota tikslui remti MVĮ, laikantis su finansinėmis priemonėmis susijusių principų, nustatytų Finansiniame reglamente;
- (42) vadovaujančiosios institucijos turėtų galėti lanksčiai programų lėšomis papildyti Sąjungos lygmeniu nustatytas finansines priemones, kurias tiesiogiai ar netiesiogiai valdo Komisija, arba nacionaliniu, regioniniu, tarptautiniu ar tarpvalstybiniu lygmeniu nustatytas priemones, kurias valdo vadovaujančioji institucija arba kurios yra valdomos jos atsakomybe. Vadovaujančiosios institucijos taip pat turėtų turėti galimybę tiesiogiai įgyvendinti finansines priemones per esamus arba naujai sukurtus fondus arba fondų fondus;
- (43) siekiant užtikrinti proporcingos kontrolės tvarką ir finansinių priemonių pridėtinę vertę, numatytų galutinių naudos gavėjų nereikėtų atgrasinti esančia pernelyg didele administracine našta. Už programų auditą atsakingi subjektai visų pirma turėtų atlikti auditą vadovaujančiųjų institucijų ir finansines priemones, įskaitant fondų fondus, įgyvendinančių subjektų lygmeniu. Vis dėlto gali susiklostyti tam tikros aplinkybės, kai vadovaujančiųjų institucijų arba finansines priemones įgyvendinančių subjektų lygmeniu nėra dokumentų, reikalingų norint atlikti tokį auditą, arba tokiuose dokumentuose nepateikiami teisingi ir tikslūs duomenys apie suteiktą paramą. Tokiais konkrečiais atvejais reikia nustatyti tam tikras nuostatas, kuriomis remiantis būtų galima atlikti auditą taip pat ir galutinių naudos gavėjų lygmeniu;
- (44) iš ESI fondų finansinėms priemonėms bet kuriuo metu išmokėtų lėšų suma turėtų atitikti sumą, kuri yra būtina suplanuotoms investicijoms įgyvendinti ir galutiniams naudos gavėjams skirtiems mokėjimams atlikti, įskaitant valdymo išlaidas ir mokesčius. Taigi, tarpinio mokėjimo paraiškos turėtų būti įgyvendinamos laipsniškai. Kaip tarpinis mokėjimas mokamai sumai turėtų būti taikoma didžiausia 25 proc. visos finansinei priemonei pagal atitinkamą finansavimo susitarimą skirtos programos įnašų sumos viršutinė riba, o tolesni tarpiniai mokėjimai turėtų priklausyti nuo faktinių sumų, įtrauktų į ankstesnes paraiškas ir panaudotų kaip tinkamos finansuoti išlaidos, mažiausios procentinės dalies;
- (45) reikia nustatyti konkrečias taisykles dėl to, kokios sumos pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis užbaigiant programą, siekiant užtikrinti, kad iš ESI fondų finansinėms priemonėms sumokėtos sumos, įskaitant sumas valdymo išlaidoms ir mokesčiams padengti, būtų veiksmingai panaudotos investicijoms į galutinius naudos gavėjus. Šios taisyklės turėtų būti pakankamai lanksčios, kad būtų galima remti numatytiems įmonėms skirtas nuosavą kapitalu grindžiamas priemones, taigi, turėtų būti atsižvelgiama į tam tikrus įmonėms skirtų nuosavą kapitalu grindžiamų priemonių ypatumus, pavyzdžiui, rinkos praktiką, susijusią su tolesnio finansavimo teikimu rizikos kapitalo fondų srityje. Laikantis šiame reglamente nustatytų sąlygų, numatytiems įmonėms turėtų būti sudaryta galimybė pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui toliau gauti paramą, skirtą iš ESI fondų tokioms priemonėms;

- (46) taip pat reikia nustatyti konkrečias taisykles dėl lėšų, priskiriamų prie ESI fondų paramos, pakartotinio naudojimo iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos ir nustatyti kitas taisykles dėl lėšų naudojimo pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui;
- (47) per ESI fondus teikiama parama paprastai neturėtų būti naudojama jau fiziškai užbaigtoms investicijoms arba investicijoms, kurios sprendimo dėl investicijų priėmimo dieną jau visiškai įgyvendintos, finansuoti. Vis dėlto investicijų į infrastruktūrą, kurių tikslas yra remti miestų plėtrą ar miestų atgaivinimą, arba panašių investicijų į infrastruktūrą, kuriomis siekiama įvairinti ne žemės ūkio veiklą kaimo vietovėse, atveju tam tikra paramos suma galėtų būti reikalinga siekiant reorganizuoti skolų portfelį, siejamą su infrastruktūra, kuri yra naujos investicijos dalis. Tokiais atvejais turėtų būti galima naudoti ESI fondų paramą skolų portfeliui reorganizuoti, neviršijant 20 proc. visos investicijai skiriamos finansinės priemonės paramos pagal programą sumos;
- (48) valstybės narės turėtų vykdyti programų stebėseną, kad galėtų tikrinti, kaip jos įgyvendinamos ir kokia pažanga padaryta siekiant programos tikslų. Todėl valstybė narė, pagal savo institucinę, teisinę ir finansinę sistemą, turėtų įsteigti ESI fondų stebėsenos komitetus, nustatyti jų sudėtį ir funkcijas. Atsižvelgiant į specifinį Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtų programų pobūdį, tų programų stebėsenos komitetams turėtų būti nustatytos specialios taisyklės. Siekiant palengvinti ESI fondų koordinavimą, būtų galima sudaryti jungtinius stebėsenos komitetus. Siekiant užtikrinti veiksmingumą, stebėsenos komitetas turėtų turėti galimybę vadovaujančiosioms institucijoms teikti pastabas dėl programos įgyvendinimo ir vertinimo, įskaitant veiksmus, susijusius su paramos gavėjams tenkančios administracinės naštos mažinimu, ir turėtų vykdyti veiksmų, kurių imamasi pagal jo pastabas, stebėseną;
- (49) norint visais lygmenimis supaprastinti valdymo tvarką, reikia suderinti ESI fondų stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarką. Svarbu užtikrinti, kad ataskaitų teikimo reikalavimai būtų proporcingi, tačiau taip pat būtų teikiama išsami informacija apie pažangą, padarytą sprendžiant pagrindinius klausimus, į kuriuos atsižvelgiama per peržiūrą. Todėl ataskaitų teikimo reikalavimai turėtų atitikti informacijos poreikius atitinkamais metais ir būti suderinti su veiklos rezultatų peržiūros laiku;
- (50) siekiant stebėti programų įgyvendinimo pažangą, kasmet turėtų būti rengiamas kiekvienos valstybės narės ir Komisijos peržiūros posėdis. Tačiau, siekiant išvengti nebūtinės administracinės naštos, valstybei narei ir Komisijai turėtų būti sudaryta galimybė susitarti tam tikrais metais (išskyrus 2017 ir 2019 m.) nerengti šio posėdžio;
- (51) kad Komisija galėtų vykdyti Sąjungos tikslų ir konkrečių fondų uždavinių pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus įgyvendinimo pažangos stebėseną, valstybės narės turėtų teikti savo partnerystės sutarčių įgyvendinimo pažangos ataskaitas. Pagal šias ataskaitas Komisija turėtų 2017 ir 2019 m. parengti strateginę pažangos ataskaitą. Kad vyktų reguliarios strateginės politinės diskusijos dėl ESI fondų indėlio siekiant įgyvendinti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją ir gerinti išlaidų kokybę ir politikos veiksmingumą, įgyvendinant Europos semestrą, Taryba turėtų aptarti strategines ataskaitas. Remdamasi tuo aptarimu, Taryba turėtų galėti prisidėti prie per pavasarį vykstantį Europos Vadovų Tarybos susitikimą atliekamo vertinimo, vertinant visų Sąjungos politikos sričių ir priemonių vaidmenį siekiant užtikrinti tvarų ir darbo vietų kūrimą skatinantį ekonomikos augimą visoje Sąjungoje;
- (52) kad būtų galima gerinti programų struktūros ir įgyvendinimo kokybę ir nustatyti programų poveikį siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų ir, kai tinkama, atsižvelgiant į programos apimtį bendrojo vidaus produkto (BVP) ir su nedarbu susijusių tikslų atžvilgiu atitinkamoje programos įgyvendinimo teritorijoje, reikia įvertinti ESI fondų teikiamos pagalbos veiksmingumą, efektyvumą ir poveikį. Reikėtų nustatyti valstybių narių ir Komisijos išpareigojimus šioje srityje;
- (53) kad būtų galima gerinti kiekvienos programos struktūros kokybę ir patikrinti, ar galima pasiekti jos tikslus ir uždavinius, reikėtų atlikti kiekvienos veiksmų programos *ex ante* vertinimą;
- (54) vadovaujančioji institucija arba valstybė narė turėtų parengti vertinimo planą. Turėtų būti įmanoma, kad tas vertinimo planas apimtų daugiau nei vieną programą. Programavimo laikotarpiu vadovaujančiosios institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų atliekami programos veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinimai. Kad būtų galima lengviau priimti sprendimus dėl valdymo, apie vertinimo rezultatus turėtų būti pranešama stebėsenos komitetui ir Komisijai;
- (55) kad būtų galima įvertinti ESI fondų veiksmingumą ir efektyvumą bei jų poveikį bendriems ESI fondų ir Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslams, turėtų būti atliekami *ex post* vertinimai, atsižvelgiant į toje Sąjungos strategijoje nustatytus tikslus. Komisija turėtų parengti kiekvieno ESI fondo apibendrinamąją ataskaitą, kurioje pateikiamos pagrindinės *ex post* vertinimų išvados;

- (56) turėtų būti nustatyta, kokių veiksmų galima imtis Komisijos ir valstybių narių iniciatyva, su ESI fondų parama teikiant techninę paramą;
- (57) siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos lėšų naudojimą ir išvengti perteklinio veiksmų, kuriais gaunama grynujų pajamų po jų užbaigimo, finansavimo, turėtų būti naudojami įvairūs metodai, kuriuos taikant nustatomos grynosios pajamos iš tokių veiksmų, įskaitant supaprastintą metodą, grindžiamą fiksuotomis normomis, taikomomis sektoriams ar subsektoriams. Fiksuotosios normos turėtų būti grindžiamos Komisijos turimais ankstesniais duomenimis, galimybe susigrąžinti išlaidas ir, jei taikoma, principu „teršėjas moka“. Be to, turėtų būti nuostata dėl fiksuotųjų normų taikymo išplėtimo naujiems sektoriams, naujų subsektorių nustatymo ar sumų būsimiems veiksams peržiūrėjimo, kai atsiranda naujų duomenų, priimant deleguotąjį aktą. Fiksuotąsias normas galėtų būti itin tinkama naudoti veiksams informacinių ir ryšių technologijų (IRT), MTTPi bei energijos vartojimo efektyvumo srityse. Be to, siekiant užtikrinti proporcingumo principo taikymą ir atsižvelgti į kitas reguliavimo ir sutartines nuostatas, kurios galėtų būti taikomos, būtina nustatyti tų taisyklių išimtis;
- (58) svarbu užtikrinti, kad būtų laikomasi proporcingo požiūrio ir išvengiama finansavimo poreikių patikrinimo dubliavimosi veiksmų, kuriais gaunama grynujų pajamų po jų užbaigimo ir kuriems taip pat taikomos valstybės pagalbos taisyklės, atveju, atsižvelgiant į tai, kad tokiomis taisyklėmis taip pat nustatomi paramos, kuri gali būti teikiama, apribojimai. Taigi, *de minimis* pagalbos, MVĮ skirtos suderinamos valstybės pagalbos, kuriai taikomas pagalbos intensyvumo arba pagalbos sumos apribojimas, arba didelėms įmonėms skirtos suderinamos valstybės pagalbos, kurią teikiant buvo atliktas atskiras finansavimo poreikių patikrinimas laikantis taikomų valstybės pagalbos taisyklių, atvejais neturėtų būti taikomos nuostatos, pagal kurias reikalaujama apskaičiuoti grynąsias pajamas. Vis dėlto, valstybėms narėms turėtų būti palikta galimybė taikyti grynujų pajamų apskaičiavimo metodus, kai tai numatyta nacionalinėse taisyklėse;
- (59) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės gali būti veiksmingos veiksmų įgyvendinimo priemonės, užtikrinančios viešosios politikos tikslų įgyvendinimą sutelkiant įvairių formų viešąsias ir privačiąsias lėšas. Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos naudotis ESI fondais veiksams, įgyvendinamiems pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sistemą, remti, šiame reglamente turėtų būti atsižvelgiama į tam tikrus viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms būdingus ypatumus adaptuojant kai kurias ESI fondus reglamentuojančias bendrąsias nuostatas;
- (60) siekiant visoje Sąjungoje nustatyti vienodą ir objektyvią ESI fondų paramos įgyvendinimo tvarką, turėtų būti nustatytos išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pradžios ir pabaigos datos. Kad būtų lengviau vykdyti programas, tikslinga nustatyti, kad išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis gali prasidėti anksčiau negu 2014 m. sausio 1 d., jei atitinkama valstybė narė programą pateikia iki tos dienos. Atsižvelgiant į skubų poreikį mobilizuoti JUI skirtas lėšas siekiant paremti jos neatidėliotiną įgyvendinimą, išskirtiniu atveju išlaidų pagal tą iniciatyvą tinkamumo finansuoti laikotarpis turėtų prasidėti 2013 m. rugsėjo 1 d. Siekiant užtikrinti veiksmingą ESI fondų paramos naudojimą ir mažinti riziką Sąjungos biudžetui, reikia nustatyti apribojimus dėl paramos pabaigtiems veiksams;
- (61) vadovaujantis subsidiarumo principu ir laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1301/2013 ⁽¹⁾, ESF reglamente, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1300/2013 ⁽²⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1299/2013 ⁽³⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1305/2013 ⁽⁴⁾ ir EJRŽF reglamente numatytų išimčių, valstybės narės turėtų patvirtinti nacionalines išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles;
- (62) siekiant supaprastinti ESI fondų paramos naudojimą ir mažinti klaidų riziką, numatant diferencijavimo galimybes, kai reikia atsižvelgti į politikos ypatumus, tikslinga apibrėžti paramos formas, suderintas subsidijų ir grąžinamosios subsidijos apmokėjimo ir finansavimo pagal fiksuotąsias normas sąlygas, specialias subsidijų ir grąžinamosios subsidijos tinkamumo finansuoti taisykles ir specialias veiksmų tinkamumo finansuoti pagal jų įgyvendinimo vietą sąlygas.
- (63) siekiant atsakingiems subjektams numatyti galimybę pasirinkti tinkamiausią paramos formą, kuri atitiktų nustatytus poreikius, turėtų būti galima paramą iš ESI fondų teikti subsidijomis, apdovanojimais, grąžinamoji subsidija ir finansinėmis priemonėmis arba šių priemonių deriniu;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 289).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1300/2013 dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 281).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1299/2013 dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 259).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) nr. 1698/2005 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 487).

- (64) siekiant užtikrinti ESI fondų intervencinės veiklos veiksmingumą, nešališkumą ir tvarų poveikį, reikėtų numatyti nuostatas, kurios garantuotų, kad investicijos į verslą ir infrastruktūrą būtų ilgalaikės ir neleistų naudojantis ESI fondų parama įgyti nederamo pranašumo. Patirtis rodo, kad tinkamas taikytinas minimalus laikotarpis – penkeri metai, išskyrus tuos atvejus, kai valstybės pagalbos taisyklėse nurodytas kitas laikotarpis. Vis dėlto, laikantis proporcingumo principo, yra įmanoma, kad sutrumpintas trejų metų laikotarpis būtų pagrįstas, jei investicija susijusi su MVĮ padarytų investicijų arba sukurtų darbo vietų išlaikymu. Veiksmo, kurį sudaro investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos, atveju ir kai paramos gavėjas nėra MVĮ, reikėtų grąžinti ESI fondų įnašą, jeigu per 10 metų nuo galutinio mokėjimo paramos gavėjui datos gamybinė veikla perkeliama už Sąjungos ribų. ESF remiamiems veiksams ir veiksmams, pagal kuriuos nevykdomos gamybinės investicijos arba investicijos į infrastruktūrą, reikėtų netaikyti bendrojo trukmės reikalavimo, išskyrus tuos atvejus, kai šie reikalavimai nustatyti pagal taikomas valstybės pagalbos taisykles, taip pat reikėtų jo netaikyti finansinėms priemonėms skirtiems įnašams arba jų įnašams. Neteisėtai sumokėtos sumos turėtų būti susigrąžinamos laikantis pažeidimų atvejų taikomų procedūrų;
- (65) tam, kad valstybės narės galėtų garantuoti teisėtą ir tinkamą ESI fondų naudojimą, jos turėtų patvirtinti reikiamas priemones, kad užtikrintų tinkamą savo valdymo ir kontrolės sistemų struktūrą ir veikimą. Todėl reikėtų nustatyti valstybių narių prievolės dėl programų valdymo ir kontrolės sistemų, taip pat dėl Sąjungos teisės nesilaikymo ir pažeidimų prevencijos, nustatymo ir šalinimo;
- (66) pagal pasidalijamojo valdymo principą už programų valdymą ir kontrolę turėtų būti atsakingos valstybės narės ir Komisija. Už programų veiksmų įgyvendinimą ir kontrolę pirmiausia turėtų būti atsakingos valstybės narės, naudodamosi savo valdymo ir kontrolės sistemomis. Siekiant veiksmingiau kontroliuoti veiksmų atranką ir įgyvendinimą bei valdymo ir kontrolės sistemų veikimą, reikėtų nustatyti vadovaujančiosios institucijos funkcijas;
- (67) valstybės narės turėtų vykdyti valdymo, kontrolės ir audito prievolės bei prisiimti įsipareigojimus, kaip nustatyta pasidalijamojo valdymo taisyklėse, išdėstytose šiame reglamente, Finansiniame reglamente ir konkrečiam fondui taikomose taisyklėse. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad laikantis šiame reglamente nustatytų sąlygų būtų numatyta veiksminga su ESI fondais susijusių skundų nagrinėjimo tvarka. Paprašius Komisijai valstybės narės, laikydamosi subsidiarumo principo, turėtų nagrinėti Komisijai pateiktus skundus, kurie patenka į jų tvarkos taikymo sritį, ir, gavusios prašymą, turėtų informuoti Komisiją apie nagrinėjimo rezultatus;
- (68) reikėtų nustatyti Komisijos įgaliojimus ir pareigas tikrinti veiksmingą valdymo ir kontrolės sistemų veikimą bei reikalauti, kad valstybė narė imtųsi veiksmų. Be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai atlikti auditą ir patikrinimus vietoje, skirtus su patikimu finansų valdymu susijusiems klausimams, kad ji galėtų padaryti išvadas dėl ESI fondų veiklos rezultatų;
- (69) Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai turėtų būti vykdomi kiekvienais metais. Siekiant užtikrinti veiksmingą programos valdymą, reikia nustatyti bendras išankstinio finansavimo, tarpinio mokėjimo prašymų ir galutiniam likučiui taikomas taisykles, nedarant poveikio konkrečioms konkrečių kiekvienam ESI fondui taikomoms taisyklėms;
- (70) programų pradžioje suteikiant išankstinį finansavimą užtikrinama, kad valstybė narė turėtų lėšų teikti paramą paramos gavėjams nuo programos įgyvendinimo pradžios siekiant, kad tiems paramos gavėjams būtų mokami avansai, kurių reikia suplanuotoms investicijoms vykdyti, ir kad jiems pateikus mokėjimo prašymus išlaidos būtų greitai atlyginamos. Todėl reikėtų nustatyti pradinio išankstinio finansavimo sumų iš ESI fondų nuostatas. Programos užbaigimo metu pradinio išankstinio finansavimo lėšos turėtų būti visiškai panaudotos;
- (71) siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, tam tikrą laikotarpį turėtų būti numatytos tam tikros priemonės, pagal kurias leidimus suteikiantis pareigūnas galėtų pertraukti mokėjimus, kai turima akivaizdžių įrodymų, kad esama didelių valdymo ir kontrolės sistemos veikimo trūkumų, su mokėjimo prašymu susijusių pažeidimų įrodymų arba įrodymų, kad nebuvo pateikti sąskaitoms patikrinti ir pripažinti būtini dokumentai. Pertraukimo laikotarpio trukmė neturėtų viršyti šešių mėnesių, numatant galimybę tą laikotarpį pratęsti iki devynių mėnesių, jei valstybė narė sutinka, kad būtų skirta pakankamai laiko panaikinti priežastis, dėl kurios mokėjimai buvo pertraukti, taip siekiant išvengti jų sustabdymo;
- (72) Sąjungos biudžetui apsaugoti gali būti, kad Komisijai prireiktų taikyti finansines pataisas. Siekiant valstybėms narėms užtikrinti teisinį tikrumą, svarbu nustatyti aplinkybes, kuriomis, pažeidus taikytiną Sąjungos teisę arba nacionalinę teisę, susijusią su Sąjungos teisės taikymu, Komisija gali taikyti finansines pataisas. Siekiant užtikrinti, kad finansinės pataisos, kurias Komisija gali taikyti valstybėms narėms, būtų susijusios su Sąjungos finansinių interesų apsauga, tokios pataisos turėtų būti taikomos tik tais atvejais, kai taikytinos Sąjungos teisės arba nacionalinės teisės, susijusios su atitinkamos Sąjungos teisės

taikymu, pažeidimas susijęs su veiksmy ir atitinkamų Komisijai deklaruotų išlaidų tinkamumu finansuoti, teisėtu, valdymu arba kontrole. Norint užtikrinti, kad būtų laikomasi proporcingumo principo, svarbu, kad Komisija, priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, atsižvelgtų į pažeidimo pobūdį ir sunkumą bei susijusias finansines pasekmes Sąjungos biudžetui;

- (73) siekiant sustiprinti finansinę drausmę, tikslinga nustatyti tvarką, kuria būtų panaikinama bet kokia biudžetinio išpareigojimo pagal programą dalis, visų pirma, jei konkretus išpareigojimas dėl sumos gali būti nepanaikintas, ypač kai įgyvendinimas vėluoja dėl aplinkybių, kurios nuo atitinkamos šalies nepriklauso, yra neįprastos arba jų neįmanoma numatyti, o jų pasekmių neįmanoma išvengti, nepaisant parodytų pastangų, taip pat tais atvejais, kai pateiktas mokėjimo prašymas, tačiau jo mokėjimo terminas ar mokėjimas buvo sustabdytas;
- (74) išpareigojimų panaikinimo procedūra taip pat yra reikalinga veiklos lėšų rezervo paskirstymo mechanizmo dalis ir tokiais atvejais turėtų būti įmanoma atkurti asignavimus, skirtus tolesniems išpareigojimams, susijusiems su kitomis programomis ir prioritetais. Be to, įgyvendinant tam tikras specialias finansines priemones MVĮ labui, tais atvejais, kai panaikinus išpareigojimus valstybė narė nutraukia dalyvavimą tokiose finansinėse priemonėse, turėtų būti numatyta galimybė atkurti asignavimus išpareigojimams kitose programose. Atsižvelgiant į tai, kad norint sudaryti sąlygas tokiam asignavimų atkūrimui Finansiniame reglamente reikės nustatyti papildomas nuostatas, tokios procedūros turėtų būti taikomos tik nuo atitinkamo Finansinio reglamento pakeitimo įsigaliojimo dienos;
- (75) reikia nustatyti papildomas bendrąsias nuostatas dėl konkretaus fondų veikimo. Visų pirma, siekiant padidinti jų pridėtinę vertę ir geriau jais prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos prioritetų įgyvendinimo ir konkrečių fondų uždavinių pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus, fondų veikimas turėtų būti supaprastintas ir sutelktas į investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą bei Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą;
- (76) papildomos nuostatos dėl konkretaus EŽŪFKP ir EJRŽF veikimo nustatytos atitinkamuose konkrečių sektoriams skirtuose teisės aktuose;
- (77) siekiant propaguoti SESV įtvirtintus ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslus, pagal investicijų į

ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą turėtų būti remiami visi regionai. Kad teikiama parama būtų subalansuota, laipsniška ir atitiktų ekonominio ir socialinio išsivystymo lygį, pagal šį tikslą ERPF ir ESF lėšas reikėtų skirti mažiau išsivysčiusiems regionams, pereinamojo laikotarpio regionams ir labiau išsivysčiusiems regionams pagal jų BVP vienam gyventojui santykį su ES-27 vidurkiu. Siekiant užtikrinti ilgalaikį investicijų iš Struktūrinių fondų tvarumą, įtvirtinti plėtros srityje padarytą pažangą ir paskatinti Sąjungos regionų ekonomikos augimą ir socialinę sanglaudą, regionai, kurių BVP vienam gyventojui 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu buvo mažesnis kaip 75 proc. ES-25 vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurių BVP vienam gyventojui padidėjo iki daugiau kaip 75 proc. ES-27 vidurkio, turėtų gauti bent 60 proc. jų 2007–2013 m. skirtų preliminarių metinių asignavimų vidurkio. Valstybei narei iš ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo skirtų lėšų bendra asignavimų suma turėtų sudaryti mažiausiai 55 proc. jai 2007–2013 m. skirtų asignavimų bendros sumos. Valstybės narės, kurių vienam gyventojui tenkančios bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) yra mažesnės kaip 90 proc. Sąjungos vidurkio, turėtų gauti paramą iš Sanglaudos fondo pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą;

- (78) turėtų būti nustatyti objektyvūs kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatomi paramos iš fondų reikalavimus atitinkantys regionai ir vietovės. Todėl Sąjungos lygmeniu nustatant regionus ir vietoves reikėtų remtis bendra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1059/2003 ⁽¹⁾, iš dalies pakeistu Komisijos reglamentu Nr. 105/2007 ⁽²⁾, nustatyta regionų klasifikavimo sistema;
- (79) norėdama nustatyti tinkamą finansinę programą fondams, Komisija įgyvendinimo aktais turėtų objektyviai ir skaidriai kiekvieniems metams paskirstyti preliminarūs turimus išpareigojimų asignavimus, siekdama daugiausia dėmesio skirti menkiausiai išsivysčiusiems regionams ir pereinamojo laikotarpio paramą gaunantiems regionams. Siekiant atsižvelgti į ypatingai sudėtingą valstybių narių, patiriančių krizę, padėtį ir laikantis Tarybos reglamento (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 ⁽³⁾, Komisija turėtų peržiūrėti visus visų valstybių narių asignavimus 2016 m., remdamasi tuo metu turimais naujausiais statistiniais duomenimis ir, jei bendras nuokrypis didesnis nei +/-5 proc., patikslinti tuos asignavimus. Reikalingos patikslintos sumos lygiomis dalimis paskirstomos 2017–2020 m.;

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

⁽²⁾ 2007 m. vasario 1 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 105/2007, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo priedus (OL L 39, 2007 2 10, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. laikotarpio daugiametė finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

- (80) siekiant paspartinti būtiną transporto ir energetikos infrastruktūros, taip pat IRT plėtrą visoje Sąjungoje, sukuriama Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EIT) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 ⁽¹⁾. Paramą iš Sanglaudos fondo reikėtų teikti projektams, kuriais kuriami pagrindiniai tinklai, arba to reglamento priedo I dalyje nurodytiems projektams ir horizontaliesiems veiksams;
- (81) valstybei narei skiriami metiniai fondų asignavimai turėtų būti skiriami laikantis viršutinės ribos, kuri būtų nustatoma atsižvelgiant į tos valstybės narės BVP;
- (82) reikia nustatyti ribas, kiek lėšų galima skirti investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslui, ir patvirtinti objektyvius jų paskirstymo regionams ir valstybėms narėms kriterijus. Valstybės narės turėtų sutelkti paramą, kad užtikrintų, jog jaunimo užimtumui, darbo jėgos judumui, žinioms, socialinei įtraukčiai ir kovai su skurdu būtų skiriama pakankamai investicijų, taip užtikrinant, kad ESF dalis, kaip visų bendrų struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo lėšų Sąjungos lygmeniu procentinė dalis, išskyrus Sanglaudos fondo paramą transporto infrastruktūrai pagal EIT priemonę ir struktūrinių fondų paramą labiausiai skurstantiems žmonėms, valstybėse narėse būtų ne mažesnė nei 23,1 proc.;
- (83) atsižvelgiant į neatidėliotiną prioritetą spręsti jaunimo nedarbo klausimą su šia problema daugiausia susiduriančiuose Sąjungos regionuose ir visoje Sąjungoje, sukuriama JUI, finansuojama pagal specialų asignavimą ir skiriant tikslinių investicijų iš ESF, prisidedant prie ESI fondais suteikiamos didelės paramos ir ją stiprinant. JUI turėtų būti siekiama teikti paramą reikalavimus atitinkančiuose regionuose gyvenančiam jaunimui, ypač tam, kuris nedirba, nestudijuoja ir nesimoko. JUI turėtų būti įgyvendinama kaip investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo dalis;
- (84) be to, laikantis skurdo mažinimo pagrindinio tikslo, reikia pertvarkyti Europos pagalbos labiausiai skurstantiems fondą, siekiant skatinti socialinę įtrauktį. Reikėtų numatyti mechanizmą, pagal kurį šiai priemonei iš struktūrinių fondų asignavimų kiekvienai valstybei narei būtų pervedamos lėšos;
- (85) atsižvelgiant į dabartinės ekonomikos sąlygas dėl kiekvienai atskirai valstybei narei pervedamų fondų lėšų maksimalaus dydžio (viršutinės ribos) kiekvienai valstybei narei skiriamų asignavimų lygis neturėtų būti didesnis kaip 110 proc. jų lygio realiaja išraiška 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu;
- (86) siekiant užtikrinti tinkamus asignavimus kiekvienos kategorijos regionams, lėšos iš fondų neturėtų būti perkelti tarp mažiau išsivysčiusių, pereinamojo laikotarpio ir labiau išsivysčiusių regionų, išskyrus tinkamai pagrįstų aplinkybių, susijusių su vieno arba kelių teminių tikslų įgyvendinimu, atveju. Tokie perkėlimai turėtų sudaryti ne daugiau kaip 3 proc. viso tos kategorijos regionui skirto asignavimo;
- (87) kad būtų užtikrintas realus ekonominis poveikis, pagal šio reglamento sąlygas fondų parama neturėtų būti teikiama vietoj valstybių narių viešųjų arba lygiaverčių struktūrinių išlaidų. Be to, siekiant užtikrinti, kad teikiant fondų paramą būtų atsižvelgiama į platesnę ekonominę aplinką, viešųjų išlaidų lygis turėtų būti nustatomas atsižvelgiant į bendras makroekonominės sąlygas, kuriomis teikiamas finansavimas, remiantis valstybių narių kasmet pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 ⁽²⁾ teikiamose stabilumo ir konvergencijos programose nustatytais rodikliais. Komisijai tikrinant, kaip taikomas papildomumo principas, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama valstybėms narėms, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena ne mažiau kaip 15 proc. gyventojų, dėl jiems skiriamų finansinių išteklių dydžio;
- (88) būtina nustatyti papildomas fondų remiamų veiksmų programų programavimo, valdymo, stebėsenos ir kontrolės nuostatas, siekiant daugiau dėmesio skirti rezultatams. Visų pirma būtina nustatyti išsamius reikalavimus veiksmų programų turiniui. Tai turėtų sudaryti palankesnes sąlygas išdėstyti nuoseklų intervencinės veiklos loginį pagrindą nustatytiems vystymosi poreikiams tenkinti, veiklos rezultatų vertinimo planui parengti ir veiksmingam ir efektyviam fondų paramos įgyvendinimui užtikrinti. Paprastai prioritentinė kryptis turėtų apimti vieną teminių tikslų, vieną fondą ir vieną regionų kategoriją. Jei reikia ir siekiant padidinti efektyvumą taikant teminiu požiūriu nuoseklų integruotą požiūrį, turėtų būti galima prioritetinę kryptį susieti su daugiau nei viena regionų kategorija ir derinti ją su vienu ar daugiau ERPF, ESF ir Sanglaudos fondų vienas kitą papildančių investavimo prioritetų pagal vieną ar daugiau teminių tikslų;
- (89) tiems atvejams, kai valstybė narė parengia ne daugiau kaip vieną veiksmų programą kiekvienam fondui, taigi programas ir partnerystės sutartis parengiami nacionaliniu lygmeniu, reikėtų nustatyti konkrečią tvarką, pagal kurią būtų užtikrintas tokių dokumentų papildomumas;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1).

- (90) siekiant suderinti būtinybę parengti glaustas veiksmų programas, kuriose būtų nustatyti aiškūs valstybių narių įpareigojimai, su būtinybe sudaryti sąlygas lanksčiai pritaikyti prie kintančių aplinkybių, reikėtų atskirti pagrindinius partnerystės sutarties, dėl kurios sprendimą turi priimti Komisija, elementus nuo kitų elementų, dėl kurių Komisijos sprendimas nereikalingas ir kuriuos iš dalies keisti gali valstybė narė. Todėl reikėtų nustatyti nuostatą dėl procedūrų, pagal kurias nacionaliniu lygmeniu būtų galima iš dalies keisti tuos neesminius elementus be Komisijos sprendimo;
- (91) siekiant padidinti papildomumą ir supaprastinti įgyvendinimą, reikėtų numatyti galimybes derinti Sanglaudos fondo ir ERPF paramą su ESF parama bendrose veiksmų programose pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą;
- (92) didelės apimties projektams skiriama reikšminga Sąjungos išlaidų dalis ir jie dažnai yra strategiškai svarbūs įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją. Todėl veiksmai, viršijantys tam tikras ribines vertes, turėtų ir toliau būti tvirtinami laikantis šiame reglamente nustatytų specialių procedūrų. Ribinė vertė turėtų būti nustatoma pagal visas tinkamas finansuoti išlaidas atsižvelgiant į numatomas grynąsias pajamas, transporto projektams numatant didesnę ribinę vertę, kadangi investicijos tame sektoriuje paprastai yra didesnės. Siekiant užtikrinti aiškumą, tikslinga apibrėžti didelės apimties projekto paraiškų turinį. Paraiškoje reikėtų pateikti visą būtiną informaciją, kad būtų galima užtikrinti, jog dėl fondų finansinio įnašo neprarandama daug darbo vietų esamose veiklos vietose Sąjungoje;
- (93) siekiant skatinti, kad didelės apimties projektai būtų rengiami ir įgyvendinami laikantis patikimų ekonominių ir techninių kriterijų, ir raginti naudotis ekspertų patarimais ankstyvuojant laikotarpiu, tais atvejais, kai nepriklausomi ekspertai, kuriems teikiama techninė Komisijos parama, arba, gavus Komisijos pritarimą, kiti nepriklausomi ekspertai gali aiškiai nurodyti, kad didelės apimties projektą galima įvykdyti ir jis yra ekonominiu požiūriu perspektyvus, Komisijos patvirtinimo procedūra turėtų būti supaprastinta. Komisijai turėtų būti sudaryta galimybė atsisakyti patvirtinti finansinį įnašą tik tais atvejais, kai ji nustato didelių trūkumų, susijusių su nepriklausomų ekspertų atlikta kokybės peržiūra;
- (94) jei didelės apimties projekto nepriklausoma kokybės peržiūra nebuvo atlikta, valstybė narė turėtų pateikti visą reikalaujamą informaciją ir Komisija turėtų įvertinti didelės apimties projektą, siekdama nustatyti, ar prašomas finansinis įnašas yra pagrįstas;
- (95) siekiant užtikrinti įgyvendinimo tęstinumą, išvengti nereikalingos administracinės naštos, taip pat siekiant laikytis Komisijos sprendimo dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimo gairių, pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1083/2006⁽¹⁾ patvirtintiems didelės apimties projektams, kurių įgyvendinimo laikotarpis, kaip manoma, tęsis ir šiuo reglamentu reglamentuojamo programavimo laikotarpio metu, nustatomos laipsniško vykdymo nuostatos. Laikantis tam tikrų sąlygų, turėtų būti numatyta skubos tvarka, taikoma pranešant apie sprendimus dėl didelės apimties projekto, kurio anksčiau etapas ar ankstesni etapai buvo Komisijos patvirtinti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, antro arba tolesnio etapo ir patvirtinant antrą arba tolesnį tokį etapą. Kiekvienas atskiras laipsniškai vykdomo veiksmo etapas, kuriuo siekiama to paties bendro tikslo, turėtų būti įgyvendinamas laikantis atitinkamo programavimo laikotarpio taisyklių;
- (96) norint suteikti valstybėms narėms galimybę įgyvendinti dalį veiksmų programos taikant rezultatais pagrįstą metodą, būtų naudinga numatyti bendrąjį veiksmų planą, apimančią projektą arba projektų, įgyvendintinų norint prisidėti prie veiksmų programos tikslų, grupę. Kad kryptingas fondų rezultatų siekis būtų įgyvendinamas paprasčiau ir patikimiau, šis bendrasis veiksmų planas turėtų būti valdomas tik laikantis bendrai nustatytų orientyrų, produktų ir rezultatų, nurodytų Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinamas bendrasis veiksmų planas. Be to, bendrojo veiksmų plano kontrolė ir auditas taip pat turėtų būti susiję tik su tuo, ar pasiekti tie orientyrai, produktai ir rezultatai. Todėl reikia nustatyti bendrųjų veiksmų planų rengimo, turinio, tvirtinimo, finansų valdymo ir kontrolės taisykles;
- (97) būtina nustatyti konkrečias taisykles dėl stebėsenos komiteto funkcijų ir fondų remiamų veiksmų programų įgyvendinimo metinių ataskaitų. Papildomas nuostatas dėl konkretaus EŽŪFKP veikimo reikėtų nustatyti atitinkamuose konkretiems sektoriams skirtuose teisės aktuose;
- (98) siekiant užtikrinti, kad būtų galima gauti svarbią ir aktualią informaciją apie programų įgyvendinimą, valstybės narės turi nuolat teikti Komisijai svarbiausius duomenis. Norint išvengti papildomos naštos valstybėms narėms, šį reikalavimą reikėtų apriboti nuolat renkamais duomenimis, o perdavimas turėtų būti vykdomas elektroninio keitimosi duomenimis priemonėmis;

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantį Reglamentą (EB) N. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

- (99) siekiant sustiprinti fondų paramos įgyvendinimo pažangos stebėseną ir sudaryti palankesnes sąlygas finansiniam valdymui, būtina užtikrinti galimybę laiku gauti pagrindinius įgyvendinimo pažangos finansinius duomenis;
- (100) pagal SESV 175 straipsnį Komisija kas treji metai pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui pranešimą apie ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos linkme pasiektą pažangą. Reikia nustatyti nuostatas dėl šio pranešimo turinio;
- (101) svarbu, kad visuomenė būtų informuojama apie fondų paramos pasiekimus ir kad būtų didinamas informuotumas apie sanglaudos politikos tikslus. Piliečiai turėtų turėti teisę žinoti, kaip investuojami Sąjungos finansiniai ištekliai. Atsakomybė už tai, kad atitinkama informacija būtų skelbiama visuomenei, turėtų tekti ir vadovaujančiosioms institucijoms, ir paramos gavėjams. Siekiant užtikrinti veiksmingesnę komunikaciją su visuomene ir didesnę komunikacijos veiksmų, kurių imamasi Komisijos iniciatyva, sąveiką, pagal šį reglamentą komunikacijos veiksmams skiriamos lėšos taip pat turėtų būti naudojami instituciniam informavimui apie Sąjungos politikos prioritetus, kiek jie susiję su šio reglamento bendraisiais tikslais;
- (102) siekiant, kad informacija apie finansavimo galimybes ir projektų paramos gavėjus būtų kuo prieinamesnė ir skaidresnė, kiekvienoje valstybėje narėje turėtų veikti viena bendra interneto svetainė arba portalas, kur būtų skelbiama informacija apie visas veiksmų programas, taip pat pagal kiekvieną veiksmų programą remiamų veiksmų sąrašas;
- (103) siekiant užtikrinti plačią informacijos apie fondų paramos pasiekimus ir Sąjungos vaidmenį sklaidą bei informuoti potencialius paramos gavėjus apie finansavimo galimybes, šiame reglamente turėtų būti nustatytos išsamios informavimo ir viešinimo priemonių taisyklės, kuriose būtų atsižvelgiama į veiksmų programų apimtį ir kurios būtų nustatomos laikantis proporcingumo principo, taip pat tam tikri techniniai tokių priemonių aspektai;
- (104) siekiant užtikrinti, kad kiekvienam fondui skirtos lėšos būtų sutelkiamos Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijai ir konkrečių fondų uždaviniams pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus, būtina nustatyti valstybės narės techninei paramai skiriamos paramos viršutinę ribą. Taip pat būtina užtikrinti, kad techninės paramos programavimo teisine sistema būtų sudarytos palankesnės sąlygos sukurti supaprastintą rezultatų pateikimo tvarką, taikomą tais atvejais, kai valstybės narės lygiagrečiai įgyvendina kelių fondų paramą ir turėtų būti įmanoma, kad ta sistema apimtų kelias regionų kategorijas;
- (105) reikia nustatyti kriterijus, pagal kuriuos būtų moduluojama fondų prioritetinėms kryptims skiriama bendro finansavimo dalis, visų pirma siekiant padidinti Sąjungos lėšų dauginamąjį poveikį. Taip pat reikia nustatyti didžiausias bendro finansavimo normas pagal regionų kategorijas, siekiant užtikrinti, kad bendro finansavimo principo būtų laikomasi taikant tinkamą viešosios ar privačios nacionalinės paramos lygį;
- (106) valstybės narės turi paskirti kiekvienos veiksmų programos vadovaujančiąją instituciją, tvirtinančiąją instituciją ir funkcinį požiūriu nepriklausomą audito instituciją. Tam, kad valstybės narės galėtų lanksčiai nustatyti kontrolės sistemas, reikėtų numatyti, kad tvirtinančiosios institucijos funkcijas galėtų atlikti vadovaujančioji institucija. Valstybėms narėms taip pat turėtų būti leidžiama paskirti tarpines institucijas, kurios vykdytų tam tikras vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos funkcijas. Tokiu atveju valstybės narės turėtų aiškiai nustatyti jų atitinkamas pareigas ir funkcijas;
- (107) siekiant atsižvelgti į konkrečias fondų ir EJRŽF valdymo ir kontrolės sistemų struktūros ypatybes ir poreikį užtikrinti proporcingą požiūrį, reikia nustatyti konkrečias nuostatas dėl vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos paskyrimo. Siekiant išvengti nereikalingos administracinės naštos, atitikties šiame reglamente nurodytiems paskyrimo kriterijams *ex ante* patikrinimas turėtų būti vykdomas tik vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos atžvilgiu ir, laikantis šiuo reglamentu nustatytų sąlygų, neturėtų būti reikalaujama atlikti papildomo audito, jei sistema iš esmės yra tokia pat, kaip 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu. Neturėtų būti reikalaujama, kad paskyrimą patvirtintų Komisija. Tačiau siekiant didesnio teisinio tikrumo valstybės narės turėtų turėti galimybę pateikti su paskyrimu susijusius dokumentus Komisijai, jei tenkinamos tam tikros šiuo reglamentu nustatytos sąlygos. Jei pagal audito ir kontrolės tvarką atliekamo stebėjimo, ar laikomasi paskyrimo kriterijų, rezultatai parodo, kad kriterijų nesilaikoma, turėtų būti imamasi taisomųjų veiksmų ir galimai nutraukiamas paskyrimas;
- (108) vadovaujančiajai institucijai tenka pagrindinė atsakomybė už efektyvų ir veiksmingą fondų ir EJRŽF paramos įgyvendinimą, todėl ji atlieka daug funkcijų, susijusių su programų valdymu ir stebėseną, finansų valdymu ir kontrole bei projektų atranka. Atitinkamai reikėtų nustatyti vadovaujančiosios institucijos pareigas ir funkcijas;

- (109) tvirtinančioji institucija turėtų rengti ir teikti Komisijai mokėjimo paraiškas. Ji taip pat turėtų rengti sąskaitas, tvirtinti jų išsamumą, tikslumą ir teisingumą, bei tai, kad į jas įtrauktos išlaidos atitinka taikomas Sąjungos ir nacionalines taisykles. Reikėtų nustatyti tvirtinančiosios institucijos pareigas ir funkcijas;
- (110) audito institucija turėtų užtikrinti, kad būtų atliekamas valdymo ir kontrolės sistemų, tinkamos veiksmų imties ir sąskaitų auditas. Reikėtų nustatyti audito institucijos pareigas ir funkcijas. Deklaruotų išlaidų auditas turėtų būti atliekamas naudojant reprezentatyviąją veiksmų imtį, siekiant užtikrinti, kad rezultatus būtų galima ekstrapoliuoti. Siekiant užtikrinti, kad būtų naudojama patikima reprezentatyvioji imtis, paprastai turėtų būti taikomas statistinis imties metodas. Vis dėlto, tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis audito institucijos turėtų galėti taikyti nestatistinių imties metodą, jei laikomasi šiame reglamente nustatytų sąlygų;
- (111) nedarant poveikio finansų kontrolės srities Komisijos įgaliojimams, valstybės narės ir Komisija turėtų aktyviau bendradarbiauti šioje srityje, taip pat reikėtų nustatyti kriterijus, kurie leistų Komisijai, laikantis jos vykdomos nacionalinių sistemų kontrolės strategijos, nustatyti, kokį patikinimą ji turėtų gauti iš nacionalinių audito įstaigų;
- (112) be bendrų ESI fondų finansų valdymo taisyklių, fondams ir EJRŽF reikia nustatyti papildomas nuostatas. Visų pirma, siekiant užtikrinti, kad prieš metinį sąskaitų pripažinimą Komisija gautų tinkamą patikinimą, tarpinio mokėjimo paraiškos turėtų būti apmokamos 90 proc. sumos, gautos pagal prioritetą tinkamoms finansuoti išlaidoms pritaikius prioriteto bendro finansavimo normą, nustatytą sprendime, kuriuo patvirtinama veiksmų programa. Nesumokėtos sumos turėtų būti išmokėtos valstybėms narėms, pripažinus metines sąskaitas, jei Komisija gali padaryti išvadą, kad jos yra išsamios, tikslios ir teisingos;
- (113) paramos gavėjai turėtų gauti visą paramą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo tos dienos, kurią paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą, su sąlyga, kad turima lėšų, skirtų pradiniam ir metiniam išankstiniam finansavimui ir tarpiniams mokėjimams. Vadovaujančioji institucija turėtų galėti pertraukti šio termino eigą, jei nepateikti visi patvirtinamieji dokumentai arba esama įrodymų, kad padarytas pažeidimas, dėl kurio reikalingas tolesnis tyrimas. Turėtų būti numatytas pradinis ir metinis išankstinis finansavimas, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės turėtų pakankamai lėšų įgyvendinti programas pagal tokią tvarką. Metinis išankstinis finansavimas turėtų būti kasmet patvirtinamas, pripažįstant sąskaitas;
- (114) siekiant sumažinti neteisėtų išlaidų deklaravimo riziką, tvirtinančioji institucija turėtų galėti, nereikalaujant papildomo pagrindimo, sumas, kurios turi būti papildomai patikrintos, į tarpinio mokėjimo paraišką įtraukti praėjus ataskaitiniams metams, kuriais jos buvo įtrauktos į jos apskaitos sistemą;
- (115) siekiant užtikrinti, kad bendrosios išpareigojimų panaikinimo taisyklės būtų taikomos tinkamai, fondams ir EJRŽF taikomose taisyklėse turėtų būti nustatyta išsami išpareigojimų panaikinimo terminų tvarka;
- (116) siekiant Finansinio reglamento reikalavimus taikyti fondų ir EJRŽF finansų valdymui, būtina nustatyti sąskaitų rengimo, tikrinimo ir pripažinimo procedūras, kuriomis turėtų būti užtikrinama, kad ši tvarka būtų taikoma aiškiai ir užtikrinant teisinį tikrumą. Be to, siekiant suteikti valstybėms narėms galimybę tinkamai vykdyti savo išpareigojimus, valstybė narė turėtų galėti neištraukti sumų, dėl kurių vykdomas teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas;
- (117) kad būtų mažinama paramos gavėjams tenkanti administracinė našta, turėtų būti nustatyti konkretūs terminai, per kuriuos vadovaujančiosios institucijos būtų įpareigos užtikrinti, kad būtų galima gauti su veiksmais susijusius dokumentus po išlaidų pateikimo ar veiksmo užbaigimo. Laikantis proporcingumo principo, dokumentų saugojimo laikotarpis turėtų skirtis priklausomai nuo visos tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų sumos;
- (118) atsižvelgiant į tai, kad sąskaitos tikrinamos ir pripažįstamos kasmet, užbaigimo procedūra turėtų būti gerokai supaprastinta. Todėl galutinis programos užbaigimas turėtų būti grindžiamas tik dokumentais, susijusiais su paskutiniais ataskaitiniais metais, ir galutine įgyvendinimo ataskaita arba naujaisiais metais įgyvendinimo ataskaita, nereikalaujant pateikti jokių papildomų dokumentų;
- (119) siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir nustatyti veiksmingo programų įgyvendinimo užtikrinimo priemones, reikėtų numatyti nuostatas, kurios Komisijai leistų mokėjimus sustabdyti prioritetų arba veiksmų programos lygmeniu;
- (120) siekiant valstybėms narėms užtikrinti teisinį tikrumą, reikėtų nustatyti konkrečią valstybių narių ir Komisijos dėl fondų ir EJRŽF taikomų finansinių pataisų tvarką ir procedūras, laikantis proporcingumo principo;

(121) būtina nustatyti teisinę sistemą, kuria būtų užtikrintas patikimos valdymo ir kontrolės sistemos nacionaliniu ir regionų lygiu bei tinkamas funkcijų ir atsakomybės pasidalijimas taikant pasidalijamojo valdymo principą. Todėl Komisijai tenkantis vaidmuo turėtų būti tiksliai apibrėžtas ir paašškintas, ir turėtų būti nustatytos proporcingos taisyklės, pagal kurias Komisija taiko finansines pataisas;

(122) veiksmų audito dažnis turėtų būti proporcingas Sąjungos paramai iš fondų ir EJRŽF. Visų pirma, reikėtų sumažinti atliekamų auditų skaičių tais atvejais, kai visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos neviršija 200 000 EUR ERPF ir Sanglaudos fondo atveju, 150 000 EUR – ESF atveju ir 100 000 EUR – EJRŽF atveju. Vis dėlto auditą turėtų būti galima atlikti bet kuriuo metu, kai turima duomenų apie pažeidimą ar sukčiavimą, arba kai atliekamas audito imties auditas atlikus įgyvendinto veiksmo užbaigimo procedūras. Komisija turėtų turėti galimybę peržiūrėti audito institucijos audito seką arba dalyvauti audito institucijai atliekant auditus vietoje. Tais atvejais, kai Komisija, taikydama tas priemones, negali įsitikinti, kad audito institucija veikia efektyviai, ji turėtų turėti galimybę pakartotinai atlikti auditą, jei laikomasi tarptautiniu mastu pripažįstamų audito standartų. Tam, kad Komisijos audito lygis atitiktų riziką, Komisijai turėtų būti suteikta galimybė mažiau audituoti veiksmų programas, kurias įgyvendinant nenustatyta didelių trūkumų arba kurių audito institucija yra patikima. Siekiant sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę našą, reikėtų nustatyti konkrečias taisykles, kuriomis būtų mažinama rizika, jog dubliuosios įvairių institucijų, būtent Europos Sąjungos Audito Rūmų, Komisijos arba audito institucijos, atliekamas tų pačių veiksmų auditas;

(123) siekiant papildyti ir iš dalies keisti tam tikras neesmines šio reglamento nuostatas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl Europos partnerystės elgesio kodekso, susijusio su tikslais ir kriterijais, pagal kuriuos būtų įgyvendinama partnerystė, BSP 4 ir 7 skirsnių papildymų ir dalinių keitimų, taikytinos finansinės pataisos dydžio nustatymo kriterijų, konkrečių žemės pirkimo bei techninės paramos ir finansinių priemonių derinimo taisyklių, konkrečių taisyklių dėl finansinės priemonės įgyvendinančių subjektų vaidmens, išpareigojimų ir atsakomybės, finansinių priemonių valdymo ir kontrolės, mokėjimų finansinėms priemonėms anuliavimo bei atitinkamo mokėjimo prašymų koregavimo, dėl palūkanų normos subsidijų ir garantinio mokesčio subsidijų metinių išmokų kapitalizavimo sistemos nustatymo, konkrečių valdymo išlaidų ir mokesčių nustatymo kriterijų taisyklių, remiantis rezultatais ir taikomais ribiniais dydžiais, taip pat kapitalizuotų valdymo išlaidų ir mokesčių atlyginimo nuosavu kapitalu grindžiamų priemonių ir mikrokreditų atveju, fiksuotųjų normų, taikomų grynąsias pajamas generuojančiuose

sektoriuose patikslinimo, bei fiksuotųjų normų nustatymo tam tikriems sektoriams ir subsektoriams IRT,

mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų bei energijos vartojimo efektyvumo srityse ir dėl papildomų sektorių arba subsektorių, dėl iš veiksmo gautų diskontuotų grynujų pajamų apskaičiavimo metodo, kuriais nustatomos papildomos taisyklės dėl paramos gavėjo pakeitimo, kuriais nustatomi minimalūs reikalavimai, kurie turi būti įtraukti į viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartis, kurios yra būtinos norint taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą dėl išlaidų tinkamumo finansuoti, fiksuotosios normos, taikomos netiesioginėms išlaidoms subsidijoms, paremtos esamais metodais ir atitinkamais Sąjungos politikoje taikytiniais dydžiais, apibrėžties, metodikos, taikytinos atliekant didelės apimties projekto kokybės vertinimą, kriterijų, taikomų pažeidimo atvejams, apie kuriuos turi būti pranešta, teiktiniams duomenims, taip pat sąlygoms ir procedūroms taikytinoms siekiant nustatyti, ar nesusigražinamas sumas kompensuoja valstybės narės, apibrėžti, vadovaujančiųjų institucijų sukurtoje stebėsenos sistemoje įrašomų ir kompiuterizuota forma saugomų duomenų, išsamių būtiniausių reikalavimų, susijusių su audito seka, audito apimties ir turinio, imties metodų, atliekant auditus surinktų duomenų naudojimo taisyklių, kriterijų, nustatant didelius veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumus, apskaičiuojant taikytinos finansinės pataisos dydį ir taikant fiksuotąją normą ar ekstrapoliuoto dydžio finansinės pataisos taikymo kriterijais. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(124) atvejais, susijusiais su visais ESI fondais, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai įgyvendinimo aktais priimti sprendimus, kuriais patvirtinami partnerystės sutarčių elementai ir jų daliniai keitimai, sprendimus, kuriais patvirtinami peržiūrėtų partnerystės sutarčių elementai, sprendimus dėl programų ir prioritetų, kurių orientyrai pasiekti, ir kurie gali gauti naudos iš veiklos lėšų rezervo paskirstymo, sprendimus dėl programų pakeitimo dėl taisomųjų veiksmų, susijusių su finansinių asignavimų perkėlimu kitoms programoms, sprendimus dėl metinių veiksmų planų, finansuojamų iš techninės paramos Komisijos iniciatyva, o išpareigojimų panaikinimo atveju – sprendimus iš dalies keisti sprendimus, kuriais patvirtinamos programos, o su ERPF, ESF ir Sanglaudos fondu susijusiais atvejais – sprendimus, kuriais nustatomi regionai ir valstybės narės, atitinkantys investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą kriterijus, sprendimus, kuriais kiekvienais metais paskirstomi išpareigojimų asignavimai valstybėms narėms, sprendimus,

kuriais nustatoma iš kiekvienos valstybės narės Sanglaudos fondo paskirstymo EITP perkeltina suma, sprendimus, kuriais nustatoma iš kiekvienos valstybės narės struktūrinių fondų paskirstymo pagalbai labiausiai skurstantiesiems pervestina suma, sprendimus, kuriais sutinkama dalį Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtų asignavimų perkelti investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui, sprendimus, ar vykdyti finansines pataisas tuo atveju,

kai nesilaikoma papildomumo taisyklių, sprendimus dėl veiksmų programos aspektų patvirtinimo ir dalinio keitimo, sprendimus, kuriais atsisakoma patvirtinti finansinių įnašų, skirtą didelės apimties projektui, sprendimus dėl finansinio įnašo, skirtą pasirinktam didelės apimties projektui, patvirtinimo ir laikotarpio, per kurį turi būti įvykdytos sąlygos didelės apimties projekto patvirtinimui, pratęsimo ir sprendimus dėl bendrųjų veiksmų planų: ERPF, ESF, Sanglaudos fondo ir EJRF atveju sprendimus dėl sąskaitų nepriėmimo ir mokėtinos sumos, jei sąskaitos buvo nepriėmtos, sprendimus dėl tarpinių mokėjimų sustabdymo ir sprendimus dėl finansinių pataisų;

- (125) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su pateikiant pažangos ataskaitą naudotinu modeliu, fondų veiksmų programų modeliu, naudotina metodika atliekant didelės apimties projektų išlaidų ir naudos analizę, informacijos apie didelės apimties projektus teikimo forma, bendrojo veiksmų plano modeliu metinių ir galutinių įgyvendinimo ataskaitų modeliu, atskaitomybės periodiškumu ir naudotina pažeidimų ataskaitų teikimo forma, valdymo pareiškimo modeliu ir audito strategijos, nuomonės ir metinės kontrolės ataskaitos modeliais. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;

- (126) siekiant užtikrinti būtiną valstybių narių indėlį ir geresnį jų dalyvavimą Komisijai naudojantis jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais siekiant įgyvendinti šį reglamentą tam tikrose itin opiose politikos srityse, susijusiose su ESI fondais, taip pat siekiant stiprinti valstybių narių vaidmenį šiuo tikslu patvirtinant vienodas sąlygas arba kitas

vykdomąsias priemones, turinčias esminio poveikio arba galinčias turėti esminio poveikio nacionalinei ekonomikai, nacionaliniam biudžetui arba tinkamam valstybių narių viešosios administracijos veikimui, įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma metodika, kurios laikantis teikiama informacija apie paramą klimato kaitos tikslams įgyvendinti, išsami tvarka, kuria siekiama užtikrinti nuoseklų požiūrį į su veiklos rezultatų planu susijusių orientyrų ir tikslų kiekvienam prioritetui nustatymą ir orientyrų bei tikslų pasiekimo vertinimą, standartinės finansinių priemonių stebėsenos sąlygos, išsami programos įnašų, kuriuos valdo finansines priemones įgyvendinantys subjektai, perdavimo ir valdymo tvarka, finansavimo susitarimo dėl bendrų neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais finansinių priemonių, skirtų MVĮ, modelio; modeliai, naudotini kartu su mokėjimo paraiškoms Komisijai teikiant papildomą informaciją apie finansines priemones ir teikiant Komisijai ataskaitas apie finansines priemones, sąlygos, kurias turi atitikti ta elektroninio keitimosi duomenimis valdymo ir kontrolės sistema, nomenklatura, kuria remiantis gali būti apibrėžtos

intervencinių veiksmų kategorijos, susijusios su veiksmų programų prioritetinėmis kryptimis, pranešimo apie atrinktą didelės apimties projektą forma, su veiksmu susijusių informavimo ir komunikacijos priemonių techninės charakteristikos ir nurodymai dėl skiriamą ženklo sukūrimo ir standartinių spalvų apibrėžimo nustatymo, modelis, kurį reikia naudoti Komisijai teikiant finansinius duomenis stebėsenos tikslais, išsamos keitimosi informacija tarp paramos gavėjų, vadovaujančiųjų institucijų, tvirtinančiųjų institucijų, audito institucijų ir tarpinių institucijų taisyklės, nepriklausomos audito įstaigos ataskaitos ir nuomonės modelis ir valdančiųjų institucijų ir, jei taikoma, tvirtinančiųjų institucijų funkcijų ir procedūrų aprašymas, valdymo ir kontrolės sistemos techninės specifikacijos, mokėjimo paraiškų ir sąskaitų modeliai turėtų būti priimti laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros;

- (127) tam tikrų įgyvendinimo aktų, kurie priimami laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnyje nustatytos nagrinėjimo procedūros, galimas poveikis valstybės narėms yra toks svarbus, kad pagrįsta taikyti bendrosios taisyklės taikymo išimtį. Atitinkamai, jei komitetas nepateikia nuomonės, Komisija neturėtų priimti įgyvendinimo akto projekto. Tie įgyvendinimo aktai susiję su metodikos, kurios laikantis teikiama informacija apie paramą klimato kaitos tikslams įgyvendinti, nustatymu; su veiklos rezultatų planu susijusių orientyrų nustatymo metodikos apibrėžimu; su finansinėmis priemonėmis susijusių standartinių sąlygų nustatymu, finansavimo susitarimo dėl

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

bendrų neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais finansinių priemonių, skirtų MVĮ, modelio patvirtinimu, tam tikroms finansinėms priemonėms skirtų įnašų pagal programą perdavimo ir valdymo tvarkos nustatymu, modelio, naudotino teikiant Komisijai atskaitas apie finansines priemones, nustatymu, nomenklatūros, kuria remiantis gali būti apibrėžtos intervencinių veiksmų kategorijos, susijusios su veiksnių programų prioritetine kryptimi, apibrėžimu, su veiksmu susijusių informavimo ir komunikacijos priemonių techninių charakteristikų ir nurodymų dėl skiriamą ženklo sukūrimo ir standartinių spalvų apibrėžimo nustatymo, įrašymo ir duomenų laikymo valdymo ir kontrolės sistemoje techninių charakteristikų nustatymo. Todėl tiems įgyvendinimo aktams reikėtų taikyti Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą;

(128) šiuo reglamentu pakeičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, todėl tas reglamentas turėtų būti panaikintas. Tačiau šis reglamentas neturėtų turėti poveikio paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1083/2006, tolesniam teikimui arba keitimui, arba kitiems teisės aktams, kurie tai paramai taikomi 2013 m. gruodžio 31 d. Todėl pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 pateiktos ar patvirtintos paraiškos turėtų toliau galiooti. Nukrypstant nuo Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 59 straipsnio 1 dalies b punkto turėtų būti nustatytos specialios pereinamojo laikotarpio taisyklės, reglamentuojančios, kada, taikant šio reglamento 123 straipsnio 5 dalį ir kalbant apie didelės apimties projektų patvirtinimo procedūrą pagal šio reglamento 102 straipsnio 1 dalies a punktą, Komisijos vertinimo, atliekamo pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsnio 3 dalį, tikslais vadovaujančioji institucija gali vykdyti tvirtinančiosios institucijos funkcijas veiksnių programų, įgyvendinamų pagal ankstesnio laikotarpio teisėkūros procedūra priimamus aktus, atžvilgiu;

(129) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumų masto bei nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimo ir valstybių narių bei regionų finansinių išteklių ribotumo, bet to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti;

(130) siekiant sudaryti sąlygas nedelsiant taikyti šiame reglamente nustatytas priemones, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

PIRMOJI DALIS

DALYKAS IR APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos bendros taisyklės, taikomos Europos regioninės plėtros fondui (ERPF), Europos socialiniam fondui (ESF), Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF), kurių veiklos gairės pateiktos bendroje programoje (toliau – Europos struktūriniai ir investicijų (ESI) fondai). Jame taip pat išdėstomos nuostatos, kurios yra reikalingos siekiant užtikrinti ESI fondų veiksmingumą, koordinavimą tarpusavyje ir su kitomis Sąjungos priemonėmis. Bendros taisyklės, taikomos ESI fondams, pateikiamos Antrojoje dalyje.

Trečiojoje dalyje nustatomos bendrosios ERPF ir ESF (toliau – struktūriniai fondai) bei Sanglaudos fondo veiklą reglamentuojančios taisyklės, kuriose nustatomi struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo (toliau – fondai) uždaviniai, prioritetiniai tikslai ir organizacinė struktūra, taip pat kriterijai, kuriuos turi atitikti valstybės narės ir regionai, kad tenkintų fondų paramos reikalavimus, turimi finansiniai ištekliai ir jų paskirstymo kriterijai.

Ketvirtojoje dalyje nustatomos fondams ir EJRŽF taikomos valdymo ir kontrolės, finansų valdymo, sąskaitų ir finansinių pataisų bendrosios taisyklės.

Pagal šio straipsnio penktą dalį šio reglamento nuostatos taikomos nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 ⁽¹⁾ nuostatoms ir konkrečioms toliau nurodytų reglamentų (toliau – konkrečioms fondams taikomi reglamentai) nuostatoms:

- 1) Reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 (toliau – ERPF reglamentas);
- 2) Reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 (toliau – ESF reglamentas);
- 3) Reglamentas (ES) Nr. 1300/2013 (toliau – Sanglaudos fondo reglamentas);
- 4) Reglamentas (ES) Nr. 1299/2013 (toliau – ETB reglamentas);
- 5) Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 (toliau – EŽŪFKP reglamentas) ir

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

(6) būsimas Sąjungos teisės aktas, nustatantis finansavimo jūrų reikalų ir žuvininkystės politikai 2014-2020 m. programavimo laikotarpiui sąlygas (toliau – EJRŽF reglamentas).

Šio reglamento antroji dalis taikoma visiems ESI fondams, išskyrus atvejus, kai aiškiai numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos. Šio reglamento trečiojoje ir ketvirtojoje dalyse nustatomos šio reglamento antrąją dalį papildančios taisyklės, atitinkamai taikomos fondams bei fondams ir EJRŽF, ir gali būti aiškiai leidžiama atitinkamuose konkrečiuose fondams taikomuose reglamentuose numatyti nukrypti leidžiančias nuostatas. Konkretiems fondams taikomuose reglamentuose gali būti nustatytos taisyklės, papildančios šio reglamento antrąją dalį, kiek tai susiję su ESI fondais, šio reglamento trečiąją dalį, kiek tai susiję su fondais, ir šio reglamento ketvirtąją dalį, kiek tai susiję su fondais ir EJRŽF. Konkretiems fondams taikomuose reglamentuose nustatytos papildomos taisyklės neturi prieštauti šio reglamento antrosios, trečiosios ar ketvirtosios dalių nuostatomis. Kilus abejonėms dėl to, kurios nuostatos turi būti taikomos, šio reglamento antrosios dalies nuostatos turi viršenybę konkrečiuose fondams taikomų taisyklių atžvilgiu, o šio reglamento antrosios, trečiosios ir ketvirtosios dalių nuostatos turi viršenybę konkrečiuose fondams taikomų reglamentų atžvilgiu.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente taikomos šios terminų apibrėžtys:

- 1) Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija – tikslai ir bendri uždaviniai, kuriais vadovaujasi valstybės narės ir Sąjunga, nustatyti Europos Vadovų Tarybos 2010 m. birželio 17 d. priimtų išvadų I priede (Nauja Europos darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategija, ES pagrindiniai tikslai), 2010 m. liepos 13 d. Tarybos rekomendacijoje ⁽¹⁾ ir Tarybos sprendime 2010/707/ES ⁽²⁾, ir visi šių tikslų ir bendrų uždavinių pakeitimai;
- 2) strateginė politikos programa – dokumentas ar dokumentų rinkinys, nustatytas nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu, kuriame nustatytas ribotas remiantis įrodymais apibrėžtų nuoseklių prioritetų skaičius, pateiktas tų prioritetų įgyvendinimo tvarkaraštis ir į kuriuos gali būti įtrauktas stebėsenos mechanizmas;
- 3) pažangiosios specializacijos strategija – nacionalinės ar regioninės inovacijų strategijos, kuriose nustatyti prioritetai siekiant įgyti konkurencinio pranašumo didinant mokslinių tyrimų ir inovacijų privalumus ir derinant juos su verslo poreikiais, kad būtų nuosekliai sprendžiamas galimybių sudarymo ir rinkos pokyčių klausimas ir kartu vengiama
 - 4) konkrečiam fondui taikomos taisyklės – šio reglamento Trečiojoje dalyje ar Ketvirtojoje dalyje arba reglamente, kuriuo reglamentuojamas vienas ar keli 1 straipsnio ketvirtojoje dalyje išvardyti ESI fondai, pateiktos nuostatos arba remiantis minėtomis dalimis nustatytos nuostatos;
 - 5) programavimas – organizavimo, sprendimų priėmimo ir finansinių išteklių paskirstymo procesas, kuris vyksta keliais etapais ir kuriame dalyvauja partneriai pagal 5 straipsnį, siekiant įgyvendinti bendrus daugiamečius Sąjungos ir valstybių narių veiksmus, kad būtų pasiekti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslai;
 - 6) programa – veiksmų programa, kaip nurodyta šio reglamento trečiojoje dalyje arba ketvirtojoje dalyje ir EJRŽF reglamente, ir kaimo plėtros programa, kaip nurodyta EŽŪFKP reglamente;
 - 7) programos įgyvendinimo teritorija – geografinė vietovė, kurioje taikoma konkreti programa, arba, kai programa taikoma daugiau nei vienoje regiono kategorijoje – geografinė vieta, atitinkanti kiekvieną atskirą regiono kategoriją;
 - 8) prioritetas – šio reglamento Antrojoje ir Ketvirtojoje dalyse tai yra šio reglamento Trečiojoje dalyje nurodyta ERPF ir Sanglaudos fondui skirta prioritentinė kryptis, o EJRŽF reglamente ir EŽŪFKP reglamente – Sąjungos prioritetas;
 - 9) veiksmas – projektas, sutartis, veiksmas arba grupė projektų, kuriuos atrenka atitinkamų programų vadovaujančiosios institucijos arba kurie atrenkami jų atsakomybe ir kuriais padedama siekti prioriteto (-ų) tikslų; finansinių priemonių atveju veiksmą sudaro pagal programą finansinėms priemonėms skirti finansiniai įnašai ir vėlesnis toms finansinėms priemonėms teikiamas finansavimas;
 - 10) paramos gavėjas – viešasis arba privatus subjektas, o EŽŪKP reglamente ir EJRŽF reglamente – ir fizinis asmuo, atsakingas už veiksmų inicijavimą arba inicijavimą ir įgyvendinimą; valstybės pagalbos schemų, kaip apibrėžta šio straipsnio 13 punkte, atveju – subjektas, kuris gauna pagalbą; finansinių priemonių pagal šio reglamento Antrosios dalies IV antraštinę dalį atveju – subjektas, kuris įgyvendina finansinę priemonę arba, jei taikoma, fondų fondą;
 - 11) finansinės priemonės – finansinės priemonės, kaip apibrėžta Finansiniame reglamente, išskyrus tuos atvejus, kai šiame reglamente nustatyta kitaip;

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 13 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrų valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairių (OL L 191, 2010 7 23, p. 28).

⁽²⁾ 2010 m. spalio 21 d. Tarybos sprendimas 2010/707/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 308, 2010 11 24, p. 46).

- 12) galutinis naudos gavėjas – juridinis arba fizinis asmuo, gaunantis finansavimą pagal finansinę priemonę;
- 13) valstybės pagalba – pagalba, kuriai taikoma SESV 107 straipsnio 1 dalis; šiame reglamente ši sąvoka taip pat apima *de minimis* pagalbą, kaip apibrėžta Komisijos reglamente (EB) Nr. 1998/2006 ⁽¹⁾, Komisijos reglamente (EB) Nr. 1535/2007 ⁽²⁾ ir Komisijos reglamente (EB) Nr. 875/2007 ⁽³⁾;
- 14) užbaigtas veiksmas – fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas veiksmas, dėl kurio paramos gavėjai yra atlikę visus susijusius mokėjimus ir gavę atitinkamą viešąjį įnašą;
- 15) viešosios išlaidos – bet koks viešasis įnašas veiksams finansuoti, skiriamas iš nacionalinių, regiono arba vietos valdžios institucijų biudžeto, Sąjungos biudžeto, susijusio su ESI fondais, viešosios teisės subjektų biudžeto arba viešosios valdžios institucijų ar viešosios teisės subjektų asociacijų biudžeto; siekiant nustatyti bendro finansavimo normą ESF programoms ar prioritetams, šios išlaidos gali apimti darbdavių ir darbuotojų bendrai sutelktus finansinius išteklius;
- 16) viešosios teisės subjektas – viešosios teisės reglamentuojamas subjektas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB ⁽⁴⁾ 1 straipsnio 9 punkte, ir Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė (ETBG), įsteigta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1082/2006 ⁽⁵⁾, nepaisant to, ar pagal atitinkamas nacionalines įgyvendinimo nuostatas ETBG yra laikoma viešosios teisės ar privatinės teisės subjektu;
- 17) dokumentas – popierinis dokumentas arba elektroninė laikmena, kurioje laikoma pagal šį reglamentą svarbi informacija;
- 18) tarpinė institucija – viešasis ar privatus subjektas, kuris yra pavaldus vadovaujančiajai arba tvirtinančiajai institucijai
- arba kuris tokios institucijos vardu atlieka su veiksmus įgyvendinančiais paramos gavėjais susijusias pareigas;
- 19) bendruomenės inicijuota vietos plėtros strategija – nuoseklus veiksmų, kuriais siekiama įgyvendinti vietos tikslus ir tenkinti vietos poreikius, rinkinys, kuriuo prisidedama siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų ir kuri parengia ir įgyvendina vietos veiklos grupę;
- 20) partnerystės sutartis – valstybės narės kartu su partneriais laikantis daugiapakopio valdymo principo parengtas dokumentas, kuriame nustatyta tos valstybės narės ESI fondų paramos veiksmingo ir efektyvaus naudojimo strategija, prioritetai ir tvarka siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų, ir kuri Komisija patvirtina po vertinimo ir dialogo su atitinkama valstybe nare;
- 21) regionų kategorija – regionų skirstymas į mažiau išsivysčiusius regionus, pereinamojo laikotarpio regionus arba labiau išsivysčiusius regionus, kaip nustatyta 90 straipsnio 2 dalyje;
- 22) mokėjimo prašymas – valstybės narės Komisijai pateikta mokėjimo paraiška arba išlaidų deklaracija;
- 23) EIB– Europos investicijų bankas, Europos investicijų fondas arba bet kuri Europos investicijų banko patronuojamoji įmonė;
- 24) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės – viešojo sektoriaus subjektų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimo, kuriuo siekiama gerinti investavimą į infrastruktūros projektus ar kitokio pobūdžio veiksmus, kuriais teikiamos viešosios paslaugos pasitelkiant rizikos pasidalijimo priemones, telkiant privačiojo sektoriaus patirtį ar papildomus kapitalo šaltinius, formos;
- 25) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės veiksmas – veiksmas, kuris įgyvendinamas ar kurį ketinama įgyvendinti pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sistemą;
- 26) sąlyginio deponavimo sąskaita – banko sąskaita, reglamentuota rašytiniu vadovaujanciosios institucijos arba tarpinės institucijos ir finansinę priemonę įgyvendinančio subjekto susitarimu, o veiksmo, įgyvendinamo pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, atveju – rašytiniu paramos gavėjo, kuris yra viešojo sektoriaus subjektas, ir privačiojo partnerio, patvirtinto vadovaujanciosios institucijos arba tarpinės institucijos, susitarimu, atidaryta konkrečiai lėšoms, kurios turi būti išmokėtos pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui, laikyti ir skirta tik 42 straipsnio 1 dalies c punkte, 42 straipsnio 2 dalyje, 42 straipsnio 3 dalyje ir 64 straipsnyje nurodytiems tikslams, arba banko sąskaita, atidaryta laikantis sąlygų, kuriomis užtikrinamos lygiavertės mokėjimams iš fondų taikomos garantijos;

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 379, 2006 12 28, p. 5).

⁽²⁾ 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje (OL L 337, 2007 12 21, p. 35).

⁽³⁾ 2007 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 875/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai žuvininkystės sektoriuje ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1860/2004 (OL L 193, 2007 7 25, p. 6).

⁽⁴⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

⁽⁵⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19).

- 27) fondų fondas – fondas, įsteigtas siekiant programos ar programų paramą skirti kelioms finansinėms priemonėms. Jei finansinės priemonės įgyvendinamos pasitelkiant fondų fondą, fondų fondą įgyvendinantis subjektas laikomas vieninteliu paramos gavėju, kaip apibrėžta šio straipsnio 10 punkte;
- 28) MVĮ – labai mažos, mažosios arba vidutinės įmonės, apibrėžtos Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽¹⁾;
- 29) ataskaitiniai – metai trečiojoje dalyje ir ketvirtojoje dalyje tai yra laikotarpis nuo liepos 1 d. iki birželio 30 d., išskyrus pirmuosius programavimo laikotarpio ataskaitinius metus, kurių atveju tai yra laikotarpis nuo išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios iki 2015 m. birželio 30 d. Paskutiniai ataskaitiniai metai – 2023 m. liepos 1 d.–2024 m. birželio 30 d.;
- 30) finansiniai metai – Trečiojoje dalyje ir Ketvirtojoje dalyje tai yra laikotarpis nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.;
- 31) makroregioninė strategija – Europos Vadovų Tarybos patvirtinta integruota programa, kurią galima remti ir ESI fondų lėšomis siekiant spręsti bendras problemas, kylančias apibrėžtoje geografinėje teritorijoje ir susijusias su toje pačioje geografinėje teritorijoje esančiomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis valstybėmis, kurios tokiu būdu patiria sustiprinto bendradarbiavimo siekiant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos teikiamą naudą;
- 32) jūros baseino strategija – struktūrizuota Sąjungos institucijų, valstybių narių, jų regionų ir atitinkamais atvejais trečiųjų valstybių, priklausančių tam pačiam jūros baseinui, sukurta bendradarbiavimo tam tikroje geografinėje teritorijoje programa; jūros baseino strategijoje atsižvelgiama į jūros baseino geografinius, klimato, ekonominius ir politinius ypatumus;
- 33) taikytina *ex ante* sąlyga – konkrečiai ir tiksliai iš anksto apibrėžtas kritinis veiksnys, kuris yra būtina išankstinė sąlyga tam, kad būtų efektyviai ir veiksmingai pasiektas konkretus investicinio prioriteto arba Sąjungos prioriteto tikslas, ir kuris tiesiogiai ir iš esmės susijęs su šiuo tikslu ir daro jam tiesioginį poveikį;
- 34) konkretus tikslas – rezultatas, kurio siekti esant tam tikroms nacionalinėms ar regioninėms aplinkybėms padeda
- 35) atitinkamos konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos, priimtose pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamos Tarybos rekomendacijos, priimtose pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį – rekomendacijos, susijusios su struktūrinėmis problemomis, kurias tikslinga spręsti pasitelkiant daugiametes investicijas, kurios tiesiogiai patenka į ESI fondų taikymo sritį, kaip nustatyta konkrečiam fondui taikomuose reglamentuose;
- 36) pažeidimas – bet koks įgyvendinant ESI fondus padarytas Sąjungos teisės ar nacionalinės teisės, susijusios su jos taikymu, pažeidimas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą padaroma ar būtų padaryta žala Sąjungos biudžetui.
- 37) Ekonominės veiklos vykdytojas – fizinis ar juridinis asmuo arba kitas subjektas, dalyvaujantis įgyvendinant ESI fondų paramą, išskyrus valstybę narę, besinaudojančia savo, kaip viešosios valdžios institucijomis, išimtinėmis teisėmis;
- 38) sisteminis pažeidimas – bet koks pažeidimas, kuris gali būti pasikartojančio pobūdžio, kai ypač tikėtina, kad jis kartosis panašių rūšių veiksmų atveju, kuris padaromas dėl didelių trūkumų, susijusių su veiksmingu valdymo ir kontrolės sistemos veikimu, įskaitant dėl to, kad nebuvo nustatytos tinkamos procedūros pagal šį reglamentą ir konkrečiam fondui taikomas taisyklės;
- 39) didelis valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumas – fondų ir EJRŽF įgyvendinimo pagal Ketvirtąją dalį tikslais tai trūkumas, dėl kurio reikalingi esminiai sistemos patobulinimai ir dėl kurio fondai ir EJRŽF susiduria su didele pažeidimų rizika, taip pat kurio buvimas nesuderinamas su besąlygine audito nuomone dėl valdymo ir kontrolės sistemos tinkamo veikimo.

3 straipsnis

Termino Komisijos sprendimams priimti apskaičiavimas

Jeigu pagal 16 straipsnio 2 ir 3 dalis, 29 straipsnio 3 dalį, 30 straipsnio 2 ir 3 dalis, 102 straipsnio 2 dalį, 107 straipsnio 2 dalį ir 108 straipsnio 3 dalį nustatomas terminas, per kurį Komisija įgyvendinimo aktu turi priimti arba iš dalies pakeisti sprendimą, tas terminas neapima laikotarpio, kuris prasideda kitą dieną po dienos, kurią Komisija nusiunčia savo pastabas valstybei narei, ir tęsiasi tol, kol valstybė narė atsako į šias pastabas.

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

ANTROJI DALIS

ESI FONDAMS TAIKOMOS BENDROS NUOSTATOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

SAJUNGOS PARAMOS ESI FONDAMS PRINCIPAI

4 straipsnis

Bendrieji principai

1. ESI fondų parama teikiama pagal daugiamečių programas, papildant nacionalinę, regioninę ir vietos intervencinę veiklą, skirtą Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijai įgyvendinti, taip pat konkretaus fondo uždaviniams pagal Sutartimi grindžiamus jų tikslus įgyvendinti, įskaitant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, atsižvelgiant į atitinkamas strategijos „Europa 2020“ integruotąsias gaires ir atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, ir atitinkamais atvejais nacionaliniu lygmeniu į nacionalinę reformų programą.

2. Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į konkrečią kiekvienos valstybės narės padėtį, užtikrina, kad ESI fondų parama derėtų su atitinkama Sąjungos politika, horizontaliaisiais principais, nurodytais 5, 7 ir 8 straipsniuose ir prioritetais, ir kad ji papildytų kitas Sąjungos priemones.

3. ESI fondų parama įgyvendinama Komisijai ir valstybėms narėms glaudžiai bendradarbiaujant ir laikantis subsidiarumo principo.

4. Valstybės narės tinkamu teritoriniu lygmeniu, paisydamos savo institucinės, teisinės ir finansinės sistemos, ir jų tam tikslui paskirtos institucijos atsako už programų rengimą ir įgyvendinimą ir vykdo savo užduotis įgyvendindamos partnerystę su 5 straipsnyje nurodytais atitinkamais partneriais ir laikydamosi šio reglamento ir konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

5. Nustatant ESI fondų paramos įgyvendinimo ir naudojimo, ypač finansinių ir administracinių išteklių, reikalingų programų paramai rengti ir įgyvendinti, stebėsenos, ataskaitų teikimo, vertinimo, valdymo ir kontrolės tvarką laikomasi proporcingumo skiriamos paramos lygiui principo ir atsižvelgiama į bendrą tikslą sumažinti administracinę naštą programų valdymo ir kontrolės veikloje dalyvaujantiems subjektams.

6. Pagal savo atitinkamos atsakomybės sritis Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad ESI fondų veikla būtų koordinuojama tarpusavyje ir su kitomis atitinkamomis Sąjungos politikos sritimis, strategijomis ir priemonėmis, taip pat įgyvendinamomis pagal Sąjungos išorės veiksmus.

7. ESI fondams skirta Sąjungos biudžeto dalis įgyvendinama vadovaujantis valstybių narių ir Komisijos pasidalijamojo valdymo principu pagal Finansinio reglamento 59 straipsnį, išskyrus iš Sanglaudos fondo EITP pervestos paramos sumą, kaip nurodyta šio reglamento 92 straipsnio 6 dalyje, Komisijos iniciatyva įgyvendinamus novatoriškus veiksmus pagal ERPF reglamento 8 straipsnį, Komisijos iniciatyva teikiamą techninę paramą ir paramą tiesioginiam valdymui pagal EJRF reglamentą.

8. Komisija ir valstybės narės pagal Finansinio reglamento 30 straipsnį taiko patikimo finansų valdymo principą.

9. Komisija ir valstybės narės užtikrina ESI fondų rengimo ir įgyvendinimo veiksmingumą, kai tai susiję su stebėseną, ataskaitų teikimu ir vertinimu.

10. Vykdydamos atitinkamas su ESI fondais susijusias funkcijas, Komisija ir valstybės narės siekia mažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą.

5 straipsnis

Partnerystė ir daugiapakopis valdymas

1. Dėl partnerystės sutarties ir kiekvienos programos kiekviena valstybė narė, paisydama savo institucinės ir teisinės sistemos, užmezga partnerystės ryšius su kompetentingomis regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis. Partnerystėje taip pat dalyvauja šie partneriai:

a) kompetentingos miesto ir kitos valdžios institucijos;

b) ekonominiai ir socialiniai partneriai; ir

c) atitinkami subjektai, atstovaujantys pilietinei visuomenei, įskaitant aplinkosaugos partnerius, nevyriausybinės organizacijos ir subjektus, atsakingus už socialinės įtraukties, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą.

2. Pagal daugiapakopio valdymo principą 1 dalyje nurodytus partnerius valstybės narės įtraukia rengiant partnerystės sutartis ir pažangos ataskaitas bei rengiant ir įgyvendinant programas, įskaitant dalyvavimą programų stebėsenos komitetuose pagal 48 straipsnį.

3. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą rengiant Europos partnerystės elgesio kodeksą (toliau – elgesio kodeksas), taip siekiant padėti valstybėms narėms ir sudaryti joms geresnes sąlygas užmegzti partnerystės

ryšius, kaip numatyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse. Elgesio kodeksu nustatoma sistema, pagal kurią valstybės narės, paisydamos savo institucinės ir teisinės sistemos ir atsižvelgdamos į savo nacionalinę ir regioninę kompetenciją, įgyvendina partnerystę. Elgesio kodekse, visapusiškai laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų, apibrėžiami šie aspektai:

- a) pagrindiniai skaidrių procedūrų principai, kurių reikia laikytis nustatant atitinkamus partnerius ir prirėikus jų jungtines asociacijas, siekiant sudaryti geresnes sąlygas valstybėms narėms paskirti atitinkamus reprezentatyviausius partnerius paisant savo institucinės ir teisinės sistemos;
- b) pagrindiniai principai ir geroji patirtis, susijusi su 1 dalyje nurodytų įvairių kategorijų atitinkamų partnerių dalyvavimu rengiant partnerystės sutartį ir programas, informacija, kurią reikia suteikti apie jų dalyvavimą, ir įvairiais įgyvendinimo etapais;
- c) geroji patirtis, susijusi su narystės stebėsenos komitetuose ir jų vidinės tvarkos taisyklių, dėl kurių atitinkamais atvejais sprendimą turi priimti valstybės narės arba programų stebėsenos komitetai, parengimu, laikantis atitinkamų šio reglamento nuostatų ir konkrečiam fondui taikomų taisyklių;
- d) pagrindiniai tikslai ir geroji patirtis, susijusi su atvejais, kai vadovaujančioji institucija į kvietimų teikti pasiūlymus rengimą įtraukia atitinkamus partnerius, ir ypač geroji patirtis, įgyta siekiant išvengti galimų interesų konfliktų atvejais, kai atitinkami partneriai taip pat gali būti paramos gavėjai, taip pat patirtis, susijusi su atitinkamų partnerių dalyvavimu rengiant pažangos ataskaitas ir vykdant su programų stebėseną ir vertinimu susijusią veiklą, laikantis atitinkamų šio reglamento nuostatų ir konkrečiam fondui taikomų taisyklių;
- e) orientacinės sritys, temos ir geroji patirtis susiję su tuo, kaip kompetentingos valstybių narių institucijos galėtų naudotis ESI fondais, įskaitant techninę paramą, stiprinant atitinkamų partnerių institucinius gebėjimus, laikantis atitinkamų šio reglamento nuostatų ir konkrečiam fondui taikomų taisyklių;
- f) Komisijos vaidmuo skleidžiant gerąją patirtį;
- g) pagrindiniai principai ir geroji patirtis, kurie padeda valstybėms narėms vertinti partnerystės programos įgyvendinimą ir jos pridėtinę vertę.

Elgesio kodekso nuostatos jokia būdu neprieštarauja atitinkamoms šio reglamento nuostatomis ar konkrečiam fondui taikomoms taisyklėms.

4. Apie šio straipsnio 3 dalyje nurodytą deleguotąjį aktą dėl Europos partnerystės elgesio kodekso Komisija ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 18 d. vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai. Tuo deleguotuoju aktu nurodoma jo taikymo pradžios data negali būti ankstesnė nei jo priėmimo data.

5. Bet kokios prievolės, nustatytos valstybėms narėms šiuo straipsniu arba pagal šio straipsnio 3 dalį priimtu deleguotuoju aktu, pažeidimas nelaikomas pažeidimu, dėl kurio turi būti taikoma finansinė pataisa pagal 85 straipsnį.

6. Bent kartą per metus dėl kiekvieno ESI fondo Komisija to ESI fondo paramos įgyvendinimo klausimu konsultuojasi su partneriams Sąjungos lygmeniu atstovaujančiomis organizacijomis ir rezultatus praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6 straipsnis

Atitiktis Sąjungos ir nacionalinei teisei

ESI fondų remiami veiksmai atitinka taikytiną Sąjungos teisę ir nacionalinę teisę, susijusią su Sąjungos teisės taikymu (toliau – taikytina teisė).

7 straipsnis

Moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo skatinimas

Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad programų rengimo ir įgyvendinimo metu, įskaitant stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo srityje, būtų atsižvelgiama į moterų ir vyrų lygybę ir lyčių aspekto įtraukimą, taip pat tai, kad būtų skatinama užtikrinti moterų ir vyrų lygybę ir įtraukti lyčių aspektą.

Valstybės narės ir Komisija imasi tinkamų priemonių, kad programų rengimo ir įgyvendinimo etapais būtų užkirstas kelias diskriminacijai dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Rengiant ir įgyvendinant programas ypač atsižvelgiama į prieinamumą neįgaliesiems.

8 straipsnis

Darnus vystymasis

ESI fondų tikslų siekiama atsižvelgiant į darnaus vystymosi principą ir Sąjungos skatinamą siekį išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, kaip nurodyta SESV 11 straipsnyje ir 191 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į principą „teršėjas moka“.

Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad rengiant ir įgyvendinant partnerystės sutartis ir programas būtų skatinama laikytis aplinkosaugos reikalavimų, lėšų naudojimo veiksmingumo, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, biologinės įvairovės, atsparumo nelaimėms ir rizikos prevencijos bei valdymo principų. Valstybės narės teikia informaciją apie paramą kovos su klimato kaita tikslams įgyvendinti, taikydamos metodiką, pagrįstą intervencinės veiklos, prioritetinių sričių arba priemonių kategorijomis, būdingomis kiekvienam ESI fondui. Ta metodika apima pagal ESI fondus teikiamai paramai priskiriamus konkrečius korekcinius koeficientus, kurie yra tokio lygio, kuris atspindi, kaip minėta parama prisidedama siekiant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos tikslų. Priskiriami konkretūs korekciniai koeficientai diferencijuojami atsižvelgiant į tai, ar teikiant paramą indėlis siekiant su klimato kaita susijusių tikslų yra didelis, ar mažas. Jei teikiant paramą neprisidedama prie tų tikslų arba indėlis nežymus, priskiriamas nulinis korekcinis koeficientas. ERPF, Sanglaudos fondo ir ESF atveju korekciniai koeficientai taikomi intervencinių veiksmų kategorijoms, nustatytoms pagal Komisijos patvirtintą nomenklatūrą. EŽŪFKP atveju korekciniai koeficientai taikomi pagal EŽŪFKP reglamentą numatytoms prioritetinėms sritims, o EJŪRF atveju – EJŪRF reglamente nustatytoms priemonėms.

Komisija įgyvendinimo aktu kiekvienam ESI fondui nustato vienodas antroje dalyje nurodytos metodikos taikymo sąlygas. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

STRATEGINIS POŽIŪRIS

1 SKYRIUS

ESI fondų ir Bendros strateginės programos teminiai tikslai

9 straipsnis

Teminiai tikslai

Siekiant prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir prie konkrečių fondų uždavinių pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus, įskaitant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, įgyvendinimo, kiekvieno ESI fondų lėšomis remiami šie teminiai tikslai:

- (1) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas;
- (2) IRT prieinamumo, naudojimo didinimas ir kokybės gerinimas;
- (3) MVĮ, žemės ūkio sektoriaus (EŽŪFKP atveju) ir žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus (EJŪRF atveju) konkurencingumo didinimas;
- (4) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas;

- (5) prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas;
- (6) aplinkos išlaikymas ir apsauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas;
- (7) tvaraus transporto skatinimas ir silpnųjų vietų pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas;
- (8) tvaraus ir kokybiško užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas;
- (9) socialinės įtraukties skatinimas, kova su skurdu ir diskriminacija;
- (10) investicijos į švietimą, mokymą ir profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;
- (11) valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas.

Pagal teminius tikslus nustatomi konkretūs kiekvieno ESI fondo prioritetai, nurodomi konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

10 straipsnis

Bendra strateginė programa

1. Kad būtų galima skatinti darnų, subalansuotą ir tvarų Sąjungos vystymąsi, nustatoma Bendra strateginė programa (BSP), kaip numatyta I priede. BSP nustatomi strateginiai pagrindiniai principai, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas vykdyti programavimo procesą ir Sąjungos intervencinės veiklos pagal ESI fondus ir su kitomis susijusiomis Sąjungos politikos sritimis bei priemonėmis, remiantis Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos uždaviniais ir tikslais ir atsižvelgiant į skirtingų rūšių teritorijų pagrindines teritorines problemas, teritorinį ir sektorių koordinavimą.

2. BSP apibrėžti strateginiai pagrindiniai principai nustatomi pagal kiekvieno ESI fondo teikiamos paramos tikslą ir taikymo sritį, taip pat taisyklės, kuriomis reglamentuojama kiekvieno ESI fondo veikla, kaip apibrėžta šiame reglamente ir konkrečiam fondui taikomose taisyklėse. BSP valstybėms narėms nenumatoma papildomos prievolės be tų, kurios numatytos atitinkamų sektorių Sąjungos politikos sričių sistemoje.

3. BSP sudaromos palankesnės sąlygos partnerystės sutarčiai ir programoms rengti, vadovaujantis proporcingumo ir subsidiarumo principais ir atsižvelgiant į nacionalinę bei regioninę kompetenciją, kad būtų galima priimti sprendimus dėl konkrečių ir atitinkamų politikos ir koordinavimo priemonių.

11 straipsnis

Turinys

BSP nustatoma:

- a) mechanizmai, kuriais užtikrinamas ESI fondų indėlis siekiant įgyvendinti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, ESI fondų programavimo suderinamumas ir nuoseklumas atitinkamų konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų, priimtų pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, atitinkamų Tarybos rekomendacijų, priimtų pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, taip pat atitinkamais atvejais nacionaliniu lygmeniu nacionalinės reformų programos atžvilgiu;
- b) integruoto ESI fondų naudojimo skatinimo tvarka;
- c) ESI fondų tarpusavio koordinavimo bei koordinavimo su kitomis susijusiomis Sąjungos politikos sritimis ir priemonėmis, įskaitant bendradarbiavimo išorės priemones, tvarka;
- d) horizontalieji principai, nurodyti 5, 7 ir 8 straipsniuose, ir bendrieji politikos tikslai dėl ESI fondų įgyvendinimo;
- e) pagrindinių teritorinių uždavinių, kylančių miestų, kaimų, pakrančių ir žuvininkystės teritorijose, regionų demografinių problemų sprendimo arba geografinių teritorijų, turinčių didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, kaip nurodyta SESV 174 straipsnyje, specialiųjų poreikių tenkinimo, taip pat atokiausių regionų, kaip apibrėžta SESV 349 straipsnyje, specialiųjų uždavinių sprendimo tvarka;
- f) ESI fondų bendradarbiavimo veiklos prioritėtinės sritys, kai tinkama, atsižvelgiant į makroregionines ir jūrų baseinų strategijas.

12 straipsnis

Peržiūra

Jeigu Sąjungos socialinė ir ekonominė padėtis iš esmės pasikeičia arba pakeičiama Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija, Komisija gali pateikti pasiūlymą dėl BSP peržiūros arba Europos Parlamentas ar Taryba, atitinkamai veikiama pagal SESV 225 ar 241 straipsnius, gali paprašyti Komisijos pateikti tokį pasiūlymą.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti I priedo 4 ir 7 skirsnius, jei to reikia siekiant atsižvelgti į atitinkamų Sąjungos politikos sričių arba priemonių, nurodytų 4 skirsnyje, pokyčius arba bendradarbiavimo veiklos, nurodytos 7 skirsnyje, pokyčius, arba siekiant atsižvelgti į naujos srities Sąjungos politikos, naujų priemonių ar bendradarbiavimo veiklos atsiradimą.

13 straipsnis

Gairės paramos gavėjams

1. Komisija parengia gaires, kaip veiksmingai išnaudoti galimybę gauti lėšų iš ESI fondų ir jas panaudoti, taip pat, kaip pasinaudoti kitų atitinkamų Sąjungos politikos sričių priemonių papildomumu.
2. Šios gairės parengiamos iki 2014 m. birželio 30 d., jose pateikiama su kiekvienu teminiu tikslu susijusi turimų atitinkamų priemonių Sąjungos lygmeniu apžvalga su išsamiais informacijos šaltiniais, gerosios patirties pavyzdžiais, siekiant derinti turimas finansavimo priemones tos pačios ir skirtingų sričių politikoje, atitinkamų valdžios institucijų ir subjektų, dalyvaujančių kiekvienos priemonės valdymo veikloje, aprašymu, galimų paramos gavėjų kontroliniu sąrašu siekiant padėti jiems nustatyti tinkamiausius finansavimo šaltinius.
3. Gairės viešai skelbiamos atitinkamų Komisijos generalinių direktoratų interneto svetainėse. Komisija ir vadovaujančiosios institucijos, veikiančios pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles ir bendradarbiaudamos su Regionų komitetu, užtikrina, kad galimi paramos gavėjai būtų informuoti apie šias gaires.

II SKYRIUS

Partnerystės sutartis

14 straipsnis

Partnerystės sutarties rengimas

1. Kiekviena valstybė narė parengia 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio partnerystės sutartį.
2. Valstybės narės partnerystės sutartį rengia bendradarbiaudamos su 5 straipsnyje nurodytais partneriais. Partnerystės sutartis rengiama vykdamas dialogą su Komisija. Valstybės narės partnerystės sutartį rengia remdamosi skaidriomis visuomenės atžvilgiu procedūromis ir paisydamos savo institucinės ir teisinės sistemos.
3. Partnerystės sutartis taikoma visai ESI fondų paramai atitinkamoje valstybėje narėje.
4. Kiekviena valstybė narė savo partnerystės sutartį pateikia Komisijai ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 22 d..
5. Jei ne vėliau kaip 2014 m. vasario 22 d. vienas ar daugiau konkrečiam fondui taikomų reglamentų neįsigalioja arba numatoma, kad toks reglamentas ar reglamentai neįsigalios, nereikalaujama, kad valstybės narės pagal 4 dalį pateiktoje partnerystės sutartyje būtų 15 straipsnio 1 dalies a punkto ii, iii, iv ir v papunkčiuose nurodyti elementai, susiję su atitinkamu ESI fondu, kuriam toks konkrečiam fondui taikomo reglamento įsigaliojimo atidėjimas ar numanomas atidėjimas turi poveikio.

15 straipsnis

Partnerystės sutarties turinys

1. Partnerystės sutartyje nustatoma:

a) tvarka, kuria užtikrinamas derėjimas su Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija, konkrečių fondų uždaviniais pagal Sutartimi grindžiamus jų tikslus, įskaitant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, taip pat:

- i) netolygumų, vystymosi poreikių ir augimo potencialo analizė atsižvelgiant į teminius tikslus ir teritorinius uždavinius ir atitinkamais atvejais atsižvelgiant į nacionalinę reformų programą, taip pat į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį;
- ii) programų *ex ante* vertinimų santrauka arba partnerystės sutarties *ex ante* vertinimų, jeigu valstybė narė tą vertinimą vykdo savo iniciatyva, pagrindinės išvados;
- iii) atrinkti teminiai tikslai ir kiekvieno iš atrinktų teminių tikslų pagrindinių įgyvendinimo rezultatų kiekvieno ESI fondo atžvilgiu santrauka;
- iv) Sąjungos paramos iš kiekvieno ESI fondo preliminarus paskirstymas nacionaliniu lygmeniu pagal teminį tikslą, taip pat visa preliminarų paramos, numatytos klimato kaitos tikslams, suma;
- v) ESI fondų įgyvendinimo horizontaliųjų principų, nurodytų 5, 7 ir 8 straipsniuose, ir politikos tikslų taikymas;
- vi) pagal ERPF, ESF ir Sanglaudos fondą įgyvendinamų programų sąrašas, išskyrus Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programas, ir EŽŪFKP ir EJŪŽF programų sąrašas, nurodant preliminarų lėšų paskirstymą pagal ESI fondą ir pagal metus;
- vii) pagal ESI fondą ir, prireikus, regionų kategoriją suskirstyta informacija apie asignavimus, susijusius su veiklos lėšų rezervu, ir informacija apie sumas, kurios buvo atimtos apskaičiuojant veiklos lėšų rezervą pagal 20 straipsnį;

b) veiksmingo ESI fondų paramos įgyvendinimo užtikrinimo tvarka, įskaitant:

i) tvarką, atitinkančią institucinės valstybių narių sistemos nuostatą, kuria užtikrinamas ESI fondų koordinavimas su kitomis Sąjungos ir nacionalinėmis finansavimo priemonėmis ir su EIB;

ii) informaciją, kuri reikalinga siekiant *ex ante* patikrinti, ar laikomasi papildomumo taisyklių, nustatytų šio reglamento trečiojoje dalyje;

iii) nacionaliniu lygmeniu taikytinų *ex ante* sąlygų pagal 19 straipsnį ir XI priedą įgyvendinimo vertinimo santrauką ir, tais atvejais, kai taikytinos *ex ante* sąlygos neįgyvendintos, įgyvendintų veiksmų santrauką, už jų įgyvendinimą atsakingas institucijas ir tų veiksmų įgyvendinimo grafiką;

iv) metodiką ir priemones, naudojamas siekiant užtikrinti veiklos rezultatų plano pagal 21 straipsnį naudojimo nuoseklumą;

v) vertinimą, ar reikia stiprinti programų valdymo ir kontrolės veikloje dalyvaujančių institucijų ir atitinkamais atvejais paramos gavėjų administracinius gebėjimus, taip pat, jei būtina, atitinkamų veiksmų, kurių reikia imtis tuo tikslu, santrauką;

vi) pagal programas planuojamų veiksmų santrauką, įskaitant orientacinę tvarkaraštį dėl siekio sumažinti paramos gavėjam tenkančią administracinę naštą;

c) 5 straipsnyje nurodyto partnerystės principo įgyvendinimo tvarka;

d) orientacinis 5 straipsnyje nurodytų partnerių sąrašas ir veiksmų, kurių imtasi siekiant juos įtraukti pagal 5 straipsnį, santrauka bei jų vaidmens ruošiant partnerystės sutartį ir pažangos ataskaitą, kaip nurodyta 52 straipsnyje, santrauka.

2. Partnerystės sutartyje taip pat nurodoma:

a) integruotas požiūris į ESI fondų remiamą teritorinį vystymąsi arba programų turiniu pagrįsta integruotų teritorinio vystymosi metodų santrauka, išdėstant:

i) tvarką, kuria užtikrinamas integruotas požiūris į ESI fondų paramos, skirtos teritoriniam konkrečių subregioninių vietovių vystymuisi, naudojimą, visų pirma 32, 33 ir 36 straipsnių įgyvendinimo tvarka, prie jos pridėdant miesto vietovių, kuriose reikia įgyvendinti integruotus tvaraus miestų vystymosi veiksmus, nustatymo principus;

- ii) pagrindines prioritetines bendradarbiavimo, pasitelkiant ESI fondus, sritis, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į makroregionines ir jūrų baseinų strategijas;
- iii) atitinkamais atvejais – integruotą požiūrį, kurio laikomasi tenkinant specialiuosius geografinių teritorijų, kurios yra labiausiai paveiktos skurdo, arba tikslinių grupių, kurios patiria didžiausią diskriminavimo arba socialinės atskirties riziką, poreikius, ypač daug dėmesio skiriamas marginalioms bendruomenėms, neįgaliesiems, ilgalaikiams bedarbiams ir nedirbančiam, nestudijuojančiam ir nesimokančiam jaunimui;
- iv) atitinkamais atvejais – integruotą požiūrį, kurio laikomasi sprendžiant demografines regionų problemas ar tenkinant geografinių teritorijų, turinčių didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, kaip nurodyta SESV 174 straipsnyje, specialiuosius poreikius;
- b) veiksmingo ESI fondų paramos įgyvendinimo užtikrinimo tvarka, įskaitant esamų elektroninio keitimosi duomenimis sistemų vertinimą ir planuojamų veiksmų, kuriais būtų palaipsniui sudarytos sąlygos paramos gavėjams ir už programų valdymą ir kontrolę atsakingoms institucijoms visa informacija keistis elektroninio keitimosi duomenimis priemonėmis, santrauką.

16 straipsnis

Partnerystės sutarties patvirtinimas ir dalinis keitimas

1. Komisija vertina, ar partnerystės sutartis atitinka šį reglamentą, prireikus atsižvelgdama į nacionalinę reformų programą ir atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, taip pat programų *ex ante* vertinimą, ir per tris mėnesius nuo dienos, kurią valstybė narė pateikė partnerystės sutartį, pateikia savo pastabas. Atitinkama valstybė narė suteikia visą reikalingą papildomą informaciją ir, kai tinkama, peržiūri partnerystės sutartį.
2. Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo patvirtinami partnerystės sutarties aspektai, kuriems taikoma 15 straipsnio 1 dalis ir tie, kuriems taikoma 15 straipsnio 2 dalis tuo atveju, kai valstybė narė pasinaudojo 96 straipsnio 8 dalies nuostatomis (aspektai, kuriuos būtina patvirtinti Komisijos sprendimu pagal 96 straipsnio 10 dalį), ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė pateikė savo partnerystės sutartį, jeigu į Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta. Partnerystės sutartis įsigalioja ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d.
3. Komisija iki 2015 m. gruodžio 31 d. parengia ataskaitą apie derybų dėl partnerystės sutarčių ir programų rezultatus,

įskaitant kiekvienos valstybės narės pagrindinių klausimų apžvalgą. Ta ataskaita vienu metu pateikiama Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

4. Jeigu valstybė narė siūlo iš dalies keisti partnerystės sutarties aspektus, kuriems taikomas Komisijos sprendimas, kaip nurodyta 2 dalyje, Komisija atlieka 1 dalyje nurodytą vertinimą ir, kai tinkama, per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė pateikė pasiūlymą dėl keitimo, įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo patvirtina pakeitimą.

5. Jeigu valstybė narė iš dalies keičia partnerystės sutarties aspektus, kuriems nėra taikomas 2 dalyje nurodytas Komisijos sprendimas, ji per vieną mėnesį nuo sprendimo dėl pakeitimo priėmimo datos praneša apie tai Komisijai.

17 straipsnis

Peržiūrėto partnerystės sutarties tvirtinimas atidėjus konkrečiam fondui taikomo reglamento įsigaliojimą

1. Kai taikoma 14 straipsnio 5 dalis, per du mėnesius nuo konkrečiam fondui taikomo reglamento, kurio įsigaliojimas buvo atidėtas, įsigaliojimo dienos kiekviena valstybė narė pateikia Komisijai peržiūrėtą partnerystės sutartį, į kurią įtraukiami trūkstami partnerystės susitarimo elementai, susiję su atitinkamu ESI fondu.

2. Komisija, laikydama 16 straipsnio 1 dalies, įvertina peržiūrėtos partnerystės sutarties atitiktį šiam reglamentui ir įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo patvirtina peržiūrėtą partnerystės sutartį, kaip numatyta 16 straipsnio 2 dalyje.

III SKYRIUS

Paramos telkimas pagal temas, *ex ante* sąlygos ir veiklos rezultatų peržiūra

18 straipsnis

Paramos telkimas pagal temas

Valstybės narės, vadovaudamosi konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis, telkdamos paramą daugiausia dėmesio skiria intervenciniams veiksams, kuriais sukuriama didžiausia pridėtinė vertė pagal Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, atsižvelgdamos į pagrindines įvairių kategorijų teritorijų teritorines problemas pagal BSP ir problemas, atitinkamais atvejais nustatytas nacionalinėse reformų programose, atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį ir atitinkamose Tarybos rekomendacijose, priimtose pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį. Paramos telkimo pagal temas vadovaujantis konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis nuostatos netaikomos techninei paramai.

19 straipsnis

Ex ante sąlygos

1. Valstybės narės, paisydamos savo institucinės ir teisinės sistemos ir atsižvelgdamos į programų rengimo ir prireikus partnerystės sutarties sudarymo aplinkybes, įvertina, ar konkrečioms tikslams, kurie įgyvendinami vadovaujantis jų programų prioritetais, taikytinos atitinkamose konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytos *ex ante* sąlygos ir XI priedo II dalyje nustatytos bendrosios *ex ante* sąlygos, taip pat, ar taikytinos *ex ante* sąlygos yra įvykdytos.

Ex ante sąlygos taikomos tik tiek ir tik su sąlyga, kad jos atitinka 2 straipsnio 33 punkte nustatytą apibrėžtį dėl konkrečių tikslų, kurie įgyvendinami vadovaujantis programos prioritetais. Vertinant, ar sąlygos taikomos, nedarant poveikio apibrėžčiai, nustatyta 2 straipsnio 33 punkte, pagal 4 straipsnio 5 dalį prireikus vadovaujamasi proporcingumo skiriamos paramos lygiui principu. Vertinant, ar sąlygos įvykdytos, vadovaujamasi tik kriterijais, nustatytais konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis XI priedo II dalyje.

2. Partnerystės sutartyje pateikiama vertinimo, ar įvykdytos nacionaliniu lygmeniu taikytinos *ex ante* sąlygos, santrauka, o sąlygų, kurios, kaip nustatyta atlikus 1 dalyje nurodytą vertinimą, partnerystės sutarties pateikimo dieną neįvykdytos, atveju nurodomi veiksmai, kurių būtina imtis, atsakingi subjektai ir tų veiksmų įgyvendinimo grafikas. Kiekvienoje programoje nurodoma, kurios pagal atitinkamas konkrečiam fondui taikomas taisyklės nustatytos *ex ante* sąlygos ir XI priedo II dalyje numatytos bendrosios *ex ante* sąlygos jai taikytinos ir kurios iš jų įvykdytos partnerystės sutarties ir programų pateikimo dieną, kaip nustatyta atlikus 1 dalyje nurodytą vertinimą. Jei taikytinos *ex ante* sąlygos neįvykdytos, programoje apibūdinami veiksmai, kurių būtina imtis, nurodomi atsakingi subjektai ir tokių veiksmų įgyvendinimo grafikas. Valstybės narės įvykdo tas *ex ante* sąlygas ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 31 d. ir apie jų įvykdymą praneša ne vėliau kaip 2017 m. metinėje įgyvendinimo ataskaitoje, kaip numatyta 50 straipsnio 4 dalyje, arba 2017 m. pažangos ataskaitoje, kaip numatyta pagal 52 straipsnio 2 dalies c punkte.

3. Komisija įvertina valstybės narės pateiktos informacijos apie *ex ante* sąlygų taikymą ir apie tai, kaip įvykdytos taikytinos *ex ante* sąlygos, nuoseklumą ir tinkamumą, vertindama programas ir prireikus partnerystės sutartį.

Vertindama, ar sąlygos taikomos, pagal 4 straipsnio 5 dalį Komisija prireikus vadovaujasi proporcingumo skiriamos paramos lygiui principu. Vertindama, ar sąlygos įvykdytos, Komisija vadovaujasi tik kriterijais, nustatytais konkrečiam fondui taikomose taisyklėse ir XI priedo II dalyje, o priimant sprendimą dėl konkrečių ir tinkamų politikos priemonių, įskaitant strategijų turinį, paisoma nacionalinės ir regioninės kompetencijos.

4. Jei Komisijai ir valstybė narė nesutaria dėl *ex ante* sąlygos taikymo konkrečiam programos prioritetų tikslui arba dėl jos įvykdymo, Komisija turi įrodyti, kad sąlyga taikoma pagal 2 straipsnio 33 punkto apibrėžtį ir kad ji neįvykdyta.

5. Tvirtindama programą Komisija gali nuspręsti sustabdyti visus arba dalį tarpinių mokėjimų pagal atitinkamą tos programos prioritetą, kol bus užbaigti 2 dalyje nurodyti veiksmai, kai būtina išvengti didelės žalos konkrečių atitinkamo prioriteto tikslų įgyvendinimo veiksmingumui ir efektyvumui. Jeigu partnerystės sutarties ir atitinkamos programos pateikimo dieną neįvykdytai taikytinai *ex ante* sąlygai įvykdyti skirti veiksmai iki 2 dalyje nustatyto termino neužbaigiami, Komisija turi pagrindą sustabdyti tarpinius mokėjimus susijusiems atitinkamos programos prioritetams. Abiem atvejais sustabdyti mokėjimo apimtis yra proporcinga atsižvelgiant į veiksmus, kurių reikia imtis, ir lėšas, kurioms yra iškilusi rizika.

6. 5 dalis netaikoma tuo atveju, jei Komisija ir valstybė narė susitaria dėl to, kad *ex ante* sąlyga netaikoma, ar dėl to, kad taikytina *ex ante* sąlyga yra įvykdyta, kaip nurodoma patvirtinant programą ar partnerystės sutartį, arba jei Komisija nepateikia pastabų per 60 dienų nuo 2 dalyje nurodytos atitinkamos ataskaitos pateikimo.

7. Komisija nedelsdama atšaukia tarpinių mokėjimų prioritetui sustabdymą, jei valstybė narė baigia vykdyti veiksmus, susijusius su atitinkamai programai taikytinų *ex ante* sąlygų, kurios nebuvo įvykdytos tuo metu, kai Komisijai priėmė sprendimą dėl sustabdymo, įvykdymu. Ji taip pat nedelsdama atšaukia sustabdymą, jei dėl programos dalinio pakeitimo, susijusio su atitinkamu prioritetu, atitinkama *ex ante* sąlyga nebetaikoma.

8. 1–7 dalys netaikomos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtoms programoms.

20 straipsnis

Veiklos lėšų rezervas

6 proc. lėšų, pagal šio reglamento 89 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą skirtų ERPF, ESF ir Sanglaudos fondui, taip pat EŽŪFKP ir priemonėms, finansuojamoms pagal pasidalijamąjį valdymą pagal EJRŽF reglamentą, sudaro veiklos lėšų rezervą, kuris nustatomas partnerystės sutartyje ir programose ir skiriamas konkrečioms prioritetams pagal šio reglamento 22 straipsnio nuostatas.

Apskaičiuojant veiklos lėšų rezervą, neatsižvelgiama į šias lėšas:

- a) lėšas, skirtas JUI, kaip apibrėžta veiksmų programoje pagal ESF reglamento 18 straipsnį;
- b) Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai skirtas lėšas;
- c) iš BŽŪP pirmojo ramsčio EŽŪFKP perkeltas lėšas pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 7 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 1 dalį;
- d) EŽŪFKP perkeltas lėšas taikant Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 10b straipsnį, 136 straipsnį ir 136b straipsnį atitinkamai 2013 ir 2014 m. kalendoriniais metais;
- e) EITP iš Sanglaudos fondo perkeltas lėšas pagal šio reglamento 92 straipsnio 6 dalį;
- f) Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondui perkeltas lėšas pagal šio reglamento 92 straipsnio 7 dalį;
- g) inovatyviems tvarios miestų plėtros veiksams skirtas lėšas pagal šio reglamento 92 straipsnio 8 dalį.

21 straipsnis

Veiklos rezultatų peržiūra

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, 2019 m. atlieka kiekvienos valstybės narės programų įgyvendinimo rezultatų peržiūrą (toliau – rezultatų peržiūra), atsižvelgdama į atitinkamose programose nustatytą veiklos rezultatų planą. Veiklos rezultatų planas rengiamas II priede nustatyta tvarka.
2. Per veiklos rezultatų peržiūrą, remiantis valstybių narių 2019 m. pateiktų metinių įgyvendinimo ataskaitų informacija ir vertinimais, nagrinėjama, ar pasiekti programų įgyvendinimo orientyrai prioritetų lygmeniu.

22 straipsnis

Veiklos rezultatų plano taikymas

1. Veiklos lėšų rezervą sudaro 5–7 proc. pagal kiekvieną programos prioritetą skirtų asignavimų, išskyrus techninei paramai skirtus prioritetus ir programas, skirtas finansinėms priemonėms pagal 39 straipsnį. Bendra veiklos lėšų rezervui pagal ESI fondą ir regionų kategoriją skirta suma yra 6 proc.

Veiklos lėšų rezervui skirtinos sumos nustatomos programose pagal prioritetą ir, jei tinkama, pagal ESI fondą ir regionų kategoriją.

2. Remdamasi veiklos rezultatų peržiūra Komisija per du mėnesius nuo atitinkamų metinių įgyvendinimo ataskaitų gavimo 2019 m. įgyvendinimo aktais priima sprendimą dėl kiekvieno ESI fondo ir valstybės narės, programų ir prioritetų, kurių orientyrai pasiekti, pateikiant tą informaciją pagal ESI fondą ir regionų kategoriją, jei prioritetas apima daugiau nei vieną ESI fondą arba regionų kategoriją.

3. Veiklos lėšų rezervas skiriamas tik toms programoms ir tiems prioritetams, kurių atveju pasiekti jų orientyrai. Jei pasiekti pagal prioritetus nustatyti orientyrai, prioritetui skirtos veiklos lėšų rezervo suma laikoma galutinai skirta pagal 2 dalyje nurodytą Komisijos sprendimą.

4. Jei nepavyko pasiekti pagal prioritetus nustatytų orientyrų, valstybė narė pasiūlo perskirstyti atitinkamą veiklos lėšų rezervo sumą 2 dalyje nurodytu Komisijos sprendimu nustatytiems prioritetams, taip pat valstybė narė pasiūlo kitus dalinius programos pakeitimus, susijusius su veiklos lėšų rezervo perskirstymu, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo 2 dalyje nurodyto sprendimo priėmimo.

Komisija tvirtinta atitinkamų programų pakeitimus, laikydama 30 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatų. Jeigu valstybė narė nepateikia informacijos pagal 50 straipsnio 5 ir 6 dalis, atitinkamoms programoms arba prioritetams numatytas veiklos lėšų rezervas atitinkamoms programoms ar prioritetams neskiriamas.

5. Valstybės narės pasiūlymas perskirstyti veiklos lėšų rezervą atitinka paramos telkimo pagal temas reikalavimus ir minimalius asignavimus, nustatytus pagal šį reglamentą ir konkreitiems fondams taikomas taisyklės. Taikant nukrypti leidžiančias nuostatas tais atvejais, kai nepavyko pasiekti orientyrų pagal vieną ar daugiau prioritetų, susijusių su paramos telkimo pagal temas reikalavimais arba minimaliais asignavimais, valstybė narė gali pasiūlyti perskirstyti rezervo dalį, kuri neatitinka minėtų reikalavimų ir nesutampa su minimaliais asignavimais.

6. Jeigu atlikus prioriteto peržiūrą paaiškėja, kad dėl aiškiai nustatytų įgyvendinimo trūkumų, apie kuriuos Komisija anksčiau pranešė pagal 50 straipsnio 8 dalį, išsamiai pasikonsultavusi su atitinkama valstybe narė, didelės dalies pagal to prioriteto orientyrų, susijusių tik su finansiniais rodikliais, produkto rodikliais ir pagrindiniais įgyvendinimo etapais, įgyvendinti nepavyko, o ta valstybė narė nesiėmė būtinų taisyklių veiksmų tokiems trūkumams pašalinti, Komisija gali ne anksčiau nei per penkis mėnesius nuo tokio pranešimo sustabdyti visus tarpinius mokėjimus pagal programos prioritetą arba jų dalį, laikydama konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytos tvarkos.

Valstybei narei ėmusis būtinų taisomųjų veiksmų, Komisija nedelsdama atšaukia tarpinių mokėjimų sustabdymą. Kai taisomieji veiksmai susiję su finansinių asignavimų perkėlimu kitoms programoms ar prioritetams, kurių orientyrai pasiekti, Komisija įgyvendinimo aktu patvirtina atitinkamų programų būtiną pakeitimą laikydama 30 straipsnio 2 dalies. Nukrypstant nuo 30 straipsnio 2 dalies nuostatų, tokiu atveju Komisija nė vėliau kaip per du mėnesius nuo valstybės narės prašymo pateikimo dienos priima sprendimą dėl pakeitimo.

7. Jeigu Komisija, išnagrinėjusi galutinę programos įgyvendinimo ataskaitą, nustato, kad dėl aiškiai nustatytų įgyvendinimo trūkumų, apie kuriuos Komisija anksčiau pranešė pagal 50 straipsnio 8 dalį, išsamiai pasikonsultavusi su ta atitinkama valstybe nare, nepavyko pasiekti didelės dalies veiklos rezultatų plane nustatytų tikslų, susijusių tik su finansiniais rodikliais, produkto rodikliais ir pagrindiniais įgyvendinimo etapais, o valstybė narė nesiėmė būtinų taisomųjų veiksmų tokiems trūkumams pašalinti, Komisija, nepaisydama 85 straipsnio, gali atitinkamiems prioritetams pritaikyti finansines pataisas, laikydama konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

Taikydama finansines pataisas Komisija, deramai laikydama proporcingumo principo, atsižvelgia į lėšų panaudojimo lygį ir išorės veiksnius, dėl kurių nepavyko pasiekti tikslų.

Finansinės pataisos netaikomos, jei tikslų nepavyko pasiekti dėl socialinių, ekonominių ar su aplinka susijusių veiksnių poveikio, esminių ekonomikos ar aplinkos sąlygų atitinkamoje valstybėje narėje pasikeitimų, arba dėl *force majeure* priežasčių, darančių didelį poveikį atitinkamų prioritetų įgyvendinimui.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės dėl kriterijų, taikomų nustatant taikytinos finansinės pataisos dydį.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma išsami tvarka, kuria užtikrinama, kad laikomasi nuoseklaus požiūrio veiklos rezultatų plane nustatant kiekvieno prioriteto orientyrus ir tikslus ir vertinant šių orientyrų ir tikslų įgyvendinimo padėtį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV SKYRIUS

Priemonės, susijusios su ekonomikos valdymu

23 straipsnis

Priemonės, kuriomis ESI fondų efektyvumas susiejamas su patikimu ekonomikos valdymu

1. Komisija gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti

jų pakeitimus, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą arba kuo labiau padidinti Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) poveikį finansavimą gaunančių valstybių narių ekonomikos augimui ir konkurencingumui.

Toks prašymas gali būti pateikiamas šiais tikslais:

- a) norint padėti įgyvendinti atitinkamai valstybei narei skirtą atitinkamą Tarybos rekomendaciją, priimtą pagal SESV121 straipsnio 2 dalį arba atitinkamą Tarybos rekomendaciją, priimtą pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį;
- b) padėti įgyvendinti atitinkamai valstybei narei skirtas atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011 ⁽¹⁾ 7 straipsnio 2 dalį arba 8 straipsnio 2 dalį, jeigu tie pakeitimai būtini, norint padėti pašalinti makroekonominis skirtumus; arba
- c) norint padidinti esamų ESI fondų poveikį augimui ir konkurencingumui, jei valstybė narė atitinka vieną iš šių sąlygų:
 - i) jai teikiama Sąjungos finansinė pagalba pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 407/2010 ⁽²⁾;
 - ii) jai teikiama finansinė pagalba pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002 ⁽³⁾;
 - iii) jai teikiama finansinė pagalba, dėl kurios taikoma makroekonominio koregavimo programa pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 472/2013 ⁽⁴⁾ arba priimamas Tarybos sprendimas pagal SESV 136 straipsnio 1 dalį.

Siekiant antros pastraipos b punkte numatytų tikslų laikoma, kad kiekviena iš tų sąlygų įvykdyta, jei tokia pagalba buvo teikiama valstybei narei prieš arba po 2013 m. gruodžio 21 d. ir yra toliau jai teikiama.

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikavimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽²⁾ 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (OL L 118, 2010 5 12, p. 1).

⁽³⁾ 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

⁽⁴⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

2. Komisijos prašymas valstybei narei pagal 1 dalį turi būti pagrįstas, nurodant būtinybę deramai remti atitinkamų rekomendacijų įgyvendinimą arba kuo labiau padidinti ESI fondų poveikį ekonomikos augimui ir konkurencingumui, ir jame turi būti nurodytos programos arba prioritetai, kurie, jos manymu, yra svarbūs, ir pakeitimų, kurių tikimasi, pobūdis. Toks prašymas neteikiamas prieš 2015 m. arba po 2019 m., taip pat jis neteikiamas dėl tos pačios programos dvejus metus iš eilės.

3. Valstybė narė savo atsakymą į 1 dalyje nurodytą prašymą pateikia per du mėnesius nuo jo gavimo, nurodydama partnerystės sutarties ir programų pakeitimus, kurie, jos manymu, būtini, tokių pakeitimų priežastis, nurodydama atitinkamas programas ir apibūdinama pasiūlytų pakeitimų pobūdį ir poveikį, kurį, tikėtina, jie turės įgyvendinant rekomendacijas ir ESI fondus. Prireikus Komisija per vieną mėnesį nuo to atsakymo gavimo pateikia savo pastabas.

4. Valstybė narė pasiūlymą iš dalies pakeisti partnerystės sutartį ir atitinkamas programas pateikia per du mėnesius nuo 3 dalyje nurodyto atsakymo pateikimo dienos.

5. Komisijai nepateikus pastabų arba jei Komisija mano, kad į visas pateiktas pastabas buvo tinkamai atsižvelgta, Komisija nedelsdama ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per tris mėnesius po tos dienos, kai valstybė narės juos pateikė pagal 3 dalį, priima sprendimą dėl partnerystės sutarties ir atitinkamų programų pakeitimų patvirtinimo.

6. Jeigu valstybė narė per 3 ir 4 dalyse nustatytus terminus nesiima efektyvių veiksmų dėl prašymo, pateikto pagal 1 dalį, Komisija gali per tris mėnesius nuo jos pastabų pateikimo pagal 3 dalį arba nuo valstybės narės pasiūlymo pateikimo pagal 4 dalį pasiūlyti Tarybai sustabdyti visus atitinkamų programų arba prioritetų mokėjimus arba jų dalį. Savo pasiūlyme Komisija nurodo priežastis, dėl kurių ji padarė išvadą, kad valstybė narė nesiėmė efektyvių veiksmų. Pateikdama savo pasiūlymą Komisija atsižvelgia į visą atitinkamą informaciją ir tinkamai atsižvelgia į visus elementus, susijusius su struktūriniu dialogu pagal 15 dalį, ir dialogo metu išreikštas nuomones.

Sprendimą dėl minėto pasiūlymo Taryba priima įgyvendinimo aktu. Tas įgyvendinimo aktas taikomas tik mokėjimų prašymams, pateiktiems po to įgyvendinimo akto priėmimo datos.

7. Pagal 6 dalį nustatytų mokėjimų sustabdymų apimtis ir lygis yra proporcingi ir veiksmingi ir juos nustatant užtikrinamas vienodas požiūris į valstybes nares, ypač dėl sustabdymo poveikio atitinkamos valstybės narės ekonomikai. Programos, kurias reikia sustabdyti, nustatomos remiantis 1 ir 2 dalyse nurodytame prašyme nustatytais poreikiais.

Sustabdoma ne daugiau nei 50 proc. kiekvienos atitinkamos programos mokėjimų. Sprendime gali būti numatyta padidinti sustabdymo lygį iki 100 proc., jei valstybė narė per tris mėnesius nuo 1 dalyje nurodyto sprendimo dėl mokėjimų sustabdymo priėmimo nesiima efektyvių veiksmų dėl pagal 6 dalį pateikto prašymo.

8. Jei valstybė narė pateikė pasiūlymą dėl partnerystės sutarties ir atitinkamų programų keitimo, kaip reikalavo Komisija, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima sprendimą dėl mokėjimų sustabdymo panaikinimo.

9. Komisija pateikia pasiūlymą Tarybai sustabdyti visus valstybės narės programų mokėjimus ar išipareigojimų vykdymą, arba jų dalį, jeigu:

- a) pagal SESV 126 straipsnio 8 dalį arba 126 straipsnio 11 dalį Taryba nusprendžia, kad valstybė narė nesiėmė efektyvių veiksmų perviršiniam deficitui ištaisyti,
- b) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 8 straipsnio 3 dalį Taryba priima dvi rekomendacijas iš eilės toje pačioje disbalanso procedūroje, remdamasi tuo, kad valstybė narė pateikė nepakankamą taisomųjų veiksmų planą,
- c) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 10 straipsnio 4 dalį toje pačioje disbalanso procedūroje Taryba priima du sprendimus iš eilės, kuriuose nurodoma, kad valstybė narė nesilaiko reikalavimų, nes nesiėmė rekomenduojamų taisomųjų veiksmų;
- d) Komisija padaro išvadą, kad valstybė narė nesiėmė priemonių Tarybos reglamente (ES) Nr. 407/2010 arba Tarybos reglamente (EB) Nr. 332/2002 nurodytai koregavimo programai įgyvendinti, ir todėl nusprendžia neleisti sumokėti tai valstybei narei skirtos finansinės pagalbos,
- e) Taryba nusprendžia, kad valstybė narė neįgyvendina Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnyje nurodytos makroekonominio koregavimo programos arba netaiko priemonių, kurių reikalaujama pagal Tarybos sprendimą, priimtą pagal SESV 136 straipsnio 1 dalį.

Pateikdama savo pasiūlymą, Komisija laikosi 11 dalies nuostatų ir atsižvelgia į visą atitinkamą informaciją šiuo klausimu ir tinkamai atsižvelgia į visus elementus, susijusius su struktūriniu dialogu pagal 15 dalį, ir dialogo metu išreikštas nuomones.

Pirmenybė turi būti teikiama išpareigojimų vykdymo sustabdymui; mokėjimai sustabdomi tik tuo atveju, jei prašoma imtis neatidėliotinių veiksmų ir žymaus nesilaikymo atveju. Mokėjimų sustabdymas taikomas mokėjimo prašymams, kurie dėl atitinkamų programų pateikti po sprendimo dėl sustabdymo priėmimo datos.

10. Laikoma, kad Taryba priėmė 9 dalyje nurodytą Komisijos pasiūlymą dėl išpareigojimų vykdymo sustabdymo, išskyrus atvejus, kai Taryba, priimdama įgyvendinimo aktą, per vieną mėnesį nuo Komisijos pasiūlymo pateikimo kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia atmesti tokį pasiūlymą. Išpareigojimų vykdymo sustabdymas taikomas ESI fondų išpareigojimų atitinkamai valstybei narei vykdymui nuo metų, kurie eina po sprendimo dėl sustabdymo priėmimo, sausio 1 d.

Taryba įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl mokėjimų sustabdymo, remdamasi 9 dalyje nurodytu Komisijos pasiūlymu.

11. Pagal 10 dalį nustatytų išpareigojimų vykdymo ar mokėjimų sustabdymo apimtis ir lygis yra proporcingi, juos nustatant užtikrinamas vienodas požiūris į valstybes nares ir atsižvelgiama į atitinkamos valstybės narės ekonomines ir socialines aplinkybes, ypač atitinkamos valstybės narės nedarbo lygį lyginant su Sąjungos vidurkiu ir sustabdymo poveikį atitinkamos valstybės narės ekonomikai. Sustabdymo poveikis programoms, kurios ypatingai svarbios siekiant įveikti nepalankias ekonomines ar socialines sąlygas, yra specialus veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti.

Sustabdymo apimtį ir lygį apibrėžiančios išsamios nuostatos išdėstytos III priede.

Išpareigojimų vykdymas sustabdomas taikant mažesnę iš toliau nurodytų viršutinių ribų:

a) daugiausiai 50 proc. ESI fondams kitais finansiniais metais numatytų išpareigojimų, kai pirmą kartą nesilaikoma perviršinio deficito procedūros reikalavimų, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos a punkte, ir daugiausiai 25 proc. ESI fondams kitais finansiniais metais numatytų išpareigojimų, kai pirmą kartą nesilaikoma reikalavimų, susijusių su taisomųjų veiksmų planu pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos b punkte, arba jei nesiimama rekomenduojamų taisomųjų veiksmų pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos c punkte.

Sustabdymo lygis palaipsniui didinamas iki daugiausiai 100 proc. ESI fondams kitais finansiniais metais numatytų išpareigojimų perviršinio deficito procedūros atveju ir iki 50

proc. ESI fondams kitais finansiniais metais numatytų išpareigojimų perviršinio disbalanso procedūros atveju, atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo rimtumą;

b) daugiausiai 0,5 proc. nominaliojo BVP, taikoma pirmą kartą nesilaikant perviršinio deficito procedūros, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos a punkte, ir daugiausiai 0,25 proc. nominaliojo BVP, taikoma pirmą kartą nesilaikant reikalavimų, susijusių su taisomuoju veiksmų planu pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos b punkte, arba nevykdant rekomenduotų taisomųjų veiksmų pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos d punkte.

Jei ir toliau nesilaikoma reikalavimų, susijusių su 9 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nurodytais taisomaisiais veiksmais, to BVP apribojimo procentinė dalis turėtų būti palaipsniui didinama ir:

— sudaryti ne daugiau kaip 1 proc. nominaliojo BVP, ją taikant tuo atveju, jei ir toliau nesilaikoma perviršinio deficito procedūros pagal 9 dalies pirmos pastraipos a punktą;

— sudaryti ne daugiau kaip 0,5 proc. nominaliojo BVP, ją taikant tuo atveju, jei ir toliau nesilaikoma perviršinio disbalanso procedūros pagal 9 dalies pirmos pastraipos b arba c punktus, atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo rimtumą;

c) daugiausiai 50 proc. ESI fondams kitais finansiniais metais numatytų išpareigojimų arba daugiausiai 0,5 proc. nominaliojo BVP, kai pirmą kartą nesilaikoma reikalavimų, kaip nurodyta 9 dalies pirmos pastraipos d ir e punktuose.

Nustatant sustabdymo lygį ir sprendžiant klausimą, ar turi būti sustabdytas išpareigojimų vykdymas, ar mokėjimai, atsižvelgiama į programos ciklo etapą ir ypač į lėšoms panaudoti likusį laikotarpį po sustabdytų išpareigojimų pakartotinio įtraukimo į biudžetą.

12. Nedarant poveikio 86–88 straipsniuose nustatytoms išpareigojimų panaikinimo taisyklėms, Komisija nedelsdama panaikina išpareigojimų vykdymo sustabdymą, jeigu:

a) perviršinio deficito procedūra sustabdoma pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽¹⁾ 9 straipsnį arba Taryba pagal SESV 126 straipsnio 12 dalį nusprendė panaikinti sprendimą dėl perviršinio deficito buvimo;

⁽¹⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 1997 m. liepos 7 d. dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

- b) Taryba patvirtino atitinkamos valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 8 straipsnio 2 dalį pateiktą taisomųjų veiksmų planą arba perviršinio disbalanso procedūra sustabdoma pagal to reglamento 10 straipsnio 5 dalį, arba Taryba pabaigė perviršinio disbalanso procedūrą pagal to reglamento 11 straipsnį;
- c) Komisija nusprendžia, kad atitinkama valstybė narė ėmėsi tinkamų priemonių siekdama įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnyje nurodytą koregavimo programą arba priemonių, kurių reikalaujama pagal Tarybos sprendimą, priimtą pagal SESV 136 straipsnio 1 dalį.

Komisija, panaikindama išpareigojimų vykdymo sustabdymą, išpareigojimus, kurių vykdymas sustabdytas, pakartotinai įtraukia į biudžetą pagal Tarybos reglamento (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 8 straipsnį.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima sprendimą dėl mokėjimų sustabdymo panaikinimo, kai įvykdytos pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nustatytos taikytinos sąlygos.

13. 6–12 dalys netaikomos Jungtinei Karalystei tiek, kiek tai susiję su atvejais, kai išpareigojimų vykdymo ar mokėjimų sustabdymas susijęs su klausimais, kurie numatyti 1 dalies antros pastraipos a punkte, b punkte ir c punkto iii papunktyje arba 9 dalies pirmos pastraipos a, b ar c punktuose.

14. Šis straipsnis netaikomas Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtoms programoms.

15. Komisija informuoja Europos Parlamentą apie šio straipsnio įgyvendinimą. Visų pirma, kai valstybė narė tenkina vieną iš 6 dalyje ar 9 dalies pirmos pastraipos a–e punktuose nurodytų sąlygų, Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir pateikia išsamią informaciją apie ESI fondus ir programas, kurioms galėtų būti taikomas išpareigojimų vykdymo ar mokėjimų sustabdymas.

Europos Parlamentas gali pakviesti Komisiją dalyvauti struktūriiniame dialoge dėl šio straipsnio nuostatų taikymo, visų pirma atsižvelgiant į pirmojoje pastraipoje nurodytos informacijos perdavimą.

Komisija pateikia pasiūlymą dėl išpareigojimų vykdymo ar mokėjimų sustabdymo arba pasiūlymą panaikinti tokį sustabdymą Europos Parlamentui ir Tarybai iš karto po jo patvirtinimo. Europos Parlamentas gali paprašyti Komisijos paaiškinti jos pasiūlymo priežastis.

16. 2017 m. Komisija atlieka šio straipsnio taikymo peržiūrą. Šiuo tikslu Komisija parengia ataskaitą ir ją, prirėikus kartu su pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

17. Jeigu Sąjungos socialinė ir ekonominė padėtis iš esmės pasikeičia, Komisija gali pateikti pasiūlymą dėl šio straipsnio taikymo peržiūros arba Europos Parlamentas ar Taryba, veikdami atitinkamai pagal SESV 225 ar 241 straipsnius, gali paprašyti Komisijos pateikti tokį pasiūlymą.

24 straipsnis

Mokėjimų su laikiniais biudžeto sunkumais susiduriančioms valstybėms narėms didinimas

1. Valstybės narės prašymu tarpiniai mokėjimai ir galutinis likutis gali būti padidinti, prie kiekvienam prioritetui pagal ERPF, ESF ir Sanglaudos fondą arba kiekvienai priemonei pagal EŽŪFKP ir EJRF taikomos bendro finansavimo normos pridėjus 10 procentinių punktų. Jei po 2013 m. gruodžio 21 d. valstybė narė tenkina vieną iš toliau nurodytų sąlygų, padidinta norma, kuri negali būti didesnė kaip 100 proc., taikoma tos valstybės narės mokėjimų prašymams, pateiktiems laikotarpiu iki 2016 m. birželio 30 d.:

- jeigu atitinkama valstybė narė gauna paskolą iš Sąjungos pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 407/2010,
- jeigu atitinkama valstybė narė gauna vidutinio laikotarpio finansavimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 332/2002, susietą su makroekonominio koregavimo programos įgyvendinimo sąlyga;
- jeigu atitinkamai valstybei narei teikiamas finansavimas susietas su makroekonominio koregavimo programos, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 472/2013, įgyvendinimo sąlyga.

Ši dalis netaikoma programoms, įgyvendinamoms pagal ETB reglamentą.

2. Nepaisant 1 dalies, Sąjungos parama, mokama kaip tarpiniai ir galutinio likučio mokėjimai, neviršija programą patvirtinančiame Komisijos sprendime nustatytos viešųjų išlaidų sumos ir didžiausios ESI fondų paramos sumos pagal kiekvieną prioritetą ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo atveju arba kiekvieną priemonę EŽŪFKP ir EJRF atveju.

3. Komisija tikrina, kaip taikomos 1 ir 2 dalys, ir iki 2016 m. birželio 30 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai savo vertinimo ataskaitą ir prirėikus prideda atitinkamą pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

25 straipsnis

Su laikiniais biudžeto sunkumais susiduriančioms valstybėms narėms teikiamos techninės paramos valdymas

1. Su laikiniais biudžeto sunkumais susiduriančios valstybės narės, atitinkančios 24 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, prašymu dalis pagal 59 straipsnį nustatytą ir pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles suplanuotų lėšų Komisijai pritarus gali būti perkeliama Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai finansuoti siekiant įgyvendinti priemones, susijusias su atitinkama valstybe nare, kaip numatyta 58 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos k punkte, taikant tiesioginį arba netiesioginį šios pagalbos valdymą.

2. Lėšos, nurodytos 1 dalyje, papildo sumas, nustatytas laikantis Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles numatytų viršutinių ribų. Jei konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatyta valstybės narės iniciatyva teikiamai techninei paramai taikoma viršutinė riba, numatyta perkelti suma įtraukiama apskaičiuojant, ar tos ribos laikomasi.

3. Valstybė narė 2 straipsnyje nurodytą prašymą perkelti lėšas kalendoriniais metais, kuriais ji atitinka 24 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, pateikia iki metų, kuriais lėšos turi būti perkeltos, sausio 31 d. Kartu su prašymu pateikiamas pasiūlymas iš dalies pakeisti programą arba programas, pagal kurias numatytos lėšos bus perkeliamos. Pagal 30 straipsnio 2 dalį atitinkamai iš dalies pakeičiama partnerystės sutartis, kurioje nurodoma visa kiekvienais metais Komisijai perkeliama suma.

Jei valstybė narė 2014 m. sausio 1 d. atitinka 24 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, ji gali perduoti prašymą tiems metams tuo pat metu, kai pateikiama partnerystės sutartis, kurioje nurodoma suma, numatyta perkelti Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai finansuoti.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS

1 SKYRIUS

Bendrosios nuostatos dėl ESI fondų

26 straipsnis

Programų rengimas

1. ESI fondų parama įgyvendinama pagal programas laikantis partnerystės sutarties. Kiekviena programa parengiama 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2. Programas rengia valstybės narės arba jų paskirtos institucijos, bendradarbiaudamos su 5 straipsnyje nurodytais partneriais. Valstybės narės programą rengia laikydamosi skaidrių procedūrų visuomenės atžvilgiu ir paisydamos savo institucinės ir teisinės sistemos.

3. Valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja siekdamos užtikrinti veiksmingą koordinavimą rengiant ir įgyvendinant ESI fondams skirtas programas, įskaitant, atitinkamais atvejais, fondams, skirtas kelių fondų finansuojamas programas, atsižvelgiant į proporcingumo principą.

4. Programas valstybės narės Komisijai pateikia per tris mėnesius, kai buvo pateikta partnerystės sutartis. Europos teritorinio bendradarbiavimo programos pateikiamos ne vėliau kaip 2014 m. rugsėjo 22 d. Prie visų programų pridodamas 55 straipsnyje nurodytas *ex ante* vertinimas.

5. Jei vienas ar daugiau konkrečiam ESI fondui taikomų reglamentų įsigalioja tarp 2014 m. vasario 22 d. ir 2014 m. birželio 22 d., pagal ESI fondą, kuriam toks konkrečiam fondui taikomo reglamento įsigaliojimo atidėjimas turėjo poveikio, remiama programa arba programos pateikiamos per tris mėnesius nuo peržiūrėtos partnerystės sutarties, nurodytos 17 straipsnio 1 dalyje, pateikimo dienos.

6. Jei vienas ar daugiau konkrečiam ESI fondui taikomų reglamentų įsigalioja vėliau nei 2014 m. birželio 22 d., pagal ESI fondą, kuriam toks konkrečiam fondui taikomo reglamento įsigaliojimo atidėjimas turėjo poveikio, remiama programa arba programos pateikiamos per tris mėnesius nuo konkrečiam fondui taikomo reglamento, kurio įsigaliojimas buvo atidėtas, įsigaliojimo dienos.

27 straipsnis

Programų turinys

1. Kiekvienoje programoje nustatoma strategija, kaip įgyvendinant programą prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimo, laikantis šio reglamento, konkrečiam fondui taikomų taisyklių ir atsižvelgiant į partnerystės sutarties turinį.

Kiekvienoje programoje išdėstoma ESI fondų paramos veiksmingo, efektyvaus ir suderinto įgyvendinimo užtikrinimo tvarka ir nurodomi veiksmai, kuriais siekiama mažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą.

2. Kiekvienoje programoje apibrėžiami prioritetai, pagal kuriuos nustatomi konkretūs tikslai, ESI fondų paramos finansiniai asignavimai ir atitinkamas nacionalinis bendras finansavimas, įskaitant sumas, susijusias su veiklos lėšų rezervu, kurį gali skirti viešieji ar privatūs subjektai pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles.

3. Jei valstybės narės ir regionai dalyvauja įgyvendinant makroregionines ar jūrų baseinų strategijas, atitinkama programa, atsižvelgiant į valstybių narių nustatytus programos įgyvendinimo teritorijos poreikius, reglamentuojamas planuojamų intervencinių veiksmų indėlis į šias strategijas.

4. Kiekvienam prioritetui nurodomi rodikliai ir atitinkamos siektinos reikšmės, išreikštos kokybiškai arba kiekybiškai, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių, pagal kurias

vertinama programos įgyvendinimo pažanga siekiant nustatyti tikslų ir kuriais grindžiama stebėseną, vertinimas ir veiklos rezultatų peržiūra. Tie rodikliai apima:

- a) finansinius rodiklius, susijusius su paskirstytomis išlaidomis;
- b) produkto rodiklius, susijusius su remiamais veiksmais;
- c) rezultato rodiklius, susijusius su atitinkamu prioritetu.

Konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatomi kiekvienam ESI fondui taikomi bendrieji rodikliai ir gali būti nustatomos su konkrečios programos rodikliais susijusios taisyklės.

5. Kiekvienoje programoje, išskyrus tik techninei paramai skirtas programas, apibūdinami veiksmai, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių, kuriais atsižvelgiama į 5, 7 ir 8 straipsniuose nustatytus principus.

6. Kiekvienoje programoje, išskyrus skirtas techninei paramai pagal konkrečią programą teikti, nustatoma preliminarai paramos klimato kaitos tikslams suma pagal 8 straipsnyje nurodytą metodiką.

7. Valstybės narės rengia programas remdamosi konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis.

28 straipsnis

Specialios nuostatos dėl programų, skirtų EIB įgyvendinamoms bendroms neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais teikiant kapitalo lengvatas priemonėms, turinio

1. Nukrypstant nuo 27 straipsnio, 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytos specialios programos apima:

- a) 27 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje ir to straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus elementus, susijusius su 5 straipsnyje nustatytais principais;
- b) šio reglamento 125, 126 ir 127 straipsniuose ir EŽŪFKP reglamento 65 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų, susijusių su atitinkamu fondu, nustatymą;

c) dėl kiekvienos pagal 19 straipsnį ir XI priedą nustatytos *ex ante* sąlygos, kuri taikoma programai, – vertinimą, ar partnerystės sutarties ir programos pateikimo metu įvykdyta *ex ante* sąlyga, o jei *ex ante* sąlygos neįvykdytos – veiksmų, skirtų *ex ante* sąlygai įvykdyti, aprašymą, atsakingus subjektus ir tokių veiksmų tvarkaraštį, atsižvelgiant į partnerystės sutartyje pateiktą santrauką;

2. Nukrypstant nuo 55 straipsnio, 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytas *ex ante* vertinimas laikomas tokių programų *ex ante* vertinimu.

3. Šio reglamento 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytoms programoms EŽŪFKP reglamento 6 straipsnio 2 dalis ir 59 straipsnio 5 ir 6 dalys netaikomos. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų elementų, pagal EŽŪFKP įgyvendinamoms programoms taikomos tik EŽŪFKP reglamento 8 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio, 8 straipsnio 1 dalies f punkto, 8 straipsnio 1 dalies h punkto, 8 straipsnio 1 dalies i punkto ir 8 straipsnio 1 dalies m punkto i–iii papunkčių nuostatos.

29 straipsnis

Programų patvirtinimo procedūra

1. Komisija vertina programų atitiktį šiam reglamentui ir konkrečiam fondui taikomoms taisyklėms, programų indėlio veiksmingumą siekiant kiekvieno ESI fondo atveju taikomų atrinktų teminių tikslų ir Sąjungos prioritetų, taip pat atitiktį partnerystės sutarčiai, atsižvelgdama į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, taip pat į *ex ante* vertinimą. Vertinant visų pirma skiriamas dėmesys programos strategijos, atitinkamų uždavinių, rodiklių, siektinų reikšmių ir biudžeto lėšų paskirstymo tinkamumui.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, Komisijai nereikia vertinti, ar specialios veiksmų programos, skirtos JUI, kaip nurodyta ESF reglamento 18 straipsnio antros pastraipos a punkte, ir specialios veiksmų programos, nurodytos šio reglamento 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte, atitinka partnerystės sutartį, jei tokių specialių veiksmų programų pateikimo dieną valstybė narė nėra pateikusi savo partnerystės sutarties.

3. Komisija per tris mėnesius nuo programos pateikimo dienos pateikia pastabas. Valstybė narė Komisijai suteikia visą reikalingą papildomą informaciją ir, kai tinkama, atnaujina siūlomą programą.

4. Laikydamosi konkrečiam fondui taikomų taisyklių, Komisija patvirtina kiekvieną programą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai atitinkama (-os) valstybė (-ės) narė (-ės) ją pateikė, jeigu į visas Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta, bet ne anksčiau kaip iki 2014 m. sausio 1 d. arba iki Komisijos sprendimo dėl partnerystės sutarties patvirtinimo.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos reikalavimo, programas, kuriomis siekiama įgyvendinti Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, Komisija gali patvirtinti prieš priimdama sprendimą dėl partnerystės sutarties patvirtinimo, o specialias veiksmų programas, skirtas JUI, kaip nurodyta ESF reglamento 18 straipsnio antros pastraipos a punkte, ir specialias veiksmų programas, nurodytas šio reglamento 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte, Komisija gali patvirtinti prieš pateikiant partnerystės sutartį.

30 straipsnis

Programų keitimas

1. Valstybių narių pateikti prašymai iš dalies keisti programas tinkamai pagrindžiami ir juose visų pirma nurodomas tikėtinas programos pakeitimų poveikis siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir konkrečių programoje apibrėžtų tikslų, atsižvelgiant į šį reglamentą ir konkrečiam fondui taikomas taisykles, horizontaliuosius principus, nurodytus 5, 7 ir 8 straipsniuose, ir į partnerystės sutartį. Prašymai teikiami kartu su atnaujinta programa.

2. Komisija vertina pagal 1 dalį pateiktą informaciją, atsižvelgdama į valstybės narės pateiktą pagrindimą. Komisija gali pateikti pastabas per vieną mėnesį nuo atnaujintos programos pateikimo dienos, o valstybė narė Komisijai pateikia visą reikalingą papildomą informaciją. Laikydamosi konkrečiam fondui taikomų taisyklių, Komisija kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė juos pateikė, patvirtina prašymus iš dalies keisti programas, jeigu į Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta.

Jeigu programos pakeitimas daro poveikį partnerystės sutartyje pagal 15 straipsnio 1 dalies a punkto iii, iv, vi papunkčius pateiktai informacijai, tai, kad Komisija patvirtina programos pakeitimą, reiškia, kad tuo pačiu metu patvirtinama atitinkama partnerystės sutartyje pateiktos informacijos peržiūra.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, kai Komisijai pateikiamas prašymas dėl pakeitimo siekiant perskirstyti veiklos lėšų rezervą atlikus veiklos rezultatų peržiūrą, Komisija pateikia pastabas tik dėl tų atvejų, kuriais, jos manymu, siūlomas lėšų paskirstymas neatitinka taikytinų taisyklių, nedera su valstybės narės ar regiono vystymosi poreikiais arba dėl jo kyla didelė rizika, kad pasiūlyme nustatytų tikslų ir uždavinių nebus galima pasiekti. Komisija kuo skubiau patvirtina prašymą iš dalies keisti programas, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė jį pateikė, jeigu į Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta. Tai, kad Komisija patvirtina programos pakeitimą, reiškia, kad tuo pačiu metu patvirtinama atitinkama partnerystės sutartyje pateiktos informacijos peržiūra.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies, EJŖŽF reglamente gali būti numatytos specialios veiksmų programų keitimo procedūros.

31 straipsnis

EIB dalyvavimas

1. Valstybių narių prašymu EIB gali dalyvauti rengiant partnerystės sutartį, taip pat veikloje, susijusioje su veiksmų, visų pirma didelės apimties projektų, rengimu, finansinėmis priemonėmis bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis.

2. Prieš patvirtindama partnerystės sutartį arba programas Komisija gali konsultuotis su EIB.

3. Komisija gali paprašyti EIB išnagrinėti didelės apimties projektų techninę kokybę, ekonominį ir finansinį tvarumą bei gyvybingumą ir padėti jai dėl numatomų įgyvendinti ar tobulinti finansinių priemonių.

4. Įgyvendinama šio reglamento nuostatas Komisija gali skirti subsidijas EIB arba sudaryti paslaugų sutartis su EIB, susijusias su daugiametėmis iniciatyvomis. Įsipareigojimai dėl įnašų iš Sąjungos biudžeto tokioms subsidijoms ar paslaugų sutartims vykdomi kasmet.

II SKYRIUS

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

32 straipsnis

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

1. Bendruomenės inicijuota vietos plėtra, kuri yra vietos plėtra pagal iniciatyvą LEADER, remiama EŽŪFKP ir gali būti remiama ERPF, ESF arba EJŖŽF lėšomis. Šiame skyriuje tie fondai – susiję ESI fondai.

2. Bendruomenės inicijuota vietos plėtra:

- a) vykdoma konkrečiose subregioninėse vietovėse;
- b) inicijuojama vietos veiklos grupių, kurias sudaro viešiesiems ir privatiesiems vietos socialiniams ir ekonominiams interesams atstovaujantys subjektai, kuriose sprendimų priėmimo lygmeniu nei viešosios valdžios institucijų, kaip apibrėžta nacionalinėse taisyklėse, nei kurios nors vienos interesų grupės atstovai neturi daugiau kaip 49 proc. balsavimo teisių;
- c) vykdoma įgyvendinant integruotas ir kelis sektorius apėmiančias vietos plėtros strategijas;
- d) rengiama atsižvelgiant į vietos poreikius ir galimybes, apima vietos inovacijų aspektus, tinklų kūrimą ir, kai tinkama, bendradarbiavimą.

3. Susijusių ESI fondų parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai turi būti nuosekli ir koordinuojama tarp susijusių ESI fondų. Tai užtikrinama, *inter alia*, koordinuotai stiprinant gebėjimus, atrenkant, tvirtinant ir finansuojant bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijas ir vietos veiklos grupes.

4. Jeigu pagal 33 straipsnio 3 dalį sudarytas bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijų atrankos komitetas nustato, kad atrinktai bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijai įgyvendinti reikalinga daugiau negu vieno fondo parama, jis pagal nacionalines taisykles ir procedūras gali paskirti pagrindinį fondą, kuris padengtų visas einamąsias ir aktyvaus pritaikymo išlaidas pagal 35 straipsnio 1 dalies d ir e punktus, patirtas įgyvendinant bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją.

5. Susijusių ESI fondų remiama bendruomenės inicijuota vietos plėtra vykdoma pagal vieną arba kelis atitinkamos programos arba programų prioritetus, laikantis konkrečioms susijusiems ESI fondams taikomų taisyklių.

33 straipsnis

Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos

1. Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją sudaro bent šios sudedamosios dalys:

- a) teritorijos ir gyventojų, kuriems taikoma strategija, apibrėžtis;
- b) teritorijos vystymosi poreikių ir potencialo analizė, taip pat pranašumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių analizė;
- c) strategijos ir jos tikslų apibūdinimas, integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas, tikslų hierarchija, taip pat išmatuojamos produkto arba rezultato siektinos reikšmės. Dėl rezultatų siektinos reikšmės gali būti išreikšiamos kiekybiškai arba kokybiškai. Strategija turi atitikti susijusias visų dalyvaujančių ESI fondų programas;
- d) bendruomenės dalyvavimo proceso rengiant strategiją apibūdinimas;
- e) veiksmų planas, iš kurio būtų matyti, kaip pagal tikslus nustatomi konkretūs veiksmai;
- f) strategijos valdymo ir stebėsenos tvarkos apibūdinimas, iš kurio būtų matyti vietos veiklos grupės gebėjimas įgyvendinti strategiją, ir konkrečios vertinimo tvarkos apibūdinimas;
- g) strategijos finansinis planas, taip pat planuojamas lėšų paskirstymas pagal kiekvieną susijusį ESI fondą.

2. Valstybės narės nustato bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijų atrankos kriterijus.

3. Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijas atranka vadovaujančiosios institucijos arba atsakingų institucijų tuo tikslu sudarytas komitetas ir tvirtina vadovaujančioji institucija arba atsakingos institucijos.

4. Pirmas bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijų atrankos etapas baigiamas ne vėliau kaip per dvejus metus nuo partnerystės sutarties patvirtinimo datos. Valstybės narės gali po šios datos, bet ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d., atrinkti papildomas bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijas.

5. Sprendime dėl bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos patvirtinimo nustatomas lėšų paskirstymas iš kiekvieno susijusio ESI fondo. Sprendime taip pat apibrėžiama atsakomybė už valdymo ir kontrolės užduotis pagal programą (-as), susijusią (-ias) su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategija.

6. 1 dalies a punkte nurodytos teritorijos gyventojų skaičius turi būti ne mažesnis kaip 10 000 ir ne didesnis kaip 150 000. Tačiau tinkamai pagrįstais atvejais ir remdamasi valstybės narės pasiūlymu, Komisija gali patvirtinti arba iš dalies pakeisti tą gyventojų skaičiaus ribą savo sprendime pagal atitinkamai 15 straipsnio 2 ar 3 dalis patvirtinti ar iš dalies pakeisti partnerystės sutartį tos valstybės narės atžvilgiu, siekdama atsižvelgti į retai arba tankiai apgyvendintas teritorijas arba siekdama užtikrinti teritorijų, kuriose įgyvendinamos bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos, teritorinę sanglaudą.

34 straipsnis

Vietos veiklos grupės

1. Vietos veiklos grupės rengia ir įgyvendina bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijas.

Valstybės narės nustato vietos veiklos grupės ir už atitinkamų programų įgyvendinimą atsakingų institucijų atitinkamas funkcijas įgyvendinant visas su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategija susijusias užduotis.

2. Vadovaujančioji institucija ar atsakingos institucijos užtikrina, kad vietos veiklos grupės iš grupės išsirinktų vieną pagrindinį partnerį, atsakingą už administracinius ir finansinius reikalus, arba sudarytų teisiškai įformintą bendrą struktūrą.

3. Vietos veiklos grupės užduotys:

- a) stiprinti vietos subjektų gebėjimus rengti ir įgyvendinti veiksmus, įskaitant projektų valdymo gebėjimų stiprinimą;
- b) rengti nediskriminuojančią ir skaidrią veiksmų atrankos procedūrą ir objektyvius veiksmų atrankos kriterijus, kuriais išvengiama interesų konfliktų, užtikrinama, kad ne mažiau kaip 50 proc. balsų priimant sprendimus dėl atrankos tektų partneriams, kurie nėra viešosios valdžios institucijos, ir kuriais leidžiama atranką vykdyti rašytine tvarka;

- c) atrenkant veiksmus ir suteikiant tiems veiksams prioritetą pagal jų indėlį į strategijos uždavinių ir tikslų įgyvendinimą, užtikrinti atitiktį su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategija;
- d) rengti ir skelbti kvietimus teikti pasiūlymus arba rengti ir skelbti tęstinio projektų teikimo procedūrą, taip pat apibrėžti atrankos kriterijus;
- e) priimti ir vertinti paramos paraiškas;
- f) atrinkti veiksmus ir nustatyti paramos sumą arba, kai tinkama, prieš patvirtinant pasiūlymus teikti juos už galutinį tinkamumo finansuoti vertinimą atsakingai institucijai;
- g) vykdyti bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos ir remiamų veiksmų įgyvendinimo stebėseną bei atlikti konkrečius vertinimo, susijusio su ta strategija, veiksmus.

4. Nedarant poveikio 3 dalies b punktui, vietos veiklos grupė gali būti paramos gavėjas ir įgyvendinti veiksmus pagal bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją.

5. Vietos veiklos grupių bendradarbiavimo veiklos atveju, kaip nurodyta 35 straipsnio 1 dalies c punkte, šio straipsnio 3 dalies f punkte nurodytas užduotis gali atlikti atsakinga vadovaujanti institucija.

35 straipsnis

ESI fondų parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai

1. Atitinkamų ESI fondų parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai apima:

- a) parengiamosios paramos išlaidas, kurias sudaro gebėjimų stiprinimas, mokymas ir tinklų kūrimas siekiant parengti ir įgyvendinti bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją.

Tokios išlaidos gali apimti vieną ar daugiau šių elementų:

- i) vietos suinteresuotųjų subjektų mokymo veiksmai;
- ii) atitinkamos vietovės tiriamosios studijos;
- iii) su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos rengimu susijusios išlaidos, įskaitant konsultavimosi išlaidas ir išlaidas veiksams, kurie susiję su konsultavimusi su suinteresuotaisiais subjektais siekiant parengti strategiją;

- iv) organizacijos, parengiamuoju etapu teikiančios paraišką dėl parengiamosios paramos, administracinės išlaidos (išlaidos veiklai ir personalui);

- v) parama mažos apimties bandomiesiems projektams.

Tokia parengiamoji parama laikoma tinkama finansuoti neatšizvelgiant į tai, ar pagal 33 straipsnio 3 dalį sudarytas atrankos komitetas finansavimui atranka vietos veiklos grupių, gaunančių paramą, parengtą bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją.

- b) veiksmų įgyvendinimą pagal bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją;
- c) vietos veiklos grupės bendradarbiavimo veiklos rengimą ir įgyvendinimą;
- d) einamąsias išlaidas, susijusias su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymu, kurias sudaro veiklos išlaidos, personalo išlaidos, mokymo išlaidos, su viešaisiais ryšiais susijusios išlaidos, finansinės išlaidos bei išlaidos, susijusios su tos strategijos stebėseną ir vertinimu, kaip nurodyta 34 straipsnio 3 dalies g punkte;

- e) bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos aktyvų pritaikymą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos suinteresuotųjų subjektų mainams teikiant informaciją ir skatinant įgyvendinti strategiją, taip pat padėti potencialiems paramos gavėjams plėtoti veiksmus ir rengti paraiškas.

2. Parama einamosioms išlaidoms ir aktyviam pritaikymui, nurodytiems 1 dalies d ir e punktuose, neviršija 25 proc. visų pagal bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategiją patirtų viešųjų išlaidų.

III SKYRIUS

Teritorinis vystymasis

36 straipsnis

Integruotos teritorinės investicijos

1. Jeigu pagal miestų plėtros strategiją arba kitą teritorinę strategiją ar teritorinį susitarimą, nurodytus ESF reglamento 12 straipsnio 1 dalyje, reikalaujama laikytis integruoto požiūrio ir iš ESF, ERPF arba Sanglaudos fondo investuojama pagal daugiau negu vieną vienos arba kelių veiksmų programų prioritetinę kryptį, veiksmai gali būti įgyvendinami kaip integruota teritorinė investicija (toliau – ITI).

Pagal ITI vykdomi veiksmai gali būti papildomai remiami iš EŽŪFKP arba EJRŽF.

2. Jei ITI remiama iš ESF, ERPF arba Sanglaudos fondo, atitinkamoje veiksmų programoje ar programose apibūdinamas ITI priemonės taikymo metodas ir orientaciniai finansiniai asignavimai pagal kiekvieną prioritetinę kryptį, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

Jei ITI teikiamas papildomas finansavimas iš EŽŪFKP arba EJŖŽF, susiję orientaciniai finansiniai asignavimai ir priemonės išdėstomi atitinkamoje programoje ar programose, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

3. Valstybė narė arba vadovaujančioji institucija gali paskirti vieną arba kelias tarpines institucijas, tarp jų – vietos valdžios institucijas, regionines vystymosi įstaigas arba nevyriausybinės organizacijos, kurios valdytų ir įgyvendintų ITI, laikydamosi konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

4. Valstybė narė arba atitinkama vadovaujančioji institucija užtikrina, kad programos ar programų stebėsenos sistema leistų nustatyti prioriteto veiksmus ir produktus, kuriais prisidedama prie ITI.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINĖS PRIEMONĖS

37 straipsnis

Finansinės priemonės

1. ESI fondai gali būti naudojami finansinėms priemonėms, įgyvendinamoms pagal vieną ar kelias programas remti, tam, kad būtų prisidėta siekiant konkrečių prioriteto tikslų, įskaitant atvejus, kai finansinės priemonės įgyvendinamos per fondų fondus.

Finansinės priemonės įgyvendinamos tam, kad būtų remiamos investicijos, kurios, kaip tikimasi, turėtų būti finansišškai gyvybingos ir kurioms neteikiamas pakankamas finansavimas iš rinkos šaltinių. Taikant šią antraštinę dalį vadovaujančiosios institucijos, fondų fondus ir finansines priemones įgyvendinantys subjektai laikosi taikytinos teisės, visų pirma susijusios su valstybės pagalba ir viešaisiais pirkimais.

2. Finansinių priemonių parama grindžiama *ex ante* vertinimu, kurį atliekant nustatyti rinkos trūkumai arba beveik optimalios investavimo situacijos ir apskaičiuotas viešųjų investicijų poreikių mastas ir apimtis, įskaitant finansuotinių finansinių priemonių tipus. Toks *ex ante* vertinimas apima:

- rinkos trūkumų, beveik optimalių investavimo situacijų analizę ir investicijų poreikių, atitinkamoms politikos sritims ir teminiams tikslams ar investavimo prioritetams, siekiant prisidėti prie konkrečių prioriteto tikslų įgyvendinimo, kurie finansuoti naudojan finansines priemones, analizę. Ta analizė grindžiama turima gerosios patirties metodika;
- finansinių priemonių, kurios, kaip manoma, turi būti remiamos iš ESI fondų, pridėtinės vertės suderinamumo su kitomis viešosios intervencinės veiklos formomis, kurios skirtos tai pačiai rinkai, vertinimą galimo valstybės pagalbos buvimo, numatomos intervencinės veiklos proporcingumo ir priemonių, skirtų mažinti rinkos iškreipimą vertinimą;

c) papildomų viešųjų ir privačiųjų lėšų, kurias finansinė priemonė galėtų pritraukti iki galutinio naudos gavėjo lygmens (tikėtinas sverto padarinys) apskaičiavimą, įskaitant, kai tinkama, paskatinamojo atlygio poreikio ir masto, siekiant iš privačiojo sektoriaus investuotojų pritraukti atitinkamai papildomų lėšų, vertinimą ir (arba) mechanizmų, tokių kaip konkursinis arba deramai nepriklausomas įvertinimas, kurie bus naudojami tokio paskatinamojo atlygio poreikiui ir mastui nustatyti, aprašymą;

d) patirties, įgytos praeityje valstybei narei įgyvendinant panašias priemones ir atliekant *ex ante* vertinimus, įvertinimą ir, kaip tokia patirtis bus pritaikyta ateityje;

e) siūlomą investavimo strategiją, įskaitant įgyvendinimo sąlygų, kaip apibrėžta 38 straipsnyje, galimybių nagrinėjimą, siūlytinius finansinius produktus, tikslinius galutinius naudos gavėjus ir numatomą derinį su parama subsidijomis, kai taikoma;

f) laukiamų rezultatų aprašymą ir informaciją apie tai, kaip pasitelkiant atitinkamą finansinę priemonę tikimasi prisidėti įgyvendinant konkrečius susijusio prioriteto tikslus, įskaitant to indėlio rodiklius;

g) nuostatas, kuriomis leidžiama *ex ante* vertinimą peržiūrėti ir prireikus atnaujinti bet kurios finansinės priemonės, kuri įgyvendinama remiantis tokiu vertinimu, įgyvendinimo metu, jeigu įgyvendinimo etapu vadovaujančioji institucija mano, kad *ex ante* vertinimas nebegali tiksliai atspindėti įgyvendinimo metu esančių rinkos sąlygų.

3. 2 dalyje nurodytas *ex ante* vertinimas gali būti atliekamas etapais. Bet kuriuo atveju jis baigiamas iki vadovaujančiajai institucijai priimant sprendimą dėl įnašų pagal programą skyrimo finansinei priemonei.

Ex ante vertinimų metu nustatytų su finansinėmis priemonėmis susijusių rezultatų apibendrinimas ir išvados skelbiamos per tris mėnesius nuo jų užbaigimo datos.

Laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių, *ex ante* vertinimas informavimo tikslais pateikiamas stebėsenos komitetui.

4. Tais atvejais, kai finansinės priemonės skirtos finansuoti įmones, įskaitant MVĮ, tokia parama skiriama naujoms įmonėms steigti, ankstyvosios stadijos kapitalui, t. y. parengiamosios stadijos kapitalui ir veiklos pradžios kapitalui, plėtros kapitalui, įmonės bendros veiklos stiprinimo kapitalui užtikrinti arba naujiems projektams įgyvendinti, patekimui į naujas rinkas arba jau įsteigtų įmonių naujai veiklai vykdyti, nedarant

poveikio taikytinoms Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms ir laikantis konkrečiam fondui taikytinų taisyklių. Finansavimas gali apimti investicijas į materialųjį ir nematerialųjį turtą, taip pat apyvartinį kapitalą, neviršijant taikytinomis Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėmis nustatytų ribų ir siekiant skatinti privatųjį sektorių įmonėms teikti finansavimą. Be to, finansavimas gali būti teikiamas dengiant nuosavybės teisių perdavimo įmonėse išlaidas, jei toks perdavimas vyksta tarp nepriklausomų investuotojų.

5. Investicijos, kurioms turi būti skiriama finansinių priemonių finansavimas, nėra fiziškai užbaigtos arba visiškai įgyvendintos sprendimo dėl investavimo priėmimo dieną.

6. Jei pagal finansines priemones galutiniams naudos gavėjams teikiama parama, susijusi su investicijomis į infrastruktūrą, kurių tikslas yra remti miestų plėtrą ar miestų atgaivinimą, arba panašiomis investicijomis į infrastruktūrą, kuriomis siekiama įvairinti ne žemės ūkio veiklą kaimo vietovėse, tokia parama gali apimti sumą, būtiną siekiant reorganizuoti skolų portfelį, siejamą su infrastruktūra, kuri yra naujos investicijos dalis, neviršijant 20 proc. visos investicijai skiriamos finansinės priemonės paramos pagal programą sumos.

7. Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis, palūkanų normos subsidijomis arba garantijos mokesčio subsidijomis. Tais atvejais, kai ESI fondų parama teikiama pasitelkiant finansines priemones ir kai ji, vykdant vieną veiksmą, derinama su kitų formų parama tiesiogiai susieta su finansinėmis priemonėmis, skirtomis tiems patiems galutiniams naudos gavėjams, įskaitant techninę pagalbą, palūkanų normos subsidijas ir garantijos mokesčio subsidijas, finansinėms priemonėms taikytinos nuostatos taikomos visų formų paramai, teikiamai tam veiksmui. Tokiais atvejais laikomasi taikytinų Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių ir kiekvienos formos paramos atveju tvarkoma atskira apskaita.

8. Pagal ESI fondo finansinę priemonę remiami galutiniai naudos gavėjai gali gauti finansavimą ir pagal kitą ESI fondų prioritetą ar programą arba pagal kitą Sąjungos biudžeto lėšomis remiamą priemonę, laikantis taikytinų Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių. Tuo atveju tvarkoma atskira kiekvieno pagalbos šaltinio apskaita, o ESI fondų finansinės priemonės parama turi sudaryti dalį veiksmo, kurio tinkamos finansuoti išlaidos atskirtos nuo kitų finansavimo šaltinių.

9. Derinant subsidijomis ir finansinėmis priemonėmis teikiamą finansavimą, kaip nurodyta 7 ir 8 dalyse nurodytas, jei laikomasi taikytinų Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių, galima finansuoti tą patį išlaidų elementą, jei visų derinamų formų paramos suma neviršija visos atitinkamo išlaidų elemento sumos. Subsidijos nenaudojamos finansavimui, gautam pagal finansines priemones, apmokėti. Finansinės priemonės nenaudojamos iš anksto, kol negautas subsidijų finansavimas.

10. Nepiniginiai įnašai nėra laikomi tinkamomis finansuoti išlaidomis naudojant finansines priemones, išskyrus įnašus žeme arba nekilnojamoju turtu tais atvejais, kai investicijų tikslas yra remti kaimo ir miesto vystymąsi arba miestų atkūrimą, kai žemė arba nekilnojamasis turtas yra investicijos dalis. Tokie įnašai žeme arba nekilnojamoju turtu yra tinkami finansuoti, jei įvykdomos 69 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.

11. PVM nėra tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos, išskyrus atvejį, kai PVM nėra susigrąžinamas remiantis nacionaliniais PVM teisės aktais. Kai siekiama nustatyti, ar išlaidos tinkamos finansuoti pagal finansinę priemonę, nuostatos dėl PVM netaikomos galutinių naudos gavėjų investicijų lygmenyje. Tačiau kai finansinės priemonės derinamos su subsidijomis pagal šio straipsnio 7 ir 8 dalis, subsidijai taikomos 69 straipsnio 3 dalies nuostatos.

12. Taikant šį straipsnį taikytinomis Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėmis laikomos taisyklės, kurios galioja tuo metu, kai vadovaujančioji institucija ar fondų fondą įgyvendinantis subjektas sutartimi išsipareigoja skirti programos įnašus finansinei priemonei arba, atitinkamai, kai programos įnašus pagal finansinę priemonę sutartimi išsipareigojama paskirti galutiniams naudos gavėjams.

13. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos papildomos konkrečios žemės pirkimo, taip pat techninės paramos ir finansinių priemonių derinimo taisyklės.

38 straipsnis

Finansinių priemonių įgyvendinimas

1. Įgyvendindamos 37 straipsnį, vadovaujančiosios institucijos gali skirti finansinių įnašų šioms finansinėms priemonėms:

- Sąjungos lygmeniu nustatytoms finansinėms priemonėms, kurias tiesiogiai arba netiesiogiai valdo Komisija;
- nacionaliniu, regioniniu, tarptautiniu ar tarpvalstybiniu lygmenimis nustatytoms finansinėms priemonėms, kurias valdo arba už kurių valdymą atsako vadovaujančioji institucija.

2. 1 dalies a punkte nurodytoms finansinėms priemonėms skirti ESI fondų įnašai tvarkomi atskirose sąskaitose ir naudojami, laikantis atitinkamo ESI fondo tikslų, veikloms ir galutiniams naudos gavėjams finansuoti, derantiems su programa arba programomis, pagal kurią ar kurias tie įnašai buvo skirti.

Pirmoje pastraipoje nurodytoms finansinėms priemonėms skirtiems įnašams taikomas šis reglamentas, nebent būtų aiškiai numatytos išimtys.

Antra pastraipa nedaro poveikio pagal Finansinį reglamentą įgyvendinamų finansinių priemonių nustatymą ir veikimą reglamentuojančioms taisyklėms, nebent tos taisyklės prieštarautų šio reglamento taisyklėms; tokiu atveju taikomas šis reglamentas.

3. 1 dalies b punkte nurodytų finansinių priemonių atveju vadovaujančioji institucija gali skirti finansinį įnašą šioms finansinėms priemonėms:

- a) finansinėms priemonėms, kurios atitinka Komisijos nustatytas standartines sąlygas pagal šios dalies antrą pastraipą;
- b) esamoms arba naujoms finansinėms priemonėms, kurios yra specialiai skirtos konkrečioms pagal atitinkamą prioritetą nustatytiems tikslams pasiekti.

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl standartinių sąlygų, kurias turi atitikti finansinės priemonės pagal pirmos pastraipos a punktą. Tie įgyvendinimo aktai, priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros,

4. Remdama 1 dalies b punkte nurodytas finansines priemones vadovaujančioji institucija gali:

- a) investuoti į esamų arba naujų juridinių asmenų, taip pat ir tų, kurie finansuojami kitų ESI fondų lėšomis, kurių paskirtis – įgyvendinti finansines priemones suderintas su atitinkamų ESI fondų tikslais, ir kurie imsis vykdyti įgyvendinimo užduotis, kapitalą; finansavimas šiems subjektams neviršija sumų, reikalingų naujoms investicijoms įgyvendinti pagal 37 straipsnį ir teikiamas laikantis šio reglamento tikslų;

b) įgyvendinimo užduotis pavesti vykdyti:

- i) EIB;
- ii) tarptautinėms finansų įstaigoms, kuriose valstybė narė yra akcininkė, arba valstybėje narėje įsteigtoms finansų įstaigoms, kurių tikslas – siekti viešųjų interesų kontroliuojant valdžios institucijai;

iii) viešosios arba privačiosios teisės subjektui; ar

c) imtis įgyvendinimo užduotis vykdyti tiesiogiai, kai finansines priemones sudaro tik paskolos arba garantijos. Tuo atveju

vadovaujančioji institucija laikoma paramos gavėju, kaip apibrėžta 2 straipsnio 10 punkte.

Įgyvendindami finansinę priemonę pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nurodyti subjektai užtikrina, kad būtų laikomasi taikytinos teisės, įskaitant ESI fondus, valstybės pagalbą, viešuosius pirkimus ir atitinkamus standartus reglamentuojančias taisykles, taip pat taikomus teisės aktus pinigų plovimo prevencijos, kovos su terorizmu ir mokestiniu sukčiavimu srityse. Tie subjektai neturi būti įsisteigę tų valstybių, kurios nebendradžiauja su Sąjunga taikant tarptautiniu mastu sutartus mokesčių standartus, jurisdikcijai priklausančiose teritorijose ir neturi palaikyti verslo ryšių su tose teritorijose įsisteigusiais subjektais, o minėtus reikalavimus turi įtraukti į su pasirinktais finansų tarpininkais sudarytas sutartis.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos papildomos konkrečios taisyklės dėl finansines priemones įgyvendinančių subjektų vaidmens, išpareigojimų ir atsakomybės, susijusių atrankos kriterijų ir produktų, kurie gali būti teikiami taikant finansines priemones pagal 37 straipsnį. Apie tuos deleguotuosius aktus Komisija ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 22 d. vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyti subjektai, įgyvendindami fondų fondus, dalį įgyvendinimo užduočių gali patikėti vykdyti finansų tarpininkams, jeigu tie subjektai savo atsakomybe užtikrina, kad finansų tarpininkai atitinka Finansinio reglamento 140 straipsnio 1, 2 ir 4 dalyse nustatytus kriterijus. Finansų tarpininkai pasirenkami taikant atviras, skaidrias, proporcingas ir nediskriminuojančias procedūras, vengiant interesų konflikto.

6. 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytos įstaigos, kurioms patikėta vykdyti įgyvendinimo užduotis, savo vardu vadovaujančiosios institucijos naudai atidaro patikėjimo teise valdomas sąskaitas arba steigia finansinę priemonę kaip atskirą finansų padalinį finansų įstaigoje. Atskiro finansų padalinio atveju į finansinę priemonę investuotos programos lėšos nuo kitų finansų įstaigos turimų lėšų atskiriamos vedant atskirą apskaitą. Patikėjimo teise valdomose sąskaitose laikomos lėšos ir tokie atskiri finansų padaliniai valdomi pagal patikimo finansų valdymo principą, laikantis tinkamų atsakingo valdymo taisyklių, ir yra tinkamo likvidumo.

7. Kai finansinė priemonė įgyvendinama pagal 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktus, atsižvelgiant į finansinės priemonės įgyvendinimo struktūrą, programų įnašų skyrimo finansinėms priemonėms taisyklės ir sąlygos nustatomos finansavimo sutartyse pagal III priedą sudaromose tokiuose lygmenyse:

a) atitinkamais atvejais – tarp deramai įgaliotų vadovaujančiosios institucijos ir fondų fondą įgyvendinančio subjekto atstovų; taip pat

b) tarp deramai įgaliotų vadovaujančiosios institucijos atstovų arba, kai taikoma, fondų fondą įgyvendinančio subjekto atstovų ir finansinę priemonę įgyvendinančio subjekto atstovų.

8. Kai finansinės priemonės įgyvendinamos pagal 4 dalies pirmos pastraipos c punktą, programų įnašų skyrimo finansinėms priemonėms taisyklės ir sąlygos nustatomos strateginiame dokumente, kaip nurodyta IV priede, kurį turi išnagrinėti stebėsenos komitetas.

9. Nacionaliniai viešieji ir privatieji įnašai, tam tikrais atvejais įskaitant atitinkamus nepiniginius įnašus, kaip nurodyta 37 straipsnio 10 dalyje, gali būti suteikti fondų fondo, finansinės priemonės ar galutinio naudos gavėjo lygmenyje, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių.

10. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos vienodos sąlygos, susijusios su 4 dalies pirmoje pastraipoje nurodytų subjektų valdomų programų įnašų pervedimo jiems ir šių įnašų valdymo išsamia tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nustatytos nagrinėjimo procedūros.

39 straipsnis

ERPF ir EŽŪFKP įnašas EIB įgyvendinamoms bendroms neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais finansinėms priemonėms, skirtoms MVĮ

1. Šiame straipsnyje skolų finansavimas reiškia paskolas, išperkamąją nuomą arba garantijas.

2. Valstybės narės gali naudotis ERPF ir EŽŪFKP fondais siekdamos skirti finansinį įnašą šio reglamento 38 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytoms finansinėms priemonėms, kurias pagal Finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunktį ir 139 straipsnio 4 dalį netiesiogiai valdo Komisija, o įgyvendinimo užduotys pavestos EIB, kai vykdoma ši veikla:

a) išduodamos neribotos garantijos teikiant kapitalo lengvatą finansiniams tarpininkams, siekiant kurti naujus skolų finansavimo portfelius, skirtus tinkamoms finansuoti MVĮ, kaip numatyta pagal šio reglamento 37 straipsnio 4 dalį;

b) vykdomas pakeitimas vertybiniais popieriais, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013⁽¹⁾ 4 straipsnio 1 dalies 61 punkte, kai vertybiniais popieriais pakeičiamas vienas šių elementų:

i) esami skolų finansavimo portfeliai, skirti MVĮ ir kitoms įmonėms, turinčioms mažiau kaip 500 darbuotojų;

ii) nauji MVĮ skirti skolų finansavimo portfeliai.

Šios dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytu finansiniu įnašu prisidedama prie tuose punktuose nurodytų portfelių subordinuotųjų ir (arba) tarpinio pobūdžio segmentų su sąlyga, kad atitinkamas finansinis tarpininkas išlaiko pakankamą portfelio rizikos dalį, bent jau lygiavertę Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/36/ES⁽²⁾ ir Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytam rizikos išlaikymo reikalavimui, siekiant užtikrinti tinkamą interesų suderinimą. Pakeitimo vertybiniais popieriais pagal šios dalies pirmos pastraipos b punktą atveju finansinis tarpininkas įpareigojamas sukurti naują skolų finansavimą, skirtą tinkamoms finansuoti MVĮ, kaip numatyta pagal šio reglamento 37 straipsnio 4 dalį.

Kiekviena valstybė narė, ketinanti dalyvauti įgyvendinant tokias finansines priemones, prisideda suma, kuri atitinka MVĮ skolų finansavimo poreikius toje valstybėje narėje ir numatomą tokio MVĮ skolų finansavimo paklausą, atsižvelgiant į 4 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytą *ex ante* vertinimą ir jokiū būdu neviršijant 7 proc. ERPF ir EŽŪFKP fondų asignavimo tai valstybei narei. Bendram visų dalyvaujančių valstybių narių įnašui iš ERPF ir EŽŪFKP fondų taikoma bendra 8 500 000 000 EUR viršutinė riba (2011 m. kainomis).

Jei Komisija, pasikonsultavusi su EIB, mano, kad priemonei skiriamas minimalus bendras įnašas, kurį sudaro visų dalyvaujančiųjų valstybių narių įnašų suma, nėra pakankamas deramai atsižvelgiant į minimalią kritinę masę, apibrėžtą atliekant 4 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytą *ex ante* vertinimą, finansinės priemonės vykdymas nutraukiamas ir įnašai grąžinami valstybėms narėms.

Jei valstybė narė ir EIB negali susitarti dėl 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodyto finansavimo susitarimo sąlygų, valstybė narė pateikia prašymą iš dalies pakeisti 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą programą ir perskirti įnašą kitoms programoms ir prioritetams, laikydamosi paramos telkimo pagal temas reikalavimų.

Jei tenkinamos sąlygos nutraukti valstybės narės įnašą, skirtą pagal 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytą atitinkamos valstybės narės ir EIB finansavimo susitarimą nustatytai priemonei, mokėjimą, valstybė narė pateikia prašymą iš dalies pakeisti

⁽¹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudenčių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

⁽²⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą programą ir perskirti įnašo likutį kitoms programoms ir prioritetams, laikydami paramos telkimo pagal temas reikalavimų.

Kai valstybės narės dalyvavimas nebetęsiamas, ta valstybė narė pateikia prašymą iš dalies pakeisti programą. Jei nepanaudoti biudžetiniai įsipareigojimai panaikinami, panaikinti įsipareigojimai iš naujo nustatomi atitinkamai valstybei narei, kad būtų perskirstyti kitoms programoms ir prioritetams, laikantis paramos telkimo pagal temas reikalavimų.

3. MVĮ, kurios gauna naują skolų finansavimą finansiniam tarpininkui sukūrus naują portfelį pagal 2 dalyje nurodytą finansinę priemonę, laikomos galutinėmis ERPF ir EŽŪFKP įnašo, skirto atitinkamai finansinei priemonei, gavėjomis.

4. 2 dalyje nurodytas finansinis įnašas atitinka šias sąlygas:

a) nukrypstant nuo 37 straipsnio 2 dalies, šis įnašas grindžiamas vienu EIB ir Komisijos atliekamam Sąjungos lygmens *ex ante* vertinimu;

Remiantis turimais duomenų šaltiniais dėl bankų vykdomo skolų finansavimo ir MVĮ, *ex ante* vertinimas, *inter alia*, apima MVĮ finansavimo poreikių Sąjungos lygmeniu, MVĮ finansavimo sąlygų ir poreikių analizę, taip pat MVĮ finansavimo stygiaus kiekvienoje valstybėje narėje nustatymą, MVĮ sektoriaus ekonominės ir finansinės padėties apžvalgą atskirų valstybių narių lygmeniu, minimalią kritinę bendrų įnašų masę, numatomą bendrą paskolų, sukuriamų tokiais įnašais, mastą ir pridėtinę vertę;

b) šį įnašą skiria kiekviena dalyvaujančioji valstybė narė pagal atskirai kiekvienam ERPF ir EŽŪFKP finansiniam įnašui, kuriuo remiami 9 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkte išdėstyti teminiai tikslai, nustatytą specialią nacionalinę programą;

c) šiam įnašui taikomos kiekvienos dalyvaujančiosios valstybės narės ir EIB sudarytame finansavimo susitarime nustatytos sąlygos, įskaitant, *inter alia*:

- i) EIB užduotis ir įsipareigojimus, įskaitant atlygį;
- ii) minimalų svorto poveikį, kuris turi būti pasiektas per 65 straipsnio 2 dalyje nurodytą tinkamumo finansuoti laikotarpį laikantis tiksliai apibrėžtų orientyrų;
- iii) sąlygas naujam skolų finansavimui sukurti;
- iv) nuostatas, susijusias su netinkama finansuoti veikla ir atmetimo kriterijais;
- v) mokėjimų grafiką;

vi) baudas, taikomas tuo atveju, jei finansų tarpininkai nevykdo susitarimo;

vii) finansų tarpininkų atranką;

viii) stebėseną, ataskaitų teikimą ir auditą;

ix) matomumą;

x) susitarimo nutraukimo sąlygas.

Igyvendindamas priemonę EIB sudarys sutartis su atrinktais finansiniais tarpininkais;

d) jei c punkte nurodytas finansavimo susitarimas nesudaromas per šešis mėnesius nuo tada, kai patvirtinama b punkte nurodyta programa, valstybė narė turi teisę perskirti tokį įnašą kitoms programoms ir prioritetams, laikydami paramos telkimo pagal temas reikalavimų.

Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustato pirmos pastraipos c punkte nurodyto finansavimo susitarimo modelį. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Kiekviena dalyvaujančioji valstybė narė turi pasiekti minimalų svorto poveikį, laikydami 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytame finansavimo susitarime nustatytų orientyrų, apskaičiuotų kaip naujo skolų finansavimo, kurį finansiniai tarpininkai turi sukurti tinkamoms finansuoti MVĮ, ir atitinkamo ERPF ir EŽŪFKP įnašo, kurį susijusi valstybė narė skiria finansinėms priemonėms, santykis. Toks minimalus svorto poveikis gali būti skirtingas įvairioms dalyvaujančiosioms valstybėms narėms.

Jei finansinis tarpininkas nepasiekia minimalaus svorto poveikio, nustatyto šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytame finansavimo susitarime, pagal sutartinius įsipareigojimus jis privalo dalyvaujančiajai valstybei narei sumokėti baudas, laikydamasis finansavimo susitarimo nuostatų ir sąlygų.

Finansinio tarpininko nesugebėjimas pasiekti pagal finansavimo susitarimą nustatyto minimalaus svorto poveikio neturi neigiamos įtakos nei išduotoms garantijoms, nei atitinkamiems pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams.

6. Nukrypstant nuo 38 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, šio straipsnio 2 dalyje nurodyti finansiniai įnašai gali būti tvarkomi kiekvienos valstybės narės atskirose sąskaitose arba, jei dvi ar daugiau dalyvaujančiųjų valstybių narių duoda sutikimą, – vienoje visoms tokioms valstybėms narėms bendroje sąskaitoje ir naudojami pagal konkrečius tikslus, nustatytų programose, pagal kurias tie įnašai buvo skirti.

7. Nukrypstant nuo 41 straipsnio 1 ir 2 dalių, šio straipsnio 2 dalyje numatytų finansinių įnašų atveju valstybės narės Komisijai teikiamame mokėjimo prašyme nurodoma 100 proc. sumos, kurią valstybė narė, laikydamosi šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytame finansavimo susitarime nustatyto grafiko, turi sumokėti EIB. Tokie mokėjimo prašymai grindžiami EIB prašomomis sumokėti sumomis, kurios laikomos būtinomis išpareigojimams, susijusiems su garantijų sutartimis arba pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriais, kurie bus atlikti per kitus tris mėnesius, padengti. Valstybių norių mokėjimai EIB atliekami nedelsiant ir bet koku atveju prieš EIB prisiimant išpareigojimus.

8. Programos užbaigimo metu tinkamos finansuoti išlaidos yra visa finansinei priemonei sumokėta programos įnašų suma, kuri atitinka:

- a) kai vykdoma šio straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyta veikla – 42 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytas lėšas;
- b) kai vykdoma šio straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyta veikla – bendrą naujo skolų finansavimo, sukurto vykdant pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius, sumą, sumokėtą tinkamoms finansuoti MVĮ arba jų naudai per 65 straipsnio 2 dalyje nurodytą tinkamumo finansuoti laikotarpį.

9. Taikant 44 ir 45 straipsnius nepareikalautosios garantijos ir susigrąžintos sumos, susijusios atitinkamai su neribotomis garantijomis ir pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriais, laikomos finansinėms priemonėms grąžinamomis lėšomis. Likviduojant finansines priemones, grynosios likvidavimo pajamos, atskaičiavus išlaidas, mokesčius ir kreditoriams mokėtinas sumas, kurioms teikiama pirmenybė palyginti su ERPF ir EŽŪFKP įnašu, grąžinamos atitinkamoms valstybėms narėms proporcingai pagal jų įnašus, skirtus finansinei priemonei.

10. Į 46 straipsnio 1 dalyje nurodytą ataskaitą įtraukiami šie papildomi elementai:

- a) visa finansinei priemonei pagal programą, prioritetą arba priemonę sumokėta ERPF ir EŽŪFKP paramos suma, susijusi su neribotomis garantijomis arba pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriais;
- b) pažanga kuriant tinkamoms finansuoti MVĮ skirtą naują skolų finansavimą, kaip numatyta 37 straipsnio 4 dalyje.

11. Nepaisant 93 straipsnio 1 dalies, pagal šio straipsnio 2 dalį priemonėms skirtos lėšos gali būti naudojamos siekiant sukurti naują MVĮ skolų finansavimą visoje valstybės narės teritorijoje, neatsižvelgiant į regionų kategorijas, jeigu šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytame finansavimo susitarime nenumatyta kitaip.

12. 70 straipsnis netaikomas programoms, sukurtoms siekiant įgyvendinti finansines priemones pagal šį straipsnį.

40 straipsnis

Finansinių priemonių valdymas ir kontrolė

1. Pagal šio reglamento 124 straipsnį ERPF, Sanglaudos fondo, ESF ir EJRŽF atveju ir pagal EJRŽF reglamento 65 straipsnį EŽŪFKP atveju paskirti subjektai neatlieka veiksmų, kuriuos sudaro pagal 38 straipsnio 1 dalies a punktą įgyvendinamos finansinės priemonės, patikrų vietoje. Subjektai, kuriems patikėta įgyvendinti tas finansines priemones, nuolat teikia paskirtiems subjektams kontrolės ataskaitas.

2. Už programų auditą atsakingi subjektai neatlieka veiksmų, kuriuos sudaro pagal 38 straipsnio 1 dalies a punktą įgyvendinamos finansinės priemonės, audito ir su tomis finansinėmis priemonėmis susijusių valdymo ir kontrolės sistemų audito. Audito institucijos, nurodytos susitarimuose dėl tų finansinių priemonių įgyvendinimo, nuolat teikia už programų auditą atsakingiems subjektams kontrolės ataskaitas.

3. Už programų auditą atsakingi subjektai gali atlikti auditą galutinių naudos gavėjų lygmeniu tik tuo atveju, jeigu susiklosto viena ar daugiau iš šių padėčių:

- a) vadovaujančiosios institucijos arba finansines priemones įgyvendinančių subjektų lygmeniu nėra pagrindžiančių dokumentų, įrodančių, kad galutiniams naudos gavėjams buvo skirtas finansinių priemonių finansavimas ir kad jis buvo panaudotas pagal numatytą paskirtį, laikantis taikytinos teisės;
- b) esama įrodymų, kad vadovaujančiosios institucijos ar finansines priemones įgyvendinančių subjektų lygmeniu turimuose dokumentuose nepateikiami teisingi ir tikslūs duomenys apie suteiktą finansavimą.

4. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl finansinių priemonių, nurodytų 38 straipsnio 1 dalies b punkte, valdymo ir kontrolės, įskaitant kontrolę, kurią turi vykdyti vadovaujančioji institucija ir audito institucija, pagrindžiančių dokumentų saugojimo tvarką, pagrindžiančiais dokumentais įrodomus elementus, taip pat valdymo, kontrolės ir audito tvarką. Apie tuos deleguotuosius aktus Komisija ne vėliau kaip 2014 m. balandžio 22 d. vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Finansines priemones įgyvendinantys subjektai privalo užtikrinti, kad būtų prieinami pagrindžiantys dokumentai, ir nenustatyti galutiniams naudos gavėjams apskaitos duomenų saugojimo reikalavimų, kurie nėra būtini siekiant jiems įvykdyti tą pareigą.

41 straipsnis

Prašymai išmokėti lėšas, įskaitant finansinių priemonių išlaidas

1. 38 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų finansinių priemonių ir 38 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų finansinių priemonių, įgyvendintų pagal 38 straipsnio 4 dalies a ir b punktus, atveju tinkamumo finansuoti laikotarpiu, nustatytu 65 straipsnio 2 dalyje (tinkamumo finansuoti laikotarpis) laipsniškos tarpinio mokėjimo paraiškos teikiamos etapais dėl finansinei priemonei mokamų programos įnašų, laikantis šių sąlygų:

a) į kiekvieną tinkamumo finansuoti laikotarpiu pateiktą tarpinio mokėjimo paraišką įtraukta finansinei priemonei mokamo programos įnašo suma neviršija 25 proc. visos pagal atitinkamą finansavimo sutartį finansinei priemonei įsipareigotos programos įnašų sumos, atitinkančios tinkamumo finansuoti laikotarpiu mokėtinas 42 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose apibrėžtas išlaidas. Į tarpinio mokėjimo paraišką, pateiktą po tinkamumo finansuoti laikotarpio, įtraukiama visa tinkamų finansuoti išlaidų suma, kaip apibrėžta 42 straipsnyje;

b) į kiekvieną šios pastraipos a punkte nurodytą tarpinio mokėjimo paraišką gali būti įtraukta iki 25 proc. visos nacionalinio bendro finansavimo sumos, kaip nurodyta 38 straipsnio 9 dalyje, kurią numatoma sumokėti finansinei priemonei, arba galutinių naudos gavėjų lygmeniu – išlaidoms, kaip apibrėžta 42 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose, patirtoms per tinkamumo finansuoti laikotarpį, padengti;

c) vėlesnės tarpinio mokėjimo paraiškos, pateiktos tinkamumo finansuoti laikotarpiu, teikiamos tik tokiais atvejais:

i) antrosios tarpinio mokėjimo paraiškos atveju – kai ne mažiau kaip 60 proc. į pirmąją tarpinio mokėjimo paraišką įtrauktos sumos išleista kaip tinkamos finansuoti išlaidos, kaip nurodyta 42 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose;

ii) trečiosios ir vėlesnės tarpinio mokėjimo paraiškos atveju – kai ne mažiau kaip 85 proc. į ankstesnes tarpinio mokėjimo paraiškas įtrauktų sumų išleista kaip tinkamos finansuoti išlaidos, kaip nurodyta 42 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose;

d) kiekvienoje tarpinio mokėjimo paraiškoje, į kurią įtrauktos su finansinėmis priemonėmis susijusios išlaidos, atskirai nurodoma visa finansinei priemonei sumokėtų programos įnašų suma ir sumos, sumokėtos kaip tinkamos finansuoti išlaidos, kurios apibrėžtos 42 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose.

Užbaigiant programą į galutinio likučio mokėjimo paraišką įtraukiama visa tinkamų finansuoti išlaidų, apibrėžtų 42 straipsnyje, suma.

2. 38 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų finansinių priemonių, įgyvendinamų pagal 38 straipsnio 4 dalies c punktą, atveju į tarpinio mokėjimo paraišką ir galutinio likučio mokėjimo paraišką įtraukiama visa vadovaujanciosios institucijos atliktų mokėjimų investicijoms į galutinius naudos gavėjus, kaip nurodyta 42 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, suma.

3. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl išmokėjimų finansinėms priemonėms išėmimo bei paskesnio koregavimo, taikytino mokėjimo paraiškoms.

4. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi modeliai, naudotini kai su mokėjimo paraiškoms Komisijai teikiama papildoma informacija apie finansines priemones. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nustatytos nagrinėjimo procedūros.

42 straipsnis

Tinkamos finansuoti išlaidos užbaigimo metu

1. Programos užbaigimo metu tinkamos finansuoti finansinės priemonės išlaidos yra visa faktiškai įgyvendinant finansinę priemonę per tinkamumo finansuoti laikotarpį išmokėta programos įnašų suma arba, garantijų atveju, suma, dėl kurios prisiminti įsipareigojimai, kuri yra:

a) mokėjimai galutiniams naudos gavėjams, o 37 straipsnio 7 dalyje nurodytais atvejais – mokėjimai galutiniams naudos gavėjų naudai;

b) lėšos, kurias įsipareigota skirti pagal garantijų sutartis, nepaisant to, ar garantijų sutartys dar galioja, ar jų galiojimas yra pasibaigęs, kurios skirtos galimiems nuostoliams pagal garantijų apmokėti, apskaičiuotiems pagal protinę *ex ante* rizikos vertinimą, taikytą atitinkamai padaugintam naujų paskolų arba kitų rizikos padalinimu grindžiamų priemonių, skirtų naujoms investicijoms į galutinius naudos gavėjus, skaičiui;

c) kapitalizuotos palūkanų normų subsidijos arba garantijos mokesčio subsidijos, kurias reikia sumokėti per ne ilgesnį kaip 10 metų laikotarpį po tinkamumo finansuoti laikotarpio ir kurios yra naudojamos kartu su finansinėmis priemonėmis, mokamos į tam tikslui atidarytą sąlyginio deponavimo sąskaitą ir bus faktiškai išmokėtos pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui, bet susijusios tik su paskolomis ir kitomis rizikos priemonėmis, kurios buvo išmokėtos išmokėtų investicijoms į galutinius naudos gavėjus per tinkamumo finansuoti laikotarpį;

d) patirtų finansinės priemonės valdymo kaštų padengimas arba valdymo mokesčių sumokėjimas.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos konkrečios taisyklės dėl palūkanų normos subsidijų ir garantijos mokesčio subsidijų metinių išmokų kapitalizavimo, kaip nurodyta pirmos pastraipos c punkte, sistemos sukūrimo.

2. Nuosavu kapitalu grindžiamų priemonių ir mikrokreditų atveju kapitalizuotos valdymo išlaidos arba mokesčiai, kurie, pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui, ne ilgesnį kaip šešerių metų laikotarpį bus mokami už per tinkamumo finansuoti laikotarpį įvykdytas investicijas į galutinius naudos gavėjus ir kuriems negalima taikyti 44 ar 45 straipsnių, gali būti laikomi tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei sumokami į tam tikslui atidarytą sąlyginio deponavimo sąskaitą.

3. Nuosavu kapitalu grindžiamų priemonių, numatytų 37 straipsnio 4 dalyje nurodytoms įmonėms, kurioms skirtas 38 straipsnio 7 dalies b punkte nurodytas finansavimo susitarimas buvo pasirašytas anksčiau nei 2017 m. gruodžio 31 d. ir kurios iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos investavo bent 55 proc. lėšų pagal programą, išsipareigotų skirti pagal atitinkamą finansavimo susitarimą, atveju ribota investicijoms į galutinius naudos gavėjus skirtų mokėjimų, kurie pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui turi būti mokami ne ilgesnį ketverių metų laikotarpį, suma gali būti laikoma tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei ji sumokama į tam tikslui atidarytą sąlyginio deponavimo sąskaitą, su sąlyga, kad laikomasi valstybės pagalbos taisyklių ir įvykdytos toliau nurodytos sąlygos.

Į sąlyginio deponavimo sąskaitą sumokėta suma:

- a) naudojama vien tik paskesnėms investicijoms į galutinius naudos gavėjus, kuriems per tinkamumo finansuoti laikotarpį pagal finansinę priemonę buvo skirtos pradinės nuosavu kapitalu grindžiamos investicijos, dar nesumokėtos visiškai arba iš dalies;
- b) naudojama tik paskesnėms investicijoms, kurios turi būti vykdomos laikantis rinkos standartų ir rinkos standartų sutartinių sąlygų ir neturi viršyti minimalios sumos, kuri būtina privačiojo sektoriaus bendram investavimui skatinti, kartu užtikrinant tikslinių įmonių finansavimo tęstinumą, kad investicijos būtų naudingos tiek viešojo, tiek privačiojo sektoriaus investuotojams,
- c) neviršija 20 proc. tinkamų finansuoti 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytų nuosavu kapitalu grindžiamų priemonių išlaidų, iš kurių išskaitomi nuosavu kapitalu grindžiamai priemonei tinkamumo finansuoti laikotarpio teikiantys grąžą ribiniai kapitalo ištekliai ir pelnas.

Bet kurios į sąlyginio deponavimo sąskaitą sumokėtos sumos, kurios nėra naudojamos investicijoms į galutinius naudos gavėjus pirmoje pastraipoje nurodytu laikotarpiu, naudojamos pagal 45 straipsnį.

4. Pagal 1 ir 2 dalis nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos negali viršyti toliau nurodytų sumų sumos:

- a) visos ESI fondų paramos, išmokėtos 1 ir 2 dalių tikslais, sumos ir
- b) atitinkamo nacionalinio bendro finansavimo sumos.

5. Fondų fondą įgyvendinantis subjektas arba finansines priemones įgyvendinantys subjektai, kaip numatyta 38 straipsnio 4 dalies a ir b punktuose, gali reikalauti atlyginti šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos d punkte ir 2 dalyje nurodytas valdymo išlaidas ir rinkti nurodytus mokesčius, neviršydami šio straipsnio 6 dalyje nurodytame deleguotajame akte nustatytų ribinių dydžių. Valdymo išlaidas sudaro tiesioginės arba netiesioginės išlaidos, kurios atlyginamos įrodžius išlaidas, o valdymo mokesčiais laikoma sulygta kaina už suteiktas paslaugas, atitinkamais atvejais nustatyta konkurencingos rinkos proceso metu. Valdymo išlaidos ir mokesčiai pagrįsti veiklos rezultatais grindžiama apskaičiavimo metodika.

Į valdymo išlaidos ir mokesčius galima įtraukti administravimo mokesčius. Tais atvejais, kai administravimo mokesčiai arba jų dalis renkami iš galutinių naudos gavėjų, jie nedeklaruojami kaip tinkamos finansuoti išlaidos.

Valdymo išlaidos ir mokesčiai, įskaitant valdymo išlaidas ir mokesčius už parengiamąjį darbą, susijusį su finansine priemone, prieš pasirašant atitinkamą finansavimo susitarimą, laikomi tinkamais finansuoti nuo atitinkamo finansavimo susitarimo pasirašymo dienos.

6. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos konkrečios valdymo išlaidų ir mokesčių nustatymo kriterijų taisyklės, remiantis rezultatais ir taikomais ribiniais dydžiais, taip pat kapitalizuotų valdymo išlaidų ir mokesčių atlyginimo nuosavu kapitalu grindžiamų priemonių ir mikrokreditų atveju taisyklės.

43 straipsnis

Palūkanos ir kitas pelnas, gauti iš ESI fondų paramos finansinėms priemonėms

1. Finansinėms priemonėms sumokėta ESI fondų parama pervedama į sąskaitas valstybės narės finansų įstaigose ir laikinai investuojama laikantis patikimo finansų valdymo principų.

2. Palūkanos ir kitas pelnas, priskiriami prie finansinėms priemonėms sumokėtos ESI fondų paramos, panaudojami tiems patiems tikslams, įskaitant patirtų valdymo išlaidų atlyginimą arba finansinės priemonės valdymo mokesčių sumokėjimą pagal 42 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos d punktą, taip pat pagal 42 straipsnio 2 dalį sumokėtų išlaidų atlyginimą, kaip pradinė ESI fondų parama toje pačioje finansinėje priemonėje arba, pasibaigus finansinei priemonei, kitose finansinėse priemonėse, arba kitų formų paramai, vadovaujantis konkrečiais pagal prioritetą nustatytais tikslais, iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos.

3. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad palūkanų ir kito pelno naudojamas būtų tinkamai apskaitomas.

44 straipsnis

Prie ESI fondų paramos priskiriamų lėšų pakartotinis panaudojimas iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos

1. Lėšos, kurios finansinėms priemonėms grąžinamos iš investicijų, arba grąžinamos lėšos, kurias buvo išpareigota skirti pagal garantijų sutartis, įskaitant kapitalo grąžinimą, pelną ir kitas pajamas ar uždarbį, pavyzdžiui, palūkanas, garantijų mokesčius, dividendus, kapitalo prieaugį arba visas kitas pajamas iš investicijų, kurie priskiriami prie ESI fondų paramos, pakartotinai panaudojami toliau išvardytiems tikslams, neviršijant reikalingos sumos ir laikantis tvarkos, dėl kurios susitarta atitinkamuose finansavimo susitarimuose:

- a) tolesnėms investicijoms pagal tas pačias arba kitas finansines priemones, vadovaujantis konkrečiais pagal prioritetą nustatytais tikslais;
- b) atitinkamais atvejais privačiojo sektoriaus investuotojams arba viešojo sektoriaus investuotojams, kurie veikia pagal rinkos ekonomikos investavimo principą ir teikia analogiškų lėšų papildydami ESI fondų paramą finansinei priemonei arba kartu investuoja galutinio naudos gavėjo lygmeniu, pirmumo tvarka atlyginti.
- c) atitinkamais atvejais patirtoms valdymo išlaidoms atlyginti ir finansinės priemonės valdymo mokesčiams sumokėti.

Būtinybė atlyginti pirmumo tvarka pagal pirmos pastraipos c punktą ir atlyginimo dydis nustatomi atliekant *ex ante* vertinimą. Atlyginant pirmumo tvarka neviršijama to, kas būtina, kad būtų skatinama pritraukti analogiškų privačių lėšų, ir nemokama pernelyg didelė kompensacija privačiojo sektoriaus investuotojams arba viešojo sektoriaus investuotojams, kurie veikia pagal rinkos ekonomikos investavimo principą. Interesų suderinamumas užtikrinamas tinkamai pasidalijant riziką ir pelną, interesai suderinami remiantis įprastu komerciniu pagrindu ir nepriestarausama Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms.

2. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad 1 dalyje nurodytų lėšų panaudojimas būtų tinkamai apskaitomas.

45 straipsnis

Lėšų naudojimas po tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, užtikrinančių, kad finansinėms priemonėms grąžinamos lėšos, įskaitant kapitalo grąžinimą, pelną ir kitas pajamas ar uždarbį, gautus per ne

trumpesnę kaip aštuonerių metų laikotarpį nuo tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos, kurios priskirtos prie ESI fondų paramos finansinėms priemonėms pagal 37 straipsnį, būtų naudojamos laikantis programos ar programų tikslų arba toje pačioje finansinėje priemonėje, arba, nutraukus tas lėšas finansinei priemonei, – kitose finansinėse priemonėse su sąlyga, kad abiem atvejais rinkos sąlygų vertinimo rezultatai rodo, jog ir toliau reikia tokių investicijų ar kitų formų paramos.

46 straipsnis

Finansinių priemonių įgyvendinimo ataskaita

1. Vadovaujančioji institucija siunčia Komisijai specialią veiksmų, kuriuose naudojamos finansinės priemonės, ataskaitą, pridedamą prie metinės įgyvendinimo ataskaitos.

2. 1 dalyje nurodytoje specialioje ataskaitoje pateikiama ši informacija apie kiekvieną finansinę priemonę:

- a) nurodoma programa, prioritetas arba priemonė, kuriems teikiama ESI fondų parama;
- b) apibūdinama finansinė priemonė ir jos įgyvendinimo tvarka;
- c) nurodomi subjektai, įgyvendinantys finansines priemones, ir atitinkamais atvejais – fondų fondą įgyvendinantys subjektai, kaip nurodyta 38 straipsnio 1 dalies a punkte ir 38 straipsnio 4 dalies a, b ir c punktuose, taip pat 38 straipsnio 6 dalyje nurodyti finansų tarpininkai;
- d) nurodoma visa finansinei priemonei sumokėta programos įnašų pagal prioritetą ar priemonę suma;
- e) nurodoma visa pagal finansinę priemonę galutiniams naudos gavėjams arba galutinių naudos gavėjų naudai sumokėta arba išpareigota skirti pagal garantijų sutartis paramos suma pagal programą, prioritetą arba priemonę, skirta investicijoms į galutinius naudos gavėjus, taip pat susidariusios valdymo išlaidos ar sumokėti valdymo mokesčiai;
- f) nurodomi finansinės priemonės veiklos rezultatai, įskaitant pažangą, padarytą steigiant finansinę priemonę ir atrenkant ją įgyvendinančius subjektus, įskaitant fondų fondą įgyvendinantį subjektą;
- g) nurodomos palūkanos ir kitas pelnas, gautas iš ESI fondų paramos finansinėms priemonėms ir programos lėšų, kurie finansinėms priemonėms grąžinti iš investicijų, kaip nurodyta 43 ir 44 straipsniuose;
- h) nurodoma pažanga, padaryta siekiant tikėtino naudojant finansinę priemonę padarytų investicijų ir dalyvavimo vertės svėro poveikio;

- i) nurodoma investicijų į nuosavą kapitalą vertė, lyginant su ankstesniaisiais metais;
- j) nurodomas finansinės priemonės indėlis siekiant atitinkamo prioriteto ar atitinkamos priemonės rodiklių.

Informaciją, nurodytą pirmos pastraipos h ir j punktuose, galima pateikti tik 2017 ir 2019 m. pateikiamų metinių įgyvendinimo ataskaitų priede, taip pat galutinėje įgyvendinimo ataskaitoje. Galutinių naudos gavėjų lygmeniu netaikomos pirmos pastraipos a–j punktuose išdėstytos su ataskaitų teikimu susijusios prievolės.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi modeliai, naudotini teikiant ataskaitas apie finansines priemones Komisijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Kiekvienais metais, pradedant 2016 m., per šešis mėnesius nuo metinių įgyvendinimo ataskaitų, nurodytų 111 straipsnio 1 dalyje (ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo atveju), EŽŪFKP reglamento 75 straipsnyje (EŽŪFKP atveju) ir atitinkamose konkrečių EJRŽF taikomų taisyklių nuostatose, pateikimo termino, Komisija pateikia duomenų apie padarytą pažangą finansuojant ir įgyvendinant finansines priemones, kuriuos remdamosi šiuo straipsniu pateikė vadovaujančiosios institucijos, suvestinę. Tos suvestinės teikiamos Europos Parlamentui ir Tarybai ir skelbiamos viešai.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

STEBĖSENA IR VERTINIMAS

1 SKYRIUS

Stebėseną

I Skirsnis

Programų stebėseną

47 straipsnis

Stebėsenos komitetas

1. Valstybė narė, susitarusi su vadovaujančiąja institucija, per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybei narei buvo pranešta apie Komisijos sprendimą, kuriuo patvirtinama programa, paisydama savo institucinės, teisinės ir finansinės sistemos, sudaro stebėsenos komitetą programos įgyvendinimo stebėsenai vykdyti (toliau – stebėsenos komitetas).

Valstybė narė gali sudaryti vieną bendrą stebėsenos komitetą, skirtą apimti daugiau nei vieną programą, bendrai finansuojamą iš ESI fondų.

2. Kiekvienas stebėsenos komitetas parengia ir patvirtina savo darbo tvarkos taisykles pagal atitinkamos valstybės narės institucinę, teisinę ir finansinę sistemą.

3. Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos stebėsenos komitetą įsteigia bendradarbiavimo programoje dalyvaujančios valstybės narės ir trečiosios šalys, jei jos priėmė kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programoje, susitarus su vadovaujančiąja institucija per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybėms narėms buvo pranešta apie sprendimą patvirtinti bendradarbiavimo programą. Tas stebėsenos komitetas parengia ir patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

48 straipsnis

Stebėsenos komiteto sudėtis

1. Dėl stebėsenos komiteto sudėties nusprendžia valstybė narė su sąlyga, kad stebėsenos komitetą sudaro atitinkamų valstybių narių institucijų atstovai ir tarpininkai bei 5 straipsnyje nurodytų partnerių atstovai. Partnerių atstovus į stebėsenos komitetą deleguoja atitinkami partneriai, ir šis procesas vykdomas skaidriai. Kiekvienas stebėsenos komiteto narys gali turėti balsavimo teisę.

Dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos stebėsenos komiteto sudėties susitaria programoje dalyvaujančios valstybės narės ir trečiosios šalys, jei jos priėmė kvietimą dalyvauti bendradarbiavimo programoje. Į stebėsenos komitetą įtraukiami atitinkami tų valstybių narių ir trečiųjų šalių atstovai. Į stebėsenos komitetą gali būti įtraukiami ETBG atstovai, programos įgyvendinimo teritorijoje vykdytys su programa susijusią veiklą.

2. Stebėsenos komiteto narių sąrašas skelbiamas viešai.

3. Komisija dalyvauja stebėsenos komiteto veikloje patariamąja teise.

4. Jeigu prie programos prisideda EIB, jis gali dalyvauti stebėsenos komiteto veikloje patariamąja teise.

5. Stebėsenos komitetui pirmininkauja valstybės narės arba vadovaujančiosios institucijos atstovas.

49 straipsnis

Stebėsenos komiteto funkcijos

1. Stebėsenos komiteto posėdžiai šaukiami bent kartą per metus, per juos apžvelgiamas programos įgyvendinimas ir pažanga, padaryta siekiant jos tikslų. Tai atlikdamas jis atsižvelgia į finansinius duomenis, bendruosius ir konkrečios programos rodiklius, taip pat rezultato rodiklių reikšmės pokyčius, pažangą, padarytą siekiant kiekybinių siektinų reikšmių, 21 straipsnio 1 dalyje nurodytame veiklos rezultatų plane nustatytų orientyrų ir, prireikus, į kokybinių analizų rezultatus.

2. Stebėsenos komitetas nagrinėja visus klausimus, turinčius poveikį programos įgyvendinimui, įskaitant veiklos rezultatų išvadą.

3. Su stebėsenos komitetu konsultuojamasi ir jei šis komitetas mano, kad tai tinkama, jis pateikia nuomonę dėl bet kokių vadovaujančiosios institucijos siūlomų programos pakeitimų.

4. Stebėsenos komitetas gali vadovaujančiajai institucijai teikti pastabas dėl programos įgyvendinimo ir vertinimo, taip pat dėl veiksmų, susijusių su paramos gavėjų administracinės naštos mažinimu. Stebėsenos komitetas vykdo veiksmų, kurių imtasi atsižvelgiant į jo pastabas, stebėseną.

50 straipsnis

Įgyvendinimo ataskaitos

1. Nuo 2016 m. iki 2023 m. (imtinai) kiekviena valstybė narė Komisijai teikia metinę programos įgyvendinimo ankstesniais finansiniais metais ataskaitą. Kiekviena valstybė narė, laikydamasi konkrečioms fondams taikomose taisyklėse nustatytų terminų, pateikia Komisijai ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo programų galutinę įgyvendinimo ataskaitą ir metinę EŽŪFKP ir EJRF įgyvendinimo ataskaitą.

2. Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama pagrindinė informacija apie programos ir jos prioritetų įgyvendinimą remiantis finansiniais duomenimis, bendraisiais ir konkrečios programos rodikliais, kiekybinėmis siektinomis reikšmėmis, taip pat, tam tikrais atvejais, informacija apie rezultato rodiklių reikšmės pokyčius ir, pradedant 2017 m. pateikiama metinė įgyvendinimo ataskaita, apie veiklos rezultatų plane nustatytų orientyrų pokyčius. Pateikti duomenys siejami su rodiklių reikšmėmis iš visiškai įgyvendintų veiksmų ir, kai įmanoma atsižvelgiant į įgyvendinimo etapą, iš atrinktų projektų. Ataskaitose taip pat pateikiama visų programos vertinimų išvadų, gautų per ankstesnius finansinius metus, santrauka, visi klausimai, darantys poveikį programos įgyvendinimui, ir priemonės, kurių imtasi. Prireikus 2016 m. pateiktinoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje taip pat galima nurodyti veiksmus, kurių imtasi *ex ante* sąlygoms įvykdyti.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, ESF reglamentu gali būti nustatytos specialios taisyklės dėl duomenų, kurie turi būti pateikiami ESF fondo atveju.

4. 2017 m. pateiktinoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje pateikiama ir įvertinama 2 dalyje nurodyta informacija ir programos tikslų įgyvendinimo pažanga, taip pat tai, kaip ESI fondai prisidėjo prie rezultato rodiklių reikšmės pokyčių, kai turimi patvirtinantys atitinkamo vertinimo duomenys. Toje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje taip pat nurodomi veiksmai, kurių imtasi siekiant įvykdyti *ex ante* sąlygas, kurios nebuvo įvykdytos patvirtinant programas. Joje taip pat įvertinamas veiksmų, kuriais siekiama atsižvelgti į 7 ir 8 straipsniuose nustatytus principus, įgyvendinimas, 5 straipsnyje nurodytų partnerių vaidmuo įgyvendinant programą ir pateikiama paramos klimato kaitos tikslams ataskaita.

5. 2019 m. pateiktinoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje ir galutinėje įgyvendinimo ataskaitoje dėl ESI fondų, be 2 ir 3

dalyse nurodytos informacijos ir vertinimo, pateikiama informacija apie programos tikslų įgyvendinimo pažangą, apie jos indėlį siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir šią pažangą įvertinama.

6. Kad būtų laikomos priimtinos, 1–5 dalyse nurodytose metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama visa tose dalyse ir konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nurodyta informacija.

Komisija per 15 darbo dienų nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos valstybei narei praneša, jei ataskaita nepriimtina, o jei to nepadaro, ataskaita laikoma priimtina.

7. Komisija išnagrinėja metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitą ir savo pastabas dėl jos valstybei narei pateikia per du mėnesius nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos ir per penkis mėnesius nuo galutinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos. Jei Komisija per šį terminą nepateikia pastabų, laikoma, kad ataskaitos priimtos.

8. Komisija vadovaujančiajai institucijai gali teikti pastabas dėl klausimų, kurie daro didelį poveikį programos įgyvendinimui. Jei tokios pastabos pateikiamos, vadovaujančioji institucija pateikia visą reikalingą su tokiais pastabomis susijusią informaciją ir atitinkamais atvejais per tris mėnesius informuoja Komisiją apie tai, kokių priemonių imtasi.

9. Metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos ir piliečiams skirta jų turinio santrauka skelbiamos viešai.

51 straipsnis

Metinis peržiūros posėdis

1. Metiniai Komisijos ir kiekvienos valstybės narės peržiūros posėdžiai organizuojami kasmet nuo 2016 iki 2023 m. (imtinai), juose svarstomi kiekvienos programos įgyvendinimo rezultatai, atsižvelgiant į metinę įgyvendinimo ataskaitą ir Komisijos pastabas, jei jų buvo pateikta.

2. Metiniame peržiūros posėdyje gali būti aptariama daugiau negu viena programa. 2017 ir 2019 m. metiniuose peržiūros posėdžiuose aptariamos visos valstybės narės programos, taip pat atsižvelgiama į valstybės narės pagal 52 straipsnį tais metais pateiktas pažangos ataskaitas.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybė narė ir Komisija gali susitarti neorganizuoti metinio peržiūros posėdžio programai aptarti, išskyrus 2017 m. ir 2019 m. posėdžius.

4. Metiniams peržiūros posėdžiams pirmininkauja Komisija arba, valstybės narės prašymu, posėdžiams bendrai pirmininkauja valstybė narė ir Komisija.

5. Valstybė narė užtikrina, kad būtų tinkamai atsižvelgta į po metinio peržiūros posėdžio Komisijos pateiktas pastabas dėl klausimų, kurie daro didelį poveikį programos įgyvendinimui, ir atitinkamais atvejais per tris mėnesius praneša Komisijai apie priemones, kurių imtasi.

II Skirsnis

Strateginė pažanga

52 straipsnis

Pažangos ataskaita

1. Iki 2017 m. rugpjūčio 31 d. ir iki 2019 m. rugpjūčio 30 d. valstybė narė Komisijai pateikia partnerystės sutarties įgyvendinimo atitinkamai iki 2016 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. pažangos ataskaitas.

2. Pažangos ataskaitoje pateikiama ši informacija ir įvertinami šie aspektai:

- a) valstybės narės vystymosi poreikių pokyčiai nuo partnerystės sutarties patvirtinimo;
- b) pažanga, padaryta įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją ir taip pat 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus konkrečių fondų uždavinius, pasitelkiant ESI fondų įnašą siekiant pasirinktų teminių tikslų ir, visų pirma, kiekvienos programos veiklos rezultatų plane nustatytų orientyrų ir teikiant klimato kaitos tikslams panaudotą paramą;
- c) tai, ar veiksmai, kurių imtasi siekiant įvykdyti iki partnerystės sutarties patvirtinimo dienos neįvykdytas partnerystės sutartimi nustatytas taikytinas *ex ante* sąlygas, buvo įvykdyti pagal nustatytą grafiką. Šis punktas taikomas tik 2017 m. pateiktinai pažangos ataskaitai;
- d) priemonių, kuriomis užtikrinamas ESI fondų ir kitų Sąjungos ir nacionalinių finansavimo priemonių bei EIB koordinavimas, įgyvendinimas;
- e) integruoto požiūrio į teritorinį vystymąsi įgyvendinimas arba programomis pagrįstų integruotų metodų įgyvendinimo santrauka, įskaitant pažangą, padarytą įgyvendinant nustatytą bendradarbiavimo prioritetinių sričių tikslus;
- f) atitinkamais atvejais veiksmai, kurių imtasi siekiant stiprinti valstybės narės institucijų ir paramos gavėjų gebėjimus administruoti ir naudoti ESI fondų paramą;
- g) veiksmai, kurių imtasi, ir pažanga, padaryta siekiant sumažinti paramos gavėjų administracinę naštą;

h) 5 straipsnyje nurodytų partnerių vaidmuo įgyvendinant partnerystės sutartį;

i) veiksmų, kurių imtasi taikant ESI fondų įgyvendinimo horizontaliuosius principus, nurodytus 5, 7 ir 8 straipsniuose, ir politikos tikslus, santrauka.

3. Jeigu Komisija per du mėnesius nuo pažangos ataskaitos pateikimo nustato, kad pateikta informacija yra neišsami arba neaiški tokiu mastu, kad tai turi didelio poveikio atitinkamo vertinimo kokybei ir patikimumui, ji gali, su sąlyga, kad prašymu nesukeliami nepagrįsti vėlavimai ir, kad Komisija nurodo tariamo kokybės ir patikimumo trūkumą pagrindžiančias priežastis, prašyti, kad valstybė narė pateiktų papildomos informacijos. Valstybė narė prašomą informaciją Komisijai pateikia per tris mėnesius ir, jei reikia, atitinkamai patikslina pažangos ataskaitą.

4. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas pateikiant pažangos ataskaitą naudotinas modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

53 straipsnis

Komisijos ataskaitos ir diskusijos dėl ESI fondų

1. Komisija kasmet nuo 2016 m. Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui perduoda apibendrinamąją ataskaitą apie ESI fondų programas, pagrįstą metinėmis valstybių narių įgyvendinimo ataskaitomis, pateiktomis pagal 50 straipsnį, taip pat apibendrintus duomenis apie turimus programų vertinimus. 2017 m. ir 2019 m. apibendrinamoji ataskaita sudaro 2 dalyje nurodytos strateginės ataskaitos dalį.

2. 2017 ir 2019 m. Komisija parengia strateginę ataskaitą, kurioje apibendrina valstybių narių pažangos ataskaitas, ir ją atitinkamai iki 2017 m. gruodžio 31 d. ir 2019 m. gruodžio 31 d. pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, o tos institucijos raginamos surengti diskusijas šiuo klausimu.

3. Taryba aptaria strateginę ataskaitą, ypač atsižvelgdama į ESI fondų indėlį įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, ir raginama prisidėti prie pavasarį vykstančio Europos Vadovų Tarybos susitikimo.

4. Kas dvejus metus nuo 2018 m. Komisija į savo metinę pažangos ataskaitą, kurią teikia pavasarį vykstančio Europos Vadovų Tarybos susitikimo metu, įtraukia skirsnį, kuriame apibendrina naujausias iš 1 ir 2 dalyse nurodytų ataskaitų, visų pirma įvertindama ESI fondų indėlį prisidedant prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimo pažangos.

II SKYRIUS

Vertinimas

54 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Vertinant siekiama, kad programos būtų kokybiškiau rengiamos ir įgyvendinamos, taip pat kad būtų įvertintas jų efektyvumas, veiksmingumas ir poveikis. Programų poveikis vertinamas atsižvelgiant į kiekvieno ESI fondo paskirtį, susijusią su Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslais, ir atitinkamais atvejais atsižvelgiant į programos apimtį BVP ir nedarbo atžvilgiu atitinkamoje programos įgyvendinimo teritorijoje.

2. Valstybės narės suteikia lėšas, kurių reikia vertinimams atlikti, ir užtikrina, kad būtų nustatytos vertinimams reikalingų duomenų, įskaitant duomenis apie bendrus ir, kai tinkama, konkrečių programų rodiklius, parengimo ir surinkimo procedūros.

3. Vertinimus atlieka vidaus arba išorės ekspertai, funkcinio požiūriu nepriklausomi nuo institucijų, atsakingų už programos įgyvendinimą. Iškart po šio reglamento įsigaliojimo Komisija pateikia gaires, kaip atlikti vertinimus.

4. Visi vertinimai skelbiami viešai.

55 straipsnis

Ex ante vertinimas

1. Valstybės narės atlieka *ex ante* vertinimus, kad pagerintų kiekvienos programos rengimo kokybę.

2. Už *ex ante* vertinimų atlikimą atsako už programų parengimą atsakinga institucija. *Ex ante* vertinimai Komisijai pateikiami kartu su programa ir santrauka. Konkrečiam fondui taikomose taisyklėse gali būti nustatyti ribiniai dydžiai, kurių neviršijant *ex ante* vertinimas gali būti derinamas su kitos programos vertinimu.

3. Atliekant *ex ante* vertinimus vertinama:

- a) kaip prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos, atsižvelgiant į pasirinktus teminius tikslus ir prioritetus bei nacionalinius ir regionų poreikius ir vystymosi potencialą, taip pat ankstesniais programavimo laikotarpiais įgytą patirtį;
- b) siūlomos programos ar veiklos vidaus nuoseklumas ir jos ryšys su kitomis susijusiomis priemonėmis;
- c) paskirtų biudžeto lėšų derėjimas su programos tikslais;
- d) atrinktų teminių tikslų, prioritetų ir susijusių tikslų derėjimas su BSP, partnerystės sutartimi, atitinkamomis konkrečioms

šalims skirtomis rekomendacijomis, priimtomis pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį ir, atitinkamais atvejais nacionaliniu lygmeniu su nacionaline reformų programa;

- e) siūlomų programos rodiklių tinkamumas ir aiškumas;
- f) kaip numatomi produktai prisidės prie rezultatų;
- g) ar rodiklių kiekybinės siektinos vertės yra realistiškos atsižvelgiant į numatomą ESI fondų paramą;
- h) siūlomos paramos formos loginis pagrindimas;
- i) ar žmogiškųjų išteklių ir administracinių gebėjimų pakanka programai valdyti;
- j) ar tinkamos programos stebėsenai ir vertinimams reikalingų duomenų rinkimo procedūros;
- k) ar veiklos rezultatų plane pasirinkti orientyrai yra tinkami;
- l) ar suplanuotos priemonės pakankamos siekiant skatinti lygias moterų ir vyrų galimybes ir užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai, ypač prieinamumo neigaliesiems aspektu;
- m) ar suplanuotos priemonės tinkamos darniam vystymuisi skatinti;
- n) ar suplanuotos priemonės tinkamos paramos gavėjų administracinei naštai mažinti.

4. Kai tinkama, į *ex ante* vertinimus įtraukiami reikalavimai dėl strateginio poveikio aplinkai vertinimo, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/42/EB ⁽¹⁾, atsižvelgiant į būtinybę švelninti klimato kaitą.

56 straipsnis

Vertinimas per programavimo laikotarpį

1. Vadovaujančioji institucija arba valstybė narė parengia vertinimo planą, kuris gali apimti daugiau nei vieną programą. Vertinimo planas pateikiamas remiantis konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis.

2. Valstybės narės užtikrina tinkamus vertinimo gebėjimus.

⁽¹⁾ 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30).

3. Programavimo laikotarpiu vadovaujančioji institucija užtikrina, kad būtų atliekami kiekvienos programos vertinimai, įskaitant veiksmingumą, efektyvumą ir poveikio vertinimus, remiantis vertinimo planu, ir kad kiekvienam vertinimui būtų taikomos atitinkamos tolesnės priemonės, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių. Bent kartą per programavimo laikotarpį įvertinama, kaip ESI fondų parama prisideda prie kiekvieno prioriteto tikslų įgyvendinimo. Stebėsenos komitetas išnagrinėja visus vertinimus ir siunčia Komisijai.

4. Komisija programas gali vertinti savo iniciatyva. Ji informuoja vadovaujančiąją instituciją, o rezultatai siunčiami vadovaujančiajai institucijai ir pateikiami atitinkamam stebėsenos komitetui.

5. Šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalys netaikomos 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytoms specialioms programoms.

57 straipsnis

Ex post vertinimas

1. Ex post vertinimus atlieka Komisija arba valstybės narės, glaudžiai bendradarbiaudamos su Komisija. Per ex post vertinimus nagrinėjamas ESI fondų veiksmingumas ir efektyvumas, jų indėlis įgyvendinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją, atsižvelgiant į toje Sąjungos strategijoje nustatytus tikslus ir laikantis konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytų konkrečių reikalavimų.

2. Ex post vertinimai užbaigiami ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d.

3. 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytų specialiųjų programų ex post vertinimą atlieka Komisija, ir šis vertinimas užbaigiamas ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d.

4. Komisija ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. parengia kiekvieno ESI fondo apibendrinamąją ataskaitą, kurioje pateikiamos pagrindinės ex post vertinimų išvados.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

TECHNINĖ PARAMA

58 straipsnis

Komisijos iniciatyva teikiama techninė parama

1. Komisijos iniciatyva iš ESI fondų galima skirti paramą pasirengimo, stebėsenos, administravimo ir techninės paramos, vertinimo, audito ir kontrolės priemonėms, reikalingoms šiam reglamentui įgyvendinti.

Pirmoje pastraipoje nurodytas priemonės gali įgyvendinti arba tiesiogiai – Komisija, arba netiesiogiai – kiti subjektai ir asmenys, išskyrus valstybes nares, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 60 straipsnyje.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės visų pirma gali būti:

- a) parama projektų rengimui ir vertinimui, taip pat tais atvejais, kai dalyvauja EIB;
- b) parama institucijų ir administracinių gebėjimų stiprinimui siekiant veiksmingai valdyti ESI fondus;
- c) tyrimai, susiję su Komisijos teikiamomis ataskaitomis dėl ESI fondų ir su sanglaudos pranešimu;
- d) priemonės, susijusios su ESI fondų analize, valdymu, stebėseną, keitimusi informacija ir įgyvendinimu, bei priemonės, susijusios su kontrolės sistemų ir techninės bei administracinės paramos įgyvendinimu;
- e) vertinimai, ekspertų ataskaitos, statistiniai duomenys ir tyrimai, įskaitant bendro pobūdžio tyrimus, susijusius su dabartine ir būsima ESI fondų veikla, kuriuos, kai tinkama, gali atlikti EIB;
- f) veiksmai, skirti informacijai skleisti, tinklų veiklai remti, komunikacijos veiklai vykdyti, informuotumui didinti, bendradarbiavimui bei keitimuisi patirtimi, taip pat su trečiosiomis šalimis, skatinti.
- g) kompiuterizuotų valdymo, stebėsenos, audito, kontrolės ir vertinimo sistemų įrengimas, eksploatavimas ir sujungimas;
- h) veiksmai vertinimo metodams tobulinti, dalytis informacija apie vertinimo praktiką;
- i) su auditu susiję veiksmai;
- j) nacionalinių ir regioninių gebėjimų, susijusių su investicijų planavimu, poreikių vertinimu, finansinių priemonių, bendrųjų veiksmų planų ir didelės apimties projektų, įskaitant kartu su EIB įgyvendinamas bendras iniciatyvas, rengimu, kūrimu ir įgyvendinimu, stiprinimas;
- k) gerosios patirties sklaida siekiant padėti valstybėms narėms stiprinti 5 straipsnyje nurodytų atitinkamų partnerių ir jų jungtinių organizacijų gebėjimus;
- l) priemonės, kuriomis siekiama nustatyti struktūrines ir administracines reformas, nustatyti jų prioritetus ir jas įgyvendinti, siekiant spręsti ekonomines ir socialines problemas valstybėse narėse, kurios atitinka 24 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

Siekiant veiksmingesnės komunikacijos su visuomene ir didesnės komunikacijos veiksmų, kurių imtasi Komisijos iniciatyva, sąveikos, pagal šį reglamentą komunikacijos veiksmams skiriamos lėšos taip pat naudojamos instituciniam informavimui apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su šio reglamento bendraisiais tikslais.

2. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, kasmet nustato savo planus dėl veiksmų, susijusių su 1 dalyje išvardytais priemonėmis, rūšių, kai yra numatyta skirti lėšų iš ESI fondų.

59 straipsnis

Techninė parama valstybių narių iniciatyva

1. Valstybės narės iniciatyva iš ESI fondų galima remti pasirengimo, valdymo, stebėsenos, vertinimo, informavimo ir komunikacijos, tinklų kūrimo, skundų sprendimo, kontrolės ir audito veiksmus. ESI fondų paramą valstybė narė gali naudoti remdama veiksmus, kuriais siekiama mažinti paramos gavėjų administracinę našta, įskaitant elektroninio keitimosi duomenimis sistemas ir veiksmus, kuriais siekiama stiprinti valstybės narės institucijų ir paramos gavėjų gebėjimus administruoti ir naudoti tų fondų paramą. ESI fondus taip pat galima naudoti remiant veiksmus, kuriais siekiama stiprinti atitinkamų partnerių gebėjimus vadovaujantis 5 straipsnio 3 dalies e punktu ir gerinti tokių partnerių tarpusavio keitimąsi gerąja patirtimi. Šioje dalyje nurodyti veiksmai gali būti susiję su ankstesniais ir vėlesniais programavimo laikotarpiais.

2. Konkrečiam fondui taikomose taisyklėse galima nurodyti arba iš jų išbraukti papildomus veiksmus, kuriuos galima finansuoti kiekvieno ESI fondo techninės paramos lėšomis.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

ESI FONDŲ FINANSAVIMAS

1 SKYRIUS

ESI fondų parama

60 straipsnis

Bendro finansavimo normų nustatymas

1. Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama programa, nustatoma bendro finansavimo norma arba normos, ir didžiausia ESI fondų finansavimo suma, remiantis konkrečiam fondui taikomomis taisyklėmis.

2. Komisijos iniciatyva arba jos vardu įgyvendinamos techninės paramos priemonės gali būti finansuojamos 100 proc.

61 straipsnis

Veiksmai, iš kurių gaunama grynųjų pajamų po jų užbaigimo

1. Šis straipsnis taikomas veiksams, iš kurių gaunama grynųjų pajamų po jų užbaigimo. Šiame straipsnyje grynosios pajamos – tai grynųjų pinigų, kuriuos naudotojai tiesiogiai sumokėjo už įgyvendinant veiksmus tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas, srautai, pavyzdžiui, mokesčiai, kuriuos naudotojai tiesiogiai sumoka už naudojimąsi infrastruktūra, žemės ar pastatų pardavimo arba nuomos mokesčiai arba mokėjimai už paslaugas, mažesni nei veiklos išlaidos ir trumpalaikės įrangos pakeitimo išlaidos, patirtos atitinkamu laikotarpiu. Įgyvendinant veiksmus sutaupytos veiklos išlaidos laikomos grynosiomis pajamomis, išskyrus atvejus, kai jos kompensuojamos tiek pat sumažinant veiklai skirtas subsidijas.

Tuo atveju, kai ne visos investicinės išlaidos yra tinkamos bendrai finansuoti, grynosios pajamos proporcingai paskirstomos tinkamų finansuoti ir netinkamų finansuoti investicinių išlaidų dalimis.

2. Iš ESI fondų bendrai finansuoti tinkamos veiksmo išlaidos sumažinamos iš anksto, atsižvelgiant į galimybę iš veiksmo gauti grynųjų pajamų per konkretų ataskaitinį laikotarpį, kuris apima veiksmo įgyvendinimą ir laikotarpį po jo užbaigimo.

3. Galimos grynosios pajamos iš veiksmo nustatomos iš anksto, taikant vieną iš toliau nurodytų metodų, kurių pasirenka vadovaujančioji institucija pagal sektorių, subsektorių ar veiksmo pobūdį:

- a) sektoriui ar subsektoriui numatytos grynųjų pajamų procentais išreikštos fiksuotosios normos, taikytinos V priede arba antroje, trečioje ir ketvirtoje pastraipose nurodytų deleguotųjų aktų apibrėžtam veiksmui, taikymas;
- b) iš veiksmo gautų diskontuotų grynųjų pajamų apskaičiavimas atsižvelgiant į atitinkamam veiksmo sektoriui ar subsektoriui taikytiną ataskaitinį laikotarpį, pelningumą, kurio paprastai tikimasi iš atitinkamos kategorijos investicijų, į principo „teršėjas moka“ taikymą ir atitinkamais atvejais – į teisingumo aspektus, susijusius su atitinkamos valstybės narės arba regiono santykine gerove.

Tinkamai pagrįstais atvejais Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas V priedas, patikslinant jame nustatytas fiksuotąsias normas, atsižvelgiant į ankstesnius duomenis, galimybę susigrąžinti išlaidas bei atitinkamais atvejais – į principą „teršėjas moka“.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos fiksuotosios normos, taikomos sektoriams ir subsektoriams IRT, MTTPI bei energijos vartojimo efektyvumo srityse. Deleguotuosius aktus Komisija ne vėliau kaip 2015 m. birželio 30 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

Be to, tinkamai pagrįstais atvejais Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, dėl papildomų sektorių arba subsektorių, įskaitant sektorių subsektorius, kurie priklauso 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytiems teminiams tikslams ir kuriems teikiama ESI fondų parama, įtraukimo į V priedą.

Tais atvejais, kai taikomas pirmos pastraipos a punkte nurodytas metodas, taikant fiksuotąsias normas atsižvelgiama į visas grynąsias pajamas, gautas įgyvendinant veiksmą ir po jo užbaigimo, todėl šios pajamos vėliau neišskaitomos iš tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų;

Jei naujam sektoriui ar subsektoriui taikoma fiksuotoji norma, nustatyta priimant deleguotąjį aktą pagal trečią ir ketvirtą pastraipą, vadovaujančioji institucija gali nuspręsti naujiems veiksmams, susijusiems su atitinkamu sektoriumi arba subsektoriumi, taikyti pirmos pastraipos a punkte nustatytą metodą.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas pirmos pastraipos b punkte nurodytas metodas. Kai taikomas tas metodas, grynosios pajamos, per veiksmo įgyvendinimo laikotarpį gautos iš pajamų šaltinių, į kuriuos nebuvo atsižvelgta nustatant galimas grynąsias pajamas iš veiksmo, išskaitomos iš tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų ne vėliau kaip paramos gavėjui pateikiant galutinį mokėjimo prašymą.

4. Metodas, pagal kurį grynosios pajamos išskaitomos iš veiksmo išlaidų, įtrauktų į Komisijai pateiktą mokėjimo prašymą, nustatomas vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis.

5. Kaip alternatyva 3 dalyje nustatytų metodų taikymui, 60 straipsnio 1 dalyje nurodyta didžiausia bendro finansavimo norma valstybės narės prašymu gali būti sumažinta priimant tam tikram prioritetui ar priemonei skirtą programą, pagal kurią visiems pagal tą prioritetą ar priemonę remiamiems veiksmams būtų galima taikyti vienodą fiksuotąją normą pagal 3 dalies pirmos pastraipos a punktą. Sumažinta suma neturi būti mažesnė už sumą, apskaičiuotą didžiausią Sąjungos bendro finansavimo normą, taikytiną pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles, padauginus iš 3 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytos atitinkamos fiksuotosios normos.

Tais atvejais, kai taikomas pirmoje pastraipoje nurodytas metodas, taikant sumažintą bendro finansavimo normą atsižvelgiama į visas grynąsias pajamas, gautas įgyvendinant veiksmą ir jį užbaigus, todėl vėliau jos neišskaitomos iš tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų.

6. Tais atvejais, kai pajamų objektyviai iš anksto nustatyti remiantis vienu iš 3 ar 5 dalyse nurodytų metodų neįmanoma, per trejus metus nuo veiksmo užbaigimo arba iki termino programos užbaigimo dokumentų pateikimui, nustatyto konkrečiam fondui taikomose taisyklėse (taikoma ankstesnė iš šių datų) gautos pajamos išskaitomos iš Komisijai deklaruojamų išlaidų.

7. 1–6 dalys netaikomos:

- a) veiksmams arba jų dalims, remiamiems tik iš ESF,
- b) veiksmams, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos prieš taikant 1–6 dalis taikymą neviršija 1 000 000 EUR;
- c) grąžinamosioms subsidijoms, jeigu nustatyta prievolė grąžinti visą sumą ir apdovanojimus;
- d) techninei paramai;

e) finansinėms priemonėms skirtai paramai arba iš finansinių priemonių gautai paramai;

f) veiksmams, kuriems viešojo parama skiriama kaip fiksuotosios sumos arba fiksuotieji vieneto įkainiai;

g) veiksmams, įgyvendinamiems pagal bendrąjį veiksmų planą;

h) veiksmams, kuriems paramos sumos arba normos yra nustatytos EŽŪFKP reglamento II priede.

Nepaisant šios dalies pirmos pastraipos b punkto, tais atvejais, kai valstybė narė taiko 5 dalį, ji į atitinkamą prioritetą ar priemonę gali įtraukti veiksmus, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos prieš taikant 1–6 dalis neviršija 1 000 000 EUR.

8. Be to, 1–6 dalys netaikomos veiksmams, kuriems teikiama parama pagal šią programą yra:

- a) *de minimis* pagalba,
- b) MVĮ skirta suderinama valstybės pagalba, kurios atveju taikomas valstybės pagalbos intensyvumo arba pagalbos sumos apribojimas;
- c) suderinama valstybės pagalba, kurios atveju turi būti atliekamas atskiras finansavimo poreikių įvertinimas laikantis taikomų valstybės pagalbos taisyklių.

Nepaisydama pirmos pastraipos, vadovaujančioji institucija gali taikyti 1–6 dalių nuostatas veiksmams, kurie patenka į šios dalies pirmos pastraipos a–c punktų taikymo sritį, kai tai numatyta pagal nacionalines taisykles.

II SKYRIUS

Specialios taisyklės dėl ESI fondų paramos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms

62 straipsnis

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės

ESI fondai gali būti naudojami viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms veiksmams remti. Tokie viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms veiksmams atitinka taikytiną teisę, visų pirma dėl valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų.

63 straipsnis

Paramos gavėjas įgyvendinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms veiksmus

1. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms veiksmo atveju ir nukrypstant nuo 2 straipsnio 10 punkto, paramos gavėjas gali būti:

- a) veiksmą inicijuojantis viešosios teisės subjektas; arba

b) valstybės narės privačiosios teisės subjektas (privatusis partneris), kuris pasirinktas arba turi būti pasirinktas veiksmui įgyvendinti.

2. Veiksmą inicijuojantis viešosios teisės subjektas gali pasiūlyti, kad privatusis partneris, kuris turi būti pasirinktas patvirtinus veiksmą, būtų ESI fondų paramos gavėjas. Tuo atveju sprendimas dėl patvirtinimo priimamas, jei vadovaujančioji institucija įsitikina, kad pasirinktas privatusis partneris prisiima ir įvykdo visas atitinkamas paramos gavėjo prievolės pagal šį reglamentą.

3. Veiksmui įgyvendinti pasirinktas privatusis partneris, kaip paramos gavėjas, gali būti pakeistas per įgyvendinimo laikotarpį, jeigu to reikalaujama pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sąlygas arba tarp privačiojo partnerio ir finansų įstaigos, bendrai finansuojančių veiksmą, finansavimo susitarimą. Tuo atveju pakaitinis privatusis partneris arba viešosios teisės subjektas tampa paramos gavėju, jeigu vadovaujančioji institucija įsitikina, kad pakaitinis partneris prisiima ir įvykdo visas atitinkamas paramos gavėjo prievolės pagal šį reglamentą.

4. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos papildomos taisyklės dėl paramos gavėjo pakeitimo ir dėl su tuo susijusios atsakomybės.

5. Paramos gavėjo pakeitimas nelaikomas nuosavybės teisių pakeitimu, kaip apibrėžta 71 straipsnio 1 dalies b punkte, jei tas pakeitimas padarytas laikantis taikytinų šio straipsnio 3 dalyje išdėstytų sąlygų ir deleguotojo akto, priimto laikantis šio straipsnio 4 dalies.

64 straipsnis

Parama viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės veiksmams

1. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės veiksmo atveju, kai paramos gavėjas yra viešosios teisės subjektas, įgyvendinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės veiksmą susidariusios išlaidos, kurias patyrė ir sumokėjo privatusis partneris, nukrypstant nuo 65 straipsnio 2 dalies, gali būti laikomos paramos gavėjo patirtomis bei sumokėtomis išlaidomis ir įtraukiamos į Komisijai skirtą mokėjimo prašymą, jeigu įvykdytos šios sąlygos:

- a) paramos gavėjas sudarė viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartį su privačiuoju partneriu;
- b) vadovaujančioji institucija patikrina, ar privatusis partneris sumokėjo paramos gavėjo deklaruotas išlaidas ir ar veiksmas atitinka taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę, programą ir paramos veiksmui sąlygas.

2. Paramos gavėjams sumokėtos išmokos, susijusios su mokėjimo prašyme nurodytomis išlaidomis pagal 1 dalį, sumokamos į sąlyginio deponavimo sąskaitą, šiuo tikslu atidarytą paramos gavėju vardu.

3. Lėšos, sumokėtos į 2 dalyje nurodytą sąlyginio deponavimo sąskaitą, naudojamos išmokoms pagal viešojo ir privačiojo

sektorių partnerystės sutartį, įskaitant išmokas, kurios turi būti sumokėtos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutarties nutraukimo atveju.

4. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi minimalūs reikalavimai, kurie turi būti įtraukti į viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartis, kurios yra būtinos norint taikyti šio straipsnio 1 dalyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, įskaitant nuostatas, susijusias su viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutarties nutraukimu, ir siekiant užtikrinti tinkamą audito seką.

III SKYRIUS

Išlaidų tinkamumas finansuoti ir trukmė

65 straipsnis

Tinkamumas finansuoti

1. Išlaidų tinkamumas finansuoti nustatomas pagal nacionalines taisykles, išskyrus tuos atvejus, kai šiame reglamente arba konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatomos konkrečios taisyklės.

2. Išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš ESI fondų, jeigu paramos gavėjas jas faktiškai patyrė ir jei jos apmokėtos per laikotarpį nuo programos pateikimo Komisijai arba 2014 m. sausio 1 d. (taikoma ankstesnė iš šių datų) iki 2023 m. gruodžio 31 d. Be to, išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš EŽŪFKP tik tuo atveju, jeigu mokėjimo agentūra faktiškai sumokėjo atitinkamos pagalbos lėšas per laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, išlaidos pagal JUI laikomos tinkamomis finansuoti nuo 2013 m. rugsėjo 1 d.

4. Jeigu išlaidos atlyginamos remiantis 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b ir c punktais, veiksmai, kurių išlaidos atlyginamos, vykdomi nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

5. Nukrypstant nuo 3 dalies, pagal JUI įgyvendinamų veiksmų, susijusių su išlaidomis, kurios atlyginamos remiantis 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b ir c punktais, vykdymo pradžios diena yra 2013 m. rugsėjo 1 d.

6. Veiksmai negali būti atrinkti, kad jiems būtų teikiama ESI fondų parama, jeigu iki paramos gavėjo paraiškos skirti finansavimą pagal programą pateikimo vadovaujančiajai institucijai jie buvo fiziškai baigti arba visiškai įgyvendinti, nepaisant to, ar paramos gavėjas atliko visus su jais susijusius mokėjimus.

7. Šis straipsnis nedaro poveikio 58 straipsniu nustatytoms Komisijos iniciatyva teikiamoms techninės paramos tinkamumo finansuoti taisyklėms.

8. Ši dalis taikoma veiksams, iš kurių per jų įgyvendinimo laikotarpį gaunamos grynosios pajamos ir kuriems netaikomos 61 straipsnio 1–6 dalys.

Tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos, kurios turi būti bendrai finansuojamos iš ESI fondų, ne vėliau kaip paramos gavėjui pateikiant galutinį mokėjimo prašymą sumažinamos grynujų pajamų suma, į kurią veiksmo patvirtinimo metu nebuvo atsižvelgta, tiesiogiai gauta tik per jo įgyvendinimo laikotarpį. Tuo atveju, kai ne visos išlaidos atitinka bendro finansavimo reikalavimus, grynosios pajamos proporcingai paskirstomos tinkamų ir netinkamų finansuoti išlaidų dalims.

Ši dalis netaikoma:

- a) techninei paramai;
- b) finansinėms priemonėms;
- c) grąžinamosioms subsidijoms, jeigu nustatyta prievolė grąžinti visą sumą;
- d) apdovanojimams;
- e) veiksmams, kuriems taikomos valstybės pagalbos taisyklės;
- f) veiksmams, kuriems viešoji parama teikiama fiksuotomis sumomis arba pagal fiksuotuosius vieneto įkainius, jei į grynąsias pajamas atsižvelgta *ex ante*;
- g) veiksmams, įgyvendinamiems pagal bendrąjį veiksmų planą, jei į grynąsias pajamas atsižvelgta *ex ante*;
- h) veiksmams, kuriems paramos sumos arba normos yra nustatytos EŽŪFKP reglamento I priede, arba
- i) veiksmams, kuriems įgyvendinti visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 50 000 EUR.

Šiame straipsnyje ir 61 straipsnyje visos išmokos, paramos gavėjo gautos kaip sutartinės netesybos dėl paramos gavėjo ir trečiosios šalies ar trečiųjų šalių sutarties pažeidimo arba kurios gautos dėl to, kad trečioji šalis atsiėmė pasiūlymą (užstatą) pasirinkdama viešųjų pirkimų taisyklėse numatytą galimybę, nėra laikomos pajamomis ir neišskaitomos iš tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų.

9. Išlaidos, kurios tampa tinkamos finansuoti dėl programos pakeitimų, laikomos tinkamomis finansuoti tik nuo prašymo iš dalies keisti programą pateikimo Komisijai arba, jei taikoma 96 straipsnio 11 dalis, nuo sprendimo, kuriuo iš dalies keičiama programa, įsigaliojimo dienos.

Konkrečiai EJRŽF taikomos taisyklės gali nukrypti nuo pirmos pastraipos.

10. Nukrypstant nuo 9 dalies, EŽŪFKP reglamente gali būti numatytos specialios nuostatos dėl tinkamumo finansuoti pradžios dienos.

11. Veiksmui gali būti skiriama vieno ar kelių ESI fondų, arba vienos ar kelių programų parama ir kitų Sąjungos priemonių parama, jeigu į mokėjimo prašymą dėl atlyginimo iš vieno ESI fondo įtraukta išlaidų dalis nėra remiama iš kito fondo arba kita Sąjungos priemone, arba iš to paties fondo pagal kitą programą.

66 straipsnis

Paramos formos

Iš ESI fondų parama teikiama kaip subsidijos, apdovanojimai, grąžinamosios subsidijos ar finansinės priemonės arba šių priemonių derinys.

Grąžinamųjų subsidijų atveju paramą suteikusiai įstaigai arba kitai valstybės narės įstaigai grąžinta parama laikoma atskiroje sąskaitoje arba atskiriama apskaitos kodais ir pakartotinai panaudojama tam pačiam tikslui arba laikantis programos tikslų.

67 straipsnis

Subsidijų formos ir grąžinamosios subsidijos

1. Subsidijos ir grąžinamosios subsidijos gali būti teikiamos taip:

- a) atlyginant tinkamas finansuoti faktiškai patirtas ir apmokėtas išlaidas kartu atlyginant, jei yra, nepiniginius įnašus ir nusi-dėvėjimą;
- b) pagal fiksuotuosius vieneto įkainius;
- c) pagal fiksuotąsias sumas, neviršijant 100 000 EUR viešojo įnašo;
- d) pagal fiksuotąsias normas, kai finansavimas apskaičiuojamas kaip procentinė vienos ar daugiau nurodytų kategorijų išlaidų dalis.

Konkrečioms fondams taikomos taisyklės gali apriboti subsidijų ar grąžinamųjų subsidijų formas, taikytinas tam tikriems veiksmams.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, EJRŽF reglamente gali būti numatytos papildomų formų subsidijos ir apskaičiavimo metodai.

3. 1 dalyje nurodytos galimybės gali būti derinamos tik tada, kai kiekviena tų galimybių taikoma skirtingos kategorijos išlaidoms arba kai yra taikomos skirtingiems veiksmų sudarantiems projektams arba nuosekliems veiksmo etapams.

4. Jeigu veiksmas arba veiksmo dalį sudarantis projektas įgyvendinamas išimtinai rengiant darbus, prekių arba paslaugų viešuosius pirkimus, taikomas tik 1 dalies pirmos pastraipos a punktas. Jeigu viešasis pirkimas pagal veiksmą arba veiksmo dalį sudarantį projektą apsiriboja tik tam tikrų kategorijų išlaidomis, galima taikyti visas 1 dalyje nurodytas galimybes.

5. 1 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktuose nurodyti dydžiai nustatomi vienu iš šių būdų:

- a) sąžiningu, teisingu ir patikrinamu skaičiavimo metodu, pagrįstu:
 - i) statistiniais duomenimis arba kita objektyvia informacija, arba
 - ii) patikrintais ankstesniais konkrečių paramos gavėjų duomenimis arba
 - iii) taikant įprastas konkrečių paramos gavėjų išlaidų apskaitos normas;
- b) remiantis atitinkamų pagal Sąjungos politikos sritis panašaus pobūdžio veiksmui ir panašioms paramos gavėjams taikomų fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų ir fiksuotųjų normų taikymo taisyklėmis;
- c) remiantis atitinkamų pagal valstybių narių visiškai finansuojamas subsidijų programas panašaus pobūdžio veiksmui ir panašioms paramos gavėjams taikomų fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų ir fiksuotųjų normų taikymo taisyklėmis;
- d) šiame reglamente arba konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytais normomis;
- e) specialiais metodais, taikomais siekiant nustatyti dydžius, numatytus pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles.

6. Dokumente, kuriame nustatomos kiekvieno veiksmo rėmimo sąlygos, nurodomas metodas, taikytinas nustatant veiksmo išlaidas, ir subsidijos mokėjimo sąlygos.

68 straipsnis

Netiesioginių išlaidų ir personalo išlaidų finansavimas taikant fiksuotąsias normas subsidijų ir grąžinamųjų subsidijų atveju

1. Jeigu įgyvendinant veiksmą patiriamos netiesioginės išlaidos, jas galima apskaičiuoti taikant fiksuotąsias normas vienu iš šių būdų:

- a) taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 25 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, jei fiksuotoji norma apskaičiuojama taikant sąžiningą, nešališką ir patikrinamą apskaičiavimo metodą arba metodą, taikomą įgyvendinant tik valstybės narės finansuojamas subsidijų programas, skirtas panašaus pobūdžio veiksmui ir panašiam paramos gavėjui;

- b) taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro 15 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai apskaičiuoti;

- c) taikant fiksuotąją normą, taikomą tinkamoms finansuoti išlaidoms, remiantis esamais metodais ir atitinkamomis normomis, kurios pagal Sąjungos politikos sritis taikomos panašaus pobūdžio veiksmui ir panašiam paramos gavėjui.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl šios dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytos fiksuotosios normos ir susijusių metodų apibrėžties.

2. Siekiant nustatyti su veiksmo įgyvendinimu susijusius personalo išlaidas, taikytiną valandinį įkainį galima apskaičiuoti paskiausiai apskaitytas metines bendrąsias darbo išlaidas padalijus iš 1 720 valandų.

69 straipsnis

Specialiosios subsidijų ir grąžinamųjų subsidijų tinkamumo finansuoti taisyklės

1. Nepiniginiai įnašai, kai įvykdomi darbai, suteikiamos prekės, paslaugos, žemė ir nekilnojamasis turtas, už kuriuos neatliekami piniginiai mokėjimai, pagrįsti sąskaitomis faktūromis arba lygiaverčiais įrodomaisiais dokumentais, gali būti tinkami finansuoti, su sąlyga, kad tai leidžiama pagal ESI fondų ir programos tinkamumo finansuoti taisykles ir jeigu tenkinami visi šie kriterijai:

- a) veiksmui sumokėta viešoji parama, kurią taip pat sudaro nepiniginiai įnašai, baigiant įgyvendinti veiksmą neviršija visos tinkamų finansuoti išlaidų sumos, neįskaitant nepiniginio įnašo;
- b) nepiniginiams įnašams priskiriama vertė nėra didesnė už atitinkamas rinkoje paprastai pripažįstamas išlaidas;
- c) įnašų vertę ir suteikimą galima įvertinti ir patikrinti remiantis nepriklausomais šaltiniais;
- d) jeigu suteikiama žemė arba nekilnojamasis turtas, išperkamosios nuomos susitarimo tikslais gali būti kasmet sumokama nominali suma, neviršijanti vieno valstybės narės valiutos vieneto dydžio;
- e) jeigu nepiniginis įnašas sudaro neapmokamas darbas, to darbo vertė nustatoma atsižvelgiant į patikrintą jam skirtą laiką ir atlygio už lygiavertį darbą dydį.

Žemės arba nekilnojamojo turto vertę, nurodytą šios dalies pirmos pastraipos d punkte, patvirtina nepriklausomas kvalifikuotas ekspertas arba tinkamai įgaliota oficiali įstaiga, ir ta vertė neviršija 3 dalies b punkte nustatytos ribos.

2. Nusidėvėjimo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jei įvykdomos šios sąlygos:

- a) tai leidžiama programos tinkamumo finansuoti taisyklėse;
- b) išlaidų suma yra tinkamai pagrįsta patvirtinančiaisiais dokumentais, kurių įrodomoji galia prilygsta tinkamų finansuoti išlaidų sąskaitų faktūrų įrodomajai galiai, jei išlaidos atlyginamos 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nustatyta tvarka;
- c) išlaidos susijusios tik su paramos veiksmui galiojimo laikotarpiu;
- d) nudėvimam turtui įsigyti nebuvo panaudotos viešosios subsidijos.

3. Šios išlaidos nėra tinkamos finansuoti iš ESI fondų ir iš paramos sumos, pervestos iš Sanglaudos fondo EITP, kaip nurodyta 92 straipsnio 6 dalyje:

- a) skolos palūkanos, išskyrus dėl subsidijų, suteiktų kaip palūkanų normos subsidija ar garantinio mokesčio subsidija;
- b) neužstatytos ir užstatytos žemės pirkimas už sumą, viršijančią 10 proc. atitinkamo veiksmo visų tinkamų finansuoti išlaidų. Apleistų ir ankstesnės pramoninės paskirties vietovių, kuriose yra pastatų, atveju ta riba padidinama iki 15 proc. Išskirtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais, įgyvendinant veiksmus, susijusius su aplinkos apsauga, galima taikyti už atitinkamas nurodytas procentines dalis didesnę ribą;
- c) pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai jo negalima susigrąžinti pagal nacionalinius PVM teisės aktus.

70 straipsnis

Veiksmų tinkamumas finansuoti atsižvelgiant į jų vykdymo vietą

1. Laikantis 2 ir 3 dalyse nurodytų nukrypti leidžiančių nuostatų ir konkrečiam fondui taikomų taisyklių, iš ESI fondų remiami veiksmai vykdomi programos įgyvendinimo teritorijoje.

2. Vadovaujantioji institucija gali sutikti, kad veiksmas būtų įgyvendintas ne programos įgyvendinimo teritorijoje, tačiau Sąjungoje, jei įvykdomos visos šios sąlygos:

- a) veiksmas naudingas programos įgyvendinimo teritorijai;
- b) visa veiksmams, įgyvendinamiems ne programos įgyvendinimo teritorijoje, pagal programą skirta suma neviršija 15 proc. paramos iš ERPF, Sanglaudos fondo ir EJRŽF prioritetų lygmeniu arba 5 proc. EŽŪFKP fondo paramos programų lygmeniu;

c) stebėsenos komitetas pritarė atitinkamam veiksmui arba atitinkamo pobūdžio veiksmams;

d) programos institucijų prievolės, susijusios su veiksmo valdymu, kontrole ir auditu, už programą, pagal kurią veiksmui suteikta parama, atsakingų institucijų yra įvykdytos arba šios institucijos yra sudariusios susitarimus su teritorijos, kurioje įgyvendinamas veiksmas, institucijomis.

3. Veiksmų, susijusių su technine parama arba reprezentacijai skirta veikla, išlaidos gali būti patirtos ne Sąjungoje, jeigu 2 dalies a punkte nustatytos sąlygos ir su veiksmo valdymu, kontrole ir auditu susijusios prievolės įvykdytos.

4. 1–3 dalys netaikomos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtoms programoms, o 2 ir 3 dalys netaikomos ESF remiamiems veiksmams.

71 straipsnis

Veiksmų tęstinumas

1. Pagal veiksmą, kurį sudaro investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos, skirtas ESI fondų įnašas grąžinamas, jeigu per penkerius metus nuo galutinio mokėjimo paramos gavėjui arba per valstybės pagalbos taisyklėse, jei jos taikomos, nustatytą laikotarpį, įvyksta bet kuris iš šių veiksmų:

- a) gamybinė veikla nutraukiama arba perkeliama už programos įgyvendinimo teritorijos ribų;
- b) pasikeičia infrastruktūros objekto nuosavybės teisės, todėl įmonė arba viešojo sektoriaus subjektas įgyja nederamą pranašumą;
- c) iš esmės pasikeičia veiksmo pobūdis, tikslai arba įgyvendinimo sąlygos ir tai pakenkia pradiniais jo tikslams.

Neteisėtai pagal veiksmą sumokėtas sumas valstybė narė susigrąžina proporcingai laikotarpiui, kuriuo reikalavimai nebuvo įvykdyti.

Valstybės narės gali sutrumpinti pirmoje pastraipoje nustatytą terminą iki trejų metų atvejais, susijusiais su MVĮ padarytų investicijų arba sukurtų darbo vietų išlaikymu.

2. Pagal veiksmą, kurį sudaro investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos, skirtas ESI fondų įnašas grąžinamas, jeigu per 10 metų nuo galutinio mokėjimo paramos gavėjui gamybinė veikla perkeliama už Sąjungos ribų, išskyrus tą atvejį, jei paramos gavėjas yra MVĮ. Jei ESI fondų įnašas mokamas kaip valstybės pagalba, 10 metų laikotarpis pakeičiamas pagal valstybės pagalbos taisyklės taikomu terminu.

3. Pagal ESF remiamus veiksmus ir kitų ESI fondų remiamus veiksmus, kurie nėra investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos, skirtas fondų įnašas gražinamas tik tada, jei pagal juos taikoma prievolė išlaikyti investiciją pagal taikomas valstybės pagalbos taisykles ir jei gamybinė veikla nutraukiama arba perkeliama per tose taisyklėse nustatytą laikotarpį.

4. 1, 2 ir 3 dalys netaikomos finansinėms priemonėms skirtiems įnašams ar finansinių priemonių įnašams arba veiksmui skirtiems įnašams, jeigu su tuo veiksmu susijusi gamybinė veikla nutraukiama dėl netyčinio bankroto.

5. 1, 2 ir 3 dalys netaikomos investicinę paramą gaunantiems fiziniams asmenims, kurie pasibaigus investiciniam veiksmui tampa atitinkančiais Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1309/2013 paramos reikalavimus ir ją gauna, jeigu ta investicija yra tiesiogiai susijusi su tam tikro pobūdžio veikla, tinkama Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo paramai gauti.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

VALDYMAS IR KONTROLĖ

1 SKYRIUS

Valdymo ir kontrolės sistemos

72 straipsnis

Bendrieji valdymo ir kontrolės sistemų principai

Valdymo ir kontrolės sistemas atsižvelgiant į 4 straipsnio 8 dalį sudaro:

- a) kiekvienos institucijos valdymo ir kontrolės funkcijų bei funkcijų pasiskirstymo toje institucijoje apibūdinimas;
- b) funkcijų atskyrimo tarp šių institucijų ir šių institucijų viduje principo laikymasis;
- c) procedūros, užtikrinančios deklaruojamų išlaidų teisingumą ir tvarkingumą;
- d) kompiuterizuotos apskaitos sistemos, skirtos finansiniams duomenims ir duomenims apie rodiklius stebėsenos ir atsiskaitymo tikslais saugoti ir perduoti;
- e) atsiskaitymo ir stebėsenos sistema, kai atsakingoji institucija patiki vykdyti funkcijas kitai institucijai;
- f) valdymo ir kontrolės sistemų veikimo audito tvarka;
- g) tinkamos audito sekos užtikrinimo sistemos ir procedūros;

h) pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencijos, nustatymo ir taisymo priemonės ir netinkamai išmokėtų lėšų kartu su delspinigiais susigrąžinimo tvarka.

73 straipsnis

Pareigos taikant pasidalijamojo valdymo principą

Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės ir Komisija atsako už programų valdymą ir kontrolę pagal atitinkamas savo pareigas, nustatytas šiuo reglamentu ir konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

74 straipsnis

Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės vykdo valdymo, kontrolės ir audito prievoles ir prisiima atitinkamą atsakomybę, kurie yra nustatyti pasidalijamojo valdymo taisyklėse, išdėstytose Finansiniame reglamente ir konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

2. Valstybės narės užtikrina, kad programų valdymo ir kontrolės sistemos būtų nustatytos laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių ir kad šios sistemos būtų veiksmingos.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų numatyta veiksminga su ESI fondais susijusių skundų nagrinėjimo tvarka. Atsakomybė už taikymo sritį, taisykles ir procedūras, susijusias su tokia tvarka, tenka valstybės narėms, atsižvelgiant į jų institucinę ir teisinę sistemą. Paprašius Komisijai valstybės narės nagrinėja Komisijai pateiktus skundus, kurie patenka į jų tvarkos taikymo sritį. Gavusios prašymą valstybės narės informuoja Komisiją apie to nagrinėjimo rezultatus.

4. Visa oficialia informacija tarp valstybės narės ir Komisijos keičiamasi elektroninio keitimosi duomenimis sistema. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kurias turi atitikti ta elektroninio keitimosi duomenimis sistema. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Komisijos įgaliojimai ir pareigos

75 straipsnis

Komisijos įgaliojimai ir pareigos

1. Komisija, remdamasi turima informacija, įskaitant informaciją apie už valdymą ir kontrolę atsakingų institucijų skyrimą, dokumentus, kuriuos, remiantis Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalimi, kiekvienais metais teikia tos paskirtos institucijos, kontrolės ataskaitas, metines įgyvendinimo ataskaitas ir nacionalinių bei Sąjungos institucijų atliktą auditą, įsitikina, ar valstybės narės yra nustačiusios šį reglamentą ir konkrečiam fondui taikomas taisykles atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir ar tos sistemos įgyvendinant programas yra veiksmingos.

2. Komisijos pareigūnai arba įgaliotieji Komisijos atstovai gali atlikti auditą arba patikrinimus vietoje, kompetentingai nacionalinei institucijai apie tai pranešę bent prieš 12 darbo dienų, išskyrus skubius atvejus. Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į poreikį vengti nepagrįsto valstybių narių vykdomo audito ar patikrinimų dubliavimosi, rizikos Sąjungos biudžetui lygį ir poreikį kuo labiau sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių. Per tokį auditą arba patikrinimus gali būti visų pirma tikrinama, ar programos arba jos dalies ar veiksmų valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos, ir vertinama, ar veiksmų arba programų finansų valdymas yra patikimas. Valstybės narės pareigūnai arba įgaliotieji atstovai gali dalyvauti atliekant tokį auditą ar patikrinimus.

Komisijos pareigūnai ar įgaliotieji Komisijos atstovai, tinkamai įgalioti atlikti auditą ar patikrinimus vietoje, turi teisę susipažinti su visais būtiniais duomenimis, dokumentais ir metaduomenimis, susijusiais su ESI fondų remiamais veiksmais arba valdymo ir kontrolės sistemomis, nepaisant to, kokioje terpėje jie yra saugomi. Valstybės narės, gavusios prašymą, Komisijai pateikia tokių duomenų, dokumentų ir metaduomenų kopijas.

Šioje dalyje nurodyti įgaliojimai neturi poveikio nacionalinių nuostatų, pagal kurias tam tikrus veiksmus atlieka tik specialiai pagal nacionalinės teisės aktus paskirti atstovai, taikymui. Komisijos pareigūnai ir įgaliotieji atstovai, *inter alia*, nedalyvauja gyvenamojoje vietoje atliekamuose patikrinimuose ar oficialiose asmenų apklausose pagal nacionalinės teisės aktus. Tačiau tokie pareigūnai ir įgaliotieji atstovai turi teisę naudotis tokiu būdu gauta informacija, nedarant poveikio nacionalinių teismų kompetencijai ir visapusiškai gerbiant atitinkamų teisės subjektų pagrindines teises.

3. Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė imtųsi veiksmų, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad jų valdymo ir kontrolės sistemos veiktų efektyviai arba išlaidos atitiktų konkrečiam fondui taikomas taisykles.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSŲ VALDYMAS, SĄSKAITŲ TIKRINIMAS IR PRIPAŽINIMAS, FINANSINĖS PATAISOS IR ĮSIPAREIGIJIMŲ PANAIKINIMAS

I SKYRIUS

Finansų valdymas

76 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai

Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Biudžetiniai įsipareigojimai, susiję su kiekvienos programos veiklos lėšų rezervu, vykdomi atskirai nuo likusių programai skirtų asignavimų.

Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama programa, yra finansavimo sprendimas pagal Finansinio reglamento 84 straipsnį, ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu pagal tą reglamentą.

Komisijai patvirtinus programą prisiimami pirmosios išmokos biudžetiniai įsipareigojimai dėl tos programos.

Komisija prisiima biudžetinius įsipareigojimus dėl paskesnių išmokų iki kiekvienų metų gegužės 1 d., remdamasi šio straipsnio antroje pastraipoje nurodytu sprendimu, išskyrus tuos atvejus, kai taikomas Finansinio reglamento 16 straipsnis.

Pagal 22 straipsnį stebėdama, kaip taikomas veiklos rezultatų planas, jei pagal prioritetus nustatyti orientyrai nepasiekti, Komisija prireikus panaikina atitinkamus asignavimus, kurie buvo numatyti atitinkamoms programoms kaip veiklos lėšų rezervo dalis, ir leidžia juos naudoti programoms, kurioms skiriamos lėšos padidintos dėl Komisijos pagal 22 straipsnio 5 dalį patvirtinto pakeitimo.

77 straipsnis

Bendros mokėjimų taisyklės

1. Komisija ESI fondų įnašus kiekvienai programai moka pagal biudžeto asignavimus ir atsižvelgdama į turimas lėšas. Kiekvienas mokėjimas priskiriamas pirmiausia dar neįvykdytam atitinkamo fondo biudžetiniams įsipareigojimams.

2. Mokėjimai, susiję su veiklos lėšų rezervo įsipareigojimais, nevykdomi tol, kol galutinai nepaskirstomas veiklos lėšų rezervas pagal 22 straipsnio 3 ir 4 dalis.

3. Mokėjimai vykdomi kaip išankstiniai, tarpiniai ir galutinio likučio mokėjimai.

4. 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktuose bei 68 ir 69 straipsniuose nurodytos paramos atveju, taikytinu pagrindu apskaičiuotos išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis.

78 straipsnis

Bendros tarpinių ir galutinio likučio mokėjimų apskaičiavimo taisyklės

Sumos, atlyginamos kaip tarpiniai ir galutinio likučio mokėjimai, apskaičiuojamos pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles. Tos sumos nustatomos kaip tinkamoms finansuoti išlaidoms taikytinos konkrečios bendro finansavimo normos funkcija.

79 straipsnis

Mokėjimo prašymai

1. Konkreti mokėjimo prašymų teikimo procedūra ir teiktina informacija dėl kiekvieno ESI fondo nustatomos konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

2. Komisijai teiktiname mokėjimo prašyme nurodoma visa informacija, būtina Komisijai sąskaitoms pagal Finansinio reglamento 68 straipsnio 3 dalį parengti.

80 straipsnis

Euro naudojimas

Valstybių narių pateiktose programose, išlaidų sąmatose, išlaidų ataskaitose, mokėjimo prašymuose, sąskaitose pateikiamos sumos ir metinėje bei galutinėje įgyvendinimo ataskaitose pateikiamos išlaidos nurodomos eurais.

81 straipsnis

Pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas

1. Komisijai priėmus sprendimą, kuriuo patvirtinama programa, Komisija sumoka pradinę išankstinio finansavimo sumą už visą programavimo laikotarpį. Pradinė išankstinio finansavimo suma mokama dalimis, atsižvelgiant į biudžeto poreikius. Dalių lygis nustatomas konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

2. Pradinis išankstinis finansavimas naudojamas tik mokėjimams paramos gavėjams įgyvendinant programą. Jis nedelsiant suteikiamas už tą tikslą atsakingai institucijai.

82 straipsnis

Pradinio išankstinio finansavimo patvirtinimas

Sumokėta išankstinio finansavimo suma Komisijos sąskaitose visiškai patvirtinama ne vėliau kaip užbaigus programą.

83 straipsnis

Mokėjimo termino pertraukimas

1. Tarpinio mokėjimo prašymo terminą Finansiniame reglamente nurodytas įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas gali pertraukti ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui, jei:

- a) iš nacionalinės arba Sąjungos audito institucijos pateiktos informacijos akivaizdžiai matyti, kad esama didelių valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumų;
- b) įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas turi atlikti papildomus patikrinimus, nes gavo informacijos, kad mokėjimo prašyme nurodytos išlaidos yra susijusios su pažeidimu, turinčiu sunkių finansinių pasekmių;
- c) nepateikiamas kuris nors iš Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalyje nurodytų dokumentų.

Valstybė narė gali sutikti pertraukimo laikotarpį pratęsti dar trimis mėnesiams.

Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatyti specialūs mokėjimų pertraukimo pagrindai, susiję su pagal bendrą žuvininkystės politiką taikytinų taisyklių nevykdymo, kurie yra proporcingi atsižvelgiant į nevykdymo pobūdį, sunkumą, trukmę ir pasikartojimą.

2. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas pertraukimą taiko tik tai mokėjimo prašyme nurodytų išlaidų daliai, kuriai turėjo poveikio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyti veiksniai, išskyrus atvejus, kai susijusios išlaidų dalies nustatyti neįmanoma. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas nedelsdamas raštu informuoja valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją apie pertraukimo priežastį ir prašo ištaisyti padėtį. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas pertraukimą atšaukia iš karto, kai įvykdomos reikiamos priemonės.

II SKYRIUS

Sąskaitų tikrinimas ir pripažinimas

84 straipsnis

Sąskaitų tikrinimo ir pripažinimo Komisijoje terminas

Iki kitų metų pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui gegužės 31 d. Komisija pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 6 dalį taiko sąskaitų tikrinimo ir pripažinimo procedūras bei informuoja valstybę narę, ar ji pripažįsta, kad sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles.

III SKYRIUS

Finansinės pataisos

85 straipsnis

Komisijos atliekamos finansinės pataisos

1. Komisija atlieka finansines pataisas, panaikindama visą Sąjungos įnašą programai arba jo dalį ir susigrąžindama lėšas iš valstybės narės, kad Sąjungos lėšomis nebūtų finansuojamos išlaidos, kuriomis pažeidžiama taikytina teisė.

2. Pažeidus taikytiną teisę finansinės pataisos taikomos tik Komisijai deklaruotų išlaidų atžvilgiu ir jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:

- a) pažeidimas paveikė už ESI fondų paramą atsakingos institucijos vykdomą veiksmo atranką arba, kai dėl pažeidimo pobūdžio neįmanoma nustatyti to poveikio, bet yra didelė rizika, kad pažeidimas turėjo tokį poveikį;
- b) pažeidimas paveikė išlaidų sumą, pateiktą atlyginti iš Sąjungos biudžeto arba, kai dėl pažeidimo pobūdžio neįmanoma nustatyti jo finansinio poveikio, bet yra didelė rizika, kad pažeidimas turėjo tokį poveikį.

3. Nustatydamas finansinę pataisą pagal 1 dalį, Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į taikytinos teisės pažeidimo pobūdį ir sunkumą bei jo finansines pasekmes Sąjungos biudžetui. Komisija informuoja Europos Parlamentą apie sprendimus, priimtus siekiant taikyti finansines pataisas.

4. Finansinių pataisų taikymo kriterijai ir tvarka nustatomi konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

IV SKYRIUS

Įsipareigojimų panaikinimas

86 straipsnis

Principai

1. Įsipareigojimų panaikinimo procedūra taikoma visoms programoms ir nustatoma remiantis tuo, kad įsipareigojimas panaikinamas, jeigu su įsipareigojimu susijusios sumos per nustatytą laikotarpį nepadengtos išankstiniu finansavimu arba nenurodytos mokėjimo prašyme, įskaitant bet koki mokėjimo prašymą, kuriame nurodytoms visoms sumoms arba jų daliai taikomas mokėjimų termino pertraukimas ar mokėjimų sustabdymas.

2. Su paskutiniaisiais laikotarpio metais susijęs įsipareigojimas panaikinamas laikantis programų užbaigimo taisyklių.

3. Tiksliai įsipareigojimų panaikinimo taisyklės taikymo kiekvienam ESI fondui tvarka nustatoma konkrečiam fondui taikomose taisyklėse.

4. Bet kuri įsipareigojimų dėl dar neįvykdytų įsipareigojimų dalis panaikinama, jei per konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytus terminus Komisijai nepateikiami užbaigti būtinai dokumentai.

5. Su veiklos lėšų rezervu susijusiems biudžetiniams įsipareigojimams taikoma tik 4 dalyje nurodyta įsipareigojimų panaikinimo procedūra.

87 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimo išimtis

1. Iš panaikinamų įsipareigojimų sumos atimamos sumos atitinka tą biudžetinių įsipareigojimų dalį:

- a) kurios veiksmai sustabdyti dėl teismo proceso arba sustabdomąjį poveikį turinčio administracinio skundo, arba
- b) dėl kurios nebuvo įmanoma pateikti mokėjimo prašymo dėl *force majeure* aplinkybių, kurios labai paveikė visos programos ar jos dalies įgyvendinimą.

Force majeure aplinkybes pagal pirmos pastraipos b punktą nurodančios nacionalinės valdžios institucijos turi įrodyti tiesioginį *force majeure* poveikį visos programos arba jos dalies įgyvendinimui.

Pirmos pastraipos a ir b punktų tikslais atimti šias sumas galima prašyti vieną kartą, jei sustabdymas arba *force majeure* aplinkybės truko ne ilgiau kaip vienerius metus, arba tiek kartų, kiek tai atitinka *force majeure* trukmę, arba metų praėjusių nuo teismo ar administracinio sprendimo sustabdyti veiksmo įgyvendinimą datos iki galutinio teismo ar administracinio sprendimo datos, skaičių.

2. Valstybė narė iki sausio 31 d. pateikia Komisijai 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytą informaciją apie išimtis dėl sumų, kurias reikėjo deklaruoti iki praėjusių metų pabaigos.

88 straipsnis

Procedūra

1. Komisija iš anksto informuoja atitinkamą valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją, jei esama rizikos, kad bus taikoma taisyklė dėl panaikinimo pagal 86 straipsnį.

2. Komisija, remdamasi sausio 31 d. gauta informacija, informuoja valstybę narę ir vadovaujančiąją instituciją apie tai, kokia įsipareigojimų suma bus panaikinta pagal tą informaciją.

3. Valstybė narė per du mėnesius pritaria panaikintinų įsipareigojimų sumai arba pateikia savo pastabas.

4. Valstybė narė iki birželio 30 d. pateikia Komisijai patikslintą finansavimo planą, kuriame atsižvelgiama į sumažintą atitinkamų finansinių metų vienos arba daugiau programos prioritetų paramos sumą, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į asignavimą pagal fondą ir pagal regiono kategoriją. Jei toks planas nepateiktas, Komisija peržiūri finansinį planą, sumažindama atitinkamų finansinių metų ESI fondų įnašą. Tas kiekvienam prioritetui numatytas asignavimas mažinamas proporcingai.

5. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, ne vėliau kaip rugsėjo 30 d. iš dalies keičia sprendimą, kuriuo patvirtinama programa.

TREČIOJI DALIS

ERPE, ESF IR SANGLAUDOS FONDUI TAIKOMOS BENDROSIOS NUOSTATOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

TIKSLAI IR FINANSINĖ PROGRAMA

1 SKYRIUS

Paskirtis, tikslai ir geografinė paramos teikimo aprėptis

89 straipsnis

Paskirtis ir tikslai

1. Pagal SESV 174 straipsnį fondai padeda plėtoti ir vykdyti Sąjungos veiklą, kuria stiprinama jos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda.

Fondų remiama veikla taip pat padedama įgyvendinti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją.

2. Įgyvendinant 1 dalyje nurodytą paskirtį siekiama šių tikslų:

- a) investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą valstybėse narėse ir regionuose – šis tikslas remiamas iš visų fondų, ir
- b) Europos teritorinio bendradarbiavimo – šis tikslas remiamas iš ERPF.

90 straipsnis

Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslas

1. Struktūrinių fondų parama investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui skiriama visuose regionuose, kurie pagal Reglamente (EB) Nr. 1059/2003, iš dalies pakeistame Reglamente (EB) Nr. 105/2007, nustatytą bendrą teritorinių statistinių vienetų klasifikatorių priskiriami prie 2 lygio regionų (NUTS 2 lygio regionai).

2. Lėšos investicijų į ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslui paskirstomos tarp šių trijų NUTS 2 lygio regionų kategorijų:

- a) mažiau išsivysčiusiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis kaip 75 proc. ES-27 BVP vidurkio;
- b) pereinamojo laikotarpio regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra 75–90 proc. ES-27 BVP vidurkio;
- c) labiau išsivysčiusiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 90 proc. ES-27 BVP vidurkio.

Regionų klasifikacija pagal vieną iš trijų regionų kategorijų nustatoma palyginant kiekvieno regiono BVP vienam gyventojui, apskaičiuotą perkamosios galios paritetais (PGP) pagal 2007–2009 m. Sąjungos rodiklius, ir ES-27 to paties ataskaitinio laikotarpio BVP vidurkį.

3. Iš Sanglaudos fondo parama skiriama toms valstybėms narėms, kurių vienam gyventojui tenkančios BNP, apskaičiuotos PGP pagal 2008 m. –2010 m. Sąjungos rodiklius, yra mažesnės kaip 90 proc. ES-27 to paties ataskaitinio laikotarpio BNP vienam gyventojui vidurkio.

Valstybės narės, kurios 2013 m. atitinka Sanglaudos fondo paramos reikalavimus, bet kurių vienam gyventojui tenkančios nominaliosios BNP, apskaičiuotos pirmoje pastraipoje nurodytu būdu, yra didesnės kaip 90 proc. ES-27 BNP vienam gyventojui vidurkio, paramą iš Sanglaudos fondo gauna laikinai ir specialiomis sąlygomis.

4. Įsigaliojus šiam reglamentui, Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriame paskelbia regionų, kurie atitinka 2

dalyje nurodytų trijų regionų kategorijų kriterijus, ir valstybių narių, kurios atitinka 3 dalyje nustatytus kriterijus, sąrašą. Tas sąrašas galioja nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

5. 2016 m. Komisija peržiūri, kaip valstybės narės atitinka tinkamumo finansuoti iš Sanglaudos fondo kriterijus, remdamasi 2012 m. –2014 m. laikotarpio ES-27 Sąjungos BNP rodikliais. Valstybės narės, kurių vienam gyventojui tenkančios nominaliosios BNP yra mažesnės kaip 90 proc. ES-27 vienam gyventojui tenkančių BNP vidurkio, tampa naujai atitinkančios paramos iš Sanglaudos fondo kriterijus, o tos valstybės narės, kurios atitiko tinkamumo finansuoti iš Sanglaudos fondo kriterijus ir kurių vienam gyventojui tenkančios nominaliosios BNP yra didesnės kaip 90 proc., nebeatitinka tinkamumo finansuoti kriterijų ir paramą iš Sanglaudos fondo gauna laikinai ir specialiomis sąlygomis.

II SKYRIUS

Finansinė programa

91 straipsnis

Lėšos ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai

1. Biudžetiniams įsipareigojimams 2014–2020 m. laikotarpiu esamų lėšų ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai numatyta 325 145 694 739 EUR 2011 m. kainomis pagal VI priede nustatytą metinį paskirstymą, iš kurių 322 145 694 739 EUR yra ERPF, ESF ir Sanglaudos fondui skirtos visos lėšos, o 3 000 000 000 EUR yra specialus asignavimas JUI. Lėšas programuojant ir vėliau įtraukiant į Sąjungos biudžetą, lėšų ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai suma yra indeksuojama 2 proc. per metus.

2. Nedarydama poveikio šio straipsnio 3 daliai ar 92 straipsnio 8 daliai, Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo kiekvienai valstybei narei kasmet paskirsto visas lėšas pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, ir kasmet kiekvienai valstybei narei paskirsto specialaus asignavimo JUI lėšas ir pateikia reikalavimus atitinkančių regionų sąrašą, atsižvelgdama į atitinkamai VII ir VIII prieduose nustatytus kriterijus ir metodiką.

3. Atskaičius paramą EITP, nurodytai 92 straipsnio 6 dalyje, ir pagalbai labiausiai skurstantiems, kaip nurodyta 92 straipsnio 7 dalyje, 0,35 proc. visų lėšų skiriamos Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai.

92 straipsnis

Investicijoms į ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslą ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skiriamos lėšos

1. Investicijoms į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą skiriama 96,33 proc. visų lėšų (t. y. iš viso 313 197 435 409 EUR) ir jos paskirstomos taip:

- a) 52,45 proc. (t. y. iš viso 164 279 015 916 EUR) – mažiau išsivysčiusiems regionams;

- b) 10,24 proc. (t. y. iš viso 32 084 931 311 EUR) – pereinamojo laikotarpio regionams;
- c) 15,67 proc. (t. y. iš viso 49 084 308 755 EUR) – labiau išsivysčiusiems regionams;
- d) 21,19 proc. (t. y. iš viso 66 362 384 703 EUR) – iš Sanglaudos fondo remiamoms valstybėms narėms;
- e) 0,44 proc. (t. y. iš viso 1 387 794 724 EUR) – kaip papildomas finansavimas SESV 349 straipsnyje nurodytiems atokiausiems regionams ir NUTS 2 lygio regionams, atitinkantiems 1994 m. stojimo akto Protokolo Nr. 6 2 straipsnyje nustatytus kriterijus.

2. Be 91 straipsnyje ir šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sumų, 2014 m. ir 2015 m. atitinkamai dar skiriama 94 200 000 EUR ir 92 400 000 EUR suma, kaip numatyta pagal VII priedo skiltį „Papildomi patikslinimai“. Tos sumos nustatomos 91 straipsnio 2 dalyje nurodytame Komisijos sprendime.

3. 2016 m. Komisija, atlikdama 2017 m. techninį patikslinimą, kaip numatyta pagal Reglamento (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, 4 ir 5 straipsnius, peržiūri visoms valstybėms narėms pagal 2017–2020 m. investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą skirtą bendrą asignavimų sumą, taikydama VII priedo 1–16 dalyse nustatytą lėšų paskirstymo metodą, remdamasi tuo metu turimais naujausiais statistiniais duomenimis ir, valstybių narių, kurioms nustatytos ribos, atveju, – 2014–2015 m. bendro nacionalinio BVP ir 2012 m. tam pačiam laikotarpiui numatyto bendro nacionalinio BVP palyginimu, kaip nurodyta pagal VII priedo 10 dalį. Jei bendras nuokrypis tarp peržiūrėtų asignavimų ir bendros asignavimų sumos didesnis nei +/-5 proc., bendra asignavimų suma atitinkamai pakoreguojama. Remiantis Reglamento (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 5 straipsniu, patikslinimai paskirstomi lygiomis dalimis 2017–2020 m. ir atitinkamai pakeičiamos atitinkamos finansinėje programoje nustatytos viršutinės ribos. Bendras grynasis patikslinimų poveikis – teigiamas ar neigiamas – negali viršyti 4 000 000 000 EUR. Komisija, atlikusi techninį patikslinimą, įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo nustatomas peržiūrėtas kasmetinis visų lėšų paskirstymas kiekvienai valstybei narei.

4. Siekiant užtikrinti, kad jaunimo užimtumo, darbo jėgos judumo, žinių, socialinės įtraukties ir kovos su skurdu srityms būtų skiriama pakankamai investicijų, kiekvienoje valstybėje narėje ESF skiriama struktūrinių fondų lėšų dalis, numatyta veiksmų programų programavimui pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, negali būti mažesnė nei tai valstybei narei skirta atitinkama ESF dalis, nustatyta 2007 m. –2013 m. programavimo laikotarpiu konvergencijos ir regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslams skirtose veiksmų programose. Prie tos dalies kiekvienai valstybei narei pridedama papildoma suma, nustatyta vadovaujantis IX priede nurodytu metodu, siekiant užtikrinti, kad ESF dalis, kaip visų fondų ir

Sąjungos lygmeniu procentinė dalis, išskyrus Sanglaudos fondo paramą transporto infrastruktūrai pagal EITP, kaip nurodyta 6 dalyje, ir struktūrinių fondų paramą labiausiai skurstantiems, kaip nurodyta 7 dalyje, valstybėse narėse būtų ne mažesnė nei 23,1 proc. Šios dalies tikslais JUI skiriamos ESF investicijos laikomos struktūrinių fondų ESF skirtų lėšų dalimi.

5. JUI skiriama 3 000 000 000 EUR lėšų pagal specialų asignavimą JUI ir mažiausiai 3 000 000 000 EUR iš ESF tikslinių investicijų.

6. Iš Sanglaudos fondo EITP pervestina paramos suma yra 10 000 000 EUR. Ji panaudojama tik valstybėse narėse, atitinkančiose Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimus, siekiant remti transporto infrastruktūros projektus, kaip numatyta pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013.

Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriame nustatoma iš kiekvienos valstybės narės Sanglaudos fondo asignavimų EITP pervestinių lėšų suma, kuri turi būti nustatoma proporcingai visam laikotarpiui. Sanglaudos fondo asignavimai kiekvienai valstybei narei atitinkamai sumažinami.

Metiniai asignavimai, atitinkantys pirmoje pastraipoje nurodytą Sanglaudos fondo paramą, nuo 2014 biudžetinių metų įtraukiami į atitinkamas EITP biudžeto eilutes.

Iš Sanglaudos fondo EITP pervesta pirmoje pastraipoje nurodyta suma įgyvendinama skelbiant specialius kvietimus projektams, kuriais kuriami pagrindiniai tinklai, arba Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 priedo I dalyje nurodytiems projektams ir horizontaliesiems veiksams.

Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 transporto sektoriui taikytinos taisyklės taikomos specialiams kvietimams, nurodytiems ketvirtoje pastraipoje. Iki 2016 m. gruodžio 31 d., vykdant finansavimo reikalavimus atitinkančių projektų atranką, atsižvelgiama į nacionalinius asignavimus pagal Sanglaudos fondą. Nuo 2017 m. sausio 1 d. į EITP pervestos lėšos, kurios nebuvo skirtos transporto infrastruktūros projektui, yra prieinamos visoms valstybėms narėms, atitinkančioms finansavimo iš Sanglaudos fondo reikalavimus, transporto infrastruktūros projektams finansuoti pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013.

Siekiant remti valstybes nares, atitinkančias finansavimo iš Sanglaudos fondo reikalavimus, kurios gali susidurti su sunkumais kurdamos pakankamai parengtus, kokybiškus, arba ir pakankamai parengtus, ir kokybiškus bei pakankamą Sąjungos pridėtinę vertę turinčius projektus, išskirtinis dėmesys skiriamas pagalbiniais programos veiksams, kuriais siekiama stiprinti institucinius gebėjimus ir didinti su Reglamentu (ES) Nr. 1316/2013 I priedo I priede nurodytų projektų rengimu ir įgyvendinimu susijusių viešojo administravimo įstaigų bei

viešųjų paslaugų efektyvumą. Siekdama užtikrinti kuo didesni pervedimų lėšų panaudojimą visose valstybėse narėse, atitinkančiose finansavimo iš Sanglaudos fondo reikalavimus, Komisija gali skelbti papildomus kvietimus.

7. Pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą pagalbai labiausiai skurstantiems skirta struktūrinių fondų parama yra ne mažesnė kaip 2 500 000 000 EUR, šią sumą valstybės narės, skirdamos papildomą paramą, gali nuspręsti savanoriškai padidinti ne daugiau kaip 1 000 000 000 EUR.

Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriame nustatoma iš kiekvienos valstybės narės struktūrinių fondų asignavimo pagalbai labiausiai skurstantiems pervedimų lėšų suma visam laikotarpiui. Kiekvienai valstybei narei skirtas struktūrinių fondų asignavimas atitinkamai sumažinamas proporcingai sumažinus jį pagal regiono kategoriją.

Metiniai asignavimai, atitinkantys pirmoje pastraipoje nurodytą struktūrinių fondų paramą, nuo 2014 m. biudžetinių metų įtraukiami į atitinkamas pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims priemonės biudžeto eilutes.

8. 330 000 000 EUR struktūrinių fondų lėšų, skiriamų investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui, skiriama tvarios miestų plėtros srities novatoriškiems veiksams, Komisijai atliekant tiesioginį arba netiesioginį valdymą.

9. Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skiriamos lėšos sudaro 2,75 proc. fondų biudžetiniams išpareigojimams 2014–2020 m. numatytų visų lėšų (t. y. iš viso 8 948 259 330 EUR).

10. Taikant šį straipsnį, šio reglamento 18, 91, 93, 95, 99, 120 straipsnius, I priedą ir X priedą, ERPF reglamento 4 straipsnį, ESF reglamento 4 straipsnį, ESF reglamento 4 straipsnį ir 16–23 straipsnius, ETB reglamento 3 straipsnio 3 dalį, atokiausias Majoto regionas laikomas NUTS 2 lygio regionu, patenkančiu į mažiau išsivysčiusių regionų kategoriją. Taikant ETB reglamento 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, Majotas ir Sen Martenas laikomi NUTS 3 lygio regionais.

93 straipsnis

Draudimas perskirstyti lėšas tarp regionų kategorijų

1. Visų asignavimų, skirtų valstybių narių mažiau išsivysčiusiems regionams, pereinamojo laikotarpio regionams ir labiau išsivysčiusiems regionams, tarp tų regionų kategorijų perskirstyti negalima.

2. Nukrypdamas nuo 1 dalies, Komisija tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su vieno arba kelių teminių tikslų įgyvendinimu, gali sutikti su valstybės narės pasiūlymu, šiai pirmą kartą teikiant partnerystės sutartį, arba tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis – paskirstant veiklos lėšų rezervą arba atliekant

partnerystės sutarties esminę peržiūrą, iki 3 proc. viso vienos kategorijos regionams skirto asignavimo perskirstyti kitų kategorijų regionams.

94 straipsnis

Draudimas perskirstyti lėšas tarp tikslų

1. Visų asignavimų, skirtų kiekvienai valstybei narei siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslu, tarp tų tikslų perskirstyti negalima.

2. Nukrypdamas nuo 1 dalies, Komisija, siekdama užtikrinti veiksmingą fondų indėlį siekiant vykdyti 89 straipsnio 1 dalyje nurodytas užduotis, tinkamai pagrįstais atvejais ir laikydama 3 dalyje nustatytos sąlygos, priimdama įgyvendinimo aktą sutinka su valstybės narės pasiūlymu, šiai pirmą kartą teikiant partnerystės sutartį, dalį Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtų jos asignavimų perkelti investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslui.

3. Valstybės narės, teikiančios 2 dalyje nurodytą pasiūlymą, Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirta dalis yra ne mažesnė nei 35 proc. visų tai valstybei narei skirtų asignavimų, susijusių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslu, o atlikus perkėlimą – ne mažesnė kaip 25 proc. tų visų asignavimų.

95 straipsnis

Papildomumas

1. Šiame straipsnyje ir X priede vartojamų terminų apibrėžtys:

1) bendrasis pagrindinio kapitalo formavimas – suma, apskaičiuojama iš per tam tikrą laikotarpį gamintojų rezidentų įsigyto ilgalaikio turto atėmus nurašytą ilgalaikį turtą ir pridėjus tam tikrus nesukurto turto vertės padidėjimus dėl gamintojo arba institucinių vienetų gamybinės veiklos, kaip apibrėžta Tarybos reglamente (EB) Nr. 2223/96 ⁽¹⁾;

2) ilgalaikis turtas – visas materialusis arba nematerialusis turtas, kuris sukuriamas per gamybos procesą ir gamybos procese pats pakartotinai arba nuolat naudojamas ilgiau kaip vienus metus;

3) valdžios sektorius – institucijų, kurios, be savo politinių ir ekonomikos reguliavimo funkcijų, teikia daugiausia ne rinkos paslaugas (gali būti prekės) asmeniniam arba kolektyviniam naudojimui ir persikrsto pajamas ir turtą, visuma;

4) viešosios arba joms lygiavertės struktūrinės išlaidos – valdžios sektoriaus bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas.

⁽¹⁾ 1996 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2223/96 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Bendrijoje (OL L 310, 1996 11 30, p. 1).

2. Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslo parama negali pakeisti valstybės narės viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų.

3. Valstybės narės 2014–2020 m. laikotarpiu užtikrina, kad metinės vidutinės viešosios arba joms lygiavertės struktūrinės išlaidos būtų bent jau lygios partnerystės sutartyje nurodytam orientaciniam lygiui.

Nustatydamos pirmoje pastraipoje nurodytą orientacinį lygį, Komisija ir valstybės narės atsižvelgia į bendras makroekonominės sąlygas, konkrečias arba išskirtines aplinkybes, pavyzdžiui, privatizavimą, valstybės narės išskirtinių viešųjų arba lygiaverčių išlaidų lygį 2007 m.–2013 m. programavimo laikotarpiu ir kitų viešųjų investicijų rodiklių raidą. Jos taip pat atsižvelgia į nacionalinių asignavimų iš fondų pokyčius, palyginti su 2007–2013 m.

4. Tai, ar viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslą lygis per laikotarpį buvo išlaikytas, tikrinama tik tose valstybėse narėse, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena ne mažiau kaip 15 proc. visų gyventojų.

Tose valstybėse narėse, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena ne mažiau kaip 65 proc. visų gyventojų, tikrinimas vykdomas nacionaliniu lygmeniu.

Tose valstybėse narėse, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena daugiau kaip 15 proc., bet mažiau kaip 65 proc. visų gyventojų, tikrinimas vykdomas nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Tuo tikslu valstybės narės Komisijai teikia informaciją apie išlaidas mažiau išsivysčiusiuose regionuose kiekvieno tikrinimo proceso etapu.

5. Tai, ar viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslą lygis išlaikytas, tikrinama partnerystės sutarties pateikimo metu (*ex ante* tikrinimas), 2018 m. (laikotarpio vidurio tikrinimas) ir 2022 m. (*ex post* tikrinimas).

Išsamios papildomumo tikrinimo taisyklės išdėstytos X priedo 2 punkte.

6. Jeigu atlikdama *ex post* tikrinimą Komisija nustato, kad valstybė narė neišlaikė partnerystės sutartyje nustatyto orientacinio viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslą lygio, ir kaip nurodyta X priede, Komisija, atsižvelgdama į nesilaikymo sunkumą, gali atlikti finansinę pataisą, įgyvendinimo aktu priimdama sprendimą. Spręsdama, ar atlikti finansinę pataisą, Komisija atsižvelgia į tai, ar valstybės narės ekonominė padėtis nuo laikotarpio vidurio tikrinimo reikšmingai pasikeitė. Išsamios finansinės pataisos normų taisyklės išdėstytos X priedo 3 punkte.

7. 1–6 dalys netaikomos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtoms programoms.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS

1 SKYRIUS

Bendrosios nuostatos dėl fondų

96 straipsnis

Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo veiksmų programų turinys, tvirtinimas ir keitimas

1. Veiksmų programą sudaro prioritetingos kryptys. Prioritetinga kryptis nustatoma vienam fondui ir vienai regionų kategorijai, išskyrus Sanglaudos fondo atveju, ir, nedarant poveikio 59 straipsniui, atitinka vieną teminių tikslų, ją sudaro vienas arba keli to teminio tikslo investavimo prioritetai, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių. Atitinkamais atvejais ir teminiu požiūriu nuosekliu integruotu požiūriu siekiant padidinti savo poveikį ir veiksmingumą, prioritetinga kryptis gali:

- būti nustatoma daugiau kaip vienai regionų kategorijai;
- apimti vieną arba kelis vienas kitą papildančius ERPF, Sanglaudos fondą ir ESF investavimo prioritetus pagal vieną teminį tikslą;
- tinkamai pagrįstais atvejais apimti vieną arba kelis vienas kitą papildančius skirtingų teminių tikslų investavimo prioritetus, siekiant maksimalaus indėlio įgyvendinant tą prioritetingą kryptį;
- ESF atveju apimti skirtingų 9 straipsnio pirmos pastraipos 8, 9, 10 ir 11 punktuose nurodytų teminių tikslų investavimo prioritetus, siekiant, kad jais būtų paprasčiau prisidedama prie kitų prioritetingų kryptų įgyvendinimo, taip pat siekiant diegti socialines inovacijas ir vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą.

Valstybės narės gali derinti dvi ar daugiau a–d punktuose nurodytų galimybių.

2. Veiksmų programa prisidedama prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimo ir siekiant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, ir joje išdėstoma:

- teminių tikslų, atitinkamų investavimo prioritetų ir finansinių asignavimų, susijusių su partnerystės sutartimi, pasirinkimo pagrindimas remiantis nustatytais regioniniais ir, kai tinkama, nacionaliniais poreikiais, įskaitant poreikį spręsti problemas, nustatytas atitinkamose konkrečioms šalims skirtose

rekomendacijose, priimtose pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamose Tarybos rekomendacijose, priimtose pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, atsižvelgiant į *ex ante* vertinimą pagal 55 straipsnį;

b) pagal kiekvieną prioritetinę kryptį, išskyrus techninę paramą:

- i) investiciniai prioritetai ir atitinkami konkretūs tikslai;
- ii) siekiant užtikrinti geresnį programavimo orientavimą į rezultatus, tikėtini konkrečių tikslų įgyvendinimo rezultatai ir atitinkami rezultato rodikliai, nurodant jų bazinę vertę ir siektiną vertę, atitinkamais atvejais išreikštą kiekybiniais rodikliais, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių;
- iii) pagal kiekvieną investavimo prioritetą remtinų projektų rūšies bei pavyzdžių ir jų tikėtino indėlio siekiant i punkte nurodytų konkrečių tikslų, įskaitant pagrindinius projektų atrankos principus, apibūdinimas ir, kai tinkama, pagrindinių tikslinių grupių, konkrečių tikslinių teritorijų ir paramos gavėjų tipų nustatymas, planuojamas finansinių priemonių bei didelės apimties projektų naudojimas;
- iv) produkto rodikliai kiekvienam investavimo prioritetui, įskaitant kiekybinę siektiną reikšmę, kuriais, kaip tikimasi, bus prisidėta siekiant rezultatų, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių;
- v) įgyvendinimo etapų ir finansinių bei produkto rodiklių, ir, kai taikoma, rezultato rodiklių, kurie būtų laikomi veiklos rezultatų plano orientyrais ir tikslais pagal 21 straipsnio 1 dalį ir II priedą, nustatymas;
- vi) atitinkamų intervencinių veiksmų kategorijos, pagrįstos nomenklatūra, patvirtinta Komisijos, taip pat programuojamų lėšų preliminarus paskirstymas;
- vii) kai tinkama, planuojamo techninės paramos naudojimo, įskaitant, jei reikia, veiksmus, kuriais siekiama stiprinti institucijų, dalyvaujančių valdant ir kontroliuojant programas, ir paramos gavėjų administracinius gebėjimus, santrauka;

c) pagal kiekvieną prioritetinę kryptį, susijusią su technine parama:

- i) konkretūs tikslai;
- ii) tikėtini kiekvieno konkrečaus uždavinio įgyvendinimo rezultatai ir, kai tai objektyviai pateisinama atsižvelgiant

į veiklų turinį, atitinkami rezultato rodikliai, nurodant jų pradinę reikšmę ir siektiną reikšmę, laikantis konkrečiam fondui taikomų taisyklių;

- iii) remtinų projektų ir jų tikėtino indėlio siekiant i punkte nurodytų konkrečių tikslų apibūdinimas;
- iv) produkto rodikliai, kuriais, kaip tikimasi, bus prisidėta siekiant rezultatų;
- v) atitinkamos intervencinių veiksmų kategorijos, pagrįstos nomenklatūra, patvirtinta Komisijos patvirtinta, taip pat programuojamų lėšų preliminarus paskirstymas.

Tais atvejais, kai prioritetinei kryptčiai ar kryptims skirtas Sąjungos įnašas, susijęs su technine parama įgyvendinant veiksmų programą, neviršija 15 000 000 EUR, ii punktas netaikomas.

d) finansavimo planas, kurį sudaro šios lentelės:

- i) lentelės, kuriose pagal 60, 120 ir 121 straipsnius pagal metus suskirstomi iš kiekvieno fondo numatomi skirti visi finansavimo asignavimai, kuriose nurodytos sumos, skirtos veiklos lėšų rezervui;
- ii) lentelės, kuriose nurodyta visa viso programavimo laikotarpio kiekvieno fondo paramos ir nacionalinio bendro finansavimo finansinių asignavimų suma pagal veiksmų programą ir kiekvieną prioritetinę kryptį, ir kuriose nurodytos sumos, skirtos veiklos lėšų rezervui. Prioritetinių kryptčių, susijusių su keliomis regionų kategorijomis, atveju lentelėse nurodoma visa fondų finansinių asignavimų ir nacionalinio bendro finansavimo finansinių asignavimų suma pagal kiekvieną regionų kategoriją.

Prioritetinių kryptčių, apimančių skirtingų teminių tikslų investavimo prioritetus, atveju lentelėje nurodoma visa kiekvieno fondo finansinių asignavimų ir nacionalinio bendro finansavimo suma pagal kiekvieną atitinkamą teminį tikslą.

Jeigu nacionalinį bendrą finansavimą sudaro viešasis ir privatus bendras finansavimas, lentelėje nurodomos preliminarios viešojo ir privačiojo finansavimo dalys. Joje informavimo tikslais nurodoma numatoma EIB dalyvavimo dalis;

e) didelės apimties projektų, kuriuos įgyvendinti planuojama programavimo laikotarpiu, sąrašas.

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl pirmos pastraipos b punkto vi papunktyje ir c punkto v papunktyje nurodytos nomenklatūros. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis nagrinėjimo procedūros, nurodytos 150 straipsnio 3 dalyje.

3. Atsižvelgiant į jos turinį ir tikslus, veiksmų programoje, apibūdinamas integruotas požiūris į teritorinį vystymąsi, susijęs su partnerystės sutartimi, ir parodoma, kaip ta veiksmų programa padeda siekti jos tikslų ir tikėtinų rezultatų, prirėkus nurodant šiuos aspektus:

- a) požiūris į bendruomenės inicijuotos vietos plėtros priemonių naudojimą ir principai, kuriais remiantis nustatomos sritys, kuriose jis bus įgyvendinamas;
- b) preliminari ERPF paramos integruotiesiems tvaraus miestų vystymosi projektams, kurie bus įgyvendinami pagal ERPF Reglamento 7 straipsnio 3 dalį, suma ir orientaciniai ESF paramos integruotiesiems projektams asignavimai;
- c) požiūris į integruotų teritorinių investicijų priemonės naudojimą, išskyrus atvejus, kuriems taikomas b punktas, ir orientaciniai finansiniai asignavimai pagal kiekvieną prioritetinę kryptį;
- d) tarpregioninių ir tarpvalstybinių projektų, vykdančių veiksmų programas drauge su paramos gavėjais, įsisteigusiais bent vienoje kitoje valstybėje narėje, įgyvendinimo tvarka;
- e) valstybėms narėms ir regionams įgyvendinant makroregionines strategijas ir jūros baseino strategijas, priklausomai nuo programos įgyvendinimo teritorijos poreikių, kuriuos nustato valstybė narė, planuojamų intervencinių veiksmų indėlis į tokias strategijas.

4. Be to, veiksmų programoje nurodomi šie aspektai:

- a) atitinkamais atvejais – ar ja tenkinami geografinių vietovių, kurios yra labiausiai paveiktos skurdo, arba tikslinių grupių, kurios patiria didžiausią diskriminavimo arba socialinės atskirties riziką, poreikiai ir kaip jie yra tenkinami, ypač daug dėmesio skiriant marginalioms bendruomenėms ir neįgaliesiems, ir, kai tinkama, nurodant indėlį į partnerystės sutartyje nustatytą integruotą požiūrį;
- b) atitinkamais atvejais – ar ja sprendžiamos regionų demografinės problemos ar tenkinami specialūs vietovių, turinčių ypač didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, kaip nurodyta SESV 174 straipsnyje, poreikiai, ir indėlis prisidedant prie partnerystės sutartyje šiuo tikslu nustatyto integruoto požiūrio įgyvendinimo.

5. Veiksmų programoje nurodoma:

- a) vadovaujanti institucija, tvirtinančioji institucija ir, jei taikoma, audito institucija;
- b) subjektas, kuriam Komisija turi pervesti mokėjimus;

c) veiksmų, kurių imtasi siekiant į veiksmų programos rengimą įtraukti 5 straipsnyje nurodytus partnerius, ir partnerių vaidmuo įgyvendinant veiksmų programą, vykdančią jos stebėjamumą ir ją vertinant.

6. Atsižvelgiant į partnerystės sutarties turinį ir valstybių narių institucinę ir teisinę sistemą, veiksmų programoje taip pat išdėstoma:

- a) priemonės, kuriomis užtikrinamas fondų, EŽŪFKP ir EJRŽF koordinavimas ir koordinavimas su kitomis Sąjungos bei nacionalinėmis finansavimo priemonėmis ir EIB, atsižvelgiant į susijusias nuostatas, nustatytas BSP;
- b) dėl kiekvienos pagal 19 straipsnį ir XI priedą nustatytos *ex ante* sąlygos, kuri yra taikytina veiksmų programai – vertinimas, ar partnerystės sutarties ir veiksmų programos pateikimo metu įvykdyta *ex ante* sąlyga, o jei *ex ante* sąlygos neįvykdytos – veiksmų, skirtų tokiai sąlygai įvykdyti, aprašymas, atsakingi subjektai ir tokių veiksmų tvarkaraštis, atsižvelgiant į partnerystės sutartyje pateiktą santrauką;
- c) paramos gavėjų administracinės naštos įvertinimo santrauka ir, jei reikalinga, planuojami veiksmų, ir preliminarus tvarkaraštis sumažinti administracinę naštą.

7. Į kiekvieną veiksmų programą, išskyrus tas veiksmų programas, kurių atveju techninė parama teikiama pagal specialią veiksmų programą, atsižvelgiant į tai, kaip valstybė narė tinkamai pagrįstai yra įvertinusi veiksmų programų turinio ir tikslų aktualumą, įtraukiamas aprašymas:

- a) konkrečių priemonių, kuriomis atrenkant projektus atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus, efektyvų išteklių naudojimą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, atsparumą nelaimėms ir rizikos prevenciją ir valdymą;
- b) konkrečių priemonių, kuriomis rengiant, planuojant ir įgyvendinant veiksmų programą skatinamos lygios galimybės, užkertamas kelias diskriminacijai dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, ypač galimybių naudotis finansavimu srityje, atsižvelgiant į įvairių tikslinių tokio diskriminavimo rizikos grupių poreikius ir ypač į reikalavimus užtikrinti prieinamumą neįgaliesiems;
- c) veiksmų programos indėlio skatinant moterų ir vyrų lygybę, ir, jei tinkama, tvarkos, kuria užtikrinamas lyčių lygybės aspekto integravimas veiksmų programos ir veiksmo lygmenimis.

Valstybės narės kartu su pasiūlymu dėl veiksmų programos pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą gali pateikti nacionalinių už lygias galimybes atsakingų subjektų nuomonę apie pirmos pastraipos b ir c punktuose nurodytas priemones.

8. Kai valstybė narė parengia ne daugiau kaip vieną veiksmų programą kiekvienam fondui, tos veiksmų programos aspektai, patenkantys į 2 dalies pirmos pastraipos a punkto, 3 dalies a, c ir d punktų, 4 dalies ir 6 dalies taikymo sritį, gali būti įtraukiami vien tik pagal atitinkamas partnerystės sutarties nuostatas.

9. Veiksmų programa parengiama pagal modelį. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas tas modelis. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

10. Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo patvirtinami visi veiksmų programos aspektai, įskaitant visus jos būsimus pakeitimus, patenkantys į šio straipsnio taikymo sritį, išskyrus aspektus, patenkančius į 2 dalies pirmos pastraipos b punkto vi papunkčio, c punkto v papunkčio ir e punkto, 4 ir 5 dalių, 6 dalies a ir c punktų ir 7 dalies taikymo sritį, už kuriuos atsakingos lieka valstybės narės.

11. Vadovaujanti institucija per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo datos praneša Komisijai apie bet kokią sprendimą, kuriuo iš dalies keičiami į Komisijos sprendimo, nurodyto 10 dalyje, taikymo sritį nepatenkantys veiksmų programos aspektai. Iš dalies keičiančiame sprendime nurodoma jo įsigaliojimo data, kuri negali būti ankstesnė už priėmimo datą.

97 straipsnis

Specialios nuostatos dėl paramos, skirtos bendroms neribotų garantijų ir pakeitimo vertybiniais popieriais priemonėms pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, programavimo

Laikantis 28 straipsnio, 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytos veiksmų programos apima tik 96 straipsnio 2 dalies b punkto i, ii ir iv papunkčiuose, 96 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punkte, 96 straipsnio 5 dalyje ir 96 straipsnio 6 dalies b punkte nurodytus elementus.

98 straipsnis

Jungtinė fondų parama pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą

1. Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo veiksmų programoms gali būti skiriama jungtinė fondų parama.

2. Iš ERPF ir ESF lėšų papildomai ir neviršijant 10 proc. kiekvienai veiksmų programos prioritetinei krypciai skiriamo Sąjungos finansavimo gali būti finansuojama projekto dalis, kurios išlaidos yra tinkamos finansuoti iš kito fondo pagal

tam fondui taikomas tinkamumo finansuoti taisyklės, jeigu tokios išlaidos reikalingos, kad projektas būtų sėkmingai įgyvendinamas, ir tiesiogiai su tuo projektu susijusios.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui skirtoms programoms.

99 straipsnis

Geografinė veiksmų programų įgyvendinimo aprėptis pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą

Išskyrus tuos atvejus, kai Komisija ir valstybė narė susitaria kitaip, ERPF ir ESF veiksmų programos rengiamos atitinkamu geografiniu lygiu, ne žemesniu kaip NUTS 2, remiantis tai valstybei narei būdinga institucine sistema.

Veiksmų programos, kurioms teikiama parama iš Sanglaudos fondo, rengiamos nacionaliniu lygmeniu.

II SKYRIUS

Didelės apimties projektai

100 straipsnis

Turinys

Pagal veiksmų programą arba veiksmų programas, kurioms buvo taikomas Komisijos sprendimas pagal šio reglamento 96 straipsnio 10 dalį arba ETB reglamento 8 straipsnio 12 dalį, iš ERPF ir Sanglaudos fondo gali būti remiamas projektas, kurį sudaro grupė darbų, veiksmų ar paslaugų, skirtų nedalomam tiksliai nustatyto ekonominio arba techninio pobūdžio uždaviniui, kuriuo siekiama aiškiai nustatytų tikslų, atlikti, o bendros tinkamos finansuoti išlaidos yra didesnės kaip 50 000 000 EUR, ir projektai, kuriais prisidedama prie 9 straipsnio pirmos pastraipos 7 punkte nurodyto teminio tikslo įgyvendinimo, kai visos tinkamos finansuoti išlaidos yra didesnės kaip 75 000 000 EUR (toliau – didelės apimties projektas). Finansinės priemonės didelės apimties projektais nelaikomos.

101 straipsnis

Didelės apimties projektui patvirtinti būtina informacija

Prieš patvirtinant didelės apimties projektą, vadovaujanti institucija užtikrina, kad būtų prieinama ši informacija:

- detali informacija apie subjektą, kuris atsako už didelės apimties projekto įgyvendinimą, ir jo pajėgumus;
- investicijos ir jos vietos apibūdinimas;
- visos išlaidos ir visos tinkamos finansuoti išlaidos, atsižvelgiant į 61 straipsnyje nustatytus reikalavimus;
- atliktos galimybių studijos, įskaitant alternatyvų analizę ir jų rezultatus;

- e) išlaidų ir naudos analizė, įskaitant ekonominę ir finansinę analizę, ir rizikos vertinimą;
- f) poveikio aplinkai analizė atsižvelgiant į prisitaikymą prie klimato kaitos padarinių, poreikį juos mažinti ir atsparumą nelaimėms;
- g) detali informacija apie tai, kaip didelės apimties projektas atitinka atitinkamos veiksmų programos arba veiksmų programų prioritetingą kryptį, ir tikėtinas jo indėlis siekiant įgyvendinti tų prioritetingų kryptų konkrečius tikslus ir tikėtinas indėlis į socialinį ir ekonominį vystymąsi;
- h) finansavimo planas, kuriame nurodomi visi planuojami finansiniai išteklių ir planuojama fondų ir EIB parama, taip pat visi kiti finansavimo šaltiniai ir fiziniai bei finansiniai pažangos stebėsenos rodikliai atsižvelgiant į nustatytą riziką;
- i) didelės apimties projekto įgyvendinimo tvarkaraštis ir, jei numatomas įgyvendinimo laikotarpis yra ilgesnis už programavimo laikotarpį, etapai, kuriems prašoma fondų paramos 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.
- ii) pateikiamas investicijos ir jos vietos apibūdinimas, įgyvendinimo tvarkaraštis ir numatomas didelės apimties projekto indėlis siekiant atitinkamos prioritetingos krypties arba kryptų konkrečių tikslų;
- iii) nurodomos visos išlaidos ir visos tinkamos finansuoti išlaidos, atsižvelgiant į 61 straipsnyje nustatytus reikalavimus;
- iv) pateikiamas finansavimo planas ir fiziniai ir finansiniai pažangos stebėsenos rodikliai, atsižvelgiant į nustatytą riziką;
- b) pateikiamas nepriklausomų ekspertų atliktas kokybės vertinimas, aiškiai nurodant didelės apimties projekto investicijų pagrįstumą ir ekonominį gyvybingumą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pirmos pastraipos e punkte nurodytos išlaidų ir naudos analizės atlikimo metodika, pagrįsta pripažinta geriausia patirtimi pagrįsta metodika. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

Valstybės narės iniciatyva pirmos pastraipos a–i punktuose nurodytą informaciją gali būti vertinama nepriklausomų ekspertų, kuriems bus teikiama Komisijos techninė parama, arba, Komisijai pritarus, kiti nepriklausomi ekspertai (kokybės vertinimas). Kitais atvejais valstybė narė pateikia Komisijai pirmos pastraipos a–i punktuose nurodytą informaciją iškart po to, kai ją gauna.

Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma metodika, taikytina atliekant didelės apimties projekto kokybės vertinimą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma teiktinos informacijos, nurodytos pirmos dalies a–i punktuose, forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

102 straipsnis

Sprendimas dėl didelės apimties projekto

1. Jei didelės apimties projektą nepriklausomi ekspertai, atlikdami kokybės vertinimą, įvertino teigiamai, remdamasi ekspertų pateiktu 101 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos vertinimu, vadovaujančioji institucija gali pradėti didelės apimties projekto atranką pagal 125 straipsnio 3 dalį. Vadovaujančioji institucija praneša Komisijai apie atrinktą didelės apimties projektą. Tokį pranešimą sudaro šie elementai:

- a) 125 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytas dokumentas, kuriame:

Jei Komisija per tris mėnesius nuo pranešimo, nurodyto pirmoje pastraipoje, dienos įgyvendinimo aktu nepriima sprendimo, kuriuo atsisako patvirtinti finansinį įnašą, laikoma, kad valstybės narės pasirinkto didelės apimties projekto finansinis įnašas yra patvirtintas nesant Komisijos sprendimo. Komisija atsisako patvirtinti finansinį įnašą remdamasi tik tuo, kad ji yra nustatęsi didelių trūkumų, susijusių su nepriklausomų ekspertų atliktas kokybės vertinimas.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pranešimo, nurodyto pirmoje pastraipoje, forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Kitais nei šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais Komisija didelės apimties projektą įvertina remdamasi 101 straipsnyje nurodyta informacija, siekdama nustatyti, ar prašomas finansinis įnašas didelės apimties projektui, kurį laikydamosi 125 straipsnio 3 dalies pasirinkto vadovaujančioji institucija, yra pagrįstas. Komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo 101 straipsnyje nurodytos informacijos pateikimo dienos įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl finansinio įnašo, skirtą pasirinktam didelės apimties projektui, patvirtinimo.

3. Komisijos patvirtinimas pagal 1 dalies antrą pastraipą ir 2 dalį suteikiamas su sąlyga, kad sudaryta pirma darbų sutartis, arba, jei projektai įgyvendinami pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės struktūrą, kad viešojo sektoriaus subjektas ir privačiojo sektoriaus subjektas viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartį pasirašys per trejus metus nuo patvirtinimo dienos. Valstybei narei per trejų metų laikotarpį pateikus tinkamai pagrįstą prašymą, visų pirma, kai dėl administracinių ir teisinių procedūrų, susijusių su didelės apimties projektų įgyvendinimu, yra vėluojama, Komisija įgyvendinimo aktu gali priimti sprendimą dėl laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei dveju metų laikotarpiui.

4. Jei Komisija nepatvirtina finansinio įnašo pasirinktam didelės apimties projektui, savo sprendime ji nurodo atsisakymo priežastis.

5. Didelės apimties projektai, apie kuriuos pranešta Komisijai pagal 1 dalį arba kurie jai pateikti tvirtinti pagal 2 dalį, įtraukiami į veiksmų programos didelės apimties projektų sąrašą.

6. Didelės apimties projekto išlaidos gali būti įtraukiamos į mokėjimo prašymą po to, kai buvo pateiktas 1 dalyje nurodytas pranešimas, arba po to, kai buvo projektas buvo pateiktas tvirtinti pagal 2 dalį. Jei Komisija nepatvirtina vadovaujančiosios institucijos pasirinkto didelės apimties projekto, po to, kai Komisija priima sprendimą, išlaidų deklaracija atitinkamai pataišoma.

103 straipsnis

Sprendimas dėl didelės apimties projekto, kuris įgyvendinamas etapais

1. Nukrypstant nuo 101 straipsnio trečios pastraipos ir 102 straipsnio 1 ir 2 dalių, šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos procedūros taikomos projektui, kuris atitinka šias sąlygas:

- a) projektas susijęs su antruoju ar vėlesniu didelės apimties projekto etapu pagal ankstesnį programavimo laikotarpį, kurio ankstesnį etapą ar etapus Komisija patvirtina ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006; valstybių narių, įstojusių į Sąjungą po 2013 m. sausio 1 d., atveju ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 31 d.;
- b) didelės apimties projekto visų tinkamų finansuoti išlaidų visais etapais suma viršija 100 straipsnyje nustatytus atitinkamus lygius;
- c) didelės apimties projekto paraiška ir Komisijos atliktas vertinimas pagal ankstesnį programavimo laikotarpį apėmė visus suplanuotus etapus;
- d) nėra esminių šio reglamento 101 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos apie didelės apimties projektą ir informacijos, numatytos didelės apimties projekto paraiškai, pateikiamai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006, skirtumų, visų pirma visų tinkamų finansuoti išlaidų atžvilgiu;
- e) pagal ankstesnį programavimo laikotarpį įgyvendintino didelės apimties projekto etapas yra arba bus parengtas įgyvendinti pagal Komisijos sprendime nurodytą jam numatytą paskirtį iki atitinkamos veiksmų programos arba programų užbaigimo dokumentų pateikimui nustatyto termino.

2. Vadovaujančioji institucija gali pradėti didelės apimties projekto atranką pagal 125 straipsnio 3 dalį ir pateikti pranešimą, kuriame pateikiami visi 102 straipsnio 1 dalies pirmos

pastraipos a punkte išdėstyti elementai, taip pat savo patvirtinimą, kad yra įvykdyta šio straipsnio 1 dalies d punkte nurodyta sąlyga. Nereikalaujama, kad nepriklausomi ekspertai atliktų informacijos kokybės vertinimą.

3. Jei Komisija per tris mėnesius nuo pranešimo, nurodyto 2 dalyje, dienos įgyvendinimo aktu nepriima sprendimo, kuriuo atsisakoma patvirtinti finansinį įnašą, laikoma, kad vadovaujančiosios institucijos pasirinkto didelės apimties projekto finansinis įnašas yra patvirtintas nesant Komisijos sprendimo. Komisija atsisako patvirtinti finansinį įnašą remdamasi tik tuo, kad iš esmės pasikeitė 1 dalies d punkte nurodyta informacija arba didelės apimties projektas neatitinka atitinkamos veiksmų programos ar programų atitinkamos prioritetinės krypties.

4. 102 straipsnio 3–6 dalys taikomos sprendimams dėl didelės apimties projekto, kuris įgyvendinamas etapais.

III SKYRIUS

Bendrasis veiksmų planas

104 straipsnis

Taikymo sritis

1. Bendrasis veiksmų planas – tai veiksmas, kurio apimtis yra nustatyta ir kuris valdomas pagal pasiektiną produktų ir rezultatų lygį. Jį sudaro projektas arba grupė projektų, nesusijusių su infrastruktūros teikimu, už kurių vykdymą yra atsakingas paramos gavėjas, ir kuris sudaro veiksmų programos arba programų dalį. Bendrojo veiksmų plano produkto ir rezultato rodikliai suderinami tarp valstybės narės ir Komisijos, jie padeda siekti konkrečių veiksmų programų tikslų ir sudaro pagrindą skirti fondų paramą. Rezultatai – tai tiesioginiai bendrojo veiksmų plano įgyvendinimo padariniai. Bendrojo veiksmų plano paramos gavėjas yra viešosios teisės subjektas. Bendrieji veiksmų planai nėra laikomi didelės apimties projektais.

2. Bendrajam veiksmų planui skirtos viešosios išlaidos yra ne mažesnės kaip 10 000 000 EUR arba sudaro ne mažiau kaip 20 % viešosios paramos veiksmų programai arba programoms, atsižvelgiant į tai, kuri suma yra mažesnė. Vykdamas bandomąjį projektą, viename bendrajame veiksmų plane kiekvienai veiksmų programai skirtos minimalios viešosios išlaidos gali būti sumažintos iki 5 000 000 EUR.

3. 2 dalis netaikoma veiksmams, kurie remiami pagal JUI.

105 straipsnis

Bendrojo veiksmų plano rengimas

1. Valstybė narė, vadovaujančioji institucija arba bet kuris paskirtas viešosios teisės subjektas gali pateikti pasiūlymą dėl bendrojo veiksmų plano kartu su atitinkama veiksmų programa arba vėliau. Tame pasiūlyme pateikiama visa 106 straipsnyje nurodyta informacija.

2. Bendrasis veiksmų planas parengiamas daliai 2014 m. sausio 1 d. – 2023 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu. Už įgyvendinant bendrąjį veiksmų planą pasiektus produkto ir rezultato rodiklius atlyginama tik tada, jei jie būna pasiekti po sprendimo dėl bendrojo veiksmų plano, nurodyto 107 straipsnyje, patvirtinimo dienos ir iki nurodyto įgyvendinimo laikotarpio, apibrėžto tame sprendime, pabaigos.

106 straipsnis

Bendrijų veiksmų planų turinys

Bendrajame veiksmų plane pateikiama:

- (1) vystymosi poreikių analizė ir tikslai, kuriais jis grindžiamas, atsižvelgiant į veiksmų programų tikslus ir, jei taikomos, atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, valstybių narių ir Sąjungos ekonomikos politikos bendras gaires pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį bei atitinkamas Tarybos rekomendacijas, į kurias valstybės narės turi atsižvelgti savo užimtumo politikoje, pateiktas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį;
- (2) planas, kuriame nurodomas bendrų ir konkrečių bendrojo veiksmų plano tikslų ryšys, produkto ir rezultatų orientyrai ir tikslai, numatomi projektai arba projektų tipai;
- (3) bendri ir konkretūs produkto ir rezultatų stebėsenos rodikliai, kai tinkama, pagal prioritetines kryptis;
- (4) informacija apie jo geografinę įgyvendinimo aprėptį ir tikslines grupes;
- (5) numatomas jo įgyvendinimo laikotarpis;
- (6) jo poveikio moterų ir vyrų lygybės skatinimui ir diskriminacijos prevencijai analizė;
- (7) kai tinkama, jo poveikio darnaus vystymosi skatinimui analizė;
- (8) jo įgyvendinimo nuostatos, taip pat nuostatos dėl:
 - a) paramos gavėjo, atsakingo už bendrojo veiksmų plano įgyvendinimą, paskyrimo ir jo kompetencijos atitinkamoje srityje bei jo administracinio ir finansų valdymo gebėjimų užtikrinimo;
 - b) bendrojo veiksmų plano valdymo tvarkos pagal 108 straipsnį;

- c) bendrojo veiksmų plano stebėsenos ir vertinimo tvarkos, taip pat orientyrų, produkto ir rezultatų pasiekimo duomenų kokybės, rinkimo ir saugojimo užtikrinimo tvarkos;
- d) tvarkos, kuria užtikrinama informacijos, susijusios su bendruoju veiksmų planu ir fondais, sklaida bei jų viešinimas,

(9) jo finansavimo tvarka, taip pat:

- a) orientyrų, produkto ir rezultatų tikslų įgyvendinimo išlaidos remiantis 2 punktu, taikant šio reglamento 67 straipsnio 5 dalyje ir ESF reglamento 14 straipsnyje nurodytus metodus;
- b) preliminarus mokėjimų paramos gavėjui grafikas, susietas su orientyrais ir tikslais;
- c) veiksmų programos ir prioritetinės krypties finansavimo planas, įskaitant visą tinkamą finansuoti sumą ir viešųjų išlaidų sumą.

Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas bendrojo veiksmų plano modelio formatas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patarimosios procedūros.

107 straipsnis

Sprendimas dėl bendrojo veiksmų plano

1. Komisija bendrąjį veiksmų planą vertina remdamasi 106 straipsnyje nurodyta informacija, kad nustatytų, ar fondų parama yra pagrįsta.

Jeigu Komisija per du mėnesius nuo pasiūlymo dėl bendrojo veiksmų plano pateikimo nusprendžia, kad jis neatitinka vertinimo reikalavimų, nurodytų 104 straipsnyje, ji pateikia pastabas valstybei narei. Valstybė narė Komisijai suteikia visą prašomą reikalingą papildomą informaciją ir, jei reikia, atitinkamai peržiūri bendrąjį veiksmų planą.

2. Jeigu į visas pastabas tinkamai atsižvelgiama, Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriuo bendrąjį veiksmų planą patvirtina ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė jį pateikia, bet ne anksčiau kaip iki atitinkamų veiksmų programų patvirtinimo.

3. 2 dalyje nurodytame sprendime nurodomas bendrojo veiksmų plano paramos gavėjas ir bendrieji bei konkretūs bendrojo veiksmų plano tikslai, orientyrai, produkto ir rezultatų tikslai, tų orientyrų, produkto ir rezultatų tikslų įgyvendinimo išlaidos, finansavimo planas pagal veiksmų programą ir prioritetinę kryptį, įskaitant visą tinkamą finansuoti sumą ir viešųjų išlaidų sumą, bendrojo veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpis ir, jei reikia, bendrojo veiksmų plano įgyvendinimo geografinė aprėptis ir tikslinės grupės.

4. Jei Komisija, priimdama įgyvendinimo aktą, atsisako leisti skirti fondų paramą bendrajam veiksmų planui, per 2 dalyje nustatytą laikotarpį ji praneša valstybei narei savo priežastis.

108 straipsnis

Valdymo komitetas ir bendrojo veiksmų plano pakeitimai

1. Valstybė narė arba vadovaujančioji institucija atskirai nuo atitinkamų veiksmų programų stebėsenos komiteto sudaro bendrojo veiksmų plano valdymo komitetą. Valdymo komitetas posėdžiauja ne rečiau kaip du kartus per metus ir teikia ataskaitas vadovaujančiajai institucijai. Vadovaujančioji institucija informuoja atitinkamą stebėsenos komitetą apie valdymo komiteto darbo rezultatus ir pažangą įgyvendinant bendrąjį veiksmų planą pagal 110 straipsnio 1 dalies e punktą ir 125 straipsnio 2 dalies a punktą.

Dėl valdymo komiteto sudėties sprendžia valstybė narė, pasitarusi su atitinkama vadovaujančiąja institucija ir laikydamasi partnerystės principo.

Komisija gali dalyvauti valdymo komiteto veikloje patariamąja teise.

2. Valdymo komitetas atlieka šias užduotis:

- a) vykdo bendrojo veiksmų plano orientyrų, produkto ir rezultatų įgyvendinimo pažangos peržiūrą;
- b) svarsto ir tvirtina visus pasiūlymus dėl bendrojo veiksmų plano keitimo, kad būtų atsižvelgta į visus aspektus, darančius įtaką jo vykdymui.

3. Valstybės narės Komisijai pateikiami prašymai dėl bendrųjų veiksmų planų keitimo tinkamai pagrindžiami. Komisija, atsižvelgdama į valstybės narės pateiktą informaciją, vertina, ar prašymas dėl pakeitimo yra pagrįstas. Komisija gali pateikti pastabas, o valstybė narė Komisijai pateikia visą reikalingą papildomą informaciją. Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl keitimo prašymo ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė jį pateikė, jeigu į Komisijos pastabas buvo tinkamai atsižvelgta. Pakeitimas įsigalioja nuo sprendimo dienos, jeigu sprendime nenurodoma kitaip.

109 straipsnis

Bendrojo veiksmų plano finansų valdymas ir kontrolė

1. Mokėjimai paramos gavėjui pagal bendrąjį veiksmų planą vykdomi kaip fiksuotosios sumos arba pagal fiksuotuosius vieneto įkainius 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nustatytos fiksuotųjų sumų ribos netaikomos.

2. Bendrojo veiksmų plano finansų valdymu, kontrole ir auditu siekiama tik tikrinti, ar sprendime, kuriuo patvirtinamas bendrasis veiksmų planas, nurodytos mokėjimų sąlygos įvykdytos.

3. Paramos gavėjas pagal bendrąjį veiksmų planą ir jo atsakomybe veikiančios subjektai veiksmų įgyvendinimo išlaidas gali nustatyti taikydami savo apskaitos normas. Audito institucija arba Komisija nevykdo tų apskaitos normų ir faktiškai paramos gavėjo patirtų išlaidų audito.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

STEBĖSENA, VERTINIMAS, INFORMAVIMAS IR KOMUNIKACIJA

1 SKYRIUS

Stebėsenos ir vertinimas

110 straipsnis

Stebėsenos komiteto funkcijos

1. Stebėsenos komitetas visų pirma nagrinėja:
 - a) visus klausimus, kurie daro poveikį veiksmų programos įgyvendinimo rezultatams;
 - b) pažangą įgyvendinant vertinimo planą ir tolesnius veiksmus atsižvelgiant į vertinimų išvadas;
 - c) komunikacijos strategijos įgyvendinimą;
 - d) didelės apimties projektų įgyvendinimą;
 - e) bendrųjų veiksmų planų įgyvendinimą;
 - f) projektus, skirtus moterų ir vyrų lygybei, lygioms galimybėms ir nediskriminavimui skatinti, įskaitant prieigą neįgaliesiems;
 - g) projektus, skirtus darniam vystymuisi skatinti;
 - h) tam tikrais atvejais, kai *ex ante* sąlygos neįvykdytos partnerystės sutarties ir veiksmų programos pateikimo dieną, pažangą įgyvendinant projektus, kurių imamasi taikytinoms *ex ante* sąlygoms įvykdyti;
 - i) finansines priemones.

2. Nukrypstant nuo 49 straipsnio 3 dalies, stebėsenos komitetas nagrinėja ir tvirtina:

- a) veiksmų atrankos metodiką ir kriterijus;
- b) metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitas;
- c) veiksmų programos vertinimo planą ir visus vertinimo plano pakeitimus, įskaitant atvejus, kai toks planas yra bendro vertinimo plano dalis pagal 114 straipsnio 1 dalį;
- d) veiksmų programos komunikacijos strategiją ir visus jos pakeitimus;
- e) visus vadovaujančiosios institucijos pasiūlymus dėl veiksmų programos pakeitimų.

111 straipsnis

Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo įgyvendinimo ataskaitos

1. Ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 31 d. ir kiekvienų paskesnių metų iki 2023 m. (imtinai) gegužės 31 d. tą pačią datą valstybė narė Komisijai pateikia metinę įgyvendinimo ataskaitą, kaip nustatyta 50 straipsnio 1 dalyje. 2016 m. teikiama ataskaita apima 2014 ir 2015 finansinius metus, taip pat laikotarpį nuo išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios iki 2013 m. gruodžio 31 d.

2. 2017 m. ir 2019 m. pateiktoms ataskaitoms 1 dalyje nurodytas terminas yra birželio 30 d.

3. Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama informacija apie:

- a) veiksmų programos įgyvendinimą pagal 50 straipsnio 2 dalį;
- b) didelės apimties projektų ir bendrųjų veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo pažangą.

4. 2017 ir 2019 m. teikiamose metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama ir įvertinama informacija, nurodyta atitinkamai 50 straipsnio 4 ir 5 dalyse, ir šio straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija ir ši informacija:

- a) vertinimo plano įgyvendinimo pažanga ir paskesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į vertinimų išvadas;
- b) informavimo apie fondus ir jų viešinimo priemonių rezultatai, pasiekti įgyvendinant komunikacijos strategiją;
- c) partnerių dalyvavimas įgyvendinant, stebint ir vertinant veiksmų programą.

2017 m. ir 2019 m. teikiamose metinėse įgyvendinimo ataskaitose, priklausomai nuo veiksmų programų turinio ir tikslų, gali būti pateikiama ir įvertinama ši informacija:

- a) pažanga, padaryta įgyvendinant integruotą teritorinio vystymosi principą, įskaitant su demografinėmis problemomis susiduriančių ir nuolatinių arba gamtinių trūkumų turinčių teritorijų plėtrą, tvarią miestų plėtrą ir bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą pagal veiksmų programą;
- b) veiksmų, kuriais stiprinami valstybės narės institucijų ir paramos gavėjų gebėjimai administruoti ir naudoti fondų paramą, įgyvendinimo pažanga;
- c) tarpregioninių ir tarpvalstybinių veiksmų įgyvendinimo pažanga;
- d) atitinkamais atvejais indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas;
- e) konkretūs veiksmai, kurių imtasi siekiant skatinti moterų ir vyrų lygybę, užkirsti kelią diskriminacijai, visų pirma priemonių neigaliesiems srityje, taip pat tai, kokia tvarka buvo siekiama užtikrinti, kad veiksmų programoje ir veiksmuose būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą;
- f) veiksmai, kurių imtasi darniam vystymuisi skatinti pagal 8 straipsnį;
- g) veiksmų socialinių inovacijų srityje, jei tinkama, įgyvendinimo pažanga;
- h) pažanga, padaryta įgyvendinant priemones, skirtas specifiniams geografinių vietovių, kurios yra labiausiai paveiktos skurdo, arba tikslinių grupių, kurios patiria didžiausią skurdo, diskriminavimo arba socialinės atskirties riziką, poreikiams tenkinti, ypač didelį dėmesį skiriant marginalioms bendruomenėms, neigaliesiems, ilgalaikiams bedarbiams bei nedirbantiems jaunuoliams, įskaitant, kai tinkama, panaudotus finansinius išteklius.

Nukrypstant nuo pirmos ir antros pastraipų ir siekiant užtikrinti partnerystės sutarties ir pažangos ataskaitos suderinamumą, valstybės narės, parengusios ne daugiau kaip vieną veiksmų programą kiekvienam fondui, gali įtraukti 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją apie *ex ante* sąlygas, pagal 50 straipsnio 4 dalį reikalaujamą pateikti informaciją ir šios dalies antros pastraipos a, b, c ir h punktuose nurodytą informaciją į pažangos ataskaitą, o ne į metines įgyvendinimo ataskaitas, pateikiamas atitinkamai 2017 ir 2019 m., ir atitinkamai į galutinę įgyvendinimo ataskaitą, nedarant poveikio 110 straipsnio 2 dalies b punkto taikymui.

5. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos modeliai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

112 straipsnis

Finansinių duomenų teikimas

1. Iki sausio 31 d., liepos 31 d. ir spalio 31 d. valstybė narė elektroniniu būdu Komisijai stebėsenos tikslais apie kiekvieną veiksmų programą pateikia šiuos duomenis pagal prioritetines kryptis:

- a) visas ir viešąsias tinkamas finansuoti veiksmų išlaidas ir paramai atrinktų veiksmų skaičių;
- b) visas paramos gavėjų vadovaujančiajai institucijai deklaruotas tinkamas finansuoti išlaidas.

2. Be to, iki sausio 31 d. pateikti duomenys skirstomi pagal intervencinės veiklos kategorijas. Tie pateikti duomenys laikomi atitinkančiais 50 straipsnio 2 dalyje nurodytus finansinių duomenų pateikimo reikalavimus.

3. Kartu su sausio 31 d. ir liepos 31 d. pateikiamais duomenimis pateikiama prognozė, kokią sumą valstybės narės numato nurodyti einamųjų finansinių metų ir ateinančių finansinių metų mokėjimo paraiškose.

4. Pagal šį straipsnį teikiamų duomenų laikotarpio pabaiga yra mėnesio, einančio prieš duomenų pateikimo mėnesį, pabaiga.

5. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas modelis, kurį reikia naudoti Komisijai teikiant finansinius duomenis stebėsenos tikslais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

113 straipsnis

Sanglaudos pranešimas

SESV 175 straipsnyje nurodytame Komisijos pranešime pateikiama:

- a) informacija apie pažangą, padarytą siekiant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, taip pat informacija apie regionų socialinę ir ekonominę padėtį bei vystymąsi ir apie tai, kaip atsižvelgiama į Sąjungos prioritetus;
- b) informacija apie tai, kaip prie padarytos pažangos prisidėjo fondai, EIB finansavimas ir kitos priemonės ir kokį poveikį jai turėjo kita Sąjungos ir nacionalinė politika;

- c) prirėkus, nuoroda į būsimas Sąjungos priemones ir politikos kryptis, kurių reikia ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai stiprinti ir Sąjungos prioritetams įgyvendinti.

114 straipsnis

Vertinimas

1. Vadovaujančioji institucija arba valstybė narė parengia vienos arba kelių veiksmų programų vertinimo planą. Vertinimo planas stebėsenos komitetui pateikiamas ne vėliau kaip per vienerius metus nuo veiksmų programos patvirtinimo.

2. Iki 2022 m. gruodžio 31 d. vadovaujančiosios institucijos Komisijai pateikia kiekvienos veiksmų programos ataskaitą, kurioje apibendrina programavimo laikotarpiu atliktų vertinimų išvadas ir pagrindinius veiksmų programų produktus ir rezultatus, pateikdamos pastabas apie praneštą informaciją.

3. Komisija atlieka *ex post* vertinimus glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir vadovaujančiosiomis institucijomis.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys netaikomos 39 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytoms specialioms programoms.

II SKYRIUS

Informavimas ir komunikacija

115 straipsnis

Informavimas ir komunikacija

1. Valstybės narės ir vadovaujančiosios institucijos yra atsakingos už tai, kad:

- a) būtų parengtos komunikacijos strategijos;
- b) užtikrintų, kad būtų sukurta viena bendra interneto svetainė arba portalas, kur būtų skelbiama informacija apie visas tos valstybės narės veiksmų programas ir galimybes jomis naudotis, įskaitant informaciją apie programų įgyvendinimo terminus ir visas susijusias viešąsias konsultacijas;
- c) galimi paramos gavėjai būtų informuojami apie finansavimo pagal veiksmų programas galimybes;
- d) įgyvendinant informavimo ir komunikacijos projektus, susijusius su partnerystės susitarimų, veiksmų programų ir veiksmų rezultatais ir poveikiu, Sąjungos piliečiai būtų informuojami apie sanglaudos politikos ir fondų vaidmenį ir pasiekimus.

2. Kad užtikrintų fondų suteiktos paramos skaidrumą, valstybės narės arba vadovaujančiosios institucijos sudaro ir pildo veiksmų pagal veiksmų programas ir fondus sąrašą lentelinės skaičiuoklės formatu, kuris sudaro galimybę duomenis rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatais. Šis veiksmų sąrašas skelbiamas vienoje bendroje interneto svetainėje arba viename bendrame portale, kur pateikiamas visų tos valstybės narės veiksmų programų sąrašas ir santrauka.

Siekiant toliau paskatinti privatųjį sektorių, pilietinę visuomenę ar nacionalinius viešojo administravimo subjektus veiksmų sąrašu naudotis ne vieną kartą, interneto svetainėje galima aiškiai nurodyti taikytinas licencijavimo taisykles, pagal kurias duomenys skelbiami aiškiu būdu.

Veiksmų sąrašas atnaujinamas ne rečiau kaip kas šešis mėnesius.

Būtiniausia informacija, kurią reikia pateikti veiksmų sąrašė, nurodyta XII priede.

3. Išsamios informavimo ir komunikacijos priemonių, skirtų visuomenei, ir informavimo priemonių, skirtų pareiškėjams ir paramos gavėjams, taisyklės išdėstytos XII priede.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl veiksmui skirtų informavimo ir komunikacijos priemonių techninėms charakteristikoms ir nurodymams dėl skiriamojo ženklo sukūrimo ir standartinių spalvų apibrėžimo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nustatytos nagrinėjimo procedūros.

116 straipsnis

Komunikacijos strategija

1. Valstybė narė arba vadovaujančiosios institucijos parengia kiekvienos veiksmų programos komunikacijos strategiją. Kelioms veiksmų programoms gali būti parengta bendra komunikacijos strategija. Komunikacijos strategijoje atsižvelgiama į atitinkamos veiksmų programos ar programų apimtį, laikantis proporcingumo principo.

Į komunikacijos strategiją įtraukiamos XII priede nurodytos sudedamosios dalys.

2. Komunikacijos strategija pateikiama stebėsenos komitetui patvirtinti pagal 110 straipsnio 2 dalies d punktą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo atitinkamos veiksmų programos ar programų patvirtinimo.

Jei bendra komunikacijos strategija parengiama kelioms veiksmų programoms ir yra susijusi su keliais stebėsenos komitetais, valstybė narė gali paskirti vieną stebėsenos komitetą,

konsultuojantis su kitais susijusiais stebėsenos komitetais atsakingą už bendros komunikacijos strategijos ir vėlesnius tos strategijos pakeitimus.

Prireikus valstybė narė arba vadovaujančiosios institucijos programavimo laikotarpiu gali iš dalies pakeisti komunikacijos strategiją. Vadovaujančioji institucija pateikia iš dalies pakeistą komunikacijos strategiją stebėsenos komitetui patvirtinti pagal 110 straipsnio 2 dalies d punktą.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies trečios pastraipos, vadovaujančioji institucija pagal 110 straipsnio 1 dalies c punktą bent kartą per metus informuoja atsakingą stebėsenos komitetą ar komitetus apie komunikacijos strategijos įgyvendinimo pažangą ir atliktą rezultatų analizę, taip pat apie numatomą informavimo ir komunikacijos veiklą, kuri bus vykdoma kitais metais. Stebėsenos komitetas pateikia nuomonę dėl kitais metais numatomos veiklos, jei jam tai atrodo tinkama.

117 straipsnis

Už informavimą ir komunikaciją atsakingi pareigūnai ir jų tinklai

1. Kiekviena valstybė narė paskiria už informavimą ir komunikaciją atsakingą pareigūną, kuris koordinuoja informavimo ir komunikacijos veiksmus, susijusius su vienu arba daugiau fondais, įskaitant susijusias programas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą, ir atitinkamai informuoja Komisiją.

2. Už informavimą ir komunikaciją atsakingas pareigūnas yra atsakingas už nacionalinio su fondais susijusių už komunikaciją atsakingų asmenų tinklo, jei tokio tinklo esama, veiklos koordinavimą, už XII priede nurodytos interneto svetainės arba portalo sukūrimą ir tvarkymą ir už komunikacijos priemonių, kurių imtasi valstybės narės lygmeniu, apžvalgos pateikimą.

3. Kiekviena vadovaujančioji institucija paskiria po vieną asmenį, atsakingą už informavimą ir komunikaciją veiksmų programos lygmeniu, ir apie paskirtus asmenis praneša Komisijai. Atitinkamais atvejais kelioms veiksmų programoms galima paskirti vieną asmenį.

4. Komisija sukuria Sąjungos tinklus, kurių narius paskiria valstybės narės, siekdama užtikrinti, kad būtų keičiamasi komunikacijos strategijų įgyvendinimo rezultatų informacija, patirtimi įgyvendinant informavimo ir komunikacijos priemones ir kita gerąja patirtimi.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

TECHNINĖ PARAMA

118 straipsnis

Komisijos iniciatyva teikiama techninė parama

Atsižvelgiant į atskaitymus, įvykdytus pagal 91 straipsnio 3 dalį, fondų lėšomis galima remti techninę paramą, neviršijant 0,35 proc. metinių konkrečiam fondui skirtų asignavimų.

119 straipsnis

Valstybių narių techninė parama

1. Fondų paramos suma, skiriama techninei paramai, neviršija 4 proc. visos fondų lėšų, skirtų kiekvienos regionų, kuriuose atitinkamais atvejais įgyvendinamas investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslas, kategorijos veiksmų programoms valstybėje narėje, sumos.

Nustatydamos visos kiekvienai valstybei narei skiriamos techninės paramos lėšų sumos ribą, valstybės narės gali atsižvelgti į specialų asignavimą JUI.

2. Iš kiekvieno fondo galima finansuoti techninės paramos veiksmus, kurie tinkami finansuoti pagal bet kurį kitą fondą. Nedarant poveikio 1 daliai, techninei paramai iš vieno fondo skirtos lėšos neviršija 10 proc. visų lėšų, skirtų iš to fondo valstybės narės veiksmų programoms pagal kiekvieną regionų, kuriuose, jei tinkama, įgyvendinamas investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslas, kategoriją.

3. Nukrypstant nuo 70 straipsnio 1 ir 2 dalių, techninės paramos veiksmai gali būti įgyvendinami ne programos įgyvendinimo, bet Sąjungos teritorijoje, su sąlyga, kad veiksmai yra naudingi veiksmų programai, o techninės paramos veiksmų programos atveju – kitoms atitinkamoms programoms.

4. Kai 1 dalyje nurodyti struktūrinių fondų asignavimai naudojami su daugiau kaip viena regionų kategorija susijusiems techninės paramos veiksmais remti, su veiksmis susijusios išlaidos gali būti realizuotos atsižvelgiant į prioritetinę kryptį, apimančią skirtingas regionų kategorijas, ir priskirtos taikant proporcingumo principą, atsižvelgiant į asignavimą pagal kiekvieną regionų kategoriją kaip į visų valstybei narei skirtų asignavimų dalį.

5. Nukrypstant nuo 1 dalies, tais atvejais, kai visa fondų lėšų, skiriamų valstybei narei pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, suma neviršija 1 000 000 000 EUR, techninei paramai skiriamą sumą galima padidinti iki 6 proc. tos visos sumos arba 50 000 000 EUR sumos, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių sumų yra mažesnė.

6. Techninė parama teikiama kaip vieno fondo prioritetinė kryptis pagal veiksmų programą arba specialią veiksmų programą, arba pagal abi programas.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

FONDŲ FINANSAVIMAS

120 straipsnis

Bendro finansavimo normų nustatymas

1. Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, nustatoma bendro finansavimo norma ir didžiausias galimas fondų finansavimas kiekvienai prioritetinei krypti. Jei prioritetinė kryptis susijusi su daugiau kaip vienos kategorijos

regionais arba daugiau kaip vienu fondu, Komisijos sprendimu prireikus nustatoma bendro finansavimo norma pagal regiono kategoriją ir fondą.

2. Dėl kiekvienos prioritetinės krypties Komisijos sprendime nurodoma, ar tai prioritetinei krypti nustatyta bendro finansavimo norma turi būti taikoma:

a) visoms tinkamoms finansuoti išlaidoms, įskaitant viešąsias ir privačiąsias išlaidas, arba

b) viešosioms tinkamoms finansuoti išlaidoms.

3. Pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą įgyvendinamų veiksmų programų, ir kai tinkama, pagal regiono kategoriją ir fondą, kiekvienos prioritetinės krypties bendro finansavimo norma, negali būti didesnė kaip:

a) Sanglaudos fondui – 85 proc.,

b) valstybių narių, kurių 2007–2009 m. laikotarpiu BVP vienam gyventojui vidurkis buvo mažesnis kaip 85 proc. ES-27 vidurkio tuo laikotarpiu, mažiau išsivysčiusiems regionams ir atokiausiems regionams – 85 proc., įskaitant pagal ETB reglamento 92 straipsnio 1 dalies e punktą ir 4 straipsnio 2 dalį atokiausiems regionams numatytą papildomą asignavimą;

c) valstybių narių mažiau išsivysčiusiems regionams, išskyrus nurodytus b punkte, ir visiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui, naudojamas kaip tinkamumo finansuoti kriterijus, 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu buvo mažesnis kaip 75 % ES 25 vidurkio tuo laikotarpiu, tačiau kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % ES 27 BVP vidurkio, taip pat regionams, apibrėžtiems Reglamento (ES) Nr. 1083/2006 8 straipsnio 1 dalyje, gaunantiems pereinamojo laikotarpio paramą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, – 80 %;

d) pereinamojo laikotarpio regionams, išskyrus nurodytus c punkte, – 60 proc.,

e) labiau išsivysčiusiems regionams, išskyrus nurodytus c punkte, – 50 proc.

2014 m. sausio 1 d.–2017 m. birželio 30 d. laikotarpiu kiekvienos prioritetinės krypties bendro finansavimo norma visoms Kipre vykdomoms veiksmų programoms yra ne didesnė kaip 85 proc.

Komisija atlieka peržiūrą, kad įvertintų priežastis, ar reikia toliau taikyti bendro finansavimo normą, nurodytą antroje pastraipoje, po 2017 m. birželio 30 d., ir prireikus iki 2016 m. birželio 30 d. pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

Pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą įgyvendinamų veiksmų programų kiekvienos prioritetinės krypties bendro finansavimo norma negali būti didesnė kaip 85 proc.

Didžiausia bendro finansavimo norma pagal pirmos pastraipos b, c, d, ir e punktus padidinama kiekvienai prioritetinei krypčiai, kuria įgyvendinama JUI, ir tuo atveju, jei prioritetinė kryptis yra susijusi su socialinėmis inovacijomis ar tarpvalstybinio bendradarbiavimu arba abiejų šių elementų deriniu. Tas padidinimas nustatomas pagal su konkrečioms fondams taikomas taisykles.

4. NUTS 2 lygio regionams, atitinkantiems 1994 m. stojimo akto Protokole Nr. 6 išdėstytus kriterijus, pagal 92 straipsnio 1 dalies e punktą skiriamo papildomo asignavimo bendro finansavimo norma yra ne didesnė kaip 50 proc.

5. Didžiausia galima bendro finansavimo norma pagal 3 dalį prioritetinės krypties lygmeniu padidinama dešimčia procentinių punktų, jeigu visa prioritetinė kryptis yra įgyvendinama naudojant finansines priemones arba bendruomenės inicijuotos vietos plėtros veiksmais.

6. Fondų įnašas kiekvienai prioritetinei krypčiai yra ne mažesnis kaip 20 proc. tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų.

7. Veiksmų programoje gali būti numatyta atskira iki 100 proc. bendrai finansuojama prioritetinė kryptis, skirta veiksams, įgyvendinamiems naudojant Sąjungos lygmeniu nustatytas ir tiesiogiai arba netiesiogiai Komisijos valdomas finansines priemones, remti. Nustačius tokią atskirą prioritetinę kryptį, atitinkamos krypties paramos negalima įgyvendinti kitais būdais.

121 straipsnis

Bendro finansavimo normų moduliavimas

Prioritetinei krypčiai taikoma fondų bendro finansavimo norma gali būti pritaikoma atsižvelgiant į:

- 1) prioritetinės krypties svarbą Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimui, atsižvelgiant į konkrečias spragas, kurias reikia pašalinti;
- 2) aplinkos apsaugą ir jos gerinimą, pirmiausia taikant atsargumo principą, prevencinių veiksmų principą ir principą „teršėjas moka“;
- 3) mobilizuotą privataus finansavimo dalį;
- 4) tai, ar įtraukiamos šios vietovės, kurios turi didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų:
 - a) salose esančios valstybės narės, kurios atitinka Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimus, ir kitos salos, išskyrus salas, kuriose yra valstybės narės sostinė arba kurias su pagrindine valstybės teritorija jungia nuolatine jungtis;
 - b) kalnuotos vietovės, apibrėžtos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose;

c) retai (mažiau kaip 50 gyventojų viename kvadratiname kilometre) ir labai retai (mažiau kaip 8 gyventojai viename kvadratiname kilometre) apgyvendintos vietovės;

d) įtraukiami atokiausi regionai, kaip nustatyta SESV 349 straipsnyje.

KETVIRTOJI DALIS

FONDAMS IR EJRŽF TAIKOMOS BENDROSIOS NUOSTATOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

VALDYMAS IR KONTROLĖ

1 SKYRIUS

Valdymo ir kontrolės sistemos

122 straipsnis

Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės užtikrina, kad veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos būtų nustatytos laikantis 72, 73 ir 74 straipsnių.

2. Valstybės narės užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir ištaiso bei susigrąžina neteisėtai sumokėtas sumas ir visus delspinigius. Jos informuoja Komisiją apie pažeidimus, kurie 10 000 EUR viršija fondų įnašą, ir nuolat ją informuoja apie tai, ar įgyvendinant susijusias administracines ir teisine procedūras daroma didelė pažanga.

Valstybės narės Komisijai apie pažeidimus nepraneša:

- a) atvejais, kai pažeidimas yra tik visiškas ar dalinis veiksmo, įtraukto į bendrai finansuojamą veiksmų programą, neįvykdymas dėl paramos gavėjo bankroto;
- b) atvejais, į kuriuos vadovaujančios institucijos ar tvirtinančios institucijos dėmesį savo noru atkreipė paramos gavėjas prieš kuriai nors institucijai nustatant pažeidimą iki viešųjų lėšų išmokėjimo ar po jo;
- c) atvejais, kuriuos nustato ir ištaiso vadovaujančioji arba tvirtinančioji institucija prieš atitinkamas išlaidas įtraukiant į Komisijai teikiamą išlaidų ataskaitą.

Visais kitais atvejais, ypač atvejais iki bankroto arba įtariamo sukčiavimo atvejais, apie nustatytus pažeidimus ir su jais susijusias prevencines arba taisomąsias priemones pranešama Komisijai.

Kai paramos gavėjui neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinti neįmanoma ir tai įvyko dėl valstybės narės kaltės arba aplaidumo, valstybė narė yra atsakinga už atitinkamų sumų grąžinimą į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės gali nuspręsti nesugrąžinti neteisėtai išmokėtos sumos, jei iš paramos gavėjo susigrąžintina suma, neskaitant palūkanų, fondų įnašo neviršija 250 EUR.

Komisijai pagal 142 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos papildomos išsamios taisyklės, susijusios su kriterijais, taikomais pažeidimo atvejams, apie kuriuos turi būti pranešta, teiktiniams duomenims, taip pat sąlygoms ir procedūroms, taikytinoms siekiant nustatyti, ar nesugrąžinamas sumas kompensuoja valstybės narės, apibrėžti.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas atskaitomybės periodiškumas ir naudotina pažeidimų ataskaitų teikimo forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

3. Valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. visa informacija tarp paramos gavėjų ir vadovaujančiosios, tvirtinančiosios, audito institucijos ir tarpinių institucijų būtų galima keistis per elektroninio keitimosi duomenimis sistemas.

Pirmoje pastraipoje nurodytos sistemos palengvina sąveiką su nacionalinėmis ir Sąjungos sistemomis, ir jomis paramos gavėjams sudaromos sąlygos visą pirmoje pastraipoje nurodytą informaciją pateikti vienu perdavimu.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios keitimosi informacija pagal šią dalį taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 143 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. 3 dalis netaikoma EJŖŽF.

II SKYRIUS

Valdymo ir kontrolės institucijos

123 straipsnis

Institucijų paskyrimas

1. Kiekviena valstybė narė paskiria kiekvienos veiksmų programos nacionalinę, regioninę arba vietos valdžios instituciją ar subjektą arba privatųjį subjektą, kuri ar kuris veikia kaip vadovaujančioji institucija. Ta pati vadovaujančioji institucija gali būti paskirta daugiau nei vienai veiksmų programai.

2. Nedarant poveikio 3 daliai, valstybė narė paskiria kiekvienos veiksmų programos nacionalinę, regioninę arba vietos valdžios instituciją arba subjektą, kuri arba kuris veikia kaip tvirtinančioji institucija. Ta pati tvirtinančioji institucija gali būti paskirta daugiau nei vienai veiksmų programai.

3. Valstybė narė gali paskirti veiksmų programos vadovaujančiąją instituciją, kuri yra valdžios institucija arba subjektas, papildomai atlikti tvirtinančiosios institucijos funkcijas.

4. Valstybė narė paskiria kiekvienos veiksmų programos nacionalinę, regioninę arba vietos valdžios instituciją arba subjektą, funkcinio požiūriu nepriklausomą nuo vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos, kuri veikia kaip audito

institucija. Tą pačią audito instituciją galima skirti daugiau nei vienai veiksmų programai.

5. Su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių fondų ir EJŖŽF atveju vadovaujančiosios, tvirtinančiosios ir prirėkus audito institucijų funkcijas gali vykdyti ta pati viešosios valdžios institucija arba tas pats subjektas, jeigu laikomasi funkcijų atskyrimo principo.

Tuo atveju, kai veiksmų programai visa skiriama fondų paramos suma yra daugiau kaip 250 000 000 EUR arba EJŖŽF atveju – daugiau kaip 100 000 000 EUR, ta pati viešosios valdžios institucija arba tas pats subjektas, kuri arba kuris vykdo vadovaujančiosios institucijos funkcijas, gali vykdyti audito institucijos funkcijas, jei pagal ankstesniam programavimo laikotarpiui taikomas nuostatas Komisija prieš atitinkamos veiksmų programos patvirtinimo dieną informavo valstybę narę apie savo išvadą, kad ji iš esmės gali pasitikėti jos audito nuomone, arba jei Komisija, remdamasi ankstesnio programavimo laikotarpio patirtimi, sutinka, kad dėl audito institucijos institucinės struktūros ir atskaitomybės suteikiamos tinkamos jos funkcinio nepriklausomumo ir patikimumo garantijos.

6. Valstybė narė gali paskirti vieną ar kelias tarpines institucijas, kurios vykdytų tam tikras vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos funkcijas tos institucijos atsakomybe. Atitinkami vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos ir tarpinių institucijų susitarimai įforminami raštu.

7. Valstybė narė arba vadovaujančioji institucija gali dalies veiksmų programos valdymą patikėti tarpinei institucijai pagal rašytinį valstybės narės arba vadovaujančiosios institucijos ir tarpinės institucijos susitarimą (visuotinė dotacija). Tarpinė institucija pateikia garantijas dėl savo mokumo ir kompetencijos atitinkamoje srityje ir jos administracinio bei finansų valdymo gebėjimų.

8. Valstybė narė gali savo iniciatyva paskirti koordinavimo instituciją, kurios pareiga yra palaikyti ryšius su Komisija ir teikti jai informaciją, koordinuoti kitų susijusių paskirtų institucijų veiklą ir skatinti suderintai taikyti taikytiną teisę.

9. Valstybė narė raštu nustato taisykles, reglamentuojančias jos santykius su vadovaujančiosiomis, tvirtinančiosiomis ir audito institucijomis, šių institucijų tarpusavio santykius ir santykius su Komisija.

124 straipsnis

Vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos paskyrimo procedūra

1. Iki pirmo tarpinio mokėjimo paraiškos pateikimo Komisijai valstybė narė informuoja Komisiją apie tinkamu lygiu atliekamo vadovaujančiosios institucijos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos paskyrimo datą bei formą.

2. 1 dalyje nurodytas paskyrimas grindžiamas nepriklausomos audito institucijos, kuri vertina institucijų XIII priede išdėstytų kriterijų dėl vidaus kontrolės aplinkos, rizikos valdymo, valdymo ir kontrolės veiklos ir stebėsenos, tenkinimą, ataskaita ir nuomone. Nepriklausoma audito institucija yra audito institucija arba kitas viešosios ar privačios teisės reglamentuojamas subjektas, turintis būtinus gebėjimus atlikti auditus, kuris yra nepriklausomas nuo vadovaujančiosios įstaigos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios įstaigos, ir kuris vykdo veiklą vadovaudamasis tarptautiniu mastu pripažintais audito standartais. Jei nepriklausoma audito institucija padaro išvadą, kad valdymo ir kontrolės sistemos dalis, susijusi su vadovaujančiąja arba tvirtinančiąja įstaiga, iš esmės yra ta pati, kaip ir ankstesniu programavimo laikotarpiu, ir jei, remiantis audito darbu, atliktu laikantis atitinkamų Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1198/2006 ⁽¹⁾ nuostatų, yra įrodymų, kad tuo laikotarpiu jos funkcionavo veiksmingai, ji, neatlikdama papildomų audito darbų, gali padaryti išvadą, kad atitinkami kriterijai yra įgyvendinti.

3. Jeigu visa fondų paramos veiksmų programai suma yra didesnė kaip 250 000 000 EUR arba EJRF paramos suma didesnė kaip 1 000 000 000 EUR, Komisija gali paprašyti per mėnesį nuo 1 dalyje nurodytos informacijos apie paskyrimą pranešimo pateikti 2 dalyje nurodytą nepriklausomos audito institucijos ataskaitą ir nuomonę bei vadovaujančiosios institucijos ir, kai tinkama, tvirtinančiosios institucijos atliekamų funkcijų ir procedūrų aprašymą. Komisija nusprendžia, ar paprašyti pateikti tuos dokumentus, remdamasi rizikos vertinimu ir atsižvelgdama į informaciją apie vadovaujančiosios institucijos ar, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos funkcijų ir procedūrų reikšmingus pakeitimus palyginti su galiojusia ankstesniu programavimo laikotarpiu ir atitinkamus įrodymus apie jų efektyvų veikimą.

Komisija gali pateikti pastabas per du mėnesius nuo pirmoje pastraipoje nurodytų dokumentų gavimo. Nedarant poveikio 83 straipsniui, dėl tų dokumentų nagrinėjimo nenutrūksta paraiškų atlikti tarpinius mokėjimus nagrinėjimas.

4. Jeigu visa fondų paramos veiksmų programai suma yra didesnė kaip 250 000 000 EUR, o vadovaujančiosios institucijos ir, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos funkcijų ir procedūrų pokyčiai yra reikšmingi palyginti su galiojusia ankstesniu programavimo laikotarpiu, valstybė narė gali savo iniciatyva per du mėnesius nuo pranešimo apie 1 dalyje nurodytą paskyrimą pateikti Komisijai 3 dalyje nurodytus dokumentus. Pastabas dėl tų dokumentų Komisija pateikia per tris mėnesius nuo jų gavimo.

5. Kai turimi audito ir kontrolės rezultatai rodo, kad paskirtoji institucija nebetenkina 2 dalyje nurodytų kriterijų, valstybė

narė, atsižvelgdama į problemos sunkumą, atitinkamu lygiu nustato bandomąjį laikotarpį, per kurį imamasi reikiamų taisomųjų veiksmų.

Kai paskirtai institucijai nepavyksta per valstybės narės nustatytą bandomąjį laikotarpį įgyvendinti reikiamų taisomųjų veiksmų, valstybė narė atitinkamu lygiu nutraukia jos paskyrimą.

Valstybė narė nedelsdama informuoja Komisiją, kai paskirtajai institucijai nustatomas bandomasis laikotarpis, suteikdama informaciją apie atitinkamą bandomąjį laikotarpį, kai bandomasis laikotarpis baigiamas įgyvendinus taisomuosius veiksmus, taip pat tais atvejais, kai institucijos paskyrimas yra nutraukiamas. Dėl pranešimo apie tai, kad valstybė narė paskirtajai institucijai nustatė bandomąjį laikotarpį, nedarant poveikio 83 straipsnio taikymui, nenutrūksta paraiškų atlikti tarpinius mokėjimus nagrinėjimas.

6. Kai vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos paskyrimas nutraukiamas, valstybės narės pagal 2 dalyje numatytą procedūrą paskiria naują instituciją perimti vadovaujančiosios arba tvirtinančiosios institucijos funkcijas, ir apie tai informuoja Komisiją.

7. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas nepriklausomos audito institucijos ataskaitos bei nuomonės ir vadovaujančiosios institucijos bei, atitinkamais atvejais, tvirtinančiosios institucijos atliekamų funkcijų ir taikomų procedūrų aprašymo modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

125 straipsnis

Vadovaujančiosios institucijos funkcijos

1. Vadovaujančioji institucija atsako už veiksmų programos valdymą laikantis patikimo finansų valdymo principo.

2. Valdydama veiksmų programą vadovaujančioji institucija:

a) teikia pagalbą 47 straipsnyje nurodytam stebėsenos komitetui šiam atliekant savo darbą, teikia jam informaciją, kuri yra reikalinga jo funkcijoms vykdyti, visų pirma duomenis, susijusius su veiksmų programos pažanga siekiant jos tikslų, finansinius duomenis bei duomenis apie rodiklius ir orientyrus;

b) rengia ir, stebėsenos komitetui patvirtinus, teikia Komisijai 50 straipsnyje nurodytas metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitas;

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 dėl Europos žuvininkystės fondo (OL L 223, 2006 8 15, p. 1).

- c) tarpinėms institucijoms ir paramos gavėjams teikia informaciją, kuri yra svarbi jų užduotims vykdyti ir veiksmams įgyvendinti;
- d) nustato kompiuterizuotų kiekvieno veiksmo duomenų, kurie yra reikalingi stebėsenai, vertinimui, finansų valdymui, tikrinimui ir auditui, įskaitant duomenis apie atskirus veiksmų dalyvius, kai taikytina, kaupimo ir saugojimo sistemą;
- e) užtikrina, kad d punkte nurodyti duomenys būtų renkami, įvedami į d punkte nurodytą sistemą ir joje saugomi ir kad duomenys apie rodiklius būtų suskirstyti pagal lytis, jei to reikalaujama pagal ESF reglamento I ir II priedus.
3. Veiksmų atrankos srityje vadovaujančioji institucija:
- a) parengia ir patvirtinusi taiko atitinkamas atrankos procedūras ir kriterijus, kurie:
- i) padeda užtikrinti, kad veiksmams būtų prisidėta siekiant atitinkamo prioriteto konkrečių tikslų ir rezultatų;
- ii) yra nediskriminuojantys ir skaidrūs;
- iii) atitinka 7 ir 8 straipsniuose nustatytus bendruosius principus;
- b) užtikrina, kad atrinktas veiksmas atitiktų atitinkamo fondo arba fondų paramos aprėptį ir gali būti priskirtas intervencijos kategorijai, arba EJŖŽF atveju atitinka priemonę, nurodytą pagal veiksmų programos prioritetą arba prioritetus;
- c) užtikrina, kad paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstomos paramos teikimo kiekvienam veiksmui sąlygos, taip pat konkretūs reikalavimai dėl pagal veiksmą teiktinų produktų arba paslaugų, finansavimo plano ir vykdymo termino;
- d) prieš patvirtindama veiksmą įsitikina, ar paramos gavėjas turi administracinius, finansinius ir veiklos gebėjimus įvykdyti c punkte nurodytas sąlygas;
- e) jeigu veiksmą pradėta vykdyti prieš pateikiant finansavimo paraišką vadovaujančiajai institucijai, įsitikina, kad buvo laikomasi veiksmui taikytinos teisės;
- f) užtikrina, kad veiksmams, kurie buvo atrinkti siekiant teikti fondų paramą, neapimtų veiklos, įtrauktos į veiksmus, kuriems buvo arba turėjo būti taikoma lėšų susigrąžinimo procedūra pagal 71 straipsnį dėl to, kad buvo pakeista gamybinės veiklos vieta perkeliant ją už programos įgyvendinimo teritorijos ribų;
- g) nustato intervencijos kategorijas arba EJŖŽF atveju – priemones, prie kurių priskiriamos veiksmo išlaidos.
4. Veiksmų programos finansų valdymo ir kontrolės srityje vadovaujančioji institucija:
- a) tikrina, ar bendrai finansuojami produktai ir paslaugos suteikti ir ar paramos gavėjų deklaruotos išlaidos buvo apmokėtos ir atitinka taikytiną teisę, veiksmų programą ir paramos veiksmui sąlygas;
- b) užtikrina, kad veiksmą įgyvendinant dalyvaujantys paramos gavėjai, kuriems atlyginamos tinkamos finansuoti faktiškai patirtos išlaidos, turėtų atskirą apskaitos sistemą arba tinkamą visų su veiksmu susijusių sandorių apskaitos kodą;
- c) atsižvelgdama į nustatytą riziką nustato veiksmingas ir proporcingas kovos su sukčiavimu priemones;
- d) nustato procedūras, užtikrinančias, kad visi su išlaidomis ir auditais susiję dokumentai, reikalingi tinkamai audito sekai garantuoti, būtų saugomi laikantis 72 straipsnio g punkto reikalavimų;
- e) rengia valdymo pareiškimą ir metinę galutinių audito ataskaitų ir atliktų patikrinimų santrauką, nurodytą Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies a ir b punktuose.
- Nukrypstant nuo pirmos pastraipos a punkto, ETB reglamentu gali būti nustatytos specialios bendradarbiavimo programoms taikytinos tikrinimo taisyklės.
5. Tikrinant pagal 4 dalies pirmos pastraipos a punktą atliekamos šios procedūros:
- a) atliekamas kiekvienos paramos gavėjų pateiktos išlaidų atlyginimo paraiškos administracinis tikrinimas;
- b) atliekamos veiksmų patikros vietoje.
- Patikrų vietoje dažnumas ir aprėptis turi proporcingai atitikti viešosios paramos veiksmui dydį bei per tokias patikras ir audito institucijos atliktą visos valdymo ir kontrolės sistemos auditą nustatytą rizikos lygį.
6. Pagal 5 dalies pirmos pastraipos b punktą atliekant pavienių veiksmų patikras vietoje jas galima atlikti naudojant imtis.
7. Jeigu vadovaujančioji institucija pagal veiksmų programą taip pat yra ir paramos gavėja, 4 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyta tikrinimų tvarka užtikrinamas tinkamas funkcijų atskyrimas.

8. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, skirtos informacijai, susijusiai su įrašomais ir kompiuterizuota forma stebėsenos sistemoje, sukurtoje pagal šio straipsnio 2 dalies d punktą, saugomais duomenimis, apibrėžti.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos pagal šio straipsnio 2 dalies d punktą sukurtos sistemos techninės specifikacijos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 143 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Komisijai pagal 142 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi išsamūs šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos d punkte nurodytos audito sekos būtiniausi reikalavimai, susiję su apskaitos duomenimis ir patvirtinamaisiais dokumentais, kuriuos turi saugoti tvirtinančioji institucija, vadovaujančioji institucija, tarpinės institucijos ir paramos gavėjai.

10. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos e punkte nurodyto valdymo pareiškimo modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patiriamosios procedūros.

126 straipsnis

Tvirtinančiosios institucijos funkcijos

Veiksmų programos tvirtinančioji institucija visų pirma yra atsakinga už:

- a) mokėjimo paraiškų parengimą ir pateikimą Komisijai bei patvirtinimą, kad jos parengtos naudojant patikimas apskaitos sistemas, yra pagrįstos patikrinamais patvirtinamaisiais dokumentais ir buvo vadovaujančiosios institucijos patikrintos;
- b) Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies a punkte nurodytų sąskaitų parengimą;
- c) patvirtinimą, kad sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos ir kad į sąskaitas įtrauktos išlaidos atitinka taikytiną teisę, buvo patirtos vykdant veiksmus, atrinktus finansavimui pagal veiksmų programai taikytinus kriterijus bei laikantis taikytinos teisės;
- d) užtikrinimą, kad veiktų sistema, kurioje kompiuterizuota forma būtų registruojami ir saugomi kiekvieno veiksmo apskaitos duomenys, saugomi mokėjimo paraiškoms ir sąskaitoms parengti reikalingi duomenys, įskaitant duomenis apie susigrąžintinių sumų apskaitą ir išimčių sumų apskaitą panaikinus dalį veiksmui skirtos paramos arba visą paramą;
- e) užtikrinimą mokėjimo paraiškų rengimo ir teikimo tikslais, kad iš vadovaujančiosios institucijos gauta tinkama informacija apie įvykdytas su išlaidomis susijusias procedūras ir patikrinimus;
- f) tai, kad mokėjimo paraiškų rengimo ir teikimo tikslais būtų atsižvelgta į visų auditų, kuriuos atliko audito institucija arba kurie buvo atlikti jos atsakomybe, rezultatus;
- g) Komisijai deklaruotų išlaidų ir atitinkamo viešojo paramos gavėjams sumokėto įnašo apskaitos įrašų saugojimą kompiuterizuota forma;
- h) susigrąžintinių sumų apskaitą ir anuliuotų sumų apskaitą, panaikinus dalį veiksmui skirto įnašo arba visą įnašą. Susigrąžintos sumos iki veiksmų programos užbaigimo sugrąžinamos į Sąjungos biudžetą, išskaitant jas iš kitos išlaidų ataskaitos.

127 straipsnis

Audito institucijos funkcijos

1. Audito institucija užtikrina, kad veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos tinkamo veikimo ir tinkamos veiksmų imties auditas būtų atliekamas remiantis deklaruotomis išlaidomis. Deklaruotų išlaidų auditas atliekamas remiantis reprezentatyviąja imtimi ir, kaip įprasta, taikant statistinius imties metodus.

Nestatistinis imties metodas gali būti naudojamas tada, kai tinkamai pagrįstais atvejais audito institucija, vadovaudamasi tarptautiniu mastu priimtinais audito standartais, priima tokią profesinį sprendimą, ir bet kuriuo atveju, kai ataskaitinių metų veiksmų skaičius nepakankamas, kad būtų galima naudoti statistinį metodą.

Tokiais atvejais imties dydis turi būti pakankamas, kad audito institucija galėtų parengti pagrįstą audito nuomonę remdamasi Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies antra pastraipa.

Nestatistinis veiksmų atrankos metodas apima bent 5 proc. veiksmų, kurių išlaidos per ataskaitinius metus buvo deklaruotos Komisijai, ir 10 proc. per ataskaitinius metus Komisijai deklaruotų išlaidų.

2. Jeigu auditą atlieka ne audito institucija, o kitas subjektas, audito institucija užtikrina, kad tas subjektas funkcinio požiūriu būtų nepriklausomas tiek, kiek reikia.

3. Audito institucija užtikrina, kad atliekant auditą būtų atsižvelgiama į tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus.

4. Audito institucija per aštuonis mėnesius nuo veiksmų programos patvirtinimo parengia audito strategiją. Audito strategijoje išdėstoma audito metodika, veiksmų atrankos auditui metodas ir audito planavimas per einamuosius ir dvejus paskesnius ataskaitinius metus. Audito strategija nuo 2016 iki 2024 m. imtinai kasmet atnaujinama. Jeigu bendra valdymo ir kontrolės sistema taikoma daugiau kaip vienai veiksmų programai, atitinkamoms veiksmų programoms gali būti parengta viena bendra audito strategija. Audito institucija, gavusi prašymą, audito strategiją pateikia Komisijai.

5. Audito institucija parengia:

- a) audito nuomonę pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies antrą pastraipą;
- b) kontrolės ataskaitą, kurioje pateikiamos pagrindinės pagal 1 dalį atlikto audito išvados, įskaitant išvadas, susijusias su nustatytais valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais, ir siūlo mi bei įgyvendinti taisomieji veiksmai.

Jeigu bendra valdymo ir kontrolės sistema taikoma daugiau negu vienai veiksmų programai, pirmos pastraipos b punkte nurodyta informacija gali būti grupuojama vienoje ataskaitoje.

6. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi audito strategijos, audito nuomonės ir kontrolės ataskaitos modeliai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

7. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma veiksmų audito ir sąskaitų audito aprėptis ir turinys ir šio straipsnio 1 dalyje nurodyta veiksmų imties atrankos metodika.

8. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės dėl Komisijos pareigūnų arba įgaliotų Komisijos atstovų atliekamo audito metu surinktų duomenų naudojimo.

III SKYRIUS

Bendradarbiavimas su audito institucijomis

128 straipsnis

Bendradarbiavimas su audito institucijomis

1. Komisija bendradarbiauja su audito institucijomis, derindama savo audito planus ir metodus, ir su tomis institucijomis nedelsdama pasikeičia atlikto valdymo ir kontrolės sistemų audito rezultatais.

2. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas šiam bendradarbiavimui tais atvejais, kai valstybė narė skiria daugiau negu vieną audito instituciją, valstybė narė gali skirti koordinavimo įstaigą.

3. Komisija, audito institucijos ir koordinavimo įstaiga reguliariai, paprastai bent kartą per metus, šaukia susitikimus, jeigu nesusitarta kitaip, per kuriuos nagrinėja metinę kontrolės ataskaitą, audito nuomonę ir audito strategiją, keičiasi nuomonėmis su valdymo ir kontrolės gerinimu susijusiais klausimais.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSŲ VALDYMAS, SĄSKAITŲ RENGIMAS, TIKRINIMAS, PRIPAŽINIMAS IR UŽDARYMAS BEI FINANSINĖS PATAISOS

1 SKYRIUS

Finansų valdymas

129 straipsnis

Bendros mokėjimų taisyklės

Valstybė narė užtikrina, kad viešųjų išlaidų suma, išmokėta paramos gavėjams ne vėliau kaip veiksmų programos užbaigimo dieną, yra bent lygi Komisijos tai valstybei narei išmokėtam fondų įnašui.

130 straipsnis

Bendros tarpinių mokėjimų ir galutinio likučio mokėjimų apskaičiavimo taisyklės

1. Tarpiniais mokėjimais Komisija atlygina 90 proc. sumos, gautos veiksmų programą patvirtinančiame sprendime nurodytoms į mokėjimo paraišką įtraukto prioriteto tinkamoms finansuoti išlaidoms pritaikius bendro finansavimo normą. Komisija nustato likusias sumas, kurios turi būti atlyginamos kaip tarpiniai mokėjimai arba turi būti susigrąžinamos pagal 139 straipsnį.

2. Fondų arba EJRŽF įnašas prioritetui mokant tarpinius mokėjimus ir galutinį likutį negali viršyti:

- a) mokėjimo paraiškoje nurodytų prioritetui skirtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų arba
- b) veiksmų programą patvirtinančiame Komisijos sprendime nustatyto prioritetui skirto fondų arba EJRŽF įnašo.

131 straipsnis

Mokėjimo paraiškos

1. Mokėjimo paraiškose pagal kiekvieną prioritetą nurodoma:

- a) visa paramos gavėjų įgyvendinant veiksmus patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti išlaidų suma, įtraukta į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemą;

b) visa įgyvendinant veiksmus patirtų viešųjų išlaidų suma, įtraukta į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemą.

2. Į mokėjimo paraišką įtraukiamos tinkamos finansuoti išlaidos pagrindžiamos apmokėtomis sąskaitomis faktūromis arba lygiaverčiais įrodomaisiais apskaitos dokumentais, išskyrus paramos formas pagal šio reglamento 67 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktus, 68 straipsnį, 69 straipsnio 1 dalį ir 109 straipsnį ir ESF reglamento 14 straipsnį. Tų formų paramos atveju į mokėjimo paraišką įtraukiamos sumos yra taikytinu pagrindu apskaičiuotos išlaidos.

3. Pagalbos schemų pagal SESV 107 straipsnį atveju viešąjį įnašą, atitinkantį į mokėjimo paraišką įtrauktas išlaidas, paramos gavėjams turi sumokėti pagalbą teikianti institucija.

4. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės pagalbos atveju į mokėjimo paraišką gali būti įtraukti pagalbą teikiančios institucijos paramos gavėjui sumokėti avansai, jei laikomasi visų šių sąlygų:

a) tie avansai užtikrinami valstybėje narėje įsteigto banko ar kitos finansų įstaigos suteikta garantija arba padengiami kaip garantija viešojo subjekto arba valstybės narės suteikta finansavimo priemone;

b) tie avansai neviršija 40 proc. visos paramos gavėjui konkrečiam veiksmui suteiktos pagalbos sumos;

c) tie avansai padengiami išlaidomis, paramos gavėjų sumokėtomis įgyvendinant veiksmą ir pagrįstomis apmokėtomis sąskaitomis faktūromis arba lygiaverčiais įrodomaisiais apskaitos dokumentais, vėliausiai per trejus metus po tų metų, kuriais sumokėtas avansas, arba 2023 m. gruodžio 31 d. (priklausomai nuo to, kuri data ankstesnė), o to nepadarius kita mokėjimo paraiška atitinkamai ištaisoma.

5. Kiekvienoje mokėjimo paraiškoje, į kurią įtraukti 4 dalyje nurodytų rūšių avansai, atskirai nurodoma iš veiksmų programos kaip avansai sumokėta bendra suma, paramos gavėjų per trejus metus nuo avanso sumokėjimo pagal 4 dalies c punktą sumokėtomis išlaidomis padengta suma, ir suma, nepadengta paramos gavėjų sumokėtomis išlaidomis, kurių atžvilgiu trejų metų laikotarpis nėra pasibaigęs.

6. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas mokėjimo paraiškų modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

132 straipsnis

Mokėjimas paramos gavėjams

1. Jei turima pradiniam ir metiniam išankstiniam finansavimui ir tarpiniams mokėjimams skirtų lėšų, vadovaujančioji institucija užtikrina, kad paramos gavėjas gautų visą tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų sumą, kuri turi būti sumokėta visa ir ne vėliau kaip per 90 dienų nuo tos dienos, kurią paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą.

Neatimamos ir neišskaičiuojamos jokios sumos ir neimamas joks papildomas specialus mokestis ar kitas lygiavertį poveikį turintis mokestis, kuris sumažintų paramos gavėjams skirtas sumas.

2. 1 dalyje nurodytą mokėjimo terminą vadovaujančioji institucija gali pertraukti bet kuriuo iš šių tinkamai pagrįstų atveju, kai:

a) mokėjimo prašyme nurodyta suma nepagrįsta arba nebuvo pateikti tinkami patvirtinamieji dokumentai, įskaitant dokumentus, būtinus siekiant atlikti valdymo patikrinimą, kaip numatyta 125 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a punkte;

b) pradėtas galimo pažeidimo, turinčio poveikio atitinkamoms išlaidoms, tyrimas.

Atitinkamas paramos gavėjas raštu informuojamas apie šį pertraukimą ir jo priežastis.

133 straipsnis

Euro naudojimas

1. Valstybės narės, kurios mokėjimo paraiškos pateikimo metu nėra įsivedusios euro kaip savo valiutos, nacionaline valiuta patirtas išlaidų sumas konvertuoja į eurus. Tos sumos konvertuojamos į eurus taikant Komisijos mėnesinį buhalterinį valiutos kursą, galiojantį tą mėnesį, kai išlaidos buvo įtrauktos į atitinkamos veiksmų programos tvirtinančiosios institucijos sąskaitas. Kursą Komisija kiekvieną mėnesį skelbia elektroniniu būdu.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, ETB reglamentu gali būti nustatyta specialios taisyklės dėl to, koku metu konvertuojama į eurus.

3. Kai euras tampa valstybės narės valiuta, 1 dalyje nustatyta konvertavimo tvarka toliau taikoma visoms išlaidoms, į tvirtinančiosios institucijos sąskaitas įtrauktoms iki fiksuoto nacionalinės valiutos ir euro perskaičiavimo kurso įsigaliojimo datos.

134 straipsnis

Išankstinio finansavimo mokėjimas

1. Pradinė išankstinio finansavimo suma mokama tokiomis dalimis:

- a) 2014 m.: 1 proc. viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos ar 1,5 proc. viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansavimą nuo 2010 m. pagal SESV 122 ir 143 straipsnius arba paramą iš Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF), arba jeigu 2013 m. gruodžio 31 d. ji gauna pagalbą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;
- b) 2015 m.: 1 proc. viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos ar 1,5 proc. viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansavimą paramą nuo 2010 m. pagal SESV 122 ir 143 straipsnius arba paramą iš EFSF, arba jeigu 2014 m. gruodžio 31 d. ji gauna paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;
- c) 2016 m.: 1 proc. viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos.

Jei veiksmų programa patvirtinta 2015 m. arba vėliau, anks-
tesnės dalys išmokamos patvirtinimo metais.

2. 2016 m. –2023 m. metinė išankstinio finansavimo suma sumokama prieš liepos 1 d. Ji sudaro viso programavimo laikotarpio fondų ir EJRŽF paramos veiksmų programai sumos šią procentinę dalį:

— 2016 m.: 2 proc.

— 2017 m.: 2,625 proc.

— 2018 m.: 2,7 proc.

— 2019 m.: 2,875 proc.

— 2020 m. – 2023 m.: 3 proc.

3. Apskaičiuojant pradinio išankstinio finansavimo sumą, nurodytą 1 dalyje, į viso programavimo laikotarpio paramos sumą neįtraukiamos su veiksmų programa susijusios veiklos lėšų rezervui skirtos sumos.

Apskaičiuojant metinio išankstinio finansavimo sumą, nurodytą 2 dalyje, iki 2020 m. (imtinai), į viso programavimo laikotarpio paramos sumą neįtraukiamos su veiksmų programa susijusios veiklos lėšų rezervui skirtos sumos.

135 straipsnis

Tarpinio mokėjimo paraiškų pateikimo ir apmokėjimo terminai

1. Tvirtinančioji institucija reguliariai teikia tarpinio mokėjimo paraiškas pagal 131 straipsnio 1 dalį, į kurias įrašomos sumos, per ataskaitinius metus įtrauktos į jos apskaitos sistemą. Tačiau tvirtinančioji institucija, jei mano, kad tai reikalinga, tokias sumas gali įtraukti į mokėjimo paraiškas, pateikiamas paskesniais ataskaitiniais metais.

2. Tvirtinančioji institucija galutinę tarpinio mokėjimo paraišką pateikia iki liepos 31 d., pasibaigus ankstesniems ataskaitiniams metams, ir bet kuriuo atveju – iki pirmos kitų ataskaitinių metų tarpinio mokėjimo paraiškos pateikimo.

3. Pirmoji tarpinio mokėjimo paraiška neteikiama, kol Komisijai nepranešama apie vadovaujančiosios institucijos ir tvirtinančiosios institucijos paskyrimą pagal 124 straipsnį.

4. Tarpiniai mokėjimai pagal veiksmų programą nemokami, nebent Komisijai buvo pateikta metinė įgyvendinimo ataskaita pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles.

5. Atsižvelgdama į turimas lėšas Komisija tarpinį mokėjimą įvykdo ne vėliau kaip per 60 dienų nuo tos dienos, kurią mokėjimo paraiška užregistruota Komisijoje.

136 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimas

1. Komisija panaikina visas veiksmų programai numatytą įsipareigojimų dalis, kurios iki trečiųjų finansinių metų po tų metų, kuriais veiksmų programai prisiimti biudžetiniai įsipareigojimai, gruodžio 31 d. nebuvo panaudotos pradiniam ir metiniam išankstiniam finansavimui ir tarpiniams mokėjimams arba dėl kurių pagal 131 straipsnį parengta mokėjimo paraiška nebuvo pateikta pagal 135 straipsnį.

2. 2023 m. gruodžio 31 d. dar neįgyvendinti įsipareigojimai panaikinami, jeigu Komisijai iki 141 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino nepateikiami kurie nors iš pagal 141 straipsnio 1 dalį reikalaujamų dokumentų.

II SKYRIUS

Sąskaitų rengimas ir pripažinimas ir veiksmų programų užbaigimas bei mokėjimų sustabdymas

I Skirsnis

Sąskaitų rengimas, tikrinimas ir pripažinimas

137 straipsnis

Sąskaitų rengimas

1. Komisijai teikiamos kiekvienos veiksmų programos Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalies a punkte nurodytos sąskaitos. Sąskaitos parengiamos ataskaitiniams metams, į jas įtraukiami šie kiekvieno prioriteto ir prirėkus kiekvieno fondo ir kiekvienos kategorijos regionų duomenys:

- a) visa tinkamų finansuoti išlaidų suma, įrašyta į tvirtinančiosios institucijos apskaitos sistemas ir įtraukta į mokėjimo paraišką, pateiktą Komisijai pagal 131 straipsnį ir 135 straipsnio 2 dalį iki liepos 31 d. pasibaigus ataskaitiniams metams, visa atitinkamų įgyvendinant veiksmus patirtų viešųjų išlaidų suma ir visa atitinkamų mokėjimų, sumokėtų paramos gavėjams pagal 132 straipsnio 1 dalį, suma;
- b) per ataskaitinius metus panaikintos ir susigrąžintos sumos, iki ataskaitinių metų pabaigos susigrąžintinos sumos, pagal 71 straipsnį susigrąžintos sumos ir nesusigrąžinamos sumos;
- c) finansinėms priemonėms sumokėtos programų įnašų sumos pagal 41 straipsnio 1 dalį ir valstybės pagalbos avansai pagal 131 straipsnio 4 dalį;
- d) kiekvieno prioriteto pagal a punktą nurodytų išlaidų ir už tuos pačius ataskaitinius metus mokėjimo paraiškose deklaruotų išlaidų suderinimas ir visų skirtumų paaiškinimas.

2. Jeigu valstybė narė į savo sąskaitas neįtraukia išlaidų, kurios anksčiau buvo įtrauktos į tarpinio mokėjimo paraišką už ataskaitinius metus, nes vyksta tų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas, visos tokios išlaidos ar jų dalis, kurios, vėliau nustatytos kaip teisėtos ir tvarkingos, gali būti įtrauktos į tarpinio mokėjimo paraišką, susijusią su paskesniais ataskaitiniais metais.

3. Komisija, siekdama nustatyti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas sąskaitų, nurodytų šiame straipsnyje, modelis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 150 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

138 straipsnis

Informacijos pateikimas

Nuo 2016 m. iki 2025 m. imtinai valstybės narės, laikydamosi Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalyje nustatyto termino, teikia tame straipsnyje nurodytus dokumentus už kiekvienus to laikotarpio metus:

- a) už praėjusius ataskaitinius metus – šio reglamento 137 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąskaitas;
- b) už praėjusius ataskaitinius metus – šio reglamento 125 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos e punkte nurodytą valdymo pareiškimą ir metinę santrauką;
- c) už praėjusius ataskaitinius metus – šio reglamento 127 straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytą audito nuomonę ir kontrolės ataskaitą.

139 straipsnis

Sąskaitų tikrinimas ir pripažinimas

1. Komisija tikrina valstybės narės pagal 138 straipsnį pateiktus dokumentus. Komisijos prašymu valstybė narė pateikia visą reikiamą papildomą informaciją, kad Komisija iki 84 straipsnio 1 dalyje nurodyto termino galėtų nustatyti, ar sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos.

2. Komisija sąskaitas pripažįsta, jeigu gali padaryti išvadą, kad jos yra išsamios, tikslios ir teisingos. Komisija tokią išvadą padaro, jeigu audito institucija yra pateikusi besąlyginę audito nuomonę dėl sąskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo, išskyrus atvejus, kai Komisija turi konkrečių įrodymų, kad audito nuomonė dėl sąskaitų yra nepatikima.

3. Komisija iki 84 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino informuoja valstybę narę, ar ji gali pripažinti sąskaitas.

4. Jeigu dėl nuo valstybės narės priklausiančių priežasčių Komisija negali pripažinti sąskaitų iki 84 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino, ji praneša valstybėms narėms apie tai, nurodydama priežastis, kaip numatyta šio straipsnio 2 dalyje, ir veiksmus, kurių reikalaujama imtis, bei jų įvykdymo terminą. Pasibaigus terminui, per kurį turėjo būti įvykdyti tie veiksmai, Komisija praneša valstybei narėi, ar ji gali pripažinti sąskaitas.

5. Sąskaitų pripažinimo tikslais Komisija neatsižvelgia į su į sąskaitas įtrauktomis išlaidomis susijusių pagrindinių sandorių teisėtumo ir tvarkingumo klausimus. Nedarant poveikio 83 ir 142 straipsniams, vykstant sąskaitų tikrinimo ir pripažinimo procedūrai tarpinio mokėjimo paraiškų nagrinėjimas nepertraukiamas ir dėl to nesustabdomi mokėjimai.

6. Remdamasi pripažintomis sąskaitomis, Komisija apskaičiuoja iš fondų ir EJRŽF už ataskaitinius metus mokėtiną sumą ir su tuo susijusių mokėjimų valstybei narei koregavimą. Komisija atsižvelgia į:

- a) 137 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas į sąskaitas įtrauktas sumas, kurioms turi būti taikoma bendro finansavimo norma pagal kiekvieną prioritetą;
- b) bendrą Komisijos per tuos ataskaitinius metus atliktų mokėjimų sumą, kurią sudaro:
 - i) Komisijos sumokėta tarpinių mokėjimų suma pagal 130 straipsnio 1 dalį ir 24 straipsnį; ir
 - ii) metinio išankstinio finansavimo suma, sumokėta pagal 134 straipsnio 2 dalį.

7. Apskaičiavusi pagal 6 dalį, Komisija patvirtina atitinkamą metinį išankstinį finansavimą ir sumoka visas mokėtinas papildomas sumas per 30 dienų nuo sąskaitų pripažinimo. Iš valstybės narės susigrąžintinos sumos atveju reikalingas Komisijos išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti, kuris vykdomas, jei įmanoma, tą sumą išskaitant iš valstybei narei mokėtinų sumų atliekant paskesnius mokėjimus tai pačiai veiksmų programai. Toks susigrąžinimas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama fondų parama veiksmų programai. Pagal Finansinio reglamento 177 straipsnio 3 dalį susigrąžinamos sumos sudaro asignuotąsias pajamas.

8. Jeigu pritaikiusi 4 dalyje nustatytą procedūrą, Komisija negali pripažinti sąskaitų, remdamasi turima informacija ir laikydama 6 dalies ji nustato už ataskaitinius metus fondų mokėtiną sumą ir apie tai informuoja valstybę narę. Jeigu valstybė narė per du mėnesius nuo Komisijos informacijos perdavimo praneša Komisijai apie savo sutikimą, taikoma 7 dalis. Jei tokio sutikimo nėra, Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo nustato už ataskaitinius metus fondų mokėtiną sumą. Toks sprendimas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama fondų parama veiksmų programai. Komisija, remdamasi sprendimu, pagal 7 dalį valstybei narei taiko mokėjimų koregavimą.

9. Komisijos atliktu sąskaitų pripažinimu arba pagal šio straipsnio 8 dalį Komisijos priimtu sprendimu nedaromas poveikis pataisų taikymui pagal 144 ir 145 straipsnius.

10. Valstybės narės gali pakeisti po sąskaitų pateikimo nustatytas netinkamas finansuoti sumas, darydamos atitinkamus

koregavimus tų ataskaitinių metų sąskaitose, kuriose nustatytos tos netinkamos finansuoti sumos, nedarant poveikio 144 ir 145 straipsniams.

140 straipsnis

Dokumentų pateikimas

1. Nedarant poveikio valstybės pagalbą reglamentuojančioms taisyklėms, vadovaujančioji institucija užtikrina, kad Komisijai ir Europos Audito Rūmams paprašius būtų pateikti visi iš fondų padengiamas išlaidas patvirtinantys dokumentai dėl veiksmų, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 1 000 000 EUR, už trejų metų laikotarpį nuo gruodžio 31 d. po sąskaitų, į kurias įtrauktos veiksmų išlaidos, pateikimo.

Visų kitų nei pirmoje pastraipoje nurodyti veiksmų atveju visi patvirtinantys dokumentai pateikiami už dvejų metų laikotarpį nuo gruodžio 31 d. po sąskaitų, į kurias įtraukiamos užbaigtų veiksmų galutinės išlaidos, pateikimo.

Vadovaujančioji institucija gali nuspręsti veiksams, kurių bendros tinkamos finansuoti išlaidos nesiekia 1 000 000 EUR, taikyti visiems kitiems veiksams taikomą taisyklę, nurodytą antroje pastraipoje.

Pirmoje pastraipoje nurodytas laikotarpis pertraukiamas dėl teisinių procedūrų arba tinkamai pagrįstu Komisijos prašymu.

2. Vadovaujančioji institucija praneša paramos gavėjams 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios datą.

3. Saugomi dokumentų originalai arba patvirtintos tikslios jų kopijos, arba dokumentai saugomi bendrai priimtinosose duomenų laikmenose, įskaitant elektronines dokumentų originalų versijas ar dokumentus, kurių versijos yra tik elektroninės.

4. Dokumentai saugomi tokia forma, kad būtų galima identifikuoti duomenų subjektus, bet ne ilgiau nei reikalinga tiems tikslams, kuriems tie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi.

5. Dokumentų, saugomų bendrai priimtinosose laikmenose, atitikties dokumentų originalams patvirtinimo tvarką nustato nacionalinės valdžios institucijos, ta tvarka užtikrinama, kad saugomos versijos atitiktų nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir jas būtų galima naudoti audito tikslais.

6. Jeigu saugoma tik elektroninė dokumento versija, naudojamos kompiuterinės sistemos turi atitikti pripažintus saugumo standartus, kuriais užtikrinama, kad saugomi dokumentai atitiktų nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir juos būtų galima naudoti audito tikslais.

II Skirsnis

Veiksmų programų užbaigimas

141 straipsnis

Užbaigimo dokumentų pateikimas ir galutinio likučio sumokėjimas

1. Be 138 straipsnyje nurodytų dokumentų, už paskutinius ataskaitinius metus (2023 m. liepos 1 d.–2024 m. birželio 30 d.) valstybės narės pateikia veiksmų programos galutinę įgyvendinimo ataskaitą arba EJRŽF remiamos veiksmų programos paskutinę metinę įgyvendinimo ataskaitą.

2. Galutinis likutis sumokamas ne vėliau kaip iki vėlesniojo iš šių terminų: per tris mėnesius nuo paskutinių ataskaitinių metų sąskaitų pripažinimo arba per vieną mėnesį nuo galutinės įgyvendinimo ataskaitos priėmimo dienos.

III Skirsnis

Mokėjimų sustabdymas

142 straipsnis

Mokėjimų sustabdymas

1. Komisija gali sustabdyti visus tarpinius mokėjimus arba jų dalį prioritetų arba veiksmų programų lygmeniu, jei tenkinama viena ar kelios iš šių sąlygų:

- a) veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemoje esama didelių veiksmingo veikimo trūkumų, dėl kurių Sąjungos įnašui į veiksmų programą kilo pavojus ir kuriems ištaisyti nebuvo imtasi taisomųjų priemonių;
- b) išlaidų ataskaitoje pateiktos išlaidos susijusios su pažeidimu, kuris turi svarbių finansinių pasekmių ir kuris neištaisytas;
- c) valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų, kad ištaisyti padėtų, dėl kurios pagal 83 straipsnį sustabdyti mokėjimai;
- d) esama didelių stebėsenos sistemos arba duomenų apie bendrus ir konkrečius rodiklius kokybės ir patikimumo trūkumų;
- e) neužbaigti veiksmai, skirti *ex ante* sąlygai įvykdyti, laikantis 19 straipsnyje nustatytų sąlygų;
- f) per prioriteto veiklos rezultatų peržiūrą nustatyta, kad visiškai nepavyko pasiekti to prioriteto orientyrų, susijusių su finansiniais ir produkto rodikliais ir pagrindiniais įgyvendinimo etapais, laikantis 22 straipsnyje nustatytų sąlygų.

Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatyti specialūs mokėjimų sustabdymo pagrindai, kai nesilaikoma pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių, kurie turi būti proporcingi, atsižvelgiant į taisyklių nesilaikymo pobūdį, svarbą, trukmę ir pasikartojimą.

2. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, gali nuspręsti sustabdyti visus tarpinius mokėjimus ar jų dalį, prieš tai suteikusi valstybei narei galimybę pateikti pastabas.

3. Komisija nutraukia visų tarpinių mokėjimų ar jų dalies sustabdymą, jei valstybė narė ėmėsi būtinų priemonių, leidžiančių jį nutraukti.

III SKYRIUS

Finansinės pataisos

I Skirsnis

Valstybių narių atliekamos finansinės pataisos

143 straipsnis

Valstybių narių atliekamos finansinės pataisos

1. Atsakomybė už pažeidimų tyrimą, reikiamas finansines pataisas ir lėšų susigrąžinimą visų pirma tenka valstybėms narėms. Sisteminio pažeidimo atveju valstybė narė atlieka visų veiksmų, kuriems pažeidimas galėjo turėti įtakos, tyrimą.

2. Valstybės narė atlieka reikiamas finansines pataisas, kurias reikia atlikti dėl veiksmuose arba veiksmų programose nustatytų pavienių ar sisteminių pažeidimų. Atliekant finansines pataisas panaikinamas visas veiksmui arba veiksmų programai skirtas viešasis įnašas arba jo dalis. Valstybė narė atsižvelgia į pažeidimų pobūdį, sunkumą ir fondų arba EJRŽF finansinius nuostolius ir taiko proporcingą pataisą. Vadovaujantioji institucija finansinę pataisą įtraukia į tų ataskaitinių metų, kuriais priimtas sprendimas dėl panaikinimo, sąskaitas.

3. Pagal 2 dalį panaikintą fondų arba EJRŽF įnašą valstybė narė gali dar kartą panaudoti atitinkamai veiksmų programai, laikydamosi 4 dalies nuostatų.

4. Pagal 2 dalį panaikintas įnašas negali būti dar kartą panaudotas jokiame veiksmui, kuriam taikyta finansinė pataisa, arba, jei finansinė pataisa taikyta dėl sisteminio pažeidimo, – jokiame veiksmui, kuriam tas sisteminis pažeidimas turėjo poveikio.

5. Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatyti specialūs pagrindai, kuriais remdamosi valstybės narės atlieka finansines pataisas, kai nesilaikoma pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių, kurie turi būti proporcingi, atsižvelgiant į taisyklių nesilaikymo pobūdį, svarbą, trukmę ir pasikartojimą.

II Skirsnis

Komisijos atliekamos finansinės pataisos

144 straipsnis

Finansinių pataisų kriterijai

1. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, atlieka finansines pataisas, panaikindama visą Sąjungos įnašą veiksmų programai arba jo dalį, kaip nustatyta 85 straipsnyje, jei, atlikusi būtiną tyrimą, nustato, kad:

- a) esama didelių veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų, keliančių pavojų Sąjungos įnašui, kuris veiksmų programai jau išmokėtas;
- b) prieš pradėdama taikyti šioje dalyje nustatytą pataisos procedūrą valstybė narė neįvykdė savo prievolių pagal 143 straipsnį;
- c) mokėjimo paraiškoje nurodytos išlaidos yra netinkamos finansuoti ir prieš pradėdama taikyti šioje dalyje nustatytą pataisos procedūrą valstybė narė tų trūkumų neištaisė.

Taikydama finansines pataisas Komisija remiasi konkrečiais nustatytų pažeidimų atvejais ir atsižvelgia į tai, ar pažeidimas yra sisteminis. Jeigu iš fondų arba EJRŽF prašomų padengti netinkamų finansuoti išlaidų sumos tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma, Komisija finansinę pataisą atlieka remdamasi fiksuotąja norma arba finansinę pataisą ekstrapoluoja.

2. Nustatydama 1 dalyje nurodytą pataisą Komisija laikosi proporcingumo principo, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį ir sunkumą bei į nustatytą atitinkamos veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų mastą ir finansinį poveikį.

3. Jeigu Komisija savo poziciją grindžia ne savo tarnybų auditorių ataskaitomis, savo išvadas dėl finansinių pasekmių ji parengia išnagrinėjusi priemones, kurių atitinkama valstybė narė ėmėsi pagal 143 straipsnio 2 dalį, pagal 122 straipsnio 2 dalį pateiktus pranešimus ir visus valstybės narės atsakymus.

4. Remiantis 22 straipsnio 7 dalimi, jeigu Komisija, išnagrinėjusi fondų galutinę veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitą arba EJRŽF paskutinę metinę įgyvendinimo ataskaitą, nustato, kad iš esmės nepavyko pasiekti veiklos rezultatų plane nustatytų tikslų, atitinkamiems prioritetams ji gali pritaikyti finansines pataisas, priimdama įgyvendinimo aktus.

5. Jeigu valstybė narė nevykdo savo prievolių pagal 95 straipsnį, Komisija, atsižvelgdama į tų prievolių nevykdymo laipsnį, gali atlikti finansinę pataisą, panaikindama visą atitinkamai valstybei narei skirtą struktūrinių fondų įnašą arba jo dalį.

6. Komisijai pagal 149 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su kriterijais, taikomais siekiant nustatyti didelius valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumus, įskaitant pagrindines tokių trūkumų rūšis, kriterijais, taikomais apskaičiuojant taikytinos finansinės pataisos dydį, ir nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio finansinių pataisų taikymo kriterijais.

7. Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatyti specialūs pagrindai, kuriais remdamasi Komisija taiko finansines pataisas, kai nesilaikoma pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių, kurie turi būti proporcingi, atsižvelgiant į taisyklių nesilaikymo pobūdį, svarbą, trukmę ir pasikartojimą.

145 straipsnis

Procedūra

1. Prieš priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija pradeda procedūrą, informuodama valstybę narę apie preliminarias savo tyrimo išvadas ir prašydama jos per du mėnesius pateikti savo pastabas.

2. Jeigu Komisija siūlo finansinę pataisą apskaičiuoti ekstrapoliuojant arba taikant fiksuotą dydį, valstybei narei suteikiama galimybė įrodyti, nagrinėjant atitinkamus dokumentus, kad faktinis pažeidimo mastas buvo mažesnis nei nustatė Komisija. Susitarusi su Komisija, valstybė narė gali nagrinėti tik atitinkamų dokumentų dalį arba atrinktus dokumentus. Išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, laikas, nustatytas tam nagrinėjimui, neturi būti ilgesnis nei dar vienas dviejų mėnesių laikotarpis pasibaigus 1 dalyje minėtam dviejų mėnesių laikotarpiui.

3. Komisija atsižvelgia į visus valstybės narės per 1 ir 2 dalyse nurodytą terminą pateiktus įrodymus.

4. Jeigu valstybė narė nesutinka su preliminariomis Komisijos išvadomis, ji yra kviečiama į Komisijos posėdį, siekiant užtikrinti, kad Komisija turėtų visą reikiamą informaciją ir pastabas išvadoms dėl finansinės pataisos taikymo pagrįsti.

5. Pasiekus susitarimą ir nedarant poveikio šio straipsnio 6 daliai, valstybė narė gali dar kartą panaudoti atitinkamas fondų lėšas, laikydamosi 143 straipsnio 3 dalies.

6. Norėdama taikyti finansines pataisas Komisija per šešis mėnesius nuo posėdžio dienos arba, jei valstybė narė sutinka po posėdžio pateikti tokią papildomą informaciją – nuo papildomos informacijos gavimo dienos įgyvendinimo aktu priima sprendimą. Komisija atsižvelgia į visą per procedūrą pateiktą informaciją ir pastabas. Jei posėdis neįvyksta, šešių mėnesių laikotarpis pradėdamas skaičiuoti praėjus dviem mėnesiams nuo Komisijos kvietimo atvykti į posėdį išsiuntimo dienos.

7. Jeigu vykdydama pareigas pagal 75 straipsnį Komisija arba Europos Audito Rūmai nustato pažeidimų, kurie rodo didelius valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumus, atliekamos finansinės pataisos, dėl kurių sumažėja fondų programa veiksmų programai.

Pirma pastraipa netaikoma, jei esama didelių valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų, kurie prieš juos nustatant Komisijai arba Europos Audito Rūmams:

- a) buvo nurodyti valdymo pareškime, metinėje kontrolės ataskaitoje ar audito nuomonėje, pateiktose Komisijai pagal Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalį, arba kitose Komisijai pateiktose audito institucijos audito ataskaitose ir buvo imtasi tinkamų priemonių; arba
- b) jiems panaikinti valstybė narė taikė atitinkamas taisomąsias priemones.

Didelių valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumų vertinimas grindžiamas taikytina teise, jei buvo pateikti atitinkami valdymo pareiskimai, metinės kontrolės ataskaitos ir audito nuomonės.

Priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija:

- a) vadovaujasi proporcingumo principu, atsižvelgdama į didelio valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingo veikimo trūkumo pobūdį bei sunkumą ir į jo lemiamas finansines pasekmes Sąjungos biudžetui;
- b) nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio pataisos taikymo tikslais neįtraukia anksčiau valstybės narės nustatytų neteisėtų išlaidų, dėl kurių buvo pakoreguotos sąskaitos pagal 139 straipsnio 10 dalį, taip pat išlaidų, dėl kurių vyksta teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas pagal 137 straipsnio 2 dalį;
- c) nustatydamas likutinę riziką Sąjungos biudžetui, atsižvelgia į išlaidoms valstybės narės taikytas nustatyto arba ekstrapoliuoto dydžio pataisas, kurias valstybė narė taikė kitų jos nustatytų didelių trūkumų atveju.

8. Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatytos papildomos procedūrinės taisyklės dėl finansinių pataisų, nurodytų 144 straipsnio 7 dalyje.

146 straipsnis

Valstybių narių prievolės

Komisijos atliekama finansinė pataisa nedaroma poveikio valstybės narės prievolei siekti susigrąžinti sumas pagal šio reglamento 143 straipsnio 2 dalį ir susigrąžinti valstybės pagalbą, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999 ⁽¹⁾ 14 straipsnyje.

147 straipsnis

Gražinimas

1. Visos Sąjungos biudžetui gražintinos sumos gražinamos iki pagal Finansinio reglamento 73 straipsnį parengtame vykdomajame rašte sumoms išieškoti nurodyto termino. Mokėjimo terminas yra paskutinė antro mėnesio po vykdomojo rašto priėmimo diena.

2. Uždelsus gražinti sumą nustatomi delspinigiai, kurie pradami skaičiuoti nuo mokėjimo termino iki faktinio sumokėjimo dienos. Tokių delspinigių dydis apskaičiuojamas prie Europos Centrinio Banko savo pagrindiniams perfinansavimo veiksams to mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, pirmą darbo dieną taikomos normos pridėjus 1,5 procentinio punkto.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PROPORCINGA VEIKSMŲ PROGRAMŲ KONTROLĖ

148 straipsnis

Proporcinga veiksmų programų kontrolė

1. Veiksmų, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos ERPF ir Sanglaudos fondo atveju neviršija 200 000 EUR, ESF atveju – 150 000 EUR ir EJRŽF atveju – 100 000 EUR, auditas atliekamas ne daugiau kaip kartą, auditą atlieka audito institucija arba Komisija iki ataskaitų, į kurias įtraukiamos užbaigtų veiksmų galutinės išlaidos, pateikimo. Kitiems veiksams auditas atliekamas ne daugiau kaip kartą per ataskaitinius metus, auditą atlieka audito institucija arba Komisija iki ataskaitų, į kurias įtraukiamos užbaigtų veiksmų galutinės išlaidos, pateikimo. Komisija ar audito institucija tam tikrais metais veiksmų audito neatlieka, jeigu tais metais auditą jau atliko Europos Audito Rūmai ir jeigu Europos Audito Rūmų atlikto tokių veiksmų audito rezultatus audito institucija arba Komisija gali panaudoti atitinkamoms savo funkcijoms atlikti.

2. Jeigu naujausioje audito nuomonėje apie veiksmų programą nurodoma, kad reikšmingų trūkumų nėra, Komisija gali paskesniame susitikime, nurodytame 128 straipsnio 3 dalyje, susitarti su audito institucija, kad būtino audito veiksmų lygis gali būti sumažintas taip, kad proporcingai atitiktų nustatytą riziką. Tokiais atvejais Komisija pati neatlieka audito vietoje, nebent yra faktų, liudijančių, kad esama valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų, kurie paveikia Komisijai ataskaitiniais metais, kurių sąskaitas patvirtino Komisija, deklaruotas išlaidas.

⁽¹⁾ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

3. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad gali remtis audito institucijos nuomone apie veiksmų programas, Komisija gali susitarti su audito institucija apriboti pačios Komisijos auditus vietoje ir audituoti tik audito institucijos veiklą, nebent yra faktų, liudijančių, kad audito institucijos veikloje, susijusioje su ataskaitiniais metais, kurių sąskaitas patvirtino Komisija, esama trūkumų.

4. Nepaisant 1 dalies, per 140 straipsnio 1 dalyje nurodytą laikotarpį audito institucija ir Komisija gali atlikti veiksmų auditus, jeigu atliekant rizikos vertinimą arba Europos Audito Rūmų auditą nustatyta konkreči pažeidimo arba sukčiavimo rizika ar yra įrodymų, kad esama didelių atitinkamos veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų. Komisija, siekdama įvertinti audito institucijos veiklą, gali peržiūrėti audito institucijos audito seką arba dalyvauti audito institucijai atliekant auditus vietoje, o kai pagal tarptautiniu mastu pripažįstamus audito standartus tai būtina siekiant įsitikinti, ar audito institucija dirba veiksmingai, Komisija gali pati atlikti veiksmų auditus.

PENKTOJI DALIS

ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMAS, ĮGYVENDINIMO, PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1 SKYRIUS

Įgaliojimų suteikimas ir įgyvendinimo nuostatos

149 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 5 straipsnio 3 dalyje, 12 straipsnio antroje pastraipoje, 22 straipsnio 7 dalies ketvirtoje pastraipoje, 37 straipsnio 13 dalyje, 38 straipsnio 4 dalies trečioje pastraipoje, 40 straipsnio 4 dalyje, 41 straipsnio 3 dalyje, 42 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, 42 straipsnio 6 dalyje, 61 straipsnio 3 dalies antroje, trečioje, ketvirtoje ir septintoje pastraipose, 63 straipsnio 4 dalyje, 64 straipsnio 4 dalyje, 68 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, 101 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, 122 straipsnio 2 dalies penktoje pastraipoje, 125 straipsnio 8 dalies pirmoje pastraipoje, 125 straipsnio 9 dalyje, 127 straipsnio 7 ir 8 dalyse ir 144 straipsnio 6 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami nuo 2013 m. gruodžio 21 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5 straipsnio 3 dalyje, 12 straipsnio antroje pastraipoje, 22 straipsnio 7 dalies ketvirtoje pastraipoje, 37 straipsnio 13 dalyje, 38 straipsnio 4 dalies trečioje pastraipoje, 40 straipsnio 4 dalyje, 41 straipsnio 3 dalyje, 42 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, 42 straipsnio 6 dalyje, 61 straipsnio 3 dalies antroje, trečioje, ketvirtoje ir septintoje pastraipose, 63 straipsnio 4 dalyje, 64 straipsnio 4 dalyje, 68 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, 101 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, 122 straipsnio 2 dalies

penktoje pastraipoje, 125 straipsnio 8 dalies pirmoje pastraipoje, 125 straipsnio 9 dalyje, 127 straipsnio 7 ir 8 dalyse ir 144 straipsnio 6 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 5 straipsnio 3 dalį, 12 straipsnio antrą pastraipą, 22 straipsnio 7 dalies ketvirtą pastraipą, 37 straipsnio 13 dalį, 38 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą, 40 straipsnio 4 dalį, 41 straipsnio 3 dalį, 42 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 42 straipsnio 6 dalį, 61 straipsnio 3 dalies antrą, trečią, ketvirtą ir septintą pastraipas, 63 straipsnio 4 dalį, 64 straipsnio 4 dalį, 68 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 101 straipsnio ketvirtą pastraipą, 122 straipsnio 2 dalies penktą pastraipą, 125 straipsnio 8 dalies pirmą pastraipą, 125 straipsnio 9 dalį, 127 straipsnio 7 ir 8 dalis ir 144 straipsnio 6 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

150 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Taikyti šį reglamentą, ERPF Reglamentą, ETB Reglamentą, ESF reglamentą ir Sanglaudos fondo reglamentą Komisijai padeša ESI fondų koordinavimo komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto, susijusio su 8 straipsnio trečioje pastraipoje, 22 straipsnio 7 dalies penktoje pastraipoje, 38 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje, 38 straipsnio 10 dalyje, 39 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, 46 straipsnio 3 dalyje, 96 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, 115 straipsnio 4 dalyje ir 125 straipsnio 8 dalies antroje pastraipoje nurodytais įgyvendinimo įgaliojimais, projekto nepriima, ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

II SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

151 straipsnis

Peržiūra

Europos Parlamentas ir Taryba ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. peržiūri šį reglamentą SESV 177 straipsnyje nustatyta tvarka.

152 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi įtakos paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1083/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., tolesniam teikimui arba keitimui, įskaitant visos paramos arba jos dalies nutraukimą. Tas reglamentas ir tokie kiti taikytini teisės aktai ir toliau taikomi tai paramai arba susijusiems veiksams po 2013 m. gruodžio 31 d. iki jų užbaigimo, Taikant šią dalį parama apima veiksmų programas ir didelės apimties projektus.

2. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 pateiktos arba patvirtintos paraiškos dėl paramos gavimo ir toliau galioja.

3. Tais atvejais, kai valstybė narė pasinaudoja 123 straipsnio 3 dalyje išdėstyta galimybe, ji gali pateikti prašymą Komisijai dėl to, kad vadovaujančioji institucija vykdytų tvirtinančiosios institucijos funkcijas, nukrypstant nuo Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 59 straipsnio 1 dalies b punkto atitinkamų veiksmų programų, įgyvendinamų remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1083/2006, atveju. Prie prašymo pridedamas audito institucijos atliktas vertinimas. Tais atvejais, kai Komisija, remdamasi

audito institucijos pateikta informacija ir savo pačios atlikto audito rezultatais, įsitikina, kad tų veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikia veiksmingai ir kad jų veikimas nebus sutrikdytas dėl to, kad vadovaujančioji institucija vykdytų tvirtinančiosios institucijos funkcijas, ji informuoja valstybę narę apie savo pritarimą per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

153 straipsnis

Panaikinimas

1. Nedarant poveikio 152 straipsnyje išdėstytoms nuostatomis, Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Nuorodos į panaiktą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal XIV priede pateiktą atitikties lentelę.

154 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

20–24 straipsniai, 29 straipsnio 3 dalis, 38 straipsnio 1 dalies a punktas, 58, 60, 76–92 straipsniai, 118, 120, 121 straipsniai ir 129–147 straipsniai taikomi nuo 2014 m. sausio 1 d.

39 straipsnio 2 dalies septintos pastraipos antras sakinytis ir 76 straipsnio penkta pastraipa taikomi nuo dienos, kurią įsigalioja Finansinio reglamento pakeitimai, susiję su asignavimų panaikinimu.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

R. ŠADŽIUS

I PRIEDAS

BENDRA STRATEGINĖ PROGRAMA

1. ĮŽANGA

Siekiant skatinti darnų, subalansuotą ir tvarų Sąjungos vystymąsi ir kuo labiau padidinti Europos ESI fondų įnašą į Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją ir konkrečių ESI fondų uždavinių vykdymą, įskaitant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, būtina užtikrinti, kad pagal Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją prisiimti politiniai įsipareigojimai būtų remiami investicijomis iš ESI fondų ir pagal kitas Sąjungos priemones. Todėl pagal 10 straipsnį ir konkrečioms fondams taikomuose reglamentuose nustatytus prioritetus ir tikslus Bendra strategine programa (toliau – BSP) nustatomi strateginiai pagrindiniai principai, kad būtų pasiektas integruoto vystymusi grindžiamas požiūris naudojantis ESI fondais, tai derinant su kitomis Sąjungos priemonėmis ir politikos sritimis, siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir atitinkamais atvejais pavyzdinių iniciatyvų politikos tikslų ir pagrindinių tikslų, atsižvelgiant į pagrindines teritorines problemas ir konkrečias nacionalines, regiono ir vietos aplinkybes.

2. ESI FONDŲ ĮNAŠAS ĮGYVENDINANT SAJUNGOS PAŽANGAUS, TVARAUS IR INTEGRACINIO AUGIMO STRATEGIJĄ IR NUOSEKLUMAS SU SAJUNGOS EKONOMIKOS VALDYMU

1. Siekiant remti veiksmingus pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslus partnerystės sutartyse ir programose, šio reglamento 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta vienuolika teminių tikslų, atitinkančių Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos prioritetus, kuriems teikiama ESI fondų parama.
2. Atsižvelgdamos į 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytus teminius tikslus valstybės narės, siekdamos užtikrinti pakankamai lėšų, būtinų augimui ir darbo vietų kūrimui užtikrinti, telkia paramą pagal šio reglamento 18 straipsnį ir konkrečiam fondui taikomas taisykles dėl paramos telkimo pagal temas ir užtikrina išlaidų veiksmingumą. Valstybės narės ypač teikia pirmenybę augimą skatinančioms išlaidoms, įskaitant išlaidas švietimui, moksliniams tyrimams, inovacijoms ir energijos vartojimo efektyvumui, ir išlaidoms, kuriomis siekiama sudaryti MVĮ palankesnes sąlygas gauti finansavimą ir užtikrinti aplinkos tvarumą, gamtos išteklių ir klimato kaitos valdymą, taip pat modernizuoti viešąjį administravimą. Jos taip pat siekia išlaikyti arba didinti įdarbinimo tarnybų veiklos ir aktyvios darbo rinkos politikos aprėptį bei veiksmingumą siekiant kovoti su nedarbu, daugiau dėmesio skiriant jaunimui, įveikti socialines krizes pasekmes ir skatinti socialinę įtrauktį.
3. Siekdamos užtikrinti derėjimą su prioritetais, nustatytais įgyvendinant Europos semestrą, valstybės narės, rengdamos partnerystės sutartis, planuoja naudotis ESI fondais, atitinkamais atvejais atsižvelgdamos į nacionalines reformų programas ir naujausias konkrečioms šalims skirtas atitinkamas rekomendacijas, priimtas pagal 121 straipsnio 2 dalį, bei atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, atlikdamos savo atitinkamą vaidmenį ir prievolės. Valstybės narės prirėikus taip pat atsižvelgia į atitinkamas Stabilumo ir augimo pakto pagrįstas Tarybos rekomendacijas ir ekonominio koregavimo programas.
4. Siekdamos nustatyti, koku būdu ESI fondai gali veiksmingiausiai prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos įgyvendinimo, ir atsižvelgti į Sutartyje įtvirtintus tikslus, įskaitant susijusius su ekonomine, socialine ir teritorine sanglauda, valstybės narės, planuodamos naudotis ESI fondais, teminius tikslus pasirenka atsižvelgdamos į atitinkamas nacionalines, regiono ir vietos aplinkybes.

3. INTEGRUOTAS POŽIŪRIS Į ESI FONDŲ LĖŠŲ NAUDOJIMĄ IR ŠIŲ LĖŠŲ NAUDOJIMO TVARKA

3.1 Įžanga

1. Pagal 15 straipsnio 2 dalies a punktą partnerystės sutartyje nurodomas integruotas požiūris į teritorinį vystymąsi. Valstybės narės užtikrina, kad teminių tikslų ir investicijų pasirinkimas ir Sąjungos prioritetai laikantis integruoto požiūrio atitiktų vystymosi poreikius ir teritorines problemas atsižvelgiant į 6.4 skirsnyje nurodytą analizę. Valstybės narės siekia, kad būtų išnaudota kuo daugiau galimybių siekiant užtikrinti koordinuotą ir integruotą ESI fondų lėšų panaudojimą.
2. Valstybės narės ir atitinkamais atvejais pagal 4 straipsnio 4 dalį regionai užtikrina, kad ESI fondų lėšomis remiami intervenciniai veiksmai vienas kitą papildytų, o jų įgyvendinimas būtų koordinuojamas siekiant sukurti sinergiją, kad būtų sumažintos vadovaujančiųjų institucijų ir paramos gavėjų administracinės išlaidos ir našta pagal 4, 15 ir 27 straipsnius.

3.2 Koordinavimas ir papildomumas

1. Valstybės narės ir už ESI fondų įgyvendinimą atsakingos vadovaujančiosios institucijos glaudžiai bendradarbiauja rengdamos, įgyvendindamos, stebėdamos ir vertindamos partnerystės sutartį ir programas. Visų pirma jos užtikrina, kad būtų atlikti šie veiksmai:
 - a) nustatytos intervencinių veiksmų sritys, kuriose, siekiant šiame reglamente nurodytų teminių tikslų, galima derinti ESI fondus, juos tarpusavyje papildant;
 - b) pagal 4 straipsnio 6 dalį užtikrinta, kad būtų nustatyta veiksmingo ESI fondų koordinavimo tvarka, siekiant padidinti šių fondų poveikį ir efektyvumą, įskaitant tam tikrais atvejais kelių fondų programų naudojimą fondams;
 - c) skatinama įtraukti už kitus ESI fondus atsakingas vadovaujančiąsias institucijas ir atitinkamas ministerijas rengiant paramos sistemas ir taip užtikrinti koordinavimą ir sinergiją ir išvengti dubliavimo;
 - d) prireikus įsteigti programų, kuriomis įgyvendinami ESI fondai, jungtiniai stebėsenos komitetai ir nustatyta kita jungtinio valdymo ir kontrolės tvarka, kad būtų palengvintas už ESI fondų įgyvendinimą atsakingų institucijų tarpusavio veiksmų koordinavimas;
 - e) naudojamos esamais bendrais e. valdymo sprendimais, kurie gali padėti pareiškėjams ir paramos gavėjams, ir kuo plačiau naudojamasi vieno langelio principu, be kita ko, konsultuojant apie galimybes gauti paramą iš kiekvieno ESI fondo;
 - f) nustatyta bendradarbiavimo veiklos, kuri finansuojama iš ERPF ir ESF, ir investicijų, remiamų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo programą, koordinavimo tvarka;
 - g) skatinama, kad ESI fondai laikytųsi bendro požiūrio į gaires dėl veiksmų vykdymo, kvietimų teikti pasiūlymus ir atrankos procesų ar kitų priemonių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos fondų lėšas panaudoti integruotiems projektams;
 - h) skatinamas skirtingų ESI fondų vadovaujančiųjų institucijų bendradarbiavimas stebėsenos, vertinimo, valdymo ir kontrolės ir audito srityse.

3.3 Integruoto metodo skatinimas

1. Valstybės narės prireikus derina ESI fondų lėšas nacionalinio, regioninio arba vietos lygmens integruotuose paketuose, kurie yra pritaikyti konkrečioms teritorinėms problemoms spręsti, siekdamas padėti įgyvendinti partnerystės sutartyje ir programose nustatytus tikslus. Tai galima padaryti naudojantis integruotomis teritorinėmis investicijomis, integruotais veiksmais, bendraisiais veiksmų planais ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvomis.
2. Pagal 36 straipsnį, siekiant integruoti teminius tikslus, finansavimas pagal skirtingas prioritetingas kryptis arba veiksmų programas, remiant ESF, ERPF ir Sanglaudos fondui, gali būti derinamas pagal integruotų teritorinių investicijų priemonę. Veiksmus, vykdomus pagal integruotų teritorinių investicijų priemonę, galima papildyti atitinkamai EŽŪFKP ar EJŪŽF teikiamu finansavimu pagal programas.
3. Pagal atitinkamas konkrečioms fondams taikomų taisyklių nuostatas siekiant padidinti poveikį ir efektyvumą taikant teminiu požiūriu suderintą integruotą požiūrį, prioritetinga kryptis gali būti susieta su daugiau nei viena regionų kategorija, apimti vieną ar daugiau ERPF, Sanglaudos fondų ir ESF vienas kitą papildančių investavimo prioritetų pagal vieną teminį tikslą ir tinkamai pagrįstais atvejais apimti vieną ar daugiau vienas kitą papildančių investavimo prioritetų pagal skirtingus teminius tikslus siekiant kuo labiau prisidėti prie tos prioritetingos krypties įgyvendinimo.
4. Pagal savo institucinę ir teisinę sistemą ir pagal 32 straipsnį valstybės narės skatina vietos ir subregioninio požiūrio plėtojimą. Vykdam bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą laikomasi strateginio požiūrio, siekiant užtikrinti, kad vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“ nustatyti vietos poreikiai atitiktų aukštesniu lygmeniu nustatytus prioritetus. Todėl pagal 15 straipsnio 2 dalį valstybės narės apibrėžia požiūrį į bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, kurio turi laikytis EŽŪFKP ir atitinkamai atvejais ERPF, ESF ar EJŪŽF, ir partnerystės sutartyje nurodo svarbiausias šiuo būdu sprendinias problemas, pagrindinius bendruomenės inicijuotos vietos plėtros tikslus ir prioritetus, tikslines teritorijų rūšis, konkrečių vaidmenį, kuris turi tekti vietos veiklos grupėms įgyvendinant strategijas, ir EŽŪFKP ir atitinkamai atvejais ERPF, ESF ar EJŪŽF fondams numatytą vaidmenį įgyvendinant bendruomenės vykdomas vietos plėtros strategijas įvairių rūšių teritorijose, pavyzdžiui, kaimų, miestų ir pajūrio vietovėse, taip pat atitinkamą koordinavimo tvarką.

4. ESI FONDŲ KOORDINAVIMAS SU KITOMIS SĄJUNGOS POLITIKOS SRITIMIS IR PRIEMONĖMIS IR JŲ SINERGIJA

Pagal šį skirsnį numatytas valstybių narių koordinavimas vykdomas, jei valstybė narė ketina pasinaudoti ESI fondų ir kitų Sąjungos priemonių parama atitinkamoje politikos srityje. Šiame skirsnyje pateiktas Sąjungos programų sąrašas nėra baigtinis.

4.1 Įžanga

1. Valstybės narės ir Komisija, paisydamos atitinkamos savo atsakomybės, atsižvelgia į Sąjungos politikos poveikį nacionaliniu ir regioniniu lygiu ir poveikį socialinei, ekonominei ir teritorinei sanglaudai, siekdamas skatinti sinergiją bei veiksmingą koordinavimą ir nustatyti bei skatinti naudoti tinkamiausius Sąjungos lėšų panaudojimo būdus vietos, regioninėms ir nacionalinėms investicijoms remti. Valstybės narės taip pat užtikrina Sąjungos politikos bei priemonių ir nacionalinių, regionų ir vietos intervencinių veiksmų papildomumą.
2. Valstybės narės ir Komisija pagal 4 straipsnio 6 dalį ir atsižvelgdamos į savo atitinkamą atsakomybę, užtikrina ESI fondų koordinavimą su kitomis susijusiomis Sąjungos priemonėmis Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu. Jos imasi reikiamų priemonių siekdamas užtikrinti ESI fondų remiamų intervencinių veiksmų ir kitų Sąjungos politikos sričių tikslų nuoseklumą planavimo ir įgyvendinimo etapais. Todėl jos siekia atsižvelgti į šiuos aspektus:
 - a) didinti Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygiu įgyvendinamų skirtingų Sąjungos priemonių papildomumą ir sinergiją planavimo ir įgyvendinimo etapais;
 - b) optimizuoti esamas ir prireikus sukurti naujas struktūras, kurios padėtų strategiškai nustatyti skirtingų priemonių prioritetus ir koordinavimo Sąjungos ir nacionaliniu lygiu struktūrą, išvengti pastangų dubliavimosi ir nustatyti sritis, kurioms reikia papildomo finansavimo;
 - c) išnaudoti galimybes derinti skirtingų priemonių paramą, siekiant remti konkrečius veiksmus ir glaudžiai bendradarbiauti su tais, kurie atsakingi už įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, siekiant, kad paramos gavėjams būtų sudarytos nuoseklios ir racionalios finansavimo galimybės.

4.2 Koordinavimas su bendra žemės ūkio politika ir bendra žuvininkystės politika

1. EŽŪFKP yra neatskiriama bendros žemės ūkio politikos dalis, papildanti Europos žemės ūkio garantijų fondo priemones, kuriomis teikiama tiesioginė parama ūkininkams ir remiamos rinkos priemonės. Todėl valstybės narės kartu valdo tuos intervencinius veiksmus, siekdamas kuo didesnės jų sinergijos ir Sąjungos paramos pridėtinės vertės.
2. EJRŽF siekia reformuotos bendros žuvininkystės politikos ir integruotos jūrų politikos tikslų. Todėl valstybės narės naudojasi EJRŽF parama veiksams, kuriais tobulinamas duomenų rinkimas ir stiprinama kontrolė, remti ir užtikrina, kad būtų siekiama sinergijos remiant integruotos jūrų politikos prioritetus, susijusius su jūrų pažinimu, jūrų erdvės planavimu, integruotu pakrančių zonų valdymu, integruotu jūrų stebėjimu, jūrine aplinkosauga, biologinės įvairovės apsauga ir prisitaikymu prie neigiamų klimato kaitos padarinių pakrančių zonose.

4.3 Programa „Horizontas 2020“ ir kitos centralizuotai valdomos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos

1. Valstybės narės ir Komisija stengiasi stiprinti ESI fondų ir programos „Horizontas 2020“, Įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programos (COSME), remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1287/2013 ⁽¹⁾ bei kitų atitinkamų centralizuotai valdomų Sąjungos finansavimo programų koordinavimą ir papildomumą, tuo pačiu metu aiškiai atskirdamos sritis, kuriose imasi intervencinių veiksmų.
2. Prireikus valstybės narės, vadovaudamosi nacionaline reformų programa, parengia pažangiosios specializacijos nacionalines ir (arba) regionines strategijas. Tokios strategijos gali būti parengtos kaip pažangiajai specializacijai skirta nacionalinė arba regioninė mokslinių tyrimų ir inovacijų strateginė politikos programa arba įtrauktos į tokią programą. Pažangiosios specializacijos strategijos rengiamos į verslumo galimybių paieškos procesą įtraukiant nacionalines arba regionines vadovaujančiąsias institucijas ir suinteresuotąsias šalis, pavyzdžiui, universitetus ir kitas aukštojo mokslo įstaigas, pramonę ir socialinius partnerius. Tame procese aktyviai dalyvauja tiesiogiai su programa „Horizontas 2020“ susijusios institucijos. Pažangiosios specializacijos strategijos apima:

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo sukuriami 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 33).

- a) parengiamuosius įgyvendinimo veiksmus, kuriais regioniniai MTI srities veikėjai rengiami dalyvauti programos „Horizontas 2020“ projektuose („kompetencijos laiptai“), atitinkamais atvejais plėtojamus stiprinant gebėjimus. Stiprinamas programos „Horizontas 2020“ nacionalinių informacijos centrų ir ESI fondų vadovaujančiųjų institucijų komunikacija ir bendradarbiavimas;
 - b) įgyvendinimo veiksmus, kuriuos vykdant nustatomi būdai rinkoje panaudoti ir skleisti MTI rezultatus, pasiūlytus įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ ir ankstesnes programas, visų pirma siekiant verslui ir pramonei, įskaitant MVĮ, sukurti inovacijoms palankią aplinką ir drauge atsizvelgti į atitinkamoje pažangiosios specializacijos strategijoje teritorijoms nustatytus prioritetus.
3. Valstybės narės skatina naudotis šio reglamento nuostatomis, pagal kurias leidžiama derinti ESI fondų ir programos „Horizontas 2020“ lėšas atitinkamose programose, skirtose įgyvendinti strategijų, nurodytų 2 punkte, dalis. Nacionalinėms ir regioninėms valdžios institucijoms jungtinė parama teikiama tokioms strategijoms rengti ir įgyvendinti, bendro Europai svarbių MTI infrastruktūrų finansavimo galimybėms nustatyti, tarptautiniam bendradarbiavimui skatinti, metodinei paramai pasitelkiant tarpusavio vertinimus teikti, gerosios patirties mainams ir mokymams įvairiuose regionuose rengti.
4. Siekdamas atskleisti savo pažangumo potencialą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje ir tuo pačiu papildyti programą „Horizontas 2020“ ir sukurti su ja sinergiją, visų pirma pasinaudojant jungtiniu finansavimu, valstybės narės ir tam tikrais atvejais pagal 4 straipsnio 4 dalį regionai apsvarsto galimybę priimti toliau išvardytas papildomas priemones. Tomis priemonėmis siekiama:
- a) susieti itin aukštos kokybės mokslinių tyrimų institutus ir mažiau išsivysčiusius regionus, taip pat prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų (MTTPI) srityse pasiekiančias valstybes nares ir regionus, siekiant kurti naujus arba modernizuoti esamus kompetencijos centrus mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir prastesnių rezultatų MTTPI srityse pasiekiančiose valstybėse narėse ir regionuose;
 - b) kurti sąsajas tarp pripažintų novatoriškų kompetencijos grupių mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir prastesnių rezultatų MTTPI srityse pasiekiančiose valstybėse narėse ir regionuose;
 - c) kurti Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) atstovų grupę, siekiant pritraukti išskirtinius mokslininkus, ypač mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir prastesnių rezultatų MTTPI srityse pasiekiančiose valstybėse narėse ir regionuose;
 - d) remti tyrėjų ir inovacijų kūrėjų, kurie nepakankamai dalyvauja Europos mokslinių tyrimų erdvėje (EMTE) arba yra iš mažiau išsivysčiusių regionų ar prastesnių rezultatų MTTPI srityse pasiekiančių valstybių narių ir regionų, galimybes prisijungti prie tarptautinių tinklų;
 - e) atitinkamai prisidėti prie Europos inovacijų partnerysčių;
 - f) parengti nacionalines institucijas ir (arba) kompetencijos grupes dalyvauti Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) žinių ir inovacijos bendrijose (ŽIB) ir
 - g) rengti aukštos kokybės tarptautinių tyrėjų judumo programas, pasinaudojant pagal Marie Skłodowska-Curie veiksmus teikiamu bendru finansavimu.

Valstybės narės prirėkus turėtų stengtis pagal 70 straipsnį pasinaudoti lankstumo galimybėmis, siekdamas paremti veiksmus už programos įgyvendinimo teritorijos, teikdamas pakankamai investicijų kritinei masei pasiekti, kad įgyvendintų pirmoje pastraipoje nurodytas priemones kaip galima veiksmingiau.

4.4 Parodomųjų projektų finansavimas iš naujiems rinkos dalyviams skirto rezervo (toliau – „NER300“) ⁽¹⁾

1. Valstybės narės užtikrina, kad ESI fondų finansavimas būtų derinamas su parama, skiriama pagal programą „NER300“, kuriai naudojamos pajamos, gautos aukcione pardavus 300 milijonų leidimų, rezervuotų Europos prekybos taršos leidimais sistemos naujiems rinkos dalyviams skirtame rezerve.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 3 d. Komisijos sprendimas 2010/670/ES, kuriuo nustatomi komercinių parodomųjų projektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai nežalingą CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, taip pat inovacinių atsinaujinančių išteklių energijos technologijų naudojimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB nustatytą Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, finansavimo kriterijai ir priemonės (OL L 290, 2010 11 6, p. 39).

4.5 Aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE) ⁽¹⁾ ir aplinkos *acquis*

1. Valstybės narės ir Komisija, daugiau dėmesio skirdamos programų teminėms sritims ir taikydamos darnaus vystymosi principą pagal 8 straipsnį, siekia pasinaudoti sinergija su Sąjungos politikos priemonėmis (finansavimo ir ne finansavimo priemonėmis), kuriomis siekiama klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, aplinkos apsaugos ir efektyvaus išteklių naudojimo tikslų.
2. Valstybės narės skatina ir tam tikrais atvejais pagal 4 straipsnį užtikrina papildomumą ir koordinavimą su LIFE, visų pirma su gamtos, biologinės įvairovės, vandens, atliekų, oro, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos sričių integruotais projektais. Tokio koordinavimo siekiama tokiomis priemonėmis, kaip, pavyzdžiui, skatinant per ESI fondus finansuoti veiklą, kuri papildo pagal LIFE finansuojamus integruotus projektus, kartu skatinant taikyti pagal LIFE patvirtintus sprendimus, metodus ir principus, be kita ko, įskaitant investicijas į ekologišką infrastruktūrą, efektyvų energijos vartojimą, ekologines inovacijas, ekosistema pagrįstus sprendimus ir susijusių naujoviškų technologijų priėmimą.
3. Atitinkami sektorių planai, programos ar strategijos (įskaitant prioritetinių veiksmų programą, upių baseinų valdymo planą, atliekų tvarkymo planą, švelninimo planą arba prisitaikymo strategiją) gali tapti koordinavimo pagrindu, jei atitinkamoms sritims yra numatyta parama.

4.6 ERASMUS + ⁽²⁾

1. Valstybės narės siekia panaudoti ESI fondus pagal programą „Erasmus +“ parengtoms ir sėkmingai išbandytoms priemonėms ir metodams skleisti, kad socialinis ir ekonominis investicijų poveikis žmonėms būtų kuo didesnis ir, be kita ko, būtų suteiktas postūmis jaunimo iniciatyvoms ir piliečių veiksmams.
2. Pagal 4 straipsnį valstybės narės skatina ir užtikrina veiksmingą ESI fondų ir programos „Erasmus +“ koordinavimą nacionaliniu lygiu, aiškiai atskirdamos investicijų rūšis ir remiamas tikslines grupes. Valstybės narės siekia papildomumo su judumo veiksmų finansavimu.
3. Koordinavimo siekiama nustatant atitinkamą vadovaujančiųjų institucijų ir pagal programą „Erasmus +“ įsteigtų nacionalinių agentūrų bendradarbiavimo tvarką, kuri gali paskatinti teikti skaidrią ir prieinamą informaciją piliečiams Sąjungos, nacionaliniu ir regionų lygmenimis.

4.7 Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programa (toliau – USIP) ⁽³⁾

1. Pagal 4 straipsnio 6 dalį valstybės narės skatina ir užtikrina veiksmingą Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (USIP) ir pagal teminius užimtumo ir socialinės įtraukties tikslus teikiamos paramos iš ESI fondų koordinavimą. Tas veiksmingas koordinavimas apima pagal USIP kryptį EURES teikiamos paramos ir ESF remiamų veiksmų tarptautiniam darbo jėgos judumui didinti koordinavimą siekiant skatinti geografinį darbuotojų judumą ir didinti įsidarbinimo galimybes, taip pat ESI fondų teikiamos paramos savarankiškam darbui, verslumui, verslo steigimui ir socialinėms įmonėms remti ir pagal USIP teikiamos mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties paramos koordinavimą.
2. Valstybės narės, naudodamosi ESF parama, siekia plačiai taikyti pagal USIP kryptį „Progress“ parengtas veiksmingiausias priemones, visų pirma socialinių inovacijų ir eksperimentinių socialinės politikos priemonių srityje.

4.8 Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP) ⁽⁴⁾

1. Siekdamas kuo didesnės Europos pridėtinės vertės transporto, telekomunikacijų ir energetikos srityse, valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad intervenciniai veiksmai pasitelkus ERPF ir Sanglaudos fondą būtų planuojami glaudžiai derinant juos su EITP teikiama parama, kad būtų garantuotas papildomumas, išvengta veiksmų dubliavimo ir užtikrintas optimalus skirtingų rūšių infrastruktūros sujungimas vietos, regioniniu bei nacionaliniu lygiu ir

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1293/2013 dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) įsteigimo ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 185).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1288/2013, kuriuo sukuriama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir kuriuo panaikinami sprendimai Nr. 1719/2006/EB, Nr. 1720/2006/EB ir Nr. 1298/2008/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 50).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 dėl Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ir kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 283/2010/ES, nustatantis Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonę Progress (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 238).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo įsteigiama Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

visoje Sąjungoje. Sąjungos ir bendrosios rinkos masto projektams, suteikiantiems didžiausios Europos pridėtinės vertės ir skatinantiems socialinę, ekonominę ir teritorinę sanglaudą, ypač susijusiems su prioritetiniais transporto, energetikos ir skaitmeninės infrastruktūros tinklais, nustatytais atitinkamuose transeuropinių tinklų politikos teisės aktuose, įvairiomis finansavimo priemonėmis užtikrinamas didžiausias svorto poveikis, siekiant sukurti naują infrastruktūrą ir iš esmės atnaujinti esamą.

2. Transporto srityje investicijos planuojamos remiantis faktine ir numatoma transporto paklausa ir nustatomos trūkstamos jungtys bei esamos kliūtys, nuosekliai atsižvelgiant į Sąjungoje kuriamas tarpvalstybines jungtis ir skirtingų regionų jungtis valstybėje narėje. Investicijomis į regionų prijungimą prie visuotinio transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) ir pagrindinio TEN-T užtikrinama, kad miesto ir kaimo teritorijos galėtų pasinaudoti pagrindinių tinklų teikiamomis galimybėmis.
 3. Nustatant investicijų, kurios turi poveikio ne vien tik konkrečiai valstybei narei, ypač tokių valstybių narių, kurios yra pagrindinių TEN-T tinklo koridorių dalis, prioritetus, atsižvelgiama į TEN-T planavimą ir pagrindinių tinklo koridorių įgyvendinimo planus, kad ERPF ir Sanglaudos fondo investicijos į transporto infrastruktūrą visiškai atitiktų TEN-T gaires.
 4. Valstybės narės orientuojasi į tvarias transporto rūšis bei tvarų miestų judumą ir investuoja į tas sritis, kuriose numatoma gauti didžiausią Europos pridėtinę vertę, atsižvelgiant į poreikį gerinti transporto paslaugų kokybę, prieinamumą ir patikimumą siekiant remti viešąjį transportą. Nustatytos investicijos turėtų būti suskirstytos pagal prioritetus atsižvelgiant į jų indėlį judumo, tvarumo srityje, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, taip pat indėlį į bendrą Europos transporto erdvę, remiantis Baltojoje knygoje „Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“ išdėstyta vizija, pabrėžiant, kad būtina iš esmės sumažinti transporto sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Tvariems Europos krovinio transporto tinklams sukurti skirtų projektų indėlį plėtojant vidaus vandens kelius reikėtų remti atsižvelgiant į išankstinį projektų poveikio aplinkai vertinimą.
 5. ESI fondai sudaro galimybes vietas ir regioninei infrastruktūrai kurti ir susieti ją su prioritetiniais Sąjungos energetikos ir telekomunikacijų tinklais.
 6. Valstybės narės ir Komisija nustato atitinkamas koordinavimo ir techninės paramos priemones, kad būtų užtikrintas IRT priemonių papildomumas ir veiksmingas jų planavimas, siekiant visapusiškai naudotis įvairiomis Sąjungos priemonėmis (ESI fondais, EITP, transeuropiniais tinklais, programa „Horizontas 2020“) plačiajuosčio ryšio tinklams ir skaitmeninių paslaugų infrastruktūrai finansuoti. Kad viešosios lėšos būtų panaudotos kuo veiksmingiau, renkantis tinkamiausią finansavimo priemonę atsižvelgiama į veiksmo potencialą generuoti pajamas ir į jo keliamą riziką. Kalbant apie valstybių narių paraiškų gauti ESI fondų paramą vertinimus, valstybės narės turėtų atsižvelgti į su jomis susijusių veiksmų, dėl kurių buvo prašyta EITP paramos, tačiau kurie nebuvo atrinkti, vertinimus; tai neturi poveikio vadovaujančiosios institucijos sprendimui dėl galutinio pasirinkimo.
- 4.9 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė, Europos kaimynystės priemonė ir Europos plėtros fondas
1. Norėdamos veiksmingiau siekti daugialypių Sąjungos politikos tikslų, valstybės narės ir Komisija, atsižvelgdamos į savo atitinkamą atsakomybę, stengiasi labiau koordinuoti išorės priemones ir ESI fondus. Ypač svarbu užtikrinti koordinavimą ir papildomumą su Europos plėtros fondu, Pasirengimo narystei pagalbos priemone ir Europos kaimynystės priemone.
 2. Teritorinei integracijai stiprinti valstybės narės stengiasi išnaudoti su teritoriniu bendradarbiavimu susijusios sanglaudos politikos veiklos ir Europos kaimynystės priemonės sinergiją, ypač tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje, atsižvelgiant į ETBG siūlomas galimybes.
5. HORIZONTALIEJI PRINCIPAI, NURODYTI 5, 7 IR 8 STRAIPSNIUOSE, IR BENDRIEJI POLITIKOS TIKSLAI
- 5.1 Partnerystė ir daugiapakopis valdymas
1. Vadovaujantis 5 straipsniu, valstybės narės laikosi partnerystės ir daugiapakopio valdymo principų, kad sudarytų palankesnes sąlygas siekti socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos ir įgyvendinti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo srities prioritetus. Siekiant atsižvelgti į tuos principus, būtina derinti veiksmus, ypač tarp skirtingų valdymo pakopų, ir juos vykdyti laikantis subsidarumo ir proporcingumo principų, įskaitant praktinį ir institucinį bendradarbiavimą, ypač rengiant ir įgyvendinant partnerystės sutartį ir programas.

2. Valstybės narės nagrinėja, ar būtina stiprinti partnerių institucinius gebėjimus siekiant plėtoti jų galimybes prisidėti prie veiksmingos partnerystės.

5.2 Darnus vystymasis

1. Valstybės narės ir vadovaujančiosios institucijos visais įgyvendinimo etapais užtikrina visapusišką darnaus vystymosi principo integravimą į ESI fondų veiklą, laikydamosi ES sutarties 3 straipsnio 3 dalyje nustatyto darnaus vystymosi principo, taip pat laikydamosi SESV 11 straipsnyje nustatytos prievolės atsižvelgti į aplinkos apsaugos reikalavimus ir SESV 191 straipsnio 2 dalyje nustatyto principo „teršėjas moka“.

Vadovaujančiosios institucijos per visą programos gyvavimo ciklą imasi veiksmų, kad išvengtų aplinkai žalingo intervencinių veiksmų poveikio arba jį sumažintų ir užtikrintų grynąją naudą socialinėje, aplinkos ir klimato srityse. Veiksmai, kurių reikia imtis, be kita ko, gali būti šie:

- a) skirti investicijas pasirinkus tausiaią išteklių naudojimą užtikrinančias ir tvariausias galimybes;
 - b) vengti investicijų, kurios gali turėti didelį neigiamą poveikį aplinkai ar klimatui, ir remti veiksmus, kuriais švelninamas bet koks padarytas poveikis;
 - c) lyginant alternatyvių investavimo galimybių „gyvavimo ciklo“ išlaidas, vadovautis ilgalaikėmis perspektyvomis;
 - d) dažniau rengti žaliuosius viešuosius pirkimus.
2. Pagal 8 straipsnį valstybės narės atsižvelgia į investicijų, vykdomų naudojant ESI fondų paramą, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos pasekmių potencialą ir užtikrina, kad jos būtų atsparios klimato kaitos ir gaivalinių nelaimių, pavyzdžiui, padidėjusio potvynių pavojaus, sausros, karščio bangų, miškų gaisrų ir ekstremalių meteorologinių reiškinių, poveikiui.
 3. Investuojant paisoma vandentvarkos problemų sprendimo būdų hierarchijos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB ⁽¹⁾, ypač atsižvelgiant į paklausos valdymo galimybes. Alternatyvios pasiūlos galimybės svarstomos tik tuo atveju, kai nebelieka galimybių sutaupyti vandens ar padidinti jo naudojimo efektyvumą. Viešaisiais intervenciniais veiksmais atliekų tvarkymo sektoriuje papildomi privačiojo sektoriaus veiksmai, visų pirma gamintojo atsakomybės atžvilgiu. Investicijomis skatinamas aukšto lygio perdirbimą skatinantis novatoriškas požiūris. Investicijos atitinka atliekų hierarchijos principą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB ⁽²⁾. Su biologine įvairove ir gamtos išteklių apsauga susijusios išlaidos atitinka Tarybos direktyvą 92/43/EEB ⁽³⁾.

5.3 Moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo skatinimas

1. Vadovaudamosi 7 straipsniu valstybės narės ir Komisija siekia moterų ir vyrų lygybės tikslo ir imasi atitinkamų veiksmų užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant ESI fondų bendrai finansuojamų programų veiklą. Siekdamos 7 straipsnio tikslų valstybės narės aprašo veiksmus, kurių reikia imtis, visų pirma, susijusių su veiksmais atranka, intervencinių veiksmų tikslų nustatymu ir stebėsenos bei ataskaitų teikimo tvarka. Prireikus valstybės narės taip pat atlieka analizę lyčių požiūriu. Konkretūs tiksliniai veiksmai visų pirma remiami ESF lėšomis.
2. Pagal 5 ir 7 straipsnius valstybės narės užtikrina, kad partnerystėje dalyvautų už lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą atsakingi atitinkami subjektai, o remiantis nacionaline praktika būtų įsteigtos atitinkamos institucijos, kurios konsultuotų lyčių lygybės, nediskriminavimo ir galimybių užtikrinimo klausimais, kad rengiant, stebint ir vertinant ESI fondų veiklą būtų teikiamos reikalingos ekspertų nuomonės.
3. Vadovaujančiosios institucijos, derindamos savo veiklą su stebėsenos komitetais, atlieka vertinimus arba savo veiklos vertinimus, daugiausia dėmesio skirdamos lyčių integravimo principo taikymui.

⁽¹⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksnių vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽²⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

⁽³⁾ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

4. Valstybės narės tinkamai atsižvelgia į palankių sąlygų neturinčių grupių poreikius, siekdamos sudaryti joms sąlygas geriau integruotis į darbo rinką, ir taip sudaro joms palankesnes sąlygas visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

5.4 Galimybių užtikrinimas

1. Valstybės narės ir Komisija pagal 7 straipsnį imasi reikiamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl negalios. Veiksmams per visą programos gyvavimo ciklą vadovaujančiosios institucijos užtikrina, kad visi piliečiai, įskaitant neįgaliuosius, galėtų naudotis visais visuomenei prieinamais ar siūlomais ir ESI fondų bendrai finansuojamais produktais, prekėmis, paslaugomis ir infrastruktūra pagal taikytiną teisę, ir taip prisideda kuriant aplinką be kliūčių neįgaliesiems ir vyresnio amžiaus asmenims. Visų pirma, skatinant integruoti palankių sąlygų neturinčias grupes, įskaitant neįgaliuosius, užtikrinamos galimybės naudotis fizine aplinka, transportu, IRT. Veiksmai, kurių reikia imtis, gali apimti investicijų nukreipimą į patekimo į esamus pastatus ir prieigos prie teikiamų paslaugų užtikrinimą.

5.5 Demografinių pokyčių problemos sprendimas

1. Visais lygmenimis atsižvelgiama į dėl demografinių pokyčių atsirandančias problemas, visų pirma įskaitant dirbančių asmenų skaičiaus mažėjimo, pensinio amžiaus asmenų dalies didėjimo pagal bendrą gyventojų skaičių ir gyventojų skaičiaus mažėjimo problemas. Pagal atitinkamas nacionalines ar regionines strategijas, jei tokios strategijos parengiamos, valstybės narės naudoja ESI fondų lėšas siekdamos spręsti demografines problemas ir skatinti ekonomikos augimą senėjančioje visuomenėje.
2. Pagal atitinkamas nacionalines ar regionines strategijas valstybės narės naudoja ESI fondų lėšomis siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas bet kokio amžiaus grupių įtraukčiai, be kita ko, suteikiant geresnes galimybes įgyti išsilavinimą ir prieigą prie socialinės paramos struktūrų, kad būtų didinamos senyvo amžiaus asmenų ir jaunimo užimtumo galimybės ir didžiausią dėmesį skiriant regionams, kuriuose, palyginti su ES vidurkiu, aukštas jaunimo nedarbo lygis. Investicijomis į sveikatos apsaugos infrastruktūrą siekiama užtikrinti ilgą ir sveiką visų Sąjungos piliečių profesinį gyvenimą.
3. Kad išspręstų problemas labiausiai demografinių pokyčių paveiktuose regionuose, valstybės narės pirmiausia nustato priemones, kuriomis siekiama:
 - a) remti demografinį atsinaujinimą, sudarant geresnes sąlygas šeimoms ir gerinant darbo ir šeimos gyvenimo suderinamumą;
 - b) didinti užimtumą, gerinti produktyvumą ir ekonominės veiklos rezultatus, investuojant į švietimą, IRT ir mokslinius tyrimus bei inovacijas;
 - c) sutelkti dėmesį į švietimo, mokymo ir socialinės paramos struktūrų tinkamumą ir kokybę, taip pat atitinkamais atvejais į socialinės apsaugos sistemų veiksmingumą;
 - d) skatinti ekonomiškai efektyvesnę sveikatos apsaugos ir ilgalaikės priežiūros teikimą, įskaitant investicijas į e. sveikatą, e. priežiūrą ir infrastruktūrą.

5.6 Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos

Pagal 8 straipsnį klimato kaitos švelninimas bei prisitaikymas prie jos ir rizikos prevencija įtraukiama į partnerystės sutartį ir programų rengimą ir įgyvendinimą.

6. SVARBIAUSIŲ TERITORINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMO TVARKA

- 6.1 Valstybės narės atsižvelgia į geografinius ar demografinius ypatumus ir imasi veiksmų konkrečioms kiekvieno regiono teritorinėms problemoms spręsti, kad būtų atskleistas jų konkretus vystymosi potencialas, tokiu būdu padėdamos jiems siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo pačiu veiksmingiausiu būdu.
- 6.2 Teminių tikslų pasirinkimas ir derinys, taip pat atitinkamų investicijų ir Sąjungos prioritetų bei konkretaus tikslų rinkinio parinkimas atspindi kiekvienos valstybės narės ir regiono pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo poreikius ir potencialą.

- 6.3 Todėl rengdamos partnerystės sutartis ir programas valstybės narės atsižvelgia į tai, kad pagrindinės visuomenės problemos, su kuriomis šiuo metu susiduria Sąjunga – globalizacija, demografiniai pokyčiai, aplinkos būklės prastėjimas, migracija, klimato kaita, energijos vartojimas, ekonominės ir socialinės krizės pasekmės – gali turėti skirtingą poveikį įvairiems regionams.
- 6.4 Siekdamas integruoto teritorinio požiūrio, kuriuo siekiama išspręsti teritorines problemas, valstybės narės užtikrina, kad ESI fondų lėšomis finansuojamos programos atspindėtų Europos regionų įvairovę, susijusią su užimtumo ir darbo rinkos ypatumais, atskirų sektorių vietos tarpusavio sąsajomis, kelionių į darbą ir atgal būdais, senėjančia visuomene ir demografiniais pokyčiais, kultūriniais, kraštovaizdžio ir paveldo ypatumais, klimato kaitos pažeidžiamomis vietomis ir poveikiu, žemės naudojimu ir išteklių trūkumu, tvaresnio gamtos išteklių, įskaitant atsinaujinančiuosius energijos išteklius, naudojimo potencialu, institucine ir valdymo tvarka, ryšiais ir prieinamumu bei sąsajomis tarp kaimo ir miesto vietovių. Todėl siekdamas parengti partnerystės sutartis ir programas pagal 15 straipsnio 1 dalies a punktą valstybės narės ir regionai imasi šių veiksmų:
- a) atlieka valstybės narės ar regiono ypatumų, vystymosi potencialo ir gebėjimų analizę, visų pirma atsižvelgdamos į Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje, nacionalinėse reformų programose, atitinkamai atvejais konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, priimtose pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamose Tarybos rekomendacijose, priimtose pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, nustatytas pagrindines problemas;
 - b) įvertina didžiausias regione ar valstybėje narėje spręstinas problemas, nustato kliūtis, trūkstamas sąsajas bei inovacijų spragas, įskaitant trūkstamus planavimo ir įgyvendinimo gebėjimus, dėl kurių mažėja ilgalaikis augimo ir darbo vietų kūrimo potencialas. Tuo remiantis išsiaiškinama, kuriose srityse ir veiklos sferose reikalingi politikos prioritetai, intervenciniai veiksmai ir sutelkimas;
 - c) nustato tarpsektorinius, tarpjurisdikcinius ar tarpvalstybinius koordinavimo klausimus, ypač atsižvelgiant į makro-regionines ir jūrų baseinų strategijas;
 - d) nustato veiksmus, kaip pagerinti skirtingų teritorinių lygmenų (atsižvelgiant į atitinkamą teritorinį mastą ir aplinkybes, į kurias reikia atkreipti dėmesį kuriant politiką, taip pat ir į valstybių narių institucines ir teises sistemas) ir finansavimo šaltinių koordinavimą, kad būtų laikomasi integruoto požiūrio, susiejančio Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją ir regioninius bei vietos subjektus.
- 6.5 Siekdamas, kad būtų atsižvelgta į teritorinės sanglaudos tikslą, valstybės narės ir regionai visų pirma užtikrina, kad bendras požiūris, kuriuo siekiama atitinkamose srityse skatinti pažangą, tvarų ir integracinį augimą:
- a) apimtų miestų, miesto ir kaimo vietovių, žuvininkystės ir pajūrio vietovių ir su specifiniais geografiniais arba demografiniais trūkumais susiduriančių vietovių vaidmenį;
 - b) atspindėtų specifines problemas, su kuriomis susiduria atokiausi regionai, labai retai apgyvendinti toliausiai į šiaurę esantys regionai bei salos, pasienio ir kalnuotos vietovės;
 - c) užtikrintų glaudesnę miesto ir kaimo vietovių ryšį, t. y. įperkama ir aukštos kokybės infrastruktūra ir paslaugos, bei spręstų marginalių bendruomenių tankiai apgyvendintuose regionuose problemas.

7. BENDRADARBIAVIMO VEIKLA

7.1 Koordinavimas ir papildomumas

1. Valstybės narės siekia, kad bendradarbiavimo veikla ir kiti ESI fondų lėšomis remiami veiksmai vienas kitą papildytų.
2. Valstybės narės užtikrina, kad bendradarbiavimo veikla būtų veiksmingai prisidedama siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų, o bendradarbiaujant būtų siekiama platesnio užmojo politinių tikslų. Šiems tikslams pasiekti valstybės narės ir Komisija, atsižvelgdamos į savo atitinkamą atsakomybę, užtikrina veiksmų papildomumą ir koordinavimą su kitomis Sąjungos finansuojamomis programomis arba priemonėmis.

3. Norėdamos užtikrinti didesnę sanglaudos politikos veiksmingumą valstybės narės siekia, kad programos pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą ir investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą vienos kitą papildytų ir būtų koordinuojamos, visų pirma siekiant užtikrinti nuoseklų planavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas didelio masto investicijų įgyvendinimui.
4. Valstybės narės prireikus užtikrina, kad makroregioninės ir jūrų baseinų strategijos būtų įtrauktos į bendrą strateginį planavimą partnerystės sutartyse pagal šio reglamento 15 straipsnio 2 dalį ir atitinkamų regionų ir valstybių narių programose pagal atitinkamas konkrečius fondams taikomų taisyklių nuostatas. Valstybės narės taip pat siekia užtikrinti, kad nustatytoms makroregioninėms ir jūrų baseinų strategijoms įgyvendinti būtų skiriama ESF fondų parama pagal šio reglamento 15 straipsnio 2 dalį ir atitinkamas konkrečius fondams taikomų taisyklių nuostatas, atsižvelgiant į valstybių narių nustatytus programos įgyvendinimo teritorijos poreikius. Veiksmingam įgyvendinimui užtikrinti taip pat vykdomas koordinavimas su kitomis Sąjungos finansuojamomis priemonėmis ir kitomis atitinkamomis priemonėmis.
5. Valstybės narės prireikus pasinaudoja galimybe drauge su paramos gavėjais, įsisteigusiais bent vienoje kitoje valstybėje narėje, įgyvendinti tarpregioninius ir tarptautinius veiksmus pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslo veiksmų programas, įskaitant atitinkamų mokslinių tyrimų ir inovacijų priemonių, numatytų jų pažangiosios specializacijos strategijose, įgyvendinimą.
6. Valstybės narės ir regionai kuo geriau naudojami teritorinio bendradarbiavimo programomis, įveikdami kliūtis, trukdančias bendradarbiauti be administracinių apribojimų, tuo pat metu prisidedami prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos ir stiprindami ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Šiuo atžvilgiu ypatingas dėmesys kreipiamas į regionus, nurodytus SESV 349 straipsnyje.

7.2 Tarpvalstybinis, tarptautinis ir tarpregioninis bendradarbiavimas pagal ERPF

1. Valstybės narės ir regionai siekia išnaudoti galimybę bendradarbiauti, kad pasiektų kritinę masę, *inter alia*, IRT, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, taip pat skatintų bendrą pažangiosios specializacijos požiūrių plėtotę ir švietimo įstaigų partnerystę. Tarpregioninis bendradarbiavimas prireikus apima novatoriškų mokslinius tyrimus intensyviai vykdančių branduolių bendradarbiavimo ir mokslinių tyrimų institucijų mainų skatinimą, atsižvelgiant į programose „Žinių regionas“ ir „Mokslinių tyrimų potencialas konvergencijos ir atokiausiuose regionuose“ pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą įgytą patirtį.
2. Valstybės narės ir regionai atitinkamose srityse išnaudoja tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo galimybes siekdami:
 - a) užtikrinti, kad teritorijos, kurioms būdingi bendri esminiai geografiniai ypatumai (salos, ežerai, upės, jūrų baseinai ar kalnų grandinės), remtų jų gamtos išteklių bendrą valdymą ir propagavimą;
 - b) išnaudoti masto ekonomijos, kurią galima sukurti, potencialą, visų pirma investicijų, susijusių su bendru naudojimu bendromis viešosiomis paslaugomis, atžvilgiu;
 - c) skatinti tarpvalstybinės tinklo infrastruktūros, visų pirma trūkstančių tarpvalstybinių jungčių, suderintą planavimą bei kūrimą ir aplinką tausojančias ir sąveikias transporto rūšis didesnėse geografinėse vietovėse;
 - d) pasiekti kritinę masę, visų pirma mokslinių tyrimų ir inovacijų, IRT, švietimo srityse, ir priemonių, didinančių MVĮ konkurencingumą, atžvilgiu;
 - e) gerinti tarpvalstybinės darbo rinkos paslaugas siekiant skatinti tarpvalstybinį darbuotojų judumą;
 - f) gerinti tarpvalstybinį valdymą.
3. Valstybės narės ir regionai siekia išnaudoti tarpregioninio bendradarbiavimo galimybes, siekdami padidinti sanglaudos politikos veiksmingumą skatinant regionus ir miestus keistis patirtimi siekiant suintensyvinti programų pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą rengimą ir įgyvendinimą.

7.3 Pagrindinių programų indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas

1. Pagal šio reglamento 15 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktį ir atitinkamas konkrečioms fondams taikomų taisyklių nuostatas valstybės narės siekia užtikrinti sėkmingą Sąjungos lėšų, skirtų makroregioninėms ir jūrų baseinų strategijoms, panaudojimą atsižvelgiant į valstybės narės nustatytus programos įgyvendinimo teritorijos poreikius. Sėkmingas lėšų panaudojimas gali būti įvykdytas, be kita ko, su makroregioninėms ir jūrų baseinų strategijomis susijusiems veiksams suteikiant prioritetą – organizuojant specialius jiems skirtus konkursus arba teikiant jiems pirmenybę atrankos procese nustatant veiksmus, kurie gali būti bendrai finansuojami pagal skirtingas programas.
2. Valstybės narės apsvarsto galimybę atitinkamas tarptautines programas panaudoti kaip pagrindą, pagal kurią būtų remiamos įvairios politikos sritys ir teikiamos lėšos, būtinos makroregioninėms ir jūrų baseinų strategijoms įgyvendinti.
3. Valstybės narės prirėkus skatina makroregioninių strategijų atveju naudoti ESI fondų paramą Europos transporto koridorių kūrimui, įskaitant paramą muitinių modernizavimui, gaivalinių nelaimių prevencijai, pasirengimui joms ir reagavimui į jas, vandentvarkai upių baseinų lygmeniu, ekologiškai infrastruktūrai, tarpvalstybiniam ir tarpsektoriniam bendradarbiavimui integruotos jūrų politikos klausimais, mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklams ir IRT tinklams, bendrų jūrų išteklių valdymui jūrų baseinuose ir jūrų biologinės įvairovės apsaugai.

7.4 Tarptautinis bendradarbiavimas pagal ESF

1. Valstybės narės stengiasi spręsti su atitinkamose Tarybos rekomendacijose nustatytomis politikos sritimis susijusius klausimus, kad būtų kuo labiau išnaudotos tarpusavio mokymosi galimybės.
 2. Atsižvelgdamos į konkrečius savo poreikius valstybės narės prirėkus pasirenka tarptautinės veiklos temas ir nustato atitinkamas įgyvendinimo priemones.
-

II PRIEDAS

VEIKLOS REZULTATŲ PLANO RENGIMO METODAS

1. Veiklos rezultatų planą sudaro kiekvienam prioritetui, išskyrus techninei paramai ir finansinėms priemonėms pagal 39 straipsnį numatytoms programoms skirtus prioritetus, nustatyti orientyrai 2018 metams ir siektinos reikšmės 2023 metams. Orientyrai ir siektinos reikšmės pateikiami 1 lentelėje nurodyta forma.

1 lentelė. Tipinė veiklos rezultatų plano forma

Prioritetas	Rodiklis ir matavimo vienetas, jei tinkama		Orientyras 2018 m.	Siektina reikšmė 2023 m.

2. Orientyrai yra tarpinės reikšmės, tiesiogiai susijusios su konkretaus prioriteto uždavinio įgyvendinimu ir atitinkamais atvejais žymintys siekiamą pažangą įgyvendinant laikotarpio pabaigai nustatytas siektinas reikšmes. Prie 2018 m. nustatytų orientyrų priskiriami finansiniai rodikliai, produkto rodikliai ir, kai tinkama, rezultato rodikliai, kurie glaudžiai susiję su remiamais politikos intervenciniais veiksmais. Į rezultato rodiklius neatsižvelgiama taikant 22 straipsnio 6 ir 7 dalis. Taip pat gali būti nustatomi pagrindinių įgyvendinimo etapų orientyrai.
3. Orientyrai ir siektinos reikšmės turi būti:
- realistiški, pasiekiami, tinkami ir atitinkantys svarbiausią informaciją apie pažangą įgyvendinant prioritetą;
 - atitinkantys prioriteto konkrečių uždavinių pobūdį ir ypatybes;
 - skaidrūs, nustatant objektyviai patikrinamas siektinas reikšmes bei nurodant duomenų šaltinius ir, kai tai įmanoma, viešai prieinami;
 - patikrinami, nenustatant neproporcingos administracinės naštos;
 - visose programose nustatomi nuosekliai, jei taikytina.
4. 2023 m. tikslai atitinkamam prioritetui nustatomi atsižvelgiant į veiklos lėšų rezervo, susijusio su tuo prioritetu, sumą.
5. Tinkamai pagrįstais atvejais, pavyzdžiui, valstybėje narėje ar regione iš esmės pasikeitus ekonominėms, aplinkos ir darbo rinkos sąlygoms, be pakeitimų, padarytų dėl konkrečiam prioritetui skirtų asignavimų pokyčių, ta valstybė narė gali pasiūlyti vadovaujantis šio reglamento 30 straipsniu peržiūrėti orientyrus ir tikslus.

III PRIEDAS

NUOSTATOS, KURIOMIS REMIANTIS NUSTATOMA 23 STRAIPSNIO 11 DALYJE NURODYTO ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMO AR MOKĖJIMŲ SUSTABDYMO APIMTIS IR LYGIS

1. ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMO SUSTABDYMO LYGIO NUSTATYMAS

Didžiausias galimas valstybei narei taikomo sustabdymo lygis nustatomas pirmiausia atsižvelgiant į 23 straipsnio 11 dalies trečios pastraipos a–c punktuose nustatytas viršutines ribas. Tas lygis sumažinamas, jeigu taikomas vienas ar daugiau šių punktų:

- a) kai metų prieš 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dieną nedarbo rodiklis valstybėje narėje didesnis už vidutinį Sąjungos rodiklį daugiau kaip dviem procentiniais punktais, didžiausias galimas sustabdymo lygis sumažinamas 15 proc.;
- b) kai metų prieš 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dieną nedarbo rodiklis valstybėje narėje didesnis už vidutinį Sąjungos rodiklį daugiau kaip penkiais procentiniais punktais, didžiausias galimas sustabdymo lygis sumažinamas 25 proc.;
- c) kai metų prieš 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dieną nedarbo rodiklis valstybėje narėje didesnis už vidutinį Sąjungos rodiklį daugiau kaip aštuoniais procentiniais punktais, didžiausias galimas sustabdymo lygis sumažinamas 50 proc.;
- d) kai metų prieš 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dieną asmenų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, procentinė dalis valstybėje narėje yra didesnė už Sąjungos vidurkį daugiau kaip dešimčia procentinių punktų, didžiausias galimas sustabdymo lygis sumažinamas 20 proc.;
- e) kai dvejus ar daugiau metų iš eilės iki 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dienos valstybės narės realusis BVP mažėjo, didžiausias galimas sustabdymo lygis sumažinamas 20 proc.;
- f) kai stabdomas 2018, 2019 ar 2020 m. įsipareigojimų vykdymas, taikant 23 straipsnio 11 dalį nustatytas lygis sumažinamas taip:
 - i) 2018 m. – sustabdymo lygis sumažinamas 15 proc.;
 - ii) 2019 m. – sustabdymo lygis sumažinamas 25 proc.;
 - iii) 2020 m. – sustabdymo lygis sumažinamas 50 proc.

Taikant a–f punktus sustabdymo lygis sumažinamas iš viso ne daugiau kaip 50 proc.

Jeigu b arba c punkte apibūdinta situacija įvyksta kartu su d ir e (abiejuose) punktuose numatyta situacija, sustabdymo įsigaliojimas atidedamas vieniems metams.

2. ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMO SUSTABDYMO APIMTIES NUSTATYMAS PAGAL PROGRAMAS IR PRIORITETUS

Valstybei narei taikomas įsipareigojimų vykdymo sustabdymas pirmiausia proporcingai paveikia visas programas ir prioritetus.

Tačiau sustabdymas netaikomas šioms programoms ir prioritetams:

- i) programoms arba prioritetams, kuriems jau taikomas sustabdymo sprendimas, priimtas pagal 23 straipsnio 6 dalį;
- ii) programoms arba prioritetams, kurių lėšos turi būti didinamos dėl Komisijos išnagrinėto programavimo keitimo prašymo pagal 23 straipsnio 1 dalį tais metais, kai atsiranda 23 straipsnio 9 dalyje nurodyta sustabdymo priežastis;
- iii) programoms arba prioritetams, kurių lėšos dėl sprendimo, priimto pagal 23 straipsnio 5 dalį, buvo didinamos dvejus metus iki 23 straipsnio 9 dalyje nurodytų sustabdymo priežasčių atsiradimo dienos;

iv) programoms arba prioritetams, kurie ypatingai svarbūs siekiant pašalinti nepalankias ekonomines ar socialines sąlygas. Į tokias programas ar prioritetus įeina programos arba prioritetai, pagal kuriuos remiamos Sąjungai ypatingai svarbios investicijos, susijusios su JUI. Programos arba prioritetai gali būti laikomi ypatingai svarbiais, kai pagal juos remiamos investicijos, kurios susijusios su atitinkamai valstybei narei skirtų rekomendacijų pagal Europos semestro sistemą įgyvendinimu ir kuriomis siekiama struktūrinių reformų, arba susijusios su prioritetais, pagal kuriuos remiamas skurdo mažinimas arba MVĮ konkurencingumo finansinės priemonės.

3. ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMO SUSTABDYMO GALUTINIO LYGIO NUSTATYMAS PROGRAMOMS, KURIAS APIMA SUSTABDYMAS

Kai iš programos išbraukiamas prioritetas, įsipareigojimas programai sumažinamas proporcingai pagal prioritetui skirtas lėšas.

Programų įsipareigojimų vykdymui taikomo sustabdymo lygis yra toks, kokio reikia, kad būtų pasiektas bendras pagal 1 punktą nustatytas sustabdymo lygis.

4. MOKĖJIMŲ SUSTABDYMO APIMTIES IR LYGIO NUSTATYMAS

Mokėjimų sustabdymas taip pat neapima 2 punkto i–iv papunkčiuose nurodytų programų ir prioritetų.

Taikytino sustabdymo lygis neviršija 50 proc. programų ir prioritetų mokėjimų.

IV PRIEDAS

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS. FINANSAVIMO SUSITARIMAI

1. Tais atvejais, kai finansinė priemonė įgyvendinama remiantis 38 straipsnio 4 dalies a ir b punktus, į finansavimo susitarimą įtraukiamos sąlygos dėl programos įnašų į finansinę priemonę ir nurodomi bent šie elementai:

- a) investavimo strategija ar politika, įskaitant įgyvendinimo sąlygas, finansinius produktus, kurie bus siūlomi, tikslinius galutinius naudos gavėjus ir numatomą derinį su parama subsidijomis (kai tinkama);
- b) verslo planas ar lygiaverčiai dokumentai finansinei priemonei, kuri bus įgyvendinama, įskaitant 37 straipsnio 2 dalyje nurodytą tikėtiną svėrto poveikį;
- c) tiksliniai rezultatai, kurie, kaip tikimasi, bus pasiekti taikant atitinkamą finansinę priemonę, kad būtų prisidėta siekiant konkrečių atitinkamo prioriteto tikslų ir rezultatų;
- d) nuostatos dėl investicijų įgyvendinimo ir sandorių srautų stebėsenos, įskaitant finansinės priemonės ataskaitų teikimą fondų fondui ir (arba) vadovaujančiajai institucijai, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 46 straipsnio;
- e) audito reikalavimai, pavyzdžiui, būtiniausi dokumentų saugojimo finansinės priemonės lygmeniu (ir, kai tinkama, fondų fondo lygmeniu) reikalavimai, taip pat reikalavimai, susiję su atskira apskaita kiekvienu skirtingos formos paramos atveju, kaip nustatyta pagal 37 straipsnio 7 ir 8 dalis (kai tinkama), įskaitant nuostatas ir reikalavimus dėl galimybės valstybių narių audito institucijoms, Komisijos auditoriams ir Europos Audito Rūmams susipažinti su dokumentais, kad būtų užtikrinta aiški audito seka, kaip nustatyta 40 straipsnyje;
- f) programoje pagal 41 straipsnį nustatyti laipsniško įnašų skyrimo valdymo, taip pat sandorių srautų prognozavimo reikalavimai ir procedūros, įskaitant 38 straipsnio 6 dalyje išdėstytus patikos ir (arba) atskiros apskaitos reikalavimus;
- g) palūkanų ir kito pelno, gauto taip, kaip nurodyta pagal 43 straipsnį, įskaitant priimtinas išdo operacijas ir (arba) investicijas, valdymo reikalavimai ir procedūros, taip pat atitinkamų šalių atsakomybė ir įsipareigojimai;
- h) nuostatos dėl susidariusių finansinės priemonės valdymo išlaidų apskaičiavimo ir mokėjimo arba valdymo mokesčių;
- i) nuostatos dėl lėšų, priskirtinų ESI fondų paramai, pakartotinio panaudojimo iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos, kaip nustatyta pagal 44 straipsnį;
- j) nuostatos dėl lėšų, priskirtinų ESI fondų paramai, panaudojimo pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui, kaip nustatyta pagal 45 straipsnį, ir ESI fondų įnašo į finansinę priemonę nutraukimo politika;
- k) galimo programų įnašų, susijusių su finansinių priemonių programomis, įskaitant, kai tinkama, fondų fondą, viso ar dalinio anuliuojimo sąlygos;
- l) nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad finansines priemones įgyvendinantys subjektai valdo finansines priemones nepriklausomai ir laikydamiesi atitinkamų profesinių standartų, bei veikia išimtinai šalių, įnašus skiriančių finansinei priemonei, interesais;
- m) nuostatos dėl finansinės priemonės pasibaigimo.

Be to, tais atvejais, kai finansinės priemonės organizuojamos pasitelkiant fondų fondą, vadovaujančiosios institucijos ir subjekto, kuris įgyvendina fondų fondą, finansavimo susitarime taip pat turi būti įtvirtintos nuostatos dėl finansines priemones įgyvendinančių subjektų vertinimo ir atrankos, be kita ko, dėl kvietimų pareikšti susidomėjimą arba viešųjų pirkimų procedūrų.

2. Į 38 straipsnio 8 dalyje nurodytus strateginius dokumentus, susijusius su finansinėms priemonėms, įgyvendinamomis pagal 38 straipsnio 4 dalies c punktą, įtraukiami bent šie elementai:

- a) finansinės priemonės investavimo strategija ar politika, bendrosios numatytų skolos produktų sąlygos, tiksliniai paramos gavėjai ir remtini veiksmai;

- b) verslo planas ar lygiaverčiai dokumentai finansinei priemonei, kuri bus įgyvendinama, įskaitant 32 straipsnio 2 dalyje nurodytą tikėtiną svėrto poveikį;
 - c) nuostatos dėl ESI fondų paramai priskirtinų lėšų panaudojimo arba pakartotinio panaudojimo pagal 43, 44 ir 45 straipsnius;
 - d) nuostatos dėl finansinės priemonės įgyvendinimo stebėsenos ir ataskaitų apie tai teikimo, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 46 straipsnio.
-

V PRIEDAS

APIBRĖŽTOS FIKSUOTOSIOS NORMOS, TAIKOMOS PROJEKTAMS, KURIUOS VYKDANT GAUNAMOS GRYNOSIOS PAJAMOS

	Sektorius	Fiksuotosios normos
1	KELIŲ	30 %
2	GELEŽINKELIŲ	20 %
3	MIESTO TRANSPORTO	20 %
4	VANDENS	25 %
5	KIETŲJŲ ATLIEKŲ	20 %

VI PRIEDAS

METINIS 2014–2020 M. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ PASKIRSTYMAS

Patikslintos metinės sumos (įskaitant papildomas lėšas Jaunimo užimtumo iniciatyvai)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Iš viso
EUR, 2011 m. kainomis	44 677 333 745	45 403 321 660	46 044 910 729	46 544 721 007	47 037 288 589	47 513 211 563	47 924 907 446	325 145 694 739

VII PRIEDAS

LĖŠŲ PASKIRSTYMO METODIKA

Mažiau išsivysčiusiems regionams, atitinkantiems finansavimo reikalavimus pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, kaip nurodyta 90 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte, skirtų lėšų paskirstymo metodas

1. Kiekvienai valstybei narei skirtos lėšos yra asignavimų jos atskiriems finansavimo reikalavimus atitinkantiems NUTS 2 lygio regionams suma, apskaičiuota atliekant šiuos veiksmus:
 - a) nustatoma absoliuti suma (EUR), gaunama padauginus atitinkamo regiono gyventojų skaičių iš to regiono BVP vienam gyventojui, apskaičiuoto perkamosios galios paritetais, ir 27 ES valstybių narių (ES-27) BVP vienam gyventojui (apskaičiuoto perkamosios galios paritetais) vidurkio skirtumo;
 - b) pirmiau minėtai absoliučiai sumai taikomas procentinis dydis siekiant nustatyti minėtam regionui skirtą finansinį paketą; šis procentinis dydis įvairuoja pagal santykinę valstybės narės, kurioje yra finansavimo reikalavimus atitinkantis regionas, gerovę, apskaičiuotą perkamosios galios paritetais palyginus su ES-27 vidurkiu, t. y.:
 - i) valstybių narių, kurių BNP vienam gyventojui vidurkis yra mažesnis negu 82 proc. ES-27 vidurkio, regionams – 3,15 proc.;
 - ii) valstybių narių, kurių BNP vienam gyventojui vidurkis yra 82–99 proc. ES-27 vidurkio, regionams – 2,70 proc.;
 - iii) valstybių narių, kurių BNP vienam gyventojui vidurkis yra didesnis negu 99 proc. ES-27 vidurkio, regionams – 1,65 proc.;
 - c) prie sumos, apskaičiuotos pagal b punktą, jei taikoma, pridedama suma, gaunama paskyrus 1 300 EUR priemoną už kiekvieną bedarbį per metus, taikoma tame regione esančių bedarbių skaičiui, kuriuo viršijamas tas skaičius, kuris būtų tuo atveju, jei būtų taikomas vidutinis visų ES mažiau išsivysčiusių regionų nedarbo lygis.

Pereinamojo laikotarpio regionams, atitinkantiems finansavimo reikalavimus pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, kaip nurodyta 90 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkte, skirtų lėšų paskirstymo metodas

2. Kiekvienai valstybei narei skirtos lėšos yra asignavimų jos atskiriems finansavimo reikalavimus atitinkantiems NUTS 2 lygio regionams suma, apskaičiuota pagal šiuos veiksmus:
 - a) kiekvienam reikalavimus atitinkančiam pereinamojo laikotarpio regionui nustatomas minimalus ir maksimalus teorinis pagalbos intensyvumas. Minimalus paramos lygis nustatomas pagal kiekvienos valstybės narės vidutinį pagalbos intensyvumą vienam gyventojui be priemonos už regioninę minimalios socialinės apsaugos sistemą, priskiriamą tos valstybės narės labiau išsivysčiusiems regionams. Jei valstybėje narėje nėra labiau išsivysčiusių regionų, minimalus paramos lygis atitiks visų labiau išsivysčiusių regionų pradinį pagalbos intensyvumo vidurkį vienam gyventojui, t. y. 19,80 EUR vienam gyventojui per metus. Maksimalus paramos lygis nustatomas pagal teorinį regioną, kurio BVP vienam gyventojui sudaro 75 proc. ES-27 vidurkio, ir apskaičiuojamas naudojant 1 dalies a ir b punktuose apibrėžtą metodą. Atsižvelgiama į 40 proc. naudojant šį metodą apskaičiuotos sumos;
 - b) apskaičiuojamas pradinis regioninis paskirstymas, atsižvelgiant į regioninį BVP vienam gyventojui (apskaičiuotą perkamosios galios paritetais), taikant regiono santykinės gerovės ES-27 atžvilgiu tiesinę interpoliaciją;
 - c) prie sumos, apskaičiuotos pagal b punktą, jei taikoma, pridedama suma, gaunama paskyrus 1 100 EUR priemoną už kiekvieną bedarbį per metus, taikoma tame regione esančių bedarbių skaičiui, kuriuo viršijamas tas skaičius, kuris būtų tuo atveju, jei būtų taikomas vidutinis visų mažiau išsivysčiusių regionų nedarbo lygis.

Labiau išsivysčiusiems regionams, atitinkantiems finansavimo reikalavimus pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, kaip nurodyta 90 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkte, skirtų lėšų paskirstymo metodas

3. Bendras pradinis teorinis finansinio paketo dydis apskaičiuojamas padauginus 19,80 EUR pagalbos intensyvumą vienam gyventojui per metus iš reikalavimus atitinkančio gyventojų skaičiaus.
4. Kiekvienai atitinkamai valstybei narei nustatyta dalis yra jos finansavimo reikalavimus atitinkantiems NUTS 2 lygio regionams skirtų dalių suma, kuri apskaičiuojama pagal šiuos kriterijus, naudojant šiuos koeficientus:
 - a) bendras regiono gyventojų skaičius (koeficientas 25 proc.);

- b) bedarbių skaičius NUTS 2 lygio regionuose, kuriuose nedarbo lygis viršija visų labiau išsivysčiusių regionų vidurkį (koeficientas 20 proc.);
- c) pridedamas užimtumas, kad būtų pasiektas Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje numatytas 75 proc. regioninio užimtumo tikslas (amžiaus grupėje nuo 20 iki 64 m.) (koeficientas 20 proc.);
- d) pridedamas žmonių, kurių amžius nuo 30 iki 34 m., turinčių aukštąjį (tretinį) išsilavinimą, skaičius, kad būtų pasiektas Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje numatytas 40 proc. tikslas (koeficientas 12,5 proc.);
- e) atimamas švietimo ir mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų (amžiaus grupėje nuo 18 iki 24 m.) skaičius, kad būtų pasiektas Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje numatytas 10 proc. tikslas (koeficientas 12,5 proc.);
- f) skirtumas tarp regiono faktinio BVP (apskaičiuoto perkamosios galios paritetais) ir teorinio regioninio BVP, jei regiono BVP vienam gyventojui būtų toks pat, kaip labiausiai klestinčio NUTS 2 lygio regiono (koeficientas 7,5 proc.);
- g) gyventojų skaičius NUTS 3 lygio regionuose, kuriuose gyventojų tankumas yra mažesnis kaip 12,5 gyv./km² (koeficientas 2,5 proc.).

Valstybės narėms, atitinkantioms finansavimo iš Sanglaudos fondo reikalavimus, kaip nurodyta 90 straipsnio 3 dalyje, skirtų lėšų paskirstymo metodas

- 5. Bendras teorinis finansinio paketo dydis apskaičiuojamas vidutinį 48 EUR pagalbos intensyvumą vienam gyventojui per metus padauginus iš reikalavimus atitinkančio gyventojų skaičiaus. Šio teorinio finansinio paketo dalis, a priori skirta kiekvienai finansavimo reikalavimus atitinkančiai valstybei narėi, atitinka procentinį dydį, grindžiamą jos gyventojų skaičiumi, plotu ir šalies gerove, bei apskaičiuojama atliekant šiuos veiksmus:
 - a) apskaičiuojamas aritmetinis tos valstybės narės gyventojų skaičiaus ir ploto dalių vidurkis, palyginti su visų finansavimo reikalavimus atitinkančių valstybių narių bendru gyventojų skaičiumi ir plotu; tačiau jei valstybės narės bendro gyventojų skaičiaus dalis penkis ar daugiau kartų viršija jos bendro ploto dalį, o tai rodo labai didelį gyventojų tankumą, atliekant šį veiksma atsižvelgiama tik į bendro gyventojų skaičiaus dalį;
 - b) tokiu būdu apskaičiuoti procentiniai dydžiai patikslinami pritaikius koeficientą, kuris yra viena trečioji procentinės dalies, kuria tos valstybės narės BNP vienam gyventojui (apskaičiuotas perkamosios galios paritetais) 2008–2010 m. yra didesnis arba mažesnis už visų finansavimo reikalavimus atitinkančių valstybių narių BNP vienam gyventojui vidurkį (vidurkis išreikštas 100 proc.).
- 6. Siekiant atsižvelgti į valstybių narių, kurios įstojo į Sąjungą 2004 m. gegužės 1 d. arba vėliau, didelius transporto ir aplinkos apsaugos poreikius, joms iš Sanglaudos fondo skiriama lėšų suma bus lygi bent vienai trečiajam bendros galutinio finansinio asignavimo sumos, pritaikius 10–13 dalyse nurodytą viršutinę ribą, vidutiniškai gautos tą laikotarpį.
- 7. 90 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodytoms valstybėms narėms iš Sanglaudos fondo skiriamos lėšos palaipsniui mažinamos per septynerių metų laikotarpį. Ši pereinamojo laikotarpio parama 2014 m. sudarys 48 EUR vienam gyventojui ir bus taikoma visam valstybės narės gyventojų skaičiui. Tolesniais metais sumos bus išreikštos 2014 m. skirtos sumos procentine dalimi, t. y. 2015m. – 71proc., 2016m. – 42proc., 2017m. – 21proc., 2018m. – 17proc., 2019 m. – 13 proc. ir 2020 m. – 8 proc.

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui, kaip nurodyta ETB reglamento 4 straipsnyje, skirtų lėšų paskirstymo metodas

- 8. Valstybės narės lėšų paskirstymas, apimantis tarpvalstybinį ir tarptautinį bendradarbiavimą, įskaitant Europos kaimynystės priemonę ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonę skirtą ERPF įnašą, apskaičiuojamas kaip pasienio regionų gyventojų skaičiaus ir kiekvienos valstybės narės visų gyventojų skaičiaus svertinė suma. Koeficientas apskaičiuojamas atsižvelgiant į atitinkamas tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo dalis. Tarpvalstybinio ir tarptautinio bendradarbiavimo dalys sudaro 77,9 proc. ir 22,1 proc.

92 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytiems regionams skirto papildomo finansavimo paskirstymo metodas

- 9. Papildomas specialus asignavimas, atitinkantis 30 EUR pagalbos intensyvumą vienam gyventojui per metus, bus skiriamas atokiausiems NUTS 2 lygio regionams ir retai apgyvendintiems šiauriniams NUTS 2 lygio regionams. Šis asignavimas bus paskirstytas regionams ir valstybėms narėms proporcingai šių regionų bendram gyventojų skaičiui.

Maksimali iš sanglaudą remiančių fondų pervedamų lėšų suma

10. Siekiant padėti tinkamai sutelkti sanglaudai skirtas lėšas mažiausiai išsivysčiusiuose regionuose bei valstybėse narėse ir sumažinti vidutinio pagalbos intensyvumo vienam gyventojui skirtumus, kiekvienai atskirai valstybei narei nustatytas pervedamų fondų lėšų maksimalus dydis (viršutinė riba) bus 2,35 proc. tos valstybės narės BVP. Viršutinė riba bus taikoma kasmet, darant reikalingus patikslinimus, kad būtų remiamos ypač intensyvios pradinės pastangos pagal JUI, ir atitinkamai atvejais proporcingai mažės visi atitinkamai valstybei narei atliekami pervedimai (išskyrus skirtus labiau išsivysčiusiems regionams ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui), kad būtų neviršytas maksimalus pervedamų lėšų dydis. Valstybėms narėms, kurios į Sąjungą įstojo iki 2013 m. ir kurių 2008–2010 m. vidutinis realiojo BVP augimas buvo mažesnis nei -1 proc., pervedamų lėšų maksimalus dydis bus 2,59 proc.
11. 10 dalyje nurodytos viršutinės ribos apima įnašus iš ERPF, skirtus Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės ir Pasirengimo narystei paramos priemonės tarpvalstybinio taikymo finansavimui. Tos viršutinės ribos neapima JUI skiriamo 3 000 000 000 EUR dydžio specialaus asignavimo.
12. Komisijos atliekami BVP apskaičiavimai bus grindžiami 2012 m. gegužės mėn. turimais statistiniais duomenimis. Komisijos 2012 m. gegužės mėn. prognozuotos individualios šalių BVP augimo normos 2014 m. –2020 m. bus taikomos atskirai kiekvienai valstybei narei.
13. Taikant 10 dalyje nustatytas taisykles atskirai valstybei narei skiriamų asignavimų lygis negali būti didesnis kaip 110 proc. jų lygio realiąja išraiška 2007 m. –2013 m. programavimo laikotarpiu.

Papildomos nuostatos

14. Visiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui (apskaičiuotas perkamosios galios paritetais), buvo naudotas kaip tinkamumo finansuoti kriterijus 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, ir buvo mažesnis kaip 75 proc. ES-25 vidurkio, tačiau kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 proc. ES-27 vidurkio, minimalus paramos lygis 2014–2020 m. pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą kiekvienais metais sudarys 60 proc. jų ankstesnių preliminarių metinių asignavimų vidurkio pagal konvergencijos tikslą, Komisijos apskaičiuoto 2007–2013 m. daugiametėje finansinėje programoje.
15. Nė vienas pereinamojo laikotarpio regionas negauna mažiau nei būtų gavęs, jei būtų buvęs labiau išsivysčiusiu regionu. Siekiant nustatyti šių minimalių asignavimų lygį, lėšų paskirstymo metodas, skirtas labiau išsivysčiusiems regionams, bus taikomas visiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra bent 75 proc. ES-27 vidurkio.
16. Bendra minimali valstybei narei skiriamo asignavimo iš fondų suma sudaro 55 proc. jai 2007–2013 m. skirtų asignavimų bendros sumos. Šiam reikalavimui įvykdyti reikalingi patikslinimai taikomi proporcingai asignavimams iš fondų, išskyrus asignavimus pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą.
17. Siekiant kovoti su ekonomikos krizės poveikiu euro zonai priklausančių valstybių narių gerovės lygiui, taip pat siekiant skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą šiose valstybėse narėse, iš struktūrinių fondų bus skirta šių papildomų asignavimų:
 - a) 1 375 000 000 EUR – labiau išsivysčiusiems Graikijos regionams;
 - b) 1 000 000 000 – Portugalijai, paskirstomi taip: 450 000 000 EUR – labiau išsivysčiusiems regionams (iš kurių 150 000 000 EUR – Madeirai), 75 000 000 EUR – pereinamojo laikotarpio regionui ir 475 000 000 EUR – mažiau išsivysčiusiems regionams;
 - c) 100 000 000 EUR – Airijos pasienio, vidurio ir vakarų regionui;
 - d) 1 824 000 000 EUR – Ispanijai, iš kurių 500 000 000 EUR – Estremadūrai, 1 051 000 000 EUR – pereinamojo laikotarpio regionams ir 273 000 000 EUR – labiau išsivysčiusiems regionams;
 - e) 1 500 000 000 EUR – mažiau išsivysčiusiems Italijos regionams (iš kurių 500 000 000 EUR – ne miesto zonoms).
18. Kad būtų atsižvelgta į sunkumus, kurie kyla dėl salų valstybių narių padėties ir tam tikrų Sąjungos dalių atokumo, Malta ir Kipras, pritaikius 16 dalį nurodytą apskaičiavimo metodą, atitinkamai gauna papildomus 200 000 000 EUR ir 150 000 000 EUR finansinius paketus pagal investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslą, kurie paskirstomi taip: viena trečioji dalis – Sanglaudos fondo lėšos, dvi trečiosios dalys – struktūrinių fondų lėšos.

Ispanijos regionams Seutai ir Meliljai iš struktūrinių fondų skiriamas papildomas bendras 50 000 000 EUR finansinis paketas.

Atokiausiam regionui Majotui iš struktūrinių fondų skiriamas bendras 200 000 000 EUR finansinis paketas.

19. Siekiant padėti tam tikriems regionams prisitaikyti prie jų tinkamumo finansuoti statuso pokyčių arba prie ilgalaikio poveikio, kurį daro pastarojo meto pokyčiai jų ekonomikoje, skiriami šie asignavimai:
- a) Belgijai – 133 000 000 EUR, iš kurių 66 500 000 EUR – Limburgui ir 66 500 000 EUR – Valonijos regiono pereinamojo laikotarpio regionams;
 - b) Vokietijai – 710 000 000 EUR, iš kurių 510 000 000 EUR – buvusiems konvergencijos regionams, priskiriamiems pereinamojo laikotarpio regionų kategorijai, ir 200 000 000 EUR – Leipcigo regionui.
 - c) nepaisant 10 dalies, iš struktūrinių fondų mažiau išsivysčiusiems Vengrijos regionams skiriamas papildomas 1 560 000 000 EUR finansinis paketas, mažiau išsivysčiusiems Čekijos regionams – papildomas 900 000 000 EUR finansinis paketas ir mažiau išsivysčiusiam Slovėnijos regionui – papildomas 75 000 000 EUR finansinis paketas.
20. Iš viso 150 000 000 EUR bus skirta PEACE programai, iš jų 106 500 000 EUR – Jungtinei Karalystei ir 43 500 000 EUR – Airijai. Ši programa bus įgyvendinama kaip tarpvalstybinio bendradarbiavimo programa, kurioje dalyvaus Šiaurės Airija ir Airija.

Papildomi patikslinimai pagal 92 straipsnio 2 dalį

21. Greta 91 ir 92 straipsniuose nurodytų sumų, Kiprui skiriamas papildomas 94 200 000 EUR asignavimas 2014 m. ir 92 400 000 EUR asignavimas 2015 m., kuris bus pridedamas prie jo asignavimo iš struktūrinių fondų.

VIII PRIEDAS

SPECIALAUS 91 STRAIPSNYJE NURODYTO JUI SKIRIAMO ASIGNAVIMO METODIKA

- I. Specialaus asignavimo JUI paskirstymas nustatomas taip:
 1. reikalavimus atitinkančiuose NUTS 2 lygmens regionuose, kaip apibrėžta ESF reglamento 16 straipsnyje, būtent NUTS 2 lygmens regionuose, kuriuose jaunų 15–24 m. žmonių nedarbas 2012 m. sudarė daugiau nei 25 proc., ir valstybių narių, kuriose jaunimo nedarbo lygis 2012 m. padidėjo daugiau nei 30 proc., regionuose, kuriuose jaunimo nedarbo lygis 2012 m. buvo daugiau kaip 20 proc., nustatomas jaunų 15–24 m. nedirbančių žmonių skaičius (toliau - reikalavimus atitinkantys regionai);
 2. Asignavimo kiekvienam reikalavimus atitinkančiam regionui dydis nustatomas pagal reikalavimus atitinkančiame regione nedirbančių jaunų žmonių skaičiaus ir bendro 1 punkte nurodyto nedirbančių jaunų žmonių skaičiaus visuose reikalavimus atitinkančiuose regionuose santykį.
 3. Kiekvienai valstybei narei skiriamas asignavimas yra visiems jos reikalavimus atitinkantiems regionams skiriamų asignavimų suma.
- II. Į specialų JUI skiriamą asignavimą neatsižvelgiama taikant VII priede nustatytas viršutinės ribos nustatymo taisykles visų lėšų asignavimui.
- III. Nustatant Majotui skiriamas specialias lėšas pagal JUI, kol nėra Eurostato duomenų NUTS 2 lygmeniu, jaunimo nedarbo lygis ir nedirbančių jaunų žmonių skaičius nustatomas remiantis naujausiais turimais duomenimis nacionaliniu lygmeniu.
- IV. 2016–2020 m. lėšos JUI gali būti peržiūrimos didinant sumas pagal biudžeto procedūrą, vadovaujantis Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 14 straipsniu. Papildomos lėšos kiekvienai valstybei narei paskirstomos pagal tuos pačius veiksmus kaip ir taikant pradinį paskirstymą, bet naudojami naujausi turimi metiniai duomenys.

IX PRIEDAS

MAŽIAUSIOS ESF PROCENTINĖS DALIES NUSTATYMO METODIKA

Papildoma procentinė dalis, kuri turi būti pridedama prie 92 straipsnio 4 dalyje nurodytos struktūrinių fondų lėšų dalies, kuri valstybėje narėje priskirta ESF ir prilygsta tai valstybei narei 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu numatytai daliai, nustatoma atsižvelgiant į užimtumo lygį (tarp 20–64 metų amžiaus asmenų) 2012-aisiais ataskaitiniais metais:

- kai užimtumo lygis siekia 65 proc. ar yra mažesnis, ši dalis padidinama 1,7 procentiniais punktais;
- kai užimtumo lygis didesnis negu 65 proc., tačiau neviršija 70 proc., ši dalis padidinama 1,2 procentiniais punktais;
- kai užimtumo lygis didesnis negu 70 proc., tačiau neviršija 75 proc., ši dalis padidinama 0,7 procentiniais punkto;
- kai užimtumo lygis viršija 75 proc., padidinti dalies nereikalaujama.

Bendra procentinė valstybės narės dalis pridėjus papildomą dalį neviršija 52 proc. 92 straipsnio 4 dalyje nurodytos struktūrinių fondų lėšų sumos.

Kroatijos atveju 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ESF priskiriama struktūrinių fondų lėšų dalis, neskaitant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo, atitinka 2004 m. sausio 1 d. arba vėliau į Sąjungą įstojusių valstybių narių konvergencijos regionų dalies vidurkį.

X PRIEDAS

PAPILDOMUMAS

1. VIEŠOSIOS ARBA JOMS LYGIAVERTĖS STRUKTŪRINĖS IŠLAIDOS

Tose valstybėse narėse, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena ne mažiau kaip 65 proc. gyventojų, viešosioms arba joms lygiavertėms struktūrinėms išlaidoms apskaičiuoti bus taikomas bendrojo pagrindinio kapitalo rodiklis, nurodytas valstybių narių pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97 rengiamose stabilumo ir konvergencijos programose, kuriose pateikiama jų vidutinio laikotarpio biudžeto strategija. Naudojamas tas rodiklis, kuris nurodomas, kai pateikiamas valdžios sektoriaus balanso ir skolos santykis, ir kuris yra susijęs su valstybės biudžeto perspektyvomis. Rodiklis išreiškiamas BVP procentine dalimi.

Tose valstybėse narėse, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena daugiau kaip 15 proc., bet mažiau kaip 65 proc. gyventojų, viešosioms arba joms lygiavertėms struktūrinėms išlaidoms apskaičiuoti bus taikomas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo mažiau išsivysčiusiuose regionuose bendras rodiklis. Jis nurodomas tokia pačia forma, kaip nustatyta pirmoje pastraipoje.

2. TIKRINIMAS

Papildomumas pagal 95 straipsnio 5 dalį tikrinamas laikantis toliau pateiktų taisyklių.

2.1 Ex ante vertinimas

- a) Kartu su partnerystės sutartimi valstybė narė, naudodama 1 lentelėje pateiktą formą, pateikia informaciją apie planuojamą išlaidų pobūdį.

1 lentelė

Valdžios sektoriaus išlaidos, išreikštos kaip BVP dalis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P51	X	X	X	X	X	X	X

- b) Valstybės narės, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena daugiau kaip 15 proc., bet mažiau kaip 65 proc. gyventojų, naudodamos 2 lentelėje pateiktą formą, taip pat pateikia informaciją apie planuojamą išlaidų pobūdį tuose mažiau išsivysčiusiuose regionuose.

2 lentelė

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valdžios sektoriaus bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas mažiau išsivysčiusiuose regionuose, išreikštas kaip BVP dalis	X	X	X	X	X	X	X

- c) Valstybės narės Komisijai pateikia informaciją apie pagrindinius makroekonominis rodiklius ir prognozes, kuriomis pagrįstas viešųjų arba joms lygiavertėms struktūrinių išlaidų dydis.
- d) Valstybės narės, kurių mažiau išsivysčiusiuose regionuose gyvena daugiau kaip 15 proc., bet mažiau kaip 65 proc. gyventojų, Komisijai taip pat pateikia informaciją apie metodą, taikytą apskaičiuojant bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą tuose regionuose. Šiuo tikslu valstybės narės naudoja regioninio lygmens viešųjų investicijų duomenis, jei jų turi. Jeigu tokių duomenų neturima arba kitais tinkamai pagrįstais atvejais, įskaitant atvejus, kai valstybė narė 2014–2020 m. laikotarpiui reikšmingai pakeičia regioninį suskirstymą, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 1059/2003, bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą galima apskaičiuoti nacionalinio lygmens viešųjų investicijų duomenis perskaičiuojant pagal regioninių viešųjų išlaidų rodiklius arba regiono gyventojų skaičių;
- e) Komisijai ir valstybei narei susitarus, pirmiau nurodyta 1 lentelė ir, kai taikoma, 2 lentelė bus įtrauktos į atitinkamos valstybės narės partnerystės sutartį kaip orientacinis viešųjų arba joms lygiavertėms struktūrinių išlaidų dydis, kurio turi būti laikomasi 2014–2020 m.

2.2 Laikotarpio vidurio tikrinimas

- a) Atliekant laikotarpio vidurio tikrinimą laikoma, kad valstybė narė išlaikė viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų dydį, jeigu metinės vidutinės 2014–2017 m. išlaidos yra lygios orientaciniam partnerystės sutartyje nurodytam išlaidų dydžiui arba jį viršija.
- b) Po laikotarpio vidurio tikrinimo Komisija, pasikonsultavusi su valstybe nare, gali pakeisti partnerystės sutartyje nustatytą viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų dydį, jeigu atitinkamos valstybės narės ekonominė padėtis labai pasikeitė, palyginti su partnerystės sutartimi patvirtinimo metu nustatyta ekonomine padėtimi.

2.3 Ex post tikrinimas

Atliekant ex post tikrinimą laikoma, kad valstybė narė išlaikė viešųjų arba joms lygiaverčių struktūrinių išlaidų dydį, jeigu metinės vidutinės 2014–2020 m. išlaidos yra lygios orientaciniam partnerystės sutartyje nurodytam išlaidų dydžiui arba jį viršija.

3. FINANSINIŲ PATAISŲ NORMOS PO EX POST TIKRINIMO

Jeigu Komisija nusprendžia atlikti finansinę pataisą pagal 95 straipsnio 6 dalį, finansinės pataisos norma apskaičiuojama taip: iš skirtumo tarp partnerystės sutartyje nustatyto orientacinio dydžio ir faktinio dydžio, išreikšto kaip procentinė orientacinio dydžio dalis, atėmus 3 proc. ir gautą rezultatą padalijus iš 10. Finansinės pataisos dydis apskaičiuojamas tą finansinės pataisos normą pritaikius viso programavimo laikotarpio fondų įnašo atitinkamos valstybės narės mažiau išsivysčiusiems regionams sumai.

Jeigu skirtumas tarp partnerystės sutartyje nustatyto orientacinio ir faktinio dydžio, išreikšto kaip procentinė partnerystės sutartyje nustatyto orientacinio dydžio dalis, yra 3 proc. arba mažesnis, finansinė pataisa neatliekama.

Finansinė pataisa negali viršyti 5 proc. viso programavimo laikotarpio fondų asignavimo atitinkamos valstybės narės mažiau išsivysčiusiems regionams.

XI PRIEDAS

Ex ante sąlygos

I DALIS: Teminės ex ante sąlygos

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>1. Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas</p> <p>(MTTP tikslas)</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 1 punkte)</p>	<p>ERPF:</p> <p>— visi investavimo prioritetai pagal teminį tikslą Nr. 1.</p>	<p>1.1. Moksliniai tyrimai ir inovacijos: parengta nacionalinė arba regioninė pažangiosios specializacijos strategija pagal nacionalinę reformų programą, siekiant pritraukti privačių lėšų MTI išlaidoms dengti, kuri atitinka gerai veikiančias nacionalines arba regionines MTI sistemas.</p>	<p>— Parengta nacionalinė arba regioninė pažangiosios specializacijos strategija:</p> <p>— kuri pagrįsta SSGG (angl. SWOT) arba panašia analize, siekiant išteklius sutelkti pagal tam tikrą mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetų skaičių;</p> <p>— kurioje išdėstomos priemonės privatioms investicijoms į MTTP skatinti;</p> <p>— kurioje numatytas stebėsenos mechanizmas.</p> <p>— Priimta programa, kurioje nustatomos biudžeto lėšos, kurias galima skirti moksliniams tyrimams ir inovacijoms.</p>
	<p>ERPF:</p> <p>— mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) infrastruktūros ir gebėjimų tobulinti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities kompetenciją, taip pat kompetencijos centrų, visų pirma svarbių Europai, rėmimas.</p>	<p>1.2. Mokslinių tyrimų ir inovacijų infrastruktūra. Parengtas daugiametis biudžeto ir investavimo prioritetų planas.</p>	<p>— Patvirtintas orientacinis daugiametis biudžeto ir investavimo prioritetų, susijusių su Sąjungos ir atitinkamais atvejais su Europos strateginiu mokslinių tyrimų infrastruktūros forumu (ESFRI), planas.</p>
<p>2. Informacinių ir ryšių technologijų (IRT) prieinamumo, naudojimo didinimas ir kokybės gerinimas (Plačiajuosčio ryšio tikslas)</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 2 punkte)</p>	<p>ERPF:</p> <p>— IRT produktų ir paslaugų bei elektroninės prekybos plėtojimas ir IRT produktų paklausos didinimas;</p> <p>— e. vyriausybės, e. mokymosi, e. įtraukties, e. kultūros ir e. sveikatos IRT taikomųjų programų stiprinimas.</p>	<p>2.1. Skaitmeninis augimas: skaitmeniniam augimui skirta strateginė politikos programa, pagal kurią numatoma skatinti prieinamas, geros kokybės ir IRT grindžiamas sąveikias privačias ir viešąsias paslaugas, skatinti piliečius, įskaitant pažeidžiamas grupes, verslo ir viešojo administravimo sektorius, jomis naudotis, be kitų priemonių, įgyvendinant tarpvalstybines iniciatyvas.</p>	<p>— Parengta, pavyzdžiui, į nacionalinę arba regioninę pažangiosios specializacijos strategiją įtraukta skaitmeniniam augimui skirta strateginė politikos programa, kurioje:</p> <p>— planuojamas biudžetas ir nustatomi veiksmų prioritetai, atsižvelgiant į SSGG analizę ar panašią analizę, kuri atitinka Europos skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinę;</p> <p>— išnagrinėtos informacinių ir ryšių technologijų (IRT) paklausos ir pasiūlos subalansavimo paramos galimybės;</p>

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<ul style="list-style-type: none"> — rodikliai intervencinių veiksmų pažangai tokiose srityse, kaip skaitmeninis raštingumas, e. įtrauktis, e. prieinamumas ir e. sveikatos pažangai vertinti pagal SESV 168 straipsnį, suderinti, kai taikoma, su galiojančiomis atitinkamomis sektorių Sąjungos, nacionalinėmis arba regioninėmis strategijomis; — įvertinti poreikiai intensyviau stiprinti IRT gebėjimus.
	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — plačiajuosčio ryšio diegimo plėtimas, didelės spartos tinklų diegimas ir skaitmeninei ekonomikai skirtų ateities ir besiformuojančių technologijų ir tinklų remimas. 	<p>2.2. Naujos kartos tinklų (NKT) infrastruktūra: parengti nacionaliniai arba regioniniai NKT planai, kuriuose atsizvelgta į regioninius veiksmus, siekiant įgyvendinti Sąjungos didelės spartos interneto prieigos tikslus, daugiausia dėmesio skiriant toms sritims, kuriose rinka negali prieinamomis išlaidomis suteikti kokybiškos atviros infrastruktūros, laikantis Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisyklių, ir teikti pažeidžiamoms grupėms prieinamas paslaugas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengtas nacionalinis ar regioninis NKT planas, kuriame pateikiama: — investicijų į infrastruktūrą planas, grindžiamas ekonomine analize, atsizvelgiant į esamą privačiąją ir viešąją infrastruktūrą ir planuojamas investicijas; — tvarūs investicijų modeliai, kuriais skatinama konkurencija, suteikiama galimybė naudotis atvira, prieinama, kokybiška ir perspektyvia infrastruktūra ir paslaugomis; — privačių investicijų skatinimo priemonės.
<p>3. Mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) konkurencingumo didinimas</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkte)</p>	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — verslumo skatinimas, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas įgyvendinti naujas idėjas ekonomikoje ir skatinant naujų įmonių kūrimą, be kita ko, pasitelkiant verslo inkubatorius (ERPF 3 straipsnio a punktas); — naujų MVI verslo, ypač internacionalizavimo, modelių kūrimas ir įgyvendinimas (ERPF 3b str.); MVI gebėjimų dalyvauti plečiantis regioninėms, nacionalinėms ir tarptautinėms rinkoms ir vykstant inovacijų procesams rėmimas. 	<p>3.1. Imtasi konkrečių veiksmų, kad būtų remiamas verslumo skatinimas atsizvelgiant į Smulkiojo verslo aktą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Konkretūs veiksmai: — nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sutrumpinti įmonės steigimo laikotarpį ir sumažinti įmonės steigimo sąnaudas, atsizvelgiant į Smulkiojo verslo akto tikslus; — nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sutrumpinti licencijų ir leidimų, reikalingų norint verstis konkrečia įmonės veikla, gavimo laikotarpį, atsizvelgiant į Smulkiojo verslo akto tikslus;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>4. Perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 4 punkte)</p>	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— energijos vartojimo efektyvumo, pažangaus energijos valdymo ir atsinaujančiųjų išteklių energijos vartojimo viešosios infrastruktūros objektuose, įskaitant viešuosius pastatus, ir būstų sektoriuje rėmimas.</p>	<p>4.1. Imtasi veiksmų siekiant skatinti energijos galutinio vartojimo efektyvumo ekonomiškai efektyvų gerinimą ir ekonomiškai efektyvias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą statant arba renovuojant pastatus.</p>	<p>— nustatytas mechanizmas taikomų Smulkiojo verslo akto priemonių įgyvendinimui stebėti ir teisės aktų poveikiui MVĮ vertinti.</p> <p>— Veiksmai:</p> <p>— nustatytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti būtiniausius reikalavimus, susijusius su pastatų energiniu naudingumu, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES ⁽¹⁾ 3, 4 ir 5 straipsnius;</p> <p>— priemonės, būtinos pastatų energinio naudingumo sertifikavimo sistemai nustatyti, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES 11 straipsnį;</p> <p>— priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti strateginį energijos vartojimo efektyvumo planavimą, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES ⁽²⁾ 3 straipsnį;</p> <p>— priemonės, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB ⁽³⁾ 13 straipsnį, kuriomis siekiama užtikrinti, kiek tai techniškai įmanoma, finansiškai pagrįsta ir proporcinga atsižvelgiant į energijos kiekį, kurį galima sutautyti, kad galutiniams vartotojams būtų pateikti individualūs skaitikliai.</p>
	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— didelio efektyvumo bendros šilumos ir elektros energijos gamybos, grindžiamos naudingosios šilumos paklausa, skatinimas.</p>	<p>4.2. Imtasi veiksmų siekiant skatinti didelio efektyvumo bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą.</p>	<p>— Veiksmai:</p> <p>— parama bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai grindžiama naudingosios šilumos paklausa ir pirminės energijos taupymu laikantis Direktyvos 2004/8/EB 7 straipsnio 1 dalies ir 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktų. Valstybės narės arba jų kompetentingos institucijos yra įvertinusios esamą teisinę ir reguliavimo sistemą leidimų suteikimo tvarkos ar kitokių procedūrų atžvilgiu, kad:</p>

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<p>a) paskatintų bendros šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginių projektavimą, siekiant patenkinti ekonomiškai pagrįstą naudingosios šilumos paklausą ir išvengti šilumos kiekio, didesnio už naudingosios šilumos kiekį, gamybos, taip pat</p> <p>b) sumažintų su reguliavimu susijusias ir nesusijusias kliūtis bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai didinti.</p>
	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— energijos, gaunamos iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamybos ir paskirstymo skatinimas.</p>	<p>4.3. Imtasi veiksmų siekiant skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir paskirstymą (*).</p>	<p>— Nustatytos skaidrios paramos programos, pirmenybinė prieiga prie tinklų ar užtikrinta prieiga ir pirmenybinė operatyvinė kontrolė, taip pat viešai paskelbtos standartinės techninių pertvarkymų išlaidų padengimo ir pasidalijimo taisyklės, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB (*) 14 straipsnio 1 dalį, 16 straipsnio 2 ir 3 dalis;</p> <p>— valstybė narė yra priėmusi nacionalinį atsinaujinančiųjų išteklių energijos veiksmų planą, atitinkantį Direktyvos 2009/28/EB 4 straipsnį.</p>
<p>5. Prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, rizikos prevencija ir valdymas</p> <p>(Klimato kaitos tikslas) (nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 5 punkte)</p>	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— investicijų siekiant spręsti konkrečios rizikos klausimą, skatinimas, atsparumo nelaimėms užtikrinimas ir nelaimių valdymo sistemų kūrimas.</p>	<p>5.1. Rizikos prevencija ir valdymas: parengti nacionaliniai arba regioniniai rizikos vertinimai nelaimių valdymo tikslams, atsižvelgiant į prisitaikymą prie klimato kaitos.</p>	<p>— Parengti nacionaliniai arba regioniniai rizikos vertinimai, kuriuose pateikiami šie elementai:</p> <p>— apibūdinti procesai, metodika, metodai ir neįslaptinti duomenys, naudojami rengiant rizikos vertinimą, taip pat rizika grindžiami kriterijai, taikomi nustatant investavimo prioritetus;</p> <p>— apibūdinti vienos rizikos ir kelių rūšių rizikos scenarijai;</p> <p>— kai taikoma, atsižvelgta į nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas.</p>

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>6. Aplinkos išsaugojimas ir apsauga ir tausaus išteklių naudojimo skatinimas</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 6 punkte)</p>	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— investavimas į vandens sektorių siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos srities <i>acquis</i> reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nustatytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus.</p>	<p>6.1. Vandens sektorius: a) nustatyta vandens kainodaros politika, kuria naudotojai tinkamai skatinami veiksmingai naudotis vandens išteklius, ir b) įvairiose vandens naudojimo srityse tinkamai prisidedama prie vandens paslaugų išlaidų susigrąžinimo, taikant normą, nustatytą patvirtintame upių baseinų valdymo plane, skirtą pagal programas remiamoms investicijoms.</p>	<p>— Sektoriuose, kurie remiami ir ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis, valstybė narė yra užtikrinusi, kad įvairiose vandens naudojimo srityse pagal sektorius būtų prisidedama prie vandens paslaugų išlaidų susigrąžinimo, laikantis Direktyvos 2000/60/EB 9 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į socialinį, aplinkosauginį ir ekonominį susigrąžinimo poveikį ir susijusio regiono arba regionų geografines ir klimato sąlygas;</p> <p>— priimtas upės baseino rajonui taikomas upės baseino valdymo planas, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB 13 straipsnio.</p>
	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <p>— investavimas į atliekų sektorių siekiant įvykdyti Sąjungos aplinkos srities <i>acquis</i> reikalavimus ir patenkinti valstybių narių nustatytus poreikius, susijusius su investicijomis, viršijančiomis tuos reikalavimus.</p>	<p>6.2. Atliekų sektorius: ekonominiu ir aplinkos požiūriu tvaraus investavimo į atliekų sektorių, visų pirma rengiant atliekų tvarkymo planus pagal Direktyvą 2008/98/EB ir pagal atliekų hierarchiją, skatinimas.</p>	<p>— Komisijai pateikta įgyvendinimo ataskaita, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2008/98/EB 11 straipsnio 5 dalį, dėl Direktyvos 2008/98/EB 11 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimo pažangos;</p> <p>— parengtas vienas ar daugiau atliekų tvarkymo planų, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2008/98/EB 28 straipsnį;</p> <p>— parengtos atliekų prevencijos programos, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2008/98/EB 29 straipsnį;</p> <p>— patvirtintos priemonės, kurių reikia, kad iki 2020 m. būtų pasiekti parengimo pakartotinai naudoti ir perdirbimo tikslai, laikantis Direktyvos 2008/98/EB 11 straipsnio 2 dalies.</p>

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>7. Tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 7 punkte)</p>	<p>ERPF + Sanglaudos fondas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — daugiarūšės bendros Europos transporto erdvės rėmimas investuojant į transeuropinį transporto tinklą (TEN-T); — visa apimančių aukštos kokybės sąveikių geležinkelių sistemų kūrimas ir atkūrimas ir triukšmo mažinimo priemonių skatinimas; — aplinką tausojančių, taip pat nedaug triukšmo skleidžiančių, ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių transporto sistemų kūrimas ir gerinimas, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, daugiarūšės jungtis ir oro uostų infrastruktūrą, siekiant skatinti tvarų regiono ir vietos judumą. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — regionų judumo prie TEN-T infrastruktūros prijungiant antrinius ir tretinius transporto mazgus didinimas, įskaitant daugiarūšius transporto mazgus. 	<p>7.1. Transportas: atsižvelgiant į valstybių narių institucinę sąrangą parengtas (-i) išsamus (-ūs) transporto investicijų planas (-ai) arba programa (-os) (įskaitant regioninį ir vietos viešąjį transportą), pagal kurį (-iuos) teikiama parama infrastruktūros plėtojimui ir jungčių su TEN-T visuotiniu ir pagrindiniu tinklais gerinimui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengtas (-i) išsamus (-ūs) transporto investicijų planas (-ai) arba programa (-os), kurie atitinka teisinius strateginio aplinkos įvertinimo reikalavimus ir kuriuose nustatoma: — įnašas į bendrą Europos transporto erdvę laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1315/2013 ⁽⁵⁾ 10 straipsnio, įskaitant prioritetus, susijusius su investavimu į: — pagrindinį TEN-T tinklą ir visuotinį tinklą, kai numatomos investicijos iš ERPF ir Sanglaudos fondo; — antrines jungtis; — realistiškas ir apgalvotas projektų, kuriuos numatoma remti ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis, paketas; — priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti tarpinių institucijų ir paramos gavėjų gebėjimus įgyvendinti projektus pagal numatytą paketą.
	<p>ERPF + Sanglaudos fondas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — daugiarūšės bendros Europos transporto erdvės rėmimas investuojant į TEN-T; — visa apimančių aukštos kokybės sąveikių geležinkelių sistemų kūrimas ir atkūrimas ir triukšmo mažinimo priemonių skatinimas; 	<p>7.2. Geležinkeliai: atsižvelgiant į valstybių narių institucinę sąrangą išsamiam (-uose) transporto plane (-uose) arba programoje (-ose) yra išsamus dalis, skirta geležinkelių plėtojimui (įskaitant regioninį ir vietos viešąjį transportą), pagal kurią teikiama parama infrastruktūros plėtojimui ir jungčių su TEN-T visuotiniu ir pagrindiniu tinklais gerinimui. Investicijos apima mobilųjį turtą, sąveiką bei gebėjimų stiprinimą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Transporto plane (-uose) arba programoje (-ose) yra dalis, skirta geležinkelių plėtojimui, kaip nurodyta pirmiau, kuri atitinka teisinius strateginio aplinkos įvertinimo reikalavimus ir kurioje nustatomas realistiškas ir apgalvotas projektų paketas (įskaitant grafiką, biudžeto sistemą); — priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti tarpinių įstaigų ir paramos gavėjų gebėjimus įgyvendinti projektus pagal numatytą paketą.

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<ul style="list-style-type: none"> — aplinką tausojančių, taip pat nedaug triukšmo skleidžiančių, ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių transporto sistemų kūrimas ir gerinimas, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, daugiarūšes jungtis ir oro uostų infrastruktūrą, siekiant skatinti tvarų regiono ir vietos judumą. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — regionų judumo prie TEN-T infrastruktūros prijungiant antrinius ir tretinius transporto mazgus didinimas, įskaitant daugiarūšius transporto mazgus. 		
	<p>ERPF ir Sanglaudos fondas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — daugiarūšės bendros Europos transporto erdvės rėmimas investuojant į transeuropinį transporto tinklą (TEN-T); — visa apimančių aukštos kokybės sąveikių geležinkelių sistemų kūrimas ir atkūrimas ir triukšmo mažinimo priemonių skatinimas; — aplinką tausojančių, taip pat nedaug triukšmo skleidžiančių, ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių transporto sistemų kūrimas ir gerinimas, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, daugiarūšes jungtis ir oro uostų infrastruktūrą, siekiant skatinti tvarų regiono ir vietos judumą. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — regionų judumo prie TEN-T infrastruktūros prijungiant antrinius ir tretinius transporto mazgus didinimas, įskaitant daugiarūšius transporto mazgus. 	<p>7.3. Kitos transporto rūšys, įskaitant vidaus vandenų kelius ir jūrų transportą, uostus, daugiarūšes jungtis ir oro uostų infrastruktūrą: išsamiaje (-uose) transporto plane (-uose) arba programoje (-ose) yra atskira dalis, skirta vidaus vandenų keliams ir jūrų transportui, uostams, daugiarūšėms jungtims ir oro uostų infrastruktūrai, kuria prisidedama gerinant jungtis su TEN-T visuotiniu ir pagrindiniu tinklais ir skatinant tvarų regiono ir vietos judumą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Transporto plane (-uose) arba programoje (-ose) yra dalis, kuri skirta vidaus vandenų keliams ir jūrų transportui, uostams, daugiarūšėms jungtims ir oro uostų infrastruktūrai ir kuri: <ul style="list-style-type: none"> — atitinka teisinius strateginio aplinkos įvertinimo reikalavimus; — nustato realistišką ir apgalvotą projektų paketą (su grafiku, biudžeto sistema); — priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti tarpinių institucijų ir paramos gavėjų gebėjimus įgyvendinti projektus pagal numatytą paketą.
	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — energijos vartojimo efektyvumo ir tiekimo saugumo gerinimas plėtojant pažangiąsias energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemas ir integruojant paskirstytą atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą. 	<p>7.4. Pažangiųjų energijos paskirstymo, saugojimo ir perdavimo sistemų plėtojimas.</p> <p>Parengti išsamūs investicijų į pažangiąją energetikos infrastruktūrą planai ir reguliavimo priemonės, kuriais prisidedama gerinant energijos vartojimo efektyvumą ir tiekimo saugumą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengti išsamūs planai, kuriais apibūdinami nacionaliniai energetikos infrastruktūros prioritetai ir kurie: <ul style="list-style-type: none"> — atitinka direktyvų 2009/72/EB ir 2009/73/EB 22 straipsnį (-ius), kai taikytina,

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<ul style="list-style-type: none"> — atitinka regioninių investicijų planus pagal 12 straipsnį ir Sąjungos masto dešimties metų tinklo plėtros planą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 (6) 8 straipsnio 3 dalies b punktą ir pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2009 (7) ir — yra suderinti su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 3 straipsnio 4 dalies nuostatomis (8); — tuose planuose pateikiama: — realistiškas ir apgalvotas projektų, kuriuos numatoma remti ERPF lėšomis, paketas; — priemonės socialinės ir ekonominės sanglaudos bei aplinkos apsaugos tikslams pasiekti pagal Direktyvos 2009/72/EB 3 straipsnio 10 dalį ir Direktyvos 2009/73/EB 3 straipsnio 7 dalį; — energijos naudojimo optimizavimo ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimo priemonės pagal Direktyvos 2009/72/EB 3 straipsnio 11 dalį ir Direktyvos 2009/73/EB 3 straipsnio 8 dalį.
<p>8. Tvaraus ir kokybiško užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas</p> <p>(Užimtumo tikslas)</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 8 punkte)</p>	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — galimybių gauti darbą jo ieškantiems asmenims ir neaktyviems asmenims, įskaitant ilgalaikius bedarbius ir asmenis, nutolusius nuo darbo rinkos, sudarymas taip pat pasitelkiant vietos užimtumo iniciatyvas ir remiant darbo jėgos judumą. 	<p>8.1. Parengta ir atsizvelgiant į užimtumo gaires įgyvendinama aktyvi darbo rinkos politika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Užimtumo tarnybos turi gebėjimų pasiekti ir pasiekia, kad: — visiems darbo ieškantiems asmenims, kartu didelį dėmesį skiriant asmenims, kuriems kyla socialinės atskirties pavojus, įskaitant asmenis iš marginalizuotų bendruomenių, būtų anksti teikiamos individualizuotos paslaugos ir būtų įgyvendinamos aktyvios bei prevencinės darbo rinkos priemonės;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<ul style="list-style-type: none"> — būtų teikiama išsami ir skaidri informacija apie laisvas darbo vietas ir užimtumo galimybes atsižvelgiant į kintančius darbo rinkos poreikius; — užimtumo tarnybos yra sudariusios oficialius arba neoficialius bendradarbiavimo susitarimus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — savarankiškas darbas, verslumas ir verslo steigimas, įskaitant pažangias mažas, vidutines ir labai mažas įmones. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — paramos verslo inkubatorių kūrimui ir investicinės paramos savarankiskam darbui, labai mažoms įmonėms ir įmonių steigimui teikimas. 	<p>8.2. Savarankiškas darbas, verslumas ir įmonių steigimas: parengta strateginė politikos programa, pagal kurią teikiama integracinė parama veiklai pradėti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta strateginė politikos programa, pagal kurią teikiama integracinė parama veiklai pradėti, apimanti šiuos elementus: <ul style="list-style-type: none"> — nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sutrumpinti įmonės steigimo laikotarpį ir sumažinti įmonės steigimo išlaidas, atsižvelgiant į Smulkiojo verslo akto tikslus; — nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sutrumpinti licencijų ir leidimų, reikalingų norint verstis konkrečia įmonės veikla, gavimo laikotarpį, atsižvelgiant į Smulkiojo verslo akto tikslus; — veiksmai, kuriais susiejamos tinkamos verslo plėtros paslaugos ir finansinės paslaugos (prieiga prie kapitalo), be kita ko, teikiamos nepalančioje padėtyje esančioms grupėms ir (arba) vietovėms, kai to reikia.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — darbo rinkos institucijų, pavyzdžiui, viešųjų ir privačiųjų užimtumo tarnybų, modernizavimas, atitiktis darbo rinkos poreikiams gerinimas, įskaitant veiksmus, kuriais, pasitelkus mobilumo programas ir geresnį institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, didinamas tarptautinis darbo jėgos judumas. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į užimtumo tarnybų infrastruktūrą. 	<p>8.3. Darbo rinkos institucijos modernizuojamos ir stiprinamos atsižvelgiant į užimtumo gaires;</p> <p>prieš vykdant darbo rinkos institucijų reformas parengta aiški strateginė politikos programa ir atliktas ex ante vertinimas įtraukiant lyčių aspektą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Veiksmai, kuriais siekiama pertvarkyti užimtumo tarnybas, siekiant užtikrinti jų gebėjimus, kad: <ul style="list-style-type: none"> — visiems darbo ieškantiems asmenims, kartu didelį dėmesį skiriant asmenims, kuriems kyla socialinės atskirties pavojus, įskaitant asmenis iš marginalizuotų bendruomenių, būtų anksti teikiamos individualizuotos paslaugos ir būtų įgyvendinamos aktyvios bei prevencinės darbo rinkos priemonės; — būtų teikiama išsami ir skaidri informacija apie laisvas darbo vietas ir užimtumo galimybes atsižvelgiant į kintančius darbo rinkos poreikius;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<ul style="list-style-type: none"> — per užimtumo tarnybų reformą bus kuriami oficialūs arba neoficialūs bendradarbiavimo tinklai, jungiantys atitinkamus suinteresuotuosius subjektus.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — aktyvus ir sveikas senėjimas. 	<p>8.4. Aktyvus ir sveikas senėjimas: atsižvelgiant į užimtumo gaires parengta aktyvus senėjimo politika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Rengiant aktyvus senėjimo politiką ir vykdam su ja susijusią tolesnę veiklą, siekiant išlaikyti vyresnio amžiaus darbuotojus darbo rinkoje ir skatinti jų užimtumą, dalyvauja atitinkami suinteresuotieji subjektai; — valstybė narė nustatė aktyvus senėjimo koncepcijos skatinimo priemones.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — darbuotojų, įmonių ir verslininkų prisitaikymas prie pokyčių. 	<p>8.5. Darbuotojų, įmonių ir verslininkų prisitaikymas prie pokyčių: nustatyta politika, kuria siekiama padėti numatyti ir tinkamai valdyti pokyčius ir restruktūrizavimą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengtos socialiniams partneriams ir valdžios institucijoms paremti skirtos priemonės, kad šie subjektai plėtotų iniciatyvų požiūrį į pokyčius ir restruktūrizavimą ir stebėtų, kaip laikomasi šio požiūrio; šios priemonės apima: <ul style="list-style-type: none"> — priemonės, kuriomis siekiama skatinti numatytą pokyčius; — restruktūrizavimo proceso parengimo ir valdymo skatinimo priemonės.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jaunimo, visų pirma nedirbančio ir nesimokančio jaunimo, įskaitant jaunimą, kuriam kyla socialinės atskirties pavojus ir marginalizuotų bendruomenių jaunimą, ilgalaikis integravimas į darbo rinką, taip pat įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą. 	<p>8.6. nustatyta strateginė politikos programa, kuria siekiama skatinti jaunimo užimtumą įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą.</p> <p>Ši ex ante sąlyga taikoma tik įgyvendinant JUI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Nustatyta strateginė politikos programa jaunimo užimtumo skatinimui, kuri: <ul style="list-style-type: none"> — pagrįsta įrodymais, kuriais įvertinami rezultatai nedirbantiems, nestudijuojantiems ir nesimokantiems jauniems žmonėms, ir kuri yra tikslinės politikos plėtojimo ir pokyčių stebėjimo pagrindas; — nustato už jaunimo užimtumo srities priemonių valdymą ir partnerystės veiklos koordinavimą visais lygmenimis ir visuose sektoriuose atsakingą valdžios instituciją; — įtraukia suinteresuotuosius subjektus, kurie yra svarbūs sprendžiant jaunimo nedarbo problemą; — užtikrina ankstyvąją intervenciją ir aktyvumo skatinimą;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
			<ul style="list-style-type: none"> — apima pagalbines galimybių įsidarbinti, įgūdžių stiprinimo, darbo jėgos judumo ir tvaraus jaunų žmonių, kurie nedirba, nestudijuoja ir nesimoko, integravimo į darbo rinką priemones.
<p data-bbox="121 517 368 618">9. Socialinės įtraukties skatinimas, kova su skurdu ir visų rūšių diskriminacija</p> <p data-bbox="153 741 368 797">(Skurdo mažinimo tikslas)</p> <p data-bbox="153 920 368 999">(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 9 punkte)</p>	<p data-bbox="392 517 432 539">ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — aktyvi įtrauktis, be kita ko, siekiant skatinti lygias galimybes, aktyvų dalyvavimą ir geresnes įsidarbavimo galimybes. <p data-bbox="392 898 440 920">ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą, kuria prisidedama prie nacionalinės, regionų ir vietos plėtros, nelygybės sveikatos atžvilgiu mažinimas, socialinės įtraukties skatinimas suteikiant geresnę prieigą prie socialinių, kultūrinių ir laisvalaikio paslaugų, taip pat pereinant nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų; — paramos fiziniams, ekonominiam ir socialiniam nepasiturinčių miestų ir kaimų vietovių bendruomenių atnaujinimui teikimas 	<p data-bbox="759 517 1110 674">9.1. Parengta ir įgyvendinama nacionalinė skurdo mažinimo strateginė politikos programa, kuria siekiama užtikrinti iš darbo rinkos išstumtų asmenų aktyvią įtrauktį atsižvelgiant į užimtumo gaires.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta nacionalinė skurdo mažinimo strateginė politikos programa, kuria siekiama užtikrinti aktyvią įtrauktį ir kuri: — yra tinkamas įrodymais grindžiamas pagrindas skurdo mažinimo politikai plėtoti ir pokyčiams stebėti; — apima priemones, kuriomis padedama siekti nacionalinio skurdo ir socialinės atskirties mažinimo tikslo (nustatyto nacionalinėje reformų programoje), pagal kurį taip pat siekiama skatinti tvaraus ir kokybiško užimtumo galimybes asmenims, kurie patiria didžiausią socialinės atskirties riziką, įskaitant asmenis iš marginalizuotų bendruomenių; — įtraukia atitinkamus suinteresuotuosius subjektus į kovą su skurdu; — atsižvelgiant į nustatytus poreikius, apima numatytas perėjimo nuo institucinės priežiūros paslaugų prie bendruomenės priežiūros paslaugų priemones; — pateikus prašymą ir pagrįstais atvejais atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams bus teikiama parama teikiant projektų paraišką ir įgyvendinant bei administruojant atrinktus projektus.

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — socialinis ir ekonominis marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integravimas. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą, kuria prisidedama prie nacionalinės, regionų ir vietos plėtros, nelygybės sveikatos atžvilgiu mažinimas, socialinės įtraukties skatinimas suteikiant prieigą prie socialinių, kultūrinių ir laisvalaikio paslaugų, taip pat pereinant nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų; — paramos fiziniams, ekonominiams ir socialiniam nepasiturinčių miestų ir kaimų vietovių bendruomenių atnaujinimui teikimas; — investicijos į švietimą, profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. 	<p>9.2. Parengta nacionalinė strateginė romų įtraukties politikos programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta nacionalinė romų įtraukties strateginė politikos programa: — kurioje nustatyti pasiekiami nacionaliniai romų integracijos mažinant atskirtį nuo kitų gyventojų tikslai. Šiais tikslais turėtų būti siekiama romų integracijos keturių ES lygmens tikslų, susijusių su išsilavinimo, užimtumo, sveikatos priežiūros ir būsto galimybėmis; — kurioje nustatyti, kai tinkama, nepalankioje padėtyje esantys mikroregionai arba atskirti rajonai, kurių bendruomenės ypač skurdžios, vadovaujantis turimais socialiniais, ekonominiais ir teritoriniais rodikliais (pvz., labai žemas išsilavinimo lygis, ilgalaikis nedarbas ir pan.); — kurioje nustatyti patikimos stebėsenos metodai, kad būtų galima įvertinti romų integracijos veiksnių poveikį ir strategijos pritaikymo ją peržiūrint tvarką; — kuri yra rengiama, įgyvendinama ir stebima nuolat glaudžiai bendradarbiaujant su romų pilietine visuomene, regionų ir vietos valdžios institucijomis; — pateikus prašymą ir pagrįstais atvejais atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams bus teikiama parama teikiant projektų paraiškas ir įgyvendinant bei administruojant atrinktus projektus.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — galimybių naudotis įperkamos, tvariomis ir aukštos kokybės paslaugomis, įskaitant sveikatos priežiūrą ir visuotinės svarbos socialines paslaugas, didinimas. 	<p>9.3. Sveikata: parengta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa sveikatos apsaugos srityje laikantis SESV 168 straipsnio, kuria užtikrinamas ekonominis tvarumas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa sveikatos apsaugos srityje, kurioje numatytos: — suderintos priemonės, kuriomis būtų sudaromos geresnės sąlygos naudotis sveikatos paslaugomis;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą, kuria prisidedama prie nacionalinės, regionų ir vietos plėtros, nelygybės sveikatos atžvilgiu mažinimas, socialinės įtraukties skatinimas suteikiant geresnę prieigą prie socialinių, kultūrinių ir laisvalaikio paslaugų, taip pat pereinant nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų. 		<ul style="list-style-type: none"> — sveikatos apsaugos sektoriaus veiksmingumo skatinimo priemonės pasitelkiant paslaugų teikimo modelius ir infrastruktūrą; — stebėsenos ir peržiūros sistema; — valstybė narė arba regionas yra patvirtinę programą, kurioje nurodomi orientacinės turimos biudžeto lėšos ir ekonomiškai efektyvus išteklių sutelkimas sveikatos priežiūros poreikiams, kuriems teikiamas prioritetas.
<p>10. Investicijos į švietimą, mokymą ir profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą</p> <p>(Švietimo tikslas)</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 10 punkte)</p>	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — mokyklos nebaigiančių asmenų skaičiaus mažinimas ir mokyklos nebaigimo prevencija, lygių galimybių gauti geros kokybės ikimokyklinį, pradinį ir vidurinį išsilavinimą, įskaitant grįžimui į švietimo ir mokymo procesą skirtus mokymosi būdus (formalųjį, neformalųjį mokymąsi ir savimoką), užtikrinimas. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į švietimą, profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. 	<p>10.1. Mokyklos nebaigusių asmenų skaičius: nustatyta strateginė politikos programa mokyklos nebaigusių asmenų skaičiui mažinti laikantis SESV 165 straipsnio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Taikoma sistema, pagal kurią atitinkamais lygmenimis renkami ir analizuojami duomenys bei informacija apie mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, kuri: <ul style="list-style-type: none"> — yra tinkamas įrodymais grindžiamas pagrindas tikslinei politikai plėtoti ir pokyčiams stebėti; — parengta strateginė politikos programa mokyklos nebaigusių asmenų klausimu, kuri: <ul style="list-style-type: none"> — yra pagrįsta įrodymais; — apima atitinkamus švietimo sektorius, įskaitant ankstyvąjį vaiko vystymąsi, visų pirma yra orientuota į pažeidžiamas grupes, kurios pasižymi didžiausia mokyklos nebaigusių asmenų rizika, įskaitant asmenis iš marginalizuotų bendruomenių, ir pagal ją taikomos preventinės, intervencinės ir kompensacinės priemonės; — apima visus politikos sektorius ir suinteresuotuosius subjektus, kurie yra svarbūs sprendžiant mokyklos nebaigimo klausimą.

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — aukštojo ir lygiavertio lygmens mokslo kokybės, veiksmingumo ir prieinamumo didinimas siekiant didinti dalyvavimo ir rezultatų lygį, visų pirma nepalankių grupių atveju. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į švietimą, profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. 	<p>10.2. Aukštasis mokslas: parengta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa, skirta skatinti įgyti tretinį išsilavinimą, gerinti jo kokybę ir veiksmingumą laikantis SESV 165 straipsnio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa, kuri skirta tretiniam išsilavinimui ir kuri apima šiuos elementus: <ul style="list-style-type: none"> — prireikus – priemonės, skirtas didinti dalyvaujančiųjų ir išsilavinimą įgyjančiųjų skaičių, kuriomis: <ul style="list-style-type: none"> — didinamas mažas pajamas gaunančių asmenų grupėms ir kitoms nepakankamai atstovaujamos grupėms, ypač atsižvelgiant į socialiai pažeidžiamus asmenis, įskaitant asmenis iš marginalizuotų bendruomenių, priklausančių asmenų, siekiančių aukštojo išsilavinimo, skaičius; — mažinamas mokymo įstaigų nebaigusiu asmenų skaičius ir (arba) gerinamas mokymo įstaigas baigusiujų skaičiaus rodiklis; — priemonės, kuriomis skatinamas novatoriškas turinys ir programų struktūra; — priemonės, skirtas įsidarbinimo galimybėms ir verslumui didinti, kuriomis: <ul style="list-style-type: none"> — skatinama pagal atitinkamas aukštojo mokslo programas ugdyti universaliuosius, taip pat verslumo, įgūdžius; — mažinami lyčių skirtumai priimančiais sprendimus dėl akademinio ir profesinio pasirinkimo.
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vienodų galimybių formaliai, neformaliai ir savarankiškai mokytis visą gyvenimą suteikimas visoms amžiaus grupėms, darbuotojų žinių, įgūdžių ir kompetencijos ugdymas ir lanksčių mokymosi būdų, be kita ko pasitelkiant profesinį orientavimą ir įgytos kompetencijos pripažinimą, skatinimas. 	<p>10.3. Mokymasis visą gyvenimą: parengta nacionalinė ir (arba) regioninė strateginė mokymosi visą gyvenimą politikos programa, laikantis SESV 165 straipsnio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta nacionalinė arba regioninė strateginė mokymosi visą gyvenimą politikos programa, kurioje numatytos priemonės: <ul style="list-style-type: none"> — kuriomis siekiama remti mokymosi visą gyvenimą plėtojimą ir su tuo susijusias paslaugas, įskaitant jų įgyvendinimą ir įgūdžių tobulinimą (t. y. tvirtinimo, konsultacijų, švietimo ir mokymo paslaugas), ir kuriomis numatomas atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir partnerystė su jais;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į švietimą, į profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. 		<ul style="list-style-type: none"> — skirtos įvairioms tikslinėms grupėms, jei joms teikiamas prioritetas nacionalinėse arba regioninėse politikos programose, priklausančių asmenų (pavyzdžiui, profesiniame mokyme dalyvaujančio jaunimo, suaugusiųjų, į darbo rinką grįžtančių tėvų, žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojų, migrantų ir kitų nepalankioje padėtyje esančioms grupėms priklausančių asmenų, ypač neįgaliųjų) gebėjimų plėtojimui; — skirtos plėsti galimybes mokytis visą gyvenimą, be kita ko dedant pastangas veiksmingai įgyvendinti skaidrumo priemones (pavyzdžiui, Europos kvalifikacijų sąrangą, nacionalinę kvalifikacijų sąrangą, Europos profesinio mokymo kreditų sistemą, Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemą). — kuriomis siekiama didinti švietimo ir mokymo aktualumą darbo rinkai ir pritaikyti juos prie nustatytų tikslinių grupių poreikių (pavyzdžiui, profesiniame mokyme dalyvaujančio jaunimo, suaugusiųjų, į darbo rinką grįžtančių tėvų, žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojų, ypač neįgaliųjų, migrantų ir kitų nepalankioje padėtyje esančių grupių).
	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — švietimo ir mokymo sistemų atitikties darbo rinkos poreikiams gerinimas, perėjimo nuo švietimo prie užimtumo palengvinimas ir profesinio mokymo ir mokymo sistemų ir jų kokybės stiprinimas, be kita ko pasitelkiant gebėjimų numatymą, mokymo programų pritaikymą ir mokymosi darbo vietoje sistemų kūrimą ir plėtojimą, įskaitant dualinio mokymo sistemas ir pameistrystės programas. 	<p>10.4. Parengta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa, skirta profesinio rengimo ir mokymo sistemų kokybei ir veiksmingumui didinti laikantis SESV 165 straipsnio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Nustatyta nacionalinė arba regioninė strateginė politikos programa, skirta profesinio rengimo ir mokymo sistemų kokybei ir veiksmingumui didinti laikantis SESV 165 straipsnio, programa apima šias priemones:

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investicijos į švietimą, profesinį mokymą siekiant lavinti įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. 		<ul style="list-style-type: none"> — profesinio rengimo ir mokymo sistemų atitikties darbo rinkai gerinimo glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, taip pat pasitelkiant gebėjimų numatymą, mokymo programų pritaikymą ir mokymosi darbo vietoje sistemų gerinimą įvairiais būdais; — profesinio rengimo ir mokymo kokybės ir patrauklumo didinimo nustatant nacionalinį profesinio rengimo ir mokymo kokybės užtikrinimo metodą (pavyzdžiui, pagal Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą) ir įgyvendinant skaidrumo ir pripažinimo priemones, pavyzdžiui, Europos profesinio mokymo kreditų sistemą.
<p>11. Valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucijų gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas</p> <p>(nurodytas 9 straipsnio pirmos pastraipos 11 punkte)</p>	<p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — investavimas į institucinius gebėjimus ir viešojo administravimo subjektų bei viešųjų paslaugų veiksmingumą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis siekiant reformų, geresnio reglamentavimo ir gero valdymo. <p>ERPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> — viešojo sektoriaus institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas stiprinant institucinius gebėjimus ir viešųjų administravimo institucijų bei viešųjų paslaugų, susijusių su ERPF įgyvendinimu, veiksmingumą teikiant paramą ESF remiamoms su instituciniais gebėjimais ir viešojo administravimo veiksmingumu susijusioms priemonėms. 	<ul style="list-style-type: none"> — parengta valstybių narių administracinio veiksmingumo stiprinimo strateginė politikos programa, įskaitant viešojo administravimo pertvarką 	<ul style="list-style-type: none"> — Parengta ir įgyvendinama valstybės narės valdžios institucijų administracinio veiksmingumo ir įgūdžių taikant šiuos elementus stiprinimo strategija: — pateikiama teisinių, organizacinių ir (arba) procedūrinių pertvarkos veiksmų analizė ir strateginis planavimas; — numatyta plėtoti kokybės valdymo sistemas; — nurodyti integruoti veiksmai, kuriais paprastinamos ir racionalizuojamos administravimo procedūros; — numatyta rengti ir įgyvendinti žmogiškųjų išteklių strategijas ir politiką, kuriomis šalinamos nustatytos pagrindinės spragos šioje srityje; — numatyta ugdyti įgūdžius visais valdžios institucijų profesinės hierarchijos lygmenimis;

Teminiai tikslai	Investavimo prioritetai	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
	<p>Sanglaudos fondas:</p> <p>— viešojo sektoriaus institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas, stiprinant su Sanglaudos fondo įgyvendinimu susijusių viešojo administravimo įstaigų ir viešųjų tarnybų institucinius gebėjimus ir veiksmingumą.</p>		<p>— numatyta parengti stebėsenos ir vertinimo procedūras ir priemones.</p>

(¹) 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

(²) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

(³) 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinanti Tarybos direktyvą 93/76/EEB (OL L 114, 2006 4 27, p. 64).

(⁴) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

(⁵) 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 661/2010/ES (OL L 348, 2013 12 20, p. 1).

(⁶) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009 8 14, p. 15).

(⁷) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL L 211, 2009 8 14, p. 36).

(⁸) 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL L 115, 2013 4 25, p. 39).

II DALIS: Bendrosios ex ante sąlygos

Sritis	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
1. Kova su diskriminavimu	Yra administracinių gebėjimų įgyvendinti ir taikyti Sąjungos kovos su diskriminacija teisės aktus ir politiką ESI fondų srityje	<p>— Pagal institucinę ir teisinę valstybių narių sistemą nustatyta tvarka, kuria užtikrinamas subjektų, atsakingų už vienodo požiūrio taikymo visiems asmenims skatinimą, dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant programas, įskaitant konsultacijų lygybės klausimais teikimą vykdančioms su ESI fondais susijusią veiklą;</p> <p>— valdant ir kontroliuojant ESI fondus, dalyvaujančių institucijų darbuotojų mokymo Sąjungos kovos su diskriminacija teisės aktų ir politikos srityse tvarka;</p>
2. Lyčių lygybė	Yra administracinių gebėjimų įgyvendinti ir taikyti Sąjungos lyčių lygybės teisės aktus ir politiką ESI fondų srityje	<p>— Pagal institucinę ir teisinę valstybių narių sistemą nustatyta tvarka, kuria užtikrinamas už lyčių lygybę atsakingų subjektų dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant programas, įskaitant konsultacijų lyčių lygybės klausimais teikimą vykdančioms su ESI fondais susijusią veiklą;</p> <p>— valdant ir kontroliuojant ESI fondus dalyvaujančių institucijų darbuotojų mokymo Sąjungos lyčių lygybės teisės aktų ir politikos, taip pat lyčių aspekto integravimo srityse tvarka;</p>

Sritis	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
3. Negalia	Yra administracinių gebėjimų įgyvendinti ir taikyti Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvenciją (JT neigaliųjų teisių konvencija) ESI fondų srityje pagal Tarybos sprendimą 2010/48/EB ⁽¹⁾	<ul style="list-style-type: none"> — Pagal institucinę ir teisinę valstybių narių sistemą nustatyta tvarka, kuria užtikrinamas už neigaliųjų teisių apsaugą atsakingų subjektų arba neigaliesiems atstovaujančių organizacijų ir kitų susijusių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant programas; — valdant ir kontroliuojant ESI fondus dalyvaujančių institucijų darbuotojų mokymo taikytinų Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų dėl negalios ir susijusios politikos, įskaitant prieinamumą ir Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvencijos praktinį taikymą, kaip atspindėta Sąjungos ir nacionalinės teisės aktuose, srityse tvarka; — JT neigaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnio įgyvendinimo stebėjimo užtikrinimo tvarka ESI fondų atveju rengiant ir įgyvendinant programas.
4. Viešieji pirkimai	Nustatyta veiksmingo Sąjungos viešųjų pirkimų teisės taikymo ESI fondų srityje tvarka.	<ul style="list-style-type: none"> — veiksmingo Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklių taikymo naudojant tinkamus mechanizmus tvarka; — skaidrios sutarčių sudarymo procedūros užtikrinimo tvarka; — įgyvendinant ESI fondų paramą dalyvaujančių darbuotojų mokymo ir informavimo tvarka; — administracinių gebėjimų įgyvendinti ir taikyti Sąjungos viešųjų pirkimų taisykles užtikrinimo tvarka.
5. Valstybės pagalba	Nustatyta veiksmingo Sąjungos valstybės pagalbos teisės taikymo ESI fondų srityje tvarka.	<ul style="list-style-type: none"> — veiksmingo Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių taikymo tvarka; — įgyvendinant ESI fondų paramą dalyvaujančių darbuotojų mokymo ir informavimo tvarka; — administracinių gebėjimų įgyvendinti ir taikyti Sąjungos valstybės pagalbos taisykles užtikrinimo tvarka.
6. Aplinkos apsaugos srities teisės aktai, susiję su poveikio aplinkai vertinimu (PAV) ir strateginio poveikio aplinkai vertinimu (SPAV)	Nustatyta veiksmingo Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų, susijusių su PAV ir SPAV, taikymo tvarka.	<ul style="list-style-type: none"> — veiksmingo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES ⁽²⁾ (PAV) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB ⁽³⁾ (SPAV) direktyvų taikymo tvarka; — PAV ir SPAV direktyvas įgyvendinančių darbuotojų mokymo ir informavimo tvarka; — pakankamų administracinių gebėjimų užtikrinimo tvarka.

Sritis	<i>Ex ante</i> sąlyga	Įvykdymo kriterijai
7. Statistinės sistemos ir rezultato rodikliai	<p>Nustatytas statistinis pagrindas, reikalingas programų veiksmingumo ir poveikio vertinimams atlikti.</p> <p>Nustatyta rezultato rodiklių sistema, reikalinga norint atrinkti veiklas, kurios veiksmingiausiai prisideda prie pageidaujamų rezultatų, stebėti pažangą siekiant rezultatų ir atlikti poveikio vertinimą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Nustatyta statistinių duomenų surinkimo laiku ir apdorojimo tvarka, apimanti šiuos elementus: <ul style="list-style-type: none"> — nustatyti šaltiniai ir priemonės statistiniam duomenų patvirtinimui užtikrinti; — numatyta apdorotų duomenų skelbimo ir viešinimo tvarka; — nustatyta veiksminga rezultato rodiklių sistema, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> — rezultato rodiklių, pagal kuriuos gaunama informacijos apie politikos veiksmų, finansuojamų pagal programą, atrankos motyvus, nustatymą kiekvienai programai; — siektinų reikšmių nustatymą tiems rodikliams; — kiekvieno rodiklio atitiktį šiems reikalavimams: patikimumas ir statistinis patvirtinimas, normatyvinis aiškumas, aktualumas politikai, duomenų rinkimas laiku; — nustatytos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad visiems programos finansuojamiems projektams veiklai būtų taikoma veiksminga rodiklių sistema.

(¹) Tarybos sprendimas 2009/26/EB dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 23, 2010 1 27, p. 35).

(²) 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

(³) 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30).

XII PRIEDAS

INFORMAVIMAS IR KOMUNIKACIJA, SUSIJĘ SU FONDŲ PARAMA

1. VEIKSMŲ SĄRAŠAS

115 straipsnio 2 dalyje nurodytame veiksmų sąraše bent viena iš oficialiųjų valstybės narės kalbų duomenų lauke liuose pateikiama tokia informacija:

- paramos gavėjo pavadinimas (tik juridiniai asmenys; fiziniai asmenys nenurodomi),
- veiksmo pavadinimas,
- veiksmo santrauka,
- veiksmo pradžios data,
- veiksmo pabaigos data (numatoma veiksmo fizinės pabaigos arba visiško įgyvendinimo data),
- visos tinkamos finansuoti išlaidos veiksmui,
- Sąjungos bendras finansavimas (pagal prioritetines kryptis),
- veiksmo pašto kodas arba kitas atitinkamas vietos nustatymo rodiklis,
- šalis,
- veiksmui skirtų intervencinių veiksmų kategorijos pavadinimas pagal 96 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkto vi papunktį,
- naujausios veiksmų sąrašo versijos data.

Duomenų laukų antraštės taip pat pateikiamos dar bent viena kita oficialia Sąjungos kalba.

2. VISUOMENEI SKIRTOS INFORMAVIMO IR KOMUNIKACIJOS PRIEMONĖS

Valstybė narė, vadovaujanti institucija ir paramos gavėjai imasi reikiamų visuomenės informavimo apie veiksmus, finansuojamus pagal veiksmų programas pagal šį reglamentą, priemonių ir susijusių komunikacijos priemonių.

2.1. Valstybės narės ir vadovujančiosios institucijos pareigos

1. Valstybė narė ir vadovaujanti institucija užtikrina, kad informavimo ir komunikacijos priemonės būtų įgyvendinamos pagal komunikacijos strategiją ir kad tomis priemonėmis informacija būtų sklaidžiama kuo plačiau, tinkamu lygmeniu naudojant įvairias komunikacijos formas ir metodus.
2. Valstybė narė arba vadovaujanti institucija yra atsakinga už tai, šias informavimo ir komunikacijos priemones:
 - a) organizuojama plati informavimo kampanija informacijai apie veiksmų programos (-ų) įgyvendinimo pradžią paskelbti dar prieš patvirtinant atitinkamas komunikacijos strategijas;
 - b) per metus organizuojama viena plati informavimo kampanija, per kurią populiarinamos finansavimo galimybės ir taikytos strategijos, pristatomi pagal veiksmų programą ar programas pasiekti rezultatai, taip pat, jei reikia, informuojama apie didelės apimties projektus, bendruosius veiksmų planus ir pateikiami kitų projektų pavyzdžiai;
 - c) kiekvienos vadovujančiosios institucijos patalpose iškabinamas Sąjungos skiriamasis ženklas;

- d) elektroninėmis priemonėmis skelbiamas veiksmų sąrašas pagal šio priedo 1 skyrių;
 - e) vienoje bendroje interneto svetainėje arba veiksmų programos svetainėje, į kurią galima patekti per vieną bendrą portalą, pateikiami veiksmų pavyzdžiai pagal veiksmų programas; pavyzdžiai turėtų būti teikiami plačiai vartojama oficialia Sąjungos kalba, išskyrus tos valstybės narės oficialią kalbą arba kalbas;
 - f) vienoje bendroje interneto svetainėje arba veiksmų programos svetainėje, į kurią galima patekti per vieną bendrą portalą, atnaujinama informacija apie veiksmų programų įgyvendinimą, taip pat, atitinkamais atvejais, pagrindinius pasiekimus.
3. Į informavimo ir komunikacijos priemonių įgyvendinimo veiklą vadovaujančioji institucija atitinkamais atvejais pagal nacionalinius įstatymus ir praktiką įtraukia šiuos subjektus:
- a) 5 straipsnyje nurodytus partnerius;
 - b) Europos informacijos centrus, taip pat Komisijos atstovybes ir Europos Parlamento informacijos biurus valstybėse narėse;
 - c) švietimo ir mokslinių tyrimų institucijas.

Šie subjektai plačiai skleidžia 115 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją.

2.2. Paramos gavėjų pareigos

1. Visose paramos gavėjo informavimo ir komunikacijos priemonėse pripažįstama fondų parama veiksmui, pateikiant:
- a) Sąjunga skiriamąjį ženklą, atitinkantį technines charakteristikas, Komisijos nustatytas pagal 115 straipsnio 4 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir nuorodą į Sąjungą;
 - b) nuorodą į fondą ar fondus, kurio (-ių) lėšomis remiamas veiksmas.
- Tais atvejais, kai informavimo arba komunikacijos priemonė susijusi su veiksmu arba keliais veiksmais, kurie bendrai finansuojami daugiau kaip vieno fondo lėšomis, b punkte numatytą nuorodą galima pakeisti nuoroda į ESI fondus.
2. Įgyvendindamas veiksmą paramos gavėjas informuoja visuomenę apie iš fondų gautą paramą:
- a) paramos gavėjo interneto svetainėje, jei tokia yra, pateikia trumpą veiksmo aprašymą, proporcingą gautos paramos dydžiui, įskaitant jo tikslus ir rezultatus, bei pabrėžia Europos Sąjungos finansavimą;
 - b) visuomenei gerai matomoje vietoje, pavyzdžiui, prie įėjimo į pastatą, 4 ir 5 punktuose nenurodytų veiksmų atveju iškabina bent vieną plakatą (ne mažesnę kaip A3 formato), kuriame pateikia informaciją apie projektą ir apie gautą Europos Sąjungos finansavimą.
3. ESF remiamų veiksmų ir atitinkamais atvejais ERPF arba Sanglaudos fondo remiamų veiksmų atveju paramos gavėjas užtikrina, kad veiksmo dalyviai būtų informuoti apie šių fondų suteiktą finansavimą.

Ant visų su veiksmo įgyvendinimu susijusių dokumentų, skirtų visuomenei arba dalyviams, taip pat ant dalyvavimo arba kitų pažymėjimų įrašoma, kad veiksmų programai įgyvendinti buvo suteikta fondo arba fondų parama.

4. Įgyvendindamas ERPF arba Sanglaudos fondo remiamą veiksmą, paramos gavėjas visuomenei gerai matomoje vietoje pakabina laikiną tinkamo dydžio kiekvieno veiksmo, pagal kurį finansuojama infrastruktūra arba statybos darbai, kuriems skirta visa viešoji parama viršija 500 000 EUR, informacinę lentą.

5. Ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo veiksmo užbaigimo paramos gavėjas visuomenei gerai matomoje vietoje pakabina nuolatinę tinkamo dydžio kiekvieno veiksmo, kuris atitinka toliau nurodytus kriterijus, lentelę arba informacinę lentą:

- a) visa viešoji parama veiksmui viršija 500 000 EUR;
- b) veiksmas yra fizinio objekto pirkimas arba infrastruktūros ar statybos darbų finansavimas.

Lentelėje arba informacinėje lentoje nurodomas veiksmo pavadinimas ir pagrindinis tikslas. Ji įrengiama laikantis Komisijos pagal 115 straipsnio 4 dalį patvirtintų techninių charakteristikų.

3. GALIMIEMS PARAMOS GAVĖJAMS IR PARAMOS GAVĖJAMS SKIRTOS INFORMAVIMO PRIEMONĖS

3.1. Galimiems paramos gavėjams skirtos informavimo priemonės

1. Vadovaujančioji institucija, laikydamosi komunikacijos strategijos, užtikrina, kad informacija apie veiksmų programos strategiją ir tikslus bei Sąjungos bei valstybės narės jungtinės paramos galimybes būtų kuo plačiau paskleista galimiems paramos gavėjams ir visoms suinteresuotosioms šalims, taip pat būtų pateikiami išsamūs duomenys apie atitinkamą fondų paramą.

2. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad galimi paramos gavėjai turėtų galimybę susipažinti su atitinkama informacija, įskaitant prireikus atnaujintą informaciją, ir atsižvelgiant į elektroninių ir kitų ryšių paslaugų prieinamumą tam tikriems galimiems paramos gavėjams, bent apie:

- a) galimybes gauti finansavimą ir kvietimo teikti paraiškas paskelbimą;
- b) tai, kokias išlaidų tinkamumo finansuoti sąlygas reikia įvykdyti, kad būtų galima gauti paramą pagal veiksmų programą;
- c) paraiškų skirti finansavimą nagrinėjimo tvarkos ir susijusių laikotarpių apibūdinimą;
- d) remtinų veiksmų atrankos kriterijus;
- e) tai, kas nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis gali suteikti informacijos apie veiksmų programas;
- f) galimų paramos gavėjų pareigą informuoti visuomenę apie veiksmo tikslą ir veiksmui skirtą fondų paramą pagal 2.2 punktą. Vadovaujančioji institucija gali prašyti, kad galimi paramos gavėjai paraiškose nurodytų siūlomą orientacinę veiksmo mastui proporcingą komunikacijos veiklą.

3.2. Paramos gavėjams skirtos informavimo priemonės

1. Vadovaujančioji institucija paramos gavėjus informuoja, kad priėmus finansavimą sutinkama, kad jie būtų įtraukti į veiksmų, apie kuriuos skelbiama pagal 115 straipsnio 2 dalį, sąrašą.

2. Vadovaujančioji institucija suteikia informaciją ir komunikacijos priemonių rinkinius, taip pat elektroninių formų modelius, kad prireikus padėtų paramos gavėjams įvykdyti 2.2 punkte nurodytas prievoles.

4. KOMUNIKACIJOS STRATEGIJOS SUDEDAMOSIOS DALYS

Vadovaujančiosios institucijos ir atitinkamais atvejais valstybės narės parengtą komunikacijos strategiją sudaro šios dalys:

- a) apibūdinamas taikytas požiūris, taip pat nurodomos pagrindinės informavimo ir komunikacijos priemonės, kurių valstybė narė arba vadovaujančioji institucija, atsižvelgdama į 115 straipsnyje apibūdintus tikslus, turi imtis ir kurios yra skirtos galimiems paramos gavėjams, paramos gavėjams, informacijos skleidėjams ir plačiajai visuomenei;
- b) apibūdinama informacinė medžiaga, kuri bus pateikta neigaliesiems prieinamomis formomis;
- c) apibūdinama, kaip paramos gavėjams bus padedama vykdyti komunikacijos veiklą;
- d) pateikiamas preliminarus strategijos įgyvendinimo biudžetas;

- e) apibūdinamos administracinės institucijos, įskaitant personalą, atsakingą už informavimo ir komunikacijos priemonių įgyvendinimą;
 - f) pateikiama 2 punkte nurodytų informavimo ir komunikacijos priemonių taikymo tvarka, taip pat interneto svetainė arba portalas, kur galima rasti šiuos duomenis;
 - g) nurodoma, kaip informavimo ir komunikacijos priemonės vertinamos pagal tai, kiek politika, veiksmų programos ir veiksmai bei fondams ir Sąjungai tenkantis vaidmuo yra matomas ir kiek apie tai žinoma;
 - h) kai tinka, apibūdinama, kaip buvo panaudoti ankstesnių veiksmų programų pagrindiniai rezultatai;
 - i) kasmet atnaujinami duomenys apie kitais metais vykdytiną informavimo ir komunikacijos veiklą.
-

XIII PRIEDAS

VADOVAUJANČIOSIOS INSTITUCIJOS IR TVIRTINANČIOSIOS INSTITUCIJOS PASKYRIMO KRITERIJAI

1. VIDINĖ KONTROLĖS APLINKA

- i) Nustatyta organizacinė struktūra, kuri apima vadovaujančiosios ir tvirtinančiosios institucijų funkcijas ir funkcijų paskirstymą toms institucijoms, užtikrinant, kad atitinkamais atvejais būtų laikomasi funkcijų atskyrimo principo.
- ii) Nustatyta sistema, kuria užtikrinama, kad užduočių delegavimo tarpinėms institucijoms atveju būtų apibrėžiamos atitinkamos šių institucijų atsakomybės sritys ir pareigos, tikrinami jų gebėjimai vykdyti deleguotąsias užduotis ir būtų nustatytos ataskaitų teikimo procedūros.
- iii) Nustatytos informavimo apie pažeidimus ir neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo procedūros bei pažeidimų ir neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo stebėsenos procedūros.
- iv) Parengtas tinkamų žmogiškųjų išteklių su reikiamais techniniais gebėjimais paskirstymo planas, apimantis įvairius organizacijos lygmenis ir funkcijas.

2. RIZIKOS VALDYMAS

Atsižvelgiant į proporcingumo principą, nustatyta sistema, kuria užtikrinama, kad prireikus ir ypač didelių veiklos pokyčių atveju būtų atliekamos atitinkamos rizikos valdymo pratybos.

3. VALDYMO IR KONTROLĖS VEIKSMAI

A. Vadovaujančioji institucija

- i) Nustatytos paraiškų dėl subsidijų, paraiškų vertinimo, finansuotinių subjektų pasirinkimo procedūros, be kita ko, instrukcijos ir gairės, kuriomis užtikrinamas veiksmų efektyvumas remiantis 125 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčiais, siekiant konkrečių atitinkamo prioriteto tikslų ir rezultatų.
- ii) Nustatytos valdymo patikrinimų procedūros, be kita ko, administracinių patikrinimų dėl kiekvienos paramos gavėjų pateikiamos paraiškos atlyginti išlaidas ir veiksmų patikrinimų vietoje procedūros.
- iii) Nustatytos paramos gavėjų paraiškų atlyginti išlaidas ir mokėjimo leidimų nagrinėjimo procedūros.
- iv) Nustatytos procedūros dėl kompiuterinėse laikmenose saugomų duomenų apie kiekvieną veiksmą rinkimo, užfiksavimo ir saugojimo, įskaitant atitinkamais atvejais duomenis apie atskirus dalyvius ir prireikus duomenų apie rodiklių išskaidymą pagal lytį, siekiant užtikrinti, kad sistemų saugumas atitiktų tarptautiniu lygmeniu pripažintus standartus.
- v) Vadovaujančioji institucija yra nustačiusi procedūras, kuriomis užtikrinama, kad paramos gavėjai turėtų atskirą apskaitos sistemą arba atitinkamą apskaitos kodą visoms su veiksmu susijusioms operacijoms.
- vi) Nustatytos procedūros veiksmingoms ir proporcingoms kovos su sukčiavimu priemonėms nustatyti.
- vii) Nustatytos procedūros tinkamai audito sekai ir archyvavimo sistemai užtikrinti.
- viii) Nustatytos procedūros valdymo patikinimo deklaracijai parengti, ataskaitai dėl atliktų kontrolės veiksmų ir nustatytų trūkumų teikti, taip pat metinei galutinio audito ir kontrolės priemonių santraukai parengti.
- ix) Nustatytos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstytos paramos kiekvienam veiksmui teikimo sąlygos.

B. Tvirtinančioji institucija

- i) Nustatytos Komisijai teikiamų tarpinio mokėjimo paraiškų tvirtinimo procedūros.
- ii) Nustatytos sąskaitų rengimo ir jų teisingumo, išsamumo ir tikslumo tvirtinimo procedūros, taip pat patvirtinimo, kad atitinkamos išlaidos atitinka taikytiną teisę, procedūros, atsižvelgiant į visų auditų rezultatus.
- iii) Nustatytos procedūros, skirtos užtikrinti kiekvieno veiksmo tinkamą audito seką pasitelkiant apskaitos duomenų, įskaitant duomenis apie susigrąžintinas, susigrąžintas sumas ir anuliuotas sumas, saugojimą kompiuterinėse laikmenose.
- iv) Atitinkamais atvejais nustatytos procedūros, skirtos užtikrinti, kad tvirtinančioji institucija iš vadovujančiosios institucijos gautų pakankamai informacijos apie atliktus patikrinimus ir auditų, atliktų audito institucijos arba jai vadovaujant, rezultatus.

4. STEBĖSENA

A. Vadovujančioji institucija

- i) Nustatytos procedūros stebėsenos komiteto darbui remti.
- ii) Nustatytos metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos rengimo ir teikimo Komisijai procedūros.

B. Tvirtinančioji institucija

Nustatytos procedūros vykdyti tvirtinančiosios institucijos pareigas: užtikrinti valdymo patikrinimų rezultatų ir audito institucijos ar jai vadovaujant atliktų auditų rezultatų įvertinimą prieš pateikiant mokėjimo paraiškas Komisijai.

XIV PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 ir 4 straipsniai	89 straipsnis
5, 6 ir 8 straipsniai	90 straipsnis
7 straipsnis	—
9 straipsnis	4 ir 6 straipsniai
10 straipsnis	4 straipsnio 1 dalis
11 straipsnis	5 straipsnis
12 straipsnis	4 straipsnio 4 dalis
13 straipsnis	4 straipsnio 5 dalis
14 straipsnis	4 straipsnio 7 ir 8 dalys ir 73 straipsnis
15 straipsnis	95 straipsnis
16 straipsnis	7 straipsnis
17 straipsnis	8 straipsnis
18 straipsnis	91 straipsnis
19–21 straipsniai	92 straipsnis
22 straipsnis	93 ir 94 straipsniai
23 straipsnis	92 straipsnio 6 dalis
24 straipsnis	91 straipsnio 3 dalis
25 straipsnis	10 ir 11 straipsniai
26 straipsnis	12 straipsnis
27 straipsnis	15 straipsnis
28 straipsnis	14 ir 16 straipsniai
29 straipsnis	52 straipsnis
30 straipsnis	53 straipsnis
31 straipsnis	113 straipsnis
32 straipsnis	26 straipsnis, 29 straipsnis ir 96 straipsnio 9 ir 10 dalys
33 straipsnis	30 straipsnis ir 96 straipsnio 11 dalis
34 straipsnis	98 straipsnis
35 straipsnis	99 straipsnis
36 straipsnis	31 straipsnis
37 straipsnis	27 straipsnis ir 96 straipsnio 1–8 dalys
38 straipsnis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	Šis reglamentas
39 straipsnis	100 straipsnis
40 straipsnis	101 straipsnis
41 straipsnis	102 ir 103 straipsniai
42 straipsnis	123 straipsnio 7 dalis
43 straipsnis	—
43a straipsnis	67 straipsnis
43b straipsnis	67 straipsnis
44 straipsnis	37 - 46 straipsniai
45 straipsnis	58 ir 118 straipsniai
46 straipsnis	59 ir 119 straipsniai
47 straipsnis	54 straipsnis
48 straipsnis	55 straipsnis, 56 straipsnio 1-3 dalys, 57 straipsnis ir 114 straipsnio 1 ir 2 dalys
49 straipsnis	56 straipsnio 4 dalis, 57 straipsnis ir 114 straipsnio 3 dalis
50 straipsnis	20 - 22 straipsniai
51 straipsnis	—
52 straipsnis	121 straipsnis
53 ir 54 straipsniai	60 ir 120 straipsniai
55 straipsnis	61 straipsnis
56 straipsnis	65–70 straipsniai
57 straipsnis	71 straipsnis
58 straipsnis	73 straipsnis
59 straipsnis	123 straipsnis
60 straipsnis	125 straipsnis
61 straipsnis	126 straipsnis
62 straipsnis	127 straipsnis
63 straipsnis	47 straipsnis
64 straipsnis	48 straipsnis
65 straipsnis	110 straipsnis
66 straipsnis	49 straipsnis
67 straipsnis	50 ir 111 straipsniai
68 straipsnis	51 ir 112 straipsniai
69 straipsnis	115 - 117 straipsniai
70 straipsnis	74 ir 122 straipsniai
71 straipsnis	124 straipsnis
72 straipsnis	75 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	Šis reglamentas
73 straipsnis	128 straipsnis
74 straipsnis	148 straipsnis
75 straipsnis	76 straipsnis
76 straipsnis	77 ir 129 straipsniai
77 straipsnis	78 ir 130 straipsniai
78 ir 78a straipsniai	131 straipsnis
79 straipsnis	—
80 straipsnis	132 straipsnis
81 straipsnis	80 ir 133 straipsniai
82 straipsnis	81 ir 134 straipsniai
83 straipsnis	—
84 straipsnis	82 straipsnis
85 - 87 straipsniai	135 straipsnis
88 straipsnis	—
89 straipsnis	141 straipsnis
90 straipsnis	140 straipsnis
91 straipsnis	83 straipsnis
92 straipsnis	142 straipsnis
93 straipsnis	86 ir 136 straipsniai
94 straipsnis	—
95 straipsnis	—
96 straipsnis	87 straipsnis
97 straipsnis	88 straipsnis
98 straipsnis	143 straipsnis
99 straipsnis	85 ir 144 straipsniai
100 straipsnis	145 straipsnis
101 straipsnis	146 straipsnis
102 straipsnis	147 straipsnis
103 ir 104 straipsniai	150 straipsnis
105 straipsnis	152 straipsnis
105a straipsnis	—
106 straipsnis	151 straipsnis
107 straipsnis	153 straipsnis
108 straipsnis	154 straipsnis

Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl 67 straipsnio

Taryba ir Komisija susitaria, kad 67 straipsnio 4 dalimi, kurioje nustatyta, kad 67 straipsnio 1 dalies b–d punktuose išvardytos supaprastintos sąnaudos netaikomos tais atvejais, kai veiksmas ar veiksmo dalį sudarantis projektas įgyvendinamas vien tik viešųjų pirkimų procedūromis, netrukdoma įgyvendinti veiksmo viešųjų pirkimų procedūromis, kurių laikantis paramos gavėjas sumoka rangovui pagal iš anksto nustatytus vieneto įkainius. Taryba ir Komisija susitaria, kad paramos gavėjo nustatytos ir apmokėtos sąnaudos, grindžiamos viešųjų pirkimų procedūromis nustatytais vieneto įkainiais, yra pagal 67 straipsnio 1 dalies a punktą faktiškai patirtos ir paramos gavėjo apmokėtos tikrosios sąnaudos.

Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 persvarstymo dėl asignavimų atkūrimo

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija sutaria į persvarstyti Finansinį reglamentą, kai Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 966/2012 bus derinamas su 2014–2020 m. daugiamete finansine programa, įtraukti nuostatas, kurių reikia, kad būtų galima taikyti veiklos lėšų rezervo paskirstymo tvarką ir įgyvendinti finansines priemones pagal Reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos struktūrinių ir investicijų fondų nuostatos, 39 straipsnį (MVĮ iniciatyva), dėl šių asignavimų atkūrimo:

- i. programoms numatytų asignavimų, susijusių su veiklos lėšų rezervu, kurie turėjo būti panaikinti dėl to, kad nepasiekti pagal tų programų prioritetus nustatyti orientyrai, ir
 - ii. numatytų asignavimų, susijusių su 39 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytomis specialiomis programomis, kurie turėjo būti panaikinti dėl to, kad turėjo būti nutrauktas valstybės narės dalyvavimas finansinėje priemonėje.
-

Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendras pareiškimas dėl 1 straipsnio

Jeigu tam, kad būtų atsižvelgta į EJRŽF ir EŽŪFKP ypatumus, reikėtų tolesnių pagrįstų nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo bendrų taisyklių, Europos Parlamentas, Taryba ir Europos Komisija įsipareigoja numatyti tokias nukrypti leidžiančias nuostatas, su deramu stropumu atliekant reikiamus Reglamento, kuriuo nustatomos Europos struktūriniais ir investicijų fondams bendros nuostatos, pakeitimus.

Europos Parlamento ir Tarybos bendras pareiškimas dėl bet kokio 5 straipsnio 3 dalies nuostatų netaikymo atgaline data

Europos Parlamentas ir Taryba susitaria, kad:

- kiek tai susiję su reglamento, kuriuo nustatomos Europos struktūriniais ir investicijų fondams bendros nuostatos, 14 straipsnio 2 dalies, 15 straipsnio 1 dalies c punkto ir 26 straipsnio 2 dalies taikymu, veiksmai, kurių imasi valstybės narės, siekdamos įtraukti 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus partnerius rengiant 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą partnerystės susitarimą ir programas, apima visus praktinius valstybių narių veiksmus, neatsižvelgiant į tai, koku metu jų buvo imtasi, taip pat veiksmus, kurių jos ėmėsi prieš įsigaliojant tam reglamentui ir prieš įsigaliojant pagal to reglamento 5 straipsnio 3 dalį priimtam deleguotajam aktui dėl Europos elgesio kodekso, per valstybių narių programavimo procedūros parengiamąjį etapą, jei įgyvendinami tame reglamente nustatyti tikslai, susiję su partnerystės principu. Šiuo atžvilgiu valstybės narės, paisydamos savo nacionalinės ir regioninės kompetencijos, nuspręš dėl siūlomo partnerystės susitarimo ir siūlomų programų projektų turinio, laikydamosi atitinkamų to reglamento ir konkrečioms fondams taikomų taisyklių nuostatų;
- pagal 5 straipsnio 3 dalį priimtas deleguotasis aktas, kuriuo nustatomas Europos elgesio kodeksas, jokiais aplinkybėmis neturės nei tiesioginės, nei netiesioginės grįžtamosios galios, visų pirma kai tai susiję su partnerystės susitarimo ir programų tvirtinimo procedūra, kadangi ES teisėkūros institucijų tikslas nėra suteikti Komisijai įgaliojimus, kuriais remdamasi ji galėtų nepritarti partnerystės susitarimo ir programų patvirtinimui vien tik dėl to, kad nesilaikoma pagal 5 straipsnio 3 dalį priimto Europos elgesio kodekso;
- Europos Parlamentas ir Taryba ragina Komisiją pateikti deleguotojo akto, kuris turi būti priimtas pagal 5 straipsnio 3 dalį, projekto tekstą kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip iki tos dienos, kai Taryba patvirtins politinį susitarimą dėl Reglamento, kuriuo nustatomos Europos struktūriniais ir investicijų fondams bendros nuostatos, arba dienos, kai dėl pranešimo projekto dėl šio reglamento bus balsuojama per Europos Parlamento plenarinį posėdį, atsižvelgiant į tai, kuri data bus pirmesnė.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1304/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 164 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ nustatomas Europos socialinio fondo (ESF), Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo veiklos pagrindas ir visų pirma išdėstomi teminiai tikslai, programavimo, stebėsenos, vertinimo, valdymo ir kontrolės principai ir taisyklės. Todėl būtina apibrėžti ESF misiją ir aprėptį, pagal teminius tikslus nustatytus investicinius prioritetus ir konkrečias nuostatas dėl veiklos, kurią galima finansuoti iš ESF;

⁽¹⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 82 ir OL C 271, 2013 9 19, p. 101.

⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 127.

⁽³⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 2013 m. gruodžio 17 d. (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

(2) ESF lėšomis turėtų būti gerinamos įsidarbinimo galimybės, didinama socialinė įtrauktis, kovojama su skurdu, skatinamas švietimas, igūdžiai ir mokymasis visą gyvenimą, plėtojama aktyvios, visapusiškos ir tvarios įtraukties politika, atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 162 straipsnyje ESF nustatytas užduotis; taip turėtų būti didinama ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda pagal SESV 174 straipsnį. Pagal SESV 9 straipsnį ESF turėtų atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su socialine atskirtimi, aukšto lygio švietimu, mokymu ir žmonių sveikatos apsauga;

(3) 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Taryba paragino vykdant visas bendrąsias politikos sritis, įskaitant sanglaudos politiką, remti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“, (strategija „Europa 2020“). Kad visiškai atitiktų šios strategijos tikslus, visų pirma susijusius su užimtumu, švietimu, mokymu ir kova su socialine atskirtimi, skurdu bei diskriminacija, ESF turėtų remti valstybes nares atsižvelgdamas į atitinkamas strategijos „Europa 2020“ integruotas gaires ir atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį ir, kai taikytina, nacionaliniu lygiu, į nacionalines reformų programas, pagrįstas nacionalinėmis užimtumo strategijomis, nacionalinėmis socialinėmis ataskaitomis, nacionalinėmis romų strategijomis ir nacionalinėmis neigaliųjų strategijomis. ESF taip pat turėtų prisidėti prie atitinkamų pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimo aspektų, visų pirma prie iniciatyvos „Naujų igūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“, iniciatyvos „Judus jaunimas“, ir prie iniciatyvos „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planas“. Jis taip pat turėtų remti atitinkamą iniciatyvų „Skaitmeninė darbotvarkė ir“Inovacijų sąjunga veiklą;

(4) dėl ekonomikos globalizacijos, kintančių technologijų ir vis labiau senėjančios darbo jėgos bei didėjančio igūdžių ir darbo vietų trūkumo tam tikruose sektoriuose ir regione Sąjungai kyla struktūrinių sunkumų. Sunkumai dar padidėjo kilus ekonomikos ir finansų krizei, dėl kurios išaugo nedarbas, ypač jaunimo ir kitų nepalankioje padėtyje esančių žmonių, pavyzdžiui, migrantų ir mažumų;

(5) ESF turėtų siekti skatinti užimtumą, gerinti galimybes patekti į darbo rinką, ypatingą dėmesį skiriant tiems, kurie labiausiai nutolę nuo darbo rinkos ir, remti savanorišką darbo jėgos judumą. ESF taip pat turėtų skatinti vyresnių žmonių aktyvumą ir sveikatingumą, be kita ko, pasinaudojant novatoriškais darbo organizavimo būdais, skatinant darbuotojų sveikatą ir saugą ir didinant įsidarbinimo galimybes. Skatindamas geresnį darbo rinkų

- veikimą užtikrinant didesnę tarptautinę geografinę darbuotojų judumą, ESF visų pirma turėtų remti EURES veiklą (Europos užimtumo tarnybų veiklą), susijusią su darbuotojų samdymu, informavimu, konsultavimu bei orientavimu nacionaliniu ir tarpvalstybiniu mastu; ESF finansuojami veiksmai turėtų atitikti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 5 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad niekas negali būti verčiamas dirbti priverčiamąjį ar privalomąjį darbą;
- (6) ESF taip pat turėtų skatinti socialinę įtrauktį ir užkirsti kelią skurdui bei kovoti su juo, siekiant, kad nepalanki socialinė padėtis nebūtų perduodama iš kartos į kartą, o tam reikia mobilizuoti įvairią politiką, skirtą nepalankiausioje padėtyje esantiems žmonėms nepriklausomai nuo jų amžiaus, įskaitant vaikus, dirbančius neturtinguosius ir pagyvenusias moteris. Reikėtų atkreipti dėmesį į prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių dalyvavimą. ESF gali būti naudojamas siekiant didinti įperkamas, tvarias ir aukštos kokybės visuotinės svarbos paslaugas didinti, visų pirma sveikatos priežiūros, užimtumo ir mokymo paslaugų, benamiams teikiamų paslaugų, užklasinės veiklos priežiūros, vaikų priežiūros ir ilgalaikės slaugos paslaugų srityse. Remiamos paslaugos gali būti viešosios, privačios ir (arba) bendruomeninės, jas gali teikti įvairūs teikėjai, t. y., viešosios institucijos, privačios bendrovės, socialinės įmonės, nevyriausybinės organizacijos;
- (7) ESF turėtų imtis spręsti mokyklos nebaigimo klausimą ir skatinti vienodas sąlygas visiems gauti kokybišką švietimą, investuoti į profesinį švietimą ir mokymą, didinti darbo rinkos svarbą švietimo ir mokymo sistemose bei skatinti mokymąsi visą gyvenimą, įskaitant formalųjį ir neformalųjį mokymąsi bei savišvietą;
- (8) be šių prioritetų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir valstybėse narėse ekonomikos augimui ir užimtumui paskatinti reikėtų didinti viešojo administravimo veiksmingumą nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, taip pat administravimo institucijų gebėjimą dalyvauti. Reikėtų stiprinti institucinius suinteresuotųjų subjektų, įskaitant nevyriausybinės organizacijas, teikiančių paslaugas užimtumo, švietimo, mokymo ir socialinės politikos srityse, įskaitant kovos su diskriminacija sritį, gebėjimus;
- (9) parama pagal investavimo prioritetą „bendruomenės inicijuota vietos plėtra“ galėtų padėti siekiant visų teminių tikslų, nustatytų šiame reglamente. Į ESF remiamas bendruomenių inicijuotas plėtros strategijas (ir į vietos veiksmų grupės valdymą, ir į strategijos turinį) turėtų būti įtraukti nepalankioje padėtyje esantys žmonės, kurie yra jų teritorijoje;
- (10) kartu labai svarbu remti Sąjungos labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių plėtotę ir konkurencingumą bei užtikrinti, kad žmonės, suteikus jiems tinkamų įgūdžių ir mokymosi visą gyvenimą galimybių, galėtų prisitaikyti ir susidoroti su naujais sunkumais, tokiais kaip žiniomis grįsta ekonomika, skaitmeninė darbotvarkė, perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir efektyviai energiją vartojančios ekonomikos. Siekdamas svarbiausių teminių tikslų ESF turėtų padėti įveikti šiuos sunkumus. Šioje srityje ESF turėtų remti darbo jėgos perėjimą nuo švietimo prie įdarbinimo siekiant ekologiškesnių įgūdžių ir darbo ir turėtų spręsti trūkstamų įgūdžių problemą, be kita ko, energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiosios energijos ir darniojo transporto sektoriuose. ESF taip pat turėtų prisidėti prie kultūrinių ir kūrybinių įgūdžių. Sociokultūrinis ir kultūros, kūrybos ir kultūros sektoriai yra svarbūs netiesiogiai įgyvendinant ESF tikslus; todėl jų teikiamos galimybės turėtų būti geriau integruotos į ESF projektus ir programavimą;
- (11) atsižvelgiant į nuolatinį poreikį spręsti jaunimo nedarbo problemą visoje Sąjungoje, labiausiai paveiktuose regionuose reikėtų parengti Jaunimo užimtumo iniciatyvą (toliau – JUI). JUI turėtų būti remiami tokių regionų jaunuoliai, kurie nedirba, nestudijuoja ar nesimoko, kurie yra bedarbiai ar neaktyvūs, taip sustiprinant ir sparčiau įgyvendinant ESF finansuojamas priemones. Kartu su ESF finansavimu labiausiai paveiktuose regionuose reikėtų specialiai skirti papildomų lėšų JUI. JUI pirmiausia turėtų būti skirta asmenims, o ne struktūroms, taigi ji turėtų papildyti kitus ESF finansuojamus veiksmus ir nacionalines priemones, skirtas nesimokančiam, nestudijuojančiam ir nedirbančiam jaunimui, be kita ko, įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą laikantis 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacijos dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo ⁽¹⁾, kurioje nustatyta, kad jaunimas turėtų gauti kokybišką įdarbinimo, tęstinio mokymo, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymą per keturis mėnesius nuo tada, kai jis tampa bedarbis ar pabaigia formalųjį mokymąsi. JUI taip pat galima būtų remti kovos su mokyklos nebaigimu veiksmus. Galimybė jaunuoliui ar jo šeimai ar nuo jo priklausantiems asmenims gauti socialines išmokas neturėtų priklausyti nuo to, ar jaunuolis dalyvauja JUI;

⁽¹⁾ OL C 120, 2013 4 26, p. 1.

- (12) JUI turėtų būti visiškai įtraukta į ESF programavimą, tačiau, kai tinkama, siekiant įgyvendinti jos tikslus turėtų būti numatytos atskiros su JUI susijusios nuostatos. Būtina supaprastinti ir palengvinti JUI įgyvendinimą, visų pirma finansų valdymo nuostatų ir lėšų telkimo pagal temas tvarkos atžvilgiu. Siekiant užtikrinti, kad JUI rezultatai būtų aiškiai parodomi ir apie juos būtų pranešama, turėtų būti numatyta atskira stebėsenos ir vertinimo, taip pat informavimo ir viešinimo tvarka. Jaunimo organizacijos turėtų būti įtrauktos į stebėsenos komitetų diskusijas dėl JUI rengimo ir įgyvendinimo, įskaitant jos vertinimą;
- (13) ESF, užtikrindamas labiau koncentruotą paramą Sąjungos prioritetams pasiekti, turėtų prisidėti įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Mažiausia sanglaudos politikos finansavimo dalis ESF yra nustatyta laikantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 92 straipsnio 4 dalies. Pirmiausia ESF turėtų padidinti paramą kovai su socialine atskirtimi ir skurdu, nustatydamas minimalias šiems tikslams rezervuotinas lėšas, kurios sudarytų 20 proc. kiekvienos valstybės narės visos ESF lėšų sumos. ESF lėšomis finansuoti atrinkti investiciniai prioritetai ir jų skaičius taip pat turėtų būti ribotas atsižvelgiant į remiamų regionų išsivystymo lygį;
- (14) kad būtų galima atidžiau stebėti ir geriau vertinti rezultatus Sąjungos lygmeniu, pasiekiamus ESF lėšomis finansuojamais veiksmais, šiame reglamente reikėtų nustatyti bendrą produkto ir rezultato rodiklių rinkinį. Tokie rodikliai turėtų atitikti investavimo prioritetą bei veiksmų, kurie remiami pagal šį reglamentą, rūšį ir atitinkamas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatas. Rodiklius pririnkus reikėtų papildyti konkrečios programos rezultatų ir (arba) produkto rodikliais;
- (15) valstybės narės raginamos teikti ataskaitas apie su visomis veiksmų programomis susijusių ESF investicijų poveikį marginalizuotų grupių lygioms galimybėms, vienodai prieigai bei integracijai;
- (16) atsižvelgdamos į duomenų apsaugos reikalavimus, susijusius su dalyvių neskelbtinų duomenų rinkimu ir laikymu, valstybės narės ir Komisija nuolat įvertina ESF paramos, skirtos socialinei įtraukai ir kovai su skurdu, efektyvumą, veiksmingumą ir poveikį, ypač nepalankioje padėtyje esančių žmonių, pvz., romų, atžvilgiu. Valstybės narės raginamos savo nacionalinėse socialinėse ataskaitose, pridėtosiose prie nacionalinių reformų programų, pranešti apie ESF lėšomis finansuojamas iniciatyvas, visų pirma susijusias su marginalizuotomis bendruomenėmis, pvz., romais ir migrantais;
- (17) ESF lėšomis remiamų veiksmų veiksmingą ir produktyvų įgyvendinimą lemia geras valdymas ir visų susijusių teritorinių ir socialinių bei ekonominių dalyvių, įskaitant dalyvius, veikiančius regionų ir vietos lygmenimis, ypač skėtines asociacijas, atstovaujančias vietas ir regionų valdžios institucijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms, ekonominiams ir ypač socialiniams partneriams ir nevyriausybinėms organizacijoms, partnerystė. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad socialiniai partneriai ir nevyriausybinių organizacijų dalyvautų strateginiame ESF valdyme nuo veiksmų programų prioritetų nustatymo iki įgyvendinimo ir ESF rezultatų vertinimo;
- (18) valstybės narės ir Komisija turėtų užtikrinti, kad įgyvendinant ESF lėšomis finansuojamus prioritetus būtų skatinama moterų ir vyrų lygybė pagal SESV 8 straipsnį. Iš vertinimų matyti, kad svarbu laiku ir nuosekliai į visus programų planavimo, rengimo, stebėsenos ir įgyvendinimo aspektus ir etapus įtraukti lyčių lygybės tikslų aspektą, kartu užtikrinant, kad būtų imamasi konkrečių veiksmų lyčių lygybei ir moterų ekonominei nepriklausomybei, švietimui ir įgūdžiams ir smurtą patyrusių moterų reintegravimui į darbo rinką ir visuomenę skatinti;
- (19) atsižvelgiant į SESV 10 straipsnį, įgyvendinant ESF lėšomis finansuojamus prioritetus turėtų būti prisidedama prie kovos su diskriminacija dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar lytinės orientacijos, ypatingą dėmesį skiriant tiems, kurie patiria daugialypę diskriminaciją. Diskriminacija dėl lyties turėtų būti aiškinama plačiau jos prasme, kad ji apimtų kitus su lytimi susijusius aspektus pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką. Įgyvendinant ESF lėšomis finansuojamus prioritetus taip pat turėtų būti prisidedama prie lygių galimybių skatinimo. ESF lėšomis turėtų būti remiamos pastangos laikytis Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvencija prisiimto Sąjungos įsipareigojimo, susijusio *inter alia* su švietimu, darbu ir užimtumu bei prieinamumu. ESF taip pat turėtų skatinti pereiti nuo institucinės prie bendruomenės slaugos. ESF neturėtų remti veiksmų, kuriais prisidedama prie segregacijos ar socialinės atskirties;
- (20) parama socialinėms inovacijoms prisideda prie to, kad politika jautriau reaguotų į socialinius pokyčius. ESF turėtų skatinti ir remti novatoriškas socialines įmones ir verslininkus, taip pat nevyriausybinių organizacijų ir kitų socialinės ekonomikos dalyvių vykdomus novatoriškus projektus. Siekiant padidinti politikos veiksmingumą, būtų naudinga, prieš pradėdant plačiau diegti novatoriškus sprendimus, pirmiausia juos išbandyti ir įvertinti,

- tam turėtų būti skiriama speciali ESF parama; novatoriški sprendimai, jei pasitvirtintų jų veiksmingumas, galėtų apimti socialinės metrikos plėtojimą, pavyzdžiui, socialinį ženklumą;
- (21) tarptautinis bendradarbiavimas turi didelę pridėtinę vertę, todėl jį turėtų remti visos valstybės narės, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, kai atsižvelgiama į proporcingumo principą. Taip pat būtina stiprinti Komisijos vaidmenį, kai sudaromos galimybės keistis patirtimi ir bendradarbiauti įgyvendinant susijusias iniciatyvas;
- (22) siekiant skatinti integruotą ir visapusišką požiūrį į užimtumą ir socialinę įtrauktį, ESF turėtų remti įvairius sektorius apimančias ir teritorines partnerystes;
- (23) regionų ir vietos suinteresuotųjų subjektų sutelkimas turėtų padėti įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ ir jos pagrindinius tikslus. Regionų ir vietos valdžios institucijos, miestai, socialiniai partneriai ir nevyriausybinės organizacijos galėtų aktyviau dalyvauti rengiant ir vykdamas veiksmų programas, jei būtų propaguojami ir įgyvendinami teritoriniai paktai, vietos užimtumo ir socialinės įtraukties iniciatyvos, bendruomenių inicijuojamos vietos tvarios ir integracinės plėtros strategijos miestuose ir kaimo vietovėse ir tvarios miestų plėtros strategijos;
- (24) Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 numatyta, kad išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklės priimamos nacionaliniu lygmeniu, išskyrus tam tikras išimtis, dėl kurių būtina parengti konkrečias ESF nuostatas;
- (25) siekiant supaprastinti ESF naudojimą ir sumažinti klaidų riziką, taip pat atsižvelgiant į ESF lėšomis remiamų veiksmų specifiškumą, reikėtų nustatyti nuostatas, papildančias Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su išlaidų tinkamumu finansuoti;
- (26) naudojant fiksuotąsias sumas, fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias normas sumas būtų užtikrintas paprastumas paramos gavėjams ir sumažėtų administracinė našta visiems ESF projektų partneriams;
- (27) svarbu užtikrinti patikimą kiekvienos veiksmų programos finansų valdymą ir kuo veiksmingesnį bei patogesnį dalyviams jos įgyvendinimą. Valstybės narės neturėtų nustatyti papildomų taisyklių, dėl kurių paramos gavėjams būtų sudėtingiau naudotis lėšomis;
- (28) valstybės narės ir regionai turėtų būti skatinami ESF poveikį stiprinti įgyvendinant finansines priemones, kuriomis būtų remiami, pavyzdžiui, studentai, darbo vietų kūrimas, darbuotojų judumas, socialinė įtrauktis ir socialinis verslumas;
- (29) ESF turėtų papildyti kitas Sąjungos programas ir turėtų būti plėtojama glaudžiai ESF ir kitų Sąjungos finansinių priemonių sąveika;
- (30) investavimas į žmogiškąjį kapitalą yra pagrindinis svertas, kuriuo Sąjunga gali remtis siekdama užtikrinti savo konkurencingumą tarptautiniu lygmeniu ir tvariai atgauti savo ekonomiką. Jokios investicijos neužtikrins struktūrinių reformų, jei kartu nebus vykdoma nuosekli ir į augimą nukreipta žmogiškojo kapitalo vystymo strategija. Taigi būtina užtikrinti, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu įgūdžiams gerinti ir užimtumo lygiui didinti skirtos lėšos leistų įgyvendinti atitinkamo masto veiksmus;
- (31) pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais įvairioms veiksmų rūšims būtų nustatyti fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotosios sumos bei jų didžiausia suma. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (32) Komisijai atlikti ESF administravimą turėtų padėti SESV 163 straipsnyje numatytas komitetas;
- (33) kadangi šiuo reglamentu pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 ⁽¹⁾, tas reglamentas turėtų būti panaikintas. Vis dėlto šis reglamentas neturėtų turėti įtakos tolesniam paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1081/2006 arba bet kokiais kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d., teikimui arba keitimui. Tas reglamentas ar tokie kiti taikytini teisės aktai turėtų būti toliau taikomi po 2013 m. gruodžio 31 d. tai paramai arba susijusiems projektams iki jų pabaigos. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1081/2006 pateiktos ar patvirtintos paraiškos skirti paramą turėtų galioti ir toliau,

⁽¹⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 dėl Europos socialinio fondo ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1784/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 12).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

3 straipsnis

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiame reglamente nustatomos Europos socialinio fondo (ESF), įskaitant Jaunimo užimtumo iniciatyvą (JU), misijos, jo paramos aprėptis, specialiosios nuostatos bei tinkamos paramai gauti išlaidų rūšys.

2 straipsnis

Misijos

1. ESF skatina aukštą užimtumo lygį ir darbo kokybę, gerina galimybes patekti į darbo rinką, remia geografinį ir profesinį darbuotojų judumą ir palengvina jų prisitaikymą prie pramonės pokyčių ir gamybos sistemos pokyčių, kurių reikia dėl tvaraus vystymosi, skatina aukštą švietimo ir mokymo lygį visiems ir padeda jaunimui pereiti iš švietimo sistemos į darbo rinką, kovoja su skurdu ir didina socialinę įtrauktį, skatina lyčių lygybę, nediskriminavimą ir lygias galimybes, taip padėdamas siekti su didesne ekonomine, socialine ir teritorine sanglauda susijusių Sąjungos prioritetų.

2. ESF įgyvendina savo misijas, nustatytas 1 dalyje, remdamas valstybių narių siekius įgyvendinti Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos (strategija „Europa 2020“) prioritetus ir pagrindinius tikslus ir suteikdamas valstybėms narėms galimybes šalinti konkrečias problemas, su kuriomis jos susiduria siekdamos strategijos „Europa 2020“ tikslų. ESF lėšomis remiamas su jo misijomis susijusių politikos ir veiksmų rengimas ir įgyvendinimas, atsižvelgiant į atitinkamas integruotąsias gaires ir atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį, ir, atitinkamai atvejais nacionaliniu lygmeniu, į nacionalines reformų programas ir kitas atitinkamas nacionalines strategijas ir ataskaitas.

3. ESF turi būti naudingas žmonėms, ypač nepalankioje padėtyje esantiems žmonėms: ilgalaikiams bedarbiams, neigaliesiems, migrantams, etninėms mažumoms, marginalioms bendruomenėms ir skurdą ir socialinę atskirtį patiriantiems visų amžiaus grupių asmenims. ESF taip pat remia darbuotojus, įmones, įskaitant socialinės ekonomikos subjektus, ir verslininkus, taip pat sistemas ir struktūras, kad joms būtų lengviau prisitaikyti prie naujų uždavinių, įskaitant įgūdžių neatitikties mažinimą, kad būtų skatinamas geras valdymas, socialinė pažanga ir reformų įgyvendinimas, visų pirma užimtumo, švietimo, profesinio mokymo ir socialinės politikos srityse.

Paramos aprėptis

1. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 8, 9, 10 ir 11 punktuose nustatytus, atitinkamai šios dalies a, b, c ir d punktuose išvardytus teminius tikslus, taip pat į ESF misijas, ESF lėšomis remiami šie investiciniai prioritetai:

a) pagal teminį tikslą „didinti tvarų ir kokybišką užimtumą ir remti darbo jėgos judumą“:

i) galimybių gauti darbą ieškantiems darbo asmenims ir neaktyviems asmenims, įskaitant ilgalaikius bedarbius ir asmenis, nutolusius nuo darbo rinkos, suteikimas, taip pat pasitelkiant vietas užimtumo iniciatyvas ir remiant darbo jėgos judumą;

ii) jaunimo, visų pirma nedirbančio ir nesimokančio jaunimo, įskaitant jaunimą, kuriam kyla socialinės atskirties pavojus ir marginalizuotų bendruomenių jaunimą, ilgalaikis integravimas į darbo rinką, taip pat įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą;

iii) savarankiškas darbas, verslumas ir verslo steigimas, įskaitant novatoriškas labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones;

iv) vyrų ir moterų lygybė visose srityse, įskaitant įsidarbinimo ir profesinės karjeros galimybes, darbinio ir asmeninio gyvenimo derinimą ir skatinimą mokėti vienodą atlyginimą už vienodą darbą;

v) darbuotojų, įmonių ir verslininkų prisitaikymas prie pokyčių;

vi) vyresnių žmonių aktyvumas ir sveikatingumas;

vii) darbo rinkos institucijų, pavyzdžiui, viešųjų ir privačiųjų užimtumo tarnybų, modernizavimas ir atitikties darbo rinkos poreikiams gerinimas, įskaitant priemones, kuriomis didinamas tarptautinis darbo jėgos judumas, pasitelkus mobilumo programas ir geresnį institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą;

b) pagal teminį tikslą „skatinti socialinę įtrauktį, kovoti su skurdu ir bet kokia diskriminacija“:

i) aktyvi įtrauktis, be kita ko, siekiant skatinti lygias galimybes, aktyvų dalyvavimą bei geresnes įsidarbinimo galimybes;

- ii) socialinis ir ekonominis marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integravimas;
- iii) kova su visų rūšių diskriminacija ir vienodų galimybių skatinimas;
- iv) galimybių naudotis įperkamos, tvariomis ir aukštos kokybės paslaugomis, įskaitant sveikatos priežiūrą ir visuotinės svarbos socialines paslaugas, didinimas;
- v) socialinės verslininkystės ir profesinės integracijos socialinėse įmonėse bei socialinės ir solidarumo ekonomikos skatinimas siekiant padidinti įsidarbinimo galimybes;
- vi) bendruomenės iniciatyva vykdomos vietos vystymosi strategijos;
- c) pagal teminį tikslą „investuoti į švietimą, mokymą ir profesinį mokymą teikiant igūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą“:
- i) mokyklos nebaigiančių asmenų skaičiaus mažinimas ir mokyklos nebaigimo prevencija, lygių galimybių gauti geros kokybės ikimokyklinį, pradinį ir vidurinį išsilavinimą, įskaitant grįžimui į švietimo ir mokymo procesą skirtus mokymosi būdus, įskaitant formalųjį, neformalųjį mokymąsi ir savišvietą, užtikrinimas;
- ii) aukštojo ir lygiaverčio lygmens mokslo kokybės, veiksmingumo ir prieinamumo didinimas siekiant didinti dalyvavimo ir rezultatų lygį, visų pirma nepalankioje grupėje esančių grupių atveju;
- iii) vienodų galimybių formaliai, neformaliai ir savarankiškai mokytis visą gyvenimą suteikimas visoms amžiaus grupėms, darbuotojų žinių, igūdžių ir kompetencijos ugdymas ir lanksčių mokymosi būdų, be kita ko pasitelkiant profesinį orientavimą ir įgytos kompetencijos pripažinimą, skatinimas;
- iv) švietimo ir mokymo sistemų atitikties darbo rinkos poreikiams gerinimas, perėjimo nuo švietimo prie užimtumo palengvinimas ir profesinio mokymo ir mokymo sistemų ir jų kokybės stiprinimas, be kita ko pasitelkiant gebėjimų numatymą, mokymo programų pritaikymą ir mokymosi darbo vietoje sistemų kūrimą ir plėtojimą, įskaitant dualinio mokymo sistemas ir pameistrystės programas;
- d) pagal teminį tikslą „stiprinti valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinius gebėjimus ir veiksmingą viešąjį administravimą“:
- i) investicijos į institucinius gebėjimus bei viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų efektyvumą nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis, siekiant reformų, geresnio reglamentavimo ir gero valdymo.
- Šis investicijų prioritetas nustatomas tik valstybėse narėse, kurios atitinka paramos gavimo iš Sanglaudos fondo kriterijus, arba valstybėse narėse, kuriose yra vienas arba daugiau NUTS 2 lygmens regionų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 90 straipsnio 2 dalies a punkte;
- ii) visų suinteresuotųjų subjektų, įgyvendinančių švietimo, mokymosi visą gyvenimą, profesinio mokymo, užimtumo ir socialinę politiką, gebėjimų stiprinimas, be kita ko sudarant sektorių ir teritorinius paktus dėl pasirengimo vykdyti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmenų reformas.
2. Skirdamas lėšų 1 dalyje nurodytiems investiciniams prioritetams, ESF taip pat padės siekti kitų teminių tikslų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmoje pastraipoje:
- a) remti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, atsparios klimato kaitos poveikiui, tusiai išteklius naudojančios ir ekologiškesnės ekonomikos, vykdamas švietimo ir mokymo sistemų tobulinimą, būtiną siekiant pritaikyti igūdžius ir kvalifikaciją, kelti darbo jėgos kvalifikaciją ir kurti naujas darbo vietas su aplinka ir energetika susijusiuose sektoriuose;
- b) gerinti prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų, ir tokių technologijų naudojimą bei kokybę, didinant skaitmeninį raštingumą ir e. mokymąsi, investicijas į e. įtrauktį, e. igūdžius bei į susijusius verslumo igūdžius;
- c) stiprinti mokslinius tyrimus, technologijų plėtrą ir inovacijas, tobulinant antrosios ir trečiosios pakopos aukštojo mokslo studijas ir verslumo igūdžius, rengiant mokslo darbuotojus ir sukuriant aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų ir technologijų centrų bei įmonių tinklus ir sudarant partnerystės sutartis;
- d) didinti mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumą ir ilgalaikį tvarumą ugdant įmonių, jų vadovų ir darbuotojų pritaikymą ir skatinant daugiau investuoti į žmogiškąjį kapitalą ir remti į praktiką orientuoto profesinio lavinimo ar mokymo įstaigas.

4 straipsnis

Nuoseklumas ir lėšų telkimas pagal temas

1. Valstybės narės užtikrina, kad veiksmų programose nustatyta strategija ir veiksmai būtų nuoseklūs ir jais būtų sprendžiami nacionalinėse reformų programose ir, kai tinkama, kitose nacionalinėse strategijose, kuriomis siekiama kovoti su nedarbu, skurdu ir socialine atskirtimi, taip pat atitinkamose Tarybos rekomendacijose, priimtose pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį, įvardyti uždaviniai, ir taip būtų siekiama pagrindinių strategijos „Europa 2020“ tikslų užimtumo, švietimo ir skurdo mažinimo srityse.

2. Kiekviena valstybė narė bent 20 proc. visų ESF lėšų skiria teminiam tikslui „skatinti socialinę įtrauktį, kovoti su skurdu ir visų rūšių diskriminacija“, nustatytam Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 9 punkte.

3. Valstybės narės lėšas telkia pagal temas ir juos paskirsto taip:

- a) labiau išsivysčiusiuose regionuose valstybės narės ne mažiau kaip 80 proc. visų kiekvienai veiksmų programai skirtų ESF lėšų sutelkia daugiausia į penkis investicinius prioritetus, nurodytus 3 straipsnio 1 dalyje;
- b) pereinamojo laikotarpio regionuose valstybės narės ne mažiau kaip 70 proc. visų kiekvienai veiksmų programai skirtų ESF lėšų sutelkia daugiausia į penkis investicinius prioritetus, nurodytus 3 straipsnio 1 dalyje;
- c) mažiau išsivysčiusiuose regionuose valstybės narės ne mažiau kaip 60 proc. visų kiekvienai veiksmų programai skirtų ESF lėšų sutelkia daugiausia į penkis investicinius prioritetus, nurodytus 3 straipsnio 1 dalyje.

4. 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos prioritetinės kryptys apskaičiuojant šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas procentines dalis neįtraukiamos.

5 straipsnis

Rodikliai

1. Bendrieji produkto ir rezultato rodikliai, nustatyti šio reglamento I priede, ir, kai tinkama, konkrečios programos rodikliai naudojami pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio 4 dalį ir 96 straipsnio 2 dalies b punkto ii ir iv papunkčius. Visuose investiciniuose prioritetuose turi būti atsiškaitoma už visus bendruosius produkto ir rezultato rodiklius. Šio reglamento II priede nustatyti rezultato rodikliai pateikiami laikantis šio straipsnio 2 dalies. Kai taikoma, duomenys suskirstomi pagal lytį.

Bendriesiems ir konkrečios programos produkto rodikliams nustatoma nulinė pradinė reikšmė. Jei, atsižvelgiant į remiamų veiksmų pobūdį, yra galimybė, 2023 metams šiems rodikliams nustatomos kaupiamosios kiekybinės siektinos vertės. Produkto rodikliai išreiškiami absoliučiais skaičiais.

Tiems bendriesiems ir konkrečios programos rezultato rodikliams, kuriems yra nustatytos kaupiamosios kiekybinės siektinos vertės 2023 metams, pradinė reikšmė nustatoma naudojant naujausius turimus duomenis arba kitus atitinkamus informacijos šaltinius. Konkrečios programos rezultato rodiklius ir jų siektinas reikšmes galima išreikšti kiekybiškai arba kokybiškai.

2. Greta to, kas numatyta 1 dalyje, šio reglamento II priede nustatyti rezultato rodikliai naudojami visiems projektams, kurie remiami pagal 3 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje nurodytą investicinį prioritetą siekiant įgyvendinti JUI. Visi šio reglamento II priede nustatyti rodikliai turi turėti kaupiamąją kiekybinę siektiną reikšmę 2023 metams ir pradinę reikšmę.

3. Kartu su metinėmis įgyvendinimo ataskaitomis kiekviena vadovaujančioji institucija perduoda struktūrizuotus kiekvieno prioriteto duomenis, išskaidytus pagal investicinius prioritetus. Duomenys pateikiami pagal intervencijų kategorijas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 96 straipsnio 2 dalies b punkto vi papunktyje ir produkto bei rezultato rodiklius. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 2 dalies, duomenys, perduoti apie produkto ir rezultato rodiklius, turi atitikti iš dalies arba visiškai įgyvendintų projektų reikšmes.

II SKYRIUS

SPECIALIOSIOS PROGRAMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS

6 straipsnis

Partnerių dalyvavimas

1. Partneriai, nurodyti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnyje, gali dalyvauti įgyvendinant veiksmų programas jiems suteikiant bendrąjį įgaliojimą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 123 straipsnio 7 dalyje. Tokiais atvejais veiksmų programoje nurodoma veiksmų programos dalis, dėl kurios suteikiamas bendrasis įgaliojimas, ir pagal kiekvieną prioritetinę kryptį numatomi jai skirti finansiniai asignavimai.

2. Siekiant skatinti tinkamą socialinių partnerių dalyvavimą vykdant ESF lėšomis remiamą veiklą, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 90 straipsnio 2 dalies a arba b punktuose apibrėžto regiono arba Sanglaudos fondo paramos skyrimo reikalavimus atitinkančios valstybės narės veiksmų programos vadovaujančiosios institucijos pagal poreikius užtikrina, kad tinkama ESF lėšų suma būtų skiriama gebėjimams stiprinti – mokymams, tinklų kūrimo priemonėms, socialinio dialogo stiprinimui ir veiklai, kurios imamasi kartu su socialiniais partneriais.

3. Siekiant skatinti tinkamą nevyriausybinų organizacijų dalyvavimą ir prieinamumą vykdančias ESF lėšomis remiamą veiklą, visų pirma socialinės įtraukties, lyčių lygybės ir lygių galimybių srityse, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 90 straipsnio 2 dalies a ar b punktuose apibrėžto regiono arba Sanglaudos fondo paramos skyrimo reikalavimus atitinkančios valstybės narės veiksmų programos vadovaujančiosios institucijos užtikrina, kad tinkama ESF lėšų suma būtų skiriama nevyriausybinų organizacijų gebėjimams stiprinti.

7 straipsnis

Vyrų ir moterų lygybės skatinimas

Valstybės narės ir Komisija skatina vyrų ir moterų lygybę integruodamos lyčių aspektą kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 7 straipsnyje, rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant veiksmų programas. Pasinaudodamos ESF valstybės narės ir Komisija taip pat remia konkrečius tikslinius veiksmus, atitinkančius bet kokius investicinius prioritetus, nurodytus šio reglamento 3 straipsnyje, ypač 3 straipsnio 1 dalies a punkto iv papunktyje, siekdamas padidinti tvarų moterų dalyvavimą ir pažangą darbo rinkoje ir tuo būdu kovoti su didėjančiu moterų skurdu, sumažinti segregaciją pagal lytis ir kovoti su lyčių stereotipais darbo rinkoje ir švietimo ir mokymo srityje, skatinti visų asmenų galimybes suderinti darbinį ir asmeninį gyvenimą bei vyrų ir moterų vienodą pasidalijimą atsakomybe už priežiūrą.

8 straipsnis

Lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimas

Valstybės narės ir Komisija skatina visiems suteikti vienodas galimybes, nediskriminuojant dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 7 straipsnyje, visur atsižvelgiant į nediskriminavimo principą. Pasinaudodamos ESF valstybės narės ir Komisija taip pat remia konkrečius veiksmus pagal bet kokius investicinius prioritetus, kaip nurodyta šio reglamento 3 straipsnyje, ir ypač 3 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktyje. Tokiais veiksmais siekiama kovoti su visų rūšių diskriminacija ir padidinti prieinamumą neįgaliesiems asmenims, siekiant pagerinti integraciją į darbo rinką, švietimo ir mokymo sistemą, ir tuo būdu sustiprinti socialinę įtrauktį ir sumažinti nelygybę gauto išsilavinimo ir sveikatos būklės požiūriu, įskaitant perėjimą nuo institucinių prie bendruomenių slaugos paslaugų, visų pirma asmenų, patiriančių daugialypę diskriminaciją, atveju.

9 straipsnis

Socialinės inovacijos

1. ESF skatina socialines inovacijas visose jo aprėpties srityse, nustatytose šio reglamento 3 straipsnyje, visų pirma siekiant išbandyti inovacinius sprendimus, juos įvertinti ir diegti juos plačiau, be kita ko, vietos ar regiono lygmeniu, bendradarbiaujant su atitinkamais partneriais, visų pirma su socialiniais partneriais, kad būtų tenkinami socialiniai poreikiai,

2. Valstybės narės savo veiksmų programose arba vėlesniu etapu įgyvendinimo metu nustato konkrečias valstybių narių poreikius atitinkančias socialinių inovacijų sritis.

3. Komisija padeda ugdyti su socialinėmis inovacijomis susijusius gebėjimus, visų pirma remdama abipusį mokymąsi, tinklų kūrimą, gerosios patirties ir metodikų sklaidą ir propagavimą.

10 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Skatindamos abipusį mokymąsi, valstybės narės remia tarptautinį bendradarbiavimą ir taip didina ESF lėšomis remiamų politikos sričių veiksmingumą. Tarptautiniu bendradarbiavimu laikomas bent dviejų valstybių narių partnerių bendradarbiavimas.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės, turinčios vienintelę ESF lėšomis remiamą veiksmų programą ar vienintelę kelių fondų lėšomis remiamą veiksmų programą, išimties tvarka gali pasirinkti neremti tarptautinio bendradarbiavimo veiksmų tinkamai pagrįstais atvejais ir atsižvelgdamos į proporcingumo principą.

3. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su atitinkamais partneriais, gali pasirinkti tarptautinio bendradarbiavimo temas iš Komisijos pasiūlyto ir 25 straipsnyje nurodyto komiteto patvirtinto bendrų temų sąrašo arba pasirinkti bet kurias kitas temas, atitinkančias jų konkrečius poreikius.

4. Bendradarbiauti tarptautiniu mastu 3 dalyje nurodyto sąrašo bendromis temomis ir, kai tinkama, kitomis valstybių narių pasirinktomis temomis Komisija padeda siūlydama abipusio mokymosi ir suderintos ar bendros veiklos galimybes. Visų pirma Komisija vadovauja ES lygmens platformai, leidžiančiai kurti tarptautines partnerystes, keistis patirtimi, ugdyti gebėjimus, užmegzti ryšius, taip pat naudingai pritaikyti atitinkamus rezultatus ir skleisti apie juos informaciją. Be to, siekdama palengvinti tarptautinį bendradarbiavimą, Komisija sukuria suderintą įgyvendinimo sistemą, įskaitant bendrus tinkamumo kriterijus, veiksmų rūšis ir tvarkaraštį, bendras stebėsenos ir vertinimo metodikas.

11 straipsnis

Šio fondo veiksmų programų nuostatos

1. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 96 straipsnio 1 dalies, veiksmų programose gali būti nustatomos prioritinės kryptys, susijusios su įgyvendinamomis socialinėmis inovacijomis ir tarptautiniu bendradarbiavimu, kaip nurodyta šio reglamento 9 ir 10 straipsniuose.

2. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 120 straipsnio 3 dalies, didžiausia bendro finansavimo dalis prioritetei krypčiai yra dešimčia procentinių punktų didesnė, bet neviršija 100 proc., jei visa prioritetinga kryptis yra susijusi su socialinėmis inovacijomis ir (arba) tarptautiniu bendradarbiavimu.

3. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 96 straipsnio 3 dalies nuostatos, veiksmų programose taip pat nustatoma ESF paramos planuojamai veiklai dalis, kuri skiriama:

a) teminiams tikslams, išvardytiems Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnio pirmos pastraipos 1–7 punktuose, atitinkamai pagal prioritetingas kryptis;

b) socialinėms inovacijoms ir tarptautiniam bendradarbiavimui, kaip nurodyta šio reglamento 9 ir 10 straipsniuose, jei tai neįtraukta į specialią prioritetingą kryptį.

12 straipsnis

Konkrečios nuostatos dėl tam tikrų teritorinių aspektų

1. ESF lėšomis turėtų būti remiamos bendruomenės inicijuojamos miestų ir kaimo vietovių vietos plėtros strategijos, minimos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 32, 33 ir 34 straipsniuose, teritoriniai paktai ir vietos užimtumo, įskaitant jaunimo užimtumą, švietimo ir socialinės įtraukties iniciatyvos bei integruotos teritorinės investicijos, minimos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 36 straipsnyje.

2. ERPF intervencinėms priemonėms, minimoms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1301/2013 ⁽¹⁾ 7 straipsnyje, papildyti, ESF lėšomis gali būti remiama tvari miestų plėtra vykdamas strateginius planus, kuriuose nustatomi integruotieji veiksmai, kuriais būtų sprendžiamos ekonominės, aplinkos ir socialinės problemos, darančios poveikį valstybių narių nurodytoms miestų teritorijoms, laikantis jų atitinkamose partnerystės sutartyse nustatytų principų.

III SKYRIUS

SPECIALIOSIOS FINANSŲ VALDYMO NUOSTATOS

13 straipsnis

Tinkamos finansuoti išlaidos

1. ESF lėšomis remiamos tinkamos finansuoti išlaidos, kurios, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 120 straipsnio 2 dalies b punkte, gali apimti darbdavių ir darbuotojų bendrai sutelktas finansines lėšas.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 289).

2. ESF gali remti veiksmų, kurie vykdomi ne programos įgyvendinimo, bet Sąjungos teritorijoje, išlaidas, jei įvykdomos šios dvi sąlygos:

a) veiksmas naudingas programos įgyvendinimo teritorijai;

b) veiksmų programos institucijų prievolės, susijusios su veiksmo valdymu, kontrole ir auditu, už veiksmų programą, pagal kurią veiksmui suteikta parama, atsakingų institucijų yra įvykdytos, arba šios institucijos yra sudariusios susitarimus su teritorijos, kurioje įgyvendinamas veiksmas, institucijomis, jei su veiksmo valdymu, kontrole ir auditu susijusios prievolės yra įvykdytos toje valstybėje narėje.

3. Ne daugiau kaip 3 proc. ESF veiksmų programos biudžeto išlaidų ar iš keleto fondų finansuojamos veiksmų programos ESF dalies išlaidų, patirtų už Sąjungos ribų yra tinkamos finansuoti ESF lėšomis, su sąlyga, kad jos yra susijusios su teminiais tikslais pagal 3 straipsnio 1 dalies a arba c punktus ir jei atitinkamas stebėsenos komitetas pritarė atitinkamam veiksmui arba atitinkamo pobūdžio veiksmams.

4. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 69 straipsnio 3 dalyje nurodytų išlaidų, ESF paramos skyrimo reikalavimų taip pat neatitinka išlaidos infrastruktūrai, žemei ir nekilnojamajam turtui įsigyti.

5. Nepiniginis įnašas, skiriamas kaip išmokos arba atlyginimai, kuriuos trečioji šalis išmoka veiksmo dalyviams, gali būti tinkamas finansuoti iš ESF, jei toks nepiniginis įnašas buvo suteiktas laikantis nacionalinių taisyklių, įskaitant apskaitos taisykles, ir jo vertė neviršija trečiosios šalies patirtų išlaidų.

14 straipsnis

Išlaidų apmokėjimo supaprastinimas

1. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnyje nurodytų galimybių, Komisija gali kompensuoti valstybių narių patirtas išlaidas taikydama Komisijos nustatytus fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas. Taip apskaičiuotos sumos laikomos paramos gavėjams sumokėta viešąja parama ir, taikant Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, tinkamomis finansuoti išlaidomis.

Pirmos pastraipos tikslu, laikantis 24 straipsnio, Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus dėl tinkamų veiklos rūšių, fiksuotųjų vieneto įkainių ir fiksuotųjų sumų nustatymo ir didžiausių jų dydžių, kurie gali būti koreguojami laikantis taikytinų visuotinai pripažintų metodų, deramai atsižvelgiant į ankstesniu programavimo laikotarpiu įgytą patirtį.

Finansiniu auditu siekiama tik įsitikinti, kad įvykdytos sąlygos, leidžiančios Komisijai kompensuoti išlaidas, apskaičiuotas taikant fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas.

Kai taikomas finansavimas pagal nustatytus fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas pagal pirmą pastraipą, valstybė narė veiksmams remti gali taikyti savo apskaitos normas. Taikant šį reglamentą ir Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 tokios apskaitos normos ir gautos sumos netikrinamos audito institucijos ar Komisijos.

2. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 1 dalies d punkto ir 5 dalies d punkto nuostatomis, fiksuotosios normos suma, neviršijanti 40 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, gali būti naudojama likusioms tinkamoms finansuoti veiklos išlaidoms padengti, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti.

3. Jei subsidijoms ir grąžinamajai subsidijai skirta viešoji parama neviršija 100 000 EUR, galima ne tik taikyti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 5 dalyje nurodytus metodus, bet ir nustatyti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytus dydžius kiekvienu konkrečiu atveju remiantis biudžeto projektu, kuriam *ex ante* pritarė vadovaujanti institucija.

4. Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 4 daliai, subsidijos ir grąžinamosios subsidijos, kurių viešosios paramos dalis neviršija 50 000 EUR, skiriamos kaip fiksuotieji įkainiai ir fiksuotosios normos, remiantis šio straipsnio 1 dalimi arba Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsniu, arba fiksuotosios normos sumos, remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsniu, išskyrus veiklai, remiamai pagal valstybės pagalbos schemą. Kai taikomos fiksuotosios normos, joms apskaičiuoti naudojamų kategorijų išlaidos gali būti atlyginamos pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 1 dalies a punktą.

15 straipsnis

Finansinės priemonės

Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 37 straipsniu, į ESF paramos aprėptį patenkančią veiklą ir politikos sritis galima finansuoti naudojant finansines priemones, be kita ko, mikrokreditus ir garantinius fondus.

IV SKYRIUS

Jaunimo užimtumo iniciatyva

16 straipsnis

Jaunimo užimtumo iniciatyva

JUI remiama kova su jaunimo nedarbu reikalavimus atitinkančiuose Sąjungos regionuose, remiant šio reglamento 3 straipsnio

1 dalies a punkto ii papunktyje nurodytus veiksmus. Ji skirta visiems reikalavimus atitinkančiuose regionuose gyvenantiems jaunesniems nei 25 metų asmenims, kurie nedirba, nestudijuoja ir nesimoko, kurie yra neaktyvūs ar bedarbiai (įskaitant ilgalaikius bedarbius) ir yra užsiregistravę darbo biržoje arba ne. Valsybės narės gali savanoriškai nuspręsti išplėsti tikslinę grupę ir į ją įtraukti jaunesnius nei 30 metų asmenis.

2014–2015 m. JUI tikslais „reikalavimus atitinkantys regionai“ yra NUTS 2 lygio regionai, kuriuose 15–24 m. amžiaus jaunimo nedarbo lygis 2012 m. buvo didesnis nei 25 proc., o valstybėse narėse, kuriuose jaunimo nedarbo lygis 2012 m. padidėjo daugiau nei 30 proc., – NUTS 2 lygio regionai, kuriuose jaunimo nedarbo lygis 2012 m. buvo didesnis nei 20 proc.

2016–2020 m. JUI skiriamos lėšos gali būti peržiūrimos ir padidintos pagal biudžeto procedūrą, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa 14 straipsnio. Nustatant JUI reikalavimus atitinkančius regionus 2016–2020 m. laikotarpiui, antroje pastraipoje nurodytoje apibrėžtyje nuoroda į 2012 m. duomenis pakeičiama nuoroda į vėliausius turimus metinius duomenis. Papildomų lėšų dalys kiekvienai valstybei narei apskaičiuojamos laikantis tos pačios tvarkos, kaip ir pirminio paskirstymo pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013/2012 VIII priedą atveju.

Komisijai pritarus valstybės narės gali nuspręsti skirti tam tikrą sumą, neviršijančią 10 proc. lėšų pagal JUI, jaunimui, gyvenančiam subregionuose, kuriuose yra itin didelis jaunimo nedarbas ir kurie nepriklauso galintiems gauti paramą NUTS 2 regionams.

17 straipsnis

Lėšų telkimas pagal temas

Telkiant lėšas pagal temas, kaip nurodyta 4 straipsnyje, neatsižvelgiama į specialų asignavimą JUI.

18 straipsnis

Programavimas

JUI įtraukta į ESF programavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 96 straipsnį. Kai tinkama, valstybės narės nustato JUI programavimo tvarką savo partnerystės sutartyse ir savo veiksmų programose.

Programavimo tvarka gali būti nustatyta vienu ar keliais būdais:

- kaip konkreti veiksmų programa;
- kaip konkreti veiksmų programos prioritetingi kryptys;
- kaip viena ar kelios prioritetingos kryptys.

JUI taip pat taikomi šio reglamento 9 ir 10 straipsniai.

19 straipsnis

Stebėseną ir vertinimas

1. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 110 straipsnyje nustatyto stebėsenos komiteto funkcijų, bent kartą per metus stebėsenos komitetas nagrinėja, kaip įgyvendinama JUI atsižvelgiant į veiksmų programą ir pažangą siekiant tikslų.

2. Metinėje įgyvendinimo ataskaitoje ir galutinėje ataskaitoje, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 ir 2 dalyse, pateikiama papildoma informacija apie JUI įgyvendinimą. Komisija Europos Parlamentui perduoda tų ataskaitų santrauką, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 53 straipsnio 1 dalyje.

Komisija dalyvauja metinėse Europos Parlamento diskusijose dėl tų ataskaitų.

3. Nuo 2015 m. balandžio mėn. ir vėlesniais metais teikdama metinę įgyvendinimo ataskaitą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 ir 2 dalyse, vadovaujančioji institucija Komisijai elektroninėmis priemonėmis perduoda struktūrizuotus duomenis apie kiekvieną prioritetinę kryptį ar jos dalį, kuria remiama JUI. Perduoti rodiklių duomenys turi būti susiję su šio reglamento I ir II prieduose nustatytų rodiklių ir, kai taikoma, konkrečios programos rodiklių reikšmėmis. Jos turi būti susijusios su iš dalies arba visiškai įgyvendintais projektais.

4. Metinėje įgyvendinimo ataskaitoje, nurodytoje Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 4 dalyje, arba, kai taikytina, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 111 straipsnio 4 dalyje nurodytoje pažangos ataskaitoje ir ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 31 d. pateiktinoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje pateikiami pagrindinės vertinimų, nurodytų šio straipsnio 6 dalyje, išvados. Ataskaitose taip pat pateikiama ir įvertinama informacija apie darbo pasiūlymų, kuriuos gavo JUI dalyviai įskaitant nepalančioje padėtyje esančius asmenis, marginalizuotoms bendruomenėms priklausančius asmenis ar asmenis, kurie paliko švietimo sistemą neįgiję kvalifikacijos, kokybę. Ataskaitose taip pat pateikiama ir įvertinama informacija apie jų daromą pažangą tęsiant mokymąsi, randant tvarias ir deramas darbo vietas ar pereinant prie pameistrystės ar kokybiškos stažuotės.

5. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 52 straipsnyje nurodytose pažangos ataskaitose pateikiama papildoma informacija apie JUI įgyvendinimą ir jo vertinimas. Komisija Europos Parlamentui perduoda šių ataskaitų santrauką, kaip nurodyta to reglamento 53 straipsnio 2 dalyje ir dalyvauja metinėse Europos Parlamento diskusijose dėl tų ataskaitų.

6. Bent du kartus per programavimo laikotarpį įvertinamas ESF paramos ir specialaus asignavimo JUI veiksmingumas, efektyvumas ir poveikis ir, be kita ko, Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimas.

Pirmasis vertinimas baigiamas ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d., o antrasis vertinimas – ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d.

20 straipsnis

Informavimo ir komunikacijos priemonės

1. Paramos gavėjai užtikrina, kad veiksmų dalyviai būtų konkrečiai informuoti apie JUI paramą, teikiamą iš ESF lėšų ir specialaus asignavimo JUI.

2. Visuose su veiksmo įgyvendinimu susijusiuose dokumentuose, skirtuose visuomenei arba dalyviams, taip pat dalyvavimo arba kituose pažymėjimuose nurodoma, kad veiksmas remtas pagal JUI.

21 straipsnis

Techninė parama

Nustatydamos visos kiekvienai valstybei narei skiriamos techninės paramos lėšų sumos ribą, valstybės narės atsižvelgia į specialų asignavimą JUI.

22 straipsnis

Finansavimas

1. Komisijos sprendimu, kuriuo priimama veiksmų programa, nustatoma didžiausia visos specialaus asignavimo JUI paramos ir atitinkamos ESF paramos bendroji suma pagal regionų kategorijas kiekvienai prioritetinei kryptčiai. Atitinkama ESF parama bent jau atitinka specialaus asignavimo JUI paramą kiekvienai prioritetinei kryptčiai.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodytomis sumomis Komisija 1 dalyje nurodytu sprendimu taip pat nustato regionų kategorijų, kurioms skiriama ESF parama kiekvienai prioritetinei kryptčiai, santykį.

3. Kai JUI įgyvendinama pasirinkus konkrečią prioritetinę kryptį, apimančią reikalavimus atitinkančius regionus, priklausančius daugiau nei vienai kategorijai, ESF asignavimui taikoma didžiausia bendro finansavimo norma.

Specialiam asignavimui JUI netaikomas reikalavimas skirti nacionalinį bendrą finansavimą.

1 dalyje nurodytu Komisijos sprendimu nustatyta bendra bendro finansavimo prioritetinei kryptčiai norma apskaičiuojama atsižvelgiant į ESF asignavimo bendro finansavimo normą kartu su specialiu asignavimu JUI.

23 straipsnis

Finansų valdymas

Greta to, kas numatyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 130 straipsnyje, kai Komisija kompensuoja tarpinio mokėjimo sumas ir išmoka galutinį JUI balansą pagal prioritetines krypttis, ji vienodai paskirsto kompensuojamas sumas iš Sąjungos biudžeto ESF ir specialiam asignavimui JUI. Kai kompensuojamos visos specialaus asignavimo JUI lėšos, Komisija ESF iš Sąjungos biudžeto skiria likusias kompensuojamas sumas.

Komisija paskirsto regionų kategorijoms iš ESF kompensuojamas sumas pagal 22 straipsnio 2 dalyje nustatytą santykį.

V SKYRIUS

ĮGALIOJIMŲ DELEGAVIMAS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 14 straipsnio 1 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami nuo 2013 m. gruodžio 21 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 14 straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad neprieštarau. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

25 straipsnis

Komitetas pagal SESV 163 straipsnį

1. Komisijai padeda komitetas (toliau – ESF komitetas), įsteigtas pagal SESV 163 straipsnį.

2. Komisijos narys, atsakingas už pirmininkavimą ESF komitetui, gali perduoti tą pareigą vyresniajam Komisijos pareigūnui. Sekretoriato paslaugas ESF komitetui teikia Komisija.

3. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną vyriausybės atstovą, vieną darbuotojų organizacijų atstovą, vieną darbdavių organizacijų atstovą ir po vieną kiekvieno nario pakaitinį narį ne ilgesnei kaip septynerių metų kadencijai. Nedalyvaujant vienam iš narių, jo pakaitinis narys automatiškai įgyja teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose.

4. ESF komitetą sudaro po vieną atstovą iš kiekvienos organizacijos, atstovaujančios darbuotojų organizacijoms ir darbdavių organizacijoms Sąjungos lygiu.

5. ESF komitetas gali kviešti balsavimo teisės neturinčius Europos investicijų banko ir Europos investicijų fondo atstovus, taip pat balsavimo teisės neturinčius pilietinės visuomenės organizacijų atstovus, jei posėdžio darbotvarkėje numatytas jų dalyvavimas.

6. ESF komitetas:

a) konsultuoja dėl su veiksmų programomis ir programavimu susijusių Komisijos sprendimų projektų, jei parama skiriama iš ESF;

b) konsultuoja dėl numatomo techninės paramos naudojimo, jei parama skiriama iš ESF, ir kitų susijusių klausimų, turinčių įtakos su ESF susijusių Sąjungos lygio strategijų įgyvendinimui;

c) patvirtina 10 straipsnio 3 dalyje numatyto tarptautinio bendradarbiavimo bendrų sričių sąrašą.

7. ESF komitetas gali teikti nuomones dėl:

a) klausimų, susijusių su ESF įnašu įgyvendinant strategiją „Europa 2020“;

b) ESF svarbių klausimų, susijusių su Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013;

c) klausimų, susijusių su ESF, kuriuos jam perduoda Komisija, išskyrus 6 dalyje nurodytus klausimus.

8. ESF komiteto nuomonės priimamos absoliučia atiduotų galiojančių balsų dauguma ir perduodamos Europos Parlamentui susipažinti. Komisija ESF komitetą informuoja apie tai, kaip buvo atsižvelgta į jo nuomones.

26 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi įtakos tolesniam paramos, kurią Komisija patvirtino remdamasi Reglamentu (EB) Nr. 1081/2006 arba kitais teisės aktais, kurie taikomi tai paramai 2013 m. gruodžio 31 d. teikimui ar keitimui, įskaitant visos paramos ar jos dalies teikimo nutraukimą. Tas reglamentas ar tokie kiti taikytini teisės aktai toliau taikomi po 2013 m. gruodžio 31 d. tai paramai ar susijusiems projektams iki jų pabaigos.

2. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1081/2006 prieš 2014 m. sausio 1 d. pateiktos arba patvirtintos paraiškos dėl paramos gavimo ir toliau galioja.

27 straipsnis

Panaikinimas

Nedarant poveikio šio reglamento 26 straipsnyje išdėstytoms nuostatomis, Reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.

28 straipsnis

Peržiūra

Europos Parlamentas ir Taryba iki 2020 m. gruodžio 31 d. peržiūri šį reglamentą laikydamiesi SESV 164 straipsnio.

29 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
R. ŠADŽIUS

I PRIEDAS

Bendrieji produkto ir rezultato rodikliai, taikomi ESF investicijoms

(1) Bendrieji produkto rodikliai, taikomi dalyviams

Dalyviai ⁽¹⁾ – tai tiesioginės naudos iš ESF intervencijų gaunantys asmenys, kurių tapatybė gali būti nustatyta, kurių gali būti prašoma pateikti informaciją apie jų savybes ir su kuriais siejamos konkrečios išlaidos. Kiti asmenys dalyviais nelaikomi. Visi duomenys bus išskirstomi pagal lytį.

Bendrieji dalyviams taikomi produkto rodikliai:

- bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius*,
- ilgalaikiai bedarbiai*,
- neaktyvūs asmenys*,
- neaktyvūs nesimokantys asmenys*,
- dirbantieji, įskaitant savarankiškai dirbančius asmenis*,
- jaunesni negu 25 metų asmenys*,
- vyresni negu 54 metų asmenys*,
- vyresni negu 54 metų asmenys, kurie yra bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius, arba neaktyvūs nesimokantys asmenys*,
- asmenys, turintys pradinį (ISCED 1) arba žemesnį pagrindinį išsilavinimą (ISCED 2)*,
- asmenys, turintys vidurinį (ISCED 3) išsilavinimą arba išsilavinimą po vidurinės mokyklos (ISCED 4)*,
- asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą (ISCED 5–8)*,
- dalyviai, gyvenantys namų ūkiuose, kuriuose niekas neturi darbo,
- dalyviai, gyvenantys namų ūkiuose, kuriuose niekas neturi darbo ir kuriuose yra išlaikomų vaikų,
- dalyviai, gyvenantys vienišų suaugusių asmenų namų ūkiuose, kuriuose yra išlaikomų vaikų,
- migrantai, užsienio kilmės dalyviai, mažumos (įskaitant marginalias bendruomenes, pavyzdžiui, romus)**,
- neįgalieji**,
- kiti nepalankioje padėtyje esantys asmenys**.

Bendras dalyvių skaičius bus apskaičiuojamas automatiškai, remiantis produkto rodikliais.

Šie duomenys apie ESF remiamuose projektuose pradedančius dalyvauti dalyvius bus pateikti metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 111 straipsnio 1 dalyje.

- benamiai ar patiriantys su būstu susijusią atskirtį*,
- dalyviai iš kaimo vietovių* ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Vadovaujančiosios institucijos nustato kompiuterizuotų kiekvieno dalyvio duomenų, kaupimo ir saugojimo sistemą, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 125 straipsnio 2 dalies d punkte. Valstybių narių įdiegta duomenų tvarkymo tvarka atitinka 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31), ypač jos 7 ir 8 straipsnių, nuostatas.

Duomenys pateikti pagal rodiklius, pažymėtus *, yra asmens duomenys pagal Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnį. Tvarkant tokius duomenis būtina laikytis teisinės prievolės, kuri duomenų valdytojui nustatyta Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnio c punkte. Duomenų valdytojo sąvokos apibrėžtį žr. Direktyvos 95/46/EB 2 straipsnyje.

Duomenys pateikti pagal rodiklius, pažymėtus **, yra ypatingi duomenys pagal Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnį. Dėl svarbių visuomenės interesų valstybės narės greta Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnio 2 dalyje išdėstytų išimčių nacionaliniais įstatymais ar priežiūros institucijų sprendimais (Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnio 4 dalis) gali numatyti kitas išimtis, bet turi užtikrinti tinkamas apsaugos priemones.

⁽²⁾ Duomenys renkami mažesnių administracinių vienetų lygmeniu (vietos administracinių vienetų 2 lygmeniu) pagal 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

Duomenys apie dalyvius pagal du pirmiau nurodytus rodiklius bus pateikti metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 4 dalyje. Šie duomenys bus renkami remiantis reprezentatyvia dalyvių imtimi pagal kiekvieną investicinį prioritetą. Bus užtikrinamas toks imties patikimumas, kad duomenis būtų galima apibendrinti investicinio prioriteto lygmeniu.

(2) Subjektams taikomi bendrieji produkto rodikliai yra:

- socialinių partnerių ar nevyriausybinų organizacijų visiškai ar iš dalies įgyvendintų projektų skaičius,
- projektų, skirtų tvariam moterų dalyvavimui ir pažangai darbo rinkoje, skaičius,
- projektų, skirtų viešajam administravimui ar viešosioms paslaugoms nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis, skaičius,
- paramą gavusių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines bendroves ir socialinės ekonomikos įmones) skaičius.

Šie duomenys bus teikiami metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 111 straipsnio 1 dalyje.

(3) Bendrieji tiesioginiai rezultato rodikliai apie dalyvius yra:

- neaktyvūs asmenys, kurie baigę dalyvavimą pradėjo ieškoti darbo*,
- dalyviai, kurie baigę dalyvavimą pradėjo mokytis*,
- dalyviai, kurie baigę dalyvavimą įgijo kvalifikaciją*,
- dalyviai, kurie baigę dalyvavimą pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą*,
- nepalankioje padėtyje esantys dalyviai, kurie baigę dalyvavimą pradėjo ieškoti darbo, pradėjo mokytis, įgijo kvalifikaciją, pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą**.

Šie duomenys teikiami metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 44 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 101 straipsnio 1 dalyje. Visi duomenys bus išskirstomi pagal lytį.

(4) Bendrieji ilgalaikiai rezultato rodikliai apie dalyvius yra:

- dalyviai, kurie baigę dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą*,
- dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo šešių mėnesių laikotarpiu baigus dalyvavimą*,
- vyresni negu 54 metų dalyviai, kurie baigę dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą*,
- nepalankioje padėtyje esantys dalyviai, kurie baigę dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą**.

Šie duomenys bus teikiami metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 5 dalyje. Šie duomenys bus renkami remiantis reprezentatyvia dalyvių imtimi pagal kiekvieną investicinį prioritetą. Bus užtikrinamas toks imties patikimumas, kad duomenis būtų galima apibendrinti investicinio prioriteto lygmeniu. Visi duomenys bus išskirstomi pagal lytį.

II PRIEDAS

JUI rezultato rodikliai

Šie duomenys bus teikiami metinėse įgyvendinimo ataskaitose, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnio 1 ir 2 dalyse, ir ataskaitoje, kuri turi būt pateikta 2015 m. balandžio mėn., kaip nurodyta šio reglamento 19 straipsnio 3 dalyje. Visi duomenys bus išskirstomi pagal lytį.

(1) Bendrieji dalyviams taikomi tiesioginiai rezultato rodikliai

Dalyviai ⁽¹⁾ – tai tiesioginės naudos iš JUI intervencijos gaunantys asmenys, kurių tapatybė gali būti nustatyta, kurių gali būti prašoma informacijos apie jų savybes ir su kuriais siejamos konkrečios išlaidos.

Taikomi tiesioginiai rezultato rodikliai yra:

- Bedarbiai dalyviai, kurie baigė dalyvauti JUI remiamoje intervencijoje*
- Bedarbiai dalyviai, kurie baigė dalyvavimą gavo pasiūlymą dėl darbo, tolesnio mokymosi, gamybinės praktikos ar stažuotės*
- Bedarbiai dalyviai, kurie baigė dalyvavimą pradėjo mokytis, įgijo kvalifikaciją arba pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą *
- Ilgalaikiai bedarbiai dalyviai, baigė dalyvavimą JUI remiamoje intervencijoje*
- Ilgalaikiai bedarbiai dalyviai, kurie baigė dalyvavimą gavo pasiūlymą dėl darbo, tolesnio mokymosi, gamybinės praktikos ar stažuotės*
- Ilgalaikiai bedarbiai dalyviai, kurie baigė dalyvavimą pradėjo mokytis, įgijo kvalifikaciją arba pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą*
- Nestudijuojantys ir nesimokantys neaktyvūs dalyviai, kurie baigė dalyvavimą JUI remiamoje intervencijoje*
- Nestudijuojantys ir nesimokantys neaktyvūs dalyviai, kurie baigė dalyvavimą gavo pasiūlymą dėl darbo, tolesnio mokymosi, gamybinės praktikos ar stažuotės*
- Nestudijuojantys ir nesimokantys neaktyvūs dalyviai, kurie baigė dalyvavimą pradėjo mokytis, įgijo kvalifikaciją arba pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą*.

(2) Bendrieji dalyviams taikomi ilgalaikiai rezultato rodikliai

Taikomi ilgalaikiai rezultato rodikliai yra:

- Dalyviai, kurie baigė dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu tęsia mokymąsi, dalyvauja kvalifikaciją suteikiančiose mokymo programose, atlieka gamybinę praktiką ar stažuotę*.
- Dalyviai, kurie baigė dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu pradėjo dirbti*
- Dalyviai, kurie baigė dalyvavimą šešių mėnesių laikotarpiu pradėjo savarankiškai dirbti*.

Ilgalaikio rezultato rodiklių duomenys bus renkami remiantis reprezentatyvia dalyvių imtimi pagal kiekvieną investicinį prioritetą. Bus užtikrinamas toks imties patikimumas, kad duomenis būtų galima apibendrinti investicinio prioriteto lygmeniu.

⁽¹⁾ Vadovaujanciosios institucijos nustato kompiuterizuotų kiekvieno dalyvio duomenų, kaupimo ir saugojimo sistemą, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 125 straipsnio 2 dalies d punkte. Valstybių narių įdiegta duomenų tvarkymo tvarka turi atitikti Direktyvos 95/46/EB nuostatas, ypač jos 7 ir 8 straipsnius.

Duomenys pateikti pagal rodiklius, pažymėtus *, yra asmens duomenys pagal Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnį. Tvarkant tokius duomenis būtina laikytis teisinės prievolės, kuri duomenų valdytojui nustatyta Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnio c punkte. Duomenų valdytojo sąvokos apibrėžtį žr. Direktyvos 95/46/EB 2 straipsnyje.

Duomenys pateikti pagal rodiklius, pažymėtus **, yra ypatingi duomenys pagal Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnį. Dėl svarbių visuomenės interesų valstybės narės greta Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnio 2 dalyje išdėstytų išimčių nacionaliniais įstatymais ar prižiūros institucijų sprendimais (Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnio 4 dalis) gali numatyti kitas išimtis, bet turi užtikrinti tinkamas apsaugos priemones.

III PRIEDAS

Atitikties lentelė

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
	5 straipsnis
5 straipsnis	6 straipsnis
6 straipsnis	7 straipsnis
	8 straipsnis
7 straipsnis	9 straipsnis
8 straipsnis	10 straipsnis
9 straipsnis	—
10 straipsnis	—
	11 straipsnis
	12 straipsnis
11 straipsnis	13 straipsnis
	14 straipsnis
	15 straipsnis
	16–23 straipsniai
	24 straipsnis
	25 straipsnis
12 straipsnis	26 straipsnis
13 straipsnis	27 straipsnis
14 straipsnis	28 straipsnis
15 straipsnis	29 straipsnis

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1305/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 straipsnį ir į 43 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“ nustatyti potencialūs bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2013 m. uždaviniai, tikslai ir gairės. Atsižvelgiant į debatų dėl to komunikato rezultatus, BŽŪP reformą reikėtų pradėti įgyvendinti 2014 m. sausio 1 d. Ta reforma turėtų apimti visas pagrindines BŽŪP priemones, įskaitant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005⁽¹⁾. Atsižvelgiant į reformos mastą, tikslinga panaikinti Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 ir pakeisti jį nauju tekstu;

- (2) kaimo plėtros politika turėtų būti nustatyta taip, kad papildytų BŽŪP tiesiogines išmokas ir rinkos priemones ir tokių būdu prisidėtų prie tos politikos tikslų, nustatytų Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), įgyvendinimo. Be to, į kaimo plėtros politiką turėtų būti integruoti pagrindiniai politikos tikslai, išdėstyti 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikate „2020 M. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (toliau – strategija „Europa 2020“), ir ji turėtų derėti su SESV nustatytais bendraisiais ekonominės ir socialinės sanglaudos politikos tikslais;

- (3) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. kaimo plėtros, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl kaimo plėtros ir kitų BŽŪP priemonių sąsajų, dėl įvairių kaimo vietovių skirtumų masto ir dėl ribotų išsiplėtusios Sąjungos valstybių narių finansinių išteklių, o to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu pasinaudojus daugiamete finansavimo Sąjungos lėšomis garantija ir finansavimą skiriant prioritetinėms sritims, laikydami Europos Sąjungos sutarties (ESS) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

- (4) siekiant užtikrinti tvarią kaimo vietovių plėtrą, būtina didžiausią dėmesį skirti apibrėžtam skaičiui pagrindinių prioritetų, susijusių su žinių perdavimu ir inovacijomis žemės ūkio ir miškininkystės srityse ir kaimo vietovėse ūkių perspektyvumu, su visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumu visuose regionuose, taip pat inovacinių ūkio technologijų ir tvaraus miško valdymo skatinimu, maisto grandinės organizavimu, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę, rizikos valdymu žemės ūkyje, su žemės ūkiu ir miškininkystėje susijusių ekosistemų atkūrimu, išsaugojimu ir stiprinimu, efektyviu išteklių naudojimu ir perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose skatinimu, taip pat su socialinės įtraukties skatinimu, skurdo mažinimu ir ekonomine kaimo vietovių plėtra. Tai darant, turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad skirtingų savybių kaimo vietovių arba skirtingų kategorijų potencialių paramos gavėjų padėtis yra nevienoda, ir į kompleksinius inovacijų, aplinkos ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslus. Klimato kaitos švelninimo veikla turėtų būti siekiama tiek sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį pagrindinėse žemės ūkio ir miškininkystės veiklos srityse, kaip antai gyvulininkystės produkcijos ir trąšų naudojimo srityse, tiek išsaugoti anglies dioksido absorbentus ir

⁽¹⁾ 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

didinti anglies dioksido sekvestraciją naudojant žemę, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir užsiimant miškininkystės sektoriaus veikla. Sąjungos kaimo plėtros prioritetas, susijęs su žinių perdavimu ir inovacijomis žemės ūkio ir miškininkystės srityse ir kaimo vietovėse, turėtų būti taikomas horizontaliai su kitais Sąjungos kaimo plėtros prioritetais;

- (5) Sąjungos kaimo plėtros prioritetai turėtų būti įgyvendinami atsižvelgiant į tvarų vystymąsi ir Sąjungos propaguojamą siekį apsaugoti ir pagerinti aplinką, kaip nustatyta SESV 11 straipsnyje, vadovaujantis principu „teršėjas moka“. Valstybės narės, naudodamos Komisijos patvirtintą metodiką, turėtų teikti informaciją apie paramą klimato kaitos prevencijos tikslams laikantis reikalavimo šiam tikslui skirti bent 20 % Sąjungos biudžeto;
- (6) Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) veikla ir jo lėšomis remiami veiksmai turėtų būti nuoseklūs ir suderinti su parama, teikiama pagal kitas BŽŪP priemones;
- (7) siekiant užtikrinti, kad kaimo plėtros programos būtų pradėtos įgyvendinti nedelsiant ir įgyvendinamos veiksmingai, parama EŽŪFKP lėšomis turėtų būti grindžiama patikimos administracinės sistemos sąlygų egzistavimu. Todėl valstybės narės turėtų įvertinti tam tikrų *ex ante* sąlygų taikomumą ir įvykdymą. Kiekviena valstybė narė turėtų parengti arba visos savo teritorijos bendrą nacionalinę kaimo plėtros programą, arba regioninių programų rinkinį, arba ir nacionalinę programą, ir regioninių programų rinkinį. Kiekvienoje programoje turėtų būti nustatyta su Sąjungos kaimo plėtros prioritetais susijusių tikslų įgyvendinimo strategija ir priemonių rinkinys. Programavimas turėtų atitikti Sąjungos prioritetus kaimo plėtros srityje, tuo pačiu metu jį pritaikant prie nacionalinių aplinkybių, ir juo papildant kitų sričių Sąjungos politiką, visų pirma žemės ūkio produktų rinkos politiką, sanglaudos politiką ir bendrą žuvininkystės politiką. Valstybės narės, kurios pasirenka regioninių programų rinkinį, taip pat turėtų sugebėti parengti nacionalinius metmenis, kuriems atskirų biudžeto lėšų nebūtų skiriama, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti regionų veiklą sprendžiant nacionalines problemas;
- (8) valstybės narės turėtų turėti galimybę į savo kaimo plėtros programas įtraukti temines paprogrames, skirtas specifiniams joms ypač svarbių vietovių poreikiams patenkinti. Teminės paprogramės turėtų būti taikomos, be kita ko, jauniems ūkininkams, smulkiems ūkiams, kalnų vietovėms, trumpų tiekimo grandinių kūrimui, moterims kaimo vietovėse ir klimato kaitos švelninimui bei prisitaikymui prie jos ir biologinei įvairovei. Teminėse paprogramėse taip pat turėtų būti numatoma galimybė prisidėti prie žemės ūkio sektorių, darančių didelį poveikį kaimo vietovių plėtrai, restruktūrizavimo. Kad tam tikrų teminių paprogramių intervencinis veiksmingumas būtų

didesnis, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama numatyti didesnius paramos lygius tam tikriems tų teminių paprogramių veiksams;

- (9) kaimo plėtros programose turėtų būti apibrėžti vietovės, kuriai jos taikomos, poreikiai ir apibūdinta nuosekli tų poreikių tenkinimo atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus strategija. Ta strategija turėtų būti grindžiama tikslų nustatymu. Turėtų būti nustatytos apibrėžtų poreikių, nustatytų tikslų ir pasirinktų priemonių jiems pasiekti sąsajos. Kaimo plėtros programose taip pat turėtų būti pateikta visa informacija, reikalinga siekiant įvertinti jų atitiktį šio reglamento reikalavimams;
- (10) kaimo plėtros programų tikslai turėtų būti nustatyti atsižvelgiant į visoms valstybėms narėms bendrą tikslinių rodiklių rinkinį ir, prireikus, į specifinius programos rodiklius. Kad būtų lengviau tai padaryti, pagal Sąjungos kaimo plėtros prioritetus turėtų būti apibrėžtos sritys, kurioms taikomi šie rodikliai. Kadangi su žinių perdavimu žemės ūkio ir miškininkystės srityse susijęs Sąjungos kaimo plėtros prioritetas taikomas horizontaliai, pagal šį prioritetą taikoma intervencija turėtų būti laikoma reikalinga siekiant kitiems Sąjungos prioritetams nustatytų tikslinių rodiklių;
- (11) būtina nustatyti tam tikras kaimo plėtros programavimo ir peržiūros taisykles. Supaprastinta procedūra turėtų būti numatyta peržiūroms, kuriomis nedaromas poveikis programų strategijai arba atitinkamiems Sąjungos finansiniams įnašams;
- (12) dėl žemės ūkio ir miškininkystės raidos bei specializacijos ir dėl specifinių problemų, su kuriomis kaimo vietovėse susiduria labai mažos ir mažosios bei vidutinės įmonės (MVĮ), reikalingas tinkamo lygio techninis ir ekonominis mokymas ir didesnis gebėjimas naudotis ir keistis žiniomis bei informacija, be kita ko, skleidžiant žemės ūkio ir miškininkystės produkcijos gamybos geriausios praktikos pavyzdžius. Žinių perdavimo ir informavimo veikla turėtų būti vykdoma ne tik rengiant tradicinius mokymo kursus, bet ir turėtų taip pat būti pritaikyta prie kaimo subjektų poreikių. Todėl turėtų būti remiami ir praktiniai seminarai, konsultacijos, demonstracinė veikla, informavimo veikla, taip pat trumpalaikių mainų ūkių ir miškų srityje programos ir apsilankymai ūkiuose. Gautos žinios ir informacija turėtų sudaryti galimybes

ūkininkams, miškų valdytojams, maisto sektoriuje veikiantiems asmenims ir kaimo MVĮ padidinti visų pirma savo konkurencingumą ir išteklių naudojimo efektyvumą, gerinti savo aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius, tuo pat metu prisidedant prie kaimo ekonomikos tvarumo. Teikdamos paramą MVĮ, valstybės narės turi galimybę teikti pirmenybę su žemės ūkio ir miškininkystės sektoriais susijusioms MVĮ. Siekiant užtikrinti, kad žinių perdavimo ir informavimo veikla siekiant šių rezultatų būtų veiksminga, turėtų būti reikalaujama, kad žinių perdavimo paslaugų teikėjai turėtų visus tinkamus pajėgumus;

- (13) ūkių konsultavimo paslaugomis ūkininkams, jauniems ūkininkams, miškų valdytojams, kitiems žemės valdytojams ir MVĮ kaimo vietovėse padedama didinti jų valdų arba įmonių valdymo tvarumą ir bendrą veiksmingumą. Todėl turėtų būti skatinamas tiek tokių paslaugų teikėjų steigimasis, tiek ūkininkų, jaunųjų ūkininkų, miškų valdytojų, kitų žemės valdytojų ir MVĮ naudojimas konsultacijomis. Siekiant pagerinti siūlomų konsultavimo paslaugų kokybę ir padidinti jų veiksmingumą, turėtų būti įtraukta nuostata dėl būtiniausių konsultantų kvalifikacijos ir jų reguliaraus mokymo. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1306/2013 ⁽¹⁾ numatyti ūkininkų konsultavimo paslaugomis turėtų būti padedama ūkininkams įvertinti jų žemės ūkio valdos veiklos rezultatus ir nustatyti būtinus patobulinimus, susijusius su teisės aktais nustatytais valdymo reikalavimais, gera agrarine ir aplinkosaugos būkle, klimatui ir aplinkai naudinga žemės ūkio praktika, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1307/2013 ⁽²⁾, kaimo plėtros programose numatytiems priemonėms ūkio lygiu, kuriomis siekiama ūkių modernizavimo, konkurencingumo skatinimo, sektorių integracijos, inovacijų, orientavimo į rinką ir verslumo skatinimo. Be to, ūkininkų konsultavimo paslaugomis ūkininkams turėtų būti padedama nustatyti būtinus patobulinimus,

susijusius su reikalavimais, nustatytais siekiant įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB

(toliau – Vandens pagrindų direktyva) ⁽³⁾ 11 straipsnio 3 dalį, ir su reikalavimais, nustatytais siekiant įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 ⁽⁴⁾ 55 straipsnį bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/128/EB ⁽⁵⁾ 14 straipsnį, visų pirma atitikties bendriesiems integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principams atžvilgiu. Atitinkamais atvejais konsultacijos turėtų apimti ir darbo arba saugos standartus, susijusius su ūkiu, bei konkrečias konsultacijas pirmą kartą besisteigiantiems ūkininkams. Konsultacijos taip pat galėtų apimti jaunųjų ūkininkų įsisteigimo, valdos ekonominės veiklos tvarios plėtros, vietinio produktų perdirbimo ir rinkodaros klausimus, susijusius su valdos arba įmonės ekonominės ir žemės ūkio veiklos rezultatais ir aplinkosauginiu veiksmingumu. Taip pat gali būti teikiamos konkrečios konsultacijos klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, biologinės įvairovės, vandens apsaugos, trumpų tiekimo grandinių plėtojimo, ekologinio ūkininkavimo bei sveikatos apsaugos aspektų gyvulininkystėje klausimais. Teikdamos paramą MVĮ, valstybės narės turi galimybę teikti pirmenybę su žemės ūkio ir miškininkystės sektoriais susijusioms MVĮ. Ūkių valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugomis ūkininkams turėtų būti padedama pagerinti ir palengvinti jų valdos valdymą;

- (14) Sąjungos arba nacionalinės kokybės sistemos, įskaitant ūkių sertifikavimo žemės ūkio produktų ir maisto srityje sistemas, vartotojams užtikrina garantijas dėl produktų arba jų gamybos procesų, naudojamų dėl to, kad ūkininkai dalyvauja tokiose sistemose, kokybės ir savybių, atitinkamiems produktams suteikia pridėtinės vertės ir pagerina jų galimybes rinkoje. Todėl ūkininkai ir ūkininkų grupės turėtų būti skatinami dalyvauti tose sistemose. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP išteklių būtų naudojami veiksmingai, parama turėtų būti teikiama tik aktyviems ūkininkams, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsniu. Kadangi vos įsitraukus į sistemą ir ankstyvaisiais dalyvavimo joje metais ūkininkams tenka papildomų su dalyvavimu susijusių išlaidų bei įpareigojimų, kurie nėra pakankamai kompensuojami rinkos, parama turėtų būti teikiama tik naujiems dalyviams ir ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 608).

⁽³⁾ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽⁴⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinant Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

⁽⁵⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (OL L 309, 2009 11 24, p. 71).

Atsižvelgiant į specifines medvilnės kaip žemės ūkio produkto savybes, turėtų būti įtrauktos ir medvilnės kokybės sistemos. Be to, parama turėtų būti teikiama ir informavimo ir skatinimo veiklai, susijusiai su produktais, kuriems taikomos pagal šį reglamentą remiamos kokybės ir sertifikavimo sistemos.

- (15) siekiant pagerinti žemės ūkio valdų ir kaimo įmonių ekonominės veiklos rezultatus ir aplinkosauginį veiksmingumą, padidinti žemės ūkio produktų rinkodaros ir perdirbimo sektoriaus veiksmingumą, įskaitant mažos apimties perdirbimo ir rinkodaros infrastruktūros kūrimą trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų kontekste, sukurti žemės ūkio ir miškininkystės plėtrai būtiną infrastruktūrą ir skatinti aplinkos tikslams pasiekti reikalingas nerentabilias investicijas, turėtų būti skiriama parama materialioms investicijoms, kuriomis padedama siekti šių tikslų. Per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį įvairios priemonės buvo taikomos skirtingose intervencijos srityse. Supaprastinimo tikslais ir siekiant paramos gavėjams suteikti galimybę patiems rengti ir įgyvendinti integruotus projektus, turinčius didesnę pridėtinę vertę, daugumai materialių investicijų rūšių turėtų būti taikoma viena bendra priemonė. Valstybės narės turėtų nukreipti paramą tiems ūkiams, kurie atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus, taikomus investicijoms, susijusioms su parama ūkio gyvybingumui, atsižvelgdamos į stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizės, naudojamos kaip tos pagalbos tikslingumo didinimo priemonė, rezultatus. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jaunesiems ūkininkams pirmą kartą steigti žemės ūkio valdą, jiems gali būti suteiktas papildomas tinkamumo finansuoti laikotarpis investicijoms, daromoms siekiant atitikti Sąjungos standartus. Siekiant skatinti naujų Sąjungos standartų įgyvendinimą, su atitiktimi tiems standartams susijusios investicijos turėtų būti tinkamos finansuoti papildomą laikotarpį po to, kai žemės ūkio valdai jie tapo privalomi;
- (16) žemės ūkio sektoriaus gamybos potencialas nuo gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių ir katastrofinių įvykių nukenčia labiau nei kitų sektorių gamybos potencialas. Siekiant padėti išlaikyti ūkių perspektyvumą ir konkurencingumą ištikus tokioms nelaimėms arba įvykiams, turėtų būti numatyta galimybė skirti paramą ūkininkams atkurti žemės ūkio potencialą, kuriam buvo padaryta žala. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad kartu taikant Sąjungos (visų pirma rizikos valdymo priemonės pagal šį reglamentą), nacionalines ir privačias žalos atlyginimo sistemas būtų išvengta kompensacijos permokos;
- (17) naujos ekonominės veiklos, t. y. naujų ūkių, kūrimas ir plėtojimas, veiklos įvairinimas, imantis ne žemės ūkio veiklos, įskaitant paslaugų žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams teikimą, su sveikatos apsauga, socialine integracija ir turizmu susijusi veikla yra itin svarbi kaimo vietovių plėtrai. Veiklos įvairinimas, imantis ne žemės

ūkio veiklos, taip pat gali apimti tvarų medžioklės išteklių valdymą. Ūkių ir įmonių plėtros priemonė turėtų padėti palengvinti pradinį jaunųjų ūkininkų įsisteigimą ir struktūrinį jų žemės ūkio valdų pritaikymą po pradinio įsisteigimo. Be to, turėtų būti skatinamas ūkininkų veiklos įvairinimas, jiems imantis ne žemės ūkio veiklos, ir ne žemės ūkio MVĮ steigimas ir plėtra kaimo vietovėse. Ta priemone taip pat turėtų būti skatinamas ir moterų kaimo vietovėse verslumas. Turėtų būti skatinama ir smulkių ūkių, kurie potencialiai yra ekonomiškai perspektyvūs, plėtra. Siekiant užtikrinti pagal tą priemonę remiamos naujos ekonominės veiklos perspektyvumą, parama turėtų būti skiriama su sąlyga, kad būtų pateiktas verslo planas. Parama verslo pradžia turėtų būti skiriama tik pradiniu tokios veiklos laikotarpiu ir neturėtų tapti veiklos pagalba. Todėl tais atvejais, kai valstybės narės pasirenka skirti pagalbą dalinėmis išmokomis, tokios išmokos turėtų būti išmokėtos per ne daugiau kaip penkerius metus. Be to, siekiant paskatinti žemės ūkio sektoriaus restruktūrizavimą, metinėmis arba vienkartinėmis išmokomis turėtų būti teikiama parama Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nustatytos smulkiųjų ūkininkų sistemos reikalavimus atitinkantiems ūkininkams (toliau – smulkiųjų ūkininkų sistema), kurie įsipareigoja savo visą valdą ir atitinkamas teises į išmokas perleisti kitam ūkininkui.

Siekiant spręsti jaunųjų ūkininkų problemas, susijusias su galimybe naudotis žeme, valstybės narės taip pat gali šią paramą pasiūlyti kartu su kitomis formomis teikiama parama, pavyzdžiui, panaudojant finansines priemones;

- (18) MVĮ yra Sąjungos kaimo ekonomikos pagrindas. Ūkių ir ne žemės ūkio verslo plėtra turėtų būti siekiama skatinti užimtumą ir kurti kokybiškas darbo vietas kaimo vietovėse, išlaikyti esamas darbo vietas, mažinti sezoninį užimtumo svyravimą, plėtoti ne žemės ūkio sektorius už žemės ūkio, taip pat žemės ūkio ir maisto produktų perdirbimo srities ribų. Tuo pačiu metu ji turėtų remti verslo integravimą ir įvairių vietos sektorių sąsajas. Turėtų būti skatinami projektai, kuriais sujungiamas žemės ūkis, kaimo turizmas (skatinant tausų ir atsakingą turizmą kaimo vietovėse) ir gamtos bei kultūros paveldas, taip pat investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energiją;
- (19) kaimo vietovių vietos infrastruktūros ir pagrindinių vietos paslaugų plėtra, įskaitant laisvalaikio ir kultūros paslaugas, kaimų atnaujinimas ir veikla, kuria siekiama atkurti ir atnaujinti kaimų kultūros bei gamtos paveldą ir kaimo kraštovaizdžius, yra vienas svarbiausių veiksmų stengiantis realizuoti augimo potencialą ir skatinti kaimo vietovių tvarumą elementų. Todėl parama turėtų būti skiriama veiksams, kuriais siekiama to tikslo, įskaitant prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų ir spartaus bei itin spartaus plačiajuosčio ryšio vystymą. Drauge su tais tikslais turėtų būti siekiama paslaugų bei infrastruktūros, kuriomis skatinama socialinė įtrauktis ir keičiamos

kaimo vietovių socialinio bei ekonominio nuosmukio ir gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos, plėtos. Siekiant kuo didesnio šios paramos veiksmingumo, atitinkami veiksmai turėtų būti įgyvendinami pagal vienos arba daugiau kaimo bendruomenių parengtus savivaldybių ir jų pagrindinių paslaugų plėtos planus, jei tokie planai egzistuoja. Siekiant sukurti sinergiją ir pagerinti bendradarbiavimą, veiksmais, atitinkamais atvejais, turėtų taip pat būti skatinami miesto ir kaimo ryšiai. Valstybės narės turi galimybę teikti pirmenybę bendruomenės iniciuotų vietos plėtos partnerysčių investicijoms ir vietos bendruomenių organizacijų valdomiems projektams;

- (20) miškininkystė yra neatsiejama kaimo plėtos dalis, todėl parama tvariam ir klimatui palankiam žemės naudojimui turėtų apimti ir miškų plotų plėtrą bei tvarų miškų valdymą. Per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį įvairios priemonės apėmė skirtingų tipų paramą investicijoms į miškininkystę ir jos valdymui. Supaprastinimo tikslais ir siekiant paramos gavėjams suteikti galimybę rengti ir įgyvendinti didesnės pridėtinės vertės turinčius integruotus projektus, bendra priemonė turėtų apimti visų tipų paramą investicijoms į miškininkystę ir jos valdymą. Ta priemonė turėtų apimti miškų išteklių išplėtimą ir gerinimą apželdinant žemę mišku ir sukuriant agrarinės miškininkystės sistemas, kuriomis sujungiamas ekstensyvusis žemės ūkis ir miškininkystės sistemos. Ji taip pat turėtų apimti gaisrų arba kitų gaivalinių nelaimių bei katastrofinių įvykių nuniokotų miškų atkūrimą ir atitinkamas prevencines priemones, investicijas į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkimą ir rinkodarą, kuriomis siekiama pagerinti miškų valdytojų ekonominę ir aplinkosauginę veiksmingumą, ir nerentabilias investicijas, kuriomis siekiama padidinti ekosistemų atsparumą, atsparumą klimato kaitai ir miškų ekosistemų aplinkosauginę vertę. Turėtų būti vengiama šia parama iškreipti konkurenciją, ji turėtų būti neutrali rinkos atžvilgiu. Todėl turėtų būti nustatyti su paramos gavėjų dydžiu ir teisiniu statusu susiję paramos teikimo apribojimai. Vietovėse, kurias valstybės narės priskyrė prie vidutinio arba didelio gaisro pavojaus vietovių, turėtų būti imamos gaisrų prevencinės veiklos. Visa prevencinė veikla turėtų būti miškų apsaugos plano dalis. Jei gaivalinės nelaimės atveju ketinama vykdyti sumažėjusio miško potencialo atkūrimo veiklą, gaivalinės nelaimės faktą turėtų oficialiai pripažinti mokslinė viešoji organizacija.

Miškininkystės priemonė turėtų būti patvirtinama atsižvelgiant į Sąjungos ir valstybių narių tarptautinius įsipareigojimus ir turėtų būti grindžiama valstybių narių nacionaliniais arba mažesnės apimties miškų planais ar lygiavertėmis priemonėmis, kuriomis turėtų būti atsižvelgta į ministrų konferencijose Europos miškų

apsaugos klausimais priimtus įsipareigojimus. Ja turėtų būti prisidedama prie Sąjungos miškų strategijos įgyvendinimo pagal Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujoji ES miškų strategija: miškų ir miškininkystės sektorius“;

- (21) gamintojų grupės ir organizacijos padeda ūkininkams bendrai įveikti jų produktų rinkodaros, taip pat ir vietos rinkose, sunkumus, kylančius dėl didėjančios konkurencijos ir vartotojų grandies rinkų konsolidavimo. Todėl turėtų būti skatinamas gamintojų grupių ir organizacijų steigimasis. Siekiant užtikrinti, kad riboti finansiniai ištekliai būtų panaudojami kuo geriau, parama turėtų būti teikiama tik toms gamintojų grupėms ir organizacijoms, kurios atitinka MVĮ kriterijus. Valstybės narės turi galimybę teikti pirmenybę kokybiškų produktų gamintojų grupėms ir organizacijoms, kuriems taikoma šio reglamento žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos priemonė. Siekiant užtikrinti, kad gamintojų grupė ar organizacija taptų gyvybingu subjektu, valstybėms narėms turėtų būti pateiktas verslo planas, kaip viena iš gamintojų grupės ar organizacijos paramos suteikimo sąlygų. Tam, kad nebūtų teikiama veiklos pagalba ir kad būtų išlaikytas paramos skatinamasis pobūdis, parama turėtų būti skiriama ne ilgiau kaip penkerius metus nuo datos, kurią gamintojų grupė ar organizacija buvo pripažinta remiantis jos verslo planu;
- (22) agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos ir toliau turėtų būti itin svarbios remiant kaimo vietovių tvarų vystymąsi ir reaguojant į didėjančių visuomenės aplinkosaugos paslaugų poreikį. Jomis ūkininkai ir kiti žemės valdytojai ir toliau turėtų būti skatinami tarnauti visai visuomenei diegdami ar toliau taikydami žemės ūkio praktiką, kuria prisidedama prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos ir kuri būtų suderinama su aplinkos, kraštovaizdžio ir jo savitumų, gamtinių išteklių, dirvožemio ir genetinės įvairovės apsauga bei gerinimu. Tokiomis aplinkybėmis ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas genetinių išteklių išsaugojimui žemės ūkyje ir didelės gamtinės vertės ūkininkavimo sistemų papildomiems poreikiams. Išmokomis turėtų būti prisidedama prie vykdančių įsipareigojimus patirtų papildomų išlaidų ir prarastų pajamų kompensavimo; turėtų būti dengiami tik tie įsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus standartus ir reikalavimus, laikantis principo „teršėjas

moka“. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad ūkininkams nebūtų skiriamas dvigubas finansavimas pagal šį reglamentą ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013. Jei išsipareigojimus bendrai prisiima ūkininkų grupė, dėl atitinkamų rezultatų sinergijos nauda aplinkai ir klimatui daugeliu atveju padidėja kelis kartus. Tačiau bendra veikla lemia ir papildomas sandorių išlaidas, kurios turėtų būti tinkamai kompensuojamos. Be to, siekiamos užtikrinti, kad ūkininkai ir kiti žemės valdytojai galėtų tinkamai įvykdyti prisiimtus išsipareigojimus, valstybės narės turėtų siekti suteikti jiems reikalingų gebėjimų ir žinių.

Valstybės narės turėtų išlaikyti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu dėtų pastangų lygį ir turėtų ne mažiau kaip 30 % kiekvienai kaimo plėtros programai skirto bendro EŽŪFKP įnašo skirti klimato kaitos švelninimui bei prisitaikymui prie jos ir aplinkos klausimams. Toks įnašas turėtų būti panaudojamas pasitelkiant agrarinės aplinkosaugos ir klimato bei ekologinio ūkininkavimo išmokas ir išmokas vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, išmokas miškininkystei, išmokas „Natura 2000“ teritorijoms ir su klimatu bei aplinka susijusią paramą investicijoms;

- (23) išmokos ūkininkams, kuriomis padedama pereiti prie ekologinio ūkininkavimo arba išlaikyti tokią ūkininkavimo veiklą, turėtų paskatinti juos dalyvauti tokiose sistemose ir taip reaguoti į didėjančią visuomenės poreikį, kad ūkininkavimo praktika nekenktų aplinkai, o gyvūnų gerovė būtų aukšto lygio. Siekiant pagerinti įvairių ekologinio ūkininkavimo priemonės teikiamų privalomų biologinės įvairovės požiūriu sinergiją, ūkininkai turėtų būti skatinami sudaryti bendras sutartis arba bendradarbiauti, kad priemonė būtų taikoma kuo didesniems greta esantiems plotams. Siekiant, kad daugeliui ūkininkų netektų grįžti prie įprasto ūkininkavimo, turėtų būti remiamos tiek perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo veiklos, tiek tokios veiklos išlaikymo priemonės. Išmokos turėtų padėti padengti vykdant išsipareigojimus patirtas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas ir jomis turėtų būti dengiami tik tie išsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus standartus ir reikalavimus. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad ūkininkams nebūtų skiriamas dvigubas finansavimas pagal šį reglamentą ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013 (DP). Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP išteklių būtų naudojami veiksmingai, parama turėtų būti teikiama tik aktyviems ūkininkams pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį;

- (24) ūkininkams ir miškų valdytojams toliau turėtų būti teikiama parama, padedant spręsti specifinius sunkumus,

atitinkamose vietovėse patiriamus įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB⁽¹⁾ ir Tarybos direktyvą 92/43/EEB⁽²⁾ siekiant prisidėti prie veiksmingo „Natura 2000“ teritorijų valdymo; be to, ūkininkams turėtų būti teikiama parama, skirta padėti spręsti sunkumus, upių baseinų vietovėse patiriamus įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą. Parama turėtų būti siejama su specialiais kaimo plėtros programoje aprašytais reikalavimais, kurie viršija atitinkamus privalomus standartus ir reikalavimus. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad ūkininkams nebūtų skiriamas dvigubas finansavimas pagal šį reglamentą ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013). Be to, valstybės narės bendroje savo kaimo plėtros programų struktūroje turėtų atsižvelgti į specifinius „Natura 2000“ teritorijų poreikius;

- (25) išmokomis ūkininkams, įsikūrusiems kalnų vietovėse arba kitose vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, turėtų būti padedama, skatinant toliau naudoti žemės ūkio paskirties žemę, išlaikyti kaimo kraštovaizdį ir išlaikyti bei skatinti tvarias ūkininkavimo sistemas. Siekiant užtikrinti tokios paramos veiksmingumą, išmokos turėtų kompensuoti ūkininkų prarastas pajamas ir patirtas papildomas išlaidas, susijusias su nepalankiomis atitinkamos vietovės sąlygomis. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP išteklių būtų naudojami veiksmingai, parama turėtų būti teikiama tik aktyviems ūkininkams pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį;
- (26) siekiant užtikrinti, kad Sąjungos lėšos būtų naudojamos veiksmingai ir visos Sąjungos ūkininkams būtų taikomos vienodos sąlygos, kalnų vietovės arba vietovės, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, turėtų būti apibrėžtos pagal objektyvius kriterijus. Apibrėžiant vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, tie kriterijai turėtų būti biofiziniai kriterijai ir grindžiami patikima mokslinė informacija. Siekiant palengvinti laipsniško išmokų mokėjimo nutraukimo etapą vietovėse, kurios pagal minėtus kriterijus nebebus laikomos vietovėmis, kuriose esama gamtinių kliūčių, turėtų būti patvirtinta pereinamojo laikotarpio tvarka;
- (27) ūkininkai ir toliau turėtų būti skatinami taikyti aukštus gyvūnų gerovės standartus teikiant paramą tiems ūkininkams, kurie pasirinko taikyti gyvulininkystės standartus, viršijančius atitinkamus privalomus standartus. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP išteklių būtų naudojami veiksmingai, parama turėtų būti teikiama tik aktyviems ūkininkams, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsniu;

(¹) 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

(²) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

- (28) išmokos ir toliau turėtų būti teikiamos miškų valdytojams, kurie teikia aplinkai arba klimatui palankias miškų išsaugojimo paslaugas prisiimdami išpareigojimus didinti biologinę įvairovę, išsaugoti didelės vertės miškų ekosistemas, pagerinti jų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos potencialą ir sustiprinti miškų saugojamąją vertę, susijusią su dirvožemio erozijos prevencija, vandens išteklių išsaugojimu ir gamtiniais pavojais. Tokiomis aplinkybėmis miškų genetinių išteklių išsaugojimui ir rėmimui turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys. Išmokos turėtų būti skiriamos su miškais susijusiems aplinkos išpareigojimams, kurie viršija nacionaline teise nustatytus atitinkamus privalomus standartus, vykdyti;
- (29) 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pagal kaimo plėtros politiką tiesiogiai buvo remiamas tik vieno tipo bendradarbiavimas – t. y. bendradarbiavimas kuriant naujus žemės ūkio ir maisto sektoriaus ir miškininkystės sektoriaus produktus, procesus ir technologijas. Parama to tipo bendradarbiavimui tebėra būtina, tačiau ji turėtų būti atitinkamai pritaikyta, kad geriau atitiktų žinių ekonomikos reikalavimus. Tomis aplinkybėmis turėtų būti galimybė pagal tą priemonę finansuoti vieno veiklos vykdytojo projektus, su sąlyga, kad gauti rezultatai būtų išplatinti, taip įgyvendinant tikslą skleisti naują praktiką, procesus arba produktus. Be to, paaiškėjo, kad parama įvairesnių tipų bendradarbiavimui, ir didesniai ratui paramos gavėjų, tiek smulkesniems, tiek stambesniems veiklos vykdytojams, gali padėti siekti kaimo plėtros politikos tikslų, padedant kaimo vietovėse veikiantiems veiklos vykdytojams įveikti ekonominius, aplinkosauginius ir kitokius su susiskaidymu susijusius sunkumus. Todėl ta priemonė turėtų būti išplėsta. Smulkiems veiklos vykdytojams teikiama bendrų darbo procesų organizavimo ir dalijimosi įrenginiais bei ištekliais parama turėtų padėti jiems išlaikyti ekonominį perspektyvumą nepaisant mažos jų veiklos apimties. Remiant horizontalų ir vertikalų tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimą ir vietos lygio skatinamąją veiklą turėtų būti pagreitinta ekonomiškai racionaliai trumpų tiekimo grandinių, vietos rinkų ir vietos maisto grandinių plėtra. Remiant bendrą aplinkosaugos projektų ir praktikos požiūrį (pvz., kai atitinkama praktika pritaikoma didesniai ištisam žemės plotui), nauda aplinkai ir klimatui turėtų būti didesnė ir nuoseklesnė nei tuo atveju, kai atskiri veiklos vykdytojai veikia neatsižvelgdami į kitus.
- Parama turėtų būti teikiama įvairiomis formomis. Klasteriai ir tinklai yra ypač aktualūs dalijantis kompetencija, taip pat plėtojant naujas specializuotas kompetencijas, paslaugas ir produktus. Bandomieji projektai yra svarbi priemonė įvairiomis aplinkybėmis išbandant komercinio technologijų, metodų ir praktikos panaudojimo galimybes ir, jei reikia, jas koreguojant. Veiklos grupės yra vienas pagrindinių Europos inovacijų partnerystės (EIP) žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje elementų. Kita svarbi priemonė – viešųjų ir privačiųjų kaimo ir miesto subjektų rengiamos vietos plėtros strategijos, nepriklausančios LEADER vietos plėtros programai. Skirtingai nuo LEADER metodo, tokios partnerystės ir strategijos galėtų apsiriboti vienu sektoriumi arba santykinai specifiniais plėtros tikslais, įskaitant minėtuosius pirmiau. Valstybės narės turi galimybę teikti pirmenybę subjektų bendradarbiavimui, kuriame dalyvauja pirminės produkcijos gamintojai. Paramos pagal šią priemonę skyrimo reikalavimus turėtų atitikti ir tarpšakinės organizacijos. Tokia parama turėtų būti teikiama ne ilgiau kaip septynerių metų laikotarpiu, išskyrus kolektyvinę aplinkosaugos ir klimato srities veiklą tinkamai pagrįstais atvejais;
- (30) dabar dėl klimato kaitos ir padidėjusios kainų kaitos ūkininkai susiduria su padidėjusia ekonomine ir aplinkosaugine rizika. Tomis aplinkybėmis veiksmingas rizikos valdymas ūkininkams yra labai svarbus. Todėl turėtų būti nustatyta rizikos valdymo priemonė, kuria ūkininkams būtų padedama įveikti dažniausiai jiems gresiančią riziką. Ta priemonė atitinkamai turėtų padėti ūkininkams padengti pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokas, steigti tarpusavio pagalbos fondus ir padėti iš tokių fondų ūkininkams, patyrusiems nuostolių dėl nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų ar augalų ligų protrūkio, kenksmingų organizmų antpuolio arba su aplinka susijusių įvykių, mokamas kompensacijas. Ji taip pat turėtų apimti pajamų stabilizavimo priemonę, kuri būtų ūkininkų, patiriančių didelį pajamų sumažėjimą, tarpusavio pagalbos fondas. Siekiant, kad visiems Sąjungos ūkininkams būtų užtikrintos vienodos sąlygos, kad nebūtų iškreipta konkurencija ir būtų laikomasi tarptautinių Sąjungos išpareigojimų, turėtų būti numatytos specialios paramos skyrimo pagal šias priemones sąlygos. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP ištekliai būtų naudojami veiksmingai, parama turėtų būti teikiama tik aktyviems ūkininkams pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį;
- (31) ilgainiui vietos plėtrai taikomas LEADER metodas pasirodė esąs veiksmingas skatinant kaimo vietovių plėtrą, kadangi vadovaujantis pagal pastarąjį taikomu principu „iš apačios į viršų“ visapusiškai atsižvelgiama į įvairių sektorių poreikius endogeninės kaimo vietovių plėtros srityje. Todėl LEADER principas turėtų būti taikomas ir ateityje, o jo taikymas turėtų tebebūti privalomas kaimo plėtros programoms nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygiu;

- (32) parama LEADER vietos plėtrai EŽŪFKP lėšomis taip pat turėtų apimti vienos valstybės narės teritorijų grupių bendradarbiavimo projektus arba kelių valstybių narių teritorijų grupių tarptautinio bendradarbiavimo projektus arba valstybių narių su trečiosiomis šalimis vykdomus grupių bendradarbiavimo projektus;
- (33) siekiant LEADER programos dar netaikantiems kaimo vietovių partneriams suteikti galimybę išbandyti vietos plėtros strategijos kūrimą ir įgyvendinimą bei jiems pasirengti, turėtų būti finansuojamas ir „LEADER pradžios priemonių rinkinys“. Parama neturėtų būti sąlygojama vietos plėtros strategijos pateikimu;
- (34) investicijos yra bendros daugeliui šiame reglamente numatytų kaimo plėtros priemonių ir gali būtų susijusios su labai įvairaus pobūdžio veiksmis. Siekiant užtikrinti tų veiksmų įgyvendinimo aiškumą, turėtų būti nustatytos tam tikros bendros visų investicijų taisyklės. Tomis bendromis taisyklėmis turėtų būti apibrėžti išlaidų, kurios gali būti laikomos investicinėmis išlaidomis, tipai ir turėtų būti užtikrinta, kad parama būtų skiriama tik tokioms investicijoms, kuriomis suteikiama pridėtinės vertės žemės ūkiui. Siekiant palengvinti investicinių projektų įgyvendinimą, valstybės narės turėtų turėti galimybę mokėti avansus. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP lėšomis teikiamos pagalbos poveikis būtų veiksmingas, nešališkas ir tvarus, turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriomis būtų užtikrinta, kad su veiksmis susijusios investicijos būtų ilgalaikės ir kad EŽŪFKP lėšomis teikiama parama nebūtų naudojama konkurencijai iškreipti;
- (35) turėtų būti galima EŽŪFKP remti investicijas į drėkinimą, siekiant naudoti ekonomikai arba aplinkai, bet turėtų būti užtikrinta, kad tas drėkinimas būtų tvarus. Todėl kiekvienu atveju parama turėtų būti skiriama tik tada, jei atitinkamam plotui parengtas upės baseino valdymo planas, kaip reikalaujama Vandens pagrindų direktyvoje, ir jei vandens matavimas jau užtikrintas investicijos lygiu arba jis užtikrinamas kaip investicijos dalis. Investicijos į esamos drėkinimo infrastruktūros ar įrangos patobulinimus turėtų užtikrinti būtiniausių vandens naudojimo efektyvumo padidėjimą, išreikštą potencialiai sutaupomu vandens kiekiu. Jeigu vandens telkinys, kuriam investicijomis daromas neigiamas poveikis, yra sekinamas dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių pagal Vandens pagrindų direktyvoje nustatytą analizės sistemą, pusė šio vandens naudojimo efektyvumo padidėjimo turėtų būti paversta faktiniu vandens naudojimo sumažinimu remiamos investicijos lygiu, kad atitinkamas vandens telkinys būtų mažiau sekinamas. Turėtų būti nustatyti tam tikri atvejai, kuriais potencialiai ar faktiškai sutaupomo vandens kiekio reikalavimai negali būti taikomi arba yra nebūtinai, be kita ko, investicijų į apytakinio vandens naudojimą ar pakartotinį vandens naudojimą atžvilgiu. Be paramos investicijoms į esamos įrangos patobulinimus, turėtų būti numatyta, kad EŽŪFKP parama investicijoms į naują drėkinimo sistemą skiriama atsižvelgiant į aplinkosaugos analizės išvadas. Tačiau, su tam tikromis išimtimis, parama neturėtų būti teikiama naujai drėkinimo sistemai, jei vandens telkinys, kuriam daromas neigiamas poveikis, jau yra sekinamas, nes yra labai didelė rizika, kad paramos skyrimas tokiomis aplinkybėmis paaštrintų esamas aplinkosaugos problemas;
- (36) pagal kai kurias šiame reglamente numatytas su plotu susijusias priemones paramos gavėjai turi prisiimti mažiausiai penkerius metus galiojančius įsipareigojimus. Per tą laikotarpį tiek valdos, tiek paramos gavėjo padėtis gali pasikeisti. Todėl turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriomis būtų apibrėžta, kas turėtų būti daroma tais atvejais;
- (37) pagal tam tikras šiame reglamente numatytas priemones parama teikiama su sąlyga, kad paramos gavėjas prisiimtu įsipareigojimus, viršijančius atitinkamą bazinę ribą, nustatytą privalomais standartais arba reikalavimais. Atsižvelgiant į galimus įsipareigojimų laikotarpiu padarytus teisės pakeitimus, dėl kurių pakoreguojama bazinė riba, turėtų būti numatyta nuostata dėl atitinkamų sutarčių peržiūrėjimo siekiant užtikrinti, kad minėtos sąlygos ir toliau būtų laikomasi;
- (38) siekiant užtikrinti, kad kaimo plėtrai skiriami finansiniai ištekliai būtų naudojami kuo tinkamiau ir skiriami kaimo plėtros programose numatytoms priemonėms, kurios atitinka Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, taip pat garantuoti vienodas sąlygas pareiškėjams, valstybės narės turėtų nustatyti projektų atrankos kriterijus. Šios taisyklės išimtis turėtų būti taikoma tik išmokoms, kurios skiriamos taikant priemones, susijusias su agrarine aplinkosauga, klimato kaita, ekologiniu ūkininkavimu, „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva, vietovėmis, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, gyvūnų gerove, miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugomis, ir su rizikos valdymu susijusias priemones. Taikant atrankos kriterijus turėtų būti atsižvelgiama į proporcingumo veiksmo mastui principą;
- (39) EŽŪFKP lėšomis teikiant techninę pagalbą turėtų būti remiama veikla, susijusi su kaimo plėtros programų įgyvendinimu, įskaitant simbolių ir trumpinių, susijusių su Sąjungos kokybės schemomis, kuriose dalyvaujantiems subjektams gali būti teikiama parama pagal šį reglamentą, apsaugos sąnaudas ir valstybių narių patirtas vietovių, kuriose esama gamtinių kliūčių, ribų nustatymo išlaidas;

- (40) nacionalinių tinklų, organizacijų ir institucijų, dalyvaujančių įvairiuose programų įgyvendinimo etapuose, bendradarbiavimas tinkle, vykdomas per Europos kaimo plėtros tinklą, pasirodė galintis atlikti labai svarbų vaidmenį gerinant kaimo plėtros programų kokybę, nes taip didinamas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas valdant kaimo plėtrą, taip pat informuojant platesnę visuomenę apie jos naudą. Todėl ji turėtų būti finansuojama kaip techninės pagalbos Sąjungos lygiu dalis. Siekiant atsižvelgti į specifinius vertinimo poreikius, turėtų būti sukurti europiniai kaimo plėtros vertinimo pajėgumai kaip Europos kaimo plėtros tinklo dalis, siekiant suburti šios veiklos subjektus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos šioje srityje keistis ekspertų žiniomis;
- (41) EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje turėtų būti prisidedama siekiant strategijoje „Europa 2020“ nustatytą pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų. Svarbu, kad ši partnerystė suburtų visus suinteresuotuosius subjektus Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygiu, suteikiant naujų idėjų valstybėms narėms apie tai, kaip racionalizuoti, supaprastinti ir geriau derinti esamas priemones ir iniciatyvas, o prireikus – kaip jas papildyti nauja veikla;
- (42) siekiant padėti siekiant EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje tikslų, turėtų būti sudarytas EIP tinklas, kuris apimtų veiklos grupes, konsultavimo paslaugas ir mokslininkus, dalyvaujančius įgyvendinant veiklą, kuria siekiama inovacijų žemės ūkyje. Jis turėtų būti finansuojamas kaip techninės pagalbos Sąjungos lygiu dalis;
- (43) valstybės narės turėtų rezervuoti kiekvienos kaimo plėtros programos techninei pagalbai skirtos sumos dalį, kuri būtų panaudojama kuriant ir įgyvendinant nacionalinį kaimo tinklą, kuris suburtų kaimo plėtroje dalyvaujančias organizacijas ir institucijas, įskaitant EIP, ir kurio tikslas būtų suintensyvinti jų dalyvavimą įgyvendinant programą ir pagerinti kaimo plėtros programų kokybę. Tuo tikslu, nacionaliniai kaimo tinklai turėtų parengti ir įgyvendinti veiklos planą;
- (44) kaimo plėtros programose turėtų būti numatyta inovacinė veikla, kuria būtų remiamas efektyviai išteklius naudojantis, našus ir netaršus žemės ūkio sektorius pasitelkiant EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje. EIP taip pat turėtų būti siekiama skatinti, kad inovaciniai sprendimai būtų greičiau ir plačiau įgyvendinami praktiškai. EIP turėtų būti kuriama pridėtinė vertė didinant su inovacijomis susijusių priemonių panaudojimą bei efektyvumą ir jų sinergiją. EIP turėtų būti užpildomos spragos glaudžiau siejant mokslinius tyrimus ir praktinį ūkininkavimą;
- (45) inovacinius projektus, parengtus įgyvendinant EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, turėtų vykdyti veiklos grupės, kuriose būtų suburti ūkininkai, miškų valdytojai, kaimo bendruomenės, mokslininkai, NVO konsultantai, įmonės ir kiti subjektai, susiję su žemės ūkio sektoriaus inovacijomis. Siekiant užtikrinti, kad tokių projektų rezultatai būtų naudingi visam sektoriui, tie rezultatai inovacijų ir žinių mainų Sąjungos viduje ir su trečiosiomis šalimis srityje turėtų būti platinami;
- (46) turėtų būti numatyta nuostata, kuria būtų nustatyta pagal šį reglamentą 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui skiriamos Sąjungos paramos kaimo plėtrai bendra suma, laikantis 2014–2020 m. laikotarpio daugiametės finansinės programos laikotarpio. Turimi asignavimai programavimo tikslais turėtų būti indeksuojami fiksuotos sumos pagrindu;
- (47) siekiant palengvinti EŽŪFKP lėšų valdymą, turėtų būti nustatytas su viešosiomis valstybių narių išlaidomis susijęs bendras EŽŪFKP įnašo į kaimo plėtros programavimą paramos lygis. Siekiant atsižvelgti į ypatingą kai kurių tipų veiksmų svarbą arba pobūdį, turėtų būti nustatyti specialūs su jais susijusių įnašų lygiai. Siekiant sumažinti specifines kliūtis, susidariusias dėl išsivystymo lygio, atokumo ir izoliuotumo, turėtų būti nustatytas atitinkamas EŽŪFKP įnašo lygis mažiau išsivysčiusiems regionams, atokiausiems regionams, nurodytiems SESV, ir mažosioms Egėjo jūros saloms, taip pat pereinamojo laikotarpio regionams;
- (48) valstybės narės turėtų imtis visų būtinų veiksmų siekiamos užtikrinti, kad jų kaimo plėtros priemonės būtų galima tikrinti ir kontroliuoti, ir priimti atitinkamas nuostatas. Tuo tikslu vadovaujančioji institucija ir mokėjimo agentūra turėtų atlikti *ex ante* vertinimą ir imtis vertinti priemones visą programos įgyvendinimo laikotarpį. Priemonės, kurios neatitinka šios sąlygos, turėtų būti pakoreguotos;
- (49) Komisija ir valstybės narės turėtų imtis visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų patikimą kaimo plėtros programų valdymą. Todėl Komisija turėtų imtis adekvačių priemonių ir vykdyti kontrolę, o valstybės narės turėtų imtis priemonių siekiamos garantuoti patikimą savo valdymo sistemų veikimą;

- (50) bendra vadovaujančioji institucija turėtų būti atsakinga už kiekvienos kaimo plėtros programos valdymą ir įgyvendinimą. Jos pareigos turėtų būti nustatytos šiame reglamente. Vadovaujančioji institucija turėtų turėti galimybę perduoti dalį savo pareigų, išlaikydama atsakomybę už valdymo veiksmingumą ir teisingumą. Jeigu kaimo plėtros programą sudaro teminės paprogramės, vadovaujančioji institucija turėtų turėti galimybę paskirti kitą įstaigą, kuri vykdytų programoje numatytą tos paprogramės valdymui ir įgyvendinimui skirtą finansinių asignavimų panaudojimą, užtikrindama patikimą finansinių tų paprogramių valdymą. Jei valstybė narė turi valdyti daugiau nei vieną programą, gali būti sukurta koordinavimo įstaiga nuoseklumui užtikrinti;
- (51) kiekvienai kaimo plėtros programai turėtų būti taikoma reguliari programos įgyvendinimo ir pažangos stebėseną siekiant nustatyti programos tikslų. Kadangi EŽŪKP lėšomis finansuojamos veiklos poveikio ir veiksmingumo regimumas ir gerinimas taip pat priklauso nuo tinkamo vertinimo, kuris atliekamas programos rengimo, jos įgyvendinimo ir užbaigimo etapais, Komisija ir valstybės narės bendrai turėtų parengti stebėsenos ir vertinimo sistemą, kurios tikslas būtų parodyti kaimo plėtros politikos įgyvendinimo pažangą ir vertinti jos poveikį bei efektyvumą;
- (52) siekiant užtikrinti, kad būtų galima kaupti informaciją Sąjungos lygiu, į stebėsenos ir vertinimo sistemą turėtų būti įtrauktas bendrųjų rodiklių rinkinys. Svarbiausia informacija apie kaimo plėtros programų įgyvendinimą turėtų būti registruojama ir saugoma elektroninėmis priemonėmis, kuriomis būtų palengvintas duomenų kaupimas. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad paramos gavėjai pateiktų privalomą būtiną informaciją, reikalingą stebėsenai ir vertinimui;
- (53) atsakomybe už programos stebėseną turėtų dalytis vadovaujančioji institucija ir tuo tikslu sudarytas Stebėsenos komitetas. Stebėsenos komitetas turėtų būti atsakingas už programos įgyvendinimo veiksmingumo stebėseną. Tuo tikslu turėtų būti apibrėžtos jo pareigos;
- (54) programos stebėseną, be kita ko, turėtų apimti ir Komisijai siunčiamos metinės įgyvendinimo ataskaitos rengimą;
- (55) kiekviena kaimo plėtros programa turėtų būti vertinama siekiant pagerinti jos kokybę ir parodyti jos rezultatus;
- (56) paramai kaimo plėtros priemonėms pagal šį reglamentą turėtų būti taikomi SESV 107, 108 ir 109 straipsniai. Tačiau dėl žemės ūkio sektoriaus specifinių savybių tos SESV nuostatos neturėtų būti taikomos su veiksmiais, kurie patenka į SESV 42 straipsnio taikymo sritį, susijusioms kaimo plėtros priemonėms, vykdomoms pagal šį reglamentą ir jo laikantis, ir valstybių narių mokamoms išmokoms, numatytoms kaip papildomas nacionalinis kaimo plėtros veiksmų, kuriems yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems taikomas SESV 42 straipsnis, finansavimas;
- (57) be to, siekiant užtikrinti suderinamumą su kaimo plėtros priemonėmis, kurios atitinka Sąjungos paramos skyrimo reikalavimus, ir supaprastinti procedūras, valstybių narių mokamos išmokos, numatytos kaip papildomas nacionalinis kaimo plėtros veiksmų, kuriems yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems taikomas SESV 42 straipsnis, finansavimas, turėtų būti įtrauktos į kaimo plėtros programas siekiant jas įvertinti ir patvirtinti pagal šio reglamento nuostatas. Siekiant užtikrinti, kad papildomas nacionalinis finansavimas nebūtų įgyvendinamas, nebent jis būtų patvirtintas Komisijos, atitinkama valstybė narė savo siūlomą papildomą kaimo plėtros finansavimą neturėtų paskelbti galiojančiu prieš jo patvirtinimą. Apie valstybių narių mokamas išmokas, numatytas kaip papildomas kaimo plėtros veiksmų, kuriems yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems netaikomas SESV 42 straipsnis, nacionalinis finansavimas, turėtų būti pranešama Komisijai pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai jos priklauso reglamento, priimto pagal Tarybos reglamentą Nr. 994/98 ⁽¹⁾, taikymo sričiai ir valstybės narės negali jų įgyvendinti, kol tos pranešimo procedūros galutinai nepatvirtino Komisija;
- (58) siekiant užtikrinti efektyvų ir saugų keitimąsi bendro intereso duomenimis, taip pat siekiant registruoti, saugoti bei valdyti pagrindinę informaciją ir teikti stebėsenos ir vertinimo ataskaitas, turėtų būti nustatyta elektroninė informacijos sistema;

⁽¹⁾ 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998 5 14, p. 1).

- (59) turėtų būti taikoma Sąjungos teisė, reglamentuojanti asmenų apsaugą tvarkant asmens duomenis ir laisvą tokių duomenų judėjimą, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB ⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ⁽²⁾;
- (60) siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti tam tikras neesmines šio reglamento nuostatas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir ekspertu lygiu. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus, Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (61) tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl: sąlygų, kuriomis juridinis asmuo laikomas jaunučiu ūkininku, ir lengvatinio profesinių įgūdžių įgijimo laikotarpio nustatymo, mainų ūkių ir miškų tvarkymo srityje programų bei apsilankymų ūkiuose ir miškuose trukmės ir turinio; konkrečių Sąjungos sistemų, kurioms bus taikomas 17 straipsnio 1 dalies a punktas, ir paramą pagal 17 straipsnio 2 dalį galinčių gauti gamintojų grupių bei veiklos rūšių savybių, taip pat dėl konkurencijos išskiepimo, produktų diskriminavimo prevencijos ir paramos prekių ženklams netaikymo sąlygų nustatymo;
- (62) be to, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl: būtiniausio verslo planų turinio ir kriterijų, kuriuos turi naudoti valstybės narės nustatydamos 19 straipsnio 4 dalyje nurodytas ribas; miško įveisimo apibrėžties ir būtiniausių su miško įveisimu ir miškingų plotų kūrimu susijusių aplinkos reikalavimų; sąlygų, taikytinų agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities išpareigojimams plėtoti gyvulininkystę, veisti vietos veisles, kurių veisimo ūkiuose tradicija gresia išnykti, arba išsaugoti augalų, kuriems kyla genetinės erozijos grėsmė, genetinius išteklius, taip pat dėl genetinių išteklių išsaugojimui, tvariam naudojimui ir vystymui skirtų tinkamų finansuoti veiksmų apibūdinimo. Jie taip pat turėtų būti suteikti dėl: apskaičiavimo metodo, kuris turi būti naudojamas siekiant užkirsti kelią
- dvigubam Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnyje nurodytos praktikos finansavimui, skirto agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities, ekologinės žemdirbystės, su „Natura 2000“ ir su Vandens pagrindų direktyva susijusioms priemonėms; vietovių, kuriose gyvūnų gerovės išpareigojimais užtikrinami aukštesni gamybos metodų standartai, apibūdinimo; veiksmų, atitinkančių paramos skyrimo reikalavimus pagal miškų genetinių išteklių išsaugojimą ir rėmimą, rūšių; paramos skyrimo reikalavimus pagal bendradarbiavimo priemonę atitinkančių bandomųjų projektų, klasterių, tinklų, trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų savybių apibrėžimo, taip pat dėl pagalbos skyrimo pagal tą priemonę išvardytų rūšių veiksmams sąlygų;
- (63) be to, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl: komercinių paskolų tarpusavio pagalbos fondams trumpiausios ir ilgiausios trukmės pagal rizikos valdymo priemonę pagal šį reglamentą; sąlygų, kuriomis su išperkamosios nuomos sutartimis ar naudota įranga susijusios investicijos skirtos išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, taip pat dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūros rūšių, tinkamų investavimui, apibrėžimo; sąlygų, taikomų išpareigojimų pakeitimui ar koregavimui pagal 28, 29, 33 ir 34 straipsniuose nurodytas priemones, taip pat dėl kitų situacijų, kuriose nereikalaujama kompensuoti pagalbos, apibrėžimo. Jie taip pat turėtų apimti viršutinių ribų, nustatytų I priede, peržiūrą; sąlygas, kuriomis Komisijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 patvirtinta parama galėtų būti integruota į paramą, numatytą pagal šį reglamentą, įskaitant paramą techninei pagalbai ir *ex post* vertinimams, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam perėjimui nuo Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 nustatytos sistemos prie šiuo reglamentu nustatytos sistemos. Siekiant atsižvelgti į Kroatijos Respublikos stojimo sutartį, tie deleguotieji aktai, be kita ko, turėtų, prirėikus, apimti Kroatijos perėjimą nuo paramos kaimo plėtrai pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006 ⁽³⁾;
- (64) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su kaimo plėtros programų ir nacionalinių metmenų turiniu, patvirtinimu ir keitimu, programų patvirtinimo procedūromis ir tvarkaraščiais, programų ir nacionalinių metmenų pakeitimų patvirtinimo procedūromis ir tvarkaraščiais, įskaitant jų išgaliojimą ir pateikimo dažnumą, dalyvių išlaidų, patirtų perduodant žinias ir vykdant informavimo veiklą, apmokėjimo sąlygas reglamentuojančiais metodais, specifinėmis kaimo plėtros priemonių įgyvendinimo sąlygomis, pagal šį reglamentą

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽²⁾ 2001 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2000 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽³⁾ 2006 m. liepos 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006, nustatantis Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) (OL L 170, 2007 6 29, p. 1).

sukurtų tinklų struktūra ir veikimu, informavimo ir viešimo reikalavimais, stebėsenos ir vertinimo sistemos priėmimu, informacinės sistemos veikimo taisyklėmis ir taisyklėmis, susijusiomis su metinių įgyvendinimo ataskaitų teikimo tvarka. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;

- (65) buvo pasikonsultuota su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, kuris 2011 m. gruodžio 14 d. priėmė nuomonę ⁽²⁾;
- (66) dėl skubos priemonių rengiant sklandų numatytų priemonių įgyvendinimą, šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną;
- (67) šiuo reglamentu numatyta naują paramos sistema pakeičiama paramos sistema, nustatyta Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ

I ANTRAŠTINĖ DALIS

TIKSLAI IR STRATEGIJA

I SKYRIUS

Dalykas ir terminų apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatomos bendrosios taisyklės, kuriomis reglamentuojama Sąjungos parama kaimo plėtrai, finansuojama Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir įsteigto Reglamentu (ES) Nr. 1306/2013, lėšomis. Juo nustatomi tikslai, prie kurių įgyvendinimo turi prisidėti kaimo plėtros politika, ir atitinkami Sąjungos kaimo plėtros prioritetai. Juo apibrėžiamas strateginis kaimo plėtros politikos kontekstas ir apibrėžiamos priemonės, kurios turi būti priimtos siekiant įgyvendinti kaimo plėtros politiką. Be to, juo nustatomos programavimo, bendradarbiavimo tinkle, valdymo, stebėsenos ir vertinimo taisyklės, grindžiamos bendra valstybių narių ir Komisijos atsakomybe, ir taisyklės, kuriomis užtikrinamas EŽŪFKP koordinavimas su kitomis Sąjungos priemonėmis.

2. Šiuo reglamentu papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ antros dalies nuostatos.

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽²⁾ OL C 35, 2012 2 9, p. 1.

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006. (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamos 2 straipsnyje nustatytos ar nurodytos terminų „programa“ „veiksmas“, „paramos gavėjas“ „bendruomenės inicijuota vietos plėtros strategija“, „viešosios išlaidos“, „MVĮ“, „užbaigtas veiksmas“ ir „finansinės priemonės“ bei Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 90 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytos „mažiau išsivystę regionai“ ir „pereinamojo laikotarpio regionai“ apibrėžtys.

Be to, vartojamos ir tokios terminų apibrėžtys:

- a) programavimas – keliais etapais vykdomas organizavimo, sprendimų priėmimo ir finansinių išteklių skyrimo procesas, kuriame dalyvauja partneriai, skirtas daugiamečiams Sąjungos ir valstybių narių bendriems veiksams įgyvendinti siekiant Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų;
- b) regionas – teritorinis vienetas, atitinkantis Teritorinių statistinių vienetų nomenklatūros 1 arba 2 lygius (NUTS 1 ir 2 lygiai), kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1059/2003 ⁽⁴⁾;
- c) priemonė – veiksmų, kuriais prisidedama siekiant vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų, rinkinys;
- d) paramos lygis – viešojo įnašo į veiksmą dalis;
- e) sandorių išlaidos – papildomos išlaidos, susijusios su išpareigojimo įvykdymu, bet tiesiogiai nepriskirtinos to išpareigojimo įgyvendinimo išlaidoms arba neįtrauktos į išlaidas arba prarastas pajamas, kurios kompensuojamos tiesiogiai; ir kurios gali būti apskaičiuotos standartinių išlaidų pagrindu;
- f) žemės ūkio paskirties žemė – bet koks žemės plotas, naudojamas kaip ariamoji žemė, daugiamečiai žolynai ir daugiametė ganykla arba daugiamečiams pasėliams auginti, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnyje;
- g) ekonominiai nuostoliai – visos ūkininko patirtos papildomos išlaidos dėl išskirtinių priemonių, kurias ūkininkas taikė siekdamas sumažinti pasiūlą atitinkamoje rinkoje, arba didelis gamybos sumažėjimas;
- h) nepalankus klimato reiškinys – oro sąlygos, kaip antai šalna, speigas, audra, kruša, ledėjimas, smarkus lietus arba didelė sausra, kurios gali būti prilyginamos gaivalinei nelaimei;

⁽⁴⁾ 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

- i) gyvūnų ligos – ligos, nurodytos gyvūnų ligų sąrašė, kuri sudarė Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija arba kuris nustatytas Tarybos sprendimo 2009/470/EB ⁽¹⁾ priede;
- j) su aplinka susijęs įvykis – konkretus taršos, užteršimo arba aplinkos kokybės pablogėjimo atvejis, kuris susijęs su konkrečiu įvykiu ir kurio geografinė apimtis ribota, tačiau šiai sąvokai nepriskiriami bendro pobūdžio su konkrečiu įvykiu nesusiję aplinkos pavojai, pvz., klimato kaita arba atmosferos tarša;
- k) gaivalinė nelaimė – natūralus biotinio arba abiotinio pobūdžio įvykis, dėl kurio kyla didelių žemės ūkio gamybos sistemų ar miškų struktūros trikdžių, ilgainiui žemės ūkio ar miškų ūkio sektoriui padaranti didelę ekonominę žalą;
- l) katastrofinis įvykis – nenumatytas biotinio arba abiotinio pobūdžio įvykis dėl žmogaus veiklos, dėl kurio kyla didelių žemės ūkio gamybos sistemų ar miškų struktūros trikdžių, ilgainiui žemės ūkio ar miškų ūkio sektoriams padaranti didelę ekonominę žalą;
- m) trumpa tiekimo grandinė – tiekimo grandinė, kuriai priklauso ribotas ūkinės veiklos vykdytojų, išpareigojusių bendradarbiauti, vykdyti vietos ekonomikos plėtrą ir palaikyti artimus geografinius ir socialinius gamintojų, perdirbėjų bei vartotojų ryšius, skaičius;
- n) jaunasis ūkininkas – asmuo, kuris paraiškos pateikimo momentu yra ne vyresnis kaip 40 metų amžiaus, turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos ir pirmą kartą įsisteigia žemės ūkio valdoje kaip tos valdos valdytojas;
- o) teminiai tikslai – Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 9 straipsnyje apibrėžti teminiai tikslai;
- p) Bendra strateginė programa (BSP) – Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 10 straipsnyje nurodyta Bendra strateginė programa;
- q) klasteris – savarankiškų įmonių – naujai įsisteigusių įmonių, mažųjų, vidutinių ir didžiųjų įmonių, taip pat konsultavimo paslaugas teikiančių įstaigų ir (arba) mokslinių tyrimų organizacijų – grupė, kurios tikslas yra skatinti ekonominę ir inovacinę veiklą propaguojant aktyvų bendradarbiavimą, dalijantis infrastruktūra ir praktine patirtimi, taip pat veiksmingai prisidedant prie žinių perdavimo, bendradarbiavimo tinkle ir informacijos sklaidos tarp klasterio įmonių;
- r) miškas – didesnis kaip 0,5 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis siekia daugiau kaip 5 metrus,

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos sprendimas 2009/470/EB dėl išlaidų veterinarijos srityje (OL L 155, 2009 6 18, p. 30).

kuriuose medžių lajos danga užima daugiau kaip 10 procentų ploto, arba apaugęs medžiais, galinčiais pasiekti tokias ribas *in situ*; ir ji neapima žemės, kuri iš esmės naudojama žemės ūkio tikslams arba miesto reikmėms, laikantis 2 dalies.

2. Valstybė narė arba regionas gali nuspręsti taikyti kitokią negu nurodytą 1 dalies r punkte termino „miškas“ apibrėžtį, grindžiamą galiojančia nacionaline teise arba inventorizacijos sistema. Valstybės narės arba regionai pateikia tokią apibrėžtį kaimo plėtros programoje;

3. Siekiant užtikrinti, kad paramos gavėjų atžvilgiu būtų laikomasi nuoseklaus požiūrio, ir atsižvelgti į prisitaikymo laikotarpio poreikį, kalbant apie 1 dalies n punkte nustatytą jaunojo ūkininko apibrėžtį, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis juridinis asmuo gali būti laikomas jaunuoju ūkininku, ir nustatyti lengvatinių profesinių gebėjimų įgijimo laikotarpį.

II SKYRIUS

Užduotis, tikslai ir prioritetai

3 straipsnis

Uždaviniai

EŽŪFKP prisideda prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo skatindamas tvarią kaimo plėtrą visoje Sąjungoje ir papildydamas kitas BŽŪP priemones, sanglaudos politiką ir bendrą žuvininkystės politiką. Jis prisideda prie Sąjungos žemės ūkio sektoriaus plėtros, kad jis teritorijos ir aplinkos požiūriu būtų labiau subalansuotas, nekenkiantis klimatui ir atsparesnis jo kaitai ir konkurencingesnis bei inovatyvesnis. Jis taip pat prisideda prie kaimo vietovių plėtros.

4 straipsnis

Tikslai

Pagal visą BŽŪP sistemą parama kaimo plėtrai, įskaitant paramą veiklai maisto sektoriuje, taip pat ne maisto sektoriuje ir miškininkystėje, padedama siekti šių tikslų:

- skatinti žemės ūkio konkurencingumą;
- užtikrinti tvarų gamtos išteklių valdymą ir klimato politikos veiksmus;
- užtikrinti subalansuotą teritorinę kaimo ekonomikos ir bendruomenių plėtrą, be kita ko, kurti darbo vietas ir jas išlaikyti.

5 straipsnis

Sąjungos kaimo plėtros prioritetai

Kaimo plėtros tikslų, kuriais prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo, siekiama įgyvendinant šešis Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, kurie atspindi atitinkamus BSP teminius tikslus:

- 1) skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) inovacijų skatinimui, bendradarbiavimui ir žinių bazės vystymui kaimo vietovėse;
 - b) žemės ūkio, maisto produktų gamybos bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimui, įskaitant siekiant geresnio aplinkosaugos valdymo ir aplinkosauginio veiksmingumo;
 - c) mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimui;
- 2) didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimui ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymui, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą;
 - b) palankesnių sąlygų sudarymui reikiamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje ir, visų pirma, kartų kaitos palengvinimui;
- 3) skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimui geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas, taip pat tarpšakines organizacijas;
- 4) atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) biologinės įvairovės atkūrimui, išsaugojimui ir didinimui, be kita ko, „Natura 2000“ teritorijose ir teritorijose, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, gamtinių požiūriu didelės vertės ūkininkavimui skirtose teritorijose, taip pat Europos kraštovaizdžių būklei;
 - b) vandentvarkos gerinimui, įskaitant trąšų ir pesticidų valdymo gerinimą;
 - c) dirvožemio erozijos prevencijai ir dirvožemio valdymo gerinimui;
- 5) skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) vandens naudojimo žemės ūkyje efektyvumo didinimui;
 - b) energijos vartojimo žemės ūkyje ir maisto perdirbimo sektoriuje efektyvumo didinimui;
 - c) atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimui bioekonomikos tikslais;
 - d) žemės ūkio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimui;
 - e) anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje skatinimui;
- 6) skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - a) veiklos įvairinimo, mažųjų įmonių kūrimo ir plėtojimo, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimui;
 - b) vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimui;
 - c) prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) didinimui, jų naudojimo skatinimui ir kokybės gerinimui kaimo vietovėse.

Visais tais prioritetais prisidedama siekiant kompleksinių tikslų, susijusių su inovacijomis, aplinkos ir klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos. Programos gali būti susijusios su mažiau nei šešiais prioritetais, jeigu tai grindžiama stiprybėmis, silpnybėmis, galimybėmis ir grėsmėmis (SSGG) pagrįsta padėties analize bei *ex ante* vertinimu. Kiekviena programa turi būti siejama bent su keturiais prioritetais. Kai valstybė narė pateikia nacionalinę programą ir regioninių programų rinkinį, ta nacionalinė programa gali būti susijusi su mažiau nei keturiais prioritetais.

Į programas gali būti įtrauktos kitos tikslinės sritys, kad būtų siekiama vieno iš prioritetinių tikslų, jeigu tai pagrįsta ir galima įvertinti.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS

I SKYRIUS

Programavimo turinys

6 straipsnis

Kaimo plėtros programos

1. EŽŪFKP lėšos valstybėse narėse panaudojamos per kaimo plėtros programas. Tomis programomis įgyvendinama strategija, kuria siekiama įgyvendinti Sąjungos kaimo plėtros prioritetus taikant III antraštinėje dalyje apibrėžtų priemonių rinkinį. Įgyvendinant kaimo plėtros tikslus pasitelkus Sąjungos prioritetus siekiama paramos iš EŽŪFKP.

2. Valstybė narė gali pateikti bendrą nacionalinę visos jos teritorijos programą arba regioninių programų rinkinį. Kaip alternatyva, tinkamai pagrįstais atvejais ji gali pateikti nacionalinę programą ir regioninių programų rinkinį. Jeigu valstybė narė pateikia nacionalinę programą ir regioninių programų rinkinį, priemonės ir (arba) veiksmų tipai programuojami nacionaliniu arba regioniniu lygiu, ir užtikrinamas nacionalinės ir regioninių programų strategijų suderinamumas.

3. Valstybės narės, turinčios regionines programas, taip pat gali pateikti tvirtinimui pagal 10 straipsnio 2 dalį, nacionalines programas, į kurias būtų įtraukti bendri toms programoms elementai ir nebūtų skiriama atskirų biudžeto lėšų.

Valstybių narių, turinčių regionines programas, nacionaliniuose metmenyse taip pat galima pateikti lentelę, kurioje būtų pateikti apibendrinti atskirų regionų ir metų duomenys apie bendrą EŽŪFKP įnašą, skirtą konkrečiai valstybei narei visu programavimo laikotarpiu.

7 straipsnis

Teminės paprogramės

1. Valstybės narės, siekdamos prisidėti prie Sąjungos kaimo plėtros prioritetų įgyvendinimo, gali į savo kaimo plėtros

programas įtraukti temines paprogrames, skirtas specifiniams poreikiams patenkinti. Tokios teminės paprogramės gali būti, *inter alia*, susijusios su:

- a) jaunaisiais ūkininkais,
- b) 19 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytais smulkiais ūkiais;
- c) 32 straipsnio 2 dalyje nurodytomis kalnų vietovėmis;
- d) trumpomis tiekimo grandinėmis;
- e) moterimis kaimo vietovėse;
- f) klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos ir biologine įvairove.

IV priede pateiktas orientacinis priemonių ir veiksmų tipų, kuriems atitinkamose teminėse paprogramėse teikiama ypatingos svarbos, sąrašas.

2. Teminėmis paprogramėmis taip pat gali būti siekiama patenkinti konkrečius poreikius, susijusius su žemės ūkio sektorių, darančių didelį poveikį konkrečios kaimo vietovės plėtrai, restruktūrizavimu.

3. II priede nustatyti paramos lygiai gali būti padidinti papildomais 10 procentinių punktų tais atvejais, kai parama skiriama veiksams, remiamiems pagal temines paprogrames, susijusias su smulkiais ūkiais ir trumpomis tiekimo grandinėmis, klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos ir biologine įvairove. Jaunųjų ūkininkų ir kalnų vietovių atveju didžiausias paramos lygis gali būti padidintas pagal II priedą. Tačiau didžiausias kompleksinės paramos lygis neviršija 90 %.

8 straipsnis

Kaimo plėtros programų turinys

1. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnyje nurodytų elementų, į kiekvieną kaimo plėtros programą įtraukiamas:

- a) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 55 straipsnyje nurodytas *ex ante* vertinimas;
- b) SSGG analize grindžiama padėties analizė ir nustatyti poreikiai, kurie turi būti patenkinti geografinėje vietovėje, kurioje taikoma programa.

Analizės struktūra nustatoma atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. Specifiniai su aplinka, klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos ir su inovacijomis susiję poreikiai įvertinami atsižvelgiant į visus Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, siekiant pagal kiekvieną prioritetą nustatyti tinkamas šių trijų sričių atsakomasias priemones;

- c) strategijos aprašymas, iš kurio aišku, kad:
- i) nustatyti tinkami tikslai kiekvienos į programą įtrauktos Sąjungos kaimo plėtros prioritetų tikslinės srities atžvilgiu, remiantis 69 straipsnyje nurodytais bendrais rodikliais, ir prireikus specifiniais programos rodikliais;
 - ii) parinkti atitinkami priemonių, susijusių su kiekviena į programą įtraukta Sąjungos kaimo plėtros prioritetų tikslinė sritis, deriniai, remiantis aiškia programos intervencijų logika, kuri grindžiama a punkte nurodytu *ex ante* vertinimu ir b punkte nurodyta analize;
 - iii) programos priemonėms skirti finansiniai ištekliai yra pagrįsti ir pakankami nustatytiems tikslams pasiekti;
 - iv) atsižvelgta į specifinius poreikius, susijusius su specifinėmis regioninio arba paregioninio lygio sąlygomis, ir numatyti tinkami konkretūs jiems patenkinti skirtų priemonių arba teminių paprogramių deriniai;
 - v) programoje laikomasi tinkamo požiūrio į inovacijas, siekiant Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų, įskaitant EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, taip pat į aplinką, įskaitant specifinius „Natura 2000“ teritorijų poreikius, ir į klimato kaitos švelninimą bei prisitaikymą prie jos;
 - vi) buvo imtasi priemonių siekiant užtikrinti pakankamus konsultavimo gebėjimus reguliavimo reikalavimų ir su inovacijomis susijusių veiklų klausimais;
- d) kiekvienos *ex ante* sąlygos, nustatytos pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 19 straipsnį ir XI priedo II dalį bei pagal šio reglamento V priedą, atveju įvertinimas, kurios iš *ex ante* sąlygų taikomos programai ir kurios yra įvykdytos partnerystės susitarimo ir programos pateikimo dieną. Jeigu taikomos *ex ante* sąlygos nėra įvykdytos, programoje pateikiamas veiklos, kurios reikia imtis, aprašymas, atsakingi organai ir tų veiksmų tvarkaraštis remiantis partnerystės susitarime pateikta santrauka;
- e) veiklos rezultatų plano, nustatyto Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 21 straipsnio tikslais, aprašymas;
- f) kiekvienos pasirinktos priemonės apibūdinimas;
- g) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 56 straipsnyje nurodytas vertinimo planas. Valstybės narės skiria pakankamai išteklių, kad būtų patenkinti nustatyti poreikiai ir užtikrinta tinkama stebėseną ir vertinimas;
- h) finansinis planas, į kurį įtraukiama:
- i) lentelė, kurioje pagal 58 straipsnio 4 dalį nustatomas bendras kiekvieniems metams planuojamas EŽŪFKP įnašas. Atitinkamais atvejais šioje lentelėje atskirai nurodoma, kokią bendro EŽŪFKP įnašo dalį sudaro asignavimai mažiau išsivysčiusiems regionams ir lėšos, pervestos į EŽŪFKP taikant Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 7 straipsnio 2 dalį. Planuojamas metinis EŽŪFKP įnašas turi būti suderinamas su daugiamete finansine programa;
 - ii) lentelė, kurioje nurodytas kiekvienai priemonei, kiekvienam veiksmo tipui taikomas konkretus EŽŪFKP įnašo lygis ir planuojamas techninei pagalbai skirtas bendras Sąjungos įnašas ir taikomas EŽŪFKP įnašo lygis. Jei reikia, šioje lentelėje atskirai nurodomas EŽŪFKP įnašo mažiau išsivysčiusiems regionams ir kitiems regionams lygis;
 - i) pagal tikslines sritis suskirstytas rodiklių planas, kuriame nurodomi 8 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje nurodyti tikslai, taip pat planuojami produktai ir kiekvienos kaimo plėtros priemonės, atrinktos atitinkamos tikslinės srities atžvilgiu, planuojamos išlaidos;
 - j) atitinkamais atvejais papildomo nacionalinio kiekvienos priemonės finansavimo pagal 82 straipsnį lentelė;
 - k) atitinkamais atvejais, 81 straipsnio 1 dalies taikymo sričiai priklausančių pagalbos sistemų, kurios bus naudojamos programoms įgyvendinti, sąrašas;
 - l) informacija apie papildomumą priemonių, finansuojamų pagal kitas bendros žemės ūkio politikos priemones, ir Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESIF) lėšomis, atžvilgiu;
 - m) programos įgyvendinimo tvarka, be kita ko:
 - i) visos valstybių narių paskirtos 65 straipsnio 2 dalyje nurodytos institucijos ir informacijos tikslais valdymo ir kontrolės struktūros trumpas apibūdinimas;
 - ii) stebėsenos ir vertinimo procesų apibūdinimas ir Stebėsenos komiteto sudėtis;
 - iii) nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad programa būtų viešinama, įskaitant ir per 54 straipsnyje nurodytą nacionalinį kaimo tinklą;
 - iv) taikomo metodo, kuriuo nustatomi principai, susiję su veiksmų ir vietos plėtros strategijų atrankos kriterijų nustatymu, ir atsižvelgiama į atitinkamus tikslus, apibūdinimas; šioje srityje valstybės narės gali numatyti, kad pirmenybė būtų teikiama su žemės ūkio ir miškininkystės sektoriumi susijusioms mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

- v) jeigu taikoma, vietos plėtros atveju – mechanizmų, kuriais užtikrinamas pagal vietos plėtros strategijas numatytos veiklos, 35 straipsnyje nurodytos bendradarbiavimo priemonės ir 20 straipsnyje nurodytos pagrindinių paslaugų ir kaimų atnaujinimo kaimo vietovėse priemonės suderinamumas, įskaitant miesto bei kaimo ryšius, apibūdinimas;
- n) veikla, kurios imtasi siekiant įtraukti partnerius, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnyje, ir konsultacijų su partneriais rezultatų santrauka;
- o) kai taikoma, nacionalinio kaimo tinklo struktūra, kaip nurodyta 54 straipsnio 3 dalyje, ir jo valdymo nuostatos, kurios yra jo metinių veiklos planų pagrindas.

2. Jei į kaimo plėtros programą yra įtrauktos teminės paprogramės, į kiekvieną programą įtraukiama:

- a) specifinė SSGG metodologija grindžiama padėties analizė ir poreikių, kurie turi būti patenkinti taikant paprogramę, nustatymas;
- b) specifiniai tikslai paprogramės lygiu ir atrinktos priemonės, remiantis nuodugniu paprogramės intervencijų logikos pagrindimu, įskaitant tikslams pasiekti parinktų priemonių numatomo indėlio įvertinimą;
- c) atskiras specifinių rodiklių planas su planuojamais produktais ir kiekvienos kaimo plėtros priemonės, atrinktos atitinkamos tikslinės srities atžvilgiu, planuojamomis išlaidomis.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl 1 ir 2 dalyje apibūdintų elementų pateikimo kaimo plėtros programose ir taisykles dėl 6 straipsnio 3 dalyje nurodytų nacionalinių programų turinio. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Kaimo plėtros programų rengimas, tvirtinimas ir keitimas

9 straipsnis

Ex ante sąlygos

Be bendrųjų *ex ante* sąlygų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 XI priedo II dalyje, EŽŪFKP programavimui taikomos ir šio reglamento V priede nurodytos *ex ante* sąlygos, jeigu tai yra svarbu ir taikytina konkrečioms tikslams, kurių siekiama atsižvelgiant į programos prioritetus.

10 straipsnis

Kaimo plėtros programų tvirtinimas

1. Valstybės narės pateikia Komisijai pasiūlymą dėl kiekvienos kaimo plėtros programos, į kurią įtraukiama 8 straipsnyje nurodyta informacija.

2. Kiekvieną kaimo plėtros programą įgyvendinimo aktu tvirtina Komisija.

11 straipsnis

Kaimo plėtros programų dalinis keitimas

Kai Komisija gauna iš valstybių narių prašymus dėl programų dalinių pakeitimų, susijusių su vienu ar daugiau nei vienu iš toliau išvardytų aspektų:

- a) Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais priimami sprendimai dėl prašymų iš dalies pakeisti programas, susijusias su vienu ar keliais toliau nurodytais klausimais:
- i) programos strategijos pakeitimu, kuriuo daugiau nei 50 % pakeičiamas kiekybinis tikslas, susijęs su tiksline sritimi;
 - ii) vienai ar kelioms priemonėms taikomo EŽŪFKP įnašo lygio pakeitimu;
 - iii) viso Sąjungos įnašo arba jo metinio paskirstymo programos lygiu pakeitimu;
- b) visais kitais atvejais Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais tvirtina prašymus dėl dalinių programos pakeitimų. Jie visų pirma apima:
- i) priemonių arba veiksmų tipų įtraukimą arba išbraukimą;
 - ii) priemonių apibūdinimų pakeitimus, įskaitant tinkamumo sąlygų pakeitimus;
 - iii) vienos priemonės lėšų perkėlimą kitai priemonei, kai toms priemonėms taikomas skirtingas EŽŪFKP įnašo lygis;

Tačiau b punkto i ir ii papunkčių ir b punkto iii papunkčio atvejais, kai lėšų perkėlimas yra susijęs su mažiau kaip 20 % priemonei skirtų lėšų ir mažiau kaip 5 % viso EŽŪFKP įnašo į programą, laikoma, kad patvirtinimas suteiktas, jeigu praėjus 42 darbo dienoms po prašymo pateikimo Komisija nepriėmė dėl jo sprendimo. Tas laikotarpis neapima laikotarpio, kuris prasideda kitą dieną po dienos, kai Komisija išsiunčia savo pastabas valstybei narei, ir kuris baigiasi tą dieną, kurią valstybė narė atsako į tas pastabas.

- c) Siekiant atlikti grynai administracinio ar redakcinio pobūdžio ištaisymus, kurie nedaro poveikio politikos ar priemonių įgyvendinimui, Komisijos patvirtinimo nereikalaujama. Vals-tybės narės informuoja Komisiją apie tokius dalinius pakei-
timus.

12 straipsnis

Procedūrų ir tvarkaraščių taisyklės

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl procedūrų ir tvarkaraščių, taikomų:

- a) tvirtinant kaimo plėtros programas ir nacionalinius metmenis;
- b) teikiant ir tvirtinant pasiūlymus dėl kaimo plėtros programų ir pasiūlymų dėl nacionalinių metmenų pakeitimų, įskaitant šių pasiūlymų įsigaliojimą ir teikimo dažnumą programa-
vimo laikotarpiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PARAMA KAIMO PLĖTRAI

1 SKYRIUS

Priemonės

13 straipsnis

Priemonės

Kiekviena kaimo plėtros priemonė yra programuojama taip, kad konkrečiai padėtų įgyvendinti vieną ar kelis Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. VI priede pateiktas orientacinis priemonių, kurios turi ypatingos svarbos Sąjungos prioritetams, sąrašas.

14 straipsnis

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

1. Parama pagal šią priemonę skiriama profesiniam mokymui, įgūdžių įgijimo veiklai, demonstracinei ir informavimo veiklai. Profesinį mokymą ir įgūdžių įgijimo veiklą gali sudaryti mokymo kursai, praktiniai seminarai ir ugdomasis konsultavimas.

Parama gali būti skiriama ir trumpalaikiams mainams ūkių ir miškų tvarkymo srityje, taip pat apsilankymams ūkiuose ir miškuose.

2. Parama pagal šią priemonę naudojasi žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose veikiančias asmenys, žemės valdytojai ir kiti ūkinės veiklos dalyviai, kurie yra kaimo vietovėse veikiančios MVĮ.

Paramos gavėjas yra subjektas, teikiantis mokymo arba kitokio žinių perteikimo ir informavimo veiklos paslaugas.

3. Parama pagal šią priemonę neskiriama tiems instrukta-
vimo arba mokymo kursams, kurie yra įprastinių vidurinio arba aukštojo lygmens švietimo programų arba sistemų dalis.

Žinių perdavimo ir informavimo paslaugas teikiančios įstaigos turi turėti tinkamus pajėgumus, t. y. turėti kvalifikuotus darbuotojus ir reguliariai rengti mokymus, kad būtų pajėgios atlikti šią užduotį.

4. Pagal šią priemonę finansuoti tinkamomis išlaidomis laikomos žinių perdavimo arba informavimo veiklos organiza-
vimo ir vykdymo išlaidos. Parodomųjų projektų atveju parama gali būti dengiamos ir atitinkamos investicinės išlaidos. Dalyvių kelionių, apgyvendinimo išlaidos bei dienpinigiai ir ūkininkų pavadavimo išlaidos taip pat yra tinkamos finansuoti. Paramos gavėjui apmokamos visos šioje dalyje nurodytos išlaidos.

5. Siekiant užtikrinti, kad mainų ūkių ir miškų tvarkymo srityje programos ir apsilankymai ūkiuose bei miškuose būtų aiškiai atskiriami nuo kitose Sąjungos programose numatytos panašios veiklos, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl mainų ūkių ir miškų tvarkymo srityje programų bei apsilankymų ūkiuose ir miškuose trukmės ir turinio.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl išmokų už dalyvių išlaidas sąlygų, be kita ko, naudojant čekius arba kitų panašių formų mokėjimą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

15 straipsnis

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

1. Parama pagal šią priemonę skiriama siekiant:

- a) padėti ūkininkams, jauniems ūkininkams, kaip apibrėžta šiame reglamente, miškų valdytojams, kitiems žemės valdytojams ir kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ pasinaudoti konsultavimo paslaugomis ir taip padidinti savo valdų, įmonių ir (arba) investicijų ekonominį ir aplinkosauginį veiksmingumą, palankumą klimatui ir atsparumą jo kaitai;

b) skatinti pradėti teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadavimo ir jų konsultavimo paslaugas, taip pat miškininkystės konsultavimo paslaugas, įskaitant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 12–14 straipsniuose nurodytos ūkių konsultavimo sistemos diegimą;

c) remti konsultantų mokymus.

2. 1 dalies a ir c punktuose nurodytos paramos gavėjas yra konsultacijų arba mokymų rengėjas. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama institucijai arba įstaigai, atrinktai teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadavimo ir ūkių arba miškininkystės konsultavimo paslaugas.

3. Teikti konsultacijas atrinktos institucijos arba įstaigos turi turėti pakankamai nuolat apmokomų ir kvalifikuotų darbuotojų bei konsultavimo patirties ir turi būti patikimos tose srityse, kuriose jos teikia konsultacijas. Paramos pagal šią priemonę gavėjai atrinkami skelbiant kvietimus teikti paraiškas. Atrankos procedūrą reglamentuoja viešųjų pirkimų teisės aktai ir ji turi būti atvira tiek viešosioms, tiek privačiosioms įstaigoms. Ji turi būti nešališka ir joje negali dalyvauti su interesų konfliktais susiję kandidatai.

Teikiant konsultavimo paslaugas laikomasi Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų įpareigojimų neatskleisti informacijos.

4. Atskiriems ūkininkams, jaunesiems ūkininkams, kaip apibrėžta šiame reglamente, ir kitiems žemės valdytojams teikiamos konsultacijos yra susijusios su bent vienu Sąjungos kaimo plėtros prioritetu ir apima bent vieną iš šių elementų:

a) įsipareigojimus ūkio lygiu, kylančius iš teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartų, numatytų Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyriuje;

b) atitinkamais atvejais klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje, ir žemės ūkio paskirties žemės laikymą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkte;

c) kaimo plėtros programose numatytas priemones ūkio lygiu, kuriomis siekiama ūkių modernizavimo, konkurencingumo didinimo, sektorių integracijos, inovacijų ir orientavimo į rinką bei verslumo skatinimo;

d) valstybių narių nustatytus reikalavimus ūkio lygiu siekiant įgyvendinti Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalį;

e) valstybių narių nustatytus reikalavimus siekiant įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 55 straipsnį, visų pirma atitiktį bendriesiems integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės, nurodytos Direktyvos 2009/128/EB 14 straipsnyje, principams; arba

f) atitinkamais atvejais darbo saugos standartus arba su ūkiu siejamus saugos standartus;

g) konkrečias konsultacijas pirmą kartą besikuriantiems ūkininkams.

Konsultacijos taip pat gali apimti kitus klausimus, visų pirma susijusius su informacija klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos srityje, biologine įvairove ir vandens apsauga, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 I priede, arba klausimus, susijusius su žemės ūkio valdos ekonominės veiklos rezultatais ir aplinkosauginiu veiksmingumu, įskaitant konkurencingumo aspektą. Tai, be kita ko, gali būti konsultacijos dėl trumpų tiekimo grandinių ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimo bei ūkininkų gyvūnų sveikatos apsaugos aspektų.

5. Miškų savininkams teikiamos konsultacijos apima bent jau informaciją apie atitinkamus įpareigojimus, nustatytus direktyvomis 92/43/EEB, 2009/147/EB ir Vandens pagrindų direktyva. Jos taip pat gali apimti su miško valdos ekonominės veiklos rezultatais ir aplinkosauginiu veiksmingumu susijusius klausimus.

6. MVĮ teikiamos konsultacijos gali apimti su įmonės ekonominės veiklos rezultatais ir aplinkosauginiu veiksmingumu susijusius klausimus.

7. Tinkamai pagrįstais ir kitais atitinkamais atvejais dalis konsultacijų gali būti teikiamos grupėms atsižvelgiant į atskirų konsultavimo paslaugų naudotojų padėtį.

8. Pagal 1 dalies a ir c punktus skiriama parama neviršija II priede nustatytų didžiausių sumų. Parama pagal 1 dalies b punktą teikiama ne ilgiau kaip penkerius metus nuo įsisteigimo ir proporcingai mažinama.

16 straipsnis

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos

1. Parama pagal šią priemonę teikiama ūkininkams ir ūkininkų grupėms, pirmą kartą dalyvaujantiems:

a) kokybės sistemose, nustatytose pagal šiuos reglamentus ir nuostatas:

- i) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾;
- ii) Tarybos reglamentą (EB) Nr. 834/2007 ⁽²⁾;
- iii) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 110/2008 ⁽³⁾;
- iv) Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1601/91 ⁽⁴⁾;
- v) Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II dalies II antraštinės dalies I skyriaus 2 skirsnį, kiek tai susiję su vynu.
- b) žemės ūkio produktų, medvilnės arba maisto produktų kokybės sistemose, įskaitant ūkių sertifikavimo sistemas, kurias valstybės narės pripažino atitinkančiomis šiuos kriterijus:
- i) galutinio produkto, kuriam taikoma tokia sistema, specifiskumą lemia aiškūs įpareigojimai, kurie užtikrina bet kurį iš toliau nurodytų aspektų:
- specifines produkto savybes,
 - specifinius ūkininkavimo arba gamybos metodus, arba
 - galutinio produkto kokybę, kuri ženkliai pranoksta komercinių prekių standartus, susijusius su visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikata, gyvūnų gerove arba aplinkos apsauga;
- ii) sistemoje gali dalyvauti visi gamintojai;
- iii) pagal sistemą yra numatytos privalomos produkto specifikacijos, o atitiktį toms specifikacijoms tikrina viešosios valdžios institucijos arba nepriklausoma kontrolės įstaiga;
- iv) sistema yra skaidri ir ja užtikrinamas visiškas produktų atsekamumas; arba

⁽¹⁾ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012 12 14, p. 1).

⁽²⁾ 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL L 189, 2007 7 20, p. 1).

⁽³⁾ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89 (OL L 39, 2008 2 13, p. 16).

⁽⁴⁾ 1991 m. birželio 10 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1601/91, nustatantis bendrąsias aromatintų vynu, aromatintų vyno gėrimų ir aromatintų vyno kokteilių apibrėžimo, aprašymo ir pateikimo taisykles (OL L 149, 1991 6 14, p. 1).

- c) savanoriškose žemės ūkio produktų sertifikavimo sistemose, kurias valstybės narės pripažino atitinkančiomis Sąjungos žemės ūkio ir maisto produktų savanoriško sertifikavimo sistemų geriausios patirties gaires.

2. Parama pagal šią priemonę taip pat gali apimti išlaidas, susidariusias dėl gamintojų grupių vidaus rinkoje vykdomos informavimo ir populiarinimo veiklos, susijusios su produktais, kuriems taikoma kokybės sistema ir kuriems teikiama parama pagal 1 dalį.

3. Parama pagal 1 dalį skiriama kaip metinė skatinamoji išmoka, kurios dydis nustatomas pagal fiksuotų dalyvavimo remiamose sistemose išlaidų sumą, ne ilgiau kaip penkerius metus.

Šioje dalyje „fiksuotos išlaidos“ reiškia dalyvavimo remiamoje kokybės sistemoje pradžios išlaidas ir metinį įnašą už dalyvavimą toje sistemoje, įskaitant, jei būtina, patikrų, reikalingų atitikčiai tos sistemos specifikacijoms patikrinti, išlaidas.

Šiame straipsnyje ūkininkas – aktyvus ūkininkas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnyje.

4. Parama neviršija II priede nustatytos sumos ir paramos lygių didžiausios sumos.

5. Siekiant atsižvelgti į naują Sąjungos teisę, kuri gali turėti įtakos paramai pagal šią priemonę ir siekiant užtikrinti suderinamumą su kitais Sąjungos dokumentais dėl žemės ūkio priemonių skatinimo ir užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl konkrečių Sąjungos sistemų, kurioms taikomas 1 dalies a punktas, ir dėl paramą pagal 2 dalį galinčių gauti gamintojų grupių bei veiklos rūšių savybių, dėl konkurencijos iškraipymų ir tam tikrų produktų diskriminavimo prevencijos sąlygų nustatymo ir dėl sąlygų, kuriomis remiantis prekių ženklams parama neskiriama, nustatymo.

17 straipsnis

Investicijos į materialųjį turtą

1. Parama pagal šią priemonę teikiama materialiosioms ir (arba) nematerialiosioms investicijoms:

- a) kuriomis gerinami bendri žemės ūkio valdos rezultatai ir tvarumas;
- b) kurios yra susijusios su Sutarties I priede nurodytų žemės ūkio produktų arba medvilnės, išskyrus žuvininkystės produktus, perdirbimu, rinkodara ir (arba) plėtojimu; gamybos proceso rezultatas gali būti produktas, kuriam tas priedas netaikomas;

c) kurios yra susijusios su žemės ūkio ir miškininkystės plėtos, modernizavimo ar pritaikymo infrastruktūra, įskaitant prieigą prie ūkių ir miško žemės, žemės konsolidavimą ir gerinimą, energijos ir vandens tiekimą bei taupymą; arba

d) kurios yra ne pelno investicijos, susijusios su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities tikslų, kurių siekiama pagal šį reglamentą, įvykdymu, įskaitant rūšių ir buveinių biologinės įvairovės būklės išsaugojimą ir „Natura 2000“ tinklo arba kitų didelės gamtinės vertės sistemų, kurios turi būti apibrėžtos prognozeje, visuomeninės vertės didinimą.

2. Parama pagal 1 dalies a punktą skiriama ūkininkams arba ūkininkų grupėms.

Investicijų, kuriomis remiamas ūkių restruktūrizavimas, atveju valstybės narės nukreipia paramą ūkiams, remdamosi SSGG analize, susijusia su Sąjungos kaimo plėtos prioritetu „didinti ūkių gyvybingumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų tvarkymą“.

3. Pagal 1 dalies a ir b punktus teikiama parama neviršija II priede nustatytų didžiausių paramos lygių. Tie didžiausi lygiai gali būti padidinti jauniems ūkininkams, kolektyvinėms investicijoms, įskaitant susijusias su gamintojų organizacijų susijungimu, ir integruotiems projektams, kuriems skiriama parama pagal daugiau nei vieną priemonę, investicijoms į vietas, kuriose esama gamtinių ir kitų specifinių kliūčių, kaip nurodyta 32 straipsnyje, investicijoms, susijusioms su veiksmais pagal 28 ir 29 straipsnius, taip pat veiksams, remiamiems pagal EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, laikantis II priede nustatytų paramos lygių. Tačiau didžiausias kompleksinės paramos lygis negali viršyti 90 %.

4. Pagal 1 dalies c ir d punktus teikiamai paramai taikomi II priede nustatyti paramos lygiai.

5. Parama gali būti skiriama jauniems ūkininkams, kurie pirmą kartą steigia žemės ūkio valdą kaip valdos valdytojai, už investicijas, daromas siekiant atitikti Sąjungos standartus, taikomus žemės ūkio gamybai, įskaitant darbo saugos standartus. Tokia parama gali būti teikiama daugiausiai 24 mėnesius nuo įsisteigimo dienos.

6. Jeigu pagal Sąjungos teisę ūkininkams nustatomi nauji reikalavimai, parama gali būti skiriama investicijoms, daromoms siekiant atitikti tuos reikalavimus; ši parama skiriama daugiausiai 12 mėnesių nuo dienos, kai jie tampa privalomi žemės ūkio valdai.

18 straipsnis

Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas

1. Parama pagal šią priemonę apima:

a) investicijas į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti galimų gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių ir katastrofinių įvykių padarinius;

b) investicijas į gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių bei katastrofinių įvykių paveiktos žemės ūkio paskirties žemės ir gamybos potencialo atkūrimą.

2. Parama skiriama ūkininkams arba ūkininkų grupėms. Parama gali būti skiriama ir viešiesiems subjektams, jei nustatomas tokių subjektų atliekamų investicijų ir žemės ūkio gamybos potencialo ryšys.

3. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama su sąlyga, kad valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos oficialiai pripažįsta gaivalinės nelaimės faktą ir tai, kad dėl šios nelaimės arba dėl priemonių, kurių imtasi pagal Tarybos direktyvą 2000/29/EB⁽¹⁾ siekiant išnaikinti arba sustabdyti augalų ligą arba kenksmingus organizmus, buvo sunaikinta mažiausiai 30 % atitinkamo žemės ūkio potencialo.

4. Pagal šią priemonę neskiriama parama, skirta kompensuoti už pajamas, prarastas dėl gaivalinės nelaimės arba katastrofinio įvykio.

Valstybės narės užtikrina, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis ar Sąjungos paramos priemonėmis arba privačiomis draudimo schemomis būtų išvengta kompensacijos permokos.

5. Pagal 1 dalies a punktą teikiama parama neviršija II priede nustatytų didžiausių paramos lygių.

19 straipsnis

Ūkio ir verslo plėtra

1. Parama pagal šią priemonę apima:

a) paramą verslui pradėti, skiriamą:

i) jauniems ūkininkams;

ii) ne žemės ūkio veiklai kaimo vietovėse;

⁽¹⁾ 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyva 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL L 169, 2000 7 10, p. 1).

- iii) smulkių ūkių plėtrai;
 - b) investicijas, skirtas ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti;
 - c) metines išmokas ar vienkartinę išmoką ūkininkams, atitinkantiems paramos pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nustatytą smulkiųjų ūkininkų sistemą (smulkiųjų ūkininkų sistema) skyrimo reikalavimus, kurie visam laikui perleidžia savo valdą kitam ūkininkui.
2. Parama pagal 1 dalies a punkto i papunktį skiriama jauniems ūkininkams.

Parama pagal 1 dalies a punkto ii papunktį skiriama ūkininkams arba ūkininko ūkio nariams, kurie įvairina vykdomą veiklą imdamiesi ne žemės ūkio veiklos, bei labai mažoms ir mažoms įmonėms ir fiziniams asmenims kaimo vietovėse.

Parama pagal 1 dalies a punkto iii papunktį skiriama smulkiems ūkiams, kaip apibrėžta valstybių narių.

Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama labai mažoms ir mažosioms įmonėms ir fiziniams asmenims kaimo vietovėse bei ūkininkams arba ūkininko namų ūkio nariams.

Parama pagal 1 dalies c punktą skiriama atitinkantiems dalyvavimo reikalavimus ūkininkams, kurie paramos paraiškos pateikimo metu ne mažiau kaip vienus metus atitinka dalyvavimo smulkiųjų ūkininkų sistemoje reikalavimus ir kurie išsipareigoja visą savo valdą ir atitinkamas teises į išmokas visam laikui perleisti kitam ūkininkui. Parama mokama nuo perleidimo datos iki 2020 m. gruodžio 31 d. arba apskaičiuojama tam laikotarpiui ir sumokama kaip vienkartinė išmoka.

3. Ūkininko ūkio nariu gali būti laikomas bet kuris fizinis arba juridinis asmuo arba fizinių arba juridinių asmenų grupė, nepaisant grupės ir jos narių teisinio statuso pagal nacionalinę teisę, išskyrus ūkio darbuotojus. Jei juridinis asmuo arba juridinių asmenų grupė yra laikomi ūkininko ūkio nariu, tas narys paramos paraiškos pateikimo metu ūkyje turi vykdyti žemės ūkio veiklą.

4. Parama pagal 1 dalies a punktą skiriama su sąlyga, kad pateiktas verslo planas. Verslo planas privalo būti pradėtas įgyvendinti per devynis mėnesius nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo dienos.

Jaunųjų ūkininkų, gaunančių paramą pagal 1 dalies a punkto i papunktį, atveju verslo plane numatoma, kad jaunasis ūkininkas yra aktyvus ūkininkas pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį per 18 mėnesių nuo įsisteigimo dienos.

Valstybės narės nustato viršutines ir apatines žemės ūkio valdos galimybių gauti paramą pagal 1 dalies a punkto i ir iii papunktius ribas. Apatinė paramos gavimo pagal 1 dalies a punkto i papunktį riba yra aukštesnė už viršutinę paramos gavimo pagal 1 dalies a punkto iii papunktį ribą. Parama teikiama tik valdoms, kurios atitinka labai mažų ir mažųjų įmonių apibrėžtį.

5. Parama pagal 1 dalies a punktą mokama mažiausiai dviem dalinėmis išmokomis per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Dalinės išmokos gali būti proporcingai mažinamos. Paskutinė dalinė išmoka pagal 1 dalies a punkto i ir ii papunktius išmokama su sąlyga, kad verslo planas buvo tinkamai įgyvendintas.

6. Didžiausia galima paramos pagal 1 dalies a punktą suma yra nustatyta II priede. Valstybės narės paramos pagal 1 dalies a punkto i ir ii papunktius sumą nustato atsižvelgdamos ir į vietovės, kurioje vykdoma programa, socialinę bei ekonominę padėtį.

7. Parama pagal 1 dalies c punktą yra lygi 120 % metinės išmokos, kurią paramos gavėjas atitinka reikalavimus gauti pagal smulkiųjų ūkininkų sistemą.

8. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP išteklių būtų naudojami racionaliai ir efektyviai, Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl būtiniausio verslo planų turinio ir kriterijų, kuriuos turi naudoti valstybės narės nustatydamos šio straipsnio 4 dalyje nurodytas ribas.

20 straipsnis

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

1. Parama pagal šią priemonę teikiama visų pirma:
 - a) kaimo vietovių savivaldybių bei kaimų ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planų ir su „Natura 2000“ teritorijomis bei kitomis didelės gamtinės vertės vietovėmis susijusių apsaugos ir valdymo planų rengimui ir atnaujinimui;
 - b) investicijoms į visų rūšių mažos apimtys infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtimą, įskaitant investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir energijos taupymą;
 - c) plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai, įskaitant jos kūrimą, gerinimą ir plėtimą, pasyviajai plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai, prieigos prie plačiajuosčio ryšio bei viešųjų e. valdžios paslaugų suteikimui;
 - d) investicijoms į kaimo gyventojams skirtų pagrindinių vietos paslaugų, įskaitant laisvalaikio ir kultūros paslaugas, ir susijusios infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtimą;

- e) viešojo naudojimo investicijoms į laisvalaikio infrastruktūrą, turistų informavimą ir mažos apimties turizmo infrastruktūrą;
- f) tiriamosioms studijoms ir investicijoms, susijusioms su kaimų, kaimo kraštovaizdžių ir didelės gamtinės vertės vietovių kultūrinio ir gamtos paveldo išlaikymu, atkūrimu ir atnaujinimu, įskaitant susijusius socialinius bei ekonominius aspektus, taip pat informuotumo aplinkosaugos srityje didinimo veiklai;
- g) investicijoms, kuriomis siekiama perkelti veiklą ir pertvarkyti kaimo gyvenvietėse arba netoli jų esančius pastatus ar patalpas, kad būtų pagerinta gyvenimo kokybė gyvenvietėje arba padidintas jos aplinkosauginis veiksmingumas.

2. Parama pagal šią priemonę skiriama tik mažos apimties infrastruktūrai, kaip apibrėžta kiekvienos valstybės narės programoje. Tačiau kaimo plėtros programose gali būti numatytos specialios nukrypti nuo šios taisyklės leidžiančios nuostatos, taikomos investicijoms į plačiau apimančių ryšių ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Tokiu atveju turi būti numatyti aiškūs kriterijai, užtikrinantys paramos pagal kitas Sąjungos priemones papildomumą.

3. Investicijos pagal 1 dalį atitinka reikalavimus paramai gauti, jei atitinkami veiksmai įgyvendinami pagal kaimo vietovių savivaldybių bei kaimų ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planus, jei tokie planai yra, ir turi atitikti atitinkamą vietos plėtros strategiją.

21 straipsnis

Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą

1. Parama pagal šią priemonę teikiama:
- a) miško įveisimui ir miškingų plotų kūrimui;
- b) agrarinės miškininkystės sistemų kūrimui;
- c) miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių, įskaitant kenkėjų antplūdžius ir ligų protrūkius, ir su klimatu susijusių grėsmių prevencijai ir jų padarytos žalos miškams atlyginimui;
- d) investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas, aplinkosauginė vertė ir klimato kaitos švelninimo potencialas;
- e) investicijoms į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkimą bei jų rinkodarą.

2. 22–26 straipsniuose numatyti miškų nuosavybės apribojimai netaikomi Azorų, Madeiros, Kanarų, mažųjų Egėjo jūros

salų, kaip apibrėžta Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2019/93⁽¹⁾, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose esantiems atogrąžų ir paatogrąžių miškams ir miškingoms vietovėms.

Valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį valstybė narė turi nustatyti programoje, parama skiriama su sąlyga, kad pateikta atitinkama informacija iš miškotvarkos plano arba lygiaverčio su tvariu miškų tvarkymu, kaip nustatyta 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos, suderinamo dokumento.

22 straipsnis

Miško įveisimas ir miškingų plotų kūrimas

1. Parama pagal 21 straipsnio 1 dalies a punktą skiriama ne ilgesnį nei dvylikos metų laikotarpį valstybinės ir privačios žemės valdytojams ir jų asociacijoms; ja finansuojamos įveisimo išlaidos ir metinės išmokos už hektarą siekiant padengti prarastas pajamas iš žemės ūkio ir priežiūros, įskaitant ankstyvą ir vėlyvą valymą, išlaidas. Valstybinės žemės atveju parama gali būti skiriama tik tuo atveju, jei tokią žemę valdanti įstaiga yra privati įstaiga arba savivaldybė.

Parama miško įveisimui valdžios institucijoms priklausančioje žemėje arba greitai augantiems medžiams teikiama tik įveisimo išlaidoms padengti.

2. Paramos skyrimo reikalavimus atitinka tiek žemės ūkio, tiek ne žemės ūkio paskirties žemė. Sodinamų augalų rūšys pritaikomos pagal vietovės aplinkos ir klimato sąlygas ir atitinka būtiniausias aplinkos reikalavimus. Parama neskiriama apsodinimui trumpos rotacijos želdiniais, kalėdinių eglių ar energijos gamybai skirtų greitai augančių medžių sodinimui. Vietovėse, kuriose sunku įveisti mišką dėl nepalankių dirvožemio ir klimato sąlygų, parama gali būti teikiama už kitų rūšių daugiamėčių miško augalų, pavyzdžiui, vietos sąlygoms tinkančių krūmokšnių arba krūmų, sodinimą.

3. Siekiant užtikrinti, kad miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje atitiktų aplinkos politikos tikslus, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytų būtiniausių aplinkos reikalavimų nustatymo.

23 straipsnis

Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimas

1. Parama pagal 21 straipsnio 1 dalies b punktą skiriama privačios žemės valdytojams, savivaldybėms ir jų asociacijoms, ja finansuojamos sistemos kūrimo išlaidos ir metinės išmokos už hektarą siekiant padengti priežiūros išlaidas ne ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį.

⁽¹⁾ 1993 m. liepos 19 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2019/93, nustatantis konkrečias priemones mažosioms Egėjo jūros saloms dėl tam tikrų žemės ūkio produktų (OL L 184, 1993 7 27, p. 1).

2. Šio straipsnio taikymo tikslais, agrarinės miškininkystės sistemos yra žemės naudojimo sistemos, kurias taikant toje pačioje žemėje auginami medžiai ir vystomas žemės ūkis. Mažiausią ir didžiausią medžių skaičių viename hektare nustato valstybės narės atsižvelgdamos į vietos dirvožemio ir aplinkos sąlygas, miškų rūšis ir būtinybę užtikrinti tvarų žemės panaudojimą žemės ūkio tikslais.

3. Parama neviršija II priede nustatyto didžiausio paramos lygio.

24 straipsnis

Miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių prevencija ir jų padarytos žalos miškui atlyginimas

1. Parama pagal 21 straipsnio 1 dalies c punktą skiriama privačių ir valstybinių miškų valdytojams ir kitiems privatinės teisės ir viešiesiems subjektams bei jų asociacijoms; ja finansuojamos šios išlaidos:

- a) apsauginės infrastruktūros kūrimo išlaidos. Miško priešgaisrinių juostų atveju parama gali būti skiriama ir priežiūros išlaidoms finansuoti. Parama neskiriama su žemės ūkiu susijusiai veiklai vietovėse, kuriose taikomi agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimai;
- b) vietos lygio mažos apimties veiklos, skirtos gaisrų arba kitų gaivalinių nelaimių prevencijai, išlaidos, įskaitant plotų, naudojamų gyvuliams ganyti, išlaidas;
- c) miškų gaisrų, kenkėjų ir ligų stebėsenos infrastruktūros ir ryšių įrangos diegimo ir gerinimo išlaidos; ir
- d) miško potencialo, kuriam padarė žalą gaisrai ir kitos gaivalinės nelaimės, įskaitant kenkėjus bei ligas, katastrofiniai įvykiai ir su klimato kaita susiję įvykiai, atkūrimo išlaidos.

2. Kenkėjų ir ligų prevencinės veiklos atveju atitinkamos gaivalinės nelaimės pavojaus galimybė turi būti pagrįsta mokslinė informacija ir pripažinta viešųjų mokslinių organizacijų. Atitinkamais atvejais programoje turi būti pateiktas augalams kenkiančių organizmų, kurie gali lemti gaivalinę nelaimę, rūšių sąrašas.

Reikalavimus atitinkantys veiksmai turi atitikti valstybių narių parengtą miškų apsaugos planą. Valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį programoje nustato valstybės narės, parama skiriama su sąlyga, kad pateikta atitinkama prevencijos tikslus išsamiai paaiškinanti informacija iš miškotvarkos plano arba lygiavertė su tvarių miškų tvarkymu, kaip nustatyta 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos, suderintame dokumente.

Miško plotai, kurie pagal valstybės narės nustatytą miškų apsaugos planą yra priskiriami vidutinės – didelės gaisro rizikos miškų plotams, atitinka paramos, susijusios su miškų gaisrų prevencija, skyrimo reikalavimus.

3. Parama pagal 1 dalies d punktą skiriama su sąlyga, kad valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos oficialiai pripažino gaivalinės nelaimės faktą ir tai, kad dėl tos nelaimės arba dėl priemonių, kurių imtasi pagal Direktyvą 2000/29/EB siekiant išnaikinti arba sustabdyti augalų ligą arba kenkėjus, buvo sunaikinta ne mažiau kaip 20 % atitinkamo miško potencialo.

4. Pagal šią priemonę neskiriama parama, skirta kompensuoti už pajamas, prarastas dėl gaivalinės nelaimės.

Valstybės narės užtikrina, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis ar Sąjungos paramos priemonėmis arba privačiomis draudimo schemomis būtų išvengta kompensacijos permokos.

25 straipsnis

Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė

1. Parama pagal 21 straipsnio 1 dalies d punktą skiriama fiziniams asmenims, privačių ir valstybinių miškų valdytojams ir kitiems privatinės teisės ir viešiesiems subjektams bei jų asociacijoms.

2. Investicijomis siekiama įgyvendinti įsipareigojimus, prisiimtus siekiant aplinkosaugos tikslų arba ekosistemų funkcijų užtikrinimo, ir (arba) įsipareigojimus, kuriais siekiama didinti atitinkamos vietovės miškų ir miškingų plotų visuomeninę vertę arba ekosistemų klimato kaitos švelninimo potencialą, neišskiriant ilgalaikės ekonominės naudos.

26 straipsnis

Investicijos į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkimą bei jų rinkodarą

1. Parama pagal 21 straipsnio 1 dalies e punktą skiriama privačių miškų valdytojų, savivaldybių bei jų asociacijų ir MVĮ investicijoms, kuriomis didinamas miškininkystės potencialas arba kurios yra susijusios su perdirbimu, sutelkimu ir rinkodara, kuriais sukuriama pridėtinė miško produktų vertė. Azorų, Madeiros, Kanarų, mažųjų Egejo jūros salų, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose parama gali būti skiriama ir toms įmonėms, kurios nėra MVĮ.

2. Su ekonominės miškų vertės didinimu susijusios investicijos turi būti pagrįstos tikėtiniu miškų viename ar daugiau ūkių pagerinimu ir gali apimti investicijas į dirvožemiui bei ištekliams palankią medyno kirtimo techniką bei technologijas.

3. Investicijos, susijusios su medienos kaip žaliavos arba energijos šaltinio naudojimu, apima tik iki pramoninio perdirbimo atliekamus visus darbus.

4. Parama neviršija II priede nustatytų didžiausių paramos lygių.

27 straipsnis

Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas

1. Parama pagal šią priemonę skiriama gamintojų grupių ir organizacijų žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose įsisteigimui palengvinti, siekiant:

- a) gamintojų, kurie yra tokių grupių ar organizacijų nariai gamybą ir produkciją priderinti pagal rinkos reikalavimus;
- b) bendrai teikti rinkai prekes, įskaitant paruošimą pardavimui, pardavimo centralizavimą ir tiekimą didmenininkams;
- c) nustatyti bendras informavimo apie gamybą, ypač apie derliaus nuėmimą ir turimumą, taisykles; ir
- d) vykdyti kitą veiklą, kurios gali imtis gamintojų grupės ir organizacijos, tokią kaip verslo ir rinkodaros gebėjimų plėtojimas, organizuoti inovacinių procesų organizavimas ir palengvinimas.

2. Parama skiriama gamintojų grupėms ir organizacijoms, kurias oficialiai pripažįsta valstybės narės kompetentinga institucija remdamasi verslo planu. Ji skiriama tik toms gamintojų grupėms ir organizacijoms, kurios yra MVĮ.

Valstybės narės tikrina, ar per penkerius metus nuo gamintojų grupės ar organizacijos pripažinimo pasiekiami verslo plano tikslai.

3. Parama teikiama, remiantis verslo planu, kaip pagalba, kuri mokama kasmetinėmis fiksuoto dydžio išmokomis ne ilgiau nei penkerius metus nuo gamintojų grupės ar organizacijos pripažinimo dienos, ir proporcingai mažinama. Ji apskaičiuojama remiantis grupės ar organizacijos metine parduota produkcija. Paskutinę išmokos dalį valstybės narės išmoka tik patikrinusios, ar verslo planas tinkamai įgyvendintas.

Pirmaisiais metais valstybės narės gamintojų grupei ar organizacijai gali skirti paramą, apskaičiuotą remiantis vidutine jos narių trejų metų, einančių prieš jų įstojimą į grupę ar organizaciją, metine parduotos produkcijos verte. Miškininkystės sektoriaus gamintojų grupėms ir organizacijoms skiriama parama apskaičiuojama remiantis grupės ar organizacijos narių penkerių metų prieš pat grupės ar organizacijos pripažinimą parduotos produkcijos vidurkiu, neįskaitant didžiausios ir mažiausios vertės.

4. Parama neviršija II priede nustatytų didžiausių paramos lygių ir sumų.

5. Valstybės narės gali toliau remti gamintojų grupių steigimą net po to, kai jos pripažįstamos kaip gamintojų organizacijos laikantis Reglamento (ES) Nr. 1308/2013⁽¹⁾ sąlygų.

28 straipsnis

Agrarinė aplinkosauga ir klimatas

1. Valstybės narės skiria paramą pagal šią priemonę savo teritorijose atsižvelgdamos į savo specifinius nacionalinius, regioninius arba vietos poreikius ir prioritetus. Šia priemone siekiama išsaugoti ir skatinti būtinius žemės ūkio praktikos pakeitimus, kurie daro teigiamą poveikį aplinkai ir klimatui. Ją privaloma įtraukti į kaimo plėtros programas nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygiu.

2. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos skiriamos ūkininkams, jų grupėms arba ūkininkų ir kitų žemės valdytojų grupėms, kurie savanoriškai įsipareigoja žemės ūkio paskirties žemėje, įskaitant, žemės ūkio paskirties žemę, tačiau tuo neapsiribojant, kaip apibrėžta šio reglamento 2 straipsnyje, atlikti veiksmus pagal vieną ar kelis agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus, kuriuos nustato valstybės narės. Tinkamai pagrįstais atvejais, kai siekiama aplinkosaugos tikslų, agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos gali būti skiriamos ir kitiems žemės valdytojams arba jų grupėms.

3. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos skiriamos tik už tuos įsipareigojimus, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių, atitinkami kriterijai ir būtiniausia veikla, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius, ir atitinkami būtiniausi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo ir kiti nacionaline teise nustatyti atitinkami privalomi reikalavimai. Visi šie privalomi reikalavimai nurodomi programoje.

4. Valstybės narės stengiasi užtikrinti, kad asmenims, įsipareigojusiems įgyvendinti veiksmus pagal šią priemonę, būtų suteiktos tokiems veiksams įgyvendinti būtinos žinios ir informacija. Jos tai gali padaryti, *inter alia*, teikdamos su įsipareigojimai susijusią ekspertų rekomendaciją ir (arba) nustatydamos sąlygą, kad parama pagal šią priemonę teikiama tik tuo atveju, jei asmenys dalyvaus atitinkamuose mokymuose.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007. (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 671).

5. Įsipareigojimai pagal šią priemonę prisiimami penkerių – septynerių metų laikotarpiui. Tačiau, jei to reikia, kad būtų pasiekta arba išlaikyta norima nauda aplinkai, valstybės narės savo kaimo plėtros programose gali nustatyti ilgesnį laikotarpį, taikomą konkrečių tipų įsipareigojimams, be kita ko, numatydamos, kad pasibaigus pirminiam laikotarpiui, įsipareigojimai kasmet pratęsimi. Valstybės narės savo kaimo plėtros programose gali nustatyti trumpesnį laikotarpį, taikomą naujiems įsipareigojimams, prisiimtiems iš karto po pradinio laikotarpio įvykdytų įsipareigojimų.

6. Išmokos skiriamos kasmet, jomis kompensuojamos visos dėl prisiimtų įsipareigojimų paramos gavėjų patirtos papildomos išlaidos arba prarastos pajamos, arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat gali būti padengiamos sandorių išlaidos – iki 20 % išmokos, sumokėtos už agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus. Jei įsipareigojimus prisiima ūkininkų grupės arba ūkininkų ir kitų žemės valdytojų grupės, didžiausia dengiama dalis yra 30 %.

Apskaičiuodamos pirmoje pastraipoje nurodytas išmokas valstybės narės atima būtiną sumą, kad būtų užkirstas kelias dvigubam Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 43 straipsnyje nurodytos praktikos finansavimui.

Tinkamai pagrįstais atvejais parama su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksams, susieta su įsipareigojimais atsakyti naudoti plotus komerciniais tikslais, gali būti skiriama kaip fiksuoto dydžio arba vienkartinė išmoka už vieneta, apskaičiuota remiantis papildomomis patirtomis išlaidomis ir prarastomis pajamomis.

7. Jei būtina, siekiant užtikrinti veiksmingą priemonės taikymą, valstybės narės gali pasinaudoti 49 straipsnio 3 dalyje nurodyta paramos gavėjų atrankos procedūra.

8. Parama neviršija II priede nustatytų didžiausių sumų.

Pagal šią priemonę negalima skirti paramos įsipareigojimams, kuriems taikoma ekologinio ūkininkavimo priemonė.

9. Parama gali būti numatoma žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimo ir tausaus naudojimo bei tvaraus vystymosi veiksams, kuriems netaikomos 1–8 dalių nuostatos. Tokius įsipareigojimus gali vykdyti kiti nei 2 dalyje nurodyti paramos gavėjai.

10. Siekiant užtikrinti, kad agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimai būtų nustatyti laikantis Sąjungos kaimo plėtros prioritetų, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) sąlygų, taikytinų įsipareigojimams plėtoti gyvulininkystę;

b) sąlygų, taikytinų įsipareigojimams veisti vietos veisles, kurioms kyla grėsmė išnykti dėl žemės ūkio veiklos, arba išsaugoti augalų, kuriems kyla genetinės erozijos grėsmė, genetinius išteklius; ir

c) taip pat dėl reikalavimus atitinkančių veikslių pagal 9 dalį apibrėžimo.

11. Siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias 6 dalies antroje pastraipoje nurodytam dvigubam finansavimui, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas naudotinas apskaičiavimo metodas, be kita ko, ir lygiaverčių priemonių pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 43 straipsnį atveju.

29 straipsnis

Ekologinis ūkininkavimas

1. Pagal šią priemonę parama skiriama už žemės ūkio paskirties žemės hektarą ūkininkams arba ūkininkų grupėms, kurie savanoriškai įsipareigoja taikyti ekologinio ūkininkavimo praktiką ir metodus, apibrėžtus Reglamente (EB) Nr. 834/2007, arba juos išlaikyti ir kurie yra aktyvūs ūkininkai pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį.

2. Parama teikiama tik už tuos įsipareigojimus, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių, atitinkami kriterijai bei būtiniausia veikla, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. .../2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius, atitinkami būtiniausi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo ir kiti nacionaline teise nustatyti atitinkami privalomi reikalavimai. Visi šie reikalavimai nustatomi programoje.

3. Įsipareigojimai pagal šią priemonę prisiimami penkerių–septynerių metų laikotarpiui. Jei parama skiriama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo, valstybės narės gali nustatyti trumpesnį pradinį laikotarpį, atitinkantį perėjimo laikotarpį. Jei parama skiriama ekologiniam ūkininkavimui išlaikyti, valstybės narės kaimo plėtros programose gali numatyti, kad pasibaigus pradiniam laikotarpiui, jis bus kasmet pratęsimas. Valstybės narės kaimo plėtros programose gali nustatyti trumpesnį laikotarpį, taikomą naujiems su ekologinio ūkininkavimo išlaikymu susijusiems įsipareigojimams, prisiimtiems iš karto po pradinio laikotarpio įvykdytų įsipareigojimų.

4. Išmokos skiriamos kasmet ir jomis kompensuojamos visos dėl prisiimtų įsipareigojimų paramos gavėjų patirtos papildomos išlaidos arba prarastos pajamos, arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat gali būti padengtos sandorių išlaidos, siekiančios iki 20 % išmokos, sumokėtos už įsipareigojimus. Jei įsipareigojimus prisiima ūkininkų grupė, didžiausia dengiama dalis yra 30 %.

Apskaičiuodamos pirmoje pastraipoje nurodytas išmokas valstybės narės atima būtiną sumą, kad būtų užkirstas kelias dvigubam Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnyje nurodytos praktikos finansavimui.

5. Parama neviršija II priede nustatytų didžiausių sumų.

6. Siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias 4 dalies antroje pastraipoje nurodytam dvigubam finansavimui, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas naudotinas apskaičiavimo metodas.

30 straipsnis

Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos

1. Parama pagal šią priemonę skiriama kasmet už vieną žemės ūkio paskirties žemės hektarą arba už vieną miško hektarą siekiant paramos gavėjams kompensuoti atitinkamose vietovėse dėl sunkumų, atsiradusių įgyvendinant Direktyvą 92/43/EEB, Direktyvą 2009/147/EB ir Vandens pagrindų direktyvą, patirtas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas.

Apskaičiuodamos pagal šią priemonę skiriamą paramą valstybės narės atima būtina sumą, kad būtų užkirstas kelias dvigubam Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnyje nurodytos praktikos finansavimui.

2. Parama skiriama ūkininkams ir privačių miškų valdytojams bei privačių miškų valdytojų asociacijoms. Tinkamai pagrįstais atvejais ji gali būti skiriama ir kitiems žemės valdytojams.

3. Su direktyvomis 92/43/EEB ir 2009/147/EB susijusi parama ūkininkams skiriama tik tais atvejais, kai jie patiria sunkumų dėl reikalavimų, kuriais viršijami geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartai, numatyti Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 94 straipsnyje ir II priede, ir atitinkami kriterijai bei būtiniausia veikla, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius.

4. Su Vandens pagrindų direktyva susijusi parama ūkininkams skiriama tik tuo atveju, kai ji yra susijusi su konkrečiais reikalavimais:

- a) kurie buvo nustatyti Vandens pagrindų direktyva, atitinka upių baseinų valdymo planų priemonių programas, skirtas tos direktyvos aplinkos tikslams įgyvendinti, ir kurie viršija priemones, reikalingas kitiems Sąjungos vandens apsaugos teisei įgyvendinti;
- b) kurie viršija teisės aktais numatytus valdymo reikalavimus ir geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, numatytus Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyriuje ir atitinkamus kriterijus bei būtiniausia veiklą, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto i ir iii papunkčius;

c) kurie viršija Sąjungos teisėje, galiojusoje priimant Vandens pagrindų direktyvą, nustatytą apsaugos lygį, kaip išdėstyta tos direktyvos 4 straipsnio 9 dalyje; ir

d) kuriais nustatomi dideli žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimai ir (arba) dideli ūkininkavimo praktikos apribojimai, dėl ko prarandama daug pajamų.

5. 3 ir 4 dalyje nurodyti reikalavimai yra nustatomi programoje.

6. Reikalavimus išmokoms gauti atitinka tokie plotai:

- a) pagal direktyvas 92/43/EEB ir 2009/147/EB „Natura 2000“ tinklui priskirti žemės ūkio paskirties ir miško plotai;
- b) kitos nustatytos gamtos apsaugos teritorijos, kuriose esantiems ūkiams ir miškams taikomi aplinkosaugos apribojimai, kuriais prisidedama prie Direktyvos 92/43/EEB 10 straipsnio įgyvendinimo, su sąlyga, kad tie plotai neviršija 5 % kiekvienos kaimo plėtros programos teritorinei taikymo sričiai priklausančių „Natura 2000“ vietovių plotų;
- c) pagal Vandens pagrindų direktyvą į upės baseino valdymo planus įtraukti žemės ūkio paskirties plotai.

7. Parama neviršija II priede nustatytų didžiausių sumų.

8. Siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias 1 dalies antroje pastraipoje nurodytam dvigubam finansavimui, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas naudotinas apskaičiavimo metodas.

31 straipsnis

Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių

1. Išmokos kalnų vietovėse ir kitose vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, išikūrusiems ūkininkams skiriamos kasmet už žemės ūkio paskirties žemės hektarą siekiant kompensuoti dėl atitinkamoje vietovėje esančių žemės ūkio gamybos kliūčių ūkininkų patirtas visas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas ar dalį jų.

Papildomos išlaidos ir prarastos pajamos apskaičiuojamos lyginant su vietovėmis, kuriose nėra gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, atsižvelgiant į pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyrių skiriamas išmokas.

Apskaičiuodamos papildomas sąnaudas ir prarastas pajamas, tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės gali diferencijuoti išmokos lygį atsižvelgdamos į:

— nustatytos nuolatinės kliūtys, darančios įtaką ūkininkavimo veiklai, mastą;

— ūkininkavimo sistemą.

2. Išmokos skiriamos ūkininkams, kurie įsipareigoja tęsti ūkininkavimo veiklą pagal 32 straipsnį nustatytose vietovėse ir yra aktyvūs ūkininkai pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį.

3. Nustatytas išmokų dydis nėra mažesnis už mažiausią sumą, nustatytą II priede, ir neviršija tame priede nustatytos didžiausios sumos. Tinkamai pagrįstais atvejais šias išmokas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose.

4. Valstybės narės numato proporcingą išmokų mažinimą, kai viršijamas vienos valdos ploto ribinis dydis, kuris turi būti nustatytas programoje, išskyrus atvejus, kai dotacija apima tik mažiausią išmoką už hektarą per metus, kaip nustatyta II priede.

Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti proporcingą išmokų mažinimą šių juridinių asmenų arba grupių narių lygmeniu tais atvejais, kai:

a) nacionalinėje teisėje yra numatyta, kad atskirų narių teisės ir įsipareigojimai yra sulyginami su atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą – visų pirma ekonominiu, socialiniu ir mokestiniu požiūriu, – teisėmis ir pareigomis su sąlyga; ir

b) tie atskiri nariai prisidėjo stiprinant atitinkamų juridinių asmenų arba grupių žemės ūkio struktūras.

5. Be 2 dalyje numatytų išmokų valstybės narės išmokas pagal šią priemonę gali skirti 2014–2020 m. paramos gavėjams, įsikūrusiems vietovėse, kurios 2017–2013 m. programavimo laikotarpiu atitiko reikalavimus pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 36 straipsnio a punkto ii papunktį. Paramos gavėjams, įsikūrusiems vietovėse, kurios po 32 straipsnio 3 dalyje nurodyto naujo ribų nustatymo reikalavimų nebeatitinka, tos išmokos proporcingai mažinamos per ne ilgesnį kaip ketverių metų laikotarpį. Tas laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai baigiamas ribų nustatymas, kaip nurodyta 32 straipsnio 3 dalyje ir ne vėliau kaip 2018 m. Kai tos išmokos pradedamos mokėti, jo neviršija 80 % vidutinės išmokos, programoje nustatytos pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 36 straipsnio a dalies ii punktą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui, ir jų mokėjimas užbaigiamas ne vėliau kaip 2020 m., neviršijant 20 %. Kai išmokų lygis dėl proporcingo mažinimo pasiekia 25 EUR ribą, valstybė narė šio lygio išmokas gali toliau mokėti, kol užbaigiamas laipsniško nutraukimo laikotarpis.

Baigus nustatyti ribas, vietovėse, kurios tebeatitinka reikalavimus, įsikūrę paramos gavėjai gauna viso dydžio išmoką pagal šią priemonę.

32 straipsnis

Vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, nustatymas

1. Valstybės narės, remdamosi 2, 3 ir 4 dalimis, nustato vietoves, kurios atitinka reikalavimus 31 straipsnyje numatytiems išmokoms gauti, ir suskirsto jas į šias kategorijas:

a) kalnų vietovės;

b) ne kalnų vietovės, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, ir

c) kitos vietovės, kurioms turi įtakos specifinės kliūtys.

2. Kad kalnų vietovės atitiktų reikalavimus išmokoms gauti pagal 31 straipsnį, jose turi būti smarkiai ribotos galimybės naudotis žeme ir labai padidėjusios gamybos išlaidos dėl:

a) aukščio lemiamų itin nepalankių klimato sąlygų, dėl kurių žymiai sutrumpėja augimo sezonas;

b) žemesniame aukštyje didesnėje atitinkamos vietovės dalyje esančių šlaitų, kurie yra pernelyg statūs, kad būtų galima naudoti techniką, arba kuriuose reikia naudoti labai brangią specialią įrangą, arba dėl abiejų šių veiksnių derinio, kai dėl vieno iš šių veiksnių atsiradusios kliūtys yra ne tokios didelės, bet dėl jų abiejų derinio susidaro lygiavertė kliūtis.

Į šiaurę nuo 62-os lygiagretės esančios vietovės ir tam tikros gretimos vietovės laikomos kalnų vietovėmis.

3. Kad ne kalnų vietovės atitiktų reikalavimus išmokoms gauti pagal 31 straipsnį, laikoma, kad jose esama didelių gamtinių kliūčių, jeigu bent 60 % žemės ūkio paskirties žemės atitinka bent vieną iš III priede išdėstytų kriterijų atsižvelgiant į nurodytą ribinę vertę.

Atitiktis toms sąlygoms užtikrinama administracinių vienetų lygiu (LAU 2 lygiu) arba aiškiai apibrėžto vietos vieneto, apimančio vieną aiškią vientisą geografinę vietovę, išskirtą pagal tam tikrus ekonominius ir administracinius kriterijus, lygiu.

Nustatydamas vietovių, kurioms taikoma ši dalis, ribas, valstybės narės taiko objektyviais kriterijais grindžiamą tikslaus nustatymo metodą, kurio tikslas – išbraukti vietoves, kuriose didelės gamtinės kliūtys pagal pirmą dalį buvo pagrįstos dokumentais, bet jos buvo įveiktos darant investicijas arba vykdant ekonominę veiklą, arba buvo pateikta normalaus žemės našumo įrodymų, arba jeigu 31 straipsnio 1 dalyje nurodytos prarastos pajamos arba papildomos išlaidos kompensuojamos, taikant gamybos metodus arba ūkininkavimo sistemas.

4. 2 ir 3 dalyse nenurodytos vietovės atitinka reikalavimus išmokoms pagal 31 straipsnį gauti, jei jose esama specifinių kliūčių ir jei jose turėtų būti tęsiamas žemės valdymas, kad būtų išsaugota arba pagerinta aplinkos būklė, išlaikytas kaimo kraštovaizdis ir išsaugotas vietovės turizmo potencialas arba apsaugota pakrantė.

Vietovės, kuriose esama specifinių kliūčių, apima ūkininkavimo teritorijas, kuriose yra panašios gamtinės gamybos sąlygos ir kurių bendra apimtis neviršija 10 % atitinkamos valstybės narės teritorijos.

Be to, vietovės taip pat gali atitikti reikalavimus išmokoms gauti pagal šią dalį, jeigu:

— bent 60 % žemės ūkio paskirties žemės atitinka bent du iš III priede išvardytų kriterijų, kiekvienam iš jų neviršijant daugiau nei 20 % nurodytos ribinės vertės, arba

— bent 60 % žemės ūkio paskirties žemės sudaro vietovės, atitinkančios bent vieną iš III priede išvardytų kriterijų, atsižvelgiant į nurodytą ribinę vertę, ir vietovės, atitinkančios bent du iš III priede išvardytų kriterijų, kiekvienam iš jų neviršijant daugiau nei 20 % nurodytos ribinės vertės.

Atitiktis toms sąlygoms užtikrinama administracinių vienetų lygiu (LAU 2 lygiu) arba aiškiai apibrėžto vietos vieneto, apimančio vieną aiškią vientisą geografinę vietovę, turinčią apibrėžiamą ekonominę ir administracinę tapatybę, lygiu. Nustatydamas vietovių, kurioms taikoma ši pastraipa, ribas, valstybės narės taiko 32 straipsnio 3 dalyje išdėstytą tikslaus nustatymo metodą. Į vietoves, laikomas atitinkančiomis reikalavimus pagal šią pastraipą, atsižvelgiama apskaičiuojant 10 % ribą, nurodytą antroje pastraipoje.

Taikant išlygą, pirmoji pastraipa netaikoma valstybėms narėms, kurių visa teritorija pagal reglamentus (EB) Nr. 1698/2005 ir (EB) Nr. 1257/1999 buvo laikoma vietove, veikiami konkrečių kliūčių.

5. Valstybės narės prie savo kaimo plėtros programos prideda:

a) turimas arba pakoreguotas vietovių ribas pagal 2 ir 4 dalis;

b) naujai nustatytas 3 dalyje nurodytų vietovių ribas.

33 straipsnis

Gyvūnų gerovė

1. Gyvūnų gerovės išmokos pagal šią priemonę skiriamos ūkininkams, kurie savanoriškai imasi įgyvendinti veiksmus pagal vieną ar kelis gyvūnų gerovės įsipareigojimus ir kurie yra aktyvūs ūkininkai pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnį.

2. Gyvūnų gerovės išmokomis padengiami tik tie įsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus standartus, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių, ir kitus atitinkamus privalomus reikalavimus. Šie atitinkami reikalavimai nustatomi programoje.

Tie įsipareigojimai prisiimami vienu – septynerių metų laikotarpiui, kuris gali būti pratęsimas.

3. Išmokos skiriamos kasmet, jomis kompensuojamos visos dėl įsipareigojimų ūkininkų patirtos papildomos išlaidos arba prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat gali būti padengiamos sandorių išlaidos, siekiančios iki 20 % išmokos, sumokėtos už gyvūnų gerovės įsipareigojimus.

Parama neviršija II priede nustatytos didžiausios galimos sumos.

4. Siekiant užtikrinti, kad gyvūnų gerovės įsipareigojimai atitiktų bendrą Sąjungos politiką šioje srityje, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais apibrėžiamos vietovės, kuriose dėl gyvūnų gerovės įsipareigojimų taikomi aukštesni gamybos metodų standartai.

34 straipsnis

Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas

1. Parama pagal šią priemonę teikiama už miško hektarą valstybinių ir privačių miškų valdytojams ir kitiems privatinės teisės ir viešiesiems subjektams ir jų asociacijoms, kurie savanoriškai imasi įgyvendinti veiksmus pagal vieną ar kelis miško aplinkosaugos ir klimato įsipareigojimus. Valstybinių miškų atveju parama gali būti skiriama tik jei tokį mišką valdanti įstaiga yra privati įstaiga arba savivaldybė.

Valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį savo kaimo plėtros programose nustato valstybės narės, parama pagal 1 dalį skiriama su sąlyga, kad buvo pateikta atitinkama informacija iš miškotvarkos plano arba lygiavertės su tvarių miškų tvarkymu, kaip nustatyta 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos, suderinamos priemonės.

2. Išmokomis padengiami tik tie išsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus reikalavimus, nustatytus nacionaliniu miškininkystės įstatymu arba kitais atitinkamais nacionalinės teisės aktais. Visi šie reikalavimai nustatomi programoje.

Išsipareigojimai prisiimami penkerių–septynerių metų laikotarpiui. Tačiau, jei būtina ir tinkamai pagrindžiama, valstybės narės kaimo plėtros programose gali nustatyti ilgesnį konkrečių tipų išsipareigojimų laikotarpį.

3. Išmokomis kompensuojamos visos dėl išsipareigojimų paramos gavėjų patirtos papildomos išlaidos arba prarastos pajamos, arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių išlaidos, siekiančios iki 20 % išmokos, sumokėtos už miško aplinkosaugos išsipareigojimus. Parama neviršija II priede nustatytos didžiausios galimos sumos.

Tinkamai pagrįstais atvejais parama su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksams, susieta su išsipareigojimais atsisakyti naudoti medžius bei miškus komerciniais tikslais, gali būti skiriama kaip fiksuoto dydžio arba vienkartinė išmoka už vienetą, apskaičiuota remiantis papildomomis patirtomis išlaidomis ir prarastomis pajamomis.

4. Viešiesiems ir privatiems subjektams gali būti skiriama parama už miškų genetinių išteklių išsaugojimo ir rėmimo veiksmus, kuriems netaikomos 1, 2 ir 3 dalys.

5. Siekiant užtikrinti efektyvų EŽŪFKP biudžeto išteklių naudojimą, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl veiksmų, atitinkančių paramos skyrimo reikalavimus pagal šio straipsnio 4 dalį, rūšių.

35 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Parama pagal šią priemonę skiriama siekiant skatinti bendradarbiavimo, kuriame dalyvauja bent du subjektai, formas, visų pirma:

- a) įvairių Sąjungos žemės ūkio sektoriaus, miškininkystės sektoriaus ir maisto grandinės subjektų ir kitų subjektų, kurie padeda įgyvendinti kaimo plėtros politikos tikslus ir prioritetus, įskaitant gamintojų grupes, kooperatyvus ir tarpšakines organizacijas, bendradarbiavimo metodus;
- b) klasterių ir tinklų kūrimą;
- c) EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupių, nurodytų 56 straipsnyje, kūrimą ir veiklą.

2. 1 dalyje nurodytas bendradarbiavimas yra susijęs visų pirma su:

- a) bandomaisiais projektais;
- b) naujų produktų, praktikos, procesų ir technologijų žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose plėtojimu;
- c) smulkių veiklos vykdytojų bendradarbiavimu organizuojant bendrus darbo procesus ir dalijantis infrastruktūra bei ištekliais ir siekiant plėtoti su kaimo turizmu susijusias turizmo paslaugas ir (arba) vykdyti jų rinkodarą;
- d) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu kuriant ir plėtojant trumpas tiekimo grandines ir vietos rinkas;
- e) vietos lygio populiarinimo veikla, skirta trumpoms tiekimo grandinėms bei vietos rinkoms plėtoti;
- f) bendra veikla, kuria siekiama sušvelninti klimato kaitą arba prisitaikyti prie jos;
- g) bendrai vykdomais aplinkosaugos projektais ir taikant esamą aplinkosaugos praktiką, įskaitant veiksmingą vandentvarką, atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ir žemės ūkio kraštovaizdžių išsaugojimą;
- h) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu tvariai tiekiant biomase, skirtą naudoti maisto bei energijos gamybai ir pramoniniuose procesuose;
- i) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 2 straipsnio 19 dalyje nenurodytų vietos plėtros strategijų, kuriomis siekiama vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetų, įgyvendinimu, ypač kai jas įgyvendina viešųjų ir privačiųjų partnerių grupės, nenurodytos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 32 straipsnio 2 dalies b punkte;
- j) miškotvarkos planų arba lygiaverčių dokumentų rengimu.
- k) ūkininkavimo veiklos įvairinimu, imantis veiklos, susijusios su sveikatos priežiūra, socialine integracija, bendruomenių remiama žemės ūkio veikla ir švietimu aplinkos ir maisto klausimais.

3. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama tik tiems klasteriams ir tinklams, kurie yra naujai suformuoti arba kurie pradeda naują veiklą.

Parama 2 dalies a ir b punktuose nurodytiems veiksams gali būti skiriama ir individualiems subjektams, jei tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje.

4. Individualių dalyvių pagal 2 dalies a punktą įgyvendinamų bandomųjų projektų ir pagal 2 dalies b punktą įgyvendinamų veiksmų, kaip numatyta 3 dalyje, rezultatai išplatunami.

5. Pagal šią priemonę paramos skyrimo reikalavimus atitinka šios išlaidos, susijusios su 1 dalyje nurodytomis bendradarbiavimo formomis:

- a) atitinkamos vietovės tiriamųjų studijų, jos galimybių studijų ir verslo plano, miškotvarkos plano ar jo atitiktens parengimo arba Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 33 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos išlaidos;
- b) atitinkamos vietovės aktyvaus pritaikymo, kad būtų galima realizuoti pagrįstą kolektyvinį teritorinį projektą arba projektą, kurį turi vykdyti EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srities veiklos grupė, nurodyta 56 straipsnyje, išlaidos. Klasterių atveju šis aktyvus pritaikymas apima ir mokymo organizavimą, narių bendradarbiavimą tinkle ir naujų narių priėmimą;
- c) einamosios bendradarbiavimo išlaidos;
- d) tiesioginės konkrečių projektų išlaidos, susijusios su verslo plano, aplinkosaugos plano, miškotvarkos plano arba jo atitiktens, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 33 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos arba kitos tikslinės inovacinės veiklos tiesioginės išlaidos, įskaitant bandymus, įgyvendinimu;
- e) populiarinimo veiklos išlaidos.

6. Jei įgyvendinamas verslo planas arba aplinkosaugos planas, miškotvarkos planas ar jo atitiktis arba vietos plėtros strategija, valstybės narės skiria pagalbą kaip bendrą sumą, padengdamos bendradarbiavimo ir įgyvendinamų projektų išlaidas arba padengdamos tik bendradarbiavimo išlaidas, o projektams įgyvendinti panaudodamos kitų priemonių arba kitų Sąjungos fondų lėšas.

Kai parama skiriama išmokant bendrą sumą, o įgyvendinamas projektas yra tokio tipo, kuriam taikoma kita priemonė pagal šį reglamentą, taikoma atitinkama didžiausia galima suma arba paramos lygis.

7. Paramos skyrimo reikalavimus taip pat atitinka skirtinguose regionuose arba skirtingose valstybėse narėse įsikūrusių dalyvių bendradarbiavimas.

8. Parama teikiama ne ilgiau kaip septynerius metus, išskyrus kolektyvinę aplinkosaugos veiklą tinkamai pagrįstais atvejais.

9. Bendradarbiavimas pagal šią priemonę gali būti derinamas su toje pačioje teritorijoje vykdomais projektais, finansuojamais kitomis (ne EŽŪFKP) Sąjungos lėšomis. Valstybės narės užtikrina, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis arba Sąjungos paramos priemonėmis, būtų išvengta kompensacijos permokos.

10. Siekiant užtikrinti efektyvų EŽŪFKP biudžeto išteklių naudojimą, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų plačiau apibrėžiamos paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių bandomųjų projektų, klasterių, tinklų, trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų charakteristikos ir pagalbos skyrimo šio straipsnio 2 dalyje nurodytų rūšių veiksams sąlygos.

36 straipsnis

Rizikos valdymas

1. Parama pagal šią priemonę apima:

- a) finansinius įnašus į pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo nuo ekonominių nuostolių, ūkininkų patirtų dėl nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų ar augalų ligų, kenksmingųjų organizmų antpuolio arba su aplinka susijusio įvykio, įmokas;
- b) finansinius įnašus į tarpusavio pagalbos fondus, iš kurių ūkininkams išmokamos ekonominių nuostolių, patirtų dėl nepalankių klimato reiškinių arba dėl gyvūnų ar augalų ligų arba kenksmingųjų organizmų antpuolio arba su aplinka susijusio įvykio sukeltų nuostolių, finansinės kompensacijos;
- c) pajamų stabilizavimo priemonę, pagal kurią finansiniai įnašai įnešami į tarpusavio pagalbos fondą, iš kurio skiriamos kompensacijos ūkininkams dėl didelio jų pajamų sumažėjimo.

2. Šiame straipsnyje ūkininkas – aktyvus ūkininkas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnyje.

3. 1 dalies b ir c punktuose tarpusavio pagalbos fondas – valstybės narės pagal nacionalinę teisę akredituota ūkininkų, kurie yra fondo nariai, apsidraudimo sistema, pagal kurią fondui priklausantiems ūkininkams skiriamos kompensacinės išmokos dėl ekonominių nuostolių, kuriuos sukėlė nepalankūs klimato reiškiniai arba gyvūnų ar augalų ligos protrūkis arba kenksmingųjų organizmų antpuolis arba su aplinka susijęs įvykis, arba dėl didelio jų pajamų sumažėjimo.

4. Valstybės narės užtikrina, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis ar Sąjungos paramos priemonėmis arba privačiomis draudimo schemomis, būtų išvengta kompensacijos permokos.

5. Siekiant užtikrinti efektyvų EŽŪFKP biudžeto išteklių panaudojimą, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl 38 straipsnio 3 dalies b punkte ir 39 straipsnio 4 dalyje nurodytų tarpusavio pagalbos fondams teikiamų komercinių paskolų trumpiausios ir ilgiausios trukmės.

Ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šio straipsnio įgyvendinimo ataskaitą.

37 straipsnis

Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas

1. Parama pagal 36 straipsnio 1 dalies a punktą skiriama tik draudimo sutartims, kuriomis padengiami nuostoliai, patirti dėl nepalankaus klimato reiškinių, gyvūnų ar augalų ligos, kenksmingųjų organizmų antpuolio arba su aplinka susijusio įvykio, arba nuostoliai, patirti, kai įgyvendinus pagal Direktyvą 2000/29/EB patvirtintą augalų ligos arba kenksmingųjų organizmų išnaikinimo arba plitimo sustabdymo priemonę buvo sunaikinta daugiau kaip 30 % ūkininko vidutinės metinės praėjusių trejų metų laikotarpio produkcijos arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinės trejų metų produkcijos, neįskaitant didžiausios ir mažiausios vertės. Metinei ūkininko produkcijai apskaičiuoti gali būti naudojami indeksai. Tokiu apskaičiavimo metodu turi būti nustatomi faktiniai atskiro ūkininko nuostoliai atitinkamais metais.

Nuostolių masto skaičiavimas gali būti pritaikytas prie kiekvieno produkto tipo konkretaus pobūdžio naudojant:

- a) biologinius rodiklius (prarastas biomasės kiekis) arba lygiavertčius prarasto derliaus kiekio rodiklius, nustatytus ūkio, vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu, arba
- b) meteorologinius rodiklius (įskaitant lietaus kiekį ir temperatūrą), nustatytus vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

2. Nepalankaus klimato reiškinių, gyvūnų ar augalų ligos protrūkio, kenksmingųjų organizmų antpuolio arba su aplinka susijusio įvykio faktą turi oficialiai pripažinti atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija.

Atitinkamais atvejais valstybės narės gali iš anksto apibrėžti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad toks faktas buvo oficialiai pripažintas.

3. 36 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta finansinė kompensacija už nuostolius, patirtus dėl gyvūnų ligų, gali būti skiriama tik ligų, nurodytų Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos nustatytaime gyvūnų ligų sąraše arba Tarybos sprendimo 2009/470/EB priede, atveju.

4. Draudimo išmokomis kompensuojama suma neviršija bendrą 36 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų nuostolių kompensavimo išlaidų; jas išmokant nereikalaujama nurodyti būsimos gamybos tipo ar apimties ir nesiekama to nustatyti.

Valstybės narės gali taikyti atitinkamas viršutines ribas, kuriomis apribojama paramos skyrimo reikalavimus atitinkančios draudimo įmokos suma.

5. Parama neviršija II priede nustatyto didžiausio paramos lygio.

38 straipsnis

Tarpusavio pagalbos fondai nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų bei augalų ligų, kenksmingųjų organizmų antpuolių ir su aplinka susijusių įvykių atvejais

1. Siekiant, kad tarpusavio pagalbos fondas atitiktų paramos skyrimo reikalavimus:

- a) jis turi būti akredituotas kompetentingos valdžios institucijos pagal nacionalinę teisę;
- b) įmokų į fondą ir išmokų iš jo politika turi būti skaidri;
- c) jis turi turėti aiškias taisykles dėl atsakomybės už susidariusias skolas.

2. Valstybės narės nustato tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma dėl kompensacinių išmokų ūkininkams krizės atveju skyrimo ir reikalavimų toms išmokoms gauti atitikimo, taip pat dėl tokių taisyklių laikymosi administravimo bei stebėsenos. Valstybės narės užtikrina, kad fondo taisyklėse būtų numatytos sankcijos, taikytinos ūkininko aplaidumo atvejais.

36 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus įvykius turi oficialiai pripažinti atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija.

3. 36 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyti finansiniai įnašai gali būti susiję tik su:

- a) administracinėmis tarpusavio pagalbos fondo įkūrimo išlaidomis, paskirstytomis ne daugiau kaip trejų metų laikotarpiu proporcingo mažėjimo tvarka;
- b) sumomis, kurios iš tarpusavio pagalbos fondo išmokamos ūkininkams kaip finansinės kompensacijos. Be to, finansinis įnašas gali būti susijęs su komercinių paskolų, paimtų iš tarpusavio pagalbos fondo siekiant ūkininkams išmokėti finansines kompensacijas krizės atveju, palūkanomis.

Parama pagal 36 straipsnio 1 dalies b punktą skiriama tik siekiant kompensuoti nuostolius, patirtus dėl nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų ar augalų ligos arba kenkėjų antpuolio, arba dėl priemonės, patvirtintos pagal Direktyvą 2000/29/EB siekiant išnaikinti augalų ligą arba kenkėjų arba sustabdyti jų plitimą arba apriboti su aplinka susijusio įvykio padarinius, kurią taikant buvo sunaikinta daugiau kaip 30 % ūkininko vidutinės metinės praėjusių trejų metų laikotarpio produkcijos arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinės

trejų metų produkcijos, neįskaitant didžiausios ir mažiausios vertės. Metinei ūkininko produkcijai apskaičiuoti gali būti naudojami indeksai. Tokiu apskaičiavimo metodu turi būti nustatomi faktiniai atskiro ūkininko nuostoliai atitinkamais metais.

Į pradinį pasirašytąjį kapitalą viešojo įnašo neskiriama.

4. 36 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta finansinė kompensacija už nuostolius, patirtus dėl gyvūnų ligų, gali būti skiriama ligų, nurodytų Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos nustatyta gyvūnų ligų sąrašė arba Tarybos sprendimo 2009/470/EB priede, atveju.

5. Parama neviršija II priede nustatyto didžiausio paramos lygio.

Valstybės narės gali apriboti paramos skyrimo reikalavimus atitinkančias išlaidas, taikydamos:

- a) viršutines ribas fondui;
- b) atitinkamas viršutines ribas vienetai.

39 straipsnis

Pajamų stabilizavimo priemonė

1. Parama pagal 36 straipsnio 1 dalies c punktą skiriama tik tuo atveju, jei pajamų sumažėjimas viršija 30 % individualaus ūkininko vidutinių metinių praėjusių trejų metų laikotarpio pajamų arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinių trejų metų pajamų, neįskaitant didžiausios ir mažiausios vertės. 36 straipsnio 1 dalies c punkte pajamos yra įplaukų, kurias ūkininkas gauna iš rinkos, įskaitant bet kokios formos viešąją paramą, suma, atskaičius sąnaudas. Iš tarpusavio pagalbos fondo ūkininkams mokamomis išmokomis kompensuojama mažiau kaip 70 % pajamų, prarastų tais metais, kuriais gamintojas įgyja teisę gauti šią pagalbą.

2. Kad tarpusavio pagalbos fondas atitiktų paramos skyrimo reikalavimus:

- a) jis turi būti akredituotas kompetentingos valdžios institucijos pagal nacionalinę teisę;
- b) įmokų į fondą ir išmokų iš jo politika turi būti skaidri;
- c) jis turi turėti aiškias taisykles dėl atsakomybės už susidariusias skolas.

3. Valstybės narės nustato tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma susijusias su kompensacinių išmokų ūkininkams krizių atveju skyrimu ir su tokių taisyklių laikymosi administravimu bei stebėseną. Valstybės narės užtikrina, kad fondo taisyklėse būtų numatytos sankcijos, taikytinos ūkininko aplaidumo atvejais.

4. 36 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyti finansiniai įnašai gali būti susiję tik su:

- a) administracinėmis tarpusavio pagalbos fondo įkūrimo išlaidomis, paskirstytomis ne daugiau kaip trejų metų laikotarpiu proporcingo mažėjimo tvarka;
- b) sumomis, kurios iš tarpusavio pagalbos fondo išmokamos ūkininkams kaip finansinės kompensacijos. Be to, finansinis įnašas gali būti susijęs su komercinių paskolų, paimtų iš tarpusavio pagalbos fondo siekiant ūkininkams išmokėti finansines kompensacijas krizės atveju, palūkanomis. Į pradinį pasirašytąjį kapitalą viešojo įnašo neskiriama.

5. Parama neviršija II priede nustatyto didžiausio paramos lygio.

40 straipsnis

Papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų Kroatijoje finansavimas

1. Parama gali būti skiriama ūkininkams, atitinkantiems papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų, numatytų Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 19 straipsnyje, skyrimo reikalavimus. Tame straipsnyje nustatytos sąlygos taip pat taikomos pagal šį straipsnį skirtinai paramai.

2. Ūkininkui už 2014, 2015 ir 2016 m. skiriama parama neturi viršyti šių dydžių skirtumo:

- a) Kroatijai taikomo tiesioginių išmokų už atitinkamus metus pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 17 straipsnį lygio; ir
- b) 45 % nuo 2022 m. taikytino atitinkamo tiesioginių išmokų dydžio.

3. Sąjungos įnašas į paramą, pagal šį straipsnį suteiktą Kroatijoje už 2014, 2015 ir 2016 metus, neviršija 20 % atitinkamos bendros Kroatijai skiriamos metinės EŽŪFKP lėšų sumos.

4. Tiesioginių išmokų priedams skiriamo EŽŪFKP įnašo lygis neviršija 80 %.

41 straipsnis

Priemonių įgyvendinimo taisyklės

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato šio skirsnio priemonių įgyvendinimo taisykles dėl:

- a) institucijų ir įstaigų, teikiančių ūkių ir miškininkystės konsultavimo paslaugas, ūkio valdymo arba ūkininkų pavadavimo paslaugas, atrankos procedūrų ir paramos, teikiamos pagal 15 straipsnyje nurodytą konsultavimo paslaugų priemonę, proporcingo mažinimo procedūrų;

- b) valstybių narių atliekamo verslo plano įgyvendinimo pažangos vertinimo, mokėjimo būdų ir jaunųjų ūkininkų galimybių pasinaudoti kitomis priemonėmis pagal 19 straipsnyje nurodytą ūkių ir verslo plėtros priemonę;
- c) pakeitimo į kitus vienetus nei nurodyti II priede ir gyvūnų pakeitimo į sutartinius galvijus normų pagal 28, 29, 33 ir 34 straipsniuose nurodytas priemones;
- d) galimybės taikyti standartines prielaidas dėl papildomų išlaidų ir prarastų pajamų pagal 28–31, 33 ir 34 straipsniuose nurodytas priemones ir jų apskaičiavimo kriterijų;
- e) paramos sumos apskaičiavimo tais atvejais, kai veiksmas atitinka paramos skyrimo reikalavimus pagal kelias priemones.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

LEADER

42 straipsnis

LEADER vietos veiklos grupės

1. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 34 straipsnyje nurodytų užduočių, vietos veiklos grupės gali atlikti ir papildomas užduotis, kurias joms perduoda vadovaujančioji institucija ir (arba) mokėjimo agentūra.
2. Vietos veiklos grupės gali prašyti, kad kompetentinga mokėjimo agentūra sumokėtų avansą, jei tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje. Avanso mokėjimo suma neviršija 50 % viešosios paramos, susijusios su einamosiomis ir aktyvinimo išlaidomis.

43 straipsnis

LEADER pradžios priemonių rinkinys

Parama vietos plėtrai pagal iniciatyvą LEADER gali taip pat apimti „LEADER pradžios priemonių rinkinį“, skirtą vietos bendruomenėms, kurios neįgyvendino LEADER 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu. „LEADER pradžios priemonių rinkinį“ sudaro parama gebėjimų stiprinimui ir mažiems bandomiesiems projektams. Pagal „LEADER pradžios priemonių rinkinį“ teikiama paramai netaikoma sąlyga pateikti pagal iniciatyvą LEADER vykdomos vietos plėtros strategiją.

44 straipsnis

LEADER bendradarbiavimo veikla

1. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 35 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta parama skiriama:
- a) bendradarbiavimo projektams valstybėje narėje projektams (teritorinis bendradarbiavimas) arba bendradarbiavimo

projektams, kuriuose dalyvauja kelių valstybių narių teritorijos arba trečiųjų šalių teritorijos (tarptautinis bendradarbiavimas);

- b) parengiamajai techninei paramai teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektams su sąlyga, kad vietos veiklos grupės gali įrodyti, jog yra numatę įgyvendinti konkretų projektą.

2. Be kitų vietos veiklos grupių, vietos veiklos grupės partneriais pagal EŽŪFKP gali būti:

- a) kaimo vietovės vietos viešųjų ir privačiųjų partnerių grupė, įgyvendinanti vietos plėtros strategiją Sąjungoje arba už jos ribų;
- b) ne kaimo vietovės vietos viešųjų ir privačiųjų partnerių grupė, įgyvendinanti vietos plėtros strategiją.

3. Tais atvejais, kai vietos veiklos grupės neatrenka bendradarbiavimo projektų, valstybės narės sukuria nuolatinio paraiškų teikimo sistemą.

Ne vėliau kaip praėjus dvejiems metams po jų kaimo plėtros programų patvirtinimo jos viešai paskelbia tarptautinio bendradarbiavimo projektų atrankos nacionalines arba regionines administravimo procedūras ir finansuoti tinkamų išlaidų sąrašą.

Kompetentinga valdžios institucija bendradarbiavimo projektus patvirtina ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo projekto paraiškos pateikimo datos.

4. Valstybės narės praneša Komisijai apie patvirtintus tarptautinio bendradarbiavimo projektus.

II SKYRIUS

Kelioms priemonėms taikomos bendrosios nuostatos

45 straipsnis

Investicijos

1. Kad investiciniai veiksmai atitiktų paramos EŽŪFKP lėšomis skyrimo reikalavimus, tais atvejais, kai tikėtina, jog jie turės neigiamo poveikio aplinkai, prieš juos vykdant atliekamas numatomo jų poveikio aplinkai įvertinimas pagal tokios rūšies investicijoms taikomą teisę.

2. Išlaidomis, kurios atitinka paramos EŽŪFKP lėšomis skyrimo reikalavimus, laikomos tik šios išlaidos:

- a) nekilnojamojo turto statybos, įgijimo, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimo išlaidos;
- b) naujų įrenginių ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios to turto rinkos vertės;

c) bendrosios išlaidos, susijusios su a ir b punktuose nurodytomis išlaidomis, pavyzdžiui, atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, atlygis už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijas. Išlaidos galimybių studijoms tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra padaroma išlaidų pagal a ir b punktus;

d) šios nematerialiosios investicijos: kompiuterinės programinės įrangos įsigijimas ar papildymas ir patentų, licencijų, autorių teisių, prekės ženklų įsigijimas;

e) miškotvarkos planų ir jų atitikmenų parengimo išlaidos.

3. Investicijų į žemės ūkį atveju žemės ūkio gamybos teisių, teisių į išmokas, gyvūnų bei vienmečių augalų pirkimas ir tų augalų sodinimas neatitinka paramos investicijoms skyrimo reikalavimų. Tačiau gyvūnų pirkimo, siekiant atkurti gaivalinių nelaimių arba katastrofinių įvykių paveiktą žemės ūkio gamybos potencialą pagal 18 straipsnio 1 dalies b punktą, išlaidos gali būti tinkamos finansuoti.

4. Su investicijomis susijusios paramos gavėjai gali prašyti, kad kompetentingos mokėjimo agentūros sumokėtų avansą, kuris sudarytų iki 50 % su investicijomis susijusios viešosios pagalbos, jei tokia galimybė numatyta kaimo plėtros projekte.

5. Apyvartinės lėšos, papildančios naują investiciją žemės ūkio arba miškininkystės sektoriuje, kuriai pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 37 straipsnį sukurta finansinė priemonė teikiama EŽŪFKP parama, ir su ja susijusios apyvartinės lėšos gali būti laikomos išlaidomis, atitinkančiomis paramos skyrimo reikalavimus. Tokios paramos skyrimo reikalavimus atitinkančios išlaidos neviršija 30 % bendros investicijai skirtų paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių išlaidų sumos. Atitinkamas prašymas tinkamai pagrindžiamas.

6. Siekiant atsižvelgti į ypatumus, susijusius su konkrečių tipų investicijomis, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis su išperkamosios nuomos sutartimis, naudota įranga susijusios išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, ir dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūros rūšių, kurios turi atitikti paramos skyrimo reikalavimus, nustatymo.

46 straipsnis

Investicijos į drėkinimą

1. Nedarant poveikio šio reglamento 45 straipsniui, naujų ir esamų drėkinamų plotų drėkinimo atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos tik tos investicijos, kurios atitinka šio straipsnio sąlygas.

2. Komisijai yra pateiktas upės baseino valdymo planas, kaip to reikalaujama pagal Vandens pagrindų direktyvoje nustatytas sąlygas, apimantis visą teritoriją, kurioje numatoma daryti investicijas, taip pat kitas teritorijas, kurių aplinkai investicijos gali turėti įtakos. Žemės ūkio sektoriui svarbios priemonės, vykdomos pagal upės baseino valdymo planą vadovaujantis Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsniu, yra nurodytos atitinkamoje priemonių programoje.

3. Turimos vandens matavimo galimybės, kuriomis remiantis galima nustatyti vandens sunaudojimą remiamų investicijų lygiu, arba tokios galimybės įdiegiamos kaip investicijų dalis;

4. Investicijos į esamų drėkinimo įrenginių ar drėkinimo infrastruktūros elementų patobulinimą atitinka reikalavimus tik jei, *ex ante* vertinimu, jomis sudaroma galimybė potencialiai sutaupyti bent 5–25 % vandens, remiantis esamų įrenginių ar infrastruktūros techninėmis charakteristikomis.

Jei investicija daromas poveikis požeminio ar paviršinio vandens telkiniams, kurių būklė dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių atitinkamame upės baseino valdymo plane pripažinta prastesne nei gera:

a) investicija turi būti užtikrintas faktinis vandens sunaudojimo sumažinimas investicijos lygiu, siekiantis bent 50 % potencialiai dėl tos investicijos sutaupyto vandens kiekio;

b) investicijos, susijusios su paviene žemės ūkio valda, atveju, investicijos rezultatas taip pat turi būti valdos bendro vandens sunaudojamo sumažinimas, siekiantis bent 50 % potencialiai investicijos lygiu sutaupyto vandens kiekio. Į bendrą valdoje sunaudojamo vandens kiekį įeina valdos parduodamas vanduo.

Nei viena iš 4 dalies sąlygų netaikoma investicijoms į esamus įrenginius, kurios daro poveikį tik energijos vartojimo efektyvumui, arba investicijoms į tvenkinio įrengimą, arba investicijoms į apytakinio vandens panaudojimą, kuriomis nedaromas poveikis požeminio ar paviršinio vandens telkiniui.

5. Investicija, kurios rezultatas – grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, darantis poveikį tam tikram požeminio ar paviršinio vandens telkiniui, laikoma atitinkančia reikalavimus tik jei:

a) vandens telkinio būklė dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių atitinkamame upės baseino valdymo plane nepripažinta prastesne nei gera; ir

b) poveikio aplinkai analizė rodo, kad investicija nebus padaryta didelio neigiamo poveikio aplinkai; tokią poveikio aplinkai analizę atlieka arba patvirtina kompetentinga valdžios institucija ir ji taip pat gali apimti valdų grupes.

Plotai, kurie nėra drėkinami, bet kuriuose dar neseniai veikė drėkinimo įrenginiai ir kuriuos reikia nustatyti ir pagrįsti prognozoje, gali būti laikomi drėkinimo plotais siekiant nustatyti grynąjį drėkinamo ploto padidėjimą.

6. Nukrypstant nuo 5 dalies a punkto, investicija, kurios rezultatas – grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, vis dar gali būti laikoma atitinkančia reikalavimus, jeigu:

- a) investicijomis, derinamomis su investicijomis į esamus drėkinimo įrenginius ar drėkinimo infrastruktūros elementus, *ex ante* vertinimu sudaroma galimybė potencialiai sutaupyti bent 5–25 % vandens, remiantis esamų įrenginių ar infrastruktūros techninėmis charakteristikomis, ir
- b) investicijomis užtikrinamas faktinis vandens sunaudojimo sumažinimas visos investicijos lygiu, siekiantis bent 50 % potencialiai dėl tos investicijos į esamus drėkinimo įrenginius ar drėkinimo infrastruktūros elementus sutaupyto vandens kiekio.

Be to, taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, 5 dalies a punkte nurodyta sąlyga netaikoma investicijoms į naujų drėkinimo įrenginių, į kuriuos vanduo tiekiamas iš esamo tvenkinio, patvirtinto kompetentingų valdžios institucijų iki 2013 m. spalio 31 d., įrengimą, jei tenkinamos šios sąlygos:

— atitinkamas tvenkinys yra identifikuojamas atitinkamame upės baseino valdymo plane ir jam taikomi Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punkte nurodyti kontrolės reikalavimai;

— 2013 m. spalio 31 d. galiojo arba didžiausia bendrai iš tvenkinio paimamo vandens riba, arba mažiausias reikalaujamas vandens srauto lygis nuo tvenkinio priklausančiuose vandens telkiniuose;

— ta didžiausia riba arba mažiausias reikalaujamas vandens srauto lygis atitinka Vandens pagrindų direktyvos 4 straipsnyje nurodytas sąlygas; ir

— dėl atitinkamų investicijų neviršijama didžiausia paimamo vandens riba, galiojanti 2013 m. spalio 1 d., arba vandens srauto lygis nuo tvenkinio priklausančiuose vandens telkiniuose nesumažėja žemiau reikalaujamo mažiausio lygio, galiojančio 2013 m. spalio 31 d.

47 straipsnis

Su plotu susijusių išmokų taisyklės

1. Hektarų skaičius, kuriam taikomi išpareigojimai pagal 28, 29 ir 34 straipsnius, skirtingais metais gali skirtis, jeigu:

- a) tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje;

- b) atitinkamas išpareigojimas netaikomas nustatyto dydžio sklypams; ir

- c) nekyla grėsmė įgyvendinti išpareigojimo tikslą.

2. Kai visa žemė, kuriai taikomas išpareigojimas, ar jos dalis arba visa valda laikotarpiu, kuriuo galioja išpareigojimas, perleidžiama kitam asmeniui, išpareigojimą arba jo dalį, atitinkančią perleistą žemę, likusiai laikotarpio daliai gali perimti tas kitas asmuo, arba jis gali nustoti galioti, o kompensacijos už laikotarpį, kuriuo išpareigojimas galiojo, nereikalaujama.

3. Jeigu paramos gavėjas negali toliau laikytis išpareigojimų, nes valda arba jos dalis yra perdalyta arba jai taikomos viešosios žemės konsolidavimo priemonės arba kompetentingų valdžios institucijų patvirtintos žemės konsolidavimo priemonės, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad išpareigojimus būtų galima pritaikyti pagal naują valdos padėtį. Jei paaiškėja, kad toks pritaikymas neįmanomas, išpareigojimas nustoja galioti ir nereikalaujama kompensacijos už laikotarpį, kuriuo išpareigojimas galiojo.

4. *Force majeure* ir išskirtinių aplinkybių, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 2 straipsnyje, atvejais gautos pagalbos nereikalaujama kompensuoti.

5. 2 dalis dėl visos valdos perleidimo atvejų ir 4 dalis taip pat taikoma 33 straipsnyje nurodytiems išpareigojimams.

6. Siekiant užtikrinti efektyvų su plotu susijusių priemonių įgyvendinimą ir Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, taikytinų išpareigojimų pakeitimui arba koregavimui pagal 28, 29, 33 ir 34 straipsniuose nurodytas priemones, ir dėl kitų aplinkybių, kuriomis nereikalaujama kompensuoti pagalbos, nustatymo.

48 straipsnis

Nuostata dėl peržiūros

Veiksmų, kurie įgyvendinami pagal 28, 29, 33 ir 34 straipsnius, atveju numatoma nuostata dėl peržiūros, siekiant užtikrinti, kad jie būtų atitinkamai pritaikyti, jei iš dalies pakeičiami tuose straipsniuose nurodyti atitinkami privalomi standartai, reikalavimai arba išpareigojimai, kuriuos turi viršyti išpareigojimai. Ši peržiūros nuostata apima ir pritaikymus, kurių reikia, kad būtų išvengta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnyje nurodytos praktikos dvigubo finansavimo, jei tokia praktika būtų iš dalies pakeista.

Pagal 28, 29, 33 ir 34 straipsnius įgyvendinamiems veiksams, kurie trunka ilgiau nei dabartinis programavimo laikotarpis, numatoma nuostata dėl peržiūros, kad jie galėtų būti atitinkamai pritaikyti pagal kito programavimo laikotarpio teisinę sistemą.

Jeigu paramos gavėjas nesutinka su tokiu pakoregavimu, įsipareigojimas nustoja galioti ir nereikalaujama kompensacijos už laikotarpį, kuriuo įsipareigojimas galiojo.

49 straipsnis

Veiksmų atranka

1. Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 34 straipsnio 3 dalies d punktu, Kaimo plėtros programos vadovaujančioji institucija, pasikonsultavusi su stebėsenos komitetu, nustato veiksmų atrankos reikalavimus. Atrankos kriterijais siekiama užtikrinti vienodas sąlygas pareiškėjams, geresnį finansinių išteklių naudojimą ir tikslingesnę priemonių taikymą pagal Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. Apibrėžiant ir taikant atrankos kriterijus atsižvelgiama į proporcingumo veiksmo dydžio atžvilgiu principą.

2. Už veiksmų atranką atsakinga valstybės narės institucija užtikrina, kad veiksmams, išskyrus 28–31, 33–34 ir 36–39 straipsniuose nurodytus veiksmus, būtų atrenkami pagal 1 dalyje nurodytus atrankos kriterijus ir laikantis skaidrios ir tinkamai dokumentuotos procedūros.

3. Atitinkamais atvejais gavėjai gali būti atrenkami skelbiant kvietimą teikti paraiškas, taikant ekonominio ir aplinkosauginio veiksmingumo kriterijus.

50 straipsnis

Kaimo vietovės apibrėžtis

Taikant šį reglamentą, kaimo vietovę programos lygiu apibrėžia vadovaujančioji institucija. Valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais gali nustatyti tokią apibrėžtį priemonei ar veiksmo rūšiai.

III SKYRIUS

Techninė pagalba ir bendradarbiavimas tinkle

51 straipsnis

Techninės pagalbos finansavimas

1. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 6 straipsnį EŽŪFKP Komisijos iniciatyva ir (arba) jos vardu iki 0,25 % savo metinių lėšų gali panaudoti Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 58 straipsnyje nurodytoms užduotims finansuoti, įskaitant 52 straipsnyje nurodyto Europos kaimo plėtros tinklo ir 53 straipsnyje nurodyto EIP tinklo kūrimo ir veikimo išlaidas.

EŽŪFKP lėšomis taip pat gali būti finansuojami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾ 41 straipsnio 2 dalyje numatyta veikla, susijusi su Sąjungos kokybės sistemų nuorodomis ir simboliais.

⁽¹⁾ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012 12 14, p. 1)

Ta veikla vykdoma pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 58 ⁽²⁾ straipsnį ir kitas to reglamento ir jo įgyvendinimo nuostatas, taikomas šiai biudžeto vykdymo formai.

2. Valstybių narių iniciatyva iki 4 % kiekvienai kaimo plėtros programai skirtos bendros sumos gali būti skirta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 59 straipsnyje nurodytoms užduotims ir išlaidoms, susijusioms su 32 straipsnyje nurodytų vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, ribų nustatymo parengiamuoju darbu.

Su Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 9 straipsnyje nurodyta sertifikavimo įstaiga susijusios išlaidos nėra tinkamos finansuoti pagal šią dalį.

Iš tų 4 % skiriama suma, skirta 54 straipsnyje nurodytam nacionaliniam kaimo tinklui sukurti ir valdyti.

3. Kaimo plėtros programų, apimančių tiek mažiau išsivysčiusius regionus, tiek kitus regionus, atveju EŽŪFKP paramos 59 straipsnio 3 dalyje nurodytai techninei pagalbai lygis gali būti nustatomas atsižvelgiant į programoje vyraujančių regionų tipą ir jų skaičių.

52 straipsnis

Europos kaimo plėtros tinklas

1. Pagal 51 straipsnio 1 dalį sukuriamas Europos kaimo plėtros tinklas, skirtas nacionalinių tinklų, organizacijų ir administracinių institucijų, Sąjungos lygiu veikiančių kaimo plėtros srityje, bendradarbiavimui.

2. Bendradarbiavimu per Europos kaimo plėtros tinklą siekiama:

- a) aktyvesnio visų suinteresuotųjų subjektų, ypač žemės ūkio, miškininkystės ir kitų kaimo plėtros suinteresuotųjų subjektų, dalyvavimo įgyvendinant kaimo plėtrą;
- b) pagerinti kaimo plėtros programų kokybę;
- c) prisidėti informuojant plačiąją visuomenę apie kaimo plėtros politikos naudą;
- d) remti kaimo plėtros programų vertinimą.

⁽²⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

3. Tinklo užduotys:
- rinkti, analizuoti ir platinti informaciją apie veiklą kaimo plėtros srityje;
 - teikti paramą vertinimo procesams ir duomenų rinkimui bei valdymui;
 - rinkti, stiprinti ir platinti Sąjungos lygiu gerąją kaimo plėtros patirtį, įskaitant su vertinimo metodika bei priemonėmis susijusią patirtį;
 - kurti temines grupes ir (arba) rengti praktinius seminarus ir vykdyti jų veiklą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas keistis žiniomis ir remti tolesnę kaimo plėtros politikos įgyvendinimą bei stebėseną;
 - teikti informaciją apie pokyčius Sąjungos kaimo vietovėse ir trečiojoje šalyje;
 - Sąjungos lygiu organizuoti susitikimus ir seminarus aktyviems kaimo plėtros dalyviams;
 - remti nacionalinius tinklus bei tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvas ir keitimąsi informacija apie veiklą ir patirtį kaimo plėtros srityje su tinklais trečiojoje šalyje;
 - konkrečiai vietos veiklos grupių atveju:
 - užtikrinti sinergiją su veikla, kurią nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu arba abejais lygmenimis vykdo atitinkami tinklai gebėjimų stiprinimo srityje ir keičiantis patirtimi; ir
 - vietos plėtros ir tarptautinio bendradarbiavimo srityse bendradarbiauti su vietos plėtros bendradarbiavimo tinkle bei techninės paramos įstaigomis, kurias įsteigė ERPF, ESF ir EJRF.
4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato Europos kaimo plėtros tinklo organizacinę struktūrą ir veiksmus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

53 straipsnis

Europos inovacijų partnerystės tinklas

1. Pagal 51 straipsnio 1 dalį sukuriamas EIP tinklas, siekiant remti 55 straipsnyje nurodytą EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje. Juo sudaromos bendradarbiavimo tinkle galimybės veiklos grupėms, konsultavimo paslaugų teikėjams ir mokslininkams.

2. EIP tinklo užduotys:
- sudaryti palankesnes sąlygas keistis žiniomis ir gerosios praktikos pavyzdžiais;
 - užmegzti ūkininkų ir mokslininkų bendruomenės dialogą ir sudaryti palankesnes sąlygas į keitimosi žiniomis procesą įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus.
3. EIP tinklo užduotys:
- vykdyti pagalbos tarnybos funkciją ir pagrindiniams dalyviams teikti informaciją EIP klausimais;
 - skatinti kurti veiklos grupes ir informuoti apie Sąjungos įvairių sričių politikos teikiamas galimybes;
 - sudaryti palankesnes sąlygas kurti klasterių iniciatyvas ir bandomuosius arba parodomuosius projektus, kurie, *inter alia*, gali būti susiję su:
 - didesniu žemės ūkio našumu, ekonominiu gyvybingumu, tvarumu, produkcija ir išteklių naudojimo efektyvumu;
 - inovacijomis, kuriomis remiama bioekonomika;
 - biologine įvairove, ekosistemų funkcijomis, dirvožemio funkcionalumu ir tvaria vandentvarka;
 - integruotoje tiekimo grandinėje naudojamais inovaciniais produktais ir paslaugomis;
 - naujų produktų ir rinkų galimybių atvėrimu pirminiems gamintojams;
 - maisto kokybe, maisto sauga ir sveika mityba;
 - po derliaus nuėmimo patiriamų nuostolių ir maisto švaistymo mažinimu.
 - rinkti ir skleisti informaciją EIP srityje, įskaitant apie mokslinių tyrimų rezultatus ir naujas technologijas, svarbias inovacijoms ir keitimuisi žiniomis ir keitimuisi informacija inovacijų srityje su trečiosiomis šalimis.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato EIP tinklo organizacinę struktūrą ir veiksmus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

54 straipsnis

Nacionalinis kaimo tinklas

1. Kiekviena valstybė narė sukuria nacionalinį kaimo tinklą, jungiantį kaimo plėtroje dalyvaujančias organizacijas ir administracijas. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 5 straipsnyje nurodyta partnerystė taip pat yra nacionalinio kaimo tinklo dalis.

Valstybės narės, turinčios regionines programas, gali pateikti tvirtinti konkrečią jų nacionalinio kaimo tinklo sukūrimo ir veikimo programą.

2. Bendradarbiavimu nacionaliniame kaimo tinkle siekiama:

- a) aktyvesnio suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo įgyvendinant kaimo plėtrą;
- b) pagerinti kaimo plėtros programų įgyvendinimo kokybę;
- c) informuoti plačiąją visuomenę ir galimus paramos gavėjus apie kaimo plėtros politiką ir finansavimo galimybes;
- d) skatinti inovacijas žemės ūkyje, maisto gamyboje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse.

3. EŽŪFKP parama pagal 51 straipsnio 3 dalį naudojama:

- a) struktūroms, kurių reikia tinklo veiklai vykdyti;
- b) parengti ir įgyvendinti veiksmų planą, kuriame būtų pateikti bent toliau nurodyti elementai:
 - i) veiklai, susijusiai su projektų, apimančių visus kaimo plėtros programų prioritetus, pavyzdžių, rinkimu;
 - ii) veiklai, susijusiai su palankesnių sąlygų kaimo plėtros suinteresuotųjų subjektų teminių ir analizės duomenų keitimuisi sudarymu, keitimusi jais ir jų sklaida;
 - iii) veiklai, susijusiai su vietos veiklos grupėms skirtu mokymo ir bendradarbiavimo tinkle organizavimu ir visų pirma technine pagalba teritoriniam bei tarp tautiniam bendradarbiavimui, palankesnių sąlygų vietos veiklos grupių bendradarbiavimui sudarymu ir partnerių paieška 35 straipsnyje nurodytai priemonei įgyvendinti;
 - iv) veiklai, susijusiai su konsultantams skirtos bendradarbiavimo tinkle organizavimu ir paramos inovacijoms paslaugų teikimu;
 - v) veiklai, susijusiai su keitimasis stebėsenos ir vertinimo rezultatais bei jų sklaida;

vi) komunikacijos planui, įskaitant su vadovaujančiųjų institucijų pritarimu vykdomą su kaimo plėtros programa susijusią viešinimo ir informavimo veiklą ir plačiąjai visuomenei skirtą informavimo ir komunikacijos veiklą;

vii) veiklai, susijusiai su dalyvavimu Europos kaimo plėtros tinklo veikloje ir prisidėjimo prie jos.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl nacionalinių kaimo tinklų sukūrimo ir veikimo bei dėl konkrečių 1 dalyje nurodytų programų turinio. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

EIP ŽEMĖS ŪKIO NAŠUMO IR TVARUMO SRITYJE

55 straipsnis

Tikslai

1. EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje:
 - a) skatina efektyviai išteklius naudojančią, ekonomiškai perspektyvų, našų, konkurencingą, mažiau teršiančią, klimatui palankų ir klimato kaitos poveikiui atsparų žemės ūkio ir miškininkystės sektorių, pereinantį prie agrarinės ir ekologinės gamybos sistemų ir tausojantį pagrindinius gamtos išteklius, kuriuos naudoja žemės ūkio ir miškų ūkio sektoriai;
 - b) padeda užtikrinti nuolatinį ir tvarų maisto, pašarų ir biologinių medžiagų – tiek esamų, tiek būsimų rūšių – tiekimą;
 - c) tobulina procesus, kuriais siekiama išsaugoti aplinką, prisitaikyti prie klimato kaitos ir ją sušvelninti;
 - d) pažangiausias mokslinių tyrimų žinias ir technologijas padaro prieinamas ūkininkams, miškų valdytojams, kaimo bendruomenėms, įmonėms, NVO ir konsultavimo paslaugų teikėjams.
2. Šiuos tikslus EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje siekia įgyvendinti:
 - a) geriau susiedama su ūkininkavimo praktika ir skatindama platesnį turimų inovacinių priemonių naudojimą;

- b) skatindama greitesnį ir platesnį inovacinių sprendimų įgyvendinimą praktikoje; ir
- c) informuodama mokslininkų bendruomenę apie ūkininkavimo praktikai reikalingus mokslinius tyrimus.

3. EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje tikslų padeda siekti EŽŪFKP, pagal 35 straipsnį teikdamas paramą EIP veiklos grupėms, nurodytoms 56 straipsnyje, ir EIP tinklui, nurodytam 53 straipsnyje.

56 straipsnis

Veiklos grupės

1. EIP veiklos grupės yra EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje dalis. Šias veiklos grupes steigia suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiui, ūkininkai, mokslininkai, konsultantai ir žemės ūkio bei maisto sektoriuje veiklą vykdančios įmonės, kurie svarbūs siekiant EIP tikslų.
2. EIP veiklos grupės nustato vidaus tvarką, kuria siekiama užtikrinti jų veiklos bei sprendimų priėmimo skaidrumą ir išvengti interesų konfliktų situacijų.
3. Valstybės narės savo programų ribose nusprendžia, koku mastu jos remis veiklos grupes.

57 straipsnis

Veiklos grupių uždaviniai

1. EIP veiklos grupės parengia planą, kuriame pateikia:
 - a) inovacinio projekto, kuris bus rengiamas, bandomas, pritaikomas ar įgyvendinamas, aprašymą;
 - b) numatomų rezultatų ir indėlio į EIP tikslo didinti našumą ir tvarų išteklių valdymą aprašymą.
2. Įgyvendindamos savo inovacinius projektus, veiklos grupės:
 - a) priima sprendimus dėl inovacinių veiksmų rengimo ir įgyvendinimo; ir
 - b) įgyvendina inovacinius veiksmus pasinaudodamos priemonėmis, finansuojamomis pagal kaimo plėtros programas.

3. Veiklos grupės platina savo projekto rezultatus, visų pirma per EIP tinklą.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINĖS NUOSTATOS

58 straipsnis

Ištekliai ir jų skirstymas

1. Nedarant poveikio šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalims bendra Sąjungos paramos kaimo plėtrai pagal šį reglamentą skiriama suma laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. 2020 yra 84 936 mln. EUR 2011 m. kainomis pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą.
2. 0,25 % 1 dalyje nurodytų lėšų skiriama Komisijos techninei pagalbai, kaip nurodyta 51 straipsnio 1 dalyje.
3. 1 dalyje nurodytoms sumoms jų programavimo ir vėlesnio įtraukimo į bendrąjį Sąjungos biudžetą tikslais taikomas metinis 2 % indeksavimas.
4. 1 dalyje nurodytų sumų metinis paskirstymas pagal valstybę narę, atėmus 2 dalyje nurodytą sumą, yra išdėstytas I priede.
5. Valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 14 straipsnio 2 dalį pervestos sumos atimamos iš tai valstybei narei pagal 4 dalį skirtų sumų.
6. Lėšos, pervestos į EŽŪFKP taikant Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 7 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 1 dalį, ir lėšos, už 2013 kalendorinius metus pervestos į EŽŪFKP taikant Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 ⁽¹⁾ 10b ir 136 straipsnius, taip pat įtraukiamos į 4 dalyje nurodytą metinį paskirstymą.
7. Siekiant atsižvelgiant į pokyčius, susijusius su 4 dalyje nurodytu metiniu paskirstymu, įskaitant 5 ir 6 dalyse nurodytus pervedimus, atlikti techninius koregavimus nekeičiant bendrų asignavimų arba atsižvelgti į visus kitus pakeitimus, numatytus teisėkūros procedūra priimame akte po reglamento priėmimo, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų peržiūretos I priede nustatytos viršutinės ribos.

⁽¹⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos sistemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos sistemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

8. Veiklos lėšų rezervo paskirstymo, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 3 ir 4 dalyse, tikslais turimos asignuotosios įplaukos, EŽŪFKP surinktos pagal Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 43 straipsnį, pridedamos prie sumų, nurodytų Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 20 straipsnyje. Valsitybėms narėms tos turimos asignuotosios įplaukos paskirstomos proporcingai jų daliai bendroje EŽŪFKP paramos sumoje.

59 straipsnis

Fondo įnašas

1. Kaimo plėtros programą patvirtinančiu sprendimu nustatomas didžiausias programai skiriamas EŽŪFKP įnašas. Šiame sprendime prareikš aiškiai nustatomi mažiau išsivysčiusiems regionams skiriami asignavimai.

2. EŽŪFKP įnašas apskaičiuojamas remiantis reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų suma.

3. Kaimo plėtros programose nustatomas bendras EŽŪFKP įnašo lygis, taikomas visoms priemonėms. Prareikš nustatomas atskiras EŽŪFKP įnašo lygis, taikomas mažiau išsivysčiusiems regionams, atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, taip pat pereinamojo laikotarpio regionams. EŽŪFKP įnašo lygis negali viršyti:

- a) 85 % reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų sumos mažiau išsivysčiusiuose regionuose, atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93;
- b) 75 % reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų sumos visuose regionuose, kuriuose vienam gyventojui tenkanti BVP dalis 2007–2013 m. laikotarpiu nesiekė 75 % ES-25 vidurkio per ataskaitinį laikotarpį ribos, tačiau kuriuose vienam gyventojui tenkanti BVP dalis viršijo ES-27 BVP vidurkio 75 % ribą;
- c) 63 % reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų sumos pereinamojo laikotarpio regionuose, išskyrus šios dalies b punkte nurodytus regionus;
- d) 53 % reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų sumos kituose regionuose.

EŽŪFKP įnašo lygis negali būti mažesnis kaip 20 %.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, didžiausias EŽŪFKP įnašo dydis siekia:

- a) 80 % priemonėms, nurodytoms 14, 27 ir 35 straipsniuose, vietos plėtrai pagal iniciatyvą LEADER, nurodytai Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 28 straipsnyje, ir veiksmams pagal 19 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį. Tas lygis gali būti padidintas daugiausia iki 90 % mažiau išsivysčiusių regionų, atokiausių regionų, mažųjų Egėjo jūros salų, kaip

apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, ir pereinamojo laikotarpio regionų, nurodytų 3 dalies b ir c punktuose, programoms;

- b) 75 % veiksmams, kuriais siekiama aplinkosaugos ir klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos tikslų pagal 17, 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 28, 29, 30, 31 ir 34 straipsnius;
- c) 100 % Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytoms Sąjungos lygio finansinėms priemonėms;
- d) atitinkamai priemonei taikytinas įnašo lygis, padidėjęs papildomais 10 procentinių punktų, įnašų į Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas finansines priemones atveju;
- e) 100 % veiksmams, finansuojamiems lėšomis, pervestomis į EŽŪFKP taikant Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 7 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 1 dalį;
- f) 100 % 500 mln. EUR sumai 2011 m. kainomis, paskirtai Portugalijai, ir 7 mln. EUR sumai 2011 m. kainomis, paskirtai Kiprui su sąlyga, kad 2014 m. sausio 1 d. arba vėliau tos valstybės narės gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius iki 2016 m., kai šios nuostatos taikymas bus iš naujo įvertintas;
- g) valstybėms narėms, 2014 m. sausio 1 d. arba vėliau gaunančioms finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius, EŽŪFKP įnašo lygis nustatomas taikant Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 24 straipsnio 1 dalį gali būti padidinta daugiausia papildomų 10 procentinių punktų, daugiausiai iki 95 % išlaidų, kurias turi padengti šios valstybės narės per pirmuosius dvejus kaimo plėtros programos įgyvendinimo metus. Tačiau bendros per programavimo laikotarpį patirtų viešųjų išlaidų sumos atžvilgiu laikomasi EŽŪFKP įnašo lygio, kuris būtų taikomas be šios leidžiančios nukrypti nuostatos.

5. Ne mažiau kaip 5 %, o Kroatijos atveju – 2,5 %, viso kaimo plėtros programai skiriamo EŽŪFKP įnašo skiriama LEADER iniciatyvai.

6. Bent 30 % viso kaimo plėtros programai skiriamo EŽŪFKP įnašo skiriama priemonėms pagal 17 straipsnį (aplinkai ir su klimatu susijusioms investicijoms), 21, 28, 29 ir 30 straipsnius, išskyrus išmokas, susijusias su Vandens pagrindų direktyva; ir 31, 32 ir 34 straipsnius.

Pirma pastraipa netaikoma valstybių narių atokiausiems regionams ir užjūrio teritorijoms.

7. Kai valstybė narė pateikia nacionalinę programą ir regioninių programų rinkinį, 5 ir 6 dalys netaikomos nacionalinei programai. Į EŽŪFKP įnašą į nacionalinę programą atsižvelgiama apskaičiuojant 5 ir 6 dalyse nurodytą procentinį dydį kiekvienai regioninei programai, proporcingai tos regioninės programos daliai nacionaliniame asignavime.

8. EŽŪFKP lėšomis bendrai finansuojamos išlaidos negali būti bendrai finansuojamos struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo arba bet kurios kitos Sąjungos finansinės priemonės įnašu.

9. Viešosios išlaidos įmonėms remti atitinka valstybės pagalbai nustatytas pagalbos ribas, jei šiame reglamente nenumatyta kitaip.

60 straipsnis

Išlaidų tinkamumas finansuoti

1. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 9 dalies, gaivalinių nelaimių atveju taikant nepaprastąsias priemones, kaimo plėtros programose gali būti numatyta, kad išlaidos, susijusios su programos pakeitimais, tinkamomis finansuoti gali būti laikomos nuo dienos, kurią gaivalinė nelaimė įvyko.

2. Išlaidos yra tinkamos finansuoti iš EŽŪFKP įnašo tik tuo atveju, jei jos susijusios su veiksmais, kuriuos pagal 49 straipsnyje nurodytus atrankos kriterijus atrinko atitinkamos programos vadovaujančioji institucija arba kurie atrinkti jos atsakomybe.

Tinkamomis finansuoti laikomos tik tos išlaidos, kurios patiriamos po paraiškos pateikimo kompetentingai valdžios institucijai, išskyrus bendrąsias išlaidas, apibrėžtas 45 straipsnio 2 dalies c punkte ir susijusias su investicijų veiksmais pagal priemones, patenkančias į SESV 42 straipsnio taikymo sritį.

Valstybės narės savo programose gali numatyti, kad tinkamos finansuoti yra tik tos išlaidos, kurios patiriamos po to, kai kompetentinga valdžios institucija patvirtino paraišką skirti paramą.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos 51 straipsnio 1 ir 2 dalims.

4. Paramos gavėjų atlikti mokėjimai patvirtinami sąskaitomis faktūromis ir mokėjimą įrodančiais dokumentais. Kai tai neįmanoma, mokėjimai patvirtinami lygiaverčiais įrodomąją vertę turinčiais dokumentais, išskyrus atvejus, kai parama teikiama Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytais būdais.

61 straipsnis

Tinkamos finansuoti išlaidos

1. Kai pagal šį reglamentą remiamos einamosios išlaidos, tinkamomis finansuoti laikomos šios išlaidų rūšys:

- a) veiklos išlaidos;
- b) personalo išlaidos;
- c) mokymo išlaidos;
- d) su viešaisiais ryšiais susijusios išlaidos;
- e) finansinių paslaugų išlaidos;
- f) bendradarbiavimo tinkle veiklos išlaidos.

2. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos tik tos tyrimų išlaidos, kurios susijusios su konkrečiu programos veiksmu arba konkrečiais programos uždaviniais ir tikslais.

3. Įnašai natūra, būtent darbais, prekėmis, paslaugomis, žeme ir nekilnojamoju turtu, už kuriuos nemokama grynaisiais pinigais pagal sąskaitas faktūras ar lygiaverčius įrodomąją vertę turinčius dokumentus, gali būti laikomi atitinkančiais paramos skyrimo reikalavimus, jeigu įvykdomos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 69 straipsnio sąlygos.

62 straipsnis

Galimybė tikrinti ir kontroliuoti priemones

1. Valstybės narės užtikrina, kad visas jų numatomas įgyvendinti kaimo plėtros priemones būtų galima tikrinti ir kontroliuoti. Tuo tikslu vadovaujančioji institucija ir kiekvienos kaimo plėtros programos mokėjimo agentūra atlieka galimybės tikrinti ir kontroliuoti priemones, įtrauktinas į kaimo plėtros programą, *ex ante* vertinimą. Vadovaujančioji institucija ir mokėjimo agentūra galimybės tikrinti ir kontroliuoti priemones vertinimą taip pat atlieka kaimo plėtros programos įgyvendinimo metu. Atliekant *ex ante* vertinimą ir vertinimą įgyvendinimo laikotarpiu atsižvelgiama į ankstesnio ir dabartinio programavimo laikotarpio kontrolės rezultatus. Vertinant nustačius, kad priemonės neatitinka galimybės tikrinti ir kontroliuoti reikalavimų, vertintos priemonės atitinkamai koreguojamos.

2. Kai parama skiriama remiantis standartinėmis arba papildomomis išlaidomis ir prarastomis pajamomis, valstybės narės užtikrina, kad atitinkami skaičiavimai būtų tinkami bei tikslūs ir atlikti iš anksto, laikantis teisingo, sąžiningo ir patikrinamo apskaičiavimo metodo. Tuo tikslu įstaiga, funkciškai nepriklausoma nuo valdžios institucijų, atsakingų už programos įgyvendinimą, ir turinti tinkamos patirties, atlieka skaičiavimus arba patvirtina, kad apskaičiavimai tinkami ir tikslūs. Į kaimo plėtros programą įtraukiamas skaičiavimų atitikimą ir tikslumą patvirtinantis pareiškimas.

63 straipsnis

Avansas

1. Norint gauti avansą būtina pateikti 100 % avanso vertės banko arba lygiavertę garantiją. Viešųjų paramos gavėjų atveju avansai mokami savivaldybėms, regioninėms valdžios institucijoms ir jų asociacijoms, taip pat viešąja teise reglamentuojamoms įstaigoms.

Valdžios institucijos kaip garantija pateikta priemonė laikoma lygiaverte pirmoje pastraipoje nurodytai garantijai, jeigu ta valdžios institucija įsipareigoja sumokėti garantuojamą sumą tuo atveju, jei teisė į išmokėtą avansą nėra patvirtinta.

2. Garantija gali būti gražinta, kai kompetentinga mokėjimo agentūra nustato, kad faktinių išlaidų, atitinkančių veiksmui skirtą viešąjį įnašą, suma viršija avanso sumą.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

VALDYMAS, KONTROLĖ IR VIEŠINIMAS

64 straipsnis

Komisijos pareigos

Siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą, laikantis pasidalijamojo valdymo principo, pagal SESV 317 straipsnį, Komisija taiko Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 nustatytas priemones ir atlieka minėtame reglamente nustatytas patikras.

65 straipsnis

Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 58 straipsnio 1 dalį patvirtina visas reikiamas teises, įstatymines ir administracines nuostatas, kad būtų užtikrinta veiksminga Sąjungos finansinių interesų apsauga.

2. Valstybės narės kiekvienai kaimo plėtros programai paskiria šias institucijas:

- a) už atitinkamos programos valdymą atsakingą vadovaujančiąją instituciją, kuri gali būti viešoji arba privati įstaiga, veikianti nacionaliniu arba regioniniu lygiu, arba tą užduotį atlikti gali valstybė narė;
- b) akredituotą mokėjimo agentūrą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 7 straipsnyje;
- c) sertifikavimo įstaigą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 9 straipsnyje.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienai kaimo plėtros programai būtų nustatyta atitinkama valdymo ir kontrolės sistema, užtikrinanti aiškų vadovaujančiosios institucijos ir kitų įstaigų funkcijų pasiskirstymą ir atskyrimą. Valstybės narės atsako už veiksmingą sistemų darbą programos vykdymo laikotarpiu.

4. Valstybės narės aiškiai apibrėžia vadovaujančiosios institucijos, mokėjimo agentūros, LEADER vietos veiklos grupių uždavinius, susijusius su tinkamumo ir atrankos kriterijų taikymu, taip pat projektų atrankos procedūra.

66 straipsnis

Vadovaujančioji institucija

1. Vadovaujančioji institucija atsako už efektyvų, veiksmingą ir tinkamą vadovavimą programai bei jos įgyvendinimą, visų pirma:

- a) užtikrina, kad būtų tinkama saugi elektroninė sistema, skirta įrašyti, laikyti, valdyti ir pranešti stebėsenai ir vertinimui reikalingus statistinius duomenis apie programą ir jos įgyvendinimą, ypač duomenis, reikalingus pažangai siekiant nustatytų tikslų ir prioritetų stebėti;
- b) iki sausio 31 d. ir iki spalio 31 d. kiekvienais programos metais teikia Komisijai atitinkamus veiksmų, kuriems skiriamas finansavimas, rodiklių duomenis, įskaitant informaciją apie produkcijos ir finansinius rodiklius;
- c) užtikrina, kad paramos gavėjai ir kitos įstaigos, dalyvaujančios veiksmų įgyvendinime:
 - i) būtų informuojami apie įsipareigojimus, atsirandančius dėl skirtos paramos, ir taikytų atskirą apskaitos sistemą arba atitinkamą apskaitos kodą visiems su veiksmu susijusiems sandoriams;
 - ii) žinotų apie duomenų teikimo vadovaujančiajai institucijai ir produktų bei rezultatų registravimo reikalavimus;
- d) užtikrina, kad *ex ante* vertinimas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 55 straipsnyje, atitiktų vertinimo ir stebėsenos sistemą, jį patvirtina ir vertinimo rezultatus teikia Komisijai;
- e) užtikrina, kad būtų vykdomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 56 straipsnyje nurodytas vertinimo planas, kad programos *ex post* vertinimas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 57 straipsnyje, būtų vykdomas laikantis tame reglamente nustatytų laiko terminų; taip pat užtikrina tokių vertinimų atitiktą stebėsenos ir vertinimo sistemai ir pateikia juos stebėsenos komitetui ir Komisijai;

- f) teikia stebėsenos komitetui programos įgyvendinimo pagal konkrečius programos tikslus ir prioritetus stebėsenai būtiną informaciją ir dokumentus;
- g) rengia metinę pažangos ataskaitą, įskaitant apibendrintas stebėsenos duomenų lenteles, ir, stebėsenos komitetui patvirtinus, ją teikia Komisijai;
- h) užtikrina, kad mokėjimo agentūra, prieš patvirtinant išmokas, gautų visą būtiną informaciją, pirmiausia apie procedūras ir patikrinimus, atliktus finansavimui atrinktų veiksmų atžvilgiu;
- i) užtikrina programos viešumą, be kita ko, pasitelkiant nacionalinį kaimo tinklą, galimus paramos gavėjus, profesines organizacijas, ekonominius ir socialinius partnerius, lyčių lygybę skatinančias įstaigas ir atitinkamas nevyriausybines organizacijas, įskaitant aplinkosaugos organizacijas, informuodama apie programos siūlomas galimybes ir apie taisykles programos finansavimui gauti, taip pat Sąjungos įnašo gavėjus ir plačiąją visuomenę informuodama apie Sąjungos vaidmenį programoje.

2. Valstybė narė arba vadovaujanti institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių įstaigų, įskaitant vietos valdžios institucijas, regioninės plėtros įstaigas ar nevyriausybines organizacijas, valdyti ir įgyvendinti kaimo plėtros veiksmus.

Jei vadovaujanti institucija perduoda dalį savo užduočių kitai įstaigai, vadovaujanti institucija išlieka visiškai atsakinga už tų užduočių efektyvumą ir tinkamą valdymą bei įgyvendinimą. Vadovaujanti institucija užtikrina, kad būtų nustatytos tinkamos nuostatos, kuriomis būtų sudarytos sąlygos kitai įstaigai gauti visus šioms užduotims vykdyti reikiamus duomenis ir informaciją.

3. Kai kaimo plėtros programa apima 7 straipsnyje nurodytą teminę paprogramę, tai strategijai valdyti ir įgyvendinti vadovaujanti institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių įstaigų, įskaitant vietos valdžios institucijas, vietos veiklos grupes ar nevyriausybines organizacijas. Tokiu atveju taikoma 2 dalis.

Vadovaujanti institucija užtikrina, kad šios teminės paprogramės veiksmai ir rezultatai būtų nustatomi atskirai 67 straipsnyje nurodytos stebėsenos ir vertinimo sistemos tikslais.

4. Atsižvelgiant į mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, įsteigtų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1306/2013, vaidmenį, tais atvejais, kai valstybė narė turi daugiau nei vieną programą, gali būti paskirta koordinuojanti įstaiga, kuri turėtų užtikrinti lėšų valdymo nuoseklumą ir ryšį tarp Komisijos bei nacionalinių vadovujančiųjų institucijų.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato vienodas 1 dalies i punkte nurodytų informavimo ir viešinimo reikalavimų taikymo sąlygas.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

STEBĖSENA IR VERTINIMAS

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 skirsnis

Stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimas ir tikslai

67 straipsnis

Stebėsenos ir vertinimo sistema

Pagal šią antraštinę dalį bendradarbiaujant Komisijai ir valstybėms narėms parengiama bendra stebėsenos ir vertinimo sistema, kurią patvirtina Komisija įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

68 straipsnis

Tikslai

Stebėsenos ir vertinimo sistemos tikslas:

- parodyti kaimo plėtros politikos pažangą ir pasiekimus, įvertinti kaimo plėtros politikos intervencijos priemonių poveikį, veiksmingumą, efektyvumą ir tinkamumą;
- padėti tiksliau nukreipti paramą kaimo plėtrai;
- remti bendrą mokymosi procesą, susijusį su stebėsenos ir vertinimu.

2 skirsnis

Techninės nuostatos

69 straipsnis

Bendrieji rodikliai

1. Siekiant sudaryti sąlygas rinkti duomenis Sąjungos lygiu, 67 straipsnyje numatytoje stebėsenos ir vertinimo sistemoje pateikiamas visoms programoms taikomų bendrųjų rodiklių, susijusių su pradine padėtimi, taip pat su programos finansiniu įgyvendinimu, produktais, rezultatais ir poveikiu, sąrašas.

2. Bendrieji rodikliai grindžiami turimais duomenimis bei siejami su kaimo plėtros politikos struktūra ir tikslais ir jais sudaroma galimybė įvertinti politikos įgyvendinimo pažangą, efektyvumą ir veiksmingumą atsižvelgiant į tikslus ir uždavinius, nustatytus Sąjungos, nacionaliniu ir programos lygiu. Bendrieji poveikio rodikliai grindžiami turimais duomenimis.

3. Vertintojas kiekybiškai įvertina programos poveikį, kuris apskaičiuojamas taikant poveikio rodiklius. Remdamasi BŽŪP vertinimų, įskaitant kaimo plėtros programų vertinimus, rezultatais Komisija, padedama valstybių narių, įvertina bendrą visų BŽŪP priemonių poveikį.

70 straipsnis

Elektroninė informacinė sistema

1. Pagrindinė informacija apie programos įgyvendinimą, visus finansuoti atrinktus ir užbaigtus veiksmus, reikalinga stebėsenai ir vertinimui, įskaitant pagrindinę informaciją apie kiekvieną paramos gavėją ir projektą, registruojama ir saugoma elektroniniu būdu.

71 straipsnis

Informacijos teikimas

Paramos pagal kaimo plėtros priemones gavėjai ir vietos veiklos grupės įsipareigoja teikti vadovaujančiajai institucijai ir (arba) paskirtiems vertintojams arba kitoms įstaigoms, kurioms suteikti įgaliojimai vadovaujančiosios institucijos vardu vykdyti funkcijas, visą informaciją, reikalingą programos stebėsenai ir vertinimui, visų pirma, siekiant nustatyti, kaip vykdomi apibrėžti tikslai ir prioritetai.

II SKYRIUS

Stebėseną

72 straipsnis

Stebėsenos procedūros

1. Vadovaujančioji institucija ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 47 straipsnyje nurodytas stebėsenos komitetas stebi programos įgyvendinimo kokybę.

2. Vadovaujančioji institucija ir stebėsenos komitetas vykdo kiekvienos kaimo plėtros programos stebėseną remdamiesi finansiniais, produkto ir tikslo rodikliais.

73 straipsnis

Stebėsenos komitetas

Valstybės narės, kuriose vykdomos regioninės programos, gali įsteigti nacionalinį stebėsenos komitetą, kuris koordinuotų šių programų įgyvendinimą pagal nacionalinę programą ir finansinių išteklių įsisavinimą.

74 straipsnis

Stebėsenos komiteto pareigos

Stebėsenos komitetas tikrina kaimo plėtros programos veiklos rezultatus ir jos įgyvendinimo veiksmingumą. Tuo tikslu be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 49 straipsnyje nurodytų funkcijų stebėsenos komitetas atlieka šias funkcijas:

- a) su komitetu konsultuojamasi ir jis per keturis mėnesius nuo sprendimo, kuriuo patvirtinama programa, priėmimo pateikia nuomonę dėl finansuojamų veiksmų atrankos kriterijų, kurie patikslinami atsižvelgiant į programavimo poreikius;
- b) nagrinėja veiklą ir rezultatus, susijusius su programos vertinimo plano įgyvendinimo pažanga;
- c) nagrinėja visų pirma programos veiklą, susijusią su *ex ante* sąlygų, už kurias atsakinga vadovaujančioji institucija, įvykdymu, ir yra informuojamas apie veiklą, susijusią su kitų *ex ante* sąlygų įvykdymu;
- d) dalyvauja nacionalinio kaimo tinklo veikloje keičiantis informacija apie programos įgyvendinimą; ir
- e) svarsto ir tvirtina metines įgyvendinimo ataskaitas prieš tas ataskaitas siunčiant Komisijai.

75 straipsnis

Metinė įgyvendinimo ataskaita

1. Iki 2016 m. birželio 30 d. ir po to kasmet iki birželio 30 d. iki 2024 m. imtinai valstybė narė pateikia Komisijai kaimo plėtros programos metinę įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus. 2016 m. teikiama ataskaita apima 2014 ir 2015 kalendorinius metus.
2. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnyje nurodytų reikalavimų metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiami duomenys, *inter alia*, apie pagal kiekvieną priemonę prisiimtus finansinius įsipareigojimus ir patirtas išlaidas, taip pat su vertinimo planu susijusios veiklos santrauka.
3. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnyje nurodytų reikalavimų 2017 m. teikiamoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje taip pat pateikiamas visų programos paprogramių įgyvendinimo aprašymas.
4. Be Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 50 straipsnyje nurodytų reikalavimų 2019 m. teikiama metinė įgyvendinimo ataskaita apima visų programos paprogramių įgyvendinimo aprašymą ir pažangos užtikrinant integruotą požiūrį į EŽŪFKP ir kitų ES finansinių priemonių naudojimą, kaimo vietovių teritoriniam vystymuisi remti, be kita ko, įgyvendinant vietos plėtros strategijas, vertinimą.
5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl metinių įgyvendinimo ataskaitų teikimo tvarkos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKYRIUS

Vertinimas

76 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 55 ir 57 straipsniuose nurodytų *ex ante* ir *ex post* vertinimų elementus ir mažiausius reikalavimus, taikomus Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 56 straipsnyje nurodytam vertinimo planui. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Valstybės narės užtikrina vertinimų atitiktį bendram vertinimo metodui, dėl kurio susitarta pagal 67 straipsnį, organizuoja reikiamų duomenų pateikimą ir surinkimą ir vertintojams teikia įvairius duomenis, gautus iš stebėsenos sistemos.

3. Valstybės narės vertinimo ataskaitas skelbia internete, o Komisija – savo svetainėje.

77 straipsnis

Ex ante vertinimas

Valstybės narės užtikrina, kad *ex ante* vertintojas nuo pat pradžių dalyvautų kaimo plėtros programos rengimo procese, be kita ko, apie 8 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos analizės rengimo, programos intervencinės logikos formavimo ir programos tikslų nustatymo procesą.

78 straipsnis

Ex post vertinimas

2024 m. valstybės narės parengia kiekvienos kaimo plėtros programos *ex post* vertinimo ataskaitą. Ta ataskaita Komisijai pateikiama ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d.

79 straipsnis

Vertinimų apibendrinimai

Komisija yra atsakinga už *ex ante* ir *ex post* vertinimo ataskaitų apibendrinimus Sąjungos lygiu.

Vertinimo ataskaitų apibendrinimai parengiami ne vėliau kaip kitų metų, einančių po atitinkamų vertinimų pateikimo, gruodžio 31 d.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

KONKURENCIJOS NUOSTATOS

80 straipsnis

Įmonėms taikomos taisyklės

Kai parama pagal šį reglamentą skiriama įmonių bendradarbiavimo formoms, ji gali būti skiriama tik tuo atveju, kai

bendradarbiavimo formos atitinka konkurencijos taisykles, taikomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 206–210 straipsnius.

81 straipsnis

Valstybės pagalba

1. Išskyrus atvejus, kai šioje antraštinėje dalyje numatyta kitaip, valstybių narių teikiamai paramai kaimo plėtrai taikomi SESV 107, 108 ir 109 straipsniai.

2. SESV 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi išmokoms, valstybių narių mokamoms pagal šį reglamentą ir jo laikantis, arba papildomam nacionaliniam finansavimui, nurodytam 82 straipsnyje, patenkantiems į SESV 42 straipsnio taikymo sritį.

82 straipsnis

Papildomas nacionalinis finansavimas

Valstybių narių mokamos išmokos, susijusios su veiksmais, kuriems taikomas SESV 42 straipsnis, skirtos papildomai finansuoti kaimo plėtros priemonės, kurioms bet kuriuo programavimo laikotarpiu metu teikiama Sąjungos parama, valstybių narių įtraukiamos į kaimo plėtros programą, kaip numatyta 8 straipsnio 1 dalies j punkte, ir, jeigu jos atitinka šio reglamento kriterijus, jas patvirtina Komisija.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

KOMISIJOS ĮGALIOJIMAI, BENDROSIOS NUOSTATOS, PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Komisijos įgaliojimai

83 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. 2 straipsnio 3 dalyje, 14 straipsnio 5 dalyje, 16 straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 8 dalyje, 22 straipsnio 3 dalyje, 28 straipsnio 10 ir 11 dalyse, 29 straipsnio 6 dalyje, 30 straipsnio 8 dalyje, 33 straipsnio 4 dalyje, 34 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 10 dalyje, 36 straipsnio 5 dalyje, 45 straipsnio 6 dalyje, ir 47 straipsnio 6 dalyje ir 89 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 2 straipsnio 3 dalyje, 14 straipsnio 5 dalyje, 16 straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 8 dalyje, 22 straipsnio 3 dalyje, 28 straipsnio 10 ir 11 dalyse, 29 straipsnio 6 dalyje, 30 straipsnio 8 dalyje, 33 straipsnio 4 dalyje, 34 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 10 dalyje, 36 straipsnio 5 dalyje, 45 straipsnio 6 dalyje, 47 straipsnio 6 dalyje ir 89 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 2 straipsnio 3 dalyje, 14 straipsnio 5 dalyje, 16 straipsnio 5 dalyje, 19 straipsnio 8 dalyje, 22 straipsnio 3 dalyje, 28 straipsnio 10 ir 11 dalyse, 29 straipsnio 6 dalyje, 30 straipsnio 8 dalyje, 33 straipsnio 4 dalyje, 34 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 10 dalyje, 36 straipsnio 5 dalyje, 45 straipsnio 6 dalyje, 47 straipsnio 6 dalyje ir 89 straipsnyje nurodytus įgaliojimus priimti deleguotuosius aktus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 2 straipsnio 3 dalį, 14 straipsnio 5 dalį, 16 straipsnio 5 dalį, 19 straipsnio 8 dalį, 22 straipsnio 3 dalį, 28 straipsnio 10 ir 11 dalis, 29 straipsnio 6 dalį, 30 straipsnio 8 dalį, 33 straipsnio 4 dalį, 34 straipsnio 5 dalį, 35 straipsnio 10 dalį, 36 straipsnio 5 dalį, 45 straipsnio 6 dalį, 47 straipsnio 6 dalį ir 89 straipsnyje priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiams.

84 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Kaimo plėtros komitetas. Tas komitetas – komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

II SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

85 straipsnis

Keitimasis informacija ir dokumentais

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, sukuria informacinę sistemą, naudodamasi kuria Komisija galėtų saugiai keistis bendro intereso duomenimis su kiekviena valstybe nare. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, kuriomis reglamentuojamas šios sistemos veikimas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 84 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Komisija užtikrina, kad veiktų tinkama saugi elektroninė sistema, kurioje pagrindinė informacija ir stebėsenos ir vertinimo ataskaitos gali būti registruojamos, saugomos ir valdomos.

86 straipsnis

Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga

1. Valstybės narės ir Komisija renka asmens duomenis atitinkamų šiuo reglamentu joms nustatytų valdymo, kontrolės, stebėsenos bei vertinimo prievolių, visų pirma nustatytų VI ir VII antraštinėse dalyse tikslais; jos tvarko šiuos duomenis tik šiais tikslais.

2. Tuo atveju, kai asmens duomenys tvarkomi stebėsenos ir vertinimo tikslais pagal VII antraštinę dalį naudojant 85 straipsnyje nurodytą saugią elektroninę sistemą, jie padaromi anoniminiais ir tvarkomi tik bendra forma.

3. Asmens duomenys tvarkomi laikantis Direktyvos 95/46/EB ir Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 taisyklių. Visų pirma šie duomenys nesaugomi tokia forma, kurią naudojant duomenų subjektų tapatybę galima nustatyti ilgiau, nei to reikia tikslams, dėl kurių šie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi, atsižvelgiant į taikytinoje nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus trumpiausius saugojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės informuoja duomenų subjektus, kad nacionalinės ir Sąjungos įstaigos gali tvarkyti jų duomenis pagal 1 dalį ir kad šiuo atžvilgiu jie turi teises, išdėstytas atitinkamai Direktyvos 95/46/EB ir Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 duomenų apsaugos taisyklėse.

5. Šiam straipsniui taikomi Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 111–114 straipsniai.

87 straipsnis

Bendrosios BŽŪP nuostatos

Šiame reglamente nurodytoms priemonėms taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ir pagal jį priimtose nuostatos.

III SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

88 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 panaikinamas.

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 ir toliau taikomas veiksams, įgyvendinamiems pagal programas, kurias Komisija pagal tą reglamentą patvirtino iki 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

89 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Siekiant, kad perėjimas nuo Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 nustatytos sistemos prie šiuo reglamentu nustatytos sistemos būtų sklandesnė, Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis Komisijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 patvirtintą paramą būtų galima integruoti į paramą, numatytą pagal šį reglamentą, įskaitant paramą techninei pagalbai ir *ex post* vertinimams. Šiais deleguotaisiais aktais taip pat gali būti nustatomos perėjimo nuo Kroatijai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1085/2006 teikiamos paramos plėtrai prie pagal šį reglamentą teikiamos paramos sąlygos.

90 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. JUKNA

SAJUNGOS PARAMOS KAIMO PLĖTRAI PASKIRSTYMAS (2014–2020 M.)

(dabartinėmis kainomis EUR)

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	IŠ VISO 2014–2020 m.
Belgija	78 342 401	78 499 837	78 660 375	78 824 076	78 991 202	79 158 713	79 314 155	551 790 759
Bulgarija	335 499 038	335 057 822	334 607 538	334 147 994	333 680 052	333 187 306	332 604 216	2 338 783 966
Čekija	314 349 445	312 969 048	311 560 782	310 124 078	308 659 490	307 149 050	305 522 103	2 170 333 996
Danija	90 287 658	90 168 920	90 047 742	89 924 072	89 798 142	89 665 537	89 508 619	629 400 690
Vokietija	1 178 778 847	1 177 251 936	1 175 693 642	1 174 103 302	1 172 483 899	1 170 778 658	1 168 760 766	8 217 851 050
Estija	103 626 144	103 651 030	103 676 345	103 702 093	103 728 583	103 751 180	103 751 183	725 886 558
Airija	313 148 955	313 059 463	312 967 965	312 874 411	312 779 690	312 669 355	312 485 314	2 189 985 153
Graikija	601 051 830	600 533 693	600 004 906	599 465 245	598 915 722	598 337 071	597 652 326	4 195 960 793
Ispanija	1 187 488 617	1 186 425 595	1 185 344 141	1 184 244 005	1 183 112 678	1 182 137 718	1 182 076 067	8 290 828 821
Prancūzija	1 404 875 907	1 408 287 165	1 411 769 545	1 415 324 592	1 418 941 328	1 422 813 729	1 427 718 983	9 909 731 249
Kroatija	332 167 500	332 167 500	332 167 500	332 167 500	332 167 500	332 167 500	332 167 500	2 325 172 500
Italija	1 480 213 402	1 483 373 476	1 486 595 990	1 489 882 162	1 493 236 530	1 496 609 799	1 499 799 408	10 429 710 767
Kipras	18 895 839	18 893 552	18 891 207	18 888 801	18 886 389	18 883 108	18 875 481	132 214 377
Latvija	138 327 376	138 361 424	138 396 059	138 431 289	138 467 528	138 498 589	138 499 517	968 981 782
Lietuva	230 392 975	230 412 316	230 431 887	230 451 686	230 472 391	230 483 599	230 443 386	1 613 088 240
Liuksemburgas	14 226 474	14 272 231	14 318 896	14 366 484	14 415 051	14 464 074	14 511 390	100 574 600
Vengrija	495 668 727	495 016 871	494 351 618	493 672 684	492 981 342	492 253 356	491 391 895	3 455 336 493
Malta	13 880 143	13 965 035	14 051 619	14 139 927	14 230 023	14 321 504	14 412 647	99 000 898
Nyderlandai	87 118 078	87 003 509	86 886 585	86 767 256	86 645 747	86 517 797	86 366 388	607 305 360
Austrija	557 806 503	559 329 914	560 883 465	562 467 745	564 084 777	565 713 368	567 266 225	3 937 551 997
Lenkija	1 569 517 638	1 567 453 560	1 565 347 059	1 563 197 238	1 561 008 130	1 558 702 987	1 555 975 202	10 941 201 814

(dabartinėmis kainomis EUR)

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Iš viso 2014–2020 m.
Portugalija	577 031 070	577 895 019	578 775 888	579 674 001	580 591 241	581 504 133	582 317 022	4 057 788 374
Rumunija	1 149 848 554	1 148 336 385	1 146 793 135	1 145 218 149	1 143 614 381	1 141 925 604	1 139 927 194	8 015 663 402
Slovėnija	118 678 072	119 006 876	119 342 187	119 684 133	120 033 142	120 384 760	120 720 633	837 849 803
Slovakija	271 154 575	270 797 979	270 434 053	270 062 644	269 684 447	269 286 203	268 814 943	1 890 234 844
Suomija	335 440 884	336 933 734	338 456 263	340 009 057	341 593 485	343 198 337	344 776 578	2 380 408 338
Švedija	248 858 535	249 014 757	249 173 940	249 336 135	249 502 108	249 660 989	249 768 786	1 745 315 250
Jungtinė Karalystė	371 473 873	370 520 030	369 548 156	368 557 938	367 544 511	366 577 113	365 935 870	2 580 157 491
Iš viso ES 28	13 618 149 060	13 618 658 677	13 619 178 488	13 619 708 697	13 620 249 509	13 620 801 137	13 621 363 797	95 338 109 365
Techninė pagalba (0,25 %)	34 130 699	34 131 977	34 133 279	34 134 608	34 135 964	34 137 346	34 138 756	238 942 629
Iš viso	13 652 279 759	13 652 790 654	13 653 311 767	13 653 843 305	13 654 385 473	13 654 938 483	13 655 502 553	95 577 051 994

II PRIEDAS

SUMOS IR PARAMOS LYGIAI

Straipsnis	Priemonė	Didžiausia galima suma EUR arba paramos lygis	
15 straipsnio 8 dalis	Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos	1 500	Už konsultaciją
		200 000	Per trejus metus už konsultantų mokymą
16 straipsnio 2 dalis	Informavimo ir propagavimo veikla	70 %	Finansuoti tinkamų finansuoti veiklos išlaidų
16 straipsnio 4 dalis	Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos	3 000	Vienai valdai per metus
17 straipsnio 3 dalis	Investicijos į materialųjį turtą		Žemės ūkio sektorius
		50 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kurių BVP vienam gyventojui 2007–2013 m. laikotarpiu buvo mažesnis kaip 75 % ES 25 vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % ES 27 vidurkio, sumos.
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų Kroatijoje Tarybos direktyvai 91/676/EEB ⁽¹⁾ įgyvendinti per ne ilgesnį nei ketverių metų laikotarpį nuo įstojimo dienos pagal tos direktyvos 3 straipsnio 2 dalį ir 5 straipsnio 1 dalį sumos.
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos
		40 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos Pirmiau nurodyt paramos lygiai gali būti padidinti papildomai 20 procentinių punktų (su sąlyga, kad didžiausias kompleksinės paramos lygis neviršija 90 %) kai parama skiriama: — jauniems ūkininkams, kaip apibrėžta šiame reglamente, arba tiems, kurie jau įsikūrė penkerių metų laikotarpiu iki paraiškos paramai gauti pateikimo; — kolektyvinėms investicijoms ir integruotiems projektams, įskaitant susijusius su gamintojų organizacijų susijungimu; — vietovėms, kuriose esama gamtinių kliūčių ir kitų specifinių kliūčių, kaip nurodyta 32 straipsnyje; — veiksams, remiamiems įgyvendinant EIP; — investicijoms, susijusioms su veiksmais pagal 28 ir 29 straipsnius

Straipsnis	Priemonė	Didžiausia galima suma EUR arba paramos lygis	
			SESV I priede išvardytų produktų perdirbimas ir rinkodara
		50 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kurių BVP vienam gyventojui 2007–2013 m. laikotarpiu buvo mažesnis kaip 75 % ES 25 vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % ES 27 vidurkio, sumos
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos
		40 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos Pirmiau nurodyti paramos lygiai gali būti padidinti papildomai 20 procentinių punktų (su sąlyga, kad didžiausias kompleksinės paramos lygis neviršija 90 %) kai parama skiriama veiksams, vykdomiems įgyvendinant EIP, susijusiems su gamintojų organizacijų susijungimu
17 straipsnio 4 dalis	Investicijos į materialųjį turtą	100 %	Ne pelno investicijos ir žemės ūkio bei miškininkystės infrastruktūra
18 straipsnio 5 dalis	Gaivalinių nelaimių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamų prevencinės veiklos vykdymo pradžia	80 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų išlaidų, kai parama skiriama prevencinei veiklai, vykdomai atskirų ūkininkų, sumos
		100 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų išlaidų, kai parama skiriama prevenciniams veiksams, kolektyviai vykdomiems daugiau nei vieno paramos gavėjo, sumos
		100 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų išlaidų, kai parama skiriama gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio paskirties žemės ir žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimo veiksams, sumos
19 straipsnio 6 dalis	Ūkio ir verslo plėtra	70 000	Vienam jaunajam ūkininkui pagal 19 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį
		70 000	Vienam paramos gavėjui pagal 19 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį
		15 000	Vienam smulkiam ūkiui pagal 19 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktį
23 straipsnio 3 dalis	Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimas	80 %	Reikalavimus atitinkančios investicijos į agrarinės miškininkystės sistemos kūrimą sumos

Straipsnis	Priemonė	Didžiausia galima suma EUR arba paramos lygis	
26 straipsnio 4 dalis	Investicijos į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkimą bei jų rinkodarą	65 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose sumos
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos
		75 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos
		40 %	Reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos
27 straipsnio 4 dalis	Gamintojų grupių ir organizacijų steigimas	10 %	Per pirmus penkerius metus po pripažinimo parduotos produkcijos procentinė dalis. Parama yra proporcingai mažėjanti.
		100 000	Didžiausia galima suma per metus visais atvejais
28 straipsnio 8 dalis	Agrarinė aplinkosauga ir klimatas	600 (*)	Per metus už 1 ha vienmečių kultūrų
		900 (*)	Per metus už 1 ha specializuotų daugiamečių kultūrų
		450 (*)	Per metus už 1 ha kitoms reikmėms naudojamos žemės
		200 (*)	Per metus už 1 vietinės veislės sutartinį gyvulį (SGV), jei tos veislės veisimo ūkiuose tradicija gresia išnykti
29 straipsnio 5 dalis	Ekologinis ūkininkavimas	600 (*)	Per metus už 1 ha vienmečių kultūrų
		900 (*)	Per metus už 1 ha specializuotų daugiamečių kultūrų
		450 (*)	Per metus už 1 ha kitoms reikmėms naudojamos žemės
30 straipsnio 7 dalis	Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos	500 (*)	Didžiausia suma per metus už 1 ha pirminių ne ilgesniu kaip 5 metų laikotarpiu
		200 (*)	Didžiausia suma per metus už 1 ha
		50 (**)	Mažiausia su Vandens pagrindų direktyva susijusių išmokų suma per metus už 1 ha
31 straipsnio 3 dalis	Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių	25	Mažiausia vidutinė suma per metus už 1 ha paramos gavėjo valdos ploto, už kurį mokama ši parama
		250 (*)	Didžiausia suma per metus už 1 ha
		450 (*)	Didžiausia suma per metus už 1 ha kalnų vietovėse, kaip apibrėžta 32 straipsnio 2 dalyje
33 straipsnio 3 dalis	Gyvūnų gerovė	500	Už 1 SGV

Straipsnis	Priemonė	Didžiausia galima suma EUR arba paramos lygis	
34 straipsnio 3 dalis	Miškų ir aplinkosaugos bei klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas	200 (*)	Per metus už 1 ha
37 straipsnio 5 dalis	Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas	65 %	Mokėtinos draudimo įmokos
38 straipsnio 5 dalis	Tarpusavio pagalbos fondai nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų bei augalų ligų, kenkėjų antpuolių ir su aplinka susijusių įvykių atvejais	65 %	Finansuoti tinkamų išlaidų
39 straipsnio 5 dalis	Pajamų stabilizavimo priemonė	65 %	Finansuoti tinkamų išlaidų

(¹) 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1).

(*) Tinkamai pagrįstais atvejais šias išmokas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose.

(**) Tinkamai pagrįstais atvejais šias sumas galima sumažinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose.

NB. Pagalbos intensyvumas nedaro poveikio Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms.

III PRIEDAS

VIETUVIU, KURIOSE ESAMA GAMTINIŲ KLIUCIŲ, RIBŲ NUSTATYMO BIOFIZINIAI KRITERIJAI

KRITERIJUS	APIBRĖŽTIS	RIBA
KLIMATAS		
Žema temperatūra (*)	Auginimo laikotarpio trukmė (dienų skaičius), apibrėžiama dienų, kai vidutinė paros temperatūra yra $> 5^{\circ}\text{C}$, skaičiumi (LGP_{15}) arba	≤ 180 dienų
	Auginimo laikotarpio šilumos ir laiko suma (laipsnių dienos), apibrėžiama kaip suminė vidutinė paros temperatūra $> 5^{\circ}\text{C}$	$\leq 1\,500$ laipsnių dienų
Sausumas	Metinio kritulių kiekio (P) ir metinio potencialaus evapotranspiracijos (PET) santykis	$P/PET \leq 0,5$
KLIMATAS IR DIRVOŽEMIS		
Dirvožemio drėgmės perteklius	Dienų, kai pasiekama arba viršijama lauko drėgmės imlumo riba, skaičius	≥ 230 dienų
DIRVOŽEMIS		
Ribotas dirvožemio drenažas (*)	Vietovės, kuriose dirvožemis yra primirkęs vandens didelę metų dalį	Drėgmė laikosi nuo paviršiaus iki 80 cm gylio daugiau kaip 6 mėnesius arba nuo paviršiaus iki 40 cm gylio daugiau kaip 11 mėnesių arba prastas arba labai prastas dirvožemio drenažas, arba glėžiškos spalvos dirvožemis nuo paviršiaus iki 40 cm gylio
Nepalanki granulometrinė sudėtis ir akmeningumas (*)	Santykinai daug molio, dumblo, smėlio, organinės medžiagos (masės %) ir stambios medžiagos (tūrio %) frakcijų	$\geq 15\%$ dirvožemio armens tūrio sudaro stambi medžiaga, įskaitant uolienų atodangas, dideli akmenys, arba
		granulometrinės sudėties klasė pusėje ar daugiau nei pusėje (bendrai imant) dirvos paviršiaus iki 100 cm gylio yra smėlis, priemėlis, apibūdinamas kaip: dumblas % + $(2 \times \text{molis } \%) \leq 30\%$, arba
		granulometrinės dirvožemio armens sudėties klasė yra sunkus molis $(\geq 60\% \text{ molio})$, arba
		organinis dirvožemis (organinės medžiagos $\geq 30\%$) bent 40 cm, arba
Negilus šaknims palankus sluoksnis	Gylis (cm) nuo dirvos paviršiaus iki vientisos kietos uolienos arba kieto podirvio klodo	≤ 30 cm
		30% arba didesnę dalį dirvožemio armens sudaro molis, ir dirvos paviršiuje iki 100 cm gylio yra verstžemio savybių

KRITERIJUS	APIBRĖŽTIS	RIBA
Nepalankios cheminės savybės (*)	Yra druskų, vyksta natrio mainai, pernelyg didelis rūgštingumas	Druskingumas: druskingumas ≥ 4 decimisams metrui (dS/m) dirvožemio armenyje arba
		Datringumas: ≥ 6 mainomo natrio procentai pusėje ar daugiau nei pusėje (bendrai imant) dirvos paviršiaus sluoksnio iki 100 cm gylio, arba
		Dirvos rūgštingumas: pH ≤ 5 (vandenyje) dirvožemio armenyje
VIETOVĖ		
Status šlaitas	Aukščio virš jūros lygio kitimas planimetrinio atstumo atžvilgiu (%)	≥ 15 %

(*) Valstybėms narėms reikia tikrinti šio kriterijaus įgyvendinimą atsižvelgiant tik į tų ribinių verčių, kurios yra susijusios su vietovės specifine padėtimi, kriterijus.

IV PRIEDAS

**ORIENTACINIS PRIEMONIŲ IR VEIKSMŲ, KURIE TURI YPATINGOS SVARBOS 7 STRAIPSNYJE
NURODYTOMS TEMINEMS PAPROGRAMEMS, SARASAS**

Jaunieji ūkininkai:

Parama verslui pradėti jaunesiems ūkininkams, pirmą kartą įsikuriantiems žemės ūkio valdoje

Investicijos į materialųjį turtą

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Bendradarbiavimas

Investicijos, skirtos ne žemės ūkio veiklai

Smulkūs ūkiai:

Parama verslui pradėti mažų ūkių plėtrai

Investicijos į materialųjį turtą

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Bendradarbiavimas

Investicijos, skirtos ne žemės ūkio veiklai

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER

Kalnų vietovės:

Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių

Agrarinės aplinkosaugos veiksmai

Bendradarbiavimas

Investicijos į materialųjį turtą

Ūkio ir verslo plėtra kaimo vietovėse

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos

Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimas

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER

Trumpos tiekimo grandinės:

Bendradarbiavimas

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Investicijos į materialųjį turtą

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Moterys kaimo vietovėse:

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Investicijos į materialųjį turtą

Ūkio ir verslo plėtra

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Bendradarbiavimas

LEADER

Klimato kaitos švelninimas bei prisitaikymas prie jos ir biologinė įvairovė:

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Investicijos į materialųjį turtą

Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą

Agroarūnė aplinkosauga ir klimatas

Ekologinis ūkininkavimas

Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos

Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ir kitokių specifinių kliūčių

(biologinė įvairovė)

Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas

Bendradarbiavimas

Rizikos valdymas

V PRIEDAS

KAIMO PLĖTROS EX ANTE SĄLYGOS

1. SU PRIORITETAIS SUSIJUSIOS SĄLYGOS

ES kaimo plėtros prioritetas / BNR teminis tikslas	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>3 kaimo plėtros prioritetas: skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje</p> <p>5 teminis tikslas: prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas</p>	<p>3.1. Rizikos prevencija ir rizikos valdymas: parengti nacionaliniai arba regioniniai rizikos vertinimai nelaimių valdymo tikslais, atsižvelgiant į prisitaikymą prie klimato kaitos</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Parengti nacionaliniai arba regioniniai rizikos vertinimai, kuriuose yra šie elementai: <ul style="list-style-type: none"> — apibūdinti procesai, metodika, metodai ir neįslaptinti duomenys, naudojami rengiant rizikos vertinimą, taip pat rizika grindžiami kriterijai, taikomi nustatant investavimo prioritetus; — apibūdinami vienos rizikos ir kelių tipų rizikos scenarijai; — atitinkamais atvejais atsižvelgiama į nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas.
<p>4 kaimo plėtros prioritetas: atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas</p>	<p>4.1 Gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė (GAAB): nacionaliniu lygiu nustatyti Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyriuje nurodyti geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — GAAB standartai nustatyti nacionalinėje teisėje ir nurodyti programose;
<p>5 teminis tikslas: prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas</p>	<p>4.2 Privalomi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų: nacionaliniu lygiu nustatyti šio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 29 straipsnyje nurodyti privalomi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo</p>	<ul style="list-style-type: none"> — programose nurodyti šio reglamento III antraštinės dalies I skyriuje nurodyti privalomi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo;
<p>6 teminis tikslas: aplinkos išsaugojimas ir apsauga bei efektyvaus išteklių naudojimo skatinimas</p>	<p>4.3 Kiti atitinkami nacionaliniai standartai: šio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 29 straipsnio taikymo tikslais nustatyti atitinkami privalomi nacionaliniai standartai</p>	<ul style="list-style-type: none"> — programose nurodyti atitinkami privalomi nacionaliniai standartai;
<p>5 kaimo plėtros prioritetas: skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio bei maisto ir miškininkystės sektoriuose</p> <p>4 teminis tikslas: perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos visuose sektoriuose remimas</p> <p>6 teminis tikslas: aplinkos išsaugojimas ir apsauga bei efektyvaus išteklių naudojimo skatinimas</p>	<p>5.1 Energijos vartojimo efektyvumas: imtasi veiklos siekiant skatinti energijos galutinio vartojimo efektyvumo ekonomiškai efektyvų gerinimą ir ekonomiškai efektyvias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą statant arba renovuojant pastatus</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Veikla: <ul style="list-style-type: none"> — priemonės, skirtos užtikrinti būtiniausius reikalavimus, susijusius su pastatų energiniu naudingumu, kurios atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES⁽¹⁾ 3, 4 ir 5 straipsnius; — priemonės, būtinos energinio pastatų naudingumo sertifikavimo sistemai nustatyti, kurios atitinka Direktyvos 2010/31/ES 11 straipsnį; — priemonės, skirtos užtikrinti strateginių energijos vartojimo efektyvumo planavimą, kurios atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES⁽²⁾ 3 straipsnį;

ES kaimo plėtros prioritetas / BNR teminis tikslas	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> — priemonės, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB ⁽³⁾ dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų 13 straipsnį, siekiant užtikrinti, jei tai techniškai įmanoma, finansiškai pagrįsta ir proporcinga potencialių energijos sutaupymo kiekių atžvilgiu, kad galutiniams vartotojams būtų pateikti individualūs skaitikliai.
	<p>5.2 Vandens sektorius: a) veikia vandens kainodaros politika, kuria naudojami tinkamai skatinami veiksmingai naudotis vandens išteklius, ir b) įvairiose vandens naudojimo srityse tinkamai prisidedama prie sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, susigrąžinimo tarifu, apibrėžtu patvirtintame upės baseino valdymo plane, skirtame investicijoms, kurios remiamos kitų programų lėšomis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — EŽŪFKP remiamuose sektoriuose valstybė narė yra užtikrinusi, kad įvairiose vandens naudojimo srityse būtų prisidedama prie sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas pagal sektorius, susigrąžinimo, laikantis Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į socialinį, aplinkosauginį ir ekonominį susigrąžinimo poveikį ir poveikį patiriančio regiono arba regionų geografines ir klimato sąlygas.
<p>6 kaimo plėtros prioritetas: skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse</p> <p>2 teminis tikslas: informacinių ir ryšių technologijų prieinamumo, naudojimo didinimas ir kokybės gerinimas (Plačiajuosčio ryšio tikslas)</p>	<p>6. Naujos kartos tinklo (NKT) infrastruktūra: parengti nacionaliniai arba regioniniai NKP planai, kuriuose atsižvelgta į regioninę veiklą, siekiant įgyvendinti Sąjungos didelės spartos interneto prieigos tikslus, daugiausia dėmesio skiriant toms sritims, kuriose rinka negali prieinamomis sąnaudomis suteikti atviros infrastruktūros, kurios kokybė atitiktų Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisykles, ir teikti pažeidžiamoms grupėms prieinamas paslaugas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Galiojančiame nacionaliniame arba regioniniame NKT plane pateikiama: <ul style="list-style-type: none"> — investicijų į infrastruktūrą planas, grindžiamas ekonomine analize, atsižvelgiant į esamą privačiąją ir viešąją infrastruktūrą ir planuojamas investicijas, — tvarūs investicijų modeliai, kuriais skatinama konkurencija, suteikiama galimybė naudotis atvira, prieinama, kokybiška ir perspektyvia infrastruktūra ir paslaugomis, — privačių investicijų skatinimo priemonės.

⁽¹⁾ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

⁽²⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

⁽³⁾ 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinanti Tarybos direktyvą 93/76/EEB (OL L 114, 2006 4 27, p. 64).

⁽⁴⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

VI PRIEDAS

ORIENTACINIS PRIEMONIŲ, KURIOS TURI SVARBOS VIENAM AR KELIEMS SĄJUNGOS KAIMO PLĖTROS PRIORITETAMS, SĄRAŠAS

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos keliems Sąjungos prioritetams

15 straipsnis Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

17 straipsnis Investicijos į materialųjį turtą

19 straipsnis Ūkio ir verslo plėtra

35 straipsnis Bendradarbiavimas

42–44 straipsniai LEADER

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant žinių perdavimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse

14 straipsnis Žinių perdavimas ir informavimo veikla

26 straipsnis Investicijos į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkimą bei jų rinkodarą

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos didinant visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą

16 straipsnis Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje

18 straipsnis Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas

24 straipsnis Miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių prevencija ir jų padarytos žalos miškui atlyginimas

27 straipsnis Gamintojų grupių kūrimas

33 straipsnis Gyvūnų gerovė

36 straipsnis Rizikos valdymas

37 straipsnis Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas

38 straipsnis Tarpusavio pagalbos fondai nepalankių klimato reiškinių, gyvūnų bei augalų ligų, kenksmingųjų organizmų antpuolių ir su aplinka susijusių įvykių atvejais

39 straipsnis Pajamų stabilizavimo priemonė

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos siekiant atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas ir skatinti efektyvų išteklių naudojimą

ir

remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose

21 straipsnio 1 dalies a punktas Miško įveisimas ir miškingų plotų kūrimas

21 straipsnio 1 dalies b punktas Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimas

- 21 straipsnio 1 dalies d punktas Investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas, aplinkosauginė vertė ir klimato kaitos švelninimo potencialas
- 28 straipsnis Agrarinė aplinkosauga ir klimatas
- 29 straipsnis Ekologinis ūkininkavimas
- 30 straipsnis Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos
- 31–32 straipsniai Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių
- 34 straipsnis Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas
- Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse
- 20 straipsnis. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse
- 42–44 straipsniai LEADER
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1306/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 43 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“ nustatyti galimi bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP), kuri bus įgyvendinama po 2013 m., uždaviniai, tikslai ir kryptys. Atsižvelgiant į debatų dėl to komunikato rezultatus, BŽŪP reformą reikėtų pradėti įgyvendinti nuo 2014 m. sausio 1 d. Ta reforma turėtų apimti visas pagrindines BŽŪP priemones, įskaitant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1290/2005⁽²⁾. Įgyvendinant tą reglamentą įgyta patirtis rodo, kad reikia pakoreguoti kai kuriuos finansavimo ir stebėsenos mechanizmo elementus. Atsižvelgiant į reformos mastą, tikslinga panaikinti Reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 ir pakeisti jį nauju tekstu. Vykdamas reformą jo nuostatos taip pat turėtų būti kiek įmanoma suderintos, racionalizuotos ir supaprastintos;
- (2) siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti tam tikras neesmines šio reglamento nuostatas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl mokėjimo agentūrų ir koordinavimo įstaigų akreditavimo,

mokėjimo agentūrų įpareigojimų dėl valstybės intervencijos priemonių, taip pat taisyklių, susijusių su tų agentūrų valdymo ir kontrolės įgaliojimų turiniu, iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto (toliau – Sąjungos biudžetas) valstybės intervencijos tvarka finansuotinių priemonių ir su valstybės intervencija susijusių veiksmų įvertinimo. Tie įgaliojimai taip pat turėtų būti suteikti dėl nukrypti leidžiančių nuostatų, taikytinų siekiant, kad mokėjimo agentūrų paramos gavėjams prieš anksčiausią datą arba po vėliausios galimos datos išmokėtos išmokos nebūtų laikomos neatitinkančiomis reikalavimų, su Europos žemės ūkio garantijų fondu (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP) susijusių išlaidų ir įplaukų kompensavimo. Be to, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl metodų, taikytinų mokėjimo įsipareigojimų ir sumų išmokėjimui, jei Sąjungos biudžetas iki finansinių metų pradžios nebuvo priimtas arba jei bendra numatytų įsipareigojimų suma viršija Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽³⁾ 170 straipsnio 3 dalyje nustatytą ribą.

Be to, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl Komisijos skiriamų mėnesinių išmokų, susijusių su išlaidomis pagal EŽŪGF, valstybėms narėms atidėjimo, Komisijos atliekamo valstybėms narėms skiriamų tarpinių išmokų pagal EŽŪFKP sumažinimo arba jų mokėjimo sustabdymo sąlygų. Tie įgaliojimai taip pat turėtų būti deleguoti dėl mėnesinių arba tarpinių išmokų, apie kurias nebuvo laiku pateikta atitinkama statistinė informacija, sustabdymo, konkrečių su patikromis susijusių pareigų, kurias valstybės narės privalo vykdyti, kriterijų ir metodikos, taikytinų pataisoms vykdant atitikties patvirtinimo procedūrą, skolų susigrąžinimo. Taip pat tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl reikalavimų, susijusių su muitinės procedūromis, atitikties sąlygų, įsipareigojimų ar kitų pareigų, atsirandančių taikant žemės ūkio sektorių teisės aktus, nesilaikymo atvejais taikomo paramos teikimo sustabdymo ir taikomų nuobaudų. Be to, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl rinkos priemonių, dėl kurių Komisija gali sustabdyti mėnesinių išmokų mokėjimą, užstatų teikimo taisyklių, integruotos administravimo ir kontrolės sistemos veikimo, priemonių, kurioms netaikomas sandorių tikrinimas. Taip pat tie įgaliojimai turėtų būti deleguoti dėl gautų arba išmokėtų sumų dydžio, kurio neviršijus įmonės komerciniai dokumentai paprastai neturėtų būti tikrinami pagal šį reglamentą, keitimo, pagal kompleksinės paramos tvarką taikomų nuobaudų, kontrolės reikalavimų vyno sektoriuje, daugiamečių ganyklų išlaikymo taisyklių. Galiausiai, tie įgaliojimai turėtų būti suteikti dėl operacinio įvykio taisyklių, valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, taikytino valiutos kurso, priemonių, kuriomis užtikrinamas Sąjungos teisės

⁽¹⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 116.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

taikymas tais atvejais, kai jam gali trukdyti su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika, bendros pagal BŽŪP priimtų priemonių stebėsenos ir vertinimo sistemos turinio ir pereinamojo laikotarpio priemonių.

Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

- (3) BŽŪP sudaro įvairios priemonės ir kai kurios iš jų yra susijusios su kaimo plėtra. Siekiant padėti įgyvendinti BŽŪP tikslus, yra svarbu užtikrinti tų priemonių finansavimą. Kadangi toms priemonėms būdingi tam tikri bendri elementai, bet kartu ir įvairūs skirtingi aspektai, jų finansavimas turėtų būti reglamentuojamas to paties nuostatų rinkinio. Prireikus, pagal tas nuostatas turėtų būti leidžiama taikyti skirtingą tvarką. Reglamentu (EB) Nr. 1290/2005 įsteigti du Europos žemės ūkio fondai: EŽŪGF ir EŽŪFKP (toliau - fondai). Fondai turėtų toliau veikti;
- (4) Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir pagal jį priimtos nuostatos turėtų būti taikomos pagal šį reglamentą priimtoms priemonėms. Visų pirma šiuo reglamentu nustatytos nuostatos dėl pasidalijamojo valdymo su valstybėmis narėmis, grindžiamo patikimo finansų valdymo, skaidrumo ir nediskriminavimo principais, taip pat nuostatos dėl akredituotų įstaigų funkcijų, biudžeto principai, nuostatos, kurių turi būti laikomasi pagal šį reglamentą.
- (5) siekiant užtikrinti valstybių narių praktikos nuoseklumą ir *force majeure* sąlygos suderintą taikymą, šiame reglamente atitinkamais atvejais turėtų būti numatytos išimties *force majeure* atvejais ir išimtinėmis aplinkybėmis, taip pat neišsamus galimų *force majeure* ir išimtinių aplinkybių atvejų, kuriuos turi pripažinti kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, sąrašas. Tos valdžios institucijos turėtų priimti sprendimus dėl *force majeure* arba išimtinių aplinkybių kiekvienu atveju atskirai remdamosi priimtiniais įrodymais ir taikydamos *force majeure* sąvoką atsižvelgiant į Sąjungos žemės ūkio srities teisę, įskaitant Teisingumo Teismo praktiką;
- (6) BŽŪP išlaidos, įskaitant kaimo plėtros išlaidas, turėtų būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto fondų lėšomis – tiesiogiai arba taikant pasidalijamąjį valdymą su

valstybėmis narėmis. Turėtų būti tiksliai apibrėžtos priemonių, kurios gali būti finansuojamos iš fondų, rūšys;

- (7) turėtų būti numatytos nuostatos, pagal kurias valstybės narės akredituoja mokėjimo agentūras, ir nustatoma reikalingų valdymo deklaracijų gavimo tvarka, sertifikuojamos valdymo bei stebėsenos sistemos ir nepriklausomos institucijos tvirtina metines finansines ataskaitas. Be to, siekiant užtikrinti nacionalinių patikrų, ypač susijusių su leidimų suteikimu, patvirtinimu ir mokėjimo tvarka, skaidrumą ir sumažinti Komisijos tarnybų bei valstybių narių, kuriose reikalaujama akredituoti kiekvieną atskirą mokėjimo agentūrą, patiriamą administracinę naštą, institucijų ir įstaigų, kurioms yra perduota ši atsakomybė, skaičius turėtų būti apribotas atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės konstitucines nuostatas. Siekiant išvengti bereikalingų pertvarkymo išlaidų valstybėms narėms turėtų būti leista palikti tam tikrą skaičių mokėjimo agentūrų, kurios buvo akredituotos iki šio reglamento įsigaliojimo.
- (8) jeigu valstybė narė akredituoja daugiau nei vieną mokėjimo agentūrą, svarbu, kad ji paskirtų vieną viešojo sektoriaus koordinavimo įstaigą, kuri užtikrintų nuoseklų lėšų valdymą, palaikytų Komisijos ir įvairių akredituotų mokėjimo agentūrų ryšius bei užtikrintų, kad Komisijos prašoma informacija, susijusi su kelių mokėjimo agentūrų veiksmis, būtų pateikiama greitai. Viešojo sektoriaus koordinavimo įstaiga taip pat turėtų imtis taisomųjų veiksmų ir juos koordinuoti, kad būtų pašalinti bet kokie bendro pobūdžio trūkumai, ir turėtų nuolat informuoti Komisiją apie bet kurią tolesnę veiklą. Be to, ta įstaiga turėtų skatinti ir, kai įmanoma, užtikrinti vienodą bendrųjų taisyklių ir standartų taikymą;
- (9) tik valstybių narių akredituotos mokėjimo agentūros gali pagrįstai užtikrinti, kad prieš suteikiant paramos gavėjams Sąjungos paramą būtų atliktos reikalingos patikros. Dėl to turėtų būti aiškiai nustatyta šiame reglamente, kad iš Sąjungos biudžeto gali būti padengiamos tik akredituotų mokėjimo agentūrų patirtos išlaidos;
- (10) siekiant padėti paramos gavėjams daugiau sužinoti apie žemės ūkio praktikos ir ūkių valdymo ryšį su aplinkos, klimato kaitos prevencijos, geros agrarinės žemės būklės, maisto saugos, visuomenės sveikatos, gyvūnų, augalų sveikatos ir gyvūnų gerovės standartais, būtina, kad valstybės narės nustatytų išsamią ūkių konsultavimo sistemą, pagal kurią būtų konsultuojami paramos gavėjai. Ta ūkių konsultavimo sistema neturėtų jokių būdu paveikti paramos gavėjų pareigos ir įsipareigojimo laikytis tų standartų. Taip pat valstybės narės turėtų užtikrinti aiškų konsultacijų ir patikrų atskyrimą;

(11) ūkių konsultavimo sistema turėtų apimti bent išipareigojimus ūkių lygiu, susijusius su kompleksinės paramos reikalavimais ir standartais. Ta sistema taip pat turėtų apimti klimatui ir aplinkai palankios žemės ūkio praktikos reikalavimus ir žemės ūkio paskirties žemės priežiūros reikalavimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1307/2013 ⁽¹⁾, taip pat priemonės ūkių lygiu, numatytas pagal kaimo plėtros programas, kuriomis siekiama ūkio modernizavimo, konkurencingumo didinimo, sektorių integravimo, inovacijų, rinkos orientavimo ir verslumo skatinimo.

Ta sistema taip pat turėtų apimti valstybių narių paramos gavėjams taikomus reikalavimus, kuriais siekiama įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB ⁽²⁾ konkrečias nuostatas ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) 1107/2009 ⁽³⁾ 55 straipsnį visų pirma reikalavimus, susijusius su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/128/EB ⁽⁴⁾ 14 straipsnyje nurodytais bendrųjų integruotosios kenkėjų kontrolės principais;

(12) paramos gavėjų dalyvavimas sistemoje turėtų būti savanoriškas. Visiems paramos gavėjams, net ir ūkininkams, kurie negauna paramos pagal BŽŪP, turėtų būti leista dalyvauti sistemoje. Vis dėlto valstybės narės turėtų turėti galimybę nustatyti prioritetinius kriterijus. Dėl sistemos pobūdžio tikslinga vykdant konsultavimo veiklą surinktą informaciją laikyti konfidencialia, išskyrus rimtų Sąjungos arba nacionalinės teisės pažeidimų atvejus. Siekiant užtikrinti sistemos veiksmingumą konsultantai turėtų būti tinkamos kvalifikacijos ir jiems turėtų būti nuolat rengiami mokymai;

(13) finansinius išteklius, reikalingus akredituotų mokėjimo agentūrų patirtoms išlaidoms, finansuotinoms EŽŪGF lėšomis, padengti, Komisija valstybėms narėms turėtų skirti kaip kompensacijas remdamasi šių agentūrų patirtų išlaidų apskaita. Kol šios kompensacijos bus išmokėtos kaip mėnesinės išmokos, finansinius išteklius sutelkti turi pačios valstybės narės atsižvelgdamos į savo akredituotų mokėjimo agentūrų poreikius. Valstybių narių ir

paramos gavėjų, dalyvaujančių įgyvendinant BŽŪP, patirtas administracinės ir personalo sąnaudas turėtų padengti jie patys;

(14) agrometeorologinės sistemos naudojimas ir palydovinių nuotraukų išsigijimas bei tobulinimas turėtų būti priemonės visų pirma Komisijai valdyti žemės ūkio rinkas ir palengvinti žemės ūkio išlaidų stebėseną bei stebėti žemės ūkio išteklius vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Be to, atsižvelgiant į patirtį, įgytą taikant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 165/94 ⁽⁵⁾, kai kurios jo nuostatos turėtų būti įtrauktos į šį reglamentą, o Reglamentas (EB) Nr. 165/94 turėtų būti atitinkamai panaikintas;

(15) laikantis biudžetinės drausmės, būtina nustatyti EŽŪGF lėšomis finansuojamų išlaidų metinę viršutinę ribą atsižvelgiant į didžiausias šiam fondui skirtas sumas, nustatytas Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ⁽⁶⁾ numatytoje daugiamečioje finansinėje programoje;

(16) laikantis biudžetinės drausmės taip pat būtina EŽŪGF finansuojamų išlaidų metinės viršutinės ribos laikytis bet kokiais aplinkybėmis ir visais biudžeto procedūros ir biudžeto vykdymo etapais. Šiuo tikslu kiekvienos valstybės narės tiesioginių išmokų nacionalinė viršutinė riba, nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1307/2013, turi būti laikoma tokių tiesioginių išmokų atitinkamai valstybei narei finansine viršutine riba ir tų išmokų kompensavimas neturi viršyti šios ribos. Be to, laikantis biudžetinės drausmės būtina, kad visi Komisijos pasiūlyti Sąjungos teisės aktai BŽŪP srityje arba priimti Sąjungos ar Komisijos, ir kurie finansuojami EŽŪGF lėšomis, atitiktų to fondo lėšomis finansuojamų išlaidų metinę viršutinę ribą;

(17) siekiant užtikrinti, kad BŽŪP finansavimo sumos neviršytų metinių viršutinių ribų, reikėtų toliau taikyti 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 73/2009 ⁽⁷⁾ nurodytą finansinį mechanizmą, pagal kurį koreguojamas tiesioginės paramos lygis. Jei tų korekcijų neatlieka Europos Parlamentas ir Taryba iki tų kalendorinių metų, kuriems jos taikomos, Komisija turėtų būti įgaliota jas atlikti iki birželio 30 d.;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal BŽŪP paramos sistemos ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 637/2008 ir (EB) Nr. 73/2009 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 608).

⁽²⁾ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽³⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

⁽⁴⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (OL L 309, 2009 11 24, p. 71).

⁽⁵⁾ 1994 m. sausio 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 165/94 dėl Bendrijos nuotolinių stebėjimų bendro finansavimo (OL L 24, 1994 1 29, p. 6).

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečio finansinė programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

⁽⁷⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

- (18) siekiant remti žemės ūkio sektorių didelių krizių, kurios daro poveikį žemės ūkio gamybai ar paskirstymui, atveju, turėtų būti nustatytas žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas kiekvienų metų pradžioje taikant tiesioginių išmokų sumažinimą su finansinės drausmės mechanizmu;
- (19) Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nepaskirtus asignavimus, susijusius su veiksmiais, nurodytais šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje, galima perkelti tikta į po to einančius finansinius metus ir kad taip perkėlus asignavimus į kitą laikotarpį, papildoma išmoka gali būti sumokėta tik tiems galutiniams gavėjams, kuriems praėjusiais finansiniais metais buvo taikomas tiesioginių išmokų patikslinimas, nurodytas šio reglamento 25 straipsnyje. Todėl tokiu būdu perkėlus asignavimus į po to einančius finansinius metus, nacionalinės administracijos turėtų išmokėti išmokas dviem tiesioginių išmokų gavėjų grupėms per vienus finansinius metus: viena vertus, kompensacijas iš nepanaudotos su finansine drausme susijusios į kitą laikotarpį perkeltos sumos ūkininkams, kuriems praėjusiais finansiniais metais buvo taikoma finansinės drausmės procedūra, ir, kita vertus, tiesiogines išmokas už N finansinius metus tiems ūkininkams, kurie jų paprašė. Siekiant išvengti pernelyg didelės finansinės naštos nacionalinėms administracijoms, turėtų būti numatyta nukrypti nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos leidžianti nuostata, kuria nacionalinėms administracijoms būtų leidžiama kompensuoti į N finansinius metus perkeltą sumą ūkininkams, kuriems N metais, o ne N-1 metais buvo taikyta finansinės drausmės procedūra;
- (20) fondų finansinio įnašo nustatymo priemonės, taikomos viršutinei finansinei ribai apskaičiuoti, neturi poveikio pagal SESV paskirtos biudžeto valdymo institucijos įgaliojimams. Todėl tos priemonės turėtų būti grindžiamos orientacinėmis sumomis, nustatytomis pagal 2013 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansinio valdymo ir Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013;
- (21) laikantis biudžetinės drausmės taip pat turi būti nuolat tikrinama vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto padėtis. Todėl, pateikdama atitinkamų metų biudžeto projektą, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų pateikti savo prognozes bei analizę ir prireikus teisės aktų leidėjui turėtų pasiūlyti tinkamas priemones. Be to, siekiant laikytis metinės viršutinės ribos, Komisija turėtų visapusiškai nuolat išnaudoti jai suteiktus valdymo įgaliojimus ir prireikus Europos Parlamentui ir Tarybai arba tik Tarybai turėtų pasiūlyti atitinkamas priemones biudžeto padėčiai ištaisyti. Jeigu biudžetinių metų pabaigoje dėl valstybių narių pateiktų išlaidų kompensavimo prašymų viršijamos metinės viršutinės ribos, Komisijai turėtų būti sudaryta galimybė imtis priemonių, kad turimas biudžetas galėtų būti laikinai paskirstytas valstybėms narėms proporcingai dar neišmokėtiems jų kompensacijų prašymams ir kad būtų išlaikyta nustatyta atitinkamų metų viršutinė riba. Tiems metams skirtos išmokos turėtų būti išmokamos kitais biudžetiniais metais ir turėtų būti galutinai nustatyta kiekvienai valstybei narei skiriamo Sąjungos finansavimo visa suma bei kompensavimas valstybėms narėms siekiant užtikrinti, kad laikomasi nustatytos sumos;
- (22) vykdydama biudžetą, Komisija turėtų taikyti mėnesinę žemės ūkio išlaidoms skirtą išankstinio perspėjimo ir stebėsenos sistemą tam, kad, jei iškyla rizika, jog bus viršyta metinė viršutinė riba, ji galėtų kuo greičiau imtis atitinkamų priemonių, pasinaudodama savo turimais valdymo įgaliojimais, ir, jei tų priemonių nepakanka, pasiūlyti kitas priemones. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų teikti periodines ataskaitas, kuriose iki ataskaitos parengimo patirtų išlaidų raida būtų palyginama su ankstesnių išlaidų įvertinimu ir būtų įvertinamas numatomas biudžeto vykdymas per likusį biudžetinių metų laikotarpį;
- (23) rengdama biudžeto dokumentus Komisija turėtų taikyti tokį valiutos kursą, kuris atspindėtų pačią naujausią turimą informaciją, atsižvelgdama į laikotarpį nuo šių dokumentų parengimo iki pateikimo;
- (24) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ nustatytos taisyklės, taikomos fondų, kuriems taikomas tas reglamentas, įskaitant EŽŪFKP, lėšomis teikiamai finansinei paramai. Į tas nuostatas įtrauktos ir taisyklės dėl išlaidų atitikties finansavimo reikalavimams, finansinio valdymo ir valdymo bei kontrolės sistemų. Kalbant apie EŽŪFKP finansinį valdymą, siekiant teisinio aiškumo ir fondų, kuriems taikomas šis reglamentas, valdymo darnos, turėtų būti daroma nuoroda į atitinkamas biudžetinių įsipareigojimų, mokėjimo terminų ir įsipareigojimų panaikinimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013;
- (25) kaimo plėtros programos yra finansuojamos iš Sąjungos biudžeto pagal įsipareigojimus išmokant metines dalines išmokas. Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė naudotis numatytomis Sąjungos lėšomis iškart pradėjus įgyvendinti programas. Dėl to reikia nustatyti tinkamai apriboto išankstinio finansavimo sistemą, kuria būtų užtikrintas pastovus lėšų srautas, kad pagal programą numatytos išmokos paramos gavėjams būtų mokamos laiku;

(¹) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondai taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

- (26) be išankstinio finansavimo, turėtų būti atskirtos įvairios Komisijos išmokos akredituotoms mokėjimo agentūroms. Turėtų būti nustatytos tarpinės išmokos bei likutinės išmokos ir išsamios jų mokėjimo taisyklės. Taikant automatinio išpareigojimų panaikinimo taisyklę turėtų būti paspartintas programų įgyvendinimas ir prisidedama prie patikimo finansų valdymo. Valstybių narių, kurios turi regionines programas, nacionalinių sistemų taisyklėmis, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1305/2013⁽¹⁾, valstybėms narėms taip pat suteikiama priemonė vykdymui ir patikimam finansų valdymui užtikrinti;
- (27) Sąjungos parama paramos gavėjams turėtų būti išmoka laiku, kad jie galėtų veiksmingai ją panaudoti. Jei valstybės narės nesilaikytų Sąjungos teisėje nustatytų mokėjimo terminų, tai galėtų sukelti didelių sunkumų paramos gavėjams ir trukdyti sudaryti metinį Sąjungos biudžetą. Todėl Sąjungos finansavimas neturėtų būti skiriamas išlaidoms, patirtoms nesilaikant mokėjimo terminų, padengti. Reglamentu (EB) Nr. 1290/2005 nustatytas proporcingumo principas turėtų būti išlaikytas ir taikomas abiemis fondams. Siekiant laikytis proporcingumo principo, reikėtų, kad Komisija galėtų numatyti šios bendros taisyklės išimtis.
- (28) Reglamente (EB) Nr. 1290/2005 numatyta, kad mėnesinės arba tarpinės fondų lėšų išmokos gali būti sumažintos arba sustabdytos jų mokėjimas. Nepaisant gana plačios tų nuostatų formuluotės, pastebėta, kad praktiškai jos taikomos daugiausia išmokoms sumažinti dėl mokėjimo terminų, viršutinių ribų ir panašių apskaitos aspektų nesilaikymo, kuris gali būti nesunkiai aptiktas išlaidų deklaracijose. Pagal tas nuostatas taip pat galima sumažinti išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą, jei esama didelių ir nuolatinių nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų. Tačiau tokie sumažinimai ir sustabdymai galimi tik gana griežtomis faktinėmis sąlygomis ir taikant specialią dviejų etapų procedūrą. Europos Parlamentas ir Taryba pakartotinai prašė Komisijos sustabdyti išmokų mokėjimą reikalavimų nesilaikančiomis valstybėms narėms. Dėl šių aplinkybių būtina patikslinti Reglamente (EB) Nr. 1290/2005 numatytą sistemą dėl sumažinimų ir sustabdymų, o taisyklės dėl fondų lėšų išmokų sumažinimo ir jų mokėjimo sustabdymo sujungti į vieną straipsnį. Išmokų mažinimo dėl apskaitos aspektų nesilaikymo sistema turėtų būti išlaikyta laikantis galiojančios administracinės tvarkos. Galimybė sumažinti išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą esant dideliems ir nuolatiniams nacionalinių kontrolės sistemų trūkumams turėtų būti sustiprinta siekiant Komisijai suteikti galimybę
- skubiai sustabdyti išmokų mokėjimą, kai nustatoma didelių trūkumų. Ta galimybė taip pat turėtų būti galima pasinaudoti neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimo sistemoje numatant ir aplaidumo atvejus;
- (29) žemės ūkio sektorių teisės aktais reikalaujama, kad valstybės narės informaciją apie atliktų patikrų skaičių ir rezultatus siųstų laikydamosi nurodytų terminų. Tie kontrolės statistiniai duomenys naudojami siekiant nustatyti klaidų kiekį valstybių narių lygiu ir apskritai tikrinant fondų valdymą. Kontrolės statistiniai duomenys yra svarbus informacijos, kuria remdamasi Komisija gali įvertinti, ar fondai valdomi tinkamai, šaltinis ir vienas iš pagrindinių metinės patikinimo deklaracijos elementų. Atsižvelgiant į ypač didelę statistinės informacijos kontrolės svarbą ir siekiant užtikrinti, kad valstybės narės vykdytų savo pareigą laiku ją išsiųsti, būtina numatyti priemonę, skirtą atgrasyti nuo vėlavimo pateikti duomenis, kuri būtų proporcinga trūkstamų duomenų mastui. Todėl turėtų būti numatytos nuostatos, pagal kurias Komisija gali sustabdyti tą mėnesinių arba tarpinių išmokų dalį, dėl kurios nebuvo laiku pateikta atitinkamų statistinių duomenų;
- (30) siekiant sudaryti galimybę dar kartą panaudoti fondų lėšas, turėtų būti nustatytos taisyklės dėl konkrečių sumų skyrimo. Reglamente (EB) Nr. 1290/2005 pateiktas sąrašas turėtų būti papildytas sumomis, susijusiomis su pavėluotais mokėjimais ir su EŽŪGF lėšomis finansuojamų išlaidų sąskaitų patvirtinimu. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 352/78⁽²⁾ taip pat nustatytos taisyklės dėl negrąžintų užstatų sumų paskirties. Tos nuostatos turėtų būti suderintos ir sujungtos su galiojančiomis nuostatomis dėl asignuotųjų iplaukų. Todėl Reglamentas (EEB) Nr. 352/78 turėtų būti panaikintas;
- (31) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 814/2000⁽³⁾ ir jo įgyvendinimo taisyklėmis apibrėžtos su BŽŪP susijusios informacinės priemonės, kurios gali būti finansuojamos pagal Reglamente (EB) Nr. 1290/2005 5 straipsnio c punktą. Reglamente (EB) Nr. 814/2000 pateikiamas tų priemonių ir jų tikslų sąrašas ir nustatomos jų finansavimo ir atitinkamų projektų įgyvendinimo taisyklės. Po to reglamento priėmimo Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 priimtos su subsidijomis ir viešuoju pirkimu susijusios

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 487).

⁽²⁾ 1978 m. vasario 20 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 352/78 dėl užstatų, depozitų ir garantijų, pateiktų pagal bendrąją žemės ūkio politiką ir vėliau negrąžintų, kreditavimo (OL L 50, 1978 2 22, p. 1).

⁽³⁾ 2000 m. balandžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 814/2000 dėl bendrosios žemės ūkio politikos informacinių priemonių (OL L 100, 2000 4 20, p. 7).

taisyklės. Tos taisyklės turėtų būti taikomos ir BŽŪP numatytiems informacinėms priemonėms. Siekiant paprastumo ir darnos Reglamentas (EB) Nr. 814/2000 turėtų būti panaikintas toliau taikant specialias su finansuotųjų priemonių tikslais ir rūšimis susijusias nuostatas. Tomis priemonėmis taip pat turėtų būti atsižvelgiama į poreikį užtikrinti efektyvesnę plačiosios visuomenės informavimą ir didesnę Komisijos iniciatyva vykdomos įvairios komunikacinės veiklos sinergiją ir taip pat į poreikį užtikrinti, kad būtų veiksmingai informuojama apie Sąjungos politikos prioritetus. Todėl į tas priemones turėtų būti įtrauktos ir su BŽŪP susijusios informavimo priemonės, taikomos pagal institucinę komunikavimo tvarką, nurodytą Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas (toliau – Komisijos komunikatas dėl strategijos „Europa 2020“ biudžeto). II dalis. Politikos dokumentai“;

- (32) BŽŪP priemonių ir veiksmų finansavimas bus vykdomas iš dalies taikant pasidalijamąjį valdymą. Siekdama užtikrinti patikimą Sąjungos lėšų valdymą, Komisija turėtų tikrinti, kaip už išmokas atsakingos valstybių narių valdžios institucijos valdo lėšas. Tikslinga apibrėžti Komisijos atliekamų patikrų pobūdį, detalizuoti jos atsakomybės už biudžeto vykdymą sąlygas ir aiškiai nustatyti valstybių narių bendradarbiavimo pareigas;
- (33) kad Komisija galėtų vykdyti savo pareigą patikrinti, ar valstybėse narėse sukurtos ir tinkamai veikia Sąjungos išlaidų valdymo ir tikrinimo sistemos, turėtų būti numatyta nuostata, pagal kurią, neatsižvelgiant į valstybių narių vykdomą tikrinimą, patikras atlieka Komisijos įgalioti asmenys, veikiantys jos vardu, kurie prireikus gali prašyti valstybių narių padėti jiems atlikti savo darbą;
- (34) Komisijai perduotinai informacijai surinkti turi būti kuo plačiau naudojamos informacinės technologijos. Atlikdama patikras, Komisija turėtų galėti visapusiškai ir nedelsiant naudotis visa informacija apie išlaidas, užregistruota tiek popieriniuose dokumentuose, tiek elektronine forma;
- (35) siekiant nustatyti akredituotų mokėjimo agentūrų ir Sąjungos biudžeto finansinių ryši, Komisija turėtų kasmet patvirtinti tų mokėjimo agentūrų sąskaitas (finansinis sąskaitų patvirtinimas). Sprendime dėl sąskaitų patvirtinimo turėtų būti atsižvelgiama į ataskaitų užbaigtumą, tikslumą ir teisingumą, bet ne į išlaidų atitiktį Sąjungos teisei;
- (36) Komisija yra atsakinga už Europos Sąjungos biudžeto įgyvendinimą bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis pagal SESV 317 straipsnį. Komisija yra įgaliota nuspręsti, priimdama įgyvendinimo aktus, ar valstybių narių patirtos išlaidos atitinka Sąjungos teisę. Valstybės narės turėtų būti suteikta teisė pagrįsti savo sprendimus išmokėti išmokas, o valstybių narių ir Komisijos nesutarimo atveju turėtų būti ieškoma bendro sutarimo. Siekiant valstybėms narėms suteikti teises ir finansines garantijas dėl praeityje patirtų išlaidų, turėtų būti nustatytas maksimalus laikotarpis, per kurį Komisija gali nuspręsti, kokios finansinės pasekmės laukia nesilaikant taisyklių. Su EŽŪFKP susijusi atitikties patvirtinimo procedūra turėtų atitikti Komisijos atliekamų finansinių pataisų nuostatas, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 2 dalyje;
- (37) EŽŪGF atveju, jeigu išlaidos neatitinka Sąjungos teisės ir paramos gavėjas neturėjo teisės į jas, susigrąžintos sumos turėtų būti gražinamos į tą fondą. Siekiant suteikti pakankamai laiko visoms būtinioms administracinėms procedūroms, įskaitant vidaus patikrinimus, atlikti, valstybės narės reikalavimą paramos gavėjui sugrąžinti paramos sumas turėtų pateikti per 18 mėnesių nuo to laiko, kai tikrinimo ataskaitą ar panašų dokumentą, kuriame nurodyta, kad padarytas pažeidimas, patvirtina ir, atitinkamais atvejais, gauna mokėjimo agentūra arba už susigrąžinimą atsakinga įstaiga. Turėtų būti numatyta finansinės atsakomybės už pažeidimus sistema tiems atvejams, kai įvykdomas pažeidimas ir kai nepavyksta susigrąžinti visos sumos. Šiuo tikslu turėtų būti nustatyta tvarka, pagal kurią Komisija galėtų apsaugoti Sąjungos biudžeto interesus, priimdama sprendimą, pagal kurį atitinkama valstybė narė turi sumokėti dalį sumų, kurios buvo prarastos dėl pažeidimų ir nebuvo susigrąžintos per pagrįstą laikotarpį. Tam tikrais valstybės narės aplaidumo atvejais taip pat turėtų būti pagrįsta pareikalauti, kad atitinkama valstybė narė sumokėtų visą sumą. Tačiau, jeigu valstybės narės vykdo pagal vidaus procedūras numatytas pareigas, finansinė našta turėtų būti sąžiningai paskirstyta Sąjungai ir valstybei narei. Tos pačios taisyklės turėtų būti taikomos ir EŽŪFKP lėšų atveju, tačiau išlaikant specialią nuostatą, kad dėl pažeidimų susigrąžintas arba anuliuotas sumas turėtų būti galima ir toliau naudoti pagal patvirtintas atitinkamos valstybės narės kaimo plėtros programas, kadangi jos buvo paskirtos tai valstybei narei. Turėtų būti nustatytos ir nuostatos dėl valstybių narių pareigos teikti ataskaitas;
- (38) valstybių narių vykdomos susigrąžinimo procedūros gali tęstis keletą metų neturint garantijų, kad jos bus iš tiesų veiksmingos. Šių procedūrų įgyvendinimo sąnaudos taip pat gali būti neproporcingos sumoms, kurios yra ar gali būti surinktos. Todėl tam tikrais atvejais valstybės narės turėtų būti leista sustabdyti susigrąžinimo procedūras;

- (39) kad būtų apsaugoti Sąjungos biudžeto finansiniai interesai, valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad išitinkintų, jog fondų lėšomis finansuojami sandoriai iš tiesų yra atliekami ir vykdomi teisingai. Valstybės narės taip pat turėtų užkirsti kelią visiems paramos gavėjų pažeidimams arba pareigų nevykdymui, juos aptikti ir veiksmingai ištaisyti. Šiuo tikslu turėtų būti taikomas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽¹⁾. Tais atvejais, kai pažeidžiami žemės ūkio sektorių teisės aktai, o Sąjungos teisės aktuose nėra nustatyta išsamių taisyklių dėl administracinių sankcijų, valstybės narės turėtų taikyti nacionalines sankcijas, kurios turėtų būti veiksmingos, atgrasomos ir proporcingos;
- (40) turėtų būti vengiama pagal BŽŪP finansuoti veiklą, dėl kurios kitose politikos srityse, visų pirma aplinkosaugos ir visuomenės sveikatos, kurias apima bendras Europos Sąjungos biudžetas, atsiranda papildomų išlaidų. Be to, nustatčius naujas mokėjimo sistemas ir susijusias stebėsenos ir nuobaudų sistemas neturėtų atsirasti nereikalingų papildomų sudėtingų administracinių procedūrų ir daugiau biurokratijos;
- (41) taisyklės, susijusios su bendraisiais patikrų, nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimo ir su sankcijų skyrimo principais, įtrauktos į įvairių žemės ūkio sektorių reglamentus. Tos taisyklės turėtų būti sutelktos į vieną horizontalią teisinę sistemą. Jos turėtų apimti valstybių narių pareigas dėl administracinių ir patikrų vietoje, kuriomis siekiama patikrinti atitiktį BŽŪP priemonių nuostatomis, taip pat paramos susigrąžinimo, sumažinimo ir paramos neskyrimo taisykles. Taip pat turėtų būti nustatytos pareigų, kurios nebūtinai yra susijusios su paramos išmokomis, vykdymo patikrų taisyklės;
- (42) įvairiomis žemės ūkio sektorių teisės aktų nuostatomis reikalaujama, kad, siekiant užtikrinti reikiamos sumos susigrąžinimą pareigų nevykdymo atvejais, turėtų būti pateikiamas užstatas. Kad būtų sustiprinta užstatų sistema, visoms šioms nuostatomis turėtų būti taikoma viena horizontali taisyklė;
- (43) kai kurių Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 ir Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 numatytų išmokų atveju valstybė narė turėtų taikyti integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (toliau – integruota sistema). Siekiant padidinti Sąjungos paramos veiksmingumą ir pagerinti jos stebėseną, valstybėms narėms turėtų būti leista šią integruotą sistemą naudoti ir kitoms Sąjungos paramos sistemoms;
- (44) reikėtų išlaikyti pagrindinius tos integruotos sistemos elementus, visų pirma nuostatas dėl kompiuterinės duomenų bazės, žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemos, paramos paraiškų arba mokėjimo prašymų ir teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistemos, kartu atsižvelgiant į politikos pokyčius, visų pirma išmokos už klimatui ir aplinkai naudingą praktiką nustatymą ir kraštovaizdžio elementų naudą ekologiniu požiūriu. Valstybės narės turėtų tinkamai naudotis technologijomis rengdamos tas sistemas, siekdamos sumažinti administracinę našta ir užtikrinti veiksmingą ir efektyvią kontrolę;
- (45) siekdamos žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemoje sukurti referencinį pagrindą, kad būtų pažymėtos ekologiniu požiūriu svarbios vietovės, valstybės narės turėtų galėti atsižvelgti į konkrečią informaciją, kurią ūkininkų gali būti paprašyta pateikti 2015–2017 paraiškų teikimo metais pateikiamose paraiškose, pavyzdžiui, nurodant kraštovaizdžio elementus ar kitas vietas, kurios ekologiniu požiūriu gali būti laikomos svarbiomis vietovėmis ir prirėkus tokių elementų ir kitų vietovių dydį.
- (46) Sąjungos paramos sistemose numatytas išmokas, kurioms taikoma integruota sistema, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos paramos gavėjams išmoka visas iš karto, atsižvelgdamos į šiame reglamente numatytus sumažinimus, ir nustatytu laiku. Siekiant lankstesnio tiesioginių išmokų valdymo, valstybėms narėms turėtų būti leista išmokas, kurioms taikoma integruota sistema, išmokėti dalinėmis išmokomis ne daugiau kaip du kartus per metus;
- (47) įmonių, gaunančių išmokas ar jas išmokančių, komercinių dokumentų tikrinimas gali būti labai veiksminga sandorių, kurie sudaro EŽŪGF teikiamo finansavimo sistemos dalį, priežiūros priemonė. Komercinių dokumentų tikrinimo nuostatos pateiktos Tarybos reglamente (EB) Nr. 485/2008 ⁽²⁾. Šiuo tikrinimu papildomos kitos patikros, kurias jau atlieka valstybės narės. Be to, šis tikrinimas neturi poveikio nacionalinėms tikrinimo nuostatomis, kurios yra išsamesnės nei numatytosios tame reglamente;
- (48) pagal Reglamentą (EB) Nr. 485/2008 valstybės narės turėtų imtis priemonių, būtinų veiksmingai Sąjungos biudžeto finansinių interesų apsaugai, visų pirma siekdamos patikrinti iš EŽŪGF lėšų finansuojamų veiksmų tikrumą ir atitikimą. Siekiant aiškumo ir racionalumo atitinkamos nuostatos turėtų būti integruotos į vieną aktą. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 485/2008 turėtų būti panaikintas;

⁽¹⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽²⁾ 2008 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 485/2008 dėl valstybių narių atliekamo sandorių, sudarančių Europos žemės ūkio garantijų fondo finansavimo sistemos dalį, patikrinimo (OL L 143, 2008 6 3, p. 1).

- (49) turėtų būti nustatyta, kokie dokumentai bus tokio tikrinimo pagrindas, kad būtų galima atlikti visapusišką patikrinimą. Įmonės, kurios bus tikrinamos, turėtų būti atrenkamos remiantis sandorių, vykdomų jų atsakomybe, pobūdžiu bei įmonių, gaunančių išmokas arba jas išmokančių, pasiskirstymu pagal sektorius atsižvelgiant į jų finansinę svarbą EŽŪGF teikiamo finansavimo sistemoje;
- (50) turėtų būti apibrėžti pareigūnų, atsakingų už tikrinimą, įgaliojimai bei įmonių pareigos nustatytu laikotarpiu pateikti tokiems pareigūnams komercinius dokumentus ir taip pat suteikti informaciją, kurios jie paprašys. Turėtų būti įmanoma tikrais atvejais komercinius dokumentus konfiskuoti;
- (51) atsižvelgiant į tarptautinę prekybos žemės ūkio produktais struktūrą ir siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą būtina organizuoti valstybių narių bendradarbiavimą. Taip pat būtina Sąjungos lygiu sukurti centralizuotą trečiojoje šalyse įsisteigusių įmonių, gaunančių išmokas arba jas išmokančių, dokumentacijos sistemą;
- (52) nors už tikrinimo programų priėmimą atsako valstybės narės, būtina, kad tos programos būtų pateiktos Komisijai ir ji galėtų imtis priemonių ir koordinavimo siekdama užtikrinti, kad tos programos būtų priimtoms remiantis atitinkamais kriterijais ir kad tikrinimas būtų sutelktas į tuos sektorius ar įmones, kuriose sukčiavimo rizika yra didelė. Itin svarbu, kad kiekvienoje valstybėje narėje būtų specialus departamentas, atsakingas už šiame reglamente numatytą komercinių dokumentų tikrinimo stebėseną arba to tikrinimo koordinavimą. Tie specialūs departamentai turėtų veikti nepriklausomai nuo departamentų, kurie atlieka tikrinimą prieš mokėjimą. Informacija, gauta to tikrinimo metu, turėtų būti laikoma profesine paslaptimi;
- (53) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003⁽¹⁾, kuris buvo pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 73/2009, nustatytas principas, pagal kurį visas tam tikros BŽŪP numatytos paramos išmokėjimas gavėjui turėtų būti siejamas su taisyklių, taikomų žemės valdymui, žemės ūkio gamybai ir veiklai, laikymusi. Tas principas vėliau buvo įtrauktas į Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005⁽²⁾ ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007⁽³⁾.
- Pagal vadinamąją kompleksinės paramos sistemą valstybės narės turi taikyti sankcijas, kuriomis sumažinama arba neskiriama visa pagal BŽŪP gaunama parama arba jos dalis;
- (54) kompleksinės paramos sistema į BŽŪP įtraukiami pagrindiniai aplinkos, klimato kaitos prevencijos, geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės, visuomenės sveikatos, gyvūnų, augalų sveikatos ir gyvūnų gerovės standartai. Kompleksine parama siekiama prisidėti prie tvaraus žemės ūkio vystymo didinant paramos gavėjų informuotumą apie poreikį laikytis tų pagrindinių standartų. Ja taip pat siekiama prisidėti prie to, kad BŽŪP labiau atitiktų visuomenės lūkesčius, geriau derinant tą politiką su aplinkos, visuomenės sveikatos, gyvūnų, augalų sveikatos ir gyvūnų gerovės politika. Kompleksinės paramos sistema yra neatskiriama BŽŪP dalis, todėl ją reikėtų išsaugoti. Tačiau jos apimtis, kurią šiuo metu sudaro atskiri teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimų ir geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartų sąrašai, turėtų būti supaprastinta, kad būtų užtikrintas ir labiau regimas kompleksinės paramos sistemos nuoseklumas. Šiuo tikslu reikalavimai ir standartai turėtų būti įtraukti į vieną sąrašą ir sugrupuoti pagal sritis ir problemas. Remiantis įgyta patirtimi taip pat pastebėta, kad keletas kompleksinės paramos teikimo reikalavimų nepakankamai susiję su ūkininkavimo veikla ar valdos plotu arba labiau taikytini nacionalinėms valdžios institucijoms nei paramos gavėjams. Todėl ta taikymo sritis turėtų būti patikslinta. Taip pat turėtų būti įtraukta nuostata dėl daugiamečių ganyklų išlaikymo 2015 m. ir 2016 m.;
- (55) kad teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimai būtų taikomi ūkių lygiu ir jais būtų užtikrinamos lygios visų ūkininkų galimybės, jie turi būti išsamiai įgyvendinti valstybėse narėse;
- (56) pagal Direktyvos 2000/60/EB 22 straipsnį Tarybos direktyva 80/68/EEB⁽⁴⁾ turi būti panaikinta 2013 m. gruodžio 23 d. Siekiant išlaikyti pagal kompleksinės paramos

(1) 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1782/2003, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies keičiantis Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL L 270, 2003 10 21, p. 1).

(2) 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

(3) 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1234/2007, nustatantis bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas) (OL L 299, 2007 11 16, p. 1).

(4) 1979 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyva 80/68/EEB dėl požeminio vandens apsaugos nuo tam tikrų pavojingų medžiagų keliamos taršos (OL L 20, 1980 1 26, p. 43).

- sistemą taikomas tokias pačias taisykles, susijusias su požeminio vandens apsauga, kaip nustatyta Direktyvoje 80/68/EEB paskutinę jos galiojimo dieną, tikslinga pakoreguoti kompleksinės paramos taikymo sritį ir apibrėžti geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, apimančius tos direktyvos 4 ir 5 straipsnių reikalavimus;
- (57) kompleksinės paramos sistema numatyti tam tikri administraciniai reikalavimai tiek paramos gavėjams, tiek nacionalinėms administracijoms, nes turi būti užtikrinamas duomenų registravimas, atliekamos patikros ir prirėkūs taikomos sankcijos. Tos sankcijos turėtų būti proporcingos, veiksmingos ir atgrasomos. Jomis neturėtų būti daromas poveikis kitoms kitomis Sąjungos arba nacionalinės teisės nuostatomis numatytioms sankcijoms. Siekiant nuoseklumo tikslinga atitinkamas Sąjungos nuostatas sujungti į vieną teisinį dokumentą. Gali būti laikoma, kad ūkininkų, kurie dalyvauja smulkių ūkininkų sistemoje, nurodytoje Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje, atveju pastangos, kurių reikia norint atitikti kompleksinės paramos sistemos reikalavimus, nusveria sistemos taikymo šiems ūkininkams naudą. Todėl siekiant paprastumo tiems ūkininkams turėtų būti netaikoma kompleksinės paramos sistema, ypač jos kontrolės sistema bei sankcijos. Tačiau tai neturėtų paveikti šių ūkininkų pareigų laikytis galiojančios žemės ūkio sektorių teisės ar galimybės būti tikrinamiems bei susilaukti sankcijų pagal tą teisę;
- (58) Reglamentu (EB) Nr. 1782/2003 nustatyta geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartų sistema, pagal kurią valstybės narės turi priimti nacionalinius standartus atsižvelgdamos į konkrečias atitinkamų teritorijų charakteristikas, įskaitant dirvožemio ir klimato sąlygas, esamas ūkininkavimo sistemas (žemės panaudojimą, sėjomainą, ūkininkavimo praktiką) ir ūkių struktūrą. Tais geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartais siekiama padėti užkirsti kelią dirvožemio erozijai, išlaikyti organines dirvožemio medžiagas ir jo struktūrą, užtikrinti būtinausią priežiūrą, išvengti buveinių nykimo ir saugoti bei tvarkyti vandens telkinius. Todėl į šiame reglamente nustatytą platesnę kompleksinės paramos sistemos taikymo sritį turėtų būti įtraukta sistema, pagal kurią valstybės narės turi priimti nacionalinius geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus. Į Sąjungos sistemą turėtų būti įtrauktos ir geresnio vandens, dirvožemio, anglies sankaupų, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio problemų sprendimo ir būtinausios žemės priežiūros taisyklės;
- (59) paramos gavėjai turėtų aiškiai žinoti, kokių kompleksinės paramos taisyklių jie turi laikytis. Šiuo tikslu visi tas taisykles sudarantys reikalavimai ir standartai turėtų būti išsamiai, suprantamai ir su paaiškinimais pateikti valstybėms narėms, jei įmanoma, ir elektroninėmis priemonėmis;
- (60) norint veiksmingai įgyvendinti kompleksinės paramos sistemą, turi būti tikrinama, ar paramos gavėjai vykdo pareigas. Jeigu valstybė narė nusprendžia pasinaudoti galimybe netaikyti išmokos mažinimo ar neskyrimo tais atvejais, kai atitinkama suma yra mažesnė nei 100 EUR, kitais metais kompetentinga kontrolės institucija turėtų patikrinti dalį ūkininkų siekdama nustatyti, ar atitinkamas nesilaikymas pašalintas;
- (61) siekiant užtikrinti darnų Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimą finansuojant BŽŪP išlaidas, ypač sudaryti galimybę Komisijai stebėti valstybių narių vykdomą finansų valdymą bei patvirtinti akredituotų mokėjimo agentūrų sąskaitas, valstybės narės turi tam tikrą informaciją perduoti Komisijai arba sudaryti galimybes Komisijai ją gauti;
- (62) siekiant surinkti Komisijai perduotiną informaciją ir sudaryti galimybes Komisijai prirėkūs tiesiogiai naudotis visa popieriniuose dokumentuose ir elektroninėse laikmenose saugoma informacija apie išlaidas, turėtų būti nustatytos atitinkamos duomenų pateikimo ir perdavimo taisyklės, įskaitant taisykles dėl terminų;
- (63) taikant nacionalines kontrolės sistemas ir atliekant atitikties patvirtinimą gali būti perduodami asmens duomenys ar komercinės paslaptys, todėl valstybės narės ir Komisija turėtų užtikrinti informacijos, gautos šiomis aplinkybėmis, konfidencialumą;
- (64) siekiant užtikrinti patikimą finansinį Sąjungos biudžeto valdymą ir nešališkumą valstybių narių bei paramos gavėjų atžvilgiu, turėtų būti nustatytos euro naudojimo taisyklės;
- (65) euro perskaičiavimo į nacionalinę valiutą kursas veiksmo vykdymo laikotarpiu gali varijuoti. Todėl atitinkamoms sumoms taikomas kursas turėtų būti nustatytas atsižvelgiant į įvykį, kuriuo pasiekiamas ekonominis veiksmo tikslas. Turėtų būti taikomas tos dienos, kurią įvyko tas operacinis įvykis, valiutos kursas. Būtina nurodyti šį operacinį įvykį arba atšaukti jo taikymą laikantis tam tikrų kriterijų, visų pirma atsižvelgiant į pinigų judėjimo spartą. Tie kriterijai nustatyti Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2799/98 ⁽¹⁾ ir jais papildomos panašios Reglamente (EB) Nr. 1290/2005 nuostatos. Siekiant aiškumo ir racionalumo atitinkamos nuostatos turėtų būti integruotos į vieną teisės aktą. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 2799/98 turėtų būti panaikintas;

⁽¹⁾ 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2799/98, nustatantis žemės ūkio politikos priemones dėl euro (OL L 349, 1998 12 24, p. 1).

- (66) turėtų būti nustatytos specialios taisyklės, kaip elgtis išimtinėmis finansinėmis aplinkybėmis Sąjungoje arba pasaulio rinkoje, kai būtini skubūs veiksmai siekiant užtikrinti, kad pagal BŽŪP nustatytos priemonės būtų veiksmingos;
- (67) valstybėms narėms, kurių valiuta yra ne euro, turėtų būti sudaryta galimybė išlaidas, patirtas taikant BŽŪP teisės aktus, padengti eurais, o ne nacionaline valiuta. Reikalingos specialios taisyklės, kuriomis būtų užtikrinama, kad dėl naudojimosi tokia galimybe nesudarytų jokio neteisėto pranašumo išmoką gaunančioms arba išmokančioms šalims;
- (68) kiekviena pagal BŽŪP vykdoma priemonė turėtų būti stebima ir vertinama, kad būtų užtikrinta jos kokybė ir parodyti rezultatai. Šiuo tikslu turėtų būti sudarytas rodiklių sąrašas, o Komisija turėtų įvertinti BŽŪP rezultatus politikos tikslų perspektyvios maisto gamybos, tvaraus gamtos išteklių valdymo ir kovos su klimato kaita bei darnaus teritorinio vystymosi srityse atžvilgiu. Vertinant BŽŪP rezultatus visų pirma perspektyvios maisto gamybos tikslo atžvilgiu turėtų būti atsižvelgta į visus atitinkamus veiksnius, įskaitant sąnaudų maržos kaitą. Komisija turėtų nustatyti bendrą stebėsenos ir vertinimo sistemą, kuria be kita ko būtų užtikrinta, kad atitinkami duomenys, įskaitant valstybių narių pateikiamą informaciją, būtų prieinami laiku. Tai darydama ji turėtų atsižvelgti į duomenų poreikį ir potencialių duomenų šaltinių sinergiją. Be to, Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas. II dalis“ pažymėta, kad visos Sąjungos biudžete su klimato politika susijusios išlaidos turėtų būti padidintos mažiausiai 20 %, skiriant įvairių politikos krypčių įnašą. Todėl Komisija turėtų galėti įvertinti pagal BŽŪP teikiamos Sąjungos paramos poveikį siekiant su klimatu susijusių tikslų;
- (69) taikoma Sąjungos teisė dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001⁽²⁾;
- (70) 2010 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimu sujungtose bylose C-92/09 ir C-93/09 *Volker ir Markus Schecke GbR ir Hartmut Eifert prieš Land Hessen*⁽³⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 42 straipsnio 8b punktas
- ir 44a straipsnis ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 259/2008⁽⁴⁾ paskelbti negaliojančiais tiek, kiek jais nustatoma pareiga fondų lėšas gaunančių fizinių asmenų atveju skelbti visų gavėjų asmens duomenis, neskirstant jų pagal reikšmingus kriterijus, pavyzdžiui, tokios pagalbos gavimo laikotarpius, jos mokėjimo dažnį arba pobūdį ir dydį;
- (71) po to, kai buvo priimtas šis sprendimas, laukiant ir kol dar nepriimtos naujos taisyklės, atsižvelgiant į Teismo pareikštus prieštaravimus, Reglamentas (EB) Nr. 259/2008 buvo iš dalies pakeistas Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 410/2011⁽⁵⁾, siekiant aiškiai nustatyti, kad paramos gavėjų pareiga skelbti informaciją netaikoma fizinių asmenų atveju;
- (72) 2011 m. rugsėjo mėn. Komisija konsultavosi su suinteresuotaisiais subjektais, subūrusi profesinių žemės ūkio ar prekybos organizacijų atstovus, maisto pramonės sektoriaus ir darbuotojų, taip pat pilietinės visuomenės ir Sąjungos institucijų atstovus. Konsultacijų metu buvo pasiūlyta įvairių galimų variantų, susijusių su Sąjungos žemės ūkio fondų lėšas gaunančių fizinių asmenų duomenų skelbimu ir proporcingumo principo laikymusi, kai viešai skelbiama atitinkama informacija. Suinteresuotieji subjektai toje konferencijoje diskutavo apie galimą poreikį paskelbti fizinio asmens vardą ir pavardę, kad būtų laikomasi tikslo geriau apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, didinamas skaidrumas ir akcentuojami paramos gavėjų pasiekimai teikiant viešąsias gėrybes, tuo pat metu užtikrinant, kad tuo skelbimu nebūtų viršijama to, kas būtina šiems teisėtiems tikslams pasiekti;
- (73) savo sprendime byloje *Volker und Markus Schecke GbR ir Hartmut Eifert prieš Land Hessen* Teismas neprieštaravo tam, kad tikslas sustiprinti viešąją lėšų, gautų iš fondų, naudojimo kontrolę yra teisėtas. Tačiau Teismas pabrėžė, kad reikia apsvaistyti informacijos apie atitinkamus gavėjus paskelbimo būdus, kurie atitinka tokio paskelbimo tikslą ir kartu mažiau ribotų šių paramos gavėjų teisę į pagarbą jų privačiam gyvenimui apskritai ir konkrečiai į jų asmens duomenų apsaugą;

(1) 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

(2) 2001 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

(3) [2010] Rink. I-11063.

(4) 2008 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 259/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 nuostatų dėl informacijos apie Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos gavėjus skelbimo taikymo taisyklės (OL L 76, 2008 3 19, p. 28).

(5) 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 410/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 259/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 nuostatų dėl informacijos apie Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos gavėjus skelbimo taikymo taisyklės (OL L 108, 2011 4 28, p. 24).

- (74) viešosios kontrolės stiprinimo pavienių paramos gavėjų atžvilgiu tikslas turėtų būti analizuojamas atsižvelgiant į naują finansų valdymo ir kontrolės sistemą, kuri bus taikoma nuo 2014 m. sausio 1 d., ir į valstybių narių įgytą patirtį. Pagal tą naują sistemą neįmanoma, kad nacionalinių administracijų vykdoma kontrolė būtų išsami, visų pirma todėl, kad beveik visų sistemų atveju tik ribotos paramos gavėjų dalies atžvilgiu gali būti atliktos patikros vietoje. Be to, toje naujojoje sistemoje numatyta, kad tam tikromis sąlygomis valstybės narės gali sumažinti patikrų vietoje skaičių.
- Jeigu mažiausios kontrolės normos būtų žymiai padidintos, dabartinėmis aplinkybėmis nacionalinėms administracijoms tektų tokia papildoma finansinė ir administracinė našta, kad tos administracijos negalėtų su ja susitvarkyti;
- (75) tokiomis aplinkybėmis fondų paramos gavėjų vardų ir pavardžių ar pavadinimų skelbimas suteikia priemonių stiprinti viešąją šių lėšų naudojimo kontrolę ir todėl veiksmingai papildo esamą valdymo ir kontrolės sistemą, o tai būtina norint užtikrinti deramą Sąjungos finansinių interesų apsaugos lygį. Tai pasiekama iš dalies tokio skelbimo prevenciniu ir atgrasomu poveikiu atgrasant pavienius paramos gavėjus nuo netinkamo elgesio ir kartu iš dalies didinant asmeninę ūkininkų atsakomybę už gautų viešojo sektoriaus lėšų naudojimą;
- (76) šiomis aplinkybėmis pilietinės visuomenės, įskaitant žiniasklaidą ir nevyriausybinės organizacijas, atliekamas vaidmuo ir jų įnašas stiprinant administracijų kontrolės sistemą kovojant su sukčiavimu ir netinkamu viešojo sektoriaus lėšų panaudojimu turėtų būti tinkamai pripažintas;
- (77) atitinkamos informacijos skelbimas taip pat atitinka Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 išdėstytą požiūrį;
- (78) alternatyviai, būtų įmanoma sustiprinti viešąją kontrolę pavienių paramos gavėjų atžvilgiu numatant valstybių narių pareigą užtikrinti visuomenei galimybę, pateikus prašymą, susipažinti su atitinkama informacija jos neskelbiant. Tačiau tai būtų mažiau veiksminga ir kiltų pavojus sukurti nepageidaujamų įgyvendinimo skirtumų. Todėl nacionalinėms valdžios institucijoms turėtų būti sudaryta galimybė remtis viešąja kontrole pavienių paramos gavėjų atžvilgiu skelbiant jų vardus ir pavardes ar pavadinimus ir atitinkamus duomenis;
- (79) jeigu turi būti pasiektas viešosios fondų lėšų naudojimo kontrolės tikslas, tam tikro lygio informacija apie paramos gavėjus turi būti skelbiama visuomenei. Ta informacija turėtų apimti duomenis apie gavėjo tapatybę, skirtą sumą, lėšas skyrusį fondą, atitinkamos priemonės tikslą ir pobūdį. Ji turėtų būti skelbiama taip, kad būtų daromas mažiausias poveikis gavėjų teisei į privatų gyvenimą apskritai ir, konkrečiai, jų asmens duomenų apsaugai – tai yra teisėms, pripažintoms Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose;
- (80) siekdamas užtikrinti šio reglamento atitiktą proporcingumo principui, teisės aktų leidėjas išnagrinėjo visas alternatyvias priemones viešosios fondų lėšų naudojimo kontrolės tikslui pasiekti, kaip išanalizuota memorandume, pateiktame Tarybos dokumento 6370/13 priede, ir pasirinko tą priemonę, kurios poveikis atitinkamoms asmens teisėms būtų mažiausias;
- (81) paskelbus informaciją apie priemonę, pagal kurią ūkininkui suteikiama teisė gauti pagalbą ar paramą, apie pagalbos ar paramos pobūdį ir tikslą, visuomenė gautų konkrečios informacijos apie subsidijuojamą veiklą ir tikslą, kuriuo suteikta pagalba ar parama. Be to, tai padėtų užtikrinti prevencinį ir atgrasomą viešosios kontrolės poveikį apsaugant finansinius interesus;
- (82) siekiant išlaikyti pusiausvyrą tarp siekiamo tikslo vykdyti viešąją fondų lėšų naudojimo kontrolę ir gavėjų teisės į privatų gyvenimą apskritai ir teisės į asmens duomenų apsaugą, reikėtų atsižvelgti į pagalbos dydį. Po išsamios analizės ir konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais nustatyta, kad siekiant padidinti tokio informacijos skelbimo veiksmingumą ir riboti poveikį gavėjų teisėms, reikia nustatyti gautos pagalbos sumos ribinį dydį, kurio neviršijusių gavėjų vardai ir pavardės ar pavadinimai nebūtų skelbiami;
- (83) tas ribinis dydis turėtų būti *de minimis* ir turėtų atspindėti pagal BŽŪP sistemą nustatytą sistemų paramos dydį ir turėtų būti juo pagrįstas. Kadangi valstybių narių žemės ūkio ekonomikos struktūros yra labai skirtingos ir gali gerokai skirtis nuo vidutinio Sąjungos ūkio struktūros, turėtų būti leidžiama taikyti skirtingus mažiausius ribinius dydžius, atspindinčius konkrečią valstybių narių padėtį. Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 nustatoma paprasta konkrečiai mažiems ūkiams skirta sistema. To reglamento 63 straipsnyje nustatyti pagalbos sumos skaičiavimo kriterijai. Siekiant nuoseklumo, tuo atveju, kai valstybės narės taiko sistemą, ribinis dydis, į kurią reikia atsižvelgti, turėtų būti nustatytas to paties lygio kaip ir valstybės narės nustatytos sumos, kaip nurodyta to reglamento 63 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje arba 63 straipsnio 2 dalies (ES) Nr. 1307/2013 antroje pastraipoje. Tuo atveju, kai valstybės narės nusprendžia netaikyti tos sistemos, ribinis dydis, į kurią reikia atsižvelgti, turėtų būti nustatytas to paties lygio kaip didžiausia pagal sistemą galima paramos suma, kaip numatyta Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 63 straipsnyje. Tais atvejais, kai konkretus ribinis dydis neviršijamas, skelbime turėtų būti nurodoma visa svarbi informacija, išskyrus vardą ir pavardę ar pavadinimą, kad mokesčių mokėtojai galėtų susidaryti tikslią nuomonę apie BŽŪP;

- (84) viešai skelbiant tą informaciją kartu su bendra informacija visuomenei, numatyta šiame reglamente, didinamas Sąjungos lėšų naudojimo skaidrumas tokiu būdu prisidedant prie tos politikos matomumo ir geresnio supratimo. Tai sudaro galimybes piliečiams aktyviau dalyvauti sprendimų priėmimo procese, be to, taip užtikrinamas didesnis administravimo teisėtumas, veiksmingumas ir atskaitingumas piliečiams. Tai taip pat padėtų piliečiams išvysti konkrečių pavyzdžių, kaip žemės ūkio veikla kuriamos „viešosios gėrybės“, ir sustiprintų valstybės paramos žemės ūkio sektoriui teisėtumą;
- (85) todėl turi būti laikomasi nuomonės, kad numatant bendrą atitinkamos informacijos skelbimą neviršijama tai, kas būtina demokratinėje visuomenėje ir siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, taip pat atsižvelgiant į išskirtinę siekiamo tikslo vykdyti viešąją fondų lėšų naudojimo kontrolę svarbą;
- (86) siekiant laikytis duomenų apsaugos reikalavimų fondų lėšų gavėjai prieš paskelbiant jų duomenis turėtų būti informuojami apie jų duomenų skelbimą. Jie taip pat turėtų būti informuojami apie tai, kad siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus jų duomenis gali tvarkyti tik Sąjungos ir valstybių narių audito ir tyrimų įstaigos. Be to, gavėjai turėtų būti informuojami apie savo teises pagal Direktyvą 95/46/EB ir apie procedūras, pagal kurias naudojamos šiomis teisėmis;
- (87) todėl, atlikus išsamią analizę ir įvertinus tinkamiausią būdą apsaugoti gavėjų teisę į asmens duomenų apsaugą, taip pat remiantis derybų dėl šio reglamento metu Komisijos pateikta informacija, turėtų būti šiame reglamente nustatytos naujos taisyklės, kuriomis reglamentuojamas informacijos apie visus fondų lėšų gavėjus skelbimas;
- (88) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai;
- (89) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su: akreditacijos mokėjimo agentūroms ir koordinavimo įstaigoms suteikimo, atšaukimo ir peržiūrėjimo procedūromis, taip pat mokėjimo agentūrų akreditacijos priežiūros procedūromis; taisyklėmis, reglamentuojančiomis mokėjimo agentūrų darbą ir valdymo deklaracijos patikras, koordinavimo įstaigos veikimą ir tos įstaigos atliekamą informacijos perdavimą Komisijai; taisyklėmis, susijusiomis su sertifikavimo įstaigų užduotimis, įskaitant patikras, taip pat sertifikatus ir ataskaitas bei kartu pateikiamus dokumentus, kuriuos tos įstaigos turi parengti. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;
- (90) Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai taip pat turėtų būti susiję su: audito principais, kuriais grindžiamas sertifikavimo įstaigų nuomonės, įskaitant rizikos įvertinimą, vidaus kontrolę ir reikiamą audito įrodymų lygį, audito metodais, kuriais teikdamos nuomones turi remtis sertifikavimo įstaigos, atsižvelgdamos į tarptautinius audito standartus, atitinkamais atvejais įskaitant kiekvienos gyventojų grupės atskirojo integruoto ėminio naudojimą ir, jeigu taikytina, galimybę dalyvauti mokėjimo agentūrų atliekamose patikrose vietoje.
- (91) Jie taip pat turėtų būti susiję su: vienodo ūkių konsultavimo sistemos įgyvendinimo užtikrinimo taisyklėmis; EŽŪGF mėnesinių išmokų valstybėms narėms nustatymu; valstybės intervencijos priemonių finansavimo sumų nustatymu; taisyklėmis, susijusiomis su palydovinių nuotraukų, kurių reikia Komisijos atliekamoms patikroms, įsigijimo ir priemonių, kurių imasi Komisija pasitelkdama nuotolinio stebėjimo technologijomis grindžiamas priemones, siekdama stebėti žemės ūkio išteklius, finansavimu; su Komisijos vykdomo tų palydovinių nuotraukų įsigijimo ir žemės ūkio išteklių stebėjimo procedūra, sistema, reglamentuojančia palydovinių nuotraukų ir meteorologinių duomenų įsigijimą, didinimą bei naudojimą ir atitinkamais atvejais taikytinus terminus.
- (92) Jie taip pat turėtų būti susiję su: pagal finansinės drausmės procedūrą – tiesioginių išmokų koregavimo koeficientu, taip pat jo pritaikymu ir sąlygomis, taikytinomis asignavimų perkėlimui pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalį siekiant finansuoti tiesiogines išmokas; pagal biudžetinės drausmės procedūrą – preliminariu išmokų sumos nustatymu ir preliminariu turimo biudžeto paskirstymu valstybėms narėms;
- (93) be to, Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti susiję su: laikotarpiu, per kurį akredituotos mokėjimo agentūros turi parengti ir Komisijai pateikti tarpines deklaracijas dėl išlaidų, susijusių su kaimo plėtros programomis, nustatymu; mėnesinių arba tarpinių išmokų valstybėms narėms sumažinimu arba jų mokėjimo sustabdymu, duomenimis apie mokėjimo agentūrų atskirų sąskaitų tvarkymą; konkrečiomis sąlygomis, taikomomis informacijai, kuri turi būti registruojama mokėjimo agentūrų tvarkomose sąskaitose; taisyklėmis dėl intervencijos priemonių, taikomų kaip viešasis saugojimas, ir kitų iš fondų finansuojamų išlaidų finansavimo ir apskaitos, dėl sąlygų, reglamentuojančių automatinio

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

įsipareigojimų panaikinimo procedūros įgyvendinimą, dėl tinkamo Komisijos valstybėms narėms skiriamų išmokų mokėjimo sustabdymo tais atvejais, kai valstybės narės per vėlavimą pateikia informaciją, veikimo procedūros ir kitų praktinių detalių;

(94) be to, Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti susiję su: procedūromis, susijusiomis su konkrečiomis pareigomis, kurias valstybės narės turi vykdyti patikrų atveju; procedūromis, susijusiomis su bendradarbiavimo pareigomis, kurias valstybės narės turi vykdyti Komisijos atliekamų patikrinimų vietoje ir galimybės gauti informaciją atveju; pareigos pranešti apie pažeidimus ir sukčiavimo atvejus procedūromis ir kitomis praktinėmis detalėmis, sąlygomis, kuriomis turi būti saugomi patvirtinamieji dokumentai, susiję su atliktais mokėjimais, ir dokumentai, susiję su Sąjungos teisėje nustatytais administracinių ir fizinių patikrų atlikimu; sąskaitų patvirtinimu ir sąskaitų atitikties patvirtinimu, Sąjungos finansavimo netaikymu į Sąjungos biudžetą mokamoms sumoms, nepagrįstai išmokėtų sumų ir palūkanų susigrąžinimo procedūromis, pranešimų ir informavimo apie pažeidimus formomis, kurias valstybės narės turi teikti Komisijai;

(95) Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti susiję su: taisyklėmis, kuriomis siekiama vienodo valstybių narių pareigų, susijusių su Sąjungos finansinių interesų apsauga, taikymo, būtinomis taisyklėmis, kuriomis siekiama vienodo patikrų taikymo Sąjungoje, dalinio arba visiško išmokų arba teisių į išmokas panaikinimo taikymo arba apskaičiavimo; nepagrįstai išmokėtų išmokų susigrąžinimu ir nuobaudų taikymu, taip pat neteisėtai skirtų teisių į išmokas atžvilgiu, ir palūkanų taikymu. Jie taip pat turėtų būti susiję su administracinių nuobaudų taikymu ir apskaičiavimu, reikalavimų nesilaikymo pripažinimo mažareikšmiu išsamomis taisyklėmis, taisyklėmis, pagal kurias nustatomi atvejai, kai dėl nuobaudų pobūdžio valstybės narės gali pasilikti susigrąžintas nuobaudų sumas; ir mėnesinių išmokų mokėjimo sustabdymu konkrečiais atvejais, kuriems taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013;

(96) Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti susiję su: užstatų, kurie turi būti pateikiami, forma ir užstatų pateikimo, priėmimo ir pirminių užstatų pakeitimo tvarka; užstatų grąžinimo procedūromis ir pranešimu, kurį turi pateikti valstybės narės arba Komisija užstatų atveju. Jie taip pat turėtų būti susiję su taisyklėmis, kurios yra būtinos ir pateisinamos skubiais atvejais siekiant išspręsti konkrečias problemas, susijusias su mokėjimo laikotarpiais ir išankstiniais mokėjimais; taisyklėmis dėl paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų, taip pat teisių į išmokas paraiškų, įskaitant galutinę paraiškų pateikimo dieną, reikalavimus dėl būtiniausios informacijos, kuri turi būti

pateikta paraiškoje, paramos paraiškų keitimo arba atsiėmimo nuostatas, reikalavimo pateikti paramos paraišką taikymo išimti ir nuostatas, pagal kurias valstybės narės gali taikyti supaprastintas procedūras arba ištaisyti akivaizdžias klaidas;

(97) Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai taip pat turėtų būti susiję su: taisyklėmis dėl patikrų, atliekamų siekiant patikrinti, ar vykdomos pareigos, ir paramos paraiškoje arba mokėjimo prašyme pateiktos informacijos tikslumą ir išsamumą, vykdymo, įskaitant taisykles dėl matavimams taikomų nuokrypių atliekant patikras vietoje, technines specifikacijas, kurių reikia siekiant vienodai taikyti integruotą administravimo ir kontrolės sistemą; taisyklėmis, taikomomis tais atvejais, kai perleidžiant valdą kartu perleidžiamos visos dar neįvykdytos pareigos dėl atitikties atitinkamos paramos skyrimo reikalavimams; ir taisyklėmis dėl išankstinių mokėjimų. Jie taip pat turėtų būti susiję su taisyklėmis, kuriomis siekiama vienodai taikyti taisykles dėl komercinių dokumentų patikros; procedūromis, susijusiomis su pačių valstybių narių duomenų bankais ir analitiniu izotopinių duomenų, kurie padės aptikti sukčiavimo atvejus, banku; procedūromis, susijusiomis su kontrolės valdžios institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba, atitikties prekybos standartams patikrų atlikimo taisyklėmis, taisyklėmis dėl valdžios institucijų, atsakingų už patikrų vykdymą, taip pat dėl jų turinio, dažnumo bei prekybos etapo, kuriuo tos patikros atliekamos;

(98) Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai taip pat turėtų būti susiję su: kilmės vietos nuorodomis, geografinėmis nuorodomis ir saugomais tradiciniais terminais susijusių patikrų atveju – su informacija, kurią valstybės narės turi pateikti Komisijai; taisyklėmis dėl valdžios institucijos, kuri atsako už atitikties produkto specifikacijai tikrinimą, įskaitant tuos atvejus, kai geografinis rajonas yra trečiojoje šalyje, veiksmais, kuriuos turi įgyvendinti valstybės narės, kad užkirstų kelią neteisėtam saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų naudojimui ir saugomų tradicinių terminų vartojimui, patikromis ir tikrinimu, kuriuos turi atlikti valstybės narės, įskaitant bandymus;

jie taip pat turėtų būti susiję su: taisyklėmis dėl patikrų siekiant patikrinti, ar vykdomos kompleksinės paramos pareigos, atlikimo; išsamomis procedūrinėmis ir techninėmis taisyklėmis, susijusiomis su administracinių nuobaudų apskaičiavimu ir taikymu kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo atveju; taisyklėmis, susijusiomis su valstybių narių Komisijai perduodama informacija, kaip nurodyta 104 straipsnyje; ir priemonėmis, kuriomis užtikrinamas Sąjungos teisės taikymas tais atvejais, kai jam gali trukdyti su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika;

- (99) be to, Komisijos įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti susiję su: BŽŪP būdingais stebėsenos ir vertinimo rodikliais; taisyklėmis dėl informacijos, kurią valstybės narės turi pateikti Komisijai BŽŪP stebėsenos ir įvertinimo tikslais; taisyklėmis dėl paramos iš fondų gavėjų sąrašo skelbimo forma ir tvarkaraščiu, vienodu paramos gavėjų informavimo apie tai, kad jų duomenys bus skelbiami viešai, nuostatų taikymu, bei Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimu skelbiant paramos iš fondų gavėjų sąrašą;
- (100) patariamoji procedūra turėtų būti taikoma kai kuriems įgyvendinimo aktams priimti. Įgyvendinimo aktų, susijusių su Komisijos atliekamu sumų apskaičiavimu, atveju patariamąja procedūra Komisijai suteikiama galimybė prisiimti visą atsakomybę už biudžeto valdymą ir siekiama didesnio veiksmingumo, nuspėjamumo ir spartos, atsižvelgiant į terminus ir biudžeto procedūras. Įgyvendinimo aktų dėl valstybėms narėms išmokėtų išmokų ir sąskaitų patvirtinimo procedūros vykdymo atveju patariamąja procedūra Komisijai suteikiama galimybė prisiimti visą atsakomybę už biudžeto valdymą ir nacionalinių mokėjimo agentūrų metinių finansinių ataskaitų tikrinimą siekiant šias ataskaitas patvirtinti arba, jei išlaidos neatitinka Sąjungos taisyklių, neskirti Sąjungos finansavimo šioms išlaidoms padengti. Kitais atvejais priimant įgyvendinimo aktus turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra;
- (101) Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus netaikant Reglamento (ES) Nr. 182/2011 dėl EŽŪGF išlaidoms skiriamo grynojo likučio nustatymo ir papildomų išmokų išmokėjimo arba išskaitymų atlikimo pagal mėnesinių išmokų tvarką;
- (102) kadangi pereinant nuo šiuo reglamentu panaikintų reglamentų sistemų prie šiuo reglamentu nustatytos sistemos gali kilti praktinių ir specifinių problemų, turėtų būti numatyta, kad Komisija priima būtinas ir tinkamai pagrįstas priemones;
- (103) siekiant skubiai parengti sklandų numatytų priemonių įgyvendinimą, šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną;
- (104) kadangi pagal šį reglamentą finansuojamų kaimo plėtros programų programavimo laikotarpis prasideda 2014 m. sausio 1 d., šis reglamentas turėtų būti taikomas nuo tos dienos. Tačiau, kadangi žemės ūkio finansiniai metai apima patirtas išlaidas ir gautas pajamas, pateiktas fondų biudžete mokėjimo agentūrų atitinkamais „N“ finansiniais metais, prasidedančiais „N-1“ metų spalio 16 d. ir pasibaigiančių „N“ metų spalio 15 d., nuostatos, susijusios su mokėjimo agentūrų akreditacija ir akreditacijos atšaukimu ir su koordinavimo įstaigomis bei Komisijos atitinkamais įgaliojimais, finansiniu fondų valdymu, tokiu kaip viršutinėmis biudžeto ribomis, rezervu dėl krizės žemės ūkio sektoriuje, finansine disciplina ir asignuotųjų įplaukų priskyrimu, turėtų būti taikomos nuo ankstesnės datos, kuri sutampa su 2014 finansinių metų pradžios (t. y. 2013 m. spalio 16 d.) data. Dėl tos pačios priežasties, nuostatos susijusios su procedūra dėl mėnesinių mokėjimų, kuriuos Komisija atlieka valstybėms narėms, ir mokėjimo agentūrų mokėjimo terminų laikymusi, turėtų būti taikomos išlaidoms, patiriamoms nuo 2014 finansinių metų pradžios (t. y. 2013 m. spalio 16 d.);
- (105) buvo konsultuotasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis priėmė nuomonę ⁽¹⁾;
- (106) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo ir kitų BŽŪP priemonių sąsajų ir dėl ribotų išsiplėtusios Sąjungos valstybių narių finansinių išteklių tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, pasinaudojus Sąjungos daugiamete finansavimo garantija ir finansavimą skiriant prioritetinėms sritims, laikydama Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ;

I ANTRAŠTINĖ DALIS

TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl:

- Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) išlaidų, įskaitant kaimo plėtros išlaidas, finansavimo;
- ūkių konsultavimo sistemos;
- valdymo ir kontrolės sistemų, kurias turi įdiegti valstybės narės;
- kompleksinės paramos sistemos;
- sąskaitų patvirtinimo.

⁽¹⁾ OL C 35, 2012 2 9, p. 1.

2 straipsnis

Šiame reglamente vartojami terminai

1. Šiame reglamente:
 - a) ūkininkas – ūkininkas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;
 - b) žemės ūkio veikla – žemės ūkio veikla, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;
 - c) žemės ūkio paskirties žemė – žemės ūkio paskirties žemė, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje;
 - d) valda – valda, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 4 straipsnyje, išskyrus tai, kas numatyta 91 straipsnio 3 dalyje;
 - e) tiesioginės išmokos – tiesioginės išmokos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 1307/2013 1 straipsnyje;
 - f) žemės ūkio sektorių teisės aktai – visi taikytini aktai, priimti pagal BŽŪP remiantis SESV 43 straipsniu, taip pat atitinkamais atvejais, visus deleguotuosius aktus arba įgyvendinimo aktus, priimtus remiantis tokiais aktais, ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 antra dalis tiek, kiek ji taikoma EŽŪFKP;
 - g) pažeidimas – pažeidimas, kaip apibrėžta Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalyje.
2. BŽŪP finansavimo, valdymo ir stebėsenos tikslais, *force majeure* ir išimtinės aplinkybės gali visų pirma būti pripažįstamos tokiais atvejais kaip:
 - a) paramos gavėjo mirtis;
 - b) ilgalaikis paramos gavėjo profesinis nedarbingumas;
 - c) didelė gaivalinė nelaimė, turinti didelį poveikį valdai;
 - d) gyvuliams skirtų pastatų valdoje sugriuvimas dėl nelaimingo atsitikimo;
 - e) epizootinė arba augalų liga, kuria atitinkamai serga dalis paramos gavėjo gyvulių ar pasėlių arba visi jo gyvuliai ar pasėliai;
 - f) visos valdos arba didelės jos dalies ekspropriacija, jei ta ekspropriacija negalėjo būti numatyta paraiškos pateikimo dieną.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIO NUOSTATOS DĖL ŽEMĖS ŪKIO FONDU

I SKYRIUS

Žemės ūkio fondai

3 straipsnis

Žemės ūkio išlaidų finansavimo fondai

1. Siekiant pasiekti SESV apibrėžtus BŽŪP tikslus įvairios tos politikos priemonės, įskaitant kaimo plėtros priemones, finansuojamos iš:

- a) Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF);
- b) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

2. EŽŪGF ir EŽŪFKP (toliau – fondai) finansuojami iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto (toliau – Sąjungos biudžetas).

4 straipsnis

EŽŪGF išlaidos

1. EŽŪGF pagal pasidalijamojo valdymo principą valdo valstybės narės ir Sąjunga. Jo lėšomis finansuojamos šios išlaidos, jei jos patiriamos laikantis Sąjungos teisės:

- a) priemonių, kuriomis reguliuojamos ar remiamos žemės ūkio rinkos, įgyvendinimo išlaidos;
- b) pagal BŽŪP numatytos tiesioginės išmokos ūkininkams;
- c) Sąjungos finansinis įnašas remiant priemones, kuriomis Sąjungos vidaus rinkoje ir trečiojoje valstybėse skleidžiama informacija apie žemės ūkio produktus ir šie produktai remiami, ir kurių ėmėsi valstybės narės pagal Komisijos atrinktas programas, išskyrus 5 straipsnyje nurodytas programas;
- d) Sąjungos finansinis įnašas remiant Sąjungos vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 23 straipsnyje, ir priemones, susijusias su gyvūnų ligomis ir vartotojų pasitikėjimo praradimu, atitinkamai nurodytas to reglamento 155 straipsnyje.

2. EŽŪGF lėšomis tiesiogiai ir pagal Sąjungos teisę finansuojamos šios išlaidos:

- a) žemės ūkio produktų rėmimo, vykdomo tiesiogiai Komisijos arba per tarptautines organizacijas, išlaidos;
- b) pagal Sąjungos teisę taikomų priemonių, skirtų žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimui, apibūdinimui, rinkimui ir naudojimui užtikrinti, įgyvendinimo išlaidos;

- c) žemės ūkio apskaitos informacinių sistemų sukūrimo ir priežiūros išlaidas;
- d) žemės ūkio tyrimų sistemų, įskaitant žemės ūkio valdų struktūros tyrimus, išlaidos.

5 straipsnis

EŽŪFKP išlaidos

EŽŪFKP pagal pasidalijamojo valdymo principą valdo valstybės narės ir Sąjunga, o jo lėšomis finansuojamas Sąjungos finansinis įnašas remiant kaimo plėtros programas, skiriamas pagal Sąjungos teisę dėl paramos kaimo plėtrai.

6 straipsnis

Kitos išlaidos, įskaitant techninę pagalbą

Fondų lėšomis gali būti, pagal mastą, kuriuo jie susiję, tiesiogiai, Komisijos iniciatyva ir (arba) jos vardu finansuojamos parengiamosios, stebėsenos, administracinės ir techninės paramos veikla, taip pat vertinimo, audito ir tikrinimo priemonės, reikalingos BŽŪP įgyvendinti. Tas priemonės visų pirma sudaro:

- a) BŽŪP analizės, valdymo, stebėsenos, keitimosi informacija ir įgyvendinimo priemonės, taip pat su kontrolės sistemų įgyvendinimu ir technine bei administracine pagalba susijusios priemonės;
- b) priemonės, kuriomis Komisija galėtų įsigyti palydovinių nuotraukų, reikalingų atliekant patikras pagal 21 straipsnį;
- c) Komisijos taikomos nuotolinio stebėjimo technologijomis grindžiamos priemonės, naudojamoms žemės ūkio ištekliams stebėti pagal 22 straipsnį;
- d) priemonės, kuriomis palaikomi ir plėtojami fondų, kurių lėšomis finansuojama BŽŪP, finansiniam valdymui skirti informavimo, susisiekiimo, stebėsenos ir kontrolės metodai bei techninės priemonės;
- e) informacijos apie BŽŪP teikimas pagal 45 straipsnį;
- f) BŽŪP tyrimai ir fondų lėšomis finansuojamų priemonių vertinimas, įskaitant vertinimo metodų tobulinimą ir keitimus informacija apie praktiką BŽŪP srityje;
- g) prireikus vykdomosios agentūros, įsteigtos pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003⁽¹⁾ ir veikiančios BŽŪP srityje;
- h) su informacijos sklaida, informuotumo didinimu, bendradarbiavimo skatinimu ir keitimusi patirtimi Sąjungos lygiu susijusios priemonės, kurių imamasi kaimo plėtros srityje, įskaitant suinteresuotųjų šalių tinklų kūrimą;

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 58/2003, nustatantis vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus (OL L 11, 2003 1 16, p. 1).

- i) priemonės, reikalingos pagal Sąjungos kokybės politiką kuriant, registruojant ir saugant logotipus ir saugant su jais susijusias intelektines nuosavybės teises, taip pat būtinas informacinių technologijų (IT) vystymas.

II SKYRIUS

Mokėjimo agentūros ir kitos įstaigos

7 straipsnis

Mokėjimo agentūrų ir koordinavimo įstaigų akreditavimas ir akreditavimo atšaukimas

1. Mokėjimo agentūros – valstybių narių departamentai arba įstaigos, atsakingi už 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytų išlaidų valdymą ir kontrolę.

Šių užduočių, išskyrus mokėjimą, vykdymas gali būti deleguojamas.

2. Valstybės narės mokėjimo agentūromis akredituoja departamentus arba įstaigas, kurie turi administracinę organizacinę struktūrą ir vidaus kontrolės sistemą, kuriomis pakankamai garantuojama, kad mokėjimai būtų teisėti ir tvarkingi bei tinkamai apskaitomi. Šiuo tikslu mokėjimo agentūros įvykdo būtinausias akreditavimo sąlygas vidaus aplinkos, kontrolės veiklos, informacijos bei ryšių ir stebėsenos atžvilgiu, nustatytas Komisijos pagal 8 straipsnio 1 dalies a punktą.

Kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į savo konstitucines nuostatas, sumažina akredituotų mokėjimo agentūrų skaičių iki ne daugiau kaip vienos nacionaliniu lygmeniu arba, kai taikoma, iki vienos regionui. Tačiau jei mokėjimo agentūros yra įsteigtos regioniniu lygiu, valstybės narės dar akredituoja ir nacionalinio lygio mokėjimo agentūrą, skirtą toms pagalbos sistemoms, kurios pagal savo pobūdį turi būti valdomos nacionaliniu lygmeniu, arba perduoda šių sistemų valdymą savo regioninėms mokėjimo agentūroms.

Nukrypdomos nuo antros pastraipos valstybės narės gali išlaikyti tam tikrą mokėjimo agentūrų, kurios buvo akredituotos iki 2013 m. gruodžio 20 d., skaičių.

Iki 2016 m. pabaigos Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl mokėjimo agentūrų sistemos veikimo Sąjungoje, prie kurios prireikus pridedami pasiūlymai dėl teisės aktu.

3. Iki metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, vasario 15 d. už akredituotą mokėjimo agentūrą atsakingas asmuo parengia:

- a) išlaidų, patirtų vykdant jų akredituotoms mokėjimo agentūroms patikėtas užduotis, metines finansines ataskaitas kartu su joms patvirtinti pagal 51 straipsnį reikalinga informacija;

- b) valdymo deklaraciją dėl finansinių ataskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo ir tinkamo vidaus kontrolės sistemų veikimo, grindžiamą objektyviais kriterijais, taip pat dėl pagrindinių sandorių teisėtumo bei tvarkingumo;
- c) metinę galutinių audito ataskaitų ir atliktų patikrinimų santrauką, įskaitant sistemose nustatytų klaidų ir trūkumų pobūdžio bei masto analizę, taip pat taisomuosius veiksmus, kurių turi būti imtasi ar kurie yra planuojami.

Atitinkamai valstybei narei pateikus pranešimą, vasario 15 d. terminą Komisija išimties tvarka gali pratęsti vėliausiai iki kovo 1 d.

4. Jeigu akredituota daugiau kaip viena mokėjimo agentūra, valstybė narė paskiria viešąją įstaigą (toliau – koordinavimo įstaiga), kuriai paveda šias užduotis:

- a) surinkti informaciją, kuri turi būti teikiama Komisijai, ir nusiųsti ją Komisijai;
- b) imtis veiksmų arba prireikus juos koordinuoti, siekiant pašalinti bendro pobūdžio pažeidimus ir Komisiją nuolat informuoti apie tolesnę tų veiksmų eigą;
- c) skatinti ir, kai įmanoma, užtikrinti nuoseklų Sąjungos taisyklių taikymą.

Koordinavimo įstaigai valstybės narės suteikia specialią akreditaciją dėl pirmos pastraipos a punkte nurodytos finansinės informacijos tvarkymo.

5. Jeigu akredituota mokėjimo agentūra neatitinka arba nebeatitinka vieno ar kelių 2 dalyje nurodytų akreditavimo kriterijų, valstybė narė savo iniciatyva arba Komisijos prašymu atšaukia tą akreditaciją, išskyrus tuos atvejus, kai mokėjimo agentūra per laikotarpį, kuris nustatomas atsižvelgiant į problemos mastą, įgyvendina reikiamus pakeitimus.

6. Mokėjimo agentūros valdo ir užtikrina su viešosios intervencijos priemonėmis, už kurias jos atsakingos, susijusių veiksmų kontrolę ir joms tenka visa atsakomybė šioje srityje.

8 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti patikimą 7 straipsnyje numatytos sistemos veikimą, Komisijai pagal 111 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) atitinkamai 7 straipsnio 2 dalyje ir 7 straipsnio 4 dalyje nurodytų mokėjimo agentūrų ir koordinavimo įstaigų akreditacijos būtiniausių sąlygų;

- b) mokėjimo agentūrų pareigų dėl viešosios intervencijos priemonių, taip pat taisyklių, susijusių su jų valdymo ir kontrolės įgaliojimų turiniu.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

- a) akreditacijos mokėjimo agentūroms ir koordinavimo įstaigoms suteikimo, atšaukimo ir peržiūrėjimo procedūrų, taip pat mokėjimo agentūrų akreditacijos priežiūros procedūrų;
- b) mokėjimo agentūrų darbo ir valdymo deklaracijos patikros taisyklių;
- c) koordinavimo įstaigos veikimo ir informacijos perdavimo Komisijai, kaip nurodyta 7 straipsnio 4 dalyje.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9 straipsnis

Sertifikavimo įstaigos

1. Sertifikavimo įstaiga – valstybės narės paskirta viešoji arba privačioji audito įstaiga. Tais atvejais kai ji yra privačioji audito įstaiga ir Sąjungos arba nacionalinėje teisėje yra įtvirtintas atitinkamas reikalavimas, valstybė narė ją atrenka laikydamosi viešųjų pirkimų procedūros. Ji teikia nuomonę, parengtą pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus, ar mokėjimo agentūros metinės finansinės ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, ar tinkamai veikia jos vidaus kontrolės sistema ir ar išlaidos, kurias Komisijos prašyta kompensuoti, atitinka teisėtumo bei tvarkingumo reikalavimus. Toje nuomonėje taip pat nurodoma, ar atlikus patikrinimą kilo abejonių dėl valdymo deklaracijoje pateiktų teiginių.

Sertifikavimo įstaiga turi turėti būtiną techninę kompetenciją. Veiklos požiūriu ji yra nepriklausoma nuo atitinkamos mokėjimo agentūros ir koordinavimo įstaigos, taip pat nuo tą agentūrą akreditavusios valdžios institucijos.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl sertifikavimo įstaigų užduočių, įskaitant patikras, ir dėl sertifikatų, ataskaitų bei kartu pateikiamų dokumentų, kuriuos tos įstaigos turi parengti. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti kuo efektyvesnį sandorių tikrinimą ir profesionalų auditą, laikantis integruoto požiūrio, įgyvendinimo aktais taip pat nustatoma:

- a) audito principai, kuriais grindžiamos sertifikavimo įstaigų nuomonės, įskaitant rizikos vertinimą, vidaus kontrolę ir reikiamą audito įrodymų lygį;

b) audito metodai, kuriais turi naudotis sertifikavimo įstaigos, teikdamos savo nuomones, atsižvelgiant į tarptautinius audito standartus, įskaitant, kai taikytina, naudojimąsi kiekvienos grupės atskiruoju integruotu mėginiu ir, kai taikytina, galimybę dalyvauti mokėjimo agentūrų atliekamose patikrose vietoje.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

10 straipsnis

Mokėjimo agentūrų mokėjimų priimtumas

Sąjunga gali finansuoti 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytas išlaidas tik tuo atveju, jei jas patyrė akredituotos mokėjimo agentūros.

11 straipsnis

Viso dydžio išmokos išmokėjimas paramos gavėjams

Jei Sąjungos teisėje aiškiai nenurodyta kitaip, išmokos, susijusios su šiame reglamente numatytu finansavimu, paramos gavėjams išmokamos viso dydžio.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

ŪKIŲ KONSULTAVIMO SISTEMA

12 straipsnis

Principas ir taikymo sritis

1. Valstybės narės nustato sistemą konsultacijoms paramos gavėjams žemės valdymo ir ūkio valdymo klausimais teikti (toliau – ūkių konsultavimo sistema), kuri valdoma paskirtų viešųjų įstaigų ir (arba) atrinktų privačiųjų įstaigų.

2. Ūkių konsultavimo sistema apima bent:

a) pareigas ūkio lygiu, atsirandančias pagal teisės aktais nustatytus valdymo reikalavimus ir geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus, kaip nustatyta VI antraštinės dalies I skyriuje;

b) klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje, ir žemės ūkio paskirties žemės laikymą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkte;

c) priemonės ūkių lygiu, numatytas pagal kaimo plėtros programas, kuriomis siekiama ūkio modernizavimo, konkurencingumo didinimo, sektorių integravimo, inovacijų, rinkos orientavimo ir verslumo skatinimo;

d) reikalavimus paramos gavėjų lygiu, kaip nustatyta valstybių narių Direktyvos 2000/60/EB 11 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo tikslais;

e) reikalavimus paramos gavėjų lygiu, kaip nustatyta valstybių narių Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 55 straipsnio įgyvendinimo tikslais, visų pirma reikalavimą, nurodytą Direktyvos 2009/128/EB 14 straipsnyje, siekiant laikytis bendrųjų integruotos kenkėjų kontrolės principų.

3. Ūkių konsultavimo sistema taip pat gali apimti visų pirma:

a) ūkių pertvarkymo skatinimą ir jų ekonominės veiklos įvairinimą;

b) rizikos valdymą ir atitinkamų prevencinių veiksmų, kurių imamasi gaivalinių nelaimių, katastrofų ir gyvūnų bei augalų ligų atveju, įdiegimą;

c) nacionalinės teisės nustatytus būtiniausius reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 3 dalyje ir 29 straipsnio 2 dalyje;

d) informaciją, susijusią su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos, biologinės įvairovės ir vandens apsaugos, kaip nurodyta šio reglamento I priede.

13 straipsnis

Specialieji su ūkių konsultavimo sistema susiję reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad ūkių konsultavimo sistemoje dirbantys konsultantai būtų tinkamos kvalifikacijos ir reguliariai mokomi.

2. Valstybės narės užtikrina konsultavimo ir patikrų atskyrimą. Tuo atžvilgiu, nepažeisdamos nacionalinės teisės dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, valstybės narės užtikrina, kad 12 straipsnio 1 dalyje nurodytos atrinktos ir paskirtos įstaigos neatskleistų asmens arba privačios informacijos ir duomenų, kuriuos jos gauna vykdydamos konsultacinę veiklą, asmenims, kurie nėra atitinkamą valdą valdantys paramos gavėjai, išskyrus taisyklių nesilaikymą arba pažeidimus, kuriuos jie nustato vykdydami savo veiklą, kuriai taikomas Sąjungos ar nacionalinėje teisėje nustatyta pareiga informuoti valdžios institucijas, ypač nusikalstamų veikų atveju.

3. Atitinkama nacionalinė valdžios institucija pirmiausia elektroninėmis priemonėmis potencialiam paramos gavėjui pateikia atitinkamą 12 straipsnio 1 dalyje nurodytų atrinktų ir paskirtų įstaigų sąrašą.

14 straipsnis

Galimybė naudotis ūkių konsultavimo sistema

Paramos gavėjai ir ūkininkai, kurie negauna paramos pagal BŽŪP, gali savanoriškai naudotis ūkių konsultavimo sistema.

Tačiau, nedarant poveikio 99 straipsnio 2 dalies ketvirtai pastraipai, valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais, gali nustatyti paramos gavėjų, kurie turi pirmenybę naudotis ūkių konsultavimo sistema, kategorijas, įskaitant tinklus, kurie veikia naudodami ribotus išteklius, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 53, 55 ir 56 straipsniuose.

Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad pirmenybė būtų teikiama ūkininkams, kurie turi mažiausiai galimybių naudotis kitomis nei pagal ūkininkų konsultavimo sistemą teikiamomis konsultavimo paslaugomis.

Ūkių konsultavimo sistema užtikrina, kad paramos gavėjai turėtų galimybę gauti konsultacijas atsižvelgiant į konkrečią jų valdos padėtį.

15 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl taisyklių, kuriomis užtikrinamas vienodas ūkių konsultavimo sistemos įgyvendinimas, kad ta sistema veiktų visu pajėgumu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINIS FONDŲ VALDYMAS

I SKYRIUS

EŽŪGF

1 skirsnis

Išlaidų finansavimas

16 straipsnis

Viršutinė biudžeto riba

1. Metinę viršutinę EŽŪGF išlaidų ribą sudaro tuo tikslu Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 nustatytos didžiausios sumos.

2. Jeigu Sąjungos teisėje numatoma, kad iš 1 dalyje nurodytų sumų turi būti atskaičiuojamos arba prie jų pridedamos sumos, Komisija priima įgyvendinimo aktus netaikydama 116 straipsnyje nurodytos procedūros, kuriais nustato grynąjį EŽŪGF išlaidų likutį, remiantis Sąjungos teisėje nurodytais duomenimis.

17 straipsnis

Mėnesinės išmokos

1. Asignavimus, reikalingus 4 straipsnio 1 dalyje nurodytoms išlaidoms padengti, valstybės narėms Komisija skiria mėnesinėmis išmokomis, remdamosi akredituotų mokėjimo agentūrų per atskaitinį laikotarpį patirtomis išlaidomis.

2. Kol Komisija perves mėnesines išmokas, išlaidoms apmokėti reikalingus išteklius sutelkia valstybės narės, atsižvelgdamos į savo akredituotų mokėjimo agentūrų poreikius.

18 straipsnis

Mėnesinių išmokų mokėjimo tvarka

1. Nedarant poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui, Komisija išmoka mėnesines išmokas išlaidoms, kurias per atskaitinį mėnesį patiria akredituotos mokėjimo agentūros, padengti.

2. Mėnesinės išmokos kiekvienai valstybei narei išmokamos ne vėliau kaip antro mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo patirtos išlaidos, trečią darbo dieną.

Spalio 1 d.–spalio 15 d. valstybių narių patirtos išlaidos priskiriamos spalio mėnesį patirtoms išlaidoms. Spalio 16 d. – spalio 31 d. patirtos išlaidos priskiriamos lapkričio mėnesį patirtoms išlaidoms.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl mėnesinių išmokų, kurias ji atlieka, remdamosi valstybių narių pateikta išlaidų deklaracija bei pagal 102 straipsnio 1 dalį pateikta informacija ir atsižvelgdama į pagal 41 straipsnį taikomą išmokų sumažinimą ar jų mokėjimo sustabdymą arba kitus koregavimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patiriamosios procedūros.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus netaikant 116 straipsnyje nurodytos procedūros, kuriais nustato papildomas išmokas arba išskaitymus. Tokiais atvejais 116 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui apie tai pranešama kitame jo posėdyje.

19 straipsnis

Administracinės ir personalo sąnaudos

Valstybių narių ir EŽŪGF paramos gavėjų patirtos administracinės ir personalo sąnaudos nefinansuojamos iš fondo lėšų.

20 straipsnis

Viešosios intervencijos išlaidos

1. Kai pagal bendrą rinkų organizavimą suma už vieną valstybės intervencijos atžvilgiu nenustatyta, EŽŪGF atitinkamą priemonę finansuoja visoje Sąjungoje taikydamas vienodas standartines sumas; visų pirma tai pasakytina apie valstybių narių lėšas, naudojamas produktų supirkimui, materialinio pobūdžio veiksams, susijusiems su saugojimu, ir, prireikus, intervencinių produktų perdirbimui finansuoti.

2. Siekiant užtikrinti viešosios intervencijos išlaidų finansavimą, EŽŪGF lėšomis Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) priemonių, kurios atitinka Sąjungos finansavimo ir kompensavimo sąlygas, rūšies;

b) atitiktis reikalavimams sąlygų ir apskaičiavimo metodų, nustatomų remiantis mokėjimo agentūrų faktiškai surinkta informacija, arba Komisijos nustatytais fiksuotomis sumomis arba žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytais fiksuotomis arba nefiksuotomis sumomis.

3. Siekiant užtikrinti tinkamą į Sąjungos biudžetą įtrauktų EŽŪGF skirtų asignavimų valdymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų nustatytos taisyklės dėl su viešąja intervencija susijusių veiksmų vertinimo, priemonių, taikytinų produktų, kuriems taikoma viešoji intervencija, praradimo arba sugadinimo atvejais, ir finansuotinių sumų nustatymo.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato 1 dalyje nurodytas sumas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

21 straipsnis

Palydovinių nuotraukų įsigijimas

Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į kiekvienos valstybės narės parengtą specifikaciją, susitaria dėl patikroms reikalingų palydovinių nuotraukų sąrašo.

Komisija šias palydovines nuotraukas nemokamai teikia kontrolės įstaigoms arba paslaugų teikėjams, kuriuos tos įstaigos įgaliojoms atstovauti.

Komisija išlieka tų palydovinių nuotraukų savininke ir, kai darbas užbaigiamas, jas susigrąžina. Ji taip pat gali numatyti, kad būtų atliekamas technologijų ir darbo metodų, taikomų žemės ūkio plotus tikrinant nuotolinio stebėjimo technologijomis, gerinimo darbas.

22 straipsnis

Žemės ūkio išteklių stebėseną

Pagal 6 straipsnio c punktą finansuojamomis priemonėmis Komisijai siekiama sudaryti galimybes:

- valdyti Sąjungos žemės ūkio rinkas pasauliniame kontekste;
- užtikrinti agrarinę ekonominę ir agrarinę aplinkosauginę žemės ūkio paskirties žemės, įskaitant agrarinį miškų ūkį, ir augalų būklės stebėseną, kad būtų galima atlikti apskaičiavimus, visų pirma derliaus ir žemės ūkio produkcijos atžvilgiu;
- keistis tokiais apskaičiavimais tarptautiniu lygiu, pvz., per Jungtinių Tautų organizacijų arba kitų tarptautinių agentūrų koordinuojamas iniciatyvas;
- padėti siekti pasaulio rinkų skaidrumo; ir

e) užtikrinti agrometeorologinės sistemos technologinės pažangos stebėjimą.

Pagal 6 straipsnio c punktą finansuojamos priemonės yra skirtos duomenų, reikalingų BŽŪP įgyvendinti ir stebėti, įskaitant iš palydovų gautų duomenų ir meteorologinių duomenų, rinkimui ar pirkimui, geografinių duomenų infrastruktūros ir interneto svetainės sukūrimui, klimato sąlygų specialių tyrimų atlikimui, nuotoliniam stebėjimui, kuris pasitelkiamas vykdant dirvožemio būklės stebėseną, taip pat agrometeorologinių ir ekonometrinių modelių atnaujinimui. Jei reikia, tos priemonės įgyvendinamos bendradarbiaujant su nacionalinėmis laboratorijomis ir įstaigomis.

23 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato:

- su pagal 6 straipsnio b ir c punktus vykdomu finansavimu susijusias taisykles,
- tvarką, pagal kurią įgyvendinamos 21 ir 22 straipsniuose nurodytos priemonės siekiant įgyvendinti nustatytus tikslus,
- palydovinių nuotraukų ir meteorologinių duomenų įsigijimo, didinimo ir naudojimo sistemą ir taikytinus darbų terminus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 skirsnis

Biudžetinė drausmė

24 straipsnis

Viršutinės ribos laikymasis

1. Visais biudžetinės procedūros ir biudžeto vykdymo etapais su EŽŪGF išlaidomis susiję asignavimai neviršija 16 straipsnyje nurodytos sumos.

Visuose Komisijos pasiūlytuose ir Europos Parlamento bei Tarybos, vien Tarybos arba vien Komisijos priimtuose teisės aktuose, kurie daro įtaką EŽŪGF biudžetui, neviršijama 16 straipsnyje nurodyta suma.

2. Jei Sąjungos teisės aktuose viršutinė finansinė valstybės narės žemės ūkio išlaidų riba yra numatyta eurais, šios išlaidos kompensuojamos neviršijant minėtos nustatytos ribos eurais su būtiniais koregavimais, jei taikomas 41 straipsnis.

3. Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 7 straipsnyje nurodytos tiesioginių išmokų nacionalinės viršutinės ribos, patikslintos koregavimais, nurodytais šio reglamento 26 straipsnyje, laikomos viršutinėmis finansinėmis ribomis eurais.

25 straipsnis

Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas

Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas, skirtas suteikti papildomos paramos žemės ūkio sektoriui didelių krizių, kurios daro poveikį žemės ūkio gamybai ar paskirstymui, atveju (toliau – žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas), sudaromas kiekvienų metų pradžioje taikant tiesioginių išmokų sumažinimą su 26 straipsnyje nurodytu finansinės drausmės mechanizmu.

Bendra rezervo suma yra 2 800 mln. EUR, 2014–2020 m. laikotarpiui kasmet skiriant po 400 mln. EUR (2011 m. kainomis), kuri įtraukiama į Daugiametės finansinės programos 2 išlaidų kategoriją, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 priede.

26 straipsnis

Finansinė drausmė

1. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 nustatytų su rinka susijusių išlaidų finansavimo ir tiesioginių išmokų metinių viršutinių ribų, nustatomas tiesioginių išmokų koregavimo koeficientas (toliau – koregavimo koeficientas) tuo atveju, kai pagal tą tarpinę viršutinę ribą finansuojamų priemonių finansavimo atitinkamais finansiniais metais prognozės rodo, kad taikytinos metinės ribos bus viršytos.

2. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pasiūlymą dėl koregavimo koeficiento ne vėliau kaip tų kalendorinių metų, kurių atžvilgiu taikomas tas koregavimo koeficientas, kovo 31 d.

3. Jei bet kuriais metais iki birželio 30 d. Europos Parlamentas ir Taryba nenustato koregavimo koeficiento, Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustato koregavimo koeficientą ir nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

4. Iki gruodžio 1 d. Komisija, remdamasi turima nauja informacija, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pritaikomas pagal 2 arba 3 dalį nustatytas koregavimo koeficientas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

5. Nukrypdamos nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos, valstybės narės kompensuoja pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3 dalies į kitą laikotarpį perkeltus asignavimus galutiniams gavėjams, kuriems tais finansiniais metais, į kuriuos perkeliama asignavimai, taikomas koregavimo koeficientas, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.

Pirmoje pastraipoje nurodytas kompensavimas taikomas tik tų valstybių narių galutiniams paramos gavėjams, kuriose prieš tai einančiais finansiniais metais taikyta finansinė drausmė.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato sąlygas ir terminus, taikomus asignavimams, perkeltiems pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 169 straipsnio 3

dalį, kad būtų galima finansuoti šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas išlaidas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

7. Taikant šį straipsnį, nustatant koregavimo koeficientą įtraukiama 25 straipsnyje nurodyta suma, skirta žemės ūkio sektoriaus krizių rezervui. Bet kuri suma, kuri iki finansinių metų pabaigos nėra paskirta kovos su krize priemonėms, išmokama pagal šio straipsnio 5 dalį.

27 straipsnis

Biudžetinės drausmės procedūra

1. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kartu su N finansinių metų biudžeto projektu pateikia savo N–1, N ir N + 1 finansinių metų prognozes.

2. Jei rengiant N finansinių metų biudžeto projektą paaiškėja, kad esama rizikos, jog 16 straipsnyje nurodyta N finansinių metų suma bus viršyta, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai arba Tarybai pasiūlo priemones, kurios būtinos, kad ta suma nebūtų viršyta.

3. Bet kuriuo metu, jei Komisija mano, kad esama rizikos, jog 16 straipsnyje nurodyta suma bus viršyta ir kad ji pagal savo įgaliojimus negali imtis pakankamų priemonių padėčiai ištaisyti, ji pasiūlo kitas priemones, skirtas užtikrinti, kad ta suma nebūtų viršyta. Tas priemonės tvirtina Taryba, jei atitinkamos priemonės teisinis pagrindas yra SESV 43 straipsnio 3 dalis, arba Europos Parlamentas ir Taryba, jei atitinkamos priemonės teisinis pagrindas yra SESV 43 straipsnio 2 dalis.

4. Jei N finansinių metų pabaigoje valstybių narių išlaidų kompensavimo prašymuose nurodytos sumos viršija arba tikėtina, kad viršys 16 straipsnyje nurodytą sumą, Komisija:

- a) *pro rata* ir neviršydamas turimo biudžeto atsižvelgia į valstybių narių pateiktus prašymus ir priima įgyvendinimo aktus, kuriais preliminariai nustato atitinkamo mėnesio išmokų sumą;
- b) ne vėliau kaip iki N + 1 metų vasario 28 d. įvertina visų valstybių narių padėtį, susijusią su N finansiniais metais kiekvienai valstybei narei skirtu Sąjungos finansavimu;
- c) priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato bendrą Sąjungos finansavimo sumą, paskirstytą kiekvienai valstybei narei remiantis vieninga Sąjungos finansavimo norma, neviršydamas mėnesinėms išmokoms skirtą biudžetą;
- d) ne vėliau kaip išmokant N + 1 metų kovo mėnesio mėnesines išmokas, išmoka visas valstybėms narėms mokėtinas kompensacijas.

Pirmos pastraipos a ir c punktuose numatyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

28 straipsnis

Išankstinio perspėjimo ir stebėsenos sistema

Siekdama užtikrinti, kad nebūtų viršyta 16 straipsnyje nurodyta viršutinė biudžeto riba, Komisija įdiegia mėnesinę išankstinio perspėjimo ir stebėsenos sistemą, taikomą EŽŪGF išlaidoms.

Tuo tikslu, kiekvienų finansinių metų pradžioje Komisija šiuo tikslu nustato mėnesinių išlaidų įvertinimus, atitinkamai atvejais remdamasi paskutiniųjų trejų metų vidutinėmis mėnesio išlaidomis.

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia periodinę ataskaitą, kurioje išanalizuoja patirtų išlaidų raidą, palygindama ją su išlaidų įvertinimu ir pateikia prognozuojamo panaudojimo einamaisiais finansiniais metais vertinimą.

29 straipsnis

Referencinis keitimo kursas

1. Komisija, priimdama biudžeto projektą arba to projekto taisomąjį raštą, susijusį su žemės ūkio išlaidomis, EŽŪGF biudžeto sąmatai sudaryti naudoja vidutinį per paskutinįjį ketvirtį, pasibaigusį bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, rinkoje užregistruotą euro ir JAV dolerio kursą.

2. Komisija, priimdama taisomojo ir papildomo biudžeto projektą arba jo taisomąjį raštą tiek, kiek šie dokumentai yra susiję su 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų priemonių asignavimais, naudoja:

- a) vidutinį nuo praėjusių finansinių metų rugpjūčio 1 d. iki paskutiniojo ketvirčio, pasibaigusio bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, ir ne vėliau kaip einamųjų finansinių metų liepos 31 d., rinkoje faktiškai užregistruotą euro ir JAV dolerio kursą ir
- b) likusio finansinių metų laikotarpio prognozę – vidutinį per paskutinįjį ketvirtį, pasibaigusį bent prieš 20 dienų iki dienos, kurią Komisija priima biudžeto dokumentą, rinkoje faktiškai užregistruotą valiutos kursą.

II SKYRIUS

EŽŪfkp

1 skirsnis

Bendrosios nuostatos dėl ežūfkp

30 straipsnis

Dvigubo finansavimo draudimas

Išlaidoms, finansuojamoms pagal EŽŪF KP, negali būti suteiktas joks kitas finansavimas iš ES biudžeto.

31 straipsnis

Visoms išmokoms taikomos nuostatos

1. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 77 straipsnio 1 dalimi, Komisijos išmokamos EŽŪF KP įnašo išmokos, nurodytos šio reglamento 5 straipsnyje, neviršija biudžetinių įsipareigojimų.

Tos išmokos priskiriamos anksčiausiam atviram biudžetiniam įsipareigojimui.

2. Taikomas Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 84 straipsnis.

2 skirsnis

Kaimo plėtros programų finansavimas

32 straipsnis

EŽŪF KP finansinis įnašas

EŽŪF KP finansinis įnašas Kaimo plėtros programų išlaidoms nustatomas kiekvienai programai ir neviršija Sąjungos teisėje, reglamentuojančioje EŽŪF KP paramą kaimo plėtrai, nustatytų viršutinių ribų.

33 straipsnis

Budžetiniai įsipareigojimai

Sąjungos budžetiniams įsipareigojimams dėl kaimo plėtros programų taikomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 76 straipsnis.

3 skirsnis

Finansinis įnašas kaimo plėtros programoms

34 straipsnis

Mokėjimams pagal kaimo plėtros programas taikomos nuostatos

1. Asignavimai, reikalingi 5 straipsnyje nurodytoms išlaidoms finansuoti, valstybėms narėms skiriami kaip išankstinis finansavimas, tarpinės išmokos ir likutinė išmoka, kaip nurodyta šiame skirsnyje.

2. Bendra išankstinio finansavimo ir tarpinių išmokų suma neturi viršyti 95 % EŽŪF KP įnašo, skiriamo kiekvienai kaimo plėtros programai.

Kai pasiekama 95 % viršutinė riba, valstybės narės ir toliau siunčia mokėjimo prašymus Komisijai.

35 straipsnis

Išankstinio finansavimo tvarka

1. Priėmusi sprendimą dėl kaimo plėtros programos patvirtinimo, Komisija valstybei narei išmoka pradinę išankstinio finansavimo sumą už visą programavimo laikotarpį. Ši pradinė išankstinio finansavimo suma mokama tokiomis dalinėmis išmokomis:

- a) 2014 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos ir 1,5 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansinę paramą nuo 2010 m. ar pagal SESV 122, 143 straipsnius arba paramą iš Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF), arba jeigu 2013 m. gruodžio 31 d. ji gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;
- b) 2015 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos ir 1,5 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos, jeigu valstybė narė gauna finansinę paramą nuo 2010 m. pagal SESV 122 ir 143 straipsnius arba paramą iš EFSF, arba jeigu 2014 m. gruodžio 31 d. ji gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius;
- c) 2016 m. – 1 % viso programavimo laikotarpio EŽŪFKP paramos programai sumos.

Jeigu kaimo plėtros programa patvirtinama 2015 m. ar vėliau, ankstesnės dalinės išmokos išmokamos patvirtinimo metais.

2. Komisijai sugrąžinama visa išmokėta išankstinio finansavimo suma, jeigu per 24 mėnesius nuo pirmosios išankstinio finansavimo sumos dalinės išmokos išmokėjimo nepatiriama jokių išlaidų ir neatsiunčiama nė viena kaimo plėtros programos išlaidų deklaracija.

3. Palūkanos nuo išankstinio finansavimo sumos yra skiriamos atitinkamai kaimo plėtros programai ir išskaičiuojamos iš galutinėje išlaidų deklaracijoje nurodytos viešųjų išlaidų sumos.

4. Visa išankstinio finansavimo suma patvirtinama laikantis šio reglamento 51 straipsnyje nurodytos procedūros prieš pasibaigiant kaimo plėtros programai.

36 straipsnis

Tarpinės išmokos

1. Tarpinės išmokos mokamos kiekvienai kaimo plėtros programai. Jos apskaičiuojamos su kiekviena priemone susijusioms viešosioms išlaidoms taikant tai priemonei nustatytą bendro finansavimo normą kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 59 straipsnyje.

2. Atsižvelgdama į turimus išteklius, Komisija atsižvelgdama į pagal 41 straipsnyje taikomus sumažinimus ir sustabdymus, išmoka tarpines išmokas, skirtas akredituotų mokėjimo agentūrų išlaidoms, patirtoms įgyvendinant programas kompensuoti.

3. Kiekviena tarpinė išmoka Komisijos išmokama tik tuo atveju, jei įvykdomi šie reikalavimai:

- a) pagal 102 straipsnio 1 dalies c punktą Komisijai yra perduota akredituotos mokėjimo agentūros pasirašyta išlaidų deklaracija;
- b) per visą atitinkamos programos vykdymo laikotarpį neviršijama bendra kiekvienai priemonei skirta EŽŪFKP finansinio įnašo suma;
- c) Komisijai perduota paskutinė metinė kaimo plėtros programos įgyvendinimo pažangos ataskaita.

4. Jeigu nors vienas iš 3 dalyje nustatytų reikalavimų nėra įvykdytas, Komisija nedelsdama apie tai praneša akredituotai mokėjimo agentūrai arba koordinavimo įstaigai, jei tokia paskirta. Jeigu nesilaikoma nors vieno iš 3 dalies a arba c punkte nustatytų reikalavimų, išlaidų deklaracija laikoma nepriimtina.

5. Komisija tarpines išmokas išmoka per 45 dienas nuo išlaidų deklaracijos, atitinkančios šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, užregistravimo, nedarant poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui.

6. Akredituotos mokėjimo agentūros parengia ir tiesiogiai arba, jei yra paskirta koordinavimo įstaiga, per ją kaip per tarpininką Komisijai pateikia su kaimo plėtros programomis susijusių išlaidų tarpines deklaracijas per laikotarpius, kuriuos nustato Komisija.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato laikotarpius, per kuriuos akredituotos mokėjimo agentūros pateikia tas išlaidų tarpines deklaracijas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Išlaidų deklaracijose nurodomos išlaidos, kurias mokėjimo agentūros patyrė per kiekvieną atitinkamą laikotarpį. Tačiau tais atvejais, kai Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 9 dalyje nurodytos išlaidos Komisijai atitinkamu laikotarpiu negali būti deklaruotos, nes Komisija dar nėra patvirtinusi programos dalių pakeitimų, jos gali būti deklaruotos vėlesniais laikotarpiais.

Tarpinės išlaidų, patirtų nuo spalio 16 d., deklaracijos priskiriamos ateinančių metų biudžetui.

7. Taikomas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 83 straipsnis.

37 straipsnis

Likučio išmokėjimas ir programos užbaigimas

1. Gavusi paskutinę metinę kaimo plėtros programos įgyvendinimo pažangos ataskaitą, Komisija, atsižvelgdama į turimus išteklius, išmoka likutį, remdamasi galiojančiu finansiniu planu, paskutinių atitinkamos kaimo plėtros programos vykdymo metų metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir atitinkamu sprendimu dėl sąskaitų patvirtinimo. Tos sąskaitos Komisijai pateikiamos ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo išlaidų atitikties galutinės datos, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 2 dalyje, jose nurodomos mokėjimo agentūros išlaidos, patirtos iki paskutinės išlaidų tinkamumo dienos.

2. Likutis išmokamas ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo tada, kai Komisija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją ir dokumentus pripažįsta priimtinais, ir patvirtinama paskutinė metinė sąskaita. Nedarant poveikio 38 straipsnio 5 daliai, Komisija per šešis mėnesius panaikina po likučio išmokėjimo vis dar prisiūmtus išpareigojimus dėl sumų.

3. Jei per 1 dalyje nustatytą laikotarpį Komisijai neatsiunčiama paskutinė metinė pažangos ataskaita ir paskutinių metų programos vykdymo metų sąskaitoms patvirtinti reikalingi dokumentai, išpareigojimai dėl likučio yra automatiškai panaikinami pagal 38 straipsnį.

38 straipsnis

Automatiškas su kaimo plėtros programomis susijusių išpareigojimų panaikinimas

1. Komisija automatiškai panaikina bet kurią kaimo plėtros programai skirtą biudžetinio išpareigojimo dalį, kuri nebuvo panaudota išankstiniams finansavimui ar tarpinėms išmokoms arba kurios atžvilgiu Komisijai nebuvo pateikta 36 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkančių išlaidų, patirtų iki trečiųjų metų, einančių po biudžetinio išpareigojimo metų, gruodžio 31 d., deklaracija.

2. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 65 straipsnio 2 dalyje nurodytą paskutinę išlaidų tinkamumo dieną nepanaudota biudžetinių išpareigojimų dalis, dėl kurios per šešis mėnesius nuo tos dienos nebuvo pateikta išlaidų deklaracija, automatiškai panaikinama.

3. Vykstant teismo procesui ar nagrinėjant išmokų mokėjimo sustabdymo poveikį turintį administracinį ieškinį, 1 ar 2 dalyje nurodytas laikotarpis, kuriuo išpareigojimai automatiškai panaikinami, sustabdomas su atitinkamais veiksmais susijusios sumos atžvilgiu, kol trunka teismo procesas arba kol nagrinėjamas administracinis ieškinys, jei Komisija iš valstybės narės iki N + 3 metų gruodžio 31 d. gauna motyvuotą pranešimą.

4. Apskaičiuojant automatišką išpareigojimų panaikinimą, nėra atsižvelgiama į:

a) tą biudžetinių išpareigojimų dalį, kurios išlaidų deklaracija buvo pateikta, bet kurių kompensavimą Komisija sumažino arba sustabdė N + 3 metų gruodžio 31 d.;

b) tą biudžetinių išpareigojimų dalį, kurios mokėjimo agentūra negalėjo apmokėti dėl *force majeure* aplinkybių, turėjusių didelio poveikio kaimo plėtros programos įgyvendinimui. *Force majeure* aplinkybėmis besiremiančios nacionalinės valdžios institucijos turi įrodyti tiesiogines jų pasekmes visos programos arba jos dalies įgyvendinimui.

Valstybė narė iki sausio 31 d. nusiunčia Komisijai informaciją apie pirmoje pastraipoje nurodytas išimtis dėl sumų, kurias reikėjo deklaruoti iki praėjusių metų pabaigos.

5. Komisija laiku informuoja valstybes nares, ar esama automatiško išpareigojimų panaikinimo rizikos. Ji valstybes nares informuoja apie atitinkamą sumą jos turimos informacijos pagrindu. Gavusios šią informaciją, valstybės narės per du mėnesius pritaria minėtai sumai arba pateikia savo pastabas. Komisija ne vėliau kaip per devynis mėnesius po paskutinio termino, kuris nustatomas taikant 1–3 dalis, automatiškai panaikina išpareigojimus.

6. Automatiško išpareigojimų panaikinimo atveju, atitinkamų metų EŽŪFKP įnašas atitinkamai kaimo plėtros programai sumažinamas suma, kuri buvo automatiškai panaikinta. Valstybė narė Komisijai patvirtinti pateikia pakeistą finansavimo planą, kuriame priemonėms paskirstoma sumažinama paramos suma. Jai to nepadarius, Komisija *pro rata* sumažina kiekvienai priemonei skirtą sumą.

III SKYRIUS

Bendros nuostatos

39 straipsnis

Finansiniai žemės ūkio metai

Nedarant poveikio specialiosioms nuostatomis dėl išlaidų ir įplaukų, susijusių su viešąja intervencija, Komisijos nustatyta pagal 46 straipsnio 6 dalies a punktą, deklaracijų, finansiniai žemės ūkio metai apima apmokėtas išlaidas ir gautas įplaukas, kurias mokėjimo agentūros fondų biudžeto sąskaitose priskyrė N finansiniams metams, kurie prasideda N–1 metų spalio 16 d. ir baigiasi N metų spalio 15 d.

40 straipsnis

Mokėjimo terminų laikymasis

Jeigu Sąjungos teise yra nustatyti mokėjimo terminai, visos išmokos, kurias mokėjimo agentūros išmokėjo paramos gavėjams prieš anksčiausią galimą mokėjimo datą ir po vėliausios galimos mokėjimo datos, laikomos neatitinkančiomis Sąjungos finansavimo reikalavimų, išskyrus atvejus, sąlygas bei apribojimus, kurie turi būti nustatyti atsižvelgiant į proporcingumo principą.

Siekiant, kad iki anksčiausios galimos mokėjimo datos arba po vėliausios galimos mokėjimo datos patirtos išlaidos būtų laikomis atitinkančiomis Sąjungos finansavimo reikalavimus, kartu apribojant finansinį poveikį, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų leidžiama nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nustatytos taisyklės.

41 straipsnis

Mėnesinių ir tarpinių išmokų sumažinimas ir jų mokėjimo sustabdymas

1. Jei pagal išlaidų deklaracijas arba iš 102 straipsnyje nurodytos informacijos Komisija gali nustatyti, kad išlaidas patyrė įstaigos, kurios nėra akredituotos mokėjimo agentūros, kad nesilaikyta Sąjungos teise nustatytų mokėjimo laikotarpių ar viršutinių finansinių ribų arba kad išlaidos kitais atžvilgiais neatitinka Sąjungos taisyklių, Komisija gali sumažinti mėnesines arba tarpines išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą atitinkamoms valstybėms narėms priimant įgyvendinimo aktus dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų, arba pagal 36 straipsnyje nurodytą tarpinių išmokų mokėjimo tvarką, prieš tai suteikusi galimybę valstybei narei pateikti savo pastabas.

Jei pagal išlaidų deklaracijas arba iš 102 straipsnyje nustatytos informacijos Komisija negali nustatyti, ar išlaidos atitinka Sąjungos taisykles, ji atitinkamos valstybės narės paprašo per laikotarpį, kuris negali būti trumpesnis nei 30 dienų, pateikti papildomos informacijos ir savo pastabas. Jei valstybė narė per nustatytą laikotarpį neatsiliepia į Komisijos prašymą arba jei jos atsakymas laikomas nepatenkinamu ar parodo, kad išlaidos neatitinka Sąjungos taisyklių, Komisija gali sumažinti mėnesines arba tarpines išmokas arba sustabdyti jų mokėjimą atitinkamoms valstybėms narėms priimant įgyvendinimo aktus dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų arba pagal 36 straipsnyje nurodytą tarpinių išmokų mokėjimo tvarką.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl mėnesinių arba tarpinių išmokų sumažinimo arba jų mokėjimo sustabdymo valstybei narei, jei nėra vieno arba kelių svarbiausių atitinkamos nacionalinės kontrolės sistemos elementų arba jie neveiksmingi dėl aptiktų didelių arba nuolatinių trūkumų, arba jei yra panašių rimtų neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimo sistemos trūkumų ir jei tenkinama viena iš šių sąlygų:

- a) pirmoje pastraipoje nurodyti trūkumai yra nuolatinio pobūdžio ir dėl jų buvo pagal 52 straipsnį priimti bent du įgyvendinimo aktai, kuriais nuspręsta atitinkamos valstybės narės išlaidų nefinansuoti Sąjungos lėšomis; arba
- b) Komisija padarė išvadą, kad atitinkama valstybė narė yra nepajėgi artimiausioje ateityje įgyvendinti būtinas taisomąsias priemones pagal veiksmų planą su aiškiais pažangos rodikliais, nustatytais konsultuojantis su Komisija.

Mokėjimo agentūrų patirtų atitinkamų išlaidų finansavimas sumažinamas arba sustabdomas tais atvejais, kai trūkumai neištaisomi per laikotarpį, kuris nustatomas šioje pastraipoje nurodytais įgyvendinimo aktais ir kuris neviršija dvylikos mėnesių. Jei toliau laikomasi sąlygų dėl sumažinimų ar sustabdymų, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų pratęstas tas laikotarpis kitais laikotarpiais, neviršijančiais bendrai dvylikos mėnesių. Sumažinimas ir sustabdytas nebetaikomas, jei tų sąlygų nebesilaikoma.

Šioje pastraipoje numatyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

Prieš priimdama šioje dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus Komisija atitinkamą valstybę narę informuoja apie savo ketinimą ir paprašo per tam tikrą laikotarpį, kuris nėra trumpesnis nei 30 dienų, pateikti savo atsakymą.

Įgyvendinimo aktuose dėl 18 straipsnio 3 dalyje nurodytų mėnesinių išmokų arba dėl 36 straipsnyje nurodytų tarpinių išmokų atsižvelgiama į pagal šią dalį priimtus įgyvendinimo aktus.

3. Šiame straipsnyje numatytas sumažinimas ir sustabdymas taikomas pagal proporcingumo principą ir nedaro poveikio 51 ir 52 straipsnių taikymui.

4. Pagal šį straipsnį taikomu sumažinimu ir sustabdymu nedaroma poveikio Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 19, 22 ir 23 straipsniams.

Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 19 ir 22 straipsniuose nurodytas sustabdymas taikomas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

42 straipsnis

Išmokų sustabdymas pavėluoto pateikimo atveju

Tais atvejais, kai žemės ūkio sektorių teisės aktuose reikalaujama, kad valstybės narės per tam tikrą laiką pateiktų informaciją apie patikrų, atliktų pagal 59 straipsnį, skaičių ir šių patikrų rezultatus ir kai valstybės narės praleidžia tą terminą, Komisija gali sustabdyti 18 straipsnyje nurodytų mėnesinių išmokų arba 36 straipsnyje nurodytų tarpinių išmokų mokėjimą su sąlyga, kad Komisija per pakankamą laiką iki ataskaitinio laikotarpio pradžios pateikė valstybėms narėms visą informaciją, formas ir paaiškinimus, kurių joms reikia atitinkamiems statistiniams duomenims surinkti. Suma, kurioms mokėjimas sustabdomas, neviršija 1,5 % išlaidų, kurių atžvilgiu laiku nebuvo pateikti atitinkami statistiniai duomenys. Taikydama mokėjimo sustabdymą Komisija veikia vadovaudamasi proporcingumo principu, atsižvelgdama į uždelsimo mastą. Visų pirma atsižvelgiama į tai, ar dėl pavėluoto informacijos pateikimo kyla pavojus metinei biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai. Prieš sustabdydama mėnesinių išmokų mokėjimą, Komisija apie tai raštu praneša

atitinkamai valstybei narei. Komisija kompensuoja sumas, kurių mokėjimas buvo sustabdytas, gavusi atitinkamų valstybių narių statistinius duomenis, su sąlyga, kad gavimo data yra ne vėlesnė nei kitų metų sausio pabaiga.

43 straipsnis

Įplaukų asignavimas

1. Asignuotosiomis įplaukomis, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnyje, laikomos šios sumos:

- a) sumos, kurios pagal 40, 51 (su EŽŪGF lėšomis finansuojamomis išlaidomis susijusios sumos), 52 ir 54 straipsnius turi būti sumokėtos į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas;
- b) sumos, kurios surenkamos arba susigrąžinamos pagal Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 II dalies I antraštinės dalies III skyriaus III skirsnį;
- c) sumos, kurios buvo surinktos kaip nuobaudos pagal specialias Sąjungos žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytas taisykles, išskyrus tuos atvejus, kai tuose teisės aktuose aiškiai nustatyta, kad tas sumas gali pasilikti valstybės narės;
- d) sumos, atitinkančios nuobaudas, taikomas pagal VI antraštinės dalies II skyriuje nustatytas kompleksinės paramos taisykles, susijusias su EŽŪGF lėšomis finansuojamomis išlaidomis;
- e) visi pagal Sąjungos teisę, priimtus pagal BŽŪP, išskyrus kaimo plėtrą, pateikti užstatai, depozitai ar garantijos, kurie buvo negrąžinti. Tačiau negrąžintus užstatus, kurie buvo pateikti išduodant eksporto arba importo licencijas arba per konkursą, siekiant užtikrinti, kad konkurso dalyviai pateiktų tikrus pasiūlymus, pasilieka valstybės narės.

2. 1 dalyje nurodytos sumos sumokamos į Sąjungos biudžetą ir pakartotinio panaudojimo atveju skiriamos išimtinai EŽŪGF ar EŽŪFKP išlaidoms finansuoti.

3. Šis reglamentas 1 dalyje nurodytoms asignuotosioms įplaukoms taikomas *mutatis mutandis*.

4. EŽŪGF atveju Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 170 ir 171 straipsniai šiame reglamente nurodytų asignuotųjų įplaukų apskaitai taikomi *mutatis mutandis*.

44 straipsnis

Atskirų sąskaitų tvarkymas

Kiekviena mokėjimo agentūra tvarko atskiras fondams skirtų į Sąjungos biudžetą įtrauktų asignavimų sąskaitas.

45 straipsnis

Informavimo priemonės

1. Pagal 6 straipsnio e punktą finansuojamo informacijos teikimo tikslas yra visų pirma padėti paaiškinti, įgyvendinti ir plėtoti BŽŪP ir didinti visuomenės informuotumą apie jos turinį ir tikslus, rengiant informavimo kampanijas atkurti vartotojų pasitikėjimą po krizių, teikti informaciją ūkininkams ir kitiems kaimo regionuose veikiantiems subjektams, propaguoti europietišką žemės ūkio modelį ir padėti piliečiams jį suprasti.

Šiuo tikslu tiek Sąjungoje, tiek už jos ribų siekiama teikti nuoseklią, objektyvią ir išsamią informaciją, kuri padėtų susidaryti tikslų bendrą vaizdą apie BŽŪP.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės gali būti:

- a) metinės darbo programos arba kitos trečiųjų šalių pasiūlytos specialios priemonės;
- b) Komisijos iniciatyva vykdoma veikla.

Neįtraukiamos pagal teisės aktus reikalaujamos tos priemonės arba priemonės, kurioms finansuoti jau skiriamos lėšos pagal kitą Sąjungos programą.

Veiklą, nurodytą b punkte, Komisijai gali padėti įgyvendinti išorės ekspertai.

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis taip pat padedama užtikrinti institucinę komunikaciją Sąjungos politinių prioritetų klausimais, su sąlyga, kad tie prioritetai yra susiję su bendraisiais šio reglamento tikslais.

3. Iki kiekvienų metų spalio 31 d. Komisija paskelbia Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytas sąlygas atitinkantį kvietimą teikti paraiškas.

4. Apie pagal šį straipsnį numatytas ir taikomas priemones pranešama 116 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui.

5. Komisija kas dveji metai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai šio straipsnio įgyvendinimo ataskaitą.

46 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

1. Siekiant atsižvelgti į mokėjimo agentūrų Sąjungos biudžetui sukauptas įplaukas, atliekant mokėjimus pagal valstybių narių pateiktas išlaidų deklaracijas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis kompensuojamos su fondais susijusios tam tikros rūšies išlaidos ir įplaukos.

2. Siekiant sudaryti sąlygas turimus asignavimus teisingai paskirstyti valstybėms narėms, jei Sąjungos biudžetas iki finansinių metų pradžios nebuvo priimtas arba jei bendra numatytų įsipareigojimų suma viršija Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 170 straipsnio 3 dalyje nustatytą ribinį dydį, Komisijai pagal šio reglamento 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl tų sumų įsipareigojimams ir jų mokėjimui taikytino metodo nuostatų.

3. Kad būtų galima patikrinti valstybių narių pateiktų duomenų apie išlaidas arba kitos šiame reglamente numatytos informacijos nuoseklumą, Komisijai, kai nevykdoma pareiga informuoti Komisiją pagal 102 straipsnį, pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl mėnesinių išmokų, susijusių su išlaidomis pagal EŽŪGF, valstybėms narėms atidėjimo pagal 42 straipsnį ir tame straipsnyje nurodyto Komisijos valstybėms narėms skiriamų tarpinių išmokų pagal EŽŪFKP sumažinimo arba jų mokėjimo sustabdymo sąlygų.

4. Siekiant užtikrinti, kad taikant 42 straipsnį būtų laikomasi proporcingumo principo, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su taisyklėmis dėl:

- a) priemonių, kurios patenka į 42 straipsnį, sąrašo;
- b) tame straipsnyje nurodytų išmokų mokėjimo sustabdymo lygio.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl išsamesnių nuostatų dėl 44 straipsnyje nurodytos pareigos, taip pat dėl konkrečių sąlygų, taikomų informacijai, kuri turi būti registruojama mokėjimo agentūrų tvarkomose finansinėse apskaitose. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl:

- a) viešojo saugojimo intervencijos priemonių ir kitų EŽŪGF ir EŽŪFKP lėšomis finansuojamų išlaidų finansavimo ir apskaitos;
- b) automatiško įsipareigojimų panaikinimo procedūros įgyvendinimo sąlygų ir terminų;
- c) 42 straipsnyje numatyto mechanizmo tinkamo veikimo procedūros ir kitų praktinių detalių.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV SKYRIUS

Sąskaitų patvirtinimas

I skirsnis

Bendrosios nuostatos

47 straipsnis

Komisijos atliekamos patikros vietoje

1. Nedarant poveikio pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus arba SESV 287 straipsnį valstybių narių atliekamoms patikroms ar patikroms, atliekamoms pagal SESV 322 straipsnį arba grindžiamoms Tarybos reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽¹⁾, Komisija gali valstybėse narėse atlikti patikras vietoje siekdama visų pirma patikrinti:

- a) administracinės praktikos suderinamumą su Sąjungos taisyklėmis;
- b) ar turimi būtini patvirtinamieji dokumentai ir ar jie susiję su EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamais veiksmais;
- c) sąlygas, kuriomis buvo imtasi EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamų veiksmų ir jie buvo patikrinti.
- d) ar mokėjimo agentūra atitinka akreditavimo kriterijus, nustatytus 7 straipsnio 2 dalyje, ir ar valstybė narė teisingai taiko 7 straipsnio 5 dalies nuostatas.

Asmenys, Komisijos įgalioti jos vardu atlikti patikras vietoje, arba Komisijos atstovai, veikiantys pagal jiems suteiktus įgaliojimus, turi galimybę susipažinti su buhalterinėmis knygomis ir visais kitais dokumentais, įskaitant dokumentus ir metaduomenis, sukurtus arba gautus ir saugomus elektroninėse laikmenose, susijusiais su EŽŪGF ir EŽŪFKP lėšomis finansuojamomis išlaidomis.

Įgaliojimai atlikti patikras vietoje neturi įtakos nacionalinių nuostatų, kuriose numatoma, kad tam tikrus veiksmus atlieka nacionalinės teise specialiai paskirti atstovai, taikymui. Nedarant poveikio konkrečioms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽²⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nuostatomis, asmenys, Komisijos įgalioti veikti jos vardu, nedalyvauja, *inter alia*, patikrinimuose namuose arba oficialiose asmenų apklausose, vykdomose pagal atitinkamos valstybės narės teisę. Tačiau jie turi galimybę susipažinti su tokiu būdu gauta informacija.

⁽¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽²⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

2. Komisija apie patikrą vietoje pakankamai iš anksto praneša atitinkamai valstybei narei arba valstybei narei, kurios teritorijoje patikra bus atliekama, ir organizuodama patikras atsižvelgia į administracinį poveikį mokėjimo agentūroms. Atliekant tokias patikras gali dalyvauti atitinkamos valstybės narės atstovai.

Komisijai paprašius ir valstybei narei sutikus, papildomas patikras ar šiame reglamente numatytų veiksmų tyrimus atlieka tos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos. Atliekant tokias patikras gali dalyvauti Komisijos atstovai arba asmenys, Komisijos įgalioti veikti jos vardu.

Siekdama pagerinti patikras Komisija, atitinkamai valstybei narei pritarus, gali prašyti tos valstybės narės valdžios institucijų pagalbos tam tikroms patikroms arba tyrimams atlikti.

48 straipsnis

Galimybė susipažinti su informacija

1. Valstybės narės užtikrina Komisijai teisę susipažinti su visa sklandžiai fondų veiklai užtikrinti reikalinga informacija, ir imasi visų atitinkamų priemonių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos patikroms, kurias Komisija laiko reikalingomis Sąjungos finansavimo valdymui, įskaitant patikras vietoje.

2. Komisijai paprašius, valstybės narės jai pateikia informaciją apie įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriuos jos priėmė įgyvendindamos su BŽŪP susijusius Sąjungos teisės aktus, jeigu tie aktai turi finansinio poveikio EŽŪGF arba EŽŪFKP.

3. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie aptiktus pažeidimus ir įtariamo sukčiavimo atvejus, taip pat apie veiksmus, kurių buvo imtasi pagal šio skyriaus III skirsnį siekiant susigrąžinti su tais pažeidimais ir sukčiavimo atvejais susijusias nepagrįstai išmokėtas sumas, būtų prieinama Komisijai.

49 straipsnis

Galimybė susipažinti su dokumentais

Akredituotos mokėjimo agentūros saugo išmokėtų išmokų patvirtinamuosius dokumentus ir pagal Sąjungos teisę reikalaujamų administracinių ir fizinių patikrų atlikimo dokumentus ir užtikrina Komisijai galimybę susipažinti su šiais dokumentais bei informacija. Tie patvirtinamieji dokumentai gali būti saugomi naudojantis elektroninėmis priemonėmis, laikantis sąlygų, kurias remdamasi 50 straipsnio 2 dalimi nustato Komisija.

Jeigu tuos dokumentus saugo mokėjimo agentūros įgaliojimu veikianti valdžios institucija, atsakinga už leidimų panaudoti lėšas suteikimą, ta institucija siunčia akredituotai mokėjimo agentūrai atliktų patikrų skaičiaus, jų turinio bei priemonių, kurių buvo imtasi atsižvelgus į patikrų rezultatus, ataskaitas.

50 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti teisingą ir veiksmingą šiame skyriuje išdėstytų nuostatų, susijusių su patikromis vietoje ir galimybe

susipažinti su dokumentais ir informacija, taikymą Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, papildančius specialias pareigas, kurias pagal šį skyrį turi vykdyti valstybės narės.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl:

- a) procedūrų, susijusių su specialiomis pareigomis, kurias šiame skyriuje numatytų patikrų atžvilgiu turi vykdyti valstybės narės;
- b) procedūrų, susijusių su bendradarbiavimo pareigomis, kurias valstybės narės turi vykdyti įgyvendindamos 47 ir 48 straipsnius;
- c) 48 straipsnio 3 dalyje nurodytos pareigos teikti informaciją procedūros ir kitų praktinių detalių;
- d) sąlygų, kuriomis turi būti saugomi 49 straipsnyje nurodyti patvirtinamieji dokumentai, įskaitant tų dokumentų saugojimo formą ir trukmę.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II skirsnis

Patvirtinimas

51 straipsnis

Sąskaitų patvirtinimas

Iki metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, gegužės 31 d. Komisija, remdamasi pagal 102 straipsnio 1 dalies c punktą perduota informacija, priima įgyvendinimo aktus, kuriuose pateikiamas jos sprendimas dėl akredituotų mokėjimo agentūrų sąskaitų patvirtinimo. Tais įgyvendinimo aktais apimamas pateiktų metinių finansinių ataskaitų išsamumas, tikslumas ir teisingumas ir nedaromas poveikis vėliau pagal 52 straipsnį priimamiems sprendimams.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

52 straipsnis

Atitikties patvirtinimas

1. Jei Komisija nustato, kad 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytos patirtos išlaidos neatitinka Sąjungos teisės, o EŽŪFKP atveju – Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 85 straipsnyje nurodytų taikytinų Sąjungos ir nacionalinės teisės nuostatų, ji priima įgyvendinimo aktus, kuriuose nustato atitinkamas sumas, kurioms neskiriamas Sąjungos finansavimas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

2. Komisija įvertina sumas, kurios nebus finansuojamos, atsižvelgdama į nustatytą neatitikties mastą. Ji tinkamai atsižvelgia į pažeidimo pobūdį ir į Sąjungai padarytą finansinę žalą. Sprendimą neskirti finansavimo ji pagrindžia nurodyma neteisėtai išleistas sumas ir, jei dedant proporcingas pastangas tų sumų nurodyti neįmanoma, gali taikyti ekstrapoliuotojo arba fiksuoto dydžio pataisas. Fiksuoto dydžio pataisos taikomos tik tais atvejais, kai dėl atvejo pobūdžio ar dėl to, kad valstybė narė nepateikė Komisijai būtinos informacijos, dedant proporcingas pastangas neįmanoma tiksliau nustatyti Sąjungai padarytos finansinės žalos.

3. Prieš priimant sprendimą dėl atsisakymo finansuoti, raštu pateikiami Komisijos patikrinimo rezultatai ir valstybės narės paaiškinimai; po to abi šalys siekia susitarti dėl priemonių, kurių reikės imtis. Šiame procedūros etape valstybėms narėms suteikiama galimybė parodyti, kad reikalavimų nesilaikymo faktinis mastas yra mažesnis nei Komisijos įvertinime.

Jei nepavyksta susitarti, valstybė narė gali prašyti pradėti procedūrą, kurios tikslas yra per keturis mėnesius suderinti abiejų šalių pozicijas. Šios procedūros rezultatų ataskaita pateikiama Komisijai. Komisija atsižvelgia į ataskaitoje pateiktas rekomendacijas prieš priimdama sprendimą dėl atsisakymo finansuoti ir, jei nusprendžia nesilaikyti tų rekomendacijų, nurodo priežastis.

4. Negalima atsisakyti finansuoti:

a) 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų išlaidų, kurios buvo patirtos prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narėi apie savo patikrinimo rezultatus;

b) daugiamečių priemonių, kurioms taikoma 4 straipsnio 1 dalis arba kurios įgyvendinamos pagal 5 straipsnyje nurodytas programas, išlaidų, jei galutinę pareigą paramos gavėjas įvykdė prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narėi apie savo patikrinimo rezultatus;

c) 5 straipsnyje nurodytų programų, išskyrus nurodytas šios dalies b punkte, priemonių išlaidų, kurioms apmokėti skirtą išmoką arba, atitinkamais atvejais, galutinę išmoką mokėjimo agentūra išmokėjo prieš daugiau kaip 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narėi apie savo patikrinimo rezultatus.

5. 4 dalis netaikoma šiais atvejais:

a) pažeidimų, nurodytų šio skyriaus III skirsnyje;

b) nacionalinės paramos, kurios atveju Komisija yra pradėjusi SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą, arba pažeidimų, kurių atveju Komisija, vadovaudamasi SESV 258 straipsniu, atitinkamai valstybei narėi yra nusiuntusi oficialaus įspėjimo raštą;

c) kai valstybės narės pažeidžia savo pareigas, nustatytas šio reglamento V antraštinės dalies III skyriuje, jei Komisija per 12 mėnesių nuo valstybės narės atitinkamų išlaidų patikrų rezultatų ataskaitos gavimo jai raštu pateikia savo patikrų rezultatus.

53 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, taikomas:

a) pagal 51 straipsnį patvirtinant sąskaitas, nustatydamas, kokių priemonių turi būti imtasi dėl sprendimo priėmimo ir įgyvendinimo, įskaitant Komisijos ir valstybių narių keitimąsi informacija bei terminus, kurių reikia laikytis;

b) pagal 52 straipsnį patvirtinant atitiktį, nustatydamas, kokių priemonių turi būti imtasi dėl sprendimo priėmimo ir įgyvendinimo, įskaitant Komisijos ir valstybių narių keitimąsi informacija bei terminus, kurių reikia laikytis, taip pat nustatydamas tame straipsnyje numatytą suderinimo procedūrą, įskaitant suderinimo įstaigos įsteigimą, užduotis, sudėtį ir darbo tvarką.

2. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Siekiant suteikti Komisijai galimybes apsaugoti finansinius Sąjungos interesus ir užtikrinti veiksmingą nuostatų, susijusių su 52 straipsnyje numatytu atitikties patvirtinimu, taikymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl pataisų taikymo kriterijų ir metodikos.

III skirsnis

Pažeidimai

54 straipsnis

Bendros nuostatos

1. Visų dėl pažeidimo arba aplaidumo nepagrįstai išmokėtų sumų atveju valstybės narės reikalavimą paramos gavėjui jas sugrąžinti pateikia per 18 mėnesių nuo to laiko, kai mokėjimo agentūra arba už sugrąžinimą atsakinga įstaiga patvirtina ir, atitinkamais atvejais, gauna tikrinimo ataskaitą ar panašų dokumentą, kuriame nurodyta, kad padarytas pažeidimas. Atitinkamos sumos įregistruojamos mokėjimo agentūros skolininkų knygoje reikalavimo grąžinti sumas pateikimo metu.

2. Jei suma nesusigrąžinama per ketverius metus nuo sugrąžinimo reikalavimo datos arba per aštuonerius metus tais atvejais, kai susigrąžinimo byla perduota nacionaliniam teismui, 50 % finansinių nesusigrąžinimo pasekmių tenka atitinkamai valstybei narėi ir 50 % – Sąjungos biudžetui, nedarant poveikio reikalavimui, kad valstybė narė turi tęsti susigrąžinimo procedūrą pagal 58 straipsnį.

Jei per susigrąžinimo procedūrą galutiniame administraciniame ar teisiniame dokumente užregistruojama, kad pažeidimas nebuvo padarytas, atitinkama valstybė narė pagal pirmą pastraipą priimtą finansinę naštą deklaruoja kaip fondų lėšomis finansuotinas išlaidas.

Vis dėlto, jei dėl su atitinkama valstybe narė nesusijusių priežasčių sumų neįmanoma susigrąžinti per pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį ir jeigu susigrąžintina suma viršija 1 milijoną EUR, Komisija valstybės narės prašymu gali šį terminą pratęsti ne ilgesniam kaip pusė pradinio termino trukmės laikotarpiui.

3. Dėl tinkamai pagrįstų priežasčių valstybės narės gali nuspręsti nesiekti susigrąžinti išmokos. Tokį sprendimą jos gali priimti tik šiais atvejais:

- a) jei jau patirtų ir dar numatomų susigrąžinimo sąnaudų suma viršija sumą, kuri turi būti susigrąžinta, manoma, kad ši sąlyga įvykdyta:
 - i) jei atskiros išmokos pagal paramos sistemą ar paramos priemonę suma, kuri turi būti susigrąžinta iš paramos gavėjo, neįskaitant palūkanų neviršija 100 EUR; arba
 - ii) jei atskiros išmokos pagal paramos sistemą ar paramos priemonę suma, kuri turi būti susigrąžinta iš paramos gavėjo, neįskaitant palūkanų yra ne mažesnė kaip 100 EUR ir ne didesnė kaip 150 EUR ir jei atitinkama valstybė narė nacionalinių skolų išieškojimui taiko ribinį dydį, kuris yra lygus sumai, kuri turi būti susigrąžinta pagal jos nacionalinę teisę, arba didesnis;
- b) jei susigrąžinimas neįmanomas dėl skolininko arba už pažeidimą teisiškai atsakingų asmenų nemokumo, nustatyto ir pripažinto pagal nacionalinę teisę.

Jei pirmoje pastraipoje nurodytas sprendimas priimamas prieš tai, kai nesugrąžintai sumai pritaikomos 2 dalyje nurodytos taisyklės, finansinės nesusigrąžinimo pasekmės tenka Sąjungos biudžetui.

4. Valstybės narės į metines finansines ataskaitas, siunčiamas Komisijai pagal 102 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktį,

įtraukia sumas, kurias jos turi apmokėti pagal šio straipsnio 2 dalį. Komisija patikrina, ar tai padaryta, ir atlieka reikiamą 51 straipsnio 1 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto koregavimą.

5. Komisija, jei buvo taikoma 52 straipsnio 3 dalyje nurodyta procedūra, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais iš Sąjungos biudžeto finansuoti sumoms neskiriamas finansavimas šiais atvejais:

- a) jei valstybė narė nesilaikė 1 dalyje nurodytų terminų;
- b) jei ji mano, kad pagal 3 dalį valstybės narės priimtas sprendimas nesiekti susigrąžinti išmokos yra nepagrįstas;
- c) jeigu ji mano, kad pažeidimas padarytas ar sumos nesusigrąžintos dėl valstybės narės administracinės valdžios institucijos ar kitos viešosios įstaigos padaryto pažeidimo ar aplaidumo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

55 straipsnis

Specialiosios nuostatos dėl EŽŪGF

Dėl pažeidimo ar aplaidumo susigrąžintos sumos ir su jomis susijusios palūkanos sumokamos mokėjimo agentūrai, kuri jas apskaitoje nurodo kaip EŽŪGF skirtas to mėnesio, kurį pinigai buvo faktiškai gauti, įplaukas.

Kai į Sąjungos biudžetą įskaiciuojamos įplaukos, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, valstybė narė kaip fiksuotą sumą susigrąžinimo sąnaudoms padengti gali pasilikti 20 % susigrąžintos sumos, išskyrus tuos atvejus, kai dėl pažeidimo arba aplaidumo yra atsakingos tos valstybės narės administracinės valdžios institucijos arba kitos viešosios įstaigos.

56 straipsnis

Specialiosios nuostatos dėl EŽŪFKP

Jei aptinkami kaimo plėtros veiksnių arba programų vykdymo pažeidimai arba aplaidumas jas vykdant, valstybės narės atlieka finansinį patikslinimą visiškai arba iš dalies panaikindamos atitinkamą Sąjungos finansavimą. Valstybės narės atsižvelgia į nustatytų pažeidimų pobūdį bei sunkumą ir EŽŪFKP finansinių nuostolių mastą.

Anuliuotos ir susigrąžintos Sąjungos finansavimo pagal EŽŪFKP sumos ir su jomis susijusios palūkanos vėl priskiriamos atitinkamai programai. Tačiau anuliuotas ar susigrąžintas Sąjungos lėšas valstybės narės gali dar kartą panaudoti tik toje pačioje kaimo plėtros programoje numatytam veiksmui ir su sąlyga, kad šios lėšos nėra vėl skiriamos veiksniams, dėl kurių buvo vykdomas finansinis patikslinimas. Jei kaimo plėtros programos vykdymas baigtas, valstybė narė susigrąžintas sumas grąžina į Sąjungos biudžetą.

57 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti teisingą ir veiksmingą nuostatų dėl nepagrįstai išmokėtų sumų ir su jomis susijusių palūkanų susigrąžinimo sąlygų taikymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl konkrečių pareigų, kurias valstybės narės privalo vykdyti.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

- a) nepagrįstai išmokėtų sumų ir palūkanų susigrąžinimo, kaip nurodyta šiame skirsnyje, ir Komisijos informavimo apie susigrąžintinas sumas procedūrų;
- b) valstybių narių pranešimų ir informacijos, susijusių su šiame skirsnyje nustatytais pareigomis, teikimo Komisijai formų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

KONTROLĖS SISTEMOS IR NUOBAUDOS

I SKYRIUS

Bendrosios taisyklės

58 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Įgyvendindamos BŽŪP valstybės narės priima visas būtinas teises, reguliavimo ir administracines nuostatas ir imasi visų kitų priemonių, būtinų veiksmingai Sąjungos finansinių interesų apsaugai užtikrinti, visų pirma:

- a) fondų lėšomis finansuojamų veiksnių teisėtumui ir tvarkingumui tikrinti;
- b) veiksmingai sukčiavimo prevencijai, vykdytinai visų pirma didesnės rizikos sektoriuose, kurios poveikis turi būti atgrasomas, užtikrinti, atsižvelgiant į išlaidas toms priemonėms ir jų naudą bei proporcingumą;
- c) užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimo atvejams, jiems aptikti ir ištaisyti;
- d) veiksmingoms, atgrasomoms ir proporcingoms sankcijoms taikyti pagal Sąjungos teisę arba, jei tai neįmanoma, pagal nacionalinę teisę ir, prireikus, teisminiam procesui tuo tikslu pradėti;
- e) nepagrįstai išmokėtoms sumoms susigrąžinti su palūkanomis ir, prireikus, teisminiam procesui tuo tikslu pradėti.

2. Siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos paramos sistemas reglamentuojančių teisės aktų, valstybės narės nustato veiksmingas valdymo ir kontrolės sistemas, kuriomis siekiama sumažinti finansinės žalos Sąjungai pavojų.

3. Valstybės narės informuoja Komisiją apie nuostatas, priimtas pagal 1 ir 2 dalis, ir priemones, kurių imtasi vadovaujantis jomis.

Visos valstybių narių nustatytos sąlygos, kuriomis papildomos Sąjungos taisyklėmis nustatytos EŽŪGF arba EŽŪFKP lėšomis finansuojamos paramos gavimo sąlygos, yra tokios, kad būtų galima patikrinti atitiktį joms.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, būtinas siekiant vienodo šio straipsnio taikymo visoje Sąjungoje. Tos taisyklės gali būti susijusios su:

- a) procedūromis, terminais, keitimusi informacija 1 ir 2 dalyje išdėstytų pareigų atžvilgiu;
- b) valstybių narių pranešimais ir informacija, susijusia su 3 dalyje nustatyta pareiga, kurie turi būti teikiami Komisijai.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

59 straipsnis

Bendrieji patikrų principai

1. Valstybių narių pagal 58 straipsnio 2 dalį nustatytose sistemose numatomas, jei nenumatyta kitaip, sistemingos visų paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų administracinės patikros. Tos sistemos papildomos patikromis vietoje.

2. Atlikdama patikras vietoje, atsakinga valdžios institucija tikrinamus pareiškėjus atrenka iš pareiškėjų visumos, kurią sudarytų, prireikus, atsitiktinai atrinktų pareiškėjų grupė, kad būtų gauta reprezentatyvioji paklaidos norma, ir rizikos laipsniu grindžiama pareiškėjų grupė, pasirenkant sektorius, kuriuose klaidų rizika yra didžiausia.

3. Atsakinga valdžios institucija parengia kiekvienos patikros vietoje ataskaitą.

4. Jei reikia, Sąjungos taisyklėmis dėl žemės ūkio paramos ir paramos kaimo plėtrai numatytos visos patikros vietoje atliekamos tuo pačiu metu.

5. Valstybės narės užtikrina būtiniausių patikrų vietoje lygį, reikalingą veiksmingam rizikos valdymui užtikrinti, ir prireikus tą lygį padidina. Valstybės narės gali būtiniausių lygį sumažinti, jei valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir klaidų dažnumas yra priimtino lygio.

6. Atvejais, kuriuos Komisija turi nustatyti remdamasi 62 straipsnio 2 dalies h punktu, paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai arba kiti pranešimai, paraiškos ar prašymai po jų pateikimo gali būti taisomi ir tikslinami akivaizdžių klaidų, kurias pripažino kompetentinga valdžios institucija, atveju.

7. Paramos paraiška arba mokėjimo prašymas atmetami, jei paramos gavėjas arba jo atstovas trukdo atlikti patikrą vietoje, išskyrus *force majeure* atvejus ar išimtines aplinkybes.

60 straipsnis

Nuostata dėl apgavystės

Nedarant poveikio jokioms specialiosioms nuostatomis, žemės ūkio sektorių teisės aktais numatytos lengvatos negali būti taikomos fiziniams arba juridiniams asmenims, jei nustatoma, kad jie, prieštaraudami šio reglamento tikslams, dirbtinai sukūrė tokių lengvatų gavimo sąlygas.

61 straipsnis

Paramos sistemų suderinamumas patikrų vyno sektoriuje tikslais

Paramos sistemų taikymo vyno sektoriuje, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1308/2013, tikslais valstybės narės užtikrina, kad toms sistemoms taikomos administravimo bei kontrolės procedūros būtų suderinamos su šios antraštinės dalies II skyriuje nurodyta integruota sistema šiais aspektais:

- a) kompiuterinės duomenų bazės;
- b) žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemų;
- c) administracinių patikrų.

Procedūromis sudaromos sąlygos bendram jų ir integruotos sistemos veikimui ar tarpusavio keitimuisi duomenimis.

62 straipsnis

Komisijos įgaliojimai dėl patikrų

1. Siekiant užtikrinti, kad patikros būtų atliekamos teisingai ir veiksmingai ir kad atitikties sąlygos būtų tikrinamos veiksmingai, nuosekliai, nediskriminuojant ir apsaugant Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl papildomų reikalavimų, susijusių su muitinės procedūromis, visų pirma kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 952/2013⁽¹⁾, kai to reikia norint užtikrinti tinkamą sistemos valdymą.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles, būtinas siekiant vienodo šio skyriaus taikymo visoje Sąjungoje, ir visų pirma susijusias su:

- a) taisyklėmis dėl valstybių narių atliktinų administracinių patikrų ir patikrų vietoje, kuriomis tikrinama, ar laikomasi Sąjungos teise nustatytų įpareigojimų, pareigų ir atitikties kriterijų;
- b) taisyklėmis dėl būtinausio patikrų vietoje lygio ir pareigos jį padidinti arba galimybės jį sumažinti, kaip nurodyta 59 straipsnio 5 dalyje;
- c) atliktų patikrų bei tikrinimų ir jų rezultatų ataskaitų teikimo taisyklėmis ir metodais;
- d) valdžios institucijomis, atsakingomis už atitikties patikras, patikrų turiniu, dažnumu ir prekybos etapu, kuriam tos patikros taikomos;
- e) Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 52 straipsnyje nurodytų kanapių atveju, specialiosiomis kontrolės priemonėmis ir tetrahidrokanabinolio kiekio nustatymu;
- f) Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 56 straipsnyje nurodytos medvilnės atveju, patvirtintų tarpšakinių organizacijų patikrų sistema;
- g) Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nurodyto vyno atveju, plotų matavimo taisyklėmis, taip pat patikromis ir patikrų tobulinimo specialiuju finansinių procedūrų taisyklėmis;
- h) tais atvejais, kai paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai arba kiti pranešimai, paraiškos ar prašymai po jų pateikimo gali būti taisomi ir tikslinami, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;
- i) testais ir metodais, taikomais nustatant produktų atitiktį viešosios intervencijos ir privataus sandėliavimo kriterijams, taip pat konkursų tiek dėl viešosios intervencijos, tiek dėl privataus sandėliavimo procedūromis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

63 straipsnis

Nepagrįstai išmokėtos sumos ir administracinės nuobaudos

1. Jei nustatoma, kad paramos gavėjas neatitinka atitikties kriterijų, nevykdo įsipareigojimų ar kitų pareigų, susijusių su žemės ūkio sektorių teisės aktuose numatytais pagalbos arba paramos skyrimo sąlygomis, nemokama arba atšaukiama visa parama arba jos dalis ir, atitinkamais atvejais, neskiriamos arba atšaukiamos atitinkamos teisės į išmokas, nurodytos Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 21 straipsnyje.

⁽¹⁾ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

2. Be to, jei taip numatyta žemės ūkio sektorių teisės aktuose, valstybės narės taip pat skiria administracines nuobaudas, laikydamosi 64 ir 77 straipsniuose nustatytų taisyklių. Tai nedaro poveikio VI antraštinės dalies 91–101 straipsniais nustatytoms nuostatoms.

3. Sumos, įskaitant palūkanas, bei teisės į išmokas, kurios atšauktos pagal 1 dalį ir dėl kurių pagal 2 dalį taikomos nuobaudos, susigrąžinamos nedarant poveikio 54 straipsnio 3 daliai.

4. Komisija pagal 115 straipsnį priima deleguotuosius aktus dėl 1 dalyje nurodyto visos paramos arba jos dalies atšaukimo sąlygų.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias procedūras ir technines taisykles, susijusias su:

- a) 1 dalyje nurodyto visos paramos ar jos dalies atšaukimo taikymu ir apskaičiavimu;
- b) nepagrįstai išmokėtų išmokų susigrąžinimu ir nuobaudų taikymu, taip pat neteisėtai skirtų teisių į išmokas atžvilgiu, ir palūkanų taikymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

64 straipsnis

Administracinių nuobaudų taikymas

1. 63 straipsnio 2 dalyje nurodytų administracinių nuobaudų atveju šis straipsnis taikomas tuomet, kai nesilaikoma atitikties kriterijų, įsipareigojimų ar kitų pareigų, atsirandančių taikant žemės ūkio sektorių teisės aktus, išskyrus nurodytuosius šios antraštinės dalies II skyriaus 67–78 straipsniuose bei VI antraštinės dalies 91–101 straipsniuose ir dėl kurių taikomos 89 straipsnio 3 dalyje ir 89 straipsnio 4 dalyje numatytos nuobaudos.

2. Administracinė nuobauda neskiriama, jei:

- a) reikalavimų nesilaikyta dėl *force majeure*;
- b) reikalavimų nesilaikyta dėl akivaizdžių klaidų, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;
- c) reikalavimų nesilaikyta dėl kompetentingos valdžios institucijos arba kitos institucijos klaidos ir jei šios klaidos pagrįstai negalėjo aptikti asmuo, kuriam gali būti paskirta administracinė nuobauda;
- d) atitinkamas asmuo gali kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, jog jis nėra kaltas dėl 1 dalyje nurodytų pareigų

nevykdymo arba jei kompetentinga valdžios institucija kitais būdais įsitikina, kad atitinkamas asmuo nėra kaltas;

- e) reikalavimų, įskaitant reikalavimus išreikštus ribiniais dydžiais, nesilaikymas yra mažareikšmis – tai nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą;
- f) kitais atvejais nėra tikslinga skirti nuobaudą – tai nustato Komisija pagal 6 dalies b punktą.

3. Administracinės nuobaudos gali būti taikomos pagalbos ar paramos gavėjui ir kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, įskaitant paramos tokių gavėjų ar kitų asmenų grupes ar asociacijas, kuriems taikomos 1 dalyje nurodytose taisyklėse nustatytos pareigos.

4. Administracinės nuobaudos gali būti šių formų:

- a) pagal paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus, kuriems turėjo įtakos reikalavimų nesilaikymas, arba vėlesnes ar anksčiau paraiškas išmokėtinos pagalbos ar paramos sumos sumažinimas; paramos kaimo plėtrai atveju tai neturi įtakos galimybei sustabdyti paramos mokėjimą, jeigu tikimasi, kad per pagrįstą laiką paramos gavėjas pažeidimus pašalins;
- b) sumos, apskaičiuotos remiantis kiekiu ir (arba) laiku, susijusiu su reikalavimų nesilaikymu, sumokėjimas;
- c) patvirtinimo, pripažinimo ar leidimo sustabdymas arba panaikinimas;
- d) teisės dalyvauti paramos sistemoje arba priemonėje ar kitoje atitinkamoje priemonėje arba ja pasinaudoti neskyrimo.

5. Administracinės nuobaudos yra proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą, ir neviršija šių ribų:

- a) administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 200 % paramos paraiškos ar mokėjimo prašymo sumos;
- b) nepaisant a punkto, kaimo plėtros atveju administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 100 % reikalavimus atitinkančios sumos;
- c) administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies b punkte, neviršija sumos, lygios šios dalies a punkte nurodytai procentinei daliai;
- d) 4 dalies c ir d punktuose nurodytą sustabdymą, atšaukimą arba neskyrimą galima nustatyti ne ilgiau kaip trejiems metams iš eilės; šis laikotarpis gali būti atnaujintas, jei pakartotinai nesilaikoma reikalavimų.

6. Siekiant atsižvelgti į, viena vertus, mokesčių ir nuobaudų, kurie turi būti nustatomi, atgrasomą poveikį ir, kita vertus, į kiekvienos paramos sistemos ar priemonės, kuriai taikomi žemės ūkio sektorių teisės aktai, specifika, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) 4 dalyje pateiktame sąrašė nurodytos administracinės nuobaudos nustatymo kiekvienos paramos sistemos ar priemonės ir atitinkamo 3 dalyje nurodyto asmens atveju, neviršijant 5 dalyje nustatytų ribų, ir dėl konkretaus dydžio nustatymo, įskaitant nekiekybinio pobūdžio reikalavimų nesilaikymo atvejais, kuriuos taiko valstybės narės;

b) atvejų, kuriais administracinės nuobaudos neskiriamos, kaip nurodyta 2 dalies f punkte.

7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias procedūras ir technines taisykles, kad būtų suderintas šio straipsnio įgyvendinimas, susijęs su:

- a) administracinių nuobaudų taikymu ir apskaičiavimu;
- b) reikalavimų nesilaikymo pripažinimo mažareikšmiu išsamomis taisyklėmis, įskaitant kiekybinio ribinio dydžio, išreikšto reikalavimus atitinkančios pagalbos ar paramos sumos nominaliąja verte arba procentiniu dydžiu, kuris paramos kaimo plėtrai atveju būtų ne mažesnis nei 1 %, o visos kitos pagalbos ar paramos atveju – ne mažesnis nei 3 %, nustatymą;
- c) taisyklėmis, kuriomis nustatomi atvejai, kai dėl nuobaudų pobūdžio valstybės narės gali pasilikti susigrąžintas nuobaudų sumas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

65 straipsnis

Valstybėms narėms skirtų išmokų mokėjimo sustabdymas tam tikrais atvejais, kuriais taikomas Reglamentas (ES) Nr 1308/2013

1. Tais atvejais, kai pagal Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 reikalaujama, kad valstybės narės per konkretų laikotarpį pateiktų konkrečią informaciją ir valstybės narės tos informacijos nepateikia arba nepateikia laiku, arba pateikia neteisingą informaciją, Komisija gali sustabdyti 18 straipsnyje nurodytų mėnesinių išmokų mokėjimą su sąlyga, kad Komisija visoms valstybėms narėms yra deramu laiku pateikusi reikiamą informaciją, formas ir paaiškinimus. Sustabdytinų išmokų suma turi būti susijusi su išlaidomis rinkos priemonėms, apie kurias informacija nebuvo pateikta arba nebuvo pateikta laiku, arba yra neteisinga.

2. Siekiant užtikrinti, kad taikant 1 dalį būtų laikomasi proporcingumo principo, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl rinkos priemonių, kurioms taikomas sustabdymas, ir dėl 1 dalyje nurodyto išmokų mokėjimo sustabdymo lygio ir laikotarpio.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias taisykles, kuriomis reglamentuojama 1 dalyje nurodyto mėnesinių išmokų sustabdymo tinkamo įgyvendinimo procedūra ir kitos sąlygos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

66 straipsnis

Užstatai

1. Jei žemės ūkio sektorių teisės aktais numatyta, valstybės narės reikalauja pateikti užstatą, kuriuo būtų užtikrinta, kad kompetentingai valdžios institucijai bus sumokėta arba jos naudai bus paimta pinigų suma, jei nesilaikoma tam tikros žemės ūkio sektorių teisės aktuose numatytos pareigos.

2. Išskyrus *force majeure* atvejus, visas užstatas arba jo dalis nusavinama, jeigu konkreti pareiga arba jos dalis nevykdoma.

3. Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, kuriomis pateiktas užstatą užtikrinamos nediskriminacinės ir vienodos sąlygos bei paisoma proporcingumo principo, ir kuriais:

- a) nurodoma šalis, kuri yra atsakinga, jei pareiga neįvykdoma;
- b) nustatomos konkrečios aplinkybės, kuriomis kompetentinga valdžios institucija gali netaikyti užstato reikalavimo;
- c) nustatomos pateiktinam užstatui ir laiduotojui taikomos sąlygos ir to užstato pateikimo bei grąžinimo sąlygos;
- d) nustatomos su išankstinėmis išmokomis susijusiam užstatui taikomos specialiosios sąlygos;
- e) nustatomos pareigos, dėl kurių pateiktas užstatas, kaip numatyta 1 dalyje, nevykdymo pasekmių, įskaitant užstato nusavinimą, sumažinimo dydį, kuris turi būti taikomas grąžinant užstatą už grąžinamąsias išmokas, licencijas, pasiūlymus, kvietimus teikti paraiškas arba specialias paraiškas, ir kai įsipareigojimas, dėl kurio pateiktas tas užstatas, nebuvo iš dalies ar visiškai įvykdytas, atsižvelgiant į įsipareigojimo pobūdį, kiekį, kurio atžvilgiu neįvykdytas įsipareigojimas, laikotarpį, kuriuo viršijamas terminas, per kurį įsipareigojimas turėjo būti įvykdytas, ir laikas, per kurį buvo pateikti įrodymai, kad įsipareigojimas įvykdytas.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, nustatančius taisykles dėl:

- a) pateiktino užstato formos, taip pat dėl užstato pateikimo, jo priėmimo ir ankstesnio užstato pakeitimo nauju procedūros;

- b) užstato grąžinimo procedūros;
- c) pranešimų, kuriuos turi perduoti valstybės narės ir Komisija.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Integruota administravimo ir kontrolės sistema

67 straipsnis

Taikymo sritis ir vartojami terminai

1. Kiekviena valstybė narė sukuria ir taiko integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (toliau – integruota sistema).

2. Integruota sistema taikoma Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 I priede išvardytoms paramos sistemoms ir pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 28–31, 33, 34 ir 40 straipsnius ir, atitinkamai atvejais, pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 35 straipsnio 1 dalies b ir c punktus teikiama paramai.

Tačiau šis skyrius netaikomas priemonėms, nurodytoms Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 9 dalyje. Jis taip pat netaikomas priemonėms pagal to reglamento 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, kai tai susiję su įsteigimo išlaidomis.

3. Integruota sistema tiek, kiek reikalinga, taikoma ir VI antraštinėje dalyje nustatytai kompleksinės paramos kontrolei.

4. Šiame skyriuje:

- a) žemės ūkio paskirties sklypas – vieno ūkininko deklaruotas vientisas žemės plotas, kuriame auginami tik vienos grupės pasėliai; tačiau jei pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013 reikalaujama pateikti atskirą deklaraciją apie konkrečios grupės pasėliams auginamą plotą, prireikus minėto žemės ūkio paskirties sklypas gali būti dar apribotas atsižvelgiant į konkrečią paskirtį; valstybės narės gali nustatyti papildomus tolesnio žemės ūkio paskirties sklypo ribų nustatymo kriterijus;
- b) su plotu siejama tiesioginė išmoka – bazinės išmokos sistema; vienkartinės išmokos už plotus sistema ir perskirstymo išmoka, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 1 skyriuje; išmoka už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio veiklą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje; išmoka už plotus, kuriuose esama gamtinių kliūčių, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 4 skyriuje; išmoka jaunesiems ūkininkams, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 5 skyriuje; savanoriška susietoji parama, kaip nurodyta IV antraštinės dalies 1 skyriuje, kai parama mokama už hektarą; specialioji išmoka už medvilnę, kaip nurodyta IV antraštinės

dalies 2 skyriuje; smulkiųjų ūkininkų sistema, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje; specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 228/2013 ⁽¹⁾ IV skyriuje, kai parama mokama už hektarą; ir specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 229/2013 ⁽²⁾ IV skyriuje, kai parama mokama už hektarą.

68 straipsnis

Integruotos sistemos elementai

1. Integruotą sistemą sudaro šie elementai:

- a) kompiuterinė duomenų bazė;
- b) žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema;
- c) teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema;
- d) paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai;
- e) integruota kontrolės sistema;
- f) bendra sistema, skirta kiekvieno 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjo, kuris pateikia paramos paraišką arba mokėjimo prašymą, tapatybei registruoti.

2. Atitinkamai atvejais į integruotą sistemą įtraukiama gyvūnų identifikavimo ir registravimo sistema, sukurta remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1760/2000 ⁽³⁾ ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 21/2004 ⁽⁴⁾.

3. Nedarant poveikio valstybių narių atsakomybei už integruotos sistemos įgyvendinimą ir taikymą, Komisija gali prašyti specializuotų įstaigų arba asmenų pagalbos, kad būtų sudarytos palankesnės integruotos sistemos sukūrimo, stebėsenos ir naudojimo sąlygos, visų pirma siekiant valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms teikti technines konsultacijas, jeigu jos to paprašytų.

⁽¹⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 23).

⁽²⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 41).

⁽³⁾ 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo ir registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos ir jos produktų ženklimą ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL L 204, 2000 8 11, p. 1).

⁽⁴⁾ 2003 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 21/2004, nustatantis avių ir ožkų identifikavimo bei registravimo sistemą ir iš dalies pakeičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 bei Direktyvas 92/102/EEB ir 64/432/EEB (OL L 5 2004 1 9, p. 8).

4. Valstybės narės imasi visų tolesnių priemonių, kad būtų tinkamai taikoma integruota sistema, ir viena kitai teikia savitarpio pagalbą, reikalingą šiame reglamente nurodytoms patikroms atlikti.

69 straipsnis

Kompiuterinė duomenų bazė

1. Kompiuterinėje duomenų bazėje (toliau – duomenų bazė) registruojami kiekvieno 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjo duomenys, nurodyti paramos paraiškose arba mokėjimo prašymuose.

Ta duomenų bazė visų pirma suteikia galimybę per valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją susipažinti su duomenimis, susijusiais su einamaisiais kalendoriniais ir (arba) prekybos metais bei dešimčia ankstesnių metų. Tais atvejais, kai paramos ūkininkams lygiui daromas poveikis dėl duomenų, susijusių su ankstesniais kalendoriniais ir (arba) prekybos metais pradedant 2000 m., duomenų bazė taip pat suteikia galimybę susipažinti su duomenimis, susijusiais su tais metais. Ta duomenų bazė taip pat suteikiama galimybė tiesiogiai ir greitai susipažinti su duomenimis, susijusiais su bent ketveriais pastaraisiais iš eilės einančiais kalendoriniais metais ir su duomenimis, susijusiais su daugiametėmis ganyklomis, kaip apibrėžta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1120/2009⁽¹⁾ 2 straipsnio c punkto originaliojoje redakcijoje, laikotarpiams nuo jo taikymo pradžios dienos – su daugiamečiais žolynais ir daugiametėmis ganyklomis, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies h punkte, atveju – bent penkeriais pastaraisiais iš eilės einančiais kalendoriniais metais.

Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybėms narėms, kurios įstojo į Sąjungą 2004 m. ar vėliau, reikalavimas užtikrinti duomenų prieinamumą taikomas tik nuo jų įstojimo dienos.

2. Valstybės narės gali sukurti decentralizuotas duomenų bazes su sąlyga, kad tos duomenų bazės ir duomenų registravimo bei naudojimosi jais administracinės procedūros būtų kuriamos nuosekliai visoje valstybės narės teritorijoje ir būtų suderinamos tarpusavyje, kad būtų galima atlikti kryžmines patikras.

70 straipsnis

Žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema

1. Žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistema sukuriamą remiantis žemėlapiams, žemės registro dokumentais ar kita kartografinė medžiaga. Taikomi kompiuterizuotos geografinės informacinės sistemos metodai, įskaitant aerofotografijų ar erdvinių fotografijų ortovaizdavimą, laikantis vienodo standarto, garantuojančio tikslumą, kuris būtų bent jau lygiavertis 1:10 000, o nuo 2016 m. – 1:5 000 mastelio kartografijai, kartu atsižvelgiant į sklypo kontūrus ir būklę. Tai nustatoma remiantis galiojančiais Sąjungos standartais.

⁽¹⁾ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1120/2009 2009 m. spalio 29 d. kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesiogines paramos sistemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos sistemas ūkininkams, III antraštinėje dalyje numatytos bendrosios išmokos sistemos taikymo taisyklės (OL L 316, 2009 12 2, p. 1).

Nepaisant pirmos pastraipos, valstybės narės gali toliau naudotis tokiais metodais, įskaitant aerofotografijų ar erdvinių fotografijų ortovaizdavimą, laikantis vienodo standarto, garantuojančio tikslumą, kuris būtų bent jau lygiavertis 1:10 000 masteliui, nuo 2016 m. pagal ilgalaikes sutartis, dėl kurių buvo susitarta iki 2012 m. lapkričio mėn.

2. Valstybės narės užtikrina, kad žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemoje būtų pateiktas referencinis pagrindas siekiant pažymėti ekologiniu požiūriu svarbias vietas. Tas referencinis pagrindas apima, visų pirma Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnio 3 dalyje nurodytus konkrečius įsipareigojimus ir (arba) aplinkosaugos sertifikavimo sistemas, kurie yra lygiaverčiai to reglamento 46 straipsnyje nurodytai praktikai, prieš tai, kai vėliausiai 2018 paraiškų teikimo metais bus nustatytos šio reglamento 72 straipsnyje nurodytos paraiškų dėl (ES) Nr. 1307/2013 reglamento 43–46 straipsniuose nurodytų išmokų už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio veiklą formas.

71 straipsnis

Teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema

1. Teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistema sudaroma galimybė tikrinti teises į išmokas ir atlikti jų bei paramos paraiškų ir žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemos kryžmines patikras.

2. 1 dalyje nurodyta sistema sudaroma galimybė tiesiogiai ir greitai per valstybės narės kompetentingą instituciją susipažinti su duomenimis, susijusiais su mažiausiai ketveriais ankstesniais kalendoriniais metais iš eilės.

72 straipsnis

Paramos paraiškos ir mokėjimo prašymai

1. 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėjas kasmet pateikia tiesioginių išmokų paraišką arba mokėjimo prašymą atitinkamai pagal su atitinkamu plotu ir gyvūnais susijusias kaimo plėtros priemones, atitinkamai atvejais nurodydamas:

- visus žemės ūkio paskirties sklypus valdoje ir ne žemės ūkio paskirties plotą, už kurį prašoma paramos pagal 67 straipsnio 2 dalį;
- teises į išmokas, kurias prašoma leisti panaudoti;
- visą kitą informaciją, kuri numatyta šiame reglamente arba reikalinga siekiant įgyvendinti atitinkamus žemės ūkio sektorių teisės aktus, arba kurios prašo atitinkama valstybė narė.

Su plotu siejamų tiesioginių išmokų atveju kiekviena valstybė narė nustato mažiausią žemės ūkio paskirties sklypų, dėl kurių galima pateikti paraišką, dydį. Tačiau mažiausias dydis negali viršyti 0,3 ha.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies a punkto, valstybės narės gali nuspręsti, kad ne didesnių kaip 0,1 ha ploto žemės ūkio paskirties sklypų, dėl kurių išmokų paraiška neteikiama, deklaruoti nereikia, jei bendras tokių sklypų plotas neviršija 1 ha, ir (arba) gali nuspręsti, kad ūkininkas, neteikiantis su plotu siejamos tiesioginės išmokos paraiškos, neprivalo deklaruoti savo žemės ūkio paskirties sklypų tuo atveju, kai bendras plotas neviršija 1 ha. Visais atvejais ūkininkas paraiškoje nurodo, kad jis turi žemės ūkio paskirties sklypų, ir, kompetentingai valdžios institucijai paprašius, nurodo jų vietą.

3. Valstybės narės, *inter alia*, elektroninėmis priemonėmis pateikia iš anksto nustatytas formas, parengtas atsižvelgiant į ankstesniais metais nustatytus plotus, ir grafinę medžiagą, kurioje nurodoma tų plotų vieta.

Valstybė narė gali nuspręsti, kad paramos paraiška ir mokėjimo prašymas:

- a) galioja, jei paramos gavėjas patvirtina, kad nėra praėjusiais metais pateiktos paramos paraiškos ir mokėjimo prašymo pakeitimų;
- b) turi būti tik su praėjusiais metais pateiktos paramos paraiškos ir mokėjimo prašymo pakeitimais.

Tačiau Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nurodytos smulkiųjų ūkininkų sistemos atveju tokia galimybė suteikiama visiems atitinkamiems ūkininkams.

4. Valstybė narė gali nuspręsti, kad bendroji paraiška apimtų kelias ar visas 67 straipsnyje nurodytas paramos sistemas ir priemones arba kitas paramos sistemas ir priemones.

5. Nukrypstant nuo Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71⁽¹⁾, paramos paraiškos, mokėjimo prašymo arba bet kokių papildomų dokumentų, sutarčių ar pranešimų pagal šį skyrių pateikimo ar patikslinimo datos apskaičiavimas pritaikomas prie konkrečių integruotos sistemos reikalavimų. Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, taikytinų terminams, datoms ir laikotarpiams, kai galutinė paraiškų pateikimo ar patikslinimo diena yra valstybinė šventė, šeštadienis arba sekmadienis.

73 straipsnis

Paramos gavėjų identifikavimo sistema

Bendra sistema, registruojančia kiekvieną 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos gavėją, užtikrinama, kad būtų galima nustatyti visas to paties paramos gavėjo pateiktas paramos paraiškas ir mokėjimo prašymus.

⁽¹⁾ 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles (OL L 124, 1971 6 8, p. 1).

74 straipsnis

Atitikties paramos skyrimo sąlygoms tikrinimas ir paramos sumažinimas

1. Pagal 59 straipsnį valstybės narės per mokėjimo agentūras arba įstaigas, kurias įgaliojo veikti jų vardu, atlieka administracines paramos paraiškų patikras, siekdamas patikrinti, ar jos atitinka paramos skyrimo sąlygas. Tos patikros papildomos patikromis vietoje.

2. Patikrų vietoje tikslais valstybės narės parengia žemės ūkio valdų ir (arba) paramos gavėjų atrankos planą.

3. Valstybės narės žemės ūkio paskirties sklypų patikroms vietoje atlikti gali naudoti nuotolinių stebėjimų ir pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (GNSS) technologijas.

4. Paramos skyrimo sąlygų nesilaikymo atvejais taikomas 63 straipsnis.

75 straipsnis

Mokėjimas paramos gavėjams

1. Išmokos pagal 67 straipsnio 2 dalyje nurodytas paramos sistemas ir priemones išmokamos nuo gruodžio 1 d. iki kitų kalendorinių metų birželio 30 d.

Išmokos išmokamos ne daugiau kaip dviem dalinėmis išmokomis per tą laikotarpį.

Nepaisant pirmos ir antros pastraipų, valstybės narės iki gruodžio 1 d., bet ne anksčiau kaip spalio 16 d., gali išmokėti išankstines išmokas – ne daugiau kaip 50 % tiesioginių išmoku atveju ir ne daugiau kaip 75 % 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos pagal kaimo plėtros politiką teikiamos paramos atveju.

Išskyrus šios dalies trečioje pastraipoje numatytas ne didesnes kaip 75 % išankstines išmokas paramai, suteiktai pagal kaimo plėtros politiką, kaip nurodyta 67 straipsnio 2 dalyje, ši dalis taikoma 2018 paraiškų teikimo metais pateiktų paramos paraiškų ar mokėjimo prašymų atveju.

2. 1 dalyje nurodytos išmokos nemokamos, kol valstybė narė neužbaigia pagal 74 straipsnį tikrinti atitikties paramos skyrimo sąlygoms.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, pagal 67 straipsnio 2 dalyje nurodytą kaimo plėtros politiką suteiktos paramos išankstinės išmokos gali būti išmokėtos po to, kai baigtos administracinės patikros pagal 59 straipsnio 1 dalį.

3. Ekstremaliosios padėties atvejais Komisija priima įgyvendinimo aktus, siekiant išspręsti konkrečias problemas, susijusias su šio straipsnio taikymu, jei tie aktai yra būtini ir pateisinami. Tokiais įgyvendinimo aktais gali būti nukrypstama nuo 1 ir 2 dalių, tačiau tik tiek ir tokiam laikotarpiui, kiek tikrai būtina.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

76 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti, kad šiame skyriuje numatyta integruota sistema būtų įgyvendinta veiksmingai, nuosekliai ir nediskriminuojant, tokiu būdu apsaugant Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) konkrečių terminų apibrėžčių, kurios reikalingos siekiant užtikrinti suderintą integruotos sistemos įgyvendinimą, greta terminų apibrėžčių, kurios numatytos Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 ir Reglamente (ES) Nr. 1305/2013;
- b) 67–75 straipsnių atvejais – taisyklių dėl išsamesnių priemonių, būtinų siekiant užtikrinti atitiktį šiame reglamente arba žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytiems kontrolės reikalavimams, kurių turi imtis valstybės narės gamintojų, tarnybų, įstaigų, organizacijų ar kitų veiklos vykdytojų, pavyzdžiui, skerdyklų arba asociacijų, dalyvaujančių teikiant paramą, atžvilgiu tais atvejais, kai šiame reglamente nenumatyta atitinkamų administracinių nuobaudų; tokios priemonės kuo labiau *mutatis mutandis* atitinka 77 straipsnio 1–5 dalyse išdėstytas nuostatas dėl nuobaudų.

2. Siekiant užtikrinti, kad pagal 72 straipsnyje numatytas paramos paraiškas skiriamos lėšos būtų tinkamai paskirstytos teisę į jas turintiems paramos gavėjams ir kad būtų galima patikrinti, ar tie paramos gavėjai vykdo su tuo susijusias pareigas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) 70 straipsnyje numatytos žemės ūkio paskirties sklypų identifikavimo sistemos ir 73 straipsnyje numatyto gavėjų identifikavimo pagrindinių savybių, techninių taisyklių, įskaitant dėl atitinkamų leistinių nuokrypių kontroliniams sklypams patikslinti, atsižvelgiant į sklypo kontūrus ir būklę, taip pat įskaitant šalia sklypo esančių kraštovaizdžio elementų įtraukimo taisyklės, ir kokybės reikalavimų;
- b) 71 straipsnyje numatytos teisių į išmokas identifikavimo ir registravimo sistemos pagrindinių savybių, techninių taisyklių ir kokybės reikalavimų;
- c) taisyklių, kuriomis apibrėžiamas paramos apskaičiavimo pagrindas, įskaitant veiksmų tam tikrais atvejais, kai paramos skyrimo reikalavimus atitinkančiuose plotuose yra kraštovaizdžio elementų arba medžių, taisyklės; daugiamečių žolynų atveju šiomis taisyklėmis sudaroma galimybė valstybėms narėms laikyti, kad pavieniai kraštovaizdžio

elementai ir medžiai, kurių bendras plotas neviršija tam tikros kontrolinio sklypo ploto procentinės dalies, automatiškai sudaro reikalavimus atitinkančio ploto dalį nereikalaujant jų tuo tikslu pažymėti žemėlapyje.

77 straipsnis

Administracinių nuobaudų taikymas

1. 63 straipsnio 2 dalyje nurodytų administracinių nuobaudų atveju šis straipsnis taikomas tuomet, kai nesilaikoma atitikties kriterijų, išpareigojimų ar kitų pareigų, atsirandančių taikant 67 straipsnio 2 dalyje nurodytas paramos taisyklės.

2. Administracinė nuobauda neskiriama tuo atveju, kai:

- a) reikalavimų nesilaikoma dėl *force majeure*;
- b) reikalavimų nesilaikoma dėl akivaizdžių klaidų, kaip nurodyta 59 straipsnio 6 dalyje;
- c) reikalavimų nesilaikoma dėl kompetentingos valdžios institucijos arba kitos institucijos klaidos ir jei šios klaidos pagrįstai negalėjo aptikti asmuo, kuriam gali būti paskirta administracinė nuobauda;
- d) atitinkamas asmuo gali kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, jog jis nėra kaltas dėl 1 dalyje nurodytų pareigų nevykdymo arba jei kompetentinga valdžios institucija kitais būdais įsitikina, kad atitinkamas asmuo nėra kaltas;
- e) reikalavimo, įskaitant atvejus, reikalavimas, išreikštas ribiniu dydžiu, kurį nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą, nesilaikymas yra mažareikšmis;
- f) kitais atvejais nėra tikslinga skirti nuobaudą – tai nustato Komisija pagal 7 dalies b punktą.

3. Administracinės nuobaudos gali būti paskirtos pagalbos ar paramos gavėjams, įskaitant jų grupes ar asociacijas, kuriems taikomos 1 dalyje nurodytose taisyklėse nustatytos pareigos.

4. Administracinės nuobaudos gali būti šių formų:

- a) pagal paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus, kuriems turėjo įtakos reikalavimų nesilaikymas, ir (arba) pagal anksčiau turėtų paramos paraiškas arba mokėjimo prašymus išmokėtos ar išmokėtinos pagalbos ar paramos sumos sumažinimas;
- b) sumos, apskaičiuotos remiantis kiekiu ir (arba) laiku, susijusiu su reikalavimų nesilaikymu, mokėjimo;
- c) teisės dalyvauti atitinkamoje paramos sistemoje arba priemonėje neskyrimas.

5. Administracinės nuobaudos yra proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą, ir neviršija šių ribų:

- a) administracinės nuobaudos suma atitinkamais metais, kaip nurodyta 4 dalies a punkte, neviršija 100 % paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų sumų;
- b) atitinkamų metų administracinės nuobaudos suma, kaip nurodyta 4 dalies b punkte, neviršija 100 % paramos paraiškų ar mokėjimo prašymų sumos, kurios atžvilgiu taikoma nuobauda;
- c) 4 dalies c punkte nurodytą paramos neskyrimą galima nustatyti ne ilgiau kaip trejiems metams iš eilės; šis laikotarpis gali būti atnaujintas, jei pakartotinai nesilaikoma reikalavimų.

6. Nepaisant 4 ir 5 dalių, Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje nurodyto mokėjimo atveju administracinės nuobaudos forma yra pagal tą reglamentą išmokėtų ar išmokėtinų išmokų sumažinimas.

Šioje dalyje nurodytos administracinės nuobaudos turi būti proporcingos ir jų dydis diferencijuojamas atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą.

Tokių atitinkamais metais paskirtų administracinių nuobaudų suma pirmuosius dvejus Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriaus taikymo metus (2015–2016 paraiškų teikimo metai) neviršija 0 % Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje nurodytos išmokos, kurią atitinkamas ūkininkas turėtų teisę gauti, jei ūkininkas atitiktų sąlygas tai išmokai gauti, sumos, trečiais taikymo metais (2017 paraiškų teikimo metai) – 20 %, o pradedant ketvirtais taikymo metais (2018 paraiškų teikimo metai) – 25 %.

7. Siekiant atsižvelgti į, viena vertus, nuobaudų, kurios turi būti skiriamos, atgrasomą poveikį ir, kita vertus, į kiekvienos 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos paramos sistemos ar priemonės specialius požymius, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) 4 dalyje pateiktame sąraše nurodytos administracinės nuobaudos ir konkretaus dydžio kiekvienos paramos sistemos ar priemonės ir atitinkamo 3 dalyje nurodyto asmens atveju, neviršijant 5 ir 6 dalyse nustatytų ribų, nustatymo, ir dėl nekiekybinio pobūdžio reikalavimų nesilaikymo atvejais, kuriuos turi taikyti valstybės narės;
- b) atvejų, kuriais administracinės nuobaudos neskiriamos, kaip nurodyta 2 dalies f punkte.

8. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamią procedūrinę ir techninę taisyklę, siekiant suderinti šio straipsnio įgyvendinimą, dėl:

- a) taisyklės dėl administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo;
- b) reikalavimų nesilaikymo pripažinimo mažareikšmiu išsamias taisykles, įskaitant kiekybinio ribinio dydžio, kuris išreikštas nustatytos srities arba reikalavimus atitinkančios pagalbos ar paramos sumos nominaliąja verte ir (arba) procentiniu dydžiu, bet kuris turi būti ne mažesnis nei 0,5 %, nustatymą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

78 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato:

- a) 69 straipsnyje numatytos kompiuterinės duomenų bazės pagrindines savybes, technines taisykles ir kokybės reikalavimus;
- b) taisyklės dėl 72 straipsnyje numatytų paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų, taip pat teisių į išmokas paraiškų, įskaitant galutinę paraiškų pateikimo dieną, reikalavimus dėl būtinausios informacijos, kuri turi būti pateikta paraiškose, paramos paraiškų keitimo arba atsiėmimo nuostatas, reikalavimo pateikti paramos paraišką taikymo išimtį ir nuostatas, pagal kurias valstybės narės gali taikyti supaprastintas procedūras arba ištaisyti akivaizdžias klaidas;
- c) patikrų, kuriomis siekiama patikrinti, ar vykdomos pareigos, ir paramos paraiškoje arba mokėjimo prašyme pateiktos informacijos tikslumą ir išsamumą, vykdymo taisyklės, įskaitant taisyklės dėl matavimams taikomų nuokrypių atliekant patikras vietoje;
- d) technines specifikacijas, reikalingas tam, kad šis skyrius būtų vienodai įgyvendinamas;
- e) taisyklės, taikomas tais atvejais, kai valdą perleidžiant kitam subjektui kartu perleidžiamos visos dar neįvykdytos pareigos dėl atitikties atitinkamos paramos skyrimo kriterijams;
- f) 75 straipsnyje nurodytų išankstinių išmokų mokėjimo taisyklės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKYRIUS

Sandorių tikrinimas

79 straipsnis

Taikymo sritis ir apibrėžtys

1. Šiame skyriuje nustatomos specialios taisyklės dėl subjektų, kurie gauna arba moka su EŽŪGF finansavimo sistema tiesiogiai arba netiesiogiai susijusias išmokas, arba jų atstovų (toliau – įmonės) komercinių dokumentų tikrinimo siekiant išsiaiškinti, ar sandoriai, kurie yra EŽŪGF finansavimo sistemos dalis, buvo faktiškai atlikti ir ar jie buvo atlikti teisingai.

2. Šis skyrius netaikomas priemonėms, kurios priklauso šios antraštinės dalies II skyriuje nurodytai integruotai sistemai. Kad būtų reaguojama į sektorinių žemės ūkio teisės aktų pasikeitimus ir užtikrinamas šiame skyriuje nustatytos *ex post* kontrolės sistemos veiksmingumas, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas priemonių, kurios dėl jų rengimo ir kontrolės reikalavimų nėra tinkamos papildomai *ex post* kontrolei tikrinant komercinius dokumentus atlikti ir kurios dėl šios priežasties nėra taip tikrinamos pagal šį skyrių, sąrašas.

3. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) komercinis dokumentas – visos buhalterinės knygos, registrai, kvitai ir patvirtinamieji dokumentai, sąskaitos, gamybos ir kokybės įrašai bei korespondencija, susijusi su įmonės komercine veikla, taip pat komerciniai duomenys, neatsižvelgiant į jų formą, įskaitant elektronine forma saugomus duomenis, jei tie dokumentai ar duomenys yra tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su 1 dalyje nurodytais sandoriais;
- b) trečioji šalis – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su sandoriais, atliktais pagal EŽŪGF finansavimo sistemą.

80 straipsnis

Valstybių narių atliekamas tikrinimas

1. Valstybės narės vykdo sistemingą įmonių komercinių dokumentų tikrinimą atsižvelgdamos į tikrintinų sandorių pobūdį. Valstybės narės užtikrina, jog tikrinamos įmonės būtų parenkamos taip, kad būtų kuo geriau užtikrintas pažeidimų prevencijos ir aptikimo priemonių veiksmingumas. Atrenkant įmones atsižvelgiama, *inter alia*, į finansinę įmonių svarbą toje sistemoje ir kitus rizikos veiksnius.

2. Tam tikrais atvejais 1 dalyje numatytas tikrinimas taikomas ir fiziniams bei juridiniams asmenims, su kuriais yra susijusios įmonės, ir kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims, kurie gali būti svarbūs siekiant 81 straipsnyje nustatytų tikslų.

3. Pagal šį skyrių vykdomas tikrinimas neturi poveikio patikroms, atliekamoms pagal 47 ir 48 straipsnius.

81 straipsnis

Tikrinimo tikslai

1. Tikrinamų pirminių duomenų teisingumui patvirtinti atliekamas atitinkamas skaičius kryžminių patikrų, įskaitant, jei reikia, trečiųjų šalių komercinių dokumentų patikras, kurios atliekamos atsižvelgiant į rizikos laipsnį ir kurios apima:

- a) palyginimus su tiekėjų, klientų, vežėjų ir kitų trečiųjų šalių komerciniais dokumentais;
- b) jei reikia, atsargų kiekio ir pobūdžio fizines patikras;
- c) palyginimus su užregistruotais finansinių srautų, kurie yra pagal EŽŪGF finansavimo sistemą atliekamų sandorių rezultatas arba priežastis, duomenimis; ir
- d) buhalterinės apskaitos arba finansinių veiksmų įrašų patikras, iš kurių rezultatų tikrinimo metu matyti, kad mokėjimo agentūros turimi dokumentai, kuriais pagrindžiamas paramos išmokėjimas paramos gavėjui, yra teisingi.

2. Visų pirma tais atvejais, kai įmonių reikalaujama tvarkyti specialią atsargų apskaitą pagal Sąjungos ar nacionalines nuostatas, tie apskaitos įrašų duomenys atitinkamais atvejais lyginami su komerciniais dokumentais ir pririnkus su faktiniais atsargų kiekiais.

3. Atrenkant tikrintinus sandorius visapusiškai atsižvelgiama į rizikos laipsnį.

82 straipsnis

Galimybė susipažinti su komerciniais dokumentais

1. Už įmonę atsakingi asmenys ar trečioji šalis užtikrina, kad visi komerciniai dokumentai ir papildoma informacija būtų pateikti už tikrinimą atsakingiems pareigūnams ar asmenims, įgaliotiems tai atlikti jų vardu. Elektronine forma saugomi duomenys pateikiami atitinkamoje duomenų laikmenoje.

2. Už tikrinimą atsakingi pareigūnai ar asmenys, įgalioti tai atlikti jų vardu, gali reikalauti, kad jiems būtų pateikti 1 dalyje nurodytų dokumentų išrašai arba kopijos.

3. Jei per tikrinimą, vykdomą pagal šį skyrių, įmonės tvarkomi komerciniai dokumentai laikomi netinkamais tikrinimo reikmėms, įmonei nurodoma ateityje tokius įrašus tvarkyti taip, kaip reikalauja už tikrinimą atsakinga valstybė narė, nedarant poveikio pareigoms, nustatytoms kitais su atitinkamu sektoriumi susijusiais reglamentais.

Valstybės narės nustato datą, nuo kurios turi būti daromi tie išrašai.

Jei visi pagal šį skyrių tikrintini komerciniai dokumentai arba jų dalis yra laikomi įmoneje, kuri priklauso tai pačiai bendrai valdomai komercinei įmonių grupei, partnerystei arba asociacijai, kaip ir tikrinama įmonė, neatsižvelgiant į tai, ar ji įsisteigusi Sąjungos teritorijoje, ar už jos ribų, ji tuos komercinius dokumentus už tikrinimą atsakingiems pareigūnams pateikia už tikrinimą atsakingų valstybių narių nurodytoje vietoje ir nurodytu laiku.

4. Valstybės narės užtikrina, kad už tikrinimą atsakingi pareigūnai turėtų teisę patys konfiskuoti komercinius dokumentus ar nurodyti juos konfiskuoti. Šia teise naudojama deramai atsižvelgiant į atitinkamas nacionalines nuostatas ir ji nedaro poveikio taisyklių, reglamentuojančių procesinius veiksmus, susijusius su dokumentų konfiskavimu baudžiamosiose bylose, taikymui.

83 straipsnis

Tarpusavio pagalba

1. Valstybės narės padeda viena kitai vykdyti šiame skyriuje numatytą tikrinimą šiais atvejais:

- a) kai įmonė arba trečioji šalis yra įsisteigusi kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje atitinkama suma buvo ar turėjo būti išmokėta arba gauta;
- b) kai įmonė arba trečioji šalis yra įsteigta kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje gali būti gauti tikrinimui reikalingi dokumentai ir informacija.

Komisija gali koordinuoti bendrus veiksmus, kuriais dvi ar daugiau valstybių narių viena kitai teikia tarpusavio pagalbą.

2. Per pirmuosius tris mėnesius, einančius po EŽŪGF finansinių metų, kuriais buvo atliktas mokėjimas, valstybės narės Komisijai nusiunčia trečiojoje šalyje įsisteigusių įmonių, su kuriomis susijusi suma buvo ar turėjo būti išmokėta arba gauta toje valstybėje narėje, sąrašą.

3. Jei, tikrinant įmonę pagal 80 straipsnį, ypač atliekant kryžmines patikras pagal 81 straipsnį, kitoje valstybėje reikia papildomos informacijos, gali būti pateikiami specialūs tikrinimo prašymai, kuriuose nurodomos šio prašymo priežastys. Per vieną mėnesį nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos Komisijai išsiunčiama ketvirtinė tokių specialių prašymų apžvalga. Komisija gali reikalauti, kad būtų pateikta atskirų prašymų kopija.

Tikrinimo prašymas patenkinamas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo jo gavimo; apie tikrinimo rezultatus nedelsiant pranešama prašymą pateikusiai valstybei narei ir Komisijai. Pranešimas Komisijai išsiunčiamas kas ketvirtį per vieną mėnesį nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos.

84 straipsnis

Programavimas

1. Valstybės narės sudaro pagal 80 straipsnį vykdomo patikrinimo programas kitam tikrinimo laikotarpiui.

2. Kasmet iki balandžio 15 d. valstybės narės nusiunčia Komisijai savo programą, kaip nurodyta 1 dalyje, ir joje pateikia:

a) įmonių, kurios bus tikrinamos, skaičių bei jų suskirstymą pagal sektorius, remiantis su jomis susijusiomis sumomis;

b) programai sudaryti taikytus kriterijus.

3. Valstybių narių sudarytas ir Komisijai persiųstas programas valstybės narės imasi įgyvendinti, jei per aštuonias savaites Komisija nepateikia pastabų.

4. 3 dalis *mutatis mutandis* taikoma valstybių narių atliekamiems programos pakeitimams.

5. Komisija bet kuriuo etapu gali paprašyti įtraukti tam tikrą įmonių kategoriją į valstybės narės programą.

6. Įmonės, kurių atžvilgiu gautų arba išmokėtų lėšų suma buvo mažesnė nei 40 000 EUR, tikrinamos pagal šį skyrių tik dėl ypatingų priežasčių, kurias nurodo valstybės narės 1 dalyje nurodytoje savo metinėje programoje arba Komisija bet kuriame pasiūlytame tos programos pakeitime. Kad būtų atsižvelgta į ekonominius pokyčius, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiamas 40 000 EUR ribinis dydis.

85 straipsnis

Specialieji departamentai

1. Kiekvienoje valstybėje narėje specialus departamentas yra atsakingas už šio skyriaus taikymo stebėseną. Šie departamentai visų pirma atsako už:

- a) pareigūnų, tiesiogiai įdarbintų to specialaus departamento, vykdomą šiame skyriuje numatytą tikrinimą; arba
- b) tikrinimo, kurį vykdo kitiems departamentams priklausantys pareigūnai, koordinavimą ir bendrąją priežiūrą.

Valstybės narės taip pat gali numatyti, jog pagal šį skyrių vykdomas tikrinimas būtų paskirstytas tarp specialiojo departamento ir kitų nacionalinių departamentų, jei pirmasis būtų atsakingas už jų koordinavimą.

2. Už šio skyriaus taikymą atsakingas (-i) departamentas (-i) organizuojamas (-i) taip, kad būtų nepriklausomas (-i) nuo departamentų ar departamentų padalinių, kurie yra atsakingi už išmokų išmokėjimą ir iki išmokėjimo vykdomą tikrinimą.

3. Siekiant užtikrinti, kad šis skyrius būtų taikomas tinkamai, 1 dalyje nurodytas specialus departamentas imasi visų būtinų priemonių šiame skyriuje nurodytoms užduotims atlikti, o atitinkama valstybė narė šiuo tikslu jam suteikia visus būtinus įgaliojimus.

4. Valstybės narės priima reikiamas priemones, kuriomis baudžiami fiziniai arba juridiniai asmenys, neįvykdę šiame skyriuje nustatytų pareigų.

86 straipsnis

Ataskaitos

1. Pasibaigus tikrinimo laikotarpiui, iki sausio 1 d. valstybės narės Komisijai nusiunčia išsamią ataskaitą apie šio skyriaus taikymą.

2. Valstybės narės ir Komisija reguliariai keičiasi nuomonėmis apie šio skyriaus taikymą.

87 straipsnis

Galimybė susipažinti su informacija ir Komisijos atliekamas tikrinimas

1. Laikantis atitinkamų nacionalinių teisės aktų Komisijos pareigūnai turi galimybę susipažinti su visais dokumentais, parengtais iki pagal šį skyrių organizuoto tikrinimo arba po jo, ir su turimais duomenimis, įskaitant saugomus duomenų tvarkymo sistemose. Paprašius tie duomenys pateikiami atitinkamoje duomenų laikmenoje.

2. 80 straipsnyje nurodytą tikrinimą vykdo valstybių narių pareigūnai. Komisijos pareigūnai gali dalyvauti vykdant šį tikrinimą. Jie patys negali naudotis nacionaliniams pareigūnams suteiktais tikrinimo įgaliojimais. Tačiau jie turi galimybę pateikti į tas pačias patalpas ir susipažinti su tais pačiais dokumentais, kaip ir valstybių narių pareigūnai.

3. Vykdam tikrinimą pagal 83 straipsnį, prašymą pateikusių valstybės narės pareigūnai, prašymą gavusiai valstybei narei sutikus, gali dalyvauti vykdant tikrinimą prašymą gavusioje valstybėje narėje ir turi galimybę pateikti į tas pačias patalpas ir susipažinti su tais pačiais dokumentais, kaip ir tos valstybės narės pareigūnai.

Prašymą pateikusių valstybės narės pareigūnai, dalyvaujantys valstybėje narėje, kuriai pateiktas prašymas, vykdomame tikrinime, privalo galėti bet kuriuo metu pateikti savo oficialių pareigų įrodymą. Tikrinimą visada vykdo valstybės narės, kuriai pateiktas prašymas, pareigūnai.

4. Nedarant poveikio reglamentų (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nuostatoms, jei nacionalinėmis baudžiamojo proceso nuostatomis numatyta, kad kai kuriuos veiksmus atlieka tik specialiai nacionaline teise paskirti pareigūnai, nei Komisijos pareigūnai, nei 3 dalyje nurodyti valstybės narės pareigūnai šiuose veiksmuose nedalyvauja. Bet kuriuo atveju, jie niekada nedalyvauja visų pirma patikrinimuose namuose arba oficialiose asmenų apklausose, vykdomose pagal valstybės narės baudžiamąją teisę. Tačiau jie turi galimybę susipažinti su taip įgyta informacija.

88 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

Komisija, jei reikia, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles siekiant vienodai taikyti šį skyrių ir kurios visų pirma susijusios su:

- a) 80 straipsnyje nurodyto tikrinimo vykdymo aspektais – tikrintinų įmonių atranka, tikrinimo mastu ir tvarkaraščiu;
- b) komercinių dokumentų išsaugojimu ir saugotinų dokumentų arba registruotinių duomenų rūšimis;
- c) 83 straipsnio 1 dalyje nurodytų bendrų veiksmų atlikimu ir koordinavimu;
- d) nurodymais ir reikalavimais dėl prašymų turinio, formos ir pateikimo būdo, taip pat dėl informacijos, kurios reikalaujama pagal šį skyrių, turinio, formos, pranešimo apie ją, jos pateikimo ir keitimosi ja būdo;
- e) pagal šį reglamentą reikalingos informacijos paskelbimo sąlygų ir būdų arba specialių taisyklių ir sąlygų, pagal kurias ši informacija platinama ar Komisijos pateikiama valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms;
- f) 85 straipsnyje nurodytų specialiųjų departamentų atsakomybę;
- g) 86 straipsnyje nurodytų ataskaitų turiniu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV SKYRIUS

Kitos nuostatos dėl patikrų ir nuobaudų

89 straipsnis

Su prekybos taisyklėmis susijusios kitos patikros ir nuobaudos

1. Valstybės narės imasi priemonių siekdamas užtikrinti, kad Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 119 straipsnio 1 dalyje nurodyti produktai, nebūtų pateikiami rinkai arba būtų pašalinami iš jos, jei jie nėra paženklinėti pagal to reglamento nuostatas.

2. Nedarant poveikio jokioms specialioms nuostatoms, kurias Komisija gali priimti pagal 1 straipsnį, importuojant Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 189 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytus produktus atliekamos patikros, per kurias nustatoma, ar laikomasi to straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų.

3. Valstybės narės atlieka rizikos analize grindžiamas patikras, siekdamas patikrinti, ar Reglamento (ES) 1308/2013 I priede nurodyti produktai atitinka to reglamento II dalies II antraštinės dalies I skyriaus I skirsnyje nustatytas taisykles ir, jei reikia, taiko administracines nuobaudas.

4. Nedarant poveikio aktams dėl vyno sektoriaus, priimtiems remiantis 66 straipsniu, Sąjungos taisyklių vyno sektoriuje pažeidimo atveju valstybės narės taiko proporcingas, veiksmingas ir atgrasomas administracines nuobaudas. Tokios nuobaudos netaikomos 64 straipsnio 2 dalies a–d punktuose nurodytais atvejais ir kai reikalavimų nesilaikymas yra mažareikšmis.

5. Siekiant apsaugoti Sąjungos lėšas ir Sąjungos vyno tapatumą, kilmę ir kokybę, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) analitinio izotopinių duomenų, kurie padės aptikti sukčiavimo atvejus, banko, kurį sudarytų valstybių narių surinkti mėginiai, įsteigimo;
- b) kontrolės įstaigų ir jų tarpusavio pagalbos taisyklių;
- c) bendro valstybių narių duomenų naudojimo taisyklių;

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, patvirtinančius visas priemones, būtinas:

- a) su analitiniu izotopinių duomenų, kurie padės aptikti sukčiavimo atvejus, banku ir pačių valstybių narių duomenų bankais susijusioms procedūroms;
- b) su kontrolės valdžios institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba susijusioms procedūroms;
- c) 3 dalyje nurodytos pareigos atveju – atitikties prekybos standartams patikrų atlikimo taisyklėms, taisyklėms dėl valdžios institucijų, atsakingų už patikrų vykdymą, taip pat dėl jų turinio, dažnumo ir prekybos etapo, kuriuo tos patikros atliekamos.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

90 straipsnis

Su kilmės vietos nuorodomis, geografinėmis nuorodomis ir saugomais tradiciniais terminais susijusios patikros

1. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad sustabdytų neteisėtą saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų ir saugomų tradicinių terminų naudojimą, nurodytą Reglamente (ES) Nr. 1308/2013.
2. Valstybės narės pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 882/2004 ⁽¹⁾ 4 straipsnyje nustatytus kriterijus paskiria kompetentingą instituciją, atsakingą už Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 2 dalies II antraštinės dalies I skyriaus II skirsnyje nustatytų pareigų vykdymo patikras, ir

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 165, 2004 4 30, p. 1).

užtikrina, kad visi tų įpareigojimų besilaikantys veiklos vykdytojai turėtų teisę būti įtraukti į patikrų sistemą.

3. 2 dalyje nurodyta kompetentinga valdžios institucija arba viena ar kelios kontrolės įstaigos, apibrėžtos Reglamento (EB) Nr. 882/2004 2 straipsnio antros pastraipos 5 punkte ir veikiančios kaip produktų sertifikavimo įstaigos pagal to reglamento 5 straipsnyje nustatytus kriterijus, Sąjungoje užtikrina, kad kasmet vyno gamybos etapu ir išpilstymo etapu arba po jo būtų tikrinama jo atitiktis produkto specifikacijai.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl:

- a) pranešimų, kuriuos valstybės narės turi pateikti Komisijai;
- b) taisyklių dėl valdžios institucijos, kuri atsako už atitikties produkto specifikacijai tikrinimą, įskaitant tuos atvejus, kai geografinis rajonas yra trečiojoje šalyje;
- c) veiksmų, kuriuos turi įgyvendinti valstybės narės, kad užkirstų kelią neteisėtam saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų naudojimui ir saugomų tradicinių terminų naudojimui;
- d) patikrų ir tikrinimų, kuriuos turi atlikti valstybės narės, įskaitant bandymus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

KOMPLEKSINĖ PARAMA

I SKYRIUS

Taikymo sritis

91 straipsnis

Bendrasis principas

1. Kai 92 straipsnyje nurodytas paramos gavėjas nesilaiko 93 straipsnyje nustatytų kompleksinės paramos taisyklių, tam paramos gavėjui skiriama administracinė nuobauda.
2. 1 dalyje nurodyta administracinė nuobauda taikoma tik tuo atveju, jei reikalavimų nesilaikymas yra veikimo arba neveikimo, dėl kurio tiesiogiai atsakingas atitinkamas paramos gavėjas, rezultatas ir jei tenkinama viena arba abi šios papildomos sąlygos:

- a) reikalavimų nesilaikymas yra susijęs su paramos gavėjo vykdoma žemės ūkio veikla;
- b) tai susiję su paramos gavėjo valdos plotu.

Tačiau miško plotų atveju ši nuobauda netaikoma, jeigu nėra paprašyta paramos atitinkamam plotui pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a punktą ir 30 bei 34 straipsnius.

3. Šioje antraštinėje dalyje:

- a) valda – visi 92 straipsnyje nurodyto paramos gavėjo valdomi gamybos vienetai ir plotai, esantys vienos valstybės narės teritorijoje;
- b) reikalavimas – kiekvienas atskiras II priede nurodytas teisės aktų nustatytas valdymo reikalavimas pagal Sąjungos teisę, nustatytas atitinkamame akte, ir kuris skiriasi savo esme nuo visų kitų to paties akto reikalavimų.

92 straipsnis

Paramos gavėjai

91 straipsnis taikomas paramos gavėjams, kurie gauna tiesiogines išmokas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013, išmokas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 46 ir 47 straipsnius ir metines priemokas pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 28–31, 33 ir 34 straipsnius.

Tačiau 91 straipsnis netaikomas paramos gavėjams, kurie dalyvauja smulkiųjų ūkininkų sistemoje, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje. Tame straipsnyje numatyta nuobauda taip pat netaikoma paramai, nurodytai Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 9 dalyje.

93 straipsnis

Kompleksinės paramos taisyklės

1. Kompleksinės paramos taisyklės apima Sąjungos teise nustatytus valdymo reikalavimus ir nacionaliniu lygiu nustatytus geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus, kaip išvardyta II priede, susiję su šiomis sritimis:

- a) aplinka, klimato kaita ir gera agrarinė žemės būklė;
- b) žmonių, gyvūnų ir augalų sveikata;
- c) gyvūnų gerove.

2. Taikomi galiojantys II priede nurodyti su teisės aktais nustatytais valdymo reikalavimais susiję aktai, o direktyvų atveju – valstybių narių įgyvendintos nuostatos.

3. Be to, 2015 m. ir 2016 m. į kompleksinės paramos taisyklės įtraukiamas ir daugiamečių ganyklų išlaikymas. Valstybės narės, kurios 2004 m. sausio 1 d. buvo Sąjungos narės, užtikrina, kad žemė, kuri 2003 m. paramos už plotą paraiškų teikimo dieną buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip

daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Valstybės narės, kurios Sąjungos narėmis tapo 2004 m., užtikrina, kad žemė, kuri 2004 m. gegužės 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Bulgarija ir Rumunija užtikrina, kad žemė, kuri 2007 m. sausio 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų. Kroatija užtikrina, kad žemė, kuri 2013 m. liepos 1 d. buvo daugiametės ganyklos, būtų išlaikoma kaip daugiametės ganyklos laikantis nustatytų ribų.

Pirma pastraipa netaikoma daugiamečių ganyklų žemei, kurią ketinama apželdinti mišku, jei toks apželdinimas mišku yra suderinamas su aplinka ir neapima kalėdinių eglių ar greito augimo trumpai auginamų rūšių želdynų.

4. Siekiant atsižvelgti į 3 dalies elementus, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose nustatomos taisyklės dėl daugiamečių ganyklų išlaikymo, visų pirma siekiant užtikrinti, kad ūkininkų lygiu būtų imamasi priemonių išlaikyti daugiamečių ganyklas, įskaitant individualias vykdytinas pareigas, pavyzdžiui, pareigą vėl grąžinti žemei daugiamečių ganyklų paskirtį, jei nustatoma, kad daugiamečių ganyklų žemės santykinė dalis mažėja.

Siekiant užtikrinti teisingą valstybių narių ir individualių ūkininkų pareigų vykdymą, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi privalomo išlaikyti daugiamečių ganyklų ir žemės ūkio paskirties žemės santykio nustatymo sąlygos ir metodai.

5. 3 ir 4 dalyse „daugiametė ganykla“ – tai daugiametė ganykla, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1120/2009 2 straipsnio c punkto originaliojoje redakcijoje.

94 straipsnis

Su gera agrarine ir aplinkosaugos būkle susijusios valstybių narių pareigos

Valstybės narės užtikrina, kad būtų išlaikoma visos žemės ūkio paskirties žemės, įskaitant gamybos tikslais nebenaudojamą žemę, gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė. Valstybės narės, remdamosi II priedu ir atsižvelgdamos į konkrečias atitinkamų teritorijų charakteristikas, įskaitant dirvos būklę ir klimato sąlygas, taikomas ūkininkavimo sistemas, žemėnaudą, sėjomainą, ūkininkavimo praktiką ir ūkių struktūras, nacionaliniu arba regionų lygiu nustato būtiniausius paramos gavėjams taikomus geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus.

Valstybės narės nenustato būtiniausių reikalavimų, kurie nėra nustatyti II priede.

95 straipsnis

Informacija paramos gavėjams

Valstybės narės atitinkamiems paramos gavėjams pateikia reikalavimų ir standartų, kurie turi būti taikomi ūkių lygiu, sąrašą ir aiškią bei tikslią informaciją apie juos, jei įmanoma – elektroninėmis priemonėmis.

II SKYRIUS

Su kompleksine parama susijusi kontrolės sistema ir administracinės nuobaudos

96 straipsnis

Kompleksinės paramos patikros

1. Valstybės narės atitinkamais atvejais naudojami V antraštinės dalies II skyriuje nustatyta integruota sistema, visų pirma 68 straipsnio 1 dalies a, b, d, e ir f punktais.

Kompleksinės paramos taisyklių laikymuisi užtikrinti valstybės narės gali naudoti jau turimas administravimo ir kontrolės sistemas.

Tos sistemos, visų pirma pagal Tarybos direktyvą 2008/71/EB⁽¹⁾ ir reglamentus (EB) Nr. 1760/2000 bei (EB) Nr. 21/2004 sukurta gyvulių identifikavimo ir registravimo sistema turi būti suderinamos su šio reglamento V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta integruota sistema.

2. Priklausomai nuo reikalavimų, standartų, aktų ar kompleksinės paramos sričių, valstybės narės gali nuspręsti vykdyti administracines patikras, visų pirma tas, kurios jau yra numatytos kontrolės sistemose, siejamose su atitinkamais kompleksinės paramos reikalavimams, standartais, aktais ar sritimis.

3. Valstybės narės atlieka patikras vietoje, kad patikrintų, ar paramos gavėjas vykdo šioje antraštinėje dalyje nustatytas pareigas.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina patikrų, kuriomis tikrinama, ar vykdomos šioje antraštinėje dalyje nurodytos pareigos, vykdymo taisykles, įskaitant taisykles, kuriomis sudaroma galimybė atliekant rizikos analizę atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a) ūkininko dalyvavimą ūkių konsultavimo sistemoje, kaip numatyta šio reglamento III antraštinėje dalyje;
- b) ūkininko dalyvavimą sertifikavimo sistemoje, jei ji apima tam tikrus reikalavimus ir standartus.

⁽¹⁾ 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/71/EB dėl kiaulių identifikavimo ir registravimo (OL L 213, 2008 8 8, p. 31).

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

97 straipsnis

Administracinių nuobaudų taikymas

1. 91 straipsnyje numatyta administracinė nuobauda taikoma tais atvejais, kai kuriuo nors atitinkamų vienių kalendorinių metų (toliau – atitinkami kalendoriniai metai) laiku nesilaikoma kompleksinės paramos taisyklių ir dėl šio nesilaikymo yra tiesiogiai atsakingas paramos gavėjas, atitinkamais kalendoriniais metais pateikęs paramos paraišką arba mokėjimo prašymą.

Pirma pastraipa *mutatis mutandis* taikoma paramos gavėjams, kurie, kaip paaiškėjo, bet kuriuo metu per trejų metų laikotarpį, kuris prasidėjo nuo metų, einančių po kalendorinių metų, kuriais buvo skirta pirmoji išmoka pagal perplanavimo ir konversijos paramos programas, sausio 1 d. arba bet kuriuo metu per vienių metų laikotarpį, kuris prasidėjo metų, einančių po kalendorinių metų, kuriais buvo skirta išmoka pagal Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nurodytas neprinokusio derliaus nuėmimo programas, sausio 1 d. (toliau – atitinkami metai), nesilaikė kompleksinės paramos taisyklių.

2. Tais atvejais, kai atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais žemė buvo perleista, 1 dalis taip pat taikoma, kai reikalavimų nesilaikoma dėl veikimo ar neveikimo, dėl kurių tiesiogiai atsakingas asmuo, kuris perleido tą žemės ūkio paskirties žemę arba kuriam ji buvo perleista. Nukrypstant nuo pirmo sakinio, jei asmuo, kuris yra tiesiogiai atsakingas dėl to veikimo ar neveikimo, atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais pateikė paramos paraišką arba mokėjimo prašymą, administracinė nuobauda taikoma remiantis visa 92 straipsnyje nurodytų išmokų suma, skirta arba numatyta skirti tam asmeniui.

Šioje dalyje „perleidimas“ – tai bet kokios rūšies sandoris, kuriuo žemės ūkio paskirties žemė nustoja priklausyti perleidėjui.

3. Nepaisant 1 dalies ir atsižvelgiant į taisykles, kurios turi būti priimtoms pagal 101 straipsnį, valstybės narės gali nuspręsti netaikyti administracinės nuobaudos, jei ji sudaro 100 EUR arba mažiau vienam paramos gavėjui per kalendorinius metus.

Jei valstybė narė nusprendžia pasinaudoti pirmoje pastraipoje numatyta galimybe, vėlesniais metais kompetentinga institucija, atrinkusi paramos gavėjų grupę, imasi būtinų veiksmų, kad patikrintų, ar paramos gavėjai ištaisė tai, ko buvo nesilaikoma. Apie tai, kad nesilaikoma taisyklių, ir pareigos imtis taisomųjų veiksmų pranešama paramos gavėjui.

4. Administracinės nuobaudos paskyrimu nedaromas poveikis išmokų, kurioms ji taikoma, teisėtumui ir tvarkingumui.

98 straipsnis

Administracinės nuobaudos taikymas Bulgarijoje, Kroatijoje ir Rumunijoje

Bulgarijoje ir Rumunijoje 91 straipsnyje nurodytos administracinės nuobaudos dėl II priede nurodytų teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų nesilaikymo gyvūnų gerovės srityje taikomos ne vėliau kaip nuo 2016 m. sausio 1 d.

Kroatijoje 91 straipsnyje nurodytos nuobaudos dėl II priede nurodytų teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų (VR) nesilaikymo gyvūnų gerovės srityje taikomos pagal šį tvarkaraštį:

- a) nuo 2014 m. sausio 1 d. – už 1 VR – 3 VR ir 6 VR – 8 VR nesilaikymą;
- b) nuo 2016 m. sausio 1 d. – už 4 VR, 5 VR, 9 VR ir 10 VR nesilaikymą;
- c) nuo 2018 m. sausio 1 d. – už 11 VR – 13 VR nesilaikymą.

99 straipsnis

Administracinės nuobaudos dydžio apskaičiavimas

1. 91 straipsnyje numatyta administracinė nuobauda yra 92 straipsnyje išvardytų išmokų, kurios atitinkamais kalendoriniais metais arba atitinkamais metais skiriamos arba numatytos skirti atitinkamam paramos gavėjui paramos paraiškų, kurias jis pateikė arba pateiks kalendoriniais metais, kuriais reikalavimų nesilaikymas nustatytas, sumažinimas arba visos sumos neskyrimas.

Apskaičiuojant to sumažinimo ir neskyrimo dydį atsižvelgiama į nustatyto reikalavimų nesilaikymo sunkumą, mastą, pastovumą ir pasikartojimą, taip pat į 2, 3 ir 4 dalyse išdėstytus kriterijus.

2. Reikalavimų nesilaikymo dėl aplaidumo atveju išmokos sumažinimo procentinis dydis neviršija 5 %, o pakartotinio pažeidimo atveju – 15 %.

Valstybės narės gali įdiegti išankstinio įspėjimo sistemą, taikomą reikalavimų nesilaikymo atvejais, kurie, atsižvelgiant į mažareikšmių jų sunkumą, mastą ir trukmę, tinkamai pagrįstais atvejais nėra pagrindas sumažinti išmoką ar jos neskirti. Valstybei narei nusprendus pasinaudoti šia galimybe, kompetentinga valdžios institucija paramos gavėjui išsiunčia išankstinį įspėjimą, kuriuo paramos gavėjui pranešama apie nustatytą atvejį ir apie pareigą imtis taisomųjų veiksmų. Jei atlikus vėlesnę patikrą nustatoma, kad reikalavimų nesilaikymas nepašalintas, sumažinimas pagal pirmą pastraipą taikomas atgaline tvarka.

Tačiau nesilaikymo atvejais, dėl kurių kyla tiesioginis pavojus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, išmoka visada sumažinama arba neskiriama.

Valstybės narės gali suteikti pirmenybę pasinaudoti ūkių konsultavimo sistema tiems paramos gavėjams, kurie pirmą kartą gavo išankstinį įspėjimą.

3. Tyčinio reikalavimų nesilaikymo atveju išmokos iš esmės mažinamos ne mažiau kaip 20 % ir jos gali būti net visiškai neskiriamos pagal vieną ar kelias paramos sistemas vienus ar kelerius kalendorinius metus.

4. Bet kuriuo atveju bendra paramos sumažinimo ar neskirtos paramos suma per vienus kalendorinius metus neviršija 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos visos sumos.

100 straipsnis

Taikant kompleksinę paramą gautos sumos

Valstybės narės gali pasilikti 25 % sumų, kurios susidarė sumažinus išmokas arba jų neskyrus pagal 99 straipsnį.

101 straipsnis

Komisijos įgaliojimai, susiję su administracinių nuobaudų taikymu ir apskaičiavimu

1. Siekiant užtikrinti, kad lėšos būtų tinkamai paskirstytos teisę į jas turintiems paramos gavėjams ir kad kompleksinė parama būtų taikoma veiksmingai, nuosekliai ir nediskriminuojant, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus:

- a) kuriais nustatomas vienodas 99 straipsnyje nurodyto administracinių nuobaudų, skiriamų dėl kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo, apskaičiavimo pagrindas, atsižvelgiant į sumažinimą dėl finansinės drausmės;
- b) dėl administracinių nuobaudų, skiriamų dėl kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo, apskaičiavimo ir taikymo sąlygų, įskaitant tuo atveju, kai reikalavimų nesilaikymas yra tiesiogiai priskirtinas atitinkamam paramos gavėjui.

2. Komisija įgyvendinimo aktais nustato išsamias procedūras ir technines taisykles, kuriomis reglamentuojamas 97–99 straipsniuose nurodytų administracinių nuobaudų apskaičiavimas ir taikymas, įskaitant paramos gavėjų, kuriuos sudaro grupė asmenų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 ir 29 straipsnius, atžvilgiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Informavimas

102 straipsnis

Informacijos pateikimas

1. Be to, kas nustatyta sektorių reglamentų nuostatomis, valstybės narės siunčia Komisijai šią informaciją, deklaracijas ir dokumentus:

- a) dėl akredituotų mokėjimo agentūrų ir akredituotų koordinavimo įstaigų;

- i) jų akreditavimo dokumentą,
- ii) informaciją apie jų funkcijas (akredituota mokėjimo agentūra arba akredituota koordinavimo įstaiga),
- iii) atitinkamais atvejais informaciją apie akreditavimo atšaukimą;
- b) dėl sertifikavimo įstaigų:
- i) jų pavadinimą,
- ii) jų adresą;
- c) dėl priemonių, susijusių su fondų lėšomis finansuojamais veiksmis:
- i) akredituotos mokėjimo agentūros arba akredituotos koordinavimo įstaigos pasirašytas išlaidų deklaracijas, kurios laikomos ir mokėjimo prašymais, bei reikalingą informaciją,
- ii) EŽŪGF atveju – finansinių poreikių sąmatą, EŽŪFKP atveju – atnaujintą išlaidų deklaraciją, kuri bus pateiktas einamaisiais metais, sąmatą ir ateinančių finansinių metų išlaidų deklaracijos sąmatą;
- iii) akredituotų mokėjimo agentūrų valdymo deklaracijas ir metines sąskaitas;
- iv) visų pagal tvarkaraštį ir pagal konkreitiems sektoriams taikomomis taisyklėmis nustatytas išsamias nuostatas atliktų auditų ir patikrų rezultatų metinę suvestinę.

Akredituotų mokėjimo agentūrų metinės finansinės ataskaitos, susijusios su EŽŪFKP išlaidomis, teikiamos atskirai pagal kiekvieną programą.

2. Valstybės narės išsamiai informuoja Komisiją apie priemones, kurių ėmėsi, kad užtikrintų 94 straipsnyje nurodytą gerą agrarinę ir aplinkosaugos būklę, ir apie III antraštinėje dalyje nurodytą ūkių konsultavimo sistemą.

3. Valstybės narės reguliariai informuoja Komisiją apie V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos integruotos sistemos taikymą. Komisija organizuoja keitimąsi nuomonėmis šiuo klausimu su valstybėmis narėmis.

103 straipsnis

Konfidencialumas

1. Valstybės narės ir Komisija imasi visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų informacijos, perduotos arba gautos pagal šį reglamentą įgyvendinant sąskaitų tikrinimo ir patvirtinimo priemones, konfidencialumą.

Tai informacijai taikomos Reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 8 straipsnyje nustatytos taisyklės.

2. Nedarant poveikio su teismo procesais susijusioms nacionalinėms nuostatoms, informacija, surinkta vykdant V antraštinės dalies III skyriuje numatytą tikrinimą, laikoma profesine paslaptimi. Jos negalima perduoti kitiems asmenims, išskyrus tuos, kurie dėl jų pareigų valstybėse narėse ar Sąjungos institucijose privalo ją žinoti, kad galėtų atlikti savo pareigas.

104 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

- a) formos, turinio, laikotarpių, terminų ir tvarkos, kurių laikantis Komisijai perduodami ar pateikiami:
- i) išlaidų deklaracijos ir išlaidų sąmatos bei jų atnaujintos versijos, įskaitant asignuotąsias įplaukas,
- ii) valdymo deklaracijos ir mokėjimo agentūrų metinės sąskaitos, taip pat visų atliktų auditų ir kontrolės rezultatai,
- iii) sąskaitos sertifikavimo ataskaitos,
- iv) akredituotų mokėjimo agentūrų, akredituotų koordinavimo įstaigų ir sertifikavimo įstaigų pavadinimai ir duomenys,
- v) tvarka, pagal kurią atsižvelgiama į fondų lėšomis finansuojamas išlaidas ir jos apmokamos,
- vi) pranešimai apie valstybių narių padarytus finansinius koregavimus, susijusius su kaimo plėtros veiksmis arba programomis, ir susigrąžinimo procedūrų, kurių dėl pažeidimų ėmėsi valstybės narės, suvestinės ataskaitos,
- vii) informacija apie priemones, kurių imtasi pagal 58 straipsnį;
- b) Komisijos bei valstybių narių keitimąsi informacija ir dokumentais reglamentuojančios tvarkos ir dėl informacinių sistemų, įskaitant šiomis sistemomis tvarkomų duomenų rūšį, formą, turinį ir atitinkamas saugojimo taisykles, įgyvendinimo;
- c) valstybių narių Komisijai pateikiamos informacijos, dokumentų, statistinių duomenų ir ataskaitų, taip pat jų pateikimo terminų ir būdų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Euro naudojimas

105 straipsnis

Bendrieji principai

1. Komisijos sprendimuose, kuriais patvirtinamos kaimo plėtros programos, nurodytos sumos, Komisijos išipareigojimų ir mokėjimų sumos, įrodytos arba patvirtintos išlaidų sumos ir valstybių narių išlaidų deklaracijose nurodytos sumos išreiškiamos ir išmokamos eurai.

2. Žemės ūkio sektorių teisės aktuose nustatytos kainos ir sumos išreiškiamos eurai.

Valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro, jos išmokamos arba gaunamos eurai, o valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro – nacionaline valiuta.

106 straipsnis

Valiutos kursas ir operacinis įvykis

1. Valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro, 105 straipsnio 2 dalyje nurodytos kainos ir sumos į nacionalinę valiutą konvertuojamos pagal valiutos kursą.

2. Valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra:

- a) sumų, gaunamų arba išmokamų prekiaujant su trečiosiomis šalimis, atveju – muitinės importo arba eksporto formalumų užbaigimas,
- b) visais kitais atvejais – įvykis, kuriuo pasiekiamas veiksmo ekonominis tikslas.

3. Jei Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 numatyta tiesioginė išmoka paramos gavėjui išmokama ne eurai, valstybės narės eurai išreikštą paramos sumą konvertuoja į nacionalinę valiutą remdamosi naujaisiu valiutos kursu, kurį nustatė Europos Centrinis Bankas iki metų, kuriais skiriama parama, spalio 1 d.

Nukrypstant nuo pirmos dalies, valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais gali nuspręsti atlikti konvertavimą remdamosi Europos Centrinio Banko valiutos kursų, nustatytų vieno mėnesio laikotarpiu iki tų metų, už kuriuos skiriama parama, spalio 1 d., vidurkiu. Valstybės narės, pasirinkdamos tą galimybę, nustato ir paskelbia tą kurso vidurkį iki tų metų gruodžio 1 d.

4. EŽŪGF atveju valstybės narės, kurių valiuta yra ne euro, rengdamos savo išlaidų deklaraciją, taiko tą patį valiutos kursą, kurį taikė išmokėdamos išmokas paramos gavėjams arba gaudamos įplaukas pagal šio skyriaus nuostatas.

5. Siekiant nurodyti 2 dalyje minimą operacinį įvykį arba jį nustatyti dėl rinkos organizavimui arba atitinkamai sumai būdingų priežasčių, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriuose pateikiamos taisyklės dėl operacinių įvykių ir taikytino valiutos kurso. Konkretus operacinis įvykis nustatomas atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

- a) realią galimybę kuo skubiau pritaikyti valiutos kurso koregavimus;
- b) operacinių įvykių panašumą vykdant analogiškas rinkos organizavimo operacijas;
- c) operacinių įvykių nuoseklumą įvairių kainų ir sumų, susijusių su rinkos organizavimu, atvejais;
- d) patikrų, kuriomis nustatoma, ar taikomi tinkami valiutos kursai, praktiškumą ir veiksmingumą.

6. Siekiant išvengti atveju, kai valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro, į apskaitą įrašant gautas įplaukas arba paramos gavėjams išmokėtą paramą ne eurai ir mokėjimo agentūroms rengiant išlaidų deklaracijas yra taikomi skirtingi valiutos kursai, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriuose pateikiamos taisyklės dėl valiutos kurso, taikomo rengiant išlaidų deklaracijas ir mokėjimo agentūros apskaitoje registruojant viešojo saugojimo operacijas.

107 straipsnis

Apsaugos priemonės ir nukrypti leidžiančios nuostatos

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais užtikrinamas Sąjungos teisės taikymas tais atvejais, kai jam gali trukdyti su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika. Šiomis priemonėmis prirėkus gali būti nukrypstama nuo galiojančių taisyklių tik tokį laikotarpį, kuris yra griežtai būtinas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Apie pirmoje pastraipoje nurodytas priemones nedelsiant pranešama Europos Parlamentui, Tarybai ir valstybėms narėms.

2. Kai su nacionaline valiuta susijusi išskirtinė monetarinė praktika gali sutrukdyti taikyti Sąjungos teisę, Komisija pagal 115 straipsnį įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriais nukrypstama nuo šio skirsnio, visų pirma šiais atvejais:

- a) kai valstybė naudoja neįprastus konvertavimo būdus, kaip antai keli valiutų kursai, arba vykdo barterinius susitarimus;
- b) kai valstybių valiutos nekotiruojamos oficialiose užsienio valiutų rinkose arba kai tokios valiutos kurso svyravimo tendencijos gali iškreipti prekybą.

108 straipsnis

Euro naudojimas valstybėse narėse, kurių valiuta yra ne euro

1. Jei valstybė narė, kurios valiuta yra ne euro, nusprendžia išlaidas, numatytas žemės ūkio sektorių teisės aktuose, apmokėti eurais, o ne nacionaline valiuta, ji imasi priemonių užtikrinti, kad euro naudojimas netaptų sisteminiu privalumu, palyginti su nacionalinės valiutos naudojimu.

2. Valstybė narė praneša Komisijai apie planuojamas priemones prieš joms įsigaliojant. Šios priemonės neįsigalioja tol, kol Komisija nepranešė joms pritarianti.

III SKYRIUS

Ataskaita ir vertinimas

109 straipsnis

Metinė finansinė ataskaita

Kasmet iki metų, einančių po biudžetinių metų, rugsėjo mėn. pabaigos Komisija parengia finansinę ataskaitą apie fondų administravimą praėjusiais finansiniais metais ir ją pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

110 straipsnis

BŽŪP stebėseną ir vertinimą

1. Bendra stebėsenos ir vertinimo sistema nustatoma siekiant įvertinti BŽŪP rezultatus, visų pirma susijusių su:

- a) Reglamente (ES) Nr.1307/2013 numatytais tiesioginėmis išmokomis;
- b) Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 numatytais rinkos priemonėmis;
- c) Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 numatytais kaimo plėtros priemonėmis; ir
- d) šio reglamento nuostatomis.

Komisija stebi šių politikos priemonių įgyvendinimą remdamasi valstybių narių ataskaitomis pagal pirmoje pastraipoje nurodytuose reglamentuose išdėstytas taisykles. Komisija nustato daugiametį vertinimo planą, kuriame numatomi Komisijos atliekami konkrečių priemonių periodiniai vertinimai.

Siekiant užtikrinti veiksmingą rezultatų įvertinimą, Komisija įgaliojama pagal 115 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl tos sistemos turinio ir struktūros.

2. Pirmoje dalyje nurodytų BŽŪP priemonių rezultatai vertinami atsižvelgiant į šiuos tikslus:

- a) perspektyvią maisto gamybą, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;

b) tvarų gamtos išteklių valdymą ir kovos su klimato kaita veiksmus, daugiausia dėmesio skiriant šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;

c) darnų teritorinį vystymąsi, daugiausia dėmesio skiriant kaimo užimtumo didinimui, augimo skatinimui ir skurdo mažinimui kaimo vietovėse.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato pirmoje pastraipoje nurodytų tikslų specialius rodiklius. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Rodikliai susiejami su politikos struktūra bei tikslais ir sudaro galimybę įvertinti politikos pažangą, veiksmingumą ir rezultatyvumą, atsižvelgiant į tuos tikslus.

3. Stebėsenos ir vertinimo sistema BŽŪP struktūrą atspindi tokiu būdu:

- a) Reglamente (ES) Nr.1307/2013 numatytų tiesioginių išmokų, Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 numatytų rinkos priemonių ir šio reglamento nuostatose numatytų kaimo plėtros priemonių atveju Komisija stebi šių priemonių taikymą remdamasi valstybių narių ataskaitomis, pateikiamomis laikantis šiame reglamente nustatytų taisyklių. Komisija nustato daugiametį vertinimo planą, kuriame numatomi konkrečių priemonių periodiniai vertinimai, atliekami vadovaujant Komisijai. Vertinimai atliekami laiku ir juos atlieka nepriklausomi vertintojai;
- b) kaimo plėtros politikos intervencijos stebėseną ir vertinimą bus atliekami pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 67–79 straipsnius.

Komisija užtikrina, kad visų 1 dalyje nurodytų BŽŪP priemonių bendras poveikis būtų išmatuojamas ir įvertinamas atsižvelgiant į 2 dalyje nurodytus bendrus tikslus. BŽŪP rezultatai siekiant jos bendrų tikslų išmatuojami ir įvertinami remiantis bendrais poveikio rodikliais, o pagrindiniai konkretūs tikslai – remiantis rezultatų rodikliais. Komisija parengia visų BŽŪP priemonių bendrų rezultatų išmatavimo ir įvertinimo ataskaitas remdamasi duomenimis, pateiktais BŽŪP įvertinimuose, įskaitant kaimo plėtros programų įvertinimus, taip pat kitais atitinkamais informacijos šaltiniais.

4. Valstybės narės Komisijai pateikia visą informaciją, būtiną atitinkamoms priemonėms stebėti ir vertinti. Kiek įmanoma, tokia informacija grindžiama patikimais duomenų šaltiniais, pavyzdžiui, Ūkių apskaitos duomenų tinklo ir Eurostato duomenimis.

Atitinkamais atvejais Komisija atsižvelgia į duomenų poreikį ir potencialių duomenų šaltinių sinergiją, visų pirma jų panaudojimą statistikos tikslais.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl informacijos, kurią turi atsiųsti valstybės narės, atsižvelgdama į poreikį išvengti bereikalingos administracinės naštos, taip pat dėl duomenų poreikių ir potencialių duomenų šaltinių sinergijos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Pradinę šio straipsnio įgyvendinimo ataskaitą, įskaitant pirmuosius BŽŪP rezultatus, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. Antroji ataskaita, į kurią įtraukiamas BŽŪP rezultatų įvertinimas, pateikiama ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d.

IV SKYRIUS

Skaidrumas

111 straipsnis

Paramos gavėjų sąrašo paskelbimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kasmet *ex post* būtų skelbiami fondų lėšų gavėjai. Skelbiant pateikiama ši informacija:

a) nedarant poveikio šio reglamento 112 straipsnio pirmai pastraipai, paramos gavėjo vardas ir pavardė ar pavadinimas:

i) vardas ir pavardė, jei paramos gavėjas yra fizinis asmuo;

ii) visas įregistruotas juridinis pavadinimas, jei paramos gavėjas yra juridinis asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus turintis savarankišką teisinį subjektiškumą;

iii) įregistruotas arba kitaip oficialiai pripažintas visos asociacijos pavadinimas, jei paramos gavėjas yra asociacija, neturinti savarankiško teisinio subjektiškumo;

b) savivaldybė, kuriai paramos gavėjas priklauso arba kurioje yra registruotas, ir, jei yra, pašto kodas arba ta jo dalis, kuri nurodo savivaldybę;

c) pagal kiekvieną fondų finansuojamą priemonę išmokos sumos, kiekvieno gavėjo gautos atitinkamais finansiniais metais;

d) iš vieno iš fondų finansuojamų priemonių, pagal kurias skiriamos c punkte minimos išmokos, pobūdis ir aprašas.

Pirmoje pastraipoje nurodoma informacija pateikiama vienoje kiekvienos valstybės narės interneto svetainėje. Ji išlieka prieinama dvejus metus nuo pirminio paskelbimo dienos.

2. Skelbtinos mokėjimų, vykdomų pagal EŽŪFKP finansuojamas priemones, kaip nurodyta 1 dalies pirmos pastraipos c punkte, sumos atitinka visą viešąjį finansavimą, įskaitant Sąjungos ir nacionalinį įnašą.

112 straipsnis

Ribinis dydis

Kaip numatyta šio reglamento 111 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte, valstybės narės neskelbia paramos gavėjo vardo ir pavardės ar pavadinimo šiais atvejais:

a) tais atvejais, kai valstybės narės įdiegia Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje numatytą smulkiųjų ūkininkų sistemą, kai paramos gavėjo per vienus metus gautos paramos suma yra lygi to reglamento 63 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje arba 63 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytai valstybės narės nustatytai sumai arba yra už ją mažesnė;

b) tais atvejais, kai valstybės narės neįdiegia Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje numatytos smulkiųjų ūkininkų sistemos, kai paramos gavėjo per vienus metus gautos paramos suma yra lygi 1 250 EUR sumai arba yra už ją mažesnė.

Tais atvejais, kai taikomas pirmos pastraipos a punktas, pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 63 straipsnį valstybių narių nustatytas ir pagal tą reglamentą Komisijai nurodytas sumas Komisija viešai paskelbia, laikydama pagal 114 straipsnį priimtą taisyklį.

Tais atvejais, kai taikoma šio straipsnio pirma pastraipa, valstybės narės 111 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b, c ir d punktuose nurodytą informaciją paskelbia, o gavėjas nurodomas naudojant kodą. Valstybės narės priima sprendimą dėl to kodo formos.

113 straipsnis

Paramos gavėjų informavimas

Valstybės narės informuoja gavėjus, kad jų duomenys bus viešai paskelbti pagal 111 straipsnį ir kad Sąjungos ir valstybių narių audito ir tyrimų įstaigos gali tuos duomenis tvarkyti, kad apsaugotų finansinius Sąjungos interesus.

Laikantis Direktyvos 95/46/EB reikalavimų, kai tai susiję su asmens duomenimis, valstybės narės informuoja gavėjus apie jų teises pagal duomenų apsaugos taisykles ir procedūras, pagal kurias naudojamos tokios teisės.

114 straipsnis

Komisijos įgaliojimai

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles:

a) dėl 111 ir 112 straipsniuose numatyto skelbimo formos, įskaitant informacijos pateikimo pagal atskiras priemones būdo, ir grafiko;

b) dėl 113 straipsnio vienodo taikymo;

c) dėl Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 116 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

115 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. Igaliojimai priimti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais igaliojimais ataskaitą. Igaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsniuose nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 8, 20, 40, 46, 50, 53, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 72, 76, 77, 79, 84, 89, 93, 101, 106, 107, 110 ir 120 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

116 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, pavadintas Žemės ūkio fondų komitetu. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

Taikant 15, 58, 62, 63, 64, 65, 66, 75, 77, 78, 89, 90, 96, 101 ir 104 straipsnius bei klausimais, susijusiais su tiesioginėmis išmokomis, kaimo plėtra ir (arba) bendru rinkos organizavimu, Komisijai padeda Žemės ūkio fondų komitetas, Tiesioginių išmokų komitetas, Kaimo plėtros komitetas ir (arba) Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komitetas, įsteigti atitinkamai pagal šį reglamentą, Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013, Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 Šie komitetai – tai komitetai, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

8 straipsnyje nurodytų aktų atveju, jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

117 straipsnis

Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga

1. Valstybės narės ir Komisija renka asmens duomenis siekdamas vykdyti atitinkamas šiuo reglamentu joms nustatytas valdymo, kontrolės, audito ir stebėsenos bei vertinimo pareigas, visų pirma II antraštinės dalies II skyriuje, III antraštinėje dalyje, IV antraštinės dalies III ir IV skyriuose, V ir VI antraštinėse dalyse ir VII antraštinės dalies III skyriuje nurodytas pareigas, taip pat statistikos tikslais, ir tvarko šiuos duomenis tik tokiu būdu, kuris suderinamas su šiuo tikslu.

2. Tuo atveju, kai asmens duomenys tvarkomi stebėsenos ir vertinimo tikslais pagal VII antraštinės dalies III skyrių, taip pat statistikos tikslais, jie nuasmeninami ir tvarkomi tik apibendrinta forma.

3. Asmens duomenys tvarkomi laikantis Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų taisyklių. Visų pirma tokie duomenys nesaugomi tokia forma, kurią naudojant duomenų subjektų tapatybę galima nustatyti ilgiau, nei to reikia tikslams, dėl kurių tie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi, atsižvelgiant į taikytinoje nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus minimalius saugojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės informuoja duomenų subjektus apie tai, kad nacionalinės ir Sąjungos įstaigos gali tvarkyti jų duomenis pagal 1 dalį ir kad šiuo atžvilgiu jie turi teises, išdėstytas atitinkamai Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytose duomenų apsaugos taisyklėse.

5. Taikant šį straipsnį laikomasi 111–114 straipsnių.

118 straipsnis

Įgyvendinimo lygis

Valstybės narės atsako už programų įgyvendinimą ir savo funkcijų vykdymą pagal šį reglamentą tokiu lygiu, koks jų manymu yra tinkamas atsižvelgiant į atitinkamą valstybės narės institucinę, teisinę ir finansinę sistemą ir laikantis šio reglamento ir kitų atitinkamų Sąjungos taisyklių.

119 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentai (EB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 panaikinami.

Tačiau Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis ir atitinkamos įgyvendinimo taisyklės galioja toliau iki 2014 m. gruodžio 31 d.

2. Nuorodos į panaikintus reglamentus laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.

120 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo 118 straipsnyje nurodytuose panaikinamuose reglamentuose numatytos tvarkos prie šiuo reglamentu nustatytos tvarkos, Komisijai pagal 115 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl atvejų, kuriais gali būti nukrypstama nuo šiame reglamente nustatytų taisyklių ir jos gali būti papildytos.

121 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Tačiau šios nuostatos taikomos taip:

- a) 7, 8, 16, 25, 26 ir 43 straipsniai – nuo 2013 m. spalio 16 d.;
- b) 18 ir 40 straipsniai – išlaidoms, patirtoms nuo 2013 m. spalio 16 d.;
- c) 52 straipsnis – nuo 2015 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. JUKNA

I PRIEDAS

INFORMACIJA KLIMATO KAITOS ŠVELNINIMO IR PRISITAIKYMO PRIE JOS, BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS IR VANDENS APSAUGOS SRITYJE, KAIP NURODYTA ŠIO REGLAMENTO 12 STRAIPSNIO 3 DALIES D PUNKTE

Klimato kaitos švelninimas bei prisitaikymas prie jos:

- informacija apie numatomą klimato kaitos poveikį atitinkamuose regionuose, atitinkamos ūkininkavimo praktikos poveikį, susijusį su šiltnamio efektą sukeliančiomis išmetamosiomis dujomis, ir apie žemės ūkio sektoriaus indėlį į klimato kaitos švelninimą taikant tobulesnę ūkininkavimo ir agrarinės miškininkystės praktiką, ūkiuose įgyvendinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus ir didinant energijos vartojimo ūkiuose efektyvumą;
- informacija, kuri padėtų ūkininkams planuoti, kaip geriausia investuoti į savo ūkio sistemas, kad jos būtų atsparios klimato kaitai, ir kuriomis Sąjungos lėšomis jie gali pasinaudoti siekdami šio tikslo. Visų pirma informacija apie žemės ūkio paskirties teritorijos prisitaikymą prie klimato svyravimų ir ilgalaikių pokyčių ir informacija apie tai, kaip priimti praktines agronomines priemones, kuriomis būtų siekiama didinti ūkininkavimo sistemų atsparumą potvyniams ir sausroms, taip pat informacija apie tai, kaip gerinti bei optimizuoti dirvožemyje esančio anglies dioksido kiekį.

Biologinė įvairovė:

- informacija apie teigiamą biologinės įvairovės ir agrarinių sistemų atsparumo sąveiką ir rizikos plitimą, taip pat apie monokultūrų ir galimos rizikos prarasti pasėlius ir (arba) kenkėjų žalos bei ekstremalių klimato reiškinių ryšį;
- informacija apie tai, kaip geriausia užkirsti kelią svetimų invazinių rūšių plitimui ir kodėl tai svarbu ekosistemai našiai veikti ir atsparumui klimato kaitai užtikrinti, įskaitant informaciją apie galimybę finansuoti likvidavimo sistemas, kai numatoma papildomų sąnaudų.

Vandens apsauga:

- informacija apie tvarias, nedideles drėkinimo sistemas ir tai, kaip kuo labiau patobulinti drėkinimo lietumi sistemas, siekiant skatinti efektyviai naudoti vandenį;
- informacija apie vandens naudojimo mažinimą žemės ūkyje, įskaitant pasėlių pasirinkimą, apie dirvožemio humuso gerinimą, siekiant ilgiau išlaikyti vandenį ir sumažinti poreikį drėkinti.

Bendroji sritis

- Keitimasis geriausia patirtimi, mokymai ir gebėjimų stiprinimas (taikoma Klimato kaitos švelninimui bei prisitaikymui prie jos, Biologinei įvairovei, Vandens apsaugai kaip pirmiau paminėta šiame priede).

II PRIEDAS

TAISYKLĖS DĖL KOMPLEKSIŠNĖS PARAMOS PAGAL 93 STRAIPSNĮ

VR: Teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimai

GAAB: Geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartai

Sritis	Pagrindinis objektas	Reikalavimai ir standartai		
Aplinka, klimato kaita, gera agrarinė žemės būklė	Vanduo	1 VR	1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenių apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1)	4 ir 5 straipsniai
		1 GAAB	Apsaugos ruožų išilgai vandentakių įrengimas ⁽¹⁾	
		2 GAAB	Tais atvejais, kai norint naudoti vandenį laistymui reikia gauti leidimą, – leidimų išdavimo tvarkos laikymasis	
		3 GAAB	Gruntinio vandens apsauga nuo taršos: tiesioginio nuotekų išleidimo į gruntinį vandenį draudimas ir priemonės, kuriomis užkertamas kelias netiesioginei gruntinio vandens taršai, kai ant žemės patenka ir per dirvožemį persisunkia pavojingos medžiagos, išvardytos Direktyvos 80/68/EEB priede, ta redakcija, kuri galioja paskutinę jos galiojimo dieną, kiek tai susiję su žemės ūkio veikla	
	Dirvožemis ir anglies sanakaupa	4 GAAB	Minimali dirvožemio danga	
		5 GAAB	Minimalus žemės valdymas atsižvelgiant į konkrečiai teritorijai būdingas sąlygas, siekiant apriboti eroziją	
		6 GAAB	Dirvožemio organinių medžiagų lygio išsaugojimas taikant tinkamą praktiką, įskaitant ariamųjų žemių deginimo draudimą, nebent tai būtina dėl priežasčių, susijusių su augalų būkle ⁽²⁾	
	Biologinė įvairovė	2 VR	2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7)	3 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 2 dalies b punktas, 4 straipsnio 1, 2 ir 4 dalys
		3 VR	1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7)	6 straipsnio 1 ir 2 dalys
	Kraštovaizdis, būtiniausio lygio priežiūra	7 GAAB	Kraštovaizdžio ypatumų, įskaitant, pagal aplinkybes, gyvatvares, tvenkinius, griovius, medžių eiles grupėmis ar atskirai, laukų ribas ir terasas, išsaugojimas, įskaitant draudimą pjauti gyvatvares ir medžius paukščių jauniklių perėjimosi ir augimo sezonu, ir, kaip galimybė, apsaugos nuo invazinių augalų rūšių priemonės	
Žmonių, gyvūnų ir augalų sveikata	Maisto sauga	4 VR	2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1)	14 ir 15 straipsniai, 17 straipsnio 1 dalis ⁽³⁾ , 18, 19 ir 20 straipsniai

Sritis	Pagrindinis objektas	Reikalavimai ir standartai		
		5 VR	1996 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 96/22/EB dėl draudimo vartoti gyvulininkystėje tam tikras medžiagas, turinčias hormoninį ar tirostatinį poveikį, bei beta antagonistus ir panaikinanti direktyvas 81/602/EEB, 88/146/EEB ir 88/299/EEB (OL L 125, 1996 5 23, p. 3)	3 straipsnio a, b, d ir e punktai, 4, 5 ir 7 straipsniai
	Gyvūnų identifikavimas ir registravimas	6 VR	2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/71/EB dėl kiaulių identifikavimo ir registravimo (OL L 213, 2005 8 8, p. 31)	3, 4 ir 5 straipsniai
7 VR		2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos bei jos produktų ženklinimą ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL L 204, 2000 8 11, p. 1)	4 ir 7 straipsniai	
8 VR		2003 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 21/2004, nustatantis avių ir ožkų identifikavimo bei registravimo sistemą ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir direktyvas 92/102/EEB ir 64/432/EEB (OL L 5, 2004 1 9, p. 8)	3, 4 ir 5 straipsniai	
	Gyvūnų ligos	9 VR	2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001, nustatantis tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles (OL L 147, 2001 5 31, p. 1)	7, 11, 12, 13 ir 15 straipsniai
	Augalų apsaugos produktai	10 VR	2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1)	55 straipsnio pirmas ir antras sakiny
Gyvūnų gerovė	Gyvūnų gerovė	11 VR	2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 2008/119/EB, nustatanti būtiniausius veršelių apsaugos standartus (OL L 10, 2009 1 15, p. 7)	3 ir 4 straipsniai
		12 VR	2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 2008/120/EB, nustatanti būtiniausius kiaulių apsaugos standartus (OL L 47, 2009 2 18, p. 5)	3 ir 4 straipsniai
		13 VR	1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/58/EB dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos (OL L 221, 1998 8 8, p. 23)	4 straipsnis

(¹) GAAB apsaugos ruožai tiek pažeidžiamų zonų, nustatytų pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 2 dalį, viduje, tiek už jų ribų, turi atitikti bent reikalavimus, susijusius su tos direktyvos II priedo A dalies 4 punkte nurodytomis netoli vandentakių esančių dirvų tręšimo sąlygomis, taikytinomis pagal valstybių narių veiksmų programas, sudarytas pagal Direktyvos 91/676/EEB 5 straipsnio 4 dalį.

(²) Šiuo reikalavimu gali būti nustatomas tik bendras draudimas deginti ariamąsias ražienas, tačiau valstybė narė gali nuspręsti nustatyti papildomų reikalavimų.

(³) Kaip įgyvendinama visų pirma:

- Reglamento (EB) Nr. 470/2009 14 straipsniu ir Reglamento (EB) Nr. 37/2010 priedu,
- Reglamento (EB) Nr. 852/2004 4 straipsnio 1 dalimi ir I priedo A dalies II skirsnio 4 punkto g, h ir j papunkčiais, 5 punkto f ir h papunkčiais, 6 punktu, III skirsnio 8 punkto a, b, d ir e papunkčiais, 9 punkto a ir c papunkčiais,
- Reglamento (EB) Nr. 853/2004 3 straipsnio 1 dalimi ir III priedo IX skirsnio 1 skyriaus I dalies 1 punkto b, c, d ir e papunkčiais, I dalies 2 punkto a papunkčio i, ii ir iii papunkčiais, b papunkčio i ir ii papunkčiais, c papunkčiu, I dalies 3 punktu, I dalies 4 punktu, I dalies 5 punktu, II dalies A dalies 1, 2, 3 ir 4 punktais, B dalies 1 punkto a ir d papunkčiais, 2 punktu, 4 punkto a ir b papunkčiais, X skirsnio 1 skyriaus 1 dalimi,
- Reglamento (EB) Nr. 183/2005 5 straipsnio 1 dalimi ir I priedo A dalies I dalies 4 punkto e ir g papunkčiais, II dalies 2 punkto a, b ir e papunkčiais, 5 straipsnio 5 dalimi ir III priedo 1 ir 2 dalimis, 5 straipsnio 6 dalimi, ir
- Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsniu.

III PRIEDAS

ATTIKTIES LENTELĖ TABLE

1. Reglamentas (EEB) Nr. 352/78

Reglamentas (EEB) Nr. 352/78	Šis reglamentas
1 straipsnis	43 straipsnio 1 dalies e punktas
2 straipsnis	43 straipsnio 2 dalis
3 straipsnis	46 straipsnio 1 dalis
4 straipsnis	—
5 straipsnis	—
6 straipsnis	—

2. Reglamentas (EB) Nr. 2799/98

Reglamentas (EB) Nr. 2799/98	Šis reglamentas
1 straipsnis	—
2 straipsnis	105 straipsnio 2 dalis ir 106 straipsnis
3 straipsnis	106 straipsnis
4 straipsnis	—
5 straipsnis	—
6 straipsnis	—
7 straipsnis	107 straipsnis
8 straipsnis	108 straipsnis
9 straipsnis	—
10 straipsnis	—
11 straipsnis	—

3. Reglamentas (EB) Nr. 814/2000

Reglamentas (EB) Nr. 814/2000	Šis reglamentas
1 straipsnis	45 straipsnio 1 dalis
2 straipsnis	45 straipsnis 2 dalis
3 straipsnis	—
4 straipsnis	—
5 straipsnis	—
6 straipsnis	—
7 straipsnis	—
8 straipsnis	45 straipsnis 5 dalis
9 straipsnis	—
10 straipsnis	45 straipsnio 4 dalis ir 116 straipsnis
11 straipsnis	—

4. Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005

Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	3 straipsnis
3 straipsnis	4 straipsnis
4 straipsnis	5 straipsnis
5 straipsnis	6 straipsnis
6 straipsnis	7 straipsnis
7 straipsnis	9 straipsnis
8 straipsnis	102 straipsnis
9 straipsnis	58 straipsnis
10 straipsnis	10 straipsnis
11 straipsnis	11 straipsnis
12 straipsnis	16 straipsnis
13 straipsnis	19 straipsnis
14 straipsnis	17 straipsnis
15 straipsnis	18 straipsnis
16 straipsnis	40 straipsnis
17 straipsnis	41 straipsnio 1 dalis
17a straipsnis	41 straipsnio 2 dalis
18 straipsnis	24 straipsnis
19 straipsnis	27 straipsnis
20 straipsnis	28 straipsnis
21 straipsnis	29 straipsnis
22 straipsnis	32 straipsnis
23 straipsnis	33 straipsnis
24 straipsnis	34 straipsnis
25 straipsnis	35 straipsnis
26 straipsnis	36 straipsnis
27 straipsnis	41 straipsnio 1 dalis
27a straipsnis	41 straipsnio 2 dalis
28 straipsnis	37 straipsnis
29 straipsnis	38 straipsnis
30 straipsnis	51 straipsnis
31 straipsnis	52 straipsnis
32 straipsnis	54 ir 55 straipsniai
33 straipsnis	54 ir 56 straipsniai
34 straipsnis	43 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005	Šis reglamentas
35 straipsnis	—
36 straipsnis	48 straipsnis
37 straipsnis	47 straipsnis
38 straipsnis	—
39 straipsnis	—
40 straipsnis	—
41 straipsnis	116 straipsnis
42 straipsnis	—
43 straipsnis	109 straipsnis
44 straipsnis	103 straipsnis
44a straipsnis	113 straipsnio 1 dalis
45 straipsnis	105 straipsnio 1 dalis ir 106 straipsnio 3 ir 4 dalys
46 straipsnis	—
47 straipsnis	119 straipsnis
48 straipsnis	120 straipsnis
49 straipsnis	121 straipsnis
5. Reglamentas (EB) Nr. 485/2008	
Reglamentas (EB) Nr. 485/2008	Šis reglamentas
1 straipsnis	79 straipsnis
2 straipsnis	80 straipsnis
3 straipsnis	81 straipsnis
4 straipsnis	—
5 straipsnis	82 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
6 straipsnis	82 straipsnio 4 dalis
7 straipsnis	83 straipsnis
8 straipsnis	103 straipsnio 2 dalis
9 straipsnis	86 straipsnis
10 straipsnis	84 straipsnis
11 straipsnis	85 straipsnis
12 straipsnis	106 straipsnio 3 dalis
13 straipsnis	—
14 straipsnis	—
15 straipsnis	87 straipsnis
16 straipsnis	—
17 straipsnis	—

Europos Parlamento ir Tarybos bendras pareiškimas dėl kompleksinės paramos

Taryba ir Europos Parlamentas prašo Komisijos stebėti, kaip valstybės narės perkelia į nacionalinę teisę ir įgyvendina 2000 m. spalio 23 d. Direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, ir 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo, ir, kai šios direktyvos bus įgyvendintos visose valstybėse narėse ir bus nustatyti ūkininkams tiesiogiai taikomi įpareigojimai, prireikus pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo šis reglamentas būtų iš dalies pakeistas siekiant šių direktyvų atitinkamas dalis įtraukti į kompleksinės paramos sistemą.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1307/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 straipsnį ir 43 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į 1979 m. Stojimo aktą, ypač į prie jo pridėto Protokolo Nr. 4 dėl medvilnės 6 punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliams ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“ išdėstomi galimi bendros žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) uždaviniai, tikslai ir kryptys po 2013 m. Atsižvelgiant į diskusijų dėl minėto komunikato rezultatus, BŽŪP turėtų būti reformuota nuo 2014 m. sausio 1 d. Ta reforma turėtų apimti visas pagrindines BŽŪP priemones, įskaitant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ⁽⁵⁾. Atsižvelgiant į reformos

taikymo sritį, tikslinga panaikinti Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ir jį pakeisti nauju tekstu. Be to, reforma turėtų padėti racionalizuoti ir supaprastinti atitinkamas nuostatas;

- (2) vienas iš pagrindinių BŽŪP reformos tikslų ir vienas iš pagrindinių reikalavimų yra administracinės naštos sumažinimas. Į tai reikėtų rimtai atsižvelgti formuluojant atitinkamas tiesioginės paramos sistemos nuostatas;

- (3) į šį reglamentą turėtų būti įtraukti visi pagrindiniai elementai, susiję su Sąjungos paramos išmokėjimu ūkininkams, ir jame taip pat turėtų būti nustatytos su tais pagrindiniais elementais glaudžiai susijusios galimybių pasinaudoti išmokomis sąlygos;

- (4) būtina paaiškinti, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ⁽⁶⁾ ir pagal jį priimtos nuostatos turi būti taikomi atsižvelgiant į šiame reglamente nustatytas priemones. Siekiant suderinamumo su kitomis teisinėmis priemonėmis, susijusiomis su BŽŪP, kai kurios šiuo metu Reglamente (EB) Nr. 73/2009 numatytos taisyklės dabar išdėstomos Reglamente (ES) Nr. 1306/2013, visų pirma taisyklės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi nuostatose dėl tiesioginių išmokų nustatytų pareigų, įskaitant patikras ir administracinių priemonių bei administracinių nuobaudų taikymą pareigų nesilaikymo atveju, taisyklės, susijusios su kompleksine parama, pavyzdžiui, teisės aktais nustatytais valdymo reikalavimais, gera agrarine bei aplinkosaugos būkle, atitinkamų priemonių stebėsenai ir vertinimui, ir taisyklės, susijusios su išankstinių išmokų išmokėjimu ir neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimu;

- (5) siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti tam tikrus neesminius šio reglamento elementus, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

⁽¹⁾ 2012 m. kovo 8 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 116 ir OL C 44, 2013 2 15, p. 159.

⁽³⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 174.

⁽⁴⁾ 2013 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje)

⁽⁵⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisyklės ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, panaikinantį Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

- (6) šiame reglamente turėtų būti pateiktas paramos tiesioginėmis išmokomis sistemų, kurioms jis taikomas, sąrašas. Siekiant atsižvelgti į naujus teisės aktus dėl paramos sistemų, kurie gali būti priimti įsigaliojus šiam reglamentui, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl to sąrašo pakeitimo;
- (7) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų sukurta sistema, kurioje valstybės narės turi apibrėžti kriterijus, kuriuos turi atitikti ūkininkai, kad būtų laikomi įvykdžiusiais pareigą išlaikyti ganyti ir kultivuoti tinkamą žemės ūkio paskirties žemės būklę, ir minimalią veiklą, kuri turi būti vykdoma ganyti arba kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikomuose plotuose, taip pat kriterijus, pagal kuriuos būtų nustatomas žolės ir kitų žolinių pašarų vyravimas ir būtų nustatoma nusistovėjusi vietos praktika daugiamečių žolynų ir daugiamečių ganyklų (toliau – daugiamečiai žolynai) atžvilgiu;
- (8) siekiant užtikrinti, kad BŽŪP finansavimo sumos atitiktų Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 16 straipsnio 1 dalyje nurodytas metines viršutines ribas, reikėtų ir toliau kiekvienais kalendoriniais metais koreguoti tiesioginės paramos dydį, kaip numatyta to reglamento 25 straipsnyje. Siekiant užtikrinti, kad BŽŪP būtų prisidedama siekiant labiau subalansuoto išmokų smulkiems ir stambiems paramos gavėjams paskirstymo tikslo, tiesioginių išmokų koregavimas turėtų būti taikomas tik toms ūkininkams skirtinoms išmokoms, kurios atitinkamai kalendoriniais metais viršija 2 000 EUR. Atsižvelgiant į Bulgarijos, Kroatijos ir Rumunijos ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų dydį, nustatomą visoms tose valstybėse narėse skiriamoms tiesioginėms išmokoms taikant laipsniško išmokų įvedimo mechanizmą, ši finansinės drausmės priemonė Bulgarijoje ir Rumunijoje turėtų būti taikoma tik nuo 2016 m. sausio 1 d., o Kroatijoje – nuo 2022 m. sausio 1 d. Turėtų būti nustatytos specialios taisyklės dėl tos finansinės drausmės priemonės ir tam tikrų kitų nuostatų tiksliai juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju, kai nacionalinėje teisėje numatytos atskirų narių teisės ir pareigos, kurios yra panašios į atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą, teises ir pareigas, siekiant sustiprinti žemės ūkio struktūras ir skatinti atitinkamų juridinių asmenų ar grupių steigimą;
- (9) siekiant užtikrinti tinkamą tiesioginių išmokų koregavimo taikymą finansinės drausmės atžvilgiu, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl taisyklių dėl išmokų sumažinimo apskaičiavimo pagrindo, kurį valstybės narės taikytų ūkininkams vadovaudamosi finansinės drausmės nuostatų taikymu;
- (10) remiantis patirtimi, įgyta taikant įvairias paramos ūkininkams sistemas, kai kuriais atvejais parama buvo skirta fiziniams arba juridiniams asmenims, kurių verslo tikslas – ne žemės ūkio veikla arba tokia veikla sudarė tik nedidelę jų verslo dalį. Siekdamas užtikrinti, kad parama būtų teikiama tikslingiau, valstybės narės neturėtų tiesioginių išmokų skirti tam tikriems fiziniams ir juridiniams asmenims, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys gali įrodyti, kad jų žemės ūkio veikla nėra nedidelės apimties. Be to, valstybės narės turėtų galėti neskirti tiesioginių išmokų kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių žemės ūkio veikla yra nedidelės apimties. Tačiau valstybės narėms turėtų būti leidžiama skirti tiesiogines išmokas smulkesniems ne tik žemės ūkio veiklą vykdančioms ūkininkams, nes tie ūkininkai tiesiogiai prisideda prie kaimo vietovių gyvybingumo. Valstybės narės taip pat neturėtų skirti tiesioginių išmokų fiziniams arba juridiniams asmenims, kurių žemės ūkio paskirties žemė yra daugiausia ganyti ar kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikoma žemė ir kurie nevykdo tam tikros minimalios veiklos;
- (11) siekiant užtikrinti ūkininkų teisių apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų nustatomi kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatyti atvejai, kai ūkininko turima žemės ūkio paskirties žemė turi būti laikoma daugiausia ganyti ar kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikoma žeme, kriterijai, pagal kuriuos būtų atskiriamos iš žemės ūkio veiklos ir ne žemės ūkio veiklos gautos pajamos ir nustatoma tiesioginių išmokų suma, susijusi su tyrimo, ar vykdoma nedidelės apimties veikla, atlikimu, ir kriterijai, kuriuos turi atitikti ūkininkai, kad įrodytų, kad jų žemės ūkio veikla nėra nedidelės apimties;
- (12) siekiant išvengti pernelyg didelės administracinės naštos, atsirandančios dėl nedidelių išmokų administravimo, valstybės narės turėtų iš esmės neskirti tiesioginių išmokų tais atvejais, kai suma būtų mažesnė nei 100 EUR arba kai reikalavimus atitinkantis valdos plotas, už kurį prašoma paramos, būtų mažesnis nei vienas hektaras. Vis dėlto kadangi valstybių narių žemės ūkio struktūros labai skiriasi ir gali ženkliai skirtis nuo Sąjungos vidutinės žemės ūkio struktūros, valstybės narėms turėtų būti leidžiama taikyti minimalias ribas, kurios atspindėtų jų konkrečią padėtį. Dėl labai specifinės žemės ūkio struktūros atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egejo jūros salose valstybės narėms turėtų būti suteikta galimybė spręsti, ar tuose regionuose turėtų būti taikomos minimalios ribos. Be to, valstybės narės turėtų pasirinkti taikyti vieną iš dviejų minimalių ribų rūšių, atsižvelgiant į jų ūkininkavimo sektorių struktūrų ypatumus. Kadangi išmoka galėtų būti skirta ūkininkams, kurių „valdose nėra žemės“, būtų neveiksminga taikyti hektarų pagrindu nustatomą ribą. Todėl tokiems ūkininkams turėtų būti skiriama mažiausia paramos suma. Siekiant užtikrinti vienodų sąlygų taikymą Bulgarijos, Kroatijos ir Rumunijos ūkininkams, kuriems mokėtinos tiesioginės išmokos

yra įvedamos laipsniškai, minimali riba tose valstybėse narėse turėtų būti grindžiama galutinėmis sumomis, kurios turi būti skiriamos laipsniško išmokų įvedimo proceso pabaigoje;

- (13) skirstant tiesioginę paramą ūkininkų pajamoms, neproporcingai didelės išmokų sumos paskirstomos gana nedideliam stambių paramos gavėjų skaičiui. Tokio pat dydžio vienetinė parama stambesniems paramos gavėjams nebūtina, kad būtų veiksmingai pasiektas pajamų rėmimo tikslas, dėl jų gebėjimo pasinaudoti masto ekonomika. Be to, kadangi stambesni paramos gavėjai gali prisitaikyti, jiems lengviau vykdyti veiklą gaunant mažesnę vienetinę paramą. Todėl valstybės narės turėtų bent 5 % sumažinti 150 000 EUR viršijančios bazinės išmokos už plotus, kuri turi būti skiriama ūkininkams, dalį. Siekdamas išvengti neproporcingo poveikio stambiems ūkiams, kuriuose sukuriama daug darbo vietų, valstybės narės taikydamos šį mechanizmą gali nuspręsti atsižvelgti į apmokamo darbo intensyvumą. Kad toks išmokų dydžio mažinimas būtų veiksmingas, ūkininkams, kurie dirbtinai sukuria sąlygas, kad išvengtų tokio sumažinimo, neturėtų būti teikiamas pranašumas. Pajamos, gautos sumažinus išmokas stambiems paramos gavėjams, turėtų likti jas gavusiose valstybėse narėse ir turėtų būti prieinamos kaip Sąjungos parama priemonėms, finansuojamoms iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP);
- (14) kiekvienai valstybei narei turėtų būti nustatytos grynosios viršutinės ribos, pagal kurias, pritaikius išmokų sumažinimą, būtų ribojamos ūkininkams mokėtinos išmokos. Siekiant atsižvelgti į BŽŪP paramos, teikiamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 228/2013 ⁽¹⁾, bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 229/2013 ⁽²⁾, specifinius ypatumus ir į tai, kad šioms tiesioginėms išmokoms netaikomas išmokų sumažinimas, toms tiesioginėms išmokoms neturėtų būti taikoma atitinkamoms valstybėms narėms nustatyta grynoji viršutinė riba;
- (15) siekiant atsižvelgti į pokyčius, susijusius su bendromis didžiausiomis tiesioginių išmokų, kurios gali būti skirtos, sumomis, įskaitant pokyčius, kuriuos lemtų sprendimai dėl pervedimų tarp pirmojo ir antrojo ramsčių ir dėl sumažinimo bei atitinkamais atvejais išmokų apribojimo taikymo, kuriuos turės priimti valstybės narės, taip pat tuos pokyčius, kuriuos lemtų Kroatijos pateiktini pranešimai dėl išminuotos žemės, kuri vėl buvo pradėta naudoti žemės ūkio veiklai, Komisijai turėtų būti
- (16) deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl šiame reglamente nustatytų nacionalinių ir grynujų viršutinių ribų pritaikymo;
- (16) reikėtų patikslinti, kad šio reglamento tos nuostatos, kuriomis valstybė narė galėtų būti paskatinta imtis veiksmų, kurie gali būti priskirti valstybės pagalbai, nepatenka į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį, atsižvelgiant į tai, kad tomis nuostatomis nustatomos atitinkamos paramos teikimo sąlygos arba jomis numatoma, kad tokias sąlygas nustatys Komisija, kad būtų išvengta bet kurio netinkamo konkurencijos iškraipymo;
- (17) siekiant sustiprinti valstybių narių kaimo plėtros politiką, joms turėtų būti suteikta galimybė tiesioginėms išmokoms taikomos viršutinės ribos lėšas pervesti kaimo plėtrai skirtai paramai. Valstybės narės taip pat turėtų būti suteikta galimybė kaimo plėtrai skirtos paramos lėšas pervesti tiesioginėms išmokoms taikomai viršutinei ribai. Siekiant užtikrinti šios priemonės veiksmingumą, valstybės narės turėtų būti suteikta galimybė nuo 2018 paraiškų pateikimo metų peržiūrėti savo pradinį sprendimą su sąlyga, kad bet kuriuo sprendimu grindžiamu tokia peržiūra nesumažinamos kaimo plėtrai skirtos sumos;
- (18) siekiant įgyvendinti BŽŪP tikslus, paramos sistemas gali reikėti pritaikyti prie nuolat vykstančių pokyčių, prirėikus, per trumpą laiką. Todėl būtina numatyti galimybę peržiūrėti paramos sistemas, visų pirma atsižvelgiant į ekonominius pokyčius arba biudžeto būklę, kad paramos gavėjai negalėtų tikėtis, kad paramos sąlygos nesikeis;
- (19) valstybių narių, kurios įstojo į Sąjungą 2004 m. gegužės 1 d. ar vėliau, ūkininkai tiesioginių išmokų gavo taikant laipsniško išmokų įvedimo mechanizmą, numatytą jų atitinkamuose Stojimo aktuose. Bulgarijai ir Rumunijai toks mechanizmas galios ir 2015 m., o Kroatijai jis galios iki 2021 m. Be to, toms valstybėms narėms buvo leista skirti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas. Kroatijai ir, kaip bazinės išmokos sistemą papildanti sistema, Bulgarijai ir Rumunijai galimybė skirti tokias išmokas turėtų būti išlaikyta tol, kol jose bus visiškai užbaigtas išmokų įvedimas. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus netaikant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁾ siekiant leisti Kroatijai skirti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas;

⁽¹⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 23).

⁽²⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 41).

⁽³⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (20) Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 su pakeitimais, padarytais 2011 m. Stojimo aktu, numatyta sukurti Kroatijai skirtą specialų nacionalinį išminavimo rezervą, iš kurio dešimties metų po jos įstojimo į Sąjungą laikotarpiu būtų finansuojamas teisių į išmokas už žemę, kuri bus išminuota ir kiekvienais metais vėl pradėta naudoti žemės ūkio veiklai, paskirstymas. Tikslinga nustatyti sumų, skirtų paramai už tą žemę pagal šiame reglamente numatytas paramos sistemas finansuoti, nustatymo ir to rezervo administravimo taisykles. Siekiant atsižvelgti į sumas, kurios susidarys dėl Kroatijos pateiktinų pranešimų apie išminuotą žemę, kuri vėl buvo pradėta naudoti žemės ūkio veiklai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl tam tikrų Kroatijai taikomų finansinių nuostatų peržiūros;
- (21) siekiant Sąjungoje užtikrinti geresnį paramos už žemės ūkio paskirties žemę paskirstymą, įskaitant tose valstybėse narėse, kurios taikė pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 nustatytą vienkartinės išmokos už plotus sistemą, nauja bazinės išmokos sistema turėtų pakeisti Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003 ⁽¹⁾ nustatytą bendrosios išmokos sistemą, kuri buvo toliau taikoma pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ir pagal kurią anksčiau galioję paramos mechanizmai buvo sujungti į vieną atsietųjų tiesioginių išmokų sistemą. Dėl tokio pasikeitimo iš esmės turėtų nustoti galiojusios pagal tuos reglamentus įgytos teisės į išmokas ir turėtų būti paskirstytos naujos teisės į išmokas. Tas naujų teisių į išmokas paskirstymas turėtų būti grindžiamas ūkininkų turimų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi pirmaisiais sistemos įgyvendinimo metais. Tačiau valstybės narės, kurios šiuo metu taiko bendrosios išmokos sistemą regioniniu arba regioniniu mišriu pagrindu, turėtų turėti galimybę išlaikyti savo esamas teises į išmokas. Siekiant išvengti situacijos, kai konkrečioje valstybėje narėje padidėjus reikalavimus atitinkančiam plotui neproporcingai sumažėtų tiesioginių išmokų už hektarą suma ir taip būtų daromas poveikis vidiniam konvergencijos procesui, valstybės narėms turėtų būti leista atlikti pirmą teisių į išmokas paskirstymą taikyti tam tikrus apribojimus, kad būtų nustatytas teisių į išmokas skaičius;
- (22) dėl vėlesnio įvairių sektorių integravimo į bendrosios išmokos sistemą ir tolesnio ūkininkams skirto prisitaikymo laikotarpio tampa vis sunkiau pagrįsti didelių paramos, skiriamos už hektarą remiantis istoriškai susiklosčiusiais referenciniais išmokų dydžiais, dydžio skirtumus. Todėl tiesioginė parama pajamoms valstybėse
- narėse turėtų būti paskirstoma teisingiau, mažinant susiejimą su istoriškai susiklosčiusiais referenciniais išmokų dydžiais ir atsižvelgiant į bendrą Sąjungos biudžetą. Siekiant užtikrinti tolygesnį tiesioginės paramos paskirstymą kartu atsižvelgiant į vis dar esamus darbo užmokesčio ir gamybos sąnaudų skirtumus, turėtų būti laipsniškai koreguojami tiesioginės paramos už hektarą dydžiai. Valstybės narės, kurių tiesioginių išmokų dydis yra mažesnis nei 90 % Sąjungos vidurkio, turėtų vienu trečdaliu sumažinti savo dabartinio dydžio ir šio dydžio skirtumą; visos valstybės narės minimalų dydį turėtų pasiekti iki 2020 finansinių metų. Šią konvergenciją turėtų proporcingai finansuoti visos valstybės narės, kurių tiesioginių išmokų lygiai viršija Sąjungos vidurkio lygį;
- (23) be to, visų 2019 m. valstybėje narėje arba regione panaudotų teisių į išmokas vieneto vertė paprastai turėtų būti vienoda. Tačiau, siekiant išvengti neigiamų finansinių pasekmių ūkininkams, valstybėms narėms apskaičiuojant teisių į išmokas, kurias ūkininkai turėtų turėti 2019 m., vertę turėtų būti leista atsižvelgti į istorinius veiksnius su sąlyga, kad 2019 m. nė vienos teisės į išmoką vertė nebus mažesnė kaip 60 % vidurkio. Valstybės narės turėtų finansuoti šią konvergenciją sumažinant tų teisių į išmokas, kurių vertė viršija 2019 m. vidurkį, vertę remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriuos jos turi nustatyti. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išvengti, kad tam tikri ūkininkai patirtų nepriimtinais neigiamų nuostolių, valstybės narės gali apriboti šį sumažinimą iki 30 % pradinės atitinkamų teisių vertės, net jei tokiu ribojimu nesudaroma galimybė pasiekti visų teisių į išmokas vertės, kuri sudarytų 60 % vidutinės vertės 2019 m. Išskyrus tas valstybes nares, kurios pasirenka taikyti vienodą vieneto vertę pirmaisiais sistemos įgyvendinimo metais, ši konvergencija turėtų būti vykdoma vienodais etapais. Atliekant teisių į išmokas ir vidurkį viršijančios vertės konvergenciją taip pat turėtų būti atsižvelgiama į teisėms į išmokas numatomus skirtus išteklius. Tačiau toms valstybėms narėms, kurios išlaiko savo esamas teises į išmokas ir kurios jau yra pasirinkusios konvergencijos etapus pagal Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 63 straipsnio 3 dalį, reikėtų įgyvendinti tuos konvergencijos etapus, kai taikoma, ir visų teisių į išmokas vertė turėtų būti patikslinta, siekiant atsižvelgti į teisėms į išmokas numatomus skirti išteklius.
- (24) bendrosios išmokos sistemos taikymo patirtis rodo, kad reikėtų išlaikyti kai kuriuos jos pagrindinius elementus, įskaitant nacionalinių viršutinių ribų nustatymą, siekiant užtikrinti, kad bendras paramos dydis neviršytų esamų biudžeto apribojimų. Be to, valstybės narės turėtų ir toliau naudoti nacionalinį rezervą arba joms turėtų būti leista sudaryti regioninius rezervus. Tokie nacionaliniai ar regioniniai rezervai turėtų būti naudojami pirmaisiais siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jaunųjų ūkininkų ir žemės ūkio veiklą pradedančių ūkininkų dalyvavimui

⁽¹⁾ 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1782/2003, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies keičiantis Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL L 270, 2003 10 21, p. 1).

sistemoje ir juos turėtų būti leista naudoti siekiant atsižvelgti į tam tikrus kitus konkrečius atvejus. Teisių į išmokas perleidimo ir naudojimosi jomis taisyklės turėtų būti išlaikytos;

(25) Reglamento (EB) Nr. 73/2009 taikymo patirtis rodo, kad valstybės narės neišnaudoja visos pagal tame reglamente nustatytas nacionalines viršutines ribas turimų lėšų sumos. Nors palyginti su tuo reglamentu nustatyta sistema, šiuo reglamentu sumažinama rizika, kad lėšos bus nepanaudotos, tačiau valstybės narės turėtų turėti galimybę paskirstyti didesnės vertės teises į išmokas nei suma, turima pagal jų bazinės išmokos sistemą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingiau panaudoti lėšas. Todėl valstybėms narėms turėtų būti leidžiama, neviršijant tam tikrų bendrų ribų ir laikantis tiesioginėms išmokoms taikomų grynųjų viršutinių ribų, apskaičiuoti reikiamą sumą, kuria gali būti padidinta jų bazinė išmokų viršutinė riba;

(26) bet kuris valdos žemės ūkio paskirties žemės plotas, įskaitant plotus, kurių agrarinė būklė valstybėse narėse, kurios 2004 m. gegužės 1 d. įstojo į Sąjungą ir kurios stodamos pasirinko taikyti vienkartinės išmokos už plotus sistemą, 2003 m. birželio 30 d. nebuvo gera, naudojamas žemės ūkio veiklai, paprastai atitinka reikalavimus paramai pagal bazinę išmoką gauti. Atsižvelgiant į tai, kad žemės ūkio veikla gali turėti potencialą prisidėti prie žemės ūkio paskirties valdų pajamų įvairinimo ir kaimo vietovių gyvybingumo, valdos žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuris taip pat naudojamas ne žemės ūkio veiklai, turi būti laikomas atitinkančiu reikalavimus su sąlyga, kad jis daugiausia naudojamas žemės ūkio veiklai. Tam vyraujančiam pobūdžiui įvertinti turėtų būti nustatyti visoms valstybėms narėms bendri kriterijai. Šiomis aplinkybėmis ir siekiant užtikrinti geresnį tiesioginių išmokų tikslinį paskirstymą, valstybės narės turėtų turėti galimybę teisinio tikrumo ir aiškumo tikslais sudaryti plotų, kurie daugiausia naudojami ne žemės ūkio veiklai ir todėl neatitinka reikalavimų, sąrašą. Be to, siekiant, kad žemė, kuri iki pareigos atidėti žemę panaikinimo atitiko reikalavimus dėl pasinaudojimo teisėmis į išmokas už atidėtą žemę, toliau būtų laikoma atitinkančia reikalavimus, turėtų būti nustatyta, kad tam tikri įveisto miško plotai, įskaitant pagal atitinkamas Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 ⁽¹⁾ arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 ⁽²⁾ taisykles atitinkančias nacionalines sistemas įveisto miško plotus, arba plotai, kuriems taikomi tam tikri aplinkosaugos įpareigojimai, atitinka paramos skyrimo pagal bazinę išmoką reikalavimus;

(27) siekiant išvengti situacijos, kai konkrečioje valstybėje narėje padidėjus reikalavimus atitinkančiam plotui neproporcingai sumažėtų tiesioginių išmokų už hektarą suma ir taip būtų daromas poveikis vidiniam konvergencijos procesui, valstybėms narėms turėtų būti leista taikyti sumažinimo koeficientą reikalavimus atitinkančiam daugiamečių žolynų plotui nustatyti tais atvejais, kai žolė ir kiti žoliniai pašarai ganyklų plotuose tradiciškai nevyrauja, bet yra nusistovėjęs vietos praktikos dalis;

(28) kanapių sektoriuje reikėtų ir toliau taikyti specialias priemones, skirtas užtikrinti, kad tarp pasėlių, atitinkančių bazinės išmokos skyrimo reikalavimus, nebūtų galima paslėpti nelegalių pasėlių, nes tai turėtų neigiamos įtakos kanapių rinkai. Todėl išmokos turėtų būti ir toliau skiriamos tik už plotus, apšėtus tų veislių kanapėmis, dėl kurių esančio psichotropinių medžiagų kiekio yra pateikta tam tikrų įrodymų;

(29) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir patikslinti konkrečius atvejus, kurių gali atsirasti taikant bazinės išmokos sistemą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl ūkininkų atitikties bazinės išmokos sistemos reikalavimams ir galimybių pasinaudoti šia sistema taisyklių paveldėjimo ir numatomo paveldėjimo, paveldėjimo pagal nuomos sutartį atveju, pasikeitus juridiniam statusui arba pavadinimui, perleidus teises į išmokas ir valdos susijungimo ar jos padalijimo atveju, taip pat sutartinės nuostatos dėl teisės gauti teises į išmokas pirmaisiais teisių į išmokas paskirstymo metais atveju. Be to, tie įgaliojimai taip pat turėtų būti deleguoti siekiant priimt aktus dėl teisių į išmokas vertės ir skaičiaus apskaičiavimo arba vertės pakeitimo atsižvelgiant į teisių į išmokas paskirstymą taisyklių, įskaitant taisykles, susijusias su galimybe nustatyti preliminarią teisių į išmokas, skirtų remiantis ūkininko paraiška, vertę ir skaičių arba jų preliminarų padidinimą, taip pat taisykles, susijusias su teisių į išmokas preliminaros ir galutinės vertės ir skaičiaus nustatymo sąlygomis, ir taisykles, taikomas tais atvejais, kai pardavimas arba nuomos sutartis galėtų turėti įtakos teisių į išmokas paskirstymui; taisyklių dėl teisių į išmokas, gaunamų iš nacionalinio arba regioninio rezervo, vertės bei skaičiaus nustatymo ir apskaičiavimo. Be to, tie įgaliojimai taip pat turėtų būti deleguoti siekiant priimt aktus dėl teisių į išmokas vieneto vertės pakeitimo teisių į išmokas padalijimo atveju ir teisių į išmokas perleidimo be žemės taisyklių. Be to, tie įgaliojimai taip pat turėtų būti deleguoti siekiant priimt aktus dėl teisių į išmokas paskirstymo ūkininkams, kurie 2013 m. negavo tiesioginių išmokų, arba panaudojant nacionalinį ar regioninį rezervą kriterijų; paskirstytinų teisių į išmokas skaičiaus apribojimų taikymo kriterijų; ir tam tikrų daugiamečių žolynų pertvarkymo į reikalavimus atitinkančius hektarus sumažinimo koeficiento nustatymo kriterijų;

⁽¹⁾ 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 487).

- (30) siekiant užtikrinti tinkamą teisių į išmokas administravimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl deklaracijos turinio taisyklių ir pasinaudojimo teisėmis į išmokas reikalavimų;
- (31) siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl išmokų skyrimo nustatant reikalavimą, kad būtų naudojama tam tikrų kanapių veislių sertifikuota sėkla, ir kanapių veislių nustatymo bei jose esančio tetrahidrokannabinolio kiekio tikrinimo tvarkos nustatymo taisyklių;
- (32) atsižvelgiant į didelius administracinius, techninius ir logistinius sunkumus, su kuriais susiduria valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus sistemą pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009, dėl perėjimo prie bazinės išmokos sistemos, joms turėtų būti leista taikyti vienkartinės išmokos sistemą, kad bazinė išmoka būtų skiriama papildomu pereinamuoju laikotarpiu vėliausiai iki 2020 m. pabaigos. Jei valstybė narė nusprendžia ne vėliau kaip 2018 m. įvesti bazinės išmokos sistemą, ji gali pasirinkti diferencijuoti išmokas pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą remdamasi tam tikrų išmokų, skirtų 2014 m. pagal specialiosios paramos sistemas, ir atskirų išmokų pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009, arba Kipro atveju – pagal sektoriams skirtus konkrečius finansinius paketus pereinamojo laikotarpio nacionalinei pagalbai, dydžiu;
- (33) siekiant užtikrinti paramos gavėjų teisių apsaugą ir patikslinti konkrečius atvejus, kurių gali atsirasti taikant vienkartinės išmokos už plotus sistemą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl ūkininkų atitikties vienkartinės išmokos už plotus sistemos reikalavimams ir galimybių pasinaudoti šia sistema taisyklių;
- (34) valstybėse narėse, taikančiose vienkartinės išmokos už plotus sistemą, kurioms buvo leista skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę pagalbą, tokia pagalba turėjo didelės reikšmės remiant konkrečių sektorių ūkininkų pajamas. Dėl tos priežasties, taip pat siekiant išvengti staigaus ir didelio paramos sumažėjimo nuo 2015 m. tuose sektoriuose, kuriems iki 2014 m. skiriama pereinamojo laikotarpio nacionalinė pagalba, tikslinga tose valstybėse narėse numatyti galimybę skirti tą pagalbą kaip priedą prie paramos pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą. Siekiant užtikrinti iki šiol skirtos paramos teikiant pereinamojo laikotarpio nacionalinę pagalbą tęstinumą, tikslinga tai paramai, o Bulgarijos ir Rumunijos atveju – papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms taikyti tik 2013 m. taikytinas sąlygas, kaip valstybių narių prašymu leidžia Komisija. Taip pat tikslinga apriboti didžiausias sektoriams taikytinos pagalbos sumas, palyginti su jos sumomis 2013 m., siekiant užtikrinti nuolatinį pagalbos dydžio mažinimą ir jo suderinamumą su konvergencijos mechanizmu;
- (35) turėtų būti numatytos specialios pirmojo teisių į išmokas paskirstymo ir jų vertės apskaičiavimo taisyklės, kai valstybės narės, taikiusios vienkartinės išmokos už plotus sistemą, pagal šį reglamentą įveda bazinės išmokos sistemą. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo vienos sistemos prie kitos, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl išsamesnių bazinės išmokos sistemos įvedimo valstybėse narėse, taikiusiose vienkartinės išmokos už plotus sistemą, taisyklių;
- (36) atsižvelgiant į būtinybę, jog vienietinė parama mažesnes valdas turintiems ūkininkams turi būti pakankama, kad būtų veiksmingai pasiektas pajamų rėmimo tikslas, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama persikirstyti tiesioginę paramą ūkininkams skiriant jiems papildomų išmokų už pirmuosius hektarus;
- (37) vienas iš naujosios BŽŪP tikslų – aplinkosauginio veiksmingumo didinimas tiesiogines išmokas privalomai susiejant su „žalinimo“ komponentu; taip visoje Sąjungoje bus remiama klimatui ir aplinkai naudinga žemės ūkio praktika. Tuo tikslu valstybės narės dalį savo tiesioginių išmokų nacionalinių viršutinių ribų turėtų panaudoti metinei išmokai, kuri kaip priedas prie bazinės išmokos būtų skiriama už privalomą praktiką, kurios turėtų laikytis ūkininkai visų pirma siekdami prisidėti prie klimato ir aplinkos politikos tikslų, ir kuria galima atsižvelgti į vidaus konvergenciją valstybėje narėje arba regione. Ta praktika turėtų apimti paprastus, apibendrintus, be sutartinių išpareigojimų kasmet atliekamus veiksmus, kurie nebūtų privalomi pagal kompleksinės paramos taisyklės ir kurie būtų susiję su žemės ūkiu, pavyzdžiui, sėjomaina, daugiamečių žolynų – kurie apima žolynuose augančius tradicinius nedidelio tankumo vaismedžių sodus – ir ekologiniu požiūriu svarbių vietovių sukūrimu. Kad būtų galima geriau pasiekti „žalinimo“ komponento tikslus ir sudaryti galimybę veiksmingai jį administruoti bei kontroliuoti, ta praktika taip pat turėtų būti taikoma visam reikalavimus atitinkančiam valdos plotui. Tokia praktika taip pat turėtų būti privaloma ūkininkams, kurių valdos visiškai arba iš dalies yra „Natura 2000“ teritorijose, kurioms taikoma Tarybos direktyva 92/43/EEB ⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB ⁽²⁾, arba kurie yra plotuose, kuriems taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB ⁽³⁾, tiek, kiek ši praktika yra suderinama su šių direktyvų tikslais;

⁽¹⁾ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

⁽²⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

⁽³⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

- (38) atsižvelgiant į pripažintą ekologinio ūkininkavimo sistemų naudą aplinkai, ūkininkai, kurių valdos vienetai atitinka Tarybos reglamente (EB) Nr. 834/2007 ⁽¹⁾ nustatytas sąlygas, turėtų pasinaudoti „žalinimo“ komponento teikiama nauda nebeturėdami vykdyti jokių kitų pareigų;
- (39) „žalinimo“ komponento nesilaikymas turėtų užtraukti sankcijas remiantis Reglamentu (ES) Nr. 1306/2013;
- (40) siekiant atsižvelgti į žemės ūkio sistemų įvairovę ir skirtingą aplinkosaugos padėtį visoje Sąjungoje, pagrįsta pripažinti ne tik visas tris šiame reglamente nustatytas žalinimo praktikas, bet ir praktiką, kuriai taikoma žemės ūkio, aplinkos ir klimato apsaugos priemonės arba sertifikavimo sistemos, kurios yra panašios į žalinimo priemones arba sistemas ir kuriomis pasiekama lygiavertės ar didesnės naudos klimato ir aplinkosaugos atžvilgiu. Siekiant teisinio aiškumo ši praktika turėtų būti nustatyta šio reglamento priede. Valstybės narės turėtų nuspręsti, ar suteikti ūkininkams galimybę laikytis šiame reglamente nustatytos lygiavertės praktikos ir žalinimo praktikos, kad būtų nustatytas reikalavimas ūkininkams laikytis priemonės tikslams pasiekti tinkamiausios praktikos, ir turėtų apie savo sprendimus pranešti Komisijai. Siekdama teisinio tikrumo Komisija turėtų įvertinti, ar praktika, kuriai taikomos lygiavertės priemonės, apie kurias pranešta, yra įtraukta į priedą. Jei Komisija nusprendžia, kad taip nėra, ji turėtų atitinkamai pranešti valstybėms narėms pasitelkdama įgyvendinimo aktą, priimtą netaikant Reglamento (ES) Nr. 182/2011. Siekiant sudaryti galimybę paprasčiau įgyvendinti lygiavertiškumo principą ir užtikrinti valdomumą turėtų būti nustatytos taisyklės, susijusios su lygiaverčių priemonių taikymo sritimi, atsižvelgiant į žemės ūkio, aplinkos ir klimato apsaugos priemonių bei sertifikavimo sistemų specifinius ypatumus. Siekiant užtikrinti, kad lygiavertės praktikos būtų laikomasi tinkamai ir kad būtų išvengta dvigubo finansavimo, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl lygiavertės praktikos sąrašo papildymo, reikalavimų nacionalinėms ar regioninėms sertifikavimo sistemoms nustatymo ir prireikus susijusių sumų apskaičiavimo išsamių taisyklių nustatymo;
- (41) pareigos, susijusios su pasėlių įvairinimu, turėtų būti taikomos taip, kad būtų atsižvelgiama į tai, kad smulkesniems ūkiams yra sunku užsiimti įvairinimu ir kartu toliau daryti pažangą siekiant didesnės naudos aplinkosaugai, visų pirma gerinti dirvos kokybę. Turėtų būti numatytos išimties tiems ūkiams, kurie jau atitinka pasėlių įvairinimo tikslus, kadangi didelę jų dalį dengia žolynai arba pūdymas, specializuotiems ūkiams, kurių sklypuose kasmet vykdoma sėjomaina, arba ūkiams, kuriuose dėl jų geografinės padėties būtų pernelyg sudėtinga pradėti auginti dar ir trečios rūšies pasėlius. Siekiant užtikrinti, kad pasėlių įvairinimo priemonėje nurodytos pareigos būtų taikomi proporcingai ir nediskriminuojant ir jomis būtų padedama gerinti aplinkos apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl kitų genčių ir rūšių pripažinimo ir tikslaus įvairių pasėlių dalių apskaičiavimo taisyklių nustatymo;
- (42) daugiamečių žolynų aplinkosauginės naudos, visų pirma anglies dioksido sekvestracijos, tikslais, turėtų būti įtvirtintos nuostatos dėl daugiamečių žolynų išlaikymo. Šią apsaugą turėtų sudaryti draudimas suarti ar pertvarkyti aplinkosaugos požiūriu pažeidžiamiausius plotus, esančius „Natura 2000“ teritorijose, kurioms taikomos direktyvos 92/43/EEB ir 2009/147/EB, ir bendresnio pobūdžio apsauga nuo pertvarkymo į kitos paskirties plotus, grindžiama daugiamečių žolynų santykiu dalimi. Valstybės narės turėtų būti įgaliosios nustatyti papildomus aplinkosaugos požiūriu pažeidžiamus plotus, kuriems netaikomos tos direktyvos. Be to, jos turėtų pasirinkti, kuriuo teritoriniu lygiu turėtų būti taikoma ta santykinė dalis. Siekiant užtikrinti veiksmingą daugiamečių žolynų apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl valstybių narių atliekamo daugiamečių žolynų, kuriems netaikomos direktyvos 92/43/EEB arba 2009/147/EB, nurodymo sistemos nustatymo;
- (43) siekiant užtikrinti, kad būtų teisingai nustatytas ir išlaikytas daugiamečių žolynų ir bendro žemės ūkio paskirties žemės ploto santykis, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl išsamių to santykio nustatymo metodų nustatymo, išsamių daugiamečių žolynų išlaikymo taisyklių ir termino, kuris reikalingas atskirų ūkininkų pareigai pertvarkyti žemę įvykdyti;
- (44) turėtų būti nustatomos ekologiniu požiūriu svarbios vietovės, visų pirma siekiant apsaugoti ir gerinti ūkių biologinę įvairovę. Todėl ekologiniu požiūriu svarbias vietoves turėtų sudaryti vietovės, kurios turi tiesioginės įtakos biologinei įvairovei, pavyzdžiui, pūdymui palikta žemė, kraštovaizdžio elementai, žemės pylimai, apsauginės juostos, įveisto miško plotai ir žemės ūkio ir miškininkystės plotai, arba kurios turi netiesioginės įtakos biologinei įvairovei dėl sumažėjusio medžiagų naudojimo ūkyje, pavyzdžiui, plotus, kuriuos sudaro tarpiniai pasėliai ir žieminė žalioji danga. Ekologiniu požiūriu svarbios vietovės atveju nustatytos pareigos turėtų būti taikomos tokiu būdu, kad nustatant tokias vietoves būtų vengiama uždėti neproporcingą našta smulkesniems ūkiams, palyginti su papildoma geresne aplinkosaugine nauda. Turėtų

⁽¹⁾ 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 2092/091 (OL L 189, 2007 7 20, p. 1).

būti numatytos išimtys, taikytinos ūkiams, kurie jau atitinka ekologiniu požiūriu svarbių vietovių tikslus, kadangi didelę jų dalį dengia žolynai arba pūdymas. Taip pat turėtų būti numatytos išimtys, daugiausia mišku apželdintų valstybių narių atveju, ūkininkams, kurie vykdo žemės ūkio veiklą tose vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių tam tikrose daugiausia mišku apželdintose vietovėse, kai esama didelės rizikos, kad žemė bus apleista. Be to, turėtų būti numatyta galimybė valstybėms narėms ir ūkiams regionų arba kolektyviniu lygiu įvykdyti pareigą, kad būtų nustatytos gretimos ekologiniu požiūriu svarbios vietovės, kurios yra naudingesnės aplinkai. Siekiant supaprastinimo, valstybės narės turėtų turėti galimybę standartizuoti ekologiniu požiūriu svarbių vietovių išmatavimą;

(45) siekiant užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų ekologiniu požiūriu svarbių vietovių sukūrimą, kartu atsižvelgiant į valstybių narių specifinius ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl vietovių pripažinimo ekologiniu požiūriu svarbiomis vietovėmis išsamesnių kriterijų nustatymo; kitų rūšių ekologiniu požiūriu svarbių vietovių pripažinimo; tam tikroms ekologiniu požiūriu svarbių vietovių rūšims taikytinų perskaičiavimo ir svorinių koeficientų nustatymo; taisyklių, reglamentuojančių valstybių narių atliekamą dalies ekologiniu požiūriu svarbios vietovės įgyvendinimą regionų lygiu; taisyklių, reglamentuojančių kolektyvinių pareigų ekologiniu požiūriu svarbias vietas laikyti šalia esančių valdų įgyvendinimo nustatymą; valstybių narių apibrėžtų kriterijų, kuriais remiantis būtų nustatytas toks buvimas šalia, sistemos nustatymo; taip pat dėl miško ir žemės ūkio paskirties žemės santykio apskaičiavimo metodų nustatymo. Kai įtraukiamos kitos ekologiniu požiūriu svarbių vietovių rūšys, Komisija turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama gerinti valdos bendrą aplinkosauginį veiksmingumą, visų pirma kiek tai susiję su biologine įvairove, dirvožemio ir vandens kokybės gerinimu, kraštovaizdžio išsaugojimu ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimu;

(46) siekiant skatinti tvarų žemės ūkio vystymą vietovėse, kuriose esama konkrečių gamtinių kliūčių, valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė dalį savo tiesioginių išmokų viršutinių ribų panaudoti metinei išmokai už plotą, kuri kaip priedas prie bazinės išmokos būtų skiriama visiems ūkininkams, vykdančiams veiklą tose vietovėse arba kai kuriose iš tų vietovių, kai taip nusprendė valstybė narė. Ta išmoka neturėtų pakeisti pagal kaimo plėtros programas teikiamos paramos ir neturėtų būti skiriama ūkininkams, vykdančiams veiklą vietovėse, nustatytose pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005, tačiau nenustatytose pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013;

(47) jaunųjų ūkininkų žemės ūkio sektoriuje kuriamai ir vystomai naujai ekonominei veiklai reikalingi finansiniai

ištekliai; į tai reikėtų atsižvelgti paskirstant ir tikslingai teikiant tiesiogines išmokas. Toks veiklos vystymas yra itin svarbus Sąjungos žemės ūkio sektoriaus konkurencingumui, todėl siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jaunesiems ūkininkams pradžioje įsikurti, o įsikūrus struktūriškai pertvarkyti savo valdas, reikėtų numatyti paramą žemės ūkio veiklą pradedančių jaunųjų ūkininkų pajamoms. Tuo tikslu valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė dalį savo tiesioginių išmokų nacionalinių viršutinių ribų panaudoti metinei išmokai jaunesiems ūkininkams, kuri būtų skiriama kaip priedas prie bazinės išmokos. Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė nuspręsti dėl tos išmokos apskaičiavimo metodo, o jei taikant tą metodą atsiranda pareiga nustatyti vienam ūkininkui tenkančios išmokos ribą, tokia riba nustatoma vadovaujantis bendraisiais Sąjungos teisės principais. Kadangi ta išmoka turėtų apimti tik pradinį veiklos vykdymo laikotarpį ir neturėtų tapti veiklos pagalba, ji turėtų būti skiriama ne ilgiau kaip penkerius metus. Ji turėtų būti skiriama žemės ūkio veiklą pradedantiems jaunesiems ūkininkams, kurie yra ne vyresni nei 40 metų amžiaus pirmaisiais paraiškos pateikimo bazinės išmokos sistemai arba vienkartinės išmokos už plotus sistemai metais;

(48) siekiant užtikrinti paramos gavėjų teisių apsaugą ir išvengti jų diskriminavimo, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl sąlygų, kuriomis gali būti laikoma, kad juridinis asmuo atitinka reikalavimus išmokai jaunesiems ūkininkams gauti, nustatymo;

(49) valstybėms narėms turėtų būti leista dalį savo tiesioginių išmokų nacionalinių viršutinių ribų aiškiai nustatytais atvejais panaudoti susietajai paramai tam tikruose sektoriuose arba regionuose. Turėtų būti nustatomos išteklių, kuriuos galima naudoti bet kokiai susietajai paramai, atitinkamos ribos, tačiau tokią paramą turėtų būti leidžiama teikti konkrečiuose valstybių narių sektoriuose arba regionuose susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, kai tam tikri ūkininkavimo būdai arba konkretūs žemės ūkio sektoriai yra ypač svarbūs dėl ekonominių, aplinkosaugos ir (arba) socialinių priežasčių. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama šiai paramai panaudoti iki 8 % jų nacionalinių viršutinių ribų arba 13 % tuo atveju, jei jų susietosios paramos dydis viršijo 5 % bent vienus 2010–2014 m. laikotarpio metus arba, kai taikoma vienkartinės išmokos už plotus sistema iki 2014 m. gruodžio 31 d. Be to, siekiant išlaikyti gyvulininkystės sektoriaus savarankiškumą dėl baltymų, valstybėms narėms, kurios nusprendžia panaudoti bent 2 % savo nacionalinių viršutinių ribų baltymingų augalų auginimui remti, turėtų būti leista ta procentinę dalį padidinti ne daugiau kaip dviem procentiniais punktais. Tinkamai pagrįstais atvejais, kai įrodomi tam tikri svarbūs poreikiai sektoriuje ar regione, ir gavus Komisijos patvirtinimą, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama panaudoti daugiau kaip 13 % savo nacionalinės viršutinės ribos. Kaip alternatyvą šioms procentinėms dalims valstybės narės gali nuspręsti panaudoti ne daugiau kaip 3 mln. EUR per metus susietajai

paramai finansuoti. Susietoji parama turėtų būti skiriama tik tiek, kiek būtina, kad būtų sukurta paskata tuose susijusiuose sektoriuose ar regionuose išlaikyti dabartinį gamybos lygį. Be to, galimybės pasinaudoti ta parama turėtų būti suteiktos ūkininkams, kurie 2013 m. gruodžio 31 d. turi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 jiems skirtas specialiąsias teises į išmokas, tačiau neturi reikalavimų atitinkančių hektarų, kad galėtų pasinaudoti teisėmis į išmokas. Siekiant patvirtinti savanorišką susietąją paramą, kuri viršija 13 % kiekvienai valstybei narei nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos, Komisijai taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus netaikant Reglamento (ES) Nr. 182/2011;

- (50) siekiant užtikrinti veiksmingą ir tikslingą Sąjungos lėšų panaudojimą ir išvengti dvigubo finansavimo pagal kitas panašias paramos priemones, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl savanoriškos susietosios paramos teikimo sąlygų nustatymo, taip pat tokios paramos suderinamumo su kitomis Sąjungos priemonėmis ir paramos sumavimo taisyklių;
- (51) siekiant, kad būtų išvengta gamybos sutrikdymo rizikos medvilnės auginimo regionuose, dalis paramos medvilnės sektoriui pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ir toliau siejama su medvilnės auginimu, skiriant specialiąją išmoką už reikalavimus atitinkantį hektarą, atsižvelgiant į visus svarbius veiksnius. Ši situacija turėtų būti išlaikyta remiantis 1979 m. Stojimo akto Protokole Nr. 4 dėl medvilnės nurodytais tikslais;
- (52) siekiant užtikrinti veiksmingą specialiosios išmokos už medvilnę taikymą ir valdymą Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl žemės ir veislių patvirtinimo specialiosios išmokos už medvilnę tikslais taisyklių ir sąlygų nustatymo, taisyklių dėl tos išmokos skyrimo sąlygų, dėl atitikties išmokos skyrimo reikalavimams ir agronominių metodų; tarpšakinė organizacijų tvirtinimo kriterijų; gamintojų pareigų; ir taisyklių, reglamentuojančių tuos atvejus, kai patvirtinta tarpšakinė organizacija minėtų kriterijų nesilaiko;
- (53) pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 637/2008 ⁽¹⁾ 2 skyrių buvo reikalaujama, kad kiekviena medvilnę gaminanti valstybė narė kas ketverius metus, o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2009 m. sausio 1 d. Komisijai pateiktų ketverių metų restruktūrizavimo programos projektą arba ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d. – vieną bendrą pakeistos aštuonerių metų restruktūrizavimo programos projektą. Patirtis rodo, kad pertvarkant medvilnės sektorių būtų geriau pasinaudoti kitomis priemonėmis, įskaitant pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 finansuojamose kaimo plėtros programose numatytas priemones. Tokiomis priemonėmis, be kita ko, būtų sudarytos geresnės derinimo su kitų sektorių priemonėmis sąlygos. Tačiau reikėtų atsižvelgti į restruktūrizavimo programose jau dalyvaujančių ūmonių įgytas teises ir teisėtus lūkesčius. Todėl reikėtų leisti tęsti ir baigti įgyvendinti šiuo metu vykdomas ketverių ar aštuonerių metų programas, jų nebepratęsiant. Tuomet ketverių metų programų lėšos nuo 2014 m. galėtų būti įtrauktos į turimas Sąjungos lėšas, skirtas priemonėms pagal kaimo plėtros programas. Atsižvelgiant į programavimo laikotarpį, pasibaigus aštuonerių metų trukmės programoms turimos lėšos nebūtų naudingos kaimo plėtros programoms 2018 m., todėl jas būtų naudingiau pervesti šiame reglamente nustatytais paramos sistemoms, kaip jau numatyta Reglamente (EB) Nr. 637/2008. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 637/2008 nuo 2014 m. sausio 1 d. arba nuo 2018 m. sausio 1 d. taps nebeaktualus valstybėse narėse, kurios atitinkamai įgyvendina ketverių arba aštuonerių metų programas, ir todėl turėtų būti panaikintas;
- (54) valstybėms narėms turėtų būti leista nustatyti paprastą ir konkrečiai smulkiesiems ūkininkams skirtą sistemą siekiant sumažinti su tiesioginės paramos valdymu ir kontrole susijusias administracines išlaidas. Tuo tikslu valstybėms narėms turėtų būti leista nustatyti arba vienkartinę išmoką, kuri pakeistų visas tiesiogines išmokas, arba išmoką remiantis ūkininkams kiekvienais metais mokėtina suma. Reikėtų nustatyti taisykles, kuriomis būtų supaprastinti formalumai, *inter alia*, mažinant smulkiesiems ūkininkams taikomas pareigas, pavyzdžiui, susijusias su paraiškoms gauti pagalbą, klimatui ir aplinkai naudinga žemės ūkio praktika, kompleksine parama ir kontrole, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1306/2013, tačiau netrukdamat siekti bendrų reformos tikslų, susitariant, kad Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 II priede nurodyti Sąjungos teisės aktai taikomi smulkiesiems ūkininkams. Tos sistemos tikslas turėtų būti remti dabartinę Sąjungos smulkiųjų ūkių žemės ūkio struktūrą, netrukdamat jiems laipsniškai tapti konkurencingesnėmis struktūromis. Todėl galimybės dalyvauti sistemoje iš esmės turėtų būti suteikiamos tik esančioms valdoms. Ūkininkų dalyvavimas sistemoje turėtų būti neprivalomas. Tačiau siekiant dar labiau padidinti sistemos poveikį supaprastinimui, valstybėms narėms turėtų būti leista tam tikrus ūkininkus įtraukti į sistemą automatiškai, numatant pastarųjų galimybę pasitraukti iš jos;
- (55) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl dalyvavimo smulkiųjų ūkininkų sistemoje sąlygų nustatymo, jei pasikeičia dalyvaujančio ūkininko padėtis;

⁽¹⁾ 2008 m. birželio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir nustatantis medvilnės sektoriaus restruktūrizavimo nacionalines programas (OL L 178, 2008 7 5, p. 1).

- (56) supaprastinimo tikslais ir siekiant atsižvelgti į konkrečią atokiausių regionų padėtį, tiesioginės išmokos tuose regionuose turėtų būti valdomos pagal Reglamentu (ES) Nr. 228/2013 nustatytas paramos programas. Todėl tiems regionams neturėtų būti taikomos šio reglamento nuostatos, susijusios su bazine išmoka ir susijusiomis išmokomis, susietąja parama ir smulkiųjų ūkininkų sistema;
- (57) šio reglamento taikymo ir tiesioginių išmokų stebėsenos, analizės ir valdymo tikslais valstybės narės turi teikti pranešimus. Siekiant užtikrinti teisingą šiame reglamente nustatytų taisyklių taikymą ir užtikrinti, kad tokie pranešimai būtų pateikti greitai, veiksmingai, būtų tikslūs, ekonomiškai efektyvūs ir suderinami su asmens duomenų apsauga, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl reikiamų priemonių, susijusių su Komisijai teiktiniais valstybių narių pranešimais, nustatymo arba tiesioginių išmokų patikrų, kontrolės, stebėsenos, vertinimo ir audito tikslais ir siekiant laikytis tarptautiniuose susitarimuose nustatytų reikalavimų, įskaitant tuose susitarimuose nustatytus pranešimo reikalavimus, taip pat dėl išsamių taisyklių, susijusių su pateiktinos informacijos pobūdžiu bei rūšimi, tvarkytinų duomenų kategorijomis ir ilgiausio saugojimo laikotarpiu, teise susipažinti su informacija arba prieiga prie informacijos sistemų ir informacijos skelbimo sąlygomis;
- (58) asmens duomenys, surinkti tiesioginių išmokų taikymo tikslais, turėtų būti tvarkomi būdu, kuris suderinamas su tais tikslais. Jie taip pat turėtų būti nuasmeninti ir tvarkomi suvestine forma, jeigu tvarkomi stebėsenos ar vertinimo tikslais, ir saugomi pagal Sąjungos teisę, susijusią su asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis ir su laisvu tokių duomenų judėjimu, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001⁽²⁾. Duomenų subjektams turėtų būti pranešta apie tokių jų duomenų tvarkymą ir apie jų teises, susijusias su duomenų apsauga;
- (59) buvo konsultuotasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę 2011 m. gruodžio 14 d.⁽³⁾;
- (60) siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo Reglamente (EB) Nr. 73/2009 numatytos tvarkos prie šiame reglamente
- nustatytos tvarkos taikymo, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl būtinų priemonių bet kurioms ūkininkų įgytomis teisėmis ir teisėtiems lūkesčiams apsaugoti nustatymo;
- (61) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas ir išvengti nesąžiningos ūkininkų konkurencijos ar diskriminavimo, Komisijai turėtų būti suteikti šie įgyvendinimo įgaliojimai: leisti Kroatijai skirti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas; nustatyti sumą, kuri turi būti įtraukta į Kroatijos specialų nacionalinį išminavimo rezervą; nustatyti bazinės išmokos sistemos metinę nacionalinę viršutinę ribą; priimti su teisių į išmokas skyrimo paraiškoms susijusias taisykles; patvirtinti priemones, susijusias su nepanaudotų teisių į išmokas grąžinimu į nacionalinį rezervą; patvirtinti pranešimų apie teisių į išmokas perleidimą teikimo nacionalinėms valdžios institucijoms sąlygas ir tokių pranešimų teikimo terminus; nustatyti vienkartinės išmokos už plotus sistemos metinę nacionalinę viršutinę ribą; patvirtinti taisykles, susijusias su paraiškoms skirti teises į išmoką, pateiktomis teisių į išmokas paskirstymo metais, kai valstybės narės pereina prie bazinės išmokos sistemos; nustatyti perskirstymo išmokos metines viršutines ribas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011;
- (62) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas ir išvengti nesąžiningos ūkininkų konkurencijos ar diskriminavimo, Komisijai turėtų būti suteikti šie įgyvendinimo įgaliojimai: priimti valstybių narių pranešimų teikimo ir Komisijos atliekamo lygiavertės praktikos vertinimo tvarkos taisykles, įskaitant dėl jų teikimo terminų; nustatyti konkrečias ribas, kurių neviršijus laikoma, kad pareigos išlaikyti daugiamečius žolynus yra laikomasi; nustatyti išmokos už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką metinę viršutinę ribą; nustatyti išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, metinę viršutinę ribą; nustatyti išmokos jauniems ūkininkams metinę viršutinę ribą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011;
- (63) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas ir išvengti nesąžiningos ūkininkų konkurencijos ar diskriminavimo, Komisijai turėtų būti suteikti šie įgyvendinimo įgaliojimai: nustatyti savanoriškos susietosios paramos metinę viršutinę ribą; priimti su savanoriška susietąja parama susijusių sprendimų vertinimo ir tvirtinimo tvarkos taisykles; priimti žemės ir veislių patvirtinimo specialiosios išmokos už medvilnę skyrimo tikslais ir pranešimų teikimo su tuo tvirtinimu susijusiems gamintojams tvarkos taisykles; priimti specialiosios išmokos už medvilnę sumos sumažinimo apskaičiavimo taisykles; priimti su bendraisiais pranešimų teikimo reikalavimais ir metodais susijusias taisykles; ir patvirtinti

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽²⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽³⁾ OL L 35, 2012 2 9, p. 1.

būtinai bei pagrįstas priemonės konkrečioms problemoms spręsti ekstremaliosios padėties atveju. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojama laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;

- (64) kad būtų išspręstos vienoje ar keliuose valstybėse narėse iškilusios skubios problemos, tuo pačiu metu užtikrinant tiesioginių išmokų sistemos tęstinumą, Komisija turėtų priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kai tinkamai pagrįstais atvejais, ypatingos aplinkybės turi neigiamos įtakos paramos teikimui ir kelia pavojų veiksmingam pagal šiame reglamente išvardytas paramos sistemas skiriamų išmokų įgyvendinimui;
- (65) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šio reglamento ir kitų BŽŪP priemonių sąsajų, įvairių kaimo vietovių skirtumų ir ribotų išsiplėtusios Sąjungos valstybių narių finansinių išteklių, tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu naudojantis daugiamete Sąjungos finansavimo garantija ir pirmenybę teikiant aiškiai nustatytiems prioritetams, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,
- (66) atsižvelgiant į tai, kad Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 ir toliau bus taikomas 2014 m., šis reglamentas turėtų būti taikomas nuo 2015 m. sausio 1 d. Tačiau šio reglamento nuostatomis dėl lankstumo tarp ramsčių numatyta galimybė valstybėms priimti sprendimus ir pranešto apie juos Komisijai ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. Be to, dėl kai kurių kitų šio reglamento nuostatų reikės imtis veiksmų 2014 m. Todėl tos nuostatos turėtų būti taikomos nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos;
- (67) dėl skubos priežasčių siekiant parengti skilrų numatytų priemonių įgyvendinimą, šis reglamentas turėtų įsigaliooti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

TAIKYMO SRITIS IR APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomos:

- a) bendrosios taisyklės dėl išmokų, kurios tiesiogiai skiriamos ūkininkams pagal I priede išvardytas paramos sistemas (toliau – tiesioginės išmokos);

b) specialios taisyklės, susijusios su:

- i) bazine išmoka ūkininkams (toliau – bazinės išmokos sistema) ir pereinamojo laikotarpio supaprastinta sistema (toliau – vienkartinės išmokos už plotus sistema);
- ii) pereinamojo laikotarpio savanoriška nacionaline pagalba ūkininkams;
- iii) savanoriška persikirstymo išmoka;
- iv) išmoka ūkininkams, kurie laikosi klimatui ir aplinkai naudingos žemės ūkio praktikos;
- v) savanoriška išmoka ūkininkams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių;
- vi) išmoka žemės ūkio veiklą pradedantiems jauniems ūkininkams;
- vii) savanoriškos susietosios paramos sistema;
- viii) specialią išmoka už medvilnę;
- ix) smulkiesiems ūkininkams skirta savanoriška supaprastinta sistema;
- x) sistema, pagal kurią Bulgarija, Kroatija ir Rumunija gali papildyti tiesiogines išmokas.

2 straipsnis

I priedo dalinis pakeitimas

Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl I priede pateikto paramos sistemų sąrašo dalinio pakeitimo, kiek tai būtina siekiant atsižvelgti į naujus teisėkūros procedūra priimamus aktus dėl paramos sistemų, kurie gali būti priimti priėmus šį reglamentą.

3 straipsnis

Taikymas atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms

11 straipsnis netaikomas SESV 349 straipsnyje nurodytiems Sąjungos regionams (toliau – atokiausi regionai) ir tiesioginėms išmokoms, kurios pagal Reglamentą (EB) Nr. 229/2013 skiriamos mažosiose Egėjo jūros salose.

Šio reglamento III, IV ir V antraštinės dalys atokiausiems regionams netaikomos.

4 straipsnis

Terminų apibrėžtys ir susijusios nuostatos

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) ūkininkas – fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, neatsižvelgiant į tokios grupės ar jos narių juridinį statusą, suteikiamą pagal nacionalinę teisę, kurių valda yra teritorinėje Sutarčių taikymo srityje, kaip apibrėžta ES sutarties 52 straipsnyje kartu su SESV 349 ir 355 straipsniais, ir kurie verčiasi žemės ūkio veikla;
- b) valda – visi žemės ūkio veiklai naudojami ir ūkininko valdomi vienetai vienos valstybės narės teritorijoje;
- c) žemės ūkio veikla –
- i) žemės ūkio produktų gamyba, kultivavimas arba auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, gyvulių veisimą ir laikymą ūkininkavimo tikslais, arba
 - ii) žemės ūkio paskirties žemės išlaikymas tokios būklės, kad ji būtų tinkama ganyti arba kultivuoti be parengiamosios veiklos, kurią vykdant nebūtų apsiribota įprastais žemės ūkio metodais ir įrenginiais, vadovaujantis kriterijais, kuriuos nustato valstybės, narės remdamosi Komisijos nustatyta sistema, arba
 - iii) minimalios veiklos, kurią apibrėžia valstybės narės, vykdymas ganyti arba kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikomoje žemės ūkio paskirties žemėje;
- d) žemės ūkio produktai – Sutarčių I priede išvardyti produktai, išskyrus žvejybos produktus, ir medvilnę;
- e) žemės ūkio paskirties žemė – bet koks žemės plotas, naudojamas kaip ariamoji žemė, daugiamečiai žolynai ir daugiamečių ganyklos arba naudojamas daugiamečiams pasėliams auginti;
- f) ariamoji žemė – pasėliams auginti naudojama žemė arba žemės plotai, kuriuose gali būti auginami pasėliai, bet kurie palikti pūdymui, įskaitant pagal Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 22, 23 ir 24 straipsnius, Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 39 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnį atidėtus plotus, nepaisant to, ar ant tos žemės pastatyta šiltnamių, ar ji uždengta pastovia arba nuimama danga;
- g) daugiamečiai pasėliai – ne sėjomainos būdu auginami pasėliai (išskyrus daugiamečius žolynus ir daugiamečių ganyklas), kuriais žemė apsėta penkerius metus ar ilgiau ir iš kurių pakartotinai gaunamas derlius, įskaitant daigynus ir trumpos rotacijos želdinius;
- h) daugiametis žolynas ir daugiamečių ganykla (bendrai vadinami daugiamečiais žolynais) – žemė, kurioje natūraliai auga (t. y. nesėjama) arba specialiai auginama (t. y. pasėta) žolė ar kiti žoliniai pašarai ir kuri penkerius metus ar ilgiau neištraukta iš valdos sėjomainai; joje gali augti ir kitos augalų rūšys, pavyzdžiui, krūmokšniai ir (arba) medžiai, kurie gali būti panaudoti ganymui, su sąlyga, kad joje tebevyrauja žolė ir kiti žoliniai pašarai, taip pat, jei valstybės narės taip nusprendžia – žemė, kurią galima panaudoti ganymui ir kuri sudaro dalį nusistovėjusios vietos praktikos, kai žolė ir kiti žoliniai pašarai ganyklų plotuose tradiciškai nevyrauja;
- i) žolė ar kiti žoliniai pašarai – visi žoliniai augalai, kurie tradiciškai auga natūraliose ganyklose arba paprastai valstybės narės dedami į sėklų mišinius ganykloms ar pievoms, nepaisant to, ar jos skirtos gyvuliams ganyti;
- j) daigynai – toliau išvardyti jaunų atvirame lauke auginamų sumedėjusių augalų, skirtų vėliau persodinti, plotai:
- vynmedžių ir šakniastiebių daigynai;
 - vaismedžių ir uogakrūmių daigynai;
 - dekoratyvinių augalų daigynai;
 - komerciniai miško medžių medelynai, išskyrus auginamus miškingoje vietovėje pačios žemės ūkio valdos reikmėms;
 - medžių ir krūmų, skirtų sodinti soduose, parkuose, šalikėse ir krantinėse daigynai (pvz., gyvatvorių augalai, rožių krūmai bei kiti dekoratyviniai krūmai ir dekoratyviniai spygliuočiai), visais atvejais įskaitant jų poskiepius ir jaunus sodinukus;
- k) trumpos rotacijos želdiniai – plotai, apsodinti tais KN kodu 0602 90 41 žymimų ir valstybių narių nustatytinų rūšių medžiais, kuriems priskiriami sumedėję daugiamečiai augalai, šakniastiebiai arba atžalos, likę žemėje po derliaus nuėmimo, ir kitą sezoną išdygstantys nauji daigai, ir kurie pasižymi ilgiausiu valstybių narių nustatytinu derliaus ciklu;
- l) pardavimas – žemės nuosavybės teisių arba teisių į išmokas pardavimas arba kitoks galutinis perleidimas; šis terminas neapima žemės pardavimo, kai žemė yra perleidžiama viešosioms valdžios institucijoms arba viešajam interesui patenkinti, ir kai perleidžiama ne žemės ūkio reikmėms;
- m) nuoma – nuomos sutartis arba panašios rūšies laikinas sandoris;

n) perleidimas – žemės ar teisių į išmokas nuoma arba pardavimas, arba faktinis ar numatomas paveldėjimas, arba bet koks kitas galutinis perleidimas; jis neapima teisių į išmokas grąžinimo pasibaigus nuomai.

2. Valstybės narės:

- a) nustato kriterijus, kuriuos turi atitikti ūkininkai, kad jie būtų laikomi įvykdžiusiais pareigą išlaikyti ganyti ir kultivuoti tinkamą žemės ūkio paskirties žemės būklę, kaip nurodyta 1 dalies c punkto ii papunktyje;
- b) jei taikytina, valstybėje narėje apibrėžia minimalią veiklą, kuri turi būti vykdoma ganyti arba kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikomoje žemės ūkio paskirties žemėje, kaip nurodyta 1 dalies c punkto iii papunktyje;
- c) nustato medžių rūšis, kurios priskiriamos trumpos rotacijos želdiniams, ir nustato maksimalų tų medžių rūšių derliaus ciklą, kaip nurodyta 1 dalies k punkte.

Valstybės narės gali nuspręsti, kad žemė, kurią galima panaudoti ganymui ir kuri sudaro dalį nusistovėjusios vietos praktikos, kai žolė ir kiti žoliniai pašarai ganyklų plotuose tradiciškai nevyrauja, būtų laikoma daugiamečiais žolynais, kaip nurodyta 1 dalies h punkte.

3. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- a) sistema, pagal kurią valstybės narės turi nustatyti kriterijus, kuriuos turi atitikti ūkininkai, kad jie būtų laikomi įvykdžiusiais pareigą išlaikyti ganyti ir kultivuoti tinkamą žemės ūkio paskirties žemės būklę, kaip nurodyta 1 dalies c punkto ii papunktyje;
- b) sistema, pagal kurią valstybės narės apibrėžia minimalią veiklą, kuri turi būti vykdoma ganyti arba kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikomoje žemės ūkio paskirties žemėje, kaip nurodyta 1 dalies c punkto iii papunktyje;
- c) kriterijai, skirti žolės ir kitų žolinių pašarų vyravimui apibrėžti, ir kriterijai, skirti 1 dalies h punkte nurodytai nusistovėjusiai vietos praktikai apibrėžti.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS DĖL TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ

1 SKYRIUS

Bendros taisyklės dėl tiesioginių išmokų

5 straipsnis

Bendros žemės ūkio politikos bendrosios nuostatos

Šiame reglamente numatytiems sistemoms taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ir pagal jį priimtos nuostatos.

6 straipsnis

Nacionalinės viršutinės ribos

1. II priede nustatoma kiekvienai valstybei narei kiekvienais metais taikoma nacionalinė viršutinė riba, kurią sudaro bendra visų skirtų teisių į išmokas, nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų ir pagal 42, 47, 49, 51 ir 53 straipsnius nustatytų viršutinių ribų vertė.

Kai valstybė pasinaudoja 22 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybe, tai valstybei narei atitinkamiems metams II priede nustatyta viršutinė nacionalinė riba gali būti padidinta suma, kuri apskaičiuojama pagal tą pastraipą.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, II priede kiekvienai valstybei narei, kuri taiko vienkartinės išmokos už plotus sistemą, nustatoma kiekvienų metų nacionalinė viršutinė riba, kurią sudaro pagal 36, 42, 47, 49, 51 ir 53 straipsnius nustatytos viršutinės ribos.

3. Siekiant atsižvelgti į pokyčius, susijusius su bendromis didžiausiomis tiesioginių išmokų sumomis, kurios gali būti skirtos, įskaitant sumas, kurios susidarys valstybėms narėms priėmus sprendimus pagal 14 straipsnį, ir sumas, kurios susidarys taikant 20 straipsnio 2 dalį, Komisijai pagal 55 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl II priede nustatytos nacionalinės viršutinės ribos patikslinimo.

7 straipsnis

Grynosios viršutinės ribos

1. Nedarant poveikio 8 straipsniui, bendra tiesioginių išmokų suma, kuri gali būti skirta valstybėje narėje pagal III, IV ir V antraštinės dalis konkrečiais kalendoriniais, pritaikius 11 straipsnį, metais, neturi viršyti III priede nustatytų atitinkamų viršutinių ribų.

Jeigu bendra tiesioginių išmokų suma, kuri turi būti skirta valstybėje narėje, viršytų III priede nustatytas viršutines ribas, ta valstybė narė visoms tiesioginių išmokų sumoms, išskyrus pagal Reglamentą (ES) Nr. 228/2013 ir Reglamentą (ES) Nr. 229/2013 skiriamas tiesiogines išmokas, taiko linijinį sumažinimą.

2. Kiekvienai valstybei narei ir kiekvienais kalendoriniais metais sumažinus išmokas numatomos gauti lėšos, nurodytos 11 straipsnyje (kurių suma lygi II priede nustatytų nacionalinių viršutinių ribų, pridėjus pagal 58 straipsnį skiriamą sumą, ir III priede nustatytų grynujų viršutinių ribų skirtumui), skiriamos kaip Sąjungos parama priemonėms pagal kaimo plėtros programą, finansuojamas iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1305/2013.

3. Siekiant atsižvelgti į pokyčius, susijusius su bendromis didžiausiomis tiesioginių išmokų sumomis, kurios gali būti skirtos, įskaitant sumas, kurios susidarys valstybėms narėms priėmus sprendimus pagal 14 straipsnį, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl III priede nustatytos viršutinės ribos patikslinimo.

8 straipsnis

Finansinė drausmė

1. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 26 straipsnį nustatytas koregavimo koeficientas taikomas tik 2 000 EUR viršijančioms tiesioginėms išmokoms, kurios turi būti skiriamos ūkininkams atitinkamais kalendoriniais metais.

2. Dėl 16 straipsnyje numatyto laipsniško tiesioginių išmokų įvedimo, šio straipsnio 1 dalis Bulgarijai ir Rumunijai taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d.

Dėl 17 straipsnyje numatyto laipsniško tiesioginių išmokų įvedimo šio straipsnio 1 dalis Kroatijai taikoma nuo 2022 m. sausio 1 d.

3. Siekiant užtikrinti teisingą tiesioginių išmokų koregavimo taikymą finansinės drausmės požiūriu, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl išmokų sumažinimo apskaičiavimo pagrindo, kurį valstybės narės taikytų ūkininkams pagal šio straipsnio 1 dalį.

4. Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti 1 dalyje nurodytą koregavimo koeficientą šių juridinių asmenų ar grupių lygiu, kai nacionalinėje teisėje numatyta, kad atskiri nariai gali prisiimti teises ir pareigas, kurios yra panašios į atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą, teises ir pareigas, visų pirma jų ekonominio, socialinio ir mokestinio statuso atžvilgiu, su sąlyga, kad jie prisidėjo prie atitinkamų juridinių asmenų ar grupių žemės ūkio struktūrų stiprinimo.

9 straipsnis

Aktyvus ūkininkas

1. Tiesioginės išmokos neskiriamos fiziniams ar juridiniams asmenims arba fizinių ar juridinių asmenų grupėms, kurių žemės ūkio paskirties žemę sudaro daugiausia ganyti ar kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikomi plotai ir kurie tuose plotuose nevykdo minimalios valstybių narių 4 straipsnio 2 dalies b punkte apibrėžtos veiklos.

2. Tiesioginės išmokos neskiriamos fiziniams ar juridiniams asmenims arba fizinių ar juridinių asmenų grupėms, kurie eksploatuoja oro uostus, teikia geležinkelio paslaugas, eksploatuoja vandens valymo įrengimus, teikia nekilnojamojo turto paslaugas, eksploatuoja nuolatines sporto ir pramogų aikšteles.

Atitinkamais atvejais valstybės narės, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali nuspręsti, kad pirmoje pastraipoje nurodytą sąrašą įtraukti kitų panašių ne žemės ūkio veiklos rūšių ir gali vėliau nuspręsti bet kurias tokius papildymus išbraukti.

Asmuo ar asmenų grupė, patenkantys į pirmos arba antros pastraipos į taikymo sritį, vis dėlto yra laikomi aktyviais ūkininkais, jei jie pateikia valstybių narių nustatytos formos patikrinamų įrodymų, kuriais įrodomas kuris nors iš šių aspektų:

- ta, kad metinė tiesioginių išmokų suma sudaro bent 5 % visų pajamų, kurių jie gavo iš ne žemės ūkio veiklos naujaisiais fiskaliniais metais, apie kuriuos turima tokių duomenų;
- ta, kad jų vykdoma žemės ūkio veikla nėra nereikšminga;
- ta, kad jų pagrindinė veikla ar įmonės tikslas yra žemės ūkio veiklos vykdymas.

3. Be to, kas numatyta 1 ir 2 dalyse, valstybės narės, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali nuspręsti, kad tiesioginės išmokos nebūtų skiriamos tiems fiziniams ar juridiniams asmenims arba fizinių ar juridinių asmenų grupėms:

- kurių vykdoma žemės ūkio veikla sudaro tik nedidelę visos jų ekonominės veiklos dalį; ir (arba)
- kurių pagrindinė veikla ar įmonės tikslas nėra žemės ūkio veikla.

4. 2 ir 3 dalys netaikomos ūkininkams, kurie gavo tik tokias tiesiogines išmokas, kurios ankstesniais metais neviršijo tam tikros sumos. Dėl tokios sumos sprendžia valstybės narės remdamosi objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, savo nacionaliniais ar regioniniais ypatumais, ir ji neturi būti didesnė negu 5 000 EUR.

5. Siekiant užtikrinti ūkininkų teisių apsaugą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi:

- kriterijai, pagal kuriuos apibrėžiami atvejai, kai ūkininko turima žemės ūkio paskirties žemė turi būti laikoma daugiausia ganyti ar kultivuoti tinkamos būklės natūraliai laikoma žeme;
- kriterijai, pagal kuriuos atskiriamos iš žemės ūkio veiklos ir ne žemės ūkio veiklos gautos pajamos;
- kriterijai, pagal kuriuos apskaičiuojamos 2 ir 4 dalyse nurodytų tiesioginių išmokų sumos, visų pirma pirmaisiais teisių į atitinkamas tiesiogines išmokas paskirstymo metais, kai dar nėra galutinai nustatyta teisių į išmokas vertė, taip pat atitinkamos tiesioginės išmokos naujiesiems ūkininkams;

d) kriterijai, kuriuos ūkininkai turi atitikti, kad 2 ir 3 dalių tikslais įrodytų, jog jų vykdoma žemės ūkio veikla nėra nereikšminga ir kad jų pagrindinė veikla ar įmonės tikslas yra žemės ūkio veiklos vykdymas.

6. Valstybės narės praneša Komisijai apie 2, 3 ir 4 dalyse nurodytą bet kurią sprendimą ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d., o sprendimo pakeitimų atveju – per dvi savaites nuo bet kurio iš dalies pakeisto sprendimo priėmimo dienos.

10 straipsnis

Būtiniausi reikalavimai tiesioginėms išmokoms gauti

1. Valstybės narės nusprendžia neskirti tiesioginių išmokų ūkininkui vienu iš šių atvejų:

a) jeigu bendra prašoma ar skirtina tiesioginių išmokų suma prieš taikant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį konkrečiais kalendoriniais metais yra mažesnė kaip 100 EUR;

b) jeigu reikalavimus atitinkantis valdos plotas, už kurį prašomos arba skirtinos tiesioginės išmokos prieš taikant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį, yra mažesnis kaip vienas hektaras.

2. Siekdamas atsižvelgti į savo žemės ūkio ekonomikos struktūrą, valstybės narės gali koreguoti 1 dalies a ir b punktuose nustatytas ribas laikydamosi IV priede nustatytų apribojimų.

3. Kai valstybė narė nusprendžia taikyti ploto ribą pagal 1 dalies b punktą, ji nepaisydama to taiko tos dalies a punktą tiems ūkininkams, kurie gauna IV antraštinėje dalyje nurodytą su gyvuliais susijusią susietąją paramą, kurių turimų hektarų skaičius yra mažesnis už ploto ribą.

4. Atitinkamos valstybės narės gali nuspręsti 1 dalies netaikyti atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose.

5. 2015 m. Bulgarijoje ir Rumunijoje prašoma arba skirtina suma, nurodyta 1 dalies a punkte, apskaičiuojama remiantis V priedo A punkte nustatyta susijusi suma.

2015–2021 m. Kroatijoje prašoma arba skirtina suma, nurodyta 1 dalies a punkte, apskaičiuojama remiantis VI priedo A punkte nustatyta suma.

11 straipsnis

Išmokų sumažinimas

1. Valstybės narės ūkininkams pagal III antraštinės dalies 1 skyrių konkrečiais kalendoriniais metais skirtinų tiesioginių išmokų sumos dalį, viršijančią 150 000 EUR, sumažina bent 5 %.

2. Prieš pradėdamos taikyti 1 dalį, valstybės narės gali iš tiesioginių išmokų, kurios turi būti skiriamos ūkininkui pagal III antraštinės dalies 1 skyrių konkrečiais kalendoriniais metais, sumos, atimti ūkininko ankstesniais kalendoriniais metais už žemės ūkio veiklą faktiškai išmokėtus ir deklaruotus atlyginimus, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius ir socialinio draudimo įmokas. Tais atvejais, kai nėra duomenų apie ankstesniais kalendoriniais metais ūkininko faktiškai išmokėtus ir deklaruotus atlyginimus, naudojami naujausi turimi duomenys.

3. Jei valstybė narės nusprendžia ūkininkams skirti perskirstymo išmoką pagal III antraštinės dalies 2 skyrių ir panaudoti daugiau kaip 5 % metinės nacionalinės viršutinės ribos, nustatytos II priede ji gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio.

Jei valstybė narės nusprendžia ūkininkams skirti perskirstymo išmoką pagal III antraštinės dalies 2 skyrių ir kai dėl 41 straipsnio 4 dalyje nustatytų didžiausių ribų taikymo tai valstybei narei užkertamas kelias panaudoti daugiau kaip 5 % metinės nacionalinės viršutinės ribos, nustatytos II priede, ta valstybė narė gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio.

4. Ūkininkams, kurie, kaip nustatyta, dirbtinai sukūrė sąlygas po 2011 m. spalio 18 d., kad išvengtų šio straipsnio taikymo poveikio, nesuteikiama jokios dėl išmokų mažinimo vengimo gautos naudos.

5. Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti 1 dalyje nurodytą sumažinimą šių juridinių asmenų ar grupių lygiu, kai nacionalinėje teisėje numatyta, kad atskiri nariai gali prisiimti teises ir pareigas, kurios yra panašios į atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą, teises ir pareigas, visų pirma jų ekonominio, socialinio ir mokesčio statuso atžvilgiu, su sąlyga, kad jie prisidėjo prie atitinkamų juridinių asmenų ar grupių žemės ūkio struktūrų stiprinimo.

6. Ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. valstybės narės praneša Komisijai apie sprendimus, priimtus pagal šį straipsnį ir apie be kurios numatomas sumažinimus gauti lėšas 2015–2019 m.

12 straipsnis

Paraiškos dėl kelių rūšių paramos

Plotas, atitinkantis reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių, dėl kurio ūkininkas pagal III antraštinės dalies 1 skyrių pateikė paraišką gauti bazinę išmoką, gali būti nurodomas paraiškoje gauti bet kurią kitą tiesioginę išmoką ir kitos rūšies paramą, kuriai netaikomas šis reglamentas, jei šiame reglamente aiškiai nenumatyta kitaip.

13 straipsnis

Valstybės pagalba

Nukrypstant nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013⁽¹⁾ 211 straipsnio 1 dalies, SESV 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi valstybių narių išmokoms, skiriamoms laikantis šio reglamento.

14 straipsnis

Lankstus lėšų pervedimas tarp ramsčių

1. Iki 2013 m. gruodžio 31 d. valstybės narės gali nuspręsti skirti papildomą paramą priemonėms pagal kaimo plėtros programą, finansuojamas iš EŽŪFKP, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1305/2013, iki 15 % jų metinių nacionalinių viršutinių ribų 2014 kalendoriniais metais, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 VIII priede, ir jų metinių nacionalinių viršutinių ribų 2015–2019 kalendoriniais metais, kaip nustatyta šio reglamento II priede. Todėl atitinkama suma nebegali būti naudojama tiesioginėms išmokoms skirti.

Apie pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. pranešama Komisijai. Tuo sprendimu nustatoma toje pastraipoje nurodyta procentinė dalis, kuri gali skirtis įvairiais kalendoriniais metais.

Valstybės narės, kurios nepriima sprendimo, nurodyto pirmoje pastraipoje, 2014 kalendorinių metų atžvilgiu iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali priimti tą sprendimą dėl 2015–2019 kalendorinių metų. Apie bet kurį tokį sprendimą jos praneša Komisijai vėliau kaip iki tos datos.

Valstybės narės gali nuspręsti peržiūrėti šioje dalyje nurodytus sprendimus; tie peržiūrėti sprendimai būtų taikomi nuo 2018 kalendorinių metų. Remiantis tokia peržiūra priimtas sprendimas negali sumažinti procentinės dalies, apie kurią pagal pirmą, antrą ir trečią pastraipą buvo pranešta Komisijai. Valstybės narės apie bet kuriuos remiantis tokia peržiūra priimtus sprendimus praneša Komisijai ne vėliau kaip 2017 m. rugpjūčio 1 d.

2. Iki 2013 m. gruodžio 31 d. valstybės narės nepriima sprendimo, nurodyto 1 dalyje, gali nuspręsti tiesioginėms išmokoms skirti iki 15 % sumos arba, Bulgarijos, Estijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos ir Švedijos atveju – iki 25 % sumos, skirtos priemonėms pagal kaimo plėtros programą, finansuojamas iš EŽŪFKP 2015–2020 m. laikotarpiu, remti, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1305/2013. Todėl atitinkama suma nebegali būti naudojama paramos priemonėms pagal kaimo plėtros programą.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 992/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1601/96, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2001 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 671).

Apie pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. pranešama Komisijai. Tuo sprendimu nustatoma toje pastraipoje nurodyta procentinė dalis, kuri gali skirtis įvairiais kalendoriniais metais.

Valstybės narės, kurios nepriima sprendimo, nurodyto pirmoje pastraipoje, 2015 finansinių metų atžvilgiu iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali priimti tokį sprendimą dėl 2016–2020 m. laikotarpio. Apie bet kurį tokį sprendimą jos praneša Komisijai vėliau kaip iki tos datos.

Valstybės narės gali nuspręsti peržiūrėti šioje dalyje nurodytus sprendimus; tie peržiūrėti sprendimai būtų taikomi 2019 ir 2020 finansiniais metais. Bet kuris remiantis tokia peržiūra priimtas sprendimas negali sumažinti procentinės dalies, apie kurią pagal pirmą, antrą ir trečią pastraipą buvo pranešta Komisijai. Valstybės narės apie bet kuriuos remiantis tokia peržiūra priimtus sprendimus, praneša Komisijai ne vėliau kaip 2017 m. rugpjūčio 1 d.

15 straipsnis

Peržiūra

I priede išvardytos paramos sistemos taikomos nedarant poveikio galimybei bet kuriuo metu atlikti jų peržiūrą atsižvelgiant į ekonominius pokyčius ir biudžeto padėtį. Atlikus tą peržiūrą, gali būti priimti teisėkūros procedūra priimami aktai, deleguotieji aktai pagal SESV 290 straipsnį arba įgyvendinimo aktai pagal SESV 291 straipsnį.

2 SKYRIUS

Bulgarijai, Kroatijai ir Rumunijai taikomos nuostatos

16 straipsnis

Laipsniškas tiesioginių išmokų įvedimas Bulgarijoje ir Rumunijoje

Bulgarijoje ir Rumunijoje išmokų viršutinės ribos nustatomos pagal 42, 47, 49, 51, 53 ir 65 straipsnius, o 2015 m. nustatomos remiantis V priedo A punkte nustatyta suma.

17 straipsnis

Laipsniškas tiesioginių išmokų įvedimas Kroatijoje

Kroatijoje tiesioginės išmokos įvedamos pagal toliau nurodytą išmokų didinimo tvarkaraštį, kuriame išmokos išreikštos nuo 2022 m. taikytinų tiesioginių išmokų atitinkamo dydžio procentine dalimi:

2013 m. – 25 %,

2014 m. – 30 %,

2015 m. – 35 %,

2016 m. – 40 %,

2017 m. – 50 %,

2018 m. – 60 %,

2019 m. – 70 %,

2020 m. – 80 %,

2021 m. – 90 %,

nuo 2022 m. – 100 %.

18 straipsnis

Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos ir tiesioginės išmokos Bulgarijoje ir Rumunijoje

1. 2015 m. Bulgarija ir Rumunija, norėdamos papildyti pagal III antraštinės dalies 1 skyriaus 1, 2 ir 3 skirsniuose nurodytą bazinės išmokos sistemą skiriamas išmokas, gali pasinaudoti nacionalinėmis tiesioginėmis išmokomis. Bendra tų išmokų suma neturi viršyti V priedo B punkte nustatytos atitinkamos sumos.

2. 2015 m. Bulgarija gali pasinaudoti nacionalinėmis tiesioginėmis išmokomis, norėdamos papildyti IV antraštinės dalies 2 skyriuje nurodytą specialiąją išmoką už medvilnę. Bendra tų išmokų suma neturi viršyti V priedo C punkte nustatytos sumos.

3. Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos skiriamos remiantis objektyviais kriterijais ir tokiu būdu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ūkininkams ir išvengta rinkos bei konkurencijos iškraipymų.

19 straipsnis

Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos Kroatijoje

1. Gavusi Komisijos leidimą, Kroatija prirėikus gali papildyti bet kurią iš I priede išvardytų paramos sistemų.

2. Papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų suma, kuri konkrečiais metais gali būti skiriama atitinkamai paramos sistemai, neviršija konkrečios finansinio paketo. Šis paketas nustatomas kaip skirtumas tarp:

a) tiesioginės paramos sumos, kuri pagal atitinkamą paramos sistemą galutinai įvedus tiesiogines išmokas pagal 17 straipsnį gali būti skiriama už 2022 kalendorinius metus ir

b) tiesioginės paramos sumos, kuri pagal atitinkamą paramos sistemą pritaikius išmokų didinimo tvarkaraštį pagal 17 straipsnį gali būti skiriama atitinkamais kalendoriniais metais.

3. Bendra skiriamų papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų suma neturi viršyti atitinkamiems kalendoriniams metams VI priedo B punkte nustatytos viršutinės ribos.

4. Remdamasi objektyviais kriterijais ir gavusi Komisijos leidimą, Kroatija gali nustatyti skirtinos papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų sumos.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais suteikiamas leidimas mokėti išmokas pagal šį straipsnį, nurodomos atitinkamos paramos sistemos ir nustatomas dydis, kurio neturi viršyti mokamos papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos.

Įgyvendinimo aktuose, susijusiuose su papildomomis nacionalinėmis tiesioginėmis išmokomis, kuriomis siekiama papildyti IV antraštinės dalies 1 skyriuje nurodytą savanorišką susietąją paramą, taip pat nurodomi 52 straipsnio 3 dalyje nurodyti konkretūs ūkininkavimo būdai arba konkretūs žemės ūkio sektoriai, su kuriais gali būti susijusios papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 71 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros.

6. Kroatijos atveju papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų skyrimo atitikties sąlygos yra tokios pat kaip šiame reglamente nustatytos paramos pagal atitinkamas paramos sistemas skyrimo sąlygos.

7. Kroatijos atveju papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos koreguojamos, jei tai būtina padaryti atsižvelgiant į BŽŪP pokyčius. Jos skiriamos remiantis objektyviais kriterijais ir tokiu būdu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ūkininkams ir būtų išvengta rinkos bei konkurencijos iškraipymų.

8. Kroatija pateikia ataskaitą, kurioje pateikia informacijos apie papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų sistemos įgyvendinimo priemones, iki metų, einančių po tų priemonių įgyvendinimo, ne vėliau kaip birželio 30 d. Ataskaitoje pateikiama bent ši informacija:

- visi padėties pokyčiai, turintys įtakos papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms;
- apie kiekvieną papildomą nacionalinę tiesioginę išmoką – paramos gavėjų skaičius, bendra skirtos papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos suma, taip pat hektarų skaičius, gyvulių arba kitų vienetų, už kuriuos skirta ta papildoma nacionalinė tiesioginė išmoka, skaičius;
- ataskaita apie skirtoms papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms taikytas kontrolės priemones.

20 straipsnis

Specialus nacionalinis išminavimo rezervas Kroatijoje

1. Nuo 2015 m., ne vėliau kaip kiekvienų metų sausio 31 d., Kroatija praneša Komisijai apie pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 57a straipsnio 10 dalį nustatytus plotus, kurie ankstesniais kalendoriniais metais vėl buvo pradėti naudoti žemės ūkio veiklai.

Kroatija taip pat praneša Komisijai teisių į išmokas, kuriomis ūkininkai galėjo pasinaudoti ankstesnių kalendorinių metų gruodžio 31 d., skaičių ir nepanaudotų specialaus nacionalinio išminavimo rezervo lėšų sumą tą pačią dieną.

Jei taikytina, pirmoje ir antroje pastraipose numatyti pranešimai pateikiami pagal regionus, nustatytus pagal šio reglamento 23 straipsnio 1 dalį.

2. Komisija, peržiūrėdama II priedą pagal 6 straipsnio 3 dalį, kasmet apskaičiuoja sumą, kuri turi būti pridėta prie tame priede Kroatijai nustatytų sumų, kad būtų finansuojama pagal I priede išvardytas sistemas už šio straipsnio 1 dalyje nurodytus plotus skirtina parama. Ši suma apskaičiuojama remiantis Kroatijos pagal šio straipsnio 1 dalį pateiktais duomenimis ir atitinkamais metais Kroatijoje numatomomis vidutinėmis tiesioginėmis išmokomis už hektarą.

Didžiausia suma, kuri turi būti pridėta pagal pirmą pastraipą remiantis visais plotais, apie kuriuos Kroatija pranešė pagal šio straipsnio 1 dalį iki 2022 m., yra 9 600 000 EUR ir, laikantis 17 straipsnyje nustatyto tiesioginių išmokų įvedimo tvarkaraščio. Didžiausios metinės sumos nustatomos VII priede.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato sumos, kuri turi būti pridėta pagal 2 dalį, dalį, kurią Kroatija įtraukia į specialų nacionalinį išminavimo rezervą, kad galėtų paskirstyti teises į išmokas už 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytus plotus. Ta dalis apskaičiuojama remiantis bazinės išmokos sistemos viršutinės ribos ir II priede nustatytos nacionalinės viršutinės ribos prieš nacionalines viršutinės ribas padidinant pagal 2 dalį santykiu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. 2015–2022 m. Kroatija naudoja specialų nacionalinį išminavimo rezervą ūkininkų teisėms į išmokas už išminuotą žemę, kurią ūkininkai deklaravo atitinkamais metais, paskirstyti, jei:

- a) tokia žemė atitinka hektarus atitinkančius reikalavimus, kaip apibrėžta 32 straipsnio 2–5 dalyse;
- b) ta žemė ankstesniais kalendoriniais metais buvo vėl pradėta naudoti žemės ūkio veiklai; ir
- c) apie tą žemę pranešta Komisijai pagal šio straipsnio 1 dalį.

5. Pagal šį straipsnį nustatyta teisių į išmokas vertė yra nacionalinio arba regionų lygio vidutinė teisių į išmokas vertė teisių į išmokas paskirstymo metais, neviršijant specialiame nacionaliniame išminavimo rezerve numatytos sumos.

6. Siekiant atsižvelgti į pasekmes, susijusias su tuo, kad išminuota žemė buvo vėl pradėta naudoti žemės ūkio veiklai, kaip pagal šį straipsnį pranešė Kroatija, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl VI priede nustatytų sumų patikslinimo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAZINĖS IŠMOKOS SISTEMA, VIENKARTINĖS IŠMOKOS UŽ PLOTUS SISTEMA IR SUSIJUSIOS IŠMOKOS

1 SKYRIUS

Bazinės išmokos sistema ir vienkartinės išmokos už plotus sistema

1 skirsnis

Bazinės išmokos sistemos sukūrimas

21 straipsnis

Teisės į išmokas

1. Parama pagal bazinės išmokos sistemą skiriama ūkininkams:

- a) kurie įgyja teises į išmokas pagal šį reglamentą, pasinaudodami paskirstymu pagal 20 straipsnio 4 dalį, pirmuoju paskirstymu pagal 24 arba 39 straipsnį, paskirstymu iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų pagal 30 straipsnį arba jas perleisdamy pagal 34 straipsnį; arba
- b) kurie laikosi 9 straipsnio reikalavimų ir nuosavybės teise arba nuomos pagrindais turi teisių į išmokas valstybėje narėje, kuri nusprendė pagal 3 dalį išlaikyti savo turimas teises į išmokas.

2. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 taikant bendrosios išmokos sistemą įgytos teisės į išmokas baigia galioti 2014 m. gruodžio 31 d.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, valstybės narės, kurios sukūrė bendrosios išmokos sistemą pagal Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 III antraštinės dalies 5 skyriaus I skirsnį arba III antraštinės dalies 6 skyrių, arba Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III antraštinės dalies 3 skyrių, ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali nuspręsti išlaikyti esamas teises į išmokas. Apie bet kurį tokį sprendimą jos praneša Komisijai ne vėliau kaip iki tos dienos.

4. Valstybėse narėse, kurios priėmė 3 dalyje nurodytą sprendimą, tais atvejais, kai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 nustatytų nuosavybės arba nuomos pagrindais teisių į išmokas, kurias ūkininkas turi galutinę dieną pateikti paraiškas, kuri turi būti nustatyta pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 78 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, skaičius viršija reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos ūkininkas deklaruoja 2015 m. pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą savo paraiškoje gauti pagalbą ir kuriuos jis turi valstybės narės nustatytą dieną, kuri turi būti ne vėlesnė kaip tos valstybės narės nustatyta diena, iki kurios gali būti keičiama tokia paraiška gauti pagalbą, skaičių, teisių į išmokas skaičius, kuriuo viršijamas reikalavimus atitinkančių hektarų skaičius, nustoja galioti pastarąją dieną.

22 straipsnis

Bazinės išmokos sistemos viršutinė riba

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kiekvienai valstybei narei nustato bazinės išmokos sistemos metinę nacionalinę viršutinę ribą, iš II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos atimdama pagal 42, 47, 49, 51 ir 53 straipsnius nustatytas viršutines ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Kiekvienai valstybei narei pagal šio straipsnio 1 dalį apskaičiuota suma gali būti padidinama ne daugiau kaip 3 % II priede nurodytos atitinkamos metinės nacionalinės viršutinės ribos, atėmus sumą, kuri gaunama atitinkamais metais pritaikius 47 straipsnio 1 dalyje nurodytą procentinę dalį. Jeigu valstybė narė taiko tokį padidinimą, Komisija atsižvelgia į tą padidinimą nustatydamą bazinės išmokos sistemos metinę nacionalinę viršutinę ribą pagal šio straipsnio 1 dalį. Tuo tikslu valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. praneša Komisijai apie metines procentines dalis, kuriomis turi būti padidinta pagal šio straipsnio 1 dalį apskaičiuota suma.

3. Valstybės narės gali kasmet peržiūrėti 2 dalyje nurodytą jų sprendimą ir apie bet kurį sprendimą, grindžiamą tokia peržiūra, praneša Komisijai ne vėliau kaip metų, einančių prieš jo taikymą, rugpjūčio 1 d.

4. Kiekvienais metais kiekvienos valstybės narės bendra visų teisių į išmokas ir nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų vertė turi būti lygi Komisijos pagal 1 dalį nustatytai atitinkamai metinei nacionalinei viršutinei ribai.

5. Jei Komisijos pagal 1 dalį nustatyta valstybės narės viršutinė riba skiriasi nuo ankstesniais metais nustatytos viršutinės ribos dėl bet kurio tos valstybės narės sprendimo, priimto remiantis šio straipsnio 3 dalimi, 14 straipsnio 1 dalies trečia ir ketvirta pastraipomis, 14 straipsnio 2 dalies trečia ir ketvirta pastraipomis, 42 straipsnio 1 dalimi, 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, 51 straipsnio 1 dalies antra pastraipa arba 53 straipsniu, ta valstybė narė linijiniu būdu sumažina arba padidina visų teisių į išmokas vertę, kad užtikrintų šio straipsnio 4 dalies laikymąsi.

23 straipsnis

Nacionalinių viršutinių ribų paskirstymas regionų lygiu

1. Ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. valstybės narės gali nuspręsti bazinės išmokos sistemą taikyti regionų lygiu. Tokiais atvejais jos nustato regionus remdamosi tokiais objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais kaip jų agronominės ir socialinės bei ekonominės savybės, regioninis žemės ūkio potencialas arba jų institucinė ir administracinė struktūra.

Valstybės narės, kurios taiko 36 straipsnį, gali priimti pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą ne vėliau kaip metų, einančių prieš pirmuosius bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metus, rugpjūčio 1 d.

2. Valstybės narės 22 straipsnio 1 dalyje nurodytą bazinės išmokos sistemos nacionalinę metinę viršutinę ribą paskirsto regionams remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

Valstybės narės, kurios netaiko 30 straipsnio 2 dalies, tą paskirstymą atlieka pirma pritaikiusios 30 straipsnio 1 dalyje numatytą linijinį sumažinimą.

3. Valstybės narės gali nuspręsti, kad regioninės viršutinės ribos būtų kasmet laipsniškai keičiamos iš anksto nustatytais metiniais etapais ir remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, pavyzdžiui, žemės ūkio potencialu arba aplinkosaugos kriterijais.

4. Valstybės narės kiekvieno atitinkamo regiono teisių į išmokas vertę linijiniu būdu sumažina arba padidina tiek, kiek būtina, kad būtų laikomasi pagal 2 arba 3 dalį nustatytų taikytinų regioninių viršutinių ribų.

5. 1 dalį taikančios valstybės narės gali nuspręsti nebetaikyti bazinės išmokos sistemos regionų lygiu nuo dienos, kurią jos nustato.

6. Valstybės narės, kurios taiko 1 dalies pirmą pastraipą, ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. praneša Komisijai apie toje pastraipoje nurodytą sprendimą ir priemones, kurių buvo imtasi 2 ir 3 dalims taikyti.

Valstybės narės, kurios taiko 1 dalies antrą pastraipą, ne vėliau kaip atitinkamų metų rugpjūčio 1 d. praneša Komisijai apie toje pastraipoje nurodytą bet kurį sprendimą ir priemones, kurių buvo imtasi 2 ir 3 dalims taikyti.

Valstybės narės, kurios taiko 1 dalį, apie 5 dalyje nurodytą bet kurį sprendimą praneša Komisijai ne vėliau kaip metų, einančių prieš pirmuosius to sprendimo įgyvendinimo metus, rugpjūčio 1 d.

24 straipsnis

Pirmasis teisių į išmokas paskirstymas

1. Teisės į išmokas paskirstomos ūkininkams, kurie turi teisę gauti tiesiogines išmokas pagal šio reglamento 9 straipsnį, jei:

- a) paraišką dėl teisių į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą skyrimo jie pateikia ne vėliau kaip konkrečią 2015 metų galutinę dieną, skirtą paraiškų pateikimui, kuri turi būti nustatyta pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 78 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes; ir

- b) jie turėjo teisę gauti išmokas prieš bet kokią Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II antraštinės dalies 4 skyriuje numatytą sumažinimą arba išmokų neskyrimą pagal paraišką gauti pagalbą dėl tiesioginių išmokų arba pereinamojo laikotarpio nacionalinės pagalbos, arba papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 2013 m.

Pirma pastraipa netaikoma valstybėse narėse, kurios taiko šio reglamento 21 straipsnio 3 dalį.

Valstybės narės gali paskirstyti teises į išmokas ūkininkams, kurie turi teisę gauti tiesiogines išmokas pagal šio reglamento 9 straipsnį, kurie įvykdo pirmos pastraipos a punkte nurodytą sąlygą ir:

- a) kurie negavo išmokų 2013 m. pagal šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytą paraišką gauti pagalbą ir kurie atitinkamos valstybės narės pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1122/2009⁽¹⁾ 11 straipsnio 2 dalį nustatytą dieną 2013 m. paraiškų pateikimo metais:

- i) valstybėse narėse, kuriose taikoma bendrosios išmokos sistema:

— augino vaisius, daržoves, maistines bulves, sėklines bulves ar dekoratyvinius augalus, ir darė tai mažiausiame plote, išreikštame hektarais, jei atitinkama valstybė narė nusprendžia priimti tokį reikalavimą, arba

— kurie veisė vynuogmedžius; ar

- ii) valstybėse narėse, kuriose taikoma vienkartinės išmokos už plotus sistema, turėjo vien tik žemės ūkio paskirties žemės, kuri 2003 m. birželio 30 d. nebuvo geros agrarinės būklės, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 124 straipsnio 1 dalyje;

- b) kuriems 2014 m. buvo paskirstytos teisės į išmokas iš nacionalinio rezervo pagal bendrosios išmokos sistemą vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 73/2009 41 ar 57 straipsniu; arba

- c) kurie niekada neturėjo pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 arba Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 nustatytą nuosavybę

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1122/2009, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 įgyvendinimo taisyklės, susijusios su kompleksiniu paramos susiejimu, moduliavimu ir integruota administravimo ir kontrolės sistema pagal tame reglamente numatytas ūkininkams skirtas tiesiogines paramos sistemas, ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 įgyvendinimo taisyklės, susijusios su kompleksiniu paramos susiejimu pagal vyno sektoriui numatytą paramos sistemą (OL L 316, 2009 12 2, p. 65).

arba nuomos pagrindais teisių į išmokas ir kurie pateikia patikrinamų įrodymų, kad iki valstybės narės pagal Reglamento (EB) Nr. 1122/2009 11 straipsnio 2 dalį nustatytos dienos 2013 paraiškų pateikimo metais jie gamino, kultivavo ar augino žemės ūkio produktus, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, gyvulių veisimą ir laikymą ūkininkavimo tikslais. Valstybės narės gali nustatyti savo pačių papildomus objektyvius ir nediskriminacinius šios kategorijos ūkininkams keliamų reikalavimų atitikimo kriterijus dėl atitinkamų gebėjimų, patirties ir išsilavinimo.

2. Išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes, vienam ūkininkui 2015 m. skiriamų teisių į išmokas skaičius lygus reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos ūkininkas deklaruoja savo paraiškoje gauti pagalbą pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą už 2015 m. ir kuriuos jis turi valstybės narės nustatytą dieną. Ta diena turi būti ne vėlesnė kaip toje valstybėje narėje nustatyta diena, iki kurios gali būti keičiama tokia paraiška gauti pagalbą.

3. Valstybės narės teisių į išmokas, kurios turi būti paskirstytos pagal 2 dalį, skaičiui gali taikyti vieną ar daugiau apribojimų, nustatytų 4–7 dalyse.

4. Valstybės narės gali nuspręsti, kad skiriamų teisių į išmokas skaičius turi būti lygus mažiausiam iš šių skaičių: 2013 m. ūkininko pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 34 straipsnio 2 dalį deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų, skaičiui arba šio straipsnio 2 dalyje nurodytam reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiui, atsižvelgiant į tai, kuris yra mažesnis. Kroatijos atveju ši galimybė naudojama nedarant poveikio išminuotų hektarų, už kuriuos turi būti paskirstytos teisės į išmokas pagal šio reglamento 20 straipsnio 4 dalį, skaičiui.

5. Tais atvejais, kai valstybėje narėje deklaruotas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas bendras reikalavimus atitinkančių hektarų skaičius būtų daugiau kaip 35 % didesnis už bendrą pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 35 straipsnį 2009 m., o Kroatijos atveju – 2013 m. deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių, valstybės narės gali apriboti teisių į išmokas, kurios turi būti paskirstytos 2015 m., skaičių, kad jis neviršytų mažiausio 135 % arba 145 % bendro pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 35 straipsnį 2009 m., o Kroatijos atveju – 2013 m. deklaruotų hektarų skaičiaus.

Naudodamasi šia galimybe, valstybės narės ūkininkams paskirsto sumažintą teisių į išmokas skaičių. Tas skaičius apskaičiuojamas proporcingai sumažinant papildomą 2015 m. kiekvieno ūkininko deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių, palyginti su reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 34 straipsnio 2 dalyje, kurį jis nurodė paraiškoje gauti pagalbą 2011 m., o Kroatijos atveju – 2013 m., nedarant poveikio išminuotų hektarų, už kuriuos turi būti paskirstytos teisės į išmokas pagal šio reglamento 20 straipsnio 4 dalį, skaičiui.

6. Siekdamas nustatyti teisių į išmokas, kurias turi gauti ūkininkas, skaičių, valstybės narės gali nuspręsti taikyti sumažinimo koeficientą tiems 2 dalyje nurodytiems reikalavimus atitinkantiems hektarams, kurie apima daugiamečius žolynus, esančius vietovėse, kuriose esama sudėtingų klimato sąlygų, ypač dėl aukščio, ir kitų gamtinių kliūčių, pavyzdžiui, prasta dirvožemio kokybė, statumas ir prastas vandens tiekimas.

7. Valstybės narės gali nuspręsti, kad teisių į išmokas, kurios turi būti skirtos ūkininkui, skaičius turi būti lygus šio straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuose valstybės narės pagal Reglamento (EB) Nr. 1122/2009 11 straipsnio 2 dalį 2013 paraiškų pateikimo metams nustatytą dieną nebuvo vynuogynų, skaičiui arba ariamosios žemės, ant kurios pastatyta nuolatinių šiltnamių, hektarų skaičiui.

8. Jei fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie atitinka šio straipsnio 1 dalies reikalavimus, perduoda ar išnuomoja savo valdą arba jos dalį, jie gali pagal sutartį, pasirašytą iki galutinės paraiškų pateikimo dienos 2015 metais, kuri turi būti nustatyta remiantis Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 78 straipsnio pirmos pastraipos b punktu, perleisti teisę gauti teises į išmokas pagal šio straipsnio 1 dalį vienam ar keliems ūkininkams su sąlyga, kad pastarasis (-ieji) atitinka šio reglamento 9 straipsnyje nustatytas sąlygas.

9. Valstybė narė gali nuspręsti nustatyti mažiausią valdos, už kurią ūkininkas gali prašyti skirti teisių į išmokas, dydį, išreikštą reikalavimus atitinkančiais hektarais. Tas mažiausias dydis neviršija 10 straipsnio 1 dalies b punkte ir to straipsnio 2 dalyje nustatytų ribų.

10. Valstybės narės atitinkamai atvejais ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. praneša Komisijai apie šiame straipsnyje nurodytus sprendimus.

11. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl paraiškų dėl teisių į išmokas paskirstymo, pateikiamų teisių į išmokas paskirstymo metais, kai tos teisės į išmokas dar negali būti galutinai nustatytos ir kai tam paskirstymui turi įtakos konkrečios aplinkybės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

25 straipsnis

Teisių į išmokas vertė ir konvergencija

1. 2015 m. valstybės narės apskaičiuoja teisių į išmokas vieneto vertę II dalyje nurodytos kiekvienų atitinkamų metų nacionalinės viršutinės ribos nekintamą procentinę dalį padalydamos iš teisių į išmokas nacionaliniu arba regionų lygiu skaičiaus 2015 m., išskyrus iš nacionalinio rezervų arba regioninių rezervų 2015 m. paskirstytas teises į išmokas.

Pirmoje pastraipoje nurodyta nekintama bazinės išmokos sistemos, kuri nustatoma atitinkamai pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį ar 23 straipsnio 2 dalį, procentinė dalis apskaičiuojama nacionalinę arba regioninę viršutinę ribą, pritaikius 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš II priede nurodytos 2015 m. nacionalinės viršutinės ribos. Teisės į išmokas išreiškiamos skaičiumi, kuris atitinka hektarų skaičių.

2. Nukrypstant nuo 1 dalyje nurodyto apskaičiavimo metodo, valstybės narės 2015 m. gali nuspręsti diferencijuoti teisių į išmokas, išskyrus 2015 m. iš nacionalinio rezervų arba regioninių rezervų paskirstytas teises, vertę remdamosi jų pradine vieneto verte, kaip apskaičiuota pagal 26 straipsnį.

3. Ne vėliau kaip 2019 m. paraiškų pateikimo metais visų teisių į išmokas vieneto vertė valstybėje narėje, o jei taikomas 23 straipsnis – regione turi būti vienoda.

4. Nukrypstant nuo 5 dalies valstybė narė gali nuspręsti, kad teisių į išmokas, kurių pradinė vieneto vertė, apskaičiuota pagal 26 straipsnį, yra mažesnė nei 90 % nacionalinės arba regioninės vieneto vertės 2019 m., vieneto vertė ne vėliau kaip 2019 paraiškų pateikimo metais būtų padidinta ne mažiau kaip vienu trečdaliu jų pradinės vieneto vertės ir 90 % nacionalinės arba regioninės vieneto vertės 2019 m. skirtumo.

Valstybės narės gali nuspręsti nustatyti, kad pirmoje pastraipoje nurodyta procentinė dalis būtų didesnė nei 90 %, tačiau neviršytų 100 %.

Be to, valstybės narės gali nustatyti, kad ne vėliau kaip 2019 paraiškų pateikimo metais nė vienos teisės į išmokas vieneto vertė nebūtų mažesnė nei 60 % nacionalinės arba regioninės vieneto vertės 2019 m., išskyrus atvejus, kai valstybėse narėse, kurios taiko 7 dalyje nurodytą ribą, tai nulemia maksimalų sumažėjimą, kuris viršija tą procentinės dalies ribą. Tokiais atvejais nustatoma tokio dydžio minimali vieneto vertė, kokio reikia, kad būtų laikomasi tos ribos.

5. 4 dalyje nurodyta nacionalinė arba regioninė vieneto vertė 2019 m. apskaičiuojama II priede nustatytos 2019 kalendorinių metų nacionalinės viršutinės ribos arba regioninės viršutinės ribos nekintamą procentinę dalį padalijant iš teisių į išmokas 2015 m. atitinkamoje valstybėje narėje ar regione, išskyrus 2015 m. iš nacionalinio rezervų arba regioninių rezervų paskirstytas teises, skaičiaus. Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri 2015 metams turi būti nustatyta pagal 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš II priede nurodytos 2015 m. nacionalinės arba regioninės viršutinės ribos.

6. 5 dalyje nurodytos regioninės viršutinės ribos apskaičiuojamos nekintamą procentinę dalį taikant II priede nustatytai 2019 m. nacionalinei viršutinei ribai. Ta nekintama procentinė dalis apskaičiuojama atitinkamą regioninę viršutinę ribą, nustatytą pagal 23 straipsnio 2 dalį 2015 m., padalijant iš nacionalinės viršutinės ribos, kuri turi būti nustatyta pagal 22 straipsnio 1 dalį 2015 m., pritaikius 30 straipsnio 1 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, jei taikoma 23 straipsnio 2 dalies antra pastraipa.

7. Siekiant finansuoti 4 dalyje nurodytus teisių į išmokas vertės padidėjimus, tų teisių į išmokas, kurių pradinė vieneto vertė yra didesnė už 2019 m. nacionalinę arba regioninę vieneto vertę, pradinės vieneto vertės ir nacionalinės arba regioninės vieneto vertės skirtumas 2019 m. sumažinamas remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriuos turi nustatyti valstybės narės. Tokiuose kriterijuose gali būti nustatyta, kad pradinė vieneto vertė gali būti sumažinta ne daugiau kaip 30 %.

8. Taikant šio straipsnio 2 dalį, perėjimas nuo teisių į išmokas pradinės vieneto vertės, apskaičiuojamos pagal 26 straipsnį, prie jų galutinės vieneto vertės 2019 m., nustatytos pagal šio straipsnio 3 dalį arba 4–7 dalis, atliekamas vienodais etapais, pradedant 2015 m.,

Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi kiekvienais metais nekintamos procentinės dalies, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, suderinama teisių į išmokas vertė, kurios pradinė vieneto vertė yra didesnė už nacionalinę arba regioninę vieneto vertę 2019 m.

9. Nukrypstant nuo šio straipsnio 8 dalies, kai valstybės narės kurios, vadovaujantis 21 straipsnio 3 dalimi, nusprendžia išlaikyti jų turimas teises, taiko šio straipsnio 2 dalį, perėjimas nuo teisių į išmokas pradinės vieneto vertės, nustatytos pagal 26 straipsnio 5 dalį, prie jų galutinės vieneto vertės 2019 m., nustatytos pagal šio straipsnio 3 dalį arba 4–7 dalis, jei taikoma, atliekamas etapais dėl kurių buvo priimtas sprendimas nacionaliniu lygiu pagal Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 63 straipsnio 3 dalį.

Siekiant užtikrinti atitikimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytam nustatytam procentui kiekvieniems metams, visų teisių į išmokas vertė patikslinama linijiniu būdu.

10. 2015 m. valstybės narės informuoja ūkininkus apie jų teisių į išmokas vertę, apskaičiuotą pagal šį straipsnį ir 26 bei 27 straipsnius kiekvieniems laikotarpiu, kuriam taikomas šis reglamentas, metams.

26 straipsnis

Pradinės vieneto vertės apskaičiavimas

1. Valstybėse narėse, taikančiose bendrosios išmokos sistemą 2014 kalendoriniais metais ir kurios nusprendė neišlaikyti jų esamų pagal 21 straipsnio 3 dalį teisių į išmokas, 25 straipsnio

2 dalyje nurodyta teisių į išmokas pradinė vieneto vertė nustatoma taikant kurį nors iš šių metodų, nustatytų 2 ar 3 dalyse.

2. 2014 m. pagal bendrosios išmokos už plotus sistemą pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ūkininko prieš to reglamento II antraštinės dalies 4 skyriuje numatytą sumažinimą arba išmokų neskyrimą gautų išmokų nekintamoji procentinė dalis padalijama iš jam 2015 m. paskirtų teisių į išmokas, išskyrus 2015 m. iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstytas teises, skaičiaus.

Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri 2015 metams turi būti nustatyta pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius šio reglamento 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš išmokų pagal bendrosios išmokos sistemą valstybėje narėje arba atitinkame regione sumos 2014 m., prieš sumažinimo ir neskyrimo atvejus, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II antraštinės dalies 4 skyriuje.

3. Teisių į išmokas, įskaitant specialiąsias teises į išmokas, kurias ūkininkas turėjo jo 2014 metų paraiškos pagal bendrosios išmokos sistemą pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 pateikimo dieną, vertės nekintamoji procentinė dalis padalijama iš 2015 m. jam paskirtų teisių į išmokas, išskyrus 2015 m. iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstytas teises, skaičiaus.

Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri 2015 metams turi būti nustatyta pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius šio reglamento 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš visų teisių į išmokas, įskaitant specialiąsias teises į išmokas, pagal bendrosios išmokos sistemą bendros vertės valstybėje narėje arba atitinkamame regione 2014 m.

Taikant šią dalį, laikoma, kad ūkininkas turi teisių į išmokas jo paraiškos dėl 2014 m. pateikimo dieną, kai teisės į išmokas buvo paskirtos arba galutinai jam perleistos iki tos dienos.

4. Valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus sistemą, šio reglamento 25 straipsnio 2 dalyje nurodytų teisių į išmokas pradinę vieneto vertę apskaičiuoja paramos, gautos 2014 m. pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ir to reglamento 132 ir 133a straipsnius ūkininko prieš to reglamento II antraštinės dalies 4 skyriuje numatytą sumažinimą arba išmokų neskyrimą, bendros vertės nekintamą procentinę dalį padalindamos iš ūkininkui 2015 m. paskirtų teisių į išmokas, išskyrus 2015 m. iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstytas teises, skaičiaus.

Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri 2015 metams turi būti nustatyta pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius šio reglamento 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ir pagal to reglamento 132 ir 133a straipsnius atitinkamoje valstybėje narėje arba regione skirtos paramos bendros vertės, neatsižvelgiant į sumažinimo ir neskyrimo atvejus, kaip nustatyta to reglamento II antraštinės dalies 4 skyriuje.

5. Valstybės narės, kurios taiko bendrąją išmokos sistemą 2014 kalendoriniais metais ir kurios pagal šio reglamento 21 straipsnio 3 dalį nusprendžia išsaugoti savo turimas teises į išmokas, teisių į išmokas, nurodytas šio reglamento 25 straipsnio 2 dalyje, pradinę vieneto vertę apskaičiuoja teisių į išmokas vieneto vertę padauginamos iš nekintamos procentinės dalies. Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri 2015 metams turi būti nustatyta pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius šio reglamento 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš išmokų pagal bendrosios išmokos sistemą valstybėje narėje ar atitinkamame regione sumos 2014 m., neatsižvelgus į sumažinimo ir neskyrimo atvejus kaip nustatyta Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 II antraštinės dalies 4 skyriuje.

6. Šiame straipsnyje nurodytiems apskaičiavimo metodams atlikti, jei savanoriška susietoji parama pagal šio reglamento IV antraštinę dalį atitinkamiems sektoriams nėra skiriama, valstybės narės taip pat gali atsižvelgti į paramą, suteiktą 2014 kalendoriais metais pagal vieną ar kelias sistemas pagal Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 52 straipsnį, 53 straipsnio 1 dalį, 68 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, ir tų valstybių narių, kurios taikė Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 numatytą vienkartinės išmokos už plotus sistemą atveju pagal to reglamento 68 straipsnio 1 dalies c punktą, 126, 127 ir 129 straipsnius.

Valstybė narė, kuri nusprendė taikyti savanorišką susietąją paramą pagal šio reglamento IV antraštinę dalį, apskaičiuodama pagal šiame straipsnyje nurodytus metodus, gali atsižvelgti į 2014 kalendoriniais metais suteiktos paramos dydžio ir paramos, kuri turi būti skirta pagal šio reglamento IV antraštinę dalį, dydžio skirtumus, jei:

- a) savanoriška susietoji parama pagal šio reglamento IV antraštinę dalį suteikiama sektoriui, kuriam buvo suteikta paramos 2014 kalendoriniais metais pagal 52 straipsnį, 53 straipsnio 1 dalį, 68 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, ir valstybėms narėms, kurios taikė vienkartinės išmokos už plotus sistemą pagal Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 68 straipsnio 1 dalies c punktą, 126, 127 ir 129 straipsnius; ir
- b) savanoriškos susietosios paramos vieneto suma yra žemesnė, palyginti su 2014 m. paramos vieneto suma.

27 straipsnis

Specialaus nacionalinio išminavimo rezervo įtraukimas

Kroatijos atveju laikoma, kad visos 25 ir 26 straipsniuose pateiktos nuorodos į nacionalinį rezervą, apima 20 straipsnyje nurodytą specialų nacionalinį išminavimo rezervą.

Be to, suma, susidaranti dėl specialiojo nacionalinio išminavimo rezervo, atimama iš 25 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, to straipsnio 5 ir 6 dalyse ir 26 straipsnyje nurodytų bazinės išmokos sistemos viršutinių ribų.

28 straipsnis

Nenumatytas pelnas

Taikydama 25 straipsnio 4–7 dalis ir 26 straipsnį valstybė narė, remdamasi objektyviais kriterijais, gali nustatyti, kad tais atvejais, kai visa žemės ūkio paskirties žemės ar jos dalis parduodama ar perduodama, arba nuomos sutarties galiojimo terminas pasibaigia po dienos, nustatytos pagal Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 35 straipsnį arba 124 straipsnio 2 dalį, ir iki dienos, nustatytos pagal šio reglamento 30 straipsnio 1 dalį, teisių į išmokas, kurios būtų paskirtos atitinkamam ūkininkui, padidinta vertė arba jos padidinta dalis grąžinama į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus, jei dėl padidinimo atitinkamas ūkininkas gautų nenumatyto pelno.

Tie objektyvūs kriterijai nustatomi tokiu būdu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ūkininkams ir išvengta rinkos ir konkurencijos iškraipymų, ir jie apima bent:

- a) trumpiausią nuomos sutarties laikotarpį; ir
- b) į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus grąžinamą gautų išmokų dalį.

29 straipsnis

Pranešimai dėl teisių į išmokas vertės ir konvergencijos

Valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. praneša Komisijai apie 25, 26 ir 28 straipsniuose nurodytus bet kuriuos sprendimus.

2 skirsnis

Nacionalinis rezervas ir regioniniai rezervai

30 straipsnis

Nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų sudarymas ir naudojimas

1. Kiekviena valstybė narė sudaro nacionalinį rezervą. Tuo tikslu valstybės narės pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais bazinės išmokos sistemos viršutinei ribai nacionaliniu lygiu taiko linijinį procentinės dalies sumažinimą.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės, kurios pasinaudoja galimybe, nurodyta 23 straipsnio 1 dalyje, gali sudaryti regioninius rezervus. Tuo tikslu valstybės narės pirmaisiais atitinkamos bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais bazinės išmokos sistemos viršutinei ribai regionų lygiu taiko linijinį procentinės dalies sumažinimą, nurodytą 23 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje.

3. 1 ir 2 dalyse nurodytas sumažinimas neturi viršyti 3 %, išskyrus atvejus, kai reikia didesnio procento patenkinti 6 dalyje ir 7 dalies a ir b punktuose nustatytus 2015 m. bet kuriuos išmokų paskirstymo valstybėms narėms, kurios taiko 36 straipsnį, poreikius pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais.

4. Valstybės narės teises į išmokas iš savo nacionalinių arba regioninių rezervų paskirsto remdamosi objektyviais kriterijais ir tokiu būdu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ūkininkams ir išvengta rinkos bei konkurencijos iškreipimų.

5. 4 dalyje nurodytos teisės į išmokas paskirstomos tik tiems ūkininkams, kurie turi teisę gauti tiesiogines išmokas pagal 9 straipsnį.

6. Valstybės narės savo nacionalinių arba regioninius rezervus naudoja siekdamos teises į išmokas pirmiausia paskirstyti jauniems ūkininkams ir žemės ūkio veiklą pradėjusiems ūkininkams.

7. Valstybės narės savo nacionalinius arba regioninius rezervus gali naudoti siekdamos:

- a) paskirstyti teises į išmokas ūkininkams siekiant užtikrinti, kad žemė nebūtų apleista, įskaitant vietovėse, kuriose vykdomos restruktūrizavimo arba vystymo programos, susijusios su tam tikra valstybės intervencijos forma
- b) paskirstyti teises į išmokas ūkininkams, siekiant kompensuoti jų nuostolius dėl konkrečių sunkumų;
- c) paskirstyti teises į išmokas ūkininkams, kuriems teisės į išmokas pagal šį skyrių nebuvo paskirstytos dėl *force majeure* ar išimtinų aplinkybių;
- d) paskirstyti, jei jos taiko šio reglamento 21 straipsnio 3 dalį, teises į išmokas ūkininkams, kurių 2015 m. pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 73 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą pastraipą jų deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos jie turi valstybės narės nustatytą dieną, kuri turi būti ne vėlesnė kaip tos valstybės narės nustatyta diena, iki kurios gali būti keičiama tokia paraiška gauti pagalbą, skaičius yra didesnis už pagal Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 ir Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 nustatytą

nuosavybės arba nuomos pagrindais teisių į išmokas, kurias jie turi paraiškų pateikimo paskutinę dieną, kuri turi būti nustatyta pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 78 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, skaičių;

- e) nuolat vykdyti linijinį visų teisių į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą vertės didinimą nacionaliniu ar regionų lygiu, jei atitinkamas nacionalinis arba regioninis rezervas 0,5 % viršija bazinės išmokos sistemos metinę nacionalinę arba regioninę viršutinę ribą, su sąlyga, kad liktų pakankamai sumų, kurias būtų galima paskirstyti pagal 6 dalį, šios dalies a ir b punktus ir šio straipsnio 9 dalį;
- f) padengti metinius išmokų, numatytų pagal šio reglamento 37 straipsnio 2 dalį ir 65 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, skyrimo poreikius.

Šios dalies tikslais valstybės narės priima sprendimą dėl šioje dalyje nurodytų įvairių naudojimo paskirčių eiliškumo.

8. Taikydamos 6 dalį ir 7 dalies a, b ir d punktus, valstybės narės ūkininkams paskirstomų teisių į išmokas vertę nustato remdamosi teisių į išmokas nacionaline arba regionine vidutine verte teisių į išmokas paskirstymo metais.

Nacionalinis arba regioninis vertės vidurkis apskaičiuojamas nacionalinę arba regioninę viršutinę ribą dėl bazinės išmokos sistemos, nustatytą pagal atitinkamai 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį teisių į išmokas paskirstymo metais, išskyrus nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų sumą, ir Kroatijos atveju, specialusis išminavimo rezervas, padalijant iš paskirstytų teisių į išmokas skaičiaus.

Valstybės narės nustato iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstomų teisių į išmokas vertės metinio laipsniško keitimo etapus, atsižvelgdamos į atitinkamai 22 straipsnio 1 dalyje ir 23 straipsnio 2 dalyje nurodytus bazinės išmokos sistemos nacionalinės ar regioninės viršutinės ribos pakeitimus, kurie atsiranda dėl II priede nustatytų nacionalinių viršutinių ribų dydžio svyravimų.

9. Jeigu pagal galutinį teismo sprendimą arba pagal galutinį valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos administracinį aktą ūkininkas turi teisę gauti teises į išmokas arba teisę į tai, kad būtų padidinta jo jau turimų teisių į išmokas vertė, ūkininkas gauna tiek ir tokios vertės teisių į išmokas, kaip nustatyta tame sprendime ar akte valstybės narės nustatytą dieną. Tačiau ši diena turi būti ne vėlesnė nei paskutinė paraiškos pagal bazinės išmokos sistemą pateikimo diena po teismo sprendimo ar administracinio akto priėmimo dienos, atsižvelgiant į 32 ir 33 straipsnių taikymą.

10. Taikydamos 6 dalį, 7 dalies a ir b punktus ir 9 dalį, valstybės narės ūkininkui gali skirti naujų teisių į išmokas arba padidinti visų jo turimų teisių į išmokas vieneto vertę neviršydamos nacionalinio arba regioninio vidurkio vertės.

11. Šiame straipsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) jaunieji ūkininkai – ūkininkai, kurie atitinka 50 straipsnio 2 dalyje, o atitinkamai atvejais – 50 straipsnio 3 ir 11 dalyse nustatytas sąlygas;
- b) žemės ūkio veiklą pradėdantys ūkininkai – fiziniai arba juridiniai asmenys, kurie penkerių metų laikotarpiu prieš pradėdami vykdyti žemės ūkio veiklą savo vardu ir savo rizika nevykdė jokios žemės ūkio veiklos ir nekontroliavo žemės ūkio veiklą vykdančio juridinio asmens. Juridinio asmens atveju juridinį asmenį kontroliuojantis fizinis) asmuo arba fiziniai arba juridiniai asmenys savo vardu ir savo rizika negali būti vykdeš (-ę) jokios žemės ūkio veiklos arba penkerius metus prieš tam juridiniam asmeniui pradedant vykdyti žemės ūkio veiklą negali būti kontroliavę (-ę) žemės ūkio veiklą vykdančio juridinio asmens; šios ūkininkų kategorijos atveju valstybės narės gali nustatyti savo pačių papildomus objektyvius ir nediskriminacinius atitiktis reikalavimus kriterijus dėl atitinkamų gebėjimų, patirties arba išsilavinimo.

31 straipsnis

Nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų papildymas

1. Nacionalinis rezervas arba regioniniai rezervai papildomi sumomis, kurios susidaro dėl:

- a) teisių į išmokas, pagal kurias dvejus metus iš eilės neskiriama teisė gauti išmokas, taikant:
 - i) šio reglamento 9 straipsnį,
 - ii) 10 straipsnio 1 dalį, arba
 - iii) 11 straipsnio 4 dalį;
- b) teisių į išmokas skaičiaus, atitinkančio bendrą teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas nepasinaudojo pagal šio reglamento 32 straipsnį per dvejų iš eilės einančių metų laikotarpį, išskyrus kai jų panaudojimas neįvyko dėl *force majeure* arba išimtinių aplinkybių, skaičių; nustatant ūkininko turimas nuosavybės arba nuomos pagrindais teises į išmokas, kurios turi būti gražintos į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus, pirmenybė teikiama toms teisėms į išmokas, kurios turi mažiausią vertę;

c) savanoriškai ūkininkų gražintų teisių į išmokas;

d) šio reglamento 28 straipsnio taikymo;

e) nepagrįstai pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį paskirtų teisių į išmokas;

f) teisių į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą nacionaliniu ar regionų lygiu vertės linijinio sumažinimo, kai nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų nepakanka šio reglamento 30 straipsnio 9 dalyje nurodytiems atvejams padengti;

g) kai valstybės narės mano, kad tai būtina, teisių į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą nacionaliniu ar regionų lygiu vertės linijinio sumažinimo šio reglamento 30 straipsnio 6 dalyje nurodytiems atvejams padengti;

h) šio reglamento 34 straipsnio 4 dalies taikymo.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos reikiamos priemonės, susijusios su nepanaudotų teisių į išmokas gražinimu į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3 skirsnis

Bazinės išmokos sistemos įgyvendinimas

32 straipsnis

Pasinaudojimas teisėmis į išmokas

1. Parama pagal bazinės išmokos sistemą teikiama ūkininkams, kai jie, pateikdami deklaraciją pagal 33 straipsnio 1 dalį, paprašo leisti pasinaudoti teise į išmoką už reikalavimus atitinkantį hektarą toje valstybėje narėje, kurioje ji jiems skiriama. Paprašius leisti pasinaudoti teisėmis į išmokas, įgyjama teisė kasmet gauti jose nustatytas sumas, nedarant poveikio pagal šio reglamento 7 straipsnį, 51 straipsnio 2 dalį ir 65 straipsnio 2 dalies c punktą taikomai finansinei drausmei, pagal 11 straipsnį numatytam išmokų sumažinimui ir linijiniams sumažinimams, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnio taikymui.

2. Šioje antraštinėje dalyje „reikalavimus atitinkantis hektaras“ – tai:

- a) valdos žemės ūkio paskirties žemės plotas, įskaitant plotus, kurių agrarinė būklė valstybėse narėse, kurios 2004 m. gegužės 1 d. įstojo į Sąjungą ir kurios pasirinko taikyti vienkartinės išmokos už plotus sistemą, 2003 m. birželio 30 d. nebuvo gera, naudojamas žemės ūkio veiklai arba daugiausia naudojamas žemės ūkio veiklai (jei plotas naudojamas ir ne žemės ūkio veiklai); arba

b) bet kuris plotas, už kurį turima teisė gauti 2008 m. išmokas pagal bendrosios išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą, atitinkamai nustatytas Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 III ir IVA antraštinėse dalyse, ir:

i) kuris po to, kai buvo įgyvendinta Direktyva 92/43/EEB, Direktyva 2000/60/EB ir Direktyva 2009/147/EB, nebeatitinka a punkte pateiktos termino „reikalavimus atitinkantis hektaras“ apibrėžties;

ii) kuriame tam tikro ūkininko atitinkamo išpareigojimo galiojimo laikotarpiu yra įveisiamas miškas pagal Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 31 straipsnį, arba Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 43 straipsnį, arba Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 22 straipsnį, arba nacionalinę sistemą, kurios sąlygos atitinka Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 43 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis ar Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 22 straipsnį; arba

iii) kuris tam tikro ūkininko atitinkamo išpareigojimo galiojimo laikotarpiu yra atidedamas pagal Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 22, 23 ir 24 straipsnius, Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 39 straipsnį ar Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnį.

3. 2 dalies a punkto tikslais:

a) jei valdos žemės ūkio paskirties žemės plotas yra naudojamas ir ne žemės ūkio veiklai, laikoma, kad tas plotas daugiausia naudojamas žemės ūkio veiklai, jeigu ne žemės ūkio veiklos intensyvumas, pobūdis, trukmė ir pasirinktas laikas labai netrukdo vykdyti minėtą žemės ūkio veiklą;

b) valstybės narės gali sudaryti plotų, kurie daugiausia naudojami ne žemės ūkio veiklai, sąrašą.

Valstybės narės nustato šios pastraipos taikymo jų teritorijoje kriterijus.

4. Plotai laikomi reikalavimus atitinkančiais hektarais, jei jie visus kalendorinius metus, išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes, turi atitikti termino „reikalavimus atitinkantis hektaras“ apibrėžtį.

5. Apibrėždamas terminą „reikalavimus atitinkantis hektaras“, valstybės narės, priimdamos sprendimą kaip nurodyta 4 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, gali taikyti sumažinimo koeficientą atitinkamus hektarus pertvarkydamos į „reikalavimus atitinkančius hektarus“.

6. Plotai, naudojami kanapėms auginti, laikomi reikalavimus atitinkančiais hektarais tik tuo atveju, jei auginamų veislių kanapėse tetrahidrokanabinolio kiekis sudaro ne daugiau kaip 0,2 %.

33 straipsnis

Reikalavimus atitinkančių hektarų deklaravimas

1. Siekdamas pasinaudoti teisėmis į išmokas, kaip numatyta 25 straipsnio 1 dalyje, ūkininkas deklaruoja sklypus, kurie atitinka reikalavimus atitinkančius hektarus, susietus su teisėmis į išmokas. Išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes, deklaruoti sklypai yra ties sklypai, kuriuos ūkininkas turi valstybės narės nustatytą dieną, kuri turi būti ne vėlesnė kaip tos valstybės narės nustatyta diena, iki kurios gali būti keičiama paraiška gauti pagalbą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalyje.

2. Tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis valstybės narės gali leisti ūkininkui keisti savo deklaraciją, jei jis išlaiko bent turimas teises į išmokas atitinkančių hektarų skaičių ir laikosi išmokų už atitinkamą plotą skyrimo pagal bazinės išmokos sistemą reikalavimų.

34 straipsnis

Teisių į išmokas perleidimas

1. Teisės į išmokas gali būti perleidžiamos tik toje pačioje valstybėje narėje įsisteigusiam ir teisę gauti tiesiogines išmokas pagal 9 straipsnį turinčiam ūkininkui.

Teisėmis į išmokas, įskaitant faktinio ar numatyto paveldėjimo atveju, gali būti pasinaudota tik toje valstybėje narėje, kurioje buvo jos paskirtos.

2. Kai valstybės narės pasinaudoja 23 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe, teisės į išmokas gali būti perleistos arba jomis gali būti pasinaudota tik tame pačiame regione.

Teisėmis į išmokas, įskaitant faktinio ar numatyto paveldėjimo atveju, galima pasinaudoti tik tame regione, kuriame jos buvo paskirtos.

3. Valstybės narės, kurios nepasinaudoja 23 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe, 20 straipsnio 1 dalies netaikančios valstybės narės gali nuspręsti, kad teisės į išmokas gali būti perleistos arba jomis gali būti pasinaudota tik tame pačiame regione, išskyrus faktinio ar numatyto paveldėjimo atvejį.

Tokie regionai apibrėžiami atitinkamu teritoriniu lygiu vadovaujantis objektyviais kriterijais ir užtikrinant vienodas sąlygas ūkininkams bei vengiant rinkos ir konkurencijos iškreipimų.

4. Jei teisės į išmokas perleidžiamos be žemės, valstybės narės, vadovaudamosi bendrais Sąjungos teisės principais, gali nuspręsti, kad dalis perleistų teisių į išmokas būtų grąžinama nacionaliniam rezervui ar regioniniams rezervams arba kad jų vieneto vertė būtų sumažinama nacionalinio rezervu arba regioninių rezervų naudai. Toks sumažinimas gali būti taikomas vienos ar kelių rūšių perleidimams.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato išsamias taisykles apie teisių į išmokas perleidimą, kuriuos ūkininkai turi pateikti nacionalinėms valdžios institucijoms, teikimo sąlygas ir tokių pranešimų pateikimo terminus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

35 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir patikslinti konkrečias situacijas, kurios gali susidaryti taikant bazinės išmokos sistemą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) taisyklių dėl ūkininkų atitikties pagal bazinės išmokos sistemą taikomiems reikalavimams ir galimybių pasinaudoti šia sistema paveldėjimo ar numatomo paveldėjimo, nuomos paveldėjimo, juridinio statuso arba pavadinimo pasikeitimo, teisių į išmokas perleidimo ir valdos sujungimo ar jos padalijimo, ir 24 straipsnio 8 dalyje nurodytos sutarties sąlygos taikymo;
- b) taisyklių dėl teisių į išmokas vertės apskaičiavimo ir skaičiaus nustatymo arba teisių į išmokas vertės padidinimo ar sumažinimo teisių į išmokas paskirstymo pagal bet kurią šios antraštinės dalies nuostatą atveju, įskaitant taisykles:
 - i) dėl galimybės nustatyti teisių į išmokas, skirtų remiantis ūkininko paraiška, preliminarią vertę ir skaičių arba preliminarų teisių į išmokas padidinimą,
 - ii) dėl teisių į išmokas preliminarios ir galutinės vertės ir skaičiaus nustatymo sąlygų,
 - iii) dėl tų atvejų, kai pardavimas arba nuomos sutartis gali turėti įtakos teisių į išmokas paskirstymui;
- c) taisyklių dėl teisių į išmokas, gaunamas iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų, vertės bei skaičiaus nustatymo ir apskaičiavimo;
- d) taisyklių dėl teisių į išmokas vieneto vertės pakeitimo teisių į išmokas padalijimo atveju ir 34 straipsnio 4 dalyje nurodyto teisių į išmokas perleidimo atveju;
- e) 24 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos a, b ir c punktuose nurodytų alternatyvų taikymo kriterijų;
- f) 24 straipsnio 4–7 dalyse nurodytų skirtinų teisių į išmokas skaičiaus apribojimų taikymo kriterijų;

g) teisių į išmokas paskirstymo pagal 30 straipsnio 6 ir 7 dalis kriterijų;

h) sumažinimo koeficiento, nurodyto 32 straipsnio 5 dalyje, nustatymo kriterijų.

2. Siekiant užtikrinti tinkamą teisių į išmokas administravimą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl deklaracijos turinio taisyklių ir pasinaudojimui teisėmis į išmokas keliamų reikalavimų.

3. Siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl išmokų skyrimo nustatant reikalavimą, kad būtų naudojama tam tikrų kanapių veislių sertifikuota sėkla, ir kanapių veislių nustatymo bei 32 straipsnio 6 dalyje nurodyto jose esančio tetrahidrokanabinolio kiekio tikrinimo tvarkos nustatymo taisyklių;

4 skirsnis

Vienkartinės išmokos už plotus sistema

36 straipsnis

Vienkartinės išmokos už plotus sistema

1. Valstybės narės, 2014 m. taikančios Reglamento (EB) Nr. 73/2009 V antraštinės dalies 2 skyriuje nustatytą vienkartinės išmokos už plotus sistemą, laikydamosi šiame reglamente išdėstyty sąlygų gali nuspręsti toliau taikyti tą sistemą ne ilgiau kaip iki 2020 m. gruodžio 31 d. Ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. jos apie savo sprendimą ir tos sistemos taikymo pabaigos dieną praneša Komisijai.

Vienkartinės išmokos už plotus sistemos taikymo laikotarpiu šio skyriaus 1, 2 ir 3 skirsniai, išskyrus 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 23 straipsnio 1 dalį, 20 straipsnio 5 dalį, taip pat 32 straipsnio 2–6 dalis, šioms valstybėms narėms netaikomi.

2. Vienkartinė išmoka už plotus skiriama kasmet už kiekvieną ūkininko pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą deklaruotą reikalavimus atitinkantį hektarą. Ji apskaičiuojama kasmet pagal šio straipsnio 4 dalį nustatytą metinio finansinio paketo dydį padalijant iš bendro atitinkamoje valstybėje narėje pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies, tos valstybės narės, kurios nusprendžia šio reglamento 38 straipsnį taikyti ne vėliau kaip nuo 2018 m. sausio 1 d., gali laikotarpiu, kuriuo jos taiko šį straipsnį, panaudoti iki 20 % šio straipsnio 2 dalyje nurodyto metinio finansinio paketo dydžio už hektarą skiriamoms vienkartinėms išmokoms už plotus diferencijuoti.

Tai darydamos, jos atsižvelgia į pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 68 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktus ir 126, 127 bei 129 straipsnius 2014 kalendoriniais metais suteiktą paramą, taikant vieną ar kelias sistemas.

Kipras gali diferencijuoti paramą atsižvelgiant į konkreitiems sektoriams skirtus finansinius paketus, nurodytus Reglamento (EB) Nr. 73/2009 XVIIa priede, atėmus bet kurią pagalbą, skirtą tam pačiam sektoriui pagal šio reglamento 37 straipsnį.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato kiekvienai valstybei narei vienkartinės išmokos už plotus sistemos metinę nacionalinę viršutinę ribą, iš II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos atimdama pagal 42, 47, 49, 51 ir 53 straipsnius nustatytinas viršutinės ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes, 2 dalyje nurodyti hektarai gali būti deklaruoti, jei ūkininkas juos turėjo valstybės narės nustatytą dieną, kuri turi būti ne vėlesnė kaip tos valstybės narės nustatyta diena, iki kurios gali būti keičiama paraiška gauti pagalbą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalyje.

6. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių ūkininkų atitiktį pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą taikomiems reikalavimams ir jų galimybes pasinaudoti šia sistema.

37 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nacionalinė pagalba

1. Pagal 36 straipsnį valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus sistemą, gali nuspręsti skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę pagalbą 2015–2020 m. laikotarpiu.

2. Pereinamojo laikotarpio nacionalinė pagalba gali būti skiriama ūkininkams tuose sektoriuose, kuriuose ši pagalba, o Bulgarijos ir Rumunijos atveju – papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos buvo skirtos 2013 m.

3. Pereinamojo laikotarpio nacionalinės pagalbos skyrimo sąlygos yra tokios pačios kaip sąlygos, kurias leista taikyti išmokų skyrimui pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 132 straipsnio 7 dalį arba 133a straipsnį 2013 m., išskyrus išmokų sumažinimą, atsirandantį taikant 132 straipsnio 2 dalį kartu su to reglamento 7 ir 10 straipsniais.

4. Pereinamojo laikotarpio nacionalinės pagalbos, kurią galima skirti ūkininkams bet kuriame iš 2 dalyje išvardytų sektorių, bendra suma neturi viršyti toliau nurodytų sektoriams skirtų konkrečių finansinių paketų, kuriuos nustatė Komisija pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 132 straipsnio 7 dalį arba 133a straipsnio 5 dalį 2013 m., procentinių dalių:

— 2015 m. – 75 %,

— 2016 m. – 70 %,

— 2017 m. – 65 %,

— 2018 m. – 60 %,

— 2019 m. – 55 %,

— 2020 m. – 50 %.

Kipro atveju procentinė dalis apskaičiuojama remiantis konkreitiems sektoriams skirtų finansinių paketų dydžiais, kaip išdėstyta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 XVIIa priede.

5. 2 ir 3 dalys Kiprui netaikomos.

6. Valstybės narės kasmet ne vėliau kaip kovo 31 d. apie 1 dalyje nurodytus bet kuriuos sprendimus praneša Komisijai. Pranešime nurodoma ši informacija:

a) sektoriams skirti konkretūs finansiniai paketai;

b) atitinkamais atvejais – maksimalus pereinamojo laikotarpio nacionalinės pagalbos dydis.

7. Remdamosi objektyviais kriterijais ir laikydamosi 4 dalyje nustatytų apribojimų, valstybės narės gali nuspręsti dėl skirtinos pereinamojo laikotarpio nacionalinės pagalbos sumų.

5 skirsnis

Bazinės išmokos sistemos įgyvendinimas valstybėse narėse, kurios taikė vienkartinės išmokos už plotus sistemą

38 straipsnis

Bazinės išmokos sistemos įvedimas valstybėse narėse, kurios taikė vienkartinės išmokos už plotus sistemą

Išskyrus atvejus, kai šiame skirsnyje numatyta kitaip, ši antraštinė dalis taikoma toms valstybėms narėms, kurios taikė šio skyriaus 4 skirsnyje numatytą vienkartinės išmokos už plotus sistemą.

24–29 straipsniai netaikomi toms valstybėms narėms.

39 straipsnis

Pirmasis teisių į išmokas paskirstymas

1. Teisės į išmokas skiriamos ūkininkams, kurie turi teisę gauti tiesiogines išmokas pagal šio reglamento 9 straipsnį, jei:

a) paraišką dėl teisių į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą skyrimo jie pateikia iki paraiškai pateikti galutinės dienos, kuri nustatoma pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 78 straipsnio pirmos pastraipos b punktą pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais, išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes; ir

b) jie iki Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II antraštinės dalies 4 skyriuje numatyto bet kokio išmokų sumažinimo arba neskyrimo turėjo teisę gauti išmokas pagal paraišką gauti pagalbą dėl tiesioginių išmokų, pereinamojo laikotarpio nacionalinę pagalbą arba papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 2013 m.

Valstybės narės gali skirti teises į išmokas ūkininkams, kurie turi teisę gauti tiesiogines išmokas pagal šio reglamento 9 straipsnį ir kurie įvykdo pirmos pastraipos a punkte nurodytą sąlygą bei kurie 2013 m. negavo išmokų pagal šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą paraišką gauti pagalbą, ir atitinkamos valstybės narės pagal Reglamento (EB) Nr. 1122/2009 11 straipsnio 2 dalį nustatytą dieną 2013 m. paraiškų pateikimo metais turėjo tik žemės ūkio paskirties žemės, kuri 2003 m. birželio 30 d. nebuvo geros agrarinės būklės, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 73/2009 124 straipsnio 1 dalyje.

2. Išskyrus *force majeure* atvejus arba išimtines aplinkybes, vienam ūkininkui pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais skiriamų teisių į išmokas skaičius lygus reikavimus atitinkančių hektarų, kuriuos ūkininkas deklaruoja savo paraiškoje gauti pagalbą pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą už pirmuosius bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metus ir kuriuos jis turi valstybės narės nustatytą dieną. Ta data negali būti vėlesnė už toje valstybėje narėje nustatytą dieną, iki kurios gali būti keičiama tokia paramos paraiška, skaičiui.

3. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų nustatytos bazinės išmokos sistemos įvedimo valstybėse narėse, kurios taikė vienkartinės išmokos už plotus sistemą, papildomos taisyklės.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl paraiškų dėl teisių į išmokas skyrimo, pateiktų teisių į išmokas paskirstymo metais, kai tos teisės į išmokas dar negali būti galutinai nustatytos ir kai tam paskirstymui turi įtakos konkrečios aplinkybės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

40 straipsnis

Teisių į išmokas vertė

1. Pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais valstybės narės teisių į išmokas vieneto vertę apskaičiuoja II priede nustatytos kiekvienų atitinkamų metų nacionalinės viršutinės ribos nekintamą procentinę dalį padalydamos iš teisių į išmokas pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais, išskyrus iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstytas teises, skaičiaus.

Pirmoje pastraipoje nurodyta bazinės išmokos sistemos, kuri nustatoma atitinkamai pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, nekintama procentinė dalis apskaičiuojama nacionalinę arba regioninę viršutinę ribą, nustatytą pirmiesiems bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metams, pritaikius 30 straipsnio 1 dalyje arba, jei taikoma, 30 straipsnio 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš II priede nustatytos nacionalinės viršutinės ribos pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais. Teisės į išmokas išreiškiamos skaičiumi, kuris atitinka hektarų skaičių.

2. Nukrypstant nuo 1 dalyje nurodyto apskaičiavimo metodo, valstybės narės pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais gali nuspręsti diferencijuoti teisių į išmokas, išskyrus iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų paskirstytas teises, vertę remdamosi jų pradine vieneto verte.

3. 2 dalyje nurodyta teisių į išmokas pradinė vieneto vertė nustatoma paramos, išskyrus paramą pagal šio reglamento 41, 43, 48 ir 50 straipsnius bei IV antraštinę dalį, kurią gavo ūkininkas pagal šį reglamentą už kalendorinius metus, einančius prieš bazinės išmokos sistemos įgyvendinimą, prieš taikant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį, bendros vertės nekintamą procentinę dalį padalijant iš teisių į išmokas, kurios tam ūkininkui skiriamos pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais, išskyrus iš nacionalinio rezervo arba regioninių rezervų skirtas teises, skaičiaus.

Ta nekintama procentinė dalis atitinkamai apskaičiuojama bazinės išmokos sistemos nacionalinę ar regioninę viršutinę ribą, kuri pirmiesiems bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metams turi būti nustatyta pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnio 2 dalį, pritaikius 1 dalyje arba, jei taikoma, 30 straipsnio 2 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, padalijant iš skirtos bendros paramos vertės, išskyrus paramą, suteiktą pagal šio reglamento 41, 43, 48 ir 50 straipsnius bei IV antraštinę dalį už kalendorinius metus, einančius prieš bazinės išmokos sistemos įgyvendinimą atitinkamoje valstybėje narėje arba regione, prieš taikant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį.

4. Taikydamos 2 dalį, valstybės narės, vadovaudamosi Sąjungos teisės bendraisiais principais, siekia nacionaliniu arba regionų lygiu suderinti teisių į išmokas vertę. Šiuo tikslu valstybės narės nustato veiksmus, kurių turi būti imamasi, ir apskaičiavimo metodą, kuris turi būti taikomas, ir ne vėliau kaip prieš bazinės išmokos sistemos įgyvendinimą einančių metų rugpjūčio 1 d. apie juos praneša Komisijai. Šie veiksmai apima metinius laipsniškus 3 dalyje nurodytos teisių į išmokas pradinės vertės pakeitimus vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriuos pradedama daryti pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais.

Pirmaisiais bazinės išmokos sistemos įgyvendinimo metais valstybės narės informuoja ūkininkus apie jų teisių į išmokas vertę, apskaičiuotą pagal šį straipsnį už kiekvienus laikotarpio, kuriam taikomas šis reglamentas, metus.

5. Taikydama 3 dalį, valstybė narė, remdamasi objektyviais kriterijais, gali nustatyti, kad tais atvejais, kai visas žemės ūkio paskirties žemės plotas ar jo dalis parduodamas ar perduodamas, arba nuomos sutarties galiojimo terminas pasibaigia po dienos, nustatytos pagal 36 straipsnio 5 dalį, ir iki dienos, nustatytos pagal 33 straipsnio 1 dalį, teisių į išmokas, kurios būtų suteiktos atitinkamam ūkininkui, padidinta vertė arba jos dalis grąžinama į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus, jei dėl padidinimo atitinkamas ūkininkas gautų nenumatytą pelno.

Tie objektyvūs kriterijai nustatomi tokiu būdu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ūkininkams ir išvengta rinkos ir konkurencijos iškraipymų, ir jie apima bent:

- a) trumpiausią nuomos sutarties laikotarpį,
- b) į nacionalinį rezervą arba regioninius rezervus grąžinamą gautų išmokų dalį.

2 SKYRIUS

Persikirstymo išmoka

41 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Valstybės narės gali iki bet kurių konkrečių metų rugpjūčio 1 d. nuspręsti nuo kitų metų skirti metines išmokas ūkininkams, kurie turi teisę į išmoką pagal 1 skyriaus 1, 2, 3 ir 5 skirsniuose nurodytą bazinės išmokos sistemą arba pagal 1 skyriaus 4 skirsnyje nurodytą vienkartinės išmokos už plotus sistemą (toliau – persikirstymo išmoka).

Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kurių tokių sprendimų iki pirmoje pastraipoje nurodytos datos.

2. Valstybės narės, kurios nusprendė taikyti bazinės išmokos sistemą regionų lygiu pagal 23 straipsnį, gali persikirstymo išmoką taikyti regionų lygiu.

3. Nedarant poveikio finansinės drausmės, 11 straipsnyje nurodytų išmokų mažinimo ir linijinių sumažinimų, kaip nurodyta šio reglamento 7 straipsnyje, ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnio taikymui, persikirstymo išmoka skiriama kasmet, kai ūkininkas pasinaudoja teisėmis į išmokas arba valstybėse narėse, kai taikomas šio reglamento 36 straipsnis, kai ūkininkas deklaruoja reikalavimus atitinkančius hektarus.

4. Persikirstymo išmoką valstybės narės apskaičiuoja kasmet, dydį, kurį turi nustatyti valstybė narė ir kuris neturi būti didesnis nei 65 % nacionalinės ar regioninės vidutinės išmokos už hektarą, padaugindamos iš teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas pasinaudojo pagal 33 straipsnio 1 dalį, skaičiaus arba iš ūkininko deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų pagal 36 straipsnio 2 dalį, skaičiaus. Tokių teisių į išmokas ar hektarų skaičius neturi viršyti didžiausio skaičiaus, kurį nustato valstybės narės, kuris neturi būti didesnis negu 30 hektarų arba vidutinio žemės ūkio valdos dydžio, kaip nustatyta VIII priede, jei atitinkamoje valstybėje narėje tas vidutinis dydis yra didesnis nei 30 hektarų.

5. Jei laikomasi 4 dalyje nustatytų didžiausių ribų, valstybės narės gali nacionaliniu lygiu nustatyti gradaciją tam tikram hektarų skaičiui, nustatytam pagal tą pastraipą; ji vienodai taikoma visiems ūkininkams.

6. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytą vidutinę nacionalinę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, remdamosi II priede nustatyta 2019 kalendorinių metų nacionaline viršutine riba ir pagal 33 straipsnio 1 dalį arba pagal 36 straipsnio 2 dalį 2015 m. deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi.

Šio straipsnio 4 dalyje nurodytą vidutinę regioninę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, naudodamos II priede nustatytos 2019 kalendorinių metų nacionalinės viršutinės ribos dalį ir pagal 33 straipsnio 1 dalį 2015 m. atitinkamame regione deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių. Kiekvienam regionui ši dalis apskaičiuojama atitinkamą pagal 23 straipsnio 2 dalį nustatytą regioninę viršutinę ribą padalijant iš pagal 22 straipsnio 1 dalį nustatytos nacionalinės viršutinės ribos, pritaikius 30 straipsnio 1 dalyje numatytą linijinį sumažinimą, jei to straipsnio 2 dalis nėra taikoma.

7. Valstybės narės užtikrina, kad jokio pranašumo, numatyto pagal šį skyrių, neįgytų tie ūkininkai, kurių atžvilgiu nustatyta, kad po 2011 m. spalio 18 d. jie padalijo savo valdą siekdami vienintelio tikslo – pasinaudoti persikirstymo išmoka. Tai taikoma ir ūkininkams, kurių valda yra šio padalijimo pasekmė.

8. Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti 4 dalyje nurodytą didžiausią teisių į išmokas arba hektarų skaičių šių juridinių asmenų ar grupių lygiu, kai nacionalinėje teisėje numatyta, kad atskiri nariai gali prisiimti teises ir pareigas, kurios yra panašios į atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą, teises ir pareigas, visų pirma jų ekonominio, socialinio ir mokesčio statuso atžvilgiu, su sąlyga, kad jie prisidėjo prie atitinkamų juridinių asmenų ar grupių žemės ūkio struktūrų stiprinimo.

42 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Perskirstymo išmokai finansuoti valstybės narės gali nuspręsti iki 41 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos panaudoti ne daugiau kaip 30 % II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos. Jos iki tos dienos apie bet kurį tokį sprendimą praneša Komisijai.

2. Remdamasi nacionalinės viršutinės ribos, kurią pagal šio straipsnio 1 dalį turės taikyti valstybės narės, procentine dalimi, priimdama įgyvendinimo aktus Komisija kasmet nustato tos perskirstymo išmokos atitinkamas viršutines ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3 SKYRIUS

Išmokos už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką

43 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Ūkininkai, turintys teisę į išmoką pagal bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą, visuose savo reikalavimus atitinkančiuose hektaruose, kaip apibrėžta 32 straipsnio 2–5 dalyse, laikosi klimatui ir aplinkai naudingos žemės ūkio praktikos, nurodytos šio straipsnio 2 dalyje, arba lygiavertės praktikos, nurodytos šio straipsnio 3 dalyje.

2. Klimatui ir aplinkai naudinga žemės ūkio praktika yra:

- a) pasėlių įvairinimas;
- b) esamų daugiamečių žolynų išlaikymas; ir
- c) ekologiniu požiūriu svarbios vietovės turėjimas žemės ūkio paskirties žemės plote.

3. Lygiavertė praktika yra praktika, apimanti panašaus pobūdžio veiklą, kuria užtikrinama lygiavertė arba didesnė nauda klimatui ir aplinkai, palyginti su 2 dalyje nurodyta vienos ar kelių rūšių praktika. Ta lygiavertė praktika ir 2 dalyje nurodytos rūšies (-ių) praktika, kuriai ji yra lygiavertė, išvardytos IX priede ir joms taikomas bet kuris iš nurodytų atvejų:

- a) pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 39 straipsnio 2 dalį arba Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 2 dalį prisiimti įsipareigojimai;
- b) nacionalinės arba regioninės aplinkosaugos sertifikavimo sistemos, įskaitant atitikties nacionalinės aplinkosaugos teisės aktams, kuriuose neapsiribojama atitinkamais pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių

nustatytais privalomais standartais ir kuriais siekiama įgyvendinti su dirvožemio ir vandens kokybe, biologine įvairove, kraštovaizdžio išsaugojimu, klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos susijusius tikslus, sertifikavimą. Tos sertifikavimo sistemos gali apimti šio reglamento IX priede išvardytą praktiką, šio straipsnio 2 dalyje nurodytą praktiką, arba tų praktikos rūšių derinį.

4. 3 dalyje nurodytai lygiavertei praktikai netaikomas dvigubas finansavimas.

5. Valstybės narės gali, įskaitant, tam tikrais atvejais, regionų lygiu, nuspręsti apriboti ūkininkų galimybes pasirinkti 3 dalies a ir b punktuose nurodytas alternatyvas.

6. Valstybės narės gali, įskaitant, tam tikrais atvejais, regionų lygiu, nuspręsti, kad ūkininkai vykdytų visas atitinkamas savo pareigas pagal 1 dalį vadovaudamiesi 3 dalies b punkte nurodytomis nacionalinėmis arba regioninėmis aplinkos sertifikavimo sistemomis.

7. Jei valstybės narės priimtų 5 ir 6 dalyse nurodytus sprendimus, ūkininkas gali laikytis vienos (arba kelių) rūšių praktikos, nurodytos 3 dalies a punkte, tik tuo atveju, jei šia praktika visiškai pakeičiama 2 dalyje nurodyta susijusios rūšies (-ių) praktika. Ūkininkas gali naudotis 3 dalies b punkte nurodytomis sertifikavimo sistemomis tik tuo atveju, jei jos apima visą 1 dalyje nurodytą pareigą.

8. Valstybės narės praneša Komisijai apie 5 ir 6 dalyse nurodytus sprendimus ir konkrečius įsipareigojimus arba sertifikavimo sistemas, kuriuos jos ketina laikytis kaip lygiavertės praktikos, kaip apibrėžta 3 dalyje.

Komisija įvertina, ar praktika, kuriai taikomi konkretūs įsipareigojimai ar sertifikavimo sistemos, yra įtraukta į IX priede pateiktą sąrašą, o jei, jos nuomone, į tą sąrašą ji nėra įtraukta, ji apie tai atitinkamai praneša valstybėms narėms priimdama įgyvendinimo aktus nesilaikydama 71 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros. Jei Komisija praneša valstybei narei, kad ta praktika nėra įtraukta į IX priede pateiktą sąrašą, tada ta valstybė narė netaiko konkrečių įsipareigojimų ar sertifikavimo sistemų, dėl kurių pateiktas Komisijos pranešimas, kaip lygiavertės praktikos, kaip apibrėžta šio straipsnio 3 dalyje.

9. Nedarant poveikio šio straipsnio 10 bei 11 dalims, finansinės drausmės ir linijinių sumažinimų pagal šio reglamento 7 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnio taikymui, valstybės narės šiame skyriuje nurodytą išmoką skiria ūkininkams, kurie laikosi tos šio straipsnio 1 dalyje nurodytos praktikos, kuri tiems ūkininkams yra aktuali, laikydamiesi šio reglamento 44, 45 ir 46 straipsnių.

Ši išmoka skiriama kaip metinė išmoka už reikalavimus atitinkančių hektarų, deklaruotą pagal 33 straipsnio 1 dalį arba pagal 36 straipsnio 2 dalį, kurios suma kasmet apskaičiuojama sumą, gautą pritaikius 47 straipsnį, padalijus iš bendro atitinkamoje valstybėje narėje arba regione pagal 33 straipsnio 1 dalį ar 36 straipsnio 2 dalį deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus.

Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybės narės, kurios nusprendžia taikyti 25 straipsnio 2 dalį, gali nuspręsti kiekvienais atitinkamais metais šioje dalyje nurodytą išmoką skirti kaip teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas pasinaudojo pagal 33 straipsnio 1 dalį, bendros vertės procentinę dalį.

Kiekvienais metais ir kiekvienos valstybės narės ar regiono atžvilgiu ta procentinė dalis apskaičiuojama sumą, gautą pritaikius 47 straipsnį, padalijant iš visų teisių į išmokas, kuriomis toje valstybėje narėje arba tame regione buvo pasinaudota pagal 33 straipsnio 1 dalį, bendros vertės.

10. Ūkininkai, kurių visa valda arba jos dalis yra vietovėse, kurioms taikomos direktyvos 92/43/EEB, 2000/60/EB arba 2009/147/EB, turi teisę gauti šiame skyriuje nurodytą išmoką, jeigu jie šiame skyriuje nurodytos praktikos laikosi taip, kad ta atitinkamoje valdoje vykdoma veikla atitinka tų direktyvų tikslus.

11. Ūkininkai, kurie laikosi Reglamento (EB) Nr. 834/2007 29 straipsnio 1 dalyje nustatytų ekologinio ūkininkavimo reikalavimų, *ipso facto* turi teisę gauti šiame skyriuje nurodytą išmoką.

Pirma pastraipa taikoma tik tiems valdos vienetams, kuriuose pagal Reglamento (EB) Nr. 834/2007 11 straipsnį vykdoma ekologinė gamyba.

12. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deklaruotuosius aktus, kuriais:

- a) lygiavertės praktikos rūšys įtraukiamos į IX priede išdėstytą sąrašą;
- b) nustatomi atitinkami reikalavimai, taikytini šio straipsnio 3 dalies b punkte nurodytoms nacionalinėms ar regioninėms sertifikavimo sistemoms, įskaitant šiomis sistemomis užtikrintino patikimumo lygį;
- c) nustatomos išsamios taisyklės, skirtos Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 6 dalyje nurodytai sumai, susijusiai su šio reglamento IX priedo I skirsnio 3 bei 4 punktuose ir III skirsnio 7 punkte nurodyta praktika, ir bet kuria papildoma lygiaverte praktika, kuri įtraukiama į tą priedą pagal šios dalies a punktą, kuriai reikia konkretaus apskaičiavimo, kad būtų išvengta dvigubo finansavimo, apskaičiuoti.

13. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl pranešimų teikimo, įskaitant jų teikimo terminus, ir 8 dalyje nurodyto Komisijos atliekamo vertinimo tvarkos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

44 straipsnis

Pasėlių įvairinimas

1. Tais atvejais, kai ūkininko ariamoji žemė užima 10–30 hektarų ir ji didžiąją metų dalį arba didžiąją pasėlių auginimo ciklo dalį nėra naudojama vien tik pasėliams vandenyje auginti, toje ariamojoje žemėje turi būti auginami bent dviejų skirtingų rūšių pasėliai. Pagrindiniams pasėliams neturi būti skirta daugiau kaip 75 % tos ariamosios žemės.

Jeigu ūkininko ariamoji žemė užima daugiau kaip 30 hektarų ir ji didžiąją metų dalį arba didžiąją pasėlių auginimo ciklo dalį nėra naudojama vien tik pasėliams vandenyje auginti, toje ariamojoje žemėje turi būti auginami bent trijų skirtingų rūšių pasėliai. Pagrindiniams pasėliams neturi būti skirta daugiau kaip 75 % tos ariamosios žemės ploto, o dviejų rūšių pagrindiniams pasėliams kartu neturi būti skirta daugiau kaip 95 % tos ariamosios žemės ploto.

2. Nedarant poveikio pasėlių, kurių reikalaujama pagal 1 dalį, skaičiui, tose pastraipose nustatytos didžiausios ribos netaikomos tokioms valdoms, jei žolei ar kitiems žoliniam pašarams arba pūdymui paliktai žemei skiriama ne daugiau kaip 75 % tos ariamosios žemės ploto. Tokiais atvejais pagrindiniam pasėliui likusioje ariamojoje žemėje skiriama ne daugiau kaip 75 % tos likusios ariamosios žemės ploto, išskyrus atvejus, kai ši likusi žemė yra skirta žolei ar kitiems žoliniam pašarams arba pūdymui paliktai žemei.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos valdoms:

- a) kuriose daugiau kaip 75 % ariamosios žemės ploto naudojama žolei ar kitiems žoliniam pašarams auginti, paliekama pūdymui ar jis naudojamas abiem šioms paskirtims, jei ariamosios žemės, kuri nenaudojama šioms paskirtims, plotas neviršija 30 hektarų;
- b) kuriose daugiau kaip 75 % reikalavimus atitinkančios žemės ūkio paskirties žemės ploto naudojama daugiamėčiams žolynams, naudojami žolei ar kitiems žoliniam pašarams auginti, arba didžiąją metų dalį ar didžiąją pasėlių auginimo ciklo dalį yra naudojami pasėliams vandenyje auginti, arba abiem šioms paskirtims, jei tos ariamosios žemės, kuri nenaudojama šioms paskirtims, plotas neviršija 30 hektarų;
- c) kuriose daugiau kaip 50 % deklaruotos ariamosios žemės ploto ūkininkas nedeklaravo savo ankstesnių metų paraiškoje gauti pagalbą ir kai, remiantis geoerdvinės paramos paraiškų palyginimu, visa ariamoji žemė yra skirta kitam pasėliui auginti, palyginti su ankstesniais kalendoriniais metais augintu pasėliu;

d) kurios yra į šiaurę nuo 62 lygiagrečių esančiose vietovėse ar tam tikrose gretimose vietovėse. Jeigu tokiose valdose ariamoji žemė užima daugiau kaip 10 hektarų, toje ariamojoje žemėje turi būti auginami bent dviejų rūšių pasėliai ir nė vienai iš šių pasėlių rūšių neturi būti skirta daugiau kaip 75 % tos ariamosios žemės ploto, išskyrus tuos atvejus, kai pagrindiniai pasėliai yra žolė arba kiti žoliniai pašarai, arba pūdymui paliktą žemę.

4. Šiame straipsnyje terminas „pasėliai“ reiškia bet kurią iš toliau pateikiamų atvejų:

- a) iš botaninėje pasėlių klasifikacijoje nustatytų skirtingų genčių kultūrą;
- b) bet kurios iš rūšių, jei auginamos *Brassicaceae*, *Solonaceae* ir *Cucurbitaceae* rūšys, kultūrą,
- c) pūdymui paliktą žemę,
- d) žolę bei kitus žolinius pašarus.

Žieminiai pasėliai ir pavasariniai pasėliai laikomi skirtingais pasėliais, net jeigu jie priklauso tai pačiai genčiai.

5. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

- a) pripažįstamos kitos nei šio straipsnio 4 dalyje nurodytos gentys ir rūšys ir
- b) nustatomos skirtingų pasėlių dalių tikslaus apskaičiavimo taikymo taisyklės.

45 straipsnis

Daugiamečiai žolynai

1. Valstybės narės nurodo daugiamečius žolynus, kurie yra pažeidžiami aplinkos požiūriu, vietovėse, įskaitant tose vietovėse esančius durpynus ir šlapynes, kurioms taikoma direktyva 92/43/EEB arba 2009/147/EB, ir kuriems būtina griežta apsauga, kad būtų pasiekti tų direktyvų tikslai.

Siekdamos užtikrinti aplinkosaugos požiūriu vertingų daugiamečių žolynų apsaugą, valstybės narės gali nuspręsti nustatyti papildomas pažeidžiamas vietas, esančias už vietovių, kurioms taikomos direktyvos 92/43/EEB arba 2009/147/EB, ribų, įskaitant daug anglies turinčiuose dirvožemiuose augančius daugiamečius žolynus.

Valstybių narių pagal pirmą pastraipą ir atitinkamais atvejais – antrą pastraipą nurodytose vietovėse ūkininkai nekeičia daugiamečių žolynų paskirties ir jų nesuaria.

2. Valstybės narės užtikrina, kad daugiamečiais žolynais užsėtų plotų ir bendro žemės ūkio paskirties žemės ploto, kurių ūkininkai deklaravo pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą, santykis nesumažėtų daugiau kaip 5 %, palyginti su referencine santykine

dalimi, kurią nustato valstybės narės 2015 m., daugiamečiais žolynais užsėtų plotus, kaip nurodyta šios dalies antros pastraipos a punkte, padalydamos iš bendro žemės ūkio paskirties žemės ploto, kaip nurodyta tos pastraipos b punkte.

Siekiant nustatyti pirmoje pastraipoje nurodytą referencinį santykį:

- a) daugiamečiais žolynais užsėti plotai – 2012 m. arba Kroatijos atveju – 2013 m. pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ūkininkų, kuriems taikomos šiame skyriuje nustatytos pareigos, deklaruotas daugiamečių ganyklos plotas ir 2015 m. pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą ūkininkų, kuriems taikomos šiame skyriuje nustatytos pareigos deklaruotas daugiamečiais žolynais užsėtas plotas, kuris 2012 m., o Kroatijos atveju – 2013 m. nebuvo deklaruotas kaip daugiamečių ganyklos žemė;
- b) bendras žemės ūkio paskirties žemės plotas – 2015 m. pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą ūkininkų, kuriems taikomos šiame skyriuje nustatytos pareigos, deklaruotas žemės ūkio paskirties žemės plotas.

Daugiamečių žolynų referencinė santykinė dalis perskaičiuojama tais atvejais, kai ūkininkai, kuriems taikomos šiame skyriuje nustatytos pareigos, yra įpareigoti 2015 m. arba 2016 m. žemės plotą pertvarkyti į daugiamečius žolynus pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 93 straipsnį. Tokiais atvejais šie plotai pridedami prie daugiamečiais žolynais užsėtos žemės ploto, kaip nurodyta šios dalies antros pastraipos a punkte.

Daugiamečių žolynų santykinė dalis nustatoma kasmet, remiantis ūkininkų, kuriems taikomos šiame skyriuje nustatytos pareigos, atitinkamais metais pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą deklaruotais plotais.

Šioje dalyje nustatyta pareiga taikoma nacionaliniu, regionų arba atitinkamu subregionų lygiu. Siekdamas užtikrinti, kad daugiamečių žolynų santykinė dalis nesumažėtų daugiau kaip 5 %, valstybės narės gali nuspręsti pareigą išlaikyti daugiamečius žolynus taikyti žemės ūkio valdos lygiu. Valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. apie bet kurią tokią sprendimą praneša Komisijai.

Valstybės narės apie referencinę santykinę dalį ir šioje dalyje nurodytą santykinę dalį praneša Komisijai.

3. Kai nustatoma, kad 2 dalyje nurodyta santykinė dalis sumažėjo daugiau kaip 5 % regionų arba subregionų lygiu, arba atitinkamais atvejais nacionaliniu lygiu, atitinkama valstybė narė valdų lygiu nustato pareigas, susijusias su žemės pertvarkymu į daugiamečiais žolynais užsėtą žemę, tiems ūkininkams, kurie turi žemės, kuri buvo pertvarkyta iš daugiamečių ganyklų arba daugiamečiais žolynais užsėtos žemės į kitos paskirties žemę ankstesniu laikotarpiu.

Vis dėlto, jei išlaikomas tam tikrų ribų daugiamečiais žolynais užsėtų plotų dydis absoliučia verte, nustatyta pagal 2 dalies antros pastraipos a punktą, laikoma, kad 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta pareiga yra įvykdyta.

4. 3 dalis netaikoma tais atvejais, kai sumažėjimas žemiau šios ribos atsiranda dėl miško įveisimo, su sąlyga, kad tai yra suderinama su aplinka ir neapima trumpos rotacijos želdinių, kalėdinių eglių ar greito augimo medžių, skirtų energijai gaminti, auginimo.

5. Siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikyta daugiamečių žolynų santykinė dalis, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos išsamios daugiamečių žolynų ploto išlaikymo taisyklės, įskaitant žemės pertvarkymo šio straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos nesilaikymo atveju taisyklės, valstybėms narėms taikomos pareigų išlaikyti daugiamečius žolynus, kaip nurodyta 2 ir 3 dalyse, nustatymo valdų lygiu ir 2 dalyje nurodytos referencinės santykinės dalies koregavimo, kurio gali prireikti, taisyklės.

6. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

- a) nustatoma sistema, pagal kurią turi būti nustatytos papildomos pažeidžiamos vietovės, nurodytos šio straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje;
- b) nustatomos išsamūs daugiamečių žolynų ir bendro žemės ūkio paskirties žemės ploto santykio, kuris turi būti išlaikytas pagal šio straipsnio 2 dalį, apskaičiavimo metodai;
- c) nustatomas šio straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas ankstesnis laikotarpis.

7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato šio straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodytas ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

46 straipsnis

Ekologiniu požiūriu svarbi vietovė

1. Jei valdos ariamoji žemė užima daugiau nei 15 hektarų, ūkininkai užtikrina, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. plotas, atitinkantis bent 5 % tos valdos ariamosios žemės, kurią ūkininkas deklaravo pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą, ir, jei jos laikomos ekologiniu požiūriu svarbios vietovės pagal šio straipsnio 2 dalį, įskaitant tos dalies c, d, g ir h punktuose nurodytus plotus, yra ekologiniu požiūriu svarbios vietovės.

Atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos teisėkūros procedūra priimamą aktą, priimtą pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį, šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytas procentas gali būti padidinamas nuo 5 % iki 7 %.

Ne vėliau kaip 2017 m. kovo 31 d. Komisija pateikia įvertinimo ataskaitą dėl šios dalies pirmos pastraipos įgyvendinimo, prie kurios prireikus prideda pasiūlymą dėl antroje pastraipoje nurodyto teisėkūros procedūra priimamo akto.

2. Valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. nusprendžia, ar vienas ar keli iš toliau nurodytų plotų laikomi ekologiniu požiūriu svarbia vietove:

- a) pūdymui palikta žemė;
- b) žemės pylimai;
- c) kraštovaizdžio elementai, įskaitant valdos ariamajai žemei gretimus elementus; nukrypstant nuo šio reglamento 43 straipsnio 1 dalies, ypatumai gali apimti kraštovaizdžio elementus, kurie nėra įtraukti į reikalavimus atitinkančių plotą pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 76 straipsnio 2 dalies c punktą;
- d) apsauginės juostos, įskaitant apsaugines juostas, kurios užsėtos daugiamečiais žolynais, jei juos galima atskirti nuo gretimo reikalavimus atitinkančio žemės ūkio paskirties žemės ploto;
- e) žemės ūkio ir miškininkystės sistemų hektarai, už kuriuos skiriama ar buvo paskirta parama pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 44 straipsnį ir (arba) Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 23 straipsnį,
- f) prie miško pakraščiu esančių reikalavimus atitinkančių hektarų juostos;
- g) plotai, kuriuose auga trumpos rotacijos želdiniai, kuriuose nenaudojamos mineralinės trąšos ir (arba) augalų apsaugos produktai;
- h) šio reglamento 32 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodyti plotai, kuriuose įveistas miškas;
- i) tarpinių pasėlių arba žaliosios dangos plotai, suformuoti sodinant ir daiginant sėklas, kuriems taikomi šio straipsnio 3 dalyje nurodyti svoriniai koeficientai;
- j) plotai, užsodinti azotą fiksuojančiais pasėliais.

Išskyrus šios dalies pirmos pastraipos g ir h punktuose nurodytus valdos plotus, ekologiniu požiūriu svarbios vietovės yra valdos ariamojoje žemėje. Šios dalies pirmos pastraipos c ir d punktuose nurodytų plotų atveju ekologiniu požiūriu svarbios vietovės taip pat gali būti prijungtos prie valdos ariamosios žemės, kurią ūkininkas deklaravo pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą.

3. Siekdamas supaprastinti administravimą, atsižvelgti į 2 dalies pirmoje pastraipoje išvardytų rūšių ekologiniu požiūriu svarbių vietovių požymius ir sudaryti palankesnes sąlygas joms išmatuoti, apskaičiuodamos bendrą hektarų, priskiriamų valdos ekologiniu požiūriu svarbioms vietovėms, skaičių, valstybės narės gali taikyti X priede nustatytus perskaičiavimo ir (arba) svorinius koeficientus. Jei valstybė narė nusprendžia ekologiniu požiūriu svarbia vietoje laikyti 2 dalies pirmos pastraipos i punkte nurodytą plotą arba bet kurią kitą plotą, kuriam taikomas svorinis koeficientas yra mažesnis nei 1, taikyti X priede nurodytus svorinius koeficientus yra privaloma.

4. 1 dalis netaikoma valdoms:

a) kuriose daugiau kaip 75 % ariamosios žemės ploto naudojama žolei ar kitiems žoliniam pašarams auginti, paliekama pūdymui arba naudojama ankštiniams augalams auginti, arba abiem toms paskirtims, jei ariamosios žemės, kuri nenaudojama šioms paskirtims, plotas neviršija 30 hektarų;

b) kuriose daugiau kaip 75 % reikalavimus atitinkančios žemės ūkio paskirties žemės ploto yra daugiamečiai žolynai, naudojami žolei ar kitiems žoliniam pašarams auginti, arba didžiąją metų dalį ar didžiąją dalį pasėlių auginimo ciklo yra naudojami pasėliams vandenyje auginti, arba abiem šioms paskirtims, jei ariamosios žemės, kuri nenaudojama šioms paskirtims, plotas neviršija 30 hektarų.

5. Valstybės narės gali nuspręsti iki pusės ekologiniu požiūriu svarbių vietovių, nurodytų 1 dalyje, pasiekti regionų lygiu, kad būtų nustatytos gretimos ekologiniu požiūriu svarbios vietovės. Valstybės narės nustato vietoves ir pareigas dalyvaujantiems ūkininkams ar ūkininkų grupėms. Nustatant vietoves ir pareigas siekiama stiprinti Sąjungos aplinkos, klimato ir biologinės įvairovės politikos įgyvendinimą.

6. Valstybės narės gali nuspręsti leisti ūkininkams, kurių valdos yra šalia, bendrai įvykdyti 1 dalyje nurodytą pareigą (toliau – bendras įgyvendinimas), jei ekologiniu požiūriu svarbios vietovės yra vienos šalia kitų. Siekdamas stiprinti Sąjungos aplinkosaugos, klimato ir biologinės įvairovės politikos įgyvendinimą, valstybės narės gali nustatyti vietoves, kuriose bendras įgyvendinimas yra įmanomas, taip pat gali nustatyti papildomų pareigų tokiaame procese dalyvaujantiems ūkininkams ar ūkininkų grupėms.

Kiekvienas bendrame įgyvendinime dalyvaujantis ūkininkas užtikrina, kad bent 50 % vietovės, kuriai taikoma 1 dalyje nurodyta pareiga, ploto būtų jo valdos žemės plote ir atitiktų 2 dalies antros pastraipos reikalavimus. Tokiaame bendrame įgyvendinime gali dalyvauti ne daugiau kaip dešimt ūkininkų.

7. Valstybės narės, kuriose daugiau kaip 50 % bendro žemės paviršiaus ploto dengia miškai, gali nuspręsti, kad šio straipsnio

1 dalis nebūtų taikoma valdoms, esančioms vietovėse, kurias tos valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 1 dalies a arba b punktą nurodė kaip plotus, kuriuose esama gamtinių kliūčių, jei daugiau kaip 50 % šios dalies antroje pastraipoje nurodyto vieneto žemės paviršiaus ploto dengia miškas, o miško žemės ir žemės ūkio paskirties žemės santykis yra didesnis nei 3:1.

Mišku padengtas plotas ir miško bei žemės ūkio paskirties žemės santykis apskaičiuojamas vietovės lygiu, atitinkančiu LAU2 lygį, arba aiškiai apibrėžtos kitos vietos vieneto, apimančio vieną aiškią gretimą geografinę vietovę, kuriai būdingos panašios žemės ūkio sąlygos, lygiu.

8. Valstybės narės apie 2 dalyje nurodytus sprendimus Komisijai praneša ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d., o apie bet kuriuos 3, 5, 6 ar 7 nurodytus sprendimus – iki metų, einančių prieš jų taikymą, rugpjūčio 1 d.

9. Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

a) nustatomi papildomi kriterijai, kuriuos turi atitikti šio straipsnio 2 dalyje nurodytų rūšių plotai, kad juos būtų galima laikyti ekologiniu požiūriu svarbiomis vietovėmis;

b) įtraukiami kitų rūšių nei nurodytos 2 dalyje plotai, į kuriuos būtų galima atsižvelgti siekiant laikytis 1 dalyje nurodytos procentinės dalies;

c) pritaikomas X priedas siekiant nustatyti 3 dalyje nurodytus perskaičiavimo ir svorinius koeficientus bei atsižvelgti į kriterijus ir (arba) vietovių rūšis, kuriuos turės nustatyti Komisija pagal šios dalies a ir b punktus;

d) nustatomos 5 ir 6 dalyje nurodytos taisyklės dėl įgyvendinimo nustatymo, įskaitant būtiniausius tokio įgyvendinimo reikalavimus;

e) nustatoma sistema, pagal kurią valstybės narės apibrėžia kriterijus, kuriuos turi atitikti valdos, kad jas būtų galima laikyti esančiomis šalia viena kitos 6 dalies tikslais;

f) apibrėžiami metodai, kuriais nustatomas bendro žemės ploto, padengto mišku, procentas ir 7 dalyje nurodytas miško ir žemės ūkio paskirties žemės ploto santykis.

47 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Šiame skyriuje nurodytai išmokai finansuoti valstybės narės naudoja 30 % II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos.

2. Šiame skyriuje nurodytą išmoką valstybės narės taiko nacionaliniu lygiu.

Valstybės narės, taikydamos 23 straipsnį, gali nuspręsti taikyti išmoką regioniniu lygiu. Tokiu atveju jos kiekvienam regionui naudoja pagal šio straipsnio 3 dalį nustatytos viršutinės ribos dalį. Kiekvienam regionui tenkanti dalis apskaičiuojama atitinkamą regioninę viršutinę ribą, nustatytą pagal 23 straipsnio 2 dalį, padalijant iš nacionalinės viršutinės ribos, nustatytos pagal 22 straipsnio 1 dalį, pritaikius linijinį sumažinimą pagal 30 straipsnio 1 dalį, kai netaikoma to straipsnio 2 dalis.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kasmet nustato atitinkamą šiame skyriuje nurodytos išmokos viršutinę ribą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4 SKYRIUS

Išmoka už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių

48 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Valstybės narės gali skirti išmoką ūkininkams, kurie turi teisę į išmoką pagal 1 skyriuje nurodytą bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą ir kurių visa valda arba jos dalis yra vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, kuriuos valstybės narės nustatė pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 1 dalį (toliau – išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių).

2. Valstybės narės gali nuspręsti išmoką už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, skirti už visus plotus, kuriems taikoma 1 dalis, arba apriboti išmoką kai kurioms iš tų vietovių, vadaudamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

3. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, ir finansinės drausmės, 11 dalyje nurodytų išmokų mažinimo ir linijinio sumažinimo pagal šio reglamento 7 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnio taikymui, išmoka už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, skiriama kasmet už plotuose, už kuriuos valstybė narė pagal šio straipsnio 2 dalį yra nusprendusi skirti išmoką, esantį reikalavimus atitinkantį hektarą. Ji išmokama, kai atitinkamas ūkininkas pasinaudoja su tais hektarais susijusiomis turimomis teisėmis į išmokas, arba valstybėse narėse, kurios taiko šio reglamento 36 straipsnį, atitinkamam ūkininkui deklaravus reikalavimus atitinkančius hektarus.

4. Apskaičiuojant išmoką už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, už hektarą suma, gauta pritaikius 49 straipsnį, padalijama iš pagal 33 straipsnio 1 dalį arba 36 straipsnio 2 dalį deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų, kurie yra plotuose, už kuriuos valstybė narė pagal šio straipsnio 2 dalį yra nusprendusi skirti išmoką, skaičiaus.

Be to, valstybės narės, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali nustatyti didžiausią valdos hektarų skaičių, už kurį pagal šį skyrių gali būti skiriama parama.

5. Valstybės narės išmoką už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, gali taikyti regionų lygiu šioje dalyje nustatytomis sąlygomis, jei remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, visų pirma su gamtinėmis kliūtimis susijusiais jų ypatumais, įskaitant kliūčių mastą ir jų agronomines sąlygas, jos nustatė atitinkamus regionus.

Valstybės narės 49 straipsnio 1 dalyje nurodytą nacionalinę viršutinę ribą paskirsto regionams remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

Išmoka už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, regionų lygiu apskaičiuojama regioninę viršutinę ribą, apskaičiuotą pagal šios dalies antrą pastraipą, padalijant iš reikalavimus atitinkančių hektarų, deklaruotų pagal 33 straipsnio 1 dalį atitinkamame regione, arba 36 straipsnio 2 dalį, kurie yra plotuose, už kuriuos valstybė narė pagal šio straipsnio 2 dalį yra nusprendusi skirti išmoką, skaičiaus.

49 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Išmokai už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, finansuoti valstybės narės iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali nuspręsti panaudoti iki 5 % II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos. Jos iki tos dienos apie bet kurį tokį sprendimą praneša Komisijai.

Valstybės narės savo sprendimą, kuris įsigalios nuo 2017 m. sausio 1 d., gali peržiūrėti ir iš dalies jį pakeisti ne vėliau kaip 2016 m. rugpjūčio 1 d. Apie bet kuri tokį sprendimą jos praneša Komisijai ne vėliau kaip 2016 m. rugpjūčio 1 d.

2. Remdamosi nacionalinės viršutinės ribos, kurią pagal 1 dalį turės taikyti valstybės narės, procentine dalimi, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kasmet nustato atitinkamas išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, viršutinės ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 SKYRIUS

Išmokos jauniems ūkininkams

50 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Valstybės narės skiria metinę išmoką jauniems ūkininkams, kurie turi teisę gauti išmoką pagal 1 skyriuje nurodytą bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą (toliau – išmoka jauniems ūkininkams).

2. Šiame skyriuje „jaunieji ūkininkai“ – tai fiziniai asmenys:

- a) kurie žemės ūkio valdą kaip valdos valdytojai kuria pirmą kartą arba kurie tokią valdą jau įkūrė per penkerius metus iki pirmosios paraiškos pagal bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą pateikimo dienos, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalyje, ir
- b) kurie a punkte nurodytos paraiškos teikimo metais yra ne vyresni nei 40 metų amžiaus.

3. Valstybės narės jauniems ūkininkams, kurie teikia paraiškas išmokoms jauniems ūkininkams gauti, gali nustatyti daugiau objektyvių ir nediskriminacinių atitikties reikalavimų kriterijų, susijusių su atitinkamais gebėjimais ir (arba) mokymo reikalavimais.

4. Nedarant poveikio finansinės drausmės, 11 straipsnyje nurodytų išmokų mažinimo ir linijinio sumažinimo pagal šio reglamento 7 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnio taikymui, išmoka jauniems ūkininkams skiriama kasmet, kai ūkininkas pasinaudoja teisėmis į išmokas, arba valstybėse narėse, kurios taiko šio reglamento 36 straipsnį, kai ūkininkas deklaruoja reikalavimus atitinkančius hektarus.

5. Išmoka jauniems ūkininkams kiekvienam ūkininkui skiriama ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Tas laikotarpis sumažinamas metų, praėjusių nuo įsikūrimo, nurodyto 2 dalies a punkte, ir pirmosios paraiškos dėl išmokų jauniems ūkininkams pateikimo, skaičiumi.

6. Kiekvienais metais, valstybės narės, kurios netaiko 36 straipsnio, išmokos jauniems ūkininkams sumą kasmet apskaičiuoja teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas pasinaudojo pagal 32 straipsnio 1 dalį, skaičių padauginamos iš dydžio, atitinkančio:

- a) 25 % vidutinės ūkininko turimų nuosavybės arba nuomos pagrindais teisių į išmokas vertės; arba
- b) 25 % sumos, apskaičiuotos II priede nustatytą 2019 kalendorinių metų nacionalinės viršutinės ribos nekintamą procentinę dalį padalijus iš visų pagal 33 straipsnio 1 dalį 2015 m. deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus. Ta nekintama procentinė dalis yra lygi nacionalinės viršutinės ribos daliai, pagal 22 straipsnio 1 dalį nustatytai bazinės išmokos sistemai 2015 m..

7. Valstybės narės, kurios taiko 36 straipsnį, išmokos jauniems ūkininkams sumą apskaičiuoja kasmet, 25 % vienkartinės išmokos už plotus, apskaičiuotos pagal 36 straipsnį, atitinkantį

dydį padauginamos iš reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos ūkininkas deklaravo pagal 36 straipsnio 2 dalį, skaičiaus.

8. Nukrypstant nuo 6 ir 7 dalių, valstybės narės gali apskaičiuoti kiekvienais metais išmokos sumą 25 % nacionalinės vidutinės išmokos už hektarą atitinkantį dydį padauginamos iš ūkininko teisių į išmokas, kuriomis jis pasinaudojo pagal 32 straipsnio 1 dalį, skaičiaus arba iš reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos ūkininkas deklaravo pagal 36 straipsnio 2 dalį, skaičiaus.

Nacionalinė vidutinė išmoka už hektarą apskaičiuojama II priede nustatytą 2019 kalendorinių metų nacionalinę viršutinę ribą padalijant iš 2015 m. pagal 33 straipsnio 1 dalį arba pagal 36 straipsnio 2 dalį deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiaus.

9. Valstybės narės nustato vieną bendrą didžiausią ribą, taikytiną teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas pasinaudojo, skaičiui arba ūkininko deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiui. Tos ribos vertė yra ne mažesnė kaip 25 ir neviršija 90. Taikydamos 6, 7 ir 8 dalys, valstybės narės laikosi tos ribos.

10. Užuoat taikysios 6–9 dalis, valstybės narės gali kiekvienam ūkininkui skirti metinę vienkartinę sumą, kuri apskaičiuojama nustatytą hektarų skaičių padauginant iš 25 % nacionalinės vidutinės išmokos už hektarą, apskaičiuotos pagal 8 dalį, atitinkančio dydžio.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas nustatytas hektarų skaičius apskaičiuojamas bendrą reikalavimus atitinkančių hektarų, kuriuos pagal 33 straipsnio 1 dalį arba pagal 36 straipsnio 2 dalį deklaravo jaunieji ūkininkai, kurie 2015 m. pateikė paraiškas dėl išmokos jauniems ūkininkams, skaičių padalijant iš bendro jaunųjų ūkininkų, kurie 2015 m. pateikė paraiškas dėl tos išmokos, skaičiaus.

Valstybė narė gali perskaičiuoti nustatytą hektarų skaičių bet kuriais metais po 2015 m., jei ženkliai pasikeičia jaunųjų ūkininkų, kurie pateikia paraiškas dėl išmokos, skaičius arba jaunųjų ūkininkų valdų dydis, arba abu atvejai.

Metinė vienkartinė suma, kuri gali būti skiriama ūkininkui, neviršija bendros jo bazinių išmokų sumos prieš pradėdant taikyti Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 63 straipsnį konkrečiais metais.

11. Siekiant užtikrinti paramos gavėjų teisių apsaugą ir išvengti jų diskriminavimo, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis gali būti laikoma, kad juridinis asmuo atitinka reikalavimus išmokai jauniems ūkininkams gauti.

51 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Išmokai jauniems ūkininkams finansuoti valstybės narės naudoja II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos procentinę dalį, kuri yra ne didesnė kaip 2 %. Iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. jos praneša Komisijai apie numatomą minėtai išmokai finansuoti reikalingą procentinę dalį.

Kasmet iki rugpjūčio 1 d. valstybės narės gali peržiūrėti savo numatomą procentinę dalį, kuri pradeda taikyti nuo kitų metų. Apie peržiūrėtą procentinę dalį jos praneša Komisijai ne vėliau kaip iki metų, einančių prieš jos taikymą, rugpjūčio 1 d.

2. Nedarant poveikio pagal šio straipsnio 1 dalį nustatytai didžiausiai 2 % ribai, jei bendra konkrečiais metais valstybėje narėje prašoma išmokos jauniems ūkininkams suma viršija pagal šio straipsnio 4 dalį nustatytą viršutinę ribą ir jei ta viršutinė riba sudaro mažiau, negu ta didžiausia riba, valstybės narės finansuoja skirtumą taikydamos 30 straipsnio 7 dalies pirmos pastraipos f punktą atitinkamais metais, taikydamos linijinį sumažinimą visoms išmokoms, kurios pagal 32 straipsnį arba 36 straipsnio 2 dalį turi būti skiriamos visiems ūkininkams, arba abi priemonės.

3. Kai bendra konkrečiais metais valstybėje narėje prašoma išmokos jauniems ūkininkams suma viršija pagal šio straipsnio 4 dalį nustatytą viršutinę ribą ir kai ta viršutinė riba sudaro 2 % II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos, valstybės narės, siekdamos laikytis minėtos viršutinės ribos, pagal 50 straipsnį mokėtinoms sumoms taiko linijinį sumažinimą.

4. Remdamasi procentine dalimi, apie kurią valstybės narės praneša pagal šio straipsnio 1 dalį, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kasmet nustato išmokai jauniems ūkininkams taikomas atitinkamas viršutinės ribas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

SUSIETOJI PARAMA

1 SKYRIUS

Savanoriška susietoji parama

52 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Valstybės narės gali teikti ūkininkams susietąją paramą šiame skyriuje nustatytais sąlygomis (šiam skyriuje nurodoma kaip „susietoji parama“).

2. Susietoji parama gali būti teikiama šiems sektoriams ir šių rūšių gamybai: grūdų, aliejinių kultūrų sėklų, baltyminių augalų, ankštinių kultūrų, linų, kanapių, ryžių, riešutų, krakmolinių bulvių, pieno ir pieno produktų, sėklų, avienos ir ožkienos, galvijienos, alyvuogių aliejaus, šilkaverpių, sausųjų pašarų, apynių, cukrinių runkelių, cukranendrių ir cikorijų, vaisių ir daržovių ir trumpos rotacijos želdinių.

3. Susietoji parama gali būti teikiama tik tiems valstybės narės sektoriams arba tiems regionams, kuriuose taikant konkrečius ūkininkavimo būdus arba kurių konkrečiuose žemės ūkio sektoriuose, kurie yra ypač svarbūs dėl ekonominių, socialinių arba aplinkosaugos priežasčių, patiriama tam tikrų sunkumų.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies, susietoji parama taip pat gali būti teikiama ūkininkams, kurie:

a) 2014 m. gruodžio 31 d. turi teises į išmokas, jiems suteiktas pagal Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 III antraštinės dalies 3 skyriaus 2 skirsnį bei 71 m straipsnį ir pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 60 straipsnį ir 65 straipsnio ketvirtą pastraipą; ir

b) neturi reikalavimus atitinkančių hektarų, kad galėtų pasinaudoti teisėmis į išmokas pagal bazinės išmokos sistemą, kaip nurodyta šio reglamento III antraštinės dalies 1 skyriuje.

5. Susietoji parama gali būti skiriama tik tiek, kiek reikia siekiant sukurti paskatų atitinkamuose sektoriuose arba regionuose dabartiniam gamybos lygiui išlaikyti.

6. Susietoji parama išmokama metinėmis išmokomis, laikantis nustatytų kiekybinių apribojimų ir atsižvelgiant į nustatytus plotus bei derlių arba į nustatytą gyvulių skaičių.

7. Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti 6 dalyje nurodytą apribojimą tų juridinių asmenų ar grupių lygiu, kai nacionalinėje teisėje numatyta, kad atskiri nariai gali prisiimti teises ir pareigas, kurios yra panašios į atskirų ūkininkų, turinčių valdos valdytojo statusą, teises ir pareigas, visų pirma jų ekonominio, socialinio ir mokesčio statuso atžvilgiu, su sąlyga, kad jie prisidėjo prie atitinkamų juridinių asmenų ar grupių žemės ūkio struktūrų stiprinimo.

8. Bet kuri pagal šį straipsnį teikiama susietoji parama turi būti suderinama su kitomis Sąjungos priemonėmis ir politikos sritimis.

9. Siekiant užtikrinti veiksmingą ir tikslingą Sąjungos lėšų panaudojimą ir išvengti dvigubo finansavimo pagal kitas panašias paramos priemones, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius teisės aktus dėl:

a) susietosios paramos teikimo sąlygų,

b) suderinamumo su kitomis Sąjungos priemonėmis ir paramos sumavimo taisyklių.

53 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Susietajai paramai finansuoti valstybės narės ne vėliau kaip metų, einančių prieš pirmuosius tokios paramos įgyvendinimo metus, rugpjūčio 1 d. gali nuspręsti panaudoti iki 8 % II priede nustatytos savo metinės nacionalinės viršutinės ribos.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės gali nuspręsti panaudoti iki 13 % II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos, jei:

a) iki 2014 m. gruodžio 31 d.:

i) jos taikė vienkartinės išmokos už plotus sistemą, nustatytą Reglamento (EB) Nr. 73/2009 V antraštinėje dalyje,

ii) jos finansavo priemones pagal to reglamento 111 straipsnį, arba

iii) joms taikoma nukrypti leidžianti nuostata, numatyta 69 straipsnio 5 dalyje, o Maltos atveju – to reglamento 69 straipsnio 1 dalyje; ir (arba)

b) jos 2010–2014 m. laikotarpiu bent vienerius metus daugiau kaip 5 % jų turimų lėšų sumos iš viso skyrė tiesioginėms išmokoms, numatytoms Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III antraštinėje dalyje, IV antraštinėje dalyje, išskyrus jos 1 skyriaus 6 skirsnį, ir V antraštinėje dalyje;

i) Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III antraštinės dalies 2 skyriaus 2 skirsnyje nustatytoms priemonėms finansuoti;

ii) to reglamento 68 straipsnio 1 dalies a punkto i–iv papunkčiuose ir b bei e punktuose numatytai paramai finansuoti; arba

iii) priemonėms pagal to reglamento IV antraštinės dalies 1 skyrių, išskyrus 6 skirsnį, finansuoti.

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta metinės nacionalinės viršutinės ribos procentinė dalis gali būti padidinama ne daugiau kaip dviem procentiniais punktais tose valstybėse narėse, kurios nusprendžia bent 2 % savo metinės nacionalinės viršutinės ribos, kaip apibrėžta II priede, panaudoti baltymingų augalų gamybai, nurodytai šiame skyriuje, remti.

4. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybės narės, kurios 2010–2014 m. laikotarpiu bent vienerius metus daugiau kaip 10 % turimų lėšų sumos iš viso skyrė tiesioginėms išmokoms, numatytoms Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III antraštinėje dalyje, IV antraštinėje dalyje, išskyrus jos 1 skyriaus 6 skirsnį, ir V antraštinėje dalyje;

a) Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III antraštinės dalies 2 skyriaus 2 skirsnyje nustatytoms priemonėms, finansuoti;

b) to reglamento 68 straipsnio 1 dalies a punkto i–iv papunkčiuose ir b bei e punktuose numatytai paramai finansuoti; arba

c) priemonėms pagal to reglamento IV antraštinės dalies 1 skyrių, išskyrus 6 skirsnį, finansuoti,

gavusios Komisijos patvirtinimą pagal šio reglamento 55 straipsnį, gali nuspręsti panaudoti daugiau kaip 13 % šio reglamento II priede nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos.

5. Nukrypstant nuo 1–4 dalyse nustatytų procentinių dalių, valstybės narės gali nuspręsti susietos paramos finansavimui panaudoti ne daugiau kaip 3 mln. EUR per metus.

6. Ne vėliau kaip 2016 m. rugpjūčio 1 d. valstybės narės gali peržiūrėti savo sprendimą pagal 1–4 dalis ir nuspręsti nuo 2017 m.:

a) nekeisti, padidinti arba sumažinti pagal 1, 2 ir 3 dalis nustatytą procentinę dalį, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į tose dalyse nustatytus apribojimus, arba nekeisti ar sumažinti pagal 4 dalį nustatytą procentinę dalį,

b) pakeisti susietosios paramos teikimo sąlygas,

c) nustoti teikti paramą pagal šį skyrių.

7. Remdamasi kiekvienos valstybės narės pagal šio straipsnio 1–4 dalis priimtu sprendimu, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kasmet nustato atitinkamas susietos paramos viršutinės ribas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

54 straipsnis

Pranešimas

1. Valstybės narės apie 53 straipsnyje nurodytus sprendimus praneša Komisijai iki tame straipsnyje nurodytų datų. Išskyrus 53 straipsnio 6 dalies c punkte nurodyto sprendimo atveju, pranešime pateikiama informacija apie regionus, kuriems skiriama parama, pasirinktus ūkininkavimo būdus arba sektorius ir teiktinos paramos dydį.

2. Be to, prie 53 straipsnio 2 ir 4 dalyse arba atitinkamais atvejais 53 straipsnio 6 dalies a punkte nurodytų sprendimų pridedamas išsamus konkrečios padėties regione, kuriam skiriama parama, ir konkrečių ūkininkavimo būdų arba konkrečių žemės ūkio sektorių ypatumų, dėl kurių 53 straipsnio 1 dalyje nurodytos procentinės dalies nepakanka, kad būtų pašalinti 52 straipsnio 3 dalyje nurodyti sunkumai, ir dėl kurių pateisinamas didesnis paramos dydis, aprašymas.

55 straipsnis

Komisijos patvirtinimas

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, netaikant 71 straipsnio 2 arba 3 dalyse nurodytos procedūros, kuriais patvirtina 53 straipsnio 4 dalyje arba atitinkamais atvejais 53 straipsnio 6 dalies a punkte nurodytą sprendimą, jei įrodomas vienas iš šių poreikių atitinkamame sektoriuje arba regione:
- dėl pasirinkimo galimybių stygiaus atsiradęs poreikis užtikrinti tam tikrą konkrečios gamybos lygį ir sumažinti gamybos atsisakymo riziką bei dėl to kylančias socialines ir (arba) aplinkosaugos problemas;
 - poreikis užtikrinti nuolatinį tiekimą vietos gamybos pramonei ir taip išvengti neigiamų socialinių ir ekonominių bet kokio su tuo susijusio restruktūrizavimo pasekmių,
 - poreikis kompensuoti konkrečiame sektoriuje ūkininkams kylančius sunkumus, kuriuos lemia nuolatiniai susijusios rinkos sutrikimai,
 - poreikis imtis intervencinių priemonių, jei laikoma, kad kitos paramos, kuria būtų galima pasinaudoti pagal šį reglamentą, Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 arba bet kurią patvirtintą valstybės pagalbos sistemą, neužtenka šios dalies a, b ir c punktuose nurodytiems poreikiams patenkinti.
2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sprendimų vertinimo ir tvirtinimo tvarkos taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 SKYRIUS

Specialioji išmoka už medvilnę

56 straipsnis

Taikymo sritis

Pagalba ūkininkams, auginantiems medvilnę, kurios KN kodas 5201 00, teikiama šiame skyriuje nustatytais sąlygomis (toliau – specialioji išmoka už medvilnę).

57 straipsnis

Atitiktis reikalavimams

1. Specialioji išmoka už medvilnę skiriama už reikalavimus atitinkančio medvilnės ploto hektarą. Tik tas plotas bus laikomas atitinkančiu reikalavimus, jei jis yra žemės ūkio paskirties žemėje, kurioje valstybė narė leidžia auginti medvilnę, turi būti apšėtas valstybės narės leidžiamomis medvilnės rūšimis, o derlius jame turi būti faktiškai nuimamas įprastomis auginimo sąlygomis.

Specialioji išmoka už medvilnę išmokama už geros ir tinkamos prekinės kokybės medvilnę.

2. Valstybės narės tvirtina 1 dalyje nurodytą žemę ir medvilnės rūšis laikydamosi taisyklių ir sąlygų, kurios turi būti priimtos pagal 3 dalį.

3. Siekiant užtikrinti veiksmingą specialiosios išmokos už medvilnę administravimą, Komisijai pagal 55 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl žemės ir medvilnės rūšių patvirtinimo specialiosios išmokos už medvilnę tikslais taisyklių ir sąlygų.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato žemės ir medvilnės rūšių patvirtinimo specialiosios išmokos už medvilnę tikslais ir pranešimų teikimo su tuo tvirtinimu susijusiems gamintojams tvarkos taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

58 straipsnis

Baziniai plotai, nustatyti derlingumo dydžiai ir referencinės sumos

1. Nustatomi tokie nacionaliniai baziniai plotai:

— Bulgarija – 3 342 ha,

— Graikija – 250 000 ha,

— Ispanija – 48 000 ha,

— Portugalija – 360 ha.

2. Nustatomi tokie ataskaitinio laikotarpio nustatyti derlingumo dydžiai:

— Bulgarija – 1,2 t/ha,

— Graikija – 3,2 t/ha,

— Ispanija – 3,5 t/ha,

— Portugalija – 2,2 t/ha.

3. Specialiosios išmokos už reikalavimus atitinkančio ploto hektarą suma apskaičiuojama 2 dalyje nustatytą derlingumo dydį padauginant iš šių referencinių sumų:

— Bulgarija: 2015 m. – 584,88 EUR; 2016 m. ir vėliau – 649,45 EUR,

— Graikija – 234,18 EUR,

— Ispanija – 362,15 EUR,

— Portugalija – 228,00 EUR.

4. Jei konkrečioje valstybėje narėje reikalavimus atitinkantis medvilnės plotas konkrečiais metais viršija 1 dalyje nustatytą bazinį plotą, tai valstybei narė 3 dalyje nustatyta suma sumažinama proporcingai bazinio ploto perviršiumi.

5. Siekiant sudaryti galimybę taikyti specialiąją išmoką už medvilnę, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių tos išmokos skyrimo sąlygas, atitiktį išmokos skyrimo reikalavimams ir agronominius metodus.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato 4 dalyje numatyto mažinimo apskaičiavimo taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

59 straipsnis

Patvirtintos tarpšakinės organizacijos

1. Šiame skyriuje „patvirtinta tarpšakinė organizacija“ – tai juridinis asmuo, kurį sudaro medvilnę auginantys ūkininkai ir bent viena medvilnės valymo įmonė, ir kuris vykdo tokią veiklą:

- a) padeda geriau koordinuoti medvilnės pateikimą rinkai, visų pirma atlikdamas mokslinius ir rinkos tyrimus,
- b) rengia Sąjungos taisykles atitinkančias tipines sutarčių formas,
- c) gamybą orientuoja į tokius produktus, kurie yra geriau pritaikyti prie rinkos ir vartotojų poreikių, visų pirma kokybės ir vartotojų apsaugos požiūriu,
- d) atnaujina produktų kokybės gerinimo metodus ir priemones,
- e) pasinaudodamas kokybės sertifikavimo sistemomis kuria rinkodaros strategijas medvilnės naudojimui skatinti.

2. Valstybė narė, kurios teritorijoje įsisteigusios medvilnės valymo įmonės, patvirtina tarpšakinės organizacijas, kurios atitinka pagal 3 dalį nustatytinus kriterijus.

3. Siekiant sudaryti sąlygas veiksmingam specialiosios išmokos už medvilnę taikymui, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi:

- a) tarpšakinių organizacijų tvirtinimo kriterijai;
- b) gamintojų pareigos;
- c) taisyklės, reglamentuojančios tuos atvejus, kai patvirtinta tarpšakinė organizacija neatitinka a punkte nurodytų kriterijų.

60 straipsnis

Išmokos skyrimas

1. Specialioji išmoka už medvilnę ūkininkams skiriama už reikalavimus atitinkantį hektarą, kaip nustatyta 58 straipsnyje.

2. Jei ūkininkai yra patvirtintos tarpšakinės organizacijos nariai, skiriamos specialiosios išmokos už medvilnę už reikalavimus atitinkantį hektarą, esantį 58 straipsnio 1 dalyje nustatytame baziniame plote, suma padidinama 2 EUR.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

SMULKIŪJŲ ŪKININKŲ SISTEMA

61 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Laikydamosi šioje antraštinėje dalyje nustatytų sąlygų valstybės narės gali nustatyti sistemą smulkiesiems ūkininkams (toliau – smulkiųjų ūkininkų sistema).

Ūkininkai, turintys nuosavybės arba nuomos pagrindais teisių į išmokas, arba valstybėse narėse, kurios taiko 36 straipsnį, prašantys išmokos pagal vienkartinės išmokos už plotus sistemą 2015 m. ir tenkinantys 10 straipsnio 1 dalyje numatytus būtiniausius reikalavimus, gali pasirinkti dalyvauti smulkiųjų ūkininkų sistemoje.

2. Pagal smulkiųjų ūkininkų sistemą skiriamos išmokos pakeičia pagal III ir IV antraštines dalis skirtinas išmokas.

Pirma pastraipa netaikoma, jei valstybė narė pasirenka 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nustatytą išmokų metodą. Tuo atveju išmoka skiriama, jei tenkinamos atitinkamos III ir IV antraštinėse dalyse nustatytos atitinkamos sąlygos, nedarant poveikio šio straipsnio 3 daliai.

3. Smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujantys ūkininkai atleidžiami nuo reikalavimo laikytis III antraštinės dalies 3 skyriuje numatytos žemės ūkio praktikos.

4. Ūkininkams, kurie, kaip nustatyta, po 2011 m. spalio 18 d. dirbtinai sukūrė sąlygas, kad gautų naudą iš smulkiųjų ūkininkų sistemos, šioje antraštinėje dalyje numatytos išmokos neskiriamos.

62 straipsnis

Dalyvavimas

1. Smulkiųjų ūkininkų sistemoje norintys dalyvauti ūkininkai paraišką pateikia ne vėliau kaip valstybių narių nustatytiną dieną, bet ne vėliau kaip 2015 m. spalio 15 d. Vis dėlto valstybių narių nustatyta diena negali būti ankstesnė nei paskutinė paraiškų pagal bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą pateikimo diena.

Ūkininkai, nepateikę paraiškos dalyvauti smulkiųjų ūkininkų sistemoje ne vėliau kaip valstybių narių nustatytą dieną arba nusprendę joje nebedalyvauti po minėtos dienos, arba atrinkti paramai gauti pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 19 straipsnio 1 dalies c punktą, netenka teisės dalyvauti toje sistemoje.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad ūkininkai, kurių tiesioginių išmokų suma pagal III ir IV antraštinės dalis yra mažesnė nei didžiausia valstybių narių pagal 63 straipsnį nustatyta suma, būtų įtraukti į smulkiųjų ūkininkų sistemą automatiškai, išskyrus atvejus, kai jie iki valstybės narės nustatytos dienos, kaip nurodyta 1 dalyje, arba vėlesniais metais aiškiai pareiškia joje nebedalyvaujantys. Valstybės narės, kurios naudojasi šia galimybe, laiku informuoja atitinkamus ūkininkus apie jų teisę nebedalyvauti sistemoje.

3. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad apie 63 straipsnyje nurodytos išmokos sumos sąmatą ūkininkams būtų pranešta laiku iki valstybės narės nustatytos paraiškos pateikimo ar pareiškimo apie nebedalyvavimą pateikimo dienos.

63 straipsnis

Išmokos suma

1. Valstybės narės nustato metinės išmokos kiekvienam smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujančiam ūkininkui sumą, atitinkančią vieną iš toliau nurodytų dydžių:

- a) sumą, neviršijančią 25 % nacionalinės vidutinės išmokos vienam paramos gavėjui, kurią valstybės narės nustato remdamosi II priede nustatyta 2019 kalendorinių metų nacionaline viršutine riba ir ūkininkų, kurie pagal 33 straipsnio 1 dalį arba 36 straipsnio 2 dalį 2015 m. deklaravo reikalavimus atitinkančius hektarus skaičiumi;
- b) sumą, atitinkančią nacionalinę vidutinę išmoką už hektarą, padaugintą iš dydžio, atitinkančio hektarų skaičių, kuris yra ne didesnis kaip penki, kurį nustatys valstybės narės. Nacionalinę vidutinę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, remdamosi II priede nustatyta 2019 kalendorinių metų nacionaline viršutine riba ir pagal 33 straipsnio 1 dalį ar 36 straipsnio 2 dalį 2015 m. deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi.

Sumos, nurodytos pirmos pastraipos a ar b punktuose, yra ne mažesnės kaip 500 EUR ir ne didesnės kaip 1 250 EUR.

Jei taikant pirmos pastraipos a ir b punktus gaunama mažesnė nei 500 EUR arba didesnė kaip 1 250 EUR suma, ji suapvalinama atitinkamai iki tos mažiausios arba didžiausios sumos.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybė narė gali nuspręsti dalyvaujantiems ūkininkams skirti:

- a) sumą, lygią kasmet pagal III ir IV antraštinės dalis ūkininkui skirtinų išmokų bendrai vertei, arba
- b) sumą, lygią 2015 m. pagal III ir IV antraštinės dalis ūkininkui skirtinų išmokų bendrai vertei, kurią vėlesniais metais valstybė narė gali koreguoti siekdamas proporcingai atsižvelgti į II priede nustatytos nacionalinės viršutinės ribos pokyčius.

Pirmos pastraipos a arba b punkte nurodyta suma neviršija tos valstybės narės nustatytos sumos, kuri yra ne mažesnė kaip 500 EUR ir ne didesnė kaip 1 250 EUR.

Jei taikant pirmos pastraipos a arba b punktą gaunama mažesnė nei 500 EUR suma, atitinkama valstybė narė gali nuspręsti šią sumą suapvalinti iki 500 EUR.

3. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, Kipre, Kroatijoje, Maltoje ir Slovėnijoje gali būti nustatytas mažesnis kaip 500 EUR, tačiau ne mažesnis kaip 200 EUR, o Maltos atveju – ne mažesnis kaip 50 EUR, tose dalyse nurodytos sumos dydis.

64 straipsnis

Specialios sąlygos

1. Smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujantys ūkininkai:

- a) išlaiko bent turimų nuosavybės arba nuomos pagrindais teisių į išmokas skaičių atitinkantį reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių arba pagal 2015 m. deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių pagal 36 straipsnio 2 dalį;
- b) atitinka 10 straipsnio 1 dalies b punkte numatytą būtiniausią reikalavimą.

2. Teisės į išmokas, kuriomis smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujantis ūkininkas pagal 32 ir 33 straipsnius pasinaudoja 2015 m., ūkininko dalyvavimo toje sistemoje laikotarpiu laikomos panaudotomis teisėmis į išmokas.

Ūkininko dalyvavimo toje sistemoje laikotarpiu turimos nuosavybės arba nuomos pagrindais teisės į išmokas nelaikomos nepanaudotomis teisėmis į išmokas, kurias reikėtų grąžinti į nacionalinį rezervą ar regioninius rezervus, kaip numatyta 31 straipsnio 1 dalies b punkte.

Valstybėse narėse, kurios taiko 36 straipsnį, smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujančio ūkininko 2015 m. pagal 36 straipsnio 2 dalį deklaruoti reikalavimus atitinkantys hektarai laikomi deklaruotais ūkininko dalyvavimo toje sistemoje laikotarpiu.

3. Nukrypstant nuo 34 straipsnio, smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujančių ūkininkų turimos teisės į išmokas nėra perleidžiamos, išskyrus paveldėjimo ar numatomo paveldėjimo atveju.

Ūkininkai, kurie teisių į išmokas paveldėjimo arba numatomo paveldėjimo būdu gauna iš smulkiųjų ūkininkų sistemoje dalyvaujančio ūkininko, turi teisę dalyvauti toje sistemoje, jei jie atitinka naudojimosi bazinės išmokos sistema reikalavimus ir paveldi visas ūkininko, iš kurio jie gauna teises į išmokas, turimas teises į išmokas.

4. Kai valstybė narė pasirenka 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nustatytą išmokų metodą, netaikydama 63 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 3 dalies pirma pastraipa netaikomos.

5. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose nustatomos dalyvavimo sistemoje sąlygos tais atvejais, kai pasikeitė dalyvaujančio ūkininko padėtis.

65 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Siekdamas finansuoti šioje antraštinėje dalyje nurodytą išmoką, valstybės narės iš bendros atitinkamoms išmokoms turimos sumos atima sumas, kurias smulkieji ūkininkai turėtų teisę gauti:

- a) pagal bazinės išmokos sistemą arba vienkartinės išmokos už plotus sistemą, nurodytą III antraštinės dalies 1 skyriuje;
- b) kaip III antraštinės dalies 2 skyriuje nurodytą persikirstymo išmoką;
- c) kaip III antraštinės dalies 3 skyriuje nurodytą išmoką už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką;
- d) kaip III antraštinės dalies 4 skyriuje nurodytą išmoką už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių;
- e) kaip III antraštinės dalies 5 skyriuje nurodytą išmoką jauniems ūkininkams;
- f) ir kaip IV antraštinėje dalyje nurodytą susietąją paramą.

Tuo atveju, kai valstybė narė, kurios nusprendė išmokos sumą apskaičiuoti pagal 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą, kai tų sumų suma atskiro ūkininko atveju viršija didžiausią jų nustatytą sumą, kiekviena suma proporcingai sumažinama.

2. Visų išmokų, kurios turi būti skiriamos pagal smulkiųjų ūkininkų sistemą, sumos ir bendros pagal 1 dalį finansuojamos sumos skirtumas padengiamas vienu ar keliais iš šių būdų:

- a) atitinkamais metais taikant 30 straipsnio 7 dalį,
- b) atitinkamais metais nepanaudotas lėšas panaudojant III antraštinės dalies 5 skyriuje nustatytai išmokai jauniems ūkininkams finansuoti,
- c) visoms pagal 32 ar 36 straipsnį skirtoms išmokoms taikant linijinį sumažinimą.

3. Išskyrus tuos atvejus, kai valstybė narė nusprendė metinės išmokos sumą nustatyti pagal 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą, veiksniai, kuriais remiantis nustatomos šio straipsnio 1 dalyje nurodytos sumos, išlieka nepakitę visą ūkininko dalyvavimo smulkiųjų ūkininkų sistemoje laikotarpį.

4. Jei bendra pagal smulkiųjų ūkininkų sistemą skirtinų išmokų suma viršija 10 % metinės nacionalinės viršutinės ribos, nustatytos II priede, valstybės narės, siekdamos laikytis tos procentinės dalies, pagal šią antraštinę dalį mokėtinoms sumoms taiko linijinį sumažinimą, išskyrus atvejus, kai metinės išmokos sumą jos nustatė pagal 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą, netaikydamos 63 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos.

Tokia pati išimtis taikoma valstybėms narėms, kurios išmokos sumą nustatė pagal 63 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punktą, netaikydamos 63 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, kurių II priede nustatyta 2019 kalendorinių metų nacionalinė viršutinė riba yra didesnė už 2015 m. viršutinę ribą ir kurios taiko 25 straipsnio 1 dalyje arba 36 straipsnio 2 dalyje nustatytą apskaičiavimo metodą.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

MEDVILNĖS SEKTORIAUS RESTRUKTŪRIZAVIMO NACIONALINĖS PROGRAMOS

66 straipsnis

Metinio biudžeto naudojimas restruktūrizavimo programoms

1. Valstybėms narėms, kurios taiko Reglamento (EB) Nr. 637/2008 4 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, pagal to reglamento 5 straipsnio 1 dalį turimas atitinkamas metinis biudžetas nuo 2014 m. sausio 1 d. perkeliamas ir laikomas papildomomis Sąjungos lėšomis, skirtomis priemonėms pagal kaimo plėtros programas, kurios finansuojamos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013.

2. Valstybių narių, kurios taiko Reglamento (EB) Nr. 637/2008 4 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, atitinkamas metinis biudžetas, turimas pagal to reglamento 5 straipsnio 1 dalį, nuo 2017 m. sausio 1 d. įtraukiamas į šio reglamento II priede nustatytas jų nacionalines viršutines ribas.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1 SKYRIUS

Pranešimai ir ekstremalioji situacija

67 straipsnis

Pranešimo reikalavimai

1. Siekiant užtikrinti teisingą šiame reglamente nustatytų taisyklių taikymą, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl būtinų priemonių, susijusių su valstybių narių pranešimais Komisijai, teikiamais šio reglamento tikslais, tiesioginių išmokų tikrinimo, kontrolės, stebėsenos, vertinimo ir audito tikslais, arba siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautiniuose susitarimuose, kurie buvo sudaryti Tarybos sprendimu, nustatytų reikalavimų, įskaitant tuose susitarimuose nustatytus pranešimo reikalavimus. Tai darydama Komisija atsižvelgia į duomenų poreikius ir galimų duomenų šaltinių sinergiją.

Gauta informacija atitinkamais atvejais gali būti perduodama tarptautinėms organizacijoms ir trečiųjų valstybių kompetentingoms valdžios institucijoms arba joms gali būti suteikta galimybė susipažinti su ta informacija, taip pat informacija gali būti skelbiama viešai su sąlyga, kad bus užtikrinta asmens duomenų apsauga ir teisėtas įmonių interesas apsaugoti savo verslo paslaptis.

2. Kad 1 dalyje nurodyti pranešimai būtų pateikiami greitai, veiksmingai, tiksliai ir ekonomiškai efektyviai, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose nustatomos papildomos taisyklės dėl:

- a) praneštinios informacijos pobūdžio ir rūšies;
- b) tvarkytinų duomenų kategorijų ir ilgiausių saugojimo laikotarpių;
- c) priegios prie informacijos arba informacijos sistemų, kuriomis naudotis sudarytos sąlygos, teisėmis;
- d) informacijos skelbimo sąlygų.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina:

- a) pranešimo būdus;
- b) informacijos, kuri būtina šiam straipsniui taikyti, teikimo taisykles;
- c) praneštinios informacijos tvarkymo tvarką ir su pranešimų turiniu, forma, pateikimo laiku, dažnumu ir galutiniais terminais susijusias taisykles;
- d) informacijos ir dokumentų perdavimo ar galimybių su jais susipažinti suteikimo valstybėms narėms, tarptautinėms organizacijoms, trečiųjų valstybių kompetentingoms valdžios institucijoms arba visuomenei tvarką, su sąlyga, kad bus užtikrinta asmens duomenų apsauga ir teisėtas ūkininkų bei įmonių interesas apsaugoti savo verslo paslaptis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

68 straipsnis

Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga

1. Valstybės narės ir Komisija renka asmens duomenis 67 straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais. Jos tvarko šiuos duomenis tokiu būdu, kuris būtų suderinamas su tais tikslais.

2. Tuo atveju, kai asmens duomenys tvarkomi stebėsenos ir vertinimo tikslais, kaip nurodyta 67 straipsnio 1 dalyje, jie nuasmeninami ir tvarkomi tik suvestine forma.

3. Asmens duomenys tvarkomi laikantis Direktyvos 95/46/EB ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001. Visų pirma tokie duomenys nesaugomi tokia forma, kurią naudojant duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ilgiau, nei to reikia tikslams, dėl kurių šie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi, atsižvelgiant į taikytinoje nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus trumpiausius saugojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės informuoja duomenų subjektus apie tai, kad nacionalinės ir Sąjungos įstaigos gali tvarkyti jų duomenis pagal 1 dalį ir kad šiuo atžvilgiu jie turi teises, išdėstytas atitinkamai Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001.

5. Šiam straipsniui taikomi Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 111–114 straipsniai.

69 straipsnis

Konkrečių problemų sprendimo priemonės

1. Siekiant išspręsti konkrečias problemas, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kurie yra būtini ir pateisinami ekstremaliosios padėties atvejais. Tokiais įgyvendinimo aktais galima nukrypti nuo šio reglamento nuostatų, tačiau tik tiek ir tokiam laikui, kiek tikrai būtina. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, ir siekiant išspręsti tokias konkrečias problemas bei užtikrinti tiesioginių išmokų sistemos tęstinumą ekstremaliosios aplinkybėmis, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, laikydamosi 71 straipsnio 3 dalyje nurodytos tvarkos.

3. Pagal 1 arba 2 dalis patvirtintos priemonės galioja ne ilgesnį nei dvylikos mėnesių laikotarpį. Jei pasibaigus šiam laikotarpiui tose dalyse nurodytos konkrečios problemos neišsprendžiamos, Komisija gali pateikti atitinkamų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kad būtų priimtas ilgalaikis sprendimas.

4. Komisija apie visas pagal 1 arba 2 dalį patvirtintas priemones per dvi darbo dienas nuo jų patvirtinimo informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

2 SKYRIUS

Įgaliojimų delegavimas ir įgyvendinimo nuostatos

70 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 2 straipsnyje, 4 straipsnio 3 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 7 straipsnio 3 dalyje, 8 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 5 dalyje, 20 straipsnio 6 dalyje, 35 straipsnyje, 36 straipsnio 6 dalyje, 39 straipsnio 3 dalyje, 43 straipsnio 12 dalyje, 44 straipsnio 5 dalyje, 45 straipsnio 5 ir 6 dalyse, 46 straipsnio 9 dalyje, 50 straipsnio 11 dalyje, 52 straipsnio 9 dalyje, 57 straipsnio 3 dalyje, 58 straipsnio 5 dalyje, 59 straipsnio 3 dalyje, 64 straipsnio 5 dalyje, 67 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 73 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti 2 straipsnyje, 4 straipsnio 3 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 7 straipsnio 3 dalyje, 8 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 5 dalyje, 20 straipsnio 6 dalyje, 35 straipsnyje, 36 straipsnio 6 dalyje, 39 straipsnio 3 dalyje, 43 straipsnio 12 dalyje, 44 straipsnio 5 dalyje, 45 straipsnio 5 ir 6 dalyse, 46 straipsnio 9 dalyje, 50 straipsnio 11 dalyje, 52 straipsnio 9 dalyje, 57 straipsnio 3 dalyje, 58 straipsnio 5 dalyje, 59 straipsnio 3 dalyje, 64 straipsnio 5 dalyje, 67 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 73 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį, 6 straipsnio 3 dalį, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 3 dalį, 9 straipsnio 5 dalį, 20 straipsnio 6 dalį, 35 straipsnį, 36 straipsnio 6 dalį, 39 straipsnio 3 dalį, 43 straipsnio 12 dalį, 44 straipsnio 5 dalį, 45 straipsnio 5 ir 6 dalis, 46 straipsnio 9 dalį, 50 straipsnio 11 dalį, 52 straipsnio 9 dalį, 57 straipsnio 3 dalį, 58 straipsnio 5 dalį, 59 straipsnio 3 dalį, 64 straipsnio 5 dalį, 67 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 73 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per 2 mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų, arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

71 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas – Tiesioginių išmokų komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

24 straipsnio 11 dalyje, 31 straipsnio 2 dalyje ir 67 straipsnio 3 dalyje nurodytų aktų atveju, jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su šio reglamento 5 straipsniu.

3 SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

72 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (EB) Nr. 637/2008 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau valstybėse narėse, kurios pasirinko to reglamento 4 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatytą galimybę, jis toliau taikomas iki 2017 m. gruodžio 31 d.

2. Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 panaikinamas.

Nedarant poveikio 3 daliai, nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą arba į Reglamentą Nr. 1306/2013 ir aiškinamos pagal šio reglamento XI priede pateiktą atitikties lentelę.

3. Šiame reglamente daromos nuorodos į reglamentus (EB) Nr. 73/2009 ir (EB) Nr. 1782/2003 laikomos nuorodomis, daromomis į tokios redakcijos tuos reglamentus, kokia jie galiojo iki jų panaikinimo.

73 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio taisyklės

Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo Reglamente (EB) Nr. 73/2009 numatytos tvarkos prie šiame reglamente nustatytos tvarkos taikymo, Komisijai pagal 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl priemonių, kurios yra būtinos ūkininkų bet kurioms įgytomis teisėmis ir teisėtiems lūkesčiams apsaugoti.

74 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2015 m. sausio 1 d.

Tačiau 8 straipsnis, 9 straipsnio 6 dalis, 11 straipsnio 6 dalis, 14 straipsnis, 16 straipsnis, 21 straipsnio 2 ir 3 dalys, 22 straipsnio 2 dalis, 23 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, 23 straipsnio 6 dalis, 24 straipsnio 10 dalis, 29 straipsnis, 36 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, 41 straipsnio 1 dalis, 42 straipsnio 1 dalis, 43 straipsnio 2 ir 13 dalys, 45 straipsnio 2 dalies ketvirta pastraipa, 46 straipsnio 2 ir 8 dalys, 49 straipsnio 1 dalis, 51 straipsnio 1 dalis, 53 straipsnis, 54 straipsnis, 66 straipsnio 1 dalis, 67 ir 70 straipsniai bei 72 straipsnio 1 dalis taikomi nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. JUKNA

I PRIEDAS

Paramos sistemų sąrašas

Sektorius	Teisinis pagrindas	Pastabos
Bazinės išmokos sistema	Šio reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus 1, 2,– 3 ir 5 skirsniai	Atsietoji išmoka
Vienkartinės išmokos už plotus sistema	Šio reglamento 36 straipsnis	Atsietoji išmoka
Persikirstymo išmoka	Šio reglamento III antraštinės dalies 2 skyrius	Atsietoji išmoka
Išmoka klimatui ir aplinkai naudingos žemės ūkio praktikai	Šio reglamento III antraštinės dalies 3 skyrius	Atsietoji išmoka
Išmoka veiklai vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių	Šio reglamento III antraštinės dalies 4 skyrius	Atsietoji išmoka
Išmoka jaunesiems ūkininkams	Šio reglamento III antraštinės dalies 5 skyrius	Atsietoji išmoka
Savanoriška susietoji parama	Šio reglamento IV antraštinės dalies 1 skyrius	
Specialioji išmoka už medvilnę	Šio reglamento IV antraštinės dalies 2 skyrius	Išmoka už plotus
Smulkiųjų ūkininkų sistema	Šio reglamento V antraštinė dalis	Atsietoji išmoka
POSEI	Reglamento (ES) Nr. 228/2013 IV skyrius	Tiesioginės išmokos pagal programose nustatytas priemones
Egėjo jūros salos	Reglamento (ES) Nr. 229/2013 IV skyrius	Tiesioginės išmokos pagal programose nustatytas priemones

II PRIEDAS

6 straipsnyje nurodytos nacionalinės viršutinės ribos

(tūkst. EUR)

Kalendoriniai metai	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m. ir vėlesni metai
Belgija	536 076	528 124	520 170	512 718	505 266
Bulgarija	721 251	792 449	793 226	794 759	796 292
Čekija	874 484	873 671	872 830	872 819	872 809
Danija	916 580	907 108	897 625	889 004	880 384
Vokietija	5 144 264	5 110 446	5 076 522	5 047 458	5 018 395
Estija	121 870	133 701	145 504	157 435	169 366
Airija	1 215 003	1 213 470	1 211 899	1 211 482	1 211 066
Graikija	2 039 122	2 015 116	1 991 083	1 969 129	1 947 177
Ispanija	4 842 658	4 851 682	4 866 665	4 880 049	4 893 433
Prancūzija	7 553 677	7 521 123	7 488 380	7 462 790	7 437 200
Kroatija (*)	130 550	149 200	186 500	223 800	261 100
Italija	3 902 039	3 850 805	3 799 540	3 751 937	3 704 337
Kipras	50 784	50 225	49 666	49 155	48 643
Latvija	195 649	222 363	249 020	275 887	302 754
Lietuva	417 890	442 510	467 070	492 049	517 028
Liuksemburgas	33 603	33 545	33 486	33 459	33 431
Vengrija	1 271 593	1 270 410	1 269 187	1 269 172	1 269 158
Malta	5 127	5 015	4 904	4 797	4 689
Nyderlandai	780 815	768 340	755 862	744 116	732 370
Austrija	693 065	692 421	691 754	691 746	691 738
Lenkija	2 987 267	3 004 501	3 021 602	3 041 560	3 061 518
Portugalija	565 816	573 954	582 057	590 706	599 355
Rumunija	1 629 889	1 813 795	1 842 446	1 872 821	1 903 195
Slovėnija	137 987	136 997	136 003	135 141	134 278
Slovakija	380 680	383 938	387 177	390 781	394 385
Suomija	523 333	523 422	523 493	524 062	524 631
Švedija	696 890	697 295	697 678	698 723	699 768
Jungtinė Karalystė	3 555 915	3 563 262	3 570 477	3 581 080	3 591 683

(*) 2020 kalendoriniais metais Kroatijai taikoma nacionalinė viršutinė riba yra 298 400 000 EUR, 2021 kalendoriniais metais – 335 700 000 EUR, o 2022 kalendoriniais metais – 373 000 000 EUR.

III PRIEDAS

7 straipsnyje nurodytos grynosios viršutinės ribos

(mln. EUR)

Kalendoriniai metai	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m. ir vėlesni metai
Belgija	536,1	528,1	520,2	512,7	505,3
Bulgarija	723,6	795,1	795,8	797,4	798,9
Čekija	874,5	873,7	872,8	872,8	872,8
Danija	916,6	907,1	897,6	889,0	880,4
Vokietija	5 144,3	5 110,4	5 076,5	5 047,5	5 018,4
Estija	121,9	133,7	145,5	157,4	169,4
Airija	1 215,0	1 213,5	1 211,9	1 211,5	1 211,1
Graikija	2 227,0	2 203,0	2 178,9	2 157,0	2 135,0
Ispanija	4 903,6	4 912,6	4 927,6	4 941,0	4 954,4
Prancūzija	7 553,7	7 521,1	7 488,4	7 462,8	7 437,2
Kroatija (*)	130,6	149,2	186,5	223,8	261,1
Italija	3 902,0	3 850,8	3 799,5	3 751,9	3 704,3
Kipras	50,8	50,2	49,7	49,2	48,6
Latvija	195,6	222,4	249,0	275,9	302,8
Lietuva	417,9	442,5	467,1	492,0	517,0
Liuksemburgas	33,6	33,5	33,5	33,5	33,4
Vengrija	1 271,6	1 270,4	1 269,2	1 269,2	1 269,2
Malta	5,1	5,0	4,9	4,8	4,7
Nyderlandai	780,8	768,3	755,9	744,1	732,4
Austrija	693,1	692,4	691,8	691,7	691,7
Lenkija	2 987,3	3 004,5	3 021,6	3 041,6	3 061,5
Portugalija	566,0	574,1	582,2	590,9	599,5
Rumunija	1 629,9	1 813,8	1 842,4	1 872,8	1 903,2
Slovėnija	138,0	137,0	136,0	135,1	134,3
Slovakija	380,7	383,9	387,2	390,8	394,4
Suomija	523,3	523,4	523,5	524,1	524,6
Švedija	696,9	697,3	697,7	698,7	699,8
Jungtinė Karalystė	3 555,9	3 563,3	3 570,5	3 581,1	3 591,7

(*) 2020 kalendoriniais metais Kroatijai taikoma grynoji viršutinė riba yra 298 400 000 EUR, 2021 kalendoriniais metais – 335 700 000 EUR, o 2022 kalendoriniais metais – 373 000 000 EUR.

IV PRIEDAS

10 straipsnio 2 dalyje nurodytų ribų koregavimo ribos

Valstybė narė	Vertės, išreikštos EUR, ribos (10 straipsnio 1 dalies a punktas)	Vertės, išreikštos hektarais, ribos (10 straipsnio 1 dalies b punktas)
Belgija	400	2
Bulgarija	200	0,5
Čekija	200	5
Danija	300	5
Vokietija	300	4
Estija	100	3
Airija	200	3
Graikija	400	0,4
Ispanija	300	2
Prancūzija	300	4
Kroatija	100	1
Italija	400	0,5
Kipras	300	0,3
Latvija	100	1
Lietuva	100	1
Liuksemburgas	300	4
Vengrija	200	0,3
Malta	500	0,1
Nyderlandai	500	2
Austrija	200	2
Lenkija	200	0,5
Portugalija	200	0,3
Rumunija	200	0,3
Slovėnija	300	0,3
Slovakija	200	2
Suomija	200	3
Švedija	200	4
Jungtinė Karalystė	200	5

V PRIEDAS

10, 16 ir 18 straipsniuose nurodytos Bulgarijai ir Rumunijai taikomos finansinės nuostatos

- A. Sumos, taikant 10 straipsnio 1 dalies a punktą, ir 16 straipsnyje nurodytoms išmokoms taikomoms nacionalinėms viršutinėms riboms apskaičiuoti 2015 m.:

Bulgarija: 790 909 000 EUR

Rumunija: 1 783 426 000 EUR

- B. Bendra papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų suma, kuria papildoma 18 straipsnio 1 dalyje nurodyta bazinės išmokos sistema 2015 m.:

Bulgarija: 69 657 000 EUR

Rumunija: 153 536 000 EUR.

- C. Bendra papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų suma, kuria papildomos 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos specialios išmokos už medvilnę 2015 m.:

Bulgarija: 258 952 EUR.

VI PRIEDAS

10 ir 19 straipsniuose nurodytos Kroatijai taikomos finansinės nuostatos

A. Sumos 10 straipsnio 1 dalies a punkto taikymui:

373 000 000 EUR

B. 19 straipsnio 3 dalyje nurodyta bendra papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų suma:

(tūkst. EUR)

2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
242 450	223 800	186 500	149 200	111 900	74 600	37 300

VII PRIEDAS

Pagal 20 straipsnio 2 dalį prie II priede nurodytų sumų pridėtinis didžiausios sumos

(tūkst. EUR)

2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
3 360	3 840	4 800	5 760	6 720	7 680	8 640	9 600

VIII PRIEDAS

41 straipsnio 4 dalyje nurodytas vidutinis žemės ūkio valdos dydis

Valstybė narė	Vidutinis žemės ūkio valdos dydis (hektarais)
Belgija	29
Bulgarija	6
Čekija	89
Danija	60
Vokietija	46
Estija	39
Airija	32
Graikija	5
Ispanija	24
Prancūzija	52
Kroatija	5,9
Italija	8
Kipras	4
Latvija	16
Lietuva	12
Liuksemburgas	57
Vengrija	7
Malta	1
Nyderlandai	25
Austrija	19
Lenkija	6
Portugalija	13
Rumunija	3
Slovėnija	6
Slovakija	28
Suomija	34
Švedija	43
Jungtinė Karalystė	54

IX PRIEDAS

43 straipsnio 3 dalyje nurodytas lygiavertės praktikos rūšių sąrašas

I. Pasėlių įvairinimui lygiavertė praktika:

1) Pasėlių įvairinimas

Reikalavimas – bent trijų rūšių pasėliai, ne daugiau kaip 75 % ploto skiriant pagrindiniam pasėliui, ir bet kuris vienas ar keli iš šių reikalavimų:

- yra bent 4 rūšių pasėliai,
- taikomos žemesnės didžiausios ribos,
- yra tinkamiau pasirenkami pasėliai, pavyzdžiui, ankštiniai, baltymingi augalai, augalai, kurių atitinkamai nereikia laistyti ar apdoroti priemonėmis nuo pesticidų,
- įskaitomos senos, tradicinės ar nykstančių augalų rūšių regiono veislės, jas auginant bet 5 % sėjomainai skirto ploto.

2) Sėjomaina

Reikalavimas – bent trijų rūšių pasėliai, ne daugiau kaip 75 % ploto skiriant pagrindiniam pasėliui, ir bet kuris vienas ar abu šie reikalavimai:

- pasirenkama aplinkai naudingesnė daugiametė augalų sėjomaina ir (arba) paliekama žemė pūdymui,
- yra bent keturių rūšių pasėliai.

3) Žieminė dirvožemio danga (*)

4) Tarpiniai pasėliai (*)

II. Daugiamečių žolynų išlaikymui lygiavertės praktikos rūšys:

1) Pievų ar ganyklų tvarkymas

Reikalavimas – žolynų išlaikymas ir vienas ar keli iš šių reikalavimų:

- šienavimo režimas ar tinkamas šienavimas (dienos, būdai, apribojimai),
- kraštovaizdžio elementų išsaugojimas daugiamečiuose žolynuose ir krūmų augimo kontrolė,
- nurodytos žolių veislės ir (arba) sėjos režimas siekiant atnaujinti žolynus, atsižvelgiant į žolyno rūšį, nesunai-kinant didelės gamtinės vertės,
- pašaro ar šieno išvežimas,
- tinkamas stačių šlaitų tvarkymas,
- tręšimo režimas,
- pesticidų naudojimo apribojimai.

2) Didelės ganyklų sistemos

Reikalavimas – žolynų išlaikymas ir vienas ar keli iš šių reikalavimų:

- didelės ganyklos (ganymo laikas, didžiausias galvijų skaičius),

(*) Praktikai taikomas 43 straipsnio 12 dalies c punkte nurodytas skaičiavimas.

- ganymas ar kalnų piemenavimas,
- vietos ar tradicinių veislių naudojimas ganymui daugiamečiuose žolynuose.

III. Ekologiniu požiūriu svarbioms vietovėms lygiavertės praktikos rūšys:

Reikalavimas – vykdoma bet kuri iš toliau pateikiamų praktikos rūšių bent ariamosios žemės procentinėje dalyje, nustatytoje pagal 46 straipsnio 1 dalį.

- 1) Ekologinis žemės atidėjimas
- 2) Didelės gamtinės vertės vietovių, „Natura 2000“ arba kitų biologinės įvairovės apsaugos teritorijų apsauginių juostų suformavimas, be kita ko, palei gyvatvores ir tekančio vandens telkinius
- 3) Nedarbiamų apsauginių juostų ir laukų ribų tvarkymas (pjovimo (kirtimo) režimas, vietos ar nurodytų veislių žolių ir (arba) sėjos režimas, atsėjimas regiono veislėmis, pesticidų nenaudojimas, mėšlo ir (arba) mineralinių trąšų neišmetimas, nelaistymas, dirvožemio sandarinimo nenaudojimas)
- 4) Laukiniams gyvūnams ar konkrečiai faunai skirtų pakraščių, laukuose esančių juostų ir plotų tvarkymas (žole apsėti pakraščiai, lizdų apsauga, laukinių gėlių juostos, vietos sėklų mišiniai, nenuimami pasėliai)
- 5) Kraštovaizdžio elementų (medžių, gyvatvorių augalų, miškingos pakrančių augalijos, akmenų sienų (žemės pylimų), griovių ir tvenkinių) tvarkymas (genėjimas, nukarpymas, datos, būdai, atstatymas)
- 6) Ariamosios durpingos ar šlapios dirvos apsėjimas žole (nenaudojant trąšų ir augalų apsaugos produktų)
- 7) Auginimas ariamojoje žemėje nenaudojant trąšų (mineralinių trąšų ir mėšlo) ir (arba) augalų apsaugos produktų, nelaistant, dvejus metus iš eilės toje pačioje vietoje nesėjant tos pačios rūšies pasėlių (*)
- 8) Ariamosios žemės pertvarkymas į ekstensyviai naudojamus daugiamečius žolynus

X PRIEDAS

46 straipsnio 3 dalyje nurodyti perskaičiavimo ir svorio koeficientai

Elementai	Perskaičiavimo koeficientas	Svorinis koeficientas	Ekologinis požiūris
Pūdymui palikta žemė			
Žemės pylimai			
Kraštovaizdžio elementai			
Apsauginės juostos			
Žemės ūkio ir miškininkystės plotų hektarai			
Prie miško pakraščių esančių reikalavimus atitinkančių hektarų juostos			
Trumpos rotacijos želdinių plotai			
32 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodyti įveisto miško plotai			
Tarpinių pasėlių arba žaliosios dangos plotai			
Plotai, užsodinti azotą fiksuojančiais pasėliais			

XI PRIEDAS

Atitikties lentelė,
nurodyta 72 straipsnio 2 dalyje

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
1 straipsnis	1 straipsnis	—
2 straipsnis	4 straipsnis	—
3 straipsnis	5 straipsnis	—
4 straipsnio 1 dalis	—	91 straipsnis
4 straipsnio 2 dalis	—	95 straipsnis
5 straipsnis	—	93 straipsnis
6 straipsnio 1 dalis	—	94 straipsnis
6 straipsnio 2 dalis	—	—
7 straipsnis	—	—
8 straipsnis	7 straipsnio	—
9 straipsnis	—	—
10 straipsnis	—	—
10a straipsnis	—	—
10b straipsnis	—	—
10c straipsnis	—	—
10d straipsnis	—	—
11 straipsnis	8 straipsnis	26 straipsnio 1 ir 2 dalys
11 straipsnio 3 dalis	8 straipsnio 2 dalis	—
11a straipsnis	8 straipsnio 3 dalis	—
12 straipsnio 1 ir 2 dalys	—	12 straipsnis
12 straipsnio 3 dalis	—	14 straipsnis
12 straipsnio 4 dalis	—	—
13 straipsnis	—	13 straipsnio 2 dalis
14 straipsnis	—	67 straipsnis
15 straipsnis	—	68 straipsnio 1 ir 2 dalys
16 straipsnis	—	69 straipsnis
17 straipsnis	—	70 straipsnis
18 straipsnis	—	71 straipsnis
19 straipsnis	—	72 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
20 straipsnis	—	74 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
21 straipsnis	—	74 straipsnio 4 dalis
22 straipsnis	—	96 straipsnis
23 straipsnis	—	97 straipsnis
24 straipsnis	—	99 straipsnis
25 straipsnis	—	100 straipsnis
26 straipsnis	—	61 straipsnis
27 straipsnio 1 dalis	—	102 straipsnio 3 dalis
27 straipsnio 2 dalis	—	47 straipsnis
27 straipsnio 3 dalis	—	68 straipsnio 3 dalis
28 straipsnio 1 dalis	10 straipsnis	—
28 straipsnio 2 dalis	9 straipsnio 3 dalis	—
28 straipsnio 3 dalis	31 straipsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčiai	—
29 straipsnis	—	75 straipsnis
30 straipsnis	—	60 straipsnis
31 straipsnis	—	2 straipsnio 2 dalis
32 straipsnis	15 straipsnis	—
33 straipsnis	—	—
34 straipsnio 2 dalis	32 straipsnio 2 ir 4 dalys	—
35 straipsnis	33 straipsnis	—
36 straipsnis	—	—
37 straipsnis	12 straipsnis	—
38 straipsnis	—	—
39 straipsnio 1 dalis	32 straipsnio 6 dalis	—
39 straipsnio 2 dalis	35 straipsnio 3 dalis	—
40 straipsnio 1 dalis	6 straipsnio 1 dalis	—
41 straipsnio 1 dalis	30 straipsnio 1 dalis	—
41 straipsnio 2 dalis	30 straipsnio 3 ir 6 dalys	—
41 straipsnio 3 dalis	30 straipsnio 3 dalis ir 7 dalies a punktas	—
41 straipsnio 4 dalis	—	—
41 straipsnio 5 dalis	30 straipsnio 10 dalis	—
41 straipsnio 6 dalis	—	—
42 straipsnis	31 straipsnio 1 dalies b punktas	—
43 straipsnio 1 dalis	34 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	—

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
43 straipsnio 2 dalis	—	
43 straipsnio 3 dalis	34 straipsnio 4 dalis	—
44 straipsnis	—	—
45 straipsnis	—	—
46 straipsnis	—	—
47 straipsnis	—	—
48 straipsnis	—	—
49 straipsnis	—	—
50 straipsnis	—	—
51 straipsnis	—	—
52 straipsnis	—	—
53 straipsnis	—	—
54 straipsnis	—	—
55 straipsnis	—	—
56 straipsnis	—	—
57 straipsnis	—	—
57a straipsnis	20 straipsnis ir VII priedas	—
58 straipsnis	—	—
59 straipsnis	—	—
60 straipsnis	—	—
61 straipsnis	—	—
62 straipsnis	—	—
63 straipsnis	—	—
64 straipsnis	—	—
65 straipsnis	—	—
66 straipsnis	—	—
67 straipsnis	—	—
68 straipsnis	—	—
69 straipsnis	—	—
70 straipsnis	—	—
71 straipsnis	—	—
72 straipsnis	—	—
73 straipsnis	—	—
74 straipsnis	—	—

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
75 straipsnis	—	—
76 straipsnis	—	—
77 straipsnis	—	—
78 straipsnis	—	—
79 straipsnis	—	—
80 straipsnis	—	—
81 straipsnis	—	—
82 straipsnis	—	—
83 straipsnis	—	—
84 straipsnis	—	—
85 straipsnis	—	—
86 straipsnis	—	—
87 straipsnis	—	—
88 straipsnis	56 straipsnis	—
89 straipsnis	57 straipsnis	—
90 straipsnis	58 straipsnis	—
91 straipsnis	59 straipsnis	—
92 straipsnis	60 straipsnis	—
93 straipsnis	—	—
94 straipsnis	—	—
95 straipsnis	—	—
96 straipsnis	—	—
97 straipsnis	—	—
98 straipsnis	—	—
99 straipsnis	—	—
100 straipsnis	—	—
101 straipsnis	—	—
102 straipsnis	—	—
103 straipsnis	—	—
104 straipsnis	—	—
105 straipsnis	—	—
106 straipsnis	—	—
107 straipsnis	—	—
108 straipsnis	—	—

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
109 straipsnis	—	—
110 straipsnis	—	—
111 straipsnis	—	—
112 straipsnis	—	—
113 straipsnis	—	—
114 straipsnis	—	—
115 straipsnis	—	—
116 straipsnis	—	—
117 straipsnis	—	—
118 straipsnis	—	—
119 straipsnis	—	—
120 straipsnis	—	—
121 straipsnis	16 ir 17 straipsniai	—
121a straipsnis	—	98 straipsnio antra pastraipa
122 straipsnis	—	—
123 straipsnis	—	—
124 straipsnio 1 – 5, 7 ir 8 dalys	—	—
124 straipsnio 6 dalis	—	98 straipsnio pirma pastraipa
125 straipsnis	—	—
126 straipsnis	—	—
127 straipsnis	—	—
128 straipsnis	—	—
129 straipsnis	—	—
130 straipsnis	—	—
131 straipsnis	—	—
132 straipsnis	18 ir 19 straipsniai	—
133 straipsnis	—	—
133a straipsnis	37 straipsnis	—
134 straipsnis (išbrauktas)	—	—
135 straipsnis (išbrauktas)	—	—
136 straipsnis	—	—
137 straipsnis	—	—
138 straipsnis	3 straipsnis	—
139 straipsnis	13 straipsnis	—
140 straipsnis	67 straipsnis	—

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
141 straipsnis	71 straipsnis	—
142 straipsnio a– q ir s punktai	70 straipsnis	—
142 straipsnio r punktas	69 straipsnis	—
143 straipsnis	—	—
144 straipsnis	—	—
145 straipsnis	—	—
146 straipsnis	72 straipsnis	—
146a straipsnis	—	—
147 straipsnis	73 straipsnis	—
148 straipsnis	—	—
149 straipsnis	74 straipsnis	—
I priedas	I priedas	—
II priedas	—	II priedas
III priedas	—	II priedas
IV priedas	III priedas	—
V priedas	—	—
VI priedas	—	—
VII priedas	IV priedas	—
VIII priedas	II priedas	—
IX priedas	—	—
X priedas	—	—
XI priedas	—	—
XII priedas	—	—
XIII priedas	—	—
XIV priedas	—	—
XV priedas	—	—
XVI priedas	—	—
XVII priedas	—	—
XVIIa priedas	—	—

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1308/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 straipsnio pirmą pastraipą ir 43 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus teisėkūros procedūra priimamo akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽⁴⁾,

kadangi:

(1) Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“ nustatyti galimi bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP), kuri bus įgyvendinama po 2013 m., uždaviniai, tikslai ir kryptys. Atsižvelgiant į debatų dėl to komunikato rezultatus, BŽŪP turėtų būti reformuota nuo 2014 m. sausio 1 d. Minėta reforma turėtų apimti visas pagrindines BŽŪP priemones, įskaitant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007 ⁽⁵⁾. Atsižvelgiant į reformos mastą, tikslinga panaikinti tą reglamentą ir jį pakeisti nauju reglamentu dėl bendro žemės ūkio produktų rinkos organizavimo. Įgyvendinant reformą taip pat turėtų būti kiek įmanoma suderintos, racionalizuotos ir supaprastintos nuostatos, visų pirma tos

nuostatos, kurios taikomos keliems žemės ūkio sektoriams; to būtų galima pasiekti, be kita ko, užtikrinant, kad Komisija deleguotaisiais aktais galėtų priimti neesmines tų priemonių nuostatas;

(2) į šį reglamentą turėtų būti įtrauktos visos pagrindinės bendro žemės ūkio produktų rinkų organizavimo nuostatos;

(3) siekiant užtikrinti, kad bendra rinkos organizavimo forma būtų taikoma visiems Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) (toliau kartu – Sutartys) I priede išvardytiems žemės ūkio produktams, kaip reikalaujama SESV 40 straipsnio 1 dalyje, šis reglamentas turėtų būti taikomas visiems tiems produktams;

(4) reikėtų aiškiai išdėstyti, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ⁽⁶⁾ ir pagal jį priimtos nuostatos turėtų būti iš esmės taikomi šiame reglamente nustatytiems priemonėms. Visų pirma Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 yra nustatytos nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi su BŽŪP susijusiomis nuostatomis nustatytų pareigų, įskaitant patikras, administracinių priemonių taikymą ir administracines nuobaudas tuo atveju, kai nesilaikoma reikalavimų, ir yra nustatytos su užstato pateikimu bei grąžinimu ir nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimu susijusios taisyklės;

(5) pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį Taryba patvirtina priemones dėl kainų, rinkliavų, pagalbos ir kiekybinių apribojimų nustatymo. Siekiant aiškumo, tuo atveju, kai taikoma SESV 43 straipsnio 3 dalis, šiame reglamente turėtų būti aiškiai nurodyta, kad Taryba priemones priims vadovaudamasi minėtu teisiniu pagrindu;

(6) siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti tam tikrus neesminius šio reglamento elementus, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

⁽¹⁾ 2012 m. kovo 8 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ OL C 191, 2012 6 29, p. 116 ir OL C 44, 2013 2 15, p. 158.

⁽³⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 174.

⁽⁴⁾ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje)

⁽⁵⁾ 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1234/2007, nustatantis bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas) (OL L 299, 2007 11 16, p. 1).

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, ir panaikinant Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

- (7) šiame reglamente turėtų būti nustatytos su tam tikrais sektoriais susijusios tam tikros apibrėžtys. Siekiant atsižvelgti į ryžių sektoriaus specifinius ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamos su ryžių sektoriumi susijusios apibrėžtys tiek, kiek būtina šioms apibrėžtims atnaujinti atsižvelgiant į rinkos pokyčius;
- (8) šiame reglamente daromos nuorodos į Kombinuotosios nomenklatūros produktų aprašymą ir jos pozicijas bei subpozicijas. Iš dalies pakeitus Bendrojo muitų tarifo nomenklatūrą gali reikėti ateityje techniškai priderinti šį reglamentą. Siekiant atsižvelgti į tokius pakeitimus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų padaryti reikiami techniniai patikslinimai. Siekiant aiškumo ir paprastumo turėtų būti panaikintas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 234/79 ⁽¹⁾, kuriame numatyti tokie įgaliojimai, o tie įgaliojimai turėtų būti įtraukti į šį reglamentą;
- (9) reikėtų nustatyti grūdų, ryžių, cukraus, sausųjų pašarų, sėklų, vyno, alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių, linų ir kanapių, vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių, bananų, pieno ir pieno produktų ir šilkaverpių prekybos metus ir juos kiek įmanoma pritaikyti prie kiekvieno iš tų produktų biologinio gamybos ciklo;
- (10) siekiant stabilizuoti rinkas ir užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, buvo sukurta diferencijuota rinkos rėmimo skirtinguose sektoriuose sistema ir pradėtos taikyti tiesioginės paramos sistemos, atsižvelgiant į skirtingus kiekvieno iš šių sektorių poreikius ir į skirtingų sektorių tarpusavio priklausomybę. Tos priemonės – tai valstybės intervencija arba paramos privačiam sandėliavimui išmokos. Rinkos rėmimo priemonės reikėtų taikyti ir toliau, tačiau jos turėtų būti racionalizuotos ir supaprastintos;
- (11) turėtų būti nustatytos galvijienos, kiaulienos, avienos ir ožkienos sektoriuose taikytinos Sąjungos skerdenų klasifikavimo, identifikavimo ir pateikimo skalės kainų registravimo ir intervencijos priemonių taikymo tuose sektoriuose tikslais. Be to, nustatant tokias Sąjungos skales siekiama didinti rinkos skaidrumą;
- (12) siekiant aiškumo ir skaidrumo, nuostatos dėl valstybės intervencijos turėtų turėti bendrą struktūrą, tačiau kartu turėtų būti tęsiama kiekviename sektoriuje vykdoma politika. Tuo tikslu referencines ribines kainas tikslinga atskirti nuo intervencinių kainų ir pastarąsias apibrėžti.
- Tai darant ypatingai svarbu aiškiai nurodyti, kad tik valstybės intervencijos atveju taikomas intervencinės kainos atitinka taikomas nustatytas kainas, nurodytas PPO susitarimo dėl žemės ūkio 3 priedo 8 dalies (t. y. rinkos kainos parama) pirmajame sakinyje. Šiomis aplinkybėmis turėtų būti laikoma, kad intervencija į rinką gali būti valstybės intervencija arba kitokia intervencija, kurią vykdančios netaikomi *ex-ante* nustatyti kainų rodikliai;
- (13) atsižvelgiant į tvarką, kuri taikyta laikantis ankstesnio bendro rinkų organizavimo principų ir įgytą patirtį, prireikus kiekviename sektoriuje valstybės intervencijos sistemą turėtų būti galima taikyti tam tikrais metų laikotarpiais, kuriais ji turėtų būti taikoma nuolat arba pradėdama taikyti atsižvelgiant į rinkos kainas;
- (14) valstybės intervencijos kaina turėtų būti nustatyta kaina už tam tikrą kai kurių produktų kiekį, o kitais atvejais ta kaina turėtų būti nustatoma konkurso būdu, kai konkursas rengiamas atsižvelgiant į tvarką, taikytą laikantis ankstesnio bendro rinkų organizavimo principų, ir į įgytą patirtį;
- (15) šiame reglamente turėtų būti numatyta galimybė realizuoti produktus, supirktus taikant valstybės intervenciją. Tokių priemonių turėtų būti imtasi taip, kad būtų išvengta rinkos sutrikimų ir kad būtų užtikrintos vienodos galimybės įsigyti prekių bei vienodos pirkėjų teisės;
- (16) dabartinei pagal BŽŪP priimtai maisto paskirstymo labiausiai nepasiturintiems Sąjungos asmenims programai turėtų būti priimtas atskiras reglamentas, pagrįstas tos programos socialinės sanglaudos tikslais. Vis dėlto, šiame reglamente reikėtų numatyti nuostatą dėl leidimo realizuoti intervenciniuose sandėliuose saugomus produktus sudarant galimybes juos naudoti pagal tą programą;
- (17) kad būtų pasiektas rinkos pusiausvyros atkūrimo ir rinkos kainų stabilizavimo tikslas, gali reikėti skirti pagalbą tam tikrų žemės ūkio produktų privačiam sandėliavimui. Siekiant sudaryti sąlygas rinkos skaidrumui, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl sąlygų, kuriomis ji, atsižvelgdama į padėtį rinkoje, gali nuspręsti skirti paramą privačiam sandėliavimui, nustatymo;
- (18) siekiant užtikrinti, kad produktai, supirkti taikant valstybės intervenciją arba už kuriuos skiriama parama privačiam sandėliavimui, būtų tinkami ilgalaikiam sandėliavimui ir būtų geros ir tinkamos prekinės kokybės, ir kad valstybės intervencijos ir privačiojo sandėliavimo išlaidų efektyvumo užtikrinimo tikslais būtų atsižvelgta į atskirų sektorių specifinius ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais be

⁽¹⁾ 1979 m. vasario 5 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 234/79 dėl žemės ūkio produktams taikomos Bendrojo muitų tarifo nomenklatūros patikslinimo tvarkos (OL L 34, 1979 2 9, p. 2).

- šiam reglamente nustatytų reikalavimų nustatomi reikalavimai ir sąlygos, kuriuos tie produktai turi atitikti, susiję su jų kokybe ir atitiktimi paramos skyrimo reikalavimams;
- (19) siekiant atsižvelgti į grūdų ir žaliavinių ryžių sektorių specifinius ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomi su tų produktų supirkimu ir pardavimu susiję kokybės kriterijai;
- (20) siekiant užtikrinti tinkamus sandėliavimo pajėgumus ir valstybės intervencijos sistemos veiksmingumą išlaidų efektyvumo, paskirstymo ir galimybių ūkio subjektams ja pasinaudoti atžvilgiu, taip pat siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikyta pasibaigus sandėliavimo laikotarpiui realizuojamų produktų, supirktų taikant valstybės intervenciją, kokybė, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriuose nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti visų produktų, kuriems taikoma valstybės intervencija, sandėliavimo vietos, produktų sandėliavimo už juos atsakingose valstybėse narėse arba už jų ribų taisyklės, muitų bei visų kitų pagal BŽŪP skirtinų arba surinktinių sumų taikymo tiems produktams taisyklės;
- (21) siekiant užtikrinti, kad privatusis sandėliavimas turėtų norimą poveikį rinkai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl taisyklių ir sąlygų, taikytinų tais atvejais, kai sandėliuojamas kiekis yra mažesnis nei nurodytasis sutartyje; dėl išankstinių išmokų skyrimo sąlygų; ir dėl produktų, kuriems taikomos privačiojo sandėliavimo sutartys, pakartotinio pardavimo arba kitokio realizavimo sąlygų;
- (22) siekiant užtikrinti, kad valstybės intervencijos ir privačiojo sandėliavimo sistemos tinkamai veiktų, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl konkurso procedūrų taikymo ir kuriais nustatomos papildomos sąlygos, kurias turi įvykdyti ūkio subjektai, ir ūkio subjektui taikomas reikalavimas pateikti užstatą;
- (23) siekiant atsižvelgti į technikos raidą ir į galvijienos, kiaulienos, avienos ir ožkienos sektorių poreikius, taip pat į poreikį standartizuoti skirtingų produktų pateikimą, kad būtų padidintas rinkos skaidrumas, pagerintas kainų registravimas ir rinkos intervencinių priemonių taikymas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais patikslinamos ir atnaujinamos tuose sektoriuose taikytinos Sąjungos skerdenų klasifikavimo skalės ir nustatomos tam tikros susijusios papildomos nuostatos bei nukrypti leidžiančios nuostatos;
- (24) reikėtų skatinti, kad mokyklinio amžiaus vaikai vartotų vaisius ir daržoves, taip pat pieną bei pieno produktus, siekiant, kad ilgam laikui padidėtų tų produktų dalis vaikų mityboje tuo metu, kai formuojasi jų mitybos įpročiai, taip prisidedant prie BŽŪP tikslų pasiekimo, visų pirma rinkų stabilizavimo ir tų produktų pasiūlos šiuo metu ir ateityje užtikrinimo. Todėl reikėtų skatinti Sąjungos pagalbą, kuria visiškai arba taikant bendro finansavimo formą finansuojamas tokių produktų tiekimas vaikams švietimo įstaigose;
- (25) siekiant užtikrinti patikimą Sąjungos skatinimo vartoti vaisius ir daržoves ir skatinimo vartoti pieną mokyklose programų biudžeto valdymą, reikėtų nustatyti atitinkamas kiekvienos programos nuostatas. Sąjungos pagalba neturėtų pakeisti esamų nacionalinių vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programų bei pieno vartojimo skatinimo mokyklose programų finansavimo. Atsižvelgiant į biudžeto apribojimus, valstybėms narėms vis dėlto turėtų būti suteikta galimybė savo finansinį įnašą į tokias programas pakeisti privačiojo sektoriaus įnašais. Kad vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programos būtų veiksmingos, gali reikėti papildomų priemonių, už kurias jos galėtų skirti nacionalinę pagalbą. Programose dalyvaujančios valstybės narės turėtų viešai skelbti apie Sąjungos pagalbos subsidijuojamąjį vaidmenį;
- (26) siekiant skatinti vaikų sveikos mitybos įpročius ir užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama vaikams, reguliariai lankantiems valstybių narių administruojamas arba pripažintas švietimo įstaigas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus su vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programa susijusius aktus dėl papildomų kriterijų, kuriais remiantis būtų skiriama pagalba, pagalbos paraiškų teikėjų tvirtinimo ir atrankos, taip pat dėl nacionalinių ar regioninių strategijų rengimo ir papildomų priemonių;
- (27) siekiant užtikrinti veiksmingą bei tikslingą Sąjungos lėšų naudojimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus su vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programa susijusius aktus dėl pagalbos perskirstymo valstybėms narėms remiantis gautomis pagalbos paraiškomis metodo, išlaidų atitikties Sąjungos pagalbos skyrimo reikalavimams, įskaitant galimybę nustatyti tokių išlaidų bendrą viršutinę ribą; taip pat dėl valstybių narių prievolės stebėti ir vertinti jų vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programų veiksmingumą;
- (28) siekiant didinti informuotumą apie vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais reikalaujama, kad vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programoje dalyvaujančios valstybės narės viešai skelbtų apie Sąjungos pagalbos subsidijuojamąjį vaidmenį;

- (29) siekiant atsižvelgti į kintančias pieno produktų vartojimo tendencijas, pieno produktų rinkos naujoves ir pokyčius, produktų prieinamumą įvairiose Sąjungos rinkose ir maistingumo aspektus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus su pieno vartojimo skatinimo mokyklose programa susijusius aktus dėl produktų, kurie atitinka programos reikalavimus; dėl valstybių narių nacionalinių arba regioninių strategijų, įskaitant, kai taikoma, papildomas priemones; ir dėl programos stebėsenos ir vertinimo;
- (30) siekiant užtikrinti, kad Sąjungos pagalbai gauti būtų atrinkti tinkami paramos gavėjai bei pareiškėjai ir kad ta pagalba būtų naudojama efektyviai ir veiksmingai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl taisyklių, susijusių su paramos gavėjų ir pareiškėjų atitiktimi pagalbos skyrimo reikalavimams; dėl reikalavimo, pagal kurį pareiškėjus turi patvirtinti valstybės narės; dėl pieno produktų naudojimo ruošiant patiekalus švietimo įstaigose;
- (31) siekiant užtikrinti, kad pagalbos paraiškų teikėjai laikytųsi savo įsipareigojimų, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl reikalavimų, susijusių su užstato pateikimu išankstinės pagalbos išmokos mokėjimo atveju;
- (32) siekiant didinti informuotumą apie pieno vartojimo skatinimo mokyklose programą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl sąlygų, kurių laikydamosi valstybės narės turi viešai skelbti apie savo dalyvavimą toje programoje ir apie tai, kad ta programa yra subsidijuojama Sąjungos;
- (33) siekiant užtikrinti, kad pagalba atsispindėtų produktų kainoje, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl kainų stebėsenos įgyvendinant pieno vartojimo skatinimo mokyklose programą nustatymo;
- (34) finansavimas Sąjungos lėšomis būtinas siekiant paskatinti pripažintas gamintojų organizacijas, gamintojų organizacijų asociacijas arba tarpšakines organizacijas parengti darbo programas, kuriomis būtų siekiama tobulinti alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių gamybą ir prekybą šiais produktais. Todėl šiame reglamente reikėtų numatyti, kad Sąjungos parama skiriama laikantis nustatytų pagal atitinkamas darbo programas vykdomos veiklos prioritetų. Tačiau, siekiant didesnio tokių programų veiksmingumo, bendrą finansavimą reikėtų mažinti;
- (35) siekiant užtikrinti, kad Sąjungos pagalba, teikiama alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriaus gamintojų organizacijoms, gamintojų organizacijų asociacijoms arba tarpšakinėms organizacijoms siekiant gerinti alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių produkcijos kokybę, būtų naudojama efektyviai ir veiksmingai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl specialių priemonių, kurias būtų galima finansuoti Sąjungos pagalbos lėšomis, ir veiklos bei išlaidų, kurioms negalėtų būti finansuojamos; dėl mažiausios Sąjungos lėšomis skiriamo finansavimo sumos konkrečioms sritims; dėl reikalavimo pateikti užstatą; ir dėl kriterijų, į kuriuos turi atsižvelgti valstybės narės atrinkdamos ir tvirtindamos darbo programas;
- (36) šiame reglamente vaisiai ir daržovės, skirti tiesioginiam vartojimui, ir skirti perdirbti vaisiai bei daržovės, turėtų būti reglamentuojami atskirai nuo perdirbtų vaisių ir daržovių. Su veiklos fondais, veiklos programomis ir Sąjungos finansine parama susijusios taisyklės turėtų būti taikomos tik pirmajai kategorijai, ir abi vaisių ir daržovių rūšys toje kategorijoje traktuojami panašiu būdu;
- (37) užauginamas vaisių ir daržovių kiekis yra neprognozuojamas, ir šie produktai greitai genda. Net nedidelis perteklius gali labai sutrikdyti rinką. Todėl reikėtų nustatyti krizių valdymo priemones, kurios ir toliau turėtų būti įtraukiamos į veiklos programas;
- (38) auginant vaisius ir daržoves bei jais prekiaujant turėtų būti visapusiškai atsižvelgiama į aplinkosaugos aspektus, įskaitant auginimo metodus, atliekų tvarkymą ir iš rinkos pašalintų produktų realizavimą, visų pirma susijusius su vandens kokybės apsauga, biologinės įvairovės išsaugojimu ir kaimo vietovių išlaikymu;
- (39) visose valstybėse narėse visų sektorių gamintojų grupių kūrimąsi reikėtų remti pagal kaimo plėtros politiką. Todėl speciali parama vaisių ir daržovių sektoriui turėtų būti nutraukta;
- (40) siekiant vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms suteikti didesnę atsakomybę už jų finansinius sprendimus ir nukreipti joms skirtus viešuosius išteklius ateities reikalavimams vykdyti, reikia nustatyti tų išteklių naudojimo sąlygas. Tinkamas sprendimas – gamintojų organizacijų ir jų asociacijų įkurtų veiklos fondų bendras finansavimas. Tam tikrais atvejais turėtų būti leidžiamos papildomos finansavimo galimybės. Veiklos fondai turėtų būti naudojami tik veiklos programoms vaisių ir daržovių sektoriuje finansuoti. Siekiant kontroliuoti Sąjungos išlaidas, reikėtų nustatyti veiklos fondus įkūrusioms gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms teikiamos pagalbos aukščiausią ribą;

- (41) regionuose, kuriuose vaisių ir daržovių sektoriaus gamybos organizavimas yra menkas, turėtų būti leidžiama skirti papildomus nacionalinius finansinius įnašus. Valstybėms narėms, kurių padėtis ypač nepalanki struktūriniu atžvilgiu, tokius įnašus turėtų kompensuoti Sąjunga;
- (42) siekiant užtikrinti veiksmingą, tikslingą ir tvarų vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų ir jų asociacijų rėmimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, susijusius su veiklos fondais ir veiklos programomis, veiklos programų nacionaline programa ir nacionaline strategija, dėl prievolės stebėti ir vertinti nacionalinės programos ir nacionalinių strategijų veiksmingumą; dėl Sąjungos finansinės paramos; dėl krizių prevencijos ir valdymo priemonių; ir dėl nacionalinės finansinės paramos;
- (43) svarbu numatyti vyno sektoriui skirtas paramos priemonės, kuriomis būtų sustiprinamos konkurencingos struktūros. Nors šias priemones turėtų nustatyti ir finansuoti Sąjunga, valstybėms narėms turėtų būti suteikta laisvė pasirinkti reikiamą priemonių rinkinį, geriausiai atitinkantį jų regioninių įstaigų poreikius, prirėmus atsižvelgiant į regionų ypatumus, ir tas priemones įtraukti į nacionalines paramos programas. Už tokių programų įgyvendinimą turėtų būti atsakingos valstybės narės;
- (44) viena pagrindinių pagal nacionalines paramos programas tinkamų finansuoti priemonių turėtų būti Sąjungos vynu pardavimo skatinimas ir jų rinkodara. Parama inovacijoms gali padidinti Sąjungos vynuogių produktų perkamumą ir konkurencingumą. Atsižvelgiant į restruktūrizavimo ir konversijos veiklos teigiamą struktūrinį poveikį vyno sektoriui, šią veiklą ir toliau reikėtų finansuoti. Be to, parama turėtų būti teikiama investicijoms į vyno sektorių, kuriomis siekiama gerinti įmonių ekonominius rezultatus. Parama šalutiniams produktams distiliuoti turėtų būti teikiama valstybėms narėms, kurios šia priemone norėtų pasinaudoti siekdamos užtikrinti vyno kokybę ir kartu apsaugoti aplinką;
- (45) siekiant skatinti atsakingą požiūrį į krizines situacijas, pagal paramos vyno sektoriui programas turėtų būti galima remti prevencines priemones, pavyzdžiui, derliaus draudimą, savitarpio pagalbos fondus ir neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimą;
- (46) nuostatos dėl paramos vynmedžių augintojams paskiriant teises į išmokas, jei dėl tokios paramos valstybės narės nusprendė, tapo galutinai įtvirtintos nuo 2015 finansinių metų pagal Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 103n straipsnį ir laikantis toje nuostatoje nustatytų sąlygų;
- (47) siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendinti valstybių narių paramos vyno sektoriui programų tikslai ir kad Sąjungos lėšos būtų naudojamos efektyviai ir veiksmingai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, susijusius su taisyklėmis dėl atsakomybės už išlaidas, patirtas nuo dienos, kurią Komisijai pateikiamos paramos programos arba paramos programų pakeitimai, iki dienos, kurią jos gali būti pradėtos taikyti; taisyklėmis dėl paramos programų turinio ir išlaidų, administracinių bei personalo sąnaudų ir veiksmų, kurie gali būti įtraukti į valstybių narių paramos programas, taip pat sąlygų, taikomų mokėjimams per tarpininkus paramos derliui apdrausti atveju, ir galimybės atlikti tokius mokėjimus; taisyklėmis dėl reikalavimo pateikti užstatą išankstinės išmokos mokėjimo atveju; taisyklėmis dėl tam tikrų terminų vartojimo; dėl viršutinės ribos, taikomos vynuogių atsodinimo, atliekamo dėl sveikatos apsaugos arba fitosanitarinių priežasčių, išlaidoms nustatymo; taisyklėmis dėl dvigubo projektų finansavimo išvengimo; taisyklėmis, pagal kurias gamintojai įpareigojami pašalinti vyno gamybos šalutinius produktus, tam tikrus aktus, susijusius su to įpareigojimo išimtimis siekiant išvengti papildomos administracinės naštos, susijusius su taisyklėmis dėl savanoriško distiliuotojų sertifikavimo; ir taisyklėmis, kuriomis valstybėms narėms būtų sudaryta galimybė sudaryti sąlygas tinkamam paramos priemonių veikimui;
- (48) bitininkystei būdinga gamybos sąlygų ir produktyvumo įvairovė, taip pat tiek gamybos, tiek pardavimo etape veiklą vykdančių ūkio subjektų išsisklaidymas ir įvairovė. Be to, atsižvelgiant į pastaraisiais metais keliose valstybėse narėse didėjantį bičių šeimų tam tikro pobūdžio susirgimų skaičių ir ypač į varozės išplitimą, taip pat į dėl tos ligos kylančias su medaus gamyba susijusias problemas, veiksmų vis dar turi būti imamasi Sąjungos lygmeniu, nes varozės negalima visiškai išnaikinti ir ji turi būti gydoma naudojant patvirtintus produktus. Atsižvelgiant į tokias aplinkybes ir siekiant pagerinti bitininkystės produktų gamybą ir jų pardavimą Sąjungoje, kas trejus metus turėtų būti rengiamos tam sektoriui skirtos nacionalinės programos, kurių tikslas – pagerinti bendras bitininkystės produktų gamybos ir pardavimo sąlygas. Šias nacionalines programas turėtų iš dalies finansuoti Sąjunga;
- (49) turėtų būti nurodytos priemonės, kurios gali būti įtrauktos į bitininkystės programas. Siekiant užtikrinti, kad Sąjungos pagalbos sistema būtų pritaikyta atsižvelgiant į naujausius pokyčius ir kad finansuojamos priemonės būtų veiksmingos gerinant bendras bitininkystės produktų gamybos ir pardavimo sąlygas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais priemonių sąrašas būtų atnaujinamas pritaikant esamas priemones arba papildomai įtraukiant kitų priemonių;

- (50) siekiant užtikrinti, kad bitininkystei skirtos Sąjungos lėšos būtų naudojamos veiksmingai ir efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl dvigubo finansavimo tarp valstybių narių bitininkystės programų ir kaimo plėtros programų išvengimo ir pagrindo, kuriuo remiantis kiekvienai programoje dalyvaujančiai valstybei narei skiriama Sąjungos finansinė parama;
- (51) pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 73/2009 ⁽¹⁾ išmokos už apynių plotus atsietos nuo 2010 m. sausio 1 d. Siekiant apynių augintojų organizacijoms sudaryti sąlygas tęsti savo veiklą kaip anksčiau, reikėtų nustatyti specialią nuostatą, pagal kurią atitinkamose valstybėse narėse už tą pačią veiklą būtų skiriamos lygiavertės sumos. Siekiant užtikrinti, kad teikiant pagalbą būtų finansuojamas gamintojų organizacijų tikslų įgyvendinimas, kaip nustatyta šiame reglamente, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pagalbos paraiškų, taisyklių, susijusių su pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančiais apynių plotais, ir dėl pagalbos apskaičiavimo;
- (52) Sąjungos pagalba už šilkaverpių auginimą turėtų būti atsieta ir įtraukta į tiesioginių išmokų sistemą, laikantis kituose sektoriuose taikomo pagalbos teikimo metodo;
- (53) skiriant pagalbą už Sąjungoje pagamintą ir pašarams naudojamą nugriebtą pieną ir nugriebto pieno miltelius ir už perdirbimą į kazeiną ir kazeinatus rinka buvo remiama neveiksmingai, todėl šią pagalbą reikėtų nutraukti ir nebetaikyti kazeino ir kazeinatus naudojimo sūrio gamyboje taisyklių;
- (54) sprendimas nutraukti pereinamojo laikotarpio draudimą sodinti vynmedžius Sąjungos lygiu grindžiamas tuo, kad pasiekti pagrindiniai 2008 m. Sąjungos vyno rinkos organizavimo tikslai, visų pirma panaikintas ilgalaikis struktūrinis vyno gamybos perteklius ir laipsniškai gerinamas konkurencingumas bei vyno sektoriaus rinkos orientavimas Sąjungoje. Tokie teigiami pokyčiai įvyko gerokai sumažinus vynmedžiais apsodintų plotų Sąjungoje, pasitraukus mažiau konkurencingiems gamintojams ir laipsniškai nutraukiant tam tikrų rinkos paramos priemonių taikymą ir panaikinant paskatas ekonomiškai nepagrįstoms iniciatyvoms. Sumažinus tiekimo pajėgumus ir teikiant paramą struktūrinėms priemonėms bei skatinant vyno eksportą buvo sudarytos sąlygos geriau prisitaikyti prie mažėjančios paklausos Sąjungos lygmeniu, atsiradusios laipsniškai mažėjant suvartojimui tradiciškai vyną gaminančiose valstybėse narėse;
- (55) tačiau laipsniško paklausos didėjimo pasaulio rinkos lygiu perspektyvos teikia paskatą padidinti tiekimo pajėgumus, todėl per ateinančią dešimtmetį reikėtų pasodinti naujų vynmedžių. Nors pagrindinio tikslo – didinti Sąjungos vyno sektoriaus konkurencingumą – turėtų būti siekiama tam, kad nebūtų prarasta rinkos dalis pasaulio rinkoje, pernelyg greitas naujų vynmedžių sodinimo didėjimas reaguojant į prognozuojamus tarptautinės paklausos pokyčius gali vėl paskatinti pernelyg didelių tiekimo pajėgumų susidarymą vidutinės trukmės laikotarpiu ir gali daryti socialinį poveikį bei poveikį aplinkai tam tikrose vyno gamybos vietovėse. Siekiant užtikrinti tvarkingą vynmedžių sodinimo didėjimą 2016–2030 m. laikotarpiu Sąjungos lygmeniu turėtų būti nustatyta nauja vynmedžių sodinimo valdymo sistema, kurią sudarytų leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarka;
- (56) pagal šią naują sistemą leidimai sodinti vynmedžius gamintojams gali būti išduodami nemokamai ir po trejų metų turėtų nustoti galioti, jeigu yra nepanaudojami. Taip būtų prisidedama prie to, kad vyno gamintojai, kuriems leidimai išduodami, sparčiai ir tiesiogiai jais pasinaudotų ir tokiu būdu būtų išvengta spekuliacijų;
- (57) naujų vynmedžių sodinimo didėjimas turėtų būti ribojamas apsauginiu mechanizmu Sąjungos lygiu, grindžiamu valstybių narių pareiga kasmet suteikti galimybę gauti leidimų naujiems vynmedžiams sodinti, kurie sudarytų 1 % apsodintų vynmedžiais plotų ir tuo pačiu sudaryti sąlygas lankstumui, kad būtų atsižvelgiama į konkrečias kiekvienos valstybės narės aplinkybes. Valstybės narės turėtų galėti nuspręsti leisti apsodinti mažesnius plotus nacionaliniu arba regionų lygiais, įskaitant vietovių lygį, kurios atitinka konkrečių saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų reikalavimus, remiantis objektyviais ir nediskriminuojančiais motyvais, tuo pačiu užtikrinant, kad nustatyti apribojimai būtų didesni kaip 0 % ir nebūtų pernelyg ribojantys palyginti su siekiamais tikslais;
- (58) siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų suteikiami nediskriminuojant, turėtų būti nustatyti tam tikri kriterijai, ir ypač tais atvejais, kai bendras hektarų skaičius, suteikiamas valstybių narių leidimais, viršija bendrą hektarų skaičių, dėl kurių gamintojai pateikė prašymus;

⁽¹⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

- (59) gamintojams, kurie išnaikina turimus vynuogynų plotus, leidimai turėtų būti suteikiami automatiškai, pateikus paraišką ir neatsižvelgiant į naujų vynuogynų sodinimo apsauginį mechanizmą, kadangi tokiu būdu neprisidedama prie bendro vynuogynų plotų padidėjimo. Konkretuose plotuose, kurie atitinka vynu su saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografine nuoroda gamybos reikalavimus, valstybės narės turėtų galėti apriboti tokių leidimų atsodinti suteikimą remdamosi pripažintų ir atstovaujамųjų profesinių organizacijų rekomendacijomis;
- (60) ši nauja leidimų sodinti vynuogynus išdavimo tvarka neturėtų būti taikoma valstybėms narėms, kurios netaiko Sąjungos pereinamojo laikotarpio sodinimo teisių tvarkos, ir turėtų būti neprivaloma toms valstybėms narėms, kuriose, nors sodinimo teisės taikomos, vynuogynais apsodintų plotų yra mažiau nei tam tikra viršutinė riba;
- (61) siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo buvusios sodinimo teisių tvarkos prie naujos tvarkos, ypač siekiant išvengti pernelyg didelio sodinimo atvejų skaičiaus prieš pradėdant veikti naujai tvarkai, turėtų būti išdėstytos pereinamojo laikotarpio nuostatos. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta tam tikrų galimybių lanksčiai spręsti dėl sodinimo teisių pakeitimo į leidimus paraiškų pateikimo termino laikotarpiu nuo 2015 m. gruodžio 31 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.;
- (62) siekiant užtikrinti suderintą ir veiksmingą naujos leidimų sodinti vynuogynus tvarkos įgyvendinimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl šios tvarkos išimčių taikymo tam tikro pobūdžio vynuogynų sodinimui sąlygų, taisyklių, susijusių su atitikties leidimo suteikimo reikalavimams ir prioriteto suteikimo kriterijais, papildomų tinkamumo finansuoti ir prioriteto suteikimo kriterijų nustatymo, vynuogynų, kurie turi būti išnaikinti, koegzistavimo su naujai pasodintais vynuogynais ir motyvų, kuriais remdamosi valstybės narės gali apriboti leidimų atsodinti suteikimą;
- (63) siekiant užtikrinti naujos tvarkos taisyklių laikymąsi, turėtų būti vykdoma veiksminga sodinimo be leidimų kontrolė;
- (64) prekybos žemės ūkio produktais standartų taikymas gali padėti pagerinti tokių produktų gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas bei tų produktų kokybę. Todėl tokių standartų taikymas yra naudingas gamintojams, prekybininkams ir vartotojams;
- (65) atsižvelgiant į Komisijos komunikatą dėl žemės ūkio produktų kokybės politikos ir paskesnių debatų rezultatus, tikslinga toliau taikyti konkretiems sektoriams arba produktams skirtus prekybos standartus, siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir prisidėti gerinant žemės ūkio produktų gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas ir tų produktų kokybę;
- (66) prekybos standartams turėtų būti nustatytos horizontalaus pobūdžio nuostatos;
- (67) prekybos standartai turėtų būti skirstomi į konkretiems sektoriams ar produktams taikomas privalomas taisykles ir neprivalomas nustatytuosius apibūdinimus, kurie turi būti nustatomi tam tikram sektoriui ar produktui;
- (68) prekybos standartai iš principo turėtų būti taikomi visiems atitinkamiems žemės ūkio produktams, kurie parduodami Sąjungoje;
- (69) šiame reglamente turėtų būti pateikiamas sektorių ir produktų, kuriems gali būti taikomi prekybos standartai, sąrašas. Tačiau, siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir į poreikį gerinti žemės ūkio produktų kokybę bei jų gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl to sąrašo keitimo, laikantis griežtų sąlygų;
- (70) siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir gerinti tam tikrų žemės ūkio produktų gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas, taip pat jų kokybę, ir siekiant prisitaikyti prie nuolat kintančių rinkos sąlygų, kintančių vartotojų poreikių ir atitinkamų tarptautinių standartų pokyčių, ir siekiant išvengti kliūčių produktų naujovėms, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų nustatomi tam tikruose sektoriuose arba tam tikriems produktams visais prekybos etapais taikomi prekybos standartai, nuo tokių standartų leidžiančios nukrypti nuostatos ir tokių standartų taikymo išimtys. Prekybos standartuose turėtų būti atsižvelgiama, *inter alia*, į natūralias ir esmines atitinkamų produktų savybes, taip išvengiant sukelti didelių atitinkamo produkto įprastos sudėties pokyčių. Be to, prekybos standartuose turėtų būti atsižvelgiama į galimą riziką, kad vartotojai bus suklaidinti dėl jų lūkesčių ir suvokimo. Dėl nuo standartų leidžiančių nukrypti nuostatų ir standartų išimčių neturėtų atsirasti papildomų sąnaudų, kurias patirtų vien tik ūkininkai;
- (71) siekiant, kad rinkai nesunkiai būtų tiekiami standartinės ir pakankamai geros kokybės produktai, turėtų būti taikomi prekybos standartai, kurie visų pirma turėtų būti susiję su techninėmis apibrėžtimis, klasifikavimu, pateikimu, žymėjimu ir ženkliniu, pakavimu, gamybos metodu, konservavimu, sandėliavimu, vežimu, susijusiais administraciniais dokumentais, sertifikavimu ir laiko terminais, vartojimo ir realizavimo apribojimais;

- (72) atsižvelgiant į tai, kad gamintojai yra suinteresuoti informuoti apie produkto savybes bei ūkininkavimo ypatybes ir kad vartotojai yra suinteresuoti gauti tinkamos ir skaidrios informacijos apie produktą, kiekvienu atskiru atveju turėtų būti įmanoma nustatyti ūkininkavimo vietą ir (arba) kilmės vietą atitinkamu geografiniu lygmeniu, kartu atsižvelgiant į kai kurių sektorių, visų pirma perdirbtų žemės ūkio produktų sektoriaus, specifinius ypatumus;
- (73) turėtų būti numatytos specialios iš trečiųjų šalių importuojamiems produktams taikomos taisyklės, jei trečiojoje šalyse galiojančiomis nacionalinėmis nuostatomis leidžiama nukrypti nuo prekybos standartų ir jei užtikrinamas jų lygiavertiškumas Sąjungos teisės aktams. Taip pat tikslinga nustatyti prekybos standartų taikymo iš Sąjungos eksportuojamiems produktams taisyklės;
- (74) vaisių ir daržovių sektoriaus produktais, kurie yra skirti parduoti vartotojui švieži, gali būti prekiaujama tik tuo atveju, jeigu jie yra geros ir tinkamos prekinės kokybės ir yra nurodyta jų kilmės šalis. Siekiant užtikrinti, kad tas reikalavimas būtų deramai taikomas, taip pat siekiant atsižvelgti į tam tikras specifines situacijas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl tam tikrų nuo to reikalavimo leidžiančių nukrypti nuostatų;
- (75) visoje Sąjungoje turėtų būti vykdoma kokybės politika apynių sektoriaus produktams taikant sertifikavimo procedūrą ir draudžiant prekybą tais produktais, kuriems nebuvo išduotas sertifikatas. Siekiant užtikrinti, kad tas reikalavimas būtų deramai taikomas, taip pat siekiant atsižvelgti į tam tikras specifines situacijas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl leidžiančių nukrypti priemonių siekiant patenkinti tam tikrų trečiųjų šalių prekybos reikalavimus arba priemonių, taikomų specialiosios paskirties produktams;
- (76) tam tikriems sektoriams ir produktams taikomos apibrėžtys, pavadinimai ir prekiniai pavadinimai yra svarbūs aspektai nustatant konkurencijos sąlygas. Todėl reikėtų nustatyti tiems sektoriams ir (arba) produktams taikomas apibrėžtis, nuorodas ir prekinius pavadinimus, kurie turėtų būti naudojami tik Sąjungoje prekiaujant susijusius reikalavimus atitinkančiais produktais;
- (77) siekiant pritaikyti tam tikrų produktų apibrėžtis ir prekinius pavadinimus pagal poreikius, atsirandančius dėl kintančių vartotojų poreikių, techninės pažangos ar poreikio diegti produkto inovacijas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų keičiamos apibrėžtys ir prekiniai pavadinimai, nustatomos nuo jų leidžiančios nukrypti nuostatos ir jų taikymo išimty;
- (78) Siekiant užtikrinti, kad ūkio subjektai ir valstybės narės aiškiai ir tiksliai suprastų tam tikriems sektoriams nustatytas apibrėžtis ir prekinius pavadinimus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl jų detalaus išdėstymo ir taikymo taisyklių;
- (79) siekiant atsižvelgti į specifinius kiekvieno produkto arba sektoriaus ypatumus, įvairius pardavimo etapus, technines sąlygas, galimus didelius praktinius sunkumus, taip pat analizės metodų tikslumą ir pakartojamumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus nustatančius vienam ar keliems konkreitiems standartams taikomą leistiną nuokrypį, kurį viršijus visa produktų partija laikoma neatitinkančia to standarto;
- (80) turėtų būti nustatyti tam tikri vynininkystės metodai ir vyno gamybos apribojimai, visų pirma susiję su kupažavimu ir trečiųjų šalių kilmės tam tikrų rūšių vynuogių misos, vynuogių sulčių ir šviežių vynuogių naudojimui. Kad užtikrintų atitiktį tarptautiniams standartams, Komisija, nustatydamą papildomus vynininkystės metodus, turėtų atsižvelgti į Tarptautinės vynuogių ir vyno organizacijos (OIV) rekomenduojamus vynininkystės metodus;
- (81) turėtų būti nustatytos vyninių vynuogių veislių klasifikavimo taisyklės, pagal kurias valstybės narės, pagaminančios daugiau kaip 50 000 hektolitrus per metus, turėtų ir toliau būti atsakingos už vyninių vynuogių veislių, iš kurių jų teritorijoje gali būti gaminamas vinas, klasifikavimą. Kai kurių vyninių vynuogių veislių reikėtų neįtraukti;
- (82) valstybės narės turėtų turėti galimybę toliau taikyti ar priimti tam tikras nacionalines taisykles dėl tepųjų riebalų kokybės lygių;
- (83) vyno sektoriuje valstybėms narėms turėtų būti leidžiama riboti tam tikrų vynininkystės metodų naudojimą ar juos drausti ir taikyti griežtesnius apribojimus jų teritorijoje gaminamiems vynams, ir turėtų būti leidžiama naudoti nepatvirtintus vynininkystės metodus eksperimentiniais tikslais;
- (84) siekiant užtikrinti tinkamą ir skaidrų su prekybos standartais susijusių nacionalinių taisyklių taikymą tam tikriems produktams ir sektoriams, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl tokių prekybos standartų taikymo sąlygų, taip pat sąlygų, kuriomis galima laikyti, pateikti į apyvartą ir naudoti produktus, gautus taikant eksperimentinius metodus, nustatymo;

- (85) be prekybos standartų turėtų būti nustatyti neprivalomi kokybės apibūdinimai, siekiant užtikrinti, kad apibūdinimai, kuriais apibūdinamos tam tikros produkto savybės arba ūkininkavimo ar perdirbimo požymiai, nebūtų netinkami naudojami prekybos vietoje ir kad jais vartotojai galėtų pasitikėti nustatydami įvairias produkto ypatybes. Atsižvelgiant į šio reglamento tikslus ir siekiant aiškumo šiame reglamente turėtų būti išvardyti esami neprivalomi kokybės apibūdinimai;
- (86) valstybėms narėms turėtų būti leista nustatyti taisykles, susijusias su vyno produktų, kurie neatitinka šio reglamento reikalavimų, realizavimu. Siekiant užtikrinti tinkamą ir skaidrų nacionalinių taisyklių, reglamentuojančių vyno produktus, taikymą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos vyno produktų, kurie neatitinka šio reglamento reikalavimų, naudojimo sąlygos;
- (87) kad būtų atsižvelgiama į padėtį rinkoje ir prekybos standartų bei tarptautinių standartų pokyčius, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomas papildomas neprivalomas nustatytasis apibūdinimas ir jo taikymo sąlygos, kuriais iš dalies keičiamos neprivalomo nustatytojo apibūdinimo vartojimo sąlygos ir kuriais panaikinamas neprivalomas nustatytasis apibūdinimas;
- (88) siekiant atsižvelgti į tam tikrų sektorių ypatybes ir vartotojų lūkesčius, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų nustatomi išsamūs reikalavimai, taikomi papildomo nustatytojo apibūdinimo nustatymui;
- (89) siekiant užtikrinti, kad neprivalomais nustatytais apibūdinimais charakterizuojami produktai atitiktų taikytinas vartojimo sąlygas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl neprivalomų nustatytųjų apibūdinimų vartojimo papildomų taisyklių;
- (90) siekiant atsižvelgti į specifinius Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių prekybos ypatumus ir tam tikrų žemės ūkio produktų ypatingą pobūdį, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų apibrėžiama, kokiomis sąlygomis laikoma, kad importuojamų produktų atitiktis Sąjungos reikalavimams dėl prekybos standartų yra lygiavertė, ir kuriomis leidžiama taikyti priemones, kuriomis nukrypstama nuo taisyklių, kad produktai Sąjungoje turi būti parduodami tik pagal tokius standartus, taip pat dėl prekybos standartų taikymo iš Sąjungos eksportuojamiems produktams taisyklių;
- (91) su vynu susijusios nuostatos turėtų būti taikomos atsižvelgiant į tarptautinius susitarimus, sudarytus pagal SESV;
- (92) Sąjungoje vartojama rūšinių vynu sąvoka pagrįsta, *inter alia*, specifinėmis savybėmis, priskiriamomis vyno geografinėi kilmei. Tokie vynai vartotojams nurodomi saugomomis kilmės vietos nuorodomis ir geografinėmis nuorodomis. Kad būtų galima parengti skaidresnę ir išsamesnę sistemą teiginiui apie atitinkamų produktų kokybę pagrįsti, reikėtų nustatyti tvarką, pagal kurią kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos paraiškos būtų nagrinėjamos pagal metodiką, atitinkančią Sąjungos horizontaliąją kokybės politiką, taikomą maisto produktams, išskyrus vyną ir spiritinius gėrimus, išdėstytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾;
- (93) siekiant išsaugoti specifines vynu, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, kokybės savybes, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama taikyti griežtesnes taisykles;
- (94) kad vyno kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos būtų saugomos Sąjungoje, jos turėtų būti pripažintos ir registruotos Sąjungos lygmeniu pagal Komisijos nustatytas procedūrinės taisykles;
- (95) turėtų būti sudarytos sąlygos saugoti trečiųjų šalių kilmės vietos nuorodas ir geografines nuorodas, jeigu jos yra saugomos kilmės šalyje;
- (96) registracijos tvarka turėtų būti tokia, kad bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, turintis teisėtą interesą valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje, galėtų naudotis savo teisėmis pranešdamas apie savo prieštaravimus;
- (97) registruotos kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos turėtų būti saugomos, kad nebūtų naudojamos reikalavimus atitinkančių produktų geru vardu. Siekiant skatinti sąžiningą konkurenciją ir neklaidinti vartotojų, tokią apsaugą taip pat turėtų būti galima suteikti tiems produktams ir paslaugoms, kuriems šis reglamentas netaikomas, įskaitant Sutarčių I priede nenurodytus produktus ir paslaugas;
- (98) siekiant atsižvelgti į esamą įvairių ženklavimo tvarką, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl leidimo naudoti vyninių vynuogių veislės pavadinimą, kuriame yra nurodyta saugoma kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda arba kurį sudaro saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda;

⁽¹⁾ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012 12 14, p. 1).

- (99) siekiant atsižvelgti į specifinius gamybos konkrečioje geografinėje vietovėje ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, nustančius konkrečios geografinės vietovės ribų nustatymo papildomus kriterijus ir su gamyba konkrečioje geografinėje vietovėje susijusių apribojimų ir leidžiančių nukrypti nuostatų;
- (100) siekiant užtikrinti produktų kokybę bei atsekamumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl sąlygų, pagal kurias į produktų specifikacijas gali būti įtraukti papildomi reikalavimai;
- (101) siekiant užtikrinti teisėtų gamintojų arba ūkio subjektų teisių ir interesų apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pareiškėjų, galinčių teikti kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos paraiškas, tipų; sąlygų, kurių turi būti laikomasi teikiant kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos paraišką, Komisijos atliekamo tikrinimo, prieštaravimo procedūros ir dėl saugomos kilmės vietos nuorodos ar saugomos geografinės nuorodos pakeitimo, panaikinimo ir nuorodos tipo pakeitimo procedūrų; paraiškoms, susijusioms su kelioms valstybėms bendra geografine vieta, taikomų sąlygų; sąlygų, taikomų su trečiosios šalies geografinėmis vietovėmis susijusioms paraiškoms; datos, nuo kurios taikoma apsauga arba jos pakeitimas; ir sąlygų, susijusių su produktų specifikacijų pakeitimais;
- (102) siekiant užtikrinti tinkamą apsaugos lygį, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl apribojimų, susijusių su saugomu pavadinimu;
- (103) siekiant užtikrinti, kad šio reglamento nuostatų taikymas vynų pavadinimams, kuriems apsauga suteikta iki 2009 m. rugpjūčio 1 d. arba kurių apsaugos paraiškos buvo pateiktos iki tos dienos, nedarytų nepagrįsto poveikio ūkio subjektams ir kompetentingoms valdžios institucijoms, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pereinamojo laikotarpio taisyklių, susijusių su tais vynų pavadinimais; dėl vynų, pateiktų rinkai arba paženklintų iki nurodytos datos; ir dėl produktų specifikacijų pakeitimų;
- (104) tam tikri terminai yra tradiciškai vartojami Sąjungoje teikti vartotojams informaciją apie vynų savybes ir kokybę, papildant saugomų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų teikiamą informaciją. Siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą bei sąžiningą konkurenciją ir išvengti vartotojų klaidinimo, tokiems tradiciniams terminams Sąjungoje turėtų būti galima taikyti apsaugą;
- (105) siekiant užtikrinti tinkamą apsaugos lygį, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl saugotino tradicinio termino kalbos ir rašybos;
- (106) siekiant užtikrinti teisėtų gamintojų ir ūkio subjektų teisių apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pareiškėjų, galinčių teikti tradicinio termino apsaugos paraiškas, tipo; dėl tradicinio termino pripažinimo paraiškos galiojimo sąlygų; dėl prieštaravimo siūlomam tradicinio termino apsaugai priešasčių; dėl apsaugos masto, įskaitant santykį su prekių ženklais, saugomais tradiciniais terminais, saugomomis kilmės vietos nuorodomis ar geografinėmis nuorodomis, homonimais ar tam tikrų vyninių vynuogių pavadinimais; dėl tradicinio termino panaikinimo priešasčių; dėl paraiškos arba prašymo pateikimo datos; ir dėl procedūrų, kurių turi būti laikomasi tradicinio termino apsaugos paraiškos atžvilgiu, įskaitant Komisijos atliekamą tikrinimą, prieštaravimo procedūras ir panaikinimo bei keitimo procedūras;
- (107) siekiant atsižvelgti į specifinius Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių prekybos ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kuriomis tradicinius terminus galima vartoti produktams iš trečiųjų šalių apibūdinti ir numatomos susijusios nukrypti leidžiančios nuostatos;
- (108) vyno sektoriaus produktų, kuriems taikomas šis reglamentas, aprašymas, pavadinimas ir pateikimas, gali turėti didelę įtaką jų pardavimui. Valstybių narių įstatymų, kuriais reglamentuojamas vyno sektoriaus produktų ženklavimas, skirtumai gali trukdyti sklandžiam vidaus rinkos veikimui. Todėl reikėtų nustatyti taisykles, kuriomis būtų atsižvelgta į teisėtus vartotojų ir gamintojų interesus. Dėl šios priežasties reikėtų nustatyti su ženklinimu ir pateikimu susijusias Sąjungos taisykles;
- (109) siekiant užtikrinti atitiktį esamai ženklinimo tvarkai, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos išimtinės aplinkybės, kuriomis leidžiama neženklinti terminais „saugoma kilmės vietos nuoroda“ arba „saugoma geografinė nuoroda“;
- (110) siekiant atsižvelgti į specifinius vyno sektoriaus ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl ženklinimo duomenų, išskyrus numatytuosius šiame reglamente, pateikimo ir naudojimo; dėl tam tikrų privalomų duomenų ir neprivalomų duomenų; ir dėl pateikimo;

- (111) siekiant užtikrinti teisėtų ūkio subjektų interesų apsaugą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl laikino vynu, kuriems suteikta kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda ir kurių kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda atitinka būtinus reikalavimus, ženklinimo ir pateikimo;
- (112) siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta ūkio subjektams, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų dėl vyno, kuris pateiktas rinkai ir paženklintas pagal atitinkamas taisykles, taikytas iki 2009 m. rugpjūčio 1 d.;
- (113) siekiant atsižvelgti į specifinius Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių prekybos vyno sektoriaus produktais ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo ženklinimo ir pateikimo taisyklių eksportuoti skirtų produktų atveju, kai to reikia dėl atitinkamos trečiosios šalies teisės;
- (114) kad pasibaigus kvotų sistemos galiojimui būtų išlaikyta tinkama cukraus gamybos įmonių ir cukrinių runkelių augintojų teisių ir prievolių pusiausvyra, vis dar bus reikalingos specialios priemonės. Todėl turėtų būti nustatytos tipinės tarp jų sudarytus rašytinius tarpšakinis susitarimus reglamentuojančios nuostatos;
- (115) dėl 2006 m. cukraus režimo reformos Sąjungos cukraus sektoriuje įvyko esminių pokyčių. Kad cukrinių runkelių augintojai galėtų baigti prisitaikyti prie naujos padėties rinkoje ir poreikio labiau orientuotis į sektoriaus rinką, dabartinės cukraus kvotų sistemos taikymas turėtų būti pratęstas iki jos panaikinimo 2016–2017 prekybos metų pabaigoje;
- (116) siekiant atsižvelgti į specifinius cukraus sektoriaus ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl cukraus sektoriuje vartojamų terminų techninių apibrėžčių atnaujinimo; dėl runkelių pirkimo sąlygų, nustatytų šiame reglamente atnaujinimo; ir dėl tolesnių taisyklių, pagal kurias nustatomas įmonei pristatomo cukraus bendrasis svoris, taros svoris ir cukraus kiekis, ir dėl cukraus išspaudų;
- (117) pastarojo meto patirtis parodė, kad reikia specialių priemonių, kad būtų užtikrintas pakankamas cukraus tiekimas Sąjungos rinkai likusiu cukraus kvotų taikymo laikotarpiu;
- (118) siekiant atsižvelgti į specifinius cukraus sektoriaus ypatumus ir užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų šalių interesus, taip pat atsižvelgiant į būtinybę išvengti bet kokio rinkos sutrikdymo, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl pirkimo sąlygų ir tiekimo sutarčių; dėl runkelių pirkimo sąlygų, išdėstytų šiame reglamente, atnaujinimo; ir dėl kriterijų, kuriuos cukraus gamybos įmonės turi taikyti runkelių pardavėjams paskirstydamos runkelių kiekį, kuriam turi būti taikomos prieš sąją sudarytos tiekimo sutartys;
- (119) siekiant atsižvelgti į technikos raidą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomas produktų, kuriems gaminti gali būti naudojamas pramoninis cukrus, pramoninė izogliukozė ar pramoninis inulino sirupas, sąrašas;
- (120) siekiant užtikrinti, kad patvirtintos cukrų, izogliukozę ar inulino sirupą gaminančios ar perdirbančios įmonės vykdytų joms nustatytus įpareigojimus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos tokių įmonių patvirtinimo ir jo atšaukimo taisyklės, taip pat administracinių nuobaudų taikymo kriterijai;
- (121) siekiant atsižvelgti į specifinius cukraus sektoriaus ypatumus ir užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų šalių interesus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl terminų, vartojamų apibūdinant kvotų sistemos veikimą, reikšmių; ir dėl pardavimo į atokiausius regionus sąlygų;
- (122) siekiant užtikrinti, kad augintojams būtų tiesiogiai taikomas sprendimas į kitus metus perkelti tam tikrą produkcijos kiekį, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl cukraus kiekio perkėlimo į kitus metus;
- (123) kad būtų galima geriau valdyti vynmedžių auginimo pajėgumus, valstybės narės Komisijai turėtų pateikti savo gamybos pajėgumų sąrašą, sudarytą remiantis vynuogynų registru. Siekiant paskatinti valstybes nares pateikti tokį sąrašą, parama restruktūrizavimui ir konversijai turėtų būti skiriama tik sąrašą pateikusioms valstybėms narėms;
- (124) siekiant palengvinti valstybių narių gamybos pajėgumų stebėseną ir tikrinimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomas vynuogynų registro turinys ir išimty;
- (125) siekiant numatyti deramą atitinkamų produktų atsekamumo lygį, visų pirma siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą, turėtų būti reikalaujama, kad visi Sąjungos rinkos apyvartoje esantys vyno sektoriaus produktai, kuriems taikomas šis reglamentas, turėtų lydimuosius dokumentus;

- (126) siekiant palengvinti vyno produktų vežimą ir valstybių narių atliekamą tokių produktų tikrinimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl taisyklių, susijusių su lydimaisiais dokumentais ir jų naudojimu, su sąlygomis, kuriomis lydimasis dokumentas laikomas saugomas kilmės vietos nuorodas arba saugomas geografinės nuorodas patvirtinančiu dokumentu; dėl registro tvarkymo prievolės ir dėl jo naudojimo; dėl nustatymo, kas tvarko registrą, ir dėl prievolės tvarkyti registrą išimčių; ir dėl į registrą įtrauktinų operacijų;
- (127) atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisės aktų dėl oficialių rašytinių sutarčių nėra, valstybės narės, laikydamosi nacionalinės sutarčių teisės, gali nuspręsti nustatyti tokias sutartis privalomomis su sąlyga, kad tai darant būtų laikomasi Sąjungos teisės, visų pirma reikalavimo užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir bendrą rinkos organizavimą. Kadangi padėtis Sąjungos valstybėse narėse skiriasi, ir laikantis subsidiarumo principo, šis klausimas turėtų būti paliktas spręsti valstybėms narėms. Tačiau pieno ir pieno produktų sektoriuje, siekiant užtikrinti, kad tokios sutartys atitiktų tinkamus būtinuosius standartus, taip pat siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir bendrą rinkos organizavimą, tam tikros pagrindinės tokių sutarčių naudojimo sąlygos turėtų būti nustatytos Sąjungos lygmeniu. Dėl visų tokių pagrindinių sąlygų turėtų būti galima laisvai derėtis. Kadangi kai kurie pieno kooperatyvai galimai turi panašaus poveikio taisyklės savo įstatuose, paprastumo sumetimais jiems turėtų būti netaikomas reikalavimas sudaryti sutartį. Siekiant sustiprinti tokios sutarčių sistemos veiksmingumą valstybės narės turėtų nuspręsti, ar sutartys turėtų būti taikomos ir tuo atveju, kai iš ūkininkų pienui surenka ir perdirbimo įmonėms pristato tarpininkai;
- (128) siekiant užtikrinti perspektyvią gamybos plėtrą, taip užtikrinant deramą pieno sektoriaus ūkininkų gyvenimo lygį, turėtų būti padidinta jų galia derybose su perdirbimo įmonėmis, kad pridėtinė vertė tiekimo grandinėje būtų tinkamiau paskirstyta. Siekiant, kad tie BŽŪP tikslai būtų pasiekti, pagal SESV 42 straipsnį ir 43 straipsnio 2 dalį turėtų būti priimta nuostata dėl galimybės gamintojų organizacijoms, kurias sudaro pieno sektoriaus ūkininkai, ar jų asociacijoms kolektyviai derėtis su pienui, dėl visai jų narių žalio pieno produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių sąlygų, įskaitant kainas. Siekiant išlaikyti veiksmingą konkurenciją pieno rinkoje, šiai galimybei turėtų būti taikomi tinkami kiekybiniai apribojimai. Siekiant, kad nebūtų pakenkta veiksmingam kooperatyvų veikimui ir siekiant aiškumo, reikėtų nustatyti, kad tais atvejais, kai ūkininko narystė kooperatyve apima pareigą pristatyti žalią pienui, kuri taikoma viso ūkininko pagaminto pieno arba jo dalies atžvilgiu, ir šios pareigos vykdymo sąlygos nustatytos kooperatyvo įstatuose arba jais grindžiamose taisyklėse ir sprendimuose, dėl tų sąlygų neturėtų būti deramasi per gamintojų organizaciją;
- (129) atsižvelgiant į saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų svarbą, ypač pažeidžiamose kaimo vietovėse, ir siekiant užtikrinti visų pirma sūrių su saugoma kilmės vietos nuoroda ir saugoma geografine nuoroda pridėtinę vertę bei išlaikyti jų kokybę, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pieno kvotų sistema nustos galioti, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama tarpšakinei organizacijai, gamintojų organizacijai arba grupei, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1151/2012, paprašius taikyti taisyklės, kuriomis būtų reguliuojama visa tokio sūrio, pagaminto apibrėžtoje geografinėje vietovėje, pasiūla. Tokį prašymą turėtų paremti didžioji pieno gamintojų, kurie pagamina didžiąją dalį tam sūriui naudojamo pieno kiekio, dauguma, o tarpšakinių organizacijų ir grupių atveju – tai turėtų paremti didžioji sūrio gamintojų, pagaminančių didžiąją to sūrio dalį, dauguma;
- (130) kad Komisija galėtų stebėti pokyčius rinkoje, ji turi laiku gauti informaciją apie pristatyto žalio pieno kiekį. Todėl turėtų būti nustatyta, kad pirmasis supirkėjas reguliariai perduoda tokią informaciją valstybėms narėms ir kad valstybė narė tuos duomenis praneša Komisijai;
- (131) gamintojų organizacijos ir jų asociacijos gali naudingai prisidėti koncentruojant pasiūlą ir gerinant pardavimą, planavimą bei pritaikant gamybą prie paklausos, optimizuojant gamybos išlaidas ir stabilizuojant gamintojo kainas, atliekant mokslinius tyrimus, skleidžiant geriausios praktikos pavyzdžius ir teikiant techninę pagalbą, tvarkant šalutinius produktus ir valdant rizikos valdymo priemones, kuriomis gali naudotis jų nariai, taip padėdamos stiprinti gamintojų padėtį maisto grandinėje;
- (132) tarpšakinės organizacijos gali suvaidinti svarbų vaidmenį sudarant sąlygas tiekimo grandinės šalių dialogui, taip pat skleidžiant geriausios praktikos pavyzdžius ir rinkos skaidrumą;
- (133) todėl šiuo metu galiojančios gamintojų organizacijų, jų asociacijų, taip pat tarpšakinių organizacijų apibrėžimo ir pripažinimo taisyklės turėtų būti suderintos, racionalizuotos ir išplėstos, kad jose tam tikrų sektorių atveju būtų numatytas galimas pripažinimas, pateikus prašymą, pagal įstatus, parengtus vadovaujantis šiuo reglamentu. Visų pirma gamintojų organizacijų pripažinimo kriterijais

- ir įstatais turėtų būti užtikrinta, kad tokios organizacijos būtų kuriamos gamintojų iniciatyva ir būtų valdomos laikantis taisyklių, gamintojams nariams leidžiančių demokratiškai tikrinti savo organizacijos veiklą ir jos sprendimus;
- (134) šiuo metu įvairiuose sektoriuose galiojančios nuostatos, kuriose numatyta, kad valstybės narės tam tikromis sąlygomis gali tam tikras gamintojų organizacijų, jų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų taisykles taikyti ir toms organizacijoms nepriklausantiems ūkio subjektams, ir kuriomis didinamas gamintojų organizacijų, jų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų poveikis, yra veiksmingos, todėl turėtų būti suderintos, racionalizuotos, o į jų taikymo sritį įtraukti visi sektoriai;
- (135) turėtų būti numatyta galimybė patvirtinti tam tikras priemones, kurios padėtų lengviau pritaikyti pasiūlą prie rinkos poreikių ir kartu galėtų padėti stabilizuoti rinkas bei užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį;
- (136) siekiant paskatinti gamintojų organizacijas, gamintojų organizacijų asociacijas ir tarpšakines organizacijas imtis veiksmų, kuriais būtų sudarytos palankesnės sąlygos pasiūlai pritaikyti prie rinkos poreikių, išskyrus veiksmus, susijusius su pašalinimu iš rinkos, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl priemonių, kuriomis gerinama kokybė; skatinama geriau organizuoti gamybą, perdirbimą ir prekybą; sudaromos palankesnės sąlygos registruoti rinkos kainų tendencijas; ir sudaromos galimybės rengti trumpalaikes ir ilgalaikes prognozes remiantis taikomais gamybos būdais;
- (137) siekiant pagerinti vyno rinkos veikimą, valstybėms narėms turėtų būti sudarytos sąlygos įgyvendinti tarpšakinių organizacijų priimtus sprendimus. Tačiau į tokių sprendimų taikymo sritį neturėtų būti įtraukta veikla, kuri galėtų iškreipti konkurenciją;
- (138) kadangi oficialių rašytinių sutarčių naudojimui pieno sektoriuje taikomos atskiros nuostatos, tokių sutarčių naudojimas taip pat gali padėti sustiprinti ūkio subjektų kituose sektoriuose atsakomybę ir padidinti jų informuotumą apie poreikį geriau atsižvelgti į rinkos signalus, padidinti kainų pokyčių poveikį galutinei kainai ir pritaikyti pasiūlą prie paklausos, taip pat padėti išvengti tam tikros nesąžiningos komercinės praktikos. Kadangi nėra Sąjungos teisės aktų, susijusių su tokiomis sutartimis, valstybės narės, laikydamosi nacionalinės sutarčių teisės, gali nuspręsti privalomai naudoti tokias sutartis, su sąlyga, kad tai darant būtų laikomasi Sąjungos teisės ir visų pirma užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas ir bendras rinkos organizavimas;
- (139) siekiant užtikrinti perspektyvią gamybos plėtrą, taigi, deramą galvijienos ir alyvuogių aliejaus sektorių gamintojų, taip pat tam tikrų pasėlių kultūrų gamintojų gyvenimo lygį, turėtų būti padidinta jų galia derybose su tolesnės gamybos grandies ūkio subjektais, kad pridėtinė vertė tiekimo grandinėje būtų tinkamiau paskirstyta. Kad tie BŽŪP tikslai būtų pasiekti, pripažintos gamintojų organizacijos turėtų turėti galimybę derėtis, laikydamosi kiekybinių ribų, dėl jų narių produkcijos daliai ar visai produkcijai taikytinų tiekimo sutarčių sąlygų, įskaitant kainas, su sąlyga, kad šios organizacijos siekia vieno ar kelių tikslų koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus ir optimizuoti gamybos sąnaudas, ir su sąlyga, kad siekiant tų tikslų yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą, kad gamintojų organizacijos veikla būtų apskritai prisidedama prie SESV 39 straipsnio tikslų įgyvendinimo. Tai galima pasiekti, jeigu gamintojų organizacija vykdo tam tikrą konkrečią veiklą ir jeigu ši veikla yra reikšminga pagal atitinkamos gamybos apimtį ir gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudas;
- (140) siekiant užtikrinti pridėtinę vertę ir išlaikyti visų pirma vytinto kumpio su saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografine nuoroda kokybę, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama, laikantis griežtų sąlygų, taikyti taisykles siekiant reguliuoti tokio vytinto kumpio pasiūlą, jeigu tokioms taisyklėms pritaria didelė jo gamintojų dauguma ir atitinkamais atvejais kiaulių augintojai su tuo kumpiu susijusioje geografinėje vietovėje;
- (141) prievolė užregistruoti visas tiekimo sutartis dėl Sąjungoje užaugintų apynių yra sudėtinga priemonė, todėl jos turėtų būti atsisakyta;
- (142) siekiant užtikrinti, kad gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų tikslai ir atsakomybė būtų aiškiai apibrėžti ir kad būtų prisidėta prie jų veiksmų efektyvumo nesukuriant nereikalingos administracinės naštos ir nepažeidžiant asociacijų laisvės principo, visų pirma subjektų, kurie nėra tokių asociacijų nariai, atžvilgiu, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, susijusius su:
- taisyklėmis dėl konkrečių tikslų, kurių gali, turi arba neturi siekti tokios organizacijos ir asociacijos ir kuriais atitinkamais atvejais turėtų būti papildomi šiuo reglamentu nustatyti tikslai; taisyklėmis dėl tokių organizacijų ir asociacijų, organizacijų (išskyrus gamintojų organizacijas) įstatų, konkrečių sąlygų, taikomų tam tikrų sektorių

gamintojų organizacijų įstatams, įskaitant nukrypti leidžiančias nuostatas, tokių organizacijų ir asociacijų struktūros, narystės laikotarpio, dydžio, demokratinės atskaitomybės ir veiklos, taip pat ir susijungimų pasekmių; pripažinimo, pripažinimo panaikinimo ir sustabdymo sąlygų; pripažinimo, pripažinimo panaikinimo ir sustabdymo pasekmių, taip pat reikalavimų imtis taisomųjų veiksmų, jeigu nesilaikoma pripažinimo kriterijų;

tarptautinių organizacijų bei asociacijų ir taisyklių, susijusių su administracine pagalba tarpvalstybinio bendradarbiavimo atveju; sektorių, kuriuose gavus valstybių narių leidimą galima naudotis užsakomosiomis paslaugomis, ir veiklos, kuri gali būti vykdoma naudojantis užsakomosiomis paslaugomis, sąlygų ir pobūdžio ir organizacijų bei asociacijų teikiamų techninių priemonių; pagrindo, kuriuo remiantis apskaičiuojamas mažiausias būtinas organizacijų ir asociacijų tinkamos parduoti produkcijos kiekis arba vertė; taisyklių dėl žalio pieno kiekio, dėl kurio gamintojų organizacija veda derybas, apskaičiavimo, narių, kurie nėra gamintojai (gamintojų organizacijų atveju) ir gamintojų organizacijos (gamintojų organizacijų asociacijų atveju), priėmimo;

organizacijų tam tikrų taisyklių taikymo ne tik jų nariams ir ne narių mokamo privalomo narystės mokesčio, įskaitant tai, kaip tokios organizacijos naudoja ir paskirsto tokį mokestį, ir griežtesnių gamybos taisyklių, kurių taikymas gali būti išplėstas, sąrašą, papildomus reikalavimus dėl atstovaujamos, susijusias ekonomines zonas (įskaitant Komisijos atliekamą jų apibrėžimo tikrinimą), trumpiausius laikotarpius, kuriuos taisyklės turėtų galioti prieš jų taikymo išplėtimą, asmenis ar organizacijas, kuriems taisyklės gali būti taikomos arba kurių gali būti reikalaujama mokėti įnašus, ir sąlygas, kuriomis Komisija gali reikalauti, kad būtų atsisakyta leisti išplėsti taisyklių taikymą arba mokėti privalomus įnašus arba toks taisyklių taikymo išplėtimas ar privalomų įnašų mokėjimas būtų panaikintas;

- (143) prekybos srautų stebėjimas pirmiausia yra valdymo klausimas, kuris turėtų būti sprendžiamas lanksčiai. Sprendimas dėl licencijų reikalavimo įvedimo turėtų būti priimamas atsižvelgiant į tai, ar reikia licencijų, ar reikia valdyti atitinkamas rinkas ir visų pirma ar reikia stebėti atitinkamų produktų importą arba eksportą;
- (144) siekiant atsižvelgti į Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus ir į taikomus Sąjungos socialinius, aplinkos apsaugos ir gyvūnų gerovės standartus, į poreikį stebėti prekybos ir padėties rinkoje bei importo ir eksporto raidą, į poreikį patikimai valdyti rinką ir mažinti administracinę naštą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais būtų nustatytas produktų, kurių atveju būtina pateikti importo arba eksporto licenciją, sąrašas, taip pat nustatyti atvejai ir situacijos, kai pateikti importo arba eksporto licenciją nėra būtina;
- (145) siekiant numatyti kitus licencijų sistemos aspektus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, susijusius su taisyklėmis dėl: su licencija susijusių teisių ir prievolių, jos teisinių pasekmių ir atvejų, kai taikomas leistinas nuokrypis kalbant apie prievolės importuoti ar eksportuoti licencijoje nurodytą kiekį laikymąsi arba kai privaloma nurodyti kilmę, importo licencijos išdavimo arba produktų išleidimo į laisvą apyvartą, kurių atveju turi būti pateikiamas trečiosios šalies arba subjekto išduotas dokumentas, kuriuo paliudijama, *inter alia*, produktų kilmė, autentiškumas ir kokybės savybės; licencijos perdavimo arba jos perduodamumo apribojimų; papildomų sąlygų, taikomų kanapių importo licencijoms, ir valstybių narių tarpusavio administracinės pagalbos, siekiant išvengti sukčiavimo ir pažeidimų arba tokius sukčiavimo ir pažeidimų atvejus išnagrinėti, principo; ir atvejų ir situacijų, kai reikia pateikti užstatą, kuriuo užtikrinama, kad produktai bus importuojami ar eksportuojami licencijos galiojimo laikotarpiu, arba kai tokio užstato pateikti nereikia;
- (146) pagrindiniai žemės ūkio produktams taikomų muitų elementai, pagrįsti PPO susitarimais ir dvišaliais susitarimais, nustatyti Bendrajame muitų tarife. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai patvirtinti išsamiam importo muitų apskaičiavimui pagal tuos pagrindinius elementus skirtas priemones;
- (147) tam tikriems produktams toliau turėtų būti taikoma įvežimo kainų sistema. Siekiant užtikrinti tos sistemos veiksmingumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl deklaruotos siuntos įvežimo kainos teisingumo patikrinimo naudojant fiksuoto dydžio importo vertę ir nustatyti sąlygas, kuriomis reikalaujama pateikti užstatą;
- (148) siekiant išvengti neigiamo poveikio Sąjungos rinkai, kuri gali sukelti tam tikrų žemės ūkio produktų importas, arba tokių poveikį neutralizuoti, tokiems importuojamiems produktams turėtų būti taikomas papildomas muitas, jei tenkinamos tam tikros sąlygos;
- (149) tam tikromis sąlygomis tikslinga leisti pradėti naudoti ir administruoti importo tarifines kvotas, nustatytas pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose arba kituose Sąjungos teisės aktuose. Importo tarifinių kvotų atveju taikomu administravimo metodu turėtų būti deramai atsižvelgiama į esamos ir besiformuojančios Sąjungos gamybos, perdirbimo ir vartojimo rinkos aprūpinimo poreikius, susijusius su konkurencingumu, tiekimo užtikrintumu ir tęstinumu, ir į poreikį išsaugoti rinkos pusiausvyrą.

- (150) siekiant atitikti išpareigojimus, esančius susitarimuose, sudarytuose kaip dalis Urugvajaus raundo daugiašalių derybų dėl prekybos dėl 2 000 000 tonų kukurūzų ir 30 000 000 tonų sorgų importo į Ispaniją tarifinių kvotų, taip pat dėl 5 000 000 tonų kukurūzų importo į Portugaliją tarifinių kvotų, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos nuostatos, būtinos importui pagal tarifines kvotas vykdyti ir atitinkamais atvejais nuostatos dėl atitinkamų valstybių narių mokėjimo agentūrų importuotų kiekių viešojo sandėliavimo.
- (151) siekiant užtikrinti vienodas galimybes naudotis esamais tarifinės kvotos kiekiais ir taikyti vienodas sąlygas ūkio subjektams, kurie naudojami importo tarifine kvota, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais: nustatomos sąlygos ir atitikties reikalavimai, kurių turi laikytis ūkio subjektas, kad galėtų pateikti paraišką pagal tarifinę kvotą; nustatomos taisyklės, reglamentuojančios ūkio subjektų teisių perdavimą vieni kitiems ir prireikus apribojimus, kurie taikomi administruojamos tarifinės kvotos perdavimams; ir nustatoma, kad norint naudotis tarifine kvota reikia pateikti užstatą; prireikus numatomi tam tikri specifiniai tarifinės kvotos ypatumai, jai taikytini reikalavimai ar apribojimai, nustatyti tarptautiniame susitarime arba kitame susijusiam akte;
- (152) tam tikrais atvejais žemės ūkio produktams gali būti taikoma speciali importo tvarka trečiojoje šalyje, jei tie produktai atitinka tam tikras specifikacijas ir (arba) kainų sąlygas. Siekiant užtikrinti tinkamą tokios sistemos taikymą, būtinas importuojančios trečiosios šalys ir Sąjungos valdžios institucijų administracinis bendradarbiavimas. Tuo tikslu prie tokių produktų turėtų būti pridėtas Sąjungoje išduotas sertifikatas;
- (153) siekiant užtikrinti, kad eksportuojamiems produktams tam tikromis sąlygomis galėtų būti taikoma speciali importo į trečiąją šalį tvarka laikantis pagal SESV Sąjungos sudarytų tarptautinių susitarimų, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl reikalavimo, kad valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos, gavusios prašymą, po atitinkamų patikrų turėtų išduoti dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad sąlygos įvykdytos;
- (154) kad neteisėtai auginamos kanapės netrikdytų pluoštinių kanapių sektoriaus rinkos, šiame reglamente turėtų būti numatytos kanapių ir kanapių sėklų importo patikros, kuriomis užtikrinama, kad prie tokių produktų būtų pridėta tam tikrų garantijų dėl jų tetrahidrokanabinolio kiekio. Be to, ne sėjai skirtų kanapių sėklų importui ir toliau turėtų būti taikoma kontrolės sistema, kurioje numatyta atitinkamiems importuotojams taikyti leidimų tvarką;
- (155) visoje Sąjungoje vykdoma apynių sektoriaus produktų kokybės politika. Kalbant apie importuojamus produktus, į šį reglamentą turėtų būti įtrauktos nuostatos, užtikrinančios, kad būtų importuojami tik lygiaverčius minimalius kokybės reikalavimus atitinkantys produktai. Siekiant sumažinti administracinę naštą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus atvejais, kuriais neturėtų būti taikomi su lygiavertiškumo pažymos ir pakuotės ženkliniu susiję išpareigojimai;
- (156) Sąjunga su trečiosiomis šalimis yra sudariusi keletą susitarimų dėl lengvatinių sąlygų pateikti į rinką, pagal kuriuos toms šalims leidžiama palankiomis sąlygomis eksportuoti į Sąjungą cukranendrių cukrų. Tam tikrą laikotarpį turėtų būti išlaikytos susijusios nuostatos dėl rafinavimo įmonėms reikalingo rafinuoti skirto cukraus poreikio įvertinimo ir, esant tam tikroms aplinkybėms, importo licencijų rezervavimo tik didelį importuoto žaliavinio cukranendrių cukraus kiekį naudojančioms specializuotoms įmonėms, kurios laikomos nuolatinėmis rafinavimo įmonėmis Sąjungoje. Siekiant užtikrinti, kad importuotas rafinuoti skirtas cukrus būtų rafinuojamas pagal tuos reikalavimus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl su importo tvarkos veikimu susijusių terminų vartojimo; sąlygų ir atitikties reikalavimų, kurių turi laikytis ūkio subjektas, kad galėtų pateikti prašymą importo licencijai gauti, įskaitant garantijos pateikimą, ir skirtinų administracinių sankcijų taisyklių;
- (157) muitų sistema suteikia galimybę atsakyti visų kitų apsaugos priemonių prie Sąjungos išorės sienų. Vidaus rinka ir muitų mechanizmas išimtinėmis aplinkybėmis gali pasirodyti netinkami. Tokiais atvejais, kad Sąjungos rinka neliktų be apsaugos nuo galimų sutrikimų, Sąjungai turėtų būti suteikta galimybė nedelsiant imtis visų būtinų priemonių. Tokios priemonės turėtų atitikti tarptautinius Sąjungos išpareigojimus;
- (158) tikslinga numatyti galimybę sustabdyti laikinojo įvežimo ir išvežimo perdirbti tvarkos taikymą, kai dėl tokios tvarkos sutrikdoma arba gali būti sutrikdyta Sąjungos rinka;
- (159) eksporto į trečiąsias šalis grąžinamosios išmokos, grindžiamos kainų Sąjungoje ir pasaulinėje rinkoje skirtumu ir neviršijančios išpareigojimais PPO nustatytų ribų, turėtų būti išlaikytos kaip priemonė, kuri gali apimti tam tikrus produktus, kuriems taikomas šis reglamentas, kai vidaus rinkos sąlygos patenka į tų rinkos sąlygų,

- kurioms esant galima taikyti išimtines priemones, taikymo sritį. Subsidijuojamam eksportui turėtų būti taikomi vertės ir kiekio apribojimai ir, nedarant poveikio išimtinių priemonių taikymui, grąžinamosios išmokos turėtų būti lygios nuliui;
- (160) vertės apribojimų laikymasis turėtų būti užtikrinamas tuo metu, kai nustatomos eksporto grąžinamosios išmokos, stebint mokėjimus pagal taisykles, susijusias su Europos žemės ūkio garantijų fondu. Stebėsenai palengvinti eksporto grąžinamosios išmokos galėtų būti privaloma tvarka nustatomos iš anksto ir numatoma galimybė diferencijuotų grąžinamųjų išmokų atveju pakeisti paskirties vietą tam tikroje geografinėje vietoje, kuriai taikoma bendra eksporto grąžinamosios išmokos norma. Jeigu paskirties vieta pakeičiama, turėtų būti mokama faktinei paskirties vietai taikoma eksporto grąžinamoji išmoka, kuri neviršija iš anksto nustatyta paskirties vietai taikomos sumos;
- (161) kiekio apribojimų laikymąsi turėtų užtikrinti patikima ir veiksminga stebėsenos sistema. Šiuo tikslu eksporto grąžinamosios išmokos turėtų būti skiriamos, jeigu yra išduota eksporto licencija. Eksporto grąžinamosios išmokos turėtų būti skiriamos neviršijant nustatytų ribų, atsižvelgiant į konkretų kiekvieno atitinkamo produkto atvejį. Šios taisyklės išimtis turėtų būti leidžiama taikyti tik Sutarčių I priede neišvardytiems perdirbtiems produktams, kuriems netaikomi kiekio apribojimai. Reikėtų numatyti nuo valdymo taisyklių griežto laikymosi reikalavimo leidžiančią nukrypti nuostatą, taikytiną kai nėra tikėtina, jog eksportuojamas kiekis, už kurį skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, viršys nustatytą kiekį;
- (162) gyvų galvijų eksporto atveju eksporto grąžinamosios išmokos turėtų būti skiriamos ir mokamos tik tuo atveju, jei laikomasi Sąjungos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės ir visų pirma dėl vežamų gyvūnų apsaugos;
- (163) siekiant užtikrinti tinkamą eksporto grąžinamųjų išmokų sistemos veikimą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl reikalavimo pateikti užstatą, kuriuo užtikrinamas ūkio subjektų įpareigojimų vykdymas;
- (164) siekiant kuo labiau sumažinti ūkio subjektams ir valdžios institucijoms tenkančią administracinę našą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos ribinės vertės, kurių neviršijus nebūtų privaloma laikytis prievolės išduoti arba pateikti eksporto licenciją; kuriais nustatomos paskirties vietos arba operacijos, kurių atveju gali būti pateisinamas atleidimas nuo prievolės pateikti eksporto licenciją, ir kuriais leidžiama pateisinamais atvejais eksporto licencijas išduoti *ex post*;
- (165) siekiant išspręsti praktines situacijas, pateisinančias visišką arba dalinę atitiktį eksporto grąžinamųjų išmokų skyrimo reikalavimams, ir padėti ūkio subjektams įveikti laikotarpį nuo eksporto grąžinamosios išmokos paraiškos pateikimo iki galutinio grąžinamosios išmokos mokėjimo, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl: kitos grąžinamosios išmokos mokėjimo datos; išankstinio eksporto grąžinamųjų išmokų mokėjimo, įskaitant užstato pateikimo ir grąžinimo sąlygas; papildomų įrodymų, kai kyla abejonų dėl tikrosios produktų paskirties vietos ir galimybės reimportuoti į Sąjungos muitų teritoriją; paskirties vietų, kurioms taikoma eksporto iš Sąjungos tvarka, ir dėl paskirties vietų, atitinkančių eksporto grąžinamųjų išmokų skyrimo reikalavimus, įtraukimo į Sąjungos muitų teritoriją;
- (166) siekiant užtikrinti, kad Sutarčių I priede išvardytų produktų ir iš jų pagamintų perdirbtų produktų eksportuotojams būtų suteiktos vienodos galimybės gauti eksporto grąžinamąsias išmokas, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl tam tikrų žemės ūkio produktų taisyklių taikymo produktams, eksportuojamiems kaip perdirbtos prekės;
- (167) siekiant užtikrinti, kad produktai, už kuriuos skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, būtų eksportuoti iš Sąjungos muitų teritorijos ir kad jie nebūtų į tą teritoriją grąžinami, taip pat siekiant kuo labiau sumažinti ūkio subjektų įrodymų, kad produktai, už kuriuos skiriamos diferencijuotos grąžinamosios išmokos, pasiekė paskirties šalį, rengimo ir teikimo administracinę našą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių: terminą, iki kurio produktai turi būti išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos, įskaitant laikino pakartotino įvežimo terminą; perdirbimą, kuris gali būti tuo laikotarpiu taikomas produktams, už kuriuos skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos; įrodymą, kad produktai pasiekė paskirties vietą, kad už juos galima būtų skirti diferencijuotąsias grąžinamąsias išmokas; grąžinamųjų išmokų ribines vertes ir sąlygas, kuriomis eksportuotojai gali būti atleisti nuo reikalavimo pateikti tokį įrodymą; ir įrodymo, kurį atlieka nepriklausomos trečiosios šalys, kad produktai, kai skiriamos diferencijuotosios grąžinamosios išmokos, pasiekė paskirties vietą, patvirtinimo sąlygas;
- (168) siekiant paskatinti eksportuotojus laikytis gyvūnų gerovės reikalavimų ir siekiant suteikti galimybę kompetentingoms valdžios institucijoms tikrinti, ar tinkamai naudojamos eksporto grąžinamosios išmokos, kai tos išmokos skiriamos su sąlyga, kad laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, susijusius su gyvūnų gerovės reikalavimų laikymusi už Sąjungos muitų teritorijos ribų, įskaitant galimybę kreiptis į nepriklausomas trečiąsias šalis;

- (169) siekiant atsižvelgti į įvairių sektorių specifinius ypatumus, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl ūkio subjektams ir produktams, už kuriuos gali būti skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, taikytinų specialių reikalavimų bei sąlygų ir eksporto grąžinamosioms išmokoms apskaičiuoti taikomų koeficientų nustatymo, atsižvelgiant į tam tikrų iš grūdų gaminamų spiritinių gėrimų brandinimo procesą;
- (170) minimalios žydinčių gėlių svogūnėlių eksporto kainos yra nebeinaudingos, todėl turėtų būti panaikintos;
- (171) pagal SESV 42 straipsnį su konkurencija susijusios SESV nuostatos taikomos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais tik tiek, kiek nustatyta Sąjungos teisės aktuose pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį ir laikantis joje nustatytos procedūros;
- (172) atsižvelgiant į specifinius žemės ūkio sektoriaus ypatumus ir į šio sektoriaus priklausomumą nuo gero visos maisto tiekimo grandinės veikimo, įskaitant veiksmingą konkurencijos taisyklių taikymą visų susijusių sektorių atžvilgiu visoje maisto tiekimo grandinėje, kuriai gali būti būdinga itin didelė koncentracija, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas konkurencijos taisyklių taikymui, kaip nustatyta SESV 42 straipsnyje. Tuo tikslu reikia, kad Komisija ir valstybių narių konkurencijos institucijos glaudžiai bendradarbiautų. Be to, Komisijos priimtos gairės atitinkamai atvejais yra tinkama priemonė orientuoti įmones ir kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus;
- (173) turėtų būti nustatyta, kad konkurencijos taisyklės, susijusios su SESV 101 straipsnyje nurodytais susitarimais, sprendimais bei veiksmais ir su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi, taikomos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais, jeigu jų taikymas netrukdo siekti BŽŪP tikslų;
- (174) ūkininkų ar gamintojų organizacijoms arba jų asociacijoms, kurių tikslas – bendra žemės ūkio produktų gamyba ar prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimas, reikėtų taikyti ypatingą tvarką, nebent tokia bendra veikla užkirstų kelią konkurencijai arba trukdytų siekti SESV 39 straipsnyje numatytų tikslų;
- (175) nedarant poveikio tam tikrų produktų, pavyzdžiui sūrio ar kumpio su saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografine nuoroda arba vyno, kuriam taikomos specialios taisyklės, pasiūlos reguliavimui, tam tikrai tarpšakinių organizacijų veiklai reikėtų taikyti ypatingą požiūrį su sąlyga, kad dėl tokios veiklos nebus padalytos rinkos, nebus padarytas poveikis sklandžiam bendram rinkos organizavimui, iškreipta ar panaikinta konkurencija, taip pat jei tokia veikla nesusijusi su kainų ar kvotų nustatymu arba diskriminavimu;
- (176) nacionalinės pagalbos skyrimas sukeltų pavojų tinkamam vidaus rinkos veikimui. Todėl SESV nuostatos dėl valstybės pagalbos skyrimo paprastai turėtų būti taikomos žemės ūkio produktams. Nepaisant to, tam tikrais atvejais turėtų būti leidžiama taikyti išimtis. Kai tokios išimties taikomos, Komisijai turėtų būti suteikta galimybė sudaryti esamų, naujų ar siūlomų nacionalinės pagalbos rūšių sąrašą, pateikti valstybėms narėms atitinkamas pastabas ir pasiūlyti tinkamas priemones;
- (177) nuostatos dėl vynmedžių išnaikinimo priemonių ir tam tikrų priemonių pagal vyno sektoriaus paramos programos pačios savaime neturėtų trukdyti tais pačiais tikslais skirti nacionalinių išmokų;
- (178) dėl ypatingos šiaurės elnių auginimo bei prekybos jais ir jų produktų gamybos ir prekybos jais sektoriaus ekonominės padėties Suomija ir Švedija tokiai veiklai turėtų ir toliau skirti nacionalines išmokas;
- (179) Suomijoje cukriniai runkeliai auginami ypatingomis geografinėmis ir klimato sąlygomis, kurios neigiamai paveiks sektorių, papildomai prie cukraus sektoriaus reformos bendro poveikio. Todėl tai valstybei narei turėtų būti leista nuolat skirti nacionalines išmokas savo cukrinių runkelių augintojams;
- (180) valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė skirti nacionalines išmokas, kad galėtų būti bendrai finansuojamos šiame reglamente nurodytos bitininkystės priemonės, taip pat siekiant apsaugoti nepalankiomis struktūrinėmis ar gamtinėmis sąlygomis veikiančius bitynus arba tuos bitynus, kuriems taikomos ekonominio vystymosi programos, išskyrus gamybai arba prekybai skirtas nacionalines išmokas;
- (181) valstybėms narėms, dalyvaujančioms galimybių gauti vaikams skirtų maisto produktų gerinimo sistemose, turėtų būti suteikta galimybė be Sąjungos pagalbos skirti nacionalinę pagalbą produktų tiekimui ir tam tikroms susijusioms išlaidoms padengti;

- (182) siekiant reaguoti į pagrįstus krizės atvejus net ir po to, kai 2012 m. pasibaigs pereinamasis laikotarpis, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė už distiliavimą krizės atveju skirti nacionalines išmokas, kurių bendras biudžetas neviršytų 15 % valstybės narės nacionalinei paramos programai numatyto atitinkamo metinio biudžeto. Prieš skiriant tokias nacionalines išmokas, apie jas turėtų būti pranešama Komisijai ir jos turėtų būti patvirtintos;
- (183) siekiant sumažinti ankstesnės Sąjungos paramos už riešutus atsiejimo poveikį, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama ir toliau už riešutus skirti nacionalines išmokas, kaip šiuo metu numatyta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 120 straipsnyje. Siekiant aiškumo, kadangi tas reglamentas turi būti panaikintas, tos nacionalinės išmokos turėtų būti numatytos šiame reglamente;
- (184) siekiant efektyviai ir veiksmingai reaguoti į rinkos sutrikdymo pavojų, turėtų būti numatytos specialios intervencinės priemonės. Reikėtų nustatyti tų priemonių taikymo sritį;
- (185) siekiant efektyviai ir veiksmingai reaguoti į rinkos sutrikdymo pavojų, sukliamą didelio kainų kilimo arba kritimo vidaus ar išorės rinkose arba kitų įvykių ir aplinkybių, smarkiai sutrikdančių ar galinčių sutrikdyti rinką, jeigu tikėtina, kad tokia padėtis tęsis toliau arba jos pasekmės sunkės, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais nustatomos priemonės, būtinos tokiai padėčiai rinkoje ištaisyti, kartu laikantis tarptautiniuose susitarimuose nustatytų prievolių bei su sąlyga, kad visos kitos pagal šį reglamentą galimos priemonės pasirodo esančios nepakankamos, įskaitant priemonės, kuriomis išplečiama arba keičiama kitų šiame reglamente numatytų priemonių taikymo sritis, trukmė ar kiti aspektai arba numatomos eksporto grąžinamosios išmokos ar visiškai arba iš dalies sustabdomas importo muitų taikymas, įskaitant, jei reikia, tam tikriems kiekiams ar laikotarpiams;
- (186) dėl laisvo judėjimo apribojimų, atsirandančių taikant kovai su gyvūnų ligų plitimu skirtas priemones, vienos ar daugiau valstybių narių rinkose galėtų kilti sunkumų. Patirtis rodo, kad dideli rinkos sutrikimai, pavyzdžiui, smarkiai sumažėjęs vartojimas ar didelis kainų kritimas, gali būti susiję su vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai. Atsižvelgiant į patirtį, priemonės, susijusios su vartotojų pasitikėjimo praradimu, turėtų būti taikomos ir augalų produktams;
- (187) galvijienai, pienui ir pieno produktams, kiaulienai, avienai ir ožkienai, kiaušiniams ir paukštienai taikomos išimtinės rinkos rėmimo priemonės turėtų būti tiesiogiai susijusios su sveikatos ir veterinarijos priemonėmis, priimtomis siekiant kovoti su ligų plitimu. Jų turėtų būti imamasi valstybių narių prašymu, kad rinkose būtų išvengta didelių sutrikimų;
- (188) kad būtų veiksmingai reaguojama į išimtinės aplinkybes, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus, kuriais papildomas šiame reglamente nustatytas produktų, kurių atžvilgiu gali būti patvirtinamos išimtinės paramos priemonės, sąrašas;
- (189) Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai patvirtinti priemones, būtinas konkrečioms problemoms spręsti kritinės situacijos atvejais;
- (190) pieno sektoriuje gali būti ypatingai svarbu efektyviai ir veiksmingai reaguoti į rinkos sutrikdymo pavojus. Analogiškai, esant kritinei situacijai gali iškilti tam tikro pobūdžio problemų. Todėl būtina pabrėžti, kad pirmiau minėtos priemonės, Komisijos tvirtinamos rinkos sutrikdymo, įskaitant rinkos pusiausvyros sutrikimą, atveju, arba priemonės, kurių reikia tam tikro pobūdžio problemoms, iškilusioms susidarius kritinei situacijai, spręsti, visų pirma gali būti skirtos pieno sektoriui;
- (191) siekiant reaguoti į padėtį didelio rinkos pusiausvyros sutrikimo laikotarpiais kaip išimtinės priemonės gali būti tikslingi tam tikrų kategorijų kolektyviniai privačių ūkio subjektų veiksmai siekiant stabilizuoti atitinkamus sektorius, su sąlyga, kad taikomos konkrečiai apibrėžtos apsaugos priemonės, apribojimai ir sąlygos. Kai tokie veiksmai gali patekti į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, Komisija turėtų galėti numatyti tam tikrą ribotos trukmės nukrypti leidžiančią nuostatą. Tačiau šie veiksmai turėtų papildyti Sąjungos veiksmus, kurių ji imasi įgyvendindama valstybės intervencijos ir privačiojo sandėliavimo priemones, arba šiame reglamente numatytas išskirtines priemones, ir jie neturėtų kliudyti vidaus rinkos veikimui;
- (192) turėtų būti suteikta galimybė reikalauti, kad šio reglamento taikymo, žemės ūkio produktų rinkos stebėsenos, analizės ir valdymo, rinkos skaidrumo užtikrinimo ir tinkamo BŽŪP priemonių veikimo užtikrinimo, BŽŪP priemonių tikrinimo, kontrolės, stebėsenos, vertinimo ir audito tikslais, taip pat tarptautiniuose susitarimuose nustatytų reikalavimų, įskaitant tuose susitarimuose numatytus pranešimo reikalavimus, laikymosi tikslais įmonės, valstybės narės arba trečiosios šalys pateiktų pranešimus. Siekiant užtikrinti, kad būtų taikoma suderinta, racionalesnė ir paprastesnė metodika, Komisija turėtų būti įgaliota patvirtinti su pranešimais susijusias būtinas priemones. Tai darydama ji turėtų atsižvelgti į duomenų poreikį ir potencialių duomenų šaltinių sinergijas;

- (193) siekiant užtikrinti informacijos sistemų vientisumą ir perduodamų dokumentų bei susijusių duomenų autentiškumą ir aiškumą, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl praneštinės informacijos pobūdžio ir rūšies, tvarkytinų duomenų kategorijų ir ilgiausių saugojimo laikotarpių, tvarkymo tikslo, visų pirma tuo atveju, jei tokie duomenys skelbiami ir perduodami trečiosioms šalims, prieigos prie informacijos arba informacijos sistemų, kuriomis suteikiama galimybė naudotis, teisių ir informacijos skelbimo sąlygų;
- (194) turėtų būti taikomi Sąjungos teisė, kuria reglamentuojama asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis ir laisvas tokių duomenų judėjimas, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001⁽²⁾;
- (195) buvo pasikonsultuota su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis 2011 m. gruodžio 14 d. pateikė nuomonę⁽³⁾;
- (196) lėšos iš žemės ūkio sektoriaus krizių rezervo turėtų būti perduotos laikantis Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 24 straipsnyje ir Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo⁽⁴⁾ 22 punkte nustatytų sąlygų ir tvarkos, ir turėtų būti aiškiai nustatyta, kad šis reglamentas yra taikytinas pagrindinis aktas;
- (197) siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo Reglamente (EB) Nr. 1234/2007 numatytų priemonių prie šiame reglamente nustatytų priemonių, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti tam tikrus aktus dėl būtinų priemonių, visų pirma priemonių, būtinų siekiant apsaugoti žmonių įgytas teises ir teisėtus lūkesčius;
- (198) skubos tvarka priimant deleguotuosius aktus pagal šį reglamentą turėtų būti taikoma išskirtiniais atvejais, jei yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, siekiant efektyviai ir veiksmingai reaguoti į rinkos sutrikdymo pavojų arba rinkos sutrikimų atvejais. Skubos tvarka turėtų būti taikoma pagrįstai ir turėtų būti tiksliai įvardyti jos taikymo atvejai;
- (199) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo
- įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽⁵⁾;
- (200) nagrinėjimo procedūra turėtų būti taikoma teisės aktams, kuriais įgyvendinamas šis reglamentas, priimti, atsižvelgiant į tai, kad tie aktai susiję su BŽŪP, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 182/2011 2 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje. Kita vertus, patariamoji procedūra turėtų būti taikoma aktų, kuriais įgyvendinamas šis reglamentas ir kurie susiję su konkurencijos klausimais, priėmimui, atsižvelgiant į tai, kad patariamoji procedūra paprastai naudojama priimant įgyvendinimo aktus konkurencijos teisės srityje;
- (201) Komisija turėtų priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kuriais priimamos, keičiamos arba atšaukiamos Sąjungos apsaugos priemonės, sustabdomas laikinojo įvežimo ar išvežimo perdirtbti tvarkos taikymas, jei tai būtina norint nedelsiant reaguoti į padėtį rinkoje ir nedelsiant spręsti konkrečias problemas, tinkamai pagrįstais atvejais, kai to reikia dėl privalomos skubos priežasčių;
- (202) tam tikrų šiame reglamente numatytų priemonių atveju, kai reikia imtis skubių veiksmų, arba kurios susijusios su paprasčiausiu bendrųjų nuostatų taikymu konkrečioms situacijoms be teisės veikti savo nuožiūra, Komisija turėtų būti įgaliota priimti įgyvendinimo aktus netaikant Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (203) be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai vykdyti tam tikras administracines arba valdymo užduotis, dėl kurių nereikia priimti deleguotųjų arba įgyvendinimo aktų;
- (204) šiame reglamente turėtų būti numatytos tam tikros Kroatijai skirtos specialios taisyklės pagal Kroatijos stojimo aktą⁽⁶⁾;
- (205) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1234/2007 įsigaliojus šiam reglamentui, per pagrįstą laikotarpį nustos galioti kelios konkretiems sektoriams skirtos priemonės. Panaikinus Reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, atitinkamos nuostatos ir toliau turėtų būti taikomos iki atitinkamų sistemų galiojimo pabaigos;
- (206) Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 922/72⁽⁷⁾ dėl pagalbos už šilkverpius 1972–1973 auginimo metams, yra nebeaktualus; Reglamentas (EEB) Nr. 234/79 dėl Bendrojo muitų tarifo nomenklatūros patikslinimo tvarkos yra pakeistas šiuo reglamentu; Tarybos reglamentas (EB)

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (95/46/EB) dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁽²⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽³⁾ OL C 35, 2012 8 9, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 373, 20.12.2013, p. 1.

⁽⁵⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽⁶⁾ OL L 112, 2012 4 24, p. 21.

⁽⁷⁾ Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 922/72, nustatantis bendrąsias pagalbos šilkverpiams suteikimo 1972–1973 auginimo metams taisyklės (OL L 106, 1972 5 5, p. 1).

Nr. 1601/96 ⁽¹⁾ dėl pagalbos apynių augintojams už 1995 m. derlių yra laikina priemonė, kuri, atsižvelgiant į jos pobūdį, jau nebeaktuali. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1037/2001 ⁽²⁾, leidžiantis siūlyti ir tiekti kai kuriuos importuotus vynu, yra pakeistas Europos bendrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl prekybos vynu, kuris buvo priimtas Tarybos sprendimu 2006/232/EB ⁽³⁾, nuostatomis ir todėl yra nebeaktualus. Siekiant aiškumo ir teisinio tikrumo tie reglamentai turėtų būti panaikinti;

(207) tam tikros pieno ir pieno produktų sektoriuje taikomos taisyklės, visų pirma reglamentuojančios sutartinius santykius ir derybas; sūrio, pažymėto saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, pasiūla; ir pirmųjų pirkėjų, gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų deklaracijas, įsigaliojo neseniai ir tebėra pagrįstos atsižvelgiant į dabartines pieno rinkos ekonomines aplinkybes ir tiekimo grandinės struktūrą. Todėl jos turėtų būti taikomos tame sektoriuje pakankamai ilgą laikotarpį (prieš pieno kvotų panaikinimą ir po jo), kad jos padarytų visą galimą poveikį. Tačiau tos taisyklės turėtų būti laikinos ir jas turėtų būti galima peržiūrėti. Komisija turėtų priimti pieno rinkos pokyčių ataskaitas, kuriose visų pirma būtų aptariamoms galimos ūkininkams skirtos paskatos sudaryti bendros gamybos susitarimus; iš kurių pirma turi būti pateikta iki 2014 m. birželio 30 d. ir antroji – 2018 m. gruodžio 31 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I DALIS

IVADINĖS NUOSTATOS

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatomas bendras žemės ūkio produktų – Sutarčių I priede išvardytų visų produktų, išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus, kaip apibrėžta Sąjungos teisės aktuose dėl bendro žuvininkystės ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, rinkų organizavimas.

2. 1 dalyje apibrėžti žemės ūkio produktai suskirstomi į šio reglamento I priedo atitinkamose dalyse išvardytus šiuos sektorius:

a) grūdų, I dalis;

b) ryžių, II dalis;

⁽¹⁾ 1996 m. liepos 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1601/96, kuriuo apynių augintojams už 1995 m. derlių nustatoma už apynius skiriamos pagalbos suma (OL L 206, 1996 8 16, p. 46).

⁽²⁾ 2001 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1037/2001, leidžiantis siūlyti ir tiekti tiesiogiai vartoti žmonėms kai kuriuos importuotus vynu, kuriems buvo taikomi vynininkystės procesai, nenumatyti Reglamente (EB) Nr. 1493/1999 (OL L 145, 2001 5 31, p. 12).

⁽³⁾ 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos sprendimas 2006/232/EB dėl Europos bendrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl prekybos vynu sudarymo (OL L 87, 2006 3 24, p. 1).

c) cukraus, III dalis;

d) sausųjų pašarų, IV dalis;

e) sėklų, V dalis;

f) apynių, VI dalis;

g) alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių, VII dalis;

h) linų ir kanapių, VIII dalis;

i) vaisių ir daržovių, IX dalis;

j) perdirbtų vaisių ir daržovių produktų, X dalis;

k) bananų, XI dalis;

l) vyno, XII dalis;

m) augančių medžių ir kitų augalų, svogūnėlių, šaknų ir kitų panašių augalų dalių, skintų gėlių ir dekoratyvinių žalmynų, XIII dalis;

n) tabako, XIV dalis;

o) galvijienos, XV dalis;

p) pieno ir pieno produktų, XVI dalis;

q) kiaulienos, XVII dalis;

r) avienos ir ožkienos, XVIII dalis;

s) kiaušinių, XIX dalis;

t) paukštienos, XX dalis;

u) žemės ūkio kilmės etilo alkoholio, XXI dalis;

v) bitininkystės produktų, XXII dalis;

w) šilkaverpių, XXIII dalis;

x) kitų produktų, XXIV dalis.

2 straipsnis

Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) bendrosios nuostatos

Šiame reglamente nustatytoms priemonėms taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ir pagal jį priimtose nuostatos.

3 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų su tam tikrais sektoriais susijusių terminų apibrėžtys nustatytos II priede.

2. II priedo II dalies B skirsnyje nustatytos apibrėžtys taikomos tik iki 2016 – 2017 cukraus prekybos metų pabaigos.

3. Šiame reglamente vartojamos terminų apibrėžtys, nustatytos Reglamente (ES) Nr. 1306/2013, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1307/2013⁽¹⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1305/2013⁽²⁾, išskyrus atvejus, kai šiame reglamente numatyta kitaip.

4. Siekiant atsižvelgti į ryžių sektoriaus specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl II priedo I dalyje nustatytų apibrėžčių, susijusių su ryžių sektoriumi, pakeitimo iš dalies tiek, kiek būtina šioms apibrėžtims atnaujinti atsižvelgiant į rinkos pokyčius.

5. Šiame reglamente vartojami terminai:

- a) „mažiau išsivystę regionai“ reiškia Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽³⁾ 90 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte apibrėžtus regionus.
- b) „nepalankus klimato reiškiny, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimėi“ reiškia tokias oro sąlygas, kaip antai šalna, kruša, lijundra, lietus arba sausra, kuriomis sunaikinama daugiau kaip 30 % atitinkamo ūkininko praėjusių trejų metų metinio produkcijos vidurkio arba trejų metų vidurkio, apskaičiuoto remiantis praėjusių penkerių metų vidurkiu, neįtraukiant geriausių ir prasčiausių rezultatų.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 608).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 487).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 85).

4 straipsnis

Žemės ūkio produktams taikomos Bendrojo muitų tarifo nomenklatūros patikslinimai

Tais atvejais, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į Kombinuotosios nomenklatūros pakeitimus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl produktų aprašymų ir nuorodų į Kombinuotosios nomenklatūros pozicijas ar subpozicijas patikslinimo šiame reglamente.

5 straipsnis

Ryžiams nustatyti perskaičiavimo koeficientai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktu, kurie gali:

- a) nustatyti įvairiais perdirbimo etapais ryžiams taikomus perskaičiavimo koeficientus, perdirbimo išlaidas ir šalutinių produktų vertę;
- b) patvirtinti visas būtinas priemones, susijusias su ryžiams nustatytų perskaičiavimo koeficientų taikymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6 straipsnis

Prekybos metai

Nustatomi tokie prekybos metai:

- a) nuo atitinkamų metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. – vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų sektoriuose;
- b) nuo balandžio 1 d. iki kitų metų kovo 31 d. sausųjų pašarų ir šilkaverpių sektoriuje;
- c) nuo liepos 1 d. iki kitų metų birželio 30 d.:
 - i) grūdų sektoriuje;
 - ii) sėklų sektoriuje;
 - iii) alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriuje;
 - iv) linų ir kanapių sektoriuje;
 - v) pieno ir pieno produktų sektoriuje;
- d) nuo rugpjūčio 1 d. iki kitų metų liepos 31 d. – vyno sektoriuje;
- e) nuo rugsėjo 1 d. iki kitų metų rugpjūčio 31 d. – ryžių sektoriuje;
- f) nuo spalio 1 d. iki kitų metų rugsėjo 30 d. – cukraus sektoriuje.

7 straipsnis

Referencinės ribinės kainos

1. Nustatomos šios referencinės ribinės kainos:
- a) grūdų sektoriaus produktų kaina, susijusi su didmeninės prekybos etapu prieš iškraunant į sandėlį pristatytas prekes – 101,31 EUR už toną;
- b) standartinės kokybės, kaip apibrėžta III priedo A punkte, žaliavinių ryžių kaina, susijusi su didmeninės prekybos etapu prieš iškraunant į sandėlį pristatytas prekes – 150 EUR už toną;
- c) standartinės kokybės, kaip apibrėžta III priedo B punkte, iš fabriko tiekiamo nefasuoto cukraus kaina:
- i) baltojo cukraus – 404,4 EUR už toną;
- ii) žaliavinio cukraus – 335,2 EUR už toną;
- d) raumeningumo ir riebumo klasių galvijienos sektoriuje R3 klasės, kaip nustatyta Sąjungos aštuonių mėnesių arba vyresnių galvijų skerdenų klasifikavimo skalėje, nurodytoje IV priedo A punkte, galvijų patinų skerdenų kaina – 2 224 EUR už toną;
- e) pieno ir pieno produktų sektoriuje:
- i) sviesto – 246,39 EUR už 100 kg;
- ii) nugriebto pieno miltelių – 169,80 EUR už 100 kg;
- f) kiaulienos sektoriuje standartinės kokybės, apibrėžtos pagal svorį ir raumeningumą, kaip nustatyta Sąjungos kiaulių skerdenų klasifikavimo skalėje, nurodytoje IV priedo B punkte, kiaulių skerdenų kaina – 1 509,39 EUR už toną:
- i) E klasės skerdenų, sveriančių nuo 60 kg iki mažiau kaip 120 kg;
- ii) R klasės skerdenų, sveriančių nuo 120 kg iki 180 kg;
- g) alyvuogių aliejaus sektoriuje:
- i) ypač gryno alyvuogių aliejaus – 1 779 EUR už toną;
- ii) gryno alyvuogių aliejaus – 1 710 EUR už toną;
- iii) klasikinio alyvuogių aliejaus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis lygus dviem laipsniams – 1 524 EUR už toną, šią sumą už kiekvieną papildomą rūgštingumo laipsnį mažinant 36,70 EUR už toną.

2. Referencines ribines kainas, nustatytas 1 dalyje, nuolat peržiūri Komisija, atsižvelgdama į objektyvius kriterijus, visų pirma gamybos, gamybos sąnaudų (ypač gamybos išteklių sąnaudų) pokyčius, ir į rinkos tendencijas. Prireikus referencinės kainų ribos atnaujinamos laikantis įprastos teisėkūros procedūros, atsižvelgiant į gamybos ir rinkų pokyčius.

II DALIS

VIDAUS RINKA

I ANTRAŠTINĖ DALIS

INTERVENCIJA Į RINKĄ

I SKYRIUS

Valstybės intervencija ir parama privačiam sandėliavimui

1 Skirsnis

Valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui bendrosios nuostatos

8 straipsnis

Taikymo sritis

Šiame skyriuje nustatomos intervencijos į rinką taisyklės, susijusios su:

- a) valstybės intervencija, kurią taikant valstybių narių kompetingos valdžios institucijos superka produktus ir juos sandėliuoja iki kol jie realizuojami, ir
- b) privačių ūkio subjektų vykdomam produktų sandėliavimui teikiama pagalba.

9 straipsnis

Reikalavimus atitinkančių produktų kilmė

Supirkimo taikant valstybės intervenciją reikalavimus arba paramos privačiam sandėliavimui reikalavimus atitinka tik Sąjungos kilmės produktai. Be to, jei tai grūdų produktai, tų grūdų derlius turi būti nuimtas Sąjungoje, o jei tai pieno produktai, tas pienas turi būti pagamintas Sąjungoje.

10 straipsnis

Sąjungos skerdenų klasifikavimo skalės

Sąjungos skerdenų klasifikavimo skalės atitinkamai pagal IV priedo A ir B punktus taikomos galvijienos sektoriuje aštuonių mėnesių arba vyresnių galvijų skerdenoms ir kiaulienos sektoriuje – kiaulių skerdenoms, išskyrus veisimui naudotas kiaules.

Avienos ir ožkienos sektoriuje valstybės narės gali taikyti Sąjungos avių skerdenų klasifikavimo skalę pagal IV priedo C punkte nustatytas taisykles.

2 Skirsnis

Valstybės intervencija

11 straipsnis

Valstybės intervencijos reikalavimus atitinkantys produktai

Valstybės intervencija taikoma toliau nurodytiems produktams laikantis šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir papildomų reikalavimų bei sąlygų, kuriuos pagal 19 straipsnį priimdama deleguotuosius aktus ir pagal 20 straipsnį priimdama įgyvendinimo aktus gali nustatyti Komisija:

- a) paprastiesiems kviečiams, kietiesiems kviečiams, miežiams ir kukurūzams;
- b) žaliaviniams ryžiams;
- c) šviežiai arba atšaldytai galvijų mėšai, kurios KN kodai yra 0201 10 00 ir nuo 0201 20 20 iki 0201 20 50;
- d) sviestui, pagamintam tiesiogiai ir tik iš pasterizuotos grietinės, kuri gauta tiesiogiai ir tik iš karvės pieno, patvirtintoje Sąjungos įmonėje; pieno riebalų kiekis svieste turi būti ne mažesnis kaip 82 % masės, o vandens kiekis – ne didesnis kaip 16 % masės;
- e) aukščiausios kokybės nugriebto pieno milteliams, kurie patvirtintoje Sąjungos įmonėje pagaminti iš karvės pieno purškimo būdu ir kurių baltymų kiekis ne mažesnis kaip 34,0 % neriebalinės sausosios medžiagos masės.

12 straipsnis

Valstybės intervencijos laikotarpiai

Valstybės intervencija taikoma:

- a) paprastiesiems kviečiams, kietiesiems kviečiams, miežiams ir kukurūzams – nuo lapkričio 1 d. iki gegužės 31 d.;
- b) žaliaviniams ryžiams – nuo balandžio 1 d. iki liepos 31 d.;
- c) galvijienai – visus metus;
- d) sviestui ir nugriebto pieno milteliams – nuo kovo 1 d. iki rugsėjo 30 d.

13 straipsnis

Valstybės intervencijos taikymo pradžia ir pabaiga

1. 11 straipsnyje nurodytais laikotarpiais valstybės intervencija:
 - a) taikoma paprastiesiems kviečiams, sviestui ir nugriebto pieno milteliams;
 - b) įgyvendinimo aktais Komisijos gali būti pradėta taikyti kietiesiems kviečiams, miežiams, kukurūzams ir žaliaviniams

ryžiams (įskaitant konkrečių veislių arba rūšių žaliavinius ryžius), jei to reikia atsižvelgiant į padėtį rinkoje. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros;

- c) įgyvendinimo aktais, priimtais netaikant procedūros numatytos 229 straipsnio 2 ar 3 dalyje, Komisijos gali būti pradėta taikyti galvijienos sektoriuje, jeigu pagal 20 straipsnio pirmos pastraipos a punktą nustatytu reprezentatyviuoju laikotarpiu vidutinė rinkos kaina valstybėje narėje arba jos regione, užregistruota remiantis Sąjungos galvijų skerdenų klasifikavimo skale, nurodyta IV priedo A punkte, yra mažesnė nei 85 % referencinės ribinės kainos, nustatytos 7 straipsnio 1 dalies d punkte.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti, kad valstybės intervencija galvijienos sektoriuje baigiama taikyti, jeigu pagal 20 straipsnio pirmos pastraipos a punktą nustatytu reprezentatyviuoju laikotarpiu nebetenkinamos šio straipsnio 1 dalies c punkte numatytos sąlygos. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant procedūros, nurodytos 229 straipsnio 2 ir 3 dalyse.

14 straipsnis

Supirkimas nustatyta kaina arba konkurso būdu

Kai valstybės intervencija pradėdama taikyti pagal 13 straipsnio 1 dalį, priemonės dėl 11 straipsnyje nurodytų produktų supirkimo kainų nustatymo, taip pat, jei taikoma, priemonės dėl kiekybinių apribojimų, kai supirkimas yra vykdomas nustatyta kaina, patvirtina Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

15 straipsnis

Valstybės intervencinė kaina

1. Valstybės intervencinė kaina laikoma:
 - a) kaina, kuria taikant valstybės intervenciją superkami produktai (kai superkama nustatyta kaina), arba
 - b) didžiausia kaina, kuria galima supirkti valstybės intervencijos reikalavimus atitinkančius produktus (kai superkama konkurso būdu).
2. Priemonės dėl valstybės intervencinių kainų lygio, įskaitant padidinimo ir sumažinimo sumas, nustatymo Taryba patvirtina pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

16 straipsnis

Taikant valstybės intervenciją supirktų produktų realizavimo bendrieji principai

1. Taikant valstybės intervenciją supirkti produktai realizuojami taip, kad:
 - a) būtų išvengta bet kokio rinkos sutrikdymo,

b) būtų užtikrintos vienodos galimybės įsigyti prekių ir lygios pirkėjų teisės, ir

c) būtų laikomasi pagal SESV sudarytais tarptautiniais susitari-
mais nustatytų išpareigojimų.

2. Taikant valstybės intervenciją supirkti produktai gali būti realizuojami suteikiant galimybę juos naudoti atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos maisto paskirstymo labiausiai nepasiturintiems Sąjungos asmenims programos reikmėms. Tokiais atvejais tų produktų apskaitinė vertė turi atitikti šio reglamento 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos atitinkamos nusta-
tytos valstybės intervencinės kainos lygį.

3. Kiekvienais metais Komisija viešai skelbia informaciją apie sąlygas, kuriomis praėjusiais metais buvo parduoti taikant vals-
tybės intervenciją supirkti produktai.

3 Skirsnis

Parama privačiam sandėliavimui

17 straipsnis

Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkantys produktai

Laikantis šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir kitų reikalavimų bei sąlygų, kuriuos, priimdama deleguotuosius aktus pagal 18 straipsnio 1 dalį ir 19 straipsnį ir įgyvendinimo aktus pagal 18 straipsnio 2 dalį ar 20 straipsnį patvirtina Komisija, parama privačiam sandėliavimui gali būti skiriama už šiuos produktus:

- a) baltąjį cukrų;
- b) alyvuogių aliejų;
- c) linų pluoštą;
- d) šviežią arba atšaldytą aštuonių mėnesių arba vyresnių galvijų mėsą;
- e) iš grietinėlės, pagamintos tiesiogiai ir tik iš karvės pieno, pagamintą sviestą;
- f) sūrį;
- g) iš karvės pieno pagamintus nugriebto pieno miltelius;
- h) kiaulieną;
- i) aviенą ir ožkieną.

Pirmos dalies f punktą taikomas tik sūriui, pažymėtam saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda pagal Reglamentą (ES) Nr. 1151/2012, laikomam ilgiau nei tam produktui skirtoje produkto specifikacijoje, nurodytoje to reglamento 7 straipsnyje, nustatytą nokinimo laikotarpį ir (arba) tokį nokinimo laikotarpį, kuriuo padedama padidinti sūrio vertę.

18 straipsnis

Pagalbos skyrimo sąlygos

1. Siekiant rinkos skaidrumo, Komisijai, kai būtina, pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kuriomis ji gali nuspręsti skirti paramą privačiam 17 straipsnyje išvardytų produktų sandėliavimui, atsižvelgdama į:

- a) atitinkamų produktų vidutinės užregistruotas Sąjungos rinkos kainas ir referencines ribines kainas bei gamybos sąnaudas; ir (arba)
- b) poreikį laiku reaguoti į ypač sudėtingą padėtį rinkoje arba ekonominius pokyčius, kurie daro didelį neigiamą poveikį maržoms sektoriuje.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais

- a) skirtų paramą privačiam 17 straipsnyje išvardytų produktų sandėliavimui, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas;
- b) apribotų privataus sandėliavimo apribojimą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Priemonės dėl 17 straipsnyje numatytos paramos privačiam sandėliavimui sumos nustatymo Taryba patvirtina pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

4 Skirsnis

Valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui bendrosios nuostatos

19 straipsnis

Delegotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti, kad produktai, supirkti taikant valstybės intervenciją arba už kuriuos skiriama parama privačiam sandėliavimui, būtų tinkami ilgalaikiam sandėliavimui ir būtų geros ir tinkamos prekinės kokybės, ir siekiant atsižvelgti į atskirų sektorių specifinius ypatumus, kad būtų užtikrintas valstybės intervencijos ir privataus sandėliavimo išlaidų efektyvumas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatytos sąlygos ir reikalavimai, kuriuos, be šiame reglamente nustatytų reikalavimų, tie produktai turi atitikti. Tomis sąlygomis ir reikalavimais siekiama užtikrinti supirktų ir sandėliuojamų produktų:

- a) kokybę, atsižvelgiant į kokybės parametrus, kokybės grupes, kokybės klases, kategorijas, produktų savybes ir galiojimo laiką;

b) atitiktį reikalavimams, kalbant apie kiekius, pakuotes, įskaitant ženklimą, konservavimą, ankstesnes sandėliavimo sutartis, įmonių patvirtinimą ir etapą, kuriame produktams taikoma valstybės intervencinė kaina ir parama privačiam sandėliavimui.

2. Siekiant atsižvelgti į grūdų ir žaliavinių ryžių sektorių specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatyti kokybės kriterijai, susiję su paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, miežių, kukurūzų ir žaliavinių ryžių supirkimu ir pardavimu.

3. Siekiant užtikrinti tinkamus sandėliavimo pajėgumus ir valstybės intervencijos sistemos veiksmingumą išlaidų efektyvumo, paskirstymo ir galimybių ūkio subjektams ja pasinaudoti atžvilgiu, taip pat siekiant užtikrinti, kad pasibaigus sandėliavimo laikotarpiui realizuojamų produktų, supirktų taikant valstybės intervenciją, kokybė būtų išlaikyta, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatyti:

a) reikalavimai, kuriuos turi atitikti visų produktų, supirktinų taikant valstybės intervenciją, sandėliavimo vietas;

b) produktų sandėliavimo už juos atsakingoje valstybėje narėje arba už jos ribų taisyklės ir muitų bei visų kitų pagal BŽŪP skirtinų arba surinktinių sumų taikymo tokiems produktams taisyklės.

4. Siekiant užtikrinti pageidaujamą paramos privačiam sandėliavimui poveikį rinkai, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatyti:

a) taisyklės ir sąlygos, taikytinos tais atvejais, kai sandėliuojamas kiekis yra mažesnis nei sutartyje nurodytas kiekis;

b) sąlygos, kuriomis būtų skiriama išankstinė tokios pagalbos išmoka;

c) sąlygos, pagal kurias gali būti nuspręsta, kad produktai, kuriems taikomos privatačiojo sandėliavimo sutartys, gali būti pakartotinai parduodami arba kitaip realizuojami.

5. Siekiant užtikrinti, kad valstybės intervencijos ir privatačiojo sandėliavimo sistemos tinkamai veiktų, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

a) būtų numatytas konkurso tvarkos, kuria užtikrinamos vienodos galimybės įsigyti prekių ir lygios ūkio subjektų teisės, taikymas;

b) būtų nustatytos papildomos sąlygos, kurias turi įvykdyti ūkio subjektai, kad valstybėms narėms ir ūkio subjektams būtų lengviau sistemą efektyviai valdyti ir kontroliuoti;

c) būtų nustatyti reikalavimai ūkio subjektams pateikti užstatą, kurio garantuojama, kad jie vykdys įsipareigojimus.

6. Siekiant atsižvelgti į technikos raidą ir į 10 straipsnyje nurodytų sektorių poreikius, taip pat į poreikį standartizuoti skirtingų produktų pateikimą, kad būtų padidintas rinkos skaidrumas, pagerintas kainų registravimas ir rinkos intervencinių priemonių taikymas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

a) būtų pritaikomos ir atnaujinamos IV priede pateiktos nuostatos dėl Sąjungos skerdenų klasifikavimo, identifikavimo ir pateikimo skalės;

b) būtų nustatytos papildomos nuostatos, susijusios su skerdenų klasifikavimu, kuris, be kita ko, turėtų būti atliekamas kvalifikaciją turinčių vertintojų, klasifikavimu rūšiuojant, be kita ko, naudojant automatizuotą rūšiavimo įrangą, identifikavimu, svėrimu ir žymėjimu, ir nuostatos dėl vidutinių Sąjungos kainų apskaičiavimo, taip pat nustatyti svertiniai koeficientai, naudojami apskaičiuojant tas kainas;

c) galvijenos sektoriuje būtų išdėstytos nukrypti leidžiančios nuostatos ir specialios nukrypti leidžiančios nuostatos, kuriomis valstybės narės gali leisti pasinaudoti toms skerdykloms, kuriose skeržiama nedaug galvijų, ir papildomos atitinkamiems produktams taikomos nuostatos, įskaitant nuostatas dėl raumeningumo ir riebumo klasių, bei avienos sektoriuje kitos nuostatos dėl mėsos svorio ir spalvos bei riebalų sluoksnio, taip pat nustatyti lengvų ėriukų klasifikavimo kriterijai;

d) valstybėms narėms būtų leidžiama netaikyti kiaulių skerdenų klasifikavimo skalės ir kartu su svorio ir apskaičiuoto raumeningumo kriterijais taikyti vertinimo kriterijus arba kuriais būtų nustatytos leidžiančios nukrypti nuo tos skalės nuostatos.

20 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina priemonės, būtinas siekiant užtikrinti vienodą šio skyriaus taikymą. Tos priemonės visų pirma gali būti susijusios su:

a) išlaidomis, kurias apmoka ūkio subjektas, kai valstybės intervencijos sistemai perduoti produktai neatitinka būtiniausių kokybės reikalavimų;

b) intervencinio sandėliavimo vietų būtiniausių sandėliavimo pajėgumų nustatymu;

c) reprezentatyviaisiais laikotarpiais, rinkomis ir rinkos kainomis, kurie būtini taikant šį skyrių;

d) taikant valstybės intervenciją supirktinų produktų pristatymu, pasiūlymo teikėjui tenkančiomis transporto išlaidomis, produktų perėmimu, kurį vykdo mokėjimo agentūros, ir mokėjimu;

- e) įvairiomis operacijomis, susijusiomis su iškaulinėjimo procesu galvijienos sektoriuje;
- f) praktinėmis produktų pakavimo, pardavimo ir ženklavimo sąlygomis;
- g) sviestą ir nugriebto pieno miltelius šio skyriaus tikslais gaminančių įmonių patvirtinimo tvarka;
- h) bet koku leidimu sandėliuoti už valstybės narės, kurioje produktai buvo supirkti ir sandėliuojami, teritorijos ribų;
- i) taikant valstybės intervenciją supirktų produktų pardavimu ar realizavimu, visų pirma pardavimo kainomis, išvežimo iš sandėlių sąlygomis, tolesniu iš intervencinių atsargų paimtų produktų naudojimu arba paskirtimi, įskaitant tvarką, susijusią su produktais, kurie gali būti naudojami pagal 16 straipsnio 2 dalyje nurodytą programą, įskaitant vienos valstybės narės kitai perduodamus produktus;
- j) taikant valstybės intervenciją supirktų produktų atžvilgiu – nuostatomis, susijusiomis su galimybe valstybės narėms savo atsakomybe parduoti likusius nedidelius sandėliuojamus kiekius arba kiekius, kurie nebegali būti perpakuoti arba kurių būklė yra pablogėjusi;
- k) privačiojo sandėliavimo atžvilgiu – valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos ir pareiškėjų sutarčių sudarymu ir turiniu;
- l) produktų atidavimu į privačius sandėlius, laikymu juose ir išvežimu iš jų;
- m) privačiojo sandėliavimo laikotarpio trukme ir nuostatomis, pagal kurias tokie sutartyse nustatyti laikotarpiai gali būti sutrumpinami arba pratęsimi;
- n) tvarka, kuri turi būti taikoma superkant produktus nustatyta kaina, įskaitant tvarką, susijusią su užstato pateikimu ir jo dydžiu arba su iš anksto nustatytos paramos privačiajam sandėliavimui skyrimu;
- o) konkurso tvarkos taikymu valstybės intervencijai ir privačiajam sandėliavimui, visų pirma susijusios su:
- i) pasiūlymų arba konkurso paraiškų teikimu ir mažiausiu paraiškoje arba pasiūlyme nurodytinu kiekiu;
 - ii) užstato pateikimo tvarka ir jo dydžiu; ir
 - iii) pasiūlymų atranka, užtikrinant, kad pirmenybė būtų teikiama Sąjungai naudingiausiems pasiūlymams, tuo pačiu nenumatant būtinybės sudaryti sutartį.
- p) Sąjungos galvijų, kiaulių ir avių skerdenų klasifikavimo skalių taikymu;
- q) kito nei nustatytojo IV priedo A.IV punkte skerdenų ir skerdenų pusių pateikimo būdu rinkos kainų nustatymo tikslais;
- r) valstybių narių taikytiniais korekciniais koeficientais, taikytiniais tuo atveju, jei vietoj tipinio pateikimo būdo naudojamas kitoks galvijų ir avių skerdenų pateikimo būdas;
- s) suklasifikuotų skerdenų žymėjimo ir Komisijos atliekamo svertinio Sąjungos galvijų, kiaulių ir avių skerdenų kainos vidurkio apskaičiavimo praktinėmis sąlygomis;
- t) leidimu valstybėms narėms numatyti kitą nei nustatytasis IV priedo B.III punkte kiaulių, paskerstų jų teritorijoje, skerdenų pateikimo būdą, jei tenkinama viena iš šių sąlygų:
- i) įprasta komercinė praktika jų teritorijoje skiriasi nuo standartinio pateikimo, apibrėžto IV priedo B.III punkto pirmoje pastraipoje;
 - ii) tai yra pateisinama techniniais reikalavimais;
 - iii) skerdenos nulupamos vienodai.
- u) nuostatomis dėl vietoje atliekamos skerdenų klasifikavimo valstybėse narėse kontrolės, kurią atlieka Sąjungos komitetas, sudarytas iš Komisijos ekspertų ir valstybių narių paskirtų ekspertų, siekiant užtikrinti skerdenų klasifikavimo tikslumą ir patikimumą. Tomis nuostatomis numatoma, kad Sąjunga padengia su tokios kontrolės atlikimu susijusias išlaidas.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

21 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kad nukrypstant nuo IV priedo C.III punkto valstybėms narėms būtų leista klasifikuojant mažiau negu 13 kg sveriančias ėriukų skerdenas taikyti šiuos klasifikavimo kriterijus:

- a) skerdenos svorio;
- b) mėsos spalvos;
- c) riebalų sluoksnio.

Komisija tuos įgyvendinimo aktus priima netaikydama 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

II SKYRIUS

Pagalbos sistemos

1 Skirsnis

Galimybių gauti maisto produktų gerinimo sistemos

22 straipsnis

Tikslinė grupė

Pagalbos programos, kuriomis siekiama gerinti žemės ūkio produktų paskirstymą ir vaikų mitybos įpročius, yra skirtos vaikams, kurie nuolat lanko darželius / ikimokyklinio ugdymo įstaigas arba pradinio ar vidurinio mokymo įstaigas, administruojamas ar pripažintas valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų.

1 Poskirsnis

Vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programa

23 straipsnis

Pagalba tiekiant vaisius ir daržoves, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų produktus vaikams

1. Sąjungos pagalba skiriama:
 - a) teikiant vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų sektorių produktus vaikams į 22 straipsnyje nurodytas švietimo įstaigas; ir
 - b) tam tikroms susijusioms logistikos ir platinimo, įrangos, informacijos skleidimo, stebėsenos, vertinimo ir papildomų priemonių išlaidoms padengti.
2. Programoje pageidaujancios dalyvauti valstybės narės nacionaliniu arba regionų lygmeniu parengia išankstinę jos įgyvendinimo strategiją. Jos taip pat numato papildomas priemones, kurios gali apimti informaciją apie priemones, skirtas švietimui apie sveikos mitybos įpročius, vietos maisto grandines ir kovą su maisto švaistymu, kurių reikia, kad programa būtų veiksminga.
3. Rengdamos strategijas valstybės narės sudaro vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų sektorių produktų, kurie atitiks atitinkamų jų programų reikalavimus, sąrašą. V priedo sąraše nurodyti produktai į šį sąrašą neįtraukiami.

Tačiau tinkamai pagrįstais atvejais, pavyzdžiui, jei valstybė narė nori užtikrinti, kad jos programa būtų taikoma dideliame produktų asortimentui, arba jei valstybė narė nori padidinti savo programos patrauklumą, savo strategijoje ji gali nustatyti, kad tokie produktai atitiks reikalavimus tik tuo atveju, jei į jų sudėtį bus pridėta tik nedidelių minėtame priede nurodytų medžiagų kiekių.

Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetingos sveikatos srities valdžios institucijos patvirtintų tokių jų programos reikalavimus atitinkančių produktų sąrašą.

Valstybės narės atrenka produktus remdamosi objektyviais kriterijais, kurie gali apimti sveikatos ir aplinkos aspektus, sezoniskumą, įvairovę ar galimybę gauti tam tikrų produktų, pirmenybę teikdamos, tiek, kiek įmanoma, Sąjungos kilmės produktams, ypač produktų pirkimui vietoje, vietos rinkoms, trumpoms tiekimo grandinėms ar naudai aplinkai.

4. Priemonės dėl 1 dalyje nurodytos Sąjungos pagalbos nustatymo patvirtina Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

5. 1 dalyje nurodyta Sąjungos pagalba skiriama kiekvienai valstybei narei remiantis objektyviais kriterijais pagal jose esančių vaikų nuo šešerių iki dešimties metų imtinai skaičių.

Programoje dalyvaujančios valstybės narės kasmet paduoda paraiškas gauti Sąjungos pagalbą remdamosi savo strategijomis, nurodytomis 2 dalyje.

Priemonės dėl Sąjungos pagalbos kiekvienai programoje dalyvaujančiai valstybei narei minimalios sumos nustatymo ir dėl orientacinio ir galutinio pagalbos paskirstymo valstybėms narėms patvirtina Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

6. 1 dalyje numatyta Sąjungos pagalba negali būti naudojama esamų nacionalinių vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programų, pagal kurias tiekiami vaisiai ir daržovės, perdirbti vaisiai ir daržovės, ir bananai, ar kitų tokių produktų tiekimo mokykloms programų finansavimui pakeisti.

Tačiau, jeigu valstybėje narėje jau įgyvendinama programa, kuri atitiktų pagal šį straipsnį teikiamos Sąjungos pagalbos skyrimo reikalavimus, ir ketinama tą programą pratęsti arba padaryti ją veiksmingesnę, be kita ko, programos tikslinės grupės, jos trukmės ar programos reikalavimus atitinkančių produktų atžvilgiu, Sąjungos pagalba gali būti suteikta, jeigu laikomasi pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį nustatytą apribojimą, susijusių su bendrąjį nacionalinį finansavimą sudarančia Sąjungos pagalbos dalimi. Tokiu atveju valstybė narė savo įgyvendinimo strategijoje nurodo, kaip ji ketina išplėsti savo programą ar padaryti ją veiksmingesnę.

7. Be Sąjungos pagalbos, valstybės narės gali skirti nacionalinę pagalbą pagal 217 straipsnį.

8. Sąjungos vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programa neturi daryti poveikio Sąjungos teisę atitinkančioms atskiroms nacionalinėms vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programoms.

9. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 6 straipsnį Sąjunga taip pat gali finansuoti informavimo, stebėsenos ir vertinimo priemonės, susijusias su vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programa, įskaitant visuomenės informuotumo apie programą didinimo ir susijusias ryšių palaikymo priemones.

10. Programoje dalyvaujančios valstybės narės maisto paskirstymo vietose viešai skelbia informaciją apie savo dalyvavimą pagalbos programoje ir nurodo, kad programą subsidijuoja Sąjunga.

24 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant skatinti vaikų sveikos mitybos įpročius ir užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama 22 straipsnyje nurodytai tikslinei grupei priskiriamiems vaikams, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, susijusių su:

- a) papildomais kriterijais, kuriais remdamosi valstybės narės nukreiptų pagalbą;
- b) valstybių narių vykdomu pagalbos paraiškų teikėjų tvirtinimu ir atranka;
- c) nacionalinių ar regioninių strategijų rengimu ir papildomomis priemonėmis.

2. Siekiant užtikrinti veiksmingą bei tikslingą Sąjungos fondų naudojimą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) valstybės narėms preliminariai paskirstytos, kaip numatyta 23 straipsnio 5 dalyje, pagalbos sumos perskirstymo remiantis gautomis pagalbos paraiškomis metodo;
- b) išlaidų, numatytų valstybių narių strategijose, kurios atitinka Sąjungos pagalbos skyrimo reikalavimus, ir galimybės nustatyti tam tikrų išlaidų bendrą viršutinę ribą;
- c) valstybių narių prievolės stebėti ir įvertinti jų vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programų veiksmingumą.

3. Siekiant didinti informuotumą apie programą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų reikalaujama, kad vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programoje dalyvaujančios valstybės narės viešai skelbtų apie Sąjungos pagalbos subsidijuojamąjį vaidmenį.

25 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais gali patvirtinti šiam poskirsniiui taikyti būtinas priemones, be kita ko, susijusias su:

- a) informacija, kuri turi būti nurodyta valstybių narių strategijose;
- b) pagalbos paraiškomis ir išmokomis;
- c) informacijos apie programą skleidimo metodais ir su ja susijusiomis ryšių palaikymo priemonėmis;
- d) Sąjungos vaisių ir daržovių vartojimo skatinimo mokyklose programoje dalyvaujančių valstybių narių rengiamų stebėsenos ir įvertinimo ataskaitų pateikimu, forma ir turiniu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Poskirsnis

Pieno vartojimo skatinimo mokyklose programa

26 straipsnis

Pagalba tiekiant pieną ir pieno produktus vaikams

1. Sąjungos pagalba skiriama tiekiant tam tikrus pieno ir perdirbto pieno produktus, kurių KN kodai yra 0401, 0403, 0404 90 ir 0406 arba kurių KN kodas yra 2202 90, vaikams į 22 straipsnyje nurodytas švietimo įstaigas.

2. Nuo 2015 m. rugpjūčio 1 d. programoje pageidaujančios dalyvauti valstybės narės nacionaliniu arba regionų lygmeniu parengia išankstinę programos įgyvendinimo strategiją. Jos taip pat gali numatyti papildomas priemones, kurios gali apimti informaciją apie priemones, skirtas švietimui apie sveikos mitybos įpročius, vietos maisto grandines ir kovą su maisto švaistymu, kurių reikia, kad programa būtų veiksminga.

3. Rengdamos strategijas valstybės narės sudaro pieno ir pieno produktų, kurie tenkina atitinkamų jų programų reikalavimus, sąrašą vadovaudamosi Komisijos pagal 27 straipsnį patvirtintomis taisyklėmis.

4. 1 dalyje nurodyta Sąjungos pagalba negali būti naudojama esamų pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo mokyklose nacionalinių programų ar kitų paskirstymo mokykloms programų, pagal kurias, be kita ko, tiekiamas pienas ar pieno produktai, finansavimui pakeisti, išskyrus vaikų nemokamą maitinimą švietimo įstaigose. Tačiau jeigu valstybėje narėje jau įgyvendinama programa, kuri atitiktų pagal šį straipsnį teikiamos Sąjungos pagalbos skyrimo reikalavimus, ir ketinama tą programą išplėsti arba padaryti ją veiksmingesnę, be kita ko, programos tikslinės grupės, jos trukmės ar programos reikalavimus atitinkančių produktų atžvilgiu, Sąjungos pagalba gali būti suteikta. Tokiu atveju valstybė narė savo įgyvendinimo strategijoje nurodo, kaip ji ketina išplėsti savo programą ar padaryti ją veiksmingesnę.

5. Be Sąjungos pagalbos, valstybės narės gali skirti nacionalinę pagalbą pagal 217 straipsnį.

6. Sąjungos pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo mokyklose programa neturėtų trukdyti įgyvendinti Sąjungos teisę atitinkančių atskirų pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo mokyklose nacionalinių programų.

7. Sąjungos pagalbos, skiriamos už bet kurios rūšies pieną ir pieno produktus, ir didžiausio kiekio, atitinkančio 1 dalyje numatytos SESV pagalbos skyrimo reikalavimus, nustatymo priemonės patvirtina Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

8. Programoje dalyvaujančios valstybės narės maisto paskirtymo vietose viešai skelbia informaciją apie savo dalyvavimą pagalbos programoje ir nurodo, kad programą subsidijuoja Sąjunga.

27 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant atsižvelgti į kintančias pieno produktų vartojimo tendencijas, pieno produktų rinkos naujoves ir pokyčius, produktų prieinamumą įvairiose Sąjungos rinkose ir maistinumą aspektus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- kurie produktai atitinka programos reikalavimus, laikantis 26 straipsnio 1 dalyje nustatytų nuostatų ir atsižvelgiant į maistinumą aspektus;
- nacionalinių arba regioninių strategijų, prireikus, be kita ko, papildomų priemonių parengimas, vykdomas valstybių narių; ir
- priemonės, būtinos stebėsenai ir vertinimui.

2. Siekiant užtikrinti, kad Sąjungos pagalba būtų naudojama efektyviai ir veiksmingai, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- taisyklių, susijusių su pagalbos gavėjais ir pareiškėjais, atitinkančiais pagalbos reikalavimus;
- reikalavimo, pagal kurį pareiškėjus turi patvirtinti valstybės narės;
- pieno produktų, kurie gauna pagalbą, naudojimo ruošiant patiekalus švietimo įstaigose.

3. Siekiant užtikrinti, kad pagalbos paraiškų teikėjai laikytųsi savo išpareigojimų, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl reikalavimų, susijusių su užstatu, kurį reikia pateikti tuo atveju, jei sumokama išankstinė pagalbos išmoka.

4. Siekiant didinti informuotumą apie šią pagalbos programą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kurių laikydamosi valstybės narės turi viešai skelbti informaciją apie savo dalyvavimą šioje pagalbos programoje ir nurodyti, kad programą subsidijuoja Sąjunga.

5. Siekiant užtikrinti, kad pagalba atspindėtų kainoje, už kurią išsigyjami į programą įtraukti produktai, Komisija pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų priimamos taisyklės dėl kainų stebėsenos metodo pagal programą nustatymo.

28 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų šiam poskirsnui taikyti būtinas priemones, be kita ko, susijusias su:

- tvarka, kuria užtikrinama, kad nebūtų viršytas didžiausias pagalbos reikalavimus atitinkantis kiekis;
- užstato, kurį reikia pateikti tuo atveju, kai sumokama išankstinė pagalbos išmoka, pateikimo tvarka ir dydžiu;
- informacija, kuri turi būti pateikta valstybėms narėms, reikalinga patvirtinimui, pagalbos paraiškoms ir pagalbos išmokoms;
- informacijos apie programą skleidimo būdais;
- kainų stebėsenos pagal 27 straipsnio 5 dalį valdymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Skirsnis

Pagalba alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriuje

29 straipsnis

Alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriaus paramos programos

1. Sąjunga finansuoja trejų metų darbo programas, kurias parengia pagal 152 straipsnį pripažintos gamintojų organizacijos, pagal 156 straipsnį pripažintos gamintojų organizacijų asociacijos ar pagal 157 straipsnį pripažintos tarpšakinės organizacijos, vienoje ar keliose šių sričių:

- alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriaus rinkos stebėsenos ir valdymo;

- b) alyvmedžių auginimo poveikio aplinkai gerinimo;
- c) alyvmedžių auginimo konkurencingumo didinimo pasitelkiant modernizavimą;
- d) alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių produkcijos kokybės gerinimo;
- e) atsekamumo sistemos taikymo, alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių kokybės sertifikavimo ir apsaugos, visų pirma galutiniams vartotojams parduodamo alyvuogių aliejaus kokybės stebėsenos pagal nacionalinių administracijų įgaliojimus;
- f) informacijos apie gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ar tarpšakinių organizacijų taikomas priemones siekiant pagerinti alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių kokybę skleidimo.

2. 1 dalyje nurodytoms darbo programoms skiriamas finansavimas Sąjungos lėšomis yra:

- a) 11 098 000 EUR per metus Graikijai,
- b) 576 000 EUR per metus Prancūzijai ir
- c) 35 991 000 EUR per metus Italijai.

3. Didžiausias 1 dalyje nurodytoms darbo programoms skiriamas finansavimas Sąjungos lėšomis yra lygus valstybių narių išlaikytoms sumoms. Didžiausias reikalavimus atitinkančių išlaidų finansavimas yra:

- a) 75 % – 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytų sričių veiklai;
- b) 75 % – investicijoms į ilgalaikį turtą ir 50 % – kitai 1 dalies d punkte nurodytos srities veiklai;
- c) 75 % – darbo programoms, kurias ne mažiau kaip trijose trečiosiose šalyse arba negaminančiose valstybėse narėse 1 dalies e ir f punktuose nurodytose srityse vykdo pripažintos 1 dalyje nurodytos organizacijos iš ne mažiau kaip dviejų gaminančių valstybių narių, ir 50 % – kitai šių sričių veiklai.

Valstybės narės užtikrina papildomą finansavimą, kuriuo padengiama iki 50 % Sąjungos nefinansuojamų išlaidų.

30 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant užtikrinti, kad 29 straipsnyje numatyta Sąjungos pagalba būtų naudojama efektyviai ir veiksmingai, kad būtų pagerinta alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių produkcijos kokybė, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su:

- a) 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų sričių atžvilgiu – specialiomis priemonėmis, kurias būtų galima finansuoti Sąjungos pagalbos lėšomis, ir veikla bei išlaidomis, kurioms finansavimas neteikiamas;

- b) mažiausia valstybių narių skiriama finansavimo Sąjungos lėšomis suma tam tikroms sritims;

- c) reikalavimu pateikti užstatą, kai pateikiama paraiška dėl darbo programos patvirtinimo ir sumokama išankstinė pagalbos išmoka;

- d) kriterijais, į kuriuos valstybės narės turi atsižvelgti atrinkdamos ir tvirtindamos darbo programas.

31 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų šiam skirsniui taikyti būtinas priemones, susijusias su:

- a) darbo programų įgyvendinimu ir tokių programų pakeitimais;
- b) pagalbos mokėjimu, įskaitant išankstines pagalbos išmokas;
- c) užstato, kurį reikia pateikti tuo atveju, jei pateikiama paraiška dėl darbo programos patvirtinimo ir sumokama išankstinė pagalbos išmoka, pateikimo tvarka ir dydžiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3 Skirsnis

Pagalba vaisių ir daržovių sektoriuje

32 straipsnis

Veiklos fondai

1. Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijos ir (arba) jų asociacijos gali įsteigti veiklos fondą. Fondas finansuojamas:

- a) finansiniais įnašais, įneštais:
 - i) gamintojų organizacijos narių ir (arba) pačios gamintojų organizacijos; arba
 - ii) gamintojų organizacijų asociacijų per tų asociacijų narius;
- b) iš Sąjungos finansinės pagalbos, kuri gali būti teikiama gamintojų organizacijoms arba jų asociacijoms, jei tos asociacijos teikia, valdo ir įgyvendina veiklos programą arba dalinę veiklos programą, laikantis sąlygų, kurias priimdama deleguotuosius aktus pagal 37 straipsnį ir įgyvendinimo aktus pagal 38 straipsnį nustato Komisija.

2. Veiklos fondai naudojami tik veiklos programoms, kurios buvo pateiktos valstybėms narėms ir jų patvirtintos, finansuoti.

33 straipsnis

Veiklos programos

1. Vaisių ir daržovių sektoriaus veiklos programos trunka ne trumpiau kaip trejus metus ir ne ilgiau kaip penkerius metus. Jomis siekiama bent dviejų 152 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų tikslų arba dviejų iš šių tikslų:

- a) planuoti gamybą, įskaitant gamybos ir vartojimo prognozę ir stebėseną;
- b) gerinti šviežių arba perdirbtų produktų kokybę;
- c) didinti produktų komercinę vertę;
- d) skatinti šviežių arba perdirbtų produktų pardavimą;
- e) taikyti aplinkos, ypač vandens, apsaugos priemones ir aplinkai nekenksmingus gamybos būdus, įskaitant ekologinį ūkininkavimą;
- f) užkirsti kelią krizėms ir jas valdyti.

Veiklos programos pateikiamos tvirtinti valstybėms narėms.

2. Gamintojų organizacijų asociacijos taip pat gali teikti visos apimties arba dalinę veiklos programą, kurią sudarytų joms priklausančių organizacijų veiklos programose nustatytos, bet neįgyvendintos priemonės. Gamintojų organizacijų asociacijų veiklos programoms taikomos tokios pat taisyklės kaip ir gamintojų organizacijų veiklos programoms ir jos yra nagrinėjamos su joms priklausančių organizacijų veiklos programomis.

Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad:

- a) priemonės pagal gamintojų organizacijų asociacijų veiklos programas būtų visiškai finansuojamos atitinkamai asociacijai priklausančių organizacijų įnašais ir kad tos lėšos būtų teikiamos iš tų organizacijų veiklos fondų;
- b) priemonės ir joms skirta atitinkama finansinių lėšų dalis būtų nustatytos kiekvienos asociacijai priklausiančios organizacijos veiklos programoje;
- c) nebūtų teikiamas dvigubas finansavimas.

3. Krizių prevencija ir valdymas, nurodytais 1 dalies pirmos pastraipos f punkte, siekiama išvengti krizių vaisių ir daržovių rinkose arba jas įveikti; tai apima šias priemones:

- a) investicijas, kurios padėtų veiksmingiau valdyti pateiktą į rinką produktų kiekius;
- b) mokymo priemones ir keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais;
- c) pardavimo skatinimą ir informavimą, vykdomą siekiant užkirsti kelią krizei arba krizės metu;
- d) paramą savitarpio pagalbos fondų steigimo administracinėms išlaidoms padengti;
- e) sodų atsinominimą, kai tai būtina po privalomo išnaikinimo dėl sveikatos apsaugos arba fitosanitarinių priežasčių, atlikto valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos nurodymu;
- f) pašalinimą iš rinkos;
- g) neprinokusių vaisių ir daržovių derliaus nuėmimą arba derliaus nenuėmimą;
- h) derliaus draudimą.

Parama derliui apdrausti padeda apsaugoti augintojų pajamas, kai patiriama nuostolių dėl gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, ligų arba kenkėjų antplūdžių.

Draudimo sutartyse reikalaujama, kad apdraustieji imtųsi reikalingų rizikos prevencijos priemonių.

Krizių prevencijos ir valdymo priemonių, įskaitant pagrindinės sumos grąžinimą ir palūkanas, kaip nurodyta penktoje pastraipoje, išlaidas sudaro ne daugiau kaip trečdalis pagal veiklos programą patiriamų išlaidų.

Gamintojų organizacijos gali imti paskolas komercinėmis sąlygomis krizių prevencijos ir valdymo priemonėms finansuoti. Tuo atveju pagrindinės sumos grąžinimas ir šių paskolų palūkanos gali būti įtraukiami į veiklos programą ir todėl jiems pagal 34 straipsnį gali būti teikiama Sąjungos finansinė parama. Konkretūs veiksmai, susiję su krizių prevencija ir valdymu, gali būti finansuojami iš tokių paskolų arba tiesiogiai arba abiem būdais.

4. Šiame skirsnyje:

- a) neprinokusių vaisių ir daržovių derliaus nuėmimas – visas neprinokusių netinkamos prekinės kokybės produktų, kurie iki neprinokusių vaisių ir daržovių derliaus nuėmimo nebuvo pažeisti dėl klimato sąlygų, ligų ar kitų veiksnių, derliaus nuėmimas konkrečiame plote;
- b) derliaus nenuėmimas – einamojo auginimo ciklo atitinkamame plote nutraukimas, kai produktai yra gerai išaugę ir yra geros ir tinkamos prekinės kokybės. Produktų sunaikinimas dėl klimato reiškinių ar ligos nelaikomas derliaus nenuėmimu.

5. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) veiklos programos apimtų du ar daugiau aplinkosaugos veiksmų; arba
- b) ne mažiau kaip 10 % išlaidų pagal veiklos programas tektų aplinkosaugos veiksams.

Aplinkosaugos veiksmai turi atitikti agrarinės aplinkosaugos išmokoms taikomus reikalavimus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 3 dalyje.

Jeigu ne mažiau kaip 80 % gamintojų organizacijos gamintojų narių yra prisiėmę vieną ar daugiau vienodų Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnio 3 dalyje numatytų su agrarine aplinkosauga ir klimatu susijusių įsipareigojimų, tuomet kiekvienas iš šių įsipareigojimų laikomas aplinkosaugos veiksmu, kaip nurodyta šios dalies pirmos pastraipos a punkte.

Iš paramos šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytiems aplinkosaugos veiksams lėšų padengiamos su tokiu veiksmu susijusios papildomos išlaidos ir prarastos pajamos.

6. Valstybės narės užtikrina, kad investicijos, kurios didina neigiamą poveikį aplinkai, būtų leidžiamos tik tais atvejais, jei yra įdiegtos veiksmingos aplinkos apsaugos nuo tokio poveikio priemonės.

34 straipsnis

Sąjungos finansinė parama

1. Sąjungos finansinė parama yra lygi 32 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų faktiškai sumokėtų finansinių įnašų sumai ir neviršija 50 % faktiškai patirtų išlaidų.

2. Sąjungos finansinė parama neviršija 4,1 % kiekvienos gamintojų organizacijos arba jų asociacijos parduodamos produkcijos vertės.

Tačiau gamintojų organizacijų atveju tas procentinis dydis gali būti padidintas iki 4,6 % parduodamos produkcijos vertės, jei suma, viršijanti 4,1 % parduodamos produkcijos vertės, naudojama tik krizių prevencijos ir valdymo priemonėms.

Gamintojų organizacijų asociacijų atveju tas procentinis dydis gali būti padidintas iki 4,7 % parduodamos produkcijos vertės, jei suma, viršijanti 4,1 % parduodamos produkcijos vertės, naudojama tik krizių prevencijos ir valdymo priemonėms, kurias gamintojų organizacijų asociacija įgyvendina savo narių vardu.

3. Gamintojų organizacijos prašymu 1 dalyje numatyta 50 % riba padidinama iki 60 % veiklos programai arba veiklos programos daliai, kai ji atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- a) ją pateikia kelios Sąjungos gamintojų organizacijos, veikiančios skirtingose valstybėse narėse ir įgyvendinančios tarptautines sistemas;
- b) ją pateikia viena ar daugiau gamintojų organizacijų, dalyvaujančių tarpšakiniu pagrindu vykdomose sistemose;
- c) joje numatoma tik konkreti parama ekologiškų produktų gamybai, kuriai taikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 ⁽¹⁾;
- d) ji yra pirma programa, kurią pateikia pripažinta gamintojų organizacija, kuri yra dviejų pripažintų gamintojų organizacijų susijungimo pasekmė;
- e) ji yra pirma programa, kurią pateikia pripažinta gamintojų organizacijų asociacija;
- f) ją pateikia valstybių narių, kuriose gamintojų organizacijos parduoda mažiau kaip 20 % vaisių ir daržovių produkcijos, gamintojų organizacijos;
- g) ją pateikia viename iš SESV 349 straipsnyje nurodytų atokiausių regionų esanti gamintojų organizacija.

4. 1 dalyje numatyta 50 % riba padidinama iki 100 % tais atvejais, kai iš rinkos pašalinami vaisiai ir daržovės sudaro ne daugiau kaip 5 % kiekvienos gamintojų organizacijos parduodamos produkcijos kiekio ir yra realizuojami vienu iš šių būdų:

- a) nemokamai paskirstomi tam tikslui valstybių narių patvirtintoms labdaros organizacijoms ir fondams naudoti jų veikloje padedant asmenims, kurių teisė į valstybės paramą pripažįstama nacionalinės teisės aktais, visų pirma dėl to, kad jie stokoja pragyvenimo lėšų; arba
- b) nemokamai paskirstomi bet kuriam iš šių adresatų: valstybių narių paskirtoms baudmių atlikimo įstaigoms, mokykloms ir 22 straipsnyje nurodytoms įstaigoms bei vaikų atostogų stovykloms, taip pat ligoninėms ir senelių namams; valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šitaip paskirstomi kiekiai papildytų tų įstaigų paprastai superkamus kiekius.

⁽¹⁾ 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL L 189, 2007 7 20, p. 1).

35 straipsnis

Nacionalinė finansinė parama

1. Valstybių narių regionuose, kuriuose vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų steigimosi lygis yra itin mažas, Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, gali leisti deramai pagrįstą prašymą pateikusioms valstybėms narėms išmokėti gamintojų organizacijoms nacionalinę finansinę paramą, kuri negali būti didesnė kaip 80 % 32 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų finansinių įnašų. Ši parama papildo iš veiklos fondo teikiamą paramą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Valstybių narių regionuose, kuriuose gamintojų organizacijos, gamintojų organizacijų asociacijos ir gamintojų grupės, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 27 straipsnyje, parduoda mažiau kaip 15 % tų regionų, kuriuose vaisių ir daržovių produkcija sudaro bent 15 % jų bendros žemės ūkio produkcijos, vaisių ir daržovių produkcijos vertės, atitinkamos valstybės narės prašymu Sąjunga gali kompensuoti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą nacionalinę finansinę paramą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, dėl tokio kompensavimo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

36 straipsnis

Veiklos programų nacionalinė programa ir nacionalinė strategija

1. Valstybės narės nustato nacionalinę programą, kurioje yra su 33 straipsnio 5 dalyje nurodytais aplinkosaugos veiksmais susijusios bendrosios sąlygos. Toje programoje visų pirma turi būti nustatyta, kad tokie veiksmai turi atitikti atitinkamus Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 reikalavimus, visų pirma nustatytus jo 3 straipsnyje.

Valstybės narės savo siūlomą programą pateikia Komisijai, kuri priimdama įgyvendinimo aktus netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse numatytos procedūros gali per tris mėnesius nuo pateikimo dienos pareikalauti programą iš dalies pakeisti, jei nustato, kad pagal pateiktą pasiūlymą negalima pasiekti tikslų, išdėstytų SESV 191 straipsnyje ir septintojoje Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programoje. Šių tikslų turi būti siekiama ir pagal veiklos programas remiamomis investicijomis į atskirus ūkius.

2. Kiekviena valstybė narė parengia nacionalinę tvarių veiklos programų vaisių ir daržovių rinkoje strategiją. Tokią strategiją sudaro:

- a) padėties analizė, įvertinant privalumus bei trūkumus ir tobulinimo galimybes;
- b) pasirinktų prioritetų pagrindimas;

c) veiklos programų tikslai bei priemonės ir veiklos rodikliai;

d) veiklos programų vertinimas;

e) gamintojų organizacijoms nustatyti ataskaitų teikimo įpareigojimai.

Nacionalinė strategija taip pat apima 1 dalyje nurodytą nacionalinę programą.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos valstybėms narėms, kuriose nėra pripažintų gamintojų organizacijų.

37 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant užtikrinti veiksmingą, tikslingą ir tvarų vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų ir jų asociacijų rėmimą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl:

a) veiklos fondų ir veiklos programų, susijusios su:

i) numatomomis sumomis, gamintojų organizacijų bei jų asociacijų sprendimais dėl finansinių įnašų ir veiklos fondų naudojimo;

ii) priemonėmis, veiksmais, išlaidomis ir administracinėmis bei personalo sąnaudomis, ištrauktinomis ar neįtrauktinomis pagal veiklos programas, jų keitimu ir papildomais reikalavimais, kuriuos turi nustatyti valstybės narės;

iii) dvigubo veiklos programų ir kaimo plėtros programų finansavimo išvengimu;

iv) gamintojų organizacijų asociacijų veiklos programomis;

v) konkrečiomis taisyklėmis, taikytinomis tais atvejais, kai gamintojų organizacijų asociacijos visiškai arba iš dalies atstovauja savo nariams veiklos programų valdymo, tvarkymo, įgyvendinimo ir pateikimo tikslais;

vi) prievole taikyti bendrus veiklos programų stebėsenos ir vertinimo rodiklius;

b) veiklos programų nacionalinės sistemos ir nacionalinės strategijos, susijusios su prievole stebėti ir vertinti nacionalinės programos ir nacionalinių strategijų veiksmingumą;

- c) Sąjungos finansinės paramos, susijusios su:
- i) Sąjungos finansinės paramos dydžio apskaičiavimo pagrindu ir su 34 straipsnio 2 dalyje nurodytos parduodamos produkcijos verte;
 - ii) pagalbai apskaičiuoti taikomais referenciniais laikotarpiais;
 - iii) išankstinių išmokų skyrimu ir reikalavimu pateikti užstatą išankstinių pagalbos išmokų mokėjimo atveju;
 - iv) konkrečiomis taisyklėmis, taikytinomis gamintojų organizacijų asociacijų veiklos programų finansavimui, ypač susijusiomis su 34 straipsnio 2 dalyje numatytais ribomis;
- d) krizių prevencijos ir valdymo priemonių, susijusios su:
- i) valstybių narių galimybe netaikyti vienos ar daugiau krizių prevencijos ir valdymo priemonių;
 - ii) sąlygomis, susijusiomis su 33 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktais;
 - iii) iš rinkos pašalintų produktų leistina paskirtimi, dėl kurios sprendimą priima valstybės narės;
 - iv) didžiausiu paramos už pašalinimą iš rinkos dydžiu;
 - v) reikalavimu pašalinimo iš rinkos atvejais pateikti išankstinius pranešimus;
 - vi) 34 straipsnio 4 dalyje nurodytam nemokamam skirstymui skirtos parduodamos produkcijos kiekio apskaičiavimo pagrindu ir didžiausio parduodamos produkcijos kiekio pašalinimo iš rinkos atvejais nustatymu;
 - vii) reikalavimu pateikti Sąjungos emblemą ant nemokamai skirstomų produktų pakuotės;
 - viii) sąlygomis, taikomomis iš rinkos pašalintų produktų gavėjams;
 - ix) terminų vartojimu šiame skirsnyje;
 - x) valstybių narių nustatytais sąlygomis, susijusiomis su neprinokusių vaisių ir daržovių derliaus nuėmimu arba derliaus nenuėmimu;
 - xi) derliaus draudimu;
 - xii) savitarpio pagalbos fondais ir
 - xiii) sąlygomis, kuriomis reglamentuojamas sodų atsodinimas, atliekamas dėl sveikatos apsaugos arba fitosanitarinių priežasčių, kaip numatyta 33 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos e punkte, ir nustatoma viršutinė riba, taikoma tokio atsodinimo išlaidoms;

- e) nacionalinės finansinės paramos, susijusios su:

- i) gamintojų organizacijų steigimosi lygiu;
- ii) reikalavimu pateikti užstatą išankstinių išmokų mokėjimo atveju;
- iii) didžiausia nacionalinės finansinės paramos kompensavimo Sąjungos lėšomis dalimi.

38 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų priemonės, susijusias su:

- a) veiklos fondų valdymu;
- b) informacija, kuri turi būti pateikta veiklos programose, 36 straipsnyje nurodytose nacionalinėse programose ir nacionalinėse strategijose, veiklos programų pateikimu valstybės narėms, laiko terminais, kartu pateikiamais dokumentais ir valstybių narių atliekamu patvirtinimu;
- c) veiklos programų įgyvendinimu gamintojų organizacijose ir gamintojų organizacijų asociacijose;
- d) nacionalinių strategijų ir veiklos programų stebėsenos ir įvertinimo ataskaitų pateikimu, forma ir turiniu;
- e) pagalbos paraiškoms ir pagalbos išmokoms, įskaitant išankstines ir dalines pagalbos išmokas;
- f) Sąjungos emblemos pateikimo ant nemokamam skirstymui skirtų produktų pakuotės praktinėmis sąlygomis;
- g) prekybos standartų laikymusi pašalinimo iš rinkos atvejais;
- h) transporto, rūšiavimo ir pakavimo išlaidomis nemokamo skirstymo atvejais;
- i) pardavimo skatinimo, informavimo ir mokymo priemonėmis krizių prevencijos ir valdymo atveju;
- j) pašalinimo iš rinkos veiksmų įgyvendinimu, neprinokusių vaisių ir daržovių derliaus nuėmimo arba derliaus nenuėmimo ir derliaus draudimo priemonėmis;
- k) paraiškoms gauti nacionalinę finansinę paramą, leidimu ją teikti, jos mokėjimu ir kompensavimu už ją;
- l) užstato, kurį reikia pateikti tuo atveju, kai sumokama išankstinė pagalbos išmoka, pateikimo tvarka ir dydžiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4 Skirsnis

Paramos programos vyno sektoriuje

1 Poskirsnis

Bendrosios nuostatos ir reikalavimus atitinkančios priemonės

39 straipsnis

Taikymo sritis

Šiame skirsnyje nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamas Sąjungos lėšų skyrimas valstybėms narėms ir šių lėšų naudojimas valstybėse narėse pagal penkerių metų nacionalines paramos programas (toliau – paramos programos) specialioms paramos vyno sektoriui priemonėms finansuoti.

40 straipsnis

Atitiktis ir suderinamumas

1. Paramos programos turi atitikti Sąjungos teisę ir būti suderinamos su Sąjungos veikla, politika ir prioritetais.

2. Valstybės narės yra atsakingos už paramos programas ir užtikrina, kad jos būtų darnios ir objektyviai rengiamos bei įgyvendinamos, atsižvelgiant į atitinkamų gamintojų ekonominę padėtį ir į tai, kad gamintojams neturi būti nepagrįstai taikomos nevienodos sąlygos.

3. Parama neteikiama:

a) mokslinių tyrimų projektams ir mokslinių tyrimų projektų rėmimo priemonėms įgyvendinti, išskyrus nurodytuosius 45 straipsnio 2 dalies d ir e punktuose;

b) priemonėms, įtrauktoms į valstybių narių kaimo plėtros programas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013.

41 straipsnis

Paramos programų teikimas

1. Kiekviena VI priede nurodyta valstybė narė gamintoja pateikia Komisijai penkerių metų paramos programos projektą, į kurį yra įtraukta bent viena iš 38 straipsnyje numatytų reikalavimų atitinkančių priemonių.

2. Paramos programų projektų pagalbos priemonės parenkamos tokiu geografiniu lygmeniu, kokį valstybės narė laiko tinkamiausiu. Prieš pateikdamos paramos programos projektą Komisijai, valstybės narės dėl jos konsultuojasi su kompetentingomis valdžios institucijomis ir organizacijomis atitinkamu teritoriniu lygmeniu.

3. Kiekviena valstybė narė pateikia vieną paramos programos projektą, kuriame galima atsižvelgti į regiono ypatumus.

4. Paramos programos pradamos taikyti praėjus trimis mėnesiams nuo paramos programos projekto pateikimo Komisijai.

Tačiau įgyvendinimo aktais Komisija gali nustatyti, kad pateiktas paramos programos projektas neatitinka šiame skirsnyje nustatytų taisyklių, ir apie tai praneša valstybei narei. Tokiu atveju valstybė narė pateikia Komisijai patikslintą paramos programos projektą. Patikslinta paramos programa pradama taikyti praėjus dviem mėnesiams po patikslinto paramos programos projekto pateikimo Komisijai dienos, nebent joje vis dar būtų neatitikimų – tokiu atveju taikoma ši pastraipa.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

5. Valstybių narių pateiktų taikomų paramos programų pakeitimams *mutatis mutandis* taikoma 4 dalis.

42 straipsnis

Paramos programų turinys

Paramos programos sudaro šie elementai:

- išsamus siūlomų priemonių aprašas bei jomis siekiami kiekybiniai tikslai;
- vykdytų konsultacijų rezultatai;
- įvertinimas, kuriuo parodomas numatomas techninis, ekonominis, ekologinis ir socialinis poveikis;
- priemonių įgyvendinimo tvarkaraštis;
- bendra finansavimo lentelė, kurioje nurodomi skirtini išteklių ir numatomas orientacinis išteklių paskirstymas priemonėms laikantis VI priede nurodytų biudžeto ribų;
- stebėsenai ir vertinimui taikytini kriterijai ir kiekybiniai rodikliai, taip pat veiksmai, kurių imtasi siekiant užtikrinti tinkamą ir veiksmingą paramos programų įgyvendinimą; ir
- paskirtos kompetentingos valdžios institucijos ir įstaigos, atsakingos už paramos programų įgyvendinimą.

43 straipsnis

Reikalavimus atitinkančios priemonės

Paramos programose gali būti nustatytos tik viena ar kelios toliau išvardytos priemonės:

- pardavimo skatinimo priemonės pagal 45 straipsnį;
- vynuogynų restruktūrizavimas ir konversija pagal 46 straipsnį;
- neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimas pagal 47 straipsnį;

- d) savitarpio pagalbos fondai pagal 48 straipsnį;
- e) derliaus draudimas pagal 49 straipsnį;
- f) investicijos pagal 50 straipsnį;
- g) inovacijos vyno sektoriuje pagal 51 straipsnį;
- h) šalutinių produktų distiliavimas pagal 52 straipsnį.

44 straipsnis

Bendrosios paramos programų taisyklės

1. Turimos Sąjungos lėšos skiriamos neviršijant VI priede numatytų biudžeto ribų.
2. Sąjungos parama skiriama tik už reikalavimus atitinkančias išlaidas, patirtas po atitinkamo paramos programos projekto pateikimo.
3. Valstybės narės neprideda prie priemonių, kurias finansuoja Sąjunga pagal paramos programas, išlaidų finansavimo.

2 Poskirsnis

Konkrečios paramos priemonės

45 straipsnis

Pardavimo skatinimo priemonės

1. Parama pagal šį straipsnį skiriama informavimo apie Sąjungos vynus arba jų pardavimo skatinimo priemonėms:
 - a) vykdomoms valstybėse narėse, siekiant informuoti vartotojus apie atsakingą vyno vartojimą ir apie Sąjungos sistemas, taikomas kilmės vietos bei geografinėms nuorodomis; arba
 - b) vykdomoms trečiojoje šalyje, taip siekiant didinti tų vynų konkurencingumą.
2. 1 dalies b punkte nurodytos priemonės taikomos vynams su saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografine nuoroda arba vynams su vinninės vynuogių veislės nuoroda ir gali būti tik sudarytos iš vieno ar daugiau toliau išvardintų komponentų:
 - a) viešųjų ryšių, pardavimo skatinimo arba reklamos priemonės, kuriomis visų pirma pabrėžiami aukšti Sąjungos produktų standartai, ypač kalbant apie kokybę, maisto saugos arba aplinkos aspektus;
 - b) dalyvavimas tarptautinės svarbos renginiuose, mugėse arba parodose;

- c) informavimo kampanijos, ypač susijusios su Sąjungos sistemomis, taikomomis kilmės vietos bei geografinėms nuorodomis ir ekologiinei gamybai;
- d) naujų rinkų tyrimai, reikalingi prekybos rinkoms plėsti;
- e) tyrimai informavimo ir pardavimo skatinimo priemonių taikymo rezultatams įvertinti.

3. Sąjungos parama informacijai ar pardavimo skatinimo priemonėms, nurodytoms 1 dalyje, neviršija 50 % reikalavimus atitinkančių išlaidų.

46 straipsnis

Vynuogynų restruktūrizavimas ir konversija

1. Vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai skirtų priemonių tikslas – padidinti vyno gamintojų konkurencingumą.
 2. Vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai parama skiriama, jei valstybės narės pateikia savo gamybos pajėgumų sąrašą pagal 145 straipsnio 3 dalį.
 3. Parama vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai, kuria gali būti prisidedama ir prie tvarių gamybos sistemų bei aplinkosauginio pėdsako gerinimo vyno sektoriuje, gali būti taikoma tik vienai ar kelioms iš toliau nurodytų veiklos rūšių:
 - a) veislių konversijai, įskaitant skiepijimą;
 - b) vynuogynų vietos keitimui;
 - c) vynuogynų atsodinimui, kai tai būtina po privalomo išnaikinimo dėl sveikatos apsaugos arba fitosanitarinių priežasčių, atlikto valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos nurodymu;
 - d) vynuogynų valdymo metodikos patobulinimams, visų pirma pažangių tvarios gamybos sistemų diegimui.
- Įprastam vynuogynų atnaujinimui, t. y. tos pačios veislės vynuogių atsodinimui – kai vynuogynai natūraliai pasensta – tame pačiame žemės sklype pagal tą pačią vynuogių auginimo sistemą, parama neskiriama.
- Valstybės narės gali nustatyti papildomas specifikacijas, ypač dėl keičiamų vynuogynų amžiaus.
4. Paramos vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai, įskaitant vynuogynų valdymo metodikos patobulinimus, forma gali būti tik tokia:
 - a) kompensacija augintojams už įgyvendinant priemonę prarastas pajamas;
 - b) dalinis restruktūrizavimo ir konversijos išlaidų padengimas.

5. 4 dalies a punkte nurodyta kompensacija augintojams už prarastas pajamas galima padengti iki 100 % atitinkamų nuostolių ir ji gali būti tokių formų:

- a) nepaisant Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 II dalies I antraštinės dalies III skyriaus IVa skirsnio II poskirsnio, kuriame nustatoma pereinamojo laikotarpio sodinimo teisių tvarka – iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ne ilgesniam kaip trejų metų laikotarpiui suteikiamas leidimas vienu metu auginti ir senus, ir naujus vynmedžius;
- b) finansinė kompensacija.

6. Sąjungos lėšų, skiriamų faktinėms vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos išlaidoms padengti, suma neviršija 50 % tokių išlaidų. Mažiau išsivysčiusiuose regionuose Sąjungos lėšų, skiriamų restruktūrizavimo ir konversijos išlaidoms padengti, suma neviršija 75 %.

47 straipsnis

Neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimas

1. Šiame straipsnyje neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimas – visiškas neprinokusių vynuogių kiekių sunaikinimas arba pašalinimas, kai tam tikrame plote sunaikinamas visas derlius.

Prekybai skirtų vynuogių palikimas ant vynmedžių įprasto augimo ciklo pabaigoje (derliaus nenuėmimas) neturi būti laikomas neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimu.

2. Parama neprinokusių vynuogių derliui nuimti padeda atkurti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą Sąjungos vyno rinkoje ir taip išvengti rinkos krizių.

3. Parama neprinokusių vynuogių derliui nuimti gali būti teikiama kaip fiksuoto dydžio kompensacinė išmoka už hektarą, o jos dydį nustato atitinkama valstybė narė. Tokia išmoka neviršija 50 % vynuogių kekių sunaikinimo arba pašalinimo tiesioginių išlaidų ir dėl tokio sunaikinimo arba pašalinimo prarastų pajamų sumos.

4. Atitinkama valstybė narė nustato objektyviais kriterijais grindžiamą sistemą siekdamas užtikrinti, kad taikant neprinokusių vynuogių derliaus nuėmimo priemonę atskiri vyno gamintojai negautų kompensacijos, viršijančios 3 dalyje nustatytą viršutinę ribą.

48 straipsnis

Savitarpio pagalbos fondai

1. Parama savitarpio pagalbos fondams steigti skiriama siekiant padėti augintojams, kurie pageidauja apsidrausti nuo rinkos svyravimų.

2. Parama savitarpio pagalbos fondams steigti gali būti skiriama kaip laikina mažėjanti pagalba fondų administracinėms išlaidoms padengti.

49 straipsnis

Derliaus draudimas

1. Parama derliui apdrausti padeda apsaugoti augintojų pajamas, kai patiriama nuostolių dėl gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, ligų arba kenkėjų antplūdžių.

Draudimo sutartyse reikalaujama, kad apdraustieji imtųsi reikalingų rizikos prevencijos priemonių.

2. Parama derliui apdrausti gali būti skiriama kaip finansinė Sąjungos parama, neviršijanti:

- a) 80 % draudimo įmokų, kurias augintojai moka už draudimą nuo nuostolių, patirtų dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, sumos;

- b) 50 % draudimo įmokų, kurias augintojai moka už draudimą nuo toliau nurodytų dalykų, sumos:

- i) nuo a punkte nurodytų nuostolių ir kitų nuostolių, kuriuos sukelia nepalankūs klimato reiškiniai;

- ii) nuo gyvūnų, augalų ligų arba kenkėjų antplūdžių padarytų nuostolių.

3. Parama derliui apdrausti gali būti skiriama, jeigu atitinkamomis draudimo išmokomis gamintojams nekompensuojama daugiau kaip 100 % prarastų pajamų, atsižvelgiant į visas kompensacijas, kurias gamintojai galėjo būti gavę pagal kitas paramos sistemas, susijusias su draudžiama rizika.

4. Parama derliui apdrausti neturi iškreipti konkurencijos draudimo rinkoje.

50 straipsnis

Investicijos

1. Parama gali būti teikiama investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą: perdirbimo įrenginius ir vyno gamybos infrastruktūrą, taip pat prekybos struktūras ir priemones. Tų investicijų paskirtis turi būti gerinti bendrus įmonės ekonominius rezultatus ir jos prisiderinimą prie rinkos poreikių, taip pat didinti jos konkurencingumą, ir šios investicijos turi būti susijusios su VII priedo II dalyje nurodytų vynuogių produktų gamyba arba prekyba jais, be kita ko, siekiant sutaupyti daugiau energijos, didinti bendrą energijos vartojimo efektyvumą ir tobulinti tvarius procesus.

2. Paramos pagal 1 dalį didžiausias lygis:

- a) taikoma tik labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

b) gali būti, be kita ko, taikoma visoms atokiausiuose regionuose, nurodytuose SESV 349 straipsnyje, ir mažosiose Egėjo jūros salose, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 229/2013 ⁽¹⁾ 1 straipsnio 2 dalyje, įsisteigusioms įmonėms.

Įmonėms, kurioms Rekomendacijos 2003/361/EB priedo I antraštinės dalies 2 straipsnio 1 dalis netaikoma ir kuriose dirba mažiau kaip 750 darbuotojų arba kurių apyvarta yra mažesnė nei 200 mln. EUR, didžiausias pagalbos intensyvumas mažinama per pusę.

Parama neskiriama sunkumų turinčioms įmonėms, kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos, skirtos sunkumų turinčioms įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti ⁽²⁾.

3. Reikalavimus atitinkančios išlaidos neapima reikalavimų neatitinkančių sąnaudų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 69 straipsnio 3 dalyje.

4. Didžiausias Sąjungos pagalbos lygis, susijęs su reikalavimus atitinkančioms investicijų išlaidomis, yra toks:

- a) 50 % – mažiau išsivysčiusiuose regionuose;
- b) 40 % – kituose nei mažiau išsivystę regionai;
- c) 75 % – SESV 349 straipsnyje nurodytuose atokiausiuose regionuose;
- d) 65 % – mažosiose Egėjo jūros salose, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 229/2013.

5. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 71 straipsnis *mutatis mutandis* taikomas šio straipsnio 1 dalyje nurodytai paramai.

51 straipsnis

Inovacijos vyno sektoriuje

Parama gali būti teikiama investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą, skirtoms naujų produktų, procesų ir technologijų, susijusių su VII priedo II dalyje nurodytais produktais, kūrimui. Paramos paskirtis turi būti didinti Sąjungos vynuogių produktų perkamumą ir konkurencingumą, ir ji gali apimti žinių perdavimo elementą. Didžiausi pagalbos lygiai, susiję su Sąjungos pagalba paramai, numatyti pagal šį straipsnį, yra tokie patys, kaip ir nurodyti 50 straipsnio 4 dalyje.

⁽¹⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 41).

⁽²⁾ OL C 244, 2004 10 1, p. 2.

52 straipsnis

Šalutinių produktų distiliavimas

1. Parama gali būti skiriama savanoriškam arba privalomam vyno gamybos šalutinių produktų distiliavimui, vykdomam pagal VIII priedo II dalies D skirsnyje išdėstytas sąlygas.

Paramos suma nustatoma už pagaminto alkoholio tūrio proc. ir už pagaminto alkoholio hektolitą. Jei alkoholio koncentracija distiliuoti skirtuose šalutiniuose produktuose viršija 10 % pagaminto vyno alkoholio koncentracijos, parama neskiriama.

2. Parama išmokama distiliavimo gamykloms, kurios perdirba pateiktus vyno gamybos šalutinius produktus į gryną alkoholį, kurio alkoholio koncentracija yra mažiausiai 92 tūrio %.

Valstybės narės paramą gali teikti su sąlyga, kad paramos gavėjas turi pateikti užstatą.

3. Didžiausias skiriamos paramos dydis grindžiamas surinkimo ir perdirbimo išlaidomis ir jį pagal 54 straipsnį priimdama įgyvendinimo aktus nustato Komisija.

4. Parama apima vienkartinę išmoką, skirtą išlaidoms už vyno gamybos šalutinių produktų surinkimą kompensuoti. Ta išmoka skiriama gamintojui, o ne distiliavimo gamyklai, jeigu susijusias išlaidas turi sumokėti gamintojas.

5. Alkoholis, gautas atliekant 1 dalyje nurodytą distiliavimą, už kurį skiriama parama, naudojamas tik pramonės ar energetikos tikslais, kad būtų išvengta konkurencijos iškraipymo.

3 Poskirsnis

Procedūrinės nuostatos

53 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant užtikrinti, kad būtų įvykdyti valstybių narių paramos vyno sektoriui programų tikslai ir kad Sąjungos lėšos būtų naudojamos efektyviai ir veiksmingai, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos:

- a) taisyklės, susijusios su atsakomybe už išlaidas, patirtas nuo dienos, kurią Komisijai pateikiamos paramos programos arba paramos programų pakeitimai, iki dienos, kurią jos gali būti pradėtos taikyti;
- b) taisyklės, susijusios su paramos programų turiniu ir išlaidomis, administracinėmis bei personalo sąnaudomis ir veiksmais, kurie gali būti įtraukti į valstybių narių paramos programas, taip pat sąlygomis, taikomomis mokėjimams per tarpininkus 49 straipsnyje numatytos paramos derliaus draudimo atveju, ir galimybe atlikti tokius mokėjimus;

c) taisyklės, susijusios su reikalavimu pateikti užstatą išankstinių išmokų mokėjimo atveju;

d) taisyklės, susijusios su terminų vartojimu šiame skirsnyje;

e) taisyklės, susijusios su viršutinės ribos, taikomos vynuogynų atsodinimo, atliekamo dėl sveikatos apsaugos arba fitosanitarinių prižasčių, kaip numatyta 46 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkte, išlaidoms nustatymu;

f) taisyklės, susijusios su dvigubo toliau nurodytų veiksmų ar programų finansavimo išvengimu:

i) valstybės narės paramos vyno sektoriui programos atskirų veiksmų ir

ii) valstybės narės paramos vyno sektoriui programos ir jos kaimo plėtros arba pardavimo skatinimo programų;

g) taisyklės, susijusios su gamintojų įpareigojimu pašalinti vyno gamybos šalutinius produktus, su to įpareigojimo išimtimis, kuriomis siekiama išvengti papildomos administracinės naštos, ir taisyklėmis, susijusiomis su savanorišku distiliavimo gamyklų sertifikavimu;

h) taisyklės, susijusios su galimybių sudarymu valstybėms narėms savo programose nustatyti sąlygas tinkamam paramos priemonių veikimui.

54 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų priemonės, susijusias su:

a) paramos programų teikimu, atitinkamu finansinių lėšų planavimu ir paramos programų peržiūra;

b) paraiškų teikimo, atrankos ir mokėjimo tvarka;

c) valstybių narių paramos programų ataskaitų ir vertinimų teikimu, forma ir turiniu;

d) valstybių narių nustatomomis pagalbos neprinokusių vynuogių derliui nuimti ir šalutiniams produktams distiliuoti lygiais;

e) finansų valdymu ir nuostatomis dėl paramos priemonių taikymo valstybėse narėse;

f) užstato, kurį reikia pateikti tuo atveju, kai sumokama išankstinė pagalba išmoka, pateikimo tvarka ir dydžiu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 Skirsnis

Pagalba bitininkystės sektoriuje

55 straipsnis

Nacionalinės programos ir finansavimas

1. Siekdamas pagerinti bendras bitininkystės produktų gamybos ir pardavimo sąlygas, valstybės narės gali parengti trejų metų bitininkystės sektoriui skirtas nacionalines programas (toliau – bitininkystės programos). Šios programos plėtojamos bendradarbiaujant su bitininkystės sektoriui atstovaujančiomis organizacijomis.

2. Sąjungos įnašas į bitininkystės programas lygus 50 % išlaidų, kurias valstybės narės patiria įgyvendindamos šias pagal 57 straipsnio pirmos pastraipos c punktą patvirtintas programas.

3. Kad atitiktų 2 dalyje numatyto Sąjungos įnašo skyrimo sąlygas, valstybės narės turi atlikti bitininkystės produktų sektoriaus gamybos ir pardavimo struktūros jų teritorijoje tyrimą.

4. Bitininkystės programose gali būti numatytos šios priemonės:

a) techninė pagalba bitininkams ir jų organizacijoms;

b) kova su avilių kenkėjais ir ligomis, ypač varoze;

c) sezoninio avilių perkėlimo į naujas vietas racionalizavimas;

d) priemonės, skirtos remti bitininkystės produktų analizės laboratorijas, siekiant padėti bitininkams paruoti savo produktus ir didinti jų vertę;

e) Sąjungos bičių išteklių papildymo rėmimo priemonės;

f) bendradarbiavimas su specializuotomis įstaigomis, vykdančiomis bitininkystei ir bitininkystės produktams skirtų taikomųjų tyrimų programas;

g) rinkos stebėseną;

h) produktų kokybės gerinimas, siekiant didinti jų vertę rinkoje.

56 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti, kad bitininkystei skirtos Sąjungos lėšos būtų naudojamos veiksmingai ir efektyviai, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su:

a) dvigubo valstybių narių bitininkystės programų ir kaimo plėtros programų finansavimo išvengimu;

b) pagrindu, pagal kurį kiekvienai programoje dalyvaujančiai valstybei narei, remiantis, *inter alia*, bendru Sąjungos bičių avilių skaičiumi, skiriama Sąjungos finansinė parama.

2. Siekiant užtikrinti, kad Sąjungos pagalbos sistema būtų pritaikyta atsižvelgiant į naujausius pokyčius ir kad numatytos priemonės būtų veiksmingos siekiant pagerinti bendras bitininkystės produktų gamybos ir pardavimo sąlygas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų atnaujintas 55 straipsnio 4 dalyje nurodytų priemonių, kurios gali būti numatytos bitininkystės programose, sąrašas, papildomai įtraukiant kitų priemonių ar pritaikant tas priemones jų neišbraukiant. Priemonių sąrašo atnaujinimas nedaro poveikio nacionalinėms programoms, priimtoms iki deleguotojo akto įsigaliojimo.

57 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos šiam skirsniui taikyti būtinos priemonės, susijusios su:

- a) nacionalinių programų ir valstybių narių atliekamų jų bitininkystės sektoriaus gamybos ir pardavimo struktūros tyrimų turiniu;
- b) nepanaudotų lėšų perskirstymo tvarka;
- c) valstybių narių pateiktų bitininkystės programų tvirtinimu, įskaitant Sąjungos finansinės paramos paskirstymą kiekvienai dalyvaujančiai valstybei narei ir didžiausias valstybių narių teikiamo finansavimo lygis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6 Skirsnis

Pagalba apynių sektoriuje

58 straipsnis

Pagalba gamintojų organizacijoms

1. Sąjunga skiria pagalbą apynių sektoriaus gamintojų organizacijoms, pripažintoms pagal 152 straipsnį, kad būtų finansuojamas 151 straipsnio 1 dalies c punkto i, ii arba iii papunkčiuose nurodytų tikslų įgyvendinimas.

2. Sąjungos finansavimas, skiriamas pagalbai 1 dalyje numatytiems gamintojų organizacijoms Vokietijoje, yra 2 277 000 EUR per metus.

59 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant užtikrinti, kad teikiant 58 straipsnyje nurodytą pagalbą būtų finansuojamas 152 straipsnyje numatytų tikslų įgyvendinimas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) pagalbos paraiškų, įskaitant su terminais ir papildomais dokumentais susijusias taisykles;

b) taisyklių, susijusių su pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančiais apynių plotais, ir kiekvienai gamintojų organizacijai išmokėtinų sumų apskaičiavimu.

60 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Įgyvendinimo aktais Komisija patvirtina šio skirsnio taikymui būtinas priemones, susijusias su pagalbos mokėjimu.

Tie įgyvendinimo aktai, priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKYRIUS

Leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarka

61 straipsnis

Trukmė

Šiame skyriuje nustatyta leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarka taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d.; Komisija atlieka laikotarpio vidurio peržiūrą, kad būtų įvertintas šios tvarkos veikimas, ir prireikus pateikia pasiūlymus.

1 Skirsnis

Leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarkos valdymas

62 straipsnis

Leidimai

1. Pagal 81 straipsnio 2 dalį klasifikuojamų vyninių vynuogių rūšių vynmedžiai gali būti sodinami arba persodinami tik jei pagal 64, 66 ir 68 straipsnius, laikantis šiame skyriuje nustatytų sąlygų, suteikiamas leidimas.

2. Gamintojams pateikus paraišką, kuri atitinka objektyvius ir nediskriminacinius tinkamumo kriterijus, valstybės narės suteikia 1 dalyje nurodytą leidimą, atitinkanti konkretų hektarais išreikštą plotą. Toks leidimas gamintojams suteikiamas nemokamai.

3. 1 dalyje nurodyti leidimai galioja trejus metus nuo jų išdavimo dienos. Gamintojui, kuris neišnaudojo jam suteikto leidimo jo galiojimo laikotarpiu, taikomos administracinės nuobaudos, numatytos Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 89 straipsnio 4 dalyje.

4. Šis skyrius netaikomas tiems atvejams, kai sodinama eksperimentiniais tikslais, skiepių daigynams arba kai sodinama vynmedžiams, iš kurių gautas vynu arba vynu produktai skirti tik vynu gamintojo namų ūkio reikmėms, arba plotams, kurie turi būti naujai užsodinti dėl privalomo pirkimo dėl viešųjų interesų pagal nacionalinę teisę.

63 straipsnis

Naujų vynmedžių sodinimo apsauginis mechanizmas

1. Valstybės narės kiekvienais metais sudaro galimybes gauti tokį leidimų naujiems vynmedžiams sodinti skaičių, kuris atitinka 1 proc. faktiškai apsodinto vynmedžiais bendro ploto jų teritorijoje, kaip išmatuota ankstesnių metų liepos 31 d.

2. Valstybės narės gali:

- a) nacionaliniu lygiu taikyti mažesnę procentinę dalį, nei nurodyta 1 dalyje;
- b) apriboti leidimų išdavimą regionų lygiu ir juos išduoti tik konkrečioms plotams, kurie atitinka vynų su saugoma kilmės vietos nuoroda gamybos reikalavimus, plotams, kurie atitinka vynų su saugoma geografine nuoroda gamybos reikalavimus, arba plotams be geografinės nuorodos.

3. Bet kuris iš 2 dalyje nurodytų apribojimų turi prisidėti prie tvarkingo vynmedžių sodinimo didinimo, turi būti didesnis nei 0 proc. ir turi būti pagrįstas viena arba daugiau iš toliau išvardytų konkrečių priežasčių:

- a) poreikiu išvengti akivaizdžios rizikos, kad vyno produktų pasiūla rinkoje bus pernelyg didelė, palyginti su rinkos perspektyva tiems produktams, neviršijant to, kas būtina šiam poreikiui patenkinti;
 - b) poreikiu išvengti akivaizdžios rizikos, kad bus smarkiai nuvertinta kuri nors saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda.
4. Valstybės narės viešai paskelbia visus sprendimus, priimtus pagal 2 dalį; jie turi būti tinkamai pagrįsti. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie tuos sprendimus ir nurodo juos pagrindžiančias priežastis.

64 straipsnis

Leidimų sodinti naujus vynmedžius išdavimo tvarka

1. Jei bendras reikalavimus atitinkančiose paraiškose nurodytas plotas atitinkamais metais neviršija ploto, kuriuo naudotis sudarė galimybę valstybė narė, priimančios visos tokios paraiškos.

Šio straipsnio taikymo tikslais valstybės narės gali taikyti vieną ar daugiau šių objektyvių ir nediskriminacinio pobūdžio kriterijų:

- a) pareiškėjo turimos žemės ūkio paskirties žemės plotas nėra mažesnis nei plotas, dėl kurio jis prašo leidimo;
- b) pareiškėjas turi pakankamai profesinių įgūdžių ir kompetencijos;
- c) nėra didelės rizikos, kad pareiškėjas neteisėtai pasinaudos saugomų kilmės vietos nuorodų reputacija; daroma prielaida, kad tokios rizikos nėra, nebent tokios rizikos buvimą įrodo viešosios valdžios institucijos;

d) tinkamai pagrįstais atvejais – vieną ar kelis 2 dalyje nurodytų kriterijų, su sąlyga, kad jie taikomi objektyviai ir nediskriminuojant.

2. Jei 1 dalyje minėtas bendras reikalavimus atitinkančiose paraiškose nurodytas plotas atitinkamais metais viršija plotą, kuriuo naudotis sudarė galimybę valstybė narė, leidimai suteikiami hektarus *pro rata* principu paskirstant visiems pareiškėjams remiantis plotu, dėl kurio jie prašo leidimo. Toks suteikimas taip pat gali būti atliekamas iš dalies arba visiškai vadovaujantis vienu ar keliais šių objektyvių ir nediskriminacinio pobūdžio prioritetų nustatymo kriterijų:

- a) gamintojai, kurie sodina vynmedžius pirmą kartą ir kurie yra valdos valdytojai (nauji dalyviai);
- b) plotai, kuriuose vynuogynais prisidedama prie aplinkos išsaugojimo;
- c) plotai, kurie turi būti naujai apsodinti įgyvendinant žemės stambinimo projektus;
- d) plotai, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių;
- e) plėtros arba atsodinimo projektų tvarumas, nustatytas remiantis ekonominiu įvertinimu;
- f) plotai, kurie turi būti naujai apsodinti, kurių apsodinimas padeda didinti konkurencingumą ūkio ir regioniniu lygmeniu;
- g) projektai, kuriais suteikiama galimybė pagerinti geografinėmis nuorodomis pažymėtų produktų kokybę;

h) plotai, kurie turi būti naujai apsodinti didinant mažų ir vidutinio dydžio valdų dydį.

3. Valstybės narės viešai paskelbia savo taikomus 1 ir 2 dalyse nurodytus kriterijus ir nedelsdamos tuos kriterijus praneša Komisijai.

65 straipsnis

Profesinių organizacijų vaidmuo

Taikydama 63 straipsnio 2 dalį, valstybė narė gali atsižvelgti į 152, 156 ir 157–straipsniuose nurodytų pripažintų profesinių organizacijų, veikiančių vyno sektoriuje, 95 straipsnyje nurodytų suinteresuotų gamintojų grupių ar kitų rūšių profesinių organizacijų, pripažintų remiantis tos valstybės narės teisės aktais,

rekomendacijas su sąlyga, kad minėtas rekomendacijas prieš tai savo susitarimu yra patvirtinusios atitinkamos atstovaujamos šalys referencinėje geografinėje vietovėje.

Rekomendacijos parengiamos ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

66 straipsnis

Atsodinimas

1. Valstybės narės automatiškai suteikia leidimą nuo 2016 m. sausio 1 d. vynuogynų plotą jau išnaikintiems ir paraišką pateikusiems gamintojams. Toks leidimas suteikiamas tokiam plotui, kuris pagal gaunamą derlių atitinka išnaikintą plotą. Taikant 63 straipsnį į plotus, kuriems suteikti tokie leidimai, neatsižvelgiama.

2. Valstybės narės gali suteikti 1 dalyje nurodytą leidimą gamintojams, išsipareigojantiems išnaikinti vynuogynų plotą, jei išsipareigotas išnaikinti plotas yra išnaikinamas ne vėliau kaip iki ketvirtųjų metų po naujų vynmedžių pasodinimo pabaigos.

3. 1 dalyje nurodytu leidimu naudojamosi toje pačioje valdoje, kurioje išsipareigota išnaikinti plotą. Valstybės narės gali nuspręsti plotus, atitinkančius vynu su saugoma kilmės vietos nuoroda arba su saugoma geografinė nuoroda gamybos reikalavimus, leisti atsodinti tik vynmedžiais, atitinkančiais tokią saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos specifikaciją, kurią atitiko tuose plotuose išnaikinti vynmedžiai, remdamosi profesinės organizacijos rekomendacija, pateikta laikantis 65 straipsnio.

4. Šis straipsnis netaikomas, kai išnaikinami be leidimo apso-dinti plotai.

67 straipsnis

De minimis

1. Šiame skyriuje nustatyta leidimų sodinti vynmedžius suteikimo tvarka netaikoma valstybėse narėse, kuriose 2007 m. gruodžio 31 d. nebuvo taikoma Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 II dalies I antraštinės dalies III skyriaus IVa skirsnio II poskirsnyje nustatyta pereinamojo laikotarpio sodinimo teisių tvarka.

2. Valstybės narės, kuriose 2007 m. gruodžio 31 d. buvo taikoma 1 dalyje nurodyta tvarka ir kuriose vynmedžiais apso-dintas plotas atitinkamu metu neviršija 10 000 hektarų, gali nuspręsti neįgyvendinti šiame skyriuje nustatytos leidimų sodinti vynmedžius suteikimo tvarkos.

68 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Sodinimo teisės, iki 2015 m. gruodžio 31 d. suteiktos gamintojams remiantis Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 85h,

85i ar 85k straipsniu, kuriomis tie gamintojai nepasinaudojo ir kurios tą dieną tebegalioja, pagal šį skyrių gali būti pakeistos leidimais nuo 2016 m. sausio 1 d.

Toks pakeitimas įvykdomas esant prašymui, kurį minėti gamintojai turi pateikti iki 2015 m. gruodžio 31 d. Valstybės narės gali nuspręsti leisti gamintojams pateikti tokius prašymus pakeisti teises leidimais iki 2020 m. gruodžio 31 d.

2. Pagal 1 dalį suteiktų leidimų galiojimo laikotarpis yra toks pat kaip ir 1 dalyje nurodytų sodinimo teisių. Jei šiais leidimais nesinaudojama, jie nustoja galioti ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. arba, jei valstybės narės priima 1 dalies antroje pastraipoje nurodytą sprendimą, vėliausiai 2023 m. gruodžio 31 d.

3. Taikant 63 straipsnį į plotus, kuriems suteikti leidimai pagal 1 dalį, neatsižvelgiama.

69 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti dele-guotuosius aktus dėl:

- a) 62 straipsnio 4 dalyje nurodytos išimties taikymo sąlygų;
- b) taisyklių, susijusių su 64 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais kriterijais;
- c) 64 straipsnio 1 ir 2 dalyse išvardytų kriterijų papildymo kitais kriterijais;
- d) vynmedžių, kuriuos gamintojas išsipareigojo išnaikinti, koeg-zistavimo su naujai pasodintais vynmedžiais pagal 66 straipsnio 2 dalį;
- e) valstybių narių sprendimus pagal 66 straipsnio 3 dalį pagrindžiančių motyvų.

70 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų būtinas priemones, susijusias su:

- a) leidimų suteikimo procedūromis;
- b) registrais, kuriuos turi tvarkyti valstybės narės, ir pranešimais, kurie turi būti siunčiami Komisijai.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Skirsnis

Leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarkos kontrolė

71 straipsnis

Sodinimas be leidimo

1. Gamintojai savo sąskaita išnaikina vynmedžių plotus, apsodintus be leidimo.
2. Jei gamintojai neišnaikina plotų per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai jiems pranešama apie pažeidimą, valstybės narės užtikrina, kad tokie be leidimo apsodinti plotai būtų išnaikinti per dvejus metus nuo to keturių mėnesių laikotarpio pabaigos. Susijusias išlaidas padengia atitinkami gamintojai.
3. Valstybės narės iki kiekvienų metų kovo 1 d. praneša Komisijai apie bendrą plotų, kurie, kaip patvirtinta, apsodinti vynmedžiais be leidimo po 2016 m. sausio 1 d., ir pagal 1 ir 2 dalis išnaikintų plotų dydį.
4. Gamintojui, kuris nesilaikė šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo, taikomos nuobaudos, kurios turi būti nustatytos pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 64 straipsnį.
5. Be leidimo vynmedžiais apsodintiems plotams netaikomos jokios nacionalinės ar Sąjungos paramos priemonės.

72 straipsnis

Igyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų būtinas priemones, nustatančias valstybėms narėms privalomus pranešimų pateikimo reikalavimus, įskaitant galimą VI priede numatytų biudžeto ribų sumažinimą reikalavimų nesilaikymo atveju.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

SU PREKYBA IR GAMINTOJŲ ORGANIZACIJOMIS SUSIJUSIOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Su prekyba susijusios taisyklės

1 Skirsnis

Prekybos standartai

1 Poskirsnis

Įvadinės nuostatos

73 straipsnis

Taikymo sritis

Nedarant poveikio kitoms nuostatoms, taikytinoms žemės ūkio produktams, taip pat nuostatoms, priimtoms veterinarijos, fitosanitarijos ir maisto sektoriuose siekiant užtikrinti produktų

atitiktį higienos bei sveikatos standartams ir apsaugoti gyvūnų, augalų ir žmonių sveikatą, šiame skirsnyje nustatomos su žemės ūkio produktų prekybos standartais susijusios taisyklės. Tos taisyklės skirstomos į privalomas taisykles ir neprivalomuosius žemės ūkio produktų nustatytuosius apibūdinimus.

2 Poskirsnis

Konkreiems sektoriams arba produktams skirti prekybos standartai

74 straipsnis

Bendrasis principas

Produktais, kurių atveju prekybos standartai pagal sektorius arba produktus buvo nustatyti pagal šį skirsnį, Sąjungoje gali būti prekiaujama tik tuo atveju, jei jie atitinka tuos standartus.

75 straipsnis

Prekybos standartų nustatymas ir turinys

1. Prekybos standartai gali būti taikomi vienam ar daugiau šių sektorių ir produktų:
 - a) alyvuogių aliejui ir valgomosioms alyvuogėms;
 - b) vaisiams ir daržovėms;
 - c) perdirbtiems vaisių ir daržovių produktams;
 - d) bananam;
 - e) gyviems augalams;
 - f) kiaušiniams;
 - g) paukštienai;
 - h) žmonėms vartoti skirtiems tepiesiems riebalams;
 - i) apyniams.

2. Siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir pagerinti žemės ūkio produktų, kuriems taikomos šio straipsnio 1 ir 4 dalys, gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas, taip pat jų kokybę, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl kiekvienam sektoriui ar produktui taikomų prekybos standartų visais prekybos etapais, taip pat dėl nuo tokių standartų leidžiančių nukrypti nuostatų ir tokių standartų išimčių, siekiant, kad būtų prisitaikoma prie nuolat besikeičiančių rinkos sąlygų, kintančių vartotojų poreikių bei atitinkamų tarptautinių standartų pokyčių ir nebūtų kuriama kliūčių produktų naujovėms.

3. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 ⁽¹⁾ 26 straipsniui, 1 dalyje nurodyti prekybos standartai gali apimti vieną ar daugiau toliau išvardytų elementų, nustatytų sektoriui ar produktui ir grindžiamų kiekvieno sektoriaus charakteristikomis, būtinybe reglamentuoti pateikimą rinkai ir šio straipsnio 5 dalyje apibrėžtomis sąlygomis:

- a) technines apibrėžtis, pavadinimą ir prekinius pavadinimus, taikomus sektoriams, išskyrus nurodytuosius 78 straipsnyje;
- b) klasifikavimo kriterijus, pavyzdžiui, suskirstymą pagal klases, svorį, dydį, amžių ir kategorijas;
- c) rūšį, augalų ar gyvūnų veislę arba prekinį tipą;
- d) pateikimą, su privalomais prekybos standartais susijusį ženklinimą, įpakavimą, pakavimo centrums taikomas taisykles, žymėjimą, derliaus metus ir konkrečių terminų vartojimą, nedarant poveikio 92–123 straipsniams;
- e) kriterijus, pavyzdžiui, išvaizdą, konsistenciją, raumeningumą, produkto savybes ir vandens kiekio procentinę dalį;
- f) konkrečias gamyboje naudojamas medžiagas arba komponentus ar sudedamąsias dalis, įskaitant jų kiekybinę sudėtį, grynumą ir identifikavimo duomenis;
- g) ūkininkavimo rūšį ir gamybos metodą, įskaitant vynininkystės metodus, ir pažangias tvarios gamybos sistemas;
- h) misos ir vyno kupažavimą, įskaitant jų apibrėžtis, maišymą ir jo apribojimus;
- i) surinkimo, pristatymo, laikymo ir tvarkymo periodiškumą, konservavimo būdą ir temperatūrą, sandėliavimą ir transportavimą;
- j) ūkininkavimo vietą ir (arba) kilmę, išskyrus paukštieną ir tepiuosius riebalus;
- k) tam tikrų medžiagų ir metodų naudojimo apribojimus;

⁽¹⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011 11 22, p. 18).

l) specialų naudojimą;

m) sąlygas, kuriomis reglamentuojamas produktų, neatitinkančių pagal 1 dalį priimtų prekybos standartų ir 78 straipsnyje nurodytų apibrėžčių, pavadinimų ir prekinio pavadinimų, šalinimas, laikymas, pateikimas į apyvartą ir naudojimas, taip pat šalutinių produktų likvidavimas.

4. Papildomai prie 1 dalies, prekybos standartai gali būti taikomi vyno sektoriui. Tam sektoriui taikomi 3 dalies f, g, h, k ir m punktai.

5. Pagal šio straipsnio 1 dalį priimti konkretiems sektoriams arba produktams skirti prekybos standartai nustatomi nedarant poveikio 84–88 straipsniams ir IX priedui, ir jais atsižvelgiama į:

- a) atitinkamo produkto specifinius ypatumus;
- b) poreikį užtikrinti tokias sąlygas, kad produktus būtų lengviau pateikti rinkai;
- c) gamintojų suinteresuotumą informuoti apie produkto savybes bei ūkininkavimo ypatybes ir vartotojų suinteresuotumą gauti tinkamos ir skaidrios informacijos apie produktą, įskaitant ūkininkavimo vietą, kuri kiekvienu individualiu atveju turi būti nustatoma tinkamu geografiniu lygmeniu, atlikus vertinimą, kuriame visų pirma būtų įvertintos ūkio subjektų išlaidos ir jiems tenkanti administracinė našta, ir t. t. nauda gamintojams ir galutiniam vartotojui;
- d) esamus metodus produktų fiziniams, cheminėms bei organoleptinėms savybėms nustatyti;
- e) tarptautinių organizacijų priimtas tipines rekomendacijas;
- f) būtinybę išsaugoti natūralias ir esmines produktų savybes ir išvengti sukelti didelių atitinkamo produkto sudėties pokyčių.

6. Siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir į poreikį gerinti žemės ūkio produktų gamybos ir pardavimo ekonomines sąlygas, taip pat tų produktų kokybę, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiamas 1 dalyje pateikiamas sektorių sąrašas. Tokiuose deleguotuose aktuose turi būti remiamasi išimtinai tik įrodytais poreikiais, atsirandančiais dėl kintančių vartotojų poreikių, techninės pažangos ar poreikio diegti produkto inovacijas, ir jie turi būti grindžiami Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje visų pirma turėtų būti įvertinti vartotojų poreikiai, ūkio subjektų išlaidos ir jiems tenkanti administracinė našta, įskaitant poveikį vidaus rinkai ir tarptautinei prekybai, ir nauda gamintojams ir galutiniam vartotojui.

76 straipsnis

Papildomi prekybos vaisių ir daržovių sektoriaus produktais reikalavimai

1. Be to, kai tai svarbu 75 straipsnyje nurodytų taikytinų prekybos standartų požiūriu, vaisių ir daržovių sektoriaus produktais, kurie yra skirti parduoti vartotojui švieži, gali būti prekiaujama tik tuo atveju, jeigu jie yra geros ir tinkamos prekinės kokybės ir yra nurodyta jų kilmės šalis.

2. 1 dalyje minimi prekybos standartai ir vadovaujantis šiuo poskirsniu nustatyti vaisių ir daržovių bei apdorotų vaisių ir daržovių sektoriams taikomi standartai taikomi kiekviename prekybos etape, įskaitant importą ir eksportą, ir gali apimti kokybę, klasifikavimą, svorį, dydį, pakavimą, pakuotę, saugojimą, transportavimą, pateikimą ir prekybą.

3. Vaisių ir daržovių sektoriaus produktų, kuriems taikomi prekybos standartai, savininkas šiuos produktus viešai pateikti pardavimui, siūlyti juos parduoti arba tiekti, ar kitu būdu jais prekiauti Sąjungoje gali tik laikydamasis šių standartų ir yra atsakingas už tokių standartų laikymąsi.

4. Siekiant užtikrinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų tinkamą taikymą ir atsižvelgti į tam tikras konkrečias situacijas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl konkrečių nuo šio straipsnio leidžiančių nukrypti nuostatų, reikalingų jam tinkamai taikyti.

77 straipsnis

Apynių sertifikavimas

1. Be to, kai tai svarbu taikytinų prekybos standartų požiūriu, apynių sektoriaus produktams, surinktiems arba paruoštiems Sąjungoje, taikoma sertifikavimo procedūra pagal šį straipsnį.

2. Sertifikatai gali būti išduodami tik produktams, pasižymintiems bent minimaliomis kokybės charakteristikomis, kurios yra tinkamos tam tikram konkrečiam prekybos etapui. Kai tai susiję su apynių milteliais, didesnio lupulino kiekio apynių milteliais, apynių ekstraktu ir apynių produktų mišiniais, sertifikatas gali būti išduotas tik jei šių produktų sudėtyje esantis alfa rūgšties kiekis nėra mažesnis negu apyniuose, iš kurių jie paruošti.

3. Šiuose sertifikatuose nurodoma bent:

- a) apynių auginimo vieta (vietos);
- b) derliaus nuėmimo metai; ir
- c) rūšis arba rūšys.

4. Apynių sektoriaus produktais gali būti prekiaujama arba jie gali būti eksportuojami tik jeigu jų atžvilgiu buvo išduotas sertifikatas pagal šį straipsnį.

Importuotų apynių sektoriaus produktų atveju, 190 straipsnio 2 dalyje minimas atestacijos dokumentas laikomas tolygus tam sertifikatui.

5. Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos nuo šio straipsnio 4 dalies leidžiančios nukrypti priemonės:

a) siekiant patenkinti tam tikrų trečiųjų šalių prekybos reikalavimus; arba

b) taikomos specialiosios paskirties produktams.

Pirmoje pastraipoje minimomis priemonėmis:

i) nedaromas poveikis įprastinei prekybai produktais, kuriems buvo išduotas sertifikatas; ir

ii) jos taikomos kartu su papildomomis garantijomis, kuriomis siekiama išvengti su tais produktais susijusios painiavos.

78 straipsnis

Tam tikriems sektoriams ir produktams taikomos apibrėžtys, pavadinimai ir prekiniai pavadinimai

1. Be to, kai tai svarbu taikytinų prekybos standartų požiūriu, VII priede pateiktos apibrėžtys, pavadinimai ir prekiniai pavadinimai taikomi šiems sektoriams arba produktams:

a) galvijienai;

b) vynui;

c) žmonėms vartoti skirtam pienui ir pieno produktams;

d) paukštienai;

e) kiaušiniams;

f) žmonėms vartoti skirtiems tepiesiems riebalams; ir

g) alyvuogių aliejui ir valgomosioms alyvuogėms.

2. VII priede nurodytos apibrėžtys, pavadinimai arba prekiniai pavadinimai Sąjungoje gali būti naudojami tik prekiaujant produktais, kurie atitinka tame priede nustatytus atitinkamus reikalavimus.

3. Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiamos VII priede pateiktos apibrėžtys ir prekiniai pavadinimai, leidžiama nuo jų nukrypti arba taikyti su jais susijusias išimtis. Priimant tuos deleguotuosius aktus turi būti remiamasi išimtinai tik įrodytais poreikiais, atsirandančiais dėl kintančių vartotojų poreikių, techninės pažangos ar poreikio diegti produkto inovacijas.

4. Siekiant užtikrinti, kad ūkio subjektai ir valstybės narės aiškiai ir tinkamai suprastų VII priede pateiktas apibrėžtis ir prekinius pavadinimus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl jų specifikavimo ir taikymo taisyklių.

5. Siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir pieno produktų rinkos pokyčius, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi pieno produktai, kurių atveju nurodoma gyvūno, iš kurio gaunamas pienas, rūšis, jei tai nėra galvijai, ir išdėstomos būtinos taisyklės.

79 straipsnis

Leistinas nukrypimas nuo reikalavimo

1. Siekiant atsižvelgti į kiekvieno produkto arba sektoriaus ypatumus, įvairius pardavimo etapus, technines sąlygas, galimus praktinius sunkumus, taip pat analizės metodų tikslumą ir pakartojamumą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl vienam ar keliems konkrečioms standartams taikomo leistino nuokrypio, kurį viršijus visa produktų partija laikoma neatitinkančia to standarto.

2. Priimdama 1 dalyje nurodytus aktus Komisija atsižvelgia į būtinybę nekeisti esminių produkto savybių ir išvengti jų kokybės pablogėjimo.

80 straipsnis

Vynininkystės ir analizės metodai

1. Gaminant ir konservuojant VII priedo II dalyje išvardytus produktus Sąjungoje, naudojami tik pagal VIII priedą patvirtinti ir 75 straipsnio 3 dalies g punkte bei 83 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyti vynininkystės metodai.

Pirma pastraipa netaikoma:

- a) vynuogių sultims ir koncentruotoms vynuogių sultims; ir
- b) vynuogių misai ir koncentruotai vynuogių misai, skirtoms vynuogių sultims gaminti.

Patvirtinti vynininkystės metodai naudojami tik siekiant užtikrinti, kad produktas būtų tinkamai rauginamas, konservuojamas ar rafinuojamas.

VII priedo II dalyje išvardyti produktai Sąjungoje gaminami laikantis VIII priede nustatytų taisyklių.

2. VII priedo II dalyje išvardytais produktais Sąjungoje neprekiuojama tais atvejais, kai:

- a) juos gaminant naudoti Sąjungoje nepatvirtinti vynininkystės metodai;

- b) juos gaminant naudoti Sąjungoje nepatvirtinti vynininkystės metodai; arba

- c) jie neatitinka VIII priede nustatytų taisyklių.

Pagal pirmą pastraipą prekybai netinkami vynuogių produktai sunaikinami. Nukrypdomos nuo šios taisyklės, valstybės narės distiliavimo gamykloms ar acto gamykloms arba pramoniniams tikslais gali leisti naudoti tam tikrus tokius produktus – ir nustato jų savybes – su sąlyga, kad šis leidimas netaptų paskata gaminti vynuogių produktus naudojant neleistinus vynininkystės metodus.

3. Leisdama naudoti 75 straipsnio 3 dalies g punkte nurodytus vynininkystės metodus, Komisija:

- a) atsižvelgia į OIV rekomenduojamus ir paskelbtus vynininkystės ir analizės metodus, taip pat į dar nepatvirtintų vynininkystės metodų eksperimentinio naudojimo rezultatus;

- b) atsižvelgia į žmonių sveikatos apsaugos aspektus;

- c) atsižvelgia į pavojų, kad vartotojai gali būti suklaidinti dėl tvirtai nusistovėjusios nuomonės apie produktą ir jų atitinkamų lūkesčių, įvertindama, ar esama informacinių priemonių, kurios padėtų panaikinti tokį pavojų, ir ar įmanoma jomis pasinaudoti;

- d) leidžia išsaugoti natūralias esmines vyno savybes, smarkiai nekeičiant atitinkamo produkto sudėties;

- e) užtikrina priimtina būtiniausių aplinkos apsaugos lygį;

- f) laikosi vynininkystės metodams taikomų bendrųjų taisyklių ir VIII priede nustatytų taisyklių.

4. Siekiant užtikrinti, kad su prekybai netinkamais vyno produktais būtų tinkamai elgiamasi, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių nacionalines procedūras, nurodytas šio straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, ir nuo jų nukrypstančias nuostatas, susijusias su vyno produktais, kurie neatitinka reikalavimų pašalinimu iš rinkos arba sunaikinimu.

5. Prireikus Komisija įgyvendinimo aktais priima VII priedo II dalyje išvardytiems produktams taikomus 75 straipsnio 5 dalies d punkte nurodytus metodus. Tie metodai grindžiami atitinkamais OIV rekomenduojamais ir paskelbtais metodais, išskyrus tuos atvejus, kai, atsižvelgiant į Sąjungos siekiamą tikslą, šie metodai būtų neveiksmingi arba netinkami. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Kol bus priimtos tokie įgyvendinimo aktai, naudojami tokie metodai ir taisyklės, kuriuos leidžia naudoti atitinkama valstybė narė.

81 straipsnis

Vyninių vynuogių veislės

1. VII priedo II dalyje išvardyti ir Sąjungoje pagaminti produktai gaminami iš vyninių vynuogių veislių, įtrauktų į klasifikatorių pagal šio straipsnio 2 dalį.

2. Laikydamosi 3 dalies, valstybės narės į klasifikatorių įtraukia vyninių vynuogių veisles, kurių vynmedžius leidžiama sodinti, atsodinti arba skiepyti jų teritorijoje vyno gamybos tikslu.

Valstybės narės gali į klasifikatorių įtraukti tik tas vyninių vynuogių veisles, kurios atitinka šias sąlygas:

a) atitinkama veislė priklauso *Vitis vinifera* rūšiai arba yra išvesta sukryžminus *Vitis vinifera* rūšį su kitomis *Vitis* genties rūšimis;

b) tai nėra viena iš šių veislių: *Noah*, *Othello*, *Isabelle*, *Jacquez*, *Clinton* ir *Hebermont*.

Tuo atveju, kai vyninių vynuogių veislė pašalinama iš pirmoje pastraipoje nurodyto klasifikatoriaus, tokios veislės vynmedžiai išnaikinami per 15 metų nuo jos išbraukimo iš klasifikatoriaus dienos.

3. Valstybėms narėms, kuriose vyno gamyba, apskaičiuojama remiantis paskutinių penkerių vyno metų gamybos vidurkiu, neviršija 50 000 hektolitrus per vyno metus, prievolė sudaryti 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą klasifikatorių netaikoma.

Tačiau tose valstybėse narėse vyno gamybos tikslu irgi galima sodinti, atsodinti ar skiepyti tik vyninių vynuogių veislių, atitinkančių 2 dalies antros pastraipos reikalavimus, vynmedžius.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies pirmos bei trečios pastraipų ir 3 dalies antros pastraipos, valstybės narės mokslinių tyrimų ir eksperimentiniais tikslais leidžia sodinti, atsodinti ar skiepyti šių vyninių vynuogių veislių vynmedžius:

a) 3 dalyje nurodytų valstybių narių atveju – vyninių vynuogių veislių, kurios nėra įtrauktos į klasifikatorių;

b) 3 dalyje nurodytų valstybių narių atveju – 2 dalies antros pastraipos reikalavimų neatitinkančių vyninių vynuogių veislių.

5. Plotuose, kurie vyninių vynuogių veislių vynmedžiais vyno gamybos tikslu buvo apšodinti pažeidžiant 2, 3 ir 4 dalis, vynmedžiai išnaikinami.

Tačiau tuo atveju, kai atitinkama produkcija yra skirta išskirtinai vyno gamintojų namų ūkių reikmėms, tokiuose plotuose vynmedžius išnaikinti neprivaloma.

82 straipsnis

Specialus VII priedo II dalyje išvardytų kategorijų neatitinkančio vyno naudojimas

Išskyrus į butelius išpilstytą vyną (jei turima įrodymų, kad jis išpilstytas iki 1971 m. rugsėjo 1 d., vinas, pagamintas iš vyninių vynuogių veislių, įtrauktų į klasifikatorių, sudarytus pagal 81 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, tačiau neatitinkantis nė vienos iš VII priedo II dalyje nustatytų kategorijų, naudojamas tik atskirų vyno gamintojų namų ūkių vartojimo reikmėms, vyno acto gaminimui arba distiliavimui.

83 straipsnis

Tam tikriems produktams ir sektoriams taikomos nacionalinės taisyklės

1. Nepaisant 75 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali priimti arba toliau taikyti nacionalines taisykles, kuriomis nustatomi skirtingi tepijų riebalų kokybės lygiai. Pagal šias taisykles šiuos kokybės lygius leidžiama vertinti remiantis kriterijais, visų pirma susijusiais su naudojamomis žaliavomis, produktų organoleptinėmis savybėmis ir jų fiziniu bei mikrobiologiniu stabilumu.

Valstybės narės, kurios naudojasi pirmoje pastraipoje numatyta galimybe, užtikrina, kad kitų valstybių narių produktams, atitinkantiems tose nacionalinėse taisyklėse nustatytus kriterijus, apibūdinti nediskriminacinėmis sąlygomis būtų galima vartoti terminus, kuriais nurodoma, jog tų kriterijų laikomasi.

2. Valstybės narės gali apriboti arba uždrausti naudoti tam tikrus vynininkystės metodus ir numatyti griežtesnes taisykles jų teritorijoje gaminamiems ir pagal Sąjungos teisę patvirtintiems vynams, siekdamas geriau išsaugoti esmines vynu, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, ir putojančių vynu bei likerinių vynu savybes.

3. Valstybės narės gali leisti eksperimentiniais tikslais naudoti nepatvirtintus vynininkystės metodus.

4. Siekiant užtikrinti tinkamą ir skaidrų šio straipsnio taikymą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių taikymo sąlygos, taip pat produktų, gautų taikant šio straipsnio 3 dalyje nurodytus eksperimentinius metodus, laikymo, pateikimo ir apyvartą ir naudojimo sąlygos.

5. Su produktais, kuriems taikomas Sąjungos prekybos standartas, susijusias papildomas nacionalinės teisės nuostatas valstybės narės gali priimti ar toliau taikyti tik jei tos nuostatos atitinka Sąjungos teisės nuostatas, visų pirma laisvo prekių judėjimo principą, ir su sąlyga, kad laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB⁽¹⁾.

3 Poskirsnis

Neprivalomi nustatyti apibūdinimai

84 straipsnis

Bendroji nuostata

Kad žemės ūkio produktų, kuriems pridėtinės vertės suteikia jų savybės arba požymiai, gamintojai galėtų lengviau informuoti apie tas savybes arba požymius vidaus rinkoje, visų pirma siekiant remti ir papildyti konkrečius pardavimo standartus, nustatoma konkrečioms sektoriams arba produktams skirtų neprivalomų nustatytųjų apibūdinimų sistema.

Šis poskirsnis netaikomas 92 straipsnio 1 dalyje nurodytiems vyno produktams.

85 straipsnis

Esami neprivalomi nustatyti apibūdinimai

1. Neprivalomi nustatyti apibūdinimai, kuriems ši sistema taikoma 2013 m. gruodžio 20 d., yra išvardyti IX priede, o jų vartojimo sąlygos nustatomos laikantis 86 straipsnio a punkto.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti neprivalomi nustatyti apibūdinimai su galimais pakeitimais galioja toliau, nebent jie būtų panaikinti remiantis 86 straipsniu.

86 straipsnis

Neprivalomų nustatytųjų apibūdinimų nustatymas, keitimas ir panaikinimas

Siekiant atsižvelgti į vartotojų lūkesčius, mokslo ir technikos žinių raidą, padėti rinkoje ir prekybos standartų bei tarptautinių standartų pokyčius, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus:

- kuriais nustatomas papildomas neprivalomas nustatytasis apibūdinimas ir jo taikymo sąlygos;
- kuriais iš dalies keičiamas neprivalomo nustatytųjų apibūdinimo vartojimo sąlygos; arba
- kuriais panaikinamas neprivalomas nustatytasis apibūdinimas.

⁽¹⁾ 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką (OL L 204, 1998 7 21, p. 37).

87 straipsnis

Papildomi neprivalomi nustatyti apibūdinimai

1. Apibūdinimas tampa papildomu neprivalomu nustatytuoju apibūdinimu tik tuo atveju, jei jis atitinka visas šias sąlygas:

- apibūdinimas yra susijęs su produkto savybe arba ūkininkavimo ar perdirbimo požymiu ir yra susijęs su sektoriumi arba produktu;
- vartojant apibūdinimą aiškiau informuojama apie produkto pridėtinę vertę, kurią jam suteikia jo specifiniai ypatumai arba ūkininkavimo ar perdirbimo požymiai;
- kai produktas pateikiamas rinkai, a punkte nurodyta savybė arba požymis yra vartotojų atpažįstama keliose valstybėse narėse;
- su apibūdinimu susijusios sąlygos ir jo vartojimas atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/13/EB⁽²⁾ arba Reglamentą (ES) Nr. 1169/2011.

Pateikdama papildomą neprivalomą nustatytąjį apibūdinimą Komisija atsižvelgia į susijusius tarptautinius standartus ir esamus nustatytuosius apibūdinimus, taikomus atitinkamiems produktams arba sektoriams.

2. Siekiant atsižvelgti į tam tikrų sektorių ypatybes ir vartotojų lūkesčius, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais išsamiau apibūdinami reikalavimai, taikomi šio straipsnio 1 dalyje nurodyto papildomo nustatytųjų apibūdinimo nustatymui.

88 straipsnis

Neprivalomų nustatytųjų apibūdinimų vartojimo apribojimai

1. Neprivalomas nustatytasis apibūdinimas gali būti vartojamas tik produktams, kurie atitinka taikytinas vartojimo sąlygas, apibūdinti.

2. Valstybės narės nustato tinkamas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad ženklinant produktus neatsirastų painiavos, susijusios su neprivalomais nustatytaisiais apibūdinimais.

3. Siekiant užtikrinti, kad neprivalomais nustatytaisiais apibūdinimais charakterizuojami produktai atitiktų taikytinas vartojimo sąlygas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl papildomų neprivalomų nustatytųjų apibūdinimų vartojimo taisyklių.

⁽²⁾ 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000 5 6, p. 29).

4 Poskirsnis

Su importu ir eksportu susiję prekybos standartai

89 straipsnis

Bendrosios nuostatos

Siekiant atsižvelgti į Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių prekybos specifinius ypatumus ir tam tikrų žemės ūkio produktų ypatingą pobūdį, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) sąlygų, kuriomis importuojamų produktų atitiktis Sąjungos prekybos standartams lygis laikomas lygiaverčiu, ir sąlygų, kuriomis leidžiama nukrypti nuo 74 straipsnio; ir
- b) prekybos standartų taikymo iš Sąjungos eksportuojamiems produktams taisyklių.

90 straipsnis

Specialiosios vyno importo nuostatos

1. Išskyrus atvejus, kai pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose nurodyta kitaip, nuostatos dėl kilmės vietos nuorodų, geografinių nuorodų ir vyno ženklavimo, nustatytos šio skyriaus 2 skirsnyje ir šio reglamento 78 straipsnyje pateiktose apibrėžtyse, pavadinimuose ir prekiniuose pavadinimuose, taikomos į Sąjungą importuojamiems produktams, kurių KN kodai yra 2009 61, 2009 69 ir 2204.

2. Išskyrus atvejus, kai pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose nurodyta kitaip, šio straipsnio 1 dalyje nurodyti produktai gaminami laikantis Sąjungos pagal šį reglamentą patvirtintų vynininkystės metodų arba – iki metodų patvirtinimo pagal 80 straipsnio 3 dalį pradžios – laikantis OIV rekomenduojamų ir paskelbtų vynininkystės metodų.

3. Importuojant 1 dalyje nurodytus produktus, pateikiamas:

- a) sertifikatas, kuriuo patvirtinama atitiktis 1 bei 2 dalyse nurodytoms nuostatomis ir kurių produkto kilmės šalyje parengė kompetentinga įstaiga, įtraukta į Komisijos viešai skelbiamą sąrašą;
- b) analizės ataskaita, parengta produkto kilmės šalies paskirtos įstaigos ar padalinio, jei produktas yra skirtas tiesiogiai vartoti žmonėms.

5 Poskirsnis

Bendrosios nuostatos

91 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti:

- a) VII priedo III dalies 5 punkto antroje pastraipoje nurodyto pieno ir pieno produktų ir VII priedo VII dalies I skirsnio šeštos pastraipos a punkte nurodytų tepimų riebalų sąrašą, grindžiamą orientaciniais produktų sąrašais, kuriuos valstybės narės laiko savo teritorijose atitinkančiais tas nuostatas ir kuriuos jos siunčia Komisijai;
- b) konkretiems sektoriams arba produktams skirtų prekybos standartų įgyvendinimo taisykles;
- c) taisykles, pagal kurias nustatoma, ar produktams buvo taikomos patvirtintų vynininkystės metodų neatitinkančios procedūros;
- d) analizės metodams, kuriais nustatomos produktų savybės, taikomas taisykles;
- e) leistino nukrypimo nustatymo taisykles;
- f) 89 straipsnyje nurodytų priemonių įgyvendinimo taisykles;
- g) gamintojo ir (arba) pramoninio įrenginio, kuriame produktas paruoštas ar perdirbtas, identifikavimo arba registravimo taisyklės, sertifikavimo procedūras ir tvarkytinus komercinius dokumentus, lydimojuosius dokumentus bei įrašus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Skirsnis

Vyno sektoriuje naudojamos kilmės vietos nuorodos, geografinės nuorodos ir tradiciniai terminai

1 Poskirsnis

Įvadinės nuostatos

92 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šiame skirsnyje nustatytos su kilmės vietos nuorodomis, geografinėmis nuorodomis ir tradiciniais terminais susijusios taisyklės taikomos VIII priedo II dalies 1, 3–6, 8, 9, 11, 15 ir 16 punktuose nurodytiems produktams.
2. 1 dalyje nurodytos taisyklės grindžiamos:
 - a) vartotojų ir gamintojų teisėtų interesų apsauga;
 - b) atitinkamų produktų vidaus rinkos sklandaus veikimo užtikrinimu; ir

c) kokybiškų produktų, nurodytų šiame skirsnyje, gamybos skatinimu, kartu leidžiant taikyti nacionalines kokybės politikos priemones.

d) jiems taikyta šiame poskirnyje nustatyta procedūra, pagal kurią saugomos kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos.

2 Poskirsnis

Kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos

93 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) kilmės vietos nuoroda – regiono, konkrečios vietovės arba, išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais, šalies pavadinimas, vartojamas apibūdinti 92 straipsnio 1 dalyje nurodytam produktui, atitinkančiam šiuos reikalavimus:

i) produkto kokybę ir savybes iš esmės arba išimtinai lėmė tam tikra geografinė aplinka su jai būdingais gamtos ir žmogaus veiklos veiksniais;

ii) vynuogės, iš kurių pagamintas produktas, yra užaugintos tik toje geografinėje vietovėje;

iii) produktas gaminamas toje geografinėje vietovėje; ir

iv) produktas pagamintas iš *Vitis vinifera* veislės vynmedžių vynuogių;

b) geografinė nuoroda – nuoroda į regioną, konkrečią vietovę arba, išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais, į šalį, vartojama apibūdinti 92 straipsnio 1 dalyje nurodytam produktui, kuris atitinka šiuos reikalavimus:

i) jo specifinė kokybė, geras vardas ar kitos savybės yra susijusios su ta geografinė kilmė;

ii) ne mažiau kaip 85 % produktui gaminti naudojamų vynuogių yra užaugintos tik toje geografinėje vietovėje;

iii) jis gaminamas toje geografinėje vietovėje; ir

iv) jis pagamintas iš *Vitis vinifera* rūšies arba iš rūšių, išvestų sukryžminus *Vitis vinifera* rūšis su kitomis *Vitis* genties rūšimis, vynmedžių vynuogių.

2. Tam tikri tradiciškai vartojami pavadinimai laikomi kilmės vietos nuoroda, kai:

a) jie vartojami vynui pavadinti;

b) jais pateikiama nuoroda į geografinį pavadinimą;

c) jie atitinka 1 dalies a punkto i–iv papunkčiuose nurodytus reikalavimus; ir

3. Kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos, įskaitant nuorodas, susijusias su trečiosiose šalyse esančiomis geografinėmis vietovėmis, Sąjungoje saugomos pagal šiame poskirnyje nustatytas taisykles.

4. 1 dalies a punkto iii papunktyje nurodyta gamyba apima visus veiksmus nuo vynuogių derliaus nuėmimo iki vyno gamybos procesų užbaigimo, išskyrus visus procesus po pagaminimo.

5. Taikant 1 dalies b punkto ii papunktį, vynuogės, kurių daugiausia 15 % gali būti užauginta ne nustatytų ribų vietovėje, turi būti užaugintos valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje, kurioje yra nustatytų ribų vietovė.

94 straipsnis

Apsaugos paraiškų

1. Į pavadinimų kaip kilmės vietos nuorodų arba geografinių nuorodų apsaugos paraišką įtraukiama techninė byla, kurioje pateikiami tokie duomenys:

a) saugotinas pavadinimas;

b) pareiškėjo vardas, pavardė (arba pavadinimas) ir adresas;

c) 2 dalyje nurodyta produkto specifikacija; ir

d) bendrasis dokumentas, kuriame apibendrinama 2 dalyje nurodyta produkto specifikacija.

2. Produkto specifikacija suinteresuotosioms šalims suteikia galimybę įvertinti atitinkamas produkto gamybos sąlygas, susijusias su suteiktos kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda.

Produkto specifikaciją sudaro bent:

a) saugotinas pavadinimas;

b) vyno ar vynų aprašymas:

i) su kilmės vietos nuoroda atveju – pagrindinės analizinės ir organoleptinės savybės;

ii) su geografinė nuoroda atveju – pagrindinės analizinės savybės ir organoleptinių savybių įvertinimas arba nuoroda į jas;

c) kai taikytina, konkretūs vynininkystės metodai, naudojami vynui ar vynams gaminti, ir atitinkami jų gamybos apribojimai;

- d) atitinkamos geografinės vietovės apibrėžimas;
- e) didžiausias derlius iš hektaro;
- f) nuoroda į vynuogų veislių arba veisles, iš kurios gaunamas (-i) vinas (-ai);
- g) duomenys, kuriais patvirtinamas 93 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje arba, atitinkamai atvejais, 93 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje nurodytas ryšys;
- h) taikytini reikalavimai, kurie nustatyti Sąjungos arba nacionalinės teisės aktuose, arba, tais atvejais, kai tai numatė valstybės narės, kuriuos nustatė organizacija, tvarkanti saugomas kilmės vietos nuorodas arba saugomas geografines nuorodas, atsižvelgiant į tai, kad tokie reikalavimai turi būti objektyvūs, nediskriminaciniai ir atitinkantys Sąjungos teisę;
- i) valdžios institucijų arba įstaigų, tikrinančių atitiktį produkto specifikacijos nuostatoms, pavadinimas bei adresas ir jų konkrečios užduotys.

3. Kai pateikiama apsaugos paraiška yra susijusi su trečiosios šalies geografinė vietoje, joje kartu su 1 ir 2 dalyse nurodytais duomenimis pateikiamas įrodymas, kad atitinkamas pavadinimas yra saugomas jo kilmės šalyje.

95 straipsnis

Pareiškėjai

1. Kilmės vietos arba geografinės nuorodos apsaugos paraišką gali teikti bet kuri suinteresuota gamintojų grupė arba, išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais, atskiras gamintojas. Paraišką teikiant gali dalyvauti ir kitos suinteresuotosios šalys.
2. Gamintojai gali pateikti tik jų pačių gaminamų vynu pavadinimų apsaugos paraišką.
3. Bendra paraiška gali būti teikiama, kai pavadinimu nurodoma kelioms valstybėms bendra geografinė vietovė arba tradicinis pavadinimas, susijęs su kelioms valstybėms bendra geografinė vietoje.

96 straipsnis

Preliminari nacionalinė procedūra

1. Sąjungos kilmės vynu kilmės vietos nuorodų arba geografinių nuorodų apsaugos paraiškoms taikoma preliminari nacionalinė procedūra.
2. Apsaugos paraiška pateikiama valstybei narei, su kurios teritorija yra siejama kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda.
3. Valstybė narė, kuriai pateikta apsaugos paraiška, išnagrinėja ją siekdama patikrinti, ar ji atitinka šiame poskirsnyje išdėstytas sąlygas.

Valstybė narė taiko nacionalinę procedūrą, pagal kurią užtikrinama, kad paraiška būtų tinkamai paskelbta ir pagal kurią numatytas ne mažiau kaip dviejų mėnesių laikotarpis nuo paskelbimo dienos, per kurį bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, turintis teisėtą interesą ir gyvenantis arba įsisteigęs jos teritorijoje, gali paprieštarauti siūlomai apsaugai pateikdamas valstybei narei tinkamai pagrįstą pareiškimą.

4. Jei valstybė narė, tikrinanti paraišką, mano, kad kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda neatitinka šiame poskirsnyje numatytų sąlygų arba kad ji yra nesuderinama su Sąjungos teise, ji paraišką atmets.

5. Jei valstybė narė, tikrinanti paraišką, mano, kad reikalavimai įvykdyti, ji taiko nacionalinę procedūrą, kuria užtikrinama, kad būtų tinkamai paskelbta produkto specifikacija bent internete bei perduota paraiška Komisijai.

97 straipsnis

Komisijos atliekamas tikrinimas

1. Komisija viešai skelbia kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos paraiškos pateikimo datą.
2. Komisija tikrina, ar 94 straipsnyje nurodytos apsaugos paraiškos atitinka šiame poskirsnyje nustatytas sąlygas.
3. Jei Komisija mano, kad šiame poskirsnyje nustatytos sąlygos įvykdytos, ji priima įgyvendinimo aktus dėl *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* 94 straipsnio 1 dalies d punkte nurodyto bendrojo dokumento ir nuorodos į taikant preliminarią nacionalinę procedūrą paskelbtą produkto specifikaciją paskelbimo. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.
4. Jei Komisija mano, kad šiame poskirsnyje nustatytos sąlygos neįvykdytos, ji priima įgyvendinimo aktus, kuriais nusprendžia paraišką atmesti.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

98 straipsnis

Prieštaravimo procedūra

Per du mėnesius nuo 94 straipsnio 1 dalies d punkte nurodyto bendrojo dokumento paskelbimo dienos bet kuri valstybė narė ar trečioji šalis arba bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, turintis teisėtą interesą ir gyvenantis arba įsisteigęs valstybėje narėje (išskyrus valstybę narę, kuri pateikė nuorodos apsaugos paraišką) arba trečiojoje šalyje, gali prieštarauti siūlomai nuorodos apsaugai pateikdamas Komisijai tinkamai pagrįstą pareiškimą dėl šiame poskirsnyje nustatytų atitikties apsaugos reikalavimams sąlygų.

Trečiojoje šalyje gyvenantys arba įsisteigę fiziniai ar juridiniai asmenys tokį pareiškimą tiesiogiai arba per atitinkamos trečiojo šalies valdžios institucijas pateikia per 1 pastraipoje nurodytą dviejų mėnesių laikotarpį.

99 straipsnis

Sprendimas dėl apsaugos

Komisija, remdamasi užbaigus 98 straipsnyje nurodytą prieštaravimo procedūrą turima informacija, priima įgyvendinimo aktus dėl arba šiame poskirsnyje nurodytų reikalavimų ir Sąjungos teisės reikalavimus atitinkančią kilmės vietos nuorodų ar geografinių nuorodų saugojimo, arba dėl minėtų reikalavimų neatitinkančių paraišką atmetimo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

100 straipsnis

Homonimai

1. Pavadinimas, kurio apsaugos paraiška pateikiama ir kuris visiškai ar iš dalies sutampa su pavadinimu, jau įregistruotu pagal šį reglamentą, įregistruojamas deramai atsižvelgiant į vietinę bei tradicinę vartoseną ir bet kokią suklaidinimo pavojų.

Vartotoją klaidinantis homoniminis pavadinimas, verčiantis manyti, kad produktai kilę iš kitos vietovės, nėra registruojamas, net jeigu pavadinimas tiksliai atitinka realų vietovės, regiono ar vietos, iš kurios kilę tie produktai, pavadinimą.

Įregistruotą homoniminį pavadinimą galima vartoti tik tuo atveju, jeigu praktiškai įmanoma pakankamai atskirti vėliau įregistruotą homonimą ir registre jau esantį pavadinimą, atsižvelgiant į būtinybę atitinkamiems gamintojams taikyti teisinumo principą ir į poreikį neklaidinti vartotojo.

2. 1 dalis *mutatis mutandis* taikoma, jeigu pavadinimas, kurio apsaugos paraiška teikiama, visiškai ar iš dalies sutampa su geografine nuoroda, saugoma pagal valstybių narių nacionalinę teisę.

3. Jei vyninių vynuogių veislės pavadinime yra saugoma kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda arba jei jų pavadinimą sudaro tokia nuoroda, tas pavadinimas nevartojamas žemės ūkio produktams ženklinti.

Siekiant atsižvelgti į esamą ženklavimo praktiką, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos tos taisyklės išimtytys.

4. Produktų, kuriems taikomas šio reglamento 93 straipsnis, kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsauga neturi poveikio saugomoms geografinėms nuorodomis, taikomoms

spiritiniams gėrimams, apibrėžtiems Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 110/2008 ⁽¹⁾ 2 straipsnyje.

101 straipsnis

Atsisakymo suteikti apsaugą papildomos priežastys

1. Bendrinio tapęs pavadinimas nesaugomas kaip kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda.

Šiame skirsnyje „bendrinio tapęs pavadinimas“ – vyno pavadinimas, kuris, nors ir sietinas su vieta ar regionu, kuriuose šis produktas buvo pirmiausia pagamintas ar kuriuose juo buvo pradėta prekiauti, Sąjungoje tapo įprastu vyno pavadinimu.

Siekiant nustatyti, ar pavadinimas tapo bendrinio, atsižvelgiama į atitinkamus veiksnius, visų pirma į:

- a) esamą padėtį Sąjungoje, visų pirma vartojimo vietoje;
- b) atitinkamą Sąjungos ar nacionalinę teisę.

2. Pavadinimas nėra saugomas kaip kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda, jei, atsižvelgiant į prekės ženklo gerą vardą ir pripažinimą, vartotojas dėl tokios apsaugos galėtų susidaryti klaidingą nuomonę apie tikrąjį vyno tapatumą.

102 straipsnis

Santykis su prekių ženklais

1. Prekės ženklą, kuriame yra nurodyta saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda arba kurį sudaro saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda, kuris neatitinka atitinkamos produkto specifikacijos arba kuris naudojamas pagal 103 straipsnio 2 dalį, susijusį su produktu, priskiriamu prie vienos iš VII priedo II dalyje išvardytų kategorijų, registruoti:

a) atsisakoma, jei prekės ženklo registravimo paraiška yra pateikta po kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos apsaugos paraiškos pateikimo Komisijai dienos ir tokia kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda pradėta saugoti; arba

b) tokia registracija panaikinama.

2. Nedarant poveikio 101 straipsnio 2 daliai, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas prekės ženklas, kurio registracijos paraiška buvo pateikta ir kuris buvo registruotas arba įgytas sąžiningai jį naudojant (jeigu tokią galimybę numatyto atitinkama teisė) Sąjungos teritorijoje iki kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos apsaugos datos kilmės šalyje arba iki 1996 m. sausio 1 d., gali būti naudojamas toliau ir atnaujinamas nepaisant kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos apsaugos, su

⁽¹⁾ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklavimo ir geografinių nuorodų apsaugos (OL L 39, 2008 2 13, p. 16).

sąlyga, kad nėra jokių priešasčių tą prekės ženklą pripažinti negaliojančiu arba panaikinti jo registraciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/95/EB⁽¹⁾ arba Tarybos reglamentą (EB) Nr. 207/2009⁽²⁾.

Tokiais atvejais leidžiama tuo pat metu naudoti kilmės vietos nuorodą ar geografinę nuorodą ir atitinkamus prekės ženklus.

103 straipsnis

Apsauga

1. Vyną parduodantis ūkio subjektas gali naudoti saugomą kilmės vietos nuorodą ar saugomą geografinę nuorodą, jei toks vynas buvo pagamintas laikantis atitinkamos produkto specifikacijos.

2. Saugoma kilmės vietos nuoroda bei saugoma geografinė nuoroda, taip pat ir vynas, kuriam suteiktas tas saugomas pavadinimas laikantis produktų specifikacijų, saugomi nuo:

- a) bet kokio tiesioginio ar netiesioginio to saugomo pavadinimo vartojimo komerciniais tikslais:
 - i) panašioms produktams, neatitinkantiems produkto su saugomu pavadinimu specifikacijos; arba
 - ii) jeigu taip naudojant išnaudojamas kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos geras vardas;
- b) bet kokio netinkamo naudojimo, imitavimo ar mėgdžiojimo, net jei nurodoma tikroji produkto ar paslaugos kilmė arba jei saugomas pavadinimas yra išverstas, transkribuotas ar transliteruotas arba prie jo rašomi tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „metodas“, „pagamintas kaip“, „imitacija“, „skonis“, „panašus“ ar pan.;
- c) bet kokios melagingos ar klaidinančios nuorodos į produkto kilmės vietą, kilmę, pobūdį ar esmines savybes, esančios ant produkto išorinės ar vidinės pakuotės, reklaminėje medžiagoje arba su atitinkamu vyno produktu susijusiuose dokumentuose, taip pat nuo produkto pakavimo į tokią tarą, kuri gali sukelti klaidingą įspūdį apie produkto kilmę;
- d) bet kokios kitos praktikos, dėl kurios vartotojai gali susidaryti klaidingą įspūdį apie tikrąją produkto kilmę.

⁽¹⁾ 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/95/EB valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 299, 2008 11 8, p. 25).

⁽²⁾ 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 78, 2009 3 24, p. 1).

3. Saugomos kilmės vietos nuorodos ir saugomos geografinės nuorodos negali tapti bendriniais pavadinimais Sąjungoje, kaip apibrėžta 101 straipsnio 1 dalyje.

104 straipsnis

Registras

Komisija sudaro ir tvarko su vynu susijusių saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų elektroninį registrą, kuris yra prieinamas viešai. Į registrą gali būti įtrauktos su trečiųjų šalių produktais susijusios saugomos kilmės vietos nuorodos ir saugomos geografinės nuorodos, kurios saugomos Sąjungoje pagal tarptautinį susitarimą, kurio šalis yra Sąjunga. Jei tame susitarime aiškiai nenurodyta, kad pavadinimas yra saugoma kilmės vietos nuoroda, kaip apibrėžta šiame reglamente, toks pavadinimas į registrą įtraukiamas kaip saugoma geografinė nuoroda.

105 straipsnis

Produktų specifikacijų pakeitimai

95 straipsnyje nustatytas sąlygas atitinkantis pareiškėjas gali teikti paraišką, kad būtų patvirtinti produkto su saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda specifikacijos pakeitimai, visų pirma siekiant atsižvelgti į mokslo ir technikos žinių raidą arba iš naujo nustatyti 94 straipsnio 2 dalies antros pastraipos d punkte nurodytos geografinės vietovės ribas. Paraiškose išdėstomi prašomi pakeitimai ir pateikiamas jų pagrindimas.

106 straipsnis

Panaikinimas

Jeigu atitinkamos produkto specifikacijos laikymasis nebeužtikrinamas, Komisija savo iniciatyva arba pagal tinkamai pagrįstą valstybės narės, trečiosios šalies ar teisėtą interesą turinčio fizinio arba juridinio asmens prašymą gali priimti įgyvendinimo aktus dėl kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos apsaugos panaikinimo.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

107 straipsnis

Esami saugomi vynu pavadinimai

1. Vynų pavadinimai, nurodyti Tarybos reglamento (EB) Nr. 1493/1999⁽³⁾ 51 ir 54 straipsniuose ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 753/2002⁽⁴⁾ 28 straipsnyje, yra automatiškai saugomi pagal šį reglamentą. Komisija tokius pavadinimus išvardija šio reglamento 104 straipsnyje numatytame registre.

⁽³⁾ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1493/1999 dėl bendro vyno rinkos organizavimo (OL L 179, 1999 7 14, p. 1).

⁽⁴⁾ 2002 m. balandžio 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 753/2002, nustatantis tam tikras Tarybos reglamento (EB) Nr. 1493/1999 taikymo taisykles dėl tam tikrų vyno sektoriaus produktų apibūdinimo, pavadinimo, pateikimo ir apsaugos (OL L 118, 2002 5 4, p. 1).

2. Komisija įgyvendinimo aktais, priimamais netaikant šio reglamento 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros, imasi atitinkamų oficialių veiksmų vynų pavadinimams, kuriems taikoma Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 118s straipsnio 3 dalis, išbraukti iš šio reglamento 104 straipsnyje numatyto registro.

3. 106 straipsnis netaikomas šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems šiuo metu saugomiems vynų pavadinimams.

Iki 2014 m. gruodžio 31 d. Komisija savo iniciatyva gali priimti įgyvendinimo aktus dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų esamų saugomų vynų pavadinimų apsaugos panaikinimo, jei jie neatitinka 93 straipsnyje nustatytų sąlygų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Kroatijos atžvilgiu vynų pavadinimai, paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽¹⁾, saugomi šiuo reglamentu, jeigu gaunami teigiami rezultatai taikant prieštaravimo procedūrą. Komisija tokius pavadinimus išvardija 104 straipsnyje numatytame registre.

108 straipsnis

Mokesčiai

Valstybės narės gali rinkti mokesčius savo išlaidoms padengti, įskaitant išlaidas, patirtas nagrinėjant apsaugos paraiškas, prieštaravimo pareiškimus, pakeitimų paraiškas ir prašymus panaikinti apsaugą, pateiktus pagal šį poskirsnį.

109 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant atsižvelgti į gamybos apibrėžtoje geografinėje vietovėje specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) konkrečios geografinės vietovės ribų nustatymo papildomų kriterijų; ir
- b) su gamyba konkrečioje geografinėje vietovėje susijusių apribojimų ir leidžiančių nukrypti nuostatų.

2. Siekiant užtikrinti produktų kokybę ir atsekamumą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kuriomis į produktų specifikacijas gali būti įtraukiami papildomi reikalavimai.

3. Siekiant užtikrinti teisėtų gamintojų ir ūkio subjektų teisių ir interesų apsaugą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

- a) pareiškėjų, galinčių teikti kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos paraiškas, tipų;
- b) sąlygų, kurių turi būti laikomasi teikiant kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos paraišką, Komisijai atliekant tikrinimą, vykdant prieštaravimo procedūrą ir saugomos kilmės vietos nuorodos ar saugomos geografinės nuorodos pakeitimo, panaikinimo ir nuorodos tipo pakeitimo procedūras;
- c) sąlygų, taikomų paraiškoms, susijusioms su kelioms valstybėms bendra geografinė vietovė;
- d) sąlygų, taikomų su trečiosios šalies geografinėmis vietovėmis susijusioms paraiškoms;
- e) datos, nuo kurios taikoma apsauga arba apsaugos pakeitimas;
- f) sąlygų, taikomų produktų specifikacijų pakeitimams.

4. Siekiant užtikrinti tinkamą apsaugos lygį, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl apribojimų, susijusių su saugomu pavadinimu.

5. Siekiant užtikrinti kad šio poskirsnio nuostatų taikymas nepagrįstai nepaveiktų ūkio subjektų ir kompetentingų institucijų, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais vynų pavadinimų, kuriems apsauga suteikta iki 2009 m. rugpjūčio 1 d. arba kurių apsaugos paraiška pateikta iki tos datos, atžvilgiu nustatomos pereinamojo laikotarpio taisyklės, susijusios su:

- a) vynų pavadinimais, kuriuos valstybės narės pripažino kilmės vietos nuorodomis arba geografinėmis nuorodomis iki 2009 m. rugpjūčio 1 d., ir vynų pavadinimais, kurių apsaugos paraiškos pateiktos prieš tą datą;
- b) vynais, pateiktais rinkai arba paženklintais iki nurodytos datos, ir
- c) produktų specifikacijų pakeitimais.

110 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų patvirtintos būtinas priemonės, susijusios su:

- a) produkto specifikacijoje nurodytina informacija apie geografinės vietovės ir galutinio produkto ryšį;
- b) sprendimų dėl apsaugos suteikimo arba nesuteikimo viešu skelbimu;
- c) 104 straipsnyje nurodyto registro sudarymu ir tvarkymu;

⁽¹⁾ OL L 116, 2011 4 14, p. 12.

- d) saugomos kilmės vietos nuorodos pakeitimu saugoma geografinė nuoroda;
- e) paraiškų, susijusių su kelioms valstybėms bendra geografinė vietovė, teikimu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų patvirtintos būtinos priemonės, susijusios su kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos apsaugos paraiškų ar kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos pakeitimo patvirtinimo paraiškų nagrinėjimo tvarka, taip pat prieštaravimo, panaikinimo ar nuorodos tipo pakeitimo prašymų pateikimo tvarka ir informacijos, susijusios su esamais saugomais vynu pavadinimais, pateikimo tvarka, visų pirma priemonės, susijusias su:

- a) dokumentų šablonais ir perdavimo forma;
- b) laiko terminais;
- c) išsamia informacija apie faktus, įrodymus ir patvirtinamuosius dokumentus, kuriuos reikia pateikti kartu su paraiška ar prašymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

111 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Jei prieštaravimas laikomas nepriimtiniu, Komisija įgyvendinimo aktais nusprendžia atmesti jį kaip nepriimtina. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

3 Poskirsnis

Tradiciniai terminai

112 straipsnis

Apibrėžtis

Tradicinis terminas – 92 straipsnio 1 dalyje nurodytiems produktams apibūdinti skirtas terminas, valstybėse narėse tradiciškai vartojamas siekiant nurodyti:

- a) kad produktui suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę; arba
- b) produkto, kuriam suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, gamybos ar brandinimo būdą arba kokybę, spalvą, vietovės tipą arba su istorija susijusį ypatingą įvykį.

113 straipsnis

Apsauga

1. Saugomas tradicinis terminas gali būti vartojamas tik produktui, kuris buvo pagamintas laikantis 112 straipsnyje pateiktos apibrėžties, apibūdinti.

Tradiciniai terminai saugomi nuo neteisėto jų vartojimo.

2. Tradiciniai terminai tik prašyme pateikta kalba ir tik jame pateiktose vynuogių vynu produktų kategorijose saugomi nuo:

- a) bet kokio netinkamo saugomo termino naudojimo, įskaitant atvejus, kai prie jo pateikiami tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „metodas“, „pagaminta“, „imitacija“, „skonis“, „panašus“ ar kiti panašūs žodžiai;
- b) bet kokių kitų apgaulingų ar klaidinančių nuorodų dėl produkto pobūdžio, charakteristikų ar esminių produkto ypatybių, esančių ant vidinės ar išorinės pakuotės, reklaminėje medžiagoje arba su juo susijusiuose dokumentuose;
- c) bet kokių kitų įprastinių veiksmy, kuriais vartotojas gali būti suklaidintas, ypač sudarytas išpūdis, kad vynas atitinka saugomą tradicinį terminą.

3. Sąjungoje tradiciniai terminai negali tapti bendriniais pavadinimais.

114 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti tinkamą apsaugos lygį, Komisijai pagal 227 straipsnį įgaliojimai suteikiami priimti deleguotuosius aktus dėl saugotino tradicinio termino kalbos ir rašybos.

2. Siekiant užtikrinti teisėtų gamintojų ir ūkio subjektų teisių ir interesų apsaugą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- a) pareiškėjų, galinčių teikti tradicinio termino apsaugos paraišką, tipai;
- b) tradicinio termino apsaugos paraiškos galiojimo sąlygos;
- c) prieštaravimo siūlomam tradicinio termino pripažinimui priežastys;
- d) apsaugos mastas, santykis su prekės ženklais, saugomais tradiciniais terminais, saugomomis kilmės vietos nuorodomis ar geografinėmis nuorodomis, homonimais ar tam tikrais vyninių vynuogių pavadinimais;
- e) tradicinio termino panaikinimo priežastys;
- f) tradicinio termino apsaugos paraiškos arba prašymo, susijusio su prieštaravimu ar dėl panaikinimo pateikimo data;

g) procedūros, kurių turi būti laikomasi tradicinio termino apsaugos paraiškos atžvilgiu, įskaitant Komisijos atliekamą tikrinimą, prieštaravimo procedūrą ir panaikinimo bei keitimo procedūras.

3. Siekiant atsižvelgti į Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių prekybos specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kuriomis tradicinius terminus galima vartoti produktams iš trečiųjų šalių apibūdinti ir numatomos nuo 112 straipsnio ir 113 straipsnio 2 dalies nukrypti leidžiančios nuostatos.

115 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos būtinos priemonės, susijusios su tradicinio termino apsaugos paraiškų ar tradicinio termino pakeitimo patvirtinimo paraiškų nagrinėjimo tvarka, taip pat prieštaravimo ar panaikinimo prašymų nagrinėjimo tvarka, visų pirma priemonės, susijusias su:

- a) dokumentų šablonais ir perdavimo forma;
- b) laiko terminais;
- c) išsamia informacija apie faktus, įrodymus ir patvirtinamuosius dokumentus, kuriuos reikia pateikti kartu su paraiška ar prašymu;
- d) išsamiomis saugomų tradicinių terminų viešo skelbimo taisyklėmis.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais priimami arba atmetami tradicinio termino apsaugos paraiška arba saugomo termino pakeitimo ar tradicinio termino apsaugos panaikinimo prašymas.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais numato tradicinių terminų, dėl kurių priimtos apsaugos paraiškos, apsaugą, visų pirma suskirsto juos pagal 112 straipsnį ir paskelbia apibrėžti ir (arba) vartojimo sąlygas.

4. Šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

116 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Jei prieštaravimas laikomas nepriimtiniu, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais jį atmeta kaip nepriimtina. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

3 Skirsnis

Vyno sektoriaus produktų ženklinimas ir pateikimas

117 straipsnis

Apibrėžtis

Šiame skirsnyje:

- a) ženklinimas – visi žodžiai, duomenys, prekių ženklai, registruotasis prekės pavadinimas, paveikslėliai arba simboliai, pateikti ant pakuotės arba prie atitinkamo produkto pridėdamame ar jį nurodančiame dokumente, pranešime, etiketėje, žiede ar lankelyje;
- b) pateikimas – informacija, perduodama vartotojams pasitelkiant atitinkamo produkto pakuotę, įskaitant butelių formą ir tipą.

118 straipsnis

Horizontaliųjų taisyklių taikymas

Jei šiame reglamente nenurodyta kitaip, ženklinimui ir pateikimui taikoma Tarybos direktyva 89/396/EEB⁽¹⁾, Direktyva 2000/13/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/45/EB⁽²⁾, Direktyva 2008/95/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011.

Ženklinant VII priedo II dalies 1–11, 13, 15 ir 16 punktuose nurodytus produktus negalima papildomai įrašyti jokios informacijos, išskyrus tą, kuri nustatyta šiame reglamente, nebent tokia informacija atitinka Direktyvos 2000/13/EB arba Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 reikalavimus.

119 straipsnis

Privalomi duomenys

1. Ženklinant ir pateikiant VII priedo II dalies 1–11, 13, 15 ir 16 punktuose nurodytus Sąjungoje parduodamus arba eksportuojamus produktus, nurodomi šie privalomi duomenys:

- a) vynuogių produkto kategorijos pavadinimas pagal VII priedo II dalį;
- b) vynu su saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda atveju:
 - i) terminas „saugoma kilmės vietos nuoroda“ arba „saugoma geografinė nuoroda“; ir
 - ii) saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos pavadinimas;

⁽¹⁾ 1989 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 89/396/EEB dėl nuorodų arba žymų maisto produkto partijai identifikuoti (OL L 186, 1989 6 30, p. 21).

⁽²⁾ 2007 m. rugsėjo 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/45/EB, nustatanti taisykles dėl fasuotų produktų vardinių kiekių, panaikinanti Tarybos direktyvas 75/106/EEB bei 80/232/EEB ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 76/211/EEB (OL L 247, 2007 9 21, p. 17).

- c) faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais;
- d) kilmės vietos nuoroda;
- e) išpilstytojo nuoroda arba putojančio vyno, gazuoto putojančio vyno, rūšinio putojančio vyno ar rūšinio aromatinio putojančio vyno gamintojo ar pardavėjo pavadinimas;
- f) importuojamų vynu importuotojo nuoroda; ir
- g) putojančio vyno, gazuoto putojančio vyno, rūšinio putojančio vyno ar rūšinio aromatinio putojančio vyno cukraus kiekio nuoroda.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies a punkto, nuorodos į vynuogių produkto kategoriją galima nepateikti, jei tai vynas, kurio etiketėse nurodomas saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos pavadinimas.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies b punkto, nuoroda į terminus „saugoma kilmės vietos nuoroda“ arba „saugoma geografinė nuoroda“ gali būti nepateikta šiais atvejais:

- a) kai tradicinis terminas pagal 112 straipsnio a punktą pateikiamas etiketėje laikantis šio reglamento 94 straipsnio 2 dalyje nurodytos produkto specifikacijos;
- b) išskirtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais, kuriuos nustato Komisija pagal 227 straipsnį priimdama deleguotuosius aktus, kad būtų užtikrinta atitiktis galiojančiai ženklinimo praktikai, nustato priimamais deleguotaisiais aktais.

120 straipsnis

Neprivalomi duomenys

1. Ženklinant ir pateikiant VII priedo II dalies 1–11, 13, 15 ir 16 punktuose nurodytus produktus, gali būti nurodomi šie neprivalomi duomenys:

- a) vynuogių derliaus metai;
- b) vienos ar daugiau vyninių vynuogių veislių pavadinimai;
- c) cukraus kiekiui nurodyti vartojami terminai, jei tai yra 119 straipsnio 1 dalies g punkte nenurodyti vynai;
- d) vynu su saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda atveju, tradiciniai terminai pagal 112 straipsnio b punktą;
- e) Sąjungos sutartinis ženklas, kuriuo žymima saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda;

- f) konkretiems gamybos metodams pavadinti vartojami terminai;
- g) vynu, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda, atveju – kito geografinio vieneto, kuris yra mažesnis ar didesnis už vietovę, susijusių su kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda, pavadinimas.

2. Nedarant poveikio 100 straipsnio 3 daliai, dėl šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytų duomenų naudojimo vynams be saugomos kilmės vietos nuorodos ar saugomos geografinės nuorodos apibūdinti:

- a) valstybės narės priima įstatymus ar kitus teisės aktus, kuriais užtikrinama, kad būtų taikomos atitinkamos informacijos teisingumui garantuoti būtinos sertifikavimo, patvirtinimo ir tikrinimo procedūros;
- b) valstybės narės, remdamosi objektyviais nediskriminaciniais kriterijais ir deramai atsižvelgdamos į sąžiningos konkurencijos užtikrinimo principą, vynu, gaminamų jų teritorijoje iš vyninių vynuogių veislių, atveju gali sudaryti vyno gamybai nenaudojamų vyninių vynuogių veislių sąrašus, visų pirma, jeigu:
 - i) kyla pavojus, kad vartotojai gali susidaryti klaidingą nuomonę apie tikrąją vyno kilmę, nes tam tikra vyninių vynuogių veislė yra neatskiriama tuo metu saugomos kilmės vietos nuorodos ar saugomos geografinės nuorodos dalis;
 - ii) patikros nebūtų ekonomiškai naudingos dėl to, kad tam tikros vyninių vynuogių veislės vynuogės auginamos labai mažoje valstybės narės vynuogynų dalyje;

- c) jeigu naudojami skirtingų valstybių narių vynu mišiniai, etiketėje vyninių vynuogių veislė nežymima, išskyrus atvejus, kai atitinkamos valstybės narės susitaria kitaip ir užtikrina, kad bus įgyvendintos atitinkamos sertifikavimo, patvirtinimo ir tikrinimo procedūros.

121 straipsnis

Kalbos

1. Žodžiais išreikšti privalomi ir neprivalomi duomenys, nurodyti 119 ir 120 straipsniuose, pateikiami viena ar keliomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

2. Nepaisant 1 dalies, saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos pavadinimas ar 112 straipsnio b punkte nurodytas tradicinis terminas etiketėje pateikiami kalba (-omis), kuriai (-ioms) taikoma apsauga. Tuo atveju, kai saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda arba specifinis nacionalinis pavadinimas rašomi ne lotyniškais rašmenimis, pavadinimas taip pat gali būti rašomas viena ar keliomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

122 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant atsižvelgti į vyno sektoriaus specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių ir apribojimų, susijusių su:

- a) ženklavimo duomenų, išskyrus numatytuosius šiame skirsnyje, pateikimu ir naudojimu;
- b) privalomais duomenimis, susijusiais su:
 - i) terminais, vartotinais siekiant suformuluoti privalomus duomenis, ir jų vartojimo sąlygomis;
 - ii) terminais, kuriais nurodomas ūkis, ir jų vartojimo sąlygomis;
 - iii) nuostatomis, kuriomis gaminančioms valstybėms narėms leidžiama nustatyti papildomas su privalomais duomenimis susijusias taisykles;
 - iv) nuostatomis, kuriomis kartu su nurodytosiomis 119 straipsnio 2 dalyje leidžiama taikyti kitas nukrypti leidžiančias nuostatas dėl nuorodos į vynuogių produkto kategoriją nepateikimo; ir
 - v) nuostatomis dėl kalbų vartojimo;
- c) neprivalomais duomenimis, susijusiais su:
 - i) terminais, vartotinais siekiant suformuluoti papildomus duomenis, ir jų vartojimo sąlygomis;
 - ii) nuostatomis, kuriomis gaminančioms valstybėms narėms leidžiama nustatyti papildomas su neprivalomais duomenimis susijusias taisykles;
- d) pateikimu, susijusiu su:
 - i) tam tikrų formų butelių naudojimo sąlygomis ir tam tikrų specialiųjų butelių formų sąrašu;
 - ii) putojančio vyno butelių ir tokios rūšies butelių uždarymo priemonių naudojimo sąlygomis;
 - iii) nuostatomis, kuriomis gaminančioms valstybėms narėms leidžiama nustatyti pateikimą reglamentuojančias papildomas taisykles;
 - iv) nuostatomis dėl kalbų vartojimo.

2. Siekiant užtikrinti teisėtų ūkio subjektų interesų apsaugą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, susijusių su laikinu vynu, kuriems

suteikta kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda ir kurių kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda atitinka būtinus reikalavimus, ženklavimu ir pateikimu.

3. Siekiant atsižvelgti į poreikį užtikrinti, kad nebūtų pakenkta ūkio subjektams, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų dėl vyno, kuris pateiktas rinkai ir paženklintas pagal atitinkamas taisykles, taikomas iki 2009 m. rugpjūčio 1 d.

4. Siekiant atsižvelgti į Sąjungos prekybos su tam tikromis trečiosiomis šalimis specifinius ypatumus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl nuo šio skirsnio leidžiančių nukrypti nuostatų, susijusių su eksportuoti skirtais produktais, jeigu to reikalaujama pagal atitinkamos trečiosios šalies teisę

123 straipsnis

Igyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti būtinas priemonės, susijusias su šiam skirsniui taikytinomis procedūromis ir techniniais kriterijais, įskaitant priemones, būtinas vynu be saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos sertifikavimo, tvirtinimo ir tikrinimo procedūroms. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Specialiosios atskiriems sektoriams taikomos nuostatos

1 Skirsnis

Cukrus

124 straipsnis

Trukmė

Šis skirsnis, išskyrus 125 ir 126 straipsnius, taikomas iki 2016–2017 prekybos metų pabaigos.

1 Poskirsnis

Konkrečios priemonės

125 straipsnis

Cukraus sektoriuje taikomi susitarimai

1. Cukrinių runkelių ir cukranendrių pirkimo sąlygos, įskaitant prieš sąją sudaromas tiekimo sutartis, reglamentuojamos rašytiniais tarpšakiniais susitarimais, sudarytais tarp Sąjungos cukrinių runkelių ir cukranendrių augintojų arba jų vardu organizacijų, kurių nariai yra šie augintojai, ir Sąjungos cukraus gamybos įmonių arba jų vardu organizacijų, kurių narės yra šios įmonės.

2. Cukraus gamybos įmonės praneša apie II priedo II dalies A skirsnio 6 punkte apibūdintus tarpšakinis prekybos susitarimus valstybės narės, kurioje jos gamina cukrų, kompetentingoms valdžios institucijoms.

3. Nuo 2017 m. spalio 1 d. tarpšakiniai prekybos susitarimai atitinka X priede išdėstytas pirkimo sąlygas.

4. Siekiant atsižvelgti į cukraus sektoriaus specifines savybes ir sektoriaus vystymąsi nustojus galioti gamybos kvotoms, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) II priedo II dalies A skirsnyje nurodytų terminų atnaujinimo;

b) X priede nurodytų runkelių pirkimo sąlygų atnaujinimo;

c) tolesnių taisyklių, pagal kurias nustatomas įmonei pristatomų cukrinių runkelių bendrasis svoris, taros svoris ir cukraus kiekis, nustatymo ir taisyklių dėl cukrinių runkelių becukrės masės.

5. Komisija gali pagal priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, būtinos šio straipsnio įgyvendinimui, be kita ko, procedūrų, pranešimų ir administracinės pagalbos atžvilgiu tuo atveju, jei tarpšakiniai susitarimai apima daugiau nei vieną valstybę narę. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 229 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

126 straipsnis

Pranešimas apie cukraus rinkos kainas

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma informavimo apie cukraus rinkos kainas sistema, įskaitant šios rinkos kainų lygių skelbimo priemones. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Pirmoje pastraipoje nurodyta sistema grindžiama informacija, kurią pateikia baltąjį cukrų gaminančios įmonės ar kiti cukraus verslu užsiimančios ūkio subjektai. Ši informacija yra konfidenciali.

Komisija užtikrina, kad konkrečios kainos ar atskirų ūkio subjektų pavadinimai nebūtų skelbiami.

2 Poskirsnis

Reikalavimai, taikomi cukraus sektoriui 124 straipsnyje nurodytu laikotarpiu

127 straipsnis

Tiekimo sutartys

1. Be 125 straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų, tarpšakiniai prekybos susitarimai turi atitikti XI priede išdėstytas pirkimo sąlygas.

2. Tiekimo sutartyse nurodoma, ar iš cukrinių runkelių pagamintas cukraus kiekis yra:

a) kvotinis cukrus; arba

b) nekvotinis cukrus.

3. Kiekviena cukraus gamybos įmonė valstybei narei, kurioje ji gamina cukrų, pateikia šią informaciją:

a) 2 dalies a punkte nurodytų runkelių, dėl kurių jos prieš sąją sudarė tiekimo sutartis, kiekį ir cukraus kiekį, kuriuo remiantis tos sutartys sudarytos;

b) atitinkamą numatomą išeią.

Valstybės narės gali reikalauti papildomos informacijos.

4. Cukraus gamybos įmonės, prieš sąją nesudariusios kvotinių runkelių tiekimo mažiausia kaina, nurodyta 135 straipsnyje, sutarčių dėl runkelių kiekio, lygiaverčio iš jų pagamintam kvotiniam cukrui, kurio kvota kiekvienu konkrečiu atveju gali būti pakoreguota taikant prevencinio pašalinimo koeficientą, nustatytą pagal 130 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, turi mokėti bent mažiausią kvotinių runkelių kainą už visus cukrinius runkelius, kuriuos jos perdirba į cukrų.

5. Atitinkamai valstybei narei pritarus, tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo 2, 3 ir 4 dalių.

6. Jeigu nėra sudaryta tarpšakinų prekybos susitarimų, atitinkama valstybė narė imasi būtinų šiam reglamentui neprieštaraujančių priemonių susijusių šalių interesams apginti.

128 straipsnis

Gamybos mokesčiai

1. Gamybos mokesčiu apmokestinamos cukraus, izogliukozės ir inulino sirupo kvotos, suteiktos cukrų, izogliukozę ar inulino sirupą gaminančioms įmonėms, kaip nurodyta 136 straipsnio 2 dalyje.

2. 1 dalyje nurodyto cukraus, izogliukozės ir inulino sirupo kvotų gamybos mokesčio nustatymo priemonės priima Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

129 straipsnis

Grąžinamoji gamybos išmoka

1. Už I priedo III dalies b–e punktuose išvardytus cukraus sektoriaus produktus gali būti skiriama grąžinamoji gamybos išmoka, jeigu cukraus, importuoto cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo pertekliaus negalima išigyti kaina, atitinkančia 140 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b ir c punktuose išvardytų produktų pasaulinę gamybos kainą.

2. 1 dalyje nurodytos grąžinamosios gamybos išmokos nustatymo priemonės priima Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

130 straipsnis

Cukraus pašalinimas iš rinkos

1. Siekiant, kad vidaus rinkoje labai nesumažėtų kainos ir būtų rastas sprendimas dėl produkcijos pertekliaus, nustatyto remiantis prognozuojamu tiekimo balansu, ir atsižvelgdama į Sąjungos išpareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, sudarytus pagal SESV, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, pašalinančiais atitinkamais prekybos metais iš rinkos kvotinio cukraus ar kvotinės izogliukozės, viršijantį pagal 2 dalį apskaičiuotą ribą.

2. 1 dalyje nurodyta pašalinimo riba kiekvienai kvotą turinčiai įmonei apskaičiuojama, jai skirtą kvotą padauginant iš koeficiento. Komisija, remdamasi numatomomis rinkos tendencijomis, ne vėliau kaip iki ankstesnių prekybos metų vasario 28 d. gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais prekybos metams nustatomas tas prekybos metų koeficientas.

Remdamasi naujausiais duomenimis apie rinkos tendencijas, Komisija iki atitinkamų prekybos metų spalio 31 d. gali priimti įgyvendinimo aktus ar dėl koeficiento koregavimo arba, jeigu koeficientas pagal pirmą pastraipą nebuvo nustatytas, dėl tokio koeficiento nustatymo.

3. Kiekviena įmonė, kuriai paskirta kvota, iki kitų prekybos metų pradžios savo sąskaita sandėliuoja pagal 2 dalį apskaičiuotą ribą viršijantį kvotinio cukraus kiekį. Prekybos metais iš rinkos pašalintas cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo kiekis laikomas pirmuoju kiekiu, pagamintu pagal kitų prekybos metų kvotą.

Nukrypdoma nuo pirmos pastraipos ir atsižvelgdama į numatomas cukraus rinkos tendencijas, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais visą iš rinkos pašalintą cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo kiekį arba jo dalį laikytų einamųjų, kitų arba abiejų prekybos metų:

a) cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo pertekliumi, iš kurio gali būti gaminamas pramoninis cukrus, pramoninė izogliukozė ar pramoninis inulino sirupas, arba

b) produkcija pagal laikiną kvotą, kurios dalis gali būti skirta eksportuoti laikantis Sąjungos išpareigojimų pagal tarptautinius susitarimus, sudarytus laikantis SESV.

4. Jei cukraus pasiūla Sąjungoje yra nepakankama, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais leistų, kad iki pašalinimo laikotarpio pabaigos tam tikras iš rinkos pašalinto cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo kiekis gali būti parduotas Sąjungos rinkoje.

5. Kai pašalintas cukrus laikomas pirmuoju cukraus kiekiu, pagamintu kitais prekybos metais, cukrinių runkelių augintojams mokama mažiausia tų prekybos metų kaina, kaip nurodyta 135 straipsnyje.

Kai pašalintas cukrus tampa pramoniniu cukrumi arba yra eksportuojamas pagal šio straipsnio 3 dalies antros pastraipos a arba b punktus, 135 straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl mažiausios kainos netaikomi.

Kai iš rinkos pašalintas cukrus Sąjungos rinkoje pagal šio straipsnio 4 dalį parduodamas iki pašalinimo laikotarpio pabaigos, cukrinių runkelių augintojams mokama einamųjų prekybos metų mažiausia kaina.

6. Pagal šį straipsnį įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

131 straipsnis

Laikinis rinkos valdymo mechanizmas

1. 124 straipsnyje nurodytu laikotarpiu Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, kurių reikia, kad būtų užtikrintas pakankamas cukraus tiekimas Sąjungos rinkai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Tokiomis priemonėmis gali būti koreguojamas muito mokestis, mokėtinas už importuojamą žaliavinį cukrų, reikiamo kiekio ir laikotarpio atžvilgiu.

Kalbant apie laikinąjį rinkos valdymo mechanizmą, Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį imasi priemonių, kuriomis nustatomas pertekliaus mokestis pagal šią dalį.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato tinkamą nekvotinio cukraus ir importuojamo žaliavinio cukraus kiekio, kuris gali būti išleistas į Sąjungos rinką. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

132 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant atsižvelgti į cukraus sektoriaus specifinius ypatumus ir užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų šalių interesus, atsižvelgiant į būtinybę išvengti bet kokio rinkos sutrikdymo, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) pirkimo sąlygų ir tiekimo sutarčių, nurodytų 127 straipsnyje;

- b) XI priede nurodytų runkelių pirkimo sąlygų atnaujinimo;
- c) kriterijų, kuriuos cukraus gamybos įmonės turi taikyti, runkelių pardavėjams paskirstydamos runkelių kiekius, kuriems turi būti taikomos 127 straipsnio 3 dalyje nurodytos prieš sąją sudarytos tiekimo sutartys.

133 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos šiam poskirsniiui taikyti būtinos priemonės, susijusios su procedūromis, turiniu ir techniniais kriterijais.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3 Poskirsnis

Gamybos reguliavimo sistema

134 straipsnis

Cukraus sektoriuje taikomos kvotos

1. Cukrui, izogliukozei ir inulino sirupui taikoma kvotų sistema.
2. Jei taikant šio straipsnio 1 dalyje nurodytas kvotų sistemas gamintojas viršija nustatytą kvotą ir nepasinaudoja leistiniais cukraus pertekliaus kiekiais, numatytais 139 straipsnyje, už tokius kiekius mokamas pertekliaus mokestis, laikantis 139–142 straipsniuose nustatytų sąlygų.

135 straipsnis

Mažiausia runkelių kaina

Minimalią kvotinių runkelių kainą nustato Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

136 straipsnis

Kvotų paskirstymas

1. Cukraus, izogliukožės ir inulino sirupo gamybos nacionaliniu ar regioniniu lygiu kvotos nustatytos XII priede.
2. Valstybės narės skiria kvotą kiekvienai jų teritorijoje įsisteigusiai ir pagal 137 straipsnį patvirtintai cukraus, izogliukožės ar inulino sirupo gamybos įmonei.

Kiekvienai įmonei skiriama kvota yra lygi įmonei 2007–2011 prekybos metais paskirtai kvotai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1234/2007.

3. Jeigu kvota skiriama cukraus gamybos įmonei, turinčiai daugiau nei vieną gamybos ūkinį vienetą, valstybės narės patvirtina priemones, kurias jos laiko būtinomis, kad būtų tinkamai atsižvelgta į cukrinių runkelių ir cukranendrių augintojų interesus.

137 straipsnis

Patvirtintos įmonės

1. Gavusi prašymą, valstybė narė suteikia patvirtinimą cukrų, izogliukožę ar inulino sirupą gaminančiai įmonei ar įmonei, perdirbančiai šiuos produktus į produktą, įtrauktą į 140 straipsnio 2 dalyje nurodytą sąrašą, jeigu ta įmonė:
 - a) įrodo savo profesinius pajėgumus gamybos srityje;
 - b) sutinka teikti bet kokią informaciją ir sutinka, kad jai būtų taikoma šiame reglamente numatyta kontrolė;
 - c) turi patvirtinimą, kurio galiojimas laikinai nesustabdytas arba kuris nėra atšauktas.

2. Patvirtintos įmonės valstybei narei, kurios teritorijoje nuimamas runkelių ar cukranendrių derlius arba vyksta rafinavimas, teikia informaciją apie:
 - a) runkelių ar cukranendrių kiekį, dėl kurio sudaryta tiekimo sutartis, taip pat atitinkamą numatytą runkelių ar cukranendrių derlingumą ir cukraus išėgą iš hektaro;
 - b) pirminius ir galutinius duomenis apie cukrinių runkelių, cukranendrių ir žaliavinio cukraus tiekimą, cukraus gamybą ir ataskaitas apie cukraus atsargas;
 - c) parduotą baltojo cukraus kiekį ir atitinkamas kainas bei sąlygas.

138 straipsnis

Nacionalinių kvotų perskirstymas ir kvotų sumažinimas

1. Valstybė narė cukraus ar izogliukožės kvotą, paskirtą jos teritorijoje įsisteigusiai įmonei, gali sumažinti iki 10 %. Tai darydamos valstybės narės taiko objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus.
2. Valstybės narės, laikydamosi XIII priede nustatytų taisyklių ir atsižvelgdamos į kiekvienos suinteresuotosios šalies, visų pirma cukrinių runkelių ir cukranendrių augintojų, interesus, gali perduoti vienos įmonės kvotas kitai įmonei.
3. Pagal 1 ir 2 dalis sumažintus kiekius atitinkama valstybė narė paskirsto vienai ar daugiau jos teritorijoje esančių įmonių, jau turinčių kvotą ar jos neturinčių.

139 straipsnis

Nekvotinė gamyba

1. Prekybos metais viršijus 136 straipsnyje nurodytą kvotą pagamintas cukrus, izogliukozė ar inulino sirupas gali būti:

- a) naudojami perdirbant tam tikrus produktus, nurodytus 140 straipsnyje;
- b) perkeliama į kitų prekybos metų kvotinę produkciją pagal 141 straipsnį;
- c) naudojami taikant specialią tiekimo į atokiausius regionus tvarką pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 228/2013 III skyrių ⁽¹⁾;
- d) eksportuojami neviršijant Komisijos įgyvendinimo aktais nustatytų kiekybinių apribojimų, laikantis pagal SESV sudarytų tarptautinių susitarimų įsipareigojimų; arba
- e) išleisti į vidaus rinką laikantis 131 straipsnyje apibūdinto mechanizmo paklausos koregavimo remiantis prognozuojamu tiekimo balansu tikslais.

Šio straipsnio pirmos pastraipos e punkte nurodytos priemonės įgyvendinamos prieš pradėdant taikyti kovos su rinkos sutrikdymu priemones, nurodytas 219 straipsnio 1 dalyje.

Kitam kiekiui taikomas 142 straipsnyje nurodytas pertekliaus mokestis.

2. Pagal šį straipsnį įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

140 straipsnis

Pramoninis cukrus

1. Pramoninis cukrus, pramoninė izogliukozė ar pramoninis inulino sirupas skiriami vienam iš 2 dalyje nurodytų produktų gaminti, jei:

- a) jiems taikoma tiekimo sutartis, kurią iki prekybos metų pabaigos sudarė gamintojas ir naudotojas, abu gavę patvirtinimą pagal 137 straipsnį; ir
- b) jie pristatomi naudotojui ne vėliau kaip iki kitų prekybos metų lapkričio 30 d.

2. Siekiant atsižvelgti į technikos raidą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus,

⁽¹⁾ 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 23).

kuriomis nustatomas produktų, kuriems gaminti gali būti naudojamas pramoninis cukrus, pramoninė izogliukozė ar pramoninis inulino sirupas, sąrašas.

Į šį sąrašą visų pirma įtraukiama:

- a) bioetanolis, spiritas, romas, gyvos mielės ir sirupai, skirti tepti bei perdirbti į „Rinse appelstroop“
- b) tam tikri pramoniniai produktai, kurių sudėtyje nėra cukraus, bet kurių gamyboje yra naudojamas cukrus, izogliukozė arba inulino sirupas;
- c) tam tikri chemijos arba farmacijos pramonės produktai, kurių sudėtyje yra cukraus, izogliukozės arba inulino sirupo.

141 straipsnis

Cukraus pertekliaus perkėlimas į kitus metus

1. Kiekviena įmonė gali nuspręsti perkelti į kitus metus visą savo produkcijos perteklių ar jo dalį, viršijančią jos cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo kvotą, kad ji būtų laikoma kitų prekybos metų produkcijos dalimi. Nedarant poveikio 3 daliai, šis sprendimas yra neatšaukiamas.

2. 1 dalyje nurodytą sprendimą priėmusios įmonės:

- a) informuoja atitinkamą valstybę narę iki tos valstybės narės nustatytinos datos:
 - i) apie į kitus metus perkeliama cukranendrių cukraus kiekį – nuo einamųjų prekybos metų vasario 1 d. iki rugpjūčio 31 d.;
 - ii) apie į kitus metus perkeliama kitą cukrinių runkelių, izogliukozės arba inulino sirupo kiekį – nuo einamųjų prekybos metų vasario 1 d. iki rugpjūčio 31 d.;
- b) įsipareigoja šį kiekį saugoti savo lėšomis iki einamųjų prekybos metų pabaigos.

3. Jeigu atitinkamais prekybos metais galutinė įmonės produkcija buvo mažesnė nei numatyta priimant sprendimą pagal 1 dalį, perkeliama kiekį ne vėliau kaip iki kitų prekybos metų spalio 31 d. galima pakoreguoti atgaline data.

4. Į kitus metus perkeltas kiekis laikomas pirmuoju kiekiu, pagamintu pagal kitų prekybos metų kvotą.

5. Cukrui, sandėliuojamam pagal šį straipsnį, prekybos metais negali būti taikomos jokios kitos sandėliavimo priemonės, numatytos 16 arba 130 straipsniuose.

142 straipsnis

Pertekliaus mokestis

1. Pertekliaus mokestis imamas už:

- a) cukraus, izogliukozės ir inulino sirupo perteklių, pagamintą bet kuriais prekybos metais, išskyrus į kitus metus perkeltus kiekius, priskirtus kitų prekybos metų kvotinei produkcijai ir saugomus pagal 141 straipsnį, arba 139 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c, d ir e punktuose nurodytus kiekius;
- b) pramoninio cukraus, pramoninės izogliukozės ar pramoninio inulino sirupo kiekį, dėl kurio iki datos, kurią įgyvendinimo aktais turi nustatyti Komisija, nepateikta jokių įrodymų, kad jis buvo perdirbtas į vieną iš 140 straipsnio 2 dalyje nurodytų produktų;
- c) cukraus, izogliukozės ir inulino sirupo kiekį, atšauktą iš rinkos pagal 130 straipsnį, ir dėl kurio nėra įvykdyti 130 straipsnio 3 dalyje numatyti išpareigojimai.

Pirmos pastraipos b punkte nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. 1 dalyje nurodytas pertekliaus mokesčio nustatymo priemonės priima Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

143 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti, kad 137 straipsnyje nurodytos įmonės vykdytų joms nustatytus įpareigojimus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos tokių įmonių patvirtinimo ir jo atšaukimo taisyklės, taip pat administracinių nuobaudų taikymo kriterijai.

2. Siekiant atsižvelgti į cukraus sektoriaus specifinius ypatumus ir užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų šalių interesus, atsižvelgiant į būtinybę išvengti bet kokių rinkos sutrikdymų, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl kvotų sistemos veikimui naudojamų terminų reikšmės ir deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos pardavimo į atokiausius regionus sąlygos.

3. Siekiant užtikrinti, kad augintojams būtų tiesiogiai taikomas sprendimas į kitus metus perkelti tam tikrą produkcijos kiekį, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos su cukraus kiekiu perkėlimu į kitus metus susijusios taisyklės.

144 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

137 straipsnyje nurodytų įmonių atžvilgiu Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos taisyklės, susijusios su:

- a) įmonių paraiškomis gauti patvirtinimą, patvirtintų įmonių registrų tvarkymu, patvirtintų įmonių teiktina informacija;
- b) patvirtintų įmonių patikrų, kurias turi vykdyti valstybės narės, sistema;
- c) valstybių narių pranešimais Komisijai ir patvirtintoms įmonėms;
- d) žaliavų įmonėms pristatymu, įskaitant tiekimo sutartis ir pranešimus apie pristatymą;
- e) 139 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto cukraus ekvivalentais;
- f) specialia tiekimo į atokiausius regionus tvarka;
- g) 139 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos d punkte nurodytu eksportu;
- h) valstybių narių bendradarbiavimu siekiant užtikrinti veiksmingą patikrų vykdymą;
- i) 141 straipsnyje nustatytų datų konkreitiems prekybos metams keitimui;
- j) pertekliaus kiekio nustatymu, pranešimų apie 142 straipsnyje nurodyto pertekliaus mokesčių teikimu ir šio mokesčio mokėjimu;
- k) nuolatinių rafinavimo įmonių sąrašo, kaip numatyta II priedo II dalies B skirsnio 6 punkte, tvirtinimu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Skirsnis

V y n a s

145 straipsnis

Gamybos pajėgumų vynuogynų registras ir sąrašas

1. Valstybės narės tvarko vynuogynų registrą, kuriame pateikiama naujausia informacija apie gamybos pajėgumus. Nuo 2016 m. sausio 1 d. šis įpareigojimas taikomas tik tuo atveju, jei valstybės narės įgyvendina leidimų sodinti vynmedžius išdavimo tvarką, nurodytą I antraštinės dalies III skyriuje, arba nacionalinę paramos programą.

2. Iki 2015 m. gruodžio 31 d. valstybėms narėms, kuriose bendras vyninių vynuogių veislių, kurios pagal 81 straipsnio 2 dalį įtrauktos į klasifikatorių, vynuogynais apsodintas plotas yra mažesnis nei 500 hektarų, šio straipsnio 1 dalyje nustatytas įpareigojimas netaikomas.

3. Valstybės narės, kurios pagal 46 straipsnį savo paramos programose numato vynuogynų restruktūrizavimą ir konversiją, remdamosi vynuogynų registru iki kiekvienų metų kovo 1 d. Komisijai pateikia atnaujintą savo gamybos pajėgumų sąrašą. Nuo 2016 m. sausio 1 d. išsami informacija apie pranešimus Komisijai dėl vynuogių auginimo zonų nustatoma Komisijos įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms vykdyti gamybos pajėgumų stebėseną ir tikrinimą, Komisija pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, susijusių su vynuogynų registro turiniu, ir dėl išimčių.

146 straipsnis

Vyno sektoriuje kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos

1. Nedarydamos poveikio jokioms kitoms šio reglamento nuostatomis dėl kompetentingų nacionalinių institucijų nustatymo, valstybės narės paskiria vieną ar kelias institucijas, atsakingas už Sąjungos taisyklių vyno sektoriuje laikymąsi. Valstybės narės visų pirma paskiria laboratorijas, įgaliotas atlikti oficialius tyrimus vyno sektoriuje. Paskirtosios laboratorijos atitinka bandymo laboratorijų bendruosius veiklos kriterijus, nustatytus ISO/IEC 17025 standarte.

2. Valstybės narės Komisijai praneša 1 dalyje nurodytų valdžios institucijų ir laboratorijų pavadinimus ir adresus. Komisija viešai skelbia šią informaciją ir periodiškai ją atnaujina.

147 straipsnis

Lydimieji dokumentai ir registras

1. Vyno sektoriaus produktai į apyvartą Sąjungoje išleidžiami kartu su oficialiai patvirtintu lydimuoju dokumentu.

2. Fiziniai arba juridiniai asmenys ar asmenų grupės, kurie vyno sektoriaus produktais disponuoja profesiniais tikslais, visų pirma gamintojai, išpilstytojai, perdirbėjai ir pardavėjai, tvarko tokių produktų įvežimo ir išvežimo operacijų registrą.

3. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas vežti vyno produktus ir valstybėms narėms tikrinti tokį vežimą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) lydimąjo dokumento ir jo naudojimo taisyklių;

b) sąlygų, kuriomis lydimasis dokumentas laikomas saugomas kilmės vietos nuorodas arba saugomas geografinės nuorodas patvirtinančiu dokumentu;

c) registro tvarkymo prievolės ir jo naudojimo tikslų;

d) registro tvarkytojų ir registro tvarkymo prievolės išimčių;

e) į registrą įtrauktinų operacijų.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinti:

a) su registrų sudėtimi, jame nurodytiniais produktais, įtraukimo į registrą galutiniais terminais ir registrų panaikinimu susijusias taisykles;

b) priemones, kuriomis reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų didžiausią leidžiamą nuostolių procentinį dydį;

c) bendrąsias ir pereinamojo laikotarpio nuostatas dėl registrų tvarkymo;

d) taisykles, kuriomis nustatoma lydimųjų dokumentų saugojimo ir registrų tvarkymo trukmė.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3 Skirsnis

Pienas ir pieno produktai

148 straipsnis

Sutartiniai santykiai pieno ir pieno produktų sektoriuje

1. Kai valstybė narė nusprendžia, kad kaskart, kai ūkininkas jos teritorijoje žalią pieną pristato žalio pieno perdirbimo įmonei, privalo būti taikoma šalių rašytinė sutartis, ir (arba) nusprendžia, kad pirmieji pirkėjai privalo ūkininkams pateikti rašytinį pasiūlymą sudaryti sutartį dėl žalio pieno tiekimo, tokia sutartis ir (arba) toks pasiūlymas sudaryti sutartį turi atitikti 2 dalyje nustatytas sąlygas.

Kai valstybė narė nusprendžia, kad žalio pieno, kurį ūkininkas pristato žalio pieno perdirbimo įmonei, pristatymui turi būti taikoma rašytinė šalių sutartis, ji taip pat nusprendžia, kuriam pristatymo etapui ar etapams tokia sutartis taikoma, jei žalią pieną pristato vienas ar daugiau surinkėjų.

Šiame straipsnyje surinkėjas – tai įmonė, kuri žalią pieną gabena iš ūkininko ar kito surinkėjo žalio pieno perdirbimo įmonei ar kitam surinkėjui, kai kiekvienu atveju yra perleidžiama nuosavybės teisė į žalią pieną.

2. Sutartis ir (arba) pasiūlymas sudaryti sutartį, nurodyti 1 dalyje, turi būti:

- a) sudaroma / pateikiamas prieš pristatymą;
- b) rašytiniai ir
- c) juose visų pirma nurodoma:
 - i) už pristatymą mokėtina kaina, kuri:
 - yra pastovi ir nustatoma sutartyje ir (arba)
 - apskaičiuojama atsižvelgiant į įvairius sutartyje nurodytus veiksnius, kurie gali apimti rinkos sąlygų pokyčius atspindinčius rinkos rodiklius, pristatyto žalio pieno kiekį, taip pat jo kokybę ar sudėtį;
 - ii) žalio pieno, kuris gali būti ir (arba) turi būti pristatytas, kiekis, taip pat tokio pristatymo tvarkaraštis;
 - iii) sutarties, kuri gali būti terminuota arba neterminuota, trukmė; pastaruoju atveju nustatomos nutraukimo sąlygos;
 - iv) su mokėjimo laikotarpiais ir tvarka susijusi išsami informacija;
 - v) žalio pieno surinkimo ar pristatymo tvarka ir
 - vi) *force majeure* atveju taikytinos taisyklės.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, sutartis ir (arba) pasiūlymas sudaryti sutartį neprivalomi, jei ūkininkas pristato žalią pieną kooperatyvui, kuriam jis priklauso, jei to kooperatyvo įstatuose arba į tuos įstatus įtrauktose arba pagal juos priimtosiose taisyklėse ir sprendimuose yra nuostatos, kurių poveikis panašus į 2 dalies a, b ir c punktuose pateiktą nuostatų poveikį.

4. Dėl visų žalio pieno pristatymo sutarčių, kurias sudaro ūkininkai, surinkėjai ar žalio pieno perdirbimo įmonės, aspektų, įskaitant 2 dalies c punkte nurodytus aspektus, šalys derasi laisvai.

Nepaisant pirmos pastraipos, taikoma viena ar abi iš šių nuostatų:

- a) kai valstybė narė nusprendžia, kad privaloma sudaryti rašytinę šalių sutartį dėl žalio pieno pristatymo pagal 1 dalį, ji gali nustatyti minimalią galiojimo trukmę, taikomą tik ūkininko ir pirmojo žalio pieno supirkėjo sudaromoms rašytinėms sutartims; tokia minimali trukmė turi būti bent šeši mėnesiai ir turi nekenkti tinkamam vidaus rinkos veikimui;
- b) kai valstybė narė nusprendžia, kad pirmasis žalio pieno pirkėjas turi ūkininkui pateikti rašytinį pasiūlymą sudaryti

sutartį pagal 1 dalį, ji gali reikalauti, kad pasiūlyme būtų nurodyta minimali sutarties galiojimo trukmė, šiuo tikslu nustatyta nacionalinės teisės aktais; tokia minimali trukmė turi būti bent šeši mėnesiai ir turi nekenkti tinkamam vidaus rinkos veikimui.

Antra pastraipa nedaromas poveikis ūkininko teisei nesutikti su tokia minimalia trukme, jeigu jis tai padaro raštu. Tokiu atveju šalys laivai derasi dėl visų sutarties sąlygų, įskaitant 2 dalies c punkte nurodytus aspektus.

5. Valstybės narės, kurios pasinaudoja šiame straipsnyje nurodytomis galimybėmis, informuoja Komisiją apie tai, kaip jos yra taikomos.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, būtinos šio straipsnio 2 dalies a ir b punktam ir 3 daliai vienodai taikyti, ir priemonės, susijusios su pranešimais, kuriuos pagal šį straipsnį turi pateikti valstybės narės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

149 straipsnis

Derybos dėl sutarčių pieno ir pieno produktų sektoriuje

1. Pagal 152 straipsnio 3 dalį pripažinta pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacija savo ūkininkų narių vardu gali derėtis dėl visai jų bendrai produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių dėl žalio pieno, kurį ūkininkai pristato žalio pieno perdirbimo įmonei arba surinkėjui, kaip apibrėžta 148 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje.

2. Gamintojų organizacijos gali derėtis:

- a) nepaisant to, ar ūkininkai perleidžia gamintojų organizacijai nuosavybės teisę į žalią pieną;
- b) nepaisant to, ar visų arba kai kurių ūkininkų narių visai pagamintai produkcijai taikoma tokia pati suderėta kaina;
- c) su sąlyga, kad atskiros gamintojų organizacijos atveju išpildomos visos šios sąlygos:
 - i) žalio pieno, dėl kurio deramasi, kiekis neviršija 3,5 % viso Sąjungoje pagaminamo kiekio,
 - ii) žalio pieno, dėl kurio deramasi ir kuris gaminamas bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, kiekis neviršija 33 % tos valstybės narės bendro pagaminamo kiekio, ir
 - iii) žalio pieno, dėl kurio deramasi ir kuris pristatomas bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, kiekis neviršija 33 % tos valstybės narės bendro pagaminamo kiekio,

- d) su sąlyga, kad atitinkami ūkininkai nepriklauso jokiai kitai gamintojų organizacijai, kuri taip pat jų vardu derasi dėl tokių sutarčių; vis dėlto tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės gali nukrypti nuo šio reikalavimo, jei ūkininkai turi du atskirus gamybos padalinius skirtingose geografinėse teritorijose;
- e) su sąlyga, kad žaliajam pienui netaikoma prievolė jį pristatyti, susijusi su ūkininko naryste kooperatyve, laikantis kooperatyvo įstatuose išdėstytų sąlygų arba į tuos įstatus įtrauktų arba pagal juos priimtų taisyklių ir sprendimų; ir
- f) su sąlyga, kad gamintojų organizacija praneša valstybės narės ar valstybių narių, kurioje (-iose) ji veikia, kompetentingoms valdžios institucijoms apie žalio pieno, dėl kurio vyksta tokios derybos, kiekį.

3. Nepaisant 2 dalies c punkto ii ir iii papunkčiuose nustatytų sąlygų, gamintojų organizacija gali derėtis pagal 1 dalį su sąlyga, kad tos gamintojų organizacijos atveju pagaminto ar pristatyto žalio pieno, dėl kurio deramasi, bendras kiekis valstybėje narėje, kurioje iš viso per metus žalio pieno pagaminama mažiau kaip 500 000 tonų, neviršija 45 % bendro toje valstybėje narėje pagaminamo kiekio.

4. Taikant šį straipsnį nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas.

5. 2 dalies c punkto ir 3 dalies taikymo tikslais Komisija, naudodamasi naujausia turima informacija, jai priimtinais priemonėmis paskelbia, kiek žalio pieno pagaminama Sąjungoje ir valstybėse narėse.

6. Nukrypstant nuo 2 dalies c punkto ir 3 dalies, net kai neviršijamos juose nustatytos ribos, šios dalies antroje pastraipoje nurodyta konkurencijos institucija atskiru atveju gali nuspręsti, kad gamintojų organizacija turėtų vėl pradėti konkrečias derybas arba visai jų nerengti, jeigu, tos konkurencijos institucijos nuomone, tai yra būtina norint išsaugoti konkurenciją arba tam, kad būtų išvengta didelės žalos jos teritorijoje veikiančioms žalią pieną perdirbančioms MVĮ.

Kai derybos apima daugiau nei vieną valstybę narę, pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą priima Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros. Kitais atvejais tą sprendimą priima valstybės narės, su kuria susijusios derybos, nacionalinė konkurencijos institucija.

Šioje dalyje nurodyti sprendimai nepradedami taikyti anksčiau nei apie juos pranešama atitinkamoms įmonėms.

7. Šiame straipsnyje:

- a) nacionalinė konkurencijos institucija – Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 ⁽¹⁾ 5 straipsnyje nurodyta institucija;
- b) MVĮ – labai maža, mažoji ar vidutinė įmonė, kaip apibrėžta Rekomendacijoje 2003/361/EB.
8. Valstybės narės, kuriose vyksta derybos pagal šį straipsnį, praneša Komisijai apie 2 dalies f punkto ir 6 dalies taikymą.

150 straipsnis

Sūrio, pažymėto saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografine nuoroda, pasiūlos reguliavimas

1. Pagal 152 straipsnio 3 dalį pripažintos gamintojų organizacijos, pagal 157 straipsnio 3 dalį pripažintos tarpšakinės organizacijos arba Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos ūkio subjektų grupės prašymu valstybės narės gali ribotam laikotarpiui nustatyti privalomas taisykles, skirtas sūrio, pažymėto saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografine nuoroda pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, pasiūlai reguliuoti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos gali būti nustatomos tuo atveju, jei Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos geografinės vietovės subjektai yra sudarę išankstinį susitarimą. Tokį susitarimą turi būti sudarę ne mažiau kaip du trečdaliai pieno gamintojų arba jų atstovų, gaminančių ne mažiau kaip du trečdalius žalio pieno, naudojamo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sūrio gamybai, kiekio, ir atitinkamai atvejais ne mažiau kaip du trečdaliai to sūrio gamintojų, kurių gaminamo tos rūšies sūrio dalis sudaro ne mažiau kaip du trečdalius bendro geografinėje vietovėje, nurodytoje Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte, gaminamo kiekio.

3. 1 dalies tikslais sūrio su saugoma geografine nuoroda atveju žalio pieno kilmės geografinė vietovė, kaip nurodyta sūrio specifikacijoje, yra ta pati su tuo sūriu siejama geografinė vietovė, minima Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte.

4. 1 dalyje minimos taisyklės:

- a) yra skirtos tik atitinkamo produkto pasiūlai reguliuoti ir jomis siekiama to sūrio pasiūlą pritaikyti prie paklausos;
- b) turi poveikį tik atitinkamam produktui;

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 101 ir 102 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003 1 4, p. 1).

- c) gali būti privalomos ilgiausiai trejus metus, o po šio laikotarpio jų galiojimas gali būti atnaujintas, jei buvo pateiktas naujas prašymas, kaip nurodyta 1 dalyje;
- d) nedaro neigiamo poveikio prekybai produktais, kuriems netaikomos tos taisyklės;
- e) nėra susijusios su jokių sandoriu po atitinkamos rūšies sūrio pateikimo rinkai pirmą kartą;
- f) pagal jas neleidžiama nustatyti kainų, įskaitant atvejus, kai kainos nustatomos kaip orientacinės ar rekomenduojamos kainos;
- g) neatima galimybės naudoti perteklinę atitinkamo produkto dalį, kurią įprastai būtų galima naudoti;
- h) pagal jas nediskriminuojama, nesukuriamos kliūtys naujiems dalyviams patekti į rinką ir nedaromas neigiamas poveikis mažiems gamintojams;
- i) padeda išlaikyti atitinkamo produkto kokybę ir (arba) ją plėtoti.
- j) nedaro poveikio 149 straipsniui.

5. 1 dalyje nurodytos taisyklės skelbiamos atitinkamos valstybės narės oficialiajame leidinyje.

6. Valstybės narės atlieka patikrinimus siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi 4 dalyje nustatytų sąlygų, o kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms nustačius, kad šių sąlygų nesilaikoma, 1 dalyje nurodytas taisyklės panaikina.

7. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie jų priimtas 1 dalyje nurodytas taisykles. Komisija informuoja kitas valstybes nares apie visus atvejus, kai jai buvo pranešta apie tokias taisykles.

8. Komisija bet kuriuo metu gali priimti įgyvendinimo aktus, įpareigojančius taisykles pagal 1 dalį nustačiusią valstybę narę jas panaikinti, jei Komisija nustato, kad tos taisyklės neatitinka 4 dalyje nustatytų sąlygų, jomis užkertamas kelias konkurencijai arba ji iškraipoma didelėje vidaus rinkos dalyje arba dėl jų kyla pavojus laisvajai prekybai ar kyla grėsmė, kad nebus pasiekti SESV 39 straipsnyje nustatyti tikslai. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant šio reglamento 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

151 straipsnis

Privalomas deklarasimas pieno ir pieno produktų sektoriuje

Nuo 2015 m. balandžio 1 d. pirmieji žalio pieno pirkėjai pateikia nacionalinei kompetentingai valdžios institucijai deklaraciją apie jiems kas mėnesį pristatyto žalio pieno kiekį.

Šiame straipsnyje ir 148 straipsnyje „pirmasis pirkėjas“ – tai įmonė ar įmonių grupė, perkanti pieną iš gamintojų siekiant:

- a) pieną surinkti, supakuoti, laikyti, atšaldyti ar perdirbti, įskaitant pagal sutartį;
- b) parduoti pieną vienai ar daugiau įmonių, užsiimančių pieno ar kitų pieno produktų apdorojimu ar perdirbimu.

Valstybės narės praneša Komisijai apie pirmoje pastraipoje nurodyto žalio pieno kiekį.

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos tokių deklaracijų turinio, formos ir pateikimo tvarkaraščio taisyklės ir priemonės, susijusios su pranešimais, kuriuos valstybės narės turi pateikti pagal šį straipsnį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKYRIUS

Gamintojų organizacijos ir asociacijos bei tarpšakinės organizacijos

1 Skirsnis

Apibrėžtis ir pripažinimas

152 straipsnis

Gamintojų organizacijos

1. Gavusios prašymą valstybės narės gali pripažinti gamintojų organizacijas:

- a) kurias sudaro ir pagal 153 straipsnio 2 dalies c punktą kontroliuoja konkrečiame sektoriuje, įtrauktame į 1 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąrašą, veikiantys gamintojai;
- b) kurios yra suformuotos gamintojų iniciatyva;
- c) kurios siekia konkretaus tikslo, galinčio apimti bent vieną iš toliau nurodytų tikslų:
 - i) užtikrinti, kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekio atžvilgiu;
 - ii) koncentruoti savo narių pagamintų produktų pasiūlą ir tiesiogiai pateikti juos į rinką, be kita ko, naudojant tiesioginę rinkodarą;
 - iii) optimizuoti gamybos išlaidas ir investicijų grąžą atsižvelgiant į aplinkosaugos bei gyvūnų gerovės standartus ir stabilizuoti gamintojo kainas;
 - iv) vykdyti su tvariais gamybos metodais, naujoviška praktika, ekonominiu konkurencingumu bei rinkos pokyčiais susijusius mokslinius tyrimus ir rengti su šiomis sritimis susijusias iniciatyvas;

- v) teikti ir skatinti techninę pagalbą, kuri reikalinga norint taikyti aplinką tausojančią auginimo praktiką bei gamybos metodus ir tinkamą gyvūnų gerovės praktiką bei būdus;
- vi) skatinti ir teikti techninę pagalbą, reikalingą gamybos standartams taikyti, gerinti produktų kokybę ir kurti produktus, kuriems būtų taikoma saugoma kilmės vietos nuoroda, saugoma geografinė nuoroda ar suteiktas nacionalinis kokybės ženklas;
- vii) tvarkyti šalutinius produktus ir atliekas, visų pirma siekiant išsaugoti vandens, dirvožemio ir kraštovaizdžio kokybę ir išsaugoti ar didinti biologinę įvairovę;
- viii) padėti tausiai naudoti gamtinius išteklius ir švelninti klimato kaitą;
- ix) rengti iniciatyvas pardavimo skatinimo ir rinkodaros srityje;
- x) valdyti vaisių ir daržovių sektoriaus veiksmų programose numatytus savitarpio pagalbos fondus, nurodytus šio reglamento 31 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 36 straipsnyje;
- xi) teikti būtiną techninę pagalbą, kad būtų galima naudotis atėties rinkomis ir draudimo sistemomis.

2. Pagal 1 dalį pripažinta gamintojų organizacija gali būti toliau pripažįstama, jei ji užsiima produktų, kuriems taikomas KN kodas ex 2208, neįtrauktų į Sutarčių I priedą, prekyba, jeigu tokių produktų dalis neviršija 49 % gamintojų organizacijos parduotos produkcijos bendros vertės ir jeigu tokiems produktams neteikiama Sąjungos parama. Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų atveju į tuos produktus neatsižvelgiama, 34 straipsnio 2 dalies tikslais apskaičiuojant parduotos produkcijos vertę.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės pripažįsta pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų sudarytas gamintojų organizacijas:

- a) kurios yra suformuotos gamintojų iniciatyva;
- b) kurios siekia konkretaus tikslo, galinčio apimti vieną ar kelis iš toliau nurodytų tikslų:
 - i) užtikrinti, kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekio atžvilgiu;
 - ii) koncentruoti pasiūlą ir pateikti savo narių pagamintus produktus rinkai;
 - iii) optimizuoti gamybos išlaidas ir stabilizuoti gamintojo kainas.

153 straipsnis

Gamintojų organizacijų įstatai

1. Gamintojų organizacijos įstatuose reikalaujama, kad jos gamintojai nariai pirmiausia:

- a) taikytų gamintojų organizacijos priimtas taisykles, susijusias su duomenų apie gamybą teikimu, gamyba, prekyba ir aplinkos apsauga;
- b) kiekvieno konkretaus valdos gaminamo produkto atveju būtų tik vienos gamintojų organizacijos nariai; tačiau valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais gali nukrypti nuo šios sąlygos, kai gamintojai nariai turi du atskirus skirtingose geografinėse vietovėse esančius gamybos padalinius;
- c) teiktų informaciją, kurios gamintojų organizacija reikalauja statistiniais tikslais.

2. Gamintojų organizacijos įstatuose taip pat numatoma:

- a) 1 dalies a punkte nurodytų taisyklių nustatymo, priėmimo ir keitimo tvarka;
- b) reikalavimas nariams mokėti gamintojų organizacijai finansuoti reikalingus finansinius įnašus;
- c) taisyklės, pagal kurias gamintojams nariams leidžiama demokratiškai tikrinti savo organizacijos veiklą ir sprendimus;
- d) nuobaudos už įsipareigojimų, prisiimtų pagal įstatus, pažeidimą, visų pirma už finansinių įnašų nemokėjimą, arba už gamintojų organizacijos nustatytų taisyklių pažeidimą;
- e) taisyklės, susijusios su naujų narių priėmimu, ypač su minimaliu narystės laikotarpiu, kuris negali būti trumpesnis nei vieni metai;
- f) organizacijos veiklai būtinos apskaitos ir biudžeto taisyklės.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacijoms.

154 straipsnis

Gamintojų organizacijų pripažinimas

1. Kad būtų pripažinta valstybės narės, tokio pripažinimo prašanti gamintojų organizacija turi būti juridinis asmuo arba aiškiai apibrėžta juridinio asmens dalis, kurie:

- a) atitinka 152 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose pateiktus reikalavimus;

- b) teritorijoje, kurioje ji vykdo veiklą, turi mažiausią būtiną narių skaičių ir (arba) pagamina mažiausią būtiną tinkamos parduoti produkcijos kiekį ar vertę, kuriuos nustato atitinkama valstybė narė;
- c) pateikia pakankamai įrodymų, kad gali tinkamai vykdyti savo veiklą tiek tam tikrą laikotarpį, tiek veiksmingumo, žmoniškųjų išteklių, materialinės ir techninės paramos savo nariams ir atitinkamais atvejais pasiūlos koncentravimo požiūriu;
- d) turi įstatus, atitinkančius šios dalies a, b ir c punktus.

2. Valstybės narės gali nuspręsti, kad gamintojų organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2014 m. sausio 1 d. ir atitinkančios šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, būtų laikomos pripažintomis gamintojų organizacijomis pagal 152 straipsnį.

3. Gamintojų organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2014 m. sausio 1 d. ir neatitinkančios šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų, gali tęsti savo veiklą pagal nacionalinę teisę iki 2015 m. sausio 1 d.

4. Valstybės narės:

- a) per keturis mėnesius nuo paraiškos ir visų reikalingų patvirtinamųjų dokumentų pateikimo nusprendžia, ar pripažinti gamintojų organizaciją; ši paraiška pateikiama valstybėje narėje, kurioje yra organizacijos buveinė;
- b) tam tikrais laiko tarpais, kuriuos jos pačios nustato, atlieka patikrinimus, kad įsitikintų, jog pripažintos gamintojų organizacijos atitinka šio skyriaus nuostatas;
- c) neatitikties ar šiame skyriuje numatytų priemonių taikymo pažeidimų atvejais skiria toms organizacijoms ir asociacijoms savo nustatytas taikytinas nuobaudas ir sprendžia, jei reikia, ar panaikinti pripažinimą;
- d) ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 31 d. informuoja Komisiją apie visus ankstesnių kalendorinių metų laikotarpiu priimtus sprendimus suteikti, atsisakyti suteikti arba panaikinti pripažinimą.

155 straipsnis

Užsakomosios veiklos vykdymas

Valstybės narės gali leisti pripažintai gamintojų organizacijai arba pripažintai gamintojų organizacijų asociacijai, veikiančioms Komisijos pagal 173 straipsnio 1 dalies f punktą nustatytuose sektoriuose, naudotis užsakomosiomis paslaugomis jos veiklai, išskyrus gamybą, vykdyti, įskaitant patronuojamųjų bendrovių teikiamas užsakomąsias paslaugas, jei gamintojų organizacija

ar gamintojų organizacijų asociacija lieka atsakinga už užsakytos veiklos vykdymo bei bendros valdymo kontrolės vykdymo užtikrinimą ir veiklai vykdyti skirtų komercinių susitarimų priežiūrą.

156 straipsnis

Gamintojų organizacijų asociacijos

1. Gavusios prašymą valstybės narės gali pripažinti konkrečiame sektoriuje, įtrauktame į 1 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąrašą, veikiančias gamintojų organizacijų asociacijas, kurios suformuotos pripažintų gamintojų organizacijų iniciatyva.

Laikydamosi taisyklių, priimtų pagal 173 straipsnį, gamintojų organizacijų asociacijos gali vykdyti bet kokią gamintojų organizacijų veiklą ar funkcijas.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, gavusios prašymą valstybės narės gali pripažinti pieno ir pieno produktų sektoriaus pripažintų gamintojų organizacijų asociaciją, jei, atitinkamos valstybės narės nuomone, tokia asociacija yra pajėgi veiksmingai vykdyti bet kurią iš pripažintos gamintojų organizacijos veiklos rūšių ir jei tokia asociacija atitinka 161 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

157 straipsnis

Tarpšakinės organizacijos

1. Gavusios prašymą valstybės narės gali pripažinti konkrečiame sektoriuje, įtrauktame į 1 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąrašą, veikiančias tarpšakines organizacijas:

- a) kurias sudaro ekonominės veiklos, susijusios su gamyba ir su bent vienu iš šių tiekimo grandinės etapų – vieno ar kelių sektorių produktų perdirbimo arba prekybos jais, įskaitant jų platinimą, etapu – atstovai;
- b) kurios yra suformuotos visų ar kai kurių jas sudarančių organizacijų ar asociacijų iniciatyva;
- c) kurios, atsižvelgdamos į savo narių ir vartotojų interesus, siekia konkretaus tikslo, galinčio apimti pirmiausia vieną iš toliau nurodytų tikslų:
- i) tobulinti žinias ir didinti gamybos bei rinkos skaidrumą, be kita ko, skelbiant suvestinius statistinius duomenis apie gamybos sąnaudas, kainas, atitinkamais atvejais įskaitant kainų indeksus, kiekius ir anksčiau sudarytų sutarčių galiojimo trukmę, taip pat teikiant galimų būsimų rinkos pokyčių analizę regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu;
- ii) prognozuoti gamybos potencialą ir registruoti viešas rinkos kainas;

- iii) padėti geriau koordinuoti produktų pateikimo rinkai būdus, visų pirma pasitelkiant mokslinius ir rinkos tyrimus;
- iv) tirti potencialias eksporto rinkas;
- v) nedarant poveikio 148 ir 168 straipsniams, parengti Sąjungos taisykles atitinkančias tipines sutarčių formas, kurios būtų naudojamos parduodant žemės ūkio produktus pirkėjams ir (arba) tiekiant perdirbtus produktus platintojams ir mažmenininkams, atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti sąžiningos konkurencijos sąlygas ir išvengti rinkos iškraipymų;
- vi) geriau išnaudoti produktų potencialą, įskaitant prekybos rinkų lygiu, ir rengti iniciatyvas ekonominiam konkurencingumui ir inovacijoms didinti;
- vii) teikti informaciją ir atlikti mokslinius tyrimus, būtinus siekiant atnaujinti, racionalizuoti, patobulinti ir pritaikyti gamybą ir atitinkamais atvejais perdirbimą bei prekybą, orientuojant juos į produktus, kurie geriau atitinka rinkos poreikius ir vartotojų skonį bei lūkesčius, visų pirma teikti informaciją ir atlikti mokslinius tyrimus, susijusius su produktų kokybe (įskaitant produktų, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, specifinius ypatumus) ir aplinkos apsauga;
- viii) ieškoti būdų apriboti gyvūnų sveikatos apsaugos ar augalų apsaugos produktų naudojimą, geriau valdyti kitas medžiagas, užtikrinti produktų kokybę ir išsaugoti dirvožemio bei vandens kokybę, skatinti maisto saugą, visų pirma taikant produktų atsekamumą, ir gerinti gyvūnų sveikatą ir gerovę;
- ix) rengti metodus ir priemones produktų kokybei gerinti visais gamybos ir atitinkamais atvejais perdirbimo bei prekybos etapais;
- x) imtis visų įmanomų veiksnių siekiant remti, saugoti bei skatinti ekologinį ūkininkavimą ir kilmės vietos nuorodas, kokybės ženklus ir geografines nuorodas;
- xi) skatinti integruotą tvarią gamybą ar kitus aplinką tausojančius gamybos metodus ir vykdyti šių sričių mokslinius tyrimus;
- xii) skatinti sveikai ir atsakingai vartoti produktus vidaus rinkoje ir (arba) informuoti apie žalą, susijusią su kenksmingais vartojimo įpročiais;
- xiii) skatinti vartoti produktus ir (arba) teikti informaciją apie produktus vidaus rinkoje ir išorės rinkose;
- xiv) prisidėti prie šalutinių produktų tvarkymo ir prie atliekų mažinimo bei tvarkymo.
2. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės, remdamosi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali nuspręsti, kad 158 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta sąlyga tenkinama, regioniniu arba nacionaliniu lygiu apribojus tarpšakinių organizacijų skaičių, jeigu tai numatyta nacionalinėmis taisyklėmis, galiojusiomis prieš 2014 m. sausio 1 d., ir jeigu tai nekludo tinkamam vidaus rinkos veikimui.
3. Nukrypstant nuo 1 dalies, pieno ir pieno produktų sektoriuje valstybės narės gali pripažinti tarpšakines organizacijas, kurios:
- a) oficialiai paprašė jas pripažinti ir kurias sudaro ekonominės veiklos, susijusios su žalio pieno gamyba ir su bent vienu iš šių tiekimo grandinės etapų – pieno ir pieno produktų sektoriaus produktų perdirbimo arba prekybos jais etapu, įskaitant platinimą – atstovai;
- b) yra suformuotos visų arba kai kurių a punkte nurodytų atstovų iniciatyva;
- c) atsižvelgdamos į tų tarpšakinių organizacijų narių ir vartotojų interesus, viename ar keliuose Sąjungos regionuose vykdo vienos ar kelių toliau nurodytų rūšių veiklą:
- i) gerina informuotumą apie gamybą bei rinką ir didina jų skaidrumą, be kita ko, skelbdamos statistinius duomenis apie kainas, kiekius ir anksčiau sudarytų žalio pieno pristatymo sutarčių galiojimo trukmę, taip pat pateikdamos galimų būsimų rinkos pokyčių regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu analizę;
- ii) padeda geriau koordinuoti pieno ir pieno produktų sektoriaus produktų pateikimo rinkai būdus, visų pirma pasitelkdamos mokslinius ir rinkos tyrimus;
- iii) skatina pieno ir pieno produktų vartojimą ir teikia informaciją apie pieną ir pieno produktus vidaus ir išorės rinkose;
- iv) tiria potencialias eksporto rinkas;
- v) rengia Sąjungos taisykles atitinkančias tipines sutarčių formas, naudojamas parduodant žalią pieną pirkėjams arba tiekiant perdirbtus produktus platintojams ir mažmenininkams, atsižvelgdamos į būtinybę sudaryti sąžiningos konkurencijos sąlygas ir išvengti rinkos iškraipymų;

- vi) teikia informaciją ir atlieka mokslinius tyrimus, kad gamybą būtų galima pritaikyti gaminti geriau rinkos reikalavimus ir vartotojų skonį bei lūkesčius (visų pirma susijusius su produkto kokybe ir aplinkos apsauga) atitinkančius produktus;
- vii) išlaiko ir plėtoja pieno sektoriaus gamybos potencialą, *inter alia*, skatindamos inovacijas ir remdamos taikomųjų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programas, kad būtų išnaudojamos visos su pienu ir pieno produktais susijusios galimybės, visų pirma siekiant kurti pridėtinės vertės turinčius produktus, kurie yra patrauklesni vartotojui;
- viii) ieško būdų, kaip apriboti gyvūnų sveikatos apsaugos produktų naudojimą, gerinti kitų medžiagų tvarkymą, gerinti maisto saugą ir gyvūnų sveikatą;
- ix) rengia produktų kokybės gerinimo visuose gamybos ir pardavimo etapuose metodus ir priemones;
- x) išnaudoja ekologinio ūkininkavimo galimybes, saugo ir propaguoja toki ūkininkavimą, taip pat produktų su kilmės vietos nuorodomis, kokybės ženklais ir geografinėmis nuorodomis gamybą ir
- xi) skatina integruotą gamybą arba kitus aplinką tausojančius gamybos metodus.

158 straipsnis

Tarpšakinių organizacijų pripažinimas

1. Valstybės narės gali pripažinti tokio pripažinimo prašančias tarpšakines organizacijas, jeigu:

- a) jos atitinka 157 straipsnyje nustatytus reikalavimus;
- b) jos vykdo veiklą viename ar keliuose atitinkamos teritorijos regionuose;
- c) joms tenka didelė ekonominės veiklos, nurodytos 157 straipsnio 1 dalies a punkte, dalis;
- d) jos pačios nedalyvauja gamybos, perdirbimo arba prekybos veikloje, išskyrus 162 straipsnyje nurodytus atvejus.

2. Valstybės narės gali nuspręsti, kad tarpšakinės organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2014 m. sausio 1 d. ir atitinkančios šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, laikomos pripažintomis tarpšakinėmis organizacijomis pagal 157 straipsnį.

3. Tarpšakinės organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2014 m. sausio 1 d. ir neatitinkančios šio

straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų, gali tęsti savo veiklą pagal nacionalinę teisę iki 2015 m. sausio 1 d.

4. Valstybės narės gali pripažinti iki 2014 m. sausio 1 d. visuose sektoriuose egzistavusias tarpšakines organizacijas (tiek pripažintas gavus prašymą, tiek įsteigtas įstatymu), net jeigu jos neatitinka 157 straipsnio 1 dalies b punkte arba 157 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytų sąlygų.

5. Kai valstybės narės pripažįsta tarpšakinę organizaciją pagal 1 arba 2 dalį, jos:

- a) per keturis mėnesius nuo paraiškos ir visų reikalingų patvirtinamųjų dokumentų pateikimo nusprendžia, ar suteikti pripažinimą; ši paraiška pateikiama valstybėje narėje, kurioje yra organizacijos buveinė;
- b) tam tikrais laiko tarpais, kuriuos jos pačios nustato, atlieka patikrinimus, kad įsitikintų, jog pripažintos tarpšakinės organizacijos atitinka jų pripažinimo sąlygas;
- c) neatitikties ar šiame reglamente numatytų priemonių įgyvendinimo pažeidimų atvejais skiria toms organizacijoms savo nustatytas taikytinas nuobaudas ir, prireikus, sprendžia, ar pripažinimas neturėtų būti panaikintas;
- d) panaikina pripažinimą, jei nebesilaikoma šiame straipsnyje nustatytų pripažinimo reikalavimų ir sąlygų;
- e) ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 31 d. informuoja Komisiją apie visus ankstesnių kalendorinių metų laikotarpiu priimtus sprendimus suteikti, atsisakyti suteikti arba panaikinti pripažinimą.

2 Skirsnis

Papildomos taisyklės, taikomos konkrečioms sektoriams

159 straipsnis

Privalomas pripažinimas

Nukrypstant nuo 152–158 straipsnių, gavusios prašymą valstybės narės pripažįsta:

- a) šių sektorių gamintojų organizacijas:
 - i) vaisių ir daržovių sektoriaus, kiek tai susiję su vienu ar daugiau to sektoriaus produktų ir (arba) su produktais, kurie skirti tik perdirbti,
 - ii) alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriaus,

- iii) šilkaverpių sektorius,
 - iv) apynių sektorius;
- b) alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektorius ir tabako sektorius tarpšakinės organizacijos.

160 straipsnis

Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijos

Vaisių ir daržovių sektoriuje gamintojų organizacijos siekia bent vieno iš tikslų, išdėstytų 152 straipsnio 1 dalies c punkto i, ii ir iii papunkčiuose.

Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijos įstatuose turi būti numatytas reikalavimas, kad organizacijos gamintojai nariai visą savo atitinkamą produkciją parduotų per gamintojų organizaciją.

Ekonominių klausimų srityje vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijos ir gamintojų organizacijų asociacijos laikomos pagal savo įgaliojimus veikiančiomis savo narių vardu ir jų naudai.

161 straipsnis

Gamintojų organizacijų pieno ir pieno produktų sektoriuje pripažinimas

1. Valstybės narės kaip pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacijos pripažįsta visus juridinius asmenis arba aiškiai apibrėžtas juridinių asmenų dalis, kurie kreipiasi dėl tokio pripažinimo, jeigu:

- a) jie atitinka reikalavimus, nustatytus 152 straipsnio 3 dalyje;
- b) teritorijoje, kurioje jie vykdo veiklą, jie turi mažiausią būtiną narių skaičių ir (arba) pagamina mažiausią būtiną tinkamos parduoti produkcijos kiekį, kuriuos nustato atitinkama valstybės narė;
- c) yra pakankamai įrodymų, kad jie gali tinkamai vykdyti savo veiklą tam tikrą laikotarpį, veiksmingai ir užtikrindami koncentruotą pasiūlą;
- d) jie turi įstatus, atitinkančius šios dalies a, b ir c punktus.

2. Valstybės narės gali nuspręsti, kad gamintojų organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2012 m. balandžio 2 d. ir atitinkančios šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, būtų laikomos pripažintomis gamintojų organizacijomis pagal 152 straipsnio 3 dalį.

3. Valstybės narės:

- a) per keturis mėnesius nuo paraiškos ir visų reikalingų patvirtinamųjų dokumentų pateikimo nusprendžia, ar pripažinti gamintojų organizaciją; ši paraiška pateikiama valstybėje narėje, kurioje yra organizacijos buveinė;
- b) tam tikrais laiko tarpais, kuriuos jos pačios nustato, atlieka patikrinimus, kad įsitikintų, jog pripažintos gamintojų organizacijos ir gamintojų organizacijų asociacijos atitinka šio skyriaus nuostatas;
- c) neatitikties ar šiame skyriuje numatytų priemonių įgyvendinimo pažeidimų atvejais skiria toms organizacijoms ir asociacijoms savo nustatytas taikytinas nuobaudas ir, jei reikia, sprendžia, ar pripažinimas neturėtų būti panaikintas;
- d) kiekvienais metais ne vėliau kaip kovo 31 d. informuoja Komisiją apie visus ankstesnių kalendorinių metų laikotarpiu priimtus sprendimus suteikti, atsisakyti suteikti arba panaikinti pripažinimą.

162 straipsnis

Tarpšakinės organizacijos alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių ir tabako sektoriuose

Alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių ir tabako sektorių tarpšakinių organizacijų konkretus tikslas, nurodytas 157 straipsnio 1 dalies c punkte, taip pat gali apimti bent vieną šių tikslų:

- a) koncentruoti ir koordinuoti pasiūlą ir prekiauti narių produkcija;
- b) bendrai pritaikyti gamybą ir perdirbimą prie rinkos poreikių ir tobulinti produktus;
- c) skatinti racionalizuoti ir tobulinti gamybą ir perdirbimą.

163 straipsnis

Tarpšakinių organizacijų pieno ir pieno produktų sektoriuje pripažinimas

1. Valstybės narės gali pripažinti tarpšakines pieno ir pieno produktų sektoriaus organizacijas, jei:

- a) jos atitinka reikalavimus, nustatytus 157 straipsnio 3 dalyje;
- b) jos vykdo veiklą viename ar keliuose atitinkamos teritorijos regionuose;
- c) joms tenka didelė ekonominės veiklos, nurodytos 157 straipsnio 3 dalies a punkte, dalis;
- d) jos pačios nedalyvauja pieno ir pieno produktų sektoriaus produktų gamybos, jų perdirbimo ar prekybos jais veikloje.

2. Valstybės narės gali nuspręsti, kad tarpšakinės organizacijos, pagal nacionalinę teisę pripažintos anksčiau nei 2012 m. balandžio 2 d. ir atitinkančios 1 dalyje nustatytas sąlygas, būtų laikomos pripažintomis tarpšakinėmis organizacijomis pagal 157 straipsnio 3 dalį.

3. Kai valstybės narės pasinaudoja galimybe pripažinti tarpšakinę organizaciją pagal 1 arba 2 dalį, jos:

- a) per keturis mėnesius nuo paraiškos ir visų reikalingų patvirtinamųjų dokumentų pateikimo nusprendžia, ar pripažinti tarpšakinę organizaciją; ši paraiška pateikiama valstybėje narėje, kurioje yra organizacijos buveinė;
- b) tam tikrais laiko tarpais, kuriuos jos pačios nustato, atlieka patikrinimus, kad išitikintų, jog pripažintos tarpšakinės organizacijos atitinka jų pripažinimo sąlygas;
- c) neatitikties ar šiame reglamente numatytų priemonių įgyvendinimo pažeidimų atvejais skiria toms organizacijoms savo nustatytas taikytinas nuobaudas ir sprendžia, jei reikia, ar pripažinimas neturėtų būti panaikintas;
- d) panaikina pripažinimą, jeigu:
 - i) nebesilaikoma šiame straipsnyje nustatytų pripažinimo reikalavimų ir sąlygų;
 - ii) tarpšakinė organizacija dalyvauja 210 straipsnio 4 dalyje nurodytuose susitarimuose, sprendimuose ar suderintuose veiksmuose; toks pripažinimo panaikinimas nedaro poveikio kitoms nuobaudoms, kurios turi būti skiriamos pagal nacionalinę teisę;
 - iii) tarpšakinė organizacija nesilaiko 210 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodytos prievolės pranešti;
- e) kiekvienais metais ne vėliau kaip kovo 31 d. informuoja Komisiją apie visus ankstesnių kalendorinių metų laikotarpiu priimtus sprendimus suteikti, atsakyti suteikti arba panaikinti pripažinimą.

3 Skirsnis

Taisyklių taikymo išplėtimas ir privalomi įnašai

164 straipsnis

Taisyklių taikymo išplėtimas

1. Tais atvejais, kai valstybės narės konkrečioje ekonominėje zonoje arba zonose veikianti pripažinta gamintojų organizacija,

pripažinta gamintojų organizacijų asociacija arba pripažinta tarpšakinė organizacija yra laikoma atstovaujama tam tikro produkto gamybai, prekybai juo arba jo perdirbimui, atitinkama valstybė narė tos organizacijos prašymu gali ribotam laikotarpiui nustatyti, kad kai kurie susitarimai, sprendimai ar suderinti veiksmai, dėl kurių susitarta toje organizacijoje, būtų privalomi kitiems toje ekonominėje zonoje ar zonose atskirai ar grupėmis veikiantiems ūkio subjektams, kurie tai organizacijai ar asociacijai nepriklauso.

2. Šiame skirsnyje ekonominė zona – tai geografinė zona, kurią sudaro gretimi arba kaimyniniai gamybos regionai, kuriuose gamybos ir pardavimo sąlygos yra vienodos.

3. Organizacija arba asociacija laikoma atstovaujama, jei valstybės narės atitinkamoje ekonominėje zonoje arba ekonominiuose zonose:

- a) jai tenkanti atitinkamo (-ų) produkto (-ų) gamybos, prekybos juo (jais) arba jo (jų) perdirbimo dalis yra:
 - i) vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų atveju – bent 60 %, arba
 - ii) kitais atvejais – bent du trečdaliai, ir

b) gamintojų organizacijų atveju ji apima daugiau kaip 50 % atitinkamų gamintojų.

Tačiau tarpšakinių organizacijų atveju, jeigu kyla praktinių sunkumų nustatant atitinkamo (-ų) produkto (-ų) gamybos, prekybos juo (jais) arba jo (jų) perdirbimo dalį, valstybė narė gali nustatyti nacionalines taisykles, pagal kurias nustatomas apibrėžtas atstovaujamumo lygis, nurodytas pirmos pastraipos a punkto ii papunktyje.

Jei prašyme išplėsti jos taisyklių taikymą kitiems ūkio subjektams nurodyta daugiau kaip viena ekonominė zona, organizacija arba asociacija turi įrodyti esanti bent minimaliai atstovaujanti, kaip apibrėžta pirmoje pastraipoje, kiekvienos iš ją sudarančių šakų kiekvienoje iš tų ekonominių zonų atveju.

4. Taisyklėmis, kurių taikymą gali būti prašoma išplėsti kitiems ūkio subjektams kitiems ūkio subjektams, kaip numatyta 1 dalyje, turi būti siekiama vieno iš šių tikslų:

- a) teikti ataskaitas apie gamybą ir rinką;
- b) taikyti griežtesnes gamybos taisykles negu Sąjungoje nustatytos ar nacionalinės taisyklės;
- c) rengti Sąjungos taisykles atitinkančias tipines sutartis;

- d) reglamentuoti prekybą;
- e) reglamentuoti aplinkos apsaugą;
- f) taikyti priemones, kuriomis siekiama didinti ir išnaudoti produktų potencialą;
- g) taikyti priemones, kuriomis siekiama apsaugoti ekologinį ūkininkavimą, taip pat kilmės vietos nuorodas, kokybės ženklus ir geografines nuorodas;
- h) vykdyti mokslinius tyrimus, siekiant suteikti produktams pridėtinės vertės, visų pirma taikant naujus naudojimo būdus, kurie nekelia grėsmės visuomenės sveikatai;
- i) vykdyti produktų kokybės gerinimo tyrimus;
- j) vykdyti mokslinius tyrimus, visų pirma susijusius su tokiais auginimo metodais, kuriuos taikant galima sunaudoti mažiau augalų apsaugos arba gyvūnų sveikatos apsaugos produktų ir kuriais užtikrinama dirvožemio apsauga ir aplinkos kokybės išsaugojimas arba gerinimas;
- k) nustatyti pakuotėms ir pateikimui taikomus minimalius kokybės reikalavimus ir būtinaus standartus;
- l) naudoti sertifikuotą sėklą ir vykdyti produktų kokybės stebėseną;
- m) reglamentuoti gyvūnų sveikatą, augalų sveikatą ir maisto saugą;
- n) reglamentuoti šalutinių produktų tvarkymą.

Tomis taisyklėmis neturi būti kenkiama kitiems atitinkamos valstybės narės arba Sąjungos ūkio subjektams, jos negali turėti 210 straipsnio 4 dalyje nurodyto poveikio arba būti kitaip nesuderinamos su Sąjungos teise arba galiojančiomis nacionalinėmis taisyklėmis.

5. Ūkio subjektų dėmesys į 1 dalyje nurodytų taisyklių taikymo išplėtimą atkreipiamas, jas visas paskelbiant atitinkamos valstybės narės oficialiajame leidinyje.

6. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šį straipsnį priimtus sprendimus.

165 straipsnis

Ne narių finansiniai įnašai

Jei pripažintos gamintojų organizacijos, pripažintos gamintojų organizacijų asociacijos arba pripažintos tarpšakinės organizacijos taisyklių taikymas išplečiamas pagal 164 straipsnį, o veikla, kuriai taikomos tos taisyklės, atitinka ūkio subjektų, kurių veikla susijusi su atitinkamais produktais, bendrą ekonominį interesą, pripažinimą suteikusi valstybė narė pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais gali nuspręsti, kad tai organizacijai nepriklausantys, bet iš tos veiklos naudos gaunantys

atskiri ūkio subjektai ar jų grupės mokėtų organizacijai visus jos narių mokamus finansinius įnašus arba jų dalį tiek, kiek tokie įnašai yra skirti vykdant tą veiklą tiesiogiai patirtoms išlaidoms padengti.

4 Skirsnis

Pasiūlos pritaikymas

166 straipsnis

Priemonės, kuriomis padedama lengviau pritaikyti pasiūlą prie rinkos poreikių

Siekiant paskatinti 152–163 straipsniuose nurodytas organizacijas imtis veiksmų, kurie padėtų lengviau pritaikyti pasiūlą prie rinkos poreikių, išskyrus su pašalinimu iš rinkos susijusius veiksmus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl priemonių 1 straipsnio 2 dalyje išvardytuose sektoriuose, kuriomis:

- gerinama kokybė;
- skatinama geriau organizuoti gamybą, perdirbimą ir prekybą;
- sudaromos palankesnės sąlygos registruoti rinkos kainų tendencijas;
- sudaromos galimybės rengti trumpalaikes ir ilgalaikes prognozes remiantis taikomais gamybos būdais.

167 straipsnis

Prekybos taisyklės, skirtos bendrosios vyno rinkos veikimui gerinti ir stabilizuoti

1. Siekdamas gerinti ir stabilizuoti vyno (įskaitant vynuoges, misą ir vyną, iš kurio jis gaminamas), bendrosios rinkos veikimą, šiuos produktus gaminančios valstybės narės gali nustatyti pasiūlai reguliuoti skirtas prekybos taisykles, visų pirma įgyvendindamos pagal 157 ir 158 straipsnius pripažintų tarpšakinių organizacijų priimtus sprendimus.

Tokios taisyklės turi būti proporcingos siekiamam tikslui ir neturi:

- būti susijusios su jokia sandoriu po atitinkamo produkto pateikimo rinkai pirmą kartą;
- leisti nustatyti kainų, įskaitant atvejus, kai kainos nustatomos orientaciniais ar rekomendaciniais tikslais;
- atimti galimybės naudoti perteklinę vynuogių derliaus dalį, kurią įprastai būtų galima naudoti;
- suteikti galimybės atsakyti išduoti vyno apyvartai ir prekybai juo reikalingus nacionalinį ir Sąjungos sertifikatus, kai tokia prekyba atitinka minėtas taisykles.

2. Ūkio subjektų dėmesys į 1 dalyje nurodytas taisykles atkreipiamas, jas visas paskelbiant atitinkamos valstybės narės oficialiajame leidinyje.

3. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šį straipsnį priimtus sprendimus.

5 Skirsnis

Sutarčių sistemos

168 straipsnis

Sutartiniai santykiai

1. Nedarant poveikio 148 straipsniui dėl pieno ir pieno produktų sektoriaus ir 125 straipsniui dėl cukraus sektoriaus, jei valstybė narė nusprendžia dėl 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų sektorių žemės ūkio produktų, išskyrus pieną ir pieno produktus ir cukrų:

- a) bet kuris pristatymas tų produktų jos teritorijoje, kuri atlieka gamintojas perdirbėjui arba platintojui, privalo tarp šalių būti įtvirtintas rašytine sutartimi; ir (arba)
- b) pirmieji pirkėjai privalo pateikti rašytinį pasiūlymą sudaryti sutartį dėl tų žemės ūkio produktų tiekimo jos teritorijoje, kuri vykdo gamintojas,

tokia sutartis ir (arba) toks pasiūlymas sudaryti sutartį turi atitikti šio straipsnio 4 ir 6 dalyse nustatytas sąlygas.

2. Kai valstybė narė nusprendžia, kad atitinkamų produktų, kuriems taikomas šis straipsnis ir kuriuos gamintojas pristato perdirbėjui, pristatymui turi būti taikoma rašytinė šalių sutartis, ji taip pat nusprendžia, kuriam pristatymo etapui ar etapams tokia sutartis taikoma, jei atitinkami produktai pristatomi per vieną ar kelis tarpininkus.

Valstybės narės užtikrina, kad jų pagal šį straipsnį priimtos nuostatos nekenktų tinkamam vidaus rinkos veikimui.

3. 2 dalyje nurodytu atveju valstybė narė gali nustatyti tarpininkavimo mechanizmą, kuris būtų taikomas tais atvejais, kai nėra abipusio sutarimo sudaryti tokią sutartį, ir taip būtų užtikrinti sąžiningi sutartiniai santykiai.

4. 1 dalyje nurodyta sutartis arba pasiūlymas sudaryti sutartį turi būti:

- a) sudaroma / pateikiamas prieš pristatymą;
- b) rašytiniai; ir
- c) juose visų pirma nurodoma:
 - i) už pristatymą mokėtina kaina, kuri:
 - yra pastovi ir nustatoma sutartyje ir (arba)
 - apskaičiuojama atsižvelgiant į įvairius sutartyje nurodytus veiksnius, kurie gali apimti rinkos sąlygų

pokyčius atspindinčius rinkos rodiklius, pristatytą kiekį ir pristatytų žemės ūkio produktų kokybę ar sudėtį;

- ii) atitinkamų produktų, kurie gali būti arba turi būti pristatyti, kiekis ir kokybė, taip pat tokio pristatymo tvarkaraštis;
- iii) sutarties, kuri gali būti terminuota arba neterminuota, trukmė; pastaruoju atveju nustatomos nutraukimo sąlygos;
- iv) su mokėjimo laikotarpiais ir tvarka susijusi išsami informacija;
- v) žemės ūkio produktų surinkimo ar pristatymo tvarka ir
- vi) *force majeure* atveju taikytinos taisyklės.

5. Nukrypstant nuo 1 dalies, sutartis arba pasiūlymas sudaryti sutartį neprivalomi, jei gamintojas atitinkamus produktus pristato pirkėjui, kuris yra kooperatyvas, kuriam jis priklauso, jei to kooperatyvo įstatuose arba į tuos įstatus įtrauktose arba pagal juos priimtose taisyklėse ar sprendimuose yra nuostatos, kurių poveikis panašus į 2 dalies a, b ir c punktuose pateiktų nuostatų poveikį.

6. Dėl visų žemės ūkio produktų pristatymo sutarčių, kurias sudaro gamintojai, surinkėjai, perdirbėjai ar platintojai, aspektų, įskaitant 4 dalies c punkte nurodytus aspektus, šalys derasi laisvai.

Nepaisant pirmos pastraipos, taikoma viena ar abi iš šių nuostatų:

- a) kai valstybė narė nusprendžia, kad privaloma sudaryti rašytines sutartis dėl žemės ūkio produktų pristatymo pagal 1 dalį, ji gali nustatyti minimalią galiojimo trukmę, taikomą tik žemės ūkio produktų gamintojo ir pirmojo pirkėjo sudaromoms rašytinėms sutartims. Tokia minimali trukmė turi būti bent šeši mėnesiai ir turi nekenkti tinkamam vidaus rinkos veikimui;
- b) kai valstybė narė nusprendžia, kad pirmasis žemės ūkio produktų pirkėjas turi gamintojui pateikti rašytinį pasiūlymą sudaryti sutartį pagal 1 dalį, ji gali reikalauti, kad pasiūlyme būtų nurodyta minimali sutarties galiojimo trukmė, šiuo tikslu nustatyta nacionalinės teisės aktais. Tokia minimali trukmė turi būti bent šeši mėnesiai ir turi nekenkti tinkamam vidaus rinkos veikimui.

Antra pastraipa nedaromas poveikis gamintojo teisei nesutikti su tokia minimalia trukme, jei jis tai padaro raštu. Tokiu atveju šalys laisvai derasi dėl visų sutarties aspektų, įskaitant 4 dalies c punkte nurodytus aspektus.

7. Valstybės narės, kurios pasinaudoja šiame straipsnyje nurodytomis galimybėmis, užtikrina, kad nustatytais nuostatomis nebūtų kenkiama tinkamam vidaus rinkos veikimui.

Valstybės narės praneša Komisijai apie tai, kaip jos taiko pagal šį straipsnį nustatytas priemones.

8. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, būtinos šio straipsnio 4 dalies a ir b punktam ir 5 daliai vienodai taikyti, ir priemonės, susijusios su pranešimais, kuriuos pagal šį straipsnį turi pateikti valstybės narės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

169 straipsnis

Derybos dėl sutarčių alyvuogių aliejaus sektoriuje

1. Pagal 152 straipsnio 1 dalį pripažinta alyvuogių aliejaus sektoriaus gamintojų organizacija, siekianti vieno ar keleto iš šių tikslų – koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus ir optimizuoti gamybos sąnaudas – savo narių vardu gali derėtis dėl visai jos narių bendrai produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių dėl alyvuogių aliejaus tiekimo.

Gamintojų organizacija įgyvendina šioje dalyje nurodytus tikslus, jeigu siekiant tų tikslų yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą, todėl gamintojų organizacijos veikla apskritai prisidedama prie SESV 39 straipsnio tikslų įgyvendinimo.

Tai galima įvykdyti, jeigu:

a) gamintojų organizacija vykdo bent vienos iš šių rūšių veiklą:

i) bendras platinimas, įskaitant bendrą pardavimo platformą arba bendrą transportavimą;

ii) bendras pakavimas, ženklavimas arba pardavimo skatinimo priemonės;

iii) bendras kokybės kontrolės organizavimas;

iv) bendras įrangos arba saugyklų naudojimas;

v) bendras perdirbimas;

vi) bendras atliekų, tiesiogiai susijusių su alyvuogių aliejaus gamyba, valdymas;

vii) bendras išteklių įsigijimas;

b) ši veikla yra reikšminga atitinkamo alyvuogių aliejaus kiekio ir gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudų atžvilgiu.

2. Patvirtintos gamintojų organizacijos gali derėtis:

a) nepaisant to, ar gamintojai perleidžia gamintojų organizacijai nuosavybės teisę į alyvuogių aliejų;

b) nepaisant to, ar visų arba kai kurių narių visai pagamintai produkcijai taikoma tokia pati suderėta kaina;

c) su sąlyga, kad konkrečios gamintojų organizacijos atveju alyvuogių aliejaus, dėl kurio vedamos tokios derybos ir kuris gaminamas bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, gamybos kiekis neviršija 20 % atitinkamos rinkos; to kiekio skaičiavimo tikslais, turi būti daromas skirtumas tarp alyvuogių aliejaus, skirto žmonėms vartoti ir alyvuogių aliejaus, skirto kitam naudojimui.

d) su sąlyga, kad gamintojų organizacija sukcentruoja pasiūlą ir pateikia rinkai jos narių produktą, užtikrindama alyvuogių aliejaus, dėl kurio vedamos tokios derybos, kiekį;

e) su sąlyga, kad atitinkami gamintojai nepriklauso jokiai kitai gamintojų organizacijai, kuri taip pat jų vardu derasi dėl tokių sutarčių;

f) su sąlyga, kad atitinkamam alyvuogių aliejui netaikoma prievolė jį pristatyti, susijusi su gamintojo naryste kooperatyve, kuris pats nėra atitinkamos gamintojų organizacijos narys, laikantis kooperatyvo įstatuose išdėstytų sąlygų arba į tuos įstatus įtrauktų arba pagal juos priimtų taisyklių ir sprendimų; ir

g) su sąlyga, kad gamintojų organizacija praneša valstybės narės ar valstybių narių, kuriose ji veikia, kompetentingoms valdžios institucijoms apie alyvuogių aliejaus, dėl kurio vedamos tokios derybos, gamybos kiekį.

3. Taikant šį straipsnį nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas, pripažintas pagal 156 straipsnio 1 dalį.

4. 2 dalies c punkto taikymo tikslais Komisija jai priimtinomis priemonėmis paskelbia, kiek alyvuogių aliejaus pagaminama valstybėse narėse.

5. Nukrypstant nuo 2 dalies c punkto, net kai jame nustatytos viršutinė riba neviršijama, šios dalies antroje pastraipoje nurodyta konkurencijos institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali nuspręsti, kad gamintojo organizacija turėtų vėl pradėti konkrečias derybas arba visai jų nerengti, jeigu, tos konkurencijos institucijos nuomone, tai yra būtina norint išsaugoti konkurenciją, arba jeigu ji nustato, kad iškilo pavojus SESV 39 straipsnio tikslams.

Kai derybos apima daugiau nei vieną valstybę narę, pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą priima Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros. Kitais atvejais tą sprendimą priima valstybės narės, su kuria susijusios derybos, nacionalinė konkurencijos institucija.

Šioje dalyje nurodyti sprendimai nepradedami taikyti anksčiau nei apie juos pranešama atitinkamoms įmonėms.

Šio straipsnio taikymo tikslais taikoma 149 straipsnio 7 dalies a punkte pateikta nacionalinės konkurencijos valdžios institucijos apibrėžtis.

6. Valstybės narės, kuriose vyksta derybos pagal šį straipsnį, praneša Komisijai apie 2 dalies g punkto ir 5 dalies taikymą.

170 straipsnis

Derybos dėl sutarčių galvijienos sektoriuje

1. Pagal 152 straipsnio 1 dalį pripažinta galvijienos sektoriaus gamintojų organizacija, siekianti vieno ar keleto iš šių tikslų – koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus ir optimizuoti gamybos sąnaudas – savo narių vardu gali derėtis dėl visai jos narių bendrai produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių dėl šių gyvų Bos taurus genties skerstinų galvijų (KN ex 0102 29 21, ex 0102 29 41, ex 0102 29 51, ex 0102 29 61 ar ex 0102 29 91) pristatymo:

a) jaunesnių nei 12 mėnesių ir

b) 12 mėnesių ir vyresnių.

Gamintojų organizacija įgyvendina šioje dalyje nurodytus tikslus, jeigu siekiant tų tikslų yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą, todėl gamintojų organizacijos veikla apskritai prisidedama prie SESV 39 straipsnio tikslų įgyvendinimo.

Tai galima įvykdyti, jeigu:

a) gamintojų organizacija vykdo bent vienos iš šių rūšių veiklą:

i) bendras platinimas, įskaitant bendrą pardavimo platformą arba bendrą transportavimą;

ii) bendros pardavimo skatinimo priemonės;

iii) bendras kokybės kontrolės organizavimas;

iv) bendras įrangos arba saugyklų naudojimas;

v) bendras atliekų, tiesiogiai susijusių su gyvų galvijų auginimu, valdymas;

vi) bendras išteklių įsigijimas;

b) ši veikla yra reikšminga atitinkamo galvijienos kiekio ir gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudų atžvilgiu.

2. Patvirtintos gamintojų organizacijos gali derėtis:

a) nepaisant to, ar ūkininkai perleidžia gamintojų organizacijai nuosavybės teisę į produktus;

b) nepaisant to, ar visų arba kai kurių narių visai pagamintai produkcijai taikoma tokia pati suderėta kaina;

c) su sąlyga, kad konkrečios gamintojų organizacijos atveju galvijienos, dėl kurios vedamos tokios derybos ir kuri gaminama bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, kiekis neviršija kiekvieno 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyto produkto 15 % tos valstybės narės visos nacionalinės produkcijos, išreikštos skerdenos svorio ekvivalentu;

d) su sąlyga, kad gamintojų organizacija sukonzentruoja pasiūlą ir pateikia rinkai jos narių produktą, užtikrindama galvijienos, dėl kurio vedamos tokios derybos, kiekį;

e) su sąlyga, kad atitinkami gamintojai nepriklauso jokiai kitai gamintojų organizacijai, kuri taip pat jų vardu derasi dėl tokių sutarčių;

f) su sąlyga, kad atitinkamam produktui netaikoma prievolė jį pristatyti, susijusi su gamintojo naryste kooperatyve, kuris pats nėra atitinkamos gamintojų organizacijos narys, laikantis kooperatyvo įstatuose išdėstytų sąlygų arba į tuos įstatus įtrauktų arba pagal juos priimtų taisyklių ir sprendimų; ir

g) su sąlyga, kad gamintojų organizacija praneša valstybės narės ar valstybių narių, kuriose ji veikia, kompetentingoms valdžios institucijoms apie galvijienos, dėl kurios vedamos tokios derybos, kiekį.

3. Taikant šį straipsnį nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas, pripažintas pagal 156 straipsnio 1 dalį.

4. 2 dalies c punkto taikymo tikslais Komisija jai priimtomis priemonėmis paskelbia valstybėse narėse pagaminamą galvijienos kiekį, išreikštą skerdenos svorio ekvivalentu.

5. Nukrypstant nuo 2 dalies c punkto, net kai jame nustatytos viršutinės ribos neviršijamos, šios dalies antroje pastraipoje nurodyta konkurencijos institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali nuspręsti, kad gamintojo organizacija turėtų vėl pradėti konkrečias derybas arba visai jų nerengti, jeigu, tos konkurencijos institucijos nuomone, tai yra būtina norint išsaugoti konkurenciją, arba jeigu ji nustato, kad produktas, dėl kurio deramasi, dėl savo specifinių savybių arba vartojimo paskirties sudaro atskirą rinką ir tokios kolektyvinės derybos apimtų daugiau nei 15 proc. tokios rinkos nacionalinės produkcijos, arba jeigu ji nustato, kad iškilo pavojus SESV 39 straipsnio tikslams.

Kai derybos apima daugiau nei vieną valstybę narę, pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą priima Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros. Kitais atvejais tą sprendimą priima valstybės narės, su kuria susijusios derybos, nacionalinė konkurencijos institucija.

Šioje dalyje nurodyti sprendimai nepradedami taikyti anksčiau nei apie juos pranešama atitinkamoms įmonėms.

Šio straipsnio taikymo tikslais taikoma 149 straipsnio 7 dalies a punkte pateikta nacionalinės konkurencijos valdžios institucijos apibrėžtis.

6. Valstybės narės, kuriose vyksta derybos pagal šį straipsnį, praneša Komisijai apie 2 dalies g punkto ir 5 dalies taikymą.

171 straipsnis

Derybos dėl sutarčių tam tikrų pasėlių kultūrų atveju

1. Pagal 106 straipsnio 1 dalį pripažinta gamintojų organizacija, siekianti vieno ar keleto iš šių tikslų – koncentruoti pasiūlą, teikti rinkai jos narių pagamintus produktus ir optimizuoti gamybos sąnaudas – savo narių vardu gali derėtis dėl visai jos narių bendrai produkcijai ar jos daliai taikytinų sutarčių dėl vieno ar kelių iš toliau nurodytų produktų, kurie neskirti sėjai ir, miežių atveju, neskirti gaminti salyklui, tiekimo:

- a) paprastųjų kviečių – KN kodas ex 1001 99 00;
- b) miežių – KN kodas ex 1003 90 00;
- c) kukurūzų – KN kodas 1005 90 00;
- d) rugių – KN kodas 1002 90 00;
- e) kietųjų kviečių – KN kodas 1001 19 00;
- f) avižių – KN kodas 1004 90 00;
- g) kvietrugių (*Triticale*) – KN kodas ex 1008 60 00;

- h) rapsų sėklų– KN kodas ex 1205;
- i) saulėgrąžų sėklų – KN kodas ex 1206 00;
- j) sojų– KN kodas 1201 90 00;
- k) pašarinių pupų– KN kodai ex 0708 ir ex 0713;
- l) pašarinių žirnių– KN kodai ex 0708 ir ex 0713.

Gamintojų organizacija įgyvendina šioje dalyje nurodytus tikslus, jeigu siekiant tų tikslų yra integruojama veikla ir toks integravimas gali žymiai pagerinti efektyvumą, todėl gamintojų organizacijos veikla apskritai prisidedama prie SESV 39 straipsnio tikslų įgyvendinimo.

Tai galima įvykdyti, jeigu:

- a) gamintojų organizacija vykdo bent vienos iš šių rūšių veiklą:
 - i) bendras platinimas, įskaitant bendrą pardavimo platformą arba bendrą transportavimą;
 - ii) bendros pardavimo skatinimo priemonės;
 - iii) bendras kokybės kontrolės organizavimas;
 - iv) bendras įrangos arba saugyklų naudojimas;
 - v) bendras išteklių išsigijimas;
 - b) ši veikla yra reikšminga atitinkamo produktų kiekio ir gamybos bei produkto pateikimo rinkai sąnaudų atžvilgiu.
2. Patvirtintos gamintojų organizacijos gali derėtis:
- a) nepaisant to, ar gamintojai perleidžia gamintojų organizacijai nuosavybės teisę į produktus;
 - b) nepaisant to, ar visų arba kai kurių narių visai pagamintai produkcijai taikoma tokia pati suderėta kaina;
 - c) su sąlyga, kad kiekvieno 1 dalyje nurodyto produkto atveju ir konkrečios gamintojų organizacijos atveju produkcijos, dėl kurios vedamos derybos ir kuri gaminama bet kurioje konkrečioje valstybėje narėje, kiekis neviršija 15 proc. visos nacionalinės to produkto produkcijos atitinkamoje valstybėje narėje;
 - d) su sąlyga, kad gamintojų organizacija sukcentruoja pasiūlą ir pateikia rinkai jos narių produktą, užtikrindama produktų, dėl kurių vedamos tokios derybos, kiekį;
 - e) su sąlyga, kad atitinkami gamintojai nepriklauso jokiai kitai gamintojų organizacijai, kuri taip pat jų vardu derasi dėl tokių sutarčių;

f) su sąlyga, kad atitinkamam produktui netaikoma prievolė jį pristatyti, susijusi su gamintojo naryste kooperatyve, kuris pats nėra atitinkamos gamintojų organizacijos narys, laikantis kooperatyvo įstatuose išdėstytų sąlygų arba į tuos įstatus įtrauktų arba pagal juos priimtų taisyklių ir sprendimų; ir

g) su sąlyga, kad gamintojų organizacija praneša valstybės narės ar valstybių narių, kuriose ji veikia, kompetentingoms valdžios institucijoms apie kiekvieno produkto, dėl kurio vedamos tokios derybos, produkcijos kiekį.

3. Taikant šį straipsnį nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas, pripažintas pagal 156 straipsnio 1 dalį.

4. 2 dalies c punkto taikymo tikslais Komisija jai priimtinomis priemonėmis paskelbia, kokie 1 dalyje nurodytų produktų kiekiai pagaminami valstybėse narėse.

5. Nukrypstant nuo 2 dalies c punkto, net kai jame nustatytos viršutinės ribos neviršijamos, šios dalies antrąjį pastraipą nurodyta konkurencijos institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali nuspręsti, kad gamintojo organizacija turėtų vėl pradėti konkrečias derybas arba visai jų nerengti, jeigu, tos konkurencijos institucijos nuomone, tai yra būtina norint išsaugoti konkurenciją, arba jeigu ji nustato, kad produktas, dėl kurio deramasi, dėl savo specifinių savybių arba vartojimo paskirties sudaro atskirą rinką ir tokios kolektyvinės derybos apimtų daugiau nei 15 proc. tokios rinkos nacionalinės produkcijos, arba jeigu ji nustato, kad iškilo pavojus SESV 39 straipsnio tikslams.

Kai derybos apima daugiau nei vieną valstybę narę, pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą priima Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytos procedūros. Kitais atvejais tą sprendimą priima valstybės narės, su kuria susijusios derybos, nacionalinė konkurencijos institucija.

Šioje dalyje nurodyti sprendimai nepradedami taikyti anksčiau nei apie juos pranešama atitinkamoms įmonėms.

Šio straipsnio taikymo tikslais taikoma 149 straipsnio 7 dalyje pateikta nacionalinės konkurencijos valdžios institucijos apibrėžtis.

6. Valstybės narės, kuriose vyksta derybos pagal šį straipsnį, praneša Komisijai apie 2 dalies g punkto ir 5 dalies taikymą.

172 straipsnis

Kumpio, pažymėto saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, pasiūlos reguliavimas

1. Pagal šio reglamento 152 straipsnio 1 dalį pripažintos gamintojų organizacijos, pagal šio reglamento 157 straipsnio 1 dalį pripažintos tarpšakinės organizacijos arba Reglamento

(ES) Nr. 1151/2012 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos ūkio subjektų grupės prašymu valstybės narės gali ribotam laikotarpiui nustatyti privalomas taisykles, skirtas kumpio, pažymėto saugoma kilmės vietos nuoroda ar saugoma geografinė nuoroda pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, pasiūlai reguliuoti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos taisyklės nustatomos tuo atveju, jei Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos geografinės vietovės subjektai yra sudarę išankstinį susitarimą. Tokį susitarimą, pasikonsultavę su geografinės vietovės kiaulių augintojais, turi būti sudarę ne mažiau kaip du trečdaliai to kumpio perdirbėjų, gaminančių ne mažiau kaip du trečdalius Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytoje geografinėje vietovėje pagaminamo to kumpio kiekio, ir, jei valstybės narė laiko tai esant reikalinga, ne mažiau kaip du trečdaliai Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 7 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos geografinės vietovės kiaulių augintojų.

3. 1 dalyje minimos taisyklės:

a) yra skirtos tik atitinkamo produkto ir (arba) jo žaliavų pasiūlai reguliuoti ir jomis siekiama to kumpio pasiūlą pritaikyti prie paklauskos;

b) turi poveikį tik atitinkamam produktui;

c) gali būti privalomos ilgiausiai trejus metus, o po šio laikotarpio jų galiojimas gali būti atnaujintas, jei buvo pateiktas naujas prašymas, kaip nurodyta 1 dalyje;

d) nedaro neigiamo poveikio prekybai produktais, kuriems netaikomos tos taisyklės;

e) nėra susijusios su jokia sandoriu po atitinkamos rūšies kumpio pateikimo rinkai pirmą kartą;

f) pagal jas neleidžiama nustatyti kainų, įskaitant atvejus, kai kainos nustatomos kaip orientacinės ar rekomenduojamos kainos;

g) neatima galimybės naudoti perteklinę atitinkamo produkto dalį, kurią įprastai būtų galima naudoti;

h) pagal jas nediskriminuojama, nesukuriamos kliūtys naujiems dalyviams patekti į rinką ir nedaromas neigiamas poveikis mažiems gamintojams;

i) padeda išlaikyti atitinkamo produkto kokybę ir (arba) jį plėtoti.

4. 1 dalyje nurodytos taisyklės skelbiamos atitinkamos valstybės narės oficialiajame leidinyje.

5. Valstybės narės atlieka patikrinimus siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi 3 dalyje nustatytų sąlygų, o kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms nustatčius, kad šių sąlygų nesilaikoma, 1 dalyje nurodytas taisykles panaikina.

6. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie jų priimtas 1 dalyje nurodytas taisykles. Komisija informuoja kitas valstybes nares apie visus atvejus, kai jai buvo pranešta apie tokias taisykles.

7. Komisija bet kuriuo metu gali priimti įgyvendinimo aktus, įpareigojančius taisykles pagal 1 dalį nustatiusią valstybę narę jas panaikinti, jei Komisija nustato, kad tos taisyklės neatitinka 4 dalyje nustatytų sąlygų, jomis užkertamas kelias konkurencijai arba ji iškraipoma didelėje vidaus rinkos dalyje arba dėl jų kyla pavojus laisvajai prekybai ar kyla grėsmė, kad nebus pasiekti SESV 39 straipsnyje nustatyti tikslai. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant šio reglamento 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

6 Skirsnis

Procedūrinės taisyklės

173 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti, kad gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų tikslai ir atsakomybė būtų aiškiai apibrėžti, taip užtikrinant tokių organizacijų ir asociacijų veiksmų efektyvumą, nesukuriant bereikalingos administracinės naštos ir nepažeidžiant asociacijų laisvės principo, visų pirma subjektų, kurie nėra tokių asociacijų nariai, atžvilgiu, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl toliau nurodytų klausimų, susijusių su gamintojų organizacijomis, gamintojų organizacijų asociacijomis ir tarpšakinėmis organizacijomis, taikomus viename arba keliuose iš 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų sektorių arba konkrečių tų sektorių produktų atžvilgiu:

- a) konkrečių tikslų, kurių gali, turi arba neturi siekti tokios organizacijos ir asociacijos; kurie atitinkamais atvejais gali papildyti 152–163 straipsniuose nurodytus tikslus;
- b) tokių organizacijų ir asociacijų taisyklių, organizacijų (išskyrus gamintojų organizacijas) įstatų, konkrečių sąlygų, taikomų tam tikrų sektorių gamintojų organizacijų įstatams, įskaitant nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo 160 straipsnio antroje dalyje nurodyto reikalavimo visą produkciją parduoti per gamintojų organizaciją, tokių organizacijų ir asociacijų struktūros, narystės laikotarpio, dydžio, atskaitomybės ir veiklos, pripažinimo bei jo panaikinimo pasekmių, ir susijungimų;
- c) pripažinimo, pripažinimo panaikinimo ir sustabdymo sąlygų; pripažinimo, pripažinimo panaikinimo ir sustabdymo

pasekmių, taip pat reikalavimų šioms organizacijoms ir asociacijoms imtis taisomųjų veiksmų, jeigu nesilaikoma pripažinimo kriterijų;

- d) tarptautinių organizacijų ir asociacijų, įskaitant šios dalies a, b ir c punktuose nurodytas taisykles;
 - e) taisyklės, susijusios su administracinės pagalbos, kurią tarpvalstybinio bendradarbiavimo atveju teikia atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos, nustatymu ir sąlygomis;
 - f) sektorių, kuriems taikomas 161 straipsnis, užsakomosios veiklos sąlygų, veiklos, kuri gali būti vykdoma perkant išorės paslaugas, pobūdžio ir organizacijų bei asociacijų teikiamų techninių priemonių;
 - g) pagrindo, kuriuo remiantis apskaičiuojamas mažiausias būtinas organizacijų ir asociacijų tinkamos parduoti produkcijos kiekis arba vertė;
 - h) narių, kurie nėra gamintojai (gamintojų organizacijų atveju) arba gamintojų organizacijos (gamintojų organizacijų asociacijų atveju), priėmimo;
 - i) 164 straipsnyje numatyto organizacijų tam tikrų taisyklių taikymo išplėtimo ne jų nariams ir 165 straipsnyje nurodyto ne narių mokamo privalomo narystės mokesčio, įskaitant tai, kaip tos organizacijos naudoja ir paskirsto tokį mokesį, ir griežtesnių gamybos taisyklių, kurių taikymas gali būti išplėstas pagal 164 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punktą, sąrašą, kartu užtikrinant, kad tokios organizacijos būtų skaidrios ir atskaitingos ne nariams, ir kad tokių organizacijų nariams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos negu ne nariams, visų pirma privalomo narystės mokesčio taikymo atžvilgiu;
 - j) papildomų reikalavimų dėl 164 straipsnyje nurodyto organizacijų atstovaujamo, atitinkamų ekonominių zonų, įskaitant Komisijos atliekamą jų apibrėžimo tikrinimą, trumpiausių laikotarpių, kuriais taisyklės turi galioti iki jų taikymo išplėtimo, asmenų ar organizacijų, kuriems taisyklės gali būti taikomos arba iš kurių gali būti reikalaujama mokėti įnašus, ir aplinkybių, kuriomis Komisija gali reikalauti, kad būtų atsakyta leisti išplėsti taisyklių taikymą arba mokėti privalomus įnašus arba kad toks taisyklių taikymo išplėtimas ar privalomų įnašų mokėjimas būtų panaikintas.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, siekiant užtikrinti, kad pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacijų, gamintojų organizacijų asociacijų ir tarpšakinių organizacijų tikslai ir pareigos būtų aiškiai apibrėžti ir taip būtų prisidedama prie tokių organizacijų veiksmų efektyvumo nesukuriant bereikalingos naštos, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos:
- a) tarpvalstybinių gamintojų organizacijų ir tarpvalstybinių gamintojų organizacijų asociacijų pripažinimo sąlygos;

- b) taisyklės, susijusios su administracinės pagalbos, kurią tarpvalstybinio bendradarbiavimo atveju gamintojų organizacijoms, įskaitant gamintojų organizacijų asociacijas, teikia atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos, nustatymu ir sąlygomis;
- c) papildomos taisyklės, susijusios su žalio pieno, dėl kurio vedamos derybos pagal 149 straipsnio 2 dalies c punktą ir 149 straipsnio 3 dalį, kiekio apskaičiavimu;
- d) taisyklės dėl 164 straipsnyje numatyto organizacijų tam tikrų taisyklių taikymo išplėtimo ne nariams ir 165 straipsnyje nurodyto ne narių mokamo privalomo narystės mokesčio.

174 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtintų šiam skyriui taikyti būtinas priemones, visų pirma:

- a) 154 ir 158 straipsniuose nurodytų gamintojų organizacijų ir tarpšakinių organizacijų pripažinimo sąlygų įgyvendinimo priemonės;
- b) procedūras, taikomas gamintojų organizacijų susijungimo atveju;
- c) procedūras, kurias turi nustatyti valstybės narės, susijusias su mažiausiu dydžiu ir trumpiausiu narystės laikotarpiu;
- d) procedūras, susijusias su 164 ir 165 straipsniuose nurodytais taisyklių taikymo išplėtimu ir finansiniais įnašais, visų pirma su 164 straipsnio 2 dalyje nurodytos „ekonominės zonos“ sąvokos įgyvendinimu;
- e) procedūras, susijusias su administracine pagalba;
- f) procedūras, susijusias su išorės paslaugų pirkimu;
- g) procedūras ir technines sąlygas, susijusias su 166 straipsnyje nurodytų priemonių įgyvendinimu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios pieno ir pieno produktų sektoriaus taisyklės, susijusios su:

- a) gamintojų organizacijų ir jų asociacijų bei tarpšakinių organizacijų pripažinimo sąlygų, nustatytų 161 ir 163 straipsniuose, įgyvendinimu;
- b) 149 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytu pranešimų teikimu;

- c) valstybių narių teikiamais pranešimais Komisijai pagal 161 straipsnio 3 dalies d punktą, 163 straipsnio 3 dalies e punktą, 149 straipsnio 8 dalį ir 150 straipsnio 7 dalį;
- d) procedūromis, susijusiomis su administracine pagalba tarpvalstybinio bendradarbiavimo atveju.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

175 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais priimtų atskirus sprendimus dėl:

- a) organizacijų, vykdančių veiklą daugiau kaip vienoje valstybėje narėje, pripažinimo, laikantis pagal 174 straipsnio 1 dalies d punktą priimtų taisyklių;
- b) prieštaravimo valstybės narės suteiktam tarpšakinės organizacijos pripažinimui arba dėl tokio pripažinimo panaikinimo;
- c) ekonominės veiklos sričių, kuriose valstybės narės teikia pranešimus laikydamosi taisyklių, priimtų pagal 174 straipsnio 1 dalies h punktą ir 174 straipsnio 2 dalies d punktą, sąrašo;
- d) reikalavimo, kad valstybė narė atsisakytų išplėsti taisyklės arba nustatyti, kad ne nariai turi mokėti finansinius įnašus, arba panaikintų savo priimtą sprendimą dėl taisyklių išplėtimo arba ne narių mokamų finansinių įnašų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros

III DALIS

PREKYBA SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS

I SKYRIUS

Importo ir eksporto licencijos

176 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Nedarant poveikio atvejams, kai pagal šį reglamentą reikalaujama importo ar eksporto licencijų, importuojant vieną ar kelis toliau nurodytų sektorių produktus, skirtus išleisti į laisvą apyvartą, arba eksportuojant vieną ar kelis toliau nurodytų sektorių produktus į Sąjungą arba iš jos, gali būti reikalaujama pateikti licenciją:

- a) grūdus;
- b) ryžius;
- c) cukrų;
- d) sėklas;

- e) alyvuogių aliejų ir valgomąsias alyvuoges – produktų, kurių KN kodai yra 1509, 1510 00, 0709 92 90, 0711 20 90, 2306 90 19, 1522 00 31 ir 1522 00 39, atžvilgiu;
- f) linus ir kanapes – kiek tai yra susiję su kanapėmis;
- g) vaisius ir daržoves;
- h) perdirbtus vaisius ir daržoves;
- i) bananus;
- j) vyną;
- k) gyvus augalus;
- l) galvijieną;
- m) pieną ir pieno produktus;
- n) kiaušieną;
- o) aviieną ir ožkieną;
- p) kiaušinius;
- q) paukštieną;
- r) žemės ūkio kilmės etilo alkoholi.

2. Išskyrus atvejus, kai pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį priimtame akte numatyta kitaip, ir nedarant poveikio šio reglamento 177, 178 ir 179 straipsnių taikymui, licencijas visiems pareiškėjams, nepriklausomai nuo jų išsteigimo vietos Sąjungoje, išduoda valstybės narės.

3. Licencijos galioja visoje Sąjungoje.

177 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant atsižvelgti į tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus ir taikytinus Sąjungos socialinius, aplinkos apsaugos ir gyvūnų gerovės standartus, būtinybę stebėti prekybos raidą ir rinkos pokyčius ir produktų importą bei eksportą, būtinybę patikimai valdyti rinką ir mažinti administracinę naštą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- a) 176 straipsnio 1 dalyje nurodytų sektorių produktų, kurių atveju reikalaujama pateikti importo arba eksporto licenciją, sąrašas;
- b) atvejai ir situacijos, kai importo ar eksporto licencijos pateikti nereikalaujama, atsižvelgiant į atitinkamų produktų muitinį

statusą, prekybos tvarką, kurios reikia laikytis, operacijų tikslus, pareiškėjo teisinį statusą ir importuojamą ar eksportuojamą kiekį.

2. Siekiant nustatyti kitus licencijų sistemos elementus, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, reglamentuojančios:

- a) su licencija susijusias teises ir pareigas, jos teisinės pasekmės ir atvejus, kuriais leidžiama nesilaikyti prievolės importuoti ar eksportuoti licencijoje nurodytą kiekį arba kuriais licencijoje turi būti nurodyta kilmės šalis;
- b) importo licencijos išdavimą arba produktų išleidimą į laisvą apyvartą, kurių atveju turi būti pateikiamas trečiosios šalies arba subjekto išduotas dokumentas, kuriuo paliudijama, *inter alia*, produktų kilmė, autentiškumas ir kokybės savybės;
- c) licencijos perdavimą arba jos perdavimo apribojimus;
- d) papildomas sąlygas, taikomas kanapių importo licencijoms pagal 189 straipsnį, ir valstybių narių tarpusavio administracinės pagalbos, siekiant išvengti sukčiavimo ir pažeidimų arba tokius sukčiavimo ir pažeidimų atvejus išnagrinėti, principą;
- e) atvejus ir situacijas, kai reikia pateikti užstatą, kuriuo užtikrinama, kad produktai bus importuojami ar eksportuojami licencijos galiojimo laikotarpiu, arba kai tokio užstato nereikia.

178 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina šiam skyriui taikyti būtinas priemones, įskaitant taisykles, reglamentuojančias:

- a) licencijos formą ir turinį;
- b) paraiškų teikimą ir licencijų išdavimą bei naudojimą;
- c) licencijos galiojimo laikotarpį;
- d) užstato pateikimo procedūrą ir pateiktino užstato dydį;
- e) įrodymus, kad laikomasi su licencijų naudojimu susijusių reikalavimų;
- f) leistiną prievolės importuoti ar eksportuoti licencijoje nurodytą kiekį nesilaikymą;
- g) pakaitinių licencijų ir licencijų dublikatų išdavimą;

h) valstybių narių atliekamą licencijų tvarkymą ir keitimąsi sistemai valdyti būtina informacija, įskaitant procedūras, susijusias su konkrečia valstybių narių tarpusavio administracine pagalba.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

179 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais:

- a) apribotų kiekius, kuriems gali būti išduotos licencijos;
- b) atmestų paraiškas dėl kiekių;
- c) laikinai sustabdytų paraiškų teikimą, kad suvaldytų rinką tais atvejais, kai teikiamos paraiškos dėl didelių kiekių.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

II SKYRIUS

Importo muitai

180 straipsnis

Tarptautinių susitarimų ir tam tikrų kitų aktų įgyvendinimas

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina su žemės ūkio produktams taikomų importo muitų apskaičiavimu susijusias priemones, kuriomis įgyvendinami reikalavimai, nustatyti tarptautiniuose susitarimuose, sudarytuose laikantis SESV arba bet kuriame kitame atitinkamame akte, priimtame pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį ar 207 straipsnį arba Bendrąjį muitų tarifą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

181 straipsnis

Tam tikriems vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių ir vyno sektorių produktams taikomų įvežimo kainų sistema

1. Taikant Bendrojo muitų tarifo muto normą vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių sektorių produktams bei vynuogių sultims ir misai, siuntos įvežimo kaina atitinka jos muitinę vertę, apskaičiuotą laikantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 2913/92⁽¹⁾ (Muitinės kodekso) ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 2454/93⁽²⁾.

(¹) 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992 10 19, p. 1).
 (²) 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, 1993 10 11, p. 1).

2. Siekiant užtikrinti sistemos efektyvumą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose numatoma, kad deklaruotos siuntos įvežimo kainos teisingumas patikrinamas naudojant fiksuoto dydžio importo vertę, ir numatomos sąlygos, kuriomis reikalaujama pateikti užstatą.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina fiksuotos importo vertės, nurodytos 2 dalyje, apskaičiavimo taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

182 straipsnis

Papildomi importo muitai

1. Komisija gali patvirtinti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti grūdų, ryžių, cukraus, vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių, galvijienos, pieno ir pieno produktų, kiaulienos, avienos ir ožkienos, kiaušinių, paukštienos ir bananų sektorių produktus, taip pat vynuogių sulčių bei vynuogių misos produktus, kuriuos importuojant pagal Bendrajame muitų tarife nustatytą muto normą būtų taikomas papildomas importo muitas, siekiant išvengti neigiamo poveikio, kurį toks importas gali sukelti Sąjungos rinkai, arba tokį poveikį neutralizuoti, jeigu:

- a) importuojama žemesne kaina nei kaina, kurią Sąjunga nurodė Pasaulio prekybos organizacijai (ribinė kaina), arba
- b) importuotas kiekis bet kuriais metais viršija tam tikrą lygį (ribinį kiekį).

Ribinis kiekis nustatomas remiantis patekimo į rinką galimybėmis, kurios apibrėžiamos kaip importas, išreikštas atitinkamo vidaus suvartojimo per trejus ankstesnius metus procentine dalimi.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Papildomi importo muitai netaikomi, kai nėra tikėtina, kad importas galėtų sutrikdyti Sąjungos rinką, arba jei poveikis būtų neproporcingas siekiamam tikslui.

3. Taikant 1 dalies pirmos pastraipos a punktą importo kainos nustatomos remiantis konkrečios prekių siuntos CIF importo kainomis. CIF importo kainos palyginamos su tipinėmis to produkto kainomis pasaulinėje rinkoje arba tų produktų Sąjungos importo rinkoje.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti šiam straipsniui taikyti būtinas priemones. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

183 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais:

- a) nustatytų taikomo importo maito dydį, laikydamasi taisyklių, nustatytų tarptautiniame susitarime, sudarytame pagal SESV, Bendrajame maitų tarife ir 180 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose;
- b) nustatytų tipines kainas ir ribinius kiekius, kad būtų galima taikyti papildomus importo maitus laikantis taisyklių, priimtų pagal 182 straipsnio 1 dalį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

III SKYRIUS

Tarifinių kvotų administravimas ir speciali importo tvarka trečiųjų šalių atveju

184 straipsnis

Tarifinės kvotos

1. Komisija leidžia pradėti naudotis į laisvą apyvartą Sąjungoje išleistinų žemės ūkio produktų importo tarifinėmis kvotomis (arba jų dalimi) arba Sąjungos žemės ūkio produktų importo į trečiąsias šalis tarifinėmis kvotomis, kurių dalį arba visas turi administruoti Sąjunga ir kurios nustatytos pagal SESV sudarytais tarptautiniais susitarimais arba kitais aktais, priimtais pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį arba 207 straipsnį, ir (arba) jas administruoja deleguotaisiais aktais pagal šio reglamento 186 straipsnį ir įgyvendinimo aktais pagal šio reglamento 187 ir 188 straipsnius.

2. Tarifinės kvotos administruojamos nediskriminuojant atitinkamų ūkio subjektų ir taikant vieną iš toliau nurodytų metodų arba jų derinį, arba kitą tinkamą metodą:

- a) metodą, grindžiamą chronologine paraiškų teikimo tvarka (eiliškumo principas);
- b) proporcingo paskirstymo pagal pateiktose paraiškose prašomą kiekį metodą (vienalaikio nagrinėjimo metodas);
- c) metodą, grindžiamą tuo, kad atsižvelgiama į tradicinius prekybos modelius (taikant tradicinių arba naujų ūkio subjektų metodą).

3. Taikant patvirtintą administravimo metodą:

- a) importo tarifinių kvotų atveju deramai atsižvelgiama esamos ir besiformuojančios Sąjungos gamybos, perdirbimo ir vartojimo rinkos aprūpinimo poreikius, susijusius su konkurencingumu, užtikrintumu ir tiekimo tęstinumu, būtinybę išsaugoti tos rinkos pusiausvyrą; ir

- b) eksporto tarifinių kvotų atveju sudaromos sąlygos pasinaudoti visomis su atitinkama kvota susijusiomis galimybėmis.

185 straipsnis

Specialios tarifinės kvotos

2 000 000 tonų kukurūzų bei 300 000 tonų sorgų importo į Ispaniją ir 500 000 tonų kukurūzų importo į Portugaliją tarifinių kvotų atveju Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos nuostatos, būtinos importui pagal tarifines kvotas vykdyti, ir atitinkamais atvejais nuostatos dėl atitinkamų valstybių narių mokėjimo agentūrų importuotų kiekių viešojo saugojimo ir jų pardavimo tų valstybių narių rinkose.

186 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti vienodas galimybes naudotis esamais importo tarifinės kvotos kiekiais ir nediskriminuoti ūkio subjektų, kurie naudojami tarifine kvota, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais:

- a) nustatomos sąlygos ir atitikties reikalavimai, kurių turi laikytis ūkio subjektas, kad galėtų pateikti paraišką pagal tarifinę kvotą; atitinkamomis nuostatomis gali būti nustatytas reikalavimas turėti bent minimalios prekybos su trečiosiomis šalimis ir prijungtomis teritorijomis patirties arba perdirbimo veiklos patirties, kuri išreiškiama minimaliu kiekiu ir laikotarpiu tam tikrame rinkos sektoriuje; šiomis nuostatomis gali būti nustatytos specialiosios taisyklės, kurios padėtų patenkinti tam tikro sektoriaus poreikius ir atsižvelgti į jame taikomus veiklos metodus, taip pat patenkinti perdirbimo pramonės poreikius ir atsižvelgti į produktų naudojimo būdus;
- b) nustatomos taisyklės, reglamentuojančios ūkio subjektų teisių perdavimą vieni kitiems ir prirėikus administruojamos tokio tarifinės kvotos perdavimo apribojimus;
- c) nustatoma, kad norint naudotis i tarifine kvota reikia pateikti užstatą;
- d) prirėikus numatomi tarifinės kvotos specifiniai ypatumai, jai taikomi reikalavimai ar apribojimai, nustatyti tarptautiniame susitarime arba kitame akte, nurodytame 184 straipsnio 1 dalyje.

2. Siekiant užtikrinti, kad eksportuojamiems produktams tam tikromis sąlygomis galėtų būti taikoma speciali importo į trečiąją šalį tvarka laikantis pagal SESV Sąjungos sudarytų tarptautinių susitarimų, Komisijai pagal šio reglamento 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių,

pagal kurias valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos, gavusios prašymą, po atitinkamų patikrų turėtų išduoti dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad įvykdytos sąlygos, susijusios su produktais, kuriems gali būti taikoma speciali importo į trečiąją šalį tvarka, jei jie būtų eksportuojami ir jei būtų įvykdytos tam tikros sąlygos.

187 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti:

- a) metines tarifines kvotas, kurios prireikus tinkamai paskirtoms metams, ir taikytiną administravimo metodą;
- b) susitarimo arba akto, kuriuo nustatoma importo arba eksporto tvarka, specialiųjų nuostatų taikymo procedūras, visų pirma susijusias su:
 - i) garantijomis dėl produkto pobūdžio, kilmės ir kilmės vietos;
 - ii) i punkte nurodytoms garantijoms patikrinti naudojamo dokumento pripažinimu;
 - iii) eksportuojančios valstybės išduoto dokumento pateikimu;
 - iv) produktų paskirties vieta ir naudojimu;
- c) licencijų arba leidimų galiojimo laikotarpį;
- d) užstato pateikimo procedūras ir pateiktino užstato dydį;
- e) licencijų ir, prireikus, konkrečių priemonių, visų pirma susijusių su importo paraiškų teikimo pagal tarifinę kvotą ir atitinkamo leidimo suteikimo sąlygomis, taikymo tvarką;
- f) 185 straipsnio taikymui reikalingas procedūras ir techninius kriterijus;
- g) būtinas priemones, susijusias su 186 straipsnio 2 dalyje nurodyto dokumento turiniu, forma, išdavimu ir naudojimu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

188 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl valdymo proceso, kuriuo užtikrinama, kad nebūtų viršijami esami tarifinės kvotos kiekiai (visų pirma nustatant paskirstymo koeficientą kiekvienai

paraiškai, kai išnaudojami esami kiekiai, atmetant dar nepatvirtintas paraiškas ir prireikus sustabdant paraiškų teikimo procesą) valdymo nuostatas.

2. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktu dėl nuostatų dėl nepanaudotų kiekių perskirstymo.

3. Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

IV SKYRIUS

Specialiosios tam tikriems produktams taikomos importo nuostatos

189 straipsnis

Kanapių importas

1. Toliau nurodyti produktai gali būti importuojami į Sąjungą tik tuo atveju, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) žaliavinės sėjamosios kanapės, kurių KN kodas yra 5302 10 00, atitinka Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalyje ir 35 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas;
- b) su sėjai skirtų kanapių rūšių sėklomis, kurių KN kodas yra ex 1207 99 20, pateikiami įrodymai, kad atitinkamos kanapių rūšies tetrahidrokanabinolio kiekis neviršija kiekio, nustatyto pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 32 straipsnio 6 dalį ir 35 straipsnio 3 dalyje;
- c) ne sėjai skirtas kanapių sėklas, kurių KN kodas yra 1207 99 91, importuoja tik valstybės narės įgalioti importuotojai, siekiant užtikrinti, kad tokios sėklos nebūtų skirtos sėjai.

2. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio griežtesnėms nuostatomis, kurias valstybės narės yra priėmusios pagal SESV ir laikydamosi išipareigojimų pagal PPO susitarimą dėl žemės ūkio.

190 straipsnis

Apynių importas

1. Apynių sektoriaus produktai gali būti importuojami iš trečiųjų šalių tik jei jų kokybės standartai bent prilygsta tiems, kurie taikomi Sąjungoje išaugintiems tokiems pat produktams arba iš jų pagamintiems produktams.

2. Produktai laikomi atitinkančiais 1 dalyje nurodytą standartą, jei kilmės šalies valdžios institucijos jiems yra išdavusios pažymą ir jie pripažįstami atitinkančiais 77 straipsnyje nurodytą sertifikata.

Apynių miltelių, didesnio lupulino kiekio apynių miltelių, apynių ekstrakto ir apynių produktų mišinių atveju pažyma gali būti pripažinta lygiaverte sertifikatui tik jei šių produktų sudėtyje esantis alfa rūgšties kiekis yra ne mažesnis negu apyniuose, iš kurių jie paruošti.

3. Siekiant sumažinti administracinę naštą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais nustatomos sąlygos, kuriomis netaikomi su lygiavertiškumo pažymos ir pakuotės ženkliniu susiję įpareigojimai.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina šiam straipsniui taikyti būtinas priemones, įskaitant lygiavertiškumo pažymų pripažinimo ir importuojamų apynių tikrinimo taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

191 straipsnis

Importuotiems produktams taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos ir vyno sektoriui taikomas specialus užstatas

Importuotiems produktams taikytinos nukrypti nuo VIII priedo II dalies B skirsnio 5 punkto arba C skirsnio leidžiančios nuostatos gali būti priimtos pagal SESV 43 straipsnio 2 dalį, laikantis Sąjungos priimtų tarptautinių įsipareigojimų.

Tais atvejais, kai taikomos nukrypti nuo VIII priedo II dalies B skirsnio 5 punkto leidžiančios nuostatos, importuotojai paskirtoms muitinės įstaigoms už tuos produktus pateikia užstatą tuo metu, kai išleidžia produktus į laisvą apyvartą. Užstatas grąžinamas, kai importuotojas valstybės narės, kurioje produktai išleidžiami į laisvą apyvartą, pateikia muitinės įstaigoms priimtą įrodymą, kad:

- a) produktams nebuvo taikytos nukrypti leidžiančios nuostatos; arba,
- b) jei produktams taikytos nukrypti leidžiančios nuostatos, iš produktų nebuvo pagamintas vinas, o jei iš produktų buvo pagamintas vinas – pagaminti produktai buvo tinkamai paženklininti.

Komisija gali patvirtinti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti šio straipsnio vienodam taikymui užtikrinti būtinas taisykles, įskaitant užstato sumos ir tinkamo ženklavimo taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

192 straipsnis

Rafinuoti skirto žaliavinio cukraus importas

1. Iki 2016-2017 prekybos metų pabaigos nuolatinėms rafinavimo įmonėms suteikiamas išimtinis 2 500 000 tonų importo per prekybos metus pajėgumas, išreikštas baltuoju cukrumi.

2. Vienintelė 2005 m. Portugalijoje veikusi cukrinių runkelių perdirbimo įmonė laikoma nuolatine rafinavimo įmone.

3. Rafinuoti skirto cukraus importo licencijos išduodamos tik nuolatinėms rafinavimo įmonėms, jei atitinkami kiekiai neviršija 1 dalyje nurodytų kiekių. Licencijas viena kitai gali perduoti tik nuolatinės rafinavimo įmonės, o licencijų galiojimo laikas baigiasi prekybos metų, kuriems jos buvo išduotos, pabaigoje.

Ši dalis taikoma pirmuosius tris kiekvienų prekybos metų mėnesius.

4. Atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti, kad importuotas rafinuoti skirtas cukrus būtų rafinuojamas pagal šio straipsnio nuostatas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- a) su 1 dalyje nurodyta importo tvarka susijusių apibrėžčių naudojimas;
- b) sąlygos ir atitikties reikalavimai, kurių turi laikytis ūkio subjektas, kad galėtų pateikti prašymą importo licencijai gauti, įskaitant garantijos pateikimą;
- c) skirtinų administracinių nuobaudų taisyklės.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos būtinos taisyklės, susijusios su patvirtinamaisiais dokumentais, kurie turi būti pateikiami atsižvelgiant į importuotojams, visų pirma nuolatinėms rafinavimo įmonėms, taikomus reikalavimus ir prievoles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

193 straipsnis

Importo muitų taikymo sustabdymas cukraus sektoriuje

Siekdama užtikrinti 140 straipsnio 2 dalyje nurodytiems produktams pagaminti reikalingo kiekio pasiūlą, iki 2016–2017 m. prekybos metų pabaigos Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais visiškai arba iš dalies sustabdomas importo muitų taikymas tam tikriems toliau išvardytų produktų kiekiams:

- a) cukraus, klasifikuojamo pagal KN kodą 1701;
- b) izogliukozės, klasifikuojamos pagal KN kodus 1702 30 10, 1702 40 10, 1702 60 10 ir 1702 90 30.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

V SKYRIUS

Apsaugos priemonės ir laikinasis įvežimas perdirbti

194 straipsnis

Apsaugos priemonės

1. Komisija pagal šio straipsnio 3 dalį ir laikydamasi Tarybos reglamentų (EB) Nr. 260/2009 ⁽¹⁾ bei (EB) Nr. 625/2009 ⁽²⁾, taiko Sąjungos rinkos apsaugos nuo importo priemones.

2. Išskyrus tuos atvejus, kai kituose Europos Parlamento ir Tarybos aktuose, taip pat kituose Tarybos aktuose numatyta kitaip, Komisija pagal šio straipsnio 3 dalį taiko SESV rinkos apsaugos nuo importo priemones, numatytas pagal Sutartį sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose.

3. Valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, kurių gali imtis pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Gavusi valstybės narės prašymą, Komisija per penkias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą dėl jo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Atsižvelgdama į tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių privaloma skubėti, Komisija, laikydamasi 229 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros, priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus.

Apie patvirtintas priemones nedelsiant pranešama valstybėms narėms, ir šios priemonės iškart įsigalioja.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, panaikinančius pagal šio straipsnio 3 dalį priimtas Sąjungos apsaugos priemones arba jas iš dalies pakeisti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Atsižvelgdama į tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių privaloma skubėti, Komisija, laikydamasi 229 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros, priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus.

195 straipsnis

Perdirbimo ir laikinojo įvežimo perdirbti tvarkos taikymo sustabdymas

Kai dėl perdirbimo arba laikinojo įvežimo perdirbti tvarkos sutrikdoma arba gali būti sutrikdyta Sąjungos rinka, valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva Komisija gali priimti įgyven-

dinimo aktus, kuriais gali visiškai arba iš dalies sustabdyti perdirbimo arba laikinojo įvežimo perdirbti tvarkos taikymą grūdų, ryžių, cukraus, alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių, vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių, vyno, galvijienos, pieno ir pieno produktų, kiaulienos, avienos ir ožkienos, kiaušinių, paukštienos ir žemės ūkio kilmės etilo alkoholio sektorių produktams. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Gavusi valstybės narės prašymą, Komisija per penkias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą dėl jo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Atsižvelgdama į tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių privaloma skubėti, Komisija, laikydamasi 229 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros, priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus.

Apie patvirtintas priemones nedelsiant pranešama valstybėms narėms, ir šios priemonės iškart įsigalioja.

VI SKYRIUS

Eksporto grąžinamosios išmokos

196 straipsnis

Taikymo sritis

1. Tiek, kiek būtina siekiant sudaryti sąlygas eksportuoti produktus pagal pasaulinės rinkos įkainius ar kainas, kai vidaus rinkoje yra susidariusios pagal 219 straipsnio 1 dalyje arba 221 straipsnyje apibūdintos sąlygos, ir laikantis pagal SESV sudarytais tarptautiniais susitarimais nustatytų ribų, pasaulinės rinkos įkainių ar kainų ir kainų Sąjungoje skirtumas gali būti padengiamas eksporto grąžinamosiomis išmokomis:

a) už toliau nurodytų sektorių produktus, skirtus eksportuoti toliau jų neperdirbus:

i) grūdus;

ii) ryžius;

iii) cukrų (I priedo III dalies b–d ir g punktuose nurodytų produktų atžvilgiu);

iv) galvijieną;

v) pieną ir pieno produktus;

vi) kiaulieną;

vii) kiaušinius;

viii) paukštieną;

⁽¹⁾ 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 260/2009 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 84, 2009 3 31, p. 1).

⁽²⁾ 2009 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 625/2009 dėl bendrų importo iš tam tikrų trečiųjų šalių taisyklių (OL L 185, 2009 7 17, p. 1).

b) už šios dalies a punkto i–iii, v ir vii papunkčiuose išvardytus produktus, skirtus eksportuoti kaip perdirbtos prekės pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1216/2009 ⁽¹⁾ ir kaip šio reglamento I priedo X dalies b punkte išvardyti produktai, kuriuose yra cukraus.

2. Eksperto grąžinamosios išmokos už produktus, kurie eksportuojami kaip perdirbtos prekės, negali būti didesnės nei tos, kurios taikomos tokiems patiems produktams, eksportuojamiems toliau jų neperdirbus.

3. Nedarant poveikio 219 straipsnio 1 dalies ir 221 straipsnio taikymui, grąžinamoji išmoka už šio straipsnio 1 dalyje nurodytus produktus yra 0 EUR.

197 straipsnis

Eksperto grąžinamųjų išmokų paskirstymas

Kiekiam, už kurių eksportą gali būti skiriama eksperto grąžinamoji išmoka, paskirstyti taikomas toks metodas, kuris:

- a) geriausiai tinka atsižvelgiant į produkto pobūdį ir padėtį atitinkamoje rinkoje ir kurį taikant galima veiksmingiausiai panaudoti turimus išteklius, atsižvelgiant į Sąjungos eksperto veiksmingumą ir struktūrą bei jo poveikį rinkos pusiausvyrai ir nediskriminuojant atitinkamų ūkio subjektų, visų pirma stambiųjų ir smulkiųjų ūkio subjektų;
- b) atsižvelgiant į administravimo reikalavimus, ūkio subjektams yra mažiausiai sudėtingas administruoti.

198 straipsnis

Eksperto grąžinamųjų išmokų nustatymas

1. Tokiems patiems produktams visoje Sąjungoje taikomos tokios pačios eksperto grąžinamosios išmokos. Jos gali skirtis priklausomai nuo paskirties vietos, ypač jei to reikia dėl pasaulinėje rinkoje susidariusios padėties, tam tikrų rinkų konkrečių poreikių arba dėl tarptautiniais susitarimais, sudarytais pagal SESV, nustatytų prievolių.

2. Grąžinamųjų išmokų nustatymo priemonės patvirtina Taryba pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

199 straipsnis

Eksperto grąžinamosios išmokos skyrimas

1. Grąžinamosios išmokos už 196 straipsnio 1 dalies a punkte išvardytus produktus, eksportuojamus toliau jų neperdirbus, skiriamos tik pateikus paraišką ir eksperto licenciją.

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1216/2009, nustatantis prekybos tvarką, taikomą tam tikroms iš perdirbtų žemės ūkio produktų pagamintoms prekėms (OL L 328, 2009 12 15, p. 10).

2. Už 196 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytus produktus skiriamos grąžinamosios išmokos dydis yra toks, koks taikomas licencijos paraiškos pateikimo dieną, arba nustatomas atitinkamo konkurso tvarka, o jei skiriama diferencijuota grąžinamoji išmoka, grąžinamosios išmokos dydis yra toks, koks tą dieną taikomas:

- a) licencijoje nurodytai paskirties vietai; arba
- b) faktinei paskirties vietai, jei pastaroji skiriasi nuo licencijoje nurodytos paskirties vietos – tokiu atveju taikoma suma neviršija sumos, taikomos licencijoje nurodytai paskirties vietai.

3. Grąžinamoji išmoka mokama pateikus įrodymus, kad:

- a) produktai išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos vadovaujantis Muitinės kodekso 161 straipsnyje nurodyta eksperto procedūra;
- b) kai skiriama diferencijuota grąžinamoji išmoka – produktai importuoti į licencijoje nurodytą paskirties vietą arba kitą paskirties vietą, kuriai nustatyta grąžinamoji išmoka, nedarant poveikio 2 dalies b punktu.

200 straipsnis

Eksperto grąžinamosios išmokos už gyvų galvijų galvijienos sektoriuje

Galvijienos sektoriaus produktų atveju grąžinamoji išmoka už gyvų galvijų eksportą skiriama ir išmokama tik tuo atveju, jei laikomasi Sąjungos teisės aktais nustatytų gyvūnų gerovės reikalavimų ir, visų pirma, vežamų gyvūnų apsaugos reikalavimų.

201 straipsnis

Eksperto apribojimai

Pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose nustatytų įsipareigojimų laikomasi taikant eksperto licencijas, kurios išduodamos ataskaitiniams laikotarpiams, kurie taikomi atitinkamiems produktams.

Kai reikia laikytis PPO susitarime dėl žemės ūkio nustatytų prievolių, ataskaitinio laikotarpio pabaiga eksperto licencijų galiojimui įtakos neturi.

202 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

1. Siekiant užtikrinti tinkamą eksperto grąžinamųjų išmokų sistemos veikimą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas reikalavimas pateikti užstatą, kuriuo užtikrinamas ūkio subjektų įsipareigojimų vykdymas.

2. Siekiant kuo labiau sumažinti ūkio subjektams ir valdžios institucijoms tenkančią administracinę našą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatytos ribinės vertės, už kurias mažesnę kiekį eksportuojant gali būti nereikalaujama išduoti arba pateikti eksporto licencijos, kuriais nustatomos paskirties vietos ar operacijos, kurių atveju gali būti pateisinamas atleidimas nuo prievolės pateikti eksporto licenciją, ir leidžiama pagrįstais atvejais išduoti eksporto licencijas *ex post*.

3. Siekiant atsižvelgti į praktines situacijas, kurių atveju pateisinama visiška arba dalinė atitiktis eksporto grąžinamųjų išmokų skyrimo reikalavimams, ir padėti ūkio subjektams laikotarpiu nuo eksporto grąžinamosios išmokos paraiškos pateikimo iki galutinio grąžinamosios išmokos mokėjimo, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių:

- a) kitą grąžinamosios išmokos mokėjimo datą;
- b) išankstinį eksporto grąžinamųjų išmokų mokėjimą, įskaitant užstato pateikimo ir grąžinimo sąlygas;
- c) papildomus įrodymus, kai kyla abejonių dėl tikrosios produktų paskirties vietos, ir galimybę reimportuoti į Sąjungos muitų teritoriją;
- d) paskirties vietas, kurioms taikoma eksporto iš Sąjungos tvarka, ir paskirties vietų, atitinkančių eksporto grąžinamųjų išmokų skyrimo reikalavimus, įtraukimą į Sąjungos muitų teritoriją.

4. Siekiant užtikrinti, kad Sutarčių I priede išvardytų produktų ir iš jų pagamintų perdirbtų produktų eksportuotojams būtų suteiktos vienodos galimybės gauti eksporto grąžinamosias išmokas, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl 199 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo 196 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytiems produktams.

5. Siekiant užtikrinti, kad produktai, už kuriuos skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, būtų eksportuojami iš Sąjungos muitų teritorijos ir kad jie nebūtų į šią teritoriją grąžinami, ir kuo labiau sumažinti ūkio subjektų įrodymų, kad produktai, už kuriuos skiriamos diferencijuotos grąžinamosios išmokos, pasiekė paskirties šalį, rengimo ir teikimo administracinę našą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl taisyklių, reglamentuojančių:

- a) terminą, iki kurio produktai turi būti išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos, įskaitant laikino pakartotino įvežimo terminą;

b) perdirbimą, kuris gali būti tuo laikotarpiu taikomas produktams, už kuriuos skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos;

c) įrodymą, kad produktai, kurie atitinka diferencijuotųjų grąžinamųjų išmokų skyrimo sąlygas, pasiekė paskirties vietą;

d) grąžinamųjų išmokų ribines vertes ir sąlygas, kuriomis eksportuotojai gali būti atleisti nuo reikalavimo pateikti tokių įrodymų;

e) įrodymo, kad produktai, kai skiriamos diferencijuotosios grąžinamosios išmokos, pasiekė paskirties vietą, patvirtinimo, kurį atlieka nepriklausomos trečiosios šalys, sąlygas.

6. Siekiant skatinti eksportuotojus laikytis gyvūnų gerovės sąlygų ir suteikti galimybę kompetentingoms valdžios institucijoms tikrinti, ar tinkamai naudojamos eksporto grąžinamosios išmokos, kai tos išmokos skiriamos su sąlyga, kad laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su gyvūnų gerovės reikalavimų laikymusi už Sąjungos muitų teritorijos ribų, įskaitant galimybę kreiptis į nepriklausomas trečiąsias šalis.

7. Siekiant atsižvelgti į įvairių sektorių specifinius ypatumus, Komisija suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 227 straipsnį, kuriais nustatomi ūkio subjektams ir produktams, už kuriuos gali būti skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, taikytini specialūs reikalavimai bei sąlygos ir eksporto grąžinamosioms išmokoms apskaičiuoti taikomi koeficientai, atsižvelgiant į tam tikrų iš grūdų gaminamų spiritinių gėrimų brandinimo procesą.

203 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai pagal nagrinėjimo procedūrą

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos šiam skyriui taikyti būtinos priemonės, visų pirma susijusios su:

a) eksportuotinų kiekių, kurie nebuvo paskirstyti ar panaudoti, perskirstymu;

b) mokamos eksporto grąžinamosios išmokos perskaičiavimo metodu, taikomu tuo atveju, kai licencijoje nurodytas produkto kodas arba paskirties vieta neatitinka tikrojo produkto arba faktinės paskirties vietos;

c) 196 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytais produktais

d) užstato pateikimo procedūromis ir pateiktino užstato dydžiu;

e) priemonių, patvirtintų pagal 202 straipsnio 4 dalį, taikymu.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

204 straipsnis

Kiti įgyvendinimo įgaliojimai

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais:

- a) nustatytų atitinkamas priemones, kuriomis siekiama neleisti piktnaudžiauti 199 straipsnio 2 dalyje numatytu lankstumu, visų pirma susijusias su paraiškų teikimo procedūra;
- b) nustatytų priemones, būtinas siekiant užtikrinti 201 straipsnyje nurodytų prievolių dėl kiekių vykdymą, įskaitant eksporto licencijų išdavimo sustabdymą arba ribojimą, kai tokie įsipareigoti kiekiai viršijami arba gali būti viršyti;
- c) nustatytų koeficientus, kurie taikomi eksporto grąžinamosioms išmokoms, laikantis pagal 202 straipsnio 7 dalį priimtų taisyklių.

Tie įgyvendinimo aktai priimami netaikant 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros.

VII SKYRIUS

Laikinasis išvežimas perdirbti

205 straipsnis

Laikinojo išvežimo perdirbti tvarkos taikymo sustabdymas

Kai dėl laikinojo išvežimo perdirbti tvarkos trikdoma arba gali būti sutrikdyta Sąjungos rinka, valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais visiškai arba iš dalies sustabdytų laikinojo išvežimo perdirbti tvarkos taikymą grūdų, ryžių, vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių, vyno, galvijienos, kiaulienos, avienos bei ožkienos ir paukštienos sektorių produktams. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Gavusi valstybės narės prašymą, sprendimą dėl jo Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, priima per penkias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Atsižvelgdama į tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių privaloma skubėti, Komisija, laikydamasi 229 straipsnio 3 dalyje

nurodytos procedūros, priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus.

Apie patvirtintas priemones nedelsiant pranešama valstybės narėms, ir šios priemonės iškart įsigalioja.

IV DALIS

KONKURENCIJOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Įmonėms taikomos taisyklės

206 straipsnis

Komisijos gairės dėl konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkiui

Jei šiame reglamente nenurodyta kitaip ir pagal SESV 42 straipsnį visiems SESV 101 straipsnio 1 dalyje ir 102 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksams, susijusiems su žemės ūkio produktų gamyba arba prekyba jais, taikomi SESV 101–106 straipsniai ir jų įgyvendinimo nuostatos, laikantis šio reglamento 207–210 straipsnių.

Siekdamos užtikrinti vidaus rinkos veikimą ir vienodą Sąjungos konkurencijos taisyklių taikymą, Komisija ir valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos glaudžiai bendradarbiaudamos taiko Sąjungos konkurencijos taisykles.

Be to, Komisija atitinkamais atvejais skelbia gaires, skirtas padėti nacionalinėms konkurencijos institucijoms ir įmonėms.

207 straipsnis

Atitinkama rinka

Atitinkamos rinkos apibrėžtis padeda nustatyti ir apibrėžti sritį, kurioje vyksta įmonių konkurencija, ir yra grindžiama dviem vienas kitą papildančiais elementais:

- a) atitinkama produktų rinka: šiame skyriuje „produktų rinka“ laikoma rinka, kurioje prekiaujama visais produktais, kuriuos dėl jų ypatybių, kainos ir vartojimo paskirties vartotojas laiko vienas kitą pakeičiančiais arba pakeičiamais;
- b) atitinkama geografinė rinka: šiame skyriuje „atitinkama geografinė rinka“ laikoma rinka, apimanti teritoriją, kurioje atitinkamos įmonės tiekia atitinkamus produktus, kurioje konkurencijos sąlygos yra pakankamai vienodos ir kuri gali būti atskirta nuo gretimų teritorijų, visų pirma dėl to, kad konkurencijos sąlygos tose teritorijose yra aiškiai skirtingos.

208 straipsnis

Dominuojanti padėtis

Šiame skyriuje „dominuojančia padėtimi“ vadinama įmonės padėtis, kai dėl turimos ekonominės galios ji gali trukdyti palaikyti tikrą konkurenciją atitinkamoje rinkoje ir turi galimybę elgtis kone savarankiškai savo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų atžvilgiu.

209 straipsnis

BŽŪP tikslams, ūkininkams ir jų asociacijoms taikomos išimtys

1. SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma šio reglamento 206 straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksams, kurie būtini SESV 39 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti.

SESV 101 straipsnio 1 dalis visų pirma netaikoma ūkininkų, ūkininkų asociacijų ar tokių asociacijų susivienijimų arba pagal šio reglamento 152 straipsnį pripažintų gamintojų organizacijų, arba pagal šio reglamento 156 straipsnį pripažintų gamintojų organizacijų asociacijų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kurie susiję su žemės ūkio produktų gamyba ar prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams sandėliuoti, apdoroti ar perdirbti, nebent kiltų pavojus, kad nebus pasiekti SESV 39 straipsnyje nustatyti tikslai.

Ši dalis netaikoma susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kuriais nustatomas išipareigojimas taikyti vienodą kainą arba užkertamas kelias konkurencijai.

2. Susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, atitinkantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, nėra draudžiami, ir dėl jų nereikalaujama išankstinio sprendimo.

Visuose nacionaliniuose ar Sąjungos procesuose dėl SESV 101 straipsnio taikymo pareiga įrodyti SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimą tenka šaliai ar institucijai, tvirtinančiai, kad būta tokio pažeidimo. Šaliai, siekiančiai pasinaudoti šio straipsnio 1 dalyje numatytais išimtimis, tenka pareiga įrodyti, kad tos dalies sąlygos įvykdytos.

210 straipsnis

Pripažintų tarpšakinių organizacijų susitarimai ir suderinti veiksmai

1. SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma pagal šio reglamento 157 straipsnį pripažintų tarpšakinių organizacijų susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kai jų tikslas – vykdyti 157 straipsnio 1 dalies c punkte ir, jei tai pieno ir

pieno produktų sektorių pripažintos tarpšakinės organizacijos – 157 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytą veiklą, o jeigu tai alyvuogių aliejaus, valgomųjų alyvuogių ir tabako sektorių pripažintos tarpšakinės organizacijos – vykdyti šio reglamento 162 straipsnyje nurodytą veiklą.

2. 1 dalis taikoma, kai:

a) apie nurodytus susitarimus, sprendimus ir suderintus veiksmus buvo pranešta Komisijai; ir

b) per du mėnesius nuo visos reikiamos informacijos gavimo Komisija nenustato, kad tie susitarimai, sprendimai ar suderinti veiksmai yra nesuderinami su Sąjungos taisyklėmis.

Jei Komisija nustato, kad susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai, nurodyti 1 dalyje, yra nesuderinami su Sąjungos taisyklėmis, ji išdėsto savo išvadą netaikydama 229 straipsnio 2 ar 3 dalyje nurodytos procedūros.

3. 1 dalyje nurodyti susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai negali būti įgyvendinami anksčiau, nei baigiasi 2 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytas dviejų mėnesių laikotarpis.

4. Visais atvejais susitarimai, sprendimai ir suderinti veiksmai bet kuriuo atveju pripažįstami nesuderinamais su Sąjungos taisyklėmis, jeigu:

a) dėl jų Sąjungoje gali būti kuriuo nors būdu pasidalyta rinka;

b) jie gali turėti įtakos tinkamam rinkos organizavimui;

c) jie gali sukelti konkurencijos iškreipimus, kurie nėra būtini, kad būtų pasiekti BŽŪP tikslai, kurių siekiama vykdant tarpšakinės organizacijos veiklą;

d) jie susiję su kainų ar kvotų nustatymu;

e) dėl jų gali atsirasti diskriminacija arba būti panaikinta konkurencija didelės atitinkamų produktų dalies atžvilgiu.

5. Jei praėjus 2 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytam dviejų mėnesių laikotarpiui Komisija nustato, kad neįvykdytos 1 dalies taikymo sąlygos, ji, netaikydama 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros, priima sprendimą, kuriuo paskelbiama, kad atitinkamam susitarimui, sprendimui ar suderintiems veiksams taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

Tas Komisijos sprendimas taikomas ne anksčiau, nei apie jį pranešama atitinkamai tarpšakinei organizacijai, nebent ta tarpšakinė organizacija yra pateikusi neteisingą informaciją ar piktnaudžiavusi 1 dalyje numatyta išimtimi.

6. Daugiamečio susitarimo atveju pranešimas pirmaisiais susitarimo metais galioja ir vėlesniems susitarimo taikymo metams. Tačiau tokiu atveju Komisija bet kuriuo metu savo iniciatyva arba kitos valstybės narės prašymu gali paskelbti apie nustatytą neatitikimą.

7. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos priemonės, būtinos šio straipsnio vienodam taikymui. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Valstybės pagalbos taisyklės

211 straipsnis

SESV 107–109 straipsnių taikymas

1. Žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais taikomi SESV 107–109 straipsniai.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, SESV 107–109 straipsniai netaikomi mokėjimams, kuriuos valstybės narės vykdo pagal bet kurias iš šių priemonių ar nuostatų ir jų laikydamosi:

- a) šiame reglamente numatytas priemonės, kurias iš dalies arba visiškai finansuoja Sąjunga;
- b) šio reglamento 213–218 straipsnius.

212 straipsnis

Su vyno sektoriaus paramos programomis susiję nacionaliniai mokėjimai

Nukrypdamos nuo 44 straipsnio 3 dalies, valstybės narės pagal Sąjungos valstybės pagalbos taisykles gali skirti nacionalines išmokas 45, 49 ir 50 straipsniuose nurodytoms priemonėms įgyvendinti.

Teikiant visuotinį viešąjį finansavimą, įskaitant finansavimą Sąjungos ir nacionalinėmis lėšomis, taikomas didžiausias pagalbos dydis, nustatytas atitinkamose Sąjungos taisyklėse dėl valstybės pagalbos.

213 straipsnis

Nacionalinės išmokos už šiaurės elnius Suomijoje ir Švedijoje

Jei Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytos procedūros, suteikia leidimą, Suomija ir Švedija gali skirti nacionalines išmokas už šiaurės elnių auginimą ir prekybą jais ir šiaurės elnių produktų (kurių KN kodai yra ex 0208 ir ex 0210) gamybą ir prekybą jais, jei dėl tokių išmokų nepadidėja tradicinis šiaurės elnių auginimas arba šiaurės elnių produktų gamyba.

214 straipsnis

Suomijos cukraus sektoriui skiriamos nacionalinės išmokos

Suomija cukrinių runkelių augintojams gali skirti nacionalines išmokas, kurių suma neviršija 350 EUR už hektarą per prekybos metus.

215 straipsnis

Bitininkystės sektoriui skiriamos nacionalinės išmokos

Siekdamos apsaugoti nepalankiomis struktūrinėmis ar gamtinėmis sąlygomis veikiančius bitynus arba tuos bitynus, kuriems taikomos ekonominio vystymosi programos, valstybės narės gali skirti nacionalines išmokas, išskyrus gamybai arba prekybai skirtas nacionalines išmokas.

216 straipsnis

Nacionalinės išmokos už vyno distiliavimą krizės atvejais

1. Valstybės narės gali skirti nacionalines išmokas vyno gamintojams už savanorišką ar privalomą vyno distiliavimą pagrįstais krizės atvejais.

Tos išmokos turi būti proporcingos ir padėti panaikinti krizę.

Visa išmokų suma, kurią valstybė narė konkrečiais metais gali skirti tokioms išmokoms, neviršija 15 proc. bendros valstybei narei tiems metams skirtų lėšų sumos, nustatytos VI priede.

2. Valstybės narės, pageidaujancios pasinaudoti 1 dalyje nurodyta galimybe skirti nacionalines išmokas, Komisijai pateikia tinkamai pagrįstą pranešimą. Komisija, netaikydama 229 straipsnio 2 ar 3 dalyje nurodytos procedūros, priima sprendimą dėl priemonės patvirtinimo ir išmokų skyrimo.

3. Siekiant išvengti bet kokio konkurencijos iškraipymo, alkoholis, gautas atliekant 1 dalyje nurodytą distiliavimą, naudojamas tik pramonės ar energetikos reikmėms.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatyti šiam straipsniui taikyti būtinas priemonės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

217 straipsnis

Už produktų paskirstymą vaikams skiriamos nacionalinės išmokos

Be 23 ir 26 straipsniuose numatytos Sąjungos teikiamos pagalbos, valstybės narės gali skirti nacionalines išmokas vaikams mokymo įstaigose aprūpinti produktais arba 23 straipsnio 1 dalyje nurodytoms susijusioms išlaidoms padengti.

Valstybės narės tas išmokas gali finansuoti taikydamos atitinkamo sektoriaus mokestį arba kitais privačiojo sektoriaus įnašais.

Be 23 straipsnyje numatytos Sąjungos teikiamos pagalbos, valstybės narės gali skirti nacionalines išmokas, kuriomis finansuojamos pagalbinės priemonės, būtinos siekiant užtikrinti, kad vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų produktų tiekimo Sąjungos sistema būtų veiksminga, kaip nurodyta 23 straipsnio 2 dalyje.

218 straipsnis

Nacionalinės išmokos už riešutus

1. Valstybės narės gali skirti 120,75 EUR už hektarą per metus neviršijančias nacionalines išmokas ūkininkams, gaminantiems šiuos produktus:

- a) migdolus, kurių KN kodai yra 0802 11 ir 0802 12;
- b) lazdynų riešutus, kurių KN kodai yra 0802 21 ir 0802 22;
- c) graikinius riešutus, kurių KN kodai yra 0802 31 00 ir 0802 32 00;
- d) pistacijas, kurių KN kodai yra 0802 51 00 ir 0802 52 00;
- e) saldžiavaisių pupmedžių vaisius, kurių KN kodas yra 1212 92 00.

2. 1 dalyje nurodytos nacionalinės išmokos gali būti mokamos tik už plotą, kuris ne didesnis kaip:

Valstybė narė	Didžiausias plotas (ha)
Belgija	100
Bulgarija	11 984
Vokietija	1 500
Graikija	41 100
Ispanija	568 200
Prancūzija	17 300
Italija	130 100
Kipras	5 100
Liuksemburgas	100
Vengrija	2 900
Nyderlandai	100
Lenkija	4 200

Valstybė narė	Didžiausias plotas (ha)
Portugalija	41 300
Rumunija	1 645
Slovėnija	300
Slovakija	3 100
Jungtinė Karalystė	100

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad 1 dalyje nurodytos nacionalinės išmokos skiriamos tik tuo atveju, jei ūkininkai priklauso pagal 152 straipsnį pripažintai gamintojų organizacijai.

V DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Išskirtinės priemonės

1 Skirsnis

Rinkos sutrikdymas

219 straipsnis

Kovos su rinkos sutrikdymu priemonės

1. Siekiant efektyviai ir veiksmingai reaguoti į rinkos sutrikdymo pavojų, kurį sukėlė didelis kainų kilimas arba kritimas vidaus ar išorės rinkose arba kiti įvykiai ir aplinkybės, smarkiai sutrikdantys ar galintys sutrikdyti rinką, jeigu tikėtina, kad tokia padėtis tęsis toliau arba jos pasekmės sunkės, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai deleguotaisiais aktais patvirtinti priemonės, būtinas tokiai padėčiai rinkoje ištaisyti, laikantis pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose nustatytų prievolių, jeigu visos kitos pagal šį reglamentą galimos priemonės pasirodo esančios nepakankamos.

Tais atvejais, kai kyla rinkos sutrikdymo pavojus, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje, ir jei yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pagal šios dalies pirmą pastraipą priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 228 straipsnyje numatyta tvarka.

Tos priežastys, dėl kurių privaloma skubėti, gali būti susijusios su būtinybe imtis neatidėliotinių veiksnių siekiant išspręsti rinkos sutrikdymo problemą arba užkirsti kelią rinkos sutrikdymui, kai rinkos sutrikdymo pavojus kyla taip greitai ar netikėtai, kad būtina imtis neatidėliotinių veiksnių siekiant efektyviai ir veiksmingai ištaisyti padėtį, arba kai veiksmais būtų neleista, kad toks rinkos sutrikdymo pavojus atsirastų, kad jis tęstųsi arba jis virstų gilesniu ar ilgiau trunkančiu sutrikdymu, arba kai atidėjus neatidėliotinus veiksmus kiltų rinkos sutrikdymo atsiradimo ar padidėjimo pavojus arba padidėtų priemonių, kurios vėliau būtų būtinos pavojui pašalinti arba sutrikdymo problemai išspręsti, apimtis, arba toks atidėjimas pakenktų gamybai ar rinkos sąlygoms.

Tokiomis priemonėmis tiek, kiek būtina, ir tokiam laikui, kuris būtinas, kad būtų išspręsta rinkos sutrikdymo problema arba pašalintas jos pavojus, galima išplėsti arba pakeisti kitų šiame reglamente numatytų priemonių taikymo sritį, trukmę ar kitus aspektus, numatyti eksporto grąžinamąsias išmokas arba visiškai ar iš dalies sustabdyti importo muitų taikymą, įskaitant, jei reikia, tam tikriems kiekiams ar laikotarpiams.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės netaikomos I priedo XXIV dalies 2 skirsnyje išvardytiems produktams.

Tačiau Komisija įgyvendinimo aktais, priimamais taikant 228 straipsnyje numatytą skubos procedūrą, gali nuspręsti, kad 1 dalyje nurodytos priemonės taikomos vienam ar keliems iš I priedo XXIV dalies 2 skirsnyje išvardytų produktų.

3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms priemonėms būtinos taikyti procedūrinės taisyklės ir techniniai kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 Skirsnis

Su gyvūnų ligomis ir vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai susijusios rinkos rėmimo priemonės

220 straipsnis

Su gyvūnų ligomis ir vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai susijusios priemonės

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus dėl išskirtinių nukentėjusios rinkos rėmimo priemonių, kad būtų atsižvelgta į:

- Sąjungos vidaus prekybos ir prekybos su trečiosiomis šalimis apribojimus, kurie gali atsirasti dėl kovos su gyvūnų ligų plitimu priemonių taikymo, ir
- didelius rinkos sutrikimus, tiesiogiai susijusius su vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai ir ligų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. 1 dalyje numatytos priemonės taikomos bet kuriame iš šių sektorių:

- galvijienos;
- pieno ir pieno produktų;

- kiaulienos;
- avienos ir ožkienos;
- kiaušinių;
- paukštienos.

1 dalies pirmos pastraipos b punkte numatytos priemonės, susijusios su vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės ar augalų sveikatai, taip pat taikomos visiems kitiems žemės ūkio produktams, išskyrus išvardytuosius I priedo XXIV dalies 2 skirsnyje.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 228 straipsnyje nurodytą skubos procedūrą, išplečiančiais šios dalies pirmose dvejose pastraipose nurodytų produktų sąrašą.

3. 1 dalyje numatytų priemonių imamasi atitinkamos valstybės narės prašymu.

4. 1 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytų priemonių galima imtis tik tuo atveju, jei atitinkama valstybė narė ėmėsi sveikatos apsaugos ir veterinarijos priemonių, kad greitai likviduotų ligą, ir tik tiek, kiek tikrai būtina ir tokiam laikui, kuris tikrai būtinas atitinkamai rinkai remti.

5. Sąjunga teikia dalinį finansavimą, kuris atitinka 50 % valstybių narių išlaidų 1 dalyje numatytoms priemonėms įgyvendinti.

Tačiau tais atvejais, kai kovojama su snukio ir nagų liga, galvijienos, pieno ir pieno produktų, kiaulienos, avienos ir ožkienos sektoriuose Sąjunga teikia dalinį finansavimą, kuris atitinka 60 % tokių išlaidų.

6. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai gamintojai prisideda prie valstybių narių patirtų išlaidų, nebūtų iškraipoma konkurencija tarp skirtingų valstybių narių gamintojų.

3 Skirsnis

Konkrečios problemos

221 straipsnis

Konkrečioms problemoms spręsti skirtos priemonės

1. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, dėl konkrečioms problemoms spręsti būtinų pagrįstų skubos priemonių. Tomis priemonėmis galima nukrypti nuo šio reglamento nuostatų tik tiek, kiek tikrai būtina, ir tokiam laikui, kuris tikrai būtinas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Siekdama išspręsti konkrečias problemas, atsižvelgdama į tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių privaloma skubėti, susijusias su atvejais, dėl kurių gali greitai pablogėti gamybos ir rinkos sąlygos, o atidėjus priemonių patvirtinimą tokią padėtį būtų sunku ištaisyti, Komisija, laikydamosi 229 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros, priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus.

3. Priemonės pagal 1 ir 2 dalį Komisija tvirtina tik tuo atveju, jei neįmanoma patvirtinti būtinų skubių priemonių pagal 219 arba 220 straipsnį.

4. Pagal 1 arba 2 dalį patvirtintos priemonės galioja ne ilgesnį kaip dvylikos mėnesių laikotarpį. Jei, pasibaigus šiam laikotarpiui, vis dar susiduriama su konkrečiomis problemomis, dėl kurių buvo priimtose tos priemonės, Komisija, siekdama nuolatinio sprendimo, gali priimti deleguotuosius aktus pagal 227 straipsnį dėl šio klausimo arba pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

5. Apie kiekvieną pagal 1 arba 2 dalį priimtą priemonę Komisija per dvi darbo dienas nuo jos priėmimo praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

4 Skirsnis

Susitarimai ir sprendimai didelių rinkų pusiausvyros sutrikimų laikotarpiais

222 straipsnis

SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymas

1. Didelio rinkos pusiausvyros sutrikimo laikotarpiais Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis nebūtų taikoma bet kurių iš reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų sektorių pripažintų gamintojų organizacijų, jų asociacijų ir pripažintų tarpšakinių organizacijų susitarimams ir sprendimams, su sąlyga, kad tokiais susitarimais ir sprendimais nekenkiama tinkamam vidaus rinkos veikimui, kad jais siekiama tik stabilizuoti atitinkamą sektorių ir kad jie patenka į vieną ar kelias iš šių kategorijų:

- a) jų produktų pašalinimas iš rinkos arba nemokamas paskirtymas;
- b) transformavimas ir perdirbimas;
- c) privačių ūkio subjektų vykdomas sandėliavimas;
- d) bendros pardavimo skatinimo priemonės;
- e) susitarimai dėl kokybės reikalavimų;

f) bendras išteklių, kurių reikia kovojant su gyvūnų ir augalų kenkėjų ir ligų plitimu Sąjungoje, arba išteklių, kurių reikia siekiant pašalinti gaivalinių nelaimių padarinius Sąjungoje, pirkimas,

g) laikinas gamybos planavimas atsižvelgiant į specifinį gamybos ciklo pobūdį.

Komisija įgyvendinimo aktuose apibrėžia šios nukrypti leidžiančios nuostatos apimtį turinio prasme ir geografinę taikymo sritį ir, laikantis 3 dalies, šios nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo laikotarpį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. 1 dalis taikoma tik tuo atveju, jei Komisija yra patvirtinusi vieną iš šiame skyriuje nurodytų priemonių, jei produktai buvo supirkti taikant valstybinę intervenciją arba jeigu buvo suteikta II dalies I antraštinės dalies I skyriuje nurodyta pagalba privačiam sandėliavimui.

3. 1 dalyje nurodyti susitarimai ir sprendimai galioja ne ilgiau kaip šešis mėnesius.

Tačiau Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais leidžiama tokių susitarimų ir sprendimų galiojimą pratęsti ne ilgesniu kaip šešių mėnesių laikotarpiu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Pranešimai ir ataskaitos

223 straipsnis

Pranešimams taikomi reikalavimai

1. Siekiant taikyti šį reglamentą, stebėti, analizuoti ir valdyti žemės ūkio produktų rinką, užtikrinti rinkos skaidrumą, tinkamą BŽŪP priemonių veikimą, tikrinti, kontroliuoti, stebėti, vertinti BŽŪP priemones ir atlikti jų auditą bei laikytis reikalavimų, nustatytų pagal SESV sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose, įskaitant tuose susitarimuose numatytus pranešimams taikomus reikalavimus, Komisija, laikydamosi 2 dalyje nurodytos tvarkos, gali patvirtinti būtinas priemones dėl įmonių, valstybių narių ir trečiųjų šalių teikiamų pranešimų. Tai darydama ji atsižvelgia į duomenų poreikius ir galimų duomenų šaltinių sinergiją.

Gauta informacija gali būti perduota tarptautinėms organizacijoms ir trečiųjų šalių kompetentingoms valdžios institucijoms arba joms gali būti suteiktos galimybės su ta informacija susipažinti, taip pat informacija gali būti viešai skelbiama su sąlyga, kad bus užtikrinta asmens duomenų apsauga ir teisėtas įmonių interesas apsaugoti savo verslo paslaptis, įskaitant informaciją apie kainas.

2. Siekiant užtikrinti informacijos sistemų vientisumą ir perduodamų dokumentų bei susijusių duomenų autentiškumą ir aiškumą, Komisijai pagal 227 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma:

- a) praneštinios informacijos pobūdis ir rūšis;
- b) duomenų, kurie turi būti apdorojami, kategorijos, ilgiausias saugojimo laikotarpis ir apdorojimo tikslas, visų pirma tuo atveju, jei tokie duomenys skelbiami arba perduodami trečiosioms šalims;
- c) prieigos prie informacijos arba informacijos sistemų, kuriomis suteikiama galimybė naudotis, teisės;
- d) informacijos skelbimo sąlygos.

3. Komisija gali patvirtinti įgyvendinimo aktus, nustatančius šiam straipsniui taikyti būtinas nuostatas, įskaitant:

- a) pranešimo būdus;
- b) taisykles, susijusias su praneština informacija;
- c) praneštinios informacijos valdymo tvarką, taip pat su pranešimų turiniu, forma, pateikimo laiku, dažnumu ir galutiniais terminais susijusią tvarką;
- d) tvarką, pagal kurią turima informacija ir dokumentai perduodami valstybės narėms, tarptautinėms organizacijoms, trečiųjų šalių kompetentingoms valdžios institucijoms arba pagal kurią joms suteikiamos galimybės su ta informacija ir dokumentais susipažinti, arba pagal kurią informacija ir dokumentai viešai skelbiami, su sąlyga, kad bus užtikrinta asmens duomenų apsauga ir teisėtas įmonių interesas apsaugoti savo verslo paslaptis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 229 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

224 straipsnis

Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga

1. Valstybės narės ir Komisija renka asmens duomenis 223 straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais ir tvarko tuos duomenis tokiu būdu, kuris būtų suderinamas su šiais tikslais.
2. Tuo atveju, kai asmens duomenys tvarkomi stebėsenos ir vertinimo tikslais, kaip nurodyta 223 straipsnio 1 dalyje, jie padaromi anoniminiais ir tvarkomi tik suvestine forma.
3. Asmens duomenys tvarkomi laikantis Direktyvos 95/46/EB ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001. Visų pirma šie duomenys nesaugomi tokia forma, kurią naudojant duomenų subjektų tapatybę galima nustatyti ilgiau, nei to reikia tikslams,

dėl kurių šie duomenys buvo surinkti arba dėl kurių jie toliau tvarkomi, atsižvelgiant į taikytinoje nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus minimalius saugojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės informuoja duomenų subjektus apie tai, kad nacionalinės ir Sąjungos įstaigos gali tvarkyti jų duomenis pagal 1 dalį ir kad šiuo atžvilgiu jie turi teises, išdėstytas atitinkamai Direktyvoje 95/46/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001.

225 straipsnis

Komisijos pareiga teikti ataskaitas

Komisija teikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai:

- a) kas trejus metus ir pirmą kartą ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 21 d. – dėl priemonių, susijusių su bitininkystės sektoriumi, kaip išdėstyta 55, 56 ir 57 straipsniuose, įgyvendinimo, įskaitant naujausius pokyčius avilių identifikavimo sistemų srityje;
- b) ne vėliau kaip 2014 m. birželio 30 d. ir ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. – dėl pieno ir pieno produktų sektoriaus rinkos padėties raidos, ypatingą dėmesį skiriant 148–151 straipsnių, 152 straipsnio 3 dalies ir 157 straipsnio 3 dalies taikymui, ypač įvertinant poveikį pieno gamintojams ir pieno gamybai nepalankiuose ūkininkauti regionuose ir pieno gamybai nepalankiuose ūkininkauti regionuose, taip pat nurodant galimas paskatas ūkininkams sudaryti bendros gamybos susitarimus, taip pat visus kitus atitinkamus pasiūlymus;
- c) ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d. – dėl galimybės išplėsti mokyklų programų apimtį, įtraukiant į jas alyvuogių aliejų ir valgomąsias alyvuoges;
- d) ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d. – dėl konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio sektoriui visose valstybėse narėse, visų pirma dėl 209 ir 210, taip pat 169, 170 ir 171 straipsnių taikymo atitinkamuose sektoriuose.

III SKYRIUS

Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas

226 straipsnis

Rezervo naudojimas

Lėšos, perduotos iš žemės ūkio sektoriaus krizių rezervo pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 25 straipsnyje ir Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl bendradarbiavimo biudžetinės drausmės klausimais ir patikimo finansų valdymo 22 punkte nustatytas sąlygas ir procedūrą, skiriamos priemonėms, kurioms šis reglamentas taikomas ir kurios įgyvendinamos įprastos rinkos padėties raidos neatitinkančiomis aplinkybėmis, už vienus ar kelerius metus, kuriais reikia papildomos paramos.

Visų pirma lešos perduodamos už patirtas išlaidas pagal:

- a) šio reglamento 8–21 straipsnius,
- b) 196–204 straipsnius ir
- c) 219, 220 ir 221 straipsnius.

VI DALIS

DELEGUOTIEJI ĮGALIOJIMAI, ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS, PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Deleguotieji įgaliojimai ir įgyvendinimo nuostatos

227 straipsnis

Naudojimasis įgaliojimais

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. Šiame reglamente nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2013 m. gruodžio 20 d.. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti šiame reglamente nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal šį reglamentą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

228 straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiami 2 dalyje nurodyti prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.

2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 227 straipsnio 5 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi pranešimą apie Europos Parlamento arba Tarybos sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

229 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, vadinamas Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komitetu. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

85 straipsnio 5 dalyje, 91 straipsnio c ir d punktuose, 97 straipsnio 4 dalyje, 99 straipsnyje, 106 straipsnyje ir 107 straipsnio 3 dalyje nurodytų aktų atveju, jei komitetas nepateikia nuomonės, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

II SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

230 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007 panaikinamas.

Tačiau tebetaikomos šios Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 nuostatos:

a) pieno gamybos apribojimų sistemos atžvilgiu – II dalies I antraštinės dalies III skyriaus III skirsnis, 55 straipsnis, 85 straipsnis ir IX bei X priedai – iki 2015 m. kovo 31 d.;

b) vyno sektoriuje:

i) 85a–85e straipsniai – kiek tai susiję su 85a straipsnio 2 dalyje nurodytais plotais, kuriuose dar nebuvo išnaikinti vynuogynai, ir kiek tai susiję su 85b straipsnio 1 dalyje nurodytais plotais, kurie nebuvo sureguliuoti – tol, kol tokiuose plotuose bus išnaikinti vynuogynai arba jie bus sureguliuoti ir 188a straipsnio 1-2 punktai;

ii) pereinamojo laikotarpio sodinimo teisių tvarka, nustatyta II dalies I antraštinės dalies III skyriaus IVa skirsnio II poskirsnyje – iki 2015 m. gruodžio 31 d.;

- iii) 118m straipsnio 5 dalis – tol, kol bus išparduotos vynu pavadinimu „Mlado vino portugizac“ atsargos, turimos 2013 m. liepos 1 d.;
- iv) 118s straipsnio 5 dalis iki 2017 m. birželio 30 d.;
- c) 113a straipsnio 4 dalis, 114 straipsnis, 115 straipsnis, 116 straipsnis, 117 straipsnio 1–4 dalyje ir 121 straipsnio e punkto iv papunktis, taip pat XIV priedo B dalies I skirsnio 2 ir 3 punktai ir III skirsnio 1 punktas bei C dalis ir XV priedo II dalies 1, 3, 5 bei 6 punktai ir IV dalies 2 punktas, tų straipsnių taikymo tikslu – iki atitinkamų prekybos taisyklių, kurios turi būti nustatytos vadovaujantis šio reglamento 75 straipsnio 2 dalyje, 75 straipsnio 4 dalyje, 78 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 79 straipsnio 1 dalyje, 80 straipsnio 4 dalyje, 83 straipsnio 4 dalyje, 86 straipsnyje, 87 straipsnio 2 dalyje, 88 straipsnio 3 dalyje ir 89 straipsnyje numatytais deleguotaisiais aktais, taikymo datos;
- d) 133a straipsnio 1 dalis ir 140a straipsnis – iki 2014 m. rugsėjo 30 d.;
- e) 182 straipsnio 3 dalies pirma ir antra pastraipos – iki 2013–2014 cukraus prekybos metų pabaigos 2014 m. rugsėjo 30 d.;
- f) 182 straipsnio 4 dalis – iki 2017 m. gruodžio 31 d.;
- g) 182 straipsnio 7 dalis – iki 2014 m. kovo 31 d.
- h) XV priedo III dalies 3 punkto b papunktis – iki 2015 m. gruodžio 31 d.;
- i) XX priedas – iki teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo pakeičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1216/2009 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 614/2009 ⁽¹⁾, įsigaliojimo datos.
2. Nuorodos į Reglamentą (EB) Nr. 1234/2007 laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir Reglamentą (ES) Nr. 1306/2013 ir skaitomos pagal šio reglamento XIV priede pateiktą atitikties lentelę.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. JUKNA

3. Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1601/96 ir (EB) Nr. 1037/2001 panaikinami.

231 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio taisyklės

1. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo Reglamente (EB) Nr. 1234/2007 numatytų priemonių prie šiame reglamente nustatytų priemonių, pagal 227 straipsnį Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl priemonių, būtinų apsaugoti ūmonių įgytas teises ir teisėtus lūkesčius.
2. Įsigaliojus šiam reglamentui, visoms daugiametėms paramos programoms, priimtoms iki 2014 m. sausio 1 d., kol baigsis jų galiojimas, toliau taikomos Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 nuostatos.

232 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje dieną*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau

- a) 181 straipsnis taikomas nuo 2014 m. spalio 1 d.;
- b) VII priedo VII dalies II skirsnio 3 punktas taikomas nuo 2016 m. sausio 1 d.
2. 148–151 straipsniai, 152 straipsnio 3 dalis, 156 straipsnio 2 dalis, 157 straipsnio 3 dalis, 161 straipsnis, 163 straipsnis, 173 straipsnio 2 dalis ir 174 straipsnio 2 dalis taikomi iki 2020 m. birželio 30 d.
3. 127–144 straipsniai ir 192 bei 193 straipsniai taikomi iki 2016–2017 cukraus prekybos metų pabaigos 2017 m. rugsėjo 30 d.

⁽¹⁾ 2009 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 614/2009 dėl bendros prekybos ovalbuminu ir laktalbuminu sistemos (OL L 181, 2009 7 14, p. 8).

I PRIEDAS

1 STRAIPSNIO 2 DALYJE NURODYTŲ PRODUKTŲ SĄRAŠAS

I DALIS

Javai

Javų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0709 99 60	Cukriniai kukurūzai, švieži arba atšaldyti
0712 90 19	Džiovinti cukriniai kukurūzai, sveiki, supjaustyti gabalais, griežinėliais, susmulkinti arba sumalti į miltelius, bet toliau neapdoroti, išskyrus sėjai skirtus hibridus
1001 91 20	Paprastųjų kviečių ir meslino (kviečių bei rugių mišinio) sėkla
ex 1001 99 00	Spelta, paprastieji kviečiai ir meslinas (kviečių bei rugių mišinys), išskyrus skirtus sėjai
1002	Rugiai
1003	Miežiai
1004	Avižos
1005 10 90	Kukurūzų sėkla, išskyrus hibridus
1005 90 00	Kukurūzai, išskyrus skirtus sėjai
1007 10 90, 1007 90 00	Grūdinis sorgas, išskyrus sėjai skirtus hibridus
1008	Grikliai, soros ir kanarėlių lesalas (strypainio sėklos); kiti javai
b) 1001 11 00, 1001 19 00	Kietieji kviečiai
c) 1101 00	Kvietiniai arba meslininiai (kviečių ir rugių mišinio) miltai
1102 90 70	Ruginiai miltai
1103 11	Kviečių kruopos ir rupiniai
1107	Salyklas, skrudintas arba neskrudintas
d) 0714	Maniokai, marantos, salepai, topinambai, batatai ir panašūs šakniavaisiai ir gumbavaisiai, turintys daug krakmolo arba inulino, švieži, atšaldyti, užšaldyti arba džiovinti, supjaustyti griežinėliais arba nesupjaustyti, granuliuoti arba negranuliuoti; sago palmės šerdys
ex 1102	Kitų javų, išskyrus kviečius ir mesliną (kviečių ir rugių mišinį), miltai:
1102 20	–Kukurūziniai miltai
1102 90	–Kiti:
1102 90 10	--Miežiniai miltai
1102 90 30	--Avižiniai miltai
1102 90 90	--Kiti
ex 1103	Javų kruopos, rupiniai ir granulės, išskyrus kviečių kruopas ir rupinius (1103 11 subpozicija), ryžių kruopas ir rupinius (1103 19 50 subpozicija) ir ryžių granules (1103 20 50 subpozicija)
ex 1104	Javų grūdai, apdirbti kitais būdais (pavyzdžiui, lukštenti, traiškyti, perdirbti į dribsnius, gludinti, skaldyti arba smulkinti), išskyrus ryžius, klasifikuojamus 1006 pozicijoje, ir perdirbtus į dribsnius ryžius, klasifikuojamus 1104 19 91 subpozicijoje; javų gemalai, sveiki, traiškyti, perdirbti į dribsnius arba malti
1106 20	Sago palmių šerdžių arba šakniavaisių ar gumbavaisių, klasifikuojamų 0714 pozicijoje, miltai, rupiniai ir milteliai

KN kodas	Aprašymas
ex 1108	Kraskmolai; inulinas:
	– Kraskmolai:
1108 11 00	-- Kviečių kraskmolai
1108 12 00	-- Kukurūzų kraskmolai
1108 13 00	-- Bulvių kraskmolai
1108 14 00	-- Maniokų kraskmolai
ex 1108 19	-- Kiti kraskmolai:
1108 19 90	--- Kiti
1109 00 00	Kviečių glitimas, džiovintas arba nedžiovintas
1702	Kiti cukrūs, įskaitant chemiškai gryną laktozę, maltozę, gliukozę ir fruktozę, kurių būvis kietas; cukrų sirupai, į kuriuos nepridėta aromatinių arba dažųjų medžiagų; dirbtinis medus, sumaišytas arba nesumaišytas su natūraliu medumi; karamelė (degintas cukrus):
ex 1702 30	– Gliukozė ir gliukozės sirupas, kurių sudėtyje nėra fruktozės arba fruktozė sudaro mažiau kaip 20 % sausosios medžiagos masės:
	-- Kiti:
ex 1702 30 50	--- Turintys baltų kristalinių miltelių, aglomeruotų arba neaglomeruotų, pavidalą, kurių sudėtyje esanti gliukozė sudaro mažiau kaip 99 % sausosios medžiagos masės
ex 1702 30 90	--- Kiti, kurių sudėtyje esanti gliukozė sudaro mažiau kaip 99 % sausosios medžiagos masės
ex 1702 40	– Gliukozė ir gliukozės sirupas, kurių sudėtyje esanti fruktozė sudaro ne mažiau kaip 20 %, bet mažiau kaip 50 % sausosios medžiagos masės, išskyrus invertuotąjį cukrų:
1702 40 90	-- Kiti
ex 1702 90	– Kiti, įskaitant invertuotąjį cukrų, bei kiti cukraus ir cukraus sirupo mišiniai, kurių sudėtyje esanti fruktozė sudaro 50 % sausosios medžiagos masės:
1702 90 50	-- Maltodekstrinas ir maltodekstrino sirupas
	-- Karamelė (degintas cukrus):
	--- Kita:
1702 90 75	---- Turinti aglomeruotų arba neaglomeruotų miltelių pavidalą
1702 90 79	---- Kita
2106	Maisto produktai, nenurodyti kitoje vietoje:
ex 2106 90	– Kiti
	-- Aromatizuoti arba dažyti cukraus sirupai:
	--- Kiti
2106 90 55	---- Gliukozės sirupas ir maltodekstrino sirupas
ex 2302	Sėlenos, išsijos ir kitos sijojimo, malimo arba kito javų apdorojimo liekanos, granuliuotos arba negranuliuotos
ex 2303	Kraskmolo gamybos liekanos ir panašios liekanos, cukrinių runkelių becukrė masė, cukranendrių išspaudos ir kitos cukraus gamybos atliekos, žlaugtai arba kitos alaus gamybos arba alkoholio distiliavimo atliekos, granuliuotos arba negranuliuotos:
2303 10	– Kraskmolo gamybos liekanos ir panašios liekanos
2303 30 00	– Žlaugtai arba kitos alaus gamybos arba alkoholio distiliavimo atliekos
ex 2306	Išspaudos ir kitos kietos augalinių riebalų arba augalinio aliejaus ekstrakcijos liekanos, išskyrus klasifikuojamas 2304 arba 2305 pozicijose, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos:
	– Kitos
2306 90 05	-- Kukurūzų gemalų

KN kodas	Aprašymas
ex 2308 00	Augalinės medžiagos ir augalinės atliekos, augalinės liekanos ir šalutiniai produktai, granuluoti arba negranuluoti, naudojami gyvūnų pašarams, nenurodyti kitoje vietoje:
2308 00 40	– Gilės ir kaštonai; obuolių arba kitų vaisių išspaudos, išskyrus vynuogių išspaudas
2309	Produktai, naudojami gyvūnų pašarams:
ex 2309 10	– Šunų arba kačių ėdalas, supakuotas į mažmeninei prekybai skirtas pakuotes:
2309 10 11	– Kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų
2309 10 13	
2309 10 31	
2309 10 33	
2309 10 51	
2309 10 53	
ex 2309 90	– Kiti:
2309 90 20	– Produktai, nurodyti Kombinuotosios nomenklatūros 23 skirsnio 5 papildomoje pastaboje
	– Kiti, įskaitant premiksus:
2309 90 31	– Kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų:
2309 90 33	
2309 90 41	
2309 90 43	
2309 90 51	
2309 90 53	

(¹) Šioje subpozicijoje „pieno produktai“ – tai 0401–0406 pozicijose ir 1702 11 00, 1702 19 00 bei 2106 90 51 subpozicijose klasifikuojami produktai.

II DALIS

Ryžiai

Ryžių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 1006 10 21 – 1006 10 98	Ryžiai su luobelėmis (žaliaviniai (<i>paddy</i>) arba neapdoroti), išskyrus skirtus sėjai
1006 20	Lukštenti (rudieji) ryžiai
1006 30	Iš dalies arba visiškai nulukštenti ryžiai, poliruoti arba nepoliruoti, glazūruoti arba neglazūruoti
b) 1006 40 00	Smulkinti ryžiai
c) 1102 90 50	Ryžiniai miltai
1103 19 50	Ryžių kruopos ir rupiniai
1103 20 50	Ryžių granulės
1104 19 91	Perdirbti į dribsnius ryžių grūdai
ex 1104 19 99	Traiškyti ryžių grūdai
1108 19 10	Ryžių krakmolos

III DALIS

Cukrus

Cukraus sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 1212 91	Cukriniai runkeliai
1212 93 00	Cukranendrės
b) 1701	Cukranendrių arba cukrinių runkelių cukrus ir chemiškai gryna sacharozė, kurių būvis kietas
c) 1702 20	Klevų cukrus ir klevų sirupas
1702 60 95 ir	Kiti cukrūs, kurių būvis kietas, ir cukrų sirupai, į kuriuos nepridėta aromatinių arba dažųjų medžiagų, išskyrus laktozę, gliukozę, maltodekstriną ir izogliukozę
1702 90 95	
1702 90 71	Karamelė (degintas cukrus), kurios sudėtyje esanti sacharozė sudaro ne mažiau kaip 50 % sausosios medžiagos masės
2106 90 59	Aromatizuoti arba dažyti cukraus sirupai, išskyrus izogliukozės, laktozės, gliukozės ir malto-dekstrino sirupus
d) 1702 30 10	Izogliukozė
1702 40 10	
1702 60 10	
1702 90 30	
e) 1702 60 80	Inulino sirupas
1702 90 80	
f) 1703	Melasa, gauta ekstrahuojant arba rafinuoiant cukrų
g) 2106 90 30	Aromatizuoti arba dažyti izogliukozės sirupai
h) 2303 20	Cukrinių runkelių becukrė masė, cukranendrių išspaudos ir kitos cukraus gamybos atliekos

IV DALIS

Sausieji pašarai

Sausųjų pašarų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) ex 1214 10 00	– Dirbtinoje šilumoje džiovintos liucernos rupiniai ir granulės – Kitu būdu džiovinti ir susmulkinti liucernos rupiniai ir granulės
ex 1214 90 90	– Liucernos, bandvikiai, dobilai, lubinai, vikiai ir panašūs pašariniai produktai, džiovinti dirbtinoje šilumoje, išskyrus šieną, pašarinius kopūstus ir šieno turinčius produktus – Kitu būdu džiovinti ir susmulkinti liucernos, bandvikiai, dobilai, lubinai, vikiai, barkūnai, sėjamieji pelėžirniai ir paprastieji garždeniai
b) ex 2309 90 96	– Iš liucernos sulčių ir žolės sulčių gauti baltymų koncentratai – Dehidratuoti produktai, gauti tik iš kietųjų atliekų ir sulčių, likusių gaminant pirmiau nurodytus koncentratų

V DALIS

Sėklos

Sėklų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
0712 90 11	Cukrinių kukurūzų hibridai: – skirti sėjai
0713 10 10	Žirniai (<i>Pisum sativum</i>): – skirti sėjai
ex 0713 20 00	Nutai: – skirti sėjai
ex 0713 31 00	<i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper arba <i>Vigna radiata</i> (L.) Wilczek veislių pupelės: – skirtos sėjai
ex 0713 32 00	Pupuolės (adzuki) (<i>Phaseolus</i> arba <i>Vigna angularis</i>): – skirtos sėjai
0713 33 10	Daržinės pupelės, įskaitant mažąsias baltąsias pupeles (<i>Phaseolus vulgaris</i>): – skirtos sėjai
ex 0713 34 00	Dirvinės pupuolės (<i>Vigna subterranea</i> arba <i>Voandzeia subterranea</i>): – skirtos sėjai
ex 0713 35 00	– skirtos sėjai
ex 0713 39 00	Kininės pupuolės (<i>Vigna unguiculata</i>): – skirtos sėjai
	Kitos: – skirtos sėjai
ex 0713 40 00	Lęšiai: – skirti sėjai
ex 0713 50 00	Stambiasėklės pupos (<i>Vicia faba</i> var. <i>major</i>) ir smulkiasėklės pupos (<i>Vicia faba</i> var. <i>equina</i> , <i>Vicia faba</i> var. <i>minor</i>): – skirtos sėjai
ex 0713 60 00	– skirtos sėjai
	Kajanai (<i>Cajanus cajan</i>): – skirti sėjai
ex 0713 90 00	Kitos džiovintos ankštinės daržovės: – skirtos sėjai
1001 91 10	Kviečiai spelta: – sėkla
1001 91 90	Kita – sėkla
ex 1005 10	Hibridinių kukurūzų sėkla
1006 10 10	Ryžiai su luobelėmis (žaliaviniai (<i>padđy</i>) arba neapdoroti): – skirti sėjai
1007 10 10	Grūdinio sorgo hibridai: – sėkla

KN kodas	Aprašymas
1201 10 00	Sojos pupelės, smulkintos arba nesmulkintos: – sėkla
1202 30 00	Žemės riešutai, neskrudinti ir nevirti arba nekepti, gliaudyti arba negliaudyti, smulkinti arba nesmulkinti: – sėkla
1204 00 10	Linų sėmenys, smulkinti arba nesmulkinti: – skirti sėjai
1205 10 10 ir ex 1205 90 00	Rapsų arba rapsukų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos: – skirtos sėjai
1206 00 10	Saulėgrąžų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos: – skirtos sėjai
ex 1207	Kitos aliejinių kultūrų sėklos ir vaisiai, smulkinti arba nesmulkinti: – skirti sėjai
1209	Sėklos, vaisiai ir sporos skirti sėjai

VI DALIS

Apyniai

Apynių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
1210	Apynių spurgai, švieži arba džiovinti, susmulkinti arba nesusmulkinti, sumalti į miltelius arba nemalti, granuliuoti arba negranuliuoti; lupulinas
1302 13 00	Apynių syvai ir ekstraktai

VII DALIS

Alyvuogių aliejus ir valgomosios alyvuogės

Alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 1509	Alyvuogių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
1510 00	Kitas aliejus ir jo frakcijos, gauti tik iš alyvuogių, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti, įskaitant šio aliejaus arba jo frakcijų mišinius su aliejumi arba frakcijomis, klasifikuojamus 1509 pozicijoje
b) 0709 92 10	Alyvuogės, šviežios arba atšaldytos, neskirtos aliejaus gamybai
0709 92 90	Kitos alyvuogės, šviežios arba atšaldytos
0710 80 10	Alyvuogės (nevirtos arba virtos garuose ar vandenyje), užšaldytos
0711 20	Konservuotos alyvuogės, netinkamos ilgai laikyti ir papildomai neapdorojus tiesiogiai vartoti maistui (pavyzdžiui, konservuotos dujiniu sieros dioksidu, sūrymu, sieros vandeniu arba kitais konservuojamais tirpalais)
ex 0712 90 90	Džiovintos alyvuogės, sveikos, supjaustytos gabalais, griežinėliais, susmulkintos arba sumaltos į miltelius, bet toliau neapdorotos
2001 90 65	Alyvuogės, paruoštos arba konservuotos su actu arba acto rūgštimi
ex 2004 90 30	Alyvuogės, paruoštos arba konservuotos be acto arba acto rūgšties, užšaldytos
2005 70 00	Alyvuogės, paruoštos arba konservuotos be acto arba acto rūgšties, neužšaldytos

KN kodas	Aprašymas
c) 1522 00 31 1522 00 39 2306 90 11 2306 90 19	Riebalų medžiagų arba gyvūninio ar augalinio vaško apdorojimo atliekos, kurių sudėtyje yra aliejaus, turinčio alyvuogių aliejaus charakteristikas Išspaudos ir kitos kietos alyvuogių aliejaus ekstrakcijos liekanos

VIII DALIS

Pluoštiniai linai ir kanapės

Pluoštinių linų ir kanapių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
5301	Linai, žaliaviniai arba apdoroti, bet nesuverpti; linų pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)
5302	Sėjamosios kanapės (<i>Cannabis sativa</i> L.), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)

IX DALIS

Vaisiai ir daržovės

Vaisių ir daržovių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
0702 00 00	Pomidorai, švieži arba atšaldyti
0703	Svogūnai, valgomieji svogūnėliai, valgomieji česnakai, daržiniai porai ir kitos svogūninės daržovės, šviežios arba atšaldytos
0704	Gūžiniai kopūstai, žiediniai kopūstai, ropiniai kopūstai, lapiniai kopūstai ir panašios valgomosios bastučio genties (<i>brassica</i>) daržovės, šviežios arba atšaldytos
0705	Salotos (<i>Lactuca sativa</i>) ir trūkažolės (<i>Cichorium</i> spp.), šviežios arba atšaldytos
0706	Morkos, ropės, burokėliai, puteliai, gumbiniai salierai, ridikai ir panašūs valgomieji šakniavaisiai, švieži arba atšaldyti
0707 00	Agurkai ir dygliuotieji agurkai (kornišonai), švieži arba atšaldyti
0708	Ankštinės daržovės, gliaudytos arba negliaudytos, šviežios arba atšaldytos
ex 0709	Kitos daržovės, šviežios arba atšaldytos, išskyrus daržoves, klasifikuojamas 0709 60 91, 0709 60 95, 0709 60 99, 0709 92 10, 0709 92 90 ir 0709 99 60 subpozicijose
ex 0802	Kiti riešutai, švieži arba džiovinti, su kevalais arba be kevalų, išgliaudyti arba neišgliaudyti, išskyrus arekų riešutus ir kolamedžių riešutus, klasifikuojamus 0802 70 00 ir 0802 80 00 subpozicijose
0803 10 10	Tikrieji bananai (<i>plantains</i>), švieži
0803 10 90	Tikrieji bananai (<i>plantains</i>), džiovinti
0804 20 10	Figos, šviežios
0804 30 00	Ananasai
0804 40 00	Avokadai
0804 50 00	Gvajavos, mangai ir mangostaninės garcinijos
0805	Citrusinių vaisiai, švieži arba džiovinti
0806 10 10	Šviežios valgomosios vynuogės
0807	Melionai (įskaitant arbūzus) ir tikrosios papajos, švieži
0808	Obuoliai, kriaušės ir svarainiai, švieži

KN kodas	Aprašymas
0809	Abrikosai, vyšnios, persikai (įskaitant nektarinus), slyvos ir dygiųjų slyvų vaisiai, švieži
0810	Kiti vaisiai, švieži
0813 50 31	Mišiniai, sudaryti tik iš riešutų, klasifikuojamų 0801 ir 0802 pozicijose
0813 50 39	
0910 20	Šafranas
ex 0910 99	Čiobreliai, švieži arba atšaldyti
ex 1211 90 86	Bazilikai, melisos, mėtos, <i>Origanum vulgare</i> (raudonėliai / laukiniai mairūnai), rozmarinai, šalavijai, švieži arba atšaldyti
1212 92 00	Saldžiavaisių pupmedžių vaisiai

X DALIS

Perdirbtų vaisių ir daržovių produktai

Perdirbtų vaisių ir daržovių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) ex 0710	Daržovės (nevirtos arba virtos garuose ar vandenyje), užšaldytos, išskyrus cukrinius kukurūzus, klasifikuojamus 0710 40 00 subpozicijoje, alyvuoges, klasifikuojamas 0710 80 10 subpozicijoje, ir <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisius, klasifikuojamus 0710 80 59 subpozicijoje
ex 0711	Konservuotos daržovės, netinkamos ilgai laikyti ir papildomai neapdorojus tiesiogiai vartoti maistui (pavyzdžiui, konservuotos dujiniu sieros dioksidu, sūrymu, sieros vandeniu arba kitais konservuojamais tirpalais), išskyrus alyvuoges, klasifikuojamas 0711 20 subpozicijoje, <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisius, klasifikuojamus 0711 90 10 subpozicijoje, ir cukrinius kukurūzus, klasifikuojamus 0711 90 30 subpozicijoje
ex 0712	Džiovintos daržovės, sveikos, supjaustytos stambiais gabalais, griežinėliais, susmulkintos arba sumaltos į miltelius, bet toliau neapdorotos, išskyrus dirbtinėje šilumoje džiovintas bulves, netinkamas vartoti maistui, klasifikuojamas ex 0712 90 05 subpozicijoje, cukrinius kukurūzus, klasifikuojamus 0712 90 11 ir 0712 90 19 subpozicijose, ir alyvuoges, klasifikuojamas ex 0712 90 90 subpozicijoje
0804 20 90	Džiovintos figos
0806 20	Razinos
ex 0811	Vaisiai ir riešutai, nevirti arba išvirti garuose ar vandenyje, užšaldyti, į kuriuos nepridėta cukraus ar kitų saldiklių, išskyrus užšaldytus bananus, klasifikuojamus ex 0811 90 95 subpozicijoje
ex 0812	Konservuoti vaisiai ir riešutai, netinkami ilgai laikyti ir papildomai neapdorojus tiesiogiai vartoti maistui (pavyzdžiui, konservuoti dujiniu sieros dioksidu, sūrymu, sieros vandeniu arba kitais konservuojamais tirpalais), išskyrus konservuotus bananus, netinkamus ilgai laikyti, klasifikuojamus ex 0812 90 98 subpozicijoje
ex 0813	Džiovinti vaisiai, išskyrus klasifikuojamus 0801–0806 pozicijose; riešutų arba šiame skirsnyje klasifikuojamų džiovintų vaisių mišiniai, išskyrus mišinius, sudarytus tik riešutų, klasifikuojamų 0801 ir 0802 subpozicijose, klasifikuojamus 0813 50 31 ir 0813 50 39 subpozicijose
0814 00 00	Citrusinių vaisių žievelės arba melionų (įskaitant arbūzus) luobos, šviežios, užšaldytos, džiovintos arba konservuotos sūrymu, sieros vandeniu arba kitais konservuojamais tirpalais, bet netinkamos ilgai laikyti
0904 21 10	Džiovintos saldžiosios paprikos (<i>Capsicum annum</i>), negrūstos ir nemaltos
b) ex 0811	Vaisiai ir daržovės, nevirti arba išvirti garuose ar vandenyje, užšaldyti, į kuriuos pridėta cukraus ar kitų saldiklių
ex 1302 20	Pektino medžiagos ir pektinai

KN kodas	Aprašymas
ex 2001	<p>Daržovės, vaisiai, riešutai ir kitos valgomosios augalų dalys, paruoštos arba konservuotos su actu arba acto rūgštimi, išskyrus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>Capsicum</i> genties vaisius (išskyrus saldžiąsias paprikas ir <i>Pimenta</i> genties vaisius), klasifikuojamus 2001 90 20 subpozicijoje — cukrinius kukurūzus (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>), klasifikuojamus 2001 90 30 subpozicijoje — dioskorėjas, batatus ir panašias valgomąsias augalų dalis, kuriuose krakmolos sudaro ne mažiau kaip 5 % masės, klasifikuojamus 2001 90 40 subpozicijoje — palmių šerdis, klasifikuojamas ex 2001 90 92 subpozicijoje — alyvuoges, klasifikuojamas 2001 90 65 subpozicijoje — vynmedžių lapus, apynių daigus ir panašias valgomąsias augalų dalis, klasifikuojamus ex 2001 90 97 subpozicijoje
2002	Pomidorai, paruošti arba konservuoti be acto arba acto rūgšties
2003	Grybai ir trumai, paruošti arba konservuoti be acto arba acto rūgšties
ex 2004	<p>Kitos daržovės, paruoštos arba konservuotos be acto arba acto rūgšties, užšaldytos, išskyrus produktus, klasifikuojamus 2006 pozicijoje, išskyrus cukrinius kukurūzus (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>), klasifikuojamus 2004 90 10 subpozicijoje, alyvuoges, klasifikuojamus ex 2004 90 30 subpozicijoje, ir bulves, paruoštas arba konservuotas, turinčias miltų, rupinių arba dribsnių pavidalą, klasifikuojamas 2004 10 91 subpozicijoje</p>
ex 2005	<p>Kitos daržovės, paruoštos arba konservuotos be acto arba acto rūgšties, neužšaldytos, išskyrus produktus, klasifikuojamus 2006 pozicijoje, išskyrus alyvuoges, klasifikuojamas 2005 70 00 subpozicijoje, cukrinius kukurūzus (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>), klasifikuojamus 2005 80 00 subpozicijoje, <i>Capsicum</i> genties vaisius (išskyrus saldžiąsias paprikas ir <i>Pimenta</i> genties vaisius), klasifikuojamus 2005 99 10 subpozicijoje, ir bulves, paruoštas arba konservuotas, turinčias miltų, rupinių arba dribsnių pavidalą, klasifikuojamas 2005 20 10 subpozicijoje</p>
ex 2006 00	<p>Daržovės, vaisiai, riešutai, vaisių žievelės ir kitos augalų dalys, konservuotos cukruje (nusausintos, apcukruotos (<i>glacé</i>) arba cukruotos), išskyrus cukruje konservuotus bananus, klasifikuojamus ex 2006 00 38 ir ex 2006 00 99 pozicijose</p>
ex 2007	<p>Džemai, vaisių drebučiai (želė), marmeladai, vaisių arba riešutų tyrės ir pastos, gauti virimo būdu, į kuriuos pridėta arba nepridėta cukraus ar kitų saldiklių, išskyrus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — homogenizuotus bananų produktus, klasifikuojamus ex 2007 10 subpozicijoje — bananų džemus, drebučius (želė), marmeladus, tyres arba pastas, klasifikuojamus ex 2007 99 39, ex 2007 99 50 ir ex 2007 99 97 subpozicijose
ex 2008	<p>Vaisiai, riešutai ir kitos valgomosios augalų dalys, paruošti arba konservuoti kitais būdais, kurių sudėtyje yra pridėtojo cukraus ar kitų saldiklių arba alkoholio arba kurių sudėtyje nėra pridėtojo cukraus ar kitų saldiklių arba alkoholio, nenurodyti kitoje vietoje, išskyrus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — žemės riešutų sviestą, klasifikuojamą 2008 11 10 subpozicijoje — palmių šerdis, klasifikuojamas 2008 91 00 subpozicijoje — kukurūzus, klasifikuojamus 2008 99 85 subpozicijoje — dioskorėjas, batatus ir panašias valgomąsias augalų dalis, kurių sudėtyje esančio krakmolo kiekis sudaro ne mažiau kaip 5 % masės, klasifikuojamus 2008 99 91 subpozicijoje — vynmedžių lapus, apynių daigus ir panašias valgomąsias augalų dalis, klasifikuojamus ex 2008 99 99 subpozicijoje — kitais būdais paruoštų arba konservuotų bananų mišinius, klasifikuojamus ex 2008 97 59, ex 2008 97 78, ex 2008 97 93 ir ex 2008 97 98 subpozicijose — kitais būdais paruoštus arba konservuotus bananus, klasifikuojamus ex 2008 99 49, ex 2008 99 67 ir ex 2008 99 99 subpozicijose
ex 2009	<p>Nefermentuotos vaisių sultys (išskyrus vynuogių sultis ir vynuogių misą, klasifikuojamas 2009 61 ir 2009 69 subpozicijose, ir bananų sultis, klasifikuojamas ex 2009 89 35, 2009 89 38, 2009 89 79, 2009 89 86, 2009 89 89 ir 2009 89 99 subpozicijose) ir daržovių sultys, į kurias nepridėta alkoholio, ir kurių sudėtyje yra pridėtojo cukraus ar kitų saldiklių arba kurių sudėtyje nėra pridėtojo cukraus ar kitų saldiklių</p>

XI DALIS

Bananai

Bananų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
0803 90 10	Švieži bananai, išskyrus tikruosius bananus (<i>plantains</i>)
0803 90 90	Džiovinti bananai, išskyrus tikruosius bananus (<i>plantains</i>)
ex 0812 90 98	Konservuoti bananai, netinkami ilgai laikyti
ex 0813 50 99	Mišiniai, kuriuose yra džiovintų bananų
1106 30 10	Bananų miltai, rupiniai ir milteliai
ex 2006 00 99	Cukruje konservuoti bananai
ex 2007 10 99	Homogenizuoti bananų produktai
ex 2007 99 39	Bananų džemai, drebučiai (želė), marmeladai, tyrės ir pastos
ex 2007 99 50	
ex 2007 99 97	
ex 2008 97 59	Mišiniai, kuriuose yra kitais būdais paruoštų arba konservuotų bananų, į kuriuos nepridėta alkoholio
ex 2008 97 78	
ex 2008 97 93	
ex 2008 97 96	
ex 2008 97 98	
ex 2008 99 49	Kitais būdais paruošti arba konservuoti bananai
ex 2008 99 67	
ex 2008 99 99	
ex 2009 89 35	Bananų sultys
ex 2009 89 38	
ex 2009 89 79	
ex 2009 89 86	
ex 2009 89 89	
ex 2009 89 99	

XII DALIS

Vynas

Vyno sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 2009 61	Vynuogių sultys (įskaitant vynuogių misą)
2009 69	
2204 30 92	Kita vynuogių misa, išskyrus esančią fermentacijos stadijoje arba kurios fermentacija sustabdyta kitu būdu, nepridedant alkoholio
2204 30 94	
2204 30 96	
2204 30 98	
b) ex 2204	Vynas iš šviežių vynuogių, įskaitant pastiprintus vynus; vynuogių misa, išskyrus klasifikuojamą 2009 pozicijoje, išskyrus kitą vynuogių misą, klasifikuojamą 2204 30 92, 2204 30 94, 2204 30 96 ir 2204 30 98 subpozicijose
c) 0806 10 90	Šviežios vynuogės, išskyrus valgomasias vynuoges
2209 00 11	Vyno actas
2209 00 19	

KN kodas	Aprašymas
d) 2206 00 10	<i>Piquette</i>
2307 00 11	Vyno nuosėdos
2307 00 19	
2308 00 11	Vynuogių išspaudos
2308 00 19	

XIII DALIS

Augantys medžiai ir kiti gyvi augalai, svogūnėliai, šaknys ir kitos panašios augalų dalys, skintos gėlės ir dekoratyviniai žalumynai

Gyvų augalų sektorius apima visus Kombinuotosios nomenklatūros 6 skirsnyje klasifikuojamus produktus.

XIV DALIS

Tabakas

Tabako sektorius apima žaliavinį arba neperdirbtą tabaką ir tabako liekanas, kurių KN kodas yra 2401.

XV DALIS

Galvijiena

Galvijienos sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0102 29 05 – 0102 29 99, 0102 39 10 ir 0102 90 91	Gyvi naminių rūšių galvijai, išskyrus grynaveislius veislinius gyvulius
0201	Galvijų mėsa, šviežia arba atšaldyta
0202	Galvijų mėsa, užšaldyta
0206 10 95	Storosios ir plonosios diafragmos, šviežios arba atšaldytos
0206 29 91	Storosios ir plonosios diafragmos, užšaldytos
0210 20	Galvijų mėsa, sūdyta, užpilta sūrymu, džiovinta (vytinta) arba rūkyta
0210 99 51	Storosios ir plonosios diafragmos, sūdytos, užpiltos sūrymu, džiovintos (vytintos) arba rūkytos
0210 99 90	Valgomieji mėsos arba mėsos subproduktų miltai ir rupiniai
1602 50 10	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš galvijų mėsos arba mėsos subproduktų, nevirti ir nekepti; virtos arba keptos mėsos arba subproduktų mišiniai su nevirta ir nekepta mėsa arba mėsos subproduktais
1602 90 61	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš mėsos, kurių sudėtyje yra galvijų mėsos arba subproduktų; virtos arba keptos mėsos arba subproduktų mišiniai su nevirta ir nekepta mėsa arba mėsos subproduktais
b) 0102 21, 0102 31 00 ir 0102 90 20	Gyvi grynaveisliai veisliniai galvijai
0206 10 98	Valgomieji galvijų subproduktai, išskyrus storąsias ir plonąsias diafragmas, švieži arba atšaldyti, išskyrus skirtus farmacijos preparatams gaminti
0206 21 00	Valgomieji galvijų subproduktai, išskyrus storąsias ir plonąsias diafragmas, sušaldyti, išskyrus skirtus farmacijos preparatams gaminti
0206 22 00	
0206 29 99	
0210 99 59	Valgomieji galvijų mėsos subproduktai, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti (vytinti) arba rūkyti, išskyrus storąsias ir plonąsias diafragmas

KN kodas	Aprašymas
ex 1502 10 90	Galvijų riebalai, išskyrus klasifikuojamus 1503 pozicijoje
1602 50 31 ir 1602 50 95	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš galvijų mėsos arba subproduktų, išskyrus gaminius iš nevirtos ir nekeptos mėsos arba mėsos subproduktų ir virtos arba keptos mėsos arba subproduktų mišinius su nevirta ir nekepta mėsa arba mėsos subproduktais
1602 90 69	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš mėsos, kurių sudėtyje yra galvijų mėsos arba subproduktų, išskyrus virtos arba keptos mėsos arba subproduktų mišinius su nevirta ir nekepta mėsa arba mėsos subproduktais

XVI DALIS

Pienas ir pieno produktai

Pieno ir pieno produktų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0401	Nekoncentruotas pienas ir grietinėlė, į kuriuos ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių
b) 0402	Pienas ir grietinėlė, koncentruoti arba į kuriuos pridėta cukraus ar kitų saldiklių
c) 0403 10 11 – 0403 10 39 0403 9011 11 – 0403 90 69	Pasukos, rūgpienis ir grietinė, jogurtas, kefyras ir kitoks fermentuotas arba raugintas pienas ir grietinėlė, koncentruoti arba nekonservuoti, į kuriuos pridėta arba ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių arba aromatinių medžiagų, taip pat į kuriuos pridėta arba ne pridėta vaisių, riešutų arba kakavos
d) 0404	Išrūgos, koncentruotos arba nekonservuotos, į kurias pridėta arba ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių; produktai iš natūralių pieno sudedamųjų dalių, į kuriuos pridėta arba ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių, nenurodyti kitoje vietoje
e) ex 0405	Sviestas ir kiti pieno riebalai ir aliejai; pieno pastos, kurių riebumas didesnis kaip 75 % masės, bet mažesnis kaip 80 % masės
f) 0406	Sūriai ir varškė
g) 1702 19 00	Laktozė ir laktozės sirupas, į kuriuos ne pridėta aromatinių arba dažųjų medžiagų, kurių sudėtyje esančios laktozės masė, išreikšta bevandenės laktozės kiekiu sausojoje medžiagoje, sudaro mažiau kaip 99 %
h) 2106 90 51	Aromatizuotas arba dažytas laktozės sirupas
i) ex 2309	Produktai, naudojami gyvūnų pašarams:
ex 2309 10	– Šunų arba kačių ėdalas, supakuotas į mažmeninei prekybai skirtas pakuotes:
2309 10 15	-- Kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų
2309 10 19	
2309 10 39	
2309 10 59	
2309 10 70	
ex 2309 90	– Kiti:
2309 90 35	-- Kiti, įskaitant premiksus:
2309 90 39	--- Kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų
2309 90 49	
2309 90 59	
2309 90 70	

XVII DALIS

Kiauliena

Kiaulienos sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) ex 0103	Gyvos kiaulės, naminių rūšių, išskyrus grynaveislius veislinius gyvulius
b) ex 0203	Naminių kiaulių mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta
ex 0206	Naminių kiaulių valgomieji subproduktai, švieži, atšaldyti arba užšaldyti, išskyrus skirtus farmacijos preparatams gaminti
0209 10	Kiaulių riebalai be liesos mėsos, nelydyti ar kitu būdu neekstrahuoti, švieži, atšaldyti, užšaldyti, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti arba rūkyti
ex 0210	Naminių kiaulių mėsa ir valgomieji mėsos subproduktai, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti (vytinti) arba rūkyti
1501 10	Kiaulių riebalai (įskaitant kiaulių taukus)
1501 20	
c) 1601 00	Dešros ir panašūs produktai iš mėsos, mėsos subproduktų arba kraujo; maisto produktai, daugiausia pagaminti iš šių produktų
1602 10 00	Homogenizuoti produktai iš mėsos, mėsos subproduktų arba kraujo
1602 20 90	Paruošti arba konservuoti gaminiai iš bet kurių gyvūnų kepenų, išskyrus žąsų ir ančių kepenėles
1602 41 10	Kiti paruošti ir konservuoti gaminiai, kurių sudėtyje yra naminių kiaulių mėsos arba subproduktų
1602 42 10	
1602 49 11 –	
1602 49 50	
1602 90 10	Produktai iš bet kurių gyvūnų kraujo
1602 90 51	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai, kurių sudėtyje yra naminių kiaulių mėsos arba subproduktų
1902 20 30	Įdaryti tešlos gaminiai, virti arba nevirti, paruošti arba neparuošti kitu būdu, kurių sudėtyje yra daugiau kaip 20 % masės dešros ir panašių produktų, bet kurios rūšies mėsos ir mėsos subproduktų, įskaitant bet kurios rūšies ar kilmės riebalus

XVIII DALIS

Aviena ir ožkiena

Avienos ir ožkienos sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0104 10 30	Ėriukai (iki vienerių metų)
0104 10 80	Gyvos avys, išskyrus grynaveislius veislinius gyvulius ir ėriukus
0104 20 90	Gyvos ožkos, išskyrus grynaveislius veislinius gyvulius
0204	Avių arba ožkų mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta
0210 99 21	Avių ir ožkų mėsa su kaulais, sūdyta, užpilta sūrymu, džiovinta (vytinta) arba rūkyta
0210 99 29	Avių ir ožkų mėsa be kaulų, sūdyta, užpilta sūrymu, džiovinta (vytinta) arba rūkyta
b) 0104 10 10	Gyvos avys – grynaveisliai veisliniai gyvuliai
0104 20 10	Gyvos ožkos – grynaveisliai veisliniai gyvuliai
0206 80 99	Avių ir ožkų valgomieji subproduktai, švieži arba atšaldyti, išskyrus skirtus farmacijos produktams gaminti

KN kodas	Aprašymas
0206 90 99	Avių ir ožkų valgomieji subproduktai, užšaldyti, išskyrus skirtus farmacijos produktams gaminti
0210 99 85	Avių ir ožkų valgomieji subproduktai, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti (vytinti) arba rūkyti
ex 1502 90 90	Avių arba ožkų riebalai, išskyrus klasifikuojamus 1503 pozicijoje
c) 1602 90 91	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš avių arba ožkų mėsos arba mėsos subproduktų
1602 90 95	

XIX DALIS

Kiaušiniai

Kiaušinių sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0407 11 00	Paukščių kiaušiniai su lukštais, švieži, konservuoti arba virti
0407 19 11	
0407 19 19	
0407 21 00	
0407 29 10	
0407 90 10	
b) 0408 11 80	Paukščių kiaušiniai be lukštų ir kiaušinių tryniai, švieži, džiovinti, virti vandenyje arba garuose, formuoti, užšaldyti arba konservuoti kitu būdu, į kuriuos pridėta arba nepridėta cukraus ar kitų saldiklių, išskyrus netinkamus vartoti žmonių maistui
0408 19 81	
0408 19 89	
0408 91 80	
0408 99 80	

XX DALIS

Paukštiena

Paukštienos sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
a) 0105	Gyvi naminiai paukščiai, t. y. <i>Gallus domesticus</i> rūšies paukščiai (vištos ir gaidžiai), antys, žąsys, kalakutai ir perlinės vištos (patarškos)
b) ex 0207	Naminių paukščių, nurodytų 0105 pozicijoje, mėsa ir valgomieji subproduktai, švieži, atšaldyti arba užšaldyti, išskyrus kepenėles, nurodytas c punkte
c) 0207 13 91	Naminių paukščių kepenėlės, šviežios, atšaldytos arba užšaldytos
0207 14 91	
0207 26 91	
0207 27 91	
0207 43 00	
0207 44 91	
0207 45 93	
0207 45 95	
0210 99 71	
0210 99 79	
d) 0209 90 00	Naminių paukščių riebalai, nelydyti ar kitu būdu neekstrahuoti, švieži, atšaldyti, užšaldyti, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti arba rūkyti
e) 1501 90 00	Naminių paukščių riebalai

KN kodas	Aprašymas
f) 1602 20 10	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš žąsų arba ančių kepenėlių
1602 31	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš naminių paukščių, klasifikuojamų 0105 pozicijoje, mėsos arba mėsos subproduktų
1602 32	
1602 39	

XXI DALIS

Žemės ūkio kilmės etilo alkoholis

1. Etilo alkoholio sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
ex 2207 10 00	Nedenatūruotas etilo alkoholis, kurio alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais, ne mažesnė kaip 80 % tūrio, gautas iš Sutarčių I priede išvardytų žemės ūkio produktų
ex 2207 20 00	Denatūruotas etilo alkoholis ir kiti denatūruoti spiritai, bet kurio stiprumo, gauti iš Sutarčių I priede išvardytų žemės ūkio produktų
ex 2208 90 91 ir ex 2208 90 99	Nedenatūruotas etilo alkoholis, kurio alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais, mažesnė kaip 80 % tūrio, gautas iš Sutarčių I priede išvardytų žemės ūkio produktų

2. Etilo alkoholio sektorius taip pat apima iš žemės ūkio kilmės etilo alkoholio pagamintus produktus, kurių KN kodas yra 2208, išpilstytus į didesnes kaip dviejų litrų talpyklas, ir kurie turi visas etilo alkoholio savybes, kaip nurodyta 1 punkte.

XXII DALIS

Bitininkystės produktai

Bitininkystės produktų sektorius apima šioje lentelėje išvardytus produktus:

KN kodas	Aprašymas
0409 00 00	Natūralus medus
ex 0410 00 00	Valgomi bičių pienelis ir propolis
ex 0511 99 85	Nevalgomi bičių pienelis ir propolis
ex 1212 99 95	Žiedadulkės
ex 1521 90	Bičių vaškas

XXIII DALIS

Šilkaverpiai

Šilkaverpių sektorius apima šilkaverpius, kurių KN kodas yra ex 0106 90 00, ir šilkaverpių kiaušinius, kurių KN kodas yra ex 0511 99 85.

XXIV DALIS

Kiti produktai

„Kiti produktai“ – visi žemės ūkio produktai, išskyrus I–XXIII dalyse išvardytus produktus, tačiau įskaitant tolesniuose šios dalies 1 ir 2 skirsniuose išvardytus produktus.

1 skirsnis

KN kodas	Aprašymas
ex 0101	Gyvi arkliai, asilai, mulai ir arklėnai:
	- Arkliai
0101 21 00	-- Grynaveisliai veisliniai gyvuliai ^(a) :
0101 29	-- Kiti:
0101 29 90	--- Išskyrus skerstinus
0101 30 00	-- Asilai
0101 90 00	Kiti
ex 0102	Gyvi galvijai:
	-- Išskyrus grynaveislius veislinius gyvulius:
	--- Išskyrus naminių rūšių
0102 39 90, 0102 90 99 ir	
ex 0103	Gyvos kiaulės:
0103 10 00	- Grynaveisliai veisliniai gyvuliai ^(b)
	- Kitos:
ex 0103 91	-- Sveriančios mažiau kaip 50 kg:
0103 91 90	--- Išskyrus naminių rūšių
ex 0103 92	-- Sveriančios ne mažiau kaip 50 kg
0103 92 90	-- Išskyrus naminių rūšių
0106	Kiti gyvi gyvūnai
ex 0203	Kiaulių mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta:
	- Šviežia arba atšaldyta:
ex 0203 11	-- Skerdenos ir skerdenų pusės:
0203 11 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0203 12	-- Kumpiai, mentės ir jų dalys, su kaulais:
0203 12 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0203 19	-- Kita:
0203 19 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
	- Užšaldyta:
ex 0203 21	-- Skerdenos ir skerdenų pusės:
0203 21 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0203 22	-- Kumpiai, mentės ir jų dalys, su kaulais:
0203 22 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0203 29	-- Kita:
0203 29 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0205 00	Asilų, mulų arba arklėnų mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta

KN kodas	Aprašymas
ex 0206	Galvijų, kiaulių, avių, ožkų, arklių, asilų, mulų arba arklėnų valgomieji subproduktai, švieži, atšaldyti arba užšaldyti:
ex 0206 10	– Galvijų, švieži arba atšaldyti
0206 10 10	-- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
	– Galvijų, užšaldyti:
ex 0206 22 00	-- Kepenys:
	--- Skirtos farmacijos preparatams gaminti (°)
ex 0206 29	-- Kiti:
0206 29 10	--- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
ex 0206 30 00	– Kiaulių, švieži arba atšaldyti:
	-- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
	-- Kiti:
	--- išskyrus naminių kiaulių
	– Kiaulių, užšaldyti:
ex 0206 41 00	-- Kepenys:
	--- Skirtos farmacijos preparatams gaminti (°)
	--- Kiti:
	---- išskyrus naminių kiaulių
ex 0206 49 00	-- Kiti:
	--- Naminių kiaulių:
	---- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
	--- Kiti
ex 0206 80	– Kiti, švieži arba atšaldyti:
0206 80 10	-- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
	-- Kiti:
0206 80 91	--- Arklių, asilų, mulų ir arklėnų
ex 0206 90	– Kiti, užšaldyti:
0206 90 10	-- Skirti farmacijos preparatams gaminti (°)
	-- Kiti:
0206 90 91	--- Arklių, asilų, mulų ir arklėnų
0208	Kita mėsa ir valgomieji mėsos subproduktai, švieži, atšaldyti arba užšaldyti
ex 0210	Mėsa ir valgomieji mėsos subproduktai, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti (vytinti) arba rūkyti; valgomieji mėsos arba mėsos subproduktų miltai ir rupiniai:
	– Kiaulių mėsos:
ex 0210 11	-- Kumpiai, mentės ir jų dalys, su kaulais:
0210 11 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 0210 12	-- Šoninės (su raumenų sluoksniais) ir dalys:
0210 12 90	--- Išskyrus naminių kiaulių

KN kodas	Aprašymas
ex 0210 19	-- Kitos:
0210 19 90	--- Išskyrus naminių kiaulių -- Kita mėsa ir subproduktai, įskaitant valgomuosius mėsos arba mėsos subproduktų miltus ir rupinius:
0210 91 00	-- Primatų
0210 92	-- Banginių, delfinų ir jūrų kiaulių (<i>Cetacea</i> būrio žinduolių); lamantinų ir diugonių (<i>Sirenia</i> būrio žinduolių); ruonių, jūrų liūtų ir vėplių (<i>Pinnipedia</i> pobūrio žinduolių)
0210 93 00	-- Roplių (įskaitant gyvates ir vėžlius)
ex 0210 99	-- Kitų:
	--- Mėsa:
0210 99 31	---- Šiaurės elnių
0210 99 39	---- Kitų --- Subproduktai:
	---- Išskyrus naminių kiaulių, galvijų, avių ir ožkų
0210 99 85	----- Išskyrus naminių paukščių kepenėles
ex 0407	Paukščių kiaušiniai su lukštais, švieži, konservuoti arba virti:
0407 19 90	- Išskyrus naminių paukščių
0407 29 90 ir	
0407 90 90	
ex 0408	Paukščių kiaušiniai be lukštų ir kiaušinių tryniai, švieži, džiovinti, virti vandenyje arba garuose, formuoti, užšaldyti arba konservuoti kitu būdu, į kuriuos pridėta arba nepridėta cukraus ar kitų saldiklių: - Kiaušinių tryniai:
ex 0408 11	-- Džiovinti:
0408 11 20	--- Netinkami vartoti žmonių maistui ^(d)
ex 0408 19	-- Kiti:
0408 19 20	--- Netinkami vartoti žmonių maistui ^(d) - Kiti:
ex 0408 91	-- Džiovinti:
0408 91 20	--- Netinkami vartoti žmonių maistui ^(d)
ex 0408 99	-- Kiti:
0408 99 20	--- Netinkami vartoti žmonių maistui ^(d)
0410 00 00	Gyvūninės kilmės maisto produktai, nenurodyti kitoje vietoje
0504 00 00	Gyvūnų (išskyrus žuvis) žarnos, pūslės ir skrandžiai, sveiki arba jų gabalai, švieži, atšaldyti, užšaldyti, sūdyti, užpilti sūrymu, džiovinti arba rūkyti
ex 0511	Gyvūniniai produktai, nenurodyti kitoje vietoje, nugaišę gyvūnai, klasifikuojami 1 arba 3 skirsnyje, netinkami vartoti žmonių maistui:
0511 10 00	- Galvijų sperma - Kiti:
ex 0511 99	-- Kiti:
0511 99 85	--- Kiti

KN kodas	Aprašymas
ex 0709	Kitos daržovės, šviežios arba atšaldytos:
ex 0709 60	– <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisiai: -- Kiti:
0709 60 91	---- <i>Capsicum</i> genties, skirti kapsicino arba <i>capsicum</i> aliejingųjų dervų (oleorezinų) dažikliams gaminti (*)
0709 60 95	--- Skirti pramoninei eterinių aliejų arba kvapiųjų dervų ekstraktų gamybai (*)
0709 60 99	--- Kiti
ex 0710	Daržovės (nevirtos arba virtos garuose ar vandenyje), užšaldytos:
ex 0710 80	– Kitos daržovės: -- <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisiai: --- Išskyrus saldžiąsias paprikas
0710 80 59	---
ex 0711	Konservuotos daržovės, netinkamos ilgai laikyti ir papildomai neapdorojus tiesiogiai vartoti maistui (pavyzdžiui, konservuotos dujiniu sieros dioksidu, sūrymu, sieros vandeniu arba kitais konservuojamais tirpalais):
ex 0711 90	– Kitos daržovės; daržovių mišiniai -- Daržovės: ---- <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisiai, išskyrus saldžiąsias paprikas
0711 90 10	----
ex 0713	Džiovinotos ankštinės daržovės, gliaudytos, su luobelėmis arba be luobelėlių, skaldytos arba neskaldytos:
ex 0713 10	– Žirniai (<i>Pisum sativum</i>): -- Išskyrus skirtus sėjai
0713 10 90	--
ex 0713 20 00	– Nutai: -- Išskyrus skirtus sėjai – Pupelės (<i>Vigna</i> spp., <i>Phaseolus</i> spp.):
ex 0713 31 00	-- <i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper arba <i>Vigna radiata</i> (L.) Wilczek veislių pupelės: --- Išskyrus skirtas sėjai
ex 0713 32 00	-- Pupuolės (<i>adzuki</i>) (<i>Phaseolus</i> arba <i>Vigna angularis</i>): --- Išskyrus skirtas sėjai
ex 0713 33	-- Daržinės pupelės, įskaitant mažąsias baltąsias pupeles (<i>Phaseolus vulgaris</i>): --- Išskyrus skirtas sėjai
0713 33 90	---
ex 0713 34 00	-- Dirvinės pupuolės (<i>Vigna subterranea</i> arba <i>Voandzeia subterranea</i>):
ex 0713 35 00	--- Išskyrus skirtas sėjai
ex 0713 39 00	-- Kininės pupuolės (<i>Vigna unguiculata</i>): --- Išskyrus skirtas sėjai -- Kitos: --- Išskyrus skirtas sėjai
ex 0713 40 00	– Lęšiai: -- Išskyrus skirtus sėjai
ex 0713 50 00	– Stambiasėklės pupos (<i>Vicia faba</i> var. <i>major</i>) ir smulkiasėklės pupos (<i>Vicia faba</i> var. <i>equina</i> ir <i>Vicia faba</i> var. <i>minor</i>): -- Išskyrus skirtas sėjai
ex 0713 60 00	– Kajanai (<i>Cajanus cajan</i>):

KN kodas	Aprašymas
	-- Išskyrus skirtus sėjai
ex 0713 90 00	- Kitos:
	-- Išskyrus skirtas sėjai
0801	Kokosai, bertoletijos ir anakardžiai, švieži arba džiovinti, su kevalais arba be kevalų, išgliaudyti arba neišgliaudyti
ex 0802	Kiti riešutai, švieži arba džiovinti, su kevalais arba be kevalų, išgliaudyti arba neišgliaudyti:
0802 70 00	- Kolamedžių riešutai (<i>Cola</i> spp.)
0802 80 00	- Arekų riešutai
ex 0804	Datulės, figos, ananasai, avokadai, gvajavos, mangai ir mangostaninės garcinijos, švieži arba džiovinti:
0804 10 00	- Datulės
0902	Arbata, aromatinta arba nearomatinta
ex 0904	Pipirai (<i>Piper</i> genties); džiovinti arba grūsti ar malti <i>Capsicum</i> genties arba <i>Pimenta</i> genties vaisiai, išskyrus saldžiąsias paprikas, klasifikuojamas 0904 21 10 subpozicijoje
0905	Vanilė
0906	Cinamonas ir cinamonų žiedai
0907	Gvazdikėliai (sveiki vaisiai, žiedai ir žiedkočiai)
0908	Muskatai, macis (<i>mace</i>) ir kardamonas
0909	Anyžinių ožiažolių, žvaigždanyžių, pankolių, kalendrų, kmynų arba paprastųjų kmynų sėklos; kadagių uogos
ex 0910	Imbieras, ciberžolė, lauro lapai, karis ir kiti prieskoniai, išskyrus čiobrelis ir šafraną
ex 1106	Džiovintų ankštinių daržovių, klasifikuojamų 0713 pozicijoje, sago palmių šerdžių arba šakniavaisių ar gumbavaisių, klasifikuojamų 0714 pozicijoje, arba produktų, klasifikuojamų 8 skirsnyje, miltai, rupiniai ir milteliai:
1106 10 00	- Džiovintų ankštinių daržovių, klasifikuojamų 0713 pozicijoje
ex 1106 30	- Produktų, klasifikuojamų 8 skirsnyje:
1106 30 90	-- Išskyrus bananų
ex 1108	Krakmolas; inulinas:
1108 20 00	- Inulinas
1201 90 00	Sojos pupelės, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus sėklą
1202 41 00	Žemės riešutai, neskrudinti ir nevirti arba nekepti, negliaudyti, išskyrus sėklą
1202 42 00	Žemės riešutai, neskrudinti ir nevirti arba nekepti, gliaudyti, smulkinti arba nesmulkinti, išskyrus sėklą
1203 00 00	Kopra
1204 00 90	Sėmenys, smulkinti arba nesmulkinti, išskyrus skirtus sėjai
1205 10 90 and ex 1205 90 00	Rapsų arba rapsukų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1206 00 91	Saulėgrąžų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1206 00 99	
1207 29 00	Vilnamedžių sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1207 40 90	Sezamų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1207 50 90	Garstyčių sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1207 91 90	Aguonų sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai
1207 99 91	Kanapių sėklos, smulkintos arba nesmulkintos, išskyrus skirtas sėjai

KN kodas	Aprašymas
ex 1207 99 96	Kitos aliejinių kultūrų sėklos ir vaisiai, smulkinti arba nesmulkinti, išskyrus skirtus sėjai
1208	Miltai ir rupiniai iš aliejinių kultūrų sėklų arba vaisių, išskyrus garstyčių sėklas
ex 1211	Augalai ir augalų dalys (įskaitant sėklas ir vaisius), dažniausiai naudojami parfumerijoje, farmacijoje arba kaip insekticidai, fungicidai ar panašiai, švieži arba džiovinti, supjaustyti arba nesupjaustyti, grūsti arba negrūsti, sumalti į miltelius arba nemalti, išskyrus KN ex 1211 90 86 pozicijoje klasifikuojamus produktus, išvardytus IX dalyje
ex 1212	Saldžiavaisių pupmedžių vaisiai, jūriniai vandens augalai ir kiti dumbliai, cukriniai runkeliai ir cukranendrės, švieži, atšaldyti, užšaldyti arba džiovinti, susmulkinti arba nesumulkinti; vaisių kauliukai ir branduoliai, taip pat kiti augaliniai produktai (įskaitant neskrudintas <i>Cichorium intybus</i> var. <i>sativum</i> rūšies trūkažolių šaknis), dažniausiai vartojami žmonių maistui, nenurodyti kitoje vietoje:
ex 1212 99	-- Išskyrus cukranendres:
1212 99 41 and 1212 99 49	--- Saldžiavaisių pupmedžių vaisių sėklos
ex 1212 99 95	--- Kiti, išskyrus trūkažolių šaknis
1213 00 00	Javų šiaudai ir pelai bei lukštai, neapdoroti, kapoti arba nekapoti, susmulkinti arba nesumulkinti, presuoti arba nepresuoti, granuliuoti arba negranuliuoti
ex 1214	Šakniavaisiniai griežčiai, pašariniai runkeliai, pašariniai šakniavaisiai, šienas, mėlynziedė liucerna, dobilai, bandvikiai, pašariniai kopūstai, lubinai, vikiai ir panašūs pašariniai produktai, granuliuoti arba negranuliuoti:
ex 1214 10 00	- Mėlynziedžių liucernų rupiniai ir granulės, išskyrus dirbtinoje šilumoje džiovintos arba kitu būdu džiovintos ir susmulkintos liucernos rupinius ir granules
ex 1214 90	- Kiti:
1214 90 10	-- Pašariniai runkeliai, šakniavaisiniai griežčiai ir kiti pašariniai šakniavaisiai
ex 1214 90 90	-- Kiti, išskyrus:
	- Liucernas, bandvikius, dobilus, lubinus, vikius ir panašius pašarinius dirbtinoje šilumoje džiovintus produktus (išskyrus šieną, pašarinius lapinius kopūstus ir šieno turinčius produktus)
	- Liucernas, bandvikius, dobilus, lubinus, vikius, barkūnus, sėjamuosius pelėžirnius ir paprastuosius garždenius, džiovintus kitu būdu ir susmulkintus
ex 1502	Galvijų, avių arba ožkų riebalai, išskyrus klasifikuojamus 1503 pozicijoje:
ex 1502 10 10 ex 1502 90 10	- Skirti naudoti pramonėje, išskyrus maisto produktų gamybą, išskyrus riebalus, gautus iš kaulų ir atliekų (*)
1503 00	Taukų stearinas, taukų aliejus, oleostearinas, oleoaliejus ir lajaus aliejus, neemulsuoti, nesumaišyti arba neapdoroti kitu būdu
ex 1504	Žuvų arba jūrų žinduolių taukai ir aliejus bei jų frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nmodifikuoti, išskyrus 1504 10 pozicijoje klasifikuojamus žuvų kepenų taukus ir jų frakcijas ir 1504 20 pozicijoje klasifikuojamus žuvų taukus ir aliejus bei jų frakcijas (išskyrus žuvų kepenų taukus)
1507	Sojų aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nmodifikuoti
1508	Žemės riešutų aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nmodifikuoti

KN kodas	Aprašymas
1511	Palmių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
1512	Saulėgražų, dygminių arba vilnamedžių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
1513	Kokosų, palmių branduolių arba atalių aliejai ir jų frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
1514	Rapsų, rapsukų arba garstyčių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
ex 1515	Kiti nelakieji augaliniai riebalai ir aliejus (išskyrus simondsijų aliejų, klasifikuojamą ex 1515 90 11 subpozicijoje) ir jų frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti
ex 1516	Gyvūniniai arba augaliniai riebalai ir aliejus ir jų frakcijos, visiškai arba iš dalies sukietinti, peresterinti, reesterinti arba elaidinizuoti, nerafinuoti arba rafinuoti, bet toliau neapdoroti (išskyrus sukietintą ricinos aliejų, vadinamą „opaliniu vašku“, klasifikuojamą 1516 20 10 subpozicijoje)
ex 1517	Margarinas; gyvūninių arba augalinių riebalų ir aliejaus bei įvairių šiame skirsnyje klasifikuojamų riebalų arba aliejaus frakcijų valgomieji mišiniai arba preparatai, išskyrus valgomuosius riebalus, aliejų arba jų frakcijas, klasifikuojamus 1516 pozicijoje, išskyrus 1517 10 10, 1517 90 10 ir 1517 90 93 subpozicijas
1518 00 31 ir 1518 00 39	Nelakusis, skystas, sumaišytas augalinis aliejus, skirtas naudoti technikoje arba pramonėje, išskyrus maisto produktų gamybą ⁽⁴⁾
1522 00 91	Aliejaus nuosėdos ir padugnės; riebalų medžiagų arba gyvūninio ar augalinio vaško soaps-tokai, išskyrus tuos, kurių sudėtyje yra aliejaus, turinčio alyvuogių aliejaus charakteristikas
1522 00 99	Kitos riebalų medžiagų arba gyvūninio ar augalinio vaško apdorojimo atliekos, išskyrus tas, kurių sudėtyje yra aliejaus, turinčio alyvuogių aliejaus charakteristikas
ex 1602	Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš mėsos, mėsos subproduktų arba kraujo: – Iš kiaulių:
ex 1602 41	-- Kumpiai ir jų dalys:
1602 41 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 1602 42	-- Mentės ir jų dalys:
1602 42 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 1602 49	-- Kitos skerdenos dalys, įskaitant mišinius:
1602 49 90	--- Išskyrus naminių kiaulių
ex 1602 90	– Kiti, įskaitant produktus iš bet kurių gyvūnų kraujo: -- Kiti, išskyrus produktus iš bet kurių gyvūnų kraujo:
1602 90 31	--- Iš laukinių žvėrių arba triušių --- Kiti: ---- Išskyrus tuos, kurių sudėtyje yra naminių kiaulių mėsos arba mėsos subproduktų: ---- Išskyrus tuos, kurių sudėtyje yra galvijų mėsos arba subproduktų
1602 90 99	----- Išskyrus iš avių ir iš ožkų
ex 1603 00	Mėsos ekstraktai ir syvai
1801 00 00	Kakavos pupelės, sveikos arba smulkintos, žalios arba skrudintos
1802 00 00	Kakavos lukštai, išaižos, luobelės ir kitos kakavos atliekos

KN kodas	Aprašymas
ex 2001	Daržovės, vaisiai, riešutai ir kitos valgomosios augalų dalys, paruoštos arba konservuotos su actu arba acto rūgštimi:
ex 2001 90	– Kiti:
2001 90 20	-- <i>Capsicum</i> genties vaisiai, išskyrus saldžiąsias paprikas ir <i>Pimenta</i> genties vaisius
ex 2005	Kitos daržovės, paruoštos arba konservuotos be acto arba acto rūgšties, neužšaldytos, išskyrus produktus, klasifikuojamus 2006 pozicijoje:
ex 2005 99	– Kitos daržovės ir daržovių mišiniai:
2005 99 10	-- <i>Capsicum</i> genties vaisiai, išskyrus saldžiąsias paprikas ir <i>Pimenta</i> genties vaisius
ex 2206	Kiti fermentuoti gėrimai (pavyzdžiui, sidras, kriausių sidras, midus); fermentuotų gėrimų mišiniai, taip pat fermentuotų gėrimų ir nealkoholinių gėrimų mišiniai, nenurodyti kitoje vietoje:
2206 31 91 to 2206 00 89	– Išskyrus <i>piquette</i>
ex 2301	Miltai, rupiniai ir granulės iš mėsos arba mėsos subproduktų, žuvų arba vėžiagyvių, moliuskų arba kitų vandens bestuburių, netinkami vartoti žmonių maistui; taukų likučiai:
2301 10 00	– Miltai, rupiniai ir granulės iš mėsos arba mėsos subproduktų; taukų likučiai
ex 2302	Sėlenos, išsijos ir kitos sijojimo, malimo arba kito javų arba ankštinių augalų apdorojimo liekanos, granuliuotos arba negranuliuotos:
2302 50 00	– Ankštinių augalų
2304 00 00	Išspaudos ir kitos kietos sojos pupelių aliejaus ekstrakcijos liekanos, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos
2305 00 00	Išspaudos ir kitos kietos žemės riešutų (arachių) aliejaus ekstrakcijos liekanos, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos
ex 2306	Išspaudos ir kitos kietos augalinių riebalų arba augalinio aliejaus ekstrakcijos liekanos, išskyrus klasifikuojamas 2304 arba 2305 pozicijoje, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos, išskyrus subpozicijas 2306 90 05 (išspaudos ir kitos kietos kukurūzų gemalų ekstrakcijos liekanos) ir 2306 90 11 bei 2306 90 19 (išspaudos ir kitos kietos alyvuogių aliejaus ekstrakcijos liekanos)
ex 2307 00	Vyno nuosėdos; vyno akmuo:
2307 00 90	– Vyno akmuo
ex 2308 00	Augalinės medžiagos ir augalinės atliekos, augalinės liekanos ir šalutiniai produktai, granuliuoti arba negranuliuoti, naudojami gyvūnų pašarams, nenurodyti kitoje vietoje:
2308 00 90	– Išskyrus vynuogių išspaudas; giles ir kaštonus; obuolių arba kitų vaisių išspaudas (išskyrus vynuogių išspaudas)
ex 2309	Produktai, naudojami gyvūnų pašarams:
ex 2309 10	– Šunų arba kačių édalas, supakuotas į mažmeninei prekybai skirtas pakuotes:
2309 10 90	-- Išskyrus tuos, kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų
ex 2309 90	– Kiti:
ex 2309 90 10	-- Kiti, įskaitant premiksus: -- Tirpus jūros žinduolių maistas

KN kodas	Aprašymas
ex 2309 90 91 to 2309 90 96	<p>--- Išskyrus tuos, kurių sudėtyje yra krakmolo, gliukozės, gliukozės sirupo, maltodekstrino arba maltodekstrino sirupo, klasifikuojamų 1702 30 50, 1702 30 90, 1702 40 90, 1702 90 50 ir 2106 90 55 subpozicijose, arba pieno produktų, išskyrus:</p> <p>– Iš liucernos sulčių ir žolės sulčių gauti baltymų koncentratai</p> <p>– Dehidratuoti produktas, gauti tik iš kietų atliekų ir sulčių, likusių gaminant pirmoje įtraukoje nurodytus koncentratas</p>
<p>(^a) Šios subpozicijos naudojimui taikomos sąlygos, nustatytos atitinkamose Sąjungos nuostatose (žr. Tarybos direktyvą 94/28/EB (¹) ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 504/2008 (²)).</p> <p>(¹) 1994 m. birželio 23 d. Tarybos direktyva 94/28/EB, nustatanti pricipus, susijusius su zootechniniais bei genealoginiais reikalavimais, taikytiniais gyvūnų, jų spermos, kiaušialąsčių bei embrionų importui iš trečiųjų šalių, ir iš dalies keičianti Direktyvą 77/504/EEB dėl grynaveislių veislinių galvijų (OL L 178, 1994 7 12, p. 66).</p> <p>(²) 2008 m. birželio 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 504/2008, kuriuo įgyvendinamos Tarybos direktyvų 90/426/EEB ir 90/427/EEB nuostatos dėl arklinių identifikavimo metodų (OL L 149, 2008 6 7, p. 3).</p> <p>(^b) Šios subpozicijos naudojimui taikomos sąlygos, nustatytos atitinkamose Sąjungos nuostatose (žr. Tarybos direktyvą 88/661/EEB (³) Direktyvą 94/28/EB ir Komisijos sprendimą 96/510/EB (⁴)).</p> <p>(³) 1988 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 88/661/EEB dėl veislinėms kiaulėms taikytinų zootechninių reikalavimų (OL L 382, 1988 12 31, p. 36).</p> <p>(⁴) 1996 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimas 96/510/EB, nustatantis kilmės ir zootechninius pažymėjimus veislinių gyvulių, jų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų importui (OL L 210, 1996 8 20, p. 53).</p> <p>(^c) Šios subpozicijos naudojimui taikomos sąlygos, nustatytos atitinkamose Sąjungos nuostatose (žr. Reglamento (EEB) Nr. 2454/93 291–300 straipsnius).</p> <p>(^d) Šios subpozicijos naudojimui taikomos sąlygos, nustatytos Kombinuotosios nomenklatūros preliminarųjų nuostatų II skyriaus F poskyryje.</p>	

2 skirsnis

KN kodas	Aprašymas
0101 29 10	Gyvi arkliai, skerstiniai (^a)
ex 0205 00	Arklių mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta
0210 99 10	Arklių mėsa, sūdyta, užpilta sūrymu arba džiovinta (vytinta)
0511 99 10	Gyslos arba sausgyslės; nuopjovos ir panašios kailių arba odų žaliavos atliekos
0701	Bulvės, šviežios arba atšaldytos
0901	Kava, skrudinta arba neskrudinta, be kofeino arba su kofeinu; kavos išaižos ir luobelės; kavos pakaitalai, turintys bet kokį kiekį kavos
1105	Bulvių miltai, rupiniai, milteliai, dribsniai ir granulės
ex 1212 99 95	Trūkažolių šaknys
2209 00 91 ir 2209 00 99	Actas ir acto pakaitalai, pagaminti iš acto rūgšties, išskyrus vyno actą
4501	Gamtinė kamštiena, žaliavinė arba paprastai paruošta; kamštienos atliekos; trupinta, granuliuota arba malta kamštiena
<p>(^a) Šios subpozicijos naudojimui taikomos sąlygos, nustatytos atitinkamose Sąjungos nuostatose (žr. Reglamento (EEB) Nr. 2454/93 291–300 straipsnius).</p>	

II PRIEDAS

3 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTOS APIBRĖŽTYS

I DALIS

Ryžių sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

- I. Terminai „žaliaviniai (*paddy*) ryžiai“, „lukšteni ryžiai“, „iš dalies nulukšteni ryžiai“, „visiškai nulukšteni ryžiai“, „trumpagrūdžiai ryžiai“, „vidutinių grūdų ryžiai“, „A arba B ilgagrūdžiai ryžiai“ ir „smulkinti ryžiai“ apibrėžiami taip:
1. a) Žaliaviniai (*paddy*) ryžiai – ryžiai, juos iškūlus, tebeturi luobelę.
 - b) Lukšteni ryžiai – žaliaviniai (*paddy*) ryžiai, nuo kurių pašalinta tikta luobelė. Šią apibrėžtį atitinkančių ryžių pavyzdžiai turi šiuos prekinis pavadinimus: „rudieji ryžiai“, „krovininiai ryžiai“, „loonzain“ ir „riso sbramoto“.
 - c) Iš dalies nulukšteni ryžiai – žaliaviniai (*paddy*) ryžiai, nuo kurių pašalinta luobelė, dalis gemalo, dalis arba visi išoriniai apyvaisio (perikarpio) sluoksniai, bet palikti vidiniai apyvaisio sluoksniai.
 - d) Visiškai nulukšteni ryžiai – žaliaviniai (*paddy*) ryžiai, nuo kurių pašalinta luobelė, išoriniai ir vidiniai apyvaisio (perikarpio) sluoksniai, ilgagrūdžių ar vidutinių grūdų ryžių atveju – visas gemalas, trumpagrūdžių ryžių atveju – bent gemalo dalis, tačiau išilginiai balti grioveliai gali likti ne daugiau kaip 10 % grūdų.
2. a) Trumpagrūdžiai ryžiai – ryžiai, kurių grūdai ne ilgesni kaip 5,2 mm, o jų ilgio ir pločio santykis mažesnis kaip 2.
 - b) Vidutinių grūdų ryžiai – ryžiai, kurių grūdai ilgesni kaip 5,2 mm, bet ne ilgesni kaip 6,0 mm, o jų ilgio ir pločio santykis ne didesnis kaip 3.
 - c) Ilgagrūdžiai ryžiai – tai
 - i) A ilgagrūdžiai ryžiai, kurių grūdai yra ilgesni kaip 6,0 mm, o ilgio ir pločio santykis didesnis kaip 2, bet mažesnis kaip 3;
 - ii) B ilgagrūdžiai ryžiai, kurių grūdai yra ilgesni kaip 6,0 mm, o [...]ilgio ir pločio santykis lygus arba didesnis kaip 3.
 - d) Grūdų matavimas – visiškai nulukštentų ryžių grūdų matavimas, atliekamas pagal šį metodą:
 - i) iš siuntos imamas tipinis ėminys;
 - ii) ėminys atsijojamas taip, kad liktų tikta sveiki grūdai, įskaitant ne visai subrendusius grūdus;
 - iii) matuojama du kartus, kiekvieną kartą išmatuojant 100 grūdų, ir apskaičiuojamas vidurkis;
 - iv) rezultatas išreiškiamas milimetrais, suapvalinus vienos dešimtosios tikslumu.
3. Smulkinti ryžiai – tai grūdų gabaliukai, ne ilgesni kaip trys ketvirčiai sveikų grūdų vidutinio ilgio.
- II. Grūdai ir smulkinti grūdai, kurie nėra nepriekaištingos kokybės, apibrėžiami taip:
1. Sveiki grūdai – grūdai, nuo kurių pašalinta tik galo dalis, nepriklausomai nuo kiekvienu lukštenimo etapu atsirandančių savybių.
 2. Apkapoti grūdai – grūdai, kurių visas galas yra pašalintas.
 3. Smulkinti grūdai arba grūdų gabaliukai – grūdai, kurių pašalinta didesnė už galą dalis; smulkinti grūdai – tai:
 - (i) dideli smulkinti grūdai (ne mažiau kaip pusės grūdo ilgio, tačiau neprilygstantys visam grūdai gabaliukai),

- (ii) vidutiniai smulkinti grūdai (ne mažiau kaip ketvirčio grūdo ilgio, tačiau mažesnio nei mažiausio „didelių smulkintų grūdų“ dydžio gabaliukai),
 - (iii) smulkiai smulkinti grūdai (mažiau kaip ketvirčio grūdo ilgio gabaliukai, neišsijojami per sietą, kurio akučių dydis 1,4 mm),
 - (iv) gabaliukai (maži grūdų gabaliukai ar dalelės, išsijojamos per sietą, kurio akučių dydis 1,4 mm); ši apibrėžtis taikoma ir skilusiems grūdams (gabaliukai, susidarantys grūdai skilus išilgai).
4. Nesubrendę grūdai – nevisiškai subrendę grūdai.
 5. Natūraliai netaisyklingai išsivystę grūdai – tai grūdai, turintys paveldėtą arba nepaveldėtą netaisyklingą išsivystymą, pagal tai veislei būdingas morfologines savybes.
 6. Kreidiški grūdai – grūdai, kurių ne mažiau kaip trys ketvirčiai paviršiaus atrodo neskaidrūs ir kreidiški.
 7. Raudondryžiai grūdai – grūdai, ant kurių dėl apyvaisio likučių yra įvairaus ryškumo ir atspalvių išilginių raudonų dryžių.
 8. Taškuoti grūdai – grūdai su mažais ryškiais tamsios spalvos daugmaž taisyklingos formos apskritimais; šiai grupei priskiriami ir grūdai su plonais juodais ruoželiais, esančiais tik paviršiuje; ruoželiai ir taškeliai turi būti be geltonos ar tamsios aureolės.
 9. Dėmėti grūdai – grūdai, kurių nedidelio paviršiaus plotelio natūrali spalva yra aiškiai pakitusi; dėmės gali būti įvairių spalvų (juosvos, rausvos, rudos); dėmėmis laikomi ir gilūs juodi ruoželiai. Kai dėmių spalva yra tokia ryški (juoda, rožinė, rausvai ruda), kad jos iškart matomos, ir kai tokios dėmės užima ne mažiau kaip pusę grūdo paviršiaus, grūdai laikomi geltonais.
 10. Geltoni grūdai – grūdai, kurių natūrali spalva ne dėl džiovinimo iš dalies ar visiškai pasikeitė ir įgavo citrinos arba apelsino geltonumo atspalvį.
 11. Gintariniai grūdai – grūdai, kurių viso paviršiaus natūrali spalva ne dėl džiovinimo, nors ir truputį, bet tolygiai pasikeitė ir įgavo šviesų gintaro geltonumo atspalvį.

II DALIS

Cukraus sektoriuje vartojamų terminų techninės apibrėžtys

A skirsnis

Bendrosios apibrėžtys

1. Baltasis cukrus – nearomatizuotas ir nedažytas cukrus, kurio sudėtyje nėra jokių kitų medžiagų priedų ir kurio sudėtyje esančios sacharozės masė sausajame produkte, nustatyta poliariimetriniu metodu, yra ne mažesnė kaip 99,5 %.
2. Žaliavinis cukrus – nearomatizuotas ir nedažytas cukrus, kurio sudėtyje nėra jokių kitų medžiagų priedų ir kurio sudėtyje esančios sacharozės masė sausajame produkte, nustatyta poliariimetriniu metodu, yra mažesnė kaip 99,5 %.
3. Izogliukozė – produktas, gautas iš gliukozės arba jos polimerų, kurio ne mažiau kaip 10 % sausosios medžiagos masės sudaro fruktozė.
4. Inulino sirupas – tiesioginis inulino arba oligofruktozės hidrolizės produktas, kurio ne mažiau kaip 10 % sausojo produkto masės sudaro laisva arba sacharozės pavidalo fruktozė, išreikštas cukraus ir (arba) izogliukozės ekvivalentais. Siekiant išvengti mažai saldimo savybių turinčių produktų, pagamintų naudojant inulino skaidulų perdirbimo įrangą ir netaikant inulino sirupui skirtos kvotos, apribojimų rinkoje, Komisija pagal 125 straipsnio 4 dalies a punktą deleguotaisiais aktais gali iš dalies keisti šią apibrėžtį.
5. Tiekimo sutartis – pardavėjo ir įmonės sudaryta runkelių tiekimo cukraus gamybai sutartis.
6. Tarpšakinis prekybos susitarimas – vienas iš toliau apibrėžtų:
 - a) susitarimas, sudarytas anksčiau nei bet kuri kita įmonių, atitinkamos valstybės narės pripažintos įmonių organizacijos arba tokių įmonių organizacijų grupės ir atitinkamos valstybės narės pripažintos pardavėjų asociacijos arba tokių pardavėjų organizacijų grupės sudaryta tiekimo sutartis;

- b) jeigu nėra a punkte nurodyto susitarimo – bendrovių įstatymo ir kooperatyvų įstatymo nuostatos, kuriomis reglamentuojama cukrų gaminančios bendrovės arba kooperatyvo akcininkų ar narių vykdoma cukrinių runkelių tiekimo veikla.

B skirsnis

Apibrėžtys, taikomos 124 straipsnyje apibrėžtu laikotarpiu

1. Kvotinis cukrus, kvotinė izogliukozė ir kvotinis inulino sirupas – cukraus, izogliukozės arba inulino sirupo produkcijos kiekis, pagamintas konkrečiais prekybos metais pagal atitinkamos įmonės kvotą.
2. „Pramoninis cukrus“ – tai cukraus, izogliukozės ar inulino sirupo produkcijos kiekis, priskirtas tam tikriems prekybos metams, viršijantis 5 punkte nurodytą kiekį, skirtas vieno iš 140 straipsnio 2 dalyje nurodytų produktų pramonei gamybai.
3. „Pramoninė izogliukozė“ ir „pramoninis inulino sirupas“ – izogliukozės ar inulino sirupo produkcijos kiekis, priskirtas tam tikriems prekybos metams, skirtas vieno iš 140 straipsnio 2 dalyje nurodytų produktų pramonei gamybai.
4. Perviršinys cukrus, perviršinė izogliukozė ir perviršinis inulino sirupas – tai cukraus, izogliukozės arba inulino sirupo produkcijos kiekis, priskirtas tam tikriems prekybos metams ir viršijantis 1, 2 ir 3 punktuose nurodytą atitinkamą kiekį.
5. Kvotiniai runkeliai – visi į kvotinį cukrų perdirbami cukriniai runkeliai.
6. Nuolatinė rafinavimo įmonė – tai gamybos ūkinis vienetas:
 - kurio vienintelė veikla yra importuoto žaliavinio cukranendrių cukraus rafinavimas arba
 - kuriame 2004–2005 prekybos metais arba, Kroatijos atveju, 2007–2008 metais, buvo rafinuota ne mažiau kaip 15 000 tonų importuoto žaliavinio cukranendrių cukraus.

III DALIS

Apynių sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

1. Apyniai – vijoklinio augalo apynio (*Humulus lupulus*) džiovinti moteriškieji žiedynai (spurgai); tie žalsvai geltonos spalvos ir kiaušinio formos žiedynai turi žiedkotį, o jų didžiausias matmuo paprastai svyruoja nuo 2 cm iki 5 cm.
2. Apynių milteliai – sumalus apynius gautas produktas, kuriame yra visų jų natūralių komponentų.
3. Didesnio lupulino kiekio apynių milteliai – produktas, gautas apynius sumalus po to, kai mechaniniu būdu buvo pašalinti lapai, žiedkočiai, pažiedžiai ir stiebai.
4. Apynių ekstraktas – koncentruotas produktas, gautas apynius arba apynių miltelius paveikus tirpikliu.
5. Sumaišyti apynių produktai – dviejų ar kelių 1 – 4 punktuose nurodytų produktų mišinys.

IV DALIS

Vyno sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

Susijusios su vynmedžiais

1. Išnaikinimas – visiškas visų vynmedžių išnaikinimas vynmedžiais apsodintame plote.
2. Sodininimas – skiepytų ar neskiepytų vynmedžių ar jų dalių sodinimas vynuogių derliui gauti arba skiepų daigynams įveisti.
3. Perskiepijimas – jau anksčiau skiepyto vynmedžio skiepijimas.

Susijusios su produkcija

4. Šviežios vynuogės – vynuui gaminti naudojami prinokę ar net šiek tiek padžiovinti vynuogės vaisiai, kurie gali būti sutraiškyti arba suspausti įprastomis vyninės priemonėmis ir savaime sukelti alkoholinį rūgimą.
5. Šviežių vynuogių misa, kurios rūgimas sustabdytas įmaišius alkoholio – produktas,
 - a) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 12 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 15 tūrio proc.;
 - b) kuris gaunamas iš neraugintą vynuogių misą, kurios natūrali alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 8,5 tūrio proc. ir kuri yra gauta tik iš vyninių vynuogių veislių, klasifikuojamų pagal 81 straipsnio 2 dalį, įmaišius:
 - i) neutralaus vyno kilmės alkoholio, įskaitant alkoholį, gautą distiliuojant džiovintas vynuoges, kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 96 tūrio proc.,
 - ii) arba nerektifikuoto produkto, kuris gautas distiliuojant vyną ir kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 52 tūrio proc., bet ne didesnė kaip 80 tūrio proc.
6. Vynuogių sultys – neraugintas, tačiau tinkamas rauginti skystas produktas, kuris:
 - a) gaunamas tokiu būdu, kad būtų tinkamas vartoti be papildomo apdorojimo;
 - b) gaunamas iš šviežių vynuogių ar vynuogių misos arba praskiedus. Jei gaunamas praskiedžiant, skiedžiama koncentruota vynuogių misa arba koncentruotomis vynuogių sultimis.Vynuogių sulčių faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais neturi būti didesnė kaip 1 tūrio proc.
7. Koncentruotos vynuogių sultys – vynuogių sultys, iš kurių pašalinti karamelizuoti produktai ir kurios gaunamos iš dalies išdžiovinus vynuogių sultis bet kuriuo patvirtintu metodu, išskyrus tiesioginį kaitinimą, kad refraktometro, naudojamo taikant nustatytiną metodą, parodymai 20 °C temperatūroje būtų ne mažesni kaip 50,9 %.
Koncentruotų vynuogių sulčių faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais neturi būti didesnė kaip 1 tūrio proc.
8. Vyno nuosėdos – tai likučiai:
 - a) susikaupiantys vyno laikymo talpyklose po rauginimo, saugant arba apdorojus patvirtintais metodais;
 - b) gauti išfiltravus arba išcentrifugavus a punkte nurodytą produktą;
 - c) susikaupiantys vynuogių misos laikymo talpyklose ją saugojant arba apdorojus patvirtintais metodais; arba
 - d) gauti c punkte nurodytą produktą išfiltravus arba išcentrifugavus.
9. Vynuogių išspaudos – likučiai, gauti spaudžiant raugintas ar neraugintas šviežias vynuoges.
10. Išspaudų vinas (*piquette*) – produktas, gaunamas:
 - a) rauginant neapdorotas vandenyje išmirkytas vynuogių išspaudas; arba
 - b) vandeniu išplaunant raugintas vynuogių išspaudas.
11. Spirituotas vinas distiliavimui – produktas:
 - a) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 18 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 24 tūrio proc.;

- b) kuris gaunamas į vyną, kuriame nėra likę cukraus, įdėjus nerektifikuoto produkto, kuris gautas išdistiliavus vyną ir kurio faktinė alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 86 tūrio proc.; arba
- c) kurio lakiųjų rūgščių kiekis, išreikštas acto rūgštimi, yra ne didesnis kaip 1,5 g/l.

12. Cuvée – tai

- a) vynuogių misa,
 - b) vynas, arba
 - c) skirtingas savybes turinčių vynuogių misų ir (arba) vynu mišinys,
- skirtas tam tikros rūšies putojančiam vynui gaminti.

Alkoholio koncentracija

- 13. Faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais– 20 °C temperatūros gryno alkoholio tūrio dalių skaičius, tenkantis tos pačios temperatūros produkto 100 tūrio dalių.
- 14. Potencinė alkoholio koncentracija tūrio procentais– 20 °C temperatūros gryno alkoholio tūrio dalių skaičius, galintis susidaryti visiškai susifermentavus visam cukrui, esančiam tos pačios temperatūros produkto 100 tūrio dalių.
- 15. Visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais– faktinės ir potencinės alkoholio koncentracijų tūrio procentų suma.
- 16. Natūrali alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais– produkto visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais prieš bet kurį sodrinimą.
- 17. Faktinė alkoholio koncentracija masės vienetais– gryno alkoholio kiekis kilogramais, tenkantis 100 kg produkto.
- 18. Potencinė alkoholio koncentracija masės vienetais– gryno alkoholio kiekis kilogramais, galintis susidaryti visiškai susifermentavus visam cukrui, esančiam 100 kg produkto.
- 19. Visuminė alkoholio koncentracija masės vienetais– faktinės ir potencinės alkoholio koncentracijų masės vienetų suma.

V DALIS

Galvijienos sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

Galvijai – gyvi naminių galvijų rūšių galvijai, kurių KN kodai yra 0102 21, 0102 31 00, 0102 90 20, ex 0102 29 10 – ex 0102 29 99, 0102 39 10, 0102 90 91.

VI DALIS

Pieno ir pieno produktų sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

Igyvendinant tarifinę kvotą Naujosios Zelandijos kilmės sviestui formuluotė „pagamintas tiesiogiai iš pieno arba grietinėlės“ taikoma ir sviestui, pagamintam iš pieno arba grietinėlės, nenaudojant sandėliuotų žaliavų, vientisu, uždaru ir nepertraukiamu gamybos būdu, kurį taikant pieno riebalai gali būti tirštinami ir (arba) skaidomi į frakcijas.

VII DALIS

Kiaušinių sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

- 1. Kiaušiniai su lukštais – paukščių kiaušiniai su lukštais, švieži, konservuoti arba virti, išskyrus 2 punkte nurodytus perinius kiaušinius.
- 2. Periniai kiaušiniai – perinti skirti kiaušiniai.
- 3. Sveiki produktai – paukščių kiaušiniai be lukštų, į kuriuos pridėta arba ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių, tinkami vartoti žmonėms.
- 4. Atskirti produktai – paukščių kiaušinių tryniai, į kuriuos pridėta arba ne pridėta cukraus ar kitų saldiklių, tinkami vartoti žmonėms.

VIII DALIS

Paukštienos sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

1. Gyvi naminiai paukščiai – gyvos vištos ir gaidžiai, antys, žąsys, kalakutai ir perlinės vištos (patarškos), kurių kiekvienas sveria daugiau kaip 185 g.
2. Paukščių jaunikliai – gyvos vištos ir gaidžiai, antys, žąsys, kalakutai ir perlinės vištos (patarškos), kurių kiekvienas sveria ne daugiau kaip 185 g.
3. Papjauti naminiai paukščiai – nesukapotos papjautų *Gallus domesticus* rūšies vištų ir gaidžių, ančių, žąsų, kalakutų ir perlinių vištų (patarškų) skerdenėlės, su subproduktais arba be jų.
4. Antriniai produktai – tai:
 - a) I priedo XX dalies a punkte nurodyti produktai;
 - b) I priedo XX dalies b punkte nurodyti produktai, išskyrus papjautus naminius paukščius ir valgomouosius subproduktus, žinomus kaip naminių paukščių skerdenėlių dalys;
 - c) I priedo XX dalies b punkte nurodyti valgomieji subproduktai;
 - d) I priedo XX dalies c punkte nurodyti produktai;
 - e) I priedo XX dalies d ir e punktuose nurodyti produktai;
 - f) I priedo XX dalies f punkte nurodyti produktai, išskyrus produktus, kurių KN kodas yra 1602 20 10.

IX DALIS

Bitininkystės produktų sektoriuje vartojamų terminų apibrėžtys

1. Medumi laikomas medus, kaip apibrėžta Tarybos direktyvoje 2001/110/EB ⁽¹⁾, be kita ko, kalbant apie pagrindines medaus rūšis.
2. Bitininkystės produktai – tai medus, bičių vaškas, bičių pienelis, propolis ar žiedadulkės.

⁽¹⁾ 2001 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2001/110/EB dėl medaus (OL L 10, 2002 1 12, p. 47).

III PRIEDAS

7 IR 135 STRAIPSNIUOSE NURODYTA RYŽIŲ IR CUKRAUS STANDARTINĖ KOKYBĖ

A. Žaliavinių ryžių standartinė kokybė

Standartinės kokybės žaliaviniai ryžiai:

- a) turi būti geros ir tinkamos prekinės kokybės, bekvapiai;
- b) didžiausias jų drėgnis turi būti 13 %;
- c) jų visiško nulukštenimo išeiga turi būti 63 % masės sveikų grūdų (su 3 % nuokrypiu apkapotiems grūdams), iš kurių visiškai nulukštentų ryžių grūdų, nesančių nepriekaištingos kokybės, masės procentinė dalis būtų:

žaliavinių ryžių kreidiniai grūdai, kurių KN kodai yra 1006 10 27 ir KN 1006 10 98	1,5 %
žaliavinių ryžių kreidiniai grūdai, kurių KN kodai yra kiti nei 1006 10 27 ir 1006 10 98	2,0 %
raudondryžiai grūdai	1,0 %
taškuoti grūdai	0,50 %
dėmėti grūdai	0,25 %
geltoni grūdai	0,02 %
gintariniai grūdai	0,05 %

B. Cukraus standartinė kokybė

I. Cukrinių runkelių standartinė kokybė

Standartinės kokybės runkeliai:

- a) turi būti geros ir tinkamos prekinės kokybės;
- b) priėmimo punkte jų cukraus kiekis turi būti 16 %.

II. Baltojo cukraus standartinė kokybė

1. Standartinės kokybės baltojo cukraus charakteristikos:

- a) geros ir tinkamos prekinės kokybės; sausas, vienodų granuliuotų kristalų pavidalo, birus;
- b) mažiausia poliarizacija: 99,7;
- c) didžiausias drėgnis: 0,06 %;
- d) didžiausias invertuoto cukraus kiekis: 0,04 %;
- e) bendras pagal 2 punktą nustatytų taškų skaičius ne didesnis kaip 22, o atskirai – ne daugiau kaip:
 - 15 taškų, nustatant pelenų kiekį,
 - 9 taškai, nustatant spalvos rūšį, taikant Brunsviko žemės ūkio technologijos instituto metodą (Brunsviko metodas),
 - 6 taškai, nustatant tirpalo spalvą, taikant Tarptautinės komisijos vienodiems cukraus analizės metodams nustatyti metodą (ICUMSA metodas).

2. Vienas taškas atitinka:
 - a) 0,0018 % pelenų kiekį, nustatomą taikant ICUMSA metodą esant 28° Brix;
 - b) 0,5 spalvos rūšies, nustatomos taikant Brunsviko metodą, vieneto;
 - c) 7,5 tirpalo nusidažymo, nustatomo taikant ICUMSA metodą, vieneto.
3. 1 punkte minėtų rodiklių nustatymo metodai yra tie, kurie taikomi šiems rodikliams nustatyti pagal intervencijos priemonės.

III. Žaliavinio cukraus standartinė kokybė

1. Standartinės kokybės žaliavinis cukrus yra cukrus, kurio baltojo cukraus išeiga yra 92 %.
 2. Žaliavinio runkelių cukraus išeiga nustatoma iš to cukraus poliarizacijos laipsnio atėmus:
 - a) jame esantį pelenų kiekio procentinį dydį, padaugintą iš keturių;
 - b) jame esančio invertuoto cukraus kiekio procentinį dydį, padaugintą iš dviejų;
 - c) skaičių 1.
 3. Žaliavinio cukranendrių cukraus išeiga apskaičiuojama iš to cukraus poliarizacijos laipsnio, padauginto iš dviejų, atėmus 100.
-

IV PRIEDAS

SAJUNGOS SKERDENŲ KLASIFIKAVIMO SKALĖS, NURODYTOS 10 STRAIPSNYJE

A. Sąjungos aštuonių mėnesių arba vyresnių galvijų skerdenų klasifikavimo skalė

I. Apibrėžtys

Taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

1. skerdena – visas gyvulio kūnas, jį paskerdus, nukraujinus, išskrodus ir nulupus odą;
2. skerdenos pusė – produktas, kuris gaunamas simetriškai padalijus skerdeną per kiekvieno kaklo, nugaros, juosmens ir kryžmens slankstelio vidurį, taip pat per krūtinkaulio vidurį ir sėdinkaulio-gaktikaulio sąvaržos vidurį.

II. Kategorijos

Galvijų skerdenos skirstomos į šias kategorijas:

- Z: 8 mėnesių ir jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų skerdenos;
- A: 12 mėnesių ir jaunesnių nei 24 mėnesių nekastruotų galvijų patinų (buliukų) skerdenos;
- B: 24 mėnesių ir vyresnių nekastruotų galvijų patinų (bulių) skerdenos;
- C: 12 mėnesių ir vyresnių kastruotų galvijų patinų (jaučių) skerdenos;
- D: apsiveršavusių galvijų patelių (karvių) skerdenos;
- E: 12 mėnesių ir vyresnių kitų galvijų patelių (telyčių) skerdenos.

III. Klasifikavimas

Skerdenos klasifikuojamos nuosekliai įvertinant:

1. Raumeningumą, apibrėžiamą taip:

Skerdenos profilių, ypač jos pagrindinių dalių (šlaunų, nugaros, menčių) išsivystymas

Raumeningumo klasė	Aprašymas
S Aukščiausioji	Visi profiliai ypač gerai išgaubti; ypač gerai išsivystę raumenys (dvigubą raumenų tipą turinčios skerdenos)
E Puiki	Visi profiliai išgaubti iki labai išgaubtų; ypač gerai išsivystę raumenys
U Labai gera	Profiliai, bendrai paėmus, išgaubti; labai gerai išsivystę raumenys
R Gera	Profiliai, bendrai paėmus, tiesūs; raumenys gerai išsivystę
O Nebloga	Profiliai tiesūs iki įdubusių; raumenys išsivystę vidutiniškai
P Menka	Visi profiliai įdubę ir kai kurie net labai įdubę; raumenys prastai išsivystę

2. Riebalinį sluoksnį, apibrėžiamą taip:

— Riebalų kiekis skerdenos išorinėje pusėje ir krūtinės ląstos ertmėje

Riebumo klasė	Aprašymas
1 Labai žema	Riebalų sluoksnio nėra arba jis nežymus
2 Žema	Riebalų sluoksnis plonas, raumeninis audinys persimato beveik visur
3 Vidutinė	Raumeninis audinys, išskyrus šlaunis ir mentes, beveik visur padengtas riebalais, nedidelės riebalų sankaupos krūtinės ląstos ertmėje
4 Aukšta	Raumeninis audinys padengtas riebalais, bet šlaunų ir mentės dalyje kai kur persimato, gana nemažos riebalų sankaupos krūtinės ląstos ertmėje
5 Labai aukšta	Visa skerdena padengta riebalais; didelės sankaupos krūtinės ląstos ertmėje

Valstybės narės gali kiekvieną 1 ir 2 punktuose nurodytą klasę suskirstyti į daugiausia tris poklasius.

IV. Pateikimas

Skerdenos ir skerdenų pusės pateikiamos:

- be galvos ir kojų; galva nuo skerdenos atskiriama ties atlantiniu pakaušio sąnariu, o kojos atskiriamos per riešoplaštakos arba kulno-pėdos sąnarius;
- be krūtinės ląstos ir pilvo ertmės organų su inkstais, inkstų ir dubens ląstos riebalais arba be jų;
- be lyties organų, jų rišamųjų raumenų ir tešmens ar tešmens riebalų.

V. Klasifikavimas ir identifikavimas

Skerdyklos, patvirtintos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 853/2004 ⁽¹⁾ 4 straipsnį, imasi priemonių užtikrinti, kad visos tokiose skerdyklose paskerstų aštuonių mėnesių ir vyresnių galvijų skerdenos arba skerdenų pusės, pažymėtos sveikumo ženklu, numatytu Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 854/2004 ⁽²⁾ 5 straipsnio 2 dalyje kartu su I priedo I skirsnio III skyriumi, būtų klasifikuojamos ir identifikuojamos pagal Sąjungos skalę.

Prieš ženklinimą valstybės narės gali leisti nuo skerdenų ar skerdenų pusių pašalinti išorinius riebalus, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į riebalų sluoksnį.

B. Sąjungos kiaulių skerdenų klasifikavimo skalė

I. Apibrėžtis

Skerdena – paskerstos kiaulės kūnas, nukraujinus, išskrodus, visas ar padalintas vertikaliai ties viduriu.

II. Klasifikavimas

Skerdenos skirstomos į šias klases pagal apskaičiuotą jų raumeningumą ir klasifikuojamos taip:

Klasės	Raumenų svorio santykis su skerdenos svoriu, išreikštas procentais (raumeningumas)
S	60 arba daugiau
E	55 arba daugiau, bet mažiau kaip 60
U	50 arba daugiau, bet mažiau kaip 55

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004 4 30, p. 55).

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 854/2004, nustatantis specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles (OL L 139, 2004 4 30, p. 206).

Klasės	Raumenų svorio santykis su skerdenos svoriu, išreikštas procentais (raumeningumas)
R	45 arba daugiau, bet mažiau kaip 50
O	40 arba daugiau, bet mažiau kaip 45
P	Mažiau kaip 40

III. Pateikimas

Skerdenos pateikiamos be liežuvio, šerių, nagų, lyties organų, vidaus riebalų, inkstų ir diafragmos.

IV. Raumeningumas

1. Raumeningumas įvertinamas taikant Komisijos leidžiamus klasifikavimo metodus. Leidžiama naudoti tik statistiškai įrodytus vertinimo metodus, pagrįstus kiaulių skerdenos vienos ar kelių anatominių dalių fiziniais matavimais. Tam, kad būtų leista naudoti klasifikavimo metodus, jie turi atitikti vertinimo statistinės paklaidos maksimalų leistiną nuokrypį.
2. Tačiau skerdenų prekybinė vertė nustatoma ne vien pagal įvertintą jų raumeningumą.

V. Skerdenų identifikavimas

Išskyrus atvejus, kai Komisija numato kitaip, suklasifikuotos skerdenos ženklina pagal Sąjungos skalę.

C. Sąjungos avių skerdenų klasifikavimo skalė

I. Apibrėžtis

Taikomos A.I punkte nustatytos „skerdenos“ ir „skerdenos pusės“ apibrėžtys.

II. Kategorijos

Skerdenos skirstomos į šias kategorijas:

- A: jaunesnių nei dvylikos mėnesių amžiaus avių skerdenos,
 B: kitų avių skerdenos.

III. Klasifikavimas

Skerdenos klasifikuojamos *mutatis mutandis* taikant A.III punkto nuostatas. Tačiau A.III.1 punkte ir A.III.2 punkte pateikiamos lentelės 3 ir 4 eilutėse terminas „šlaunys“ keičiamas terminu „užpakalinis ketvirtis“.

IV. Pateikimas

Skerdenos ir skerdenų pusės pateikiamos be galvos (nupjautos ties atlantiniu pakaušio sąnariu), kojų (nupjautų ties riešoplaštakos arba kulno-pėdos sąnariais), uodegos (nupjautos tarp šešto ir septinto uodegos slankstelio), tešmens, lyties organų, kepenų, širdies ir plaučių. Inkstai ir inkstų riebalai paliekami skerdenoje.

Valstybėms narėms leidžiama skerdeną pateikti kitaip, jei nenaudojamas tipinis pateikimo būdas.

V. Skerdenų identifikavimas

Suklasifikuotos skerdenos ir skerdenų pusės ženklina pagal Sąjungos skalę.

V PRIEDAS

**PRODUKTŲ, NEĮTRAUKTŲ Į VAISIŲ IR DARŽOVIŲ VARTOJIMO SKATINIMO MOKYKLOSE PROGRAMĄ,
KURI YRA BENDRAI FINANSUOJAMA KARTU SU SĄJUNGA IR NURODYTA 23 STRAIPSNIO 3 DALYJE,
SĄRAŠAS**

Produktai, kurių sudėtyje yra bet kurio iš toliau nurodytų produktų:

- pridėta cukraus,
 - pridėta riebalų,
 - pridėta druskos,
 - pridėta saldiklių.
-

VI PRIEDAS

44 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTŲ PARAMOS PROGRAMŲ BIUDŽETO RIBOS

tūkst. EUR per biudžetinius metus

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	nuo 2017 m.
Bulgarija	26 762	26 762	26 762	26 762
Čekija	5 155	5 155	5 155	5 155
Vokietija	38 895	38 895	38 895	38 895
Graikija	23 963	23 963	23 963	23 963
Ispanija	353 081	210 332	210 332	210 332
Prancūzija	280 545	280 545	280 545	280 545
Kroatija	11 885	11 885	11 885	10 832
Italija	336 997	336 997	336 997	336 997
Kipras	4 646	4 646	4 646	4 646
Lietuva	45	45	45	45
Liuksemburgas	588	—	—	—
Vengrija	29 103	29 103	29 103	29 103
Malta	402	—	—	—
Austrija	13 688	13 688	13 688	13 688
Portugalija	65 208	65 208	65 208	65 208
Rumunija	47 700	47 700	47 700	47 700
Slovėnija	5 045	5 045	5 045	5 045
Slovakija	5 085	5 085	5 085	5 085
Jungtinė Karalystė	120	—	—	—

VII PRIEDAS

78 STRAIPSNYJE NURODYTŲ PRODUKTŲ APIBRĖŽTYS, PAVADINIMAI IR PREKINIAI PAVADINIMAI

Šiame priede „prekinis pavadinimas“ – tai pavadinimas, kuriuo maisto produktas yra parduodamas, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/13/EB 5 straipsnio 1 dalyje, arba maisto produkto pavadinimas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 17 straipsnyje.

I DALIS.

Jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų mėsa

I. Apibrėžtis

Šioje dalyje „mėsa“ – jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų skerdenos, mėsa su kaulais arba be kaulų, išpjauti arba neišpjauti subproduktai, skirti vartoti žmonėms, pateikti švieži, užšaldyti arba giliai užšaldyti, suvynioti ar supakuoti arba nesuvynioti ar nesupakuoti.

II. Jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų klasifikavimas skerdykloje

Ūkio subjektai, prižiūrimi kompetentingos valdžios institucijos, visus jaunesnius nei 12 mėnesių galvijus skerdimo metu priskiria vienai iš dviejų kategorijų:

A) V kategorija: jaunesni nei aštuonių mėnesių galvijai

Kategorijos identifikavimo raidė: V;

B) Z kategorija: 8 mėnesių ir jaunesni nei 12 mėnesių galvijai

Kategorijos identifikavimo raidė: Z.

Šis klasifikavimas atliekamas remiantis galvijų pase nurodyta informacija arba, jei tai neįmanoma, remiantis 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1760/2000 ⁽¹⁾ 5 straipsnyje numatytoje kompiuterinėje duomenų bazėje saugomais duomenimis.

III. Prekiniai pavadinimai

1. Jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų mėsa valstybėse narėse prekiaujama tik tokiu (-ais) prekiniu (-ais) pavadinimu (-ais), nustatytu (-ais) kiekvienai valstybei narei:

A) Jaunesnių nei aštuonių mėnesių galvijų mėsai (kategorijos identifikavimo raidė V):

Prekiaujanti šalis	Naudotini prekiniai pavadinimai
Belgija	veau, viande de veau/kalfsvlees/Kalbfleisch
Bulgarija	месо от малки телета
Čekija	Telecí
Danija	Lyst kalvekød
Vokietija	Kalbfleisch
Estija	Vasikaliha
Airija	Veal
Graikija	μοσχάρι γάλακτος
Ispanija	Ternera blanca, carne de ternera blanca
Prancūzija	veau, viande de veau
Kroatija	teletina
Italija	vitello, carne di vitello

⁽¹⁾ 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos bei jos produktų ženklinimą (OL L 204, 2000 8 11, p. 1).

Kipras	μοσχάρι γάλακτος
Latvija	Teļa gaļa
Lietuva	Veršiena
Liuksemburgas	veau, viande de veau/Kalbfleisch
Vengrija	Borjúhús
Malta	Vitella
Nyderlandai	Kalfsvlees
Austrija	Kalbfleisch
Lenkija	Cielęcina
Portugalija	Vitela
Rumunija	carne de vițel
Slovėnija	Teletina
Slovakija	Teľacie mäso
Suomija	vaalea vasikanliha/ljust kalvkött
Švedija	ljust kalvkött
Jungtinė Karalystė	Veal

B) aštuonių mėnesių ir jaunesnių nei dvylikos mėnesių galvijų mėšai (kategorijos identifikavimo raidė Z):

Prekiaujanti šalis	Naudotini prekiniai pavadinimai
Belgija	jeune bovin, viande de jeune bovin/jongrundvlees/Jungrindfleisch
Bulgarija	Телешко месо
Čekija	hovězí maso z mladého skotu
Danija	Kalvekød
Vokietija	Jungrindfleisch
Estija	noorloomaliha
Airija	rosé veal
Graikija	vealó μοσχάρι
Ispanija	Ternera, carne de ternera
Prancūzija	jeune bovin, viande de jeune bovin
Kroatija	mlada junetina
Italija	vitellone, carne di vitellone
Kipras	vealó μοσχάρι
Latvija	jaunlopa gaļa
Lietuva	Jautiena
Liuksemburgas	jeune bovin, viande de jeune bovin/Jungrindfleisch
Vengrija	Növendék marha húsa
Malta	Vitellun
Nyderlandai	rosé kalfsvlees
Austrija	Jungrindfleisch
Lenkija	młoda wołowina
Portugalija	Vitelão

Rumunija	carne de tineret bovin
Slovėnija	meso težjih telet
Slovakija	mäso z mladého dobytka
Suomija	vasikanliha/kalvkött
Švedija	Kalvkött
Jungtinė Karalystė	Beef

2. 1 dalyje nurodytus prekinčius pavadinimus galima papildyti atitinkamų mėsos dalių arba subproduktų pavadinimais (angl. *name* ir *designation*).

3. 1 dalyje pateiktos lentelės A punkte nurodyti V kategorijos prekiniai pavadinimai ir visi nauji šių prekinčių pavadinimų pagrindu sudaryti pavadinimai vartojami tik tuo atveju, jei laikomasi šio priedo reikalavimų.

Visų pirma terminai „veau“, „teleci“, „Kalb“, „μσοσχάρι“, „ternera“, „kalv“, „veal“, „vitello“, „vitella“, „kalf“, „vitela“ ir „teletina“ nevartojami vyresnių nei dvylikos mėnesių galvijų mėsos prekiniame pavadinime arba etiketėje.

4. 1 dalyje nurodytos sąlygos netaikomos galvijų, kurių saugoma kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda įregistruota pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1151/2012 prieš 2007 m. birželio 29 d., mėšai.

IV. Privaloma nuoroda etiketėje

1. Nedarant poveikio Direktyvai 2000/13/EB Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 13 ir 10 straipsniams ir Reglamento (EB) Nr. 1760/2000 13, 14 ir 15 straipsniams, kiekviename gamybos ir prekybos etape ūkio subjektai ženklina jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų mėsą nurodydami šią informaciją:

a) prekinis pavadinimas, kaip numatyta šios dalies III punkte;

b) gyvūnų amžius skerdimo metu, atitinkamai nurodytas formoje:

— „amžius skerdimo metu: mažiau nei aštuoni mėnesiai“;

— „amžius skerdimo metu: daugiau nei 8, bet mažiau nei 12 mėnesių“.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos b punkto, iki perdavimo galutiniam vartotojui etapo ūkio subjektai gali vietoj amžiaus skerdimo metu nurodyti kategoriją, atitinkamai: „V kategorija“ arba „Z kategorija“.

2. Jei mažmeninės prekybos vietoje galutiniam vartotojui jaunesnių nei 12 mėnesių galvijų mėsa prekybai pateikiama nefasuota, valstybės narės nustato taisykles, reglamentuojančias 1 dalyje nurodytos informacijos pateikimą.

V. Registravimas

Kiekviename gamybos ir prekybos etape ūkio subjektai registruoja šią informaciją:

a) gyvūnų identifikavimo numerį ir gimimo datą, tik skerdyklos lygiu;

b) referencinį numerį, leidžiantį nustatyti sąsają tarp gyvūnų, kurių mėsa prekiaujama, identifikavimo numerio ir prekinio pavadinimo, amžiaus skerdimo metu ir etiketėje nurodytos mėsos kategoriją identifikuojančios raidės;

c) gyvūnų ir mėsos pristatymo į įmonę ir išvežimo iš jos datą.

VI. Oficialūs patikrinimai

1. Valstybės narės skiria kompetentingą valdžios instituciją ar institucijas, atsakingą (-as) už oficialius patikrinimus, vykdomus siekiant patikrinti, kaip taikoma ši dalis, ir informuoja apie tai Komisiją.

2. Oficialius patikrinimus atlieka kompetentinga valdžios institucija ar institucijos, laikydamosi bendrųjų principų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 882/2004 ⁽¹⁾.
3. Siekiant užtikrinti, kad šio priedo nuostatos būtų įgyvendinamos, Komisijos ekspertai prirėkus kartu su atitinkamomis kompetentingomis valdžios institucijomis ir, jei taikoma, valstybių narių ekspertais atlieka patikrinimus vietoje.
4. Visos valstybės narės, kurių teritorijoje vykdomi patikrinimai, suteikia Komisijai bet kokią jos užduotims vykdyti reikalingą pagalbą.
5. Iš trečiųjų valstybių importuotos mėsos atveju šioje dalyje išdėstytų reikalavimų laikymąsi užtikrina trečiosios valstybės paskirta kompetentinga valdžios institucija arba, jei taikoma, nepriklausoma trečiosios šalies įstaiga. Nepriklausoma įstaiga pateikia visas garantijas, kad laikomasi Europos standarte EN 45011 arba ISO/IEC 65 vadove nustatytų sąlygų.

II DALIS.

Vynuogių produktų kategorijos

1) Vynas

Vynas – produktas, gaunamas tik visiško ar dalinio alkoholinio rauginimo būdu iš sutraiškytų ar nesutraiškytų šviežių vynuogių arba vynuogių misos.

Vyno:

- a) faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais prieš taikant ar pritaikius VIII priedo I dalies B skirsnyje nurodytas procedūras yra ne mažesnė kaip 8,5 tūrio proc., jei vynas pagamintas vien tik iš šio priedo I priedėlyje nurodytose A ir B vynuogių auginimo zonose išaugintų vynuogių, ir ne mažesnė kaip 9 tūrio proc., jei vynas pagamintas iš kitose vynuogių auginimo zonose išaugintų vynuogių;
- b) faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais, nukrypstant nuo minimalios faktinės alkoholio koncentracijos normų ir, jeigu vynuui suteikta saugoma kilmės vietos ar saugoma geografinė nuoroda, prieš taikant ar pritaikius VIII priedo I dalies B skirsnyje nurodytas procedūras, yra ne mažesnė kaip 4,5 tūrio proc.;
- c) visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne didesnė nei 15 tūrio proc. Tačiau taikant nukrypti leidžiančią nuostatą:
 - vynu, pagamintų be sodrinimo iš vynuogių, užaugintų tam tikrose Sąjungos vynuogių auginimo zonose, kurias Komisija nustato priimdama deleguotuosius aktus pagal 75 straipsnio 2 dalį, visuminės alkoholio koncentracijos tūrio procentais viršutinė riba gali siekti iki 20 tūrio proc.,
 - be sodrinimo pagamintų vynu, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda, visuminės alkoholio koncentracijos tūrio procentais viršutinė riba gali viršyti 15 tūrio proc.;
- d) bendrasis rūgštingumas, išreikštas vyno rūgštimi, yra ne mažesnis kaip 3,5 g/l arba 46,6 mekv/l, tačiau gali būti pritaikytos nukrypti leidžiančios nuostatos, kurias Komisija gali priimti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį.

Retsina – vynas, gaminamas tik Graikijos geografinėje teritorijoje naudojant *Aleppo* rūšies pušų sakais apdorotą vynuogių misą. *Aleppo* rūšies pušų sakus galima naudoti tik retsinos vynu gaminti, laikantis taikytinuose Graikijos teisės aktuose nustatytų sąlygų.

Nukrypstant nuo antros pastraipos b punkto *Tokaji eszencia* ir *Tokajská esencia* laikomi vynu.

Tačiau valstybės narės gali leisti vartoti terminą „vynas“, jeigu:

- a) jis vartojamas sudėtiniame pavadinime kartu su vaisiaus pavadinimu prekiaujant produktais, gautais rauginant ne vynuoges, o kitus vaisius; arba
- b) jis yra sudėtinio pavadinimo dalis.

Reikia vengti painiavos su produktais, atitinkančiais šiame priede nurodytas vyno kategorijas.

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 165, 2004 4 30, p. 1).

2) Jaunas rauginamas vinas

Jaunas rauginamas vinas – produktas, kurio alkoholinis rauginimas dar nepasibaigęs ir kurio nuosėdos dar neatskirtos.

3) Likerinis vinas

Likerinis vinas – produktas:

a) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 15 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 22 tūrio proc.;

b) kurio visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 17,5 tūrio proc., išskyrus tam tikrus likerinius vinas, kuriems suteikta kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda, įtrauktus į sąrašą, kurį Komisija sudaro priimdama deleguotuosius aktus pagal 75 straipsnio 2 dalį;

c) kuris yra gaunamas iš:

— rauginamos vynuogių misos,

— vyno,

— pirmiau nurodytų produktų mišinio, arba

— vynuogių misos arba jos ir vyno mišinio kai kuriems likeriniams vynams, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda ir kuriuos nustato Komisija priimdama deleguotuosius aktus pagal 75 straipsnio 2 dalį;

d) kurio pirminė natūrali alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 12 tūrio proc., išskyrus tam tikrus likerinius vinas, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, įtrauktus į sąrašą, kurį Komisija sudaro deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį;

e) į kurią įmaišyta:

i) atskirai arba kartu:

— neutralaus vyno kilmės alkoholio (įskaitant alkoholi, gautą distilijuojant džiovintas vynuoges), kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 96 tūrio proc.,

— vyno ar džiovintų vynuogių distiliato, kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 52 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 86 tūrio proc.,

ii) jei tinka, kartu su vienu ar daugiau iš šių produktų:

— koncentruotos vynuogių misos,

— vieno iš e punkto i papunktyje nurodytų produktų ir vynuogių misos, nurodytos c punkto pirmoje ir ketvirtoje įtraukose, mišinys;

f) į kurią, jei tai tam tikri likeriniai vynai, kuriems suteikta saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografinė nuoroda, įtraukti į sąrašą, kurį Komisija sudaro deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį, nukrypstant nuo e punkto, įmaišyta:

i) vieno iš e punkto i papunktyje nurodytų produktų ar jų mišinio; arba

ii) vieno ar daugiau iš šių produktų:

— vyno alkoholio arba džiovintų vynuogių alkoholio, kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 95 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 96 tūrio proc.,

— iš vyno ar vynuogių išspaudų distiliuoto spirito, kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 52 tūrio proc. ir ne didesnė kaip 86 tūrio proc.,

— iš džiovintų vynuogių distiliuoto spirito, kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 52 tūrio proc. ir mažesnė kaip 94,5 tūrio proc.; ir

iii) jei tinka, vieno ar daugiau iš šių produktų:

- iš dalies raugintos vynuogių misos, gautos iš vytintų vynuogių,
- koncentruotos vynuogių misos, gautos tiesioginio kaitinimo būdu ir, išskyrus šią procedūrą, atitinkančios koncentruotos vynuogių misos apibrėžtį,
- koncentruotos vynuogių misos,
- vieno iš f punkto ii papunktyje išvardytų produktų ir vynuogių misos, nurodytos c punkto pirmoje ir ketvirtoje įtraukose, mišinio.

4) Putojantis vinas

Putojantis vinas – produktas:

a) gaunamas pirminio ar antrinio alkoholinio rauginimo būdu:

- iš šviežių vynuogių,
- iš vynuogių misos arba
- iš vyno;

b) kuris atidarius talpyklą išskiria anglies dioksidą, susidarantį tik rauginimo metu;

c) kurio perteklinis slėgis uždarytoje talpykloje, susidarantis dėl ištirpusio anglies dioksido, yra ne mažesnis kaip 3 barai laikant 20 °C temperatūroje; ir

d) kurio paruošimui skirtos *cuvée* visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 8,5 tūrio proc.

5) Rūšinis putojantis vinas

Rūšinis putojantis vinas – produktas:

a) gaunamas pirminio ar antrinio alkoholinio rauginimo būdu:

- iš šviežių vynuogių,
- iš vynuogių misos arba
- iš vyno;

b) kuris atidarius talpyklą išskiria anglies dioksidą, susidarantį tik rauginimo metu;

c) kurio perteklinis slėgis uždarytoje talpykloje, susidarantis dėl ištirpusio anglies dioksido, yra ne mažesnis kaip 3,5 barai laikant 20 °C temperatūroje; ir

d) kurio paruošimui skirtos *cuvée* visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 9 tūrio proc.

6) Rūšinis aromatinis putojantis vinas

Rūšinis aromatinis putojantis vinas – rūšinis putojantis vinas:

a) gaunamas *cuvée* naudojant tik vynuogių misą arba vynuogių misą, kurios rauginimas prasidėjęs, gautą iš konkrečių vyninių vynuogių veislių, įtrauktų į sąrašą, kurį Komisija sudaro deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį.

Rūšinius aromatinius putojančius vynus, tradiciškai gaminamus *cuvée* naudojant vynus, Komisija nustato deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį;

- b) kurio perteklinis slėgis uždarytoje talpykloje, susidarantis dėl ištirpusio anglies dioksido, yra ne mažesnis kaip 3 barai laikant 20 °C temperatūroje;
- c) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais negali būti mažesnė kaip 6 tūrio proc.; ir
- d) kurio visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais negali būti mažesnė kaip 10 tūrio proc.
- 7) Gazuotas putojantis vynas
- Gazuotas putojantis vynas – produktas:
- a) gautas iš vyno be saugomos kilmės vietos nuorodos arba saugomos geografinės nuorodos;
- b) kuris, atidarius talpyklą, išskiria anglies dioksidą, kuris visas ar jo dalis buvo pridėta; ir
- c) kurio perteklinis slėgis uždarytoje talpykloje, susidarantis dėl ištirpusio anglies dioksido, yra ne mažesnis kaip 3 barai laikant 20 °C temperatūroje.
- 8) Pusiau putojantis vynas
- Pusiau putojantis vynas – produktas:
- a) gaunamas iš vyno, jauno rauginamo vyno, vynuogių misos ar rauginamos vynuogių misos su sąlyga, kad tokių produktų visuminė alkoholio koncentracija yra ne mažesnė kaip 9 tūrio proc.;
- b) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 7 tūrio proc.;
- c) kurio perteklinis slėgis, susidarantis dėl ištirpusio antrinio fermentavimo kilmės anglies dioksido, yra 2,5 baro laikant 20 °C temperatūroje uždarytose talpose; ir
- d) kuris supilstytas į 60 litrų arba mažesnes talpyklas.
- 9) Gazuotas pusiau putojantis vynas
- Gazuotas pusiau putojantis vynas – produktas:
- a) gaunamas iš vyno, jauno rauginamo vyno, vynuogių misos ar rauginamos vynuogių misos;
- b) kurio faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais ne mažesnė kaip 7 tūrio proc., o visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais ne mažesnė kaip 9 tūrio proc.;
- c) kurio perteklinis slėgis uždarytoje talpykloje, susidarantis dėl ištirpusio anglies dioksido, kuris visas ar jo dalis buvo pridėta, yra ne mažesnis kaip 1 baras ir ne didesnis kaip 2,5 baro, laikant 20 °C temperatūroje; ir
- d) kuris supilstytas į 60 litrų arba mažesnes talpyklas.
- 10) Vynuogių misa
- Vynuogių misa – skystas produktas, gaunamas iš šviežių vynuogių natūraliai arba taikant fizinius procesus. Vynuogių misos faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais neturi būti didesnė kaip 1 tūrio proc.
- 11) Iš dalies rauginta vynuogių misa
- Rauginama vynuogių misa – produktas, gaunamas rauginant vynuogių misą, kurios faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra didesnė kaip 1 tūrio proc., tačiau mažesnė kaip trys penktadaliai jos visuminės alkoholio koncentracijos.
- 12) Iš dalies rauginta vynuogių misa, gauta iš vytintų vynuogių
- Rauginama vynuogių misa, gauta iš vytintų vynuogių – produktas, kuris gautas iš dalies surauginus iš vytintų vynuogių gautą vynuogių misą ir kurio bendras cukraus kiekis prieš rauginimą yra ne mažesnis kaip 272 g/l, o natūrali ir faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais negali būti mažesnė kaip 8 tūrio proc. Tačiau tam tikri šiuos reikalavimus atitinkantys vynai, kuriuos Komisija nustato deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį, nėra laikomi rauginama vynuogių misa, gauta iš vytintų vynuogių.

13) Koncentruota vynuogių msa

Koncentruota vynuogių msa – vynuogių msa, iš kurios pašalinti karamelizacijos produktai ir kuri gaunama iš dalies išdžiovinus vynuogių misą bet kuriuo patvirtintu metodu, išskyrus tiesioginį kaitinimą, taip, kad refraktometro, naudojamo taikant metodą, kuris turi būti nustatytas pagal 80 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą ir 91 straipsnio pirmos pastraipos d punktą, parodymai 20 °C temperatūroje būtų ne mažesni kaip 50,9 %.

Koncentruotos vynuogių misos faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais neturi būti didesnė kaip 1 tūrio proc.

14) Rektifikuota koncentruota vynuogių msa

Rektifikuota koncentruota vynuogių msa –

a) skystas produktas, iš kurio pašalinti visi karamelizacijos produktai:

i) gaunamas iš dalies išdžiovinus vynuogių misą bet kuriuo patvirtintu metodu, išskyrus tiesioginį kaitinimą, taip, kad refraktometro, naudojamo taikant metodą, kuris turi būti nustatytas pagal 85 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą ir 91 straipsnio pirmos pastraipos d punktą, parodymai 20 °C temperatūroje būtų ne mažesni kaip 61,7 %;

ii) iš kurio patvirtintu metodu yra pašalintos rūgštys ir kitos sudedamosios dalys, išskyrus cukrų;

iii) kuriam būdingos šios savybės:

— pH ne didesnis kaip 5 esant 25 Brix,

— 1 cm sluoksnio storio optinis tankis (bangos ilgis – 425 nm) ne didesnis kaip 0,100 vynuogių misoje, koncentruotoje esant 25 Brix,

— sacharozės kiekis neaptinkamas taikant analizės metodą, kuris turi būti nustatytas,

— *Folin-Ciocalteu* rodiklis ne didesnis kaip 6,00 esant 25 Brix,

— titruojamasis rūgštingumas ne didesnis kaip 15 mekv/kg bendro cukraus kiekio,

— sieros dioksido kiekis ne didesnis kaip 25 mg/kg bendro cukraus kiekio,

— bendrasis katijonų kiekis ne didesnis kaip 8 mekv/kg bendro cukraus kiekio,

— laidumas 20 °C temperatūroje ir esant 25 Brix ne didesnis kaip 120 μS/cm,

— hidrosimetilfurfurolo kiekis ne didesnis kaip 25 mg/kg bendro cukraus kiekio,

— sudėtyje yra mezoinozitolio.

b) kietas produktas, iš kurio pašalinti visi karamelizacijos produktai:

i) gautas kristalizuojantis skystai rektifikuotai koncentruotai vynuogių misai nenaudojant skiediklio;

ii) iš kurio patvirtintu metodu yra pašalintos rūgštys ir kitos sudedamosios dalys, išskyrus cukrų;

iii) kuriam būdingos šios savybės, atskiedus tirpale esant 25 Brix:

— pH ne didesnis kaip 7,5,

— 1 cm sluoksnio storio optinis tankis (bangos ilgis – 425 nm) ne didesnis kaip 0,100,

— sacharozės kiekis neaptinkamas taikant analizės metodą, kuris turi būti nustatytas,

— *Folin-Ciocalteu* rodiklis ne didesnis kaip 6,00,

— titruojamasis rūgštingumas ne didesnis kaip 15 mekv/kg bendro cukraus kiekio,

— sieros dioksido kiekis ne didesnis kaip 10 mg/kg bendro cukraus kiekio,

- bendrasis katijonų kiekis ne didesnis kaip 8 mekv/kg bendro cukraus kiekio,
- laidumas 20 °C temperatūroje ne didesnis kaip 120 μS/cm,
- hidrosimetilfurfurolo kiekis ne didesnis kaip 25 mg/kg bendro cukraus kiekio,
- sudėtyje yra mezoinozitolio.

Rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais neturi būti didesnė kaip 1 tūrio proc.

15) Vynas iš vytintų vynuogių

Vynas iš vytintų vynuogių – produktas:

- a) kuris gaminamas be sodrinimo iš vynuogių, paliktų saulėje arba pavėsyje, kad jos iš dalies išdžiūtų;
- b) kurio visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 16 tūrio proc., o faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 9 tūrio proc.; ir
- c) kurio natūrali alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 16 tūrio proc. (arba 272 gramai cukraus litre).

16) Vynas iš pernokusių vynuogių

Vynas iš pernokusių vynuogių – produktas:

- a) gaminamas be sodrinimo;
- b) kurio natūrali alkoholio koncentracija tūrio procentais yra didesnė kaip 15 tūrio proc.; ir
- c) kurio visuminė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 15 tūrio proc., o faktinė alkoholio koncentracija tūrio procentais yra ne mažesnė kaip 12 tūrio proc.

Valstybės narės šiam produktui gali nustatyti brandinimo trukmę.

17) Vyno actas

Vyno actas – actas:

- a) gaunamas tik vyno actarūgščio rauginimo būdu; ir
- b) kurio bendrasis rūgštingumas, išreikštas acto rūgštimi, yra ne mažesnis kaip 60 g/l.

III DALIS.

Pienas ir pieno produktai

1. „Pienas“ reiškia tik per vieną ar kelis melžimus išskirtą normalų pieno liaukų sekretą, į kurį nieko nepridėta ar iš kurio nieko nepašalinta.

Tačiau terminą „pienas“ galima vartoti:

- a) apibūdinant pieną, kuris buvo apdorotas nekeičiant jo sudėties, ar pieną, kurio riebumas standartizuotas pagal IV dalį;
 - b) kartu su vienu ar keliais žodžiais, apibūdinant pieno tipą, klasę, kilmę ir (arba) numatomą tokio pieno paskirtį, arba aprašant taikytą fizinio pieno apdorojimo būdą ar pieno sudėties pokyčius, atsiradusius tik dėl pieno papildymo natūralios kilmės pieno sudedamosioms dalimis ir (arba) dėl jų pašalinimo.
2. Šioje dalyje „pieno produktai“ – tik iš pieno pagaminti produktai, kuriuos gaminant gali būti pridedama papildomų, jų gamybai būtinų medžiagų, jei šios medžiagos nenaudojamos visoms pieno sudedamosioms dalims ar jų daliai pakeisti.

Išimtinė toliau nurodytų pavadinimų vartojimo teisė suteikiama tik pieno produktams pavadinti:

a) šie pavadinimai vartojami visais prekybos etapais:

- i) išrūgos,
- ii) grietinėlė,
- iii) sviestas,
- iv) pasukos,
- v) lydytas sviestas,
- vi) kazeinai,
- vii) bevandeniai pieno riebalai,
- viii) sūris,
- ix) jogurtas,
- x) kefyras,
- xi) kumysas,
- xii) viili/fil jogurtas,
- xiii) grietinė,
- xiv) fil jogurtas,
- xv) kildytas pienas (rjaženka),
- xvi) rūgpienis (rūgušpiens);

b) Direktyvos 2000/13/EB 5 straipsnyje arba Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 17 straipsnyje apibrėžti pavadinimai, šiuo metu naudojami pieno produktams apibūdinti.

3. Terminas „pienas“ ir pieno produktams apibūdinti skirti pavadinimai taip pat gali būti vartojami kartu su vienu ar keliais žodžiais, kuriais vadinami sudėtiniai produktai, kurių nė viena sudedamoji dalis nėra ir negali būti pieno sudedamųjų dalių pakaitalas ir kuriuose pienas arba pieno produktas kiekybės arba produktui būdingų savybių požiūriu sudaro pagrindinę dalį.
4. Pieno atveju nurodoma gyvūno, iš kurio gaunamas pienas, rūšis, jei tai nėra galvijai.
5. 1, 2 ir 3 punktuose nurodyti pavadinimai gali būti vartojami tik tuose punktuose nurodytiems produktams.

Tačiau ši nuostata netaikoma apibūdinant produktus, kurių tikslus pobūdis žinomas dėl jų tradicinio vartojimo ir (arba), kai pavadinimais aiškiai apibūdinama būdinga produkto savybė.

6. Kitų nei šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose aprašytų produktų etiketėse, prekybos dokumentuose, reklaminėje medžiagoje arba bet kokio pobūdžio reklamoje, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos 2006/114/EB ⁽¹⁾ 2 straipsnyje, arba bet kokio pobūdžio pateikime negali būti tvirtinama, duodama suprasti arba užsimenama, kad produktas yra pieno produktas.

Tačiau apibūdinant produktus, kurių sudėtyje yra pieno arba pieno produktų, pavadinimą „pienas“ arba šios dalies 2 punkto antroje pastraipoje nurodytus pavadinimus galima naudoti tik pagrindinėms žaliavoms apibūdinti ir sudedamosioms dalims pagal Direktyvą 2000/13/EB arba Reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 išvardyti.

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (OL L 376, 2006 12 27, p. 21).

IV DALIS.

Žmonėms vartoti skirtas pienas, kurio KN kodas yra 0401

I. Apibrėžtys

Šioje dalyje:

- a) pienas – iš vienos ar kelių karvių primelžta produkcija;
- b) geriamasis pienas – III punkte nurodyti produktai, skirti tiekti vartotojams be tolesnio apdorojimo;
- c) riebumas – pieno riebalų dalių masės ir šimto pieno dalių masės santykis;
- d) baltymų kiekis – pieno baltymų dalių masės ir šimto pieno dalių masės santykis (gaunamas visą azoto kiekį piene, išreikštą masės procentais, dauginant iš 6,38).

II. Tiekimas arba pardavimas galutiniams vartotojams

1. Tiekti arba parduoti be apdorojimo galutiniam vartotojui tiesiogiai arba per restoranus, ligonines, valgyklas ar kitas panašias viešojo maitinimo įstaigas galima tik geriamajam pienui nustatytus reikalavimus atitinkantį pieną.
2. Tiems produktams taikomi III punkte pateikti prekiniai pavadinimai. Šie pavadinimai naudojami tik tame punkte išvardytiems produktams apibūdinti, nedarant poveikio jų naudojimui sudėtinuose pavadinimuose.
3. Valstybės narės patvirtina vartotojams apie atitinkamų produktų pobūdį ir sudėtį informuoti skirtas priemones, kai nepateikus tokios informacijos galėtų kilti painiava.

III. Geriamasis pienas

1. Geriamuoju pienu laikomi šie produktai:

- a) žalias pienas – pienas, kuris nebuvo kaitinamas aukštesnėje nei 40 °C temperatūroje arba apdorojamas lygiaverčio poveikio metodu;
- b) nenugriebtas pienas – termiškai apdorotas pienas, kuris pagal riebumą atitinka vieną iš šių reikalavimų:
 - i) normalizuotas nenugriebtas pienas – ne mažesnis kaip 3,50 % (m/m) riebumo pienas. Tačiau valstybės narės gali nustatyti papildomą nenugriebto pieno, kurio riebumas 4,00 % (m/m) arba didesnis, kategoriją;
 - ii) nenormalizuotas nenugriebtas pienas – pienas, kurio riebumas nuo melžimo nebuvo pakeistas nei pridėdam pienu riebalų ar juos pašalinant, nei maišant su pienu, kurio natūralus riebumas buvo pakeistas. Tačiau riebumas neturi būti mažesnis kaip 3,50 % (m/m);
- c) pusriebis pienas – termiškai apdorotas pienas, kurio riebumas sumažintas iki ne mažiau kaip 1,50 % (m/m), bet iki ne daugiau kaip 1,80 % (m/m);
- d) nugriebtas pienas – termiškai apdorotas pienas, kurio riebumas sumažintas iki ne daugiau kaip 0,50 % (m/m).

Termiškai apdorotas pienas, kurio riebumas neatitinka pirmos pastraipos b, c ir d punktuose nustatytų reikalavimų, laikomas geriamuoju, jei riebumas aiškiai nurodytas dešimtyjį tikslumu ir lengvai įskaitomas, ant pakuotės nurodant „... % riebumo“. Toks pienas nevadinamas nenugriebtu pienu, pusriebiu pienu ar nugriebtu pienu.

2. Nedarant poveikio 1 punkto b papunkčio ii papunkčiui, leidžiami tik šie pakeitimai:

- a) siekiant išlaikyti geriamajam pienui nustatytą pieno riebumą – natūralaus pieno riebumo koregavimas pašalinant grietinėlę ar pridėdam jos, arba pridėdam nenugriebto, pusriebio ar nugriebto pieno;

b) pieno papildymas pieno baltymais, mineralinėmis druskomis ar vitaminais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1925/2006 ⁽¹⁾;

c) laktozės kiekio sumažinimas, ją paverčiant gliukoze ir galaktoze.

Pieno sudėties pakeitimai, nurodyti b ir c punktuose, leidžiami tik tuo atveju, jei apie tai neištrinamu užrašu, kuris yra nesunkiai pastebimas ir įskaitomas, nurodoma ant produkto pakuotės. Tačiau dėl tokio nurodymo neatleidžiama nuo prievolės dėl maistingumo ženklinimo, nustatytos Reglamente Nr. 1169/2011. Kai pridedama baltymų, jų kiekis tokiam papildytame piene turi būti 3,8 % (m/m) ar daugiau.

Tačiau valstybės narės gali apriboti ar uždrausti pieno sudėties pakeitimus, nurodytus b ir c punktuose.

3. Geriamojo pieno:

a) užšalimo temperatūra turi būti artima vidutinei žalio pieno užšalimo temperatūrai, užregistruotai surinkto geriamojo pieno kilmės vietovėje;

b) 3,5 % (m/m) riebumo pieno masė turi būti ne mažesnė kaip 1 028 g/l, esant 20 °C temperatūrai, arba lygiavertė kitokio riebumo pieno masei viename litre;

c) 3,5 % (m/m) riebumo piene turi būti ne mažiau kaip 2,9 % (m/m) baltymų arba lygiavertė baltymų koncentracija kitokio riebumo piene.

V DALIS.

Paukštienos sektoriaus produktai

I. Ši dalis taikoma Sąjungoje verslo ar prekybos pagrindu vykdomai prekybai tam tikros rūšies ir pateikimo paukštiena ir paukštienos bei paukščių subproduktų pusgaminiams bei gaminiams, gautais iš šių paukščių rūšių:

— *Gallus domesticus* (vištų ir gaidžių),

— ančių,

— žąsų,

— kalakutų,

— perlinių vištų (patarškų).

Šios nuostatos taip pat taikomos paukštienai, užpiltai sūrymu, kurios KN kodas yra 0210 99 39.

II. Apibrėžtys

1) paukštiena – žmonėms vartoti tinkama paukštiena, neapdorota jokiais kitais būdais, išskyrus šaldymą;

2) šviežia paukštiena – prieš tai šaldymo proceso metu nebuvo sustingdyta paukštiena, nuolat laikoma ne žemesnėje kaip – 2 °C ir ne aukštesnėje kaip + 4 °C temperatūroje. Tačiau valstybės narės gali nustatyti šiek tiek kitokius temperatūros reikalavimus, taikomus minimalios trukmės laikotarpiu, kurio reikia šviežiai paukštienai išpjautyti ir sutvarkyti mažmeninės prekybos parduotuvėse arba šalia prekybos vietų esančiose patalpose, kuriose paukštiena išpjaučiama ir tvarkoma tik tam, kad būtų ten pat tiesiogiai parduodama vartotojui;

3) užšaldyta paukštiena – paukštiena, kuri turi būti užšaldyta kuo greičiau, laikantis įprastos skerdimo tvarkos, ir kuri turi būti visuomet laikoma ne aukštesnėje kaip – 12 °C temperatūroje;

4) greitai užšaldyta paukštiena – paukštiena, kuri turi būti visuomet laikoma ne aukštesnėje kaip –18 °C temperatūroje su leistiniais nuokrypiais, numatytais Tarybos direktyvoje 89/108/EEB ⁽²⁾;

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1925/2006 dėl maisto produktų papildymo vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis (OL L 404, 2006 12 30, p. 26).

⁽²⁾ 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių greitai užšaldytus žmonėms vartoti skirtus maisto produktus, suderinimo (OL L 40, 1989 2 11, p. 34).

- 5) paukštienos pusgaminis – paukštiena, įskaitant smulkintą paukštieną, į kurią pridėta maisto produktų, prieskonių arba priedų, arba kurios vidinė raumenų skaidulų struktūra dėl apdorojimo nėra pakitusi;
- 6) šviežios paukštienos pusgaminis – paukštienos pusgaminis, pagamintas iš šviežios paukštienos.

Tačiau valstybės narės gali nustatyti šiek tiek kitokius temperatūros reikalavimus, taikomus reikiamu minimalios trukmės laikotarpiu ir tik tiek, kiek to reikia siekiant sudaryti geresnes sąlygas išjaustyti ir tvarkyti paukštieną fabrike gaminant šviežios paukštienos pusgaminius;

- 7) paukštienos gaminys – Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 7.1 punkte apibrėžtas mėsos gaminys, pagamintas iš paukštienos.

III. Paukštiena ir paukštienos pusgaminiai parduodami vienos iš šių būklių:

- švieži,
- šaldyti,
- greitai užšaldyti.

VI DALIS.

Gallus gallus rūšies vištų dedeklių kiaušiniai

I. Taikymo sritis

1. Nedarant poveikio 75 straipsnio nuostatomis dėl perinių kiaušinių ir ūkiuose auginamų viščiukų prekybos standartų, ši dalis taikoma prekybai Sąjungoje pagamintais, importuotais iš trečiųjų šalių ar ketinamais eksportuoti už Sąjungos ribų kiaušiniams Sąjungoje.
2. Valstybės narės gali netaikyti šioje dalyje išdėstytų reikalavimų, išskyrus III punkto 3 dalį, kiaušiniams, tiesiogiai gamintojo parduodamiems galutiniam vartotojui:
 - a) gamybos vietoje, arba
 - b) atitinkamos valstybės narės gamybos regiono vietiniame viešame turguje arba pristatant į namus.

Kai suteikiama tokia išimtis, kiekvienas gamintojas gali nuspręsti taikyti ją ar ne. Taikant šią išimtį, negalima naudoti kokybės klasių ir svorio kategorijų.

Pagal savo nacionalinės teisės aktus valstybės narės gali nustatyti „vietinio viešo turgaus“, „pristatymo į namus“ ir „gamybos regiono“ apibrėžtis.

II. Kokybės klasės ir svorio kategorijos

1. Pagal kokybę kiaušiniai rūšiuojami į:
 - a) A klasės arba „šviežius“,
 - b) B klasės.
2. A klasės kiaušiniai taip pat rūšiuojami pagal svorį. Tačiau nereikalaujama pagal svorį rūšiuoti kiaušinių, pristatomų maisto ir ne maisto pramonės įmonėms.
3. B klasės kiaušiniai tiekiami tik maisto ir ne maisto pramonės įmonėms.

III. Kiaušinių ženklavimas

1. A klasės kiaušiniai ženklavami gamintojo kodu.

B klasės kiaušiniai ženklavami gamintojo ir (arba) kitokia nuoroda.

Valstybės narės gali netaikyti šio reikalavimo B klasės kiaušiniams, jei tokie kiaušiniai parduodami tik jų teritorijoje.

2. Kiaušinių ženklavimas pagal 1 dalį atliekamas gamybos vietoje arba pirmajame pakavimo centre, į kurį pristatomi kiaušiniai.
3. Kiaušiniai, kuriuos gamintojas parduoda galutiniam vartotojui atitinkamos valstybės narės gamybos regiono vietiniame viešajame turguje, ženklavami pagal 1 dalį.

Tačiau valstybės narės gali netaikyti šio reikalavimo gamintojams, laikantiems ne daugiau kaip 50 vištų dedeklių, jei prekybos vietoje nurodomas gamintojo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas.

VII DALIS.

Tepieji riebalai

I. Prekinis pavadinimas

78 straipsnio 1 dalies f punkte nurodyti produktai negali būti neperdirbti tiekiami arba pristatomi galutiniam vartotojui tiesiogiai arba per restoranus, ligonines, valgyklas ar panašias įstaigas, jeigu jie neatitinka II priedėlyje nustatytų reikalavimų.

Šių produktų prekiniai pavadinimai yra II priedėlyje nurodyti prekiniai pavadinimai, nedarant poveikio šios dalies II punkto 2, 3 ir 4 papunkčiams.

Išimtinė II priedėlyje pateikiamų prekinų pavadinimų vartojimo teisė suteikiama pavadinti tik produktams, kurių KN kodai nurodyti toliau ir kuriuose yra bent 10 %, bet mažiau kaip 90 %, jų masės riebalų:

- a) pieno riebalams, kurių KN kodai yra 0405 ir ex 2106;
- b) riebalams, kurių KN kodas yra ex 1517;
- c) riebalams, kurių sudėtyje yra augalinių ir (arba) gyvūninių produktų ir kurių KN kodai yra ex 1517 ir ex 2106.

Riebalų kiekis, išskyrus druską, turi būti ne mažesnis kaip du trečdaliai sausosios medžiagos.

Tačiau tie prekiniai pavadinimai taikomi tik tiems produktams, kurie išlieka kieti 20 °C temperatūroje ir kurie yra tinkami tepti.

Šie pavadinimai netaikomi:

- a) produktams, kurių tikslus pobūdis žinomas dėl jų tradicinio vartojimo ir (arba), kai pavadinimais aiškiai apibūdinama būdinga produkto savybė;
- b) koncentruotiems produktams (sviestui, margarinui, mišiniams), kurių riebumas yra 90 % ar daugiau.

II. Terminija

1. Terminas „tradicinis“ gali būti vartojamas kartu su pavadinimu „sviestas“, nurodytu II priedėlio A dalies 1 punkte, jei produktas yra gautas tiesiogiai iš pieno arba grietinėlės.

Šiame punkte „grietinėlė“ reiškia vandens riebaluose emulsijos tipo iš pieno gautą produktą, kurio pieno riebalų kiekis yra ne mažesnis kaip 10 %.

2. II priedėlyje minimų produktų terminai, kuriais nurodoma, norima pasakyti arba išreikšti riebalų kiekį, išskyrus terminus, numatytus tame priedėlyje, draudžiami.
3. Be to, nukrypstant nuo 2 dalies, terminai „sumažintas riebalų kiekis“ arba „lengvas“ gali būti vartojami II priedėlyje nurodytiems produktams, kurių riebalų kiekis yra ne didesnis kaip 62 %, apibūdinti.

Tačiau terminai „sumažintas riebalų kiekis“ ir „lengvas“ gali pakeisti II priedėlyje vartojamus terminus „trijų ketvirčių riebumo“ arba „pusriebis“.

4. Prekiniai pavadinimai „minarinas“ ar „halvarinas“ gali būti vartojami II priedėlio B dalies 3 punkte nurodytiems produktams apibūdinti.

5. Terminas „augaliniai“ gali būti vartojamas kartu su prekiniais pavadinimais, nurodytais II priedėlio B dalyje, tuo atveju, kai produktą sudaro tik augalinės kilmės riebalai su leistinu 2 % nuokrypiu gyvūninių riebalų atveju. Toks leistinas nuokrypis taip pat taikomas, kai nurodomos augalų veislės.

VIII DALIS.

Alyvuogių aliejaus ir alyvuogių išspaudų aliejaus aprašai ir apibrėžtys

Šioje dalyje nurodytus alyvuogių aliejaus ir alyvuogių išspaudų aliejaus aprašus ir apibrėžtis privaloma naudoti prekiaujant šiais produktais Sąjungoje ir, kiek tai suderinama su tarptautinėmis privalomomis taisyklėmis, prekiaujant su trečiosiomis šalimis.

Mažmeniniu būdu galima prekiauti tik 1 punkto a bei b papunkčiuose ir 3 bei 6 punktuose nurodytu aliejumi.

1) GRYNAS ALYVUOGIŲ ALIEJUS

Grynas alyvuogių aliejus – tai aliejus, gautas iš alyvmedžio vaisių vien tik mechaniniu ar kitokiu fiziniu būdu tokiomis sąlygomis, dėl kurių neatsiranda aliejaus pakitimų, taip pat neapdorotas jokiais kitais būdais, išskyrus plovimą, dekantavimą, centrifugavimą ar filtravimą, išskyrus aliejų, gautą naudojant cheminiu ar biocheminiu poveikiu pasižyminčius tirpiklius ar priedus arba peresterinimo būdu gautą aliejų ir jo mišinius su kitų rūšių aliejumi.

Grynas alyvuogių aliejus klasifikuojamas ir aprašomas tik taip:

a) Ypač grynas alyvuogių aliejus

Ypač grynas alyvuogių aliejus – tai grynas alyvuogių aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 0,8 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos pagal 75 straipsnio 2 dalį nustatytąsias šiai kategorijai.

b) Grynas alyvuogių aliejus

Grynas alyvuogių aliejus – tai grynas alyvuogių aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 2 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos pagal 75 straipsnio 2 dalį nustatytąsias šiai kategorijai.

c) Klasikinis alyvuogių aliejus („lampante“)

Klasikinis alyvuogių aliejus – tai grynas alyvuogių aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra didesnis kaip 2 g/100 g, ir (arba) kitos savybės atitinka Komisijos pagal 75 straipsnio 2 dalį nustatytąsias šiai kategorijai.

2) RAFINUOTAS ALYVUOGIŲ ALIEJUS

Rafinuotas alyvuogių aliejus – rafinuojant gryną alyvuogių aliejų gaunamas alyvuogių aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 0,3 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos nustatytąsias pagal 75 straipsnio 2 dalį šiai kategorijai.

3) MAIŠYTAS ALYVUOGIŲ ALIEJUS – SUDARYTAS IŠ RAFINUOTO ALYVUOGIŲ ALIEJAUS IR GRYNO ALYVUOGIŲ ALIEJAUS

Maišytas alyvuogių aliejus, sudarytas iš rafinuoto alyvuogių aliejaus ir gryno alyvuogių aliejaus – maišant rafinuotą ir gryną alyvuogių aliejų, išskyrus klasikinį alyvuogių aliejų, gaunamas alyvuogių aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 1 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos nustatytąsias pagal 75 straipsnio 2 dalį šiai kategorijai.

4) ALYVUOGIŲ IŠSPAUDŲ ALIEJUS

Alyvuogių išspaudų aliejus – aliejus, gautas iš alyvuogių išspaudų, apdorojant tirpikliais ar fizinėmis priemonėmis, arba klasikinį alyvuogių aliejų atitinkantis aliejus, išskyrus tam tikras nustatytas savybes, išskyrus peresterinant gautą aliejų ir mišinius su kitų rūšių aliejumi, o kitos savybės atitinka Komisijos nustatytąsias pagal 75 straipsnio 2 dalį šiai kategorijai.

5) RAFINUOTAS ALYVUOGIŲ IŠSPAUDŲ ALIEJUS

Rafinuotas alyvuogių išspaudų aliejus – rafinuoiant alyvuogių išspaudų aliejų gautas aliejus, kuriame laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 0,3 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos nustatytąsias pagal 75 straipsnio 2 dalį šiai kategorijai.

6) MAIŠYTAS ALYVUOGIŲ IŠSPAUDŲ ALIEJUS

Maišytas alyvuogių išspaudų aliejus – aliejus, gautas sumaišius rafinuotą alyvuogių išspaudų aliejų ir gryną alyvuogių aliejų, išskyrus klasikinį alyvuogių aliejų; jo laisvųjų riebalų rūgščių kiekis, išreikštas oleino rūgštimi, yra ne didesnis kaip 1 g/100 g, o kitos savybės atitinka Komisijos nustatytąsias pagal 75 straipsnio 2 dalį šiai kategorijai.

I priedėlis

Vynuogių auginimo zonos

Vynuogių auginimo zonos yra šios:

- 1) A vynuogių auginimo zonai priklauso:
 - a) Vokietijoje: vynuogininkystės plotai, išskyrus tuos, kurie įtraukti į 2 punkto a papunktį;
 - b) Liuksemburge: Liuksemburgo vynuogių auginimo regionas;
 - c) Belgijoje, Danijoje, Airijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje: šių valstybių narių vynuogių auginimo plotai;
 - d) Čekijoje: Bohemijos vynuogių auginimo regionas.
- 2) B vynuogių auginimo zonai priklauso:
 - a) Vokietijoje: vynuogininkystės plotai konkrečiame Badeno regione;
 - b) Prancūzijoje: vynuogininkystės plotai šiame priede nenurodytuose departamentuose ir šiuose departamentuose:
 - Elzase: Žemutinis Reinas, Aukštutinis Reinas,
 - Lotaringijoje: Mertas ir Mozelis, Mezas, Mozelis, Vogėzai,
 - Šampanėje: Ena, Obas, Marna, Aukštutinė Marna, Sena ir Marna,
 - Juroje: Enas, Du, Jura, Aukštutinė Sona,
 - Savojoje: Savoja, Aukštutinė Savoja, Izeras (Šaparejano komuna),
 - Luaros slėnyje: Šeras, De Sevras, Endras, Endras ir Luara, Luaras ir Šeras, Atlanto Luara, Luarė, Menas ir Luara, Sartas, Vandėja, Vjenas ir Njevro departamento Kono prie Luaros apylinkėje vynuogininkystės plotai;
 - c) Austrijoje: Austrijos vynuogių auginimo plotas;
 - d) Čekijoje: Moravos vynuogių auginimo regionas ir į 1 punkto d papunktį neįtraukti vynuogininkystės plotai;
 - e) Slovakijoje: vynuogininkystės plotai šiuose regionuose: *Malokarpatská vinohradnícka oblasť* (Mažųjų Karpatų vynuogininkystės sritis), *Južnoslovenská vinohradnícka oblasť* (Pietų Slovakijos vynuogininkystės sritis), *Nitrianska vinohradnícka oblasť* (Nitros vynuogininkystės sritis), *Stredoslovenská vinohradnícka oblasť* (Vidurio Slovakijos vynuogininkystės sritis), *Východoslovenská vinohradnícka oblasť* (Rytų Slovakijos vynuogininkystės sritis) ir į 3 punkto f papunktį neįtraukti vynuogių auginimo plotai;
 - f) Slovėnijoje: vynuogininkystės plotai šiuose regionuose:
 - Padravio regione: Štirijos Slovėnija, Užmūrė,
 - Pasavio regione: Bizelsko Sremičius, Žemutinė ir Baltoji Kraina ir vynuogininkystės plotai į 4 punkto d papunktį neįtrauktuose regionuose;
 - g) Rumunijoje: Transilvanijos plynaukštės vietovėje,
 - h) Kroatijoje: vynuogininkystės plotai šiuose paregionuose: Moslavina, Prigorjė-Bilogora, Plešivica, Pokupis ir Zagorjė-Medimurjė.
- 3) C I vynuogių auginimo zonai priklauso:
 - a) Prancūzijoje: vynuogininkystės plotai:
 - šiuose departamentuose: Aljė, Aukštutinio Provanso Alpės, Aukštutinės Alpės, Pajūrio Alpės, Arježas, Averonas, Kantalis, Šaranta, Pajūrio Šaranta, Korezas, Kot d'Oras, Dordonė, Aukštutinė Garona, Žeras, Žironda, Izeras (išskyrus Šaparejano komuną), Landai, Luara, Aukštutinė Luara, Lo, Lo ir Garona, Lozeras, Njevras (išskyrus Kono prie Luaros apylinkę), Piui de Domas, Atlanto Pirėnai, Aukštutiniai Pirėnai, Rona, Sona ir Luara, Tarnas, Tarnas ir Garona, Aukštutinis Vjenas, Jonas,

- Dromo departamento Valanso ir Di apylinkėse (išskyrus Djelefi, Lorjolio, Marsano ir Montelimaro kantonus),
 - Ardešo departamento Turnono apylinkės Antrego, Biurzė, Kukurono, Monpeza prie Bozono, Privos, Sent Etjeno de Liudgarės, Sen Pjervilio, Valgoržo ir La Vulto prie Ronos kantonuose;
- b) Italijoje: vynmedžiais apsodinti plotai Aostos slėnio regione ir Sondrijaus, Bolcano, Trento ir Beluno provincijose;
- c) Ispanijoje: vynmedžiais apsodinti plotai A Korunjos, Astūrijos, Kantabrijos, Gipuskoa ir Biskajos provincijose;
- d) Portugalijoje: vynmedžiais apsodinti plotai Šiaurės regiono dalyje, kuri atitinka nustatytą vyno vietovę „Vinho Verde“, taip pat „Concelhos de Bombarral, Lourinhã, Mafra e Torres Vedras“ (išskyrus „Freguesias da Carvoeira e Dois Portos“), priklausančias „Região vitícola da Extremadura“;
- e) Vengrijoje: visi vynmedžiais apsodinti plotai;
- f) Slovakijoje: vynmedžiais apsodinti plotai Tokajaus vynuogininkystės srityje (*Tokajská vinohradnícka oblasť*);
- g) Rumunijoje: į 2 punkto g papunktį arba 4 punkto f papunktį neįtraukti vynmedžiais apsodinti plotai;
- h) Kroatijoje: vynmedžiais apsodinti plotai šiuose paregionuose: Kroatijos Podunojė ir Slavonija.
- 4) C II vynuogių auginimo zonai priklauso:
- a) Prancūzijoje: vynmedžiais apsodinti plotai:
- šiuose departamentuose: Odas, Ronos delta, Garas, Hero, Rytų Pirėnai (išskyrus Oletą ir Arlio prie Tešo kantonus), Vokliūzas,
 - Varo departamento dalyje, kuri pietuose ribojasi su Evenoso, Le Bosė, Soljeso Tuka, Kiuro, Piužė Viliso, Kolobrijero, La Gard Frenė, Plan de la Turo ir Sent Maksimos komunų šiaurine riba,
 - Njono apylinkėje ir Dromo departamento Lorjolio prie Dromo kantone,
 - tose Ardešo departamento dalyse, kurios neišvardytos 3 punkto a papunktyje;
- b) Italijoje: vynmedžiais apsodinti plotai šiuose regionuose: Abrucai, Kampanija, Emilija-Romanija, Friulis-Venecija Džulija, Lacijus, Ligūrija, Lombardija (išskyrus Sondrijaus provinciją), Maršas, Molizė, Pjemontas, Toskana, Umbrija, Venetas (išskyrus Beluno provinciją), įskaitant salas, kurios priklauso šiems regionams, pavyzdžiui, Elba ir kitos Toskanos salyno salos, Ponto salos, Kapris ir Iskija;
- c) Ispanijoje: vynmedžiais apsodinti plotai šiose provincijose:
- Lugas, Orensė, Pontevedra,
 - Avila (išskyrus komunas, kurios atitinka Sebreros provincijos „comarca“ pavadinimą vynu), Burgosas, Leonas, Palensija, Salamanka, Segovija, Sorija, Valjadolidas, Samora,
 - La Riocha,
 - Alava,
 - Navara,
 - Hueska,
 - Barselona, Cherona, Lerida,
 - Saragosos provincijos dalyje, kuri yra į šiaurę nuo Ebro upės,
 - Taragonos provincijos komunose, kurios įtrauktos į Penedės kilmės vietos nuorodą,

- Taragonos provincijos dalyje, kuri atitinka Konkos de Barberos „comarca“ pavadinimą;
- d) Slovėnijoje: vynuogėms auginami plotai šiuose regionuose: Brda arba Goriška Brda, Vipavos slėnis arba Vipava, Kras ir Slovenska Istra;
- e) Bulgarijoje: vynuogėms auginami plotai šiuose regionuose: Dunojaus lyguma (*Дунавска равнина*), Juodosios jūros rajonas (*Черноморски район*), Rožių slėnis (*Розова долина*);
- f) Rumunijoje: vynuogėms auginami plotai šiuose regionuose:
- Dealurile Buzăului* (Buzeu aukštumos), *Dealul Mare*, *Severinului* ir *Plaiurile Drâncei* (Dealul Marės, Severino ir Drinčios plokščiakalniai), *Colinele Dobrogei* (Dobrudžos kalvos), *Teresele Dunării* (Dunojaus terasos), Pietų vynu regionas, įskaitant smėlynus ir kitus regionus, kuriuose yra palankios sąlygos,
- g) Kroatijoje: vynuogėms auginami plotai šiuose paregionuose: Kroatijos Istra, Kroatijos Primorjė, Dalmatijos Zagora, Šiaurės Dalmatija bei Vidurio ir Pietų Dalmatija.
- 5) C III a vynuogių auginimo zonai priklauso:
- a) Graikijoje: vynuogėms auginami plotai šiose apskrityse: Florina, Imatija, Kilkis, Grevena, Larisa, Janina, Leukadė, Achaja, Mesenė, Arkadija, Korintija, Heraklionas, Chanija, Retimnas, Samas, Lasitė ir Tyros sala;
- b) Kipre: vynuogėms auginami plotai, esantys aukščiau nei 600 metrų virš jūros lygio;
- c) Bulgarijoje: į 4 punkto e papunktį neįtraukti vynuogėms auginami plotai.
- 6) C III b vynuogių auginimo zonai priklauso:
- a) Prancūzijoje: vynuogėms auginami plotai:
- Korsikos departamentuose,
- Varo departamento dalyje, esančioje tarp jūros ir Evenoso, Le Bosė, Soljeso Tuka, Kiuero, Piužė Viliso, Kolobrijero, La Gard Frenė, Plan de la Turo ir Sent Maksimos komunų (kurios pačios yra įtrauktos) ribos,
- Rytų Pirėnų departamento Oletos ir Arlio prie Tešo kantonuose;
- b) Italijoje: vynuogėms auginami plotai šiuose regionuose: Kalabrija, Bazilikata, Apulija, Sardinija ir Sicilija, įskaitant salas, priklausančias šiems regionams, pvz., Pantelerija ir Lipario, Egadų ir Pelagų salas;
- c) Graikijoje: į 5 punkto a papunktį neįtraukti vynuogėms auginami plotai.
- d) Ispanijoje: į 3 punkto c papunktį arba 4 punkto c papunktį neįtraukti vynuogėms auginami plotai;
- e) Portugalijoje: į 3 punkto d papunktį neįtraukti vynuogėms auginami plotai;
- f) Kipre: vynuogėms auginami plotai, esantys ne aukščiau nei 600 metrų virš jūros lygio;
- g) Maltoje: vynuogėms auginami plotai.
- 7) Teritorijų, kurias apima šiame priede nurodyti administraciniai vienetai, ribos nustatomos pagal 1981 m. gruodžio 15 d. galiojusias nacionalines nuostatas, Ispanijoje – pagal 1986 m. kovo 1 d. galiojusias nacionalines nuostatas, o Portugalijoje – pagal 1998 m. kovo 1 d. galiojusias nacionalines nuostatas.

II priedėlis

Tepieji riebalai

Riebalų grupė	Prekinis pavadinimas	Produktų kategorijos
Apibrėžtys		Papildomas kategorijos aprašymas, nurodant riebumą masės procentais
<p>A. Pieno riebalai</p> <p>Vienalytės, lengvai formuojamos, dažniausiai vandens riebaluose tipo emulsijos pavidalo produktai, pagaminti tik iš pieno ir (arba) tam tikrų pieno produktų, kurių pagrindinė vertingoji sudedamoji dalis yra riebalai. Tačiau kitų jų gamybai reikalingų medžiagų taip pat gali būti pridėdama tuo atveju, jei šios medžiagos nenaudojamos siekiant visiškai arba iš dalies pakeisti bet kurias pieno sudedamąsias dalis.</p>	1. Sviestas	Produktas, kuriame pieno riebalų yra ne mažiau kaip 80 %, bet mažiau kaip 90 %, didžiausias drėgmės kiekis 16 %, o didžiausias sausųjų neriebalinių pieno medžiagų kiekis 2 %.
	2. Trijų ketvirčių riebumo sviestas (*)	Produktas, kuriame pieno riebalų yra ne mažiau kaip 60 %, bet ne daugiau kaip 62 %.
	3. Pusriebis sviestas (**)	Produktas, kuriame pieno riebalų yra ne mažiau kaip 39 %, bet ne daugiau kaip 41 %.
	4. X % riebumo tepieji pieno riebalai	Produktas, kurio pieno riebalų kiekis: — mažesnis kaip 39 %, — didesnis kaip 41 %, bet mažesnis kaip 60 %, — didesnis kaip 62 %, bet mažesnis kaip 80 %.
<p>B. Riebalai</p> <p>Vienalytės, lengvai formuojamos, dažniausiai vandens riebaluose tipo emulsijos pavidalo produktai, kurie pagaminti iš neskystų ir (arba) skystų augalinių ir (arba) gyvūninių žmoniems vartoti tinkamų riebalų ir kurių pieno riebalų kiekis ne didesnis kaip 3 % visų riebalų kiekio.</p>	1. Margarinas	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 80 %, bet mažesnis kaip 90 %.
	2. Trijų ketvirčių riebumo margarinai (***)	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 60 %, bet ne didesnis kaip 62 %.
	3. Pusriebis margarinai (****)	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 39 %, bet ne didesnis kaip 41 %.
	4. X % riebumo tepieji riebalai	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų pagamintas produktas, kurio riebumas: — mažesnis kaip 39 %, — didesnis kaip 41 %, bet mažesnis kaip 60 %, — didesnis kaip 62 %, bet mažesnis kaip 80 %.
<p>C. Riebalai, kurių sudėtyje yra augalinių ir (arba) gyvūninių produktų</p> <p>Vienalytės, lengvai formuojamos, dažniausiai vandens riebaluose tipo emulsijos pavidalo produktai, kurie pagaminti iš neskystų ir (arba) skystų augalinių ir (arba) gyvūninių žmoniems vartoti tinkamų riebalų ir kurių pieno riebalų kiekis sudaro 10–80 % visų riebalų kiekio.</p>	1. Riebalų mišinys	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų mišinio pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 80 %, bet mažesnis kaip 90 %.
	2. Trijų ketvirčių riebumo mišinys (*****)	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų mišinio pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 60 %, bet ne didesnis kaip 62 %.
	3. Pusriebis mišinys (*****)	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų mišinio pagamintas produktas, kurio riebumas ne mažesnis kaip 39 %, bet ne didesnis kaip 41 %.

Riebalų grupė	Prekinis pavadinimas	Produktų kategorijos
Apibrėžtys		Papildomas kategorijos aprašymas, nurodant riebumą masės procentais
	4. X % riebumo tepijų riebalų mišinys	Iš augalinių ir (arba) gyvūninių riebalų mišinio pagamintas produktas, kurio riebumas yra: — mažesnis kaip 39 %, — didesnis kaip 41 %, bet mažesnis kaip 60 %, — didesnis kaip 62 %, bet mažesnis kaip 80 %.

(*) Atitinka „smør 60“ danų kalba.

(**) Atitinka „smør 40“ danų kalba.

(***) Atitinka „margarine 60“ danų kalba.

(****) Atitinka „margarine 40“ danų kalba.

(*****) Atitinka „blandingsprodukt 60“ danų kalba.

(*****) Atitinka „blandingsprodukt 40“ danų kalba.

VIII PRIEDAS

80 STRAIPSNYJE NURODYTI VYNININKYSTĖS METODAI

I DALIS

Sodrinimas, rūgštinimas ir rūgštingumo mažinimas tam tikrose vynuogių auginimo zonose

A. Sodrinimo ribos

1. Jeigu atsižvelgiant į klimato sąlygas tam tikrose Sąjungos vynuogių auginimo zonose tai yra būtina, atitinkamos valstybės narės gali leisti padidinti šviežių vynuogių, vynuogių misos, fermentuojamos vynuogių misos, jauno fermentuojamo vyno ir vyno, kuris gaunamas iš vyninių vynuogių veislių, klasifikuojamų pagal 81 straipsnį, natūralią alkoholio koncentraciją tūrio procentais.
2. Natūrali alkoholio koncentracija tūrio procentais didinama taikant B skirsnyje nurodytus vynininkystės metodus ir neviršija šių ribų:
 - a) A vynuogių auginimo zonoje – 3 tūrio proc.;
 - b) B vynuogių auginimo zonoje – 2 tūrio proc.;
 - c) C vynuogių auginimo zonose – 1,5 tūrio proc.
3. Ypač nepalankių klimato sąlygų metais valstybės narės gali prašyti 2 punkte nurodytą (-as) ribą (-as) padidinti 0,5 %. Reaguodama į tokį prašymą Komisija pagal 91 straipsnyje nurodytus įgaliojimus kuo greičiau priima įgyvendinimo aktą. Komisija siekia priimti sprendimą per keturias savaites nuo prašymo pateikimo dienos.

B. Sodrinimo procedūros

1. Didinti natūralią alkoholio koncentraciją tūrio procentais, kaip numatyta A skirsnyje, galima tik:
 - a) šviežių vynuogių, rauginamos vynuogių misos ir jauno rauginamo vyno – pridedant sacharozės, koncentruotos vynuogių misos arba rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos;
 - b) vynuogių misos – pridedant sacharozės, koncentruotos vynuogių misos arba rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos, ar dalinio koncentravimo, įskaitant atvirkštinį osmosą, būdu;
 - c) vyno – iš dalies koncentruojant šaldymu.
2. 1 punkte nurodytos procedūros netaikomos kartu, jeigu vynas arba vynuogių misa sodrinami koncentruota vynuogių misa arba rektifikuota koncentruota vynuogių misa ir jeigu mokama parama pagal Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 103y straipsnį.
3. Pridėti sacharozės, kaip numatyta 1 punkto a ir b papunkčiuose, galima tik dedant sauso cukraus ir tik šiuose plotuose:
 - a) A vynuogių auginimo zonoje;
 - b) B vynuogių auginimo zonoje;
 - c) C vynuogių auginimo zonoje,

išskyrus vynuogynus Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Kipre, Portugalijoje ir vynuogynus, esančius Prancūzijos departamentuose, priklausančiuose šių apeliacinių teismų jurisdikcijai:

— Aix-en-Provence,

— Nîmes,

— Montpellier,

— Toulouse,

— Agen,

— *Pau*,

— *Bordeaux*,

— *Bastia*.

Tačiau nacionalinės valdžios institucijos išimties tvarka pirmiau minėtuose Prancūzijos departamentuose gali leisti sodrinimą dedant sauso cukraus. Prancūzija nedelsdama apie tokius leidimus praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms.

4. Pridėjus koncentruotos vynuogių misos arba rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos, pradinis šviežių traiskytų vynuogių, vynuogių misos, rauginamos vynuogių misos arba jauno rauginamo vyno tūris neturi padidėti daugiau kaip 11 % A vynuogių auginimo zonoje, 8 % – B vynuogių auginimo zonoje ir 6,5 % – C vynuogių auginimo zonoje.
5. Koncentruojant vynuogių misą arba vyną, kuriems taikytos 1 punkte nurodytos procedūros:
 - a) pradinis šių produktų tūris nesumažėja daugiau kaip 20 %;
 - b) neatsižvelgiant į A skirsnio 2 punkto c papunktį, natūrali šių produktų alkoholio koncentracija nepadidėja daugiau kaip 2 tūrio proc.
6. Taikant 1 ir 5 punktuose nurodytas procedūras, šviežių vynuogių, vynuogių misos, rauginamos vynuogių misos, jauno rauginamo vyno ar vyno visuminė alkoholio koncentracija tūrio proc., nepadidinama iki:
 - a) A vynuogių auginimo zonoje – daugiau kaip 11,5 tūrio proc.;
 - b) B vynuogių auginimo zonoje – daugiau kaip 12 tūrio proc.;
 - c) C I vynuogių auginimo zonoje – daugiau kaip 12,5 tūrio proc.;
 - d) C II vynuogių auginimo zonoje – daugiau kaip 13 tūrio proc.; ir
 - e) C III vynuogių auginimo zonoje – daugiau kaip 13,5 tūrio proc.;
7. Nukrypdomos nuo 6 punkto, valstybės narės gali:
 - a) raudonojo vyno atveju 6 punkte nurodytų produktų visuminės alkoholio koncentracijos tūrio procentais viršutinę ribą padidinti iki 12 tūrio proc. A vynuogių auginimo zonoje ir iki 12,5 tūrio proc. B vynuogių auginimo zonoje;
 - b) gaminant vynus, kuriems suteikta kilmės vietos nuoroda, 6 punkte nurodytų produktų visuminę alkoholio koncentraciją tūrio procentais padidinti iki ribos, kurią turi nustatyti valstybės narės.

C. Rūgštinimas ir rūgštingumo mažinimas

1. Šviežioms vynuogėms, vynuogių misai, rauginamai vynuogių misai, jaunam rauginamam vynui ir vynui galima taikyti:
 - a) rūgštingumo mažinimą A, B ir C I vynuogių auginimo zonose;
 - b) rūgštinimą ir rūgštingumo mažinimą C I, C II ir C III a vynuogių auginimo zonose, nepažeidžiant 7 punkto; arba
 - c) rūgštinimą C III b vynuogių auginimo zonoje.
2. 1 punkte nurodytus produktus, išskyrus vyną, rūgštinti galima tik iki 1,50 g/l, išreiškiant vyno rūgštimi, arba iki 20 mekv/l.
3. Vynus galima rūgštinti tik iki 2,50 g/l, išreiškiant vyno rūgštimi, arba iki 33,3 mekv/l.
4. Vynų rūgštingumą galima sumažinti tik iki 1 g/l, išreiškiant vyno rūgštimi, arba iki 13,3 mekv/l.
5. Koncentruoti skirtos vynuogių misos rūgštingumas gali būti iš dalies sumažintas.

6. Neatsižvelgdamos į 1 punktą, labai nepalankių klimato sąlygų metais valstybės narės gali leisti rūgštinti 1 punkte nurodytus produktus A ir B vynuogių auginimo zonos 2 ir 3 punktuose nurodytomis sąlygomis.
7. To paties produkto rūgštinimas ir sodrinimas, išskyrus tuos atvejus, kai taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, kurias Komisija turi nustatyti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį, ir jo rūgštinimas bei rūgštingumo mažinimas negali būti atliekami kartu.

D. Procedūros

1. B ir C skirsniuose nurodytos procedūros, išskyrus vynu rūgštinimą ir rūgštingumo mažinimą, leidžiamos tik tuo atveju, jei, laikantis sąlygų, kurias Komisija turi nustatyti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį, jos atliekamos tuomet, kai šviežios vynuogės, vynuogių misa, rauginama vynuogių misa arba jaunas rauginamas vynas virsta vynu ar kitu tiesiogiai žmonėms vartoti skirtu vyno sektoriaus gėrimu, išskyrus putojantį vyną arba gazuotą putojantį vyną, vynuogių auginimo zonoje, kurioje buvo nuimtas naudojamų šviežių vynuogių derlius.
2. Vynai koncentruojami vynuogių auginimo zonoje, kurioje buvo nuimtas naudojamų šviežių vynuogių derlius.
3. Vynai rūgštinami ir jų rūgštingumas mažinamas tik vyno gamybos įmonėje ir vynuogių auginimo zonoje, kurioje buvo nuimtas atitinkamo vyno gamybai panaudotų vynuogių derlius.
4. Apie kiekvieną 1, 2 ir 3 punktuose nurodytą procedūrą pranešama kompetentingoms valdžios institucijoms. Taip pat pranešama apie koncentruotos vynuogių misos, rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos ar sacharozės kiekį, kurį tuo pačiu laiku ir toje pačioje vietoje kaip ir šviežias vynuoges, vynuogių misą, rauginamą vynuogių misą arba neišpilstytą vyną laiko šiuo verslu užsiimantys fiziniai ar juridiniai asmenys ar tokių asmenų grupės, visų pirma gamintojai, išpilstytojai, perdirbėjai ir prekyautojai, kuriuos Komisija turi nustatyti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį. Tačiau, užuot pranešus apie šiuos kiekius, juos galima užregistruoti perdirbti įvežamų prekių ir atsargų panaudojimo registre.
5. Visos B ir C skirsniuose nurodytos procedūros nurodomos 147 straipsnyje numatytame lydraštyje, kuris pateikiamas išleidžiant į apyvartą produktus, kuriems taikytos šios procedūros.
6. Šios procedūros, nurodytos B ir C skirsniuose, kurioms galioja išskirtinėmis klimato sąlygomis pagrįstos nukrypti leidžiančios nuostatos, netaikomos:
 - a) C vynuogių auginimo zonoje po sausio 1 d.;
 - b) A ir B vynuogių auginimo zonos po kovo 16 d., ir jos taikomos tik produktams, pagamintiems iš naujausio vynuogių derliaus, surinkto prieš pat minėtas datas.
7. Nepaisant 6 punkto, vynus koncentruoti šaldant, juos rūgštinti ir mažinti jų rūgštingumą galima visus metus.

II DALIS

Apribojimai

A. Bendrosios nuostatos

1. Taikant bet kurią patvirtintą vynininkystės metodą, negalima įmaišyti vandens, nebent tai būtina dėl konkrečių techninių priežasčių.
2. Taikant bet kurią patvirtintą vynininkystės metodą, neleidžiama įmaišyti alkoholio, nebent metodai taikomi siekiant gauti šviežių vynuogių misą, kurios rūgimas sustabdytas įmaišius alkoholio, likerinį vyną, putojantį vyną, distiliuoti skirtą vyną ir pusiau putojantį vyną.
3. Vyną, pastiprintas distiliacijai, naudojamas tik distiliavimui.

B. Šviežios vynuogės, vynuogių misa ir vynuogių sultys

1. Šviežių vynuogių misa, kurios rūgimas sustabdytas įmaišius alkoholio, naudojama tik ruošiant produktus, kurių KN kodai nėra 2204 10, 2204 21 ir 2204 29. Šia nuostata nedaromas poveikis jokioms kitoms griežtesnėms nuostatomis, kurias valstybės narės gali taikyti savo teritorijoje produktų, kurių KN kodai nėra 2204 10, 2204 21 ir 2204 29, paruošimui.
2. Iš vynuogių sulčių ir koncentruotų vynuogių sulčių vynas negaminamas, jų taip pat negalima maišyti į vyną. Alkoholinis jų rauginimas Sąjungos teritorijoje draudžiamas.

3. 1 ir 2 punktai netaikomi produktams, skirtiems Airijoje, Lenkijoje ir Jungtinėje Karalystėje gaminti produktus, kurių KN kodas yra 2206 00 ir kuriems pavadinti valstybės narės gali leisti vartoti sudėtinį pavadinimą, į kurį įtrauktas prekinis pavadinimas „vynas“.
4. Fermentuojamą vynuogių misą iš vytintų vynuogių galima tiekti rinkai tik likeriniams vynams gaminti – tik tuose vynuogių auginimo regionuose, kuriuose toks vartojimas buvo tradicinis 1985 m. sausio 1 d., ir vynu iš pernokusių vynuogių gaminti.
5. Iš trečiųjų šalių kilmės šviežių vynuogių, vynuogių misos, rauginamos vynuogių misos, koncentruotos vynuogių misos, rektifikuotos koncentruotos vynuogių misos, vynuogių misos, kurios rūgimas sustabdytas pridėjus alkoholio, vynuogių sulčių, koncentruotų vynuogių sulčių ir vyno ar tų produktų mišinių Sąjungos teritorijoje gaminti VII priedo II dalyje nurodytus produktus ar pridėti jų į tokius produktus draudžiama.

C. Vyno kupažavimas (maišymas)

Sąjungoje draudžiama kupažuoti trečiųjų šalių kilmės vyną ir Sąjungos kilmės vyną, taip pat trečiųjų valstybių kilmės vynus.

D. Šalutiniai produktai

1. Perspausti vynuoges draudžiama. Valstybės narės, atsižvelgdamos į vietas ir technines sąlygas, nusprendžia, kokia turi būti mažiausia išspaudus vynuoges gautų išspaudų ir susidariusių nuosėdų alkoholio koncentracija.

Valstybės narės nustato leistiną tų šalutinių produktų alkoholio koncentraciją, kuri yra ne mažesnė kaip 5 proc. pagaminto vyno alkoholio koncentracijos.

2. Išskyrus alkoholį, spiritą ir išspaudų vyną (*piquette*), iš vyno nuosėdų ar vynuogių išspaudų negalima gaminti nei vyno, nei kito gėrimo, skirto tiesiogiai žmonėms vartoti. Vyno įpilti į nuosėdas arba vynuogių išspaudas arba suspaustą *aszú* minkštiną leidžiama laikantis sąlygų, kurias Komisija turi nustatyti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį, tais atvejais, kai šis metodas tradiciškai naudojamas Vengrijoje *Tokaji fordítás* ir *Tokaji máslás* vynams bei Slovakijoje *Tokajský fordítás* ir *Tokajský máslás* vynams gaminti.
3. Vyno nuosėdų spaudimas ir pakartotinė vynuogių išspaudų rauginimas kitais nei distiliavimo ar išspaudų vyno (*piquette*) gamybos tikslais draudžiamas. Vyno nuosėdų filtravimas ir centrifugavimas nelaikomas spaudimu, jei gaunami produktai yra geros ir prekinės kokybės.
4. Jei atitinkamoje valstybėje leidžiama gaminti išspaudų vyną (*piquette*), jis naudojamas tik distiliavimui ar vyno gamintojų namų ūkių vartojimo reikmėms.
5. Nedarant poveikio valstybių narių galimybei nuspręsti reikalauti sunaikinti šalutinius produktus juos distiliuojant, reikalaujama, kad visi šalutinių produktų turintys fiziniai ar juridiniai asmenys arba jų grupės sunaikintų šiuos šalutinius produktus tokiomis sąlygomis, kurias Komisija turi nustatyti deleguotaisiais aktais pagal 75 straipsnio 2 dalį.

IX PRIEDAS

NEPRIVALOMI NUSTATYTIJI APIBŪDINIMAI

Produktų kategorija (nuoroda į Kombinuotosios nomenklatūros klasifikaciją)	Neprivalomas nustatytasis apibūdinimas
paukštiena (KN kodai 0207 ir 0210)	lesinta ... % ... avižomis lesintos žąsys ekstensyvus paukščių auginimas patalpose (tvartuose) laisvai auginami paukščiai tradiciskai laisvai auginami paukščiai visiškoje laisvėje auginami paukščiai skerdimo amžius penėjimo laikotarpis
kiaušiniai (KN kodas 0407)	švieži ekstra arba ekstra švieži nuoroda apie dedeklių vištų lesinimą
alyvuogių aliejus (KN kodas 1509)	pirmasis šaltasis spaudimas šaltasis išgavimas rūgštingumas aitrus vaisių: sunokusių vaisių arba žalių vaisių kartus stiprus vidutinis silpnas subalansuotas švelnus aliejus

X PRIEDAS

RUNKELIŲ PIRKIMO SĄLYGOS¹²⁵ STRAIPSNIO 3 DALYJE NURODYTU LAIKOTARPIU

I PUNKTAS

1. Tiekimo sutartys sudaromos raštu tiksliai nurodytam runkelių kiekiui.
2. Tiekimo sutartys gali būti daugiametės.
3. Tiekimo sutartyse gali būti nurodyta, ar gali būti tiekiamas papildomas runkelių kiekis ir kokiomis sąlygomis.

II PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse nurodomos I punkte nurodytų runkelių kiekių pirkimo kainos.
2. 1 dalyje nurodyta kaina taikoma III priedo B skirsnyje apibrėžtos standartinės kokybės cukriniam runkeliams.

Šalims iš anksto susitarus, kaina koreguojama ją didinant arba mažinant, kad būtų atsižvelgta į nukrypimą nuo standartinės kokybės.
2. Tiekimo sutartyse nurodoma, kaip šalims paskirstomi rinkos kainų pokyčiai.
4. Tiekimo sutartyse nustatoma, koks cukraus kiekis turi būti runkelių sudėtyje. Jose pateikiama perskaičiavimo lentelė su įvairiais cukraus kiekiais ir rodikliais, skirtais pristatytam runkelių kiekiui perskaičiuoti į tiekimo sutartyje nustatytą cukraus kiekį, kuris turi būti jų sudėtyje.

Ši lentelė sudaroma pagal runkelių, kurių sudėtyje yra skirtingas cukraus kiekis, išėigą.

III PUNKTAS

Į tiekimo sutartis įtraukiamos nuostatos dėl runkelių pristatymo periodiškumo ir normalios trukmės.

IV PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatomos runkelių surinkimo vietos ir su tiekimu bei transportavimu susijusios sąlygos.
2. Tiekimo sutartyse numatoma, kad turi būti aiškiai nustatyta atsakomybė už surinkimo vietose vykdomo krovimo ir transportavimo iš jų išlaidas. Jeigu tiekimo sutartyse reikalaujama, kad cukraus gamybos įmonės prisidėtų padengiant krovimo ir transportavimo išlaidas, aiškiai nurodomos procentinės dalys arba sumos.
3. Tiekimo sutartyse numatoma, kad turi būti aiškiai nustatytos kiekvienai iš šalių tenkančios išlaidos.

V PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatomi runkelių priėmimo punktai.
2. Jeigu runkelių pardavėjai ir cukraus gamybos įmonės jau buvo sudarę tiekimo sutartį praėjusiems prekybos metams, paliekami toje sutartyje tiems prekybos metams numatyti priėmimo punktai. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.

VI PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatoma cukraus kiekis, nustatytinas poliariimetriniu būdu arba, siekiant atsižvelgti į technikos raidą, kitu abiejų šalių sutartu būdu. Priimant runkelius, paimamas jų mėginys.
2. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti numatyta mėginius imti kitu etapu. Tokiais atvejais tiekimo sutartyje numatoma pataisa, kad būtų kompensuojamas cukraus kiekio sumažėjimas nuo runkelių priėmimo iki mėginių paėmimo.

VII PUNKTAS

Tiekimo sutartyse numatoma, kad bendrasis svoris, taros svoris ir cukraus kiekis sudėtyje būtų nustatyti laikantis sutartų procedūrų:

- a) tai atlieka cukraus gamybos įmonė kartu su runkelių augintojų profesine organizacija, jei tai numatyta tarpšakiniu prekybos susitarimu;
- b) tai atlieka cukraus gamybos įmonė, prižiūrint runkelių augintojų profesinei organizacijai;
- c) tai atlieka cukraus gamybos įmonė, prižiūrint atitinkamos valstybės narės pripažintam ekspertui, jeigu runkelių pardavėjas padengia šios procedūros išlaidas.

VIII PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse reikalaujama, kad cukraus gamybos įmonės dėl viso pristatomų runkelių kiekio atliktų vieną ar daugiau iš šių veiksmų:
 - a) runkelių pardavėjui nemokamai grąžintų iš fabriko šviežias išspaudas, gautas iš pristatyto runkelių kiekio tonomis;
 - b) runkelių pardavėjui nemokamai grąžintų iš fabriko dalį tų išspaudų, presuotų arba išdžiovintų ir su melasos priedu;
 - c) runkelių pardavėjui grąžintų iš fabriko presuotas ar išdžiovintas išspaudas; šiuo atveju cukraus gamybos įmonė gali reikalauti, kad runkelių pardavėjas padengtų presavimo arba džiovavimo išlaidas;
 - d) runkelių pardavėjui sumokėtų kompensaciją, nustatomą atsižvelgiant į minėtų išspaudų pardavimo galimybes.
2. Kai viso pristatyto runkelių kiekio dalys apdorojamos skirtingai, tiekimo sutartyje nustatomas daugiau kaip vienas iš 1 dalyje išvardytų įsipareigojimų.
3. Tarpšakiniuose prekybos susitarimuose gali būti numatyta pristatyti išspaudas kitu etapu, nei nurodyta 1 dalies a, b ir c punktuose.

IX PUNKTAS

Tiekimo sutartyse nustatomi bet kokių išankstinių mokėjimų ir runkelių supirkimo kainos mokėjimo terminai.

X PUNKTAS

Kai tiekimo sutartyse nustatomos taisyklės, reglamentuojančios šiame priede aptariamus klausimus, arba kai į jas yra įtrauktos nuostatos, reglamentuojančios kitus klausimus, tų taisyklių nuostatos ir jų poveikis neturi prieštarauti šiam priedui.

XI PUNKTAS

1. Į tarpšakinius prekybos susitarimus, nurodytus II priedo II dalies A skirsnio 6 punkte, įtraukiamos arbitražo sąlygos.
2. Tarpšakiniuose susitarimuose gali būti pateikta tipinė tiekimo sutarčių forma, atitinkanti šį reglamentą ir Sąjungos taisykles.
3. Kai Sąjungos, regionų arba vietos lygiu tarpšakiniais prekybos susitarimais nustatomos taisyklės, reglamentuojančios šiame reglamente aptariamus klausimus, arba kai į jas yra įtrauktos nuostatos, reglamentuojančios kitus klausimus, tų susitarimų nuostatos ir jų poveikis neturi prieštarauti šiam priedui.
4. 3 dalyje minėtais susitarimais visų pirma nustatoma:
 - a) II punkto 4 dalyje nurodyta perskaičiavimo lentelė;
 - b) augintinų runkelių rūšių sėklų pasirinkimo ir tiekimo taisyklės;
 - c) mažiausias cukraus kiekis, kuris turi būti pristatomų runkelių sudėtyje;

- d) reikalavimas, kad prieš nustatant runkelių tiekimo pradžios datą įvyktų cukraus gamybos įmonės ir runkelių pardavėjų atstovų konsultacijos;
 - e) priemonių runkelių pardavėjams mokėjimas už ankstyvą arba vėlyvą pristatymą;
 - f) informacija apie su išspaudomis susijusias sąlygas ir išlaidas, kaip nurodyta VIII punkte;
 - g) runkelių pardavėjo atliekamas išspaudų išvežimas;
 - h) kainų pritaikymo taisyklės, jei susitariama dėl daugiamečių sutarčių;
 - i) mėginių ėmimo taisyklės ir bendrojo svorio, taros ir cukraus kiekio nustatymo metodai.
-

XI PRIEDAS

RUNKELIŲ PIRKIMO SĄLYGOS 124 STRAIPSNYJE NURODYTU LAIKOTARPIU

I PUNKTAS

1. Tiekimo sutartys sudaromos raštu tiksliai nurodytam kvotinių runkelių kiekiui.
2. Tiekimo sutartyse nurodoma, ar gali būti tiekiamas papildomas runkelių kiekis ir kokiomis sąlygomis.

II PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse nurodomos 127 straipsnio 2 dalies a punkte, o tam tikrais atvejais ir b punkte minėto runkelių kiekio supirkimo kainos. 127 straipsnio 2 dalies a punkte minėto kiekio atveju šios kainos negali būti mažesnės negu 135 straipsnyje nustatyta minimali kvotinių runkelių kaina.
2. Tiekimo sutartyse nustatoma, koks cukraus kiekis turi būti runkelių sudėtyje. Jose pateikiama perskaičiavimo lentelė su įvairiais cukraus kiekiais ir rodikliais, skirtais pristatytam runkelių kiekiui perskaičiuoti į tiekimo sutartyje nustatytą cukraus kiekį, kuris turi būti jų sudėtyje.

Ši lentelė sudaroma pagal runkelių, kurių sudėtyje yra skirtingas cukraus kiekis, išėgą.

3. Kai runkelių pardavėjas ir cukraus gamybos įmonė yra sudarę runkelių tiekimo sutartį, kaip nurodyta 127 straipsnio 2 dalies a punkte, visi to pardavėjo pristatyti runkeliai, jų kiekį perskaičiavus taip, kaip nurodyta šio punkto 2 dalyje, iki tiekimo sutartyje nustatyto runkelių kiekio laikomi pristatytais runkeliais, kaip apibrėžta 127 straipsnio 2 dalies a punkte.
4. Cukraus gamybos įmonės, pagaminančios mažesnę cukraus kiekį nei jų kvotinių runkelių kiekis, dėl kurio prieš sąją jos sudarė tiekimo sutartis pagal 127 straipsnio 2 dalies a punktą, runkelių kiekį, kurio trūksta, kad jos būtų išnaudojusios savo kvotą, paskirsto runkelių pardavėjams, su kuriais jos prieš sąją sudarė tiekimo sutartis, kaip apibrėžta 127 straipsnio 2 dalies a punkte.

Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.

III PUNKTAS

1. Į tiekimo sutartis įtraukiamos nuostatos dėl runkelių pristatymo periodiškumo ir normalios trukmės.
2. 1 dalyje minėtos nuostatos yra tos, kurios buvo taikomos praėjusiais prekybos metais, atsižvelgiant į faktinę produkcijos apimtį; tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.

IV PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatomos runkelių surinkimo vietos.
2. Jeigu runkelių pardavėjai ir cukraus gamybos įmonės jau buvo sudarę tiekimo sutartį praėjusiems prekybos metams, paliekamos toje sutartyje tiems prekybos metams numatytos surinkimo vietos. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.
3. Tiekimo sutartyse numatoma, kad krovos ir vežimo iš surinkimo vietų išlaidas dengia cukraus gamybos įmonė pagal specialius susitarimus, pagrįstus iki praėjusių prekybos metų galiojusiomis vietos taisyklėmis ar nusistovėjusia praktika.
4. Tačiau Danijoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Suomijoje ir Jungtinėje Karalystėje, kur runkeliai pristatomi fabrikui neapmokant vežimo išlaidų, tiekimo sutartyse reikalaujama, kad cukraus gamybos įmonės dengtų dalį krovos ir vežimo išlaidų, ir nustatomas atitinkamas procentinis dydis arba sumos.

V PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatomi runkelių priėmimo punktai.
2. Jeigu runkelių pardavėjai ir cukraus gamybos įmonės jau buvo sudarę tiekimo sutartį praėjusiems prekybos metams, paliekami toje sutartyje tiems prekybos metams numatyti priėmimo punktai. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.

VI PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse numatoma, koks turi būti cukraus kiekis, nustatomas poliarimetriniu metodu. Priimant runkelius, paimamas jų mėginys.
2. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti numatyta mėginius imti kitu etapu. Tokiais atvejais tiekimo sutartyje numatoma pataisa, kad būtų kompensuojamas cukraus kiekio sumažėjimas nuo runkelių priėmimo iki mėginių paėmimo.

VII PUNKTAS

Tiekimo sutartyse numatoma, kad bendrasis svoris, taros svoris ir cukraus kiekis sudėtyje būtų nustatyti laikantis vienos iš šių procedūrų:

- a) tai atlieka cukraus gamybos įmonė kartu su runkelių augintojų profesine organizacija, jei tai numatyta tarpšakinio prekybos susitarimu;
- b) tai atlieka cukraus gamybos įmonė, prižiūrint runkelių augintojų profesinei organizacijai;
- c) tai atlieka cukraus gamybos įmonės, prižiūrint atitinkamos valstybės narės pripažintam ekspertui, jeigu runkelių pardavėjas padengia šios procedūros išlaidas.

VIII PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse reikalaujama, kad cukraus gamybos įmonės dėl viso pristatomų runkelių kiekio atliktų vieną ar daugiau iš šių veiksmų:
 - a) runkelių pardavėjui nemokamai grąžintų iš fabriko šviežias išspaudas, gautas iš pristatyto runkelių kiekio tonomis;
 - b) runkelių pardavėjui nemokamai grąžintų iš fabriko dalį tų išspaudų, presuotų arba išdžiovintų ir su melasos priedu;
 - c) runkelių pardavėjui grąžintų iš fabriko presuotas ar išdžiovintas išspaudas; šiuo atveju cukraus gamybos įmonė gali reikalauti, kad runkelių pardavėjas padengtų presavimo arba džiovavimo išlaidas;
 - d) runkelių pardavėjui sumokėtų kompensaciją, nustatomą atsižvelgiant į minėtų išspaudų pardavimo galimybes.
2. Kai viso pristatyto runkelių kiekio dalys apdorojamos skirtingai, tiekimo sutartyje nustatomas daugiau kaip vienas iš 1 dalyje išvardytų įsipareigojimų.
3. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti numatyta pristatyti išspaudas kitu etapu, nei nurodyta 1 dalies a, b ir c punktuose.

IX PUNKTAS

1. Tiekimo sutartyse nustatomi bet kokių išankstinių mokėjimų ir runkelių supirkimo kainos mokėjimo terminai.
2. 1 dalyje minėti terminai yra praėjusiais prekybos metais galioję terminai. Tarpšakinuose prekybos susitarimuose gali būti nukrypstama nuo šios nuostatos.

X PUNKTAS

Kai tiekimo sutartyse nustatomos taisyklės, reglamentuojančios šiame priede aptariamus klausimus, arba kai į jas yra įtrauktos nuostatos, reglamentuojančios kitus klausimus, tų taisyklių nuostatos ir jų poveikis neturi prieštarauti šiam priedui.

XI PUNKTAS

1. Į tarpšakinis prekybos susitarimus, nurodytus II priedo II dalies A skirsnio 6 punkte, įtraukiamos arbitražo sąlygos.
2. Kai Sąjungos, regionų arba vietos lygiu tarpšakiniais prekybos susitarimais nustatomos taisyklės, reglamentuojančios šiame reglamente aptariamus klausimus, arba kai į jas yra įtrauktos nuostatos, reglamentuojančios kitus klausimus, tų susitarimų nuostatos ir jų poveikis neturi prieštarauti šiam priedui.

3. 2 dalyje minėtais susitarimais visų pirma nustatoma:

- a) runkelių kiekio, kurį cukraus gamybos įmonė dar iki sėjos nusprendžia pirkti cukraus gamybai pagal kvotą, paskirstymo runkelių pardavėjams taisyklės;
- b) II punkto 4 dalyje nurodyto paskirstymo taisyklės;
- c) II punkto 2 dalyje nurodyta perskaičiavimo lentelė;
- d) augintinų runkelių rūšių sėklų pasirinkimo ir tiekimo taisyklės;
- e) mažiausias cukraus kiekis, kuris turi būti pristatomų runkelių sudėtyje;
- f) reikalavimas, kad prieš nustatant runkelių tiekimo pradžios datą įvyktų cukraus gamybos įmonės ir runkelių pardavėjų atstovų konsultacijos;
- g) priemokų runkelių pardavėjams mokėjimas už ankstyvą arba vėlyvą pristatymą;
- h) informacija apie:
 - i) VIII punkto 1 dalies b punkte minėtą išspaudų dalį;
 - ii) VIII punkto 1 dalies c punkte minėtas išlaidas;
 - iii) VIII punkto 1 dalies d punkte minėtas išlaidas;
- i) runkelių pardavėjo atliekamas išspaudų išvežimas;
- j) nedarant poveikio 135 straipsniui, taisyklės, reglamentuojančios referencinės ribos ir faktinės cukraus pardavimo kainos skirtumo paskirstymą cukraus gamybos įmonei ir runkelių pardavėjams.

XII PUNKTAS

Jeigu nėra sudaryta tarpšakinio prekybos susitarimo dėl cukraus gamybai pagal kvotą skirtų runkelių, kuriuos cukraus gamybos įmonė dar prieš sėją siūlo supirkti, kiekio paskirstymo runkelių pardavėjams, suinteresuota valstybė narė gali pati nustatyti tokio paskirstymo taisykles.

Tomis taisyklėmis įprastiniams runkelių pardavėjams, parduodantiems runkelius kooperatyvams, taip pat gali būti suteiktos kitokios tiekimo teisės nei tos, kurias jie turėtų, jei būtų šių kooperatyvų nariai.

XII PRIEDAS

136 STRAIPSNYJE NURODYTOS NACIONALINĖS IR REGIONINĖS CUKRAUS, IZOGLIUKOZĖS IR INULINO SIRUPO GAMYBOS KVOTOS

Valstybės narės ar regionai (1)	Cukrus (2)	Izogliukozė (3)	Inulino sirupas (4)
Belgija	676 235,0	114 580,2	0
Bulgarija	0	89 198,0	
Čekija	372 459,3		
Danija	372 383,0		
Vokietija	2 898 255,7	56 638,2	
Airija	0		
Graikija	158 702,0	0	
Ispanija	498 480,2	53 810,2	
Prancūzija (metropolija)	3 004 811,15		0
Prancūzijos užjūrio departamentai	432 220,05		
Kroatija	192 877,0		
Italija	508 379,0	32 492,5	
Latvija	0		
Lietuva	90 252,0		
Vengrija	105 420,0	250 265,8	
Nyderlandai	804 888,0	0	0
Austrija	351 027,4		
Lenkija	1 405 608,1	42 861,4	
Portugalija (žemyninė dalis)	0	12 500,0	
Azorų salų autonominė sritis	9 953,0		
Rumunija	104 688,8	0	
Slovėnija	0		
Slovakija	112 319,5	68 094,5	
Suomija	80 999,0	0	
Švedija	293 186,0		
Jungtinė Karalystė	1 056 474,0	0	
IŠ VISO	13 529 618,2	720 440,8	0

XIII PRIEDAS

IŠSAMIOS CUKRAUS AR IZOGLIUKOZĖS KVOTŲ PERDAVIMO TAISYKLĖS PAGAL 138 STRAIPSNĮ

I PUNKTAS

Šiame priede:

- a) įmonių susijungimas – dviejų arba daugiau įmonių susijungimas į vieną įmonę;
- b) įmonės perleidimas – kvotą turinčios įmonės turto perdavimas vienai ar kelioms įmonėms arba to turto perėmimas;
- c) fabriko perleidimas – nuosavybės teisės į techninį skyrių, įskaitant visus atitinkamam produktui gaminti reikalingus įrenginius, perleidimas vienai arba kelioms įmonėms, kai kartu perimama visa perleidžiančiosios įmonės gamyba arba jos dalis;
- d) fabriko nuoma – techninio skyriaus, įskaitant visus cukraus gamybai reikalingus įrenginius, nuomos sutartis, pagal kurią tas skyrius būtų eksploatuojamas, sudaroma ne mažiau kaip trejiems prekybos metams iš eilės, šalims susitarus jos nenutraukti iki trečiųjų prekybos metų pabaigos, su įmone, įsikūrusia toje pačioje valstybėje narėje kaip ir atitinkamas fabrikas, jeigu, nuomos sutarčiai įsigaliojus, fabriką išsinuomojusi įmonė pagal visą savo gamybą gali būti laikoma vien tikrai cukraus gamybos įmone.

II PUNKTAS

1. Nedarant poveikio 2 daliai, jungiantis cukraus gamybos įmonėms ar jas perleidžiant, arba perleidžiant cukraus fabrikus, kvota koreguojama taip:
 - a) jungiantis cukraus gamybos įmonėms, valstybės narės po susijungimo atsiradusiai naujai įmonei skiria kvotą, lygią prieš susijungimą atitinkamoms cukraus gamybos įmonėms skirtų kvotų sumai;
 - b) kai perleidžiama cukraus gamybos įmonė, valstybė narė perleistosios įmonės kvotą skiria ją perėmusiai cukraus gamybos įmonei arba, jeigu tokių perimančiųjų įmonių yra daugiau, paskirsto kvotą proporcingai pagal jų perimtos gamybos dalį;
 - c) kai perleidžiamas cukraus fabrikas, valstybė narė sumažina fabriko nuosavybės teisę perleidžiančiosios įmonės kvotą ir pagal perimtą gamybos dalį proporcingai padidina tą fabriką perkančiosios cukraus gamybos įmonės ar įmonių kvotą.
2. Jei dalis cukrinių runkelių arba cukranendrių augintojų, kuriems tiesiogiai daromas poveikis 1 dalyje minėtais veiksmais, aiškiai pareiškia pageidavimą tiekti savo runkelius arba cukranendres šiuose veiksmuose nedalyvaujančiai cukraus gamybos įmonei, valstybė narė gali paskirti kvotas remdamasi įmonėmis, kuriai minėti augintojai ketina tiekti runkelius arba cukranendres, perimta produkcija.
3. Kai 1 dalyje nenurodytomis aplinkybėmis yra uždaroma:
 - a) cukraus gamybos įmonė;
 - b) vienas arba daugiau cukraus gamybos įmonės fabrikų;valstybė narė gali su šiuo uždarymu susijusių kvotų dalį paskirti vienai arba kelioms cukraus gamybos įmonėms.

Be to, pirmos pastraipos b punkte nurodytu atveju, jeigu kai kurie suinteresuoti augintojai aiškiai pareiškia pageidavimą tiekti savo runkelius ar cukranendres tam tikrai cukraus gamybos įmonei, valstybė narė gali paskirti šiuos runkelius ar cukranendres atitinkančią kvotų dalį įmonei, kuriai minėti augintojai ketina tuos produktus tiekti.
4. Pasinaudojama 127 straipsnio 5 dalyje nurodyta nukrypti leidžiančia nuostata, suinteresuota valstybė narė gali pareikalauti, kad šia nukrypti leidžiančia nuostata besinaudojantys runkelių augintojai ir cukraus gamybos įmonės į savo tarpšakinis prekybos susitarimus įtrauktų specialias sąlygas, pagal kurias ta valstybė narė galėtų taikyti šio punkto 2 ir 3 dalis.

5. Jeigu cukraus gamybos įmonei priklausantis fabrikas yra išnuomojamas, valstybė narė gali sumažinti įmonės, siūlančios išnuomoti tą fabriką, kvotą ir paskirti dalį, kuria kvota buvo sumažinta, įmonei, kuri išsinuomojo fabriką, kad gamintų jame cukrų.

Jeigu nuomos sutartis baigiasi I punkto d papunktyje minėtu trejų prekybos metų laikotarpiu, valstybė narė atgaline data panaikina pirmoje pastraipoje numatytą kvotos koregavimą nuo tos dienos, kurią įsigaliojo nuomos sutartis. Tačiau, jeigu nuomos sutartis nutraukiama dėl *force majeure*, valstybė narė nėra įpareigota panaikinti šį koregavimą.

6. Jeigu cukraus gamybos įmonė nebegali užtikrinti, kad laikysis Sąjungos teisės aktuose jai nustatytų prievolių cukrinių runkelių arba cukranendrių augintojams, atitinkama valstybė narė, šią padėtį įvertinus jos kompetentingoms institucijoms, gali vieniems arba keliems prekybos metams paskirti dalį kvotų vienai arba kelioms cukraus gamybos įmonėms proporcingai pagal jų perimtą produkciją.
7. Suteikdama cukrų gaminančiai įmonei kainų ir realizavimo rinkų garantijas cukrinių runkelių perdirbimui į etilo alkoholį, valstybė narė, susitarusi su ta įmone ir atitinkamais runkelių augintojais, gali visą arba dalį cukraus gamybos kvotų vieniems arba keliems prekybos metams paskirti vienai ar kelioms kitoms įmonėms.

III PUNKTAS

Jungiantis izogliukozės gamybos įmonėms ar jas perleidžiant, arba perleidžiant izogliukozės gamybos fabriką, valstybė narė gali paskirti atitinkamas izogliukozės gamybos kvotas vienai ar kelioms kitoms įmonėms neatsižvelgdama į tai, ar jos turi gamybos kvotą.

IV PUNKTAS

Priemonės, kurių imamasi remiantis II ir III punktais, gali įsigalioti tik tuo atveju, jeigu įvykdytos šios sąlygos:

- a) atsižvelgiama į kiekvienos suinteresuotosios šalies interesus;
- b) atitinkama valstybė narė mano, kad šios priemonės gali pagerinti runkelių, cukranendrių ir cukraus gamybos sektorių struktūrą;
- c) šios priemonės taikomos įmonėms, įsisteigusioms toje pačioje teritorijoje, kuriai XII priede nustatyta kvota.

V PUNKTAS

Jeigu susijungimas arba perleidimas įvyksta laikotarpiu nuo spalio 1 d. iki kitų metų balandžio 30 d., II ir III punktuose minėtos priemonės įsigalioja einamaisiais prekybos metais.

Jeigu susijungimas arba perleidimas įvyksta laikotarpiu nuo gegužės 1 d. iki tų pačių metų rugsėjo 30 d., II ir III punktuose minėtos priemonės įsigalioja kitais prekybos metais.

VI PUNKTAS

Jeigu taikomi II ir III punktai, valstybės narės ne vėliau kaip per 15 dienų nuo V punkte nurodytų laikotarpių pabaigos praneša Komisijai apie pakoreguotas kvotas.

XIV PRIEDAS

230 STRAIPSNYJE NURODYTA ATITIKTIES LENTELĖ

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
1 straipsnis	1 straipsnis	—
2 straipsnio 1 dalis	3 straipsnio 1 ir 2 dalys	—
2 straipsnio 2 dalies a ir b punktai	—	—
2 straipsnio 2 dalies c punktas	15 straipsnio 1 dalies a punktas	—
3 straipsnis	6 straipsnis	—
4 straipsnis	—	—
5 straipsnio pirma pastraipa	—	—
5 straipsnio antra pastraipa, pirma dalis	3 straipsnio 4 dalis	—
5 straipsnio antra pastraipa, antra dalis	—	—
5 straipsnio trečia pastraipa	5 straipsnio a punktas	—
6 straipsnis	—	—
7 straipsnis	9 straipsnis	—
8 straipsnis	7 straipsnis	—
9 straipsnis	126 straipsnis	—
10 straipsnis	11 straipsnis	—
11 straipsnis	12 straipsnis	—
12 straipsnis	13 straipsnis	—
13 straipsnis	14 straipsnis ⁽¹⁾	—
14 straipsnis (išbraukta)	—	—
15 straipsnis (išbraukta)	—	—
16 straipsnis (išbraukta)	—	—
17 straipsnis (išbraukta)	—	—
18 straipsnio 1–4 dalys	15 straipsnio 2 dalis ⁽¹⁾	—
18 straipsnio 5 dalis	—	—
19 straipsnis (išbraukta)	—	—
20 straipsnis (išbraukta)	—	—
21 straipsnis (išbraukta)	—	—
22 straipsnis (išbraukta)	—	—
23 straipsnis (išbraukta)	—	—
24 straipsnis (išbraukta)	—	—
25 straipsnis	16 straipsnio 1 dalis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
26 straipsnis	—	—
27 straipsnis	—	—
28 straipsnis	—	—
29 straipsnis	—	—
30 straipsnis (išbraukta)	—	—
31 straipsnis	17 straipsnis	—
32 straipsnis	—	—
33 straipsnis	[18 straipsnis]	—
34 straipsnis	[18 straipsnis]	—
35 straipsnis (išbraukta)	—	—
36 straipsnis (išbraukta)	—	—
37 straipsnis	[18 straipsnis]	—
38 straipsnis	[18 straipsnis]	—
39 straipsnis	[19 straipsnio 3 dalis]	—
40 straipsnis	[19 straipsnio 5 dalies a punktas ir 20 straipsnio o punkto iii papunktis]	—
41 straipsnis	—	—
42 straipsnio 1 dalis	10 straipsnis	—
42 straipsnio 2 dalis	20 straipsnio u punktas	—
43 straipsnis a–f, i, j ir l punktai	19 ir 20 straipsniai	—
43 straipsnio g, h ir k punktai	—	—
44 straipsnis	220 straipsnio 1 dalies a punktas, 2 ir 3 dalys	—
45 straipsnis	220 straipsnio 1 dalies b punktas, 2 ir 3 dalys	—
46 straipsnio 1 dalis	220 straipsnio 5 dalis	—
46 straipsnio 2 dalis	220 straipsnio 6 dalis	—
47 straipsnis	219 straipsnis	—
48 straipsnis	219 straipsnis	—
49 straipsnis	135 straipsnis ⁽¹⁾	—
50 straipsnis	125 ir 127 straipsniai	—
51 straipsnis	128 straipsnis ⁽¹⁾	—
52 straipsnis	130 straipsnis	—
52a straipsnis	—	—
53 straipsnio a punktas	132 straipsnio c punktas	—
53 straipsnio b punktas	130 straipsnio 2 dalis	—
53 straipsnio c punktas	130 straipsnio 6 dalis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
54 straipsnis	166 straipsnis	—
55 straipsnis	— ⁽²⁾	—
56 straipsnis	136 straipsnis	—
57 straipsnis	137 straipsnis	—
58 straipsnis	—	—
59 straipsnis	—	—
60 straipsnis	138 straipsnis	—
61 straipsnis	139 straipsnis	—
62 straipsnis	140 straipsnis	—
63 straipsnis	141 straipsnis	—
64 straipsnio 1 dalis	142 straipsnio 1 dalis	—
64 straipsnio 2 ir 3 dalys	142 straipsnio 2 dalis ⁽¹⁾	—
65 straipsnis	— ⁽²⁾	—
66 straipsnis	—	—
67 straipsnis	—	—
68 straipsnis	—	—
69 straipsnis	—	—
70 straipsnis	—	—
71 straipsnis	—	—
72 straipsnis	—	—
73 straipsnis	—	—
74 straipsnis	—	—
75 straipsnis	—	—
76 straipsnis	—	—
77 straipsnis	—	—
78 straipsnis	—	—
79 straipsnis	—	—
80 straipsnis	—	—
81 straipsnis	—	—
82 straipsnis	—	—
83 straipsnis	—	—
84 straipsnis	—	—
84a straipsnis	—	—
85 straipsnio a punktas	143 straipsnio 1 dalis ir 144 straipsnio a punktas	—
85 straipsnio b punktas	144 straipsnio j punktas	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
85 straipsnio c punktas	144 straipsnio i punktas	—
85 straipsnio d punktas	—	—
85a straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85b straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85c straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85d straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85e straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85f straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85g straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85h straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85i straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85j straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85k straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85l straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85m straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85n straipsnis	— ⁽¹⁾	—
85o straipsnis	—	—
85p straipsnis	—	—
85q straipsnis	—	—
85r straipsnis	—	—
85s straipsnis	—	—
85t straipsnis	—	—
85u straipsnis	—	—
85v straipsnis	—	—
85w straipsnis	—	—
85x straipsnis	—	—
86 straipsnis (išbraukta)	—	—
87 straipsnis (išbraukta)	—	—
88 straipsnis (išbraukta)	—	—
89 straipsnis (išbraukta)	—	—
90 straipsnis (išbraukta)	—	—
91 straipsnis	—	—
92 straipsnis	—	—
93 straipsnis	—	—
94 straipsnis	—	—
94a straipsnis	—	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
95 straipsnis	—	—
95a straipsnis	—	—
96 straipsnis (išbraukta)	—	—
97 straipsnis	129 straipsnis ⁽¹⁾	—
98 straipsnis	— ⁽¹⁾	—
99 straipsnis	—	—
100 straipsnis	—	—
101 straipsnis (išbraukta)	—	—
102 straipsnis	26 straipsnis ⁽¹⁾	—
102 straipsnio 2 dalis	217 straipsnis	—
102a straipsnis	58 straipsnis	—
103 straipsnis	29, 30, 31 straipsniai	—
103a straipsnis	—	—
103b straipsnis	32 straipsnis	—
103c straipsnis	33 straipsnis	—
103d straipsnis	34 straipsnis	—
103e straipsnis	35 straipsnis	—
103f straipsnis	36 straipsnis	—
103g straipsnis	37 straipsnio a punktas ir 358 straipsnio b punktas	—
103ga straipsnis	23 straipsnis	—
103ga straipsnio 7 dalis	217 straipsnis	—
103h straipsnio a–e punktai	37 ir 38 straipsniai	—
103h straipsnio f punktas	24 ir 25 straipsniai	—
103i straipsnis	39 straipsnis	—
103j straipsnis	40 straipsnis	—
103k straipsnis	41 straipsnis	—
103l straipsnis	42 straipsnis	—
103m straipsnis	43 straipsnis	—
103n straipsnis	44 straipsnis	—
103n straipsnio 4 dalis	212 straipsnis	—
103o straipsnis	—	—
103p straipsnis	45 straipsnis	—
103q straipsnis	46 straipsnis	—
103r straipsnis	47 straipsnis	—
103s straipsnis	48 straipsnis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
103t straipsnis	49 straipsnis	—
103u straipsnio 1 dalies a punktas	50 straipsnis	—
103u straipsnio 1 dalies b punktas	51 straipsnis	—
103u straipsnio 2–5 dalys	52 straipsnis	—
103v straipsnis	50 straipsnis	—
103w straipsnis	—	—
103x straipsnis	—	—
103y straipsnis	—	—
103z straipsnis	—	—
103za straipsnis	53 ir 54 straipsniai	—
104 straipsnis	—	—
105 straipsnio 1 dalis	55 straipsnio 1 dalis	—
105 straipsnio 2 dalis	215 straipsnis	—
106 straipsnis	55 straipsnio 4 dalis	—
107 straipsnis	55 straipsnio 3 dalis	—
108 straipsnio 1 dalis	55 straipsnio 2 dalis	—
108 straipsnio 2 dalis	—	—
109 straipsnio pirmas sakiny	55 straipsnio 1 dalies paskutinis sakiny	—
110 straipsnis	56 ir 57 straipsnis	—
111 straipsnis	—	—
112 straipsnis	—	—
113 straipsnio 1 dalis	75 straipsnio 1 dalies a–e punktai ir 2 dalis	—
113 straipsnio 2 dalis	75 straipsnio 5 dalis	—
113 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa	74 straipsnis	—
113 straipsnio 3 dalies antra pastraipa	—	89 straipsnis
113a straipsnio 1–3 dalys	76 straipsnis	—
113a straipsnio 4 dalis	— ⁽¹⁾	89 straipsnis
113b straipsnis	75 straipsnio 3 dalis	—
113c straipsnis	167 straipsnis	—
113d straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	78 straipsnio 1 ir 2 dalys	—
113d straipsnio 1 dalies antra pastraipa	VII priedas, II dalies 1 skyrius	—
113d straipsnio 2 dalis	78 straipsnio 3 dalis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
113d straipsnio 3 dalis	82 straipsnis	—
114 straipsnis	78 straipsnio 1 dalis ⁽¹⁾	—
115 straipsnis	78 straipsnio 1 dalis, 75 straipsnio 1 dalies h punktas	—
116 straipsnis	78 straipsnio 1 dalis, 75 straipsnio 1 dalies f punktas	—
117 straipsnis	77 straipsnis	—
118 straipsnis	78 straipsnio 1 dalis	—
118a straipsnis	92 straipsnis	—
118b straipsnis	93 straipsnis	—
118c straipsnis	94 straipsnis	—
118d straipsnio 1 dalis	94 straipsnio 3 dalis	—
118d straipsnio 2 ir 3 dalys	[109 straipsnio 3 dalis]	—
118e straipsnis	95 straipsnis	—
118f straipsnis	96 straipsnis	—
118g straipsnis	97 straipsnis	—
118h straipsnis	98 straipsnis	—
118i straipsnis	99 straipsnis	—
118j straipsnis	100 straipsnis	—
118k straipsnis	101 straipsnis	—
118l straipsnis	102 straipsnis	—
118m straipsnis	103 straipsnis	—
118n straipsnis	104 straipsnis	—
118o straipsnis	—	—
118p straipsnis	—	—
118q straipsnis	105 straipsnis	—
118r straipsnis	106 straipsnis	—
118s straipsnis	107 straipsnis	—
118t straipsnis	108 straipsnis	—
118u straipsnis	112 straipsnis	—
118v straipsnis	113 straipsnis	—
118w straipsnis	117 straipsnis	—
118x straipsnis	118 straipsnis	—
118y straipsnis	119 straipsnis	—
118z straipsnis	120 straipsnis	—
118za straipsnis	121 straipsnis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
118zb straipsnis	—	—
119 straipsnis	—	—
120 straipsnis	—	—
120a straipsnis	81 straipsnis	—
120b straipsnis	—	—
120c straipsnis	80 straipsnis	—
120d straipsnio pirma pastraipa	83 straipsnio 2 dalis	—
120d straipsnio antra pastraipa	[223 straipsnis]	—
120e straipsnio 1 dalis	75 straipsnio 3 ir 4 dalys	—
120e straipsnio 2 dalis	83 straipsnio 3 ir 4 dalys	—
120f straipsnis	80 straipsnio 3 dalis	—
120g straipsnis	80 straipsnio 5 dalis ir 91 straipsnio c punktas	—
121 straipsnio a punkto i papunktis	75 straipsnio 2 dalis	—
121 straipsnio a punkto ii papunktis	75 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnio a punkto iii papunktis	89 straipsnis	—
121 straipsnio a punkto iv papunktis	75 straipsnio 2 dalis ir 91 straipsnio b punktas	—
121 straipsnio b punktas	91 straipsnio a punktas, 78 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnio c punkto i papunktis	91 straipsnio a punktas	—
121 straipsnio c punkto ii ir iii papunkčiai	91 straipsnio d punktas	—
121 straipsnio c punkto iv papunktis	[223 straipsnis]	—
121 straipsnio d punkto i papunktis	78 straipsnio 1 dalis	—
121 straipsnio d punkto ii–v papunkčiai ir vii punktas	75 straipsnio 2 ir 3 dalys	—
121 straipsnio d punkto vi papunktis	89 straipsnis	—
121 straipsnio e punkto i papunktis	78 straipsnio 1 dalis	—
121 straipsnio e punkto ii–v papunkčiai, vii papunktis	75 straipsnio 2 ir 3 dalys	—
121 straipsnio e punkto vi papunktis	75 straipsnio 2 dalys	—
121 straipsnio f punkto i papunktis	78 straipsnio 1 dalys	—
121 straipsnio f punkto ii, iii ir v papunkčiai	75 straipsnio 3 dalis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
121 straipsnio f punkto iv ir vii papunkčiai	91 straipsnio g punktas	—
121 straipsnio f punkto vi papunktis	[223 straipsnis]	—
121 straipsnio g punktas	75 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnio h punktas	91 straipsnio d punktas	—
121 straipsnio i punktas	—	—
121 straipsnio j punkto i papunktis	75 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnio j punkto ii papunktis	91 straipsnio dalis	—
121 straipsnio k punktas	122 straipsnis	—
121 straipsnio l punktas	114, 115 ir 116 straipsniai	—
121 straipsnio m punktas	122 straipsnis	—
121 straipsnio antra pastraipa	78 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnis trečia pastraipa	75 straipsnio 3 ir 4 dalys	—
121 straipsnis ketvirtos pastraipos a–f punktai	75 straipsnio 3 dalis	—
121 straipsnis	75 straipsnio 3 dalies m punktas	—
121 straipsnis ketvirtos pastraipos h punktas	80 straipsnio 4 dalis	—
122 straipsnis	152 straipsnis	—
123 straipsnis	157 straipsnis	—
124 straipsnis	—	—
125 straipsnis	—	—
125a straipsnis	153 straipsnis	—
125b straipsnis	154 straipsnis	—
125c straipsnis	156 straipsnis	—
125d straipsnis	155 straipsnis	—
125e straipsnis	—	—
125f straipsnis	164 straipsnis	—
125g straipsnis	164 straipsnio 6 dalis	—
125h straipsnis	175 straipsnio d dalis	—
125i straipsnis	165 straipsnis	—
125j straipsnis	164 straipsnis	—
125k straipsnis	158 straipsnis	—
125l straipsnis	164 straipsnis	—
125m straipsnis	164 straipsnio 6 dalis) [ir 175 straipsnio d punktas]	—
125n straipsnis	165 straipsnis	—
125o straipsnis	154 ir 158 straipsniai	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
126 straipsnis	165 straipsnis	—
126a straipsnio 1, 3 ir 4 dalys	161 straipsnis	—
126a straipsnio 2 dalis	156 straipsnio 2 dalis	—
126b straipsnis	157 straipsnio 3 dalis	—
126c straipsnis	149 straipsnis	—
126d straipsnis	150 straipsnis	—
126e straipsnis	173 straipsnio 2 dalis ir 174 straipsnio 2 dalis	—
127 straipsnis	173 straipsnis	—
128 straipsnis	—	—
129 straipsnis	—	—
130 straipsnis	176 straipsnio 1 dalis	—
131 straipsnis	176 straipsnio 2 dalis	—
132 straipsnis	176 straipsnio 3 dalis	—
133 straipsnis	[177 straipsnio 2 dalies e punktas]	—
133a straipsnio 1 dalis	181 straipsnis	—
133a straipsnio 2 dalis	191 straipsnis	—
134 straipsnis	177 ir 178 straipsniai	—
135 straipsnis	—	—
136 straipsnis	[180 straipsnis]	—
137 straipsnis	[180 straipsnis]	—
138 straipsnis	[180 straipsnis]	—
139 straipsnis	[180 straipsnis]	—
140 straipsnis	[180 straipsnis]	—
140a straipsnis	181 straipsnis	—
141 straipsnis	182 straipsnis	—
142 straipsnis	193 straipsnis	—
143 straipsnis	180 straipsnis	—
144 straipsnis	184 straipsnis	—
145 straipsnis	187 straipsnio a punktas	—
146 straipsnio 1 dalis	—	—
146 straipsnio 2 dalis	185 straipsnis	—
147 straipsnis	—	—
148 straipsnis	187 straipsnis	—
149 straipsnis	[180 straipsnis]	—
150 straipsnis	[180 straipsnis]	—
151 straipsnis	[180 straipsnis]	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
152 straipsnis	[180 straipsnis]	—
153 straipsnis	192 straipsnis	—
154 straipsnis	—	—
155 straipsnis	—	—
156 straipsnis	192 straipsnio 5 dalis	—
157 straipsnis	189 straipsnis	—
158 straipsnis	190 straipsnis	—
158a straipsnis	90 straipsnis	—
159 straipsnis	194 straipsnis	—
160 straipsnis	195 straipsnis	—
161 straipsnis	76, 177, 178 ir 179 straipsniai	—
162 straipsnis	196 straipsnis	—
163 straipsnis	197 straipsnis	—
164 straipsnio 1 dalis	198 straipsnio 1 dalis	—
164 straipsnio 2–4 dalys	198 straipsnio 2 dalis ⁽¹⁾	—
165 straipsnis	— ⁽¹⁾	—
166 straipsnis	— ⁽¹⁾	—
167 straipsnis	199 straipsnis	—
168 straipsnis	200 straipsnis	—
169 straipsnis	201 straipsnis	—
170 straipsnis	202 ir 203 straipsniai	—
171 straipsnis	184 straipsnis	—
172 straipsnis	[186 straipsnio 2 dalis]	—
173 straipsnis	—	—
174 straipsnis	205 straipsnis	—
175 straipsnis	206 straipsnis	—
176 straipsnis	209 straipsnis	—
176a straipsnis	210 straipsnis	—
177 straipsnis	210 straipsnis	—
177a straipsnis	210 straipsnis	—
178 straipsnis	164 straipsnis	—
179 straipsnis	210 straipsnio 7 dalis	—
180 straipsnis	211 straipsnis	—
181 straipsnis	211 straipsnis	—
182 straipsnio 1 dalis	213 straipsnis	—
182 straipsnio 2 dalis	—	—
182 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa	214 straipsnis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
182 straipsnio 3 dalies pirma, antra ir ketvirta pastraipos	—	—
182 straipsnio 4–7 dalys	—	—
182a straipsnis	216 straipsnis	—
183 straipsnis	—	—
184 straipsnio 1 dalis	—	—
184 straipsnio 2 dalis	225 straipsnio a punktas	—
184 straipsnio 3–8 dalys	—	—
184 straipsnio 9 dalis	225 straipsnio b punktas	—
185 straipsnis	—	—
185a straipsnis	145 straipsnis	—
185b straipsnis	223 straipsnis	—
185c straipsnis	147 straipsnis	—
185d straipsnis	146 straipsnis	—
185e straipsnis	151 straipsnis	—
185f straipsnis	148 straipsnis	—
186 straipsnis	219 straipsnis	—
187 straipsnis	219 straipsnis	—
188 straipsnis	219 straipsnis	—
188a straipsnio 1 ir 2 dalys	— ⁽¹⁾	—
188a straipsnio 3 ir 4 dalys	—	—
188a straipsnio 5–7 dalys	[223 straipsnis]	—
189 straipsnis	[223 straipsnis]	—
190 straipsnis	—	—
190a straipsnis	—	—
191 straipsnis	221 straipsnis	—
192 straipsnis	223 straipsnis	—
193 straipsnis	—	—
194 straipsnis	—	62 ir 64 straipsniai
194a straipsnis	—	61 straipsnis
195 straipsnis	229 straipsnis	—
196 straipsnis	—	—
196a straipsnis	227 straipsnis	—
196b straipsnis	229 straipsnis	—
197 straipsnis	—	—
198 straipsnis	—	—
199 straipsnis	—	—
200 straipsnis	—	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
201 straipsnis	230 straipsnio 1 ir 3 dalys	—
202 straipsnis	230 straipsnio 2 dalis	—
203 straipsnis	—	—
203a straipsnis	231 straipsnis	—
203b straipsnis	231 straipsnis	—
204 straipsnis	232 straipsnis	—
I priedas	I priedas (I–XX, XXIV/1 dalys)	—
II priedas	I priedas (XXI–XXIII dalys)	—
III priedas	II priedas	—
IV priedas	III priedas	—
V priedas	IV priedas	—
VI priedas	XII priedas	—
VII priedas	—	—
VIIa priedas	—	—
VIIb priedas	—	—
VIIc priedas	—	—
VIII priedas	XIII priedas	—
IX priedas	— ⁽¹⁾	—
X priedas	— ⁽¹⁾	—
Xa priedas	—	—
Xb priedas	VI priedas	—
Xc priedas	—	—
Xd priedas	—	—
Xe priedas	—	—
XI priedas	—	—
XIa priedas	VII priedas, I dalis	—
XIb priedas	VII priedas, II dalis	—
XII priedas	VII priedas, III dalis	—
XIII priedas	VII priedas, IV dalis	—
XIV.A priedas	VII priedas, VI dalis	—
XIV.B priedas	VII priedas, V dalis	—
XIV.C priedas	75 straipsnio 2 ir dalys ⁽¹⁾	—
XV priedas	VII priedas, VII dalis	—

Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007	Šis reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013
XVa priedas	VIII priedas, I dalis	—
XVb priedas	VIII priedas, II dalis	—
XVI priedas	VII priedas, VIII dalis	—
XVIa priedas	[173 straipsnio 1 dalies i punktas]	—
XVII priedas	[180 straipsnis]	—
XVIII priedas	[180 straipsnis]	—
XIX priedas	—	—
XX priedas	—	—
XXI priedas	—	—
XXII priedas	XIV priedas	—

(¹) Žr. taip pat Tarybos reglamentą, kuris priimamas pagal SESV 43 straipsnio 3 dalį.

(²) Tačiau, žr. 230 straipsnį.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1309/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.), kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1927/2006

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba sutiko su Komisijos pasiūlymu pradėti naują lankstaus, tvaraus ir įtraukaus augimo strategiją (toliau – „Europa 2020“). Vienas iš trijų strategijos „Europa 2020“ prioritetų yra integracinis augimas, užtikrinamas suteikiant daugiau galimybių žmonėms ir didinant užimtumo lygį, investuojant į gebėjimus, kovojant su skurdu, modernizuojant darbo rinkas, švietimo ir socialinės apsaugos sistemas, kad žmonės galėtų numatyti pokyčius ir juos įveikti bei sukurti įtraukią ir glaudžią visuomenę. Siekiant įveikti neigiamus globalizacijos padarinius, taip pat būtina kurti darbo vietas visoje Sąjungoje ir vykdyti ryžtingą ekonomikos augimo skatinimo politiką;
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1927/2006 ⁽³⁾ 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. daugiamečių finansinės programos laikotarpiui įsteigtas Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (toliau – EGF). EGF sudaro sąlygas užtikrinti Sąjungos solidarumą su darbuotojais, atleistais dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių ir dėl finansų ir ekonomikos krizės, taip pat gali

teikti paramą gavėjams mažose darbo rinkose arba susidarius išskirtinėms aplinkybėms, visų pirma pagal kolektyvines su mažomis ir vidutinėmis įmonėmis (MVI) susijusias paraiškas, net ir tuo atveju, kai atleistų darbuotojų skaičius yra mažesnis už įprastinę ribą, reikalingą EGF mobilizuoti;

- (3) savo 2011 m. birželio 29 d. komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ Komisija pripažino svarbų EGF, kaip lankstaus fondo, remiančio darbo netekusius darbuotojus ir padedančio jiems kuo greičiau rasti kitą darbą, vaidmenį. Todėl daugiamečių finansinės programos (DFP) įgyvendinimo laikotarpiu nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. Sąjunga turėtų toliau teikti konkrečią vienkartinę paramą dėl rimto ekonomikos sutrikdymo nukentėjusiose srityse, sektoriuose, teritorijose ar darbo rinkose atleistiems darbuotojams, kad palengvintų jų reintegraciją į darbo rinką. Atsižvelgiant į EGF tikslą – teikti paramą ypatingos skubos ir nenumatytomis aplinkybėmis, EGF turėtų veikti nepriklausomai nuo daugiamečių finansinės programos;
- (4) Reglamento (EB) Nr. 1927/2006 taikymo sritis išplėsta 2009 m. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 546/2009 ⁽⁴⁾, pagal kurį, remiantis Europos ekonomikos atkūrimo planu, pradėta remti darbuotojus, atleistus tiesiogiai dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės. Kad EGF galėtų reaguoti dabartinėje arba būsimose krizės situacijose, reikėtų išplėsti jo taikymo sritį taip, kad parama būtų teikiama tiems darbuotojams, kurie netenka darbo dėl tebesitęsiančios pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės, į kurią atsižvelgta Reglamente (EB) Nr. 546/2009, arba naujos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės sukulto rimto ekonomikos sutrikdymo;
- (5) Europos pokyčių stebėsenos centras, įsikūręs Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fonde (*Eurofound*) Dubline, padeda Komisijai ir valstybėms narėms atlikti kokybinę ir kiekybinę analizę, kad joms būtų lengviau įvertinti globalizacijos ir EGF naudojimo tendencijas;
- (6) siekiant, kad būtų išlaikytas europinis EGF matmuo, paraiška skirti paramą turėtų būti pateikta tik tuomet, kai atleistų darbuotojų skaičius pasiekia tam tikrą minimalią ribą. Nepaisant to, mažose darbo rinkose, pavyzdžiui, mažose valstybėse narėse ar atokiuose regionuose, arba išskirtinėmis aplinkybėmis paraiškas galima teikti ir esant mažesniai atleistų darbuotojų skaičiui;

⁽¹⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 42.⁽²⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 159.⁽³⁾ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1927/2006, įsteigiantis Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (OL L 406, 2006 12 30, p. 1).⁽⁴⁾ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 546/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1927/2006, įsteigiantį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (OL L 167, 2009 6 29, p. 26).

- (7) atleistiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių veikla nutrūko, nepriklausomai nuo jų darbo sutarties ar darbo santykių pobūdžio, turėtų būti suteikiamos vienodos teisės gauti EGF paramą. Todėl pagal šį reglamentą atleisti darbuotojai ir savarankiškai dirbantys asmenys, kurių veikla nutrūko, turėtų būti laikomi EGF paramos gavėjais;
- (8) EGF laikinai turėtų teikti paramą jaunuoliams, kurie nedirba arba nesimoko ir kurie gyvena regionuose, atitinkančiuose paramos reikalavimus pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą, nes tuos regionus neproporcingai paveikia didžiulis atleidimų skaičius;
- (9) EGF finansinė parama visų pirma turėtų būti skirta aktyvioms darbo rinkos priemonėms, kuriomis siekiama paspartinti tvarią paramos gavėjų reintegraciją į darbo rinką tame pačiame ar kitame veiklos sektoriuje. Todėl piniginės išmokos suderintame individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų pakete turėtų būti ribojamos. Bendrovės galėtų būti skatinamos prisidėti prie bendro EGF remiamų priemonių finansavimo;
- (10) rengdamos suderintą aktyvių darbo rinkos politikos priemonių paketą, valstybės narės pirmenybę turėtų teikti toms priemonėms, kurios geriausiai padėtų didinti paramos gavėjų galimybes įsidarbinti. Valstybės narės turėtų siekti, kad kuo greičiau per šešių mėnesių laikotarpį iki galutinės finansinės paramos įgyvendinimo ataskaitos pateikimo termino į darbo rinką vėl tvariai integruotųsi kuo daugiau paramos gavėjų, dalyvaujančių taikant tas priemones;
- (11) rengdamos suderintą aktyvių darbo rinkos politikos priemonių paketą, valstybės narės turėtų atkreipti ypatingą dėmesį į palankių sąlygų neturinčius paramos gavėjus, įskaitant jaunus ar vyresnio amžiaus darbo neturinčius asmenis ir tuos, kuriems gresia skurdas, kadangi tos grupės, siekdamos sugrįžti į darbo rinką, dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės ir globalizacijos susiduria su ypatingomis problemomis;
- (12) naudojantis EGF reikėtų gerbti ir propaguoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus – tai vienos iš svarbiausių Sąjungos vertybių, įtvirtintos ir strategijoje „Europa 2020“;
- (13) siekdamos, kad parama gavėjams būtų veiksminga ir greita, valstybės narės turėtų padaryti viską, ką gali, kad teikiamos paraiškos dėl EGF finansinės paramos būtų tinkamai užpildytos. Papildoma informacija turėtų būti teikiama per ribotą laikotarpį;
- (14) gindama paramos gavėjų ir už priemonių vykdymą atsakingų institucijų interesus, paraišką pateikusi valstybė narė turėtų informuoti visus asmenis, susijusius su paraiškos procedūra, apie paraiškos procedūros eigą;
- (15) vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais, EGF finansinė parama turėtų ne pakeisti paramos priemonės, kurios paramos gavėjams teikiamos iš Sąjungos fondų ar pagal kitas Sąjungos politines priemones ar programas, o jas papildyti, kai tik tai įmanoma;
- (16) reikėtų įtraukti specialias informavimo ir komunikacijos apie EGF paraiškas ir rezultatus nuostatas;
- (17) siekiant parodyti Sąjungos solidarumą su atleistais darbuotojais ir savarankiškai dirbančiais asmenimis, kurių veikla nutrūko, nustatyta bendro finansavimo norma turėtų būti 60 proc. priemonių paketo ir jo įgyvendinimo sąnaudų;
- (18) siekiant palengvinti šio reglamento įgyvendinimą, tinkamomis finansuoti išlaidos laikomos išlaidos nuo tos dienos, kai valstybė narė pradeda teikti individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas, arba nuo tos dienos, kai valstybė narė patiria su EGF naudojimu susijusių administracinių išlaidų;
- (19) siekiant patenkinti dažniausiai pirmaisiais kiekvienų metų mėnesiais kylančius poreikius, kai ypač sudėtinga atlikti perkėlimus iš kitų biudžeto eilučių, vykdamet metinę biudžetinę procedūrą EGF biudžeto eilutėje reikėtų numatyti atitinkamą mokejimų asignavimo sumą;
- (20) 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstituciniame susitarime dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ⁽¹⁾ (toliau – Tarpinstitucinis susitarimas) nustatyta EGF biudžeto sistema;
- (21) siekiant ginti paramos gavėjų interesus, parama turėtų būti teikiama kuo greičiau ir veiksmingiau. Valstybės narės ir Sąjungos institucijos, dalyvaujančios su EGF susijusių sprendimų priėmimo procese, turėtų padaryti viską, ką gali, kad sutrumpintų paraiškų nagrinėjimo laiką ir supaprastintų procedūras, taip siekdamos užtikrinti, kad sprendimai dėl EGF mobilizavimo būtų priimami sklandžiai ir greitai;
- (22) tuo atveju, kai įmonė uždaroma, bet tos įmonės atleistiems darbuotojams galima padėti perimti visą įmonės veiklą ar jos dalį, valstybė narė, kurioje yra ta įmonė, gali avansu išmokėti lėšas, kurių skubiai reikia tam, kad būtų galima tai padaryti;

(¹) OL C 373, 20.12.2013, p. 1

(23) siekiant, kad Europos Parlamentas galėtų vykdyti demokratinę kontrolę ir Komisija galėtų nuolat stebėti EGF paramos rezultatus, valstybės narės turėtų pateikti galutinę EGF paramos įgyvendinimo ataskaitą;

(24) valstybės narės turėtų likti atsakingos už finansinės paramos panaudojimą ir Sąjungos lėšomis finansuojamų veiksmų valdymą ir kontrolę, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (toliau – Finansinis reglamentas) ⁽¹⁾ atitinkamose nuostatose. Valstybės narės turėtų pagrįsti iš EGF gautos finansinės paramos panaudojimą. Atsižvelgiant į tai, kad su EGF paraiškomis susijusių veiksmų įgyvendinimo laikotarpis yra trumpas, ataskaitų teikimo reikalavimai turėtų atspindėti ypatingą EGF intervencijų pobūdį. Todėl būtina nukrypti nuo Finansinio reglamento, kiek tai susiję su ataskaitų teikimo reikalavimais;

(25) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jų masto ir tikėtino poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Tikslai

Šiuo reglamentu daugiametės finansinės programos laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. įsteigiamas Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF).

EGF tikslas – prisidėti prie pažangaus, integracinio ir tvaraus ekonomikos augimo ir skatinti tvarų užimtumą Sąjungoje, padant Sąjungos solidarumą su atleistais darbuotojais ir savarankiškai dirbančiais asmenimis, kurių veikla nutrūko dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių, dėl tebesitęsiančios pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės, į kurią atsižvelgta Reglamente (EB) Nr. 546/2009, arba naujos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės, ir paramą jiems.

Veiksmais, kuriems skiriama EGF finansinė parama, siekiama užtikrinti, kad kuo daugiau šiuose veiksmuose dalyvavusių paramos gavėjų rastų tvarų darbą kuo greičiau per šešių

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

mėnesių laikotarpį iki 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos galutinės ataskaitos pateikimo termino.

2 straipsnis

Taikymo sritis

Šis reglamentas taikomas valstybių narių paraiškoms skirti EGF finansinę paramą veiksams, skirtiems:

- darbuotojams, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių veikla nutrūko, dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių, visų pirma pasireiškiančių smarkiai augančiu importu į Sąjungą, dideliu Sąjungos prekybos prekėmis ar paslaugomis pokyčiu, sparčiai mažėjančia Sąjungos tam tikro sektoriaus rinkos dalimi ar veiklos perkėlimu į trečiąsias šalis, jei dėl tų atleidimų vietos, regioninė ar nacionalinė ekonomika patiria didelį neigiamą poveikį;
- darbuotojams, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių veikla nutrūko, dėl tebesitęsiančios pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės, į kurią atsižvelgta Reglamente (EB) Nr. 546/2009, arba dėl naujos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės.

3 straipsnis

Termino apibrėžtis

Pagal šį reglamentą paramos gavėjas yra:

- darbuotojas, kuris darbo neteko pirma laiko, nes buvo atleistas iš darbo, arba kuris darbo neteko 4 straipsnyje nurodytu ataskaitiniu laikotarpiu ir jo įdarbinimas neatnaujinamas;
- savarankiškai dirbantis asmuo, kuris buvo įdarbinęs ne daugiau kaip 10 darbuotojų, kurie buvo atleisti, kaip apibūdinta šiame reglamente, ir kurio paties darbo veikla nutrūko, jeigu ta veikla buvo akivaizdžiai priklausoma nuo įmonės, kaip apibrėžta 4 straipsnio 1 dalies a punkte, arba jeigu tas savarankiškai dirbantis asmuo, kaip apibrėžta 4 straipsnio 1 dalies b punkte, veikė ekonomikos sektoriuje.

4 straipsnis

Intervencijos kriterijai

1. EGF finansinė parama teikiama, jei tenkinamos 2 straipsnyje nustatytos sąlygos, kai:

- per keturių mėnesių atskaitinį laikotarpį valstybės narės įmonėje ne mažiau kaip 500 darbuotojų atleista arba savarankiškai dirbančių asmenų veikla nutrūko, įskaitant atleistus darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis, kurių veikla nutrūko, jos tiekėjų ar tolesnės gamybos grandies įmonėse;

b) per devynių mėnesių ataskaitinį laikotarpį įmonėse, visų pirma MVĮ, kurios visos veikia tame pačiame NACE 2 red. skyriaus ekonomikos sektoriuje ir yra viename NUTS 2 lygio regione arba dviejuose gretimuose NUTS 2 lygio regionuose arba daugiau nei dviejuose gretimuose NUTS 2 lygio regionuose, ne mažiau kaip 500 darbuotojų atleista arba savarankiškai dirbančių asmenų veikla nutrūko, su sąlyga, kad dviejuose iš šių regionų sudėjus drauge atleistų darbuotojų arba savarankiškai dirbančių asmenų, kurių veikla nutrūko, yra daugiau nei 500.

2. Mažose darbo rinkose arba paraišką teikiančios valstybės narės tinkamai pagrįstomis išskirtinėmis aplinkybėmis, ypač tais atvejais, kai teikiamos kolektyvinės su MVĮ susijusios paraiškos, pagal šį straipsnį teikiama paraiška skirti finansinę paramą gali būti laikoma priimtina, net jei nevisiškai atitinka 1 dalies a arba b punktuose nustatytus kriterijus, kai darbuotojų atleidimas turi didelės įtakos užimtumo lygiui ir vietos, regioninei ar nacionalinei ekonomikai. Paraišką teikianti valstybė narė nurodo, kurių iš 1 dalies a ir b punktuose nustatytų intervencijos kriterijų nevisiškai laikomasi. Bendra išskirtinėmis aplinkybėmis skiriamos paramos suma negali viršyti 15 proc. metinės didžiausios EGF sumos.

5 straipsnis

Atleistų darbuotojų ir darbo veiklą nutraukusių asmenų skaičiaus apskaičiavimas

1. Paraišką teikianti valstybė narė nurodo 3 straipsnyje nurodytų darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų skaičių apskaičiavimui taikytą metodą 4 straipsnio taikymo tikslais.

2. Paraišką teikianti valstybė narė apskaičiuoja 1 dalyje nurodytą skaičių, pradėdama nuo vienos iš šių datų:

- dienos, kurią darbdavys, vadovaudamasis Tarybos direktyvos 98/59/EB ⁽¹⁾ 3 straipsnio 1 dalimi, kompetentingai valdžios institucijai raštu praneša apie planuojamą kolektyvinį atleidimą iš darbo; šiuo atveju paraišką teikianti valstybė narė iki paraiškos vertinimo pabaigos pateikia Komisijai papildomos informacijos apie faktinį atleistų darbuotojų skaičių, kaip nustatyta šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje;
- darbdavio individualaus išpėjimo apie darbuotojo atleidimą arba darbo sutarties nutraukimą dienos;
- darbo sutarties nutraukimo *de facto* dienos ar prieš jai baigiant galioti;
- paskyrimo dirbti laikinai įdarbinusioje įmonėje pabaigos; arba
- savarankiškai dirbančių asmenų atveju – veiklos nutraukimo dienos, kaip nustatyta nacionalinės teisės aktuose ar kituose teisės aktuose.

⁽¹⁾ 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo (OL L 225, 1998 8 12, p. 16).

6 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys paramos gavėjai

1. Paraišką teikianti valstybė narė gali teikti individualiems poreikiams pritaikytas EGF bendrai finansuojamas paslaugas reikalavimus atitinkantiems paramos gavėjams, kurie gali būti:

- darbuotojai, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantys asmenys, kurių veikla nutrūko, kaip nustatyta 5 straipsnyje, per 4 straipsnyje nurodytą ataskaitinį laikotarpį,
- darbuotojai, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantys asmenys, kurių veikla nutrūko, kaip nustatyta 5 straipsnyje, prieš prasidedant 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytam ataskaitiniam laikotarpiui arba jam pasibaigus; arba
- darbuotojai, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantys asmenys, kurių veikla nutrūko, jei pagal 4 straipsnio 2 dalį pateikta paraiška neatitinka 4 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytų kriterijų.

Darbuotojai ir savarankiškai dirbantys asmenys, nurodyti pirmos pastraipos b ir c punktuose, laikomi atitinkančiais reikalavimus, jeigu jie buvo atleisti arba jų veikla nutrūko po to, kai bendrai paskelbta apie planuojamą darbuotojų atleidimą ir galima nustatyti aiškų priežastinį ryšį su atleidimą ataskaitiniu laikotarpiu paskatinusiu įvykiu.

2. Nukrypstant nuo 2 straipsnio, paraiškas pateikusios valstybės narės gali iki 2017 m. gruodžio 31 d. teikti individualiems poreikiams pritaikytas EGF bendrai finansuojamas paslaugas nedirbantiems ir nesimokantiems jaunuoliams, kuriems paraiškos pateikimo dieną buvo ne daugiau kaip 25 metai, arba ne daugiau kaip 30 metų, jei valstybės narės taip nusprendžia, neviršijant tikslinių paramos gavėjų skaičiaus ir pirmiausia jas teikiant asmenims, kurie buvo atleisti ar kurių darbo veikla nutrūko, su sąlyga, kad bent kiek darbuotojų buvo atleista, kaip nurodyta 3 straipsnyje, NUTS 2 lygio regionuose, atitinkančiuose paramos reikalavimus pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą. Parama gali būti teikiama ne vyresniems nei 25 metų, arba ne vyresniems nei 30 metų, jei valstybės narės taip nusprendžia, nedirbantiems ir nesimokantiems jaunuoliams tuose NUTS 2 lygio regionuose, kurie taip pat atitinka paramos reikalavimus pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą.

7 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

1. EGF finansinė parama gali būti skiriama siekiant įgyvendinti suderintame individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų pakete nustatytas aktyvias darbo rinkos priemones, padedančias tiksliniams paramos gavėjams, visų pirma palankių sąlygų neturintiems vyresnio amžiaus ir jauniems asmenims, vėl integruotis į darbo rinką ar pradėti dirbti savarankiškai. Suderintą individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų paketą, be kita ko, gali sudaryti:

a) konkretiems poreikiams pritaikytas mokymas ir perkvalifikavimas, įskaitant su informacinėmis ir ryšių technologijomis susijusių gebėjimų ugdymą ir įgytos patirties sertifikavimą, pagalba ieškant darbo, profesinis orientavimas, konsultavimas, mentorystė, įsidarbinimo pagalba, verslumo skatinimas, pagalba pradėti savarankišką veiklą, verslą, pagalba darbuotojams perimant įmonę ir bendradarbiavimo veikla;

b) specialios laikinos priemonės, pavyzdžiui, išmokos, mokamos darbo ieškančiam asmeniui, įdarbinimą skatinančios išmokos darbdaviams, judumo išmokos, dienpinigiai arba stipendijos (įskaitant išmokas kitus asmenis prižiūrinantiems asmenims);

c) priemonės, kuriomis visų pirma palankių sąlygų neturintys asmenys, vyresnio amžiaus ir jauni darbo neturintys asmenys skatinami likti darbo rinkoje arba grįžti į ją.

Su b punkte nustatytais priemonėmis susijusios sąnaudos negali viršyti 35 proc. visų šioje dalyje nurodytų suderinto individualiems poreikiams pritaiktų paslaugų paketo sąnaudų.

Investicijų, skirtų pradedantiems savarankišką veiklą ar verslą asmenims ir darbuotojams, perimantiems įmonę, sąnaudos negali viršyti 15 000 EUR.

Rengiant suderintą individualiems poreikiams pritaiktų paslaugų paketą reikėtų numatyti rinkos ateities perspektyvas ir gebėjimus, kurių reikės. Suderintas priemonių paketas turėtų būti pritaikytas perėjimui prie efektyvaus išteklių naudojimo ir tvarios ekonomikos.

2. EGF finansinė parama neskiriama šioms priemonėms:

a) 1 dalies b punkte nurodytoms specialioms laikinoms priemonėms, taikomoms nereikalaujant aktyvaus tikslinių paramos gavėjų dalyvavimo darbo paieškose arba mokymosi veikloje;

b) veiksams, už kuriuos pagal nacionalinę teisę ar kolektyvinius susitarimus atsako įmonės.

EGF remiami veiksmai nepakeičia pasyvių socialinės apsaugos priemonių.

3. Suderintas individualiems poreikiams pritaiktų paslaugų paketas rengiamas konsultuojantis su tiksliniais paramos gavėjais ar jų atstovais arba socialiniais partneriais.

4. Paraišką teikiančios valstybės narės iniciatyva EGF finansinė parama gali būti teikiama parengiamajai, valdymo, informavimo ir viešinimo, kontrolės ir ataskaitų teikimo veiklai.

8 straipsnis

Paraiškos

1. Paraišką teikianti valstybė narė Komisijai pateikia paraišką per 12 savaičių nuo dienos, kurią tenkinami 4 straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatyti kriterijai.

2. Per dvi savaites nuo paraiškos pateikimo dienos arba, kai taikytina, nuo dienos, kai Komisija gauna paraiškos vertimą, atsižvelgiant į tai, kuri data vėlesnė, Komisija patvirtina, kad gavo paraišką, ir informuoja valstybę narę, kokią dar papildomą informaciją būtina jai pateikti, kad galėtų įvertinti paraišką.

3. Jei Komisija paprašo pateikti tokią papildomą informaciją, valstybė narė pateikia atsakymą per šešias savaites nuo prašymo pateikimo dienos. Komisija gali pratęsti šį terminą dviem savaitėms, atitinkamai valstybei narei pateikus tinkamai pagrįstą prašymą.

4. Remdamasi valstybės narės pateikta informacija, Komisija įvertina, ar paraiška atitinka finansinės paramos suteikimo sąlygas, per 12 savaičių nuo tinkamai užpildytos paraiškos gavimo dienos arba, kai taikytina, paraiškos vertimo gavimo dienos. Jei išskirtiniais atvejais Komisija negali laikytis to termino, ji pateikia paaiškinimą raštu ir išdėsto vėlavimo priežastis.

5. Tinkamai užpildytoje paraiškoje turi būti pateikta tokia informacija:

a) analizė, pagrindžianti darbuotojų atleidimo ar darbo veiklos nutraukimo sąsają su esminiais pasaulio prekybos struktūriniais pokyčiais, rimtais vietos, regioninės ir nacionalinės ekonomikos sutrikdymais, kuriuos sukėlė globalizacija ar besitęsianti pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė ar nauja pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė. Ši analizė grindžiama tinkamiausio lygmens statistiniais duomenimis ir kita informacija, kad būtų įvertinta atitiktis intervencijos kriterijams, nustatytiems 4 straipsnyje;

b) patvirtinimas, kad tuo atveju, kai darbuotojus atleidusi įmonė tęsė savo veiklą po jų atleidimo, ji įvykdė teisinius reikalavimus, reglamentuojančius darbuotojų atleidimą, ir atitinkamai pasirūpino savo darbuotojais;

c) atleistų darbuotojų skaičius pagal 5 straipsnį ir įvykių, lėmusių jų atleidimą, paaiškinimas;

d) jei taikytina, darbuotojus atleidžiančių įmonių, tiekėjų ar tolesnės gamybos grandies įmonių, sektorių išvardijimas ir tikslinių paramos gavėjų kategorijos pagal lytį ir amžiaus grupę;

e) tikėtinas darbuotojų atleidimo poveikis vietos, regioninei ar nacionalinei ekonomikai ir užimtumui;

- f) suderinto individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų paketo ir su juo susijusių išlaidų aprašymas, įskaitant visų pirma visas priemones palankių sąlygų neturinčių, vyresnio amžiaus ir jaunų paramos gavėjų įdarbinimo iniciatyvoms paremti;
- g) paaiškinimas, kaip paslaugų paketo priemonės papildo kitus nacionalinių ar Sąjungos fondų finansuojamus veiksmus, taip pat informacija apie veiksmus, kurie atitinkamoms įmonėms yra privalomi pagal nacionalinę teisę arba kolektyvines sutartis;
- h) tiksliniams paramos gavėjams skirto suderinto individualiems poreikiams pritaikytų paslaugų paketo kiekvienos priemonės ir bet kokios parengiamosios, valdymo, informavimo ir viešinimo, kontrolės ir ataskaitų teikimo veiklos biudžeto sąmata;
- i) data, kada pradėta arba planuojama pradėti teikti individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas tiksliniams paramos gavėjams ir pradėti EGF paramos panaudojimo veiklą, kaip nustatyta atitinkamai 7 straipsnio 1 ir 4 dalyse;
- j) tvarka, pagal kurią buvo konsultuotasi su tiksliniais paramos gavėjais ar jų atstovais arba socialiniais partneriais, vietos ar regiono valdžios institucijomis ar kitomis atitinkamomis organizacijomis, jei taikytina;
- k) patvirtinimas, kad prašoma EGF parama atitinka procedūrinės ir materialinės Sąjungos taikomas valstybės pagalbos taisykles, ir patvirtinimas, kuriame paaiškinama, kodėl individualiems poreikiams pritaikytos paslaugos nepakeičia priemonių, kurias bendrovės privalo taikyti pagal nacionalinę teisę arba kolektyvines sutartis;
- l) nacionalinio išankstinio finansavimo ar bendro finansavimo ir, jei taikytina, kiti bendro finansavimo šaltiniai.

9 straipsnis

Papildomumas, atitiktis ir koordinavimas

- EGF finansinė parama nepakeičia veiksmų, kuriuos bendrovės turi vykdyti pagal nacionalinę teisę ar kolektyvines sutartis.
- Parama tiksliniams paramos gavėjams papildo valstybių narių nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens veiksmus, įskaitant bendrai iš Sąjungos fondų finansuojamus veiksmus.
- EGF finansinė parama teikiama tik tiek, kiek yra būtina norint išreikšti solidarumą ir suteikti laikiną vienkartinę paramą tiksliniams paramos gavėjams. EGF remiami veiksmai atitinka Sąjungos ir nacionalinę teisę, įskaitant valstybės pagalbos taisykles.

4. Komisija ir paraišką teikianti valstybė narė pagal savo kompetenciją užtikrina iš Sąjungos fondų teikiamos paramos koordinavimą.

5. Paraišką teikianti valstybė narė užtikrina, kad EGF finansuojami konkretūs veiksmai nebūtų remiami ir pagal kitas Sąjungos finansines priemones.

10 straipsnis

Moterų ir vyrų lygybė ir nediskriminavimas

Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad įvairiais EGF finansinės paramos įgyvendinimo etapais būtų skatinama moterų ir vyrų lygybė ir atsižvelgiama į lyčių integracijos aspektą; tai turi būti neatsiejama šio proceso dalis. Komisija ir valstybės narės imasi visų atitinkamų veiksmų, kad įvairiais EGF finansinės paramos gavimo ir įgyvendinimo etapais būtų išvengta bet kokios diskriminacijos dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos.

11 straipsnis

Techninė pagalba Komisijos iniciatyva

- Komisijos iniciatyva, daugiausia 0,5 proc. EGF paramos didžiausios metinės sumos gali būti finansuojama parengiamoji, stebėjimo, duomenų rinkimo ir žinių bazės kūrimo veikla, susijusi su EGF paramos naudojimu. Taip pat gali būti finansuojama administracinė ir techninė pagalba, informavimo ir komunikacijos veikla, audito, kontrolės ir vertinimo veikla, būtina šiam reglamentui įgyvendinti.
- Neviršydami 1 dalyje nurodytos ribos, Europos Parlamentas ir Taryba kiekvienų metų pradžioje, remdamiesi Komisijos pasiūlymu, skiria tam tikrą sumą techninei pagalbai teikti.
- 1 dalyje išvardyta veikla vykdoma vadovaujantis Finansiniu reglamentu ir įgyvendinimo taisyklėmis, taikomomis šiai biudžeto vykdymo formai.
- Komisijos techninė pagalba apima informacijos teikimą ir valstybių narių konsultavimą EGF naudojimo, stebėjimo ir vertinimo klausimais. Komisija informaciją apie EGF naudojimą taip pat turėtų pateikti kartu su aiškiais gairėmis Europos ir nacionaliniams socialiniams partneriams.

12 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

- Paraišką teikianti valstybė narė teikia informaciją apie finansuojamą veiklą ir ją viešina. Tokia informacija skiriama tiksliniams paramos gavėjams, vietos ir regiono valdžios institucijoms, socialiniams partneriams, žiniasklaidai ir plačiajai visuomenei. Joje pabrėžiamas Sąjungos vaidmuo ir užtikrinama, kad EGF parama būtų aiškiai matoma.

2. Komisija prižiūri ir reguliariai atnaujina interneto svetainę, prieinamą visomis Sąjungos institucijų oficialiosiomis kalbomis, kurioje teikia atnaujinamą informaciją apie EGF, paraiškų teikimo gaires, taip pat informaciją apie patvirtintas ir atmetas paraiškas ir Europos Parlamento ir Tarybos vaidmenį vykdamas biudžetinė procedūrą.

3. Komisija pasinaudodama savo patirtimi ir siekdama padidinti EGF veiksmingumą bei užtikrinti, kad Sąjungos piliečiai ir darbuotojai žinotų apie EGF, įgyvendina veiklą, susijusią su informacija ir komunikacija apie EGF paraiškas ir rezultatus. Komisija kas dvejus metus teikia ataskaitas dėl EGF lėšų panaudojimo kiekvienoje šalyje ir kiekviename sektoriuje atskirai.

4. Pagal šį reglamentą komunikacijos veiklai skirti ištekliai taip pat naudojami institucinės komunikacijos apie Sąjungos politikos prioritetus veiklai, jeigu jie susiję su bendrais šio reglamento tikslais.

13 straipsnis

Finansinės paramos nustatymas

1. Komisija, remdamasi pagal 8 straipsnį atliktu vertinimu ir visų pirma atsižvelgdama į tikslinių paramos gavėjų skaičių, siūlomus veiksmus ir apskaičiuotas sąnaudas, kuo greičiau įvertina ir pasiūlo EGF finansinės paramos, jei ji skiriama, sumą, kuri negali viršyti turimų išteklių. Ta suma negali viršyti 60 proc. visų 8 straipsnio 5 dalies h punkte nurodytų apskaičiuotų sąnaudų.

2. Jei Komisija, remdamasi pagal 8 straipsnį atliktu vertinimu, padaro išvadą, kad šiame reglamente nustatytos finansinės paramos skyrimo sąlygos yra įvykdytos, ji nedelsdama inicijuoja 15 straipsnyje nustatytą procedūrą.

3. Jei Komisija, remdamasi pagal 8 straipsnį atliktu vertinimu, padaro išvadą, kad šiame reglamente nustatytos finansinės paramos skyrimo sąlygos nėra įvykdytos, ji nedelsdama apie tai praneša paraišką pateikusiai valstybei narei.

14 straipsnis

Išlaidų tinkamumas

1. Išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš EGF finansinės paramos nuo paraiškoje nustatytos datos pagal 8 straipsnio 5 dalies i punktą, kai atitinkama valstybė narė pradeda arba turi pradėti tiksliniams paramos gavėjams teikti individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas arba kai patiria su EGF įgyvendinimu susijusių administracinių išlaidų, kaip nustatyta 7 straipsnio atitinkamai 1 ir 4 dalyse.

2. Jei skiriamos dotacijos, atitinkamai taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 67 ir 68 straipsniai ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1304/2013 ⁽²⁾ 14 straipsnis, taip pat visi Komisijos pagal tuos reglamentus priimti deleguotieji aktai.

15 straipsnis

Biudžeto procedūra

1. EGF tvarka atitinka Tarpinstitucinio susitarimo 13 punktą.

2. Su EGF susiję asignavimai nustatomi Sąjungos bendrajame biudžete kaip atidėjiniai.

3. Komisija, Europos Parlamentas ir Taryba stengiasi kuo labiau sutrumpinti EGF lėšų mobilizavimo laiką.

4. Komisija, padariusi išvadą, kad EGF finansinės paramos teikimo sąlygos yra tenkinamos, teikia pasiūlymą ją mobilizuoti. Sprendimą mobilizuoti EGF lėšas drauge priima Europos Parlamentas ir Taryba ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo kreipimosi į Europos Parlamentą ir Tarybą dienos. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, o Europos Parlamentas visų savo narių balsų dauguma ir trijų penktadalių balsavusių narių balsų dauguma.

Komisija, pateikdama savo pasiūlymą dėl sprendimo mobilizuoti EGF lėšas, Europos Parlamentui ir Tarybai taip pat pateikia pasiūlymą perversi lėšas į atitinkamas biudžeto eilutes. Nesutarimo atveju pradeda trišalio dialogo procedūrą.

Su EGF susiję pervedimai atliekami vadovaujantis Finansinio reglamento 27 straipsniu.

5. Kartu su pasiūlymu dėl sprendimo mobilizuoti EGF lėšas Komisija priima sprendimą dėl finansinės paramos kaip įgyvendinimo aktą, kuris įsigalioja tą dieną, kai Europos Parlamentas ir Taryba priima sprendimą mobilizuoti EGF lėšas.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikomos bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui bei Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 470).

6. Pagal 4 dalį pateiktame pasiūlyme dėl sprendimo mobilizuoti EGF lėšas pateikiama ši informacija:

- a) pagal 8 straipsnio 4 dalį atliktas įvertinimas ir informacijos, kuria remiantis jis buvo atliktas, santrauka;
- b) įrodymai, kad tenkinami 4 ir 9 straipsniuose nustatyti kriterijai, ir
- c) siūlomą sumą pagrindžiančios priežastys.

16 straipsnis

Mokėjimas ir finansinės paramos panaudojimas

1. Įsigaliojus sprendimui dėl finansinės paramos pagal 15 straipsnio 5 dalį, Komisija, paprastai per 15 dienų, finansinę paramą atitinkamai valstybei narei sumoka vienu išankstiniu mokėjimu, prilygstančiu 100 proc. Išankstinis finansavimas patvirtinamas, kai baigiama teikti finansinę paramą, kaip nustatyta 18 straipsnio 2 dalyje.

2. 1 dalyje nurodyta finansinė parama įgyvendinama vadovaujantis pasidalijamojo valdymo principu, kaip nustatyta Finansinio reglamento 59 straipsnyje.

3. Išsamias technines finansavimo sąlygas Komisija apibrėžia 15 straipsnio 5 dalyje nurodytame sprendime dėl finansinės paramos.

4. 7 straipsnyje nustatytus finansuoti tinkamus veiksmus valstybė narė įgyvendina kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 24 mėnesius nuo paraiškos pateikimo dienos, kaip nustatyta 8 straipsnio 1 dalyje.

Valstybė narė gali nuspręsti atidėti tinkamų finansuoti veiksmų pradžios dieną ne daugiau kaip 3 trimis mėnesiais nuo paraiškos pateikimo dienos. Tokio atidėjimo atveju finansuoti tinkami veiksmai įgyvendinami per 24 mėnesius nuo veiksmų pradžios dienos, kurią valstybė narė nurodo paraiškoje.

Jei paramos gavėjas lanko mokymo kursus, kurie tęsiasi dvejus metus ar ilgiau, mokesčiai už tokius kursus gali būti dengiami iš EGF bendrai skiriamo finansavimo iki dienos, kai reikia pateikti 18 straipsnio 1 dalyje nurodytą galutinę ataskaitą, su sąlyga, kad atitinkami mokesčiai buvo sumokėti iki tos dienos.

5. Įgyvendindama į individualiems poreikiams pritaiktų paslaugų paketą įtrauktus veiksmus, atitinkama valstybė narė

gali teikti Komisijai pasiūlymą iš dalies pakeisti numatytus veiksmus, juos papildant kitais finansuoti tinkamais veiksmais, nustatytais 7 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose, jei tokie pakeitimai yra tinkamai pagrindžiami ir bendra suma neviršija finansinės paramos sumos, nurodytos 15 straipsnio 5 dalyje. Komisija vertina siūlomus pakeitimus ir, jeigu jiems pritaria, atitinkamai informuoja valstybę narę.

6. Išlaidos pagal 7 straipsnio 4 dalį laikomos atitinkančiomis reikalavimus iki galutinės ataskaitos pateikimo termino.

17 straipsnis

Euro naudojimas

Paraiškose, sprendimuose dėl finansinės paramos ir pagal šį reglamentą pateiktose ataskaitose bei kituose susijusiuose dokumentuose visos sumos nurodomos eurais.

18 straipsnis

Galutinė ataskaita ir užbaigimas

1. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyto laikotarpio pabaigos atitinkama valstybė narė Komisijai pateikia galutinę finansinės paramos įgyvendinimo ataskaitą, kurioje, be kita ko, pateikiama ši informacija:

- a) veiksmų pobūdis ir svarbiausi rezultatai;
- b) institucijų, užtikrinančių paketo priemonių taikymą valstybėje narėje, pavadinimai;
- c) tikslinių paramos gavėjų ypatumai ir jų užimtumo statusas;
- d) informacija apie tai, ar įmonė, išskyrus labai mažas įmones ir MVĮ, anksčiau yra gavusi valstybės pagalbą arba finansavimą iš Sąjungos sanglaudos ar struktūrinių fondų per praėjusius penkerius metus;
- e) išlaidų pagrindimas, kuriame, jei įmanoma, nurodoma, kaip tie veiksmai papildė iš Europos socialinio fondo (ESF) finansuojamus veiksmus.

Kai įmanoma, su paramos gavėjais susiję duomenys suskirstomi pagal lytį.

2. Komisija, gavusi visą 1 dalyje nurodytą informaciją, ne vėliau kaip po šešių mėnesių baigia teikti EGF finansinę paramą nustatydamą galutinę finansinės paramos sumą ir prirėikus atitinkamos valstybės narės pagal 22 straipsnį grąžintiną likutį.

19 straipsnis

Kas dvejus metus teikiama ataskaita

1. Komisija iki 2015 m. rugpjūčio 1 d. ir vėliau kas dvejus metus pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai išsamią kiekybinę ir kokybinę pagal šį reglamentą ir Reglamentą (EB) Nr. 1927/2006 praėjusius dvejus metus vykdytos veiklos ataskaitą. Šioje ataskaitoje didžiausias dėmesys skiriamas EGF pasiekimams rezultatams; joje visų pirma pateikiama informacija, susijusi su pateiktomis paraiškomis, priimtais sprendimais, finansuotais veiksmais, įskaitant paramos gavėjų reintegravimo kiekvienoje valstybėje rodiklių statistinius duomenis, tokių veiksmų ir kitų Sąjungos fondų, visų pirma ESF, lėšomis finansuojamų veiksmų tarpusavio papildomumu ir informacija, susijusia su baigimu naudoti skirtą finansinę paramą. Joje taip pat dokumentais pagrindžiamos dėl asignavimų stokos ir neatitikties kriterijams atmetos paraiškos ar sumažinta joms skirta suma.

2. Ataskaita perduodama susipažinti Audito Rūmams, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir socialiniams partneriams.

20 straipsnis

Vertinimas

1. Komisija savo iniciatyva ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis atlieka:

- a) iki 2017 m. birželio 30 d. – pasiektų rezultatų veiksmingumo ir tvarumo laikotarpio vidurio vertinimą;
- b) iki 2021 m. gruodžio 31 d. – *ex post* vertinimą padedant nepriklausomiems išorės ekspertams, įvertinantį EGF poveikį ir jo pridėtinę vertę.

2. 1 dalyje nurodytų vertinimų rezultatai perduodami susipažinti Europos Parlamentui, Tarybai, Audito Rūmams, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir socialiniams partneriams. Rengiant naujas užimtumo ir socialinių reikalų programas reikėtų atsižvelgti į vertinimuose pateikiamas rekomendacijas.

3. 1 dalyje nurodytuose vertinimuose nurodomas paraiškų skaičius ir EGF veiksmingumas kiekvienoje šalyje ir kiekviename sektoriuje atskirai, kad būtų įvertinta, ar EGF parama pasiekia jos tikslinius gavėjus.

21 straipsnis

Valdymas ir finansų kontrolė

1. Nedarant poveikio Komisijos atsakomybei už Sąjungos bendrojo biudžeto vykdymą, valstybės narės pirmiausia prisiima atsakomybę už EGF remiamų veiksmų valdymą ir finansų kontrolę. Tuo tikslu jos imasi šių priemonių:

- a) patikrina, ar sukurtos valdymo ir kontrolės sistemos ir ar jos įgyvendinamos taip, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir teisingas Sąjungos lėšų naudojimas laikantis patikimo finansų valdymo principų;
- b) patikrina, ar finansuoti veiksmai buvo tinkamai atlikti;
- c) užtikrina, kad finansuotos išlaidos būtų tinkamai patvirtintos dokumentais, kuriuos įmanoma patikrinti, būtų teisėtos ir atitiktų taisykles;
- d) užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir ištaiso, kaip nustatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1303/2013 122 straipsnyje, ir susigrąžina neteisingai išmokėtas sumas ir tam tikrais atvejais delspinigius už pavėluotus mokėjimus. Apie visus tokius pažeidimus valstybės narės praneša Komisijai ir nuolat ją informuoja apie bet kokių susijusių administracinių ir teisinių procedūrų eigą.

2. Valstybės narės skiria institucijas, atsakingas už tinkamą EGF remiamų veiksmų valdymą ir kontrolę, kaip nustatyta Finansinio reglamento 59 straipsnio 3 dalyje, ir vadovaujantis Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1303/2013 nustatytais kriterijais ir tvarka. Pateikdamos Komisijai šio reglamento 18 straipsnyje nurodytą galutinę ataskaitą tos paskirtosios institucijos pateikia Finansinio reglamento 59 straipsnio 5 dalyje nustatytą informaciją apie finansinės paramos panaudojimą.

3. Nustačius pažeidimą, valstybė narė atlieka reikalingas finansines pataisas. Valstybės narės daromomis pataisomis panaikinama visa finansinė parama ar jos dalis. Valstybė narė susigrąžina visą dėl pažeidimo nepagrįstai sumokėtą sumą, išmoka ją Komisijai, o tuo atveju, kai valstybė narė neišmoka sumos per atitinkamą laikotarpį, skaičiuojami delspinigiai.

4. Komisija, būdama atsakinga už Sąjungos bendrojo biudžeto vykdymą, imasi visų reikalingų priemonių, kad patikrintų, ar finansuojami veiksmai vykdomi vadovaujantis patikimo ir veiksmingo finansų valdymo principais. Paraišką teikianti valstybė narė atsako už sklandžiai veikiančias valdymo ir kontrolės sistemas. Komisija turi būti įsitikinusi, kad tokios sistemos yra taikomos.

Tuo tikslu, nedarant poveikio Audito Rūmų įgaliojimams ar patikrinimams, kuriuos valstybė narė atlieka pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus, Komisijos pareigūnai arba tarnautojai gali atlikti EGF finansuojamų veiksmų patikrinimus vietoje, įskaitant atrankinius patikrinimus, pranešdami apie juos likus bent vienai darbo dienai. Komisija, siekdama gauti visą reikalingą pagalbą, apie tai praneša paraišką pateikusiai valstybei narėi. Tokiuose patikrinimuose gali dalyvauti ir atitinkamos valstybės narės pareigūnai ir tarnautojai.

5. Valstybės narės užtikrina, kad trejus metus po to, kai užbaigiamas EGF finansinės paramos teikimas, Komisija ir Audito Rūmai turėtų galimybę susipažinti su visais patirtas išlaidas pagrindžiančiais dokumentais.

22 straipsnis

Finansinės paramos grąžinimas

1. Jeigu faktinės veiksmo įgyvendinimo sąnaudos yra mažesnės nei apskaičiuota pagal 15 straipsnį, Komisija priima sprendimą, kaip įgyvendinimo aktą, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė grąžintų atitinkamą gautos finansinės paramos sumą.
2. Jeigu atitinkama valstybė narė nesilaiko sprendime dėl finansinės paramos nustatytų įpareigojimų, Komisija, priimdama sprendimą, kaip įgyvendinimo aktą, imasi visų reikalingų priemonių, kad ta valstybė narė grąžintų visą gautos finansinės paramos sumą ar jos dalį.
3. Prieš priimdama sprendimą pagal 1 arba 2 dalis, Komisija tinkamai išnagrinėja atvejį ir visų pirma leidžia atitinkamai valstybei narei per tam tikrą laikotarpį pateikti savo pastabas.
4. Jeigu, atlikusi visus reikalingus patikrinimus, Komisija padaro išvadą, kad valstybė narė nesilaiko 21 straipsnio 1 dalyje nurodytų įpareigojimų, ir jei nepasiekiamas susitarimas, o valstybė narė neatlieka pataisų per Komisijos nustatytą laikotarpį, atsižvelgdama į visas valstybės narės pateiktas pastabas, Komisija per tris mėnesius nuo 3 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos

nusprendžia atlikti reikalingas finansines pataisas, panaikindama visą atitinkamam veiksmui skirtą EGF finansinę paramą ar jos dalį. Grąžinama bet kokia dėl nustatyto pažeidimo nepagrįstai išmokėta suma, o tuo atveju, kai valstybė narė nesumoka sumos per nustatytą laikotarpį, skaičiuojami delspinigiai.

23 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (EB) Nr. 1927/2006 panaikinamas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Nepaisant pirmos pastraipos, jis toliau taikomas paraiškoms, kurios pateikiamos iki 2013 m. gruodžio 31 d.

24 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas visoms paraiškoms, kurios bus pateiktos nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
L. LINKEVIČIUS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1310/2013

2013 m. gruodžio 17 d.

kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl paramos kaimo plėtrai iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kuriuo iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 nuostatos dėl išteklių ir jų skirstymo 2014 m. ir kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 nuostatos dėl jų taikymo 2014 m.

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

kaimo plėtros programas, ir dėl to patiriamos išlaidos turėtų būti atitinkančios paramos skyrimo reikalavimus nauju programavimo laikotarpiu;

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 straipsnį ir 43 straipsnio 2 dalį,

(2) atsižvelgiant į esminį vietovių, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, ribų nustatymo metodo pakeitimą naujam programavimo laikotarpiui 2014 m. prisiimtų naujų teisinių išpareigojimų atveju neturėtų būti taikomas įpareigojimas ūkininkui toje vietovėje ūkininkavimo veiklą toliau vykdyti penkerius metus;

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

(3) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą pereinamuoju laikotarpiu, tam tikros išlaidos, patirtos įgyvendinant Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005, turėtų būti tinkamos finansuoti Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) įnašo lėšomis nauju programavimo laikotarpiu, kai dar reikia atlikti mokėjimus. Tai taip pat turėtų būti taikoma tam tikriems ilgalaikiams išpareigojimams pagal panašias priemones, numatytas Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2078/1992⁽⁴⁾, Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2080/1992⁽⁵⁾ ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1257/1999⁽⁶⁾, jeigu šioms priemonėms buvo teikiama parama pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 ir dar reikia atlikti mokėjimus 2014 m. Siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą ir veiksmingą programų įgyvendinimą, tokios išlaidos turėtų būti aiškiai nurodytos kaimo plėtros programose ir įvairiose valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose. Siekiant be reikalo neapsunkinti kaimo plėtros programų finansų valdymo nauju programavimo laikotarpiu, pereinamojo laikotarpio išlaidoms turėtų būti taikomi naujo programavimo laikotarpio bendro finansavimo procentiniai dydžiai;

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

laikydamiESI įprastos teisėkūros procedūros,

(4) atsižvelgiant į kai kurių valstybių narių vis dar patiriamus didelius sunkumus finansinio stabilumo požiūriu ir siekiant perėjimo nuo dabartinio programavimo laikotarpio prie naujo programavimo laikotarpio metu sumažinti dėl tų sunkumų atsiradusias neigiamas pasekmes,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1305/2013⁽²⁾, kuris turi būti pradėtas taikyti nuo 2014 m. sausio 1 d., nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojama kaimo plėtrai skiriama Sąjungos parama, ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005⁽³⁾, nedarant poveikio tolesniam reglamentų, kuriais įgyvendinamas tas reglamentas, taikymui, kol jie bus panaikinti. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas perėjimui nuo galiojančių Reglamente (EB) Nr. 1698/2005 numatytų paramos schemų prie naujos teisinės sistemos, taikomos programavimo laikotarpiu, kuris prasideda 2014 m. sausio 1 d. (toliau – naujas programavimo laikotarpis), turėtų būti priimtos pereinamojo laikotarpio taisyklės, kad būtų išvengta sunkumų arba vėlavimo teikiant paramą kaimo plėtrai, kurie gali atsirasti dėl naujos kaimo plėtros programos priėmimo datos. Dėl tos priežasties valstybėms narėms turėtų būti leidžiama 2014 m. ir toliau prisiimti teisinius išpareigojimus dėl tam tikrų priemonių pagal savo vykdomas

⁽¹⁾ OL C 341, 2013 11 21, p. 71.

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis ir panaikinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 487).

⁽³⁾ 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

⁽⁴⁾ 1992 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2078/92 dėl žemės ūkio produktų gamybos metodų, atitinkančių aplinkos apsaugos ir kaimo vietovių tausojimo reikalavimus (OL L 215, 1992 7 30, p. 85).

⁽⁵⁾ 1992 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2080/92, nustatantis Bendrijos pagalbos schemą miškininkystės priemonėms žemės ūkyje (OL L 215, 1992 7 30, p. 96).

⁽⁶⁾ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai ir iš dalies pakeičiantis bei panaikinant tam tikrus reglamentus (OL L 160, 1999 6 26, p. 80).

atsiradusias dėl galimybės maksimaliai pasinaudoti esamomis EŽŪFKP lėšomis, Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 70 straipsnio 4c dalyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, pagal kurią padidinamos didžiausios EŽŪFKP įnašo normos, galiojimą reikia pratęsti iki 2007–2013 m. programavimo laikotarpio išlaidų tinkamumo finansuoti galutinės datos, kuri yra 2015 m. gruodžio 31 d.;

- (5) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1307/2013⁽¹⁾, kuriuo numatytos naujos paramos schemos ir jis turi būti pradėtas taikyti nuo 2015 m. sausio 1 d. Todėl skiriant paramą ūkininkų pajamoms 2014 kalendoriniais metais, reikėtų ir toliau vadovautis Tarybos reglamentu (EB) Nr. 73/2009⁽²⁾, bet deramai turėtų būti atsižvelgta į Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1311/2013⁽³⁾. Siekiant užtikrinti nuoseklų kompleksinės paramos nuostatų įgyvendinimą ir standartų, kurie privalomi vykdant tam tikras priemones, laikymąsi, reikėtų nustatyti, kad atitinkamos nuostatos, taikomos 2007–2013 programavimo laikotarpiu, būtų taikomos ir toliau, kol bus pradėta taikyti nauja teisės aktų sistema. Dėl tų pačių priežasčių nuostatos, susijusios su papildomomis nacionalinėmis tiesioginėmis išmokomis Kroatijai, turėtų būti taikomos ir toliau;
- (6) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013⁽⁴⁾ suteikiama valstybėms narėms galimybė išmokėti išankstines tiesiogines išmokas. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 Komisija turi išduoti leidimą naudojimuisi tokia galimybe. Įgyta tiesioginės paramos schemų įgyvendinimo patirtis patvirtino, kad tikslinga leisti skirti ūkininkams išankstines išmokas. 2014 m. pateiktų paraiškų atveju tos išankstinės išmokos turėtų sudaryti ne daugiau kaip 50 % išmokų, skiriamų pagal paramos schemas, nurodytas Reglamento (EB) Nr. 73/2009 I priede, ir ne daugiau kaip 80 % išmokų už galvijieną;
- (7) siekiant laikytis Reglamento Nr. 1311/2013, visų pirma sumos, skiriamos kaip tiesioginė parama ūkininkams,

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos schemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės, ir pakeičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 73/2009 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 608).

⁽²⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiu tam tikras paramos schemas ūkininkams (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma daugiametė finansinė programa 2014–2020 m. (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 884).

⁽⁴⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 549).

suvienodinimo ir išorės konvergencijos mechanizmo, būtina pakeisti Reglamento (EB) Nr. 73/2009 VIII priede nustatytas 2014 m. nacionalines viršutines ribas. Nacionalinių viršutinių ribų pakeitimas neišvengiamai turės įtakos sumoms, kurias atskiri ūkininkai gali gauti 2014 m. kaip tiesiogines išmokas. Todėl reikėtų nurodyti, kokios įtakos šis pakeitimas turės teisių į išmokas vertei ir kitų tiesioginių išmokų dydžiui. Siekiant atsižvelgti į smulkesniųjų ūkininkų padėtį, ypatingai dėl to, kad 2014 m. netaikomas joks moduliavimo ar tikslinimo mechanizmas, ypač įskaitant išimtį, kad toks mechanizmas netaikomas tiesioginių mokėjimų iki 5 000 EUR atveju., valstybėms narėms, kurios neskiria perskirstymo išmokų ir neperveda lėšų paramai kaimo plėtrai pasitelkdamos lankstumo mechanizmą, turėtų būti leidžiama nemažinti visų teisių į išmokas vertės;

- (8) tam tikros Reglamento (EB) Nr. 73/2009 nuostatos, visų pirma dėl elementų, susijusių su to reglamento VIII priede nurodytomis sumomis, ir dėl sąsajos su valstybėms narėms suteikta galimybe specialiajai paramai skirti lėšas, kurios nebuvo panaudotos pagal bendrosios išmokos schemą, turėtų būti patikslintos remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant finansines priemones pagal tą reglamentą;

- (9) pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 valstybės narės galėjo nuspręsti tam tikrą savo nacionalinės viršutinės ribos procentinę dalį panaudoti specialiajai jų ūkininkams skirtai paramai, taip pat peržiūrėti ankstesnį sprendimą ir nuspręsti patikslinti arba nutraukti tokią paramą. Tikslinga numatyti papildomą tų sprendimų peržiūrą nuo 2014 kalendorinių metų. Be to, specialiųjų sąlygų, nustatytų Reglamento (EB) Nr. 73/2009 69 straipsnio 5 dalyje, pagal kurias kai kuriose valstybėse narėse išmokama specialioji parama, ir kurių galiojimas baigsis 2013 m., taikymą reikėtų pratęsti dar vieneriems metams, kad būtų išvengta su paramos dydžiu susijusių nesklaidumų. Atsižvelgiant į savanoriškos susietosios paramos, kuri nuo 2015 m. sausio 1 d. bus teikiama tam tikriems sektoriams arba regionams aiškiai nustatytais atvejais, įdiegimą, yra tikslinga leisti valstybėms narėms padidinti tam tikrų specialiosios paramos pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 68 straipsnį rūšių lygį iki 6,5 % 2014 m.;

- (10) vienietinė parama mažesnes valdas turintiems ūkininkams turėtų būti pakankama, kad būtų veiksmingai pasiektas pajamų rėmimo tikslas. Kadangi 2014 m. netaikomas joks moduliavimo ar tikslinimo mechanizmas, ypač įskaitant išimtį, kad toks mechanizmas netaikomas tiesioginių mokėjimų iki 5 000 EUR atveju, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama jau 2014 m. perskirstyti tiesioginę paramą ūkininkams skiriant jiems papildomą išmoką už pirmuosius hektarus;

- (11) Reglamente (EB) Nr. 73/2009 numatyta vienkartinės išmokos už plotus schema yra pereinamoji: ji baigia galioti 2013 m. gruodžio 31 d. Vykdamas bendrą žemės ūkio politiką (toliau - BŽŪP) reformą buvo nuspręsta, kad valstybėms narėms, kurios taiko šią schemą, turėtų būti leidžiama ją taikyti, kad bazinė išmoka būtų skiriama papildomu pereinamuoju laikotarpiu ne vėliau kaip iki 2020 m. pabaigos. Todėl Reglamente (EB) Nr. 73/2009 nustatytas vienkartinės išmokos už plotus schemas taikymo laikotarpis turėtų būti pratęstas vieniems metams. Be to, siekiant atsižvelgti į vykdomą žemės restruktūrizavimą ir siekiant supaprastinimo, reikalavimus atitinkančios žemės ūkio paskirties žemės plotas tose valstybėse narėse turėtų apimti ir tuos reikalavimus atitinkančius plotus, kurių agrarinė būklė 2003 m. birželio 30 d. nebuvo gera, kaip nuo 2015 m. sausio 1 d. numatyta pagal Reglamentą (ES) Nr. 1307/2013;
- (12) pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 133a straipsnį naujosios valstybės narės, išskyrus Bulgariją ir Rumuniją, taikančios vienkartinės išmokos už plotus schemą, 2013 m. gali skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą ūkininkams. Atsižvelgiant į tai, kad vienkartinės išmokos už plotus schemas taikymas pratęstas 2014 m., tos valstybės narės turėtų išlaikyti tą galimybę 2014 m.. Atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 73/2009 132 straipsnyje numatytų papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų lygį Bulgarijoje ir Rumunijoje 2014 m., tos valstybės narės turėtų galėti nuspręsti 2014 m. skirti ne papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, o pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą;
- (13) pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama turi būti skiriama tomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos šiai paramai 2013 m., arba, Bulgarijos ir Rumunijos atveju, tomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms 2013 m. Vis dėlto, siekiant supaprastinti pereinamojo laikotarpio nacionalinės paramos valdymą 2014 m., Reglamento (EB) Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalyje kartu su 7 ir 10 straipsniais nurodyti sumažinimai neturėtų būti taikomi. Be to, siekiant užtikrinti pereinamojo laikotarpio nacionalinės paramos suderinamumą su konvergencijos mechanizmu, didžiausias paramos kiekvienam sektoriui lygis turėtų būti apribojamas tam tikra procentine dalimi. Atsižvelgiant į sudėtingą Kipro finansinę padėtį, šiai valstybei narei turėtų būti numatyti tam tikri pakeitimai;
- (14) siekiant suteikti galimybę valstybėms narėms lanksčiau patenkinti savo žemės ūkio sektorių poreikius arba sustiprinti savo kaimo plėtros politiką, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė tiesioginėms išmokoms taikomų viršutinių ribų lėšas pervesti kaimo plėtrai skirtai paramai ir *vice versa*. Be to, toms valstybėms narėms, kurių tiesioginė parama išlieka mažesnė nei 90 % Sąjungos paramos vidurkio, turėtų būti suteikta galimybė jų kaimo plėtrai skiriamos paramos papildomas lėšas pervesti tiesioginėms išmokoms taikomoms viršutinėms riboms. Tokie sprendimai, taikant tam tikrus apribojimus, turėtų būti priimami per visą 2015–2020 finansinių metų laikotarpį, numatant peržiūros galimybę 2017 m., su sąlyga, kad dėl bet kurio tokia peržiūra grindžiamo sprendimo nesumažės kaimo plėtrai skirtos sumos;
- (15) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB⁽¹⁾, nuo 2013 m. gruodžio 22 d. panaikinta Tarybos direktyva 80/68/EEB⁽²⁾. Siekiant, kad pagal kompleksinės paramos sistemą ir toliau būtų taikomos tokios pačios taisyklės, susijusios su požeminio vandens apsauga, kaip tos, kurios nustatytos Direktyvoje 80/68/EEB paskutinę jos galiojimo dieną, tikslinga pakoreguoti kompleksinės paramos taikymo sritį ir apibrėžti geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, kurie apima tos direktyvos 4 ir 5 straipsnių reikalavimus;
- (16) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009⁽³⁾, 83 straipsnyje numatyta, kad Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II priede esanti nuoroda į Tarybos direktyvos 91/414/EEB rinką⁽⁴⁾ 3 straipsnį laikoma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 55 straipsnį. Vis dėlto Reglamente (ES) Nr. 1306/2013 ta nuoroda ribojama ir dabar ji nurodo į Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 55 straipsnio pirmą ir antrą sakinius. Siekiant užtikrinti augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų 2014 m. ir paskesniais metais nuoseklumą, Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II priedas turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (17) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1308/2013⁽⁵⁾ numatytas pagalbos šilkaverpių auginimui integravimas į tiesioginės paramos sistemą, taigi ji nenumatyta Reglamente (ES) Nr. 1308/2013. Atsižvelgiant į tai, kad naują tiesioginės paramos sistemą vėluojama pradėti taikyti, pagalbą šilkaverpių sektoriui reikėtų toliau skirti dar vienus metus;
- (18) Suomijai buvo suteiktas leidimas mokėti nacionalinę paramą tam tikriems pietinės Suomijos žemės ūkio sektoriams remiantis jos 1994 m. Stojimo akto 141 straipsniu. Atsižvelgiant į BŽŪP reformos tvarkaraštį ir į tai, kad žemės ūkio ekonominė padėtis pietinėje Suomijoje yra sunki ir todėl gamintojams vis dar reikia specialios paramos, tikslinga numatyti integracijos priemones, pagal kurias Suomijai, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 42 straipsniu, Komisija galėtų suteikti leidimą skirti nacionalinę paramą pietų Suomijai

⁽¹⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽²⁾ 1979 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyva 80/68/EEB dėl požeminio vandens apsaugos nuo tam tikrų pavojingų medžiagų keliamos taršos (OL L 20, 1980 1 26, p. 43).

⁽³⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinant Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

⁽⁴⁾ 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, 1991 8 19, p. 1).

⁽⁵⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 671).

tam tikromis sąlygomis. Parama pajamoms turėtų būti laipsniškai mažinama per visą laikotarpį ir iki 2020 m. neviršyti 30 % 2013 m. skirtų sumų;

- (19) nuostatos dėl ūkių konsultavimo sistemos, integruoto administravimo ir kontrolės sistemos bei kompleksinės paramos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 atitinkamai III antraštinėje dalyje, V antraštinės dalies II skyriuje ir VI antraštinėje dalyje, turėtų būti taikomos nuo 2015 m. sausio 1 d.;
- (20) į Reglamentą (EB) Nr. 73/2009 įterpus 136a straipsnį, Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 esančios nuorodos į Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį turi būti iš dalies pakeistos;
- (21) todėl reglamentai (EB) Nr. 73/2009, (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1306/2013, (ES) Nr. 1308/2013 ir (ES) Nr. 1305/2013 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (22) siekiant sudaryti sąlygas nedelsiant taikyti numatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, šis reglamentas turėtų įsigalioji jo paskelbimo dieną ir turėtų būti taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d. Siekiant išvengti bet kokio lankstaus lėšų pervedimo tarp ramsčių taisyklių, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 73/2009 ir Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 su pakeitimais, padarytais šiuo reglamentu, dubliavimosi, tas konkretus Reglamento (EB) Nr. 73/2009 pakeitimas turėtų būti taikomas nuo 2013 m. gruodžio 31 d., o Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 pakeitimai turėtų būti taikomi nuo to Reglamento įsigaliojimo dienos. Be to, Reglamento (EB) Nr. 73/2009 II ir III priedų pakeitimai, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų ir toliau taikomos kompleksinės paramos galiojančios taisyklės, turėtų būti taikomi nuo 2013 m. gruodžio 22 d., t. y. Direktyvos 80/68/EEB panaikinimo dienos;
- (23) atsižvelgiant į tai, kad 2014 m. bus pereinamieji metai, per kuriuos valstybės narės turės pasirengti visiškai įgyvendinti BŽŪP reformą, svarbu užtikrinti, kad dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, nustatytų šiame reglamente, būtų sukurta absoliučiai minimali administracinė našta,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS DĖL PARAMOS KAIMO PLĖTRAI

1 straipsnis

2014 m. teisiniai išipareigojimai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005

1. Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 88 straipsnio taikymui, valstybės narės 2014 m. gali ir toliau prisiimti su Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 20 straipsnyje, išskyrus

jo a punkto iii papunktį, c punkto i papunktį ir d punktą, ir 36 straipsnyje nurodytomis priemonėmis susijusius naujus teisinius išipareigojimus paramos gavėjams pagal kaimo plėtros programas, priimtas remiantis tuo reglamentu, netgi išnaudojus 2007–2013 m. programavimo laikotarpio finansinius išteklius, su sąlyga, kad paraiška gauti paramą yra pateikta prieš priimant atitinkamą 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros programą.

Nedarant poveikio 2012 m. Stojimo akto VI priedo E punktui ir juo remiantis priimtoms nuostatomis, Kroatija 2014 m. gali ir toliau prisiimti su Komisijos reglamento (EB) Nr. 718/2007 ⁽¹⁾ 171 straipsnio 2 dalies a ir c punktuose nurodytomis priemonėmis susijusius naujus teisinius išipareigojimus paramos gavėjams pagal Pasirengimo narystei paramos kaimo plėtrai priemonės (IPARD) programą, priimtą remiantis tuo reglamentu, netgi išnaudojus atitinkamus tos programos finansinius išteklius, su sąlyga, kad paraiška gauti paramą yra pateikta prieš priimant jos 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros programą.

Išlaidos, patirtos vykdant tuos išipareigojimus, atitinka finansavimo reikalavimus pagal šio reglamento 3 straipsnį.

2. Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 14 straipsnio 2 dalies antroje įtraukoje nustatyta sąlyga netaikoma naujiems teisiniams išipareigojimams, kuriuos valstybės narės prisiima 2014 m. pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 36 straipsnio a punkto i ir ii papunktius.

2 straipsnis

Tolesnis Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 50a ir 51 straipsnių taikymas

Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 88 straipsnio taikymui, Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 50a ir 51 straipsniai iki 2014 m. gruodžio 31 d. ir toliau taikomi veiksams, atrinktiems pagal 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros programas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, kiek tai susiję su metine išmoka, ir to reglamento 28–31, 33 ir 34 straipsniuose.

3 straipsnis

Tam tikrų išlaidų rūšių atitiktis finansavimo reikalavimams

1. Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 6 straipsnio 1 dalies ir 88 straipsnio taikymui, išlaidos, susijusios su teisiniais išipareigojimais paramos gavėjams, prisiimtais pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 20 ir 36 straipsniuose nurodytas priemones, ir, Kroatijos atveju, nedarant poveikio 2012 m. Stojimo akto VI priedo E punktui ir remiantis juo priimtoms nuostatomis, Reglamento (EB) Nr. 718/2007 171 straipsnio 2 dalies a

⁽¹⁾ 2007 m. birželio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 718/2007, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006, nustatantį Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) (OL L 170, 2007 6 29, p. 1).

ir c punktuose nurodytos priemonės atitinka finansavimo EŽŪFKP įnašo lėšomis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu reikalavimus šiais atvejais:

- a) mokėjimų, kurie turi būti atlikti nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d., ir, Kroatijos atveju, nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d., atžvilgiu, jeigu finansinis asignavimas, skirtas atitinkamai priemonei pagal atitinkamą programą, priimtą laikantis Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 arba Reglamento (EB) Nr. 718/2007, jau panaudotas, ir
- b) mokėjimų, kurie turi būti atlikti po 2015 m. gruodžio 31 d., ir, Kroatijos atveju, po 2016 m. gruodžio 31 d., atžvilgiu.

Ši dalis taip pat taikoma pagal reglamentuose (EB) Nr. 1257/1999, (EEB) Nr. 2078/1992 ir (EEB) Nr. 2080/1992 numatytas atitinkamas priemones prisiimtiems teisiniams įsipareigojimams paramos gavėjams, gaunantiems paramą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005.

2. 1 dalyje nurodytos išlaidos yra tinkamos finansuoti EŽŪFKP įnašo lėšomis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, su sąlyga, kad laikomasi šių sąlygų:

- a) tokios išlaidos numatytos atitinkamoje 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros programoje;
- b) taikoma šio reglamento I priede nustatyta atitinkamos priemonės, taikomos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013, EŽŪFKP įnašo norma; ir
- c) valstybės narės užtikrina, kad atitinkami pereinamojo laikotarpio veiksmai būtų aiškiai nurodyti jų valdymo ir kontrolės sistemose.

4 straipsnis

Tam tikrų Reglamento (EB) Nr. 73/2009 nuostatų taikymas 2014 m.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 2014 metų atžvilgiu:

- a) Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 28, 29, 30 ir 33 straipsniuose esanti nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 VI antraštinės dalies I skyrių laikoma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 73/2009 5 ir 6 straipsnius ir jo II bei III priedus.
- b) Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 40 straipsnio 1 dalyje esanti nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 17a straipsnį laikoma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 73/2009 132 straipsnį;
- c) Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 40 straipsnio 2 dalies a punkte esanti nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 16a straipsnį laikoma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 73/2009 121 straipsnį.

II SKYRIUS

DALINIAI PAKEITIMAI

5 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 daliniai pakeitimai

EŽŪFKP įnašas tam tikruose regionuose

Reglamento (EB) 1698/2005 70 straipsnio 4c dalis iš dalies keičiama taip:

- a) pirmos pastraipos įžanginė dalis pakeičiama taip:

„4c. Nukrypstant nuo 3, 4 ir 5 dalyse nustatytų viršutinių ribų EŽŪFKP įnašas gali būti padidintas ne daugiau kaip iki 95 % tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų regionuose, atitinkančiuose reikalavimus pagal konvergencijos tikslą, taip pat atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose, ir 85 % tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų kituose regionuose. Šie lygiai taikomi tinkamoms finansuoti išlaidoms, kurios yra naujai nurodytos kiekvienoje patvirtintoje išlaidų deklaracijoje iki išlaidų tinkamumo finansuoti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu galutinės dienos, kuri yra 2015 m. gruodžio 31 d., jeigu 20 gruodžio 2013 arba vėliau valstybė narė atitinka vieną iš šių sąlygų.“

- b) antra pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybė narė, norinti pasinaudoti pirmoje pastraipoje numatyta leidžiančia nukrypti nuostata, pateikia Komisijai prašymą atitinkamai pakeisti jos kaimo plėtros programą. Išimtis taikoma nuo tada, kai Komisija patvirtina programos pakeitimą.“

6 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 73/2009 pakeitimai

Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 iš dalies keičiamas taip:

- 1) 29 straipsnis papildomas šia dalimi:

„5. Nukrypdomas nuo 2 dalies, valstybės narės gali pagal 2014 m. pateiktas paraiškas nuo 2014 m. spalio 16 d. skirti ūkininkams išankstines išmokas, sudarančias iki 50 % tiesioginių išmokų, skiriamų pagal I priede nurodytas paramos schemas. Išmokų už galvijieną, numatytų IV antraštinės dalies 1 skyriaus 11 skirsnyje, atveju valstybės narės tą procentą gali padidinti iki 80 %.“

- 2) 40 straipsnis pakeičiamas taip:

„40 straipsnis

Nacionalinės viršutinės ribos

1. Bendra kiekvienai valstybei narei ir kasmet visų skirtų teisių į išmokas, nacionalinio rezervo sumos, nurodytos 41 straipsnyje, ir pagal 51 straipsnio 2 dalį, 69 straipsnio 3 dalį ir 72b straipsnį nustatytų viršutinių ribų vertė prilygsta VIII priede nustatyta savo nacionalinei viršutinei ribai.

2. Siekdamas laikytis VIII priede nustatytos savo nacionalinės viršutinės ribos, valstybės narės, jei būtina, taiko linijinį visų teisių į išmokas vertės arba nacionalinio rezervo sumos, kaip nurodyta 41 straipsnyje arba jų abiejų mažinimą ar didinimą.

Valstybės narės, kurios nusprendžia neįgyvendinti šio reglamento III antraštinės dalies 5a skyriaus ir nepasinaudoti 136a straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe, gali, siekdamos gauti būtiną 1 pastraipoje nurodytos teisių į išmokas vertės sumažinimą, nesumažinti teisių į išmokas, kuriomis ūkininkai pasinaudojo 2013 m., kurie 2013 m. prašė mažiau nei tiesioginių išmokų sumos, kurią turi nustatyti atitinkama valstybė narė; ta suma neviršija 5 000 EUR.

3. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 (*) 26 straipsniui, tiesioginių išmokų, kurios gali būti skirtos valstybėje narėje už 2014 kalendorinius metus pagal šio reglamento 34, 52, 53, 68 ir 72a straipsnius, suma bei pagalbos, skirtos šilkaverpių augintojams pagal Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 111 straipsnį, suma neturi būti didesnės nei šio reglamento VIII priede tiems metams nustatytos viršutinės ribos, sumažintos sumomis, kurios susidaro 2014 kalendoriniams metams taikant šio reglamento 136b straipsnį, kaip nustatyta šio reglamento VIIIa priede.

Kai būtina ir siekdamas laikytis šio reglamento VIII priede nustatytų viršutinių ribų, sumažintų sumomis, kurios susidaro 2014 kalendoriniams metams taikant šio reglamento 136b straipsnį, kaip išdėstyta šio reglamento VIIIa priede, valstybės narės taiko linijinį tiesioginių išmokų už 2014 kalendorinius metus sumų mažinimą.

(*) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 20.12.2013. p. 549).

3) 41 straipsnio 1 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) visų skirtų teisių į išmokas bei pagal šio reglamento 51 straipsnio 2 dalį, 69 straipsnio 3 dalį ir 72b straipsnį nustatytų viršutinių ribų bendros vertės.“

4) 51 straipsnio 2 dalis papildoma šia pastraipa:

„52 ir 53 straipsniuose nurodytos tiesioginių išmokų už 2014 m. viršutinės ribos yra lygios 2013 m. nustatytoms viršutinėms riboms, padaugintoms iš koeficiento, kurį kiekviena atitinkama valstybė narė apskaičiuoja VIII priede

nustatytą 2014 m. nacionalinę viršutinę ribą padalydama iš 2013 m. nacionalinės viršutinės ribos. Šis dauginimas taikomas tik toms valstybėms narėms, kurių VIII priede nustatyta 2014 m. nacionalinė viršutinė riba yra mažesnė už 2013 m. nacionalinę viršutinę ribą.“

5) 68 straipsnio 8 dalies įžanginė dalis pakeičiama taip:

„8. Ne vėliau kaip 2014 m. vasario 1 d. tos valstybės narės, kurios priėmė 69 straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą, gali peržiūrėti tą sprendimą ir nuspręsti nuo 2014 m.“.

6) 69 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2009 m. rugpjūčio 1 d., ne vėliau kaip 2010 m. rugpjūčio 1 d., ne vėliau kaip 2011 m. rugpjūčio 1 d., ne vėliau kaip 2012 m. rugsėjo 1 d., Kroatijos atveju - ne vėliau kaip jos įstojimo dieną arba 2014 m. vasario 1 d. gali nuspręsti nuo metų, einančių po tokio sprendimo priėmimo, Kroatijos atveju - nup pirmųjų bendrosios išmokos schemos įgyvendinimo metų, arba ne vėliau kaip 2014 m. vasario 1 d. priimto sprendimo atveju - nuo 2014 m., iki 10 % savo nacionalinių viršutinių ribų, nurodytų 40 straipsnyje, arba Maltos atveju - 2 000 000 EUR, panaudoti specialiajai paramai, numatyta 68 straipsnio 1 dalyje.“;

b) 3 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Siekiant vienintelių tikslų - užtikrinti, kad būtų laikomasi 40 straipsnio 2 dalyje numatytų nacionalinių viršutinių ribų, ir atlikti 41 straipsnio 1 dalyje nurodytą skaičiavimą, 68 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytai paramai teikti panaudotos sumos atimamos iš 40 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės viršutinės ribos. Jos priskiriamos skirtoms teisėms į išmokas.“;

c) 4 dalyje procentas „3,5 %“ pakeičiamas procentu „6,5 %“;

d) 5 dalies pirmame sakinyje vietoj „2013“ metų įrašoma „2014“ metai;

e) 6 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Siekiant vienintelių tikslų - užtikrinti, kad būtų laikomasi 40 straipsnio 2 dalyje numatytų nacionalinių viršutinių ribų, ir atlikti 41 straipsnio 1 dalyje nurodytą skaičiavimą, kai valstybė narė pasinaudojo šios dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta galimybe, atitinkama suma nepriskiriama pagal šio straipsnio 3 dalį nustatytoms viršutinėms riboms.“

7) III antraštinė dalis papildoma šiuo skyriumi:

„5a skyrius

PERSKIRSTYMO IŠMOKA 2014 M.

72a straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d. gali nuspręsti skirti išmoką už 2014 m. ūkininkams, kurie turi teisę gauti išmoką pagal 1, 2 ir 3 skyriuose nurodytą bendrosios išmokos schemą (toliau – perskirstymo išmoka).

Valstybės narės praneša Komisijai apie savo sprendimą ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d.

2. Valstybės narės, kurios nusprendė taikyti bendrosios išmokos schemą regionų lygiu pagal 46 straipsnį, gali perskirstymo išmoką taikyti regionų lygiu.

3. Nedarant poveikio finansinės drausmės, linijinių sumažinimų, kaip nurodyta 40 straipsnio 3 dalyje, ir 21 bei 23 straipsnių taikymui, perskirstymo išmoka skiriama, kai ūkininkas pasinaudoja teisėmis į išmokas.

4. Perskirstymo išmoką valstybės narės apskaičiuoja padauginamos dydį, kuri turi nustatyti valstybė narė ir kuris neturi būti didesnis nei 65 % nacionalinės ar regioninės vidutinės išmokos už hektarą, iš teisių į išmokas, kuriomis ūkininkas pasinaudojo pagal 34 straipsnį, skaičiaus. Tokių teisių į išmokas skaičius neturi viršyti didžiausios ribos, kurią nustato valstybės narės, kuris negali būti didesnis negu 30 hektarų arba vidutinio žemės ūkio valdos dydžio, kaip nustatyta VIIIb priede, jei atitinkamoje valstybėje narėje tas vidutinis dydis yra didesnis nei 30 hektarų.

5. Su sąlyga, kad laikomasi 4 dalyje nustatytų didžiausių ribų, valstybės narės gali nacionaliniu lygiu nustatyti gradaciją hektarų skaičiui, nustatytam pagal tą dalį, kuri vienodai taikoma visiems ūkininkams.

6. 4 dalyje nurodytą nacionalinę vidutinę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, remdamosi VIIIc priede nustatyta nacionaline viršutine riba ir 2014 m. pagal 34 straipsnio 2 dalį deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičiumi.

4 dalyje nurodytą regioninę vidutinę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, taikydamos VIIIc priede nustatytos nacionalinės viršutinės ribos dalį ir 2014 m. pagal 34 straipsnio 2 dalį atitinkamame regione deklaruotų reikalavimus atitinkančių hektarų skaičių. Kiekvienam regionui ši

dalis apskaičiuojama atitinkamą pagal 46 straipsnio 3 dalį nustatytą regioninę viršutinę ribą padalijus iš 40 straipsnyje nustatytos 2014 m. nacionalinės viršutinės ribos.

7. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį skyrių jokio pranašumo neįgytų tie ūkininkai, kurių atžvilgiu nustatyta, kad po 2011 m. spalio 18 d. jie padalijo savo valdą siekdami vienintelio tikslo – pasinaudoti perskirstymo išmoka. Tai taikoma ir ūkininkams, kurių valdos yra suformuotos atlikus tokį padalijimą.

72b straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Perskirstymo išmokai finansuoti valstybės narės gali ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d. nuspręsti panaudoti ne daugiau kaip 30 % 40 straipsnyje nustatytos metinės nacionalinės viršutinės ribos, taikomos 2014 m. paraiškų pateikimo metais. Jos iki tos dienos apie tokį sprendimą praneša Komisijai.

2. Remdamasi nacionalinės viršutinės ribos, kurią pagal šio straipsnio 1 dalį turės taikyti valstybės narės, procentine dalimi, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato perskirstymo išmokos atitinkamą viršutinę ribą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 141b straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“

8) 90 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Paramos už reikalavimus atitinkantį hektarą suma nustatoma 2 dalyje nustatytą derlingumo dydį padauginus iš šių referencinių sumų:

Bulgarijai: 520,20 EUR

Graikijai: 234,18 EUR

Ispanijai: 362,15 EUR

Portugalijai: 228,00 EUR.“

9) 122 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Vienkartinės išmokos už plotus schemą galima taikyti iki 2014 m. gruodžio 31 d.“

10) 124 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Naujosios valstybės narės žemės ūkio paskirties žemė pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą yra ta naudojamos žemės ūkio paskirties žemės dalis, kuri yra geros agrarinės būklės, neatsižvelgiant į tai, ar ji naudojama gamybai, ir kuri prireikus patikslinama remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriuos turi nustatyti ta naujoji valstybė narė, gavusi Komisijos pritarimą.

Šioje antraštinėje dalyje „naudojama žemės ūkio paskirties žemė“ – visas plotas, kurį užima ariamoji žemė, daugiamečiai žolynai, daugiametės kultūros ir asmeninio naudojimo daržai, kaip nustatyta Komisijos statistikos tikslais.

2. Išmokos pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą skyrimo tikslais reikalavimus atitinkantys yra visi žemės ūkio paskirties sklypai, kurie atitinka 1 dalyje numatytus kriterijus, ir žemės ūkio paskirties sklypai, kurie apšodinti trumpos rotacijos želdiniais (KN ex 0602 90 41 subpozicija).

Išskyrus *force majeure* ar išskirtines aplinkybes, pirmoje pastraipoje nurodytais sklypais ūkininkas turi naudotis valstybės narės nustatytą dieną, kuri turi būti ne vėlesnė nei diena, kurią ta valstybė narė nustatė pakeisti paramos paraiškoms.

Minimalus reikalavimus atitinkančio ploto vienai valdai dydis, kuriam galima prašyti skirti išmokas, yra 0,3 ha. Vis dėlto bet kuri nauja valstybė narė, remdamasi objektyviais kriterijais ir gavusi Komisijos pritarimą, gali nuspręsti nustatyti didesnę minimalų dydį, su sąlyga, kad jis neviršija 1 ha.“

11) V antraštinėje dalyje įterpiamas šis skyrius:

„2a skyrius

PERSKIRSTYMO IŠMOKA 2014 M.

125a straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Naujosios valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus schemą, ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d. gali nuspręsti skirti išmoką už 2014 m. ūkininkams, kurie turi teisę gauti išmoką pagal 2 skyriuje nurodytą vienkartinės išmokos už plotus schemą (toliau – perskirstymo išmoka naujosioms valstybėms narėms).

Atitinkamos naujosios valstybės narės praneša Komisijai apie savo sprendimą ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d.

2. Nedarant poveikio finansinės drausmės taikymui ir 21 bei 23 straipsnių taikymui, perskirstymo išmoka naujosioms valstybėms narėms skiriama padidinus sumas, mokamas už hektarą pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą.

3. Perskirstymo išmoką naujosioms valstybėms narėms valstybės narės apskaičiuoja padauginamos dydį, kurį turi nustatyti valstybė narė ir kuris neturi būti didesnis nei 65 % nacionalinės vidutinės išmokos už hektarą, iš reikalavimus atitinkančių hektarų, už kuriuos ūkininkas gavo išmokas pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą, skaičiaus. Tokių hektarų skaičius neturi viršyti didžiausios ribos, kurią nustato valstybės narės, kuris negali būti didesnis negu 30 arba vidutinio žemės ūkio valdos dydžio, kaip

nustatyta VIIIb priede, jei atitinkamoje naujojoje valstybėje narėje tas vidutinis dydis yra didesnis nei 30 hektarų.

4. Su sąlyga, kad laikomasi 3 dalyje nustatytų didžiausių ribų, valstybės narės gali nacionaliniu lygiu nustatyti gradaciją hektarų skaičiui, nustatytam pagal tą dalį, kuri vienodai taikoma visiems ūkininkams.

5. 3 dalyje nurodytą nacionalinę vidutinę išmoką už hektarą nustato valstybės narės, remdamosi VIIIc priede nustatyta nacionaline viršutine riba ir reikalavimus atitinkančių pagal vienkartinės išmokos už plotus schemą 2014 m. deklaruotų hektarų skaičiumi.

6. Naujosios valstybės narės užtikrina, kad pagal šį skyrių jokie pranašumo neįgytų tie ūkininkai, kurių atžvilgiu nustatyta, kad po 2011 m. spalio 18 d. jie padalijo savo valdą siekdami vienintelio tikslo – pasinaudoti perskirstymo išmoka naujosioms valstybėms narėms. Tai taikoma ir ūkininkams, kurių valdos yra suformuotos atlikus tą padalijimą.

125b straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Perskirstymo išmokai naujosioms valstybėms narėms finansuoti naujosios valstybės narės gali ne vėliau kaip 2014 m. kovo 1 d. nuspręsti panaudoti ne daugiau kaip 30 % 40 straipsnyje nurodytos metinės nacionalinės viršutinės ribos, taikomos 2014 m. paraiškų pateikimo metais, arba, Bulgarijos ir Rumunijos atveju – VIII d priede nustatytų sumų. Jos ne vėliau kaip tą dieną apie tokį sprendimą praneša Komisijai.

123 straipsnyje nurodytas metinis finansinis paketas sumažinamas pirmoje pastraipoje nurodyta suma.

2. Remdamasi nacionalinės viršutinės ribos, kurią pagal šio straipsnio 1 dalį turės naudoti atitinkamos naujosios valstybės narės, procentine dalimi, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato perskirstymo išmokos naujosioms valstybėms narėms atitinkamą viršutinę ribą ir apskaičiuoja atitinkamą 123 straipsnyje nurodyto metinio finansinio paketo sumažinimą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 141b straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“

12) 131 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Naujosios valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus schemą, ne vėliau kaip 2009 m. rugpjūčio 1 d., 2010 m. rugpjūčio 1 d., 2011 m. rugpjūčio 1 d., 2012 m. rugsėjo 1 d. arba 2014 m. vasario 1 d. gali nuspręsti nuo metų, einančių po to sprendimo priėmimo, arba ne vėliau kaip 2014 m. vasario 1 d. priimto sprendimo atveju – nuo 2014 m., iki 10 % savo nacionalinių viršutinių ribų, nurodytų 40 straipsnyje, panaudoti paramai ūkininkams skirti, kaip nustatyta 68 straipsnio 1 dalyje ir laikantis III antraštinės dalies 5 skyriaus.“

13) 133a straipsnio pavadinimas pakeičiamas taip:

„Pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama 2013 m.“.

14) V antraštinės dalies 4 skyriuje įterpiamas šis straipsnis:

„133b straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama 2014 m.

1. Naujosios valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus schemą pagal 122 straipsnį, gali nuspręsti skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą 2014 m.

2. Bulgarija ir Rumunija gali skirti paramą pagal šį straipsnį tik tuo atveju, jeigu jos ne vėliau kaip 2014 m. vasario 1 d. nusprendžia 2014 m. neskirti jokių papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų pagal 132 straipsnį.

3. Parama pagal šį straipsnį gali būti skiriama sektorių, kuriems 2013 m. buvo skirta pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama pagal 133a straipsnį, arba, Bulgarijos ir Rumunijos atveju – papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos pagal 132 straipsnį, ūkininkams.

4. Paramos skyrimo sąlygos pagal šį straipsnį yra tokios pačios, kuriomis leista skirti išmokas pagal 132 arba 133a straipsnį 2013 m., išskyrus išmokų sumažinimą dėl 132 straipsnio 2 dalies taikymo kartu su 7 ir 10 straipsniais.

5. Bendra paramos, kuri gali būti skirta bet kurio iš 3 dalyje nurodytų sektorių ūkininkams, suma neturi būti didesnė nei 80 % 2013 m. konkretiems sektoriams skirtų finansinių paketų, kuriuos skirti leido Komisija remdamasi 133a straipsnio 5 dalimi, arba, Bulgarijos ir Rumunijos atveju – 132 straipsnio 7 dalimi.

Kipro atveju konkretiems sektoriams skirti finansiniai paketai nustatyti XVIIa priede.

6. 3 ir 4 dalys Kiprui netaikomos.

7. Naujosios valstybės narės apie 1 ir 2 dalyse nurodytus sprendimus praneša Komisijai ne vėliau kaip 2014 m. kovo 31 d. Pranešime apie 1 dalyje nurodytą sprendimą pateikiama ši informacija:

a) kiekvienam sektoriui skirtas finansinis paketas;

b) prireikus, didžiausia pereinamojo laikotarpio nacionalinės paramos norma.

8. Naujosios valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais ir laikydamosi Komisijos pagal 5 dalį patvirtintų ribų, gali priimti sprendimą dėl skirtinų pereinamojo laikotarpio nacionalinės paramos sumų.“.

15) VI antraštinė dalis papildoma šiuo straipsniu:

„136a straipsnis

Lankstus lėšų pervedimas tarp ramsčių

1. Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. valstybės narės gali nuspręsti skirti papildomą paramą priemonėms pagal kaimo plėtros programas, finansuojamas EŽŪFKP lėšomis, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1305/2013 (*), kuri 2014 m. kalendoriniais metais sudarytų iki 15 % jų metinių nacionalinių viršutinių ribų, kaip nustatyta šio reglamento VIII priede, ir 2015–2019 m. jų metinių nacionalinių viršutinių ribų, kaip nustatyta – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1307/2013 (**), II priede. Todėl atitinkama suma nebegali būti naudojama tiesioginėms išmokoms skirti.

Apie pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą Komisijai pranešama ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. Tuo sprendimu nustatoma toje pastraipoje nurodyta procentinė dalis, kuri gali skirtis įvairiais kalendoriniais metais.

Valstybės narės, kurios nepriima sprendimo, nurodyto pirmoje pastraipoje 2014 kalendorinių metų atžvilgiu, ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali priimti pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą dėl 2015–2019 kalendorinių metų ir ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. praneša apie jį Komisijai.

Valstybės narės gali nuspręsti peržiūrėti šioje dalyje nurodytą sprendimą; toks peržiūrėtas sprendimas būtų taikomas nuo 2018 kalendorinių metų. Dėl bet kurio sprendimo dėl tokios peržiūra neturi būti sumažinta procentinė dalis, apie kurią pagal pirmą, antrą ir trečią pastraipas buvo pranešta Komisijai. Valstybės narės praneša Komisijai apie sprendimą dėl peržiūros ne vėliau kaip 2017 m. rugpjūčio 1 d.

2. Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. valstybės narės, kurios nepriima sprendimo pagal 1 dalį, gali nuspręsti tiesioginėms išmokoms skirti iki 15 % arba, Bulgarijos, Estijos, Ispanijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės atveju – iki 25 % sumos, skirtos priemonėms pagal kaimo plėtros programas, finansuojamas EŽŪFKP lėšomis 2015–2020 m. laikotarpiu, remti, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1305/2013. Todėl atitinkama suma nebegali būti naudojama paramos priemonėms pagal kaimo plėtros programas.

Apie pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą Komisijai pranešama ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. Tuo sprendimu nustatoma toje pastraipoje nurodyta procentinė dalis, kuri gali skirtis įvairiais kalendoriniais metais.

Valstybės narės, kurios nepriima sprendimo, nurodyto pirmoje pastraipoje, 2015 finansiniais metais, ne vėliau kaip 2014 m. rugpjūčio 1 d. gali priimti tą sprendimą dėl 2016–2020 m. finansinių metų. Ne vėliau kaip iki tos datos praneša apie bet kurį sprendimą Komisijai.

Valstybės narės gali nuspręsti peržiūrėti šioje dalyje nurodytą sprendimą; toks peržiūrėtas sprendimas būtų taikomas 2019 ir 2020 finansiniais metais. Dėl bet kurio sprendimo dėl tokios peržiūra negali būti padidinta procentinė dalis, apie kurią pagal pirmą, antrą ir trečią pastraipus buvo pranešta Komisijai. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kurį sprendimą dėl peržiūros ne vėliau kaip 2017 m. rugpjūčio 1 d.

3. Siekiant atsižvelgti į sprendimus, apie kuriuos valstybės narės praneša pagal 1 ir 2 dalis, Komisijai pagal 141a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais peržiūrimos VIII priede nustatytos viršutinės ribos.

(*) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis ir panaikintantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 347, 20.12.2013, p. 487).

(**) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos schemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės, ir pakeičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 73/2009 (OL L 347, 20.12.2013, p. 608)“.

16) VI antraštinė dalis papildoma šiuo straipsniu:

„136b straipsnis

Valstybės narės, kurios pagal 136 straipsnį nusprendė, kad suma nuo 2011 m. finansinių metų būtų skiriama Sąjungos paramai pagal kaimo plėtros programas ir finansuojama EŽŪFKP lėšomis, ir toliau VIIIa priede nurodytas sumas skiria kaimo plėtros programoms ir finansavimui EŽŪFKP lėšomis 2015 m. finansiniais metais.“.

17) įterpiamas šis straipsnis:

„140a straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Siekiant atsižvelgti į sprendimus, apie kuriuos valstybės narės pranešė pagal 136a straipsnio 1 ir 2 dalis, taip pat

į kitus VIII priede nustatytų nacionalinių viršutinių ribų pakeitimus, Komisijai pagal 141a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais patikslinama VIIIc priede nustatytos viršutinės ribos.

Siekiant užtikrinti optimalų 40 straipsnio 3 dalyje numatyto linijinio sumažinimo taikymą 2014 m., Komisijai pagal 141a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės dėl sumažinimo apskaičiavimo, kurį valstybės narės turi taikyti ūkininkams pagal 40 straipsnio 3 dalį.“.

18) 141a straipsnis pakeičiamas taip:

„141a straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 11a straipsnyje, 136a straipsnio 3 dalyje ir 140a straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2014 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 11a straipsnyje, 136a straipsnio 3 dalyje ir 140a straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 11a straipsnį, 136a straipsnio 3 dalį ir 140a straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“.

19) Iš dalies keičiami I, VIII ir XVIIa priedai ir įtraukiami nauji VIIIa, VIIIb, VIIIc ir VIIId priedai pagal šio reglamento II priedo 1, 4, 5 ir 6 punktus.

20) II ir III priedai iš dalies keičiami pagal šio reglamento II priedo 2 ir 3 punktus.

7 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013 iš dalies keičiamas taip:

1) 6 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Siekiant atsižvelgti į pokyčius, susijusius su bendromis didžiausiomis tiesioginių išmokų sumomis, kurios gali būti skirtos, įskaitant pokyčius dėl valstybių narių priimtų sprendimų pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 136a straipsnį ir šio reglamento 14 straipsnį, ir pokyčius dėl šio reglamento 20 straipsnio 2 dalies taikymo, Komisijai pagal šio reglamento 70 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant patikslinti šio reglamento II priede nustatytas nacionalines viršutines ribas.“

2) 26 straipsnio 6 dalis papildoma šia pastraipa:

„Šiame straipsnyje nurodytiems apskaičiavimams atlikti su sąlyga, kad netaikoma perskirstymo išmoka pagal 41 straipsnį, valstybės narės visapusiškai atsižvelgia į 2014 kalendoriniais metais suteiktą paramą pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 72a ir 125a straipsnius.“

3) 36 straipsnio 3 dalis papildoma šia pastraipa:

„Siekdamos diferencijuoti vienkartinės išmokos už plotus schemą, ir su sąlyga, kad netaikoma perskirstymo išmoka pagal 41 straipsnį, valstybės narės visapusiškai atsižvelgia į 2014 kalendoriniais metais suteiktą paramą pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 125a straipsnį.“

4) 72 straipsnio 2 dalyje po pirmos pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Tačiau jis ir toliau taikomas paramos paraiškoms, susijusioms su paraiškų teikimo metais, kurie prasideda iki 2015 m. sausio 1 d.“

8 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 iš dalies keičiamas taip:

1) 119 straipsnio 1 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Vis dėlto Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis ir atitinkamos įgyvendinimo taisyklės ir toliau taikomos iki 2014 m. gruodžio 31 d., o Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 30 ir 44a straipsniai ir atitinkamos įgyvendinimo taisyklės toliau taikomos atitinkamai 2013 m. žemės ūkio finansiniais metais patirtoms išlaidoms ir sumokėtoms išmokoms.“

2) Įterpiamas šis straipsnis:

„119a straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos nuo Reglamento (ES) Nr. 966/2012

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalies ir nuo šio reglamento 9 straipsnio 1 dalies, 2014 finansiniais žemės ūkio metais nereikalaujama, kad sertifikavimo įstaiga pateiktų nuomonę dėl to, ar išlaidos, kurias Komisijos prašyta kompensuoti, atitinka teisėtumo bei tvarkingumo reikalavimus.“

3) 121 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Vis dėlto taikomos šios nuostatos:

a) 7, 8, 16, 24a, 25 ir 45 straipsniai – nuo 2013 m. spalio 16 d.;

b) 54 straipsnis, III antraštinė dalis, V antraštinės dalies II skyrius ir VI antraštinė dalis – nuo 2015 m. sausio 1 d.;

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių:

a) 9, 18, 42 ir 53 straipsniai taikomi išlaidų, patirtų nuo 2013 m. spalio 16 d., atžvilgiu;

b) VII antraštinės dalies IV skyrius taikomas išmokoms, mokamoms nuo 2014 finansinių žemės ūkio metų ir vėliau.“

9 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 iš dalies keičiamas taip:

1) Įterpiamas šis straipsnis:

„214a straipsnis

Nacionalinės išmokos tam tikriems Suomijos sektoriams

Komisijai suteikus leidimą, 2014–2020 m. laikotarpiu Suomija gali ir toliau teikti nacionalinę paramą, kurią ji gamintojams paskyrė 2013 m. remdamasi 1994 m. Stojimo akto 141 straipsniu su sąlyga, kad:

a) paramos pajamoms suma visą laikotarpį laipsniškai mažinama ir 2020 m. jos suma nėra didesnė nei 30 % 2013 m. suteiktos paramos sumos; ir

b) prieš pasinaudojant šia galimybe, buvo visapusiškai pasinaudota atitinkamiems sektoriams skirtomis paramos schemomis pagal BŽŪP.

Komisija priima savo leidimą netaikydama šio reglamento 229 straipsnio 2 arba 3 dalyse nurodytos procedūros.“

2) 230 straipsnio 1 dalyje įterpiami šie punktai:

- „ba) 111 straipsnis – iki 2015 m. kovo 31 d.;
- ca) 125a straipsnio 1 dalies e punktas ir 2 dalis, o vaisių ir daržovių sektoriaus atžvilgiu XVIa priedas – iki dienos, kai bus pradėtos taikyti susijusios taisyklės, kurios turi būti nustatytos deleguotaisiais aktais, numatytais 173 straipsnio 1 dalies b ir i punktuose;
- da) 136, 138 ir 140 straipsniai, taip pat tų straipsnių taikymo tikslu taikomas XVIII priedas, – iki dienos, kai bus pradėtos taikyti taisyklės, kurios turi būti nustatytos įgyvendinimo aktais, numatytais 180 straipsnyje ir 183 straipsnio a punkte, arba iki 2014 m. birželio 30 d., atsižvelgiant į tai, kuri data ankstesnė.“

10 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 iš dalies keičiamas taip:

1) 31 straipsnis papildomas šia dalimi:

„6. Kroatija gali skirti išmokas pagal šią priemonę paramos gavėjams vietovėse, kurios buvo nustatytos pagal 32 straipsnio 3 dalį, net ir tais atvejais, kai neužbaigta tos dalies trečioje pastraipoje nurodyta tikslinimo procedūra. Tikslinimo procedūra užbaigiama ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d. Paramos gavėjams vietovėse, kurios užbaigus tikslinimo procedūrą jau nebeatitinka reikalavimų, išmokos pagal šią priemonę nebemokamos.“

2) 58 straipsnio 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Lėšos, pervestos į EŽŪFKP taikant Reglamento (EB) Nr. 73/2009 136a straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) Nr. 1307/20137 straipsnio 2 dalį, ir lėšos, pervestos į

EŽŪFKP taikant Reglamento (EB) Nr. 73/2009 10b, 136 ir 136b straipsnius, už 2013 ir 2014 kalendorinius metus taip pat įtraukiamos į šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sumų metinį paskirstymą.“

3. 59 straipsnio 4 dalies f punktas pakeičiamas taip:

„f) 100 % Airijai skirtai 100 mln. EUR sumai 2011 m. kainomis, Portugalijai skirtai 500 mln. EUR sumai 2011 m. kainomis ir Kiprui skirtai 7 mln. EUR sumai 2011 m. kainomis, su sąlyga, kad 2014 m. sausio 1 d. arba vėliau tos valstybės narės gauna finansinę paramą pagal SESV 136 ir 143 straipsnius iki 2016 m., kai šios nuostatos taikymas bus įvertintas iš naujo.“

III SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau:

— 6 straipsnio 15, 17 ir 18 punktai taikomi nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos;

— 6 straipsnio 20 punktas taikomas nuo 2013 m. gruodžio 22 d., ir

— 8 straipsnio 3 punktas taikomas nuo tame reglamente nurodytų taikymo pradžios datų.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. JUKNA

I PRIEDAS

Priemonių, taikomų 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpiais, straipsnių atitikties

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005	Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013
20 straipsnio a punkto i papunktis. Profesinis mokymas ir informavimas	14 straipsnis
20 straipsnio a punkto ii papunktis. Jaunųjų ūkininkų įsisteigimas	19 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktis
20 straipsnio a punkto iii papunktis. Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos	/
20 straipsnio a punkto iv papunktis. Naudojimosi konsultavimo paslaugomis	15 straipsnio 1 dalies a punktas
20 straipsnio a punkto v papunktis. Valdymo, pagalbos ir konsultavimo paslaugų sistemų kūrimas	15 straipsnio 1 dalies b punktas
20 straipsnio b punkto i papunktis. Žemės ūkio valdų modernizavimas	17 straipsnio 1 dalies a punktas
20 straipsnio b punkto ii papunktis. Ekonominės miškų vertės didinimas	21 straipsnio 1 dalies d punktas
20 straipsnio b punkto iii papunktis. Žemės ūkio ir miškų ūkio produktų vertės didinimas	17 straipsnio 1 dalies b punktas 21 straipsnio 1 dalies e punktas
20 straipsnio b punkto iv papunktis. Bendradarbiavimas plėtojant naujus produktus, procesus ir technologijas	35 straipsnis
20 straipsnio b punkto v papunktis. Žemės ūkio ir miškų ūkio infrastruktūra	17 straipsnio 1 dalies c punktas
20 straipsnio b punkto vi papunktis. Atkuriamieji ir prevenciniai veiksmai	18 straipsnis
20 straipsnio c punkto i papunktis. Standartų laikymasis	/
20 straipsnio c punkto ii papunktis. Maisto kokybės schemas	16 straipsnis
20 straipsnio c punkto iii papunktis. Informavimas ir skatinimas	16 straipsnis
20 straipsnio d punkto i papunktis. Pusiau natūrinis ūkininkavimas	19 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktis
20 straipsnio d punkto ii papunktis. Gamintojų grupės	27 straipsnis
36 straipsnio a punkto i papunktis. Išmokos dėl gamtinių kliūčių kalnuotose vietovėse	31 straipsnis
36 straipsnio a punkto ii papunktis. Išmokos vietovėse, kuriose yra gamtinių kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves	31 straipsnis
36 straipsnio a punkto iii papunktis. Natura 2000 ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos	30 straipsnis
36 straipsnio a punkto iv punktas. Agrarinės aplinkosaugos išmokos	28 straipsnis 39 straipsnis
36 straipsnio a punkto v papunktis. Gyvūnų gerovės išmokos	33 straipsnis
36 straipsnio b punkto i papunktis. Miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje pirmą kartą	21 straipsnio 1 dalies a punktas
36 straipsnio b punkto ii papunktis. Agrarinės miškininkystės sistemų sukūrimas pirmą kartą	21 straipsnio 1 dalies b punktas

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005	Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013
36 straipsnio b punkto iii papunktis. Miško įveisimas ne žemės ūkio paskirties žemėje pirmą kartą	21 straipsnio 1 dalies a punktas
36 straipsnio b punkto iv papunktis. Natura 2000 išmokos	30 straipsnis
36 straipsnio b punkto v papunktis. Miškų aplinkosaugos išmokos	34 straipsnis
36 straipsnio b punkto vi papunktis. Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas	21 straipsnio 1 dalies c punktas
36 straipsnio b punkto vii papunktis. Ne pelno investicijos	21 straipsnio 1 dalies d punktas
Priemonės pagal Reglamentą (EB) Nr. 718/2007	Priemonės pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013
171 straipsnio 2 dalies a punktas. Investicijos į žemės ūkio valdas, siekiant jas pertvarkyti ir suderinti su Bendrijos standartais	1 straipsnio 7 dalies a punktas
171 straipsnio 2 dalies c punktas. Investicijos į žemės ūkio ir žuvininkystės produktų perdirbimą bei rinkodarą siekiant pertvarkyti tokią veiklą ir suderinti su Bendrijos standartais	17 straipsnio 1 dalies b punktas

II PRIEDAS

Reglamento (EB) Nr. 73/2009 priedai iš dalies keičiami taip:

1) I priede po eilutės, susijusios su „Specialiąja parama“, įterpiamas ši eilutė:

„Perskirstymo išmoka III antraštinės dalies 5a skyrius ir V antraštinės dalies 2a Atsietoji išmoka“
skyrius

2) II priedas iš dalies keičiamas taip:

a) A punktas, „Aplinka“ pakeičiamas taip:

„1	1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyva 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, 1979 4 25, p. 1)	3 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 2 dalies b punktas, 4 straipsnio 1, 2 ir 4 dalys, 5 straipsnio a, b ir d punktai
2	—	—
3	1986 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 86/278/EEB dėl aplinkos, ypač dirvožemio, apsaugos naudojant žemės ūkyje nuotėkų dumblą (OL L 181, 1986 7 4, p. 6)	3 straipsnis
4	1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1)	4 ir 5 straipsniai
5	1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7)	6 straipsnis ir 13 straipsnio 1 dalies a punktas;

b) B punkto „Visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata“ 9 eilutė pakeičiama taip:

„9	2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinant Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1)	55 straipsnio pirmas ir antras sakiniai“.
----	--	---

3) III priede įrašas „Vandens apsauga ir vandentvarka“ pakeičiamas taip:

„Vandens apsauga ir vandentvarka:	— Apsaugos juostų išilgai vandentakių įrengimas ⁽¹⁾
Apsaugoti vandenį nuo taršos ir nuotėkio ir tvarkyti vandens naudojimą	— Tais atvejais, kai norint naudoti vandenį laistymui reikia gauti leidimą – leidimų išdavimo tvarkos laikymasis

Gruntinio vandens apsauga nuo taršos: tiesioginio nuotėkų išleidimo į gruntinį vandenį draudimas ir priemonės, kuriomis užkertamas kelias netiesioginei gruntinio vandens taršai, kai ant žemės patenka ir per dirvožemį persisunkia pavojingos medžiagos, išvardytos Direktyvos 80/68/EEB priede jos galiojimo dieną, kiek tai susiję su žemės ūkio veikla

⁽¹⁾ Pastaba. Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės apsaugos juostose pažeidžiamose zonose, nustatytose pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 2 dalį, ir už jų ribų turi būti laikomasi bent reikalavimų, susijusių su netoli vandens šaltinių esančių dirvų tręšimo sąlygomis, kaip nurodyta Direktyvos 91/676/EEB II priedo A4 dalyje, kurie turi būti taikomi pagal valstybių narių veiksmų programas, sudarytas pagal Direktyvos 91/676/EEB 5 straipsnio 4 dalį.“

4) VIII priede pateiktos lentelės 2014 metų skiltis pakeičiama taip:

„1 lentelė

(tūkst. EUR)

Valstybė narė	2014 m.
Belgija	544 047
Danija	926 075
Vokietija	5 178 178
Graikija	2 047 187
Ispanija	4 833 647
Prancūzija	7 586 341
Airija	1 216 547
Italija	3 953 394
Liuksemburgas	33 662
Nyderlandai	793 319
Austrija	693 716
Portugalija	557 667
Suomija	523 247
Švedija	696 487
Jungtinė Karalystė	3 548 576

2 lentelė (*)

(tūkst. EUR)

Bulgarija	642 103
Čekija	875 305
Estija	110 018
Kipras	51 344
Latvija	168 886
Lietuva	393 226
Vengrija	1 272 786
Malta	5 240
Lenkija	2 970 020
Rumunija	1 428 531
Slovėnija	138 980
Slovakija	377 419
Kroatija	113 908

(*) Viršutinės ribos apskaičiuotos atsižvelgiant į 121 straipsnyje numatytą išmokų didinimo tvarkaraštį.“

5) Po VIII priedo įterpiami šie priedai:

„VIIIa priedas

Sumos, atsirandančios taikant 136b straipsnį 2014 m.

Vokietija: 42 600 000 EUR

Švedija: 9 000 000 EUR

VIIIb priedas

Vidutinis žemės ūkio valdos dydis, taikytinas pagal 72a straipsnio 4 dalį ir 125a straipsnio 3 dalį

Valstybė narė	Vidutinis žemės ūkio valdos dydis (hektarais)
Belgija	29
Bulgarija	6
Čekija	89
Danija	60
Vokietija	46
Estija	39
Airija	32
Graikija	5
Ispanija	24
Prancūzija	52
Kroatija	5,9
Italija	8
Kipras	4
Latvija	16
Lietuva	12
Liuksemburgas	57
Vengrija	7
Malta	1
Nyderlandai	25
Austrija	19
Lenkija	6
Portugalija	13
Rumunija	3
Slovėnija	6
Slovakija	28
Suomija	34
Švedija	43
Jungtinė Karalystė	54

VIIIc priedas

Nacionalinės viršutinės ribos, nurodytos 72a straipsnio 3 dalyje ir 125a straipsnio 3 dalyje

(tūkst. EUR)

Belgija	505 266
Bulgarija	796 292
Čekija	872 809
Danija	880 384
Vokietija	5 018 395
Estija	169 366
Airija	1 211 066
Graikija	1 931 177
Ispanija	4 893 433
Prancūzija	7 437 200
Kroatija	265 785
Italija	3 704 337
Kipras	48 643
Latvija	302 754
Lietuva	517 028
Liuksemburgas	33 432
Vengrija	1 269 158
Malta	4 690
Nyderlandai	732 370
Austrija	691 738
Lenkija	3 061 518
Portugalija	599 355
Rumunija	1 903 195
Slovėnija	134 278
Slovakija	394 385
Suomija	524 631
Švedija	699 768
Jungtinė Karalystė	3 591 683

VIIIa priedas

Bulgarijai ir Rumunijai nustatytos sumos, nurodytos 125a straipsnio 1 dalyje

Bulgarija	789 365 000 EUR
Rumunija	1 753 000 000 EUR*

6) XVIIa priedas pakeičiamas taip:

„XVIIa priedas

Pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama Kipre

Sektorius	(EUR)	
	2013 m.	2014 m.
Javai (išskyrus kietuosius kviečius)	141 439	113 151
Kietieji kviečiai	905 191	724 153
Pienas ir pieno produktai	3 419 585	2 735 668
Beef	4 608 945	3 687 156
Avys ir ožkos	10 572 527	8 458 022
Kiaulių sektorius	170 788	136 630
Naminiai paukščiai ir kiaušiniai	71 399	57 119
Vynas	269 250	215 400
Alyvuogių aliejus	3 949 554	3 159 643
Valgomosios vynuogės	66 181	52 945
Razinos	129 404	103 523
Perdirbti pomidorai	7 341	5 873
Bananai	4 285 696	3 428 556
Tabakas	1 027 775	822 220
Lapuočių vaisiai, įskaitant kaulavaisius	173 390	138 712
Iš viso	29 798 462	23 838 770*

TARYBOS REGLAMENTAS (ES, EURATOM) Nr. 1311/2013

2013 m. gruodžio 2 d.

kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 312 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 106a straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) šiame reglamente nustatytos išpareigojimų asignavimų pagal išlaidų kategoriją metinės viršutinės ribos ir mokėjimų asignavimų metinės viršutinės ribos turi atitikti Tarybos sprendime 2007/436/EB, Euratomas ⁽¹⁾ nustatytas išpareigojimų ir nuosavų išteklių viršutinės ribas;
- (2) atsižvelgiant į poreikį užtikrinti tinkamas prognozavimo galimybes rengiant ir įgyvendinant vidutinės trukmės laikotarpio investicijas, turėtų būti nustatyta septynerių metų trukmės daugiametė finansinė programa (toliau – DFP), kuri būtų taikoma nuo 2014 m. sausio 1 d. Ne vėliau kaip 2016 m., po rinkimų į Europos Parlamentą, bus atlikta peržiūra. Institucijoms, įskaitant 2014 m. išrinktą Europos Parlamentą, tai suteiks galimybę iš naujo įvertinti prioritetus. Į šios peržiūros rezultatus turėtų būti atsižvelgta tikslinant šį reglamentą likusiais DFP galiojimo metais. Ši priemonė toliau vadinama „peržiūra/tikslinimas“;
- (3) atsižvelgdami į DFP laikotarpio vidurio peržiūrą/tikslinimą, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija sutaria

kartu išnagrinėti tinkamiausią kitos DFP trukmę prieš Komisijai pateikiant savo pasiūlymus, kad būtų nustatyta tinkama pusiausvyra tarp Europos Parlamento ir Europos Komisijos narių atitinkamų įgaliojimų trukmės ir programavimo ciklų stabilumo ir investicijų numatomumo poreikio;

- (4) siekiant, kad Sąjunga galėtų įvykdyti savo išpareigojimus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 323 straipsnį, turėtų būti įgyvendinamas specialus ir didžiausias galimas lankstumas;
- (5) toliau išvardytos specialios priemonės yra būtinos siekiant užtikrinti, kad Sąjunga galėtų reaguoti į konkrečiai apibrėžtas nenumatytas aplinkybes arba kad būtų sudarytos sąlygos finansuoti aiškiai nurodytas išlaidas, kurių nebūtų galima finansuoti laikantis vienai ar kelioms išlaidų kategorijoms numatytų viršutinių ribų, kaip nustatyta DFP, taip sudarant palankesnes sąlygas biudžeto procedūrai vykdyti: neatidėliotinos pagalbos rezervas, Europos Sąjungos solidarumo fondas, lankstumo priemonė, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas, nenumatytų atvejų rezervas, speciali lankstumo priemonė siekiant spręsti jaunimo nedarbo problemą bei stiprinti mokslinius tyrimus ir bendroji išpareigojimų marža augimui ir užimtumui, visų pirma jaunimo užimtumui. Todėl turėtų būti nustatyta konkreiti nuostata siekiant numatyti galimybę tais atvejais, kai reikia panaudoti specialias priemones, įtraukti į biudžetą išpareigojimų asignavimus, viršijančius DFP nustatytas viršutines ribas;
- (6) jeigu būtina mobilizuoti pagal bendrąją Sąjungos biudžetą suteiktas garantijas paskoloms, teikiams pagal mokėjimų balanso priemonę arba Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę, kurios nustatytos atitinkamai Tarybos reglamente (EB) Nr. 332/2002 ⁽²⁾ ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 407/2010 ⁽³⁾, reikiama suma turėtų būti mobilizuota viršijant DFP numatytų išpareigojimų ir mokėjimų asignavimų viršutines ribas, bet laikantis nuosavų išteklių viršutinės ribos;
- (7) DFP turėtų būti nustatyta 2011 m. kainomis. Be to, turėtų būti nustatytos DFP techninių patikslinimų taisyklės siekiant perskaiciuoti numatytas viršutines ribas ir maržas;

⁽¹⁾ 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007 6 23, p. 17).

⁽²⁾ 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

⁽³⁾ 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (OL L 118, 2010 5 12, p. 1).

- (8) DFP nereikėtų atsižvelgti į biudžeto punktus, kurie finansuojami asignuotosiomis pajamomis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽¹⁾ (toliau – Finansinis reglamentas);
- (9) šį reglamentą galėtų prirėikti tikslinti iškilus nenumatytais aplinkybėms, kai nenumatyta aplinkybių negalima išspręsti neviršijant viršutinių ribų, nustatytų kaip DFP dalis. Todėl tokiems atvejais būtina numatyti DFP tikslinimą;
- (10) reikėtų nustatyti taisykles, taikytinas kitais atvejais, dėl kurių galėtų prirėikti patikslinti ar tikslinti DFP. Tokie patikslinimai ar tikslinimai galėtų būti susiję su biudžeto vykdymu, priemonėmis, kuriomis fondų efektyvumas susiejamas su patikimu ekonomikos valdymu, Sutarčių tikslinimu, plėtra, Kipro suvienijimu arba naujų taisyklių, reglamentuojančių tam tikras politikos sritis, uždelstu priėmimu;
- (11) sanglaudos politikai skirti nacionaliniai paketai nustatomi remiantis statistiniais duomenimis ir prognozėmis, kurie buvo naudojami Komisijos 2012 m. liepos mėn. pateiktame atnaujintame pasiūlyme dėl šio reglamento. Atsižvelgiant į netikrumą dėl prognozių ir poveikį valstybėms narėms, kurioms pritaikytas paramos ribojimas, ir siekiant atsižvelgti į itin sunkią nuo krizės kenčiančių valstybių narių padėtį, Komisija 2016 m. peržiūrės visoms valstybėms narėms pagal sanglaudos politikos „Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą“ tikslą skirtą bendrą asignavimų sumą 2017–2020 m.;
- (12) būtina numatyti bendras tarpinstitucinio bendradarbiavimo biudžeto procedūros metu taisykles;
- (13) be to, būtina nustatyti specialias taisykles, skirtas didelio masto infrastruktūros projektams, kurie vykdomi daug ilgiau nei DFP nustatytas laikotarpis. Būtina nustatyti maksimalias bendrojo Sąjungos biudžeto įnašų į tuos projektus sumas, taip užtikrinant, kad jie nedarytų jokio poveikio kitiems iš to biudžeto finansuojamiems projektams;
- (14) Komisija turėtų pateikti pasiūlymą dėl naujos daugiametės finansinės programos anksčiau nei 2018 m. sausio 1 d., kad institucijos galėtų ją priimti pakankamai iš anksto iki kitos daugiametės finansinės programos vykdymo pradžios. Šis reglamentas turėtų būti toliau taikomas, jeigu nauja finansinė programa nebus priimta iki šiame reglamente nustatytos DFP termino pabaigos;

- (15) buvo konsultuotasi su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Regionų komitetu; jie priėmė nuomones ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Daugiametė finansinė programa

2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (toliau – DFP) išdėstyta priede.

2 straipsnis

DFP laikotarpio vidurio peržiūra/tikslinimas

Ne vėliau kaip 2016 m. pabaigoje Komisija pristato DFP veikimo peržiūrą, kurioje visapusiškai atsižvelgiama į ekonominę padėtį tuo metu ir į naujausias makroekonominės prognozes. Kartu su šia privaloma peržiūra, kiek tinkama, pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo šis reglamentas būtų tikslinamas laikantis SESV nustatytų procedūrų. Nedarant poveikio šio reglamento 7 straipsniui, iš anksto paskirstyti nacionaliniai paketai nėra sumažinami atliekant tokį tikslinimą.

3 straipsnis

DFP nustatytų viršutinių ribų laikymasis

1. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija per kiekvieną biudžeto procedūrą ir vykdydami atitinkamų metų biudžetą laikosi DFP nustatytų išlaidų metinių viršutinių ribų.

Priede nustatyta 2 išlaidų kategorijos tarpinė viršutinė riba nustatoma nedarant poveikio lankstaus lėšų perkėlimo tarp dviejų Bendros žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) ramsčių galimybei. Patikslinta viršutinė riba, taikytina BŽŪP I ramsčiui atlikus perkėlimus tarp Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir tiesioginių išmokų, nustatoma atitinkamame teisės akte, o DFP atitinkamai patikslinama atsižvelgiant į šio reglamento 6 straipsnio 1 dalyje numatytą techninį patikslinimą.

2. 9–15 straipsniuose numatytos specialios priemonės užtikrina DFP lankstumą ir yra nustatomos siekiant sudaryti sąlygas sklandžiam biudžeto procedūros vykdymui. Įsipareigojimų asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą viršijant DFP nustatytas atitinkamų išlaidų kategorijų viršutines ribas, kai reikia panaudoti neatidėliotinos pagalbos rezervą, Europos Sąjungos solidarumo fondo, lankstumo priemonės, Europos prisitaikymo prie

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽²⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (OL C 229, 2012 7 31, p. 32); Regionų komiteto nuomonė dėl naujosios daugiametės finansinės programos po 2013 m. (OL C 391, 2012 12 18, p. 31).

globalizacijos padarinių fondo, nenumatytų atvejų rezervo, specialios lankstumo priemonės siekiant spręsti jaunimo nedarbo problemą bei stiprinti mokslinius tyrimus ir bendrosios įsipareigojimų maržos augimui ir užimtumui, visų pirma jaunimo užimtumui, išteklius pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002 ⁽¹⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1927/2006 ⁽²⁾ ir ... Tarpinstitucinį Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimą ⁽³⁾.

3. Jeigu turi būti mobilizuota pagal Reglamentą (EB) Nr. 332/2002 arba Reglamentą (ES) Nr. 407/2010 bendrajame Sąjungos biudžete numatytos paskolos garantija, ji viršija DFP nustatytas viršutines ribas.

4 straipsnis

Nuosavų išteklių viršutinės ribos laikymasis

1. Kiekvienais DFP metais dėl visų reikalingų asignavimų mokėjimams, atlikus metinį patikslinimą ir atsižvelgiant į visus kitus patikslinimus ir tikslinimus, taip pat į 3 straipsnio 2 ir 3 dalių taikymą, neturi susidaryti toks nuosavų išteklių poreikis, kuris viršytų nuosavų išteklių viršutinę ribą, nustatytą pagal Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas.

2. Prireikus DFP nustatytos viršutinės ribos sumažinamos tikslinimo būdu siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi pagal Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas nustatytos nuosavų išteklių viršutinės ribos.

5 straipsnis

Bendroji mokėjimų marža

1. Kiekvienais metais, pradedant 2015 m., atlikdama 6 straipsnyje nurodytą techninį patikslinimą, Komisija patikslina 2015–2020 m. mokėjimų viršutinę ribą, ją padidindama suma, kuri yra lygiavertė skirtumui tarp n-1 metų įvykdytų mokėjimų ir DFP mokėjimų viršutinės ribos.

2. Atlikus metinius patikslinimus gauta suma neviršija toliau nurodytų maksimalių sumų (2011 m. kainomis) 2018–2020 m. laikotarpiui, palyginti su pirmine atitinkamų metų mokėjimų viršutine riba:

2018 m. – 7 mlrd. EUR

2019 m. – 9 mlrd. EUR

2020 m. – 10 mlrd. EUR.

⁽¹⁾ 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002 įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą (OL L 311, 2002 11 14, p. 3).

⁽²⁾ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1927/2006, įsteigiantis Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (OL L 406, 2006 12 30, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinis Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo (OL C 373, 2013 12 20, p. 1).

3. Patikslinimas, kurį atlikus suma padidinama, visiškai kompensuojamas atitinkamai sumažinant n-1 metų mokėjimų viršutinę ribą.

6 straipsnis

Techniniai patikslinimai

1. Kiekvienais metais Komisija, prieš pradėdama n+1 metų biudžeto procedūrą, atlieka tokius DFP techninius patikslinimus:

- a) iš naujo įvertina asignavimų įsipareigojimams ir asignavimų mokėjimams viršutinės ribas ir bendras sumas n+1 metų kainomis;
- b) apskaičiuoja esamą maržą pagal nuosavų išteklių viršutinę ribą, nustatytą vadovaujantis Sprendimu 2007/436/EB, Euratomas;
- c) apskaičiuoja nenumatytų atvejų rezervo, numatyto 13 straipsnyje, absoliučią sumą;
- d) apskaičiuoja 5 straipsnyje numatytą bendrąją mokėjimų maržą;
- e) apskaičiuoja 14 straipsnyje numatytą bendrąją įsipareigojimų maržą.

2. Komisija 1 dalyje nurodytus techninius patikslinimus atlieka remdamasi fiksuotu 2 % metiniu defliatoriumi.

3. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai perduoda 1 dalyje nurodytų techninių patikslinimų rezultatus ir jais grindžiamas ekonomines prognozes.

4. Nedarant poveikio 7 ir 8 straipsniams, neatliekami jokie atitinkamų metų tolesni techniniai patikslinimai nei tais pačiais metais, nei *ex post* koregavimų vėlesniais metais.

7 straipsnis

Sanglaudos politikos paketų patikslinimas

1. Siekdama atsižvelgti į itin sunkią nuo krizės kenčiančių valstybių narių padėtį, 2016 m. Komisija, atlikdama 2017 m. techninį patikslinimą, peržiūri visoms valstybėms narėms pagal sanglaudos politikos „Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą“ tikslą skirtą bendrą asignavimų sumą 2017–2020 m., taikydama atitinkamame pagrindiniame teisės akte apibrėžtą lėšų paskirstymo metodą, remdamasi tuo metu turimais naujaisiais statistiniais duomenimis ir, valstybių narių, kurioms pritaikytas paramos ribojimas, atveju – 2014 ir 2015 m. esamo bendro nacionalinio BVP ir 2012 m. projektuoto bendro nacionalinio BVP palyginimu. Ji pakoreguoja tą bendrą asignavimų sumą, kai bendras nuokrypis yra didesnis nei +/- 5 %.

2. Reikiami patikslinimai paskirstomi lygiomis dalimis 2017–2020 m. ir atitinkamai pakeičiamos atitinkamos DFP nustatytos viršutinės ribos. Taip pat atitinkamai pakeičiamos mokėjimų viršutinės ribos, kad būtų užtikrintas tinkamas asignavimų įsipareigojimams vykdymas.

3. Atlikdama 2017 m. techninį patikslinimą Komisija, atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 90 straipsnio 5 dalyje numatytos valstybių narių tinkamumo gauti Sanglaudos fondo finansavimą vidurio laikotarpio peržiūros rezultatus ir tuo atveju, jei valstybė narė tampa atitinkančia finansavimo iš Sanglaudos fondo kriterijus arba jų nebeatitinka, gautas sumas prideda prie valstybei narei 2017–2020 m. skiriamos lėšų sumos arba jas iš jos atima.

4. Reikiami patikslinimai, gauti taikant 3 dalį, paskirstomi lygiomis dalimis 2017–2020 m. ir atitinkamai pakeičiamos atitinkamos DFP nustatytos viršutinės ribos. Taip pat atitinkamai pakeičiamos mokėjimų viršutinės ribos, kad būtų užtikrintas tinkamas asignavimų įsipareigojimams vykdymas.

5. 1 ir 3 dalyse nurodytų patikslinimų bendras grynas poveikis – teigiamas ar neigiamas – neturi viršyti 4 mlrd. EUR.

8 straipsnis

Patikslinimai, susiję su priemonėmis, kuriomis fondų efektyvumas susiejamas su patikimu ekonomikos valdymu

Jeigu Komisija panaikina biudžetinių įsipareigojimų, susijusių su Europos regioninės plėtros fondu, Europos socialiniu fondu, Sanglaudos fondu, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai arba Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu, sustabdymą dėl priemonių, kuriomis šių fondų efektyvumas susiejamas su patikimu ekonomikos valdymu, Komisija, laikydamasi atitinkamo pagrindinio teisės akto, sustabdytus įsipareigojimus perkelia į kitus metus. Sustabdyti n metų įsipareigojimai negali būti pakartotinai įtraukti į biudžetą vėlesniais nei n+3 metais.

2 SKYRIUS

Specialios priemonės

9 straipsnis

Neatidėliotinos pagalbos rezervas

1. Neatidėliotinos pagalbos rezervas yra skirtas skubiai reaguoti į konkrečius pagalbos poreikius trečiojoje šalyje dėl

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

įvykių, kurie negalėjo būti numatyti sudarant biudžetą, visų pirma ir daugiausia skiriant lėšas humanitarinėms operacijoms, taip pat, aplinkybėms reikalaujant, civiliniam krizių valdymui bei civilinei saugai ir situacijoms, kai dėl migrantų srautų prie Sąjungos išorės sienų susidaro itin didelis spaudimas.

2. Šiam rezervui skirta metinė suma yra 280 mln. EUR (2011 m. kainomis) ir ji gali būti išnaudota iki n+1 metų, vadovaujantis Finansiniu reglamentu. Šis rezervas įtraukiamas į Sąjungos bendrąjį biudžetą kaip atidėjiny. Pirmiausia naudojama iš praėjusių metų perkelta metinės sumos dalis. Ta n metų metinės sumos dalis, nepanaudota n+1 metais, panaikinama.

10 straipsnis

Europos Sąjungos solidarumo fondas

1. Europos Sąjungos solidarumo fondo paskirtis – užtikrinti finansinę paramą kurios nors valstybės narės arba šalies kandidatės teritorijoje įvykus didelėms nelaimėms, kaip apibrėžta atitinkamame pagrindiniame teisės akte. Tam fondui numatyta metinei sumai nustatyta 500 mln. EUR (2011 m. kainomis) viršutinė riba. Kiekvienų metų spalio 1 d. fonde turi likti ne mažiau kaip ketvirtadalis metinės sumos, kad būtų galima patenkinti iki tų metų pabaigos atsirasiančius poreikius. Į biudžetą neįtraukta metinės sumos dalis gali būti išnaudota iki n+1 metų. Pirmiausia naudojama iš praėjusių metų perkelta metinės sumos dalis. Ta n metų metinės sumos dalis, nepanaudota n+1 metais, panaikinama.

2. Išimtiniais atvejais ir jeigu tais metais, kai įvyko nelaimė, kaip apibrėžta atitinkamame pagrindiniame teisės akte, Europos Sąjungos solidarumo fonde likusių finansinių išteklių nepakanka norint suteikti tokią paramą, kurią yra numatę Europos Parlamentas ir Taryba, Komisija gali siūlyti, kad skirtumas būtų finansuojamas iš kitų metų fondui skirtos metinės lėšų sumos.

11 straipsnis

Lankstumo priemonė

1. Lankstumo priemonės paskirtis – užtikrinti galimybę atitinkamais finansiniais metais finansuoti aiškiai nurodytas išlaidas, kurių nebūtų galima finansuoti laikantis vienai arba kelioms kitoms išlaidų kategorijoms nustatytų viršutinių ribų. Lankstumo priemonei skirtos metinės sumos viršutinė riba yra 471 mln. EUR (2011 m. kainomis).

2. Nepanaudota lankstumo priemonės metinės sumos dalis gali būti naudojama iki n+3 metų. Pirmiausia naudojama iš praėjusių metų perkelta metinės sumos dalis pagal perkėlimo seką. Ta n metų metinės sumos dalis, nepanaudota n+3 metais, panaikinama.

12 straipsnis

Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas

1. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo, kurio tikslai ir taikymo sritis apibrėžti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1927/2006, didžiausia metinė suma neturi būti didesnė kaip 150 mln. EUR (2011 m. kainomis).

2. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo asignavimai įtraukiami į Sąjungos bendrąjį biudžetą kaip atidėjinys.

13 straipsnis

Nenumatytų atvejų rezervas

1. Už DFP viršutinių ribų sudaromas nenumatytų atvejų rezervas, kuris neviršija 0,03 % Sąjungos bendrųjų nacionalinių pajamų, kad juo būtų galima naudotis kaip kraštutine priemone reaguojant į nenumatytas aplinkybes. Jo lėšų mobilizavimas galimas tik taisomojo arba metinio biudžeto priėmimo metu.

2. Bet kuriais konkrečiais metais iš nenumatytų atvejų rezervo naudojamos lėšos neviršija maksimalios sumos, numatytos kasmetiniame techniniame DFP patikslinime, ir atitinka nuosavų išteklių viršutinę ribą.

3. Panaudotos nenumatytų atvejų rezervo lėšos visiškai kompensuojamos iš maržų, numatytų DFP einamųjų ar ateinančių finansinių metų vienoje ar keliose išlaidų kategorijose.

4. Tokiu būdu kompensuotos sumos pagal DFP toliau nenaudojamos. Dėl nenumatytų atvejų rezervo naudojimo neviršijamos bendros DFP nustatytų einamųjų ir ateinančių finansinių metų išipareigojimų ir mokėjimų asignavimų viršutinės ribos.

14 straipsnis

Bendroji išipareigojimų marža augimui ir užimtumui, visų pirma jaunimo užimtumui

1. Žemiau 2014–2017 m. DFP viršutinių išipareigojimų asignavimų ribų likusios maržos sudaro bendrąją DFP išipareigojimų maržą, kurią galima panaudoti viršijant DFP nurodytas 2016–2020 m. viršutines ribas, nustatytas politiniams tikslams, susijusiems su augimu ir užimtumu, visų pirma jaunimo užimtumu.

2. Kiekvienais metais, atlikdama 6 straipsnyje numatytą techninį patikslinimą, Komisija apskaičiuoja turimą sumą. Bendrąją DFP maržą arba jos dalį gali mobilizuoti Europos Parlamentas ir Taryba, vykdydami biudžeto procedūrą pagal SESV 314 straipsnį.

15 straipsnis

Speciali lankstumo priemonė siekiant spręsti jaunimo nedarbo problemą bei stiprinti mokslinius tyrimus

2014 m. ir 2015 m., kaip metinės biudžeto procedūros dalis, gali būti atkelta iki 2 543 mln. EUR (2011 m. kainomis) dydžio suma, skirta nustatytiems politiniams tikslams, susijusiems su jaunimo nedarbu, moksliniais tyrimais, programa „Erasmus“, visų pirma gamybine praktika, ir mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis. Ta suma visiškai kompensuojama iš asignavimų išlaidų kategorijų viduje ir (arba) tarp jų, kad metinės viršutinės ribos 2014–2020 m. laikotarpiu ir bendra asignavimų suma pagal išlaidų kategoriją arba pakategorę visu tuo laikotarpiu išliktų nepakitusi.

16 straipsnis

Įnašas į didelio masto projektų finansavimą

1. Maksimali 6 300 mln. EUR suma (2011 m. kainomis) iš bendrojo Sąjungos biudžeto 2014–2020 m. laikotarpiui skiriama Europos palydovinės navigacijos programoms (EGNOS ir „Galileo“).

2. Maksimali 2 707 mln. EUR suma (2011 m. kainomis) iš bendrojo Sąjungos biudžeto 2014–2020 m. laikotarpiui skiriama Tarptautinio termobranduolinio eksperimentinio reaktoriaus (ITER) projektui.

3. Maksimali 3 786 mln. EUR suma (2011 m. kainomis) iš bendrojo Sąjungos biudžeto 2014–2020 m. laikotarpiui skiriama Copernicus (Europos Žemės stebėsenos programai).

3 SKYRIUS

Tikslinimas

17 straipsnis

DFP tikslinimas

1. Nedarant poveikio 4 straipsnio 2 daliai, 18–22 straipsniams ir 25 straipsniui, iškilus nenumatytoms aplinkybėms, DFP gali būti tikslinama laikantis pagal Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas nustatytos nuosavų išteklių viršutinės ribos.

2. Paprastai pasiūlymas dėl DFP tikslinimo pagal 1 dalį pateikiamas ir priimamas prieš pradedant atitinkamų metų arba pirmųjų iš kelių susijusių metų biudžeto procedūrą.

3. Pagal 1 dalį pateiktame pasiūlyme dėl DFP tikslinimo nagrinėjama galimybė išlaidas perskirstyti tarp toje pačioje tikslintoje išlaidų kategorijoje esančių programų, visų pirma įvertinant visus tikėtina nepakankamai išnaudotus asignavimus. Turėtų būti siekiama, kad nemaža sumos dalis, vertinant absoliučiąją vertę ir suplanuotų naujų išlaidų procentine dalimi, neviršėtų nustatytos tos išlaidų kategorijos viršutinės ribos.

4. Atliekant bet kokią DFP tikslinimą pagal 1 dalį atsižvelgiama į galimybę didinant vienos išlaidų kategorijos viršutinę ribą šį padidinimą kompensuoti sumažinant kitos išlaidų kategorijos viršutinę ribą.

5. Atliekant bet kokią DFP tikslinimą pagal 1 dalį išlaikomas atitinkamas išpareigojimų ir mokėjimų santykis.

18 straipsnis

Su vykdymu susijęs tikslinimas

Komisija, pranešdama Europos Parlamentui ir Tarybai apie DFP techninių patikslinimų rezultatus, pateikia visus pasiūlymus dėl visų asignavimų mokėjimams tikslinimo, kuriuos ji, įvertinusi vykdymą, laiko būtinais, kad būtų užtikrintas patikimas kasmetinių mokėjimų viršutinių ribų valdymas ir visų pirma jų tinkamas vykdymas asignavimų išpareigojimams atžvilgiu. Europos Parlamentas ir Taryba dėl tų pasiūlymų nusprendžia anksčiau nei n metų gegužės 1 d.

19 straipsnis

Struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, Prieglobsčio ir migracijos fondo ir Vidaus saugumo fondo tikslinimas atsižvelgiant į naujas taisykles ar programas

1. Jeigu struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, Prieglobsčio ir migracijos fondo ir Vidaus saugumo fondo, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas, naujos taisyklės ar programos patvirtinamos po 2014 m. sausio 1 d., DFP tikslinama siekiant 2014 m. nepanaudotus asignavimus perkelti į vėlesnius metus, viršijant atitinkamas išlaidų viršutinės ribas.

2. Tikslinimas dėl 2014 m. nepanaudotų asignavimų perkėlimo patvirtinamas anksčiau nei 2015 m. gegužės 1 d.

20 straipsnis

DFP tikslinimas Sutarčių tikslinimo atveju

Jeigu 2014–2020 m. Sutartys būtų tikslinamos taip, kad toks tikslinimas turėtų pasekmių biudžetui, atitinkamai atliekamas DFP tikslinimas.

21 straipsnis

DFP tikslinimas Sąjungos plėtros atveju

Jeigu 2014–2020 m. į Sąjungą įstoja nauja (-os) valstybė (-ės) narė (-ės), DFP tikslinama taip, kad būtų atsižvelgta į dėl to atsiradusius išlaidų poreikius.

22 straipsnis

DFP tikslinimas Kipro susivienijimo atveju

Jeigu 2014–2020 m. Kipras susivienija, DFP tikslinama taip, kad būtų atsižvelgta į visapusišką Kipro problemos sprendimą ir papildomus finansavimo poreikius, atsiradusius dėl susivienijimo.

23 straipsnis

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas biudžeto procedūros metu

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija (toliau – institucijos) imasi priemonių metinei biudžeto procedūrai palengvinti.

Institucijos sąžiningai bendradarbiauja per visą biudžeto procedūrą, siekdamos derinti savo pozicijas. Visais procedūros etapais institucijos bendradarbiauja palaikydamos tinkamus tarpinstitucinius ryšius, kad stebėtų darbo pažangą ir analizuotų konvergencijos lygį.

Institucijos užtikrina, kad jų atitinkami darbo kalendoriai būtų kuo labiau suderinti, siekiant, kad procedūros būtų vykdomos darniai ir suderintai ir kad būtų priimtas galutinis bendrasis Sąjungos biudžetas.

Trišaliai dialogai gali vykti visais procedūros etapais ir dalyvaujant įvairaus lygmens atstovams, atsižvelgiant į numatomų diskusijų pobūdį. Laikydamosi savo darbo tvarkos taisyklių, kiekviena institucija skiria savo atstovus į kiekvieną posėdį, apibrėžia jo įgaliojimus derybose ir laiku praneša kitoms institucijoms apie pasirengimą posėdžiams.

24 straipsnis

Biudžeto vieningumas

Visos Sąjungos ir Euratomo išlaidos ir pajamos įtraukiamos į bendrąjį Sąjungos biudžetą pagal Finansinio reglamento 7 straipsnį, įskaitant išlaidas, susijusias su atitinkamais sprendimais, kuriuos, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priima Taryba pagal SESV 332 straipsnį.

25 straipsnis

Perėjimas prie kitos daugiametės finansinės programos

Anksčiau nei 2018 m. sausio 1 d. Komisija pateikia pasiūlymą dėl naujos daugiametės finansinės programos.

Jeigu anksčiau nei 2020 m. gruodžio 31 d. nepriimamas Tarybos reglamentas, kuriuo nustatoma nauja daugiametė finansinė programa, DFP nurodytos paskutinių metų viršutinės ribos ir kitos nuostatos taikomos toliau, kol priimamas reglamentas, kuriuo nustatoma nauja finansinė programa. Jeigu nauja valstybė narė į Sąjungą įstoja po 2020 m., prireikus pratęsta finansinė programa tikslinama, kad būtų atsižvelgta į įstojimą.

26 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 2 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
E. GUSTAS

I PRIEDAS

DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA (ES-28)

(mln. EUR, 2011 m. kainomis)

ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMAI	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Iš viso 2014–2020 m.
1. Pažangus ir integracinis augimas	60 283	61 725	62 771	64 238	65 528	67 214	69 004	450 763
1a. Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti	15 605	16 321	16 726	17 693	18 490	19 700	21 079	125 614
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	44 678	45 404	46 045	46 545	47 038	47 514	47 925	325 149
2. Tvarus augimas. Gamtos išteklių	55 883	55 060	54 261	53 448	52 466	51 503	50 558	373 179
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	41 585	40 989	40 421	39 837	39 079	38 335	37 605	277 851
3. Saugumas ir pilietybė	2 053	2 075	2 154	2 232	2 312	2 391	2 469	15 686
4. Europos vaidmuo pasaulyje	7 854	8 083	8 281	8 375	8 553	8 764	8 794	58 704
5. Administravimas	8 218	8 385	8 589	8 807	9 007	9 206	9 417	61 629
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	6 649	6 791	6 955	7 110	7 278	7 425	7 590	49 798
6. Kompensacijos	27	0	0	0	0	0	0	27
ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMAI, IŠ VISO	134 318	135 328	136 056	137 100	137 866	139 078	140 242	959 988
išreikšti BNP procentine dalimi	1,03 %	1,02 %	1,00 %	1,00 %	0,99 %	0,98 %	0,98 %	1,00 %
MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI, IŠ VISO	128 030	131 095	131 046	126 777	129 778	130 893	130 781	908 400
išreikšti BNP procentine dalimi	0,98 %	0,98 %	0,97 %	0,92 %	0,93 %	0,93 %	0,91 %	0,95 %
Galima marža	0,25 %	0,25 %	0,26 %	0,31 %	0,30 %	0,30 %	0,32 %	0,28 %
Nuosavų išteklių viršutinė riba, išreikšta BNP procentine dalimi	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %

SPRENDIMAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS Nr. 1312/2013/ES

2013 m. gruodžio 11 d.

dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) strateginės inovacijų darbotvarkės: EIT indėlis kuriant inovacinę Europą

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdami į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 294/2008 ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus teisėkūros procedūra priimamo akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

(1) Reglamentu (EB) Nr. 294/2008 reikalaujama, kad Komisija, remdamasi Europos inovacijos ir technologijos instituto (toliau – EIT) pateiktu projektu, pateiktų pirmosios Strateginės inovacijų darbotvarkės (toliau – SID) pasiūlymą;

(2) SID turėtų apibrėžti EIT prioritetines sritis ir ilgalaikę strategiją bei pateikti jo ekonominio poveikio ir pajėgumų sukurti didžiausią su inovacijomis susijusią papildomą naudą įvertinimą. SID turi būti atsižvelgiama į EIT stebėsenos ir vertinimo rezultatus;

(3) pirmojoje SID turėtų būti pateikiamos su EIT veikla susijusios išsamios specifikacijos ir sąlygos, valdybos bei žinių ir inovacijų bendrijų (toliau – ŽIB) bendradarbiavimo procedūros ir ŽIB finansavimo metodai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Patvirtinama priede pateikta Europos inovacijos ir technologijos instituto Strateginė inovacijų darbotvarkė (toliau – SID) laikotarpiui nuo 2014 m. iki 2020 m.

2 straipsnis

SID įgyvendinama laikantis Reglamento (EB) Nr. 294/2008.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 11 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. LEŠKEVIČIUS

⁽¹⁾ 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo (OL L 97, 2008 4 9, p. 1).

⁽²⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 122.

⁽³⁾ 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje)

PRIEDAS

EIT STRATEGINĖ INOVACIJŲ DARBOTVARKĖ

Turinys

Pagrindinių veiksmų santrauka

1. Europos inovacijos ir technologijos institutas: Sąjungos inovacijų veikėjas
 - 1.1. EIT – visuomenei iškilusių uždavinių sprendimas pasitelkiant žinių trikampio inovacijas
 - 1.2. Papildoma EIT nauda. Skiriamieji bruožai
 - 1.3. Sąveika su kitomis politinėmis ir finansavimo iniciatyvomis ir jų papildymas
2. Svarbesnis EIT vaidmuo po 2013 m.: prioritetai
 - 2.1. Augimo, poveikio ir tvarumo skatinimas per EIT
 - 2.1.1. Jau veikiančių ŽIB augimo ir poveikio įtvirtinimas ir skatinimas
 - 2.1.2. Naujų ŽIB steigimas
 - 2.2. EIT poveikio didinimas
 - 2.3. Nauji veiklos būdai ir rezultatai pagrįsta stebėseną
3. veiksmingas sprendimų priėmimas ir darbo tvarkos nuostatos
 - 3.1. Supaprastintas ir aiškesnis EIT sprendimų priėmimas
 - 3.2. Investavimas į ŽIB. EIT ir ŽIB ryšiai
 - 3.3. Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais
4. Finansinių poreikių nustatymas ir 2014–2020 m. finansavimo šaltiniai
 - 4.1. Pažangaus finansavimo modelio įtvirtinimas ŽIB
 - 4.2. EIT biudžeto poreikiai
- 1 faktų suvestinė. Sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijos
- 2 faktų suvestinė. Žaliavos – tvarus žvalgymas, gavyba, gamyba ir perdirbimas
- 3 faktų suvestinė. Ateities maistas – Tvari tiekimo grandinė nuo išteklių iki vartotojų
- 4 faktų suvestinė. Papildoma gamybos nauda
- 5 faktų suvestinė. Judumas mieste

Pagrindinių veiksmų santrauka

2.1.1 skirsnis Jau veikiančių ŽIB augimo ir poveikio įtvirtinimas ir skatinimas

EIT:

- skatins ŽIB plėtoti įvairesnę švietimo ir mokymo veiklą, konsultuoti jos klausimais ir didinti informuotumą apie šios veiklos buvimą;
- laipsniškai nustatys konkurencingus ŽIB dotacijos procentinių dydžių paskirstymo peržiūros mechanizmus, kurie bus grindžiami ŽIB verslo planais ir veiklos rezultatais ir kuriuos taikant bus atsižvelgiama į tai, kad skiriasi ŽIB augimo tempas;
- skatins ŽIB rengti bendras darbo programas horizontaliais klausimais;

- sukurs EIT ženklų pažymėtų kvalifikacijų tarpusavio vertinimo sistemą ir užmegs dialogą su nacionalinėmis ir tarptautinėmis kokybės užtikrinimo įstaigomis siekdamas skatinti nuoseklų požiūrį.

2.1.2 skirsnis Naujų ŽIB steigimas

EIT:

- parengs kiekvieno etapo ŽIB atrankos procedūras, kuriomis užtikrinama, kad ŽIB paraiškų teikėjai turėtų pakankamai laiko paruošti pasiūlymus;
- paskelbs kvietimus teikti pasiūlymus dėl penkių naujų ŽIB tokiu būdu: 2014 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl dviejų naujų ŽIB sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo bei žaliavų temomis; 2016 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl dviejų naujų ŽIB ateities maisto ir papildomos gamybos naudos temomis ir 2018 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl vienos naujos ŽIB judumo mieste tema;
- dės didžiausias pastangas siekdamas užtikrinti, kad apie būsimas ŽIB atrankos procedūras būtų informuota kuo daugiau potencialių suinteresuotųjų šalių;
- užtikrins, kad pagrindinės ŽIB atrankos proceso sąlygos garantuotų optimalų rezultatą. Tuo tikslu EIT pateiks aiškius nurodymus, susijusius su reikalavimais ir procesais, ir skirs pakankamai laiko, kad pasiūlymų teikėjai galėtų įtvirtinti partnerystę.

2.2 skirsnis EIT poveikio didinimas

EIT:

- skatins dalyvauti informavimo veikloje ir visų pirma, prireikus, teiks paramą ŽIB Regioninės inovacijų sistemos klausimais;
- sukurs ir (arba) pritaikys internetinę dalijimosi žiniomis ir jungimosi į tinklus EIT platformoje priemonę;
- sudarys ir remis funkcionalų ir stiprų EIT ir (arba) ŽIB mokymo programą baigusiu asmenų (toliau – EIT absolventai) tinklą;
- užtikrins, kad ŽIB įgyta patirtis ir sėkmės pavyzdžiai būtų sistemingai prieinami platesnei Sąjungos inovacijų bendruomenei ir visai visuomenei. Tam gali prireikti sukurti EIT ir ŽIB atviro švietimo ir mokymo kurso medžiagos saugyklą;
- užtikrins aktyvų privačiojo sektoriaus, įskaitant MVĮ, dalyvavimą žinių trikampyje.

2.3 skirsnis Nauji veiklos būdai ir rezultatai pagrįsta stebėseną

EIT:

- parengs supaprastinimo darbotvarkę, įskaitant pažangos vertinimo kriterijus, ir teikdama metinę veiklos ataskaitą informuos Komisiją apie įgyvendinimo pažangą; EIT užtikrins, kad nauji supaprastinimo modeliai būtų platinami visoje Sąjungoje ir kad apie juos būtų žinoma įgyvendinant kitas Sąjungos iniciatyvas;
- bendradarbiaudamas su Komisija ir ŽIB sukurs, išsamią sistemą, leidžiančią stebėti, kaip EIT padeda įgyvendinti programą „Horizontas 2020“, paties EIT ir ŽIB veiklos poveikį ir ŽIB rezultatus. Metinėje veiklos ataskaitoje, kuri turi būti siunčiama Europos Parlamentui ir Tarybai, EIT teiks visos savo stebėsenos veiklos ataskaitas.

3.1 skirsnis Supaprastintas ir aiškesnis EIT sprendimų priėmimas

EIT:

- pasitelkdamas pažangią žmogiškųjų išteklių strategiją, įskaitant sisteminių naudojamąsi vidaus ir išorės patirtimi, ir vidaus valdymo procedūras, užtikrins, kad EIT taptų pavyzdine inovacijų valdymo institucija;
- imsis konkrečių priemonių siekdamas toliau puoselėti atvirumo ir skaidrumo kultūrą.

3.2 skirsnis Investavimas į ŽIB. EIT ir ŽIB santykiai

EIT:

- nustatys aiškias ir tarpusavyje derančias gaires dėl lūkesčių, įsipareigojimų ir atsakomybės per visą ŽIB gyvavimo ciklą;
- glaudžiai bendradarbiaudamas su ŽIB išplėtos EIT centrinės būstinės pajėgumus, kad būtų lengviau užtikrinti ŽIB tarpusavio mainus ir mokymąsi;
- teiks ŽIB įvairių paslaugų, susijusių su horizontaliosiomis problemomis, tais atvejais, kai bus galima padidinti veiksmingumą, taip pat vykdys su tuo susijusią korporatyvią politiką;
- teiks gaires dėl partnerių, kurie negali tapti visateisiais investuotojais ir ŽIB partneriais, jungimosi į sąjungas ir asociacijas.

3.3 skirsnis Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais

EIT:

- įsteigs nuolat veikiančią EIT suinteresuotųjų subjektų forumą ir nustatys specialią jo valstybių narių atstovų sudėtį, kad palengvintų sąveiką su platesne žinių trikampio inovacijų bendruomene, įskaitant nacionalinės ir regionų valdžios institucijas, ir abipusį mokymąsi. Todėl internetinė platforma gali toliau padėti skatinti dalyvių sąveiką;
- sistemingai bendradarbiaus su esamomis universitetų asociacijomis, verslo ir mokslinių tyrimų organizacijomis, taip pat organizacijų grupėmis, kaip keitimosi žiniomis ir rezultatų sklaidos platformomis;
- ras būdų, tokių, kaip antai metiniai EIT, ŽIB ir atitinkamų Europos Komisijos tarnybų posėdžiai, dar labiau palengvinti EIT sąveiką, pirma, su ŽIB, ir, antra su kitomis Sąjungos iniciatyvomis.

EIT STRATEGINĖ INOVACIJŲ DARBOTVARKĖ

1. Europos inovacijos ir technologijos institutas: Sąjungos inovacijų veikėjas

Šioje strateginėje inovacijų darbotvarkėje (toliau – SID) apibrėžiami Europos inovacijos ir technologijos instituto (toliau – EIT) prioritetai ir veiklos būdai 2014–2020 m. laikotarpiu. Taigi, tai pagrindinė Europos politikų priemonė, padedanti laikytis strateginės EIT krypties, kartu EIT paliekant pakankamai laisvės nustatyti nustatytų tikslų siekimo būdus ir priemones.

SID – nuodugnaus darbo, kuriuo siekta pasinaudoti jau įgyta EIT patirtimi ir atspindėti tikrą Europos inovacijų srities padėtį, rezultatas. Ši darbotvarkė pagrįsta pirmosios SID projektu, kurį 2011 m. birželio 15 d. Europos Komisijai pateikė EIT valdyba, laikydama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 294/2008 ⁽¹⁾ reikalavimų.

Darbotvarkė taip pat paremta EIT pradinio laikotarpio nepriklausomo vertinimo ir konsultacijų, kuriose galėjo dalyvauti visi dalyvaujantys ar galbūt dalyvausiantys EIT veikloje, įskaitant įmones, aukštojo mokslo institucijas, mokslinių tyrimų organizacijas ir nacionalinės ir regionų valdžios institucijas, rezultatais.

1.1. EIT – visuomenei iškilusių uždavinių sprendimas pasitelkiant žinių trikampio inovacijas

Europos ateities sparčiai kintančiame pasaulyje pagrindas – pažangus, tvarus ir integracinis augimas. Pripažįstama, kad norint pasiekti tą tikslą ir gebėti toliau konkuruoti visuotinės žinių ekonomikos ir visuomenės sąlygomis, didžiausia varomoji jėga turėtų būti žinių trikampis, kurį sudaro aukštasis mokslas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, ir visų trikampio kraštinių sąveika. Taigi Europos Sąjunga strategijoje „Europa 2020“ nustatė, kad šios sritys yra politikos prioritetai. Šie prioritetai daugiausia įgyvendinami pavyzdinėmis iniciatyvomis „Inovacijų sąjunga“ ir „Judus jaunimas“, kurios yra bendras politinis Sąjungos veiksmų šiose srityse pagrindas. Šias iniciatyvas papildo kitos pavyzdinės iniciatyvos, pvz., „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“, „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ ir „Tausiai išteklius naudojanti Europa“. EIT visomis išgalėmis padės siekti šių pavyzdinių iniciatyvų tikslų.

⁽¹⁾ 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 294/2008 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto įsteigimo (OL L 97, 2008 4 9, p. 1).

Priežastys, dėl kurių aukštajam mokslui, moksliniams tyrimams ir inovacijoms skiriamas didžiausias dėmesys, yra paprastos. Žinių ekonomikos sąlygomis ir didėjant pasaulinei konkurencijai ir viduje kylant demografinių problemų Europos ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas ateityje vis labiau priklausys nuo inovacinių laimėjimų kuriant produktus, paslaugas ir verslo modelius, taip pat nuo gebėjimo ugdyti, pritraukti ir išlaikyti talentus. Nors Europoje yra pavienių sėkmės atvejų, Sąjunga turi pasivyti pasaulinius inovacijų lyderius. Be to, Sąjunga susiduria su vis didesne naujų kompetencijos centrų iš besiformuojančios ekonomikos šalių konkurencija dėl talentų.

Europa turi toliau dėti daugiau pastangų aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse ir pasinaudoti savo tvirta, atvira ir autentiška verslumo kultūra. Tai labai svarbu, jei norima skatinti ir padėti kurti tikrą papildomą mokslinių tyrimų ir inovacijų naudą, steigti naujas įmones ir didelį potencialą turinčiuose augimo sektoriuose iš tikrųjų komerciškai įdiegti inovacijas. Europa turi rūpintis, kad aukštojo mokslo institucijos būtų inovacijų variklis, nes talentingiems žmonėms reikia tinkamų įgūdžių, žinių ir požiūrio, kad būtų galima kurti inovacijas.

EIT įsteigtas kad prisidėtų prie tvaraus ekonomikos augimo ir konkurencingumo stiprinant Sąjungos ir valstybių narių inovacinius gebėjimus ir stiprintų jų gebėjimą pasinaudojant mokslinių tyrimų rezultatais kurti didelės vertės produktus ir paslaugas. EIT, pilnai integruodamas aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų žinių trikampį, padės spręsti visų pirma programoje „Horizontas 2020“ įvardytus visuomenei iškilusius uždavinius ir sistemaiškai pakeisti Europos inovacijų veikėjų bendradarbiavimo būdus.

Kad pasiektų tą tikslą, EIT žinių ir inovacijų bendrijų (ŽIB) teminiuose išipareigojimuose sujungia strategines kryptis EIT lygmeniu ir principą „iš apačios į viršų“. ŽIB – labai integruota partnerystė, sutelkianti labai gerus universitetus, mokslinių tyrimų centrus, mažas ir dideles bendroves ir kitus inovacijų srities subjektus ilgalaikiam konkrečių visuomenei iškilusių uždavinių sprendimui. Kiekvieną ŽIB sudaro keletas tarpusavyje susijusių koordinavimo centrų, kuriuose partneriai kasdien glaudžiai bendradarbiauja ir siekia bendrų strateginių tikslų. Koordinavimo centrai remiasi veikiančiais kompetencijos centrais ir toliau juos išplėtoja iki vietos inovacijų ekosistemų ir sujungia į platesnį inovacijų centrų tinklą, apimančią visą Europą. EIT sistemoje pavienėms ŽIB suteikta daug autonomijos, jos pačios gali nustatyti savo vidaus struktūrą, sudėti, darbotvarkę ir darbo metodus; taigi, jos taip pat gali rinktis tinkamiausius būdus siekti tikslų. EIT turėtų būti veiksmingo ir paprasto valdymo pavyzdys visai Europai. Strateginiu lygmeniu EIT rengia ŽIB atrankos procesą atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos nustatytas temines sritis, lanksčiai jas koordinuoja, prireikus, remia ir teikia joms patarimus administraciniais klausimais ir skleidžia jų geriausio valdymo ir finansavimo modelius. EIT turėtų skatinti įvairių sričių ŽIB koordinavimą ir bendradarbiavimą, kad būtų užtikrinta sąveika ir papildoma nauda.

Pasitelkdamas ŽIB institutas siekia paspartinti inovacijas ir padėti kurti palankesnę daugiadalykę ir tarpdalykę aplinką ir rasti pažangių aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir verslo bendruomenių bendradarbiavimo būdų. Tai padeda spręsti programoje „Horizontas 2020“ įvardytus vis sudėtingesnius ir tarpusavyje susijusius visuomenei iškilusius uždavinius derinant inovacijas sektoriuose ir tarp sektorių ir sutelkiant labai gerus įvairių sektorių, išsilavinimo ir dalykų specialistus – kitaip jie galbūt ir nesutiktų – bendram problemų sprendimui ieškoti.

Pasiekimai

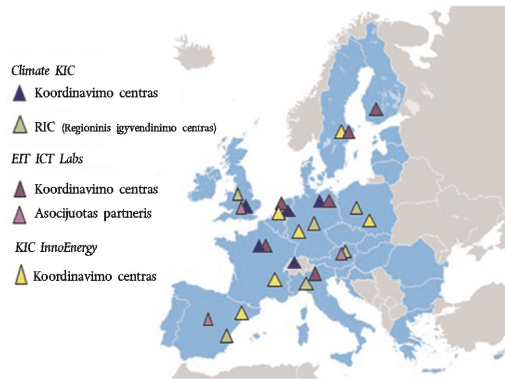
EIT pradinis etapas, kuriame svarbiausia buvo pradėti veiklą, vykdomą per pirmąsias ŽIB, ir nustatyti EIT sprendimų priėmimo ir vykdomąsias – valdybos ir centrinės būstinės – funkcijas, užbaigtas. EIT taip pat pavyko sėkmingai pasiekti savo pagrindinį tikslą – integruoti visą inovacijų grandinę, sutelkti aukštojo mokslo institucijas, mokslinių tyrimų organizacijas ir verslo įmones per tris pradines ŽIB, 2010 m. įsteigtas Europos Parlamento ir Tarybos nustatytose srityse, svarbiose būsimai Europos plėtrai. Šios sritys – darnios energetikos („KIC InnoEnergy“), prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo („ClimateKIC“) ir ryšių visuomenės formavimo („EIT INC Labs“).

Be to, dabar EIT per centrinę būstinę Budapešte įtvirtina savo pozicijas kaip naujoviška institucija. Taip pat įkurtas EIT fondas – teisiškai savarankiška organizacija, kurios paskirtis skatinti ir remti EIT darbus ir veiklą bei didinti EIT poveikį visuomenei.

ŽIB – pasaulinio lygio integruota partnerystė

2010 m. įsteigtos pirmosios trys ŽIB savo veiklą pradėjo 2011 m. Nepaisant kol kas dar nedidelės patirties, jos savo veiklos srityse sėkmingai pasiekė kritinę masę, ir į jas subalansuotai įtrauktos įvairios žinių trikampio sudedamosios dalys. Kadangi ŽIB sudaro stiprūs partneriai – ir jų skaičiaus, ir svarbos atitinkamos srityse požiūriu – ŽIB turi galimybių tapti pasaulinio lygio bendrijomis.

1 diagrama. ŽIB koordinavimo centrai

ŽIB koordinavimo centrai ŽIB, veikdamos skirtingose teminėse srityse, savo strategiją ir valdymo struktūras formavo skirtingais būdais. Viena ŽIB įsteigta kaip įmonė, o kitos dvi yra ne pelno asociacijos. Jas sudaro maždaug 30 pagrindinių partnerių ir 5–6 koordinavimo centrai, paprastai turintys dar ir nepagrindinių partnerių, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), ir šių nepagrindinių partnerių skaičius kinta.

ŽIB yra juridinis asmuo, vadovaujamas pagrindinio vykdomojo direktoriaus, ir akivaizdu, kad tokia ŽIB struktūra visai neatitinka tradicinio modelio, esant daugiau nei vienam naudos gavėjui. Be to, visos ŽIB rengdamos savo veiklos strateginius planus, vadovaujasi verslo plano logika ir visos jos įgyvendino bendros veiklos koncepciją, jos vienoje fizinėje erdvėje, kuri yra daugelio ŽIB veiklos sričių centras, sutelkia įvairias grupes ir visos Europos lygmeniu sujungia įvairios specializacijos sričių kompetenciją ir įgūdžius. Vykdamas ŽIB veiklą verslui teks itin svarbus vaidmuo ir ŽIB turėtų sugebėti sutelkti verslo sektoriaus investicijas bei gauti ilgalaikius jo išpareigojimus.

ŽIB veikla driekiasi per visą inovacijų grandinę ir be visa kita apima EIT ženklų pažymėtas magistrantūros ir doktorantūros programas, kuriose aukštos kokybės mokslas derinamas su verslumo ugdymu, verslo kūrimo paslaugomis ir judumo sistemomis. Pirminė ŽIB veikla orientuota į talentą ir žmones, taigi pirmieji gauti rezultatai yra susiję su švietimu ir verslumu, įskaitant magistrantūros ir doktorantūros programų sudarymą. Dvi ŽIB suvienijo jėgas ir bendradarbiaudamos siūlo magistrantūros studijų programą pažangiųjų energetikos tinklų srityje.

ŽIB pasiekimai jų pirmaisiais metais (2010–2011 m.) teikia vilčių.

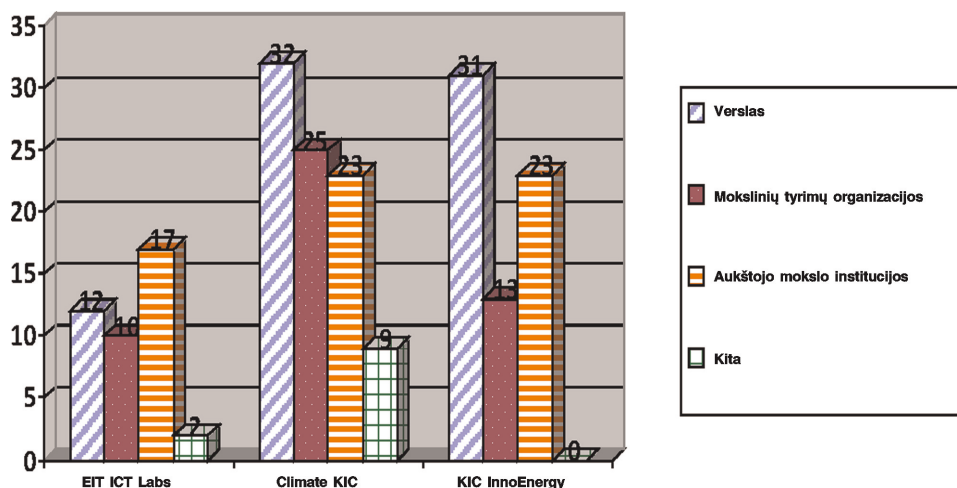
ŽIB vasaros kursus baigė beveik 500 studentų, o daugiau kaip 200 studentų yra pasirinkę konkretų ŽIB ženklų pažymėtą magistrantūros kursą. Mokytiis pageidauja daug talentingų žmonių: pavyzdžiui, ŽIB „KIC InnoEnergy“ gavo 950 paraiškų dėl magistrantūros kurso, į kurį gali būti priimti tik 155 studentai. 2010 ir 2011 m. ŽIB „ClimateKIC“ studijas baigę studentai įsteigė absolventų asociaciją, kad galėtų išsaugoti ilgalaikius ryšius su ŽIB.

Jau įsteigtos šešios įmonės, pradinėms investicijoms panaudotos prizų ir apdovanojimų lėšos arba ŽIB parama. Pasibaigus inkubacinės veiklos laikotarpiui pradės veikti dar daugiau kaip 50 naujų įmonių. „EIT ICT Labs“ 18 mažų įmonių teikia verslo konsultantų paslaugas.

Žinių trikampyje ryšiai nustatyti regionų lygmeniu, pasitelkiant tarpdalykines profesinio tobulinimo programas, pavyzdžiui „Climate KIC“ programą „Pirmieji veikėjai“ (angl. *Pioneers in practice*) (šioje judumo programoje lig šiol dalyvavo 59 asmenys).

Nustatytos naujos intelektinės nuosavybės taisyklės, kuriomis nustatoma, kad pilną iš intelektinės nuosavybės teisių dalijasi dalyvaujančios bendrovės ir ŽIB juridinis asmuo.

2 diagrama. ŽIB partneriai 2011 m. (verslas, aukštojo mokslo institucijos, mokslinių tyrimų organizacijos)

1.2. Papildoma EIT nauda. Skiriamieji bruožai

EIT taikomam metodui būdinga keletas elementų, suteikiančių konkrečios papildomos naudos Sąjungos lygmeniu:

- Ilgalaikė integruota partnerystė padeda įveikti fragmentiškumą, o dėl EIT europinio masto sukuriama kritinė masė. Pasitelkdamas įgyvendinamas bendradarbiavimo iniciatyvas EIT pasirinktą ŽIB partnerystę perkelia į strateginį lygmenį, kuriuo galima ilgalaikė veikla. ŽIB sudaro galimybę pasaulinio lygio partneriams sudaryti naujas grupes ir kurti naujų ir, prireikus, atvirų inovacijų modelius, atverti naujų verslo galimybių kitais būdais sprendžiant didelės rizikos sudėtingus uždavinius. Be to, nors ES valstybėse narėse yra daug kompetencijos centrų, dažnai po vieną jiems nepavyksta pasiekti kritinės masės, leidžiančios konkuruoti pasauliniu mastu. ŽIB koordinavimo centrai stipriems veikėjams suteikia galimybių glaudžiai bendradarbiauti su kitais puikiais partneriais nepaisant sienų, o tai jiems leidžia veikti ir būti pripažintiems pasauliniu mastu.
- Didesnis investicijų poveikis švietimui, moksliniams tyrimams ir inovacijoms ir naujų inovacijų valdymo būdų išbandymas. EIT veikia kaip inovacijų katalizatorius, didina turimos mokslinių tyrimų bazės vertę, nes spartina technologijų ir mokslinių tyrimų rezultatų diegimą ir naudojimą ir perduoda mokslinių tyrimų rezultatus švietimo įstaigoms. Inovacijų veikla padeda subalansuoti investicijas į mokslinius tyrimus ir pasiekti, kad švietimo ir mokymo veikla labiau atitiktų verslo poreikius. Tuo tikslu EIT gali gana lanksčiai bandyti naujus inovacijų modelius, ir tai leidžia iš tikrųjų diferencijuoti ŽIB valdymą ir ŽIB finansavimo modelius bei greitai prisitaikyti ir geriau pasinaudoti atsirandančiomis galimybėmis.
- Ugdomi talentai nepaisant sienų ir skatinamas verslumas integruojant žinių trikampį. EIT skatina į žmones orientuotas inovacijas ir didžiausią dėmesį skiria studentams, tyrėjams ir verslininkams. EIT, jungdamas akademinę bendruomenę ir verslo sektorių, teikia naujų karjeros ir judumo galimybių ir siūlo inovatyvias profesinio tobulėjimo sistemas. EIT ženklas ant inovatyvių ŽIB magistrantūros ir doktorantūros programų turėtų padėti išplėtoti tarptautiniu mastu pripažįstamą kompetencijos ženklą, padedantį pritraukti talentų iš Europos ir kitur. Verslumas skatinamas atsirandant naujai pasaulinio lygio studentų, įskaitant doktorantūros studentų, turinčių žinių ir nuostatų, leidžiančių idėjas paversti naujomis verslo galimybėmis, kartai. Šiems studentams tenka vienas iš pagrindinių vaidmenų integruojant žinių trikampį.
- Pažangus subalansuotas finansavimas, derinamas su į rezultatus ir verslą orientuotu požiūriu. EIT skiria iki 25 proc. biudžeto ir pasirūpina, kad 75 proc. finansinių išteklių skirtų įvairūs viešieji, privatieji ir trečiojo sektoriaus partneriai, pats taikydamas verslumo įgūdžius ir taip užtikrindamas reikšmingą svėro poveikį, nes sutelkiama didelio masto investicijų ir racionalizuojami įvairūs viešieji ir privatieji šaltiniai, iš kurių finansuojamos suderintos strategijos. ŽIB nustatys vidaus nuostatas tam, kad būtų išvengta dvigubo veiklos finansavimo nacionaliniu ir EIT lygmeniu.

Be to, dėmesį sutelkdamas į poveikį ir rinkai, ir visuomenei, EIT laikosi į rezultatus orientuoto požiūrio. ŽIB veikia vadovaudamasi verslo logika, pagal metinius verslo planus, įskaitant didelio užmojo veiklos planus, apimančius įvairias sritis nuo švietimo iki verslo kūrimo, aiškius tikslus, rezultatus ir pagrindinius veiklos rezultatus, pagal kuriuos jos būna vertinamos.

1.3. Sąveika su kitomis politinėmis ir finansavimo iniciatyvomis ir jų papildymas

Sąjungos iniciatyvose ir programose vis labiau pripažįstamas mokslinių tyrimų, inovacijų ir aukštojo mokslo sričių tarpusavio ryšys. Tai teikia didelių galimybių abipusiškai sustiprinti veiksmus Europos, nacionaliniu ir regionų lygmeniu. Sąjungos lygmeniu bus toliau užtikrinama, kad būtų kuo geriau pasinaudojama šia sąveika, tam bus pasitelkiama mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ nustatytu strateginiu planu.

EIT labai padės siekti programoje „Horizontas 2020“ nustatytų tikslų, visų pirma, papildydamas kitas šios srities iniciatyvas, padės spręsti visuomenei iškilusius uždavinius. Programoje „Horizontas 2020“ nustatyta, kad EIT padės siekti tikslo spręsti visuomenei iškilusius uždavinius, tačiau, laikantis požiūrio, kad tarp tikslų turi būti natūrali sąveika, EIT taip pat padės siekti tikslo įtvirtinti pirmaujančias pramonės pozicijas, nes skatins rezultatais pagrįstus mokslinius tyrimus ir sudarys sąlygas steigti sparčiai augančias ir inovatyvias MVĮ. Galiausiai, EIT, skatindamas tarptautinį judumą (disciplinos, sektoriaus ir šalies lygmeniu) ir į naujoviškas podiplomines studijas integruodamas verslumo dvasią bei rizikavimo kultūrą, padės siekti tikslo kurti mokslinį inovacijų pagrindą.

Taigi EIT indėlis sudarant pagrindines sąlygas, kurių reikia, kad būtų galima panaudoti inovacinę Sąjungos mokslinių tyrimų potencialą ir skatinti pabaigti kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę (EMTE), bus svarus.

Be to, dėl EIT Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų politikoje atsiranda visa apimantis ir būtinas švietimo aspektas. Pasitelkdamas naujovišką ir verslumą skiepijantį švietimą EIT atlieka svarbų vaidmenį jungiant mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemą ir švietimo politiką bei programas ir prisiima ilgalaikį įsipareigojimą, kurio reikia siekiant ilgalaikių aukštojo mokslo pokyčių. Teikdamas naujus tarpdalykinius EIT ženklus pažymėtus laipsnius, kuriuos suteikia dalyvaujančios aukštosios mokslo institucijos pagal nacionalines taisykles ir akreditavimo procedūras, EIT bendromis jėgomis siekia kurti į inovacijas orientuotą švietimą, turintį aiškią sąsają su platesne Europos darbovietėse, susijusia su aukštojo mokslo institucijų modernizavimu, taigi, taip propaguojama Europos aukštojo mokslo erdvė.

Be to, nagrinėjant inovacijų vietas ir globalių aspektų ryšį, yra galimybių abipusiškai sustiprinti sąveiką su Sąjungos sanglaudos politika. Koordinavimo centruose sudaromos tarpvalstybinio bendradarbiavimo galimybės, o dėl jų patogios padėties galima pasinaudoti įvairiomis atitinkamų regionų finansavimo sistemomis. Koordinavimo centrai atlieka svarbiausią vaidmenį stiprinant vietas ir pasaulinius ŽIB ryšius, įskaitant glaudų bendradarbiavimą su regionų valdžios institucijomis, visų pirma su visais dalyvaujančiais rengiant ir įgyvendinant regioninę inovacijų strategiją pažangios specializacijos tikslais (angl. RIS3). Be to, siekiant plėsti MVĮ dalyvavimą ŽIB veikloje, galima būtų stiprinti ŽIB ir vietas organizacijų grupių ryšius. Nors sąveikos galimybės priklauso nuo ŽIB teminių sričių, atrodo, kad Sąjungos lygmeniu yra tam tikrų iniciatyvų ir programų, kurias įgyvendinant būtų labai naudingas bendradarbiavimas ir koordinavimas. Kadangi pagrindinis EIT ir ŽIB uždavinys yra papildomos Europos kompetencijos naudos kūrimas, tiek jau veikiančios, tiek būsimos ŽIB turėtų kuo labiau pasinaudoti šia sąveika. ŽIB turėtų suteikti papildomos naudos iniciatyvoms, kurios gali būti įgyvendinamos įvairiose srityse, įskaitant bendro programavimo iniciatyvas, Europos inovacinę partnerystę ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę.

Bendro programavimo iniciatyvos – pagrindinė priemonė fragmentiškumui mokslinių tyrimų srityje mažinti, ir atitinkamai atvejais turėtų būti visos Europos ŽIB mokslinių tyrimų bazės branduolys. ŽIB, savo ruožtu, gali paspartinti ir sustiprinti aukštos kokybės mokslinių tyrimų, sujungtų bendro programavimo iniciatyvomis, rezultatų panaudojimą, bei taip mažinti inovacijų srities fragmentiškumą. Bendra technologijų iniciatyva ir naujai užmegzta viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystė suteikia galimybių skatinti didelio masto pramonės vykdomus mokslinius tyrimus ir intensyvinti pagrindinių technologijų kūrimą. ŽIB gali padėti skatinti investicijas į šiuos pagrindinius mokslinius tyrimus, kad būtų padidintas technologijų perdavimo ir komercinimo mastas ir, padedant talentingiems verslininkams, senose verslo srityse steigiamos naujos įmonės. Žinių trikampiu EIT papildys Europos mokslinių tyrimų tarybos investicijas į pasaulinio lygio netirtų sričių mokslinius tyrimus, imdamasis visos inovacijų grandinės – nuo idėjų iki taikymo ir panaudojimo, ir sudarys papildomų galimybių inovacijų srityje „Marie Skłodowska-Curie“ tyrėjams ir „Erasmus +“ studentams bei ugdytiniams jų verslumą siekdamas padėti aktyviau plėtoti Europos mokslinių tyrimų erdvę ir Europos aukštojo mokslo erdvę.

Nauja Europos inovacijų partnerystė (toliau - EIP) bus bendras pagrindas, kuriuo vadovaujantis tampa paprasčiau suderinti pasiūla ir paklausa grindžiamus mokslinius tyrimus bei inovacijų priemones ir politikos sritis ir užtikrinti jų išmanią sąveiką. ŽIB gali padėti įgyvendinti EIP, nes veikia daugelyje vietų ir sričių ir turi praktinės patirties. ŽIB visų pirma gali padėti plėtoti būtina žmogiškąjį kapitalą, ugdyti pagrindinius veikėjus, pavyzdžiui, verslininkus ir tyrėjus, nustatyti pagrindines sąlygas ir geriausią patirtį tam tikro sektoriaus politikos, reguliavimo ar standartizavimo klausimais.

Praktiškai sąveikos galimybės bus realizuojamos įvairiais būdais, ir tai priklausys nuo konkrečios ŽIB ir konkretaus uždavinio. Šiandien ŽIB lygmeniu plėtojami ryšiai su kitomis iniciatyvomis, o tos iniciatyvos skiriasi atsižvelgiant į kiekvienos ŽIB specifiskumą ir teminę sritį. Be to, EIT turėtų skatinti programos „Horizontas 2020“ ramsčių tarpusavio sinergiją bei sąveiką ir sinergiją bei sąveiką su kitomis atitinkamomis iniciatyvomis, deramai atsižvelgiant į dubliavimo riziką.

ŽIB ir kitų iniciatyvų sąveikos praktiniai pavyzdžiai (2011 m. rugsėjo mėn.)

- ŽIB „EIT ICT Labs“ palaiko glaudžius ryšius su Ateities interneto viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, bendra technologijų iniciatyva ARTEMIS ir EUREKA iniciatyvomis, pavyzdžiui, ITEA (Informacinės technologijos Europos pažangai) ir partnerystė „Pasitikėjimas skaitmeniniu gyvenimu“. Naudodamasi ŽIB „katalizatoriais“, pavyzdžiui „Innovation Radar“, „Patent Booster“ ir „Technology Transfer“ visą Sąjungos finansuojamų mokslinių tyrimų projektų gyvavimo ciklą, ŽIB „EIT ICT Labs“ didina jų poveikį rinkai. Suteikdama prieigą prie savo koordinavimo centrų ji gali padidinti žmonių ir idėjų judumą Europoje.
- ŽIB „KIC InnoEnergy“ padeda įgyvendinti Sąjungos strateginį energijos technologijų planą (SET planas), inter alia, dalyvaudamas SETIS technologijų stebėjimo ir kartografavimo platformoje ir prisidedamas prie Europos pramonės iniciatyvų. Ši ŽIB taip pat palaiko ryšius su Komisijos Jungtinių tyrimų centru (JTC) ir rengdama scenarijus naudojami imitavimo galimybėmis.
- ŽIB „Climate KIC“ savo veiklos srityje aktyviai bendradarbiauja su bendro programavimo iniciatyvomis, nes ŽIB „Climate KIC“ inovacijų darbotvarkė ir įgyvendinimo planas bus iš dalies pagrįsti bendra strategine darbotvarkė, nustatyta su klimatu susijusioje bendro programavimo iniciatyvoje (klimato paslaugos ir pritaikymas). „Climate KIC“ regioninės inovacijų ir įgyvendinimo bendrijos yra originalus visos Europos regioninių inovacijų pavyzdys. Šios bendrijos regionus naudoja kaip testavimo bazes, siedamos vadovavimo gebėjimus ir regionų pranašumus su iškilusiais pasauliniais uždaviniais.

2. Svarbesnis EIT vaidmuo po 2013 m.: prioritetai

2.1. Augimo, poveikio ir tvarumo skatinimas per EIT

Pradiniame etape įgyta patirtis

Steigiant pirmąsias ŽIB iš esmės buvo kartu ir mokomasi. Tai rodo, kad ŽIB yra nauja koncepcija ir nė viena šio proceso šalis pakankamai neįvertino, kokia nelengva užduotis įtvirtinti ŽIB įstatymiškai ir užmegzti sutartinius santykius su ŽIB ir jų partneriais. Steigimo procesas nebuvo lengvas dar ir dėl to, kad nežinota, kuri juridinio asmens forma būtų tinkamiausia. Nors „nuo apačios į viršų“ metodas, kurį taikant kiekviena ŽIB turi veiksmų laisvę rinktis savo partnerystės struktūrą, turėtų būti toliau taikomas, reikėtų pateikti rekomendacijų ir teikti paramą, kad būtų nustatyta tinkama teisinė struktūra. Be to, nereikėtų pamiršti, kad nelengva viename juridiniame asmenyje sutelkti skirtingą akademinę ir verslo kultūrą, todėl labai svarbu ir ŽIB, ir EIT lygmeniu rasti bendrų vertybių. Dar daugiau, ŽIB yra didelio masto institucinės naujovės, ir visos ŽIB yra skirtingos, turint mintyje jų ypatybes, įskaitant jų dydį ir organizavimą. Tai leidžia rinktis iš nemenkos inovacijų modelių įvairovės, tačiau dėl to koordinuoti ir stebėti ŽIB tampa tik dar sunkiau.

Ateityje EIT turėtų pateikti aiškesnes rekomendacijas jau nuo pat atrankos proceso pradžios, kad visų ŽIB esminės strateginės savybės būtų vienodos, o kartu, kad būtų galima lanksčiai rinktis ŽIB struktūros, veikimo ir finansavimo metodus.

EIT turėtų sumažinti administracinę našą ir skleisti naujoms ŽIB esamų ŽIB geriausių praktiką ir patirtį. Galiausiai, dabar veikiančios trys ŽIB dar nesudaro kritinės masės, leidžiančios EIT plėtoti visą svarbiausio inovacijų instituto potencialą.

Be to, EIT turi būti daugiau nei tiesiog sudėtinis subjektas ir reikia skatinti ŽIB tarpusavio veiklą.

Ilguoju laikotarpiu EIT turi išplėtoti aiškią tapatybę ir EIT prekės ženklą pasauliniu mastu. Plėtojant tvirtą EIT prekės ženklą gali prireikti imtis veiksmų tvirtam žmonių ir verslo tinklui apie EIT bendruomenę sukurti (studentai, absolventai, pedagogai, verslininkai, specialistai ir pan.) ir organizuoti konferencijas ir renginius siekiant stiprinti tapatybės jausmą ir didinti žinomumą.

EIT – investuotojas į žinių trikampį

Remdamasis igyta patirtimi EIT siekia įtvirtinti ir toliau plėtoti investuotojo, puoselejančio kompetencijos centrus Europos mokslinių tyrimų, verslo ir aukštojo mokslo srityse ir sudarančio sąlygas tuos centrus sutelkti ir užmegzti ilgalaikį sistemingą bendradarbiavimą per ŽIB, vaidmenį.

Sąvoka „EIT investuotojas“ reiškia, kad didžiausias dėmesys skiriamas geriausių strateginių galimybių paieškoms ir pasaulinio lygio partnerystės grupių, t. y. ŽIB, galinčių pasinaudoti tomis galimybėmis, portfelio atrankai. Be to, EIT, atsižvelgdamas į ankstesnius ŽIB veiklos rezultatus ir jų verslo plane siūlomą veiklą ir laikydamasis aiškios ir skaidrios procedūros, joms skiria metines dotacijas. Vertinant verslo planus pasitelkiami nepriklausomi išorės ekspertai. Šiuo požiūriu EIT turėtų ne tik nustatyti plačias kryptis ir vizijas, bet ir teikti ŽIB tam tikrą paramą bei stebėti jų veiklą. Kartu ŽIB suteikiama didelė veikimo laisvė ir jos gali pačios nustatyti savo darbotvarkę, vidaus strategiją ir struktūrą, vykdyti veiklą ir telkti reikiamus talentus ir išteklius.

EIT investicijų grąža žinių ir inovacijų bendrijose bus matuojama apčiuopiama nauda Europos ekonomikai ir plačiai visuomenei, pavyzdžiui, naujų įmonių įsteigimas, naujų produktų ir paslaugų atsiradimas dabarties ir ateities rinkose, geresnių įgūdžių turintys verslininkai, naujos ir didesnės galimybės gauti patrauklų darbą, talentų iš Sąjungos ir kitų šalių pritraukimas ir išlaikymas.

Tam EIT reikia patikimos stebėsenos ir vertinimo sistemos, didžiausią dėmesį skiriant pasiekimams, rezultatams ir poveikiui ekonomikai ir visuomenei, vertinamam remiantis geriausia tarptautine patirtimi. Rengiant subalansuotą veiklos stebėsenos sistemą, kuria turėtų būti vertinamas EIT poveikis per ŽIB, svarbiausia yra paties EIT, kaip organizacijos, veikla ir indėlis įgyvendinant programą „Horizontas 2020“.

Svarbus elementas šiuo atžvilgiu taip pat yra ir tikros EIT korporatyvios tapatybės, pagrįstos bendromis vertybėmis, plėtojimas. Nors visos ŽIB ir jų partneriai turi savo korporatyvią tapatybę ir vertybes, esama ir visai EIT bei ŽIB bendruomenei bendrų vertybių. Šios vertybės yra kompetencija visame žinių trikampyje, aukštos kvalifikacijos ir verslūs žmonės, ilgalaikis bendradarbiavimas nepaisant sienų tarp šalių, dalykų ir sektorių poveikio visuomenei ir ekonomikai siekis. Tokia tapatybė taip pat padidins EIT ir ŽIB matomumą ir reputaciją.

2.1.1. Jau veikiančių ŽIB augimo ir poveikio įtvirtinimas ir skatinimas

EIT aktyviai remis pirmąsias tris ŽIB, kad padidintų jų potencialą ir poveikį bei padėtų siekti programos „Horizontas 2020“ tikslų. Ilgainiui ŽIB imsis daugiau veiklos rūšių, kad galėtų patekti į naują rinką ar pasinaudoti naujomis visuomenei teikiamomis galimybėmis ir prisitaikyti prie besikeičiančios pasaulinės aplinkos. Siekdamas paremti šią veiklą EIT, glaudžiai bendradarbiaudamas su kiekviena ŽIB, atvirai ir skaidriai konsultuos ir apibrėš specialiai parengtą bendro finansavimo strategiją, kuri kartu yra EIT strateginės veiklos pagrindas.

Žinių ir inovacijų bendrijos turi ir toliau būti dinamiška partnerystė, taigi jos turi būti atviros naujiems partneriams visoje Europoje remiantis kompetencija, o seni partneriai prireikus turi pasitraukti. ŽIB turėtų išnaudoti naujus egzistavimo ir potencialios kompetencijos šaltinius, jei tik tai teikia papildomos naudos. Tai galėtų būti daroma veikiančiuose koordinavimo centruose dalyvaujant naujiems partneriams, didinant kiekvieno ŽIB koordinavimo centrų bendradarbiavimą ar net steigiant naujus koordinavimo centrus, kartu išsaugant sutelktą, patikimą ir lengvai valdomą partnerystę.

Kad ŽIB kuo geriau veiktų, ne mažiau svarbu ir tinkama bendradarbiavimo ir konkuravimo pusiausvyra. EIT skatins ŽIB imtis platesnės veiklos, apimančios ir kitų ŽIB sritis, turinčias didelį sinergijos potencialą. Tai galėtų būti daroma, pavyzdžiui, rengiant bendrus profesinio tobulinimo kursus, imantis bendros mokslinių tyrimų veiklos, siūlant magistrantūros arba doktorantūros studijų programas ar užtikrinant akademinės ir verslo bendruomenės judumą tarp ŽIB. Kartu EIT teiks paskatas už tam tikro laipsnio konkurenciją, kad paskatintų ŽIB didžiausią dėmesį skirti rezultatams ir poveikiui bei imtis tinkamų priemonių tuo atveju, jei veiklos rezultatai būtų per prasti.

ŽIB ne tik plečia aukštos kokybės savo partnerių mokslinių tyrimų bazę, bet ir pirmos skatina ir įgyvendina EIT švieteišką misiją. Tikslas – ugdyti ir mokyti talentingus žmones, kurių igūdžių, žinių ir mąstysenos, įskaitant verslumą, reikia pasaulinei žinių ekonomikai ir visuomenei. Tuo tikslu EIT aktyviai skatina, *inter alia*, EIT ženklų pažymėtus laipsnius, stebi jų kokybę ir nuoseklų diegimą visose ŽIB. Šiame darbe bus plačiai naudojamos tarpusavio ir ekspertų vertinimo ir bendradarbiaujama su nacionalinėmis ir tarptautinėmis kokybės užtikrinimo institucijomis. Tai padidins nacionalinį ir tarptautinį EIT ženklų pažymėtoms kvalifikacijos pripažinimą ir reputaciją ir padidins pasaulinį jos patrauklumą, tokiu būdu bus užtikrintos geresnės galimybės absolventams gauti darbą, kartu tai bus bendradarbiavimo tarptautiniu lygmeniu pagrindas. Ateityje ŽIB bus skatinamos plėsti savo švietimo veiklą ir apimti ne tik podiplominį švietimą, bet ir rasti įvairesnių studijų būdų, kad galėtų apimti daugiau inovacinės profesinės veiklos sričių, taip pat vadovų švietimą, specialiai parengtus kursus, įskaitant profesinio mokymo kursus, ir vasaros mokyklas bei praktiką ŽIB ir jų partnerėse.

Kad sustiprintų savo švietimo veiklos poveikį ir pasiektų platesnę auditoriją, ŽIB eksperimentuodamos gali sukurti bandomųjų pirmosios pakopos nuotolinių studijų ir e. mokymosi kurso modulių arba bendrojo lavinimo mokykloms skirtų dalykų.

EIT:

- skatins ŽIB plėtoti įvairesnę švietimo ir mokymo veiklą, konsultuoti jos klausimais ir didinti informuotumą apie šios veiklos buvimą;
- laipsniškai nustatys konkurencingus ŽIB dotacijos procentinių dydžių paskirstymo peržiūros mechanizmus, kurie bus grindžiami ŽIB verslo planais ir veiklos rezultatais ir kuriuos taikant bus atsižvelgiama į tai, kad skiriasi ŽIB augimo tempas;
- skatins ŽIB rengti bendras darbo programas visiems svarbiomis temomis;
- sukurs EIT ženklų pažymėtų kvalifikacijų tarpusavio vertinimo sistemą ir užmegs dialogą su nacionalinėmis ir tarptautinėmis kokybės užtikrinimo įstaigomis siekdamas skatinti nuoseklų požiūrį.

2.1.2. Naujų ŽIB steigimas

Siekdamas dar labiau didinti poveikį ir skatinti inovacijas naujose visuomenei iškilusių uždavinių srityse, EIT laipsniškai didins ŽIB skaičių. EIT, vis sparčiau steigdamas naujas ŽIB, užtikrins, kad būtų deramai atsižvelgta į ankstesniuose etapuose įgytą patirtį, ir kad ŽIB būtų steigiamos tik tose srityse, kurios turi aiškų inovacinį potencialą ir aukščiausio lygio kompetenciją. Todėl 2014–2020 m. naujos ŽIB bus steigiamos trim etapais. 2014 m. bus paskelbtas kvietimas teikti pasiūlymus dėl dviejų ŽIB, 2016 m. - dar dėl dviejų ŽIB ir, galiausiai, 2018 m. - dėl vieno ŽIB, jei atlikus Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1291/2013 ⁽¹⁾ 32 straipsnio 2 dalyje nustatytą EIT peržiūrą bus gauti teigiami rezultatai, taigi 2014–2020 m. iš viso bus aštuoni ŽIB, o koordinavimo centrų visoje ES bus 35–45. Rengiant ŽIB atrankos procesą turi būti labai remiamasi teigiamais pirmojo etapo ŽIB steigimo proceso metu įgytos patirties rezultatais ir nuodugniau EIT ir veikiančių ŽIB išorės vertinimo rezultatais, įskaitant ŽIB poveikio ekonomikai ir visuomenei ir EIT indėlio stiprinant Sąjungos ir valstybių narių inovacinius pajėgumus vertinimą, taip pat tam tikrais atvejais programos „Horizontas 2017“ vertinimų rezultatais.

Srityse, turinčiose tikrą inovacinį potencialą, bus steigiamos naujos ŽIB. Taigi, EIT visomis išgalėmis padeda siekti platesnės Sąjungos politinės darbotvarkės, visų pirma programos „Horizontas 2020“, kurioje įvardyta nemažai didelių visuomenei iškilusių uždavinių, tikslų. Siekiama ŽIB steigti teminėse srityse, kuriose dėl tų sričių dydžio ir sudėtingumo uždaviniai gali būti sprendžiami taikant tarpdalykinius, tarpvalstybinius ir tarpsektorinius metodus. Todėl parenkant temines sritis reikia atidžiai išanalizuoti, ar ŽIB gali padidinti vertę ir turėti teigiamą poveikį ekonomikai ir visuomenei.

Europos Komisija šią analizę atliko vykdydama procesą, kuriuo siekta objektyviai įvertinti būsimų ŽIB temų potencialą. Pradinis taškas buvo SID projektas, kurį EIT valdyba Komisijai pateikė 2011 m. birželio mėn. Kartu sudarytas patikimų kriterijų, pagal kuriuos būtų galima vertinti kiekvienos būsimos temos inovacinį potencialą, rinkinys. Per viešas konsultacijas šių kriterijų pagrįstumas patikrintas platesnėje žinių trikampio inovacijų bendruomenėje. Šio proceso rezultatas – toliau pateiktas kriterijų sąrašas:

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. /12912013, kuriuo sukuriamas Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

- Sprendžiami didžiausi Europos ekonomikos ir visuomenei iškilę uždaviniai ir padedama įgyvendinti „Europa 2020“ darbotvarkę.
- Atitinkamos Sąjungos politikos sritys derinamos tarpusavyje ir su kitomis įgyvendinamomis iniciatyvomis pagal programas „Horizontas 2020“ ir „Erasmus+“.
- Gebama sutelkti investicijų iš verslo sektoriaus ir pasiekti, kad verslo sektorius priimtų ilgalaikius išipareigojimus. Yra jų produktų rinka arba gali būti sukurta naujų rinkų.
- Daromas ilgalaikis ir sisteminis poveikis, matuojamas pagal tai, kiek atsiranda naujų išsilavinusių ir verslių žmonių, naujų technologijų, naujų verslo rūšių ir naujų aukštos kvalifikacijos darbo vietų.
- Sutelkiama kritinė pasaulinio lygio suinteresuotųjų subjektų iš visos Europos mokslinių tyrimų, švietimo ir inovacijų bendruomenės masė, taip pat plėtojamas bendradarbiavimas su partneriais iš ne Europos šalių; priešingu atveju šie subjektai susitelkti negalėtų.
- Reikia taikyti tarpdalykinius metodus ir skatinti aukštojo mokslo institucijos plėtoti naujas švietimo rūšis, peržengiant dalykų ribas.
- Naikinamos didžiausios inovacijų spragos, pavyzdžiui, Europos paradoksas, t. y. sritys, kuriose Europa turi stiprią mokslinių tyrimų bazę, bet inovacijos diegiamos silpnai.

Vertinant EIT projekte siūlomas temas – vertino ir platesnė suinteresuotųjų subjektų bendruomenė – aiškiai matyti, kad yra tam tikrų skirtumų, susijusių su galimu ŽIB įsteigimo poveikiu. Taigi, kelių temų visiškai atsisakyta, kitos apibrėžtos iš naujo, kad labiau atitiktų specifinį Europos ir pasaulio kontekstą šioje srityje.

Nustatyta, kad šios teminės sritys yra sritys, kuriose įsteigus naujas ŽIB būtų daugiausia galimybių jau vykdomai veiklai suteikti papildomos naudos ir iš tikrųjų paskatinti diegti inovacijas:

- sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijos
- žaliavos – tvarus žvalgymas, gavyba, gamyba ir perdirbimas
- Ateities maistas (angl. Food4future) – tvari tiekimo grandinė nuo išteklių iki vartotojų
- papildoma gamybos nauda
- judumas mieste

Daugiau informacijos apie kiekvieną temą pateikiama dokumento faktų suvestinėse ⁽¹⁾.

Remdamasis šiomis temomis EIT galės savarankiškai rengti būsimą ŽIB atrankos procesą. Būsimų kvietimų teikti pasiūlymus dėl ŽIB sėkmė labai priklausys nuo aiškių nurodymų, susijusių su lūkesčiais ir reikalavimais, taip pat nuo to, kiek laiko ŽIB paraiškų teikėjams bus skirta, kad prieš pateikdami pasiūlymą jie galėtų susitvarkyti teisinius ir finansinius reikalus. ŽIB bus atrenkamos pagal išsamius EIT reglamente nustatytus kriterijus, remiantis bendraisiais kompetencijos ir inovacijų aktualumo principais. Visos atrinktos ŽIB turės parodyti, kaip pasieks didžiausią poveikį tam tikroje srityje, ir įrodyti, kad jų strategija yra veiksminga.

⁽¹⁾ Prieduose apibendrinama atlikta ŽIB kūrimo siūlomose teminėse srityse aktualumo ir papildomos naudos analizė. Juose pateikta orientacinė informacija apie tai, kokia galėtų būti ŽIB veikla konkrečiose srityse, tačiau nenurodoma, kokia ateityje turėtų būti ŽIB veikla ir veiklos būdai.

Atsižvelgiant į tai, kad naujos ŽIB turėtų būti steigiamos laipsniškai, pirmųjų trijų etapų temos atrinktos pagal srities brandumą, potencialų poveikį visuomenei ir ekonomikai, taip pat sąveikos su kitomis iniciatyvomis galimybes. 2014 m. etapo temos yra:

- sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijos
- žaliavos – tvarus žvalgymas, gavyba, gamyba ir perdirbimas

2016 m. etapo temos yra:

- ateities maistas – tvari tiekimo grandinė nuo išteklių iki vartotojų
- papildoma gamybos nauda

2018 m. etapo tema yra:

- judumas mieste

EIT:

- parengs kiekvieno etapo ŽIB atrankos procedūras, kuriomis užtikrinama, kad ŽIB paraiškų teikėjai turėtų pakankamai laiko paruošti pasiūlymus;
- paskelbs kvietimus teikti pasiūlymus dėl penkių naujų ŽIB tokiu būdu: 2014 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl dviejų naujų ŽIB sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo bei žaliavų temomis; 2016 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl dviejų naujų ŽIB ateities maisto ir papildomos gamybos naudos temomis ir 2018 m. paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus dėl vienos naujos ŽIB judumo mieste tema;
- dės didžiausias pastangas siekdamas užtikrinti, kad apie būsimas ŽIB atrankos procedūras būtų informuota kuo daugiau potencialių suinteresuotųjų šalių;
- užtikrins, kad pagrindinės ŽIB atrankos proceso sąlygos garantuotų optimalų rezultatą. Tuo tikslu EIT pateiks aiškius nurodymus, susijusius su reikalavimais ir procesais, ir skirs pakankamai laiko, kad pasiūlymų teikėjai galėtų įtvirtinti partnerystę.

2.2. EIT poveikio didinimas

Inovacijų skatinimas visoje Sąjungoje

Pradiniam etape EIT daugiausia pastangų skyrė ŽIB steigimui. Nors aišku, kad EIT tikslas yra stiprinti jau įsteigtus kompetencijos centrus, EIT veikla turės būti naudinga ir Sąjungos srityse, tiesiogiai nesusijusiose su ŽIB. Todėl labai svarbi EIT misija yra skatinti geriausios praktikos sklaidą žinių trikampio integravimo tikslais, kad būtų plėtojama bendra inovacijų ir žinių perdavimo kultūra.

Ateityje EIT turi stengtis užtikrinti, kad ŽIB patirtis būtų suprantama, pritaikoma ir naudojama, ir tai galėtų būti pavyzdinis modelis Europoje ir kitur. Nustatydamas ir analizuodamas geriausią praktiką ir dalydamasis ja, taip pat žinių ir inovacijų bendrąjose kurdamas naujus valdymo ir finansavimo modelius EIT siekia užtikrinti, kad EIT ir ŽIB sukauptos žinios būtų skleidžiamos ir kapitalizuojamos siekiant naudoti žmonėms ir institucijoms, įskaitant tiesiogiai nedalyvaujančias ŽIB.

EIT taip pat sieks didinti savo žinomumą Sąjungoje. Tinkamą prieigą prie informacijos apie EIT ir ŽIB veikimą ir veiklos sritis turėtų būti siekiama užtikrinti visomis komunikacijos priemonėmis ir būdais.

EIT gali atlikti lemiamą vaidmenį sujungiant įvairius ŽIB taikomus metodus, kad juos būtų galima perkelti į sritis, kuriose inovaciniai gebėjimai yra silpni, o neperkėlus tų metodų nebūtų galima pasinaudoti EIT įgyta patirtimi. Dėl tokios informacijos sklaidos EIT patirtis padės skatinti inovacinių gebėjimų plėtojamą šiose srityse. Ši veikla, pagrįsta ŽIB darbu, gali būti labai naudinga.

Pradėjus įgyvendinti Regioninę inovacijų sistemą (RIS), skirtą aukštojo mokslo institucijų, mokslinių tyrimų organizacijų, įmonių ir kitų suinteresuotųjų subjektų organizacijų partnerystėms, bus užtikrinta konkreti geriausios praktikos sklaidos ir dalyvavimo ŽIB veikloje skatinimo priemonė.

Tokia sistema ne tik suteiks galimybių dalyviams, nedirbantiems ŽIB, gauti žinių iš ŽIB ir lengviau su jomis bendrauti, bet ir skatins juos visapusiškai naudotis srityse, kurių neapėrija ŽIB, įgytomis žiniomis ir praktine patirtimi ir didinti inovacinius pajėgumus Sąjungoje. Be to, RIS dalyviai turės įrodyti, jog teminės sritys aiškiai suderintos, nurodant į atitinkamus regioninius inovacijų planus, visų pirma, pažangiosios specializacijos strategijas, kad būtų užtikrintas strateginis poveikis.

Programą ŽIB įgyvendins savanoriškai, prireikus, gaudamos EIT pagalbą. Dalyviai bus atrenkami taikant ŽIB valdomą atvirą ir skaidrią procedūrą.

Dėl veiklos, kuri bus vykdoma įgyvendinant RIS, spres ŽIB. Šią veiklą galėtų sudaryti su struktūriniu judumu susiję veiksmai, kuriais būtų siekiama užtikrinti, kad ŽIB nedirbantys talentai - bet kokio amžiaus studentai, tyrėjai, dėstytojai ir verslininkai visais karjeros lygmenimis - galėtų dalyvauti ŽIB veikloje.

Nors RIS dalyviai, norėdami dalyvauti RIS, pirmiausia naudosis kitais finansavimo šaltiniais, įskaitant valstybių narių lėšas, struktūrinius fondus ir nuosavus išteklius, EIT gali skatinti ŽIB įgyvendinti RIS teikdama su struktūriniu judumu susijusiems veiksams finansavimą, kuris būtų jo sklaidos ir informavimo veiklos programos dalis.

EIT lygmeniu pagrindiniai mokymosi varikliai gali būti naujovėmis grindžiami aukštos kokybės moksliniai tyrimai, kuriais siekiama kurti naujas verslo įmones ir naujus verslo modelius, įskaitant galimybę MVĮ ir viešosioms įstaigoms aktyviau dalyvauti kuriant inovacijas, intelektinės nuosavybės portfelio valdymas ir naujas požiūris į intelektinės nuosavybės dalijimąsi, verslumą ir naujas integruotas daugiadalykio švietimo formas, naujoviški valdymo ir finansavimo modeliai, pagrįsti atvirų inovacijų koncepcija ar įtraukiantys valdžios institucijas. Tai suteiks EIT galimybių būti pavyzdžiu ir leis būti svarbiausia Europos inovacijų žemėlapyje bei tapti tarptautiniu mastu pripažįstama pasaulinio lygio inovacijų institucija.

Talentų ugdymas ir pritraukimas

Sėkmingų inovacijų branduolys – talentingi žmonės. Vienas svarbiausių EIT vaidmenų – suteikti talentingiems žmonėms galimybę išnaudoti visą jų potencialą ir kurti aplinką, kurioje jų talentas galėtų klestėti. Tokią aplinką EIT kuria pasitelkdamas ŽIB, tačiau taip pat reikia talentingiausių žmonių, dar nedirbančių ŽIB, pritraukimo ir įtraukimo strategijos.

Be to, EIT tenka aiškus vaidmuo – pritraukti talentų iš už Sąjungos ribų. Sukurdamas stiprų prekės ženklą ir užmegzdamas strateginius ryšius su pagrindiniais partneriais iš viso pasaulio EIT gali padidinti ŽIB partnerių patrauklumą. EIT, glaudžiai bendradarbiaudamas su ŽIB, turėtų parengti labai gerą tarptautinę strategiją, nustatyti tiesiogiai susijusius kolegas ir galimus partnerius ir palaikyti su jais ryšius. EIT, glaudžiai bendradarbiaudamas su ŽIB, turėtų parengti labai gerą tarptautinę strategiją, nustatyti tiesiogiai susijusius kolegas ir galimus partnerius ir palaikyti su jais ryšius. Šiomis aplinkybėmis EIT ir jo ŽIB turėtų pasinaudoti visais šioje srityje įgyvendinamų Sąjungos iniciatyvų, pavyzdžiui, Sąjungos mokslinių tyrimų, švietimo, mokymų ir jaunimo programų, įskaitant programas „Erasmus+“ ir „Marija Skłodowska-Curie“, ir kitų Sąjungos lygmens judumo iniciatyvų, pranašumais. Be to, EIT, ragindamas, be kita ko, sudaryti EIT absolventų tinklą, gali skatinti dalijimąsi žiniomis, mentorystę ir jungimąsi į tinklus.

Savo pastangas skatinti talentingus žmones ir puikias idėjas EIT papildys kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, organizuodamas idėjų konkursus ar skirdamas premijas už inovacijas, ir tai darys savo iniciatyva arba bendradarbiaudamas su pagrindiniais pasauliniais partneriais.

EIT:

- skatins dalyvauti informavimo veikloje ir, visų pirma, prireikus, teiks paramą ŽIB Regioninės inovacijų sistemos klausimais;
- sukurs ir (arba) pritaikys internetinę dalijimosi žiniomis ir jungimosi į tinklus EIT platformoje priemonę;
- sudarys ir remis funkcionalų ir stiprų EIT ir (arba) ŽIB mokymo programą baigusių asmenų (toliau – EIT absolventai) tinklą;

- užtikrins, kad ŽIB įgyta patirtis ir sėkmės pavyzdžiai būtų sistemingai prieinami platesnei Sąjungos inovacijų bendruomenei ir visai visuomenei. Tam gali prireikti sukurti EIT ir ŽIB atviro švietimo ir mokymo kurso medžiagos saugyklą;
- užtikrins aktyvų privačiojo sektoriaus, įskaitant MVĮ, dalyvavimą žinių trikampyje.

2.3. Nauji veiklos būdai ir rezultatai pagrįsta stebėseną

Kad EIT pasiektų gerų rezultatų, skatintų inovacijų proveržį ir verslo bendruomenės dalyvavimą, būtinas atsakingai ir atskaitingai vykdomas supaprastinamas. EIT lankstumą vis dar galima didinti, o supaprastinimo procesą tęsti.

Kaip ŽIB investuotojas, EIT mano, kad supaprastinimas yra EIT veiklai būdingas dinamiškas procesas ir sudedamoji EIT paramos ŽIB dalis. Taigi, EIT stengsis pritaikyti, pagerinti ir racionalizuoti savo stebėsenos, ataskaitų teikimo ir finansavimo procesus ir nuosekliai sieks paprastesnių metodų, kuriuos taikant būtų galima padėti ŽIB įgyvendinti kylančius naujus uždavinius ir stiprinti ŽIB poveikį.

ŽIB teiks idealių galimybių išbandyti naujus finansavimo ir inovacijų valdymo metodus. Remdamasis ŽIB eksperimentavimu ir patirtimi EIT parengs supaprastinimo darbotvarkę tokiose pagrindinėse srityse kaip sutartys, supaprastintas ataskaitų teikimas, vienkartinės sumos ir fiksuoto dydžio sumos, kad būtų sumažinta ŽIB tenkanti administracinė našta.

Komisija atidžiai stebės EIT gebėjimą, remiantis EIT supaprastinimo darbotvarkę, sudaryti kuo paprastesnius susitarimus ir taikyti kuo paprastesnius ŽIB veiklos finansavimo ir valdymo principus. Įgyta patirtimi, taip pat ir susijusia su nesėkmėmis, bus dalijamasi su būsimois ŽIB, taip pat įgyvendinant būsimas Sąjungos programas ir planus pagal programą „Horizontas 2020“.

Komisija dar labiau remia EIT kuriant tvirtą ir patikimą rezultatais grindžiamą stebėsenos sistemą. Ši stebėsenos sistema užtikrins visišką EIT ir ŽIB atskaitomybę, rezultatų kokybę, indėlių siekiant programos „Horizontas 2020“ prioritetų, ir kartu ŽIB veiksmams suteiks pakankamo lankstumo ir užtikrins atvirumą naujoms idėjoms ir partneriams. Tai EIT suteiks galimybių įgyti tvirtus informacijos rinkimo iš ŽIB ir analizavimo pajėgumus, įskaitant finansavimo šaltinius EIT veiklos rezultatams išmatuoti lyginant su tikslais, taip pat palyginti savo ir ŽIB veiklą su geriausia Europos ir viso pasaulio praktika.

Sistema bus kuriama lanksčiai ir, jei būtina, koreguojama atsižvelgiant į pradedamą naują ar plečiamą seną EIT ir ŽIB veiklą. Remdamasi nepriklausomame išorės vertinime pateiktomis rekomendacijomis ir programos „Horizontas 2020“ bendrosiomis stebėsenos nuostatomis Komisija, bendradarbiaudama su EIT ir ŽIB, pasiūlė sukurti rezultatais pagrįstą EIT veiklos stebėsenos sistemą, apimančią keturis veiklos lygmenis:

- programos „Horizontas 2020“ lygmuo: reguliariai stebėti EIT ir ŽIB indėlių siekiant programos „Horizontas 2020“ tikslų;
- EIT lygmuo: vertinti EIT, kaip produktyvios ir veiksmingos Sąjungos įstaigos, veiklą; tai bus vertinama pagal ŽIB suteiktą paramą, informavimo intensyvumą ir aprėptį, sklaidos ir tarptautinę veiklą ir gebėjimą supaprastinti tvarką;
- visų ŽIB lygmuo: stebėti visų ŽIB indėlių siekiant EIT strateginių tikslų, nustatytų specialiaame dokumente, pavyzdžiui, EIT rezultatų suvestinėje;
- pavienių ŽIB lygmuo: stebėti pavienių ŽIB veiklą remiantis individualiais tikslais ir pagrindiniais veiklos rodikliais, nustatytais kiekvienos ŽIB verslo planuose. ŽIB verslo modeliai ir rinkos skiriasi, todėl skiriasi ir jų pagrindiniai veiklos rodikliai, taikytini konkrečioje pramonės srityje ir labai svarbūs siekiant sėkmingai valdyti kiekvieną ŽIB.

EIT:

- parengs supaprastinimo darbotvarkę, įskaitant pažangos vertinimo kriterijus, ir teikdama metinę veiklos ataskaitą informuos Komisiją apie įgyvendinimo pažangą; EIT užtikrins, kad nauji supaprastinimo modeliai būtų platinami visoje Sąjungoje ir kad apie juos būtų žinoma įgyvendinant kitas Sąjungos iniciatyvas;

- bendradarbiaudamas su Komisija ir ŽIB sukurs, išsamią sistemą, leidžiančią stebėti, kaip EIT padeda įgyvendinti programą „Horizontas 2020“, paties EIT ir ŽIB veiklos poveikį ir ŽIB rezultatus. Metinėje veiklos ataskaitoje, kuri turi būti siunčiama Europos Parlamentui ir Tarybai, EIT teiks visos savo stebėsenos veiklos ataskaitas.

3. Veiksmingas sprendimų priėmimas ir darbo tvarkos nuostatos

EIT valdymo struktūrai būdinga tai, kad sujungiamas ŽIB principas „iš apačios į viršų“ ir strateginės kryptys EIT lygmeniu. Todėl sprendimų priėmimas EIT lygmeniu turėtų būti apibūdinamas kaip tikrai strateginis požiūris, derinamas su veiksmingais įgyvendinimo mechanizmais ir sisteminiu žinių trikampio įtraukimu visoje Europoje.

Įrodyta, kad EIT valdymo modelis yra vertingas. Tačiau per pradinį laikotarpį įgyta patirtis rodo, kad reikia daugiau pastangų EIT sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo mechanizmų veiksmingumui padidinti. EIT valdybos, atsakingos už strateginius sprendimus, ir EIT centrinės būstinės, atsakingos už įgyvendinimą, ryšys turi būti aiškiau apibrėžtas ir supaprastintas. EIT centrinė būstinė turi nustatyti kritines sritis, kuriose EIT turi remti ŽIB, ir užtikrinti tinkamą rėmimo bei stebėsenos funkcijų pusiausvyrą. Valdyba turi geriau užtikrinti, kad strateginiuose sprendimuose būtų tinkamai atsižvelgta į ŽIB ir platesnės inovacijų bendruomenės patirtį. Galiausiai EIT turėtų toliau būti atskaitingas Tarybai ir valstybėms narėms.

3.1. Supaprastintas ir aiškesnis EIT sprendimų priėmimas

EIT valdyba nustato strateginę EIT kryptį ir pagrindines ŽIB sąlygas, ir per savo narius suveda EIT su įvairiomis konkrečios srities suinteresuotųjų subjektų bendruomenėmis. Laikantis EIT į verslą orientuoto požiūrio, sprendimų priėmimas turi būti veiksmingas, greitas ir sutelktas.

Lemiami veiksniai šiuo atžvilgiu yra valdybos dydis, sudėtis ir darbo tvarka. Pasirodė, kad nepriklausomų narių ir nedidelio skaičiaus ŽIB bendruomenei atstovaujančių renkamų narių principas yra vertingas ir leidžia remtis viso žinių trikampio patirtimi. Tačiau pradinis modelis – 18 renkamų narių ir, nuo visai neseniai, keturi papildomi ŽIB atstovai – turi trūkumų. Mažesnė valdyba galėtų veiksmingiau priimti sprendimus ir sumažinti papildomas valdymo išlaidas.

Galiausiai, EIT valdyba veiktų dar veiksmingiau, jei ji iš naujo sutelktų dėmesį į savo pagrindinį vaidmenį – nurodyti strategines kryptis. Be to, bus didinamas derėjimas su kitomis Sąjungos iniciatyvomis – bus konsultuojamasi su Europos Komisija dėl EIT trejų metų darbo programos. EIT trejų metų darbo programoje pateikta informacija apie EIT ir ŽIB leis įvertinti, kaip papildoma programa „Horizontas 2020“, taip pat kitos Sąjungos politikos sritys ir priemonės, ir užtikrinti tokį papildymą. Visi šie pakeitimai įtraukti į pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 294/2008.

EIT valdybos sprendimus įgyvendina EIT centrinė būstinė, vadovaujama direktoriaus, atskaitingo už EIT veiksmus. Taip centrinė būstinė atspindi EIT ir jo ŽIB į rezultatus orientuotą pobūdį ir yra varomoji supaprastinamo procedūrų jėga. Kartu EIT centrinė būstinė siekia sistemingai suprasti iš ŽIB gaunamas žinias ir jas pateikti platesnei inovacijų bendruomenei. Laikui bėgant EIT centrinė būstinė taps turtinga geriausiasios praktikos saugykla ir daug išmanančių partnerių politikams.

EIT centrinės būstinės uždavinys – pritraukti talentingų specialistų ir juos išlaikyti. Siekdama EIT parūpinti talentingiausių ir aukščiausios kvalifikacijos specialistų, EIT centrinė būstinė nustatys aiškią žmogiškųjų išteklių strategiją, įskaitant variantus, nesusijusius su tiesioginiu įdarbinimu, pavyzdžiui, komandiruotes ar laikiną darbą, skatins reguliarius geriausių Sąjungos ir viso pasaulio inovacijų, mokslinių tyrimų ir švietimo institucijų darbuotojų ir stažuotojų mainus.

EIT:

- pasitelkdamas pažangią žmogiškųjų išteklių strategiją, įskaitant sisteminių naudojamasi vidaus ir išorės patirtimi, ir vidaus valdymo procedūras, užtikrins, kad EIT taptų pavyzdine inovacijų valdymo institucija;

- imsis konkrečių priemonių ir toliau puoselės atvirumo ir skaidrumo kultūrą.

3.2. Investavimas į ŽIB. EIT ir ŽIB ryšiai

EIT ir ŽIB sąveika ne tik užtikrina sėkmingos ŽIB veiklos pagrindą, bet ir yra labai svarbi abipusio mokymosi proceso dalis ir sudaro sąlygas EIT išbandyti naujus inovacijų modelius. EIT, siekdama sudaryti ŽIB tinkamas pagrindines sąlygas, turi nustatyti aiškias ir tarpusavyje derančias kryptis visuose proceso etapuose, tačiau kartu EIT neturi būti pernelyg įsakmus. Šios gairės apimtų visų pirma ŽIB valdymą ir pagrindinių bei nepagrindinių partnerių įtraukimo būdus. EIT centrinės būstinės ir ŽIB sąveika turi būti sisteminga ir reguliari, taip pat aiški, skaidri ir pagrįsta pasitikėjimu, tik tada bus pasiektas didžiausias veiksmingumas. Čia turi prisidėti tiek sutartiniai EIT ir ŽIB ryšiai, tiek organizacinė EIT centrinės būstinės tvarka.

Kadangi EIT centrinė būstinė atlieka ne vien tik administracinį vaidmenį, ji optimizuos savo darbinės funkcijas ir padės ŽIB pasiekti geriausių veiklos rezultatų bei tuos rezultatus plačiau paskleisti. Kai kurias paslaugas teikiant ir pareigas vykdant centralizuotai, o ne pavienių ŽIB lygmeniu, galima padidinti veiksmingumą. Nors kiekviena ŽIB turi savą teminę sritį, kai kurie elementai yra bendri, ir būtent čia EIT gali apčiuopiamai padidinti naudą. Tokios žinių teikėjo funkcijos gali būti ypač susijusios su tuo, kad EIT centrinė būstinė tampa informacijos tarpininku ir daug idėjų turinčiu partneriu, pavyzdžiui, skatinant ŽIB tarpusavio mainus ir abipusį mokymąsi, palengvinant ryšius su Sąjungos institucijomis ir kitomis pagrindinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), arba konkrečių bendrų problemų sprendimą, pavyzdžiui konsultavimąsi intelektinės nuosavybės, technologijų ir žinių perdavimo, vertinimo remiantis tarptautine geriausia praktika klausimais, prognozių ir išvalgumo tyrimų vykdymą siekiant nustatyti būsimas EIT ir ŽIB kryptis. EIT ir ŽIB turi kartu nuspręsti, kaip šios užduotys turėtų būti veiksmingiausiai vykdomos. Šiuo atžvilgiu EIT ir ŽIB bus labai svarbu sukurti įgyvendinamus sistemingo bendradarbiavimo sprendžiant bendras problemas mechanizmus.

EIT:

- nustatys aiškias ir tarpusavyje derančias kryptis, susijusias su lūkesčiais, išsipareigojimais ir atsakomybe per visą ŽIB gyvavimo ciklą;
- glaudžiai bendradarbiaudamas su ŽIB išplėtos EIT centrinės būstinės pajėgumus, palengvinančius ŽIB tarpusavio mainus ir mokymąsi;
- teiks ŽIB įvairių paslaugų, susijusių su horizontaliosiomis problemomis, tais atvejais, kai bus galima padidinti veiksmingumą, taip pat vykdys su tuo susijusią korporatyvią politiką;
- teiks gaires dėl partnerių, kurie negali tapti visateisiais investuotojais ir ŽIB partneriais, jungimosi į sąjungas ir asociacijas.

3.3. Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais

Bandant naujus inovacijų modelius, svarbi EIT pastangų dalis turėtų būti aktyvūs mainai su kitomis iniciatyvomis ir abipusis mokymasis. Todėl, kad taptų pavyzdine inovacijų institucija, EIT turi pasinaudoti geriausia praktika ir išorės kompetencija. Labai svarbu, kad valdyba savo sprendimus priimtų remdamasi išvalga ir inovacijų srities veikėjų poreikiais, taip pat atsižvelgdama į platesnį Europos kontekstą. Puoselėdamas atvirumo ir išorės subjektų dalyvavimo kultūrą EIT gali aktyviai skatinti plačiąją visuomenę priimti ir pripažinti naujas inovacijas.

Taigi, EIT palaikys tiesioginį ryšį su valstybėmis narėmis ir kitais inovacijų grandinės suinteresuotaisiais subjektais. Tai bus naudinga abiem pusėms. Siekiant sudaryti sąlygas tokiam dialogui ir sistemingam dalijimuisi informacija, bus parengta tinkama priemonė dvipusei interaktyviai komunikacijai palengvinti – bus įsteigta EIT suinteresuotųjų subjektų platforma, vienijanti bendrais klausimais suinteresuotuosius subjektus.

Suinteresuotieji subjektai – nacionalinės ir regionų valdžios institucijų atstovai, organizuotos interesų grupės ir individualūs verslo, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sričių subjektai bei kitos suinteresuotosios žinių trikampio kraštinės.

Suinteresuotųjų subjektų forume valstybių narių atstovai posėdžiauja specialios sudėties, kad būtų užtikrinti tinkami ryšiai ir informacijos mainai su EIT ir kad jie būtų informuojami apie pasiekimus, galėtų teikti EIT ir ŽIB patarimus ir dalytis su jais patirtimi. Specialios sudėties valstybių narių atstovų posėdžiais suinteresuotųjų subjektų forume taip pat užtikrinama EIT bei ŽIB veiklos ir nacionalinių programų bei iniciatyvų atitinkama sinergija ir papildomumas, įskaitant ŽIB veiklos galimą nacionalinį bendrą finansavimą. Suinteresuotųjų subjektų forumas įtrauktas į pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 294/2008.

Be to, aktyvus konsultavimasis su kitomis Sąjungos institucijomis, visų pirma su atitinkamomis Komisijos tarnybomis, jau ankstyvajame etape padės padidinti sąveiką su kitomis Sąjungos iniciatyvomis ir abipusį mokymąsi.

EIT:

- įsteigs nuolat veikiančią EIT suinteresuotųjų subjektų forumą ir nustatys specialią jo valstybių narių atstovų sudėtį, kad palengvintų sąveiką su platesne žinių trikampio inovacijų bendruomene, įskaitant nacionalinės ir regionų valdžios institucijas, ir abipusį mokymąsi. Šiomis aplinkybėmis internetinė platforma gali padėti skatinti dalyvių sąveiką;
- sistemingai bendradarbiaus su universitetų asociacijomis, verslo ir mokslinių tyrimų organizacijomis, taip pat organizacijų grupėmis, kaip keitimosi žiniomis ir rezultatų sklaidos platformomis;
- ras būdų, tokių kaip metiniai EIT, ŽIB ir atitinkamų Europos Komisijos tarnybų posėdžiai, dar labiau palengvinti sąveiką, pirma, tarp EIT ir ŽIB, ir, antra, su kitomis Sąjungos iniciatyvomis.

4. Finansinių poreikių nustatymas ir 2014–2020 m. finansavimo šaltiniai

4.1. Pažangaus finansavimo modelio įtvirtinimas ŽIB

EIT sudarė originalų finansavimo modelį, pagrįstą bendrais jau įsteigtų labai stiprių organizacijų pranašumais ir ištekliais. EIT finansavimas veikia kaip katalizatorius ir padeda atsverti papildomus finansinius išteklius ir juos sutelkti iš įvairių viešųjų ir privačiųjų partnerių. Remdamasis tuo EIT suteiks vidutiniškai iki 25 proc. viso ŽIB finansavimo, o likusius 75 proc. viso ŽIB biudžeto reikėtų gauti iš kitų, ne EIT, šaltinių. Tai apima ŽIB partnerių nuosavas pajamas ir išteklius, viešąjį finansavimą nacionaliniu, regionų ir Sąjungos lygmeniu, visų pirma esamus ir būsimus struktūrinius fondus ir Mokslinių tyrimų ir inovacijų programą. Pastaruoju atveju ŽIB (arba kai kurie jų partneriai) kreipiasi dėl finansavimo laikydamosi atitinkamų programų taisyklių ir tokiomis pat sąlygomis, kokios taikomos kitiems paraiškų teikėjams. ŽIB partnerių įnašas nėra susijęs su tipišku dotacijos bendro finansavimo reikalavimu, o veikiau būtina sąlyga organizacijoms minimaliai prisidėti ir įnešti savo finansinį indėlį į ŽIB. Taikant šį „iš apačios į viršų“ principą užtikrinamas didelis ŽIB partnerių išpareigojimas, suaktyvinamas investavimas ir skatinami struktūriniai ir organizaciniai pokyčiai tarp ŽIB partnerių ir dar platesnio masto pokyčiai.

Pirmųjų ŽIB patirtis rodo, kad pramonė prisiima finansinius išpareigojimus ir siekia įgyvendinti ŽIB verslo planus ir kad ŽIB biudžeto dalis, gaunama iš pramonės partnerių, sudaro 20–30 proc. viso metinio ŽIB biudžeto.

EIT finansavimas numatytas tik ŽIB papildomos naudos veiklai, būtent veiklai, kuri leidžia integruoti žinių trikampio (aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų), politiką ir partnerius pačiose ŽIB ir tarp jų, laikantis ŽIB verslo planuose nustatytų tikslų ir prioritetų. Tai visų pirma yra ŽIB fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų, inovacijų, švietimo, verslumo ir verslo kūrimo projektai, kuriais didinamos investicijos į jau įtvirtintą veiklą (pavyzdžiui, jau vykdomus mokslinių tyrimų projektus). Iš EIT įnašo turėtų būti finansuojama ŽIB administravimo, valdymo ir koordinavimo veikla.

Kol ŽIB pradeda veikti visu pajėgumu, būna įvairių jų plėtros etapų, ir kiekvieno etapo bendras biudžetas vis kitoks. Pačioje pradžioje ŽIB lėšų panaudojimo pajėgumai būna riboti, bet vėliau per kelerius metus tie pajėgumai gerokai padidėja.

Praėjus pradiniam dvejų metų laikotarpiui ŽIB biudžetas turėtų gerokai didėti ir ŽIB pajėgia iš esamų ir naujų partnerių per gana trumpą laiką sutelkti daug naujų išteklių. Kad būtų pasiekta pakankama kritinė masė ir daromas poveikis Europos lygmeniu, ŽIB, išibėgėjus veiklai, metinis biudžetas bus 250–450 mln. EUR, atsižvelgiant į kiekvienos ŽIB strategiją, partnerystę ir rinkos potencialą.

Nors tam tikra finansinė ŽIB priklausomybė nuo EIT išliks pirmaisiais veiklos metais, jos bus skatinamos per vidutinės trukmės laikotarpį tapti tvarios, t. y. laipsniškai sumažinti priklausomybę nuo EIT finansavimo, kad galėtų labiau įsitvirtinti ir toliau plėstis. Tam tikrai ŽIB papildomos naudos veiklai, kai EIT investicijų grąža didelė, pavyzdžiui, švietimas, verslo kūrimas, koordinavimo centrai, plati aprėptis ir sklaida, EIT finansavimas bus toliau skiriamas.

Dabar EIT finansavimas ŽIB skiriamas tik dotacijomis. Per kitą daugiametės finansinės programos (2014–2020 m.) laikotarpį gali būti rasta naujų būdų, pavyzdžiui, galbūt bus naudojamos skolos ar nuosavybės priemonės. EIT, kaip ŽIB investuotojas, atidžiai stebės šiuos pokyčius ir skatins ŽIB pasinaudoti visomis tomis priemonėmis, ir, prireikus, palengvins ir koordinuos galimybes naudotis tomis priemonėmis.

4.2. EIT biudžeto poreikiai

2014–2020 m. EIT biudžete turi būti 2 711,4 mln. EUR, ir šis biudžeto poreikis pagrįstas trimis pagrindiniais elementais: būtinos išlaidos jau įsteigtų trijų ŽIB įtvirtinimui, laipsniška plėtra, kurios rezultatas bus naujos ŽIB 2014, 2016 ir 2018 m., ir sklaidos bei informacinė veikla, taip pat administracinės išlaidos.

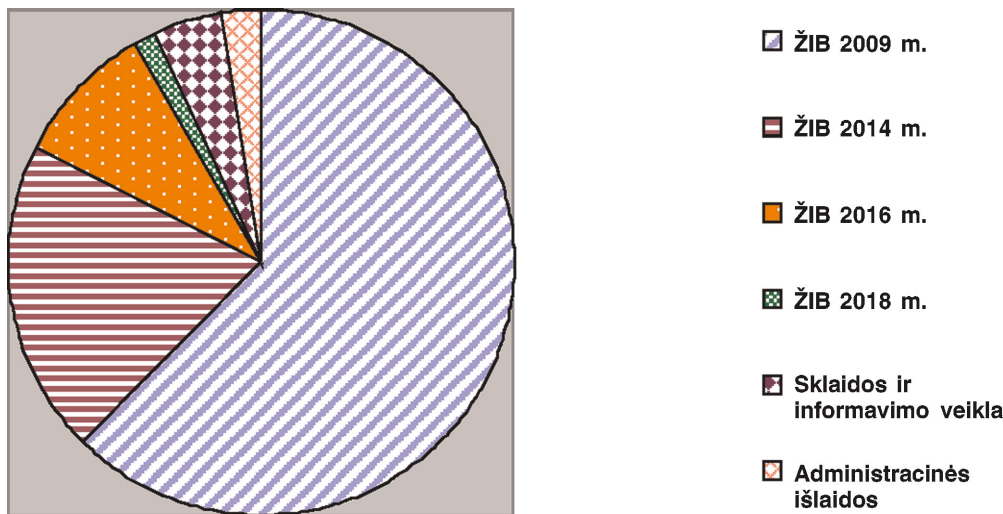
Numatoma, kad 2009 m. įsteigtoms ir jau visu pajėgumu veikiančioms ŽIB finansuoti bus skirta maždaug 1 695 mln. EUR (62,5 proc. viso EIT biudžeto); 542 mln. EUR (20 proc.) numatyti antrajam ŽIB etapui, 249 mln. EUR (9,2 proc.) trečiajam etapui ir 35 mln. EUR (1,3 proc.) galutiniam etapui.

Todėl EIT biudžetą, numatytą ŽIB 2014–2020 m. laikotarpiui, sudaro 2,5 mlrd. EUR (93 proc. viso 2014–2020 m. EIT biudžeto). Tikimasi, kad dėl stipraus EIT svorto poveikio ŽIB sutelks dar 7,5 mlrd. EUR iš kitų viešųjų ir privačiųjų šaltinių.

EIT taip pat imsis įvairios sklaidos ir informavimo veiklos, taip pat teiks paramą struktūriniam judumui RIS, dėl kurios jos veiklos poveikis visoje Europoje bus gerokai didesnis. Be to, bendros paramos ir stebėsenos tarnybos padidins ŽIB veiklos vertę ir veiksmingumą. Įgyvendindamas ir plėtodamas šią veiklą EIT turės laikytis strategijos, kuria siekiama didelio veiksmingumo, t. y. didžiausio poveikio taikant paprastus būdus. Šiai veiklai įgyvendinti reikia maždaug 125 mln. EUR (4,6 proc.) iš EIT biudžeto.

Jei EIT nori pirmasis sukurti naujus atviros inovacijų ir supaprastinamo modelius, jis turėtų tai atspindėti savo požiūryje į administravimą. EIT centrinės būstinės administracinė sistema turi būti supaprastinta, ir turi būti laikomasi strateginio požiūrio, kad prireikus reikia naudotis kompetencija, tačiau be reikalo nekuriant sudėtingų ir ilgalaikių struktūrų. Administracinės sąnaudos, apimančios būtinas darbuotojų, administracines, infrastruktūros ir veiklos išlaidas, ilgainiui neviršys 2,4 proc. EIT biudžeto. Dalį administracinių išlaidų padengia priimančioji šalis – Vengrija – iki 2030 m. pabaigos nemokamai suteikusi patalpas biurui ir iki 2015 m. pabaigos kasmet skirianti 1,5 mln. EUR darbuotojų sąnaudoms. Taigi, 2014–2020 m. administracinės sąnaudos bus maždaug 65 mln. EUR.

3 diagrama. Biudžeto poreikių schema

Per kitą daugiametės finansinės programos laikotarpį EIT pirmiausia bus finansuojamas programos „Horizontas 2020“ įnašu, kuris, kaip numatoma, turėtų būti 2 711,4 mln. EUR.

1 faktų suvestinė. Sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijos

1. UŽDAVINYS

Nustatyta, kad sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė yra didžiausi visuomenei iškilę uždaviniai, ir jie bus sprendžiami įgyvendinant programą „Horizontas 2020“. Bendrieji visų veiksmų, kuriais bus siekiama spręsti šį uždavinį, tikslai turėtų būti pagerinti bet kokio amžiaus Europos piliečių gyvenimo kokybę ir išlaikyti ekonominę sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų tvarumą didėjant sąnaudoms, mažėjant žmogiškųjų išteklių ir žmonėms tikintis geriausias galimos priežiūros.

Su sveikatos ir socialinės apsaugos sektoriais susijusių uždavinių yra daug ir jie glaudžiai tarpusavyje susiję. Jie labai įvairūs – chroniškos ligos (širdies ir kraujagyslių, vėžys, diabetas), atsvoris ir nutukimas, infekcinės (ŽIV/AIDS, tuberkuliozė) ir neurodegeneracinės ligos (jos sunkėja visuomenei vis sparčiau senstant), socialinė atskirtis, prastesnė gerovė, didesnė pacientų priklausomybė nuo formaliosios ir neformaliosios priežiūros, dauginis įvairių aplinkos veiksnių poveikis, kurio ilgalaikės pasekmės sveikatai dar nežinomos. Be to, dėl naujų faktų, produktų ir paslaugų taikymo, naudojimo ir diegimo kliūčių nepavyksta veiksmingai spręsti tų uždavinių.

Programoje „Horizontas 2020“ atsakas į šiuos uždavinius apibrėžtas kaip siekis, remiant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, visiems užtikrinti geresnę sveikatą, gyvenimo kokybę ir bendrą gerovę. Vykdam šią veiklą dėmesys bus sutelktas į sveikatos priežiūrą ir išsaugojimą visą gyvenimą, taip pat į ligų prevenciją, gebėjimo gydyti ir valdyti ligas ir negalią didinimą, aktyvaus senėjimo palaikymą, pastangas kurti tvarų ir veiksmingą priežiūros sektorių, įskaitant vietas ir regionines paslaugas ir miestų bei jų infrastruktūros pritaikymą senėjantiems gyventojams.

2. AKTUALUMAS IR POVEIKIS

Sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijų srityje veikianti ŽIB padės įgyvendinti programos „Horizontas 2020“ prioritetus, susijusius su visuomenei iškilusiu uždaviniu „Sveikata, demografinės permainos ir gerovė“.

Ši teminė sritis labai aktuali visuomenės ir viešosios politikos požiūriu. Sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo klausimai susiję su beveik visais mūsų ekonomikos ir visuomenės sektoriais, ir dažnai prireikia reguliavimo veiksmų. Sveikatos ir socialinės apsaugos sektorius labai svarbus ir socialiniu bei ekonominiu požiūriu, nes tai vienas iš sektorių, kuriems išleidžiama daugiausiai pinigų (valstybės ir privačių)⁽¹⁾; šis sektorius ne tik sudaro sąlygas ekonominėms ir technologinėms inovacijoms, bet ir turi didelį socialinių inovacijų potencialą. Visuomenės senėjimas yra viešosioms paslaugoms tenkanti užduotis, kurią sprendžiant reikia plėtoti ir gerinti vietos paslaugas ir pritaikyti miestus.

Socialinis ir ekonominis aktualumas didelis dar ir dėl to, kad Europai naudingas stiprus farmacijos sektorius ir gerai išplėtotos sveikatos ir socialinės apsaugos sistemos, suteikiančios darbo vietas milijonams žmonių visoje Sąjungoje. Šis sektorius taip pat vienas didžiausių pažangiųjų technologijų gamybos sektorių Sąjungoje. Šių sričių augimo potencialas labai didelis, nes senėjanti visuomenė reiškia, kad didėja bendra priežiūros ir savarankiškai gyventi leidžiančių produktų ir paslaugų paklausa.

Svarbūs tampa ir kiti sektoriai, pavyzdžiui, turizmo. Didžiąją dalį senėjančios visuomenės sudaro karta, įpratusi ir tebenorinti keliauti, pageidaujanti aukštos kokybės paslaugų, taigi, vis didėja prieinamų paslaugų poreikis (transportas, viešbučiai, pramogos ir pan.). Lengviau prieinamos turizmo paslaugos gali padidinti viso sektoriaus konkurencingumą, tai paskatintų didesnę senėjančių gyventojų įtrauktį.

Verta paminėti ir tai, kad pasaulinio lygio moksliniai tyrimai ir švietimas šioje srityje naudingi Sąjungai. Daugelyje valstybių narių yra labai gera mokslinių tyrimų infrastruktūra ir institucijos, galinčios į planuojamą EIT veiklą pritraukti pramonę.

Su sveika gyvensena susiję uždaviniai svarbūs visoje Europoje. Kad ŽIB galėtų pateikti sprendimų, reikia intensyvaus labai gerų, daugiadalių ir daugiasektoriinių grupių bendradarbiavimo su visų žinių trikampio (aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų) sektorių dalyviais. Šioje teminėje srityje veikianti ŽIB papildomos vertės suteiks tuo, kad inovacijų ir aukštojo mokslo veiklą susies su jau esama labai gera mokslinių tyrimų baze. Didelį dėmesį ŽIB skirs aukštojo mokslo programoms, naujų įgūdžių (reikalingų, pavyzdžiui, technologijų plėtrai ir senyvo amžiaus žmonių

⁽¹⁾ Išlaidos sveikatai kiekvienoje šalyje skiriasi. BVP dalis svyruoja nuo 1,1 iki 9,7 proc., bendrųjų valstybės išlaidų dalis – nuo 4 iki daugiau kaip 18 proc. MTTP intensyvumas su sveikata susijusiuose sektoriuose didelis: medikamentai ir biotechnologijos gerokai pralenkia bet kurį kitą sektorių (15,9 proc.); sveikatos priežiūros įrangos ir paslaugų procentas taip pat labai didelis (6,8 proc.).

praežiūrai) plėtojimui, verslumo aspektų stiprinimui, siekiant skatinti labai verslios darbo jėgos plėtrą šioje srityje, remti naujų produktų ir paslaugų kūrimą ir stiprinti esamas ar net kurti naujas vertės grandines.

Potencialių produktų ir paslaugų, kuriuos būtų galima sukurti ŽIB, pavyzdžiai platesni negu vien technologijų programos (programos, kurias įgyvendinant nagrinėjami, koduojami, standartizuojami ir aiškinami duomenys tokiose srityse kaip antai vėžys, kraujagyslių ir širdies ligos; arba rizikos vertinimo ir ankstyvo diagnostavimo priemonės) ir galėtų paskatinti socialines inovacijas ir naują koncepciją, gerinančią, pavyzdžiui, gyvenimo būdo valdymą ir mitybą, skatinančią aktyviai ir savarankiškai gyventi amžiui palankioje aplinkoje ar išlaikyti ekonomiškai tvarias priežiūros sistemas.

Dėmesį sutelkusi į sisteminius Europos sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aspektus ir paramą ankstyvam senėjimui, šioje teminėje srityje veikianti ŽIB taip pat skatins labiau bendradarbiauti dideles ir mažesnes, labiau specializuotas įmones, kad būtų didesnis žinių judėjimas. Be to, konkreti papildoma nauda, kurią šioje srityje galėtų suteikti ŽIB, galėtų būti inovatyvios partnerystės kūrimas vietos lygmeniu, ir tai labai svarbu paslaugų sektoriuje.

Taigi, laikydami integruoto požiūrio į žinių trikampį, sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijų srityje veikianti ŽIB būtų pagrindinė Europos paradokso sprendėja: padidintų Sąjungos mokslinių tyrimų naudą ir šį turtą transformuotų į novatoriškus produktus ir paslaugas, naujas verslo galimybes ir rinkas.

Didžiausia su šioje teminėje srityje veikiančios ŽIB sėkme susijusi rizika daugiausia susijusi su tuo, kad būtinos pagrindinės inovacijų ir politikos reglamentavimo sąlygos, dėl kurių reiktų tam tikro adaptavimo, tačiau ŽIB tiesiogiai su tuo nesusijusi⁽¹⁾. Todėl ŽIB šiais klausimais turi palaikyti ryšius su kita vykdoma Sąjungos ir valstybių narių inovacijų politikos veikla (žr. kitą skyrių).

3. SAŲVEIKA SU ESAMOMIS INICIATYVOMIS IR JŲ PAPILDYMAS

Su sveikata ir aktyviu senėjimu susiję dalykai remiami daugeliu Sąjungos iniciatyvų. Tokios iniciatyvos apima ne tik sveikatos sektorių, bet ir labai plačias politikos sritis, pavyzdžiui ekonomiką, saugumą ir aplinką. Todėl jos netiesiogiai padeda siekti tokių strategijos „Europa 2020“ tikslų kaip MTTP ir inovacijos, užimtumas ir socialinė įtrauktis.

Sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo inovacijų srityje veikianti ŽIB sieks glaudžios sąveikos su bandomąja Europos inovacijų aktyvaus ir sveiko senėjimo srityje partneryste. ŽIB atsižvelgs į konkrečius veiksmus, nustatytus Europos inovacijų partnerystės strateginiame inovacijų plane, ir padės siekti jų tikslų. ŽIB papildys pagrindinių veikėjų švietimą ir mokymą, taip pat sukurs unikalų struktūrizuotą specialistų tinklą, galintį nustatyti pagrindines sąlygas ir geriausią praktiką, susijusią su politiniais, reguliavimo ar standartizavimo klausimais, darančiais poveikį šiam sektoriuje. Įgyvendinant Europos investicijų partnerystę, šioje srityje veikianti ŽIB gali padėti vykdyti e. sveikatos pirmaujančios rinkos iniciatyvą, kuria siekiama skatinti inovatyvių e. sveikatos sprendimų rinką pasitelkiant politikos priemones (standartizavimo, sertifikavimo sistemas ir viešuosius pirkimus).

Veikla bus derinama ir su bendra programavimo iniciatyva, kuria siekiama paskatinti Alzheimerio ligos ir kitų neurodegeneracinių ligų mokslinius tyrimus, bendra programavimo iniciatyva „Ilgesnis gyvenimas, geresnis gyvenimas“, kuria bus sprendžiami su demografinių pokyčių potencialu ir iššūkiais susiję klausimai, ir bendra programavimo iniciatyva „Sveika mityba – sveikas gyvenimas“. Šioje srityje veikianti ŽIB spartins ir skatins labai gerų viešųjų mokslinių tyrimų, sutelktai vykdomų įgyvendinant šias bendras programavimo iniciatyvas, panaudojimą ir taip mažins inovacijų žemėlapių fragmentiškumą.

Siekdama padidinti galimybes perduoti technologijas ir jas komercinti, ši ŽIB taip pat remsis pagrindinių bendros naujoviškų vaistų technologijų iniciatyvos, taip pat gausių bendrosios programos mokslinių tyrimų, vykdomų šioje teminėje srityje (pavyzdžiui, sveikatos mokslinių tyrimų programa arba IRT tiriamoji veikla sveikatos ir senėjimo srityje), rezultatais ir pavers juos kapitalu pasitelkdama geriausius verslininkus. Be to, savo veiklą ji derins su bendra programos „Kasdienį gyvenimą palengvinanti aplinka“ ir Konkurencingumo ir inovacijų programa.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, kalbant apie pacientų galimybes gauti kokybiškų vaistų, yra vėluojama dėl teisės akto, kuriuo rinkoje patvirtinami nauji vaistai, nes daugiau laiko skirta bandymams ir sertifikavimui, taip pat kainų nustatymui ir kompensavimo būdams.

Apibendrinant galima pasakyti, kad šioje srityje veikianti ŽIB papildytų tą veiklą, nes pagrindinį dėmesį skirtų tarpdalykinei veiklai žinių trikampyje, itin pabrėžiant novatoriškus produktus ir paslaugas bei verslumo ugdymą.

4. IŠVADA

ŽIB, dėmesį sutelkianti į platesnius inovacijų, kuriomis siekiama sveikos gyvensenos ir aktyvaus senėjimo, klausimus, atitinka ŽIB temų atrankai nustatytus kriterijus:

- ŽIB sprendžia didžiausią visuomenei iškilusį ekonominį uždavinį (gera sveikata ir visų gerovė visą gyvenimą, kartu išlaikant ekonomiškai tvarias priežiūros sistemas) ir padeda įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ darbotvarkę ir jos tikslus, susijusius su užimtumu, inovacijomis ir švietimu;
- šios ŽIB pastangos atitinka programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus prioritetus ir papildo kitą Sąjungos veiklą sveikatos ir socialinės apsaugos srityse, visų pirma atitinkamas bendras programavimo iniciatyvas ir Europos inovacijų aktyvaus ir sveiko senėjimo srityje partnerystę;
- ŽIB gali remtis stipria mokslinių tyrimų baze, tvirtu pramonės sektoriumi ir būti patraukli tam sektoriui; ŽIB gali sutelkti investicijas, sudaryti galimybes kurti įvairius naujus produktus ir paslaugas ir pasiekti, kad verslo sektorius prisiimtų ilgalaikius įsipareigojimus;
- ŽIB spręš Europos paradoksą, nes pavers kapitalu stiprią Sąjungos mokslinių tyrimų bazę ir ras novatoriškų būdų Europos piliečių gyvenimo kokybei pagerinti ir ekonominiam sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų tvarumui išlaikyti;
- ŽIB daro ilgalaikį ir sisteminių poveikį, matuojamą pagal tai, kiek atsiranda naujų išsilavinusių ir verslių žmonių, naujų technologijų ir naujų verslų; ŽIB skatins naujų technologijų plėtrą ir socialines inovacijas;
- ŽIB siekia įveikti didžiulį viso sveikatos ir socialinės apsaugos sektoriaus susiskaidymą, ir visame sektoriuje sieks kritinės masės, susijusios su puikiais moksliniais tyrimais, inovacijomis, švietimu ir suinteresuotųjų subjektų mokymu;
- ŽIB laikosi sisteminio požiūrio, taigi jai reikalinga tarpdalykinė veikla, apimanti įvairias žinių sritis, pavyzdžiui, mediciną, biologiją, psichologiją, ekonomiką, sociologiją, demografiją ir IRT.

2 faktų suvestinė. Žaliavos ⁽¹⁾ – tvarus žvalgymas, gavyba, gamyba ir perdirbimas

1. UŽDAVINYS

Šiuolaikinė visuomenė visiškai priklauso nuo galimybių gauti žaliavų. Galimybė gauti žaliavų labai svarbi siekiant veiksmingo Sąjungos ekonomikos veikimo. Tačiau dėl to, kad mažėja baigtinių gamtos išteklių, daugėja gyventojų ir išsivysčiusiame pasaulyje sparčiai didėja suvartojimo lygis, vis labiau didėja žaliavų ir gamtos išteklių paklausa. Šie veiksniai, kaip ir daugelis kitų veiksnių, skatina numatytą gamtos išteklių suvartojimo didėjimą per ateinančius dešimtmečius.

Kaip pabrėžta Tausaus išteklių naudojimo veiksmų plane ir programoje „Horizontas 2020“, turėtume siekti užtikrinti galimybes gauti žaliavų, kurių reikia Europos ekonomikai ir mūsų gerovei, jų pasiūlą ir tvarų jų naudojimą, kartu siekiant veiksmingai išteklius naudojančios ekonomikos, patenkinančios daugėjančių gyventojų poreikius neperžengiant baigtinės planetos ekologinių ribų.

2. AKTUALUMAS IR POVEIKIS

Ši teminė sritis labai aktuali dėl poveikio ekonomikai ir visuomenei. Pasaulio ekonomikai labai svarbu žaliavos ir gyvenimo kokybė. Veiksmingesnis energijos vartojimas bus labai svarbus Europoje užtikrinant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Tai suteiks didelių ekonominių galimybių, padidins našumą, sumažins sąnaudas ir padidins konkurencingumą.

⁽¹⁾ Šiame priede bus vartojama siauresnė „neenergetinių ir ne žemės ūkio žaliavų“ apibrėžtis, kad būtų išvengta jau veikiančių klimato kaitos ir energetikos ŽIB ir kitų būsimų ŽIB prioritetinių sričių, pavyzdžiui, maisto, dubliavimo.

Nors Sąjungos gilos mokslinių tyrimų tradicijos ir yra įvairių kompetencijos centrų, daug daugiau galėtų būti padaryta, kad šioje prioritetinėje srityje tai būtų paversta kapitalu. ŽIB tam labai tiks.

Derindama savo veiklą su kita Sąjungos veikla, šioje srityje veikianti ŽIB turėtų sutelkti dėmesį į žinių centro ir akademinės, techninės ir praktinio švietimo bei mokslinių tyrimų patirties centro plėtojamą tausios paviršinės, požeminės, gelminės kasybos, gavybos iš urbanistinių atliekų, sąvartynų kasybos, žaliavų valdymo, perdirbimo technologijų, gyvavimo ciklo pabaigos valdymo, žaliavų pakeitimo ir atviros prekybos žaliavomis bei pasaulinio žaliavų valdymo srityse. Šie centrai veiktų kaip Europos šių sričių kompetencijos centrų tarpininkai ir tarpuskaityti namai ir administruotų Sąjungos pramonei strateginės svarbos turinčią mokslinių tyrimų programą. Dėl šios priežasties ir siekiant kuo labiau padidinti veiksmų poveikį ir išvengti kitos Sąjungos veiklos dubliavimo, įskaitant Europos inovacijų žaliavų srityje partnerystę, ŽIB žmogiškojo kapitalo (pavyzdžiui, mokymo, švietimo) srityje papildys naujoviškų technologijų bandomuosius veiksmus (pavyzdžiui, parodomąsias gamyklas) tvaraus žemės ir jūrų žvalgyimo, gavybos, apdirbimo, efektyvaus išteklių naudojimo, surinkimo, perdirbimo, pakartotinio naudojimo ir pakaitalų srityse.

Kartu, tai galėtų apimti tikslus tapti technologijų pradininku, sukuriant bandomąsias sistemas ir demonstracinius inovacinius procesus ir sprendimus, įtraukiant, pavyzdžiui, ekonomiškai patrauklių ir tvarių alternatyvių Sąjungai strateginės svarbos turinčių žaliavų, įskaitant biologinės kilmės medžiagas, naudojimą. Taigi, tai gali paskatinti esamų rinkų plėtimąsi ir naujų kūrimą, būtent tausaus žvalgyimo, gavybos ir apdirbimo, veiksmingo žaliavų valdymo, perdirbimo technologijų ir žaliavų pakeitimo kitomis srityse. Reikės įvertinti poveikį pažeidžiamoms buveinėms, pavyzdžiui, Arktikos, ir rasti novatoriškų ir ekonomiškų prisitaikymo ir rizikos prevencijos priemonių.

Šioje srityje veikianti ŽIB bus labai svarbi siekiant įveikti kliūtis, kurių atsiranda dėl technologijų stygiaus. Papildomoms technologijoms, galinčioms pakeisti tradicinių mineralų ir žaliavų vertės grandinės formą, diegti reikalingos techninės inovacijos. Tai sritis, kurioje reikia daugiau pastangų naujiems procesams sukurti ir šioje srityje esamoms žinioms optimizuoti ir komercinti. Verslumas šiai ŽIB padės spręsti šią problemą.

Dar vienas ŽIB papildomos vertės elementas yra jos indėlis sprendžiant su ribotomis galimybėmis kurti tinklus susijusias problemas. Iš tikrųjų, iš esmės kitoks įvairių mokslinių tyrimų sričių pobūdis reiškia, kad galimybės sutikti tyrėjus skirtingose dalykinėse srityse, ir turėti naudos iš bendrų idėjų ir bendradarbiavimo, kurio reikės diegiant pigesnius ir veiksmingesnius mažai anglies dioksido išmetančių ir aplinkai nekenkiančių technologijų sprendimus, yra ribotos. Pašalinti šiuos trūkumus padėtų tinklų kūrimas ŽIB viduje, sutelkiant visoms trimis žinių trikampio kraštinėms atstovaujančius suinteresuotuosius subjektus visoje vertės grandinėje. Tai suteiktų galimybių išplėsti technologijų, žinių bei praktinės patirties perdavimą ir suteiktų tyrėjams, studentams ir verslininkams žinių ir įgūdžių, būtinų inovatyviems sprendimams rasti ir juos paversti naujomis verslo galimybėmis.

3. SAŲVEIKA SU ESAMOMIS INICIATYVOMIS IR JŲ PAPILDYMAS

Sąjunga nustatė, kad šioje srityje kyla didžiulių uždavinių. ŽIB padėtų įgyvendinti programą „Horizontas 2020“, būtent spręsti visuomenei iškilusius uždavinius, susijusius su tvariu žaliavų tiekimu ir tausiu išteklių naudojimu. Tai padėtų įgyvendinti siūlomą Europos inovacijų partnerystę žaliavų srityje. Europos inovacijų partnerystė žaliavų srityje bus sudarytas bendras pagrindas, kuriuo vadovaujantis tampa paprasčiau suderinti aktualius pasiūla ir paklausa grindžiamus mokslinius tyrimus bei inovacijų priemones ir politikos sritis ir jiems sąveikauti. Tai apims į technologijas orientuotą veiklą, taip pat bendrų sąlygų ir patikimų politinių, reglamentavimo arba standartizavimo aspektų, turinčių įtakos atitinkamam sektoriui arba uždaviniui, nustatymą. Šioje srityje veikianti ŽIB papildys pagrindinių veikėjų švietimą, taip pat sukurs unikalų struktūrizuotą specialistų tinklą. Ši ŽIB bus tvirtas kitos su inovacijomis susijusios veiklos, vykdomos įgyvendinant EIP veiklą, pagrindas. Tos veiklos sėkmė labai priklausys nuo žmogiškųjų išteklių.

ŽIB taip pat turės galimybių padėti EIP nustatyti bendrąsias sąlygas ir gerąją praktiką politikos, reguliavimo ar standartizavimo srityse, turinčiose poveikį sektoriui. ŽIB taip pat labai remsis įvairių mokslinių tyrimų projektu, pagal 7-ąją bendrąją programą įgyvendinamą šia tema, rezultatais ir pavers juos kapitalu. Tai ypač pasakytina apie projektus, įgyvendinamus tokiose teminėse srityse kaip nanomokslas, nanotechnologijos, žaliavos ir naujos gamybos technologijos bei aplinkosauga.

Panašiai, ŽIB remsis pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą vykdomais ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektais, kuriuos įgyvendinant viena iš prioritetinių sričių yra žaliavų perdirbimas. Tokie pat veiksmai bus tęsiami ir programos „Horizontas 2020“ atžvilgiu, ypač sprendžiant visuomenei iškilusį uždavinį „Su klimato kaita susijusi veikla, aplinka, veiksmingas išteklių naudojimas ir žaliavos“.

Be to, siekiama užtikrinti sąveiką su Europos kompetencijos retųjų žemių klausimais tinklu, kuris sukurtas būtiniausių žaliavų, vadinamų retųjų žemių elementais, klausimams spręsti.

Šioje srityje veikianči ŽIB siektų papildomumo ir sąveikos su ta veikla ir turėtų daug dėmesio skirti tarpdalykinei veiklai žinių trikampyje, itin pabrėžiant inovatyvius produktus ir paslaugas ir verslumo ugdymą.

4. IŠVADA

Šioje srityje veikianči ŽIB labai tinkama nurodytiems uždaviniams spręsti. ŽIB taip pat atitinka SID ŽIB temų atrankai nustatytus kriterijus:

- ŽIB sprendžia didžiausią ekonominę visuomenei iškilusį uždavinį (reikia rasti inovatyvių sprendimų pigesnės, mažai anglies dioksido išmetančios ir aplinkai nekenkiančios žaliavų žvalgybos, gavybos, apdirbimo, naudojimo, pakartotinio naudojimo, perdirbimo ir gyvavimo ciklo pabaigos valdymo srityse) ir padeda įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ darbotvarkę ir jos tikslus, susijusius su klimatu ir energetika, užimtumu, inovacijomis ir švietimu;
- šios ŽIB pastangos atitinka programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus prioritetus ir papildo kitą Sąjungos veiklą žaliavų srityje, visų pirma Europos žaliavų inovacijų partnerystę;
- todėl ŽIB gali sutelkti investicijas iš verslo sektoriaus ir sudaryti galimybes kurti įvairius naujus produktus ir paslaugas, būtent tausios gavybos ir apdirbimo, žaliavų valdymo, perdirbimo technologijų ir žaliavų pakeitimo kitomis srityse;
- ŽIB daro ilgalaikį ir sisteminių poveikį, matuojamą pagal tai, kiek atsiranda naujų išsilavinusių ir verslių žmonių, naujų technologijų ir naujų verslų; ji ypač suteikia galimybių kurti socialinę vertę, nes stengiasi siekti tvarumo per visą produkto gyvavimo ciklą tikslo, t. y. tausiau naudoti žaliavas ir veiksmingai didinti žaliavų perdirbimą ir regeneravimą;
- ŽIB daug dėmesio skiria švietimui, o kitose iniciatyvos dėmesys švietimui per menkas. Ji sutelks kritinę puikių suinteresuotųjų subjektų, susijusių su moksliniais tyrimais ir inovacijomis, masę;
- taigi ŽIB reikalinga tarpdalykinė veikla, apimanti įvairias žinių sritis, pavyzdžiui, geologiją, ekonomiką, aplinkosaugos mokslus, chemiją, mechaniką ir įvairias pramonės sritis (statybą, automobilių pramonę; aviacijos ir kosmoso pramonę; įrenginius ir įrangą, atsinaujinančiąją energiją);
- ŽIB sprę Europos paradoksą, t. y. tai, kad Europos mokslinių tyrimų bazė stipri, o inovacijų veikla šioje srityje silpna; ŽIB suteikia galimybių kurti inovacijas, susijusias su tausia kasyba ir žaliavų valdymu; žaliavų pakeitimas kitomis ir perdirbimas gali paskatinti tolesnius sektoriaus pokyčius ir išplėsti investicinę veiklą kuriant naujus produktus, paslaugas ir tiekimo grandinės veikimo būdus.

3 faktų suvestinė. Ateities maistas. Tvari tiekimo grandinė nuo išteklių iki vartotojų

1. UŽDAVINYS

Pasaulinėje maisto tiekimo grandinėje kyla sudėtingų uždavinių.

Kalbant apie paklausą, padėtį būtų galima apibūdinti taip – didėja pasaulio gyventojų skaičius, gerėja gyvenimo kokybė (visų pirma kylančios ekonomikos šalyse), todėl atsiranda įvairesnio ir kokybiškesnio maisto, o tam reikia papildomos maisto gamybos. Taigi, Jungtinės Tautos prognozuoja, kad iki 2050 m. maisto paklausa padidės maždaug 70 proc⁽¹⁾. Kartu, spartus bioenergetikos sektoriaus plėtimasis išryškina šalutinių produktų, gaunamų iš maisto gamybos proceso, paklausą.

Kalbant apie pasiūlą, dėl visuotinės klimato kaitos padidės spaudimas maisto gamybai ir maisto tiekimui. Be to, pasaulyje yra netvारीų maisto gamybos sistemų. Jei padėtis nesikeis, pasaulinė maisto sistema toliau kenks aplinkai ir kels pavojų pasaulio pajėgumams ateityje gaminti maistą.

⁽¹⁾ JT maisto ir žemės ūkio organizacija. 2009. Pasaulinis žemės ūkis apie 2050 m.

Šios problemos pirmiausia turėtų būti vertinamos vartotojų požiūriu, turėtų būti atsižvelgiama į vartotojų problemas ir elgesio modelius, nes gamybos varomoji jėga yra vartotojai ir rinkos. Per pastaruosius du dešimtmečius maisto vartojimas tapo gerokai sudėtingesnis. Vartotojai pageidauja įperkamu, įvairių, aukštos kokybės ir patogiai gaunamų maisto produktų, atitinkančių jų skonį ir poreikius. Vis didėja susirūpinimas dėl įvairių dalykų – nuo maisto saugos ir aplinkos apsaugos iki etinių klausimų, kaip antai sąžininga prekybos praktika ar gyvūnų gerovė, o dėl to didėja vartotojų grupių reikalavimai imtis politinių veiksmų. Galiausiai, maisto vartojimo įpročiai (taip pat ir maisto švaistymas) gali turėti stiprų poveikį vartotojų sveikatai ir gerovei, taip pat pirminei gamybai ir aplinkai.

Programoje „Horizontas 2020“ kalbama apie šį sudėtingumą ir apibrėžiami su šiuo sektoriumi susiję uždaviniai: reikia užtikrinti saugaus ir aukštos kokybės maisto ir ekologiškų produktų pasiūlą, tvarų biologinių išteklių valdymą, skatinti kaimų ir pakrančių vietovių plėtrą ir didinti Europos biopramonės konkurencingumą, kartu saugant žemės ir vandens ekosistemas, mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, švelninant klimato kaitą ir prisitaikant prie jos ir skatinant išvengtą atliekų susidarymo ir užtikrinti efektyvų išteklių naudojimą.

2. AKTUALUMAS IR POVEIKIS

Tvaraus tiekimo grandinės ŽIB padės siekti programos „Horizontas 2020“ prioritetų, įvardytų visuomenei kylančio uždavinio „Maisto tiekimo užtikrinimas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų ir laivų bei vidaus vandenų srityje ir bioekonomika“ srityje.

Ši teminė sritis labai aktuali dar ir dėl poveikio ekonomikai ir visuomenei. Maisto saugos ir aprūpinimo maistu suaugumas susijęs su beveik visais mūsų ekonomikos ir visuomenės sektoriais, ir dažnai pririekia reguliavimo veiksmų.

Maisto pramonė – didžiausias Europos gamybos sektorius, jo įtaka Europos platesnei ekonomikos plėtrai labai didelė. Nepaisant didelės Europos maisto ir gėrimų pramonės įtakos, jos konkurencingumui kyla grėsmė. Pastarąjį dešimtmetį, dėl kylančios ekonomikos šalių, pavyzdžiui, Kinijos, Indijos ir Brazilijos, konkurencijos, Europai tenkanti pasaulinės rinkos dalis sumažėjo nuo 25 iki 21 proc. Europos maisto pramonei vis sunkiau konkuruoti vien kaina, ir, jei ji nori vėl padidinti savo dalį, turi siekti papildomos vertės kurdamą sveikesnius, tvaresnius ir mažiau išteklių reikalaujančius produktus.

Reikia imtis veiksmų klimato kaitos poveikiui atspariai ir tvariai pasaulinei maisto sistemai užtikrinti, kartu patenkiant vis didėjančią maisto paklausą. Turint omenyje, kad mažėja dirbamos žemės, senka žuvų atsargos, reikia saugoti natūralią gamtinę aplinką ir žmonių sveikatą.

Pagrindinė šios srities ŽIB veikla bus sutelkta į maisto tiekimo grandinę. Toks veiklos sutelkimas labai gerai dera su holistiniu ŽIB požiūriu. Šis požiūris apima išteklių naudojimą pačioje grandinės pradžioje (trąšos ir pan.), maisto gamybą, apdirbimą, pakavimą ir platinimą, taip pat, grandinės gale, vartotojus, ir jie galbūt gali būti konkretus ŽIB prioritetas (maisto atliekų mažinimas, sveika mityba ir pan.). Tikslas – užtikrinti produktyvesnę ir veiksmingesnę maisto tiekimo grandinės sistemą, kartu didinant visų šios grandinės dalių tvarumą ir atsekamumą.

Su maisto tiekimo grandine susijusius uždavinius sprendžiant per ŽIB atsirastų galimybė ne tik spręsti Europai kylančius didžiausius uždavinius, bet ir sutelkti investicijas ir pasiekti, kad verslo sektorius prisiimtų ilgalaikius išsipareigojimus, būtent diegtų naujas ir naujoviškas technologijas, procesus ir žinias, kad padidintų tvarią maisto gamybą, perdirbimą, pakavimą ir platinimą, sumažintų atliekų ir skatintų geresnę mitybą. Laikydami tokio integracinio požiūrio šioje srityje veikianti ŽIB galės daryti įtaką pramonės požiūriui ir skatinti daugiau dėmesio skirti į vartotojus orientuotoms inovacijoms – tokiu būdu ji darys teigiamą poveikį vartotojų sveikatai ir gyvenimo kokybei. Tai bus siejama su naujų verslo modelių ir rinkos strategijos, kuriais pagrindinis dėmesys skiriamas vartotojų poreikiams ir tendencijoms ir kurie grindžiami geresniu maisto grandinės išmanymu bei gali suderinti inovacijų ir technologijų galimybes su vartotojų interesais ir taip sudaryti naujų verslo galimybių, potencialu.

Šioje srityje veikianti ŽIB bus labai svarbi tuo požiūriu, kad padės įveikti didžiulį visos maisto tiekimo grandinės susiskaidymą. ŽIB visoje grandinėje sieks kritinės masės, susijusios su aukštos kokybės moksliniais tyrimais, inovacijomis, švietimu ir suinteresuotųjų subjektų mokymu. Būsimų inovacijų koncepcijoje glaudžiai susiję visi grandinės elementai (pirminis sektorius, maisto gamyba, maisto perdirbėjai, mažmenininkai, maisto paslaugų teikėjai ir, iš dalies, vartotojai). Šiems uždaviniams spręsti ŽIB parengs būtinus sisteminius ir tarpdalykinius metodus.

Pagrindinė papildoma šioje srityje veikiančios ŽIB vertė bus jos vaidmuo mažinant dabar jaučiamą igūdžių ir žmogiškųjų išteklių stygių. Manoma, kad beveik pusė Europos maisto ir gėrimų gamintojų jaučia mokslininkų ir kvalifikuotų darbuotojų stygių. Šiame sektoriuje tai kliūtis inovacijoms. ŽIB šią problemą spręs integruodama švietimą ir kitus žinių trikampio sektorius. Kartu ji sudarys galimybių skatinti studijas baigusius verslius žmones, galinčius kurti novatoriškas technologijas ir verslą. Toks sutelktas dėmesys į verslumą bus ypač svarbus maisto sektoriuje, kuriame veikia daug MVĮ.

Didžiausia su šioje teminėje srityje veikiančios ŽIB sėkme susijusi rizika yra susijusi su tuo, kad būtinos bendrosios inovacijų sąlygos, o ŽIB tiesiogiai jų nenustato. Didinant tvarumą visoje maisto tiekimo grandinėje gali prireikti tam tikrų reglamento pakeitimų, kad, pavyzdžiui, būtų galima internalizuoti maisto gamybos sąnaudas. Todėl šioje srityje veikianči ŽIB turi palaikyti ryšius su kita Sąjungos ir valstybių narių vykdoma inovacijų politikos veikla (žr. kitą skyrių).

3. SAŲVEIKA SU ESAMOMIS INICIATYVOMIS IR JŲ PAPILDYMAS

Sąjunga šiai skirčiai skiria labai didelį dėmesį. ŽIB padės spręsti programoje „Horizontas 2020“ nustatytą visuomenei iškilusį uždavinį „Maisto tiekimo užtikrinimas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų ir laivybos bei vidaus vandenų srityje ir bioekonomika“. ŽIB visų pirma sieks sąsajos su siūloma Europos žemės ūkio našumo ir tvarumo inovacijų partneryste. Nors pastarosios dėmesio centras bus šiuolaikiškiausių mokslinių tyrimų ir praktinių inovacijų jungimas, ŽIB pirmiausia papildys pagrindinių veikėjų, pavyzdžiui verslininkų ir vartotojų, švietimą. Veiklą reikia derinti ir su bendro programavimo iniciatyva „Žemės ūkis, aprūpinimas maistu ir klimato kaita“, kurią įgyvendinant nacionalinės mokslinių tyrimų pastangos bus sutelktos į žemės ūkio, miškininkystės ir žemės naudojimo sektorius, kad būtų integruojamas prisitaikymas, švelninimas ir aprūpinimas maistu.

Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas skatins žuvininkystės ir akvakultūros aplinkosauginį ir socialinį tvarumą ir pabrėš poreikį naujus verslumo igūdžius sieti su šios srities techniniais pokyčiais, atsižvelgiant į vartotojų elgseną ir sudarant sinergijos galimybes. Be to, veiklą galbūt bus galima derinti su bendro programavimo iniciatyvomis „Sveikas maistas sveikam gyvenimui“ ir „Mokslinių tyrimų klimato srityje jungimas Europoje“, taip pat su susijusių sričių Europos technologijų platformomis (visų pirma „Maistas – tai gyvybė“), veikiančiomis įgyvendinant įvairius Septintosios pagrindų programos projektus. Panašiai, ŽIB remsis pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą vykdomais ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektais, kuriuos įgyvendinant viena iš prioritetinių sričių yra maistas ir gėrimai. Tokie pat veiksmai bus tęsiami ir programos „Horizontas 2020“ atžvilgiu, ypač sprendžiant visuomenei iškilusį uždavinį „Su klimato kaita susijusi veikla, aplinka, veiksmingas išteklių naudojimas ir žaliavos“.

Šioje srityje ŽIB papildys šią veiklą, nes dėmesys bus sutelktas į tarpdalykinę veiklą žinių trikampyje, didelę svarbą teikiant novatoriškiems produktams ir paslaugoms, verslumo švietimui ir vartotojų klausimams.

4. IŠVADA

Į maisto grandinę dėmesį sutelkianti ŽIB labiausiai tinka minėtiems uždaviniams spręsti. ŽIB taip pat atitinka ŽIB temų atrankai nustatytus kriterijus:

- ŽIB sprendžia didžiausią ekonominį visuomenei iškilusį uždavinį (reikia imtis veiksmų klimato kaitos poveikiui atspariai ir tvariai maisto sistemai užtikrinti, kartu patenkinant vis didėjančią maisto paklausą, turint omenyje, kad mažėja dirbamos žemės, reikia saugoti natūralią gamtinę aplinką ir saugoti žmonių sveikatą) ir padeda įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ darbotvarkę ir jos tikslus, susijusius su klimatu ir energetika, užimtumu, inovacijomis ir švietimu;
- šios ŽIB pastangos atitinka programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus prioritetus ir papildoma kitą Sąjungos veiklą maisto sektoriuje, visų pirma Europos žemės ūkio našumo ir tvarumo inovacijų partnerystę;
- ŽIB gali sutelkti investicijas, sudaryti galimybes kurti įvairius naujus produktus ir paslaugas ir pasiekti, kad verslo sektorius priimtų ilgalaikius išpareigojimus, būtent diegtų naujas ir naujoviškas technologijas, procesus ir žinias, kad padidintų tvarią maisto gamybą, perdirbimą, pakavimą ir platinimą, sumažintų atliekų ir skatintų geresnę mitybą ir geresnę gyventojų sveikatą;
- ŽIB daro ilgalaikį ir sisteminių poveikį, matuojamą pagal tai, kiek atsiranda naujų išsilavinusių ir verslių žmonių, naujų technologijų ir naujų verslų; ŽIB skatins naujų technologijų plėtrą ir veiksmingesnes bei tvaresnes gamybos sistemas;

- ŽIB siekia įveikti didžiulį visos maisto tiekimo grandinės susiskaidymą didindama atsekamumą ir visoje grandinėje sieks kritinės masės, susijusios su aukštos kokybės moksliniais tyrimais, inovacijomis, švietimu ir suinteresuotųjų subjektų mokymu;
- taigi ŽIB reikalinga tarpdalykinė veikla, apimanti įvairias žinių sritis, pavyzdžiui, agronomiją, ekologiją, biologiją, chemiją, mitybą ir socialinę ekonomiką;
- ŽIB spręs Europos paradoksą, nes ras naujų novatoriškų būdų tvaresnei ir veiksmingesnei tiekimo grandinei ir aprūpinimo maistu saugumui užtikrinti.

4 faktų suvestinė. Papildoma gamybos nauda

1. UŽDAVINYS

Vienas pagrindinių uždavinių, apibrėžtų Europos inovacijų darbotvarkėje ir spęstinių įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, yra Sąjungos valstybių narių konkurencingumas pasaulinėje rinkoje. Vienas iš sektorių, kuriuose šis uždavinys ypač aktualus, yra gamyba.

Europos šalyse gamybos padėtis gana įtempta. Europos gamybos bendrovės susiduria su vis didesne kitų išsivysčiusių šalių konkurencija, maža gamybos savikaina besivystančiose šalyse, žaliavų stygiu. Kartu yra daugiau veiksmų, dėl kurių gamybos sektorius kinta: naujos rinkos ir visuomenės reikmės, sparti mokslo ir technologijų pažanga, aplinkosaugos ir tvarumo reikalavimai.

Galimas šios problemos sprendimas – išplėtoti didelės vertės (arba papildomos vertės) gamybos pramonę. Šia sąvoka apibrėžiama integruota sistema, įskaitant visą prekių ir produktų arba paslaugų gamybos, platinimo ir šalinimo, taikant į klientus ar naudotojus orientuotą inovacijų sistemą, ciklą. Užuoat konkuravę pirmiausia sąnaudomis, papildomą naudą kuriantys gamintojai tą vertę sukuria novatoriškais produktais arba paslaugomis, užtikrindami kompetenciją verslo procese, siekdami plataus prekės ženklo pripažinimo ir (arba) padėdami kurti tvarią visuomenę.

Gamybos sektoriaus ekonominė, socialinė ir aplinkosauginė reikšmė didžiulė. 2010 m. gamybos sektorius sudarė 15,4 proc. ES BVP ir sukūrė daugiau kaip 33 milijonus darbo vietų. Įtraukus elektros gamybą, statybą ir susijusias verslo paslaugas, šis skaičius padidėja iki 37 proc. Kartu, dėl gamybos susidarė maždaug 25 proc. visų Europoje susidarantių atliekų, 23 proc. visų Europoje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir 26 proc. viso Europoje susidaranti NOx.

Turint tai omenyje, gana aišku, kad bendri gamybos srities tikslai yra padidinti Europos konkurencingumą pasaulinėje rinkoje ir išplėtoti tvaresnius ir aplinkai mažiau kenkiančius gamybos procesus.

2. AKTUALUMAS IR POVEIKIS

Papildomos gamybos naudos srityje veikianti ŽIB padės siekti programos „Horizontas 2020“ prioritetų ir jos konkretaus tikslo „pakeisti šandienines pramoninės gamybos formas tokiomis formomis, kurios būtų grindžiamos išsamesnėmis žiniomis, būtų tvarios, mažataršės, aprėptų kelis gamybos sektorius ir apdirbimo technologijas ir taip būtų sukuriami naujomis inovacijomis grindžiami produktai, procesai ir paslaugos“.

Ši ŽIB gebės sutelkti investicijų iš verslo sektoriaus, pasiekti, kad verslo sektorius priimtų ilgalaikius išsipareigojimus, ir plėsti senas bei kurti naujas rinkas. Visų pirma ŽIB funkcija bus remti veiksmus, nustatytus Europos ateities gamybos technologijų platformoje:

- ekologinis projektavimas;
- papildomos vertės produktų ir paslaugų kūrimas;
- naujų verslo modelių kūrimas;
- pažangių gamybos inžinerijos procesų kūrimas;
- naujos su gamyba susijusios mokslo ir technologijų sritys;
- esamos mokslinių tyrimų ir švietimo infrastruktūros transformavimas siekiant sudaryti sąlygas pasaulinio lygio gamybai.

Kuriant naujus produktus, paslaugas, verslo modelius ir gamybos procesus reikėtų pabrėžti tvarumą ir ekologines inovacijas, taip pat mažinti netaupytų išteklių ir energijos naudojimą, kuo labiau didinti teigiamą poveikį aplinkai, tačiau kartu padėti didinti teigiamą poveikį ekonomikai ir visuomenei. Konkrečiai kalbant, toks ekologiškas požiūris reiškia taupiai energiją ir medžiagas vartojančius procesus ir mechanizmus, atsinaujinančiosios energijos šaltinių naudojimą ir (arba) pažangaus energijos valdymo diegimą, kad būtų galima gerokai sumažinti atliekų ir išmetamųjų teršalų kiekį. Padėdamas plėtoti ir diegti tvaresnę, išteklius taupiau vartojančią ir galinčią konkuruoti gamybą, ŽIB galėtų paskatinti pramonės ir vartotojų elgsenos pokyčius ir pasiekti, kad poveikis būtų sistemingas.

Papildomos gamybos naudos srityje veikianti ŽIB taip pat galėtų atlikti labai svarbų vaidmenį ir turėti didelį poveikį regiono lygmeniu. Pagrindiniai ŽIB uždaviniai regiono lygmeniu būtų skatinti sudaryti tarpusavyje susijusias regionines grupes, vietoje perduodant žinias ir bendradarbiaujant, plėtoti kompetenciją, susijusią su aukštos klasės gamybos technologijomis, plėtoti išmanymą, susijusį su gamybos technologijomis. Šiuo atžvilgiu, ypatingas dėmesys galėtų būti skiriamas regionams, labiau paveiktiems nykstančių gamybos pajėgumų, taip pat mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

Viena didžiausių problemų siekiant minėtų tikslų yra tinkamos kokybės ir aukštos kvalifikacijos darbo jėgos trūkumas. Todėl ŽIB tektų labai svarbus vaidmuo – performuoti švietimo žemėlapi šioje srityje. Užmegzdama glaudesnius ryšius tarp tų, kam reikia įgūdžių, ir tų, kas teikia švietimo paslaugas, ŽIB skatintų bendrus antrosios pakopos studijų akademinis laipsnius, antrosios pakopos profesinį mokymą ir praktiką gamyklose.

Svarbus papildomos gamybos naudos ŽIB elementas taip pat bus pajėgumų didinimas. Tai susiję ne tik su labai kvalifikuotos darbo jėgos pasiūla, bet ir su galimybe steigti ŽIB, kaip tarpdalykinių įgūdžių ir kompetencijos sąveikos ir skatinimo forumą, visų pirma leidžiantį sujungti įvairias pagrindines technologijas, kaip siūlo Didelio poveikio technologijų aukšto lygio grupė⁽¹⁾.

Šioje srityje ŽIB turės galimybių sutelkti įvairius šio tarpdalykinio sektoriaus veikėjus ir suinteresuotuosius subjektus, įskaitant vertės grandinės tiekėjų ir vartotojų segmentus. Tai apima perdirbimo pramonę (pavyzdžiui, plieno ar cheminių medžiagų), tiesiogiai susijusią su papildomos gamybos naudos vertės grandine.

3. SAŲVEIKA SU ESAMOMIS INICIATYVOMIS IR JŲ PAPILDYMAS

Minėto pobūdžio ŽIB papildys kelias kitas Sąjungos iniciatyvas, taip pat ir valstybių narių bei pramonės asociacijų lygmeniu.

Be jau minėtos Europos ateities gamybos technologijų platformos, ŽIB galėtų palaikyti ryšius su Europos pažangaus sistemų integravimo technologijų platforma, taip pat su bendra įterptųjų kompiuterinių sistemų technologijų iniciatyva. Bendradarbiavimo partneriai taip pat būtų viešoji ir privačioji partnerystė ateities gamyklų klausimais ir kitos partnerystės, kurios gali būti pradėtos pagal programą „Horizontas 2020“ šioje teminėje srityje, taip pat tam tikri pagal bendrąsias programas įgyvendinami projektai. ŽIB atsižvelgs į mokslinių tyrimų prioritetus ir veiksmų planus, apibrėžtus įgyvendinant Europos technologijų platformą, taip pat į tiriamąjį darbą, lig šiol atliktą šioje srityje įgyvendinant bendrą technologijų iniciatyvą, viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir bendrųjų programų projektus.

ŽIB taip pat remsis pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą vykdomais ekologinių inovacijų pateikimo rinkai projektais, kuriuos įgyvendinant įgyta patirties tvaresnės gamybos srityje. Tokie pat veiksmai bus tęsiami ir programos „Horizontas 2020“ atžvilgiu, ypač sprendžiant visuomenei iškilusį uždavinį „Su klimato kaita susijusi veikla, aplinka, veiksmingas išteklių naudojimas ir žaliavos“. Galbūt galima sąveika su aplinkosaugos technologijų tikrinimo bandomąja programa, kuria siekiama skatinti didelės vertės aplinkosaugos technologijas, suteikiant jų veiklai trečiųjų šalių patvirtinimą.

Papildomos gamybos naudos srityje veikianti ŽIB, siekdama sinergijos efekto, taip pat galėtų bendradarbiauti su Europos technologijų mokslinių tyrimų taryba, kuri, kaip rekomenduoja Didelio poveikio technologijų aukšto lygio grupė, turėtų skatinti kompetenciją mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

Šioje srityje veikianti ŽIB papildytų tą veiklą, nes pagrindinį dėmesį skirtų tarpdalykinei veiklai žinių trikampyje, itin pabrėžiant verslumo ugdymą.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

4. IŠVADA

ŽIB, dėmesį sutelkianti į visų su gamyba susijusių suinteresuotųjų subjektų integravimą ir labai daug dėmesio skirianti švietimo darbotvarkės pertvarkymui šioje srityje, būtų labai tinkama spręsti minėtas problemas. ŽIB taip pat atitinka SID ŽIB temų atrankai nustatytus kriterijus:

- ji padeda spręsti didelę Europos ekonominių visuomenei iškilusių uždavinių (kad būtų padidintas valstybių narių konkurencingumas pasaulinėje rinkoje ir kad būtų padedama plėtoti tvaresnį bei aplinkai mažiau kenkiantį gamybos procesą) ir įgyvendinti pažangaus ir tvaraus augimo strategijos „Europa 2020“ darbotvarkę;
- šios ŽIB pastangos atitinka programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus prioritetus ir papildoma kitą Sąjungos veiklą šioje srityje;
- ŽIB gali remtis tvirtu pramonės sektoriumi ir būti patraukli tam sektoriui;
- ŽIB sudaro sąlygas atsirasti įvairiems produktams, paslaugoms ir verslo modeliams, be to, ji galės patenkinti skubų kvalifikuotų žmonių poreikį šiame sektoriuje;
- ŽIB laikosi sisteminio požiūrio, dėl to reikia tarpdalykinių metodų ir plėtoti naują švietimą, peržengiantį dalykų ribas;
- ŽIB sutelks puikių suinteresuotųjų subjektų, susijusių su moksliniais tyrimais, inovacijomis, švietimu ir mokymu, ir kitokiu atveju šie subjektai nesusitelktų;
- ŽIB padės išspręsti Europos paradoksą, nes pasinaudos Sąjungos stipria mokslinių tyrimų baze ir ras naujoviškų metodų konkurencingiam, tvaresniam ir išteklius efektyviau naudojančiam sektoriui užtikrinti.

5 faktų suvestinė. Judumas mieste

1. UŽDAVINYS

Pažangus, ekologiškas ir integruotas transportas yra vienas didžiausių visuomenei iškilusių uždavinių, spręstinių įgyvendinant programą „Horizontas 2020“. 2011 m. baltojoje knygoje dėl transporto politikos toliau pabrėžiama, kad svarbu ateinančius dešimtmečius šioje srityje imtis veiksmų. Judumas mieste – ypač sudėtinga užduotis, apimanti kelias temas, pavyzdžiui, transporto (įskaitant naują judumo koncepciją, transporto organizavimą, logistiką, transporto sistemų saugą ir saugumą), aplinkosaugos (sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, oro taršą ir triukšmą) ir miesto planavimo (nauja darbo ir gyvenamosios vietos priartinimo koncepcija), ir daro poveikį ekonominiu ir socialiniu lygmenimis (naujo verslo kūrimas, užimtumas, socialinė įtrauktis, būsto ir vietos strategija). Bendras tikslas – pagerinti Europos piliečių, vis dažniau gyvenančių didelėse miestų konglomeracijose, kuriose generuojama didelė dalis Europos ekonominės veiklos, gyvenimo kokybę⁽¹⁾.

Tvarus judumas mieste gali būti pasiektas tik tuo atveju, jei bus sukurta padėtį keičiančių inovacijų, leidžiančių rasti ekologiškesnių, įtraukesnių, saugesnių ir pažangesnių sprendimų. To nepasiekus, išlaidos visuomenei, ekologijai ir ekonomikai ilgainiui padidėtų. Tačiau su naujomis novatoriškomis judumo koncepcijomis turi sutikti piliečiai, ypač kai kalbama apie individualių transporto priemonių pakeitimą viešojo ir kolektyvinio transporto priemonėmis. Pakeisti elgseną nekenkiant gyvenimo kokybei ir nedidinant su gyvenimu mieste susijusių išlaidų bus vienas iš didžiausių šios srities uždavinių.

2. AKTUALUMAS IR POVEIKIS

Pagrindinis judumo mieste srityje veikiančios ŽIB uždavinys – užtikrinti ekologiškesnę, įtraukesnę, saugesnę ir pažangesnę judumo mieste sistemą.

Kaip jau minėta, visuomenės ir viešosios politikos požiūri šį temą labai aktuali. Ji taip pat labai aktuali socialiniu ir ekonominiu požiūriu, nes apima BVP ir užimtumo požiūriu svarbius ekonomikos sektorius, pavyzdžiui, automobilių pramonės ar statybų. Be to, judumas mieste yra siejamas su aplinkos apsaugos strategija ir įtrauktas į socialinės įtraukties, vietos, būsto ir miestų projektavimo politiką.

⁽¹⁾ Daugiau kaip 70 proc. europiečių gyvena miestų teritorijose, sudarančiose daugiau kaip 25 proc. Sąjungos teritorijos. Maždaug 85 proc. Sąjungos BVP sukuriama miestų teritorijose. Manoma, kad iki 2050 m. urbanizacija Europoje padidės maždaug 83 proc.

Judumo mieste srityje veikianti ŽIB atitinka programoje „Horizontas 2020“ nustatytus prioritetus ir strategijoje „Europa 2020“ nustatytus tikslus siekti pažangesnių, tvaresnių, mažai anglies dioksido išmetančių ir įtraukių miestų plėtros. Šioje teminėje srityje veikianti ŽIB galėtų padėti siekti kiekvieno strategijos „Europa 2020“ tikslo, pavyzdžiui, skatinti ekologijos požiūriu veiksmingus sprendimus, pažangias eismo valdymo IRT sistemas ir teikti veiksmingesnes ir įperkamesnes transporto paslaugas.

Iš tikrųjų, kadangi judumas mieste dėl savo pobūdžio yra sisteminis, šioje srityje veikianti ŽIB galėtų suteikti daug galimybių kurti ir diegti inovacijas visoje inovacijų grandinėje, pavyzdžiui, plėtoti įvairiarūšio transporto sistemas, taip pat pažangesnius ir tvaresnius transporto sprendimus.

Judumo mieste srityje veikianti ŽIB remiasi tvirta technologine ir pramonine baze ir turi potencialą kurti naujus produktus ir paslaugas ⁽¹⁾, visų pirma tvaraus planavimo ir ekologiškos pramonės srityse.

Be to, kuriant inovatyvius judumo mieste modelius būtų labai naudingas didelis politinis dėmesys ir palaikymas, teikiamas šiam teminiam prioritetui. Be to, šie naujoviški miesto modeliai, kaip geriausios praktikos pavyzdžiai perkelti į masiškai augančias miestų konglomeracijas kitose pasaulio vietose, ypač Afrikoje, Azijoje ir Lotynų Amerikoje, gali turėti pasaulinį poveikį.

Šioje srityje veikianti ŽIB judumą mieste ir miesto transportą perkels į platesnį tvaraus miestų planavimo ir erdvinės plėtros vietos ir regionų lygmeniu kontekstą. Taigi ŽIB pranašumas – ji veiks daugiadalykėje ir tarpsektorinėje srityje ir padės įveikti dabar esamą organizacinę sektoriaus fragmentaciją. ŽIB sudarys galimybių užmegzti glaudesnius valdžios institucijų (daugiausia vietos ir regionų lygmeniu), vietos asociacijų ir privačiojo sektoriaus (pavyzdžiui, projektų vykdytojų ir infrastruktūros srities veikėjų), mokslinių tyrimų institutų ir universitetų (integruojančių žinių trikampį) ryšius.

Tai, kad pasaulinio lygio partneriai bus sutelkti naujais būdais, leis judumo mieste srityje veikiančiai ŽIB optimizuoti turimus išteklius ir išnaudoti verslo galimybes, kurių atsiras įdiegus šias naujas vertės grandines.

Judumo mieste srityje veikianti ŽIB dėmesį sutelks į tą inovacijų trikampio veiklą, kuriai gali būti naudinga papildoma Sąjungos parama, konkrečiai per EIT. Iš tikrųjų, didžiausia papildoma ŽIB nauda šioje srityje bus jos vaidmuo integruojant visas tris žinių trikampio kraštines ir sistemiskai pakeičiant inovacijų partnerių bendradarbiavimo būdus. Be to, sprendžiant minėtus uždavinius bus labai svarbu ŽIB dėmesys inovacijas kuriantiems žmonėms, taigi ŽIB veiklai bus labai svarbūs studentai, tyrėjai ir verslininkai. Todėl bus labai pabrėžiamas švietimas ir mokymas, verslumas ir rezultatų diegimas, pavyzdžiui, bus plėtojami vietos administracijos miesto transporto profesionalų įgūdžiai ir žinios (mokymasis visą gyvenimą / darbuotojų mainų programos / profesinis rengimas), siūlomos konkrečios aukštojo mokslo programos, susijusios su judumu mieste (vasaros mokyklos / mainų programos), inovatyvios transporto koncepcijos sėkmingai perkeliamos į rinką (parama pradedančioms verslų įmonėms ir universitetų ir mokslinių tyrimų institucijų įsteigtoms įmonėms ir pan.).

Be to, koordinavimo centrų koncepcija galėtų būti stiprinama pačioje ŽIB, dėmesį sutelkiant į šią temą, nes natūralu, kad ši teminė sritis susijusi su stipriu vietos ir regionų aspektu.

3. SAŲVEIKA SU ESAMOMIS INICIATYVOMIS IR JŲ PAPILDYMAS

Su judumu susijusiems klausimams daug dėmesio skiriama daugelyje Sąjungos iniciatyvų. Sąjunga šiai skirčiai skiria labai didelį dėmesį.

Jau yra užmegzti ir bus stiprinami ryšiai su kitomis Sąjungos iniciatyvomis. Judumo mieste srityje veikianti ŽIB atsižvelgs į veiksmus, kurių imamasi įgyvendinant Judumo mieste veiksmų planą ir Išmaniosiomis technologijomis paremtos transporto sistemos veiksmų planą.

Visu pirma bus bendradarbiaujama palaikant planuojamas Europos pažangių miestų ir bendruomenių iniciatyvas, įtraukiant efektyvų energijos naudojimą, IRT ir miesto transportą.

⁽¹⁾ Keletas naujų potencialių rinkų pavyzdžių: naujos paslaugos keliautojams, eismo judėjimo ir grūsčių keliuose valdymas ir priežiūra, naujos automobilių programos, įtraukiosios komunikacijos paslaugos, leidžiančios palaikyti ryšius ir išvengti keliavimo (JRC 65426 EN).

ŽIB visų pirma papildys pagrindinių veikėjų švietimą, taip pat sukurs struktūrizuotą specialistų tinklą, galintį nustatyti pagrindines sąlygas ir geriausią praktiką, susijusią su politiniais, reguliavimo ar standartizavimo klausimais, darančiais poveikį šiame sektoriuje.

Taip pat veiksmus reikia derinti su bendra programavimo iniciatyva „Miestų Europa“, kurią įgyvendinant bus sutelktos mokslinių tyrimų pastangos ir siekiama miestus transformuoti į inovacijų ir technologijų centrus, įgyvendinti ekologiškas ir pažangias miesto ir tarpmiestinio transporto logistikos sistemas, sumažinti ekologinį pėdsaką ir padidinti klimato neutralumą. Šioje srityje veikianti ŽIB spartins ir skatins labai gerų viešųjų mokslinių tyrimų, sutelktai vykdomų įgyvendinant šias bendras programavimo iniciatyvas, panaudojimą ir taip mažins inovacijų žemėlapio fragmentiškumą.

Judumo mieste srityje ŽIB bendradarbiaus su iniciatyva CIVITAS, kurią įgyvendinant remiami parodomieji ir mokslinių tyrimų projektai, kuriais siekiama įgyvendinti inovacines priemones, susijusias su ekologišku miesto transportu, ir Europos pažangių miestų ir bendruomenių pramonine iniciatyva, kuria siekiama tausesnės ir veiksmingesnės energijos gamybos ir naudojimo.

Šioje srityje veikianti ŽIB taip pat galėtų užmegzti ryšius su Europos transporto ir energetikos technologijų platformomis, viešąja ir privačiąja Europos ekologiškų automobilių partneryste ir daugeliu šioje srityje įgyvendinamų bendrosios programos projektu. ŽIB atsižvelgs į mokslinių tyrimų prioritetus ir veiksmų planus, apibrėžtus įgyvendinant ETP, taip pat į tiriamąjį darbą, ligi šiol nuveiktą šioje srityje įgyvendinant bendrą viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir bendrųjų programų projektus, siekiant sustiprinti ir paspartinti šių mokslinių tyrimų rezultatų diegimą ir naudojimą.

Taip pat bus siekiama papildyti Europos mobilumo ir judumo pramonės aljansą. Europos mobilumo ir judumo pramonės aljanso, bendrai finansuojamo pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą, tikslas – sutelkti regionų ir valstybių politikus, palaikančius mobilumo ir judumo pramonės inovacinių paslaugų sprendimus, kuriais siekiama sutelkti didesnę ir geresnę paramą naujoviškas paslaugas teikiančias šios pramonės srities MVĮ.

Ši ŽIB vykdydama savo veiklą taip pat remsis programa „Pažangios energetikos Europa“, ekologinių inovacijų pateikimo rinkai iniciatyvomis, IRT pagrįstų paslaugų ir bandomaisiais projektais pažangaus judumo mieste srityje, įgyvendinamais pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą.

Šioje srityje veikianti ŽIB papildytų tą veiklą, nes pagrindinį dėmesį skirtų tarpdalykinei veiklai žinių trikampyje, itin pabrėžiant inovatyvius produktus ir paslaugas ir verslumo ugdymą.

Judumo mieste srityje veikianti ŽIB taip pat papildytų tam tikrą konkrečią veiklą, kurią jau vykdo dvi anksčiau įsteigtos ŽIB. Būtent ŽIB „Climate KIC“ veiklą, susijusią su perėjimu prie mažai anglies dioksido į aplinką išmetančių ir klimato kaitai atsparių miestų, ir ŽIB „EIT ICT Labs“ veiklą, susijusią su pažangiomis transporto sistemomis ir skaitmeniniais ateities miestais. Judumo mieste srityje veikianti ŽIB remsis minėtų ŽIB jau atliktu darbu ir perkels jį į platesnį ekologiškesnės, traukesnės, saugesnės ir pažangesnės judumo mieste sistemos kontekstą.

4. IŠVADA

Judumo mieste srityje veikianti ŽIB labai tinkama nurodytiems uždaviniams spręsti. ŽIB taip pat atitinka ŽIB temų atrankai nustatytus kriterijus:

- ŽIB sprendžia didžiulį ekonominį visuomenei iškilusį uždavinį (pasiekti, kad Europos transporto sistema tausiau naudotų išteklius, nekenktų aplinkai, būtų saugi ir patogi, ir kad tai būtų naudinga piliečiams, ekonomikai ir visuomenei), taip pat padeda įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ darbotvarkę ir jos tikslus, susijusius su klimatu ir energetika, užimtumu, inovacijomis ir švietimu;
- Šios ŽIB pastangos atitinka programoje „Horizontas 2020“ apibrėžtus prioritetus ir papildoma kitą Sąjungos veiklą transporto, aplinkosaugos ir energetikos srityje.
- stiprindama verslumo pagrįstą mąstymą ši ŽIB atsirandančias technologijas integruoja į naujas vertės grandines ir remia akademinį mokslinių tyrimų pritaikymą produktams ir paslaugoms;
- ŽIB padės išspręsti Europos paradoksą, nes kapitalizuos Sąjungos stiprią mokslinių tyrimų bazę ir ras naujoviškų metodų ekologiškesnei, įtraukesnei, saugesnei ir tvaresnei judumo mieste sistemai užtikrinti;

-
- ŽIB visoje grandinėje sieks kritinės masės, susijusios su puikiais moksliniais tyrimais, inovacijomis, švietimu ir suinteresuotųjų subjektų mokymu, ir priešingu atveju šie subjektai nesusitelktų;
 - ši ŽIB laikosi tarpsektorinio požiūrio, todėl sujungia įvairaus lygio atsakomybę – nuo privačių įmonių iki viešojo administravimo, visų pirma vietos lygmeniu, iki pavienių piliečių;
 - dėl to reikia sukurti tarpdalykinį metodą, apimančių įvairias žinių sritis, ir plėtoti naujovišką švietimą, peržengiantį dalykų ribas.
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS Nr. 1313/2013/ES

2013 m. gruodžio 17 d.

dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 196 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais padaugėjo gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių ir jos buvo didelio masto, ir į tai, kad ateityje nelaimės greičiausiai bus dar didesnės ir sunkesnės, o jų padariniai – didelio masto ir truks ilgiau, visų pirma dėl klimato kaitos ir galimos kelių gamtinių ir technologinių pavojų sąveikos, integruotas požiūris į nelaimių valdymą tampa vis svarbesnis. Siekiant pagerinti gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas sistemų veiksmingumą, Europos Sąjunga turėtų skatinti solidarumą ir remti bei papildyti valstybių narių civilinės saugos veiksmus ir sudaryti palankesnes sąlygas juos koordinuoti;

(2) Bendrijos civilinės saugos mechanizmas buvo nustatytas Tarybos sprendimu 2001/792/EB, Euratomas ⁽²⁾, išdėstytu nauja redakcija Tarybos sprendimu 2007/779/EB, Euratomas ⁽³⁾. To mechanizmo finansavimas buvo užtikrintas Tarybos sprendimu 2007/162/EB, Euratomas ⁽⁴⁾, kuris nustatė civilinės saugos finansinę priemonę (Finansinė priemonė). Jame numatyta, kad Sąjungos finansinė

parama turi būti teikiama tiek prisidedant prie veiksmingesnio reagavimo didelio masto ekstremaliųjų situacijų atvejais, tiek gerinant prevencijos ir pasirengimo priemones visų rūšių ekstremaliųjų situacijų atvejais, įskaitant tolesnį priemonių, kurių imtasi anksčiau pagal Tarybos sprendimą 1999/847/EB ⁽⁵⁾, vykdymą. Finansinė priemonė nustoja galioti 2013 m. gruodžio 31 d.;

(3) apsauga, kuri turi būti užtikrinama Sąjungos civilinės saugos mechanizmu (toliau - Sąjungos mechanizmas), pirmiausia turėtų būti skirta žmonėms, taip pat aplinkai ir turtui, įskaitant kultūros paveldą, visų rūšių gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių atvejais, įskaitant ekologines nelaimes, jūrų taršą ir staigių ekstremaliųjų sveikatai situacijų atvejus Sąjungoje arba už jos ribų. Civilinės saugos pagalbos ir kitos pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju pagal Sąjungos mechanizmą gali prireikti visų tų nelaimių atvejais, siekiant papildyti nukentėjusiosios valstybės reagavimo pajėgumus. Kiek tai susiję su teroro aktų, branduolinių arba radiologinių avarių sukeltomis nelaimėmis, Sąjungos mechanizmas turėtų apimti tik civilinės saugos srities pasirengimo ir reagavimo veiksmus;

(4) Sąjungos mechanizmu taip pat turėtų būti prisidedama prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau - SESV) 222 straipsnio įgyvendinimo, prireikus sudarant galimybę naudotis jo ištekliais ir gebėjimais;

(5) Sąjungos mechanizmu akivaizdžiai parodomas Europos solidarumas, užtikrinant galimybę praktiškai ir laiku prisidėti prie nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms, taip pat reaguoti į nelaimes ir gresiančias nelaimes nedarant poveikio atitinkamiems pagrindiniams principams ir susitarimams civilinės saugos srityje. Dėl to šis sprendimas neturėtų daryti poveikio nei valstybių narių tarpusavio teisėms ir pareigoms pagal dvišales ar daugiašales sutartis, susijusias su klausimais, kuriems taikomas šis sprendimas, nei valstybių narių pareigai savo teritorijoje apsaugoti žmones, aplinką ir turta;

(6) Sąjungos mechanizmu turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į atitinkamus Sąjungos teisę ir tarptautinius įsipareigojimus, taip pat turėtų būti pasinaudota sąveika su atitinkamomis Sąjungos iniciatyvomis, kaip antai Europos Žemės stebėsenos programa (*Copernicus*), Europos programa dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos (EPCIP) ir Bendra keitimosi informacija aplinka (CISE);

⁽¹⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 164.

⁽²⁾ 2001 m. spalio 23 d. Tarybos sprendimas 2001/792/EB, Euratomas, nustatantis Bendrijos mechanizmą sustiprintam bendradarbiavimui teikiant civilinės saugos pagalbą palengvinti (OL L 297, 2001 11 15, p. 7).

⁽³⁾ 2007 m. lapkričio 8 d. Tarybos sprendimas 2007/779/EB, nustatantis Bendrijos civilinės saugos mechanizmą (OL L 314, 2007 12 1, p. 9).

⁽⁴⁾ 2007 m. kovo 5 d. Tarybos sprendimas 2007/162/EB, Euratomas, nustatantis civilinės saugos finansinę priemonę (OL L 71, 2007 3 10, p. 9).

⁽⁵⁾ 1999 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas 1999/847/EB, sukuriantis Bendrijos veiklos programą civilinės saugos srityje (OL L 327, 1999 12 21, p. 53).

- (7) regioninių ir vietos valdžios institucijų vaidmuo valdant nelaimės yra labai svarbus. Taigi, regioninės ir vietos valdžios institucijos turi būti atitinkamai įtrauktos į veiklą, kuri vykdoma pagal šį sprendimą, atsižvelgiant į valstybių narių nacionalines struktūras;
- (8) siekiant apsisaugoti nuo nelaimių, esminės reikšmės turi prevencija, todėl reikia imtis papildomų veiksmų, kurių paraginta imtis 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos išvadoje ir 2010 m. rugsėjo 21 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Komisijos komunikato „Bendrijos stichinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencija“. Sąjungos mechanizmas turėtų apimti bendrąją politikos sistemą, skirtą Sąjungos nelaimių rizikos prevencijos veiksams, kuriais siekiama užtikrinti aukštesnio lygio apsaugą nuo nelaimių ir atsparumą joms, užkertant kelią jų padariniams arba juos sumažinant ir skatinant prevencijos kultūrą, be kita ko, tinkamai atsižvelgti į galimą klimato kaitos poveikį ir poreikį imtis atitinkamų prisitaikymo veiksmų. Šiuo atžvilgiu rizikos vertinimas, rizikos valdymo planavimas, rizikos valdymo gebėjimų vertinimas, kuriuos nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygiu atlieka kiekviena valstybė narė, prirėkus pasitelkdama kitas atitinkamas tarnybas, Sąjungos lygiu parengta rizikos apžvalga ir tarpusavio vertinimai yra būtini siekiant užtikrinti integruotą požiūrį į nelaimių valdymą ir susieti rizikos prevenciją, pasirengimą bei reagavimo veiksmus. Todėl Sąjungos mechanizmas turėtų apimti bendrąją keitimosi informacija apie riziką ir rizikos valdymo gebėjimus sistemą, nedarant poveikio SESV 346 straipsniui, kuris užtikrina, kad nė viena valstybė narė neturėtų būti įpareigota teikti informacijos, kurios atskleidimą ji laiko prieštaraujančiu gyvybiniais savo saugumo interesams;
- (9) Sąjunga, prisidėdama prie tarpvalstybinio nustatymo ir ankstyvojo perspėjimo bei pranešimo apie nelaimės Europos intereso sistemų tolesnio plėtojimo ir geresnio jų integravimo, valstybėms narėms turėtų padėti sutrumpinti laiką, reikalingą pasirengti reaguoti į nelaimės ir išpėti Sąjungos piliečius. Tokiose sistemose turėtų būti atsižvelgiama į esamus ir būsimus informacijos šaltinius bei sistemas, ir jos turi būti jais grindžiamos, kartu skatinant atitinkamas naujas technologijas;
- (10) Sąjungos mechanizmas turėtų apimti bendrąją politikos sistemą, kuria siekiama nuolat gerinti civilinės saugos sistemų, tarnybų, jų personalo ir gyventojų pasirengimo lygį Sąjungoje. Tai turėtų apimti pratybų programą, įgytos patirties programą, taip pat Sąjungos ir valstybių narių mokymo programas ir mokymo tinklą, susijusius su nelaimių prevencija, pasirengimu ir reagavimu į jas, kaip raginama 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos išvadoje dėl europinio mokymo nelaimių valdymo srityje priemonių;
- (11) turėtų būti siekiama plėtoti civilinės saugos pagalbos teikimo modulius, sudarytus iš vienos ar daugiau valstybių narių išteklių, kurie būtų visiškai sąveikūs tarpusavyje, kad būtų stiprinamas bendradarbiavimas civilinės saugos srityje ir toliau plėtojami valstybių narių koordinuojami bendri greitojo reagavimo pajėgumai. Moduliai turėtų būti organizuojami valstybių narių lygiu, joms vadovaujant ir vykdamas kontrolę;
- (12) Sąjungos mechanizmas turėtų sudaryti palankesnes sąlygas mobilizuoti ir koordinuoti pagalbos teikimą. Sąjungos mechanizmas turėtų būti pagrįstas Sąjungos struktūra, kurią sudarytų Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras, Europos reagavimo į nelaimės pajėgumai, t. y. iš anksto skirtų valstybių narių pajėgumų savanoriškas telkinys, apmokyti ekspertai, Komisijos valdoma bendra ekstremaliųjų situacijų ryšių ir informacijos sistema (toliau - CECIS), taip pat ryšių punktai valstybėse narėse. Jis turėtų būti pagrindas rinkti patvirtintą informaciją apie situaciją, kad būtų galima skleisti tą informaciją valstybėms narėms ir keistis patirtimi, įgyta teikiant pagalbą;
- (13) siekiant patobulinti reagavimo į nelaimės operacijų pagal Sąjungos mechanizmą planavimą ir pagerinti galimybę naudotis pagrindiniais pajėgumais, būtina plėtoti Europos reagavimo į nelaimės pajėgumus, kaip iš anksto skirtų pajėgumų iš valstybių narių savanorišką telkinį, ir struktūrizuotą procesą galimam pajėgumų trūkumui nustatyti;
- (14) kiek tai susiję su reagavimo į nelaimės pagalbos teikimu už Sąjungos ribų, Sąjungos mechanizmu turėtų būti sudaromos palankesnės sąlygos valstybių narių ir visos Sąjungos paramos teikimo veiksams ir jie remiami siekiant skatinti tarptautinio civilinės saugos darbo nuoseklumą. Jungtinėms Tautoms, kai jos dalyvauja, tenka pagalbos teikimo operacijų trečiojoje valstybėje bendro koordinatoriaus vaidmuo. Pagal Sąjungos mechanizmą teikiama pagalba turėtų būti koordinuojama su Jungtinėmis Tautomis ir kitais atitinkamais tarptautiniais subjektais, kad būtų kuo geriau panaudoti turimi ištekliai ir išvengta nereikalingo pastangų dubliavimo. Geresnis civilinės saugos pagalbos koordinavimas per Sąjungos mechanizmą yra būtina sąlyga siekiant remti bendrą koordinavimo veiklą ir užtikrinti visapusišką Sąjungos indėlį teikiant bendrą pagalbą. Ištikus nelaimėms, kai pagalba teikiama ir pagal Sąjungos mechanizmą, ir pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/96 ⁽¹⁾, Komisija, laikydama Europos konsensuso dėl humanitarinės pagalbos ⁽²⁾, turėtų užtikrinti, kad visos Sąjungos reagentų priemonės būtų taikomos veiksmingai, nuosekliai ir kad jos viena kitą papildytų;

⁽¹⁾ 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos (OL L 163, 1996 7 2, p. 1).

⁽²⁾ Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų, Europos Parlamento ir Europos Komisijos bendras pareiškimas (OL C 25, 2008 1 30, p. 1).

- (15) siekiant remti greitojo reagavimo pajėgumų plėtojimą Sąjungos lygiu, reikia pagerinti galimybę naudotis atitinkamomis transporto priemonėmis ir jų prieinamumą. Sąjunga turėtų remti ir papildyti valstybių narių pastangas, padėdama valstybėms narėms koordinuoti jų transporto išteklius ir juos sutelkti bei prireikus prisidedama prie papildomų transporto priemonių finansavimo, vadovaudamasi tam tikrais kriterijais ir atsižvelgdama į esamas sistemas;
- (16) pagalbos teikimas turėtų būti grindžiamas poreikiais ir visapusiškai koordinuojamas vietoje, siekiant kuo didesnio veiksmingumo ir užtikrinti, kad pagalba pasiektų nukentėjusius gyventojus. Komisija turėtų suteikti tinkamą logistinę paramą išsiųstoms ekspertų grupėms;
- (17) Sąjungos mechanizmas taip pat gali būti naudojamas teikti civilinės saugos paramą konsulinei pagalbai Sąjungos piliečiams nelaimių trečiojoje valstybėje atvejais, jei to prašo suinteresuotų valstybių narių konsulinės įstaigos. Kai tik įmanoma, atitinkamos valstybės narės turėtų tokius prašymus koordinuoti tarpusavyje ir su kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų užtikrinta, jog Sąjungos mechanizmas būtų naudojamas optimaliai, ir būtų išvengta praktinių sunkumų vietoje. Šios pagalbos galėtų prašyti, pavyzdžiui, vadovaujančioji valstybė ar pagalbą visiems Sąjungos piliečiams koordinuojanti valstybė narė. Vadovaujančiosios valstybės sąvoką reikėtų suprasti pagal Europos Sąjungos gaires dėl konsulinei veiklai vadovaujančios valstybės koncepcijos įgyvendinimo ⁽¹⁾. Šis sprendimas taikomas nedarant poveikio Sąjungos taisyklėms dėl Sąjungos piliečių užsienyje konsulinės apsaugos;
- (18) planuojant reagavimo operacijas taip pat yra naudinga palaikyti ryšius su atitinkamomis nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitais atitinkamais subjektais, siekiant nustatyti papildomus reagavimo pajėgumus, kad nelaimių atvejais jie galėtų teikti šiuos pajėgumus per valstybių narių kompetentingas valdžios institucijas;
- (19) kraštutiniu atveju karinių priemonių naudojimas vadovaujant civiliams subjektams gali būti svarbus indėlis reaguojant į nelaimes. Kai manoma, kad tikslinga naudoti karinius pajėgumus remiant civilinės saugos operacijas, su kariškiais turėtų būti bendradarbiaujama vadovaujantis Tarybos ar jos kompetentingų organų nustatytomis sąlygomis, procedūromis ir kriterijais, kad Sąjungos mechanizmui būtų galima teikti su civiline sauga susijusius karinius pajėgumus, ir toks bendradarbiavimas turėtų atitikti atitinkamas tarptautines gaires;
- (20) tais atvejais, kai pagalba pagal Sąjungos mechanizmą prisidedama prie Sąjungos humanitarinės pagalbos, ypač sudėtingų ekstremaliųjų situacijų atvejais, veiksmai, kuriems pagal šį sprendimą skiriama finansinė parama, turėtų atitikti Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos nustatytus humanitarinius principus, taip pat civilinės saugos ir karinių išteklių naudojimo principus;
- (21) turėtų būti sudaryta galimybė dalyvauti Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalims, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, stojančiosioms šalims, šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms, nedalyvaujančioms Sąjungos mechanizme, taip pat Europos kaimynystės politikos (EKP) šalims irgi būtų galima taikyti tam tikrus veiksmus, kurie finansuojami pagal šį sprendimą;
- (22) siekiant užtikrinti vienodas šio sprendimo įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centro sąveika su valstybių narių ryšių punktais ir reaguojant į nelaimes Sąjungoje ir už jos ribų veiklos procedūromis; CECIS komponentais ir keitimosi informacija per CECIS organizavimu; ekspertų grupių dislokavimo procesu; modulių, kitų reagavimo pajėgumų ir ekspertų nustatymu; modulių veikimui ir sąveikumui keliamais veiklos reikalavimais; pajėgumų tikslais, kokybės bei sąveikumo reikalavimais ir sertifikavimo bei registravimo procedūra, reikalinga Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų veikimui, taip pat finansinėmis nuostatomis; Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų trūkumo nustatymu ir jo problemos sprendimu; mokymo programos, pratybų sistemos ir įgytos patirties programos organizavimu bei paramos pagalbos transportavimui organizavimu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁾;
- (23) nagrinėjimo procedūra turėtų būti taikoma šiuo sprendimu nustatytiems įgyvendinimo aktams priimti;
- (24) šiuo sprendimu sustiprinamas Sąjungos ir valstybių narių bendradarbiavimas ir sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti veiklą civilinės saugos srityje, kad veiksmus pagal jų apimtį ir papildomumą būtų galima vykdyti veiksmingiau. Tais atvejais, kai nelaimės mastas viršija valstybės narės reagavimo pajėgumus, ta valstybė gali nuspręsti pasinaudoti Sąjungos mechanizmu, siekdama papildyti savo turimus civilinės saugos ir kitus reagavimo į nelaimes išteklius.

⁽¹⁾ OL C 317, 2008 12 12, p. 6.

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, visų pirma laikantis nagrinėjimo procedūros (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (25) kadangi šio sprendimo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo masto ar poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo sprendimu neviršijama to, kas būtina tiems tikslams pasiekti;
- (26) šis sprendimas nedaro poveikio veiksams pagal būsimą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą, nustatantį stabilumo priemonę, visuomenės sveikatos priemonėms, patvirtintoms pagal Sąjungos teisės aktus dėl Sąjungos veiksmų programų sveikatos srityje, taip pat vartotojų saugos priemonėms, patvirtintoms pagal būsimą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą dėl vartotojų programos laikotarpiu nuo 2014 iki 2020 m.;
- (27) siekiant nuoseklumo, šis sprendimas netaikomas veiksams, kuriems taikomas Tarybos sprendimas 2007/124/EB, Euratomas ⁽¹⁾ ir būsimas Sąjungos teisėkūros procedūra priimamas aktas, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos ir kovos su juo, taip pat krizių valdymo finansinės paramos priemonė, arba veiksams, susijusiems su viešosios tvarkos palaikymu bei vidaus saugumo užtikrinimu. Šis sprendimas netaikomas veiklai, kuriai taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1257/96;
- (28) šio sprendimo nuostatomis nedaroma poveikio teisiskai privalomų aktų priėmimui pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, kuriuose nurodomos specialios priemonės ekstremaliųjų situacijų atvejais, įvykus branduolinėms arba radiologinėms nelaimėms;
- (29) šis sprendimas taikomas veiksams jūrų taršos prevencijos, pasirengimo jai ir reagavimo į ją srityje, išskyrus veiksmus, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1406/2002 ⁽²⁾;
- (30) kad Komisija galėtų užtikrinti šio sprendimo įgyvendinimą, ji gali finansuoti tokią su pasirengimu, stebėseną, kontrolę, auditu ir įvertinimu susijusią veiklą, kuri reikalinga Sąjungos mechanizmui valdyti ir jo tikslams pasiekti;
- (31) taikant šį sprendimą, išlaidos turėtų būti kompensuojamos ir viešųjų pirkimų sutartys turėtų būti sudaromos bei dotacijos teikiamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾. Dėl ypatingo civilinės saugos veiksmų pobūdžio tikslinga nustatyti, kad dotacijos gali būti skiriamos viešosios ar privatinės teisės reglamentuojamiems juridiniams asmenims. Taip pat svarbu tai, kad būtų laikomasi Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatytų taisyklių, visų pirma susijusių su ekonomiško, veiksmingumo ir efektyvumo principais;
- (32) Sąjungos finansiniai interesai viso išlaidų ciklo metu turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisėtai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir prireikus administracines ir finansines sankcijas, remiantis Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;
- (33) šiuo sprendimu nustatomas finansinis paketas visam Sąjungos mechanizmo galiojimo laikotarpiui, kuris per metinę biudžeto tvirtinimo procedūrą Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausias orientacinis dydis, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 17 punkte ⁽⁴⁾. Viena dalis šio orientacinio dydžio finansuojama iš 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijoje „Saugumas ir pilietybė“, o kita dalis – iš 4 išlaidų kategorijoje „Europos vaidmuo pasaulyje“ numatytų lėšų;
- (34) finansinis paketas šio sprendimo įgyvendinimui turėtų būti paskirstytas remiantis I priede nurodytomis procentinėmis dalimis;
- (35) siekiant peržiūrėti finansinio paketo šio sprendimo įgyvendinimui suskirstymą ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d. atsižvelgiant į tarpinio įvertinimo rezultatus, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus. Turėtų būti taikoma skubos procedūra, jei bet kuriuo metu nedelsiant reikia peržiūrėti reagavimo veiksmų biudžeto resursus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

⁽¹⁾ 2007 m. vasario 12 d. Tarybos sprendimas 2007/124/EB, Euratomas, 2007–2013 m. laikotarpiui įkuriantis specialiąją programą Terorizmo ir kitos su saugumu susijusios rizikos prevencija, parengtis ir padarinių valdymas kaip Saugumo ir laisvių apsaugos bendrosios programos dalį (OL L 58, 2007 2 24, p. 1)

⁽²⁾ 2002 birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1406/2002, įsteigiantis Europos jūrų saugumo agentūrą (OL L 208, 2002 8 5, p. 1).

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽⁴⁾ OL C 373, 2013 12 20, p. 1

(36) šis sprendimas turėtų būti taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d., nes jis yra susijęs su 2014–2020 m. daugiamete finansine programa,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I SKYRIUS

BENDRAS IR KONKRETŪS TIKSLAI, DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Bendras tikslas ir dalykas

1. Sąjungos civilinės saugos mechanizmu (toliau - Sąjungos mechanizmas) siekiama stiprinti Sąjungos ir valstybių narių bendradarbiavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas koordinuoti veiklą civilinės saugos srityje, siekiant gerinti gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas sistemų veiksmingumą.

2. Apsauga, kuri turi būti užtikrinama Sąjungos mechanizmu, pirmiausia teikiama žmonėms, taip pat aplinkai ir turtui, įskaitant kultūros paveldą, nuo visų rūšių gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių, įskaitant teroro aktų, technologinių, radiologinių arba ekologinių nelaimių, jūrų taršos ir staigių ekstremaliųjų sveikatai situacijų padarinius Sąjungoje arba už jos ribų. Teroro aktų ar radiologinių nelaimių padarinių atvejais Sąjungos mechanizmas gali apimti tik pasirengimo ir reagavimo veiksmus.

3. Sąjungos mechanizmu, pasitelkus praktinį bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą, skatinamas valstybių narių solidarumas, nedarant poveikio svarbiausiai valstybių narių pareigai savo teritorijoje apsaugoti nuo nelaimių žmones, aplinką ir turtą, įskaitant kultūros paveldą, ir užtikrinti pakankamus nelaimių valdymo sistemų gebėjimus, kad jos galėtų tinkamai ir nuosekliai reaguoti į tokio pobūdžio ir masto nelaimes, kurių galima pagrįstai tikėtis ir joms pasirengti.

4. Šiame sprendime nustatomos Sąjungos mechanizmo bendros taisyklės ir finansinės paramos teikimo pagal Sąjungos mechanizmą taisyklės.

5. Sąjungos mechanizmu nedaromas poveikis pareigoms pagal esamus atitinkamus Sąjungos teisės aktus, pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį arba esamus tarptautinius susitarimus.

6. Šis sprendimas netaikomas veiksams, kurie vykdomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1257/96, Reglamentą (EB) Nr. 1406/2002, Reglamentą (EB) Nr. 1717/2006, Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1082/2013/ES⁽¹⁾ ar

⁽¹⁾ 2013 m. spalio 22 d. Europos parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1082/2013/ES dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 2119/98/EB (OL L 293, 2013 5 11, p. 1).

Sąjungos teisės aktus, susijusius su veiksmy programomis sveikatos, vidaus reikalų ir teisingumo srityse.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis sprendimas taikomas bendradarbiavimui civilinės saugos srityje. Toks bendradarbiavimas apima:

- prevencijos ir pasirengimo veiksmus Sąjungoje ir, kiek tai susiję su 5 straipsnio 2 dalimi, 13 straipsnio 3 dalimi ir 28 straipsniu, taip pat už Sąjungos ribų; ir
- veiksnius, kuriais padedama reaguoti į neigiamus nelaimės padarinius, reikalaujančius neatidėliotinų veiksmy, Sąjungoje ar už jos ribų, įskaitant 28 straipsnio 1 dalyje nurodytose šalyse, per Sąjungos mechanizmą pateikus pagalbos prašymą.

2. Šiame sprendime atsižvelgiama į izoliuotų, atokiausių ir kitų Sąjungos regionų ar salų ypatingus poreikius, susijusius su nelaimių prevencija, pasirengimu joms ir reagavimu į jas, taip pat į ypatingus užjūrio šalių ir teritorijų poreikius, susijusius su reagavimu į nelaimę.

3 straipsnis

Konkretūs tikslai

1. Sąjungos mechanizmu remiami ir papildomi valstybių narių veiksmai bei sudaromos palankesnės sąlygos juos koordinuoti siekiant šių bendrų konkrečių tikslų:

- užtikrinti aukštą apsaugos nuo nelaimių lygį užkertant joms kelią arba mažinant galimą jų poveikį, skatinant prevencijos kultūrą ir gerinant civilinės saugos ir kitų atitinkamų tarnybų bendradarbiavimą;
- gerinti parengtį valstybių narių ir Sąjungos lygiu reaguoti į nelaimes;
- sudaryti palankesnes sąlygas greitai ir veiksmingai reaguoti įvykus nelaimėms ar joms gresiant; ir
- didinti visuomenės informuotumą ir pasirengimą nelaimių atvejais.

2. Šio sprendimo taikymo stebėsenai, įvertinimui ir peržiūrai atitinkamai naudojami rodikliai. Tie rodikliai yra:

- pažanga, padaryta įgyvendinant nelaimių prevencijos sistemos priemones, vertinama pagal valstybių narių, pateikusių Komisijai savo rizikos vertinimų santraukas ir rizikos valdymo gebėjimų vertinimą, kaip nurodyta 6 straipsnyje, skaičių;

- b) pažanga, padaryta didinant parengties nelaimėms lygį, vertinama pagal reagavimo pajėgumų, įtrauktų į savanorišką telkinį, susijusį su 11 straipsnyje nurodytais pajėgumų tikslais, kiekį ir CECIS registruotų modulių skaičių;
- c) pažanga, padaryta gerinant reagavimą į nelaimės, vertinama pagal pagalbos teikimo per Sąjungos mechanizmą spartą ir tai, kokių mastu pagalba prisidedama prie poreikių vietoje tenkinimo; ir
- d) pažanga, padaryta didinant visuomenės informuotumą ir pasirengimą nelaimių atvejais: vertinama pagal Sąjungos piliečių informuotumo apie riziką jų regione lygį.
8. rizikos valdymo gebėjimai – valstybės narės arba jos regionų gebėjimas sumažinti savo rizikos vertinimuose nustatytą riziką (nelaimės poveikį ir tikimybę), prisitaikyti prie jos ar ją sušvelninti iki tai valstybei narei priimtino lygio. Rizikos valdymo gebėjimai vertinami pagal techninį, finansinį ir administracinį pajėgumą tinkamai:

- a) atlikti rizikos vertinimus;
- b) planuoti rizikos valdymą prevencijos ir parengties užtikrinimo tikslais; ir
- c) imtis rizikos prevencijos ir pasirengimo priemonių;

4 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

1. nelaimė – situacija, kuri turi ar gali turėti didelį neigiamą poveikį žmonėms, aplinkai ar turtui, įskaitant kultūros paveldą;
2. reagavimas – veiksmai, kurių imamasi esant pagalbos prašymui pagal Sąjungos mechanizmą gresiant nelaimei, jos metu arba po nelaimės, siekiant likviduoti neigiamus jos padarinius, reikalaujančius neatidėliotinų veiksmų;
3. parengtis – išankstiniais veiksmais pasiektas žmogiškųjų ir materialinių išteklių, struktūrų, bendruomenių ir organizacijų pasirengimas ir gebėjimai, kuriais galima užtikrinti veiksmingą greitą reagavimą į nelaimę;
4. prevencija – veiksmai, kuriais siekiama mažinti nelaimių riziką žmonėms, aplinkai ir turtui, įskaitant kultūros paveldą, arba sušvelninti neigiamus nelaimių padarinius;
5. ankstyvasis perspėjimas – laiku ir veiksmingai pateikiama informacija, pagal kurią galima imtis veiksmų, kad būtų išvengta nelaimės arba sumažinta jos rizika ir išvengta neigiamų jos padarinių arba jie būtų sušvelninti, ir sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingam reagavimui būtinais parengčiais užtikrinti;
6. modulis – savarankiškas ir autonomiškas, iš anksto nustatyti užduočiai ir poreikiams skirtas valstybių narių pajėgumų darinys arba valstybių narių mobili operacijų komanda, kurią sudaro žmogiškieji ir materialiniai ištekliai ir kurią galima apibūdinti pagal jos gebėjimą teikti pagalbą arba atlikti užduotį (-is);
7. rizikos vertinimas – bendras tarpsektorinis pavojų nustatymo, pavojų analizės ir jų rizikos įvertinimo procesas, vykdomas nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygiu;
8. rizikos valdymo gebėjimai – valstybės narės arba jos regionų gebėjimas sumažinti savo rizikos vertinimuose nustatytą riziką (nelaimės poveikį ir tikimybę), prisitaikyti prie jos ar ją sušvelninti iki tai valstybei narei priimtino lygio. Rizikos valdymo gebėjimai vertinami pagal techninį, finansinį ir administracinį pajėgumą tinkamai:
 - a) atlikti rizikos vertinimus;
 - b) planuoti rizikos valdymą prevencijos ir parengties užtikrinimo tikslais; ir
 - c) imtis rizikos prevencijos ir pasirengimo priemonių;
9. priimančiosios valstybės parama – veiksmai, kurių pasirengimo ir reagavimo etapais imasi pagalbą gaunanti arba siunčianti valstybė arba Komisija, kad pašalintų numatomas kliūtis tarptautinei pagalbai, siūlomai per Sąjungos mechanizmą. Ji apima valstybių narių paramą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gabenti šią pagalbą tranzitu per jų teritoriją;
10. reagavimo pajėgumai – pagalba, kuri pateikus prašymą gali būti suteikta per Sąjungos mechanizmą;
11. logistinė parama – būtiniausia įranga ar paslaugos, reikalingos 17 straipsnio 1 dalyje nurodytų ekspertų grupių užduotims atlikti, *inter alia*, ryšiai, laikinas būstas, maistas ar transportas šalyje.

II SKYRIUS

PREVENCIJA

5 straipsnis

Prevencijos veiksmai

1. Siekdamą įgyvendinti prevencijos tikslus ir atlikdama veiksmus, Komisija:
 - a) imasi veiksmų, kad pagerintų žinių apie nelaimių riziką bazę ir sudarytų palankesnes sąlygas keistis žiniomis, geriausia praktika ir informacija, įskaitant tarp valstybių narių, kurioms kyla panašaus pobūdžio rizika;
 - b) remia ir skatina valstybių narių rizikos vertinimo ir vaizdinio žymėjimo veiklą keičiantis geriausia praktika ir sudaro palankesnes sąlygas įgyti specialiųjų ar praktinių žinių bendro intereso klausimais;
 - c) rengia ir reguliariai atnaujina tarpsektorinius gamtinių ir žmogaus sukeltų nelaimių, kurios gali kilti Sąjungoje, rizikos apžvalgą ir žemėlapi, įvairiose politikos srityse laikydamosi nuoseklaus požiūrio, kurį taikant galima spręsti nelaimių prevencijos klausimą ar kuris gali turėti jai įtakos, ir tinkamai atsižvelgdama į tikėtiną klimato kaitos poveikį;

- d) skatina keitimąsi geriausia praktika rengiant nacionalines civilinės saugos sistemas, kad būtų sprendžiama klimato kaitos poveikio problema;
- e) skatina ir remia valstybių narių rizikos valdymo veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą keičiantis geriausia praktika ir sudaro palankesnes sąlygas įgyti specialiųjų ir praktinių žinių bendro intereso klausimais;
- f) renka ir platina valstybių narių pateiktą informaciją, organizuoja keitimąsi patirtimi, įgyta vertinant rizikos valdymo gebėjimus, ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 22 d. kartu su valstybėmis narėmis parengia tų vertinimų turinio, metodikos ir struktūros gaires, taip pat sudaro palankesnes sąlygas keistis geriausia praktika prevencijos ir parengties planavimo srityje, be kita ko, atliekant neprivalomus tarpusavio vertinimus;
- g) laikydamosi 6 straipsnio 3 dalies c punkte nustatytų terminų periodiškai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai pažangos, padarytos įgyvendinant 6 straipsnį, ataskaitas;
- h) skatina naudotis įvairių Sąjungos fondų, kurie gali remti tvarią nelaimių prevenciją, parama ir skatina valstybes nares ir regionus išnaudoti tas finansavimo galimybes;
- i) akcentuoja rizikos prevencijos svarbą ir remia valstybių narių informuotumo didinimo, visuomenės informavimo ir švietimo veiklą;
- j) skatina taikyti prevencines priemones valstybėse narėse ir 28 straipsnyje nurodytose trečiosiose valstybėse keičiantis geriausia praktika ir sudaro palankesnes sąlygas įgyti specialiųjų žinių ir patirties bendro intereso klausimais; ir
- k) aktyviai konsultuodamosi su valstybėmis narėmis imasi kitų būtinų rėmimo ir papildomų prevencijos veiksmų, kad įgyvendintų 3 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą tikslą.

2. Valstybės narės, trečiosios valstybės ar Jungtinių Tautų ar jų agentūrų prašymu Komisija gali dislokuoti ekspertų grupę vietoje teikti konsultacijas prevencinių priemonių klausimu.

6 straipsnis

Rizikos valdymas

Siekdamos skatinti laikytis veiksmingo ir nuoseklaus požiūrio į nelaimių prevenciją ir pasirengimą joms per Sąjungos mechanizmą keičiantis skelbtina informacija, t. y., informacija, kurios atskleidimas neprieštarautų gyvybiniais valstybės narės saugumo interesams, ir geriausia praktika, valstybės narės:

- a) ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 22 d., o vėliau - kas trejus metus parengia rizikos vertinimus nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygiu ir pateikia Komisijai svarbiausių jų elementų santrauką;
- b) plėtoja ir tobulina savo nelaimių rizikos valdymo planavimą nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygiu;
- c) parengus atitinkamas 5 straipsnio 1 dalies f punkte nurodytas gaires, kas trejus metus ir kai yra svarbių pokyčių pateikia Komisijai savo rizikos valdymo gebėjimų vertinimą nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygiu; ir
- d) savanoriškai dalyvauja rizikos valdymo gebėjimų tarpusavio vertinimuose.

III SKYRIUS

PARENGTIS

7 straipsnis

Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras

Įsteigiamas Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras. Užtikrinama, kad Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras veiktų visą parą, septynias dienas per savaitę ir kad jis aptarnautų valstybes nares ir Komisiją įgyvendinant Sąjungos mechanizmo tikslus.

8 straipsnis

Bendrieji Komisijos pasirengimo veiksmai

Komisija vykdo šiuos pasirengimo veiksmus:

- a) valdo Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą;
- b) valdo Bendrą ekstremaliųjų situacijų ryšių ir informacijos sistemą (toliau - CECIS), kad Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras ir valstybių narių ryšių punktai galėtų palaikyti ryšius ir keistis informacija;
- c) prisideda prie tarpvalstybinių nustatymo ir ankstyvojo perspėjimo bei pranešimo apie nelaimes Europos intereso sistemų plėtojimo ir geresnio jų integravimo, siekiant sudaryti sąlygas greitai reaguoti, taip pat skatinti nacionalinių ankstyvojo perspėjimo ir pranešimo apie nelaimes sistemų tarpusavio sąsają bei jų sąsają su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centru ir CECIS. Tose sistemose atsižvelgiama į esamus ir būsimus informacijos, stebėsenos ir nustatymo šaltinius bei sistemas, ir jos jais yra grindžiamos;
- d) sukuria ir užtikrina galimybę mobilizuoti ir nusiųsti ekspertų grupes, atsakingas už:

- i) poreikių, kurie gali būti tenkinami pagal Sąjungos mechanizmą, vertinimą pagalbos prašančioje valstybėje,

- ii) prireikus, palankesnių sąlygų sudarymą pagalbai reaguojant į nelaimę vietoje koordinuoti ir ryšių palaikymą su pagalbos prašančios valstybės kompetentingomis valdžios institucijomis, ir
- iii) paramą prašančiai valstybei, teikiant jai praktinių žinių apie prevencijos, pasirengimo ar reagavimo veiksmus;
- e) sukuria ir užtikrina galimybę teikti logistinę paramą toms ekspertų grupėms;
- f) plėtoja ir palaiko valstybių narių apmokytų ekspertų, kuriuos galima greitai pasitelkti, tinklą siekiant padėti vykdyti Reagavimo į nelaimes koordinavimo centro stebėsenos, informavimo ir palankesnių sąlygų sudarymo koordinavimui užduotis;
- g) sudaro palankesnes sąlygas koordinuoti valstybių narių reagavimo į nelaimes pajėgumų išankstinį paskirstymą Sąjungoje;
- h) remia pastangas gerinti modulių ir kitų reagavimo pajėgumų tarpusavio sąveikumą, atsižvelgdama į geriausią praktiką valstybių narių lygiu ir tarptautiniu lygiu;
- i) neviršydamą savo kompetencijos ribų imasi veiksmų, būtinų sudaryti palankesnes sąlygas užtikrinti priimančiosios valstybės paramą, be kita ko, remdamasi veiklos patirtimi, kartu su valstybėmis narėmis rengia ir atnaujina gaires dėl priimančiosios valstybės paramos;
- j) remia valstybių narių parengties strategijų neprivalomo tarpusavio vertinimo programas, pagrįstas iš anksto nustatytais kriterijais, kurios leistų parengti rekomendacijas siekiant padidinti Sąjungos parengties lygį; ir
- k) aktyviai konsultuodamasi su valstybėmis narėmis imasi kitų būtinų papildomų rėmimo ir pasirengimo veiksmų, kad pasiektų 3 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą tikslą.
- modulių arba kitų reagavimo pajėgumų sudėtis gali priklausyti nuo nelaimės rūšies ir nuo konkrečių su nelaime susijusių poreikių.
2. Moduliai yra sudaryti iš vienos arba daugiau valstybių narių išteklių ir:
- a) geba vykdyti iš anksto nustatytas užduotis reagavimo srityse laikydamiesi pripažintų tarptautinių gairių, todėl gali:
- i) būti nusiųsti per labai trumpą laiką po to, kai per Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą gautas pagalbos prašymas; ir
- ii) tam tikrą laikotarpį dirbti savarankiškai apsirūpindami ir autonomiškai;
- b) yra sąveikūs su kitais moduliais;
- c) dalyvauja mokymuose ir pratybose, kad atitiktų sąveikumo reikalavimą;
- d) jiems vadovauja asmuo, kuris yra atsakingas už modulių veikimą; ir
- e) atitinkamais atvejais geba bendradarbiauti su kitomis Sąjungos struktūromis ir (arba) tarptautinėmis institucijomis, ypač su Jungtinėmis Tautomis.
3. Valstybės narės savanoriškai iš anksto nustato ekspertus, kuriuos būtų galima nusiųsti kaip 8 straipsnio d punkte nurodytų ekspertų grupių narius.
4. Valstybės narės apsvaisto galimybę prireikus teikti kitus reagavimo pajėgumus, kuriuos būtų galima pasitelkti iš kompetentingų tarnybų arba kuriuos gali teikti nevyriausybinės organizacijos ir kiti atitinkami subjektai.
- Kiti reagavimo pajėgumai gali būti sudaryti iš vienos ar daugiau valstybių narių išteklių ir atitinkamais atvejais:
- a) geba vykdyti užduotis reagavimo srityse laikydamiesi pripažintų tarptautinių gairių, todėl gali:
- i) būti nusiųsti per labai trumpą laiką po to, kai per Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą gautas pagalbos prašymas; ir
- ii) prireikus tam tikrą laikotarpį dirbti savarankiškai apsirūpindami ir autonomiškai;
- b) geba bendradarbiauti su kitomis Sąjungos struktūromis ir (arba) tarptautinėmis institucijomis, ypač su Jungtinėmis Tautomis.

9 straipsnis

Bendrieji valstybių narių pasirengimo veiksmai

1. Valstybės narės savanoriškai kuria modulius, visų pirma siekdamas patenkinti pagal Sąjungos mechanizmą numatytus prioritetinius pagalbos teikimo ar paramos poreikius.

Valstybės narės savo kompetentingose tarnybose, visų pirma savo civilinės saugos ar kitose specialiosiose tarnybose, iš anksto nustato modulius, kitus reagavimo pajėgumus, taip pat ekspertus, kuriuos, gavus prašymą per Sąjungos mechanizmą, būtų galima pasitelkti teikiant pagalbą. Jos atsižvelgia į tai, kad

5. Valstybės narės gali, laikydamosi tinkamų apsaugos priemonių, teikti informaciją apie atitinkamus karinius pajėgumus, kuriuos kraštutiniu atveju būtų galima panaudoti kaip pagalbos pagal Sąjungos mechanizmą dalį, pavyzdžiui, teikiant transporto ir logistinę paramą ar medicininę pagalbą.

6. Valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamą informaciją apie ekspertus, modulius ir kitus reagavimo pajėgumus, kuriuos jos teikia pagalbos tikslais per Sąjungos mechanizmą, kaip nurodyta 1–5 dalyse, ir prireikus atnaujina šią informaciją.

7. Valstybės narės paskiria 8 straipsnio b punkte nurodytus ryšių punktus ir atitinkamai apie juos informuoja Komisiją.

8. Valstybės narės imasi tinkamų pasirengimo veiksmy, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos priimančiosios valstybės paramai.

9. Laikydamosi 23 straipsnio valstybės narės, remiant Komisiją, imasi tinkamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad jų siūloma pagalba būtų pristatyta laiku.

10 straipsnis

Operacijų planavimas

1. Komisija ir valstybės narės dirba kartu, kad pagerintų reagavimo į nelaimės operacijų pagal Sąjungos mechanizmą planavimą, be kita ko, reagavimo į nelaimės scenarijų kūrimą, išteklių planavimą ir reagavimo pajėgumų dislokavimo planų rengimą.

2. Planuodamos reagavimo į humanitarinę krizę operacijas už Sąjungos ribų, Komisija ir valstybės narės nustato ir skatina civilinės saugos pagalbos ir humanitarinės pagalbos finansavimo, kurį teikia Sąjunga ir valstybės narės, sąveiką.

11 straipsnis

Europos reagavimo į nelaimės pajėgumai

1. Sukuriami Europos reagavimo į nelaimės pajėgumai. Juos sudaro savanoriškas iš anksto paskirtų valstybių narių reagavimo pajėgumų telkinys, be kita ko, modulių, kitų reagavimo pajėgumų ir ekspertų.

2. Atsižvelgdama į nustatytą riziką, Komisija apibrėžia Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams reikalingų pagrindinių reagavimo pajėgumų rūšis ir kieki (toliau – pajėgumų tikslai).

3. Komisija apibrėžia reagavimo pajėgumų, kuriuos valstybės narės teikia Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams, kokybės reikalavimus. Kokybės reikalavimai grindžiami nusistovėjusiais tarptautiniais standartais, kai jau yra tokių standartų. Valstybės narės atsako už savo reagavimo pajėgumų kokybės užtikrinimą.

4. Komisija nustato ir valdo reagavimo pajėgumų, kuriuos valstybės narės teikia Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams, sertifikavimo ir registravimo procedūrą.

5. Valstybės narės savanoriškai nustato ir registruoja reagavimo pajėgumus, kuriuos jos išpareigoja teikti Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams. Daugiašalius modulius, kuriuos suteikė dvi ar daugiau valstybių narių, kartu registruoja visos atitinkamos valstybės narės.

6. Reagavimo pajėgumus, kuriuos valstybės narės teikia Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams, galima bet kada pasitelkti nacionaliniais tikslais.

7. Pateikus pagalbos prašymą per Reagavimo į nelaimės koordinavimo centrą, reagavimo pajėgumus, kuriuos valstybė narė pateikė Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams, galima pasitelkti reagavimo operacijoms pagal Sąjungos mechanizmą. Galutinį sprendimą dėl jų dislokavimo priima valstybės narės, kurios įregistravo atitinkamus reagavimo pajėgumus. Kai dėl vidaus ekstremaliosios situacijos, *force majeure* ar išimtiniais atvejais dėl svarbių priežasčių valstybė narė negali teikti tų reagavimo pajėgumų tam tikros nelaimės atveju, ta valstybė narė kuo skubiau informuoja Komisiją, nurodydama šį straipsnį.

8. Dislokavimo atveju valstybių narių reagavimo pajėgumams ir toliau vadovauja bei juos kontroliuoja valstybės narės, o tais atvejais, kai dėl vidaus ekstremaliosios situacijos, *force majeure* ar išimtiniais atvejais dėl svarbių priežasčių valstybė narė negali užtikrinti, kad galės teikti savo reagavimo pajėgumus, ji, pasikonsultavusi su Komisija, juos gali atšaukti. Atitinkamais atvejais pagal 15 ir 16 straipsnius Komisija, per Reagavimo į nelaimės koordinavimo centrą, sudaro palankesnes sąlygas koordinuoti skirtingus reagavimo pajėgumus.

9. Valstybės narės ir Komisija užtikrina tinkamą visuomenės informavimą apie pagalbos teikimą dalyvaujant Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams.

12 straipsnis

Reagavimo pajėgumų trūkumo šalinimas

1. Komisija stebi pažangą, padarytą įgyvendinant pajėgumų tikslus, nustatytus vadovaujantis 11 straipsnio 2 dalimi, ir nustato Europos reagavimo į nelaimės pajėgumuose esamą potencialiai reikšmingą reagavimo pajėgumų trūkumą.

2. Kai nustatytas potencialiai reikšmingas trūkumas, Komisija nagrinėja, ar valstybės narės turi reikiamų pajėgumų, kurie nepriskirti Europos reagavimo į nelaimės pajėgumams.

3. Komisija ragina valstybes nares atskirai arba per valstybių narių konsorciumą, kuriame bendradarbiaujama esant panašaus pobūdžio rizikai, šalinti bet koki strateginių pajėgumų trūkumą, nustatytą pagal 2 dalį. Komisija gali remti valstybes nares joms vykdant tą veiklą pagal 20 straipsnį ir 21 straipsnio 1 dalies i ir j punktus bei 21 straipsnio 2 dalį.

4. Kas dvejus metus Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie pažangą, padarytą siekiant pajėgumų tikslų, ir esamą Europos reagavimo į nelaimės pajėgumų trūkumą.

13 straipsnis

Mokymas, pratybos, įgyta patirtis ir žinių sklaida

1. Komisija per Sąjungos mechanizmą vykdo toliau nurodytas užduotis, susijusias su mokymu, pratybomis, įgyta patirtimi ir žinių sklaida:

- a) parengia civilinės saugos ir ekstremaliųjų situacijų valdymo personalui skirtą nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į nelaimes mokymo programą ir jai vadovauja. Programa apima jungtinius kursus ir ekspertų mainų sistemą, pagal kurią asmenys gali būti deleguojami į kitas valstybes nares.

Mokymo programa siekiama gerinti 9 ir 11 straipsniuose nurodytų pajėgumų koordinavimą, suderinamumą ir papildomumą, taip pat gerinti 8 straipsnio d ir f punktuose nurodytų ekspertų kompetenciją.

- b) įsteigia ir valdo mokymo tinklą, kuriame gali dalyvauti civilinės saugos ir ekstremaliųjų situacijų valdymo personalo mokymo centrai, taip pat kiti atitinkami nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į nelaimes srities subjektai ir institucijos.

Mokymo tinklas siekia:

- i) stiprinti nelaimių valdymą visais jo etapais, atsižvelgiant į prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos švelninimą;
- ii) savo narių sąveikos keičiantis patirtimi ir geriausia praktika, atliekant atitinkamus mokslinius tyrimus, keičiantis įgyta patirtimi, pasitelkiant kursus ir seminarus, pratybas ir bandomuosius projektus; ir
- iii) parengti Sąjungos ir tarptautinio civilinės saugos mokymo gaires, įskaitant su nelaimių prevencija, pasirengimu joms ir reagavimu į nelaimes susijusį mokymą;
- c) parengia strategiją, kurioje nustatomi pratybų tikslai ir vaidmuo, ilgalaikį išsamų planą, kuriame nurodomi pratybų prioritetai, taip pat parengia pratybų programą ir jai vadovauja;
- d) parengia patirties, įgytos pagal Sąjungos mechanizmą vykdytą civilinės saugos veiksmus, įskaitant viso nelaimių valdymo ciklo aspektus, programą ir jai vadovauja siekdama sukurti didelės apimties mokymosi procesų ir žinių plėtojimo bazę. Programa apima:
- i) visų atitinkamų civilinės saugos veiksmų pagal Sąjungos mechanizmą stebėseną, analizavimą ir vertinimą;

- ii) įgytos patirties panaudojimo skatinimą, siekiant sukurti patirtimi grindžiamą pagrindą, reikalingą veiklai plėtoti nelaimių valdymo ciklo metu; ir

- iii) metodikos ir priemonių įgytai patirčiai kaupti, analizuoti, skatinti ir panaudoti rengimą.

Ta programa prireikus taip pat apima pagal Sąjungos mechanizmą teikiamos pagalbos bei humanitarinės pagalbos sąsają ir sąveikos panaudojimo patirtį, įgytą teikiant pagalbą už Sąjungos ribų.

- e) parengia gaires žinių sklaidos ir įvairių a-d punktuose nurodytų užduočių įgyvendinimo valstybių narių lygiu klausimais; ir

- f) skatina ir remia atitinkamų naujų Sąjungos mechanizmui skirtų technologijų diegimą ir naudojimą.

2. Vykdydama 1 dalyje nustatytas užduotis, Komisija ypač atsižvelgia į valstybių narių, kurioms gresia panašaus pobūdžio nelaimių rizika, poreikius ir interesus.

3. Valstybės narės, trečiosios valstybės ar Jungtinių Tautų ar jų agentūrų prašymu Komisija gali dislokuoti ekspertų grupę vietoje teikti konsultacijas pasirengimo priemonių klausimu.

IV SKYRIUS

REAGAVIMAS

14 straipsnis

Pranešimas apie nelaimes Sąjungoje

1. Kai Sąjungoje įvyksta arba gresia nelaimė dėl kurios atsiranda arba gali atsirasti tarpvalstybinio masto padarinių arba nukentčia arba gali nukentėti kitos valstybės narės, valstybė narė, kurioje įvyko arba gali įvykti nelaimė, nedelsdama apie tai praneša valstybėms narėms, kurios gali nukentėti, o tais atvejais, kai padariniai gali būti sunkūs – Komisijai.

Pirma pastraipa netaikoma, kai pareiga pranešti jau buvo įvykdyta pagal atitinkamus kitus Sąjungos teisės aktus, pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį arba esamus tarptautinius susitarimus.

2. Kai Sąjungoje įvyksta arba gresia nelaimė, dėl kurios gali reikėti prašyti vienos ar daugiau valstybių narių pagalbos, valstybė narė, kurioje įvyko arba gali įvykti nelaimė, nedelsdama praneša Komisijai, jog gali reikėti prašyti pagalbos per Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą, kad Komisija galėtų atitinkamai informuoti kitas valstybes nares ir jos kompetentingos tarnybos pradėtų veikti.

3. 1 ir 2 dalyse nurodyti pranešimai atitinkamai atvejais teikiami per CECIS.

15 straipsnis

Reagavimas į nelaimes Sąjungoje

1. Kai Sąjungoje įvyksta ar gresia nelaimė, nukentėjusioji valstybė narė gali prašyti pagalbos per Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą. Prašymas turi būti kuo konkretesnis.

2. Išimtiniais padidėjusios rizikos atvejais valstybė narė taip pat gali prašyti pagalbos laikinai iš anksto paskirstyti reagavimo pajėgumus.

3. Gavusi pagalbos prašymą Komisija atitinkamai nedelsdama imasi šių veiksmų:

- a) perduoda prašymą kitų valstybių narių ryšių punktam;
- b) kartu su nukentėjusiąja valstybe narė surenka patvirtintą informaciją apie padėtį ir išplatina ją valstybėms narėms;
- c) pasikonsultavusi su prašančiąja valstybe narė, parengia pagalbos teikimo per Sąjungos mechanizmą rekomendacijas, pagrįstas poreikiais vietoje ir visais atitinkamais iš anksto parengtais planais, nurodytais 10 straipsnio 1 dalyje, paprašo valstybių narių dislokuoti konkrečius pajėgumus ir sudaro palankesnes sąlygas prašomai pagalbai koordinuoti; ir
- d) imasi papildomų veiksmų, kad sudarytų palankesnes sąlygas koordinuoti reagavimo veiksmus.

4. Kiekviena valstybė narė, kuriai yra pateiktas pagalbos prašymas per Sąjungos mechanizmą, nedelsdama nustato, ar ji gali suteikti prašomą pagalbą, ir apie savo sprendimą per CECIS praneša prašančiajai valstybei narėi, nuroydamą pagalbos, kurią ji galėtų suteikti, apimtį, teikimo sąlygas ir prireikus išlaidas. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras nuolat informuoja valstybes nares.

5. Prašančioji valstybė narė yra atsakinga už nurodymų davimą teikiant pagalbą. Prašančiosios valstybės narės valdžios institucijos nustato gaires, o prireikus – užduočių moduliams ar kitiems reagavimo pajėgumams ribas. Dėl išsamios šių užduočių vykdymo tvarkos sprendžia pagalbą teikiančios valstybės narės paskirtas atsakingas asmuo. Prašančioji valstybė narė taip pat gali prašyti dislokuoti ekspertų grupę, kuri padėtų jai atlikti vertinimą, sudarytų palankesnes sąlygas valstybių narių komandų veiklos koordinavimui vietoje arba teiktų technines konsultacijas.

6. Prašančioji valstybė narė imasi tinkamų veiksmų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti priimančiosios valstybės paramą gaunamos pagalbos teikimui.

7. Šiame straipsnyje nurodytas Komisijos vaidmuo nedaro poveikio valstybių narių kompetencijai ir atsakomybei už savo komandas, modulius ir kitus paramos pajėgumus, įskaitant karinius pajėgumus. Visų pirma Komisijos siūloma pagalba neapima

vadovavimo valstybių narių komandoms, moduliams ir kitiems paramos subjektams, kurie dislokuojami savanoriškai, koordinuojant veiksmus centrinės buveinės lygiu bei vietoje, ir jų kontrolės.

16 straipsnis

Nuoseklumo reaguojant į nelaimes už Sąjungos ribų skatinimas

1. Kai už Sąjungos ribų įvyksta ar gresia nelaimė, nukentėjusioji valstybė gali prašyti pagalbos per Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrą. Pagalbos taip pat gali būti prašoma per Jungtines Tautas ir jų agentūras ar atitinkamą tarptautinę organizaciją arba jos gali prašyti šie subjektai.

2. Pagal šį straipsnį pagalba gali būti teikiama kaip savarankiškai teikiama pagalba arba prisidedant prie pagalbos, teikiamos vadovaujant tarptautinei organizacijai. Sąjungos veiklos koordinavimas visiškai integruojamas į bendrą koordinavimą, vykdomą Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA), ir pripažįstamas jo vadovaujamas vaidmuo.

3. Komisija palaiko pagalbos teikimo nuoseklumą šiais veiksmais:

a) palaikydama dialogą su valstybių narių ryšių punktais, siekdama užtikrinti, kad Sąjungos reagavimu į nelaimes būtų veiksmingai ir nuosekliai prisidedama prie bendro pagalbos teikimo per Sąjungos mechanizmą, visų pirma:

i) nedelsiant informuoja valstybes nares apie visą pagalbos prašymą;

ii) remia bendrą padėties ir poreikių vertinimą, teikdama technines konsultacijas ir (arba) sudarydama palankesnes sąlygas koordinuoti pagalbos teikimą vietoje, pasitelkdama civilinės saugos ekspertų grupę vietoje;

iii) keičiasi atitinkamais vertinimais ir analizėmis su visais atitinkamais subjektais;

iv) parengia valstybių narių ir kitų subjektų siūlomas pagalbos apžvalgą;

v) konsultuoja dėl reikiamos pagalbos pobūdžio siekiant užtikrinti, kad teikiama pagalba atitiktų poreikių vertinimus; ir

vi) padeda spręsti teikiant pagalbą kylančius praktinius sunkumus, pavyzdžiui, tranzito ir muitų srityje;

b) nedelsiant parengdama rekomendacijas, jei įmanoma, bendradarbiaudama su nukentėjusiąja valstybe, pagrįstas vietos poreikiais ir visais atitinkamais iš anksto parengtais planais, paprašydama valstybių narių dislokuoti konkrečius pajėgumus ir sudarydama palankesnes sąlygas prašomai pagalbai koordinuoti;

- c) palaikydama ryšius su nukentėjusiąja valstybe techniniais klausimais, pavyzdžiui, dėl tikslų su pagalba susijusių poreikių, pasiūlymų priėmimo ir praktinio pasirengimo pagalbos priėmimui vietoje ir jos paskirstymui;
- d) palaikydama ryšius su OCHA arba jam padėdama ir bendradarbiaudama su kitais atitinkamais subjektais, kurie prisideda prie bendro pagalbos teikimo, kad būtų kuo labiau padidinta sąveika, siekiama papildomumo ir išvengta dubliavimo bei trūkumo; ir
- e) palaikydama ryšius su visais atitinkamais subjektais, visų pirma baigiamajame pagalbos teikimo pagal Sąjungos mechanizmą etape, siekdama sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam perdavimui.

4. Nedarant poveikio 3 dalyje nurodytam Komisijos vaidmeniui ir atsižvelgiant į būtinybę nedelsiant operatyviai reaguoti per Sąjungos mechanizmą, jį aktyvavus Komisija informuoja Europos išorės veiksmų tarnybą, kad būtų galima užtikrinti civilinės saugos operacijų ir bendrų Sąjungos santykių su nukentėjusiąja valstybe nuoseklumą. Komisija nuolat išsamiai informuoja valstybes nares pagal 3 dalį.

5. Vietoje atitinkamai užtikrinamas ryšių palaikymas su Sąjungos delegacija, kad pastaroji sudarytų palankesnes sąlygas palaikyti ryšius su nukentėjusiosios valstybės vyriausybe. Prireikus Sąjungos delegacija teikia logistinę paramą 3 dalies a punkto ii papunktyje nurodytoms civilinės saugos ekspertų grupėms.

6. Kiekviena valstybė narė, kuriai yra pateiktas pagalbos prašymas per Sąjungos mechanizmą, skubiai nusprendžia, ar ji gali suteikti reikiamą pagalbą, ir apie savo sprendimą per CECIS praneša Reagavimo į nelaimės koordinavimo centrui, nurodama pagalbos, kurią ji galėtų suteikti, apimtį ir teikimo sąlygas. Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras nuolat informuoja valstybes nares.

7. Sąjungos mechanizmas taip pat gali būti naudojamas teikti civilinės saugos paramą konsulinei pagalbai Sąjungos piliečiams nelaimių trečiojoje valstybėje atvejais, jei to prašo suinteresuotų valstybių narių konsulinės įstaigos.

8. Gavusi pagalbos prašymą Komisija gali imtis kitų būtinų rėmimo ir papildomų veiksmų, kad užtikrintų pagalbos teikimo nuoseklumą.

9. Koordinavimas per Sąjungos mechanizmą nedaro įtakos valstybių narių ir nukentėjusiosios valstybės dvišaliams ryšiams, taip pat valstybių narių ir Jungtinių Tautų bei kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų bendradarbiavimui. Tokiais dvišaliais ryšiais taip pat gali būti naudojama siekiant prisidėti prie koordinavimo pagal Sąjungos mechanizmą.

10. Šiame straipsnyje nurodytas Komisijos vaidmuo nedaro poveikio valstybių narių kompetencijai ir atsakomybei už jų komandas, modulius ir kitus paramos subjektus, įskaitant karinius pajėgumus. Visų pirma Komisijos siūloma parama neapima vadovavimo valstybių narių komandoms, moduliams ir kitiems paramos subjektams, kurie dislokuojami savanoriškai, koordinuojant veiksmus centrinės buveinės lygiu bei vietoje, ir jų kontrolės.

11. Siekiama sąveikos su kitomis Sąjungos priemonėmis, ypač su veiksmais, kurie finansuojami pagal Reglamentą (EB) Nr. 1257/96. Komisija užtikrina priemonių koordinavimą ir tam tikrais atvejais užtikrina, kad valstybių narių civilinės saugos veiksmai, kuriais prisidedama prie platesnio masto humanitarinės pagalbos, kiek įmanoma būtų finansuojami pagal šį sprendimą.

12. Aktyvavus Sąjungos mechanizmą, pagalbą nelaimių atvejais teikiančios valstybės narės nuolat išsamiai informuoja Reagavimo į nelaimės koordinavimo centrą apie savo veiklą.

13. Valstybių narių komandos ir moduliai, dalyvaujantys teikiant pagalbą vietoje per Sąjungos mechanizmą, palaiko glaudžius ryšius su Reagavimo į nelaimės koordinavimo centru ir ekspertų grupėmis vietoje, kaip nurodyta 3 dalies a punkto ii papunktyje.

17 straipsnis

Parama vietoje

1. Komisija gali atrinkti, paskirti ir nusiųsti ekspertų grupę, sudarytą iš valstybių narių paskirtų ekspertų:

- a) nelaimės už Sąjungos ribų atveju, kaip nurodyta 16 straipsnio 3 dalyje;
- b) nelaimės Sąjungoje atveju, kaip nurodyta 15 straipsnio 5 dalyje;
- c) gavusi prašymą suteikti praktinių žinių apie prevenciją pagal 5 straipsnio 2 dalį; arba
- d) gavusi prašymą suteikti praktinių žinių apie pasirengimą pagal 13 straipsnio 3 dalį.

Komisijos ir kitų Sąjungos tarnybų ekspertai gali būti integruoti į grupę, siekiant ją paremti ir sudaryti palankesnes sąlygas palaikyti ryšius su Reagavimo į nelaimės koordinavimo centru. OCHA arba kitų tarptautinių organizacijų nusiųsti ekspertai gali būti integruoti į grupę, siekiant sustiprinti bendradarbiavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas atlikti bendrus vertinimus.

2. Ekspertų atrankos ir skyrimo tvarka yra tokia:

- a) valstybės narės savo atsakomybe paskiria ekspertus, kurie gali būti dislokuoti kaip ekspertų grupių nariai;

- b) Komisija atranka ekspertus ir tų grupių vadovą, remdamasi jų kvalifikacija ir patirtimi, įskaitant baigtų mokymų pagal Sąjungos mechanizmą lygį, ankstesnę dalyvavimo pagal Sąjungos mechanizmą vykdytose misijose ir kitoje tarptautinėje pagalbos teikimo veikloje patirtį. Atranka taip pat grindžiama kitais kriterijais, įskaitant kalbų mokėjimą, siekiant užtikrinti, kad visa grupė turėtų konkrečioje situacijoje reikalingų gebėjimų; ir
- c) Komisija paskiria misijos ekspertus / grupių vadovus, pritarus jų kandidatūras pasiūliusiai valstybei narėi.

3. Kai siunčiamos ekspertų grupės, jos sudaro palankesnes sąlygas valstybių narių pagalbos teikimo komandų veiklos koordinavimui ir palaiko ryšius su prašančiosios valstybės kompetentingomis valdžios institucijomis, kaip nurodyta 8 straipsnio d punkte. Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras palaiko glaudžius ryšius su ekspertų grupėmis ir teikia joms rekomendacijas bei logistinę paramą.

18 straipsnis

Transportas ir įranga

1. Nelaimės Sąjungoje ar už Sąjungos ribų atveju Komisija gali padėti valstybėms narėms gauti įrangos arba transporto išteklių teikdama:

- a) informaciją apie įrangą ir transporto išteklius, kuriuos gali suteikti valstybės narės, ir keisdamosi šia informacija, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos suteikti tokią įrangą arba transporto išteklius;
- b) pagalbą valstybėms narėms siekiant nustatyti jų galimybes gauti transporto išteklių iš kitų šaltinių, įskaitant komercinę rinką, ir sudarydama tam palankesnes sąlygas; arba
- c) pagalbą valstybėms narėms siekiant nustatyti įrangą, kurios galima gauti iš kitų šaltinių, įskaitant komercinę rinką.

2. Komisija gali papildyti valstybių narių teikiamus transporto išteklius kitais transporto ištekliais, kurie būtini siekiant užtikrinti greitą reagavimą į nelaimes.

V SKYRIUS

FINANSINĖS NUOSTATOS

19 straipsnis

Biudžeto ištekliai

1. Sąjungos mechanizmui įgyvendinti 2014–2020 m. skiriamas finansinis paketas yra 368 428 000 EUR dabartinėmis kainomis.

223 776 000 EUR dabartinėmis kainomis skiriama iš daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijoje „Saugumas ir pilietybė“, o 144 652 000 EUR dabartinėmis kainomis – iš 4 išlaidų kategorijoje „Europos vaidmuo pasaulyje“ numatytų lėšų.

Metinius asignavimus patvirtina Europos Parlamentas ir Taryba daugiametės finansinės programos ribose.

2. Asignavimai, kurie gaunami iš reagavimo į nelaimes pagalbos gavėjų grąžinamų lėšų, sudaro asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 18 straipsnio 2 dalyje.

3. Iš 1 dalyje nurodytų finansinių asignavimų taip pat galima padengti išlaidas, susijusias su pasirengimo, stebėsenos, kontrolės, audito ir įvertinimo veikla, reikalinga Sąjungos mechanizmui valdyti ir jo tikslams pasiekti.

Tokios išlaidos visų pirma gali būti susijusios su tyrimais, ekspertų susitikimais, informavimo ir ryšių palaikymo veiksmais, įskaitant kitų subjektų informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, tiek, kiek tai yra susiję su bendraisiais Sąjungos mechanizmo tikslais, gali apimti išlaidas, susijusias su IT tinklais, skirtais daugiausia informacijai tvarkyti ir keistis ja, įskaitant jų sąsają su esamomis arba būsimomis sistemomis, kurių tikslas – skatinti tarpsektorinį keitimąsi duomenimis ir susijusia įranga, taip pat visas kitas technines ir administracines pagalbos išlaidas, kurias Komisija patiria valdydama programą.

4. 1 dalyje nurodytas finansinis paketas 2014–2020 m. paskirstomas remiantis I priede nustatytais procentinėmis dalimis ir principais.

5. Komisija peržiūri I priede nustatytą suskirstymą atsižvelgdama į 34 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą tarpinio įvertinimo ataskaitą. Jei būtina, atsižvelgiant į to įvertinimo rezultatus, Komisijai pagal 30 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais kiekvienas iš I priede nurodytų dydžių pakoreguojamas daugiau kaip 8 procentiniais punktais ir ne daugiau kaip 16 procentinių punktų. Tie deleguotieji aktai priimami ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d.

6. Tais atvejais, kai esant būtinybei peržiūrėti reagavimo veiksams skirtus biudžeto išteklius, yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais kiekvienas iš I priede nurodytų dydžių pakoreguojamas daugiau kaip 8 procentiniais punktais ir ne daugiau kaip 16 procentinių punktų, neviršijant turimų biudžeto asignavimų ir laikantis 31 straipsnyje numatytos tvarkos.

20 straipsnis

Bendrieji reikalavimus atitinkantys veiksmai

Toliau nurodyti bendrieji veiksmai, kuriais siekiama gerinti nelaimių prevenciją, pasirengimą joms ir veiksmingą reagavimą į nelaimes, atitinka finansinės paramos teikimo reikalavimus:

- a) tyrimai, apklausos, modeliavimas ir scenarijų kūrimas, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas keistis žiniomis, geriausia praktika ir informacija;

- b) mokymas, pratybos, seminarai, personalo ir ekspertų mainai, tinklų kūrimas, demonstraciniai projektai ir technologijų perdavimas;
- c) stebėsenos, vertinimo ir įvertinimo veiksmai;
- d) visuomenės informavimas, švietimas, informavimo didinimas ir susiję informacijos sklaidos veiksmai, siekiant įtraukti piliečius į nelaimių prevenciją ir nelaimių poveikio Sąjungoje mažinimą ir padėti Sąjungos piliečiams veiksmingiau ir tvariai apsisaugoti;
- e) pagalbos teikimo ir pratybų patirties, įgytos taikant Sąjungos mechanizmą, taip pat su prevencija ir pasirengimu susijusiose srityse, programos sukūrimas ir vykdymas; ir
- f) ryšių palaikymo veiksmai ir priemonės, kuriais didinamas informuotumas apie valstybių narių ir Sąjungos civilinės saugos veiklą nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į nelaimes srityse.
- g) reagavimo operacijų pagal Sąjungos mechanizmą planavimas pagal 10 straipsnį;
- h) parama 13 straipsnyje nurodytai pasirengimo veiklai;
- i) Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų plėtojimas laikantis šio straipsnio 2 dalies;
- j) Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų trūkumo nustatymas pagal 12 straipsnį ir paramos teikimas valstybėms narėms šalinant tą trūkumą bendrai finansuojant naujus reagavimo pajėgumus iki ne daugiau kaip 20 % reikalavimus atitinkančių išlaidų, su sąlyga, kad:
 - i) naujų pajėgumų poreikis patvirtintas rizikos vertinimuose;
 - ii) 12 straipsnyje nustatytas trūkumo nustatymo procesas rodo, kad valstybės narės tų pajėgumų neturi;
 - iii) tuos pajėgumus suformuoja valstybės narės veidamos atskirai arba per konsorciumą;
 - iv) tie pajėgumai yra skirti savanoriškam telkiniui ne mažiau kaip dvejų metų laikotarpiui; ir
 - v) toks bendras tų pajėgumų finansavimas yra ekonomiškai efektyvus.

21 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys prevencijos ir pasirengimo veiksmai

1. Toliau nurodyti prevencijos ir pasirengimo veiksmai atitinka finansinės paramos teikimo reikalavimus:

- a) bendras 5 straipsnyje nurodytų projektų, tyrimų, seminarų, apklausų ir panašių veiksnių bei veiklos finansavimas;
- b) bendras 6 straipsnio d punkte ir 8 straipsnio j punkte nurodytų tarpusavio vertinimų finansavimas;
- c) funkcijų, kurias atlieka Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras, palaikymas pagal 8 straipsnio a punktą;
- d) pasirengimas 8 straipsnio d punkte ir 17 straipsnyje nurodytų ekspertų grupių mobilizavimui bei nusiuntimui ir staiga padidėjusių greitojo reagavimo pajėgumų plėtojimas ir palaikymas per 8 straipsnio f punkte nurodytų valstybių narių apmokytų ekspertų tinklą;
- e) CECIS ir priemonių, kuriomis sudaroma galimybė Reagavimo į nelaimes koordinavimo centrui ir valstybių narių ryšių punktams bei kitiems Sąjungos mechanizmo dalyviams palaikyti ryšius ir keistis informacija, kūrimas ir palaikymas;
- f) pagalba plėtojant tarpvalstybines nustatymo, ankstyvojo perspėjimo ir pranešimo apie nelaimes Europos intereso sistemas, siekiant sudaryti galimybę greitai reaguoti, taip pat skatinti nacionalinių ankstyvojo perspėjimo ir pranešimo apie nelaimes sistemų tarpusavio sąsają bei jų sąsają su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centru ir CECIS. Šiose sistemose atsižvelgiama į esamus ir būsimus informavimo, stebėsenos ar nustatymo šaltinius ir sistemas ir jais remiamasi;
- g) logistinės paramos užtikrinimas 17 straipsnio 1 dalyje nurodytoms ekspertų grupėms;
- l) palankesnių sąlygų sudarymas koordinuoti valstybių narių reagavimo į nelaimes pajėgumų išankstinį paskirstymą Sąjungoje pagal 8 straipsnio g punktą; ir
- m) parama konsultacijų apie prevencines ir pasirengimo priemones teikimui dislokuojant ekspertų grupę vietoje, gavus valstybės narės, trečiosios šalies, Jungtinių Tautų ar jų agentūrų prašymą, kaip nurodyta 5 straipsnio 2 dalyje ir 13 straipsnio 3 dalyje.

2. 1 dalies i punkte nurodyto veiksmo finansinės paramos teikimo reikalavimo atitikimas apima tik:

- a) išlaidas Sąjungos lygiu, susijusias su Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų įsteigimu ir valdymu bei 11 straipsnyje nustatytais susijusiais procesais;
- b) privalomų mokymo kursų, pratybų ir seminarų, būtinų valstybių narių reagavimo pajėgumų sertifikavimui Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų tikslais, išlaidas (toliau – sertifikavimo išlaidos). Sertifikavimo išlaidas gali sudaryti vienetai tenkančios išlaidos arba vienkartinės išmokos, nustatytos pagal pajėgumų rūšį, padengiant iki 100 % reikalavimus atitinkančių išlaidų;

- c) vienkartinės išlaidas, būtinas didinti valstybių narių reagavimo pajėgumus nuo vien nacionalinės paskirties iki parengties lygio ir galimybės juos dislokuoti kaip Europos reagavimo į nelaimės pajėgumų dalį, laikantis savanoriško telkinio kokybės reikalavimų ir sertifikavimo procedūroje suformuluotų rekomendacijų (toliau – adaptavimo išlaidos). Tos adaptavimo išlaidos gali apimti išlaidas, susijusias su modulių ir kitų reagavimo pajėgumų sąveikumo, autonomijos, savarankiško apsirūpinimo, transportavimo galimybių, pakavimo ir panašiomis išlaidomis, taip pat daugiašalių reagavimo pajėgumų (pvz. seminarų, mokymų, bendrų metodikų, standartų, procedūrų rengimo ir panašios veiklos) formavimo išlaidas, su sąlyga, kad tos išlaidos yra konkrečiai susijusios su pajėgumų dalyvavimu savanoriškame telkinyje. Jos neapima išlaidų, susijusių su įranga arba žmogiškaisiais ištekliais, būtinais pradžioje sukurti reagavimo pajėgumus, arba nuolatinės eksploatacijos ar einamųjų išlaidų. Tas adaptavimo išlaidas gali sudaryti vienetui tenkančios išlaidos arba vienkartinės išmokos, nustatytos pagal pajėgumų rūšį, padengiant iki 100 % reikalavimus atitinkančių išlaidų, su sąlyga, kad šios išlaidos neviršija 30 % pajėgumų formavimo vidutinių išlaidų; ir
- d) bendrųjų sutarčių, bendrųjų partnerystės susitarimų ar panašių susitarimų sudarymo ir administravimo išlaidas, siekiant pašalinti laikinus trūkumus išskirtinių nelaimių atvejais, atsižvelgiant į įvairius pavojus apimančių požiūrį.

Finansavimas pagal šios dalies d punktą:

- i) gali apimti išlaidas arba įmokas, būtinas sukurti, parengti, sudaryti, administruoti sutartis ar susitarimus ir dėl jų derėtis, taip pat standartinių veiklos procedūrų ir pratybų rengimo išlaidas siekiant užtikrinti efektyvų išteklių panaudojimą. Toks finansavimas taip pat gali sudaryti ne daugiau kaip 40 % išlaidų, patirtų užtikrinant galimybę greitai panaudoti tuos išteklius;
- ii) neapima nei naujų reagavimo pajėgumų įsigijimo ar formavimo išlaidų, nei šių papildomų pajėgumų panaudojimo nelaimės atveju išlaidų. Tų papildomų pajėgumų panaudojimo nelaimės atveju išlaidas padengia pagalbos prašančios valstybės narės;
- iii) neviršija 10 % 19 straipsnio 1 dalyje nurodyto finansinio paketo. Tuo atveju, jeigu 10 % viršutinė riba pasiekama iki programavimo laikotarpio pabaigos, ir kai reikia užtikrinti tinkamą Sąjungos mechanizmo veikimą, ta 10 % viršutinė riba priimant įgyvendinimo aktus gali būti viršijama ne daugiau kaip 5 procentiniais punktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 33 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys reagavimo veiksmai

Toliau nurodyti reagavimo veiksmai atitinka finansinės paramos teikimo reikalavimus:

- a) 17 straipsnio 1 dalyje nurodytų ekspertų grupių nusiuntimas kartu su logistine parama ir 8 straipsnio d ir e punktuose nurodytų ekspertų nusiuntimas;
- b) nelaimės atveju parama valstybėms narėms siekiant gauti įrangos ir transporto išteklių, kaip nurodyta 23 straipsnyje; ir
- c) gavus pagalbos prašymą, ėmimasis kitų būtinų rėmimo ir papildomų veiksmų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kuo veiksmingiau koordinuoti reagavimą.

23 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai, susiję su įranga ir transporto ištekliais

1. Toliau nurodyti veiksmai atitinka finansinės paramos teikimo reikalavimus, siekiant sudaryti galimybę gauti įrangos ir transporto išteklių pagal Sąjungos mechanizmą:

- a) informacijos apie įrangą ir transporto išteklius, kuriuos valstybės narės nusprendžia suteikti, teikimas ir keitimasis ja, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tokios įrangos ar transporto išteklių telkimui;
- b) pagalba valstybėms narėms nustatant transporto išteklius iš kitų šaltinių, įskaitant komercinę rinką, ir tam sudarant palankesnes sąlygas;
- c) pagalba valstybėms narėms nustatant įrangą, kuri gali būti suteikta iš kitų šaltinių, įskaitant komercinę rinką; ir
- d) transporto išteklių, būtinų užtikrinti greitą reagavimą į nelaimės, finansavimas. Tokie veiksmai atitinka finansinės paramos teikimo reikalavimus tik tuo atveju, jeigu laikomasi šių kriterijų:
- i) pagalbos prašymas pateiktas pagal Sąjungos mechanizmą, remiantis 15 ir 16 straipsniais;
- ii) papildomi transporto ištekliai būtini, siekiant užtikrinti reagavimo į nelaimės veiksmų pagal Sąjungos mechanizmą veiksmingumą;

- iii) pagalba atitinka Reagavimo į nelaimės koordinavimo centro nustatytus poreikius ir yra teikiama pagal Reagavimo į nelaimės koordinavimo centro pateiktas rekomendacijas dėl teikimo techninių specifikacijų, kokybės, laiko ir sąlygų;

iv) prašančioji valstybė priėmė pagalbą pagal Sąjungos mechanizmą tiesiogiai arba per Jungtines Tautas ar jų agentūras arba atitinkamą tarptautinę organizaciją; ir

v) nelaimių trečiosiose valstybėse atvejais pagalba papildo bendrą Sąjungos humanitarinę pagalbą, kai ji teikiama.

2. Sąjungos finansinės paramos suma, skirta transporto ištekliams, neviršija 55 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

3. Sąjungos finansinė parama transportui gali papildomai padengti ne daugiau kaip 85 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų šiais atvejais:

a) išlaidos susijusios su iš anksto savanoriškam telkiniui skirtų pajėgumų transportavimu pagal 11 straipsnį; arba

b) pagalba yra būtina tam, kad būtų patenkintas ypač svarbus poreikis, o savanoriškame telkinyje prašomų pajėgumų nėra arba jų nepakanka.

4. Sąjungos finansinė parama transporto ištekliams gali papildomai padengti ne daugiau kaip 100 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų, nurodytų i, ii ir iii punktuose, jeigu tai būtina tam, kad būtų veiksmingai panaudota valstybių narių sutelkta pagalba, ir jeigu išlaidos yra susijusios su viena iš šių veiklos kategorijų:

i) trumpalaikė sandėliavimo pajėgumų nuoma siekiant laikinai sandėliuoti valstybių narių pagalbos priemonės, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jas koordinuoti transportuoti;

ii) valstybių narių pagalbos priemonių perpakavimu, kad būtų kuo geriau panaudoti turimi transporto pajėgumai arba būtų laikomasi specialių veiklos reikalavimų; ar

iii) sutelktos pagalbos priemonių transportavimu vietoje siekiant užtikrinti koordinuotą pagalbos teikimą į galutinę paskirties vietą prašančioje valstybėje.

Sąjungos finansinė parama pagal šią dalį neviršija 75 000 EUR dabartinėmis kainomis kiekvienu Sąjungos mechanizmo aktyvavimo atveju. Išimtiniais atvejais priimant įgyvendinimo aktus ta viršutinė riba gali būti viršyta. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 33 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Transporto telkimo operacijų, kuriose dalyvauja keletas valstybių narių, atveju valstybė narė gali imtis iniciatyvos prašyti Sąjungos finansinės paramos visai operacijai.

6. Kai valstybė narė prašo, kad Komisija sudarytų sutartį dėl transporto paslaugų, Komisija prašo iš dalies kompensuoti išlaidas pagal 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas finansavimo normas.

7. Toliau nurodytos išlaidos atitinka Sąjungos finansinės paramos transporto ištekliams pagal šį straipsnį reikalavimus: visos išlaidos, susijusios su transporto išteklių judėjimu, įskaitant visų paslaugų, rinkliavų, logistikos ir tvarkymo išlaidas, kuro ir galimo apgyvendinimo išlaidas, taip pat kitas netiesiogines išlaidas, pavyzdžiui, mokesčius bei muito mokesčius apskritai ir tranzito išlaidas.

24 straipsnis

Paramos gavėjai

Pagal šį sprendimą teikiamos dotacijos gali būti teikiamos juridiniams asmenims, kurių veiklą reglamentuoja privatinė arba viešoji teisė.

25 straipsnis

Finansinės paramos teikimo būdai ir įgyvendinimo tvarka

1. Komisija teikia Sąjungos finansinę paramą pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.

2. Finansinė parama pagal šį sprendimą gali būti teikiama bet kuria Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nustatyta forma, visų pirma kaip dotacijos, išlaidų kompensavimas, viešieji pirkimai arba įnašai į patikos fondus.

3. Kad galėtų įgyvendinti šį sprendimą, Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl metinių darbo programų priėmimo, išskyrus veiksmus, kurie priskiriami IV skyriuje nurodytam reagavimui į nelaimės, kurių negalima numatyti iš anksto. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 33 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Metinėse darbo programose nurodomi siekiami tikslai, tikėtini rezultatai, įgyvendinimo būdas ir jų visa suma. Jose taip pat apibūdinami finansuoti veiksmai, nurodoma kiekvienam veiksmui skirtų lėšų suma ir orientacinis įgyvendinimo tvarkaraštis. 28 straipsnio 2 dalyje numatytos finansinės pagalbos atveju metinėse darbo programose apibūdinami jose nurodytoms valstybėms numatyti veiksmai.

26 straipsnis

Sąjungos veiksmų papildomumas ir nuoseklumas

1. Veiksmai, kuriems pagal šį sprendimą teikiama finansinė parama, nefinansuojami pagal kitas Sąjungos finansines priemones.

Komisija užtikrina, kad finansinės paramos pagal šį sprendimą prašantys asmenys ir tokios paramos gavėjai informuotų ją apie iš kitų šaltinių, įskaitant Sąjungos bendrąjį biudžetą, gautą finansinę pagalbą ir apie teikiamas paraiškas gauti tokią pagalbą.

2. Siekiama sąveikos ir papildomumo su kitomis Sąjungos priemonėmis. Reagavimo į humanitarines krizes trečiojoje valstybėse atveju Komisija užtikrina pagal šį sprendimą ir pagal Reglamentą (EB) Nr. 1257/96 finansuojamų veiksmų papildomumą ir nuoseklumą.

3. Kai pagalba pagal Sąjungos mechanizmą prisidedama prie Sąjungos humanitarinio reagavimo operacijų, ypač sudėtingų ekstremaliųjų situacijų atveju, veiksmai, kuriems pagal šį sprendimą skiriama finansinė parama, turi būti grindžiami nustatytais poreikiais ir atitikti Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos nustatytus humanitarinius principus, taip pat civilinės saugos ir karinių išteklių naudojimo principus.

27 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija imasi tinkamų priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad, įgyvendinant pagal šį sprendimą finansuojamus veiksmus, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai, taikant sukčiavimo, korupcijos ir visos kitos neteisėtos veiklos prevencines priemones, atliekant veiksmingas patikras ir, nustačius pažeidimų, susigražinant neteisėtai išmokėtas sumas, ir, jei reikia, taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias administracines ir finansines sankcijas.

2. Komisija arba jos atstovai ir Audito Rūmai turi įgaliojimus atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, kurie yra gavę Sąjungos lėšų pagal šį sprendimą, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, remdamasi nuostatomis ir procedūromis, nustatytomis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽²⁾, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos ar sutartį, finansuojamus pagal šį sprendimą, būta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis ir su tarptautinėmis organizacijomis, sutartyse, susitarimuose dėl dotacijų ir sprendimuose dėl dotacijų, kurie sudaromi ar priimami įgyvendinant šį

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir panaikinančių Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 bei Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

sprendimą, nustatomos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiama teisė atlikti tokį auditą ir tyrimus pagal jų atitinkamą kompetenciją.

VI SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

28 straipsnis

Trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos

1. Veikloje pagal Sąjungos mechanizmą gali dalyvauti:

- a) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalys, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, pagal EEE susitarime nustatytas sąlygas ir kitos Europos šalys, kai tokia galimybė numatyta susitarimuose ir procedūrose;
- b) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose.

2. 20 straipsnyje ir 21 straipsnio 1 dalies a, b, f ir h punktuose nurodytą finansinę paramą taip pat galima skirti šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms, nedalyvaujančioms pagal Sąjungos mechanizmą vykdomoje veikloje, taip pat Europos kaimynystės politikos šalims, tiek, kiek ta finansinė parama papildo pagal būsimą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą, nustatantį Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP II) ir būsimą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą, nustatantį Europos kaimynystės priemones, teikiamą finansavimą.

3. Tarptautinės arba regioninės organizacijos gali bendradarbiauti pagal Sąjungos mechanizmą vykdomoje veikloje, jeigu tokia galimybė numatyta atitinkamuose dvišaliuose arba daugiašaliuose tų organizacijų ir Sąjungos susitarimuose.

29 straipsnis

Kompetentingos valdžios institucijos

Šio sprendimo taikymo tikslais valstybės narės paskiria kompetentingas valdžios institucijas ir apie tai informuoja Komisiją.

30 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 19 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 19 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 19 straipsnio 5 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

31 straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiami 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.

2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 30 straipsnio 5 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi pranešimą apie Europos Parlamento arba Tarybos sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

32 straipsnis

Įgyvendinimo aktai

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus šiais klausimais:

- a) Reagavimo į nelaimės koordinavimo centro sąveikos su valstybių narių ryšių punktais, kaip numatyta 8 straipsnio b punkte, 15 straipsnio 3 dalyje ir 16 straipsnio 3 dalies a punkte; ir reagavimo į nelaimės Sąjungoje veiklos procedūrų, kaip numatyta 15 straipsnyje, taip pat už Sąjungos ribų, kaip numatyta 16 straipsnyje, įskaitant atitinkamų tarptautinių organizacijų nustatymą;
- b) CECIS komponentų, taip pat keitimosi informacija per CECIS organizavimo, kaip numatyta 8 straipsnio b punkte;
- c) ekspertų grupių dislokavimo proceso, kaip numatyta 17 straipsnyje;
- d) modulių, kitų reagavimo pajėgumų ir ekspertų nustatymo, kaip numatyta 9 straipsnio 1 dalyje;
- e) veiklos reikalavimų, taikomų modulių veikimui ir sąveikumui, kaip numatyta 9 straipsnio 2 dalyje, įskaitant jų užduotis, pajėgumus, pagrindinius komponentus, savarankišką apsirūpinimą ir dislokavimą;

f) pajėgumų tikslų, kokybės bei sąveikumo reikalavimų ir sertifikavimo bei registravimo procedūros, kuri būtina Europos reagavimo į nelaimės pajėgumų veikimui, kaip numatyta 11 straipsnyje, taip pat finansinių nuostatų, kaip numatyta 21 straipsnio 2 dalyje;

g) Europos reagavimo į nelaimės pajėgumų trūkumo nustatymo ir šalinimo, kaip numatyta 12 straipsnyje;

h) mokymo programos, pratybų sistemos ir įgytos patirties programos organizavimo, kaip numatyta 13 straipsnyje; ir

i) paramos pagalbos transportavimui organizavimo, kaip numatyta 18 ir 23 straipsniuose.

2. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 33 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

33 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis. Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

34 straipsnis

Įvertinimas

1. Reguliariai vykdoma veiksmų, kuriems teikiama finansinė parama, stebėseną, siekiant stebėti jų įgyvendinimą.

2. Komisija įvertina šio sprendimo taikymą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šiuos dokumentus:

- a) ne vėliau kaip 2017 m. birželio 30 d. – pasiektų rezultatų ir kokybinių bei kiekybinių šio sprendimo įgyvendinimo aspektų tarpinio įvertinimo ataskaitą;
- b) ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. – komunikatą dėl šio sprendimo tolesnio įgyvendinimo; ir
- c) ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d. – *ex post* įvertinimo ataskaitą.

Atitinkamais atvejais kartu su tarpinio įvertinimo ataskaita ir komunikatu pagal atitinkamai a ir b punktus pateikiami pasiūlymai dėl šio sprendimo pakeitimų.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Veiksmai, kurie pagal Sprendimą 2007/162/EB, Euratomas pradedami iki 2014 m. sausio 1 d., kai taikoma, toliau administruojami pagal tą sprendimą.

2. Valstybės narės nacionaliniu lygiu užtikrina, kad būtų sklandžiai pereita nuo veiksmų, vykdomų pagal finansinę priemonę, prie veiksmų, kurie bus įgyvendinami pagal šiame sprendime išdėstytas nuostatas.

36 straipsnis

Panaikinimas

Sprendimas 2007/162/EB, Euratomas ir Sprendimas 2007/779/EB, Euratomas panaikinami. Nuorodos į panaikintus sprendimus laikomos nuorodomis į šį sprendimą ir skaitomos pagal šio sprendimo II priede pateiktą atitikties lentelę.

37 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

38 straipsnis

Adresatai

Šis sprendimas pagal Sutartis skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

L. LINKEVIČIUS

*I PRIEDAS***Finansinio paketo, nurodyto 19 straipsnio 1 dalyje, paskirstymo Sąjungos mechanizmo įgyvendinimui procentinės dalys**

Prevencija: 20 % +/- 8 procentiniai punktai

Pasirengimas: 50 % +/- 8 procentiniai punktai

Reagavimas: 30 % +/- 8 procentiniai punktai

Principai

Įgyvendindama šį sprendimą Komisija teikia pirmenybę veiksams, kuriems šiame sprendime nustatytas terminas laikotarpiu, kuriam pasibaigus baigiasi to termino galiojimas, kad būtų laikomasi minėto termino.

II PRIEDAS

Atitikties lentelė

Tarybos sprendimas 2007/162 EB, Euratomas	Tarybos sprendimas 2007/779 EB, Euratomas	Šis sprendimas
1 straipsnio 1 dalis		—
1 straipsnio 2 dalis		1 straipsnio 4 dalis
1 straipsnio 3 dalis		—
1 straipsnio 4 dalis	1 straipsnio 2 dalis	2 straipsnio 2 dalis
	1 straipsnio 1 dalis	—
	1 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa	1 straipsnio 2 dalis
	1 straipsnio 2 dalies antra pastraipa	1 straipsnio 5 dalis
2 straipsnio 1 dalis		2 straipsnio 1 dalies a punktas
2 straipsnio 2 dalis		2 straipsnio 1 dalies b punktas
2 straipsnio 3 dalis		1 straipsnio 6 dalis
	2 straipsnio 1 punktas	—
	2 straipsnio 2 punktas	13 straipsnio 1 dalies a punktas
	2 straipsnio 3 punktas	20 straipsnio c punktas
	2 straipsnio 4 punktas	8 straipsnio d punktas
	2 straipsnio 5 punktas	7 straipsnis ir 8 straipsnio a punktas
	2 straipsnio 6 punktas	8 straipsnio b punktas
	2 straipsnio 7 punktas	8 straipsnio c punktas
	2 straipsnio 8 punktas	18 straipsnio 1 dalis
	2 straipsnio 9 punktas	18 straipsnio 2 dalis
	2 straipsnio 10 punktas	16 straipsnio 7 dalis
	2 straipsnio 11 punktas	—
3 straipsnis	3 straipsnis	4 straipsnis
4 straipsnio 1 dalis		20 straipsnis ir 21 straipsnis
4 straipsnio 2 dalies a punktas		22 straipsnio a punktas
4 straipsnio 2 dalies b punktas		22 straipsnio b punktas ir 23 straipsnio 1 dalies a, b, ir c punktai
4 straipsnio 2 dalies c punktas		23 straipsnio 1 dalies d punktas
4 straipsnio 3 dalis		23 straipsnio 2 ir 4 dalys
4 straipsnio 4 dalis		23 straipsnio 1 dalies i punktas
	4 straipsnio 1 dalis	9 straipsnio 1 dalis

Tarybos sprendimas 2007/162 EB, Euratomas	Tarybos sprendimas 2007/779 EB, Euratomas	Šis sprendimas
	4 straipsnio 2 dalis	9 straipsnio 3 dalis
	4 straipsnio 3 dalis	9 straipsnio 1 ir 2 dalys
	4 straipsnio 4 dalis	9 straipsnio 4 dalis
	4 straipsnio 5 dalis	9 straipsnio 5 dalis
	4 straipsnio 6 dalis	9 straipsnio 6 dalis
	4 straipsnio 7 dalis	9 straipsnio 9 dalis
	4 straipsnio 8 dalis	9 straipsnio 7 dalis
5 straipsnis		24 straipsnis
	5 straipsnio 1 punktas	8 straipsnio a punktas
	5 straipsnio 2 punktas	8 straipsnio b punktas
	5 straipsnio 3 punktas	8 straipsnio c punktas
	5 straipsnio 4 punktas	8 straipsnio d punktas
	5 straipsnio 5 punktas	13straipsnio 1 dalies a punktas
	5 straipsnio 6 punktas	—
	5 straipsnio 7 punktas	13straipsnio 1 dalies d punktas
	5 straipsnio 8 punktas	13straipsnio 1 dalies f punktas
	5 straipsnio 9 punktas	18 straipsnis
	5 straipsnio 10 punktas	8 straipsnio e punktas
	5 straipsnio 11 punktas	8 straipsnio g punktas
6 straipsnio 1 dalis		25straipsnio 1 dalis
6 straipsnio 2 dalis		25straipsnio 2 dalis
6 straipsnio 3 dalis		25straipsnio 3 dalies trečias ir ketvirtas sakiniai
6 straipsnio 4 dalis		—
6 straipsnio 5 dalis		25 straipsnio 3 dalies pirmas ir antras sakiniai
6 straipsnio 6 dalis		—
	6 straipsnis	14 straipsnis
7 straipsnis		28 straipsnio 1 dalis
	7 straipsnio 1 dalis	15 straipsnio 1 dalis
	7 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 3 dalis
	7 straipsnio 2 dalies a punktas	15 straipsnio 3 dalies a punktas
	7 straipsnio 2 dalies c punktas	15 straipsnio 3 dalies b punktas
	7 straipsnio 2 dalies b punktas	15 straipsnio 3 dalies c punktas
	7 straipsnio 3 dalies pirmas ir trečias sakiniai	15 straipsnio 4 dalis ir 16 straipsnio 6 dalis

Tarybos sprendimas 2007/162 EB, Euratomas	Tarybos sprendimas 2007/779 EB, Euratomas	Šis sprendimas
	7 straipsnio 4 dalis	15 straipsnio 5 dalis
	7 straipsnio 5 dalis	—
	7 straipsnio 6 dalis	17 straipsnio 3 dalies pirmas sakiny
8 straipsnis		26 straipsnis
	8 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	16 straipsnio 1 dalis
	8 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	16 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny
	8 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa	—
	8 straipsnio 1 dalies ketvirta pastraipa	—
	8 straipsnio 2 dalis	16 straipsnio 4 dalis
	8 straipsnio 3 dalis	—
	8 straipsnio 4 dalies a punktas	16 straipsnio 3 dalies a punktas
	8 straipsnio 4 dalies b punktas	16 straipsnio 3 dalies c punktas
	8 straipsnio 4 dalies c punktas	16 straipsnio 3 dalies d punktas
	8 straipsnio 4 dalies d punktas	16 straipsnio 3 dalies e punktas
	8 straipsnio 5 dalis	16 straipsnio 8 dalis
	8 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa	17 straipsnio 1 dalis ir 17 straipsnio 1 dalies b punktas
	8 straipsnio 6 dalies antra pastraipa	17 straipsnio 3 dalies antras sakiny
	8 straipsnio 7 dalies pirma pastraipa	—
	8 straipsnio 7 dalies antra pastraipa	16 straipsnio 2 dalies antras sakiny
	8 straipsnio 7 dalies trečia pastraipa	16 straipsnio 9 dalis
	8 straipsnio 7 dalies ketvirta pastraipa	16 straipsnio 11 dalis
	8 straipsnio 7 dalies penkta pastraipa	—
	8 straipsnio 8 dalis	16 straipsnio 10 dalis
	8 straipsnio 9 dalies a punktas	16 straipsnio 12 dalis
	8 straipsnio 9 dalies b punktas	16 straipsnio 13 dalis
9 straipsnis		16 straipsnio 2 dalis
	9 straipsnis	18 straipsnis
10 straipsnis		19 straipsnio 3 dalis

Tarybos sprendimas 2007/162 EB, Euratomas	Tarybos sprendimas 2007/779 EB, Euratomas	Šis sprendimas
	10 straipsnis	28 straipsnis
11 straipsnis		—
	11 straipsnis	29 straipsnis
12 straipsnio 1 dalis		27 straipsnio 1 dalis
12 straipsnio 2 dalis		—
12 straipsnio 3 dalis		—
12 straipsnio 4 dalis		—
12 straipsnio 5 dalis		—
	12 straipsnio 1 dalis	32 straipsnio 1 dalies e punktas
	12 straipsnio 2 dalis	32 straipsnio 1 dalies a punktas
	12 straipsnio 3 dalis	32 straipsnio 1 dalies b punktas
	12 straipsnio 4 dalis	32 straipsnio 1 dalies c punktas
	12 straipsnio 5 dalis	32 straipsnio 1 dalies h punktas
	12 straipsnio 6 dalis	32 straipsnio 1 dalies d punktas
	12 straipsnio 7 dalis	—
	12 straipsnio 8 dalis	—
	12 straipsnio 9 dalis	32 straipsnio 1 dalies a punkto antra dalis
13 straipsnis	13 straipsnis	33 straipsnis
14 straipsnis		19 straipsnis
15 straipsnis	14 straipsnis	34 straipsnis
	15 straipsnis	36 straipsnis
16 straipsnis		37 straipsnio antras sakinys
17 straipsnis	16 straipsnis	38 straipsnis

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (EURATOMAS) Nr. 1314/2013

2013 m. gruodžio 16 d.

**dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.),
kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) vienas iš Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Bendrija) tikslų – padėti kelti gyvenimo lygį valstybėse narėse, be kita ko, skatinant vykdyti branduolinius mokslinius tyrimus ir sudarant jiems palankesnes sąlygas valstybėse narėse, taip pat papildant tuos mokslinius tyrimus pasitelkus vykdomą Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą;
- (2) branduoliniai moksliniai tyrimai gali padėti didinti branduolinę saugą, saugumą bei radiacinę saugą ir taip prisidėti prie socialinės bei ekonominės gerovės ir aplinkos tvarumo. Ne mažiau svarbus yra galimas branduolinių mokslinių tyrimų indėlis į saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkantį ilgalaikį energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą.
- (3) pagal Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą 2014 m. sausio 1 d. – 2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (toliau – Euratomo programa) remiant branduolinius mokslinius tyrimus, bus prisidėta siekiant bendrosios

mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ⁽²⁾, tikslų ir bus sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti strategiją „Europa 2020“, kuri Europos mokslinių tyrimų erdvę ir jai veikti;

- (4) branduolinė energija gali turėti poveikį energijos tiekimui bei ekonominei plėtrai, tačiau sunkios branduolinės avarijos gali sukelti pavojų žmonių sveikatai. Todėl Euratomo programoje kuo daugiau dėmesio turėtų būti skiriama branduolinės saugos ir atitinkamais atvejais saugumo aspektams, kuriuos nagrinėja Jungtinis tyrimų centras (JTC);
- (5) pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą (toliau – SET planas), išdėstytą 2008 m. vasario 28 d. Tarybos posėdžio Briuselyje išvadose, spartinamas mažo anglies dioksido kiekio technologijų kūrimas. 2011 m. vasario 4 d. susitikime Europos Vadovų Taryba susitarė, kad Sąjunga ir jos valstybės narės skatins investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, saugias ir tvarias mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir daug dėmesio skirs SET plane nustatytų technologijų prioritetų įgyvendinimui. Kiekviena valstybė narė gali pasirinkti, kokių tipų technologijas ji remtų;
- (6) branduolinės energetikos objektų turi arba radioaktyviausias medžiagas naudoja (visų pirma medicinos reikmėms) visos valstybės narės, todėl Briuselyje 2008 m. gruodžio 1 ir 2 d. posėdžiavusi Taryba savo išvadose pripažino, kad reikia nuolatos tobulinti branduolinės srities gebėjimus, visų pirma organizuojant tinkamą švietimo ir mokymo veiklą, susietą su moksliniais tyrimais ir koordinuojamą Bendrijos lygmeniu;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 111.

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

- (7) sprendimą, ar naudoti branduolinę energiją, priima kiekviena valstybė narė, tačiau kartu pripažįstama, kad branduolinė energija skirtingose valstybėse narėse atlieka skirtingą vaidmenį;
- (8) pasirašiusi susitarimą dėl sprendimo įsteigti Tarptautinę ITER branduolio sintezės energijos organizaciją siekiant bendrai įgyvendinti ITER projektą⁽¹⁾, Bendrija išpareigojo dalyvauti statant tarptautinį termobranduolinį eksperimentinį reaktorių (ITER) ir ateityje jį eksploatuojant. Bendrijos indėlis valdomas pasitelkus Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę (toliau – Branduolių sintezės energetikos bendroji įmonė), įsteigtą Tarybos sprendimu 2007/198/Euratomas⁽²⁾. Tos bendrosios įmonės veikla, įskaitant su ITER susijusią veiklą, turi būti reglamentuojama atskiru teisėkūros procedūra priimtu aktu;
- (9) kad branduolių sintezė taptų patikimu komercinės energijos gamybos būdu, visų pirma būtina sėkmingai ir laiku užbaigti ITER statybą ir pradėti jį eksploatuoti. Antra, reikia parengti plataus užmojo, tačiau realistiškas elektros energijos gamybos iki 2050 m. veiksmų planą. Kad minėti tikslai būtų pasiekti, Europos branduolių sintezės programa turi būti perorientuota į bendrą veiklos programą, kuria būtų įgyvendinamas šis veiksmų planas. Siekiant užtikrinti šiuo metu vykdomos branduolių sintezės mokslinių tyrimų veiklos pasiekimus ir ilgalaikį branduolių sintezės srities suinteresuotųjų subjektų išpareigojimą bei bendradarbiavimą, reikėtų užtikrinti Bendrijos paramos tęstinumą. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama visų pirma ne tik ITER rėmimo veiklai, bet ir su demonstracinio reaktoriaus kūrimu susijusiems veiksams, atitinkamai atvejais įskaitant didesnę privataus sektoriaus dalyvavimą. Toks racionalizavimas ir prioritetų perorientavimas turėtų būti įgyvendinti nepakenkiant Europos lyderystei branduolių sintezės mokslo bendruomenėje;
- (10) JTC turėtų toliau teikti nepriklausomą, į užsakovų poreikius orientuotą mokslinę ir technologinę pagalbą, kuri reikalinga formuojant, plėtojant, įgyvendinant Bendrijos politiką ir vykdamas jos stebėseną, visų pirma branduolinės saugos ir saugumo mokslinių tyrimų bei mokymo srityje. Siekiant optimizuoti žmogiškuosius išteklius ir užtikrinti, kad moksliniai tyrimai Sąjungoje nebūtų dubliuojami, visa nauja JTC veikla turėtų būti analizuojama siekiant patikrinti jos suderinamumą su valstybėse narėse vykdoma veikla. Bendrosios programos „Horizontas 2020“ saugumo aspektai turėtų apimti tik tiesioginius JTC veiksmus;
- (11) JTC ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę veiklą, kuri, be kita ko, apima dalyvavimą netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, trečiųjų šalių veikloje ir mažesne apimtimi intelektinės nuosavybės naudojimą;
- (12) atsižvelgiant į visų jos valstybių narių interesus, Sąjungos vaidmuo yra parengti sistemą, pagal kurią būtų remiami pažangiausi bendri moksliniai tyrimai, žinių apie branduolių dalijimosi technologijas kaupimas ir išsaugojimas, ypač daug dėmesio skiriant saugai, saugumui, radiacinei saugai ir branduolinių ginklų neplatitimui. Tam reikalinga nepriklausoma mokslo bazė, kurią rengiant JTC gali atlikti itin svarbų vaidmenį. Tai pripažinta Komisijos 2010 m. spalio 6 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui „Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, kuriame Komisija pareiškė ketinanti su JTC pagalba sustiprinti politikai formuoti reikalingą mokslo bazę. Tą užduotį JTC siūlo atlikti jo vykdomus branduolinės saugos ir saugumo srities mokslinius tyrimus orientuojant į Sąjungos politikos prioritetus;
- (13) siekiant sustiprinti mokslo bei visuomenės ryšius ir padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, Euratomo programoje pirmenybė turėtų būti teikiama sąmoningam piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimui sprendžiant mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimus propaguojant mokslinį švietimą, didinant mokslinių žinių prieinamumą, rengiant atsakingas mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kuriose atsižvelgiama į piliečiams bei pilietinei visuomenei susirūpinimą keliančius klausimus ir lūkesčius, ir sudarant palankias sąlygas dalyvauti veikloje pagal Euratomo programą;
- (14) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti atsižvelgiama į kintančias mokslo ir technologijų, pramonės, politikos ir visuomenės galimybes ir poreikius. Darbotvarkės turėtų būti rengiamos palaikant glaudžius ryšius su visų susijusių sektorių suinteresuotaisiais subjektais ir turėtų būti pakankamai lanksčios, kad būtų galima atsižvelgti į naujus pokyčius. Įgyvendinant Euratomo programą galėtų būti naudojamos išorės konsultacijomis, be kita ko, pasitelkiant atitinkamas struktūras, pavyzdžiui, Europos technologijų platformas;
- (15) debatų, vykusių 2013 m. vasario 26 ir 27 d. Briuselyje Komisijos ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto bendrai organizuotame simpoziume „Branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų nauda ir suvaržymai kuriant mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką“, kurio pagrindas – tarpdisciplininė studija, kurią rengiant dalyvavo, be kita ko, energetikos, ekonomikos ir socialinių mokslų sričių ekspertai, išvadose pripažinta, kad reikia tęsti branduolinius mokslinius tyrimus Europos lygiu;

⁽¹⁾ OL L 358, 2006 12 16, p. 62.

⁽²⁾ 2007 m. kovo 27 d. Tarybos sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas (OL L 90, 2007 3 30, p. 58).

- (16) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti prisidėta didinant mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumą Sąjungoje. Deramas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos mokslininkų chartijai ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodeksui ⁽¹⁾, taip pat kitoms susijusioms bazinėms gairėms, nustatytoms kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę, kartu atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį;
- (17) plėtojant veiklą pagal Euratomo programą turėtų būti siekiama skatinti moterų ir vyrų lygybę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, visų pirma šalinant pagrindines lyčių nelygybės priežastis, išnaudojant visą abiejų lyčių mokslininkų tyrėjų potencialą ir įtraukiant lyčių aspektą į projektų turinį, kad būtų pagerinta mokslinių tyrimų kokybė ir skatinamos inovacijos. Vykdamas veiklą taip pat turėtų būti siekiama įgyvendinti su vyrų ir moterų lygybe susijusius principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsniuose ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje;
- (18) vykdamas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, remiamą pagal Euratomo programą, turėtų būti laikomasi svarbiausių etikos principų. Atitinkamais atvejais turėtų būti atsižvelgiama į Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės nuomonę energetikos klausimais. Vykdamas mokslinius tyrimus taip pat turėtų būti atsižvelgiama į SESV 13 straipsnį ir mažinamas gyvūnų naudojimas moksliniuose tyrimuose ir bandymuose, siekiant ilgainiui jo atsakyti. Visa veikla turėtų būti vykdoma užtikrinant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį;
- (19) didesnio poveikio taip pat būtų galima pasiekti, jei Euratomo programos ir privačiojo sektoriaus lėšos būtų bendrai skiriamos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse svarbiausiose srityse, kur moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų padėti siekti Sąjungos bendrųjų konkurencingumo tikslų. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimui;
- (20) Euratomo programa turėtų būti skatinamas bendrais interesais ir abipuse nauda grindžiamas bendradarbiavimas, visų pirma saugos srityje, su trečiosiomis šalimis, ypač siekiant propaguoti nuolatinį branduolinės saugos gerinimą;
- (21) siekiant sudaryti vienodas sąlygas visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms, Euratomo programoje numatytas finansavimas turėtų atitikti valstybės pagalbos taisykles,
- kad būtų užtikrintas viešųjų išlaidų veiksmingumas ir išvengta rinkos iškraipymo, pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus finansavimo išstūmimo, neveiksmingų rinkos struktūrų kūrimo ar neefektyvių įmonių išlaikymo;
- (22) 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Taryba savo išvadoje pripažino, kad reikia naujo požiūrio į kontrolės bei rizikos valdymą Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo srityje, ir paragino susitarti dėl naujos pusiausvyros tarp pasitikėjimo bei kontrolės ir tarp rizikavimo bei rizikos vengimo. Europos Parlamentas 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo ⁽²⁾ paragino imtis pragmatinių postūmių, siekiant administracinio ir finansinio supaprastinimo, ir pareiškė, kad Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo valdymas turėtų būti labiau pagrįstas pasitikėjimu ir rizikos toleravimu dalyvių atžvilgiu;
- (23) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti proporcingomis priemonėmis saugomi per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir atitinkamais atvejais sankcijas. Persvarstyta kontrolės strategija, kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama nebe klaidų dažnumo minimizavimui, o rizika grindžiamai kontrolei ir sukčiavimo atvejų nustatymui, turėtų sumažinti kontrolės našta dalyviams;
- (24) svarbu užtikrinti Euratomo programos patikimą finansinį valdymą ir tai, kad ji būtų įgyvendinama kuo veiksmingiau ir naudotojams priimtinausiu būdu, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir jos prieinamumą visiems dalyviams. Būtina užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ (toliau – finansinis reglamentas) atitinkamų nuostatų ir supaprastinimo bei geresnio reglamentavimo reikalavimų;
- (25) siekiant užtikrinti, kad Euratomo programa būtų įgyvendinama kuo efektyviau, kad taikant supaprastintas procedūras visiems dalyviams būtų sudarytos palankios sąlygos dalyvauti programoje ir kad jiems būtų taikoma nuosekli, išsami ir skaidri sistema, dalyvavimui Euratomo programoje ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai turėtų būti taikomos bendrajai programai „Horizontas 2020“ galiojančios taisyklės, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1291/2013 su tam tikrais pataisymais arba išimtimis;

⁽¹⁾ 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir dėl Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso (OL L 75, 2005 3 22, p. 67).

⁽²⁾ OL C 74E, 2012 3 13, p. 34.

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- (26) svarbu ir toliau gerinti naudojimosi dalyvių sukurta intelektine nuosavybe sąlygas, kartu apsaugant kitų dalyvių ir Bendrijos teisėtus interesus pagal Sutarties 2 skyrių;
- (27) Komisijos valdomi dalyvių garantijų fondai, įsteigti pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012 ⁽²⁾, pasirodė esantys svarbus apsaugos mechanizmas, mažinantis riziką, susijusią su sumomis, kurias išpareigojimų nevykdantys dalyviai yra skolingi ir kurių jie nesumoka. Dalyvių garantijų fondas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1290/2013 ⁽³⁾, taip pat turėtų apimti veiksmus, vykdomus pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006, Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012 ir šį reglamentą;
- (28) siekiant užtikrinti vienodas pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti darbo programas ir priimti sprendimą dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo. Tais įgyvendinimo įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁴⁾;
- (29) norint pasiekti Euratomo programos tikslus atitinkamoje srityse, būtina remti kompleksinę veiklą, vykdomą tiek vien pagal Euratomo programą, tiek kartu su bendrosios programos „Horizontas 2020“ veikla;
- (30) norint užtikrint veiksmingą veiklos rezultatų valdymą, įskaitant vertinimą ir stebėseną, reikia parengti konkrečius veiklos rezultatų rodiklius, kuriuos būtų galima
- išmatuoti per tam tikrą laiką, kurie būtų realistiški ir atspindėtų intervencijos logiką ir kurie būtų susiję su atitinkama tikslų ir veiksmų hierarchija. Turėtų būti įdiegti tinkami Euratomo programos įgyvendinimo bei stebėsenos ir Europos mokslinių tyrimų erdvės pažangos, pasiekimų bei veikimo stebėsenos koordinavimo mechanizmai;
- (31) dėl JTC tiesioginių veiksmų mokslinio ir technologinio turinio konsultuotasi su JTC valdytojų taryba, kuri sudaryta Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas ⁽⁵⁾;
- (32) siekiant teisinio tikrumo, 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas, kuriuo įsteigiamas Sintezės programos konsultacinis komitetas ⁽⁶⁾, Tarybos sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB ⁽⁷⁾, Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas ⁽⁸⁾, Tarybos sprendimas 2006/976/Euratomas ⁽⁹⁾, Tarybos sprendimas 2006/977/Euratomas ⁽¹⁰⁾, Reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, Tarybos sprendimas 2012/93/Euratomas ⁽¹¹⁾, Reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, Tarybos sprendimas 2012/94/Euratomas ⁽¹²⁾ ir Tarybos sprendimas 2012/95/Euratomas ⁽¹³⁾ turėtų būti panaikinti;

⁽⁵⁾ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

⁽⁶⁾ Tarybos sprendimas 4151/81 (ATO 103), 1981 1 8, nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje.

⁽⁷⁾ 1984 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB dėl Bendrijos tyrimų, plėtros ir demonstravimo veiklos valdymo ir koordinavimo struktūrų bei tvarkos (OL L 177, 1984 7 4, p. 25).

⁽⁸⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 60).

⁽⁹⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/976/Euratomas dėl specialiosios programos, įgyvendinančios Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 404).

⁽¹⁰⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/977/Euratomas dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) Septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 434).

⁽¹¹⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/93/Euratomas dėl 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendrosios programos (OL L 47, 2012 2 18, p. 25).

⁽¹²⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/94/Euratomas dėl netiesioginiais veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa (OL L 47, 2012 2 18, p. 33).

⁽¹³⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/95/Euratomas dėl tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa (OL L 47, 18.2.2012, p. 40).

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, kuriuo nustatomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo vykdančių netiesioginius veiksmus pagal 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos bendrąją programą ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (OL L 47, 2012 2 18, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 81).

⁽⁴⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(33) Komisija konsultavosi su Euratomo mokslo ir technikos komitetu,

3 straipsnis

Tikslai

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTA;

I ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMOS SUKŪRIMAS

1 straipsnis

Programos sukūrimas

Šiuo reglamentu 2014 m. sausio 1 d.–2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui sukuriamą Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą (toliau – Euratomo programa) ir nustatomas dalyvavimo toje programoje taisyklės, kurios taikomos ir dalyvavimui pagal šį reglamentą suteiktas lėšas administruojančių finansavimo įstaigų programose, taip pat veikloje, kuri bendrai vykdoma pagal šį reglamentą ir pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

a) *mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla* – visų rūšių mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstracinė ir inovacijų veikla, įskaitant bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis propagavimą, rezultatų sklaidą ir optimizavimą, taip pat mokslininkų tyrėjų mokymo ir judumo Europos atominės energijos bendrijoje (toliau – Bendrija) skatinimą;

b) *tiesioginiai veiksmai* – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kurią Komisija vykdo pasitelkdama savo Jungtinį tyrimų centrą (JTC);

c) *netiesioginiai veiksmai* – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kuriai Sąjunga arba Bendrija (toliau – Sąjunga) skiria finansinę paramą ir kurią vykdo dalyviai;

d) *viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė* – partnerystė, pagal kurią privačiojo sektoriaus partneriai, Bendrija ir tam tikrais atvejais kiti partneriai, pavyzdžiui, viešojo sektoriaus įstaigos, įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą;

e) *viešojo sektoriaus subjektų partnerystė* – partnerystė, pagal kurią viešojo sektoriaus įstaigos ar viešųjų paslaugų srityje veikiančios įstaigos vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu su Bendrija įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą.

1. Bendrasis Euratomo programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimą, visų pirma siekiant potencialiai prisidėti prie saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkančio ilgalaikio energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Bendrojo tikslo siekiama vykdam I priede nurodytų rūšių veiklą, apimančią tiesioginius ir netiesioginius veiksmus, kuriais siekiama šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų konkrečių tikslų.

2. Euratomo programos netiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:

- a) remti branduolinių sistemų saugą;
- b) prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją;
- c) remti žinių ir kompetencijos branduolinėje srityje plėtojimą ir tvarumą Sąjungoje;
- d) remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimą, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą;
- e) eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms;
- f) padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepcijas;
- g) skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą;
- h) užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama.

3. Euratomo programos tiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:

- a) didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploatavimo nutraukimą ir avarinę parengtį;
- b) didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę;

- c) didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinio mokslo bazės kokybę;
- d) sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas;
- e) remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką.

Visa Jungtiniam tyrimų centrui pavedama nauja veikla išanalizuojama JTC valdytojų tarybos, kad būtų patikrintas jos suderinamumas su valstybėse narėse vykdoma veikla.

4. Euratomo programa įgyvendinama taip, kad būtų užtikrinta, kad prioritetai bei remiama veikla atitiktų kintančius poreikius ir jais būtų atsižvelgiama į mokslo, technologijų, inovacijų, politikos formavimo, rinkų ir visuomenės pokyčius, siekiant optimizuoti žmogiškuosius bei finansinius išteklius ir išvengti veiklos dubliavimo vykdant branduolinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą Sąjungoje.

5. Įgyvendinant 2 ir 3 dalyse nurodytus konkrečius tikslus gali būti atsižvelgiama ir į Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpiu iškilusius naujus ir nenumatytus poreikius. Tinkamai pagrįstais atvejais tai gali apimti veiksmus, vykdomus atsižvelgiant į naujas galimybes, krizes bei grėsmes, į poreikius, susijusius su naujų sričių Sąjungos politikos formavimu, ir į veiksmų, kuriuos numatyta finansuoti pagal būsimas programas, valdymą.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Euratomo programos įgyvendinimui skiriamas 1 603 329 000 EUR finansinis paketas. Ta suma paskirstoma taip:

- a) branduolių sintezės mokslinių tyrimų ir plėtros programos netiesioginiams veiksams –728 232 000 EUR;
- b) branduolių dalijimosi, saugos ir radiacinės saugos netiesioginiams veiksams –315 535 000. EUR;
- c) tiesioginiams veiksams –559 562 000 EUR.

Iš Euratomo programos netiesioginiams veiksams įgyvendinti skirtos sumos Komisijos administracinėms išlaidoms per Euratomo programos vykdymo laikotarpį vidutiniškai tenka iki 7 %, o 2018 m. – ne daugiau kaip 6 %.

2. Iš Euratomo programos finansinio paketo gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su tai programai valdyti ir jos tikslams pasiekti būtina parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, visų pirma su tyrimais ir ekspertų susitikimais susijusios išlaidos, kiek jos susijusios su bendraisiais šio reglamento tikslais, išlaidos, susijusios su informacinių tech-

nologijų tinklais, daugiausia skirtais informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Euratomo programą. Nuolatiniams ir pasikartojantiems veiksams, tokiems kaip kontrolė, auditas ir IT tinklai, skirtos išlaidos dengiamos laikantis 1 dalyje nurodytų Komisijos administracinių išlaidų ribų.

3. Jei būtina ir tinkamai pagrindžiama, asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2018 m. ir būti skirti techninės ir administracinės pagalbos išlaidoms padengti, kad būtų sudarytos galimybės administruoti veiksmus, dar nebaigtus iki 2018 m. gruodžio 31 d.

4. Jeigu tiesioginiais veiksmais prisidedama prie subjektų, kuriems pagal 6 straipsnio 2 dalį ir 15 straipsnį Komisija patikėjo atlikti įgyvendinimo užduotis, parengtų iniciatyvų, toks indėlis nelaikomas toms iniciatyvoms skiriamo finansinio įnašo dalimi.

5. Biudžetiniai įsipareigojimai gali būti padalyti į kasmet mokamų išmokų dalis. Kiekvienais metais Komisija nustato metinių išmokų įsipareigojimus atsižvelgdama į veiksmų, kuriems skiriama finansinė parama, pažangą, numatomus poreikius ir turimą biudžetą.

5 straipsnis

Trečiųjų šalių asocijavimas

1. Euratomo programoje asocijuotų šalių teisėmis gali dalyvauti:

a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir galimos kandidatės, laikantis tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrųjų principų ir bendrųjų sąlygų, nustatytų atitinkamuose asociacijos tarybų bendruosiuose susitarimuose ir sprendimuose ar panašiuose susitarimuose;

b) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narės arba šalys ar teritorijos, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika ir kurios atitinka visus toliau išvardytus kriterijus:

i) turi gerų mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumų;

ii) turi geros dalyvavimo Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programose patirties;

iii) sąžiningai ir teisingai taiko intelektinės nuosavybės teises.

c) Euratomo septintosios bendrosios programos asocijuotosios šalys arba teritorijos.

2. Konkrečios asocijuotųjų šalių dalyvavimo Euratomo programoje sąlygos, įskaitant finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal asocijuotosios šalies bendrąjį vidaus produktą, nustatomos tarptautiniuose Sąjungos ir asocijuotųjų šalių susitarimuose.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGYVENDINIMAS

I SKYRIUS

Įgyvendinimas, valdymas ir paramos rūšys

6 straipsnis

Valdymas ir Bendrijos paramos rūšys

1. Euratomo programa įgyvendinama vykdant netiesioginius veiksmus ir taikant vieną ar kelias iš finansiniame reglamente numatytų finansavimo rūšių, visų pirma dotacijas, prizus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones. Bendrijos paramą taip pat sudaro tiesioginiai veiksmai, t. y. JTC vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla.

2. Nedarant poveikio Sutarties 10 straipsniui, Komisija gali patikėti dalį Euratomo programos įgyvendinti finansavimo įstaigoms, nurodytoms finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies c punkte.

Komisija taip pat gali patikėti įgyvendinti netiesioginius veiksmus pagal Euratomo programą įstaigoms, sukurtoms pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“ arba joje nurodytoms.

3. Komisija, taikydama 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais priimamas sprendimas dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo.

7 straipsnis

Dalyvavimo ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 3 dalis, teisės subjektų dalyvavimui netiesioginiuose pagal Euratomo programą vykdomuose veiksmuose taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytos taisyklės.

2. Įgyvendinant Euratomo programą saugumo taisyklės, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 43 straipsnio 2 dalyje, apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 41 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos, Komisija arba finansavimo įstaiga, atsižvelgdama į Bendrijos finansinį įnašą gavusių dalyvių pasiekus rezultatus, gali paprieštarauti nuosavybės teisių perdavimui arba tiek išimtinės, tiek neišimtinės licencijos suteikimui tretie-

siems asmenims, įsisteigusiems trečiojoje šalyje, kuri nedalyvauja Euratomo programoje asocijuotos šalies teisėmis, jeigu ji mano, kad toks licencijos suteikimas ar nuosavybės teisių perdavimas neatitinka Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimo interesų arba nedera su etikos principais ar saugumo reikalavimais. Saugumo reikalavimai apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 46 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, Bendrija ir jos bendros įmonės, rengdamos, įgyvendindamos ir stebėdamos Bendrijos politiką ir programas arba išipareigojimus, priištus tarptautiniu lygiu bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, turi teisę naudotis Bendrijos finansinį įnašą gavusio dalyvio gautais rezultatais. Tokios naudojimosi teisės apima teisę įgalioti trečiuosius asmenis naudotis rezultatais viešuosiuose pirkimuose ir teisę išduoti sublicencijas; tokiomis teisėmis galima naudotis tik nekomerciniais ir ne konkuravimo tikslais, ir jos suteikiamos nemokamai.

3. Dalyvių garantijų fondus, įsteigtus pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ir Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012, pakeičia Dalyvių garantijų fondas, įsteigtas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013.

Visos sumos iš dalyvių garantijų fondų, įsteigtų pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ir Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012, nuo 2013 m. gruodžio 31 d. perduodamos Dalyvių garantijų fondui, įsteigiamam pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013. Veiksmų, vykdomų pagal Sprendimą 2012/93/Euratomas, dalyviai, pasirašantys susitarimus dėl dotacijų po 2013 m. gruodžio 31 d., skiria įnašą Dalyvių garantijų fondui.

8 straipsnis

Kompleksinė veikla

1. Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai ir sprendžiami Euratomo programai ir bendrajai programai „Horizontas 2020“ bendri uždaviniai, Sąjungos finansinis įnašas gali būti skiriamas veiklai, apimančiai įvairius I priede nurodytus netiesioginius veiksmus, ir (arba) veiklai, kuria įgyvendinama bendrosios programos „Horizontas 2020“ specialioji programa, nustatyta Tarybos sprendimu 2013/743/ES⁽¹⁾.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą finansinį įnašą gali sudaryti finansiniai įnašai netiesioginiams veiksams, nurodytiems šio reglamento 4 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. .../2013 6 straipsnyje, ir jis gali būti skiriamas taikant bendrąją finansavimo schemą.1291

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas 2013/743/ES, kuriuo įsteigiama bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (2014 – 2020 m.) įgyvendinanti specialioji programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 965).

9 straipsnis

Lyčių lygybė

Įgyvendinant Euratomo programą užtikrinamas veiksmingas lyčių lygybės skatinimas ir lyčių aspekto įtraukimas į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį.

10 straipsnis

Etikos principai

1. Visa pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla atitinka etikos principus ir atitinkamus nacionalinius, Sąjungos ir tarptautinius teisės aktus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Europos žmogaus teisių konvenciją bei jos papildomus protokolus.

Ypač daug dėmesio skiriama proporcingumo principui, teisei į privatumą, teisei į asmens duomenų apsaugą, teisei į asmens fizinę ir psichinę neliečiamybę, teisei į nediskriminavimą ir būtinybę užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

2. Pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla yra skirta tik civilinėms reikmėms.

11 straipsnis

Darbo programos

1. Komisija, taikydama 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato netiesioginių veiksmų įgyvendinimui skirtas darbo programas. Tokiomis darbo programomis suteikiama galimybė taikyti principą „iš apačios į viršų“, pagal kurį tikslų siekiama naujoviškais būdais.

Darbo programose nurodomi veiksmams įgyvendinti reikalingi pagrindiniai elementai pagal finansinį reglamentą, įskaitant išsamius veiksmų tikslus, susijusį finansavimą ir grafiką, daugiametę strategiją ir strategines gaires, skirtas tolesniems įgyvendinimo metams.

2. Tiesioginiams veiksmams Komisija pagal Sprendimą 96/282/Euratomas parengia daugiametę darbo programą, kurioje išsamiau išdėsto tikslus ir mokslinius bei technologinius prioritetus, nurodytus I priede, ir įgyvendinimo grafiką.

Toje daugiametėje darbo programoje taip pat atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atitinkamai atnaujinama.

3. Darbo programose, nurodytose 1 ir 2 dalyse, atsižvelgiama į mokslo, technologijų ir inovacijų padėtį nacionaliniu,

Sąjungos ir tarptautiniu mastu, taip pat į atitinkamus politikos, rinkos ir visuomenės pokyčius. Prireikus jos atitinkamai atnaujinamos.

4. Į darbo programas, nurodytas 1 ir 2 dalyse, įtraukiamas skirsnis, kuriame nurodoma 8 straipsnyje minima kompleksinė veikla.

12 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Komitetas ⁽¹⁾ į posėdžius renkasi dviejų skirtingų sudėčių: viena nagrinėja su branduolio dalijimusi, kita – su branduolių sinteze susijusius Euratomo programos aspektus.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikoma nagrinėjimo procedūra pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnį.

4. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

13 straipsnis

Komisija reguliariai informuoja 12 straipsnyje nurodytą komitetą apie bendrą Euratomo programos įgyvendinimo pažangą ir laiku pateikia jam informaciją apie visus pagal Euratomo programą pasiūlytus ar finansuojamus netiesioginius veiksmus.

14 straipsnis

Išorės konsultacijos ir visuomenės dalyvavimas

1. Įgyvendinant Euratomo programą atsižvelgiama į konsultacijas ir informaciją, kurių šaltiniai atitinkamai atvejais yra:

a) Euratomo mokslo ir technikos komitetas – pagal Sutarties 134 straipsnį;

b) Komisijos sudarytos nepriklausomos aukšto lygio ekspertų patarimosios grupės;

c) pagal tarptautinius mokslo ir technologijų susitarimus sukurtos dialogo struktūros;

d) prognozavimo veikla;

⁽¹⁾ Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti Euratomo programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs po vieno atstovo ir po vieno eksperto / patarėjo iš kiekvienos valstybės narės dalyvavimo kiekviename programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

- e) tikslinės viešosios konsultacijos (prireikus įskaitant regionines ir nacionalines valdžios institucijas arba suinteresuotuosius subjektus); ir
- f) skaidrūs bei interaktyvūs procesai, kuriais užtikrinamas atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimas.

2. Taip pat visapusiškai atsižvelgiama į mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, parengtas, *inter alia*, Europos technologijų platformų, bendrų programavimo iniciatyvų ir Europos inovacijų partnerysčių.

II SKYRIUS

Konkrečios veiksmų sritys

15 straipsnis

Mažosios ir vidutinės įmonės

Ypač daug dėmesio skiriama siekiant užtikrinti deramą mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir apskritai privačiojo sektoriaus subjektų dalyvavimą Euratomo programoje ir atitinkamą inovacinių poveikį jiems. Taikant vertinimo ir stebėsenos priemones atliekami kiekybiniai ir kokybiniai MVĮ dalyvavimo vertinimai.

16 straipsnis

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir viešojo sektoriaus subjektų partnerystė

Siekiant 3 straipsnyje nurodytų tikslų, konkrečiai Euratomo programos veikla gali būti įgyvendinta pasitelkiant:

- a) pagal Sutarties 5 skyrių įsteigtas bendras įmonės;
- b) viešojo sektoriaus subjektų partnerystes, kurių veikla grindžiama „Programos bendro finansavimo veiksmai“ finansavimo schema;
- c) sutartines viešo ir privačiojo sektorių partnerystes, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 25 straipsnyje.

17 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Trečiojoje šalyse įsisteigę subjektai ir tarptautinės organizacijos turi teisę dalyvauti netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, laikydamiesi Reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytų sąlygų. Tuo tikslu bendrojo principo išimtyje nustatytos šio reglamento 7 straipsnyje. Įgyvendinant Euratomo programą tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinamas šiais tikslais:

- a) didinti Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangumą ir patrauklumą bei jos ekonomikos ir pramonės konkurencingumą;
- b) veiksmingai spręsti bendrus visuomenės uždavinius;
- c) remti Sąjungos išorės ir vystymosi politikos tikslus papildant išorės ir vystymosi programas. Ieškoma sinergijos su kitų sričių Sąjungos politika.

2. Tiksliniai veiksmai, kuriais siekiama skatinti bendradarbiavimą su konkrečiomis trečiosiomis šalimis ar trečiųjų šalių grupėmis, įgyvendinami remiantis strateginiu požiūriu, taip pat bendruoju interesu, prioritetais ir abipuse nauda, atsižvelgiant į jų mokslinius ir technologinius pajėgumus, rinkos galimybes ir numatomą poveikį.

Turėtų būti skatinama abipusiai naudotis trečiųjų šalių programomis. Siekiant kuo labiau padidinti poveikį, skatinamas koordinavimas ir sinergija su valstybių narių ir asocijuotųjų šalių iniciatyvomis. Bendradarbiavimo pobūdis gali skirtis priklausomai nuo konkrečių šalių partnerių.

Nustatant bendradarbiavimo prioritetus atsižvelgiama į Sąjungos politikos pokyčius ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis galimybes ir sąžiningą ir teisingą intelektinės nuosavybės teisių traktavimą.

18 straipsnis

Informavimas, komunikacija, naudojimas rezultatais ir jų sklaida

1. Įgyvendinant Euratomo programą, sklaidos ir komunikacijos veikla laikoma sudėtine pagal Euratomo programą remiamų veiksmų dalimi.
2. Komunikacijos veikla gali apimti:
- a) iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą pagal Euratomo programą visų pirma tiems regionams ar tų tipų dalyviams, kuriems palyginti mažai atstovaujama;
- b) tikslingą paramą projektams ir konsorciumams, siekiant užtikrinti jiems galimybę naudotis būtinais gebėjimais, kad būtų įmanoma optimizuoti komunikaciją, naudojimąsi rezultatais ir jų sklaidą;
- c) iniciatyvas, kurias įgyvendinant būtų skatinamas dialogas ir diskusijos su visuomene mokslo, technologijų ir inovacijų klausimais bei skatinama naudotis socialine žiniasklaida ir kitomis inovacinėmis technologijomis bei metodikomis;
- d) informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, jei jie susiję su šio reglamento tikslais; visų pirma Komisija laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms.

3. Laikantis Sutarties ir atitinkamų Sąjungos teisės aktų, sklaidos veikla gali apimti:

- a) veiksmus, kuriais sujungiami kelių projektų rezultatai, įskaitant projektus, kurie gali būti finansuojami iš kitų šaltinių, siekiant sukurti vartotojams patogias duomenų bazes ir parengti ataskaitas su pagrindinių išvadų santraukomis;
- b) politiką formuojančių asmenų, įskaitant standartizacijos įstaigas, informavimą apie rezultatus, siekiant paskatinti atitinkamas tarptautinio, Sąjungos, nacionalinio ir regioninio lygmens įstaigas naudotis politikos formavimui svarbiais rezultatais.

III SKYRIUS

Kontrolė

19 straipsnis

Kontrolė ir auditas

1. Šiam reglamentui įgyvendinti parengiama tokia kontrolės sistema, kuri suteiktų pakankamų garantijų dėl tinkamo rizikos, susijusios su operacijų veiksmingumu ir efektyvumu bei pagrindinių sandorių teisėtumu ir reguliarumu, valdymo, atsižvelgiant į daugiametį programų pobūdį ir susijusių mokėjimų pobūdį.

2. Taikant kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitokias visais lygmenimis vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač dalyvių patiriamas sąnaudas, kad Euratomo programos tikslai galėtų būti pasiekti ir kad būtų galima pritraukti kompetentingiausius mokslininkus tyrėjus bei novatoriškiausias įmones.

3. Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų audito strategija, kuri yra kontrolės sistemos dalis, grindžiama visos programos išlaidų reprezentatyvaus ėminio finansiniu auditu. Toks reprezentatyvus ėminys gali būti papildytas rinkiniu, sudarytu įvertinus su išlaidomis susijusią riziką.

Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų auditas atliekamas nuosekliai, laikantis ekonomijos, efektyvumo ir veiksmingumo principų, taip siekiant kuo labiau sumažinti audito našta dalyviams.

20 straipsnis

Finansinių Sąjungos interesų apsauga

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad vykdant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų saugomi taikant prevencines kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veika priemones, atliekant

veiksmingus patikrinimus ir, jei nustatoma pažeidimų, susigrąžinant neteisingai sumokėtas sumas ir prireikus skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines bei finansines sankcijas.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, auditą, pasitelkiant dokumentų auditą ir patikrinimus vietoje.

Nedarant poveikio 3 daliai, Komisija auditą gali atlikti ne vėliau kaip per dvejus metams po galutinio mokėjimo.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), laikydama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽¹⁾ ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽²⁾ nuostatų ir juose nustatytų procedūrų, gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimą vietoje, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos arba pagal Euratomo programą finansuojamą sutartį nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos arba kitos neteisėtos veiklos atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, į bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartis, susitarimus dėl dotacijų bei sprendimus dėl dotacijų, sudaromus ir priimamus įgyvendinant šį reglamentą, įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokius auditus ir tyrimus pagal jų atitinkamą kompetenciją.

IV SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimas

21 straipsnis

Stebėseną

1. Komisija kasmet atlieka Euratomo programos įgyvendinimo, įskaitant pažangą ir laimėjimus, stebėseną. Komisija 12 straipsnyje nurodytam Komitetui teikia informaciją šiuo klausimu.

2. Komisija praneša ir paskelbia 1 dalyje nurodytos stebėsenos rezultatus.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

22 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami pakankamai iš anksto, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.

Ne vėliau kaip 2017 m. gegužės 31 d. Komisija, atsižvelgdama į Sprendimu 2006/970/Euratomas sukurtos Septintosios bendrosios Euratomo programos ir Sprendimu 2012/93/Euratomas sukurtos bendrosios Euratomo programos (2012–2013 m.) *ex post* vertinimą, kuris turi būti baigtas ne vėliau kaip iki 2015 m. pabaigos, ir padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktų taikant skaidrią procedūrą, atlieka tarpinį Euratomo programos vertinimą, siekdama nustatyti tikslų, rezultatų ir pažangos užtikrinant poveikį atžvilgiu pasiekimo mastą, ir tolesnį visų priemonių aktualumą, išteklių efektyvumą ir naudojimą, tolesnes paprastinimo galimybes ir Europos pridėtinę vertę. Atliekant tą vertinimą taip pat atsižvelgiama į priemonių indėlį užtikrinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetų įgyvendinimą bei ankstesnių priemonių ilgalaikio poveikio rezultatus, taip pat sinergijos ir sąveikos su kitomis Sąjungos finansavimo programomis, įskaitant struktūrinius fondus, laipsnį.

Ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija, padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktų taikant skaidrią procedūrą, atlieka Euratomo programos *ex post* vertinimą. Toks vertinimas apima pagrindimą, įgyvendinimą ir pasiekimus bei priemonių ilgesnio laikotarpio poveikį ir tvarumą, o tokio vertinimo rezultatai naudojami priimant sprendimą dėl galimo tolesnės priemonės atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, tiesioginiai ir netiesioginiai Euratomo programos veiksmai vertinami atskirai.

3. Atliekant 1 ir 2 dalyse nurodytus vertinimus vertinama 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimo pažanga, atsižvelgiant į II priede nustatytus atitinkamus veiklos rezultatų rodiklius.

4. Tam tikrais atvejais ir jei įmanoma, valstybės narės pateikia Komisijai duomenis ir informaciją, kurie būtini atitinkamų priemonių stebėsenai atlikti ir joms įvertinti.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 16 d.

5. Komisija 1 ir 2 dalyje nurodytų vertinimų išvadas, papildytas savo pastabomis, perduoda Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

23 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas, kuriuo įsteigiamas Sintezės programos konsultacinis komitetas, Sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB, Sprendimas 2006/970/Euratomas, Sprendimas 2006/976/Euratomas, Sprendimas 2006/977/Euratomas, Reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, Sprendimas 2012/93/Euratomas, Reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, Sprendimas 2012/94/Euratomas ir Sprendimas 2012/95/Euratomas panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Veiklai, kuriai pagal programas, sukurtas 1 dalyje nurodytais sprendimais, skiriamas Bendrijos finansinis įnašas, ir su ja susijusiems finansiniams įpareigojimams toliau taikomos toms programoms galiojančios taisyklės iki veiklos užbaigimo.

3. Iš 4 straipsnyje nurodytos finansinių asignavimų sumos taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, reikalingos siekiant užtikrinti perėjimą tarp Euratomo programos ir priemonių, priimtų pagal Sprendimą 2012/93/Euratomas, Sprendimą 2012/94/Euratomas ir Sprendimą 2012/95/Euratomas.

4. Siekiant užtikrinti Bendrijos paramos branduolių sintezės moksliniams tyrimams tęstinumą, paramos pagal programos bendro finansavimo veiksmą, nurodytą I priedo I punkte, gavėjų po 2014 m. sausio 1 d. patirtos išlaidos laikomos atitinkančiomis Bendrijos paramos reikalavimus.

24 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Tarybos vardu

Pirmininkas

V. JUKNA

I PRIEDAS

VEIKLA

Euratomo programos pagrindimas – rengiantis 2020 metams

Pasiekus 3 straipsnyje nustatytus Euratomo programos tikslus, bus pasiekta geresnių rezultatų trijose prioritetinėse bendrosios programos „Horizontas 2020“ srityse: pažangaus mokslo, pramonės pirmavimo ir visuomenės uždaviniai.

Branduolinė energija yra vienas iš diskusijos apie priemones, skirtas kovoti su klimato kaita ir Europos priklausomumui nuo energijos importo sumažinti, punktų. Platesniame kontekste, ieškant ateityje tvaraus energijos rūšių derinio, Euratomo programa, vykdamas joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, bus taip pat prisidedama prie debatų apie branduolių dalijimosi energijos teikiamą naudą ir galimybių ribas mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikoje. Užtikrinant nuolatinį branduolinės saugos gerinimą, pažangesnės branduolinės technologijos galėtų taip pat suteikti galimybių labai pagerinti išteklių veiksmingumą ir naudojimą ir sumažinti atliekų kiekį, palyginti su dabartinėmis technologijomis. Branduolinės saugos aspektams bus teikiama kuo daugiau dėmesio.

Igyvendinant Euratomo programą bus stiprinama branduolinės srities mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema ir koordinuojami valstybėse narėse vykdomi moksliniai tyrimai, taip siekiant išvengti veiklos kartojimosi, išlaikyti kritinę masę svarbiausiose srityse ir užtikrinti optimalų viešųjų finansų naudojimą. Vis dėlto veiklos koordinavimas neužkirs kelio valstybėms narėms vykdyti programas, skirtas jų nacionaliniams poreikiams tenkinti.

Strategija, kurią įgyvendinant bus siekiama išplėtoti branduolių sintezę kaip patikimą komercinės energijos gamybos neišskiriant anglies dioksido alternatyvą, turės atitikti veiksmų planą, kuriame nurodyti etapai siekiant elektros energijos gamybos tikslo iki 2050 m. Kad ta strategija galėtų būti įgyvendinta, reikia restruktūrizuoti Sąjungoje vykdomą su branduolių sinteze susijusį darbą (įskaitant valdymą, finansavimą ir administravimą) ir taip užtikrinti, kad pirmenybė būtų teikiama nebe vien tik moksliniams tyrimams, o būsimų objektų (pvz., ITER, DEMO ir kitų) kūrimo, statymo ir eksploatavimo veiklai. Tam bus būtinas glaudus visos Sąjungos branduolių sintezės bendruomenės, Komisijos ir nacionalinių finansavimo agentūrų bendradarbiavimas.

Siekiant neprarasti Sąjungos specialiųjų žinių, būtinų minėtiems tikslams pasiekti, turi būti dar labiau sustiprintas Euratomo programos vaidmuo mokymo srityje steigiant europinės svarbos mokymo įstaigas, kurios vykdys specializuotas programas. Tokia veikla padės toliau kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę ir geriau integruoti naujas valstybes nares ir asocijuotąsias šalis.

Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla*Netiesioginiai veiksmai*

Siekiant užtikrinti, kad vykdamas netiesioginius Euratomo programos veiksmus būtų tarpusavyje stiprinama valstybių narių ir privačiojo sektoriaus mokslinių tyrimų srities veikla, darbo programų prioritetai turi būti nustatomi atsižvelgiant į atitinkamus atsiliepimus, gautus iš nacionalinių valstybinių institucijų ir branduolinių mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų, kurie yra susibūrę į įstaigas ar struktūras, pavyzdžiui, į technologijų platformas ir techninius forumus branduolinių sistemų ir saugos, galutinių atliekų tvarkymo ir radiacinės saugos ir (arba) mažos dozės rizikos, branduolių sintezės mokslinių tyrimų klausimais, arba bet kurios kitos branduolinės srities suinteresuotųjų subjektų organizacijos ar forumo.

a) Remti branduolinių sistemų saugą (Visuomenės uždaviniai, pažangus mokslas, pramonės pirmavimas)

Atsižvelgiant į bendrąjį tikslą, padėti vykdyti bendrą mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su Sąjungoje naudojamų reaktorių sistemų (įskaitant kuro ciklo objektus) arba, jei tai būtina norint išlaikyti bendrąsias branduolinės saugos žinias Sąjungoje, atitinkamų tipų reaktorių, kurie gali būti naudojami ateityje, saugiu eksploatavimu ir eksploatavimo nutraukimu, dėmesį skiriant tik saugos aspektams, įskaitant visus kuro ciklo aspektus, pavyzdžiui, išskyrimą ir transmutaciją.

b) Prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją (Pažangus mokslas, visuomenės uždaviniai)

Vykdyti bendrą ir (arba) koordinuotą mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su dar neišvirtais panaudoto kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų geologinio laidojimo pagrindiniais aspektais, ir tam tikrais atvejais vykdyti su technologijomis ir sauga susijusią demonstracinę veiklą. Tokia veikla turi padėti formuoti bendrą Sąjungos nuomonę pagrindiniais klausimais, susijusiais su atliekų tvarkymu nuo kuro išmetimo iki šalinimo.

Vykdyti mokslinius tyrimus, susijusius su kitų radioaktyviųjų atliekų, kurioms kol kas nėra parengta išbaigtų pramoninių procesų, tvarkymu.

c) Remti žinių ir kompetencijos branduolinėje srityje plėtojimą ir tvarumą Sąjungoje (Pažangus mokslas)

Skatinti mokslinių tyrimų centrus ir įmones, taip pat įvairias valstybes nares ir asocijuotąsias valstybes vykdyti bendrą mokymo ir judumo veiklą, taip pat padėti išsaugoti daugiadalykinę branduolinės srities kompetenciją, siekiant užtikrinti, kad Sąjungos branduoliniame sektoriuje ilgai nepatirtų tinkamą kvalifikaciją turinčių mokslininkų tyrėjų, inžinierių ir darbuotojų.

d) Remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimą, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą (Pažangus mokslas, visuomenės uždaviniai)

Siekiant sukurti tvirtai, teisingai ir socialiniu požiūriu priimtinais apsaugos sistemai reikalingą europinį mokslinį ir technologinį pagrindą, vykdyti bendrą ir (arba) koordinuotą mokslinių tyrimų veiklą, visų pirma susijusią su rizika, kurią sukelia mažų dozių pramoninė, medicininė arba gamtinė apšvita, taip pat ekstremaliųjų situacijų (avarijų, kurių metu išsiskiria radiacija) valdymo ir radiacinės ekologijos srityse.

Mokslinių tyrimų veikla, susijusi su jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo būdais medicinoje, ir radiacinės saugos praktiniais saugos aspektais ir jų taikymu.

e) Eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms (Pramonės pirmavimas, visuomenės uždaviniai)

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrus mokslinius tyrimus, siekiant kuo greičiau pradėti labai veiksmingai eksploatuoti ITER (taip pat naudoti tam tikrus objektus, tarp kurių yra ir Jungtinis Europos toras (angl. JET, *Joint European Torus*)), taikyti, be kita ko, itin našių kompiuterių naudojimu pagrįstą integruotą modeliavimą, taip pat padėti vykdyti mokymo veiklą, kad būtų parengta nauja mokslininkų tyrėjų ir inžinierių karta.

f) Padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepciją (Pramonės pirmavimas, visuomenės uždaviniai)

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrą veiklą, kuria siekiama sukurti ir patvirtinti demonstracinei jėgainei skirtas medžiagas; tai, *inter alia*, apima parengiamąjį darbą, susijusį su tinkama medžiagų bandymo infrastruktūra, ir derybas dėl Sąjungos dalyvavimo tinkamoje tarptautinėje su šia infrastruktūra susijusioje programoje. Vykdam tokį kūrimą ir patvirtinimą naudojami visais turimais eksperimentiniais, skaičiavimo ir teoriniais gebėjimais.

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrą mokslinių tyrimų veiklą, kuria bus siekiama spręsti reaktorių eksploatavimo klausimus ir sukurti bei pademonstruoti visas su branduolių sintezės demonstracine jėgaine susijusias technologijas. Vykdam tokią veiklą, be kita ko, rengiama išsami demonstracinės jėgainės koncepcija ir tiriamos galimybės naudoti stelaratorius kaip vieną iš jėgainių technologijų.

g) Skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą (Pramonės pirmavimas)

Valdyti žinias, gautas atlikus pagal Euratomo programą bendrai finansuojamus mokslinius tyrimus, ir perduoti sukurtas technologijas pramonei, kuri panaudotų visus inovacinius mokslinių tyrimų aspektus, arba remti tokį žinių valdymą ir technologijų perdavimą.

Propaguoti inovacijas, *inter alia*, atveriant priegarb prie mokslo leidinių ir sukuriant žinių valdymui ir sklaidai skirtą duomenų bazę, taip pat įtraukti daugiau technologijoms skirtų temų į švietimo programas.

Ilgainiui pagal Euratomo programą turi būti remiamas konkurencingo branduolių sintezės pramonės sektoriaus kūrimas, prirėkus sudarant palankesnes sąlygas privačiojo sektoriaus ir MVĮ dalyvavimui, ir jo plėtojimas, visų pirma įgyvendinant branduolių sintezės jėgainės statybai reikalingų technologijų veiksmų planą ir pramonės atstovams aktyviai dalyvaujant projektavimo ir plėtojimo projektuose.

h) Užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama (Pažangus mokslas)

Vykdyti veiklą, kuria remiama svarbiausios mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų statyba, atnaujinimas, naudojimas ir nuolatinis prieinamumas pagal Euratomo programą, taip pat sudaryti tinkamas sąlygas naudotis ta infrastruktūra ir užtikrinti tokių infrastruktūros objektų sąveiką.

i) Europos branduolių sintezės programa

Dotacija (programos bendro finansavimo veiksmas) turi būti skiriama teisės subjektams, kuriuos įsteigia ar paskiria valstybės narės ir Euratomo programoje asocijuotų šalių teisėmis dalyvaujančios trečiosios šalys ir kurie parengs bendrą veiklos programą, kuria įgyvendinamas veikslių planas siekiant elektros energijos gamybos tikslo iki 2050 m. Ta dotacija gali apimti Bendrijos įnašus natūra, pavyzdžiui, mokslinį ir techninį JET įrenginio eksploatavimą pagal Sutarties 10 straipsnį arba Komisijos darbuotojų komandiravimą.

JTC tiesioginiai veiksmai

Tiesioginių veikslių prioritetai turi būti nustatomi konsultuojantis su politiniais Komisijos generaliniais direktorais ir JTC valdytojų taryba.

JTC vykdomos branduolinės veiklos tikslas – padėti įgyvendinti Tarybos direktyvas 2009/71/Euratomas ⁽¹⁾, 2011/70/Euratomas ⁽²⁾ ir Tarybos išvadas, pirmenybę teikiant aukščiausiems Sąjungos ir tarptautiniams branduolinės saugos standartams.

JTC visų pirma turi prisidėti prie branduolinės saugos srities mokslinių tyrimų, reikalingų saugiam, apsaugotam ir taikiam branduolinės energijos ir kitų su branduolių dalijimusi nesusijusių naudojimo būdų naudojimui. JTC suteiks mokslinį pagrindą atitinkamai Sąjungos politikai ir prireikus atsižvelgdamas į misijos tikslus ir pagal kompetenciją reaguoja įvykus branduoliniams įvykiams, incidentams ir avarijoms. Tuo tikslu JTC atliks mokslinius tyrimus ir vertinimus, rengia gaires ir standartus, organizuoja specializuotą mokymo ir švietimo veiklą. Prireikus bus siekiama užtikrinti sąveiką su atitinkamomis kompleksinėmis iniciatyvomis siekiant optimaliai išnaudoti žmogiškuosius ir finansinius išteklius ir vengti mokslinių tyrimų ir vystymo pastangų dubliavimosi Europos Sąjungoje. JTC veikla šiose srityse bus vykdoma atsižvelgiant į atitinkamas iniciatyvas regionų, valstybių narių arba Europos Sąjungos lygiu, atsižvelgiant į siekį suformuoti Europos mokslinių tyrimų erdvę.

a) Didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploatavimo nutraukimą ir avarinę parengtį

JTC padės rengti priemones ir metodus, būtinus aukštiesiems aktualiems Europoje branduolinės energetikos objektų ir kuro ciklų saugos standartams užtikrinti. Tos priemonės ir metodai apims:

- (1) branduolinės energetikos objektų eksploatavimo saugos riboms vertinti naudojamą sunkių avarių analizės modeliavimą ir metodikas; paramą formuojant pažangių kuro ciklų ir projektų vertinimo bendrą Europos koncepciją; išvadų, susijusių su eksploatavimo patirtimi, nagrinėjimą ir jų sklaidą. JTC dar labiau propaguos savo Europos informavimo apie branduolinių elektrinių eksploatavimo patirtį centrą, kad galėtų reaguoti į naujus branduolinės saugos iššūkius po incidento Fukušimoje; jis prašys valstybių narių prisidėti savo kompetencija šioje srityje;
- (2) neaiškumų, susijusių su branduolinių atliekų būklės kaita per ilgą laikotarpį ir radionuklidų sklaidos aplinkoje prognozėmis, moksliniuose duomenyse minimizavimą ir pagrindinius branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo mokslinių tyrimų aspektus;
- (3) keitimąsi informacija su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekiant stiprinti Sąjungos pajėgumą likviduoti branduolines avarijas ir incidentus plėtojant išpėjimo sistemas ir radionuklidų sklaidos ore modelius, ir sutelkiant išteklius ir specialiąsias žinias branduolinių avarių analizės ir modeliavimo tikslais.

b) Didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatinimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę

Branduolinių ginklų neplatinimo sričiai turi būti skiriama kuo daugiau dėmesio. JTC:

- (1) rengs pažangesnes metodikas ir nustatymo (tikrinimo) metodus bei technologijas, kad padėtų taikyti Bendrijos saugos priemones ir sustiprintų tarptautines saugos priemones;
- (2) rengs ir taikys branduolinių ir radioaktyviųjų incidentų prevencijai, nustatymui ir jų padarinių likvidavimui skirtus pažangesnius metodus ir technologijas, įskaitant nustatymo technologijų tvirtinimą ir branduolinės ekspertizės metodų ir priemonių, skirtų kovai su neteisėta prekyba, kūrimą; vykdydamas šią veiklą jis užtikrins sąveiką su pasauline cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų sistema;

⁽¹⁾ 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (OL L 172, 2009 7 2, p. 18).

⁽²⁾ 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL L 199, 2011 8 2, p. 48).

(3) padės įgyvendinti Branduolinio ginklo neplatavimo sutartį ir su Sąjunga susijusių strategijų įgyvendinimą pasitelkdamas analizės tyrimus ir tolesnius veiksmus, susijusius su eksporto kontrolės tvarkos technine raida, kad padėtų atitinkamoms Komisijos ir Sąjungos tarnyboms.

c) Didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinės srities mokslo bazės pažangumą

JTC toliau plėtos branduolinės saugos ir saugumo mokslinį pagrindą. Daugiausia dėmesio bus skiriama aktinoidų, struktūrinių ir branduolinių medžiagų pagrindinių savybių ir funkcionavimo moksliniams tyrimams. Remdamas Sąjungos standartizacijos veiklą JTC rengs pažangiausių branduolinių standartus, etaloninius duomenis ir matavimo priemones, taip pat kurs ir taikys atitinkamas duomenų bazes ir vertinimo priemones. JTC padės toliau plėtoti naudojimo būdus medicinoje, konkrečiai alfa spinduliuote pagrįstus naujus vėžio gydymo būdus.

d) Sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas

JTC turi domėtis naujausiais mokslinių tyrimų ir matavimo įtaisų, saugos ir aplinkos srities teisės aktų pokyčiais. Tuo tikslu turi būti įgyvendinamas koreguojamasis investicijų į mokslinę infrastruktūrą planas.

Kad išlaikytų Sąjungos lyderystę branduolinės saugos ir saugumo srityje, JTC turi kurti žinių valdymo priemones, atlieka Sąjungos tendencijų žmogiškųjų išteklių srityje stebėseną (tai daro jo Branduolinio sektoriaus žmogiškųjų išteklių stebėjimo centras) ir kuria specializuotas mokymo ir švietimo programas, kurios apima ir eksploatacijos nutraukimo aspektus.

e) Remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką

JTC turi gilinti specialiąsias žinias ir didinti pažangumą, kad galėtų suteikti nepriklausomus mokslinius ir techninius įrodymus, kurie gali būti reikalingi Sąjungos politikai branduolinės saugos ir saugumo srityje paremti.

JTC, kaip Euratomo atstovas, paskirtas tvarkyti Ketvirtosios kartos tarptautinio forumo klausimus, ir toliau koordinuos Bendrijos dalyvavimą šiame forume. Propaguodamas Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką, JTC vykdys ir toliau plėtos tarptautinį mokslinių tyrimų srities bendradarbiavimą su pagrindinėmis šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis (TATENA, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Branduolinės energijos agentūra).

Pagal Euratomo programą vykdoma kompleksinė veikla

Kad būtų pasiekti bendrieji Euratomo programos tikslai, pagal Euratomo programą bus remiama papildoma veikla (tiesioginė ir netiesioginė, koordinavimas ir bendro programavimo skatinimas), kurią vykdant užtikrinama mokslinių tyrimų sinergija sprendžiant bendrus uždavinius, pavyzdžiui, uždavinius, susijusius su medžiagomis, aušinimo technologijomis, baziniais branduolinės srities duomenimis, modeliavimu ir imitavimu, nuotoliniu tvarkymu, atliekų tvarkymu ir radiacine sauga.

Kompleksinė veikla ir sąveika su bendrąja programa „Horizontas 2020“

Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai, bus užtikrinti tinkami ryšiai ir sąveika su bendrosios programos „Horizontas 2020“ specialiąja programa, pavyzdžiui, skelbiami bendri kvietimai.

Įgyvendinant Euratomo programą gali būti prisidedama prie skolos ir nuosavo kapitalo priemonių, sukurtų pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“, kuri bus išplėsta, kad apimtų 3 straipsnyje nurodytus tikslus.

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

Tarptautinis bendradarbiavimas branduolinių tyrimų ir inovacijų srityje, grindžiamas bendrais tikslais ir abipusiu pasitikėjimu, turi būti toliau plėtojamas, siekiant suteikti akivaizdžios ir didelės naudos Sąjungai ir jos aplinkai. Prisidedama prie 3 straipsnyje nustatytų konkrečių tikslų, Bendrija stengsis pagilinti Sąjungos mokslines ir technines specialiąsias žinias, sudarydama tarptautinio bendradarbiavimo susitarimus, ir sudaryti sąlygas Sąjungos branduolinės pramonės atstovams patekti į naujas besiformuojančias rinkas.

Tarptautinis bendradarbiavimas bus skatinamas daugiašaliu pagrindu (pavyzdžiui, pasitelkiant TATENA, EBPO, ITER, Ketvirtosios kartos tarptautinį forumą) ir plėtojant esamą arba naują dvišalį bendradarbiavimą su šalimis, turinčiomis stiprią mokslinių tyrimų ir plėtros bei pramoninę bazę ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą, kuri yra eksploatuojama ar dar tik kuriama arba statoma.

II PRIEDAS

VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI

Šiame priede pateikiami kiekvienam konkrečiam Euratomo programos tikslui skirti keli pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, naudojami rezultatams ir poveikiui vertinti; jie gali būti tikslinami per Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpį.

1. Netiesioginiams veiksams skirti rodikliai

- a) Remti branduolinių sistemų saugą
 - Projektų (bendrų mokslinių tyrimų ir (arba) koordinuotų veiksmų), kurie gali pastebimai pagerinti branduolinę saugą Europoje, skaičius.
- b) Prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją;
 - Projektų, kuriais prisidedama prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgalaikių sprendimų kūrimo, skaičius.
- c) Remti žinių branduolinėje srityje ir pažangumo didinimą ir tvarumą Sąjungoje
 - Moksliniais tyrimais grindžiamas mokymas – doktorantūros studentų ir baigusių doktorantūros studijas mokslininkų tyrėjų, paremtų pagal Euratomo branduolių dalijimosi projektus, skaičius.
 - Euratomo branduolių sintezės programoje dalyvaujančių stipendininkų ir stažuotojų skaičius.
- d) Remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtoją, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą
 - Projektų, galinčių padaryti pastebimą poveikį radiacinės saugos reguliavimo praktikai ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimui, skaičius.
- e) Eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms
 - Publikacijų recenzuojamuose didelio poveikio žurnaluose skaičius.
- f) Padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepciją
 - Branduolių sintezės veiksmų plano pagrindinių etapų, nustatytų 2014–2018 m. laikotarpiui ir įvykdytų pagal Euratomo programą, procentinė dalis.
- g) Skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą
 - Naujų įmonių padalinių, įsteigtų vykdant branduolių sintezės mokslinius tyrimus pagal Euratomo programą, skaičius.
 - Remiantis pagal Euratomo programą remiamų mokslinių tyrimų veikla pateiktos paraiškos gauti patentą ir suteikti patentai.
- h) Užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama
 - Mokslininkų tyrėjų, kurie turi prieigą prie mokslinių tyrimų infrastruktūros, pasitelkiant paramą pagal Euratomo programą, skaičius.

2. Tiesioginiams veiksams skirti rodikliai

- a) JTC politikos rėmimui skirtas poveikio rodiklis
 - Konkretaus pamatuojamo poveikio, kurį Europos politikai daro JTC teikiama techninė ir mokslinė pagalba formuojant politiką, atvejų skaičius.

b) JTC mokslinio našumo rodiklis

— Recenzuojamų publikacijų skaičius.

Rodikliai, nurodyti a ir b punktuose, gali būti pateikti vadovaujantis tokiais Bendrijos tiesioginių veiksmų tikslus:

- didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploataavimo nutraukimą ir avarinę parengtį;
 - didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę;
 - didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinės srities mokslo bazės kokybę;
 - sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas;
 - remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką.
-

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS

2013 m. gruodžio 3 d.

dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), sukūrimo ir kuriuo panaikinami sprendimai 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB ir 2006/975/EB

(Tekstas svarbus EEE)

(2013/743/ES)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 182 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Regionų komiteto nuomonę⁽²⁾,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 182 straipsnio 3 dalį Europos Parlamento ir 2013 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013⁽³⁾ sukurta bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (toliau – programa „Horizontas 2020“) turi būti įgyvendinta specialiąja programa, kurioje nustatyti specialūs tikslai ir jų įgyvendinimo taisyklės, nustatyta jos trukmė ir būtinomis laikomos priemonės;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 111.

⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 143.

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

(2) bendrojo programos „Horizontas 2020“ tikslo turėtų būti siekiama remiantis trimis prioritetais, skirtais pažangaus mokslo skatinimui („Pažangus mokslas“), pirmavimui pramonės srityje („Pramonės pirmavimas“) ir visuomenės uždavinių sprendimui („Visuomenės uždaviniai“). Bendrojo tikslo taip pat turėtų būti siekiama per konkrečius tikslus „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“. Tie prioritetai ir konkretūs tikslai turėtų būti įgyvendinami specialiąja programa, kiekvienam iš trijų prioritetų nustatančia vieną dalį: viena dalis skiriama konkrečiam tikslui „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“, viena dalis skiriama konkrečiam tikslui „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ ir viena dalis skiriama nebranduoliniams tiesioginiams Jungtinio tyrimų centro (toliau – JTC) veiksmams;

(3) į visus programos „Horizontas 2020“ prioritetus ir konkrečius tikslus turėtų būti įtrauktas tarptautinis aspektas. Tarptautinio bendradarbiavimo veikla turėtų būti išlaikyta bent Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) (toliau – Septintoji bendroji programa), priimtos Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1982/2006/EB⁽⁴⁾, lygiu;

(4) Reglamente (ES) Nr. 1291/2013 nustatytas programos „Horizontas 2020“ bendrasis tikslas, prioritetai ir bendros konkrečių tikslų bei atliktinos veiklos kryptys, o specialiojoje programoje turėtų būti apibrėžti konkretūs kiekvienos dalies tikslai ir bendros kiekvienai daliai būdingos veiklos kryptys. Specialiajai programai visapusiškai taikomos Reglamente (ES) Nr. 1291/2013 nustatytos nuostatos dėl įgyvendinimo, įskaitant su etikos principais susijusias nuostatas;

(5) kiekviena dalis turėtų papildyti kitas specialiosios programos dalis ir jos visos turėtų būti įgyvendinamos tarpusavyje suderinamu būdu;

⁽⁴⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) (OL L 412, 2006 12 30, p. 1).

- (6) būtina stiprinti, plėsti bei didinti Sąjungos mokslinės bazės pažangumą ir užtikrinti pasaulinio lygio mokslinių tyrimų ir talentų pasiūlą, kad būtų užtikrintas ilgalaikis Europos konkurencingumas ir gerovė. Prioritetu „Pažangus mokslas“ turėtų būti remiama Europos mokslinių tyrimų tarybos (toliau – EMTT) veikla, susijusi su mažai tirtų sričių moksliniais tyrimais, ateities ir besiformuojančiomis technologijomis, programa „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmas“ ir Europos mokslinių tyrimų infrastruktūra. Ši veikla turėtų būti nukreipta į ilgalaikės kompetencijos kūrimą, daug dėmesio skiriant naujos kartos mokslui, sistemoms bei mokslininkams tyrėjams ir remiant atsirandančius talentus visoje Sąjungoje ir asocijuotose šalyse. Sąjungos veikla, kuria remiamas pažangus mokslas, turėtų padėti sustiprinti Europos mokslinių tyrimų erdvę (toliau – EMTE) ir padaryti Sąjungos mokslo sistemą konkurencingesnę ir patrauklesnę pasauliniu mastu;
- (7) mokslinių tyrimų veiksmas, vykdomi pagal prioritetą „Pažangus mokslas“, turėtų būti nustatomi remiantis mokslo poreikiais ir galimybėmis. Mokslinių tyrimų darbotvarkė turėtų būti nustatyta palaikant glaudžius ryšius su moksline bendruomene. Moksliniai tyrimai turėtų būti finansuojami pagal pažangumo kriterijų;
- (8) EMTT turėtų pakeisti EMTT, įkurtą Komisijos sprendimu 2007/134/EB ⁽¹⁾, bei perimti jos teises bei įsipareigojimus. Ji turėtų veikti laikydamosi nustatytų mokslo pažangumo, autonomijos, veiksmingumo ir skaidrumo principų;
- (9) norint išlaikyti ir padidinti Sąjungos pirmavimą pramonės srityje, būtina skubiai skatinti privačiojo sektoriaus investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą bei inovacijas, skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, vykdomus laikantis į verslą orientuotos darbotvarkės, ir spartinti naujų technologijų, kurios taps ateities verslo ir ekonomikos augimo pagrindu, plėtrą. Pagal prioritetą „Pramonės pirmavimas“ turėtų būti remiamos investicijos į pažangius mokslinius tyrimus ir inovacijas pagrindinių didelio poveikio technologijų ir kitų pramonės technologijų srityje, sudaromos palankesnės sąlygos novatoriškoms bendrovėms ir projektams gauti rizikos finansavimą ir visoje Sąjungoje teikiama parama inovacijoms labai mažose, mažosiose ir vidutinėse įmonėse (toliau – MVĮ);
- (10) kosmoso moksliniai tyrimai ir inovacijos – bendra Sąjungos kompetencija – turėtų tapti neatsiejamu prioritetu „Pramonės pirmavimas“ elementu, kad būtų padidintas mokslinis, ekonominis bei visuomeninis poveikis ir užtikrintas veiksmingas ir ekonomiškai efektyvus įgyvendinimas;
- (11) sprendžiant Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje „Europa 2020“ (toliau – strategija „Europa 2020“) nurodytus pagrindinius visuomenės uždavinius,
- būtinai didžiulės investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas, kad būtų kuriami ir įgyvendinami reikiamo lygio ir masto originalūs sprendimai, lemiantys esminius pokyčius. Šie uždaviniai taip pat suteikia didelių ekonominių galimybių novatoriškoms bendrovėms ir todėl prisideda prie Sąjungos konkurencingumo ir užimtumo didinimo;
- (12) pagal prioritetą „Visuomenės uždaviniai“ turėtų būti remiama pažangių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla ir šitaip didinamas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmingumas sprendžiant pagrindinius visuomenės uždavinius. Ta veikla turėtų būti vykdoma laikantis uždaviniams grindžiamo požiūrio, kuriuo susiejami skirtingų sričių, technologijų ir disciplinų išteklių ir žinių. Moksliniai tyrimai socialinių ir humanitarinių mokslų srityse yra svarbus visų šių problemų sprendimo elementas. Veikla turėtų apimti platų mokslinių tyrimų ir inovacijų spektrą, įskaitant su inovacijomis susijusią veiklą, pavyzdžiui, bandomąją veiklą, demonstracinę veiklą, bandymo įrenginius ir paramą viešiesiems pirkimams, prieš pradėdant rengti standartus atliekamam moksliniam tyrimui bei standartų kūrimą ir inovacijų įsisavinimą rinkoje. Šia veikla atitinkamais atvejais turėtų būti Sąjungos lygiu tiesiogiai remiama atitinkamų sektorių politikos kompetencija. Visi uždaviniai turėtų padėti siekti visa apimančio darnaus vystymosi tikslo;
- (13) turėtų būti užtikrinama tinkama mažų ir didelių projektų pusiausvyra pagal prioritetą „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“;
- (14) pagal konkretų tikslą „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ turėtų būti visapusiškai išnaudojamas Europos talentų potencialas ir užtikrinama, kad inovacijomis grindžiamos ekonomikos nauda būtų kuo didesnė ir plačiai paskirstyta visoje Sąjungoje laikantis pažangumo principo;
- (15) pagal konkretų tikslą „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ turėtų būti užmezgama veiksminga mokslo ir visuomenės sąveika, ieškoma naujų talentų, kurie galėtų dirbti mokslo srityje, o pažangioji mokslinė kompetencija susiejama su visuomenės informuotumu ir atsakomybe;
- (16) JTC, kaip neatskiriama programos „Horizontas 2020“ dalis, ir toliau turėtų teikti nepriklausomą, į užsakovų poreikius orientuotą mokslinę ir techninę pagalbą, kuri reikalinga formuojant, plėtojant bei įgyvendinant Sąjungos politiką ir vykdamas jos stebėseną. Siekdamas savo tikslų JTC turėtų vykdyti aukščiausios kokybės mokslinius tyrimus. Vykdydamas tiesioginius veiksmus pagal savo misiją, JTC itin daug dėmesio turėtų skirti Sąjungai daugiausiai rūpesčių keliančioms sritims, tokioms kaip pažangus, integracinis ir tvarus augimas, ir 2014–2020m. daugiamečių finansinės programos antraštėms „Saugumas ir pilietybė“ bei „Europa pasaulyje“;

⁽¹⁾ 2007 m. vasario 2 d. Komisijos sprendimas 2007/134/EB, kuriuo įsteigiama Europos mokslinių tyrimų taryba (OL L 57, 2007 2 24, p. 14).

- (17) tiesioginiai JTC veiksmai turėtų būti įgyvendinami lanksčiai, efektyviai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JTC naudotojų poreikius ir Sąjungos politikos poreikius, ir laikantis Sąjungos finansinių interesų apsaugos tikslo. Vykdamas tuos mokslinių tyrimų veiksmus atitinkamai atvejais turėtų būti atsižvelgiama į tuos poreikius, mokslo ir technologijų pokyčius ir turėtų būti siekiama užtikrinti mokslo pažangumą;
- (18) JTC ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę veiklą, kuri, be kita ko, apima dalyvavimą netiesioginiuose programos „Horizontas 2020“ veiksmuose, trečiųjų šalių veiklą ir mažesne apimtimi intelektinės nuosavybės naudojimą;
- (19) specialioji programa turėtų papildyti valstybėse narėse atliekamus veiksmus ir kitus Sąjungos veiksmus, kurie reikalingi bendrai siekiant įgyvendinti strategiją „Europa 2020“;
- (20) pagal Tarybos sprendimą 2001/822/EB⁽¹⁾ užjūrio šalių bei teritorijų juridiniai subjektai atitinka reikalavimus, kad dalyvautų programoje „Horizontas 2020“, jeigu laikomasi pastarojoje nustatytų specialiųjų sąlygų;
- (21) siekiant užtikrinti, kad finansinių priemonių naudojimo specialiosios sąlygos atitiktų rinkos sąlygas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais būtų pritaikomos arba toliau apibrėžiamos finansinių priemonių naudojimo specialiosios sąlygos. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų laiku ir tinkamai perduodami Tarybai;
- (22) siekiant užtikrinti vienodas specialiosios programos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti specialiosios programos įgyvendinimui skirtas darbo programas;
- (23) įgyvendinimo įgaliojimais, susijusiais su prioritetams „Pažangus mokslas“, „Pramonės pirmavimas“ ir „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretiems tikslams „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ bei „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ skirtomis
- darbo programomis, turėtų būti naudojami laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽²⁾;
- (24) su JTC valdytojų taryba, sudaryta Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas⁽³⁾, buvo konsultuotasi dėl specialiosios programos, susijusios su nebranduoliniais tiesioginiais JTC veiksmis, mokslinio ir technologinio turinio;
- (25) siekiant teisinio tikrumo ir aiškumo, Tarybos sprendimas 2006/971/EB⁽⁴⁾, Tarybos sprendimas 2006/972/EB⁽⁵⁾, Tarybos sprendimas 2006/973/EB⁽⁶⁾, Tarybos sprendimas 2006/974/EB⁽⁷⁾ ir Tarybos sprendimas 2006/975/EB⁽⁸⁾ turėtų būti panaikinti,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo sprendimu sukuriama specialioji programa, kuria įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 1291/2013 ir nustatomi Sąjungos paramos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, nustatyti to reglamento 1 straipsnyje, konkretūs tikslai, taip pat nustatomos įgyvendinimo taisyklės.

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽³⁾ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

⁽⁴⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/971/EB dėl specialiosios programos „Bendradarbiavimas“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 87).

⁽⁵⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/972/EB dėl specialiosios programos „Idėjos“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 244).

⁽⁶⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/973/EB dėl specialiosios programos „Žmonės“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 271).

⁽⁷⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/974/EB dėl specialiosios programos „Pajėgumai“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 300).

⁽⁸⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/975/EB dėl Specialiosios programos, kurią vykdytų Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 369).

⁽¹⁾ 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos („Užjūrio asociacijos sprendimas“) (OL L 314, 2001 11 30, p. 1).

2 straipsnis

Specialiosios programos sukūrimas

1. Specialioji programa, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) (toliau – specialioji programa), sukuriama laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.
2. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis specialiąją programą sudaro tokios dalys:
 - a) I dalis „Pažangus mokslas“;
 - b) II dalis „Pramonės pirmavimas“;
 - c) III dalis „Visuomenės uždaviniai“;
 - d) IV dalis „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“;
 - e) V dalis „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“;
 - f) VI dalis „Nebranduoliniai tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro (JTC) veiksmai“.

3 straipsnis

Konkretūs tikslai

1. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytu prioritetu „Pažangus mokslas“, Europos mokslinių tyrimų kompetencija didinama I dalimi „Pažangus mokslas“ siekiant šių konkrečių tikslų:
 - a) stiprinti mažai tirtų sričių mokslinius tyrimus vykdant Europos mokslinių tyrimų tarybos (toliau – EMTT) (toliau – Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)) veiklą;
 - b) stiprinti ateities ir besiformuojančių technologijų mokslinius tyrimus (toliau – ateities ir besiformuojančios technologijos);
 - c) gerinti gebėjimus, mokymo ir karjeros galimybes vykdant programą „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ (toliau – programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“);
 - d) stiprinti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrą, įskaitant e. infrastruktūrą (toliau – mokslinių tyrimų infrastruktūra).

Bendros veiklos kryptys siekiant tų konkrečių tikslų nustatytos I priedo I dalyje.

2. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytu prioritetu „Pramonės pirmavimas“, pramonės pirmavimas ir konkurencingumas stiprinamas II dalimi „Pramonės pirmavimas“ siekiant šių konkrečių tikslų:

- a) skatinti Europos pirmavimą pramonės srityje vykdant mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą, demonstravimą ir inovacijas, susijusias su šiomis didelio poveikio ir pramonės technologijomis (Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas):
 - i) informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT);
 - ii) nanotechnologijomis;
 - iii) pažangiosiomis medžiagomis;
 - iv) biotechnologija,
 - v) pažangiąją gamybą ir apdirbimu;
 - vi) kosmosu;
- b) gerinti galimybes gauti rizikos finansavimą investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas (Galimybės gauti rizikos finansavimą);
- c) didinti inovacijas MVI (Inovacijos MVI).

I priedo II dalyje nustatytos bendros veiklos kryptys siekiant tų konkrečių tikslų.

Finansinės priemonės, numatytos pagal pirmos pastraipos b punkte nurodytą konkretų tikslą, naudojamos laikantis specialiu sąlygų. Tos sąlygos išdėstytos I priedo II dalies 2 skirsnyje.

Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus pagal 11 straipsnį dėl investicijų iš programos „Horizontas 2020“ Nuosavo kapitalo priemonės dalies, palyginti su visomis Sąjungos investicijomis plėtros ir augimo etapuose, susijusiomis su I priedo II dalies 2 skirsnyje nurodytomis finansinėmis priemonėmis, pakeitimų.

3. III dalimi „Visuomenės uždaviniai“ padedama įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 2 dalies c punkte nustatytą prioritetą „Visuomenės uždaviniai“, vykdam mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstravimo ir inovacijų veiksmus, kuriais prisidedama siekiant šių konkrečių tikslų:

- a) viso gyvenimo metu gerinti visų žmonių sveikatą ir gerovę (Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė);
- b) užtikrinti, kad konkurencingomis ir mažo anglies dioksido tiekimo, perdirbimo ir prekybos grandinėmis būtų tiekiami pakankamai saugių, sveikų ir aukštos kokybės maisto produktų bei kitų biologinių produktų, o šiuo tikslu kuriamos našios, tvarios ir efektyviai išteklius naudojančios pirminės gamybos sistemos, skatinamos atitinkamos ekosistemų funkcijos ir atkuriamas biologinė įvairovė (Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos ir vidaus vandenų srityse bei bioekonomika);
- c) užtikrinti perėjimą prie patikimos, prieinamos, visuomenei priimtinos, tvarios ir konkurencingos energetikos sistemos, kuria būtų siekiama sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, atsižvelgiant į mažėjančių išteklių kiekį, didėjančius energijos poreikius ir klimato kaitą (Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija);
- d) sukurti efektyviai išteklius naudojančią, klimatui nekenkiančią ir aplinką tausojančią, saugią ir integruotą Europos transporto sistemą, kuri būtų naudinga visiems piliečiams, ekonomikai ir visuomenei (Išmanus, netaršus ir integruotas transportas);
- e) sukurti efektyvaus išteklių ir vandens naudojimo ir klimato kaitos poveikiui atsparią ekonomiką bei visuomenę, užtikrinti gamtos išteklių bei ekosistemų apsaugą ir tvarų valdymą, taip pat tvarų žaliavų tiekimą bei naudojimą, siekiant patenkinti didėjančio pasaulio gyventojų skaičiaus poreikius, tamsiai naudojančios planetos gamtos išteklių ir ekosistemomis (Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos);
- f) skatinti geresnį supratimą apie Europą, teikti sprendimus ir remti tai, kad Europos šalių visuomenė būtų įtrauki, inovacijas diegianti ir mąstanti, atsižvelgiant į precedento neturinčius pokyčius ir stiprėjančią pasaulio regionų tarpusavio priklausomybę (Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė);
- g) skatinti užtikrinti saugią Europos šalių visuomenę atsižvelgiant į precedento neturinčius pokyčius ir stiprėjančią pasaulio regionų tarpusavio priklausomybę bei grėsmes,

kartu stiprinant Europos laisvės ir teisingumo kultūrą (Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga).

Bendros veiklos kryptys siekiant tų konkrečių tikslų nustatytos I priedo III dalyje.

4. IV dalimi „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ prisidedama prie Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto konkretaus tikslo „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ visapusiškai išnaudojant Europos talentų potencialą ir užtikrinant, kad inovacijomis grindžiamos ekonomikos nauda būtų kuo didesnė ir plačiai paskirstyta visoje Sąjungoje laikantis pažangumo principo.

Bendros veiklos kryptys siekiant šio konkretaus tikslo nustatytos I priedo IV dalyje.

5. V dalimi „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ prisidedama prie Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto konkretaus tikslo „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“ užmezgant veiksmingą mokslo ir visuomenės sąveiką, ieškant naujų talentų, kurie galėtų dirbti mokslo srityje, o pažangiąją mokslinę kompetenciją susiejant su visuomenės informuotumu ir atsakomybe.

Bendros veiklos kryptys siekiant šio konkretaus tikslo nustatytos I priedo V dalyje.

6. VI dalimi „Nebranduoliniai tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro (JTC) veiksmai“ padedama įgyvendinti visus Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 5 straipsnio 2 dalyje nustatytus prioritetus, siekiant konkretaus tikslo teikti į vartotojų poreikius orientuotą mokslinę ir techninę pagalbą formuojant Sąjungos politiką.

Bendros veiklos kryptys siekiant šio konkretaus tikslo nustatytos I priedo VI dalyje.

7. Specialioji programa vertinama pagal rezultatus ir poveikį, matuojamus pagal veiklos rodiklius.

Išsamesnė informacija apie pagrindinius veiklos rodiklius pateikta II priede.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 6 straipsnio 1 dalį specialiajai programai įgyvendinti skirtas finansinis paketas yra 74 316,9 mln. EUR.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta suma paskirstoma šešioms dalims, nustatytoms šio sprendimo 2 straipsnio 2 dalyje, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 6 straipsnio 2 dalimi. Orientacinis biudžeto paskirstymas šio sprendimo 3 straipsnyje nustatytiems konkreitiems tikslams ir didžiausia bendra JTC veiksams skirta įnašo suma nustatyti Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 II priede.

3. Komisijos administracinėms išlaidoms skiriama ne daugiau kaip 5 % Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 6 straipsnio 2 dalyje nurodytos sumos, skirtos specialiosios programos I–V dalims. Komisija užtikrina, kad įgyvendinant programą jos administracinės išlaidos sumažės ir ji sieks, kad 2020 m. jos sudarytų 4,6 % ar mažiau. Šie skaičiai yra peržiūrimi atliekant programos „Horizontas 2020“ tarpinį įvertinimą, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 32 straipsnio 3 dalyje.

4. Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2020 m. siekiant padengti technines ir administracines išlaidas tam, kad būtų galima vykdyti iki 2020 m. gruodžio 31 d. dar neužbaigtus veiksmus.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGYVENDINIMAS

5 straipsnis

Darbo programos

1. Specialioji programa įgyvendinama darbo programomis.

2. Komisija priima bendras arba atskiras darbo programas, pagal kurias įgyvendinamos specialiosios programos I–V dalys, nurodytos 2 straipsnio 2 dalies a–e punktuose, išskyrus veiksmų, numatytų pagal konkretų tikslą „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, nurodytą 3 straipsnio 1 dalies a punkte, įgyvendinimą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 10 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Komisija įgyvendinimo aktu, laikydamosi 10 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, priima Mokslo tarybos pagal 7 straipsnio 2 dalies b punktą sudarytas darbo programas, pagal kurias įgyvendinami veiksmai, numatyti pagal konkretų tikslą „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, nurodytą 3 straipsnio 1 dalies a punkte. Komisija nuo Mokslo tarybos sudarytos darbo programos nukrypsta tik tuo atveju, jei mano, kad ji neatitinka šio sprendimo nuostatų. Tuo atveju Komisija priima darbo programą įgyvendinimo aktu, laikydamosi 10 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija tinkamai pagrindžia šią priemonę.

4. Komisija įgyvendinimo aktu priima atskirą daugiametę darbo programą, kuria įgyvendinama specialiosios programos VI dalis, nurodyta 2 straipsnio 2 dalies f punkte.

Šioje darbo programoje atsižvelgiama į Sprendime 96/282/Euratomas nurodytą JTC Valdytojų tarybos nuomonę.

5. Darbo programose atsižvelgiama į mokslo, technologijų ir inovacijų būklę nacionaliniu, Sąjungos ir tarptautiniu lygmeniu ir atitinkamą politikos, rinkos ir visuomenės raidą. Jose atitinkamai atvejais pateikiama informacija apie koordinavimą su valstybių narių (įskaitant jų regionus) vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant veiklą tose srityse, kuriose esama bendro programavimo iniciatyvų. Prireikus jos atnaujinamos.

6. Darbo programose, kuriomis įgyvendinamos šio sprendimo 2 straipsnio 2 dalies a–e punktuose nurodytos I–V dalys, nustatomi siekiami tikslai, laukiami rezultatai, įgyvendinimo metodas ir jų bendra suma, įskaitant, kai tinka, preliminarią informaciją apie su klimatu susijusių išlaidų sumą. Jose taip pat aprašomi numatomi finansuoti veiksmai, nurodoma kiekvienam veiksmui skirta orientacinė lėšų suma, pateikiamas preliminarus įgyvendinimo tvarkaraštis, taip pat daugiametis požiūris ir strateginės gairės, skirti būsimiems įgyvendinimo metams. Šiose programose nurodomi dotacijų prioritetai, atrankos ir skyrimo kriterijai, skirtingų skyrimo kriterijų lyginamasis svoris ir didžiausia galima visų finansuoti tinkamų sąnaudų finansavimo dalis. Taip pat jose nurodomi papildomi dalyviams taikomi eksploatavimo ir sklaidos įpareigojimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1290/2013 ⁽¹⁾ 43 straipsnį. Jomis leidžiama tikslų siekti inovatyviais būdais, pagrįstais atitinkamai strateginiu principu „iš viršaus į apačią“ ir principu „iš apačios į viršų“.

Be to, į tas darbo programas įtraukiamas skirsnis, kuriame nustatomi Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 14 straipsnyje ir I priedo antraštėje „Programos „Horizontas 2020“ kompleksiniai klausimai ir paramos priemonės“ nurodyti kompleksiniai klausimai, susiję su dviem ar daugiau konkrečių tikslų, priskirtų tam pačiam prioritetui arba dviem ar daugiau prioritetų. Tie veiksmai įgyvendinami integruotai.

7. Komisija įgyvendinimo aktais, laikydamosi 10 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, priima šias priemones:

a) sprendimą dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo, jeigu numatoma Sąjungos įnašo pagal specialiąją programą suma yra lygi 2,5 mln. EUR arba didesnė, išskyrus veiksmus pagal konkretų tikslą „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, nurodytą šio sprendimo 3 straipsnio 1 dalies a punkte, ir veiksmus, finansuojamus pagal bandomąjį projektą „Spartus inovacijų diegimas“, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 24 straipsnyje;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 81).

- b) sprendimą dėl veiksmų, kuriuos vykdant naudojami žmogaus embrionai ir žmogaus embrionų kamieninės ląstelės, ir veiksmų pagal konkretų tikslą „Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga“, nurodytą 3 straipsnio 3 dalies g punkte, finansavimo patvirtinimo;
- c) sprendimą dėl veiksmų finansavimo patvirtinimo, kai numatoma Sąjungos įnašo pagal specialiąją programą suma yra lygi 0,6 mln. EUR arba didesnė veiksmų, numatytų pagal konkretų tikslą „Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė“, nurodytą 3 straipsnio 3 dalies f punkte, ir atitinkamai 3 straipsnio 4 dalyje bei 5 dalyje nurodytų veiksmų, numatytų pagal konkrečius tikslus „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ bei „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“, atveju;
- d) Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 32 straipsnyje nurodytų vertinimų sąlygų parengimą.

6 straipsnis

Europos mokslinių tyrimų taryba

1. Komisija įsteigia Europos mokslinių tyrimų tarybą (toliau – EMTT), kuri įgyvendina pagal I dalį „Pažangus mokslas“ numatytus veiksmus, susijusius su konkrečiu tikslu „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, nurodytu šio sprendimo 3 straipsnio 1 dalies a punkte. EMTT pakeičia Sprendimu 2007/134/EB įsteigtą EMTT.
2. EMTT sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, kaip numatyta 7 straipsnyje, ir tikslinė įgyvendinimo struktūra, kaip numatyta 8 straipsnyje.
3. EMTT turi pirmininką, kuris renkamas iš vyresniųjų ir tarptautiniu mastu gerbiamų mokslininkų.

Pirmininką skiria Komisija po skaidrios atrankos procedūros, kurioje dalyvauja nepriklausomas tam sudarytas paieškos komitetas, skiriamas ketverių metų kadencijai; komitetas gali būti paskirtas dar vienai kadencijai. Įdarbinimo procedūrą ir atrinktąjį kandidatą patvirtina Mokslo taryba.

Pirmininkas pirmininkauja Mokslo tarybai, užtikrina vadovavimą ir ryšius su tiksline įgyvendinimo struktūra, taip pat atstovauja Mokslo tarybai mokslo pasaulyje.

4. EMTT veikia vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, autonomijos, rezultatyvumo, efektyvumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais. Ji užtikrina pagal Sprendimą 2006/972/EB EMTT vykdytų veiksmų tęstinumą.

5. EMTT veikla remiami moksliniai tyrimai, kuriuos visose srityse vykdo Europos lygmeniu tarpusavyje konkuruojančios atskirų valstybių ir tarpvalstybinės grupės. EMTT mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų dotacijos skiriamos remiantis tik kompetencijos kriterijumi.

6. Komisija garantuoja EMTT autonomiją ir neliečiamumą ir užtikrina, kad EMTT pavestos užduotys būtų tinkamai vykdomos.

Komisija užtikrina, kad įgyvendinant EMTT veiksmus būtų vadovaujama šio straipsnio 4 dalyje išdėstytais principais ir laikomasi 7 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos EMTT bendrosios strategijos, nustatytos Mokslo tarybos.

7 straipsnis

Mokslo taryba

1. Mokslo tarybą sudaro nepriekaištingos reputacijos ir atitinkamos kompetencijos mokslininkai, inžinieriai ir mokslo darbuotojai – įvairių amžiaus grupių moterys ir vyrai, – atstovaujantys kuo įvairesnėms mokslinių tyrimų sritims ir sprendimus priimančios asmeniškai, nepriklausomai nuo išorės interesų.

Mokslo tarybos narius skiria Komisija, laikydama nepriklausomos ir skaidrios tų narių atrankos tvarkos, kuriai pritarė Mokslo taryba, taip pat pasitarusi su mokslo bendruomene ir pateikusi ataskaitą Europos Parlamentui bei Tarybai.

Jie skiriami ne ilgesnei kaip ketverių metų kadencijai, kurią, taikant Mokslo tarybos veiklos nepertraukiamumą turinčią užtikrinti rotacijos sistemą, galima vieną kartą pratęsti.

2. Mokslo taryba tvirtina:

- a) EMTT bendrąją strategiją;
- b) EMTT veiklos įgyvendinimo darbo programą;
- c) tarpusavio vertinimo ir pasiūlymų vertinimo, kuriuo remiantis sprendžiama, kurie pasiūlymai turėtų būti finansuojami, metodus ir procedūras;
- d) jos poziciją klausimais, kurie moksliniu požiūriu gali sustiprinti EMTT pasiekimus ir įtaką ir padidinti atliekamų mokslinių tyrimų kokybę;
- e) elgesio kodeksą, kuriame, *inter alia*, aptariamais interesų konfliktų vengimo klausimais.

Komisija nuo pagal pirmos pastraipos a, c, d ir e punktus nustatytų Mokslo tarybos pozicijų nukrypsta tik tuo atveju, jei mano, kad nesilaikyta šio sprendimo nuostatų. Tokiu atveju Komisija patvirtina priemones, kuriomis užtikrinamas specialiosios programos įgyvendinimo tęstinumas ir jos tikslų įgyvendinimas, ir nurodo klausimus, kurių atveju ji nukrypsta nuo Mokslo tarybos pozicijų, taip pat tai tinkamai pagrindžia.

3. Mokslo taryba veikia pagal I priedo I dalies 1.1 skirsnyje išdėstytus įgaliojimus.

4. Mokslo taryba veikia tik siekdama įgyvendinti konkrečių tikslų „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, nurodytą 3 straipsnio 1 dalies a punkte, vadovaudamasi 6 straipsnio 4 dalyje išdėstytais principais. Ji veikia nepažeisdama etikos ir sąžiningumo principų, o savo darbą vykdo efektyviai ir kiek įmanoma skaidriai.

8 straipsnis

Tikslinė įgyvendinimo struktūra

1. Tikslinė įgyvendinimo struktūra atsako už administracinį įgyvendinimą ir programos vykdymą, kaip aprašyta I priedo I dalies 1.2 skirsnyje, ir padeda Mokslo tarybai vykdyti visas jos užduotis.

2. Komisija užtikrina, kad tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir tiek, kiek reikia, lanksčiai laikytųsi tik EMTT tikslų ir reikalavimų.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9 straipsnis

Stebėseną ir informaciją apie įgyvendinimą

1. Komisija kasmet vykdo programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo stebėseną ir pateikia ataskaitą dėl jos įgyvendinimo pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 31 straipsnį ir šio sprendimo III priedą.

2. Komisija reguliariai informuoja 10 straipsnyje nurodytą Komitetą apie bendrą pažangą įgyvendinant specialiosios programos netiesioginius veiksmus, kad Komitetas galėtų anksti tinkamai prisidėti rengiant darbo programas, visų pirma dėl daugiamečio požiūrio ir strateginių gairių, ir laiku teikia jam informaciją apie visus veiksmus, siūlomus arba finansuojamus pagal programą „Horizontas 2020“, kaip nurodyta IV priede.

10 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas (toliau – Programos komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Komitetas posėdžiauja įvairios sudėties, kaip nustatyta V priede, priklausomai nuo aptartinos temos.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

5. Tais atvejais, komiteto nuomonė turi būti gauta pagal rašytinę procedūrą, laikoma, kad ta procedūra baigėsi be rezultatų, jei per nuomonei pateikti nustatytą terminą taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji dauguma komiteto narių.

11 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 3 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami programos „Horizontas 2020“ trukmei.

3. Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama praneša Tarybai.

5. Pagal 3 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Tarybai apie šį aktą dienos Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nepareikš. Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas vienu mėnesiu.

6. Komisija praneša Europos Parlamentui apie priimtus deleguotuosius aktus, apie visus prieštaravimus dėl jų priėmimo ir apie Tarybos sprendimus atšaukti įgaliojimų suteikimą.

12 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Sprendimai 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB ir 2006/975/EB panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Tačiau pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus pradėti veiksmai ir su veiksmis, įgyvendinamais pagal tuos sprendimus, susiję finansiniai išpareigojimai toliau reglamentuojami tais sprendimais tol, kol bus įvykdyti. Prireikus likusias šio straipsnio 1 dalyje nurodytais sprendimais įsteigtų komitetų užduotis perima 10 straipsnyje nurodytas komitetas.

3. Finansiniai asignavimai specialiajai programai taip pat gali apimti techninės bei administracinės pagalbos išlaidas, būtinas užtikrinti perėjimą nuo sprendimuose 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB ir 2006/975/EB nurodytų priemonių prie specialiosios programos.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

14 straipsnis

Adresatai

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 3 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

E. GUSTAS

I PRIEDAS

BENDROS VEIKLOS KRYPTYS

Bendri netiesioginių veiksmų elementai

1. PROGRAMAVIMAS

1.1. Bendrosios nuostatos

Reglamente (ES) Nr. 1291/2013 pateikiami principai, siekiant puoselėti programinį požiūrį, kurio laikantis vykdoma veikla padeda strategiškai ir integruotai siekti jo tikslų, ir siekiant užtikrinti tvirtą papildomumą su kita susijusia Sąjungos politika ir programomis.

Programos „Horizontas 2020“ netiesioginiai veiksmai bus įgyvendinami taikant Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽¹⁾ numatytas finansavimo priemones, visų pirma dotacijas, prizus, viešųjų pirkimų ir finansines priemones. Visos finansavimo formos bus lanksčiai taikomos siekiant visų programos „Horizontas 2020“ bendrųjų ir konkrečių tikslų, o jų naudojimą lems tam tikro konkretaus tikslo poreikiai ir ypatumai.

Ypač daug dėmesio bus skiriama subalansuoto požiūrio į mokslinius tyrimus ir inovacijas užtikrinimui, kai neapsiribojama tik naujų produktų ir paslaugų kūrimu proveržių mokslo ir technologijų srityje pagrindu, bet ir apimami tokie aspektai, kaip dabartinių technologijų pritaikymas naujose prietaikose, nuolatinis tobulinimas bei su technologijomis nesusijusių ir socialinių naujovių diegimas. Tik vadovaujantis holistiniu požiūriu į inovacijas įmanoma tuo pačiu metu spręsti ir visuomenės uždavinius, ir padėti sukurti konkurencingas įmones bei pramonės sektorius.

Visų pirma siekiant prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“, labiausiai bus akcentuojama mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kurią papildytų veikla, glaudžiai susijusi su galutiniais naudotojais ir rinka, pavyzdžiui, demonstracinė veikla, bandomieji ir koncepcijos įrodymo projektai. Be to, siekiant, kad novatoriški produktai ir paslaugos greičiau patektų į rinką ir paplistų, prirėkus bus įtraukta veikla, kuria remiamos socialinės inovacijos, ir parama į paklausą orientuotam požiūriui, pavyzdžiui, viešiesiems pirkimams nepasiekus standartizavimo fazės, ikiprekybiniais viešiesiems pirkimams ir novatoriškų sprendimų viešiesiems pirkimams, standartizavimui ir kitoms į naudotojus orientuotoms priemonėms. Be to, bus pakankamai galimybių kvietimams pateikti pasiūlymus taikyti principą „iš apačios į viršų“, o veiksmai darbo programose bus apibrėžiami bendrais bruožais. Bus nustatyti atviri, paprasti ir spartūs modeliai kiekvieno uždavinio ir technologijos atžvilgiu, kad Europos geriausiems mokslininkams tyrėjams, verslininkams ir įmonėms būtų suteikta galimybė pasiūlyti jų pasirinktus proveržio sprendimus.

Nustatant išsamius prioritetus įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ bus vadovujamasi strateginiu požiūriu į mokslinių tyrimų programavimą naudojant valdymo būdus, kurie glaudžiai dera su politikos raida, tačiau peržengia tradicinės sektorių politikos ribas. Jis bus grindžiamas pagrįstais įrodymais, analize ir išvalga, o pažanga vertinama pagal griežtus veiklos rodiklius. Šis kompleksinis požiūris į programavimą ir valdymą leis efektyviai koordinuoti visus programos „Horizontas 2020“ konkrečius tikslus ir leis spręsti su jais susijusius uždavinius, prie kurių būtų galima priskirti, pavyzdžiui, tvarumą, klimato kaitą, socialinius, humanitarinius arba jūrų mokslus ir technologijas.

Prioritetų nustatymas taip pat bus pagrįstas įvairiomis gautomis nuomonėmis ir konsultacijomis. Nustatant prioritetus tam tikrais atvejais dalyvaus nepriklausomų ekspertų grupės, specialiai sudarytos konsultuoti programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo arba bet kurių iš jos konkrečių tikslų klausimais. Šios ekspertų grupės turi būti pakankamai kompetentingos ir turėti pakankamai žinių atitinkamoje srityse ir atstovauti įvairioms profesijoms, įskaitant akademinės bendruomenės, pramonės ir pilietinės visuomenės dalyvavimą. Tam tikrais atvejais taip pat atsižvelgiama į Europos mokslinių tyrimų erdvės ir inovacijų komiteto (EMTEK), kitų su EMTE susijusių grupių ir Įmonių politikos grupės (IPG) rekomendacijas dėl strateginių prioritetų nustatymo ir rengimo.

Nustatant prioritetus taip pat gali būti atsižvelgiama į Europos technologijų platformų, bendro programavimo iniciatyvų strategines mokslinių tyrimų darbotvarkes arba iš Europos inovacijų partnerysčių gautą medžiagą. Tam tikrais atvejais viešojo sektoriaus subjektų partnerystės ir viešojo bei privačiojo sektorių subjektų partnerystės, remiamos pagal programą „Horizontas 2020“, taip pat dalyvaus prioritetų nustatymo procese ir prisidės juos įgyvendinant, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1291/2013. Reguliarus bendravimas su galutiniais naudotojais, piliečiais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, taikant tam tinkamus metodus, tokius kaip konsensuso konferencijos, dalyvaujantis technologijų vertinimas arba tiesioginis dalyvavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų kūrimo procesuose, taip pat bus svarbus prioritetų nustatymo proceso elementas.

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

Kadangi programos „Horizontas 2020“ trukmė yra septyneri metai, ekonominis, socialinis ir politinis kontekstas, kuris darys poveikį jos įgyvendinimui, per programos gyvavimo laiką gali kardinaliai pasikeisti. Programa „Horizontas 2020“ turi būti pajėgi prie šių pokyčių prisitaikyti. Todėl įgyvendinant kiekvieną konkretų tikslą atsiras galimybė paremti ir tą veiklą, kuri nėra nurodyta toliau pateikiamuose aprašymuose, jei tai tinkamai pateisinama kaip būdas reaguoti į svarbias permainas, politikos poreikius ir nenumatytus įvykius.

Pagal skirtingas dalis remiama veikla ir jos konkretūs tikslai turėtų būti įgyvendinami taip, kad būtų užtikrintas reikiamas jų tarpusavio papildomumas ir suderinamumas.

1.2. Prieiga prie rizikos finansavimo

Pagal programą „Horizontas 2020“ bus padedama bendrovėms ir kitokio tipo subjektams gauti paskolų, garantijų ir nuosavo kapitalo finansavimą pasitelkiant dvi priemones.

Pagal Skolos priemonę bus teikiamos paskolos pavieniams gavėjams investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas; garantijos finansų tarpininkams, teikiantiems paskolas naudos gavėjams; taip pat kombinuotas paskolas bei garantijas ir garantijas arba priešpriešines garantijas nacionalinėms, regioninėms ir vietos skolų finansavimo schemoms. Priemonėje bus MVĮ linija, orientuota į moksliniais tyrimais ir inovacijomis pagrįstas MVĮ; jos teikiamos paskolos papildys įmonių konkurencingumo ir mažųjų ir vidutinių įmonių programos (COSME) (2014–2020 m.) paskolų garantijų priemonės teikiamą MVĮ finansavimą.

Pagal Nuosavo kapitalo priemonę bus teikiamas rizikos ir (arba) tarpinio pobūdžio kapitalas individualioms įmonėms pradiniam etape (veiklos pradžios linija). Pagal šią priemonę taip pat bus galima skirti plėtos ir augimo etapo investicijų, kartu taikant COSME numatytą augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę, įskaitant investicijas į fondų fondus.

Šios priemonės bus pagrindinės siekiant konkretaus tikslo „Prieiga prie rizikos finansavimo“, tačiau tam tikrais atvejais jos gali būti naudojamos ir įgyvendinant visus kitus konkrečius programos „Horizontas 2020“ tikslus.

Nuosavo kapitalo priemonė ir MVĮ skirta Skolos priemonės linija bus taikomos įgyvendinant dvi Sąjungos finansines priemones, pagal kurias MVĮ moksliniams tyrimams ir inovacijoms bei augimui skatinti suteikiamas nuosavas kapitalas ir paskolos, be to, kartu bus taikomos COSME numatytos nuosavo kapitalo ir skolos priemonės.

1.3. Informacijos perdavimas, naudojimas ir sklaida

Viena svarbiausių papildomos naudos, gaunamos iš mokslinių tyrimų ir inovacijų, kurias finansuoja Sąjunga, dalių yra galimybė visame žemyne skleisti rezultatus ir apie juos informuoti, kad jų poveikis būtų stipresnis. Todėl įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ visus konkrečius tikslus bus vykdoma tikslinė sklaidos veikla (įskaitant priegos prie mokslo leidinių atvėrimą), informacijos perdavimo ir dialogo veiksmai, ypač akcentuojant rezultatų paskelbimo galutiniam naudotojams, piliečiams, akademinėi bendruomenei, pilietinės visuomenės organizacijoms, pramonės įmonėms ir politikos formuotojams svarbą. Šiuo atžvilgiu programa „Horizontas 2020“ gali pasinaudoti informacijos perdavimui sukurtais tinklais. Vykdydama informacijos perdavimo veiklą, kurios bus imamasi įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, bus skelbiama informacija, kad rezultatai buvo gauti pasitelkus Sąjungos lėšas ir taip pat bus siekiama didinti visuomenės informuotumą apie mokslinių tyrimų ir inovacijų svarbą skelbiant apie jas leidiniuose, renginiuose, mokslo informacijos šaltiniuose, duomenų bazėse, interneto svetainėse arba tikslingai naudojant socialinę žiniasklaidą.

2. PAPILDOMUMAS, KOMPLEKSINIAI KLAUSIMAI IR PARAMOS PRIEMONĖS

Programą „Horizontas 2020“ sudaro tikslai, kurie susiję su trimis jos prioritetais: „Pažangaus mokslo kūrimas“, „Pirmavimas pramonės srityje“ ir „Visuomenės uždaviniai“. Ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad būtų užtikrinamas tinkamas veiklos pagal šiuos prioritetus koordinavimas ir iki galo pasinaudojama visų konkrečių tikslų sinergija, kad būtų padidinamas jų bendras poveikis aukštesnio lygio Sąjungos politikos tikslams. Todėl programos „Horizontas 2020“ tikslų bus siekiama itin didelį dėmesį skiriant veiksmingų sprendimų paieškai, gerokai peržengiant tik tradicinėmis mokslo ir technologijų disciplinomis ir ekonomikos sektoriais grindžiamo požiūrio ribas.

Vykdydama veiklą pagal I dalį „Pažangus mokslas“, II dalį „Pramonės pirmavimas“, III dalį „Visuomenės uždaviniai“, IV dalį „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir V dalį „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“, bus skatinami šių dalių tarpusavio kompleksiniai veiksmai siekiant kartu kurti naujas žinias, ateities ir besiformuojančias technologijas, mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir bendrąją kompetenciją. Mokslinių tyrimų infrastruktūra taip pat bus pritaikoma platesniam visuomenės naudojimui, pavyzdžiui, teikiant viešąsias paslaugas, propaguojant mokslą, civilinę saugą ir kultūrą. Be to, JTC tiesioginių veiksnių ir Europos inovacijos ir technologijos instituto (toliau – EIT) veiklos prioritetų nustatymas įgyvendinant programą bus tinkamai derinamas su kitomis programos „Horizontas 2020“ dalimis.

Be to, daugeliu atvejų tam, kad būtų galima veiksmingai prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ ir pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų Sąjunga“ tikslų siekimo, reikės ieškoti tarpdalykinių sprendimų, susijusių su keliais programos „Horizontas 2020“ konkrečiais tikslais. Programoje „Horizontas 2020“ yra specialiosios nuostatos, skirtos tokių kompleksinių veiksmų skatinimui, įskaitant ir tas nuostatas, kuriose siūloma efektyviai susieti biudžetus. Tai, be kita ko, taip pat apima galimybę pasinaudoti šiomis nuostatomis siekiant prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir rengiant finansines priemones ir tikslinę MVĮ priemonę.

Kompleksiniai veiksmai taip pat bus itin svarbūs skatinant prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ ir konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ sąveiką, reikalingą norint pasiekti svarbiausių technologinių proveržių. Sričių, kuriose tokia sąveika gali būti įmanoma, pavyzdžiai: e. sveikatos sritis, pažangieji tinklai, intelektinės transporto sistemos, su klimatu susijusių veiksmų integravimas, nanomedicina, lengvųjų automobilių pažangiosios medžiagos arba gamyboje naudojamų bioprocesų ar bioproduktų kūrimas. Todėl bus skatinama stipri prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ ir bendrųjų didelio poveikio ir pramonės technologijų kūrimo sinergija. Į tai bus aiškiai atsižvelgiama kuriant daugiametės strategijas ir nustatant kiekvieno iš šių konkrečių tikslų prioritetą. Tam reikės, kad suinteresuotieji subjektai, atstovaujantys skirtingiems požiūriams, visapusiškai dalyvautų įgyvendinime ir daugeliu atvejų taip pat reikės imtis veiksmų, siekiant sutelkti konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir susijusių konkrečių prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ tikslų finansavimą.

Ypatingai daug dėmesio taip pat bus skiriama pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamos veiklos koordinavimui su veikla, remiama pagal tokias kitas Sąjungos finansavimo programas, kaip bendra žemės ūkio politika, bendra žuvininkystės politika, programa „Life“, programa „Erasmus+“ arba programa „Sveikata ekonomikos augimui skatinti“ ir Sąjungos išorės politikos bei vystymosi finansavimo programos. Tai apima tinkamą suderinimą su sanglaudos politika nacionalinių ir regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangios specializacijos strategijų srityje, kai parama gebėjimų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimui regioniniu lygmeniu gali padėti siekti kokybės, regioninių kompetencijos centrų kūrimas gali padėti sumažinti inovacijų atotrūkį Europoje arba parama didelio masto demonstraciniais ar bandomiesiems projektams gali padėti pasiekti tikslą, susijusį su siekiu užtikrinti pirmavimą pramonės srityje Europoje.

A. Socialiniai ir humanitariniai mokslai

Socialinių ir humanitarinių mokslų moksliniai tyrimai bus visiškai integruoti į kiekvieną iš konkrečių programos „Horizontas 2020“ tikslų. Taip atsiras labai daug galimybių remti tokius mokslinius tyrimus per konkrečius tikslus „Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)“, „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ arba „Mokslinių tyrimų infrastruktūra“.

Siekiant šių tikslų socialiniai ir humanitariniai mokslai taip pat bus integruojami kaip svarbus veiklos, reikalingos didinti pirmavimą pramonės srityje ir spręsti kiekvieną iš visuomenės uždavinių, aspektas. Pastaruoju atveju tai apima: lemiamą sveikatos veiksmų supratimą ir sveikatos priežiūros nuostatų veiksmingumo optimizavimą; politikos, kuria suteikiama galių kaimo vietovių gyventojams, rėmimą; Europos kultūros paveldo ir turtų tyrimų vykdymą ir išsaugojimą; vartotojų skatinimą atsakingai rinktis prekes; integracinės skaitmeninės ekosistemos, grindžiamos žiniomis ir informacija, sukūrimą; patikimą sprendimų priėmimą energetikos politikos srityje ir dėl vartotojui patogaus Europos elektros energijos tinklo užtikrinimo bei perėjimo prie tvarios energetikos sistemos; įrodymais pagrįstos transporto politikos ir išvalgų rėmimą; klimato kaitos poveikio švelninimo ir prisitaikymo strategijų rėmimą, efektyvaus išteklių naudojimo iniciatyvas ir priemones, skirtas ekologiškai ir tvariai ekonomikai sukurti; kultūrinių ir socialinių bei ekonominių saugumo, rizikos ir valdymo klausimų aspektų (įskaitant teisinius ir žmogaus teisių aspektus) supratimą.

Be to, pagal konkretų tikslą „Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė“ bus remiami socialinių ir humanitarinių mokslų moksliniai tyrimai horizontalaus pobūdžio srityse, tokiose kaip pažangaus ir tvaraus augimo kūrimas, socialinės, kultūrinės ir elgesio transformacijos Europos visuomenėse, socialinės inovacijos, inovacijos viešajame sektoriuje arba Europos, kaip pasaulinio veikėjo, pozicija.

B. Mokslas ir visuomenė

Turi būti stiprinami mokslo ir visuomenės ryšiai ir sąveika ir atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų ir informuotumo apie mokslą, mokslinės komunikacijos ir kultūros propagavimas ir didinamas visuomenės pasitikėjimas mokslu ir inovacijomis vykdant programos „Horizontas 2020“ veiklą, kuria remiamas sąmoningas piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas mokslinių tyrimų ir inovacinėje veikloje ir dialogas su jais šiais klausimais.

C. Lyčių aspektas

Sąjunga yra išpareigojusi propaguoti lyčių lygybę mokslo ir inovacijų srityse. Programoje „Horizontas 2020“ lyčių aspektas bus sprendžiamas kaip kompleksinis klausimas siekiant ištaisyti moterų ir vyrų disbalansą bei integruoti lyčių aspektą į mokslinių tyrimų ir inovacijų programavimą bei turinį.

D. MVĮ

Pagal programą „Horizontas 2020“ MVĮ bus skatinamos ir remiamos aktyviau integruotai dalyvauti įgyvendinant visus konkrečius tikslus.

Be to, kad MVĮ bus sukuriamos geresnės sąlygos dalyvauti programoje „Horizontas 2020“, pagal Reglamento (ES) Nr. 2013 22 straipsnį nustatytos konkrečios tikslų „Inovacijos 1291MVĮ“ (MVĮ skirta priemonė) priemonės taikomos įgyvendinant specialųjį tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetą „Visuomenės uždaviniai“. Toks integruotas požiūris turėtų lemti, kad mažiausiai 20 % šiems tikslams įgyvendinti skirto biudžeto bus paskirta MVĮ.

Ypač daug dėmesio skiriama pakankamam atstovavimui MVĮ viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse, nurodytose Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 25 straipsnyje.

E. Spartus inovacijų diegimas

Spartaus inovacijų diegimo priemonė leis paspartinti idėjų pateikimo rinkai procesą ir tikimasi, kad pramonės subjektai ir pirmą kartą paraiškas teikiantys dalyviai aktyviau dalyvaus programoje „Horizontas 2020“.

Sparčiu inovacijų diegimu pagal Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 24 straipsnį bus remiama inovacinė veikla pagal konkretų tikslą „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetą „Visuomenės uždaviniai“, nuolat rengiant atvirusius konkursus pagal principą „iš apačios į viršų“, o laikotarpiui iki dotacijos suteikimo neviršijant šešių mėnesių. Spartaus inovacijų diegimo priemonė bus prisidedama prie inovacijų Europoje ir taip remiamas Sąjungos konkurencingumas.

F. Dalyvių skaičiaus didinimas

Nors pastaruoju metu vyko tam tikra valstybių narių mokslinių tyrimų ir inovacijų potencialo konvergencija, jis tebėra labai skirtingas, ir yra didelis atotrūkis tarp „inovacijų srities lyderių“ ir „nedaug pažengusių novatorių“. Veikla turi padėti sumažinti atotrūkį Europoje mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje skatinant sinergiją su Europos struktūriniais ir investicijų fondais (toliau – ESF fondai), taip pat imantis konkrečių priemonių, kad prastesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityse pasiekiančiuose regionuose būtų užtikrinamas pažangumas ir taip užtikrinamas didesnis programos „Horizontas 2020“ dalyvių skaičius, tokiu būdu prisidedant prie EMTE kūrimo.

G. Tarptautinis bendradarbiavimas

Būtina tarptautiniu mastu bendradarbiauti su partneriais trečiojoje šalyse, kad būtų efektyviai siekiama daugelio konkrečių tikslų, nustatytų programoje „Horizontas 2020“, ypač tų, kurie susiję su Sąjungos išorės ir vystymosi politika ir tarptautiniais įsipareigojimais. Tai apima programoje „Horizontas 2020“ iškeltus visuomenės uždavinius, kurių pobūdis yra bendras. Tarptautinis bendradarbiavimas taip pat būtinas mažai tirtų sričių ir pagrindiniams moksliniams tyrimams atlikti, kad būtų galima pasinaudoti besiformuojančio mokslo ir technologijų teikiamomis galimybėmis. Taigi itin svarbu skatinti mokslininkų tyrėjų ir inovacijų personalo judumą tarptautiniu mastu, kad būtų sustiprintas šis pasaulinis bendradarbiavimas. Taip pat svarbu vykdyti veiklą tarptautiniu mastu, kad skatinant naujų technologijų diegimą ir prekybą jomis, būtų didinamas Europos pramonės konkurencingumas, pavyzdžiui, kuriant pasaulinius standartus ir sąveikumo gaires ir skatinant už Europos ribų pateikiamų Europoje sukurtų sprendimų priėmimą ir diegimą. Visa tarptautinė veikla turėtų būti remiama taikant veiksmingą ir sąžiningą žinių perdavimo sistemą; tai yra itin svarbu norint užtikrinti inovacijas ir ekonomikos augimą.

Vykdam tarptautinį bendradarbiavimą pagal programą „Horizontas 2020“ daugiausia dėmesio bus skiriama bendradarbiavimui su trimis didelėmis šalių grupėmis:

- 1) pramoninėmis ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis,
- 2) plėtros ir kaimynystės šalimis; ir
- 3) besivystančiomis šalimis.

Pririnkus programą „Horizontas 2020“ bus skatinamas bendradarbiavimas dviejų regionų arba daugiašaliu lygiu. Tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje yra itin svarbus Sąjungos pasaulinių įsipareigojimų aspektas ir jam tenka svarbus vaidmuo Sąjungos partnerystėse su besivystančiomis šalimis, pavyzdžiui, darant pažangą siekiant Jungtinių Tautų Tūkstantmečio vystymosi tikslų.

Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 27 straipsnyje išdėstyti bendrieji trečiųjų šalių teisės subjektų ir tarptautinių organizacijų dalyvavimo programoje principai. Kadangi moksliniams tyrimams ir inovacijoms paprastai suteikiama daug naudos, jeigu jie būna atviri trečiosioms šalims, programoje „Horizontas 2020“ ir toliau bus laikomasi šio bendro atvirumo principo, kartu skatinant, kad vadovaujantis abipusiškumo principu būtų galima dalyvauti ir trečiųjų šalių programose. Prireikus ir visų pirma siekiant apsaugoti europinį interesą intelektualinės nuosavybės srityje gali būti laikomasi atsargės požiūrio.

Be to, keletas tikslinių veiksmų bus įgyvendinta laikantis strateginio požiūrio į tarptautinį bendradarbiavimą, pagrįsto bendru interesu, prioritetais ir abipuse nauda, ir pagal kurį būtų skatinamas koordinavimas ir sinergija su valstybių narių vykdoma veikla. Jie apims bendrų kvietimų teikti paraiškas paramos mechanizmą ir galimybę bendrai finansuoti programas kartu su trečiosiomis šalimis arba tarptautinėmis organizacijomis. Bus ieškoma sinergijos su kitų sričių Sąjungos politika.

Toliau bus prašoma strateginio lygio konsultacijų iš su Tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje strateginio forumo (SFIC).

Nedarant poveikio kitoms bendradarbiavimo galimybėms, tokį strateginį tarptautinį bendradarbiavimą vystyti būtų galima, pavyzdžiui, šiose srityse:

- a) Europos ir besivystančių šalių partnerystės klinikinių tyrimų srityje (EDCTP2) sąsą, atliekant klinikinius tyrimus, susijusius su ŽIV, maliarijos, tuberkuliozės ir apleistų ligų gydymu;
- b) parama, kuri teikiama kaip metinis Mažai tirtų sričių humanitarinio mokslo programos (HFSP) mokestis; šia parama Didžiajam septynetui nepriklausančioms valstybėms narėms suteikiama galimybė gauti HFSP teikiamą finansavimą;
- c) tarptautinis retų ligų konsorciūmas, kuriame dalyvauja keletas valstybių narių ir trečiųjų šalių. Šios iniciatyvos tikslas – ne vėliau kaip 2020 m. parengti diagnostinius tyrimus daugeliui retų ligų ir sukurti 200 naujų gydymo būdų retoms ligoms gydyti;
- d) parama Tarptautinio žiniomis grįstos bioekonomikos forumo ir ES ir JAV darbo grupės dėl biotechnologinių tyrimų veiklai, taip pat bendradarbiavimo ryšiams su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir iniciatyvomis, pavyzdžiui, žemės ūkio generuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir gyvūnų sveikatos pasaulinių mokslinių tyrimų sąjungai;
- e) prisidėjimas prie daugiašalių procesų ir iniciatyvų, pavyzdžiui, Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC), Tarpvyriausybines mokslines biologines įvairovės ir ekosistemų platformos (IPBES) ir Žemės stebėjimo grupės (GEO);
- f) Sąjungos ir Jungtinių Valstijų bei Rusijos – tai yra dvi pagrindinės kosminės valstybės – dialogai kosmoso klausimais yra labai vertingi ir suformuoja pagrindą strateginio bendradarbiavimo užmezgimui plėtojant partnerystės kosmoso srityje;
- g) Sąjungos ir Jungtinių Valstijų įgyvendinimo susitarimas dėl bendradarbiavimo veiklos vidaus saugumo, civilinės saugos ir mokslinių tyrimų srityse, pasirašytas 2010 m. lapkričio 18 d.;
- h) bendradarbiavimas su besivystančiomis šalimis, įskaitant šalis, esančias Afrikoje į pietus nuo Sacharos, decentralizuotos energijos gamybos srityje siekiant sumažinti skurdą;
- i) tolesnis bendradarbiavimas su Brazilija vykdant mokslinius tyrimus naujos kartos biokuro ir kitų biomasės naudojimo galimybių srityje.

Be to, bus remiami specialieji horizontalieji veiksmai siekiant užtikrinti darnų ir veiksmingą tarptautinio bendradarbiavimo visose programos „Horizontas 2020“ srityse plėtojimą.

H. Darnus vystymasis ir klimato kaita

Programa „Horizontas 2020“ bus skatinama ir remiama veikla, kuria siekiama pasinaudoti Europos pirmavimu konkuruojant dėl naujų procesų ir technologijų, kuriais propaguojamas darnus vystymasis bendrąja prasme ir kovojama su klimato kaita, kūrime. Toks horizontalus požiūris, visapusiškai integruotas į visas programos „Horizontas 2020“ prioritetines sritis, padės Sąjungai klestėti mažo anglies dioksido kiekio ir ribotų išteklių pasaulyje ir tuo pačiu kurti efektyvius išteklių naudojimo, tvarią bei konkurencingą ekonomiką.

I. Atradimų pritaikymas rinkai

Pritaikymo veiksmais visoje programoje „Horizontas 2000“ siekiama užtikrinti atradimų pritaikymą rinkai, visais tinkamais atvejais panaudojant ir komerciškai naudojant idėjas. Veiksmai turėtų būti pagrįsti plačia inovacijų koncepcija ir skatinti tarpsektorines inovacijas.

J. Kompleksinės paramos priemonės

Kompleksiniams klausimams spręsti bus pasitelkiamos įvairių sričių paramos priemonės, įskaitant paramą: mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumo didinimui, be kita ko, įskaitant bendrus Europos mokslininkų chartijos principus, kaip nustatyta 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacijoje ⁽¹⁾; mokslinių duomenų bazės stiprinimui ir EMTE (įskaitant penkias EMTE iniciatyvas) bei pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ plėtrai bei paramai joms; simbolinių apdovanojimų teikimui siekiant parodyti pripažinimą geriausių rezultatų pasiekusiems įvairių sričių programos „Horizontas 2020“ naudos gavėjams ir projektams; paramos pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ pagrindinių sąlygų, įskaitant Komisijos rekomendacijos dėl intelektinės nuosavybės valdymo ⁽²⁾ principus, tobulinimui ir galimybių sukurti Europos intelektinės nuosavybės teisių vertinimo priemonę nagrinėjimui; ir pažangių mokslininkų tyrėjų ir inovacijų kūrėjų tarptautinių tinklų (pavyzdžiui, Europos bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje (COST)) administravimui ir koordinavimui.

3. PARTNERYSTĖS

Norint užtikrinti tvarų augimą Europoje, viešųjų ir privačiųjų dalyvių įnašas turi būti optimizuotas. Tai būtina norint sustiprinti EMTE ir sulaukti „Inovacijų sąjungos“, „Europos skaitmeninės darbotvarkės“ ir kitų strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų rezultatų. Be to, norint užtikrinti atsakingus mokslinius tyrimus ir inovacijas būtina, kad bendraujant skirtingų pažiūrų, bet bendrų interesų turintiems partneriams būtų randami geriausi sprendimai.

Programoje „Horizontas 2020“ nurodoma taikymo sritis ir aiškūs kriterijai, kuriais turi būti vadovaujama kuriant viešojo sektoriaus subjektų partnerystes bei viešojo ir privačiojo sektorių subjektų partnerystes. Viešojo ir privačiojo sektorių subjektų partnerystės gali būti grindžiamos sutartimi tarp viešojo ir privačiojo sektorių subjektų atstovų ir kai kuriais atvejais gali būti oficialiai įkurtos viešojo ir privačiojo sektorių subjektų partnerystės (pavyzdžiui, jungtinių technologijų iniciatyvos ir kitos bendrosios įmonės).

Dabartinės viešojo sektoriaus subjektų partnerystės bei viešojo ir privačiojo sektorių subjektų partnerystės gali gauti paramą iš programos „Horizontas 2020“, jeigu jos siekia programoje „Horizontas 2020“ nurodytų tikslų, prisideda prie EMTE kūrimo, atitinka programoje „Horizontas 2020“ nustatytus kriterijus ir padarė didelę pažangą pagal Septintąją bendrąją programą.

Iniciatyvos pagal SESV 185 straipsnį, remiamos pagal Europos bendrijos šeštąją pamatinę mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programą (toliau – Šeštoji bendroji programa), priimtą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1513/2002/EB ⁽³⁾ ir (arba) pagal Septintąją bendrąją programą, kurioms gali būti suteikiama kita parama, remiantis pirmiau nurodytomis sąlygomis: „Europos ir besivystančių šalių klinikinių bandymų partnerystė“ (EDCTP), bendroji programa „Kasdienį gyvenimą palengvinanti aplinka“ (KGPA), Jungtinė Baltijos jūros mokslinių tyrimų ir plėtros programa (BONUS), programa „Eurostars“ ir Europos metrologijos mokslinių tyrimų programa (EMMTP). Kita parama taip pat gali būti teikiama ir Europos energijos gamybos mokslinių tyrimų sąjungai (EERA), įkurtai pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą (SET planas). Bendros programavimo iniciatyvos gali būti remiamos iš programos „Horizontas 2020“ pasitelkiant Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 26 straipsnyje nurodytas priemones, be kita ko, įgyvendinant iniciatyvas pagal SESV 185 straipsnį.

Bendrosios įmonės, įsteigtos Septintojoje bendrojoje programoje pagal SESV 187 straipsnį, kurioms gali būti teikiama kita parama, remiantis pirmiau nurodytomis sąlygomis: naujoviškų vaistų iniciatyva, „Švarus dangus“, Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programa (SESAR), Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė (FCH), Elektroninių komponentų ir sistemų siekiant Europos lyderystės jungtinė technologijų iniciatyva (ECSEL).

Kitos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės, remiamos pagal Septintąją bendrąją programą, kurioms gali būti teikiama kita parama, remiantis pirmiau nurodytomis sąlygomis: ateities gamyklos, efektyviai energiją naudojančios pastatai, Europos ekologiškų automobilių iniciatyva ir ateities internetas. Kita parama taip pat gali būti teikiama ir Europos pramonės iniciatyvoms, sukurtoms pagal SET planą.

Pagal programą „Horizontas 2020“ gali būti sukurtos kitos viešojo sektoriaus subjektų partnerystės bei viešojo ir privačiojo sektorių subjektų partnerystės, jei jos atitinka nustatytus kriterijus.

⁽¹⁾ OL L 75, 2005 3 22, p. 67.

⁽²⁾ 2008 m. balandžio 10 d. Komisijos rekomendacija dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso (C(2008) 1329).

⁽³⁾ 2002 birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1513/2002/EB dėl Europos bendrijos šeštosios pamatinės mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programos, prisidedančios prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių (2002-2006 m.) (OL L 232, 2002 8 29, p. 1).

I DALIS

PAŽANGUS MOKSLAS

1. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ TARYBA (EMTT)

EMTT skatins vykdyti pasaulinio lygio mažai tirtų sričių mokslinius tyrimus. Mažai tirtų arba visai netirtų sričių moksliniai tyrimai yra itin svarbūs siekiant ekonominės bei socialinės gerovės ir taip pat yra iš esmės labai rizikingas darbas, atliekamas naujose ir daugiausia jėgų reikalaujančiose mokslinių tyrimų srityse, pasižymintis disciplinų neapibrėžtumu.

Siekdama skatinti daryti didelę pažangą mažai tirtose srityse, EMTT remia individualias grupes, kad jos galėtų atlikti tyrimus bet kurioje fundamentinių mokslinių ir technologinių tyrimų srityje, kuriai taikoma programa „Horizontas 2020“, įskaitant inžineriją, socialinius ir humanitarinius mokslus. Atitinkamais atvejais gali būti atsižvelgiama į specialias tikslines grupes (pvz., pradedantieji mokslininkai tyrėjai / besikuriantis grupės), vadovaujantis EMTT tikslais ir poreikiais siekiant užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą. Ypač daug dėmesio bus skiriama besiformuojančioms ir sparčiai besivystančioms sritims, susijusioms su mažai tirtų sričių mokslu ir disciplinų sąveika.

Bus teikiama parama bet kokio amžiaus ir bet kurios lyties nepriklausomiems mokslininkams tyrėjams, įskaitant pradedančiuosius mokslininkus tyrėjus iš bet kurios pasaulio šalies, kurie pradeda veikti kaip nepriklausomi mokslinių tyrimų srities lyderiai, kad jie galėtų vykdyti mokslinius tyrimus Europoje.

EMTT pirmenybę teikia visų pirma pagalbai geriausiems pradedantiesiems mokslininkams tyrėjams, turintiems pažangių idėjų, kad jie galėtų pereiti prie nepriklausomo darbo, teikiant tinkamą paramą lemiamame etape, kai jie sudaro ar stiprina savo mokslinių tyrimų grupę arba programą. Be to, EMTT toliau teiks atitinkamo lygio paramą pripažintiems mokslininkams tyrėjams.

Bus laikomasi tyrėjų iniciatyva grindžiamo požiūrio. Tai reiškia, kad EMTT remia mokslininkų tyrėjų pasirinktomis temomis vykdomus projektus, atitinkančius kvietimuose teikti pasiūlymus išdėstytus reikalavimus. Pasiūlymai bus vertinami (tarpusavio vertinimo pagrindu) remiantis vieninteliu – kompetencijos – kriterijumi, atsižvelgiant į naujų grupių, pradedančiųjų mokslininkų tyrėjų, taip pat pripažintų grupių kompetenciją, ypač daug dėmesio skiriant itin novatoriškiems pasiūlymams, pasižymintiems atitinkamai didele moksline rizika.

EMTT veiks kaip autonomiška mokslinė finansavimo įstaiga, susidedanti iš nepriklausomos Mokslo tarybos, kuriai padeda riboto dydžio ir ekonomiškai efektyvi tikslinė įgyvendinimo struktūra.

Mokslo taryba nustatys bendrą mokslinę strategiją ir turės visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl finansuotųjų mokslinių tyrimų rūšies.

Mokslo taryba sudarys darbo programą, kad būtų pasiekti EMTT tikslai, grindžiami toliau išdėstyta moksline strategija. Ji nustatys reikiamas tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvas, atitinkančias jos mokslinę strategiją, įskaitant informavimo veiklą, kad būtų padidintas EMTT matomumas viso pasaulio geriausių mokslininkų tyrėjų atžvilgiu.

Mokslo taryba nuolat stebės EMTT veikimą bei jos vertinimo procedūras ir apsvarstys, kaip geriausia pasiekti jos platesnius tikslus. Prireikus ji parengs EMTT paramos priemonių derinius, kad būtų reaguojama į atsirandančius poreikius.

EMTT sieks, kad jos veikla būtų aukštos kokybės. EMTT administracinės ir personalo išlaidos, susijusios su Mokslo taryba ir tikslinė įgyvendinimo struktūra, atitiks taupaus ir ekonomiškai efektyvaus valdymo principus. Administracinės išlaidos bus kuo mažesnės, laikantis siekio užtikrinti pasaulinio lygio įgyvendinimui būtinus išteklius, siekiant kuo labiau padidinti mažai tirtų mokslinių sričių moksliniams tyrimams skirtą finansavimą.

EMTT apdovanojimai bus skiriami ir dotacijos bus valdomos pagal paprastas skaidrias procedūras, kurias taikant daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad būtų užtikrinta pažanga, skatinama iniciatyva, o lankstumas derinamas su atskaitomybe. EMTT nuolat ieškos naujų būdų, kaip supaprastinti ir patobulinti savo procedūras, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi šių principų.

Atsižvelgiant į EMTT – mokslinės finansavimo įstaigos – unikalią struktūrą ir vaidmenį, EMTT veiklos įgyvendinimas ir valdymas bus nuolat peržiūrimi ir vertinami visapusiškai dalyvaujant Mokslo tarybai, kad būtų įvertinti EMTT pasiekimai ir, remiantis patirtimi, koreguojamos ir tobulinamos procedūros ir struktūros.

1.1. Mokslo taryba

Siekdama vykdyti savo užduotis, nustatytas 7 straipsnyje, Mokslo taryba:

1) Mokslinė strategija:

- atsižvelgdama į mokslo galimybes ir Europos mokslo poreikius, nustatys bendrą EMTT mokslinę strategiją;
- vadovaudamasi moksline strategija nuolat užtikrins, kad būtų sudaroma darbo programa ir daromi reikiami jos pakeitimai, įskaitant kvietimus teikti pasiūlymus ir kriterijus ir, jei reikės, nustatytos specialios tikslinės grupės (pvz., pradedančiosios / besikuriančios grupės);

2) Mokslinis valdymas, stebėseną ir kokybės kontrolė:

- atitinkamais atvejais, laikydamosi mokslinio požiūrio, nustatys pozicijas dėl kvietimų teikti pasiūlymus įgyvendinimo ir valdymo, vertinimo kriterijų, tarpusavio vertinimo procesų, įskaitant ekspertų atranką, tarpusavio vertinimo bei pasiūlymų vertinimo metodus ir reikiamas įgyvendinimo taisykles bei gaires, kuriomis remiantis, prižiūrint Mokslo tarybai, bus sprendžiama, kuris pasiūlymas turėtų būti finansuojamas; ir nustatys pozicijas bet kuriuo kitu klausimu, turinčiu įtakos EMTT veiklos rezultatams bei poveikiui ir vykdomų mokslinių tyrimų kokybei, įskaitant EMTT pavyzdinio susitarimo dėl dotacijos pagrindines nuostatas;
- stebės veiklos kokybę, vertins įgyvendinimą bei pasiekimus ir teiks rekomendacijas dėl taisomųjų ar būsimų veiksmų.

3) Informavimas ir sklaida:

- užtikrins skaidrų mokslininkų bendruomenės, pagrindinių suinteresuotųjų subjektų ir plačiosios visuomenės informavimą apie EMTT veiklą ir pasiekimus;
- reguliariai informuos Komisiją apie savo veiklą.

Mokslo taryba turi visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl finansuotųjų mokslinių tyrimų rūšies ir yra veiklos kokybės garantas moksliniu požiūriu.

Prireikus Mokslo taryba konsultuojasi su mokslininkų, inžinierių ir kitų mokslo žmonių bendruomene, regioninėmis bei nacionalinėmis mokslinių tyrimų finansavimo agentūromis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais.

Mokslo tarybos nariams už jų atliekamas užduotis atlyginama honoraru ir atitinkamais atvejais kompensuojamos jų kelionės ir pragyvenimo išlaidos.

Kadencijos metu EMTT pirmininko gyvenamoji vieta bus Briuselyje ir didžiąją dalį savo darbo laiko⁽¹⁾ jis skirs EMTT reikalams. Jam skiriamo atlyginimo dydis atitiks Komisijos aukščiausio lygio vadovų atlyginimo dydį.

Mokslo taryba iš savo narių išsirenka tris pirmininko pavaduotojus, kurie padeda pirmininkui vykdyti su atstovavimu ir darbo organizavimu susijusias užduotis. Jie taip pat gali būti vadinami EMTT vicepirmininkais.

Šiems trims pirmininko pavaduotojams bus teikiama parama, kad tuose institutuose, kuriuose jie dirba, būtų užtikrinta tinkama vietos administracinė pagalba.

1.2. Tikslinė įgyvendinimo struktūra

Tikslinė įgyvendinimo struktūra bus atsakinga už visus administracinio įgyvendinimo ir programos vykdymo aspektus, kaip numatyta darbo programoje. Ji visų pirma vykdys vertinimo procedūras, tarpusavio vertinimą ir atrankos procesą, vadovaudamasi Mokslo tarybos nustatyta strategija, ir užtikrins finansinį ir mokslinį dotacijų valdymą.

Tikslinė įgyvendinimo struktūra padės Mokslo tarybai atlikti visas pirmiau nurodytas užduotis, suteiks prieigą prie jos turimų reikiamų dokumentų bei duomenų ir nuolat informuos Mokslo tarybą apie savo veiklą.

⁽¹⁾ Iš esmės ne mažiau kaip 80 %.

Siekiant užtikrinti veiksmingą ryšių palaikymą su tiksline įgyvendinimo struktūra strategijos ir veiklos klausimais, Mokslo tarybos vadovybė ir tikslinės įgyvendinimo struktūros direktoriai reguliariai rengs koordinavimo posėdžius.

EMTT valdymą atliks šiuo tikslu įdarbintas personalas, įskaitant, jei reikės, pareigūnus iš Sąjungos institucijų, ir šis valdymas apims tik tikruosius administracinius poreikius, kad būtų užtikrintas stabilumas ir tęstinumas, reikalingi siekiant užtikrinti veiksmingą valdymą.

1.3. Komisijos vaidmuo

Siekdama įvykdyti 6, 7 ir 8 straipsniuose nustatytas savo pareigas Komisija:

- užtikrins Mokslo tarybos tęstinumą ir sudėties atnaujinimą ir remis nuolatinį Atrankos komitetą būsimiems Mokslo tarybos nariams atrinkti;
- užtikrins tikslinės įgyvendinimo struktūros tęstinumą ir užduočių bei pareigų pavidimą jai, atsižvelgdama į Mokslo tarybos nuomonę;
- paskirs tikslinės įgyvendinimo struktūros direktorių ir aukštesnio rango darbuotojus, atsižvelgdama į Mokslo tarybos nuomonę;
- užtikrins, kad laiku būtų priimta darbo programa, pozicijos dėl įgyvendinimo metodikos ir reikiamos įgyvendinimo taisyklės, kaip numatyta EMTT pateikimo taisyklėse ir EMTT pavyzdiniame susitarime dėl dotacijos, atsižvelgdama į Mokslo tarybos pozicijas;
- reguliariai informuos ir konsultuos Programos komitetą apie EMTT veiklos įgyvendinimą.

2. ATEITIES IR BESIFORMUOJANČIOS TECHNOLOGIJOS

Ateities ir besiformuojančių technologijų (toliau – ABT) veikla bus vykdoma laikantis skirtingos konkrečios logikos – nuo visiškai atvirų iki įvairiai struktūrizuotų temų, bendruomenių ir finansavimo, suskirstytų pagal tris kryptis: ABT – atvirumas (*FET Open*), ABT – iniciatyvumas (*FET Proactive*) ir ABT pavyzdinės iniciatyvos (*FET Flagships*).

2.1. ABT – atvirumas (*FET Open*): naujų idėjų skatinimas

Norint sėkmingai iširti naujus pagrindus iš esmės naujoms ateities mokslinėms žinioms ir technologijoms reikia teikti paramą daugeliui ankstyvame etape vykdomų, labai rizikingų ateities vizija pagrįstų mokslo ir technologijų mokslinių tyrimų projektų, vykdomų bendradarbiaujant. Kadangi ši veikla aiškiai neteminė ir jai nenustatoma jokių reikalavimų, ji sudaro sąlygas naujoms idėjoms, apimančioms kuo platesnį temų ir disciplinų spektrą, nesvarbu, kada ir iš kur jos kiltų, ir ji aktyviai skatina kūrybišką netradicinį mąstymą. Skatinant tokias ne visiškai susiformavusias idėjas reikia laikytis lankstaus, nebijojimu rizikuoti pagrįsto ir itin tarpdisciplininio požiūrio į mokslinius tyrimus, peržengiančio bet kokias griežtai technologinių sričių ribas. Siekiant ugdyti ateities mokslo ir pramonės lyderius, taip pat svarbu pritraukti ir skatinti dalyvauti naujus didelį potencialą turinčius mokslinių tyrimų ir inovacijų srities subjektus, pavyzdžiui, jaunos mokslininkus tyrėjus ir aukštųjų technologijų MVĮ.

2.2. ABT – iniciatyvumas (*FET Proactive*): besiformuojančių temų ir bendruomenių skatinimas

Naujos sritys ir temos turi būti gerai apgalvotos, siekiant struktūrizuoti besiformuojančias bendruomenes ir remiant transformacinių mokslinių tyrimų temų koncepciją ir vystymą. Pagrindinė šio struktūrizavimu pagrįsto tiriamojo požiūrio nauda – besiformuojančios naujos sritys, kurios dar nėra tinkamos įtraukti į pramonės mokslinių tyrimų veiksmų planus, ir su jomis susijusių mokslinių tyrimų bendruomenių kūrimas ir struktūrizavimas. Tokiu būdu pereinama nuo keleto mokslininkų tyrėjų bendradarbiavimo prie projektų grupės, kurioje kiekvienas projektas orientuotas į tam tikros mokslinio tyrimo temos aspektus ir kuriuos vykdančioms keičiamais rezultatais. Tai bus daroma užtikrinant glaudų ryšį su prioritetais „Pirmavimas pramonės srityje“ ir „Visuomenės uždaviniai“.

2.3. ABT pavyzdinės iniciatyvos (*FET Flagships*): didelių tarpdalykinių mokslinių ir technologinių uždavinių sprendimas

Mokslinių tyrimų iniciatyvos, susijusios su šia kryptimi, yra pagrįstos mokslu ir technologijomis, didelio masto, tarpdisciplininės ir orientuotos į ateities vizija pagrįstą bendrą tikslą. Šiomis iniciatyvomis siekiama išspręsti pagrindinius mokslo ir technologijų uždavinius, kuriems išspręsti būtinas bendradarbiavimas, apimantis įvairias disciplinas, bendruomenes ir programas. Mokslo ir technologijų pažanga turėtų suteikti tvirtą ir platų pagrindą ateities inovacijoms ir ekonominiam panaudojimui, taip pat atnešti visuomenei naujos naudos, galinčios padaryti didelį poveikį. Kadangi šios iniciatyvos yra visa apimančio pobūdžio ir svarbios, jas įgyvendinti galima tik dedant bendras ilgalaikes ir tvarias pastangas.

2.4. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

ABT patariamoji taryba, įskaitant nepriekaištingos reputacijos ir didelės kompetencijos mokslininkus ir inžinierius, pateiks suinteresuotųjų subjektų nuomonę dėl bendros mokslinės ir technologinės strategijos, įskaitant rekomendacijas dėl darbo programos nustatymo.

ABT ir toliau bus grindžiamos mokslu ir technologijomis, padedant nesudėtingai ir veiksmingai įgyvendinimo struktūrai. Bus patvirtintos paprastos administracinės procedūros, kad daugiausia dėmesio ir toliau būtų skiriama mokslu grindžiamų technologinių inovacijų pažangumui, būtų skatinamos iniciatyvos, o sprendimų priėmimo sparta ir lankstumas būtų derinami su atskaitomybe. Siekiant iširti ABT mokslinių tyrimų aplinką (pvz., portfelio analizė) ir įtraukti suinteresuotųjų subjektų bendruomenes (pvz., konsultacijos), bus taikomos tinkamiausios koncepcijos. Bus siekiama nuolatinės pažangos ir ieškoma naujų būdų, kaip supaprastinti ir patobulinti procedūras siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šių principų. Bus atliekami ABT veiklos efektyvumo ir poveikio vertinimai, papildant programos lygiu atliekamus vertinimus.

Kadangi ABT misija yra skatinti mokslu grindžiamus tyrimus kuriant ateities technologijas, vykdant ABT veiklą siekiama suburti mokslo, technologijų ir inovacijų sričių atstovus, prirėkus įskaitant naudotojus, ir, kiek įmanoma, tiek viešojo, tiek privačiojo sektorių atstovus. Todėl ABT turėtų atlikti aktyvų ir varomosios jėgos vaidmenį skatinant netradicinį mąstymą, naują praktiką ir naujus bendradarbiavimo būdus.

Pagal kryptį „ABT – atvirumas“ veikla sugrupuojama, kad taikant principą „iš apačios į viršų“ būtų galima ieškoti perspektyvių naujų idėjų. Didelė rizika, susijusi su kiekviena tokia idėja, atsveriami išbandant daugelį idėjų. Efektyvumas laiko ir išteklių požiūriu, mažos alternatyviosios sąnaudos pasiūlymų teikėjams ir neabejotinas atvirumas neįprastoms ir tarpdisciplininėms idėjoms yra pagrindinės tokios veiklos savybės. Taikant nesudėtingas, greitas ir nuolat atviras pateikimo procedūras bus ieškoma perspektyvių naujų labai rizikingų mokslinių tyrimų idėjų ir suteikiamos galimybės įtraukti naujus ir labai perspektyvius inovacijų srities subjektus, pavyzdžiui, jaunos mokslininkus tyrėjus ir aukštųjų technologijų MVĮ. Siekiant papildyti veiklą pagal kryptį „ABT – atvirumas“, veiksmais pagal prioritetus „Pirmavimas pramonės srityje“ ir „Visuomenės uždaviniai“ gali būti skatinamas iš esmės naujas žinių ir technologijų panaudojimas.

Pagal kryptį „ABT – iniciatyvumas“ bus reguliariai skelbiami kvietimai pateikti pasiūlymus dėl kelių didelės rizikos ir didelio potencialo inovacijų temų, finansuojamas tokiu lygiu, kad būtų galima pasirinkti kelis projektus. Šie projektai bus remiami vykdant bendruomenių kūrimo veiksmus, kuriais būtų skatinama tokia veikla kaip bendri renginiai, naujų mokymo programų plėtojimas ir mokslinių tyrimų veiksmų planai. Atrenkant temas bus atsižvelgiama į mokslu grindžiamų tyrimų kuriant ateities technologijas pažangumą, galimybes sukurti kritinę masę ir poveikį mokslui ir technologijoms.

Galėtų būti įgyvendintos kelios didelio masto tikslinės iniciatyvos (ABT pavyzdinės iniciatyvos), jeigu ABT parengiamųjų projektų rezultatai būtų geri. Jos turėtų būti grindžiamos atviromis partnerystėmis, kurios suteiktų galimybę savanoriškai sujungti Sąjungos, valstybinius ir privačius išnašus užtikrinant subalansuotą valdymą ir taip būtų sudarytos sąlygos už programą atsakingiems subjektams daryti atitinkamą įtaką, taip pat užtikrintų didelį savarankiškumą ir lankstumą jas įgyvendinant, kad pavyzdinė iniciatyva galėtų būti vykdoma tiksliai laikantis plačiu mastu remiamo mokslinių tyrimų veiksmų plano. Atrenkant temas, kurios turės būti įgyvendinamos kaip pavyzdinė iniciatyva, bus remiamasi mokslinė ir technologine kompetencija, atsižvelgiama į bendrą tikslą, galimą poveikį, suinteresuotųjų subjektų ir išteklių integravimą laikantis darnaus mokslinių tyrimų veiksmų plano ir atitinkamais atvejais paramą, teikiamą suinteresuotųjų subjektų ir gaunamą vykdant nacionalines / regionines mokslinių tyrimų programas. Ši veikla vykdoma naudojant turimas finansavimo priemones.

Trijų ABT kryptių veiklą papildo tinklų kūrimo ir bendruomeninė veikla, kad būtų sukurtas produktyvus ir dinamiškas europinis pagrindas mokslu grindžiamiems tyrimams kuriant ateities technologijas. Vykdamas šią veiklą bus remiamas tolesnis ABT veiklos plėtojimas, skatinami debatai dėl naujų technologijų įdiegimo pasekmių ir užtikrintas greitesnis jų poveikis.

3. PROGRAMA „MARIJOS SKLODOVSKOS-KIURI VEIKSMAI“

3.1. Naujų įgūdžių skatinimas rengiant aukštos kokybės pirminį mokslininkų tyrėjų mokymą

Europai reikia stiprios ir kūrybingos žmogiškųjų išteklių bazės, kuria būtų užtikrintas judumas tarp šalių ir sektorių ir kurioje būtų sukurtas tinkamas įgūdžių, reikalingų siekiant diegti inovacijas ir paversti žinias bei idėjas produktais ir paslaugomis ekonominei ir socialinei naudai, derinys.

Tai bus pasiekta visų pirma kuriant ir keliant daugelio aukštos kokybės pirminių mokymų, skirtų valstybių narių ir asocijuotų šalių, įskaitant atitinkamais atvejais dalyvius iš trečiųjų šalių, pradedantiesiems mokslininkams tyrėjams ir doktorantams, kokybę. Suteikus pradedantiesiems mokslininkams tyrėjams įvairių įgūdžių, kurie leis jiems spręsti esamas ir ateityje galinčias iškilti problemas, būsima mokslininkų tyrėjų karta pasinaudos geresnėmis karjeros galimybėmis ir viešajame, ir privačiajame sektoriuose ir todėl padaugės jaunų žmonių, norinčių siekti mokslininko tyrėjo karjeros.

Šie veiksmai bus vykdomi remiant Sąjungos mastu konkurso būdu atrinktas mokslinių tyrimų mokymo programas, kurias įgyvendina universitetų, mokslinių tyrimų institucijų, mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų, verslo, MVĮ ir kitų socialinių ir ekonominių subjektų iš įvairių Europos ir kitų šalių partnerystės. Taip pat bus remiamos pavienės institucijos, kurios gali pasiūlyti tokią pačią praturtinančią aplinką. Kad būtų patenkinami skirtingi poreikiai, reikės užtikrinti tikslių įgyvendinimo lankstumą. Dažniausiai sėkmingos partnerystės bus mokslinių tyrimų mokymo tinklai, galintys pasiūlyti inovatyvių mokymo rūšių, pvz., jungtinę ar daugiakryptę doktorantūrą, arba pramoninės srities doktorantūrą, o pavienės institucijos dažniausiai bus susijusios su inovatyviomis doktorantūros programomis. Pramonės srities doktorantūra yra svarbus elementas, skirtas mokslininkų tyrėjų inovatyvumui skatinti ir glaudesniems pramonės ir akademinės bendruomenės ryšiams kurti. Todėl numatoma remti geriausias pradedančiuosius mokslininkus tyrėjus iš visų šalių, kad jie galėtų dalyvauti šiose pažangiose programose; tai, *inter alia*, gali apimti kuravimo sistemas, skirtas žinioms ir patirčiai perduoti.

Šiomis mokymo programomis bus siekiama gerinti ir plėsti pagrindines mokslinių tyrimų kompetencijas, išmokant mokslininkus tyrėjus kūrybiškai mąstyti, vadovautis verslo logika ir suteikiant jiems inovatyvių įgūdžių, kurie atitiks darbo rinkos būsimus poreikius. Programomis taip pat bus suteikiamas mokymas perduodamų kompetencijų, pavyzdžiui, darbo grupėje, rizikos prisiėmimo, projektų valdymo, standartizavimo, verslumo, etikos, intelektinės nuosavybės teisės, bendravimo ir ryšių su visuomene srityse; šios kompetencijos itin svarbos inovacijų kūrimui, plėtojimui, komercializavimui ir sklaidai.

3.2. Mokslo pažangumo puoselėjimas skatinant judumą tarp valstybių ir sektorių

Europa turi būti patraukli geriausiems Europos ir ne Europos mokslininkams tyrėjams. To bus siekiama visų pirma remiant patrauklias karjeros galimybes patyrusiems mokslininkams tyrėjams tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose ir skatinant juos judėti tarp šalių, sektorių ir disciplinų, kad jie padidintų savo kūrybinį ir inovacinį potencialą.

Finansavimas bus skiriamas geriausiems arba perspektyviausiems patyrusiems mokslininkams tyrėjams, neatsižvelgiant į jų pilietybę, kurie nori tobulinti savo įgūdžius pasinaudodami tarpvalstybinio ar tarptautinio judumo patirtimi. Parama jiems gali būti teikiama visais jų karjeros etapais, įskaitant karjerą tik pradedančius mokslininkus tyrėjus, ką tik gavusius daktaro laipsnį arba įgijusius panašios patirties. Šie mokslininkai tyrėjai finansavimą gaus su sąlyga, kad jie judės iš vienos šalies į kitą, kad išplėstų ar pagilintų savo kompetenciją universitetuose, mokslinių tyrimų institucijose, mokslinių tyrimų infrastruktūros objektuose, įmonėse, MVĮ ar kituose jų pasirinktuose socialiniuose bei ekonominiuose subjektuose (pvz., pilietinės visuomenės organizacijose), dirbančiuose su mokslinių tyrimų ir inovacijų projektais, kurie atitinka jų asmeninius poreikius ir interesus. Jie bus skatinami judėti iš viešojo sektoriaus į privatųjį sektorių arba atvirkščiai, remiant laikinus paskyrimus. Tai turėtų padidinti privačiojo sektoriaus inovatyvumą ir remti judumą tarp sektorių. Taip pat bus remiamos galimybės dirbti ne visą darbo dieną, taip sudarant sąlygas dirbti tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose vienu metu, kad būtų aktyviau perduodamos žinios iš vieno sektoriaus į kitą ir skatinamas naujų įmonių kūrimas. Tokios konkrečioms poreikiams pritaikytos mokslinių tyrimų galimybės padės perspektyviems mokslininkams tyrėjams tapti visiškai nepriklausomiems ir bus sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti karjerą tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose.

Siekiant visiškai išnaudoti turimą mokslininkų tyrėjų potencialą taip pat bus remiamos galimybės mokytis ir įgyti naujų žinių trečiosios šalies aukšto lygio mokslinių tyrimų įstaigoje, iš naujo pradėti mokslininko tyrėjo karjerą po pertraukos ir (iš naujo) integruoti mokslininkus tyrėjus į ilgesnio laikotarpio mokslinių tyrimų darbo vietas Europoje, įskaitant jų kilmės šalį, jiems įgijus tarpvalstybinio ir (arba) tarptautinio judumo patirties, apimant sugrįžimo ir reintegracijos aspektus.

3.3. Inovacijų skatinimas keičiantis žiniomis

Visuomenės uždaviniai tampa vis labiau globalūs ir norint juos išspręsti būtinas bendradarbiavimas tarp valstybių ir sektorių. Todėl mokslinių tyrimų žinių ir idėjų pateikimas rinkai (ir atvirkščiai) yra itin svarbus ir gali būti pasiekiamas tik sujungiant žmones. Tai bus skatinama remiant lankstų keitimąsi aukštos kvalifikacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų srities darbuotojais tarp sektorių, šalių ir disciplinų.

Europinis finansavimas bus skiriamas remti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities darbuotojų mainus tarp universitetų, mokslinių tyrimų institucijų, mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų, įmonių, MVĮ ir kitų socialinių bei ekonominių subjektų partnerystę Europoje, taip pat tarp Europos ir trečiųjų šalių, kad būtų stiprinamas tarptautinis bendradarbiavimas. Jį galės gauti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities darbuotojai visuose jų karjeros etapais, nuo jaunesniųjų (ką tik baigusių studijas) iki vyresniųjų (vadovų), įskaitant taip pat administracijos ir techninius darbuotojus.

3.4. Struktūrinio poveikio didinimas per bendrą veiklos finansavimą

Skatinant regionines, nacionalines arba tarptautines programas, kuriomis siekiama skatinti kompetenciją ir skleisti programos „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ geriausia praktiką skatinant judumo galimybes visoje Europoje mokslininkų tyrėjų mokymo, karjeros plėtojimo ir darbuotojų mainų tikslais, padidės programos „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“ kiekybinis ir struktūrinis poveikis. Tokiu būdu bus padidintas Europos kompetencijos centrų patrauklumas.

Tai bus pasiekta bendrai finansuojant naujas arba esamas regionines, nacionalines ir tarptautines, viešas ir privačias programas, kad mokslininkams tyrėjams ir inovacijų srities darbuotojams visuose jų karjeros etapuose būtų suteikiamas tarptautinis, tarpsektorinis ir tarpdisciplininis mokslinių tyrimų mokymas ir sudaromos galimybės jų judumui tarp valstybių ir sektorių.

Tai leis panaudoti Sąjungos veiksmų ir veiksmų regioniniu ir nacionaliniu lygiu sinergiją, kovojant su mokslininkų tyrėjų tikslų, vertinimo metodų ir darbo sąlygų susiskaldymu. Bendrai finansuojant veiklą bus tvirtai propaguojamas darbo sutarčių naudojimas.

3.5. Specialieji paramos ir politikos veiksmai

Siekiant veiksmingai išspręsti problemą, bus labai svarbu stebėti pažangą. Programa „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ bus remiamas rodiklių plėtojimas ir su mokslininkų tyrėjų judumu, įgūdžiais, karjera ir lyčių lygybe susijusių duomenų analizė, siekiant nustatyti šių veiksmų spragas bei jiems kylančias kliūtis ir sustiprinti jų poveikį. Ši veikla bus įgyvendinama siekiant sinergijos ir glaudaus derinimo su politikos paramos veiksmais, skirtais mokslininkams tyrėjams, jų darbdaviams ir rėmėjams, vykdomais pagal konkretų tikslą „Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė“. Specialieji veiksmai bus finansuojami siekiant paremti iniciatyvas, kuriomis didinamas informuotumas apie mokslininko tyrėjo karjeros svarbą, ir skleisti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatus, gautus vykdant darbą, kuris remiamas pagal programą „Maria Skłodowska-Curie veiksmai“.

Kad toliau būtų didinamas programos „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ poveikis, bus sustiprintas programos „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ mokslininkų tyrėjų (esamų ir buvusių) tinklų kūrimas taikant buvusių studentų paslaugų strategiją. Tai apims paramą mokslininkų tyrėjų ryšiams ir keitimuisi informacija skirtam forumui, kuriame būtų sudaromos galimybės išnagrinėti bendradarbiavimo ir darbo galimybes, taip pat bendrų renginių organizavimą ir stipendininkų, atstovaujančių programai „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ ir EMTE, dalyvavimą ambasadorių informavimo veikloje.

3.6. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Pagal programą „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ bus galima vykdyti mokymo ir karjeros plėtojimo veiklą visose mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, minimose SESV, nuo fundamentinių mokslinių tyrimų iki įsisavinimo rinkoje ir inovacijų paslaugų. Pareiškėjai laisvai pasirinks mokslinių tyrimų bei inovacijų sritis ir sektorius.

Siekiant gauti naudos iš pasaulinės žinių bazės, programoje „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ galės dalyvauti mokslininkai tyrėjai ir inovacijų srities darbuotojai, taip pat universitetai, mokslinių tyrimų institucijos, mokslinių tyrimų infrastruktūros objektai, įmonės ir kiti socialiniai ir ekonominiai subjektai iš visų šalių, įskaitant trečiąsias šalis, laikantis Reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytų sąlygų.

Vykdamas visų pirmiau nurodytų rūšių veiklą dėmesys bus skiriamas tam, kad būtų skatinamas aktyvus įmonių, ypač MVI, taip pat kitų socialinių ir ekonominių subjektų dalyvavimas, kad būtų sėkmingai įgyvendinama programa „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ ir didinamas jos poveikis. Įgyvendinant visų krypčių programą „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ skatinamas aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų organizacijų ir viešojo bei privačiojo sektorių ilgalaikis bendradarbiavimas, atsižvelgiant į intelektualinę nuosavybės teisių apsaugą.

Programa „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ bus rengiama užtikrinant glaudžią sinergiją su kitomis programomis, kuriomis siekiama šių politikos tikslų, įskaitant programą „Erasmus+“ ir EIT žinių ir inovacijos bendrijas.

Išlieka galimybė, jei kiltų konkretus poreikis, nukreipti tam tikrą pagal programą „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ vykdomą veiklą, susijusią su specialiaisiais visuomenės uždaviniais, mokslinių tyrimų ir inovacijų institucijų rūšimis arba geografinėmis vietovėmis, ta linkme, kad ji atitiktų kintančius Europos reikalavimus įgūdžių, mokslinių tyrimų mokymo, karjeros raidos ir dalijimosi žiniomis srityse.

Siekiant, kad programa būtų atvira visiems talentų šaltiniams, bus užtikrintos bendros priemonės, skirtos apsaugoti nuo bet kokių galimybių gauti dotacijas iškraipymo, pavyzdžiui, skatinant lygias galimybes abiejų lyčių mokslininkams tyrėjams įgyvendinant visus programos „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ aspektus ir nustatant lyčių dalyvavimo kriterijus. Be to, programa „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ bus remiami mokslininkai tyrėjai, siekiant padėti jiems stabilizuoti savo karjeros raidą ir užtikrinti, kad jie galėtų pasiekti tinkamą darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, atsižvelgiant į jų šeiminei padėtį, ir sudaryti palankesnes sąlygas mokslininkams tyrėjams po pertraukos tęsti karjerą mokslinių tyrimų srityje. Rekomenduojama, kad visi finansavimą gaunantys dalyviai patvirtintų ir taikytų Europos mokslininkų tyrėjų chartijos ir Mokslininkų tyrėjų įdarbinimo elgesio kodekso, kuriuose propaguojamas atviras įdarbinimas ir patraukios darbo sąlygos, principus.

Siekiant toliau stiprinti skaidrą ir visuomenės dalyvavimą, gali būti reikalaujama, kad paramą pagal programą „Marijos Skłodovskos-Kiuri veiksmai“ gaunantys subjektai sudarytų tinkamos plačiosios visuomenės informavimo veiklos planą. Šis planas bus vertinamas vykdamas vertinimo procesą ir tolesnę veiklą, susijusią su projektu.

4. MOKSLINIŲ TYRIMŲ INFRASTRUKTŪRA

Šia veikla bus siekiama sukurti pažangią Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrą 2020 m. ir vėliau, skatinant jos inovacijų potencialą ir žmogiškuosius išteklius ir stiprinant Europos politiką. Bus siekiama suderinimo su finansavimo sanglaudos srityje šaltiniais, kad būtų užtikrinta mokslinių tyrimų infrastruktūros vystymo sinergija ir nuoseklumas. Bus skatinama sinergija su programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“.

4.1. Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtra 2020 m. ir vėliau

4.1.1. Naujų pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų vystymas

Tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo (ESFRI) nustatytos mokslinių tyrimų infrastruktūros ir kitos pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūros, kuri padės Europai spręsti pagrindinius mokslo, pramonės ir visuomenės uždavinius, parengimui, įgyvendinimui, ilgalaikiam tvarumui ir efektyviam veikimui ir remti tai. Įgyvendinant šį tikslą bus sprendžiami konkretūs tos infrastruktūros, kurių valdymą ketinama nustatyti, kuris yra nustatomas arba yra nustatytas, pvz., Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (EMTIK), arba kitos atitinkamos struktūros Europos arba tarptautiniu lygiu, pagrindu klausimai.

Sąjungos finansavimu bus prisidedama atitinkamais atvejais prie:

- a) parengiamojo ateities infrastruktūros objektų etapo (pvz., išsamūs konstrukcijų planai, teisiniai susitarimai, daugiamečiai planai ir ankstyvas pramonės sektoriaus dalyvavimas);
- b) įgyvendinimo etapo (pvz., mokslinių tyrimų ir plėtros ir inžinerinis darbas kartu su pramone ir naudotojais bei regioninių partnerių įrenginių⁽¹⁾ plėtojimas, siekiant labiau subalansuoto EMTE plėtojimo); ir (arba)
- c) veiklos etapo (pvz., prieiga, duomenų tvarkymas, informavimas, mokymas ir tarptautinio bendradarbiavimo veikla).

Vykdam šią veiklą, remiantis požiūriu „iš apačios į viršų“ taip pat bus remiami naujos mokslinių tyrimų infrastruktūros projektavimo tyrimai.

4.1.2. Esamos nacionalinės ir regioninės Europai svarbios mokslinių tyrimų infrastruktūros integravimas ir atvėrimas

Tikslas – atitinkamais atvejais užtikrinti, kad pagrindinė nacionalinė ir regioninė mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama visiems Europos mokslininkams tyrėjams, atstovaujantiems tiek akademinėi bendruomenei, tiek pramonei, ir užtikrinti, kad ši infrastruktūra būtų optimaliai naudojama ir bendrai vystoma.

Sąjunga remia tinklus ir grupes, kurie Europos mastu sujungia ir integruoja svarbiausią nacionalinę mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Bus skiriamas finansavimas siekiant remti visų pirma mokslininkų tyrėjų tarpvalstybinę ir internetinę prieigą ir infrastruktūros teikiamų paslaugų suderinimą ir tobulinimą.

4.1.3. Informacinėmis ir ryšių technologijomis pagrįstos e. infrastruktūros vystymas, diegimas ir veikimas⁽²⁾

Tikslas – ne vėliau kaip 2020 m. užtikrinti pasaulinio lygio gebėjimus tinklų kūrimo, skaičiavimo ir mokslinių duomenų srityse moksliniams tyrimams atlikti internetu skirtoje bendroje ir atviroje Europos erdvėje; šioje erdvėje mokslininkai tyrėjai turės galimybę naudotis moderniausiomis, populiariomis ir patikimomis tinklų kūrimo ir skaičiavimo paslaugomis ir vientisa bei atvira prieiga prie e. mokslo aplinkų ir pasaulinių duomenų šaltinių.

Siekiant šio tikslo bus remiamos šios sritys: pasauliniai mokslinių tyrimų ir švietimo tinklai, teikiantys aukštesnio lygio, standartizuotas ir kintamo mastelio tarpšritines užsakomasias paslaugas, tinklo ir debesų kompiuterijos infrastruktūra, suteikianti beveik neribotas skaičiavimo ir duomenų apdorojimo galimybes, superkompiuterių ekosistema, siekiant eksa galingumo, programinės įrangos ir paslaugų infrastruktūra, pvz., skirta imitavimui ir vizualizacijai; realaus laiko bendrieji įrankiai ir sąveiki, atvira ir patikima mokslinių duomenų infrastruktūra.

(1) Regioninės partnerystės priemonė (RPF) yra nacionalinės ar regioninės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra, kadangi teikia socialinę bei ekonominę naudą, pagal ją vykdomas mokymas ir pritraukiami mokslininkai tyrėjai bei technikai; ji pripažįstama kaip visą Europą apimančio ESFRI arba kitos pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūros partneris. Regioninės partnerystės priemonės kokybė, įskaitant jos mokslinių paslaugų lygį, valdymą ir prieigos politiką, turi atitikti tokius pačius standartus, kurie keliami visos Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrai.

(2) Kadangi visų mokslinių tyrimų metu neapsieinama be kompiuterių ir dirbama su dideliu kiekiu duomenų, visiems mokslininkams tyrėjams būtina turėti prieigą prie moderniausios e. infrastruktūros. Pavyzdžiui, GÉANT jungia 40 milijonų naudotojų 8 000 institucijų 40 šalių, o Europos tinklo infrastruktūra yra didžiausia pasaulyje paskirstytojo duomenų apdorojimo infrastruktūra, veikianti daugiau negu 290 vietų 50 šalių. Nuolatinė informacinių ir ryšių technologijų pažanga ir didėjantys mokslo poreikiai naudotis kompiuteriais ir apdoroti didelius kiekius duomenų kelia didelių finansinių ir organizacinių uždavinių siekiant mokslininkams tyrėjams užtikrinti vientisą paslaugą.

4.2. Mokslinių tyrimų infrastruktūros ir jos žmogiškųjų išteklių inovacijų potencialo skatinimas

4.2.1. Mokslinių tyrimų infrastruktūros inovacijų potencialo išnaudojimas

Tikslas – skatinti inovacijas tiek pačioje infrastruktūroje, tiek pramonės sektoriuje, pavyzdžiui, tiekimo ir naudojimo srityse.

Šiuo tikslu parama bus teikiama:

- a) mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros partnerystėms su pramonės atstovais, kad būtų plėtojami Sąjungos pajėgumai ir pramoninis tiekimas aukštųjų technologijų srityse, pavyzdžiui, mokslinės matavimo aparatūros arba IRT srityje;
- b) mokslinių tyrimų infrastruktūros subjektų vykdomiems ikiprekybiniais viešiesiems pirkimams, kad būtų spartinamos inovacijos ir jie galėtų ankstyvame etape įdiegti arba plėtoti pažangias technologijas;
- c) mokslinių tyrimų infrastruktūros naudojimo pramonės sektoriuje skatinimui, pvz., eksperimentiniai bandymų įrenginiai ar mokslu grindžiami centrai; ir
- d) mokslinių tyrimų infrastruktūros integravimo į vietas, regionines ir pasaulines inovacijų ekosistemas skatinimui.

Sąjungos veiksmai taip pat darys poveikį mokslinių tyrimų infrastruktūros naudojimui, ypač e. infrastruktūros, skirtos viešosioms paslaugoms, socialinei inovacijai, kultūrai, švietimui, mokymui, naudojimui.

4.2.2. Mokslinių tyrimų infrastruktūros žmogiškojo kapitalo stiprinimas

Kadangi mokslinių tyrimų infrastruktūra yra sudėtinga, norint visiškai išnaudoti jos potencialą, būtina, kad jos valdytojai, inžinieriai, technikai, taip pat naudotojai turėtų reikiamų įgūdžių.

Teikiant Sąjungos finansavimą bus remiamas visai Europai svarbiai mokslinių tyrimų infrastruktūrą valdančio ir ją eksploatuojančio personalo mokymas, objektų darbuotojų mainai bei keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir pakankamų žmogiškųjų išteklių užtikrinimas pagrindinėse disciplinose, įskaitant specialiujų mokymo programų rengimą. Bus skatinama sinergija su programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“.

4.3. Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros politikos ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas

4.3.1. Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros politikos stiprinimas

Tikslai – išnaudoti nacionalinių ir Sąjungos iniciatyvų sinergiją steigiant atitinkamą politiką formuojančių subjektų, finansuojančių organų ar patariamųjų grupių (pvz., Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros strategijos forumo (ESFRI), e. infrastruktūros svarstymo grupės (e-IRG), EIRO forumo organizacijų ir nacionalinių valdžios institucijų) partnerystes, plėtoti mokslinių tyrimų infrastruktūros ir veiklos papildomumą ir bendradarbiavimą šioje srityje įgyvendinant kitų kryptį Sąjungos politiką (pvz., regioninę, sanglaudos, pramonės, sveikatos priežiūros, aplinkos, užimtumo arba vystymosi politiką) ir užtikrinti skirtingų Sąjungos finansavimo šaltinių derinimą. Sąjungos veiksmais taip bus remiami mokslinių tyrimų infrastruktūros tyrimai, stebėsenos ir vertinimas Sąjungos lygiu, taip pat atitinkami politikos tyrimai ir ryšių uždaviniai.

Programa „Horizontas 2020“ bus sudarytos palankesnės sąlygos valstybėms narėms dėti pastangas, kuriomis siekiama optimizuoti jų mokslinių tyrimų priemones remiant modernią Sąjungos masto duomenų bazę apie atvirai prieinamą mokslinių tyrimų infrastruktūrą Europoje.

4.3.2. Palankesnių sąlygų strateginiam tarptautiniam bendradarbiavimui sudarymas

Tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas pasaulinės mokslinių tyrimų infrastruktūros, t.y. tokios mokslinių tyrimų infrastruktūros, kuriai reikalingas pasaulinio masto finansavimas ir susitarimai, vystymui. Taip pat siekiama sudaryti palankesnes sąlygas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų bendradarbiavimui su ne Europos infrastruktūros objektais, užtikrinant jų pasaulinę sąveiką ir aprėptį ir siekti, kad būtų sudaryti tarptautiniai susitarimai dėl infrastruktūros abipusio naudojimo, atvirumo ar bendro finansavimo. Šiuo atžvilgiu bus tinkamai atsižvelgiama į vyresniųjų pareigūnų *Carnegie* grupės pasaulinės mokslinių tyrimų infrastruktūros klausimais rekomendacijas. Taip pat bus skiriamas dėmesys tam, kad būtų užtikrintas tinkamas Sąjungos dalyvavimas, derinant veiklą su tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Jungtinėmis Tautomis (JT) arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO).

4.4. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Įgyvendinant bus konsultuojamasi su nepriklausomomis ekspertų grupėmis, taip pat su suinteresuotaisiais subjektais ir patariamaisiais organais, pavyzdžiui, ESFRI arba e-IRG.

Igyvendinant bus remiamasi trejopu požiūriu: „iš apačios į viršų“, kai nėra žinomas tikslus projektų turinys ir partneriai, tiksliniu požiūriu, kai konkreti mokslinių tyrimų infrastruktūra ir (arba) bendruomenė yra aiškiai nustatytos, ir išvardijant naudos gavėjus, pavyzdžiui, kai veiklos sąnaudoms skirtas įnašas yra teikiamas infrastruktūros valdytojui (-ų) (konsorciui).

4.2 ir 4.3 skirsniuose išdėstytų veiklos kryptių tikslų siekiama vykdant specialius veiksmus, taip pat atitinkamais atvejais pagal 4.1 skirsnį įgyvendinamus veiksmus.

II DALIS

PRAMONĖS PIRMAVIMAS

1. PIRMAVIMAS KURIANT DIDELIO POVEIKIO IR PRAMONĖS TECHNOLOGIJAS

Bendrosios nuostatos

Sėkmingas didelio poveikio technologijų įvaldymas, integravimas ir panaudojimas Europos pramonėje yra labai svarbus veiksnys didinant Europos produktyvumą ir inovacijų pajėgumus bei užtikrinant Europos ekonomikos pažangumą, tvarumą ir konkurencingumą, pasaulinį pirmavimą aukštųjų technologijų prietaikų sektoriuose ir gebėjimą kurti veiksmingus ir tvirus visuomenės uždavinių sprendimus, atsižvelgiant į, *inter alia*, naudotojų poreikius. Inovacijų srityje veikla bus derinama su moksliniais tyrimais ir plėtra, kurie yra neatsiejama finansavimo dalis.

Integruotas požiūris į bazines didelio poveikio technologijas

Vienas iš pagrindinių konkretaus tikslo „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ elementų yra bazinės didelio poveikio technologijos (DPT), kurios apibrėžiamos kaip mikro ir nanoelektronika, fotonika, nanotechnologijos, biotechnologijos, pažangiosios medžiagos ir pažangiosios gamybos sistemos. Dauguma inovacinių produktų gaminami naudojant kelias iš šių technologijų vienu metu kaip atskiras arba bendras dalis. Nors kiekviena technologija atskirai kuria technologinę inovaciją, bendra nauda, gauta įvairiai susiejant ir derinant DPT su kitomis pramoninėmis didelio poveikio technologijomis, taip pat gali prisidėti prie technologinių šuolių. Panaudojant kompleksines didelio poveikio technologijas padidės produktų konkurencingumas ir poveikis, bus skatinamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas bei sudaromos naujos galimybės spręsti visuomenės uždavinius. Todėl daugelis šių technologijų sąveiki bus panaudojamos. Didesnės apimties bandomosioms linijoms ir demonstraciniams projektams, įgyvendinamiems įvairiose aplinkose ir įvairiomis sąlygomis, bus skiriama tikslinė parama.

Prie to bus galima priskirti DPT ir kompleksinių DPT (daugialypių DPT) veiklą, kuria sujungiamos ir integruojamos įvairios atskiros technologijos ir sudaromos sąlygos patvirtinti technologijas pramonės aplinkoje kaip išbaigtą ir kokybišką pateikti rinkai paruoštą ar beveik paruoštą sistemą. Aktyvus privačiojo sektoriaus dalyvavimas tokioje veikloje ir pademonstravimas, kaip projekto rezultatais bus prisidedama prie Sąjungos rinkos vertės didinimo, bus būtinas, todėl įgyvendinti būtų galima visų pirma pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes. Tam tikslui ir pasinaudojant programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo struktūra bus sukurta jungtinė darbo programa DPT kompleksinei veiklai. Atsižvelgiant į rinkos poreikius ir visuomenės uždavinių sprendimo reikalavimus, ta programa bus siekiama sukurti bendrųjų DPT ir daugialypių DPT tipinius komponentus įvairioms taikymo sritims, įskaitant visuomenės uždaviniams spręsti. Be to, atitinkamais atvejais, reikės siekti sinergijos tarp DPT veiklos ir veiklos pagal Sanglaudos politiką, vykdant nacionalines ir regionines pažangiosios specializacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijas, taip pat sinergijos su EIT, Europos investicijų banku (EIB) ir, atitinkamais atvejais, su valstybių narių iniciatyva vykdoma veikla pagal bendro programavimo iniciatyvas.

Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Prie inovacinės veiklos bus priskiriama atskirų technologijų integracija; pajėgumų kurti ir tiekti inovacinius produktus, sistemas bei procesus ir teikti paslaugas demonstravimas; vartotojų ir naudotojų vykdomi bandomieji projektai, kuriais siekiama įrodyti įgyvendinamumą ir pridėtinę vertę; ir technologijų plataus masto demonstracinių projektų veikla, kuria sudaromos palankesnės sąlygos mokslinių tyrimų rezultatų perkėlimui į rinką. Tinkamas dėmesys bus skiriamas mažo ir vidutinio masto projektams. Be to, vykdant įgyvendinimo veiklą pagal šią dalį bus skatinamas mažo ir vidutinio dydžio mokslinių tyrimų grupių dalyvavimas; taip pat bus prisidedama prie aktyvesnio MVĮ dalyvavimo.

Įvairios atskiros technologijos bus integruotos, todėl technologija bus patvirtinama pramoninėje aplinkoje kaip išbaigta ir kokybiška pateikti rinkai paruošta sistema. Aktyvus privačiojo sektoriaus dalyvavimas tokioje veikloje bus būtinas, įskaitant viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystes.

Su paklausa susiję veiksmai prisidės prie mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvų remiamos pažangos technologijų srityje. Prie šių veiksmų priskirtinas kuo geresnis naudojimas viešaisiais inovacijų pirkimais; tinkamų techninių standartų rengimas ir techninė veikla remiant standartizavimą ir reguliavimą; privačiojo sektoriaus paklausa ir naudotojų įtraukimas, kad būtų galima sukurti inovacijoms atviresnes rinkas.

Nanotechnologijų, o ypač biotechnologijų atveju bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais ir visuomene bus siekiama geriau informuoti apie naudą ir riziką. Saugos įvertinimas ir bendros rizikos valdymas diegiant šias technologijas bus vykdomas sistemingai. Atitinkamais atvejais remiantis socialiniais ir humanitariniais mokslais bus atsižvelgiama į naudotojų poreikius, prioritetus bei priimtinumą jiems, kartu užtikrinant visuomenės įsitraukimą ir informacija paremtą vartotojų pasirinkimo galimybes.

Pagal šį konkretų tikslą remiama veikla papildys paramą didelio poveikio technologijų moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kurią gali teikti nacionalinės ir regioninės valdžios institucijos iš Sanglaudos politikos fondų pagal pažangiosios specializacijos strategijas.

Šiuo konkrečiu tikslu, kaip veiksmų finansavimo dalimi, taip pat bus remiama technologijų perdavimo veikla (tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygiu), įskaitant tarptautinių ir regioninių inovacijų diegimo grupių kūrimą, siekiant skatinti efektyvesnius universitetų ir pramonės ryšius.

Strateginių tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyva bus vykdomas su pirmaujančiomis valstybėmis partnerėmis abipusiai svarbiose srityse ir siekiant abipusės naudos. Toliau išvardyti didelio poveikio ir pramonės technologijoms (ir ne tik joms) labai svarbūs aspektai:

- galimybė naudotis pažangiausiomis pasaulio mokslo ir technologijų žiniomis;
- pasaulinių standartų rengimas;
- kliūčių pašalinimas pramoninio naudojimo, bendradarbiavimo vykdant mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą ir prekybos sąlygų srityje;
- nanotechnologijomis ir biotechnologijomis grindžiamų produktų sauga ir ilgalaikis jų naudojimo poveikis;
- medžiagų ir metodų, padedančių sumažinti energijos ir išteklių naudojimą, kūrimas;
- pramonės vadovaujamos, bendradarbiavimu grindžiamos tarptautinės iniciatyvos gamybos sektoriuje; ir
- sistemų sąveikumas.

1.1. Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)

Keletu veiklos krypčių bus siekiama spręsti IRT pramonės ir technologijų pirmavimo uždavinius visoje vertės grandinėje ir įtraukti bendruosius IRT mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių uždavinius, visų pirma:

1.1.1. Nauja komponentų ir sistemų karta. Pažangiųjų įterptųjų ir energiją bei išteklius efektyviai naudojančių komponentų ir sistemų kūrimas

Tikslas – išlaikyti ir sustiprinti Europos pirmavimą technologijų, susijusių su pažangiaisiais įterptaisiais, energiją bei išteklius efektyviai naudojančiais ir patikimais komponentais ir sistemomis, srityje. Šios technologijos apima ir mikro-, nano-, biosistemas, organinę elektroniką, plačios erdvės integraciją, pagrindines daiktų interneto ⁽¹⁾ technologijas, įskaitant sistemas, padedančias teikti pažangiąsias paslaugas, jutiklius, pažangiąsias integruotąsias sistemas, įterptąsias ir išskaidytąsias sistemas, sistemų sistemas ir kompleksinių sistemų inžineriją.

1.1.2. Naujos kartos skaičiavimo sistemos. pažangiosios ir saugios kompiuterinės sistemos ir technologijos įskaitant nuotolinių kompiuterinių išteklių paslaugas

Tikslas – sukurti Europos išteklių, skiriamų procesoriaus ir sistemos architektūrai, prisijungimo ir duomenų lokalizavimo technologijoms, debesų kompiuterijai, lygiagrečiai kompiuterijai, modeliavimui ir simuliacijai programinei įrangai visose rinkos srityse, įskaitant inžinerines priemones (pavyzdžiui, neapibrėžtumo kiekybinis įvertinimas, rizikos analizė ir sprendimai inžinerijos srityje), dauginamąją įtaką.

1.1.3. Ateities internetas. Programinė įranga, kompiuterinė įranga, infrastruktūra, technologijos ir paslaugos

Tikslas – sustiprinti Europos pramonės konkurencingumą, plėtojant, įvaldant ir formuojant naujos kartos internetą, kuris palaipsniui pakeis ir pralenks dabartinį žiniatinklį, fiksuotuosius ir mobiliuosius tinklus ir paslaugų infrastruktūras ir leis sujungti trilijonus prietaisų (daiktų internetas) pasitelkiant daugybę operatorių ir duomenų sričių, kurie pakeis mūsų ryšių palaikymo, žinių gavimo ir naudojimosi jomis būdus. Tai apima mokslinius tyrimus ir inovacijas šiose srityse: tinklų; programinės įrangos, procesų ir paslaugų, kompiuterinio saugumo, privatumo, patikimumo ir pasitikėjimo, belaidžio ⁽²⁾ ryšio ir visų optinių tinklų, įtraukiosios interaktyviosios daugialypės terpės ir sujungtosios ateities įmonės.

⁽¹⁾ Daiktų internetas bus koordinuojamas kaip kompleksinis klausimas.

⁽²⁾ Įskaitant kosmoso technologijas naudojančius tinklus.

1.1.4. Turinio technologijos ir informacijos valdymas. Skaitmeniniam turiniui bei kultūros ir kūrybingumo pramonei skirtos IRT

Tikslas – sustiprinti Europos, kaip produktų tiekėjos ir paslaugų teikėjos, poziciją, pagrįstą individualiu ir verslo kūrybingumu. Šio tikslo bus siekiama suteikiant specialistams ir piliečiams naujų įrankių, padedančių kurti, gauti, naudoti, išsaugoti ir pakartotinai panaudoti bet kokios formos skaitmeninį turinį bet kuria kalba ir modeliuoti, analizuoti ir vaizdu pateikti didelius duomenų kiekius (dideli duomenų rinkiniai), įskaitant susietuosius duomenis. Tai apima naujas technologijas, skirtas menams, kalboms, mokymuisi, bendravimui, skaitmeniniam išsaugojimui, tinklalapių dizainui, turinio prieigai, analitikai ir žiniasklaidai; ir pažangiąsias bei taikomąsias informacijos tvarkymo sistemas, pagrįstas pažangia duomenų gavyba, mašininio mokymusi, statistine analize ir vizualinėmis kompiuterijos technologijomis.

1.1.5. Pažangiosios sąsajos ir robotai. Robotai ir išmaniosios erdvės

Tikslas – sustiprinti Europos pirmavimą mokslo ir pramonės srityje gaminant pramonės ir paslaugų robotų techniką, kognityviasias ir komunikuojančias sistemas, pažangiąsias sąsajas bei išmaniąsias erdves ir jutimines mašinas, pasinaudojant geresniais kompiuterių ir tinklų veikimo rezultatais ir pažanga užtikrinant gebėjimą projektuoti ir gaminti sistemas, kurios gali mokytis, save surinkti, prisitaikyti ir reaguoti arba kurios optimizuoja žmogaus ir mašinos sąveikas. Prireikus kuriamas sistemas ir naujausių pasiekimų aukštųjų technologijų srityje tinkamumą reikėtų patvirtinti realioje aplinkoje.

1.1.6. Mikro ir nanoelektronika ir fotonika. Bazinės didelio poveikio technologijos, susijusios su mikro ir nanoelektronika ir fotonika, taip pat apimančios kvantinės technologijos

Tikslas – pasinaudoti kompetencija šių Europos bazinių didelio poveikio technologijų srityje ir skatinti bei toliau didinti šio pramonės sektoriaus konkurencingumą ir pirmavimą rinkoje. Veikla taip pat apims mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusias su projektavimu, pažangiaisiais procesais, bandomosiomis gamybos linijomis, susijusiomis gamybos technologijomis ir demonstracine veikla, skirta patvirtinti technologinius pasiekimus ir novatoriškus veiklos modelius, taip pat pagrindines naujos kartos technologijas, grindžiamas kvantinės fizikos srityje daroma pažanga.

Šios šešios pagrindinės veiklos kryptys turėtų patenkinti visus poreikius, atsižvelgiant į Europos pramonės konkurencingumą pasaulio mastu. Prie šių kryptių galima priskirti pirmavimą pramonės srityje kuriant bendrus IRT grindžiamus sprendimus, produktus ir paslaugas, kurių reikia sprendžiant pagrindinius visuomenės uždavinius, taip pat prietaikomis grindžiamų IRT mokslinių tyrimų ir inovacijų uždavinius, kurie bus remiami kartu su konkretais visuomenės uždavinio sprendimu. Atsižvelgiant į nuolatinį technologijų tobulėjimą visose gyvenimo srityse, šiuo požiūriu bus svarbi žmonių ir technologijų sąveika, ir šiai sričiai bus skirta pirmiau minėtų prietaikomis grindžiamų IRT mokslinių tyrimų dalis. Moksliniais tyrimais, grindžiamais į vartotoją orientuotu požiūriu, bus prisidedama plėtojant konkurencingus sprendimus.

Prie šių šešių pagrindinių veiklų kryptių reikėtų priskirti ir IRT specialiųjų mokslinių tyrimų infrastruktūras, pvz., eksperimentams skirtas „gyvasias laboratorijas“ ir didelio poveikio technologijų infrastruktūrą ir tokių technologijų integraciją į pažangiuosius produktus ir inovacines išmaniąsias sistemas, įskaitant įrangą, įrankius, paramos paslaugas, švarias patalpas ir galimybę naudotis liejyklomis prototipų gamybai.

Tai turėtų būti įgyvendinta taip, kad būtų užtikrintas papildomumas ir suderinamumas su konkrečiu tikslu „Mokslinių tyrimų infrastruktūra“ pagal prioritetą „Pažangus mokslas“.

Veikla bus remiami IRT sistemų moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra visapusiškai gerbiant fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma jų teisę į privatumą.

1.2. Nanotechnologijos

1.2.1. Naujos kartos nanomedžiagų, nanoprietaisų ir nanotechnologijų kūrimas

Gilinamos ir integruojamos kelioms mokslo sritims aktualios žinios nanomasto reiškinų srityje, siekiant sukurti iš esmės naujus produktus ir sistemas, kurios daugelyje sektorių leistų sukurti tvarius sprendimus.

1.2.2. Saugaus ir darnaus nanotechnologijų kūrimo ir taikymo užtikrinimas

Mokslinių žinių apie nanotechnologijų įtaką sveikatai arba aplinkai gerinimas, kad būtų galima užtikrinti iniciatyva, mokslu grindžiamą nanotechnologijų valdymą ir teikti patvirtintas mokslo priemones, metodus ir sistemas, skirtas pavojaus, poveikio ir rizikos įvertinimui ir valdymui viso nanomedžiagų ir nanosistemų gyvavimo ciklo metu.

1.2.3. Nanotechnologijų visuomenės aspekto vystymas

Atsižvelgimas į žmogiškuosius ir materialiuosius poreikius diegiant nanotechnologijas ir didelio dėmesio skyrimas nanotechnologijų valdymui, kuriuo siekiama naudoti visuomenei ir aplinkai, įskaitant komunikavimo strategijas, kuriomis užtikrinamas visuomenės dalyvavimas.

1.2.4. Veiksminga ir tvari nanomedžiagų, komponentų ir sistemų sintezė ir gamyba

Dėmesys naujiems, lankstiems, kintamiems ir kartotiniams funkciniais blokams, išmanijam naujų ir esamų procesų integravimui, įskaitant technologijų konvergenciją, pvz., kuriant nanobiotechnologiją, ir proporcingam didinimui, siekiant sudaryti sąlygas tvariai didelio tikslumo plataus masto produktų gamybai ir lanksčių bei daugiafunkcinių įmonių įrengimui, kurie užtikrintų veiksmingą žinių perdavimą ir panaudojimą pramonės inovacijoms.

1.2.5. Pajėgumų didinimo metodų, matavimo būdų ir įrangos plėtojimas ir standartizavimas

Didelis dėmesys pagrindinėms technologijoms, kuriomis skatinamas saugių kompleksinių nanomedžiagų ir nanosistemų kūrimas ir teikimas rinkai, įskaitant nanometrologiją, materijos charakterizavimą ir manipuliavimą nano mastu, modeliavimą, kompiuterinį dizainą ir pažangią inžineriją atomų lygiu.

1.3. Pažangiosios medžiagos

1.3.1. Kompleksinės ir didelio poveikio medžiagų technologijos

Medžiagų dizaino, funkcinų medžiagų, daugiafunkcinių medžiagų, kurioms sukurti reikia daugiau žinių, kurios pasižymi naujomis funkcijomis ir geresnėmis savybėmis, tokių kaip save pataisančių arba biologškai suderinamų medžiagų, save surenkančių medžiagų, naujoviškų magnetinių medžiagų ir struktūrinių medžiagų, moksliniai tyrimai, skirti inovacijoms visuose pramonės sektoriuose, visų pirma didelės vertės rinkose, ir įskaitant kūrybos pramonę.

1.3.2. Medžiagų kūrimas ir perdirbimas

Moksliniai tyrimai ir plėtra, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą, saugų ir darnų vystymąsi ir didėjančią mastą, kad būtų sudarytos sąlygos pramonei būsimų projektavimų grindžiamų produktų gamybai siekiant medžiagų valdymo be atliekų Europoje, t. y. metalo, chemijos ar biotechnologijos pramonės sektoriuose, ir siekiant gilinti žinias medžiagų irimo procesų srityje (nusišėvėjimas, korozija ir mechaninis patikimumas).

1.3.3. Medžiagų sudedamųjų dalių valdymas

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, skirti naujiems ir inovaciniams medžiagų, sudedamųjų dalių ir sistemų gamybos metodams, skirtiems medžiagų sudedamųjų dalių sujungimui, sukibimui, atskyrimui, surinkimui, savaiminiam surinkimui, išrinkimui, skaidymui ir dekonstrukcijai, taip pat išlaidų per gyvavimo ciklą ir poveikio aplinkai valdymas pasitelkiant naujovišką pažangiųjų medžiagų technologijos panaudojimą.

1.3.4. Tvariai, efektyviai išteklius naudojančiai ir nedaug teršalų išskiriančiai pramonei skirtos medžiagos

Naujų produktų ir prietaikų kūrimas, veiklos modelių ir atsakingos vartotojų elgsenos skatinimas, kuriais didinamas atsinaujinančiųjų išteklių naudojimas tvariam pritaikymui, kurie grindžiami energijos paklausos mažinimu per visą produkto gyvavimo ciklą, ir kuriais sudaromos palankesnės sąlygos gamybai, kurios metu išskiriamas mažas anglies dioksido kiekis, taip pat procesų intensyvumo didinimas, perdirbimas, užterštumo šalinimas, energijos kaupimo medžiagų ir didelės pridėtinės vertės potencialą turinčių medžiagų iš atliekų gavimas ir perdirbimas.

1.3.5. Kūrybinėms pramonės šakoms, įskaitant paveldą, skirtos medžiagos

Kelias sritis aprėpiančių technologijų kūrimas ir plėtojimas siekiant užtikrinti naujas verslo galimybes, įskaitant Europos paveldo ir istoriniu ar kultūriniu požiūriu vertingų medžiagų, taip pat naujoviškų medžiagų, išsaugojimą ir atkūrimą.

1.3.6. Metrologija, apibūdinimas, standartizavimas ir kokybės kontrolė

Technologijų, pavyzdžiui, charakterizavimo, neardomojo vertinimo, nuolatinio vertinimo ir stebėsenos, prognozėms grindžiamo veiklos modeliavimo, skatinimas, siekiant pažangos ir poveikio medžiagotyros ir inžinerijos srityse.

1.3.7. Medžiagų naudojimo optimizavimas

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, siekiant iširti medžiagų naudojimo pakaitalus ir alternatyvas, be kita ko, padedantys spręsti aprūpinimo žaliavomis problemą, kuriant konkrečiam tikslui pritaikytas medžiagas arba retų, itin svarbių arba pavojingų medžiagų pakeitimo klausimą, ir apimančias novatorišką požiūrį į verslo modelius, taip pat itin svarbių išteklių nustatymą.

1.4. Biotechnologijos

1.4.1. Pažangiausių biotechnologijų, kurios yra vienas iš svarbiausių būsimų inovacijų veiksmų, kūrimo skatinimas

Tikslas – sukurti Europos pramonei tokius pagrindus, kad ji pirmą kartą inovacijų srityje tiek vidutiniu, tiek ilguoju laikotarpiu. Tai apima naujai atsirandančių technologijų sričių, tokių kaip sintetinė biologija, bioinformatika ir sistemų biologija, plėtojimą, taip pat konvergencijos su kitomis didelio poveikio technologijomis, pavyzdžiui, nanotechnologijomis (pvz., bionanotechnologijomis), informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) (pvz., bioelektronika) ir inžinerinėmis technologijomis, panaudojimą. Šioms ir kitoms pažangiausioms sritims reikalingos tinkamos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros priemonės, sudarančios palankesnes sąlygas veiksmingam perkėlimui į naujas prietaikas.

1.4.2. Biotechnologijomis grindžiami pramoniniai produktai ir procesai

Tikslas yra dvejopas: viena vertus, sudaryti galimybes Europos pramonei (pvz., chemijos, sveikatos, kasybos, energetikos, celuliozės ir popieriaus, šviesolaidinių gaminių ir medžio, tekstilės, krakmolo ir maisto perdirbimo pramonei) kurti naujus produktus ir procesus, tenkinant pramonės ir visuomenės poreikius, pirmenybę teikiant ekologiškiems ir tvariems gamybos metodams, bei konkurencingas ir išplėstas biotechnologijomis grindžiamas alternatyvas, kurios pakeistų jau įprastus produktus; kita vertus, panaudoti biotechnologijų potencialą taršos aptikimui, stebėsenai, prevencijai ir pašalinimui. Tai apima naujoviškų fermentų su optimizuotomis biokatalizės funkcijomis, fermentinių ir metabolinių procesų mokslinius tyrimus ir inovacijas, pramoninio masto biologinių procesų projektavimą, biologinių procesų integravimą į pramoninės gamybos procesus, pažangią fermentaciją, pirminių ir tolesnių apdorojimą bei žinių apie mikrobo bendruomenių dinamiką įgijimą. Tai taip pat apims prototipų kūrimą, siekiant įvertinti sukurtų produktų ir procesų technines ir ekonomines galimybes bei tvarumą.

1.4.3. Inovacinės ir konkurencingos technologijos platformos

Tikslas – kurti technologijos platformas (pvz., genomikos, metagenomikos, proteomikos, metabolomikos, molekulinį priemonių, ekspresijos sistemų, fenotipo nustatymo platformas ir ląstelėmis pagrįstas platformas) siekiant užtikrinti daugelio ekonominį poveikį turinčių ekonomikos sektorių pirmavimą ir konkurencinį pranašumą. Apimami tokie aspektai, kaip biologinių išteklių su optimizuotomis savybėmis ir kitokiomis nei įprastos alternatyvos prietaikomis plėtojimo rėmimas; galimybių tirti, suprasti ir tausiai naudoti sausumos ir jūrų biologinę įvairovę inovacinėms prietaikoms, biologiniams produktams ir procesams sudarymas; ir biotechnologijomis grindžiamos sveikatos priežiūros sprendimų (pvz., diagnostika, biologiniai preparatai ir biologinės medicinos prietaisai) plėtojimo rėmimas.

1.5. Pažangioji gamyba ir perdirbimas

1.5.1. Būsimoms gamykloms skirtos technologijos

Tvaraus pramonės augimo skatinimas sudarant palankesnes sąlygas strateginiam perėjimui Europoje nuo išlaidomis grindžiamos gamybos prie metodo, kurį taikant būtų sukuriami didelės pridėtinės vertės produktai ir vystoma IRT grindžiama pažangi ir naši gamyba integruotoje sistemoje. Dėl to reikia išspręsti uždavinį, kaip gaminti daugiau, naudojant mažiau medžiagų, mažiau energijos ir pagaminant mažiau atliekų bei mažiau teršiant ir siekiant didelio ekologinio veiksmingumo. Daugiausia dėmesio bus skiriama būsimų taikomųjų gamybos sistemų plėtojimui ir integravimui, ypač akcentuojant Europos MVĮ poreikius, siekiant įgyvendinti pažangias ir tvarias gamybos sistemas ir procesus. Dėmesys taip pat bus skiriamas metodikoms, kuriomis siekiama gerinti lankstią, saugią ir išmaniają gamybą, kurioje taikomi tinkami automatizavimo lygiai ir užtikrinama darbuotojams palanki aplinka.

1.5.2. Technologijos, sudarančios palankias sąlygas kurti energiją tausojančias sistemas ir statyti energiją tausojančius ir nedidelį poveikį aplinkai darančius pastatus

Energijos sunaudojimo ir išmetamo CO₂ kiekio sumažinimas plėtojant ir diegiant tvarias statybos technologijas ir sistemas bei įgyvendinant ir perimant priemones, skirtas intensyviau taikyti efektyviai energiją naudojančias sistemas ir medžiagas naujuose, renovuotuose ir modifikuotuose pastatuose. Gyvavimo ciklo aspektai ir didėjanti koncepcijos „projektuoti-statyti-ekspluatuoti“ svarba bus labai svarbūs veiksniai sprendžiant perėjimo prie beveik nulinės energijos pastatų Europoje iki 2020 m. uždavinį ir įgyvendinant efektyviai energiją naudojančių rajonų planą bendradarbiaujant su plačia suinteresuotųjų subjektų bendruomene.

1.5.3. Tvarios, efektyviai išteklius naudojančios ir mažo anglies dioksido kiekio technologijos daug energijos sunaudojančiuose perdirbimo pramonės sektoriuose

Perdirbimo pramonės sektorių, pavyzdžiui, chemijos, cemento, celuliozės ir popieriaus, stiklo, naudingųjų iškasenų arba spalvotųjų metalų ir plieno pramonės, konkurencingumo didinimas iš esmės gerinant išteklių ir energijos naudojimo efektyvumą ir mažinant tokios pramonės veiklos poveikį aplinkai. Daug dėmesio bus skiriama didelio poveikio technologijų plėtojimui ir patvirtinimui; jos būtų skirtos inovacinėms medžiagoms, medžiagoms ir technologiniams sprendimams dėl mažo anglies dioksido kiekio produktų ir mažiau energijos naudojančių procesų bei paslaugų vertės grandinėje; taip pat daug dėmesio bus skiriama itin mažo anglies dioksido kiekio gamybos technologijų ir metodų įdiegimui, norint pasiekti konkretų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio intensyvumo sumažinimą.

1.5.4. Nauji tvarūs veiklos modeliai

Tarpsektorinis bendradarbiavimas žiniomis pagrįstos, specializuotos gamybos koncepcijų ir metodikos srityje gali paskatinti mokymąsi organizacijose, kūrybingumą ir inovacijas, didžiausią dėmesį skiriant individualiai pritaikytiems veiklos modeliams, kurie gali atitikti globalizuotos vertės grandinių ir tinklų, besikeičiančių rinkų ir atsirandančių bei būsimų pramonės sektorių poreikius. Tai apima tvarių veiklos modelių, apimančių visą produkto ir proceso gyvavimo ciklą, kūrimą.

1.6. Kosmosas

Kosmoso mokslinių tyrimų srityje veiksmai Sąjungos lygiu bus vykdomi kartu su valstybių narių ir Europos kosmoso agentūros (EKA) kosmoso mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama užtikrinti įvairių subjektų veiklos papildomumą.

1.6.1. Europos konkurencingumo, savarankiškumo ir inovacijų Europos kosmoso sektoriuje užtikrinimas

Tikslas – išlaikyti pirmaujančią vaidmenį kosmoso srityje pasauliniu mastu, išlaikant ir toliau vystant ekonomiškai efektyvų, konkurencingą ir inovacijas diegiantį kosmoso sektorių (įskaitant MVI) bei mokslinių tyrimų bendruomenę ir skatinant kosmoso srities inovacijas.

1.6.1.1. Konkurencingos, tvarios ir verslios kosmoso pramonės ir mokslinių tyrimų bendruomenės išlaikymas ir tolesnis vystymas ir Europos savarankiškumo kosmoso sistemose didinimas

Europa pirmąją kosmoso mokslinių tyrimų ir kosmoso technologijų plėtojimo srityje ir toliau plėtoja savo veikiančią kosmoso infrastruktūrą (pvz., *Galileo* programą ir *Copernicus* programą). Iš tiesų Europos pramonė išvirtino kaip aukščiausios kokybės palydovų ir kitų su kosmosu susijusių technologijų eksportuotoja. Vis dėlto šioje srityje susiduriama su kitų didžiųjų kosmoso srities veiklų vykdančių valstybių konkurencija. Šios priemonės tikslas yra mokslinių tyrimų bazės plėtojimas, užtikrinant kosmoso mokslinių tyrimų ir inovacijų programų tęstinumą, pavyzdžiui, vykdam mažesnius ir dažnesnius kosmoso demonstracinius projektus. Taip Europa galės plėtoti savo pramoninę bazę ir kosmoso mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (toliau – MTTP) bendruomenę, tokiu būdu darydama pažangą, viršijančią dabartinius naujausius pasiekimus ir didindama nepriklausomumą nuo ypatingos svarbos technologijų importo.

Reikėtų remti standartizaciją, kad būtų optimizuojamos investicijos ir didinamos galimybės patekti į rinką.

1.6.1.2. Inovacijų skatinimas kosmoso ir su kosmosu nesusijusiuose sektoriuose

Nemažai uždavinių kosmoso technologijų srityje gali būti palyginami su uždaviniais Žemei skirtų technologijų srityje, pavyzdžiui, aeronautikos, energetikos, aplinkos, telekomunikacijų ir IRT, gamtos išteklių žvalgyimo, jutiklių, robotų technikos, pažangiųjų medžiagų, saugumo ir sveikatos srityse. Šie bendrumai suteikia bendro pirminio technologijų plėtojimo galimybių, pirmiausia MVI, visose kosmoso ir su kosmosu nesusijusiose bendruomenėse, įskaitant ne kosmoso pramonę, kurio pagalba proveržio inovacijos gali būti sukurtos greičiau, nei perduodant technologijas vėlesniame etape. Esamos Europos kosmoso infrastruktūros eksploatavimas turėtų būti skatinamas remiant inovacinių produktų ir paslaugų, grindžiamų nuotoliniu stebėjimu, geografinės vietos nustatymu ar kitų rūšių palydovais gautais duomenimis, plėtojimą. Europa turėtų toliau stiprinti pradėtą verslaus kosmoso sektoriaus vystymą, atitinkamai atvejais imdamasi tinkamai orientuotų priemonių, įskaitant paramą kosmoso technologijų perdavimo iniciatyvoms.

1.6.2. Pažangos kosmoso technologijų srityje užtikrinimas

Tikslas – plėtoti pažangias ir didelio poveikio kosmoso technologijas bei veiklos koncepcijas – nuo idėjos iki demonstravimo kosmose.

Galimybė naudotis kosmosu ir plėtoti, eksploatuoti bei valdyti kosmoso sistemas Žemės orbitoje ir už jos ribų, yra itin svarbi Europos visuomenės ateičiai. Būtinaiems pajėgumams reikia investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas kuriant įvairias kosmoso technologijas (pvz., paleidimo ir kitus įrenginius, palydovus, robotų techniką, prietaisus ir jutiklius) ir veiklos koncepcijas nuo idėjos iki demonstravimo kosmose. Europa šiuo metu yra vienas iš trijų pirmaujančių kosmoso srities veiklų vykdančių subjektų, kurio veiklą daugiausia skatina valstybių narių investicijos per EKA ir nacionalines programas, tačiau, palyginus su investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą kosmoso srityje Jungtinėse Valstijose (pvz., apie 20 % viso NASA biudžeto) lygiu, darytina išvada, kad Europos dėmesys ateities kosmoso technologijoms ir prietaikoms turi būti didinamas visoje grandinėje, t. y.:

- a) žemo technologinio pasirengimo lygio moksliniai tyrimai, dažnai labai priklausantys nuo bazinių didelio poveikio technologijų, su galimybėmis sukurti Žemėje pritaikomas proveržio technologijas;
- b) esamų technologijų tobulinimas, pvz. taikant miniatiūrizaciją, didinant energijos vartojimo efektyvumą ir jutiklių jautrumą;
- c) naujų technologijų ir koncepcijų demonstravimas ir patvirtinimas kosmose ir analogiškoje aplinkoje Žemėje;

- d) misijos kontekstas, pavyzdžiui, kosmoso aplinkos, antžeminių stočių analizė, kosmoso sistemų ir infrastruktūros apsauga nuo sugadinimo ar sunaikinimo dėl susidūrimo su kosminėmis šiukšlėmis ar kitais kosmoso objektais, taip pat dėl kosmoso meteorologinių reiškinių, įskaitant saulės blyksnius, poveikio (informuotumas apie padėtį kosmose, SSA), inovacinės duomenų rinkimo bei perdavimo ir pavyzdžių archyvavimo infrastruktūros rėmimas;
- e) palydovinis ryšys, pažangios navigacijos ir nuotolinio stebėjimo technologijos, apimančios mokslinius tyrimus, kurie itin svarbūs Sąjungos kosmoso sistemų (pvz., *Galileo* ir *Copernicus*) būsimoms kartoms.

1.6.3. Palydovais gautų duomenų naudojimo užtikrinimas

Tikslas – užtikrinti platesnį iš esamų, pasibaigusių ir būsimų Europos misijų palydovais gautų duomenų panaudojimą mokslo, viešojoje ir komercinėje srityse.

Kosmoso sistemos teikia informaciją, kurios dažniausiai neįmanoma gauti jokių kitu būdu. Nepaisant pasaulinio lygio Europos misijų, skelbiami skaičiai rodo, kad iš Europos misijų gauti duomenys negali būti panaudoti taip, kaip iš JAV misijų gauti duomenys. Galima būtų panaudoti kur kas daugiau Europos palydovais gautų duomenų (mokslo, visuomeniniais ar komerciniais tikslais), jeigu būtų dedama daugiau pastangų tvarkyti, archyvuoti, patvirtinti, standartizuoti ir nuolat pateikti iš Europos misijų palydovais gautus duomenis, taip pat remti su šiais duomenimis susijusių naujų informacinių produktų ir paslaugų kūrimą, atitinkamais atvejais derinant su duomenimis, gautais iš antžeminių stebėjimo įrenginių. Inovacijų diegimas duomenų gavimo ir tvarkymo, duomenų sugretinimo ir duomenų sklaidos bei sąveikumo srityse, visų pirma skatinant prieigą prie Žemės mokslų duomenų ir metaduomenų ir keitimąsi jais, naudojant ir novatoriškas IRT grindžiamas bendradarbiavimo formas gali užtikrinti didesnę investicijų į kosmoso infrastruktūrą grąžą ir padėti spręsti visuomenės uždavinius. Kosmoso duomenų kalibravimas ir patvirtinimas (atskiroms priemonėms, tarp priemonių ir misijų, ir *in-situ* objektų atžvilgiu) yra labai svarbūs veiksniai veiksmingam palydovais gautų duomenų naudojimui visose srityse ir yra poreikis didinti iš kosmoso gautų duomenų standartizavimą ir nuorodų pagrindus.

Prieiga prie duomenų ir kosminių misijų naudojimas yra klausimas, kuriam spręsti reikia visuotinio koordinavimo. Žemės stebėjimo duomenys, suderinti metodai ir geriausia praktika yra iš dalies pasiekti koordinuojant veiklą su tarpvyriausybine organizacija „Žemės stebėjimo grupe“ (GEO), siekiančia išlaikyti Pasaulinę Žemės stebėjimo sistemų sistemą (GEOSS), kurioje Sąjunga dalyvauja, būtent visapusiškai panaudodama *Copernicus* programą. Bus remiamas spartus šių inovacijų diegimas atitinkamose prietaikose ir sprendimų priėmimo procesuose. Tai, be kita ko, apima duomenų panaudojimą tolesniems moksliniams tyrimams.

1.6.4. Europos mokslinių tyrimų, skirtų tarptautinėms kosmoso srities partnerystėms remti, užtikrinimas

Tikslas – remti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų indėlį į ilgalaikes tarptautines kosmoso srities partnerystes.

Nors palydovais gauta informacija suteikia didelę naudą vietos mastu, kosmoso įmonės yra iš esmės pasaulinio masto įmonės. Tai visų pirma yra akivaizdu kalbant apie kosminę grėsmę Žemei ir kosmoso sistemoms. Skaičiuojama, kad palydovų praradimas dėl kosmoso meteorologinių reiškinių ir kosminių šiukšlių per metus kainuoja maždaug 100 milijonų EUR. Daugelis kosmoso mokslo ir žvalgymo projektų taip pat yra pasaulinio masto. Pažangiausių kosmoso technologijų kūrimas vis dažniau vykdomas pasitelkiant tokias tarptautines partnerystes, todėl svarbiu sėkmės veiksniu Europos mokslininkams tyrėjams bei pramonei tampa galimybė dalyvauti tokiuose tarptautiniuose projektuose. Sąjungos indėlį į tokią pasaulinę veiklą kosmoso srityje reikia apibrėžti ilgalaikiuose strateginiuose veiksnių planuose (10 ir daugiau metų), derinant su Sąjungos kosmoso politikos prioritetais ir koordinuojant veiksmus su valstybėmis narėmis ir vidiniais Europos partneriais, pavyzdžiui, EKA ir nacionalinėmis kosmoso agentūromis, o prireikus ir su tarptautiniais partneriais bei su kosmoso srities veiklą vykdančių valstybių kosmoso agentūromis.

1.6.5. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Kosmoso mokslinių tyrimų ir inovacijų įgyvendinimo prioritetai pagal programą „Horizontas 2020“ atitinka Sąjungos kosmoso politikos prioritetus, apibrėžtus Kosmoso tarybos ir 2011 m. balandžio 4 d. Komisijos komunikate „Piliečiams naudingos Europos Sąjungos kosmoso strategijos rengimas“. Įgyvendinimas bus atitinkamais atvejais grindžiamas strateginėmis mokslinių tyrimų darbotvarkėmis, parengtomis konsultuojantis su valstybėmis narėmis, nacionalinėmis kosmoso agentūromis, EKA, Europos kosmoso pramonės suinteresuotaisiais subjektais (įskaitant MVĮ), akademinė bendruomenė, technologijų institutais ir Patariamąja grupe kosmoso klausimais. Kalbant apie dalyvavimą tarptautinėse įmonėse, mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkė bus nustatyta bendradarbiaujant su Europos suinteresuotaisiais subjektais ir tarptautiniais partneriais (pvz., NASA, ROSCOSMOS ir JAXA).

Atitinkamais atvejais parama kosmoso technologijų taikymui bus teikiama vykdant atitinkamus konkrečius prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ tikslus.

2. PRIEIGA PRIE RIZIKOS FINANSAVIMO

Programoje „Horizontas 2020“ bus sukurtos dvi priemonės (Nuosavo kapitalo priemonė ir Skolos priemonė), sudarytos iš kelių elementų. Nuosavo kapitalo priemonė ir Skolos priemonės MVĮ elementas bus įgyvendinami veiklą derinant su COSME kaip dviejų Sąjungos finansinių priemonių, pagal kurias teikiamas nuosavas kapitalas ir paskolos, skirti MVĮ moksliniams tyrimams, inovacijoms ir ekonomikos augimui remti, dalis.

Nuosavo kapitalo priemonė ir Skolos priemonė tam tikrais atvejais gali būti papildytos sutelkiant finansinius išteklius iš valstybių narių ar regionų, norinčių dalį jiems skirtų ESI fondų lėšų skirti toms priemonėms, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr.1303 /2013 ⁽¹⁾.

Komisija galutiniams naudos gavėjams neteiks tiesiogiai, pavyzdžiui, paskolų, garantijų ar nuosavo kapitalo, bet įgalios finansų įstaigas teikti paramą visų pirma šiais būdais: rizikos pasidalijimu, garantijų schemomis ir investicijomis į nuosavą kapitalą ir kvazinuosavą kapitalą.

2.1. Skolos priemonė

Pagal Skolos priemonę bus teikiamos paskolos atskiriems naudos gavėjams investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas; (priešpriešinės) garantijos finansų tarpininkams, teikiantiems paskolas naudos gavėjams; paskolų ir (priešpriešinių) garantijų deriniai; taip pat garantijos ir (arba) priešpriešinės garantijos nacionalinėms ar regioninėms paskolų finansavimo programoms. Pagal Skolos priemonę bus vykdoma paskolų poveikio ir rizikos mažinimo veikla ir teikiama parama specialiai MVĮ priemonei, atsižvelgiant į paklausos lygį (žr. II dalies 3 skirsnį „Inovacijos MVĮ“). Asignavimai iš Skolos priemonės gali būti jungiami su asignavimais iš Nuosavo kapitalo priemonės pagal vieną ar kelias integruotas schemas, su galimybe įtraukti dotacijas (įskaitant vienkartinę išmoką). Taip pat gali būti teikiamos lengvatinės paskolos, konvertuojamosios paskolos, subordinuotosios paskolos, dalyvavimo paskolos, išperkamosios nuomos paskolos ir pakeitimas vertybiniais popieriais.

Kartu su paskolų ir garantijų teikimu remiantis rinkos vadovavimo ir pirmumo tvarkos principais tam tikri Skolos priemonės segmentai bus orientuoti į konkrečias politikos kryptis ir sektorius. Šiuo atžvilgiu tiksliniai biudžeto įnašai gali būti atitinkamai atvejais gauti iš:

- a) kitų programos „Horizontas 2020“ dalių, konkrečiai III dalies „Visuomenės uždaviniai“;
- b) kitų struktūrų, programų ir biudžeto eilučių bendrajame Sąjungos biudžete;
- c) konkrečių regionų ir valstybių narių, norinčių prisidėti jiems prieinamais Sanglaudos politikos fondų ištekliams; ir
- d) konkrečių subjektų (pvz., jungtinių technologijų iniciatyvų) ar iniciatyvų.

Tokie biudžeto įnašai gali būti daromi arba papildomi bet kuriuo programos „Horizontas 2020“ metu.

Rizikos pasidalijimas ir kiti rodikliai įvairiuose politikos ar sektoriaus segmentuose gali skirtis, su sąlyga, kad jų vertės arba būsenos atitinka bendrąsias skolų priemonių taisykles. Be to, segmentų atžvilgiu gali būti laikomasi specialios ryšių strategijos bendroje Skolos priemonės propagavimo kampanijoje. Taip pat jei paskolų perspektyvumui įvertinti kuriame nors segmente reikalingos specialios žinios, nacionaliniu lygiu gali būti pasinaudota specialistų tarpininkų paslaugomis.

Skolos priemonės MVĮ linija skirta moksliniais tyrimais ir inovacijomis pagrįstoms MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms; pagal ją teikiamos paskolos viršys 150 000 EUR ir taip papildys COSME paskolų garantijų priemonės teikiamą MVĮ finansavimą. Pagal Skolos priemonės MVĮ liniją moksliniais tyrimais ir inovacijomis pagrįstoms MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms bus teikiamos ir mažesnės nei 150 000 EUR paskolos.

Skolos priemonės dauginamosios įtakos rodiklis – apibrėžiamas kaip visas finansavimas (t. y. Sąjungos finansavimas kartu su kitų finansų įstaigų indėliu), padalytas iš Sąjungos finansinio indėlio, – turėtų būti vidutiniškai 1,5 – 6,5, atsižvelgiant į taikomų operacijų pobūdį (rizikos lygis, tiksliniai naudos gavėjai ir konkreti atitinkama skolos finansinė priemonė). Daugiklio – apibrėžiamo kaip visos remiamų naudos gavėjų investicijos, padalytos iš Sąjungos finansinio indėlio, – poveikis turėtų būti lygus nuo 5 iki 20, taip pat atsižvelgiant į taikomų operacijų pobūdį.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai ir Sanglaudos fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 320).

2.2. Nuosavo kapitalo priemonė

Nuosavo kapitalo priemonė iš esmės bus skirta pradinių etapų rizikos kapitalo fondams ir viešiesiems bei privatiems fondų fondams, teikiantiems rizikos kapitalą ir (arba) tarpinio pobūdžio kapitalą individualaus portfelio įmonėms. Šios įmonės gali papildomai siekti skolos finansavimo iš finansinių tarpininkų, įgyvendinančių Skolos priemonę. Be to, taip pat bus nagrinėjamos galimybės pagal Nuosavo kapitalo priemonę remti neformalius investuotojus ir kitus galimus nuosavo kapitalo finansavimo šaltinius. Be to, tai galėtų apimti MVĮ priemonės trečios pakopos etapu teikiamą paramą, atsižvelgiant į paklausos lygį, taip pat paramą technologijų perdavimui (įskaitant mokslinių tyrimų rezultatų ir išradimų, padarytų viešųjų mokslinių tyrimų srityje, perdavimą gamybos sektoriui, pavyzdžiui, įrodant koncepciją).

Pagal Nuosavo kapitalo priemonę taip pat bus galima skirti plėtros ir augimo etapo investicijų, kartu taikant COSME numatytą Augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę (įskaitant investicijas į fondų fondus, kurių investuotojų bazė plati, ir įskaitant privačius institucinius ir strateginius investuotojus, taip pat nacionalines viešas ir pusiau viešas finansų įstaigas). Pastaruoju atveju investicijos pagal programos „Horizontas 2020“ Nuosavo kapitalo priemonę neturi viršyti 20 % visų Sąjungos investicijų, išskyrus daugiaetapių fondų atvejais, kai finansavimas pagal Augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę ir programai „Horizontas 2020“ skirtą Nuosavo kapitalo priemonę teikiamas proporcingai, atsižvelgiant į fondų investavimo politiką. Kaip ir Augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės atveju, Nuosavo kapitalo priemonė neturi būti naudojama įgyjamai įmonei išardyti skirtam akcijų išpirkimo ar pakeitimo kapitalui finansuoti. Komisija gali nuspręsti pakeisti 20 % ribą atsižvelgdama į kintančias rinkos sąlygas.

2 skirsnio pirmoje pastraipoje nurodyta Sąjungos nuosavo kapitalo finansinė priemonė, skirta MVĮ moksliniams tyrimams bei inovacijoms ir ekonomikos augimui, turi būti tinkamos apimties ir masto siekiant finansuoti novatoriškas bendroves nuo ankstyviausio etapo iki augimo ir plėtros, laikantis integruoto požiūrio.

Investicijų parametrai bus išdėstyti taip, kad specialieji politikos tikslai, įskaitant dėmesį konkrečioms potencialių naudos gavėjų grupėms, gali būti pasiekiami tebesilaikant į rinką ir paklausą orientuoto šios priemonės požiūrio.

Nuosavo kapitalo priemonė gali būti remiama biudžeto įnašais:

- a) iš kitų programos „Horizontas 2020“ dalių,
- b) kitų struktūrų, programų ir biudžeto eilučių bendrajame Sąjungos biudžete,
- c) iš konkrečių regionų ir valstybių narių; ir
- d) iš konkrečių subjektų ar iniciatyvų.

Nuosavo kapitalo priemonės dauginamosios įtakos rodiklis – apibrėžiamas kaip visas finansavimas (t. y. Sąjungos finansavimas kartu su kitų finansų įstaigų indėliu), padalytas iš Sąjungos finansinio indėlio, – turėtų būti lygus maždaug 6, atsižvelgiant į rinkos ypatumus, o laukiamas daugiklio – apibrėžiamo kaip visos remiamų naudos gavėjų investicijos, padalytos iš Sąjungos finansinio indėlio, – poveikio rodiklis būtų vidutiniškai 18.

2.3. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Šių abiejų priemonių įgyvendinimas bus patikėtas Europos investicijų banko grupei (EIB ir Europos investicijų fondui (toliau – EIF)) ir (arba) kitoms finansų įstaigoms, kurioms gali būti pavestas finansinių priemonių įgyvendinimas pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012. Priemonių struktūra ir įgyvendinimas bus suderinti su tame reglamente išdėstytomis bendrosiomis finansinių priemonių nuostatomis ir su konkretesniais veiklos reikalavimais, kurie bus išdėstyti Komisijos gairėse. Naudojant finansines priemones turi būti: sukuriama akivaizdi europinė pridėtinė vertė, sukuriamas svėro poveikis ir papildomos nacionalinės priemonės.

Finansų tarpininkai, atrinkti subjektų, kuriems patikėtas finansinių priemonių įgyvendinimas pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 139 straipsnio 4 dalį remiantis atviromis, skaidriomis, proporcingomis ir nediskriminuojančiomis procedūromis, gali būti privačios finansų įstaigos, vyriausybės arba pusiau vyriausybės finansų įstaigos, nacionaliniai ir regioniniai valstybiniai bankai bei nacionaliniai ir regioniniai investicijų bankai.

Jų elementai gali būti sujungiami (su galimybe įtraukti dotacijas (įskaitant vienkartinės išmokas) vienoje ar daugiau integruotų schemų, kuriomis remiamos konkrečios naudos gavėjų arba specialios paskirties projektų kategorijos, pvz., MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonės, turinčios augimo potencialą, arba inovacinių technologijų plataus masto demonstraciniai projektai).

Jų įgyvendinimas bus remiamas taikant papildomas priemones. Šias priemones gali sudaryti techninė pagalba finansiniams tarpininkams, dalyvaujantiems vertinant paskolos paraiškos tinkamumą arba žinių turto vertę; pasirengimo investicijoms schemos, skirtos MVĮ brandinimui, instruktavimui bei kuravimui ir skatinančios jų sąveiką su potencialiais investuotojais; priemonės, skirtos atkreipti rizikos kapitalo bendrovių ir neformalių investuotojų dėmesį į novatoriškų MVĮ, dalyvaujančių Sąjungos finansavimo programose, augimo potencialą; schemos, skirtos pritraukti privačius investuotojus, galinčius paremti novatoriškų MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių augimą; veiksmai, kuriais siekiama pagerinti tarpvalstybinį ir daugelį šalių apimančią skolos ir nuosavo kapitalo finansavimą; schemos, skirtos skatinti filantropinius fondus ir individualius asmenis remti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, ir schemos, skirtos aktyvinti bendrų įmonių kūrimą ir skatinti šeimos bendrovių bei neformalių investuotojų veiklą.

Prireikus šios veiklos planavimo ir įgyvendinimo klausimais galima konsultuotis su tokiomis organizacijomis kaip regioninės valdžios institucijos, MVĮ asociacijos, prekybos rūmai ir atitinkami finansiniai tarpininkai.

Bus užtikrinamas šių priemonių ir COSME finansinių priemonių papildomumas.

3. INOVACIJOS MVĮ

3.1. Paramos MVĮ integravimas, visų pirma taikant specialią priemonę

Vykdam programą „Horizontas 2020“ visose srityse bus remiamos MVĮ. Šiuo tikslu bus nustatytos geresnės sąlygos MVĮ dalyvauti programoje „Horizontas 2020“. Be to, visų rūšių novatoriškoms MVĮ, rodančioms ryžtingą siekį vystytis, augti ir tapti tarptautinėmis, yra skirta speciali MVĮ priemonė. Ši priemonė bus skirta visų rūšių inovacijoms, įskaitant su technologijomis nesusijusias, socialines ir paslaugų inovacijas, su sąlyga, kad kiekviena veikla būtų sukurta akivaizdi europinė pridėtinė vertė. Tikslas – padėti panaikinti pradinio etapo didelės rizikos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo spragą, skatinti proveržio inovacijas ir didinti mokslinių tyrimų rezultatų pateikimą rinkai per privatųjį sektorių.

MVĮ skirta priemonė turi būti naudojama ir jai turi būti skiriamos atitinkamos lėšos siekiant visų konkrečių prioritetų „Visuomenės uždaviniai“ tikslų ir konkretaus tikslo „Didelio poveikio bei pramonės technologijos“, kad būtų pasiektas tikslas, kad MVĮ būtų skiriama ne mažiau kaip 20 % bendrų sujungtų biudžetų, skirtų visiems konkretiems prioritetų „Visuomenės uždaviniai“ tikslams ir konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“.

Teikti paraiškas dėl finansavimo ir paramos galės tik MVĮ. Jos gali, atsižvelgdamos į savo poreikius, bendradarbiauti, įskaitant bendradarbiavimą sudarant subrangos sutartis moksliniams tyrimams ir plėtros darbui. Projektai turi aiškiai atitikti MVĮ interesus ir turėti joms potencialios naudos ir būti akivaizdaus europinio masto.

MVĮ priemonė apims visas mokslo, technologijų ir inovacijų sritis taikant požiūrį „iš apačios į viršų“ konkretaus visuomenės uždavinio arba didelio poveikio technologijos atžvilgiu, kad liktų pakankamai erdvės įvairioms perspektyvioms idėjoms, ypač tarpsektoriniams ir tarpdisciplininiais projektams, finansuoti.

MVĮ priemonė bus vykdoma taikant vieną centralizuotą valdymo sistemą, negriežtą administravimo tvarką ir vieno langelio principą. Ji įgyvendinama visų pirma nuolat vykdam atvirus konkursus taikant požiūrį „iš apačios į viršų“.

Pagal MVĮ priemonę bus teikiama supaprastinta ir etapinė parama. Jos trys etapai apims visą inovacijų ciklą. Perėjimas iš vieno etapo į kitą bus nenutrūkstamas, jei pirmesniame etape pasitvirtins, kad MVĮ projektas yra vertas tolesnio finansavimo. Teikiantieji paraiškas neprivalo paeiliui įveikti visų trijų etapų. Tuo pačiu metu visoms MVĮ bus prieinamas kiekvienas etapas.

— 1 etapas. Konceptija ir galimybių įvertinimas

MVĮ gaus finansavimą, kad ištirtų naujos idėjos mokslines ar technines galimybes ir komercinį potencialą (konceptijos įrodymas), kad galėtų parengti inovacijų projektą. Vertinant svarba bus teikiama projekto bei temos ir potencialių naudotojo / pirkėjo poreikių susiejimui; teigiamų šio įvertinimo rezultatų atveju bus galimas kito (-ų) etapo (-ų) finansavimas.

— 2 etapas. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, demonstraciniai projektai, pateikimas į rinką

Reikiamą dėmesį skiriant „inovacijų talonų“ idėjai, moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra bus remiami itin daug dėmesio skiriant demonstravimo veiklai (tyrimams, prototipui, vystymosi studijoms, projektavimui, novatoriškų procesų bandymui, produktams ir paslaugoms, patvirtinimui, rezultatų patvirtinimui ir t. t.) ir pateikimui į rinką, skatinant įsitraukti galutinius naudotojus arba potencialius klientus. „Inovacijų talonais“ bus skatinamas jaunų verslininkų dalyvavimas.

— 3 etapas. Komercializacija

Šiame etape nebus teikiamas tiesioginis finansavimas, o tik remiama veikla ir siekiama sudaryti palankesnes sąlygas naudotis privačiam kapitalui ir inovacijoms palankia aplinka. Yra numatytos sąsajos su finansinėmis priemonėmis (žr. II dalies 2 skirsnį „Prieiga prie rizikos finansavimo“), pavyzdžiui, suteikiant pirmenybę ir tam tikrą tikslinių finansinių išteklių kiekį toms MVĮ, kurios sėkmingai įvykdė 1 ir (arba) 2 etapą. MVĮ taip pat galės pasinaudoti tokiomis paramos priemonėmis kaip tinklų kūrimas, mokymas, instruktavimas ir konsultacijos. Be to, šis etapas gali būti siejamas su priemonėmis, skirtomis skatinti ikiprekybinius viešuosius pirkimus ir novatoriškų sprendimų viešuosius pirkimus.

Vienodas MVĮ priemonės skatinimas, įgyvendinimas ir stebėseną visoje programoje „Horizontas 2020“ užtikrins, kad MVĮ būtų paprasta ja naudotis. Remiantis esamais MVĮ paramos tinklais, pavyzdžiui, Europos įmonių tinklu ir kitais inovacijų veiklos paslaugų teikėjais, turi būti sukurta naudą gaunančioms MVĮ skirta kontrolės schema, kad būtų paspartinamas teikiamos paramos poveikis. Be to, bus išnagrinėtos sąsajų su atitinkamais nacionaliniais ir (arba) regioniniais tarpininkais galimybės, siekiant užtikrinti veiksmingą kuravimo schemos įgyvendinimą.

Bus įkurta speciali moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamų MVĮ suinteresuotųjų subjektų ir ekspertų institucija, siekiant paskatinti ir papildyti konkrečias programas „Horizontas 2020“ MVĮ priemones.

3.2. Specialioji parama

3.2.1. Parama MVĮ, vykdančioms aktyvią mokslinių tyrimų veiklą

Specialia veikla bus skatinamos į tarptautinę rinką orientuotos mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą vykdančių MVĮ inovacijos. Ji skirta aktyvią mokslinių tyrimų veiklą įvairiuose sektoriuose vykdančioms MVĮ, kurios taip pat turi pademonstruoti galinčios komerciškai panaudoti projekto rezultatus.

Šia veikla bus apimamos visos mokslo ir technologijos sritys, laikantis požiūrio „iš apačios į viršų“, kad būtų patenkintas mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą vykdančių MVĮ poreikiai.

Ši veikla bus įgyvendinama pagal SESV 185 straipsnyje nurodytą iniciatyvą, susijusią su programa „Eurostars“ ir pakeičiančią ją pagal tarpiniame vertinime pateiktas gaires.

3.2.2. MVĮ inovacijų pajėgumo didinimas

Bus remiama tarptautinė veikla, padedanti įgyvendinti ir papildanti konkrečias MVĮ priemones visoje programoje „Horizontas 2020“, visų pirma siekiant padidinti MVĮ inovacijų pajėgumus. Šią veiklą, be kita ko, gali sudaryti informuotumo didinimas, informavimas ir sklaida, mokymo ir judumo veikla, tinklų kūrimas ir keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais, aukštos kokybės MVĮ skirtų paramos inovacijoms mechanizmų ir paslaugų, turinčių didelę pridėtinę Sąjungos vertę, kūrimas (pvz., intelektinės nuosavybės ir inovacijų valdymas, žinių perdavimas, novatoriškas IRT panaudojimas ir skaitmeninis MVĮ raštingumas), taip pat pagalba MVĮ užmezgant ryšius su mokslinių tyrimų ir inovacijų partneriais Sąjungoje, taip sudarant joms sąlygas įvaldyti technologiją ir vystyti inovacijų pajėgumus. Siekiant sukurti naujas pramonės vertės grandines, tarpininkaujančių organizacijų, atstovaujančių novatoriškų MVĮ grupėms, turi būti paprašyta vykdyti tarpsektorinę ir tarpregioninę inovacijų veiklą su MVĮ, turinčiomis tarpusavyje papildančias kompetencijas.

Ši veikla prireikus derinama su panašiomis nacionalinėmis priemonėmis. Numatoma glaudžiai bendradarbiauti su Nacionalinių informacijos centrų (NIC) tinklu. Nustatant nacionalines ir regionines pažangios specializacijos inovacijų strategijas bus siekiama sinergijos su Sąjungos sanglaudos politika.

Numatoma palaikyti glaudesnę ryšį su Europos įmonių tinklu (pagal COSME), užtikrinant jo veiklos koordinavimą su nacionaliniais informacijos centrais. Parama galėtų apimti platų spektrą veiksmų nuo geresnių informavimo ir konsultavimo paslaugų vykdant kuravimo, instruktavimo ir partnerių paieškos MVĮ, pageidaujantioms plėtoti tarpvalstybinius inovacijų projektus, veiklą iki inovacijų paramos paslaugų teikimo. Šia veikla bus sustiprintas vieno langelio principas, kurį taiko Europos įmonių tinklas, siekdamas paremti MVĮ, ir bus prisidėta prie geresnio šio tinklo matomumo regioniniu ir vietos lygiu.

3.2.3. Parama į rinką orientuotoms inovacijoms

Šia veikla bus teikiama parama tarptautinėms į rinką orientuotoms inovacijoms, kad būtų padidinti MVĮ inovacijų pajėgumai, gerinant bendrąsias inovacijų sąlygas, taip pat šalinant konkrečias kliūtis, kurios stabdo novatoriškų MVĮ, turinčių greito augimo potencialą, augimą. Bus teikiama specializuota parama inovacijoms (pvz., intelektinės nuosavybės teisių naudojimo, tiekėjų tinklų, paramos technologijų perdavimo įstaigoms ir strateginio projektavimo srityse) ir parama su inovacijomis susijusios viešosios politikos peržiūroms.

III DALIS

VISUOMENĖS UŽDAVINIAI

1. SVEIKATA, DEMOGRAFINIAI POKYČIAI IR GEROVĖ

Veiksmingas sveikatos ugdymas, pagrįstas patikima faktinių duomenų baze, užkerta kelią ligoms, prisideda prie gerovės ir yra ekonomiškai efektyvus. Sveikatos ugdymas, vyresnių žmonių aktyvumo, gerovės ir ligų prevencijos skatinimas taip pat priklauso nuo sveikatą lemiančių veiksnių išmanymo, veiksmingų prevencinių priemonių, pavyzdžiui, vakcinų, veiksmingos sveikatos ir ligų priežiūros bei pasirengimo šioje srityje ir efektyvių patikros programų.

Siekiant, kad ligų, negalios, silpnumo ir sutrikusių funkcijų prevencijos, ankstyvo nustatymo, valdymo, gydymo ir išgydymo pastangos būtų sėkmingos, jos turi būti grindžiamos giliu ligas, negalias, silpnumą ir funkcijų sutrikimą sukeliančių priežasčių ir jų procesų bei poveikio, taip pat veiksnių, kurie lemia gerą sveikatą ir gerovę, išmanymu. Norint užtikrinti geresnį supratimą apie sveikatą ir ligas, reikės glaudžiai sieti fundamentinius, klinikinius, epidemiologinius ir socioekonominčius mokslinius tyrimus. Taip pat labai svarbu užtikrinti veiksmingus duomenų mainus ir tokių duomenų susiejimą su realiais didelio masto kohortiniais tyrimais, be to, užtikrinti mokslinių tyrimų rezultatų taikymą klinikinėje praktikoje, visų pirma atliekant klinikinius tyrimus.

Vienas iš visuomenės uždavinių yra prisitaikyti prie naujų sveikatos priežiūros ir rūpybos sektoriams kylančių reikalavimų dėl visuomenės senėjimo. Norint, kad visoms amžiaus grupėms būtų toliau veiksmingai teikiamos sveikatos priežiūros ir rūpybos paslaugos, reikia dėti pastangas pagerinti ir paspartinti sprendimų priėmimo procesą prevencijos ir gydymo srityse, nustatyti geriausią praktiką sveikatos priežiūros ir rūpybos sektoriuje bei remti jos pavyzdžių sklaidą, didinti informuotumą ir remti integruotą rūpybą. Būtina užtikrinti geresnį senėjimo procesų supratimą ir su amžiumi susijusių ligų prevenciją, kad Europos piliečiai išliktų sveiki ir aktyvūs visą savo gyvenimą. Taip pat svarbu plačiai diegti technologines, organizacines ir socialines inovacijas, suteikiančias galimybę vyresnio amžiaus žmonėms, lėtinėmis ligomis sergantiems žmonėms ir neįgaliesiems išlikti aktyviems ir nepriklausomiems. Imantis šių veiksnių bus prisidėta prie didesnės šių žmonių fizinės, socialinės bei psichinės gerovės ir ilgesnės tokios gerovės trukmės.

Šiuo konkrečiu tikslu, vykdant atitinkamą veiklą, turėtų būti sprendžiami klausimai, susiję su lėtine būkle ir lėtinėmis ligomis, įskaitant, bet ne tik, širdies ir kraujagyslių ligas, vėžį, medžiagų apykaitos ligas ir rizikos veiksnius, įskaitant diabetą, lėtinį skausmą, neurologinius, neurodegeneracinius, psichikos sveikatos ir dėl žalingų medžiagų vartojimo atsiradusius sutrikimus, retas ligas, antsvorį ir nutukimą, autoimunines ligas, reumatinių ir raumenų ir kaulų sistemos sutrikimus ir įvairius skirtingų organų ligas, taip pat ūmias ligas ir įvairius funkcinius sutrikimus. Taip pat turėtų būti sprendžiami klausimai, susiję su infekcinėmis ligomis, įskaitant, bet ne tik, ŽIV/AIDS, tuberkuliozę ir maliariją, apleistas bei su skurdu susijusias ligas ir gyvūnų perduodamas ligas, kylančias epidemijas, pasikartojančias infekcines ligas (įskaitant su vandeniu susijusias ligas) ir didėjančio atsparumo antimikrobinėms medžiagoms grėsmę, taip pat profesines ligas ir su darbu susijusius sutrikimus.

Siekiant prevencijos ir gydymo metodus pritaikyti prie pacientų poreikių, reikėtų plėtoti tikslią mediciną, kuri turi būti grindžiama ankstyva ligų diagnostika.

Visa ši veikla bus vykdoma taip, kad būtų teikiama parama viso mokslinių tyrimų ir inovacijų ciklo metu, stiprinant Europos pramonės sektorių konkurencingumą ir kuriant naujas rinkos galimybes. Parama bus teikiama transdisciplinariams metodams, kuriais siekiama į sveikatos priežiūros pramonę integruoti kelis inovacijų proceso etapus.

Konkretni veikla apibūdinama toliau.

1.1. Sveikatos, gerovės ir ligų supratimas

1.1.1. Sveikatą lemiančių veiksnių išmanymas, sveikatos ugdymo ir ligų prevencijos gerinimas

Geresnis sveikatą lemiančių veiksnių išmanymas yra reikalingas norint suteikti veiksmingo sveikatos ugdymo ir ligų prevencijos pagrindą, be to, užtikrinus tokią išmanymą bus suteikta galimybė, remiantis turimais duomenų šaltiniais ir rodiklių sistemomis, parengti visapusiškus sveikatos ir gerovės Sąjungoje rodiklius. Bus tiriami aplinkos, elgsenos (įskaitant gyvenimo būdą), psichologiniai, organizaciniai, kultūriniai, socioekonominiai, biologiniai ir genetiniai veiksniai pačia plačiausia prasme. Taikomi metodai apims ilgalaikius kohortinius tyrimus ir jų sąsają su įvairių „omikų“ mokslinių tyrimų duomenimis tyrimus, sisteminės biomedicinos naudojimą, įskaitant atitinkamas sisteminės medicinos prietaikas, ir kitus metodus.

Visų pirma, siekiant užtikrinti geresnį aplinkos kaip sveikatą lemiančio veiksnio suvokimą, reikės laikytis tarpdisciplininio požiūrio, pagal kurį, be kita ko, būtų integruojami žmonėms svarbūs molekulinės biologijos, epidemiologijos ir toksikologijos metodai ir juos taikant gauti duomenys, pagal kuriuos būtų tiriami įvairių cheminių medžiagų veikimo būdai, bendras teršalų poveikis ir kiti stresą sukeltys aplinkos ir klimato veiksniai, būtų vykdomi integruoti toksikologiniai

bandymai ir ieškoma alternatyvų bandymams su gyvūnais. Reikalingos novatoriškos poveikio vertinimo koncepcijos, pagal kurias būtų naudojami naujos kartos biologiniai žymenys, grindžiami „-omikų“ ir epigenetikos principais, žmogaus biologiniu stebėjimu, individualiais poveikio vertinimais ir modeliavimu siekiant suprasti mišrų, kaupiamąjį ir atsirandantį poveikį, integruojant socioekonominius, kultūrinius, profesinius, psichologinius ir elgsenos veiksnius. Naudojant pažangias informacines sistemas bus tobulinamos sąsajos su aplinkos duomenimis.

Tokiu būdu gali būti įvertintos esamos ir numatytos strategijos bei programos ir remiamas strategijų įgyvendinimas. Analogiškai gali būti plėtojamos patobulintos elgsenos koregavimo intervencijos, rengiamos prevencinės ir švietimo programos, įskaitant programas, susijusias su sveikatos raštingumu mitybos, fizinės veiklos, vakcinacijos ir kitų pirminės sveikatos priežiūros intervencijų srityse.

1.1.2. Ligų supratimas

Kad būtų galima kurti naujas ir geresnes prevencijos priemones, diagnozavimo, gydymo būdus ir reabilitacijos priemones, būtina pagerinti sveikatos ir ligų per visą žmogaus gyvenimo ciklą supratimą. Tarpdisciplininiai, fundamentiniai ir transliaciniai ligų patofiziologijos moksliniai tyrimai yra itin svarbūs siekiant pagerinti ligos procesų visų aspektų supratimą, įskaitant naujų ribų tarp įprastų pakitimų ir ligų nustatymą remiantis molekuliniais duomenimis, ir patvirtinti bei naudoti mokslinių tyrimų rezultatus klinikinėje praktikoje.

Vykdamt pamatinius mokslinius tyrimus bus kuriamos ir naudojamos naujos priemonės ir nauji biomedicininiai duomenų kūrmo metodai, taip pat bus skatinamas toks kūrmas ir naudojimas, ir šie moksliniai tyrimai apims biovizualizavimą, „-omikas“, didelio našumo ir sisteminės medicinos metodus. Vykdamt šią veiklą bus būtina užtikrinti glaudų fundamentinių ir klinikiųjų tyrimų ryšį ir ryšį su ilgalaikiais kohortiniais tyrimais (ir atitinkamomis mokslinių tyrimų sritimis), kaip apibūdinta pirmiau. Taip pat reikės užtikrinti glaudžias sąsajas su mokslinių tyrimų ir medicinos infrastruktūra (duomenų bazėmis, biobankais ir pan.) duomenų standartizavimo, saugojimo, dalijimosi jais ir prieigos prie jų tikslais, nes visi šie procesai yra labai svarbūs siekiant užtikrinti kuo didesnį duomenų naudingumą ir skatinti novatoriškesnius bei veiksmingesnius duomenų rinkinių analizės ir derinimo būdus.

1.1.3. Stebėjimo ir pasirengimo gerinimas

Žmonijai gresia naujos ir atsirandančios infekcijos, įskaitant zoonozinės kilmės infekcijas, taip pat infekcijos, atsirandančios dėl esamų patogenų atsparumo vaistams, dėl kitų tiesioginių ir netiesioginių klimato kaitos padarinių ir dėl tarptautinio žmonių judėjimo. Siekiant užtikrinti epidemijų modeliavimą ir efektyvų atsaką į pandemijas, būtini nauji arba patobulinti stebėjimo ir diagnozės metodai, išankstinio įspėjimo tinklai, sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir pasirengimo kampanijos. Taip pat reikia dėti pastangas išlaikyti ir sustiprinti gebėjimus kovoti su vaistams atspariomis infekcinėmis ligomis.

1.2. Ligų prevencija

1.2.1. Veiksmingų prevencijos ir patikros programų rengimas ir polinkio susirgti tam tikromis ligomis vertinimo tobulinimas

Prevencijos ir patikros programų kūrmas priklauso nuo ankstyvam rizikos identifikavimui ir ligos pradžios diagnozavimui skirtų biologinių žymenų (įskaitant funkcinis ir elgsenos žymenis) nustatymo, o jas rengiant turėtų būti remiamasi tarptautiniu mastu pripažintais kriterijais. Jų naudojimas priklauso nuo patikros metodų ir programų išbandymo ir patvirtinimo. Turėtų būti kaupiamos žinios ir rengiami metodai, kad būtų galima nustatyti klinikiųjų požiūriu svarbiai padidėjusios ligos rizikos grupei priklausančius asmenis ir asmenų grupes. Nustačius didelės ligos rizikos grupei priklausančius asmenis ir asmenų grupes bus sudaryta galimybė kurti individualias, išskaidytas ir bendras veiksmingos ir ekonomiškai efektyvios ligų prevencijos strategijas.

1.2.2. Diagnostikos ir prognozavimo gerinimas

Siekiant plėtoti naują ir efektyvesnę diagnostiką ir teranostiką, būtina užtikrinti geresnę sveikatos, ligų ir ligų procesų per visą gyvenimo ciklą supratimą. Bus plėtojami novatoriški ir jau naudojami metodai, technologijos ir priemonės, kad taikant ankstyvesnę ir tikslesnę diagnozavimą bei prognozavimą ir sudarant sąlygas prieinamam, labiau pacientui pritaikytam gydymui būtų užtikrintos daug geresnės ligų pasekmės.

1.2.3. Kokybiškesnių prevencinių ir terapinių vakcinų kūrmas

Reikia veiksmingesnių prevencinių ir terapinių intervencijų bei vakcinų ir faktiniais duomenimis pagrįstų vakcinacijos schemų, kurios būtų taikomos įvairinėms ligoms, įskaitant su skurdu susijusias ligas, pavyzdžiui, ŽIV/AIDS, tuberkuliozę, maliariją ir apleistas infekcines ligas bei kitas sunkias ligas. Šiuo tikslu turi būti užtikrintas geresnis ligos, ligos procesų ir jų sukėliamų epidemijų bei vykdomų klinikiųjų bandymų bei susijusių tyrimų supratimas.

1.3. Ligų gydymas ir valdymas

1.3.1. Ligų gydymas, įskaitant regeneracinės medicinos plėtojamą

Būtina remti kompleksinių paramos technologijų, skirtų vaistams, bioterapijoms, vakcinoms ir kitiems gydymo metodams, įskaitant transplantaciją, chirurgiją, genų ir ląstelių terapiją bei branduolinę mediciną, tobulinimą, užtikrinti, kad vaistų ir vakcinų kūrimo procesas būtų sėkmingesnis (įskaitant alternatyvius metodus, kuriais būtų pakeisti klasikiniai saugos ir efektyvumo bandymai, pavyzdžiui, naujų metodų kūrimas), kurti regeneracinės medicinos metodus, įskaitant kamieninių ląstelių naudojimu pagrįstus metodus, kurti naujus augalinius vaistus, įskaitant terapines vakcinas, kurti patobulintus medicinos ir pagalbinius prietaisus ir sistemas, gerinti palaikomąjį gydymą, išlaikyti ir didinti gebėjimus kovoti su ligomis ir imtis medicininių intervencijų, kurios priklauso nuo veiksmingų ir saugių antimikrobinių vaistų prieinamumo, ir kurti visapusiškus metodus, skirtus visų amžiaus grupių bendram sergamumui gydyti ir išvengti polifarmacijos. Padarius tokius patobulimus bus sudarytos palankesnės sąlygos naujų, efektyvesnių, veiksmingų, tvarių ir personalizuoto ligų gydymo ir negalios bei silpnumo valdymo būdų plėtojimui, įskaitant pažangiąją terapiją ir ląstelių terapiją lėtinėms ligoms gydyti.

1.3.2. Žinių perkėlimas į klinikinę praktiką ir įvairaus masto inovaciniai veiksmai

Klinikiniai tyrimai yra svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad biomedicinos žinios būtų pritaikytos gydant pacientus, ir todėl bus remiamas tokių tyrimų vykdymas ir jų praktikos gerinimas. Galimi pavyzdžiai – geresnių metodikų kūrimas, kad klinikinius tyrimus būtų galima orientuoti į atitinkamas gyventojų grupes, įskaitant tas, kurios serga kitomis susijusiomis šalutinėmis ligomis ir (arba) jau yra gydomos; intervencijų bei sprendimų lyginamojo efektyvumo nustatymas ir aktyvesnis duomenų bazių bei elektroninių sveikatos įrašų – klinikinių tyrimų ir žinių perkėlimo duomenų šaltinių – naudojimas. Bus remiami specialių retųjų vaistų ikiklinikiniai ir (arba) klinikiniai tyrimai. Analogiškai bus teikiama parama kitų rūšių intervencijų, pavyzdžiui, su savarankišku gyvenimu susijusių intervencijų, perkėlimui į realią aplinką.

1.4. Vyresnių žmonių aktyvumas ir savarankiškas rūpinimasis sveikata

1.4.1. Vyresnių žmonių aktyvumas ir savarankiškas gyvenimas bei kasdienį gyvenimą palengvinanti aplinka

Kad būtų galima priimti ekonomiškai efektyvius, naudotojui palankius sprendimus dėl senėjančios visuomenės ir žmonių su negalia aktyvaus, savarankiško gyvenimo bei kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos (namuose, darbo vietoje, viešose vietose ir t. t.), atsižvelgiant į lyčių skirtumus, reikia tarpdisciplininių pažangių ir taikomųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų užtikrinant sąsajas su socioekonomikos, elgsenos, gerontologijos, skaitmeninės srities ir kitų sričių mokslu. Tai galioja įvairioje aplinkoje ir yra susiję su technologijoms, sistemoms ir paslaugoms, kuriomis gerinama gyvenimo kokybė ir žmogaus funkcijos, įskaitant judumą, pažangiomis individualiai pritaikytomis pagalbėmis technologijomis, paslaugų ir socialine robotika ir kasdienį gyvenimą palengvinančia aplinka. Bus remiamos mokslinių tyrimų ir inovacijų bandomosios programos, skirtos sprendimų įgyvendinimui ir plačiam panaudojimui įvertinti. Bus akcentuotas galutinių naudotojų, naudotojų bendruomenių ir oficialiai arba neoficialiai priežiūros paslaugas teikiančių asmenų dalyvavimas.

1.4.2. Asmenų informuotumas ir galimybių patiems rūpintis savo sveikata sudarymas

Suteikus galimybę atskiriems asmenims visą gyvenimą gerinti savo sveikatą ir patiems ja rūpintis, bus užtikrinta, kad sveikatos priežiūros ir rūpybos sistemos būtų ekonomiškai efektyvesnės, sudarant sąlygas lėtines ligas valdyti už medicinos įstaigų ribų ir pagerinant sveikatos priežiūros rezultatus. Šiuo tikslu reikia vykdyti socioekonominių veiksnių ir kultūros vertybių, elgsenos ir socialinių modelių, nuostatų ir siekių mokslinius tyrimus, susijusius su personalizuotomis sveikatos priežiūros technologijomis, mobiliosiomis ir (arba) nešiojamosiomis priemonėmis, naujomis diagnostikos priemonėmis, stebėjimui skirtais jutikliais bei prietaisais ir personalizuotomis paslaugomis, įskaitant (bet ne vien tik tai) nanomedicina grindžiamas priemones, kuriomis būtų skatinamas sveikas gyvenimo būdas, gerovė, psichikos sveikata, savarankiška sveikatos priežiūra, geresnis piliečių ir sveikatos priežiūros profesionalų bendravimas, ligos bei negalios valdymui pritaikytos personalizuotos programos siekiant, *inter alia*, padidinti pacientų savarankiškumą, taip pat remiama žinių infrastruktūra. Bus kuriami ir bandomi sprendimai naudojant atviras inovacijų platformas, pavyzdžiui, vykdant socialinių ir paslaugų inovacijų plataus masto demonstracinius projektus.

1.5. Metodai ir duomenys

1.5.1. Informacijos apie sveikatą gerinimas ir geresnis sveikatos duomenų naudojimas

Bus remiamas infrastruktūros ir informacijos struktūrų bei šaltinių (įskaitant duomenis, gautus iš kohortinių tyrimų, protokolų, duomenų rinkinių, rodiklių, sveikatos patikrinimo tyrimų ir pan.) integravimas ir duomenų standartizavimas, suderinamumas, saugojimas, dalijimasis duomenimis bei prieiga prie jų, kad tokie duomenys būtų tvarūs ilgą laikotarpį ir juos būtų galima tinkamai panaudoti. Reikėtų skirti dėmesio duomenų tvarkymui, žinių valdymui, modeliavimui, vizualizacijai, IRT saugumui ir su privatumu susijusiems klausimams. Visų pirma turi būti gerinama galimybė gauti informaciją ir duomenis apie neigiamus gydymo rezultatus ir nepageidaujamą poveikį.

1.5.2. Mokslinių priemonių ir metodų gerinimas siekiant remti politikos formavimą ir reguliavimo poreikius

Būtina remti mokslinių priemonių, metodų ir statistikos mokslinius tyrimus, plėtojimą, integravimą ir naudojimą, kad būtų galima sparčiai, tiksliai ir prognozuojant įvertinti sveikatos intervencijų ir technologijų, įskaitant naujus vaistus, biologinius preparatus, pažangias terapijas ir medicinos prietaisus, saugą, veiksmingumą ir kokybę. Tai ypač svarbu norint užtikrinti naujus pasiekimus srityse, susijusiose su augaliniais vaistais, vakcinomis, antimikrobiniais vaistais, ląstelių / audinių ir genų terapija, organais ir transplantacija, specializuota gamyba, biobankais, naujais medicinos prietaisais, sudėtiniais produktais, diagnostikos / gydymo procedūromis, genetiniai tyrimais, sąveikumu ir e. sveikata, įskaitant privatumo aspektus. Analogiškai reikia remti pagerintas rizikos vertinimo metodikas, atitikties sistemas, bandymų būdus ir strategijas, susijusias su aplinka ir sveikata. Taip pat reikia remti atitinkamų pagalbinių metodų, skirtų pirmiau minėtų sričių etikos aspektų vertinimui, plėtojimą.

1.5.3. In silico metodo naudojimas medicinoje siekiant pagerinti ligų valdymą ir prognozavimą

Siekiant numatyti polinkį susirgti tam tikromis ligomis, ligos raidą ir galimą medicininio gydymo sėkmę gali būti naudojamos kompiuteriniu modeliavimu grindžiamos medicinos sistemos, naudojant konkrečius paciento duomenis ir remiantis sisteminės medicinos koncepcijomis bei fiziologiniu modeliavimu. Modeliavimas gali būti naudojamas siekiant remti klinikinius tyrimus, reakcijos į gydymą nuspėjamumą ir gydymo personalizavimą bei optimizavimą.

1.6. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimas ir integruota priežiūra

1.6.1. Integruotos priežiūros skatinimas

Paramos lėtinųjų ligų valdymui, be kita ko, negalių pacientų atveju, teikimas už medicinos įstaigų ribų taip pat priklauso nuo gilesnio bendradarbiavimo tarp sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų ir socialinės rūpybos ar neoficialios priežiūros paslaugų teikėjų. Bus remiamos mokslinių tyrimų ir inovacijų prietaikos, siekiant užtikrinti, kad sprendimai būtų priimami remiantis platinama informacija apie fizinės ir psichikos sveikatos klausimus, įskaitant psichosocialinius aspektus, ir siekiant suteikti mokslinį pagrindą naujų sprendimų, įskaitant sąveikas nuotolines sveikatos priežiūros ir rūpybos paslaugas, plataus masto įdiegimui ir panaudojimui rinkoje. Be to, atsižvelgiant visų pirma į demografinius pokyčius, bus remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos siekiant pagerinti ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo organizavimą, taip pat inovacijos politikos ir valdymo srityje. Įgyvendinant naujus ir integruotus sprendimus priežiūros srityje siekiama asmenų įgalinimo ir turimų gebėjimų stiprinimo, taip pat daug dėmesio skiriama trūkumų atitaisymui.

1.6.2. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo efektyvumo ir produktyvumo optimizavimas ir skirtumų mažinimas priimant faktiniais duomenimis grindžiamus sprendimus ir skleidžiant geriausios praktikos pavyzdžius, inovacines technologijas bei metodus

Turi būti remiamas sisteminio požiūrio į sveikatos technologijų vertinimą ir sveikatos priežiūros sektoriaus ekonomiką plėtojimas, taip pat faktinių duomenų rinkimas ir geriausios praktikos pavyzdžių, inovacinių technologijų ir metodų skleidimas sveikatos priežiūros ir rūpybos sektoriuje, įskaitant IRT ir e. sveikatos prietaikas. Bus remiamos Europos ir trečiųjų šalių viešųjų sveikatos priežiūros sistemų reformos lyginamosios analizės ir jų vidutinės trukmės bei ilgalaikio ekonominio ir socialinio poveikio vertinimai. Bus remiamos sveikatos priežiūros sektoriaus darbuotojų būsimų poreikių analizės tiek jų skaičiaus, tiek reikiamų įgūdžių atsižvelgiant į naujus priežiūros modelius požiūriu. Bus remiami sveikatos priežiūros skirtumų raidos, jų sąsajų su kitais ekonominiais bei socialiniais skirtumais ir šiems skirtumams Europoje ir už jos ribų mažinti skirtos politikos efektyvumo moksliniai tyrimai. Galiausiai turi būti remiamas sprendimų pacientų saugos srityje ir kokybės užtikrinimo sistemų, įskaitant pacientų vaidmenį, vertinimas.

1.7. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Įgyvendinant šį konkretų tikslą bus, be kita ko, teikiama parama žinių bei technologijų perkėlimui ir kitų formų sklaidai, didelio masto bandomiesiems bei demonstraciniams veiksams ir standartizavimui. Tokiu būdu bus paspartintas produktų bei paslaugų diegimas rinkoje ir patvirtinti priimtino masto sprendimai Europoje ir už jos ribų. Vykdamas tokius veiksmus bus remiamas Europos pramonės konkurencingumas ir novatoriškų MVĮ dalyvavimas, be to, juos vykdamas turės aktyviai dalyvauti visi suinteresuotieji subjektai. Bus siekiama sinergijos su kitomis susijusiomis tiek viešojo, tiek privačiojo sektoriaus programomis ir veikla Sąjungos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu. Visų pirma bus siekiama sinergijos su veikla, plėtojama pagal programą „Sveikata ekonomikos augimui skatinti“.

Sveikatos mokslo grupė bus mokslinis suinteresuotųjų subjektų centras, rengiantis mokslinių tyrimų duomenis sprendžiant šį visuomenės uždavinį. Ši mokslinė grupė teiks nuoseklią tikslinę su šiuo visuomenės uždaviniu susijusių kliūčių ir galimybių vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas mokslinę analizę, padės nustatyti savo mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetus bei skatins visos Sąjungos mokslininkus joje dalyvauti. Aktyviai bendradarbiaudama su suinteresuotaisiais subjektais, ji padės kurti pajėgumus ir skatinti dalytis žiniomis bei glaudžiau bendradarbiauti šioje srityje visoje Sąjungoje.

Gali būti apsvaistyta galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešojo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes.

Taip pat bus sukurtos tinkamos sąsajos su veiksmams pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes ir atitinkamais Europos technologijų platformų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektais.

2. APSIRŪPINIMO MAISTU SAUGUMAS, TVARUS ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ, MOKSLINIAI TYRIMAI JŪRŲ, LAIVYBOS IR VIDAUS VANDENŲ SRITYSE BEI BIOEKONOMIKA

2.1. Tvarus žemės ūkis ir miškininkystė

Siekiant remti produktyvesnes, aplinką tausojančias, efektyviai išteklius naudojančias ir atsparias žemės ūkio ir miškininkystės sistemas, kuriomis būtų užtikrintas pakankamas maisto, pašarų, biomasės bei kitų žaliavų tiekimas ir užtikrinamos ekosistemų funkcijos, kartu saugant biologinę įvairovę ir remiant klestinčio kaimo pragyvenimo šaltinių vystymą, reikalingos tinkamos žinios, priemonės, paslaugos ir inovacijos. Vykdam mokslinius tyrimus ir inovacijas bus pasiūlyta sprendimų, kaip agronominius ir aplinkos apsaugos tikslus būtų galima integruoti į tvarią gamybą, taigi – padidinti žemės ūkio produktyvumą ir išteklių naudojimo efektyvumą, įskaitant vandens naudojimo efektyvumą, padidinti gyvūninės produkcijos ir augalų auginimo saugą, sumažinti žemės ūkio veikloje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, sumažinti atliekų susidarymą, sumažinti maistinių medžiagų ir kitų cheminių medžiagų išplovimą iš dirbamos žemės į sausumos ir vandens aplinką, sumažinti priklausomybę nuo augalinių baltymų importo į Europą, padidinti biologinės įvairovės lygį pirminėse gamybos sistemose ir skatinti biologinės įvairovės atkūrimą.

2.1.1. Gamybos efektyvumo didinimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos, užtikrinant tvarumą ir atsparumą

Bus vykdoma veikla siekiant padidinti produktyvumą ir augalų, gyvūnų bei gamybos sistemų gebėjimą prisitaikyti prie sparčiai kintančių aplinkos / klimato sąlygų ir vis labiau senkančių gamtos išteklių. Taip sukurtos inovacijos padės visoje maisto ir pašarų tiekimo grandinėje pereiti prie mažai energijos suvartojančios, išmetamų teršalų kiekio bei susidaranciu atliekų kiekio mažinimo grindžiamos ekonomikos ir sumažinti gamtos išteklių paklausą. Bus ne tik prisidedama prie apsirūpinimo maistu saugumo, bet ir bus sukurtos naujos galimybės biomasę ir žemės ūkio šalutinius produktus panaudoti įvairiose su maistu nesusijusiose srityse.

Bus ieškoma daugiadisciplininių požiūrių siekiant pagerinti augalų, gyvūnų ir mikroorganizmų savybes, kartu užtikrinant efektyvų išteklių (vandens, žemės, dirvožemio, maistinių medžiagų, energijos ir kitų išteklių) naudojimą ir ekologinį kaimo vietovių vientisumą. Daug dėmesio bus skiriamas integruotoms ir įvairioms gamybos sistemoms ir agronominei praktikai, įskaitant tikslų technologijų ir intensyvesnės ekologinės veiklos metodų naudojimą siekiant suteikti naudos tiek tradiciniam, tiek ekologiniam žemės ūkiui. Taip pat bus skatinamas miestų ekologizavimas, miestų ir priemiesčių teritorijose taikant naujas žemės ūkio, sodininkystės ir miškininkystės formas. Į jas bus atsižvelgta sprendžiant klausimus, susijusius su naujais reikalavimais, taikomais augalų savybėms, auginimo metodams, technologijoms, rinkodarai ir miestų planavimui, šiuos aspektus siejant su žmogaus sveikata ir gerove, aplinka ir klimato kaita. Siekiant augalų ir gyvūnų prisitaikymo, sveikatos ir produktyvumo savybių genetinio tobulinimo reikės imtis visų tinkamų tradicinių bei modernių auginimo būdų ir užtikrinti genetinių išteklių išsaugojimą ir geresnį panaudojimą.

Deramas dėmesys bus skirtas dirvožemio valdymui siekiant padidinti kultūrinių augalų produktyvumą. Atsižvelgiant į bendrą tikslą – užtikrinti aukštos kokybės ir saugią maisto produktų gamybą – bus skatinama augalų ir gyvūnų sveikata. Vykdam veiklą augalų sveikatos ir augalų apsaugos srityje bus sukaupta daugiau žinių ir padidinta parama ekologišku integruotų kenksmingų organizmų valdymo strategijų, produktų ir priemonių kūrimui siekiant užkirsti kelią patogenų atsiradimui, kontroliuoti kenksmingus organizmus bei ligas ir sumažinti iki derliaus nuėmimo ir po jo patiriamus derliaus nuostolius. Gyvūnų sveikatos srityje bus skatinamos ligų, įskaitant zoonozes, išnaikinimo arba veiksmingo valdymo strategijos ir moksliniai tyrimai atsparumo antimikrobinėms medžiagoms srityje. Bus stiprinama integruota ligų, parazitų ir kenksmingų organizmų kontrolė – pradedant geresniu užkrėsto šėimininko ir patogeno sąveikos supratimu ir baigiant stebėjimu, diagnostika bei gydymo metodais. Ištyrus įvairios praktikos poveikį gyvūnų gerovei bus padedama spręsti visuomenei rūpimus klausimus. Veikla pirmiau išvardytose srityse bus grindžiama fundamentalesniais moksliniais tyrimais, kad būtų sprendžiami atitinkami biologiniai klausimai ir remiamas Sąjungos politikos plėtojimas ir įgyvendinimas; taip pat bus remiamasi atitinkamu šių sričių ekonominio ir rinkos potencialo vertinimu.

2.1.2. Ekosistemų funkcijų ir viešųjų gėrybių teikimo užtikrinimas

Žemės ūkis ir miškininkystė yra unikalios sistemos, teikiančios ne tik komercinius produktus, bet ir visuomenei skirtas platesnio masto viešąsias gėrybes (įskaitant kultūrinę ir rekreacinę vertę), ir atliekančios svarbias ekologines funkcijas, pavyzdžiui, funkcinę ir *in situ* biologinę įvairovę, apdulkinimą, vandens kaupimą ir reguliavimą, dirvožemio funkcijas, kraštovaizdį, erozijos mažinimą, atsparumą potvyniams ir sausroms ir anglies dioksido sekvestraciją / išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą. Vykdam mokslinių tyrimų veiklą bus padedama geriau suprasti pirminės gamybos sistemų ir ekosistemų funkcijų sudėtingą sąveiką ir bus remiamas šių viešųjų gėrybių teikimas ir funkcijų užtikrinimas, vykdam valdymo sprendimus, įgyvendinant sprendimų priėmimo priemones ir vertinant jų rinkos ir ne

rinkos vertę. Konkretūs nagrinėtini klausimai apima kaimo vietovių ir priemiesčių bei miestų teritorijų ūkininkavimo / miškininkystės sistemų ir kraštovaizdžio modelių, kuriuos taikant galima pasiekti šiuos tikslus, nustatymą. Pasikeitus aktyviam žemės ūkio sistemų valdymui, įskaitant technologijų naudojimą ir kitokios praktikos taikymą, sumažės žemės ūkio sektoriaus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir padidės žemės ūkio sektoriaus pajėgumai prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio.

2.1.3. Kaimo vietovių savarankiškumo didinimas, parama politikai ir kaimo inovacijoms

Kaimo bendruomenių vystymosi galimybės bus sutelktos stiprinant tokių bendruomenių pajėgumus pirminės gamybos bei ekosistemų funkcijų užtikrinimo srityje ir atveriant galimybes naujų ir įvairių rūšių produktų (įskaitant maisto, pašarų, medžiagų ir energijos) gamybai, atitinkančias augančią mažo anglies dioksido kiekio ir trumpos grandinės pristatymo sistemų paklausą. Turi būti vykdomi socioekonominiai moksliniai tyrimai ir mokslo bei visuomenės tyrimai, kartu kuriant naujas koncepcijas ir institucines inovacijas, kad būtų užtikrinta kaimo vietovių sanglauda ir užkirstas kelias ekonominei ir socialinei marginalizacijai, skatinamas ekonominės veiklos įvairinimas (įskaitant paslaugų sektorių), užtikrinti tinkami kaimo ir miesto vietovių santykiai, taip pat sudarytos palankesnės sąlygos keitimuisi žiniomis, demonstracinei veiklai, inovacijoms bei sklaidai ir skatinamas dalyvavimo principu grindžiamas išteklių valdymas. Taip pat reikia išnagrinėti, kaip viešosiomis gėrybėmis kaimo vietovėse gali būti suteikiama socioekonominė nauda vietos / regionų lygiais. Regionų ir vietos lygiais apibrėžti inovacijų poreikiai bus papildyti tarpsektoriniais mokslinių tyrimų veiksmais tarptautiniu, tarpregioniniu ir Europos lygiais. Vykdamas mokslinių tyrimų projektus bus teikiamos reikiamos analitinės priemonės, rodikliai, integruoti modeliai bei numatoma ateities perspektyvų veikla ir tokiu būdu jais bus teikiama parama politiniams sprendimams priimantiems subjektams bei kitiems subjektams įgyvendinant, stebint ir vertinant atitinkamas strategijas, politiką ir teisės aktus, skirtus ne tik kaimo vietovėms, bet ir visai bioekonomikai. Priemonių ir duomenų taip pat reikia tam, kad būtų galima tinkamai vertinti galimus įvairių išteklių (žemės, vandens, dirvožemio, maistinių medžiagų, energijos ir kitų išteklių) naudojimo ir bioekonomikos produktų derinimo būdus. Bus atliekamas socioekonominis ir lyginamasis ūkininkavimo / miškininkystės sistemų ir jų tvarumo vertinimas.

2.1.4. Tvari miškininkystė

Siekiami tvariai gaminti biologinius produktus, užtikrinti ekosistemas, funkcijas (įskaitant su vandeniu susijusias ir klimato kaitos švelninimo funkcijas) ir gaminti pakankamai biomasės, tinkamai atsižvelgiant į ekonominius, ekologinius ir socialinius miškininkystės aspektus ir į regioninius skirtumus. Apskritai vykdamas veiklą miškininkystės sektoriuje bus siekiama skatinti veisti daugiafunkcinius miškus, kurie suteiktų įvairios ekologinės, ekonominės ir socialinės naudos. Vykdamas veiklą daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad būtų toliau plėtojamos tvarios miškininkystės sistemos, kurios suteiktų galimybę spręsti su visuomenės uždaviniais ir poreikiais, įskaitant miškų savininkų poreikius, susijusius uždavinius, nustačius daugiafunkcines koncepcijas, kuriomis poreikis užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą būtų suderintas su poreikiu atsižvelgti į klimato kaitą. Tokioms tvarioms miškininkystės sistemoms tenka itin svarbus vaidmuo stiprinant miškų atsparumą bei biologinės įvairovės apsaugą ir tenkinant poreikį patenkinti padidėjusią biomasės paklausą. Ši veikla turės būti grindžiama moksliniais tyrimais medžių sveikatos, miško apsaugos nuo gaisro ir miško atkūrimo po gaisro.

2.2. Tvarus ir konkurencingas žemės ūkio maisto produktų sektorius siekiant saugios ir sveikos mitybos

Turi būti sprendžiamas vartotojų poreikių gauti saugių, sveikų, aukštos kokybės ir įperkamų maisto produktų klausimas, kartu atsižvelgiant į maisto vartojimo įpročių ir maisto bei pašarų gamybos poveikį žmogaus sveikatai, aplinkai ir pasaulinei ekosistemai. Bus sprendžiami apsirūpinimo maistu bei pašarais saugumo ir jų saugos, Europos žemės ūkio maisto produktų pramonės konkurencingumo ir maisto produktų gamybos, tiekimo ir vartojimo tvarumo klausimai, atsižvelgiant į visą maisto tiekimo grandinę ir susijusias funkcijas (ir tradicines, ir ekologines) nuo pirminės gamybos iki vartojimo. Toks požiūris padės užtikrinti maisto saugą ir apsirūpinimo maistu saugumą visiems Europos gyventojams ir panaikinti badą pasaulyje, sumažinti su maistu ir mityba susijusių ligų keliamą naštą, skatinant pereiti prie sveikos ir tvarios mitybos, šviečiant vartotojus ir diegiant inovacijas žemės ūkyje ir maisto pramonėje, sumažinti vandens ir energijos suvartojimą perdirbant, vežant ir platinant maisto produktus, ne vėliau kaip 2030 m. 50 % sumažinti maisto atliekų kiekį ir visus aprūpinti labai įvairiu sveiku, aukštos kokybės ir saugiu maistu.

2.2.1. Vartotojų pagrįsto pasirinkimo galimybės

Bus sprendžiami su vartotojų prioritetais, požiūriu, poreikiais, elgesiu, gyvenimo būdu ir švietimu, taip pat kultūrinio maisto kokybės aspektu susiję klausimai ir stiprinamas vartotojų ir maisto tiekimo grandinės mokslinių tyrimų bendruomenės bei jos suinteresuotųjų subjektų ryšių palaikymas, kad būtų gerinamas visuomenės supratimas apie maisto produktų gamybą apskritai, suteikta galimybė pagrįstai pasirinkti, sudarytos sąlygos tvariam ir sveikam vartojimui ir būtų pagerintas tokių galimybių suteikimo bei vartojimo poveikis gamybai, integraciniam augimui ir gyvenimo kokybei, ypač pažeidžiamų grupių atveju. Vykdamas socialines inovacijas bus atsižvelgiama į visuomenės uždavinius, o taikant vartojimo tyrimų inovacinius prognozavimo modelius ir metodikas bus pateikta palyginamųjų duomenų ir sukurtas pagrindas atsakomiesiems veiksams į Sąjungos politikos poreikius.

2.2.2. Sveiki ir saugūs maisto produktai ir mityba visiems

Bus sprendžiami klausimai, susiję su mitybos poreikiais, subalansuota mityba ir maisto poveikiu fiziologinėms funkcijoms, fizinei ir psichinei savijautai, taip pat ryšiai tarp mitybos, demografinių tendencijų (pavyzdžiui, senėjimo) ir lėtinių ligų bei sveikatos sutrikimų. Bus nustatyta, kokių sprendimų ir inovacijų reikia mitybos srityje, kad būtų užtikrinti patobulinimai sveikatos ir gerovės srityje. Cheminė ir mikrobinė maisto ir pašarų tarša, jos rizika ir poveikis bei alergenai bus analizuojami, vertinami, stebimi, kontroliuojami ir atsekami visose maisto, pašarų ir geriamojo vandens tiekimo grandinėse – nuo gamybos ir sandėliavimo iki perdirbimo, pakavimo, platinimo, aprūpinimo maistu bei gėrimais paslaugų teikimo ir paruošimo namuose. Pasitelkus inovacijas maisto saugos srityje, pagerintas rizikos vertinimo ir rizikos bei naudos vertinimo priemonės ir informavimui apie riziką skirtas priemonės, taip pat nustatius griežtesnius maisto saugos standartus, kurie turi būti įgyvendinti visoje maisto tiekimo grandinėje, Europoje padidės vartotojų pasitikėjimas ir jų apsauga. Pasauliniu mastu sugriežtinti maisto saugos standartai taip pat padės stiprinti Europos maisto pramonės konkurencingumą.

2.2.3. Tvari ir konkurencinga žemės ūkio maisto produktų pramonė

Į būtinybę maisto ir pašarų pramonės sektoriuose spręsti uždavinius, susijusius su socialiniais, aplinkos, klimato ir ekonominiais pokyčiais (tiek vietos, tiek pasauliniu mastu), bus atsižvelgiama visuose maisto ir pašarų gamybos grandinės etapuose, įskaitant maisto kūrimą, perdirbimą, pakavimą, proceso kontrolę, atliekų kiekio mažinimą, šalutinių produktų kainų nustatymą ir gyvūninės kilmės šalutinių produktų saugų naudojimą arba naikinimą. Remiantis mokslo duomenimis, bus kuriamos novatoriškos ir tvarios efektyvaus išteklių naudojimo technologijos bei procesai ir įvairūs, saugūs, sveiki, įperkami ir aukštos kokybės produktai. Taip bus stiprinamas Europos maisto tiekimo grandinės inovacijų potencialas, didinamas jos konkurencingumas, didinamas ekonomikos augimas bei užimtumas ir sudaryta galimybė Europos maisto pramonei prisitaikyti prie pokyčių. Kiti aspektai, į kuriuos reikia atkreipti dėmesį, yra atsekamumas, logistika ir paslaugos, socialiniai bei ekonominiai ir kultūriniai veiksniai, gyvūnų gerovė ir kiti etiniai klausimai, maisto tiekimo grandinės atsparumas su aplinka ir klimatu susijusiai rizikai, maisto tiekimo grandinės veiklos ir kintančių mitybos bei gamybos sistemų neigiamo poveikio aplinkai apribojimas.

2.3. Gyvųjų vandens išteklių potencialo panaudojimas

Viena pagrindinių gyvųjų vandens išteklių savybių – jie atsinaujina, o tausojantis jų naudojimas priklauso nuo vandens ekosistemų nuodugnaus išmanymo ir jų aukštos kokybės bei produktyvumo. Bendras tikslas – valdyti gyvuosius vandens išteklius siekiant užtikrinti, kad naudojantis Europos vandenynais, jūromis ir vidaus vandenimis būtų suteikta kuo didesnė socialinė ir ekonominė nauda / pelnas.

Tai apima poreikį optimizuoti tvarų žuvininkystės ir akvakultūros indėlį į aprūpinimą maistu pasaulinės ekonomikos sąlygomis bei sumažinti didelę Sąjungos priklausomybę nuo jūros produktų importo (apie 60 % visų Europoje suvartojamų jūros produktų yra importuojama, o Sąjunga yra didžiausia pasaulyje žuvininkystės produktų importuotoja) ir skatinti su jūra ir laivyba susijusių inovacijų diegimą naudojant biotechnologijas, kad būtų skatinamas pažangus „mėlynasis“ augimas. Vadovaujantis dabartinėmis politikos sistemomis, visų pirma integruota jūrų politika ir Jūrų strategijos pagrindų direktyva⁽¹⁾, vykdant mokslinių tyrimų veiklą bus remiamas ekosistemomis grindžiamas požiūris į gamtinių išteklių valdymą bei naudojimą, kartu sudarant sąlygas tvariam jūrų išteklių naudojimui ir tvariam naudojimuisi jūrų paslaugomis, ir susijusių sektorių ekologizavimas.

2.3.1. Tvarios ir aplinką tausojančios žuvininkystės vystymas

Naujoje bendroje žuvininkystės politikoje, Jūrų strategijos pagrindų direktyvoje ir 2020 m. Sąjungos biologinės įvairovės strategijoje raginama užtikrinti, kad Europos žuvininkystė būtų tvaresnė, konkurencingesnė ir labiau tausojanti aplinką. Perėjimas prie ekosistemomis grindžiamo požiūrio į žuvininkystės valdymą pareikalaus nuodugnaus jūrų ekosistemų išmanymo. Siekiant pagerinti supratimą apie tai, dėl kokių priežasčių jūrų ekosistemos tampa sveikos ir produktyvios, ir siekiant įvertinti ir sušvelninti žuvininkystės poveikį jūrų ekosistemoms (įskaitant giliųjų vandenų ekosistemas), bus kuriamos naujos žinios, priemonės ir modeliai. Bus kuriamos naujos išteklių surinkimo strategijos ir technologijos, kurias pasitelkus bus teikiamos paslaugos visuomenei kartu išlaikant sveikas jūrų ekosistemas. Bus įvertintas valdymo galimybių socialinis ir ekonominis poveikis. Taip pat bus tiriamas aplinkos pokyčių, įskaitant klimato kaitą, poveikis bei prisitaikymas prie jų ir naujos vertinimo ir valdymo priemonės, kuriomis būtų mažinama rizika ir neaiškumai. Vykdant veiklą bus remiami moksliniai tyrimai, susiję su žuvų populiacijų biologija, genetika ir dinamika, pagrindinių rūšių vaidmeniu ekosistemose, žuvininkystės veikla ir jos stebėseną, elgsena žuvininkystės sektoriuje bei prisitaikymu prie naujų rinkų (pavyzdžiui, ekologinis ženklavimas) ir žuvininkystės pramonės sektoriaus dalyvavimu priimant sprendimus. Taip pat bus sprendžiami klausimai, susiję su bendru jūrų erdvės naudojimu kartu vykdant kitą veiklą, ypač pakrantės zonoje, ir tokio naudojimo socioekonominiu poveikiu.

⁽¹⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

2.3.2. Konkurencingos ir aplinką tausojančios Europos akvakultūros vystymas

Tvari akvakultūra turi didelį potencialą siekiant kurti sveikus, saugius ir konkurencingus produktus, pritaikytus pagal vartotojų poreikius ir prioritetus, taip pat teikti aplinkosaugos paslaugas (bioremediacija, žemės valdymas ir vandentvarka ir kt.) ir gaminti energiją, tačiau Europoje šis potencialas dar nėra visiškai realizuotas. Žinios ir technologijos bus stiprinamos visais aspektais, susijusiais su nustatytų rūšių jaukinimu ir naujų rūšių diversifikacija, kartu atsižvelgiant į akvakultūros ir vandens ekosistemų sąsajas, kad būtų sumažintas akvakultūros poveikis aplinkai, taip pat į klimato kaitos poveikį ir būdus, kaip šis sektorius gali prie jo prisitaikyti. Visų pirma būtina toliau vykdyti mokslinius tyrimus, susijusius su auginamų vandens organizmų sveikata ir ligomis (įskaitant prevencijos ir švelninimo priemones bei metodus), mitybos klausimais (įskaitant alternatyvių akvakultūrai pritaikytų ingredientų ir pašarų kūrimą) ir dauginimusi bei veisimu – tai yra vienos iš pagrindinių kliūčių darniam Europos akvakultūros vystymui. Taip pat bus skatinamos inovacijos tvarių gamybos sistemų (vidaus vandenyse, pakrantės zonoje ir atviroje jūroje) srityje. Taip pat bus atsižvelgta į Europos atokiausios periferijos ypatumus. Taip pat bus skirta dėmesio šio sektoriaus socialinių ir ekonominių aspektų supratimui, kad būtų remiama ekonomiškai efektyvi ir efektyviai energiją vartojanti gamyba, atitinkanti rinkos ir vartotojų poreikius, kartu užtikrinant konkurencingumą ir investuotojams bei gamintojams patrauklias perspektyvas.

2.3.3. Jūrų ir laivybos inovacijų skatinimas naudojant biotechnologijas

Tebėra neištirta daugiau kaip 90 % jūrų biologinės įvairovės, taigi yra daug galimybių atrasti naujų rūšių ir naujų taikymo galimybių jūrų biotechnologijų srityje; numatoma, kad įgyvendinus tokias galimybes šio sektoriaus metinis augimas padidės 10 %. Bus teikiama parama, kad būtų toliau tiriama ir išnaudojamas jūrų biologinės įvairovės ir vandens biomasės teikiamas didelis potencialas, siekiant į rinkas diegti novatoriškus ir tvarius procesus, produktus bei paslaugas, kurie galėtų būti taikomi įvairiuose sektoriuose, įskaitant chemijos ir medžiagų pramonę, žuvininkystės ir akvakultūros bei farmacijos, energijos tiekimo ir kosmetikos pramonę.

2.4. Tvarūs ir konkurencingi biologinės pramonės sektoriai ir Europos bioekonomikos plėtojimo rėmimas

Bendras tikslas – paspartinti perėjimą nuo iškastiniu kuru grindžiamų Europos pramonės sektorių prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, efektyviai išteklius naudojančių ir tvarių sektorių. Vykdam mokslinius tyrimus ir inovacijas bus surkurta priemonių Sąjungos priklausomybei nuo iškastinio kuro sumažinti ir taip bus prisidėta prie 2020 m. energetikos ir kovos su klimato kaita politikos tikslų įgyvendinimo (10 % transporto kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių užtikrinimas ir 20 % išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas). Skaičiavimai rodo, kad perėjus prie biologinių žaliavų ir biologinių apdorojimo metodų iki 2030 m. galėtų būtų sutaupyta iki 2,5 milijardo tonų CO₂ ekvivalento per metus, taip žymiai padidinant biologinių žaliavų ir naujų vartotojų produktų rinkas. Norint išnaudoti šias galimybes, reikia sukurti plačią žinių bazę ir kurti atitinkamas (bio)technologijas, daugiausia dėmesio skiriant trims esminiams elementams: a) dabartinių iškastiniu kuru grindžiamų procesų keitimui procesais, grindžiamais efektyvaus išteklių naudojimo ir energijos vartojimo biotechnologijomis; b) patikimų, tvarių ir tinkamų biomasės, šalutinių produktų ir atliekų srautų tiekimo grandinių ir plataus biologinio perdirbimo įmonių tinklo visoje Europoje sukūrimui ir c) paramai biologinių produktų ir procesų rinkos kūrimui, atsižvelgiant į susijusią riziką ir naudą. Bus siekiama sinergijos su konkrečiu tikslu „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“.

2.4.1. Bioekonomikos skatinimas biologinės pramonės sektorių tikslais

Didelės pažangos pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, efektyvaus išteklių naudojimo ir tvarios pramonės bus siekiama atrandant ir panaudojant žemės ir vandens biologinius išteklius, kartu kuo labiau sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir vandens naudojimo rodiklį, pavyzdžiui, sukuriant uždarąsias maistinių medžiagų grandines, be kita ko, tarp miestų ir kaimo vietovių. Turėtų būti nagrinėjamas galimas įvairių biomasės naudojimo būdų derinimas. Veikla turėtų būti nukreipta į nemaistinę konkurencingą biomasę, tuo pačiu atsižvelgiant į susijusių žemės naudojimo sistemų tvarumą. Bus siekiama kurti naujas ypatybes bei funkcijas turinčius ir didesnio tvarumo biologinius produktus ir biologiškai aktyvius junginius, skirtus pramonei ir vartotojams. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, biologinių atliekų ir šalutinių produktų ekonominė vertė bus kuo labiau didinama taikant naujus ir efektyvaus išteklių naudojimo procesus, be kita ko, miestų biologines atliekas paverčiant žemės ūkyje panaudojamomis medžiagomis.

2.4.2. Integruotų biologinio perdirbimo įmonių kūrimas

Bus remiama veikla, kuria būtų skatinami tvarūs biologiniai produktai, tarpinės cheminės medžiagos ir bioenergija / biokuras, pirmiausia laikantis pakopinio požiūrio, pagal kurį prioritetas teikiamas didelės pridėtinės vertės produktų kūrimui. Bus kuriamos technologijos ir strategijos žaliavų tiekimui užtikrinti. Biomasės rūšių, skirtų naudoti antrosios ir trečiosios kartos biologinio perdirbimo įmonėse, įskaitant miškininkystės produktus, biologines atliekas ir pramonės šalutinius produktus, įvairovės išplėtimas padės išvengti konfliktų dėl maisto / kuro ir remti Sąjungos kaimo vietovių ir pakrančių rajonų ekonominę ir aplinką tausojančių vystymąsi.

2.4.3. Parama biologinių produktų ir procesų rinkos kūrimui

Paklausa priemonės atvers naujas rinkas biotechnologijų inovacijoms. Standartizavimas ir sertifikavimas Sąjungos ir tarptautiniu lygiais yra reikalinga, be kita ko, biologinių produktų turiniui, produktų funkcijoms ir biologiniam skaidumui nustatyti. Reikia toliau vystyti gyvavimo ciklo analizės metodikas bei koncepcijas ir nuolat jas pritaikyti prie mokslo ir pramonės pažangos. Laikoma, kad mokslinių tyrimų veiklai, kuria remiamas produktų ir procesų standartizavimas (įskaitant tarptautinių standartų derinimą), ir reguliavimo veiklai biotechnologijų srityje tenka itin svarbus vaidmuo norint remti naujų rinkų kūrimą ir realizuoti prekybos galimybes.

2.5. Kompleksiniai jūrų ir jūrininkystės moksliniai tyrimai

Siekama didinti Sąjungos jūrų ir vandenynų poveikį visuomenei ir ekonomikos augimui naudojant jūrų išteklius, taip pat naudojant įvairius jūrų energijos išteklius ir įvairiais būdais panaudojant jūrų išteklius. Daugiausia dėmesio skiriama veiklai, susijusiai su jūrų ir laivybos moksliniais ir technologiniais uždaviniais, siekiant panaudoti įvairiuose jūrų ir laivybos pramonės sektoriuose esančias jūrų ir vandenynų galimybes ir kartu apsaugoti aplinką bei prisitaikyti prie klimato kaitos. Sprendžiant visus su programa „Horizontas 2020“ susijusius uždavinius ir vykdant visus jos prioritetus bus vadovaujama suderintu strateginiu požiūriu į jūrų ir laivybos mokslinius tyrimus, todėl bus lengviau įgyvendinti atitinkamų sričių Sąjungos politiką, kad būtų pasiekti svarbiausi mėlynojo augimo tikslai.

Dėl to, kad jūrų ir laivybos moksliniai tyrimai yra tarpdisciplininio pobūdžio, bus stengiamasi veiklą glaudžiai derinti su kitomis programos „Horizontas 2020“ dalių veiklomis, visų pirma susijusiomis su prioriteto „Visuomenės uždaviniai“ konkrečiu tikslu „Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos“, ir vykdyti bendrą veiklą.

2.5.1. Klimato kaitos poveikis jūrų ekosistemoms ir jūrų ekonomikai

Veikla bus remiama siekiant didinti dabartinį sąmoningumą jūrų ekosistemų veikimo bei vandenynų ir atmosferos sąveikos klausimais. Dėl to padidės gebėjimas įvertinti vandenynų poveikį klimatui ir klimato kaitos bei vandenynų rūgštėjimo poveikį jūrų ekosistemoms ir pakrančių zonoms.

2.5.2. Taikant integruotą požiūrį plėtoti jūrų išteklių potencialą

Siekiant skatinti ilgalaikį, tvarų laivybos augimą ir kurti sinergiją visuose laivybos sektoriuose, reikia taikyti integruotą požiūrį. Mokslinių tyrimų veikla daugiausia dėmesio bus skiriama jūrų aplinkos išsaugojimui ir jūrinės veiklos ir produktų poveikiui ne jūrų sektoriams. Tai leis daryti pažangą ekologinių inovacijų srityje, pavyzdžiui, kuriant naujus produktus, procesus ir taikant valdymo koncepcijas, taikant įrankius ir priemones siekiant įvertinti ir sušvelninti žmonių veiklos poveikį jūrų aplinkai, kad būtų galima toliau siekti tvaraus jūrinės veiklos valdymo.

2.5.3. Kompleksinės koncepcijos ir technologijos, sudarančios sąlygas laivybai augti

Pažanga kompleksinių didelio poveikio technologijų (pvz., IRT, elektronika, nanomedžiagos, lydiniai, biotechnologijos ir kt.) srityje ir nauji pokyčiai ir sampratos inžinerijoje ir toliau sudarys sąlygas augti. Veikla leis labai išsiveržti į priekį jūrų ir laivybos mokslinių tyrimų ir vandenynų stebėjimo srityje (pvz., tyrimai jūros giluminiuose vandenyse, stebėjimo sistemos, jutikliai, automatizuotos veiklos stebėsenos ir priežiūros sistemos, jūrų biologinės įvairovės tyrinėjimas, jūriniai geopavojai bei nuotolinio valdymo transporto priemonės ir kt.). Siekiama sumažinti poveikį jūrų aplinkai (pvz., povandeninis triukšmas bei invazinių rūšių įveisimas ir jūros ir sausumos teršalai) ir sumažinti anglies dioksido išmetimo dėl žmogaus veiklos rodiklį. Kompleksinės didelio poveikio technologijos padės įgyvendinti Sąjungos jūrų ir jūrininkystės politiką.

2.6. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Bus ne tik naudojamas bendro pobūdžio išorės rekomendacijų šaltiniai, bet ir siekiama konkrečių Nuolatinio žemės ūkio tyrimų komiteto konsultacijų įvairiais klausimais, įskaitant strateginius aspektus, susijusius su jo vykdoma prognozavimo veikla, ir nacionaliniu ir Sąjungos lygmeniu vykdomų žemės ūkio tyrimų koordinavimą. Taip pat bus sukurtos tinkamos sąsajos su veiksmams pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes ir atitinkamais Europos technologijų platformų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektais.

Mokslinių tyrimų rezultatų poveikis ir sklaida bus aktyviai remiami visos projektų vykdymo trukmės metu vykdant konkrečius ryšių palaikymo veiksmus, keičiantis žiniomis ir įtraukiant įvairius subjektus. Įgyvendinant bus derinama įvairių rūšių veikla, įskaitant svarbią demonstracinę ir bandomąją veiklą. Bus skatinama sudaryti lengvą ir atvirą prieigą prie mokslinių tyrimų rezultatų ir geriausios praktikos pavyzdžių.

Teikiant mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) specialiai skirtą paramą bus sudarytos sąlygos aktyvesniam ūkių, žvejų ir kitų rūšių MVĮ dalyvavimui mokslinių tyrimų ir demonstracinėje veikloje. Bus atsižvelgiama į konkrečius pirminės gamybos sektoriaus poreikius, susijusius su inovacijų paramos paslaugomis ir informavimo struktūromis. Įgyvendinant bus derinama įvairių rūšių veikla, įskaitant keitimosi žiniomis veiksmus, kurių vykdant bus užtikrintas aktyvus ūkininkų arba kitų pirminių gamintojų ir tarpininkų dalyvavimas, kad būtų padarytos išvados dėl galutinių naudotojų poreikių mokslinių tyrimų srityje. Bus skatinama sudaryti lengvą ir atvirą priegią prie mokslinių tyrimų rezultatų ir geriausios praktikos pavyzdžių.

Siekiant paspartinti naujų biologinių produktų ir paslaugų diegimą rinkoje, bus remiami standartizavimo ir reguliavimo aspektai.

Gali būti apsvaistoma galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešojo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes.

Bus siekiama sinergijos su kitais Sąjungos fondais, susijusiais su šiuo visuomenės uždaviniu, pavyzdžiui, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu (EJRŽF), taip pat bus siekiama užtikrinti tolesnę produktų ir paslaugų diegimą naudojant šiuos fondus.

Bioekonomikos sektoriuose bus vykdoma ateities perspektyvų veikla, be kita ko, kuriamos duomenų bazės, rodikliai ir modeliai, susiję su pasauliniais, Europos, nacionaliniais ir regioniniais aspektais. Kuriamas Europos bioekonomikos stebėjimo centras, kuris sudarytų Sąjungos ir pasaulio mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos schemas ir ją stebėtų, įskaitant technologijų vertinimą, kurtų pagrindinius veiklos rodiklius ir stebėtų inovacijų politiką bioekonomikos srityje.

3. SAUGI, ŠVARI IR EFEKTYVIAI NAUDOJAMA ENERGIJA

3.1. Energijos suvartojimo ir anglies dioksido išmetimo rodiklio mažinimas užtikrinant pažangų ir tausų naudojimą

Europos pramonės sektorių, transporto sistemų, pastatų, rajonų, miestų ir didmiesčių energijos šaltiniai ir jų vartojimo įpročiai didžiąja dalimi nėra tvarūs, ir todėl atsiranda didelis poveikis aplinkai ir klimato kaitos poveikis. Norint užtikrinti energijos valdymą tikruoju laiku naujai statomuose ir esamuose beveik anglies dioksido neišskiriančiuose, beveik energijos nenaudojančiuose ir teigiamos energijos pastatuose, renovuotuose pastatuose ir aktyviuose pastatuose, kurti labai efektyvias pramonės šakas ir užtikrinti, kad bendrovės, atskiri asmenys, bendrijos, miestai ir rajonai masiškai diegtų efektyvaus energijos vartojimo metodus, bus būtina ne tik daryti technologinę pažangą, bet ir rasti netechnologinių sprendimų, pavyzdžiui, kurti naujas konsultavimo, finansavimo bei paklausos valdymo paslaugas ir naudotis elgsenos bei socialinių mokslų indėliu, kartu atsižvelgiant į priimtino visuomenei klausimus. Tokiu būdu padidintas energijos vartojimo efektyvumas gali būti vienas iš ekonomiškai efektyviausių būdų mažinti energijos poreikį, taip sustiprinant energijos tiekimo saugumą, mažinant poveikį aplinkai ir klimatui ir skatinant konkurencingumą. Siekiant įveikti šiuos iššūkius svarbu toliau plėtoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir išnaudoti efektyvaus energijos vartojimo galimybes.

3.1.1. Technologijų ir paslaugų įdiegimas į masinę rinką siekiant pažangaus ir efektyvaus energijos vartojimo

Norint sumažinti energijos suvartojimą ir panaikinti energijos eikvojimą, kartu teikiant visuomenei ir ekonomikai reikalingas paslaugas, būtina ne tik užtikrinti, kad į masinę rinką būtų diegiama daugiau efektyvių, konkurencingos kainos, aplinką tausojančių ir pažangesnių įrenginių, produktų ir paslaugų, bet ir užtikrinti sąveikų komponentų ir prietaisų integravimą, kad būtų optimizuotas bendras energijos suvartojimas pastatuose, teikiant paslaugas ir pramonėje.

Siekiant užtikrinti visišką šių technologijų ir paslaugų įsisavinimą ir visišką jų naudą vartotojams (įskaitant jų galimybę stebėti, kiek energijos jie suvartoja), jų energinis efektyvumas turi būti pritaikytas ir optimizuotas jų taikymo aplinkai ir tokioje aplinkoje. Šiuo tikslu reikia tirti, vystyti ir bandyti novatoriškas IRT ir stebėsenos ir kontrolės metodus, taip pat vykdyti demonstracinius projektus ir ikiprekybinę diegimo veiklą, kad būtų užtikrintas suderinamumas ir masto keitimas. Tokiais projektais turėtų būti siekiama prisidėti norint gerokai sumažinti arba optimizuoti bendrą energijos suvartojimą bei energijos sąnaudas ir šiuo tikslu kurti bendras duomenų apie energijos suvartojimą ir teršalų išmetimą rinkimo, lyginimo ir analizės procedūras, kad būtų pagerintas energijos suvartojimo ir jo poveikio aplinkai išmatuojamumas, skaidrumas, priimtinas visuomenei, planavimas ir matomumas. Vykdyti šiuos procesus turėtų būti užtikrintas saugumas ir užtikrinta projektuojant numatyta privatumo apsauga, siekiant apsaugoti stebėsenos ir kontrolės metodus. Siekiant užtikrinti patikimumą bus naudinga kurti ir taikyti tokių sistemų stabilumo tikrinimo platformas.

3.1.2. Efektyvių ir atsinaujinančiųjų šildymo ir vėsinimo sistemų potencialo išnaudojimas

Didelė dalis energijos visoje Sąjungoje yra suvartojama šildymo arba vėsinimo tikslais, ir didelis poveikis mažinant energijos paklausą būtų padarytas kuriant ekonomiškai efektyvias bei veiksmingas technologijas ir sistemų integravimo metodus, kaip antai, tinklo junglumą su standartinėmis kalbomis ir paslaugomis šioje srityje. Šiuo tikslu reikia tirti ir demonstruoti pramoninėms, komercinėms ir gyventojų reikmėms skirtus naujus projektavimo metodus ir sistemas bei

komponentus, pavyzdžiui, karšto vandens, patalpų šildymo ir vėsumos decentralizuoto ir centralizuoto tiekimo atveju. Tai turėtų apimti įvairias technologijas, kaip antai, saulės, šiluminę, geotermine, biomasės, šilumos siurblių, bendros šilumos ir elektros energijos gamybos technologijas bei atliekų naudojamą energijai gaminti, ir atitikti beveik nulinės energijos pastatams bei rajonams taikomus reikalavimus, taip pat turėtų būti remiami išmanieji pastatai. Reikia naujų didelių atradimų, visų pirma iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaunamos šiluminės energijos kaupimo srityje, ir siekiant skatinti centralizuotai ir decentralizuotai taikomų hibridinių šildymo ir vėsinimo sistemų efektyvių derinių vystymą ir diegimą.

3.1.3. Europos Pažangiųjų miestų ir bendruomenių skatinimas

Miestų teritorijos yra vieni iš didžiausių energijos vartotojų Sąjungoje ir išmeta atitinkamai didelę šiltnamio efektą sukeliančių dujų dalį, taip pat kartu sukuria didelį oro teršalų kiekį. Tuo pačiu metu miestų teritorijoms poveikį daro prastėjanti oro kokybė bei klimato kaita ir turi būti kuriamos pačių teritorijų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos strategijos. Todėl vykstant perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų visuomenės itin svarbu rasti novatoriškus sprendimus energetikos srityje (pvz., energijos vartojimo efektyvumas, elektros energijos ir šildymo bei vėsumos tiekimo sistemos ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimas pastatuose), integruotus transporto sistemose, pažangius statybų ir miestų planavimo sprendimus, su atliekomis ir vandens valymu susijusius sprendimus bei IRT sprendimus, skirtus miesto aplinkai. Turi būti numatytos tikslinės iniciatyvos, kuriomis būtų remiama energetikos, transporto ir IRT sektorių pramonės vertės grandinių konvergencija pažangiųjų miestų prietaikų tikslais. Tuo pačiu metu, atsižvelgiant į miestų bei bendruomenių ir jų gyventojų poreikius ir turimas lėšas, turi būti kuriami ir visa apimtimi išbandomi nauji technologiniai, organizaciniai, planavimo ir veiklos modeliai. Moksliniai tyrimai taip pat yra reikalingi su šiuo perėjimu susijusiems socialiniams, aplinkos, ekonominiais ir kultūriniais klausimams suprasti.

3.2. Pigos mažo anglies dioksido kiekio elektros energijos tiekimas

Elektros energija bus itin svarbi kuriant ekologiškai tvarią mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką. Tokio vystymosi pagrindas – atsinaujinantieji energijos ištekliai. Mažo anglies dioksido kiekio elektros energijos gamyba diegiama per lėtai, nes su tuo susijusios didelės sąnaudos. Būtina skubiai rasti sprendimų, kuriais būtų labai sumažintos sąnaudos, užtikrinant didesnį veiksmingumą, tvarumą ir priimtinumą visuomenei, kad būtų paspartintas pigios ir patikimos mažo anglies dioksido kiekio elektros energijos gamybos diegimas rinkoje. Vykstant atitinkamą veiklą pirmenybė teikiama moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir plataus masto demonstravimui, susijusiems su naujoviškais atsinaujinančiais energijos ištekliais, įskaitant mažas ir labai mažas energijos sistemas, veiksmingas, lanksčias ir mažą anglies dioksido kiekį išskiriančias iškastinę energiją naudojančias elektrines, anglies dioksido surinkimo bei saugojimo arba pakartotinio CO₂ naudojimo technologijas.

3.2.1. Vėjo energijos viso potencialo realizavimas

Vėjo energijos srityje keliamas tikslas – ne vėliau kaip 2020 m. sumažinti sausumos ir jūros vėjo elektros energijos gamybos sąnaudas iki maždaug 20 %, palyginti su 2010 m., intensyviau naudoti jūros vėjo energiją ir sudaryti sąlygas tinkamam jos integravimui į elektros tinklą. Daugiausia dėmesio bus skiriama naujos kartos vėjo energijos transformavimo sistemų, kurioms būtų būdingas didesnis mastas (įskaitant inovacines energijos kaupimo sistemas), didesnis transformavimo efektyvumas ir didesnės galimybės jas naudoti tiek sausumos, tiek jūros vėjo energijos atveju (įskaitant nuošalias vietas ir nepalankias oro sąlygas), vystymui, bandymui ir demonstravimui, taip pat naujiems serijinės gamybos procesams. Bus atsižvelgta į vėjo energijos gamybos aplinkosauginius ir biologinės įvairovės aspektus.

3.2.2. Efektyvių, patikimų ir ekonomiškai konkurencingų saulės energijos sistemų plėtojimas

Siekiant gerokai padidinti saulės energijai tenkančią elektros energijos rinkos dalį, saulės energijos sąnaudos, apimančios fotovoltinę technologiją (PV) ir saulės energijos koncentravimą, ne vėliau kaip 2020 m. turėtų būti sumažintos per pusę, palyginti su 2010 m.

Fotovoltinės technologijos atveju šiuo tikslu reikės vykdyti tolesnius mokslinius tyrimus, susijusius su, *inter alia*, naujomis koncepcijomis bei sistemomis ir masinės gamybos demonstravimu bei bandymais, siekiant fotovoltinės technologijos plataus masto diegimo ir integravimo į pastatus.

Saulės energijos koncentravimo atveju daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad būtų kuriami būdai, kaip padidinti efektyvumą kartu mažinant sąnaudas ir poveikį aplinkai, ir sudaromos sąlygos pademonstruoti technologijų taikymui pramonės lygmeniu, pastatant pirmąsias tokio tipo elektrines. Bus išbandomi sprendimai dėl efektyvaus saulės elektros energijos gamybos derinimo su vandens gėlinimu.

3.2.3. Konkurencingų ir aplinkos požiūriu saugių CO₂ surinkimo, gabenimo, saugojimo ir pakartotinio naudojimo technologijų plėtojimas

Anglies dioksido surinkimas ir saugojimas (toliau – CCS) yra itin svarbus metodas, kuris komerciniu mastu turi būti plačiai naudojamas pasauliniu lygiu, kad ne vėliau kaip 2050 m. būtų įvykdytas uždavinys užtikrinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą energijos gamybos srityje ir sukurti mažo anglies dioksido kiekio technologijų pramonę. Siekiama kuo labiau sumažinti papildomas sąnaudas, susijusias su CCS, kurias energijos gamybos sektoriuje patiria akmens anglimi, dujomis ir skalūnų alyva kūrenamos elektrinės, palyginti su panašiomis elektrinėmis, kuriose nėra naudojami CCS ir energijai imlūs pramoniniai įrenginiai.

Parama bus teikiama visų pirma siekiant pademonstruoti visą CCS grandinę, kad būtų pristatytos skirtingos surinkimo, gabenimo, saugojimo ir pakartotinio naudojimo technologinės galimybės. Kartu bus atliekami moksliniai tyrimai siekiant toliau vystyti šias technologijas ir sukurti konkurencingesnes surinkimo technologijas, pagerintus komponentus, integruotas sistemas ir procesus, užtikrinti saugų geologinį saugojimą ir rasti racionalius sprendimus, susijusius su surinkto CO₂ pakartotiniu naudojimu, taip pat užtikrinti tokio naudojimo priimtinumą visuomenei, kad būtų sudarytos sąlygos komerciniais tikslais įdiegti CCS technologijas iškastinį kurą naudojančiose elektrinėse ir kitose daug anglies dioksido išskiriančiose pramonės šakose, pradėsiančiose veikti po 2020 m. Parama taip pat bus teikiama švarioms anglies technologijoms, kaip technologijoms, papildančioms CCS.

3.2.4. Geoterminės energijos, hidroenergijos, jūros energijos ir kitų atsinaujinančiosios energijos būdų vystymas

Geoterminė energija, hidroenergija, jūros energija bei kitos atsinaujinančiosios energijos rūšys gali padėti sumažinti Europoje tiekiamos energijos išskiriamą anglies dioksido kiekį, tuo pačiu didinant įvairių energijos gamybos ir naudojimo būdų lankstumą. Šios veiklos tikslas yra toliau komerciniu požiūriu plėtoti ekonomiškai naudingas ir tvarias technologijas, kad būtų galima plačiai įdiegti pramoniniu lygiu, įskaitant tinklų integravimą. Reikia toliau tirti, plėtoti ir demonstruoti pažangiųjų geoterminių sistemų technologiją, visų pirma žvalgyimo, gręžinių ir šilumos gamybos srityse. Vandenyne energija, kaip antai potvynių, srovių ar bangų energija, ir osmosinė energija, gaunama visiškai neišmetant anglies dioksido, ją galima numatyti ir ja taip pat galima prisidėti prie visapusiškų vėjo energijos galimybių vystymo jūroje (įvairių jūros energijos rūšių derinimas). Mokslinių tyrimų veikla turėtų apimti laboratorinius novatoriškus nebrangių ir patikimų komponentų bei medžiagų, naudojamų didelės korozijos ir apaugimo aplinkoje, moksliniai tyrimai, taip pat demonstravimas įvairiomis Europos vandenų sąlygomis.

3.3. Alternatyvus kuras ir mobilieji energijos šaltiniai

Siekiant Europos energijos ir CO₂ sumažinimo tikslų taip pat reikia plėtoti naują kurą ir mobiliuosius energijos šaltinius. Tai ypač svarbu norint išspręsti išmanių, netaršių ir integruotų transporto sistemų problemą. Šių technologijų ir alternatyvaus kuro vertės grandinės nėra pakankamai išvystytos ir turi būti greičiau parengtos demonstravimo etapui.

3.3.1. Siekiant konkurencingesnės ir tvaresnės bioenergijos

Bioenergijos tikslas – perspektyviausias technologijas pritaikyti komerciniams tikslams, leisti skirtingos vertės grandinių pažangaus biokuro sausumos, jūrų ir oro transportui plataus masto ir tvarią gamybą ir labai efektyvią kombinuotos šilumos ir elektros bei ekologiškų dujų iš biomasės ir atliekų gamybą, įskaitant CCS. Siekiama vystyti ir demonstruoti technologijas, skirtas skirtingiems bioenergijos vystymo būdams įvairiu mastu, atsižvelgiant į skirtingas geografines ir klimato sąlygas ir logistikos apribojimus, tuo pačiu kuo labiau sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir neigiamą socialinį poveikį, susijusį su žemės naudojimu. Ilgalaikiais moksliniais tyrimais bus prisidedama prie tvarios bioenergijos pramonės plėtojimo po 2020 m. Ši veikla papildys tiekimo (pvz., žaliavos, biologiniai išteklių) ir vartojimo (pvz., integravimo į transporto priemonių parkus) mokslinių tyrimų veiklą, atliekamą vykdamas kitus susijusius konkrečius prioritetus „Visuomenės uždaviniai“ tikslus.

3.3.2. Vandenilio ir kuro elementų technologijų patekimo į rinką laiko sumažinimas

Kuro elementai ir vandenilis turi didelį potencialą padėti spręsti Europos energetikos problemas. Norint šias technologijas paversti rinkoje konkurencingomis reikia smarkiai sumažinti sąnaudas. Pavyzdžiui, kuro elementų sistemų sąnaudas transportavimo srityje per kitus 10 metų reikės sumažinti dešimteriopai. Kad tai būtų galima padaryti, parama bus teikiama kilnojamųjų, stacionariųjų bei mikrostacionariųjų ir transporto įrenginių demonstravimui ir ikikomercinio diegimo veiksmams ir susijusioms paslaugoms, taip pat ilgalaikiams moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai, siekiant Sąjungoje sukurti konkurencingą kuro elementų grandinę ir tvarią vandenilio energijos gamybą ir infrastruktūrą. Reikia stipraus nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo, kad rinkos laimėjimai pasiektų tinkamą mastą, įskaitant atitinkamų standartų parengimą.

3.3.3. Naujas alternatyvus kuras

Yra daug naujų būdų, turinčių ilgalaikį potencialą, pavyzdžiui, metalo miltelių kuras, kuras iš fotosintezės mikroorganizmų (vandens ir žemės aplinkoje) ir iš dirbtinės fotosintezės imitatorių bei iš saulės energijos. Šie nauji būdai gali sudaryti galimybę efektyvesniam energijos keitimui ir kurti ekonomiškai konkurencingesnes bei tvaresnes technologijas. Parama bus pirmiausia teikiama tam, kad šios naujos ir kitos potencialios technologijos iš laboratorijų būtų pateiktos ikikomerciniam demonstravimui ne vėliau kaip 2020 m.

3.4. Bendras pažangus Europos elektros tinklas

Elektros tinklai turi susidoroti su trimis tarpusavyje susijusiais iššūkiais, kad būtų sukurta vartotojui patogi ir vis mažiau anglies dioksido į aplinką išskirianti elektros sistema: visos Europos rinkos sukūrimas; labai išaugusių atsinaujinančiųjų energijos išteklių integracija; ir milijonų tiekėjų ir klientų (vis daugiau namų ūkiai bus ir tiekėjai, ir klientai), įskaitant elektrinių transporto priemonių savininkus, bendravimo valdymas. Ateities elektros tinklai atliks vieną iš pagrindinių vaidmenų pereinant prie anglies dioksido neišskiriančios energijos sistemos, kartu vartotojams suteikiant papildomą lankstumą ir sumažinant išlaidas. Pagrindinis tikslas ne vėliau kaip 2020 m. yra apie 35 % elektros energijos perduoti ir paskirstyti ⁽¹⁾ iš išskirstytų ir koncentruotų atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

Gerai integruotais moksliniais tyrimais ir demonstravimo pastangomis bus remiamas naujų komponentų ir technologijų vystymas ir procedūros, kurios atitiks su perdavimo ir paskirstymo tinklais susijusius specialius poreikius, taip pat lankstus energijos kaupimas.

Siekiant sumažinti išmetamų teršalų kiekį ir sąnaudas turi būti svarstomos visos galimybės sėkmingai subalansuoti energijos pasiūlą ir paklausą. Siekiant pagerinti perdavimo pajėgumą bei kokybę ir tinklų patikimumą reikia plėtoti naujas pažangias elektros energijos tinklų technologijas, atsargų užtikrinimo ir balansavimo technologijas, kurios suteikia galimybę užtikrinti didesnę lankstumą ir efektyvumą, įskaitant įprastas elektrines, ir naujus tinklo komponentus. Turi būti išnagrinėtos ir į elektros tinklą įdiegtos naujos elektros energijos sistemų technologijos bei dvikryptė, skaitmeninė komunikacijos infrastruktūra; jos turėtų būti naudojamos ir siekiant sukurti pažangius ryšius su kitais energijos tinklais. Tai leis geriau planuoti, stebėti, kontroliuoti ir saugiai naudoti tinklus, įskaitant standartizacijos klausimus, normaliomis ir kritinėmis sąlygomis, taip pat valdyti tiekėjų ir klientų bendravimą, transportuoti bei valdyti energijos srautą ir juo prekiauti. Būsimos infrastruktūros diegimo tikslais rodikliai yra nustatomi, o išlaidų ir pajamų analizė atliekama atsižvelgiant į visą energijos sistemą. Be to, bus padidintos sinergijos tarp pažangių tinklų ir telekomunikacijos sistemų, kad būtų išvengta investicijų dubliavimo, padidintas saugumas ir pagreitintas pažangių energetikos paslaugų diegimas.

Naujoviški energijos kaupimo būdai (įskaitant tiek baterijas, tiek didelio masto kaupimo būdus, pavyzdžiui, elektros energijos naudojimą dujoms gaminti) ir transporto priemonių sistemos suteiks reikiamą tarpusavio lankstumą gamybos ir paklausos atžvilgiu. Naudojant patobulintas IRT technologijas bus toliau didinamas elektros poreikio lankstumas aprūpinant vartotojus (pramoninius, komercinius ir namų) reikiama automatuotais įrankiais. Saugumas, patikimumas ir privatumas šiuo atveju taip pat yra svarbūs klausimai.

Naujas planavimas, rinkos ir reguliavimo konstrukcijos turi sąlygoti bendrą elektros tiekimo tinklo veiksmingumą bei ekonominį efektyvumą ir infrastruktūrų suderinamumą, o taip pat atviros ir konkurencingos pažangių energijos tinklų technologijų, produktų ir paslaugų rinkos atsiradimą. Didelio masto demonstraciniai projektai yra reikalingi sprendimams patikrinti ir pagrįsti bei naudai sistemai ir atskiriems suinteresuotiesiems subjektams įvertinti, prieš pritaikant juos visoje Europoje. Kartu turėtų būti atliekami tyrimai siekiant išsiaiškinti, kaip vartotojai ir verslas reaguoja į ekonomines iniciatyvas, elgsenos pokyčius, informavimo paslaugas ir kitas pažangių tinklų teikiamas naujoviškas galimybes.

3.5. Naujos žinios ir technologijos

Naujos, efektyvesnės ir labiau konkurencingų sąnaudų bei švarios, saugios ir tvarios energijos technologijos bus reikalingos ilgą laiką. Pažanga turi būti pagreitinta atliekant daugiadalykinius mokslinius tyrimus ir bendrai įgyvendinant Europos masto mokslinių tyrimų programas ir pasaulinio lygio infrastruktūrą, kad būtų pasiekti moksliniai laimėjimai energijos koncepcijų ir didelio poveikio technologijų (pvz., nanomokslai, medžiagų mokslai, kietųjų kūnų fizika, IRT, biologiniai mokslai, geologijos mokslai, kompiuterių naudojimas ir kosmosas) srityje. Atitinkamais atvejais bus remiamas saugių ir ekologiškai tvarių netradicinių dujų ir naftos išteklių žvalgymas ir gamyba, taip pat ateities ir naujų atsirandančių technologijų inovacijų plėtojimas.

Pažangūs moksliniai tyrimai taip pat bus reikalingi siekiant pateikti sprendimus, kaip pritaikyti energijos sistemas prie besikeičiančių klimato sąlygų. Prioritetai gali būti tikslinami atsižvelgiant į naujausius mokslinius ir technologinius poreikius ir galimybes arba atsižvelgiant į naujus pastebimus reiškinis, kurie galėtų nurodyti daug žadančius pokyčius ar riziką visuomenei ir kurie gali atsirasti įgyvendinant programą „Horizontas 2020“.

3.6. Tvirtas sprendimų priėmimas ir visuomenės dalyvavimas

Energetikos srities moksliniais tyrimais turėtų būti remiama energetikos politika ir jie turėtų būti glaudžiai su ja susieti. Reikia nuodugnių žinių ir mokslinių tyrimų apie energijos technologijų ir paslaugų diegimą ir naudojimą, infrastruktūrą, rinkas (įskaitant reguliavimo sistemas) ir vartotojų elgseną, kad politiką formuojantiems subjektams būtų pateiktos pagrįstos analizės. Parama bus teikiama, visų pirma pagal Strateginio energetikos technologijų (SET) plano Komisijos

⁽¹⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SEC(2009) 1295, pridedamas prie Komunikato „Investavimas į mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų kūrimą (SET planas)“ (KOM (2009) 519 galutinis).

informacijos sistemą (SETIS), pagrįstoms ir skaidrioms teorijoms, priemonėms, metodams, modeliams ir į ateitį orientuotiems bei perspektyviems scenarijams, skirtiems pagrindinių su energija susijusių ekonominių ir socialinių klausimų vertinimui, vystyti; duomenų bazėms ir veikslių planams išsiplėtusioje Sąjungoje kurti; energetikos ir su energija susijusios politikos poveikiui energijos tiekimo saugumui, vartojimui, aplinkai, gamtos ištekliams, klimato kaitai, visuomenei ir energetikos pramonės sektoriaus konkurencingumui vertinti; ir socioekonominių mokslinių tyrimų veiklai bei mokslo visuomenėje tyrimams vykdyti.

Naudojantis interneto ir socialinių technologijų teikiamomis galimybėmis bus tiriama vartotojų elgsena, įskaitant tokius pažeidžiamus vartotojus kaip žmonės su negalia ir elgesio sutrikimais, pasitelkiant atviras inovacijų platformas, pavyzdžiui, „realybės laboratorijas“ ir didelio masto paslaugų inovacijų demonstracinius projektus bei atliekant grupines apklausas ir kartu užtikrinant privatumą.

3.7. Energetikos inovacijų įsisavinimas rinkoje remiantis programa „Pažangi energetika Europai“

Novatoriški diegimo rinkoje ir kopijavimo sprendimai yra itin svarbūs laiku išplėtojant naujas energijos technologijas ir ekonomiškai efektyviai jas įgyvendinant. Tam reikia ne tik technologijomis grįstų mokslinių tyrimų ir demonstravimo veiklos, bet ir veikslių, turinčių aiškią papildomą naudą Sąjungai turint tikslą kurti, taikyti, dalytis ir atkartoti netechnologines, didelį poveikį darančias inovacijas Sąjungos tvariose energijos rinkose įvairiuose sektoriuose ir įvairiais valdymo lygiais.

Tokiomis inovacijomis labiausiai turėtų būti siekiama reguliavimo, administravimo ir finansavimo lygiais sukurti palankias rinkos sąlygas mažo anglies dioksido kiekio, atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumu pagrįstoms technologijoms ir sprendimams. Parama bus teikiama priemonėmis, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos įgyvendinti energetikos politiką, rengiamas pagrindas investicijoms, remiamas gebėjimų stiprinimas ir kurios yra pripažįstamos visuomenės. Dėmesys taip pat bus skiriamas inovacijoms, kuriomis siekiama išmaniai ir tausiai naudoti esamas technologijas.

Moksliniai tyrimai ir analizė pakartotinai patvirtina lemiamą žmogiškojo faktoriaus vaidmenį tvarios energetikos politikos sėkmei arba nesėkmei. Bus skatinamos novatoriškos organizacinės struktūros, gerosios praktikos pavyzdžių sklaida ir keitimasis jais, specialūs mokymai ir pajėgumų stiprinimo veiksmai.

3.8. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Veiklos, kuria siekiama įgyvendinti šį visuomenės uždavinį, prioritetų nustatymas priklauso nuo poreikio stiprinti energetikos mokslinius tyrimus ir inovacijas Europos lygiu. Pagrindinis tikslas bus remti Strateginio energijos technologijų plano (SET plano) ⁽¹⁾ mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkės įgyvendinimą, kad būtų pasiekti Sąjungos energetikos ir klimato kaitos politikos tikslai. Todėl SET plano veikslių planais ir įgyvendinimo planais bus vertingai prisidedama rengiant darbo programas. SET plano valdymo struktūra bus naudojama kaip svarbiausias strateginio prioritetų nustatymo ir Energetikos mokslinių tyrimų ir inovacijų visoje Sąjungoje koordinavimo pagrindas.

Įgyvendinant ne technologijų darbotvarkę bus vadovaujama Sąjungos energetikos politika ir teisės aktais. Bus remiamas sąlygų sudarymas Sąjungoje masiškai diegti demonstruotus technologijų ir paslaugų sprendimus, procesus ir politikos iniciatyvas, susijusius su mažo anglies dioksido kiekio technologijomis ir energijos vartojimo efektyvumu. Tai gali apimti techninę pagalbą energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos investicijų vystymui ir taikymui.

Vykdamą veiklą diegimo rinkoje srityje bus remiamasi pagal programą „Pažangi energetika Europai“ vykdoma veikla ir ši veikla bus toliau plėtojama.

Partnerystė su Europos suinteresuotaisiais subjektais bus svarbi dalijantis ištekliais ir įgyvendinant bendrą veiklą. Atskirais atvejais galima numatyti, kad esamos SET plano Europos pramonės iniciatyvos prireikus gali tapti oficialiomis viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis, kad būtų padidintas finansavimo lygis ir nuoseklumas bei skatinami viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotųjų subjektų bendri moksliniai tyrimai ir inovacijų kūrimo veiksmai. Dėmesys bus teikiamas paramos teikimui (prisidedant valstybėmis narėmis) viešųjų mokslinių tyrimų vykdytojų sąjungoms, visų pirma Europos energijos gamybos mokslinių tyrimų sąjungai (EERA), įsteigta pagal SET planą, kad būtų sutelkti viešieji mokslinių tyrimų ištekliai ir infrastruktūra Europai itin svarbių mokslinių tyrimų sričių klausimams spręsti. Tarptautinio koordinavimo veiksmais turi būti remiami SET plano prioritetai pagal kintamos geometrijos principą, atsižvelgiant į šalių pajėgumą ir specifiką. Taip pat bus sukurtos tinkamos sąsajos su veiksmais pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes ir atitinkamas Europos technologijų platformų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektais.

⁽¹⁾ KOM(2007) 723.

Gali būti apsvaistyta galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešojo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes. Vykdamas veiklą daug dėmesio taip pat bus skiriama paramos MVĮ teikimui ir jų dalyvavimo skatinimui.

SET plano Komisijos informacinė sistema (SETIS) bus pasitelkta siekiant kartu su suinteresuotaisiais subjektais kurti pagrindinius veiklos rodiklius, skirtus įgyvendinimo pažangai stebėti. Šie pagrindiniai veiklos rodikliai bus reguliariai peržiūrimi, atsižvelgiant į paskutinius atnaujinimus. Žvelgiant plačiau, įgyvendinant šį visuomenės uždavinį bus siekiama gerinti atitinkamų Sąjungos programų, iniciatyvų ir politikos, pavyzdžiui, sanglaudos politikos, koordinavimą visų pirma pasitelkiant pažangios specializacijos nacionalines ir regionines strategijas, šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, pavyzdžiui, dėl paramos demonstraciniams projektams.

4. IŠMANIOS, NETARŠIOS IR INTEGRUOTOS TRANSPORTO SISTEMOS

4.1. Aplinką tausojantis ir efektyviai išteklius naudojantis transportas

Europa nustatė politikos tikslą ne vėliau kaip 2050 m. 60 % sumažinti išmetamo CO₂ kiekį, palyginti su 1990 m. lygiais. Tuo siekiama perpus sumažinti įprastiniu kuru varomų automobilių naudojimą miestuose ir iki 2030 m. pasiekti, kad vykdamas miestų logistikos veiklą didžiuosiuose urbanistiniuose centruose CO₂ iš esmės nebūtų išmetamas. Ne vėliau kaip 2050 m. aviacijos sektoriuje naudojami maži anglies dioksido išskiriantys degalai turėtų sudaryti 40 % naudojamo kuro, o jūrų transporto bunkerio kuro išmetamo CO₂ kiekis ne vėliau kaip 2050 m. turėtų būti sumažintas 40 % ⁽¹⁾, palyginti su 2005 m. lygiais.

Itin svarbu sumažinti šį poveikį aplinkai tiksliai tobulinant technologijas, atsižvelgiant į tai, kad kiekviena transporto rūšis susiduria su įvairiais sunkumais ir visoms joms būdingi skirtingi technologijų integravimo ciklai.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos iš esmės prisidės kuriant ir taikant visoms transporto rūšims reikalingus sprendimus, kurie smarkiai sumažintų aplinkai kenkiančių transporto teršalų (tokių kaip CO₂, NO_x, SO_x ir triukšmo) išmetimą, transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro ir taip sumažėtų transporto poveikis biologinei įvairovei ir būtų apsaugoti gamtos ištekliai.

To bus siekiama vykdamas šią konkrečią veiklą:

4.1.1. Kuriami švaresni ir tylėsni orlaiviai, transporto priemonės ir laivai pagerins aplinkosauginį veiksmingumą ir sumažins juntamą triukšmą bei vibraciją

Šios srities veikla bus nukreipta į galutinius produktus, tačiau bus kreipiamas dėmesys ir į griežtus ir ekologiškus projektavimo ir gamybos procesus, atsižvelgiant į viso gyvavimo ciklo procesą ir į projektavimo stadiją įtraukiant antrinio perdurbimo klausimus. Taip pat bus siekiama atnaujinti esamus produktus ir paslaugas integruojant naujas technologijas.

- a) Švaresnių ir tylesnių varymo technologijų kūrimas ir įdiegimo spartinimas yra svarbus mažinant ar eliminuojant poveikį klimatui ir Europos piliečių sveikatai, pvz., dėl CO₂, triukšmo ir transporto skleidžiamos taršos. Reikalingi nauji inovaciniai sprendimai, pagrįsti elektros varikliais ir baterijomis, vandeniliu ir kuro elementais, dujomis varomais varikliais, pažangiomis variklių konstrukcijomis ir technologijomis ar hibridinėmis varymo sistemomis. Technologiniai proveržiai taip pat padės pagerinti įprastinių ir naujų varymo sistemų aplinkosauginį veiksmingumą.
- b) Galimybių naudoti alternatyvius, mažos taršos energijos išteklius tyrimas padės sumažinti iškastinio kuro vartojimą. Tai apima tvaraus kuro ir elektros iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą visoms transporto rūšims, įskaitant aviaciją, kuro vartojimo sumažinimą per energijos surinkimą ar diversifikuotos energijos tiekimą ir kitus inovacinius sprendimus. Bus siekiama laikytis naujų holistinių požiūrių, apimančių transporto priemones, energijos kaupimo, energijos tiekimo, aprūpinimo degalais ir pakrovimo infrastruktūrą, įskaitant transporto priemonių ir tinklų sąsajas bei inovacinius alternatyvaus kuro naudojimo sprendimus.
- c) Orlaivių, laivų ir transporto priemonių bendro efektyvumo gerinimas mažinant jų svorį ir aerodinaminį, hidrodinaminį ar riedėjimo pasipriešinimą naudojant lengvesnes medžiagas, ne tokias sudėtingas struktūras ir novatorišką dizainą, padės sumažinti kuro suvartojimą.

⁽¹⁾ Komisijos baltoji knyga „Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“ (KOM(2011) 144 galutinis).

4.1.2. Pažangios įrangos, infrastruktūros ir paslaugų plėtojimas

Tai padės optimizuoti transporto operacijas ir sumažinti išteklių vartojimą. Dėmesys bus sutelktas į efektyvaus oro uostų, uostų, logistikos platformų ir sausumos transporto infrastruktūros planavimo, projektavimo, naudojimo ir valdymo sprendimus, taip pat į autonomiškas ir efektyvias priežiūras, stebėjimo bei tikrinimo sistemas. Siekiant padidinti pajėgumą reikia priimti naujas strategijas, veiklos modelius, koncepcijas, technologijas ir IT sprendimus. Ypač daug dėmesio bus atkreipta į įrangos ir infrastruktūros atsparumą klimatui, ekonomiškai naudingus sprendimus, pagrįstus gyvavimo ciklo požiūriu, ir platesnį naujų medžiagų ir technologijų, skirtų efektyvesnei ir mažiau sąnaudų reikalaujančiai priežiūrai, diegimą. Taip pat dėmesys bus skiriamas prieinamumui, patogumui vartotojui ir socialinei įtraukčiai.

4.1.3. Transporto ir judumo gerinimas miestuose

Tai bus naudinga didelei ir vis didėjančiai gyventojui grupei, kuri gyvena ir dirba miestuose, arba būna juose, kai naudojasi paslaugomis ir leidžia laisvalaikį. Turi būti vystomos ir bandomos naujos judumo koncepcijos, transporto organizavimas, daugiaryšės priegios modeliai, logistika, novatoriškos transporto priemonės, miestuose teikiamos viešosios paslaugos ir planavimo sprendimai, kurie padės sumažinti spūstis, oro taršą ir triukšmą, ir padidinti miesto transporto efektyvumą. Viešojo ir nemotorizuoto transporto bei kiti efektyviu išteklių naudojimu grindžiamo keleivių ir krovinių vežimo būdai turėtų būti plėtojami kaip reali alternatyva privačių motorinių transporto priemonių naudojimui, remiantis didesniu intelektinių transporto sistemų naudojimu ir novatorišku pasiūlos ir paklausos valdymu. Ypač daug dėmesio turi būti skiriama transporto sistemos ir kitų miesto sistemų sąveikai.

4.2. Didesnis judumas, mažesnės transporto spūstys, daugiau saugos ir saugumo

Pagrindiniais Europos transporto politikos tikslais siekiama optimizuoti veiklą ir efektyvumą, augant judumo poreikiams, padaryti Europą saugiausios aviacijos, geležinkelių ir vandens transporto regionu ir ne vėliau kaip 2050 m. pasiekti tikslinį nulinį žuvusiųjų keliuose lygį, o ne vėliau kaip 2020 m. perpus sumažinti aukų keliuose skaičių. Ne vėliau kaip 2030 m. 30 % keliais ilgesnį kaip 300 km atstumą vežamų krovinių turėtų būti vežama kitų rūšių transportu – geležinkelių arba vandens transportu. Sklandžiai veikiančiam, prieinamam, įperkamam, į naudotoją orientuotam ir efektyviam paneuropiniam keleivių ir krovinių vežimui, be kita ko, įskaičiuojant išorės sąnaudas, reikia naujos Europos daugiaryšio transporto valdymo, informavimo bei mokėjimo sistemos ir tinkamų tolimojo susisiekimo ir miesto transporto tinklų sąsajų.

Geresne Europos transporto sistema bus prisidedama prie veiksmingesnio transporto naudojimo, ji padės pagerinti piliečių gyvenimo kokybę ir palaikyti sveikesnę aplinką.

Siekiant šių plataus užmojo politikos tikslų bus svariai prisidedama vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą šiose konkrečiose srityse:

4.2.1. Didelis eismo spūscių sumažinimas

Tai galima pasiekti įgyvendinant intelektinio, daugiaryšio ir visapusiškai įvairiarūšio „nuo durų iki durų“ transporto sistemą ir išvengiant nereikalingo transporto naudojimo. Tai reiškia, kad turi būti skatinamas glaudesnis transporto rūšių integravimas, transporto tinklų optimizavimas ir geresnės integruotos transporto operacijos ir paslaugos. Tokiais inovaciniais sprendimais taip pat bus sudarytos palankesnės sąlygos priegai ir keleivių, įskaitant senėjančią visuomenę ir pažeidžiamus naudotojus, pasirinkimui, ir bus sudarytos galimybės sumažinti spūstis užtikrinant geresnį eismo įvykių valdymą ir parengiant eismo optimizavimo schemas.

4.2.2. Dideli keleivių ir krovinių judumo patobulinimai

Tai galima pasiekti kuriant, demonstruojant ir plačiai naudojant intelektines transporto prietaikas ir valdymo sistemas. Tai apima planavimo poreikių analizę ir valdymo, informacijos bei mokėjimo sistemas, naudojamas visoje Europoje, ir visišką informacijos srautų, valdymo sistemų, infrastruktūros tinklų ir judumo paslaugų integravimą į naują bendrą atvirose platformomis pagrįstą įvairiarūšio transporto sistemą. Tai taip pat užtikrins lankstumą ir spartų reagavimą krizių ir sudėtingų oro sąlygų atveju, perkonfigūruojant keliavimą ir krovinių vežimą pasitelkiant kitas transporto rūšis. Siekiant šio tikslo bus naudojamos naujos, per *Galileo* ir Europos geostacionarios navigacijos tarnybos (EGNOS) palydovinės navigacijos sistemos veikiančios padėties nustatymo, navigacijos ir laiko skaičiavimo prietaikos.

- a) Novatoriškomis oro transporto valdymo technologijomis bus prisidedama prie esminių saugos ir efektyvumo pokyčių, sparčiai didėjant paklausai, kad būtų užtikrintas didesnis punktualumas, sutrumpintas dėl kelionių procedūrų oro uostuose praleidžiamas laikas ir pasiektas oro transporto sistemos atsparumas. Bus remiamas Bendro Europos dangaus įgyvendinimas ir tolesnis plėtojimas vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, kad būtų pasiūlyti sprendimai dėl

oro eismo valdymo ir orlaivių naudojimo ir kontrolės didesnio automatizavimo ir autonomijos, geresnės oro ir antžeminių komponentų integracijos ir naujoviški sprendimai dėl efektyvaus ir sklandaus keleivių ir krovinų srautų valdymo visoje transporto sistemoje.

- b) Vandens transporto srityje patobulintomis ir integruotomis planavimo ir valdymo technologijomis bus prisidedama prie „mėlynosios juostos“, kuri pagerins uostų darbą, atsiradimo Europą supančiose jūrose ir tinkamos vidaus vandens kelių sistemos nustatymo.
- c) Geležinkelių ir kelių transporto srityje tinklų valdymo ir sąveikumo optimizavimas pagerins efektyvų infrastruktūros naudojimą ir palengvins tarpvalstybines operacijas. Bus vystomos visapusiškos bendradarbiavimo kelių eismo valdymo ir informacijos sistemos, remiantis komunikacija tarp transporto priemonių bei tarp transporto priemonės ir infrastruktūros objekto.

4.2.3. Naujų krovinio transporto ir logistikos koncepcijų vystymas

Tai gali sumažinti įtampą transporto sistemoje ir poveikį aplinkai bei padidinti saugos ir krovinių vežimo pajėgumus. Veikla galima, pavyzdžiui, derinti aukštos kokybės ir mažai aplinką teršiančias transporto priemones su išmaniosiomis, saugiomis, įmontuotomis, infrastruktūra pagrįstomis sistemomis. Tai turėtų būti grindžiama integruotos logistikos požiūriu transporto srityje. Šia veikla taip pat bus remiamas e. krovinio vizijos – nedokumentuoto krovinių vežimo proceso, kuriame elektroniniai informacijos srautai, paslaugos ir mokėjimai būtų susieti su fizinių krovinių srautais pagal transporto rūšis – plėtojimas.

4.2.4. Avarijų, žuvusiųjų ir sužalotų asmenų skaičiaus mažinimas ir saugumo didinimas

Tai bus pasiekta nagrinėjant transporto sistemų veiklos ir rizikos organizavimui, valdymui ir stebėjimui būdingus aspektus ir sutelkiant dėmesį į orlaivių, transporto priemonių, laivų, infrastruktūros ir terminalų projektavimą, gamybą ir jų vykdomas operacijas. Dėmesys bus sutelktas į pasyvią ir aktyvią saugą, prevencinę saugą, didesnę automatizavimą ir mokymo procesus, kaip sumažinti žmogaus klaidų riziką ir poveikį. Siekiant geriau numatyti, įvertinti ir sušvelninti oro sąlygų, gamtos pavojų ir kitų krizinių situacijų poveikį, bus sukurtos specialios priemonės ir metodai. Veikla taip pat bus nukreipta į saugumo aspektų integravimą į keleivių ir krovinių srautų planavimą ir valdymą, orlaivių, transporto priemonių ir laivų koncepciją, eismo ir sistemų valdymą ir transporto infrastruktūros bei krovinių ir keleivių terminalų projektavimą. Intelektinės transporto ir ryšių prietaikos taip pat gali pasitarnauti užtikrinant didesnę saugumą. Vykdydami veiklą dėmesys taip pat bus skiriamas visų kelių eismo dalyvių, ypač tų, kuriems kyla didžiausia rizika, saugai, visų pirma miestuose.

4.3. Europos transporto pramonės pirmavimas pasaulyje

Pirmaujant technologinės plėtros srityje ir gerinant esamų gamybos procesų konkurencingumą, moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus prisidedama prie Europos transporto pramonės augimo ir aukštos kvalifikacijos darbuotojų poreikio, atsirandancio didėjant konkurencijai. Tai svarbu, nes kalbame apie tolesnį konkurencingumo vystymą viename iš didžiausių ekonomikos sektorių, kuris tiesiogiai sukuria 6,3 % Sąjungos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) ir kuriame dirba beveik 13 milijonų Europos gyventojų. Konkretūs tikslai apima naujos kartos novatoriškų ir aplinką tausojančių oro, vandens ir sausumos transporto priemonių vystymą, užtikrinant tvarią novatoriškų sistemų ir įrangos gamybą ir rengiant pagrindą būsimoms transporto priemonėms, kuriant naujoviškas technologijas, koncepcijas ir projektus, išmaniąsias kontrolės sistemas, efektyvius vystymo ir gamybos procesus, novatoriškas paslaugas ir sertifikavimo procedūras. Europa siekia tapti pasauline lydere pagal visų transporto rūšių efektyvumą, aplinkosauginį veiksmingumą bei saugą ir sustiprinti pirmavimą tiek galutinių produktų, tiek posistemų pasaulio rinkose.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelktos į šią konkrečią veiklą:

4.3.1. Naujos kartos transporto priemonių vystymas kaip būdas išsaugoti rinkos dalį ateityje

Tai padės sustiprinti Europos pirmavimą orlaivių, greitųjų traukinių, įprastinio ir miestų (priemiesčių) geležinkelių transporto, kelių transporto priemonių, elektromobilių, keleivinių kruizinių laivų, keltų ir specialiųjų, aukštų technologijų laivų bei jūrininkystės platformų srityse. Tai taip pat paskatins Europos pramonės šakų konkurencingumą būsimų technologijų ir sistemų srityje ir prisidės prie jų įvairovės naujose rinkose, įskaitant ir ne transporto sektorius. Tai apima novatoriškų, saugių ir aplinką tausojančių orlaivių, transporto priemonių ir laivų vystymą, apimančią efektyvias varymo sistemas, didelio našumo ir intelektines veiklos ir kontrolės sistemas.

4.3.2. Įmontuotos išmaniosios kontrolės sistemos

Jos yra reikalingos aukštesniems našumo lygiams pasiekti ir sistemų integravimui į transportą. Siekiant apibrėžti bendrus naudojimo standartus, bus plėtojamos atitinkamos ryšių tarp orlaivių, transporto priemonių, laivų ir infrastruktūros objektų sąsajos visais atitinkamais deriniais, atsižvelgiant į elektromagnetinių laukų poveikį. Jos gali apimti eismo valdymo ir naudotojų informacijos perdavimą tiesiogiai į transporto priemonėje esančius įrenginius, remiantis iš tų pačių įrenginių perduodamais patikimais eismo duomenimis realiuoju laiku apie sąlygas keliuose ir spūstis.

4.3.3. Pažangūs gamybos procesai

Šie procesai leis orlaivius, transporto priemones ir laivus bei jų komponentus, įrangą ir susijusią infrastruktūrą priderinti pagal individualius poreikius, sumažinti jų gyvavimo ciklo sąnaudas ir sukūrimo laiką ir palengvinti jų standartizavimą ir sertifikavimą. Vykdamas veiklą šioje srityje bus vystomi greito ir ekonomiškai naudingo projektavimo ir gamybos metodai, įskaitant surinkimą, gamybą, priežiūrą ir antrinį perdirbimą, naudojant skaitmenines ir automatines priemones, taip pat išnaudojamas gebėjimas integruoti sudėtingas sistemas. Taip bus skatinamos konkurencinės tiekimo grandinės, galinčios tiekti rinkai produktus per trumpą laiką ir sumažintomis sąnaudomis nesumažinant eksploataavimo saugos ir saugumo. Novatoriškų medžiagų naudojimui transporte taip pat bus teikiamas prioritetas siekiant tiek aplinkosaugos, tiek konkurencingumo tikslų bei didesnės saugos ir saugumo.

4.3.4. Visiškai naujų transporto koncepcijų tyrimas

Tai padės sustiprinti Europos konkurencinį pranašumą ilgalaikėje perspektyvoje. Strateginiais daugiadalykiniais moksliniais tyrimais ir koncepcijos pagrindimo veikla siekiama rasti novatoriškus transporto sistemų uždavinių sprendimus. Tai apims visiškai automatizuotas ir kitas naujas orlaivių, transporto priemonių ir laivų rūšis, turinčias ilgalaikį potencialą ir didelį aplinkosauginį veiksmingumą, taip pat naujas paslaugas.

4.4. Politikos formavimo reikmėms skirti socialiniai ir ekonominiai ir elgsenos moksliniai tyrimai bei į ateitį orientuota veikla

Siekiant skatinti inovacijas ir sukurti bendrą faktinių duomenų bazę, kad būtų sprendžiami transporto keliami uždaviniai, reikia imtis veiksmų, kuriais būtų remiama politinė analizė ir plėtojimas, įskaitant duomenų rinkimą siekiant suprasti elgseną, atsižvelgiant į įvairius erdvinius, socioekonominius ir platesnius visuomenės aspektus transporto srityje. Veikla bus nukreipta į Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos transporto ir judumo srityje vystymą ir įgyvendinimą, numatomus tyrimus bei technologijų numatymą ir EMTE stiprinimą.

Vietos ir regioninių ypatumų, vartotojo elgesio ir nuostatų išmanymas, socialinis priimtumas, politikos priemonių poveikis, judumas, besikeičiantys poreikiai ir būdai, paklausos ateityje raida, verslo modeliai ir jų poveikis yra ypač svarbūs Europos transporto sistemos raidai. Scenarijus bus rengiamas atsižvelgiant į visuomenines tendencijas, duomenis apie priežastinius ryšius, politikos tikslus ir iki 2050 m. numatomas technologijas. Norint geriau suprasti sąsajas tarp teritorinės plėtros, socialinės sanglaudos ir Europos transporto sistemos, reikia pagrįstų modelių, kuriais remiantis būtų galima priimti patikimus politikos sprendimus.

Moksliniais tyrimais daug dėmesio bus skiriama klausimams, kaip sumažinti socialinę ir teritorinę nelygybę siekiant naudotis judumo galimybėmis, ir kaip pagerinti pažeidžiamų transporto naudotojų padėtį. Ekonominiai klausimai taip pat privalo būti nagrinėjami, daugiausia dėmesio skiriant būdams, kaip įskaičiuoti visų transporto rūšių išorės poveikį, taip pat apmokestinimo ir kainų nustatymo modeliams. Reikia numatyti mokslinius tyrimus, siekiant įvertinti būsimus gebėjimus ir darbo vietų, mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtotės ir diegimo bei tarpvalstybinio bendradarbiavimo reikalavimus.

4.5. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Veikla bus organizuojama taip, kad atitinkamai būtų galima taikyti integruotą ir konkrečioms vežimo rūšims pritaikytą požiūrį. Reikės užtikrinti daugiametį matomumą ir nuoseklumą siekiant atsižvelgti į kiekvienos transporto rūšies ypatumus ir holistinį uždavinių pobūdį, taip pat į atitinkamus Europos technologijų platformų strateginių mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektus.

Gali būti apsvaistoma galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešojo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes. Taip pat bus sukurtos tinkamos sąsajos su veiksmais pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes. Vykdamas veiklą daug dėmesio taip pat bus skiriama paramos MVĮ teikimui ir jų dalyvavimo skatinimui.

5. KOVA SU KLIMATO KAITA, APLINKA, IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO EFEKTYVUMAS IR ŽALIAVOS

5.1. Kova su klimato kaita ir prisitaikymas prie jos

Dabartinis CO₂ koncentracijos lygis atmosferoje yra beveik 40 % didesnis negu buvo iki pramonės revoliucijos ir pasiekė aukščiausią lygį per pastaruosius 2 milijonus metų. Kitos nei CO₂ šiltnamio efektą sukeliančios dujos taip pat turi įtakos klimato kaitai, ir jų vaidmuo vis didėja. Jeigu nebus imtasi ryžtingų veiksmų, klimato kaita pasauliui gali kainuoti mažiausiai 5 % BVP kiekvienais metais, o pagal kai kuriuos scenarijus – iki 20 %. Tačiau jeigu bus imtasi ankstyvų ir efektyvių veiksmų, grynosios sąnaudos gali būti sumažintos iki maždaug 1 % BVP per metus. Norint pasiekti 2°C tikslą ir išvengti blogiausio klimato kaitos poveikio, išsivysčiusioms šalims reikės išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne vėliau kaip 2050 m. sumažinti 80–95 %, palyginti su 1990 m. lygiu.

Todėl šios veiklos tikslas yra vystyti ir įvertinti novatoriškas, ekonomiškai naudingas ir tvarias prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo priemones bei strategijas, nukreiptas į CO₂ ir kitas nei CO₂ šiltnamio efektą sukeliančias dujas bei aerozolius, bei akcentuojančias technologinius ir ne technologinius ekologiškus sprendimus, kuriant pagrindą įrodymais pagrįstiems, išankstiniams ir efektyviems veiksams bei reikalingų kompetencijų tinklaveikai.

To siekiant moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelkti į šią veiklą:

5.1.1. Klimato kaitos supratimo didinimas ir patikimų klimato projekcijų pateikimas

Geresnis klimato kaitos priežasčių ir raidos supratimas ir tikslesnės klimato projekcijos yra itin svarbios visuomenei, norint apsaugoti gyvybes, turtą ir infrastruktūrą, užtikrinti veiksmingą sprendimų priėmimą ir tinkamas klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos galimybes. Labai svarbu yra toliau gilinti mokslines žinias apie pagrindinius klimato veiksnius, procesus, mechanizmus, grįžtamąjį ryšį ir ribas, susijusias su sausumos, jūrų ir poliarinių ekosistemų ir atmosferos funkcionavimu. Geresnis supratimas taip pat leis tiksliau nustatyti klimato kaitos reiškinius ir juos priskirti gamtos ir antropogeniniams veiksniams. Geresnis klimato projekcijų ir prognozės patikimumas atitinkamai laiko ir vietos mastais bus užtikrintas gerinant matavimus ir rengiant tikslesnius scenarijus ir modelius, įskaitant visiškai susietus Žemės sistemos modelius, atsižvelgiant į istorinę klimato perspektyvą.

5.1.2. Poveikio ir pažeidžiamų vietų vertinimas ir novatoriškų ekonomiškai efektyvių prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių, rizikos prevencijos ir valdymo priemonių kūrimas

Dar nėra sukaupta pakankamai žinių apie visuomenės, ekonomikos ir ekosistemų galimybes prisitaikyti prie klimato kaitos. Norint nustatyti efektyvias, teisingas ir socialiai priimtinas priemones, kuriomis siekiama klimatui atsparios aplinkos, ekonomikos ir visuomenės, reikia atlikti integruotą analizę, kuri apimtų: esamą ir būsimą poveikį, pažeidžiamumą, poveikį gyventojams, riziką ir jos valdymą, antrinį poveikį, pavyzdžiui, migraciją ir konfliktus, sąnaudas ir galimybes, susijusias su klimato kaita ir nepastovumu; atsižvelgiant į ekstremalius reiškinius ir susijusius klimato keliamus pavojus ir jų pasikartojimą. Ši analizė taip pat bus atliekama dėl nepalankaus klimato kaitos poveikio biologinei įvairovei, ekosistemoms ir ekosistemų funkcijoms, vandens ištekliams, infrastruktūrai, ūkio ir gamtos ištekliams. Ypač daug dėmesio bus teikiama labiausiai vertinamoms gamtos ekosistemoms ir sukurtooms aplinkoms, taip pat pagrindiniams visuomeniniams, kultūriniais ir ekonominiais sektoriams visoje Europoje. Šiais veiksmais bus tiriamas klimato kaitos, klimato keliamų pavojų ir didesnės šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentracijos atmosferoje daromas poveikis ir jų keliami vis didėjanti rizika žmonių sveikatai. Moksliniais tyrimais bus vertinamos novatoriškos, teisingai paskirstytos ir ekonomiškai naudingos prisitaikymo reagavimo priemonės į klimato kaitą, įskaitant gamtos išteklių ir ekosistemų apsaugą ir prisitaikymą, ir susijęs poveikis, siekiant teikti žinių ir paremti jų vystymą ir įgyvendinimą visais lygiais ir įvairiu mastu. Tai taip pat apims geoinžinerijos galimybių potencialų poveikį, sąnaudas, riziką ir naudą. Bus nagrinėjami sudėtingi prisitaikymo ir rizikos prevencijos politikos sprendimų tarpusavio ryšiai, konfliktai ir sinergija su kita klimato ir sektorių politika, įskaitant poveikį pažeidžiamų grupių užimtumui ir gyvenimo lygiui.

5.1.3. Klimato kaitos švelninimo politikos, įskaitant tyrimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama kitų sektorių politikos poveikiui, rėmimas

Tam, kad Sąjunga ne vėliau kaip 2050 m. pereitų prie konkurencingos, efektyviai išteklius naudojančios ir klimato kaitai atsparios ekonomikos ir visuomenės, reikia kurti efektyvias ir ilgalaikes, mažo anglies dioksido kiekio technologijų strategijas, ir užtikrinti didelę pažangą gerinant mūsų gebėjimą kurti inovacijas. Moksliniais tyrimais bus įvertinta klimato kaitos švelninimo būdų aplinkos ir socioekonominė rizika, poveikis ir galimybės. Jais taip pat bus vertinamas kitų sektorių politikos poveikis. Moksliniais tyrimais bus remiamas naujų klimato, energijos ir ekonomikos modelių kūrimas ir tvirtinimas, atsižvelgiant į ekonomines priemones ir susijusius išorės veiksnius, siekiant išbandyti švelninimo politikos būdus ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų taikymą įvairiu mastu pagrindiniuose ekonominiuose ir visuomeniniuose

sektoriuose Sąjungos ir pasauliniu lygiu. Šiais veiksmais bus sudarytos palankesnės sąlygos technologinių, institucinių ir socioekonominių inovacijų kūrimui, stiprinant ryšius tarp mokslinių tyrimų bei taikymo ir tarp verslininkų, galutinių vartotojų, mokslininkų, politikos formuotojų ir žinių institucijų.

5.2. Aplinkos apsauga, tvarus gamtos išteklių, vandens, biologinės įvairovės ir ekosistemų valdymas

Visuomenė susiduria su dideliu uždaviniu – sukurti tvarią žmogaus poreikių ir aplinkos pusiausvyrą. Aplinkos ištekliai, įskaitant vandenį, orą, biomasę, derlingą dirvožemį, biologinę įvairovę ir ekosistemas bei jų funkcijas, yra Europos ir pasaulio ekonomikos veikimo ir gyvenimo kokybės pagrindas. Manoma, kad ne vėliau kaip 2050 m. pasaulio verslo galimybės, susijusios su gamtos ištekliais, pasieks daugiau kaip 2 trilijonus eurų⁽¹⁾. Nepaisant to, ekosistemos Europoje ir pasaulyje yra sumenkusios taip, kad natūraliai atsikurti nebegali, o aplinkos ištekliai yra pereikvojami ir netgi sunaikinami. Pavyzdžiui, Sąjungoje kiekvienais metais prarandama 1 000 km² derlingiausių žemių ir vertingiausių ekosistemų, o ketvirtadalis gėlo vandens yra iššvaistoma. Toliau taip elgtis negalima. Moksliniais tyrimais turi būti prisidedama prie aplinką žalojančių tendencijų keitimo ir užtikrinimo, kad ekosistemos toliau teiktų išteklius, prekes ir paslaugas, kurios yra labai svarbios gerovei, ekonominiam klestėjimui ir darniam vystymuisi.

Todėl šios veiklos tikslas yra suteikti žinių ir priemonių, skirtų taip valdyti ir saugoti gamtos išteklius, kad būtų užtikrinama tvari ribotų išteklių ir dabartinių bei būsimų visuomenės ir ekonomikos poreikių pusiausvyrą.

To siekiant moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelkti į šią veiklą:

5.2.1. Mūsų žinių apie biologinę įvairovę ir ekosistemų veikimą, jų sąveiką su socialinėmis sistemomis bei jų svarbą palaikant ekonomiką ir žmonių gerovę gilinimas

Žmonių veikla gali sukelti aplinkos pokyčius, kurie būtų negrįžtami ir keistų ekosistemų pobūdį ir jų biologinę įvairovę. Labai svarbu numatyti tokią riziką vertinant, stebint ir prognozuojant žmogaus veiklos, įskaitant žemės naudojimo paskirties keitimą, poveikį aplinkai ir aplinkos pokyčių poveikį žmogaus gerovei. Jūros (nuo pakrančių zonų iki giliųjų vandenų, įskaitant jūrų išteklių tvarumą), poliarinių, gėlo vandens, sausumos ir miestų ekosistemų, įskaitant nuo požeminių vandenų priklausomas ekosistemas, moksliniai tyrimai pagerins mūsų supratimą apie sudėtingas gamtos išteklių ir socialinių, ekonominių ir ekologinių sistemų sąsajas, įskaitant natūralias kritines ribas, bei žmogaus ir biologinių sistemų atsparumą ar trapumą. Bus tiriama, kaip biologinė įvairovė ir ekosistemos veikia ir reaguoja į antropogeninį poveikį, kaip jas galima atkurti ir kokį poveikį tai turės ekonomikai ir žmonių gerovei. Taip pat bus tiriami išteklių problemų sprendimai Europos ir tarptautiniu mastu. Jais bus prisidedama prie politikos ir praktikos, užtikrinančios, kad socioekonominė veikla būtų vykdoma neviršijant ekosistemų ir biologinės įvairovės tvarumo ir pritaikomumo ribų.

5.2.2. Integruotų metodų, skirtų su vandeniu susijusiems uždaviniams spręsti ir pereiti prie tvaraus vandens išteklių ir paslaugų valdymo bei naudojimo, plėtojimas

Apsirūpinimas gėlu vandeniu ir jo kokybė tapo pasaulinio lygio uždaviniais, turinčiais rimtų ekonominių ir socialinių pasekmių. Vandens naudotojams įvairiuose sektoriuose ir vandens ekosistemoms vienu ypač svarbiu uždaviniu tampa vandens kokybės ir apsirūpinimo juo užtikrinimas bei gerinimas ir žmogaus veiklos poveikio gėlo vandens ekosistemoms sušvelninimas dėl vis didėjančio vandens poreikio įvairioms ir dažnai prieštaringsiems reikmėms (pvz., žemės ūkio, pramonės, poilsio organizavimo, viešųjų paslaugų, ekosistemų ir kraštovaizdžio priežiūros, aplinkos atkūrimo ir būklės gerinimo) tenkinti, dėl didesnio išteklių pažeidžiamumo, kurį didina klimato kaita ir globaliniai pokyčiai, urbanizacija, tarša ir gėlo vandens išteklių pereikvojimas.

Moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus sprendžiami šie įtampą keliantys klausimai ir bus kuriamos integruotos strategijos, priemonės, technologijos ir inovaciniai sprendimai siekiant patenkinti dabartinius ir būsimus poreikius. Bus siekiama parengti tinkamas vandentvarkos strategijas, pagerinti vandens kokybę, spręsti vandens paklausos ir apsirūpinimo juo arba tiekimo įvairiais lygiais ir įvairiu mastu pusiausvyros klausimus, uždaryti vandens ciklą, skatinti galutinių naudotojų tausojamąją elgseną ir spręsti su vandeniu susijusios grėsmės klausimą, kartu palaikant vandens ekosistemų vientisumą, struktūrą ir veikimą, atsižvelgiant į vykdomą Sąjungos politiką

⁽¹⁾ Škaičiavimus pateikė „PricewaterhouseCoopers“ dėl „tvarių pasaulio verslo galimybių, susijusių su gamtos ištekliais (įskaitant energiją, miškininkystę, maistą ir žemės ūkį, vandenį ir metalus)“ ir Pasaulinė verslo taryba tvariai plėtrai (2010 m.) 2050 m. vizija: „The New Agenda for Business, World Business Council for Sustainable Development“: Ženeva, URL: http://www.wbcsd.org/web/projects/BZrole/Vision2050-FullReport_Final.pdf.

5.2.3. Žinių ir priemonių suteikimas efektyviam sprendimų priėmimui ir visuomenės dalyvavimui

Socialinėmis, ekonominėmis ir valdymo sistemomis vis dar turi būtų sprendžiami išteklių išekvojimo ir žalos ekosistemoms klausimai. Moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus remiami politiniai sprendimai, reikalingi gamtos ištekliams ir ekosistemoms valdyti, siekiant išvengti ardančių klimato ar aplinkos pokyčių arba prisitaikyti prie jų ir skatinti institucinius, ekonominius, elgsenos ir technologinius pokyčius, kurie užtikrintų tvarumą. Taigi, moksliniais tyrimais bus palaikomas sistemų plėtojimas siekiant įvertinti biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijas, įskaitant supratimą apie gamtos turto išteklius ir ekosistemų funkcijų gausą. Didelis dėmesys bus skiriamas itin svarbioms politiškai aktualiomis ekosistemoms ir ekosistemų funkcijoms, pavyzdžiui, gėlo vandens, jūrų ir vandenynų (įskaitant pakrantės rajonus), miškų, poliarinių regionų, oro kokybės, biologinės įvairovės, žemės naudojimo ir dirvožemio. Visuomenės ir ekosistemų atsparumas teršalams ir patogenams, katastrofiškiems reiškiniams, įskaitant gamtinius pavojus (pavyzdžiui, seisminius bei ugnikalnių keliamus pavojus, potvynius ir sausras) ir miškų gaisrus, bus remiamas didinant prognozavimo, išankstinio įspėjimo, pažeidžiamumo ir poveikio, įskaitant įvairios rizikos dimensiją, vertinimo gebėjimus. Taigi, moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus remiama aplinkos bei efektyvus išteklių naudojimo politika ir suteikiama galimybė pasirinkti efektyvų įrodymais pagrįstą valdymą, neviršijant saugaus veikimo ribų. Novatoriški būdai bus kuriami, siekiant padidinti politikos sanglaudą, rinktis kompromisus ir valdyti prieštarigus interesus, didinti visuomenės informuotumą apie mokslinių tyrimų rezultatus ir piliečių dalyvavimą priimant sprendimus.

5.3. Tvaraus ne energetinių ir ne žemės ūkio žaliavų tiekimo užtikrinimas

Tokie sektoriai kaip statybų, chemijos, automobilių, orlaivių ir erdvėlaivių, mechanizmų ir įrangos, kurių bendra pridėtinė vertė viršija 1 000 milijardų EUR ir kuriuose dirba maždaug 30 milijonų žmonių, priklauso nuo galimybės gauti žaliavų. Sąjunga turi pakankamai statybinių mineralinių medžiagų. Nepaisant to, kad Sąjunga yra viena didžiausių pasaulyje tam tikrų pramoninių mineralinių medžiagų gamintojų, ji yra daugumos šių medžiagų grynoji importuotoja. Be to, Sąjunga yra labai priklausoma nuo metalo mineralų importo ir yra visiškai priklausoma nuo kai kurių itin svarbių žaliavų importo.

Pastarosios tendencijos rodo, kad žaliavų paklausą palaikys besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių vystymasis ir spartus bazinių didelio poveikio technologijų plitimas. Europa turi užtikrinti tvarų valdymą ir tvarų žaliavų tiekimą valstybių viduje ir už jų ribų visuose sektoriuose, kurie priklauso nuo galimybių gauti žaliavų. Politikos tikslai dėl svarbiausių žaliavų yra nustatyti Komisijos žaliavų iniciatyvoje ⁽¹⁾.

Todėl vykdant šią veiklą siekiama išplėsti žinias apie žaliavas ir parengti inovacinius sprendimus, leisiančius ekonomiškai veiksmingai ir nedarant žalos aplinkai žvalgyti, išgauti, apdirbti, pakartotinai naudoti, perdirbti ir utilizuoti žaliavas bei jas pakeisti ekonomiškai priimtinais ir aplinkos požiūriu tvariais bei aplinkai mažesnę poveikį darančiais pakaitalais.

To siekiant moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelkti į šią veiklą:

5.3.1. Žinių apie žaliavų prieinamumą didinimas

Bus tiksliau įvertintas pasaulio ir Sąjungos išteklių ilgalaikio prieinamumas, įskaitant prieigą prie urbanistinių atliekų telkinių (sąvartynai ir gavyba iš atliekų), pakrančių zonų ir jūros gelmių išteklių (pvz., retų žemės mineralų kasyba jūros dugne), o susiję neaiškumai bus išspręsti. Šios žinios padės visuomenei efektyviau panaudoti, perdirbti ir dar kartą panaudoti retas arba aplinkai pavojingas žaliavas. Tokiu būdu taip pat bus kuriamos pasaulinės taisyklės, praktika ir standartai, taikomi ekonomiškai perspektyviam, ekologiškam ir socialiai priimtinais išteklių žvalgymui, gavybai ir apdorojimui, įskaitant žemės naudojimo ir jūrų erdvės planavimo praktiką remiantis ekosistemomis grindžiamu požiūriu.

5.3.2. Tvaraus žaliavų, įskaitant sausumos ir jūros mineralinius išteklius, tiekimo ir jų naudojimo, įskaitant žvalgymą, gavybą, apdirbimą, pakartotinį naudojimą, antrinį perdirbimą ir utilizavimą, skatinimas

Moksliniai tyrimai ir inovacijos yra reikalingi visą medžiagų gyvavimo ciklą, kad būtų užtikrintas prieinamas, patikimas ir tvarus Europos pramonei svarbių žaliavų tiekimas ir valdymas. Ekonomiškai perspektyvus, socialiai priimtino ir aplinką tausojančio išteklių žvalgymo, gavybos ir apdoravimo technologijų vystymas ir diegimas paskatins efektyvų išteklių naudojimą. Tai apims sausumos ir jūros mineralinius išteklius; taip pat bus išnaudojamos gavybos iš urbanistinių atliekų galimybės. Naujas, ekonomiškai perspektyvus ir efektyvus išteklių naudojimo antrinis perdirbimas ir medžiagų utilizavimo technologijos, veiklos modeliai ir procesai, įskaitant uždarojo ciklo procesus ir sistemas, taip pat padės mažinti

⁽¹⁾ KOM (2008) 699 galutinis.

Sąjungos priklausomybę nuo pirminių žaliavų tiekimo. Ši veikla apims ilgesnio naudojimo, aukštos kokybės antrinio perdirbimo ir utilizavimo poreikį bei poreikį smarkiai sumažinti išteklių švaistymą. Bus laikomasi viso gyvavimo ciklo požiūriu – nuo galimo prieinamų žaliavų tiekimo iki jų gyvavimo ciklo pabaigos, užtikrinant minimalų energijos ir išteklių poreikį.

5.3.3. Alternatyvų svarbiausioms žaliavoms suradimas

Numatant galimą tam tikrų medžiagų prieinamumo pasauliniu lygiu sumažėjimą, pavyzdžiui, dėl prekybos apribojimų, bus tiriami ir vystomi svarbiausių žaliavų tvarūs pakaitalai ir alternatyvos, pasižymintios panašiomis taikymo funkcijomis. Tai sumažins Sąjungos priklausomybę nuo pirminių žaliavų tiekimo ir pagerins poveikį aplinkai.

5.3.4. Visuomenės informuotumo ir įgūdžių žaliavų srityje stiprinimas

Perėjimui prie labiau nepriklausomos ir efektyviai išteklius naudojančios ekonomikos reikės kultūrinių, elgsenos, socioekonominių, sisteminių ir institucinių pokyčių. Tam, kad būtų galima spręsti didėjančią kvalifikuotų darbuotojų trūkumo Sąjungos žaliavų sektoriuje problemą, įskaitant Europos kasybos pramonę, bus skatinama sudaryti veiksmingesnes universitetų, geologijos tarnybų, pramonės ir kitų suinteresuotųjų subjektų partnerystes. Taip pat labai svarbu bus remti novatoriškų ekologiškų įgūdžių vystymą. Be to, visuomenė vis dar nedaug žino apie vidaus žaliavų svarbą Europos ekonomikai. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas reikiamiems struktūriniais pokyčiams, moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus siekiama įgalinti piliečius, politiką formuojančius asmenis, praktinius naudotojus ir institucijas.

5.4. Sąlygų perėjimui prie ekologiškos ekonomikos ir visuomenės sudarymas taikant ekologines inovacijas

Sąjunga negali klestėti pasaulyje, kuriame sunaudojama vis daugiau išteklių, blogėja aplinka ir prarandama biologinė įvairovė. Augimo ir gamtos išteklių naudojimo atsiejimui reikia struktūrinių tų išteklių naudojimo, pakartotinio naudojimo ir tvarkymo pokyčių, kartu saugant aplinką. Ekologinės inovacijos leis mums sumažinti poveikį aplinkai, padidinti išteklių naudojimo efektyvumą, o Sąjungą nukreipti efektyviai išteklius ir energiją naudojančios ekonomikos link. Ekologinės inovacijos taip pat sukuria plačias galimybes ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, didina Europos konkurencingumą pasaulinėje rinkoje, kuri, kaip numatoma, po 2015 m. pasieks trilijoną eurų ⁽¹⁾. 45 % įmonių jau įdiegė vienos ar kitos rūšies ekologines inovacijas. Apskaičiuota, kad apie 4 % ekologinių inovacijų lėmė daugiau kaip 40 % medžiagų naudojimo gamybos vienetui sumažinimą ⁽²⁾, tai atskleidžia puikias ateities galimybes. Tačiau neretai labai perspektyvios ir techniškai pažangios bei ekologiniu požiūriu inovacinės technologijos, procesai, paslaugos ir produktai nepasiekia rinkos dėl ikiprekybinių sunkumų ir negalima visiškai išnaudoti jų aplinkosauginio ir ekonominio potencialo, nes privatūs investuotojai mano, kad juos plėtoti ir pateikti rinkai yra pernelyg rizikinga.

Todėl šios veiklos tikslas yra skatinti visas ekologinių inovacijų formas, kurios padeda pereiti prie ekologiškos ekonomikos.

To siekiant moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelkti į šią veiklą:

5.4.1. Ekologinių inovacinių technologijų, procesų, paslaugų ir produktų stiprinimas, įskaitant būdų, kaip sumažinti gamybai ir vartojimui reikalingų žaliavų kiekį, paiešką ir su tuo susijusių kliūčių įveikimą, ir jų įdiegimo rinkoje skatinimas

Bus remiamos visos ekologinių inovacijų formos, tiek naudingos, tiek radikaliai, derinant technologines, organizacines, visuomenines, elgsenos, verslo ir politikos inovacijas ir stiprinant pilietinės visuomenės dalyvavimą. Šia veikla bus remiamas labiau žiedinės ekonomikos kūrimas, mažinant poveikį aplinkai, didinant aplinkos atsparumą ir atsižvelgiant į grįžtamąjį poveikį aplinkai bei galbūt kitiems sektoriams. Tai apims naudotojų poreikiais grindžiamas inovacijas, verslo modelius, pramonės simbiozę, produktų aptarnavimo sistemas, produktų projektavimą, viso gyvavimo ciklo ir grįžtamojo ciklo metodus, taip pat būdų, kaip sumažinti gamybai ir vartojimui reikalingų žaliavų kiekį, paiešką ir su tuo susijusių kliūčių įveikimą. Bus nagrinėjamos galimybės plėtoti tausėsio vartojimo modelius. Bus siekiama padidinti išteklių

⁽¹⁾ Europos Parlamentas, Politikos departamentas, Ekonomikos ir mokslo politika. „Ekologinės inovacijos. ES kelio nukreipimas į efektyviai išteklius ir energiją naudojančią ekonomiką. Tyrimas ir pastabos“, 2009 m. kovo mėn.

⁽²⁾ Ekologinių inovacijų stebėjimo centras. „Ekologinių inovacijų uždaviniai. Kelias siekiant efektyviai išteklius naudojančios Europos. 2010 m. metinė ataskaita“, 2011 m. gegužės mėn.

naudojimo efektyvumą, sumažinant (absoliučiąja verte) sąnaudas, atliekas ir pavojingų medžiagų (pvz., nurodytųjų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 ⁽¹⁾) išleidimą vertės grandinėje, ir skatinti pakartotinį panaudojimą, antrinių perdirbimą ir išteklių pakeitimą.

Daug dėmesio bus skiriama palankesnių sąlygų sudarymui siekiant pereiti nuo mokslinių tyrimų etapo prie rinkos, įtraukiant pramonę ir visų pirma naujai įsteigtas įmones ir novatoriškas MVĮ, pilietinės visuomenės organizacijas ir galutinius naudotojus, nuo Sąjungai svarbių ekologiniu požiūriu inovacinių technologijų, produktų, paslaugų ir procesų prototipų kūrimo ir techninio, socialinio bei aplinkosauginio veiksmingumo demonstravimo iki pirmo pritaikymo ir naudojimo rinkoje. Atitinkamais veiksmais bus padedama šalinti kliūtis, trukdančias kurti ir plačiai taikyti ekologiškas inovacijas, kurti arba plėsti rinkas, kad būtų galima priimti atitinkamus sprendimus, ir didinti Sąjungos įmonių, ypač MVĮ, konkurencingumą pasaulio rinkose. Ekologinių inovacijų kūrėjų ryšių palaikymu taip pat bus siekiama sustiprinti žinių sklaidą bei naudojimą ir užtikrinti glaudesnį pasiūlos ir paklausos ryšį.

5.4.2. Inovacinės politikos ir visuomenės pokyčių rėmimas

Reikia struktūrinių ir institucinių pokyčių, kad būtų galima pereiti prie ekologiškos ekonomikos ir visuomenės. Moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus sprendžiami su visuomenės ir rinkos pokyčių pagrindinėmis kliūtėmis susiję klausimai ir bus siekiama suteikti vartotojams, verslo lyderiams ir politiką formuojantiems asmenims galimybių užtikrinti novatorišką ir tvarią elgseną, remiantis socialinių ir humanitarinių mokslų įnašu. Bus kuriamos pagrįstos ir skaidrios priemonės, metodai ir modeliai pagrindiniams ekonominiams, visuomeniniams, kultūriniais ir instituciniams pokyčiams, reikalingiems esminiam perėjimui prie ekologiškos ekonomikos, įvertinti ir užtikrinti galimybes jiems pasireikšti. Moksliniais tyrimais bus tiriama, kaip skatinti tvarius gyvensenos ir vartojimo modelius, apimančius socioekonominius mokslinius tyrimus, elgsenos mokslus, vartotojų dalyvavimą ir inovacijų pripažinimą visuomenėje, tai pat bus tiriama veikla, kaip gerinti ryšius ir visuomenės informuotumą. Bus visokeriopai naudojamosi demonstravimo veiksmais.

5.4.3. Pažangos, siekiant ekologiškos ekonomikos, matavimas ir vertinimas

Reikia sukurti pagrįstus rodiklius visais atitinkamais vietos mastais, kurie papildo BVP, metodus ir sistemas perėjimui prie ekologiškos ekonomikos ir atitinkamos politikos efektyvumui remti ir vertinti. Gyvavimo ciklo požiūriu pagrįstais moksliniais tyrimais ir inovacijomis bus gerinama duomenų kokybė ir prieinamumas, matavimo metodai ir sistemos, susijusios su efektyviu išteklių naudojimu ir ekologinėmis inovacijomis, ir bus sudarytos palankesnės sąlygos novatoriškų atsvaros schemų plėtojimui. Socioekonominiai moksliniai tyrimai suteiks geresnį gamintojo ir vartotojo elgsenos pagrindinių priežasčių supratimą ir taip prisidės prie veiksmingesnių politikos priemonių kūrimo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas pereiti prie efektyviai išteklius naudojančios ir klimato kaitai atsparios ekonomikos. Be to, siekiant remti efektyvų išteklių naudojimą ir ekologinių inovacijų politiką visais lygiais, bus plėtojamos technologijų vertinimo metodikos ir integruotas modeliavimas, kartu didinant politikos sanglaudą ir darant kompromisus. Rezultatai suteiks galimybę stebėti, vertinti ir sumažinti medžiagų ir energijos srautus gamyboje ir vartojime, o politiką formuojantiems asmenims ir įmonėms – integruoti aplinkos sąnaudas ir išorės poveikį į veiksmus ir sprendimus.

5.4.4. Efektyvaus išteklių naudojimo skatinimas pasitelkiant skaitmenines sistemas

Informacinių ir ryšių technologijų inovacijos gali būti viena iš pagrindinių priemonių efektyviam išteklių naudojimui remti. Kad būtų pasiektas šis tikslas, šiuolaikinėmis ir novatoriškomis IRT bus žymiai prisidedama prie produktyvumo, visų pirma taikant automatizuotus procesus, realaus laiko stebėjimo ir sprendimų palaikymo sistemas. Naudojant IRT bus siekiama pagerinti laipsnišką ekonomikos dematerializavimą, paspartinant perėjimą prie skaitmeninių paslaugų, ir sudaryti palankesnes sąlygas keisti vartojimo elgseną ir verslo modelius naudojant ateities IRT.

5.5. Išsamių bei tvarių aplinkos pasaulinio stebėjimo ir informavimo sistemų kūrimas

Išsamos aplinkos stebėjimo ir informavimo sistemos yra itin svarbios, siekiant užtikrinti šio visuomenės uždavinio sprendimui reikalingų ilgalaikių duomenų ir informacijos teikimą. Šios sistemos bus naudojamos klimato, gamtos išteklių, įskaitant žaliavas, sausumos ir jūrų (nuo pakrančių zonų iki giliųjų vandenų) ekosistemų ir ekosistemų funkcijų padėčiai, statusui ir tendencijoms stebėti, vertinti ir numatyti, taip pat mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos politikai ir būdams visuose ekonomikos sektoriuose įvertinti. Pagal šias sistemas teikiama informacija ir žinios bus naudojamos pažangiam strateginių išteklių naudojimui skatinti, įrodymais pagrįstos politikos plėtojimui remti, naujoms aplinkos ir klimato funkcijoms skatinti ir naujoms galimybėms pasaulinėse rinkose vystyti.

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

Žemės stebėjimo ir stebėsenos pajėgumai, technologijos ir duomenų infrastruktūros turi būti sukurti remiantis pažanga, susijusia su IRT, kosmoso technologijomis ir tinkliniais pajėgumais, nuotoliniu būdu fiksuojamomis stebėjimo sistemomis, naujoviškais *in situ* jutikliais, judriojo ryšio paslaugomis, ryšių tinklais, aktyvių žiniatinklio paslaugų priemonėmis ir pagerinta kompiuterijos ir modeliavimo infrastruktūra, siekiant nuolatos laiku teikti tikslią informaciją, prognozes ir projekcijas. Bus skatinama nemokama, atvira ir neribota prieiga prie sąveikių duomenų ir informacijos bei mokslinių tyrimų rezultatų efektyvus ir, prireikus, saugus kaupimas, valdymas ir platinimas. Vykdamt veiklą turi būti padedama apibrėžti būsimą *Copernicus* programos veiklą ir didinti *Copernicus* duomenų naudojimą mokslinių tyrimų veikloje.

5.6. Kultūros paveldas

Kultūros paveldo turtas yra unikalus ir nepakeičiamas tiek materialiaja, tiek nematerialiaja forma, turintis kultūrinę reikšmę ir prasmę. Jis yra vienas iš pagrindinių veiksnių užtikrinant visuomenės sanglaudą, tapatybę ir gerovę ir juo žymiai prisidedama prie tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo. Tačiau Europos kultūros paveldas dėvisi ir yra sugadinamas; jam daromą žalą dar labiau padidina žmogaus veiklos poveikis (pvz., turizmas), dėl klimato kaitos pasireiškiančios ekstremalios oro sąlygos ir kiti gamtiniai pavojai bei gaivalinės nelaimės.

Šia veikla siekiama suteikti žinių bei pateikti inovacinių sprendimą, kaip pasitelkiant prisitaikymo ir švelninimo strategijas, metodikas, technologijas, produktus ir paslaugas išsaugoti ir valdyti materialinį Europos kultūros paveldą, kuriam gresia klimato kaitos keliamas pavojus.

Norint tai pasiekti, daugiadalykiniai moksliniai tyrimai ir inovacijos bus sutelkti į šias veiklas:

5.6.1. Atsparumo lygių nustatymas vykdant priežiūrą, stebėseną ir modeliavimą

Nauji ir tobulesni žalos įvertinimo, stebėsenos ir modeliavimo metodai bus parengti siekiant pagerinti mokslines žinias apie klimato kaitos poveikį kultūros paveldui ir kitus aplinkos ir žmogaus keliamos rizikos veiksnius. Remiantis scenarijais, modeliais ir priemonėmis, įskaitant vertės suvokimo analizę, sukauptos žinios ir supratimas padės suteikti tvirtą mokslinį pagrindą atsparumo strategijų, politikos ir standartų kūrimui, remiantis darnia rizikos vertinimo ir kultūros paveldo turto valdymo sistema.

5.6.2. Geresnio supratimo apie tai, kaip bendruomenės suvokia klimato kaitą ir seisminius bei ugnikalnių pavojus ir į juos reaguoja, užtikrinimas

Vykdamt mokslinius tyrimus ir inovacijas, taikant integruotą požiūrį, bus plėtojami efektyvii išteklų naudojimui pagrįsti sprendimai, skirti prevencijos, prisitaikymo ir poveikio švelninimo veiksams, taikant naujoviškas metodikas, technologijas, produktus ir paslaugas, siekiant išsaugoti kultūros paveldo turtą, kultūrinius kraštovaizdžius ir istorines gyvenvietes.

5.7. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Vykdamt veiklą bus sustiprintas Sąjungos dalyvavimas daugiašaliuose procesuose ir iniciatyvose, pavyzdžiui, Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos, Tarpvyriausybinės biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijų platformos (IPBES) ir Žemės stebėjimo grupės veikloje, ir padidintas jos finansinis įnašas juos vykdant. Bendradarbiaujant su kitais svarbiais viešaisiais ir privačiais mokslinių tyrimų finansuotojais bei kitais didžiais mokslinių tyrimų tinklais bus padidintas pasaulio ir Europos mokslinių tyrimų efektyvumas ir prisidėta prie pasaulinio mokslinių tyrimų valdymo.

Bendradarbiaujant mokslo ir technologijų srityje bus prisidėta prie Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBBKK) pasaulinių technologijų mechanizmo ir sudarytos palankesnės sąlygos technologinei plėtrai, inovacijoms ir perkėlimui, remiant prisitaikymą prie klimato kaitos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą.

Remiantis JT konferencijos „Rio+20“ rezultatais, bus tiriamas mechanizmas, pagal kurį būtų galima sistemiškai rinkti, lyginti ir analizuoti mokslines ir technologines žinias apie svarbiausius darnaus vystymosi ir ekologiškos ekonomikos klausimus; šis mechanizmas apims pažangos vertinimo sistemą. Šia veikla bus prisidėta prie esamų mokslo grupių bei organizacijų darbo ir siekiama sinergijos su jomis.

Vykdamt mokslinių tyrimų veiksmus šio visuomenės uždavinio srityje bus prisidėta prie *Copernicus* programos eksploataavimo paslaugų, suteikiant vystymo žinių pagrindą *Copernicus*.

Gali būti apsvaistyta galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes.

Taip pat bus sukurtos atitinkamos sąsajos su veiksmais pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes ir su atitinkamais Europos technologijų platformų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektais.

Specialiomis priemonėmis bus užtikrinta, kad Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų klimato, išteklių efektyvumo ir žaliavų srityse rezultatai būtų naudojami pagal kitas plataus masto Sąjungos programas, pavyzdžiui, programą „Life“, ESI fondus ir išorines bendradarbiavimo programas.

Be to, vykdamt veiktlą, *inter alia*, bus remiamasi veiksmais, kurių imtasi pagal Ekologinių inovacijų programą, juos sustiprinant.

Vykdamt veiksmus taip pat bus užtikrinta mokslo ir technologijų pažangos Sąjungoje ir jos svarbiausiose šalyse partnerėse ir regionuose partneriuose nuolatinė analizė, atliktas naujų aplinkos technologijų ir praktikos rinkos galimybių išankstinis tyrimas ir numatytos mokslinių tyrimų bei inovacijų politikos tendencijos.

6. EUROPA BESIKEIČIANČIAME PASAULYJE. ĮTRAUKI, NOVATORIŠKA IR MĄSTANTI VISUOMENĖ

Šiame skirsnyje aptariama mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kuria prisidedama norint užtikrinti, kad visuomenės taptų įtraukesnės, novatoriškesnės ir labiau mąstančios, ir specialios priemonės, kuriomis remiami konkretūs kompleksiniai klausimai, paminėti kalbant apie šį visuomenės uždavinį ⁽¹⁾.

6.1. Įtrauki visuomenė

Dabartinės tendencijos Europos visuomenėje atneša ne tik galimybes labiau suvienyti Europą, bet ir riziką ir iššūkius. Šias galimybes, riziką ir iššūkius reikia suprasti ir juos numatyti, kad Europa galėtų vystytis likdama pakankamai solidari ir bendradarbiaudama socialiniu, ekonominiu, politiniu, švietimo ir kultūriniu lygiais, atsižvelgiant į tai, kad pasaulis tampa vis labiau tarpusavyje susietas sąveikos ir priklausomybės ryšiais.

Todėl siekiama suprasti, analizuoti ir plėtoti socialinę, ekonominę ir politinę įtrauktį, taip pat įtraukias darbo rinkas, kovoti su skurdu ir marginalizacija, stiprinti žmogaus teises, skaitmeninę įtrauktį, lygybę, solidarumą ir tarpkultūrinę dinamiką, remiant pažangiausią mokslą, tarpdisciplininius mokslinius tyrimus, kuriant rodiklius, vystant technologijas, diegiant organizacines inovacijas ir kuriant regionines inovacijų diegimo grupes bei naujas bendradarbiavimo ir bendros kūrybos formas. Moksliniais tyrimais ir kita veikla turi būti remiamas strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimas ir kita susijusi Sąjungos politika. Šiuo požiūriu svarbiausias vaidmuo tenka socialinių ir humanitarinių mokslų tyrimams. Norint apibrėžti Europos strategijų ir politikos tikslus, juos stebėti, vertinti ir spręsti susijusias problemas, reikės tikslinių mokslinių tyrimų, kuriais būtų užtikrinama, kad politiką formuojantys asmenys galėtų analizuoti ir vertinti numatytų priemonių poveikį ir veiksmingumą, visų pirma jų naudingumo socialinei įtraukčiai požiūriu. To siekiant visų amžiaus grupių asmenims ir visose gyvenimo srityse turėtų būti taikoma visavertė socialinė įtrauktis ir skatinamas jų aktyvumas.

Toliau išdėstytų konkrečių tikslų bus siekiama, kad būtų geriau suprantami, puoselėjami arba įgyvendinami toliau išvardyti aspektai:

6.1.1. Mechanizmai, kuriais skatinamas pažangus, tvarus ir integracinis augimas

Europa sukūrė ypatingą ir gana unikalų ekonominę pažangą, socialinę politiką, kuria siekiama aukšto lygio socialinės sanglaudos, bendrų humanistinių kultūros vertybių, apimančių demokratiją ir teisinę valstybę, žmogaus teisių, pagarbos įvairovei ir jos išsaugojimo, švietimo ir mokslo skatinimo, meno ir humanitarinių mokslų, kaip esminių socialinę ir ekonominę pažangą ir gerovę skatinančių veiksnių, derinį. Nuolatinis ekonomikos augimo siekis reikalauja daugybės didelių žmogiškųjų, socialinių, aplinkos ir ekonominių sąnaudų. Pažangus, tvarus ir integracinis augimas Europoje reiškia esminius pokyčius, kad einant laikui iš esmės keisis ekonomikos augimo bei visuomeninės gerovės apibrėžimo, matavimo (įskaitant pažangos vertinimą naudojant kitus, ne įprastinį BVP rodiklį), generavimo ir išlaikymo būdai.

⁽¹⁾ Nedarant poveikio šiam visuomenės uždaviniui paskirtam biudžetui.

Moksliniai tyrimais bus analizuojamas piliečių dalyvavimo, tvarios gyvenenos būdų, kultūrų supratimo ir socioekonominio elgesio ir vertybių vystymas, ir analizuojama tai, kaip šie aspektai susiję su Europos institucijų, bendruomenių, rinkų, bendrovių, valdymo ir tikėjimo sistemų paradigmomis, politika bei veikimu ir jų ryšiais su kitais regionais ir ekonomikos sistemomis. Jais bus kuriamos priemonės, leidžiančios geriau įvertinti tokio pobūdžio raidos kontekstinę bei abipusį poveikį, palyginti viešąją politiką su įvairiais uždaviniais visoje Europoje ir analizuoti galimas politikos priemones bei sprendimų priėmimo mechanizmus tokiose srityse kaip užimtumas, apmokestinimas, nelygybė, skurdas, socialinė įtrauktis, švietimas ir gebėjimai, bendruomenių vystymasis, konkurencingumas ir vidaus rinka siekiant suvokti naujas didesnės Europos integracijos sąlygas bei galimybes ir jos socialinių, kultūrinių, mokslinių ir ekonominių komponentų bei sąveikų, kaip santykinų Sąjungos pranašumų pasaulio lygiu šaltinių, vaidmenį.

Demografiniai pokyčiai dėl senėjančių visuomenių ir migrantų judėjimo bus analizuojami jų poveikio ekonomikos augimui, darbo rinkai ir gerovei atžvilgiu. Todėl tam, kad būtų įmanoma spręsti ateities augimo keliamus uždavinius, svarbu atsižvelgti į įvairius žinių komponentus, dėmesį moksliniuose tyrimuose sutelkiant į mokymosi, švietimo ir mokymo klausimus, arba skiriant dėmesio jaunimo vaidmeniui ir vietai visuomenėje. Vykdam mokslinius tyrimus taip pat bus kuriamos geresnės priemonės, skirtos įvairios ekonominės politikos poveikio tvarumui įvertinti. Jais taip pat bus analizuojama, kaip vystosi įvairių šalių nacionalinė ekonomika ir kurios valdymo formos Europos ir tarptautiniu lygmeniu galėtų padėti išvengti makroekonominio disbalanso, piniginių sunkumų, konkurencijos mokesčių srityje, nedarbo ir užimtumo problemų ir kitų visuomenės, ekonominių ir finansinių sutrikimų formų. Bus atsižvelgta į augančią tarpusavio priklausomybę tarp Sąjungos ir pasaulinės ekonomikos, rinkų ir finansų sistemų ir iš to kylančius institucinio vystymosi ir viešojo administravimo uždavinius. Atsižvelgiant į Europos valstybės skolos krizę taip pat bus akcentuojami moksliniai tyrimai, kuriais siekiama apibrėžti stabilų Europos finansų ir ekonomikos sistemų bendras sąlygas.

6.1.2. Patikimos organizacijos, praktika, paslaugos ir politika, kurių reikia atsparioms, įtraukioms, dalyvavimu grindžiamoms, atviroms ir kūrybingoms visuomenėms Europoje kurti, visų pirma atsižvelgiant į migraciją, integraciją ir demografinius pokyčius

Norinti suprasti socialines, kultūrinės ir politines transformacijas Europoje, reikia analizuoti kintančią demokratinę praktiką bei lūkesčius ir tapatybių, įvairovės, teritorijų, religijų, kultūrų, kalbų ir vertybių istorinę raidą. Tam būtina gerai išmanyti Europos integracijos istoriją. Vykdam mokslinius tyrimus bus siekiama nustatyti būdus, kaip pritaikyti ir tobulinti Europos gerovės sistemas, viešąsias paslaugas ir platesnį politikos socialinio saugumo aspektą, kad būtų pasiekta sanglauda ir lyčių lygybė, būtų skatinamos dalyvavimu paremtos, atviros ir kūrybingos visuomenės ir būtų propaguojama socialinė bei ekonominė lygybė ir kartų solidarumas. Moksliniais tyrimais bus analizuojama, kaip visuomenė ir politika tampa labiau europietiškos placiaja prasme, vykstant tapatybių, kultūrų ir vertybių raidai, plintant žinioms, idėjoms ir įsitikinimams, taip pat taikant abipusiškumo, bendrumo ir lygybės principus bei didėjant jų praktiniam taikymui, visų pirma dėmesį teikiant migracijai, integracijai ir demografiniams pokyčiams. Bus analizuojama, kaip pažeidžiamos visuomenės grupės (pvz., romai) gali visapusiškai dalyvauti švietimo sistemoje, visuomenės ir demokratiname gyvenime, visų pirma užtikrinant, kad jos įgytų įvairių gebėjimų, ir užtikrinant žmogaus teisių apsaugą. Todėl pagrindiniu analizės objektu išliks tai, kaip politinės sistemos vystosi ir taip pat kaip jos reaguoja į pirmiau minėtą socialinę raidą.

Moksliniais tyrimais taip pat bus nagrinėjama, kaip vystosi pagrindinės sistemos, kurios yra pamatinės žmoniškųjų ir socialinių ryšių formos, pavyzdžiui, šeima, darbas, išsilavinimas ir užimtumas, ir kurios padeda kovoti su socialine nelygybe, atskirtimi ir skurdu. Socialinė sanglauda ir nešališkas bei patikimas teisingumas, švietimas, demokratija, tolerancija ir įvairovė yra veiksniai, kuriuos reikia atidžiai apsvaistyti siekiant nustatyti ir geriau išnaudoti santykinius Europos pranašumus pasaulio lygiu ir teikti geresnę įrodymais pagrįstą paramą politikai. Vykdam mokslinius tyrimus bus atsižvelgta į judumo ir migracijos, įskaitant srautus Europos viduje, taip pat demografijos svarbą toliau vystantis Europos politikai.

Be to, labai svarbu suprasti sunkumus ir galimybes, kylančius diegiant IRT, tiek individualiu, tiek kolektyviniu lygiu, kad būtų galima atverti naujus kelius įtraukioms inovacijoms. Atsižvelgiant į didėjančią skaitmeninės įtraukties socioekonominę svarbą, mokslinių tyrimų ir inovacijų kūrimo veiksmams bus skatinami įtraukūs IRT sprendimai ir faktinis skaitmeninio raštingumo užtikrinimas, įgalinant piliečius ir kompetentingus darbuotojus. Daug dėmesio bus skiriama naujiems technologiniams laimėjimams, kuriais bus iš esmės patobulintas technologijų asmeninis pritaikymas, patogumas naudoti ir prieinamumas remiantis piliečių, vartotojų ir naudotojų, įskaitant ir žmonių su negalia, elgesio ir jų vertybių geresniu supratimu. Tam reikės mokslinių tyrimų „užprogramuotos įtraukties“ srityje ir inovacinio požiūrio.

6.1.3. Europos kaip pasaulinio masto veikėjos vaidmuo, visų pirma žmogaus teisių ir teisingumo pasaulyje srityse

Europos ypatinga istorinė, politinė, socialinė ir kultūrinė sistema vis labiau patiria pasaulinių pokyčių poveikį. Norėdama toliau plėtoti išorinės veiksmus kaimynystėje ir už jos ribų ir išlaikyti savo, kaip pasaulinio masto veikėjos, poziciją, Europa turi pagerinti savo gebėjimus apibrėžti, išdėstyti pirmenybės tvarka, aiškinti, vertinti ir propaguoti savo politikos tikslus, bendradarbiaudama su kitais pasaulio regionais ir bendruomenėmis, siekdama stiprinti bendradarbiavimo ryšius,

išvengti konfliktų ar juos spręsti. Šiuo atžvilgiu Europa taip pat turi padidinti savo gebėjimus numatyti globalizacijos raidą bei poveikį ir į juos reaguoti. Tam reikia geriau išmanyti kitų pasaulio regionų istoriją, kultūrą ir politines bei ekonomines sistemas bei iš jų pasimokyti, taip pat suprasti tarpvalstybinių subjektų vaidmenį ir įtaką. Galiausiai pati Europa taip pat turi efektyviai prisidėti prie pasaulinio valdymo ir teisingumo pasaulyje pagrindinėse srityse, pavyzdžiui, prekybos, vystymosi, darbo, ekonominio bendradarbiavimo, aplinkos apsaugos, švietimo, lyčių lygybės bei žmogaus teisių, gynybos ir saugumo srityse. Tam reikia turėti potencialą kurti naujus pajėgumus, tiek analizės priemonių, paslaugų, sistemų ir instrumentų forma, tiek diplomatijos srityje oficialioje ir neoficialioje tarptautinėje arenoje su valstybiniais ir nevalstybiniais veikėjais.

6.1.4 Tvarios ir integracinės aplinkos propagavimas pasitelkiant inovacinius teritorijų ir miestų planavimo ir projektavimo metodus

80 % Sąjungos piliečių šiandien gyvena miestuose ir aplink miestus, tad netinkamas miestų planavimas ir projektavimas gali jų gyvenimui turėti milžiniškų pasekmių. Kad Europa sėkmingai užtikrintų ekonomikos augimą, kurtų darbo vietas ir tvarią ateitį, labai svarbu suprasti, kokias funkcijas miestai atlieka visų piliečių atžvilgiu, taip pat suprasti jų projektavimą, kokias juose sąlygas gyventi, kiek jie patrauklūs, *inter alia*, investicijoms ir įgūdžių kūrimui.

Europos moksliniais tyrimais ir inovacijomis turėtų būti suteiktos priemonės ir metodai siekiant: tvaresnio, atviresnio, novatoriškesnio ir įtraukesnio miestų ir priemiesčių planavimo ir projektavimo; geriau suprasti miestų bendruomenių ir socialinės raidos dinamiką ir energijos, aplinkos, transporto ir žemės naudojimo ryšį, įskaitant sąveiką su aplinkinėmis kaimo vietovėmis; geriau suprasti viešosios erdvės projektavimą ir naudojimą miestuose, be kita ko, ir migracijos požiūriu, siekiant pagerinti socialinę įtrauktį bei raidą ir mažinti miestų riziką ir nusikalstamumo lygį; rasti naujus gamtos išteklių naudojimo mažinimo būdus ir skatinti tvarų ekonomikos augimą kartu gerinant Europos miestų gyventojų gyvenimo kokybę; ir sukurti perspektyvią socialinio ir ekologinio perėjimo prie naujo miestų plėtros modelio viziją, stiprinant Sąjungos miestus – inovacijų ir darbo vietų kūrimo bei socialinės sanglaudos centrus.

6.2. Novatoriška visuomenė

Kuriant pasaulinę žinių bazę Sąjungos dalis tebėra gana didelė, tačiau dar reikia maksimaliai išplėtoti šių žinių socioekonominį poveikį. Bus stengiamasi padidinti mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos efektyvumą ir jų sinergiją bei darnumą tarptautiniu politikos lygiu. Inovacijos bus suvokiamos plačiąja prasme, įskaitant plataus masto politines, taip pat socialines, vartotojams skirtas bei rinkos veikiamas inovacijas. Bus atsižvelgta į kūrybos ir kultūros pramonės sektorių patirtį ir inovacinę galią. Ši veikla padės kurti EMTE ir remti jos funkcionavimą, visų pirma ja bus remiamas strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų „Inovacijų sąjunga“ ir „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimas ir taikymas.

Bus dedamos pastangos, kad būtų pasiekti šie specialieji tikslai:

6.2.1. Inovacijų sąjungos bei EMTE mokslinių duomenų bazės stiprinimas ir paramos joms didinimas

Siekiant įvertinti ir pagal prioritetus išdėstyti investicijas ir sustiprinti Inovacijų sąjungą bei EMTE bus remiama mokslinių tyrimų, švietimo ir inovacijų politikos, sistemų ir pagrindinių subjektų Europoje ir trečiojoje valstybėje analizė ir remiamas rodiklių, duomenų ir informacijos infrastruktūros vystymas. Taip pat reikės imtis į ateitį orientuotos veiklos, bandomųjų iniciatyvų, ekonominės ir lyčių problemų analizės, politikos stebėsenos, tarpusavio mokymosi, koordinavimo priemonių ir veiklos, poveikio vertinimo metodikų plėtojimo, pasinaudojant tiesioginiais suinteresuotųjų subjektų, įmonių, valdžios institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir piliečių atsiliepimais. Ši analizė turėtų būti atliekama ją derinant su aukštojo mokslo sistemų tyrimais Europoje ir trečiojoje valstybėje pagal programą „Erasmus+“.

Siekiant užtikrinti mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrą rinką, bus įgyvendinamos priemonės, skirtos su EMTE suderinamai praktikai skatinti. Bus remiama su mokslinių tyrimų mokymo kokybe, mokslininkų tyrėjų judumo ir karjeros plėtojimu susijusią politiką palaikanti veikla, įskaitant iniciatyvas, kuriomis siekiama sudaryti sąlygas judumo paslaugoms, atviram įdarbinimui, moterų dalyvavimui moksle, mokslininkų tyrėjų teisėms ir ryšiu su pasaulinėmis mokslininkų tyrėjų bendruomenėmis užmezgimui. Ši veikla bus įgyvendinama siekiant sinergijos ir glaudaus koordinavimo su programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmas“ pagal prioritetą „Pažangus mokslas“. Bus remiamos institucijos, teikiančios pažangias koncepcijas dėl spartaus EMTE principų įgyvendinimo, įskaitant Europos mokslo darbuotojų chartiją ir Mokslo darbuotojų įdarbinimo elgesio kodeksą, taip pat Komisijos rekomendaciją dėl intelektualinės nuosavybės valdymo vykdant žinių perdavimo veiklą ir dėl universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso⁽¹⁾.

(1) KOM (2008) 1329 galutinis, 2008 4 10.

Politikos koordinavimo srityje bus nustatyta konsultavimo politikos klausimais priemonė, kad nacionalinės institucijos, nustatydamos savo nacionalines reformų programas ir mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijas, galėtų gauti ekspertines politines konsultacijas.

Siekiant įgyvendinti Inovacijų sąjungos pavyzdinę iniciatyvą, taip pat reikia remti rinkos principais grindžiamas inovacijas, atviras inovacijas, viešąjį sektorių ir socialines inovacijas, kad būtų stiprinami bendrovių inovacijų pajėgumai ir skatinamas Europos konkurencingumas. Tam reikės pagerinti visas bendras inovacijų sąlygas ir šalinti konkrečias kliūtis, stabdančias novatoriškų įmonių augimą. Bus remiami galingi inovacijų rėmimo mechanizmai (kaip antai, skirti geresniam grupių valdymui, viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms ir tinklų bendradarbiavimui), labai siauros specializacijos inovacijų rėmimo paslaugos (pvz., intelektualinės nuosavybės valdymas ir naudojimas ja, intelektinės nuosavybės teisių turėtojų ir naudotojų tinklų kūrimas, inovacijų valdymas, verslumo gebėjimai ir perkančiųjų organizacijų tinklai) ir su inovacijomis susijusios viešosios politikos peržiūros. Su mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis susiję aspektai bus remiami pagal konkretų tikslą „Inovacijos mažosiose ir vidutinėse įmonėse“.

6.2.2. Naujų inovacijų formų tyrimai, ypač daug dėmesio skiriant socialinėms inovacijoms bei kūrybingumui, ir supratimas apie tai, kaip įvairių formų inovacijos kuriamos, susilaukia sėkmės ar žlunga

Socialinės inovacijos padeda kurti naujas prekes, paslaugas, procesus ir modelius, kurie atitinka visuomenės poreikius, ir kurti naujus socialinius ryšius. Kadangi inovacijų būdai nuolat kinta, reikia atlikti tolesnius tyrimus, kaip vystosi visų formų inovacijos ir kaip inovacijos atitinka visuomenės poreikius. Svarbu suprasti, kaip socialinės inovacijos ir kūrybingumas gali įnešti pokyčių į esamas struktūras, praktiką ir politiką, kaip jas galima skatinti ir didinti jų mastą. Svarbu įvertinti internetinių sistemų poveikį į tinklus įtrauktiems piliečiams. Parama taip pat bus teikiama projektavimo naudojimui įmonėse, tinklų kūrimui ir eksperimentams, susijusiems su IRT naudojimu, siekiant tobulinti mokymosi procesus, taip pat parama bus teikiama socialinių inovacijų kūrėjų ir socialinių verslininkų tinklams. Moksliniuose tyrimuose daug dėmesio taip pat bus skiriama inovacijų procesams ir tam, kaip inovacijos kuriamos, sulaukia sėkmės ar žlunga (įskaitant rizikavimą ir įvairių reguliavimo aplinkų vaidmenį).

Bus labai svarbu skatinti inovacijas, kad būtų puoselėjamos efektyvios, atviros, į piliečius orientuotos viešosios paslaugos (pvz., e. valdžia). Tam reikės tarpdisciplininių naujų technologijų mokslinių tyrimų ir plataus masto inovacijų, visų pirma susijusių su skaitmeninių duomenų privatumu, sąveikumu, individualia elektronine atpažintimi, atvirais duomenimis, dinamiškoms naudotojo sąsajomis, mokymosi visą gyvenimą ir e. mokymosi sistemomis, platinamosioms mokymo sistemoms, į piliečius orientuotų viešųjų paslaugų konfigūracija ir naudotojų skatinamu integravimu ir inovacijomis, be kita ko, socialiniuose ir humanitariniuose moksluose. Tokiais veiksmais taip pat bus sprendžiami klausimai, susiję su socialinių tinklų dinamika, kolektyviniu turinio kūrimu ir išmaniuoju turinio kūrimu siekiant bendrai kurti socialinių uždavinių sprendimus, naudojant, pavyzdžiui, atvirus duomenų rinkinius. Šie veiksmai padės valdyti sudėtingą sprendimų priėmimą, ypač didelių duomenų kiekių tvarkymą ir analizę siekiant modeliuoti bendrą politiką, atlikti bandomąjį sprendimų priėmimo modeliavimą, rengti vizualizacijos metodus, modeliuoti procesus bei imituoti dalyvavimo sistemas ir analizuoti kintančius piliečių ir viešojo sektoriaus santykius.

Turi būti rengiamos specialios priemonės, siekiant į veiklą nacionaliniu ir Sąjungos lygiu įtraukti viešąjį sektorių, kaip inovacijų ir pokyčių kūrėją, visų pirma kuo platesniu geografiniu mastu teikiant politinę paramą ir taikant tarpvalstybines inovacijų priemones, sudarančias galimybes viešajai administracijai (tiek kaip pasyviai vartotojui, tiek imantis iniciatyvos) pažangiai naudoti IRT, kad būtų sklandžiai teikiamos viešosios paslaugos piliečiams ir įmonėms.

6.2.3. Visų kartų inovacijų, kūrybinio ir gamybos potencialo panaudojimas

Veikla padės nagrinėti Europos galimybes vykdyti inovacijas, susijusias su naujais produktais ir technologijomis, patobulintomis paslaugomis ir naujais verslo ir socialiniais modeliais, pritaikytais prie visuomenės kintančios demografinės struktūros. Veikla padės geriau išnaudoti visų kartų potencialą, puoselėjant pažangios politikos kūrimą, kad vyresnių žmonių aktyvumas kintančiomis kartų santykių sąlygomis virstų realybe, ir skatinant jaunų europiečių kartų integravimą į visų sričių socialinį, politinį, kultūrinį ir ekonominį gyvenimą, be kita ko, atsižvelgiant į galimybių diegti inovacijas suvokimą esant dideliame nedarbui daugelyje Sąjungos regionų.

6.2.4. Darna ir efektyvus bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis skatinimas

Vykdam horizontaliąją veiklą bus užtikrintas tarptautinio bendradarbiavimo strateginis vystymas visose programose „Horizontas 2020“ srityse ir siekiama kompleksinių politikos tikslų. Vykdam veiklą, skirtą dvišaliams, daugiašaliams ir dviejų regionų politiniams dialogams mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimais su trečiosiomis valstybėmis, regionais, tarptautiniais forumais ir organizacijomis remti, bus sudarytos palankesnės sąlygos politikos mainams, tarpusavio mokymuisi ir prioritetų nustatymui, skatinama abipusė galimybė dalyvauti programose ir stebimas bendradarbiavimo poveikis. Tinklų kūrimo ir porinė veikla sudarys palankesnes sąlygas užtikrinti abiems pusėms optimalią mokslinių tyrimų ir

inovacijų subjektų partnerystę, pagerins kompetenciją ir bendradarbiavimo pajėgumus mažiau išsivysčiusiose trečiojoje valstybėse. Veikla bus skatinamas Sąjungos ir nacionalinės bendradarbiavimo politikos ir programų derinimas, taip pat valstybių narių ir asocijuotųjų šalių bendri veiksmai su trečiosiomis valstybėmis siekiant sustiprinti jų bendrą poveikį. Galiausiai, Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų „matomumas“ trečiojoje valstybėse bus sustiprintas ir pagerintas, visų pirma nagrinėjant galimybes sukurti Europos virtualius „mokslo ir inovacijų namus“, teikti paslaugas Europos organizacijoms, išplečiant jų veiklą į trečiąsias valstybes, ir atidaryti bendrai su trečiosiomis valstybėmis įkurtus mokslinių tyrimų centrus, skirtus organizacijoms ar mokslininkams tyrėjams iš kitų valstybių narių ir asocijuotųjų šalių.

6.3. Mąstanti visuomenė. Kultūrinis paveldas ir europinė tapatybė

Siekama prisidėti prie Europos intelektualinio pagrindo – jos istorijos ir daugelio europinių ir ne europinių veiksnių – supratimo; šis supratimas praturtintų mūsų šiandieninį gyvenimą. Vienas Europos bruožų – jos tautų įvairovė (įskaitant mažumas ir čiabuvius), tradicijų, regioninių ir nacionalinių tapatybių įvairovė, taip pat skirtingi ekonominio ir visuomenės išsivystymo lygiai. Migracija ir judumas, žiniasklaida, pramonė ir transportas prisideda prie požiūrių ir gyvenamųjų įvairovės. Ši įvairovė ir jos teikiamos galimybės turėtų būti pripažintos ir į jas turėtų būti atsižvelgta.

Europos bibliotekose, įskaitant skaitmenines bibliotekas, archyvuose, muziejuose, galerijose ir kitose viešosiose įstaigose sukauptose kolekcijose yra gausybė tyrinėtinių dokumentų ir objektų lobių. Šie archyviniai išteklių kartu su nematerialiu paveldu atspindi ne tik atskirų valstybių narių istoriją, bet ir bendrą Sąjungos per ilgus metus sukauptą paveldą. Pasitelkiant taip pat ir naujas technologijas, mokslininkams tyrėjams ir piliečiams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su šia medžiaga, kad per praeities archyvus jie galėtų pažvelgti į ateitį. Galimybė susipažinti su kultūros paveldu tokiomis formomis ir jo apsauga reikalingi siekiant išsaugoti dabartinės veiklos visose Europos kultūrose bendrai ir kiekvienoje jų atskirai gyvybingumą, ir taip būtų prisidedama prie tvaraus ekonomikos augimo.

Vykdamas veiklą toliau išvardyti aspektai laikomi prioritetiniais:

6.3.1. Europos paveldo, atminimo, tapatybės, integracijos bei kultūros sąveikos tyrimai ir aiškinimas, įskaitant jų demonstravimą kultūros ir mokslo kolekcijose, archyvuose ir muziejuose, kad išsamiau aiškinant praeitį būtų geriau informuojama apie dabartį ir ji būtų geriau suprantama

Ši veikla padės kritiškai analizuoti, kaip einant laikui vystėsi materialūs ir nematerialūs Europos paveldas, įskaitant kalbas, atsiminimus, praktinius darbus, institucijas ir tapatybes. Vienas iš minėtos veiklos aspektų – kultūrų sąveikų, integracijos ir atskirties interpretavimo ir praktikos tyrimai.

Intensyvesniame Europos integracijos procese buvo pabrėžta, kad egzistuoja platesnė Europos tapatybė, kuri papildo kitų rūšių tapatybes Europoje. Platų Europos tapatybės erdvių egzistavimo įrodymų ir jos apraiškų spektrą atspindi europinės ir neeuropinės mokslinės kolekcijos, archyvai, muziejai, bibliotekos ir kultūros paveldo vietos. Juose sukaupta medžiaga ir dokumentai, kurie padeda geriau suprasti tapatybės formavimo procesus, kuriais remiantis galima mąstyti apie socialinius, kultūrinius ar net ekonominius procesus, prisidedančius prie buvusių, dabartinių ir būsimų Europos tapatybės formų. Siekiama kurti inovacijas ir naudoti bei analizuoti kultūrinių ir mokslo kolekcijų, archyvų ir muziejų objektus ir (arba) dokumentus, kad pagilintume supratimą, kaip galima nustatyti, kurti Europos tapatybę ar apie ją diskutuoti.

Bus svarstomi daugiakalbiškumo, vertimo ir idėjų, kurios cirkuliuoja Europoje, iškeliauja iš Europos ir į ją ateina, srautai ir tai, kaip šios idėjos prisideda prie bendro Europos intelektualinio paveldo.

6.3.2. Europos šalių ir regionų istorijos, literatūros, meno, filosofijos ir religijų moksliniai tyrimai, taip pat jų poveikio šiuolaikinei Europos įvairovei moksliniai tyrimai

Kultūrų įvairovė yra svarbus Europos savitumo aspektas ir stiprybės, dinamiškumo bei kūrybingumo šaltinis. Vykdamas veiklą bus siekiama atsakyti į su šiuolaikine Europos įvairove susijusius klausimus ir suprasti šios įvairovės istorinį formavimą, kartu padedant analizuoti, kaip ši įvairovė gali stimuliuoti naujus tarpkultūrinius pokyčius ar net sukelti naują įtampą ir konfliktus. Menų, žiniasklaidos, kraštovaizdžių, literatūros, kalbų, filosofijos ir religijų vaidmuo šioje įvairovėje bus esminis, nes šie aspektai siūlo įvairias socialinių, politinių ir kultūrinių realiųjų interpretacijas ir daro įtaką asmenų ir socialinių veikėjų vizijai ir praktinei veiklai.

6.3.3. Europos vaidmens pasaulyje, abipusės įtakos ir ryšių tarp pasaulio regionų moksliniai tyrimai ir žvilgsnis į Europos kultūras iš šalies

Vykdam šią veiklą bus nagrinėjami sudėtingi socioekonominiai ir kultūriniai Europos ir likusio pasaulio regionų ryšiai ir vertinamos geresnių kultūrų mainų ir dialogų galimybės, atsižvelgiant į bendresnius socialinius, politinius ir ekonominius įvykius. Bus siekiama analizuoti įvairius Europoje susidariusius požiūrius apie kitus pasaulio regionus ir atvirkščiai, likusio pasaulio požiūrius į Europą.

6.4. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Siekiant propaguoti optimalių metodų derinį, ši visuomenės uždavinį ir prioritetą „Pirmavimas pramonės srityje“ įgyvendinančių subjektų bendradarbiavimas bus vykdomas kompleksinių veiksmų, kuriais sprendžiami žmonių ir technologijų sąveikos plotmės klausimai, pagrindu. IRT pagrįstos technologinės inovacijos atliks svarbų vaidmenį didinant produktyvumą ir panaudojant visų kartų piliečių kūrybingumą inovacinėje visuomenėje.

Įgyvendinant veiksmus pagal šį visuomenės uždavinį taip pat bus teikiama administravimo ir koordinavimo parama kompetentingų mokslininkų tyrėjų ir išradėjų tarptautiniams tinklams, pavyzdžiui, Europos bendradarbiavimo mokslo ir technologijos srityje priemonei (COST) ir tinklui EURAXESS, todėl taip pat bus prisidedama prie EMTE kūrimo.

Gali būti apsarstyta galimybė remti atitinkamas bendro programavimo iniciatyvas (BPI) ir atitinkamas viešojo sektoriaus subjektų bei viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes.

Taip pat bus sukurtos tinkamos sąsajos su veiksmis pagal atitinkamas Europos inovacijų partnerystes ir atitinkamai Europos technologijų platformų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektais.

Pagal šį visuomenės uždavinį vykdomais mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmis bus prisidėta įgyvendinant Sąjungos tarptautinių mokslinių tyrimų ir inovacijų bendradarbiavimo veiklą, intensyviau strateginiu požiūriu bendradarbiaujant mokslo, technologijų ir inovacijų srityje su svarbiausiomis trečiosiomis valstybėmis partnerėmis. Šiuo požiūriu Tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje strateginis forumas (SFIC) ir toliau Tarybai ir Komisijai teiks strateginio lygio konsultacijas apie EMTE tarptautinį aspektą.

7. SAUGI VISUOMENĖ. EUROPOS IR JOS PILIEČIŲ LAISVĖS BEI SAUGUMO APSAUGA

Sąjunga, jos piliečiai ir tarptautiniai partneriai susiduria su įvairiomis grėsmėmis saugumui ir uždaviniais, pavyzdžiui, nusikaltimais, terorizmu ir didelio masto ekstremaliosiomis situacijomis dėl žmogaus sukeltų ar gaivalinių nelaimių. Tai gali peržengti sienas ir daryti poveikį materialiems objektams ar kibernetinei erdvei. Atakos, nukreiptos į ypatingos svarbos infrastruktūrą, valstybės valdžios institucijų ir privačių subjektų tinklus ir interneto svetaines ne tik pakerta piliečių pasitikėjimą, bet ir gali rimtai paveikti tokius esminius sektorius kaip energetikos, transporto, sveikatos, finansų ar telekomunikacijų sektoriai.

Siekiant numatyti šias grėsmes, užkirsti joms kelią ir jas valdyti reikia sukurti ir taikyti inovacines technologijas, sprendimus, numatymo priemones ir žinias, skatinti paslaugų teikėjų ir naudotojų bendradarbiavimą, rasti civilinio saugumo sprendimus, pagerinti Europos saugumo, pramonės ir paslaugų, įskaitant IRT, konkurencingumą ir užkirsti kelią privatumo pažeidimams ir žmogaus teisių pažeidimams internete bei kitur ir kovoti su jais, kartu užtikrinant Europos piliečių individualias teises ir laisvę.

Todėl mokslinių tyrimų ir inovacijų saugumo srityje koordinavimas ir padėties šioje srityje gerinimas bus esminis ir padės susieti esamas mokslinių tyrimų pastangas, įskaitant numatymą, ir pagerinti atitinkamas koordinavimo teises sąlygas ir procedūras, įskaitant veiklos iki teisinio įtvirtinimo atžvilgiu.

Veikla pagal šį visuomenės uždavinį bus išskirtinai orientuota į civilinį taikymą ir vykdoma laikantis į misijas orientuoto požiūrio, ja bus remiamas veiksmingas galutinių naudotojų, pramonės ir mokslininkų tyrėjų bendradarbiavimas ir integruojami atitinkami visuomeniniai aspektai kartu laikantis etinių principų. Šia veikla bus remiama Sąjungos vidaus ir išorės saugumo politika, įskaitant bendrą užsienio ir saugumo politiką ir bendrą saugumo ir gynybos politiką, ir gerinamas kibernetinis saugumas, pasitikėjimas ir privatumas bendroje skaitmeninėje rinkoje. Vykdam veiklą, be kita ko, daug dėmesio bus skiriama naujos kartos inovacinių sprendimų moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, kuriant naujas koncepcijas bei projektus ir sąveikius standartus. Tuo tikslu bus kuriamos inovacinės technologijos ir sprendimai, kuriais bus siekiama panaikinti saugumo spragas ir bus sumažinta grėsmių saugumui rizika.

Bus dedamos pastangos, kad būtų pasiekti šie specialieji tikslai:

7.1. Kova su nusikalstamumu, neteisėta prekyba ir terorizmu, be kita ko, siekiant suprasti terorizmo idėjas ir įsitikinimus bei kovoti su jais

Užmojis – išvengti incidentų ir atitinkamai atvejais sušvelninti jų galimas pasekmes. Tam reikia naujų technologijų ir pajėgumų kovai su nusikalstamumu (įskaitant elektroninius nusikaltimus), neteisėta prekyba ir terorizmu (įskaitant kibernetinį terorizmą) ir jų prevencijai, taip pat būtina suprasti radikalizacijos ir smurtinio ekstremizmo priežastis bei poveikį, kovoti su terorizmo idėjomis ir įsitikinimais, kad būtų išvengta ir su aviacija susijusių grėsmių.

7.2. Ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, tiekimo grandinių ir transporto rūšių apsauga ir atsparumo didinimas

Naujos technologijos, procesai, metodai ir specialiai skirti pajėgumai padės apsaugoti ypatingos svarbos infrastruktūros objektus (įskaitant objektus miestuose), sistemas ir paslaugas, būtinas tinkamam visuomenės ir ekonomikos veikimui (įskaitant komunikacijas, transportą, finansus, sveikatos priežiūrą, maistą, vandenį, energiją, logistiką ir tiekimo tinklus bei aplinką). Tai apims valstybinių ir privačių ypatingos svarbos tinklų infrastruktūros bei paslaugų analizę ir apsaugą nuo visų rūšių grėsmių, įskaitant su aviacija susijusias grėsmes. Tai taip pat apims jūrų transporto maršrutų apsaugą.

7.3. Saugumo stiprinimas pasitelkiant sienų valdymą

Technologijos ir pajėgumai taip pat reikalingi siekiant gerinti sistemas, įrangą, įrankius, procesus ir greito tapatybės nustatymo metodus, siekiant pagerinti sausumos, jūrų ir pakrantės sienų apsaugą ir valdymą, įskaitant tiek kontrolės, tiek ir sekimo problemas, visiškai išnaudojant Europos sienų stebėjimo sistemos (EUROSUR) galimybes. Jos bus vystomos ir bandomos atsižvelgiant į jų efektyvumą, atitiktį teisiniams ir etiniams principams, proporcingumą, socialinį priimtimumą ir pagarbą pagrindinėms teisėms. Moksliniais tyrimais taip pat bus prisidedama gerinant integruotą Europos sienų valdymą, be kita ko, intensyviau bendradarbiaujant su šalimis kandidatėmis, potencialiomis kandidatėmis ir Europos kaimynystės politikos valstybėmis.

7.4. Kibernetinio saugumo didinimas

Kibernetinio saugumo žmonėms, įmonėms ir viešosioms tarnyboms užtikrinimas yra būtina sąlyga, kad būtų pasinaudota interneto arba kitų papildomų duomenų tinklų ir komunikacinės infrastruktūros objektų teikiamomis galimybėmis. Šiuo tikslu būtina užtikrinti sistemų, tinklų, priegos įrangos, programinės įrangos ir paslaugų, įskaitant debesų kompiuteriją, didesnę saugumą, kartu atsižvelgiant į įvairių technologijų sąveikumą. Moksliniai tyrimai ir inovacijos bus remiami siekiant padėti užkirsti kelią kibernetinėms atakoms, jas nustatyti ir realiuoju laiku valdyti įvairiose srityse ir jurisdikcijose ir apsaugoti ypatingos svarbos IRT infrastruktūros objektus. Skaitmeninė visuomenė sparčiai vystosi, kartu nuolat keičiasi interneto naudojimas bei piktnaudžiavimas jo teikiamomis galimybėmis, atsiranda nauji socialinio bendravimo būdai, naujos judriojo ryšio ir su vieta susietos paslaugos ir atsiranda daiktų internetas. Šiems reiškiniams reikia naujos rūšies mokslinių tyrimų, juos vykdyti turėtų paskatinti naujos atsirandančios taikomosios programos, naudojimo ir visuomenės tendencijos. Bus imamasi lanksčių tyrimų iniciatyvų, įskaitant iniciatyvius mokslinius tyrimus ir techninę plėtrą, kad būtų greitai reaguojama į naujausius pokyčius, susijusius su pasitikėjimu ir saugumu. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama vaikų apsaugai, nes jie yra labai pažeidžiami dėl naujų atsirandančių elektroninių nusikaltimų ir piktnaudžiavimo formų.

Darbas šioje srityje turėtų būti vykdomas jį glaudžiai koordinuojant su prioritetu „Pirmavimas pramonės srityje“ IRT dalimi.

7.5. Europos atsparumo krizėms ir nelaimėms didinimas

Šiuo tikslu būtina vystyti specialias technologijas ir pajėgumus, kuriais būtų remiamos įvairių rūšių ekstremaliųjų situacijų valdymo operacijos krizių ir nelaimių atvejais (pavyzdžiui, civilinės saugos, gaisrų gesinimo, aplinkos užterštumo, jūrų taršos, civilinės gynybos, medicininės informacijos infrastruktūros vystymo, gelbėjimo užduočių ir atsigavimo po nelaimių procesų srityse), ir užtikrinti teisės saugą. Moksliniai tyrimai apims visą krizių valdymo grandinę ir visuomenės atsparumą ir jais bus remiamas Europos reagavimo į nelaimes pajėgumų įkūrimas.

7.6. Privatumo ir laisvės užtikrinimas, taip pat ir internete, ir visuomenės teisinio bei etinio supratimo apie visas saugumo, rizikos ir valdymo sritis didinimas

Siekiant užtikrinti žmogaus teisės į privatumą apsaugą, įskaitant apsaugą skaitmeninėje visuomenėje, reikės vystyti projektuojant numatytos privatumo apsaugos struktūras ir technologijas, kuriomis būtų paremti nauji produktai ir paslaugos. Bus vystomos technologijos, kuriomis naudotojams bus sudaryta galimybė kontroliuoti jų asmens duomenis ir tai, kaip juos naudoja trečiosios šalys, taip pat bus vystomos priemonės, leidžiančios aptikti ir blokuoti nelegalų turinį ir duomenų pažeidimus ir apsaugoti žmogaus teises internete, užkertant kelią tam, kad asmenų ar grupių elgesys būtų apribotas vykdant neteisėtas paieškas ar profiliavimą.

Bet koks naujas saugumo sprendimas ir technologija turi būti priimtini visuomenei, atitikti Sąjungos ir tarptautinę teisę bei būti efektyvūs ir proporcingi nustatant grėsmę saugumui ir imantis atitinkamų veiksmų. Todėl būtina geriau suprasti socioekonominius, kultūrinius ir antropologinius saugumo aspektus, nesaugumo priežastis, žiniasklaidos ir komunikavimo vaidmenį ir piliečių požiūrį. Bus sprendžiami etiniai ir teisiniai klausimai, žmogiškųjų vertybių ir pagrindinių teisių apsaugos problemos, taip pat rizikos ir valdymo klausimai.

7.7. Sistemų standartizavimo ir sąveikumo didinimas, įskaitant ekstremaliųjų situacijų tikslais

Visose misijos srityse bus remiama veikla iki teisinio įtvirtinimo ir standartizavimo veikla. Dėmesys bus skiriamas standartizavimo spragoms ir naujai priemonių bei technologijų kartai. Visose misijos srityse vykdoma veikla taip pat bus nukreipta į sistemų ir paslaugų integravimą ir sąveikumą, įskaitant tokius aspektus kaip komunikacija, paskirstytųjų sistemų architektūros ir žmogiškieji veiksniai, įskaitant ypatingos skubos tikslais.

7.8. Sąjungos išorės saugumo politikos, įskaitant konfliktų prevenciją ir taikos kūrimą, rėmimas

Siekiant remti Sąjungos išorės saugumo politiką sprendžiant civilinius uždavinius nuo civilinės saugos iki humanitarinės pagalbos, sienų valdymo ar taikos palaikymo ir padėties po krizės stabilizavimo, įskaitant konfliktų prevenciją, taikos kūrimą ir tarpininkavimą, reikalingos naujosios technologijos, pajėgumai ir sprendimai. Šiuo tikslu bus reikalingi tyrimai konfliktų sprendimo ir taikos bei teisingumo atkūrimo, ankstyvo konflikto veiksmų nustatymo ir atkuriamojo teisingumo modelių poveikio srityse.

Šiuo tikslu taip pat reikės skatinti civilinių ir karinių pajėgumų sąveikumą sprendžiant civilinius uždavinius nuo civilinės saugos iki humanitarinės pagalbos, sienų valdymo ar taikos palaikymo. Tai apims technologinę plėtrą jautrioje dvejopo naudojimo technologijų srityje, kad būtų pagerintas civilinės saugos ir ginkluotųjų pajėgų operacinis suderinamumas bei civilinės saugos pajėgų tarpusavio operacinis suderinamumas visame pasaulyje, o taip pat patikimumas, organizaciniai, teisiniai ir etiniai aspektai, sprendžiami prekybos klausimai, apsaugomas informacijos konfidencialumas bei vientisumas ir gerinama galimybė atsekti visus sandorius ir apdorojimo veiksmus.

7.9. Konkretūs įgyvendinimo aspektai

Kadangi moksliniai tyrimai ir inovacijų veikla bus išskirtinai orientuoti į civilinį taikymą, bus aktyviai siekiama derinti veiklą su Europos gynybos agentūros (EGA) veikla, kad būtų sustiprintas bendradarbiavimas su EGA, ypač pagal jau įsteigtą Europos bendradarbiavimo sistemą (EBS), pripažįstant, kad yra įvairių sričių dvejopo naudojimo technologijų. Koordinavimo mechanizmai su atitinkamomis Sąjungos agentūromis, pavyzdžiui, Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra (FRONTEX), Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA), Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA) ir Europos policijos biuru (Europolu), taip pat bus toliau stiprinami, kad būtų pagerintas Sąjungos programų ir politikos vidaus ir išorės saugumo srityje koordinavimas, taip pat kitų Sąjungos iniciatyvų koordinavimas.

Atsižvelgiant į ypatingą saugumo pobūdį, bus nustatyta speciali tvarka dėl programavimo ir valdymo, įskaitant tvarką, susijusią su 10 straipsnyje nurodytu komitetu. Bus apsaugota įslaptinta ar kita su saugumu susijusi neskelbtina informacija, o tarptautinio bendradarbiavimo konkretūs reikalavimai ir kriterijai gali būti išdėstyti darbo programose. Tai taip pat bus atspindėta programavimo ir valdymo susitarimuose, skirtuose konkrečiam tikslui „Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga“ (įskaitant komiteto procedūros aspektus).

IV DALIS

PAŽANGOS SKLEIDIMAS IR DALYVIŲ SKAIČIAUS DIDINIMAS

Tikslas – visapusiškai išnaudoti Europos talentų potencialą ir užtikrinti, kad inovacijomis grindžiamos ekonomikos nauda būtų kuo didesnė ir plačiau paskirstyta visoje Sąjungoje laikantis pažangumo principo.

Europoje esama didelių skirtumų mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatų srityje, ir su šiais skirtumais susijusius uždavinius reikia spręsti taikant specialias priemones. Šiomis priemonėmis bus siekiama atskleisti kompetencijos bei inovacijų galimybes ir jos bus skirtingos, prireikus papildomosios ir sinergetinės ESI fondų politikos ir veiksmų atžvilgiu. Jos apima:

- a) pažangiausių mokslinių tyrimų institucijų ir regionų, kuriuose pasiekiami blogesnių rezultatų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų (MTTPI) srityje, pajėgumų sutelkimą: tokiu pajėgumų sutelkimu siekiama kurti naujus (arba gerokai atnaujinti esamus) kompetencijos centrus valstybėse narėse ir regionuose, kuriuose pasiekiami blogesnių rezultatų MTTPI srityje. Jį vykdant daugiausia dėmesio bus skiriama parengiamajam etapui siekiant įsteigti arba atnaujinti ir modernizuoti tokią instituciją; palankesnes sąlygas šiai veiklai sudarys pajėgumų sutelkimo su viena iš pirmaujančių analogiškų Europos institucijų procesas, be kita ko, remiant verslo plano rengimą. Tikimasi, kad paramą (pvz., paramą iš ESI fondų) gaunantis regionas arba valstybė narė prisiims atitinkamus įsipareigojimus. Atsižvelgdama į verslo plano kokybę, Komisija gali toliau teikti parengiamojo etapo finansinę paramą pirmiesiems tokio centro kūrimo etapams.

Bus svarstoma galimybė kurti sąsajas su inovacinėmis grupėmis ir pripažinti kompetenciją valstybėse narėse ir regionuose, kuriuose pasiekiami blogesnių rezultatų MTTPI srityje, be kita ko, atliekant tarpusavio vertinimus ir teikiant kompetencijos sertifikatus toms institucijoms, kurios atitinka tarptautinius standartus;

- b) mokslinių tyrimų institucijų porinę veiklą: vykdant porinę veiklą siekiama gerokai sustiprinti tam tikrą apibrėžtą mokslinių tyrimų sritį besikuriančioje institucijoje, užtikrinant sąsajas su bent dvejomis tarptautiniu mastu tam tikroje apibrėžtoje srityje pirmaujančiomis institucijomis. Būtų remiamas išsamus priemonių rinkinys, kuriuo naudojantis būtų kuriamos tokios sąsajos (pvz., darbuotojų mainai, ekspertų vizitai, trumpalaikiai mokymai vietoje arba virtualūs mokymai ir seminarai, dalyvavimas konferencijose, vasaros mokyklos tipo bendros veiklos organizavimas, sklaidos ir informavimo veikla);
- c) EMTE katedras: „EMTE katedrų“ steigimu siekiama, kad išskirtiniai mokslininkai būtų pritraukti į institucijas, turinčias didelį potencialą pasiekti aukštą mokslinių tyrimų kompetencijos lygį, siekiant padėti šioms institucijoms atskleisti visą tokį potencialą ir taip sukurti vienodas sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms EMTE. Ši veikla apims institucinę paramą konkurencingos mokslinių tyrimų aplinkos kūrimui ir bendrų sąlygų, reikalingų pritraukti, išlaikyti ir ugdyti talentingiausių mokslo darbuotojus šiose institucijose, sudarymą; Reikėtų ištirti galimybes užtikrinti sinergiją su Europos mokslinių tyrimų tarybos veikla;
- d) Politikos rėmimo priemonę: taip bus siekiama pagerinti nacionalinės / regioninės mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų kūrimą, įgyvendinimą ir vertinimą. Pagal šią priemonę bus siūlomos ekspertų konsultacijos, kurios bus savanoriškai teikiamos valdžios institucijoms nacionaliniu arba regioniniu lygiu, ir taip bus atsižvelgta į poreikius susipažinti su atitinkamomis pagrindinėmis žiniomis, gauti naudos iš tarptautinių ekspertų turimų nuodugnių žinių, naudotis moderniausiomis metodikomis ir priemonėmis bei gauti konkrečioms poreikiams pritaikytą konsultacijų;
- e) geriausių mokslininkų tyrėjų ir inovacijų kūrėjų, kurie nepakankamai dalyvauja Europos ir tarptautiniuose tinkluose, prieigos prie tarptautinių tinklų rėmimą. Tai apims paramą, teikiamą pagal Europos bendradarbiavimo mokslo ir technologijos srityje priemonę (COST);
- f) nacionalinių informacijos centrų tarptautinių tinklų administracinių ir veiklos pajėgumų stiprinimą, be kita ko, teikiant mokymą, finansinę ir techninę paramą, kartu gerinant sistemą, skirtą nacionalinių informacijos centrų veikimui bei jų keitimuisi informacija tarpusavyje ir su programą „Horizontas 2020“ įgyvendinančiomis įstaigomis, kad nacionaliniai informacijos centrai galėtų labiau remti potencialius dalyvius.

V DALIS

MOKSLAS DALYVAUJANT VISUOMENEI IR JAI SKIRTAS MOKSLAS

Tikslas – užmegzti veiksmingą mokslo ir visuomenės sąveiką, rasti naujų talentų, kurie galėtų dirbti mokslo srityje, ir susieti pažangiąją mokslinę kompetenciją su visuomenės informuotumu ir atsakomybe.

Europos mokslo ir technologijų sistemos tvirtumas priklauso nuo jos gebėjimo panaudoti talentus ir idėjas, nepriklausomai nuo to, kur jų esama. Tai galima pasiekti tik užmezgus produktyvų ir turiningą mokslo bendruomenės ir visuomenės dialogą bei aktyvų bendradarbiavimą siekiant užtikrinti, kad moksliniai projektai būtų įgyvendinami atsakingiau, ir sudaryti galimybes plėtoti piliečiams aktualesnes politikos kryptis. Dėl sparčios šiuolaikinių mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangos iškilo svarbių etinių, teisinių ir socialinių klausimų, darančių poveikį mokslo ir visuomenės santykiui.

Mokslo ir visuomenės sąveikos gerinimo siekiant platesnės socialinės ir politinės paramos mokslui ir technologijoms visose valstybėse narėse klausimas yra vis svarbesnis ir dėl dabartinės ekonomikos krizės tapo dar opesnis. Viešosioms investicijoms į mokslą būtina plati visuomenės ir politikų, puoselėjančių tas pačias mokslo vertybes, išmanančių apie jo procesus bei juose dalyvaujančių ir pripažįstančių mokslo indėlį į žinias, visuomenę ir ekonominę pažangą, parama.

Vykdamas veiklą toliau išvardyti aspektai laikomi prioritetiniais:

- a) didinti karjeros mokslo ir technologijų srityse patrauklumą besimokantiejiems ir skatinti tvarų mokyklų, mokslinių tyrimų institucijų, pramonės ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimą;
- b) skatinti lyčių lygybę, visų pirma remiant mokslinių tyrimų institucijų organizacijos struktūrinius pokyčius, taip pat mokslinių tyrimų veiklos turinio ir formos pasikeitimus;
- c) įtraukti visuomenę nagrinėjant mokslo ir inovacijų klausimus, strategijas ir veiklą, siekiant atsižvelgti į piliečių interesus bei vertybes ir pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų kokybę, padidinti jų aktualumą, socialinį priimtinumą ir tvarumą įvairiose veiklos srityse – pradedant socialinėmis inovacijomis ir baigiant tokiomis sritimis kaip biotechnologija ir nanotechnologija;

- d) skatinti piliečius įsitraukti į mokslo veiklą dalyvaujant formaliajame ir neformaliajame mokslo švietime ir remti mokslo žiniomis pagrįstos veiklos sklaidą, visų pirma mokslo centruose ir kitais tinkamais kanalais;
- e) plėtoti viešojo sektoriaus finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų prieinamumą ir naudojimą;
- f) plėtoti atsakingai vykdomų mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangos valdymą, kuriame galėtų dalyvauti visi suinteresuotieji subjektai (mokslininkai tyrėjai, valdžios institucijos, pramonė ir pilietinės visuomenės organizacijos) ir kuriuo būtų atsižvelgiama į visuomenės poreikius ir reikalavimus, ir skatinti mokslinių tyrimų ir inovacijų etikos sistemą;
- g) vykdam mokslinius tyrimus ir inovacinę veiklą imtis reikiamų ir proporcingų atsargumo priemonių, tuo tikslu numatant ir įvertinant galimą poveikį aplinkai, sveikatai ir saugai;
- h) gilinti žinias apie su mokslu susijusios informacijos perdavimą siekiant padaryti mokslininkų, žiniasklaidos priemonių ir visuomenės bendravimą kokybiškesnį ir veiksmingesnį.

VI DALIS

NEBRANDUOLINIAI TIESIOGINIAI JUNG TINIO TYRIMŲ CENTRO (JTC) VEIKSMAI

JTC, bendradarbiaudamas su atitinkamais nacionaliniais ir regioniniais mokslinių tyrimų srities suinteresuotaisiais subjektais, prireikus teikia Sąjungos politikai įgyvendinti reikalingą mokslinę ir techninę paramą ir taip padeda siekti programos „Horizontas 2020“ bendrojo tikslo ir prioritetų. JTC veikla bus vykdoma atsižvelgiant į atitinkamas iniciatyvas regionų, valstybių narių arba Sąjungos lygiu, siekiant suformuoti EMTE.

1. PAŽANGUS MOKSLAS

JTC vykdys mokslinius tyrimus, siekdamas išplėsti politikos formavimo reikmėms reikalingą mokslinių duomenų bazę ir tirti naujas mokslo sritis ir technologijas, be kita ko, taikant tiriamąją mokslinių tyrimų programą.

2. PRAMONĖS PIRMAVIMAS

JTC prisidės prie inovacijų ir konkurencingumo sutelkdamas pastangas į šias sritis:

- a) tolesnę paramą rengiant strateginio orientavimo ir mokslo darbotvarkes, skirtas atitinkamoms netiesioginių mokslinių tyrimų priemonėms, pavyzdžiui, Europos inovacijų partnerystėms, o taip pat viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms bei viešojo sektoriaus subjektų partnerystėms;
- b) paramą įgyvendinant žinių ir technologijų perdavimo procesą, tuo tikslu nustatant reikiamas intelektinės nuosavybės teisių sistemas, taikomas skirtingoms mokslinių tyrimų ir inovacijų priemonėms, bei skatinant didelių viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų bendradarbiavimą perduodant žinias ir technologijas;
- c) paramą tobulinant kosminių technologijų ir duomenų panaudojimą, standartizavimą ir tvirtinimą, ypač siekiant spręsti visuomenės uždavinius.

3. VISUOMENĖS UŽDAVINIAI

3.1. Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė

JTC padės derinti metodus, standartus ir praktiką, kuriais remiami Sąjungos teisės aktai sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse, sutelkdamas pastangas į šias sritis:

- a) naujų technologijų ir cheminių medžiagų (įskaitant nanomedžiagas) taikymo maistui, pašarams ir vartotojų produktams rizikos ir galimybių vertinimą; suderintų matavimo, identifikavimo ir kiekybinio įvertinimo metodų, integruotų bandymų strategijų ir modernių priemonių, taikomų toksinio pavojaus vertinimui (įskaitant alternatyvius bandymų su gyvūnais metodus), kūrimą ir tvirtinimą; aplinkos taršos poveikio sveikatai vertinimą;
- b) sveikatos tikrinimo ir patikros praktikos (įskaitant genetinius tyrimus ir vėžio patikrą) plėtojimą ir kokybės užtikrinimą.

3.2. Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos ir vidaus vandenų srityse bei bioekonomika

JTC prisidės prie Europos žemės ūkio ir žuvininkystės politikos (įskaitant apsirūpinimo maistu saugumą ir bioekonomikos plėtojimą) sričių vystymo, įgyvendinimo ir stebėsenos sutelkdamas pastangas į šias sritis:

- a) pasaulinės sistemos ir atitinkamų priemonių pasėlių derliaus prognozei ir pasėlių produktyvumo stebėjimui sukūrimą; paramą gerinant trumpalaikes ir vidutinės trukmės žemės ūkio prekių perspektyvas, įskaitant ir numatomus klimato kaitos padarinius;
- b) paramą biotechnologinių inovacijų srityje ir efektyvesniam išteklių naudojimui siekiant pagaminti „daugiau iš mažiau“, tuo tikslu pasitelkiant technines-ekonomines analizes ir modeliavimo metodus;
- c) sprendimų priėmimo žemės ūkio politikos srityje scenarijų modeliavimą ir politikos poveikio makrolygiu, regioniniu lygmeniu ir mikrolygiu analizes; bendros žemės ūkio politikos artėjant 2020 m. poveikio besivystančioms šalims ir (arba) besiformuojančios rinkos ekonomikos šalims analizę⁽¹⁾;
- d) žuvininkystės kontrolės ir vykdymo ir žuvų ir žuvų produktų atsekamumo metodų tolesnį vystymą; patvarių ekosistemų būklės rodiklių sukūrimą ir bioekonomikos modeliavimą siekiant geriau suvokti tiesioginį (pvz., žvejyba) ir netiesioginį (pvz., klimato kaita) žmogaus veiklos poveikį žuvų išteklių dinamikai, jūrų aplinkai ir jų socioekonominei poveikį.

3.3. Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija

JTC pagrindinį dėmesį kreips į 20-20-20 tikslus klimato ir energijos srityje ir Sąjungos perėjimą prie konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ne vėliau kaip 2050 m., sutelkdamas pastangas į šių sričių technologinių ir socioekonominių aspektų mokslinius tyrimus:

- a) energijos tiekimo saugumo, ypač kiek tai susiję su ryšiais su už Europos ribų esančiomis energijos tiekimo ir perdavimo sistemomis ir abipusiais priklausomybės ryšiais su jais; vietinių pirminių ir išorės energijos šaltinių bei infrastruktūros objektų, nuo kurių Europa yra priklausoma, nustatymo;
- b) energijos ir (arba) elektros energijos perdavimo tinklų, ypač transeuropinių energijos tinklų modeliavimo ir simuliacijų, pažangiųjų ir visa aprėpiančių tinklų technologijų analizės ir energijos sistemų simuliacijų realiuoju laiku;
- c) energijos vartojimo efektyvumo, visų pirma energijos vartojimo efektyvumo politikos priemonių įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo metodikos, efektyviai energiją vartojančių technologijų ir priemonių naudojimo ir pažangiųjų tinklų techninės-ekonominės analizės;
- d) mažo anglies dioksido kiekio technologijų (įskaitant branduolinės energijos saugą pagal Euratomo programą), ypač būsimų mažo anglies dioksido kiekio technologijų veiksmingumo vertinimo ir mokslinių tyrimų iki teisinio įtvirtinimo; jų plėtojimo ir įdiegimo paskatų ir kliūčių analizės ir modeliavimo; atsinaujinančiųjų išteklių ir silpnųjų vietų (pavyzdžiui, svarbiausių žaliavų) vertinimo atsižvelgiant į mažo anglies dioksido kiekio technologijų tiekimo grandinę; SET plano informacinės sistemos (SETIS) nuolatinio tobulinimo ir susijusios veiklos.

3.4. Išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos

JTC prisidės prie 2050 m. planuojamos įgyvendinti konkurencingos, pažangios, efektyviai išteklius naudojančios ir integruotos transporto sistemos patikimam ir saugiam žmonių ir prekių transportui, pasitelkdamas laboratorinius tyrimus, modeliavimą ir stebėseną; jo veikimo sritys:

- a) strateginės mažo anglies dioksido kiekio transporto technologijos visoms transporto rūšims, įskaitant kelių transporto elektrifikavimą ir alternatyviais degalais varomus orlaivius, laivus, kitas transporto priemones, tolesnis Komisijos vidaus informacijos centro informacijai apie atitinkamas technologijas rinkti ir platinti veiklos gerinimas; neiškastinės kilmės degalų ir energijos šaltinių prieinamumas ir sąnaudos, įskaitant elektrifikuoto kelių transporto poveikį elektros tinklams ir elektros gamybai;

⁽¹⁾ KOM(2010) 672 galutinis.

- b) nedaršios ir efektyviai veikiančios transporto priemonės, ypač suderintų bandymų procedūrų apibrėžimas ir inovacinių technologijų vertinimas pagal išmetamo teršalų kiekio normas, tradicinio ir alternatyviojo kuro našumą ir saugumą; efektyvesnės išmetamo teršalų kiekio matavimo ir aplinkai keliamų pavojų apskaičiavimo metodikos kūrimas; išmetamo teršalų kiekio registrų ir stebėsenos veiklos koordinavimas ir derinimas europiniu lygiu;
- c) pažangios judumo sistemos, leisiančios įgyvendinti saugų, pažangų ir integruotą judumą, įskaitant techninį-ekonominių naujų transporto sistemų ir jų sudedamųjų dalių vertinimą, eismo valdymo tobulinimo prietaikas ir paramą rengiant integruotą požiūrį į transporto paklausos ir valdymo klausimus;
- d) integruota transporto sauga, ypač priemonių ir paslaugų teikimas siekiant rinkti informaciją apie incidentus ir avarijas aviacijos, jūrų ir sausumos transporto sektoriuose, ja keistis ir ją analizuoti; avarijų prevencijos tobulinimas pasitelkiant analizę ir patirtį įvairiarūšio transporto saugos srityje, kartu prisidedant prie sąnaudų taupymo ir efektyvumo didinimo.

3.5. Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos

JTC prisidės prie Europos ekologizavimo, išteklių tiekimo saugumo ir tvaraus gamtos išteklių valdymo pasauliniu mastu šiomis priemonėmis:

- a) sudarydamas sąlygas prieigai prie sąveikių aplinkos duomenų ir informacijos toliau tobulinant atitinkamus standartus ir susitarimus dėl sąveikumo, geoerdvines priemones ir inovacines informacijos ir ryšių technologijų infrastruktūras, pavyzdžiui, Europos Sąjungos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) ir kitas Sąjungos bei pasaulines iniciatyvas;
- b) matuodamas ir stebėdamas pagrindinius aplinkos rodiklius bei vertindamas gamtos išteklių būklę ir pokyčius, toliau tobulindamas aplinkos infrastruktūroje taikomus rodiklius ir informacines sistemas; analizuodamas ekosistemų funkcijas, įskaitant jų vertinimą ir klimato kaitos poveikį;
- c) plėtodamas integruotą modeliavimo sistemą tvarumo vertinimui pagal tokius teminius modelius kaip dirvožemis, žemės naudojimas, vanduo, oro kokybė, biologinė įvairovė, išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, miškininkystė, žemės ūkis, energija ir transportas, o taip pat analizuodamas klimato kaitos poveikį ir atsakomuosius veiksmus į klimato kaitą;
- d) remdamas Sąjungos vystymosi politikos tikslus ir šiuo tikslu skatindamas technologijų perdavimą, stebėdamas pagrindinius išteklius (pavyzdžiui, miškus, dirvožemį ir aprūpinimą maistu) ir vykdydamas mokslinius tyrimus, kuriais būtų siekiama sumažinti klimato kaitos poveikį ir išteklių naudojimo poveikį aplinkai ir rasti tinkamus kompromisus tais atvejais, kai žemės naudojimas maistinėms kultūroms auginti ar energijai gaminti konkuruoja su žemės paskirtimi bioįvairovei;
- e) vykdydamas integruotą vertinimą, susijusį su tvarios gamybos ir vartojimo politika, įskaitant strategiškai svarbių žaliavų tiekimo saugumą, išteklių naudojimo efektyvumą, mažo anglies dioksido kiekio ir švarios gamybos procesų ir technologijų, produktų ir paslaugų plėtojimą, vartojimo modelius ir prekybą; toliau plėtodamas ir integruodamas politikos analizes, susijusias su gyvavimo ciklo vertinimu;
- f) atlikdamas integruotą klimato kaitos švelninimo ir (arba) prisitaikymo prie jos alternatyvų poveikio analizę, paremtą kiekybinių priemonių paketo – regioninio ir pasaulinio masto modelių (nuo atskirų sektorių iki makroekonomikos lygmens) – kūrimu.

3.6. Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtraukti, novatoriška ir mąstanti visuomenė

JTC prisidės prie pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ ir 2014-2020 m. daugiamečių finansinės programos antraštės „Europa pasaulyje“ uždavinių įgyvendinimo šiomis priemonėmis:

- a) atlikdamas išsamią mokslinių tyrimų ir inovacijų paskatų ir kliūčių analizę ir vystydamas modeliavimo platformą siekiant įvertinti jų poveikį mikro- ir makroekonomikos lygiu;
- b) prisidėdamas stebint pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ įgyvendinimo procesą pasitelkiant rezultatų suvestines, rodiklius ir kt. priemonių tobulinimą, o taip pat valdydamas viešas informacines ir veiklos duomenų sistemas atitinkamų duomenų ir informacijos kaupimo tikslais;

- c) valdydamas viešos informacinės ir operatyvinių duomenų platformą siekiant pažangios specializacijos išteklius teikti paramą nacionalinėms ir regioninėms institucijoms; atlikdamas erdvinio ekonominės veiklos modelio kiekybinę ekonominę analizę, visų pirma siekiant atsižvelgti į šio modelio ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus ir pokyčius, atsirandančius reaguojant į technologijų pokyčius;
- d) atlikdamas ekonometrinių ir makroekonominę finansų sistemos reformos analizę siekiant ir toliau prisidėti užtikrinant veiksmingą Sąjungos finansų krizių valdymo sistemos funkcionavimą; toliau teikdamas metodinę paramą valstybių narių biudžeto būklės pagal Stabilumo ir augimo pakto nuostatas stebėsenai;
- e) vykdydamas EMTE veiklos stebėseną ir analizuodamas paskatas bei kliūtis tam tikrų pagrindinių jos aspektų (pavyzdžiui, mokslininkų tyrėjų judumo ir nacionalinių mokslinių tyrimų programų inicijavimo) atžvilgiu ir teikdamas siūlymus dėl atitinkamų alternatyvų konkrečiose politikos srityse; išlaikydamas svarų vaidmenį EMTE pasitelkiant tinklaveiką, mokymus, prieigos prie paslaugų ir duomenų bazių suteikimą naudotojams valstybėse narėse, šalyse kandidatėse ir asocijuotosiose šalyse;
- f) plėtodamas kiekybinę ekonominę skaitmeninės ekonomikos analizę; vykdydamas mokslinius tyrimus, susijusius su informacijos ir ryšių technologijų poveikiu skaitmeninės visuomenės tikslų įgyvendinimui; tirdamas opų saugumo klausimų poveikį asmenų gyvenimui (Skaitmeninis gyvenimas).

3.7. Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga

JTC prisidės prie 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos antraštės „Saugumas ir pilietybė“ tikslų įgyvendinimo vykdydamas šią veiklą:

- a) sutelkdamas dėmesį į ypatingos svarbos infrastruktūros objektų (įskaitant pasaulines navigacijos sistemas ir finansų rinkas) pažeidžiamumo nustatymą ir vertinimą; tobulindamas priemones, skirtas kovai su sukčiavimu, nukreiptu prieš bendrąjį Sąjungos biudžetą, ir jūrų priežiūrai; atlikdamas asmens tapatybei skirtą ar su ja susijusių technologijų veikimo rezultatų vertinimą (skaitmeninė identifikacija);
- b) gerindamas Sąjungos gebėjimus mažinti nelaimių riziką ir valdyti gaivalines bei žmogaus sukeltas nelaimes, tuo tikslu pirmiausia vystant pasaulines išankstinio perspėjimo apie kelis pavojus ir rizikos valdymo informacines sistemas, pasinaudojant Žemės stebėjimo technologijomis;
- c) toliau teikdamas reikiamas priemones siekiant įvertinti ir valdyti tokias pasaulines saugumo problemas kaip terorizmas ir (cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio (pagal Euratomo programą) ginklo) neplatintas bei socialinio-politinio nestabilumo ir užkrečiamųjų ligų keliamos grėsmės; tarp naujų sprendimų klausimų paminėtini šie: pažeidžiamumas ir atsparumas kylantiems ar mišraus pobūdžio pavojams, pavyzdžiui, galimybė gauti žaliavų, piratavimas, išteklių stygius ir (arba) varžymasis dėl išteklių ir klimato kaitos poveikis gaivalinėms nelaimėms.

4. KONKRETŪS ĮGYVENDINIMO ASPEKTAI

Vadovaudamasis 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos antraštės „Europa pasaulyje“ prioritetais, JTC stiprins bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje su pagrindinėmis tarptautinėmis organizacijomis ir trečiosiomis šalimis (pavyzdžiui, Jungtinių Tautų institucijomis, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), Jungtinėmis Valstijomis, Japonija, Rusija, Kinija, Brazilija ir Indija) svarbiose visuotinio pobūdžio veiklos srityse, pavyzdžiui, klimato kaitos, aprūpinimo maistu ar nanotechnologijų srityse. Šis bendradarbiavimas bus glaudžiai koordinuojamas su Sąjungos ir valstybių narių tarptautinio bendradarbiavimo veikla.

Siekdamas dar efektyviau prisidėti prie politinių sprendimų priėmimo, JTC toliau stiprins savo gebėjimus analizuoti ir teikti siūlymus dėl konkrečių pasirinkimo galimybių tarpsektorinės politikos srityse ir vykdyti atitinkamus poveikio vertinimus. Šie gebėjimai bus stiprinami sutelkiant pastangas į šias veiklos sritis:

- a) pagrindinėse srityse (pavyzdžiui, energijos ir transporto, žemės ūkio, klimato, aplinkos, ekonomikos) taikomą modeliavimą; čia pagrindinis dėmesys bus skiriamas tiek sektorių, tiek integruotiems modeliams (vertinant tvarumą) ir jie apims mokslinius-techninius bei ekonominius aspektus;
- b) ateities perspektyvų tyrimus, kurių metu bus išanalizuotos tendencijos ir įvykiai mokslo, technologijų ir visuomenės srityse bei jų galima įtaka viešajai tvarkai, inovacijoms ir konkurencingumo bei tvaraus augimo stiprinimui; remdamasis šių tyrimų rezultatais, JTC galės atkreipti dėmesį į klausimus, kurie ateityje gali pareikalauti atitinkamų politikos priemonių priėmimo, ir iš anksto numatyti vartotojų poreikius.

Igyvendindamas Europos konkurencingumo stiprinimo programos horizontalųjį komponentą, JTC stiprins savo paramą standartizavimo proceso ir standartų atžvilgiu. Ši veikla apims prieš parengiant standartus atliekamus mokslinius tyrimus, pamatinių medžiagų ir matavimų plėtojimą ir metodikų derinimą. Išskirtos penkios pagrindinės veiklos sritys: energetika, transportas, pavyzdinė iniciatyva „Skaitmeninė darbotvarkė“, patikimumas bei sauga (įskaitant branduolinę veiklą pagal Euratomo programą) ir vartotojų apsauga. Be to, JTC skatins savo tyrimų rezultatų sklaidimą ir Sąjungos institucijoms ir tarnyboms teiks paramą intelektinės nuosavybės teisių valdymo klausimais.

JTC stiprins savo gebėjimus ir elgsenos mokslų srityje, siekdamas prisidėti prie dar efektyvesnio šios srities reguliavimo ir papildydamas savo veiklą tam tikrose atrinktose srityse, pavyzdžiui, mitybos, energijos vartojimo efektyvumo ir produktų politikos srityse.

Socioekonominiai tyrimai bus priskirti JTC veiklai pagal atskiras sritis, pavyzdžiui, pavyzdinė iniciatyva „Skaitmeninė darbotvarkė“, tvari gamyba ir vartojimas ar visuomenės sveikata.

Tam, kad JTC įgyvendintų savo kaip Sąjungos informacinio centro misiją, išlaikytų svarų vaidmenį EMTE ir vykdytų mokslinius tyrimus naujose srityse, JTC turi turėti pačią moderniausią infrastruktūrą. Tuo tikslu JTC tęs savo renovacijos ir atnaujinimo programos įgyvendinimą, siekdamas užtikrinti atitinkamų aplinkos ir saugos bei saugumo reikalavimų vykdymą, ir jis investuos į mokslinių tyrimų infrastruktūrą (įskaitant modeliavimo platformų ar naujų veiklos sričių (pavyzdžiui, genetinių tyrimų ar kt.) plėtojimą. Šios investicijos bus atliekamos vadovaujantis Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo veiksmų planu ir atsižvelgiant į valstybių narių turimą infrastruktūrą.

II PRIEDAS

VEIKLOS RODIKLIAI

Šioje lentelėje pateikiama keletas pagrindinių rodiklių, pagal kuriuos bus vertinami programos „Horizontas 2020“ konkrečių tikslų rezultatai ir poveikis. Šiuos pagrindinius rodiklius galima patikslinti įgyvendinant programą „Horizontas 2020“.

1. I DALIS. PRIORITETAS „PAŽANGUS MOKSLAS“

Konkrečių tikslų rodikliai:

- Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT)
 - Su EMTT finansuojamais projektais susijusių publikacijų, priskiriamų 1 % dažniausiai cituojamų publikacijų pagal mokslo sritis kategorijai, dalis
- Ateities ir besiformuojančios technologijos (ABT)
 - Publikacijos recenzuojamuose didelio poveikio leidiniuose
 - Patento paraiškos ir suteikti patentai ateities ir besiformuojančioms technologijų srityje
 - programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“
- Tarpsektorinis ir tarpvalstybinis mokslininkų tyrėjų, įskaitant doktorantus, judėjimas
- mokslinių tyrimų infrastruktūra (įskaitant e. infrastruktūrą)
 - Mokslininkų tyrėjų, kurie turi prieigą prie mokslinių tyrimų infrastruktūros, pasitelkiant Sąjungos paramą, skaičius

2. II DALIS. PRIORITETAS „PRAMONĖS PIRMAVIMAS“

Konkrečių tikslų rodikliai:

- Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas
 - Patento paraiškos ir suteikti patentai įvairių didelio poveikio ir pramoninių technologijų srityje
 - Programoje dalyvaujančių įmonių, diegiančių įmonei ar rinkai naujas inovacijas (projekto laikotarpiu ir trejus metus po jo), dalis
 - Bendrų viešojo ir privačiojo sektoriaus publikacijų skaičius
- Prieiga prie rizikos finansavimo
 - Bendras investicijų, sutelktų iš skolų finansavimo ir rizikos kapitalo investicijų, kiekis
 - Finansuojamų organizacijų skaičius ir privačių skolintų lėšų suma
- Inovacijos mažosiose ir vidutinėse įmonėse (MVĮ)
 - Programoje dalyvaujančių MVĮ, diegiančių įmonei ar rinkai naujas inovacijas (projekto laikotarpiu ir trejus metus po jo), dalis
 - Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas dalyvaujančiose MVĮ

3. III DALIS. PRIORITETAS „VISUOMENĖS UŽDAVINIAI“

Konkrečių tikslų rodikliai:

- Visiems visuomenės uždaviniams:
 - Publikacijos recenzuojamuose didelio poveikio leidiniuose įvairių visuomenės uždavinių temomis

- Patento paraiškos ir suteikti patentai įvairių visuomenės uždavinių srityje
- Prototipų skaičius ir bandymų veikla
- Bendrų viešojo ir privačiojo sektoriaus publikacijų skaičius

Be to, kiekvieno iš šių uždavinių atžvilgiu pažanga vertinama atsižvelgiant į indėlių siekiant konkrečių tikslų, kurie išdėstyti Reglamento (ES) Nr. 104/2013 I priede.

4. VI DALIS. NEBRANDUOLINIAI TIESIOGINIAI JUNG TINIO TYRIMŲ CENTRO (JTC) VEIKSMAI

Konkrečiau tikslo rodikliai:

- atvejų, kai JTC suteikus techninę ir mokslinę paramą padarytas konkretus apčiuopiamas poveikis Europos politikai, skaičius;
 - recenzuojamų publikacijų, paskelbtų didelio poveikio leidiniuose, skaičius
-

*III PRIEDAS***STEBĖSENA**

Komisija vykdys programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo stebėseną, visų pirma stebės šiuos aspektus:

1. Įnašas kuriant EMTE
 2. Dalyvių skaičiaus didinimas
 3. MVĮ dalyvavimas
 4. Socialiniai ir humanitariniai mokslai
 5. Mokslas ir visuomenė
 6. Lyčių aspektas
 7. Tarptautinis bendradarbiavimas
 8. Darnus vystymasis ir klimato kaita, įskaitant informaciją apie su klimato kaita susijusias išlaidas
 9. Atradimų pritaikymas rinkai
 10. Skaitmeninė darbotvarkė
 11. Privačiojo sektoriaus dalyvavimas
 12. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms bei viešojo sektoriaus subjektų partnerystėms teikiamas finansavimas
 13. Informacijos perdavimas ir sklaida
 14. Nepriklausomų ekspertų dalyvavimo modeliai
-

IV PRIEDAS

Informacija, kurią Komisija turi pateikti pagal 9 straipsnio 2 dalį

1. Informacija apie atskirus projektus, kuria remiantis būtų galima stebėti visą kiekvieno pasiūlymo gyvavimo laikotarpį, visų pirma informaciją apie:
 - pateiktus pasiūlymus,
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatus,
 - susitarimus dėl dotacijos,
 - užbaigtus projektus.
 2. Informacija apie kiekvieno konkurso paskelbimo ir projektų įgyvendinimo rezultatus, visų pirma informaciją apie:
 - kiekvieno konkurso paskelbimo rezultatus,
 - derybų dėl susitarimų dėl dotacijos rezultatus,
 - projektų įgyvendinimą, įskaitant mokėjimų duomenis ir projektų rezultatus.
 3. Informacija apie programos gyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją bendrosios programos, specialiosios programos, kiekvieno konkretaus tikslo ir susijusių temų bei JTC lygiu, taip pat informacija apie sinergiją su kitomis susijusiomis Sąjungos programomis.
 4. Informacija apie programos „Horizontas 2020“ biudžeto vykdymą, įskaitant informaciją apie išpareigojimus ir mokėjimus įgyvendinant iniciatyvas pagal SESV 185 ir 187 straipsnius.
-

V PRIEDAS

Programos komiteto sudėtys

Programos komiteto sudėčių ⁽¹⁾ pagal 10 straipsnio 2 dalį sąrašas:

1. Strateginė sudėtis: visos programos įgyvendinimo strateginė apžvalga, įvairių programos dalių ir kompleksinių klausimų, įskaitant konkrečius tikslus „Pažangos skleidimas ir dalyvių skaičiaus didinimas“ ir „Mokslas dalyvaujant visuomenei ir jai skirtas mokslas“, tarpusavio suderinamumas.

I dalis. „Pažangus mokslas“:

2. Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT), ateities ir besiformuojančios technologijos (ABT) ir programa „Marijos Sklodovskos-Kiuri veiksmai“
3. Mokslinių tyrimų infrastruktūra

II dalis. „Pramonės pirmavimas“

4. Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)
5. Nanotechnologijos, pažangiosios medžiagos, biotechnologijos, pažangioji gamyba ir perdirbimas
6. Kosmosas
7. MVĮ ir prieiga prie rizikos finansavimo

III dalis. „Visuomenės uždaviniai“:

8. Sveikata, demografiniai pokyčiai ir gerovė
9. Apsirūpinimo maistu saugumas, tvarus žemės ūkis ir miškininkystė, moksliniai tyrimai jūrų, laivybos ir vidaus vandenų srityse bei bioekonomika
10. Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija
11. Išmanios, netaršios ir integruotos transporto sistemos
12. Kova su klimato kaita, aplinka, išteklių naudojimo efektyvumas ir žaliavos
13. Europa besikeičiančiame pasaulyje. Įtrauki, novatoriška ir mąstanti visuomenė
14. Saugi visuomenė. Europos ir jos piliečių laisvės bei saugumo apsauga

⁽¹⁾ Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno valstybės narės atstovo bei vieno valstybės narės eksperto/patarėjo dalyvavimo kiekviename Programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1300/2013 dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006	281
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006	289
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1302/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) atsižvelgiant į patikslintas, supaprastintas ir pagerintas tokių grupių steigimo ir jų veikimo sąlygas	303
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	320
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006	470
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005	487
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008	549
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009	608
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007	671
★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.), kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1927/2006.....	855

- ★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1310/2013, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl paramos kaimo plėtrai iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kuriuo iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 nuostatos dėl išteklių ir jų skirstymo 2014 m. ir kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 nuostatos dėl jų taikymo 2014 m. 865
- ★ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa 884

SPRENDIMAI

- ★ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1312/2013/ES dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) strateginės inovacijų darbotvarkės: EIT indėlis kuriant inovacinę Europą ⁽¹⁾ 892
- ★ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo ⁽¹⁾ 924

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2013 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ 948

SPRENDIMAI

2013/743/ES:

- ★ 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), sukūrimo ir kuriuo panaikinami sprendimai 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB ir 2006/975/EB ⁽¹⁾ 965

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT